

STEFANO M. LANZA

Italų- Lietuvių

KALBŲ ŽODYNAS

DIZIONARIO

Italiano- Lituaniano

Apie 70 000 žodžių ir posakių

ÆSTI
M M X

UDK 801.3=50=882
La291

Leidinį rėmė:

SOCIETÀ DANTE ALIGHIERI
COMITATO DI KAUNAS

ISBN 978-9986-884-27-9

© Stefano M. Lanza, 2010
© Daiva Šulgaitė (*viršelis*), 2010
© Leidykla „Aesti“, 2010

Kelias į italų–lietuvių kalbų žodyną *Pratarmės vietoje.*

Stefano M. Lanzos sudarytas *Italų–lietuvių kalbų žodynas* užima svarbią vietą šios srities lietuvių leksikografijoje, kur iki šiol (šalia kišeninio formato mažesnės reikšmės darbų) ilgą laiką karaliavo Valdo V. Petrausko parengtas *Italų–lietuvių kalbų žodynas*.

Didžiausias pradininko V. Petrausko nuopelnas yra tai, kad jis padarė italų kalbą prieinamą lietuviams. Kūrinys dar vertesnis, prisiminus, kad jis rašytas sovietmečiu. Tuometinėje lietuvių visuomenėje jau buvo juntamas susidomėjimas italų kultūra, tačiau šių dviejų kultūrų tiesioginiai ryšiai dar nebuvo tvirti; trūko patyrusių specialistų, gerai išmanančių abi kalbas. Dėl minėtų aplinkybių per pastaruosius dvidešimt metų šis žodynas (be žymesnių pakeitimų) išleistas net tris kartus (Mintis, 1983; Žodynas, 1993; Žodynas, 2002). Pasigesta kad ir paprasčiausios žodyno peržiūros, nes pats pirmasis jo leidimas išėjo (kas iš dalies ir suprantama) ne be šiokių tokių spragų, netikslumų, taisytinų dalykų¹. O vėliau trūkumus pašalinti iš esmės nemėginta. Todėl italų ir lietuvių mokslininkai, studentai, vertėjai ilgą laiką buvo priversti pasitelkti labiau kitus, tarpinėmis rusų, vokiečių, anglų kalbomis parašytus leksikografinius veikalus.

S. M. Lanzos sudarytas *Dizionario italiano–lituano* nutraukia šią monotonišką giesmę ir įneša naujumo į italų baltistikos bibliografiją. Nors Italijoje lituanistikos studijų tradicija šiaip nėra visai skurdi ar nereikšminga², bet jai trūko šiuolaikinės ir tinkamai parengtos pagrindinės leksikografijos priemonės. Dabar S. M. Lanzos italų–lietuvių kalbų žodynas šią spragą kaip tik ir užpildo.

Šis žodynas šiandien yra būtina mokymosi ir darbo priemonė, skirta įvairiai publikai. Jis naudingas ir pradedančiajam vartotojui (nes autorius į jį įdėjo fonetinės ir morfologinės informacijos, šnekamosios kalbos žodžių, praktinės komunikacijos pavyzdžių), ir patyrusiam (nes įtraukta ir rašytinei kalbai būdingų posakių, aprašytos sudėtingos sintaksinės struktūros, gilintasi į žodžių junglumo teoriją). Naujasis žodynas bus geras pagalbininkas tiek kalbų specialistams bei vertėjams, tiek visiems kitiems, susiduriantiems su italų kalba.

Palyginti su tuo, kas išleista iki šiol, šis veikalas reiškia kokybinį šuolį, nes pirmą kartą stengiasi ne šiaip mechaniškai sukaupti kiek įmanoma daugiau žodžių, bet atskleisti ir reikš-

¹ Plg. V. Petrausko 2002 m. perleisto žodyno recenziją („Res Balticae. Miscellanea italiana di studi baltistici“, 9, Pisa, TEP, p. 267-270) ir straipsnį *Dizionari* (in: *Speciale Lituania*, „La Porta d'Oriente“, Roma, 2, 2007, p. 154-155).

² Plg. P.U. Dini, «Baltistikos tyrimai Italijoje per paskutiniuosius penkiasdešimt metų», iš italų k. vertė B. Stundžia ir G. Subačius, „Lituanistica“, 1-13, 1993, p. 17-31; Id. «Baltistikos tradicijos Italijoje: ištakos, tęstinumas, naujovės», Lietuvių kalbos institutas ir baltistikos centrai. Bendradarbiavimo kronika. 2007–2008 metai. Informacinis leidinys, Vilnius, Lietuvių kalbos institutas, 2008.

mės atspalvius, keblią žodžių junginių semantiką, vartojimo specifiką, pateikti iš esmės kontrastinę abiejų kalbų leksikos analizę.

Autorius galėjo pasinaudoti savo patirtimi, įgyta sudarant Lietuvių–italų žodyną, rengiant kitas priemones, tokias kaip dvi pasikalbėjimo knygelės *Parlo lituano*³, daktaro disertaciją apie italų kalbos skolinius lietuvių kalboje⁴ bei straipsnius, skirtus italų–lietuvių leksikografijai nagrinėti.

Šiuo nauju veikalu S. M. Lanza ne tik praturtina specifinę italų ir lietuvių leksikografijos darbų sritį, ir, palyginti su jo pirmtakais, pagerina tokio pobūdžio darbų kokybę, bet ir užbaigia savo asmeninę dilogiją. Jis tampa pirmuoju ir kol kas vieninteliu mokslininku, vos per septynerius metus parašiusiu du abiejų kalbų leksikografijai svarbius, sudėtingus ir novatoriškus darbus: pirmąjį Lietuvių–italų kalbų žodyną ir šį Italų–lietuvių kalbų žodyną.

Prof. Pietro U. Dini
Pizos universiteto Baltų filologijos katedros vedėjas prie Kalbotyros Departamento
Vilniaus universiteto garbės daktaras
Lietuvos, Latvijos bei Göttingen'o mokslų akademijos narys korespondentas

³ Plg. S.M. Lanza, *Parlo lituano. Manuale di conversazione*, Vallardi, Milano, 2000, 2010.

⁴ Plg. S.M. Lanza, *Italų kilmės žodžiai (italizmai) ir jų adaptacija lietuvių kalboje*, Daktaro disertacija. Humanitariniai mokslai, filologija, Kaunas, Vytauto Didžiojo universitetas–Lietuvių kalbos institutas, 2009. Taip pat žr. disertacijos itališką santrauką: *Gli italianismi del lituano e il loro adattamento linguistico*, Kaunas, Vytauto Didžiojo universitetas–Lietuvių kalbos institutas, 2009.

La via al vocabolario italiano-lituano *In luogo di un'introduzione.*

Il *Dizionario italiano-lituano* di Stefano M. Lanza viene a collocarsi in un settore della lessicografia lituana ancora piuttosto sgombro, nel quale (accanto ad opere tascabili di minore momento) ha fin qui campeggiato il solo *Dizionario italiano-lituano (Italų-lietuvių kalbų žodynas)* di Valdas V. Petrauskas.

All'opera pionieristica di Petrauskas si riconosce volentieri il merito di aver avvicinato la lingua italiana ai lituani. Merito maggiormente apprezzabile, se si pone mente alla circostanza che ciò avvenne ancora in epoca sovietica, quando l'interesse per la cultura italiana era sì già molto palpabile nella società lituana, ma le relazioni dirette fra i due mondi culturali erano ancora decisamente scarse, come anche il numero di specialisti con competenza attiva e approfondita nelle due lingue. Soltanto una tale circostanza può probabilmente spiegare perché tale dizionario abbia conosciuto ben tre edizioni *ne varietur* (!) nel giro degli ultimi vent'anni (Mintis, 1983; Žodynas, 1993; Žodynas, 2002). Pure una revisione sarebbe stata auspicabile, giacché l'opera si presentava inevitabilmente, e già al suo primo apparire, per tanti aspetti bisognosa di mende e correzioni¹, tale che i lituanisti italiani si sono trovati ancora a lungo nella necessità di dover mediare le proprie conoscenze attraverso analoghi strumenti redatti in inglese, tedesco o russo.

Ora il *Dizionario italiano-lituano* di S.M. Lanza interviene ad interrompere questa specie di canto monocorde e insieme impreziosisce la bibliografia della Baltistica italiana. Infatti alla non proprio povera (e nemmeno priva di prestigio²) tradizione italiana di studi lituanistici mancava una versione adeguata e aggiornata dello strumento lessicografico principe e questa edizione del vocabolario italiano-lituano del Lanza colma la lacuna.

Esso si propone oggi come strumento indispensabile in grado di soddisfare più tipologie di utenti: è utile all'utente iniziale (poiché l'autore fornisce indicazioni fonetiche e morfologiche, espressioni del registro parlato, esempi tratti dalla pratica quotidiana della lingua) e a quello esperto (sono infatti presentate complesse strutture sintattiche ed è costantemente messa in rilievo la valenza semantica delle parole); esso va incontro alle esigenze sia degli specialisti (lituanisti e traduttori), sia di chiunque altro che si venga a trovare a contatto con la lingua italiana.

¹ Cfr. la recensione dell'edizione del 2002 del dizionario di V. Petrauskas (in "Res Balticae. Miscellanea italiana di studi baltistici", 9, Pisa, TEP, pp. 267-270) e lo scritto *Dizionari* (in: *Speciale Lituania*, „La Porta d'Oriente“, Roma, 2, 2007, pp. 154-155).

² Cfr. P.U. Dini, «Baltistikos tyrimai Italijoje per paskutiniuosius penkiasdešimt metų», traduzione dall'italiano a cura di B. Stundžia e G. Subačius, "Lituanistica", 1-13, 1993, pp. 17-31; Id. «Baltistikos tradicijos Italijoje: ištakos, tęstinumas, naujovės», Lietuvių kalbos institutas ir baltistikos centrai. Bendradarbiavimo kronika. 2007–2008 metai. Informacinis leidinys, Vilnius, Lietuvių kalbos institutas, 2008.

Rispetto a quanto si può attualmente trovare in commercio, l'opera che qui si presenta segna un salto qualitativo. Per la prima volta ci si è sforzati non di raccogliere, più o meno meccanicamente, il maggior numero di lemmi, ma di approfondire le sfumature delle varie accezioni dei tradurenti, la semantica dei vari sintagmi, le particolarità dell'uso, l'analisi contrastiva del lessico delle due lingue.

L'autore ha fatto tesoro dell'esperienza accumulata sia nella compilazione del vocabolario lituano-italiano, sia mettendo a punto altri strumenti, come le due edizioni del manuale di conversazione *Parlo lituano*³, sia scrivendo la sua dissertazione dottorale sugli italianismi del lituano⁴, come pure con altri scritti specificamente dedicati alla situazione della lessicografia italo-lituana.

Con questa sua nuova opera S.M. Lanza non soltanto incrementa lo specifico settore della lessicografia italo-lituana e ne eleva qualitativamente (rispetto a chi lo ha preceduto) il livello, ma porta anche a compimento una sua personale dilogia che lo segnala fin d'ora (rispetto a chi lo seguirà) per esser il primo (e unico) autore ad aver firmato (nel giro di sette anni!) opere lessicografiche così impegnative, importanti e innovative nelle due direzioni: sia un vocabolario lituano-italiano, sia il presente vocabolario italiano-lituano.

Prof. Pietro U. Dini
 Titolare della cattedra di Filologia baltica
 presso il Dipartimento di Linguistica dell'università di Pisa
 Dottore *honoris causa* dell'università di Vilnius
 Membro corrispondente dell'Accademia delle scienze di Lituania,
 di Lettonia e di Göttingen

³ Cfr. S.M. Lanza, *Parlo lituano. Manuale di conversazione*, Vallardi, Milano, 2000₁, 2010₂.

⁴ Cfr. S.M. Lanza, *Italų kilmės žodžiai (italizmai) ir jų adaptacija lietuvių kalboje*, Daktaro disertacija. Humanitariniai mokslai, filologija, Kaunas, Vytauto Didžiojo universitetas–Lietuvių kalbos institutas, 2009. Vedi anche l'estratto in italiano della dissertazione: *Gli italianismi del lituano e il loro adattamento linguistico*, Kaunas, Vytauto Didžiojo universitetas–Lietuvių kalbos institutas, 2009.

ŽODYNO SANDARA

Žodžių atrankos kriterijai

Sudarant žodyną pirmiausia buvo siekta įtraukti į jį kuo daugiau žodžių, įskaitant tiek dažniausiai vartojamus, tiek ir rečiau pasitaikančius. Juos atrenkant remtasi žymaus italų leksikografo Tullio De Mauro statistiniais tyrimais ir mokslo darbais. Be to sudarytojas stengėsi atskleisti vieno ar kito žodžio vartojimo kontekstą bei vietą kalbos sistemoje, t.y. dažniausiai pasitaikančias sąsajas su kitais žodžiais, sudaromus prielinksninius ar kitokius junginius. Iliustruojant italų ir lietuvių kalbų sintaksės ir leksinės raiškos skirtumus, pateikiama nemažai vartosenos pavyzdžių. Kitaip tariant, didelis dėmesys kreipiamas į tuos žodžių junginius, kurių pažodžiui išversti neįmanoma. Taip pat įtraukta nemažai žodžių iš specialiai sukurto laikraščio ir interneto svetainių tekstyno. Daug dėmesio skirta šnekamojoje kalboje vartojamiems posakiams, ir specifinių mokslo sričių terminams, kurie, nors nedažnai vartojami, yra žinomi kiekvienam vidutinio išsilavinimo kalbėtojų.

Vietos taupumo sumetimais buvo įtraukti ne visi vediniai (nebent jie tapę savarankiški kalbos sistemoje), pvz.: daiktavardžiai su priesagomis *-zione*, *-mento*, ar su mažybiniais ir maloniniais ir pan. formantais; būdvardžiai su priesagomis *-bile*, *-evole*; prieveiksmai su priesaga *-mente*; veiksmazodžiai su priesaga *-izzare*, arba su priešdėliu *ri-*. Remiantis praktiniu kriterijumi, taip pat atsisakyta daug daiktavardžių su tarptautiniais formantais. Viena vertus jie siauros vartosenos (tai yra, nepatenka į T. De Mauro parengtą dažniausiai vartojamų žodžių sąvadą), kita vertus lietuvių kalboje jų forma analogiška, lengvai išsivedama, pvz., *relativismo* „reliatyvizmas“, *elastomero* „elastomeras“, *enciclopedista* „enciklopedistas“, *cristallizzazione* „kristalizacija“, *neuropatologo* „neuropatologas“, *cariocinesi* „kariokinezė“, *internazionalizzare* „internacionalizuoti“, *iprite* „ipritas“, *glossematica* „glosematika“, *dripping* „dripingas“, *calligrafico* „kaligrafiškas“ ir t.t.

Straipsniai

Žodžiai dedami abėcėlės tvarka. Prie žodžių, kurie vienodai rašomi, nors nebūtinai vienodai kirčiuojami, pateikiamas eilės numeris romėniškais skaitmenimis (I, II ir t. t.).

Po antraštinio žodžio straipsnyje pateikiama gramatinė kategorija ir vertimas: arabiški skaitmenys žymi skirtingas žodžio reikšmes, kurios apibūdinamos įvairiomis stilistinėmis santrumpomis ir specifinėmis vartojimo srities pažymomis, arba pateikiamos skliausteliuose – pasvirusiu šriftu. Kadangi šis žodynas nėra aiškinamojo pobūdžio, reikšmės, nurodytos skliausteliuose, yra tik orientacinės ir jomis nesiekama kuo tiksliau apibūdinti žodį. Kai verčiant siūlomas daugiau nei vienas atitikmuo, paprastai pirma pateikiami bendriausios reikšmės ir plačiau vartojami žodžiai. Kableliai skiria žodžių vertimus, kai jų reikšmės ir vartojimas labai panašūs, o kabliataškiu skiriami ne visai vienodos reikšmės vertimai, atsižvelgiant į stilistinius ir semantinius atspalvius. Kai nepateikiamas tam tikro žodžio vertimas, o vien tik pavyzdys, kuriame tas žodis dažniausiai pasitaiko, rašomas dvitaškis.

Paprastai šalia vertimo pateikiama informacija apie žodžio junglumą, valdymą, ypač, kai skiriasi italų ir lietuvių kalbų vartosena. Šiais atvejais, esant daugiau nei vienam atitikmeniui, pirmą nuorodą laikytina tinkančia visiems pasiūlytiems vertimams.

Kad būtų lengviau susirasti norimą žodžių junginį ar posakį, straipsniuose ir atskiruose punktuose vadovaujamosi tiek abėcėlės tvarka, tiek šia sutartine pateikimo tvarka: prielinksninės ar prieveiksminės konstrukcijos, daiktavardiniai junginiai (pirmenybę teikiant ne specifinių vartojimo sričių terminams), veiksmažodiniai junginiai (su bendratimi ir su asmenuojamosiomis veiksmažodžio formomis), perkeltinės reikšmės junginiai (su pažyma *fig*), ir ypatingi posakiai bei frazeologizmai (prieš pastaruosius dedamas rombo ženklas ♦).

Pavyzdžiuose neretai pateikiami junginiai, kurių pažodžiui išversti neįmanoma, todėl neturi atrodyti keista, kad straipsniuose nėra vartojamas anksčiau pateiktas vienas ar kitas itališko žodžio atitikmuo.

Svarbūs žodyne vartojami ženklai

Įžambus brūkšny /

Reiškia *arba* ir rodo, kad kiekvienas iš tų žodžių, tarp kurių yra šis ženklas, gali būti pavartotas junginyje, pvz.:

elasticizzāto, -a *bdv: tessuto e.* tamprūs / elastingas audinys.
(skaityk: tamprūs audinys *arba* elastingas audinys).

Jei įžambus brūkšny vartojamas lenktiniuose skliaustuose, jis rodo, kad siūlomi žodžiai gali abu versti itališką teikiamą posakį, bet reikšmė nevisai ta pati, pvz.:

nonostante 1. *prlk* nepaisant (*ko*); **n. la pioggia** nepaisant lietaus, nors ir lyja (/ lijo *ir pan.*);
(skaityk: nors ir lyja *arba* nors ir lijo).

Brūkšnelis -

Dedamas prieš galimas giminės, daugiskaitos ar kitų linksnių galūnes, pvz.:

ideatōre, -trice *dkt v/m (inventore)* išradėjas -a.
(skaityk: išradėjas, išradėja).

Du statiniai brūkšniai || ir tildė ~

Vietos taupumo sumetimais statiniais brūkšniais skiriama nekintamoji antraštinio žodžio dalis, kurią straipsnyje atstoja tildė, pvz.:

generós||o, -a *bdv 1.* dosnūs; **una persona ~a** dosnūs žmogūs;
(skaityk: una persona generosa).

Lenktiniai skliausteliai ()

Be įprastinės vartosenos atvejų, lenktiniuose skliausteliuose pateikiami pakeičiami junginio dėmenys pavyzdžiuose, pvz.:

pāce *dkt m 1.* taikà; **conferenza (trattato) di p.** taikės konferencija (sutartis);
(skaityk: *conferenza di pace* taikės konferencija, *trattato di pace* taikės sutartis).

Taip pat lenktiniuose skliausteliuose, pateikiami fakultatyvūs žodžiai ar jų dalys, pvz.:

potenziāre *vksm (-tén-)* (su)stiprinti.
(skaityk: stiprinti *arba* sustiprinti).

Taip pat lenktiniuose skliausteliuose nurodoma kaip reikia kirčiuoti veiksmažodžio esamojo laiko formas, kai iš bendraties to negalima nustatyti, pvz.:

raccomodàre *vksm* (-cò-) (pa)taisýti.

(skaityk: *raccòmodo*).

Laužtiniai skliausteliai []

Laužtiniuose skliausteliuose pateikiamos fonetinės transkripcijos.

manager ['menedʒer] *dkt v/m nkt* vadýbininkas -ė;

Taip pat laužtiniuose skliausteliuose nurodoma su katruo pagalbiniu veiksmažodžiu sudaromi sudėtiniai laikai: [A] jeigu vartojamas *avere*, [E] jeigu vartojamas *essere*. Tokia nuoroda pateikiama tik prie negalininkinių (netransityvinių) nesangražinių veiksmažodžių, kai nepakanka bendros pagalbinių veiksmažodžių parinkimo taisyklės (visi galininikiniai asmenuojami su *avere*, visi sangražiniai – su *essere*). Pvz.:

farneticàre *vksm* [A] (-né-) klejóti; kliedėti (*ir prk*), sváičioti.

(vartojamas *avere*, pvz.: *hai farneticato*).

marc||ire *vksm* [E] (-isc-) (su)púti; (su)gèsti

(vartojamas *essere*, pvz.: *è marcito*).

rifiorire *vksm* [E, A] (-isc-) 1. vėl pražýsti;

(vartojamas *avere* arba *essere*, pvz.: *ha rifiorito*, *è rifiorito*).

Kabutės „“

Kabutėmis išskiriami vertimai, kurių neužfiksuoti lietuvių kalbos leksikoje, bet jie galėtų būti vartojami kaip skoliniai. Dažniausiai tai žodžiai, įvardijantys Italijos religias, kuriems būtų beprasmiška ieškoti lietuviško atitikmens, pvz.:

brigadière *dkt v* „brigadièrius“ (*karabinierių puskarininkis*).

zampóne *dkt v gastr* „dzampónas“ (*įdaryta kiaulės koja, tradiciškai pateikiama su lėšiais*).

Kartais nuspręsta kabutėmis pateikti ypatingai vaizdingų posakių, siejamų su italų tradicijomis ir pasaulėžiūra, pažodinius vertimus, pvz.:

raschiàre *vksm* [..] ♦ **r. il fondo del barile** išnaudóti paskutinius išteklius („grandyti kubilo dugną“);

Ženklas ►

Vartojamas prieš pagrindinio veiksmažodžio afiksinius variantus, tai yra sangražinius, įvardžiuotinius, pvz.:

► **volérne** *įvdž* (*a qcn*) gríežti dañtį (*ant ko*).

► **vol||érsela** *įvdž*: *te la sei ~uta!* prisiprašė!

► **volérsi** *sngv*: *v. bene* mylétis, mylėti vienám kitą.

Strėlės ženklas ⇒

Reiškia nuorodą į kitą žodį, pvz.:

tassì *dkt v nkt* ⇒ **tàxi**.

(skaityk: žiūrèk *tàxi*).

Rombo ženklas ♦

Žymi frazeologizmus ir kitus ypatingos vartosenos posakius, pvz.:

indù||gio *dkt v* (už)delsìmas; (*esitazione*) dvejojimas; ♦ **senza i.** nedelšiant;

Apytikrės lygybės ženklas \cong

Rodo, kad vertimas – apytikslis trūkstant visiškai tos pačios reikšmės atitikmens (pvz., kai pasakymas, sąvoka nėra būdingi abiem kalboms), pvz.:

eccellénza *dkt m* 1. meistriškumas; tobulumas; ♦ *per e.* \cong pats svarbiausias *agg* (/ geriausias *ir pan.*);

Žodžių kirčiavimas ir tarimas

Antraštiniai itališki žodžiai yra sukirčiuoti (išskyrus aiškios tarties viensiemenius žodžius). Straipsniuose žodžiai pateikiami su kirčiu tik tada, kai kirtis krinta ne ant priešpa-skutinio skiemens. Visi lietuviški žodžiai sukirčiuoti. Prie kitų kalbų skolinių, vartojamų italų kalboje, laužtiniuose skliausteliuose pateikiama transkripcija pagal Tarptautinę fonetikos abėcėlę. Įsidėmėtina, kad šie žodžiai italų kalboje tariai laisvai adaptuojant garsus, dėl to galimi nukrypimai nuo pamatinės kalbos tarimo normų. Kadangi garsų *e* ir *o* tarimas nėra vienodas visame Italijos plote, nuspręsta beveik visada vadovautis šiaurės italų kalbos tartimi, kaip esančia neutralėse, o tik iš dalies priimti tradicinės Florencijos šnektos tarimą. Panašiai elgtasi dėl grafemos *z*, kuriam gali atitikti garsai [ts] arba [dz]. Kai reikia tarti [dz] po raidę padedamas sutartinis ženklas (taškas), pavyzdžiui, *mezzo*.

Pastabos lietuviui vartotojui

Vietos taupumo sumetimais žodyno tekste pateikiama tik minimali gramatinė informacija. Jei antraštinis žodis neturi kaitymo, asmenavimo ar kitų ypatumų, jokios papildomos informacijos nepridėta. Siekiant vis dėlto padėti vartotojui išsiaiškinti kilusias abejones dėl vienos ar kitos formos, šiose pastabose aptariami informacijos pateikimo kriterijai ir pagrindinės italų kalbos morfologijos taisyklės. Išsamesnė italų kalbos gramatikos apžvalga pateikiama šio žodyno prieduose.

Daiktavardžiai, būdvardžiai, įvardžiai

Žodyne pažymimos netaisyklingos, arba šiaip kuo nors ypatingos, būdvardžių, daiktavardžių ir įvardžių formos. Siekiant neapkrauti teksto gausiu informacijos kiekiu, atsisa-kyta taisyklingų kaitomų formų žymėjimo. Taisyklingoms formoms sudaryti pakanka šios informacijos:

Daugiskaita sudaroma keičiant galūnės balsę:

-o > -i	il vostro libro – i vostri libri	<i>jūsų knyga – jūsų knygos</i>
-a > -e	la bella casa – le belle case	<i>gražus namas – gražūs namai</i>
-e > -i	la lezione breve – le lezioni brevi	<i>trumpa paskaita – trumpos paskaitos</i>

Kai daiktavardis baigiasi **-a** ir yra vyriškosios giminės, daugiskaitos galūnė yra **-i**: il cli-ma – i climi *klimatas – klimatai*, il dentista – i dentisti *dantų gydytojas – dantų gydytojai*.

Kai daiktavardis ar būdvardis baigiasi **-io** ir **i** yra kirčiuotas, daugiskaita sudaroma pri-dedant galūnę **-i**: lo zio – gli zii *dėdė – dėdės*; kai **i** yra nekirčiuotas, jis susilieja su galūne: l'armadio – gli armadi *spinta – spintos*, l'ufficio – gli uffici *biuras – biurai*.

Daiktavardžiai ir būdvardžiai, kurie baigiasi **-co**, **-go** ir turi kirtį priešpaskutiniame skiemenyje, daugiskaitoje paprastai išlaiko kamiengalio garsus [k], [g], įterpiant raidę **h**: il **banco** – i **banchi suolas** – *suolai*; il **lago** – i **laghi ežeras** – *ežerai*, **bianco** – **bianchi baltas** – *balti*.

Daiktavardžiai ir būdvardžiai, kurie baigiasi **-co**, **-go** ir turi kirtį trečiajame nuo galo skiemenyje, daugiskaitoje paprastai neišlaiko kamiengalio garsų [k], [g], ir raidės **h** neturi: il **medico** – i **médici gydytojas** – *gydytojai*; il **filòlogo** – i **filòlogi filologas** – *filologai*, **simpàtico** – **simpàtici simpatiškas** – *simpatiški*. Būna nemaža svyravimų ir išimčių.

Daiktavardžiai ir būdvardžiai, kurie baigiasi **-ca**, **-ga**, daugiskaitoje išlaiko kamiengalio garsus [k], [g], įterpiant raidę **h**: l'**amica** – le **amiche draugė** – *draugės*; l'**aringa** – le **aringhe silkė** – *silkės*.

Daiktavardžiai, kurie baigiasi **-cia**, **-gia**, kai **-cia** ir **-gia** eina po priebalsio, paprastai gauna galūnes **-ce** ir **-ge**: l'**arancia** – le **arance apelsinas** – *apelsinai*; la **spiaggia** – le **spiagge paplūdimys** – *paplūdimiai*; kai **-cia** ir **-gia** eina po balsio, paprastai turi galūnes **-cie** ir **-gie**: la **camicia** – le **camicie marškiniai**; la **ciliegia** – le **ciliegie vyšnia** – *vyšnios*.

Kai kurie italų kalbos daiktavardžiai ir būdvardžiai yra nekaitomi, tai yra daugiskaitos forma sutampa su vienskaitos. Prie jų žodyne pateikiama santrumpa *nkt*. Pvz.: **album dkt v nkt**, **libertà dkt m nkt** ir t.t.

Veiksmažodžiai

Žodyno gale pridamas priedas apie veiksmažodžius iš dviejų dalių: taisyklingųjų veiksmažodžių asmenavimo lentelės ir netaisyklingųjų veiksmažodžių sąrašas, kur glausčiai pateikiamos visos pagrindinės netaisyklingos formos. Pastarieji veiksmažodžiai tekste žymimi žvaigždute, pvz.: **accad||ére* vksm**. Žodyno tekste prie veiksmažodžių nurodama ta būtina informacija, kurios negalima tiesiogiai gauti iš antraštinio žodžio formos. Laužtiniuose skliaustuose žymima, katras yra pagalbinis veiksmažodis sudėtinėms formoms sudaryti: [A] jeigu vartojamas *avere*, [E] jeigu vartojamas *essere* (kartais galimi abu variantai: [A, E]); pvz.: **accad||ére* vksm** [E]. Kadangi su tranzityviniais veiksmažodžiais visada vartojamas *avere*, o su sangražiniais – *essere*, prie šių kategorijų veiksmažodžių papildomos informacijos atsisakyta. Kai iš vienos bendraties neįmanoma tiksliai nustatyti, kuris esamojo laiko formos skiemuo kirčiuojamas, arba koks yra kamieno balsio *e*, *o* atvirumo laipsnis, lenktiniuose skliaustuose pateikiamas kirčiuotinas skiemuo su atitinkamu kirčio ženklu; pvz.: **accad||ére* vksm** [E] (*-cà-*) (tai yra, pirmas asmuo: *io accàdo*). Šios informacijos nepateikta, kai prieš bendraties galūnę *-are*, *-ere*, *-ire* eina du priebalsiai, nes šiais atvejais visada kirčiuojamas esamojo laiko priešpaskutinis skiemuo, pvz. *abbassàre* } *io abbàssò*, *riflèttere* } *io riflètto*, *ripartire* } *io ripàrto*. Kai *-ire* galūnės veiksmažodžio kamienas esamajame laike plečiamas intarpu *-isc-* (pvz.: *abbellire* } *io abbellisco*), tai visda žymima lenktiniuose skliaustuose, pvz.: **abbellire vksm** (*-isc-*).

Sangražiniai ir įvardžiutiniai veiksmažodžiai pateikiami tame pačiame straipsnyje kaip ir pagrindinis veiksmažodis, tik atskiroje dalyje, prasidedančioje ženklu ►.

STRUTTURA DEL DIZIONARIO

Criteri di selezione delle parole

Nel compilare il presente dizionario si è voluto proporre un corpus di parole di sufficiente ampiezza con l'inserimento nel dizionario di tutte (ma non solo) le parole più usate in italiano, facendo riferimento agli studi e alle ricerche del noto lessicografo italiano T. De Mauro. Poi si è cercato di presentare le singole parole in un contesto, evidenziando come esse partecipano al sistema della lingua, vale a dire quali sono le altre parole con cui più spesso si accompagnano, quali i più frequenti sintagmi formati, quali le preposizioni usate e così via. Pertanto sono presentati moltissimi esempi tratti dall'uso, finalizzati ad illustrare in che cosa le due lingue differiscano sotto l'aspetto dell'espressione sintattica e lessicale. In altri termini, particolare attenzione è stata dedicata a quei sintagmi la cui traduzione letterale risulta impossibile. Sono state inserite poi non poche voci raccolte appositamente spogliando giornali e siti internet. Molta attenzione è stata prestata alle espressioni proprie della lingua parlata e a termini specialistici di vari ambiti scientifici, i quali, per quanto di uso infrequente, risultano noti a qualunque parlante dotato di un livello medio di istruzione.

Per ragioni di spazio non sono stati inclusi molti derivati (eccezion fatta per voci caratterizzate da una certa autonomia), per es.: sostantivi con suffissi *-zione*, *-mento*, o con suffissi diminutivi e vezzeggiativi; aggettivi con suffissi *-bile*, *-evole*; avverbi con suffisso *-mente*; verbi in *-izzare*, o con suffisso iterativo *ri-*. In base a un criterio puramente pratico si sono ugualmente esclusi molti specifici sostantivi ampiamente diffusi nelle varie lingue straniere. Da un lato essi sono di uso limitato (non rientrano cioè nel repertorio delle parole italiane più usate stilato da T. De Mauro), dall'altro esse hanno in lituano una forma analoga, che si può facilmente dedurre, ad es., *relativismo* „reliatyvizmas“, *elastomero* „elastomeras“, *enciclopedista* „enciklopedistas“, *cariocinesi* „kariokinezė“, *cristallizzazione* „kristalizacija“, *neuropatologo* „neuropatologas“, *internazionalizzare* „internacionalizuoti“, *iprite* „ipritas“, *glossematica* „glosematika“, *dripping* „dripingas“, *calligrafico* „kaligrafiškas“ e così via.

Lemmi

I lemmi sono presentate in ordine alfabetico. In caso di voci omografe (ma non necessariamente omofone) si operano distinzioni tramite numeri romani (I, II ecc.).

Dopo la voce principale nel lemma si riportano la categoria grammaticale e la traduzione: numeri arabi distinguono le differenti accezioni della parola, le quali sono introdotte da varie marche d'uso e abbreviazioni stilistiche, ovvero da una spiegazione fra parentesi in corsivo. Dal momento che il fine del presente dizionario non è quello di spiegare i singoli termini, come un dizionario monolingue, le indicazioni tra parentesi hanno carattere orientativo, non intendono cioè dare della parola una definizione rigorosa. Quando si presentano come traduzione più di un equivalente, in genere si dà la precedenza alle parole di significato più generale e di uso più comune. Le virgole separano traduzioni le cui accezioni e significato sono affini, mentre il punto e virgola separa varianti non del tutto equivalenti, ma che differiscono sotto l'aspetto semantico o stilistico. Quando non si presenta la traduzione di un lemma, ma soltanto un esempio della locuzione in cui più di frequente occorre si impiegano i due punti.

Generalmente a fianco della traduzione sono riportate informazioni sulle costruzioni, le reggenze ammesse dalla parola, specialmente in caso di diversità d'uso tra italiano e lituano. In questi casi, quando sono proposte più varianti, le indicazioni che accompagnano la prima si riferiscono anche a tutte le successive.

Per rendere più agevole il reperimento dell'espressione o locuzione desiderata lemmi e singole accezioni sono strutturati secondo il seguente ordine convenzionale: costrutti preposizionali o avverbiali, sintagmi nominali (con precedenza alle espressioni neutre, non attinenti a linguaggi tecnici), sintagmi verbali (con l'infinito e con forme verbali coniugate), espressioni figurate (con la marca *fig*), e espressioni particolari e locuzioni fraseologiche (prima di queste si adopera il segno del rombo ♦).

Negli esempi spesso si riportano espressioni non passibili di traduzione letterale, pertanto non deve stupire che non vengano utilizzate nei lemmi quelle voci che sono all'inizio presentate come possibili traduenti del termine italiano.

Segni ortografici importanti adoperati nel dizionario

Barra obliqua /

Significa *o* e indica che ognuna delle parole ai suoi lati può essere utilizzata nel sintagma in questione, per es.:

elasticizzàto, -a *bdv*: *tessuto e. tamprùs* / *elastingas audinỹs*.

(leggasi: *tamprùs audinỹs o elastingas audinỹs*).

Se la barra obliqua è usata all'interno delle parentesi tonde, indica che le traduzioni presentate sono entrambe possibili, tuttavia non si equivalgono esattamente sul piano del significato, per es.:

nonostante 1. *prlk nepáisant (ko)*; **n. la pioggia** *nepáisant lietaũs, nòrs iř lỹja (/ lỹjo ir pan.)*;

(leggasi: *nòrs iř lỹja o nòrs iř lỹjo*).

Trattino -

Si usa davanti alle terminazioni del femminile, del plurale e di casi diversi dal nominativo, per es.:

ideatóre, -trice *dkt v/m (inventore) išradéjas -a*.

(leggasi: *išradéjas, išradėja*).

Doppia barretta verticale || e tilde ~

Per esigenze di spazio la barretta verticale è usata a separare la parte dell'entrata lessicale che rimane invariata negli esempi, successivamente sostituita nel corpo del lemma dalla tilde, per es.:

generós||o, -a *bdv 1. dosnùs; una persona ~a dosnùs žmogùs*;

(leggasi: *una persona generosa*).

Parentesi tonde ()

A parte i normali usi della lingua, le parentesi tonde indicano termini commutabili in un determinato esempio, per es.:

pàce *dkt m 1. taikà; conferenza (trattato) di p. taikòs konferencija (sutartìs)*;

(leggasi: *conferenza di pace taikòs konferencija, trattato di pace taikòs sutartìs*).

Tra parentesi tonde sono anche presentati termini (o parti di essi) facoltativi, per es.:
potenziàre *vksm* (-tén-) (su)stiprinti.
 (leggasi: stiprinti *arba* sustiprinti).

In parentesi tonde si forniscono anche le informazioni sull'accento del presente dei verbi, quando non siano deducibili dal solo infinito, per es.:
raccomodàre *vksm* (-cò-) (pa)taisýti.
 (leggasi: raccòmodo).

Parentesi quadre []

Tra parentesi quadre sono presentate le trascrizioni fonetiche.

manager ['menedʒer] *dkt v/m nkt* vadýbininkas -è;

Tra parentesi quadre si indica anche quale dei due ausiliari si debba utilizzare per formare i tempi composti di un verbo: [A] qualora si usi *avere*, [E] qualora si usi *essere*. Queste informazioni sono fornite solo nel caso che non siano sufficienti le regole per determinare l'ausiliare corretto (vale a dire nel caso che il verbo non sia né transitivo né riflessivo). Per es.:

farneticàre *vksm* [A] (-né-) klejótì; klinedėti (*ir prk*), sváičioti.
 (si usa *avere*, per es.: *hai farneticato*).

marc||ire *vksm* [E] (-isc-) (su)púti; (su)gèsti
 (si usa *essere*, per es.: *è marcito*).

rifiorire *vksm* [E, A] (-isc-) **1.** vėl pražýsti;
 (si usano *avere* oppure *essere*, per es.: *ha rifiorito*, *è rifiorito*).

Virgolette „“

Sono messe tra virgolette traduzioni che non ricorrono nel lessico d'uso del lituano, ma che potrebbero essere utilizzate come prestiti. Per lo più si tratta di termini indicanti realtà puramente italiane, per tradurre le quali sarebbe assurdo cercare un equivalente lituano, per es.:

brigadiére *dkt v* „brigadiėrius“ (*karabinierių puskarininkis*).

zampóne *dkt v gastr* „dzampõnas“ (*įdaryta kiaulės koja, tradiciškai pateikiama su lėšiais*).

A volte, nel caso di locuzioni di particolare espressività, legate al modo di pensare italiano, o ad ambiti tradizionali o culturali, si è deciso di presentare tra virgolette le traduzioni letterali, per es.:

raschiàre *vksm* [..] ♦ **r.** *il fondo del barile* išnaudóti paskutiniùs išteklius („grandyti kubilo dugną“);

Segno ►

Si usa per introdurre varianti del verbo principale con affissi, cioè forme riflessive o pronominali, per es.:

► **volérne** *įvdž* (*a qcn*) gríežti dañtì (*ant ko*).

► **vol||ėrsela** *įvdž*: **te la sei** ~**uta!** prisiprašėi!

► **volėrsi** *sngtr*: **v. bene** mylėtis, mylėti vienám kità.

Freccetta ⇒

Indica i rimandi ad altro lemma, per es.:

tassi *dkt v nkt* ⇒ **tàxi**.

(leggasi: vedere *tàxi*).

Rombo ♦

Precede locuzioni idiomatiche e particolari modi di dire, per es.:

indù||gio *dkt v* (už)delsimas; (*esitazione*) dvejojimas; ♦ **senza i.** nedėlsiant;

Segno di equivalenza parziale \cong

Indica che la traduzione è approssimativa, in mancanza di un perfetto equivalente (ad es. quando un fenomeno culturale o linguistico non è comune alle due lingue), per es.:

eccellénza *dkt m 1.* meistriškūmas; tobulūmas; ♦ **per e.** \cong pàts svarbiáusias *agg* (/ geriáusias *ir pan.*);

Accentazione e pronuncia delle parole

Le entrate lessicali italiane sono accentate (salvo i monosillabi che non danno adito a dubbi). Nel corpo dei lemmi le parole sono fornite di accento solo nei casi in cui esso non cade sulla penultima sillaba. Tutte le parole lituane sono accentate. Accanto ai prestiti da altre lingue in uso nella lingua italiana si presenta, tra parentesi quadre, la loro trascrizione fonetica secondo l'Alfabeto Fonetico Internazionale. Si noti che nella pratica questi termini vengono pronunciati in italiano con un adattamento dei suoni più o meno spiccato, perciò sono possibili anche notevoli discordanze rispetto alla normale pronuncia della lingua di origine. Dal momento che la pronuncia della *e* e della *o* non è dappertutto la stessa nel territorio italiano, si è stabilito di fare riferimento alla pronuncia dell'Italia settentrionale, quale meno marcata, e solo in parte si è accolta la pronuncia tradizionale della parlata fiorentina. Analogamente si è proceduto per il grafema *z*, che può indicare i suoni [ts] o [dz]. Quando la pronuncia richiesta è [dz] sotto la lettera è convenzionalmente stampato un puntino, ad esempio in *mezzo*.

Note per l'utente italiano

Per ragioni di spazio nel vocabolario sono tralasciate le informazioni morfologiche, eccettuati alcuni casi in cui dalla forma lituana non siano immediatamente desumibili il numero, il genere e sim., in particolare quando italiano e lituano presentano divergenze (ad es.: *dùrys*, *femm pl* – porta *femm sg*). Per comodità si ricordano di seguito le nozioni basilari di morfologia lituana. Un prospetto più esauriente di grammatica lituana si trova in appendice.

Sostantivi, aggettivi e participi

Il dizionario registra in genere la forma femminile dei soli sostantivi, per es.: **cantànte** *dkt v/m* daininiñkas -ė. Aggettivi e participi sono indicati al maschile singolare (salvo rari casi), essendo la formazione del femminile quasi sempre rispondente a queste regole:

-as > -a	geras – gera	buono – buona
-is > -ė	praktinis – praktinė	pratico – pratica
-us > -i	brangus – brangi	caro – cara
-ntis > -nti	stulbinantis – stulbinanti	sbalorditivo – sbalorditiva
-ęs > -usi	miręs – mirusi	morto – morta

Lo stesso vale per le cosiddette forme determinate (o pronominali) dell'aggettivo e del participio, salvo alcune eccezioni, che sono segnalate nel dizionario.

-asis > -oji	gerasis – geroji	(il) buono – (la) buona
-usis > -ioji	brangusis – brangioji	(il) caro – (la) cara

Essendo due le possibili declinazioni di appartenenza per i sostantivi uscenti in *-is*, (*-is*, *-io* oppure *-is*, *-ies*), si è convenuto di indicare, in quanto in numero minore, soltanto i casi in cui il genitivo esce in *-ies*, per es.: **lād̃ro** *dkt v* vag̃is -iēs. Per le desinenze dei sostantivi di tutte le declinazioni si rimanda comunque alle tavole in appendice.

La sigla *agg* viene utilizzata nel dizionario quando ad una locuzione italiana in lituano corrisponde una forma declinabile, per es. **vél||a** *dkt m 1.* būr̃e; **alzare** *le ~e* iškél̃ti bur̃e; ♦ **a v.** būr̃inis *agg*. Per semplicità la stessa sigla è utilizzata a indicare qualsiasi forma lituana declinabile, senza distinguere tra vero e proprio aggettivo e participio o semiparticipio, per es. **riliévo** *dkt v 1.* iškilūmas; iškilumā; ♦ **in r.** iškil̃es *agg*, iškilū̃s; (iškil̃es è propriamente participio passato attivo).

Verbi

Molto spesso nel dizionario le forme dei verbi lituani sono presentate con una parte tra parentesi, per es. **scrivere*** *vksm 1.* (pa)raš̃ýti, dove si intende che *pa-* è il prefisso più comune usato con questo verbo. Il lituano segnala attraverso questo genere di prefissi differenze nella qualità dell'azione e principalmente il suo aspetto compiuto (*perfettivo*) o incompiuto (*imperfettivo*). La presenza del prefisso indica quasi sempre l'aspetto perfettivo del verbo, perciò *paraš̃iaũ* “ho scritto, scrissi”, laddove senza prefisso si ha *raš̃iaũ* “scrivevo”, con aspetto imperfettivo. Vista la complessità del sistema lituano di prefissazione, in appendice se ne presenta una breve rassegna.

I verbi di forma riflessiva e pronominale sono inseriti nello stesso lemma del verbo principale, ma nella parte inferiore, introdotti dal segno ►.

SANTRUMPOS / ABBREVIAZIONI

<i>agg</i>	aggettivo – būdvardis
<i>anat</i>	anatomia – anatomija
<i>archit</i>	architettura – architektūra
<i>art</i>	arte – menas, dailė
<i>astr</i>	astronomia – astronomija
<i>av</i>	aviazione – aviacija
<i>bdv</i>	būdvardis – aggettivo
<i>beasm</i>	beasmenis – impersonale
<i>biol</i>	biologia – biologija
<i>bot</i>	botanica – botanika
<i>cin</i>	cinema – kinas
<i>com</i>	(sostantivo di genere) comune – bendrosios giminės daiktavardis
<i>comm</i>	commercio – komercija
<i>dgs</i>	daugiskaita – plurale
<i>dimin</i>	diminutivo – mažybinis
<i>dir</i>	diritto – teisės terminas
<i>dkt</i>	daiktavardis – sostantivo
<i>dlv</i>	dalyvis – participio
<i>fam</i>	familiare – neformalus, šnekamosios kalbos žodis ar reikšmė
<i>farm</i>	farmacia – farmacija
<i>femm</i>	femminile – moteriškoji giminė
<i>filos</i>	filosofia – filosofija
<i>fin</i>	finanza – finansai
<i>fis</i>	fisica – fizika
<i>fisiol</i>	fiziologija – fisiologia
<i>flk</i>	folclore – folkloras
<i>fot</i>	fotografia – fotografija
<i>gastr</i>	gastronomia – kulinarija
<i>geogr</i>	geografia – geografija
<i>geol</i>	geologia – geologija
<i>geom</i>	geometria – geometrija
<i>gram</i>	grammatica – gramatika
<i>išt</i>	ištiktukas – onomatopea
<i>inf</i>	informatica – informatika
<i>intr</i>	intransitivo – intransityvinis
<i>inv</i>	invariabile – nekaitomas
<i>ir pan.</i>	panašiai; panašus – similitudo; simile
<i>iron</i>	ironico – ironiškai
<i>įv</i>	įvardis – pronome
<i>įvdž</i>	įvardžiutinis veiksmažodis (su įvardiniu afiksu) – verbo pronominale

<i>jngt</i>	jungtukas – congiunzione
<i>jst</i>	jaustukas – interiezione
<i>lett</i>	letteratura – literatūra
<i>ling</i>	linguistica – lingvistika
<i>m</i>	moteriškoji giminė – femminile
<i>mar</i>	marina – jūrėivystė
<i>masc</i>	maschile – vyriškoji giminė
<i>mat</i>	matematica – matematika
<i>med</i>	medicina – medicina
<i>mil</i>	(scienza) militare – karyba
<i>min</i>	mineralogia – mineralogija
<i>mit</i>	mitologia – mitologija
<i>mus</i>	musica – muzika
<i>nkt</i>	nekaitomas – invariabile (che non ha altre forme oltre a quella data)
<i>pl</i>	plurale – daugiskaita
<i>polit</i>	politica – politika
<i>ppr.</i>	paprastai – solitamente
<i>prk</i>	perkeltine reikšme – in senso traslato
<i>prlk</i>	prielinksnis – preposizione
<i>prv</i>	prieveiksmis – avverbio
<i>qc</i>	qualcuno, qualcosa – kas
<i>qcn</i>	qualcuno – kas (<i>apie žmogų</i>)
<i>qcs</i>	qualcosa – kas (<i>apie daiktą</i>)
<i>rel</i>	religione – religija
<i>scherz</i>	scherzoso – juokaujamai, juokiamas
<i>sg</i>	singolare – vienaskaita
<i>sng</i>	riflessivo – sangražinis
<i>spec</i>	termine specialistico di varie discipline – specialus įvairių mokslo sričių terminas
<i>spec.</i>	specialmente – ypač
<i>sport</i>	sport – sportas
<i>spreg</i>	spregiativo – niekinamai
<i>stor</i>	storia – istorija
<i>tarm</i>	tarmybė – dialettale
<i>tecn</i>	tecnica, tecnologia – technika, technologija
<i>tr</i>	transitivo – tranzityvinis
<i>v</i>	vyriškoji giminė – maschile
<i>v/m</i>	vyriškoji ir moteriškoji giminė – maschile e femminile
<i>vksm</i>	veiksmazodis – verbo
<i>vns</i>	vienaskaita – singolare
<i>volg</i>	volgare – vulgarus
<i>zool</i>	zoologia – zoologija

ŽODYNO LEKSIKOGRAFINIAI ŠALTINIAI / FONTI BIBLIOGRAFICHE DEL VOCABOLARIO

- 5 kalbų žodynas, *Ekonomika Politika Teisė*, Vilnius: Teisinės informacijos centras, 2006.
- Balaišienė I. J., *Prancūzų–lietuvių kalbų žodynas*, Vilnius: Žodynas, 2004.
- Dabartinės lietuvių kalbos gramatika*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.
- Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2000.
- Dardano M., Trifone P., *La lingua italiana*, Bologna: Zanichelli, 1985.
- De Mauro T., *Dizionario italiano De Mauro*, Milano: Paravia, 2000.
- Devoto G., Oli G. C., *Il dizionario della lingua italiana*, Firenze: Le Monnier, 2000.
- Dizionario italiano per stranieri*, Firenze: Giunti Demetra, 2001.
- DISC– Dizionario italiano Sabatini Coletti*, Firenze: Giunti, 1997.
- Europos Sąjungos terminų žodynas EUROVOC*
- Frazeologijos žodynas*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2001.
- Išsamus augalų ir gyvūnų žinynas*, Vilnius: Naujoji Rosma, 2007.
- Kalbos patarimai 4, Leksika: skolinių vartojimas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2005.
- Kalbos praktikos patarimai*, Vilnius: Mokslo, 1985.
- Kanceliarinės kalbos patarimai*, parengė P. Kniūkšta, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2002.
- Lanza S. M., *Lietuvių–italų kalbų žodynas*, Vilnius: Tyto Alba, 2003.
- Lepschy L. ir G., *La lingua italiana*, Milano: Bompiani, 1995.
- Lyberis A., *Sinonimų žodynas*, Vilnius: Mokslo, 1980.
- Lietuvių kalbos komisijos nutarimai (1977–1998)*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1998.
- Lietuvių kalbos žinynas*, Kaunas: Šviesa, 2008.
- Lietuvių kalbos žodynas*, t. 1–20, Vilnius, 1968–2002.
- Lo Zingarelli 2004. *Vocabolario della lingua italiana*, Bologna: Zanichelli, 2003.
- Pakerys A., *Tarptautinių žodžių kirčiavimas*, Kaunas: Šviesa, 1991.
- Pasaulio vietovardžių žodynas*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2002.
- Paulauskienė A., Tarydyaitė D., *Žodyno normos ir dabartinė vartoseną*, Kaunas: Šviesa, 1998.
- Petrauskas V., *Italų–lietuvių kalbų žodynas*, Vilnius: Žodynas, 2002.
- Piesarskas B., *Dvitolmis anglų–lietuvių kalbų žodynas*, Vilnius: Alma Littera, 2004.
- Piesarskas B., Sveciūčius B., *Lietuvių–anglų kalbų žodynas*, Vilnius: Žodynas, 2002.
- Ragazzini G., *Dizionario inglese-italiano, italiano-inglese*, Bologna: Zanichelli, 1995.
- Razmukaitė M., Vitkauskas V., *Vietovardžių kirčiavimo žodynas*, Vilnius: Kultūra, 1994.
- Sližienė N., *Lietuvių kalbos veiksmažodžių junglumo žodynas*, t. I, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1994.
- Sližienė N., *Lietuvių kalbos veiksmažodžių junglumo žodynas*, t. II (1), Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 1998.
- Sližienė N., *Lietuvių kalbos veiksmažodžių junglumo žodynas*, t. II (2), Vilnius: LKI leidykla, 2004.
- Stonkus S., *Sporto terminų žodynas*, Kaunas: Lietuvos kūno kultūros akademija, 2002.
- Šukys J., *Lietuvių kalbos linksniai ir prielinksniai: vartoseną ir normos*, Kaunas: Šviesa, 1998.
- Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Alma littera, 2001.
- Vainienė R., *Ekonomikos terminų žodynas*, Vilnius: Tyto Alba, 2005.
- Vaitkevičiūtė V., *Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimas*, Kaunas: Šviesa, 1997.
- Vaitkevičiūtė V., *Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Žodynas, 2001.
- Visuotinis enciklopedinis žinynas*, Vilnius: Gamta, 2005.
- Zaikauskas E., *Lietuvių žargono žodynėlis*, Vilnius: Alma Littera, 2007.
- Žalkauskas V., *Šiuolaikinių kompiuterių programų ir tinklų žodynas*, Vilnius: Mokslo, 2003.
- Žindžiūtė-Michelinė B., *Lietuvių–italų kalbų žodynas*, Vilnius: Žodynas, 2005.

A

a I [a] dkt v/m nkt **1.** pirmoji italų kalbos abėcėlės raidė; *a minùscola* „a“ mažoji; *A maiùscola* „A“ didžioji; *A di / come Ancona* A kaip „Ancona“ (paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.); ♦ *dalla a alla zeta* nuo ā iki zėt; **2.:** *Serie A (futbolo)* A lyga; *fig di sèrie A* pirmos rūšies; itin kokybiškas agg; **3.** aro (ploto vienetas) santrumpa.

a II, ad prlk 1. žymi, kam skiriamas veiksmas (atitinka naudininko linksnį), ar į ką nukreiptas veiksmas; *buonasera a tutti!* labas vakaras visiems!; *regalare dei fiori a(d) una ragazza* padovanoti gėlių merginai; *scrivere una cartolina ai nonni* parašyti atviruką seneliams; *presentare qcn a(d) un amico* pristatyti ką draugui, supažindinti ką su draugu; *parlare al sindaco* kalbėti su meru; *rivòlgersi al pùblico* kreiptis į pùbliką; *rispòndere a(d) una domanda* atsakyti į klausimą; *scrivere ai giornali* rašyti į laikraščius; *telefonare al policlinico* paskambinti į polikliniką; ♦ *al ladro!* vagis!, laikykite vėgį!; *al fuoco!* gaisras!; **2.** žymi vietą (atitinką vietininko linksnį ar kitas vietą reiškiančias konstrukcijas); *abitare a Milano* gyventi Milanė; *lavorare all'ospedale* dirbti ligoninėje; *restare a casa* pasilikti namie; *tornare a casa* grįžti namo; *andare a Roma* važiuoti į Rómą; *cadere a terra* kristi ant žemės; *girare a destra* pasukti į dešinę; *all'aria aperta* grynamė orė; *al mare* prie jūros; *alla porta* prie durų; *alla televisione* per televiziją; *al teléfono* prie telefono; *a nord (sud) di...* į šiaurę (į pietus) nuo...; *al tuo posto* tavo vietoje; *fig* tavimi dėtas; *a tre chilòmetri da qui* už trijų kilometrų nuo čia; **3.** žymi laiką; *a gennàio* sausio mėnesį, sausį; *a Natale* per Kalėdas; *alle sei* šeštą valandą; *all'alba* auštant; *alla sera* vakarais; *vakarė; a volte* kartais; *a sei anni ho lasciato l'Italia* (būdamas) šešerių metų palikau Italiją; ♦ *a dopo!* pasimatysim vėliau!; **4.** kartu su „da“ žymi laikotarpį, perėjimą ir pan.; *da giugno a settembre* nuo birželio iki rugsėjo; *dal principio alla fine* nuo pradžios iki galo; **5.** žymi būdą, priemonę, savybę; *andare a piedi* eiti pėsčiomis; *giocare a calcio* žaisti futbolą; *comprare all'ingrosso* pirkti ūrmu; *fatto a mano* rankų darbo; *barca a motore* motòrinė valtis; *casa a tre piani* trijų aukštų namas; *giacca a*

righe dryžuotas švaškas, švaškas su dryžiais; *quaderno a quadretti* sąsiuvinis langėliais; *bi-stecca ai ferri* kepsnys ant grotėlių; *pasta al sugo di pomodoro* makaronai su pomidorų padažu; *pollo alla francese* prancūziška vištiena; *tre volte al giorno* tris kartus per parą; *a due a due* po dū; *a caso* atsitiktinai; kaip papuola; *a poco a poco* pamažu; *all'improvviso* netikėtai, staigą; *all'italiana* italų stiliumi; *brutto a vedersi* negražiai atrodantis; ♦ *a mio parere* mano galva; **6.** žymi kainą, matą; *4000 litas al metro quadro* 4000 litų už kvadratinį metrą; *vèndere a 2 euro al chilo* parduoti po 2 eurus už kilogramą; *a 100 km all'ora* 100 km greičiu per valandą; **7.** žymi bausmę; *condannare / mèttere a morte* nuteisti mirtimi; **8.** kartais žymi priežastį, tikslą; *svegliarsi a un rumore* atsibusti nuo triukšmo; *andare a caccia* išeiti į medžioklę; ♦ *medaglia al valore* medalis už ypatingus nuopelnus; **9.:** *simile a qc* panašus į ką; *assomigliare a qc* būti panašiam į ką; **10.** vartojamas kai kurių veiksmazodžių valdymui prieš kito veiksmazodžio bendratį: *andare a far qcs* eiti ką nors daryti; *cominciare / iniziare a far qcs* pradėti ką daryti; *continuare a far qcs* toliau ką daryti; *imparare a far qcs* išmókti ką daryti; *pensare a far qcs* rūpintis ką daryti; *riuscire a far qcs* sugebėti / suspėti ką daryti; **11.** kartu su bendratimi kartais prilygsta sąlygos sakiniui (ypač šnekamojoje kalboje): *a saperlo, venivo prima* būčiau žinójęs, būčiau anksčiau atėjęs; ♦ *a dire il vero* tiesą sákant; **12.** kartu su bendratimi žymi tarinį, kai vartojama veiksnį pabrėžianti konstrukcija: *a ritirare il premio è stata la figlia del regista* premiją atsiėmė režisieriaus dukrą; tai režisieriaus dukrą, kuri atsiėmė premiją; *è lui a volere andare* tai jis, kuris nóri eiti; **13.** įeina į įvairius prielinksnius, prieveiksminius, jungtukinius posakius: *insieme a (qc)* kartu su (kuo); *oltre a (qc)* bė (ko); *accanto a (qc)* šalia (ko); *al contrario di (qc)* skirtingai nuo; *a causa di (qc)* dėl (ko); *fino a* iki (qc), lígi (pát); *a meno che* nebeñt.

a-, (an- prieš balsį) priešdėlis: iš graikų kalbos kilusi neigiamoji dalelytė, reiškianti pamatiniu žodžiu nusakytos savybės, daikto ar reiškinio

neigimā arba nebuvimā, pvz., āfono, anormale, analfabēta, asimetrija, asociāle, āteo *ir t. t.*

abaco (*dgs* -chi) *dkt v 1.* (*palottoliere*) skaitytūvai *pl*; abākas; **2.** *archit* abākas.

abàte *dkt v* abātas.

abat-jour [aba'zur] *dkt m nkt* gaūbtas, abažūras.

abbacchiàto, -a *bdv* nusiminęs, nuliūdęs; (*depresso*) prislėgtas.

abbacchio *dkt v tarm* ēriena; kēptas ēriukas.

abbagliànt *e 1.* *bdv* ākinamas; ākinantis, spįginantis; *fig bellezza a.* ākinantis grōžis; **2.:** *dkt v dgs ~i* (*automobilio*) tōlimosios šviesos; *méttere gli ~i* įjūngti tolimąsias šviesas.

abbagliàre *vksm* spįginti į akis; ākinamai spindėti; (*qcn*) (ap)ākinti (*ir prk*).

abbaglio *dkt v* apsirikimas; *prēndere un a.* skaudžiai suklūsti / apsirikti.

abbai *||àre vksm [A]* (-bài-) lōti; skālyti; *♦ flk can che ~a non morde* „šuō, kuris lōja, nekānda“ (*jis ne toks piktas kaip atrodo*).

abbaino *dkt v 1.* (*finestra*) stōglangis; **2.** (*solaio*) pastogės kambarys; (*mansarda*) mansārda.

abbandonàre *vksm* (-dó-) **1.** palikti (*ppr.* visām laikui), pamēsti; *a. la famiglia* palikti šeimą; *♦ a. qcn a sé stesso* palikti kā likimo vāliai; **2.** (*rinunciare*) atsisakýti (*ko*); pasitraukti (*iš ko*); *a. gli studi* mēsti mōkslus; *a. un'idea* atsisakýti sumānymo; *a. l'università* išstóti iš universitēto; *a. la politica* pasitraukti iš politikos; **3.** (*lasciar andare*) nulėisti; *a. il capo* nulėisti gālva; *a. le briglie* palėisti vadelēs; **4.** *sport* pasitraukti (*iš ko*); (*negli scacchi*) pasidúoti; *a. una competizione* pasitraukti iš varžýbų.

► **abbandonàrsi** *sngl 1.* (*adagiarsi*) nusilėisti; *a. sulla poltrona* nusilėisti į fōtelį; **2.** *fig* pasidúoti; *a. alla disperazione* pasidúoti nēvilčiai; *a. alla corrente* lėistis srovēs nešamām.

abbandonàto, -a *bdv, dlv 1.* (*di qcn*) pāliktas, pāmestas; *un gattino a.* pāmestas kačiukas; *un neonato a.* pamestinukas; **2.** (*di qcs*) aplėistas; (*non curato*) neprižiūrėtas.

abbandóno *dkt v 1.* palikimas, pametimas; **2.** (*incuria*) apleidimas; *in stato di a.* aplėistas *agg*; **3.** (*rinunciare*) atsisākymas; *l'a. di quel progetto mi è dispiaciuto molto* labāī gailėjausi atsisākęs to projēkto; **4.:** *in un momento di a.* užėjus silpnūmui; **5.** *sport* pasitraukimas; *vincere per a.* laimėti varžōvui pasitraukus.

abbassalingua *dkt v med* liežūvio laikiklis.

abbassaménto *dkt v 1.* (*l'abbassare*) nuleidimas; (*l'abbassarsi*) nusileidimas; *a. di grado* pažėminimas (tarnýboje); *mi è venuto un a. di voce* esū užkīmęs; balsas užkimo; **2.** (*il diminuire*)

mažėjimas; (*l'essere diminuito*) mājzinimas; *a. di temperatura* atšalimas, temperatūros mažėjimas; *a. dei prezzi* káinų mājzinimas.

abbass *||àre vksm 1.* (nu)lėisti; *a. gli occhi* (*la voce*) nulėisti akis (balsą); *a. il volume* pritildyti garsą; *a. la luce* pritėmdyti šviēsą; *~a la voce!* (kalbėk) tyliaū!; **2.** (*rendere più basso*) (pa)žėminti; **3.** (*diminuire*) (su)mājzinti.

► **abbass** *||àrsi sngl 1.* nusilėisti; (*chinarsi*) nusileñkti; **2.** (*diminuire*) sumažėti; *la febbre si è ~ata* sumažėjo temperatūrā; *il livello del fiume si è ~ato* ūpė nuslūgo; *mi si è ~ata la voce* užkimaū; **3.** (*umiliarsi*) žėmintis, nusizėminti; *non mi ~o a parlare con uno come te* nesizėminsiu kalbėdamas sū tōkiu káip tū.

abbasso *jst (qc)* šaliñ (*kq*); *a. la guerra!* šaliñ kārā!

abbastànza *prv* ganā, gañ; (*a sufficienza*) užtekinaī; pakañkamai; *a. grande* ganā didelis; (*piuttosto*) didōkas; *avere a. soldi* turėti pakañkamai pinigų; *dormire a.* užtekinaī miegōti, išsimiegōti; *essere a.* užtėkti (*ko*); *ci sarā a. posto per tutti* viētos užtėks visiems, būs pakañkamai viētos visiems; *♦ averne a.* (*di qcs*) nebepakėsti (*ko*); atsibōsti (*kas kam*), igrīsti; *ne ho a.!* tō (mān) jau pēf daūg!

abbattere *vksm 1.* (nu)versti; (*demolire*) (nu)griāuti; *a. un aereo* numūsti lėktūvą; *a. un albero* nukiršti / nupjāuti mēdj; *a. i birilli* nuversti kėglius; *a. una parete* nugriāuti siena; *fig a. le spese* smarkiai sumājzinti išlaidas; *fig a. la tirannide* nuversti tirōnijā; **2.** (*uccidere*) nušauti; *a. capi di bestiame infetti* paskeřsti užsikrėtusius gývulius; **3.** (*gettare a terra*) pargriāuti; *a. fig* (*scoraggiare*) palāužti; sugniuždýti; **5.** *fig* (*di malattie, sfinire*) išsėkinti.

► **abbattersi** *sngl 1.* (*di tempeste e sim.*) (su *qcs*) užgriūti (*kq*); *il fulmine si è abbattuto su un albero* žaibas treñkė į mēdj; **2.** *fig* (*deprimersi*) nusimiñti, pūlti į nēviltį.

abbattiménto *dkt v 1.* nugriovimas; nukirtimas; **2.** *fig* nusiminimas.

abbattuto, -a *bdv* nusiminęs, nuliūdęs; palūžęs.

abbazia *dkt m* abātija.

abbededàrio *dkt v* pradžiāmokslis, elementōrius.

abbelliménto *dkt v 1.* (*l'abbellire*) pagrāžinimas; **2.** (*ornamento*) papuošimas; **3.** *mus* melizmā.

abbellire *vksm* (-isc-) (pa)grāžinti.

abbeveràre *vksm* (-bė-) (pa)girdyti (gývulius).

► **abbeveràrsi** *sngl* (atsi)gėrti.

abbeveratōio *dkt v* girdyklā.

abbicci *dkt v nkt* abėcėlė (*ir prk*).

abbient *||e 1.* *bdv* pasitūrintis; **2.:** *dkt v dgs i meno ~i* neturtingi žmōnės; varguōliai.

abbietto, -a *bdv* nieķingas, niēkšišķas; žēmas.
abbigliaménto *dkt v* aprangā; drabūžiai *pl*; *a. sportivo* spōrtinē aprangā; *capo di a.* drabūžis; *negòzio di a.* drabūžiu parduotuvē.

abbigliare *vksm* gražiai aptaisyti, daļļiai (ap)-reņgti.

abbinaménto *dkt v* 1. sudērinimas; pridērinimas; 2. (*accoppiamento*) paskirstymas pōromis.

abbinà||re *vksm* (-bi-) 1. (su)dērinti; (*qcs a qcs*) pridērinti; *a. dei colori* pariņkti / sudērinti spalvās; *a. una borsa alla giacca* pridērinti rānkīņ priē švaļko; *la trasmissione è ~ta a una lotteria* laidōs metū tāip pāt lōšiama lotērijoje; 2. (*accoppiare*) paskirstyti pōromis.

abbindolàre *vksm* (-bin-) apmūlkinti; apgaudinēti.

abbiocàrsi *vksm* (-biòc-) *fam* (nu)lūžti (*užmigti*).
abbiòcco *dkt v* *fam* snaudulys.

abbisognàre *vksm* (-só-) 1. *intr* [E] (*servire*) reīkti (*ko*); 2. *intr* [A] (*di qcs*) reikalāuti (*ko*).

abboccaménto *dkt v* (privatūs) susitikīmas.

abboccàre *vksm* (-bòc-) (*už*)kībti (*ir prk*).

abboccàto, -a *bdv* (*di vino*) saīsvas (*apie vynq*).

abboffàrsi *vksm* (-bòf-) (*di qcs*) kimštis, (*ko*) pri-sikiņšti.

abbonaménto *dkt v* 1. abonemeītas; (*a riviste e sim.*) prenumeratā; *a. al teatro* teātro abone-meītas; *cānone di a.* abonemeītinis mōkestis; *fare l'a.* (*a qcs*) užsiprenumeruoti (*kq*); *fig fam* priprāsti (*prie ko*); *ho l'a. al Lietuvos Rytas* āš užsiprenumerāvēs Lietuvos Rytā; 2. (*tessera dell'autobus e sim.*) nuolatīnis bilietas; *a. mensile* mēnesīnis bilietas.

abbonàre *vksm* (-bò-) ⇒ **abbuonàre**.

► **abbonàrsi** *sng* (*a qcs*) prenumeruoti (*kq*), už(si)prenumeruoti; *a. al teatro* īsigyti abone-meīntā ī teātrā.

abbonàto, -a *dkt v/m* aboneītas -ē; (*a riviste e sim.*) prenumerātorius -ē.

abbondànte *bdv* 1. gausūs; apstūs; *un raccolto a.* gausūs deīlius; *una colazione a.* skaīsūs pūsry-čiai *pl*; *un cucchiàio a.* šaukštas sū kaupū; *un chilo a.* gēras kilogramas; *un seno a.* didelē krūtīnē; *la Lituania è a. di laghi* Lietuvojē gau-sū ežerū; 2. (*di un abito e sim.*) laīsvas, palāi-das; dukslūs.

abbondanteménte *prv* gaūšiai; apsčiai; *ha nevi-cato a.* gaūšiai / gerai prisnigo.

abbondanza *dkt m* pērtēklius; gausā, gausybē; *a. di viveri* gaūsios maīsto ātsargos *pl*; *in a.* gaūšiai; daūg; *raccontare con a. di particolari* ītin smūlkiai pāsakoti; ♦ *vivere nell'a.* gyvēnti pērtēkluje.

abbond||àre *vksm* (-bón-) 1. [A, E] būti gaūšiai (*ko*); būti daūg (*ko*); *in giardino ~ano i frutti* sodē gausū vaišiū; *nel tuo còmpito ~dano gli errori, il tuo còmpito ~a di errori* tāvo rašinēlyje mirga klaidōs, tāvo rašinēlyje daūg klaidū; 2. [A] (*in qcs, di qcs*): *a. in elogi* labai girti; *a. in precauzioni* būti pērnēlīg atsargiām; *a. di sale* pērsūdyti, dēti pēr daūg drūsokos.

abbordàbile *bdv* prieīnamas (*ir prk*).

abbordàggio *dkt v* abordāžas.

abbordàre *vksm* (-bór-) 1. aborduoti; 2. *fig* prieīti īr užkālbinti; *a. una ragazza* kabīnti mergīnā.

abbotton||àre *vksm* (-tò-) (*už*)sēgti; (*con più bot-toni*) (*už*)sagstīti (sagās).

► **abbottonàrsi** *sng* užsisēgti; užsisagstīti (sa-gās).

abbottonatūra *dkt m* (*i bottoni*) sāgos *pl*.

abbottonàto, -a *bdv* 1. (*di qcs*) užsēgtas; užsags-tytas; 2. *fig* (*di qcn*) užsidārēs.

abbozzàre *vksm* (-bòz-) apmēsti (*projekta ir pan.*); (*pa*)reņgti (*ko*) eskīzā; *fig a. un sorriso* šyptelēti; *fig a. un inchino* līnktelēti.

abbòzzo *dkt v* apmataī *pl*; eskīzas.

abbracciàre *vksm* 1. apkabīnti; *a. forte* stipriai apkabīnti; 2. *fig* (*coprire*) apiņti; (*circondare*) apsūpti; *a. con lo sguardo* aprēpti akimīs; 3. *fig* (*una fede e sim.*) priiņti (*tikējimq ir pan.*); (*una professione*) pasiriņkti (*profesijq*).

► **abbracciàrsi** *sng* apsikabīnti.

abbràc||cio *dkt v* ap(si)kabīnīmas; *fig l'a. dei tifo-si* sirgāliū svēikīnīmas; ♦ (*in lettere*) *un a., baci e ~ci* (apkabīnū) sū mēile (*laiškuose*).

abbrancàre *vksm* (nu)tvērti.

abbreviàre *vksm* (-bré-) (su)truņpinti.

abbreviaziónē *dkt m* sāntrumpa; sutruņpinīmas.

abbronzànte *dīv*; *crema a.* īdegio krēmas.

abbronzàre *vksm* (-brón-) dēginti (*apie saulē*).

► **abbronzàrsi** *sng* dēgintis (*saulēje*); īdēgti, nudēgti.

abbronzàto, -a *bdv*, *dīv* īdēgēs (*nuo saulēs*), nu-dēgēs.

abbronzatūra *dkt m* īdegis (*saulēje*), īdegīmas; *centro di a.* solāriumas; *si è fatta una bella a.* jī gražiai īdēgusi.

abbrustolire *vksm* (-isc-) (*pa*)skrūdinti.

abbrutiménto *dkt v* nūosmukis; smukīmas.

abbrutire *vksm* (-isc-) (*qcn*) (nu)smukdīti (*kq*); atīņti (*kam*) žmoniškūmā.

► **abbrutīrsi** *sng* (nu)smūkti; nužmogēti.

abbuffàrsi *vksm* (*di qcs*) prisikiņsti (*ko*), prisiryti.

abbuffàto *dkt m* prisikirtīmas, prisirijīmas.

abbuonàre *vksm* (-buò-) *a. un dēbito* dovanoti skōlā; *a. un esame* īskaityti egzāminā.

abbuòno *dkt* v nuólaida; **a. (totale) di un débito** (visiškas) skolōs dovanojimas.

abdicāre *vksm* [A] (*āb-*) atsižadėti (*ppr.* sosto).

abdicaziōne *dkt* m sosto atsižadėjimas.

aberrānte *bdv* nenormalūs; absūridiškas.

aberraziōne *dkt* m 1. nenormalūmas; nukrypīmas nuō nōrmos; 2. *spec* aberācija.

abēte *dkt* v ēglė; **di (legno di) a.** eglinis *agg*; **bot a. bianco** kėnis.

abiétto, -a *bdv* ⇒ **abbiétto**.

abiezziōne *dkt* m niekšiškūmas; amoralūmas.

ābile *bdv* 1. gabūs; sumanūs; (*esperto*) įgūdės; **un ā. guidatore** gabūs vairuotojas; 2. (*idoneo a qcs*) tiŋkamas (*ppr.* karo tarnybai); **a. al lavoro** darbīngas; 3. (*astuto*) gudrūs; **sport un'ā. finta** vikrūs apgaulīngas judesys.

abilitā *dkt* m gabūmas; (*nel far qcs*) (su)gebėjimas (*kq daryti*); (*maestria*) meistriškūmas; **con a.** sumaniaĩ; **a. manuale** raŋkū miklūmas.

abilitāre *vksm* (-bi-) suteikti (*kam*) kvalifikāciją (/ *licenāciją ir pan.*); (*autorizzare*) įgalioti (*kq*);

abilitāto, -a *bdv* 1. tūrintis kvalifikāciją (/ *licenāciją ir pan.*); kvalifikuotas; 2. *inf, tecn* (attivo) veiksnūs.

abilitaziōne *dkt* m kvalifikācija (*valstybės išduotas atestatas kokia veikla verstis*); *licenācija*.

abilmēnte *prv* 1. sumaniaĩ, apsukriaĩ; 2. (*con astuzia*) gudriaĩ.

abissāle *bdv* 1. gelmių; (jūros) priedugnio; 2. *fig* neišmatuojamas; **ignoranza a.** visiškas tamsūmas.

abiss||o *dkt* v 1. bedūgnė, pragarmė; **negli ~i marini** jūros gelmėsė; **fig un a. di miseria** visiškas skurdas; ♦ **ēssere / trovarsi sull'orlo dell'a.** atsidūrti ant bedūgnės krāsto; 2. (*enorme differenza*) prarajā; **tra di loro c'è un a.** tarp jų (giliausia) prarajā (*jie neturi nieko bendra*).

abitābile *bdv* tiŋkamas gyvėnti; gyvėnamasis.

abitācolo *dkt* v (automobilio) salōnas.

abitānte *dkt* v/m gyvėntojas -a.

abitā||re *vksm* [A] (*ā-*) 1. gyvėnti; **a. al numero 10** gyvėnti dešimtājame gātvės namė; **a. con i genitori** gyvėnti sū tėvaĩs; **a. in campagna** (*in un appartamento*) gyvėnti kāime (butė); **andare ad a. in centro** išsikėlti į cenātrą, apsigyvėnti cenātrė; 2. *kaip tr:* **la zona era scarsamente ~ta** krāštas būvo mažai apgyvėntas.

abitāto, -a 1. *dvl* gyvėnamas; **il castello è a. dai fantasmī** pilyjė vaidėnasi; 2. *dkt* v gyvėnvietė.

abitaziōne *dkt* m būstas, namaĩ *pl*; (*casa*) nāmas; **a. di proprietà** nūosavas nāmas.

ābito *dkt* v 1. (*da uomo*) kostiūmas; (*da donna*) suknėlė, suknia; **ā. da sera** vakarinė suknėlė;

ā. da sposa vestūvinė suknėlė; **ā. (religioso / talare)** ābitas; ♦ **prēndere l'a.** tapti vienuoliū; **flk l'a. non fa il mōnaco** nē tās pōnas, kuriō gražūs žipōnas; 2. (*vestito in genere*) drabūžis, rūbas; (*abbigliamento*) aprangā.

abituāle *bdv* 1. įprastas; **secondo la prassi a.** įprasta tvarkā; **con la sua a. franchezza** sū jām būdingu atvirumū; 2.: **un cliente a.** dažnas lankytojas.

abitudināle *prv* (*in genere*) paprastaĩ; (*di frequente*) dažnai.

abituāre *vksm* (-bi-) (*qcn a qcs/a far qcs*) (pri)prātinti (*kq prie ko/kq daryti*); įprātinti (*kq i kq/kq daryti*); **a. i figli al duro lavoro** (*ad alzarsi presto, all'ordine*) prātinti vaikūs priė sunkaūs dārbo (ankstī kėltis, būti tvarkingūs).

► **abituārsi** *sng* (*a qcs/a far qcs*) priprāsti (*prie ko/kq daryti*); įprāsti (*i kq/kq daryti*); **mi sono a. a far ginnastica la mattina** (*al clima lituano*) priprataū mankštintis rytaĩs (priė Lietuvōs klimato); ♦ **a. male** įgyti blōgą įprotį.

abituāto, -a *dvl* priprātes (*prie ko/kq daryti*); **non sono a. a cenare tardi** āš neprātes vėlaĩ vakarieniāuti; **sono a. alle critiche** āš priprātes priė kritikos.

abitudināri, -a *bdv* laikantis sāvo įproāių; metōdiškas; **il nonno è molto a.** senėlis dāro vīskā pagal sāvo įproāius, senėlis dāro vīskā iš papratīmo.

abitudīne *dkt* m įprotis; papratīmas; (*usanza*) paprotys; **cattiva a.** žalingas įprotis; **mancanza di a.** neįpratīmas; **far qcs per a.** daryti kā iš papratīmo; **perdere l'a.** (*di far qcs*) atprāsti (*kq daryti*), mėsti įprotį; **prēndere l'a.** (*di far qcs*) įprāsti (*kq daryti*); **ho l'a. di bere molto** āš įprātes daūg gėrti; **non è mia a. lamentarmi** mán neįprasta skūstis.

abnegaziōne *dkt* m pasiaukojimas.

abnōrme *bdv* nenormalūs; anomalūs.

abolire *vksm* (-isc-) panaikinti; **a. la pena di morte** panaikinti mirtiės bāusmę.

aboliziōne *dkt* m panaikinimas.

abominēvole *bdv* pasibjaurėtinās; (*disgustoso*) kōktūs; šlyktūs; ♦ **l'a. uomo delle nevi** sniėgo žmogūs.

aborigeno, -a *dkt* v/m aborigėnas -ė.

aborrīre *vksm* (-isc-, -bōr-) neapkėsti (*ko*); bjaurėtis (*kuo*).

abortire *vksm* (-isc-) 1. [A] (*avere un aborto*) pasidaryti abōrtą, nutrāukti nėštūmā; (*spontaneamente*) pėrsileisti; 2. [E] (*fallire*) (su)žlūgti.

abortista *dkt* v/m abōrtų (itėisinimo) šalininīkas -ė.

abortivo, -a *bdv* (*di farmaco*) sùkeliantis abòrtą. **abòrto** *dkt v* abòrtas; (*spontaneo*) pèrsileidimas; *fare / praticare un a.* padarýti abòrtą.

abrasiónė *dkt m* 1. nu(si)bròzdinimas; *procurarsi un'a.* nusibròzdinti; 2. *geol* abraziija.

abrasivo, -a *tecn* 1. *bdv* abrazyvinis; 2. *dkt v* abrazyvas.

abrogàre *vksm* (*-à*) (*pa*)naikinti; *a. una legge* panaikinti įstatymą.

abrogazióne *dkt m* panaikinimas, abrogācija.

abruzzése 1. *bdv* Abrùcų; abručiēčių; abručiētiškas; iš Abrùcų; 2. *dkt v/m* abručiētis -ė.

àbside *dkt m* *archit* apsidė.

abulia *dkt m* (*apatia*) apātija; *med* abūlija.

abulico, -a *bdv* (*apatico*) apātiškas.

abusàre *vksm* [A] (*-bù*-) 1. (*di qcs*) piktnaudžiāuti (*kuo*); *a. della pròpria autorità (della buona fede di qcn)* piktnaudžiāuti tūrima valdžiā (kienō pasitikėjimu); *a. di alcòlici* piktnaudžiāuti alkoholiū; 2. (*di qcn*): *a. di una donna* išžaginti mōterį; *a. di un minore* (iš)tvirkinti nepilnamētį.

abusiv||o, -a *bdv* 1. (*di qcs*) neteisėtas; nelegalūs; *porto d'armi a.* neteisėtas ginklo laikymas; *costruzione ~a* neteisėtas statinys; nelegali statybā; 2. (*di qcn*) bė įgaliójimo (/ liceñcijos *ir pan.*).

abùso *dkt v* (*di qcs*) piktnaudžiāvimas (*kuo*); *a. di alcòlici* piktnaudžiāvimas alkoholiū; *a. del fumo* besaikis rūkymas; *dir a. di potere* piktnaudžiāvimas valdžiā; *commettere un a.* neteisėtai pasielgti.

acàcia *dkt m* bot akācija.

àcaro *dkt v* zool ėrkė.

àcca *dkt m* hā, h raidė; ♦ *non capire un'a.* ničnieko nesuprasti.

accadēmia *dkt m* 1. (*associazione*) akadēmija; *l'A. delle scienze* Mòkslų akadēmija; 2. (*scuola*) akadēmija; *a. militare* kāro akadēmija; *A. di belle arti* Dailės akadēmija.

accadēmi||co, -a *bdv* 1. universitėto; akadēmijos, akadēminis; *le autorità ~che* universitėto valdžiā sg; 2.: *anno a.* mòkslo / akadēminiai mėtai pl; *ora ~ca* akadēminė valandā; 3. *fig* akadēminis.

accad||ére* *vksm* [E] (*-cà*-) atsitikti; nutikti; įvykti; *al paese non ~e mai niente* kāime niekadā nieko neatsitiñka; *qualunque cosa ~a* kād ir kās atsitiktų; *può a. a tutti di dimenticare qcs* visiems gāli atsitikti, kād kažkā pamiršta; *è ~uta una disgràzia* nutiko nelāimė; *è ~uto quel che nessuno si aspettava* įvyko tai, kō niekas nelāukė / nesitikėjo.

accadùto *dkt v* tai, kās atsitiko; nutikimas; *informare dell'a.* pāsakoti, kās atsitiko; *mi dispiace per l'a.* apgailestāju, kād taip atsitiko.

accallappiacàni *dkt v/m nkt* šungaudys -ė.

accallappiàre *vksm* (*-lapp-*) 1. (*con un laccio*) gāudyti (kìlpa); 2. *fig* privilióti; *lasciarsi a.* įkliūti (į spāstus); *lo vuole a. perché è ricco* nóri įj prisivilióti, nēs jis turtingas.

accalcàrsi *vksm* susigrūsti, grūstis; (su)gužėti.

accaldàto, -a *bdv* įkaitęs, sušilęs; įšilęs.

accaloràrsi *vksm* (*-lò*-) įsikarščiúoti, karščiúotis.

accampaménto *dkt v* 1. stovyklā; (*il sito*) stovyklāvietė; *levare l'a.* išsikėlti (iš stovyklos); *piantare l'a.* įkurti stovyklā; 2. (*tendopoli*) palapinių miestėlis.

accampàre *vksm* 1. apgyvėdinti stovykloje; 2. *fig* (pa)rėikšti; *a. pretese / diritti su qcs* parėikšti pretenzijas į kā; *a. scuse* tėisintis.

accampàrsi *vksm* įkurti stovyklā; statýtis (/ pasi-statýti) palapinė.

accaniménto *dkt v* įniršis; (*ostinazione*) užsispyrimas; *med a. terapeutico* primygtinis gydymas.

accanirsi *vksm* (*-isc-*) 1. (*contro qcn*) pūlti sū įniršiu (*kq*); siāutėti (*prieš kq*); 2. *fig* (*a/nel far qcs; in qcs*) atkakliai (*kq daryti*); užsispirti (*kq daryti*); *a. nello stùdio* atkakliai mókytis.

accanito, -a *bdv* 1. (*furioso e sim.*) įnirtingas; aršūs; 2. (*incallito*) aistringas; atsidėjęs; *è un let-tore a.* jis rytė rýja knygas.

accànto *prv* 1. gretimai, gretā; šaliā; *kaip prlk a. a qe* šaliā (*ko*), gretā (*ko*); priė (*ko*); *a. alla farmacia* šaliā / priė vāistinė; *siéditi a. a me* sėsk šaliā manęs; 2. *kaip bđv nkt* grėtimas, šaliā esantis; *la stanza a.* grėtimas kambarys.

accantonàre *vksm* (*-tó*-) atsidėti; *fig a. un proget-to* atidėti plāną (neapibrėžtām laikui).

accaparraménto *dkt v* (*incetta*) supirkimas (*ppr. norint speculiuoti*).

accaparràrsi *vksm* (*procurarsi*) į(si)gýti; (*appropriarsi*) pasisāvinti; *a. un'eredità* pasisāvinti palikimą; *a. il posto migliore* užsiimti geriausia vieta.

accapigliàrsi *vksm* rietis, susirietis; susipjáuti.

accappatòio *dkt v* frotinis chalātas.

accapponàrsi *vksm* (pa)šiufti.

accarezzàre *vksm* (*-rèz-*) (pa)glóstyti; *fig a. un'i-dea* púoselėti miñtį.

accartocciàre *vksm* (*-tòc-*) (su)glāmžyti.

accasàre *vksm* (*-cà*-) (iš)tėkinti (*išleisti už vyro*).

► **accasàrsi** *sng* susituókti.

accasciàrsi *vksm* sudribti, susmùkti.

accatastàre I *vksm* (su)krāuti į krūvā (/ į rietuvę *ir pan.*).

accatastàre II *vksm* (*iscrivere al catasto*) įrašyti į kadastrą.

accattivànte *bdv* patrauklūs; intriguojantis.

accattivàrsi *vksm* (-ti-) (*qc*) (*t.p. a. le simpatie* (*di qcn*)) įsitemti (*kam*).

accattonàggio *dkt v* elgetavimas.

accattòne -a *dkt v/m* elgeta *com*.

accavallàre *vksm*: **a. le gambe** uždėti koją ant kójos, sukeisti kójas.

► **accavallàrsi** *sng* fig pintis, susipinti; **i pensieri** (*i ricordi*) **si accavallano nella mente** miñtys (prisiminimai) pínasi galvojė.

accècànte *bdv*, *dlv* ákinamas, ákinantis.

accècare *vksm* (-cè-) (*ap*)ákinti (*ir prk*).

accéd||ere *vksm* (-cè-) įeiti; įvažiuoti; prieiti; **a. a un parcheggio** įvažiuoti į stovėjimo aikštelę; **a. ad Internet** (**a un database**) prisijūngti / prieiti prie interneto (prie duomenų bazės); **al ter-razzo si ~e dal balcone** į terasą išeinama prò balkóną; **fig a. all'università** įstóti į universitètą.

acceler||àre *vksm* (-cè-) **1. tr** (*pa*)greitinti; (*pa*)spařtinti; **a. l'andatura**, **a. il passo** paspařtinti žingsnį; **2. intr** [A] padidinti greitį; (*farsi più veloce*) (*pa*)greitėti; **siamo in ritardo**, ~a! mės véluojam, važiuok greičiau!; **i battiti ~ano** pulsas dažnéja.

acceleràto, -a *bdv* **1. (reso più veloce)** pagreitintas; ♦ **corso a. intensyvūs** kùrsas; **2. (più frequente del normale)** padažnéjęs; **polso a.** padažnéjęs pulsas.

acceleratóre *dkt v* akceleratorius; **fis a. di particelle** dalėlių greitintuvas.

accelerazione *dkt m* **1.** (*pa*)greitinimas; greičio didinimas; **2.** (*pa*)greitėjimas; **3. fiz** pagreitis.

accéndere* *vksm* **1.** uždegti; (*il fuoco*) (už)kùrti, sukùrti; **a. la luce** (**una candela**) uždegti švièsą (žvákę); **a. un falò** kùrti láužą; **a. un fiammifero** brėžti / uždegti degtùką; **hai da a.?** ar turì ugnies?; **mi fai a.?** ar galiù prisidėgti?; **2. (un apparecchio)** įjungti; (*con una manopola e sim.*) atsùkti; **a. la ràdio** įjungti ràdiją; **a. il riscaldamento** įjungti šildymą; **a. il gas** atsùkti dujàs; **3. fig** (*su*)kùrstyti; **a. la passione** kùrstyti aistra; **a. il pubblico** uždegti publika; **4. fin: a. un conto** atidarýti sáskaitą bánke; **a. un mutuo** paímti bústo páskolą.

► **accéndersi** *sng* **1.** užsidėgti (*ir prk*); (*con fiamme*) įsiliepsnóti (*ir prk*); (*di colpo*) užsiplièksti (*ir prk*); **nel cielo si sono accese le stelle** dangujė užsižiebė žvaigždės; **si è accesa la spia dell'olio** užsidėgė tėpalo lemputė; **2. (di ap-**

parecchio) įsijūngti; **3.: a. una sigaretta** (**la pipa**) užsidėgti cigarètę (pýpkę).

accendigas [-'gas] *dkt v nkt* (virýklės) (už)degiklis.

accendino *dkt v* žiebtuvėlis.

accendisigari *dkt v nkt* ⇒ **accendino**.

accenn||àre *vksm* [A] (-cèn-) **1. (con un cenno)** (*a qc*) móstelėti (*i kq*); **a. di no** papùrtyti gálvą; **a. di si** linktelėti gálva; **2. (alludere)** (*a qc*) užsimiñti (*apie kq*); (*toccare una questione e sim.*) palièsti (*klausimą ir pan.*); **3. (sembrare): ~a a...** panašù, kàd...; **non ~a a smettere di piòvere** panašù, kàd nenustòs lýti; **4. kaip tr: a. una melodia** (*a voce*) paniùniuoti / užniùniuoti melòdiją; (*con uno strumento*) pagróti / užgróti melòdiją; **a. un saluto** linktelėti (*sveikinantis*); **a. un sorriso** šýptelėti.

accénno *dkt v* **1. (indizio)** póžymis; **un a. di miglioramento** nežymùs pagerėjimas; **ho un a. di raffreddore** jauçiù pirmúosiuos slogòs póžymius; **ha avuto un a. di reazione** jis lýg bañdė / norėjo reagùoti; **2. (breve menzione)** užsiminimas; **fare un a. ai problemi incontrati** užsimiñti apie iškilusias problemàs; **3. ⇒ cénno**.

accensione *dkt m* **1. (di luci)** už(si)degimas; **2. (di apparecchi)** įjungimas; (*avvio*) paleidimas; **3. fin: a. di un conto** bánko sáskaitos atidárymas; **è necessaria l'a. di un mutuo** búтина paímti bústo páskolą; **4. tecn** uždegimas; **impianto di a.** uždegimo sistemà.

accentàre *vksm* (-cén-) **1.** (*su*)kirčiùoti; **accen-tuóti**; **a. una parola sull'última sillaba** kirčiùoti žòdį paskutiníame skiemenyje; **2. ⇒ accentuàre** **2.**

accentàto, -a *bdv*, *dlv* kirčiùotas.

accentazione *dkt m* ling kirčiávimas.

accénto *dkt v* **1.** kirtis; akcentas ling; ♦ **mettere / porre l'a.** (*su qcs*) akcentuóti (*kq*), pabrėžti; **2. (il segno)** kirčio ženklas; akcentas ling; **a. acuto** (*grave*) dešininis (kairinis) kirčio ženklas; **3. (inflessione)** akcentas; **parlare con un forte a. slavo** kalbėti sù ryškiù slávišku akcentù; **4. (tono di voce)** gaidėlė.

accentraménto *dkt v* sutelkimas; centralizàcija; **a. dei poteri** valdžiòs sutelkimas.

accentràre *vksm* (-cén-) (*su*)telkti; (*su*)koncentruóti; (*centralizzare*) centralizùoti.

accentu||àre *vksm* (-cén-) **1.** akcentuóti, ryškiai (/ ryškiau) (iš)tařti; **2. (dar rilievo)** pabrėžti; (*marcare*) (*pa*)ryškinti; išryškinti; **la vecchiàia ~a i difetti** senàtvė parýškina trúkumus.

► **accentuàrsi** *sng* **1. (diventar più forte)** (*su*)stiprėti; (*pa*)aštreti; (*aumentare*) (*pa*)didėti;

2. (*farsi più evidente*) (iš)ryškėti; (*aggravarsi*) (pa)blogėti.

accentuato, -a *bdv* 1. (*forte*) stiprus; 2. (*netto*) žymūs, ryškūs; pāstebimas.

accettamento *dkt v mil* apsupimas; apsuptis -iēs *femm.*

accertiare *vksm* (-cèr-) *mil* (ap)sūpti.

accertament *o dkt v* nustatymas; (*controllo e sim.*) (pa)tikrinimas; ~i *clínici* klinikiniai tyrimai; *ricoverare un paziente per ulteriori* ~i paguldýti pacieñtą papildomiems tyrimams; *la polizia ha fermato un sospetto per degli* ~i policija sulaikė įtariamąjį (āpklausai / patikrinimui *ir pan.*).

accertare *vksm* (-cèr-) nustatyti; iš(si)aiškinti; *a. la colpevolezza di un imputato (le cause di un incidente, l'identità di un immigrato)* nustatyti teįsiamojų kaltumą (avārijų priežastis, imigrānto tapatybę); *a. un fatto* konstatuoti įvykį; *a. una notizia* patikrinti žinią.

► **accertarsi** *sgr* (*di qcs*) įsitikinti; išsiāiškinti; (*controllare*) patikrinti; *accertati di aver chiuso il gas* įsitikink, ar užsukaĩ dujās.

accès *o, -a* *bdv* 1.: *il fuoco (il fornello)* è *a.* ugnis (degiklis) dėga; *il forno* è *a.* ōrkaitė kaista; 2. (*in funzione*) įjungtas; *il telefonino (il televisore)* è *a.* mobilusis telefonas (televizorius) yrā įjungtas; *lasciare la luce* ~*a* palikti dėgančią šviēsā; *lasciare il motore a.* negesinti variklio; *ho lasciato il gas a.* palikau ātsuktas dujās; 3. *fig* (*animato*) kārštas; (*fervente*) užsidėgęs; aistringas; *a. d'ira* dėgantis iš pýkčio; 4. *fig* (*di colore*) ryškūs.

accessibile *bdv* prieinamas; *un prezzo a.* prieinama kaina; *la spiaggia* è *a. solo dal mare* paplūdimys prieinamas tik iš jūros pūsės.

accessibilità *dkt m* prieinamumas.

acceso *dkt v* 1. (*ingresso*) įėjimas; (*con mezzi di trasporto*) įvažiāvimas; *le vie di a. alla città* miēsto prieigos; *avere a. a qcs* galėti kuĩ įeiti (/ prieiti / kuō naudótis *ir pan.*); ♦ *divieto di a. (cartello)* įeiti (/ įvažiuoti) draūdžiama; 2. *med* priepuolis; *a. di tosse* kosulio priepuolis; *mi è venuto un a. di febbre* mán staigā kilo temperatūrā; *fig a. d'ira* pýkčio prōtrūkis; *fig in un a. d'ira* āpimtas pýkčio; 3. *inf* prieiga; *avere l'a. ad Internet* galėti prisijungti prie interneto.

accessoriato, -a *bdv* sū priėdais.

accessorio, -a 1. *bdv* (*aggiuntivo*) pridėtinis; *spese ~rie* pridėtinės išlaidos; 2. *bdv* (*secondario*) antraeilis; 3. *dkt v* reikmuō; priėdas; (*d'abbigliamento*) aksesuāras; ~ri *per* āuto automobilį priėdai; ~ri *per la cucina* (*per il*

giardinaggio) virtuvės (sodininkystės) reikmenys.

accetta *dkt m* kirvukas; ♦ *tagliato con l'a. (di persona)* netašytas.

accettabile *bdv* (*che si può accettare*) priiñtinas, gālimas priiñti; (*passabile*) pakeñčiamas.

accet *tare* *vksm* (-cèt-) 1. priiñti; *a. un invito (una sfida, una proposta, un regalo)* priiñti kvietimą (iššūkį, pasiūlymą, dōvaną); *a. un lavoro* sutikti dārbą dirbti; *a. la sconfitta* susitāikyti sū pralaimėjimu; *non si ~tano carte di crédito* mokėjimo kortelės nepriiñamos; 2. (*di far qcs*) sutikti (*ką daryti*); *a. di venire* sutikti ateiti.

accettazione *dkt m* 1. priiñimas; *ufficio (di) a. delle domande* prāšymų priiñimo skýrius; *dir a. di una cambiale* (vėkselio) akcėptas; 2. (*di albergo e sim.*) priiñamasis; registratūrā.

accetto, -a *bdv* priimtas; *ben a.* mielas; lāukiamas.

accezione *dkt m* (žodžio) reikšmė.

acchiapp *are* *vksm* 1. (su)čiūpti; pagāuti, sugāuti; (*andare a caccia*) gāudyti; *a. un ladro* sučiūpti vāgį; *a. farfalle* gāudyti drugelius; ♦ *se ti ~o!* kaĩ tavė pagāusiu!; 2. (*afferrare al volo*) (pa)čiūpti; pagāuti.

acchito *dkt v*: ♦ *d'a., di primo a.* iš kārto, iškaĩt; (*sulle prime*) iš pirmo žvilgsnio; (*dall'inizio*) iš pat pradžiū.

acciaccato, -a *bdv fig* (*di qcn*) palėgęs; nusīlęs; *tutto a.* kaĩp sudaužytas.

acciaccio *dkt v* smulkus negalāvimas; *avere qualche a.* skūstis smulkiais negalāvimais.

acciaiera *dkt m* pliēno liejyklā / gamyklā.

acciaio *dkt v* pliēnas; *di a.* plieninis (*ir prk.*), pliēno; *a. inox / inossidabile* nerūdijant(ys)is pliēnas; *fig muscoli d'a.* plieniniai / geležiniai raūmenys.

accidempoli *jst* pō šiñts pýpkių!

accidentale *bdv* atsitiktinis.

accidentalmente *prv* atsitiktinaĩ.

accidentato, -a *bdv* 1. nelygus; (*con buche*) duobėtas; 2. *fig* pilnas nelaimingų atsitikimų.

accident *e dkt v* 1. (*malanno*) negaliā; *prendersi un a.* baĩsiai pėršalti; *a momenti mi veniva un a.* vōs infārktō negavaũ; ♦ *mandare / tirare degli* ~i (*a qcn*) iškėikti (*ką*); keiksmūs svāidyti; *ti venisse un a.!* kād tū prasmėgtum!; *che mi venga un a.!* velniaĩ griēbtų!; 2. (*caso, evento*) atsitikimas; *per a.* atsitiktinaĩ; 3. *fam:* *non capire un a.* nė vėlnio nesuprāsti; *non me ne importa un a.!* mán džiñ!, kās mán dārbo?; 4. *fam:* *quell'a. di...* tās prakėiktas...

accidenti *jst* 1. (*di irritazione*) pō galaīš!; pō velniū!, vėlnias!; **a. a te!** kād tavē kuř!; 2. (*di sorpresa*) niēko sāu!; ohō!

accidia *dkt m* vangūmas; tingūmas.

accigliarsi *vksm* (su)raukti aňtakius, susiraukti.

accigliato, -a *bdv* susiraūkės; paniūres.

accingersi *vksm* (*a far qcs*) reňgtis (*kq daryti*), ruoštis; (*intendere*) ketinti; **a. a partire** ruoštis išvỹkti, išsiruošti.

acciottolato *dkt v* grindinỹs.

accipicchia *jst* (*di sorpresa*) niēko sāu!; vajė!

accisa *dkt m* akcizas.

acciuffare *vksm* nutvėrti; sučiũpti, pagauti.

acciuga *dkt m* ančiũvis.

acclamà||re *vksm* (-clà-) sutikti ovācijomis; triukšmingai / audringai (pa)sveikinti; **lo ~rono re** ovācijomis paskėlbė jĩ karāliumi.

acclamazione *dkt m* ovācija, audringi (svėikini-mo) šauksmai *pl*.

acclimatarsi *vksm* (-cli-) aklimatizuoti(s).

accludere* *vksm* (-clù-) pridėti; prisėgti; **a. la còpia all'originale** pridėti kòpiją priė originālo; **a. un francobollo nella busta** įdėti pāšto žėnkłā į vókā.

accluso, -a *bdv*, *nkt* pridėtas; prisėgtas.

accoccolarsi *vksm* (-còc-) susigũžti.

accodarsi *vksm* (-cò-) (su)stóti į eilę; (*aggiungersi ad altri*) prisijũgti; (*andare insieme*) eiti kartũ.

accogliente *bdv* jaukũs; **un ambiente** *a.* jauki aplinkā.

accoglienza *dkt m* priėmimas; sutikimas; **un'a. tiėpida** nė itin šiltas priėmimas; **fare a. (*a qcn*) priiĩti (*kq*); **abbiamo ricevuto una buona / bella a.** mũs gražiaĩ priėmė.**

accogliere* *vksm* 1. (*ricevere*) priiĩti; sutikti; **a. una delegazione** sutikti delegācijā; **a. in casa propria** priiĩti į sāvõ namũs; **a. con favore un'idea** svėikinti (gėrā) sumānymā; 2. (*accettare*) patėnkinti; išklausyti; **a. una preghiera** išklausyti malđā; **a. una richiesta** patėnkinti prāšymā; **dir a. un ricorso** patėnkinti skuňdā; 3. (*poter contenere*) (galėti) sutalpinti; **lo stādio può a. 60.000 spettatori** stadionė tėlpa iki 60.000 žiũrũvũ.

accollare *vksm* (-còl-) užkrāuti.

► **accollarsi** *sng* užsikrāuti; **a. le spese di trasporto (ogni responsabilità)** užsikrāuti pėrvežimo išlaidas (visā atsakomỹbė).

accollato, -a *bdv* (*di vestito*) ūždaru kaklũ.

accoltellare *vksm* (-tèl-) dũrti peiliũ; (*a morte*) nudũrti (peiliũ); (*più volte*) (su)badyti (peiliũ).

acomiatarsi *vksm* (-mià-) atsisvėikinti.

accomodamento *dkt v* (*accordo*) (kompromisi-

nis) susitarimas; **venire ad un a.** pasiekti susitarimā.

accomodante *bdv* sũkalbamas; nuolankaũs būdo.

accomod||are *vksm* (-cò-) 1. (su)taisyti; (su)tvarkyti; **fig a. una controversia** išsprėsti ginčā; ♦ **ti ~o io!** āš tavė patvarkysiu!; 2.: **far a.** (*far entrare*) įlėisti (į vėdũ); (*far sedere*) dũoti atsisėsti.

► **accomod||arsi** *sng* 1.: **prego, si ~i (entri)** prāšom užėiti, užėikite; (*si siede*) prāšom sėstis, sėskitės; (*si mette comodo*) įsitaisykite patėgiai; 2. (*aggiustarsi*) pasitaisyti; susitaisyti; **col tempo tutto si ~a** laikas viskā gỹdo; 3. (*si stemarsi qcs*) pasitaisyti (*kq*), susitvarkyti; **a. il vestito** pasitaisyti suknėlė.

accompagnamento *dkt v* *mus* akompanimeňtas.

accompagnare *vksm* 1. (pa)lydėti; **a. a casa** palydėti namõ; (*in auto e sim.*) parvėžti namõ; **a. alla porta** palydėti iki dũrũ; **a un defunto** išlydėti mĩrusĩjĩ; **a. una porta** uždaryti durĩs bė treňksmo; **fig a. con lo sguardo** lydėti žvilgsniais; 2. *mus* akompanuoti (*kam*).

accompagnatore, -trice *dkt v/m* 1. palydõvas -ė; 2. *mus* akompaniatorius -ė.

accomun||are *vksm* (-mũ-) (*render affine*) siėti; **ci ~a l'amore per il mare** mũs sėjeja mėilė jũrai.

acconciare *vksm* (-còn-) (*ornare*) išdabinti; (*pettinare*) (su)šukũoti.

acconciatura *dkt m* šukũosena.

accondiscendente *bdv* (*benevolo*) geranõriškas; liňkės sutikti; (*indulgente*) nuolaidũs.

accondiscendenza *dkt m* geranoriškũmas; nuolaidũmas.

accondiscendere *vksm* [A] ⇒ **acconsentire**.

acconsent||ire *vksm* [A] (-sén-) (*a far qcs*) sutikti (*kq daryti*); **a. a una richiesta** išklausyti prāšymā; ♦ **flk chi tace ~e** tylėjimas rėiškia sutikimā.

accontentare *vksm* (pa)tėnkinti; **a. un desiderio** patėnkinti nõrā; **cercare di a. tutti** stėngtis, kād visi bũtũ patėnkinti; **sei difficile da a.** sunkũ tāu įtikti.

► **accontentarsi** *sng* (*di qcs*) tėnkintis (*kuo*), pasitėnkinti; **a. di / con poco** tėnkintis mažũ; **bisogna sapersi a.** nereikia norėti pėr daug; reikia priiĩti situācijā tókia, kokiā yrā.

accónto *dkt v* avānsas; (*caparra*) raňkpinigiai *pl*; **versare un a.** sumokėti avānsā.

accoppare *vksm* (-cóp-) nusũkti (*kam*) sprāndā; nugālabyti (*kq*).

accompiamento *dkt v* 1. (*unione*) sujungimas į pórā; (su)porāvimas; (*abbinamento*) sudėri-

nimas; **2.** (*di animali*) susiporāvimas; **3.** (*coito*) sueitis -iēs; **4.** *tecn* sujungimas; prijungimas.

accopp||iäre *vksm* (-còp-) **1.** (*mettere insieme*) (su)jūngti [i] pōrą; (su)poruoti; (*coordinare*) (su)dėrinti; ♦ *flk Dio li fa e poi li ~ia* atitiko kiŗvis kōtą; **2.** (*animali*) (su)keŗgti; poruoti.

► **accoppiarsi** *sng* **1.** jūngtis [i] pōrą; pasiskirstyti pōromis; poruotis, susiporuoti; **2.** (*di animali*) poruotis, susiporuoti; **3.** (*di persone*) (lŗtiŗkaŗ) sueiti.

accorāto, -a *bdv* sielvartingas; gaudingas.

accorciäre *vksm* (-cór-) (pa)trumpinti; sutruĩpinti; *a. un articolo (una gonna, la strada)* pa-trumpinti strāipsnŗ (sijōnā, kēliā); *a. i capelli* pakĩrpti plāukus; *a. la lezione* sutruĩpinti pā-moką.

► **accorciarsi** *sng* (su)trumpėti; eĩti trumpyn.

accordäre *vksm* (-còr-) **1.** suteĩkti, duoti; *a. la grazia (uno sconto, un prestito)* suteĩkti malōnē (nũolaidą, pāskolą); *a. un permesso* duoti leidimā; **2.** (*armonizzare*) (su)dėrinti; **3.** *mus, gram* (su)dėrinti.

► **accordā||rsi** *sng* **1.** (*su/per qcs*) susitaŗti (*dēl ko*), taŗtis; (*concordare*) sutaŗti (*kq*); *a. sul prezzo* susitaŗti dēl káinos; *mi sono ~to col tassista sul luogo e l'ora* sūtariau sũ vairuotoju laiką iŗ viētą; **2.** (*star bene con qcs*) dērintis (*prie ko*); tĩkti, derėti.

accordatōre *dkt* *v* dērintojas.

accordatūra *dkt* *m* dērinimas.

accòrd||o *dkt* *v* **1.** sutarimas; sántarvė; *andare d'a. con qcn* sutaŗti sũ kuō; *mētersi d'a. (con qc su qcs)* susitaŗti (*su kuo dēl ko*), taŗtis; (*non*) *essere d'a. con qcn* (ne)sutĩkti sũ kuō; (*non*) *approvare* (ne)pritaŗti kām; ♦ *di comune a.* visũ sutikimũ; bendrũ sutarimũ; *kaip jst d'a.!* sūtarta!; *kaip jst fam d'accordissimo!* visiŗkai sutinkũ!; **2.** (*patto*) susitarĩmas, sutarĩmas; (*scritto*) sutartis -iēs *femm*; (*segreto*) sándėris; *a. bilaterale (commerciale)* dviŗšalis (prekŗbinis) susitarĩmas; **3.** *mus* akōrdas, są-skambis; **4.** *gram* dērinimas.

accòr||gersi* *vksm* (*di qc*) pastebėti (*kq*), pamatyti; (*percepire*) pajusti; (*realizzare*) susivĩkti; *a. di alcuni errori* pastebėti kēletą klaidũ; *mi sono ~to di non avere le chiavi* pamačiaũ, kād neturiũ rāktų; ♦ *senza a.* nejučia; *te ne accorgerai!* pamatysi! (*piktaĩ*).

accorgiménto *dkt* *v* (*espedito*) gudrybė.

accórrere *vksm* [E] atbėgti; (*affrettarsi*) atskubėti.

accortézza *dkt* *m* apdairumas; *con a.* apdairiaĩ;

ha avuto l'a. di tacere susivĩkė, kād geriaũ patylėti.

accòrto, -a *bdv* apdairũs; *stai a.!* pasisáugok!

accostaménto *dkt* *v*: *a. di colori* spalvũ derinỹs.

accostäre *vksm* (-cò-) **1.** (*qc a qc*) priglaũsti (*kq prie ko*), priŗlieti; (*avvicinare*) priaŗtinti; *a. il bicchiere alle labbra* priaŗtinti stiklinę priē lũ-pų; *a. le persiane* pridaryti langinēs; **2.** (*con l'auto*) sustóti šalikelėje.

► **accostār||si** *sng* (*a qc*) prisiŗlieti (*prie ko*); (*avvicinarsi*) prisiaŗtinti; *a. al muro* prisiŗlieti priē sienos; *fig a. al greco* susidomėti graikų kalbā; *non ~ti!* nesiārtink!; ♦ *a. ai Sacramenti* priĩmti sakramentũs.

accovacciā||rsi *vksm* (pri)tũpti; atsitũpti; *stare ~to* tũpėti.

accozzāglia *dkt* *m* *spre* **1.** (*di cose*) kratinỹs; **2.** (*di persone*) gaujā; ŗutvė.

accozzäre *vksm* (-còz-) suplākti.

accreditaménto *dkt* *v* **1.** *fin* (*t.p. a. in conto*) įskaĩtymas [i] bānko sáskaitą; (*bonifico*) pėrvedimas [i] bānko sáskaitą; **2.** (*di diplomatico*) akreditāvimas.

accreditäre *vksm* (-cré-) **1.** pripaŗinti tikrũ; **2.** *fin* [i] įskaityti [i] bānko sáskaitą; (*con bonifico*) pėrvesti [i] bānko sáskaitą; **3.** (*un diplomatico*) akredituoti.

accréscere *vksm* (-cré-) (pa)dĩdinti; (*in numero*) (pa)dāuginti.

accresciménto *dkt* *v* ⇒ **incremento**.

accrescitivo *dkt* *v* *ling* augmentatĩvas (*priesaginis* žodis, turintis didinamąjį reikŗmę, pvz. „librone“, didžiulė knyga).

accucciārsi *vksm* susirangyti.

accudire *vksm* (-isc-) **1.** priŗiũrėti; (*un malato*) slaugyti; **2.:** *a. alle faccende domestiche* eiti (namũ) ruošą / apỹvoką.

accumuläre *vksm* (-cũ-) (su)dėti [i] krũvą; (su)kaũpti; (su)krāuti; *a. ricchezze (provviste)* kaũpti turtũs (ātsargas); *a. i rifiuti* dėti ŗiukŗlēs [i] krũvą; *fig a. debiti* prisidaryti skolũ.

► **accumulārsi** *sng* kaũptis, susikaũpti.

accumulatōre *dkt* *v* *tecn* akumuliatorius.

accũmulo *dkt* *v* **1.** kaupimas; **2.** (*cumulo*) krũvā.

accurataménte *prv* rūpestingai, kruopŗciaĩ.

accuratézza *dkt* *m* rūpestingumas, kruopŗtumas.

accurāto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) nuodugnũs; (*preciso*) tikslũs; *un esame a.* nuodugnũs tyrimas; *un lavoro a.* kruopŗtũs dārbas; **2.** (*di qcn*) rūpestingas, kruopŗtũs; stropũs.

accũs||a *dkt* *m* **1.** káltinimas; apkáltinimas; *~e ridicole* juokĩngi káltinimai; *un'a. infondata* nepāgrĩstas káltinimas; *sguardo d'a.* káltina-

masis žvilgsnis; *assolvere da un'a.* ištėisinti dėl kaltinimo; *smontare un'a.* sugriauti kaltinimą; *muovere ~e contro qcn* apkaltinti ką; *dir formulare un'a.* pateikti kaltinimą; ♦ *sotto a., in stato d'a.* (per qcs) kaltinamas agg (*kuo*); **2.** *dir (il magistrato)* kaltintojas; *la pubblica a.* prokuroras.

accus||àre vksm (-cù-) **1.** (*di qcs*) (ap)kaltinti (*kuo*); *a. qcn di furto (di rapina, di spionaggio)* apkaltinti ką vagystė (apiplėšimū, šnipinėjimu); *mi ~ano di essere troppo severo* manė kaltina, kàd àš pėr griežtas; *hanno ~ato me per il ritardo* dėl pavėlavimo kaltino manė; **2.** (*un dolore e sim.*) skųstis (*kuo*); *a. dolori di schiena* skųstis nųgaros skausmais; ♦ *a. il colpo* nebegalėti atsigauti (*po nelaimės ir pan.*); **3. comm:** *a. ricevuta* patvirtinti gavimą. **accusativo** dkt v ling (*t.p. caso a.*) galiniškas.

accusàto, -a dkt v/m kaltinamasis -oji; (*sotto processo*) teisiamasis -oji.

accusatore dkt v/m kaltintojas -a.

acèrb||o, -a bdv **1.** žalias, neprinokęs; *frutta ~a* neprinokę vaisiai *pl*; **2.** *fig (inesperto)* nepatyręs; (*immaturato*) nepribrėndęs; **3.** (*aspro*) aitrūs; rūgštūs.

àcero dkt v klėvas; *di à., in à.* klevinis agg.

acèrrimo, -a bdv nuožmūs; nepaprastai aršūs.

acèto dkt v actas; *a. di vino* vyno actas; *a. balsamico* balzaminis actas; ♦ *sott'a.* marinuotas agg actė.

acetone dkt v chim acetonas.

acidità dkt m rūgštingumas; *a. di stomaco* skrandžio rūgštingumas.

àcid||o, -a **1.** bdv rūgštūs; gaižūs; (*inacidito*) surūgęs; *latte à.* surūgęs pienas; *vino à.* rūgštūs vėnas; *panna ~a* grietinė; *fig parole ~e* dýgūs žodžiai; *fig un tipo à.* rūgštūs tipas; **2.** dkt v chim rūgštis -iės; *à. nitrìco (solfòrico, muriàtico)* azoto (sieros, druskos) rūgštis -iės; **3.** dkt v fam narkotikas LSD.

acidulo, -a bdv pórūgštis; rūgštokas.

àcino dkt v (*t.p. à. d'uva*) vynuogė.

àcme dkt m kulminacija, viršūnė.

àcne dkt m med āknė; (*i brufoli*) spuogai.

àc||qua dkt m **1.** vanduo; *à. del rubinetto* vanduo iš čiaupo; *à. di fonte (di mare, piovana)* šaltinio (jūros, lietaus) vanduo; *à. benedetta* švėstas vanduo; *à. distillata* distiliuotas vanduo; *à. dolce (salata, dura)* gėlas (sūrūs, kietas) vanduo; *à. minerale (gassata)* mineralinis (gazuotas) vanduo; *à. ossigenata* vandenilio peroksidas; *à. potabile* gėriamas / geriamasis vanduo; ♦ *sott'a.* pō vandeniu; *à. alta* (*a Venezia*)

pakilęs vanduo (*Venecijoje*); *à. e sapone* bė makiāžo; *all'à. di rose* silpnas agg, neveiksmingas agg; *fare à. (da tutte le parti)* prakiūrti; (*perdere*) lėisiti vandenį; *fig turėti daug trūkumų; à. in bocca!* nė muř muř!; *con l'à. alla gola* pādai svýla („vanduo iki kaklo“); *navigare / trovarsi in cattive ~que* kritiškoje (finānsinėje) padėtyjė; („plaukioti pavojuose vandenys“); *sentirsi come un pesce fuor d'à.* „jaustis kaip žuvis nė vandenys“ (*labai nejaukiai*); *è passata molta à. sotto i ponti* daug vandėns nutekėjo; *è à. passata* tai jau praeitis („tai pratekėjęs vanduo“); *kaip jst à.!* (*nei giochi*) šalta!, šalčiaui!; *flk ognuno tira l'à. al suo mulino* kiekvienà pušis sàvo šilui ošia; *flk à. cheta rompe i ponti* tyli kiaulė giliai šaknį knisa; **2.** (*pioggia*) lietūs; *prèndere l'à.* sušlāpti nuō lietaus; **3.** *dgs ~que* vādenys; *~que reflue / di scolo* nuotekos; *~que termali* gydymieji vādenys; *dir ~que territoriali* teritoriniai vādenys; *le si sono rotte le ~que* jai vādenys nubėgo; ♦ *aspettare che si cālmino le ~que, lasciar calmare le ~que* „lāukti, kōl nusistōs vanduo“ (*laukti, kol viskas nurims*).

acquafòrte (*dgs acqueforti*) dkt m art ofortas.

acquàio dkt v virtuvės kriauklė.

acquamarina dkt m min akvamarinas.

acquaràgia dkt m (valytasis) terpentinas.

acquarèllo dkt v ⇒ **acquerèllo.**

acquàrio I dkt v akvāriumas.

acquàrio II dkt v (*segno zodiacale*) vandėnis (zodiako ženklas).

acquasànta dkt m švėstas / švėtintas vanduo.

acquasantiéra dkt m švėsto vandėns iñdas.

acquàti||co, -a bdv vandėns; vandeninis; *sport ~ci* vandėns spòrto šakos; *piante ~che* vandėns augalai.

acquattàrsi vksm (atsi)tūpti (*ppr. norint pasislėpti*).

acquavite (*dgs acqueviti*) dkt m degtinė.

acquazzòne dkt v liūtis -ies, pylā; smarkūs lietūs.

acquedóttò dkt v vandėntiekis.

àcqueo, -a bdv: *fis vapore à.* vandėns garai *pl*.

acquerèllo dkt v (*opera, tecnica, colori*) akvarėlė.

acquiescènte bdv nuolankiaī sutiñkantis.

acquirènte dkt v/m **1.** *dir* įgijėjas -a; **2.** (*compratore*) pirkėjas -a.

acquisire vksm (-isc-) (i)gauti; *a. un diritto* gauti teisę; *a. un'abitudine* įgyti įprotį; *dir a. agli atti* idėti į bylą; *t.p. ⇒ acquistare 2.*

acquisit||o, -a bdv, *plv: diritto* a. teisėtai įgytā / suteiktā teisė; *parente a.* giminė iš žmonōs (/ vėro) pūsės; ♦ *dare per a.* laikyti tikrū.

acquisiziòn || *e dkt m* i(sì)gijìmas; *fig le nuove ~i del museo* naujaĩ muziējaus įsigiti eksponātai.
acquistàre *vksm* **1.** *tr (comprare)* pirk̃ti, nusipir̃kti; įsigyti; (*in blocco*) supir̃kti; **a.** *un biglietto (una casa)* pirk̃ti bilietą (nāmą); **♦ a. terreno** įsigalėti; **2.** *tr (ottenere)* i(sì)gyti; gauti; **a. la cittadinanza italiana** gauti Itālijos pilietybę; **a. esperienza** įgyti patyrimo / patirtiēs; **a. fama** pelnyti šlovę; **a. peso** priaugti svorio; **3.** *intr [A]: a. in bellezza* tapti gražesniām; **a. in salute** tapti sveikesniām.
acquist || *o dkt v* **1.** pirk̃imas; **fare ~i** apsipir̃kti; **2.** (*la cosa acquistata*) pirkinys; **3.: un nuovo a.** (*di una squadra e sim.*) naujas žaidėjas (/ narys *ir pan.*).
acquitriño *dkt v* klānas, klanai *pl*; liūnas.
acquolina *dkt m: avere l'a. in bocca* varvinti sėilę; *fa venire l'a.* (nuo jō) sėilė(s) tįsta / varva.
acquoso, -a *bdv* (*di frutta e sim.*) pavandenijęs.
àcre *bdv* **1.** rūgštūs; aitrūs; gaižūs; **fumo a.** gaižūs dūmai *pl*; **2.** *fig* dygūs, kandūs; įgeliantis.
acredine *dkt m* *fig* kandūmas; (*astio*) pagieža.
acrilico *dkt v* (*il tessuto*) akrilinis plūostas, akrilas.
acrimonia *dkt m* kartėlis; (*astio*) pagieža.
acrobata *dkt v/m* akrobātas -ė.
acrobatico, -a *bdv* **1.** akrobātinis; **2.** *fig* (*ad effetto*) akrobātiškas.
acrobazi || *a dkt m* **1.** akrobātika; **2.** (*singolo esercizio*) akrobātinis pratimas; akrobātikos elementas; **~e aeree** aukštasis pilotāžas; *fig fare ~e* peĩ gālvą veĩstis (*labai stengtis*).
acronimo *dkt v* akronīmas.
acròpoli *dkt m* stor akròpolis.
acuire *vksm* (-isc-) (pa)jštrinti; (*una malattia*) (pa)ūminti; **a. l'ingegno** miklinti prōtą.
► acuirsi *sng* (pa)ąstrėti; (*di malattie*) (pa)ūmėti.
aculeo *dkt v* **1.** spygl̃ys, dygl̃ys; **2.** (*pungiglione*) gyl̃s.
acume *dkt v* prōto skvarbūmas.
acuminato, -a *bdv, dlv* smailūs; nusmailintas.
acustica *dkt m* akūstika.
acustic || *o, -a* *bdv* **1.** gaĩso; akūstinis; **apparécchio a.** klaūsomasis aparātas; **segnale a.** (gaĩso) signālas; **anat nervo a.** klausos nērvas; **2.: mus chitarra ~a** akūstinė gitarā.
acutamēnte *prv* *fig* (*con acume*) taĩkliai, įžvalgiaĩ.
acutézza *dkt m* **1.** aštrūmas (*ir prk*); **2.** *fig* (*acume*) skvarbūmas; įžvalgūmas.
acutizzàre *vksm* (pa)ąstrinti.
► acutizzàrsi *sng* (pa)ąstrėti.
acut || *o, -a* **1.** *bdv* aštrūs; (*a punta*) smailūs; *geom*

àngolo a. smailūsis kām̃pas; *gram accento a.* dešiñinis kirčio ženklas, akūtas; **2.** *bdv* (*di voce*) plōnas; (*di suono*) áukštas; (*stridulo*) šaižūs; **3.** *bdv* *fig* (*intenso*) aštrūs; stiprūs; **dolore a.** smarkūs skaūsmas; **4.** *bdv* *fig* (*perspicace*) įžvalgūs; (*di qcs*) taiklūs; **mente ~a** skvarbūs prōtas; **un'osservazione ~a** taikl̃i pastabā; **5.** *bdv* *med* ūminis; ūmūs; **appendicite ~a** ūminis apendicitas; **fase ~a** ūminė fāzė; **6.** *bdv: vista ~a* aštrūs regėjimas; **7.** *dkt v* *mus* aukštā natā.

ad prlk ⇒ **a II.**

adagiàre *vksm* (-dā-) atsargiai padėti; (*coricare*) atsargiai paguld̃yti.

► adagiàrsi *sng* **1.** išsitiēsti; **2.** *fig* (*rilassarsi*) atsipalaiduoti.

adàgio *prv* **1.** lētai, iš lēto; palengvā; **2.** *kaip jst: a.!* atsargiai!; **a. con le parole!** atsargiai!, kā šnek̃i!; **3.** *mus nkt* „adagio“, adāžo.

adattàbile *bdv* (lengvai) pritāikomas.

adattabilità *dkt m* pritaikomūmas; (*capacità di adattarsi*) gebėjimas prisitāikyti.

adattaménto *dkt v* prī(si)tāikymas; adaptācija; **capacità di a.** gebėjimas prisitāikyti; **a. cinematografico** (/ *televisivo* *ir pan.*) ekranizācija.

adattàre *vksm* pritāikyti; adaptuoti; **a. un testo per dei principianti** (*per il teatro*) adaptuoti / pritāikyti tēkstą pradedantiesiems (drām̃ai); **a. le parole alla situazione** pritāikyti žodžiūs situācijai; **a. lo stúdio a camera da letto** paversti dārbo kāmbarį miegamūoju.

► adattàrsi *sng* **1.** (*a qcs*) prisitāikyti (*prie ko*); prisidērinti; adaptuotis; **a. ad un ambiente nuovo** prisidērinti priē naujōs aplinkōs; **a. a dormire in soffitta** prisitāikyti miegoti palėpėje; **tu dimmi quando puoi e io mi ~o** tū pasakyk, kadā galēsi, iĩ aš prisitāikysiu; **gli occhi si ~tano al buio** ākys adaptuojasi priē tamsōs; **2.** (*star bene*) (*a qcn; a qcs*) (pri)tikti (*kam; prie ko*); prigulti.

adattatóre *dkt v* *inf, tecn* adaptēris.

adatt || *o, -a* *bdv* tiĩnkamas; **un terreno a. al pàscolo** (*per le patate*) žēmē tinkamā ganỹklai (būlvėms); **in modo a.** tiĩnkamai; **essere a.** (*a/per qc; per far qcs*) tik̃ti (*kam; kā daryti*), būti tinkamām; **non è a. ad insegnare** / **come insegnante** j̃is netiĩnka dirbti mōkytoju, j̃is netiĩnka iĩ mōkytojus; **per quel lavoro ho la persona ~a** tām dārbei turiũ tiĩnkamā žmōgų; **ora non è il momento a.** dabar̃ netiĩnkamas laikas.

addebitaménto *dkt v* *fin, comm* nurāšymas nuo bānko sāskaĩtos; **a. diretto su conto corrente** tiesioginis dēbetas.

addebitare *vksm* (-dé-) **1.** *fin, comm* (*segnare a debito*) įrašyti į dėbetą; (*mettere in conto a qcn*) įrašyti į (kieno) sąskaitą; (*a qcn, su conto bancario*) nurašyti nuo (kieno) banko sąskaitos; **2.** *fig: a. una responsabilità* (*a qcn*) priskirti (*kam*) atsakomybę.

addébito *dkt v* **1.** ⇒ **addebitamento**; **2.** *fig: negare ogni a.* paneigti visus kaltinimus.

addénda *dkt v dgs lot* (tėksto) papildymai.

addéndo *dkt v mat* dėmuo.

addensaménto *dkt v* (*di nuvole*) debesų tvenkimasis; dėbesys *pl*.

addensàre *vksm* (-dén-) (su)tirštinti.

► **addensàrsi** *sng* **1.** (su)tirštėti; **2.** (*delle nuvole*) tvenktis.

addentàre *vksm* (-dén-) kąsti; (su)griebti dantimis; (*stringere tra i denti*) sukąsti; *a. (qcn) a un polpaccio* įkąsti (*kam*) į blauzdą.

addentràrsi *vksm* (-dén-) **1.** žėngti gilyn / į gilumą; **2.** *fig* įsigilinti; *a. in una questione* įsigilinti į klausimą.

addéntro *bdv nkt*: ♦ *essere a. (a/in qcs)* išmanyti (*ką*); būti gerai (*su kuo*) susipažinusiui.

addestraménto *dkt v* **1.** (ap)mokymas; parengimas; **2.** (*di un animale*) dres(ir)avimas.

addestràre *vksm* (-dè-) **1.** (*a far qcs*) (iš)mokyti (*ką daryti*); parengti; (*solo un po'*) apmokyti; **2.** (*un animale a far qcs*) dresuoti; *a. un cavallo* prajodinėti arkli.

addestratóre, -trice *dkt v/m* dresuotojas -a.

addétt||o, -a (*a qcs*) **1.** *bdv* atsakingas (už *ką*); (*di qcs*) skirtas (*kam*); *il personale a. al controllo* kontrolieriai *pl*; **2.** *dkt v/m* darbuotojas -a; *l'a. alla palestra* sporto salės prižiūrėtojas; *l'a. alla manutenzione* méistras; *l'a. alle pulizie* valytojas; *l'a. alle spedizioni* ekspeditorius; *l'a. culturale* kultūros atašė; *l'a. stampa* atstovas spaudai; ♦ *vietato l'ingresso ai non ~i ai lavori* (*scritta*) pašaliniamis įeiti draudžiama; *fig iron per ~i ai lavori* skirtas specialistams (/ žinovams *ir pan.*).

addiaccio *dkt v*: *all'a.* pō atviru dangumi; laukė.

addiétro *prv*: *giorni a.* prieš kelias dienas; *tempo a.* prieš kurį laiką.

addio **1.** *jst* sudiė(v)! (*ppr. visam laikui*); *a. pace!* (*vacanze!*) sudiė, ramybė! (atostogos!); **2.** *dkt v* atsisveikinimas (*ppr. visam laikui*); *l'ultimo a.* paskutinis atsisveikinimas (*su velioniu*); ♦ *a. al celibato* „bėrnvakaris“.

addirittúra *prv* nėt, nėtgi; *parla a. cinque lingue* jis kalba nėt penkiomis kalbomis; *le ha comprato a. un appartamento* jái nėt būtą nupirko; ♦ *kaip jst a.!* nėtgi!

addi||rsi* *vksm* (*pri*)derėti; *questo comportamento non ti si ~ce* táu nepridera taip elgtis; *come si ~ce agli amici* kaip dėra draugams.

additàre *vksm* (-di-) (*pa*)rodyti pirštų; nurodyti (*ir prk*).

additivo *dkt v* priedas (*ppr. maisto*); *a. per carburanti* kùro priedas.

addizionale *bdv* papildomas; pridėtinis.

addizionale *vksm* (-zió-) (*sommare*) sudėti.

addizióne *dkt m* mat sudėtis -iės.

addobbàre *vksm* (-dòb-) (*pa*)puošti.

addòbb||o *dkt v* puošmenà, pàpuošalas; *gli ~i natalizi* kalėdiniai papuošalai.

addolcìre *vksm* (-isc-) (*pa*)saldinti.

► **addolcìrsi** *sng* *fig* (su)švelnėti.

addolor||àre *vksm* (-ló-) (*qcn*) (su)spàusti (*kam*) širdį, (su)teikti sielvarto; (*ferire*) (i)skaudinti; *mi ~a molto* mán labai skaudù.

► **addoloràrsi** *sng* sielvartàuti.

addoloràto, -a *bdv* susisíelojęs; sopulingas; ♦ *sono a. (mi scuso)* didžiaí apgailestàuju; (*mi dà dolore*) mán labai skaudù; labai sielvartàuju.

addòme *dkt v* *anat* pilvas, piľvo ermė.

addomesticàre *vksm* (-mè-) (*pri*)jaukinti; prisi-jaukinti.

addomesticàto, -a *bdv, dlv* prijaukintas.

addominàl||e **1.** *bdv* pilvinis, abdominalinis; piľvo; **2.:** *dkt v dgs ~i* (*muscoli*) piľvo prėsas *sg*; (*esercizi fisici*) atsilenkimai.

addormentàre *vksm* (-mén-) **1.** (už)migdýti; *fig quel film fa a.* tàs filmas tiesióg mįgdo; **2.** *fam* (*anestetizzare*) nuskàusminti; užmigdýti.

► **addormentà||rsi** *sng* **1.** užmįgti; *mi sono ~to davanti al televisore* užmįgaù priėš televizorių; ♦ *a. sugli allori* ilsėtis ànt láurų; **2.** (*intorpidirsi*) nutįrpti; *mi si è ~ta una gamba* (mán) nutįrpo kója.

addormentàt||o, -a *bdv, dlv* **1.** miėgantis; užmįgęs; ♦ *mezzo a.* apsnùdęs; *flk la Bella ~a* Miėgančioji gražuolė; **2.** (*assonnato*) mieguistas.

addossàre *vksm* (-dòs-) užkràuti.

► **addossàrsi** *sng* užsikràuti; *a. una colpa* užsikràuti / prisiimti kaltę.

addòsso **1.** *prv* (*con sè*) sù savimì; *avere a. qcs* turėti kà sù savimì; (*indossare*) dėvéti kà; *métersi a. qcs* apsisivįkti kuò; *mi sento la febbre a.* jaučiù, kàd karščiùuju; ♦ *fam fàrsela a.* pridėti į kėlnes; *a.!* į kàilį!; púolam!; **2.** *prlk: a. a qc* (*sopra*) ànt kò; (*contro*) priėš kà; (*vicino*) šalià kò; ♦ *andare / finire a. a qcn* (*con l'auto*) treñktis į kà (*automobilii*); *dare a. a qcn* (užsi)pùlti kà; *méttere gli occhi a. a qcn* nusiziūrėti kà; *méttere le mani a. a qcn* (*agguantare*) sučiùpti;

(*picchiare*) primušti; *stare a. a qcn* (*opprimere*) sėdėti kám ánt sprándo; *fam* (*seccare*) kabinėtis.

addottoràrsi *vksm* (-tó-) įgýti magistro láipsnį.

addurre* *vksm* pateikti; nuródyti.

adeguaménto *dkt v* sulýginimas; (*a qcs*) pri(si)-taikymas (*prie ko*), pri(si)dėrinimas.

adeguàre *vksm* (-dé-) (*qcs a qcs*) pritaikyti (*ką prie ko*); (pri)dėrinti; *a. gli stipendi al costo della vita* pritaikyti atlýginimus prie pragyvėnimo išlaidų.

► **adeguàrsi** *sng* (*a qcs*) prisitaikyti (*prie ko*).

adeguàto, -a *bdv* **1.** (*appropriato*) tiñkamas; *in modo a.* tiñkamai; **2.** (*commisurato*) adekvatùs; *essere a. (a qcs)* atitikti (*ką*).

adėmpiere *vksm tr/intr* [*A*] (*doveri e sim.*) (i)vykdyti; (*compiti e sim.*) atlikti; *a. (ad) una promessa* ištesėti pažadą.

► **adėmpiersi** *sng* išsipildyti.

adempiménto *dkt v* įvykdymas; (*di compiti e sim.*) atlikimas; *a. degli obblighi* prėvolių įvykdymas.

adempire *vksm* (-dém-) ⇒ **adėmpiere**.

adenòidi *dkt v dgs* med adenòidai.

aderént||e **1.** *bdv* áptemptas, prigludęs prie kūno; **2.** *dkt v/m* dalývis -ė; (*membro*) narýs -ė; *i commercianti ~i all'iniziativa* prekybininkai, kuriė dalyváuja ákcijoje.

aderénz||a *dkt m* **1.** prigludimas; *fig non ha alcuna a. coi fatti* tai visiškai nesusiję su fáktais; **2.** *tecn* (*attrito*) sukibimas; **3.** *med* suaugimas; sáauga; **4.:** *dgs fig ~e* pažintys.

aderire *vksm* [*A*] (-isc-) (*a qcs*) **1.** (pri)lipti (*prie ko*); (*spec. di vestito*) priglústi; **2.** *fig* dalyváuti (*kur*), prisidėti (*prie ko*), prisijungti; (*sostenere*) (pa)remti (*ką*); *a. ad un'iniziativa* dalyváuti ákcijoje; remti ákciją, pritařti ácijai; *a. ad un partito* įstóti į partiją; *a. ad una proposta* pritařti pasiúlymui; ♦ *a. ad un invito* priimti kvietimą.

adescaménto *dkt v* viliójimas.

adescàre *vksm* (-dé-) (su)vilióti.

adesióne *dkt m* **1.** (*partecipazione*) dalyvavimas; prisijungimas; (*appoggio*) (pa)rėmimas; paramà; *a. ad un accordo* prisijungimas prie susitarimo; *dare la pròpria a.* sutikti dalyváuti; (*appoggiare*) pritařti; **2.** (*iscrizione*) registravimas; įstojimas; **3.** *fis* priėkiba, adhėzija.

adesiv||o, -a **1.** *bdv* lipnùs(is); *nastro a.* lipnióji júosta; *etichette ~e* lipniosios etikėtės; **2.** *dkt v* rišli mėdžiaga; *klijai pl*; **3.** *dkt v* (*figurina, bol-lino e sim.*) lipdúkas.

adesso *prv* **1.** (*ora*) dabar; šiuó metù; *scusa, a.*

non posso parlare atsiprašau, dabar negaliu kalbėti; *a. sì che faremo tardi!* dabar tai jau tikrai vėluosim!; ♦ *per a.* kol kàs; *e a.?* ó kàs dabar?; **2.** (*poco fa*) (*t.p. pròprio a.*) kà tik; **3.** (*fra poco*) tuój, tuojaù.

adiacént||e *bdv* grėtimas; šalià (ėsantis); *geom àngoli ~i* gretutiniai kampai.

adiacénze *dkt m pl:* *nelle a. (di qcs)* netoli (*ko*); (*ko*) apýlinkėse.

adibi||re *vksm* (-isc-) (*usare*) (pa)naudóti; (*destinare*) (pa)skirti; *a. un locale a ripostiglio* naudóti pátalpą kaip sandėliuką; *questa terra è ~ta a pàscolo* ši žėmė naudójama gyvuliams ganýti, ši žėmė skiriamà ganýklai; *l'àrea sarà ~ta a parcheggio* šiamė plóte bus įrengtà stovėjimo aikštelė.

àdipe *dkt v* riebalai *pl*.

adipóso, -a *bdv:* *biol tessuto a.* riebalinis audinýs.

adiràrsi *vksm* (-di-) įsiústi, išřsti, įniřsti.

adire *vksm* (-isc-) *dir a. le vie legali* kreiptis į teismą.

àdito *dkt v:* ♦ *dare à. (a qcs)* dúoti pàgrindo (*kam; ką daryti*); (*su*)kėlti (*ką*).

adocchia||re *vksm* (-dòc-) **1.** (*scorgere*) pastebėti; išvysti; **2.** (*guardare con interesse*) nusižiūrėti; *ho ~to una bella bionda* nusižiūrėjau grąžią blondinę.

adolescénte *dkt v/m* paauglys -ė; *da a.* paaugliškas; paauglio; *avere una figlia a.* turėti dukterį paauglę.

adolescénza *dkt m* paauglystė.

adolescenziàle *bdv* paauglių, paauglio; (*da adolescente*) paaugliškas.

adombràrsi *vksm* (-dóm-) (*del cavallo*) baidýtis.

adoperàre *vksm* (-dò-) (pa)naudóti; (pa)virtóti; *a. le fòrbici* panaudóti žirkles; *a. la forza* pavar-tóti jėgą; *a. parole difficili* virtóti sudėtingus žodžius.

► **adoperàrsi** *sng* (*per qc*) dėti pástangas (*dėl ko; darant ką, ką daryti*).

adoràbile *bdv* žavùs, žavingas.

adoràre *vksm* (-dò-) **1.** (*Dio e sim.*) (pa)gàrbinti; **2.** *fig* (*qcn*) karštaĩ / labai mylėti; *a. i figli* labai mylėti sàvo vaikùs; **3.** *fig* (*qcs*) diėvinti, nepaprastai mėgti; *a. la pasta* diėvinti makaronùs.

adorazióne *dkt m* **1.** gàrbinimas; *rel* adoràcija; **2.** *fig* susižavėjimas; *avere un'a. (per qc)* diėvin-ti (*ką*); *stare in a. (davanti a qc)* žavėtis (*kuo*).

adornàre *vksm* (-dór-) (iš)puóšti, (iš)grąžinti; *a. di fiori* puósti gelėmìs.

► **adornàrsi** *sng* dabintis, išsidabinti; puóštis, išsipuósti.

adórno, -a *bdv* (*di qcs*) išpuóštas (*kuo*).

adottàre *vksm* (-dót-) 1. įvaikinti; *a. un bambino bielorusso* įvaikinti vaiką iš Baltarusijos; 2. (*mettere in atto qcs*) imtis (*ko*); (*applicare*) (pri-)taikyti; *a. la linea dura* laikytis griežtės linijos; *a. un método efficace* pritaikyti veiksmingą metodą; *a. una politica aggressiva* imtis agresyvių politikos; *a. provvedimenti* imtis priemonių; 3. (*scegliere, far proprio*) (iš)riškinti; pasiriškinti; *a. un libro di testo* išriškinti vadovėlį; *a. un nuovo look* pasiriškinti naują įvaizdį.

adottiv||o, -*a* *bdv*: *padre a.* įtėvis; *figlio a.* įsūnis; *madre ~a* įmotė; *figlia ~a* įdukra; *fig patria ~a* antrąji tėvynė.

adozione *dkt m* 1. įvaikinimas; 2. *fig* (*messa in atto*) pritaikymas; *si è resa necessaria l'a. di misure cautelari* prireikė pritaikyti kardomąją priemonę; 3. *fig* (*scelta*) pasirinkimas.

adrenalina *dkt m biol* adrenalinas.

adriatico, -*a* *bdv* Adrijos jūros.

adulàre *vksm* (à-, -dù-) (*qcn*) meilikauti (*kam*); liaupsinti (*ką*) (stėngiantis įtikti).

adulatòre, -*trice* *dkt v/m* meilikautojas -a.

adulazione *dkt m* meilikavimas.

adulteràre *vksm* (-dùl-) falsifikuoti (*ppr. maistą*).

adulterio *dkt v* svetimavimas; *commettere a.* svetimauti.

adùltero, -*a* *dkt v/m, bdv* svetimautojas -a.

adùl||o, -*a* 1. *bdv* suaugęs; (*maturo*) subrėndęs; 2. *dkt v/m* suaugėlis -ė; suaugusysis -ioji; *film per ~i* filmas suaugusiems.

adunàza *dkt m* susirinkimas, sėeiga.

adunàre *vksm* (-du-) (su)riškinti, (su)kviėsti.

adunàta *dkt m* su(si)rinkimas (*ppr. kareivių*).

adùnco, -*a* *bdv* riestas; (*solo del naso*) kušpas.

aeràre *vksm* (à-) (iš)vėdinti; (*solo un po'*) pravėdinti; *a. un locale* pravėdinti kambarį.

aère||o I *bdv* 1. óro; *base ~a* aviācijas bāzė; *flotta ~a* óro laivynas; *fotografia ~a* aerofotografija; *incursione ~a* aviācijas aškskrydis; *linea ~a* avialinija, óro linija; *spazio (traffico) a.* óro erdvė (ešmas); *per posta ~a* óro paštu; 2.: *anat vie ~e* kvėpúojamieji takai.

aéreo II *dkt v* lėktúvas; *a. a reazione* reaktývinis lėktúvas; *a. di linea* keleivinis lėktúvas (*ne užsakomasis*), laineris; *a. militare* karinis lėktúvas; *prendere l'a.* (iš)skristi lėktuvù.

aerifòrme *bdv chim, fis* dūjinis.

aero- I priešdėlis: sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su oru, su dujomis, pvz., aerofagia, aerosol ir t. t.

aero- II priešdėlis: sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su aviacija, pvz., aeromodello, aeropòrto ir t. t.

aeròbica *dkt m* aeròbika.

aerodinàmica *dkt m fis* aerodinàmika.

aerodinàmico, -*a* *bdv* aerodinàminis; aptakùs.

aerofagia *dkt m med* aerofàgija.

aeromodellismo *dkt v* aviamodelizmas.

aeronàutica *dkt m* 1. (*scienza*) aeronàutika; 2. (*aviazione*) aviacija; oreivýstė; *a. militare* karinė aviacija.

aeronàutico, -*a* *bdv* aviacinis; aviācijas, oreivýstės.

aeroplàno *dkt v* lėktúvas; *t.p.* ⇒ **aéreo II**.

aeropòrto *dkt v* óro úostas.

aeroporto *bdv* óro úosto, óro úostų.

aerosol [-'sol] *dkt v fis, med* aerozòlis.

aeròstato *dkt v av* aerostátas.

àfa *dkt m* tvankùs óras, tvankumà; *tormentato dall'a.* kankinamas tvankumòs.

affàbile *bdv* malonùs, miėlas; (*amichevole*) draugiškas; draugingas.

affabilità *dkt m* miėlumas; draugiškumas.

affaccendàrsi *vksm* (-cén-) triūsti, plušėti; sùktis.

affaccendàto, -*a* *bdv* (labai) užsiėmęs; triūsiantis.

affacciàrsi *vksm* 1. pasirodyti (prò ląngà / prò duris *ir pan.*); iškišti gálvą; (*sporgersi al di là*) išsisvėrti; 2. *fig* (*di stanze, finestre*) (*su qcs*) žvelgti (*i ką*); išėiti (*i ką*); 3. *fig* (*alla mente*) dingtelėti, tóptelėti.

affamàre *vksm* (-fà-) àlkinti; marinti badù.

affamàto, -*a* *bdv* išálkęs; álkanas; *fig a. di glòria* trókštantis garbėš.

affannàrsi *vksm fig* (*darsi da fare*) triūsti; nėrtis iš káilio.

affannàto, -*a* *bdv* (*senza fiato*) uždùsęs; **respiro a.** pasunkėjęs kvėpavimas; *sono a.* uždusau.

affàno *dkt v* 1. uždusimas; dusulýs; 2. *fig* nėrimas; *essere / stare in a. (inquieto)* nerimauti.

affàr||e *dkt v* 1. (*economico*) sándoris; sándėris; *dgs gli ~i* vėrslas sg, biznis sg; *per ~i* sù reikalaiš; *un grosso a.* pelningas sándoris; *giro d'~i* apývarta; *incontro d'~i* dalýkinis susitikimas; *uomo d'~i* vėrslininkas; *viaggio di ~i* vėrsl kelionė; *concludere un a.* sudaryti sándorį; *fare ~i d'oro* labai pelningai vėrsti; *mètersi in ~i* imtis vėrslò, užsiimti vėrslù; *parlare di ~i* dalýkiškai kalbėti; *è un vero a.!* čià tai sándoris!; ♦ *~a fatto!* sùtarta!, susimùškim delniaiš!, dúok raňką!; *gli ~i sono ~i* biznis yrà biznis; 2. (*faccenda*) reikalas; (*questione*) klàusimas; *un a. sèrio* rimtas klàusimas / reikalas / dalýkas; *~i di cuore* miėlės reikalaiš; *~i di Stato* valstýbės reikalaiš; *ho degli ~i da sbrigare* turiu reikalų; *Ministero degli ~i esteri*

Ūzsienio reikalų ministėrija; ♦ *brutto a.!*, iron *bell'a.!* prastai!; *fatti gli ~i tuoi!* žiūrėk savo reikalų!; *~i miei!* čia jau mán žinóti!, kàs táu dárbo!; *~i tuoi!* čia távo reikalas!, kàs mán dárbo!; **3.** *fam (cosa)* dáiktas; *togli quell'a.!* pa-trauk tą dáiktą!

affarista *dkt v/m* sùktas -à veršlininkas -ė, ver-tėiva *com.*

affascinante *bdv* žavingas, žavùs; patrauklùs.

affascinà||re *vksm (-fà-)* (su)žavėti; *sono restato ~to dalla bellezza di Kaunas* àš likau sužavėtas Kauno gróžio, manė sužavėjo Kauno gróžis.

affastellà||re *vksm (-stèl-)* fig prigrústi; *a. bugie* primelúoti.

affaticaménto *dkt v* núovargis.

affaticàre *vksm (-tì-)* (nu)várginti, (nu)àlinti; *a. la vista* várginti regėjimą / akis.

► **affaticàrsi** *sng* (nu)várgti; (*solo un po'*) pa-várgti, privařgti.

affatto *prv* visiškai, visái; *niente a.* visái nè; *non mi piace a.* mán v isiškai nepatińka; *non ho a. sonno* visái nenóriu miėgo.

affermà||re *vksm (-fèr-)* teĩgti; (pa)tvirtinti; *a. il falso* kalbėti netiėsa; *~a di non sapere nulla,* ~a *che non sa nulla* teĩgia niėko nežinąs; teĩ-gia, kàd niėko nežino.

► **affermà||rsi** *sng* **1.** išgarsėti; susiláukti pri-pažinimo; įsitvirtinti; *si è ~ato come pittore* išgarsėjo kaip tapýtojas, tãpo žymiu tapýtoju; **2.** (*vincere*) nugalėti, laimėti.

affermativ||o, -a *bdv* teĩgiamas; *risposta ~a* teĩ-giamas atsákyimas; *in caso a.* jėi taip; tókiu át-veju.

affermàto, -a *bdv, dlv* žinomas, įžymùs.

affermazióne *dkt m* **1.** (*l'affermare*) tvirtinimas; teigimas; (*asserto*) teiginys; **2.** (*successo*) pėrgalė; *sport netta a. della squadra di casa* áiški šeimininkų komándos pėrgalė.

afferrà||re *vksm (-fèr-)* **1.** (pa)griėbti, (nu)stverti; *a. qcn per un braccio* griėbti kã už rańkos; **2.** fig (*capire*) pagáuti prásmę; supràsti; *non ha ~to bene* jįs nelabai supràto.

► **afferràrsi** *sng* (*a qc*) nusitverti (*už ko*), tvėrti-s; susigriėbti, griėbtis.

affettare I *vksm (-fèt-)* (*fare a fette*) (pa)pjáustyti (su-) (griežinėliais); (*il pane*) raikýti; *a. tutto il pane* suraikýti visà dúoną.

affettare II *vksm (-fèt-)* (*finger*) (pa)ródyti (*neti-krq jausmq ir pan.*); *a. modestia* apsimėsti ku-klíam; vaidinti kùklų.

affettato I *dkt v* griežinėliais suraikýtas kuńpis (/ saliamis *ir pan.*).

affettato II -a *bdv* afektúotas, dirbtinis.

affettazióne *dkt m* afektācija, dirbtinumas.

affettività *dkt m nkt* emociingùmas; emócijos *pl.*

affettivo, -a *bdv* emócinis; (*dell'affettività*) emó-cijos; *legame a.* emócinis ryšys; *questo anello ha per me un valore a.* šis žiedas mán ásmeniškai vertingas.

affètt||o I *dkt v* **1.** prisirišimas; artùmas; mėlilė; *a. fraterno* bróliška mėlilė; *provare a. (per qcn)* turėti (*kq*) priė širdiės; mylėti; ♦ *con a. (nelle lettere)* tavė (/ jùs) mylintis *agg*; **2.:** *dgs fig gli ~i più cari* mylimieji.

affètt||o II, -a *bdv (da qcs)* sėrgantis (*kuo*); keń-čiantis (*nuo ko*); *i soggetti ~i da bronchite* tiė, kuriė sėrga / sėrgantys bronchitù; *è a. da una grave forma di scoliosi* keńčia nuó rimto stùbu-ro išlinkimo, jám rimtas stùbu-ro išlinkimas.

affettuosamėnte *prv* mėliai; lipšniai.

affettuosità *dkt m nkt* **1.** (*l'essere affettuoso*) mei-lùmas; **2.** (*gesto affettuoso*) meilùs póelgis; (*pa-rola affettuosa*) meilùs žodis.

affettuos||o, -a *bdv* meilùs; lipšnùs; kùpinas mėlilė-s; *saluti ~i* šilėčiausi linkėjimai.

affezion||àrsi *vksm (-zió-)* (*a qc*) prisirišti (*prie ko*); pamilti (*kq*); *io mi ~o facilmente* àš labai prieraišs žmogùs.

affezionàto, -a *bdv, dlv* prisirišęs; *a. ai nonni* pri-sirišęs priė senėlių; *fig essere a. al proprio lavo-ro* mėgti savo dárba; *il poeta è molto a. a Nida* poėtas labai pamilo Nidà.

affezióne *dkt m* **1.** ⇒ **affètto I**; **2.** (*malattia*) ligà.

affiancàre *vksm* **1.** (*qcs a qcs*) (pa)statýti (*kq*) gretà (*ko*); (pa)statýti viená priė kito; (*qcn*) prisigrėtinti (*prie ko*); (*con l'auto*) privažiúoti (*prie ko*); **2.** fig (*qcn nel lavoro*) talkinti (*kam*), (pa)talkininkáuti; **3.** fig (*qcn a qcn nel lavoro*) (pa)skirti (*kq kieno*) pártneriu.

► **affiancàrsi** *sng* (*a qcn*) stóti (*prie ko*); (*con l'auto e sim.*) privažiúoti (*prie ko*).

affiataménto *dkt v* sántarvė; dermė; (*spirito di squadra*) komándos dvasià; *c'è molto a. tra i colleghi* kolėgos puikiai sùtaria.

affiatàre *vksm (-fià-)* sudėrinti; (iš)ugdýti (*kieno*) sugebėjimą dirbti komándoje.

► **affiatàrsi** *sng* dafniai sutarti; *sport* susižaĩ-sti.

affiatàt||o, -a *bdv* gražiaĩ sùtariantis; darnùs; *una coppia molto ~a* dafniai sutáikyta porà.

affibbiàre *vksm fig (dare)* dúoti; (*rifilare*) ipiršti; *a. un ceffone a qcn* skėlti kám ańtausį; *a. un incarico a qcn* užkráuti kám užduoti; *a. un nomignolo a qcn* dúoti kám pràvardė.

affidàbil||e *bdv* pátikimas; *fonti ~i* patikimi šal-tiniai; *in modo a.* patikimai.

affidabilità *dk* *m* patikimūmas.

affidamento *dk* *v* **1.** (*il fidarsi*) pasikļiovimas; pasitikējimas; **fare a.** (*su qcn*) pasikļiāuti (*kuo*); (*su qcs*) pasitikēti (*kuo*); **non dare nessun a.** nekēlti jōkio pasitikējimo; **2.** *dir* globā; **in a.** globōjamas agg.

affidare *vksm* (-*fi*-) **1.** patikēti; pavēsti; **a. a qcn** *le chiavi di casa* patikēti kām namū raktūs; **a. a qcn il controllo dei lavori** pavēsti kām darbū kontrolē / kontrolīuoti dārbus; **2.** *dir* atidūoti globōn.

► **affid||ārsi** *sng* **1.:** **a. alle cure di un medico, a. ad un medico** kreiptis ī gdydytojā (pagālbos); **a. a Dio** patikēti savē Diēvui; **mi ~o a te (pensaci tu)** paliekū tai tāu; **2. (basarsi)** (*a qcs*) remtis (*kuo*), vadovāutis.

affido *dk* *v* *dir* ⇒ **affidamento** **2.**

affievol||irsi *vksm* (-*isc*-) **1.** siļpti; (*di luce*) blēsti; **2.** *fig* gēsti; **le speranze si ~iscono** viltys gēsta.

affiggere* *vksm* (iļ)kabinti; (*incollando*) (iļ)klijuoti.

affilare *vksm* (-*fi*-) (*pa*)galāsti.

affilāt||o, -a *b**dv*, *d**lv* āstrūs; pagalāstas; **lama ~a** āstrios āšmenys *pl*; **fig** *lingua ~a* āstrūs liežūvis; **fig** *un viso a.* smailūs vēidas.

affiliare *vksm* (-*fi*-) priiṁti nariū.

affiliata *dk* *m* *econ* (*t.p. azienda a.*) antrīnē īmōnē; dukterīnē īmōnē *fam*.

affiliato, -a *dk* *v/m* narýs -ē; **un a. ad un clan mafioso** māfijos klāno beṁdrininkas; māfijos ūei-mōs narýs.

affinare *vksm* (-*fi*-) (*pa*)gērinti; (*pa*)tōbulinti; (*educare*) (iļ)lāvinti; ugdyti; **a. il gusto** lāvinti skōņi.

affinché *jngt* (tām,) kād; idaṁt; **lo ripeto, a. tutti capiscano** pakartōsiu, kād visiļ supṛāstų; **gli lasciā il mio numero, a. mi comunicasse i risultati delle analisi** palikaū jām sāvo telefōno nūmeri tām, kād mán pranēštų tyrimų rezultātūs.

affin||e *b**dv* (*a qcs*) ārtimas (*kam*); (*simile*) panašūs (*i q*); (*analogo*) tolyģus (*kam*); *ling lingue ~i* ģimiņiškos kalbos.

affinità *dk* *m* *nkt* panašūmas; **a. elettiva** atrankīnē ģiminýstē.

affioramento *dk* *v* iļnirīmas; iļkilīmas (ī paviršī).

affiorare *vksm* [*E*] (-*fió*-) iļnirti; iļkilti (ī paviršī).

affisso *dk* *v* **1.** (*avviso*) skelbīmas; **2. ling** afīksas. **affissione** *dk* *m* (iļ)klijāvimas; (iļ)kabīnimas; **divieto di a.** draudīmas (*kur nors*) kabinti skelbīmūs.

affittacàmere *dk* *v/m* *nkt* (kambariū) nūomotojas -a; (iļnūomojamo būto) saviniņkas -ē.

affittare *vksm* **1.** (*dare in affitto*) (iļ)nūomoti; **a. locali (ad) uso ufficio** nūomoti biūro pātālpas; ♦ **affittasi, affittansi** nūomojamas agg; nūomojama; **2. (prendere in affitto)** iļsinūomoti; (*avere in affitto*) nūomotis.

affitto *dk* *v* **1.** nūoma; **dare in a.** (iļ)nūomoti; **prendere in a.** iļsinūomoti; **2. (il denaro)** (*t.p. canone d'a.*) nūomos mōkestis, nūompinģiai *pl*; **riscuotere l'a.** paĩmti nūompinģius.

affittuario, -a *dk* *v/m* nūomininkas -ē.

affliggere* *vksm* **1.** vēsti kriṁstis / sielotis; skaū-dinti; (nu)liūdinti; **2. (tormentare)** kankinti.

► **affliggersi** *sng* liūdēti; sielotis.

afflittito, -a *b**dv* āpĩntas / prīslēģtas sielvarto; su-sikriṁtēs; nuliūdēs.

afflizione *dk* *m* sielvartas.

afflosciarsi *vksm* (-*fló*-) (su)ģlēbti (*ir prk*); (su)-smūkti; (*sgonfiarsi*) (su)bliūķsti; (*di cibi cotti*) (su)krīsti.

affluente *dk* *v* iņtakas.

affluenza *dk* *m* *fig* (*il partecipare*) dalyvāvimas; (*in massa*) aņtplūdis; **a. alle urne** dalyvāvimas rinkīmuose.

affluire *vksm* (-*isc*-) **1.** (i)tekēti; **il sangue ~isce al cervello** kraujas tēka ī smēģenis; **fig nelle casse dello Stato ~iscono molti soldi** daūģ pinigū iļplaūkia ī iļdā; **2. fig** (*di persone*) (su)plaūkti; (at)plūsti, suplūsti.

afflusso *dk* *v* **1.** aņtplūdis; **a. di immigranti** imigrāntų aņtplūdis; **l'a. del traffico verso il centro** automobiļių sraūtas ceņtro liņķ; **2. econ** (*di contante*) iļplaukos *pl*; iļplauķimas.

affogare *vksm* (-*fó*-) **1. intr** [*E*] (nu)skēsti; **fig a. nei debiti** skēsti skolosē; ♦ **a. in un bicchier d'acqua** nuskēsti šauķste vandeņs; **2. tr** (*pa*)-skandinti; **fig a. i dispiaceri nell'alcol** skandinti sāvo sielvartā taurēlēje.

affogāt||o, -a **1. dk** *v/m* paskenduōlis -ē; **morire a.** nuskēsti; **2. dk** *v*: *gastr* ledaī *pl* sū ūžpilu (/ *kavā ir pan.*); **3. b*dv*: *gastr uova ~e* virti kiaušīnai (*be lukšto*).**

affollamento *dk* *v* grūstis -iēs *femm*.

affollā||re *vksm* (-*fól*-) (*qcs*) ģaūšiai susiriņkti (*kur*); ūžplūsti (*kq*); **i dimostranti ~vano la piazza** aikštē būvo prīgrūstā demonstrāntų.

► **affol||lārsi** *sng* prīsigrūsti, grūstis; ķiṁštis; **gli spettatori si ~lano all'ingresso** žiūrōvai grūdasi priē iļģīmo; **molti pensieri si ~lano nella mente** ģalvojē ķniṁždēte ķniṁžda minčī.

affollato, -a *b**dv* pērpildytas; prīgrūstas.

affondamento *dk* *v* paskandinīmas.

affondare *vk*sm (-fón-) **1.** *intr* [E] (i)grimzti, (i)klimpti; (pa)skęsti; (*nella carne*) įsmįgti; *fig a. nei debiti* grimzti į skolą; **2.** *tr* (pa)skandinti; **3.** *tr* (*unghie, denti*) sulęisti (*dantis, nagus*); (*una spada e sim.*) įsmęgti; ♦ **a. il coltello nella piaga** aitrinti žaizdą (*liesti skaudžią temą*).

affossamento *dk*t *v* *fig* sužlugdymas.

affossare *vk*sm (-fòs-) *fig* (su)žlugdyti.

affrancamento *dk*t *v* (iš(si))vadavimo (*ir prk*).

affrancare *vk*sm **1.** (iš)vaduoti; **2.:** **a. una lettera / una busta** priklįjoti ant voko pašto ženklą.

affrancatura *dk*t *m* (*la tassa*) pašto riñkliava; (*i francobolli*) užklįjoti pašto ženklai; (*la data impressa*) pašto ženklų data; **spese di a.** pašto išlaidos.

affranto, -a *b*dv (*prostrato*) sugniuždytas.

affratellare *vk*sm (-tėl-) (su)artinti.

affrescare *vk*sm (-fré-) (nu)tapyti (*kur*) fręską (/ freską); (pa)pušti (*ką*) fręskomis.

affresco *dk*t *v* freskà.

affrettare *vk*sm (-frét-) (pa)skubinti; (pa)sparťinti; **a. il passo** sparťinti žiņgsnį; **a. la partenza** (pa)skubėti išvykti; skubiai išvykti; **a. le nozze** paskubinti vestuvęs.

► **affrettà||rsi** *sng*r (pa)skubėti; pasiskubinti; **a. a rispondere** pasiskubinti atsakyti; ~*tevi!* pasiskubėkite!

affrettatamente *pr*v skubótai; (*di fretta*) paskubomis.

affrettato, -a *b*dv **1.** (*rapido*) skubūs; **2.** (*frettoloso*) skubótas.

affrontare *vk*sm (-frón-) **1.** (*qcn*) susiremti (*su kuo*); drąsiai sutikti (*ką*); **a. il nemico** susiremti su priešu; **2.** *fig. a. le critiche* nevęngti kritikos; (*tenervi testa*) atremti kritiką; **a. un esame** laikyti egzaminą; ruošti egzaminui; **a. la morte** drąsiai sutikti mirtį; **a. un problema** imtis problemos; **a. una questione** imti spręsti klausimą; iškelti klausimą; **a. la realtà** žiūrėti tiesai į akis; **a. un rischio** veikti su rizika, rizikuoti; **a. delle spese** turėti išlaidų; **a. un tema scòmodo** nagrinėti kėblią temą, kalbėti kėblią temą.

► **affrontarsi** *sng*r susitikti; (*nella lotta e sim.*) susigrūmti.

affronto *dk*t *v* akibrokštas; **ricevere un a.** patirti akibrokštą.

affumicare *vk*sm (-fù-) **1.** (pa)rūkėti (*męsq, žuvį*); **2.** (*riempire di fumo*) pripildyti dūmų.

affumicato, -a *b*dv, *dlv* rūkytas -a; **prosciutto a.** rūkytas kuņpis; **salmone a.** rūkyta lašiša.

affusolato, -a *b*dv dařliai plónas; ląibas.

affusto *dk*t *v* mil lafętas.

afg(h)ano, -a **1.** *b*dv Afganistano; afganų; iš Af-

ganistano; **2.** *dk*t *v/m* afganas -ė; **3.** *dk*t *v* afganų kalbà.

afide *dk*t *v* *zool* amaras.

afono, -a *b*dv bebalis; netękęs balso.

aforisma *dk*t *v* aforizmas.

afós||o, -a *b*dv tvankūs; slopūs, slogūs; **caldo a.** slopi kaitrà; **una giornata ~a** tvanki diena.

africano, -a **1.** *b*dv Afrikos, afrikięčių; afrikiętiškas; iš Afrikos; **2.** *dk*t *v/m* afrikiętis -ė.

afrodisiaco, -a **1.** *dk*t *v* afrodiziakas; **2.** *b*dv sùkeliantis / skatinantis lytinį pótraukį.

agènda *dk*t *m* (*t.p. agendina*) užrašų knygtė / knygtelė, užrašinė; **controllare l'a.** patikrinti / pasižiūrėti užrašų knygtėje.

agént||e *dk*t *v/m* **1.** agentas -ė; (*rappresentante*) atstovas -ė; **a. di borsa, a. di cambio** brókeris, biržos mąkleris; **a. di commercio** prekybos atstovas; **a. di polizia / di pubblica sicurezza** policininkas; **a. segreto** slaptasis agentas; **2.:** ~*i atmosferici* meteorologiniai reiškiniai; **3.:** **gram complemento d'a.** „veikėjo aplinkybė“ (*žymi kieno veiksmas atliekamas*); **4.** *fis* agentas.

agenzia *dk*t *m* **1.** agentūra; biuras; **a. di viaggi (immobiliare, pubblicitaria, matrimoniale, di collocamento, di stampa)** kelionių (nekilnojamojo turto, reklamos, pažinčių, įdarbinimo, spaudos) agentūra; (*notizia di*) **a.** (naujių) agentūros pranešimas; **2.** (*filiale e sim.*) filialas; **3.** (*ente e sim.*) tarnyba.

agevolà||re *vk*sm (-gė-) **1.** (pa)leņgvinti; **2.** (*aiutare qcn*) padėti (*ppr. nevisai legaliai*); **all'esame la commissione lo ha ~to** komisija peř egzaminą jam kėk padėjo.

agevolat||o, -a *b*dv lengvatinis; **crédito a.** lengvatinis kreditas; **mutuo a.** lengvatinė būsto paskola; **a. condizioni ~e** lengvatinėmis sąlygomis.

agevolazione||e *dk*t *m* **1.** lengvatà; **godere di ~i, usufruire di ~i** naudótis lengvatomis; turėti lengvatą; **2.** (*aiuto*) parėmimas; paramà.

agévole *b*dv nereikalaujantis didelių pastangų, leņgvas; **un sentiero a.** keliukas bė kliučiu.

agganciare *vk*sm **1.** (pri)kabinti (*kabliu ir pan.*); užkabinti; (*unire*) sujungti (kabliu); **sport a. la palla** sustabdyti kamuolį (orę); **2.** *fig* susieti; sujungti; **a. il litas all'euro** priřšti litą prie eūro; **fam a. una ragazza per strada** pakabinti merginą gatvėje.

aggéggio *dk*t *v* (keistas) dáiktas; (*oggetto superfluo*) daikčiųukas.

aggettivo *dk*t *v* *gram* būdvardis; **a. qualificativo** kokybinis būdvardis.

agghiacciante *b*dv *fig* kraują stįngdantis; (*terribile*) siaubingas.

agghiacciare *vksm* **1.** *tr* (su)stingdyti (ĩ lėda); **2.** *tr fig* (*qcn*) stingdyti (*kam*) kraują; **3.** *intr* [E] (už)-šalti.

agghindare *vksm* (iš)dabinti.

► **agghindarsi** *sng* dabintis, išsidabinti.

aggiornamento *dkt v* **1.** atnaūjinimas; papildymas; *corso di a.* tobulinimosi kursas; *l'a. di un dizionario* žodyno papildymas; **2.** (*rinvio*) atidėjimas; nukėlimas; **3.** *inf* (*update*) plėtôtė.

aggiornare *vksm* (-giór-) **1.** atnaūjinti; papildyti; *a. un dizionario* papildyti žodyną; *a. una pagina web* atnaūjinti tinklalapį; **2.** (*informare*) (*qcn su qcs*) supažindinti (*ką su kuo*); *a. il presidente sulla situazione* supažindinti prezidentą su padėtimis; **3.:** *a. un processo (una riunione)* atidėti teisimą (pósėdį).

► **aggiornarsi** *sng* **1.** tobulinti savo žiniąs; *a. sulle nuove pubblicazioni* pasidomėti naujaisiais leidiniais; **2.** (*mettersi al passo coi tempi*) atsinaūjinti.

aggiornat|o, -a *bdv* **1.** su naujaisiais duomenimis; naujas; *un'edizione ~a* naujas ir papildytas leidimas; *un'enciclopedia ~a* nauja / atnaūjinta enciklopedija; **2.** (*su qc*) informuotas (*apie ką*); susipažinęs (*su kuo*); *tenersi a.* domėtis aktualijomis; žengti kartų su gyvenimu.

aggirare *vksm* (-gi-) **1.** apeiti; (*con mezzi di trasporto*) apvažiuoti; *a. il centro abitato* apvažiuoti gyvenvietę; **2.** *fig* vėngti (*ko*); *a. la legge* aplenkti įstatymus.

► **aggirarsi** *sng* **1.** slampinėti; vėlkiotis; **2.** *fig* (*su una cifra*) siekti maždaug (*tam tikrą sumą*).

aggiudicare *vksm* (-giù-) (*ad un'asta*) išvaržyti; (*con una sentenza*) priteisti; *a. un appalto* skirti viešąją sutartį; išrinkti rangovą.

► **aggiudicarsi** *sng* laimėti; gauti; *a. il primo premio* laimėti pagrindinį prizą; *a. la vittoria* iškovoiti pergalę.

aggiungere* *vksm* pridėti; dár dėti; *a. un posto a tavola* paruosti dár vieną vietą prie stalo; *a. del sale* įdėti (dár) druskos; *a. dell'olio* įpilti (dár) aliejaus; *a. qualche parola* pridurti kėletą žodžių, pasakyti dár ką nors; *non ho niente da a.* neturiu ką daugiau pasakyti.

► **aggiungersi** *sng* (*a qcs*) prisidėti (*prie ko*).

aggiunt|a *dkt m* papildymas; priedas; pridėjimas; (*a un vestito*) prieduras; *senza a. di coloranti* bė spalviklių; spalviklių neįdėta; *fare alcune ~e a un articolo* šiek tiek papildyti straipsnį; ♦ *in a.* papildomai; (*inoltre*) bė tō.

aggiuntiv|o, -a *bdv* papildomas; pridėtinis; *senza costi ~i* bė papildomų išlaidų; bė jókio antkainio.

aggiunto, -a *bdv* pridėtas; *segretario a.* sekretoriaus padėjėjas; *fin valore a.* pridėtinė vertė.

aggiust|are *vksm* (pa)taisyti, sutaisyti; *a. l'auto* sutaisyti (sugėdusią) mašiną; *fam ora ti ~o io* tuoj aš tavę patvarkysiu!

► **aggiust|arsi** *sng* **1.** *tr* pasitaisyti; *a. la cravatta* pasitaisyti kaklaraštį; **2.** *intr* (*sistemarsi*) susitvarkyti; *vedrai, tutto si ~erà* pamatysi, viskas susitvarkys; **3.** *intr fam* (*accordarsi su qcs*) susitaarti (*dėl ko*).

agglomerato *dkt v* **1.** *spec* aglomeratas; **2.:** *a. urbano* aglomeracija, miėstiėkoji gyvenvietė.

aggradare *vksm* (-grà-) būti priimtinám, patikti.

aggrapparsi *vksm* (*a qcs*) tvėrtis (*ko*), įsitvėrti (*į ką, ko*); griėbtis (*už ko*), susigriėbti; *fig a. ad una speranza* guostis viltimi.

aggravamento *dkt v* pablogėjimas; (*di malattia*) paūmėjimas.

aggravante *bdv*: *dir* (*circostanza*) *a.* suėkinanti aplinkybė.

aggravare *vksm* (-grà-) (pa)blōginti; *a. la situazione* pabloginti pādėtį; *a. una crisi* apsuėkinti krizę.

► **aggrav|arsi** *sng* (pa)blogėti, (pa)astrėti; (*di malattia*) paūmėti; *la crisi si ~a* krizė astrėja; *il malato si è ~ato* ligonio būklė pablogėjo.

aggraziato, -a *bdv* gracingas, grakštus.

aggred|ire *vksm* (-isc-) užpūlti; *è stato ~ito da due teppisti* jį užpuolė dū chuligānai; *fig a. a male parole* plūsti bjauriais žodžiais.

aggreg|arsi *vksm* (-grè-) (*a qc*) prisidėti (*prie ko*), dėtis; prisijūgti; *a. alla compagnia* dėtis prie kompanijos; *io mi ~o più tardi* aš prisijūngsi vėliau.

aggressione *dkt m* užpuolimas; agrėsiija; *patto di non a.* nepuolimo sutartis; *subire un a.* būti užpultám.

aggressività *dkt m* agresyvumas; *con a.* agresyviai.

aggressivo, -a *bdv* agresyvus, puolus.

aggressore *dkt v* užpuolikas; agrėsorius.

agrottare *vksm* (-gròt-) *a. la fronte* (*le sopracciglia*) (su)raukti káktą (ántakius).

aggroviarsi *vksm* (-vi-) susipáimioti (*ir prk*), susinárplioti.

agguantare *vksm* (su)griėbti, (nu)ėiūpti; *sport a. la vittoria* išplėsti pergalę.

agguato *dkt v* pasala; *cadere in un a.* pakliūti į pasalą, užsókti ant pasalos; *stare in a.* tókoti; *téndere un a.* reŋgti pasalą; *il giudice è stato ucciso in un a.* teisėjas žuvo pasalojė.

agguerrito, -a *bdv* **1.** (*combattivo*) karėngas; (*grintoso*) ryžtingas; **2.** (*esperto*) pritrėęs.

agiatézza *dkt m* komfortas; (buitiniai) patogūmai *pl*; **vivere nell'a.** pasiturinčiai gyventi.

agiāt||o, -a *bdv 1.* (*di qcn*) pasiturintis, apsirūpinęs; *famiglie ~e* pasiturinčios šeimos; **2.** (*di qcs*): *vita ~a* aprūpintas gyvenimas.

agibile *bdv* tiinkamas naudoti; (*solo di strada*) išvažiuojamas.

agibilità *dkt m* tinkamumas naudoti.

agile *bdv* miklus, vikrus; **à. nei movimenti** vikrių judesių; *fig una mente à.* lankstūs protas.

agilità *dkt m* miklumas, vikrumas; *fig a. mentale* prōto lankstumas; **con a.** mikliai, vikriai.

ag||io *dkt v 1.* patogūmas; jaukūmas; **méttersi a proprio à.** įsitaisyti patogiai; **sentirsi / trovarsi / essere a proprio à.** jaustis jaukiai / patogiai, nesivaržyti; **2.:** **vivere negli ~i** gyventi pertekiuje.

agi||re *vksm [A] (-isc-)* veikti; (*comportarsi*) elgtis, pasielgti; **a. da sciocco** elgtis kvailiai; **è ora di a.** laikas veikti; **una medicina che ~sce rapidamente** greit veikiantys vaistai; **l'uomo ~sce sull'ambiente** žmogus veikia aplinką; **hai ~to molto scorrettamente** labai blogai / nekorėktiškai pasielgei.

agità||re *vksm (à-)* **1.** (pa)pūrtyti; (*liquidi*) (su)plākti; **a. prima dell'uso** prieš vartojimą suplākti; **a. la coda** vizginti uodega; **a. un bastone** mojuoti lazda; **il vento ~va gli alberi** vėjas lingavo medžius; **2.** (*turbare*) (pri)versti (*kq*) nerimauti; (su)kelti (*kam*) nerimą; (su)jāudinti (*kq*); **3.:** **a. le masse** agituoti masės.

► **agitārsi** *sngr 1.* (*scuotersi*) blaškytis; daužytis; **2.** (*essere inquieto*) jāudintis, nerimauti.

agitato, -a *bdv* neramūs, snerimęs; (*emozionale*) susijādinęs; **mare a.** audringa / nerami jūra; **avere il sonno a.** neramiai miegoti; **sono un po' a.** šš trūputį nerimāju / jādinuosi.

agitatore, -trice *dkt v/m* agitatorius -ė.

agitazione *dkt m 1.* susijādinimas; (*ansia*) nērimas; **creare a., mettere a.** (*a qcn*) kelti (*kam*) nērimą, jāudinti (*kq*); **essere in a.** nerimauti; **2.** (*protesta*) neramūmai *pl*, bruzdėjimas; **a. sindacale** streikas; **in a.** streikuojantis *agg.*

aglio *dkt v bot* česnākas; **uno spicchio d'à.** česnāko skiltėlė.

agnello *dkt v 1.* ēriūkas; avinėlis (*ir prk*); (*carne di a.*) ērienas; **2.:** **rel l'a. di Dio** Diėvo avinėlis.

agnolotto *dkt v gastr* „anjolotas“ (*virtinukų rūšis*).

agnosticismo *dkt v filos* agnosticizmas.

agnòstico, -a *dkt v/m* agnòstikas -ė (*ir prk*).

àgo *dkt v 1.* ādata; **cruna dell'a.** ādatos skylutė; **infilare l'a.** įvėrti ādatą; ♦ **cercare un a. in un pagliaio** ieškoti ādatos šieno kūpetoje; **2.:** **a.**

della bussola (della bilancia) kōmpaso (svars-tyklų) rodỹklė; ♦ **essere l'a. della bilancia** turėti lėmiamą įtaką; **3.** (*di pianta*) skujà.

agonia *dkt m 1.* mērdėjimas, agōnija; **essere in a.** mērdėti; **entrare in a.** pradėti mērdėti; **2.** *fig* kankinimas, agōnija.

agonismo *dkt v 1.* (*combattività*) kovingūmas; rỹžtas; **2.** (*sport agonistico*) profesionalūs(is) spōrtas.

agonistico, -a *bdv* profesionalūs(is) (*apie sportą*); **fare sport a livello a.** profesionaliai sportuoti.

agonizzare *vksm [A]* mērdėti.

agopuntura *dkt m* akupunktūra.

agosto *dkt v* rugpjūtis; **in a., ad a.** rugpjūčio mėnesį, rugpjūtį; **il 10 (di) a.** rugpjūčio dešimtoji diena; **io prendo le ferie in a.** šš išeinū atostogų rugpjūtį.

agrària *dkt m* agrotėchnika.

agràri||o, -a 1. *bdv* agràrinis; žemės ūkio; **rima ~a** žemės ūkio refōrma; **2.** *dkt v* žemvaldys, agràras.

agricolo, -a *bdv* žemės (ūkio); **paese a.** agràrinė šalis.

agricoltore, -trice *dkt v/m* žemdirbys -ė; (*imprenditore*) ūkininkas -ė.

agricoltura *dkt m* žemės ūkis; žemdirbystė; **a. biologica (estensiva, intensiva)** orgāninė (intensyvi, ekstensyvi) žemdirbystė.

agrifoglio *dkt v bot* bugienis.

agriturismo *dkt v nkt 1.* káimo turizmas; **2.** (*l'azienda*) káimo turizmo sodỹba.

àgro, -a *bdv* rūgštūs; **gastr in a.** sū actū ir citrinà.

agroalimentare *bdv* žemės ūkio ir maisto prāmonės.

agrodolce *bdv* saldžiarūgštis.

agronomia *dkt m* agronōmija.

agrònomo, -a *dkt v/m* agronōmas -ė.

agrūme *dkt v* citrusinis āgalas, citrusas.

agrumeto *dkt v* citrusinių (augalų) sōdas.

aguzzare *vksm 1.* (nu)smailinti; **2.** *fig:* **a. l'ingegno** miklinti prōtą; **a. la vista** įtempti akis.

aguzzino, -a *dkt v/m* kankintojas -a.

aguzzo, -a *bdv* aštrūs; (*a punta*) smailūs.

ah [aa] jst 1. ā!, ō!; (*di dolore*) āk!, āi!; **2.:** **ah ah!** [xa xa] (*riso o ironia*) chà chà!

ahi [ai] jst āi!, ōi!, āk!

ahimè [ai'me] jst ōi!, āi!, āi āi!; (*di rammarico*) dejà!, ō!; vajė!

àia *dkt m* grėndymas; ♦ **menare il can per l'à.** kalbėti užuolankomis; bė reikalo gaišti („vedžioti šunį po grėndymą“).

aids ['aids, aid'esse] *dkt v* AIDS; **avere l'a.** sirgti AIDS.

aiòla *dkt m* ⇒ **aiuòla**.

airbag [eir'beg] *dkt v nkt* oro pagálvė.

airóne *dkt v zool* garnys.

aitànte *bdv* augalótas; tvirtas; atlėtiškas.

aiuòl||a *dkt m* gėlių lėysvė, gėlynas; (*praticello*) vejà; *calpestare le* ~e mindžioti gėlynus.

aiutànte *dkt v/m* 1. padėjėjas -a; 2. *mil* adjutantas -ė.

aiut||àre *vksm* (-iù-) (*qc a far qcs*) padėti (*kam kq daryti*), pagėlbėti; *a. i bisognosi* pagėlbėti vargstantiems; *a. la digestione / a digerire* padėti virškinti; *mi aiuti a scaricare la macchina?* ar padėsi mán iškráuti mašiną?; *che Dio ci ~i!* tepadėda mums Diėvas!; ♦ *aiutati che il Ciel ti ~o!* stėnkis, tai ir Diėvas padės!

aiut||a *dkt v* 1. pagálba; *con l'a. di qcn* sù kienò pagálba, kà pasitelkus; *con l'a. di qcs* kuò, sù kuò; *con l'a. del computer* (sù) kompiūteriu, naudójant kompiūterį; *chiamare in a. qcn* pasitelkti kà į pagálbą *chiedere a. a qcn* paprašyti kienò pagálbos; *invocare a.* šauktis pagálbos; *venire in a. di qcn* ateiti kám į pagálbą; *posso essere d'a.?* gál galiu kuò padėti?; *mi sei stato di grande a.* tū mán daug padėjai; *ce la caveremo anche senza il tuo a.* išsiveisime ir bė tėvo pagálbos; ♦ *kaip jst a.!* gėlbėkit!; 2. (*mezzo che aiuta*) pagálba, paramà; ~i *umanitari* humanitarinė pagálba sg; *con un tuo piccolo aiuto* jei mán kiek padėtum; *inviare ~i alimentari* siųsti pagálbą maistui; *ho comprato l'appartamento con l'a. dei miei* nupirkaū būtà sù tėvų pagálba; tėvai mán padėjo nusipirkti būtà; *gli ~i sono arrivati troppo tardi* pagálba atėjo pėr vėlaí; 3. (*aiutante*) asisteėtas; padėjėjas; *a. cuoco* virėjò padėjėjas; *a. regista* režisiėriaus asisteėtas.

aizzare *vksm* (-iz-) (*pa*)kūrstyti; (*su*)kíršinti; *a. i cani contro qcn* užsiūndyti šunís aūt kò, užpjudyti kà šunimis.

al (*a + il*) ⇒ **a II**.

al||a (*dgs ali*) *dkt m* 1. (*di uccello, aereo*) spaėnas; *a. di pollo* vištos sparnėlis; *spiegare le ~i* išskleisti sparnus; ♦ *avere le ~i ai piedi* kulnùs raityti; *tarpare le ~i a qcn* pakirpti kám sparnùs; *sotto l'a. / le ~i di qcn* pò kienò sparnù / sparneliù; *tra due ~i di folla* iš abiejų pusių stóvint miniai; 2. *archit* flýgelis; spaėnas; 3. *mil* flángas; spaėnas; 4. *polit* frákcija; 5. *sport* krášto puolėjas.

alabastro *dkt v* alebástras.

alacre *bdv* darbùs, darbštùs; (*solerte*) stropùs.

alambiccò *dkt v* distiliávimo / distiliácijos įrenginys.

alàno *dkt v* dògas.

alàre I *dkt v* židinio atramėlė (*malkoms dėti*).

alàre II *bdv: apertura a.* (*iškėstų*) sparnų ilgis.

alàto, -a *bdv* sparnuotas, sù sparnaís.

àlba *dkt m* priešaušris (*ir prk*); aušrà; *all'a.* aūštant; *fig l'a. della civiltà* civilizácijos priešaušris; ♦ *dall'a. al tramonto* nuò aušròs iki tamsòs.

albanése 1. *bdv* Albánijos; albànų; albániškas; iš Albánijos; 2. *dkt v/m* albànas -ė; 3. *dkt v* albànų kalbà.

àlbatros *dkt v nkt zool* albatròsas.

albeggiàre *vksm* (-bég-) aūšti, švísti; brėkšti.

alberàto, -a *bdv* apsodintas mėdžių eilėmis.

alberatùra *dkt m* (*di nave*) rangáutas.

alberèllo *dkt v* (*trapiantato*) sodinùkas; želdinys.

alberg||àre *vksm* (-bèr-) 1. *tr* apgyvendinti; 2. *intr* [A] apsisistoti; 3. *intr fig* [A] glūdėti, slypėti; *la paura ~a nel suo cuore* báimė slýpi jò širdyje.

albergatóre, -trice *dkt v/m* viešbučio saviniėkas -ė; (*direttore*) viešbučio dirėktorius -ė.

alberghiér||o, -a *bdv* viešbučių; *settore a.* viešbučių veėslas; *scuola ~a* viešbučių vadýbos mokyklà.

albèrgo *dkt v* viešbutis; *a. a tre stelle* trijų žvaigždžių viešbutis; *fermarsi (alloggiare) in a.* apsisistoti (apsigyventi) viešbutyje.

àlbero *dkt v* 1. mėdis; *à. da frutta* vaismedis; *à. di Natale* Kalėdų eglutė; *piantare (tagliare) un à.* sodinti (kírsti) mėdį; *cadere da un à.* (iš)kristi iš mėdžio; *salire su un à.* (į)lipti į mėdį; ♦ *à. genealògico* genealòginis mėdis; 2. (*di nave*) stiebas; *à. maestro, à. di maestra* gròtstiebis; 3. *tecn* vėlenas; *à. a gómiti (di distribuzione, motore, di trasmissione)* alkūninis (skirstomasis, vāromasis, transmisijos) vėlenas.

albicòcca *dkt m* abrikòsas.

albicòcco *dkt v bot* abrikòsmedis, abrikòsas.

albino, -a *dkt v/m, bdv* albinòsas -ė.

àlbo *dkt v* 1. (*bacheca*) skelbimų lentà; *affiggere all'à.* pakabinti skelbimų lentojė; 2. (*registro*) sàrašas; regístras; *à. degli avvocati* (praktikuojančių) advokatų sàrašas; advokatùrà (*organizzazione*); *radiare dall'à.* išbraukti iš (*advokatų, gydytojų*) sàrašo; ♦ *l'à. d'òro* nugulėtojų sàrašas; 3.: *à. di fumetti* kòmiksų albùmas; 4.: ⇒ **àlbum**.

albór||e *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) *fig* priešaušris; *agli ~i della civiltà* civilizácijos priešaušriu.

àlbum *dkt v nkt* 1. albùmas; *à. di figurine (di fotografie, di francobolli)* lipdúkų (núotraukų, pàšto ženklų) albùmas; *à. da disegno* piešimo albùmas; 2. (*musicale*) dainų rinkinys, albùmas; *incidere un à.* įrašyti albùmą.

albùme *dkt v* (kiaušinio) báltymas; **montare** (*a neve*) *l'a.* išplàkti kiaušinio báltymą iki pùtų.
albumina *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) *biol* báltymas, albuminas.

álce *dkt v zool* briedis.

alchimia *dkt m* alchēmija.

alchimista *dkt v* alchēmikas.

àlcol *dkt v nkt 1.* (*disinfettante*) spìritas; *a. denaturato* denatūrātas; *2. (t.p. chim a. etilico)* alkohòlis; (*gli alcolici*) svaigieji gėrimai *pl;* *non rēggere l'a.* nepakėlti alkohòlio.

alcòlico, -a *1. bdv* alkohòlinis; *2. dkt v* svaigūs / alkohòlinis gėrimas.

alcolismo *dkt v* alkoholizmas.

alcolista *dkt v/m* ⇒ **alcolizzàto**.

alcolizzàto, -a *dkt v/m* alkohòlikas -ė.

alcóva *dkt m* (nišo pavidalo) kambarėlis, alkovà.

alcunché *iv nkt* (*tik neigiamuosiuose sakiniuose*) niekas.

alcùn||o, -a *1. bdv* (*ppr. dgs ~i*) keli, kėletas *sg;* (*certi*) kai kuriė; *ho notato ~i errori* pastebėjau kėletą klaidų; *2. bdv tik vns* (*neigiamuosiuose sakiniuose*) jòks -ià; *senza alcun dūbbio* bė jokiòs abejonės; *non c'è alcun problema* jokių problemų nėrà; *3. iv* (*ppr. dgs ~i, ~e*) kai kuriė -òs; vienì -os; kai kàs; *~i di voi non mi hanno capito* kai kuriė iš jūsų manės nesuprātote.

aldilà *dkt m* pomirtinis gyvėnimas; *andare / finire nell'a.* keliàuti anāpilin.

aleatòrio, -a *bdv* (*incerto*) abejòtinas; (*casuale*) atsitiktinis; (*imprevedibile*) neprognozuojamas.

aleggiàre *vksm* [A] (-lėg-) bũti jaučiamám; tvýroti.

alétta *dkt m 1.: tecn a. di raffreddamento* áušinimo briaunà; *2.: a. parasole* sáulės skydėlis.

alettóne *dkt v tecn* spòileris.

álfa *dkt v nkt* álfa; ♦ *À. e Omega* álfa ir omegà.

alfabético, -a *bdv* abėcėliškās; alfabėtiškās; *méttere in órdine a.* sudėliòti pagal abėcėlę / abėcėliškai / abėcėlės tvarkà.

alfabetizzàre *vksm* likviduòti neraštingumą; kėlti (visuòtinį) raštingumą; (*qcn*) išmókyti (*kq*) rašyti ir škaityti.

alfabetizzazióne *dkt m* neraštingumo likvidávimas.

alfabéto *dkt v* abėcėlė (*ir prk*), raidýnas; alfabėtas; *a. cirillico* kirilica; *l'a. lituano* lietuvių abėcėlė / raidýnas; *l'a. Morse* Mòrzės abėcėlė.

alfanumérico, -a *bdv* raĩdinis skaitmeninis.

alfiére I *dkt v 1. mil* vėliavnešys; *2. fig* skleidėjas.

alfiére II *dkt v* (*negli scacchi*) rikis.

alfine *prv* pagaliau.

álga *dkt m bot* durñblis.

álgebra *dkt m* álgebra.

algerino, -a *1. bdv* Alžýro; alžýriėčių; alžýriėtiškās; iš Alžýro; *2. dkt v/m* alžýriėtis -ė.

aliànte *dkt v* sklandytúvas.

àlib||i *dkt v nkt* àlibi *inv;* *avere un à.* turėti àlibi; *fig cercare ~i* ieškóti pasitėisinimų.

alice *dkt m* ančiũvis.

alienànte *bdv:* *lavoro a.* frustrácią kėliantis dárbas.

alienàre *vksm* (-liė-) *dir* pėrleisti (nuosavýbėn).

► **alienàrsi** *sng:* *a. (qcn), a. le simpatie* (*di qc*) netėkti (*kieno*) malónės.

alienàto, -a *bdv* psichiškai nesveikas; pamišęs.

alienazióne *dkt m 1.* susvetimėjimas; *med a. mentale* pamišimas; *2. dir* (nuosavýbės) pėrleidimas.

aliéno, -a *1. bdv* svėtimas; (*da qcs*) neliñkės (*į kq*) *sono a. dalle discussioni* ginčytis mán svėtima, àš neliñkės į ginčùs; *2. dkt v* atėivis (*iš kitų planetų*).

alimentàr||e I 1. *bdv* maisto; maistinis; *gèneri / prodotti ~i* maisto prėkės; *integratore a.* maisto pàpildas; *intossicazione a.* apsinuòdijimas maistù; *regime a.* maitinimosi režimas; *2. dkt v:* (*negòzio di*) *~i* maisto prėkių parduotuvė.

alimentà||re II *vksm* (-mén-) *1.* maitinti; *a. la famiglia* (*il terreno*) maitinti šeimà (žėmę); *a. un incéndio* kùrstyti gaisrà; *a. una stufa a legna* kūrėnti kròsnį málkomis; *l'impianto è ~to a metano* įrenginys maitinamas metanù; *2. fig* kùrstyti; *a. l'òdio* kùrstyti neapýkantà; *a. sospetti* stiprinti įtarimùs.

► **alimentà||àrsi** *sng* (*di qcs*) maitintis (*kuo*), mĩsti.

alimentatóre *dkt v tecn* maitintúvas.

alimentazióne *dkt m 1.* mityba; *a. a base di carne* mėsiška mityba; *a. equilibrata* subalansuota mityba; *a. pòvera di sòdio* mityba, kuriojė yrà mažai nátrio; *2. tecn* maitinimas; enėrgijos (*ir pan.*) tiekimas; *rete di a.* maitinimo tĩnklas; *pompa di a.* degalų siurblys.

alimént||o *dkt v 1.* maistas; *un a. calòrico* kalorings maistas; *2.: dir dgs ~i* alimeñtai, išlaikymo lėšos.

aliquota *dkt m fin* apmókestinimo tarĩfas.

aliscàfo *dkt v* laĩvas sù povandeniniais sparnais.

alisèo *dkt v geogr* pasátas.

alitàre *vksm* [A] (*à-*) pũsciòti; (*pa*)pũsti.

àlito *dkt v 1.* kvàpas (*ppr. burnos*); *à. cattivo* prāstas burnòs kvàpas; *à. fresco* gaivùs kvàpas; *2.: fig un à. di vento* vėjo dvėlksmas; vejėlis.

allacciaménto *dkt v 1. tecn* įvedimas; prijungĩ-

mas; **a. telefonico** (*del gas, della luce*) telefōno (dūjū, elēktros) īvedīmas; **2. fig** (*di contatti e sim.*) užmezgīmas; **3. (raccordo stradale)** jungiamāsīs plēntas.

allacciare vksm 1. (už)rišti; (*non con nodi*) (už)sėgti; susėgti, sagstyti; **a. bottoni** sagstyti sagās; **a. una collana** užsėgti vėrinį; *med a. una vena* užveržti vėną; **2. tecn** įvesti; prijungti; **a. il telefono, a. la linea telefonica** įvesti telefoną; **3. fig** užmegzti; **a. rapporti d'affari** užmegzti verslo ryšius.

► **allacciarsi sngr. a. la cintura di sicurezza** prisėgti saugos diržą; **a. le scarpe** užsirišti batūs; **a. i bottoni** užsisėgti sagas.

allacciatura dkt m užsegimas.

allaccio dkt v ⇒ **allacciamento.**

allagamento dkt v užtvindymas.

allagà||re vksm (-lā-) (už)tvindyti; užliėti; *la pioggia ha ~to le vie del centro storico* liūtis užtvindė senamiesčio gatvės; *l'idraulico mi ha ~to la cucina* dėl santėchniko klaidos užliėjo mán virtuvė.

► **allagà||rsi sngr** užtvinti; *si è ~to il bagno* vonia užtvindyta, vonia vandeniu paplūdo.

allampànato, -a bdv išstypęs.

allargamento dkt v 1. (*l'allargare*) platinimas, praplatinimas; **2.** (*l'allargarsi*) platėjimas; **3. fig** (iš)plėtimas; plėtrà; **a. dell'UE ES** išplėtimas.

allargare vksm 1. (pra)plātinti, paplātinti; praplėsti; (iš)plėsti; **a. una strada (dei pantaloni)** praplātinti gātvę (kėlnes); **2. fig** (pra)plėsti; **a. i propri interessi (la discussione)** plėsti savo interesų ratą (diskūsiją); **3. a. le braccia** išskėsti rankas; *fig* skėščioti rankomis.

► **allargà||arsi sngr 1.** (pra)platėti; plėstis, išsiplėsti; prasiplėsti; *l'azienda si è ~ata* įmonė išsiplėtė; *le scarpe si ~ano con l'uso* batai prasinešioja; **2. fam** elgtis pernelyg familiariai; *non ti ~re!* pei daug neįsijausk!

allarmante bdv kėliantis nėrimą.

allarmare vksm kėlti aliarmą; (*qcn*) (su)kėlti (*kam*) nėrimą; aliarmuoti (*kq*).

allarmato, -a bdv sunerimęs; (*spaventato*) išsi-gandęs.

allarme dkt v 1. aliarmas, pavojaus signālas; **a. aereo** oro pavojus; **falso a.** netikras pavojus; **dare l'a.** skėlbtį pavojų / aliarmą; ♦ **essere in a.** būti pasiruošusiam veikti; **2. (antifurto e sim.)** signalizācija; *è entrato in funzione l'a., è scattato l'a.* sūveikė signalizācija; **3. (apprensione)** nėrimas; (*panico*) pānika; **creare a.** kėlti aliarmą; **mettere in a. (qcn)** sukėlti (*kam*) nėrimą.

allarmism||o dkt v 1. pólinkis pėrdėtai nerimauti;

2. (apprensione) aliarmas; (*panico*) pānika; *senza ~i* nepuolant į pāniką.

allarmista dkt v/m aliarmuotojas -a; pānikos kelėjas -a.

allattamento dkt v maitinimas krūtimi; žindy-mas.

allattare vksm žindyti, maitinti krūtimi.

alleanza dkt m sąjunga; **stringere un'a.** sudaryti sąjungą.

alleà||rsi vksm (-lė-) sudaryti sąjungą; suviėnyti jėgas; *fig vi siete ~ti contro di me* jūs prieš manė susimokė.

alleato, -a 1. bdv sąjungininkų; sąjunginis; *l'esercito a.* sąjungininkų kariuomenė; **essere a. con qc** būti kienō sąjungininku; **2. dkt v/m** sąjungininkas -ė (*ir prk*).

allegare vksm (-lė-) pridėti; **a. un documento a una domanda** pridėti dokumentą prie prašymo; *inf a. un file* pridėti / prisėgti failą.

allegat||o dkt v priėdas; **gli ~i di un contratto** sutartiės priėdai; ♦ **in a.** pridėdama.

alleggerire vksm (-isc-) **1.** (pa)lengvinti; **2. fig** (su)māžinti **a. la pressione fiscale (la tensione)** māžinti apmokestinimą (įtampą); **3. fig fam** apšvārinti.

allegoria dkt m alegorija.

allegorico, -a bdv alegoriškas.

allegramente prv 1. linksmai; **2. (a cuor leggero)** lėg niekuŗ nieko.

allegria dkt m džiaugsmas; linksmā nuotaika; *in a. linksmai; mettere a. (a qc)* pradžiuginti (*kq*).

allėgr||o, -a 1. bdv linksmas; **un carattere a.** linksmas būdas; **a. canzone ~a** linksmā dainā; ♦ **contabilità ~a** kūrýbinė apskaitā; **una ragazza ~a** linksmā panā (*laisvo elgesio*); **c'è poco da stare ~i!** juoktis nērā kōl; **2. bdv fam** (*brillo*) įsiliinksminėš; **3. dkt v mus „allegro“; 4. prv mus „allegro“.**

alleluia jst aleliuja (*ir prk*).

allenamento dkt v treniruotė; (*l'allenarsi*) treniravimasis; **fuori a.** prastōs spōrtinēs fōrmos; **tenersi in a.** išlaikyti gėrā fōrmą; *fig (fare esercizio)* nuolat praktikuoti.

allenare vksm (-lė-) treniruoti; **a. la nazionale di calcio** būti fūtbolo rinktinės trėneriu, treniruoti fūtbolo rinktinę; *fig a. la memoria* lāvinti ātminti.

► **allenarsi sngr 1.** treniruotis; **2. fig** (*fare pratica*) praktikuoti.

allenatore, -trice dkt v/m trėneris -ė.

allentare vksm (-lėn-) **1.** atpalaiduoti; atlėisti; **a. la cravatta** atlėisti kaklāraštį; **a. un nodo** kiek atrīšti māzgą; **a. una vite** kiek atsūkti sraigtą;

♦ *a. i cordoni della borsa* (plačiaū) atvėrti pinigė; *2. fig* (su)siūpninti.

► *allentà||rsi sngr 1.* atsipalaiduoti; *2.: fig il freddo si è ~to* šalčiai atsilėjo / atslūgo.

allergia *dkt m* alėrgija; *a. alla polvere* alėrgija dūlkėms; *provocare a.* sukėlti alėrgiją.

allèrgic||o, -a *bdv 1.* (*a qcs*) alėrgiškas (*kam*); *a. ai latticini* alėrgiškas pieno produktams; *2.: reazione ~a* alėrginė reakcija.

allèrta 1. *dkt v/m nkt (t.p. stato di a.)* parengtiės būseną; *in stato di a.* pasirengęs (*pavojaus atveju, veikti ir pan.*); *suonare l'a.* kėlti aliarmą; *2. prv: stare a.* budriai sāugotis; *3. jst mil: a.!* pavojus!

allestimènto *dkt v 1.* pastātymas; *l'a. di un'òpera lirica* òperos pastātymas; *vetrina in a.* vitrinā puošiamā; *2. (modello)* mōdelis; (*versione*) vėrsija.

allestire *vksm (-isc-)* (su)reñgti; *a. una mostra* reñgti pārodą; *a. il pranzo* taisyti / reñgti pietūs; *a. uno spettacolo* (pa)statyti spektaklį.

allettante *bdv* viliojantis; patrauklūs; *un prezzo a.* patraukli kaina.

allettare *vksm (-lèt-)* (pri)vilioti; māsinti; *farsi a.* susivilioti, susigūndyti.

allevamènto *dkt v 1.* (*l'azione*) auginimas; veisimas; *a. del bestiame* gyvulininkystė; *a. degli ovini* avininkystė; *a. delle api* bitininkystė; *2. (il luogo)* fėrma; ūkis; *a. di pollame* paukščių fėrma, paukštynas; *a. di suini* kiaulių fėrma; *3. (gli animali)* gyvuliai *pl*; (*uccelli*) paukščiai *pl*; *un a. di bestiame* galvijai *pl*.

allevà||re *vksm (-lè-)* *1. (figli)* (iš)auginti; (iš)ugdyti; (*educare*) (iš)auklėti; *è stato ~to dai nonni* jį išaugino senėliai; *2. (animali, piante)* auginti; veisti; *a. bovini* auginti galvijūs; *a. conigli* veisti triušius.

allevatóre, -trice *dkt m* (gyvulių) augintojas -a.

alleviare *vksm (-lè-)* (pa)lėngvinti (*ir prk*).

allibire *vksm (-isc-)* *1. tr* apstuibinti; priblokšti; *2. intr [E]* apstuibti.

allibito, -a *bdv* apstuibintas, priblokštas.

allietare *vksm (-lié-)* (pra)džiūginti, (pra)lėmsinti.

alliévo, -a *dkt v/m 1.* mokinys -ė, auklėtinis -ė; (*studente*) studeñtas -ė; *2. mil* kariūnas, kurasantas.

alligatóre *dkt v* zool aligātorius.

allineamènto *dkt v 1.* (*l'azione*) lygiāvimas(is); (*fila*) eilė; rikiuotė; *inf a. del testo* tēksto lygiāvimas; ♦ *in a.* vienojė linijoje; *2. fig (regolazione)* reguliāvimas; (*accordo*) dėrinimas.

allineare *vksm (-li-)* *1. (iš)lygiuoti; (iš)rikiuoti,*

surikiuoti; *2. fig (regolare)* (su)reguliuoti; (*accordare*) (su)dėrinti.

► **allinearsi** *sngr 1.* rikiuotis, išsirikiuoti; lygiuotis; *2. fig (adeguarsi)* prisidėrinti.

allòcco *dkt v 1.* zool pelėda; *2. fig* žioplys -ė, vėpla *com*.

allòdol||a *dkt m* zool vyturiys; ♦ *specchietto per le ~e* „veidrodėlis vyturiams māsinti“ (*jaukas žmonėms apgaudinėti*).

allog||giare *vksm (-lòg-)* *1. intr [A]* gyvėnti, būti apsisitėjusiam; apsisitoti; ♦ *flk chi tardi arriva, male ~gia* kās pāsui slėnka, likučiųs reñka; *2. tr* apgyvėndinti; priglausti.

allòggio *dkt v 1.* pastogė; (*per la notte*) nakvėnė; *vitto e a.* maistas ir nakvėnė; *dare (a qcn) a. per la notte* apnakvėndinti (*kq*); *prendere a.* apsisitoti; *2. (abitazione)* būstas, būtas.

allontanamènto *dkt v 1. (dal lavoro)* atleidimas; (*espulsione*) pašalinimas; *2. (il separare)* atskyrimas; *3. (il separarsi)* atskyrimas.

allonta||nare *vksm (-tà-)* *1. (spostare più lontano)* patraukti; atitolti; *~na le mani dal fuoco!* patrauk rankās nuò ugnies!; *fig a. una minaccia* pašalinti grėsmė; *2. (mandare via)* išvaryti, išmėsti; (*espellere e sim.*) pašalinti; *a. da un incarico* atlėisti nuò pareigų; *3. (separare)* atskirti.

► **allontanà||si** *sngr* atitolti; (*andare via*) (iš)eiti; *a. dalla riva* atitolti nuò krañto; *non ~ti!* nepasitrauk nuò manės!; niekuñ neišeik!; *fig a. dai parenti* nutolti nuò artimųjų.

allóra 1. *prv* tadā; tuò metų; *da a.* nuò tadā; *fino ad a.* ligi tól; ♦ *di a.* tuometinis *agg*; *l'a. direttore* tuometinis dirėktorius; *2. jngt* tai, taigi; tād; (*ebbene*) nā; *se non vuoi, a. non venire* jei nenóri, taiñ neateik; *a. io vado* taiñ āš einu; *e a. dillo!* nā, sakyk tadā!; ♦ *a.?* nā?; *e a.?* nā, ir kās?, kās iš tō?, o kā?, taiñ kā?

allorché *jngt* kuomėt.

allòr||o *dkt v bot* lāuras; *corona d'a.* lāurų vainikas; *foglie di a.* lāurų lapėliai; ♦ *cogliere ~i* skinti lāurus; *dormire sugli ~i* miegoti ant lāurų.

allorquando *jngt* anuomėt, kai.

àlluce *dkt v anat* kójos nykštys.

allucinànte *bdv fam* nereālūs, beprótiškas.

allucinazione *dkt m* haliucinācija.

allucinògen||o, -a *bdv: sostanza ~a, kaip dkt v a.* haliucinogėnas.

allùdere* *vksm (a qcs)* padaryti užuominą (*apie kq*), netiesiogiai užsiminti.

aliuminio *dkt v* aliuminis; *di a.* aliumininis *agg*.

allungàre *vksm 1.* (pa)ilginti; *a. una gonna* pa-

ilginti sijonā; **a. il passo** paspařtinti žiņgsnį; *fig a. la strada* sūkti (/ eiti *ir pan.*) ilgesniū keliū; *fig a. i tempi* vilkinti (*reikalq*); **2. fam (passare)** paduoti, pėrduoti; **mi puoi a. il sale?** galį mán druską paduoti?; **3. (protendere e sim.)** (iš)tiesti; atkišti; ♦ **a. le mani** (su *qcs*) (*bramare*) gviēstis (*ko*); (*tentare un approccio*) lįsti; **4. (protrarre)** pratęsti; **a. le vacanze di una settimana** paľginti / pratęsti atostogas viena saváite; **5. (diluire)** (pra)skiesti, (at)mięsti; **6.: fam a. uno schiaffo** suduoti peř vėidą; **a. un calcio** įspirti.

► **allung||ārsi** *sng* **1.** (pa)ilgėti; **le giornate si ~ano** diēnos eina ilgyn, diēnos ilgėja; **2. (distendersi)** išsitięsti; **3. (crescere di statura)** ištįsti.

allūngo *dkt v sport* **1. (sprint)** spūrtas; **2. (passaggio)** pėrdavimas; **3. (affondo)** įtūptas.

allusivo, -a *bđv* **1. (di qcs)** sū užuomina; dārantis užuomina; **2. (di qcn)** kalbantis užuominomis.

allusiōne *dkt m* užuomina; **fare a. a qcs** netiesiogiai užsiminti apie ką.

alluvionāle *bđv geol* aliūvinis, sąnašinis.

alluvionāto, -a *dkt v/m* nukentėjusysis -ioji nuō pótvynio.

alluviōne *dkt m* **1.** pótvynis; **c'è stata un'a.** patvino ūpė; krāštas užtvindytas; **2. fig** sraūtas.

almanācco *dkt v* **1.** almanāchas (*toks kalendarius*); **2. (annuario)** mėtraštis.

alméno *prv* beñt (jaū); nōrs; (*come minimo*) mažų mažiausiai; **a. una volta** nōrs / beñt kartą; **potevi a. avvertire!** galėjai beñt pasakyti!; **a. ti decidessi!** beñt jau apsispręstum!; **c'erano a. trenta persone** teñ būvo mažų mažiausiai trisdešimt žmonių.

āloe *dkt m bot* alavijas.

alōgen||o, -a *bđv: lāmpada ~a* kařtinamoji lėmpa, halogēnas.

alōne *dkt v* **1. astr** rātilas, drignė; **2. (chiarore)** šviesūs rātas (*aplink lempute, žibintą*); **3. (su un tessuto)** (*likusi*) dėmės žymė (*po skalbimo*).

alpāca *dkt v nkt zool* (*anche il tessuto*) alpakā.

alpéggio *dkt v* vāsaros kalnų ganyklā, ālpinė (vāsaros) ganyklā.

alpēstre *bđv* Ąlpių; ālpinis; (*montano*) kalnų.

alpinismo *dkt v* alpinizmas.

alpinista *dkt v/m* alpinistas -ė.

alpin||o, -a **1. bđv** Ąlpių; ālpinis; *bot stella ~a* (ālpinė) liūtpėdė; *sport sci a.* kalnų slidinėjimas; **2. dkt v mil** Ąlpių kōrpuso kareivis, „alpinas“.

alquānt||o **1. prv** nemažai; gerokai; ganā; **a. strano** ganā keistas, keistokas; **aspettare a. il-**

gokai laukti; **2. įv dgs: ~i, ~e** keli -ios, kėletas; nē vienas -ā.

alsaziāno, -a **1. bđv** Elzāso; elzasiėčių; iš Elzāso; **2. dkt v/m** elzasiėtis -ė.

ālt **1. jst** stok!; **2. dkt v nkt: dare l'ālt** liēpti sustoti; *fig* liēpti sustabdyti (/ nutraukti *ir pan.*).

altalēna *dkt m* sūpuoklės *pl*, sūpynės *pl*; (*asse in bilico*) supimosi lentā; **andare sull'a.** sūptis sūpuoklėmis.

altalenānte *bđv* svyruojantis; pėrmainingas.

altamēnte *prv* ūpač; didžiaį; (*particolarmente*) ypatingai; (*del tutto*) visiškai.

altār||e *dkt v* altōrius; (*pagano*) aukuras; ♦ **portare all'a.** vėsti (priė altōriaus); **innalzare all'onore degli ~i** paskėlbti šventuōju; **P'A. della Patria** Tėvynės Altōrius (paminklas Viktorui Emanueliui II Romoje).

altarin||o *dkt v dimin:* ♦ **scoprire gli ~i** ≅ suprāsti, kuř šuō pakastas.

alter||āre *vksm (āl-)* **1.** pakeisti (*ppr. i bloga*); (su)gadinti; **l'umidità ~a gli affreschi** drėgmė gadina freskās; **2. (deformare)** (iš)kraipyti; (*falsificare*) padirbti, (su)klastoti; **a. dei fatti** iškraipyti faktūs; **3. fig (irritare)** (su)ėrzinti.

► **alterārsi** *sng* **1.** pasikeisti (*ppr. i bloga*), keistis; (su)gėsti; **2. fig (irritarsi)** susiėrzinti.

alterāto, -a *bđv* **1.** sugadintas; sugėdęs; **2. (deformato)** iškraipytas; (*falsificato*) suklastotas, padirbtas; **3. fig (irritato)** susiėrzinęs; **4.: gram sostantivo a., kaip dkt v a.** daiktāvardis sū kōkỹbine priėsağa.

alteraziōne *dkt m* **1.** (*falsificazione*) padirbimas, suklastojimas; (*deformazione*) iškraipymas; **a. delle prove** įkalėių padirbimas; **2. med** pakitimās; alterācija; **3. mus** alterācija.

altērcō *dkt v* bařnis, kiviřčas.

āltēr ēgo *dkt v nkt* antrās is āš, „alter ego“.

alterigia *dkt m* puikỹbė, išdidumas.

alternānza *dkt m* kařtaliuojimas; kaitā.

alternāre *vksm (-tēr-)* kařtalioti; (*daryti kq*) pakaitomis; **a. studio e sport** (iř) mōkytis iř sportuoti.

► **alternārsi** *sng* **1.** kařtaliotis; eiti pakaitom; (*avvicinarsi*) mainytis; **2. (darsi il cambio)** dirbti (*ir pan.*) pakaitom; pasivaduoti; **a. alla guida / al volante** vairuoti pakaitom.

alternativ||a *dkt m* alternatyvā; (*opzione in concreto*) pakaitas; **un'a. alla terapia ormonale** hormōnų terāpijos pakaitas; **non c'è a.** nėrā alternatyvos; **avere diverse / varie ~e** turėti iš kō riņktis.

alternativamēnte *prv* **1. (in modo alternato)** pakaitomis; **2. (diversamente)** kitaip.

altērnativ||o, -a *bđv* **1.** alternatyvūs(is); **cinema**

a. alternatyvūsīs kīnas; *energia* ~a alternatyvīōjī enērgija; 2.: *dir pena* ~a pakaitīnē bausmē.

alternāt||o, -a *bdv*: *fis corrente* ~a kintamōjī srovē.

alternatōre *dkt v tecn* kintamōsios srovēs generātorius, alternātorius.

altērn||o, -a *bdv* 1. besikaītaliojantis; nepastovūs; *a giorni* ~i kās antrā diēnā, padieniuī; *a fasi* ~e pērmainingai; neregulariāi; *le ~e vicende (della vita)* (gyvēnimo) sēkmēs īf nēsēkmēs; 2.: *geom angoli* ~i priēšiniai kampaī.

altēro, -a *bdv* (*fiero*) īšdidūs; (*superbo*) īšpuīkēs.

altēzza *dkt m* 1. aukštīs; aukštūmas; *ad a. d'uomo* žmogaus aukščio; *di due metri di a.* dviejū mētrū aukščio; *a. sul livello del mare* aukštīs virš jūros lūgio; *cadere da tre metri di a.* kristi nuō trijū mētrū aukščio; ♦ *essere all'a.* galēti susidorōti (*su uždutimi ir pan.*); *tu non sei alla mia a.* tū mān neprilūgsti; 2. (*statura*) ūgis; *in ordine di a.* pagal ūgi; 3. (*profondità*) gūlis; gilūmas; 4.: *fig a. d'animo* dvāsios didūbē, didžiadvasiškūmas; 5.: *all'a. (di qcs)* priē (*ko*), tiēs (*kuo*); *all'a. dell'incrocio* tiēs sānkryža; *all'a. delle spalle* pēf pečiūs; ikī pečiū; 6.: *Sua / Vostra a. reale* jō didenūbē karālius, jō karāliškoji didenūbē; 7. *geom* aukštīnē; 8. (*di un suono*) aukštīs.

altezzosità *dkt m* puikūbē, īšdidūmas.

altezzoso, -a *bdv* pasipūtēs; *con fare a.* īšdidžiaī.

alticcio, -a *bdv* pūsgirtis; īkaūšēs.

altipiano *dkt v* ⇒ **altopiano**.

altisonāntē *bdv* garsūs; pompāstīškas.

altitudīne *dkt m* aukštīs (*virš jūros lūgio*); altitūdē.

alt||o, -a *bdv* 1. āukštas; *à. dieci metri* dēšimt mētrū aukščio; ~e *montagne* aukštī kalnāi; *scarpe con il tacco à.* bātai sū āukštu kulnū; ♦ *a testa* ~a aukštaī pakēlta gālva; 2. (*cospicuo, notevole*) āukštas, nežēmas; didelis; *uno stipendio à.* āukštas / didelis atlūginimas; *temperatura à.* aukštā temperatūrā; *prezzi ~i* āukštos kāinos; *numeri ~i* didelī skaičiai; *una puntata ~a* didelēs sumōs stātymas; *ad ~a velocità* didelēli greičiū; 3. (*profondo*) gilūs; *neve ~a* gilūs sniēgas; *fig a notte ~a* naktiēs gūdumoje; 4. *fig* āukštas; (*nobile*) kilnūs; (*importante*) žymūs; *un à. ufficiale* āukštas pareigūnas; ~a *cucina (moda)* aukštōji virtuvē (madā); *le ~e cariche dello Stato* aukštēji valdžios pareigūnai; *di ~i natali* aukštōs kilmēs; *gli strati ~i della società* aukštutiniai visuomenēs slūoksniai; ♦ ~a *stagione* sezōnas; *tenere à.* īšsāugoti,

īšlaikyti; 5. (*di suono*) āukštas; *ad ~a voce* gāršiai; *tenere il volume à.* gāršiai lēisti (*radijā ir pan.*); 6.: *Pàsqua ~a* vėlyvos Vėlykos (*kai būna balandžio pabaigoje*); *stor l'À. Medioevo* ankstyvieji Viduramžiai; 7. *geogr. l'À. Egitto* Aukštutinis Egīptas; *l'À. Nėmunas* Nėmuno aukštupys; *l'À. Itàlia* Itālijos šiaurinė dalis; 8. *kaip prv: volare à.* skristi aukštaī; *sport salto in à.* šuolis ī aukštī; 9. *kaip dkt v* viršūs; *in à. (moto)* aukštūn; ī viršū; (*stato*) aukštaī, viršujē; *dall'à.* īš viršaus (*ir prk*); nuō viršaus; ♦ *in à. le mani!, mani in à.!* rankās aukštūn!; 10. *kaip dkt v dgs: gli ~i e i bassi* sēkmēs īf nēsēkmēs.

altoatesino, -a 1. *bdv* Ālto Ādidžēs sritiēs (*Pietų Tirolis*); īš Ālto Ādidžēs sritiēs; 2. *dkt v/m* Ālto Ādidžēs gyvėntojas -a.

altoforno (*dgs altiforni*) *dkt v* aukštākrosnē.

altolà *jst* 1. *mil* stōkl; 2. (*aspetta*) palāuk!

altolocāt||o, -a *bdv* āukšto rāngo; aukštaī sėdintis; *amicizie* ~e įtakingi draugai

altoparlāntē *dkt v* garsiakalbis.

altopiāno (*dgs altipiani*) *dkt v* plokščiakalnis.

altresi *prv* taip pat (īr).

altrettant||o 1. *prv* taip pat; tōks -iā pat *agg: grazie, a.* āčiū, jūms (/ táu) taip pat; *è a. bravo* jīs tōks pat gabūs; 2. *iv* tiek pat; *far a.* daryti tā pat; 3. *bdv* (*ppr. dgs ~i, ~e*) tiek pat (*ko*).

altimēnti 1. *prv* kitaip; antraip; *non si può fare a.* kitaip neišeina; 2. *ingr* kitaip, kitū ātevejū; *muòviti, a. farai tardi!* pasiskūbink, kitaip vėluosi!; *fai come ho detto, a. finisce male!* daryk, kaip āš sakiaū, kitaip būs blogai!

alt'r||o, -a *bdv, iv* 1. kitas; *quell'à.* anās; *dall'~a parte* kitojē pūseje; *un'~a volta* kitā kartā; *l'à. mondo* anāpilis; *ne voglio un à.* nōriu kito; *fare à.* kā kita daryti; ♦ *d'~a parte* kita vėrtus; 2. (*ulteriore*) dār (vienas); *un'~a birra* dār viēnā alaūs; *un'~a volta* dār kartā; *nient'à.* daugiaū niēko; *vorrei ~e informazioni* norēčiau papildomos informācijos; *ne voglio un à.* nōriu dār viēno; *chi à. c'era?* kās dār tēn būvo?; *aspetta ~i cinque minuti* palāuk dār penkiās minutēs; *non so a chi à. chiedere* nežinaū, kienō dār paklausti; ♦ *à.?* gāl dār kās nōrs?; 3. (*restante*) (*ppr. dgs gli ~i, le ~e*) kiti; *quando arrivano gli altri (amici)?* kadā ateis kiti (draugai)?; 4. (*scorso*) kitas; praējēs, prāeitas; *l'à. ieri, ieri l'à.* užvakar; *l'à. anno* prāeitais mētais; 5. (*prossimo*) kitas, ateinantis; *domani l'à.* poryt; 6.: *l'uno e l'à.* īf tās īf tās; abū; *uno... l'à....* viēnas... kitas...; *gli uni... gli ~i...* vienī... kiti...; 7.: *noi ~i* mēs; *chiunque à.* bēt kās kitas; *qualcun à.* kās nōrs kitas; 8. *kaip*

dkt v kīta; *c'è dell'.*, *c'è ben .* tāī dār nē vīskas; *mi sento un .*! jaučiūosi visāi kītas žmogūs!, jaučiūosi kaip atgimēs!; *antipatico che non sei .*! nā, ir bjaurybė tūi!; ♦ *più che .* iš esmės; *se non .* beñt jau; *senz'.* žinoma; būtinai; *tra l'.* taip kīta kō; *tutt'.* visāi priešingai; *tutt'.* *che* toli gražū nē; *non fare . che...* niēko daugiau nedaryti, tik / vien... ; tik tā ir daryti, kād... ; *non è . che, .* / *~i non è che* nē kās kīta kaip; *ci mancherebbe .*! tō dār betrukū!; *ci vuol (ben) .* toli gražū nepakañka; nē tō reikia; *ho ben . da fare che...* aš ir taip turiū kā veikti; *non (ci) rimane . che...* (mūms) niēko kito nebėliēka, kaip...

altroché *jsť* kuři nē!, kaipgi nē!; žinoma!; ir dār kaip!

altroiēri *dkt* v *nkt*: l'a. užvakar.

altrōnde *prv*: d'a. kīta vėrtus.

altrōve *prv* kituř; kuř nōrs kituř; kažkuř kituř;

♦ *avere la testa a.* galvōj turėti kā kīta.

altrūi *bdv nkt* kitų; svėtimas, nē sāvas; *in casa a.* pās kitūs; *fregiarsi dei mēriti a.* didžiūotis nē savaīs nuopelnais.

altruismo *dkt* v altruizmas, nesavanaudiškūmas.

altruista **1.** *dkt* v/m altruistas -ė, nesavanaudis -ė; **2.** *bdv* nesavanaudiškas, altruistiškas.

altūra *dkt* m aukštumā, kalvā.

alūnno, -a *dkt* v/m mokinys -ė; moksleivis -ė.

alvēare *dkt* v avilys.

ālveo *dkt* v (ūpės) vagā.

alvéolo *dkt* v anat alvėlė.

alzàre *vksm* **1.** (pa)kėlti; iškėlti; *a. un peso* pakėlti svōrį; *a. la bandiera* iškėlti vėliava; *a. (le carte / il mazzo)* pėrkelti (kōrtų) mālķą; *fig a. il morale a qcn* pakėlti kienō nuotaiką; ♦ *a. il gōmito* pasigėrti; *a. i tacchi* nēšdintis; *a. le mani (per picchiare)* kėlti rañķą; *a. le spalle* pečiūs patrāukyti; *non a. un dito* nē piršto nepajūdinti; **2.** (*aumentare*) (pa)kėlti; (pa)dīdinti; *a. la rādio, a. il volume della rādio* pagařsinti rādiį; *a. la voce* pakėlti bałsą; *a. i prezzi* kėlti kāinas; **3.** (*erigere*) (pa)statyti; (*rendere più alto*) (pa)āukštinti.

► **alzà||rsi** *sngr* **1.** kėltis, atsikėlti; (*da seduto*) atsistōti; *è ora di a.* mētas kėltis; *a. da tavola* kėltis nuō stālo; *si è ~to ed è uscito* atsistōjo ir išėjo; **2.** (*di sole, vento e sim.*) (pa)kilti; **3.** (*aumentare*) (pa)kilti; (pa)didėti; **4.** (*di statura*) paūgėti.

alzàta *dkt* m **1.** pakėlimas; *a. di spalle* gūžtelėjimas pečiaiīs; *votare per a. di mano* balsuoti kėliant rankās; ♦ *a. di scudi* sukilimas; **2.** (*di*

mobile) ātlošas, atkaltė (*baldo*); **3.** *sport (nella pallavolo)* kėlimas (*tinklinyje*).

amabile *bdv* **1.** mīelas; malonūs; **2.** (*di vino*) pusiāu saldūs.

amāca *dkt* m hamākas; *riposarsi sull'a.* ilsėtis hamakē.

amalgamāre *vksm* (-māl-) (su)maišyti, užmaišyti; *a. tuorli e farina* sumaišyti tryniūs ir miltus.

amānte **1.** *bdv*: *essere a. di qcs* mėgti kā; **2.** *dkt* v/m meilūžis -ė; *farsi l'a.* susirāsti meilūžę.

amanuēnse *dkt* v stor pėrrašinėtojas (*ppr. vienuolis Viduramžiais*).

amaramēnte *prv* kařčiai; *piangere (pentirsi) a.* kařčiai vėkti (gailėtis).

amarānto *nkt* **1.** *dkt* v tañsiai purpurinė spalvā, amarāntas; **2.** *bdv* tañsiai purpurinis.

am||āre *vksm* **1.** mylėti; *a. alla follia (con tutto il cuore)* beprōtiškai (visā širdimī) mylėti; *a. i genitori (un ragazzo, la libertà)* mylėti tėvūs (vaikīną, laisvę); *~a il prōssimo tuo come te stesso* mylėk sāvō ařtimą kaip savē pātį; *io ti ~o* aš tavē myliu; **2.** (*gradire particolarmente*) (labai) mėgti; mylėti; *le piante ~ano la luce* augalai mėgsta šviēsą; *~o andare a funghi (la musica leggera, il cinema italiano)* mėgstu grybāuti (pramoginę mūziką, itālų kīną); *~o i miei libri* aš labai prisirīšęs priē sāvō knygų, aš myliu sāvō knygas.

► **amārsi** *sngr* mylėti (vienām kītą).

amareggiāre *vksm* (-rėg-) (labai) nuliūdinti, nuvilti; įskaudinti.

amarēna *dkt* m bot rūgščioji vyšniā.

amarétto *dkt* v **1.** (*biscotto*) toks migdólų sausainis; **2.** (*liquore*) toks migdólinis likeris.

amarēzza *dkt* m kartėlis; *lasciare molta a.* kařčiai įskaudinti, kařčiai nuvilti.

amār||o, -a **1.** *bdv* kartūs (*ir prk*); aitrūs; *caffè a.* kavā bē cūkraus; *fig l'~a veritā* karti tiesā; ♦ *a. come il fiele* kartūs kaip tulzīs; **2.** *dkt* v (*il sapore*) kartūmas, kartėlis; ♦ *lasciare l'a. in bocca* palikti kartėlį; **3.** *dkt* v (*il liquore*) toks kartūs likeris (*ppr. iš rabarbarų, gencijonų*).

amarògnolo, -a *bdv* kārstelėjęs, kartōkas.

amàto, -a **1.** *bdv, dlv* mylimas; numylėtas; **2.** *dkt* v/m mylimasis -oji.

amatōre, -trice *dkt* **1.** v/m (*amante di qcs*) mėgėjas -a; **2.** v/m (*non professionista*) diletāntas -ė; **3.** v (*seduttore*) mergišius.

amazzone *dkt* m mit, fig amazōnė; *cavalcare all'a.* jōti neapsižėrgus.

amazònico, -a *bdv* Amazōnės.

ambasciāta *dkt* m **1.** (*l'edificio, la delegazione*)

ambasadà; 2. (*messaggio*) pranešimas, žinià;
♦ *fare un'a.* perduoti žinią.

ambascia||tóre, -trice *dkt v/m* 1. ambasadorius -ė; 2. pasiuntinys; ♦ *~tor non porta pena* „pasiuntinys nepakáltinamas“ (*negalima pykti ant ko dėl blogos žinios*).

ambedùe *bdv, iv nkt* abù -ì, abùdu *masc* abidvi *femm*; *a. le soluzioni sono corrette* abù sprendimai yrà geri / teisingi.

ambidèstro, -a *bdv, dkt v/m* ambidèkstras -ė (*kas gali vienodai dirbti kaire ir dešine ranka*).

ambientàle *bdv* aplinkòs; **impatto** *a.* pòveikis àplinkai; **tutela** *a.* aplinkòsauga.

ambientalista *dkt v/m* gamtòsaugininkas -ė (*gamtos mylėtojas*).

ambientaménto *dkt v* prisitáikymas prie aplinkòs.

ambientà||re *vksm* (-bién-); *èssere ~to* vykti; *il romanzo è ~to nel Seicento* romàno veiksmas vyksta septynióliktajame àmžiuje.
► **ambientàrsi** *sng* apsipràsti; prisitáikyti; (*tra persone*) pritápti.

ambient||e *dkt v* 1. (*anche in senso ecologico*) aplinkà; tárpas, sferà; *a. di lavoro* dárbo aplinkà; *l'a. giornalistico* žurnalistų tárpas; *a. marino (scolàstico)* jùrų (mokýklos) aplinkà; *un a. tranquillo* ramì aplinkà; *molto noto negli ~i universitari* gerai žinomas akadèminiuose slúoksniuose; *in ~i governativi* parlamente kuluàruose; *difesa dell'a.* aplinkòsauga; *inf a. DOS* Dos aplinkà; *inquinare l'a.* teřsti àplinkà; 2. (*vano*) patalpà; kambarýs; *aerare l'a.* vèdinti kambarį; 3. *chim, fis* tèrpė.

ambiguità *dkt m* 1. dviprasmybė; 2. (*l'essere ambiguo*) dviprasmiškùmas; neaiškùmas.

ambiguo, -a *bdv* 1. dviprasmiškas; neáiskus; *in modo a.* dviprasmiškai; 2. (*sospetto*) įtařtinas.

ambire *vksm* [A] (-isc-) (*a qcs*) sėkti (*ko*); *a. ad un posto di responsabilità (a vincere / alla vittoria)* sėkti atsakingo pòsto (laimėti / pėrgalės).

ambito I, -a *bdv* sėkiamas; (*bramato*) geĩdžiamas.

ambito II *dkt v* 1. (veiklòs) sritis -iės; sferà; *nell'a. di una manifestazione* pėr reĩginį; *nell'a. delle indàgini* tiriant, vykstant tyrimui; 2. ⇒ **ambiénte**.

ambivalénte *bdv* dvilýpis, ambivalèntiškas.

ambivalénza *dkt m* dvilýpùmas, ambivalentiš-kùmas.

ambiziòn||e *dkt m* 1. ambicija, trořkìmas; *a. di (far) carriera* karjèros trořkìmas, trořkìmas darýti karjèrà; 2. (*la cosa ambita*) sėikis; *senza*

grandi ~i neambicingas *agg*; *avere grandi ~i* turėti didelius sėkius.

ambiziòs||o, -a *bdv* ambicingas; *un giòvane a.* ambicingas jaunuòlis; *un progetto a.* ambicingas pròjektas.

àmbro I *dkt v* (*skaičių*) póra (*lořimuoze*).

àmbro II *bdv ppr. nkt* abù -ì; *con à. le mani* sù abièm rañkomis; *su à. i lati* abiejòsè pùsèse.

àmbra *dkt m* giñtaras; **di à.** giñtaro, gintarinis *agg*; **color à.** giñtaro spalvòs, gintarinis.

ambràto, -a *bdv* (*di colore*) giñtaro spalvòs.

ambrosiàno, -a *bdv* 1. řveñtojo Ambrazièjaus; 2. *fig (milanese)* Milàno, milaniètiřkas.

ambulànte 1. *dkt v* (*t.p. venditore a.*) keliàujantis / gátvès prekiautojas; 2. ♦ *ospedale a.* ligų maiřas.

ambulànza *dkt m* greitòsios pagálbos automobilis, greitòji pagálba; **chiamare l'a.** iřkviesti greitąjį.

ambulatòrio *dkt v* ambulatorija.

améba *dkt m* zool, *fig* amebà.

àmen *jst* àmen; ♦ *in un à.* àkimirksniu.

amén||o, -a *bdv* malonùs; **lettura ~e** malonùs skaitiniai; **paesàggio a.** malonùs peizàžas.

americàno, -a 1. *bdv* Amèrikos; amerikiečių; amerikieťiškas; iš Amèrikos; *i soldati ~i* amerikiečių kareiviai; 2. *dkt v/m* amerikieťis -ė; 3. *dkt v* amerikiečių (*ànglų*) kalbà.

ametista *dkt m* *min* ametistas.

amfetamina *dkt m* *farm* amfetamìnas.

amiànto *dkt v* *min* amiántas, (aktinolitò) àsbestas.

amic||a *dkt m* draugė; *avere l'a., avere l'amichetta* turėti meilùžę; *t.p.* ⇒ **amico**.

amichévole *bdv* draugiřkas; **tono a.** draugiřkas tònas; **sport (partita) a.** draugiřkos rungtýnės *pl*.

amichevolménte *prv* draugiřkai.

amiciz||ia *dkt m* 1. draugystė; *fare a.* užmėgzti draugystę, susidraugauti; 2. *dgs ~ie* draugai.

amì||co, -a (*v dgs -ci*) 1. *dkt v/m* draugas; *il mio migliore a.* mào geriausias draugas; *~ci per la pelle* geriausi draugai; **consigliò da a.** draugiřkas patarìmas; **diventare ~ci** susidraugauti; **rimanere ~ci** likti draugais; **tornare ~ci** susitáikyti; **uscire con gli ~ci, vedere gli ~ci** susitikti / iřeiti sù draugais; ♦ *flk al bisogno si conosce l'a.* tikrà draugà neláimėje pažinsi; *fam ~ci come prima* „draugai kaip bũvė“ (*sakoma susitáikant*); 2. *dkt v* iron draugėlis; 3. *bdv* draugiřkas; **pòpoli ~ci** draugiřkos taùtos.

àmido *dkt v* krakmòlas.

ammaccà||re *vksm* apdaužyti, aplámdyti; (*far rientrare*) įlenkti; **a. il paraurti** įlenkti būferį.

► **ammaccà||rsi** *sng*r apsidaužyti; (*rientrare*) įlikti; **le mele si sono tutte ~te** obuoliai visi apdaužyti, visi obuoliai apsidaužę; **il parafango si è ~to** įliško spašnas.

ammaccatūra *dkt m* **1.** (*deformazione*) įlinkimas, įdubimas; **2.** (*botta*) sumušimas.

ammaestraménto *dkt v* (*precetto*) pamokymas.

ammaestràre *vksm* (-è-) **1.** (*qc in qcs*) mokyti (*ką ko*), išmokyti; **2.** (*animali*) dres(ir)uoti.

ammaestràto, -a *bdv* (iš)dres(ir)uotas.

ammainàre *vksm* (-mài-) nulėisti (*bure ir pan.*).

ammalàrsi *vksm* (-mà-) (*di qcs*) susiřgti (*kuo*); **a. di morbillo** susiřgti tymais.

ammalàto, -a **1.** *bdv* sęgantis; nesveikas; **a. di epatite** sęgantis hepatitų; **sono a. sergù;** **2.** *dkt v/m* ligonis -ė.

ammaliàre *vksm* (-mà-) (*pa*)kerėti (*ir prk*), užburti.

ammànco *dkt v* trūkumas; deficitas; **c'è un a. di 10.000 euro** trūksta 10.000 eurų, deficitas siekia 10.000 eurų.

ammanettàre *vksm* (-nét-) uždėti (*kam*) antrančius.

ammanicàto, -a *bdv* tūrintis gerų ryšių.

ammansire *vksm* (-isc-) (*un animale*) (su)trámdyti, (nu)trámdyti; (*qcn*) (nu)raminti.

ammaràggio *dkt v* nusileidimas / nutūpimas ant vandenės.

ammaràre *vksm* [A] (-mà-) nusilėisti / nutūpti ant vandenės (*ppr. avarijos atveju*).

ammassàre *vksm* (su)kaūpti; (su)kráuti; **a. provviste** kaūpti átsargas; **a. ricchezza** kráutis tuřta; **mil a. le truppe** sutęlkti kariuomenę.

► **ammassàrsi** *sng*r susiřgrūsti, grūstis.

ammàss||o *dkt v* krūvą; (*di rottami*) láužas; **un a. di lamiera** metálo láužas; **~i di macerie** griuvėsiai, griuvėsių krūvos.

ammattire *vksm* (-isc-) **1.** išprotėti, (iš)eiti iš prôto (*ir prk*); **fare a.** (iš)varýti iš prôto (*ir prk*); **2.** *fig* (*scervellarsi*) láužyti (sáu) gálvą.

ammazzàre *vksm* **1.** užmūšti, nužudyti; (*freddare*) nukáuti; (*macellare*) (*pa*)pjáuti, (*pa*)skęsti; ♦ **a. il tempo** stūmti láiką; **2.** *fig* (nu)kamúoti.

► **ammazzàrsi** *sng*r **1.** užsimūšti; (*suicidarsi*) nusizudyti; **2.** *fig* nusikamúoti; **a. di lavoro** nusivarýti priė darbo.

amménda *dkt m* **1.** *dir* núobauda; baudà; **a. disciplinare** drausminė núobauda; **2.: fare a.** atgailáuti.

amméss||o, -a **1.** *bdv* (*lecito*) gálimas; (*concesso*) lėistinas; (*accettato*) priiřmtas; **non è a.** (*far*

qcs) negálima (*ką daryti*); ♦ **a. che...** (*sempre che*) jėi išvė...; **a. e non concesso che...** sakýkim, kád...; tařkim, kád...; **2.** *dkt v/m* priiřtasis; prileistasis; **gli ~i all'esame** prileistieji priė egzámino.

ammétt||ere* *vksm* **1.** (*accettare*) priiřmti; (*far entrare*) įlėisti; **a. uno studente all'esame** prilėisti studentą priė egzámino; **non a. scuse** nepriiřmti pasitėisinimų; **2.** (*riconoscere*) pripažinti; **devo a. che hai fatto un buon lavoro** turiu pripažinti, kád geraį padirbėjai; **~o la sconfitta** prisipažistu pralaimėjęs; **3.** (*supporre*) tařti, sakýti; **ammettiamo che...** tařkim, kád...; **4.** (*tolle-rare*) lėisti; toleruoti; **non ~o errori** klaidų nedovanósiu; **non ~o che mi si parli così** nelėisiu sù manimi šitaip kalbėti.

ammezzàto *dkt v* (*t.p. piano a.*) púsaukštis.

ammiccàre *vksm* [A] mirskėti; męrkėti.

amministràre *vksm* **1.** (*gestire*) valdýti, tvarkýti; administruoti; (*dirigere*) vadováuti (*kam*); **a. la casa** tvarkýti namų ūkį, šeiminkáuti; **a. un'azienda** vadováuti įmonei; **a. un patrimonio** valdýti tuřtą; **sport a. il vantàggio** kontroliuoti rungtynę (*pirmaujant*); **2.: a. la giustizia** vykdyti teisingumą; **a. i sacramenti** teikti sakramentus.

amministrativ||o, -a *bdv* administrácinis; **uffici ~i** administrácija; administrácijos pátalpos; **elezioni ~e** ≅ savivaldýbių rinkimai.

amministratóre, -trice *dkt v/m* administrátorius -ė; vadýbininkas -ė; (*direttore*) dirėktorius -ė; **a. delegato** generálinis dirėktorius; **a. di condominio** komendántas, námo bendrijos valdýtojas.

amministrazió||e *dkt m* **1.** valdýba; administrácija; (*management*) vadýba; (*l'azione*) valdymas; administrávimas; **le ~i locali** viėtinės valdžios; **consiglio di a.** valdýba; **la pubblica a.** viešasis valdymas; (*i dipendenti*) valstýbės tarnáutojai *pl*; **a. del personale** personálo valdymas; ♦ **di ordinària a.** rutininis agg; páprastas agg; **2.: a. della giustizia** teisingumo vykdymas.

amminoácido *dkt v* biol amino rūgštis -iės.

ammiràglio *dkt v* admirólas.

ammirà||re *vksm* **1.** (*qcs*) grožėtis (*kuo*), pasi-grožėti; gėrėtis, pasigėrėti; (*rimanere colpito*) žavėtis (*kuo*), stebėtis; (*apprezzare*) (į)vértinti (*ką*); **a. il panorama** grožėtis panoramà; **ho ~to il tuo coràggio** manė sužavėjo tavo drąsà; **2.** (*qcn*) gėřbti (*ką*); (*apprezzare*) (į)vértinti.

ammiratóre, -trice *dkt v/m* gerbėjas -a; (*adoratore*) gárbintojas -a.

ammirazióne *dkt m* grožėjimasis; gėrėjimasis;

susižavējimas; *restare in a.* gērētis / grožētis; būtī susižavējusiam; *provare a. per qcn* gērbti kā; *suscitare / destare a.* (nu)stēbinti.

ammirévole *bdv* pasigērētinas; pāgarbā kēliantīs; (*lodevole*) pagārtinas.

ammissibile *bdv* lēistinas, priūmtinas; gālimas.

ammissibilità *dkt m* leistinūmas; galimūmas.

ammisiōne *dkt m* 1. priēmimas; *a. all'università* priēmimas īuniversitētā; *esame di a.* stojamāsīs egzāminas; 2. (*riconoscimento*) pripažinīmas; (*confessione*) prisipažinīmas; *per sua (stessa) a.* pāts pri(si)pažino.

ammobiliāre *vksm (-bi-)* apstatyti (baīdais); īreñgti.

ammobiliāto, -a *bdv* sū baīdais; īrengtas.

ammodernāre *vksm (-dēr-)* (su)modērninti.

ammōdo 1. *bdv nkt* kultūringas; 2. *prv* kāip reīkiant.

ammogliārsi *vksm (-mó-)* (*con qcn*) īmīti ūž žmōnā (*kq*), vēsti.

ammogliāto *bdv v, dkt v* vēdēs; vēdusysis.

ammōllo *dkt v: in a., all'a.* īmerkta *agg.*

ammoniāca *dkt m* amoniākas.

ammonimēnto *dkt v* pamōkymas; *che ti serve da / di a.* tebūniē tā tāu pamōkā.

ammonire *vksm (-isc-)* 1. īspēti; (*con minaccia*) prigrasīnti; *a. a non svelare un segreto* prigrasīnti neišduoti paslaptiēs; *a. qcn a non fare qcs* draūsti kām kā daryti; 2. (*rimproverare*) (pa)bārti; 3. (*esortare*) (pa)rāginti; 4. *sport* īspēti (geltōnāja kortelē).

ammoniziōne *dkt m* 1. ⇒ **ammonimēnto**; 2. *sport* īspējimas (geltōnāja kortelē).

ammont||āre 1. *vksm [E] (-món-)* sīekti, sudaryti (*sumq*); *le spese ~ano a quasi 2000 euro* īšlaidos sīekia bevēik 2000 eūrū; 2. *dkt v nkt (tam tikro dydžio)* sumā; *danni per un a. di 3000 litas* (padarýta) 3000 litū (sumōs) žalā.

ammonticchiāre *vksm* (su)dēti krūvēlēmīs.

ammorbidēnte *dkt v* (audiniū) minkštīklīs.

ammorbidire *vksm (-isc-)* (su)minkštinti (*ir prk*); *a. la pelle* minkštinti ōdā; *fig a. il capufficio* prisigērinti viršininkui.

ammortamēnto *dkt v econ, fin* amortizācija; (*di un prestito*) paskolōs gražinīmas.

ammortāre *vksm (-mór-)* ⇒ **ammortizzāre** 1.

ammortizzāre *vksm* 1. *econ, fin* amortizūoti; (*restituire un prestito*) gražinti pāskolā; 2. *tecn* amortizūoti.

ammortizzatōre *dkt v tecn* amortizātorius.

ammosciārsi *vksm (-mó-)* (su)glēbtī.

ammucchiāre *vksm* (su)krāuti, (su)dēti (ī krū-

vā); *a. le foglie secche* sugrēbti sausūs lapūs (ī krūvā).

► **ammucchiārsi** *sng* 1. susikaūpti, kaūptis; 2. (*affollarsi*) prisigrūsti; susimēsti.

ammuffire *vksm (-isc-)* 1. (su)pelýti, (su)pelēti; 2. *fig* apkērpēti; *a. in casa* trūnýti namiē.

ammuffito, -a *bdv, dlv* supelijēs, supelējēs.

ammutinamēnto *dkt v* maištas (*ppr. igulos, karių ir pan.*).

ammutinārsi *vksm (-mū-)* (su)kēlti maištā; sukilti.

ammutolire *vksm (-isc-)* netēkti žādo.

amnesia *dkt m med* amnēzija.

amniótico, -a *bdv med: liquido a.* amniōno skýstis.

amnistia *dkt m* amnēstija.

amnistiaire *vksm (-ni-, -sti-)* *dir* amnēstūoti.

āmo *dkt v* (*meškerēs*) kabliūkas; **abboccare all'ā.** užkibtī ānt meškerēs (*ir prk*).

amorāle *bdv* neutralūs (morālēs ātžvilgiu).

amóre *dkt v* 1. mēilē; *per a.* īš mēilēs; *a. fedele (infelice)* īstikimā (nelaiminga) mēilē; *a. materno* mōtinōs mēilē; *a. a prima vista (non corrisposto)* mēilē īš pirmo žvilgsnio (bē ātsako); *a. per la patria (per / verso il prossimo)* mēilē tėvynēi (sāvo ārtimui), tėvynēs (ārtimo) mēilē; *lettera d'a.* mēilēs lāiškas; *l'a. è cieco* mēilē aklā; ♦ *amor proprio* savīgarba; *per amor di Dio!* dēl Diēvo mēilēs!; *andare d'a. e d'accordo* gvēnti sutartinai; puikiai sutafti; *fare l'a.* mylētis (*lytiškai*); *flk il primo a. non si scorda mai* ≅ senā mēilē nerūdija; 2. (*ciò che è amato*) mylimāsīs -ōji; mēilē; *a. mio!* širdēle māno!, mēilē māno!; *un a. di bambino* meilūs / mēlas vaikūtis; ♦ *che a.!* kāip miela!, kāip gražū!; 3. (*passione*) aistrā; *a. per lo studio* atsidējimas mōkslui; *l'a. per i viaggi* keliōnių aistrā, aistrā keliāuti; 4. (*avventura amorosa*) mēilēs nūotykis; romānas; 5. (*di animali*) rujā; ēssere *in a.* rujōti; 6. *mit* Amūras.

amoreggiāre *vksm (-rég-)* flirtūoti; tampýtis *fam.*

amorévole *bdv* kūpinas mēilēs; meilingas.

amōrfo, -a *bdv* befōrmis, amōrfinis.

amōrōs||o, -a *bdv* 1. meilingas; (*solo di qcn*) mýlintis; 2. (*d'amore*) mēilēs; *avventure ~e* mēilēs nūotykiai; *poesia ~a* mēilēs poēzija; *avere una delusione ~a* nusivilti mēile.

ampere *dkt m nkt fis* ampēras.

ampiēzza *dkt m* plōtis; ūžmojis; *di una certa a.* ganā platūs *agg.*

āmp||io, -a *bdv* 1. platūs; dīdelis; (*spazioso*) erdvūs; *un ā. parcheggio* dīdelē stovėjimo aikstēlē; *una gonna ~ia* platūs sijōnas; 2. *fig* platūs;

(*dettagliato*) išsamūs; *un'òpera ~ia* platūs veikalas.

amplèssu *dkt v* lytinis áktas, sueitis -iēs.

ampliaménto *dkt v* (pa)didinimas; (iš)plėtimas (*ir prk*); (*con sviluppo*) plėtrà.

ampliàre *vksm* (*àm-*) (iš)plėsti, praplėsti; (pa)-didinti; *a. una rete commerciale* plėsti prekybos tīnkla; *a. una sala* padidinti sālę; *fig a. i propri orizzonti culturali* plėsti sàvo kultūros akīratį.

amplificàre *vksm* (*io -pli-*) **1.** ⇒ **ampliàre**; **2.** *fig* (*enfattizzare*) pėrdėti; **3.** *tecn* stiprinti.

amplificatóre *dkt v* *tecn* gařso stiprintuvas.

amplificazióne *dkt m* (*di un suono*) gařso (su)-stiprinimas.

ampólla *dkt m* ámpulė, ářotėlis.

ampollóso, -a *bdv* dirbtinaĩ puošnūs (*ppr. apie kalbą ir pan.*), pompástiškas.

amputàre *vksm* (*àm-*) amputuoti.

amputazióne *dkt m* amputácia.

amuléto *dkt v* amulėtas.

an- priedėlis ⇒ **a-**.

anabbagliànte *dkt v* pāžibintis.

anabolizzànte *dkt v* (*t.p. steròide a.*) anabòlinis steròidas.

anacónda *dkt m nkt zool* anakònda.

anacronismo *dkt v* anachronizmas.

anacronistico, -a *bdv* anachroniškas.

anafilàttico, -a *bdv: med shock a.* anafiláksinis šòkas.

anàgrafe *dkt m* **1.** metrikācijas rėģistras; *iscrivere all'a.* įregistruoti civilinės metrikācijas skýriuje; **2.** (*t.p. ufficio a.*) civilinės metrikācijas skýrius.

anagràfi||co, -a *bdv: dati ~ci* asmeņš dúomenys; *ufficio a.* civilinės metrikācijas skýrius.

anagràmma *dkt v* anagramà.

analcòlico, -a **1.** *bdv* nealkohòlinis; **2.** *dkt v* nealkohòlinis gėrimas.

anàle *bdv* anàlinis.

analfabéta *dkt v/m* analfabėtas -ė, beràštis -ė.

analfabetismo *dkt v* nerařtingumas.

analgésico *dkt v* *farm* analgėtikas.

anàlisi *dkt m nkt* **1.** anàlizė, tyrimas; *a. del sàngue (delle urine)* kraujo (řlapimo) anàlizė / tyrimas; *a. di mercato* riņkos tyrimas; *a. chimica* cheminė anàlizė; *med essere in a.* lankýtis pās psichiàtrą, būti gýdomam psichiàtro; **2.** (*l'analizzare*) nagrinėjimas; *gram a. lògica* lòginė anàlizė (*sakinio dalių nagrinėjimas*); ♦ *in ùltima a.* iš esmės, galiáusiai.

analista *dkt v/m* **1.** analitikas -ė; *a. finanziario* finánsų analitikas; **2.** (*psicanalista*) psichoanalitikas -ė.

analiti||co, -a *bdv* analitinis; (*dettagliato*) detalūs; *indice a.* abėcėlinė rodýklė; *método a.* analitinis metodas; *resoconto a.* detalī / smulki atáskaita; *geometria ~ca* analizėnė geometrija; *lingforma a.* analitinė fòrma.

analizzàre *vksm* (iš)analizúoti; (*esaminare*) (iš)-nagrinėti, (iš)tirti.

anallèrgico, -a *bdv med* nesùkeliantis alėrgijos.

analogia *dkt m* analògija; *per a.* pagaĩ analògija.

analògico, -a *bdv* analòginis.

anàlogo, -a (*v dgs -ghi*) *bdv* analògiřkas, panařšus; *un caso a.* panařšus átvėjis.

ànanas *dkt v nkt* (*frutto e pianta*) ananásas.

anarchia *dkt m* anárchija (*ir prk*), bevaldýstė.

anàrchi||co, -a **1.** *bdv* anárchinis; anárchijos; (*di anarchici*) anarchistų; *gruppi ~ci* anarchistų grupuòtės; **2.** *dkt v/m* anarchistas -ė.

anatomià *dkt m* anatòmija; *a. umana* žmogaūs anatòmija.

anatòmi||co, -a *bdv* **1.** anatòminis; anatòmijos; *atlante a.* anatòmijos átlasas; *difetto a.* anatòminis defėktas; **2.** anatòmiřkas; *impugnatura ~ca* anatòmiřka rankenėlė.

ànatra *dkt m* ántis -ies.

anatròccolo *dkt v* ančiũkas.

ànca *dkt m* anat klũbas.

ancestràle *bdv* pirmýkštis; (*degli avi*) prótėvių.

ànche *ingt* **1.** iĩ, iĩgi; taip pāt; (*per giunta*) dár; *à. io lavoro, anch'io lavoro* ář iĩgi dirbu; *à. oggi piove* iĩ řiaĩdien lýja; *à. a me piace* mán taip pāt patĩnka; *mi tocca à. tornare indietro a piedi* mán dár tėks sugrįžti pėščiomis; **2.** (*perfino*) nėt, nėtgi; *à. con il taxi / a. andando in taxi non faremmo più in tempo* nėt važiúodami taksi nebespėtume; **3.** *à. se nòrs (iĩ); à. se è stanco, viene nòrs (iĩ)* pavaĩgęs, atėis; ♦ *e a. se fosse?* ò jėi taip iĩ būtų?; kàs čià tókio?

ancóra **I** *prv* **1.** (*tuttora*) vīs (dár); dár; *stai a. dormendo?* vīs dár miegi?, tebemiegi?; *non è a. arrivato* jis dár neatėjo; *esci a. con quella?* tù vīs sù tà susitikinėji?; **2.** (*un'altra volta*) vėl; (*di nuovo*) iš naũjo; *esci a. con quella?* tù vėl sù tà susitiksi?; *ripeti a.* kartók iš naũjo; **3.** (*in aggiunta*) dár; (*perfino*) nėt; *a. meglio* dár geriaũl; nėt geriaũl; *prenderei a. del gelato* ář dár ledų válygiáu; **4.** *a. a. dár dár; řiaĩp aĩr taip; (a momenti) vòs (ne-).*

àncora **II** *dkt m* iņkaras; *gettare l'à.* išmėsti iņkarą; *levare l'à., salpare l'à.* pakėlti iņkarą; ♦ *à. di salvezza* paskutinė viltis.

andalùso, -a **1.** *bdv* Andalũzijos; andalũzų; andalũziřkas; iš Andalũzijos; **2.** *dkt v/m* andalũzas -ė.

andaménto *dkt* v eigà; *a. degli affari* vērslo eigà; *a. del mercato azionàrio* vērtībinių pōpierių riņkos pōkyčiai; *a. di una malattia* ligōs eigà; *a. scolàstico* mōkymosi rezultātai (*mokykloje*). **andante** 1. *bdv* (*scadente*) mēnkas; 2. *dkt* v *mus* „andante“; 3. *prv* *mus* „andante“.

andà||re* *vksm* [E] 1. eīti; (*non a piedi*) važiuoti; vīkti; (*giungere a destinazione*) nueīti; nuvažiuoti; *a. a piedi* eīti pēščiomis; *a. in aereo* skristi lēktuvū; *a. in nave* plaūkti laivū; *a. in treno* (*in macchina, in pulmino, in autobus, in filobus*) važiuoti traukiniu (mašinà, mikroautobusū, autobusū, troleibusū); *a. dentro* įeiti; įvažiuoti; *a. in giro* (pasi)vāikščioti; *a. su* lipti; *a. giù* lēistis; *a. via* išeiti; išvīkti; *fig* dīngti; *a. a casa* eīti namō; važiuoti namō; *a. da qcn* eīti pās kà; važiuoti pās kà; *a. fuori con gli amici* susitikti / išeiti sū draugais; *a. a letto, a. a dormire* eīti ī lōvā, eīti miegōti, gulti; *a. in stazione* (*al ristorante, a lezione*) eīti ī stōtī (ī restorānā, ī pāskaitā); *a. a Milano* vīkti / važiuoti ī Milānā; *a. a trovare* aplankyti; *lasciare a.* palēisti; *sport a. a rimbalzo* atkovōti kāmuolį; *sport a. in rete / in gol* įmūsti įvartį; *vado e torno* tuōj sugrīšiū; *fig dove va questa strada?* kuē eīna / vēda šīs kēlias?; ♦ *a. all'altro mondo, a. al Creatore* keliāuti anāpilin; *a. alla testa* ī gālva eīti, svaiginti; *a. al passo con qc* žēngti kōjā ī kōjā sū kuō; *a. per la propria strada* eīti sāvō keliū; *a. e venire* (*di luce, suono*) trūkinēti; *lasciarsi a.* apsīlēisti; *dopo la terza birra è ~to* pō trēčio alaūs lūžo; *mia nonna va per i novanta* māno senēlei greīt būs devīniasdesimt mētų; *flk dimmi con chi vai e ti dirò chi sei* pasakūk, kās tāvo draugai, ir āš pasakysiu, kās tū; *kaip jst ma va'?* *ma andiamo!* eīk tū!; kuē tāu!; *kaip jst andiamo!* nāgil!; 2. (*funzionare*) veikti, eīti; (*essere acceso*) būti įjungtām; *il telefono non va* telēfonas neveikia; *la radio va a pile* rādiijas maitinamas elementais; 3. (*procedere*) eītis, sēktis; *a. bene a scuola* gerai mōkytis; *come va?* kāp sēkasi?; *come vanno gli affari?* kāp (ēnasi) vērslas?; *come è ~to l'esame?* kāp (būvo) / baigēsi / praējo egzāminas?; *il malato va meglio* ligōnis eīna sveikyn; ♦ *a. a gónfie vele* eīti kāp īš pypkēs; *a. di bene in meglio* sēktis vīs geriau; *a. di male in peggio* sēktis vīs blogiau; *a. sul sicuro* nerizikūoti; *è ~ta!* pasīsekē!; pavýko!; *come va va* kās būs, tās būs; *così non va* šitaip negerai; *va da sé* savāime āišku; *kaip jst va bene!* gerai!; 4. (*piacere*) tīkti; *ti va di uscire?* *ti va se usciamo?* gāl ēīnam kuē nōrs?; *ti va un caffè?* gāl (īsgértum) kavōs?; *ti*

va bene domani? ar tāu tīnka rytōj?, kāp tāu rytōj?; *non mi va* nelabai nōriu; *il tuo tono non mi va* tāvo tōnas mán nepatīnka; 5. (*di vestiti e sim.*) (*t.p. a. bene*) tīkti; *i pantaloni non mi vanno più* kēlnēs mán jau pēr māžos; *le scarpe mi vanno larghe* bātai mán pēr didelī; 6. (*essere di moda*) būti madīngam; (*vendersi*) turēti pāklausā; 7. (*essere destinato*) atitēkti; *la casa va al figlio* nāmas atitenka sūnui; *il quadro va in salotto* pavéikslā reikia pakabinti svetainėje; *dove va l'accento?* kāp kirčiuoti?, kuē dēti kirtį?; 8. (*essere*): *a. fiero* (*di qcs*) didžiūotis (*kuo*); *a. pazzo* (*per qcs*) eīti īš prōto (*dēl ko*), būti pamīšusiam (*dēl ko*); *a. perduto* pradiņgti; ♦ *se non vado errato* jēi neklýstu; 9. (*diventare*): *a. soldato* išeiti ī ārmijā; *a. sposa* nutekēti; 10.: ♦ *a. a ròtoli, a. a catafascio, a. a ramengo* sužlūgti; nueīti šuniui aūt uodēgōs; *a. a male* sugēsti; *a. in fumo* eīti perniēk; *a. in moto* įsijūngti; užsivēsti; *a. in pezzi* sudūžti ī šipulius; *fig* iširti; 11. (*dover essere, con participi*) 3 asm. su būtojo laiko dalyviu reiškia privalėjimą; turēti būti; *questo va detto* reikia tai pasakyti; *il ragazzo va punito* berniūkā reikia nubausti, berniukas tūri būti nubaustas; 12. (*a far qcs*): *a. a finire* baigtis; (*cacciarsi*) užsimēsti; *dove vuoi a. a parare?* kuē liņk sukī?; 13. (*col gerundio*): *a. migliorando* eīti geryn; *a. dicendo* pāsakoti (*sklēisti gaudus*); *ma che vai dicendo?* kà čia nusiņneki?; 14. *kaip dkt* v: ♦ *a. lungo a.* ilgainiui; *a. tutto a.* visū smarkumū.

► **andārci** *įvdž* 1. *fam* (*servire*) reikēti; (*starci, entrarci*) tilpti; 2. (*stare bene da qualche parte*) tīkti; 3.: ♦ *a. di mezzo* nukentēti; *a. pesante* padauginti; *a. piano* būti atsargiam, atsargiai eīgtis.

► **andārne** *įvdž* būti pastatytam aūt kōrtos; *ne va del mio onore* māno garbē pastatyta aūt kōrtos.

► **andà||rsene** *įvdž* 1. eīti (sáu); išeiti; *fig è un anno che il nonno se ne è ~to* jau mētai, kai senēlis išējēs (*mirēs*); *vattene!* eīk īš čia!; 2. (*essere speso; sparire*) išeiti; *tutti i soldi se ne vanno in medici* visi pinigai išeina gdytojams; *è una macchina che non se ne va* ši dēmē neišsīplāuna.

andāta *dkt* m 1. keliōnē; *biglietto di a. e ritorno* bilietas ī abī pusēs, bilietas tei ir atgaī; *biglietto di sola a.* bilietas ī viēnā pusē; 2. *sport* (*t.p. girone di a.*) pīrmas tūras / rātas; *partita / gara di a.* pīrmosios rungtynēs (*iš dvejų*).

andatura *dkt* m 1. eisenā; 2. (*velocità*) greitis;

tempas; *procédere a forte a.* važiuoti dideliu greičiu; *sport fare l'a.* diktuoti tempą (*ir prk*).
andazzo *dkt v* blogà madà.
andiriviéni *dkt v nkt* zujimas; bruzdesys.
andito *dkt v (corridoio)* koridorius; (*disimpegno*) pereinamasis kambarys.
androne *dkt v* tarpūvartė; pasąžas; (*entrata*) įėjimas.
aneddoto *dkt v* anekdotas (*iš gyvenimo paimtas žaismingas pasakojimas*); linksmà istorija.
anelare *vksm* [A] (-né-) *fig* (a qcs) trókti (*ko*).
anello *dkt v* 1. žiedas; *a. d'oro* auksinis žiedas; *a. di brillanti* žiedas su briliантаis; *a. di fidanzamento* sužadėtuvių žiedas; *a. nuziale* vestūvinis žiedas; *métersi (tògliersi) l'a.* užsimauti (nusi-mauti) žiedą; 2. (*oggetto, elemento e sim. circolo-*) žiedas; rątas; (*di catena*) grandis -iės; *a. di fumo* dūmų ratilūkas; *l'a. delle mura* sienos pl (*supančios miestą ir pan.*); *l'a. di una pista* trasės žiedas; ♦ *l'a. mancante* trūkstamà grandis -iės *femm*; *l'a. di congiunzione* tarpinė grandis; 3. *dgs sport*: ~i žiedai.
anemia *dkt m med* anēmija, mažakraujystė.
anémone *dkt v* 1. bot plukė; 2. zool (*t.p. a. di mare*) aktinija.
anestesia *dkt m* narkozė, nejautrà; anestezija, nuskaūsminimas; *a. locale (generale)* vietinė (visiškoji) narkozė.
anestesista *dkt v/m* anesteziológas -ė.
anestètico *dkt v farm* anestėtikas.
anestetizzàre *vksm* anestėzuoti, nuskausminti.
aneto *dkt v bot* krāpas.
anfetamina *dkt m farm* amfetamīnas.
anfìbio, -a 1. *bdv* amfibinis; *mezzo a.* automobilis amfibija; 2. *dkt v zool* varliagyvis, amfibija; 3. *dkt v (veicolo)* amfibija; 4. *dkt v (scarpone)* aulinis (bātas) (*ppr. kareivių*).
anfiteàtro *dkt v* amfiteātras.
ànfora *dkt m* ámfora.
anfràtto *dkt v* siaurà olà, landà; uolės plyšys.
angèlico, -a *bdv* 1. ángelo; angelų; 2. *fig* ánge-liškas.
àngelo *dkt v* ángelas (*ir prk*); *à. custode* ángelas sargas.
angheri||a *dkt m (ppr. dgs ~e)* savivalė; priešpauda.
angina *dkt m med* anginà.
angiolétto *dkt v dimin* angeliūkas (*ppr. apie vaiką*).
anglicàno, -a [-gli-] 1. *bdv* anglikōnų; 2. *dkt v/m* anglikōnas -ė.
anglosàssone 1. *bdv* anglosāksų; anglosāksiškas; 2. *dkt v/m* anglosāksas -ė.

angolàre I *vksm* (án-) pakreipti.
angolàre II *bdv* kampinis; *pietra a.* kertinis akmuo; *fis velocità a.* kampinis greitis.
angolazióne *dkt m* 1. rākursas; 2. *fig (punto di vista)* pōziūris.
àngol||o *dkt v* 1. kām̃pas; kertė; *à. della bocca* lūpų kampūtis; *la casa d'à.* kampinis nāmas; *all'angolo di una strada* priė gātvės kām̃po, gātvės kampė; *nell'à., in un à., all'à.* kampė; *girare l'à.* pasūkti už kām̃po; ♦ *à. cottura* virtuvėlė, virtuvės kām̃pas; *dietro l'à.* už kām̃po; po nōsimi, už dūrų; 2. (*luogo, specie appartato*) kām̃pas, kampėlis; užkampis; *cercare in ogni à.* išgriōzti visūs užkaborius / kampūs; ♦ *ai quattro ~i della Terra* visamė pasāulyje; 3. *geom. a. acuto (retto, ottuso, piatto)* statūs (smailūs, bukās, ištėstinis) kām̃pas; ♦ *ad à. retto* stātmenas; statmenai; 4. *sport (t.p. calcio d'à.)* kampinis (smūgis).
angoloso, -a *bdv* kampūotas.
angòscia *dkt m* susikrīm̃imas, nerimastāvimas; (*sofferenza spirituale*) dvāsīnė kančīa; sielvar-ta.
angosciàre *vksm* (-gò-) (su)kėlti (*kam*) sielvartą; neduoti (*kam*) ramybės; didžiai neraminti (*kq*).
 ► **angosciārsi** *sng* susikrīm̃ti, krīm̃stis; nerimastāuti; sielvartāuti, sielotis.
angosciàto, -a *bdv* susikrīm̃tęs, susisielojęs.
angoscióso, -a *bdv* 1. (*che dà angoscia*) slogūs, kankinantis; 2. (*che esprime angoscia*) kūpinas kančīos, sielvartingas.
anguilla *dkt m* 1. ungurys; 2. *fig* slidūs žmogūs.
angùria *dkt m* arbūzas.
angùstia *dkt m* 1. ankštūmas; 2. *fig (limitatezza)* ribotūmas; 3. (*ansia*) nērimas.
angustiàre *vksm* (-gù-) kankinti.
 ► **angustiārsi** *sng* grāužtis, krīm̃stis; sielotis.
angùsto, -a *bdv* 1. ankštas; 2. *fig* ribotas.
ànice *dkt v* 1. (*l'erba*) anyžius; 2. (*il liquore*) anyžių likeris.
anidride *dkt m chem*: *a. carbònica* angliēs dvīdeginis; angliārūgštė.
ànim||a *dkt m* 1. siela; (*dei defunti*) vėlė; (*spirito*) dvasià; *fig l'à. della festa* vakarėlio siela; ♦ *à. gemella* giminija siela; *come un'à. in pena* kaip dvasià bė viētos; *dare l'à.* viską atiduoti; *dedicarsi à. e corpo* (a qcs) įdėti širdį (*i kq*), atsidėti su dūšià ir kūnu; *réndere l'à. a Dio* sielą atiduoti Diėvui; *ròmpere l'à.* įgristi, gādinti nērvus; *mi sta sull'à.* neapkenčiu jō; 2. (*sentimento*) jāusmas, siela; (*ardore*) užsi-degimas; *con à.* užsidėgęs; *senz'à.* bė sielos; ♦ *volere un bene dell'à.* (a qcn) labai (*kq*)

myléti; **3.** (*persona*) gyvėntojas; žmogūs; *un paese di trecento* ~e trijų šimtų gyvėntojų kaimėlis; *non c'era à. viva, non c'era un'à.* nebūvo nė gyvės dvāsios; ♦ *buon'à.* veliōnis; **4.:** *l'à. della matita* pieštuko šerdėlė.

animale I *dk* v **1.** gyvūnas; gyvulys; **a. domestico** naminis gyvulys; **a. selvatico** žvėris -iēs; **2.** (*essere vivente*) gyvas pādaras; **3. fig** *spre*g gyvulys.

animāl || **e II** *b*dv **1.** gyvūnų; gyvulinis; gyvulių; *grassi* ~i gyvuliniai riebalai; *il regno a.* gyvūnų pasaulis, gyvūnijà; **2.** (*da bestia*) gyvuliškas; *istinti* ~i gyvuliški instinktai.

animalésco, -a *b*dv gyvuliškas.

animalista *dk* v/m gyvūnų tėisių gynėjas -a / šalininkas -ė.

animàre *v*ksm (*à-*) **1.** įkvėpti (*kam*) gyvėbę; **2. fig** (*dare slancio*) įkvėpti; **3. fig** (*ravvivare*) (pa)gyvinti.

► **animàrsi** *s*ngr **1.** (*di qcs*) (pa)gyvėti; **2.** (*di qcn*) karščiūotis, įsikarščiūoti.

animàt || **o, -a** *b*dv, *d*lv **1.** gyvas; **2. fig** (*vivace*) gyvas; *discussione* ~a karštà diskūsija; *strada* ~a judri gātvė; **3.:** *cartone a., disegno a.* animacinis / multiplikacinis filmukas.

animatōre, -trice *dk* v/m **1.** (*ispiratore*) įkvėpėjas -a; (*iniziatore*) iniciatorius -ė; **2.** (*intrattenitore*) pramogų organizatorius -ė (*poilsiautojams ir pan.*); **3. cin** animatorius -ė.

animaziōne *dk* m **1.** (*fervore*) užsidegimas; įkarštis; *con a.* užsidėgęs *agg.*; gyvaī; **2.** (*movimento*) gyvūmas; sujudimas; *per le strade c'è molta a.* gātvėse didelės sujudimas; **3.** (*di immagini*) animācija, multiplikācija.

ànimo *dk* v **1.** (*spirito*) dvasià; **à. nobile** kilni dvasià; **2.** (*mente*) galvā; (*cuore*) širdis -iēs *femm.*; (*carattere*) būdas; *stato d'à.* dvāsinė būsenà; *con à. tranquillo* ramiai, ramia gālva; ♦ *aprire l'à. a qcn* atvėrti kām širdį; *avere in à.* (*di far qcs*) ketinti (*kq daryti*), ruoštis; *méttersi l'à. in pace* susitākyti sū (*tam tikra*) mintimī; *toccare l'à.* (*a qcn*) sujāudinti (*kq*), sugraudinti; **3.** (*coraggio*) drāšà; ♦ *farsi* ~i nenusimiñti, įsidrāšinti; *pèrdersi d'à.* nusimiñti; *kaip jst à.!* aukščiau gālva!, nenusimiñk!

animosità *dk* m priešīškūmas; pýktis; āpmaudas; *senza a.* bė pýkčio.

ànitra *dk* m ⇒ **ànatra.**

annacquàre *v*ksm (*-nàc-*) **1.** (pra)skīesti (vāde-niu); **2. fig** (su)švėlñinti; (su)sīlñinti.

annaffiàre *v*ksm (*-nàf-*) (pa)lāistyti, aplāistyti; *a. l'orto* palāistyti daržą.

annaffiatōio *dk* v laistytūvas.

annàli *dk* v *d*gs mētraštis *sg*; anālai; **a. di statistica** statistikos mētraštis; ♦ *finire negli a.* patēkti į mētraščius.

annaspàre *v*ksm [A] kāpanotis (vādenyjà).

annàta *dk* m **1.** (*periodo*) mētai *pl*; mētų laikotarpis; **2.** (*agricola e sim.*) mētų / mėtinis dēlius; *il 1998 è stata una buona a.* 1998-aisiais būvo gēras vynuogių dēlius; **3.** (*di un giornale e sim.*) mėtinis laikrasčio (/ žurnālo *ir pan.*) komplēktas.

annebbiaménto *dk* v *fig* (už)tėmdymas; aptēmimas.

annebbiàre *v*ksm (*-nėb-*) *fig* (už)tėmdyti; **a. la vista (la mente)** tėmdyti akis (prōtą).

► **annebbiàrsi** *s*ngr **1.** apsiniaukti; apniukti; **2. fig** (ap)tėmti.

annegaménto *dk* v **1.** (*l'annegare*) paskendimas, nuskendimas; *morire per a.* nuskęsti; **2.** (*l'annegare qcn*) paskandinimas, nuskandinimas.

annegàre *v*ksm (*-né-*) **1. tr** (pa)skandinti; *fig a. i dispiaceri nell'alcol* skandinti sàvo sielvartą taurėlėje; **2. intr** [E] (pa)skęsti, nuskęsti; ♦ **a. in un bicchier d'acqua** paskęsti stiklinėje vandēns.

► **annegàrsi** *s*ngr nusiskandinti.

annegàto, -a *dk* v/m paskenduōlis -ė; *morire a.* paskęsti, nuskęsti.

annerire *v*ksm (*-isc-*) (pa)jūodinti; (*scurire*) (pa)tañsinti.

► **annerirsi** *s*ngr (pa)juōsti, (pa)juoduoti; juodėti; (*per fumo, fuliggine e sim.*) aprūkti (*t.p.* sūdžiais).

annessiōne *dk* m prijungimas; anėksija *polit.*

annéss || **o** *dk* v (*ppr. dgs* ~i) priestatas; ♦ *con gli* ~i *e connessi* sū viskuo, kās priklauso.

annéttere* *v*ksm prijūgti; *polit* aneksuoti; (*accludere*) pridėti; *fig a. importanza a qcs* laikyti kā svarbiū.

annichilire *v*ksm (*-isc-*) **1.** (visiškai) sunaikinti; sugriauti; (*battere*) sutriuškinti; **2. fig** palāužti, sugniuždėti.

annid || **àrsi** *v*ksm (*-ni-*) **1.** (su)sūkti lizdą; **2.** (*nascondersi*) pasislėpti; **3. fig** slpėti; *nel suo cuore si ~a l'odio* neapýkanta slýpi jō širdyjà.

annientaménto *dk* v (visiškai) sunaikinimas.

annientàre *v*ksm (*-nién-*) **1.** sunaikinti; sutriuškinti; **a. le truppe nemiche** sutriuškinti priešo jėgās; **2. fig** palāužti.

anniversàrio *dk* v mėtinės *pl*; sukaktis -iēs; jubiliėjus; *il décimo a.* dešimtosios mėtinės, dešimtiēs mētų sukaktis; *il primo a. della morte del poeta* poėto mirties mėtinės; *l'a. dell'indipendenza (di matrimònio)* nepriklausomybės

(vestuvių) mėtinės; *celebrare un a.* minėti sūkaktį.

ann||o *dkt v* **1.** metai *pl*; *due ~i* dveji metai; *à. accademico (bisestile, civile, finanziario, liturgico, scolastico)* akademiniai (keliamieji, kalendoriniai, biudžetiniai, liturginiai, mokslo) metai; *in che à.?* kelintais / kuriais metais?; *l'à. scorso* praėjusiais / praėjusiais metais; *un à. fa* prieš metus; *quest'à.* šiais metais; *il prossimo à., l'a. prossimo* kitaís / ateinančiais metais; *fra tre ~i* po trejų metų; *all'à.* per metus; *tutto l'à.* ištisus metus; *quanti ~i hai?* kiek tau metų?; *ho trent'~i* man trisdešimt metų; *un à. piovoso* lietingi metai; *gli ~i '20, gli ~i Venti* trečiasis dešimtmėtis *sg*; *gli ~i della guerra* karo metai; ♦ *buon à.!* su Naujaisiais!, laimingų Naujųjų metų; *essere avanti con gli ~i* iš metų išeiti; *portare bene gli ~i* jaunai atródyti pagal savo metus; **2.** *fig fam* amžiai *pl*, metų metai *pl*; *ci metterò un à.!* niekada nebaĩgsiu!; **3.** (*corso di studi*) kùrsas; *studente al / del terzo à.* trečia-kùrsis, trečio kùrso studentas.

annodàre *vksm (-nò-)* (už)rišti (*mazgu*); surišti, sumėgžti.

► **annodàrsi** *sng* **1.** susimazgýti; **2.** (*qcs*) užsirišti, rištis; *a. la cravatta* užsirišti kakláraistį.

anno||iàre *vksm (-nò-)* būti nuobodžiam; atsibósti, nusibósti; *mi ~io a non fare niente* man nuobodù nieko neveikti; *mi ~io a stare in casa da solo* man atsibósta vienám namië būti.

► **anno||iàrsi** *sng* nuobodžiauti; *con lui mi ~io a morte* su juó man mirtinaĩ atsibósta; *non ha il tempo di a.* netùri kada nuobodžiauti; *alla festa mi sono ~iato* man vakarėlyje buvo nuobodù.

annoiàto, -a *bdv* nuobodžiaujantis.

annós||o, -a *bdv* labai sėnas, daugelio metų; *questione ~a* įsisėnėjęs kláusimas.

annotàre *vksm (-nò-)* **1.** už(si)rašýti; *a. un nùmero di telefono* už(si)rašýti telefono nùmerį; **2.** (*scrivere note*) parašýti komentarùs (/ pàs-tabas *ir pan.*); komentóti.

annotazióne *dkt m* komentàras; pastabà.

annoveràre *vksm (-nò-)* (*qc nel numero di qcs*) laikýti (*kuo*); priskirti (*ką prie ko*); *a. tra i migliori cestisti* laikýti vienu geriausių krėpsininkų.

annuàle *bdv* **1.** (*di ogni anno*) kasmetinis; **2.** (*valido un anno, annuo*) mėtinis; *tassa a.* mėtinis mókestis; *interesse a.* mėtinės palúkanos *pl*; *corso a.* vienerių metų kùrsas.

annualménte *bdv* kasmėt.

annuàrio *dkt v* mētraštis (*leidinys apie kokios srities metų įvykius*).

annuire *vksm (-isc-)* linkčioti (gálvą); (*una volta sola*) linktelėti gálvą.

annullaménto *dkt v* atšaukimas, anuliàvimas; panaikinimas.

annullàre *vksm* **1.** atšaukti; (*dichiarare, rendere nullo*) panaikinti, anuliuoti; paskėlbti negaliójančiu; *a. un concerto (un appuntamento, un viaggio)* atšaukti koncèrtą (susitikimą, kelióne); *sport a. un gol* neįskaityti įvarčio; **2.** (*vanificare*) sužlugdýti; paversti niekais; (*rimuovere*) pašàlinti; **3.:** *a. un biglietto* pažymėti bilietą.

annunc||iàre *vksm* **1.** (pa)skėlbti (*ką, apie ką*); (*comunicare*) pranešti; *a. i vincitori di un concorso* paskėlbti konkùrso nugalėtojus; *a. il matrimònio* paskėlbti vestuvės; pranešti apie vestuvės; *signorina, mi ~i al direttore* panėle, praneškite dirėktoriui apie manė / , kàd àš atvykau; **2.** *fig (lasciar prevedere)* pranašauti.

► **annun||ciàrsi** *sng*: *fig si ~cia un temporale* panašù, kàd būs perkùnija, tikriàusiai būs perkùnija; àtslenka audrà.

annunciatóre, -trice *dkt v/m* diktorius -ė; (*di notiziari*) pranešėjas -a.

Annunziazióne *dkt m* rel Apreiškimas Švenčiausijai Mergėlei Marijai; (*festa*) Apreiškimo šventė.

annùncio *dkt v* **1.** pranešimas; žinià; *l'a. di un volo* pranešimas apie skrydį; skrydžio paskelbimas; *dare l'a. di qcs* pranešti apie ką; **2.** (*testo*) skelbimas; anònsas; *a. economico* klasifikúotas skelbimas; *a. pubblicitàrio* reklàminis skelbimas; *mettere un a. sul giornale* įdėti skelbimą į laikraštį; **3.** (*indizio*) pòžymis.

annunziàre *vksm* ⇒ **annunciàre**.

annùnzio *dkt v* ⇒ **annùncio**.

ànnuo, -a *bdv* mėtinis; *rèddito à.* mėtinės pajamos *pl*; *t.p.* ⇒ **annuàle**.

annusàre *vksm (-nù-)* (pa)uóstyti; (už)uósti; *fig a. l'imbròglio* užuósti apgavystę.

annuvolàrsi *vksm (-nù-)* apsiniaukti.

àno *dkt v* anat anàlinė angà, išangė.

ànodo *dkt v* fis anòdas.

anomalìa *dkt m* **1.** anomàlija; **2.** med ýda.

anòm||o, -a *bdv* nenormalùs; anomalùs; *onda ~a* cunàmis.

anonimàto *dkt v* anonimiškùmas; *mantenere l'a.* likti nežinomam / anoninmù; neprisistatýti.

anònim||o, -a **1.** *bdv* anoniminis; *telefonata ~a* anoniminis skambùtis; **2.** *dkt v* anonimas.

anoressia *dkt m* med anorėksija; nevalgùmas.

anorèssico, -a 1. *bdv* sėgantis anorėksija; nevalgūs, anorėksiškas; 2. *dkt v/m* anorėksikas -ė.

anormàle *bdv* nenormalūs.

anormalità *dkt m* nenormalumas.

ànsa *dkt m* 1. (*manico*) ašà; 2. (*di fiume*) (ùpės) vingis, (ùpės) kìlpa.

ansànte *bdv* dūstantis; uždūšęs.

ansàre *vksm* [A] dūsti, dūsuoti; (suñkiai) alsuoti.

ànsia *dkt m* 1. nėrimas; *con à.* nerimaujant; nekantraujant; *mettere à.* (a *qcn*) vėsti nerimauti (*kq*), kėlti (*kam*) nėrimą; *stare / essere in à.* nerimauti, jausti nėrimą; 2. (*brama*) troškimas; *l'à. di sapere* troškimas sužinoti.

ansietà *dkt m* nerimastavimas, nėrimas.

ansimàre *vksm* (àn-) dūsti, dūsuoti.

ansióso, -a *bdv* ápmintas nėrimo; liñkęs nerimauti; (*anche di qcs*) nerimastingas; *sguardo a.* nerimastingas žvilgsnis; *essere a.* nerimauti; *essere a.* (*di far qcs*) nekantrauti (*kq daryti*).

ànta *dkt m* sàvara; (vėnėrios) (*spintos ir pan.*) durėlės *pl*; (*imposta*) langinė.

antagonismo *dkt v* antagonizmas.

antagonista *dkt v/m* antagonistas -ė; priešininkas -ė.

antàrtico, -a *bdv* antàrtkinis; Antarktidos.

antecedénte 1. *bdv* ankstėsnis; (*qcs*) (ėinantis / ėsantis) prieš (*kq*); (*preesistente*) pirmėsnis; 2. *dkt v* ankstėsnis įvykis; (*causa*) priežastis -iės *femm*.

antefatto *dkt v* tai, kàs ankščiau įvyko, ankstėsnis įvykis; *esporre l'a.* pàsakoti, kàs įvyko ankščiau.

anteguerra *dkt v nkt*: (*dell'*) *a.* prieškario.

anténato, -a *dkt v/m* prótėvis; prósėnelis -ė.

anténna *dkt m* 1. antėnà; *a. parabòlica / satellitare* palydòvinė antėnà; *installare un'a. sul tetto* įreñgti antėnà ant stógo; 2. *zool* antėnà; čiuptuvėlis; ūsėlis.

antepórre* *vksm* (*qcs a qcs*) teikti pirmenybė (*kam*); labiau vėrtinti (*kq nei kq*); *a. il dovere al piacere* teikti pirmenybė dárbei, ò nė malonumams.

anteprima *dkt m* išankstinis sėansas; (uždará) pėržiūra; *inf a. di stampa* spàudinio pėržiūra; *sapere qcs in a.* sužinoti kà prieš kitus.

antiór|e *bdv* 1. (*nello spazio*) priėkinis, priešakinis; *la parte a.* priėkis; *ruote ~i* priėkiniai ràtai; *gram vocali ~i* priešakinės eilės / priešakiniai balsiai; 2. (*nel tempo*) ankstėsnis; ankščiau įvykęs; ankščiau bŭvęs; *fatti ~i* ankstesni įvykiai; *a. al Cristianesimo* ikikrikščioniškas, bŭvęs prieš krikščionybės; *gram futuro a.* sudėtinis bŭsimasis laikas.

anteriorménte *prv* 1. (*davanti*) priėkyje; 2. (*prima*) ankščiau; *kaip prlk a. a qcs* iki kò; prieš kà.

anti-priešdėlis: *dėmuo, atitinkantis lietuvių „prieš“, reiškiantis priešiškuą ar priešingybę kam nors, pvz., antiallėrgico, antibiotico, antifascismo, antisismico ir t. t.*

antiaderénte *bdv* nepridegantis (*apie keptuvę ir pan.*).

antiaèreo, -a *bdv* priešlėktūvinis; *rifugio a.* priešlėktūvinė slėptuvė.

antiallėrgico, -a *bdv* antiallėrginis.

antibióti||co *dkt v* antibiòtikas; *prèndere ~ci* vartoti antibiòtikus.

anticàglia *dkt m* senėna; àtgyvena.

anticaménte *prv* seniai, seniau; kadaiše.

anticàmera *dkt m* prieškambaris; (*sala d'aspetto*) laukiamasis; ♦ *fare a.* ilgai láukti; *non passare neanche per l'a. del cervello* nė iš tólo apie kà negalvoti (/ kò norėti *ir pan.*).

anticàrro *bdv nkt mil* prieštánkinis.

anticellulite *bdv* anticeliulitinis.

antichità *dkt m* 1. (*carattere antico*) senumas; 2. (*cosa antica*) senėna; 3. (*l'età antica*) senovė; *nell'a.* senovėje; *a. clássica* ántika.

anticiclóne *dkt v geogr* anticiklónas.

anticip||àre *vksm* (-ti-) 1. paañkstinti; *a. di qualche giorno la partenza* išvažiuoti keliomis dienomis ankščiau; paañkstinti išvykimą; 2. (*denaro*) (su)mokėti iš anksto; (*dare in acconto*) išmokėti avánsą; mokėti avánsu; (*prestare*) paskòlinti; *a. un pagamento* atsiskaityti pirmà laikò; 3. (*notizie e sim.*) pranėšti (/ paskėlbt *ir pan.*) iš anksto; *ti ~o che la pròssima settimana sarò via* iš kàrto pėrspeju, kàd manės kitą savaitę nebŭs; 4. (*prevenire*) užbėgti už akių; *sport a. l'avversario* užbėgti varžòvui už akių.

anticipataménte *prv* iš anksto.

anticipàt||o, -a *bdv* išankstinis; (*che avviene prima del dovuto*) pirmalaikis, priešlaikinis; *elezioni ~e* pirmalaikiai rinkimai; *pagamento a.* mokėjimas iš anksto, išankstinis mokėjimas; *abbiamo avuto una partenza ~a* išvykome ankščiau, nei numatýta; *t.p. => anticipàre.*

anticipo *dkt v* 1.: *in a.* prieš laiką; ankščiau; *con un mese di a.* prieš (vėną) mėnesį, mėnesį ankščiau; *pagare in a.* mokėti iš anksto; *il treno è in a.* traukinys skŭba, traukinys važiuoja greičiau nei pagal tvarkàrašti; *il treno è arrivato in a.* traukinys atvyko ankščiau (, nei numatýta); *sport giocare d'a.* bŭti pirmám priė kàmuolio; 2. avánsas; (*caparra*) rañpinigiai *pl*; *a. sullo stipéndio* atlyginimo avánsas; *lasciare un*

a. palikti raņkpinīgus; **3.** *sport* (*partita anticipata*) atkēltos (*ankstesniam laikui*) rungtynēs *pl.*

anticerlicāle *bdv* antiklerikālinis.

anti||co, -a **1.** *bdv* senōvinis, senōvēs; (labāi) sēnas; *greco a.* senōji graīķu kalbā; *mōbili ~chi* senōviniai baldai; *stōria ~ca* senōvēs istōrija; *nei tempi ~chi* senōvēje; ♦ *all'~ca* senōviškai; (*di qcn*) senōviškas *agg*; *di ~ca data* sēnas *agg*; *A. Testamento* Senāsis Testaments; **2.** (*dell'antichità classica*) āntikos; antikinīs; *il mondo a.* antikinīs pasāulis; **3.** (*di lunga data*) sēnas; *un'~a amicizia* senā draugystē; *un'a. questione* sēnas klāusimas; užsitēšes giņčas; **4.** *dkt v dgs: gli ~chi* senōvēs žmōnēs / tāūtos.

anticoncezionāle *dkt v* (*t.p. fārmaco a.*) kontracēptinē priemonē.

anticonformismo *dkt v* neprisitaikēliškūmas, nonkonformizmas.

anticonformista *dkt v/m* neprisitaikēlis -ē, nonkonformistas -ē.

anticōrpo *dkt v med* antikūnas.

anticostituzionāle *bdv* antikonstitūcinis, prieštarāujantis konstitūcijai.

anticrimine *bdv: operazione a.* operācija prieš nusikāltēlius; *squadra a.* nusikaltimū tyrimo tarnība.

antidemocrātico, -a *bdv* antidemokrātinis.

antidiluvian||o, -a *bdv* prieštvāninis (*ir prk*); *fig idee ~e* prieštvāninēs pāžiūros.

antidepressivo *dkt v farm* (*t.p. fārmaco a.*) antidepressāntas.

antidolorifico *dkt v* (*t.p. fārmaco a.*) analgētikas.

antidoping *dkt v* (*t.p. esame a.*) dōpingo tyrimas.

antidoto *dkt v* priešnuodis, antidōtas.

antidrōga *bdv nkt: campagna a.* kampānija prieš narkōtikus; *cane a.* narkōtikus išmōkytas aptikti policijos šuō; *sezione a.* kovōs sū narkōtikais padalinys.

antiestetico, -a *bdv* neestetiškas; negražūs.

antifascista **1.** *bdv* antifašistinis; (*degl'i antifascisti*) antifašistas; **2.** *dkt v/m* antifašistas -ē.

antifōrfora *bdv nkt: shampoo a.* šampūnas nuō plėiskany.

antifurto *dkt v* (*t.p. allarme a., sistema a.*) signalizācijas įtaisas, signalizācija; *inserire (disinserire) l'a.* įjūngti (išjūngti) signalizācija; *è scattato l'a.* sūveikė signalizācija.

antigēlo *dkt v* antifrīzas.

anti(i)giénico, -a *bdv* antihigiēninis; nehigiēniškas.

anti(i)nfluenzāle, -a *bdv: vaccino a.* skiepai *pl* nuō gripo.

antilope *dkt m zool* antilopė.

antimeridiān||o, -a *bdv* priešpietinis; rytinis; *le nove ~e* devintā valandā rýto.

antincēndio *bdv nkt* (prieš)gaisrinis; *allarme a.* gaisro signalizācija; *scala a.* gaisriniai laiptai *pl*; *sistema a.* priešgaisrinė apsaugos sistemā.

antinēbbia *dkt v nkt* (*t.p. fāro a.*) rūko žibiñtas.

antinfiammatōrio *dkt v* (*t.p. fārmaco a.*) vaistai *pl* nuō uždegimo.

antiorārio, -a *bdv: in senso a.* prieš laikrodžio rodyklės.

antiossidānte *dkt v chim* antioksidāntas.

antiparassitārio *dkt v* antiparazitinis vāistas, priemonė parazitams naikinti.

antipāsto *dkt v* užkandis; užkandėlė.

antipatia *dkt m* antipātija; *provare a. per qc, avere qcn in a.* jausti kām antipātija.

antipātico, -a **1.** *bdv* antipātiškas; nemalonūs; **2.** *dkt v/m* antipātiškas žmogūs.

antipodi *dkt v dgs geogr, fig* antipōdai.

antiquariāto *dkt v* antikvariātas; senienų veřslas; *di a.* antikvārinis *agg*; *oggetti di a.* senienos, antikvāriniai daiktai.

antiquārio, -a *dkt v/m* antikvāras -ē.

antiquāto, -a *bdv* pasēnēs, atgyvėnēs; (*fuori moda*) išėjęs iš madōs, nebemadingas.

antirūggine *bdv nkt* apsaugantis nuō rūdijimo / nuō rūdžių; antikorōzinis.

antirūghe *bdv nkt: crema a.* krėmas nuō raukšlīų.

antisemita **1.** *bdv* antisemitinis; antisemitiškas; **2.** *dkt v/m* antisemitas -ē.

antisemitismo *dkt v* antisemitizmas.

antisēttico, -a *bdv* antisēptinis.

antisismico, -a *bdv* atsparūs žėmės drebėjimams.

antisportivo, -a *bdv* nespōrtinis.

antistaminico *dkt v* (*t.p. fārmaco a.*) antihistaminiai vaistai *pl*.

antistānte *bdv* (*qcs*) prieš(ais) (*ka*) ēsantis.

antitesi *dkt m filos, ling* antitėzė.

antitético, -a *bdv* visiškai priešingas; antitėzinis.

antivigilia *dkt m* dienā prieš išvakares; *a. di Natale* dienā prieš Kūčiās.

antologia *dkt m* antolōgija; (*per scopi didattici*) chrestomātija; (*raccolta*) rinkinys.

āntro *dkt v* gilūs ūrvas.

antropōfago, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* žmogėdra *com.*

antropologia *dkt m* antropolōgija.

antropōlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* antropolōgas -ē.

anulàre **1.** *bdv* žiedo pavidalo / fòrmos; žiedinis; ♦ **Grande Raccordo A.** „didysis Ròmos aplinkkelis“ (*žiedinis kelias aplink Romą*); **2.** *dkt v* bevařdis (pirštas).

anzì *ngt* **1.** (*al contrario*) atvirkščiai; priešingai; *non mi sono annoiato, anzi* mán nebūvo nuobodù, tiesiog atvirkščiai; **2.** (*più precisamente*) tiksliau; (*o meglio*) arbà geriau; **telefonerò, a. passerò** paskam̃binsiu, arbà geriau užsũksiu; *è andata bene, a. benissimo* viskas būvo gerai, tiksliau puikiai; **3.** (*per nulla*) visai nè; „**Disturbo?**“ „**Anzi!**“ „Trukdau?“ – „Visai nè!“

anzianità *dkt m:* **a. di servizio** darbo stãžas; *dir pensione di a.* išankstinė senatvės pensija.

anzian||o, -a **1.** *bdv* pagyvėnės; **2.** *bdv:* *più a. di qcn* vyrėsnis už kã; *meno a. di qcn* jaunėsnis už kã; **3.** *dkt v/m* pagyvėnės žmogùs; *casa per ~i* senėlių namaĩ *pl;* **4.** *dkt v/m* stor seniūnas.

anziché *ngt* užuot; (*piuttosto che*) geriau, vėčiaũ; **a. scusarsi, si è arrabbiato** užuot atsiprašęs, supýko; **stùdia, a. giocare!** vėčiaũ mokykis, ò nè žaĩsk!; **partirò in treno a. in macchina** važiuosiu geriau tráukiniu, ò nè mašinã; **il treno arriva al binario 6, a. 9** traukinys atvyksta ĩ 6-aji, ò nè ĩ 9-ajĩ kėlia.

anzitèmpo *prv* prieš laikã; pirmà laikõ; (*troppo presto*) peĩ ankstĩ.

anzitùtto *prv* visũ pirmà, pirmiausia.

aorta *dkt m* anat aorta.

apartitico, -a *bdv* nepartinis; (*solo di qcn*) nepalaikantis jokiõ pãrtijos.

apatia *dkt m* apãtija.

apático, -a *bdv* apãtiškas.

ape *dkt m* bitė; **a. operàia** bitė darbinĩkė; **a. regina** bitinas, bičių motinėlė.

aperitivo *dkt v* aperitĩvas.

apertamente *prv* atvirai.

apèrt||o, -a *bdv* **1.** atviras; atidarytas, atdaras; (*non chiuso a chiave*) atrakintas; **finestra ~a** atviras lãngas; **lasciare la porta ~a** palikti durĩs atidarytas / atdaras; **il negòzio ancora non è a.** parduotuvė dár neatidaryta; **a. al públlico** viešas; **fig una questione ~a** atviras / neišspręstas klãusimas; **ling sillaba (vocale) ~a** atvirasis skiemuõ (baĩsis); ♦ **léttera ~a** atviras láiškas; **all'aria ~a** atviramė orė, pò atviru dangumi; **a bocca ~a** išsižiojęs (*ppr. iš nuostabos*) *agg;* **a braccia ~e** išskėstomis raĩnkomis; **tenere gli occhi ~i** būti akýlam / budriám; **2.** (*sincero*) atviras; nuoširdùs; **caràttere a.** nuoširdùs būdas; **risposta ~a** atviras atsãkymas; **3.** (*ampio*) platùs; atviras; **~a campagna** atvirĩ laukai; **mare a.** atvirà / atviròji jũra; **fig mentalità ~a**

plãčios pãžiũros *pl;* **4. kaip dkt v:** *all'a.* grynammė orė.

apertùra *dkt m* **1.** (*l'azione*) atidarymas; *l'a. di un conto* sãskaitos atidarymas; *l'a. di un regalo* dovanõs išpakãvimas; **2.** *fig (inizio)* pradžia; (*inaugurazione*) atidarymas; *l'a. di una mostra* parodõs atidarymas; *l'a. delle ostilità* kãro veiksmy pradžia; **3.: orario di a.** darbo vãlandos *pl;* **4.** (*buco*) angà, skylė; (*fessura*) plyšys; (*spacco*) spragà; (*spazio*) tãrpas; **5.: a. alare** (išskėstũ) sparnũ ilgis; **6.: a. mentale** plãčios pãžiũros *pl;* **7. polit** baĩndymas (*susitaikyti, pradedi dialogą ir pan.*); **a. al diàlogo** nóras pradėti diãlogã; atvirumas diãlogui; **8. (negli scacchi)** debiũtas, pãrtijos pradmė.

ápice *dkt v* viršũnė (*ir prk*); *fig all'ã. del successo* šlovės viršũnėje.

apicoltóre *dkt v* bitininkas.

apicoltùra *dkt m* bitininkystė.

apnéa *dkt m* kvãpo sulaĩkymas; *med* apnėja; *in a.* sulaĩkant kvãpã; *fig* bė kvãpo.

apocalisse *dkt m* **1.** apokalipsė (*ir prk*); **2.** (*il libro*) Apreiškimas.

apocalittico, -a *bdv* apokaliptinis; apokaliptiškas.

apogèo *dkt v astr, fig* apogėjus.

apòlide **1.** *bdv* netũrintis pilietybės, bė pilietybės; **2.** *dkt v/m* asmuõ netũrintis pilietybės.

apolitico, -a *bdv* apolitinis, apolitiškas.

apologia *dkt m* apològija.

apòlogo (*dgs -ghi*) *dkt v* apològas; pasakėčia.

apoplèttico, -a *bdv:* *med colpo a.* apoplėksinis smũgis.

apostillare *vksm* (pa)tvĩrtinti apostilė.

apostille *dkt m nkt* dir apostilė.

apòstolo *dkt v* apãstalas (*ir prk*).

apostrofàre I *vksm* (-pò-) (*qcn*) šiuĩkščiai kreĩptis (*ĩ kq*).

apostrofàre II *vksm* (-pò-) (*mettere l'apostrofo*) dėti / rašyti apostrofã; (*qcs*) parašyti sũ apostrofũ (*kq*).

apòstrofo *dkt v gram* apostrofãs.

apoteòsi *dkt m nkt* apoteozė.

appagamentò *dkt v* pa(si)tėnkinimas.

appagàre *vksm* (-pà-) **1.** patėnkinti; **a. la vista / l'occhio** džiũginti ãkĩ; **2.: a. la sete (la fame)** numalšinti tróškulĩ (ãkĩ).

► **appagàrsi** *sng* pasitėnkinti.

appaiàre *vksm* (-pàt-) (su)poruoti.

appallottolàre *vksm* (-lòt-) sumáigyti; susũkti ĩ gumuliukã.

appaltatóre, -trice *dkt v/m* rangóvas -ė.

appàlto *dkt v* viešoji sutartis -iėš; rangã; **gara di a. / d'a.** viešųjų pirkĩmy konkũrsas; **ottenere /**

aggiudicarsi un a. laimėti viešųjų pirkimų konkursą.

appannàggio *dkt v fig* prerogatyvą; **un lusso a. di pochi** prabangą nedaugeliui skirtą; **essere a. (di qcn)** būti skirtam (*kam*), priklausyti; (*esser proprio*) būti (išskirtinai) būdingam; **sport lo scudetto è stato a. dell'Inter** čempiono titulą iškovojo Interas.

appannàre *vksm fig* užtėmdyti; **a. i riflessi** sulėtinti reakcijas.

► **appannà||rsi** *sngr 1.* (ap)rasoti; **si sono ~ti gli occhiali** akiniai aprasėjo; **2. fig (della vista)** (už)tėmti; **3. fig sport** netėkti geros formos.

apparato *dkt v 1.* aparatas; **a. burocratico (di partito, statale)** biurokratinis (partijos, valstybės) aparatas; **a. militare** karo pajėgos *pl*; **med a. cardiovascolare (digerente)** širdies ir kraujagyslių (virškinimo) aparatas; **2. tecn (insieme di apparecchi)** aparatūra.

apparecchiare *vksm (-réc-): a. (la tavola)* (pa)dengti stalą.

apparecchiatura *dkt m* įranga; aparatūra; įrenginiai *pl*; (*dispositivo*) įtaisas.

apparecchio *dkt v 1.* aparatas; prietaisas; **a. telefonico** telefono aparatas; (*pubblico*) taksofonas; **a. trasmittente** siųstuvas; **2. (aereo)** lėktuvas; **3. (per i denti)** kabinės *pl*, breketai *pl*.

apparénte *bdv 1.* (non reale) tariamasis; netikras; **calma a.** tariamą ramybę; **2. (chiaro)** matomas; aiškus; **senza motivo a.** be aiškių priežasčių.

apparentemente *prv* tariamai; (*all'apparenza*) iš pažiūros.

apparenz||a *dkt m 1.* (esteriorità) išorė; (*illusione*) tariamybė; **giudicare dalle ~e** spręsti iš išorės; **un'a. di legalità** tariamasis teisėtumas; ♦ **all'a., in a.** iš pažiūros; **l'a. inganna** išorė yra apgaulinga; **salvare le ~e** daryti ką nors dėl akių; išlaikyti išorinį padarumą; **2. (aspetto)** išvaizda.

appar||ire* *vksm 1.* pasirodyti, rodytis; (*manifestarsi*) pasirėikšti, rėikštis; **a. in sogno** pasirodyti per sapną, prisapnuoti; **è ~so il sole** saulė pasirodė; **2. (sembrare)** atrodyti, rodytis; **~e evidente che...** (rodos) akivaizdū, kàd... ; **alla notizia è ~so turbato** gąvęs žinia, atrodė sutrikęs; **3.: (non) amare a.** (ne)mėgti savę rodyti.

appariscénte *bdv* krintantis į akį; iššaukiantis; **una ragazza a.** išvaizdi merginà; **un vestito a.** iššaukiantis suknelė.

apparizióne *dkt m 1.* pasirodymas; pasireiškimas; **fare una breve a.** trumpam pasirodyti; **2. (visione)** regėjimas; pasirodymas; (*spettro*) vaizduoklis.

appartamento *dkt v* būtas; **un a. di due stanze** dviejų kambarių būtas; **un a. in affitto (in véndita)** nuomojamas (parduodamas) būtas; **compagno d'a.** būto draugas; **pianta da a.** kambarinis augalas.

appartàrsi *vksm* pasišalinti; paėjėti į šalį.

appartenénza *dkt m 1.* priklausymas; **gruppo di a.** grupė, kuriai kàs priklauso; **2. (l'essere membro)** narystė.

appar||tenére* *vksm (a qc)* priklausyti (*kam*); (*esser membro*) būti (*ko*) nariu; **a. ad un'associazione** būti draugijos nariu, priklausyti draugijai; **a. di diritto** priklausyti nuosavybės teise; **la casa ~tiene a noi** namas priklauso mums.

appassionànte *bdv* pavegiantis; žadinantis aistras; uždegantis.

appassion||àre *vksm (-sió-)* labai traukti; paveigti; (*interessare*) labai (su)dėminti; (*eccitare*) įaistrinti; **mi ~a il giardinàggio** sodininkystė manė labai traukia.

► **appassionà||rsi** *sngr (a qcs)* pamėgti (*kq*); pamilti; **a. ad un lavoro** pamėgti darbą; **mi sto ~ndo alla letteratura italiana** manė vis labiau domina / traukia italų literatūrą.

appassionàt||o, -a 1. *bdv* aistringas; **carezze ~e** aistringos glamonės; **2. bdv; essere a. di qc** labai ką mėgti; **3. dkt v/m** aistruolis -ė; mėgėjas -a; **un a. di cinema** (aistringas) kino mėgėjas.

appass||ire *vksm (-isc-)* (nu)vyti (ir *prk*); **fig la sua bellezza è ~ta** nuvyto jos grožis.

appellàrsi *vksm (-pèl-)* **1.** (*a qcs*) apeliuoti (i *kq*); **2.: dir a. contro una sentenza** paduoti apeliaciją, apskųsti sprendimą; apeliuoti.

appellativo *dkt v (nome)* vardas; (*soprannome*) pravardė.

appèllo *dkt v 1.* kviesti vardaís (/ pavardėmís); **fare l'a.** kviesti / patikrinti pavardėmís; **2. (richiesta)** kreipimasis; **lanciare un a. a qcn** apeliuoti / kreiptis į ką; **faccio a. alla tua comprensione** apeliuoju į tavo supratingumą; **3. dir** apeliacija, apeliacinis skundas; **verdetto senza a.** neapskundžiamas nuosprendis (ir *prk*); **Corte d'A.** apeliacinis teismas; **ricorrere in a., presentare a.** paduoti apeliaciją, apskųsti sprendimą.

appéna 1. *prv (solo)* tik; **sono a. le due** dár tik dvi; **2. prv (a stento)** vós; **a. a. vós vós; ti sento a.** vós girdžiū tavę; **era a. più alto di me** jis buvo vós už manę aukštėsnis; **3. prv (da poco)** ką tik; neseniai; **ho a. visto tuo fratello** ką tik mačiau tavo brólį; **4. jngt (t.p. non a.)** kai tik; (*non*) **a. so qualcosa, ti chiamo** kai tik ką sužinósiu, pasikambinsiu tau.

appèndere* *vksm* (pa)kabinti; *a. l'impermeabile bagnato nell'armadio* pakabinti šlāpiā lietpal-ti spintoje; *a. un quadro alla parete* pakabinti pavēikslā aīt sienos; *a. lāmpade al soffitto* ka-binti šviestuvūs priē lubū; ♦ *sport a. le scarpe al chiodo* baigti fūbolininko karjērā.

appendiābiti *dkt v nkt* 1. kabyklā; (*gancio*) ka-bliūkas; 2. (*gruccia*) pākabas, pakabā *fam.*

appendice *dkt m* 1. priēdas; papildymas; ♦ *ro-manzo d'a.* feljetōnas; 2. *anat* apēndikšas.

appendicite *dkt m med* apēndicītas.

appenninico, -a *bdv* Apeninū.

appesantire *vksm* (-isc-) (ap)suņkinti (*ppr. prk*); (*sovraccaricare*) pērkrauti; *fig a. lo stomaco* ap-suņkinti skraņdī; *fig a. un lavoro* apsuņkinti dārba.

► **appesantirsi** *sng* 1. (*ingrassare*) (pa)storēti, priāugti svōrio; 2. (*farsi difficile*) (pa)sunkēti.

appeso, -a *bdv* kābantis; *essere a.* kabēti, kȳboti; ♦ *essere a. a un filo* aīt siūlo kabēti.

appetare *vksm* (-pè-) *fig* (už)teřsti.

appetito *dkt v* apetītas; *non avere a.* neturēti ape-tito; ♦ *buon a.!* skanaūs!, gēro apetito!

appetitoso, -a *bdv* kēliantis apetitā, apetitīškas.

appezzaménto *dkt v* (t.p. *a. di terreno*) (žēmēs) sklȳpas.

appianare *vksm* (-pià-) *fig* išsprēsti; užglōstyti; *a. un contrasto* užglōstyti kontrāstā; *a. una contro-versia* išsprēsti giņča.

► **appianārsi** *sng* išsisprēsti (savāime).

appiattare *vksm* (-isc-) 1. (su)plōti; (su)plōkštinti; 2. *fig* (su)vienōdinti.

► **appiattirsi** *sng* (*contro qcs*) prisiplōti (*prie ko*), prisiglausti; *a. al suolo, a. sul terreno* prisiglausti priē žēmēs.

appiccāre *vksm*: *a. il fuoco a qcs* padēgti kā.

appiccicāre *vksm* (-pic-) (pri)lipdȳti; *a. un francobollo* prilipdȳti pāšto žēnkla.

► **appiccie||ārsi** *sng* 1. (*l'un all'altro*) (su)līpti; *mi si sono ~ate le dita* sulpo pirštai; 2. (*a qc*) (pri)līpti (*prie ko*); *il francobollo non si ~a* pāšto žēnklas neliņpa; 3. *fig* (*a qcn*) priķibti (*prie ko*), prisikabinti.

appiccaticcio, -a *bdv* (nemaaloniaī) lipnūs.

appiccicós||o, -a *bdv* 1. lipnūs; liņpantis; *dita ~e* lipnūs pirštai; 2. *fig* (*importuno*) iķyrūs, kibūs.

appiedato, -a *bdv* sū sugēdusī mašinā; bē tran-spōrto *fam.*

appiéno *prv* visiškai; iķi gālo.

appigliārsi *vksm* (*a qc*) 1. įsikabinti (*i qā*); nusi-tvėrti (*už ko*); 2. *fig* griēbtis (*ko*).

appiglio *dkt v* 1. dāiktas, už kuriō gālīma nusi-tvėrti (*iškyša ar pan.*); *cerzare un a.* ieškōti už

kō nusitvėrti; 2. *fig* dingstis -iēs *femm*, pretėk-stas; *un a. per accusare qc* dingstis kā kältinti.

appioppare *vksm* (-pióp-) *fam*: *a. una banconota falsa* įbrūkti padirbtā banknōtā; *a. un ceffone* tēkšti āntaus; *a. una multa* įpaišyti baudā; *a. un soprannome* prikabinti prāvardē.

appisolārsi *vksm* (-pi-) užsnūsti.

applaudire *vksm* [A] (-plāu-) ((*a*) *qc*) plōti (*kam*), paplōti; *fig a. (a) una proposta* karštai pritarti pasiūlymui.

applāus||o *dkt v* aplodismentai *pl*, plojimai *pl*; *uno scrōscio di ~i* aplodismentų audrā; *fare un bell'a. a qcn* aistringai kām paplōti.

applicābile *bdv* gālīmas tāikyti; (*da applicare*) tāikytinas.

applic||āre *vksm* (āp-) 1. (pri)tāikyti; *a. il regola-mento* tāikyti reglamente, vȳkdyti nūostatus; *a. una teoria* pritāikyti teōrijā; *lo sconto su que-ste merci non si ~a* nūolaida šioms prėkėms netāikoma; 2. (*attaccare*) uždėti; priklijuoti; *a. un cerotto* uždėti plēistrā; *a. una crema su qcs* patēpti kā kremū; *a. un francobollo* užklijuoti pāšto žēnkla; *a. una toppa* prisiūti lōpā.

► **applicārsi** *sng* (*studiare*) (stėngtis) mōkytis.

applicāt||o, -a *bdv* tāikomas; *arte ~a* tāikomoji dailė.

applicatōre *dkt v* aplikātorius.

applicaziōne *dkt m* 1. (pri)tāikymas; *l'a. di un ar-ticolo del codice penale* baūdžiamojo kōdekso strāipsnio tāikymas; *l'a. di una delibera* nuta-rimo įvȳkdymas; 2. (*impegno*) stropūmas, uo-lūmas; *con a.* strōpiai; 3. *inf* (tāikomoji) pro-gramā; 4.: *l'a. di una crema* patepimas krėmu; *l'a. di un cerotto* plēistro uždėjimas.

appoggiare *vksm* (-pōg-) 1. atremti; *a. la scala al muro* atremti kōpėčias į sienā; *a. i gōmiti sul tavolo* atremti alkūnes į stālā; 2. (*posare*) pa-dėti; *a. la testa sul cuscino* padėti gālva aīt pa-gālvės; 3. *fig* (*sostenere*) palaikȳti, (pa)remti; *a. il governo* remti vyriausybē.

► **appoggiārsi** *sng* atsiremti; remtis (*ir prk*); *appoggiati a me!* atsirem̃k į manē!

appōgg||io *dkt v* 1. atramā; *punto* (*superficie*) *d'a.* atramōs tāškas (plōtas); *usare qcs come a.* remtis į kā; 2. *fig* paramā; atramā; (*il sostene-re*) palaikymas; rėmimas; *avere l'a. di qcn* būti kienō palaikomam; *dare il prōprio a. (a qcn)* palaikȳti (*kā*), teikti (*kam*) pāramā; *sperare nell'a. di qcn* tikėtis kienō paramōs; ♦ *inse-gnante di a.* specialūs pedagogas; 3. *fig* (*amico influente*) įtakingas draugas; protėkcia; *gode-re di molti ~i* turėti įtakingų draugų.

appollaiārsi *vksm* (nu)tūpti (*ppr.* aīt lāktos).

apporre* *vksm* (pa)dėti; uždėti; *a. una firma* pa-dėti parašą; *a. un timbro* uždėti antspaudą.

apportare *vksm* (-pòr-) pateikti; duoti; *a. il pròprio contributo* prisidėti, įdėti savo dalį; *a. un esèmpio* pateikti pavyzdį; *a. alcune modifìche* padaryti pakeitimų, šį bei tą pakeisti; ♦ *a. mol-ti danni* pridaryti žalos.

appòrto *dkt v* (*contributo*) įnašas, indėlis; *con l'a. di molte persone* daugeliui prisidėjus; *dare il pròprio a.* prisidėti, įdėti savo dalį.

appositamènte *prv* **1.** specialiai; tam tyčia; *una stanza a. attrezzata* specialiai įrengtas kambarys; **2.** ⇒ **appòsta**.

appòsit||o, -a *bdv* specialūs; tam tikras; (*adatto*) tinkamas; *compilare il mòdulo a.* pildyti nusta-tytos formos blanką; *usare un a. bidone* vartoti specialų konteinerį; *sèrvono ~i attrezzi* reikia tam tikrų įrankių.

apposizione *dkt m gram* priedėlis.

appòsta **1.** *prv* tyčia; specialiai, sąmoningai; *mi ha spinto a.* manė tyčia pastūmė; *scusa, non l'ho fatto a.* atsiprašau, aš netyčia; *sono venuto a. (per te)* aš specialiai (tavęs) atėjau; ♦ *neanche a farlo a.* lyg tyčia; **2.** *bdv nkt* specialūs; *un permesso a.* tam tikras / specialūs leidimas.

appostamènto *dkt v* **1.** (*per osservazione*) stebėjimas; **2.** (*imboscata*) pasalà; *stare in a.* tųkoti; **3.** *mil (riparo da cui far fuoco)* lizdas.

appostàrsi *vksm* (-pò-) pasislėpti pasalo, pasi-slėpti rengiant pasala.

apprendere* *vksm* **1.** (*studiare qcs*) mokyti (*ko*), mokintis; *a. un mestiere* mokyti amato; **2.** (*im-parare*) išmokyti (*ką*); **3.** (*venire a sapere qcs*) sužinoti (*apie ką*); *a. un fatto dai giornali* su-žinoti apie įvykį iš laikraščių.

apprendimènto *dkt v* mokymasis; *difficoltà di a.* mokymosi sunkumai.

apprendista *dkt v/m* mokinys -ė; (*garzone*) pa-meistrys -ė; (*praticante*) praktikantas -ė.

apprendistàto *dkt v* mokymasis, mokymosi lai-kas; (*praticantato*) praktikos laikotarpis.

apprensione *dkt m* nėrimas; *con a.* nerimastin-gai; *essere in a.* jaudintis, nerimastauti.

apprensivo, -a *bdv* greitai nerimaujantis; linkęs nerimauti.

appressò **1.** *prv* (*vicino*) gretà, šalia; *avere qcn a.* turėti ką šalia (savęs); *portarsi (qcs) a.* turėti (ką) su savimi; **2.** *prv* (*più tardi*) vėliau, paskui; **3.** *prlk* (*dietro a qc*) įkandin (*ko*); **4.** *bdv nkt* (*se-guente*) kitas; *il giorno a.* kitą dieną.

apprest||àrsi *vksm* (-prè-) rengtis, ruoštis; *a. ad uscire* ruoštis išeiti.

apprezzabile *bdv* **1.** (*lodevole*) pagirtinas; **2.** (*ri-*

levante) žymūs; nemāžas; **3.** (*visibile*) pāstebimas; (*sensibile*) jāučiamas.

apprezzamènto *dkt v* (teigiamas) vėrtinimas.

apprezzà||re *vksm* (-prèz-) vėrtinti, įvėrtinti tei-giamai; *a. gli sforzi di qcn* vėrtinti kienò pā-stangas; *non ho ~to* (mān) nepatiko.

apprezzàto, -a *bdv* (*di specialista e sim.*) pripa-žintas; (*amato*) mėgstamas; (*popolare*) popu-liarus.

appròccio *dkt v* **1.** ryšių užmezgimas; bandymas užkālbinti; (*amoroso*) kabinimas; *tentare un a.* pabandyti užkālbinti; *il primo a. con Kaūnas è stato traumàtico* pirmà pažintis sū Kaunū būvo lųg trāuma; **2.** (*primo contatto*) pirmas kontā-ktas; (*modo di vedere*) pōžiūris; (*metodo*) me-tòdas; *un a. sbagliato* netinkamas pōžiūris.

approdàre *vksm* [E] (-prò-) **1.** priplāukti (priē krañto); **2.** *fig* (*raggiungere*) pasiekti; *non a. a nulla* niēko nepēsti; išeiti veltui.

appròdo *dkt v* švartāvimosi vietà; priēplauka.

approfittàre *vksm* [A] (*di qc*) naudótis (*kuo*), pa-sinaudóti; *a. dell'occasione* pasinaudóti próga; *a. del buio per scappare* pabēgti pasinaudójus tamsà; *t.p.* ⇒ **approfittàrsi**.

► **approfitt||àrsene** *sngtr* įvdž žiūrėti vien į sà-vo interesūs; (*di qc*) išnaudóti (*ką*).

► **approfittà||rsi** *sngtr* (*di qcs*) piktnaudžiāuti (*kuo*); (*di qcn*) išnaudóti (*ką*); *ti sei ~to di me* tu manė išnaudójai; manimī pasinaudójai.

approfittatóre, -trice *dkt v/m* išnaudótojas -a.

approfondire *vksm* (-isc-) **1.** (pa)gilinti; *fig a. il divàrio* padidinti atótrūkį; **2.** *fig* (*studiare a fon-do*) (*qcs*) įsigilinti (*į ką*); geriau pažinti (*ką*); *a. un argomento* įsigilinti į tēma.

► **approfondirsi** *sngtr* (pa)gilėti.

appropriàrsi *vksm* (-prò-) (*di qcs*) pasisāvinti (*ką*) (*ppr. neteisėtai*); *a. delle idee altrui* pasi-sāvinti svētimas mintis.

appropriàto, -a *bdv* tinkamas; reikiamas; *in mo-do a.* tinkamai; *abbigliamento a. alla circostan-za* prógai tinkamà aprangà; *comportamento a.* tinkamas elgesys.

appropriazione *dkt m* pasisāvinimas; *dir a. indē-bita* neteisētas pasisāvinimas.

approssimàrsi *vksm* (-pròs-) artėti, artintis.

approssimativamènte *prv* apytikriai, daugmāž.

approssimativ||o, -a *bdv* **1.** apytikslis; apytikris; *fare un càcolo a., fare dei càcoli ~i* apytiksliai suskaičiuoti; **2.** (*impreciso*) (*di qcs*) netikslūs; pādriks; (*di qcn*) paviršutiniškas; aplaidūs.

approssimazione *dkt m* **1.** *con sufficiente a.* pa-kañkamai tiksliai; *per a.* apytiksliai; **2.** (*impre-*

cisione) netikslūmas; paviršutiniškūmas; (*negligenza*) aplaidūmas.

approv||āre *vksm* (-*prò-*) **1.** (*ratificare*) patvirtinti; priiūmti; aprobuoti; **a. il bilancio** patvirtinti veiklōs atāskaitā; **a. un disegno di legge** patvirtinti įstātymo projektā; **a. una risoluzione** priiūmti rezoliūcijā; **2.** (*stimare buono*) (*qcs*) pritaūrti (*kam*); **a. una scelta** pritaūrti pasirinkimui; **non ~o** nepritariu.

approvazione *dkt m* **1.** (*ratifica*) patvirtinimas; priēmimas; **2.** (*consenso*) pritarimas; sutikimas; **dare la propria a.** duoti savo sutikimā.

approvvigionamento *dkt v* ap(si)rūpinimas.

approvvigionare *vksm* (-*giò-*) aprūpinti (maistū); **a le truppe** aprūpinti kareiviūs maistū.

► **approvvigionarsi** *sng* apsirūpinti (*ppr.* maistū).

appuntamento *dkt v* susitikimas; pasimatymas; **su / dietro a.** susitārus; **prendere / fissare un a.** (*con qcn*) susitaūrti (susitikti) (*su kuo*); paskirti (*kam*) pasimatymā; (*da un medico*) užsiregistruoti (*pas gydytoją*); **disdire (spostare) un a.** atšaūkti (nukēlti) susitikimā; (*da un medico*) atšaūkti (nukēlti) vizitā; **fare tardi ad un a.** vėluoti į pasimatymā; **ho un a.** (*con qcn*) esū susitārus; (*da un medico*) esū užsiregistrāvęs; **fig un a. da non perdere** spektaklis (/ įvykis *ir pan.*), kuriō negālima pralēisti (/ būtina pamatyti *ir pan.*).

appuntare I *vksm* (*fissare*) (pri)sėgti; (pri)smeigti; (*infilzare*) įsmeigti.

appuntare II *vksm* (*annotare*) užrašyti.

► **appuntarsi** *sng* užsirašyti.

appuntire *vksm* (-*isc-*) (nu)smailinti; (nu)drōžti; **a. una matita** nudrōžti pieštukā.

appuntamento, -a *bdv, dlv* smailūs; nusmailintas.

appunt||o I *dkt v* **1.** pastabā; užrašas; **gli ~i di storia** istōrijos konspēktas *sg*; istōrijos užrašai; **prendere un a.** užsirašyti (*kq*); **prendere ~i** užrašinėti (*kq*); **2.** *fig* priēkaištas; **muovere un a., fare un a.** papriēkaištāuti.

appuntamento II *prv* kaip tik; (*di solito nelle risposte*) būtent; ♦ **per l'a.** ō kaip kitaip?; taigi!

appur||re *vksm* (-*pù-*) išaiškinti; iššiaiškinti; **a. la verità** iš(si)aiškinti tiēsā; **è stato ~to che...**, **si è ~to che...** nustatyta, kād...

apribottiglie *dkt v nkt* atkimštukas; atidarytūvas; (*cavatappi*) kamščiatraukis.

aprile *dkt v* balaūdis; **in a., ad a.** balaūdzio mėnesį, balaūdjį; **il 4 a.** balaūdzio 4-ōji dienā; ♦ **pesce d'a.** balaūdzio pirmōsios pōkštas.

aprire* *vksm* **1.** *tr* atidaryti; atvėrti; (*con chiave*) atrakinti; **a. la bocca** išsižiōti; (*un po'*) prasi-

žiōti; **a. una bottiglia** atkimšti būtelį; **a. le braccia** iškēsti rankās; **a. il colletto** atsėgti apykaklę; **a. una lettera** atplēšti laiškā; **a. un libro (il giornale)** atvėrti knygā (laikraštį); **a. una noce** išgliaudyti riešutā; **a. gli occhi** atsimėrkti; **a. l'ombrello** išsklēisti skētį; **a. la pancia a qc** pėrskrosti kām pilvā; **a. la porta (la finestra)** atidaryti duris (lāngā); **a. un regalo (un pacco)** išpakuoti dōvanā (pākā); **a. il rubinetto (l'acqua)** atsūkti čiāupā (vāndenį); **a. la saracinesca del garage** atkēlti garāžo vartū; **inf a. un file** atidaryti failā; ♦ **non a. bocca** nē žōdzio neprataūrti; **a. il cuore a qcn** atvėrti kām širdį; **a. gli occhi** atmėrkti akis, praregėti; (*a qcn*) atvėrti kām akis; **a. le orecchie** pastatyti ausis; **2. tr** (*dare inizio, cominciare; istituire*) atidaryti; pradėti; **a. un conto** atidaryti saskaitā; **a. il fuoco** palēisti ūgnį; **a. una processione** žėngti eisenos priekyje; **a. un ristorante (la stagione teatrale)** atidaryti restorānā (teātro sezonā); **a. una riunione** pradėti / atidaryti susirinkimā; **a. una scuola** atidaryti / įstėgti mokykklā; **a. le trattative** pradėti derybās; **fam a. la luce (la tv)** įjūngti šviēsā (tēlikā); **3. tr** (*creare*) **a. una via** tiēsti kēliā; skinti kēliā; **a. un passaggio (una porta)** iškiūrti aīgā (*praeiti*) (duris); ♦ **a. la strada** praskinti kēliā; paruošti dirvā **4. intr** [A] pradėti dirbti; **gli uffici aprono alle nove** įstaigos atidāromos / pradēda dārbā / atsidāro *fam* devīntā; **5. intr** [A] *polit* (pa)bandyti (*susitaikyti, pradėti dialogą ir pan.*); **6. intr** [A] *sport* pėrduoti kāmualį (*ppr. keičiant žaidimo kryptį*).

► **apr||irsi** *sng* **1.** atsidaryti; atsivėrti; **la porta si ~e verso l'esterno** durys atsidāro į laūko pūsę; **i fiori si ~ono** gėlēs sklēidžiasi; **dalla cima si ~e una vista eccezionale** nuō viršūnēs atisklēidžia / atsivėria puikūs vaizdas; **si è aperta una crepa nel muro** sīenoje atsivėrē plyšys; ♦ **kaip jst āpriti Cielo!** (ō) Diēve švenčiausias!; **2.** (*avere inizio*) prasidėti; **si è aperta la votazione** prasidėjo balsāvimas; **3. (qcs): a. la camicia** atsisėgti mārškinius; *t.p.* ⇒ **aprire 1.**; **4. fig** (*confidarsi*) išsipāsakoti, atisklēisti.

apriscatole *dkt v nkt* konėrvų peilis, atidariklis.

àquila *dkt m* erēlis; **zool à. reale** kilnūs erēlis; **fig non è un à.** jīs nē prōto bōkštas.

aquilino, -a *bdv: naso a.* vānagiška nōsis.

aquilone *dkt v* āitvaras.

àra I *dkt m* (*unità di misura*) āras.

àra II *dkt m* (*altare pagano*) aūkuras.

arabesco *dkt v* arabeskā.

àrab||o, -a *bdv, dkt v/m* **1. bdv** arābų; arābiškas; **àrabijos; iš Arābijos; numeri ~i** arābiški skai-

tmenys; *i paesi* ~i arābų šālys; **2.** *dkt v/m* arābas -ė; **3.** *dkt v* arābų kalbā; ♦ *parlare à*, nesuprañtamai kalbėti; *per me è à*, mán tai „paūkščių“ kalbā.

aràchide *dkt m* žemės riešutas; *bot* arāchis.

aragósta *dkt m* zool langūstas.

arància *dkt m* apelsinas; *a. rossa* raudonāsis apelsinas; *succo d'a.* apelsinų sūltys *pl*; ♦ *pelle a buccia d'a.* „apelsino žievės“ óda.

aranciàta *dkt m* **1.** (*spremuta*) (šviežiaĩ spaustų) apelsinų sūltys *pl*; **2.** (*bibita*) apelsininis gėrimas, oranžadas.

aràncio *dkt v* **1.** (*l'albero*) apelsinmedis, apelsinas; **2.** (*il frutto*) ⇒ **arància**.

arancione **1.** *bdv* oranžinės spalvės, oranžinis; **2.** *dkt v* oranžinė spalvā.

aràre *vksm* árti.

aràtro *dkt v* plūgas.

aratūra *dkt m* arimas.

aràzzo *dkt v* gobelėnas.

arbitràggio *dkt v* teisėjāvimas.

arbitràre *vksm* (*àr-*) **1.** *sport* teisėjāuti; *a. una partita di calcio* teisėjāuti fūbolo rungtynėse; **2.** *dir* spręsti giñčā; būti arbitrū.

arbitrariaménte *prv* savavāliškaĩ; nepagrįstaĩ.

arbitrarietā *dkt m* savavališkūmas; (*infondatezza*) nepagrįstūmas.

arbitràrio, -a *bdv* savavāliškas; (*non fondato*) nepagrįstas.

arbitràto *dkt v* *dir* arbitražas.

arbitrio *dkt v* **1.** *libero a.* laisvā valiā; **2.** (*abuso*) savivalė; *commettere un a.* savavaliāuti.

àrbítro *dkt v* **1.** *sport* teisėjas; **2.** *dir* arbitras; **3.** *fig* autoritėtas.

arbùsto *dkt v* krūmas.

àrca *dkt m*; *a. di Noè* Nōjaus laĩvas.

arcàic||o, -a *bdv* archājiškas; senóviškas; *geol era* ~a archājinė erā.

arcaismo *dkt v* ling archaizmas.

arcàngelo *dkt v* rel arkàngelas.

arcàt||a *dkt m* **1.** (*singolo arco*) árka; (*serie di archi*; *t.p. dgs* ~e) arkadā; **2.** *anat a. sopracciliare* antakio laĩkas.

archeologia *dkt m* archeològija.

archeològi||co, -a *bdv* archeològinis; archeològijos; *reperto a.* archeològinis radinỹs; *scavi* ~ci archeològinis kasinėjimai.

archeòlogo, -a (*v dgs* -gi/-ghi) *dkt v/m* archeològas -ė.

archétto *dkt v* (*di violino e sim.*) strýkas.

architettàre *vksm* (*-tét-*) (slaptāĩ) organizuoti; (su)reĩgti; *a. una truffa* (su)rėgzti afėrā.

architétto *dkt v* architėktas -ė.

architettònico, -a *bdv* architėktūros; architėktūrinis; *stile a.* architėktūros stilius.

architettùra *dkt m* **1.** architėktūrā; *a. contemporanea (rinascimentale)* šiuolaikinė (Renesāns) architėktūrā; **2.** *fig* sándara, struktūrā.

architràve *dkt v* archit architektāvas.

archiviàre *vksm* (*-chi-*) **1.** (*collocare in archivio*) pėrduoti ĩ archyvā; kaũpti; *dir a. un processo* nutrāukti bỹlā; **2.** *fig* (lėisti sáu) pamĩršti.

archivio *dkt v* archyvās.

archivista *dkt v/m* archyvāras -ė, archyvīninkas -ė; archyvistas -ė.

arci- priešdėlis: *reiskia* žodžiu nusakyto požymio didžiausią laipsnį, viršenybę, svarbą, pvz., arcivėscovo, arcidiacono, arcinóto, arcirico.

arciére -a *dkt v/m* sport, stor laĩkininkas -ė.

arcigno, -a *bdv* rūstūs; atšiaurūs.

arcipélago *dkt v* salynas.

arcivėscovo *dkt v* arkivýskupas.

àr||co *dkt v* **1.** (*arma*) laĩkas; *tiro con l'à.* šaudymas iš laĩko; *téndere l'à.* ĩtempti / suleĩkti laĩkā; ♦ *ad à.* leĩktas agg; **2.** *archit* árka; (*volta ad arco*) skliaũtas; *à. di trionfo* triũmo árka; *à. a sesto acuto* smailioji árka; **3.** *fig* *à. voltaico* Vòlto laĩkas; **4.** *geom* laĩkas; *à. di cerchio* apskritimo laĩkas; **5.** *mus* strýkas; *quartetto d'~chi* stýginių kvartėtas; *strumenti ad à.* stýginiai instrumėntai; **6.** *fig* (*t.p. à. di tempo*) laĩko tārpa; *nell'à. di un anno* pėr metũs.

arcobaléno *dkt v* vaivorykstė, laũmės júosta.

arcuàre *vksm* (*àr-*) leĩkti (lankũ).

ardént||e *bdv* **1.** dėgantis; (*rovente*) dėginantis; (*molto caldo*) labai kárštas, kaitrũs; *un pomeriggio a.* kaitrĩ pėpietė; *tizzoni* ~i žarijos; dėgančios málkos; **2.** *fig* dėginantis; aistringas; *passione a.* dėginanti aistrā; **3.** *càmera a.* šarvójoimo sālė.

àrd||ere* *vksm* **1.** *tr* (su)dėginti, išdėginti; *legna da à.* málkos *pl*; **2.** *tr* *fig* (*inaridire*) (iš)dėginti; **3.** *intr* [E] dėgti; liepsnóti; *il falò* ~e dėga laužas; **4.** *intr* (*essere molto caldo*) [E] dėgti; būti ĩkaĩtusiam; *à. di febbre, à. per la febbre* dėgti nuò temperatūros; **5.** *intr* *fig* [E] dėgti; liepsnóti; *à. d'amore* dėgti mėile; *à. di odio* liepsnóti neapýkanta.

ardésia *dkt m* šiferis.

ardiménto *dkt v* narsā, narsūmas.

ard||ire *vksm* [A] (*-isc-*) **1.** (iš)drĩsti; *non ha ~ito contestarmi* nedrĩšo prieštarāuti; **2.** *kaip* *dkt v*; *aver l'a. di far qcs* turėti drāšd̃s kā darýti.

ardit||o, -a *bdv* **1.** drāšũs, narsũs; *un'impresa* ~a drāšũs žýgis; *fig un esperimento a.* rizikingas bāndymas; *fig una teoria* ~a negirdėta / origi-

nalì teòrija; **2.** (*sfacciato*) begėdiškas; *parole ~e* begėdiški žodžiai.

ardóre *dkt v* **1.** kaitrà; karštis; **2.** *fig* (*passione*) geidulys; **3.** *fig* (*zelo*) užsidegimas, įkarštis.

arduò, -a *bdv* nelenėgvas, sudėtingas.

area *dkt m* **1.** plòtas; **à.** *di servizio* degalinė (*ppr. su paslaugomis*); **à.** *boschiva* miško plòtas; **à.** *fabbricabile* statybos paskirtiės sklėpas; **2.** (*zona; regione*) zonà, sritis -iės; rajònas; **à.** *depressa* atsilikęs rajònas; **3.** *geom* plòtas; **l'à.** *del cèrchio* apskritimo plòtas; **4.** *polit* politinės pàžiūros pl; **5.:** *sport* **à.** *di rigore* baudòs aikštelė.

aréna *dkt m* arenà; **l'a.** *di Verona* Verònos arenà; *fig l'a.* *politica* politinės kovòs arenà.

arenàrsi *vksm* (-rė-) **1.** užplaũkti ànt seklumòs; **2.** *fig* užstrigti.

arenile *dkt m* smėlėtas krañtas.

àrgano *dkt v* *tecn* suktùvas; gėrvė.

argentàto, -a *bdv* **1.** sidabrinis (*ir prk*); sidàbro spalvòs; **2.** (*placcato d'argento*) pasidabruòtas.

argénteo, -a *bdv* sidàbro spalvòs, sidabrinis.

argenteria *dkt m* stàlo sidàbras.

argentino, -a **1.** *bdv* Argentĩnos; argentiniėčiũ; argentiėtiškas; iš Argentĩnos; **2.** *dkt v/m* argentiėtiš -ė.

argénto *dkt v* **1.** sidàbras; **di a., in a.** sidàbro, sidabrinis *agg*; ♦ *nozze d'a.* sidabrinės vestuvės; *fam a. vivo* gývsidabris; *avere l'a. vivo addosso* judėti kaip gývsidabris; **2.** (*oggetto di argento*) sidàbro dirbinỹs; sidàbras; **3.** *sport* sidàbro medàlis.

argilla *dkt m* mólis; **di a.** mólinis *agg*, iš mólío.

argillòso, -a *bdv* molingas.

arginàre *vksm* (*àr-*) **1.:** *a. un fiume* sutvĩrtinti ùpės krantùs (*pylimais*); **2.** *fig* (*frenare*) (*pri-*) stabdyti; **a.** *l'inflazione* pristabdyti infliacijà.

àrgin||e *dkt v* **1.** dàmba; (*terrapieno*) pýlimas, sánkasa; *il fiume ha rotto gli ~i* ùpė pralàučė pýlimus; **2.** *fig* kliũtis -iės *femm*; *porre un à. a qcs* užkĩrsti kàm kėlià.

argomentàre *vksm* (-mén-) argumentuoti.

argométo *dkt v* **1.** (*questione*) temà; klàusimas; *a. di conversazione* pòkalbio temà; *un a. delicato* opùs klàusimas; *cambiare a.* pakeĩsti temà; *trattare un a.* aptarinėti klàusimà; **2.** (*prova*) argumėntas; įròdymas; *confutare un a.* paneĩgti argumėntà; *un a. che non regge* netvĩrtas įròdymas.

arguire *vksm* (-isc-) (*pa*)daryti išvadà.

argùto, -a *bdv* sąmojingas, šmaikštùs; *detto a.* sąmojingas pasàkymas.

argùzia *dkt m* **1.** (*l'esser arguto*) sąmojingumas, šmaikštumas; **2.** (*detto arguto*) sąmojis.

àr||ia *dkt m* **1.** óras; **à.** *fresca* (*condizionata, viziata / pesante / di chiuso*) gaivùs (kondicionùotas, tvankùs) óras; **all'à.** *aperta* grynamė orė; *cambiare l'à.* išvėdinti; *prendere a.* pakvėpuoti grýnu óru; *manca l'à.* čià óro trũksta; ♦ *a gambe all'à.* aukštýn kójomis; *pància all'à.* aukštėlninkas *agg*; *campato in à.* nesàmoningas; *andare all'à.* nueĩti vėjais; *cambiare a.* pakeĩsti àplinkà; *ho preso un colpo d'à.* manė pėrpūtė skeřsvėjis; *tira una brutta a.* pũčia negerĩ vėjai (*padėtis negerà*); *che à. tira?* kokiė vėjai pũčia? (*kokia padėtis?, kaip reikalai?*); **2.** *fig* (*aspetto*) vėido išraiška; *avere l'à.* atródyti; *ha l'à. di voler piòvere* panašũ, kàd lĩs; *non hai l'à. di divertirti* neatródo, kàd táu lĩnksmà; ♦ *darsi ~ie pũstis*; **3.** *mus* àrija; **4.:** ♦ *kaip jst à.!* nėšdinkis! (/ nėšdinkimėis! *ir pan.*).

aridità *dkt m* **1.** sausùmas; **2.** *fig* nejautrùmas; dvàsios menkùmas.

àrid||o, -a *bdv* **1.** saùsas; sausringas; *terreno à.* sausa žemė; *geogr clima à.* aridinis klimatas (*sausringas*); **2.** *fig* (*di qcn*) bejaùsmis; (*di qcs*) saùsas; nuobodùs; *~e cifre* plĩkĩ skaičiai.

arieggiàre *vksm* (-riėg-) (*aerare*) (iš)vėdinti.

ariėte *dkt v* **1.** (*montone*) àvinas; **2.** (*segno zodiacale*) àvinas (*zodiako ženklas*); **3.** *stor* mĩl tarànas, mĩrdaužỹs.

aringa *dkt m* sĩlkė; *a. affumicata* rūkỹta sĩlkė.

arióso, -a *bdv* erdvùs (iř šviesùs).

aristocràtico, -a **1.** *bdv* aristokràtijos, aristokràtų; aristokràtiškas; **2.** *dkt v/m* aristokràtas -ė.

aristocrazia *dkt m* aristokràtijà; didùomenė.

aritmética *dkt m* aritmėtika.

aritmético, -a *bdv* aritmėtikos; aritmėtinis.

arlecchino *dkt v* *flk* Arlekinas.

àrm||a (*dgs armi*) *dkt m* **1.** gĩnklas (*ir prk*); *chiarmata alle ~i* šaukimas ĩ kariùomenė; **à.** *da fuoco* (*biologica, nucleare*) šaunamàsis (biològinis, branduolinis) gĩnklas; *porto d'~i* leidimas nešiòtis gĩnklà; *~i di distruzione di massa* màsienio naikinimo gĩnklai; *fig l'à. dello sciòpero* streikas kaip gĩnklas; ♦ **à.** *bianca* šaltàs is gĩnklas; **à.** *doppio taglio* dviasmėnis gĩnklas (*gali praversti, arba pakenkti*); *alle prime ~i* nepritýręs *agg*; *sotto le ~i* tarnàujantis kariùomenėje; *deporre le ~i* ginklùs sudėti; **2.:** *l'À. (benemerita)* karabiniėriai *pl*.

armadiétto *dkt v* *dimin* spintėlė.

armadillo *dkt v* *zool* šarvuòtis.

armà||dio *dkt v* **1.** spĩnta; *a. a muro* (*a spècchio*) sĩeninė (veidrodinė) spĩnta; **2.** *fig fam* (*di qcn*) raumenỹ kaĩnas, rėmas *fam*.

armaiòlo, -a *dkt v/m* gĩnklininkas -ė.

armamentàrio *dkt v fig* arsenālas.

armamént||o *dkt v* 1. ginkluotē; *corsa agli ~i* ginklāvimosi varžībās *pl*; 2. (*l'armare*) apginklāvimas; (*l'armarsi*) apsiginklāvimas.

armàre *vksm* (ap)ginklūoti; *a. un esèrcito* ginklūoti kariuomenē; *a. una pistola* uztaisyti pistolēti.

► **armàrsi** *sng* apsiginklūoti; *fig a. di pazienza* apsišarvūoti kantrībe; ♦ *a. fino ai denti* apsiginklūoti iki dantū.

armàta *dkt m* ārmija (*ir prk*), kariuomenē; *fig l'a. dei senza lavoro* bedařbiu ārmija.

armàt||o, -a *bdv* 1. ginklūotas; apsiginklāvēs; *a. di fucile* sū šautuvu, apsiginklāvēs šautuvu; *rapina a mano ~a* ginklūotas apiplēšimas; *forze ~e* ginklūotosios pājēgos; 2.: *tecn cemento a. armuotasis* betonas.

armatóre *dkt v* laīvo (/ laivū) saviniņkas.

armatūra *dkt m* 1. šarvai *pl*; 2. *tecn* armatūrā.

armeggiare *vksm* [A] (-még-) 1. (*frugare*) raūstis; kuīsti(s); 2. (*sfaccendare*) dirbinēti; krapštītis.

arméno, -a 1. *bdv* Armēnijos; armēnu; armēniškas; īš Armēnijos; 2. *dkt v/m* armēnas -ē; 3. *dkt v* armēnu kalbā.

armeria *dkt m* (*magazzino*) giņklinē; (*negozio*) giņklū parduotūvē.

armistizio *dkt v* paliāubos *pl*.

armonia *dkt m* 1. dermē, darnā; harmōnija; *fig vivere in a. (con qcn)* idealiaī sutařti (*su kuo*), gvēnti dermējē; ♦ *in a. con qcs* pagal kā; 2. *mus* dermē; (*la scienza*) harmōnija.

armonica *dkt m* (*t.p. a. a bocca*) armonikēlē.

armonico, -a *bdv* darnūs; harmonīngas; *un fisico a. darni* figūrā.

armonioso, -a *bdv* darnūs, proporcingas; (*di musica*) harmonīngas.

armonizzare *vksm* 1. *fig* (su)dērinti; 2. *mus* harmonizūoti.

arnés||e *dkt v* 1. īrankis; reikmuō; *~i da giardino* sodo reikmenys; ♦ *fam male in a.* prastōs būklēs; 2. *fam* (*cosa*) dāiktas.

àrnia *dkt m* avilys.

aròm||a *dkt v* 1. aromātas; gardūs kvāpas; *l'a. del caffè* kavōs aromātas; 2. (*da cucina*) (*ppr. dgs ~i*) priēskonis.

aromaterapia *dkt m* aromaterāpija, kvapū terāpija.

aromàti||co, -a *bdv* aromātinis; aromātingas; *erbe ~che* aromātinēs žolēs; *vino a.* aromātingas vīnas.

aromatizzare *vksm* aromatizūoti, kvāpinti.

ārpa *dkt m* ārfa.

arpia *dkt m* mīt, *fig* hārpīja.

arpione *dkt v* harpūnas.

arrabattàrsi *vksm* sūktis; īš káilio nērtis.

arrabbiàr||si *vksm* (*con qcn*) supýkti (*ant ko*); (*molto*) īniršti, īsiūsti; *far ~e qcn* supýkdyti.

arrabbiàt||o, -a *bdv, dlv* 1. supýķes; pīktas; (*molto*) īniršes, īsiūtes; *essere a. con qcn* pýkti aīt kō; 2.: *caro a.* ītin brangūs; 3.: *gastr all'~a* sū āstriaīs priēskoniais, sū „*arrabbiata*“ pādažu.

arrabbiatùr||a *dkt m* pýktis; (su)pyķimas; *le ~e mi pàssano presto* mán pýktis greīt praeīna.

araffàre *vksm* grōbti, pasigrōbti; susigrōbti.

arrampicàrsi *vksm* (-rām-) 1. rōpštis, užsirōpšti; (*scalare*) (už)līpti, (už)kōpti; ♦ *a. sugli specchi, a. sui vetri* ≡ īrodinēti, kād jūoda yra bālta, o bālta – jūoda („*līpti veidrodžiais, stiklais*“); 2. (*di piante*) vyniōtis, vijōtis (*apie augalus*).

arrampicatóre, -trice *dkt v/m* lāpiotojas -a; *fig a. sociale* karjeristas -ē.

arrancàre *vksm* suņķiai eīti (/ līpti *ir pan.*), vīķtis; (*zoppicare*) raišūoti.

arrangiaménto *dkt v* *mus* aranžuotē.

arran||giàre *vksm* 1. šiaīp tāīp (su)taisyti; *fam ora ti ~gio io!* āš dabař tavē patvarkýsiu!; 2. *mus* aranžuoti.

► **arran||giàrsi** *sng* 1. īssiveřsti; susitvarkyti; *mi ~gio da solo* pāts susitvarkýsiu; *~giati!* pāts susitvarkýk!; žinōkis tū!; tāvo reīkalas!; 2. (*accordarsi*) susiderēti.

arrapàto, -a *bdv* *fam* geidulio āpimtas; lītišķai susijāudīņes.

arrecàre *vksm* (-ré-) atnēsti; *a. danni* (*a qc*) pakēņkti (*kam*), padarýti žalōs; *a. disagi* sukēlti nepatogūmų; *a. giòia* atnēsti džiaūgsmo.

arredaménto *dkt v* 1. apstātymas (baldais); *a. di interni* interjēro dizāinas; 2. (*i mobili*) baldai *pl*; apstātymas; *negòzio di a.* baldų salōnas.

arredàre *vksm* (-ré-) apstatyti baldais.

arredàto, -a *bdv, dlv* sū baldais, apstatýtas (baldais).

arredatóre, -trice *dkt v/m* (interjēro) dizāineris.

arrembànte *bdv* *fig* veržlus.

arrembàre *vksm* (-rém-) užpūlti (laīvā); abor-duoti.

arrembaggio *dkt v* laīvo užpuolīmas; abordāžas; ♦ *gettarsi all'a. di qcs* pūlti priē ko.

arréndarsi *vksm* 1. pasidúoti; 2. *fig* (*cedere*) nusilēisti; ♦ *a. all'evidenza* pripažīnti objektývia tiēšā.

arrendévole *bdv* nuolankūs, nuolaidūs.

arrendevolèzza *dkt m* nuolankūmas, nuolaidūmas.

arrestàre *vksm* (-rè-) 1. (*fermare*) (su)stabdýti; (su)laikýti; *a. un'emorragia* sulaikýti kraujāvi-

ma; **a. un processo** sustabdyti procesą; **sport a. il gioco** sustabdyti žaidimą; **2. (catturare)** suimti, areštuoti; sulaikyti.

► **arrestārsi** *sng*r sustoti.

arrestō dkt v 1. (*il fermare*) sustabdyti; (*il fermarsi*) sustojimas; **med a. cardiaco** širdies paralyžius; ♦ **battuta d'a.** pertrauka, veiklės nutraukimas; **2. (cattura)** suėmimas; areštas; **a. preventivo** kardomasis įkalinimas; **~i domiciliari** namų areštas sg; **in stato di a.** suimtas.

arretrāre *vk*sm (-ré-) **1. intr** [E] trauktis (atgal) (*ir prk*), atsitraukti; (*far un passo indietro*) pažengti atgal; **2. tr** (pa)traukti atgal.

arreatrātezza *dkt m* atsilikimas (*ypač prk*).

arreatrāt|o, -a 1. bdv (*nello spazio*) nę priekyje; nę priekinis, tolėsnis; **sport reparto a.** gynybinę grandis, gynyba; **2. bdv** (*nel tempo*) dār nepadarytas (/ neatliktas *ir pan.*); (*di pagamenti*) dār neapmokėtas; pradelstas; **corrispondenza ~a** dār neatsakyti laiška; **lavoro a.** (dār) nebaigtį darbai pl; **débiti ~i** įsiskolinimai; **ho del sonno a.** jau keliās naktis neišsimiegų; **3. bdv** (*economicamente e sim.*) atsilikęs, neišsivystęs, nepakaĩkamai išsivystęs; **un paese a.** atsilikusi šalis; **4. bdv** (*antiquato*) senoviškas; **5. dkt v** (*t.p. numero a.*) sėnas nūmeris (*žurnalo ir pan.*); **6. dkt v** (*ppr. dgs ~i*) nesumokėta sumā / dalis, nepriemoka sg; įsiskolinimas; **fig ha degli ~i con la giustizia** jis tūri problemų sū teisėsauga; teisėsauga sū juō tūri nesuvestų sąskaitų.

arricchimento *dkt v 1.* (*l'arricchirsi*) praturtėjimas; **2. (l'arricchire)** praturtinimas (*ir prk*); **3. chim** (pri)sódrinimas; **a. dell'urāno** urāno sódrinimas.

arricchire (-isc-) *vk*sm **1. tr** (pra)tuĩtinti; **2. tr fig** (iš)plėsti, (pra)tuĩtinti; papildyti; **a. lo spirito** lāvinti dvāsią; **a. il próprio italiano** plėsti sāvō itālų kalbōs žiniās; **a. un piatto (di sapore)** pagārdinti patiekalą; **3. tr chim** (pri)sódrinti; (pri)sóntinti; **4. intr** [E] (pra)turtėti.

► **arricchi|rsi** *sng*r (pra)turtėti, (pra)lōbti (*ir prk*); **a. a spese, a. alle spalle (di qcn)** praturtėti (*kieno*) sąskaita; **fig la nostra letteratura si è ~ta** mūsų literatūrā praturtėjo.

arricchito, -a 1. dkt v/m nuvorišas -ė, praturtėlis -ė; **2. bdv, dlv chim** prisódrintas.

arricciare *vk*sm **1. (i capelli)** (su)garbanoti; **2.: ♦ a. il naso** raukyti nosį.

arringa *dkt m 1. dir* advokāto (/ prokurōro *ir pan.*) kalbā (*teisme*); **l'a. della difesa** ginamōji kalbā; **2. fig** viešā kalbā; **fam** póstringavimas.

arringāre *vk*sm kreĩptis kalbā (*i kq*) (*norint su-*

jaudinti); **a. la folla** kũrstyti minią, įaudrinti minią.

arrischiare *vk*sm (-ri-) (iš)drĩsti; **a. una proposta** išdrĩsti kā pasiũlyti; **a. un sorpasso** rizikingai lenkti (automobilį).

► **arrisch|lārsi** *sng*r (*a far qcs*) (su)rizikuoti; **non mi ~io a rispondere** nerizikuosiu atsakyti, geriaũ nutylėsiu.

arrischiato, -a bdv rizikingas, pavojingas.

arriv|āre *vk*sm [E] (-ri-) **1. atvĩkti**; nusigāuti; (*a piedi*) atėiti; (*non a piedi*) atvaĩziuoti; **a. a destinazione** nuvĩkti; nueĩti; nuvaĩziuoti; **a. al traguardo** finišuoti; **a. da Roma** atvĩkti iš Rōmos; **sport a. primo** užimti pirmā vietā; finišuoti pirmām; **il treno ~a alle due** traukinys atvĩksta aĩtrā vālandā; **è ~ato il tecnico** atėjo mēistras; **è ~ata una lettera per te** tū atėjo laĩškas, gavaĩ laĩškā; **è ~ato l'inverno** atėjo žiemā; **a che pagina siamo ~ati?** iki kuriō puslapio skaĩtėme?, tiēs kuriuō puslapiu sustójome?; **come posso a. in stazione?** kāĩp mān nusigāuti iki stoties?; **è ~ata la rivista X?** ar gāvote žurnālā X?, ar išėjo žurnālās X?; ♦ **a. alla fine del mese** sudũrti galā sū galũ; **flk chi tardi ~a, male all'oggiā** kās pāskui sleĩka, likučiųs reĩka; **2. fig (raggiungere)** (pa)siekti; prieĩti; **a. (fino) al mare** siekti jūrā; tēstis iki jũros; **a. alle ginocchia** siekti keliũs; **a. ad una conclusione** prieĩti prieĩ išvados, padarĩti išvadā; **a. ad un accordo** pasiekti susitarimā; **a. ad una certa età** sulāukti senỹvo āmžiaus; **posso a. a dieci milioni** galiũ lėisti iki dēšimt milijonų; **il latte non ~a a dopodomani** pienas neišsilaĩkys iki porĩt; **il malato non ~era a domani** ligōnis neištemps iki rytójaus; **3. fig (a qcn)** prieĩti (*prie ko*); (*risalire a qcn*) susiekti (*kq*); **4. (affermarsi)** tāpti pripaĩžintam, pagarsėti; **5. (a far qcs): sono ~ato a dormire tre ore per notte** teĩka miegōti vōs tris vālandas nāktį; nāktį, būdavo, miegũ vōs tris vālandas; **è ~ata a dire che l'ho tradita** iki tō prieĩjo, kād apkāltino manē neištikimỹbe; **6. ⇒ riuscire.**

► **arriv|ārci** *ĩvdž 1.* (*raggiungere*) pasiekti; **2. fig** suprāsti; **non ci ~o** mān neĩna suprāsti, mān galvojē nėtelpa.

arrivāt|o, -a bdv, dlv 1. atvĩkęs -usi; **un nuovo a.** naujōkas; ♦ **kaip jst ben a.!** (~a!, ~i!) sveĩkas atvĩkęs! (sveikā -usi!, sveikĩ -ė!); **2. (affermato)** pripaĩžintas.

arrivederci *jst* iki (pasimātymo), viso gėro; **a. a domani** iki rytójaus.

arrivedér-la *jst* sudĩė(v), viso gėro; iki pasimātymo; laimingai.

arrivismo *dkt v* karjerizmas.

arrivista *dkt v/m* karjeristas -ė.

arriv||o *dkt v* **1.** atvykimas; atėjimas; atvažiavimas; *ora / orario di a.* atvykimo laikas; *tabellone degli ~i* atvykimo tvarkaraštis; *al mio a.* mán atvykus, mán atvykstant; *essere in a.* atvykti; *l'a. è previsto per le 10* numátoma atvykti (/ atskristi *ir pan.*) dešimta valandą; **2.** (*luogo di arrivo*) atvykimo vieta; *~i internazionali* tarptautinių atvykimų terminálas; **3.** (*merce*) (*ppr. dgs ~i*) nauja siuntà; naujos prekės *pl*; **4.** *sport* finišas.

arroccare *vksm* (-ròc-) (*negli scacchi*) rokiruoti.

► **arrocçarsi** *sng* **1.** įsitvirtinti; *fig a. sulle proprie posizioni* nesilėisti įtikinamam (/ perkaltbamam *ir pan.*); **2.:** *sport a. in difesa* užsidaryti gynyboje.

arrocço *dkt v* (*negli scacchi*) rokiruotė.

arrogante **1.** *bdv* arogantiškas, akiplėšiškas; pasi-pūtes; **2.** *dkt v/m* arogantas -ė, akiplėša *com.*

arroganza *dkt m* arogancija, akiplėšiškumas.

arrogarsi *vksm* (-rò-) prisiskirti, sau priskirti; *a. un diritto* prisiskirti teisę.

arrossamento *dkt v* paraudimas.

arross||äre *vksm* (-rós-) (pa)raušvinti; *il freddo ~a la pelle* óda rausta nuo šalčio.

► **arrossarsi** *sng* (pa)rausti.

arrossat||o, -a *bdv:* *occhi ~i* paraudusios ákys; (*dal pianto*) užverktos ákys.

arrossire *vksm* [E] (-isc-) (pa)rausti; nukaisti; *a. di vergogna* parausti / paraudonuoti iš gėdos; ♦ *far a.* sugėdinti.

arrostire *vksm* (-isc-) **1.** *tr* (iš)kėpti, kėpinti; (*to-stare*) (ap)skrūdinti; **2.** *intr* [E] (iš)kėpti.

► **arrostirsi** *sng* **1.** kėpti; **2.:** *fig a. al sole* kėpin-tis saulėje.

arròsto **1.** *dkt v* kepsnys; *a. di manzo* jáutienos kepsnys; ♦ *flk non c'è fumo senza a.* nėra dūmų bė ugniės; **2.** *bdv nkt* kėptas; pakeptas; **3.** *prv:* *fare qcs a.* kėpti ką, kėpinti ką.

arrotino, -a *dkt v/m* galástojas -a.

arrotolare *vksm* (-rò-) (su)sukti, (su)vynióti; *a. una cartina geografica (un tappeto)* susukti žemėlapi (kilimà).

arrotondare *vksm* (-tón-) **1.** (su)apvālinti; *fig a. un numero* suapvālinti skaičių; **2.:** *a. (lo sti-pendio)* prisidūrti prie atlyginimo.

► **arrotondarsi** *sng* **1.** (su)apvalėti; **2.** *fig (in-grassare)* papilnėti.

arrovellarsi *vksm* (-vèl-) sūkti (sáu) gálvą, láužyti gálvą.

arroventarsi *vksm* (-vén-) (i)kaisti (iki raudonùmo).

arroventato, -a *bdv* **1.** įkaitęs (iki raudonùmo); **2.** *fig* įkaitęs; ugningas, kárštas; *dibattito a.* ugningas ginčas.

arruffare *vksm* (pa)šiaušti; (su)vėlti, (su)taršyti; *a. il pelo* šiausti šeriūs; *fig* šiaustis, šeriūs statyti.

► **arruffarsi** *sng* pasišiaušti, šiaustis; susivėlti, vėltis; susitaršyti, taršyti.

arruffato, -a *bdv* pasišiaušęs; susivėlęs.

arruffianarsi *vksm* (*qcn*) įsigėrinti (*kam*).

arrugginire *vksm* [E] (-isc-) (su)rūdýti; (*solo un po'*) aprūdýti.

► **arruggini||rsi** *sng* **1.** (su)rūdýti; aprūdýti; **2.** *fig* netėkti geros fòrmos; (at)būkti; *la mia memòria si è ~ta* atmintis atbūko; *senza attivita fisica i muscoli si ~scono* glemba raumėnys nesportuojant; *il mio lituano si è un po' ~to* primiršau lietuvių kalbą.

arrugginito, -a *bdv, dlv* **1.** surūdijęs; aprūdijęs; **2.** *fig* prastós fòrmos; atbūkęs.

arruolamento *dkt v* (pri)ėmimas į káro tarnybą; (*ingaggio*) (pa)saūndymas.

arruolare *vksm* (-ruò-) (pri)įimti į kariuomenę (/ į káro tarnybą); (*ingaggiare*) (pa)samdyti.

► **arruolarsi** *sng* įstóti į kariuomenę.

arsenale *dkt v* **1.** arsenálas (*ir prk*); **2.** (*cantiere navale*) káro laivų statyklà.

arsénico *dkt v* *chim* arsėnas; (*come veleno*) arsėno nuodaĩ *pl*.

årso, -a *bdv, dlv* **1.** sudėgęs; **2.** (*inardito*) išdėgintas; pėrdžiūvęs.

arsura *dkt m* **1.** sausrà; kaitrà; **2.** (*sete*) dėginantis troškulys, (iš)troškimas.

årt||e *dkt m* **1.** mėnas; *à. antica* (*clássica, gòtica, moderna, astratta, orientale, popolare, sacra*) antikinis (klasikinis, gotikinis, modernusis, abstraktusis, Rytų, liáudies, bažnytinis) mėnas; *belle ~i* dailė *sg*; *~i figurative* vaizduojamoji dailė; *à. applicata* táikomoji dailė; *critico d'à.* menótyrininkas; *òpera d'à.* mėno kūrinyš; *stòria dell'à.* mėno istòrija; **2.** (*come disciplina*) menótyra; **3.** (*attività*) mėnas; (*creazione*) kūrýba; (*mestiere*) ámatas; *l'à. del fabbro* kalvystė; *l'à. di Raffaello* Rafaėlio kūrýba; *l'à. della seduzione* viliójimo mėnas; *l'à. dei suoni* garsų mėnas; *~i gráficas* gráfika *sg*, gráfikos mėnas *sg*; *~i mágiche* apžavaĩ, keraĩ; *~i marziali* kovós menai; *à. militare* karýba; *à. oratoria* kalbėjimo mėnas, iškalba; ♦ *ad à.* dirbtinaĩ; tám týčia; *con à.* mėniškai; daĩliai; *figlio d'à.* mėnininkas (iš *menininkų šeimos*), mėnininkų vaikas; *nome d'à.* pseudonimas (*aktorius, rašytojo ir pan.*); *in à.* "X" žinomas

pseudonimū „X“; (*fatto*) *a régola d'a.* puikūs, puikiai atliktas (/ padarytas *ir pan.*); *flk senz'a.* *né parte* nei ī tvorā nei ī miētā; **4.** (*capacità*) mokėjimas; (*maestria*) meistriškumas; *l'a. di ascoltare* mokėjimas išklausyti; **5.** *stor* gildija; korporacija.

artefatt||o, -a *bdv* nenatūralūs; dirbtinis; *gentilezza* ~a dirbtinis mandagumas.

artéface *dkt v/m* méistras -ė; kūrėjas -a; ♦ *flk ognuno è a. della propria fortuna* kiekvienas yrā savo laimės kálvis.

artéria *dkt m anat, fig* artėrija.

arteriosclerósi *dkt m nkt med* arteriosklerozė.

arteriós||o, -a *bdv* artėrinis; *pressione* ~a kraujospūdis.

ártico, -a *bdv* árktinis, Árkties; šiaurės; *geogr Circolo polare à.* Šiaurės poliārinis rātas; *geogr Mar glaciale à.* Árkties Vandenynas.

articolāre **I** *vksm* (-ti-) **1.** lankstýti (*per sgarį*); leñkti; **2.** (*pronunciare*) artikuliuoti; (iš)tariti; **3.** (*suddividere*) (su)skirstyti.

► **articol||ārsi** *sng* **1.** (*in qcs*) susidėti (iš *ko*), būti sudarytam; *l'opera si ~a in tre volumi* veikalą sudaro trys tōmai; **2.** *tecn* lankstýtis.

articolār||e **II** *bdv* sąnarių; *dolori* ~i sąnarių skausmas.

articolāt||o **I** **-a** **1.** *bdv* (*strutturato*) tvarkingai išplėtotas; aiškiōs sāndaros / struktūros; *monografia ~a in tre capitoli* monogrāfija susidedanti iš trijų skýrių; **2.** *tecn* šarnýrinis; lankstinis.

articolāt||o **II** **-a** *bdv*: *gram preposizione ~a* sampleikinis prielinksnis (*pvz.: allo, dagli, del, su*).

articolazióne *dkt m* **1.** *anat* sąnarýs; **2.** *ling* artikuliācija; **3.** *tecn* lañkstas; (*l'azione*) lañkstymas.

articol||o *dkt v* **1.** (*di giornale e sim.*) strāipsnis; (*di rivista scientifica*) mōkslinis strāipsnis; **a. di economia** strāipsnis ekonōmikos temā, ekonōmikos strāipsnis; ♦ **a. di fondo** vedamāsis strāipsnis; **2.** (*merce*) prėkė; reikmuō; ~i *sportivi* (*di lusso*) spōrto (prabangōs) prėkės; ~i *da cucina* (*di cartoleria*) virtuvės (rāštinės) reikmenys; **un a. molto richiesto** prėkė, tūrinti labāi gērā pāklausą; **3.** *dir* strāipsnis; pūntas; *secondo l'a. / l'art. 15* pagal 15 strāipsnį / str.; **4.** *gram* artikelis; **a. (in)determinativo** (ne)žymimāsis artikelis.

artificiāle *bdv* dirbtinis; *lago / bacino a.* vandeñs telkinýs; tvenkinýs; *satellite a.* dirbtinis palydōvas; *seta a.* dirbtinis šilkas; *inf intelligenza a.* dirbtinis intelktas; *med fecondazione a.* dirb-

tinis apvaisinimas; *med respirazione a.* dirbtinis kvėpavimas.

artificialménte *prv* dirbtinaĩ; *il malato è tenuto in vita a.* tik aparātai palaiko ligōnio gyvýbę.

artificiēre *dkt v* sprogmenų specialistas; išminuotojas.

artificio *dkt v* **1.** gudrybė; *ricorrere a un a.* gudriai išsisukti; **2.:** *fuochi d'a.* fejervėrkai; **3.:** *con a.* dirbtinaĩ; pernelyg įmantriaĩ.

artigianāl||e *bdv* **1.** (*t.p. di produzione a.*) naminės / namų / amatinės gamýbos; namūdinis; *gelato a.* namų gamýbos ledaĩ; *prodotti ~i* amatiniñkų gaminiaĩ; rañkų darbo gaminiaĩ; *ordigno di fabbricazione a.* savadarbis sprogmuō; **2.:** *consorzio a.* amatiniñkų bendrijā.

artigianalménte *prv*: *prodotto a.* namų gamýbos.

artigianàto *dkt v* namūdės prāmonė / gamýba; rañkų darbai *pl*; amatininkystė; *mostra dell'a.* amatiniñkų gaminių parodā.

artigiano, -a **1.** *dkt v/m* amatiniñkas -ė; (*piccolo imprenditore*) smūklus veřslininkas; **2.** *bdv* ⇒ **artigianāle.**

artilgiāre *vksm* (pa)griėbti nagaĩs.

artilgiēre *dkt v mil* artileristas.

artilglieria *dkt m* artilėrija; **a. pesante** sunkiōji artilėrija; *pezzo d'a.* artilėrijos pabūklas.

arti||glio *dkt v* nāgas (*ir prk*); *con gli ~gli* (sū) nagaĩs; ♦ *cadere / finire negli ~gli* (*di qcn*) pakliūti į (*kieno*) nagūs.

artista *dkt v/m* **1.** mėnininkas -ė; daīlininkas -ė; **2.** (*di spettacolo*) artistas -ė; **a. lirico** (*circense*) ōperos (cīrko) artistas; **3.** *fig* méistras.

artistic||o, -a *bdv* **1.** mėno; mėninis; mėnų mokyklā; *ginnastica ~a* mėninė gimnāstika; *pattinaggio a.* dailūsis čiuožimas; **2.** (*pregevole*) mėniškas; artištiškas.

àrt||o *dkt v* galūnė (*ranka, koja, letena*); ~i *inferiori* (*superiori*) apatinės (viršutinės) galūnės.

artrite *dkt m med* artritas, sąnarių uždegimas.

artrósi *dkt m nkt med* artrōzė.

aržigògolo *dkt v* vingrybė.

aržigogolàto, -a *bdv* painūs; vingrūs, įmantrūs.

aržillo, -a *bdv* gývas, žvitrūs.

asbèsto *dkt v min* āsbestas.

ascèlla *dkt m* pažastis -iēs.

ascendénte **1.** *bdv* kylantis; *gram dittongo a.* tvirtagālis dvibalsis; *mus scala a.* gamā aukštýn; **2.** *dkt v* (*in astrologia*) ascendeñto ženklas; ♦ *avere a.* (*su qcn*) turėti įtakos (*kam*).

ascensióne *dkt m* **1.** kopimas; **2.** *rel* (Křstaus) žengimas dangūn / į dañgų; (*la festività*) Šeštinė *pl*.

ascensóre *dkt v* liftas; **andare in a., prendere l'a.** važiuoti liftù; **chiamare l'a.** iškviesti liftà; **ri-manere bloccato in a.** užstrigti liftè.

ascésa *dkt m* **1.** lipimas; kopimas; **2. fig** kilimas; **in a.** kylantis; áugantis, didėjantis; ♦ **a. al tro-no** įžengimas / atėjimas į sósą

ascéssó *dkt v med* pūlinys, abscesas.

ascéta *dkt v* askėtas.

àscia *dkt m* kirvis.

ascíssa *dkt m mat* abscisė.

asciugabiancheria *dkt v nkt* skalbinių džiovintūvas.

asciugacapélli *dkt v nkt* plaukų džiovintūvas.

asciugamàno *dkt v* raikšluostis.

asciugàre *vksm* **1. tr** (iš) džiovinti; (*con un panno e sim.*) (nu)šluostyti; iššluostyti; **a. i capelli** išdžiovinti plaukus; **a. i piatti (il pavimento)** iššluostyti indus (grindis); **a. le lacrime** nušluostyti ašaras; **2. intr** [E] (iš) džiūti; **mettere i panni ad a.** išdžiau styti / padžiau(sty)ti skalbinius; **3. ⇒ prosciugàre.**

► **asciugàrsi** *sng* **1. tr** išs džiovinti, džiovintis; (*con un panno e sim.*) nusišluostyti, šluostytis; **a. i capelli** išs džiovinti plaukus; **a. il sudore** nusišluostyti prakaitą; **2. intr** (iš) džiūti.

asciùtt||o, -a *bdv, dlv* **1.** išdžiūvęs; sausas; **la biancheria è già ~a** baltiniai jau išdžiūvo / jau sausí; ♦ **all'a.** kuř sausa, kuř nelýja; **pasta ~a** makaronai *pl* (*ne sultinyje*); (**rimanere**) **a bocca ~a** (palikti) kaip mûsė kandęs; **2. fig (secco)** sausas; **3.: vino a.** sausas výnas; **4.: fisico a.** atlietška figūrà.

ascolt||àre *vksm (-scól-)* **1. (qc)** pa(si) klausyti (*ko*), klausyti(s); (*fin in fondo*) išklausyti; **a. la ràdio (una canzone, musica)** klausyti(s) ràdijo (dainos, muzikos); **a. la messa** dalyvauti mišiosė; **2. (dare ascolto) (qc)** (pa) klausyti (*ko*); **non a. i buoni consigli** neklausyti gerų patarimų; **a. i genitori** klausyti tėvų; ~a! (pa) klausyk!; **3. (esaudire)** išklausyti; **4. (interrogare)** apklausti.

ascoltatóre, -trice *dkt v/m* klausytojas -a.

ascólto *dkt v* **1.** klausymas(is); **dare a.** kreipti dėmesį; **essere in a., stare in a.** klausyti(s); **métersi in a.** pradėti klausytis (*ppr. laidos*); **prestare a.** įsiklausyti; **2. (t.p. índice di a.)** (televizijos laidos) reitingas.

asfaltàre *vksm* (iš) asfaltuoti.

asfaltàt||o, -a *bdv, dlv* (iš) asfaltuotas; **strada non ~a** neasfaltuotas kėlias, grūntkelis.

asfàlto *dkt v* asfáltas.

asfissia *dkt m med* uždušimas, asfiksija; **morire di a.** uždušti.

asfissianti *bdv* **1.: gas a.** trōškiosios dūjos *pl*; **2.: fig caldo a.** troškūs karštis.

asfissiare *vksm (-sfis-)* **1. tr** (už) dusinti; **2. fig tr** (*infastidire*) kvārsinti; **3. intr** [E] (už) dūsti.

asiàtico, -a **1. bdv** Ázijos, azijiečių; azijietiškas; iš Ázijos; **2. dkt v/m** azijietis -ė.

asilo *dkt v* **1. (t.p. a. infantile)** vaikų daržėlis; **a. nido** lopšėlis; **2. (riparo)** prieglobstis; prieglauda; **a. politico** politinis prieglobstis; **cercare a.** ieškoti prieglobsčio; **trovare a.** surasti prieglobstį, prisiglausti; **3. (per anziani e sim.)** prieglauda.

asimmetria *dkt m* asimėtrija.

asimétrico, -a *bdv* asimėtriškas, asimėtrinis; bė simėtrijos.

àsino, -a *dkt v/m* **1.** āsilas -ė; ♦ **qui casca l'à.** štai kuř sunkumas; **à. di Buridano** „Buridāno āsilas“ (*sakoma apie neapsisprendžiantį*); **2. fig (t.p. pezzo d'à.)** āsilas, žioplės dáiktas; **fam fare l'à.** kvailioti; **3.: tecn a dorso d'à., a schiena d'à.** (*apie kelią*) išgaubto prōfilio.

àsma *dkt v/m med* astmā; dusulýs.

asmàtic||o, -a *bdv* **1.: attacco a.** āstmos priėpuolis; **tósse ~a** astminis kosulýs; **2. dkt v/m** āstmininkas, astmātikas

asociàle *bdv* nesocialūs; asocialūs.

àsola *dkt m* āsà, kilpėlė (sāgai).

aspàrago (*dgs -gi*) *dkt v bot* šparāgas.

aspèrgere* *vksm* (ap) šlakstyti.

aspersòrio *dkt v* šlakstytuvas.

asperit||à *dkt m nkt* **1.** nelygumas; **2. fig: le ~à della vita** gyvėnimo sunkūmai.

aspett||àre *vksm (-spèt-)* **1. (qc)** láukti (*ko*), paláukti; **a. l'autobus (l'ascensore, una lettera, un ospite, notizie, l'occasione giusta, Natale)** láukti autobūso (līfto, lāiško, svėčio, žinių, tinkamōs prōgos, Kalėdų); **a. un minuto / un secondo / un momento / un attimo** lūktelėti; **fare a.** priversti láukti; **a. alzato** láukti (*grįžtančio*), neįnant gułti; **a. che smetta di piòvere** láukti, kōl liaūsis lýti; **ci ~a una giornata dura** mūšų láukia sunki diená; **che cosa ~i?** kō láuki?; ~a! paláukti; ~ami! paláuik manėš!; ♦ **a. un bambino** láuktis (kūdikio); ~a e spera! pasvajók!; **flk chi la fa l'~i** kaip šaūksi, taip iř atsiliėps; **2. (a far qcs)** neskubėti (*ką daryti*); **a. a trarre conclusioni** neskubėti darýti išvadas; **a. a telefonare** neskaĩbinti iřkaĩr; **hai ~ato troppo a deciderti** pėĩ ilgāĩ neapsisprėndei.

► **aspett||àrsi** *sng* (*qcs*) tikėtis (*ko*); **dobbiamo ~arci il peggior** tūrime tikėtis blogiāusio; **me lo ~avo** taip iř galvójau, taip iř maniaũ; **questo da te non me l'~avo** iš tavėš tō nesitikėjau; **non**

- posso ~armi molto da loro* negaliù daūg kō tikētis iš jū; *mi ~o che ci pensi tu* tikiūosi, tū tuō pasirūpinsi; *quando meno te l'~i* kai ma-žiausia tō tikiesi.
- aspettare**||a dkt m 1. tai, kō laukiama; lūkestis; *deludere le ~e* nepatėisinti vilčių; *superare le ~e, essere superiore alle ~e* pranokti lūkesčius; 2. *dir (congedo)* atostogos pl (ppr. *nemokamos, suteiktos dėl ypatingų priežasčių*); a. *per malattia* atostogos dėl ligos, nedarbingumo atostogos; *mettersi in a.* ≡ išeiti nemokamų atostogų; 3.: *econ ~e di mercato* rinkos prognozė sg.
- aspetto** I dkt v laukimas; *sala d'a.* laukiamasis; (*in stazione e sim.*) laukiamoji salė.
- aspett**||o II dkt v 1. išvaizda, išorė; *di bell'a.* gražios išvaizdos; *avere un brutto (bell')a.* nekaip (gerai) atrodyti; *avere un a. strano* keista atrodyti; *giudicare dall'a.* spręsti iš išorės; 2. *fig* aspėktas; atžvilgis, pžiūris; *gli ~i di una questione* kląusimo aspėktai; *sotto ogni a., sotto tutti gli ~i* visais pžiūriais; *per certi ~i* kai kuriais atžvilgiais; 3. *ling* veikslas.
- aspide** dkt v zool aspidas, aspidas.
- aspirante** dkt v/m pretendeintas -ė; kandidatās -ė; a. *al titolo* pretendeintas į čempionūs; *un a. dottore* žmogus, norintis tapti gydytoju; žmogus, siekiantis gydytojo kvalifikacijos.
- aspirapolvere** dkt v nkt dulkų siurblys; *passare l'a.* valyti / siurbti dulkių siurbliu.
- aspirare** vksm (-spi-) 1. *tr (inspirare)* įkvėpti; įtraukti; 2. *tr (di, con macchinari)* (i)siurbti; išsiurbti; 3. *intr [A]* (a qcs, a far qcs) siekti (ko, ką daryti), traukti; a. *alla promozione / a essere promosso* siekti būti paaukštintam; a. *alla mano* (di qcn) siekti (kieno) rankos; a. *agli onori* traukti garbės.
- aspiratore** dkt v 1. ⇒ *aspirapolvere*; 2. *tecn* aspiratorius.
- aspirazion**||e dkt m 1. *tecn (l'aspirare)* (i)siurbimas; išsiurbimas; aspiracija; 2. (*ambizione*) siekimas, troškimas; siekis; aspiracija; *la mia massima a.* kō labiausiai traukstu; *senza ~i* bė siekimų.
- aspirina** dkt m farm aspirinas.
- asportare** vksm (-spòr-) 1. iš(si)nešti, iš(si)vėžti; a. *due pizze* išsinešti dvį picas; 2. *med* pašalinti; išpjauti; a. *un tumore* išpjauti naviką.
- asporto** dkt v: *pizza da a.* picą išsineštinaį.
- asprézz**||a dkt m 1. (*di sapore*) rūgštumas; aitrumas; 2.: *l'a. del clima* klimato atšiaurumas; 3. (*irregolarità*) nelygumas; šiurkštumas; 4. *fig* (durezza) griežtumas, 5.: *fig le ~e della vita* gyvenimo sunkumai.
- àspr**||o, -a bdv 1. rūgštus; gaižus; 2.: *clima a.* atšiaurus klimatas; 3. (*irregolare*) nelégus; šiurkštus; *lineamenti ~i* šiurkštūs vėdo bruožai; 4. *fig (duro)* griežtas; skaudus; (*sgarato*) šiurkštus; *un a. combattimento* žiauri kovą.
- assagg**||iàre vksm (-sàg-) (pa)ragauti; *~ia se va bene di sale* paragauk, ar užtenka druskos.
- assaggiò** dkt v degustacinė porcija.
- assaggio** dkt v 1. (pa)ragavimas; (*cosa assaggiata*) tai, ką ragaujama; *prendo solo un a.* aš tik paragąsiu; 2.: ♦ *dare un a. (di qcs)* pademonstruoti (ką).
- assai** prv labai; daug; a. *interessante* labai įdomų; a. *più giovane* daug jaunesnis; a. *tardi* labai vėlai; *guadagnare a.* daug uždirbti; *mi piace a.* man visai / labai patinka.
- assall**||ire* vksm 1. užpūlti; *è stato ~ito sotto casa* jį užpuolė prie namų; 2. *fig* staigà apiūnti; užplūsti.
- assaltóre, -trice** dkt v/m užpuolikas -ė.
- assaltare** vksm šturmuoti; (už)pūlti, smogti; a. *una banca* apiplėšti banką; *fig a. la biglietteria* (api)pūlti bilietų kasą.
- assalto** dkt v (už)puolimas; štuřmas; a. *a una banca* banko apiplėšimas; *prendere d'a.* šturmuoti, paimti šturmų; *fig* apspūsti; (už)pūlti; *fig prendere d'a. un negozio* vėřztis į parduotuvę; *mil truppe d'a.* šturmavimo būrys sg; ♦ *d'a.* vėřžlus agg, energingas agg.
- assaporare** vksm (-pó-) gardžiūotis (*kuo*) (*ir prk*), mėgautis; *fig a. la vendetta* gardžiūotis kerštu.
- assassinare** vksm (-si-) (nu)žudyti (*planuotai ir smurtu*).
- assassinio** (dgs -nii-/ni) dkt v žmogžudystė, nužudymas; *commettere un a.* padaryti / įvykdyti žmogžudystę, nužudyti.
- assassin**||o, -a 1. dkt v/m žudikas -ė; *scoprire l'a.* išaiškinti žudiką; 2. bdv žudikiškas; *fig sguardo a.* žudikiškas žvilgsnis.
- asse I** dkt m 1. lentà; *à. da stiro* lėgimimo lentà; *sport a. d'equilibrio* būomas; 2. (*tagliere*) pjautymo lentà; 3. (*del WC*) klozetò sėdynė.
- asse II** dkt v 1. ašis -iės; *à. terrestre* žemės ašis; *mat a. delle ascisse (delle ordinate)* abscisių (ordināčių) ašis; 2. *tecn* ašis -iės; (*albero*) vėlenas.
- assecondare** vksm (-cón-) 1. ténkinti; a. *i desideri di qcn, a. qcn nei suoi desideri* ténkinti kienò nòrus; 2. (*appoggiare*) palaikyti.
- assedia**||re vksm (-sé-) 1. apgūlti, apsupti, ap-

siaūsti (*miestą, priešą ir pan.*); **2.** fig apspīsti, apspūti; *l'attore è ~to dai fan* aktorį apspīto jō gerbėjai.

assédio *dkt v* apgultis -iēs *femm*, apsuptis -iēs *femm*; *fig l'a. dei giornalisti* žurnalistų apsuptis.

assegnamento *dkt v*: *fare a. (su qc)* pasikliauti (*kuo*).

assegnare *vksm (-sė-)* **1.** (*affidare*) pavēsti; užduoti; *a. i compiti per casa* užduoti namų dárbus; *a. la gestione della corrispondenza* pavēsti tvarkyti susirašinėjimą; **2.** (*destinare e sim.*) (pa)skirti; (pa)skirstyti; (*concedere*) suteikti; *a. un operai a un reparto* paskirti darbininką į cėchą; *a. un premio (a qcn)* apdovanoti (*ką*), paskirti (*kam*) prēmiją; *a. un sussidio (un lotto di terreno)* paskirti pašalpą (sklėpą); *a. i ruoli* paskirstyti vaidmenis.

assegnatario, -a *dkt v/m* gavėjas -a; (*chi rileva da altri*) pėrėmėjas -a.

assegnazione *dkt m* (pa)skyrimas; (pa)skirstymas; *a. ad altro incarico* paskyrimas į kitás päreigas; *a. di borse di studio* stipeñdijų paskirstymas; *a. di un alloggio* būsto suteikimas.

asségn||o *dkt v* **1.** čėkis; *a. in bianco (a vuoto)* neužpildytas (nepadengtas) čėkis; *libretto degli ~i* čėkių knygėlė; *incassare un a.* gauti (pīnigus) pagal čėkį; *girare (staccare) un a.* žirúoti (išrašyti) čėkį; **2.** (*sussidio*) pašalpą; išmoka (*ppr. išlaikymui*); *a. di maternità* motinystės pašalpą; **3.**: *a. di studio* stipeñdija.

assemblare *vksm (-sém-) tecn* (su)riñkti.

assembléa *dkt m* **1.** susirinkimas; asamblėja; *a. generale degli azionisti* visuotinis ákcininkų susirinkimas; *convocare un'a.* šaukti susirinkimą; **2.** (*le persone*) susirinkimo dalėvniai; *l'a. ha deciso di approvare la proposta* pėr susirinkimą nūtarta priimti pasiūlymą.

assembramento *dkt v* (žmonių) sámbūris.

assennato, -a *bdv* išmintingas, nuovokūs; (*giudizioso*) sąžiningas.

assénso *dkt v* pritarimas; sutikimas; *cenno d'a.* sutikimo ženklas; *dare il proprio a. (a qcs)* pritariti (*kam*), sutikti (*su kuo*); duoti savo sutikimą; ♦ *silenzio a.* neprieštaravimas reiškia sutikimą.

assent||arsi *vksm (-sén-)* neiti; nebūti; *a. dal lavoro* neiti į dárba; *mi ~o per qualche minuto* áš trumpám išeinu.

assént||e **1.** *bdv* nėsantis -i; neatvėkęs -usi; nedalyvaujantis -i; *essere a. da scuola* pralėisti pámokas; *è a. ingiustificato* neatėjo bė patėisinamos priežasties; *ieri ero a.* vākar nebuvaū;

2. *bdv* fig išsiblaškęs; užsisvajojęs; *con aria a.* abejūngai; **3.** *dkt v dgs*: ~i nėsantieji, neatėjusieji; tiē, kurių nērą; *segnare gli ~i* pažymėti, kās neatėjo (*į pamoką ir pan.*).

assenteismo *dkt v* (*al lavoro*) pravaikštą; dāžnas neatvykimas į dárba; (*a scuola*) pamokų praleidinėjimas.

assenteista *dkt v/m* pravaikštininkas -ė.

assénz||a *dkt m* **1.** nebuvimas; neatvykimas; (*da scuola*) paskaitōs praleidimas; (*dal lavoro*) pravaikštą; *in a. di qcn* nėsant kō; *in mia a.* manēs nėsant; *fare molte ~e* dažnai neiti į pámokas; *mi stupisce la sua a.* stebiuosi, kād jō nērą; **2.** (*mananza*) nebuvimas; (*carenza*) trūkumas; *in a. di qc* nėsant kō; *a. di peso* nesvarumas.

asserrire *vksm (-isc-)* (pa)tvirtinti, teigtį.

asserragliarsi *vksm* įsitvirtinti; užsibarikaduoti.

assertóre, -trice *dkt v/m* šalininkas -ė.

asservimento *dkt v* pavergimas.

asservire *vksm (-isc-)* pavegti.

assérto *dkt v* ⇒ **asserzione.**

asserzione *dkt m* teiginys.

assessóre *dkt v* miēsto (/ rajōno / apskrities *ir pan.*) valdybos narys -ė (*atsakingas už tam tikrą veiklos sritį*); *a. allo sport* savivaldybės Spporto skýriaus vadōvas.

assestamento *dkt v* **1.** sutvaikymas; *geol scossa di a.* pakartótinis (požeminis) smūgis; **2.** (*di un edificio*) nusėdimas.

assettare *vksm (-sè-)* **1.** (su)tvarkyti; *fig a. il bilancio* (su)tvarkyti balánsą; **2.**: *a. la mira* nusi-taikyti; *a. un pugno* taikliai treñkti (*kumščiu*).
► **assettarsi** *sng* (*di fundamenta e sim.*) nusėsti.

assetato, -a *bdv* (*di qcs*) ištroskęs (*ko*) (*ir prk*); *fig a. di sangue* fig ištroskęs / trókštantis kraūjo.

assetto *dkt v* **1.** tvarką; (*pianificazione*) planavimas; (*struttura*) struktūrą; *a. politico* politinė sánkloda; *dare un nuovo a. ad un'azienda* pėrtvarkyti įmonę; **2.**: ♦ *in a. di guerra* kovōs parengtyjė.

assicur||are *vksm (-cù-)* **1.** (pa)tikinti; *a. che andrà tutto bene* patikinti, kād viskas būs gerai; **2.** (*garantire*) laiduoti, užtikrinti; *a. il futuro ai propri figli* laiduoti áteitį savo vaikams; **3.** (*firmare*) (pri)tvirtinti; (*legare*) (pri)rišti; *a. un gancio alla porta* pritvirtinti káblį prie dūrų; **4.** (*con assicurazione*) (*contro qcs*) (ap)draūsti (*nuo ko*); *a. l'automobile contro il furto* apdraūsti automobilį nuō vagystės; **5.**: ♦ *a. qcn alla giustizia* išduoti ká teisėsaugai.

► **assicurarsi** *sng* **1.** (*verificare*) įsitikinti; *a. che la porta sia chiusa* įsitikinti, ar dūrys už-

rakintos; **2.** (*contro qcs*) apsidraūsti (*nuo ko*); **a. sulla vita** apsidraūsti gyvybę; **3.** (*ottenere*) užsitikrinti; gauti; **a. il terzo posto** užsitikrinti trečiąją vietą.

assicuràta *dkt m* įvertintasis ląiškas.

assicurativ||**o, -a** *bdv* draudimo; **agente** *a.* draudimo agentas; **pólizza** ~*a* draudimo pólisas.

assicuràto, -a **1.** *bdv, dlv* užtikrintas; *t.p.* ⇒ **assicuràre**; **2.** *dkt v/m* (*chi gode di assicurazione*) draudėjas -a, apdraustasis -oji.

assicura||**tóre, -trice** *dkt v/m* draudikas -ė; *kaip bdv compagnia* ~*trice* draudimo kompanija.

assicurazióne *dkt m* **1.** draudimas; **a. contro gli incendi** (*contro il furto, contro gli infortuni sul lavoro*) draudimas nuo ugniės (nuo vagysčių / vagių, nuo nelaimingų atsitikimų darbė); **a. sulla vita** gyvybės draudimas; **a. malattia** sveikatos draudimas; **compagnia di a.** draudimo kompanija; **prémio di a.** draudimo įmoka; **rata dell'a.** draudimo įmoka; *fam riscuotere l'a.* gauti draudimo įmoką; **2.:** ♦ **dare a.** garantuoti.

assideraménto *dkt v* sušalimas.

assideràt||**o, -a** *bdv* sušalęs; **mani** ~*e* sušalusios rankos; **morire a.** žūti nuo šalčio.

assiduaménte *prv* strėpiai.

assiduità *dkt m* stropumas; **con a.** strėpiai.

assidu||**o, -a** *bdv* **1.** (*di qcs*) atkaklūs, stropūs; (*regolare*) reguliarūs; **pioggia** ~*a* nesiliaujantis lietūs; **studio a.** atkaklūs mókymasis; **2.** (*di qcn*) stropūs, uolūs; (*per frequenza*) dažnas, nuolatinis; **òspite a.** dažnas svėčias.

assiéme **1.** *prv* sykiū, kartų; draugė; **stare / uscire a.** draugauti; **2. kaip prlk:** **a. a qc, a con qc** kartų su kuō; *t.p.* ⇒ **insiéme.**

assiepàrsi *vksm* (-*sié-*) spiēstis, apspīsti.

assillànte *bdv* įkyrūs; neduodantis ramybės; (*so-lo di qcs*) kamūojantis.

assillàre *vksm* (*qcn*) gráužti (*kq*); įkyrėti (*kam*); neduoti ramybės; **a. di richieste** kamuoti prāšymais, prašinėti; **non mi a.!** neįkyrėk (mán)!

assillo *dkt v* kankinantis / kamūojantis rūpestis.

assimilàre *vksm* (-*si-*) **1.** prilýginti; (*pa*)laikýti panašiū, supanašinti; **2. fisiol** asimiliuoti, pasisāvinti; **3. fig** įsisāvinti; išmókti.

assiòlo *dkt v* zool apuokėlis.

assióma *dkt v* filos aksiomà (*ir prk*).

assise *dkt m:* *dir corte d'a.* ≡ prisiekusiųjų teis-mas; asizas.

assisténte *dkt v/m* asisteñtas -ė; padėjęjas -a; (*vice*) pavaduotojas -a; **a. sociale** sociālinis -ė darbūotojas -a; **a. di volo** (*hostess*) stiuardėsė.

assistézza *dkt m* **1.** (*aiuto*) pagálba; (*sostegno*)

paramà; **a. legale** téisinė / juridinė pagálba; **a. médica, a. sanitària** medicininė pagálba; **a. sociale** sociālinė rūpyba; **a. tècnica** tèchninė pagálba; **prestare a.** pagėlbėti; **2.** (*servizio e sim.*) paslauga; aptarnāvimas; **a. clienti** klientų aptarnāvimas; **3.** (*cura*) priežiūra; (*degli infermi*) slauga.

assistenziale *bdv* (sociālinės) šalpės / rūpybos; **ente a.** sociālinės rūpybos įstaiga.

assistere* *vksm* **1. tr** (*qcn*) padėti (*kam*); (*soc-correre*) pagėlbėti (*kam*); (*accudire qcn*) slaugyti (*kq*); **a. legalmente** konsultuoti juridiniais klāusimais; *fig la fortuna ci* ~*e* mums šypsosi lāimė; ♦ (*che*) **Dio ti** ~*a!* tepādėda táu Diē vas!; **2. intr** [*A*] (*partecipare*) dalyvauti; (*essere presente*) būti; (*vedere*) (*pa*)matyti; (*guardare*) žiūrėti; **a. ad un concerto** klāusytis koncèrto; **a. alle lezioni** dalyvauti pamokosė; **a. ad un incidente** būti avārijos liudininku; **a. ad uno spettacolo** žiūrėti spektaklį.

assistito, -a *dkt v/m* interesāntas -ė; klientas -ė. **asso** *dkt v* **1.** tūzas; **a. di picche** vynų tūzas; ♦ **avere un a. nella mánica** turėti (atsarginį) kőzirį; **2. fig** āsas -ė; **a. del volante** lenktynių āsas; **3.:** ♦ **piantare in a.** ≡ palikti kvailio vietoje.

associàre *vksm* (-*sò-*) **1.** (*unire*) (*su*)jūngti; **2. fig** (*su*)sieti; asocijūoti; **3.** (*rendere qcn socio*) priimti (*kq*) nariū (/ pārtneriū *ir pan.*).

► **associàrsi** *sgr* **1.** jūngtis, prisijūngti; susidėti; **2. fig** sietis; asocijūotis; **3.** (*diventare socio*) įstóti; tapti nariū (/ pārtneriū *ir pan.*); prisijūngti; **4. fig:** **a. al dolore di qcn** nuoširdžiaĩ kā užjausti; **a. alla giòia di qcn** dalýtis / dalintis sū kuō džiaugsmū; **a. all'opinione di qcn** pritařti kienő nuómonei.

associaziónne *dkt m* **1.** (*l'unirsi*) susiviēnijimas; **quota di a.** narýstės mőkestis; *dir a. a / per delinquere* nusikalstamas susiviēnijimas; ♦ **in a. con qc** kartū sū kuō; **2.** (*società e sim.*) draugijà, asociācija; organizācija; **a. benéfica** labdarės organizācija; **a. sportiva** (*studentesca*) spòrto (studenų) draugijà; **3. fig** asociācija; **a. di idee** minčij asociācija.

assodàre *vksm* (-*sò-*) (iš)āiškinti; nustatýti.

assodàto, -a *bdv, dlv:* **dare per a.** laikyti āiškiu dalykū; **risulta a. che...** nustatýta, kàd...

assoggettàre *vksm* (-*gét-*) pavėrgti (*ir prk*); *fig a. a un lavoro* priversti priē darbo.

assolàto, -a *bdv* nušviestas sáulės; pō sáule.

assoldàre *vksm* (-*sòl-*) (*pa*)samdýti, pasisamdýti; **a. un sicàrio** pasisamdýti žudiką.

assólo *dkt v* mus sòlo *inv.*

assòlto, -a *bdv, dlv* ištėisintas.

assolutaménte *prv* 1. (*del tutto*) visái, visiškai; absoliučiai; *hai a. ragione* tū visiškai teisūs; *a. no* jókiu būdū; visái nē; *è a. impossibile* taĩ absoliučiai neįmanoma; 2. (*ad ogni costo*) būtinai, žūtūt; *devo a. parlarti* aš būtinai turiu sū tavimi pasikalbėti.

assolutismo *dkt v* absoliutišmas.

assolūt||o, -a *bdv* absoliutūs; visiškas; absoliuti-nis; *campione a.* absoliutūs čempionas; *maggioranza ~a* absoliuti daugumà; *monarchia ~a* absoliutinė monarhija; *padronanza ~a del lituano* tóbulas lietuvių kalbės mokėjimas; *potere a.* absoliuti valdžią; *silénzio a.* visiška / absoliuti tylà; *ho a. bisogno (di far qcs)* mán būtina (*ką daryti*), aš būtinai turiu (*ką daryti*); ♦ *in a.* neabejotinai.

assolutòri||o, -a *bdv dir:* *sentenza ~a* ištėisina-masis nuosprendis.

assoluzióne *dkt m* 1. *dir* ištėisinimas; 2. *rel* núdo-dėmių atleidimas.

assòlvere* *vksm* 1. atlikti; (i)výkdyti; *a. un dove-re (t.p. intr a. a un dovere)* atlikti užduotį; *a. un incàrico* įvýkdyti užduotį; 2. *dir* ištėisinti; 3. *rel (qcn)* atlėisti (*kam*) nūdėmes.

assomi||gliàre *vksm (-mì-)* (*a qcn*) būti panašiam (*i kq*), panėšėti; *~gli a tua madre* tū panaši ĩ sàvo mótina.

assommàre *vksm (-sóm-)* 1. *tr* turėti (*tam tikras savybes*); *a. (in sé) molte qualità* turėti daug gerų savybių; 2. *intr* [E] (*ammontare*) siekti (*kokią sumą*).

assonànza *dkt m* ling asonansas.

assonnàt||o, -a *bdv* mieguistas; apsnūdęs (*ir prk*); *occhi ~i* apsiplašusios akys.

assop||irsi *vksm (-isc-)* 1. užsnūsti; *mi ero ~ito* buvaũ užsnūdęs; 2. *fig* (nu)maĩsti.

assorbénte 1. *dkt m* higiėninis pakėtas; *a. inter-no* tampònas; 2. *bdv:* *carta a.* sugeriamasis pò-pierius.

assorb||ire *vksm (-sòr-)* 1. sugėrti; susiurbt; *chim, fis* absorbuoti; *far a. una crema* įtrinti krėmą; 2. *fig* (*far proprio*) pasisàvinti; pėrimti; *econ a. un'azienda* prisijungti įmonė; 3. *fig* (*consumare*) (su)rėti; sunaudoti; 4. *fig* (*impegnare*) už-iĩmti; *econ a. la manodòpera* panaudoti visą dárbo jėgą; *la famiglia lo ~e molto* jis labai atsidàvęs sàvo šėimai; *è ~ito dal lavoro (dallo / nello stùdio)* jis įnikęs ĩ dárba (ĩ mókslus).

assordànte *bdv* kuĩtinantis; trankūs.

assordàre *vksm (-sòr-)* (ap)kuĩtinti (*ir prk*); už-trenkti (*kam*) ausis.

assortiménto *dkt v* asortimeĩtas, pasirinkimas; (*set*) rinkinỹs; *a. di coltelli* peilių rinkinỹs; *un*

vasto a. di cravatte didelis kakláraiščių pasirinkimas.

assortire *vksm (-isc-)* gražiai pariĩkti; (*armoniz-zare*) (su)dėrinti.

assortit||o, -a *bdv* įvairių rūšių; *cioccolatini ~i* saldainių asorti; *gelato a.* ledų asorti; ♦ *essere male ~i* netikti vienam kitam ĩ pòrà.

assòrto, -a *bdv* (*in qcs*) įnikęs (*i kq*), įsigilinęs; *a. nei pensieri* susimàstęs.

assottigliàre *vksm (-ti-)* (su)plóninti.

► **assottiglià||rsi** *sng* (su)plónėti; *fig il nùmero dei partecipanti si è ~to* dalývių skaičius smàrkiai sumàžėjo.

assuefàrsi* *vksm (a qcs)* pripràsti (*prie ko*), prà-tintis; *a. al freddo* pràtintis priė šalėio; *a. alla droga* įjũnkti ĩ narkòtikus.

assuefàtto, -a *bdv (a qcs)* (pri)pràtęs (*prie ko*); *a. ad un medicinale* pripràtęs priė vaisto.

assuefazióne *dkt m (a qcs)* pripratimas (*prie ko*), prisipratinimas; *a. ad una medicina* priprati-mas priė vaisto; *a. alla droga* narkomànija.

assumere* *vksm* 1. (už)ĩĩmti; (*da altri*) pėrimti; *a. il comando* pėrimti valdžią; *a. un incàrico* užĩĩmti pàreigas; pradėti eĩti pàreigas; *a. delle precauzioni* ĩĩmtis atsargũmo priemonių; 2. (*ac-quisire*) ĩgàuti; *a. un atteggiamento ostile* ródyti priešiskũmą; *a. il cognome del marito* pėrimti / gàuti vėro pàvarde; *a. un colore strano* ĩgàuti keistą spalvą; *a. importanza crescente* ĩgàuti vis daugiau prasmės; *a. informazioni* riĩkti infor-màcija; *a. una posizione scorretta* netaisyklĩn-gai atsisėsti (/ atsigũlti *ir pan.*); 3. (*t.p. a. in servizio*) įdàrbinti, priiĩmti ĩ dárba / ĩ tarnýbą; (*assoldare*) (pa(si))samdyti; *farsi a.* įsidàrbinti; 4.: *fu assunto al pontificato* bũvo ĩškėltas ĩ pópėzius; 5.: *med a. un medicinale* (pa)vartóti vaistą.

► **assùmersi** *sng* prisiĩmti; *a. la responsabilità di qcs* prisiĩmti atsakomýbė už kã; (*come colpa*) prisiĩmti atsakomýbė dėl kò; *a. tutti i meriti* prisiĩmti visũs nuòpelns.

Assùnta *dkt m* *rel* (*la festa*) Žólinė, Žólinės *pl fam*; Žólinė, Žólinės *pl fam*; Švenčiausiosios Mergėlės ĩmimo ĩ daĩgų švenitė.

assùnt||o I, -a *bdv, dlv* įdàrbintas; samdomas; *kaip dkt v i nuovi ~i* nauji darbũotojai.

assùnto II *dkt v* (*asserzione*) teiginỹs; (*premessa*) priėlaida; (pirminė) nuòstata.

assunzióne *dkt m* 1. (*t.p. a. in servizio*) įdàrbini-mas, priėmimas ĩ dárba / ĩ tarnýbą; *contratto di a.* dárbo / samdòs sutartis; 2.: *a. al trono* įžengimas ĩ sòstą; 3. *med* vaisto vartojimas; *l'a. deve avvenire a stòmaco vuoto* vaistą vartóti

nevālgius; **4.** *rel l'À.* Švenčiausiosios Mergės lės ėmimas į daugų; *t.p.* ⇒ **Assūnta.**

assurđit||à dkt m nkt 1. (*l'essere assurdo*) absurdiškumas, beprasmiskumas; **2.** (*sciocchezza*) nesąmonė, beprasmybė; absurdas; **non dire ~a!** nenusišnekėti!

assurđ||o, -a 1. bdv absurdiškas, beprasmiskas; *una situazione ~a* absurdiška situacija; **un tipo a.** keistuolis; **2. dkt v** absurdas.

assurgere* vksm [E] (*a qcs*) iškilti (*į kq*); **far a.** (*a qcs*) pakylėti (*iki ko*).

àsta I dkt m 1. (*palo*) kartis -ies; (*di bandiera*) kotas; *bandiera a mezz'À.* pusiau nuleistà vėliava; *sport salto con l'À.* šuolis su kartiniais; **2. fig** (*di una lettera*) lazdelė (*raidės*); **3. (lancia)** ietis -ies.

àsta II dkt m (*vendita pubblica*) varžytynės pl; aukcionas; **all'À.** aukciono būdū, iš varžytynių; **comprare (vendere) all'À.** pirkti (parduoti) aukcionė.

astant||e dkt v/m (*ppr. dgs ~i*) teĩ (/ čia) ėsantis asmuo / žmogus; esantysis -čioji; pašalinis asmuo.

astémio, -a 1. bdv nėgeriantis; **no grāzie, sono a.** ačiū, nėgeriu; **2. dkt v/m** blaiviniškas -ė, abstinėntas -ė (*nuo svaigalų*).

asténér||si* vksm 1. (*da qcs, dal far qcs*) susilaikyti (*nuo ko, ko nepadarius*); **a. dal fumo, a. dal fumare** susilaikyti nuo rūkymo, nerūkėti; **non posso ~mi dal criticare** negaliu susilaikyti nekritikavęs; **2. (t.p. a. dal voto, a. dalla votazione)** susilaikyti (nuo balsavimo).

astensióne dkt m susilaikymas (*nuo balsavimo*).

astensionismo dkt v (*l'astenersi dal votare*) nebalsavimas; (*il non andare a votare*) absenteizmas.

astenūt||o, -a dkt v/m susilaikiusysis -ioji; **gli ~i sono (stati) sei, ci sono (stati) sei ~i** šeši susilaikė.

asterisco dkt v žvaigždutė (ženklas „*“), asteriskas.

asteròide dkt v astr asteròidas.

àstice dkt v zool omāras.

astigmātico, -a med 1. bdv (*di qcs*) astigmatinis; **2. bdv** (*di qcn*) sėrgantis -i astigmatizmū; **3. dkt v/m** astigmātikas -ė.

astigmatismo dkt v med astigmatizmas.

astinēnza dkt m 1. susilaikymas, abstinėncija; *rel pāsninkas (susilaikymas nuo mėsos)*; **2. med:** *crisi di a., sindrome da a.* nutraukimo sindromas.

àstio dkt v pagieža.

astióso, -a bdv pagiežingas.

astrārre* vksm abstrahuoti; atsiėti.

► **astrārsi sngr** abstrahuotis; atsiųngti, atsėti.

astrātt||o, -a bdv 1. abstraktūs, atsietas; **concetto a.** abstrakti sąvoka; ♦ **in a.** abstrakčiai; **2. art:** *arte ~a* abstraktūs mēnas, abstrakcionizmas; **quadro a.** abstrakčiojo mēno pavėikslas.

astrāziōne dkt m 1. abstrākcija, atsietybė; **2. art** abstrākcija.

astringēnte dkt v farm (*t.p. fārmaco a.*) (*contro la diarrea*) vaistas nuo viduriavimo.

āstro dkt v 1. dangaus kūnas, šviesulys; **2. fig** žvaigždė; **a. nascente** kylanti žvaigždė.

astrologia dkt m astrolōgija.

astrōlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) dkt v/m astrolōgas -ė.

astronāuta dkt v/m astronāutas -ė, kosmonāutas -ė.

astronāve dkt m erdvėlaivis, kōsminis laivas.

astronomia dkt m astronōmija.

astronōmico, -a bdv 1. astronōmijos; astronōminis; **2. fig** astronōminis.

astrōnomo, -a dkt v/m astronōmas -ė.

astrusitā dkt m nkt 1. painūmas; raizgūmas; **2. (idea astrusa)** suñkiai suprantamā mintis.

astrūso, -a bdv painūs, raizgūs; suñkiai suprantamas.

astūccio dkt v dėklas, makštis -iēs femm; futliaras; (*per le penne e sim.*) penālas.

astūto, -a bdv gudrūs, apsukrūs; (*scaltro*) sūktas; *in modo a.* gudriai.

astūzia dkt m 1. gudrūmas, apsukrūmas; **con a.** gudriai; **agire d'a.** griēbtis gudrybių; **2. (idea, azione astuta)** gudrybė.

atāvico, -a bdv 1. paveldėtas iš prōtevių, senovinis; **2. fig** (*radicato*) įsisenėjęs.

ateismo dkt v ateizmas.

atenēo dkt v aukštōji mokyklā.

ateniēse 1. bdv Atėnų; atėniēčių; iš Atėnų; **2. dkt v/m** atėniētis -ė.

āteo, -a dkt v/m ateistas -ė; bediēvis -ė.

atīpico, -a bdv atīpinis, atīpiškas.

atlānte dkt v ātlasas; **a. (geogrāfico)** ātlasas; **a. anatōmico / di anatomia** anatōmijos ātlasas.

atlāntico, -a 1. bdv Atlānto (vandenyno), atlāntinis; **2. dkt v** geogr l'À. Atlānto vandenynas.

atlēta dkt v/m atlētās -ė (*ir prk*); lengvaatlētis -ė; (*di atletica pesante*) sunkiaatlētis -ė.

atlētica dkt m atlētika; **a. leggera (pesante)** lengvōji (sunkiōji) atlētika.

atlētic||o, -a bdv 1. atlētikos; atlētinis; **preparazione ~a** atlētinis rengimas; **2. fig** atlētiskas.

atmosfera dkt m 1. atmosferā, ōras; **2. fig** atmosferā, aplinkā; **3. fis** atmosferā.

atmosféri||co, -a *bdv* atmosfèros, óro; atmosfè-rinis; *condizioni ~che* óro sálygos; *inquinamento a.* óro užterštumas; *precipitazioni ~che* atmosfèriniai krituliai; *pressione ~ca* atmo-sfèros slėgis.

atóllo *dkt v* atòlas, korālų salà.

atòmica *dkt m* atòminė bóm̃ba.

atómi||co, -a *bdv* atòminis, branduolinis; atòmo; *bomba ~ca* atòminė bóm̃ba; *centrale ~ca* atò-minė elektrinė; *sottomarino a.* atòminis po-vandeninis laivas; *fis núcleo a.* atòmo bran-duolys.

àtomo *dkt v* *chim* atòmas.

àtono, -a *bdv ling* nekirčiúotas; bekiřtis.

àtrio *dkt v* **1.** hòlas, vestibùlis; fojė; **2.** *anat* prieširdis; **3.** *archit* àtriumas, àtrijus.

atróce *bdv* **1.** žiaurùs; **2.** *fig* siaubingas, baisùs.

atrocità *dkt m nkt* **1.** (*l'essere atroce*) žiaurumas; **2.** (*cosa atroce*) baisybė.

atrofizzàrsi *vksm med* atrofúotis.

attaccabrighe *dkt v/m nkt* priėkabnininkas -ė; (*rissoso*) peštukas -ė.

attaccaménto *dkt v* (*a qcs*) prisiriřimas (*prie ko*).

attaccànte **1.** *bdv* púolantis; **2.** *dkt v/m sport* puolėjas -a; *a. centrale* vidurio puolėjas.

attaccapànni *dkt v nkt* **1.** kabyklà; pakabà *fam*; (*gancio*) kabliukas; **2.** (*gruccia*) pakabas.

attacc||àre *vksm* **1.** *tr* (*unire*) (*su*)jùngti; prijùng-ti; (*appendere*) (*pa*)kabinti; (*cucire*) (*pri*)siùti; (*incollare*) (*pri*)klijuoti; (*legare*) (*pri*)riřti; *a. un bottone* prisiiùti sàgà; *a. un cavallo al carro* prikinkyti árklį priė veřimo; *a. il ferro da stiro* ijùngti lygintuvà (*ikiřšus kiřtukà*); *a. un franco-bollo* priklijuoti pàšto ženklà; *a. un quadro* pakabinti pavėikslà; *a. una spina* įkiřti laido kiřtukà; *a. il telefono* padėti (telefonò) ragėlį; **2.** *tr* (*una malattia a qcn*) užkrėsti (*liga kà*); *mi hai ~ato il raffreddore* manė slogà užkrėtei, nuò tavėš užsikrėčiau slogà; **3.** *tr* (*aggredire*) (*už*)pùlti; atakuoti (*ir sport*); **4.** *tr* (*criticare*) užsipùlti; **5.** *tr* (*dare inizio*) pradėti; *a. battaglia* stóti į kòvą; *a. una canzone* užtràukti daĩnà; *a. discorso con qcn* užkàlbinti kà; *a. lite* susi-ginčyti; **6.** *intr* [A] (*cominciare*) prasidėti; *a. a piòvere* pradėti lyti; **7.** *intr* [A] (*di colla e sim.*) lìpti; ♦ *non ~a* nieko neiřeis; **8.** *intr* [A] ⇒ *attecchire*.

► **attaccà||rsi** *sng* **1.** (*aggrapparsi*) įsitvėrti, į(si)kibti; (*pri*)kibti; *a. alla ringhiera* įsitvėrti į turėklùs; *fig a. a una scusa* pasinaudóti pre-tekstù; ♦ *a. al bicchiere, a. alla bottiglia* įnikti į stikliukà; imti gėrti; *a. al campanello* įkyriaĩ skambinti į duris; *a. al telefono* nepalėisti

telefonò; nesiliàuti kalbėti telefonù; *fam ti ~chi!* nesuláuksi!; išgráužk!; **2.** (*appiccicarsi*) (*pri*)lìpti; prisiklijúoti; (*a un tegame e sim.*) prisvilti; prikėpti; (*l'uno all'altro*) sulìpti; sukibti; *il sugo si è ~to (al fondo)* pàdažas prisvilo (*priė dugno*); **3.** (*affezionarsi*) pris-iřiřti; **4.** (*di malattie*) pėrsiduoti (*apie ligas*).

attaccaticcio, -a *bdv* nemaloniaĩ lipnùs.

attaccàto, -a *bdv* **1.** (*legato a qcn*) prisiriřęs (*prie ko*); *t.p.* ⇒ *attaccàre*; **2.** (*molto vicino a qc*) (*visà*) artĩ (*ko*); *le sta sempre a.* niekadà neat-stója nuò jòs.

attàc||co *dkt v* **1.** atakà (*ir sport*), àntpuolis; (*už*)-puolimas; *a. terroristico* teroristų àntpuolis; **2.** *fig* (*critica*) kritika *solo sg*; išpuolis; **3.** (*punto d'unione*) su(si)jùngimo vietà; sándūra; (*cucitura*) siùlė; **4.** *tecn* (*elemento di unione*) jùngtis -iės *femm*; (*a anello*) movà; *a. a spina* kiřtukinė jùngtis; *~chi degli sci* slidžių apkaustaĩ; **5.** (*di una malattia*) priėpuolis; *a. di cuore* řirdiės priėpuolis; **6.** (*inizio*) pradžià; *l'a. di un romanzo* romàno pradžià; **7.** *sport* (*il reparto*) puolimo grandis.

attanagliàre *vksm fig* (*opprimere*) slėgti; kan-kinti.

attardàrsi *vksm* užsibùti, užtrùkti; (*už*)gàiřti.

attecchire [A, E] (-isc-) *vksm* **1.** lėisti šaknis, šaknyti(s); **2.** *fig* įsigalėti, įsiřaknyti; šaknytis.

atteggiaménto *dkt v* **1.** (*mentale*) nusistatymas; (*verso qc*) póziùris (*į kà*), pažiùra; *a. ostile* prieřiřkas nusistatymas; *un a. cauto delle banche* atsargùs bánkų póziùris; *assumere un a. (di cinismo)* nusiteikti (*ciniski*); **2.** (*comportamento*) laikýsena; elgsena; elgesys; *a. sospetto* įtarťinas elgesys; *avere un a. (riservato)* laikýtis (*santùriai*).

atteggiàrsi *vksm* (-tég-) (*posare*) dėtis; (*darsi delle arie*) pùstis; *a. a gran signore* dėtis dideliu ponù.

attempàto, -a *bdv* pagyvėnės, įmetėjęs.

attendàrsi *vksm* (-tén-) (*i*)reĩgti stovýklà; pa(si)-statyti / statyti(s) palapinę (/ palapinės).

atténd||ere *vksm* (-tén-) **1.** (*qc*) láukti (*ko*), pa-láukti; *la sua replica non si è fatta a.* greĩt suláuķeme jò àtkirčio; *~a in linea!* pràšom lùktelėti! (*kalbant telefonu*); *t.p.* ⇒ *aspettare*; **2.:** *a. a un'attività* rūpintis (*kuo, kà daryti*).

attendibile *bdv* patikimas; *una notizia (poco) a.* (nelabai) patikimà žinià; *da fonti ~i* iš patiki-mų řaltinių.

attenér||si* *vksm* (*a qcs*) laikýtis (*ko*); *a. ai consigli di qcn* klausyti kienò patarimų; *a. ai fatti* reĩ-tis fàktais; *a. alle regole* laikýtis taisýklių.

attentaménte *vksm* įdėmiai; (*con cura*) atidžiai.
attentàre *vksm* (-tén-) (*a qcs*) kėsintis (*į kq*), pasikėsinti (*ir prk*); *a. alla vita di qcn* pasikėsinti į kienō gyvybę; *fig a. alla libertà* kėsintis į laisvę.

attentàto *dkt v* pasikėsinimas (*į gyvybę*); atentatas; *morire in un a.* žūti per atentatą; *fig un a. alla pace* pasikėsinimas į taiką.

attentatōre, -trice *dkt v/m* smogikas -ė.

atténti *ist* **1.** *mil* ramiai!; **2.** *kaip dkt v*: ♦ *essere / stare sull'a.* „stovėti ramiai“ (*kaip kareivis, laukiantis komandos*).

attént||o, -a *bdv* **1.** dėmesingas, įdėmūs; (*accurato*) atidūs; *alunni ~i* dėmesingi mokiniai; *stare a. a qcs* (*prestarai attenzione*) įdėmiai klausytis (*ko*); **2.** (*cauto*) atsargūs; *stai a.!* būk atsargūs!; *stare a. a qcs* sāugotis kō; *stare attento a non far qcs* sāugotis kā daryti; *stai a. a non cadere* sāugokis – nenukrisk!; **3.** (*di qcs, accurato*) kruopštūs, stropūs; *un a. esame* nuodugnūs / kruopštūs nagrinėjimas; **4.**: ♦ *kaip ist a.!* (*~i!*) atsargiai!; *~i al cane!* atsargiai – piktas šuo!, sāugokitės šuň!; *~i al gradino* atsargiai – laiptėlis; *~i alla testa* sāugokite gálvą.

attenuànt||e *dkt m* patėisinimas; *dir (t.p. circo-stanza a.)* švelninančioji aplinkybė; *cercare ~i* ieškoti pasitėisinimų.

attenuàre *vksm* (-tė-) (*su*)švelninti; (*su*)māžinti; *a. la luce* pritėmdyti šviėsą; *a. una pena* sušvelninti baūsmę; *a. la tensione* māžinti įtampą.

► **attenuàrsi** *sng* (*su*)švelnėti, (*su*)māžėti.

attenuaziōne *dkt m* (*su*)švelninimas; (*su*)māžinimas.

attenziōn||e *dkt m* **1.** dėmesys; (*cura*) atidūmas; *attirare l'a. di qc* (*pa*)traukti / atkreipti kienō dėmesį; *essere al centro dell'a.* būti dėmesio centrė; *fare a. (a qcs)* kreipti dėmesį (*į kq*); ♦ *alla cortese a. di qc kam* (*rašoma laiškuose ir pan. prieš adresato vardą*); *kaip jst a.!* dėmesio!; *a. alla macchina!* dėmesio, mašinà!; **2.** (*cautela*) atsargà, atsargūmas; *fare a. (a qcs)* sāugotis (*ko*); *fai a. a non prèndere freddo* žiūrėk, nesušálk; **3.** (*ppr. dgs ~i*) paslaugà; dėmesio āktas; *pieno di ~i* (*per / verso qcn*) paslaugūs (*kam*); *avere ~i* (*per qcn*) rūpintis (*ko*); (*spec. a donne*) asistuoti (*kam*).

atterràggio *dkt v* nusileidimas, nutūpimas; *a. di fortuna* priverstinis nusileidimas.

atterràre *vksm* (-tėr-) **1.** *tr* pargriauti; parvefsti (*añt žėmės*); *a. un àlbero* nuvesti / nukirsti mėdį; **2.** *intr* [E, A] nusileisti, nutūpti.

atterrire *vksm* (-isc-) (*i*)bauginti, (*i*)bāiminti.

attés||a *dkt m* **1.** laukimas; *dopo una lunga a.* ilgai laukus; *sala d'a.* laukiamasis; *essere / restare in a.* laukti; *c'è grande a. per la finale* finālas sukėlė didelį ažiotažą; ♦ *in dolce a.* nėsčią agg; **2.** (*ppr. dgs ~e*) lūkestis; *inferiore alle ~e* mažiaū (/ mažėsnis / menkėsnis *ir pan.*) negū laukta / nei tikėtasi; *deludere le ~e* nepatėisinti lūkesčių; *superare le ~e* pranokti lūkesčius.

attés||o, -a *bdv, dlv* (ilgai) laukiamas.

attestàre *vksm* (-tė-) liūdyti; patvirtinti; (*mostrare in modo chiaro*) (āiškiai) rōdyti.

attestàrsi *vksm* (-tė-) **1.** *mil* užimti poziciją; įsitvirtinti; **2.** *fig* (*raggiungere un valore*) siekti.

attestàto *dkt v* liūdijimas; (*di studi*) atestatas; *fig un a. di stima* pagarbōs įrōdymas.

attestaziōne *dkt m* **1.** ling (*di una parola*) fiksacija; **2.** ⇒ **attestàto.**

attico *dkt v* ātikas.

attiguo, -a *bdv* grėtimas, gretutinis.

attillàto, -a *bdv* priglūdęs (priė kūno) (*apie drabužį*).

attimo *dkt v* **1.** akimirka, akimirksnis; *un à.!* minutėlė!, sekundėlė!; *in un à.* greitai; akimirksniu; **2.** *kaip prv fam: un à.* (*lievemente*) trūputį, truputėlį.

attinente *bdv* (*a qcs*) susijęs (*su kuo*).

attingere *vksm* (*pa*)sėmti (*ir prk*), pasisėmti; *fig a. informazioni* sėmtis / ištraukti informacijos, išgauti informacija; *fig a. al conto in banca* paiimti pinigų iš bānko saskaitos.

attir||àre *vksm* (-ti-) **1.** (*pa*)traukti, pritraukti; *a. l'attenzione di qcn* patraukti / atkreipti kienō dėmesį; *la mostra ha ~ato molto pubblico* parodà pritraukė daug lankytojų; *la calamita ~a il ferro* magnėtas traukia geležį; **2.** *fig* (*invogliare*) žavėti, traukti; (*pri*)māsinti; *quella ragazza mi ~a* manė traukia priė tōs merginos; *l'idea non mi ~a molto* tokià mintis manė nelabai vilioja; **3.** (*specie con l'inganno e sim.*) (*pri*)vilioiti; *a. qcn con promesse* vilioiti kā pažadais; *a. in una trappola* įvilioiti į spāstus.

► **attiràrsi** *sng*: *a. l'odio di tutti* užsitraukti visų neapykantą; *a. le simpatie della gente* įgyti žmonių palankumą.

attitudinàle *bdv*: *test a.* tinkamūmo tēstas.

attitudine *dkt m* (*a/per qcs*) gabūmas (*kam*); įgūdis; *a. allo studio* (*per le lingue, per il disegno*) gabūmas mōkslui (kalbōms, piēsti); *avere a.* (*per qcs*) būti (*kam*) gabiām, turėti pōlinkį (*į kq*).

attivaménte *prv* aktyviai.

attivàre *vksm* (-ti-) **1.** (*accendere*) įjūngti; palėisti (*į dārba*); *a. il riscaldamento* įjūngti šildymą;

fig a. i corsi di italiano pradėti italų kalbės kursų; **2. fig** (*qcn*) (su)aktyvinti; **3. fig** (*stimolare*) (pa)skatinti.

attivismo *dkt v polit agitacija.*

attivista *dkt v/m polit agitatorius -ė; aktyvistas -ė.*

attività *dkt m 1. (l'essere attivo)* aktyvumas, veiklumas; *geol vulcano in a.* veikiantis ugnikalnis; *essere in a.* veikti; dirbti; **2. (occupazione)** veikla; (*affari*) veislis; (*t.p. a. lavorativa*) darbas; **a. commerciale** komercinė veikla, prekyba; **a. sportiva** sportinė veikla; **cessare l'a.** palikti veislą; uždaryti savo įmonę; (*di negozio*) užsidaryti; *fig vèndere la pròpria a.* parduoti savo įmonę; *il comune ha organizzò diverse a. culturali* savivaldybė suorganizavo įvairių kultūrinių renginių; **3.:** *dir a. criminosa* nusikaltamtà veikla.

attiv||o, -a **1. bdv** aktyvus, veiklus; (*operoso*) darbštus; *popolazione a.* dirbantieji *pl; avere parte ~a (in qcs)* aktyviai (*kame*) dalyvauti; *geol vulcano a.* veikiantis ugnikalnis; **2. bdv econ** aktyvus; **3. bdv gram** veikiamosios rūšies; **4. dkt v econ** aktyvas; *bilancio in a.* aktyvus balansas; ♦ *avere qcs all'a.* būti kà padarius (/ pasiekus *ir pan.*); **5. dkt v gram** (*t.p. diàtesi ~a*) veikiamoji rūšis, aktyvas.

attizzare *vksm* (pa)kurstyti (*ir prk*); *fig a. l'òdio* sukurstyti neapýkantą.

attizzatòio *dkt v žarstėklis.*

att||o I dkt v 1. (azione) veiksmas, pòelgis; áktas; **à. di coraggio** drąsus pòelgis / žygis; **à. eròico** žygdarbis; **à. sessuale** lytinis áktas, sueitis -iės *femm*; **à. terrorístico** teròro áktas; ♦ *rel Atti degli apòstoli* Apàstalų darbai; **all'à. di qcs** kò metù, kà bedàrant; **all'à. pràtico** pràktiškai; *essere in à.* vykti; *essere nell'à. di far qcs* būti kà bedàrančiam; *mèttre in à.* įgyvèndinti; (i)výkdyti; **2. (manifestazione)** išraiška; ženklas; **un à. d'amore** mèilės ženklas; **un à. di riconoscenza** padèkòs išraiška; ♦ **à. di dolore** atgailòs maldà; **3. (documento)** liùdijimas; *dir* áktas; ràstas; **à. di nascita (di morte)** gimimò (mirtiès) liùdijimas; **a. notarile** notàrinis áktas; *dir à. di legge, à. legislativo* teisès / juridinis áktas; nòrminis áktas; *dir à. di accusa* kàltinamasis áktas; **4. (di opera teatrale)** veiksmas (*pjesès*); **dramma in tre ~i** trijų veiksmų dramà; **à. ùnico** vienvèiksmis dràmos veikalas; **5.:** *dgs ~i* darbai; protokòlas *sg*; *~i di una conferenza, ~i congressuali* konferèncijos darbai; *dir ~i processuali / giudiziali* teisimo bylà *sg*; *dir mèttre agli ~i* įtraukti / dėti į bylà; įrašyti į protokòlą; **6.:** ♦ *dare à. di qcs* pripažinti kà;

prendere à. di qcs konstatuoti kà; *ne prendo à.* (ateityjè) žinòsiu.

att||o II, -a bdv (*adatto a qcs*) tiñkamas (*kam*); **à. al lavoro** darbingas.

attònito, -a bdv nustèrès; apstulbintas.

attorcigliàre *vksm* (-ci-) (su)raityti; (*attorno a qc*) (ap)vyniòti; (*intricare*) (su)raizgyti.

► **attorcigliàrsi** *sng* raitytis, susiraityti; (*attorno a qc*) vyniòtis, susivyniòtis; (*in spire, di serpente*) rangytis; (*intricarsi*) susiraižgyti.

attóre *dkt v 1.* àktorius; **2. dir** ieškòvas.

attorniàre *vksm* (-tòr-) (ap)sùpti, (ap)spìsti; apsiausti.

attórno *prv 1.* apliñkui; *guardarsi a.* apsidairyti; **2. kaip prlk:** **a. a qc** apliñk(ui) kà; **3. kaip prlk:** **a. a qc** apìe kà; *t.p.* ⇒ **intórno.**

attraccàre *vksm* [E, A] (pri)plaukti (priè krañto *ir pan.*); švartuòtis, prisišvartuòti.

attràcco *dkt v 1.* švartàvimas(is); **2. (il luogo)** prièplauka, švartàvimosi vietà.

attraénte *bdv* patrauklùs; *fig una proposta a.* viliojantis pasiùlymas.

attràrre* *vksm 1.* (pri)traukti; **2. fig** (*affascinare*) žavėti, traukti; **3. (con l'inganno e sim.)** (pri)-viliòti; *t.p.* ⇒ **attiràre.**

attrattiv||a *dkt m 1.* patrauklumas; **2. (ppr dgs ~e)** įžymybè (*apie daiktą, vietą*).

attraversaménto *dkt v 1.* pèrėjimas; pèrvažiavimas; (*il guàdare*) pèrbridimas; **2.:** **a. pedonale** pèsčiųjų pèreja.

attravers||àre *vksm* (-vèr-) **1.** eiti (*per kq*); važiuoti; pèreiti ((*per*) *kq*); pèrvažiuoti; (*in nave*) pèrplaukti; (*guàdare*) pèrbrìsti; (*montagne*) pèrkopti; **a. il confìne** kiřsti siená, važiuoti pèř siená; **a. un ponte** pèrvažiuoti (pèř) tiltà; **a. la Polònia** važiuoti pèř Lénkiją; **a. la strada** eiti pèř gàtvę, pèreiti (pèř) gàtvę; *fig a. la mente* šmèkštelėti galvojè; **2. (di strada e sim.)** kiřsti (*apie kelią ir pan.*); **3. fig** (*passare*) pèrgyventi; *sta ~ando un momento difficile* pastarùju metu jàm suñkiai sèkasi, dabàr jìs daùg pèrgyvena.

attraversò **1. prlk** pèř (*kq*); (*apertura e sim.*) prò (*kq*); **a. i campi** pèř laukùs; laukaiš; **il vento sòffia a. le fessure** vèjas pùčia prò plyšiùs; **2. prlk** (*per mezzo di*) *kuo*; pèř; *l'ho conosciuta a. mio fratello* sù jà susipažinaù pèř bròlį; **3. prlk** (*nel tempo*): **a. i sècoli** pèř àmžius; **4. prv** (*di traverso*) skersai.

attrazióne *dkt m 1. fis* traukà; **a. gravitazionale** gravitacinè traukà; **2. fig** (*interesse*) pòtraukis; **a. fisica** fizinis patrauklumas; *provare a. per*

qcn (per *qcs*) jāusti póttraukī kām (ī kā); **3.** (*di uno spettacolo*) atrakciōnas.

attrezzāre *vksm* (-trēz-) **1.** (i)reņgti; *a. una palestra* iřeņgti spōrto sālē; **2.** (*equipaggiare*) ap-rūpinti.

attrezzatūra *dkt m* **1.** iřanga; (*gli attrezzi*) iřankiai; reikmenys *pl*; (*strumenti*) iřeņģimai *pl*; aparatūrā; *a. da campēggio (da pesca)* stovyklāvimō (žvejybos) reikmenys; *a. di bordo* laīvo (/ lēktūvo *ir pan.*) iřanga / iřeņģimai; **2.** (*l'azione*) iřeņģimas.

attrezz||o *dkt v* iřankis; reikmuō; *a. da ginnastica, a. ginnico* gimnāstikos priētaisas; treniruōklis; *~i da lavoro (da cucina)* dārbo (virtūvēs) iřankiai; *~i di scena* butafōrija *sg*, scēnos reikmenys; *~i agricoli* žēmēs ūkio padārgai; ♦ *carro ~i* tēchninēs pagālbos automobilis.

attribu||ire *vksm* (-isc-) **1.** (pa)skirti; (*concedere*) suteikti; *a. importanza a qcs* laikyti kā svarbiū, teikti kām reiksmēs; **2.** (*a un autore*) priskirti; *a. una colpa a qc* primēsti kām kaltē; *a. un mērito a qcn* priskirti kām nūopelnā; *mi hanno ~ito parole che non ho mai pronunciato* mān priskīrē žodžiūs, kuriū niekadā nepasakīu; *a che cosa si può a. il suo fallimento?* kuō gālīma āīskinti jō nēsēkmē?

► **attribuirsi** *sng*: *a. una colpa* prisīimti kaltē; *a. un diritto* prisiskirti tēisē; *a. un mērito* laikyti (*kq*) sāvo nūopelnu.

attribūto *dkt v* **1.** pōžymis; (*proprietà*) savybē; (*tratto*) brūožas; **2.** (*segno distintivo*) atribūtas; **3.** *gram* atribūtas; ≡ (*derinamās*) pažymīnys.

attribuziōn||e *dkt m* **1.** paskyrimas, skyrimas; (*concessione*) suteikimas; (*assegnazione*) priskyrimas; *il quadro ē di incerta a.* tiksliai nežinoma, kās tāpē pavēikslā; pavēikslo āutorius tiksliai nežinomas; **2.:** *dgs ~i (mansioni)* kompetēncija *sg*.

attrice *dkt m* āktorē.

attrito *dkt v* **1.** *fis* trintīs -iēs *femm*; **2.** *fig* nesutarīmai *pl*; trintīs -iēs *femm*.

attuābile *bdv* īvykdomas, īgyvēdinamas; *un progetto a.* realūs / īgyvēdinamas plānas.

attual||e *bdv* **1.** dabartinis; (*del momento*) ēsasmas; (*di questi giorni*) šīų dienų; šiuolaikīnis; *il governo a.* dabartinē valdžiā; *al momento a.* šiuō metū; *nelle ~i circostanze* esamomīs aplinkībēmīs; **2.** (*di rilievo oggi, adesso*) aktualūs; *un tema molto a.* labāī aktualī temā; *un libro ancora a.* vīs dār aktualī knygā.

attualitā *dkt m* **1.** (*fatti attuali*) aktuālijos *pl*; *di grande a.* (labāī) aktualūs *agg*; *interessarsi all'a. / di a.* domētis dienōs īvykiais / aktuāli-

jomis; *tornare di a.* vēl tāpti īdomiām (/ aktuāliām *ir pan.*); **2.** (*l'essere attuale*) aktualūmas; *l'a. di un libro* knygos aktualūmas.

attualizzāre *vksm* (su)aktuālinti.

attualmēntē *bdv* šiuō metū; šiomīs dienomīs.

attuāre *vksm* (āt-) īgyvēdinti, (i)vīkdyti; *a. una riforma* vīkdyti refōrmā.

► **attuārsi** *sng* (i)vīkti; būti īgyvēdinamam.

attuaziōne *dkt m* īgyvēdinimas, (i)vīkdymas; *l'a. di un progetto* projēkto īgyvēdinimas; *di difficile a.* suņkiai īgyvēdinamas *agg*.

attutīre *vksm* (-isc-) (*un colpo*) (su)švēlņinti; (*un suono*) (pri)slopinti; (*un dolore*) (pa)lēņginti.

audāc||e **1.** *bdv* narsūs, drāšūs; *un'impresa (un generale) a.* drāšūs žygis (generōlas); **2.** *bdv* (*sfrontato*) ižūlūs; **3.** *bdv* (*provocante*) provocuojantis; nepadorūs; **4.** *bdv* (*originale e innovativo*) nepaprastāī originalūs; negirdētas; neregētas, nematytas; **5.** *dkt v/m* drāsuōlis -ē, narsuōlis -ē; ♦ *flk la fortuna aiuta gli ~i* lāimē šypsosi drāsuōliams.

audācia *dkt m* **1.** narsā, drāšā; **2.** (*sfrontatezza*) ižūlūmas; **3.** (*originalità*) nepāprastas originalūmas.

audience ['odjens] *dkt m nkt* (*laidos*) auditōrija.

āudio *dkt v nkt* gařsas (*televizorius ir pan.*).

audiovisiv||o, -a *bdv* audiovizuālinis, garsinis regimās; *supporti didattici ~i* audiovizuālinēs mōkymo priemonēs.

auditōrium *dkt v nkt* koncērtų sālē.

audiziōne *dkt m* **1.** (*balso, vaidybinių sugebėjimų*) tikrinimas; (*dainininkų, aktorių ir pan.*) atrankā; *fare un'a.* dalyvāuti (*dainininkų, aktorių ir pan.*) atrankōjē; demonstruoti sāvo mēninius sugebėjimus; **2.** *dir* (*di un teste*) liūdytojo apklausā.

āuge *dkt m*: ♦ *ēssere in ā.* būti populīariām; būti madingam; *tornare in ā.* vēl būti madingam, grīžti ī mādā.

augur||āre *vksm* (āu-) (*qcs a qc*) (pa)linkēti (*ko kam*); *a. buon anno a qcn* svēikinti kā sū Naujaīšiais mētais / Naujūjų mētų prōga; *a. buon viāggio (buona fortuna) a qcn* palinkēti kām gerōs keliōnēs (sēkmēs); *ti ~o di ritrovare presto il tuo cagnolino* linkiū tāu greītai surāsti sāvo šuniūkā; *ē una situazione che non ~erei a nessuno* tāī padētis, kuriōs niekam nelinkēčiau.

► **augur||ārsi** *sng* tikētis; *mi ~o di rivederti presto* tikiūosi greītai tavē vēl pamatyti; *si ~a che il pēggio sia passato* tikisi, kād blogīāusia jau prāējo.

augù||rio *dkt v* (pa)linkėjimas; (*in occasione di feste*) (pa)svėikinimas; **biglietto di ~ri** svėikinimų atvirukas; **mandare gli ~ri** siųsti svėikinimus; **ricambiare gli ~ri** linkėti tō paties; ♦ **tanti ~ri!** svėikinu!; **~ri di buon compleanno!** sū gimimo dienā!; su gimtadieniu!; svėikinu gimtadienio prōgā!; **~ri di buone feste!** sū šventėmis!; **~ri di buon anno!** sū Naujaisiais mėtais!; **~ri di pronta guarigione!** linkiū greitai pasveikti!

àula *dkt m* **1.** (*di scuola e sim.*) auditorija; klāsė; (*con attrezzature*) kabinėtas; **à. di fisica** fizikos kabinėtas; **à. magna** āktų sālė; **2.** (*sala*) sālė; **à. di tribunale** teisimo sālė.

aulico, -a *bdv* pakilūs, iškilmingas; **stile à.** aukštasis stilius.

augment||āre *vksm (-mén-)* **1. tr** (pa)dīdinti; (*prezzi e sim.*) (pa)kėlti; **a. la produzione** padidinti / pagaūsinti produkciją; **a. lo stipendio (le tasse)** pakėlti atlyginimą (mokesčius); **a. la velocità** padidinti greitį; **a. il volume** pagařsinti; **2. intr [E]** (pa)dīdėti; (*di prezzi e sim.*) (pa)kilti; (*di qcs in numero*) (pa)daugėti (*ko*); **a. di peso** priaugti svōrio; **a. di prezzo** (pa)brāngti; **con l'euro i prezzi sono ~ati** įvėdus eūrā, káinos pakilo; **sono ~ati gli abitanti** gyvėntojų padaugėjo; **il freddo ~a ogni giorno** dārosi kasdien šalčiaū; **il dēbito ~a** skolā āuga.

auménto *dkt v* **1.** (*crescita*) (pa)dīdėjimas; (iš)augimas; (*dei prezzi e sim.*) (pa)kilimas; (*in numero*) (pa)daugėjimas; **l'a. della criminalità** nusikalstamōs veiklōs padidėjimas; **l'a. degli incidenti** avārijų padaugėjimas; ♦ **essere in a.** daugėti (*ko*); **2.** (*l'aumentare qcs*) (pa)dīdinimas; (pa)kėlimas; **un a. di stipendio** atlyginimo padidinimas; **papā ha avuto l'a.** tēčiui pakėlė atlyginimą; **3. (rincarare)** pabrangimas; **l'a. del pane** dūonos káinos pabrangimas.

āure||o, -a *bdv* (iš) āukso, auksinis; ♦ **~a medio-critā** āukso vidurys.

aureola *dkt m* aureolė; nimbās.

auricolāre **1. bdv** anat ausiēs; ausų; **padiglione a.** išorinė ausis -iēs; ausiēs kriauklė; **2. dkt v** ausinė (*klausymosi prietaisas*).

aurōra *dkt m* aušrā; **all'a.** šviñtant; *geogr a. boreale* Šiaurės pašvaistė.

auscultāre *vksm med* auskultuoti; klausyti.

auscultaziōne *dkt m med* auskultācija; klausymas.

ausiliāre **1. dkt v gram** (*t.p. verbo a.*) pagalbinis veiksmāžodis (*italų kalboje arba „essere“ arba „avere“*); **2. dkt v/m** padėjėjas -a.

ausiliār||io, -a **1. bdv** pagalbinis; **personale a.** pa-

galbinis personālas; **truppe ~ie** rezėrvas sg, rezėrvinēs pājėgos; **2. dkt v/m** pagalbinis darbuotojas -a.

ausilio *dkt v* pagālbā; **con l'a.** (*di qcs*) *kuo*; **con l'a. del computer** kompiūteriu; naudōjant kompiūterį.

auspicābile *bdv: ē a.* (*qcs; far qcs*) nōrisi tikėtis (*ko; ką daryti*), reikia tikėtis; (*ē preferibile*) pageidāutina; (*ē consigliabile*) patařtina.

auspicāre *vksm (āu-)* viltis, turėti viltiēs.

auspic||io *dkt v* **1.** (*segno*) pranašingas ženklas; **di buon a.** sėkmę žadantis agg; **di cattivo a.** nelaimę pranašaujantis agg; **cominciare sotto buoni ~i** turėti daūg žadančią prādžiā; **2. (patrocinio)** (*ppr. dgs ~i*) globā; **sotto gli ~i** (*di qcn*) (*kieno*) globōjamas agg, rėmiamas; (*kam*) globōjant, rėmiant.

austeritā *dkt m* **1.** (*sobrietā*) paprastūmas; **2. (severitā)** griežtūmas; **3. (austeritā)** išlaidų apribōjimo laikōtarpis; griežto taūpyimo politika.

austeritā [au'steriti] *dkt m* ⇒ **austeritā** **3.**

austéro, -a *bdv* **1.** (*sobrio*) bė puošmenų; labai pāprastas; **2. (severo)** griežtas; **stile di vita a.** asketiškas gyvėnimo būdas.

austrāle *bdv geogr* (pasāulio) pietų, pietinis; **emisfero a.** pietų pūsrutulis.

australiāno, -a **1. bdv** Austrālijos; austrālų; austrāliškas; iš Austrālijos; **un attore a.** austrālų āktorius; **2. dkt v/m** austrālas -ė.

austriaco, -a **1. bdv** Ąustrijos; āustrų; āustriškas; iš Ąustrijos; **2. dkt v/m** āustras -ė.

austroungārico, -a *bdv stor* Ąustrijos-Vėngrijos.

autarchia *dkt m polit* autārkija, autarkizmas.

auténtica *dkt m* ⇒ **autenticaziōne**.

autenticāre *vksm (-tén-)* (pa)tvirtinti (*notariškai*); **a. una firma** patvirtinti pārašā.

autenticāt||o, -a *bdv, dlv* (notāro *ar pan.*) patvirtintas; **cōpia ~a** nūorašas.

autenticaziōne *dkt m* patvirtinimas.

autenticitā *dkt m* autentiškūmas, tikrūmas.

auténtic||o, -a *bdv* autėntiškas, tikras; **fig una ~a sfortuna** tikrā nesėkmė.

autista *dkt v/m* vairuotojas -a; (*privato*) šoferis.

āuto *dkt m nkt* mašinā, automobilis; **ā. blindata** šarvūotas automobilis; **ā. blu** tarnybiniis automobilis (*valdžios atstovų ir pan.*); **ā. di piazza** taksī; **ā. pirata** automobilis, pabėgęs iš avārijos viētos; **ā. sportiva** spōrtinė mašinā.

auto- I *priešdėlis: sudurtinių žodžių dėmuo, reiškiantis savo, savas, pvz., autobiografia; savaiminis, pvz., autodistrūziōne; automatinis, pvz., autobloccānte.*

auto- II *priešdėlis: sudurtinių žodžių dėmuo, reišk-*

kiantis automobilinis, automobilio, pvz., autocisterna.

autoabbronzante *bdv: crema a.* saváiminio įdegio krėmas.

autoaccessorio *dkt v* automobilio priedas / aksesuaras.

autoadesivo, -a *bdv* lipnūs (apie etiketę ir pan.).

autoambulanza *dkt m* greitasis pagalbos automobilis; *fam* greitoji (pagalba).

autoarticolato *dkt v* vilkikas su puspriekabe.

autobiografia *dkt m* autobiografija.

autobiografico, -a *bdv* autobiografinis.

autobotte *dkt v* ⇒ **autocisterna**.

autobus *dkt v nkt* autobusas; *l'a. numero 6* šeštasis autobusas; *l'a. per il centro (per Vilnius)* autobusas į centrą (į Vilnių); *préndere l'a.* važiuoti autobusu; (*salire*) lipsti į autobusą.

autocarro *dkt v* suikvežimis, krovininis automobilis.

autocertificazione *dkt m* „savaraškiškasis patvirtinimas“, „autodeklaracija“ (*pareiškimas lygiavertis kompetentingų įstaigų išduotiems pažymėjimams; už jį teisiškai atsakingas pats pareiškėjas*).

autocisterna *dkt m* autocisterną.

autocombustione *dkt m* saváiminis užsidegimas.

autocommiserazione *dkt m* savęs gailėjimas(is).

autoconcessionario *dkt v* automobilių salono vadovas; automobilių firmos atstovas.

autocontrollo *dkt v* savitvarda; *non perdere l'a.* neprarasti savitvardos.

autocritica *dkt m* savikritika.

autodidatta *dkt v/m, bdv* savamokslis -ė, autodidaktas -ė.

autodifesa *dkt m* savigyna.

autodisciplina *dkt m* savidrausmė.

autodromo *dkt v* autodromas.

autofficina *dkt m* autosėrvisas, automobilių remonto dirbtuvė.

autogestito, -a *bdv* autonomiškai administruojamas; savavaldis; savaraškiškas; nepavaldūs kitiems.

autogol [-'gol] *dkt v nkt sport* įvartis į savo vartus; *fare un a.* įmūšti į savo vartus; fig padaryti sau meškės paslauga.

autografo, -a **1.** *dkt v* (*manoscritto*) autografas (*rankraštis*); **2.** *dkt v* (*firma*) autografas (*kokios nors įžymybės parašas*); **3.** *bdv* autografinis.

autogrill [-'grill] *dkt v nkt* automagistrinės kavinė (/ restoranas ir pan.).

autogrù *dkt m nkt* techninės pagalbos automobilis.

autolavaggio *dkt v* (automobilių) plovyklą.

autolesionismo *dkt v fig* kenkimas sau; savęs ža-lėjimas.

autolesionistico, -a *bdv fig* sau kenkiantis; savė žalojantis.

autolinea *dkt m* autobusų linija.

automa *dkt v* rėbotas; *come un a.* kaip rėbotas, kaip automatas.

automaticamente *prv* automatiškai.

automatico **||o, -a** *bdv* **1.** automatinis; automati-zuotas; *arma ~a* automatinis ginklas; *cancello a.* automatizuoti vartai *pl;* ♦ *in a.* automatiškai; **2.** (*involontario*) automatiškas.

automatizzare *vksm* automatizuoti.

automazione *dkt m* automatizacija.

automézzo *dkt v* autotransporto priemonė, auto-mobilis.

automobile *dkt m* (lengvasis) automobilis; *andare in a.* važiuoti automobiliu; *t.p.* ⇒ **auto**.

automobilismo *dkt v* automobilizmas, automo-bilių sportas.

automobilista *dkt v/m* **1.** (*guidatore*) vairuotojas -ė; **2.** (*sportivo*) automobilių lenktynininkas -ė; (*dilettante*) automobillininkas -ė.

automobilistico **||o, -a** *bdv* automobilių; *incidente a.* autoavarija; *industria ~a* automobilių pramonė.

automunito, -a *bdv* turintis -i automobilį.

autonoléggio *dkt v* automobilių nuoma.

autonomamente *prv* savaraškiškai; autonomiškai; (*da solo*) vienas.

autonomia *dkt m* **1.** autonėmija, savivalda; **2.** (*in-dipendenza*) (*di qcn*) savarankiškumas; **3.** (*di un apparecchio e sim.*) budėjimo trukmė.

autonomo **||o, -a** **1.** *bdv* autonėminis; *azienda ~a di soggiorno* turizmo informacijės centras; *la-voro a.* savaraškiška profesinė veikla; *riscaldamento a.* autonėminis šildymas; *sindacato a.* politiškai nepriklausoma profsąjunga; **2.** *bdv* (*indipendente*) savaraškiškas; *in modo a.* saváime; vienas *agg;* **3.** *dkt v* politiškai nepriklausomas profsąjungininkas.

autopompa *dkt m* gaisrinis automobilis.

autopsia *dkt m med* skrodimas, autopsija; *fare / eseguire un'a.* skrėsti, atlikti skrodimą.

autoradio *dkt m nkt* automagnetolą, automobili-nė magnetolą.

autore *dkt v* **1.** átorius; kūrėjas; (*scrittore*) ra-šytojas; *diritti d'a.* átoriaus / autorinės teisės; ♦ *d'a.* žymaus dařlininko (/ režisieriaus ir pan.); autorinis *agg;* **2.** (*responsabile di qcs*) tās, kuris (*kq*) padarė; *l'a. di un crimine* kaltiniškas.

autoregolamentazione *dkt m* savireguliacija.

autoréte *dkt m sport* ⇒ **autogol**.

autorévole *bdv* **1.** (*di qcn*) autoritetingas; **2.** (*di qcs*) pàtikimas; svarūs.

autorevolézza *dkt m* autoritetingumas; (*influenza*) įtaka; *con a.* autoritetingai.

autoricàmb||io *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) automobilio (/ automobilijų) (atsarginė) dalis -iės *femm.*

autoriméssa *dkt m* garžas.

autorit||à *dkt m* **1.** (*potere*) galià; (*influenza*) įtaka; *avere a. di legge* turėti juridinę galià; *esercitare a. su qc* turėti kám įtakos; *godere di a.* būti įtakingam; ♦ *di a.* pagal įstátymus; **2.** (*organo di potere*) valdžią; *dgs le ~à* valdžios atstovai; *a. giudiziària* teisėsauga; *l'a. competente* kompetentingas valdžios įstaiga; **3.** (*prestigio*) autoritėtas, prestižas; *di grande a.* autoritėtingas *agg*; **4.** *fig* (*personalità*) autoritėtas; *è un'a. in questo campo* jis šiojė srityjė (didelis) autoritėtas.

autoritàrio, -a *bdv* **1.** (*di regime politico*) autoritārinis; **2.** *fig* valdingas; *tono a.* valdingas tōnas.

autoritràtto *dkt v* autoportrėtas.

autorizz||àre *vksm* **1.** lėisti; dúoti leidimą; (*dare a qc il diritto*) dúoti (*kam*) téisę; *a. una manifestazione* dúoti leidimai demonstrācijai; *fig chi ti ~a a parlare in questo modo?* kās táu dāvė téisę šitaip kalbėti?; **2.** (*legittimare*) lėisti; dúoti pagrindą.

autorizzàt||o, -a *bdv* lėidžiamas; *manifestazione ~a* sankcionuotas mitingas; *rappresentante a. igaliótas(is)* atstovas.

autorizzazióne *dkt m* leidimas; *a. scritta* leidimas raštū; *concedere / rilasciare (chiédere, ottenere) un'a.* (iš)dúoti (paprašyti, gáuti) leidimą; *dir a. a procedère* leidimas iškėlti baudžiamąją bylą.

autoscàtto *dkt v fot* fotoaparátu užrakto paleidimo laikmatis.

autoscóntro *dkt v* atrakciōnų párkų autodrōmas (*su elettriniaiis automobiliukais*).

autoscuòla *dkt m* vairavimo mokyklà.

autostazióne *dkt m* autobūsų stotis -iės.

autostop [-'stɒp] *dkt v* autostopas; *viaggiare in a.* keliáuti autostopū.

autostoppista *dkt v/m* keliáutojas -a autostopū; pakeleivis -ė.

autostràda *dkt m* (auto)magistrālė, greitkelis; autostradà; *fare / prèndere l'a., andare in a.* važiuoti greitkelio.

autostradàle *bdv* (auto)magistrālių; autostrādų; autostrādos; *rete a.* magistrālių tiñklas.

autosufficiénte *bdv* savarañkiškas.

autosufficiénza *dkt m* savarankiškūmas.

autosuggestionàrsi *vksm* (-stió-) įteįgti sáu.

autosuggestióne *dkt m* savitaiga.

autotrasportatóre *dkt v* (kroviniū) vežėjas; suñk-vežimio vairuotojas.

autotrèno *dkt v* automobilinis traukinys, autotraukinys.

autoveicolo *dkt v* automobilis, automašinà.

autovettùra *dkt m* lengvās automobilis.

autrice *dkt m* áutorė.

autunnàle *bdv* rudeñs; rudeninis; rùdeniškas.

autùnno *dkt v* ruduō; *in a., d'a.* rùdenį.

avallàre *vksm* **1.** (*garantire*) laiduóti; **2.** *fig* (*appoggiare*) pareñti; (*confermare*) patvirtinti.

avàllo *dkt v fin* garāntija; laidávimas.

avambràccio *dkt v anat* dilbis.

avampósto *dkt v mil* avanpōstas, forpōstas.

avanguàrdia *dkt m* **1.** *mil* avangārdas; **2.** (*in arte e letteratura*) avangārdizmas; **3.:** ♦ *d'a., all'a.* pažangūs *agg*, pirmáujantis *agg*.

avannótto *dkt v zool* mañlius.

avànti **1.** *prv* (*di moto a luogo*) į priekį, pirmyn; (*di stato in luogo*) priekyje; *più a.* toliau; *a. e indietro* teñ / pirmyn ir atgal; *andare a.* eiti į priekį; *sedersi a.* sėstis į priekį; *sport essere a. di due punti* pirmáuti dviem taškais; ♦ *farsi a.* pasisiūlyti; *guardare a.* žiūrėti į priekį, galvoti apie áteitį; *mettere a. qcs* teikti kám pirmėnųbę; *mettere le mani a.* apsisāugoti; *tirare a.* stūmtis, veřstis; **2.** *prv* (*nel tempo*): *più a.* vėliau; *andare a.* (*continuare*) tęsti; tęstis; *mettere a. l'orològio* pasukti laikrodžio rodyklės į priekį; *non si può andare a. così!* taip toliau negālima!; *l'orològio è / va a.* laikrodīs skùba; ♦ *a. negli / cogli anni* senývo ámžiaus; pasėnės *agg*; *d'ora in a.* nuō šiōl; *mi vòglio mettere a. con questo lavoro* nōriu pasistūmėti į priekį šiamė darbė; **3.** *jst: a.!* pirmyn!; (*suvvia!*) nà!, nàgi!; (*entri!*) įeikite!, prāšom!; (*entra!*) įeik!, prāšom!; (*continui!*) tęskite!; (*continua!*) tęsk!; *a. tutta!* visū greičiū pirmyn!; **4.** *prlk: a. Cristo* prieš Kristų; *avant'ieri* užvakar; *passare a. a qcn* aplėñkti kà; **5.** *bdv nkt: il giorno a.* tą diēną anksčiaū.

avantiéri *prv* užvakar.

avatrèno *dkt v tecn* priėkinė ašis -iės; važiuōklės priėkis.

avanzaménto *dkt v* **1.** žengimas į priekį; **2.** (*t.p. a. di carriera*) paúkštšinimas tarnýboje; **3.** *fig* (*progresso*) pažangà; *a. tecnologico* technologijos pažangà; *lo stato di a. dei lavori* (dabar-tinė) darbų būklė.

avanz||àre **I** *vksm* **1.** *intr* [E] (*procedere*) (pa)eiti / (pa)judėti / (pa)žėngti (į priekį); *il nemico ~a* priešas žėngia į priekį; *fig la malattia ~a* ligà progresuója; **2.** *tr* (*proporre*) pateikti; (*es-*

primere) parėikšti; **a. una proposta** pateikti pasiūlymą; **a. pretese** parėikšti pretenzijas; **a. un'ipotesi** iškėlti hipotėzė.

avanz||are II vksm 1. intr [E] (*restare*) likti; **non avanzano soldi** pinigų neliėka; **è ~ato del pane** liko dār duonos; **basta e ~a** liėka dār pėr akis; **2. (essere in credito): ~o 10 euro da te** tū mán (lieki) skolingas dėšimtį eūrų.

avanzàta dkt m žengimas (į priėki); **mil** žengimas priešo teritorijoje.

avanzàt||o, -a bdv, dlv 1. (in avanti) priesakinis; **2. (progredito)** pažangūs; pažėngęs; **idee ~e** pažangios idėjos; **le tecnologie più ~e** moderniausias technologijos; moderniausia tėchnika sg; **3. (inoltrato)** vėlyvas, vėlus; **primavera ~a** vėlyvas pavasaris; **in età ~a** senývo amžiaus; senatvėje.

avanz||o dkt v 1. likutis; **un a. di tessuto** áudinio likutis; **gli ~i della cena** vakariėnės likučiai / liėkanos; ♦ **a. di galera** niėkšas, nevidėnas; **d'a.** pėr akis; **2. mai** liėkana.

avaria dkt m 1. (tèchninis) gedimas, avarija; ♦ **in a.** sugėdėęs agg; **2. comm** avarija.

avariato, -a bdv sugėdėęs; sugadintas.

avarizia dkt m šykštumas; ♦ **crepi l'a.!** kám šykšti, – tėn nenusinėši.

avàro, -a 1. bdv šykštùs; **fig a. di lodi** šykštùs pagyrimų; **fig lavoro a. di soddissfazioni** dárbas, teikiantis mažai pasitėnkinimo; **2. dkt v/m** šykštuolis -ė.

avéna dkt m avižà; **fiocchi d'a.** avižiniai dribsniai.

avére* I vksm 1. turėti; **a. un appartamento in centro** turėti butą centrė; **a. due figli** turėti dū vaikùs; **a. buona memoria** turėti gėrą átmintį; **a. gli occhi verdi** turėti žalias akis; **a. le prove di qcs** turėti kō įrodymų; **a. qcn accanto** turėti kã šalìa; **a. lo sconto su qcs** turėti nuolaidą kám; **a. trent'anni** būti trisdešimties mėtų; **a. uno zio avvocato** turėti dėdė advokátą; **ho diciotto anni** mán áštuonióluka mėtų; **ha la móglie malata** jō žmonà seřga; ♦ **a. molto di qcn** labai panėšėti į kã; **2. (provare una sensazione e sim.): a. fretta** skubėti; **a. paura di qc** bijóti kō; **a. piacere** džiaugtis; **a. simpatia per qcn** mėgti kã, jausti kám simpátiją; **a. voglia (di qcs, di far qcs)** norėti (*ko, kã daryti*); **ho caldo (freddo)** mán šálta (káršta); **ho fame** áš álkanas, nóriu válgyti; **ho mal di testa** mán skaūda gálvą; **non ho nulla** mán viskas gerai; **hai ragione** tū teisùs; **ho sete** áš ištroskęs, nóriu gėrti; **ho sonno** mán miėgo nórisi, nóriu miėgo; **3. (ottenere)** gáuti; **a. un prêmio** gáuti prizą; **ho avuto sue notizie** gavaū iš jō žinių; ♦ **chi ha avuto ha avuto** kàs

padarýta – padarýta; **4. (vestiti e sim.)** nešióti, dėvéti; (*calzature*) avėti; **a. la giacca** nešióti švarką; **a. la gonna** segėti sijoną; **a. gli occhiali** nešióti ákinius; **5. (tenere)** laikýti; **a. in braccio il bambino** laikýti / turėti vaiką ánt raņkų; **6.: a. qcn in antipatia** nemėgti kō, jausti kám antipátiją; **a. a nòia qcs** bodėtis kō; **7.: a. caro qc** branginti kã; **8.: a. da far qcs** turėti kã veikti; **ho da lavorare** mán reikia padirbėti, turiū dirbti; **ho da fare** áš užsiėmęs; **9.: a. a che fare, a. a che vedere (con qcn)** turėti reikalų sū kuō; (*con qcs*) būti sū kuō susijusiam; **non a. niente a che fare con qc** neturėti sū kuō niėko beñdra; **10.: a. di che far qcs** pagrįstai kã daryti; **ho di che andar fiero** turiū kuō pasigirti; **11. vartojamas kaip pagalbinis vksm: ho saputo** sužinójau; **abbiamo visto la partita** žiūrėjome rungtynės; **li abbiamo invitati** juōs pàkvietėme.

► **avércela** įvdž (*con qcn*) pýkti (*ant ko*).

► **avérci** įvdž *fam* turėti; **oggi non c'ho tempo** šiandien neturiū laiko.

► **avérla** įvdž: **a. vinta** gáuti viršų, nugalėti.

► **avérne** įvdž: **ne hai per molto?** tū dār ilgai?; **ne avró per un'ora** mán prireiks valandós; ♦ **ne hai ben donde** tām turį pagrindą; **ne ho fin sopra i capelli** mán jau tō ganà; **e chi più ne ha più ne metta** ir vísa kíta; **kaip jst a.!** kád taip būtų! (*apie ko turėjimą*).

► **avérsela** įvdž (*t.p. a. a male*) įsižeísti, užsi-gáuti.

avére II dkt v 1. (ppr. dgs ~i) tuftas, tuftai; **2.: il dare e l'a.** debitas ir kreditas.

aviatóre dkt v aviátorius, lakūnas.

aviazione dkt m 1. aviacija, skraidýba; **2. (aeronautica)** aviacija; **a. civile (militare)** civilinė (karinė) aviacija.

avicoltura dkt m paukštinkystė.

avidaménte *prv* gōdžiai.

avidità dkt m godumas, gobšumas; troškimas; **con a.** gōdžiai.

àvido, -a bdv godùs, gobšùs; trókštantis; **à. di denaro** godùs pinigų / pinigám; **à. di successo** trókštantis garbės; **à. di sapere** trókštantis su-žinóti.

aviére dkt v (karinių óro pajėgų) eilinis.

aviogétto dkt v *av* reaktývinis lėktúvas.

áv||o, -a dkt v/m prósėnelis -ė; **dgs gli ~i** protėviai, prósėneliai.

avocàdo dkt v 1. (il frutto) avokádas; **2. bot (la pianta)** (amerikinė) persėja.

avocàre vksm (à-) dir pėrimti (*pareigas, teises ir pan.*).

avò||rio 1. dkt v dramblío káulas; **dgs ~ri** dram-

- blio káulo dirbiniaĩ; **2.** *bdv nkt* (*t.p. color a.*) dramblis káulo spalvõs.
- avùls||o, -a** *bdv* (*da qcs*) atsiētas, atskirtas (*nuo ko*); nesusĩjēs (*su kuo*); *frase ~a dal contesto* sakinyš ištŗauktas iš kontēksto, sakinyš atskirtas nuõ kontēksto; *a. dalla realtà* atsiētas nuõ tikrovēs.
- avvalērsi*** *vksm* (*di qc*) naudõtis (*kuo*), pasinaudõti; *a. dei consigli di uno specialista* naudõtis žinõvo patarimais; *a. di una facoltà* pasinaudõti tēise.
- avvallamēnto** *dkt v* įduba, įdubĩmas; lomà.
- avvalorāre** *vksm* (*-lõ-*) patvirtinti; (*appoggiare*) (*pa*)reĩti; (*rafforzare*) (*su*)stiprinti.
- avvampāre** *vksm* **1.** įsiliēpsnõti; užsipliēksti; **2.** *fig* (*arrossire*) užkaĩsti, staigà paraũsti; **3.** *fig* (*su*) liepsnõti; *a. di rabbia* suliepsnõti pykēiũ.
- avvantaggiāre** *vksm* (*qc*) padēti (*kam gauti pranašumà, plētotis, prasimušti ir pan.*); *a. un candidato* rõdyti palankumà vienām kandidatui.
- **avvantaggiā||rsi** *sng* **1.** (*di qcs*) gāuti naudõs (*iš ko*); pasinaudõti (*kuo*); *si è ~to dei nostri errori* pasinaudõjo mũsų klaidomĩs; **2.** (*acquisire vantaggio*) įgĩti pranašumà.
- avvedērsi*** *vksm* (*di qcs*) pastebēti (*kq*).
- avvedũto, -a** *bdv* įžvalgũs, apdairũs; atsargũs.
- avvelenamēnto** *dkt v* apnuõdijimas; apsinuõdijimas.
- avvelenāre** *vksm* (*-lẽ-*) **1.** (*ap*)nuõdyti; (*a morte*) nunuõdyti; (*qcs*) užnuõdyti; **2.** *fig* (*rendere amaro*) apkārtinti, nuõdyti.
- **avvelenārsi** *sng* (*apsi*)nuõdyti, nuõdytis; (*a morte*) nusinuõdyti; *a. mangiando dei funghi* apsinuõdyti grĩbais.
- avvenlātõ, -a** *bdv, dlv* **1.** užnuõdytas; ♦ *avere il dente a. con qcn* griēžti daĩtĩ aĩt kõ; **2.** *fig* baĩsiai suiŗzēs, baĩsiai susiērzĩnēs.
- avvenēnte** *bdv* iŗvaizdũs, graziõs iŗvaizdos.
- avvenimēnto** *dkt v* įvykis; *l'a. dell'anno* mētũ įvykis.
- avven||ire*** **I** *vksm* [*E*] įvỹkti; atsitĩkti, nutĩkti; *è ~uto un incidente* įvỹko avārija; *è ~uto che...* atsitĩko, kād...
- avvenire II** **1.** *dkt v nkt* ateĩtis -iēs *femm*; ♦ *in a., per l'a., nell'a.* ateĩtyjē; *di grande a.* labai perspektyvũs *agg*; *non avere a.* neturēti perspektyvũ; **2.** *bdv nkt* bũsimāsis.
- avveniristico, -a** *bdv* futurĩstinis.
- avventārsi** *vksm* (*-vẽ-*) **1.** (*su qcs*) pũlti (*prie ko*); šõkti; (*su qcn*) užpũlti (*kq*); *a. sul cibo* pũlti priē valgio; *sport a. sul pallone* šõkti (/ bēgti) priē kãmuolio; **2.** *fig* (*assalire*) (*su qcn*) užsipũlti (*kq*).
- avventatēzza** *dkt m* neapdairũmas; (*temerarietà*) beatodairiškũmas.
- avventātõ, -a** *bdv* **1.** (*di qcn*) neapdairũs; (*temerario*) beatõdairiškās; **2.** (*di qcs*) neapgalvõtas; *un giudizio a.* skubõta iŗvada.
- avvēnto** *dkt v* **1.** atējĩmas; *fig* (*comparsa*) atsiradĩmas; *fig l'a. dell'euro* eũro įvedĩmas; **2.** *rel: A.* Adven̄tas; *di A., dell'A.* adven̄tinis *agg*; Adven̄to; **3.** *a. al trono* įžengĩmas į sõstà.
- avventõre, -trice** *dkt v/m* lankỹtojas -a.
- avventũr||a** *dkt m* **1.** nuõtykis; avantiũrà; *un romanzo di a. / di ~e* nuõtykių romānas; **2.** (*relazione amorosa*) (mēilēs) romānas, mēilēs nuõtykis.
- avventurārsi** *vksm* (*-tũ-*) beatõdairiškai (*kq* *darỹti*); rizikingai veikti; *a. in investimenti azzardati* rỹžtis rizikingai investũoti; *a. in mare aperto* beatõdairiškai lēistis į ātvirà jũrà; *fig a. in previsioni* iŗdrĩsti prognozuõti.
- avventuriēro, -a** *dkt v/m* avantiũristas -ē; nuõtykių iēškõtojas -a.
- avventurõso, -a** *bdv* **1.** mēgstantis nuõtykius, liĩkēs į nuõtykius; **2.** (*ricco di avventure*) nuõtykingas.
- avverā||rsi** *vksm* (*-vẽ-*) tãpti tikrovē; iŗsipildyti, pĩldytis; *si è ~ta la mia peggiore previsione* įvỹko blogiāusia, kõ tikējaisi; *si è ~ta la profezia* pranašystē iŗsipildē.
- avvērbio** *dkt v* gram prieveiksmis; *a. di luogo (di tempo)* viētos (laĩko) prieveiksmis.
- avversāre** *vksm* (*-vẽr-*) prieĩintis (*kam*), pasi prieĩinti; bũti prieĩ (*kq*).
- avversā||rio, -a** **1.** *dkt v/m* prieĩininkas -ē; (*spec. nello sport*) varžõvas -ē; (*nemico*) prieĩas -ē; **2.** *bdv: la squadra ~ria* varžõvų komānda.
- avversióne** *dkt m* **1.** prieĩiškũmas; (*odio*) neapỹkanta; *avere / provare / sentire a. (per qc)* nekēsti (*ko*); jaũsti kām neapỹkanta; **2.** (*disgusto*) bjaurējĩmasis; *avere a. (per qc)* bjaurētis (*kuo*).
- avversit||à** *dkt m* **1.** (*l'essere avverso*): *l'a. del clima* klĩmato atĩšaurũmas; *l'a. della sorte* likĩmo nepalankũmas; **2.** (*ppr. dgs le ~à*) (*disgrazia*) nēganda.
- avvẽrs||o, -a** *bdv* **1.** (*sfavorevole*) nepalankũs; *~e condizioni atmosferiche* nepalaĩkios õro sálygos; ♦ *essere a. a qcs* bũti prieĩ kã; **2.** *dir parte ~a* kità šalĩs (*atsakovas arba iēskovas*).
- avvertēnza** *dkt m* pastabà; *dgs ~e* instrukcija *sg*.
- avvertimēnto** *dkt v* **1.** iŗpējĩmas, pērspējĩmas; *dare un a. (a qcn)* iŗpēti (*kq*), pērspēti; **2.** (*consiglio*) patarĩmas.
- avvert||ire** *vksm* (*-vẽr-*) **1.** iŗpēti, pērspēti; *a. qcn*

di un pericolo įspėti ką apie pavojų; **2.** (*avvisare*) pranešti; *ti ~o che sabato sarò fuori città* žinok, šeštadienį nebūsiu miestė; *bisogna subito a. la polizia* reikia apie tai tuoj pat pranešti policijai; **3.** (*sentire*) (pa)jūsti; (*udire*) išgirsti; (*notare*) pastebėti; *durante la partita ha ~ito una fitta al fianco* peį rungtynės jam sudiegė šoną.

avvezzare *vksm* (-vėz-) (*a far qcs*) įprātinti (*ką daryti*), prātinti.

► **avvezzarsi** *sng* (*a far qcs*) įprāsti (*ką daryti*); *a. male* igyti blogų įpročių.

avvézzo, -a *bdv* (*a qcs/a far qcs*) priprātes -usi (*prie ko/ką daryti*).

avviamentó dkt v 1. pradžia; pradėjimas; *l'a. dei lavori* darbų pradžia; **2.** (*a una professione e sim.*) parengimas, (ap)mokymas; **3.** (*a una disciplina, nei titolo*) įvadas; *a. all'etica* etikos įvadas; **4.** *tecn* paleidimas; įjungimas; *motorino d'a.* starteris.

avviare *vksm* (-vi-) **1.** pradėti; užvesti; *a. un discorso* užvesti kalbą; *a. un'attività* pradėti vėslą; **2.:** *a. ad una professione* (pa)rengti profesijai; **3.** (*una macchina*) palėisti; įjungti; *a. il motore* užvesti / palėisti variklį; **4.** (*dare inizio*) inicijuoti; *a. una pratica* pradėti rengti / tvarkyti dokumentus; *a. una procedura di fallimento* inicijuoti bankroto procedūrą.

► **avv||iarsi** *sng* **1.** išsiruošti; (iš)eiti; *mi ~io verso casa* išsiruošiu namo; **2.:** *a. a diventare qc* žadėti tapti kuo; *a. alla fine* eiti į pabaigą.

avviato, -a *bdv* (*t.p. bene a.*) sėkmingai (/ pelningai) veikiantis.

avvicendamentó dkt v pasikeitimas; kaita.

avvicendarsi *vksm* (-cén-) eiti pamainomis; pasikeisti; *a. alla guida* vairuoti pamainomis, pasikeisti prie vairo.

avvicinamentó dkt v 1. (*l'avvicinare*) priartinimas; **2.** (*l'avvicinarsi*) prisiaartinimas; (pri)artėjimas; *in a.* artėjantis *agg.*

avvicinare *vksm* (-ci-) **1.** (*qc a qc*) (pri)artinti (*ką prie ko*); (*accostare*) priglāusti; pridėti; (*spingendo*) pristūti; (*tirando*) pritraukti; *a. un banchiere alle labbra* pridėti stiklinę prie lūpų; *a. la poltrona al televisore* pritraukti fotelį prie televizoriaus; **2.** (*a qcn*) prieiti (*prie ko*); (*attaccando discorso*) užkālbinti; *a. un passante* užkālbinti praeivį; **3.** *fig* (*paragonare*) (su)grētinti.

► **avvicin||arsi** *sng* **1.** (pri)artėti; prisiaartininti, artintis; (*andare vicino*) (*a qc*) prieiti (*prie ko*); *si ~a l'inverno* žiemā artėja; *~ati!* prieik!; *non ~arti al forno!* nesiaartinink prie orkaitės!; *il*

nonno si ~a ai novanta senėlis jau artį devyniasdešimties; *fig a. alla verità* priartėti prie tiesos; **2.** *fig* (*somigliare a qc*) panėšėti (*i kq*).

avvilente *bdv*, *dlv* slėgiantis; vārantis į nēviltį.

avvilimentó dkt v (*abbattimento*) nusiminimas.

avvilire *vksm* (-isc-) **1.** (*deprimere*) (pri)slėgti; varyti į nēviltį; **2.** (*umiliare*) (pa)žēminti; (*degradare*) paniėkinti; smukdyti.

► **avvilirsi** *sng* (*abbattersi*) nusimiñti; netėkti drąsos.

avvilito, -a *bdv*, *dlv* nusiminęs; prislėgtas.

avviluppà||re *vksm* **1.** (su)sūpti; apsūpti; (*avvolgere*) (su)vynioti; *fig la nebbia ~va le montagne* rūkas gaubė kālnus; **3.** (*ingarbugliare*) (su)raizgyti;

avvinazzato, -a *bdv* pasigėręs; girtas.

avvincēnte *bdv* paveįgiantis; įtraukiantis; intriguojantis; *un romanzo a.* romānas, nuo kurio sunkū atsiplėšti.

avvinghiare *vksm* (*afferrare*) sučiūpti; (*avvolgendosi*) apsiųtyti (*(ap)link kq*).

► **avvinghiarsi** *sng* **1.** (*a qcs*) (tvirtai) apsikabinti (*kq*); (*avvolgendosi*) apsiųtyti (*(ap)link kq*); **2.** (*afferrarsi l'un l'altro*) susikabinti.

avvio dkt v 1. pradžia; *dare l'a. a qc* duoti kām prādžia; **2.** ⇒ **avviamentó 3.**

avvisagli||a dkt m (*ppr. dgs ~e*) pōzymis; simp-tomas.

avvis||are *vksm* (-vi-) pranešti; perspėti; *a. i passeggeri del ritardo del treno / che il treno è in ritardo* pranešti keleiviams, kād traukinys vėluos; *se non vieni, avvisami* jėi neateisi, perspėk; *ti ~o quando sono libero* kaį būsiu laisvas, tū pranešiu / pasakysiu; *bisogna ~arlo dello sciòpero* reikia jam pranešti apie streiką. **avvisato**, -a *dlv*: ♦ *flk uomo a. (mezzo salvato)* kās įspėtas, tās pasiruošęs.

avvis||o dkt v 1. pranešimas; žiniā; (*avvertimento*) perspėjimas; *dare a.* pranešti; *grazie dell'a. āčiū*, kād perspėjai; ♦ *sull'a.* budrūs *agg.* pasiruošęs; *fino a nuovo a.* iki ātskiro pranešimo; *il sindaco ha ricevuto un a. di garanzia* mēruvi buvo pateikti / pareikšti įtarimai; **2.** (*foglio e sim.*) skelbimas; pranešimas; *a. di sfratto* pranešimas apie iškrāustymą (*is buto ir pan.*); *bacheca degli ~i* skelbimų lentā; **3.** (*parere*) nuomonė; *a mio (suo) a.* māno (jō) mānymu; *esser dello stesso a.* sutikti sū kienō nuomone; *esser di a. contrario* būti kitokios nuomonės; *sono dell'a. che...* manaū, kād...; māno nuomone...

avvistare *vksm* pamatyti (*ppr. iš tolo*), išvysti; pastebėti; *a. terra* išvysti žemę.

avvitare *vksm* (-vi-) **1.** (į)sukti, prisukti; *a. una*

lampadina įsūkti lempūtę; **2.** (*fissare con viti*) priveržti sraigtais (/ veržlė *ir pan.*); **3.** (*un coprchio e sim.*) (už)sūkti (*dangtelį ir pan.*).

avvizzare *vksm* [E] (-isc-) (nu)výsti, suvýsti.

avvocatessa *dkt m* advokātė.

avvocato *dkt v* **1.** advokātas -ė; **a. della difesa** atsakovo advokātas, gynėjas; **dir a. d'ufficio** valstybės (/ teisimo *ir pan.*) paskirtas advokātas; **rivolgarsi ad un a.** kreiptis į advokātą; ♦ **a. del diavolo** „vėlnio advokātas“ (*priešingos nuomonės gynėjas*); **a. delle cause perse** „beviltiško reikalo gynėjas“ (*kas gina nepagrįstą nuomonę*); **2.** fig gynėjas -a.

avvocatura *dkt m* dir advokatūra; *esercitare l'a.* advokatauti.

avvolgente **1.** *bdv*: **manovra a.** apsupimas; **2.** *dkt v*: **a. per alimenti** (*pellicola*) maisto plėvėlė; (*di alluminio*) (aliuminio) folija.

avvolgere* *vksm* **1.** (ap)vynioti; (ap)sūkti; (*con una sciarpa, uno scialle e sim.*) (ap)sūpti, (ap)siausti; (*qc in qcs*) suvynioti (*į kq*), surišti; **a. in fasce** suvystyti; **fig l'edificio è ~to nelle fiamme** pstatas skęsta ugnyje; **2.** fig (ap)gaubti; **l'intera vicenda è ~ta nel mistero** visą istoriją gaubia paslapties skraistė.

► **avvolgersi** *sng*r apsiausti, siaustis; sūptis; vyniotis; **a. nelle coperte** susivynioti į antklodę. **avvolgibile** *dkt v* (*tapparella*) apsauginės žaliūzės *pl*; (*tendina*) roletas.

avvolgimento *dkt v* *tecn* apvijà.

avvoltòio *dkt v* **1.** zool grifas; **2.** fig grobuonis.

azaléa *dkt m* bot azalija.

azienda *dkt m* įmonė; ūkis; (*ditta*) firma; (*società*) bendrovė; **a. di mobili** baldų įmonė; **a. agricola** ferma; **a. elettrica** elektros bendrovė; **a. sanitaria locale** teritorinis sveikatos apsaugos tarnyba; **a. statale** valstybinis ūkis.

aziendale *bdv* įmonės; **gestione a.** vadība; **mensa a.** įmonės valgyklà.

azionamento *dkt v* paleidimas; įjungimas.

azionare *vksm* (-zió-) (*meccanismi*) palėisti; (*attivare*) įjungti; **a. una leva** pajūdinti (/ pastūmti *ir pan.*); **a. i pedali** minti pedalus.

azionario, -a *bdv* *econ* akcinis; akcijų; **capitale a.** akcinis kapitālas; **pacchetto a.** akcijų pakėtas.

aziòn||e I *dkt m* **1.** (*l'agire*) veikimas, veiklā; **un uomo d'a.** veiklūs žmogus; **entrare in a.** (*di qcn*) imtis darbo; (*di qcs*) suveikti; **2.** (*atto*) veiksmas; dárbas; póelgis; **buona a.** gėras dárbas; **avere il coraggio delle proprie ~i** atsakyti

už savo veiksmus; **3.** (*effetto*) póveikis; (*influenza*) įtakas; **farmaco ad a. rapida** greitai veikiantys vaistai *pl*; **4.** (*di un libro e sim.*) veiksmas; siužetas; **film d'a.** veiksmo filmas; **5.:** *dir a. legale (civile)* (civilinis) ieškinys; (*penale*) patraukimas baudžiamojon atsakomybėn; **6. mil** operacija; karo veiksmas *pl*; **7. sport** derinys; **8.:** *kaip jst cin a.!* veiksmas!

aziòn||e II *dkt m* *econ* akcija; **società per ~i** akcinė bendrovė; **le ~i sono in rialzo (in ribasso)** akcijos kyla (krinta).

azionista *dkt v/m* akcininkas -ė.

azòto *dkt v* *chim* azotas.

azzannà||re *vksm* griebti dantimis (*apie gvyūnq*), įkąsti; sulėisti dantis; **un cane lo ha ~to a una gamba** suò jām įkando į kójà.

azzardare *vksm* (*proporre timidamente*) (iš)drįsti; **a. una previsione** išdrįsti spėti; **a. una teoria** suformuluoti drąsiai teoriją.

► **azzardàr||si** *sng*r (*a far qcs*) (su)rizikuoti; **tu non ~ti a contraddirmi!** tū nē nebandyk mán prieštarauti!

azzardato, -a *bdv* **1.** rizikingas, pavojingas; **un investimento a.** rizikinga investicija; **un sorpasso a.** pavojingas (*automobilio*) lenkimas; **2.** (*avventato*) neapgalvotas.

azzardo *dkt v* **1.** rizika; **gioco d'a.** azartinis lošimas; **2.** (*azione rischiosa*) rizikingas žingsnis.

azzecc||are *vksm* (-zéc-) **1.** (*colpire qc*) pataikyti (*į kq*); **2.** fig (*indovinare*) atspėti; ♦ **oggi non ne ~o una** šiaandien mán niėkas nesiseka.

azzeccato, -a *bdv* taiklūs; kaip tik tās; **un commento a.** labai taikli pastabà.

azzerare *vksm* (-zė-) **1.** nustatyti tiės nuliū (*prietaisq ir pan.*); **a. un cronometro** iš naujo nustatyti laikmatį; **2.** fig panaikinti.

azzimo, -a *bdv*: **pane à.** nerauginta dúona; mācas.

azzittire *vksm* (-isc-) (nu)tildyti.

► **azzittirsi** *sng*r (nu)tilti.

azzoppare *vksm* (-zòp-) apšlūbinti.

► **azzopparsi** *sng*r apšlūbti.

azzuffarsi *vksm* susipėsti, pėstis; susimūšti.

azzurr||o, -a *bdv* mėlynas; (*chiaro*) žydras; **occhi ~i** mėlynos āky; **sport la squadra ~a** „mėlynóji komāda“ (*Italijos rinktinė*); ♦ **Principe A.** svajónių princas; **2.** *dkt v* mėlynė; žydrinė; **3.** *dkt v/m sport* „mėlynāsīs -óji“ (*Italijos sportininkas -ė*); **gli ~i** „mėlynėji“ (*Italijos rinktinė*).

azzurrògnolo, -a *bdv* (pilkaĩ) mēlšvas.

B

b [bi] *dkt v/m nkt* **1.** *antroji italų kalbos abėcėlės raidė; b minùscola* „b“ mažoji; **B maiùscola** „B“ didžioji; **B di / come Bari B** kaip Bari (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.:** *Sèrie B (futbolo)* B lyga; *fig di sèrie B* antrās rūšies, antraeilis.

babà *dkt v nkt gastr* boba.

babbèò *dkt v kvėša, vėpla; skystaprūtis.*

bàbbò *dkt v 1. tarm* tėtis, tėtė; **2.:** *B. Natale* Kalėdų senėlis; Sėnis Šaltis.

babbùccia *dkt m (ciabattina)* šlepetėlė.

babbuino *dkt v zool* babuinas; paviānas.

babèle *dkt m* „Babelio bókštas“ (*visiška netvarka*).

babórdo *dkt v mar* kairysis bortas.

baby-sitter [bebi'sitter] *dkt m nkt* vaikų prižiūrėtoja, auklė.

bacàto, -a *bdv* sukirmijęs; ♦ *hai il cervello b.?* gál tau nè visì namiè?; gál pakvaišai?

bàc||ca *dkt m* úoga; ~*che commestibili* vālgomos úogos.

baccalà *dkt v nkt* sūdyta mėnkė; ♦ *se ne sta li come un b.* stóvi kaip įbestas.

baccàno *dkt v* triukšmas; šurmulys, erzelynė; *far b.* (su)kėlti triukšmo, triukšmāuti; *smettétela di far b.!* liaukitės triukšmāvē!

baccelliére *dkt v* bakalāuras -ė.

baccèllo *dkt v* ánkštis -ies *femm.*

bacchéttà *dkt m 1.* lazdelė; *b. mágica* stebuklinga lazdelė; burtų lazdelė; ♦ *comandare a b.* pagal (sàvo) dūdėlę šokinti; **2. mus (del direttore d'orchestra)** batutà; **3. mus (di tamburo)** būgnininko lazdelė.

bachéca *dkt m 1.* (*per avvisi e sim.*) skelbimų lentà; steñdas; *méttere / appèndere un avviso in b.* pakabinti pranešimą ánt lentós; **2.** (*vetrineta*) vitrinà, vitrinėlė.

bacheròzzo *dkt v tarm* tarakōnas.

baciamàno *dkt v* rañkos pabučiāvimas; *fare il b.* pabučiuoti rañką.

baci||àre *vksm (bà-)* (pa)bučiuoti; *b. sulla guàn-cia (la fronte) (qcn)* pabučiuoti (*kam*) į skruostą ((i) kākta); ♦ ~*o / ~amo le mani!* àš Jūsų paslaugóms!

► *baciarsi sngr* bučiuotis, pasibučiuoti.

bacile *dkt v* praustuvė; (*catino*) dubuō.

bacillo *dkt v biol* bacilà, lazdelė.

bacinèlla *dkt m* dubenėlis, dubuō.

bacino *dkt v 1.* dubuō; (*di fontana*) baseīnas; **2.:** *geogr (t.p. b. idrográfico)* (*upės, ežero*) baseīnas; *b. idroelétrico* vandėns talpyklà; **3.:** *geol b. petrolífero* náftos telkinys; *b. carbonífero* akmenīs anglių baseīnas; **4. fig: b. di utenza (tam tikros)** paslaugós vartotojai *pl*; **5. anat** dubuō.

bà||cio *dkt v 1.* bučinys; (*il baciare*) pabučiāvimas; (*il baciarsi*) pasibučiāvimas; *coprire / mangiare / soffocare di ~ci* užbučiuoti; *mandare un b.* pasiųsti bučinį; *rubare un b.* vogčiomis pabučiuoti; ♦ (*come saluto*) ~*ci!*, *bacioni!*, *un b.!*, ~*ci e abbracci!* bučiuoju!; **2.** (*gusto di gelato*) šokolādiniai ledai *pl* sù lazdyno riešutais (*pagal „Bacio“ šokoladinį saldainį*).

back up [be'kap] *dkt v nkt inf:* (*còpia di*) *b.* at-sarginė kòpija.

bàco *dkt v 1.* kirmėlė, kírminas; *b. da seta* šilkā-verpis; **2. inf** klaidà, riktas.

bacùcco, -a *bdv* sukriōšęs; (*decrepito*) nukāršęs.

bàda *dkt m:* ♦ *tenere a b.* (*frenare*) (su)trámdyti; (*non farsi avvicinare*) neprisilėisti; (*non perdere d'occhio*) neišlėisti iš akių; (*difendersi da qcs*) sāugotis (*ko*); (*sorvegliare*) prižiūrėti.

badànte *dkt v/m* slaugytojas -a.

bad||àre *vksm (a qc) 1.* (pri)žiūrėti (*kq*); pasirūpinti (*kuo*), rūpintis; *b. ai bambini* prižiūrėti vaikùs; *b. alla casa* žiūrėti namų, rūpintis namais; ~*a al giardino in mia assenza* prižiūrėk sōdà, kà manēs nebùs; **2.** (*fare attenzione*) žiūrėti; ~*a a dove metti i piedi!* žiūrėk, kuř vāikščioji!; *b. di non farlo più!* žiūrėk, kàd daugiaū taip nedarýtum!; ~*a bene!* atsimiñk!; žinók!; **3.** (*prendere in considerazione*) kreipti dėmesį; páisyti; *non b. a spese* sù pinigais nesiskaitýti; *non b. al disordine!* nekreĩpk dėmesio į nētvarkà!; ~*a agli affari tuoi!* žiūrėk sàvo reikalų!; *non b. a loro!* nekreĩpk į juōs dėmesio!

badéssa *dkt m* abātė.

badia *dkt m* abatijà.

badile *dkt v* kastūvas (*placios kvadratinės mentės*).

badminton [ˈbad-] *dkt v sport* bādmintonas, plūnksninis.

bàff||o *dkt v 1.* (*ppr. dgs ~i*) ūsas; ūsai *pl*; *i ~i del*

gatto katēs ūsai; *farsi crescere i* ~i užsiauginti ūsūs; ♦ *coi* ~i, *con i* ~i šaunūs agg, puikūs; *leccarsi i* ~i laižytis (*gardžiuojantis*); *ridere sotto i* ~i nusišaipyti prō ūsūs (*slapčia juoktis*); *fam me ne faccio un b.* mán nusispijauti; *2. fig (segno)* žymė; (*macchia*) dėmė; *un b. di inchiestro* rašalo žymė; *hai un b. di rossetto sulla guancia* iššitepei skruostą lūpdažiu.

baffóne *dkt v fam* ūsūčius.

baffuto, -a *bdv* sū ūsais, ūsūotas.

bagagliào *dkt v* bagažinė.

bagà||glio (*ppr. dgs -gli*) *dkt v* bagažas; *depòsito* ~gli bagažų saugyklà, bagažo saugojimo kàmera; *b. a mano* rankinis bagažas; *disfare i* ~gli išsikràuti dáiktus; *fare i* ~gli susidėti dáiktus, susikràuti lagaminūs; *ritirare il b.* atsiimti bagažà; *fig b. culturale* (mòkslo žinių) bagažas; ♦ *andarsene con armi e* ~gli išvỹkti sū visà mantà.

bagarino *dkt v* bìlietų pèrpardavinėtojas.

bagattèlla *dkt m* **1.** (*inezia*) meñnikiekis; mázmo-žis; **2.** *mus* bagatėlė.

baggianà||a *dkt m* kvailybė; *dire* ~e niekūs šnekėti.

baglióre *dkt v* blýksnis, blýkstelėjimas.

bagnánte *dkt v/m* poilsiautojas -a (*kurie maudosi jūroje ir pan.*); máudytojas -a.

bag||àre *vksm* **1.** (su)šlápinti; (*rendere umido*) (su)drėkinti; *b. i biscotti nel latte* mirkỹti sausainiūs piene; *b. il letto* prišlápinti lóvą; *b. le rose* apláistyti rozės; *b. uno straccio (una spugna)* šlápinti skùdurą (kempinę); *hai ~ato in terra* sušlápinaì grindis; **2.** (*coste e sim., detto del mare*) skalauti.

► **bagnà||rsi** *sng* **1.** *tr* su(si)šlápinti; **2.** *intr* (su)šlapti; *mi si sono ~ti i piedi* mán sušlào kójos; ♦ *b. fino all'osso* pèrmirkti iki pačių káulų, kiaurai pèršlapti; **3.** (*farsi il bagno*) máudytis.

bagnasciuga *dkt v nkt* **1.** (bangų mūšos skalaujamas) pakrántės rúožas; apsemà; **2.** *mar* grimzlės mastėlio júosta.

bagnà||o, -a **1.** *bdv, dlv* šlapias, sušlapes; *b. di sudore* šlapias nuò pràkaito; *b. fradicio* pèršlapes; *sono tutto b.* àš visas šlapias; *ho i piedi ~i* mào kójos šlapios; **2.** *dkt v*: ♦ *piove sul b. (di disgrazie)* bėdà bėdą vėja.

bagnino *dkt v* gėlbėtojas (*apľūdimoje*).

bag||o *dkt v* **1.** máudymasis; *cuffia (costume) da b.* máudymosi kepuraitė (kostiumėlis); *fare il b.* máudyti, išsimáudyti; (*a qc*) (nu)máudyti (*kq*); *è in un b. di sudore* jįs apsipýlęs pràkaitu; *mettere a b.* (i)meřkti; *tenere a b.* mirkỹti; ♦ *b.*

di folla (ižymybės) susitikimas sū žmonėmis; *b. di sangue* skerdynės *pl*; *b. di sole* sáulės vonià; *b. turco* turkiška pirtis; *va' a fare un b.!* eik tū švilpt!; **2.** (*la stanza*) voniós kambarỹs, vonià; (*toilette*) tualėtas; *b. pubblico* viešasis tualėtas; **3.** (*stabilimento balneare*) pajūrio maudýnė; máudymosi įstaiga; *dgs ~i (terme)* (gýdomųjų vandenų) kuròrtas, maudýklė; **4.** *tecn* vonià; **5.:** *stor b. penale* (pataisòs darbų) kolònija.

bagnomaria *dkt v nkt*: *cuocere a b.* virti dvigubame indė (*t.y. puode įdėtame į kitą indą su verdančiu vandeniu*).

bagnoschiùma *dkt v nkt* voniós pùtos *pl*.

bagórd||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) puotà; *darsi ai ~i* linksmai puotauti, užti.

bàia *dkt m* įlanka.

baionétta *dkt m* durtuvas.

bàita *dkt m* (*medinis*) kalnų namėlis, šalė.

balaùstra *dkt m* ⇒ **balaustràta**.

balaustràta *dkt m* baliustradà.

balbettàre *vksm* (-bèt-) **1.** *intr* [A] mikčioti, mi- knóti; mýkčioti; **2.** *tr* (pra)lemėnti, išlemėnti.

balbettio *dkt v* mikčiojimas; mýkčiojimas.

balbùzie *dkt m* mikčiojimas.

balbuziènte *bdv* mikčiojantis; mikčius.

balcànico, -a *bdv* Balkanų; balkániškas.

balconàta *dkt m* balkonas; galėrija.

balconcino *dkt v*: *reggiseno a b.* pakeliamóji liemenėlė (*ppr. be petnešėlių*).

balcóna *dkt v* balkonas.

baldacchino *dkt v* baldakimas.

baldànza *dkt m* pasitikėjimas savimi; veržlumas.

baldanzóso, -a *bdv* kùpinas pasitikėjimo savimi; energingas, veržlūs.

bàldo, -a *bdv* drąsus; veržlūs; *scherz b. giovane* augalótas jaunuòlis.

baldòria *dkt m* šėlsmas, linksmybės *pl*; *far b.* užti, linksmintis.

baldràcca *dkt m* volg šliundra.

baléna *dkt m* zool banginis.

balen||àre *vksm* (-lé-) švỹscioti; blýkstelėti; *fig mi* ~ò *un'idea* mán toptelėjo mintis.

baleniéra *dkt m* banginių medžioklės laivas.

balenio *dkt v* švỹsciojimas; blýkstelėjimas.

baléno *dkt v* švỹstelėjimas, žýbsnis; ♦ *in un b.* žaiřiškai.

balenòttera *dkt m* **1.** zool (raukšlėtasis) banginis; **2.** zool finvãlas.

baléra *dkt m* (pramoginių) šókių salė.

bàlia I *dkt m* žindývė; *spilla da b.* žiogėlis; *fare da b. a qcn* pópinti kà.

balia II *dkt m*: (*lasciato*) *in b. della sorte* (pàliktas) likimo vãliai; *essere in b.* būti užvaldytam.

balistica *dkt m* balistika.

balistico, -a *bdv* balistinis; balistikos.

bàlla I *dkt m* ryšulys (*ppr. šiaudy, medvilnės*).

bàll||a II *dkt m* (*bugia*) nesąmonė; skiedalas, tauškalas; ~e! nesąmonės!; *è una b.!* skiedalai!; *raccontare ~e* skiesti, taškėti niekūs; pripasakoti nesąmonių.

ballàbile *dkt v* šokamas; gálimas šokti.

ball||àre *vksm 1. intr [A]* šokti; *andare a b.* eiti į šokių; eiti šokti; ♦ *quando il gatto non c'è, i topi ballano* katinas iš namų – pėlės iš kampų; **2. intr [A]** (*oscillare*) svyruoti; krýpčioti; klibėti; *il tavolino ~a* staliukas krýpčioja; *mi ~a un dente* mán klíba dantis; **3. tr** šokti; *b. un tango (un valzer)* šokti tango (valsą).

ballàta *dkt m lett, mus* baladė.

ballatío *dkt v* galėrija; antresolė.

ballerina *dkt m 1.* balerinà; šokėja; **2. (scarpa)** balerinos batėlis; balėto kurpaitė.

ballerino *dkt v* šokėjas.

ballétto *dkt v* balėtas; *b. clàssico* klasikinis balėtas.

ballista *dkt v/m fam* skiedikas -ė; trintukas (*me-lagis*).

bàllo *dkt v 1.* šokis; (*il ballare*) šokimas; *un b. popolare* liaudies šokis; *sala da b.* šokių salė; *corpo di b.* balėtas, kordebalėtas; ♦ *essere in b.* (*essere implicato*) būti įsivėlusiam; (*essere a rischio*) būti pastatytam ant kórtos; *tirare in b.* (*coinvolgere*) įtraukti; įvėlti; *quando si è in b. bisogna ballare* ≅ kàs pradėta, reikia baigti; **2. (festa)** balius; *b. in màschera* káukių balius.

ballonzolàre *vksm [A]* (-lón-) (pa)šokinėti.

ballottàggio *dkt v* antrąsį rinkimų tūras.

balneàre *bdv: stabilimento b.* įrengtas paplūdimys, pajūrio maudynė / maudyklė; *stagione b.* máudymosi sezónas.

balneazióne *dkt m* máudymasis; ♦ *divieto di b.* (*cartello*) máudytis draudžiama.

balòc||co *dkt v* žaisliukas; ♦ *il Paese dei ~chi* kvailių šalis (*iš Pinokio pasakos*).

balórd||o, -a **1. bdv** paikas, kvailas; *ragionamento b.* kvailas samprotavimas; **2. dkt v/m** apkiautėlis -ė.

balsàmico, -a *bdv* balzāminis.

bàlsamo *dkt v 1.* balzāmas; **2. (per capelli)** kondicioniērius (*plaukams*).

bàlti *dkt v dgs stor* baltai; áisčiai.

bàlti||co, -a *bdv* Báltijos; báltų; *i Paesi ~ci* Báltijos šalys.

baluàrdo *dkt v* įtvirtintas pylimas; bastiōnas.

baluginàre *vksm [E]* (-lù-) švystelėti; šmėkščioti (*ir prk*).

bàlza *dkt m 1. (piano)* terasà; uolōs atbrailà; **2. (striscia di stoffa)** āpvadas.

balzàno, -a *bdv* keistuōliškas; treñktas.

balzà||re *vksm [E] 1.* (pa)šokti; *b. giù dal letto* šokti iš lōvos; *b. in piedi (sulla sèdia)* pašokti ant kójų (nuō kėdės); *fig mi è ~to il cuore in petto* mán širdis suvirpėjo; **2. fig b. agli occhi** staigà paaiškėti; pasidaryti akivaizdū.

balzèllo *dkt v* (grobuōniškas) mōkestis.

bàlzo *dkt v* šoktelėjimas; šūksnis; *fare un b.* pašokti, šoktelėti; ♦ *cògliere / prendere la palla al b.* nepralėisti prōgos („sugriebti atšokusį kamuolį“).

bambàgia *dkt m* vatà.

bambina *dkt m 1.* mergaitė; (*t.p. b. piccola*) mergytė; **2. (figlia)** dukrà; vaikas; (*piccola*) kūdikis.

bambinàia *dkt m* áuklė.

bambinésco, -a *bdv* váikiškas.

bambin||o *dkt v 1.* berniukas; *fin da b.* nuō pát vaikystės; *Gesù B., il Bambin Gesù* Jėzus kūdikėlis; ♦ *b. prodigio* vūnderkindas; *un gioco da ~i* vaikų žaidimas, vieni niėkai *pl;* *fare il b.* elgtis kaip māžas vaikas; **2. (figlio)** sūnūs, vaikas; (*piccolo*) kūdikis; *mia sorella ha un b. piccolo* māno sesuō tūri kūdikį.

bambòccio *dkt v* pīenburnis.

bàmbol||a *dkt m 1.* lėlė; *giocare con le ~e* žaisti sū lėlėmis; **2. fig** lėlytė (*apie gražią merginą*), gražuolė.

bambolòtto *dkt v* lėlė (*vaizduojanti kūdikį*).

bambù *dkt v nkt bot* bambukas.

banàle *bdv 1.* banalus; (*trito*) nuválkiotas; **2. fig** (*non eccezionale*) paprasčiausias; *è un b. raffreddore* tai paprasčiausia slogà.

banalità *dkt m* banalybė.

banalizzàre *vksm* (su)banālinti, (su)meñkinti.

banalménte *prv* banaliai.

banàn||a *dkt m* banānas (*vaisius*); ♦ *repubblica delle ~e* banāninė respūblika.

banàno *dkt v bot* banānas (*medis*).

bànca *dkt m* bānkas; *la B. d'Itàlia* Itālijos bānkas; *biglietto di b.* banknōtas; *mèttre i soldi in b.* dėti pinigūs į bānką; *tenere i soldi in b.* laikyti pinigūs bānke; ♦ *b. del seme* spėrmos bānkas; *inf b. dati* duomenų bazė.

bancarèlla *dkt m* prekystalis.

bancàrio, -a **1. bdv** bānko, bānkų; bānkinis; **2. dkt v/m** bānko tarnautojas -a.

bancaròtta *dkt m* bankrōtas; (*l'azione*) (su)bankrutavimas; *sull'orlo della b.* priė pát bankrōto ribōs; *far b.* (su)bankrutuoti.

banchettàre *vksm [A]* (-chèt-) puotauti.

banchétto I *dkt v* (*pranzo*) bankētas, puotā.

banchétto II *dkt v dimin* (*bancarella*) prekystālis.

banchiére *dkt v* bānkininkas.

banchina *dkt m* 1. (*molo*) priēplauka; 2. (*della stazione*) perōnas; 3. (*di strada*) šalikelē, pake-lē; (*per ciclisti*) dviračīu takēlis.

banchisa *dkt m* lēdlaukis; pākas.

bānco *dkt v* 1. sūolas; **b. da lavoro** darbāstālis; **b. degli imputati** teisiamūjū sūolas; **b. di scuola** mokyklinis sūolas; ♦ **b. di prova** rīmtas īšbañ-dymas; 2. (*bancarella*) prekystālis; *medicine da b.* nercēptiniai vaistai; ♦ *sotto b.* īš pō skveřno (*apie slaptā pirkimā ir pan.*); *tenere b.* būti karštā temā; būti dēmesio centrē; 3.: **b. di nébbia** rūko slūoksnis; **b. di sabbia** (*smeleta*) seklumā, bānka; **b. corallino** korālū rīfas; **b. di pesci** žuvū guōtas; 4. (*nei giochi*) bānkas (žaidi-muose); 5. (*pavadinimuso*) ⇒ **bānca**.

bāncomat *dkt v nkt* bankomātas.

bāncōne *dkt v* prekystālis.

bānconōta *dkt m* banknōtas; **una b. da 100 euro** 100 eūru banknōtas.

bānda I *dkt m* 1. (*di armati*) būrīs; (*di criminali*) gaujā, bānda; **una b. di naziskin** skustagaļviu gaujā; 2. (*di amici*) šūtvē, kompānija; 3. (*di suonatori*) (muzikāntū) grūpē; (*di fiati*) pu-čiamūjū orķēstras (*grojantis lauke, gatvēmis*), bānda.

bānda II *dkt m* (*striscia*) jūosta, juostēlē; drīžis; *fiz b. magnética* magnētinē jūosta; *tecn b. di frequenza* (*dažniū*) jūosta, diapazōnas; *tecn a b. larga* plačiajuostis *agg.*

banderuōla *dkt m* 1. vējarodis, vētrungē; 2. *fig* vējavaiķis (*kas lengvai keičia nuomone*).

bandiér |a *dkt m* vēliava; **b. a mežz'asta** pusiau nuleistā vēliava; **alzare / issare** (*abbassare / am-mainare*) la **b.** pakēlti (nulēisti) vēliavā; **battere b. italiana** plaūkti sū Itālijos vēliava; ♦ **a ~e spiegate** pērgalingai.

bandierina *dkt m* vēliavēlē.

band||ire *vksm* (-isc-) 1. (pa)skēlbti; **b. un con-corso** paskēlbti konkūrsā; 2. (*esiliare*) īstērēti; 3. (*proibire*) (už)drausti; 4. *fig* atsīsakyti (*ko*), pašālīnti (*kā*); **ho ~ito i grassi dalla mia ali-mentazione** atsīsakiau rīebaūs maīsto visām laīkui, nebevālgau rīebaūs maīsto.

banditismo *dkt v* banditizmas.

bandito *dkt v* bandītas, plēšīkas.

bāndo *dkt v* 1. (*annuncio*) skelbīmas, praneši-mas; **b. di concorso** konkūrsō skelbīmas; 2. (*di-vieto*) (už)draudīmas; **mettere al b. (esiliare)** īstērēti; (*vietare*) uždrausti; ♦ **b. alle cerimō-**

nie! (prāšom) bē ceremōnijū!; **b. alle ciance!** užtēks kalbū!

baobab [-'bab] *dkt v nkt* bot baobābas.

bār *dkt v nkt* bāras; **mōbile bar** gērimū spintēlē.

bāra *dkt m* kařstas.

barācca *dkt m* 1. barākas, pašiūrē; būdā; (*tugu-rio*) lūšnā; 2.: ♦ **mandare avanti la b.** galūs sudūrti sū galaīs; stēngtis īšlaikyti šēima; stēng-tis tvarkyti ūķi; **piantare b. e burattini** viskā mēsti.

baracchino *dkt v* kiōskas, kioskēlis.

baraccōne *dkt v* balagānas.

baraccōpoli *dkt m nkt* lūšnynas, lūšnū rajōnas.

baraōnda *dkt m* sumaištis -iēs, maištātis -iēs; (*disordine*) netvarkā.

barāre *vksm* [A] sukčīauti (*ppr. lošiant*).

bāratro *dkt v* bedūgnē, prarajā; *fig nel b. della disperazione* visišķoje neviltijē; *fig essere sull'or-lo del b.* būti aņt bedūgnēs krāsto.

barattāre *vksm* mainyti (*kuo*); (*qcs con qcs*) (īš(si))mainyti (*kā i kq*).

barātto *dkt v* (natūriniai) mainai *pl*; (*l'azione*) maīnymas(is).

barātto *dkt v* indēlis; (*di vetro*) stiklaīnis; (*di latta*) skardinē.

barba *dkt m* barzdā; **farsi la b., radersi la b.** skūstis barzdā; ♦ **farla in b. a qcn** pērgudrauti *kā*; *fam kaip jst che b.!* kāp nuobodū!

barbabiēto *dkt m* bot ruņķelis; **b. rossa** buro-kēlis; **b. da zūcherō** cūkrinis ruņķelis.

barbagiānni *dkt v nkt* zool liepsnōtoji pelēda.

barbāglio *dkt v* pašvaistē; švystēlējimas.

barbārico, -a *bdv* bārbarišķas (*ir prk*); bārbarū.

barbārie *dkt m nkt* 1. barbarýbē; 2. (*ferocia bar-bara*) barbarišķumas; (*crudeltā*) žiaurūmas.

bārbarō, -a 1. *bdv* bārbarišķas; bārbarū; 2. *bdv fig* bārbarišķas; (*crudele*) žiaurūs; 3. *dkt v/m* bārbaras -ē (*ir prk*).

barbecue [barbe'kju] *dkt v nkt* 1. (*il fornello*) kepsnīnē, barbekiū; 2. (*il ritrovo*) vakarēlis atviramē orē (*kur kepama mēsa kepsnīnē*).

barbiēre *dkt v* vīrū kirpējas; barzdaskutys.

barbitūrō *dkt v farm* barbitūrātas (*tokie mig-domieji raminamieji vaistai*).

barboncino *dkt v* pūdelis.

barbōne -a *dkt v/m* vālkata *com*, benāmis -ē.

barbōso, -a *bdv* *fam* nuobodūs.

barbūto, -a *bdv* barzdōtas -a.

bārca *dkt m* 1. vāltis -ies; **b. a remi (a motore)** īrklinē (motōrinē) vāltis; **b. a vela** būrinē vāltis, būrlaivis; ♦ **essere tutti nella / sulla stessa b.** sēdēti tamē pačiamē vēzimē (*būti tokioje pat*

padētyje); *tirare i remi in b.* pasitrāukti, nusišālinti; **2. fig:** *una b. di soldi* krūvē pinigū.

barcaiolo *dkt v* vāltininkas.

barcamenārsi *vksm* (-*mé*-) vērstis, sūktis.

barcollāre *vksm* [A] (-*còl*-) svirduliūoti, svyrūoti.

barcónce *dkt v* mīl plaškāutas; (*chiatta*) bārža.

bardāre *vksm* (pa)kinkýti; (*mettere il morso*) (pa)kamanóti; (*da battaglia*) uždēti (žirgui) šārvus.

► **bardārsi** *sng*: *b. a festa* švētišķai pasipuōšti.

baradatūra *dkt m* **1.** pakiņktai *pl*; (*morso*) kāmanos *pl*; **2.** (*l'azione*) kiņkymas; kamanójimas.

barèlla *dkt m* neštūvai *pl*; *portare in b.* nešti neštūvais.

barelliēre -*a dkt v/m* sanitāras -ē (*kuris neša neštuvais*), neštūvininkas -ē.

baricéntro *dkt v* *fis* svōrio ceņtras.

barile *dkt v* **1.** statinē, statināitē; šulē; **2.** (*unità di misura*) bārelis.

barilòtto *dkt v* *dimin* statināitē.

barista *dkt v/m* bārmenas -ē.

baritono *dkt v* *mus* baritōnas.

barlūme *dkt v* *fig* kibirkštēlē; *un b. di speranza* kibirkštēlē viltiēs.

bāro *dkt v* (kortāutojas) sukčīautojas, sūkčius.

baròcco, -*a* **1.** *bdv* baròkinis; baròko; *stile b.* baròko stīlius; **2. dkt v** *archit* baròkas.

baròmetro *dkt v* baromētras.

baróne *dkt v* barōnas.

baronéssa *dkt m* baronienē.

bàrr||a *dkt m* **1.** strýpas; *b. di cioccolato* šokolādūkas; šokolādo plytēlē; *b. d'oro* (pailgas) āuks lūftas; ♦ *b. spaziatrice* tārpo klavišas; **2.** (*t.p. barretta*) (*segno grafico*) brūkšnys; *b. obliqua* jžambūs brūkšnys; ♦ *còdice a ~e* brūkšņinis kōdas; **3. inf** jūosta; *b. degli strumenti (di scormimento)* īrankiū (slinktiēs) jūosta; **4.** (*di guida*) vairālazdē.

barrāre *vksm* pažymēti brūkšņiū (*ar panašiu ženklū*); (*cancellando*) pērbraukti; *kom b. un assegno* krosuōti čekj.

barričāre *vksm* (bār-) (už)barikadūoti.

► **barričārsi** *sng* barikadūotis, užsibarikadūoti.

barricāta *dkt m* barikadā; ♦ *dall'altra parte della b.* kitojē barikādos pūseje.

barriēra *dkt m* **1.** barjēras; ūžtvara; *la b. del passāggio a livello* pērvažos ūžkardas; *b. doganale* muītū barjēras; ♦ *b. architettonica* kliūtis -ies (*bet kuris statinio ar pan. elementas, kuris kliudo judēti neįgaliesiems žmonēms*); *b. coralina* (barjērinis) korālū rifas; **2. fig** barjēras; *b.*

linguistica kalbōs barjēras; **3. sport** sienēlē (*fuibole*).

barrire *vksm* [A] (-*isc*-) riaumóti (*apie drambli*); (*una volta*) suriaumóti.

barrito *dkt v* (*dramblis*) riaumójimas.

barūffa *dkt m* peštynēs *pl*; *far b.* pēstis, kēlti peštynēs.

barzellēta *dkt m* anekdōtas; *raccontare una b.* papāsakoti anekdōtā; ♦ *b. spinta, b. sporca* nešvānkus anekdōtas.

basālto *dkt v* *geol* bazāltas.

basaménto *dkt v* cōkolis; postameņtas.

basāre *vksm* (*su qcs*) (pa)grīsti (*kuo*), (pa)remti.

► **basārsi** *sng* (*su qcs*) remtis (*kuo*); vadovāutis; *b. su criteri oggettivi* remtis objektyvais kritērijs; *b. sul sentito dire* pasikliāti gandrais.

bāsko, -*a* **1.** *bdv* bāskišķas; bāskū (šaliū); **2. dkt v/m** bāskas -ē; **3. dkt v** bāskū kalbā; **4. dkt v** (*berretto*) berētē.

bās||e *dkt m* **1.** pāgrindas; (*fondamento*) pāmatas; (*la parte inferiore*) apačā; *una b. di calcestruzzo* betōno pāgrindas; ♦ *b. (musicale)* fonogramā; **2. fig** (*ppr. dgs ~i*) pāmatas; pāgrindas, pagrindaī *pl*; *le ~i di una teoria* teōrijos pagrindaī; *avere buone ~i di qcs* turēti kō pagrindus, būti kō pramókusiam; *manicare delle ~i* neturēti pradīniū (*mokslo*) žiniū; *poggiare su solide ~i* turēti tvirtā pāmatā; *una cena a b. di pesce* vakariēnē īš žuviēs patiekalū; ♦ *in b. a qcs, sulla b. di qcs* rēmiantis kuō, kókiu nōrs pagrindu; *di b.* pagrindinis *agg*; **3.** (*militare e sim.*) bāzē; *b. militare (missilistica)* karinē (rakētinē) bāzē; *campo b.* bāzinē stovyklā; **4.** (*di un partito e sim.*) (eilīniai) nariaī *pl*; **5.** *chim* šārmās, bāzē; **6.** *geom, mat* pāgrindas; *la b. di un triangolo* trikampio pāgrindas; **7.: inf b. di dati** duomenū bāzē; **8.** *kaip bdv nkt: prezzo b.* pradīnē/bāzinē káina; *l'elemento b.* pagrindinis elementas.

baseball ['beizbol] *dkt v* sport beīsbolas; *giocatore di b.* beīsbolininkas.

basétt||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) žāndena.

basilār||e *bdv* pagrindinis; *concerti ~i* pagrindinēs sāvokos.

basilica *dkt m* bazilika.

basilico *dkt v* bot bazilikas.

basista *dkt v* grupīnio nusikaltīmo rengējas.

bāsket *dkt v* krēpšinis; *giocatore di b.* krēpšīninkas.

bassézza *dkt m* (*azione vile*) niekšybē.

bassista *dkt v/m* bōsininkas -ē.

bāss||o **1** -*a bdv* **1.** žēmas, neāukštas; (*piccolo*) māžas; *case ~e* maži namaī; *una costa ~a*

žēmas kraņtas; *nùvole* ~e žemī dēbesys; *scarpe con il tacco b.* bātai žemū kulnū; *con gli occhi* ~i nulēidus akīs; ♦ *~a stagione* nē sezōnas; *far man ~a di qcs* vīskā pasisāvinti; **2.** (*scarso, esiguo*) žēmas, neaūkštas; māžas; nežymūs; *nùmeri* ~i maži skaičiai; *prezzi* ~i žēmos káinos; *stipéndio b.* žēmas atlūgīnimas; *temperatura ~a* žemā temperatūra; **3.** *fig (vile)* žēmas; nedōras; *di* ~i *natali* žemōs kilmēs; ~e *azioni* žēmas / niekingas elgesys; *gli strati* ~i *della societā* žemutiniai visúomenēs slūoksniai; **4.** (*di suono*) žēmas; *a ~a voce* týliai, pūsbalsiu; **5.:** *Pàsqua ~a* ankstývos Vēlýkos (kai būna kovo pabaigoje, ar balandžio pradžioje); *stor il B. Medioevo* vēlyvieji Vidūramžiai pl; **6.** *geogr: il B. Egitto* Žemutinis Egiptas; *il b. Nēmuno* Nēmuno žemupys; **7.** *kaip dkt v* apačiā; *in b. (moto a luogo)* žemyn; apačiōn; (*stato in luogo*) žemai, žemiau; *dal b.* iš apačiōs; nuō apačiōs; ♦ *come siamo caduti in b.!* ikī kō nusirītomei; **8.** *kaip prv* žemai; *volare b.* skristi žemai.

basso II dkt v mus 1. bōsas; ♦ *chiave di b.* bōso rāktas; **2.** (*chitarra*) bōsinē gitarā.

bassifōndi dkt v dgs fig skurdziāusi miēsto kvar tālai; pavojingi miēsto rajōnai.

bassopiāno (dgs bassipiani) dkt v žemumā.

bassoriliévo dkt v bareljēfas.

bassotto dkt v tāksas.

bassoventre (dgs bassiventri) dkt v papilvē.

bāsta jst ganā!; užtēks!; pakāks!; baigta!; *b. così, grāzie!* āčiū, užtēks!; *b. parlare!* ganā šnekėti!; ♦ *punto e b.!* baigta!; ir tiek!

bastārdo, -a 1. *dkt v/m spreg* šūnsnukis -ē, kalēs vaikas; **2.** *bdv: (cane) b.* maišýtos vēslēs šuō; (*figlio*) *b.* pavainīkis, nesantuokīnis vaikas.

bast||āre vksm [E] užtēkti, pakākti; *la buona volontà non ~a* gerōs vālios neužteņka; *i soldi ~eranno per il viāggio* pinigū pakāks keliōnei; ~a *dirlo* užteņka pasakýti; *come se non ~asse* taīsi tō būtū māža; ♦ *b. a sé stesso* apsieiti vienām; *quanto ~a* kiek reikia (/ reikēs ir pan.); *kaip jngt b. che...* kād tūk...

bastiménto dkt v gārļavis.

bastiōne dkt v bastiōnas.

bāsto dkt v nešulīnis baīnas.

bastonāre vksm (-stó-) (pri) mūšti (lazdā), sumūšti.

bastonāta dkt m smūgis / kīrtis lazdā.

bastoncin||o dkt v pagaliūkas; lazdelē; ~i *di pesce* zuviēs pirštēļiai.

bastón||e dkt v 1. lazdā, pagalys; vēzdas; *sport b. da hockey* rītmuša; ♦ *il b. e la carota* botāgas ir

meduōlis (*apie ģitkinējimo metodā*); *méttere a qcn i ~i tra le ruote* káišioti kām pāgalius ī ratūs; **2.** (*forma di pane*) batōnas; **3.:** *dgs ~i (nelle carte)* „vēzdaī“ (*tokia itališkū kortū žaidimo spalva*).

batàcchio dkt v ⇒ **battāgljo.**

batiscāfo dkt v batiskāfas.

batōsta dkt m fig skaudūs smūgis; *abbiamo preso una bella b.* mūs sutriūškino.

battāglia dkt m mūšis, kovā; kautynēs pl; batālija; *campo di b.* mūšio laūkas; *b. navale* jūru mūšis; (*gioco*) laivai (žaidimas); *dare b.* susikāuti; *fig b. elettorale (politica)* rinkiminē (politinē) kovā; *fig la b. contro il fumo* kovā priēš rūkymā.

battagliéro, -a bdv kovīngas; karīngas.

battāgljo dkt v 1. (*di campana*) šerdis -iēs *femm*, kañkalas; **2.** (*di porta*) dūru plaktūkas, bēstūkas.

battagliōne dkt v mil bataliōnas.

battēllo dkt v vāltis -iēs *femm*; kāteris, bōtas; *b. a vapore* gārļavis.

battént||e 1. *dkt v* sāvāra; (*di finestra*) langinē; *porta a due ~i* dvīvērēs dūrys; ♦ *aprire i ~i* atsidarýti (*apie parodā ir pan.*); **2.** *bdv: piōggia b.* smarkūs lietūs.

batt||ere vksm 1. *tr* mūšti; treñkti; *b. le ali* plākti sparnāis; *b. la carne* mūšti mēšā; *b. i denti* dantimis kalēti; *b. il grano* kūlti javūs; *b. le mani* plōti; *b. i piedi* trýpti; *b. il pugno* tāvolo treñkti kūmščiū ī stālā; *b. un tappeto* dūlkinti kīlimā; *b. un testo al computer* spāusdinti tēkstā kompiūteriu; *cadendo ho battuto la testa* griūdāmas susītrenkiau gālva; ♦ *b. il ferro finché è caldo* kálti gēleži, kōl karštā; *in un batter d'occhio* akimīrksniu; *non b. ciglio* nē nemīrktelēti; *b. cassa* prašýti pinigū; *b. la fiacca* diñderj mūšti; *b. le ore* mūšti vālandas; *b. il tempo* mūšti tāktā; **2.** *tr (sconfiggere)* nugalēti, īveikti; (*superare*) pralenkti; *b. un record* sumūšti rekōrdā; **3.** *tr (perlustrare)* šukūoti, īšnaršýti; ♦ *b. (il marciapiede)* užsiimti prostūtūcija; **4.** *tr sport* mūšti; (*servire*) padúoti; *b. un calcio d'angolo* kēlti kampīnį; *b. un rigore* mūšti (vienuolikos mētru) baūdinį; **5.** *tr (del vento)* (nu)gāirinti; **6.** *intr [A] (picchiare)* barbēti, bārškinti; *b. alla porta* bēlsti(s) ī durīs; **7.** *intr [A] (del cuore e sim.)* plākti, tvīnkēioti; plastēti; **8.** *intr fig [A] (insistere su qcs)* nuōlat (*apie kq*) kalbēti; ♦ *b. sempre sullo stesso tasto* nuōlat kartōti; **9.** *intr [A]: b. in ritirata, b. i tacchi* nēšti kudāšių; **10.** *intr [A]: il motore ~e in*

testa variklis springčioja; **11.** *kaip dkt v nkt mus* stiprioji taktio dalis -iės *femm*.

► **battersi** *sng* **1.** kautis, kovoti; *fig b. per la libertà di stampa* kovoti už spaudos laisvę; **2.:** *b. il petto* muštis į krūtinę.

batteria *a dkt m* **1.** batėrija; (*della macchina*) akumuliatorius; (*pila*) elementas; *ricaricare le ~e* įkrauti batėriją; *fig* atsipūsti; **2.** (*insieme*) rinkinys; komplektas; *b. da cucina* poodų komplektas; **3.** *mil* batėrija; **4.** *mus* mušamieji instrumentai *pl*, būgnai *pl*; **5.** *sport* atkrintamasis bėgimas (/ plaukimas *ir pan.*).

batterico, -a *bdv* bakterinis; bakterijų.

batterio *dkt v biol* bakterija.

batteriológico, -a *bdv* bakteriologinis.

batterista *dkt v/m* (*muzikos grupės*) būgnininkas -ė.

battesimo *bdv* krikšto; krikštijimo; *il fonte b.* krikštyklà (*indas*).

battesimo *dkt v* krikštas; (*l'azione*) krikštijimas; *certificato di b.* krikšto liudijimas; *nome di b.* (krikšto) vardas; *ricevere il b.* būti pakrikštytam; *tenere a b.* būti krikšto tėvu (/ motina); *fig b. di una nave* laivo krikštas.

battezzare *vksm* (-tėz-) (pa)krikštyti; (*dar nome, spec. fig*) (pa)vadinti (*kuo*), pramiinti.

battibaleno *dkt v:* *in un b.* akimirkniu, akimomui.

battibecco *dkt v* kiviščas, vaidas.

batticuore *dkt v* smarkūs (/ pašėlęs) širdies plakimas; ♦ *avere il b.* nerimauti, nerimastauti.

battigia (*dgs* -ge/-gie) *dkt m* (bangų mūšos skaiļujamas) pakrãntės rûožas; jûros krañtas.

battimani *dkt v nkt* plojimai *pl*, aplodisimeñtai *pl*.

battipanni *dkt v nkt* kilimų mušiklis, dulkin-tûvas.

battista **1.** *dkt v/m* baptistas -ė; **2.** *bdv* baptistų.

battistéro *dkt v archit* baptistėrija (*pastatas*), krikštyklà.

battistrada *dkt v nkt* **1.** *sport* (bėgimo, maratono) lyderis -ė; **2.** (*di pneumatico*) protėktorius.

battitappeto *dkt v nkt* dũlkių siurblys (*kilimams, kiliminei dangai valyti*).

battito *dkt v* (*del cuore*) plakimas; (*del polso*) pulsas; (*di ali*) mójis (*sparnų*); (*ticchettio*) tik-sėjimas.

battitóre *dkt v* **1.** (*di asta*) aukcionatorius, varžýtojas; **2.** *sport* paduodantysis; (*nel baseball*) mušėjas; **3.** (*nella caccia*) varóvas.

battitura *dkt m* **1.** spãusdinimas (*mašinele*); (*al computer*) rinkimas (kompiuteriu); *errore di*

b. spãusdinimo / spaudós klaidà; **2.** (*del grano*) kũlimas.

battùta *dkt m* **1.** plakimas; mušimas; (*colpo*) kirtis, smũgis; **2.** (*facezia*) (*t.p. b. di spirito*) sãmojis; *una b. infelice* nevýkės sãmojis; *avere la b. pronta* mokėti šmaikštauti; *era solo una b.!* àš tik pajuokavau!; **3.** (*di un dialogo*) rėplika, eilûtės *pl*; **4.** (*carattere di stampa*) spaudós žėnklas, spaudmuo; **5.** (*della polizia e sim.*) gaudynės *pl*; paieškà; *b. di caccia* guitynės *pl*; varýtynės *pl*; **6.** *muz* tãktas; ♦ *in prima b.* iš (pãt) pradžių; **7.** *sport* padavimas; **8.:** ♦ *subire una b. d'arresto* būti sustabdytam.

battùto, -a *bdv, dlv* **1.:** *b. dal vento* vėjo nugãirintas; *strada ~a* išvažinėtas kėlias; *in ferro b.* kaltinės geležiės; **2.** (*sconfitto*) nugalėtas; *t.p.* ⇒ *battere*.

batùffolo *dkt v* (*medvilnės ir pan.*) kuokštėlis.

baùle *dkt v* **1.** didelė dėžė (*ppr. lentinė*); skrynĩa; **2.** (*bagagliaio*) bagažinė.

bàva *dkt m* **1.** (*ppr. tįstancios*) sėilės *pl*; (*di animale*) pũtos *pl*; ♦ *avere la b. alla bocca* apsiputoti; **2.** (*di lumaca*) gleivės *pl*; **3.:** *b. di vento* vėjo dvelksmas.

bavaglino *dkt v* ⇒ *bavetta*.

bavaglio *dkt v* **1.** skaĩmalas, skũduras (*burnai užkĩmĩti*); ♦ *mettere il b. a qcn* užkĩmĩti kienõ bũrną; **2.** ⇒ *bavetta*.

bavarése **1.** *bdv* Bavãrijos; bavãriškas; **2.** *dkt v/m* bavariėtis -ė; **3.** *dkt v toks* grietininis saldumýnas.

bàvero *dkt v* apýkklė (*striukės, palto*).

bavetta *dkt m* seilínukas.

bazar [ba'dzar] *dkt v nkt* **1.** arãbų šalių tuĩgus; **2.** (*emporio*) krãutuvė; **3.** *fig* makalynė.

bazooka [ba'dzuka] *dkt v nkt* mil bazukà.

bazzécola *dkt m* meñnikiekis, niėkis; *è una b.* vienĩ niėkiaĩ.

bazzic||**àre** *vksm* (bàz-) *tr, intr* [A] dažnaĩ lan-kýtis / būti; *~o spesso dalle tue parti* neretaĩ bũnũ tãvo rajonė, dažnaĩ važiũoju kuĩ tũ gyvenĩ.

bè jst ⇒ *beh*.

beàrsi *vksm* (bèo) (*di qcs*) grožėtis (*kuo*).

beatificàre *vksm* (-tĩ) paskėlbti palãimintuojų.

beatitudine *dkt m* palãima.

beàt||**o, -a** **1.** *bdv* palaimingas; ♦ *b. te!* kaĩp tãu geraĩ!; nã, tãu ir sėkasĩ!; **2.** *dkt v/m* rel palãimintasis -oj; *i ~i* šventieji.

beauty-case [biuti'keis] *dkt v nkt* kosmėtinė, kosmėtikos dėžutė.

bebè *dkt v nkt* kũdikis.

beccaccia *dkt m* zool slãnka.

beccaccino *dkt v zool* Perkūno ožėlis.

beccà||re *vksm (béc-)* **1.** (su)lėsti, palėsti; **b. il mangime** lėsti lėsalą; **2.** (*colpire col becco e sim.*) kīrtis / kapóti (snapù); **mi ha ~to una z anzara** mán uódas įkándo; **3. fam (prendere)** gáuti; **ho ~to il raffreddore** pa(si)gavaù slógą, pėrsisaldžiau; **4. fam (sorprenere)** supakúoti, pagáuti; (*incontrare*) sutikti; **b. con le mani nel sacco** už rańkos nutvėrti (*užklupti nusikaltimo vietoje*).

► **beccàrsi** *sng* **1.** (*col becco*) kīrtis / kapótis (snapaís); **2. fig (litigare)** kiviřčytis, rietis; **3. fig fam (qcs)** gáuti, pasigáuti; **b. una polmonite** gáuti plaūčių uždegimą; ♦ **béccati questo!** šė táu!, taip táu ir reikia!

beccheggiare *vksm (-chég-)* sùptis visų ilgių (*apie laivą*), sùptis pėr ilgumą.

becchéggio *dkt v* išilginis (laivo) supimas(is).

becchime *dkt v* lėsalas.

beccchino *dkt v* duobkasys.

becco I *dkt v* **1.** snāpas; **b. adunco** kum̃pas snāpas; **2. fig (bocca): chiudi il b.!** užsičiaupk!; užčiaupk žabtūs!; **3.: non avere il b. di un quattrino** nė grāšio neturėti; **4. fam (puntura di zanzara)** uódo įkandimo žymė; **5.: tecn b. a gas** dūjų degiklis.

becco II *dkt v (capro)* ožys.

beccuccio *dkt v* snapėlis, kaklėlis.

bécero, -a **1.** bđv storžieviškas, stačiokiškas; **2. dkt v/m** storžievis -ė, stačiokas -ė.

beduino *dkt v* beduinas.

befàna *dkt m* **1.** „befanà“ (*Trijų Karalių būtybė: bjaurios išvaizdos senė, geriems vaikams atnešianti dovanų, o negeriems – angliukų*); **2. fam (l'Epifania)** Trys Karaliai pl; **3. fig spreg** boba; baidyklė.

béff||a *dkt m* **1.** pašaipà; (*l'azione*) pašiepimas, pasitýčiojimas; **che b.!** kóks pasitýčiojimas!; ♦ **oltre al danno, (anche) la b.** nė tik nukentėjo (/ nukentėjau ir pan.), bėt ir išjuoktas liko (/ likau ir pan.); **farsi ~e (di qcn)** pasijuokti (*iš ko*), pasišaipyti, pasitýčioti; **2. (scherzo)** pókštas.

beffàrdo, -a bđv pašaipus; pašiepiamas.

beffàre *vksm (béf-)* (*frodare*) apmūlkinti, sukvaĩlinti.

► **beffàrsi** *sng* (*di qcn*) juóktis (*iš ko*), pasijuokti; šaipytis, pasišaipyti.

béga *dkt m* **1.** (*litigio*) kiviřčas; **2. (guaio)** bėdà.

begònia *dkt m* bot begònija.

bèh *jst* nà; ė, ė; ōgi, ėgi; taigi.

beige [beʒ] *nkt* **1.** bđv smėlio spalvòs; šviėšiai rūdas; **2. dkt v** smėlio spalvà; šviėšiai rudà spalvà.

belàre *vksm [A]* (bé-) bliáuti.

belàto *dkt v* bliovimas.

bèlga (*dgs -gi, -ghe*) **1.** bđv Bėlgijos; bėlgų; bėlgiškas; iš Bėlgijos; **2. dkt v/m** bėlgas -ė.

bèll||a *dkt m* **1.** (*amata*) mylimoji, brangioji; **2. (bella donna)** gražuolė; **3. (cosa strana e sim.): ♦ ne sentirai delle ~e** kò tik neprisklausysi!; **4. (bella copia)** švárraštis; **scrivere in b.** švariai pėrrašyti; **5. (partita decisiva)** lemiamà pártija; lėmiamos rungtynės pl.

bellétto *dkt v* pudrà; skaistalai pl.

bellézz||a *dkt m* **1.** grōžis, grōžybė; gražumas; **la b. di una poesia** eilėraščio grōžis; **màschera di b.** kosmėtinė káukė; ♦ **finire / chiudere in b.** (už)baigti sù trenksmų; gražiai pabaigti; (*solo*) **per b.** (vien) dēl akių; *kaip jst che b.!* kaip gerai!; **2. (persona bella)** gražuolis -ė; (*cosa bella*) (*ppr. dgs le ~e*) grōžybė; *~e naturali* gamtòs grōžybės; **3. (pabrèziant kiekį): il film è durato la b. di tre ore** filmas ėjo nėt tris vālandas; **costa la b. di 2000 euro!** kainuoja nė mažiau kaip 2000 eūrų!

bèllico, -a bđv kàro; karinis; **residuato b.** kàro liėkana; **sforzo b.** (valstýbės) karinis rengimas.

bellicosità *dkt m* karingumas.

bellicós||o, -a bđv karingas; **politica ~a** karinga politika; **pòpolo b.** karinga tautà.

bellimbùsto *dkt v* puošėiva, dabišius.

bèll||o, -a **1.** bđv gražus; dailus; **bellissimo** labai gražus, nuostabūs; **una ~a ragazza** graži merginà; **una ~a vista** gražus vaizdas; **un bel quadro** gražus pavėikslas; **è b. qui da te** čià pàs tavė gražų; ♦ **~a còpia** švárraštis; **farsi b.** puóštis, grāžintis; **fig** puikúotis; **la ~a stagione** šilti mėtų laikai (*pavasaris, vasara*); **~e arti** dailė sg; **~e lettere** grōžinė literatūrà sg; **tante ~e cose!** viso geriausias!; **fare una ~a figura** gerai pasirodyti; **scamparla ~a** vòs sveikà káilį išnėšti; **2. bđv (buono, ben fatto)** gėras; (*piacevole*) malonūs, smagūs; **bellissimo** puikūs; **che b.!** kaip gerai!; **un bell'albergo** gėras viešbutis; **una ~a gita** smagi iškyla; **~a vita** gėras gyvėnimas; **una ~a voce** malonūs balsas; **un bel voto** gėras pažymys; ♦ **questa è ~a!** gėras!; **3. bđv (moralemente)** gėras, dōras; (*nobile*) kilnūs; **~e maniere** gėros manières; **4. (pabrèziant, kartais iron): ~a domanda** keblūs / gėras kláusimas; **una ~a somma** dideli pinigai; **una birra ~a fresca** ganà šáltas alūs; **un bel niente** visiškaì niėko; **ha fatto una ~a nevicata** daūg prisnigo; **mi son preso un bel raffreddore** nà, ir slógą pasigavaù; **ci vuole un bel coraggio!** kóks įžulumas!; **e il problema è b. che / e risolto** štaĩ

ir išspręstà problemà; ♦ *bell'e buono* grýnas, visiškas; tikrų tikriausias; *alla bell'e meglio* nerūpestingai; *hai un bel dire tu!* lengva tau šnekėti!; **5. dkt v** (*ciò che è bello*) tai, kàs gražų; grōžis; *che mi dici di b.?* kàs gerėsnio?; *che fai di b. stasera?* kà planúoji veikti šį vakarà?; ♦ *ora viene il b.* štai dabar įdomiausia (vietà); *questo è il b.!* štai kàs smagiàusia!; *il b. è che...* keisčiausia / geriausia, kàd...; *sul più b.* kai mažiausiai reikia; svarbiausiu momentu; **6. dkt v** (*bell'uomo*) gražuolis; ♦ **b. di mamma** pupuliukas; **7. dkt v** (*bel tempo*) gražus / gėras oras; *oggi fa / è b.* šiaandien gražus oras, šiaandien gražų.

belva dkt m žvėris -iės masc (*ir prk*).

belvedère dkt v belvėderis; panoraminė terasa.

bemolle dkt v mus bemolis.

ben [ben] *prv* ⇒ **béne I 2., II 1.**

benarrivato, -a *bdv* sveikas atvykęs.

benché jngt nors; kàd ir; **b. stanco, mi sono messo a lavorare** nors pavaigęs, ėmiausi dárbo; **b. piova, abbiamo deciso di uscire** nors ir lýja, nusprendėme išeiti; ♦ **il b. minimo** (neigia-muosiuose sakiniuose) mažiausias.

bénda *a dkt m* 1. tvárstis, bintis; **b. elástica** bandžas; *togliere le ~e* (*a qcs*) nurišti (*nuo ko*) tvársčius; **2. (sugli occhi)** raštis (*akims užrišti*).

bendare vksm (*bén-*) **1.** aprišti tvársčiu; (ap)-tvárstyti, sutvárstyti; bintuoti; **2.: b. (gli occhi a) qcn** užrišti kám akis.

bendisposto, -a *bdv* (*verso qcn*) palankiai nusi-teikęs (*kieno atžvilgiu*).

béne I 1. prv gerai; **b. molto** labai gerai; **poco b.** nè per geriausiai; **abbastanza b.** neblogai; **benissi-mo** puikiai; **andare b. (avere successo)** pasisėkti; (*t.p. stare b.*) (*essere adeguato*) tiktai; **mangiare b.** skaniai (pa)valgyti; **parlare b. di qcn** gerai apie kà atsiliėpti; **promettere b.** daug žadėti; **sapere b.** puikiai žinoti; **sentirsi / stare b.** gerai jaustis; **vestirsi b.** gražiai / gerai rengtis; **va tut-to b.?** ar viskas gerai?; **stammi b.!** lik sveikas!, viso gėrol!; **ti trovo b.** gerai atrūdai; ♦ **va b.!** gerai, sūtarta!; **ben ti sta!, ti sta b.!** taip tau ir reikia!; **ben detto!** gerai pasakytà; **ben fatto!** šau-nuolis!, šaunù!; **di b. in meglio** kuò toliau, tuò geriau; **per b., per benino** gražiai, gerai; **b. o ma-le** šiaip ar taip; **2. (stiprinant reikšmę, ppr. ben)** visai, visiškai; nèt; **ben diverso** visiškai kitòks; visai kàs kità; **ben volentieri** mielù nòru; **ben 100 euro** nèt 100 èurų; **ben oltre la settantina** tikrai daugiau nè septýniasdešimt mètų; **vo-levo ben dire!** taip ir maniau; ♦ **ben b.** kaip reĩkiant, atsakančiai; **3. jst** gerai!; **molto b.!** labai

gerai!; **benissimo!** puikiai!; **4. bdv nkt** aukštòs sociàlinės padėtė; **la Milano b.** Milàno aukš-tuomenė.

bén||e II dkt v 1. gėris; *opere di b.* gerì darbai; *fare del b. a qcn* daryti kám gėra; *nuotare fa b. (alla salute)* plaukti sveika; *questa medicina ti farà b.* šiė vaistai tau padės; **hai fatto b. (a far qcs)** gerai, kàd... (*ką padarei*); **faresti b. (a far qcs)** tu geriau... (*ką padaryk*), būtų gerai, jei... (*ką padarytum*); ♦ **per b.** dōras agg; garbingas agg; **sperare in b.** tikėtis, kàd viskas būs gerai; **tutto è b. quel che finisce b.** viskas gerai, kàs gerai baigiasi; **pèrdere il ben dell'intelletto** išeiti iš pròto; **2. (vantaggio)** lãbas; **per il b. comune** visų lãbui; **per il tuo b.** tavo lãbui; **a fin di b.** sù geraiš ketinimais, nórint gėro; **3.: volere b. a qcn** mylėti kà (*jausti prisirišimą*); **4. (ppr. dgs ~i)** tuřtas; gėrybė; **~i culturali** kultūros vertý-bės; **~i di largo consumo** plataus vartojimo prėkės; **~i immobili** nekilnójamasis tuřtas sg; **~i materiali** materiàlinės gėrybės; ♦ **ogni ben di Dio** viskokiàusi skanėstai.

benedettino, -a **1. bdv** benediktinų; **2. dkt v** be-nediktinas.

benedetto, -a *bdv, dlv* **1. (reso santo)** švėntintas, švėstas; (*che ha avuto una benedizione*) palái-mintas; **2. fig** paláimintas.

benedire vksm (*-di-*) **1.** (pa)láiminti; **2. (rendere santo)** (pa)švėntinti, (pa)švėsti.

benedizióne dkt m **1.** paláiminimas; **2. fig** palái-ma; netikėta sėkmė.

beneducato, -a *bdv* (gerai) išauklėtas.

benefattore -trice dkt v/m geradarỹs -ė.

beneficénza dkt m labdarà; **concerto di b.** lab-daròs / labdaringas koncertas.

beneficiàre vksm [A] (*-fi-*) (*di qcs*) naudótis (*kuo*), pasinaudóti; **b. di una riduzione** naudótis lengvatà; gauti lengvatà.

beneficiàrio, -a *dkt v/m* gavėjas (*naudos, paslau-gų ir pan.*); **il b. di una cambiale** vėkselio remi-teñtas; **il b. di un'eredità** palikimo gavėjas; **il b. di un servizio** paslaugų gavėjas.

beneficio dkt v (*vantaggio*) naudà; **trarre b. da qcs** turėti iš kò naudòs; ♦ **a b. di qcn** kienò náudai; **con b. d'inventàrio** sù (tam tikrà) sąlyga.

benéfi||co, -a *bdv* **1.** gėradariškas; (*di beneficén-za*) labdaringas; **spettàcolo b.** labdaringas spek-tàklis; **istituzioni ~che** labdaròs organizacijos; **2. (giovevole)** sveikas, naudingas (sveikàtai); **un effetto b. (sulla salute)** sveikas pòveikis.

benemerénz||a dkt m nuòpelnas; **~e verso la patria** nuòpelnai tėvynėi; **attestato di b.** garbės rãstas.

benemérito, -a *bdv* nusipelņš (*atpildo, pagyrimo*); ♦ *la Beneméríta* karabiniēriai *pl* („nusi-
pelņusioji“).

beneplàcito *dk̃t* v pritarìmas; sutikìmas; *con il b.*
(*di qcn*) (*kam*) pritarìant, pritārus.

benessere *dk* v **1.** (*materiale*) geróvė; *vivere nel*
b. gyvėnti geróvėje / pasitūrinčiai; **2.** (*del cor-*
po) (*t.p. senso di b.*) gerà savijauta.

benestànte *bdv* pasiturintis; (*ricco*) turtingas.

benestàre *dkt v nkt: il b. (di qcn) (kieno nors)*
 pritarimas, sutikimas, leidimas.

benevolénza *dkl m* geranoriškùmas; (*favore*) palankùmas.

benevolménte *prv* geranóriškai; (*con favore*) palankiaĩ; nuolaidžiaĩ.

benévolo, -a *bdv* (*verso qcn*) nuolaidžiaĩ nusiteĩkės (*kieno atžvilgiu*), nuolaidūs (*kam*); (*favo-revole*) palankūs (*kam*); geranõris.

bengàla *dktv nkt* **1.** (*fuoco d'artificio*) fejervèrkas;
2. (*di segnalazione*) bengàliškoji ugnis -iēs
femm.

beniamino, -a *dkt v/m*: **b. del pùbblico** pùbblikos numylétinis.

benigno, -a *bdv* **1.** švelnūs, prielankūs; (*favorevole*) palankūs; (*indulgente*) nuolaidūs; **2.:** *med* **tumore** *b.* gerýbinis navýkas / auglýs.

benintenzionāto, -a *bdv* pilnas gerū ketinimū, sū
geraīs ketinimais.

benintésó *prv* (saváime) suprañtama, suprañtamas dalỹkas; žĩnoma.

benissimo *prv 1.* ⇒ **béne 1.** (*su vksm „potere“*):
puoi b. dire che eri malato galī laisvaī pasakýti,
kād sirgāi; lo si può fare b. domani tā laisvaī
 gālīma padarýti rytój.

benpensànte *bđv, dkt v/m* tradicinių pažiūrų žmogūs; konformistas -ė.

benservìto *dkt v nkt*: ♦ *dare il b.* išmèsti iš dárbo.

bensi jngt ǝ; **non** 3, **b.** 4 nè 3, ǝ 4; **non suo**, **b.** **mio**
nè jǝ, ǝ mǎno.

bentornàto, -a 1. *jst* sveīkas sugrīžēs!; 2. *dkt v nkt: dare il b.* pasvēikinti (*sugrīžus*).

benvenūt||o, -a 1.*st* sveikās atvykęš!; ~**a!** sveikā atvykusi!; ~**i!** sveikī atvykusi; 2. *bdv*: *tu sei sempre il b.* tū visadā lāukiamas; 3. *dkt v nkt*: *dare il b.* pasvēikinti (*atvykus*)

benvisto, -a *bdv* gerbiamas.

benvolére *vksm*: **farsi b.** (da *qcn*) mokéti ìtìkti
(*kam*); tàpti (*kieno*) mylimám.

benvolùto, -a *bdv* (visū) mýlimas.

benzina *dk* *m* benzinas; *è finita la b., ho finito la b.* pasibaigė benzinas.

benzināio, -a *dkl v/m* degaļinēs darbúotojas -a;

degālū pardavéjas -a; *fermars* dal *b*. užsūkti ī
degālīnē.

beóne, -a *dkt v/m* girtuõklis -č.

bequàdro *dkt v mus* bekāras, naikiklis.

bèrbero, -a 1. *bdv* berbèrų, berbèriškas; 2. *dkt v/m* berbèras -ė; 3. *dkt v* berbèrų kalbà.

bēre* I *vksm* 1. (iš)gérti; (*un po'*) atsigérti; *b. alla bottiglia*, *b. al collo* gérti iš viso būtelio, gérti iš kakliuko; *b. a qcs (alla salute di qcn)* (iš)gérti už ką (į kienō sveikātą); *offrire da b.* pasiūlyti išgerti; užmokėti už gėrimus; *dammi da b.* duok atsigerti; *che cosa bevi?* ką gersi?; *fig la mia macchina beve molto* mąno mašiną rytė rýja (dėgalus); ♦ *fàcile come b. un bicchier d'acqua* vienį juokai; 2. (*alcolici, come abitudi-ne*) gérti; girtauti; *gràzie, non bevo* ačiū, nègeriu; *ha bevuto (troppo)* nusigėrė; 3. *fig (t.p. ber-la)* patikėti; *non me la dai a b.!* taip ir patikėsiui! neapgąusi! *l'ha bevuta* jįs patikėjo.

► **bérci jvdž:** *bévici sopra!* išgérk, pamiřšk!

► **bērsi** *sng* 1. (iš)gērti; ♦ *ti sei bevuto il cervello?* kā, īš prōto īssikrāustei?; 2. (*spendere in alcolici*) pragērti; 3. *fig* ⇒ **bēre** I 3.; 4.: *fig sport* **b. un avversario** īšmāudyti varžōva.

bēre II *dk̃t ṽ nkt* **1.** (*le bevande*) gērimai *pl: penso io al b.* gērimais pasirūpinsiu aš; **2.** (*il vizio*) girtāvimas; *darsi al b.* iṗrāsti gērti; griēbtis būtelio.

bergamòtto *dk* v *bot* **1.** (*la pianta*) bergāminis
citrīnmedis; **2.** (*il frutto*) bergamòtè.

berlina I *dk* *m* gēdos stuļpas; ♦ *mettere alla b.*
pastatýti prič gēdos stuļpo.

berlina II *dkt m (automobile)* sedānas.

berlinése 1. *bɔv* Berlýno; berlyniēčīq; berlyniētiškas; iš Berlýno; 2. *ɔkt v/m* berlyniētis -ē.

bermūda *dkt v dgs* bermūdai (*lengvos vasrinės kelnės*).

bernòccolo *dk* v gùzas, guñbas; *mi è venuto un*
b. in fronte (mán) iššóko gùzas ańt kaktōs;
 ♦ *ha il b. per la fisica* ĵis lińķes ĭ fizika.

berrétto *dkl* *v* kepùré, kepuráité.

bersagliare *vksm* (-sà-) apšaudyti, apsvaidyti; *fig*
b. di domande apipilti kláusimais.

bersaglière *dkt v mil* bersaljēras; šaulys.

bersagliò *dk* v taikinīs; *colpire (in pieno) il b.*
patáikyti (tiēšiai) ģ taikini.

bestēmmia dkt m 1. ķekšmas priēš Diēvā (*ar šventybes ir pan.*), ķekšmāžodis; šventvagystē; burnōjimas priēš Diēvā; **dire una b.** nusikēikti; **2. fig (assurdiuā)** nesāmonē.

bestemmiāre *vksm* (-stēnu-) niēkinti Diēvā (*ar šventybes ir pan.*), burnóti priēš Diēvā; kéiktis, piktžodžiāuti.

besti *a dkt m* **1.** gyvulys; (*capo di bestiame*) galvijas; (*insetto*) vabzdys; **b. da soma** nešulinis gyvulys; *~e domestiche* (naminiai) gyvuliai; *~e selvatiche* žvėrys *masc*; ♦ **b. nera** amžinasis priešas (*ppr. nenugalimas*); **b. rara** baltà vārna; **andare in b.** tulžimi apsilieti, įniršti; **mandare in b.** įsiūti; **lavoro come una b. tutto il giorno** dirbu kaip jautis visą dieną, ariū visą dieną; **2. fig (bruto)** gyvulys; (*sciocco*) nemókša *com.*
bestiale *bdv* **1.** gývuliškas; (*feroce*) žvėriškas; **2. fig** nežmóniškas; **fa un caldo b.** nežmóniškai káršta.

bestiame *dkt v* naminiai gyvuliai *pl*; (*grosso*) galvijai *pl*; **capo di b.** galvijas.

best seller [best'seller] *dkt v nkt* bestsėleris, perkamiausia knyga.

betoniéra *dkt m* betónmaišė.

béttola *dkt m* spreg smūklė.

betùlla *dkt m* bot bėržas.

bevànda *dkt m* gėrimas; **b. alcòlica** alkohòlinis gėrimas; **b. analcòlica** nealkohòlinis gėrimas.

bevitòre, -trice *dkt v/m* gėrikas -ė, gėrėjas -a.

bevùta *dkt m* gėrimas; (*per festeggiare*) išgertuvės *pl*; **farsi una bella b. (di alcolici)** kaip reikiant ikaūsti.

bi- *priėdėlis: pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, reiškiantis dvejopumą, susidarymą iš dviejų dalių, dviejų požymių turėjimą, ko nors pakartojimą. pvz.,* bifamiliare, bigamia, bilinguismo, bipòsto, bisettrice.

biada *dkt m* pašaras.

Biancanéve *dkt m flk* Snieguolė.

biancàstro, -a *bdv* balšvas, balškas, balžganas.

biancheggjàre *vksm (-chég-)* baltuoti.

biancheria *dkt m* baltiniai *pl*; skalbiniai *pl*; **b. da letto** patalynė; **b. intima** apatiniai (baltiniai); **stirare la b.** lýginti skalbinius.

bianchétto *dkt v* tepiklis; korėktorius *fam*; (*a nastro*) koreguòklis.

biànc||o **1, -a** *bdv* **1.** baltas; **carne ~a** baltà mėsa; **pane b.** baltà dúona; **vino b.** baltas vėnas; **bandiera ~a** baltà vėliava; **zool orso b.** baltasis lokys; ♦ **arma ~a** šaltasis ginklas; **la Casa Bianca** Baltieji Rūmai *pl*; **mosca ~a** baltà vārna; **b. Natale** Kalėdos *pl* su sniegu; **settimana ~a** savaitės atostogos *pl* kalnuosė; **védova ~a** ≡ gývanašlė (*kurios vyras – emigrantas*); **mus voce b.** diskántas; **2. fig (pallido)** išbālęs, nubālęs; (*non abbronzato*) neįdėgęs; ♦ **diventare b.** pabalti, išbalti; išblykšti; **3. (di capelli)** žilas; **capelli ~chi** žili plaukai; **4. (non scritto)** tūščias; neprirašytas; (*non compilato*) neužpildytas; **fóglio b.** tūščias / švarus lapas; ♦ **scheda ~a**

tūščias balsalapis; **dare carta ~a** dúoti visišką veiksmų láisvę („duoti tuščią popieriaus lapą“); atrišti rankas.

biàncò II, -a *dkt* **1.** v baltà spalvą; **vestito di b.** baltaĩ apsirenges, baltais drabužiais apsirengęs; **dipingere di b.** baltaĩ dažyti; ♦ **in b. e nero** nespalsvotas *agg*; nespalsvotai; **di punto in b.** labai staigiai, staigà; **méttere nero su b.** parašyti júodu ant bálto; **2. v: il b. dell'òcchio** akiės báltymas; **il b. dell'uovo** kiaušinio báltymas; **3. v/m (persona di razza bianca)** baltaòdis -ė, baltasis -óji; **4. v (vino)** baltasis vėnas; **5. v (vernice)** balti dažai *pl*, baltalas; **dare il b. (i)** išbáltinti; **6. v: il B. (negli scacchi)** baltieji *pl*; báltosios figūros *pl*; **7. kaip prv in b.: ♦ assegno in b.** neužpildytas čekis (*nenurodžius sumos*); **notte in b.** bemiėgė naktis; **riso in b.** virti rýžiai *pl* (*be gamyro, ppr. tik su sviestu*); **fam andare in b. (di qcn)** nepavýkti (*kam*), nepasisėkti (*ypač apie lytinis santykius*); **consegnare (il còmpito) in b.** atidúoti tūščią lapėlį; **lasciare in b.** neįrašyti; neužpildyti.

biancòre *dkt v* baltumas.

biancospino *dkt v* bot gùdobelė.

biascàre *vksm (bià-)* fig vapėti, vògrauti.

biasimàre *vksm (bià-)* (pa)peikti, išpeikti; (*condannare*) (pa)smeikti.

biasimévole *bdv* peiktinas; smeiktinas.

biàsimo *dkt v* peikimas; priekaištas; **nota di b.** papeikimas.

biat(h)lon *dkt v* sport biatlónas.

Bibbia *dkt m* Bìblija (*t.p. pati knyga*).

biberon [bibe'rɔn] *dkt v nkt* buteliukas su žindukù.

bibita *dkt m* (gaivusis) gėrimas (*nealkoholinis*); vaivsvandenis.

bibli||co, -a *bdv* **1.** Bìblijos; bìblinis; **2.: fig di dimensioni ~che** neregėto mąsto.

bibliografia *dkt m* **1.** bibliogràfija; **2. (le fonti di un'opera)** literatūra.

biblioteca *dkt m* **1.** bibliotekà; **2. (scaffale per i libri)** knygų spinta.

bibliotecařio, -a *dkt v/m* bibliotėkininkas -ė.

bicameràle *bdv* *polit* dviejų rūmų (*apie parlamentą ir pan.*).

bicarbonàto *dkt v* (*t.p. b. di sodio*) nàtrio hidrokarbonàtas, nàtrio bikarbonàtas.

bicchière *dkt v* stiklinė; (*coppa*) taurė; **b. di plàstica** plastikinis puodėlis / indėlis; **bere un b. di latte** išgėrti stiklinę piėno; **ho bevuto un b. di troppo** (trupùti) padáuginau; ♦ **fondo di b.** netikras dėimantas; **annegare / pèrdersi in un**

b. d'acqua nuskęsti šaukšte vandenį; *come bere un b. d'acqua* vieni niekai.

bicchierino *dkt v* stikliukas, stiklėlis; ♦ *bere un b.* išmesti stiklėlį.

bicentenàrio *dkt v* dušimtosios mėtinės *pl*, dviejų šimtų metų sukaktis -iės *femm.*

bichini *dkt v nkt* bikinis.

bici *dkt m nkt fam* ⇒ **biciclétta**.

biciclétta *dkt m* dviratis; *andare in b.* važinėti dviračiu; *fare un giro in b.* pasivažinėti dviračiu; ♦ *hai voluto la b., adesso pedala!* prisivirei kōšės, tai ir srėbk!

bicipite *dkt v anat* dvigalvis raumuō.

bicōcca *dkt m* lūšnà.

bicolóre *bdv* dvispalvis.

bidè *dkt v nkt* bidė.

bidèllo, -a *dkt v/m* (mokyklos) tarnautojas -a; (*che sorveglià*) prižiūrėtojas -a; (*che pulisce*) valytojas -a.

bidonàta *dkt m fam*: *ha preso una b.* jį apmōvė; *il film è una b.* filmas – tikras šlamštąs.

bidōne *dkt v* 1. bidonas; **b. della spazzatura** šiukšlių kontėineris; šiukšlių dėžė; 2. *fig* (*di macchina*) láužas; (senà) gėlda, klėdaras; 3.: ♦ *fam fare / tirare un b.* (*fregare*) apmāuti, apdūmti; (*non presentarsi*) neateiti į svečius (/ į pasimātytą *ir pan.*); *ho preso un b.* manė apsūko, manė apmōvė.

bidonville *dkt m nkt* lūšnynas.

biéco, -a *bdv* suniūręs, paniūręs; piktas; *sguardo b.* piktas / šnaifas žvilgsnis.

bièlla *dkt m tecn* švaistiklis.

bielorùsso, -a 1. *bdv* Baltarusijos; baltarusų; gudų; baltarusiškas; gudiškas; iš Baltarusijos; 2. *dkt v/m* baltarusis -ė; gūdas -ė; 3. *dkt v* baltarusų kalbà.

biennale 1. *bdv* dvimėtis; dviejų metų; 2. *dkt m art* bienalė; **la B. di Venèzia** Venėcijos bienalė.

biènnio *dkt v* dvimėtis.

biétola *dkt m bot* ruņkelis; **b. bianca** burōkas; **b. rossa** burokėlis.

bifocàle *bdv fis* dvižidinis, dviejų židinių.

bifólco *dkt v fig* káimo Jūrgis.

bifora *dkt m archit* bifōriūmas.

biforcàrsi *vksm* (-fór-) šakotis, išsišakóti.

biforcaziōne *dkt m* išsišakójimo vietà; šakójima-sis, bifurkācija.

biforcùt||o, -a *bdv* dvišakas; išsišakójęs; *lingua ~a* dvišakas liežuvis; *fig* piktas liežuvis.

big *dkt v nkt* įžymybė (*apie žmogų*).

biga *dkt m stor* bigà (*tokia dviratė ir dvikinkė karieta*).

bigamia *dkt m* bigāmija, dvisantuokystė; (*spec. con due mogli*) dvipatyštė.

bigamo, -a 1. *bdv* bigāmiškas; 2. *dkt v/m* bigāmas -ė; kàs turi dvi žmonas; (*di donna*) kàs turi du vyrus.

bighellonàre *vksm* [A] (-lò-) 1. bastytis; šlaistytis; 2. (*perdere tempo*) dykinėti.

bighellóne -a *dkt v/m* dykinėtojas -a.

bigio, -a *bdv* (neryšiai) pilkas.

biglia *dkt m* ⇒ **bilia**.

bigiotteria *dkt m* 1. (*negozio*) bižutėrija; 2. (*gli articoli*) (neprabaņgūs) papuošalai.

bigliettàio, -a *dkt v/m* bilietų parduavėjas -a; kāsinninkas -ė.

biglietteria *dkt m* (bilietų) kasà.

bigliétto *dkt v* 1. bilietas; **b. di andata e ritorno** bilietas į abi puses / ten ir atgal; **b. omāggio** nemokamas kvietimas; **b. ridotto** lengvatinis bilietas; **b. della lotteria** lotėrijos bilietas; 2. (*fo-gliettino*) raštėlis; (*cartoncino*) kortėlė; **b. di auguri** sveikininų atvirukas; **b. da visita** vizitinė kortėlė; 3. (*t.p. b. di banca*) banknōtas.

bignè *dkt v nkt gastr* pyragaitis (*ppr. sù kremù*).

bigodino *dkt v* plaukų suktukas.

bigòtto, -a *dkt v/m* davatkà *com*, šventėiva *com*.

bikini *dkt v nkt* ⇒ **bichini**.

bilāncia *dkt m* 1. svarstykłės *pl*; **b. di precisione** precizinės svarstykłės; **pesarsi sulla b.** pasisverti ant svarstyklių; 2. (*segno zodiacale*) svarstykłės (zodiako ženklas) *pl*; 3.: *econ b. commerciale* prekybos balansas.

bilānciàre *vksm* (su)balansuoti.

► **bilānciàrsi** *sng* (*integrarsi*) papildyti vienam kitą.

bilānciére *dkt v* 1. (*di un orologio*) balansyras; 2. *sport* štanga.

bilāncio *dkt v* 1. *fin* balansas; biudžetas; (*contabilità*) apskaità; **b. (in) attivo ((in) passivo)** aktyvūs (pasyvūs) balansas; **b. consuntivo** pajamų ir išlaidų balansas; **b. familiare** namų ūkio biudžetas; **b. preventivo** biudžetas; 2. *fig* (*valutazione*) vėrtinimas; *fare il b. della situazione* vėrtinti padėtį; *fare un b. dei risultati* susumuoti rezultatus; 3. *fig* (*conto*) apskaičiavimas; *il b. delle vittime* žuvusiųjų skaičius.

bilateràle *bdv* (*di due parti*) dvišalis; (*di ambo le parti*) abipūsis, abišalis; bilaterālinis.

bile I *dkt m* 1. *fisiol* tulžis -iės; 2. *fig* pýktis; įniršis; *verde di b.* paraudęs iš pýkčio; įniršio āpimtas; *attacco / travaso di b.* pýkčio prōtrūkis.

-bile II *priesaga*, su kuria sudaromi būdvardžiai reiškiantys galimybę, veiksmo galimumą, pvz., credibile, possibile, sostenibile, tascabile *ir t. t.*

bilia *dkt m* **1.** rutuliūkas (*ppr. stiklo*); **2.** (*da bi-liardo*) rutulys.

biliardino *dkt v* stalo futbolas.

biliardo *dkt v* **1.** biliardas; *giocare a b.* žaisti biliardą; *sala da b.* biliardinė; **2.** (*tavolo*) biliardo stalas.

bilico *dkt v*: *in b.* vės išlaikantis pusiąsuvyrą; *fig essere in b. tra due scelte* neapsispręsti; *fig in b. tra la vita e la morte* balansuojantis tarp mirties ir gyvybės.

bilingue **1.** *bdv* dvikalbis; *dizionario b.* dvikalbis žodynas; **2.** *dkt v/m* dvikalbis žmogus.

bilinguismo *dkt v* dvikalbystė.

bilocale *dkt v* dviejų kambarių būtas.

bimb||o, -a *dkt v/m* vaikas; *~a* mergytė.

bimensile *bdv* dvisavaitinis; (*rivista*) **b.** dvisavaitinis žurnalas.

bimestrale *bdv* dvi mėnesinis (*vykstantis / išeinantis ir pan. kas du mėnesius*).

bimestre *dkt v* dviejų mėnesių laikotarpis, du mėnesiai *pl*; bimėstras.

bimotore *bdv* dvivariklis; (*aereo*) **b.** dvivariklis lėktuvas.

binà||rio I *dkt v* **1.** (*t.p. dgs ~ri*) bėgiai *pl*; (*rotaria*) bėgis; *uscire dai ~ri* nuvažiuoti nuo bėgių; *fig* nueiti klystkeliais; **2.** (*via ferrata*) (bėgių) kėlias, geležinkelis; (*marciapiede*) perėna; **b. morto** atsarginis (bėgių) kėlias; *il treno partirà dal primo b.* traukinys išvyks iš pirmo kėlio.

binario II, -a *bdv inf, mat* dvejetainis.

binòcolo *dkt v* binoklis; žiūrėnai *pl*.

binòmio *dkt v* **1.** *mat* dvinaris, binomas; **2.** *fig* porą; (*combinazione*) derinys.

bio- priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis sąsąją su gyvenimu, gyvybe, biologija, ekologija, pvz., biofisica, biografia, bioingegneria, biologia..

biochimica *dkt m* biochemija.

biodegradabile *bdv* biologiškai skaidomas.

biodegradabilità *dkt m* biol. biologinis skaidomumas.

biodiversità *dkt m* biol. biologinė įvairė.

bioética *dkt m* bioetika.

biografia *dkt m* biografija.

biografico, -a *bdv* biografinis; biografijos.

biògrafo, -a *dkt v/m* biografas -ė.

biologia *dkt m* biologija.

biològico, -a *bdv* biologinis; biologijos.

biòlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* biologas -ė.

biòndo, -a I *bdv* šviesiaplaukis.

biòndo, -a II *dkt v/m* blondinas -ė.

biopsia *dkt m* med. biopsija.

biosfèra *dkt m* biol. biosferà.

biòssido *dkt v* *chim* dvideginis, dioksidas.

bipartitismo *dkt v* dviartinė politinė sistema.

bipede *bdv* dvikojis.

bipòsto *bdv nkt* dvivietis.

bipolarismo *dkt v* *polit* politinis dvipoliškumas.

birba *dkt m* padykėlis -ė; šelmis -ė.

birbànte *dkt v* išdykėlis -ė; padáuža *com*.

birbonàta *dkt m* (*monelleria*) šelmystė.

birbòne -a **1.** *dkt v/m* (*furfante*) nenąudėlis -ė; **2.** *dkt v/m* (*monello*) velniukas, šelmis -ė; **3.** *bdv: tiro b.* šunybė.

birichinàta *dkt m* padaužiška išdaiga; (*cattiva*) bjaurūs pókštas.

birichino, -a **1.** *bdv* valiūkiškas, šelmiškas; **2.** *dkt v/m* padykėlis, -ė, valiūkas.

birill||o *dkt v* kėglis; *abbattere i ~i* numušti kėglius.

biro *dkt m nkt* šratinukas, tušinukas.

birr||a *dkt m* alūs; **b. chiara** (*scura, alla spina*) šviesūs (tamsūs, pilstomas) alūs; *bottiglia (lattina, boccale) di b.* alaūs butelis (skardinė, bokalas); ♦ *andare a tutta b.* lėkti galvotrūkčiais.

birrétta *dkt m* dimin. alutis.

birreria *dkt m* alinė, aludė; alaūs bāras.

bis **1.** *dkt v nkt* bisas; *concedere il b.* bisuoti (*pa-kartotinai atlikti publikai paprašius*); ♦ *fare il b.* vālgyti papildomą / antrą porciją; **2.** *jst* bis!

bisaccia *dkt m* keliõnmaišis.

bisàrca *dkt m* automobilvežis; autovežis *fam*.

bisbético, -a **1.** *bdv* niurzgūs; irzlūs; **2.** *dkt v/m* niurzglūs -ė.

bisbigliàre *vksm* [A] (-sbì-) (pa)kuždėti; (pa)-šnibzdėti, (pa)šnabzdėti; **b. all'orécchio** (*di qcn*) kuždėti (*kam*) į ausį.

bisbiglio I *dkt v* šnibzdėsys, šnabzdėsys; kuždėsys.

bisbiglio II *dkt v* (pa)kuždėjimas, (pa)šnibzdėjimas.

bisbòccia *dkt m* užimas; *fare b.* užti; puotauti.

bisca *dkt m* lošimo namai *pl* (*ppr. nelegalūs*); lاندینه.

biscia *dkt m* žaltys.

biscottàt||o, -a *bdv: fetta ~a* džiovėsis (*saldus*).

biscòtto *dkt v* sausainis.

biscròma *dkt m* *mus* trisdešimtantrinė (natà).

bisessuàle **1.** *bdv* biseksualinis; **2.** *bdv* biol. dvilýtis; **3.** *dkt v/m* biseksualas.

bisestile *bdv: anno b.* keliamieji metai *pl*.

bisettimanàle *bdv* eĩnantis (/ vykstantis *ir pan.*) du kartus per savaitę.

bisetrice *dkt m* *geom* pusiūkampinė.

bisillabo, -a **1.** *bdv* dviskiemėnis; **2.** *dkt v* dviskiemėnis žodis.

bislàcco, -a *bdv* (ganà) savótiškas.

bisnònno, -a *dkt v/m* próselenis -è.

bisogn||àre *vksm* *beasm* [E] (-sò-) (*far qcs*) reikėti (*ką daryti*), reikėti; (*toccare*) tèkti; ~a *sbrigersi* reikia skubėti; ~ava *pensarci prima* reikėjo anksčiau apie tai pagalvoti; ~erà *fare tutto da capo* reikės / tèks viską padaryti iš naujo; **non** ~a (*non si deve*) negālima; (*non c'è bisogno*) nereikia; **non** ~a *comportarsi così* negālima taip elgtis; **non** ~a *dirgli tutto* nereikia jam visko pasakyti.

bisogn||o *dkt v* 1. póreikis; reikmė; *il b. di dormire* miego póreikis; ~i *culturali (quotidiani)* kultūriniai (buitiniai) póreikiai; *spinto dal b.* reikmės verčiamas; *più del b.* daugiau nei reikia; *soddisfare i / provvedere ai* ~i *di qcn* patenkinti kienò reikmės; *seno il b. di stare un po' solo* jaučiù, mán reikia pabùti vienám; ♦ *trovarsi nel b.* gyvènti / bûti neprítekliuje, vargti; 2.: *c'è b. (di qc, di far qcs)* reikia (*ko nors, ką daryti*); *ho b. (di far qcs, di qc)* mán reikia (*ką daryti, ko nors*); **non c'è b.** nereikia; (*non c'è motivo*) nèrà reikalo; *c'è b. di altro pane* reikia dár dúonos; *c'è b. della sua presenza* reikia, kàd jìs čià bûtų (/ *dalyvautų ir pan.*); jìs reikalingas, jò buvimas reikalingas; **non c'è b. di niente** nièko nereikia; **non c'è più b. di lui** jò nebereikia; **non c'è b. di ripetérglielo** nereikia jam (tai) kartòti; **non c'è b. che tu venga** táu ateiti nereikia; nereikia, kàd tù ateitum; *ho urgente b. di parlarti* mán skubiai reikia sù tavimì pasikalbėti; *hai bisogno di più tempo?* aĩ táu reikia daugiau laĩko?; *ho b. di te* mán tavès reikia; *ha avuto b. di cure mediche* jam prirèikè mèdikų pagálbos; *al b., in caso di b., se ci sarà b.* jèi prirèiks, prirèikus; 3.: *fam fare un bisognino, fare i propri* ~i / *bisognini* atlikti gamtòs reikala.

bisognós||o, -a 1. *bdv* reikalingas; *persone* ~e *di aiuto* žmònės, kuriems reikia pagálbos; 2. *bdv* (povero) vargstantis, skuřstantis; 3. *dkt v/m* varguolis -è, vargingasis -oji.

bisónte *dkt v* *zool* bizònas; **b. europeo** stuĩbras.

bissàre *vksm* bisúoti; *fig b. un successo (vincere di nuovo)* aĩntrasyk laimėti; *t.p.* ⇒ **bis**.

bistécca *dkt m* bifstèksas, žlègtaĩnis; kepsnys.

bistecchiéra *dkt m* kepsninė; keptuvas.

bisticcià||re *vksm* [A] (-stic-) bártis, susibárti; kiviřčytis, susikiviřčyti; *abbiamo* ~to susipýkome.

bisticcio *dkt v* 1. vaĩdas, baĩnis; kiviřčas; 2. (*gioco di parole*) žòdžių žaĩsmas, kalambũras.

bistrattàre *vksm* užgùiti; šiuřkščiai elgtis (*su kuo*).

bisturi *dkt v nkt* skálpelis; lancetas.

bisùnto, -a *bdv* (labai) tepalúotas.

bit *dkt v nkt inf* bitas.

bitòrzolo *dkt v* gumbas.

bitùme *dkt v* bitumas, bitũmas.

bivaccàre *vksm* [A] stovykláuiti (*ppr. apie kareivius*).

bivàcco *dkt v* (kareĩvių) stovyklàvietė, bivãkas.

bivio *dkt v* kèlio išsišakójimas; krýžkelė (*ir prk*); *fig essere / ritrovarsi / trovarsi ad un b.* atsidũrti / bũti / stovėti krýžkelėje.

bizàntin||o, -a 1. *bdv* Bizàntijos; bizàntinis; *chiesa* ~a bizàntinė bažnyčia; 2. *dkt v dgs stor i* ~i bizantièčiai.

bizz||a *dkt m* (*capriccio*) užgaida; kaprĩzas; *fare le* ~e spyriótis, ózius varinėti.

bizzarria *dkt m* ekstravagãcija; savotiškũmas.

bizzàrro, -a *bdv* savótiškas; eksceĩtriškas.

bizzéffe *prv*: ♦ *a b.* gaũsiai; ĩ valiaĩs; *soldi a b.* bègalė pinigũ.

black-out [ble'kaut] *dkt v nkt* elèktros strovės nutraukimas; *c'è stato un b.* diĩgo elektrà.

blandire *vksm* (-isc-) saldžiažòdžiauti; (*qcn*) ĩkalbinėti (*kam*) švelniaĩs žòdžiaĩs.

blànd||o, -a *bdv* silpnas, švelnũs; mažaĩ paveikũs; *luce* ~a blausĩ šviesà; *punizione* ~a silpnà / švelnĩ bausmė; *rimedio b.* mažaĩ paveikĩ priemonė.

blasfèmo, -a *bdv* šveĩtvagiškas.

blasóne *dkt v* hėrbas.

blateràre *vksm* [A] (blà-) niekũs kalbėti; tarškėti, pliuřpti.

blàtta *dkt m* tarakònas.

blazer ['bleizer] *dkt v nkt* blėĩzeris.

bléso, -a *bdv* švėplas.

blindàre *vksm* šarvúoti.

blindàt||o, -a *bdv* šarvúotas; *auto* ~a šarvúotas automobilis; *porta* ~a šarvúotos dũrys *pl*; *mil (mezzo)* ~o šarvuòtis.

blitz ['blits] *dkt v nkt* reĩdas; *b. delle forze dell'ordine* teisėsaugos pareigũnų reĩdas (/ ĩsveržĩmas / štuřmas *ir pan.*); policijos reĩdas.

bloccà||re *vksm* (blòc-) 1. (*chiudere, ostruire*) užkiřsti; (už)blokúoti, užtvėrti; *una frana ha* ~to *la strada* griũtis užkiřto kèlia, núošlaũza užvertė kèlia; *la polizia ha* ~to *l'autostrada* policija užtvėrė autostradà; *t.p.* ⇒ **bloccàto**; 2. (*fermare qcs*) (su)stabdýti; (už)blokúoti; (*fermare qcn*) sulaikýti; *b. un motore* stabdýti / blokúoti variklį; *b. un'emorragia* sustabdýti kraujãvimà; *b. una porta* užreĩmti duris; *la*

sabbia ha ~to l'ingranaggio nuò smēlio užsi-
kiřto mechanizmas; *la polizia ha ~to un sos-*
petto policija sulaikē ĭtariamaj; *la neve ci ha*
~ti in casa dėl sniego likome įkalinti namuose;
fig b. una carta di credito užblokuoti mokėjimo
kortelę; *fig b. i salari* įšaldyti algas; *fig b. le*
trattative sustabdyti derybas; *fig b. un apparta-*
mento rezervuoti būta (sumokant rankpini-
gius); mokėti rankpinigius už būta; *sport b. il*
pallone / la palla sulaikyti / blokuoti kamuolį;
3. *fig (inibire)* (su)kąstyti.

► **bloc**||**arsi** *sng* 1. (*di qcs*) (už)strigti, (už)
sprįngti; užsikirsti; (*di computer*) (už)lūžti,
(pa)kibti; *l'ascensore si è ~ato al quarto piano*
lifantas užstrigo penktamė aukštė; *si è ~ata la*
serratura spyňa užsprįngo; *il motore si è ~ato*
variklis užsikirsto; *il computer si ~a continua-*
mente kompiūteris nuolat lūžta; 2. (*di qcn*)
užsikirsti; *agli esami si ~a* per egzāminus
užsikerta.

bloccastērzo *dkt v nkt* vaīro užraktas / įtvaras.

bloccāt||**o**, -a *bdv, dlv* 1. užblokuotas; užtvėrtas;
il traffico è b. per un incidente dėl avārijos
užstrigo eīsmas; *sono rimasto ~to in mezzo al*
traffico įstrigau / buvaū įstrigęs kamštyje; *le vie*
di accesso alla città sono ~e visi keliai ĩ miestą
užtvėrti; *i lavori sono ~i* darbai sustojo; *t.p. =>*
bloccāre; 2. *fig (di qcn)* susivaržęs, susikāustęs;
b. dalla paura sukāustytas bāimės.

blocco I *dkt v* 1. (*pezzo, massa*) luītas; *b. di grani-*
to granito luītas; *b. di ghiaccio* lytis -iēs femm,
lēdo luītas; ♦ *fig in b.* bendrai; *comprare in b.*
pirkti ūrmu; supirkti; *vendere in b.* parduoti
ūrmu; 2. *polit* blōkas; 3.: *sport b. di partenza*
stārto vietā; stārto pakylā; 4.: *tecn b. motore*
variklio blōkas; 5.: (*t.p. b. per appunti*) => **bloc-**
nōtes.

blocco II *dkt v* 1. (*il bloccare*) blokāvimas, (su)-
stābdymas; nutraukimas; *posto di b., b. strada-*
le užkarda, kēlio užtvāra; kelių policijos pati-
krinimo pōstas; *il b. della produzione* gamybos
nutraukimas; *econ b. dei prezzi* kainų įšaldy-
mas; 2. (*il bloccarsi*) užsikirtimas; *b. del traffico*
eīsmo kamštis; 3. *med* sāstingis; *psic b. emoti-*
vo emōcinis sāstingis; 4. *mil* blokadā; 5. *sport*
blōkas.

bloc-nōtes, block-nōtes *dkt v nkt* bloknōtas.

blog [blɔg] *dkt v nkt inf* tinklāraštis.

blu *nkt* 1. *bdv* mėlynas; (*celeste*) žydras; *blu scuro*
tamšiai mėlynas; ♦ *auto blu* tarnybinis automo-
bilis (*valdžios atstovų ir pan.*); *avere il sangue*
blu turėti mėlynojo kraujo (būti aukštos kilmės);

avere una fifa blu drēbinti kinkas; 2. *dkt v mē-*
lyna spalvā; *dipingere di blu* dažyti mėlynaī.

bluāstro, -a *bdv* pamėlynāvēs.

blue-jeans [blu'dʒins] *dkt v dgs* džinsai *pl*.

blues [blu:z] *dkt v mus* bliūzas.

bluff [blef] *dkt v nkt* blēfas.

bluffāre [blef'fare] *vksm* [A] blėfuoti.

blūsa *dkt m* palaidinukė, palaidinė.

boā I *dkt m* (*galleggiante*) plūduras; bujā.

boā II *dkt v nkt* 1. *zool* (*t.p. serpente b.*) boā, smau-
glys; 2. boā (*ilgas moteriškas šalikas*).

boāto *dkt v* dundesys, griaūsmas.

bōb *dkt v nkt* (*slittino*) rogūtės *pl*; *sport* bobslėjus.

bobina *dkt m* ritė.

bōc||**ca** *dkt m* 1. burnā; *aprire la b.* išsižiōti; (*solo*
un po') prasižiōti; *baciare sulla b.* pabučiuoti ĩ
lūpas; *chiudere la b.* užsičiaupti (*ir prk*); *fig ha*
sei ~che da sfamare jis maitina šešiās būrnas;
♦ *di b. in b.* iš lūpų ĩ lūpas; *sulla b. di tutti* visų
lūpose; *a b. asciutta* ĩt mūsę kāndēs; *acqua in*
b.! niēkam nē žōdzio!; *non aprire b., tenere la*
b. chiusa laikyti liežuvį už dantų; *avere l'acquo-*
lina in b. varvinti sēlę; *cavare le parole di b. a*
qcn ištāukti iš kō žōdį; *chiudere la b. a qcn*
užkimšti / užčiaupti kām būrnā; *essere di b.*
buona būti neišrankiām; *rimanere a b. aperta*
akis išvēsti, išsižiōti iš nuostabos; *rimanere a*
b. asciutta likti ĩt mūsę kāndēs; *scappare di b.*
išsprūsti; *togliere a qcn le parole di b.* pirmiaū
ūž kā kitā (*ta pači*) pasakyti; 2. *fig (di un ogget-*
to) angā; 3.: *geogr la b. di un fiume* ūpės žiōtys
pl; 4. *geogr* (*stretto*) sāsiauris; 5.: *mil b. da fuoco*
pabūklas.

boccāc||**cia** *dkt m* grimasā; *fare le ~ce* rōdyti gri-
masās.

boccāglio *dkt v* kandiklis (*nardymo vamzdelio*).

boccāle *dkt v* bokālas; *un b. di birra* alaūs bokālas.

boccāta *dkt m*; *prendere una b. d'aria* (*fresca*)
pakvėpuoti grýnu ōru.

boccēta *dkt m* buteliūkas; flakōnas.

boccheggiānte *bdv, dlv* dūstantis, bē kvāpo; už-
dūšęs.

boccheggiāre *vksm* [A] (-chég-) trókšti, dūsti;
gāudyti ōrā.

bocchétta *dkt m* 1. (*elemento terminale*) aīngalis;

2. *tecn* (*di ventilazione e sim.*) išleidimo angā.

bocchino *dkt v* 1. (*di sigaretta, pipa*) kandiklis; 2.
mus pūstūkas; 3. *volg* pačiūlpimas.

bōc||**cia** *dkt m* 1. rutulys; *sport dgs ~e* bočiā sg; 2.
(*caraffa*) rōpinė, grafīnas.

bocciā||**re** *vksm* (*bōc-*) 1. palikti antriems mē-
tams; (*a un esame*) (su)kirsti pef egzāminā;
essere ~to all'esame suklūpti egzāmine; 2. *fig*

atmēsti, nepriimti; **b. una proposta** atmēsti pasiūlymą.

bocciatūra *dkt m* **1.** palikimas antriems mėtams; (*a un esame*) sukirtimas per egzaminą; **2.** fig atmetimas; **la b. di un progetto di legge** įstatymo projektą atmetimas.

bocciōl||o *dkt v* pušpuras; **mettere i ~i** krąuti pušpurus, pumpuruoti.

boccolo *dkt v* gárba.

bocconcino *dkt v* **1.** smulkus mėsos (/ žuviės *ir pan.*) gabaliukas; **2.** (*cibo prelibato*) gardūs kšsnėlis, skanėstas; **3.** *fig fam* (*di ragazza*) gražuolė.

boccone *dkt v* **1.** kšsnis; **parlare col b. in bocca** kalbėti pilna burna; **mi è andato un b. di traverso** užspringau kšsniu; ♦ **con** (*ancora*) **il b. in bocca** ką tik paválgius; (*con la bocca piena*) dár pilna burna; **mangiare un b.** užkąsti, pėrkąsti; **mangiarsi in un b.** vienu kšsniu praryti; **2.** *fig* riebus kšsnis.

bocconi *prv* (*prono*) (*gulint*) aňt pilvo; (*sulle ginocchia*) kniúpsčia; kniúpsčias *agg.*

body building [bodi'bilding] *dkt v* kultūrizmas.

bofonchiare *vksm* (-fón-) niurnėti.

bóh *jst* ką áš žinaũ!

bòia **1.** *dkt v nkt* būdelis; **2.** *bdv nkt fam* bjaurūs; **che tempo b.!** kóks bjaurūs óras!; **fa un freddo b.!** žiauriai šalta!; **3.** *jst fam: b. di un mondo!* pō velnių!, pō galaš!

boiāt||a *dkt m fam* **1.** (*schifo*) šlaňštas; **2.** (*sciocchezza*) nesámonė; **non dire ~e!** neklidėk!

boicottaggio *dkt v* boikotas.

boicottare *vksm* (-còt-) boikotuoti.

boiler ['boiler] *dkt v nkt* vandėns šildytuva, bōileris.

bòlgia *dkt m* *fig* bepròtnamis, velniavà.

bòlide *dkt v* bōlidas.

bòll||a I *dkt m* **1.** buřbulas; (*di bollitura*) kuňkulas; **b. di sapone** muilo buřbulas (*ir prk*); **b. d'aria** óro kamštis; **2.** (*vescica*) pūslė.

bòlla II *dkt m* **1.** stor būlė; **2.: b. di accompagnamento** lýdraštis; **b. di consegna** važtáraštis.

bollare *vksm* (*ból-*) **1.** uždėti (*ant ko*) žymą (/ žėnklą *ir pan.*); (*timbrare*) (už)antspauduoti (*kq*); **2.** *fig* pasmerkti.

bollāt||o, -a *bdv: carta ~a* hėrbinis / žyminis pōpierius.

bollénte *bdv* labai kárštas, dėgantis; vėrdantis; (*che brucia*) dėginantis; **un tè b.** dėganti arbatà.

bollètt||a *dkt m* sáskaita; **la b. del gas** (*della luce, dell'acqua, telefonica*) sáskaita už dujás (už elėktrą, už vandenį, už telefóną); **pagare le ~e**

apmokėti sáskaitas; ♦ **essere / trovarsi in b.** neturėti nė skatiko.

bollettino *dkt v* biuletėnis; **b. medico** viėšas pranešimas apie ligónio (*ppr. ižymybės*) būklę; **b. meteorológico** orų prognòzė; **b. parrocchiale** (*ufficiale*) parąpijos (valstybės) biuletėnis; **b. di guerra** káro (veiksmų) atáskaita.

bollicina *dkt m dimin* **1.** burbuliukas; **2.** (*vescichetta*) pūslėlė.

bollino *dkt v* lipdukas.

boll||ire *vksm* (*ból-*) **1. intr** [A] (iš)virti; (*cominciare a bollire*) užvirti; (*fare bolle*) kunkuliuoti; **l'acqua ~e** vanduó vėrda; ♦ **che cosa ~e in pentola?** kás brėsta?; **2. intr** *fig* [A] (*dal caldo*) trókšti; **fig b. dall'ira** virti pykėiù; **3. tr** (*t.p. far b.*) (iš)virti; užvirti, (už)virinti; **b. le patate** (*il riso, un uovo*) virti búlves (ryžiùs, kiaušini); **b. il latte** užvirinti piená.

bollito *dkt v* virtós mėsos pátiekalas.

bollióre *dkt v* virdulys.

bollitura *dkt m* (iš)virimas.

bóllo *dkt v* **1.** žymà; (*timbro*) aňtspaudas; **marca da b.** žyminis žėnklas; **2.** (*t.p. b. di circolazione*) ≅ automobilio naudotojo mókestis; (*il bollino e sim.*) vinjetė; **3. fam** (*francobollo*) pášto žėnklas.

bollore *dkt v* virimas; virimo táškas.

bòlo *dkt v* sukramtytas maistas.

bolognése **1.** *bdv* Bolónijos; boloniėčių; boloniėtiškas; iš Bolónijos; **ragù alla b.** Bolónijos ragù (*mėsos padažas*); **2.** *dkt v/m* boloniėtis -ė; **3.** *dkt v* boloniėčių tarmė.

bólso, -a *bdv* dusulingas (*ppr. apie arkli*).

bómba *dkt m* **1.** bōmba; **b. a mano** rařkinė granatà; **b. a orologeria** bōmba su laikrodiniù mechanizmù; **b. atòmica** atòminė bōmba; **disinnescare** (*far scoppiare*) **una b.** nukeňksminti (susprogdinti) bōmbą; **lanciare una b.** numėsti bōmbą; **a prova di b.** nesugriáunamas (*ir prk*); **2.** *fig* (*t.p. notizia b.*) sensacinga žinià.

bombardaménto *dkt v* **1.** bombardávimas; **b. a tappeto** sutelktinis bombardávimas; **b. aereo** bombardávimas iš óro; **2.** *fig* krusà; **un b. di domande** kláusimų krusà.

bombardare *vksm* **1.** (su)bombarduoti, apšaudyti bōmbomis; **2.** *fig* (*di qcs*) apipilti (*kuo*); **3.** *fis* apšaudyti.

bombardiére *dkt v mil* bombónėšis.

bombétta *dkt m* katiliukas (*galvos apdangalo tipas*).

bómbó *dkt v zool* kamánė.

bóbola *dkt m* baliónas; **b. di gas** dujų baliónas.

bombolétta *dkt m* (*t.p. b. spray* [sprai]) (aero-

zòlinis) balionēlis; **b. di vernice** (acerozòlinis) dažū balionēlis.

bombolone *dkt v* spūrga.

bomboniēra *dkt m* dēžūtē (/ ryšulēlis *ir pan.*) sū dražē (*tradiciškai įteikiama svečiams vestuvių proga*).

bonaccia *dkt m* štilis.

bonaccione, **-a** *dkt v/m* gerūtis -ė; gerabūdis -ė.

bonario, **-a** *bdv* geraširdis, gerabūdis; draugiškas.

bonifica *dkt m* meliorācija (*ppr. sausinamoji*); (*l'azione*) meliorāvimas.

bonificare *vksm* (-ni-) melioruoti.

bonifico *dkt v* bāno (kredito) pėvedimas; **eseguire** *un b.* pėvesti pinigūs į sąskaitą.

bonomia *dkt m* gėras būdas; geraširdiškumas.

bonsai *dkt v nkt* bōnsas (*vazoninis nykštukinis medelis*).

bontà *dkt m nkt* **1.** gerūmas; (**per**) **b. Sua** jūsu dėkā; **avere la b.** (*di far qcs*) malonėti (*ką daryti*) *ir iron*; **2.** (*buona qualità*) (gerà) kokybė; **3.** (*ottimo cibo*) skanumėnas; **che b. il tuo tiramisù!** tavo tiramisū – tikras skanumėnas! / skanumėlis!

boom [bum] *dkt v nkt* būmas.

boomerang [bumerang] *dkt v nkt* bumerāngas.

bora *dkt m* borà (*šiuoriškas pajūrio vėjas Italijos šiaurės rytuose*).

borbottare *vksm* (-bòt-) **1.** burbėti, murmėti; (*una volta*) suburbėti; **2.** (*dello stomaco*) uřgzti.

borbottio *dkt v* **1.** (*il brontolare*) burbėjimas, murmėjimas; **2.** (*dello stomaco*) urzgimas.

borchia *dkt m* **1.** (*chiodo*) plačiagalvė vinis -iės; **2.** (*decorativa*) metalinis papuošalas (*įvairios formos*; *vinies*, *spygliuko*, *plokštelės ir pan.*).

borchiato, **-a** *bdv* sū metalinias papuošalaiš, nusagstytas metalinias papuošalaiš.

bordare *vksm* (**bór-**) **1.** apvedžioti; apkraštuoti; **2.** (*cintare*) eiti pālei (*ko*) krāsto / kraštūs.

bordata *dkt m* mar vėno bōrto patrānkų sālė / papliūpā; **fig b. di fischi** švilpimų lavinā / bangā.

bordatūra *dkt m* bordiūras, āpvadas; apvedimas.

bordello *dkt v* viešnamis, viešieji namai *pl*.

bórdo **I** *dkt v* **1.** (*margini*) krāstas, pakraštys; (*spigolo*) briaunā; **sul b. della piscina** aīt baseino krāsto, priė pāt baseino; **il b. di un'asse** lentōs briaunā; **ricamare il b. di un fazzoletto** apsiūti nōsinę; **2.** (*fiancata di una nave*) bōrtas; **virare di b.** pakeisti krỹptį; ♦ **d'alto b.** turtīngas *agg*; (*di ricchi*) turtuōlių; **3.** (*come mezzo di trasporto*): **una BMW con a b. il ministro** BMW vėžantis ministrā; **essere a b. di un aereo** būti lėktuvė; skrīsti lėktuvū; **essere a b. di una nave**

būti laivė; plaukti laivū; **diario di b., giornale di b.** laivo žurnālas; **personale di b.** ekipāžas; **salire a b.** (i)līpti (ī laivā / ī lėktuvā), sėsti (ī laivā / ī lėktuvā); **far salire a b.** (pa)sodinti (ī laivā / ī lėktuvā).

bordò **II** *nkt* **1.** *bdv* bōrdinis, bordò (spalvōs) *inv*; **2.** *dkt v* bordò spalvā.

boreale *bdv* boreālinis; šiaurės Žēmės pūsrutulio; **aurora b.** šiaurės pašvaistė.

borgata *dkt m* **1.** (*rurale*) kaimėlis; **2.** (*quartiere periferico*) priemiesčio rajōnas.

borghese **1.** *bdv* buržuāzinis; buržuāzijos; *spreg* miesčiōniškas; **piccolo b.** smulkiaburžuāzinis; *spreg* **mentalità b.** miesčiōniškas mentalitėtas; **2.** *dkt v* buržuā *inv*; *spreg* miesčiōnis; **3.** *bdv*: **abito b.** civiliniai drabūžiai; **agenti in b.** neuni-formuoti pareigūnai.

borghesia *dkt m* buržuāzija; miesčiōnijā.

bórgo *dkt v* **1.** miestėlis; bažnytkaimis; **2.** (*quartiere*) miėsto rajōnas, kvartālas.

bòria *dkt m* puikybė, išpuikimas.

boriōso, **-a** *bdv* išpuikės, pasipūtęs.

borlòtto *dkt v* (*t.p. fagiolo b.*) lenktasėklė raundonoji pupėlė („borlòtto“ veislė).

borotālo *dkt v* tālko miltėliai *pl* (*higienos priemonė*).

borraccia *dkt m* gertuvė.

bórs||**a** **I** *dkt m* **1.** rankinė, raīkinė; krepšys; (*valigia*) lagaminas; (*valigetta*) pōrtfelis; **b. della spesa** pirkinių maišas / krepšėlis; **b. frigorifera** šāltkrepšis; **b. dell'acqua calda** šildykliš, (kāršto vandeñs) pūslė; **b. del ghiaccio** pūslė sū ledū; ♦ **méttere mano alla b.** atvėrti piniginę; **o la b. o la vita!** pinigai arbā gyvībė!; **2.** (*t.p. b. di stúdio*) stipeñdija; (*il periodo di studio*) stažuōtė; **vincere (ottenere) una b. di stúdio per l'Italia** laimėti (gāuti) stipeñdijā ī Itālijā; **3.:** ~e *sotto agli occhi* patinė paakiaī, maišėliai (*po akimis*).

bórsa **II** *dkt m* *econ* bīrža; **b. nera** juodōji bīrža; **b. valori** vertybinių pōpierių bīrža; **agente di b.** mākleris; **quotato in b.** kotirūotas bīrzoje; **comprare (giocare, vendere) in b.** pīrkti (spekuliuoti, pardūoti) bīrzoje.

borsaiolo, **-a** *dkt v/m* ⇒ **borseggiatore**.

bors||**eggiare** *vksm* (-sėg-) krāustyti (*kieno*) kišėnės; apvōgti (*ką*).

borseggiatore **-trice** *dkt v/m* kišėnvagis -ė.

borsėggio *dkt v* smūlki vagystė, kišėnvagystė; *sono vittima di un b.* manė āpvōgė.

borsellino *dkt v* piniginė.

borsello *dkt v* vėriška rankinė, vėriškas rankinūkas; kāpasas.

borsétta *dkt m* rankinùkas.

borsista *dkt v/m* stipeñdininkas -ė; stažistas -ė.

boscàglia *dkt m* brūzgýnas, brūzgýnai.

boscaiòlo *dkt v* medkirtýs.

boschéttò *dkt v* giraitė, miškėlis; **b. di abeti** eglynėlis.

boschivo, -a *bdv*: **terreno b.** miškingas plótas.

bóscò *dkt v* girià; miškas; **b. di betulle (di confere, di latifoglie)** beržų (spygliuóčių, lapuóčių) miškas.

boscóso, -a *bdv* miškingas, miškuotas.

bosniaco, -a **1.** *bdv* Bòsnijos; bòsnių; bòsniškas; iš Bòsnijos; **2.** *dkt v/m* bòsnis -ė.

bòss *dkt v nkt* bòsas; **b. mafioso** máfijos vadėiva.

bòssolo *dkt v* tūtà, gílžė.

botànica *dkt m* botànika.

botànico I -a *bdv* botàninis; botànikos; **giardino b.** botànikos sòdas.

botànico II -a *dkt v/m* botànikas -ė.

bòtola *dkt m* dùrys *pl* grindysė; durėlės *pl* grindysė.

bòtolo *dkt v* (piktas) šunėkas.

bòtt||a *dkt m* **1.** smūgis; trenkimas; sumušimas; **dare una b. in testa a qcn** trenkti kám į gálvą; **ho preso una b. al gòmito** susitrenkiau alkūnę; ♦ **b. e risposta (con spirito)** apsikeitimas sàmojais; (*con cattiveria*) apsikeitimas rėplikomis; apsižodžiàvimas; **tenere b.** atsilaikýti; **dare una bella b.** gerókai pastūmėti į priekį *prk*; **una b. di víta** prasiblaškimas; ≅ šviėžio óro gūsis; **2.:** *dgs* ~e pylà, mušimas; mušimas; ~e *da orbi* žiaūrios muštýnės; **fare a ~e** susimūšti, susipėšti; **prèndere a b.** primūšti, sumūšti; **prèndere le b.** į káilį gáuti; **3. (livido)** mėlýnė; **4. fig (duro colpo)** (likimo) smūgis; **è stata una brutta b. per lui** jám bũvo skaudũs smũgis.

bòtte *dkt v* statinė; kùbilas; ♦ **in una b. di ferro** saugũs kaip Diėvo užanty; nuò visko apsàugotas; **volere la b. piena e la mòglie ubriaca** nuò vieno jáuėio norėti dvì ódas nudirti.

bottéga *dkt m* **1.** kráutuvė; ♦ **méttere su b.** pradėti veřslà; atidaryti parduotuvė; įkurti sàvo įmonę; **chiudere b.** mėti veřslà; uždaryti įmonę (/ parduotuvė); **2. (di artigiano)** dirbtuvė.

botteghàio, -a *dkt v/m* kráutuvininkas -ė.

botteghino *dkt v* bìlietų kasà.

bottiglia *dkt m* **1.** bũtelis; **b. di vetro (di plàstica)** stiklinis (plastikinis / plastmasinis) bũtelis; **una b. di vino** bũtelis výno; **méttere in b.** pilstyti į bũtelius; **stappare una b.** atkĩmšti bũtelį; ♦ **attaccarsi alla b.** griėbtis bũtelio (*iprasti gerti*); **2.:** **verde b.** tamšiai žalià spalvà; *kaip bdv nkt* tamšiai žaliòs spalvòs.

bottino *dkt v* gròbis.

bòtt||o *dkt v* **1.** treñksmas; (*scoppio*) sprogimas; ♦ **di b.** staigà, staigiai; **in un b.** akimirkšniu; **2.:** *ppr. dgs* ~i fejervėrkai; petàrdos.

bottón||e *dkt v* **1.** (*di abito e sim.*) sagà; **attaccare / cucire un b.** prisiũti sàgà; **dalla giacca è saltato un b.** iš švařko ištřũko sagà; ♦ **attaccare b. con qcn** užkalbinti kà; **2. (pulsante)** mygtũkas; **prémere un b.** paspàusti mygtũkà; ♦ **la stanza dei ~i** valdymo / vadovàvimo cėntras.

bouquet [bu'ke] *dkt v nkt* **1.** (*mazzo di fiori*) pũokštė; **2. (aroma)** (výno) bũkietas, aromàtas.

boutique [bu'tik] *dkt m nkt* (*dizainerio*) rũbų ir aksesuàrų parduotuvė; madų salònas.

bovin||o, -a **1.** *dkt v*: *ppr. dgs* ~i stambieji raguóčiai; **2. bdv: allevamento b.** galvijų fėrma; **carne ~a** jáutiena.

box [bòks] *dkt v nkt* **1.** (*garage*) garàžas; **2. sport (in Formula 1)** bòksas; **3. (per cavalli)** gàrδας; **4. (recinto per bambini)** aptvarėlis (vaikams žaistì); **5.:** **box dòccia** dùšo kabina.

boxe [bòks] *dkt m* sport bòksas; **guantoni da b.** bòkso pirštínės.

boxer I ['bòkser] *dkt v nkt* bòkseris (*šunų veislė*).

boxer II ['bòkser] *dkt v* *dgs* glaudės.

boy-scout [boi'skaut] *dkt v/m nkt* skàutas -ė.

bòzz||a *dkt m* **1.** eskizas, apmatai *pl*; (*prima stesura*) jũdraštis; **la b. di un contratto** sutartiės projėktas; **2. (ppr. dgs ~e)** (*t.p. ~e di stampa*) korektũrà, korektũros; **b. impaginata** makėtas.

bozzétto *dkt v* **1.** eskizas; (*di scultura*) makėtas; **2. (breve racconto)** eskizas.

bòzzolo *dkt v* kokònas; **uscire dal b.** išlįsti iš kokòno; *fig* išlįsti iš sàvo kiàuto.

bracc||àre *vksm* medžiòti, výtis; pėrsekioti; **la polizia sta ~ando un evaso** policija vėjasi pabėgėlį.

braccétto *dkt v*: **andare a b. con qcn** eĩti sũ kuò už parañkės / už parañkių.

bracciàle *dkt v* (*t.p. braccialétto*) apýrankė.

bracciànte *dkt v/m* (žėmės ūkio) samdinýs -ė; padėininkas -ė.

bracciàta *dkt m* sport (*nel nuoto*) grýbšnìs.

bràc||cio *dkt v* **1.** (*dgs -cia, m*) rankà (*nuo plaštakos iki peties*); **tra le ~cia di qcn** kienò glėbyjė; ànt kienò rañkų; **a ~cia aperte** išskėstomis rañkomis (*ir prk*); **allargare le b.** skėstelėti rankàs (*ir prk*); **buttarsi tra le ~cia di qcn** pũlti kám į glėbį; **prèndere in b.** imti į glėbį; **prèndere il b.** paĩmti pò rankà; **portare in b.** nėsti ànt rañkų; **stringere tra le ~cia** apkabinti; apglėbti; **tenere qcs sotto il b.** laikyti kà pò pažastimi; ♦ **b. di ferro** rañkos lenkimas; *fig* konfrontàci-

ja; *il b. destro* (*di qcn*) (*kieno*) dešinē rankā; *il b. della legge* ≡ teisēsauga; *incrociare le ~cia* (*su*)streikūoti; mēsti dīrbus; *parlare a b.* kalbēti eksprōmtu; *son cose che ti fanno cascare le ~cia* pō tokiū daljķū īr raņkos nusvāra; nuō tokiū daljķū vērkti nōrisi; nuō tokiū daljķū nēt sīlpna dārosi; **2.:** *fig dgs ~cia* (*forza lavoro*) dārbo raņkos, dārbo jēgā; **3.:** *fig (dgs -ci): b. della gru* krāno strēlē; *b. di una croce* vienā krjžiaus skersinio pūsē; *b. di un edificio* pāstato spaņnas; *b. della morte* miřtininkū kāmera; *b. di fiume* ūpēs atšakā; *b. di mare* sāsiauris; **4.** (*unità di misura*) ūolektis.

bracciolo *dkt v* (*krēslo, sofos*) raņktūris, atramā raņkoms.

braccio *dkt v* skalīkas.

bracconaggio *dkt v* brakonieriāvimas.

bracconiere -a *dkt v/m* brakonierišs -ē.

bracc||e *dkt m* žarijā, žarijos; *cuocere alla / sulla b.* ķēpti aņt žarijū; ♦ *cadere dalla padella nella b.* nuō viļķo bēgti, aņt mešķōs patāikyti; *stare sulle ~i* kaīp aņt žarijū sēdēti.

braciēre *dkt v* žarijū īndas.

braciola *dkt m* kepsnys aņt žarijū; kepsnys aņt grotēliū.

brādo, -a *bdv* (*t.p. allo stato b.*) laukinis.

braille [braj] *dkt v nkt* Brāilio rāstas; *in b.* Brāilio raštū.

brāma *dkt m* geidulys; trošķimas; (*avidità*) godulys; *b. di potere* valdžios trošķimas.

bramāre *vksm* geīsti (*ko*), trōkšti; gviēstis (*ko, i kq*); *b. le ricchezze* gviēstis tuřtū.

bramosia *dkt m* godulystē, gobšystē; geīsmas.

bramōso, -a *bdv* geidulingas, geidūs; (*avido*) godūs, gobšūs.

brān||ca *dkt m* **1.** naguota lētena, nagaī *pl*; ♦ *finire nelle ~che di qcn* pakliūti ī kienō nagūs; **2.** (*ramo*) šakā, sritīs -iēs.

branchia *dkt m* zool žiauna.

brānco *dkt v* **1.** gaujā, puļkas; (*mandria*) bandā, kaīmenē; *un b. di lupi* vilķū gaujā; **2.** *spreng gaujā*; *un b. di incapaci* nenāudēliū gaujā.

brancolāre *vksm* [A] (*brān-*) grabaliōti; eīti apgraibomīs; ♦ *b. nel buio* klāidžioti tamsojē.

brānda *dkt m* sulaņkstomoji lōva; (*sulle navi*) guļtas.

brandēll||o *dkt v* skūtas, skutēlis; gabaliukas; *ri-durre in ~i* sudraskyti ī skutēliūs.

brandina *dkt m* ⇒ **brānda**.

brandire *vksm* (*-isc-*) mosikūoti (*kuo*), mosūoti.

brāno *dkt v* **1.** ⇒ **brandēllo**; **2.** (*passo*) īštrauka; (*pezzo musicale*) (mūzikos) kūrinys.

branzino *dkt v* zool vilķešeris.

brasiliano, -a **1.** *bdv* Brazīlijos; brazīlū; brazīlišķas; īš Brazīlijos; **2.** *dkt v/m* brazīlas -ē.

bravāta *dkt m* kvailiōjimas, īšišokīmas (*dažn. pavoingas, demonstratyvus veiksmas*).

brāv||o, -a **1.** *bdv* gēras; (*capace*) gabūs; *bravissimo* puikūs, šaunūs (*apie asmeni*); *un b. professore* gēras dēstytojas; *b. in matematica* gabūs matemātikai; *è b. a cucinare* jīs gerai mōka gaminti; *mio nipote è b. a scuola* māno sūnēnas gerai mōkosi; **2.** *bdv* (*buono*) gēras; dōras; *un b. ragazzo* gēras vaīķinas; *fare il b.* gražiaī ēļgtis; būti gerām; ♦ (*su*) *da b.!* būk gēras / gerūtis!; **3.** *bdv fam* (*pabrēžiant, ppr. neverčiamas*); *prendi la tua ~a sedia e siediti* pasiimk sāu ķēdē īr atsisēsk; **4.:** *jst b.!* šaunuōlis! *t.p. iron*; *iron b. scemo!* nā, īr protēlis!; **5.:** *fam notte ~a* pašēlusi nakts -iēs; **6.:** *dkt v stor* brāvas (*sandomasis piktadarys*).

bravūra *dkt m* gabūmas; (*maestria*) meistrišķūmas; *mus* bravūra; *con b.* mēistriškai.

break [brek] *dkt v nkt* pērtrauka, pērtraukēlē; *fare un b.* padaryti pērtraukā.

brēcīa *dkt m* spragā; (*sienos*) īšlauža; *aprire una b.* pralāuži sprāgā, pramūsti skyle; *aprirsi una b.* prasīlāuži, prasīvēřži; ♦ *sulla b.* šlovēs viršūņēje; *fare b. nel cuore di qcn* užlāužti kienō širdī.

bresāola *dkt m* gastr „brezāola“ (*vytintos jautienos rūšis*).

brētēll||a *dkt m* **1.:** *dgs ~e* pētnešos; **2.** (*t.p. b. autostradale*) jungiamāsīs (autostrādos) ķēlias.

brév||e *bdv* truņpas; *una b. vacanza* truņpos atōstogos *pl*; *una b. visita* truņpas apsilaņkymas; *fare una b. vacanza* trupūtī paaatostogāuti; *fare una b. visita* trumpai apsilaņkyti; *in b. (tempo)* greītai, greitū laikū; *raccontare in b.* trumpai papāsakoti; *sarò b.* kalbēsiu trumpai; *ling vocali ~i* trumpieji balsiai; ♦ *fra b., tra b., a b.* greītai, netrūkus; artimiāusiu metū; *a b. termine* trumpalaīķis agg; *per farla b.* trumpai sākant.

brevemēte *prv* **1.** trumpai; (*succintamente*) glauštai; *spiegare b.* trumpai paīšķinti; **2.** (*in breve tempo*) greītai; (*per poco tempo*) trumpam, neilgām.

brevettāre *vksm* (*-vét-*) (už)patentūoti.

brevētto *dkt v* **1.** (īšradīmo) pātentas; **2.** (*licenza*) liceņcija, pažymējimas.

breviārio *dkt v* brevijōrius (*kunigū maldaknygē*).

brevitā *dkt m nkt* **1.** (*l'essere corto*) trumpūmas; **2.** (*concisione*) glaustūmas; *per b.* trumpūmo dēlei.

brézza *dkt m* brīzas; vējēlis.

bricco *dkt v* ąsotis; indēlis (*kavai, pienui ir pan. laikyti*); (*del caffè*) kavinūkas.

briccōne *dkt v* 1. nedōrēlis; 2. (*monello*) išdýkēlis.

briciol||a *dkt m* trupinys; *fare (le) ~e* trūpinti; *raccogliere le ~e* (*spazzando*) sušluoti trūpinius.

briciolo *dkt v* fig krislas, krislėlis; trūputis; *un b. di pietà* krislas gailėstingumo; *non ha un b. di buonsenso* jis neturi nė trūpučio sveiko prōto.

bricolage [briko'laʒ] *dkt v nkt* stāliaus darbai *pl*, smūlkūs darbėliai *pl* (*kaip pomėgis*).

bridge [bridʒ] *dkt v* bridžas.

briga *dkt m* 1. nemalonūmas, rūpestis; *prēndersi / darsi la b. (di far qcs)* užsikrāuti rūpestį (*ką daryti*); 2.; *attaccare b.* ieškoti priekabių, priekabiāuti.

brigadière *dkt v* „brigadiėrius“ (*karabinierių puskarininkis*).

brigantaggio *dkt v* plėšikāvimas.

brigante *dkt v* plėšikas.

brigare *vksm* [A] intriguoti; sūktis.

brigata *dkt m* 1. (*compagnia*) kompānija; šūtvė; 2. *mil* brigadā; 3.; *stor Brigate Rosse* „Raudonosios brigados“ (*teroristinė radikalų kairiųjų grupuotė*).

brigatista *dkt v/m* teroristas -ė (*ppr. „Raudonųjų Brigadų“ narys -ė; ⇒ brigata 3.*).

brigli||a *dkt m* pavādis; *ppr. dgs ~glie* (*redini*) vadėlės, vādzios; ♦ *a b. sciolta* visų greičiū.

brillant||e 1. *bdv* spindintis; (*di luce riflessa*) blizgūs, blizgantis; (*di luce propria*) šviečiantis; (*di colore*) ryškūs; *occhi ~i* žėrinčios ākys; ♦ *acqua b.* tōnikas; 2. *bdv fig* (*notevole*) žymūs, puikūs; talentingas; *un b. giornalista* talentingas žurnalistas; *una b. carriera* itin sėkminga karjerā; *un'idea b.* puiki mintis; *una prestazione poco b.* blankūs pasirodymas; 3. *bdv fig* (*vivace*) gývas, gyvybingas; (*arguto*) sąmojingas; 4. *bdv dkt v* briliāntas.

brillantina *dkt m* briliāntinas.

brill||are *vksm* [A] 1. spindėti, švytėti; (*di luce riflessa*) blizgėti; (*di luce propria*) šviešti; (*senza continuità*) mirgėti; *le stelle ~ano nel cielo* dangujė mirga žvaigždės; 2. *fig* (*per qcs*) pasižymėti (*kuo*); *non b. per iniziativa* nepasižymėti iniciatyvumū; *la squadra oggi non ~a* komāda šiañdien blañkiai pasirodo, komānda šiañdien nēblizga *fam*.

brillo, -a *bdv* lengvai įkalęs, pūsgirtis.

brina *dkt m* šarmā; (*brinata*) šalnā.

brindare *vksm* [A] (*a qc*) skėlbti tōstą (*už ką*); (*fare cin cin*) sudaūžti taurės, susidaūžti.

brindisi *dkt v nkt* tōstas; *fare (proporre) un b. (a qc)* skėlbti (pasiūlyti) tōstą (*už ką*).

brìo *dkt v* gyvūmas; *con b.* gyvai.

brìoche [bri'ɔʃ] *dkt m nkt* sviestinė bandėlė, (sal-dì) bandėlė.

brìoso, -a *bdv* gývas; gyvybingas; guvūs.

briscola *dkt m* 1. (*il gioco*) „briskola“ (*kortų žaidimas*); 2. (*la carta*) kōziris (*ir prk*).

britànnico, -a 1. *bdv* Didžiōsios Britānijos; britų; iš Didžiōsios Britānijos; 2. *dkt v/m* britas -ė.

brivid||o *dkt v* 1. šiuřpas, šiuřpulys; drebulys; *mi fa venire i ~i, mi vengono i ~i* mán šiuřpuliai eina peř kūną; *ho i ~i* manė šiuřpas / šaltis krėčia; 2. (*di emozione*) jaudulys.

brizzolàto, -a *bdv* žilšvas, apýžilis.

bròcca *dkt m* ąsotis.

broccato *dkt v* brokātas (*margai išsiuvinėtas audinys*).

bròcco *dkt v* 1. nevýkēlis; 2. (*ronzino*) kuñnas.

bròccolo *dkt v* bròkolis, šparāginis kopūstas.

brodàglia *dkt m* srėbalas, buizā; pliurpalas.

bròdo *dkt v* sultinys; *b. di dado* sultinys iš kubėlių; *pasta in b.* sultinys sū makarōnais; ♦ *andare in b. di giuggiole* patėkti į ekstāzė; *lasciare cuocere qcn nel suo b.* palikti ką virti savo sultyse; *tutto fa b.* ≅ viskas į náudą.

brò||glio *dkt v*: ~gli *elettorali* rinkimų rezultātų klastojimas sg.

bronchiàle *bdv* brōnchinis; brōnchų.

bronchite *dkt m* med bronchitas.

bróncio *dkt v*: *avere il b., tenere il b.* būti / rōdytis piktām; niurzgėti; *mettere il b.* pasižiāušti; pasidaryti niurzgiām.

brón||co *dkt v* (*ppr. dgs ~chi*) anat brōnchas.

broncopolmonite *dkt m* med brōnchų ir plaučių uždegimas, bronchopneumōnija.

brontolàre *vksm* [A] (*brón-*) 1. bambėti, niurzgėti; 2. (*dello stomaco*) gurgėti.

brontolio *dkt v* 1. (*borbottio*) bambėjimas, niurzgėjimas; 2. (*dello stomaco*) gurgėjimas.

brontolone -a *dkt v/m* bambėklis -ė.

brónzeo, -a *bdv* iš brōnzos, brōnzinis.

brónzo *dkt v* 1. brōnza; *di b.* brōnzinis agg, iš brōnzos; *età del b.* brōnzos āmžius; ♦ *faccia di b.* akiplėša com; 2. (*statua in bronzo*) brōnzinė statulė; 3. sport brōnzos medālis.

brossura *dkt m* brošiūrā; *in b.* plonaīs viršėliais.

brucàre *vksm* rupšnóti, ēdinėti; skabyti; (nu)ėsti; (*pascolare*) ganýtis.

bruciacchiare *vksm* apdėginti; pridėginti.

bruciante *bdv fig* skaudūs; *una sconfitta (un'umiliazione) b.* skaudūs pralaimėjimas (pažėminimas); t.p. ⇒ **bruciare**.

bruciapélo *dkt v*: *sparare a b.* šauti iš labai artė; *fig a b.* netikėtai, staigiai.

bruci||àre *vksm* **1. intr** [E] (su)dègti; nudègti; (*di cibi e sim.*) (ap)svilti, prisvilti; (*fare fiamme*) liepsnóti; **il bosco** ~a mīskas dēga; **il tetto** è ~ato nūdegē stógas; **l'arrosto** è ~ato apsvīlo kepsnys; ♦ **b. dalla voglia** dēgti nōru; **b. di rabbia** dēgti pykčiū; **2. intr** [E] (*scottare*) dēgti, būti karštām; būti įkaitusiam; **la zuppa** ~a sriubā labāi karštā; **la pēntola** ~a pūodas įkaītes; **il sole brucia** sáulē dēgina; **3. intr** [E] (*essere irritato*) pers(t)ėti; **mi** ~ano **gli occhi** mán akis peřsti; **4. tr** (su)dėginti; nudėginti; (*di un cibo e sim.*) (ap)svilinti, prisvilinti; **b. legna** dėginti málkas; **ho** ~ato **l'arrosto** apsvilinau / sudėginau kėpsni; **med b. una verruca** nudėginti kárpa; **5. intr** [E] (*provocare bruciore*) dėginti; gráužti; fig skaūdinti; **l'alcol sulla ferita** ~a spīritas aūt žaizdōs dėgina; **fig la sconfitta** **mi** ~a kremtūosi dėl pralaimėjimo; **6. tr** (*far seccare*) (nu)dėginti; **7. tr** (*consumare*) (su)dėginti; **b. ossigeno** dėginti deguōni; **8. tr sport: b. un avversario** praleñkti varžovą (*ppr. prieš pat finišo liniją*).

► **brucià||rsi** *sng* **1. (scottarsi)** nusidėginti; (*con acqua bollente*) nusiplikyti; **mi sono** ~to **la lingua** nusidėginau / išdegiau liežuvį; **2. (andare bruciato)** (su)dėgti; (*di cibo*) (ap)svilti, prisvilti; **3. (fulminarsi)** pérdegti; **4. fig (rovinarsi)** savē (su)žlugdyti.

bruciàt||o, -a *bdv, dlv* sudėgęs; nudėgęs; **morire b.** sudėgti; **sapere di b.** atsiduoti svilėsiaus; **fig gioventù** ~a ≡ maištingas jaunimas; **stor bitnikų** kartā; *t.p.* ⇒ **bruciàre**.

bruciàtore *dkt v tecn* degiklis.

bruciàtura *dkt m* (su)dėginimas; (*ustione*) nudegimas; (*il segno*) nudegimo žymė; **procurarsi una b. (a qcs)** nusidėginti (*kq*).

brucióre *dkt v* degimas; (*irritazione*) pers(t)ėjimas; **b. di stòmaco** rémuo.

brūco *dkt v* vikšras.

brūfólo *dkt v* spūogas; **schiacciarsi un b.** išsispausti spūoga; **mi è venuto un b. sul naso** aūt nōsies mán iškilo spūogas.

brughiera *dkt m* viržynas, viržynė.

brūgólta *dkt m tecn* šešiakampis raktas; (*vite a*) **b.** sráigtas sū šešiakampē (tuščiaidurē) galvutē.

brulicàre *vksm* [A] (*brū-*) (*di qcs*) knibždėti (*ko*); **le vie del centro brulicano di turisti** ceñtro gāt-vėse (knibždėte) knibžda turistų.

brulichio *dkt v* knibždėjimas; (*la massa che brulica*) knibždynas.

brūllo, -a *bdv* plýnas, plikas.

brūma *dkt m* ūkana, rūkas.

brumóso, -a *bdv* ūkanótas, miglótas.

brunire *vksm* (-isc-) (*lucidare*) poliruoti.

brūno, -a *bdv* **1.** rūdas; (*castano scuro*) kaštōnis; **2. (scuro di capelli)** tamsiaplaukis.

bruscaménte *prv* **1. (senza garbo)** šiurkščiai, grubiai; **2. (improvvisamente)** staigiai, staigā.

bruschétta *dkt m gastr* „brusketā“ (*skrebutis su česnakų, pomidorų ir pan.*).

brū||sco, -a *bdv* **1. (rude)** šiurkštūs, grubūs; **risposta** ~sca šiurkštūs atsākymas; **2. (improvvisamente)** staigūs; netikėtas; **una curva** ~sca staigūs pósūkis.

brūscolo *dkt v* (*t.p. bruscolino*) krīslas, krīslėlis.

brusio *dkt v* šnabzdėjimas(is), šnibzdėjimas(is).

brutàle *bdv* brutalūs, žiaurūs.

brutalitā *dkt m* brutalumas, žiaurumas.

brūt||o, -a **1. dkt v** žiaurūs žmogūs; žvėris -iės, gyvulys; **2. bdv** gyvuliškas, žvėriškas; **forza** ~a brutali jėgā.

brūtta *dkt m* (*brutta copia*) jūdraštis.

bruttézza *dkt m* negražumas; bjaurumas.

brutt||o, -a **1. bdv** (*non bello*) negražūs, bjaurūs; baisūs; ~e **gambe** negrāžios kójos; ♦ **di b.** smarkiai; juodai; **b. cattivo!** bjaurybė tū!; **la** ~a **stagione** šaltī mėtų laikai, žiemā; **me la sono vista** ~a vōs išnešiau sveikā kaili; **2. bdv** (*non buono, cattivo*) negėras, blōgas; bjaurūs; **una** ~a **abitudine** blōgas įprotis; **un b. colpo** skaudūs smūgis; **una** ~a **notizia** blōgā žiniā; **un b. presentimento** bjaurūs nujautimas; **3. bdv** (*scadente*) prāstas; nevykęs, netikęs; **un b. film** prāstas filmas; **4. bdv** (*serio*) sunkūs; **un b. raffreddore** didelė slogā; **una b. ferita** pavojinga žaizdā; **5. dkt v** (*ciò che è brutto*) tai, kās negėra / bjaurū; tai, kās blōga; ♦ **il b. è che...** blogiausia tai, kād...; **6. dkt v** (*uomo brutto*) neišvaizdūs vyras; **7. dkt v** (*brutto tempo*) bjaurūs / blōgas / prāstas óras; **oggi fa b., oggi è b.** šiañdien bjaurūs óras, šiañdien bjaurū.

bruttūra *dkt m* bjaurūs daiktas, mōnstras; bjaurybė; ākį rēžiantis daiktas.

būbbol||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) páistalas.

bubbóne *dkt v med* bubōnas.

bū||ca *dkt m* **1.** duobė; **pieno di** ~che pilnas duobių, duobėtas; **scavare una b.** (iš)kasti duobė; **cadere in una b.** (į)krīsti į duobė; **2. b. / buchetta delle lettere** pāšto dežutė; **b. del suggeritore** sūflerio būdėlė; **3. sport** (*del biliardo*) kišėnė; (*di golf*) duobutė; **4. fam: ♦ dare b.** pavēsti (*apgausti ir pan.*); **è andata b.** neišdegė.

bucanéve *dkt v bot* snieguolė.

bucaniére *dkt v* korsāras, pirātas; jūrų plėšikas.

bucà||re *vksm* padaryti skýlę; (*qcs*) prakiūrdyti; (*forare*) pradūrti; (*col trapano*) pragrēžti; **b. il**

biglietto pramūšti bilieta; *ho ~to i pantaloni* pratrūnīau kēlnes; pradīlo kēlnēs; *ho ~to (una gomma)* prakiūro padangā.

► **bucà||rsi** *sng* 1. prakiūrti, suplyšti; *si è ~ta una gomma* prakiūro padangā; *mi sono ~to un dito* įsidūriau pirštą; 2. *fam (drogarsi)* sėdėti ant ādatos.

bucàto I *dk* v skalbiniai *pl*, baltiniai *pl*; (*a mollo*) žlūgtas; *fare il b.* (iš)skalbti; *sténdere il b.* džiau-syti skalbinius.

bucàt||o II -a *bdv*, *d*lv kiāuras; (*con buchi*) skylė-tas; (*liso*) pradėvėtas; *un calzino b.* prakiūrusi kójinė; ♦ *ha le mani ~e* kišėnėje švilpauja vė-jai; *t.p.* ⇒ **bucàre**.

buc||cia *dk* m odėlė; žievė, žievėlė; *dgs ~e* (già sbucciata) lūpenos; skūtenos.

bucherellàre *vksm* (-rèl-) pridarýti skylių (*kur*); (su)skylėti (*kq*).

bù||co *dk* v 1. skylė; angà, spragà; *b. della serra-tura* rākto skylūtė; *formaggio coi ~chi* akýtas sūris; *fare un b.* skylę padaryti / (*forare*) išdūrti / (*col trapano*) pragręžti / (*con un punzone*) pramūšti; *otturare (rammendare) un b.* užkiñ-šti (užsiūti) skylę; *astr b. nero* juodóji skylė; ♦ *fare un b. nell'acqua, non cavare un ragno dal b.* ničko ne(iš)pėšti, ≅ mūsę kąsti; patirti nē-sėkmę; 2. (*postaccio*) skylė; lindýnė, landýnė; 3. (*in un orario*) lāngas; 4. (*debito*) deficītas; pinigų trūkumas.

budd(h)ismo *dk* v budizmas.

budd(h)ista 1. *dk* v/m budistas -ė; 2. *bdv* budiz-mo; budistų.

budèlla *dk* m *dgs* žarnà, žarnos; (*le viscere*) vi-duriai.

budget [ba'dzet] *dk* v nkt biudžetas.

budino *dk* v gastr pūdingas; *b. al cioccolato* šo-kolādinis pūdingas.

bùe (*dgs* buoi) *dk* v jāutis; ♦ *méttere il carro da-vanti ai buoi* statyti vežimą priēš(ais) ārkli; nē nuò tò gālò pradėti.

bùfalo *dk* v zool būivolos.

buféra *dk* m audrà; vėtra; *b. di neve* pūgà; ♦ *nel-la b.* visų pūolamas (/ peikiamas) agg.

buffet [buffe] *dk* v nkt bufėtas.

buffétto *dk* v gñibtelėjimas; sprįgtas; *dare un b.* (*a qc*) gñibtelėti (*i kq*).

bùffo, -a *bdv* juokingas; (*comico*) kōmiškas; *un tipo b.* juokingas tipas; *sembrare b.* juokingai atródyti.

buffonàta *dk* m fig kvailiójimas; (*farsa*) fārsas.

buffóne *dk* v/m 1. juokdarýs -ė; pókštininkas -ė; *fare il b.* išsidirbinėti; 2. *spre* šarlatānas -ė.

bugi||a *dk* m mēlas; *b. pietosa*, *b. a fin di bene* ne-

kaltas mēlas, baltas mēlas; *dire le ~e* meluoti; *dire una b.* pameluoti; ♦ *le ~e hanno le gambe corte* mēlo truñpos kójos.

bugiàrdo, -a *dk* v/m mēlagis -ė.

bugigàttolo *dk* v 1. (*stanzino*) sandėliukas; tam-sūs kambariukas; 2. (*topaia*) skylė; lūšnà.

bù||io, -a 1. *dk* v tamsà; *b. pesto* tamsù kaip mai-šė; tamsù, nòrs į ākį dūrķ; *al b.* tamsojė; *farsi b.* tēmti; *partire col b.* išvažiuoti priēblandoje (*brékstant ar temstant*); *che b.!* kaip čià tamsù!; ♦ *un salto nel b.* rizikingas žiñgnsis; 2. *bdv* tam-sūs; *una stanza ~ia* tamsūs kambarýs; *fig tem-pi ~i* suñkūs laikai; *fig sécoli ~i* tamsieji ám-žiai; 3. *bdv (crucciato)* paniūrės.

bùlbo *dk* v 1. bot svogūnėlis, svogūnas; gūmbas; 2.: *anat b. oculare* akiēs obuolýs.

bùlgaro, -a 1. *bdv* Bulgārijos; bulgārų; bulgāriš-kas; iš Bulgārijos; 2. *dk* v/m bulgāras -ė; 3. *dk* v bulgārų kalbà; *in b.* bulgāriškai.

bulimia *dk* m med bulimija, vilkiškas alkis.

bulino *dk* v raiziklis.

bulldog [bul'dɔg] *dk* v nkt buldògas.

bulldòzer [bul'dɔdzer] *dk* v buldòzeris.

bùllo *dk* v peštūkas, mušikà *com*.

bullóne *dk* v varžtas.

bungalow ['bungalow] *dk* v nkt bungalowas (*viena-aukštis*, *ppr. skydinis, namas su verandomis*).

bunker ['bʊŋker] *dk* v nkt bunkeris; ♦ *aula b.* su-stiprintos apsaugòs teismo sālė.

buonaféde (*t.p. buòna féde*) *dk* m: *in b.* liñkint gēro, sù geraís ketinimais; *agire in b.* elgtis pa-gal sąžinę; *approfittare della b. di qcn* piktnau-džiauti kienò pasitikėjimu / gerumù.

buonanòtte 1. *jst* labānakt(is)!, labòs naktiēs!;

♦ *b. al sēcchio!*, *b. ai suonatori!* ir baigta!; 2. *dk* m nkt: *dare la b.* palinkėti labòs naktiēs.

buonaséra [-'se-] 1. *jst* lābas vākaras!, lābą vāka-rą!; *b. a tutti!* lābas vākaras visiems!; ♦ *kaip bdv nkt signorina b.* televizijos dīktorė; 2. *dk* m nkt: *dare la b.* pasisvéikinti, liñkint lābo vā-karo.

buonuscita *dk* m ⇒ **buonuscita**.

buoncostùme 1. *dk* v tinkamà elgsena; 2. *dk* m (*t.p. la squadra b.*) doròvės policija.

buondi *jst* ⇒ **buongiórno**.

buongiórno 1. *jst* labà diēnà!, lābą diēnà!; (*di mattina*) lābas rýtas!, lābą rýtą!; 2. *dk* v nkt: *dare il b.* pasisvéikinti, liñkint labòs diēnòs; (*di mattina*) pasisvéikinti, liñkint lābo rýto.

buongustàio, -a *dk* v/m gurmānas -ė.

buongùsto (*t.p. buòn gùsto*) *dk* v 1. (gēras) skō-nis; skoningūmas; *di b.* skoningas agg; *con b.*

skoningai; *avere b.* turėti gērą skōņj; **2.:** *avere il b. di far qcs* malonėti / teiktis kã padaryti.

buonismo *dkt v* **1.** pėrdėtas nuolaidūmas / tolerantiskūmas; **2.** (*sentimentalismo*) sentimentalūmas.

buon||o I -a 1. *bdv* gėras; *buonissimo* puikūs; *una ~a azione* gėras dárbas; *buon nome* gėras vařdas; *~e notizie* gėros naujienos; *una ~a occasione* gerà prōga; *un b. stipendio* gėras atlyginimas; *di ~a famiglia* iš gerōs šeimōs; ♦ *di buon'ora* ankstī rytē; *essere a buon punto* eiti į pãbaigã; baigti; judėti į priekį; *che Dio ce la mandi ~a!* ≅ tikėkimės, kãd viskas būs gerai!; **2.** *bdv* (*d'animo*) gėras; geraširdis; *~e maniere* gėros manières; *~a volontà* gerà valia; *di buon umore* gerōs nuotaikos; *b. come il pane* aukšinis; nōrs priē žaidōs dėk; *sii b.!* būk gėras!; būk žmogūs!; ♦ *alla ~a* pãprastas agg; (*solo di qcn*) nepasikėlęs agg; *con le ~e* gerūoju, gražiūoju; *fare buon viso a cattivo gioco / a cattiva sorte* ≅ šuō iř kãriamas pripraņta; prisitãkyti priē nemalonūmų; *vedere (qc) di buon occhio* turėti gērã nuomonę (*apie kã*); *essere in ~a* būti gerōs nuotaikos, būti gerai nusiteĩkusiam; **3.** *bdv* (*tranquillo*) gėras, ramūs; *~i!* netriukšmãukit!; ♦ *tenersi b. qcn* palaikyti gerūs sãntykius (*su kuo*); **4.** *bdv* (*capace*) gėras; gabūs; (*di qualitã*) kokybiskas; *un buon avvocato* gėras advokãtas; *orēcchie ~e* gerã klausã; *un buon tessuto* kokybiskas audinỹs; *un buon voto* gėras pažymỹs; *di ~a qualitã* gerōs kokybės; *in b. stato* gerōs būklės; *avere ~a memoria* turėti gērã atimintį; *fare un buon affare* sudaryti gērã / pelningã sãndėrį; *parlare un buon italiano* gerai itãliškai šnekėti; *fam non essere b.* (*di/a far qcs*) nemokėti (*kã daryti*); ♦ *il vestito b.* išeiginis drabūžis; *b. a nulla* niėkam tikęs; **5.** *bdv* (*valido*) (tebe)galiójantis; (*di cibo, non scaduto*) tiņkamas vãlgyti; *avere delle ~e ragioni* turėti pãgrindã; *lo yogurt è ancora b.* jogurtã dár gãlima vãlgyti; *sport la palla è ~a* gãlima žaisti toliau; ♦ *dare / prendere per b.* priiņti už gryną pinigã; *questa è ~a!* gėras!; *iron* kokiã nesãmonė!; **6.** *bdv* (*gradevole*) gėras, malonūs; (*di cibo*) skanūs; *un buon odore* gėras kvãpas; *un buon pranzo* skãnūs piētūs *pl*; *stare in ~a compagnia* būti gerojē kompãnijoje; *aria ~a* sveikas óras; **7.** *bdv* (*stiprinant reikšmę*); *un buon numero* nemažai; *un'ora ~a* gėra vãlandã; *un buon pezzo di strada* gėras kėlio gãlas; ♦ *una ~a volta* pagaliau; **8.** *dkt v* (*ciò che è buono*) taĩ, kãs gėras; *niente di b.* niėko gėro; *un poco di b.* įtařtinãs žmogūs; *buon per*

te che... gerai (táu), kãd...; *che c'è di b. da mangiare?* kãs gėro yrã vãlgyti?; *lui ha di b. che...* gėras jō bruožas tãs, kãd...; ♦ *c'è voluto del bello e del b.* priėreikē nemažai pastangų; nebūvo leņgva; **9.** *dkt v* (*uomo buono*) geruolis, gerutis.

buono II *dkt v* **1.** talōnas; (*tagliando*) kupōnas; *b. pasto* pietų talōnas; *b. sconto* nũolaidos kupōnas / čekis; **2.** *fin* bōnas; obligãcija; *Buoni del Tesoro* valstỹbės izdo bōnai.

buonora *dkt m:* *di b.* ankstī rytē / rýta; ♦ *alla b.!* pagaliau!; seniai reikėjo!

buonsenso *dkt v* sveikas / blaivūs prōtas; išmintingūmas; *con b.* protĩgai; *di b.* protĩngas agg, sveikai mãstantis.

buontempone *dkt v* pókstininkas; linksmuolis.

buonumore (*t.p. buon umore*) *dkt v* gerã nuotaika; *essere di b.* būti gerōs nuotaikos; *mettere di b.* praliņksminti; gražinti gērã nuotaikã.

buonuscita *dkt m* išeitinė pašalpã.

burattinaio, -a *dkt v/m* lėlininkas -ė.

burattin||o *dkt v* lėlė; marionetė (*ir prk*); *teatro dei ~i* lėlių teãtras.

bürbero, -a *bdv* šiurkštūs, atžarūs; niurzgūs.

bürka *dkt m nkt* bürka.

bürla *dkt m* pókštas, išdãiga; juōkas.

burlarsi *vksm* (*di qcn*) juōktis (*iř ko*), šaipýtis.

burlone -a *dkt v/m* pókštininkas -ė.

burócrata *dkt v/m* biurokrãtas -ė.

burocrãti||co, -a *bdv* **1.** biurokrãtinis; biurokrãtijos; *apparato b.* biurokrãtijos sistemã; *lungaggini ~che* popierizmas sg; *spreng linguaggio b.* biurokrãtinis žargōnas; **2.** (*pedante*) biurokrãtiškas.

burocrazia *dkt m* **1.** biurokrãtija; **2.** *spreng* (*burocratismo*) popierizmas, biurokratizmas.

burrã||ca *dkt m* audrã; *mare in b.* audringa jūra; *fig ~che finanziarie* finãnsiniai sunkūmai; ♦ *c'è / tira aria di b.* bręsta nemalonūmai, būs bėdų.

burrascoso, -a *bdv* audringas (*ir prk*).

bürro *dkt v* **1.** sviestas; *spalmare il b. sul pane* tẽpti sviestã ant duonos; ♦ *mani di b.* ≅ atbulos raņkos (*nieko nenulauko*); **2.:** *b. (di) cacao* (*per le labbra*) lūpų tẽpalas (*su kakavos sviestu*).

burrone *dkt v* prarajã; skařdis.

bus *dkt v nkt* ⇒ autobus.

buscãre *vksm* *fam* pasigãuti.

► *buscãrle* įvdž *fam* gãuti (ĩ kãili).

► *buscãrsi* *sng* *fam* ⇒ *buscãre*.

business ['biznes] *dkt v nkt* bĩznis, veřslas; *un b. che rende* pelningas bĩznis.

bussãre *vksm* [A] (pa)bėlsti, bėlstis; *b. alla porta*

bélsti(s) ī durīs; *non entrare senza b.!* nepasibēdēs neīk!; ♦ *b. alla porta di qcn* bēlsts ī kienō durīs (*kreiptis ī kq pagalbos*).

bùssola *dkt m* kōmpasas; ♦ *pèrdere la b.* ≅ pamēsti gālva; nebesusivaldýti.

bussolòtto *dkt v* puodukas; indēlis.

bùsta *dkt m* 1. vókas; *b. affrancata* vókas sū žēnklu; *b. paga* vókas sū atlýginimu; algālapis; *in b. chiusa* uždaramē vokē; *aprire una b.* atplēšti vóka; 2.: *b. della spesa* (pirkinių) krepšys, maišēlis.

bustarèlla *dkt m* kýšis.

bustina *dkt m* 1. *dimin* vokēlis; 2. pakēlis; *una b. di tè* arbātos pakēlis.

bùst||o *dkt v* 1. liemuō; 2. *art (t.p. mèzzo b.)* biūstas; 3. (*t.p. bustino*) (*corsetto*) korsētas; 4. (*t.p. b. ortopedico*) ortopēdinis korsētas; nūgaros įtvaras.

butt||äre *vksm* 1. mēsti; *b. via* išmēsti; *b. a terra* pargriauti; *b. qua e là* (iš)mėtyti; *b. la spazzatura (il vecchio televisore)* išmēsti šiukšlės (sėnā televizorių); *b. (via) i soldi* švaistýti pīnigus; *b. dalla finestra* išmēsti prō lāngā; *fig b. giù dal letto* išvērsti iš lóvos; *i pomodori ormai sono da b.* pomidorūs jāu reīkia išmēsti; ♦ *b. la pasta* įbėrti makaronūs ī púodā; *b. all'aria* sukništi; *non è da b. via* pūsē vélnio; *l'ho solo ~ata lì* čiā būvo tik pasiūlymas; āš čiā tik šiaip pasakiaū;

jst butta via! niēko sāu!; 2.: *b. giù (demolire)* (nu)griauti; (*moralmente*) nuliūdinti; prislėgti; (*abbozzare un piano e sim.*) apmēsti; (*inghiottire*) nurýti; *fig* iškentėti; (*indebolire*) išvārginti; 3. (*emettere*): *b. fumo* léisti dūmus; *b. sangue* srūti kraujū; 4. *fam: come ~a?* kaip eīnasi?, kaip reikalai?; *~a male* prasti pōpiečiai; *t.p.* ⇒ *gettāre*.

► **buttārla** *įvdž: b. sul ridere* nulėisti juokaīs; *b. sul sentimentale* stėngtis sugraudinti.

► **buttārsi** *sng* 1. pūlti; mēstis; (*saltare giù*) šókti; (*lasciarsi cadere*) griūti; *b. tra le braccia di qcn* pūlti ī kienō glėbį; *b. sul divano* griūti aīt sōfos; *b. in acqua* šókti ī vādenį; *fig b. via* švaistýti sāvo tālentus; 2. (*mettersi a far qcs*) kībti (*ī kq, kq daryti*); īmtis (*ko*); *b. a studiare* kībti mókytis; *b. in politica* vėžtis ī politikā; ♦ *b. a pesce* entuziastīngai īmtis (*veiklos*); 3.: *fig b. giù* nōsī nukabinti; nulėisti rankās; 4. *fig (osare)* surizikúoti; 5.: *b. addosso qcs* užsimēsti kq; *t.p.* ⇒ *gettārsi*.

butteràto, -a *bdv* raupúotas; randúotas nuō raupū; *viso b.* raupúotas véidas.

bùttero I *dkt v* raupū žymė, randēlis / rāndas nuō raupū.

bùttero II *dkt v* „būteras“ (*Toskanos pakrantės srityje raitas piemuo*).

buzzùrro *dkt v* storžiėvis; gyvulys.

C

c [tʃi] *dkt v/m nkt* **1.** trečioji italų kalbos abėcėlės raidė; *c minùscola* mažoji „c“; *C maiùscola* didžioji „c“; *C di Como* C kaip „Como“ (parai-džiui sakant vardą, žodį ir pan.); ♦ *vitamina C* vitamīnas C [tse]; **2.:** *C romėniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 100.*

cabaret [kaba're] *dkt v nkt* **1.** kabarėtas; **2.** ka-barėto programà; estradinis spektaklis.

cabina *dkt m* **1.** kabinà; (*spogliatoio*) nusirengimo kabinà; *c. (telefonica)* telefono būdėlė; *c. elet-torale* balsavimo kabinà; *c. di regia* radijo (/televizijos) aparatinė; **2.** (*su una nave*) kajutė; **3.:** *c. di guida* vairuotojo kabinà.

cabràta *dkt m av* (staigūs) lėktuvo nosis paki-limas.

cacào *dkt v nkt* **1.** kakavà; (*polvere*) kakavos miltėliai *pl*; ♦ *burro di c.* lūpų tėpalas; **2.** bot kakāvmedis.

cacàre *vksm volg* ⇒ *cagàre*.

cacca *dkt m fam* kakà; *fare la c.* (pa)kakoti; *farsi la c. addosso* pridaryti į kėlnes, apsikakoti.

cacchio *dkt v fam* ⇒ *cazzo*.

caccia **I** *dkt m* **1.** medžioklė; (*l'azione*) medžiojima-s; *c. alla volpe* lapių medžioklė; *c. grossa* stambiųjų žvėrių medžioklė; *c. subàcquea* po-vandeninė žūklė; *fucile (cane) da c.* medžioklinis šautuvas (šuō); *l'apertura della (stagione di) c.* medžioklės sezono atidarymas; *mil aereo da c.* naikintuvas; *andare a c.* išeiti į medžioklę, eiti medžioti; **2.** *fig (ricerca)* paieškà; ieškó-jimas; (*inseguimento*) gaudynės *pl*; *c. al tesoro* lōbio paieškà; *andare a c., essere a c.* (di qc) vaikytis (ko); *dare la c.* (a qc) medžioti (ką), gaudyti; ♦ *c. all'uomo* nusikaltėlio gaudynės.

caccia **II** *dkt v nkt mil* naikintuvas.

cacciabombardiére *dkt v mil* naikintuvas bombó-nešis.

cacciagióne *dkt m* medžiojamieji žvėrys *pl*; žvė-riena; *arrosto di c.* žvėrienos kepsnys.

cacci||àre *vksm (càc-)* **1.** medžioti; gaudyti (*ir prk*); *il gatto ~a i topi* katė gauda pelės; **2.** (*mandar via*) (iš)výti, (iš)gùiti; (iš)varýti; *c. (via) di casa* išvýti iš namų; *c. uno studente dalla classe* išvýti / išmesti studentą iš auditorijos; ♦ *c. a terra* (par)blókšti (ašt žemės); **3.** (*mettere*) (i)kišti, (i)grústi; (pa)dėti; *c. in prigione* įmesti / įkšti

į kalėjimą; *fam dove hai ~ato le chiavi?* kuř nukišai raktus?; **4.** *fam (tirare fuori)* ištraukti; *c. (fuori) un coltello* išsitraukti peilį; *c. un urlo*, *c. un grido* sušukti, surikti.

► **cacciàrsi** *sng r* **1.** (i)lįsti; *c. sotto le coperte* lįs-ti pō antklode; *fig c. nei guai* įsivėlti į bėdą; **2.** *fam (t.p. andare a c.) (sparire)* (pra)diñgti; **3.:** ♦ *c. qcs in testa* įsikalti ką į galvą.

cacciàta *dkt m* išvārymas; (*dì re e sim.*) nuver-timas.

cacciátore -trice *dkt v/m* medžiotojas -a; *c. di frodo* brakonierius.

cacciavite *dkt v* atsuktūvas; *c. a stella (piatto)* kryžminis (plókščias) atsuktūvas.

cachet [ka'ʃe] *dkt v nkt* **1.** (*pastiglia e sim.*) kãpsu-lė; **2.** (*compenso*) honorāras.

càchi **I** *dkt v nkt* (juodās) persimōnas.

càchi **II** *bdv nkt* šviesaus smėlio spalvōs; (*sul ver-de*) rausvai žalsvas, chāki spalvōs.

càcio *dkt v* sūris; ♦ *come il c. sui maccheroni* „kaip sūris ant makaronų“ (*pats tas*).

caciòtta *dkt m gastr* „kačiotà“ (*minkštas apvalus sūris*).

càco *dkt v* ⇒ **càchi** **I**.

cacofonia *dkt m* kakofōnija.

cactus *dkt v nkt bot* kaktusas.

cadauno, -a *iv* ⇒ **ciascuno** **2.**

cadàvere *dkt v* **1.** lavōnas; kūnas; **2.** *fig (t.p. c. ambulante)* gyvas lavōnas.

cadavéric||o, -a *bdv* **1.** lavōninis; *med rigidità ~a* lavōninis sustingimas; **2.** *fig* lavōniškas.

cadénte *bdv, dlv* **1.** (*di edificio*) griūvantis; ap-griūvęs; **2.:** *stella c.* krištanti žvaigždė.

cadénza *dkt m* **1.** (*ritmo*) tēmpas, ritmas; **2.** (*ac-cento*) akcentas; kalbėjimo tōnas; **3.** *mus* ka-deñcija.

cad||ére* *vksm* **1.** (*dall'alto*) kristi (į-, iš-, nu-), pùlti; *c. da un albero* iškristi iš mēdžio; *c. da cavallo (dalle scale)* nukristi nuō žirgo (nuō láiptų); *c. in una buca* įkristi į duobę; *i capelli le cadono sulle spalle* plaukaĩ kreñta jái ašt pe-čių; *è ~uto un aereo* nukrito lėktūvas; *è ~uta molta neve* (iš)krito daug sniego; *le è ~uto il portafoglio* jūs pāmetėte pinigė; ♦ *far c. qcs dall'alto* duoti (/lėisti *ir pan.*) žiūrint iš áukšto; *come siamo ~uti in basso!* iki kō nusirītome!;

2. (*da posizione non sospesa*) (nu)griūti, par-griūti; (par)pūlti; (nu)virsti; *c. in ginocchio* (par)pūlti aūt kēliu, suklūpti; *c. in pezzi* (su)-byrėti; *fig* (su)jirti; *c. sul ghiaccio* pargriūti aūt lēdo; *c. sul letto* griūti / krīsti ī lōvā; 3. (*staccarsi*) (nu)krīsti; (*di capelli*) (nu)sliūkti; (*di denti*) (iš)krīsti; *le foglie ~ono* kriūta / kreūta lāpai; 4. *fig: c. in disgrazia* patēkti ī nemalōņe; *c. in un equivoco* nē taip supràsti; *c. in mano di qcn* pakliūti ī kienō rankās; *lasciar c. un argomento* nutrāukti tēma; *il vestito ~e bene* suknēlē geraī kreūta, suknēlē visāi tiūka; *l'accento ~e sull'ultima sillaba* kiūtis kreūta aūt paskutinio skiemeņs; *è ~uta la linea* nutrūko ryšys; *sono ~ute tutte le accuse* visi kāltinimai atkrīto / subliūško; *la colpa è ~uta su di me* kaltē krīto mán; 5. *fig (di discorso)* (su)qc nukrýpti (*apie ką, į ką*); (*dello sguardo*) nukrýpti (*į ką*); 6.: *fig c. in battaglia* kristi / žūti mūšyje; 7. *fig (capitare)* išeīti, būti; *quest'anno Natale ~e di sabato* šiaīš mētais Kalėdos išeīna šeštadienį; 8. *fig (arrendersi)* pasidūoti; 9. *fig (di governi, stati)* žlugti.

cadétto *dkt v* 1. (*t.p. figlio c.*) jaunesnysis sūnūs; 2. *mil* kadētas, kariūnas.

cadūco, -a *bdv* trumpalaikis; greīt praeinantis.

cadūta *dkt m* 1. (*dall'alto*) kritimas; *una brutta c. dalle scale* skaudūs kritimas nuō lāiptų; *fis c. dei gravi*, *c. libera* laisvāsīs kritimas; *sport c. libera* uždelstinis šuolis; ♦ *c. massi (il cartello)* kriūtantys ākmenys (*kelio ženklas*); 2. (*da posizione non sospesa*) griuvimas; virtimas; (*crollo*) griūtis -iēs; 3. (*dei capelli*) slinkimas; (*dei denti*) kritimas; 4. *fig (resa)* pasidavimas; 5. *fig (di governi, stati)* žlugimas; 6. *fig (morale)* nuopolis; *c. di stile* šiurkštūs netāktas; 7. *fig (calo)* kritimas; smukimas; (*diminuzione*) mažėjimas.

cadūt||o *dkt v* kritusysis (*kare ir pan.*), žūvusysis; *monumento ai ~i (di guerra)* pamiņklas žuvusiems karē.

caffē *dkt v nkt* 1. (*i chicchi, la bevanda*) kavā; (*t.p. tazzina di c.*) kavōs puodēlis; *c. corretto* kavā sū likeriu; *c. decaffeinato* kavā bē kofeino; *c. espresso* esprēsas; *c. lungo* silpnā kavā; *c. macchiato* bālinta kavā; *c. nero* juodā kavā; *c. ristretto* koncentruota kavā; *c. macinato (solubile)* maltā (tirpiōji) kavā; *chicchi di c.* kavōs pupēlēs; *fondi di c.* kavōs tiršciai; *un c., per favore* prašāu vienā kāvā / kavōs; 2. *bot* kavāmedis; 3. (*bar*) kavīnē.

caffaina *dkt m* kofeīnas.

caffē(l)lātē *dkt v nkt* kavā sū pienu.

caffettiēra *dkt m* 1. kavāvirē; (*anche bricco*) kavūnukas; 2. *fam* gēlda, lāužas.

cafonāta *dkv m* kiaulystē; stačiōkiškas pōelgis.

cafōne -a 1. *dkt v/m* stačiōkas -ē; neišauklētas žmogūs; 2. *bdv* stačiōkiškas; neišauklētas.

cagāre *vkms volg* šikti; ♦ *far c.* būti tikrū šlamštū.

cagionāre *vkms* (-giō-) būti (*ko*) priežastimi; sukēlti (*ką*).

cagionēvole *bdv* 1. (*t.p. c. di salute*) palieges, geibūs; silpnōs sveikātos; 2.: *salute c.* gležnā / silpnā sveikatā.

cagliāre *vkms* [E] (*cà-*) (su)krekėti.

cāglio *dkt v* rūgas (*pienui krekinti*).

cāgna *dkt m* kalē.

cagnāra *dkt m fam* dīdelis (/ baisūs) triūkšmas; *far c.* ūžauti.

cagnēscō, -a *bdv*: ♦ *guardare in c.* padīlbomis / šnairai žiūrėti.

cagnolino *dkt v dimin* šuniukas, šunēlis, šunytis.

caimāno *dkt v zool* kaimānas.

cāla *dkt m* užūtėkis.

calabrése 1. *bdv* Kalābrijos; kalabriēčiū; iš Kalābrijos; 2. *dkt v/m* kalabriētis -ē; 3. *dkt v* kalabriēčiū tarmē.

calabrōne *dkt v* širšē.

calamāio *dkt v* rašalinē.

calamāro *dkt v zool* kalmāras.

calamita *dkt m* magnētas (*ir prk*); *la c. attira il ferro* magnētas trāukia gēležį; *fig èssere una (vera) c.* trāukti kaip magnētas.

calamità *dkt m nkt* didžiulē nelaimē; *c. naturale* stichinē / gaivalinē nelaimē.

calamitàre *vkms* (-mì-) *fig* pritrāukti; *c. l'attenzione* prikāustyti dėmesį.

calānco *dkt v geol* skrodē.

calānte *bdv, dlv* 1. mažējantis; silpnējantis; ♦ *luna c.* dylantis mėnulis; 2. (*che tramonta*) besilėdžiantis.

cal||āre *vkms* 1. *intr* [E] lėistis, nusilėisti; *~a la notte* tēmsta, užslenka naktis; *al c. del sole* saulei lėidžiantis; *~a il sipario* lėidžiasi uždanga (*ir prk*); 2. *intr* [E] (*di intensità, di peso e sim.*) (su)mažėti; (nu)krīsti; (*di livello*) (nu)slūgti; *mi è ~ata la vista* regėjimas susilpnėjo; *mi è ~ata la voce* balsas užkūmo; *la febbre è ~ata* temperatūrā nukrito; *sono ~ato di 6 chili* suliesėjau šešiaīs kilogrāmais; *fig le mele sono ~ate* obuoliai atpigo; 3. *intr* [E] (*della nebbia*) (nu)krīsti; (*del vento*) apriūti, nuščiūti; 4. *tr* (nu)lėisti; *c. l'ancora* nulėisti iūkarą; *c. un asso* lėisti tūžą, eīti tūžū; *fig c. i prezzi* nulėisti kainas; ♦ *fam c. le brache* gėdingai nusilėisti

(„nuleisti kelnes“); išskýsti; **5. tr:** *c. una mágli* nuléisti ákj.

► **calàrsi** *sng* **1.** léistis, nusiléisti; **2.:** *fig c. in un ruolo* įsijausti į vaidmenį.

calàta *dkt m (invasione)* įsiveržimas į pietūs.

càlca *dkt m* žmonių spūstis -iės, grūstis -iės.

calcàgn||o (*dgs prk -a*) *dkt v* kulnas; ♦ **stare alle ~a** (*di qcn*) ant kulnų (*kam*) lipti; **ha la polizia alle ~a** policija jam mīna ant kulnų.

calcàre I *dkt v* **1.** klintīs -iės *femm*, kálkakmenis; **2.** (*t.p. incrostazioni di c.*) kálkių nūsėdos *pl*; **incrostarsi di c.** (ap)kalkėti.

calcàre II *vksm* **1.** (*coi piedi*) mīnti; ♦ *c. le scene* vaidīnti (*būti aktoriumi*); **2.:** ♦ *c. la mano* pėrsistengti; **3.** (*sottolineare*) pabrėžti.

► **calcàrsi** *sng*: *c. il cappello in testa* užsimaūkšlinti kepūrę ant galvės.

càlce I *dkt m* kálkės *pl*; *c. viva* negesintos kálkės.

càlce II *dkt m:* *in c.* (pūsapio) apačiojė.

calcestrùzzo *dkt v* betonas; *di c., in c.* betoninis *agg.*

calcétto *dkt v* sport sālės fūtbolas; mažasis fūtbolas.

calciàre *vksm (càl-)* **1. intr** [A] spīrti; spárdyti; **2. tr** mūšti (*ppr. kāmualį*); *sport c. un rigore* mūšti 11 metrų baudinį.

calciatóre, -trice *dkt v/m* fūtbolininkas -ė.

calcina *dkt m* kálkių skiedinys.

calcinàc||cio *dkt v* (mūro / plýtos *ir pan.*) nuólauža; (*di intonaco*) tīnko gābalas; nubyrėjęs tīnkas; *dgs ~ci* statybinis láužas *sg.*

càl||cio I *dkt v* **1.** spýris, smūgis kója; **dare / tirare un c.** (pa)spīrti, įspīrti; **dare un c. nel sedere a qcn** įspīrti kām į užpakalį; **préndere a ~ci** spárdyti; ♦ **dare un c. alla fortuna** „atsūkti nūgarą Fortūnai“ (*praleisti sėkmingą progą*); **2.** (*sport*) fūtbolas; **campo da / di c.** fūtbolo aikštė; **giocare a c.** žaīsti fūbolą; **3. sport:** *c. d'àngolo* kampinis (smūgis); *c. d'inizio* pradinis smūgis; *c. di punizione* baudos smūgis; *c. di rigore* (11 metrų) baudinys.

càlcio II *dkt v* (*di facile e sim.*) búožė.

càlcio III *dkt v* *chim* kálcis.

calcistico, -a *bdv* fūtbolo.

càlco *dkt v* **1.** (*forma*) liejimo fōrma; (*copia prodotta*) išlaja; kōpija; *c. in / di gesso* gīpso kōpija; **2. ling** vertinys, kálkė.

calcol||àre *vksm (càl-)* **1.** (ap)skaičiuoti; suskaičiuoti; *c. a mente* mintinai skaičiuoti; *c. i costi di produzione* apskaičiuoti / kalkuliuoti savikainą; *c. i danni* apskaičiuoti nuostolius; *c. la mèdia* išvesti vidurkį; *c. le spese* suskaičiuoti išlaidas; **2.** (*includere*) įskaičiuoti; įtraukti; *c.*

le spese di spedizione įskaičiuoti siuntimo išlaidas; *ti ho ~ato tra i presenti* įtraukiau tavė į dalyvių skaičių; **3.** (*mettere in conto, considerare*) numatyti; turėti galvojė; (*valutare*) įvertinti; (*progettare*) planuoti; *c. i possibili ostacoli* numatyti gālimas klūtis; *~o di finire per le sei* planuoju baigti apī šėštą; *non avevo ~ato questa possibilità* nesusimaščiau apī tókia galimybę; *fig non mi ~a* sū manimī nesiskaīto; į manė nekreīpia dėmesio; **4.** (*soppesare, misurare*) apgalvoti; pasvėfti; *c. le parole* apgalvoti / parīnkti žodžius.

calcolatóre, -trice **1. bdv, dkt v** (*scaltro*) sūktas, gudrūs; **2. bdv:** *régolo c.* logarītmīnė liniuotė; **3. dkt v:** *c. elettronico* skaičiavimo mašinà (*kompiuteris*).

calcolatrice *dkt m* skaičiavimo mašinėlė; skaičiuotūvas, kalkuliātorius.

càlcol||o I *dkt v* **1.** (ap)skaičiavimas; *fare un c. approssimativo* apytiksliai suskaičiuoti; *inf fòglio di c.* skaičiuoklė; *mat c. integrale* integrālinis skaičiavimas; **2. fig** (*interesse*) išskaičiavimas; *agire per c.* daryti kā iš išskaičiavimo; *fa i suoi ~i* tūri savų išskaičiavimų.

càlcol||o II *dkt v* med akmuo; *~i biliari (renali)* tulžies (įkštų) ākmenys.

calcolósi *dkt m nkt* med akmėnligė.

caldàia *dkt m* kātīlas; *tecn c. a vapore* gāro kātīlas; (*locale della*) *c.* katilīnė, šilumōs māzgas.

caldaménte *prv* *fig* šiltaī, širdingai; *consigliare c.* nuoširdžiai pataīti.

caldàna *dkt m (vampata)* karščio pylīmas.

caldarròsta *dkt m* skrudintas / kėptas kaštāinis.

caldeggiàre *vksm (-deg-)* karštaī paremti.

càld||o I, -a *bdv* **1.** šiltas; (*molto*) kārštas; *scarpe ~e* šilti bātai; *acqua ~a* kārštas vanduo; *piatto c.* karštās patiekalas; *una giornata ~a* karštā dienā; *oggi è c.* šiańdien kāršta / šilta; *il forno è c.* órkaitė karštā; ♦ *colori ~i, tinte ~e* šiltos spalvos; *notizia ~a* kā tik gautā naujiena; *i paesi ~i* šiltieji kraštai; *testa ~a* karštagalvis -ė, karštuolis -ė; *servire c.* patiekti kāršta; **2. fig** šiltas; (*focoso*) kārštas; aistrīngas; *una ~a accoglienza* šiltas priėmimas; *temperamento c.* kārštas temperamēntas; **3. fig** (*caratterizzato da contrasti*) neramus.

càldo II *dkt v* karštis; (*calore*) šilumā; *oggi fa c. (fa un c. terribile)* šiańdien kāršta (baīsiai kāršta); *che c.!* kaip kāršta!, kōks karštis!; *ho c. mán* kāršta; *soffrire il c.* nepakēlti karščio; *svenire per il c.* alpti nuō karščio; *fa c. fuori?* ar šilta laukė?; *è arrivato il c.* stōjo karštī oraī; *stare al c.* (pa)būti šiltaī; sėdėti šilumojė; *tene-*

re qcs in c. šiltaĩ kã laikyti; ♦ *commento* (inter-
vista) *a c.* kãrstas komentãras (interviũ) *fam*;
komentãras (interviũ) iškãrt põ įvykio; *non mi
fa né c. né freddo* mán neĩ šilta, neĩ šalta.
caleidoscòpio *dkt v* kaleidoskòpas (*ir prk*).
calendãrio *dkt v* 1. kalendõrius; *c. da tavolo* stãlo
/ stalinis kalendõrius; 2.: *c. gregoriano* Grigã-
liaus kalendõrius.
calénde *dkt m dgs* kalẽndos; ♦ *alle c. greche* kadã
ãkmenys žaliuõs („per graikũ kalendas“, nieka-
da).
caléndula *dkt m bot* medetkã.
calèsse *dkt v* kabriolẽtas (*dviratis* vežimas).
calétta *dkt m tecn* iškãroža.
calibrãre *vksm (cà-) 1. tecn* kalibruoti; 2. *fig*
(ponderare) apgalvoti.
càlibro *dkt v tecn* kalibras (*ir prk*); *di grosso c.*
didelio kalibro (*ir prk*); *fig un uomo del suo c.*
tòkio autoritẽto žmogũs; ♦ *un grande c.* šulas.
càlic|| *e I dkt v* taurẽ; *c. da vino* vỹno taurẽ; ♦ *bere
il c. fino alla féccia* taurẽ iškãrti iki dũgno; *le-
vare / alzare i ~i* pakelti taurẽs.
càlice II *dkt v bot* taurẽlẽ.
califfo *dkt v* kalifas.
californiãno, -a 1. *bdv* Kalifornijos; iškã Kaliforni-
jos; 2. *dkt v/m* kaliforniẽtis -ẽ.
caligine *dkt m* dũmai *pl*; (*smog*) smògas.
càlle *dkt m* gãtvẽ (*Venecijoje*).
calligrafia *dkt m* 1. rašỹsena, rãstas; *bella c.* graži
rašỹsena; *una c. illeggibile* neĩskaĩtomas rãstas;
2. (*l'arte*) dailỹraštis, kaligrãfija.
callista *dkt v/m* pedikiũrininkas -ẽ.
càll|| *o dkt v* nuospauda; ódos sukietẽjimas; *pe-
stare i ~i a qcn* užmĩnti kãm aĩt nuospaudos;
♦ *farci il c.* užsigrũdinti, apsiprãsti.
callóso, -a *bdv* suragẽjẽs; (nuospaudũ) pritrĩntas;
(*ruvido*) šiurkštũs.
cãlma *dkt m* 1. (*tranquillità*) ramỹbẽ; *con c.* ra-
miaĩ; *c. olimpica* olimpinẽ ramỹbẽ; *mantenere
la c.* nesikãrščiuoti; *pèrdere la c.* įsikãrščiuoti,
nesusivaldyti; *prèndersela con c.* neskubẽti; *fai
con c.* nẽrà kò skubẽti, neskubẽk; ♦ *c. e sangue
freddo!* nepadãnikuokime!; *kaip išt c.!* nesijãu-
dink(ite)!; 2. (*quiete*) rimtis -iẽs; ramỹbẽ; (*si-
lenzio*) tylã; 3.: (*t.p. c. piatta*) tykã; štilis.
calmãnt|| *e dkt v (t.p. dgs ~i)* ramĩnamieji vaistaĩ
pl, sedatỹvas; *prèndere un c.* iškãrti ramĩna-
mũjũ.
calmãre *vksm (nu)* ramĩnti, (nu)malšĩnti; *c. un
bambino* ramĩnti vaĩkã; *c. un dolore (la fame)*
(nu)malšĩnti skãusmã (ãlķĩ).
► **calm**|| *ãrsi sngr* 1. nusiramĩnti, ramĩntis; 2. (*di
qcs*) (nu)rimti; *cãlmati!* nusiramĩnk!, ramĩn-

kis!; *il dolore (il mare) si è ~ato* skãusmas
(jũra) nurĩmo.

calmãta *dkt m: darsi una c.* nusiramĩnti.

calmiere *dkt v* kãinũ lũbos *pl*.

cãlmo, -a *bdv* ramũs; *un carãttere c.* ramũs bũdas;
il mare è c. jũra ramĩ; (sta'') c.! nesijãudink!

cãlo *dkt v (su)* mažẽjimas; kritĩmas; smukĩmas; *c.
dei prezzi (della temperatura)* kãinũ (tempera-
tũros) kritĩmas; *c. di peso (di pressione)* suma-
žẽjẽs svõris (kraujòspũdis); *c'è stato un c. delle
esportazioni* eksportas sumažẽjo; ♦ *èssere in c.*
mažẽti; *la popolarità del prémier è in c.* prem-
jẽro populiarũmas smuĩka.

calóre *dkt v* 1. šilumã; (*caldo*) karštis; *c. animale*
kũno šilumã; *fis conduttore di c.* šilumòs laĩdi-
ninkas; 2. *fig* šilumã; jaukũmas; *con c.* jaus-
mĩngai; *c. familiare* šeimòs šilumã; *c. umano*
žmògiška šilumã; 3. (*estro*) rujã; *èssere in c.*
rujõti.

calorì|| *a dkt m* kalõrija; *pòvero di ~e* mažãĩ ka-
lorĩngas; *ricco di ~e* kalorĩngas.

calòrico, -a *bdv (di cibi)* kalorĩngas; *contenuto c.*
kaloringũmas.

calorifero *dkt v* radiãtorius; kaloriferis; *c. elètri-
co* elektrinis šildytũvas.

calorosamẽnte *prv* šiltaĩ; karštaĩ; (*con passione*)
aistrĩngai.

calorós|| *o, -a* *bdv* 1. (*di qcs*) šĩltas; kãrstas; *acco-
glienza ~a* šĩltas priẽmimas; *discussione ~a*
kãrstas giĩčas; 2. (*di qcn*) nebijantis šalčio.

calòtta *dkt m* 1. (*cappello*) kepurãitẽ; (*zucchet-
to*) šlikẽ; 2. *archit* sferinis skliaũtas; 3.: *anat c.
crànica* smegeninẽ; *geogr c. polare* poliãrinẽ
sritis -iẽs; *tecn c. dello spinterògeno* skirstytũvo
dangtẽlis.

calpestãbile *bdv: la superficie c. di un apparta-
mento* bũto naudingasis plõtas.

calpestãre *vksm (-pè-) (su)* mindžioti, (su)trỹpti
(*ir prk*); (*pestare*) užmĩnti; *c. un'aiuola* mindžio-
ti žãliã vẽjã; *fig c. le leggi* mindžioti įstãtymus;
fig c. i sentimenti di qcn trỹpti kiẽnò jausmũs;
fig c. le tradizioni niẽkinti tradicijas.

calpestio *dkt v* trypimas; (*il rumore*) žiĩgsniũ gãĩ-
sas, žiĩgsniai *pl*.

calũnni|| *a dkt m* šmeĩžtas; šmeĩžimas; *spãrgere
~e* lẽisti šmeĩžtũs; *sono tutte ~e!* šmeĩžtas vĩa
taĩ!

calunniãre *vksm (-lũn-) (ap)* šmeĩžti.

calunniãtore, -trice *dkt v/m* šmeĩžikã -ẽ.

calunnióso, -a *bdv* šmeĩžikĩškas.

calũra *dkt m* kaitrà.

calvãrio *dkt v* fig krỹžiaus kẽlias.

calvinismo *dkt v* kalvinizmas.

calvinista 1. *dk*t v/m kalvinistas -ė; 2. *b*dv kalvinizmo; kalvinistų; Kalvino; *chiesa* c. Kalvino bažnyčia.

calvizie *dk*t m *n*kt plaukų slinkimas, nuplikimas; (*parte calva della testa*) plikė.

calvo, -a *b*dv plikas, nuplikęs; (*solo un po'*) praplikęs.

calz||a *dk*t m kójinė; (*al ginocchio*) púskojinė; *dgs* ~e (*collant*) pėdkelnės; ~e *di lana* (*di nylon*) vilnėnės (nailoninės) kójinės; ~e *a rete* tinklinės kójinės; *fare la c.* mėgzt (nebūtinai kojine); *mi si è smagliata una c.* kójinės akis nubėgo.

calzamaglia (*dgs* calzemaglie) *dk*t m pėdkelnės pl; (*spessa*) trikò pėdkelnės pl.

calzante *b*dv fig (*appropriato*) tiñkamas, taiklūs; (*ben scelto*) gerai pàrinktas; (*riuscito*) vỹkęs.

calz||are vksm 1. tr (*avere ai piedi*) avėti; mǔvėti; (*mettere scarpe e sim.*) aũti(s), į(si)aũti; ~o *la 41* mào dỹdis – kėturiadesimt pĩrmas; 2. *intr* [A] (*di vestiti*) tĩkti, derėti; ♦ *c. a pennello* idealiaĩ tĩkti; 3. *fig intr* [E] bũti tinkamám, bũti taikliám; *questo paragone* ~a šis palyginimas taiklūs.

calzascarpa *dk*t v *n*kt šaukštas (*batams įauti*).

calzatur||a *dk*t m (*ppr. dgs* ~e) ávalynė; ~e *per donna* (*per uomo*) mótėriška (vỹriška) ávalynė sg; *negòzio di* ~e ávalynės parduotuvė.

calzaturificio *dk*t v ávalynės fábrikas.

calzétta *dk*t m: ♦ *una mezza c.* vidutinỹbė; netikėlis -ė.

calzettone *dk*t v (*stora*) púskojinė (*ppr. sportinė*).

calzino *dk*t v kojinaĩtė; (*da uomo*) kójinė; ♦ *ri-voltare qcn come un c.* tulžį aĩt kò išlieti („iš-versti kaip kojine“).

calzolaio *dk*t v batsiuvỹs, kuřpius.

calzoleria *dk*t m ávalynės taisyklà.

calzoncini *dk*t v pl šortai.

calzòne *dk*t v 1. kiškà (*kelnių pusė*); 2. kul „kalcònas“, pėrlenkta picà.

calzóni *dk*t v pl kėlnės; t.p. ⇒ **pantalóni**.

camaleonte *dk*t v zool chameleonas (*ir prk*).

cambiàle *dk*t m fin vėkselis; *accettare* (*girare, protestare, rilasciare, spiccare*) *una c.* priiĩti (indosũti / žirũti, užprotestũti, išdũti / išrašyti) vėkselį.

cambiament||o *dk*t v pėrmaina; (*modifica*) pakeitimas; (*il cambiare*) pa(si)keitimas, keitimas(is); *c. del tempo* óro pėrmaina; *un c. in meglio* teĩgiamas pòslinkis; t.p. ⇒ **cambio**.

cambi||are (*cám-*) 1. tr (pa)keĩsti; *c. aspetto* pasikeĩsti; *c. casa* pėrsikelti; *c. idea* pėrsigalvoti; *c. lavoro* pakeĩsti darbą; *c. le lenzuola* keĩti pà-

talynę; *c. (di) posto* pakeĩsti viėtą; *c. strada* eĩti (/ vazĩuoti) kitũ keliũ; *c. (treno)* pėrsėsti (ĩ kĩa tráukinį); *c. vita* pradėti naũją gyvėnimą; *è un'esperienza che mi ha ~ato* tokie išgyvėimai manė pakeitė; ♦ *c. ària* pakeĩsti àplinką; *c. colore* (*sbiadirsi*) išblũkti; 2. tr (*denaro*) (iš)-keĩsti; (*in spiccioli, tagli inferiori*) pasmũlkinti; *c. dollari in euro* (iš)keĩsti dólėrius į eũrus; 3. tr: *c. un bambino* pakeĩsti saũskelnes kũdikiui; 4. tr (*t.p. c. marcia*) pėrjungti pàvarą; *c. in seconda* įjũngti aĩtrąją pàvarą; pėrjungti į aĩtrąją pàvarą; 5. *intr* [E] keĩstis, pasikeĩsti; *i tempi ~ano* laikai keĩsiasi; *l'aspetto della città è ~ato* pasikeitė miėsto vaĩzdas; *se è così, ~a tutto* jei šitaĩp yrà, tai viskà keĩčia / visái kitas reĩkalas; *che ti ~a?* kòks tau skirtumas?

► **cambiàrsi** sngr: (*t.p. c. d'abito*) pėrsirengti; *c. la camicia* pasikeĩti mårškinius.

càmb||io *dk*t v 1. (pa)keitimas; *c. della guardia* sargỹbos pakeitimas; *dare il c. (a qc)* pakeĩsti (*kq*), pavadũti, pamainyti; *darsi il c.* pasikeĩsti; *c'è stato un c. di programma* programà pasikeitė; ♦ *in c. (di qcs)* mainais (ũž kà / į kà); 2. (*di treno e sim.*) pėrsėdimas; 3.: *un c. di biancheria* skalbinių pakaità; 4. (*t.p. ufficio ~i*) keityklà; 5. (*il cambiare valuta*) (iš)keitimas; (*quotazione*) (valiũtos) kũrsas; *al c. odierno* pagal šiandienòs kũrsą; 6. *tecn.* (*t.p. c. di velocità, scàtola del c.*) pavarų dėžė; (*t.p. leva del c.*) pavarų pėrjungimo svirtis -ies *femm*; 7. ⇒ **scambio**.

camėlia *dk*t m bot kamėlija.

càmera I *dk*t m 1. kambarỹs; *c. doppia* (*singola*) kambarỹs sũ dviẽm lóvomis (sũ viėna lóva), dviviėtis (vienviėtis) kambarỹs; *c. (da letto)* miegamàs (kambarỹs); (*di hotel*) (viėšbučio) kambarỹs / nũmeris; ♦ *c. a gas* dũjų kàmera; *c. ardente*, *c. mortuària* šarvójiimo sàlė; *c. blindata* saugyklà (*ppr. banko*), seĩfas; *c. di consiglio* pasitarimo kambarỹs; *c. oscura* tamsũsis kambariũkas; *mus da c.* kambarinis agg; 2. (*insieme di mobili*) kambario baidai pl; 3. (*come nome di istituzioni*) rũmai pl; *Càmera di Commercio* Prekỹbos rũmai; *la Càmera (dei Deputati)* Deputatų / Žemieji rũmai; *le Càmere* (Itàlijos) Parlameĩtas (*sudarytas iš dvejų rũmų*); 4.: *c. d'aria* padangòs (/ kàmuolio *ir pan.*) kàmera.

càmera II *dk*t m televizijos (/ kĩno) kàmera.

càmeraman [-men] *dk*t v/m *n*kt operàtorius -ė.

camerata I *dk*t m (*stanza*) beĩndras miegamàs (kareivinėse, internate).

camerata II *dk*t v giĩklo draũgas.

cameratéscu, -a *bdv* draugiškas; solidarūs.

cameratismo *dkt v* draugiškas solidarumas.

cameriera *dkt m* 1. (*di ristorante, bar*) padavėja; 2. (*di albergo*) kambarinė; 3. (*domestica*) tarnaitė.

cameriere *dkt v* padavėjas.

camerino *dkt v* 1. (*di attore*) poilsio kambarys (*artistų*); pėsirengimo kambarys; 2. (*cabina di prova*) pėsirengimo kabiną (*parduotuveje*).

camic||e *dkt v* 1. chalātas (*ppr. gydytojo*); 2. *fig. i ~i bianchi* gydytojai; (*scienziati*) mokslininkai.

camiceria *dkt m* marškinų parduotuvė.

camicetta *dkt m* palaidinukė.

camì||cia (*dgs -cie*) *dkt m* (*da uomo*) marškiniai *pl*; (*da donna*) palaidinukė; *in c.* sū marškiniais, marškiniais apsivilkęs; *c. di seta* šilkinė palaidinukė; *c. da notte* naktiniai marškiniai; *c. di forza* trąndomieji marškiniai; *méttersi la c.* apsivilkti marškiniais; *tògliersi la c.* nusivilkti marškinius; *kul uova in c.* bė lūkšto virti kiaušiniai; ♦ *~cie nere* juodmarškiniai (*fašistai*); *~cie rosse* raudonmarškiniai (*garibaldininkai*); *in maniche di c.* vienaš marškiniais (*be švarko*); vienmarškinis *agg*; *giocarsi la c.* rizikuoti visų turtų (*yprac lošiant*); *sudare sette ~cie* (devintą) prąkaitą lieti; *è nato con la c.* jis – laimės kūdikis.

caminétto *dkt v* židinys.

camino *dkt v* 1. židinys; *accéndere il c.* (už)kurti židinį; 2. (*canna fumaria*) kaminas, dūmtraukis; (*cininiera*) kaminas; (*comignolo*) kaminas (*jo dalis virš stogo*); *il c. fuma* iš kamino rūksta dūmai.

camion *dkt v nkt* suñkvežimis; *c. della spazzatura, c. della nettezza urbana* šiukšliavežis.

camioncino *dkt v* furgonas; (*scoperto*) pikāpas.

camionétta *dkt m* visuřeigis (*daugiavietis, ppr. policijos*).

camionista *dkt v* suñkvežimio vairuotojas.

càmm||a *dkt m tecn: àlbero a ~e* kumštėlinis vėlenas.

cammèllo *dkt v* 1. zool kupranugāris; 2.: *cappotto di c.* paltas iš kupranugārių vilnų.

cammèo *dkt v* 1. kamėja; 2. *nkt* „kamėja“ (*epizodinis vaidmuo, suvaidintas žymaus aktoriaus*).

cammin||āre *vksm [A]* (-mì-) vaikščioti; eiti; *c. per il centro (nel bosco)* vaikščioti pō ceñtrą (pō mišką); *c. per strada* eiti gatvė; *c. in fila indiana* eiti vorelė; *c. in punta di piedi* eiti pirštų galaīs, stypsėnti; *fig la macchina non ~a* mašinā nevažiūoja; *fig il lavoro ~a bene* dārbas gerai jūda; ♦ *c. sulle uova* vaikščioti kaip sū

kiaušiniai (*atsargiai, apdairiai*); *kaip jst ~a!* greičiau!, jūdinkis!; nāgi!

cammināta *dkt m* 1. (*passeggiata lunga*) žygiavimas; žygis; 2. (*andatura*) eisenā.

camminatōre, -trice *dkt v/m* vaikštikas -ė.

cammino *dkt v* 1. ėjimas; vaikščiojimas; *méttersi in c.* lėistis į keliōnę; (*andare*) eiti; *riprēndere il c.* tęsti keliōnę; *due giorni di c.* dviejų dienų kėlias (*pėsciomis*); 2. (*percorso*) kėlias; ♦ *cammin facendo* einant, vaikščiojant; pakeliuī; *nel mezzo del cammin di nostra vita* gyvenimo pusiaukelėje.

camomilla *dkt m* 1. (*la pianta*) ramunėlė; *bot* ramunė; 2. (*l'infuso*) ramunėlių arbatā / ūžpilas.

camōrra *dkt m* kamorā (*Neapolio mafija*).

camorrista *dkt v/m* kamoristas -ė.

camòscio *dkt v* 1. zool geimzė; 2. (*la pelle*) zōmša; *di c.* zōmšinis.

campāgna *dkt m* 1. kāimas; laukai *pl*; *aperta c.* atviri laukai; *la gente di c.* kāimo žmōnės *pl*, kaimiėčiai *pl*; *casa di c.* nāmas ūžmiestyje; *vivere in c.* gyvėnti kāime; 2. (*insieme di attivitā, iniziative*) kampānija; ākcija; *c. elettorale* rinkimų kampānija / vājus; *c. pubblicitāria* reklāminė kampānija; *c. contro il fumo* kampānija prieš rūkymā; *sport c. acquisti* žaidėjų pirkimas; 3. *mil* kampānija, kāro žygis.

campagnól||o I, -a *bdv* 1. kāimištiskas; kaimiētiskas; kāimo; *semplicitā ~a* kāimištiskas paprastumas; 2. *fig (poco raffinato)* kaimiētiskas.

campagnólo II, -a *dkt v/m* kaimiētis -ė.

campāle *bdv: battāglia c.* mūšis atviramė laukė (*ppr. lemiamas*); ♦ *giornata c.* karštā diena (*sunki, sekinanti*).

campān||a *dkt m* 1. varpas; *c. a morto* laidotuvių varpaī *pl*; *suonare le ~e* skāmbinti varpaīs; *le ~e suonano* skāmba varpaī; ♦ *sordo come una c.* kuřčias kaip kėlmas; *sentire tutte e due le c.* išklaustyti abī vėrsijas (/ nuomones *ir pan.*); *stare in c.* neprarāsti budrūmo; 2.: *c. di vetro* stiklinis gaubtas; 3. (*t.p. c. di raccolta*) kontėineris (*tam tikromis atliekomis rūšiuoti*); *c. del vetro* stiklo tāro kontėineris; 4. (*gioco infantile*) klāsės *pl*.

campanāccio *dkt v* skāmbalas, žvañgalas.

campanārì||o, -a *bdv: torre ~a* bažnyčios bokštas.

campanèll||o *dkt v* 1. (*a pulsante*) (dūrų) skāmbūtis; *suonare il c.* paspāusti skāmbūtį; ♦ *c. d'allarme* pavōjaus signālas / varpėlis; 2. (*piccola campana*) varpėlis; 3.: *dgs mus ~i* varpėliai.

campanile *dkt v* varpinė.

campanilismo *dkt v* „kampanilizmas“ (šališkas prisirišimas prie savo gimtojo miesto).

campanilista *dkt v/m* „kampanilistas -ė“ (kas šališkai prisirišęs prie savo gimtojo miesto).

campāno, -a **1.** *bdv* Kampānijos; kampaniėčių; iš Kampānijos; **2.** *dkt v/m* kampaniėtis -ė.

campānula *dkt m* bot katilėlis.

camp||āre *vksm* [A] pragyvėnti; pasilaikyti; *finché ~o* kōl būsiu gyvas; ♦ *tirare a c., c. alla giornata* vōs sudūrti gālą sū galū; *flk ~a cavallo che l'erba cresce* lauk šunėli, kōl padvės kumėlė.

campāta *dkt m* archit taīpatramis.

campāto, -a *bdv, dlv: c. in aria* visiškai bė pagrindo; (*privo di logica*) visiškai bė lōgikos; nesąmoningas *fam*.

campeggiāre I *vksm* [A] (-pėg-) (*in campeggio*) stovyklāuti; gyvėnti palapinėje.

campeggiāre II *vksm* [A] (-pėg-) (*risaltare*) išsiskirti; išryškėti fonė.

campeggiatōre, -trice *dkt v/m* stovyklāutojas -a.

campeggiō *dkt v* **1.** (*il luogo*) stovyklā, kėmpingas; **2.** (*il campeggiare*) stovyklāvimas; *fare c.* stovyklāuti.

cāmpēr *dkt v nkt* kėmpėris, turistinis furgōnas.

campēstre *bdv* **1.** (*contadino*) kāimo; kāimiškas; **2.:** *sport corsa c.* krōsas.

camping *dkt v nkt* kėmpingas, stovyklā.

campionāre *vksm* (-piō-) (pa)imti (*ko*) mėginį / bādinį (/ mėginius / bādinius *ir pan.*).

campionār||io, -a **1.** *dkt v* (prėkių) pavyzdžiū rinkinys; mėginiai *pl*; **2.** *dkt v fig* (*raccolta*) rinkinys; **3.** *bdv: fiera ~ia* mūgė (*gaminių paroda*).

campionātō *dkt v* čempionātas, pirmėnėbės *pl*; *il c. mondiale di calcio* pasāulio fūbolo pirmėnėbės; *la mia squadra è prima in c.* māno komānda – čempionāto lėderė.

campionatūra *dkt m* **1.** mėginių ėmėmas; **2.** (*di dati*) statistinė (duomenū) atrankā.

campiōne *dkt v* **1.** čempionas; *c. di boxe* bōkso čempionas; *il c. del mondo* pasāulio čempionas; *c. in carica* dabartinis čempionas; *fig un c. in matematica* matemātikos āsas; **2.** *fig* (*difensore*) gėnėjas; **3.** (*di laboratorio, di merci*) mėginys, bandinys; (*solo di merci*) pavyzdys; *un c. di sangue* kraujo mėginys; *c. (statistico)* responentai; statistinė imtis -iės.

campionessa *dkt m* čempionė.

cāmp||o *dkt v* **1.** laūkas; *c. di grano* javų laūkas; *i lavori dei ~i* laukų darbai; *la vita dei ~i* gyvėnimas kāime; *c. di battaglia* kovos / mūšio

laūkas; *c. minato* minų laūkas; *camminare per i ~i* vāikščioti pō laukūs; ♦ *avere c. libero* turėti veiksmų laisvę; *scēndere in c.* stōti į kōvą (*ir prk*); **2.** (*t.p. c. sportivo*) (spōrto) aikštėlė, aikštė; *c. di / da basket* krepšinio aikštėlė; *c. di / da calcio* fūbolo aikštė; *scēndere / entrare in c.* išeiti į aikštę; **3.** (*t.p. c. di azione*) veiklōs sritis -iės *femm*; *è un'autorità nel suo c.* jis didelis sāvō sritės specialistas; **4.** (*accampamento*) stovyklā; *c. base* bāzinė stovyklā; *c. di concentramento* koncentracijos stovyklā; *c. militare* kariuomenės stovyklā; *c. (di) profughi* pabėgėlių stovyklā; ♦ *da c.* laūko; **5.** *cin* plānas; *c. lungo* ilgas plānas; *voce fuori c.* balsas ūž kādros; **6.** *spec: fis c. magnético (di forze, elettrico, gravitazionale)* magnėtinis (elektrinis, jėgų, gravitācijas) laūkas; *fis c. visivo* regėjimo laūkas; *geol c. aurifero (petrolifero)* āukso (nāftos) telkinys; *ling c. semantico* semantinis laūkas; *tecn qui non c'è c.* čiā nērā rjšio (*mobiliesiems telefonams*); **7.** (*piazza*) aikštė (*pvz. Venecijoje*); **8.** (*in pittura, in araldica*) fōnas; dūgnas.

camposānto (*dgs campisanti*) *dkt v* kapai *pl*, kāpinės *pl*.

camuffamēnto *dkt v* maskuotė; *mil* kamufliažas.

camuffāre *vksm* **1.** (už)maskuoti; **2.** *fig* (nu)slėpti, (už)maskuoti.

► **camuffārsi** *sng* (*da qc*) pėrsirengti (*kuo*).

canadēse **1.** *bdv* Kanādos; kanadiėčių; kanadiėtiškas; iš Kanādos; **2.** *dkt v/m* kanadiėtis -ė; **3.** *dkt m* (*t.p. tenda c.*) tokia mažā palapinė (*ppr. labai žema, vienvietė arba dvivietė*).

canāglia *dkt m* bjaurybė *com*, niėkšas -ė.

canā||e *dkt v* **1.** kanālas; griovys; *c. d'irrigazione* drėkinimo kanālas; *c. di scolo* nutekamasis vamzdis; **2.** (*radio, tv e sim.*) kanālas; *c. televisivo* televizijos kanālas; *sul primo c.* pėr pirmąjį kanālą / progrāmą; *cambiare c.* pėrjungti kanālą / progrāmą; *fig agire per ~i diplomatici* veikti diplomatiniais kanālais; **3.:** *anat c. dentale* dantiės kanālas; **4.** *geogr: il C. di Suez (di Panama)* Suėco (Panāmos) kanālas; *il C. della Mānica* Lamānšas; **5.** (*per le navi*) laivākėlis.

canalizzāre *vksm* **1.** (*incanalare*) nukreipti kanālais; **2.** (*fornire di canali*) kāsti (*kur*) kanālus; **3.** *fig* sutėlti; kanalizuoti.

canalōne *dkt v* skrodė (*slaito išgrauža*).

cānapa *dkt m* **1.** bot kanāpė; *c. indiana* indinė kanāpė; **2.** (*la fibra*) kanāpių plūostas; *di c.* kanapinis *agg*.

canarino *dkt v* **1.** kanarėlė; ♦ *mangiare quanto*

un c. vālgyti kaip žvirblis; **2.:** (*giallo*) *c.* skaiščiai geltona spalvą.

cancellà||re *vksm* (-cèl-) **1.** (iš)trinti; nutrinti; (*con dei segni*) (iš)braukti; (*distruggere*) (su)naikinti; *c. un file* ištrinti failą; *fig c. un brutto ricordo* ištrinti blōgą prisiminimą; *fig c. un debito* panaikinti skōlā; *il tempo ha ~to parte dell'affresco* laikas sunaikino dālį frēskos; **2.:** *c. la lavagna* (nu)valyti leñtā; **3.** (*annullare*) atšaukti (*t.p. inf*); *c. un volo (un appuntamento)* atšaukti reišā (susitikimą).

► **cancellàrsi** *sng* trintis, išsitrinti; nusitrinti.

cancellàta *dkt m* strypų (/ virbų *ir pan.*) tvorà.

cancellatùr||a *dkt m* **1.** (*l'azione*) išbraukimas; **2.** (*segno*) išbrauktas / užbrauktas žōdis (/ tèk-stas *ir pan.*); *molte ~e* daug išbrauktų žōdžių, daug subraukymų.

cancellàzìo||e *dkt m* **1.** atšaukimas; *c. di uno spettacolo* spektaklio atšaukimas; *ci sono state molte ~i di voli* daug reišų būvo atšaukta, atšaukė daug reišų; **2.** ⇒ **cancellatūra**.

cancelleria *dkt m* **1.** dir kanceliàrija, rāstinė; **2.** (*t.p. articoli di c.*) rāstinės reikmenys *pl*.

cancellétto *dkt v* (*segno „#“*) grotėlės *pl*.

cancelliére *dkt v* **1.** kàncleris (*Italijoje: užsienio reikalų ministras*); **2.** dir teismo sekretorius; **3.** (*in ambasciate e sim.*) pirmasis sekretorius.

cancellino *dkt v* kempinė (/ šluostas *ir pan.*) (*lentai valyti*).

cancèll||o *dkt v* varčiai *pl*; (*piccolo*) vartėliai *pl*.

cancerógeno, -a *bdv* kancerogėninis, sùkeliantis vėžį; *fattore c.* kancerogėninis veiksnys.

cancréna *dkt m* med gangrenà.

càncro I *dkt v* **1.** vėžys; med karcinomà; *c. ai polmoni* plaučių vėžys; *avere il c.* sirgti vėžiu; **2.** *fig* rýkštė; blogybė, negerovė.

càncro II *dkt v* (*segno zodiacale*) vėžys (zodiako ženklas); geogr *Tròpico del C.* Vėžio atógraža.

candeggiàre *vksm* (-dég-) (iš)bālinti (balikliū).

candeggina *dkt m* baliklis; *méttere in c.* bālinti (balikliū).

candéggio *dkt v* (iš)bālinimas.

candél||a *dkt m* **1.** žvakė; *a lume di c.* žvakių šviesojė; *accéndere (spégnere) una c.* uždėgti (užpūsti) žvakė; ♦ *règgere la c.* būti trečiam (*prie įsimylėlių poros*); *ha la c. al naso* jam varva nosis, jam snarglys lėda; *flk il gioco non vale la c.* nē prasidėti neveřta; **2.** *tecn* (*t.p. c. di accensione*) (uždegimo) žvakė; **3.** (*figura ginnica*) žvakė; **4.** *fis* kandelà.

candelàbro *dkt v* kandelīabras, šakóta / daugiažvakė žvakidė.

candeliére *dkt v* žvakidė.

candelin||a *dkt m* *dimin* žvakutė; *spégnere le ~e sulla torta* užpūsti žvakutės ant torto.

candelòtto *dkt v*; *c. di dinamite* dinamito lazdelė; *c. fumògeno* dūminis fākelas.

candidàre *vksm* (càn-) (*qcn*) (iš)kėlti (*kq*) kandidatū, (iš)kėlti (*kieno*) kandidatūrą.

► **candidàrsi** *sng* kandidatuoti, balotiruotis.

candidàto, -a *dkt v/m* kandidātas -ė; *c. alla presidenza del consiglio* kandidātas į premjerūs; *c. all'Oscar* nominuotas Ŗskarui.

candidatūra *dkt m* kandidatūrā; nominācija; *c. al premio Nobel* nominācija Nòbelio prēmijai; *porre una c.* iškėlti (*kieno*) kandidatūrą.

candid camera ['kendid 'ka-] *dkt m nkt* paslėptoji / slaptoji kāmėra.

cāndid||o, -a *bdv* **1.** skaiščiai baltas; sniego baltumo; **2.** *fig* (*di qcs*) týras, nesùteptas; **3.:** *fig un'anima ~a, una persona ~a* naivuolis -ė.

cāndit||o, -a **1.** *dkt v* cūkrintinis; *~i* cukātos *pl*; **2.** *bdv* cukruotas.

candóre *dkt v* **1.** ākinantis baltumas, sniego baltumas; **2.** *fig* (*purezza*) skaistumas; (*ingenuità*) naivumas.

cān||e *dkt v* **1.** šuō; šuvà; *c. lupò* vilkšunis; *c. da caccia* (*da compagnia*) medžioklinis (kambarinis) šuō; *c. da guardia* kiemsargis, šuō sargas; *c. da pastore* aviganis; *c. poliziotto* policijos šuō; *un c. randàgio* valkatāujantis šuō; ♦ *c. sciolto* savarañkiškų pažiūrių žmogūs; kitamānis -ė; *fatto da ~i* prāstas, sukurptas; *guida da ~i* vairuoja kaip beprōtis; *tempo da ~i* šūniškas óras; *vita da ~i* šūniškas gyvėnimas; *come un c. bastonato* baĩsiai prislėgtas; *menare il can per l'àià* išsisukinėti; *trattare qc come un c.* laikyti kā šuñs vietoje; *è solo come un c.* jĩs vienas kaip pirštas; *sono come c. e gatto* sutĩnka kaip šuō sū katė; *spreng ~i e porci* įvairūs plāuko žmónės; *flk non svegliar il can che dorme* neieškók bėdų („nežadink šuns, kai miega“); *attenti al c.!* (*cartello*) piktas šuō; **2.:** *non c'era un c.* nebūvo nē gyvōs dvāsios; **3.** *spreng* (*di attore*) nevýkęs -usi āktorius -ė; (*di medico*) šūndaktaris -ė; (*come insulto*) šuō, šūnsnukis; **4.** (*di fucile e sim.*) gaidūkas; **5.** *kaip bdv nkt: fa un freddo c.* baĩsiai / siaubingai / šūniškai / žiaūriai fam šalta; ♦ *kaip išt volg mondo c.!, porco c.!, boia di un c.!* pō velniū!; šūdas!

canèstro *dkt v* **1.** krepšys; pintinė; **2.** *sport* krepšys; (*il punto*) ĩmetimas; *c. da due* dvitaškis; *c. da tre* tritaškis; *fare c.* ĩmesti (kāmuolį (į) krėpšį) / dū taškūs *ir pan.*).

cānfora *dkt m* kāmparas.

cangiānte *bdv* maĩnantis spalvās.

cangūro *dkt v* zool kengūrā.

canicola *dkt m* karštymetis, vasaras kaitrā.

canile *dkt v* 1. šunidē; šunų aptvaras; 2. (*la cucina*) šuņs būdā.

canin ||o, -a 1. *bdv* šunų, šuņs; šūniškas; *mostra ~a* šunų parodā; *olfatto c.* šūniška uoslē; *razza ~a* šuņs veislē; *bot rosa ~a* erškētrožē; *med tosse ~a* kōkliušas; 2. *dkt v* (*t.p. dente c.*) (*di uomo*) īltinis (dantīs -iēs); (*di bestia*) īltis -ies *femm.*

canizie *dkt m nkt* žilūmas; žilī plaukaī *pl.*

canna *dkt m* 1. nēdrē (*ir bot*); nēdrēs stiebas; *c. di bambù* (*fusto*) bambūko stiebas; (*bastone*) bambukīnē lazdelē; *bot c. da zuccheru* cūkranendrē; ♦ *pòvero in c.* plīkas kaīp tilvīkas; 2.: (*t.p. c. da passèggio*) lazda, lazdelē (*pasiram-sčiūoti*); (*t.p. c. da pesca*) meškerē; 3.: *c. fumària* kāmīnas, dūmtraukis; *c. della bicicletta* dviračio skersinis; *c. dell'organo* vargōnų vaīnzdis; 4. (*di arma da fuoco*) vaīnzdis; *fucile a doppia c.* dvivaīnzdis šautuvas; 5. (*strumento musicale*) skudūtis, vamzdelis; 6. *fam* (*spinel-lo*) marihuānos (/ hašišo *ir pan.*) cigarētē, kasēkas *fam*; *farsi una c.* parūkīti žolēs.

cannella *dkt m* cinamōnas.

cannello *dkt v* vamzdelis; tūtēlē; *tecn c. per saldature* litāvimo lēmpa.

cannelloni *dkt v pl kul* „kanelōnai“.

cannéto *dkt v* nendrýnas.

cannibale *dkt v/m* kanibālas -ē, žmogēdra *com.*

cannibalismo *dkt v* kanibalizmas, žmogēdrýstē.

cannocchia *dkt v* (vienvaīnzdis) žiūrōnas; ♦ *ne-anche col c.* mēsk sāu iš galvōs.

cannonata *dkt m* 1. kanonadā, patrānkos šūvis; 2. *fig* (*cosa eccezionale*) prītrenkiantis dalýkas; *quel film è una c.* tās filmas tiesiog nerealūs; 3. *sport* (*tiro violento*) šūvis kaīp iš patrānkos.

cannone *dkt v* 1. patrānka; pabūklas; *palla di c.* patrānkos sviedinýs; *sport c. sparaneve, c. da neve* sniego patrānka; 2. *fig* (*di qcn*) āsas -ē, māgas -ē; 3.: ♦ *donna c.* „storulē“ (*ppr. circo atrakcionas*).

cannoneggiare *vksm* (-nég-) 1. *intr* [A] šāudyti iš patrānkų; 2. *tr* apšāudyti iš patrānkų.

cannoniere *dkt v* 1. *mil* patrānkininkas; 2. *sport* snāiperis.

cannoniera *dkt m* *mil* kanoniērē.

cannuccia *dkt m* šiaudēlis; *bere con la c.* gērti peī / prō šiaudēlī.

canoà *dkt m* 1. kanojā (*ir sport*); *andare in c.* plāukioti kanojā; 2. (*lo sport*) kanōjų spōrtas.

cànon ||e *dkt v* 1. (*norma*) kanōnas (*t.p. rel*); *c. estético* estētīnis kanōnas; *secondo i ~i* pagāī

(*kieno*) taisyklēs (/ krīterijų *ir pan.*); 2. (*tassa e sim.*) mōkestis; *c. d'abbonamento* abonemeītnis mōkestis; *c. d'affitto* nūoma, nūomos mōkestis; 3.: *rel il c. della Sacra Scrittura* kanōnas; 4. *muz* kanōnas.

canonica *dkt m* klebonijā.

canónico, -a 1. *bdv* kanōniškas (*ir prk*); *dir diritto c.* kanōnų tēisē; 2. *bdv fig* (*usuale*) įprastas; 3. *dkt v rel* kanauniškas.

canonizzare *vksm* kanonizūoti.

canonizzazione *dkt m* kanonizācija; kanonizāvi-mas.

canor ||o, -a *bdv* 1.: *uccello c.* paūkštis giesminiūkas; 2.: *gara ~a* dainų konkursas.

canottaggio *dkt v* irklāvimas.

canottiera *dkt m* berankōviai marškinēliai *pl* (*ppr. apatiniai*); marškināčiai *pl*.

canottiere *dkt v* irklininkas -ē.

canotto *dkt v* vāltis -ies *femm*; (*solo a motore*) kāteris; (*gonfiabile*) gumīnē / pripučiamā vāltis; *c. a remi* irklinē vāltis; *c. di salvataggio* gēlbėjimosi vāltis.

canovaccio *dkt v* (*di un'opera*) siužetas.

cantante *dkt v/m* daininiūkas -ē; *c. lirico* òperos daininiūkas; *c. pop, c. di musica leggera* pop-mūzikos daininiūkas.

cantare *vksm* 1. dainuoti; (*solenemente, in chiesa*) giedoti; *c. a orecchio* dainuoti iš klausōs; *c. da tenore* dainuoti tēnoru; *c. in playback* ['plei-bek] dainuoti pagāī fonogrāmą; *c. una canzone* dainuoti daīną; *c. un canto* (*un inno*) giedoti giesmē (hīmną); 2. (*di uccelli*) giedoti; (*di grilli e sim.*) čīrkšti, čīrpti; 3. (*celebrare*) (ap)-dainuoti (*ppr. eilēse*), (ap)giedoti; 4. *fam* (*confessare*) išplūrpti.

cantastorie *dkt v nkt* daīnius; *il c. incantava* daī-nius būrē.

cantautóre, -trice *dkt v/m* daininiūkas -ē dainų kūrējas -a (*ppr. dainuojantis savo dainas*).

canterellare *vksm* (-rēl-) linksmaī (sāu) dainuoti; (*a bocca chiusa*) niūnioti.

cantica *dkt m* giesmē, poēmos dalis -iēs.

canticchiare *vksm* (-tīc-) ⇒ **canterellare**.

cantico *dkt v rel* (religinē) giesmē; *il C. dei Càn-tici* Giesmių giesmē.

cantiere *dkt v* 1. (*t.p. c. edile*) statýbos aikstēlē, statýbvietē; statýbos objēktas; *c. stradale* kēlio darbų zonā; 2. (*t.p. c. navale*) laivų statyklā; dōkas; ♦ *avere qcs in c.* kā ruōšti (/ kūrti *ir pan.*); *mettere in c.* planuoti reīgti.

cantilēna *dkt m* 1. (paprastā) dainēlē; (*ninna nanna*) lopšinė; ♦ *è la solita c.* taī vėl senā giesmē; 2. *fig* (*della voce*) monotōniškas baīso

tõnas; nenatūrali tēsimā intonācija; *fare la c.* kalbēti (/ skaitīti *ir pan.*) tēšiant žodžius; nenatūraliaī skaitīti.

cantina *dkt m* **1.** rūšys; **2.** (*t.p. c. vinicola, c. di vini*) vīno rūšys; (*anche negozio*) vīninē; ♦ *c. sociale* vīnininkų asociācija.

cant||o I *dkt v* **1.** giesmē; (*canzone*) dainā; ~i *popolari* liaudies dainos; **2.** (*l'azione*) giedojimas; daināvimas; *mus c. gregoriano* grigališkasis giedojimas; *lezioni di c.* dainavimo pāmokos; *studiare c.* mōkytis dainuoti; **3.** (*di uccelli*) giesmē; giedojimas; (*di grilli e sim.*) čirpimas; *alzarsi al c. del gallo* kēltis sū pirmaisiais gaidžiais; ♦ *c. del cigno* gulbės giesmē; **4.** (*poesia*) lųrinis eilēraštis.

canto II *dkt v* kertē; pašalys, pakāmpis; ♦ *dal c. mio* dēl manēs; iš māno pūsēs; āš pāts; *d'altro c.* antra / kita vētus.

cantonāta *dkt m*: ♦ *prendere una c.* visāi prašauti; skaudžiai apsirīkti / suklīsti.

cantōne I *dkt v* kertē, kāmpas; (*della strada*) pakāmpē; ♦ *mettere in un c.* atidēti ī šālį.

cantōne II *dkt v* (*in Svizzera*) kantōnas (*Šveicarijos teritorinis vienetas*).

cantoniére *dkt v* (kēlio) apėivis.

cantoniér||o, -a *bdv*: *casa ~a* „kēlio apėivių namai“ *pl* (*kur gyvena apėiviai ir laikomi įrankiai, mašinos kelių darbams*).

cantóre, -a *dkt v/m* **1.** (*chi canta*) giedotojas -a; choristas -a; **2.** (*poeta*) daīnius -ė.

cantuccio *dkt v* **1.** (*angolino*) kertėlē; **2.** (*luogo appartato*) užkaboris; ♦ *stare in un c.* laikytis nuošaliai; **3.** (*di pane*) žiauberē.

canùto, -a *bdv* **1.** (*di capelli e sim.*) žilas; baltas; **2.** (*di qcn*) žilaplaukis; pražilęs, žilas.

canyon ['kenjon] *dkt v nkt* geogr kanjōnas.

canzonāre *vksm* (-zō-) (*qcn*) pasišaipyti (*iš ko*), šaipytis, pasitýčioti, týčiotis.

canzonatōrio, -a *bdv* pašiēpiamas.

canzonatūra *dkt m* pašaipā; (*l'azione*) pasišaipymas, pasitýčiojimas.

canzōne *dkt m* **1.** dainā; *la c. preferita* mėgstamiausia dainā; *il festival della c. italiana* itālų dainų festivālis / švenītē; *registrare una c.* įrašyti daīnā; **2.:** *fig sempre la solita c.!* vėl tā pati dainā!; **3.** *lett, mus* kanconā.

canzonière *dkt v* dainų rinkinys, dainynas.

cāos *dkt v nkt* fig chaōsas; netvarkā.

caōtic||o, -a *bdv* chaōtiškas; *esposizione ~a* (*di idee*) chaōtiškas minčių dėstymas; *traffico c.* chaōtiškas eismas.

capāce *bdv* **1.** (*abile, esperto*) gabūs, sumanūs; (*in grado di far qcs*) sūgebantis, mōkantis;

pajėgūs; *dir c. di intendere e di volere* pakāltinamas; *essere c.* (*di far qcs*) sūgebėti (*ką daryti*), mōkėti; *non sono c.* nemōku; *fig è c. di non parlarmi per giorni* jis dienų dienās gāli sū manimi nesišnekėti; ♦ *è c. di tutto* jis gāli griēbtis bēt kō (*nesigriaužia dēl nieko*); **2.** (*capiente*) talpūs; (*ampio*) erdvūs; **3.** *dir* veiksnūs; **4.:** *fam è c. che...* gālimas dalýkas, kād...

capacit||à *dkt m* **1.** (*su*)gebėjimas; gabūmas; *di grandi c.* didelių gabūmų, labai šaunūs; *c. organizzative* organizāciniai gabūmai; *dir c. di intendere e di volere* pakāltinamūmas; *econ c. produttiva* gamýbinis pajėgūmas; *avere fiducia nelle proprie ~a* pasitikėti sāvo jėgomis; *valutare le ~a di qcn* vērtinti kienō sūgebjimus; *questo oltrepassa le mie ~a* tai nē māno jėgoms; **2.** (*capienza*) talpā; (*l'essere capiente*) talpūmas; **3.** *fis* talpā; gebā; **4.** *tecn* galiā; *c. di carico* keliamōji galiā; **5.** *dir* (*t.p. c. di agire*) veiksnūmas.

capacitārsi *vksm* (-pā-) **1.** susivōkti; (*di qcs*) suvōkti (*ką*); **2.** (*rassegnarsi*) susiprāsti (*su kuo*).

capānna *dkt m* **1.** trobā (*ppr. su šiaudiniu stogu*), trobėlē; ♦ *kaip išt fam pāncia mia fatti c.!* „prisikēmšam pilvā!“ (*sakoma juokais prieš valgant ypač skanų maistą*); **2.** (*casupola*) lūšnā, lūšnėlē.

capannello *dkt v* būrēlis (žmonių); *si è formato un c. di curiosi* susibūrē / susiriņko būrēlis smalsuōlių.

capānno *dkt v* **1.** (*per gli attrezzi*) pašiūrē; pastōginē; (*per il fieno e sim.*) daržinė; **2.** (*baracca*) barākas; **3.** (*al mare*) kabinā (*paplūdīmyje*).

capannōne *dkt v* karkāsinis pāstatas; (*hangar*) angāras; *c. industriale* pramoninis angāras.

caparbiētā *dkt m* ryžtingūmas, ryžtas; (*tenacia*) atkaklūmas.

capārbio, -a *bdv* ryžtingas, atkaklūs.

capārra *dkt m* raņkpinigiai *pl*; *versare / lasciare una c.* duoti / palikti raņkpinigius.

capatīna *dkt m*: *fare una c.* užsūkti (*kur nors*).

capeggiāre *vksm* (-pėg-) (*qc*) būti (*ko*) lýderiu; (*guidare*) vadovāuti (*kam*); *c. una rivolta* būti sukilėlių / sukilimo lýderiu.

capėll||o *dkt v* plaukas; *dgs i ~i* plaukai; (*accosciatura*) šukūosena sg; ~i *folti* (*radi*) tānkūs (*retī*) plaukai; ~i *lisci* (*ricci*) lýgūs (*garbanoti*) plaukai; ~i *lungi* (*corti*) ilgī (*trumpi*) plaukai; ~i *scuri* (*chiari*) tamūs (*šviēsūs*) plaukai; ~i *a caschetto* (*moteriška*) pāžo šukūosena sg; *farsi créscere i ~i* auginti plāukus; *laversi i ~i* plāuti(s) gālva, išsiplāuti gālva; *triņkti gālva; pėrdere i ~i* plīkti; (*completa-*

mente) nuplūkti; *tagliarsi i* ~i kiřptis (pláu-kus), nusikiřpti (pláu-kus), apsiķiřpti; *càdono i* ~i sleņķa plauķai; ♦ *méttersi le mani nei* ~i, *strapparsi i* ~i pláu-kus rautis (nuo galvōs); *non tōrcere un c. a qcn* ≡ nē pláu-kui nuo galvōs nenukristi; *prēndersi per i* ~i ī pláu-kus ķibti; *spaccare il c. in quattro* giņčytis dēļ smūlkmēnos; *ne ho fin sopra i* ~i (*di qc*) (*taī*) mán ģrīso iķī ģyvo kaulo.

capellōne *dkt v fam* gaūrius; ilgaplauķis.

capellūto, -a *bdv* 1. ilgais ir tankiaīs (*galvos*) plauķais; gauruotas; 2.: *cuōio c.* galvōs ōda.

capēstro *dkt v* vīrvē sū ķilpa (*karti*), ķilpavīrvē; ♦ *contratto c.* pavērgiamōjī sutartīs -iēs.

capezzāle *dkt v* 1. ligōs (/ mirtiēs) pātalas; *stare al c. di qcn* būti priē mīřštančiojo, marinti li-gōņi; 2. (*la parte del letto*) galvūgalis.

capēzzolo *dkt v anat* spenēlis; (*di animale*) spē-nīs.

capidōglio *dkt v zool* ⇒ **capodōglio**.

capiente *bdv* talpūs; (*spazioso*) erdvūs.

capienza *dkt m* talpā; (*l'essere capiente*) talpū-mas; *lo sala ha una c. di 200 spettatori* sālēja teļpa 200 žiūrōvū.

capigliatūra *dkt m* galvōs plauķai *pl*; ševeliūra.

capillāre I *dkt v anat* (*t.p. vaso c.*) kapiliāras.

capillāre II *bdv* 1. *anat* kapiliārinis; kapiliārū; 2. *fis* kapiliārinis; kapiliārūs; 3. *fig* kruopštūs, nuodugnūs; (*diffuso*) plačīai nusidriēķes.

capinéra *dkt m zool* (juodagalvē) devynbaļsē.

capī||re *vksm* (-isc-) suprāsti; suvōkti; *c. l'italiano* suprāsti itālišķai; *c. un errore* (*gli scherzi, una persona*) suprāsti klaidā (juokūs, žmōģū); *c. male* ne tāip suprāsti; *far c.* dūoti suprāsti; *farsi c.* susiņnekēti; *prōprio non riesco a c.* niēķaip nesuprantū; *fa finta di non c.* apsīmēta nesuprantantis; *sī ~sce!* savāime supraņtama!; ♦ *capirai!* (ō) kās čīa tōķio!

► **capī||rsi** *sng* suprāsti vienām ķīta; *ci siamo ~ti?* aī āišķu?

capitāle I *bdv* 1. ļabai svarbūs; svarbiāusias; pagrindinis; kapitālinis; *di importanza c.* nepaprastaī svarbūs *agg*; *un'ōpera c.* kapitālinis veīkalas; 2.: *dir pena c.* mirtiēs baismē; *dir sentenza c.* mirtiēs nuosprendis; *rel peccato c.* mirtinā nuodemē.

capitāle II *dkt m* sōstinē; *Roma è la c. dell'Italia* Romā – Itālijos sōstinē.

capitāle III *dkt v* 1. *econ, fin* kapitālas; lēšos *pl*; *c. azionario* (*circolante*) āķcinis (apyvartinis) kapitālas; *c. iniziale* pradinis kapitālas; 2. *fig* (*grossa somma*) didelī pinigai *pl*; *costare un c.* kainuoti baišius pinigus; *spēndere un c.* išķēsti

nemeņķa sumēlē; *valere un c.* būti vertām didelīū pinigū.

capitalismo *dkt v* kapitalizmas.

capitalista *dkt v/m* kapitalistas -ē.

capitalistico, -a *bdv* kapitalistinis; kapitalizmo.

capitanāre *vksm* (-tā-) (*qcs*) vadovāuti (*kam*).

capitaneria *dkt m*: *c. (di porto)* ūostū ir pakrān-čīū tarnyba.

capitāno *dkt v* 1. *mil, sport* kapitōnas; vādas; *stor c. di ventura* kondotjēras; ♦ *c. d'industria* prāmonēs magnātas, stambūs prāmonininkas; 2. (*di una nave civile*) (laīvo) kapitōnas.

capit||āre *vksm* [E] (*cà-*) 1. (*venire a trovarsi*) at-vykti (*ppr. netikētai, neketinus*), atklysti; atsi-dūrti; *se ~i a Milano, vieni a trovarmi* jēi ķaķtais atvažiūosi ī Milāņā, užsūķ pās manē ī svečīūs; ~i *al momento giusto!*, ~i *a propōsito!* laikū pasirōdei!, ķaip tīķ tavēs reikējo!; ♦ *c. bene* pasisēkti; *c. male* nesisēkti; *fam se solo mi ~a a tiro!* / *tra le mani!* jēi tīķ jī sučīūpsiu / pagāūsiu!, pakliūs mán ī rankās!; *il primo che ~a* pīrmas pasitāiķes; 2. (*succedere*) atsitīkti; nutīkti; ~a *a tutti* visiēms tāip nutīķķa; ~ano *tutte a me!* visadā mán tāip nutīķķa!; *sono cose che ~ano* būna īr tāip, visko būna; *gli è ~ata una disgrāzia* jī īšķiko nelāimē; ~a *che...* būna, kād...; ~e ~ato *che...* atsitīķo, kād...; *mi ~a spesso* dažnai (mán) būna; ♦ *dove ~a* ķuī īš-eīņa; ķuī papūola *fam*; 3. (*presentarsi*) pasi-tāiķyti; (*toccare a qcn*) atitēkti (*kam*); ~e ~ata *una bella giornata* pasitāiķē graži dienā; *ti è mai ~ato...* aī tāu tēķo...; *se ~a l'occasione* prōgai pasitāiķius, jēi pasitāiķys prōģa; 4. (*di ricorrenze e sim.*): *quest'anno il mio compleanno ~a di martedì* šīmet māņo ģimtādienis būs antrādīņē.

capitēllo *dkt v archit* kapitēlis.

capitolāre *vksm* [A] (-pi-) kapituliuoti.

capitolaziōne *dkt m* kapituliācija; (*il capitolare*) kapituliāvimas.

capitolino, -a *bdv* Kapitōliķaus.

capitolo *dkt v* 1. (*di romanzo e sim.*) skyrius; *fig un c. buio della mia vita* tamsūs māņo ģyvēņimo laikōtarpis; 2. (*di contratto*) strāipsnis, pūņktas; 3. *rel* kapitula; ♦ *avere voce in c.* turēti baļsa (*būti svarbiām*).

capitōmbolo *dkt v* kūl(ia)virstis; *ho fatto un c. giū per le scale* nuvirtaū žemyn ģālva nuo lāiptū.

capitōne *dkt v* unġurys.

cāp||o *dkt v* 1. (*testa*) galvā; *ferita al c.* galvōs ļaizdā; *a c. scoperto* bē ķepūrēs (/ skarēlēs *ir pan.*), vienplaūķis *agg*; *scuōtere il c.* pūrtyti ģālva (*ir prk*); ♦ *da c. a piedi* nuo galvōs iķī

kóju; *fra c. e collo* visai netikėtai (*ppr. apie nemalonų atsitikimą*), nei iš šio nei iš to; *alzare il c.* sukilti; *non avere né c. né coda* \cong nei į tvorą, nei į miėtą (*apie kalbą*); *t.p. \Rightarrow tēsta 1.; 2.* (*guida*) vadovas -ė; (*capoufficio*) viršininkas; *mil vādas; spreg* vadėiva *com*; *il c. di un'azienda* įmonės vadovas; *c. di Governo (di Stato)* vyriausybės (valstybės) vadovas / galvą; *mil comandante in c.* kariuomenės vadas; *essere a c. (di qcs)* būti (*ko*) vadovū, vadovauti (*kam*); ♦ *il gran c.* bōsas; šėfas; **3.** (*unità*): *c. di bestia-me* galviją; *c. (di vestiario)* drabužis, āparas; *c. firmato* garsaus dizainerio drabužis; **4.** (*filo*) viją; **5.** (*estremità*) gālas; *il c. del letto (la testa)* galvūgalis; (*i piedi*) kojūgalis; *il c. di una corda* virvės gālas; *dall'altro c. della città* kitojė miesto pusėje; ♦ *a c.* iš naujōs eilutės; *da c. (dall'inizio)* iš pradžiū, nuō pradžiōs; (*di nuovo*) iš naujo; *da c. a fondo* nuō pradžiōs iki gālo; *da un c. all'altro* skersai; (*attraverso*) kiaurai; *in c. a...* pėr (*tam tikrą laiką*); pō (*tam tikro laiko*); *in c. al mondo* pasaulio kraštė; *mandare a c. una parola* (nu)kėlti žōdį į kitą eilutę; *venire a c. (di qcs)* išsiāškinti (*ką*), išsprėsti; užbaigti; *fare c. (a qcs)* būti (*kam*) pavaldžiām; *flk cosa fatta c. ha* kās padarýta nepakeiši; **6.** (*capitolo*) skýrius; skirsnis; (*punto*) pūntas; ♦ *per sommi ~i* glaustaī, trumpai; **7.:** *dir c. d'accusa, c. d'imputazione* káltinamoji išvada; káltinimas; **8.** *geogr* rāgas; (iš)kyšulýs; **9.** *kaip bdv nkt* vyriāusiasis; *ispettore c.* vyriāusiasis inspektorius.

capobànda (*v dgs capi-, m nkt*) *dkt v/m 1.* (*di una banda musicale*) kapelmėisteris -ė; **2.** (*di criminali*) gaujōs vadėiva *com*.

capòcchia *dkt m* (*smeigtuko, vinies*) galvūtė.

capòccia *dkt m tarm, fam (testa)* makaulė.

capoccióne, -a *dkt v/m (genio)* galvōčius.

capoclasse (*v dgs capiclasse, m nkt*) *dkt v/m* klāsės seniūnas -ė.

capocuòco, -a *dkt v/m* vyriāusiasis -ioji virėjas -a.

capodànnò *dkt v* Naujėji mėtai *pl*; *a c.* pėr Naujūsios (metūs); *la vigilia di c.* Naujūjų mėtų išvakarės *pl*; *passare il c. in famiglia* sutikti Naujūsios metūs sū šeimā.

capodòglio *dkt v zool* kašalōtas.

capofamiglia (*v dgs capifamiglia, m nkt*) *dkt v/m* šeimōs galvā.

capofida (*v dgs capifila, m nkt*) *dkt v/m 1.* vedlýs -ė; pirmas žmogūs eilėje; **2.** *fig* lýderis -ė.

capofitto *dkt v: a c.* kūliais, staciā gālva; ♦ *but-tarsi a c. in qcs* kibti į kā, pūlti kā darýti.

capogiro *dkt v* galvōs sukimasis, (ap)svaigimas;

svaigulýs; *da c.* svaiginantis (*ppr. apie kainą*); *ha avuto un c.* jām apsisūko galvā.

capogrùppo (*v dgs capi-, m nkt*) *dkt v/m 1.* grūpės vadovas -ė; **2.** (*in politica*) frākcijos vadovas -ė.

capolavóro *dkt v* šėdėvras.

capoléttera (*dgs capi-*) *dkt v* padidinta pirmoji raidė.

capolinea *dkt v nkt* galinė (maršruto) stotėlė; ♦ *essere al c.* baigtis; pasiekti gālą.

capolino *dkt v: fare c.* kýstelėti gālva; *il sole fece c.* šýptelėjo saulė.

capolista (*v dgs capilista, m nkt*) **1.** *dkt v/m (t.p. candidato c.)* pirmas -ā sārāšo kandidātas -ė; **2.** *dkt m sport* lýderis -ė.

capoluògo *dkt v 1.* (*t.p. c. di provincia*) \cong apskritiės cėntras; **2.** (*t.p. c. di regione*) \cong sritiės cėntras.

capomàfia (*dgs capi-*) *dkt v* māfijos vadėiva *com*.

capomàstro *dkt v (di cantiere)* statýbos (vyriāusiasis) mėistras.

caporàle *dkt v* grandinis; kaprālas.

caporedattóre, -trice *dkt v/m* vyriāusiasis -ioji redaktorius -ė.

caporepàrto (*v dgs capireparto, m nkt*) *dkt v/m* skýriaus viršininkas -ė; (*in una fabbrica*) cėcho viršininkas -ė.

caposàlido (*dgs capisaldi*) *dkt v fig* pagrindas; ker-tinis akmuō.

caposcuóla (*v dgs capiscuola, m nkt*) *dkt v/m* pradininkas -ė; pĩrmtakas -ė.

caposquàdra (*v dgs capisquadra, m nkt*) *dkt v/m 1.* brigādininkas -ė, grañdininkas -ė; **2.** *mil* skýriaus vādas -ė; būrio vādas -ė.

capostazióne (*v dgs capistazione, m nkt*) *dkt v/m* stotiės viršininkas -ė.

capostipite *dkt v/m 1.* prótėvis -ė, prōsenelis -ė; **2.** *fig* tėvas, pradininkas -ė.

capotàvola (*v dgs capitàvola, m nkt*) **1.** *dkt v/m* sėdintysis -čioji stālo galė; **2.** *dkt v: a c.* galū-stalėje, stālo galė.

capotrėno (*v dgs capitreno, m nkt*) *dkt v/m* trāukinio viršininkas -ė.

capotribù *dkt v/m nkt* gentiės vādas -ė.

capottàre *vksm [A] (-pòt-)* apsiversti (*ppr. apie automobilį*).

capotùrno (*v dgs capiturno, m nkt*) *dkt v/m* paiminōs viršininkas -ė / mėistras -ė.

capoufficio *dkt v/m (v dgs capiufficio, m nkt)* (biūro / skýriaus *ir pan.*) viršininkas -ė.

capovėrso *dkt v 1.* pastrāipos pradžiā; (*rientranza*) įtrauka; (*paragrafo*) pastrāipa; **2.** (*punto*) skirsnis, pūntas.

capovòl||gere* *vksm (-vòl-)* apvėrsti; pėrversti; *c. una clessidra* pėrversti smėlio laikrodį; *le onde*

hanno ~to la barca baņgos āpvertē vāltī; *fig c. il risultato* pērsverti rezultātā; *fig c. una sentenza* panaikinti nūosprendī (*priimant priešingą*).
 ► *capovò||gersi sngr* apšiversti; apvīrsti; *la barca si è ~ta* vāltis apšivertē; *fig la situazione si è ~ta* padētis apšivertē aukštīn kōjomis.

capovolgimēto dkt v apšivertīmas; *fig (krypties ir pan.)* vīsiškas pasikeitīmas; pērversmas; *un c. dei ruoli* susikeitīmas vaidmenimis.

capovolto, -a bdv, dlv āpverstas (aukštīn kōjomis / *dugnū ir pan.*).

càppa I dkt m 1. apsiaūstas (*ppr.* sū gobtuvū); skraistē; *un romanzo di c. e spada* nuotykinis rīmāno; *fig una c. di smog sulla città* smōgo skraistē / debesīs -iēs *masc* virš miēsto; *2. (di camino e sim.)* gobtūvas, gaūbtas.

càppa II dkt v/m (lettera) raīdē K, kà.

cappèlla I dkt m 1. koplyčā; *la C. Sistina* Sīksto koplyčā; *2. (edicola)* koplytēlē; *3. mus* kapelā; *maestro di c.* kapelmēisteris; ♦ *a c.* „a cappella“.

cappèlla II dkt m 1. (di fungo) grībo kepūrē; *2. (di chiodo)* galvūtē (*vinies*); *3. fam* žioplūstē.

capellāno dkt v kapeliōnas; *c. del càrcere* kalējimo kapeliōnas; *c. militare* kāro kapeliōnas.

cappelliéra dkt m (apvalī) dežūtē skrybēlei.

cappellino dkt v dimin skrybēlāitē; kepurāitē.

cappèll||o dkt v 1. skrybēlē; (*berretto*) kepūrē; *c. da uomo (da donna)* vīriška (mōteriška) skrybēlē; *c. di paglia* šiaudinē skrybēlē; *c. di pelliccia* kailinē kepūrē; *méttersi (tògliersi) il c.* užsidētī (nusiimti) skrybēlē; *portare il c. sulle ventitré* nešiōti skrybēlē pākreibtā aīt sōno; ♦ *fare tanto di c., levarsi il c.* kepūrē (nu)imti (*reiškiant pagarbą*); *giù il c.!* nusileņkime!; *2. (introduzione)* mažā įžanga; įžangēlē; *3. bot (di fungo)* (grībo) kepūrē.

càpper||o dkt v 1. kaparēlis; ♦ *kaip jst ~i!* niēko sāu!; čīa tāī beņt!; *2. bot (l'arbusto)* kapāris.

càppio dkt v (slānkiojamoji) kīlpa.

cappóne dkt v kastrūotas gaidēlis.

cappottàre vksm (-pòt-) ⇒ capottàre.

cappottino dkt v dimin paltūkas.

cappòtt||o I dkt v (ziemīnis) pāltas; *méttersi (tògliersi) il c.* apšivīlkti (nusivīlkti / nusimēsti) pālta.

cappòtto II dkt v: dare c. sutriūškinti (žaidžiant), laimēti sausū rezultātū.

cappuccétto dkt v dimin: fik C. Rosso Raudonkepūraitē.

cappuccino I, -a dkt v/m kapučinas -ē.

cappuccino II dkt v (bevanda) kapučinas, kapučīno kavā.

cappuccio dkt v 1. gobtūvas, gaūbtas; kapišōnas; *2. (tappo)* dangtēlis; gaubtēlis; *3.: bot (càvolo) c.* gūžinis kopūstas; *4. fam ⇒ cappuccino II.*

càpra dkt m ožkā; (*maschio*) ožys; *formàggio di c.* ožkōs sūris; ♦ *salvare c. e càvoli* ≡ vilkas sōtus īr avīs sveikā.

caprétto dkt v dimin ožiūkas; ožēlis, ožiūkas.

capric||cio dkt v 1. užgaida; kaprižas; įgeidis, įnoris; *fare i ~ci* kaprizytis, āikštytis; (*incapornirsi*) ožiūotis; *levarsi un c.* patēnkinti / užpildyti sàvo užgaida; *fig fam il motore fa i ~ci* varīklis streikūoja; *2. mus* kapričas.

capricciós||o, -a bdv kaprizingas, aikštingas; ♦ *la (pizza) ~a* „kaprizingoji picā“ (*su kumpiu, sūriu, mažais artišokais*).

capricòrno dkt v (nello zodiaco) Ožiarāgis, Ožys (*zodiako ženklas*); *geogr Tròpico del C.* Ožiarāgio atōgrāža.

caprifòglio dkt v bot saūsmedis.

caprino, -a bdv ožkōs; ožkū; ožio; ožiškas.

capriòla dkt m kūlvirstis; *fare una c.* veštis pēr galvā.

capriòlo dkt v stirninas; (*femmina*) stirna; *carne di c.* stirniēna.

càpro dkt v ⇒ capróne; ♦ *c. espiatòrio* atpirkimo ožys.

capróne dkt v ožys; *puzzi come un c.* dvoklī kaip ožys.

càpsula dkt m 1. anat kāpsulē, āpvalkalas; āpvalkalēlis; *2. farm* kāpsulē; *3. med (dentaria)* (dantiēs) vainikēlis; *4. (t.p. c. spaziale)* (nuleidžiamoji) kāpsulē.

captàre vksm 1. (radio e sim.) pagāuti; priimti; *c. un s.o.s.* pagāuti SOS; *2. fig (intuire)* nujausti; pajausti; *3. fig (conquistare)* siēkti (*ko*); pelnýti (*ką*).

capzióso, -a bdv apgaūlingas; sūktas; sū klastā.

capufficio dkt v/m ⇒ capoufficio.

carabina dkt m karabīnas.

carabiniére dkt v karabiniērius.

caràffa dkt m grafinas, ašōtis, rōpinē.

caràmbola dkt m 1. sport rikošētas; *2. (nel biliardo)* karambōlis (*biliarde*).

caramèlla dkt m saldaīnis, ledinūkas; karamēlē; *c. alla menta* mētīnis saldaīnis; *c. mou* [mu] irīsas; *scartare una c.* išvyniōti saldaīnį.

caramèllo dkt v karamēlē, dēgintas cūkrus.

caràt||o dkt v karātas; *a 24 ~i* 24 karātų.

caràttere dkt v 1. (segno grafico) rašmuō; (*lettera*) raīdē; (*a stampa*) spaudōs ženklas, spaudmuō; *2. inf (font)* šriftas; *3. (indole)* būdas, charāktēris; *un c. difficile (forte, incostante, mite, riservato)* sunkūs (tvirtas, nepastovūs,

švelnūs, santūrūs) būdas; *fig il c. di un'epoca* epōchos charākeris; **4.** (*fermezza*) tvirtūmas; ♦ *di c.* sū charākeriui, tvirtō būdo; **5.** (*tipo, natura*) pōbūdis; *di c. descrittivo* aprāšomojo pōbūdžio; **6.:** *biol c. dominante (recessivo)* dominuojantis (recesyvinis) pōzymis.

caratteriale *bdv* charākerio; *incompatibilità c.* charākeriū nesuderinamūmas.

caratterista *dkt v/m* charākerinis āktorius -ė.

caratteristica *dkt m* **1.** būdingas brūožas; (*proprietà*) savybė, ypatybė; **2.** *mat (t.p. c. di un logaritmo)* (logaritmo) charākeristika.

caratteristi||*co, -a* *bdv* **1.** charākeringas; (*di qc*) būdingas (*kam*); (*proprio*) sāvitas; *tratti ~ci* charākeringi brūožai; *un accento c.* sāvitas akcentas; *un modo di fare c. delle persone orgogliose* elgsena būdinga išdidieims žmonėms; **2.** (*pittresco*) tipiškas; *un ristorante c.* tipiškas restoranėlis.

caratterizz||*are* *vksm* **1.** (*contraddistinguere qc*) būti būdingam (*kam*); išskirti (*kq*); *la gentilezza che lo (ti) ~a* jam (táu) būdingas mandagūmas; **2.** (*descrivere*) apibūdinti, charākerizuoti.

caratura *dkt m* *fig (livello)* lygis.

caravella *dkt m* karavėlė.

carboidrato *dkt v* *chim* angliavandenis.

carbonar||*o, -a* **1.** *dkt v stor* karbonāras; **2.** *bdv* karbonārų; ♦ *spaghetti alla ~a* „karbonārų spagėčiai“ (*su kiaušiniiais, ožkos sūriu*).

carboncino *dkt v* anglinis pieštukas; *disegno a c.* piešinys anglimi.

carbōn||*e* *dkt v* anglis -iės *femm*; aīnglys *pl*; *stufa a c.* anglimis kūrenama krōsnis; *carbon* [-'bon] *fōssile* akmeīs anglys; *giacimento di c.* anglių telkinys; *estrarre c.* kasti anglis; ♦ *carta c.* kāl-kė, anglinis pōpieriūs; *stare sui ~i ardenti* sėdėti kaip ant žarijų / ant ādatų.

carboneria *dkt m stor* karbonārų sājunga.

carbonifero *dkt v geol* (akmeīs) anglių; *bacino c.* akmeīs anglių baseīnas; *strato c.* anglių klōdas.

carbōnio *dkt v chim* anglis -iės *femm*; *monòssido di c.* angliēs viendeginis; smalkės *pl*.

carbonizzāre *vksm* visiškai sudėginti; paveisti anglimi.

► **carbonizzārsi** *sng* visiškai sudėgti; suanglėti.

carbonizzāto, -a *bdv, dlv* suanglėjęs; visiškai sudėgęs; visiškai sudėgintas; (*solo in superficie*) apanglėjęs; *morire c.* sudėgti negyvai.

carburānte *dkt v* degalai *pl*; *c. per aerei* aviācinis kūras; *fare il pieno di c.* prisipildyti bāką.

carburatōre *dkt v* karbiurātorius.

carcāssa *dkt m* **1.** (*telaio e sim*) karkāsas, kōrpusas; **2.** *tecn (involucro)* āpvalkalas; **3.** (*resti di un'automobile e sim.*) griāučiai *pl*; dūzenos *pl*; **4.** (*carogna*) dvėseliena, maità.

carcerār||*o, -a* *bdv* kalėjimo; *rimforma ~a* kalėjimų rėfōrma.

carcerātō, -a *dkt v/m* kalinys -ė.

carceraziōne *dkt m* (i)kālīnimas.

cārcere *dkt v* **1.** kalėjimas (*ir prk.*); *c. di māsima sicurezza* sustiprintojo rėžimo kalėjimas; **2.** (*la detenzione*) kalėjimas, nelāisvė; *c. a vita* kalėjimas iki gyvōs galvōs; *condannare a dieci anni di c.* nubaūsti kalėjimu dėšimčiai mėtų; *scontare due anni di c.* kalėti dvejus metūs; atsėdėti dvejus metūs kalėjime.

carceriēre -a *dkt v/m* kalėjimo prižiūrėtojas -a.

carciōfo *dkt v bot* artišōkas.

cardānico, -a *bdv tecn* kardāninis; *giunto c.* kardānas.

cardāre *vksm* (iš)karšti.

cardellino *dkt v zool* dagilis.

cardiac||*o, -a* *bdv* širdiēs; *attacco c.* širdiēs priėpuolis; *battito c.* širdiēs plakimas; *med arresto c.* širdiēs paralyžius; *med insufficienza ~a* širdiēs nepakankamūmas.

cardināl||*e I* *bdv* **1.** pagrindinis, kardinalūs; *rel virtū ~i* kardināliosios / pagrindinės dorybės; ♦ *punti ~i* pasaulio šalys; **2.:** *gram numerale c.* kiėkinis skaitvardis.

cardināle II *dkt v* kardinōlas.

cardinalizio, -a *bdv* kardinōlo; kardinōlų.

cardin||*e* *dkt v* **1.** vėris; *oliare i ~i di una porta* patėpti durų vyriūs; **2.** *fig* pāmatas, pāgrindas.

cardio- *priėsdėlis: pirmasis sudurtinis žodžių dėmuo, rodantis sąsają su širdimi arba su įskrandžiu, pvz., cardiologo, cardiogramma ir t. t.*

cardiochirurgia *dkt m* širdiēs chirūrgija, kardiochirūrgija.

cardiochirurgo (*dgs -gi/-ghi*) *dkt v* kardiochirūrgas.

cardiologia *dkt m* **1.** (*la scienza*) kardiologija; **2.** (*il reparto*) kardiologijos skėriūs.

cardiologo, -a (*v dgs -gi*) *dkt v/m* kardiologas -ė.

cardiopatia *dkt m* med širdiēs ligà, kardiopātija.

cardiopātico, -a *dkt v/m* širdiēs ligōnis -ė; širdininkas -ė.

cardiotōnico *dkt v farm* kardiōtōniniai vaistai *pl*.

cārdo *dkt v* **1.** *bot* dagys, dagilis; **2.** (*per cardare*) šukuōčiai *pl*, karštūvai *pl*.

carēna *dkt m* povandeninė laivo kōrpuso dalis -iēs.

carēne *bdv* (*insufficiente*) siūpnas; prāstas; (*di*

qcs) stokojantis (*ko*); *dieta c. di ferro* geležiēs stokojanti mitýba, mažaī geležiēs tūrinti mitýba; *essere c. in matematica* silpnaī mokytiš matemātikas, silpnaī mokēti matemātikā.

carēnz||a dkt m **1.** stokā; (*scarsità*) stýgius; trūkumas; *~e organizzative* organizācijas trūkumai; *c. di idee* minčiū stýgius; *c. di vitamina A* vitamīno A stokā; *c'è c. di personale* trūksta darbūotoju; **2.** (*lacuna*) spragā.

carestia dkt m bādas, bādmetis; *è scoppiata una c.* kilo bādas.

carézz||a dkt m glamōnē; (*l'accarezzare*) glōstymas; *fare una c. a qcn* paglōstyti kā; *farsi le ~e* glamonētis.

cārgo dkt v nkt **1.** (*aereo*) krovininis lēktūvas; **2.** (*nave*) krovininis laīvas.

cariārsi vksm (*cà-*) gēsti (nuo ēduoniēs).

cariāto, -a bdv pāžeistas ēduoniēs; geñdantis (nuo ēduoniēs).

càric||a dkt m **1.** pāreigos *pl*; (*posto*) pōstas; *le ~che istituzionali* (valstýbiniū) institūcijas pareigýbēs; *fig (le persone)* institūcijas pareigūnai; *in c.* ēsamās, dabartinis (*dabar einantis pareigas*); *entrare in c.* pradēti eiti pāreigas; *rivestire / ricoprire una c.* eiti pāreigas; *il presidente resta in c. 7 anni* prezideñto kadeñcija truñka 7 metūs; **2.** (*di un'arma*) ūžtaisas; **3.** (*di un congegno meccanico*) prisukīmas; (*di batterie*) (*pri*)krovīmas; *è finita la c.* išsikrovē; **4.** *fig (emotiva)* impūlsas; ūžtaisas; *c. eròtica* erōtinis ūžtaisas; *una c. di energia* enērgijas ūžtaisas / īkrova; ♦ *dare la c.* padrāsinti; **5.** *fis (t.p. c. elettrica)* (elēktros) krūvis; *c. negativa (positiva)* neigiamās (teigiamās) krūvis; **6.** *mil* puolīmas; atakā; *c'è stata una c. della polizia contro i dimostranti* policija ūzpūole demonstrāntus; ♦ *tornare alla c.* (užsispýrus) vēl pristōti sū prāšymais; *kaip jst (alla) c.!* pirmýn (ī kóvā)!; **7.** *sport (sul portiere)* pražangā priēš vařtininkā.

caricabatteria dkt v nkt īkrovīklis.

caricāre vksm (*cà-*) **1.** (*pa*)krāuti (*ī-*, *pri-*, *su-*); *c. (della) legna su un vagone, c. di legna un vagone* pakrāuti ī vagōnā mālķķ; *c. lo zaino* prikrāuti kuprīņ; *c. un passeggero* paimti keleīvi; īlāipinti keleīvi; *c. la pipa* prikimšti pýpķē; **2.** (*gravare*) (*qc di qcs*) apkrāuti (*kā kuo*); (*už*)krāuti (*kam kā*); *c. qcn di lavoro* apkrāuti kā darbaīs; *fig c. di regali* apipīliti dovanomīs; **3.** (*batterie e sim.*) (*pa*)krāuti; *fig c. la squadra* padrāsinti komānda; **4.** (*armi*) ūžtaisýti; *c. il fucile* ūžtaisýti šāutuvā; **5.** (*congegni meccanici*) prisūkti, ūžsūkti; *c. un orologio* prisūkti laikrodži; **6.** *fig*

(*rafforzare e sim.*): *c. la dose* pērdozuoti; *c. le tinte* sutīřštinti spalvās (*ir prk*); **7.** *inf* īkēlti; **8.** *mil*, pūlti, atakūoti; **9.**: *sport c. il portiere* prasīzeñgti priēš vařtininkā.

► **caricārsi** sngr **1.** (*di qcs*) apsisuñkinti (*kuo*); *c. di debiti* ībristi ī skolās; **2.** (*darsi la carica*) pasidrāsinti; susiīmti.

caricatōre dkt v **1.** (*di un'arma*) apkabā; šoviniū lizdas; **2.** (*persona che carica*) krovējas; **3.** ⇒ **caricabatteria**.

caricatūra dkt m karikatūrā (*ir prk*); šārzas.

caricaturāle bdv karikatūrinis, karikatūriřkas.

caricaturista dkt v/m karikatūrininķas -ē.

cārico I (*dgs -chi*) dkt v **1.** (*il caricare*) (*pa*)krovīmas; *aēreo (nave) da c.* krovīninis lēktūvas (laīvas); **2.** (*merci e sim.*) krovīnys, īkrova; (*sulle spalle*) nařtā, neřulýs; *c. eccezionale* negabaritinis krovīnys; *a pieno c.* vīsīřķai pakrāutas *agg*; **3.** (*peso*) nařtā; sunkūmas; *fig c. di lavoro* darbo krūvis; *fin c. fiscale* mōkesčiū nařtā; *sport* fīzinis krūvis; ♦ *a c. di qcn* kienō sāsķaita; *avere qcn a c.* (turēti) kā īřlaikýti; *essere a c. (di qcn)* būti (*kieno*) īřlaikomam; būti (*kieno*) īřlaikýtinīu; *farsi c. (di qcs)* apsiīmti (*kā daryti*); pasirūpinti (*kuo*); **4.** *tecn* apkrovā, apkrovīmas; **5.** (*a briscola*) kōziris; **6.**: *dir testimoni a c.* kāltinimo liūdytojai.

cāric||o II, -a (*v dgs -chi*) bdv **1.** (*di qcs*) prikrāutas (*ko*), pakrāutas (*kuo*); (*di qcn*) apsikrovēs (*kuo*), apkrāutas; (*di una superficie*) apkrāutas (*kuo*); *troppo c.* pērkrautas; *un albero c. di frutti* vaiřiais apkrāutas mēdis; *una tāvola ~a di vivande* stālas apkrāutas valģiais; *nūvole ~che di pioggia* dēbesys pilni lietaūs; *scaffali ~chi di libri* lentýnos prikrāutas knýģu; *essere c. di lavoro (di regali)* būti apsikrovusiam darbaīs (dovanomīs); *fig romanzo c. di passione* romānas kūpinas aistrōs; *fig c. di glōria* āpgaubtas řlovēs; **2.** (*di congegno*) priřsuktas; (*di batteria e sim.*) prikrāutas, īkrāutas; *il telefono è c.* telefōnas priřikrovē; **3.** (*di armi*) ūžtaisýtas; **4.** (*di tinta*) sōdrus; **5.** (*di bevanda*) stiprūs.

cārie dkt m *med* ēduonīs -iēs *masc*; (*cavità*) skylē; *curare una c.* gýdyti ēduonį; (*con un'otturazione*) ūžplombūoti dañti; *ho una c. in un molare* viēnas māno krūminis sugēdēs.

carillon [kari'jon] dkt v nkt **1.** (*di torre*) kurāntai *pl*; **2.** (*scatolina*) muzikīnē dežūtē.

carino, -a bdv **1.** (*bello*) dailūs, gražūs; **2.** (*gentile*) mīelas, malonūs; (*affettuoso*) meilūs, lipšnūs; (*tenero*) řvelnūs; *che pensiero c.!* kāip mīēla!; **3.** (*piacevole*) smagūs; (*di locale*) jauķūs.

carisma dkt v chārizma.

carismàtico, -a *bdv* charizmātinis.

carità *dkt m* 1. *rel* mēilē (*Dievui ir artimui*); ♦ *per c.!* dēl Diēvo mēilēs! (*Dio non voglia*) sāugok Diēve! (*non ti disturbare*) nekvaršink sāv galvōs!; 2. (*pietà*) gailēstingūmas; (*beneficienza*) labdarā; *fare la c. (a qcn)* dūoti (*kam*) īšmalda; *chiedere la c.* īšmaldaūti; prašyti īšmaldos; 3. *fam: fammi la c. (di far qcs)* malonēk (*ka daryti*).

caritativole *bdv* labdarīngas; (*di buon cuore*) gerādariškas, geraširdiškas.

carlinga *dkt m* ≡ īgulos kabinā (*orlaivio korpuso priekinė dalis*).

carlona *dkt m*; *alla c.* atmetinaī, bēt kaīp.

carme *dkt v lett* (līrinē) poemā.

karmelītāno, -a 1. *dkt v/m* karmelītas -ē; 2. *bdv* karmelītū.

carminio *dkt v* karmīnas.

carnagione *dkt m* ódos (/ véido) spalvā; gūmis; *di c. chiara* šviesiaōdis *agg*; *di c. scura* tamsaūs gūmio, tamsiaōdis *agg*.

carnāl||e *bdv* (*del corpo*) kūniškas; (*sessuale*) lytīnis; *piaceri* ~i kūniški malonūmai; *violenza c.* īšžāginimas; lytinis smuītas.

carnascialesco, -a *bdv* karnavālo.

carn||e *dkt m* 1. (*del corpo*) kūnas; minkštīmas; *c. viva* gyvā mēsā; *i piaceri della c.* kūniški malonūmai; *lo spirito è pronto, ma la carne è debole* dvasiā ryžtinga, bēt kūnas silpnas; ♦ *in c. e ossa* gūvas *agg*; pāts -ī; *bene in c.* apkūnūs *agg*; *color c.* kūno spalvōs; 2. (*da mangiare*) mēsā; ~i *bianche* baltā mēsā *sg*; *c. cruda* (*dura, grassa, magra, tenera*) žaliā (kietā, riebi, liesā, minkštā) mēsā; *c. sotto sale* sūdyta mēsā; *c. trita* maltā mēsā; *c. di maiale* kiaulīena; *c. di manzo*, *c. bovina* jāutiena; *c. in scàtola, scatolette di c.* mēsōs konsērvai *pl*; ♦ *c. da macello* patrānkū mēsā; *né c. né pesce* neī šīs neī tās; *mettere troppa c. al fuoco* atsīkāsti daugiaū, neī gālīma apžiōti; īš kaīto īmtis peī daūg darbū.

carnéfica *dkt v/m* būdelis, egzekūtorius -ē.

carneficina *dkt m* skerdynēs *pl*, žudynēs *pl*.

carnet [kar'ne] *dkt v nkt* (užrašū) knygtūtē; *c. di assegni* čekīų knygtūtē.

carnevāle *dkt v* karnavālas; karnavālū mētas; *il c. di Venézia* Venēcijos karnavālas.

carnevalésco, -a *bdv* karnavālo; karnavālinis.

carnière *dkt v* medžiōklinis krepšys (*mēsai laikyti*).

carnivor||o, -a 1. *bdv* mēsēdis; 2. *dkt v* mēsēdis (gyvūnas); *zool i* ~i plēšrieji žinduōliai.

carnós||o, -a *bdv* mēsīngas; *labbra* ~e stōros lūpos.

cār||o, -a 1. *bdv* brangūs; mēlas; (*amato*) mīli-mas; (*gradito*) malonūs; ~i *amici!* brangieji!; *un attore c. al pubblico* žiūrōvū mėgstamas āktorius; *un c. ricordo* malonūs prisiminīmas; *avere c.* mylėti; branginti; ♦ (*nelle lettere*) ~i *saluti* nuoširdūs linkėjimai; *c. Enrico* brangūs Enrico; *carissima zia* mielōji tēta; 2. *bdv* (*costoso*) brangūs; *un negòzio c.* brangī parduotūvė; *un regalo c.* brangī dovanā; 3. *kaip prv* brañgiai; *costare c.* brañgiai kainuoti (*ir prk*); *pagare c.* brañgiai mokėti (*ir prk*); 4. *dkt v/m* aī-timas žmogūs; *i* ~i artimieji, saviškiai; 5. *dkt v/m* (*appellativo*) brangūsīs -iōji, mielāsīs -ōji (*kaip kreipinys*); *pòvero c.!* māno vargšēlis!

carògna *dkt m* 1. dvēseliena, maītena; 2. *spreg* īšgama *com*, īšpera *com*; niēkšas -ē.

carosello *dkt v* 1. parādas; 2. *fig* sūkurys; *un c. di idee* minčių sūkurys; 3.: *il C.* ≡ Labānakt, vaikūčiai!

caròta *dkt m* morkā; *succo di c.* mōrkų sūltys; *color c.* mōrkinē spalvā; ♦ *fam pel di c.* raudo-plaūkīs *agg*; *il bastone e la c.* botāgas īr meduōlis (*apie itikinėjimo metodą*).

caròtide *dkt m* anat miēgo artērija.

carovāna *dkt m* karavānas, vīlksstinē.

carovita *dkt v* pragyvėnimo brangīmas.

cārpa *dkt m* zool kārpis.

carpaccio *dkt v gastr* karpāčio (*marinuotos mėsos ar žuvies užkanda*).

carpentière *dkt v* dailidē *masc* (*statybininkas*).

carpire *vksm* (-isc-) īšgauti (*ppr* apgaunant); (*denaro*) īšviliōti; *c. un bacio* pavōgti būčinį; *c. un segreto* īštraukti / īšgauti paslaptį; ♦ *c. la buona fede di qc* pasinaudōti kienō patiklumū.

cārpo *dkt v* anat rīešas.

carpóni *prv* repečkōm, repečkomīs; ropomīs.

carrabile *bdv*: *passo c.* įvažiāvimas (*į garažą, į kiemą ir pan.*, kurį draudžiama užstatyti).

carrāio, -a *bdv* ⇒ **carrābile**.

carreggiata *dkt m* 1. važiuōjamoji kēlio dalīs -iēs; *uscire dalla c.* nuvažiuōti nuō kēlio; ♦ *rimettersi in c.* (su)grįžti į teisingā kēliā, sugrįžti į vėžēs; 2. (*segno delle ruote*) vėžēs *pl*; 3. (*scar-tamento*) tarpūvėžis.

carrellata *dkt m* 1. (*ripresa*) filmāvimas īš (ope-rātoriaus) vežimēlio; 2. *fig* apžvalgā; sántrauka.

carrèllo *dkt v* 1. vežimēlis; vežimūkas; (*portavi-vande*) stalēlis sū ratūkais; *il c. della spesa* pir-kinių vežimēlis; 2. (*di un aereo*) šasī (*lėktuvo*), važiuōklē; 3. (*vagoncino*) drezinā; 4. (*per mac-china da presa*) filmāvimo / operātoriaus veži-mēlis; 5.: *c. elevatore* autokrautūvas.

carrétta *dkt m* 1. vežimūkas, vežimāitis; 2. *fig* (*di*

mezzo di trasporto malmesso) senā gēlda (*apie netikusią transporto priemonę*).

carrettière *dkt v* vežējas (*vežimu*), vežikas.

carrétto *dkt v* stūmiamas vežimēlis, ratūkai *pl*; dvirātis vežimēlis.

carriéra *dkt m* 1. karjērā; *donna in c.* karjeristē, karjēros sīekianti mōteris; *ufficiale di c.* kādrinis kariniņkas; *c. scolastica* išeitas mōkslas; išsimōkslinimas; *fare c.* darýti karjērā, kōpti karjēros lāiptais; *rovinare (a qcn) la c.* sužlugdýti (*kieno*) karjērā; 2.: ♦ *di gran c.* visū greičiū; tēkinas *agg.*

carrierismo *dkt v* karjerizmas.

carrierista *dkt v/m* karjeristas -ē.

carriola *dkt m* vienrātis, karūtis *fam.*

càrro *dkt v* 1. vežimas; rātai *pl*; *c. armato* tānkas; *c. attrezzi* tēchninēs pagālbos automobīlis, avārinis automobīlis; *c. funebre* katafālkas; *c. mascherato* karnavālo (parādo) platfōrma; ♦ *è l'ultima ruota del c.* jis – tuscīā vietā; 2. (*vagone*) vagōnas; *c. bestiame* gyvulinis vagōnas; *c. merci* prēkinis vagōnas; (*scoperto*) platfōrma; 3.: *astr Grande C.* (Didieji) Grīžulo Rātai *pl*; *Piccolo C.* Mažieji Grīžulo Rātai.

carròccio *dkt v* stor vežimas sū komūnos simboliais; *polit il C.* Šiāurēs līga.

carròzza *dkt m* 1. karietā; *andare in c.* važiuoti (sū) karietā; 2. (*vagone*) vagōnas; *c. ristorante* restorāno vagōnas; *c. di prima (di seconda) classe* pirmosios (antrāsios) klāsēs vagōnas; *c. non fumatori* vagōnas nerūkantiems; *salire in c.* įlīpti į vagōnā.

carrozzabile *bdv* važiuojamas (*apie kelią*).

carrozzella *dkt m* 1. (*per disabili*) (invalido) vežimēlis; 2. (*calesse*) ekipāžas; 3. ⇒ **carrozzina**.

carrozzeria *dkt m* 1. kēbulas; 2. (*officina*) autoservisas, automobilių remōnto dirbtuvė; 3. *fig fam (bel corpo)* figūrēlė.

carrozzière *dkt v* automobilių remōntininkas.

carrozzina *dkt m* (vaīko) vežimēlis.

carrozzone *dkt v* (*da abitazione*) gyvėnamasis automobilis.

carrùba *dkt m* pūpmedžio vaīsius.

carrucola *dkt m* skridinys.

càrsi||co, -a *bdv* kārstinis; *geol fenòmeni ~ci* kārstiniai reiškiniā.

càrt||a *dkt m* 1. pōpieriūs; *di c.* popierinis *agg*; *foglio di c.* pōpieriaus lāpas; *c. assorbente* sugeriamās pōpieriūs; *c. bollata* žyminis pōpieriūs; *c. carbone / copiativa* kālkė; *c. da lettera* laiškinis pōpieriūs; *c. da pacchi* pakūojamasis pōpieriūs; *c. da parati* tapėtai *pl*, sienų apmušalai *pl*; *c. da regalo* dovanų (pakāvimo)

pōpieriūs; *c. igienica* tualėtinis pōpieriūs; *c. intestata* firmos (/ įstaigos *ir pan.*) blānkas; *c. millimetrata* milimėtrinis pōpieriūs; *c. moneta* popieriniai pinigai *pl*; *c. moschicida* mūsgaudis; *c. oleata* vaškinis / sviestinis pōpieriūs; *c. patinata* kreidinis pōpieriūs; *c. stagnola* aliuminio fōlija; *c. straccia / da macero* makulatūrā; *c. velina* šilkinis pōpieriūs; *c. vetrata* švitrinis pōpieriūs; ♦ *avere c. bianca* turėti visiškā veiksmū lāisvę; *dare c. bianca* atrīsti rankās; 2. (*scritto*) rāštas; pōpieriūs; ~e *personali* asmeniniai pōpieriiai; ♦ *sulla c.* teōriškai; (*di progetto e sim.*) brėžiniuose; *avere (tutte) le ~e in regola* turėti viskā, kō reīka (*tam tikram tikslui pasiekti*); atitīkti visūs reikalāvimus; *fare ~e false* prieš niėkā nesustōti, niėko nepāisyti; *c. canta* kās parašýta – parašýta; 3. (*da gioco*) kortā; *mazzo di ~e* kōrtų mālka; *alzare le ~e* nukėlti kortās; *dare le ~e, fare le ~e* dalýti kortās; *leggere le ~e* būrti iš kōrtų; išmėsti kortās; *giocare a ~e* žaīsti kōrtomis; *giocare una c.* dėti / mėsti kōrtą; ♦ *cambiare le ~e in tavola* išvėrsti kailį; *giocare a ~e scoperte* lōšti atviromis kōrtomis; *giocare l'ultima c.* griėbtis paskutinio šiaudo; *mettere le ~e in tavola* atvėrsti kortās; *mischiare le c.* pėdas mėtyti (*suklaidinti*); 4. (*tesera*) kortėlė; *c. di crédito* mokėjimo / kredito kortėlė; *c. d'identità* asmeīs tapatybės kortėlė; 5.: (*t.p. cartina, c. geografica*) žemėlapis; *c. nautica* jūrlapis; 6. (*statuto*) chārtija; *c. costituzionale* konstitūcija; 7.: *c. d'imbarco* įlaipinimo talōnas; 8. ⇒ **menù**.

cartaccia *dkt m* pōpiergalis.

cartaceo, -a *bdv* iš pōpieriaus; popierinis; *supporto c.* popierinis (*dokumento ir pan.*) variāntas; *su supporto c.* pōpieriuje.

cartamonėta *dkt m* popierinis pinigās.

cartapėsta *dkt m* papjė mašė.

cartastraccia *dkt m* makulatūrā.

cartavetràre *vksm (-vė-)* (nu)šveīsti švitriniiū pōpieriūmi.

cartella *dkt m* 1. āplankas, āplankalas; (*incartamento*) bylā; 2. (*borsa*) pōrtfelis; 3. *inf* āplankas, katalōgas; *aprire una c.* atvėrti āplankā; 4. (*scheda e sim.*) kortėlė; *med c. clinica* ligōs istōrija (*kortelė*); 5. (*di testo*) lañkas (*ppr. 1800 spaudos ženklų*); 6.: *fin c. azionaria* ākcija.

cartellina *dkt m* dimin āplankas.

cartellino *dkt v* 1. kortėlė; (*targhetta*) lentėlė; (*etichetta*) etikėtė; *c. del prezzo* kainos kortėlė, kainōženklis; 2. (*t.p. c. di presenza*) tābelis, darbūotojo kortėlė; *timbrare il c.* pažymėti kortėlę (*ateinant į darbą ar išeinant*); 3.: *sport*

- c. giallo (rosso)* geltonoji (raudonoji) kortelė; **4. sport (contratto)** (žaidėjo) kontraktas.
- cartèllo** *dkt v* **1.** skelbimas; plakatas; (*di legno*) lentelė; *c. stradale* kėlio ženklas; *mettere un c.* pakabinti skelbimą; ♦ *di c.* vertas *agg* dėmesio (*apie renginį*), intriguojantis *agg*; **2. econ** kartelis.
- cartellone** *dkt v* **1.** (*locandina*) afiša; ♦ *in c.* dabar rodomas (*apie filmą, pjesę ir pan.*); repertuarė; **2.** (*t.p. c. pubblicitario*) reklamos skydas; plakatas.
- cartiera** *dkt m* popieriaus fabrikas.
- cartilagine** *dkt m* anat kremzlė.
- cartina** *dkt m* **1.** (*per sigarette*) papirosinis popierius; **2.** (*carta geografica e sim.*) žemėlapis; (*piantina*) miesto planas; **3.:** *chim, fig c. di / al tornasole* ląkmuso popierius.
- cartoccio** *dkt v* **1.** (popierinis) maišelis (*ppr. kūginis*); **2.:** *kul al c.* (kėptas) folijoje.
- cartografia** *dkt m* kartografija.
- cartolàio, -a** **1.** *dkt v/m* prekiautojas -a raštinės reikmenimis; raštinių reikmenų parduėjas -a; **2. dkt v** (*il negozio*) raštinės reikmenų parduotuvė, kanceliariinių prekių parduotuvė.
- cartoleria** *dkt m* kanceliariinių prekių parduotuvė, raštinės reikmenų parduotuvė.
- cartolina** *dkt m* (*t.p. c. illustrata*) atvirukas; *c. di auguri* sveikinimo atvirukas; *c. postale* atvirlaiškas; *mandare (ricevere, scrivere) una c.* siųsti (gauti, parašyti) atviruką.
- cartomante** *dkt v/m* būrėjas -a (iš kortų).
- cartoncino** *dkt v* **1.** (*bigliettino*) kartoninis lapelis; bilietas; **2.:** *di c.* plonas kartoninis *agg*.
- cartone** *dkt v* **1.** kartonas; *di c.* kartoninis *agg*; **2.:** *c. animato (t.p. fam c.)* animacinis filmukas, multiplikacinis filmas; mūltikas *fam*, animukas *fam*; **3. art** kartonas; **4. fam** (*cazzotto*): *dare / tirare un c. (a qcn)* tvoti (*kam*), suduoti.
- cartongesso** *dkt v* gipskartonis.
- cartuccia** *dkt m* **1.** šovinys; *c. a salve* tuščias šovinys; ♦ *mezza c.* vidutiniškas -ė; menkysta; **2.** (*di penna*) šerdėlė (*šratinuko*); **3.** (*di stampante*) rašalo kasėtė, rašalinė.
- càs||a** *dkt m* **1.** (*edificio*) namas; (*in campagna*) trobà; *c. di abitazione* gyvenamasis namas; **2.** (*casa propria*) namai *pl*; būstas; (*appartamento*) būtas; *a c. (moto a luogo)* namo; (*stato in luogo*) namiė; *in c.* namuose; *a c. mia* pàš manė; *donna di c.* namų šeimininkė; *lavori di c.* namų ruošà, apyvoka; *séntiti a c. tua!, fa' come fossi a c. tua!* jaũskis kaip namiė!; *dove stai di c.?* kuř tũ gyvenĩ?; ♦ *c. dolce c.* namai namučiai; *la c. di Dio* Diėvo namai; *seconda c.* vasárnamis; ~e *popolari* sociáliniai būstai; *una ragazza c. e chiesa* merginà iš geros šeimos; dorovinga merginà; *un uomo (tutto) c. e famiglia* šeimos žmogus; *a c. di Dio, a c. del diavolo* už (jų) mărių; *essere di c.* būti savam; būti įprastam; **3. sport:** *i padroni di c.* aikštės šeimininkai; *giocare in c.* žaisti namiė, žaisti savo aikštėje; *giocare fuori c.* žaisti svečiuosė, žaisti nė namiė; **4.** (*famiglia*) namai *pl*; saviškiai *pl*; *avere nostalgia di c.* ilgėtis namų; *scrivere a c.* parašyti saviškiam; *saluti a c.!* pėrduok namams linkėjimus!; **5.** (*casata*) dinastija, giminė; *la C. Reale* karáliškoji šeimà; **6.** (*ditta*): *c. discografica* mūzikos įrašų kompanija; *c. di mode* madų ateljė *inv*; *c. editrice* leidyklà; *la specialità della casa* firminis patiekalas; *vino della c.* namų / naminis vėnas; **7.** (*istituto e sim.*): *c. dello studente* studentų bendrąbutis; *c. da gioco* lošimo namai *pl*; *c. di cura* slaugos namai; *gydyklà*; *c. di pena* pataisos namai; *c. di riposo* senėlių priėglauđa; *dir c. di correzione* pataisos namai (*mažamečiams*); ♦ *c. chiusa, c. d'appuntamenti, c. di tolleranza* viėšnamis; **8.:** *la C. Bianca* Baltieji Rūmai *pl*; **9.** (*di scacchiera*) langėlis.
- casàcca** *dkt m* **1.** (*blusa e sim.*) palaidinė; striukė; **2. sport** (spòrto) marškinėliai *pl*.
- casàccio** *dkt v*: *a c.* kaip pakliūva, kaip pakliuvo; bėt kaip; *parlare a c.* kalbėti nepagalvėjus.
- casàle** *dkt v* **1.** (*villaggio*) kaimėlis, sòdžius; **2.** (*casolare*) viėnkiemis; trobesys.
- casalinga** *dkt m* namų šeimininkė.
- casalingo, -a** **1. bdv** namų; naminis; *cucina ~a* namų virtuvė; *pane c.* naminė / namudės duona; *un tipo c.* namisėda *com*; **2.:** *dkt v dgs ~ghi* ūkinės prėkės; (*elettrodomestici*) buitinė tėchnika *sg*; **3. sport** (*vykstantis, esantis*) savo aikštėje.
- casaménto** *dkt v* daugiabūtis (nāmas).
- casaréccio, -a** *bdv* ⇒ *caseréccio*.
- casàta** *dkt m* giminė; dinastija.
- casàto** *dkt v* ⇒ *casàta*.
- càsba(h)** *dkt m* kasbà.
- cascàme** *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) átliekos *pl*.
- cascànte** *bdv, div* (*flaccido*) nukàręs.
- cas||càre** *vksm* [E] **1.** (*dall'alto*) krísti (į-, iš-, nu-, par-), pulti; *c. da cavallo (dalle scale)* nukristi nuò žirgo (nuò láiptų); *mi sono ~cati tutti i piatti in terra* nulėkė mán ĩ žėmę visos lėkštės; ♦ *non ~ca il mondo* karūnà nenukrĩs; ~*chi il mondo!*, ~*casse il mondo!* kaip būs taip būs; kàs beatsitiktų; **2.** (*da posizione non sospesa*) griúti (į-, nu-, par-); *c. sul letto* griúti ĩ lóvą; *fig*

c. dal sonno lūžti nuō miēgo; ≅ ākys līmpa; **3.:** ♦ *c. bene* pasisēkti; *c. male* nesisēkti; *t.p.* ⇒ *cadere*.

► *case||ārci* *ivdž* [E] įkliūti; *non ci ~o!* manēs neapgāusi! (/ neapgaūs! *ir pan.*); *c'è ~ato!* užkībo (ānt meškerēs)!

cascàta dkt m **1.** krioklīs, kaskadà; **2.:** *c. di perle* kelių eilių perlų vėrinys.

caschétto dkt v (*t.p. capelli a c.*) pāžo šukuosena.

cascina dkt m trobà (sū ūkiniais pastatais), vienkėmis; sodyba.

càscò dkt v **1.** šalmas; *c.da muratore* statybininko šalmas; *c. spaziale* kosmonauto šalmas; *méttersi (tògliersi)* *il c.* užsidėti (nusiimti) šalimą; ♦ *Caschi blu* Mėlynieji šalmai (*Jungtinių Tautų taikdariai*); **2.** (*da parrucchiere*) plaukų džiovintūvas (*šalmo pavidalo*); **3.:** *c. di banane* bananų kėkė.

caseāri||o, -a *bdv* pieno; *industria ~a* sūrininkystė; pienininkystės ferma; *prodotti ~i* pieno produktai.

caseggiātò dkt v namų grūpė; blōkas.

caseificio dkt v sūrinė; pieninė, pienininkystės ferma.

caseina dkt m chim kazeinas.

casèlla dkt m **1.** skyrėlis; ♦ *c. postale* (aboneintinė) pašto dėžutė; *c. vocale* balso pašto dėžutė; **2.** (*riquadro e sim.*) langėlis; *c. di spunta* varnėlės langėlis; *inf c. di testo* tēksto langėlis.

casellānte dkt v/m **1.** autostrados riñkliavininkas -ė; **2.** (*di ferrovia*) apeivis -ė.

casellārio dkt v **1.** kartotekà; **2.:** *dir c. giudiziario* nūosprendžių registras.

casèllo dkt v (*t.p. c. autostradale*) (autostrados) riñkliavos pūnkta / užkardas.

caserēcchio, -a *bdv* naminis; pagamintas namiė, namų gamybos.

casèrma dkt m kareivinės pl; *c. dei vigili del fuoco* gaisrinė; ♦ *da c.* nešvankus agg.

casin||o I dkt v **1.** (*t.p. c. di caccia*) medžiotojų namėlis; **2.** (*bordello*) viešnamis; **3.** *fam* (*disordine*) netvarkà, velniavà; bardàkas *fam*; *la tua stanza è un c.* tavo kambarys – kaulidė; **4.** *fam* (*chiasso*) triukšmas; *fare c.* triukšmàuti; **5.** *fam* (*problema*) bėdà; nemalonūmai pl; *combinare un c.* užvirti kōšę; *è un bel c.* prasti pōpieriai; *finire nei ~i* pakliūti į bėdà; **6.** *fam* (*grande quantità*) galybė; ♦ *kaip prv un c.* nerealiai.

casinò II dkt v nkt kazinò, lošimo namai pl.

casistica dkt m dir, med kazuistika.

càs||o dkt v **1.** ātvejis; *in c. affermativo* jėi taip; *in c. contrario* priešingu ātveju; kitaip, jėi nē; *in nessun c.* jōkiu būdū; *in questo c.* šiuo ātveju;

in tal c. tōkiu ātveju, tuomèt; *in c. di bisogno* prireikus; *in c. di incendio* kilus gaisrui; *in c. di necessità* ēsant reikalui; *in ogni c.* bēt kuriuō / bēt kōkiu ātveju; bēnt jau; šiaip aī taip; vis dēltò; *nel c.* (tuō ātveju,) jėigu; (*eventualmente*) jėi kà; *nel migliore (peggiore) dei ~i* geriausiu (blogiausiu) ātveju; *c. per c.* kiekvienas atskirai; *non a c.* nē vėltui; *è il caso...* (*di far qcs*) vērta... (*kq daryti*), nē prō šalį...; tikslinga... (*kq daryti*); *poniamo / mettiamo c. che...* taīkim / sakýkim (, kàd)...; *i ~i sono due: o...* yrà dvī galimybės: arbà...; ♦ *c. limite* kraštutinis ātvejis; *del c.* tiñkamas agg; *fare al c. di qcn* būti kām naudingam; *non è il c.* nereikia; neverta; *kaip jst* nesivārgink; *si dà il c. che...* taip yrà, kàd...; māt; **2.** (*casualità*) atsitiktinūmas; (*accidente*) atsitikimas; (*destino*) likimas; *a c.* atsitiktinaī; (*qualsiasi*) bēt kōks; (*senza riflettere*) nepagalvōjus; šiaip sàu; *non a c.* neatsitiktinaī; *per c.* netýčia, atsitiktinaī; (*forse*) gál (kaītais); *per puro c.* visai netýčia; *un c. fortunato* laimingas atsitiktinūmas; *il c. ha voluto che...* taip ir atsitiko, kàd...; likimo valià...; ♦ *guarda c.* kaip netýčia; **3.** (*vicenda*) reikalas; (*vicenda giudiziaria*) bylà; *un c. delicato* keblūs reikalas, kàzusas; *un c. di coscienza* sąžinės reikalas; *è scoppiato un c.* kilò āziotāžas; ♦ *c. strano...* (kàd ir) keista...; *pensa ai ~i tuoi!* nesikišk!; **4.:** *fare c.* (*a qc*) atkreipti dėmesio (*ī kq*); *non fare c.* (*a qc*) nekreipti dėmesio (*ī kq*); **5.** *gram* liñksnis; **6.** *med* susirgimas, ligōs ātvejis; *ci sono stati due ~i* būvo dū susirgimai; *c. clinico* klinikinis ātvejis; *fam un c. patologico* nesveikas tipas.

casolàre dkt v trobesys; viėnkiemis.

casomai **1.** *jngt* jėi (kaītais); **2.** *prv* jėigu kà; tuō / tōkiu ātveju.

casòtto dkt v **1.** pastogė, pašiūrė; barākas; (*del custode*) būdėlė; **2.** *fam* ⇒ **casino I 4., 5.**

càs|pita jst niėko sàu!, eīk jau!; bliamba!

càs||a dkt m **1.** dėžė; *c. da morto* kaīstas; **2.** (*lo sportello e sim.*) kasà; kasōs langėlis; *accomodarsi alla c.* prieiti prie kasōs; *pagare alla c.* (su)mokėti kasojė / į kāsà; **3.** (*l'istituto; i fondi*) kasà; *c. di risparmio* taūpomasis bānkas; *le ~e dello Stato* valstýbės įzdas sg; ♦ *c. integrazione* „integrācijas kasà“ (*šalpos fondas laikinai atleistiems darbuotojams*); **4.** (*t.p. registratore di c.*) kasōs aparātas, kasà; *ammanco di c.* kasōs trūkumas; ♦ *battere c.* pareikalāuti pinigų; **5.** (*t.p. c. acustica*) gaiso kolonėlė; garsiākalbis; **6.** (*di orologio*) laikrodžio kōrpusas; **8.** *anat: c. timpānica* ausiės būgnėlis; *c. torāci-*

ca krūtinės laštą; **9. mus: c. armònica** rezonātorius; **10. ⇒ cassaförte**.

cassaförte (*dgs casseforti*) *dkt m* seifas; (bānko) saugyklā; ♦ *mettere (qcs) in c.* užsitikrinti (*kq*).

cassapānca (*dgs cassepanche*) *dkt m* sūolas sū stālčiais (/ skýriais *ir pan.*).

cassazióne *dkt m dir 1. (revoca)* (núosprendžio *ir pan.*) panaikinimas; (*il processo*) kasācija; **2. (t.p. Corte di C.)** Aukščiausiasis / Kasācinis Teismas; **ricorso in c.** kasācinis skuñdas, kasācija.

casseruola *dkt m* prikaistūvis.

cassétta *dkt m 1.* dėžūtė; dėžė; *c. degli attrezzi* įrankių dėžūtė; *c. delle lettere* pašto dėžūtė; *c. delle offerte* aukų dėžūtė; *c. del pronto soccorso* vaistinė; *c. di sicurezza* asmeninis seifas (*banke*); **2.** kasėtė; (*audio*) gařso kasėtė; (*video*) vaizdo kasėtė; *registrare (su) una c.* įrašyti (*ī*) kasėtė; **3.: pane a c., pane in c.** fōrminė dúona, sumuštininių dúona; **4. (sedile di carrozza)** pasōstė; **5.: film di c.** komercinis filmas.

cassettiéra *dkt m* komodā.

cassétto *dkt v* stālčius; *mettere in un c.* padėti į stālčių; ♦ *sogno nel c.* slapta svajōnė.

cassettōn *le dkt v 1. (il mobile)* komodā; **2. art** kesōnas; *soffitto a ~i* kesōninės lūbos *pl.*

cassière, -a *dkt v/m* kāsīninkas -ė.

cassóne *dkt m (di autocarro)* króvinio dėžė; *autocarro con c. ribaltabile* savivartis suñkvežimis.

cassónetto *dkt v (t.p. c. dell'immondizia, c. della spazzatura)* šiukšlių kontėineris.

cast *dkt v nkt* (filmo) āktorių ansāmblis / kolektyvas; āktoriai *pl.*

cāsta *dkt m* kastā (*ir prk*); *di c.* kāstinis agg; kās-tos.

castāgn *la dkt m* kaštōnas (*vaisius*); kaštaīnis (*vaisius*); ♦ *prendere qcn in c.* sučiūpti kā (*me-luojant, klystant*); *cavare / levare / togliere le ~e dal fuoco* pagėlbėti.

castagnéto *dkt v* kaštaīnių (/ kaštōnų) giraitė.

castāgno *dkt v* kaštōnas (*medis*); bot kaštaīnis.

castagnól *la dkt m 1.* tokia petārda; **2. mus dgs** ~e kastanjėtės.

castān *o, -a* *bdv* kaštōninis; *c. chiaro nkt* rūšvas; *capelli ~i* kaštōniniai plaukai.

castellāno, -a *dkt v/m* pilėnas -ė; (*signore*) piliės valdōvas.

castèll *o dkt v* pilis -iės *femm*; rūmai *pl*; *un c. incantato* užburtā pilis; *fare un c. di sabbia* statyti smėlio pilį; *fig c. di carte* kōrtų namėlis; ♦ *letto a c.* dviaukštė lōva; *fare ~i in aria* kūrti nerealiūs planūs.

castigāre *vksm (-sti-)* (nu)baūsti.

castigāto, -a *bdv 1. (puro)* týras; dōras; **2. (so-brio)** saikingas.

castīgo *dkt v* baismė; *c. divino, c. di Dio* baismė iš dangaus, Diėvo baismė; *giusto c.* pelnýta baismė; *mettere in c. (in un angolo)* pastatyti į kamþą; *sono in c. e non posso uscire* manė baūdžia, ir negaliu išeiti.

castitā *dkt m* skaistūmas; skaistybė; *voto di c.* skaistybės įžadas.

cāsto, -a *bdv* skaistūs; nekaītas.

castōro *dkt v* zool bėbras, bėbras.

castrāre *vksm 1.* (iš)kastruoti; **2. fig** (su)varžyti.

castrāto *dkt v* kastrātas.

castrazióne *dkt m* kastrācija.

casuale *bdv* atsitiktinis; *un campione c.* atsitiktinė imtis *un incontro c.* atsitiktinis susitikimas.

casualitā *dkt m* atsitiktinūmas; *per pura c.* visai atsitiktinai.

casualménte *prv* atsitiktinai.

casūpola *dkt m* namiūkštis; trobėlė.

cataclisma *dkt v* kataklizmas (*ir prk*).

catacómbe *dkt m* dgs katacōmbos.

catafālco *dkt v 1.* katafālkas; **2. fig** (*oggetto ingombrante*) gremėzdas, griōzdas.

catafāscio *dkt v: 1. andare a c.* nueiti šuniui aūt uodegōs; *mandare a c.* paveřsti niėkais; su-žlugdyti.

catalāno, -a 1. bdv Katalōnijos; katalōnų; katalōniškas; iš Katalōnijos; **2. dkt v/m** katalōnas -ė; **3. dkt v** katalōnų kalbā.

catalèssi *dkt m* med katalėpsija; *fig in c.* bė jėgū.

catalitic *o, -a* *bdv: tecn marmitta ~a* duslintūvas sū katalitiniu neutralizātoriumi.

catalizzāre *vksm 1. chim* katalizuoti (*ir prk*); **2. fig: c. l'attenzione, c. l'interesse sudōminti, sukėlti dėmesį.**

catalizzāto, -a *bdv (di auto)* sū katalitiniu neutralizātoriumi (*apie automobilį*).

catalogāre *vksm (-tà-)* **1.** įrašyti į katalōgā, katalōguoti; surařyti; **2. (elencare)** išvařdyti.

catālogo (*dgs -ghi*) *dkt v* katalōgas; āprařas; *il c. di una mostra* parodōs katalōgas; *c. per matèrie* dalykinė rodyklė.

catamarāno *dkt v* katamarānas.

catapēcchia *dkt m* lūšnā.

cataplāsma *dkt v* med šutėklis.

catapūlta *dkt m* katapūlta.

catapultāre *vksm* katapultuoti.

► **catapultārsi** *sng* **1.** katapultuotis; **2. fig** fam dūmti (ati-, į-, iš-, nu-).

catarātta *dkt m* med kataraktā, giedrāvalkis.

catarifrangénte *dkt v* ātřvaitas.

catârro *dkt v* skreplýs; *med* katâras.

catâsta *dkt m* krūvâ; šūsnis -ies; **c. di legna** málkų krūvâ / rietuvė.

catâsto *dkt v* kadâstras.

catâstrofe *dkt m* katastrofâ, neláimė; **c. naturale** stichinė neláimė.

catastrôfic||o, -a *bdv* katastrofînis; katastrofîškas; (*mortale*) pražūtingas; **alluvione** ~a katastrofînis užtvindymas; **evento** c. katastrofîškas atsitikimas.

catechismo *dkt v* 1. (*testo*) katekizmas; 2. (*insegnamento*) katekizmo mokyimas; **lezione di c.** tikybės pamokâ.

categoria *dkt m* 1. kategòrija, klâsė; **c. professionale** (*sociale*) profesinė (sociálinė) kategòrija; **la c. dei commercianti** prekybininkai *pl*; **rientrare in una c.** priklausyti viénai kategòrijai; **gram c. grammaticale** gramatinė kategòrija; 2. (*tipo*) kategòrija; rūšis -ies; **di seconda c.** antrósios kategòrijos / rūšies; **patente di c. B B** kategòrijos vairavimo teisės; 3. *filos* kategòrija.

categoricità *dkt m* kategoriškūmas.

categoric||o, -a *bdv* kategoriškas; **risposta** ~a kategoriškas atsákyimas; **in modo c.** kategoriškai; **papà è stato c.** tėtis būvo kategoriškas.

catén||a *dkt m* 1. grandinė; *dgs* ~e grandinės, pánčiai; **in** ~e supánčiotas; *fig* pàvergta; ~e **da neve** sniego grandinės; **legare a una c.** pri-rakinti prie grandinės; **tenere un cane alla c.** laikyti šunį už grandinės; ♦ **c. di Sant'Antônio** grandininis láiškas; 2. *fig* (*serie*) grandinė, virtinė; **una c. di avvenimenti** įvykių grandinė; **chim reazione a c.** grandininė reakcija; 3. (*insieme di imprese e sim.*) tiñklas; **c. di alberghi** viešbučių tiñklas; **c. di distribuzione** prėkių plá-tinimo tiñklas; 4. (*t.p. c. di montaggio*) (auto-mátinė) surinkimo linija, konvėjeris; 5. (*t.p. c. montuosa*) kalnų grandinė, kalnágūbris; 6.: *biol c. alimentare* mitybės grandinė.

catenaccio *dkt v* 1. sklâstis; **mettere il c. alla porta** užsklêsti duris; 2. *sport* itáliška gynyba (*fu-bol*e).

catenina *dkt m* grandinėlė; **una c. d'oro** auksinė grandinėlė; **portare una c.** segėti / nešióti gran-dinėlę.

cateràtta *dkt m* ūpės slėnkstis.

catérva *dkt m* áibė (*daugybė*).

catétere *dkt v* *med* katéteris; **inserire un c.** įstatyti katéterį.

catéto *dkt v* geom statinis.

catinéll||a *dkt m* dubenėlis; ♦ **piove a** ~e lįja kaip iš kibiro.

catino *dkt v* dubuô, dubenėlis.

câtodo *dkt v* *fis* katôdas.

catòrcio *dkt v* sėnas láužas (*ppr. apie automobilį*).

catramàre *vksm* (-trâ-) (iš)degutóti, (iš)dervúoti; (iš)tėpti degutų / dervâ.

catràme *dkt v* degutas, dervâ.

càttedra *dkt m* 1. (*di aula*) kâtedra; dėstytojo stâ-las; ♦ **montare / salire in c.** imti pamoksláuti, dėtis visažinių; 2. (*insegnamento*) dėstytojo (/ profėsoriaus) pòstas / pàreigos *pl*; **avere la c. di latino** būti lotýnų kalbôs dėstytoju; 3. (*seg-gio*) sòstas; **la c. di S. Pietro** pópiežiaus sòstas.

cattedràle *dkt m* kâtedra (*bažnyčia*).

cattivèria *dkt m* 1. (*l'essere cattivo*) bjaurūmas; blogūmas; piktūmas; **con c.** piktaĩ; 2. (*atto cat-tivo*) bjaurūs pòelgis.

cattività *dkt m* neláisvė; **il primo panda nato in c.** primóji pándâ, gímusi neláisvėje.

cattiv||o, -a 1. *bdv* blôgas; negėras; (*brutto*) ne-gražus, bjaurūs; **cattivissimo** labáĩ blôgas; ~e **azioni** negerĩ darbaĩ; ~e **notizie** blôgos naujĩe-nos; **c. tempo** bjaurūs óras; ♦ **farsi il sângue c.** gadinti sâu kraujâ; 2. *bdv* (*di animo*) blôgas; bjaurūs, piktas; **gente** ~a piktĩ žmónės *pl*; ~e **maniere** blôgos / bjaũrios manĩeros; **un c. sog-getto** nedôrėlis; **di cattivo umore** blogôs núotai-kos; **un cane c.** piktas šuô; ♦ **con le** ~e blogúo-ju; 3. *bdv* (*di scadente qualità*) prâstas; blôgas; (*incapace*) netĩkės, meñkas; **un c. allievo** prâs-tas mokinỹs; **un c. avvocato** netĩkės advokâtas; **un c. voto** blôgas pažymỹs; ~a **memòria** prâstâ atmintis; **vista** ~a blôgos âkys; **in c. stato** pras-tôs búklės; **di** ~a **qualità** prâstôs kokybės; **fare un c. affare** sudaryti prâstâ / nepelningâ sân-dėrį; **parlare un c. italiano** prâstaĩ šnekėti itâ-liškai; 4. *bdv* (*sgradevole*) nemalonūs, blôgas; bjaurūs; (*di cibo*) neskanūs; **un c. odore** bja-u-rūs kvâpas; **il mangiare è c.** maĩstas neskanūs; 5. *dkt v* (*uomo cattivo*) piktadarỹs, blogâsis.

cattolicésimo *dkt v* katalikybė.

cattolic||o, -a 1. *bdv* katalikų; katalikiškas; **asso-ciazione** ~a katalikų draugijâ; **la Chiesa** ~a katalikų / visúotinė Bažnyčia; **scuola** ~a katalikiška mokyklâ; 2. *dkt v/m* katalikas -ė.

cattùra *dkt m* 1. suėmimas; (*arresto*) âreštas; **dir mandato / ordine di c.** suėmimo òrderis; 2. (*a caccia*) sugavimas, pagavimas; 3. (*presa*) už-ėmimas.

catturà||re *vksm* (-tù-) 1. suimti; (*arrestare*) areš-túoti; **c. una banda di ladri** suimti vagių gaũjâ; 2. (*cacciando e sim.*) pagáuti, sugáuti; gáudyti; **il leone fuggito è stato** ~to ištřukęs liũtas būvo sugâutas; 3. (*far prigioniero*) paĩmti į neláisvę;

fig c. una città užimti miestą; **4.** *fig* pritrąukti; *c. l'attenzione di qcn* prikaustyti kienō dėmesį. **caucciù** *dkt v nkt* kaučiukas; *di c., in c.* kaučiūkinis *agg.*

caus||a *dkt m* **1.** (*motivo*) priežastis -iēs; *c. di morte* mirties priežastis; *c. ed effetto* priežastis ir pasekmė; *a c. di qc* dėl kō; *per* kā; *per c. tua* dėl tavęs; *per* tavė; *a c. di un grave incidente* dėl rimtos avarijos; *essere la c. di qcs* nulėmti kā, būti kō priežastimi; sukėlti kā; *dir, fig ~e di forza maggiore* nenugalimā jėgā *sg*; ♦ *senza giusta c.* bė rimtos priežasties; **2.** (*giudiziar*) bylā; ginčas *dir*; teismas; *c. civile (penale)* civilinė (baudžiamoji) bylā; *dir parte in c. (chi cita)* ieškōvas -ė; (*citato*) atsakōvas -ė; *fig* suinteresuotas asmuo; *difendere una c.* ginti bylā; *intentare una c., far c. (a qc)* iškėlti kām bylā; paduoti (*ka*) ī teismā; (*solo civile*) parėikšti (*kam*) ieškinį; *essere in c., avere una c. in corso (con qc)* bylinėtis (*su kuo*), teistis; *pèrdere (vincere una c.* pralaimėti (laimėti) bylā; *trattare / dibattere una c.* nagrinėti / svarstyti bylā; ♦ *c. persa* beviltiškas reikalas; *con cognizione di c.* sąmoningai, apgalvotai; *chiamare in c. qcn* įtraukti kā (*i kokį reikalą*); **3.** (*ideale*) interesai *pl*; reikalas; dalykas; *abbracciare una c.* stoti ginti kienō interesūs; *lavorare per una giusta c.* dirbti kilnų darbą / kilniems tikslams; ♦ *fare c. comune* susijungti bendrām reikalui; **4.** *gram: complemento di c.* priežasties aplinkybė.

causale **1.** *bdv* priežastinis; priežasties; *nesso c.* priežastinis sąryšis; *gram congiunzione c.* priežasties jungtukas; **2.** *dkt m: la c. di un pagamento / versamento* įmokos paskirtis; **3.** *dkt m* *gram* priežasties aplinkybės sakinyš.

causalità *dkt m nkt* priežastingumas.

caus||are *vksm (cau-)* sukėlti, būti priežastimi; (*determinare*) (nu)lėmti; *c. un incidente* sukėlti avariją; *il fumo ~a il cancro* rūkymas sukelia vėžį; *mi ha ~ato parecchi problemi* jį pridārė mán daūg nemalonumų.

causticità *dkt m* *fig* kandūmas.

caustic||o, -a *bdv* **1.** *chim* káustinis, ėdūs; *soda ~a* káustinė sodā; **2.** *fig* kandūs.

cautaménte *prv* atsargiai.

cautela *dkt m* atsargūmas, apdairūmas; *con c.* atsargiai, apdairiai.

cautelare **I** *bdv* *dir* kárdomasis; *custodia c.* suėmimas, kárdomasis kálinimas; *provvedimento c.* kárdomoji priemonė.

cautelare **II** *vksm (-té-)* (ap)sáugoti; ginti.

► **cautelarsi** *sng* (*contro qc*) apsisáugoti (*nuo ko*); *c. contro i furti* apsisáugoti nuō vagiū.

cauterizzàre *vksm* *med* pridėginti (*ppr. karpas*). **càuto, -a** *bdv* atsargūs, apdairūs; *c. ottimismo* atsargūs optimizmas; *andare c.* būti atsargiam, elgtis atsargiai; *essere c. nel giudicare* atsargiai spręsti.

cauzione *dkt m* užstatas, laidas; *dir* laidavimas; *lasciare una c.* palikti / duoti užstatą; *rilasciare dietro c. / su c.* palėisti už užstatą.

càva *dkt m* skaldyklā; kasyklā; (*t.p. c. a cielo aperto*) karjėras; *c. di marmo* marmuro skaldyklā; *c. di salemma* drūskos kasyklā.

cavalcàre *vksm* **1.** *tr* jėti (*ant ko*); sėdėti apsižėgus; apžėgti; *c. un purosangue* jėti ant grynakraujō žirgo; ♦ *c. il malcontento, c. la tigre* demagogiškai politikuoti; **2.** *intr* [A] jėti; jodinėti; *c. a pelo* jėti bė balno.

cavalcàta *dkt m* keliōnė žirgu; (*per svago*) pasijodinėjimas; *fare una c.* pasijodinėti.

cavalcatura *dkt m* jójamas gyvulys.

cavalcavia *dkt v nkt* viadūkas.

cavalcioni *prv: a c. (di qcs)* apsižėgus (*ka*); apžargomis.

cavalière *dkt v* **1.** raĩtelis; stor riteris; (*soldato di cavalleria*) kavaleristas; stor *c. errante* klajojantis riteris; **2.** (*di un ordine cavalleresco*) kavaliėrius; **3.** (*uomo galante, accompagnatore*) kavaliėrius; *comportarsi da c.* elgtis kaip džen-telmėnas.

cavàlla *dkt m* kumėlė.

cavalleggéro *dkt v* *mil* lengvōsios kavalėrijos raĩtelis.

cavalleresco, -a *bdv* **1.** riterių; riteriškas; *ordine c.* riterių ordinas; **2.** *fig* riteriškas; *in modo c.* riteriškai.

cavalleria *dkt m* **1.** *mil* kavalėrija, raitijā; **2.** *fig* riteriškūmas; galantiškūmas; *con c.* riteriškai.

cavallerizzo, -a *dkt v/m* **1.** joĩkas -ė; (*fantino*) žokėjus; **2.** (*nei circhi*) cirko žokėjus; **3.** *sport* raĩtelis -ė.

cavallétta *dkt m* skėrỹs; *c. verde* žiogas.

cavallétto *dkt v* **1.** stōvas; *tecn* ožys; **2.** (*treppiede*) trikōjis; (*da pittore*) mōlbertas.

cavallina *dkt m* **1.** (*gioco*) vaikų žaidimas šokinėjant per atsitūpusių partnerių nugaras („kumelaitė“); **2.** *sport* arklỹs (*gimnastikos prietaisas*).

cavallin||o, -a *bdv: mosca ~a* aklỹs; mūsė kandiklė.

cavàll||o *dkt v* **1.** (*da lavoro*) arklỹs; (*di pregio*) žirgas; (*da corsa*) ristūnas; *a c.* raĩtas *agg*; *fig (di qcs)* apsižėgus *agg (ka)*; *corsa di ~i* žirgų lenktynės *pl*; *ferro di c.* pasagā; *andare a c.* jodinėti, ant arklio jėti; *cadere da c.* nukristi nuō arklio; *montare a c.* lĩpti / sėstis ant arklio;

♦ *c. di battàglia* (*di artista*) geriáusias nùmeris; (*attività in cui si riesce bene*) (*kieno*) stichija; arkljuškas *fam*; *a c. di due sécoli* dviejų amžių sándūroje; *dose da c.* mīžiniška dōzė; *febbre da c.* smarkūs karščiávimas; *essere a c.* turėti vīšką, kō reikia; *flk a caval donato non si guarda in bocca* dovanótam árklui [dantis nežiūri; *flk campa c. che l'erba cresce* láuk, šunėli, kōl padvēs kumėlė; **2.:** (*negli scacchi, nelle carte*) žirgas; **3.:** *c. dei pantaloni* tarpūkojis, kėlnių išsišakójimas; **4. fis** (*t.p. c. vapore*) árkljo galià; **5. sport** árklýs; **6.:** *~i fiscali* „fiskálinė galià“ (*variklių galios vienetą nustatant mokesį už transporto priemonę*).

cavallóne *dkt v* vólas, didelė bangà.

cavalluccio *dkt v* arkljuškas; *c. a dónolo* supamàsis arkljuškas; *zool c. marino* jūrų arkljuškas.

cav||àre *vksm* **1.** (iš)tráukti; *c. un coltello di tasca* išsitráukti peilį iš kišenės; *c. un dente* ištráukti danťį; *c. un occhio* išdurti / iškabinti ákį; ♦ *non c. una parola di bocca a qcn* neištráukti iš kō nė žōdžio; *non c. un ragno dal buco* gáuti riestaínio skýlę; *volere c. il sangue da una raga* véltui sténgtis; **2. fig** (*ottenere*) išgáuti; išpėšti; *non ne ~erai nulla* niėko neišpėši; **3. (togliere)** nuimti; išimti; (*levare*) patráukti; *t.p. ⇒ cavārsi*. ▶ **cavārsi** *sng* **1.** (*un vestito*) nusivilkti; (*scarpe*) nusiauti; (*il cappello*) nukėlti; (*tirare fuori un oggetto*) išsitráukti; **2.:** *c. una voglia* patėnkinti užgaidą; *c. la fame* numalšinti álķį; **3.:** *c. d'impaccio, c. dai guai* išsisukti (iš bėdōs).

▶ **cav||ārsela** *įvdž* **1.** (*farcela*) apsieiti; (*arrangiarsi*) išsiversti, apsisukti; *in italiano me la ~o* itáliškai galiū susišnekėti; **2. (senza grossi danni)** išsisukti; atsipirkti; *se l'è ~ata con qualche contusione (con una multa)* atsipirko keliaís sumušimais (baudà); *te la sei ~ata a buon mercato* pigiaí išsisukaí.

cavatàppi *dkt v nkt* kamščiátraukis.

caveau [ka'vo] *dkt v nkt* bānko saugyklà.

cavėrn||a *dkt m* olà, ūrvas; *uomo delle ~e* urvínis žmogūs.

cavernicolo *dkt v* urvínis žmogūs.

cavernóso, -a *bdv* **1.** (*di voce*) lýg iš pō žėmių (*apie balsą*); duslūs; **2. med** kavėrninis.

cavėzza *dkt m* kámanos pl; apýnasris.

càvia *dkt m* **1. zool** jūros kiaulýtė; **2. fig** bañdomasis gyvūnas; bañdomasis triušis.

caviàle *dkt v* įkrai pl.

caviglia *dkt m* anat kulšnīs -iės; *slogarsi una c.* išsinarinti kulšnį.

cavillàre *vksm* [A] (*su qcs*) kabinėtis (*prie ko*).

cavillo *dkt v* (smūlki) priekabė.

cavità *dkt m* **1.** įdubimas, įduba; (*vuoto*) kiau-rýmė, tuštumà; **2. anat** ertmė; *c. orale* burnōs ertmė, burnà.

càvo **I** *dkt v* **1. (fune)** trōsas; lýnas; *c. d'acciaio* plienínis lýnas; *c. di ormeggio* švártfalas; *c. di trāino* buksýras; **2. tecn** láidas; kábelis; *~i della luce (del telefono)* elėktros (telefōno) láidaí; *televisione via c.* kabelinė televizija.

cāv||o **II, -a** **1. bdv** tuščias; tuščiaaviduris; *tronco c.* drevėtas kamienas; *anat vena ~a* tuščioji venà; **2. dkt v** (*cavità*); *il c. della mano* sàuja; *anat c. orale* burnōs ertmė.

cavolàia *dkt m* zool kopūstinis baltūkas.

cavolfióre *dkt v* žiedinis kopūstas, kalafiōras.

cavolāt||a *dkt m* **1. (cosa sciocca)** kvailýstė; nesà-monė; *dire ~e* nusišnekėti, skiesti; *fare ~e* išdarinėti kvailýstės; **2. (cosa facile)** niėkas; *è una c.* vienì niėkai; **3. (errore)** žioplà klaidà, kvailýstė.

cavolétto *dkt v*: *c. di Bruxelles* [brus'sel] briusėlínis kopūstas.

càvol||o *dkt v* **1.** kopūstas; *c. cappuccio* gūžinis kopūstas; *c. rapa* kaliaropė; ♦ *testa di c.* kopūstgalvis -ė; *come i ~i a merenda* ≅ kaip šuniui penktà kója; *salvare capra e ~i* ≅ vilkas sōtus, ir ávis sveikà; **2. fam** (*affare*): *~i tuoi!* tàvo reikalas!; *che c. fai?* kà pō velnių daraí?; *che c. vuoi?* kō pō galaís nóri?; *fatti i ~i tuoi!* nesikišk!; **3. fam** (*nulla*): *non capisci un c.* nė vélnio nesuprantì; *non me ne importa un c.* mán (aūt tō) nusišpiàuti; **4. (stiprinant neigiamą reikšmę)**: *che c. di film!* kàs pėr sumáutas filmas!; ♦ *del c.* sumáutas agg; **5.:** *kaip jst fam c.!*, *~i!* šákės!, bliámba!; (*certo*) áišku!; *col c.!* nė vélnio!

cazzàta *dkt m* volg ⇒ **cavolàta**.

càzzo *dkt v* volg **1.** bybýs; ♦ *testa di c.* subingálvis -ė, debilas -ė; *cagare / rompere il c.* (už)pisti (prōta); **2., 3., 4., 5. ⇒ cāvolo** **2., 3., 4., 5.**

cazzótt||o *dkt v* niūksas, smūgis kūmščiū; *dare / tirare un c. (a qcn)* užvōžti (*kam*), suduóti; *fare a ~i* kumščiúotis.

cazzuola *dkt m* mūrininko meñtė.

cd [tʃ'di, tʃid'di] *dkt v nkt* kompáktinis dīskas, kompáktinė plokštėlė; kompáktas *fam*; *cd-rom* CD-ROM dīskas.

ce *įv, prv* ⇒ **ci** **I, ci** **II.**

cecchino *dkt v* snáiperis, taiklūs šaulýs.

céce *dkt v* avinžirnis.

cecéno, -a **1. bdv** Čėčėnijos, čėčėnų; iš Čėčėnijos;

2. dkt v/m čėčėnas -ė; **3. dkt v** čėčėnų kalbà.

cecità *dkt m* aklūmas (*ir prk*).

cèco, -a 1. *bdv* Čekijos, čekų; čekiškas; iš Čekijos;

2. *dkt v/m* čekas -ė; 3. *dkt v* čekų kalba.

céd||ere *vksm* 1. *intr* [A] (*t.p. c. le armi*) pasiduooti; (*ritirarsi*) (*t.p. c. terreno*) atsitraukti, pasitraukti; 2. *intr fig* [A] nusileisti; *c. alla tentazione* neatsispirti pagundai; *c. alla forza (alle minacce)* nusileisti jėgai (grasinimams); *c. allo sconforto* grimzti į nusiminimą, pulti į nėviltį; 3. *intr* [A] (*non reggere*) neišlaikyti; (*piegarsi*) smukti; (i)liūkti; (*crollare*) (i)griūti; *la corda ha ~uto* virvė nutrūko; *il cuore ha ~uto* širdis neišlaikė; *il tetto ha ~uto* stogas įgriuvo; 4. *tr* užleisti; (*consegnare*) atiduoti; (*trasferire*) pėrleisti; *c. i diritti* pėrleisti tėises; *c. il passo (il posto)* užleisti vietą (kėlią); *c. un negozio (venderlo)* parduoti parduotuvę.

cedévole *bdv* 1. pasiduoantis spaudimui; nekiėtas; (*poco solido*) netvirtas; 2. (*di qcn*) nuolaidūs.

cedibile *bdv* gālimas pėrleisti / pėrduoti.

cediménto *dkt v* 1. įdubimas; įlinkimas; susmukimas; (*crollo*) (su)griuvinimas; *c'è stato un c. del terreno* žemė įdubo; *il crollo del palazzo è dovuto a un c. strutturale* pastatas griuvo, nės konstrukcija neišlaikė; 2. *fig* pakrikimas; suriimas; *il nonno dà segni di c.* mātosi, kād senėlio sveikatā silpsta; *ha avuto un c. nervoso* jōs nėrvai pakriko.

cédola *dkt m fin* kupōnas.

cédro I *dkt v bot (conifera)* kėdras.

cédro II *dkt v* 1. (*il frutto*) citrōnas; 2. *bot (l'albero)* vaistinis citrinmedis.

cedrone *bdv: gallo c.* kurtinys.

cédoo, -a *bdv* kiřtinas (*apie miřko plotą*); *bosco c.* kirtāvietė.

cefalėa *dkt m med* galvōs skaūsmas; migrenā.

céfalo *dkt v zool* kefālė.

céffo *dkt v* 1. snūkis (*ir prk*); 2.: *brutto c. (tipo losco)* įtařtinas tipas.

ceffōne *dkt v* aňtausis; *dare / mollare / tirare un c. (a qcn)* skėlti / tėkšti (*kam*) aňtausį, dūoti (*kam*) pėř žāndą, užvėžti (*kam*) pėř aūį.

celāre *vksm (cé-)* (*qcs a qcn*) (nu)slėpti (*ką nuo ko*), paslėpti; *c. ai genitori le proprie intenzioni* slėpti nuō tėvų sāvo ketinimus; *c. i propri sentimenti* slėpti sāvo jausmūs.

► **celārsi** *sng* pasislėpti; slypėti; *c. sotto falso nome* prisidėngti kitų vardū; *la paura si cela nel suo cuore* bāimė slėpi jōs širdijė.

celebèrrimo, -a *bdv* ⇒ **célebre**.

celebrāre *vksm (cé-)* 1. (*commemorare*) (pa)minėti, atšvėsti; (*festeggiare*) švėsti; *c. un anniversario* paminėti sūkaktį; 2.: *c. la messa* aukó-

ti miřiās; *c. un matrimonio* atlikti vestūvių āpeigas, švėsti sántuokā; *c. un processo* nagrinėti bylą; 3. *fig (esaltare)* apdainuoti; šlōvinti.

celebratīv||o, -a *bdv* jubilėjinis; (*commemorativo*) atminimo; *medāglia ~a* jubilėjinis medālis.

celebraziōne *dkt m* 1. (*il celebrare*) (pa)minėjimas; (*il festeggiare*) šventimas; 2.: *c. della messa* miřių paaukójimas; 3. (*cerimonia*) iškilmės pl; šventė; *la c. di un anniversario* sūkaktiės iškilmės; *c. litūrgica* pāmaldos pl; 4. *fig (elogio)* šlōvinimas.

célebre *bdv* garsūs, žymūs; *molto c., celebèrrimo* labai žymūs; *un c. stilista* garsūs dizaineris.

celebritā *dkt m nkt* 1. šlovė; *raggiungere la c.* išgarsėti, pelnėti šlovę; 2. (*persona famosa*) garsenybė, įžymybė.

célere 1. *bdv* spartūs; skubrūs; 2.: *dkt v la C.* greitojo reagāvimo policijos padalinys.

celeritā *dkt m* spartā; spartumas.

celēste 1. *bdv (del cielo)* dangaūs; *corpi ~i* dangaus kūnai; *volta c.* dangaus skliaūtas; 2. *bdv (del paradiso)* dangaus; Diėvo; *grāzia c.* Diėvo malōnė; *il Padre c.* daňgiřkasis tėvas; 3. *bdv (azzurro chiaro)* žydras, daňgiřkas; mėlřvas; 4. *dkt v* žydrā spalvā.

celestiāle *bdv* daňgiřkas (*ir prk*); dangaūs.

celibāto *dkt v* viengungystė; *fiesta di addio al c.* bėrnvakaris; ♦ *c. ecclesiastico* celibātas.

célibe 1. *bdv v* nevėdės; 2. *dkt v* nevėdės vėras, viengūnis.

cėlla *dkt m* 1. (*di convento*) cėlė, vienūtė; 2. (*di prigione*) vienūtė, (kalėjimo) kāmėra; *c. di isolamento* kārčeris; 3.: *c. frigorifera* šāldymo kāmėra; 4. (*di favo*) akis, akūtė; 5. *inf* langėlis.

cėllofan *dkt v nkt* celofānas.

cėllul||a *dkt m* 1. *biol* lāstėlė; ~e *staminali* kāmėrinėnės lāstėlės; 2.: *tecn c. fotoelētrica* fotoelementas.

cellulāre I *dkt v* 1. (*t.p. telēfono c.*) mobilūsis telėfōnas; 2. (*furgone*) kalėjimo automobilis.

cellulāre II *bdv* lāstėlių; lāstėlinis; *biol tessuto c.* lāstėlinis audinys.

cellulite *dkt m* celiulitas; *crema contro la c.* krėmas nuō celiulito.

cellulōide *dkt m* 1. celiulioidas; 2. *fig: il mondo della c.* kino pasāulis.

cellulōsa *dkt m* celiuliōzė.

cėlta *dkt v/m stor* kėltas -ė; *i Celti* kėltai.

cėltico, -a *bdv* kėltų; kėltiřkas.

cementāre *vksm (-mén-)* (su)cementuoti (*ir prk*).

cementificio *dkt v* cemeňto gamyklā.

ceménto *dkt* v cemeñtas; cemeñtbetonis; *di c., in c.* cementinis *agg*; *c. armato* gëlžbetonis; *di / in c. armato* gëlžbetoninis *agg*; *c. a presa ràpida* greitai kietėjantis / greಿತastiñgis cemeñtas.

céna *dkt* m vakariénė; *all'ora di c.* vakarė (*tuo metu, kai vakarieniaujama*); *dopo c.* pō vakariénės; *andare fuori a c.* vakarieniáuti nē namiē; *invitare a c.* pakviēsti vakariénės; *che cosa c'è per c.?* kã vãlgysime vakariēnei?; ♦ *l'Última C.* paskutinė vakariénė; *méttere insieme pranzo e c.* sudūrti gálą sū galū.

cenàcolo *dkt* v **1.** vãlgomasis; **2.** (*circolo*) būrėlis (*literatų, artistų ir pan.*); **3.** art paskutinė vakariénė.

cenàre *vksm* (cé-) [A] (pa)vakarieniáuti, vãlgyti vakariénę.

céncio *dkt* v skaĩmalas; (*straccio*) skūduras, skuĩlis; ♦ *bianco come un c.* išbãlės kaip dróbė.

cenciósó, -a *bdv* nuplyšęs; apdrĩskęs.

céner||e *dkt* m **1.** pelenai *pl*; *finire / ridursi in c.* pavĩrsti pelenaiš; *ridurre in c.* paveĩsti pelenaiš (*ir prk*); *covare sotto la c.* rusėnti (*ir prk*); **2.:** *dgs ~i* žmogaũs pelenai; **3.:** *rel Mercoledì delle ~i, le Céneri* Pelenų trečiadienis; **4.:** *capelli biondo c.* pilkšvi plaukai.

Ceneréntola *dkt* m *flk* Pelėnė.

cenétta *dkt* m (skani) vakariénė; *una c. a due, una c. intima* vakariénė dviem, intymĩ vakariénė.

cénn||o *dkt* v **1.** mōstas; (*segno*) ženklas; *fare un c.* dúoti ženklã, mōstelėti; (*con il capo*) linktelėti gálva; (*con la mano*) pamóti (rankã); *attendiamo un c. di risposta* laũksime pavĩrtinimo, kãd gãvotė (*laĩškã, siuntã ir pan.*); **2.** (*accenno*) užsiminĩmas; *~i di letteratura italiana* itãlų literatũros apybraĩza *sg*; *fare (un) c. (a qc)* užsiminĩti (*apie kã*); trumpai pãsakoti; *mérta un c.* dēra pri(si)minĩti; **3.** (*indizio*) pōžymis.

cenóné *dkt* v iškilmĩnga vakariénė / puotã (*ppr. per Kũčias, Naujuosius metus*).

censiménto *dkt* v (gyvėntojų) surãšymas.

censĩre *vksm* (-ĩsc-) surãšyti (gyvėntojus).

cénso *dkt* v cėnzas.

censóre *dkt* v cėnзорius.

censũra *dkt* m **1.** cenzũrã; **2.** *fig* (*biasimo*) pãsmėrkĩmas, papeikĩmas.

censurãre *vksm* (-sũ-) **1.** cenzũruóti; **2.** *fig* (*biasimare*) (pa)smeĩkti, (pa)peĩkti.

centãuro *dkt* v **1.** mit kentãuras; **2.** *fig* motocĩklininkas.

centellinãre *vksm* (-tėl-) **1.** gũrkšnóti; **2.** *fig* (*dosare*) tausóti.

centenãrio, -a **1.** *bdv* šimtamėtis; šimtmetinis; **2.** *dkt* v šimto mētų sukaktis -iēs *femm*, šimtosios mētinės *pl*; **3.** *dkt* v/m šimtamėtis žmogũs.

centennãle *bdv* šimtamėtis; šimto mētų.

centésim||o, -a **1.** *bdv* šimtasis, šimtas; *fig è la ~a volta che te lo dico* šimtà kartã tãu sakaũ; **2.** *dkt* v (*1/100*) vienas šimtãdalis, vienã šimtóji, šimtĩnė; **3.** *dkt* v (*moneta*) cėntas; *dieci ~i* dėšimt cėntų; ♦ *non avere un c.* nē skatĩko neturėti; *calcolare al c.* kruopščiai suskaičiuóti; *spēndere fino all'último c.* išlėisti iki paskutinio pinigo.

centigrado, -a *bdv*: **grado** *c.* temperatũros lãipsnis (*pagal Celsijaus skalę*).

centigrãmmo *dkt* v centigrãmas.

centilitro *dkt* v centilitras.

centimetro *dkt* v **1.** centimėtras; **2.** (*nastro per misurare*) matãvimo juostėlė; centimėtras.

centin||ãio (*dgs -ãia, m*) *dkt* v šimtinė, šimtas; *un c.* apĩ šimtà; ♦ *a ~ãia* (šimtų) šimtaĩs.

cénto *sktv nkt* šimtas; *biglietto da c.* šimtinė; **10 per c.** (10%) dėšimt prócėntų; *il 20 per c. di sconto* dvidešimtiēs prócėntu nũlaida; *al c. per c.* šimtų prócėntų (*ir prk*); šimtaprocėntinis *agg*; *sport i c. metri piani* 100 mėtų bėgĩmas; ♦ *kaip jst c. di questi giorni!* ilgiãusių mētų!

centometrista *dkt* v/m 100 mėtų bėgĩmo rungtiēs bėgĩkas -ė.

centotrédici *sktv, dkt* v vienas vienas trĩs (113) (*policijos telefono numeris Italijoje*); *chiamare il c.* paskãmbinti ĩ 113.

centràl||e **1.** *dkt* m elektrinė; *c. atómica* atóminė elektrinė; *c. elètrica* elektrinė; jėgaĩnė; *c. idroelètrica* hidroelektrinė; *c. tèrmica* šiluminė elektrinė; **2.** *dkt* v: *c. del latte* pieninė (*ĩmonė*); **3.** *bdv* centrĩnis; *banca c.* centrĩnis bãnkas; *sede c.* centrinė būstinė; *stazione c.* centrinė stotis; *appartamento centralissimo* bũtas pačia-mė centrė; *geogr l'Itãlia c.* centrinė Itãlija; *geogr la Lituãnia c.* vidurio Lietuvã; **4.** *bdv fig* (*principale*) pagrindinis.

centralina *dkt* m pastótė.

centralinista *dkt* v/m (*telefonico*) telefĩnininkas -ė, operãtorius -ė.

centralino *dkt* v (*t.p. c. telefónico*) telefĩno stotis -iēs *femm*; komutãtoriaus sãlė (/ patalpã *ir pan.*).

centralismo *dkt* v centralĩzmas.

centralizzãre *vksm* centralizũoti.

centralizzãt||o, -a *bdv* centrĩnis; *chiusura ~a* centrĩnis užraktas; *riscaldamento c.* centrĩnis šildymas.

centralizāzīone *dk* *m* centralizācija; (*l'azione*) centralizāvims.

centrāre *vksm* (*cén-*) 1. patāikyti (ī centrā); *c. un bersagliō* patāikyti tiešai ī tāikinī; *fig c. un obbiettivo* pasiekti tikslā; 2. *fig* tiksliai suprasti, pērprasti; *c. un problema* iškēlti klāusimo ēsmē; 3. (*fissare al centro*) centrūoti; ītaisīti / padēti centrē.

centravānti *dk* *v nkt* sport vīdurio / centrō puolējas (*futbole*).

centrifuga *dk* *m* centrifugā.

centrifugāre *vksm* (*-tri-*) centrifugūoti.

centrifug||o, -a *bdv*: *fis forza ~a* īscentrinē jēgā.

centrino *dk* *v* staltiesēlē; servetēlē.

centripeto, -a *bdv*: *fis forza ~a* īcentrinē jēgā.

cēntro *dk* *v* 1. *geom* cēntras; *il c. di una circonferenza* apskritimo cēntras; 2. (*parte, punto centrale*) cēntras, vidurīs; *al c. della piazza* aikštēs centrē / viduryjē; ♦ *fare c.* patāikyti; atspēti; 3. (*della città*) cēntras; *le vie del c.* (miēsto) centrō gātvēs; *c. storico* senāmiestis; *abitare in c. (non lontano dal c.)* gvēnti centrē (netoli nuō centrō); *andare in c.* eīti / važiūoti ī centrā; 4. *fig (parte più importante)* esmē; *il c. di un discorso* kalbōs esmē; *essere al c. dell'attenzione* būti dēmesio centrē; 5. (*t.p. c. abitato*) miēstēlis; gvēnvietē; *c. industriale* pramoninis miēstas; *c. rurale* kāimo gvēnvietē; 6. (*istituto, luogo attrezzato e sim.*) cēntras; māzgas; pūnktas; *c. di accoglienza / raccolta (di calcolo, di lingue straniere)* priēmimo (skaičiāvimo, ūžsienio kalbū) cēntras; *c. balneare* pajūrio kurōrtas; *c. commerciale (culturale, sportivo)* prekūbos (kultūros, spērto) cēntras; *fig c. di potere* valdžiōs cēntras; 7.: *anat c. nervoso* nērvū māzgas; 8. *polit* cēntras; centrīstai *pl*; 9. *sport* aikštēs cēntras; 10. ⇒ **centrino**.

centroamericāno, -a *bdv* centrīnēs Amērikos.

centrocampīsta *dk* *v* sport saūgas, vīdurio žaidējas.

centrotāvola *dk* *v nkt* stālo papuošīmas (*per vidurj*).

centuplicāre *vksm* (*-tū-*) padīdinti šimtā kaŗtū.

cēntuplo, -a 1. *bdv* šimeteriōpas; 2. *dk* *v* šimta kaŗtū didēsnis kiēkis; *costare il c.* šimta kaŗtū daugiāū kainūoti.

centuriōne *dk* *v stor* šimtininkas.

cēppo *dk* *v* 1. kēlmas; (*ciocco*) mālka; pliauskā; (*da lavoro*) trīnka; 2.: *ppr. dgs ~i* pāncīai, grandīnēs; *c. bloccaruota* rātū blokāvimo ītaisas; 3. *fig (di una famiglia)* kilmē; kēlmas; 4.: *biol c. virale* vīruso kamīenas; 5. *tecn c. del freno* stabdžiū trīnkēlē.

cér||a I *dk* *m* 1. vāškas; *di c.* vāškīnis *agg*, īš vāško; *c. d'api* bičiū vāškas; *c. per pavimenti* grindū vāškas; *dare / passare la c.* vāškuoti (grindīs); 2.: *museo delle ~e* vāškīnī figūŗū muziējus.

cēra II *dk* *m*: *avere una bella (brutta) c.* gerai (prastāi) atrōdyti.

ceralacca *dk* *m* lākas (*antispadams*), smalkā.

cerāmi||ca *dk* *m* 1. kerāmika; žiedyba; *di c.* kerāmikos, kerāminis *agg*; 2.: *ppr. dgs ~che* kerāminiai / kerāmikos dirbiniai; fajānsai.

cerāt||o, -a *bdv*: *tela ~a* klijuōtē; brezēntas.

cerbiātto *dk* *v* elniukas, ēlniū jaunīklis.

cerbottāna *dk* *m* vamzdēlis šaudyti.

cērcā *dk* *m*: ♦ *andare in c. (di qcs)* iēškōti (*ko*).

cercapersōne *dk* *v nkt* iēškas, pranešīmū gavīklis.

cercē||āre *vksm* (*cér-*) 1. *tr (qc)* iēškōti (*ko*); (*con lo sguardo*) dairītis (*ko*); *c. aiuto (lavoro, le chiavi di casa, marito, l'oro, una soluzione)* iēškōti pagālbos (dārbo, namū rāktū, vīro, āukso, išeitīēs); *c. casa, c. (un posto) dove stare* iēškōti kuŗ apsigvēnti; *c. funghi* grybāuti; *~avi me?* ar manēs iēškōjai?; *ho ~ato dappertutto* visuŗ (iē) iēškōjau; *cercasi...* reikalīngas... (/ -a); ♦ *c. con il lanternino* sū žiburiu iēškōti; *c. il pelo nell'uovo* kabinētīs; *flk chi ~a trova* kās iēško, tās raŗda; 2. *tr (per ottenere) (qc)* sīekti (*ko*); *c. un compromesso* sīekti kompromiso; *c. la glōria* sīekti slovēs; ♦ *c. fortuna* iēškōti lāimēs; *c. rogne, c. guai* iēškōti bēdū / bēdōs; 3. *intr [A] (di far qcs)* (pa)bandyti, (pa)mēginti (*kq* daryti); (*sforzarsi*) stēngtis (*kq* daryti), pasistēngti; (*puntare*) sīekti (*kq* daryti); *c. di convincere* īkalbinėti; *sto ~ando di smettere di fumare* bandaū mēsti rūkyti; *~a di essere puntuale!* pasistēnk nevēluoti!; *ho ~ato di fare del mio meglio* stēngiausi īš visū jēgū.

► **cercārsela** *īvdž* prisikarksėti.

cercatōre, -trice *dk* *v/m* iēškōtojas -a; *c. di funghi* grybāutojas.

cērchia *dk* *m* 1.: *c. delle mura* miēsto (/ piliēs *ir pan.*) sīenos *pl*; 2. *fig* rātas, ratēlis; *c. di amici* draugū rātas; *c. di interessi* interēsū rātas.

cerchiāre *vksm* (*cér-*) apibraukti.

cerchiētto *dk* *v* (*t.p. c. per capelli*) plaukū lankēlis.

cér||chio *dk* *v* 1. apskritīmas; skridinys; *geom* skritulys; *av c. della morte* mirtiēs kīlpa; 2. (*disposizione in circolo e sim.*) rātas, ratēlis; *sedere in c.* sēdēti ratū; 3. (*oggetto circolare*) lānkas; ♦ *sentirsi un c. alla testa* skaudėti gālvā; (*dopo*

una sbornia) pagirioti; *dare un colpo al c. e uno alla botte* stengtis visiems iūtki; **4.** ⇒ **cerchióne**; *~chi in lega* lietū rātlinkiai.

cerchióne *dkt v* rātlinkis.

cereāl||e *dkt v* (ppr. *dgs* ~i) **1.** jāvas, javai; **2.** (*da mangiare*) (javū) grūdaī pl; javaīniai.

cerebrāle *bdv* **1.** smegenū; smegeninis, cerebrālinis; *anat cortéccia c.* smegenū žievė; *med commozione c.* smegenū sukrėtimas; *med emorragia c.* kraūjo išsiliejimas ī smegenis; *med ictus c.* insultas; **2.** fig nespontāniškas.

cèreo, -a *bdv* vaškūnis, vāško spalvōs.

cerétta *dkt m* (depiliācinis) vāškas; (*striscia*) vāškas juostėlė; *farsi la c. alle gambe* depiliūotis kójas (vāšku).

cerimōni||a *dkt m* ceremōnija (*ir prk*); *c. funebre* lāidotuvių ceremōnija; *abito da c.* išeigūnis drabūžis; ♦ *senza ~e* bė ceremōnijų; *senza tante ~e* (*di colpo*) lūg niėkur niėko.

cerimoniāle *dkt v* ceremoniālas.

cerimoniōso, -a *bdv* ceremoningas.

cerino *dkt v* (vāškuotas) degtūkas.

cèrnia *dkt m* zool grūperis; akmeninis ešerys.

cerniéra *dkt m* **1.** (*t.p. c. lampo*) užtrauktūkas; *tirare su (giù) la c.* už(si)trāukti (at(s)itrāukti) užtrauktūką; **2.** *tecn* laīnkstas, šarnyras.

cérnita *dkt m* rūšiāvimas; atrankā.

céro *dkt v* šventinė žvākė (*ppr. didelė, papuošta*).

ceróne *dkt v* grimas (*veido dažai ir pan.*).

cerótto *dkt v* plėistras; *mettere il c. su una ferita* ūždėti plėistrą aīt žaizdōs.

certaménte *prv* žinoma, bė jokiōs abejōnēs.

certézz||a *dkt m* **1.** (*convinzione*) įsitikinimas; tikrūmas; *con c.* tvirtai, tikrai; *senza ~e* nežiniojė; *avere la c. che...* būti tikram / įsitikinusiam, kād...; *so con c. che...* žinaū tikrai, kād...; **2.** (*l'esser vero, sicuro*) tikrūmas, patikimūmas.

certificè||āre *vksm* (-ti-) pažymėti; (pa)tvirtinti; (pa)liūdyti; *con la presente si ~a che...* (šiuō raštū) pažymima, kād...

certificàto *dkt v* pažymėjimas; liūdiјimas; pažymā; *c. di matrimōnio* (*di morte, di nascita*) sántuokos (mirtiēs, gimimo) liūdiјimas; *c. elettorale* balsavimo pažymėjimas; *c. di sana e robusta costituzione* ≡ sveikātos pažymėjimas; *c. médico* gūdytojo pažymā; (*per assenze dal lavoro*) nedarbingūmo pažymėjimas; *c. di garanzia* garāntinis rāstas; *c. di qualità* kokybės pažymėjimas; *c. di studi* pažymā apīē stūdiјas.

certificazióne *dkt m* sertifikātas; (*autenticazione*) patvirtinimas.

cèrt||o I, -a **1.** *bdv* (*sicuro*) tikras; pātikimas; *da fonti ~e* iš tikrų šaltinių; *notizie ~e* pātikimos

žinios; *andare incontro a morte ~a* eiti ī tikrą mirtį; *sapere per c.* tikrai žinoti; *la vittoria è ormai ~a* pėrgalė jau užtikrinta; *c. è che...* āišku (viena), kād...; **2.** *bdv* (*convinto*) tikras, įsitikinęs; *sono c. della sua sincerità* esū tikras jō nuoširdumū; *puoi stare c.* gali tuō neabejoti; **3.** *prv* tikrai, bė abejōnēs; iš tiesų; āišku; *non è c. la prima volta* tai jau nē pirmas kartas; **4.** *dkt v nkt* tiesā; tikras dalýkas; *c. che no* žinoma, kād nē; ♦ *di c.* tikrai; āišku; *no di c.!* āišku, kād nē!; *c. che...* nā, iš tiesų...; **5.:** *jst* (*ma*) *c.!* žinoma!

cèrt||o II, -a **1.** *bdv* tōks -iā; *un c. signor Rossi* tōks pōnas Rossi; *~e cose mèglio non dirle* tokių dalýkų geriaū nesakýti; **2.** *bdv* (*ben preciso*) tām tikras; *~e volte* būna kartais, kād...; *in un c. senso* tām tikrā prasmė; *in ~e condizioni* tām tikromis sąlygomis; *a un c. momento* vienu metu; tām tikrū momentū; *per un c. tempo* kurį laiką; *ha una ~a età* jīs jau ganā sėnas; *avrei un c. appetito* šiaip āš ganā ālkanas; **3.** *iv dgs* (*alcuni*): *~i, ~e* kā kuriē, kā kuriōs; *~i sono d'accordo* kā kuriē sutiīka.

certósa *dkt m* **1.** (*convento*) kartūzų vienuolýnas; **2.** *tarm* (*cimitero*) kāpinēs pl.

certosin||o, -a **1.** *dkt v/m* kartūzas -ė; ♦ *lavoro da c.* sėkinantis preciziškas dārbas; **2.** *bdv* kartūzų; **3.** *bdv* fig: *pazienza ~a* neišsemiamā kantrybė.

certūni, -e *iv dgs* ⇒ **cèrt||o II** **3.**

cerūleo, -a *bdv* žydras (*apie spalvą*), daīgiškas.

cervèll||o *dkt v* **1.** *anat* smėgenys pl *femm*; *tumore al c.* smegenų navikas; ♦ *c. di gallina* vištos prōtas; *c. elettronico* elektrōninė skaičiāvimomašinā (*kompiuteris*); *fare il lavaggio del c. a qcn* praplāuti kām smėgenis; **2.** *fig* prōtas; smegeninė *fam*; *usa il c.!* pakrūtink smėgenis!; *ti ha dato di volta il c.?* gāl tāu galvā apsisūko?; ♦ *c. fino* skvarbūs prōtas; *di c.* smegeningas *agg*; *lambicarsi il c.* lāužyti / sūkti (sáu) galvā; **3.** *fig* (*mente direttiva e sim.*) prōtas, galvā; *fuga dei ~i* smegenų nutekėjimas; *il c. di una banda* gaujōs galvā; **4.:** *dgs m ~a* smėgenys *femm* (*kaip valgis, arba menkinamai, kalbant apie žmogų*); *far saltare le ~a* ištaškýti smėgenis; *farsi saltare le ~a* palėisti sūu kulkā ī kākta.

cervellóne *dkt v* fig *scherz* prōto bōkštas; moksliūkas.

cervellótico, -a *bdv* suīkiaī supranātamas; raizgūs.

cèrvo *dkt v* zool **1.** ēlnias; *carne di c.* elniēna; **2.:** *c. volante* elniarāgis.

cesàreo, -a *bdv*: med **parto** *c.* gimdymas atlikus cèzario pjūvį; (*tàglio*) *c.* cèzario pjūvis.

cesellàre *vksm* (-sèl-) **1.** (į)raižyti (*ppr. metale*); graviruoti; iškalti; **2.** fig (nu)šlifuoti.

cesellàto, -a *bdv*, *dvl* **1.** įraižytas; graviruotas; kaltinis (*apie metalo dirbinius*); **2.** fig nušlifotas.

cesèllo *dkt* *v* káltas, kaltėlis; ♦ *lavorare di c.* šlifuoti (*kūrinį ir pan.*).

cesò||ia *dkt* *m* (*t.p. dgs ~ie*) (*per potare*) sodo žirklys *pl*, sekatorius.

cèspite *dkt* *m* *econ* pajamų šaltinis.

cèspo *dkt* *v*: *c. di insalata* salotų galvą / gūžė.

cespùglio *dkt* *v* krūmas; kėras; **un c. di rose** rōžių krūmas; **un c. di rovi** erškėtynas.

cessà||re *vksm* (*cès-*) **1.** tr paliūti, liautis; (*interrompere*) nutraukti; **c. il fuoco** nutraukti ūgnį; **c. l'attività** (*di qcn*) pasitraukti iš veislo; (*di qcs*) užsidaryti; **c. di vivere** atsisvėikinti sū gyvėnimu; **ha ~to di lavorare** jis palióvė dirbti / dirbęs; **2. intr** [E] paliūti; pasibaigti; **il vento è ~to** vėjas nuščiūvo / palióvė; **3.:** *kaip dkt* *v nkt* **il ~te il fuoco** ugniės nutrakimas; *fig* paliubos *pl*.

cessazione *dkt* *m* (*termine*) pabaigimas; (*interruzione*) nutraukimas; **c. delle ostilità** karo veiksmų nutraukimas; **c. di esercizio** (įmonės *ir pan.*) uždarymas; **c. del rapporto di lavoro** darbo sąntykių nutraukimas.

cessiòne *dkt* *m* **1.** pėrdavimas; pėrleidimas; **c. di beni** tušto pėrdavimas; **c. di diritti** tėisių pėrleidimas; **atto di c.** pėrdavimo (–priėmimo) àktas; **2.** (*vendita*) pardavimas.

cèssò *dkt* *v* *fam* **1.** išvietė; **2.** *fig* (*posto sozzo*) kiaulidė; **3.** *fig* (*cosa brutta*) šlamštas; **un c. di film** tās filmas tikras šlamštas; **4.** *fig* (*di persona*) baidyklė.

cèsta *dkt* *m* kraittė, pintinė; **la c. del bucato** skalbinių pintinė.

cestèllo *dkt* *v* **1.** krepšėlis; kraitėlė; **2.:** *c. della lavatrice* skalbėyklės būgnas.

cestinàre *vksm* (-sti-) **1.** išmesti (į šiukšlių dėžę); **2.** *fig* atmesti (*straipsnį ir pan.*).

cestino *dkt* *v* **1.** šiukšlių dėžė; šiukšliadėžė (*ir inf*); **2.** (*piccolo cesto*) krepšėlis; pintinėlė.

cestista *dkt* *v/m* krėpšininkas -ė.

cèsto *dkt* *v* **1.** krepšys, pintinė; **un c. di patate** bŭlvių krepšys; **2. sport** ⇒ **canèstro**.

cesùra *dkt* *m* **1.** lett, *mus* cezūra; **2.** *fig* pėrtrauka.

cetàceo *dkt* *v* *zool* banginis.

cèto *dkt* *v* (*t.p. c. sociale*) visúomenės slúoksnius; klāsė; **c. impiegatizio** klėrkai *pl*, tarnautojai *pl*;

c. operàio darbiniškai *pl*; *stor* **c. nobiliare** bajorų lúomas; ♦ **c. mèdio** vidurinis slúoksnius; *stor* (*piccola borghesia*) smulkioji buržuāzija.

cètra *dkt* *m* *mus* citrà.

cetriolino *dkt* *v* agurkėlis; kornišonas.

cetriòlo *dkt* *v* aguėkas.

chalet [ʃa'le] *dkt* *v* *nkt* šalė, kalnų namėlis.

champagne [ʃam'pan] *dkt* *v* *nkt* šampānas; **bere c.** gėrti šampāno.

chance [ʃans] *dkt* *v* *nkt* šansas; **non avere nessuna c.** neturėti jokių šansų.

charme [ʃarm] *dkt* *v* *nkt* šarmas, žavesys.

charter [tʃarter] **1.** *bdv* *nkt*: **volo c.** užsākomasis reišas; **2.** *dkt* *v* *nkt* užsākomasis lėktūvas.

che I *nkt* **1.** įv kuris -i; **uno scrittore che mi piace** rašytojas, kurį mėgstu; **la cameriera che ci serve** mūs aptarnaujanti padavėja, padavėja, kuri mūs aptarnauja; **il giorno che sei partito** tą dieną, kai išvažiavai; **non ho di che lamentarmi (di che vivere)** neturiu dēl kō skūstis (iš kō pragyvėnti); **non c'è che dire** nērā kā pasakyti, niėko nepasakysi; ♦ **non c'è di che** nērā ūž kā; **dopo di che** (iř) pō tō; vėliau; **il che** (iř) tai; **al che** (iř) tadā; **che so** pāvyzdžiui; **2.** įv (*t.p. che cosa*) kās (*ne apie asmenį*); **che (cosa) fai?** kā darai?; **che cosa ti sei messo in testa?** kā tū sáu galvojai?; **che cosa succede qui?** kās čiā dēdasi?; **che fare?** kā daryti?; **che cosa vuoi di regalo?** kō nóri dovanų?; **che vedo!** kā matai!; **3.** įv: **un che, un non so che** kažkās; **un che di strano** kažkās keista; **il macellàio ha un che di sospetto** mėsininkas kažkuō įtařtinas; ♦ **non è un gran che** (tai) nē kažin kōks; (tai) nē kažin kās; (tai) niėko gėro; **4. bdv** kuris -i; (*quale*) kōks -iā; **che ora è?** **che ore sono?** kiek valandų?; **a che ora?** kelintā valandā?; **in che anno?** kuriais mėtais?; **che tempo fa?** kōks dabar óras?; **che programmi hai per domenica?** kokių planų turi sekmādieniui?; **5. bdv** (*esclamativo*) kōks -iā; **che splendida giornata!** kokiā puikī dieną!; **che stupidi (che) sono!** kokiē jiē kvaili!; **che buono!** kaip skanū!; **che noia!** kaip nuobodū!; **che peccato!** kaip gaila!

che II *jngt* **1.** kād, jóg; **penso che sia una buona idea** manau, kād tai gerā mintis; **digli che io esco** pasakyk jam, jóg aš išeinu; **sembra che piov** panašu, kād lýja; **si dice che...** sākoma, kād...; **2.** (*žymint priežastį*) nēs; **prendi il golf che fa freddo** pasiimk megztinį, nēs šalta; **lasciamo stare che è meglio** apiē tai geriau nekalbėkime!; *t.p.* ⇒ **ché III**; **3.** (*žymint laiką*) kai; **mi alzo che è ancora buio** keliuosi, kai dar tamsū, kai keliuosi, dar tamsū; **sono due anni**

che non gli parlo jau antri mētai sū juō nēkalbu, sū juō nēkalbu jau dvejūs metūs; ♦ *dopo che* pō tō, kai; *ogni volta che* kiekvienā kaftā, kai; kai tīk; 4. (*žymint tikslą*) (tām,) kād; *gli ho chiesto che venisse* paprasiaū, kād ateitū; 5. *fam: mai che (si) rifaccia il letto* kād nōrs kaftā (pasiklōtū lōvā); *non che mi dispiaccia* mán tai niēko; *non che io voglia contraddirti* nē dēl tō, kād nōriu táu paprieštarāuti; 6.: (*così / tanto*) ... *che, al punto che, in modo che* taip... , kād; tōks... , kād; *è così stanco che non vuole neanche mangiare* jis tōks pavařges, (kād) nēt vālgyti nenōri; *è così tardi che sarebbe meglio rincasare* taip vėlū, kād geriaū būtū pareiti namō; 7.: ♦ *nel caso che, posto che* tuō ātveju, jėi... ; *a condizione che, a patto che* (sū) tā sályga, kād... ; 8.: ♦ *a meno che, tranne che* nebeñt; tīk (tuō ātveju), jėi... ; *non resta che... non rimane che...* teliėka... ; *non si parla che di questo* apiė tai tīk iř kalbama; 9.: ♦ *che si sappia* kiek žinoma; 10. (*žymint norą ir pan.*) tegū(I), lai; *che vada* tegūl eina; *che Dio ce la mandi buona!* tepādeda mūms Diėvas!; ♦ *che mi venga un colpo!* kād manė kuř!; 11. (*lyginant*) negū, neį; *preferisco leggere che uscire* mán mieliaū skaityti negū išeiti; *ne sono più che sicuro* nē kiek neabejōju; *più in fretta che puoi* kuō greičiaū (galì); *è un'occasione più unica che rara* tokiā prōga vienā kaftā gyvėnime pasitaiko; *l'arredamento è più comodo che lussuoso* apstātymas labiaū patogūs neį prabangūs; ♦ *meglio tardi che mai* geriaū vėliaū negū niekadā; 12.: *sia... che* iř... iř; ⇒ *sia* 1.; 13. ⇒ *così*.

ché III jngt ⇒ perché.

checché įv nkt kād iř kās; *c. tu dica* kād iř kā tū pasakytum.

check-in [tʃe'kin] dkt v nkt 1. registrāvimas (*ppr. į lėktuvą*); 2. (*il luogo*) registrāvimos vartai pl.

check-up [tʃe'kap] dkt v nkt medicininis patikrinimas; gdytojo apžiūra.

cheeseburger [tʃi'z-] dkt v nkt sūrainis, mėsašinis sū sūriu.

chef [ʃef] dkt v nkt šėfas; vyriausiasis virėjas.

chéla dkt m (*ppr. dgs ~e*) vėžio žnyplė.

chemioterapia dkt m chemoterāpija.

cheroséne dkt v žibalas; *a c.* žibalinis agg.

cherubino dkt v kerūbas, kerubinas.

chetāre vksm (*ché-*) (nu)raminti.

► **chetārsi** sngr (nu)rĩmti.

chetichėlla dkt m: ♦ *alla c.* slapčiā; patyliūkais.

chét||o, -a bdv ramūs; nurimęs; ♦ *un'acqua ~a* gudri / senā lāpė.

chi įv nkt 1. (*relativo*) kās; tās, kuris; *chi lo dice*

sbaglia kās tai sāko, klýsta; *chi vuole parteci-*

pare, lo dica kās nōri dalyvāuti, tegūl pasisāko;

telefona a chi ti pare paskañbink, kām nōri;

♦ *chi di dovere* suinteresuotas žmogūs; *flk chi*

cerca trova kās ieško, tās rañda; *flk ride bene*

chi ride ultimo tās juōksis, kās juōksis pasku-

tinis; 2. (*indefinito*) kās; *c'è chi potrebbe farlo*

yrā, kās galėtū tā darýti; *c'è a chi piace e a chi*

no kām patiñka, kām nē; ♦ *chi capita* pirmas

pasitaikęs; 3. (*interrogativo, esclamativo*) kās;

chi sei? kās tū (esì)?; *chi è?* kās teñ (/ čiā)?; *di*

chi è questa macchina? kienō šī mašinā?; *a chi*

telefoni? kām skañbini?; *con chi esci?* sū kuō

išeini?; *chi me lo fa fare?* dēl kō mán stėngtis?;

senti chi parla! kās prakalbo!, tū (/ jis ir pan.)

iřgi gėras!; *chi si vede!* žiūrėk, kās čiā!; šĩmtas

mėtų!; *a chi lo dici!* pātš žinaū!, puikiai žinaū!;

♦ *stare sul chi vive* būti budriām.

chiacchiere dkt m dgs 1. (*l'azione*) plepėjimas sg;

fare due / quattro ~e pasišnekėti, pasišneku-

čiuoti; paplepėti; *perdersi in c.* užsišnekėti;

2. (*pettegolezzi*) āpkalbos; plepalaĩ, tauškałai.

chiacchierare vksm [A] (*chiac-*) plepėti, šneku-

čiuoti(s); čiauškėti, taũkšti fam; (*solo un po*)

paplepėti, pasišnekuciuoti.

chiacchierata dkt m pasišnekėjimas; šnekā; *fare*

una bella c. pasišnekuciuoti.

chiacchierato, -a bdv prieštaringai vėrtinamas.

chiacchiericcio dkt v klegesys; kalbėjimas.

chiacchierone, -a 1. bdv plepūs; šnekūs; 2. dkt

v/m plepýs -ė; plepūtis -ė; čiauškalius -ė.

chiam||are vksm 1. (pa)šaukti; (*con il telefono*)

paskañbinti (*kam*), pasukti fam; *a qcn per*

nome pašaukti kā vardū; *c. alle armi* šaukti į

kariuomenę; *c. un alunno alla lavagna* pašaukti

mókinį prie lentōs; *c. il cane* prisišaukti šunį;

c. in scena gli attori šaukti āktorius į scėnā; *c.*

in causa / in giudizio šaukti / paduoti į teisma;

chiāmami domani mattina alle sei pakėlk manė

rytój šėštā; *il dovere mi ~a* pāreigos šaukia;

♦ *e a te chi ti ha ~ato?* kō táu čiā prĩreikė?;

2. (*fare venire in aiuto e sim.*) (i)kviėsti, pa-

kviėsti; *c. il soccorso stradale* (l'ambulanza, la

polizia, un idraulico, un taxi) iškviėsti tėchninę

pagālbā (greĩtajā pagālbā, policijā, santėch-

nikā, takši); *c. l'ascensore* iš(si)kviėsti liftā; *c.*

in aiuto qcn pa(si)šaukti kā į pagālbā; *mandate*

a c. un dottore pasiųskite gdytojo; ♦ *c. qcn a*

testimone pašaukti kā liudytoju; 3. (*dare un*

nome) (pa)vadinti (*kuo*); (*offendendo*) išva-

dinti; *ha ~ato la figlia Maria* dukrā pavadino

Marijā; *mai chiamano "il giustiziere"* manė

vadina baudėju; 4.: *c. aiuto / soccorso* pasi-

šaukti / šauktis pagálbos; **5.** *essere ~ato a qc* būti (*kuo; i kq*) išrinktám; turėti (*kam*) pašaukimą.

► **chiam||àrsi** *sng* vadintis, pasivadinti; *come ti ~i?* kóks tavo vardas?; *kuò tù vardù?*; *come si ~a Lei?* kóks júsų vardas?; *questo si ~a "furto"* tai vadinasi vagystė; ♦ *non mi ~o più X, se...* nè aš búsiu, jéi...

chiamàta *dkt m 1.* (*convocazione*) (pa)šaukimas; (iš)kvietimas; *c. alle armi* šaukimas į kariuomenę; **2.** (*telefonata*) (telefonò) skambūtis; *c. interurbana (urbana)* tarpmiestinis (viėtinis / miėsto) skambūtis; *c. senza risposta* pralėistas skambūtis; *fare una c.* paskaĩbinti; *c'è una c. per te* tau skaĩbina; **3.** (*vocazione*) pašaukimas.

chiànti *dkt v nkt gastr* kiántis (*Toskanos* vynas).

chiapp||a *dkt m fam (ppr. dgs ~e)* sėdmuò; *muovi le ~e!* kėlk sùbinę!

chiàra *dkt m* (kiaušinio) báltymas.

chiaramente *prv 1.* áišksiai; rýšksiai; **2.** (*apertamente*) atviraĩ; **3.** (*senza dubbio*) neabejótinai; (*ovviamente*) saváime áišku; *c. non aveva possibilità di vincere* akivaizdù, kád neturėjo šán-sų laimėti; ♦ *kaip jst c.!* žinoma!, kàs bė kò!

chiarèzza *dkt m 1.* aiškumas; ryškumas; *con c.* áišksiai; **2.** (*franchezza*) atvirumas; *con c.* atviraĩ; **3.** (*evidenza*) aiškumas; *fare c.* iš(si)áišksinti; **4.** (*limpidezza*) skaidrumas.

chiarificare *vksm (-ri-)* **1.** (nu)skáidrinti; **2.** *fig* (iš)áišksinti.

chiarificatóre, -trice *bdv fig* pàdėdantis (áišksiai) supràsti; gálintis paáišksinti; áišksinamasis.

chiariménto *dkt v* (iš)áišksinimas; pa(si)áišksinimas; *ti devo un c.* aš tau skolėngas paáišksinimà; *vorrei qualche c.* norėčiau šį beĩ tã išsiáišksinti.

chiar||re *vksm (-isc-)* **1.** (iš)áišksinti; paáišksinti; *c. un concetto* paáišksinti sávokà; *c. un dubbio* išsklaidýti abejónę; **2.** (*con qcn*) išsiáišksinti, áišksintis; pasiáišksinti; *con Fabrizio ho ~to tutto* sù Fabricijumi viskà išsiáišksinome.

► **chiar||irsi** *sng* **1.** (pa)áišksėti; *tutto si ~irà* viskas paaiškės; viskas išsisprės; **2.** (*qcs a sè*) išsiáišksinti.

chiàr||o, -a **1.** *bdv (comprensibile)* áišksus; ryškùs; *una grafia ~a* áišksus rãstas; *un c. esempio* ryškùs pavyzdýs; *diventare c.* paaiškėti; *è c. (che...)* áišku (, kád...); *sono stato c.?* ar (tau) áišku?; ♦ *c. come il sole* áišku kaĩp diėnà; *più c. di così!* áišksiaũ nebũna!; *kaip jst c.!* áišku!, žinoma!; **2.** *bdv (di luce, colore)* šviesùs; *birra ~a* šviesùs(is) alùs; *capelli ~i* šviėsius plaukaĩ; *verde c.* šviėsiai žalias; ♦ *di ~a fama* įžymùs agg; visų pripažintas; **3.** *bdv (deciso)* áišksus; grėžtas;

un c. rifiuto grėžtas atsisáikymas; **4.** *bdv (limpido)* skaidrùs, váiskus; **5.** *prv* áišksiai; *forte e c.* visiškai áišksiai; *c. e tondo* tiėsiai šviėsiai; ♦ *vederci c.* praregėti; išsiáišksinti; *non ci vedo c.* čià kãžkàs nè taĩp; **6.** *prv (apertamente)* atviraĩ; *parlare c.* atviraĩ pasakýti, dróžti; **7.** *dkt v* šviėsa; *al c. di Luna* mėnėsiėnoje; ♦ *in c.* neužkodúotas agg; *mettere in c.* áišksiai išdėstyti; iš(si)-áišksinti; **8.** *dkt v: vestirsi di c.* vilktis (/ vilkėti) šviesiaĩs drabũziaĩs.

chiaróre *dkt v* silpnà / blankì / blausi šviesà; *il c. lunare* mėnėsiėna.

chiaroscùro *dkt v art* šviesótamsa, kiaroskùro.

chiaroveggénte *dkt v/m* aiškiaregýs -ė.

chiaroveggénza *dkt m* aiškiaregýstė; bũrimas.

chiàsso *dkt v* triùksmas; *fare c.* kėlti triùksmà, triùksmáuti; ūžti; *fig* sukėlti sensàcijà.

chiassóso, -a *bdv* triùksmingas.

chiàtta *dkt m* bãrža; piatà.

chiavàre *vksm* volg dũlkintis.

chiàv||e *dkt m 1.* rãktas (*ir prk*); *c. universale* vísraktis; *un mazzo di ~i* rãktų ryšulýs; *fig la c. di un codice* šifro rãktas; *chiùdere a c.* užrakinti; *dare due giri di c.* rakinti / pasukti rãktà dũ kartùs; ♦ *c. di lettura* interpretàcija, interpretàcijos bũdas; *prezzo ~i in mano* káina „viskas įskaĩčiũta“ (*kai galima iškart pradėti eksploatuoti automobilį*); *tenere sotto c.* laikýti pò užraktu / pò rãktù; **2.** (*attrezzo*) rãktas; veržliãraktis; *c. a tubo* šešiakaĩpis rãktas; *c. inglese* skečiamàsis veržliãraktis; **3.** *mus* rãktas; rãkto ženklas; *c. di basso (di violino)* bõso (smuĩko) rãktas; ♦ *in c. moderna* moderniũ póziũriu; moderniaĩ; *in c. umoristica* humoristikaĩ (*sukũrtas / adaptũotas ir pan.*); **4.** *archit c. di volta* sãvaros akmuò; **5.** *kaip bdv nkt: momento c.* svarbiausias momeĩtas; *parola c.* esminis žòdis, rãktãžodis; *testimone c.* pagrindinis liũdytojas.

chiavétta *dkt m 1.* rãktėlis; **2.** (*rubinetto*) čiãupas; **3. inf:** *c. USB* USB atmintinė, USB atmintũkas.

chiàvica *dkt m tarm (fogna)* kanalizàcijos vaĩzdís.

chiavistèllo *dkt v* sklãstis; *mettere il c. alla porta* užsklėsti duris.

chiàzz||a *dkt m 1.* dėmė; *a ~e* dėmėtas agg; **2.** *anat* pigmeĩtinė dėmė.

chiazza||re *vksm* padaryti dėmių (*kur*); *l'umidità ha ~to il soffitto* nuò drėgmės aĩt lubų liko dėmių.

chic [jik] *bdv nkt* stilingas; prašmatnùs.

chicchessia *iv nkt 1.* (*chiunque*) bėt kàs; **2.** (*nessuno*) niėkas.

chicchirichì *ist* kakariēku, kakarykū.

chicco *dkt v* grūdas, grūdēlis; **c. di caffè** kavos pupēlē; **c. d'uva** vynuogē.

chiedere* *vksm* **1.** (*per ottenere*) (*qcs a qc*) (pa-)prašyti (*ko kq/ko*); **c. aiuto a qcn** paprašyti ką padėti, paprašyti kienō pagālbos; **c. informazioni** (*su qc*) teirāutis (*ko*), pasiteirāuti; paklāusti (*apie kq*); **c. la parola** paprašyti žodžio; **c. l'elemosina** prašyti išmaldos; **c. a qcn di chiudere la porta** prašyti kō uždaryti duris / , kād uždarytų duris; ♦ **c. scusa a qcn** atsiprašyti kō; **c. la mano di qcn** paprašyti kienō raņkos; pasipiršti kām; **2.** (*per sapere*) (*qcs a qcn*) (pa-)klāusti (*ko kq/ko*); teirāutis, pasiteirāuti; **c. a qcn la strada (un consiglio)** paklāusti ką kēlio (patarimo); **c. l'ora** paklāusti kiek valandų; **3. kaip intr** [A]; **c. di qc** pasiteirāuti / teirāutis apie ką; (*cercare qcn*) ieškoti kō; **4. (di prezzi)** (*per qcs*) (pa)prašyti (*už kq*); **c. troppo** peį daūg už(si)prašyti; **5. (esigere)** (*qcs*) (pa)reikalaūti (*ko*).

► **chiéd||ersi** *sng* (pa)klāusti savęs; **mi ~o perché** āš klāusiu savęs kodēl; **mi ~o se sarā possibile** įdomū, ar būs gālīma.

chierichétto *dkt v* patarnāautojas, ministrāntas.

chierico *dkt v* **1.** stor klērikas; **2.** (*membro del clero*) dvāsininkas; **3.** (*seminarista*) seminaristas.

chiēsa *dkt m* **1.** bažnyčia; **c. gotica** gotikinē bažnyčia; **andare in c.** eiti į bažnyčia; lankyti bažnyčia; ♦ **persona di c.** tikintysis, pamaldūs žmogūs; **2. rel: la C. cattolica** Katalikų bažnyčia; **i padri della C.** Bažnyčios tėvai; **3. (il clero)** dvasininkijā, dvāsininkai *pl*.

chiglia *dkt m* kilis.

chilo *dkt v* ⇒ **chilogrāmno**.

chilogrāmno *||o dkt v* kilogrāmas; **un c. di mele** kilogrāmas obuolių; **pesare quattro ~i** sverti kēturis kilogramūs.

chilometrāggio *dkt v* kilometrāžas; ridā.

chilométrico, -a *bdv* kilometrinis (*ir prk*).

chilometr||o *dkt v* **1.** kilometrās; **lungo sei ~i** šešių kilometrų ilgio; **a due ~i da qui** už dviejų kilometrų nuo čia, dū kilometrūs nuo čia; **andare a 100 ~i all'ora** važiuoti šimto kilometrų peį vālandą greičiū; **2.:** *dgs ~i* (*percorsi da un'auto*) ridā sg; ♦ **automobile a ~i zero** parodomās automobilis (*parduodamas su nuline rida*).

chilowatt [-v-] *dkt v nkt* kilovātas.

chiméra *dkt m mūt, fig* chimērā.

chimica *dkt m* chemija; **c. (in)orgānica** (ne)organinė chemija; **insegnare c.** dėstyti chemija;

fam iscriversi a c. įstoti į chemijos universitetą (/ fakultetą *ir pan.*).

chimi||co **I, -a** *bdv* cheminis; chemijos; **anàlisi (fòrmula, reazione)** ~ca cheminė analizė (fòrmulė, reakcija); **armi ~che** cheminiai giņklai; **sostanze ~che** chemikālai.

chimico **II, -a** *dkt v/m* chemikas -ė.

chimòno *dkt v nkt* ⇒ **kimòno**.

china **I** *dkt m* (*pendio*) nuokalnė; pakaalnė.

china **II** *dkt m* (*t.p. inchiostro di c.*) tūšas.

chinàre *vksm* nuleñkti; **c. la testa, c. il capo** nulėsti / nulelbtį gālvą; **fig** nuleñkti gālvą.

► **chinàrsi** *sng* pasileñkti; paliñkti.

chincaglieria *dkt m* (nebrangi) galantėrija.

chinesiterapia *dkt m med* ⇒ **cinesiterapia**.

chinino *dkt v farm* chininas.

chìno, -a *bdv* pasileñkęs; **c. sui libri** užsigūlęs knygās; **c. sul tavolo** užsigūlęs ant stālo; **a capo c.** (sù) nulėista gālvā.

chinòtto *dkt v* **1. bot** (*la pianta*) karčiavaīsis citrinmedis; **2. (il frutto)** aitrūsis apelsīnas; **3. (la bevanda)** aitriųjų apelsinų gėrimas.

chiòccia *dkt m* perėk(š)lė.

chiòcciola *dkt m* **1.** anat srāigė; **2. zool** srāigė; (*la conchiglia*) kiāutas; ♦ **scala a c.** srāigtiniai laiptai *pl*; **3. (segno „@“)** etā.

chiodino *dkt v* **1.** dimin vinūtė, vinėlė; **2. bot** kelmutis.

chiòd||o *dkt v* **1.** vinis -iēs *femm*; **piantare un c. nel muro** įkalti vinių į sieną; ♦ **magro come un c.** lėisas / sudžiūvęs kaip šakalys; **fam roba da ~i!** kažkokia nesamonė!; **avere un c. fisso** būti apsėstām įkyriōs mintiēs; **c. scaccia c.** pleīstas pleīštā vāro; **2.:** ~i *di garòfano* gvazdikėliai; **3. (giacca)** odinukė.

chiòma *dkt m* **1.** plaukaī *pl*; šėveliūrā; **2. (criniera)** karčiai *pl*; **3. (di albero)** lapijā; lajā; **4. astr** (*di cometa*) komėtos uodegā.

chiòsco *dkt v* kiōskas; **c. di fiori (dei giornali)** gėlių (spaudōs) kiōskas.

chiòstro *dkt v* kluātras, vienuolyno kiēmas.

chip [tʃip] *dkt v nkt inf* mikroschemā.

chiromānte *dkt v/m* chiromāntas -ė.

chiromanzia *dkt m* chiromāntija.

chirurgia *dkt m* chirurgija; **c. del cuore** širdiēs chirurgija **c. plàstica** plāstinė chirurgija.

chirùrgico, -a (*v dgs -ci*) *bdv* chirùginis; **intervento c.** chirùginė operācija.

chirùrgo (*dgs -gi/-ghi*) *dkt v* chirùrgas -ė; **c. plàstico** plāstinis chirùrgas.

chissà *prv* kažin; nežiniā; **c. se verrā** kažin ar jis ateis?; ♦ **kaip jst c.!** nežiniā!, balā žino!

chitàrra *dkt m* gitarā; **c. elettrica** elektrinė gitarā;

suonare la c. gróti gitarà; *studiare (la) c.* mókytis gróti gitarà.

chitarrista *dkt v/m* gitaristas -è.

chiù||dere* *vksm* **1.** *tr* uždarýti; užvėrti; (*a chiave e sim.*) užrakinti; (*con un coperchio*) uždeñgti; užvóžti; (*con bottoni, cerniere*) už(si)sėgti, už(si)sagstýti; (*con un gancio*) užkabinti; (*tappare*) užkimšti, užkamšýti; (*cingendo*) užtvėrti; (*legando*) (už)rišti; *c. le ali* suskleisti sparnùs; *c. la bocca* užsičiaupti; *c. una busta, c. una lettera* užklijuoti vóką; *c. un file* uždarýti fáilą; *c. le gambe* suglausti kójas; *c. un libro* užveřsti knýgą; *c. la mano* užgniauzti kùmštį; *c. gli occhi* užmėrkti akis, užsimėrkti; *c. l'ombrello* suskleisti skėtį; *c. la porta* uždarýti duris, užvėrti duris; (*facendo scattare la serratura*) užtreñkti duris; *c. il rubinetto* užsùkti čiaupą; *c. le tende* užtraukti užuolaidas; *c. in gabbia (in cassaforte)* uždarýti / užrakinti į nařvą (į seifą); ♦ *non c. occhio* akių nesudėti, nė blúosto nesudėti; *c. bottega* mėsti veřslą; **2.** *tr* (*interrompere e sim.*) užtvėrti; uždarýti; *c. una strada* užtvėrti / uždarýti kėlią; *c. il centro storico* uždrausti eĩsmą senámiestyje; *c. la frontiera* uždarýti sieną; *sport c. un giocatore* uždeñgti žaidėją; **3.** *tr* (*spegnere*) išjùngti; *c. il computer* išjùngti kompiuterį; *c. il gas* užsùkti dujās; *c. la luce* užgesinti / išjùngti šviėšą; **4.** *tr* (*concludere*) (už)baigti, pabaigti; (*un'attività e sim.*) uždarýti; *c. un discorso* užbaigti kalbą; *c. una fabbrica (una mostra)* uždarýti gamyklą (párodą); *c. un corteo* paraduoti paskutiniám, žingsniuoti galė; *fin c. il bilancio* suvėsti balánsą; *fin c. un conto* uždarýti sąskaitą; *il caso è ~so* bylà užbaigtà; ♦ *c. in bellezza* gražiaĩ užbaigti; **5.** *intr* [A] (*di negozi e sim.*) būti uždaromam; baigti dárbą; užsidarýti *fam*; **6.** *intr fam* (*con qcn*) nutráukti sántykius (*su kuo*); (*con qcs*) užrišti; *ho ~so con l'alcol* užrišau sù alkoholiù; *con lui ho ~so* sù juò vėskas baigta; ♦ *hai ~so!* dabar̃ jau táu ámen!; **7.** *intr* (*di porte e sim.*) užsidarýti, užsivėrti; užsitreñkti; **8.** *intr* (*nei giochi di carte*) užbaigti (žaidimà) (*laimint*).

► **chiù||dersi** *sng* **1.** (*di qcs*) užsidarýti, užsivėrti; (*a chiave e sim.*) užsirakinti; (*con bottoni e sim.*) užsisėgti; (*di porta*) užsitreñkti; (*di libro*) užsiveřsti; (*di fiori*) užsiskleisti; (*del cielo*) užsitráukti; *la finestra non si ~de* lánkas neužsidáro; *la ferita si è ~sa* žaizdòs kraštai susiglaudė; **2.** (*di qcn*) užsidarýti; *mi sono ~so fuori di casa* užsitrenkiau duris (iř nebegaliù įeiti); *c. nel cappotto* šiltaĩ apsisiausti páltą; *fig*

c. nel proprio guscio užsidarýti kiautė; *fig c. in sé stesso* užsisklėsti savyjė; **3.** (*finire*) pasibaigti, baigtis; **4.** *mi sono ~so un dito nella porta* prisivėriau pirštą dūrimis; **5.** *c. la giacca* užsisėgti švarką; *t.p.* ⇒ **chiudere**.

chiunque [ki'unqwe] *įv* **1.** (*ognuno, non importa chi*) bėt kàs; kiekvienas; *c. di voi* bėt kuris iš júsų; *può venire c.* visi gáli ateiti; *c. è capace di farlo* bėt kàs gáli tai padarýti; **2.** (*tutti quelli che, non importa chi*) kàs tik; kàd iř kàs; *c. abbia l'invito può partecipare* kàs tik tūri kvietimà galėš dalyvauti; *c. tu veda, avvertilo!* kàd iř kà sutiktum, tū pėrspėk įĩ!

chiùsa *dkt m* **1.** šliùzas, užtvanka; **2.** (*fine*) pabaigà.

chiusino *dkt v* šulinio dangtėlis.

chiùs||o, -a *bdv, dlv* **1.** uždarýtas, uždaras; užvertas; (*a chiave*) užrakintas; (*con un coperchio*) uždeñgtas; užvóžtas; (*con bottoni e sim.*) užsegtas; *finestra ~a* uždarýtas lánkas; *il negozio è già c.* parduotuvė jau uždarýta / jau užsidarė; *c. per lavori* uždarýtas remòntui / dėl remònto; remontuojamas; *c. al pubblico* uždarýtas lankýtojams; *fig una questione ~a* baigtas kláusimas; *ho il naso c.* mánò nòsis užgultà; *ling sillaba (vocale) ~a* uždaràsis skiemuò (bálsis); *sport partita ~a* jau baigtos rungtyñės (*resultatas aiškus*); *teis a porte ~e* už uždarų durų, uždaromis dūrimis; ♦ *numero c.* skaičiaus ribojimas (*ppr. priimamų studentų*), kvotà; *casa ~a* viešnamis; *a bocca ~a* užsičiaupus; *a occhi ~i* užsimėrkus; *fig drąsiai*; **2.** (*di carattere e sim.*) užsidarė; uždaras; *mentalità ~a* siaūras mentalitėtas; **3.** (*accollato*) uždaru kaklù; **4.** *kaip dkt v: al c.* uždarojė patalpøjė, vidujė; nė laukė; *odore di c.* tvankumas.

chiusura *dkt m* **1.** (*l'azione*) uždarymas; *orario di c.* uždarymo láikas; *la c. di una centrale atomica* (*di una mostra, della stagione teatrale, fin di un conto*) atòminės elektrinės (parodòs, teàtro sezòno, sąskaitos) uždarymas; **2.** *fig* (*fine*) pabaigà; *in c.* pabaigojė; *a c. del suo discorso* baigdamas kalbą; **3.** (*dispositivo*) uždaras; (*a chiave*) užraktas; (*fibbia*) sagtis -iėš; *c. centralizzata* centrínis užraktas; *c. lampo* užtrauktukas; **4.** (*di carattere e sim.*) uždarumas; *c. mentale* siaūros pąžiūros pl; **5.** *ling* uždarumà; **6.** *polit* dialògo atsisákyimas.

choc [ʃɔk] *dkt v nkt* ⇒ **shock**.

ci *I įv* (*kita forma: ce*) **1.** (*oggetto diretto*) mūs; (*con soggetto „noi“*) savė; (*in frasi negative*) mūsų; *ci hanno visto / visti* mūs pamatė; *la mamma ci sgrida* mamà mūs bára; *non ci ha*

invitato mūsu nepākvietē; *non ci ha salutato* nesisvēikino sū mumīs; *ci consideriamo gente onesta* laikome savē dorais žmonēmīs; *t.p.* ⇒ **3.**; **2.** (*oggetto indiretto*) mūms; (*con soggetto „noi“*) sāu; *ci hanno detto* mūms pasākē; *ci hanno chiesto* mūsu paklausē; *restituiteci i soldi!* gražinkite mūms pinigus!; *ce la scriverai una cartolina?* arī parašysi mūms atvirukā?; *t.p.* ⇒ **3.**; **3.** (*riflessivo*): *ci vediamo* mātome savē; (*reciproco*) susimatysime; *ci laviamo* praūsiāmēs; *ci siamo lasciati* išsiskyrēme; *ci compriamo l'auto* nusīperkame mašīnā; **4.** (*con „si“*): *ci si alza presto* kēliamēs ankstī, kēliamasi ankstī; **5.**: *eccoci!* štai ir mēs!; štai ir atėjome!

ci II *iv* **1.** (*a ciò*): *ci penso io* āš apiē tāi pagalvōsiu, tuō pasirūpinsiu āš; *non ci posso credere* negaliū (tuō) patikēti; *non ci fare caso* nekreīpk ī tāi dēmesio; **2.** *fam (con qc)* sū juō, sū jā; *non ci parlo* nēkalbu sū juō.

ci III *prv*, *iv* **1.** (*di luogo*) teņ; čia; *non ci vado* teņ neīsiu; *c'è, ci sono* yrā; *mi ci trovo bene* mān teņ geraī; ♦ *che cosa c'è?* kās yrā?; *c'era una volta...* gyvēno kaftā...; **2.** (*su įvairiais veiksmazodžiais*): *sentirci* prigirdēti; *volerci* prireikti; *ci sto* sutinkū; **3.** *fam (su „avere“)*: *c'ho fame* nōriū vālgyti; *i biglietti ce li ha?* bilietus tūri?

ciabatta *dkm* **1.** šlepētē, šliūrē; *in c.* sū šliūrēmīs; **2.** (*la forma di pane*) „čabatā“ (*tokia itališka duona*).

ciabattino *dkm* *v* batsiuvys; kuřpius.

ciac, ciak *dkm* *v nkt cin (ripresa)* dūblis; ♦ *kaip jst c., si gira!* veiksmas!

cialda *dkm* *m* vāflis.

cialtrone, -a *dkm v/m* chāmas -ē.

ciambella *dkm* **1.** riestaīnis; ♦ *non tutte le ~e riescono col buco* „ne visi riestaīniai išeina sū skylē“ (*negali nuolat sektis*); **2.**: *c. di salvataggio* gēlbėjimosi rātas.

ciàn||cia *dkm* (*ppr. dgs ~ce*) plēpalas, plepalaī; čiauškalas.

cianciare *vksm* [A] (*ciàn-*) (pa)plepēti; čiauskēti.

cianfrusà||glia *dkm* *m* rakaņas; niekūtis; *dgs ~glie* šlaņštas *sg*.

cianósì *dkm* *m* med cianozē.

cianòtico, -a *bdv* med, fig pamēļes.

cianùro *dkm* *v chim* cianīdas.

ciào *jst* **1.** (*incontrandosi*) lābas, sveīkas (/ sveikā *ir pan.*); **2.** (*accomiatandosi*) iķi; atīā *fam*, čiau.

ciàrla *dkm* *m* čiauškalas; tauškalas.

ciarlare *vksm* [A] čiauskēti; taukšti.

ciarlatano, -a *dkm v/m* šarlatānas -ē.

ciarpame *dkm* *v* šlaņštas.

ciascheduno, -a *bdv*, *iv* ⇒ **ciascuno**.

ciascuno, -a **1.** *bdv*, *iv* kiekvienas -ā; *ciascun alunno* kiekvienas mokinys; *c. di voi deve avere il suo libro* kiekvienas iš jūsu privāloste / privālo turēti sāvo vadovēļi; *a c. la sua croce* kiekvienām sāvo krzyžius; **2.** *iv (distributivo)*: *i bambini hanno avuto tre caramelle* *c.* vaikaī gāvo pō trīs saldaiņius; *i biglietti costano 10 euro* *c.* bilietai pō 10 euru.

cibàrie *dkm* *m* dgs maīstas *sg*, maīsto prodūktai.

cibàre *vksm* maitinti; penēti.

► **cibārsi** *sng* (*di qcs*) mīsti (*kuo*), maitintis.

cibernética *dkm* *m* kibernetika.

cibernético, -a *bdv* kibernetinis; kibernetikos.

cib||o *dkm* *v* maīstas; (*piatto*) vālgis; *un c. pesante* sunkūs maīstas; *~i prelibati* gardūs vālgiai; *c. per cani* šunū maīstas; *cercare c., andare in cerca di c.* ieškōti maīsto; *la pasta è un c. sano* makarōnai – sveīkas vālgis; *fig c. spirituale* dvāsios pēnas; ♦ *non toccare c.* niēko nevālgyti.

cicàla *dkm* *m* zool cikadā.

cicaléccio *dkm* *v* čiauškesys, čiauškéjimas; tauškesys.

cicalino *dkm* *v tecn* zirzēklis (*garsinis signalas*).

cicatrice||e *dkm* *m* rāndas (*ir prk*); *una c. profonda* gilūs rāndas; *le ~i di un'ustione* nudegimo randaī; *sono rimaste le ~i* līko randaī.

cicatrizzare *vksm* **1.** *tr* (už)gdyti (žaizdā); **2.** *intr* [A, E] (už)gyti.

► **cicatrizzārsi** *sng* (už)gyti.

cicatrizzazione *dkm* *m* (už)gijimas.

cicca I *dkm* *m* nūorūka; *spégnere una c.* užgesinti nūorukā; ♦ *non vale una c.* jīs niēkam tikēs.

cicca II *dkm* *m* *fam* (*gomma*) kramtōškē.

cicchétto *dkm* *v fam* **1.** (*bicchierino*) stiklēlis; *bersi un c., farsi un c.* išlēnkti stiklēlī / burnēlē; **2.** (*ramanzina*) pabarīmas.

ciccia *dkm* **1.** (*grasso*) riebalaī *pl*, lašīniaī *pl*; *ròtolo di c.* išvīrtē lašīniaī *pl*; ♦ *kaip jst c.!* nē vélnio!; **2.** *fam* (*carne*) mēsytē.

cicciol||o *dkm* *v* (*ppr. dgs ~i*) spīrgas, spīrgūtis.

ciccione, -a *dkm v/m* drūčķis -ē, storūlis -ē.

cicerone *dkm* *v* cicerōnas.

ciclàbile *bdv*: *pista* *c.* dvīračiū tākas.

ciclamino *dkm* *v bot* ciklamēnas.

ciclicità *dkm* *m* cikliškūmas.

ciclico, -a *bdv* ciklinis; cikliškas.

ciclismo *dkm* *v* dvīračiū spōrtas.

ciclista *dkm* *v/m* dvīratinīnķas -ē.

ciclistico, -a *bdv* dvīračiū (spōrto).

ciclo *dkm* *v* **1.** ciklas; *il c. di una malattia* ligōs eigā; *c. produttivo* gamybōs ciklas; *un c. di lezioni (di concerti)* paskaitū (koncērtu) ciklas;

un c. di cure gýdymo kúrsas; **2.** *fisiol* (t.p. *c. mestruale*) mēnesīņu ciklas.

ciclotomóre *dkt* v mopēdas.

ciclone *dkt* v **1.** ciklōnas; *l'occhio del c.* ciklōno cēntras; **2.** *fig* (*di qcn*) nenūorama *com*.

ciclōpe *dkt* v mit kīklōpas.

ciclōpico, -a *bdv* *fig* kīklōpiškas.

cicōgna *dkt* m *zool* gañdras.

cicōria *dkt* m *bot* trūkāžolē, cikōrija.

cicūta *dkt* m *bot* nūokana.

ciccaménte *prv* aklaī (*ir prk*).

cié||co, -a **1.** *bdv* āklas (*ir prk*); *diventare* *c.* apākti; *l'amore è c.* mēilē aklā; *anat intestino c.* aklōji žarnā; *fig c. di rabbia* pýkčio apākintas; *fig ~ca fidúcia* āklas pasitīkējimas; ♦ *alla ~ca* aklaī; **2.** *bdv*: *vicolo c.* aklāgatvis; ♦ *finire in un vicolo c.* patēkti ī aklāvietē; **3.** *dkt* v/m neregys -ē; aklýs -ē; *istituto dei ~chi* aklūju institūtas.

ciél||o *dkt* v **1.** dangūs; padāngē; *c. nuvoloso* (*sereno*) apsiniāukęs (giēdras) dangūs; ♦ *a c. aperto* pō ātviru dangumī; *essere al sèttimo c., toccare il c. con un dito* jāustis devintamē dangujē; *non sta né in c. né in terra* tāī vīsiškas absūrdas; **2.** *fig* dangūs; *nell'alto dei ~i* dangauš aukštýbēsē; *il Regno dei ~i* Dangaūs karalystē; ♦ *apriti c.* ≡ dangūs sū zemē maīšosi; *kaip jst oh, c.!, santo C.!* ō dangaū!, ō Diēve!; **3.** *fig* (*Dio*) Diēvas; ♦ *grázie al C.* āčiū Diēvui; *per amor del C.!* dēl Diēvo mēilēs!

cifr||a *dkt* m **1.** skaitmenuō; *in ~e* skaitmenimīs; *numero a tre ~e* triženklis skaīčius; **2.** (*numero*) skaīčius; *dgs ~e* dúomenys (*skaīčiai*); ♦ *far c. tonda* suapvālinti; **3.** *fig* (*somma di denaro*) sumā; *una bella c.* graži sumēlē; ♦ *kaip prv fam una c.* nerealīāi; **4.** (*iniziale*) iniciālas; **5.** *mil* šifras; ♦ *in c.* šifrūotas *agg*; sū šifrū.

cifrāre *vksm* šifrūoti.

cifrāto, -a *bdv* šifrūotas; sū šifrū.

cigli||o *dkt* v **1.** (*ppr. dgs ~a, m*) blakstiena; *battere le ~a* sumīrksēti; ♦ *senza battere c.* nē nemīrktelējēs; **2.** (*ppr. dgs ~a, m*) (*sopracciglio*) aītakis; *aggrattare le ciglia* suraūkti aītakius; **3.** (*dgs -gli*) pakraštýs; krāštas; *c. della strada* pakelē.

cigno *dkt* v *zool* gulbē; (*maschio*) gulbīnas; ♦ *il canto del c.* gulbēs giesmē.

cigolāre *vksm* [A] (*ci-*) (*su*) girgždēti; geģžti.

cigolio *dkt* v girgždesýs.

cilēcca *dkt* m: ♦ *fare c.* neišdēgti, nepasisēkti.

cilēno, -a **1.** *bdv* Čilēs, čiliēčý; čiliētiškas; iš Čilēs; **2.** *dkt* v/m čiliētis -ē.

ciliégia (*dgs -gel-gie*) *dkt* m **1.** vyšniā (*vaisius*); trēšnē (*vaisius*); ♦ *la ciliegina sulla torta* pa-

skutīnis štrīčas; *una c. tira l'altra* výšnioms neatsīpsīrsi; **2.:** (*rosso*) *c.* výšnių spalvā.

ciliégio *dkt* v **1.** vyšniā (*medis*); trēšnē (*medis*);

2.: *di* (*legno di*) *c.* iš výšnios (*medienos*).

cilindrāta *dkt* m (*variklio cilindru*) darbinis tūris;

auto di grossa c. galingas automobilis.

cilindrico, -a *bdv* cilindrinis; cilindro fōrmos.

cilindro *dkt* v **1.** (t.p. *cappello a c.*) cilindras; **2.** *geom, tecn* cilindras.

cim||a *dkt* m **1.** viršūs; viršūnē; *in c. a qcs* kō viršujē; *in c. alle scale* láiptų viršujē; ♦ *~e di rapa* rōpių lāpai, rōplapiai; *da c. a fondo* nuō pradžiōs iki gālo; nuodugniai; **2.** (*di monte*) (kālno) viršūnē, viršūkalnē; keterā; **3.** *fam* prōto bōkštas; *non è una c.* nē pāts aštriāusias prōtas; **4.** (*fune*) (kanapīnis) lýnas.

cimélio *dkt* v relikvija; retenýbē; *c. di famiglia* šeimōs relikvija.

cimentārsi *vksm* (-*mén-*) išbandýti savo jēgās, išmēginti savē.

cimice *dkt* m **1.** *zool* blākē; **2.** *fam* pasiklaūsýmo aparātas; blākē.

ciminiéra *dkt* m kāmīnas (*gamyklos, laivo*).

cimitéro *dkt* v kāpinēs *pl*, kapaī *pl*; ♦ *mandare al c.* ī kapiūs nuvarýti.

cimōsa *dkt* m valīnýs; áudeklo krāštas.

cimūro *dkt* v šunų māras.

cinciallégra *dkt* m *zool* (*didžiōji*) zýlē.

cincillā *dkt* v *nkt* *zool* šinšilā.

cin cin **1.** *jst* ī sveikātā! (*geriant*); **2.** *dkt* v *nkt*: *fare c. c.* susidaūžti taurēmīs.

cincischiare *vksm* [A] (-*ci-*) čiupinētis, krapštýtis.

cine *dkt* v *nkt* *fam* kīnas (*kino salē*).

cineāsta *dkt* v/m kinematogrāfininkas -ē.

cinéfilo, -a *dkt* v/m kinomānas -ē.

cinema *dkt* v *nkt* **1.** kīnas; *il c. americano* amerikēčý kīnas; *il c. del dopoguerra* pokarīnis kīnas; *c. muto* (*sonoro*) begaīsis (garsīnis) kīnas; **2.** (*la sala*) kīno teātras, kīnas.

cinematografia *dkt* m kinematogrāfija.

cinematogrāfi||co, -a *bdv* kinematogrāfinis; kīno, kinematogrāfijos; *stúdio c.* kīno stūdija; *versione ~ca* ekranizācija.

cinematōgrafo *dkt* v kinematogrāfas, kīnas.

cineprēsa *dkt* m kīno kāmēra; vaizdo kāmēra.

cinerārī||o, -a *bdv*: *urna ~a* (pelenų) urna.

cinereo, -a *bdv* pelenų spalvōs, pelenīnis.

cinése **1.** *bdv* Kīnijos; kīnų; kīniškas; iš Kīnijos; *ristorante c.* kīnų restorānas; **2.** *dkt* v/m kīnas -ē; **3.** *dkt* m kīnų kalbā.

cinesiterapia *dkt* m *med* kineziterāpija.

cinético, -a *bdv* fis kinētīnis.

cingere* *vksm* **1.** (ap)jūosti; *c. d'alloro* láurais

vainikúoti; *c. una spada* prisijúosti kalaviją;
2. (*circondare*) apsùpti; *c. d'assedio* apsiausti.
cinghia *dkt m* **1.** diržas, dirželis; (*fascia*) júosta;
 ♦ *stringere la c., tirare la c.* susiveržti diržą;
2. *tecn* diržas; *c. di trasmissione* pavaròs diržas.
cinghiàle *dkt v* šėrnas; (*carne di*) *c.* šėrniena.
cingolàto, -a *bdv* vikšrinis.
cingolo *dkt v* vikšras (*traktorius, tanko*).
cinguettàre *vksm* [A] (-guét-) čiuľbėti, čirškėti.
cinguettio *dkt v* čiuľbėjimas, čiuľbesys; čirškėjimas, čiuřkesys.
cínico, -a **1.** *bdv* ciniškas; **2.** *dkt v/m* cínikas -ė;
3. *dkt v filos* kinikas, cínikas.
ciniglia *dkt m* šinilinis audinys.
cinismo *dkt v* cinizmas; *con c.* ciniškai.
cinòfilo, -a *dkt v/m* šunų myľtojas -a.
cinquànta *sktv nkt* penkiasdešimt; *c. litas* penkiasdešimt litų; *gli anni c.* šeštąsias dešimtmetis.
cinquantenàrio *dkt v* penkiasdešimt metų sukaktis -iės *femm*, penkiasdešimtosios mėtinės *pl*.
cinaquantènne *dkt v/m, bdv* penkiasdešimtmetis -ė.
cinaquantènnio *dkt v* penkiasdešimtmetis.
cinquantésimo, -a *sktv* penkiasdešimtas.
cinquantina *dkt m* **1.** püssimtis; *erano una c.* jų būvo apie penkiasdešimt; **2.:** *un uomo sulla c.* kokių penkiasdešimt metų vyras.
cinque *sktv nkt* **1.** penkì *masc*, penkios *femm*; *c. anni* penkeri metai; *c. euro* penki eurai; *c. giorni* penkios diėnos; *in c.* penkiese; **2.:** *dgs le c.* penktà valandà *sg*, penkios (vālandos); **3.:** *il c. (lùglio)* (lėpos) penktoji (dienà); **4.** (*quinto*) penktąsias; **5.** *kaip dkt v (il 5)* penketas; **6.** *kaip dkt v (il voto)* penketas; penketukas *fam*; **7.** *kaip dkt v (la carta)* penkakė.
cinquecentésco, -a *bdv* šešiòliktojo amžiaus; čin-
 kvečėnto.
cinquecénto *nkt* **1.** *sktv* penkì šimtai; *c. metri* penkì šimtai metrų; **2.** *dkt v: il C.* šešiòliktasis amžius; činkvečėntas.
cinquemila *sktv nkt* penkì tūkstančiai.
cinquina *dkt m* (*skaičių*) penketas (*lošimuose*).
cinta *dkt m* **1.** (apsauginė) siena (*miesto, pilies*);
muro di c. mūrinė tvorà; **2.** ⇒ *cintūra*.
cintàre *vksm* (ati)tvėrti, aptvėrti.
cintola *dkt m* **1.** juosmuo, tálja; **2.** ⇒ *cintūra*.
cintūra *dkt m* **1.** diržas; (*fascia*) júosta; *c. di sicurezza* saugòs diržas; *allacciarsi (slacciarsi) la c.* prisisėgti (atsisėgti) diržą; ♦ *c. di castità* skai-
 stybės diržas; **2.** (*vita*) tálja, juosmuo; **3.** (*zona*) júosta (*aplink ką*), rúožas; *la c. milanese*
 Miláno priemiestis; **4.** *sport* júosta; *colpire sot-*

to la c. smógti žemiau júostos; *essere c. nera di karatè* turėti karatė júodąjį diržą.
cinturino *dkt v* dirželis.
cinturóne *dkt v mil* diržas (*papr. šoviniams laikyti*).
ciò *iv* **1.** tai; *ciò è vero* tai tiesà; *tutto ciò* visa tai;
 ♦ *e con ciò?* ir kàs iš tò?; *ciò detto* taip pasà-
 kius; *ciò nonostante, con tutto ciò* nepàisant tò;
oltre a ciò bė tò; **2.** (*quello*): *ciò che* kàs; *dimmi ciò che vuoi* pasakýk kò nóri.
ciòcca *dkt m* (plaukų) srúoga; kúokštas.
ciòcco *dkt v* pliauskà; málka.
cioccolàta *dkt m* **1.** šokolàdas; *c. calda* kárštas šokolàdas; **2.** ⇒ *cioccolàto*.
cioccolatino *dkt v* (šokolàdinis) saldaínis; šokoladukas.
cioccolàto *dkt v* šokolàdas; *al c., di c.* šokolàdinis *agg*; *c. al latte* piėniškas / piėninis šokolàdas; *c. fondente* juodàsias šokolàdas; *gelato al c.* šokolàdiniai ledaĩ *pl*; *tavoletta di c.* šokolàdo plytėlė.
ciòè *jngt* **1.** tai yrà; vadínasi; (*dunque*) atseit; (*elencando*) būtent; *giovedì, c. domani* ketvirtadienis, vadínasi rytój; ♦ *c.?* kaip supràsti?; *fam* tà prasmė?; **2.** (*anzi*) tiksliaũ; tiesà; tai yrà; *io gliel'ho detto, c. mia sorella gliel'ha detto* aš jám pasakiaũ, tiksliaũ, sesuò pasakė.
ciondolàre *vksm* (*ción-*) **1.** *intr* [A] lin̄kti; lin-
 gúoti; (*oscillare*) tabalúoti, maskatúoti; (*al vento*) siubúoti; **2.** *intr* [A] fig šlaistýtis, trái-
 niotis; slampinėti; **3.** *tr* lingúoti; matarúoti, tabalúoti.
cióndolo *dkt v* pakabùtis, pakabùkas.
ciondolóni *prv, bdv* tabalúojant.
ciononostànte *prv* nepàisant tò.
ciòtola *dkt m* dubenėlis, dubuò.
ciòttolo *dkt v* akmenùkas (*papr. vandens nuzulin-*
tas), akmenėlis; (*di pavimentazione*) griñdinio akmuò.
cipiglio *dkt v* suraukti àntakiai *pl*; piktas žvilgsnis.
cipólla *dkt m* svogūnas.
cippo *dkt v* **1.** stulpėlis; *c. di confine* ežiàženklis; *c. stradale* kilometrinis stulpas; **2.** (*t.p. c. funerario*) pamiñklinis akmuò.
cipressò *dkt v bot* kiparišas.
cipria *dkt m* pudrà (*kosmetinė*); *c. fluida* skystà pudrà; *darsi la c.* pudrúotis.
cipriòta **1.** *bdv* Kipro; kipriėčių; kipriėtiškas; iš Kipro; **2.** *dkt v/m* kipriėtis -ė.
circa **1.** *prlk* apĩė (*ką*); dēľ (*ko*); *non so niente di nuovo c. quell'affare* apĩė tã reĩkalà niėko naũ-
 jo nežinaũ; *c. le date ci metteremo d'accordo* dēľ dátų susitařsime; **2.** *prv* apĩė (*ką*); kòks -ià *agg*;

(più o meno) maždaug, daugmāž; **c. un chilòmetro** apiē kilomētrā; **è passata c. un'ora** praejo maždaug / kokiā valandā.

circēnse *bdv* cirko.

circo *dkt v* cirkas; **nùmero da c.** cirko nùmeris; **fig il c. della politica** politikos balagānas.

circolare I 1. *bdv* āpskritis; (*ad anello*) žiedinis; ratū eīnantis; **2. dkt m** (lettera) aplinkraštis, cirkuliāras; **3. dkt m** (linea urbana) žiedinis maršrūtas, žiedinė linija.

circollāre II *vksm* (cir-) **1.** cirkuliuoti, judėti ratū; váikščioti; *fin* būti apyvartoje; **qui non ~la aria** čiā tvankū, čiā óras nējuda; **2. (di automezzi)** važinėti; važiuoti (*t.p.* ratū); **gli autobus ~ano fino alle undici** autobusai važinėja iki 11; **non si può c. in centro (con gli pneumatici invernali)** negālma važinėti centrē (sū žieminėmis padangomis); ♦ *kaip jst c.!* nestoviniuokite!; **3. fig (diffondersi)** sklīsti, plīsti; **far c.** plātinti; sklėisti; **sul suo conto ~ano strane voci** apiē jī sklīnda keisčiausi gandai.

circolatò||rio, -a *bdv* kraūjo apýtakos; **disturbi ~ri** kraūjo apýtakos sutrikimai.

circolaziōne *dkt m* **1.** judėjimas; (*di automezzi*) eīsmas; važinėjimas; **divieto di c. per motocicli** (motociklų) eīsmas draudžiamas; **sensò unico di c.** vienkrūptis eīsmas; **ostacolare la c.** trukdyti eīsmā; ♦ **libretto / carta di c.** transpòto priesmonės registrācijas liūdijimas, tēchninis pāsas *fam*; **2. (di fluidi)** apýtaka; **c. del sàngue, c. sanguigna** kraujótaka, kraūjo apýtaka; **3. (di denaro e sim.)** apývarta; cirkuliācija; **c. di capitale (di merci)** kapitālò (prėkių) apývarta; **mēttere in c.** (pa)lėisti į apývarta; **fig mēttere in c. una voce** palėisti gaūdā; **tògliere qcs dalla c.** išimti kā iš apývartos; ♦ **tògliere qcn dalla c.** sū kuò nòrs susidoróti.

circolo *dkt v* **1. (cerchio)** rātas; **geogr C. polare (ártico)** (Šiāurės) poliārinis rātas, (Šiāurės) poliāratas; ♦ **c. vizioso** užburtas rātas; **2. (circolazione); entrare in c. (nel sangue)** patėkti į kraujótakā; **3. (gruppo)** būrėlis; (*club*) klūbas; (*associazione*) draugijā; **c. di pittura** piešimo būrėlis; **c. sportivo** spòrto klūbas; **c. ufficiali** kariniūkų ramovė.

circocidere *vksm* (-ci-) apipjáustyti.

circoncisione *dkt v* apipjáustymas.

circond||āre *vksm* (-cón-) **1. (accerchiare)** (ap)sūpti; (*una persona*) apspīsti, apstóti; (*asediare*) apgulti; (ap)siaūsti; **c. un edificio (il nemico)** apsūpti pāstatā (priešā); **2. (cingere)** sūpti; juósti; (*recingere*) (ap)tvėrti; **il villaggio è ~ato da foresta** káimā sūpa miškas; **3.: c. di**

attenzioni, c. di cure (qcn) meiliai rūpintis (*kuo*); púoselėti (*ką*).

► **circondārsi** *sng* (su)būrti aplink savē; laikyti prie savės; **ama c. di giovani** mėgsta būti (/ bendráuti / dirbti *ir pan.*) sū jaunimū.

circondārio *dkt v* apýlinkė.

circonferēnza *dkt m* **1.** geom apskritis; **2. (la misura)** apimtis -iēs; **la c. dei fianchi** klūbų apimtis.

circonflesso, -a *bdv*; **accento c. (segno „^“)** stogėlio žénklas; (*segno „~“*) riestinis (kirčio žénklas); *ling* cirkumflėksas.

circonvallaziōne *dkt m* žiedas, žiedinis kėlias (*apie miestą*).

circoscritto, -a *bdv* **1.** geom apibrėžtinis; (*a qcs*) apibrėžtas (*apie ką*); **2. fig** siaūras; ribótas; (*non diffuso*) nepaplītęs.

circoscrivere *vksm* **1.** geom apibrėžti apskritimā (*apie ką*); **2. fig (contenere, limitare)** lokalizúoti; **c. un'epidemia (un incendio)** lokalizúoti epidėmijā (gaīsrā); **3. fig (definire)** apibrėžti.

circoscriziōne *dkt m* apýgarda; **c. elettorale** rinkimų apýlinkė; **c. giudiziaria** teismo apýgarda.

circospetto, -a *bdv* atsargūs, apdairūs.

circospeziōne *dkt m* atsargūmas, apdairūmas.

circostānte *bdv* aplinkinis; grėtimas; **l'ambiente c.** (mūs sūpanti) aplinkā; **la zona c.** apýlinkės *pl*.

circostānz||a *dkt m* **1.** aplinkybė; **adattarsi alle ~e** táikytis prie aplinkýbių; **in ~e misteriose** paslaptिंगai; **date le ~e** taip susidėjus aplinkýbėms; **dir ~e attenuanti (aggravanti)** leīgvinančios (suīkinančios) aplinkýbės; ♦ **parole di c., discorso di c.** formālūs žódžiai; prie prógos pritáikyti žódžiai; **2. (situazione)** padėtis -iēs; **in ~e difficili** sunkiojē padėtyjē.

circostanziāto, -a *bdv* detalūs; išsamūs.

circuire *vksm* (-isc-) (su)vilióti; (*raggirare*) apgaudinėti.

circuito *dkt v* **1.** (lenktýnių) trasā; **2. spec: fis c. elétrico** eléktros grandinė; **fis c. oscillante** virpesių kòntūras; **fis c. corto** c. trumpasis sujungimas; **inf c. integrato** integrinis grandýnas; **tecn c. pneumático** pneumatinė sistemā; **tecn telecámara a c. chiuso** kabelinė vaīzdo kāmara (*ppr. irengiama dēl saugumo*); stėbėjimo kāmara; **3.: c. cinematografico** kīno júostų plātinimo tińklas; **4. (linea)** perimetras.

circumnavigāre *vksm* (-nā-) apiplaūkti.

circumnavigaziōne *dkt m* apiplaukimas.

cirilli||co, -a *bdv*: **caratteri ~ci, scrittura ~ca** kirilica *sg*; **in c.** parašyta kirilica.

cirro *dkt v* plūnksninis debesīs -iēs.

cirròsi *dkt m med* ciròzē; *c. epàtica* kepenū ciròzē.

cisalpīno, -a *bdv* (ēsantis) šiojē Ālpių pūsėje.

cispadāno, -a *bdv* (ēsantis) pietinėje Pò ūpēs pūsėje.

cistercēse 1. *bdv* cistērsų; 2. *dkt v* cistērsas.

cistērna *dkt m* 1. rezervuāras; cistērna; 2.: *kaip bdv nkt nave c.* tánklaivis; *vagone c.* cistērna.

cisti *dkt m nkt med* cistā.

cistifēllea *dkt m anat* tulžiēs pūslē.

citāre *vksm* 1. (pa)citūoti; (*indicare*) nurodyti; (*menzionare*) (pa)minėti; *c. un passo di Dante* pacitūoti (ištrauką) iš Dántēs; *c. una fonte* nurodyti šaltinį; *c. qcn ad esēmpio* nurodyti ką pavyzdžiui; 2. *dir* (t.p. *c. qcn in giudizio*) šaukti / paduoti į teismą (*kq*); iškelti kām bylą; *c. per danni* paduoti į teismą dėl žalōs atlyginimo.

citaziōne *dkt m* 1. citatā; (*menzione*) paminėjimas; (*indicazione*) nūroda; *una c. dalla Divina Comēdia* citatā iš Diēviškosios komēdijos; 2. *dir* (t.p. *c. in giudizio*) šaukimas į teismą.

citofonāre *vksm* (-tò-) skāmbinti telefōnspynė.

citōfono *dkt v* telefōnspynė.

citoplāsma *dkt v biol* citoplazmā.

citrūlo *dkt v* vėpla *com*; pūsgalvis.

cittā *dkt m nkt* miēstas; *fuori c.* ūžmiestyje; ūž miēsto; *in c. (stato in luogo)* miestē; (*moto a luogo*) į miēstą; *c. vecchia* senāmiestis; *la c. di Bologna* Bolōnijos miēstas; *c. giardino* gyvėnamasis kvartālas; *c. universitària* universitēto miestēlis; *il direttore è fuori c.* dirēktorius yrā išvỹkēs; *fig tutta la c. è scesa in piazza* visas miēstas išējo į āikštē; *stor c. stato nkt* pōlis, miēstas-valstybē; ♦ *la C. eterna* amžināsis miēstas (*Roma*).

cittadēlla *dkt m* citadēlė.

cittadīna *dkt m* miestēlis; gyvėnviētė.

cittadinānza *dkt m* 1. piliētībē; (*nazionalità*) tautybē; *ottenere la c. lituana* gāuti Lietuvōs piliētībē; 2. (*gli abitanti*) miēsto gyvėntojai *pl*.

cittadīno, -a 1. *bdv* miēsto; miēstiškas; *parco c.* miēsto sōdas; 2. *dkt v/m* (*di uno Stato*) piliētis -ē; *c. italiano* Itālijos piliētis; 3. *dkt v/m* (*di una città*) miēsto gyvėntojas -a; miēstiētis -ē; ♦ *il primo c.* miēsto mēras; *c. del mondo* kosmopolitas.

ciucciāre *vksm* (ciùc-) *fam* čiulpti.

ciuccio (t.p. *ciucciōtto*) *dkt v* čiulptūkas, žindūkas.

ciūco *dkt v* āsilas -ē (*ir prk*).

ciūffo *dkt v* kūokštas; plūoštas (*ciocca*) srūoga; *c. d'erba* žolēs kūokštas; *c. di piume* kuōdas.

ciūrma *dkt m* laīvo ģūla (*ppr. menkinamai*).

civēta *dkt m* 1. zool pelēdikē; 2. *fig* kokētē; *fare*

la c. koketūoti; 3. *kaip bdv: àuto c.* nežymėtas policijos automobilis.

civettāre *vksm* (-vét-) koketūoti.

civetteria *dkt m* koketāvimas.

civettuōlo, -a *bdv* kokētiškas.

civi||co, -a *bdv* 1. (*di cittadino*) piliētinis, piliēčių; piliētiškas; *dovere c.* piliētinē pareigā; *educazione ~ca* piliētiškūmo pagrindaī (*dēstomas dalykas*); *senso c.* piliētiškūmas; 2. (*della città*) miēsto; (*del comune*) savivaldybēs; (*nūmero*) *c.* nāmo nūmeris.

civil||e 1. *bdv* (*non militare, non religioso*) civilinis; *abitati ~i* civiliniai drabūžiai; *anno c.* kalendōriniai mėtai *pl*; *aviazione c.* civilinė aviācija; *feste ~i* valstybinēs švenťēs; *matrimonio c.* civilinė sāntuoka; *popolazione c.* civiliai *pl*; 2. *bdv* (*dei cittadini*) piliētinis; *diritti ~i* piliētinēs teisēs; *guerra c.* piliētinis kāras; *protezione c.* krāsto apsaugā; *società c.* piliētinē visuomenē; ♦ *stato c.* šeimyninė / šeiminė padētis; 3. *bdv* *dir* civilinis; *cōdice c.* civilinis kōdeksas; *diritto (responsabilità) c.* civilinė teisē (atsakomybē); ♦ *parte c.* (civilinis) iēškōvas; 4. *bdv* (*proredito*) civilizuotas; 5. *bdv* (*educato*) kultūringas; *in modo c.* žmōniškai; 6. *dkt v* civilis.

civilizzāre *vksm* civilizuoti.

civilizzāto, -a *bdv* civilizuotas.

civilizzaziōne *dkt m* civilizāvimas; civilizācija.

civiltā *dkt m nkt* 1. civilizācija; *la c. egizia* egiptiēčių civilizācija; 2. (*progresso*) civilizuotūmas; 3. (*educazione*) kultūrā; kultūringūmas.

civilménte *prv* 1. žmōniškai; 2. (*educatamente*) kultūringai; 3. *dir: persequibile c.* (*di qcs*) gālintis patrāukti civilinēn atsakomybēn; *sposarsi c.* sudaryti civilinę sāntuokā.

clācson *dkt v nkt* automobilio signālas; *suonare il c.* pypsėti; pỹpti; signalizuoti; (*solo una volta*) pỹptelėti, pasignalizuoti.

clacsonāre *vksm* [A] (*clāc-*) (pa)signalizuoti.

clamóre *dkt v* 1. klegesys; triūkšmas; 2.: *fig destare c.* sukelti sensācijā.

clamorōs||o, -a *bdv* 1. triūkšmingas; 2. *fig* sensācingas; įspūdingas; *disfatta ~a* triūškinantis pralaimėjimas.

clan *dkt v* klānas.

clandestināmēnte *prv* slapta, slaptai; nelegaliai.

clandestinitā *dkt m* pōgrindis.

clandestin||o, -a *bdv* 1. pogrindinis; *organizzazione ~a* pogrindinė organizācija; 2. *dkt v/m* (t.p. *passaggero c.*) keleivis -ē bē bilieto; 3. *dkt v/m* (*in uno stato*) nelegālas -ē.

claque [klak] *dkt m nkt* klakā.

clarinettista *dkt v/m* klarnetininkas -ė.

clarinétto *dkt v* klarnėtas.

classe *dkt m* **1.** (*t.p. c. sociale*) (visuomenės) klāsė; grūpė; *c. dirigente (operàia)* valdančioji (darbiniūku) klāsė; *interessi di c.* klāsiniai interesai; *lotta di c.* klāsių kovā; **2.** (*alunni*) klāsė; mokiniai *pl*; *compagno di c.* klāsės draugas; klasiōkas *fam*; *il primo della c.* klāsės pirmasis / pirmūnas; *registro di c.* klāsės žurnālas; *che c. fai?* kelintojė klāsėje mōkaisi?; **3.** (*aula*) klāsė; auditorija; *cōmpito in c.* kontrōlinis (dārbas); **4.** *bot, zool* klāsė; *la c. dei mammiferi* žinduolių klāsė; **5.** (*categoria*) (*aptarnavimo*) klāsė; *c. economica / turistica* ekonōminė klāsė; *di prima c.* pirmosios klāsės; *viaggiare in seconda c.* keliāuti antrā klāsė; **6.** (*buon gusto*) stilius, rafinuotūmas; *di c. (di qcs)* stilingas *agg*; skoningas *agg*; (*di qcn*) rafinūotas *agg*; *avere c.* turėti išlāvintas manierās; **7.** (*abilità*) meistriškūmas; **8.** *fam (anno di nascita)* gimimo mėtai *pl*; **9.** *mil c. di leva* šaukiamųjų kontingeintas.

classicismo *dkt v* klasicizmas.

classicista *dkt v/m* klasicistas -ė.

classi|co, -a **1.** *bdv* klasikinis; *mūsica ~ca* klasiikinė mūzika; *fig un esèmpio c.* klasikinis pavyzdys; **2.** *bdv (dell'antichità e sim.)* klasikinis; antikinis; āntikos; *scrittori ~ci* āntikos rašytojai; *filologia ~ca* antikinė filolōgija; *la Grècia ~ca* āntikos Graikija; **3.** *bdv (tipico)* tipiskas; *un piatto c.* tradicinis patiekalas; **4.** *dkt v (opera)* klāsika; (*autore*) klāsikas; *i ~ci* klāsikai, klasiikinė literatūra; *un grande c.* tikrā klāsika; ♦ *kaip jst è un c.!* kaip ir visadā!

classifica *dkt m* **1.** *sport* įskaita; turnyrinė lentelė; **2.** (populiariāusių įrašų / knygų *ir pan.*) sąrašas; dešimtūkas.

classificare *vksm (-si-)* **1.** (su)klasifikuoti, (su)skirstyti (klāsėmis); (su)rūšiuoti; **2.** (*valutare*) įvertinti.

► **classificarsi** *sng* finišuoti; *c. secondo* užimti antrąją vietą.

classificatore *dkt v* **1.** (*cartella*) segtuvas (*su skyriais ir pan.*); **2.** (*mobile*) dokumentų spintėlė; **3.** *tecn* klasifikātorius.

classificaziōne *dkt m* **1.** klasifikācija, suskirstymas; *c. dei vegetali* augalų klasifikācija; **2.** (*il classificare*) klasifikāvimas.

classismo *dkt v* polit klāizmas (*klasių kovos teorija*).

classista *bdv* klāsinis.

claudicante *bdv* rāišas, šlūbas; šlubuojantis -i.

claudicare *vksm [A]* (*clāu-*) rāišuoti, šlubuoti.

clausola *dkt m* išlyga, klāuzulė; (*condizione*) sąlyga.

claustrofobia *dkt m* klaustrofōbija, uždarų patalpų bāimė.

claustrofōbico, -a *bdv* klaustrofōbinis; klaustrofōbiškas.

clausūra *dkt m* rel klauzūrā; *suora di c.* klauzūros sesuō / vienuolė; ♦ *fare vita di c.* būti užsidariusiam tarp keturių sienų.

clāva *dkt m* kūoka.

clavicēbalo *dkt v* klavesinas.

clavicola *dkt m* anat raktikaulis.

clémēte *bdv* gailestingas; negriežtas; (*indulgente*) atlaidūs; *un giūdice c.* negriežtas teisėjas.

clementina *dkt m* bot klementinas (*mandarinų veislė*).

cleménza *dkt m* gailestingūmas; (*indulgenza*) atlaidūmas.

cleptōmane *dkt v/m* kleptomānas -ė.

cleptomania *dkt m* med kleptomānija.

clericāle *bdv* **1.** (*del clero*) dvasininkijos; kunigijos; **2.** (*del clericalismo*) klerikālinis.

clericalismo *dkt v* polit klerikalizmas.

cléro *dkt v* (*t.p. c. secolare*) dvasininkijā; kunigijā; dvāsininkai *pl*; *c. regolare* vienuōliai.

clëssidra *dkt m* smėlio laikrodis.

clic *dkt v* nkt sprāgtelėjimas, spūstelėjimas; *fare c. (su qcs)* sprāgtelėti (*ant ko*).

cliccāre *vksm* sprāgtelėti (*pelės klavišu*), spūstelėti.

cliché [kli'ʃe] *dkt v* nkt **1.** klīšė; **2.** fig štāmpas, šablōnas; stereotipas.

cliēnte *dkt v/m* cliēntas -ė; (*compratore*) pirkėjas -a; (*di ristorante e sim.*) lankytojas -a; (*chi ordina un servizio*) užsakōvas -ė; *c. abituale / fisso* pastovūs / dāžnas lankytojas; *servire un c.* aptarnāuti pirkėją; ♦ *il c. ha sempre ragione* cliēntas visadā teisūs.

clientēla *dkt m* klientūra; pirkėjai *pl*; (*frequentatori*) lankytojai *pl*.

clientelāre *bdv* pāremtas favoritizmū; pāremtas pažintimis.

clima *dkt v* **1.** klīmatas; *c. mite (rigido)* švelnūs (atšiaurūs) klīmatas; *il c. lituano* Lietuvos klīmatas; *fig c. politico* politinis klīmatas; *geogr c. continentale (equatoriale, polare, tropicale)* žemyninis (ekvatorinis, poliārinis, atōgrāžų) klīmatas; ♦ *cambiare c.* pakeisti āplinkā; **2.** fig atmosferā; *c. di tensione* įtemptā atmosferā; *in un c. di cordialità* draugiškoje āplinkoje / atmosferoje.

climātic|o, -a *bdv* klīmato; klīmatinis; *mutamenti ~i* klīmato pōkyčiai; *stazione ~a* kurortas.

climatizzatòre *dkt v* (óro) kondicioniērius, klimatizātorius.

clínica *dkt m* klīnika; klīnikīnē ligóninē; *c. oculistica* akių klīnika; *c. ostétrica* gīmdymo namai *pl*; *c. privata* privati ligóninē.

clīnic||o, -a *bdv* klīnikinis, klīninis; *cartella ~a* ligōs istōrija (*kortelē*); *med morte ~a* klīnikīnē mirtis; ♦ *occhio c.* gerà akis (*patyrusio žmogaus*).

clip I *dkt m nkt 1.* (*graffetta*) sąvaržėlė; (*grappa*) spaustukas; **2.** (*di penna*) (tušinuko) segiklis; **3.** (*orecchino*) ausšagas.

clip II *dkt m nkt* (*videoclip*) vaizdo klipas.

clistére *dkt v med 1.* klizmà; **2.** ⇒ *catétere*.

clitòride *dkt v/m anat* klitoris, varpūtė.

cloàca *dkt m* kloakà, kanalizācijos vamzdis.

cloche [klɔʃ] *dkt m nkt av* (lėktuvo) šturvėlas.

clonàre *vksm* (cló-) biol klonuoti.

clonazióne *dkt m* klonavimas.

clóne *dkt v* klonas.

clòro *dkt v chim* chlòras.

clorofilla *dkt m biol* chlorofilas.

clorofòrmio *dkt v chim* chlorofòrmas.

clorùro *dkt v chim* chloridas; *c. di sòdio* nātrio chloridas.

clou [klu] *nkt 1. dkt v* (*t.p. momento c.*) (ryškiąsias) akcentas; **2. bdv** svarbiąsias.

clown [klaun] *dkt v nkt* klounas.

club [klab, klab, kleb] *dkt v nkt* klūbas; *c. sportivo* spòrto klūbas.

coabitàre *vksm* (-à-) gyvėnti kartū.

coabitazióne *dkt m* gyvėnimas kartū.

coadiuvàre *vksm* (-à-) talkinti.

coagulàrsi *vksm* (-à-) (su)krešėti.

coagulazióne *dkt m* (su)krešėjimas.

coalizióne *dkt m* koalīcija; *governo di c.* koalīcinė vyriausybė.

coalizzàrsi *vksm* (-lizz-) susivienyti (į koalīciją).

coàtto, -a 1. bdv priverstinis; **2. dkt v/m tarm** chāmas -ė.

cobàlto *dkt v 1. chim* kòbaltas; **2.: (blu) c.** kòbalto mėlynà spalvà, karališka spalvà.

còbra *dkt v nkt zool* kobrà; *c. dagli occhiali* aki-niuotė gyvatė.

còca *dkt m fam 1. (coca cola)* kokakolà; **2. (co-caina)** kokainas.

còca-còla *dkt m* kokakolà.

cocaina *dkt m* kokainas; *fam sniffare c.* úostyti kokainą.

cocainòmane *dkt v/m* kokainistas -ė.

còca *dkt m 1. (lembo)* kampūtis (*audeklo ir pan.*); **2. (di freccia)** strėlės įranta (*templei*).

coccàrda *dkt m* kokárda.

cocchiére *dkt v* vežikas, vežėjas.

còcchio *dkt v* karietà, ekipāžas.

còccige *dkt v anat* stubūrgalis.

coccinèlla *dkt m zool* borūžė; Diėvo karvītė.

còc||cio *dkt v 1.* šukė; *andare / finire in ~ci* sudūžti į šukės; ♦ *chi rompe paga e i ~ci sono suoi* pàts prisivirei kòšės, pàts ir srėbkl!; **2. (recipiente)** molinis iīdas (/ púodas *ir pan.*).

cocciutàggine *dkt m* užsispyrimas.

cocciùto, -a *bdv* užsispyręs.

còcco I *dkt v 1. (l'albero)* kokosinė palmė, kòkosas; *latte di c.* kòkoso piėnas; **2. (t.p. notte di c.)** kòkoso rėšutas, kòkosas.

còcco II, -a *dkt v/m* (*t.p. c. di mamma*) lepūnėlis -ė; mamytės sūnėlis.

coccodrillo *dkt v 1. zool* krokodilas; ♦ *lacrime di c.* krokodilo āšaros; **2. (t.p. pelle di c.)** krokodilo óda.

còccol||a *dkt m fam* glamonė; *farsi le ~e* glamonėtis.

coccolàre *vksm* (còc-) (pa)glamonėti, (pa)mylúoti; glebėščiúoti.

► **coccolàrsi** *sng* glamonėtis, pasiglamonėti.

cocénte *bdv 1.* kaitrūs; svilinantis; **2. fig** skaudūs, kartūs.

cocktail ['kɔkteil] *dkt v 1.* (alkohòlinis) kokteilis; **2. (party)** póbūvis; **3. fig** mišinys.

cocómero *dkt v bot* arbūzas.

cocùzza *dkt m fam* (*testa*) makaulė.

cocùzzolo *dkt v 1.* viršugalvis; viršūs (*ppr. skrybelės*); **2. (di monte)** viršukalnė.

códa *dkt m 1.* uodegà; *dimenare la c.* vėzginti uodegà; ♦ *con la c. tra le gambe* pabrūkęs / pasprąudęs uodegà; *senza capo né c.* nei į tvorà, nei į miėtà; *flk avere la c. di paglia* ≡ vagiė, kepūrė dėgà; *zool c. di rospo* jūrų vėlnias; **2. fig** (*parte terminale*) uodegà; gālas; *la c. di una cometa* komėtos uodegà; *con la c. dell'occhio* akiės kraštelis; *in c. al treno* sąstato / traukinio galė; ♦ *pianoforte a c.* rojālis; *sport fanalino di c.* autsāideris; **3. (fila)** eilė; vorà; **10 km di c.** 10 km automobilį vīrtinė / eilė; *fare la c., stare in c.* stovėti eilėje; *méttersi in c.* (atsi)stóti į eilę; **4. (strascico)** šleifas; *fig la c. di uno scandalo* skandalo ātgarsiai; **5. (t.p. c. di cavallo)** árklío uodegà (*šukuosena*); **6. lett, mus** kodà.

codàrdo, -a 1. bdv bailūs; **2. dkt v/m** bailys -ė.

codàzzo *dkt v spreg* šūtvė.

codèsto, -a *bdv, iv tarm* šitas -à (*esantis prie pašnekovo*); tās, tà.

còdice *dkt v 1.* kòdas; *c. a barre* brūkšnėnis kòdas; *c. fiscale* mokesčių mokėtojo kòdas; ≡ asmenš kòdas; *c. (di avviamento) postale* pašto iīdek-

sas; **2.** *dir* kòdeksas; *c. civile (penale, del lavoro)* civilinis (baudžiamasis, darbo) kòdeksas; *c. della strada* (kelių) eismo taisyklės *pl*; **3.** (*t.p.* *c. cifrato*) šifras, šifravimo kòdas; *messaggio in c.* šifruotas pranešimas; *scrivere in c.* rašyti šifrū, šifruoti; **4.** (*manoscritto*) kòdeksas, rankraštinė knyga; **5.** *spec* kòdas; *biol c. genético* genėtinis kòdas; ♦ *tecn in c.* (už)kodūotas *agg.*

codificāre *vksm* (-di-) kodifikuoti.

codino *dkt v* dimin uodegėlė; (*treccina*) kasėlė.

coefficiente *dkt v* koeficientas.

coercitiv||o, -a *bdv* priverčiantis; priverstinis; pri-mygtinis; *misure ~e* priverčiantis priemonės.

coerciziōne *dkt m* priverčiamas.

coerēte *bdv* **1.** (*di qcn*) nuoseklūs; pastovūs; *c. con se stesso* ištikimas savo įsitikinimams; **2.** (*di qcs*) nuoseklūs, rišlūs; *un'esposizione c.* nuoseklūs išdėstymas; *un pensiero c.* rišli mintis.

coerentemēte *prv* nuosekliai.

coerēnza *dkt m* **1.** (*di qcn*) nuoseklumas; pastovumas; **2.** (*di qcs*) nuoseklumas; rišlumas.

coesione *dkt m* **1.** sąryšis, sąsaja; (*unità*) vienybė; **2.** *fis* sąninka, kohėzija.

coesistēnza *dkt m* sąmbūvis; *la c. pacifica tra i popoli* taikūs tautų sąmbūvis.

coesistere *vksm* [A] koegzistuoti; (taikiai) egzistuoti kartu.

coetāneo, -a **1.** *dkt v/m* bendraamžis -ė; **2.** *bdv* vien(a)mėtis; vienodo amžiaus.

coēvo, -a *bdv* tō paties amžiaus.

cofanétto *dkt v* dėžutė; (*scrigno*) skrynėlė; (*custodia*) dėklas.

còfano *dkt v* **1.** (*di auto*) aňtvožas, kapòtas *fam*; **2.** (*scrigno*) skrynė.

cògli (*con + glí*) ⇒ **con.**

cògliere* *vksm* **1.** (nu)skinti; (*raccogliere*) (pa)riňkti; *c. fiori (mirtilli)* skinti gėlės (mėlynės); **2.** (*prendere*) paĩmti; apiĩmti; (*t.p. c. di sorpresa*) užklũpti; užčiũpti; *c. il momento, c. un' / l'occasione* pasinaudoti pròga; *c. in flagranza, c. in flagrante* užklũpti nusikaltimo vietoje; *ci ha colto un temporale* mūs užklũpo perkũnija; *è stato colto da malore* jām staigà negėra pasidārė; *sono stato colto dal sonno* manė apėmė miėgas; ♦ *c. la palla al balzo* nepražiopsoti prògos; **3.** (*capire*) supràsti, pagàuti; (*percepire*) pajũsti; *c. al volo* mikliai supràsti; *c. un'al-lusione* supràsti užuomina; *non ha colto* nesu-pràto; **4.** (*colpire*): *c. in pieno* tiesiai patàikyti; ♦ *c. nel segno* atspėti.

coglión||e, -a *volg* **1.** *dkt v* *dgs ~i* kiaušai; **2.** *dkt v/m fig* duřnius -ė; **3.** *bdv* duřnas.

cognac [ko'ňak] *dkt v nkt* konjākas.

cognāta *dkt m* svāinė, móša; (*moglie del fratello*) brólienė.

cognāto *dkt v* svāinis.

cognitivo, -a *bdv* pažintinis, kognityvūs.

cogniziōne *dkt m* **1.** (*il sapere e sim.*) pažinimas; supratimas; ♦ **con c. di cāusa** išmānant dalýkà; **2.:** *dgs ~i* žinios.

cognóme *dkt v* pavardė; *nome e c.* vardas ir pavardė; *c. da ragazza, c. da nubile* mergautinė / ikisantuokinė pavardė; *come fa / si chiama di c.?* kokià jō pavardė?

còi (*con + i*) ⇒ **con.**

coincidēnza *dkt m* **1.** sutapimas; *per una strana c.* keistų sutapimų; *ma che c.!* kòks sutapimas!; **2.** (*nei trasporti*) (transpòrt) tvarkàraščio sudėrinimas; (*cambio*) pėrsėdimas; *pėrdere la c.* nesuspėti pėrsėsti (*ĩ kitą traukinį ir pan.*).

coincid||ere* *vksm* [A] (-ci-) sutàpti; *le nostre idee ~ono* mūsų miĩtytų sutampà; *le deposizio-ni dei testimoni non ~ono* liũdytojų paròdymai nesutampà.

coinquilino, -a *dkt v/m* bendranuomininkis -ė.

cointeressāto, -a *bdv* bendroje veikloje dalyvaujantis; suinteresuotas.

coinvòl||gere* *vksm* ipàinioti, įvėlti; (*anche in senso positivo*) įtraukti; *farsi c.* įsivėlti; įsi-traukti; *c. in uno scāndalo* ipàinioti į skandālą; *il film mi ha davvero ~to* filmas manė tiesiog pàvergė.

coinvolgimēnto *dkt v* į(si)páiniojimas; (*anche in senso positivo*) į(si)traukimas; *c. emotivo* emòcinis įsitraukimas.

còito *dkt v* sueitis -iės *femm*, kopuliācija.

coke ['kɔuk, kɔk] *dkt v nkt* kòksas.

còl (*con + il*) ⇒ **con.**

colà *prv* tenai.

colabròdo *dkt v* kiaurāsamtis; ♦ *ridotto a un c.* (su)skylėtas.

colapāsta *dkt v nkt* iňdas makarōnams nusuňkti; kiaurāsamtis, sietėlis.

col||āre *vksm* (cò-) **1.** *tr* kósti (iš-, nu-), pėrkošti; *c. il latte (il brodo)* kósti pieną (sũltinį); **2.** *tr* (scolare) (nu)sũnkti; *c. la pasta* sũnkti makaronũs; **3.** *tr* (*metalli e sim.*) (iš)liėti; **4.** *intr* [E] (*gocciolare*) lašėti, varvėti; (*fuoriuscire*) liėtis, tekėti; (*pra*)bėgti; (*a stento*) sũnktis; **5.** *intr* [E]; *mi ~a il naso* mán nósis bėga / varva; **6.** [E] *intr: c. a picco* nugriĩžti.

colāta *dkt m* **1.** liejimas; (*la massa risultante*) liejinỹs; *una c. di calcestruzzo* betòno liejimas; betòno liejinỹs; **2.:** *geol c. di lava, c. lāvica* lāvos srautas / tėkmė; (*solidificata*) sustingusi lavà.

colaziōne *dkt m* **1.** (*t.p. prima c.*) pũsryčiai *pl*;

fare c. pusryčiauti; **2.** (*pranzo*) piētūs *pl*; *c. di lavoro* daljkiniai piētūs.

colbàcco *dkt v* kailinė kepūrė.

colèi *iv m*; *c. che* tà, kurį; *t.p.* ⇒ **colùì**.

coleottero *dkt v* zool vabalas.

coléra *dkt v med* chòlera.

colesteròlo *dkt v fisiol* cholesterolis.

colf *dkt m nkt* namų darbininkė, valytoja.

colibri *dkt v nkt* zool kolibris.

colica *dkt m med* dieglys; *ho avuto una c.* manė ištiko dieglio priepuolis.

colino *dkt v* koštūvas, sietėlis.

colite *dkt m med* kolitas, storosios žarnos uždegimas.

colla I *dkt m* klijai *pl*; *attaccare con la c.* (pri-)klijuoti; (*qcs su qcs*) užklijuoti; (*insieme*) suklijuoti.

colla II (*con + la*) ⇒ **con**.

collaboràre *vksm (-lā-)* **1.** bendradarbiuoti; ♦ *c. con la giustizia* duoti parodymus; **2.** (*col nemi-co*) kolaboruoti.

collabora||tore, -trice *dkt v/m* bendradarbis -ė; (*di giornale e sim.*) autorius -ė; ~*trice familiare* namų darbininkė, namų tvarkytoja.

collaborazióne *dkt m* bendradarbiavimas; partnerystė; *stretta c.* glaudūs bendradarbiavimas.

collage [kòl'laʒ] *dkt v nkt* **1.** art aplikacija; **2.** fig rinkinys; mišinys.

collàna *dkt m* **1.** vėrinys; karoliai *pl*; *c. di ambra* gintariniai karoliai; *c. di fiori* gėlių vainikas; **2.** fig sėrija; *c. di poesia* poezijos knygų sėrija.

collant [kòl'la, kòl'lan] *dkt v nkt* pėdkelnės *pl*; *si è smagliato il c., si sono smagliati i c.* nubėgo pėdkelnių akis.

collànte *dkt v* klijai *pl*.

collàre *dkt v* antkaklis; (*per cavalli*) pavalkai *pl*.

collàsso *dkt v* **1.** med kolapsas; *c. cardiaco* širdies paralyžius; *c. nervoso* nėrvų išsekimas; **2.** fig žlugimas; suirimas.

collateral||e *bdv* šalutinis; *effetti ~i* šalutiniai poveikiai.

collaudàre *vksm (-làu-)* **1.** (iš)bandyti; *c. un ascensore (un macchinario)* išbandyti liftą (įrangą); **2.** fig (iš)mėginti.

collaudàto, -a *bdv fig* išmėgintas; užtikrintas; *un método ben c.* išmėgintas būdas.

collàudo *dkt v* (iš)bandymas; (*verifica*) patikrinimas; *volo di c.* bañdomasis skrydis; *eseguire un c.* atlikti bañdymą, išbandyti; *passare un c.* išlaikyti bañdymą; (*la revisione*) pėreiti tėchninę apžiūrą.

collè I *dkt v* kalvą, (neaukštas) kálnas; ♦ *il C.* Itálijos prezidentūrą.

collè II (*con + le*) ⇒ **con**.

colléga (*v dgs -ghi*) *dkt v/m* kolegà *masc*, kolègė *femm*; *un c. di lavoro, un c. d'ufficio* dárbo kolegà, bendradarbis.

collegaménto *dkt v* **1.** ryšys; (*di trasporti*) susisiekimas; (*di qcs a qcs*) prijungimas; (*di due cose*) sujungimas; *c. aereo (ferroviario)* susisiekimas lėktuvais (traukiniais); *c. via ràdio* rãdijo ryšys; *cavo di c.* rýšio kãbelis; *inf c. a Internet* prisijungimas prie interneto; interneto prieiga; *tecn c. a terra, c. a massa* ižėminimas; *mèttersi in c. con qc* susisėkti sù kuò; *fig non c'è nessun c. tra questi fatti* nėrà jòkio rýšio tarp šių įvykių; **2.** *inf (link)* nùroda; saitas.

colleg||àre *vksm (-lė-)* **1.** (su)jùngti; (*qcs a qcs*) prijùngti (*ką prie ko*); *c. due cavi* sujùngti dū laidūs; *c. la stampante al computer* prijùngti spausdintuvą prie kompiùterio; *tecn c. a terra, c. a massa* ižėminti; *il tunnel ~a Frància e Itàlia* tūnelis jùngia Itáliją ir Prancùziją; **2.** *fig* (su)sėiti; *l'epidemia influenzale è da c. al cambiamento del tempo* grìpo epidėmija sietinà sù orų pasikeitimù.

► **collegàrsi** *sng* **1.** susisėkti; susisėiti; *c. a Internet* prisijùngti prie interneto; **2.** (*congiungersi*) susijùngti; **3.** (*rifarsi*) tėsti miñti.

collegiàle *bdv* kolegijinis; kolegialūs.

collégio *dkt v* **1.** kolėgija; (*consiglio*) tarýba; *c. (dei) docenti* mokytojų tarýba; (*riunione*) mokytojų susirinkimas; *dir c. giudicante* teisėjų kolėgija; **2.:** *c. elettorale* rinkimų apýgarda; **3.** (*scuola*) kolėgija; internàtas; privati mokyklà.

collera *dkt m* pýktis; įniršis; *in preda alla c.* àpimtas įniršio; *fig la c. degli elementi* stichijos siautimas / šėlsmas; *andare in c.* supýkti.

collèrico, -a *bdv* ūmùs; greit supýkstantis.

collétta *dkt m* riñkliava; *fare una c.* riñkti pini-gus; *organizzare una c.* reñgti riñkliavą.

collettività *dkt m* visuomenė.

collettivizzàre *vksm* kolektyvizuoti, kolektyvinti. **collettiv||o, -a** **1.** *bdv* kolektyvinis, beñdras; *lavoro c.* kolektyvinis dárbas; *sforzi ~i* kolektyvinės pastangos; **2.** *bdv*: *gram nome c.* kùopinis daiktàvardis; **3.** *dkt v* kolektyvas.

collétt||o *dkt v* **1.** apýkklė; *c. rigido* standi apýkklė; ♦ ~*i bianchi* klėrkai; **2.:** *anat c. dentàrio* dantiės kàklėlis.

collettóre *dkt v tecn* kolėktorius; surinktūvas.

collezionàre *vksm (-zió-)* kolekcionuoti, riñkti; *c. cartoline (monete antiche)* kolekcionuoti atvirukùs (senàs monetàs).

collezióne *dkt m* **1.** kolėkcija; rinkinys; *c. di francobolli* pàšto ženklų kolėkcija; *fig una c. di erro-*

ri klaidū rinkinys; *fare c.* (*di qc*) kolekcionuoti (*kq*) (*ir prk*), riñkti; **2.** (*di moda*) kolëkcija; *c. autunno-inverno* rudenš–žiemōs kolëkcija.

collezionista *dkt v/m* kolekcionieriūs -ė, kolëkcininkas -ė.

collidere* *vksm* [A] (-li-) *fig* susikirsti.

collimare *vksm* [A] (-li-) sutàpti.

collina *dkt m* **1.** (*colle*) kalnėlis, kalvą; **2.** (*zona collinosa*) kalvota vietovė, kalvos *pl*; *abitare in c.* gyvėnti kalvosė.

collinoso, -a *bdv* kalvotas.

collirio *dkt v* akių lašai *pl*, lašai ĩ akis.

collisiōne *dkt m* **1.** susidūrimas; *entrare in c.* susidūrti, susitreñkti; **2.** *fig* susidūrimas, kolizija.

collio I *dkt v* **1.** kàklas; *c. taurino* stóras kàklas; *con il c. scoperto* plikū kàklū; *appendersi al c.* kabintis ànt kàklo; ♦ *a rotta di c.* galvotrūkėiais; *fino al c.* iki kàklo; *allungare il c.* (*per vedere*) ištieti kàklą; kabintis ànt kàklo; *prendere per il c.* griebti už gerklės; *torcere il c.* nusukti spràndą; **2.** *fig* kàklas; kàklėlis, kakliukas; *il c. di una bottiglia* bûtelio kàklas; *anat c. del piede* kėltis; *anat c. dell'utero* gimdōs kàklėlis; ♦ *bere al c.* gėrti tiėšiai iš bûtelio; **3.** (*colletto*) apýkaklė, kàklas; *il c. della camicia è nero* marškinėlių apýkaklė juoda.

collo II *dkt v* (*bagaglio*) bagàžas; (*pacco*) siuntà.

collio III (*con + lo*) ⇒ **con.**

collocaménto *dkt v* **1.** stàtymas; dėliojimas; dėjimas (*į vietą*); **2.** (*assunzione*) įdàrbinimas; *ufficio di c.* dárbo birža.

collocare *vksm* (*còl-*) **1.** (pa)statyti; (*più cose*) (iš)dėlioti (*į vietą*); (*un oggetto*) padėti (*į vietą*); **2.** *fig* (*attribuire*) priskirti (*kam, prie ko*); **3.** (*dare lavoro e sim.*) (pa)skirti ĩ tarnybą; (*assumere*) įdàrbinti; *c. a riposo* išlėisti ĩ pėnsiją (*dėl amžiaus*); *dir c. in aspettativa* išlėisti (*ppr.* nemókamų) atóstogų.

► **collocarsi** *sng* (*trovarsi*) būti; (*venire a trovarsi*) atisdūrti.

collocaziōne *dkt m* **1.** (*disposizione*) išdėstymas; **2.** (*posizione*) pozicija; vietà; **3.** *c. a riposo* išleidimas ĩ pėnsiją.

colloquiàle *bdv* šnekamōsios kalbōs.

colloquiàre *vksm* (-lò-) šnekėti(s).

collò||quio *dkt v* pókalbis; pašnekesys; kalbà, šnekà; *c. di lavoro* dárbo pókalbis; *~qui di pace* taikōs derýbos; *avere un c. con qcn* pasikalbėti su kuō.

collòttola *dkt m* sprándas.

collusiōne *dkt m* sàmokslas; *essere in c.* (*con qc*) būti susimókusiam (*su kuo*); veikti išvien.

colluso, -a *bdv* susimókęs; bendrininkaujantis.

colluttaziōne *dkt m* grumtynės *pl*; *c'è stata una c. tra i tifosi* kilo grumtynės tarp sirgalių.

colmàre *vksm* (*còl-*) **1.** (*riempire*) pripildyti; užpildyti; *c. una fossa* supilti / užkàsti kàpą; *fig c. una lacuna* užpildyti spràgą; *fig c. uno svantàgio* pasivýti; ♦ *c. la misura* pėrpildyti taūrę; **2.** *fig* apipilti, apibeirti; *c. di baci* apibeirti bučiniaiš; *c. di giòia* pripildyti džiaugsmo.

colm||o I, -a *bdv* sklìdinas; (*pieno*) pilnas; *fig c. di amore* pilnas mėlės; ♦ *la misura è ~a* tai jau pėr daug!

colmo II *dkt v* **1.** viršūnė (*ir prk*); ♦ *questo è il c.!* (tai) viršūnė!; **2.** (*di un tetto*) kraigas.

colóm̃ba *dkt m* **1.** balañdis, karvėlis; (*patelė*) balañdėlė; ♦ *c. della pace* taikōs balañdis; **2.** *polit* taikōs šalininkas; **3.** (*dolce pasquale*) „kolombà“ (*tradicinis Velykų pyragas*).

colombàia *dkt m* balañdinė, karvelidė.

colombiàno, -a **1.** *bdv* Kolumbijos; kolumbiėčių; iš Kolumbijos; **2.** *dkt v/m* kolumbiėtis -ė.

colómbo *dkt v* balañdis, karvėlis.

còlon *dkt v nkt* anat gaubtinė žarna.

colònn||ia *dkt m* **1.** kolonija; *~ie greche* graikų kolonijos; **2.** (*per bambini*) vaikų stovyklà; *c. estiva* vaikų vàsaros stovyklà; **3.** (*di emigranti*) kolonija, išeivijà; **4.** *acqua di c.* odekolonas; **5.** *c. penale* pataisōs darbų kolonija; **6.** *biol* kolonija; *c. di coralli* koràlų kolonija.

coloniàl||e *bdv* kolonijinis; kolonijų; *gèneri ~i* kolonijinės pėkės.

colonialismo *dkt v* kolonializmas.

colónico, -a *bdv*: *casa ~a* valstiėčių trobà; kolonistų nàmas.

colonizzàre *vksm* kolonizuoti.

colonizzatóre *dkt v* kolonizàtorius.

colònn||a *dkt m* **1.** kolonà; ♦ *quinta c.* penktóji kolonà; ♦ *le ~e d'Ercole* Heràkljo stulpai; **2.** *fig* stulpas; *~e di fumo* dūmų stulpai; *la colonnina di mercurio* gyvsidabrio stulpėlis; **3.** (*di una tabella e sim.*) grafà, skiltis -iės; stulpėlis; **4.** (*fila*) virtinė; **5.** *la c. sonora di un film* filmo gařso takėlis; **6.** *anat c. vertebrale* stūbūras.

colonnàto *dkt v* kolonadà; kolonos *pl*.

colonnèllo *dkt v mil* pulkininkas; *tenente c.* pàpulkinkinis.

colòno *dkt v* **1.** kolonistas -ė; **2.** (*mezzadro*) pūsininkas -ė.

colorànte *dkt v* dažiklis; maistiniai dažai *pl*.
coloràre *vksm* (-lò-) (nu)dažyti; išdažyti; (nu)spàlvinti; *c. a tèmpera* dažyti tèmpera; *c. di rosso* raudonaĩ dažyti.

► **coloràrsi** *sng* dažytis, nusidažyti; *c. i capelli* nusidažyti plàukus.

coloràt||o, -a bdv spalvotas; (*dai colori vivi, multicolore*) spalvingas; (*screziato*) margas; **matite** ~e spalvoti pieštukai.

colorazione dkt m spalvą; (*sfumatura*) atspalvis.

colòr||e dkt v 1. spalvą; **c. chiaro** (*scuro, spento, vivo*) šviesi (tamsi, blanki, ryški) spalvą; ~i **primari** pagrindinės spalvos; **fig c. locale** vietos koloritas; ♦ **a ~i** spalvotas agg; spalvinis; **di c.** juodaodis agg; spalvotasis; **dare c.** pagyventi; **dirne di tutti i ~i** prišnekėti visokiąsų nesąmonių; **farne di tutti i ~i** prikrestti visokiąsų pókštų; **diventare di tutti i ~i** smarkiai parausti; 2. (*vernice*) dažai pl; ~i **a olio** aliėjiniai dažai; **c. a tempera** tempera; **pèrdere il c.** (nu)blūkti; 3. (*nel poker*) rūšis -ies femm.

colorificio dkt v 1. (*la fabbrica*) dažų gamyklą; 2. (*il negozio*) dažų parduotuvė.

colorire vksm (-isc-) fig (un racconto e sim.) pagyventi.

colorito 1. dkt v (*del volto*) véido spalvą; 2. dkt v koloritas; (*vivacità*) gyvumas; 3. bdv raiškūs; spalvingas.

colóro jv v/m: **c. che** tiė, kuriė masc, kàs; tós, kuriós femm, kàs; t.p. ⇒ **colù**.

colossàle bdv kolosalūs, didžiulis.

colosso dkt v 1. (*statua*) kolòsas; 2. fig milžinas; **un c. petrolifero** naftos gavybos milžinas.

colpa dkt m 1. kaltė; **per c. mia** (*tua*) dėl manò (tavo) kaltės; **per** manė (tavė); **senso di c.** kaltės jausmas; **dare la c. a qc** apkáltinti kà; **prèndersi la c.** prisiimti kaltę; **scaricare la c.** (*su qc*) suversti kaltę (*kam*); **è c. tua!** pàts (tù) kal-tas!; tai tavo kaltė!; **che c. ne ho io, se...** kuò aš kal-tas, kàd...; 2. (*misfatto*) kaltė; nusikaltimas; (*peccato*) nuodėmė; **espiare una c.** išpiřkti kaltę; ♦ **sentirsi in c.** jaustis kaltám.

colpétto dkt v stūktelėjimas.

colpévole 1. bdv kal-tas; nusikaltęs; **c. di omicidio** kal-tas dėl žmogžudystės; **dichiarare c.** pripažinti kaltù; 2. dkt v/m kaltiniškas -ė; nusikal-tėlis -ė.

colpevolézza dkt m kaltūmas.

colpevolizàre vksm (*qc*) laikyti (*kq*) kaltù; vėrsti kaltę (*kam*).

colp||ire vksm (-isc-) 1. smògti; (su)treĩkti, suduoti; (pa)mùšti; (*sparando*) pašauti; (*con arma da taglio*) kirsti; **c. il pallone** smūgiuoti kàmuolį; **c. un aereo** pamùšti lėktuvą; **c. un avversario al volto** suduoti varžovui **per** véidą; **il fulmine ha ~ito un àlbero** žaibás treĩkė ĩ mēdi; **è stato ~ito alla spalla** šovė jam ĩ pėtį; ♦ **c. nel vivo** ĩgėlti; ĩžeisti; paliėsti (*kieno*) skaudžią vietą; 2. (*centrare*) patáikyti (*i kq*);

un sasso mi ha ~ito alla testa akmuò patáikė mán ĩ gálvą; 3. fig (*causare danni*) (pa)keĩkti (*kam*); (*di malattia e sim.*) išĩtki; **il gelo ha ~ito le colture** spėigas pàkenkė pasėliams; **il terremoto ha ~ito la zona** žėmės drebėjimas sudrėbino rajoną; **la paralisi ha ~ito il cervello** smėgenis išĩtko paralýžius; **l'inflazione ~isce i redditi fissi** nuò infliáciiós keĩčia žmónės, gáunantys fiksúotas pàjamas; 4. fig (*impressionare*) paveĩkti; (nu)stėbinti; (*in modo negativo*) pritrenkti, sukrėsti; (*affascinare*) sužavėti; **la notizia mi ha ~ito** žinià manė pritrenkė.

colp||o dkt v 1. smūgis (*ir prk*); dūžis; kirtis; **fig un duro c., un brutto c.** skaudūs smūgis; **sferrare un c.** smògti smūgi; ♦ **c. basso, c. gobbo** šunybė; **c. di coda** paskutinis pasispárdymas; **senza esclusione di ~i** bė taisýklių; niėko nepáisant; **fare c.** (*su qc*) padarýti (*kam*) ĩspūdį; sužavėti (*kq*); **dare un c. al cèrchio e uno alla botte** stėngtis visiems ĩĩtki; 2. (*moto improvviso*) mòstas; móstelėjimas; **c. di fòrbici** pakirpimas; **c. di vento** vėjo šúoras; ♦ **al primo c.** pĩrmu bāndymu; **di c.** staigà, staigiai; **in un sol c.** iš karto; **sul c.** iš karto; viėtoje *fam*; **c. di fortuna** netikėta sėkmė; **c. di fulmine** mėlė iš pirmo žvilgsnio; **c. di génio** geniali mintis; **c. di mano** žaibiškas veiksmas; **c. di scena** peripėtija; ~i **di sole** pašviėintos plaukų srúogos; **c. di sonno** mieguistumo priėpuolis; **c. di stato** pùčas, valstýbės pėrversmas; **c. di testa** išsišokimas; **c. in banca** bānko apiplėšimas; **a c. d'occhio** iš pirmo žvilgsnio; iš pažiūrėjimo; **dare / fare (a qcn) un c. di teléfono** paskambinti (*kam*), skāmbtelėti; 3. (*rumore*) treĩksmas; (*sparo*) šūvis; **un c. di fucile** šautuvo šūvis; **fallire il c.** prašauti; **sparare un c.** iššauti; ♦ **a c. sicuro** nè kėiek nedvejójant; **c. di gràzia** lėmiamas smūgis; **c. da maestro** mėistriškas ėjimas / veiksmas; **c. di tosse** kóstelėjimas; **pèrdere ~i** silpti; **bel c.!** šaunù!; **non pèrdere un c.** niekadà nesuklũpti; **senza c. ferire** bė kovòs; 4. (*malore*); **med c. (apoplèttico)** insultas; apoplėksijos smūgis; **c. al cuore** širdiės smūgis; **il c. della strega** dieglýs (ĩ strėnas); strėnų gėlòs priėpuolis; **med c. di sole** sáulės smūgis; **ho preso un c. d'aria** manė vėjas pėrpūtė; ♦ **ti venisse un c.!** kàd tavė kuř!; **che mi venga un c.!** velniaĩ ráutų!

colpóso, -a bdv: **dir omicidio c.** nužudymas dėl neatsargumo.

coltellàt||a dkt m 1. smūgis / dūris peiliù; nudūrimas; **uccidere a ~e** nudurti peiliù; 2. (*ferita*) durtinė žaizdà.

coltellino dkt v kišeninis peilis, peiliukas.

coltèllo *dkt v* peīlis; *c. a serramànico* lenktinis peīlis; *c. da cucina* virtūvinis peīlis; *tagliare con il c.* pjāuti (sū) peiliū; *tirare fuori il c.* išsiimti peilį; ♦ *avere il c. dalla parte del mànico* laikyti rankose; turėti visūs kōzirius.

coltivàbile *bdv*: *superficie c.* dirbamas plōtas; pasėlių plōtas.

coltiv||àre *vksm (-ti-)* 1. (*piante*) auginti; (*la terra*) (i)dirbti (*žemę*); kultivuoti; *c. fràgole* auginti braškės; *c. un campo a orzo* apsėti dirvą miēžiais; *in Itàlia si ~a l'olivo* Itālioje auginami alyvmedžiai; 2. *fig* lāvinti; ugdyti; kultivuoti; *c. un'amicizia* palaikyti draugystę; *c. la memòria* lāvinti ātmintį; *c. gli scacchi* kultivuoti šachmatūs; *c. un sogno* pūoselėti svajonę.

coltivàt||o, -a *bdv* āpdirbamas; kultivuojamas; (*seminato*) apsėtas; *terreno c.* dirvā; pasėlių plōtas; *piante ~e* kultūriniai augalai.

coltivatōre, -trice *dkt v/m* 1. augintojas -a; *c. diretto* ūkininkas; 2. (*contadino*) žemdirbys -ė.

coltivaziōn||e *dkt m* 1. auginimas; (*della terra*) āpdirbimas, (i)dirbimas; *c. delle perle* perlų auginimas; 2.: *dgs ~i* pasėliai; javai; augalai.

cólto, -a *bdv* išsilāvinęs, mōkytas.

cóltre *dkt m* 1. aītklodė; 2.: *fig c. di neve* sniego apklōtas.

coltūr||a *dkt m* 1. (*delle piante*) augalininkystė; kultūrā; (*della terra*) žemdirbystė; *c. intensiva (estensiva)* intensyviōji (ekstensyviōji) žemdirbystė; 2.: *dgs ~e (piante coltivate)* kultūros; (auginami) augalai; (*cereali*) pasėliai; javai; 3. (*allevamento*): *c. delle api* bitininkystė; *c. di àstriche* āstrių veisyklā; *c. dei bachi da seta* šilkāverpių auginimas; 4. *biol* kultūrā.

colūi *iv v*: *c. che* tās, kuris; kās; *chi è c. che ami?* kās, tās, kurį mīli?; *c. che ha sbagliato deve pagare* kās suklōdo tūri ūž tāi sumokėti.

cōma *dkt v* komā; *in c.* kōmos būsenoje, ištiktas kōmos.

comandaménto *dkt v* (Diēvo) įsākymas.

comandānte *dkt v* 1. (*di nave, aereo*) kapitōnas; 2. *mil* vādas; viršininkas; komendāntas; *c. in capo* ārmijos vādas; *c. supremo* vyriausiasis vādas.

comand||àre *vksm* 1. vadovāuti; komanduoti; *chi ~a qui?* kās čia viršininkas?, kās čia vadovauja?; *fig gli piace c.* mėgsta įsakinėti; ♦ *come Dio ~a* kaip reikiant; *kaip jst ~i!* taip, pōnel!; klausau!; 2. (*dare un ordine*) įsakyti, paliēpti; *c. di mettersi in mārcia* įsakyti pradėti žygį; ♦ *al cuor non si ~a* kās gāli širdžiai paliēpti!; 3. *tecn (di congegni)* valdyti; *c. a distanza* valdyti per atstūmā.

comānd||o *dkt v* 1. (*ordine*) įsākymas; komānda; paliepimas; *dare un c.* duoti įsākymā; *eseguire un c.* (i)vvykdyti įsākymā; *obbedire a un c.* paklusti įsākymui; ♦ *stare ai ~i (di qcn)* gāuti įsākymus (iš ko); būti (*kieno*) komanduojamam; 2. (*autorità*) valdžia; (*l'azione*) vadovavimas; valdymas; *ponte di c.* kapitōno tiltėlis; *posizione di c.* vadovaujama padėtis; *prendere il c.* pėrimti vadovavimā; *sport essere al c. della classifica* būti (įskaitos) lėderiu; 3. *mil (sede di comando)* vadovybė; vadāvietė; štābas; *c. militare* kariūomenės vadovybė; *c. di polizia* policijos nūovada; 4. *inf* komāda; 5. *tecn* valdymo prietaisas (įtaisas / mygtūkas / pedālas *ir pan.*); *c. a distanza* distāncinis / nuotolinis valdymas; *i ~i non rispondono* neina valdyti (*mašinos ir pan.*); (*mašina ir pan.*) pasidārė nebevaldoma.

comàre *dkt m* *fig* kūmūtė.

combaciāre *vksm* [A] (-bā-) 1. prigulti; sueiti; *far c.* sulėisti, sušliėti; 2. *fig* sutāpti; sueiti.

combattēnte *dkt v/m* kovotojas -a.

combatt||ere *vksm* 1. *intr* [A] kovoti (*ir prk*); *mil* kāutis; kariāuti; *sport* varžytis; *c. per la pace (per la patria)* kovoti dėl taikōs (ūž tėvynę); 2. *tr* kovoti (*ir prk*); stēngtis įveikti; *c. (contro) gli invasori* kovoti prieš okupāntus; *c. un vizio (una malattia)* kovoti sū yda (sū ligā); 3. *tr: essere combattuto* neduoti sāu ramybės, kan-kintis; (*non decidersi*) neapsispręsti.

combattiménto *dkt v* 1. kautynės *pl*, kovā; *c. aereo* ōro kautynės; 2. *sport* susitikimas (*ppr. bokso*), māčas; *fuori c.* nokautuotas *agg.*

combattivitā *dkt m* kovingūmas.

combattivo, -a *bdv* kovingas.

combattūt||o, -a *bdv*: *una partita ~a* atkāklios rungtnės.

combin||àre *vksm (-bi-)* 1. sudėrinti; (*qc con qc*) pridėrinti (*kā prie ko*); kombinuoti; *c. colori* sudėrinti spalvās; *c. le scarpe con la borsa* pridėrinti batūs priė rankinēs; 2. (*organizzare*) surengti; (*concludere*) nuveikti; *c. un incontro* susitafti susitikti; *ho ~ato poco* mažai tenūveikiau; 3. *fam* (pri)dirbti; išdarinėti; *ma che cosa ~i?* kā tū čia dirbi?; *c. un pasticcio* kōšę užvīrti; *c. un affaruccio* prasūkti reikaliūkā; 4. *chim* jūngti, sujūngti.

► **combinā||rsi** *sng* 1. derėti; tikti; 2.: *fam ma come ti sei ~ta!*? į kā tū panaši!; kās čia per aprangā!; 3. *chim* jūngtis, susijūngti.

combinaziōne *dkt m* 1. sutapimas; (*casualità*) atsitiktinūmas; *che c.!* kōks sutapimas!; *per c.* atsitiktina!; 2. (*di elementi*) derinys, kombinā-

cija; *c. di colori* spalvų derinys; *c. di tasti* klavišų derinys; *la c. di una cassaforte* seifo kòdas; **3.:** *c. di un matrimonio* piršlybos *pl*; **4.** *chim* su(si)-jungimas.

combriccola *dkt m* šutvė, kompānija.

combustibile **1.** *dkt v* kūras; *c. liquido* (sòlido) kietasis (skystasis) kūras; **2.** *bdv* degūs.

combustióne *dkt m* degimas; *tecn càmera di c.* degimo kàmera; *tecn motore a c. interna* vidaus degimo variklis.

combùtta *dkt m:* *èssere in c.* veikti sutartinaĩ.

cóme **1.** *prv* kaip; *c. me* (te) kaip aš (tù); *c. tutti* kaip visi; *bianco c. la neve* baltas kaip sniegas; *fa freddo c. in inverno* šalta kaip / lóg žiėma; *siamo c. fratelli* mės kaip bróliai; *è alto c. me* aš ir jis – vienodo ūgio, jis yrà áukštas kaip aš; *c. amico ho il dovere di consigliarti* kaip draugas privalau tau pataĩti; *c. dici?* kà sakai?; *c. va?* kaip sėkasi?; *c. è andata?* kaip sėkėsi?; *c. è il tempo oggi?* kaip / kòks šiańdien óras?; ♦ *ora c. ora* kol kàs; šiuo metu, dabar; *c. pure* taip pat; ir; *com'è che... ?* kodėl... ?; *com'è c. non è* netikėtai; *c. non detto* nesvarbù; niėko; *c. sarebbe a dire?* kaip supràsti?; *c. si deve* kaip reĩkiant; *c. che sia* kàd ir kaip; *kaip jst ma c.!* kaip gi!; **2.** *prv* (quanto) kaip; kòks -ià; *c. canta bene!* kaip gražiaĩ dainuója!; *c. piove!* kaip lýja!; *c. sei carino!* kòks tũ miėlas!; **3.** *prv:* *c. mai?* kodėl?; kaip gi taip?; **4.** *jngt* kaip; *c. se* lóg, taĩsi, taĩtum; *ho fatto c. ha detto* padariaũ kaip pasàkė; *c. se non lo sapessi* taĩsi nežinòčiau; **5.** *jngt* (quando) kaĩ (tik); vòs tik; *c. l'ho visto ti ho chiamato* kaĩ tik jĩ mačiaũ, tau paskaĩbinau.

cometà *dkt m* kometà.

comfort ['kɔnfɔrt] *dkt v nkt* komfòrtas; *con tutti i c., dotato di tutti i c.* sũ visais patogũmais.

còmica *dkt m* **1.** kòmiškas filmũkas (*ppr. be garso, trumpametražis*); **2.** *fig* komėdija.

còmi||co, -a **1.** *bdv* kòmiškas; *autore c.* komėdijų áutorius; **2.** *bdv* (buffo) kòmiškas, juokĩngas; *situazione ~ca* kòmiška situáciià; **3.** (*attore*) *dkt v/m* kòmikas -ė.

comignolo *dkt v* kàminas (*jo dalis virš stogo*).

comin||ciare *vksm* **1.** *tr* pradėti; iĩmti; *c. un libro* pradėti knygà; *c. a ridere* iĩmti juòktis; *c. da z ero* pradėti nuò nũlio; *c. un pacco di biscotti* praiĩmti sausaĩnių pakėlį; ♦ *per c.* pràdžiai; *non c.!* tik nepradėkl!; *~ciamo bene!* nà ir pradžia!; *flk chi ben ~cia è a metà dell'òpera* gerà pradžia – pusė dárbo; **2.** *intr* [E] prasidėti; *c. per S, c. con la S* prasidėti S raidė; *le lezioni cominciano alle nove* pàskaitos prasideda de-

viĩta; *il film è già ~ciato* filmas jau prasidėjo; **3.** *intr* [E, A] *beasm:* *~cia a fare freddo* (jaũ) šàla; *è / ha ~ciato a nevicare* pradėjo snĩgti.

comitàto *dkt v* komitėtas; *c. esecutivo* výkdomasis komitėtas; *c. di redazione* redàkcinė komisiija / kolėgija.

comitiv||a *dkt m* **1.** turistų (/ ekskursininkų *ir pan.*) grùpė; *sconti per ~e* nuolaidos grùpėms; **2.** *fig* (*di amici*) kompānija.

comizio *dkt v* susitikimas sũ rinkėjais; susirinkimas; *c. elettorale* agitàcinis susirinkimas prieš rinkimũs; *tenere un c.* kalbėti susirinkimė; agituoti.

còmma *dkt m* pastráipa; dalis -iės.

commàndo *dkt v nkt mil* komandòsų bũrys.

commédia *dkt m* komėdija (*ir prk*); *stor la c. dell'arte* komėdija del árte; *cin c. all'italiana* „itáliškoji komėdija“ (*toks italų kino žanras*); ♦ *fare la c.* apsimetinėti; vaidinti komėdijà; *la Divina C.* Diėviškoji komėdija.

commediante *dkt v/m* komediántas -ė.

commediògrafo -a *dkt v/m* komediogràfas -ė, komėdijų rašytojas -a.

commemoràre *vksm* (-mé-) (pa)minėti; (*qcn*) (pa)gerbti; (*feste religiose*) atšvėsti; *c. i caduti* pagerbti žuvusiuosius.

commemorativ||o, -a *bdv* memoriàlinis; *lápide / targa ~a* memorialinė / pamiĩklinė lentà.

commemorazióne *dkt m* (pa)minėjimas; ♦ *la C. dei defunti* Vėlinės *pl*, Mirusiųjų paminėjimas.

commendatóre *dkt v* ≅ komandòras (*tokį civilinį apdovanojimą turintis asmuo*).

commensàle *dkt v/m* stàlo draugas -ė.

commentàre *vksm* (-mén-) komentuoti; (*fare un commento*) pakomentuoti; (*spiegare*) áiškinti; *c. qcs positivamente* teĩgiamai atsiliėpti apĩ kà; *c. la Bibbia* áiškinti Biblijà; *c. una partita* komentuoti rungtynę; *dir c. una sentenza* iš-áiškinti sprendimà.

commentatóre, -trice *dkt v/m* komentàtorius -ė. **comment||o** *dkt v* komentàras; *i ~i dei lettori* skaitýtojų atisliėpimai; *astenersi da ~i* atsiri-bóti nuò komentàrų; *fare dei ~i* kritikuoti.

commercíal||e *bdv* prekybos; prekybinis, komėrcinis; *centro c.* prekybos centras; *ditta c.* prekybos firma; *locali ad uso c.* komėrcinės pàtalpos; *rapporti ~i* prekybiniai ryšiai; veĩslo ryšiai; *rappresentanza c.* prekybinė atstovybė.

commercialista *dkt v/m* (*perito*) buhàlteris -ė, àpskaitininkas -ė; sàskaitininkas -ė.

commercializzàre *vksm* **1.** išlėisti į riĩkà; **2.** *fig* *spre*g paveĩsti prekė, (su)komėrcinti.

commercializzazióne *dkt m* išleidimas į riĩkà.

commerciante *dkt v/m* prekybininkas -ė, komersantas -ė; *c. al dettaglio* mažmenininkas -ė; *c. all'ingrosso* ūrmininkas -ė.

commerciare *vksm* [A] (-mēr-) (*in qcs*) prekiauti (*kuo*); *c. in legname (in vini)* prekiauti mediena (vynais).

commercio *dkt v* 1. prekyba; *Càmera di c.* Prekybos rūmai *pl*; *c. di mobili* baldų prekyba, prekyba baldais; *c. all'ingrosso (al dettaglio / al minuto)* didmeninė (mažmeninė) prekyba; *c. estero (interno)* užsienio (vidaus) prekyba; *fuggi c.* išparduotas *aggr*; *essere in c.* būti prekyboje; *essere nel c. (di qcs)* prekiauti (*kuo*); *mettere in c.* išleisti į rinką; *ritirare dal c.* išimti iš prekybos; 2.: *c. epistolare* susirašinėjimas.

commessa *dkt m* 1. (vendiūrice) pardavėja; 2. (ordinazione) užsakyimas; prekių paraiška.

commesso *dkt v* pardavėjas; *c. viaggiatore* komivojažieriū.

commestibile *bdv* valgomas(is); *non c.* nevalgomas.

commettere *vksm* padaryti (kažką blogo); *c. un delitto* nusikalsti, padaryti nusikaltimą; *c. un errore* suklysti, padaryti klaidą; *c. un furto* įvykdyti vagystę, pavogti; *c. un'ingiustizia* pasiegti neteisingai; *c. un omicidio* nužudyti.

commiato *dkt v* atsisveikinimas.

commilitone *dkt v* bendražygis, giunklo draugas.

commiserare *vksm* (-mī-) (pa)gailėti.

commiserazione *dkt m* gailėjimas.

commissariato *dkt v* komisariatas; *c. di polizia* policijos komisariatas.

commissario *dkt v* 1. (polcijijos) komisāras; 2.: *c. d'esame* egzaminų komisijos narys; *sport c. tecnico* trėneris.

commissionare *vksm* (-sió-) užsakyti; *c. un omicidio* užsakyti žmogžudystę; *c. un ritratto* už-(si)sakyti portretą.

commissión *e dkt m* 1. (incarico) pavedimas; *su c.* kienō pavedimū; *eseguire / sbrigare una c.* atlikti pavedimą / užduotį; 2. (comitato e sim.) komisija; *una c. di esperti* ekspertų komisija; *c. d'esame (di vigilanza)* egzaminų (priėžiūros) komisija; 3. fin komisiniai (pinigai) *pl*, kōmisas; 4.: *fare delle ~i* apsipirkti; rūpintis šiuo beī tuō (butiniais dalykais); 5. ⇒ **commessa** 2.

committente *dkt v/m* užsakōvas -ė; (acquirente) pirkėjas -a.

commoss *o, -a bdv* 1. (*di qcn*) susijāudinēs; sujāudintas; (*con tristezza*) susigraudinēs; *sono c.* āš sujāudintas; 2. (*di qcs*) jausmingas; *parole ~e* žōdziai iš širdiēs.

commovēte *bdv* jāudinantis; (*con tristezza*) gaudūs; *una scena c.* jāudinantis vaizdas.

commozione *dkt m* 1. susijāudinimas; jaudulys; susigraudinimas; *preso dalla c.* āpimtas jaudulio; sujāudintas; *suscitare c. (in qcn)* jādinti (*kq*); 2.: *med c. cerebrale* smegenų sukrėtimas.

commuov *ere** *vksm* (su)jādinti; (*spec. con tristezza*) (su)graudinti; *lasciarsi c.* nusilėisti, pasigailėti; *la sua storia ci ha commossi* jōs istōrija mūs sujāudino.

► **commuov** *ersi sngr* susijādinti; susigraudinti; *la nonna si ~e facilmente* senėlė lengvai susigaudina.

commutare *vksm* (-mū-) 1. pakeīsti; *dir c. una pena* pakeīsti bāusmę; 2. *tecn* pėrjungti (srovę).

commutatore *dkt v tecn* komutātorius.

comò *dkt v nkt* komodā.

comodamente *prv* patogiai.

comodino *dkt v* naktinis staliukas.

comodit *à dkt m nkt* 1. patogūmas; *per sua c.* jūšų patogūmui; *c. di accesso* patogī prieiga; 2.: *dgs c.* patogūmai, komfortas *sg*; *un appartamento dotato di tutte le ~a* būtas sū visais patogūmais.

còmod *o, -a* 1. *bdv* patogūs; *un letto (un divano) c.* patogī lōva (sofā); *un'ora ~a* patogūs laikas; *scarpe ~e* patogūs bātai; *fai come ti è più c.* daryk kaip tū patogiai; *mi fa c., mi torna c., mi è c.* mán parankū, mán patogū; (*utile*) mán praveřs; ♦ *prendersela ~a* neskubėti; 2. *bdv (di qcn)*: *méttersi c.* prisėsti, sėsti(s); įsitaisyti patogiai; *stare c.* patogiai sėdėti; (*non disturbarsi*) nesivāginti; 3. *dkt v* patogūmas; *con c.* ramiai; neskubant; ♦ *una soluzione di c.* naudingas sprendimas; *fare i propri ~i* nesiškaiyti sū kitaīs.

compact disc *dkt v nkt* kompākinė plokštėlė.

compaesano, -a *dkt v/m* tėvynainis -ė.

compagine *dkt m* 1. sāndara; 2. *sport* komānda.

compagnia *dkt m* 1. kompānija, draugė; *in c. di qcn* sū kuō, kienō draugljoje / kompānijoje; *fare c.* palaikyti kompāniją; *stare in c. di qcn* bendrauti sū kuō; ♦ *cane da c.* kambarinis šuō; *in dolce c.* su mīlimu žmogumi; 2. (*di amici e sim.*) draugijā, kompānija; *aggregarsi alla c.* prisidėti prie kompānijos; ♦ *e c. bella* iř taip toliaū; 3. (*di artisti*) trūpė; ansāblis; 4. (*ditta*) bendrovė, kompānija; *c. di assicurazioni* draudimo bendrovė; 5. *mil* kūopa; 6. *rel*: C. di Gesù Jėzaus draugijā.

compagn *o, -a dkt v/m* 1. draugas -ė; kompa-

niõnas -è; *c. d'armi* bendražygis; *c. di classe, c. di scuola* klāsēs draugas, bendraklāsis; klasiõkas *fam*; *c. di partito* pārtijos draugas; *c. di stanza* kambario draugas; kambariõkas *fam*; ~i *di viaggio* keliõnēs draugāi, bendrakeleīviai; *fig c. di sventura* nelāimēs draugs; **2.** (*partner*) pārtneris -è; (*convivente*) sugyvēntinis -è; **3.** (*di ballo*) porā, pōrininkas -è.

companatico *dkt v*: valģis; vīskas, kās vālgoma kartū sū dúona.

comparabile *bdv* gālimas lģginti; palģginamas.

comparare *vksm* (-pā-) (pa)lģginti.

comparativo, -a **1.** *bdv* lģginamasis; **2.** *dkt v gram* aukštesnģjis lāipsnis.

comparazione *dkt m* (pa)lģginimas.

compāre *dkt v* kūmas; ♦ *c. d'anello* vyriāusiasis pabrolģs.

comparire* *vksm* [E] **1.** pasirōdyti, rōdytis; (*formarsi e sim.*) atsirāsti, rāstis; *c. in sogno* prisapnuōti; *dir c. in giudizio* būti bylōs šalimī; atsakģti teismē; (*come reo penale*) stōti priēš teismā; *sono comparse delle strane macchie* atsirādo keistģ dēmiģ; **2.** (*figurare*) būti (ģtrauktām) (*į sarašą ir pan.*); ģģūrōti.

comparizione *dkt m*: *dir mandato di c.* šaukimas ģ teismā.

compārsa *dkt m* **1.** atsiradimas; (*il mostrarsi*) pasirōdymas; *la c. della vita sulla Terra* gyvģbēs atsiradimas Žemėje; *fare la prōpria c.* pasirōdyti; **2.** (*attore*) statistas -è.

compartecipazione *dkt m*: *econ c. agli ūtili* dalyvāvimas paskirstant pēlnā.

compartimēto *dkt v* **1.** skģrius; *mar c. stagno* vāndeniu nelaidūs skģrius; **2.** (*circoscrizione*) apģgarda.

compārto *dkt v* **1.** skģrius, skyrēlis; **2.** *econ* sēktorius; šakā.

compassiōne *dkt m* užojojauta, gāilestis; *avere c., provare c.* (*di qc*) gailētis (*ko*), užjausti (*kq*); *muoversi a c.* pasigailēti; *suscitare c.* sužadinti gāilestį.

compassionevole *bdv* **1.** (*che prova compassione*) kūpinas užojojautos; užjaūčiantis; (*che ha pietā*) gāilestingas; **2.** (*degno di compassione*) vėrtas užojojautos.

compassāto, -a *bdv* santūrūs.

compāssō *dkt v* skriestūvas.

compatibile *bdv* sudērinamas; (*conforme*) atitīnkantis (*kq*); (*non dannoso*) nekenģkiantis (*kam*).

compatibilitā *dktm* suderinamūmas; (*conformità a qcs*) atitiktis -iēs (*kam*).

compatibilmente *bdv* (*con qcs*) pagal (*kq*); (*per*

quanto consentito) kiek lėidžia (*kas*); (*in accordo*) dērinant (*prie ko*); (*considerando*) atsižvelgiant (*į kq*).

compatire *vksm* (-isc-) (*qcn*) gailēti(s) (*ko*), užjausti (*kq*); ♦ *farsi c.* pasigailētinai pasirōdyti.

compatriōta *dkt v/m* tėvynainis -è.

compattēzza *dkt m* kompaktiškūmas, vientisūmas.

compatt||o, -a *bdv* **1.** kompaktiškās, kompaktinis; vīentisas; *terreno c.* suspaustā /suplūktā žemė; *una linea di difesa ~a* vientisā gynybos linija; **2.** *fig (unito)* vieningas; vienalytis; **3.** *tecn* kompaktiškās; *macchina fotografica ~a* kompaktiškās fotoaparātas.

compēndio *dkt v* **1.** sántrauka, kompeñdiumas; žinģnas; **2.** *fig (unione)* junginģs.

compēntrāre *vksm* (-pē-) **1.** pērsunkti; **2.** *fig (interagire)* sāveikauti (*su kuo*).

compens||āre *vksm* (-pēn-) **1.** (*qc per qcs*) at(si)lģginti (*kam už kq*); kompensōti; *c. dei danni* atlģginti nuostolius; *c. l'inesperienza con l'operosità* kompensōti darbštumū patirties stōkā; **2.** (*bilanciare*) išlģginti, (su)balansōti; *le nascite ~ano i decessi* gimimai išlģgina mirimūs.

compensāto *dkt v* sluoksniūotoji fanerā.

compensaziōne *dkt m* kompensācija, atlģginimas.

compēnsō *dkt v* ātlygis; (*stipendio*) ūzmokestis, atlģginimas; (*parcella*) honorāras; *il c. pattuito* sūtartas atlģginimas; *c. extra* priēmoka; ♦ *in c.* kaip kompensācija; (*d'allro canto*) kita vėrtus.

cōmper||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) pirkinģs; *far ~e* apsipirkinėti.

comperāre *vksm* (*cóm-*) ⇒ **comprāre.**

competēnt||e *bdv* kompetentingas; *persona c.* ekspėrtas -è, specialistas -è; žinōvas -è; *le autorità ~i* kompetingi valdžios ōrganai; *dir il foro c., il tribunale c.* kompetentingas teismas.

competēnz||a *dkt m* **1.** *dir, fig* kompetēncija; *di c. (di un tribunale)* priskiriamas (*teismui*), žinģbingas *dir*; (*competente*) kompetentingas; *eccēdere le prōprie ~e* vīřyti sāvo ģgaliojimus; *rientrare nelle ~e, ēssere di c. (di qc)* ģeiti ģ (kienō) kompetēncijā, priklausyti (kienō) kompetēncijai; *non ē di mia c.* tāi nē māno kompetēncija (*ir prk*); ♦ *a chi di c. (in lettere)* reikiamiems asmenims; **2.** (*cognizione*) nusi-mānymas; išmānymas; *di grande c.* labai autoritetingas *agg*; *avere c. (di qcs, in qcs)* nusi-manyti (*apie kq*); išmanyti (*kq*); **3.** (*abilità acquisita*) ģģūdis; *c. didattica* dėstyimo prāktika; **4.**: *dgs ~e (compenso)* honorāras; (*della banca*) komģsas sg.

compét||ere *vksm* (-pé-) **1.** rungtyniáuti; varžytis; lenktyniáuti; konkurúoti; **2.** (*spettare*) priklausyti; ♦ *non mi ~e* tai nè mánò reĩkalas; **3.** *dir* (*a qc*) búti priskirtám (*kieno*) kompetencijai.

competitività *dkt m* konkurencingumas.

competitiv||o, -a *bdv* **1.** konkurencingas; *prezzi ~i* konkurencingos káinos; **2.:** *spirito c.* rungtyniáavimo dvasià.

competizione *dkt m* **1.** lenktyniávimas, rungtyniávimas; *entrare in c. con qcn* susirúngti sù kuò; *essere in c. con qcn* konkurúoti sù kuò; **2.** (*corsa*) lenktynės *pl*; (*partita*) rungtynės *pl*; (*torneo*) varžybos *pl*.

compiacénte *bdv* paslaugùs; *spreng un funzionario c.* nuolaidžiaujantis pareigūnas.

compiacénza *dkt m:* *avere la c. (di far qcs)* malonėti (*ką daryti*).

compiacére* *vksm* ((*a*) *qcn*) įtikti (*kam*), pataikáuti; paténkinti (*ką*); *c. in tutto i nipoti* įtikti anūkams vísquo; *c. la pròpria vanità* pataikáuti sàvo tuštýbei; *c. le richieste di qc* paténkinti kienò pràšymus.

► **compiac||érsi** *sng* (*di qc*) džiaugtis (*dėl ko; kuo*); (*ammirare*) gérétis (*kuo*), pasigérėti; *c. di un buon risultato* džiaugtis gerù rezultatù; *c. con qcn per qcs* svėikinti *ką* sù kuò; *me ne ~cio* džiaugiuosi (tuò).

compiaciménto *dkt v* pasiténkinimas; *con c.* sù pasiténkinimu.

compiaciùto, -a *bdv* paténkintas, laimingas.

compiàngere* *vksm* apgailėti; apverkti.

compiànto, -a *1. bdv* veliónis; **2.** *dkt v* gėdulas; raudójimas.

cómp||iere *vksm* (*cóm-*) **1.** atlikti; įvykdyti; (*fare*) (*pa*)darýti; *c. un delitto* įvykdyti nusikaltimà; *c. un dovere* atlikti pàreigà; *c. un esperimento* atlikti eksperimentà; *c. un miracolo* padarýti stebùklà; *c. venti giri al minuto* apsisùkti dvi-dešimt kartų pėr minútę; **2.** (*finire*) (*pa*)baigti, užbaigti; *c. gli studi* baigti mókslus; *c. gli anni* švėsti gimtádienį; *ho compiuto 30 anni* mán sukàko 30 mėtų; *quando ~i gli anni?* kada tàvo gimtádienis?

► **cómpiersi** *sng* išsipildyti.

compilàre *vksm* (-pi-) **1.** (*redigere*) sudarýti; sudarinėti; **2.** (*un modulo*) (už)pildyti.

compilazióne *dkt m* **1.** (*redazione*) sudárymas; **2.** (*di un modulo*) (už)pildymas.

compiménto *dkt v* **1.** (*il finire*) atlikimas; (*pa*)baigimas; *portare a c.* užbaigti; **2.** (*l'avverarsi*) išsipildymas.

compire *vksm* ⇒ **cómpiere.**

compitàre *vksm* (*cóm-*) sakýti (/ skaitýti *ir pan.*) paskiemeniui.

cómpit||o I *dkt v* **1.** užduotis -iės *femm*; uždavinyš; (*obbligo*) pareigà; *svòlgere i propri ~i* atlikti sàvo pàreigas; **2.** (*esercizio*) uždavinyš, pratimas; (*t.p. c. in classe*) kontròlinis (dárbas); (*t.p. c. a / per casa*) namų dárbas; *c. d'esame* egzàminas, (egzàmino) bilietas; *che cosa c'è di c.? kàs uždúota?*; *far i ~i* ruòšti pámokas.

compito II, -a *bdv* išauklėtas; paslaugùs.

compiùt||o, -a *bdv, dlv* užbaigtas; *missione ~a* mįsija įvykdyta; *fatto c.* įvykęs fàktas; *ha 30 anni ~i* jám jáu suėjo trisdėšimt.

compleàno *dkt v* gimtádienis, gimimo diená; *festeggiare il c.* švėsti gimtádienį; ♦ *kaip jst buon c.!* sù gimtádieniu!, sù gimimo diená!

complementàr||e *bdv* papildomas; *fis colori ~i* papildomosios spalvos; *geom angolo c.* papildomasis kàmpas; *gram proposizione c.* šalutinis pàpildinio sakinyš.

complementó *dkt v* **1.** (*aggiunta*) papildymas; priėdas; **2.** *gram* papildinyš; aplinkýbė; *c. oggetto (diretto)* tiesioginis papildinyš; *c. di luogo (di tempo)* viėtos (laĩko) aplinkýbė; *c. di specificazione* nedėrinamasis pažyminyš.

complessità *dkt m* sudėtingumas.

complessivamente *prv* apskritai, bendrai; (*in totale*) iš viso.

complessiv||o, -a *bdv* beėdras; vísas; *giudizio c.* beėdras įvėrtinimas; *spesa ~a* visos išlaidos *pl*; *una visione c.* beėdras vaizdas.

complèss||o I, -a *bdv* **1.** komplėksinis; sudėtinis; *mat numeri ~i* komplėksiniai skaĩčiai; **2.** (*difficile*) sudėtingas; problėmiškas; *personalità ~a* sudėtinga asmenybė.

complessó II *dkt v* **1.** visumà; (*serie*) eilė; *il c. delle leggi* įstátymai, įstátymų visumà; ♦ *in c., nel c.,* apskritai (ĩmant); iš viso; **2.** (*di edifici e sim.*) komplėksas; *c. architettonico (industriale)* architektūrinis (pràmonės) komplėksas; **3.** (*t.p. c. musicale*) grúpė; ansámblis; **4.** *med, fig* komplėksas; *c. di inferiorità* nevisavertiškumo komplėksas; **5.** *econ (trust)* kombinàtas.

completaménte *prv* visái, visiškai.

completàre *vksm* (-plé-) (*pa*)baigti, užbaigti; (*compilare*) užpildyti; *c. una collezione* surinkti visà kolėkcijà; *c. una frase (un lavoro)* pabaigti sàkinį (dárba).

► **completàrsi** *sng:* *c. l'un l'altro* vienám kità papildyti.

complét||o I, -a *bdv* **1.** užbaigtas; (*esauriente*) išsamùs; *c. di qcs* sù kuò; *c. di tutto* sù vísquo; *l'elenco c.* galutinis sàrašas; vísas sàrašas; *un*

quadro c. della situazione visapūsiškas padētiēs vaīzdas; **2.** (*totale*) vīsiškas; visavērtis; *~a libertà* vīsiška lāisvė; **3.** (*pieno*) pīlnas; *l'albergo* ē c. viešbutis pīlnas; **4.** (*intero*) vīsas; *il nome c.* vīsas pavadinimas; *l'opera ~a* visā kūryba; vīsi kūriniaī *pl*; **5.** (*di atleta e sim.*) puikūs; tóbulas; **6.** (*di alimento e sim.*) visavērtis.

compléto II dkt v 1. (*di oggetti*) komplēktas; rinkinỹs; *c. da bagno* voniōs rinkinỹs; **2.** (*di abito*) kostiūmas; (*tenuta*) aprangā; *c. da uomo (da donna)* vīriškas (móteriškas) kostiūmas; *c. da sci* slidinėjimo aprangā; **3.**: ♦ *l'albergo è al c.* viešbutyje nērā laisvū vietų; *al gran c.* vīsi agg; *siamo al c.* susirīnkome vīsi; mēs – vīsi; *la squadra ha giocato al c.* komānda žaidė visōs sudētiēs.

complicàre vksm (cóm-) (su)komplikuóti; (*rendere confuso*) (su)páinioti; (*rendere pesante*) (ap)suñkinti; *c. una situazione* komplikuóti pādėti; *med c. una malattia* komplikuóti / pasuñkinti ligā.

► **complicàrsi sngr 1.** komplikuóti; (*confondersi*) páiniotis; **2.**: *c. la vita, c. l'esistenza* apsisuñkinti gyvenimā.

complicàto, -a bdv komplikuótas; sudētingas; (*confuso*) painūs.

complicación||e dkt m 1. sunkūmas; komplikācija; problemā; *salvo ~i* jėi neatsirās sunkūmų; *sono sorte delle ~i* atsirādo sunkūmų; **2.** *med* komplikācija.

cómplice 1. *dkt v/m* beñdrininkas -ė; **2.** *bdv fig: uno sguardo c.* beñdrininkiškas / susimókyimo žvilgnis.

complicità dkt m nkt 1. bendrininkāvimas; prisiđėjimas priē nusikaltimo; *fig con la c. (di qc)* (kam) pādedant; (*kuo*) pasinaudójant; **2.** (*di una coppia*) ⇒ **intésa 2.**

complimentàrsi vksm (-mén-) (*con qcn per qcs*) (pa)svėikinti (*kq su kuo*).

compliment||o dkt v komplimēntas; *fare un c. a qcn* pagirti kā, pasakyti kām komplimēntā; *fare i ~i a qcn* (pa)svėikinti kā; ♦ *senza ~i* bė formalūmų; *senza tanti ~i* grubiaī; *kaip jst ~i!* svėikinu!; svėikinimai!; *c. per la torta!* (svėikinu!) puikūs tórtas!; *fare ~i* kūklintis; *non faccia ~i* nesikūklinkite!

complottare vksm (-plòt-) reñgti sāmokslā.

complotto dkt v (*contro qc*) sāmokslas (*prieš kq*); *ordire un c.* rėgzti sāmokslā.

componént||e 1. *dkt v/m* (*membro*) narỹs -ė; *i ~i della famiglia* šeimōs nariai; **2.** *dkt v* (*elemento*) komponēntas; sudedamóji dalis, dēmuō; (*pezzo*) detālė; **3.** *fig dkt m* (*elemento costituti-*

vo) elemēntas; *la c. trágica della poesia di Fóscolo* Fòskolo poezijos tragiškūmas.

componibile bdv sudedamāsīs; surenkamāsīs; *cucina c.* virtūvės sėkcija.

componiménto dkt v 1. rašinỹs, rašinėlis; **2.**: *c. poético* eilėraštis.

compórre* vksm 1. (*mettere insieme*) (su)komponuoti; sudaryti; sudėti; (su)riñkti; *c. il governo* suformuoti vyriausybę; *c. una ghirlanda* pinti vainikā; *c. un puzzle* ['pazel] sudėlióti dėliōnę; *l'opera è composta di tre volumi* taī trijų tòmų veīkalas; ♦ *c. una salma* pašarvóti numirėlį; *c. un número di teléfono* (su)riñkti telefōno numerį; *c. un testo* suriñkti tēkstā; **2.** (*creare*) (su)kurti; (*solo di musica*) (su)komponuoti; *c. un romanzo (dei versi)* kurti / rašyti romānā (eilės); **3.**: *dir c. una lite* (iš)sprėsti giñčā.

► **compó||rsi sngr** susidėti; susidaryti; *la squadra si ~ne di sei giocatori* komāndā sudāro šeši žaidėjai; *l'appartamento si ~ne di tre camere* būtas susideda iš trijų kambarių.

comportamentāl||e bdv elgesio; *med disturbi ~i* elgesio sutrikimai.

comportaménto dkt v elgesỹs; ēlgsena; (*singolo atto*) pólpgis, pasielgimas; *un c. esemplare (rude, ignòbile)* pavyzdingas (grubūs, žėmas) elgesỹs; *il c. animale* gyvūnų elgesỹs; *fig il comportamento di un motore alle basse temperature* variklio veikimas ēsant žėmai temperatūrai.

comport||àre vksm (-pòr-) (pa)reikalauti (*ko*); *dir c. responsabilità penale* užtrāukti baudžiamajā atsakomýbę; *i diritti ~ano anche dei doveri* kartū sū tėisėmis eina ir pāreigos; *questa scelta ~erà dei sacrifici* taīp nusprėndžius reikės pasiaukóti; *il progetto ~a una spesa eccessiva* projėktui numātomos pėr didelės išlaidos; *voglio sapere che cosa ~a l'essere adottati* noriu žinóti, kā rėiškia būti įvaikintam.

► **comportàrsi sngr** ēlgtis, pasielgti; *c. bene (male, da uomo)* gražiaī (blogaī, vīriškai / kaīp vyras) ēlgtis.

compositóre, -trice dkt v/m kompozitorius -ė.

composizióne dkt m 1. kompozicija; kūrinỹs; *c. floreale* gėlių kompozicija; *c. per pianoforte* kūrinỹs fortepijónui; **2.** (*il comporre*) kompozicija; sudārymas; sudėjimas; (*il creare*) (su)kūrimas; *studiare c.* mókytis kompozicijos; **3.** (*tema e sim.*) rašinỹs; **4.** (*struttura*) sudėtis -iēs; *c. chimica del terreno* chėminė dirvóžemio sudėtis; **5.** *dir* susitarimas; susitāikymas; *c. di una lite* giñčo (iš)sprendimas.

compóst||o, -a 1. *bdv* sudurtinis; sudėtinis; *fin interesse c.* pròcentų pròcentai *pl*; *gram tempi*

~i sudurtiniai laikai; *t.p.* ⇒ **compórre**; **2.** *bdv* (*decoroso*) padorūs; *sedere c.* tiškamai / gražiai sėdėti; **3.** *dkt v* (*miscela*) mišinys; *chim* junginys; **4.** *dkt v gram* (*t.p. nome c.*) dūrinys.

compr||àre *vksm* (*cóm-*) **1.** pirkti, nupirkti; *c. un'auto usata* pirkti naudotą automobilį; *c. a caro prezzo (a buon mercato)* brangiai (pigiai) nu(si)pirkti; *mi ~i il giornale?* ar gali man nupirkti laikraštį?; ♦ *c. a scatola chiusa* pirkti kátę maišė; **2.** (*corrompere*) papirkti; *c. un testimone* papirkti liudytoją.

► **compràrsi** *sng* nusipirkti, pirktis; įsigyti.

compratóre, -trice *dkt v/m* pirkėjas -a.

compravéndita *dkt m* dir pirkimas-pardavimas.

comprènd||ere* *vksm* **1.** apimti; (*in un calcolo*) įskaičiuoti; *il corso ~e la stòria lituana dal XIV al XVI secolo* kùrsas àpima Lietuvos istoriją nuo XIV iki XVI àmžiaus; *il corso ~e un seminario* į kùrsà įeina ir seminàras; **2.** *fig* (*capire*) suvòkti, nutuòkti; įmanýti.

comprendònio *dkt v fam:* *duro di c.* nenuovokùs.

comprensibile *bdv* supràntamas; *in modo c.* supràntamai; *è c.* supràntama.

comprensibilmente *prv* supràntamai.

comprensióne *dkt m* **1.** supràntimas; suvokimas; *la c. di un testo* tèksto suvokimas; **2.** (*tolleranza*) supràntimas; atlaidùmas; pakantùmas; *c. reciproca* tarpùsavo supràntimas.

comprensivo, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) supràntingas, supràntantis; atlaidùs; **2.:** *il prezzo è c. del trasporto (della prima colazione)* į káinà įeina ir pèrvežimas (pùsryčiai).

comprensório *dkt v* rajònas; teritòrija.

compresénza *dkt m* bùvimas kartù vienu metu.

comprés||o, -a **1.** *bdv, dlv* įeinantis į káinà (/ į skaičių *ir pan.*); *fino al 5 giugno c.* iki birželio 5 dienòs imtinai; *le bevande (non) sono ~e (nel prezzo)* gérimai (ne)įeina į káinà; *la colazione è ~a nel prezzo* pùsryčiai įeina į káinà; *ci sono tutti, ~i i miei cugini* visi yrà, taip pat ir mào pùsbroliai; ♦ *tutto c.* vùskas įskaičiuota; **2.** *dlv* sùprastas; *non mi sento c.* jaučiu, kàd manęs nesuprànta.

comprèss||a *dkt m* **1.** *med* (*di garza*) komprèsas; **2.** (*pastiglia*) tablètė; *aspirina in ~e effervescenti* putòjančios aspirino tablètės; *prèndere due ~e al giorno* gèrti pò dvì tablètės pèr diènà.

compressione *dkt m* **1.** suspaudimas; suslėgimas; **2.** *inf:* *c. di un file* fáilo suspaudimas / (su)-glauðinimas.

comprèss||o, -a *dlv:* *ad ària ~a* pneumàtinis; *t.p.* ⇒ **comprimere**.

compressóre *dkt v tecn* komprèsorius.

comprimere* *vksm* **1.** (su)spàusti; (su)slėgti; *fig c. la spesa pubblica* sumàžinti / apribòti valstýbės išlaidas; **2.** *inf:* *c. un file* suspàusti / suglauðinti fáilą.

compromèss||o I *dkt v* kompromìsas; *soluzione di c.* kompromìsinis sprendimas; *giungere a un c., raggiungere un c.* eiti į kompromìsà; *cercare un c.* siekti kompromìso; *non scendere a ~i* nesutikti sù kompromìsais.

compromèss||o II, -a *bdv, dlv* **1.** (*di qcs*) sugėdėd; sutrikėd; *la sua salute è ~a* jò sveikatà yrà; **2.** (*di qcn*) susikompromitavėd; *t.p.* ⇒ **compromettere**.

compromettènte *bdv, dlv* kompromitùojantis.

compro||mettere* *vksm* **1.** (*mettere a rischio*) statýti į pavòjù; (*rovinare*) (pa)kènkti (*kam*); (su)gadinti (*kq*); *c. la carriera* pakeñkti karjèrai; *c. la reputazione (la salute) di qcn* gadinti kienò reputácijà (sveikatà); *il maltempo ha ~messo la gita* blògas óras sugadino iškylą; **2.** (*qcn*) (su)kompromitùoti.

► **compromètersi** *sng* susikompromitùoti.

comproprietà *dkt m* bendrà nuosavýbė.

comproprietàrio, -a *dkt v/m* nuosavýbės bèndrininkas -ė, bèndratuřtis -ė.

compulsivo, -a *bdv:* *med disturbo ossessivo-c.* obsèsinis-kompulsinis sutrikimas.

compùnto, -a *bdv* atgailàujantis, susikrimtėd; savė gráužiantis.

computàre *vksm* (*cóm-*) **1.** (*calcolare*) apskaičiuoti; **2.** (*includere in un conto*) priskaičiuoti, įskaičiuoti.

computazionale *bdv* kompiutèrinis.

computer [kom'pjuter] *dkt v nkt* kompiutèris; *c. portatile* nešiòjamasis kompiutèris; *giocare col c.* žaisti sù kompiutèriumi, žaisti kompiutèriniùs žaidimùs; *riavviare il c.* iš naùjo palèisti kompiutèrį, pèrkrauti kompiutèrį *fam*; *scrivere al c.* (at)spàusdinti kompiutèriu.

computerizzàto, -a [kompju-] *bdv* kompiutèrinis; kompiuterizùotas.

computisteria *dkt m* sàskaitýba.

còmputo *dkt v* (ap)skaiçiàvimas.

comunàle *bdv* (mièsto) savivaldýbės; *consiglio (giunta) c.* (mièsto) savivaldýbės tarýba (valdýba); *impiegato c.* savivaldýbės darbuotojas; *imposta c.* komunàlinis mòkestis; *palazzo c.* savivaldýbė; (*spec. stor*) ròtušė.

comunànza *dkt m* bèndrùmas.

comùne I *bdv* **1.** bèndras; kolektyvùs; *cucina c.* bèndrà virtuvė; *per il bene c.* visų lãbui; dël bèndròsios naudòs; *mat denominatore c.* beñ-

dras vardiklis; ♦ *di c. accordo* bendrū sutarimū; sutartinaĩ; *flk mal c. mezzo gaudio* ≅ beñdra bėda lengviaũ iškėsti; **2.** (*ordinario*) eilinis, pàprastas; *non c., poco c.* neeilinis, nepàprastas; *gente c.* paprastĩ žmónės pl; ♦ *luogo c.* paplitusi nuomonė; stereotĩpas; **3.** (*abituale*) ĩprastas; (*diffuso*) dāžnas; paplitęs; *un errore c.* dāžnā klaidā; **4.:** *gram nome c.* bendrinis daiktāvardis; **5.** *kaip dkt v:* ♦ *in c.* kartū; bendraĩ; *fuori del c.* nepàprastas agg; *mettere qcs in c.* pasidalĩti kuō; *non avere niente in c. con qc* neturėti niėko beñdra sũ kuō.

comune II dkt v 1. (miėsto) savivaldybė; *del c.* savivaldybės; komunālinis agg; *il c. di Kaūnas* Kaūno miėsto savivaldybė; **2.** *fig (il palazzo)* rĩtušė; savivaldybė; *sposarsi in c.* susituĩkti rĩtušėje; civilĩškai tuĩktis; **3.** *stor* komunā.

comunella dkt m: *fare c.* susimĩkyti.

comunemente *prv* paprastā, dāžniausia; ♦ *c. detto* liāudiškai vadinamas.

comunicant||e *bdv:* *ambienti ~i, stanze ~i, vani ~i* grėtimos pātalpos (*su perėjimu*); *fis vasi ~i* susisiekiantieji ĩndai.

comunic|jare *vksm (-mũ-)* **1.** *tr* praneĩti; informuĩti; (*annunciare*) paskėlbtĩ; (*trasmettere*) pėrduĩti; *c. il proprio entusiasmo* pėrduĩti sāvo entuziāzmā; *c. una buona notizia* praneĩti gėrā žiniā; *c. un segreto* atskleĩsti pāslaptĩ; *gli ho ~ato le mie intenzioni* paskelbiaũ jām apie sāvo ketinimus, pāskelbiaũ jām, kā ketinũ darĩti; *si ~a che...* praneĩšame, kād...; **2.** *tr rel* suteĩkti (*kam*) komunĩjā; **3.** *intr [A]* bendrāuti; *c. a gesti (per lettera, per telefono)* bendrāuti gėstais (laiĩkaĩs, telefonũ); *avere facilitā a c.* lengvaĩ bendrāuti; *fig con mio figlio non riusciamo a c.* nesusiĩnekame sũ sũnumĩ; **4.** *intr [A] (di locali): il salotto ~a con la cucina* ĩš svetainės pėreinama tiėsiai ĩ virtuvė.

► **comunicārsi** *sngf 1. (diffondersi)* pėrsiduĩti, pėrsimesti; **2.** *rel* priĩmti komunĩjā.

comunicativa dkt m komunikabilũmas.

comunicativo, -a *bdv* komunikabilũs.

comunicāto dkt v praneĩšimas; *polit* komunikātas, notā; *c. stampa* praneĩšimas spaũdai.

comunicazione dkt m 1. praneĩšimas; (*annuncio*) paskelbimas; (*trasmissione*) pėrdavimas; ♦ *i mezi di c. di massa* žiniāsklada sg; **2.** (*messaggio*) praneĩšimas; (*nota*) pareĩĩšimas; *c. orale (scritta)* praneĩšimas žodžiũ (raĩtũ); *dare c. (a qcn di qcs)* praneĩti (*kam apie kq*); **3.** (*il relazioni*) komunikācija; bendrāvimas; *capacità di c.* bendrāvimo ĩgũdžiai; **4.** (*contatto*) komunikācija; susisiekimas; ryĩĩs; *mezzo di c.* susi-

siekimo priėmonė; *c. telefonica* telefonũ ryĩĩs; *vie di c.* susisiekimũ/ komunikācijos keliaĩ; ♦ *mettere in c.* (su)jũngti, (su)sieti.

comunione dkt m 1. bendrũmas; *c. di interessi* bendrĩ interesai; *dir c. dei beni* sutuĩktiniũ beñdras tuĩtas; **2.** *rel* komunĩja; *fare la c.* priĩmti komunĩjā.

comunismo dkt v komunizmas; *i danni del c.* komunizmo (padaryta) žalā sg.

comunista 1. *bdv* komunizmo, komunistũ; komunistinis; (*sovietico*) tarĩbinis; *stor l'internazionale c.* Komunistũ internacionālas; **2.** *dkt v/m* komunistas -ė.

comunitā dkt m 1. bendrũomenė; *la c. internazionale* tarptautinė bendrũomenė; *c. religiosa* religinė bendrũomenė; *la c. degli italiani in Lituānia* itālũ bendrũomenė Lietuvoje; **2.** *biol, econ, polit* bendrijā; **3.** (*t.p. c. di recupero*) reabilitācijos centras.

comunitārio, -a *bdv* Eurĩpos Sājungos.

comunque 1. *įngt* kād ĩr kaip; *c. sia* kād ĩr kaip teĩ būtu; **2.** *prv (in ogni caso)* ĩšaip aĩ taip; vis tiek; (*tuttavia*) vis dėltĩ; *grāzie c.* aĩiũ ĩr ũz tiek; ♦ *kaip jst c.!* tiek tĩ; vis tiek.

con *prlk 1.* sũ (*kuo*); *insieme con* kartũ sũ; *con te* sũ tavimĩ; *con l' / coll'ombrello* sũ skėčiũ; **2.** *ĩmi priėmonė* (atĩtinka ĩnagininko linksnĩ); sũ; *con poche parole* keliais žĩdžiais; *andare con il / col treno* važiũti trāukiniu; *lavorare con il computer* dirbti (sũ) kompiũteriu; *scrivere con la / colla matita* raĩyti pieĩtukũ; **3.** *ĩmi būdq;* *con appetito* sũ apetitũ; *con indifferenza* abejĩngai; *con gli occhi chiusi* uĩmerkтомis akimĩs; *parlare con accento italiano* kalbėti sũ itāliĩku akcentũ; *punire con la morte* nubaũti mirtimĩ; **4.** *ĩmi ypattybe;* *con la barba* sũ barzdā; *barzdotas agg;* *una ragazza con i / coi capelli biondi* merginā šviesiaĩs plaukaĩs, šviesia-plaũkė merginā; **5.** *kartais* *ĩmi prieĩasĩ;* *con questo tempo meĩglio non uscire* tĩkiu Ńru geriaũ niėkur neiĩėti; *è a letto con la febbre* ĩĩs lĩvoje; karĩėiũoja; **6.** *kartais* *ĩmi laikq;* *con il tramonto* sāulei lėĩdžiantis; *con il tuo arrivo* tāu atvĩkus; **7.** *ĩmi nuolaidq;* nepāisant; *con tutti gli sforzi, abbiamo fallito* nepāisant visũ pastangũ, mũms nepavĩko; **8.** *vartojamas jungiant papildinĩ su tam tikrais veiksmaĩdžiais:* *avėrcela con qc* pĩkti aĩt kũ; *èssere d'accordo con qcn* sutikti sũ kuō; *lasciarsi con qc* ĩssiskĩrti sũ kuō; *paragonare qc con qc* lyĩginti kā sũ kuō; *scusarsi con qc* atsiprašyti kũ; *stare bene con qc* tĩkti prie kũ.

conāt||o *dkt v:* *ha dei ~i di vomito* tāso vėmti.

cónca *dkt m* lomà.

concatenàre *vksm (-tè-)* tarpùsavyje (su)jùngti.

concatenazióne *dkt m* tarpùsavio ryšys; sąsaja.

cóncavo, -a *bdv* įgaubtas.

conced||ere* *vksm* 1. suteikti; *c. un permesso (un prèstito, la cittadinanza)* suteikti leidimą (paskolą, pilietybę); *c. un crèdìto* suteikti kreditą, kredituoti; *ti ~o una settimana* duodu tau savaitę; 2. (*permettere*) lèisti; 3. (*ammettere*) pripažinti; *questo te lo ~o* pripažįstu, tū dėl tō teisūs.

► **concedersi** *sng* lèisti sau; *c. un po' di riposo* lèisti sau truputį pailsėti.

concelebràre *vksm (-cè-)* *rel* koncelebruoti.

concelebrazióne *dkt m* *rel* koncelebracija.

concentraménto *dkt v* sutelkimas, koncentracija; *campo di c.* koncentracijos stovyklà.

concentr||àre *vksm (-cén-)* 1. (su)telkti, (su)koncentruoti; (su)kaupiti; *c. gli sforzi* suteikti pastangas; 2. (*dirigere*) (nu)kreipti; *il governo ~a la sua azione sull'economia del Paese* vyriausybė kreipia savo veiklą į šalies ekonomiką.

► **concentrarsi** *sng* 1. susikaupiti; susitelkti, telktis; 2. *fig* susikaupiti, sukaupiti dėmesį; susikoncentruoti; *c. sulle cose essenziali* susikaupiti ties esminiais dalykais.

concentrātò, -a 1. *bdv, dlv* sutelktas; koncentruotas; 2. *bdv (di qcn)* susikaupęs; įsitempęs; 3. *bdv fig (di qcs)* koncentruotas; 4. *dkt v* koncentrūtas; *fig un c. di sciocchezze* nesąmonių rinkinys.

concentrazióne *dkt m* 1. susikaupimas; dėmesys; *disturbare la c.* blaškyti dėmesį; *perdere la c.* išsiblaškyti; 2. ⇒ **concentraménto**.

concéntrico, -a *bdv geom* koncentrinis.

concepiménto *dkt v* 1. vaiko pradėjimas; pastojimas; 2. *fig* sugalvėjimas, sumanymas.

concepire *vksm (-isc-)* 1. *fig (ideare)* sugalvoti; sumanyti; (*creare*) sukurti; 2. *fig (comprendere)* suvokti; 3.: *c. un figlio* pradėti sūnų.

concernénte *bdv (qc)* susijęs (su kuo); dėl (ko).

concernere *vksm* būti susijusiam (su kuo); (*aver come tema*) būti (/ kalbėti ir pan.) (apie ką).

concertàre *vksm (-cèr-)* 1. kartų (su)rengti; (kartų) (su)kurti; 2. *mus (provare)* repetuoti.

concertista *dkt v/m* koncertuotojas -a.

concèrto *dkt v* 1. koncertas; *c. per pianoforte* koncertas fortepijonui; *fare / tenere un c.* koncertuoti; 2.: ♦ *di c.* sutartinai.

concessionària *dkt m* *dir* koncèsija; ūkį eksploatuojanti bendrovė.

concessionàrio *dkt v* 1. įgaliotasis atstovas; pre-

kýbos ágentas; *c. d'auto* automobilių firmos atstovas; 2. *dir, comm* koncèsininkas.

concessiòn||e *dkt m* 1. suteikimas; (*rilascio*) išdavimas; *c. di un crèdìto* kredito suteikimas; 2. (*permesso*) leidimas; nuolaida; *c. edilizia* statybos leidimas; *fare una c.* daryti nuolaidą; 3. *dir, comm* koncèsija.

concétto *dkt v* 1. sąvoka; *un c. astratto* abstrakti sąvoka; *il c. del bene* gėrio sąvoka; 2.: *impiegato di c.* atsakingas darbuotojas (*su tam tikra atsakomybe*); 3. (*opinione*) nuomonė; 4. (*concezione*) sąmprata; supratimas.

concezióne *dkt m* 1. koncèpcija, sąmprata; (*visione*) pažiūra; (*idea*) supratimas; mánymas; 2.: *rel l'Immacolata C.* nekáltas pradėjimas.

conchigli||a *dkt m* kriauklė, kriauklė; (*guscio*) kiáutas; *raccogliere ~e* rinkti kriauklės.

cóncia *dkt m* ódos dirbimas; ódos rauginimas.

concià||re *vksm (cón-)* 1. (*pellì*) (iš)dirbti, rauginti (*odą*); ♦ *c. per le feste* sudaužyti kaip obuolį; 2. (*rovinare*) sugadinti; suglámžyti; *ma come hai ~to il vestito!* kaip suglámžei suknelę!

► **concià||rsi** *sng*: *come ti sei ~to!* ĩ kà tū panašus!

conciatóre, -trice *dkt v/m* odadirbys -ė.

conciatūra *dkt m* (odós) dirbimas, rauginimas.

conciliàbile *bdv* (su)dėrinamas; gálimas sudėrinti; *lavoro c. con lo stúdio* su mókslais dėrinamas dárbas.

conciliànte *bdv* taikiai nusiteikęs, taikūs.

conciliàre I *vksm (-ci-)* 1. (*riconciare*) (su)taikinti, (su)taikyti; 2. *fig* (su)dėrinti; *c. stúdio e lavoro* sudėrinti dárba su mókslais; 3.: *c. il sonno* migdýti, padėti užmigti; 4.: *c. (una contravvenzione)* sumokėti baudą vietoje.

conciliàre II *bdv* (bažnyčios) susirinkimo.

conciliazióne *dkt m* (intesa) susitaikymas.

concilio *dkt v* bažnyčios susirinkimas.

concimàre *vksm (-ci-)* (pa)tręšti; (*con il letame*) (iš)mėžti.

concíme *dkt v* trąšà, trąšos.

concióne *dkt m* glaustumas.

conciso, -a *bdv* glaustas *prk*; *in modo c.* glaustai; *sarò c.* kalbėsiu trumpai.

conciatò, -a *bdv* sujáudintas; sunerimęs.

concitazióne *dkt m* susijáudinimas.

conciatadino, -a *dkt v/m* 1. miestietis -ė, (tō paties) miēsto gyvėntojas -a; 2. ⇒ **connaziònale**.

conclàve *dkt v* *rel* konklavà.

conclùdere* *vksm* 1. sudaryti; *c. un affare (un trattato)* sudaryti sándorį (sùtartį); 2. (*terminare*) (pa)baigti, užbaigti; *c. gli studi* baigti

mokslus; *c. un discorso con una battuta* pabaigti kalbą sąmoju; **3.** (*decidere*) padaryti išvadą; nuspręsti; **4.** (*ottenere un risultato*) nuveikti.

► **concludersi** *sng* baigtis, pasibaigti.

conclusione *dkt m* **1.** (*di un accordo*) sudarymas; **2.** (*fine*) pabaigą; užbaigimas; gālas; *avviarsi a c.* artėti prie pabaigos; ♦ *in c.* galė; baigiant; **3.** (*deduzione*) išvada; *trarre una c.* padaryti išvadą; *giungere a una c., venire alla c.* prieiti išvadą / prie išvados; ♦ *in c.* vienu žodžiu; **4.:** *sport c. a rete* smūgis į vartus.

conclusivo, -a *bdv* baigiamasis; *intervento c.* baigiamasis žodis.

concluso, -a *bdv, dlv* **1.** sudarytas; **2.** pabaigtas; *l.p. ⇒ concludere.*

concomitanza *dkt m* sutapimas (*laiko atžvilgiu*); ♦ *essere in c.* sutapti; vyksti tuod pačiu metu.

concordanza *dkt m* **1.** sutikimas; atitikimas, atitikis -iės; **2.** *gram* (su)derinimas.

concordare *vksm* (-*còr-*) **1.** *tr* susitafti (*dèl ko*); *c. un prezzo* susitafti / sulygti dėl kainos; **2.** *tr gram* (su)derinti; **3.** *intr* [A] (*corrispondere*) (*con qcs*) sutapti (*su kuo*); atitikti (*kq*); **4.** *intr* [A] (*con qc su qcs*) susitafti, taftis (*su kuo dėl ko*); (*essere d'accordo*) pritafti (*kam dėl ko*).

concordato, -a **1.** *dkt v* konkordatas; **2.** *bdv, dlv* sutartas; sutartinis, akordinis.

concord *bdv* darnūs; sutariamasis, sutartinis; *siamo ~i* (*su qcs*) sutariame (*dèl ko*).

concordia *dkt m* sątaika, sątarvė; sutarimas.

concorrente **1.** *dkt v/m* varžovas -ė; (*partecipante*) dalyvis -ė; *comm* konkurentas -ė; **2.** *bdv, dlv* konkuruojantis.

concorrenza *dkt m* konkurencija; *fare c.* (*a qc*) konkuruoti (*su kuo*).

concorrenziale *bdv* **1.** konkurencinis; *regime c.* konkurencinė sistema; **2.** (*di prezzi*) konkurencingas.

concorrere* *vksm* [A] **1.** (*a qcs*) prisidėti (*prie ko*); *c. alle spese* prisidėti prie išlaidų; **2.** (*competere*) dalyvauti konkurse (/ varžybose ir pan.); *c. per un posto di insegnante* dalyvauti konkurse dėstytojo pareigoms.

concorso *dkt v* **1.** konkursas; *tramite c.* konkurso tvarkà; *c. di bellezza* grožio konkursas; *bandire indire un c.* (pa)skelbti konkursą; *partecipare ad un c.* dalyvauti konkurse; **2.:** *c. di persone* žmonių sąmbūris; **3.** *dir* bendrininkavimas; *c. in omicidio* bendrininkavimas nužudyti.

concorso *bdv* konkursas; konkursinis; *prove ~i* konkursiniai egzaminai; *per via c.* konkurso tvarkà.

concretamente *prv* konkrečiai.

concretézza *dkt m* konkretumas.

concretizzare *vksm* **1.** (*realizzare*) įgyvendinti; įkūnyti; **2.** (*precisare*) (su)konkretinti.

concret *||o, -a* **1.** *bdv* konkretūs; *un esempio c.* konkretūs pavyzdys; **2.** *bdv* (*pratico*) dalįkiškas; ūkiškas; **3.** *bdv* (*tangibile*) apčiuopiamas; *risultati ~i* apčiuopiami rezultatai; **4.** *dkt v:* ♦ *in c.* konkrečiai.

concubina *dkt m* sugulovė.

concussione *dkt m* dir kyšininkavimas.

condanna *dkt m* **1.** nuteisimas; nuosprendis; (*pena*) baismė; *c. a morte* (ir *prk*) mirties nuosprendis; *scontare una c.* atlikti bausmę; **2.** *fig* (pa)smerkimas.

condannare *vksm* **1.** nuteisti; (nu)bausti; *c. per furto* nuteisti už vagystę; *c. (qcn) a morte* paskirti (*kam*) mirties bausmę; bausti (*kq*) mirtimi; *c. agli arresti domiciliari* nubausti namų areštu; *c. (qc) ad una multa* paskirti (*kam*) baudą; *c. a un anno di carcere* (*all'ergastolo*) nuteisti kalėti metus (iki gyvos galvės); *c. qc al pagamento delle spese processuali* (*a risarcire i danni*) priteisti iš kō teismo išlaidas (kām atlyginti nuostolius); **2.** *fig* (pa)smerkti; *c. un atto terroristico* pasmerkti teroro išpuolį; **3.:** *fig c. un malato* pripažinti ligonį nepagydomu.

condannato, -a **1.** *bdv, dlv* nuteistas; **2.** *bdv, dlv* *fig* pasmerktas; **3.** *dkt v/m* nuteistasis -oji; *c. a morte* mirtininkas.

condensa *dkt m* kondensatas.

condensare *vksm* (-*dén-*) **1.** kondensuoti; (su)-tirštinti; **2.** *fig* glausta išdėstyti.

► **condensarsi** *sng* (*di gas*) kondensuotis.

condensato, -a *bdv, dlv* kondensotas, tirštintas.

condensatore *dkt v tecn* kondensatorius.

condensazione *dkt m* kondensacija; (*l'azione*) kondensavimas.

condimento *dkt v* užpilas; (*salsa*) padažas.

condire *vksm* (-*isc-*) **1.** paskaninti (*kq*), pagardinti; (i)dėti (*kur*) prieskonių; uždėti; *c. l'insalata con olio e aceto* užpilti aūt salotų aliejaus ir acto; *c. gli spaghetti con il sugo* uždėti pomidorų padažą aūt spagėčių; **2.** *fig* pagyvinti.

condiscendente *bdv* atlaidūs; nuolaidūs.

condiscendenza *dkt m* atlaidumas.

condividere* *vksm* **1.** (*qcs con qcn*) dalýtis (*kuo su kuo*), dalintis; *c. un appartamento* gyvėnti tamė pačiamė butė; *c. gioia e dolori* dalýtis džiaugsmū ir skausmū; **2.** (*approvare*) pritafti (*kam*), sutikti (*su kuo*); *c. una proposta* pritafti pasiūlymui.

condizionale **1.** *bdv* sąlygos; sąlyginis; *gram pro-*

posizione c. sálygos sakinyš; **2.** *bdv dir* lygtinis; *sospensione c. della pena* nūsprendžio výkdy-mo atidėjimas; **3.** *dkt v gram (t.p. modo c.)* ≡ ta-riamóji nūsaka; **4.** *dkt m dir (t.p. sospensione c.)*; *condannare con la c.* nuteĩsti atĩdendant baus-mės výkdyma; nuteĩsti lygtinaĩ.

condizionaménto ||o *dkt v* **1.** (*influenza*) įtaka; (*pressione*) spaudimas; *subire ~i* patirti įtaką; **2.:** *c. dell'aria* oro kondicionavimas.

condizion ||àre *vksm (-zió-)* **1.** (*qc*) (pa)darýti įta-ką / įtakos (*kam*); (pa)veikti; *la pioggia ~a la partita* lietūs dāro įtakos žaidimui; **2.:** *c. l'aria* kondicionuoti orą; **3.:** *c. una decisione* sálygoti sprendimą.

condizionāt ||o, -a *bdv* **1.:** *aria ~a* kondicionuo-tas oras; **2.:** *med riflesso c.* sályginis reflėksas; **3.** (*di qcn*) suvaržytas; pátiriantis spaudimą.

condizionatore *dkt v* oro kondicioniėrius.

condizion ||e *dkt m* **1.** sályga; (*circostanza*) aplin-kybė; *c. di acquisto* pirkimo sálygos; *a c. van-taggiöse* palankiomis sálygomis; *a c. che...* sù sályga, kād...; *a queste ~i* šiomis sálygomis; *~i di vita (di lavoro)* gyvėnimo (dārbo) sály-gos; *dettare le ~i* diktuoti sálygas; **2.** (*ppr. dgs ~i*) sálygos *pl*; būklė, būseną; (*situazione*) padėtis -iės; *~i atmosfėriche (del tràffico)* oro (eĩsmo) sálygos; *~i econòmiche* ekonominė būklė; *in simili ~i* tokiomis sálygomis; *l'edi-ficio è in buone ~i* pastāto būklė gerā, pāsta-tas gerōs būklės; *il malato versa in gravi ~i* li-gōnio būklė sunki; **3.** (*t.p. c. sociale*) sociālinė padėtis -iės; *di umili ~i* (kilęs iš) prastuo-menės; **4.** *sport* fizinė parengtis -iės; **5.:** *essere nelle ~i / in c. di far qcs* galėti / turėti galimybę ką padaryti.

condogliānze *dkt m dgs* užuojauta *sg*; *fare le c. a qcn* parėikšti kām užuojautą.

condominiāl ||e *bdv* daugiabučio nāmo; *spese ~i* beĩndros daugiabučio nāmo išlaidos.

condominio *dkt v* **1.** (*l'edificio*) daugiabūtis nā-mas (*bendrai valdomas, su bendrojo naudoji-mo objektais*); **2.** (*gli inquilini*) daugiabučio nāmo gyvėntojai / saviniškai *pl*; (*l'associa-zione*) daugiabučio nāmo saviniūkų bendrijā; **3.** *dir* bendrā nuosavybė;

condomino *dkt v* daugiabučio nāmo gyvėntojas / saviniūkas.

condonāre *vksm (-dó-)* (*ridurre*) sumāžinti (*bau-smę, baudą*); (*cancellare*) panaikinti; *c. un dé-bito* dovanóti skōlą; *c. una pena* panaikinti baūsmę; *fam c. un bene* įtėisinti neteĩsėtā turťą (*ppr. mokant baudą*).

condono *dkt v* amnėstija; *c. edilizio* neteĩsėtų

statybų amnėstija; *c. fiscale* mokesčių amnė-stija.

condor *dkt v nkt* zool kondōras.

condotta *dkt m* **1.** elgesys; elgimasis; laikysena; *buona (cattiva) c.* gėras (blōgas) elgesys; *c. di vita* gyvėnimo būdas; **2.** (*gestione*) vadovāvi-mas; tvarkymas; **3.** (*tubo*) (tiekimo) magistrālė; *tecn c. forzata* slėgio linija / vamzdis; *tecn c. d'aerazione* ōrtakis.

condottiéro *dkt v* kāro vādas; kondotjėras.

condotto I *dkt v* vamzdis.

condotto II *bdv v: médico c.* savivaldybės gėdy-tojas.

conducēte *dkt v/m* vairuotojas -a.

condù ||rre* *vksm* **1.** (nu)vėsti; (*portare*) atvėsti; (*t.p. c. fuori*) išvėsti; (*accompagnare*) (pa)lydė-ti; *c. gli animali al pàscolo* giñti / varýti gývulius į ganýklą; *fig questa strada ~ce alla chiesa* šis kėlias vėda į bažnyčią; **2.** (*un mezzo di traspor-to*) vairuoti; **3.** (*gestire*) (*qcs*) tvarkýti (*ką*); va-dováuoti (*kam*); vėsti (*ką*); *c. un affare* tvarkýti reĩkalą; *c. una trasmissione* vėsti laĩdą; **4.:** *c. una vita agiata* gyvėnti pasĩturinčiai; **5.** *sport* pirmáuoti.

conduttóre, -trice **1.** *dkt v/m (presentatore)* vedė-jas -a; **2.** *dkt v/m (su un treno)* palydōvas -ė; **3.** *dkt v fis* laĩdininkas; **4.** *bdv: ♦ filo c.* pagrindi-nė temā.

conduttūra *dkt m* **1.** vamzdis; (*per cavi elettrici*) izoliācinis vamzdis; **2.** (*sistema*) vamzdýnas.

conduzione *dkt m* **1.** vadovāvimas; valdymas; *la c. di un programma* laidōs vedimas; ♦ *a c. fa-miliare* šeĩmai priklaūsantis *agg*; *azienda a c. familiare* šeĩmōs ūkis; **2.** *fis* laidūmas.

confabulāre *vksm* [A] (-fā-) slaptai tartis; pašne-kėti akis į akį.

confacēte *bdv* dėramas; tiñkamas, tiñkantis.

confārsi* *vksm* (pri)derėti; *non ti si confā un simile comportamento* táu nēdera šitaip eĩgtis.

confederaziōne *dkt m* konfederācija.

conferēnza *dkt m* **1.** konferėncija; *c. di baltistica* baltistikos konferėncija; *c. stampa* spaudōs konferėncija; **2.** (*lezione pubblica*) viešoji pa-skaitā.

conferenziére *dkt v/m* lėktorius -ė, pāskaitinin-kas -ė.

conferimēto *dkt v* (su)teikimas; (*assegnazione*) (pa)skyrimas; (*consegna*) įteikimas.

conferire *vksm (-isc-)* **1.** *tr* suteikti; (*assegnare*) (pa)skirti; (*consegnare*) įteikti; *c. un'onorifi-cenza* įteikti apdovanójimā; *c. un incarico a qcn* paskirti ką į kienō pāreigas; *c. un titolo*

scientifico suteikti mokslo vardą; **2. intr** [A] pasitaikyti; turėti pokalbį.

conferma *dkt m* **1.** (pa)tvirtinimas; *dare c.* patvirtinti; **2.** (*prova*) įrodymas.

confermare *vksm* (-fēr-) **1.** patvirtinti; *c. una prenotazione* patvirtinti rezervaciją; **2.** (*rieleggere*) antrą kartą išrinkti; *c. il presidente* išrinkti prezidentą antrajai kadencijai.

confess||are *vksm* (-fēs-) **1.** prisipažinti; (*riconoscere*) pripažinti; *devo c. che...* turiu pripažinti, kād...; *ti ~o che non lo sapevo* prisipažinsiu, nežinojau; *ha ~ato* prisipažino (esąs kaltas); **2. rel** (*una colpa, una fede*) išpažinti; **3. rel** (*qcn*) klausytis (*kieno*) išpažintiės.

► **confessarsi** *sngl rel* prieiti išpažintiės.

confessionale *dkt v* klausyklà, konfesionalas.

confessione *dkt m* **1.** prisipažinimas; *strappare una c.* privežti prisipažinti; **2. rel** išpažintis -iės; **3. rel** (*fede*) tikyba, konfesiija.

confesso, -a *bdv*: *reo c.* prisipažinęs kaltinamasis.

confessore *dkt v* nuodėmklausys.

confetto *dkt v* dražė (pupėlė).

confettura *dkt m* kompėtas; (*marmellata*) džemas.

confezionare *vksm* (-zió-) **1.** (su)pakuoti; (su)fasuoti; **2.** (*un abito*) (pa)siūti.

confezion||e *dkt m* **1.** pakuotė; (*scatola*) dėžė; (*pacco*) pakas; (*pacchetto*) pakėlis; (*vasetto*) indėlis; *c. famiglia* šeimyninė pakuotė; *c. regalo* įvyniotas pakėlis; **2.** (*di abito*) prisiuvimas; *negòzio di ~i* (gatavų) drabužių parduotuvė.

conficcare *vksm* (i)smeigti; (i)bėsti; (i)kalti.

► **conficcà||rsi** *sngl* įsmigti; *mì si è ~ta una scheggia nel dito* man rakšis įsmigo į pirštą.

confid *are* *vksm* (-fi-) **1. intr** [A] (*in qc*) (pa)tikėti (*kuo*), pasitikėti; pasikliauti (*kuo*); tikėtis (*ko*); *c. nei medici* tikėti mėdikais; *c. in un buon risultato* tikėtis gėro rezultato; *c. in Dio* pasitikėti Dievū; *~o nella tua comprensione* tikiuosi, kàd manė suprasi; **2. tr** patikėti; *c. un segreto* patikėti pàslaptį.

► **confidarsi** *sngl* išsipasakoti; atvėrti širdį.

confidente *dkt v/m* patikimas draugas *masc*, patikimà draugė *femm*.

confidenza *dkt m* **1.** artumas; pasitikėjimas; *essere in c., avere c. (con qcn)* artimai bendrauti (*su kuo*); *dare troppa c. (a qcn)* pėr daug artimai bendrauti (*su kuo*); bŭti familiariám; *prendersi troppa c.* familiariai elgtis; ♦ *in c.* konfidencialiai; taip mūsų sàkant, tiėsą sàkant: *prendere c.* įgyti pasitikėjimą savimi; (*con qcs*) pramėkti (*ko*); įgŭsti (*ką daryti*);

2. (*segreto*) pàslaptis -iės, konfidenciali informacija; *fare una c.* konfidencialiai kà pasakyti.

confidenziale *bdv* konfidencialus.

configgere* *vksm* (i)kalti; (i)smeigti.

configurare *vksm* (-gù-) *inf* konfigūruoti (*ką*), nustatyti (*ko*) paràmetrus.

► **configur||arsi** *sngl* bŭti; (*essere considerato*) bŭti laikomam; *si ~a una violazione amministrativa* tai administracinis pažeidimas; tokià veikà vėrtinama kaip administracinis pažeidimas.

configurazione *dkt m* konfigūracija; fėrma; *inf c. del sistema operativo* operacinės sistėmos sàranka / konfigūracija.

confinan||e *bdv* grėtimas; *paesi ~i* grėtimos šalys.

confin||are *vksm* (-fi-) **1. intr** [A] ribėtis; sueiti; *la Lituania ~a a nord con la Lettonia* Lietuvà šiaurėje ribojasi sŭ Látvija; **2. tr** (*esiliare*) (iš)tremti; **3. tr** *fig* neduoti (*kam*) išeiti; neišleisti; *la pioggia ci ha ~ato in albergo* lietŭs priverė mŭs likti viešbutyje, lietŭs įkàlino mŭs viešbutyje.

confin||e *dkt v* **1.** pasienis, siena; (*limite*) ribà, ežià; *il c. di Stato* valstybės siena; *truppe di c.* pasienio kariuomenė; *attraversare / passare / varcare il c.* pėreiti / kirsti sieną; **2.:** *dgs fig ~i* kràštas; ribà, ribos; *fino ai ~i del mondo* iki pasaulio kràsto; *fig senza ~i* beribis agg; ♦ *ai ~i di qcs* tiės kò ribà.

confisca *dkt m* konfiskacija; (*dopo perquisizione*) pėėmis.

confiscare *vksm dir* **1.** konfiskuoti, nusàvinti; **2. => sequestrare 1.**

conflagrazione *dkt m* įsiliepsnėjimas (*ppr. prk*).

conflitt||o *dkt v* **1.** konfliktas, susidŭrimas; *c. a fuoco* susišaudymas; *c. armato* ginkluotas konfliktas; *c. di interessi* interesŭ konfliktas / susidŭrimas; *~i razziali* (*religiosi, sociali*) ràsiniai (religiniai, sociàliniai) konfliktai; ♦ *c. mondiale* pasaulinis kàras; *entrare in c.* susikirsti; **2. dir** kolizija.

conflittuale *bdv* konfliktinis; konfliktiškas.

confluenza *dkt m* sàntaka.

conflu||ire *vksm* [E] (-isc-) **1.** įtekėti; (*di due fiumi*) sutekėti; **2. fig** sueiti; suplaũkti; *i tifosi sono ~iti in piazza* sirgàliai suėjo į àikštę.

confondere* *vksm* **1.** (su)maišyti; (su)pàinioti; **2.** (*qc con / per qc*) palaikyti (*ką kuo*); (su)maišyti (*ką suo kuo*); **3. fig** (*disorientare*) (su)trikdyti, (su)glŭminti.

► **confondersi** *sngl* **1.** (*turbarsi*) susimaišyti (*ir prk*), susipàinioti; sumišti; suglŭmti; **2.** (*per*

nascondersi) susilieti; *c. tra la folla* įsimašyti / įsilieti į minią, susilieti su minia.

conformàre *vksm* (-fôr-) pridėrinti (*prie ko*); sudėrinti (*su kuo*).

► **conformàrsi** *sng* (*a qcs*) **1.**: *c. alla legge* laikytis įstatymų; **2.** *fig* (*a qcs*) táikytis (*prie ko*), prisitaikyti; dėrintis, prisidėrinti; paklusti (*kam*); *c. alle circostanze* prisidėrinti prie aplinkybių; *c. a una decisione* prisitaikyti prie sprendimo; *c. a una moda* paklusti mūdai.

conformazione *dkt m* struktūrą, formą; sandara.

confórme *bdv* atitinkamas; (*a qcs*) atitinkantis (*ką*); *essere c.* (*a qcs*) atitikti (*ką*); *non essere c.* (*a qcs*) neatitikti (*ko*).

conformemente *prv* atitinkamai; (*a qcs*) rėmiantis (*kuo*); sutiŋkamai (*su kuo*); pagal (*ką*).

conformismo *dkt v* konformizmas.

conformista **1.** *dkt v/m* konformistas -ė; prisitaikėlis -ė; **2.** *bdv* prisitaikėliškas; konformistinis.

conformità *dkt m* atitikimas; atitiktis -iės; *in c.* atitinkamai; (*a / di qcs*) sutiŋkamai (*su kuo*); *c. ai requisiti* atitiktis reikalavimams.

confortàre *vksm* (-fôr-) (pa)gúosti.

confortevole *bdv* ištaigingas, komfortabilus.

conforto *dkt v* pagúoda; *parole di c.* pagúodos žodžiai; *essere di c.* gúosti; *trovare c.* rasti pagúodos.

confraternita *dkt m* brolija.

confrontàre *vksm* (-frón-) palýginti; (su)grėtinti; *c. i prezzi* palýginti kainas.

confrónt||o *dkt v* **1.** palýginimas; sugrėtinimas; *fare un c.* palýginti; ♦ *a c.* (*di qc*), *in c.* (*a qc*) palýginus (*su kuo*); *nei ~i* (*di qc*) (*kieno*) átvilgiui; *senza c.* nepalýginamai; *non c'è c.* nepalýginsi; **2.** *dir* (*di testimoni e sim.*) akistata; *mettere a c.* suvėsti į akistatą; **3.** *sport* dvikova.

confusionàrio, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) chaotiškas; **2.** (*di qcn*) viską páiniojantis.

confusióne *dkt m* **1.** (*di qcs*) netvarkà; jovalýnė; (*di persone*) maišatis -iės; sumaištis -iės, sàmyšis; **2.** (*equivoco*) páiniava; *fare c.* susimaišyti, susipáinoti; *c'è stata un po' di c. sulle date* dėl dátų buvo tám tikrà páiniava; **3.** (*baccano*) triukšmas; *fare c.* kėlti triukšmą, triukšmáuti; **4.** (*scarsa lucidità*) sumišimas; susipáiniojimas; *il nonno fa un po' c.* senėliui truputį maišosi.

confús||o, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) painūs; (*poco chiaro*) neáiskus; *idee ~e* miglotos mĩntys; **2.** (*disordinato*) netvarkingas; **3.** (*di qcn*) sumišęs; sutrikęs; *rimanere c.* sumišti.

confutàre *vksm* (*cón-*) paneigti.

confutazione *dkt m* paneigimas.

congedàre *vksm* (-gé-) **1.** (*qcn*) atsisvéikinti (*su kuo*); *c. gli ospiti* išleisti svečius; *c. gli studenti* palėisti studentus; **2.** *mil* palėisti (iš kariuomenės).

► **congedàrsi** *sng* atsisvéikinti (*pačiam išei-*nant).

congédo *dkt v* **1.** atsisvéikinimas; *prendere c.* atsisvéikinti; **2.** (*licenza*) atostogos *pl*; *c. di / per maternità* motinystės / dekrėtinės *fam* atostogos; *essere in c.* būti išėjusiam atostogų; atostogáuti; **3.** *mil* paleidimas (į átsargą); dimisija; *foglio di c.* paleidžiamasis pažymėjimas; *generale in c.* dimisijos generólas.

conegnàre *vksm* (-gé-) *fig* sugalvoti; sukurti.

congéno *dkt v* mechanizmas; įtaisas.

congelaménto *dkt v* **1.** (už)šaldymas; **2.** *med* nušalimas; **3.** *fig fin* išaldymas.

congelàre *vksm* (-gé-) **1.** *tr* (su)šaldyti; užšaldyti; *c. il pesce* užšaldyti žuvį; **2.** *tr* (*intirizzare*) (su-)stingdyti; **3.** *tr fig fin* išaldyti; *c. gli stipendi* išaldyti algas; **4.** *intr* [E] ⇒ **congelàrsi**.

► **congel||àrsi** *sng* (nu)šalti; sušalti (į lėdą); (*coprirsi di ghiaccio*) užšalti; *mi si ~ano le mani* mán rankos šála.

congelatóre *dkt v* šaldiklis; (šaldymo) kàmera.

congeniàle *bdv* (ėsantis) prie širdiės; kongenialus; (*a qc*) tiŋkamas (*kam*); (*che si confà a qc*) gerai atitinkantis (*ką*).

congénit||o, -a *bdv* įgimtas; *malformazione ~a* įgimtą yda.

congestionàre *vksm* (-stiò-) *fig* užkimšti; pėrpildyti; *c. il tràffico* užkimšti eismą.

congestióne *dkt m* **1.** *fam* virškinimo sutrikimas; **2.**: *fig c. del tràffico* transporto / eismo grūstis -iės.

congettúra *dkt m* spėjimas; hipotėzė.

congiungere *vksm* (su)jūngti; (*qcs a qcs*) prijūngti; *c. le mani* suglausti rankas; *fig c. gli sforzi* suviėnyti pastangas; ♦ *c. in matrimònio* (su-)tuókti, (su)jūngti sántuoka.

► **congiungersi** *sng* susijūngti; sueiti; (*di fiumi*) sutekėti; ♦ *c. in matrimònio* susituókti.

congiuntiva *dkt m* anat jūngtinė, konjunktivà.

congiuntivite *dkt m* med konjunktivitas.

congiuntivo *dkt v* gram „congiuntivo“ núsaka, konjunktivąs.

congiunto, -a **1.** *bdv* bėndras; *un comunicato c.* bėndras pranešimas; **2.** *dkt v/m* giminaitis -ė.

congiuntúra *dkt m* econ, polit konjunktūrà.

congiunturàle *bdv* konjunktūrinis; konjunktūros; *fenòmeno c.* konjunktūrinis reiškinyš.

congiunzione *dkt m* **1.** (*l'unire*) (su)jūngimas;

2. (*l'unirsi*) susijungimas; (*punto di*) c. sándūra;
 3. *astr* konjūkcija; 4. *gram* jungtūkas; c. *coordinativa (subordinativa)* sujungiamasis (pri-
 jungiamasis) jungtūkas.
congiura dkt m sá mokslas; *ordire (scoprire) una*
 c. rėgzti (atskleisti) sá mokslą.
congiurare vksm [A] (-giù-) darýti sá mokslą;
 dalyváuoti sá mokse.
congiurato, -a dkt v/m sá mokslininkas -ė.
conglomerato dkt v *spec* konglomeratas.
congratularsi vksm (-grà-) (*con qc per qcs*) (pa)-
 svėikinti (*ką su kuo*); c. *per la promozione*
 pasvėikinti sù paaukštinimu tarnýboje.
congratulaziòn||i dkt m dgs (pa)svėikinimas sg;
le mie ~i per il tuo nuovo libro svėikinu sù nau-
 ją knygą / išlėidus naują knygą; ♦ *kaip jst ~i!*
 svėikinu!; svėikinimai!
congrèga dkt m šūtvė; gaują.
congregaziòne dkt m *rel* kongregācija.
congrèssò dkt v kongrėsas; suvažiāvimas; *stor il*
C. di Vienna Vėenos kongrėsas.
congruente bdv (ati)tiŋkamas; dėramas.
congruo, -a bdv adekvatūs; tiŋkamas; (*giusto*)
 teisingas.
conguagliare vksm (-guà-) *econ, fin* (su)balan-
 suoti.
conguaglio dkt v *fin* (*la somma*) kompensācinė
 išmoka; (*l'azione*) atsiskaitymas.
coniare vksm (cò-) 1. kálti (pínigus); (*fare conia-*
re) káldinti; 2. *fig* (nu)kálti (*žodį ir pan.*).
conica dkt m *geom* kúgio pjūvis.
conico, -a bdv kúginis; kúgiškas, kúgio fòrmos.
conifera dkt m *bot* spygliuotis.
coniglietto dkt v *dimin* triušėlis, triušukas.
coni **glio** dkt v 1. (*il roditore*) triušis; 2. (*la carne*)
 triušiena; *gastr c. alla cacciatore* „medžiotojo“
 triušis; 3. (*la pelliccia*) triušėnà; 4. *fig* bailys -ė.
conio dkt v 1. (*stampo*) štampas; (*punzone*) pu-
 ansėnas; 2. *fig*: *una parola di recente* c. nesėnas
 žėdis, naujādaras.
coniugāl||e bdv santuokinis, vedýbinis; (*dei co-*
niugi) sutuoktinių; *doveri ~i* sutuoktinių pār-
 eigos.
coniugare vksm (cò-) (iš)asmenuoti.
coniugato, -a bdv 1. v vėdės, susituokęs; c. *con*
figli vėdės, sù vaikaís; 2. m ištekJusi, susituō-
 kusi.
coniugaziòne dkt m *gram* 1. asmenuotė; 2. (*il co-*
niugare) (iš)asmenāvimas.
coniug||e dkt v/m sutuoktinis -ė; i ~i *Kazlauskas*
Kazlauskai.
connaturato, -a bdv būdingas (iš prigimtiės);
 įgimtas.

connazionāl||e dkt v/m bendrataūtis -ė, tautiėtis
 -ė; i *miei ~i* māno tautiėčiai.
connessiòne dkt m 1. (*legame*) sáryšis, ryšys; sá-
 saja; *non avere c. (con qcs)* neturėti rýšio (*su*
kuo); *non c'è nessuna c. nērà jókio sáryšio*;
 2. (*a qcs*) pri(s)ijungimas; (*tra qcs*) su(s)jun-
 gimas.
connéss||o, -a 1. bdv, dlv pri(s)ijūngęs; 2. bdv *fig*
 (*a qc*) susijęs (*su kuo*); *èssere c.* sietis, būti
 susijusiam; 3. dkt v dgs: *annessi e ~i* priklausii-
 niai; *fig con tutti gli annessi e ~i* sù visais
 priėdais; iř vĩa kĩa.
connéttere* vksm 1. *tr* (*insieme*) (su)jūngti; (*a*
qc) (pri)jūngti; 2. *fig* (su)sieti; ♦ *non c.* nebe-
 mąstyti.
 ► **connéttersi** sngr prisijūngti; c. *a Internet*
 prisijūngti prie internėto.
connettivo, -a bdv: *anat tessuto c.* jungiamasis
 audinys.
connivénte 1. bdv nuolaidžiāujantis; (*complice*)
 bendrininkāujantis; 2. dkt v/m beįdras.
connivénza dkt m nuolaidžiāvimas.
connotàre vksm (-nò-) *ling* apibūdinti; kono-
 túoti.
connotàti dkt v dgs (*del volto*) véido brúožai;
 ♦ *cambiare i c. (a qcn)* primušti (*ką*).
connotaziòne dkt m *ling* reikšmės ātspalvis; ko-
 notācija.
connùbio dkt v *fig* 1. derinys; 2. (*alleanza*) sá-
 junga.
còno dkt v 1. *geom* kúgis; a c. kúgiškas; 2. (*t.p. c.*
gelato) vāflis ledāms; ragėlis; (*gelato*) ledai pl.
conòcchia dkt m 1. kuodėlis; 2. (*rocca*) vėrpstė.
conoscénte dkt v/m pažįstamas -a.
conoscénz||a dkt m 1. (*di qcs*) žinėjimas; mokė-
 jimas; išmānymas; *avere una buona c. (di qcs)*
 gerai žinóti (*ką*); gerai mokėti (*ką*); *èssere a c.*
 žinóti; *prèndere c. (di qc)* susipažinti (*su kuo*);
venire a c. sužinóti; ♦ *per c. (di qcn)* (*kam*)
 susipažinti; (*kieno*) žiniai; 2. (*con qcn*) pažintís
 -iės, susipažinimas; *fare c. (con qcn)* susipažinti
 (*su kuo*), užmėgzti pažintį; 3.: dgs ~e (*nozio-*
ni) žinios; 4. (*la coscente*) pažintís -iės; pažį-
 stamas; *una c. di vecchia data, una vecchia c.*
 senà pažintís, sėnas pažįstamas; *avere molte*
 ~e turėti daug pažinčių; 5.: *pèrdere c.* netėkti
 sámonės; *riacquistare c.* atsipėikėti; 6. *filos*
 pažinimas.
conosc||ere* vksm 1. žinóti; mokėti; išmanýti; c.
la strada žinóti kėlią; c. *molte lingue* mokėti
 daug kalbų; c. *il proprio lavoro* išmanýti sàvo
 dárba; ~i *un buon ristorante?* gál žinaĩ gėrą
 restoraną?; ~i *te stesso* pažink savė; 2. (*avere*

esperienza) pažinti; patirti; **il nonno ha conosciuto gli orrori della guerra** senėlis pažino karo baisybės; **3.** (*qcn*) pažinti, pažinoti; (*far conoscenza*) susipažinti; **c. qcn di nome (di vista)** pažinti ką iš pavardės (iš mātymo); **far c. (qcn a qcn)** supažindinti (*ką su kuo*); **lo ~o da tanto tempo** seniai jį pažįstu; **piacere di ~erla!** malonū (sū Jumis) susipažinti!; ♦ **farsi c. i** išgarsėti; **ma chi ti ~e?** o kas tū toks?; **4.** (*riconoscere*) (at)pažinti; **al bisogno si ~e l'amico** draugą nelaimėje pažinsi; **5.: non c. ostacoli** būti nesusitardomam; **non c. la pietà** būti negailestingam; **non c. che il divertimento** galvoti vien tik apie linksmybes.

► **conosc|ersi** *sng* pažinti vienam kitą, būti pažįstamais; (*fare conoscenza*) susipažinti; **ci ~iamo dall'infanzia** mės pažįstami nuo vaikystės.

conoscitóre, -trice *dkt v/m* žinovas -ė, mokovas -ė; **un profondo c. della letteratura italiana** didelės italų literatūros žinovas.

conosciuto, -a *bdv* žinomas -a

conquista *dkt m* **1.** užkariavimas; **la c. dello spazio** kosmoso užkariavimas; **2.** (*terre conquistata*) užkariauta žemė (/ teritorija *ir pan.*); **3.** fig pasiekimas; iškovojimas; **4.** fig (*della scienza e sim.*) laimėjimas; **5.** fig (*in amore*): **fare una c.** pavergti kieną širdį; **è venuto con la sua ultima c.** atėjo su savo naują simpātija.

conquistare *vksm* **1.** užkariauti; užimti; **c. una città** užimti miestą; **2.** fig iškovoti; užkariauti; laimėti; (*ottenere*) pasiekti; **c. il primo posto** iškovoti pirmą vietą; **3.** fig (*qcn*) sužavėti; (*far innamorare*) pavergti (*kieno*) širdį.

► **conquistarsi** *sng* (nusi)pelnyti (*ką; ko*); išsikvoti (*ką; c. la fiducia* (*di qcn*) nusipelnyti (*kieno*) pasitikėjimą.

conquistatóre, -trice *dkt v/m* užkariautojas -a.

consacrare *vksm* (-sà-) **1.** (*qcs*) pašventinti; (*qcn*) įšventinti; **c. l'ostia** pašventinti / konsekruoti ostiją; **2.** fig: **c. la propria vita (a qc)** paskirti / atiduoti savo gyvenimą (*kam*).

► **consacrarsi** *sng* atsiduoti; pasišvęsti *fam.*

consacrazione *dkt m* rel konsekracija; (*di qcs*) pašventinimas; (*di qcn*) įšventinimas.

consanguineo, -a *bdv* kraujo giminė; giminaitis.

consapevole *bdv* sąmoningas; įsisąmoninęs; **essere c. (di qcs)** suvokti (*ką*), žinoti.

consapevolèzza *dkt m* sąmoningumas.

consapevolmente *prv* sąmoningai.

cóncio, -a **1.** *bdv* žinantis, suvokiantis; sąmoningas; **essere c. del proprio valore** jausti / žinoti savo vėrte; **2.** *dkt v med*; **il c. sàmonē.**

consecutiv||o, -a *bdv* **1.** (*di seguito*) (ėinantis) iš eilės; **per due anni ~i** dvejus metus iš eilės; **2.: gram proposizione ~a** šalutinis tartinio sakinys.

conségna *dkt m* **1.** pristatymas; (*a mano*) įteikimas; (*rilascio*) išdavimas; **alla c.** pristāčius; **c. a domicilio** pristatymas į namus; **c. di un'auto** mašinos pristatymas; **c. di un telegramma** telegramos įteikimas; ♦ **ricevere in c.** gauti sāugoti (/ rūpintis *ir pan.*); **2.** *mil* įsakymas.

consegnare *vksm* (-sė-) **1.** (ati)dūoti, pėduoti; (*a mano*) įteikti; (*merce acquistata*) pristatyti; (*rilasciare*) išdūoti; **c. un lavoro** atiduoti darbą; **c. un pacco** pristatyti siuntą; **2.** *mil* uždrausti išeitį.

► **consegnarsi** *sng* pasidūoti.

consequént||e *bdv* **1.** (*derivante da qc*) išplaūkiantis (*iš ko*); vėkstantis (/ ėinantis *ir pan.*) (*po ko*); **dimissioni ~i alla sfiducia** atsistatėdinimas pō nepasitikėjimo pareiškimo; **un ritardo nella consegna con c. danno** dėl pavėluoto pristatymo padarėta žalā; **i costi di produzione aumentano con (un) c. rincaro delle merci** didėja gamybos sānaudos, ir dėl tō brāngsta prėkės; **2.** (*logico*) nuoseklūs.

consequénz||a *dkt m* padarinys, pasekmė; **subire le ~e (di qcs)** kentėti (*nuo ko*); **l'incidente ha avuto tragiche ~e** avārijos pasekmės būvo trāgiškos; ♦ **di c., per c.** dėl tō; vadīnasi; **in c. (di qcs)** rėšium (*su kuo*); dėl (*ko*); **agire di c.** atitiņkamai veikti (/ kā daryti *ir pan.*).

consequiménto *dkt v* pasiekimas; įgijimas; **dopo il c. del diploma** įgijūis / gāvus diplōmą.

consequ||ire *vksm* (-sė-) **1.** *tr* pasiekti; (*ricevere*) gauti; įgyti; **c. la fama** pelnyti šlovę; **c. l'istruzione superiore** įgyti aukštąjį išsilavinimą; **c. la laurea** gauti (magistro / bakalāuro) diplōmą; **c. uno scopo** pasiekti tikslą; **2. intr** [E] išplaūkti; **ne ~e che...** iš tō išplaūkia / išeina, kād...

conséns||o *dkt v* **1.** sutikimas; (*permesso*) leidimas; **senza il c. (di qcn)** bė (*kieno*) sutikimo; **dare il proprio c.** dūoti sutikimą, sutikti; ♦ **agire di c.** veikti sutartinai; **2.** (*opinione favorevole*) pritarimas; ātbalsis; **non trovare ~i** nerāsti ātbalsio; **il film ha ottenuto il c. di pubblico e critica** filmas susilāukė teigiamų kritikų ir pūblikos atsiliėpimų.

consensuale *bdv* bendrū (/ šalių *ir pan.*) sutikimū; sudarėtas (/ pasiektas *ir pan.*) konsėnsō pagrindu.

consent||ire *vksm* (-sėn-) **1.** *tr* lėisti; (*dare la possibilità*) sudarėti sālygas; **non ti ~o di parlare così** nelėisui tāu šitaip kalbėti; **a nessuno è ~ito ((di) far qcs)** niėkam nevaliā (*ką daryti*);

2. *intr* [A] (*con qc*) sutikti (*su kuo*), pritafti (*kam*); 3. *intr* [A] (*a qcs*) pritafti (*kam*).

consenziénte *bdv* sutinkantis; pritarianis; *essere* c. sutikti; *dir* neprieštarauti.

consèrt || o, -a *bdv*: *braccia ~e* sukryžiuotos rañkos: *a braccia ~e* sukryžiavęs *agg* rankās.

consèrv || a *dkt m* (*t.p. c. alimentare*) konservai *pl*; c. *di frutta* uogienė; džėmas; c. *di pomodoro* konservuotas pomidorų pėdažas.

conservànte *dkt v* konservantas.

conservàre *vksm* (-sèr-) 1. (iš)laikyti; (*custodire*) (iš)sąugoti; c. *i documenti in cassaforte* sąugoti dokumentus seifė; c. *in frigorifero* laikyti šaldytuvė; c. *lo scontrino* neišmėsti čekio; 2. (*in conserva e sim.*) konservuoti; c. *sotto sale* (už)sūdyti; rūginti.

► **conservà** || rsi *sng* 1. išsilaikyti, laikytis; *l'edificio si è ~to bene* pastatas gerai išsilaikęs; 2. (*rimanere*) likti.

conservatóre, -trice *dkt v/m* konservatorius -ė.

conservatório (*dgs* -ri/-rii) *dkt v* ≡ konservatori-ja; ≡ mūzikos akadėmija.

conservazióne *dkt m* 1. išlaikymas; išsąugojimas; (*mantenimento*) palaikymas; c. *dei beni culturali* paminklėsauga; *in ottimo stato di c.* puikiai išsilaikęs *agg*; ♦ *istinto di c.* savisaugos instinktas; 2. (*in conserva e sim.*) konservacija; konservavimas; (*sotto sale*) sūdymas.

consèssò *dkt v* áukšto lygio pasitarimas.

consider || àre *vksm* (-si-) 1. (ap)svarstyti; apgalvoti; c. *una proposta di lavoro* svarstyti darbo pasiūlymą; ♦ (*visto e*) ~ato *che...* kadangi; turint galvojė, kàd...; 2. (*ritenere*) laikyti (*ka kuo*); *ti ~o un amico* laikau tavė savo draugù; *dir c. nullo* laikyti negaliojančiu; 3. (*tener presente*) (*qcs*) atsižvelgti (*i ka*); nepamiřsti (*ko*); pagalvoti (*apie ka*); ~a *che il viaggio sarà lungo* nepamiřšk, kàd keliònė ilgà; 4. (*stimare*) gerbtì.

► **consider** || àrsi *sng* laikyti savė (*esant kuo*); *mi ~o fortunato* laikaù savė laimingù; *si ~i licenziato* jūs atleistas.

considerazióne *dkt m* 1. svařstymas; *prèndere in c.* (*qcs*) atsižvelgti (*i ka*); svařstyti (*ka*); ♦ *in c.* (*ai qcs*) atsižvelgiant (*i ka*); 2. (*stima*) pagarbà; *godere di c.* bũti gerbiámám; *non avere c.* (*per qc*). *non tenere in c.* (*qc*) nesiskaityti (*su kuo*); nepáisyti (*ko*); negerbtì (*ko*); 3. (*osservazione*) pastabà.

considerévol || e *bdv* žymùs; ženklùs; (*ingente*) nemàžas, didelis; *dei danni ~i* dideli nũostoliai.

consigliàbile *bdv* patařtinas; (*non*) è c. (ne)patařtina.

consigli || àre *vksm* (-si-) 1. (*qcn*) patařti (*kam*); (*spesso*) patarinėti; 2. (*qcs a qcn*) patařti (*kam ka daryti*); (*qcs*) (pa)rekomenduoti (*ka*), pasiũlyti; c. *un ristorante* rekomenduoti restoràną; *ho ~ato a mio fratello di sentire da un avvocato* patařiau bróliui kreiptis į advokàtą; *ti ~o di aspettare* tau patařiu palàukti / kàd palàuktum; *il médico mi ha ~ato un mese di riposo* gýdytojas mán pàtarė mėnesį pailsio / pailsėti mėnesį.

► **consigliàrsi** *sng* tařtis, pasitařti.

consiglière *dkt v/m* patařėjas -a.

consiglio *dkt v* 1. patařimas; *ascoltare un c.* paklausyti patařimo; *chiedere (un) c.* paklausti patařimo; *dare un buon c.* gerai patařti, duoti gėrą patařimą; *seguire un c.* sėkti patařimù; 2. (*riunione*) pasitarimas; *riunirsi in c.* riñktis į pasitarimą; 3. (*organo*) tarýba; c. *di amministrazione* valdýba; c. *dei ministri* ministrų tarýba / kabinėtas; c. *comunale* miėsto tarýba.

consistėnte *bdv* 1. tvirtas; solidùs; *fig una somma c.* nemenkà sumėlė, solidi sumà; 2. (*denso*) tiřštas; 3. *fig (fondato)* pagrįstas.

consistenza *dkt m* 1. konsienėcija; (*composizione*) sàndara; 2. (*solidità*) tvirtumas; 3. (*densità*) tiřštumas; 4. *fig* pagrįstumas.

consist || ere *vksm* [E] (*di qcs*) susidėti (*iř ko*); (*essere*) bũti; *la squadra ~e di sei giocatori* komànda susidėda iš šešių žaidėjų; komànda sudàro šeši žaidėjai; *la difficoltà ~e in questo tòks* iř yrà visas sunkumas; *il segreto ~e nel mescolare la salsa adàgio* paslaptis – lėtaĩ maiřyti pėdažą; *in che ~e il tuo lavoro?* kókio póbũdžio tavo dárbas?; kókis tavo dárbas?

consociàto *dkt m econ* patronuojamoji / pavaldžioji įmonė; antrinė įmonė.

consol || àre I *vksm* (-sò-) (pa)gũosti, (nu)raminti; *mi ~a che...* manė gũodžia, kàd...

► **consolàrsi** *sng* pasigũosti, gũostis; *mi ~o che...* (mán) pagũoda, kàd...

consolàre II *bdv* 1. konsulinis; kònsulo; *residenza c.* kònsulo residenėcija; *visto c.* konsulinio skýriaus vizà; 2. *stor* konsulinis; kònsulo; *strada c.* konsulinis kėlias (*Romos respublikoje, imperijoje*).

consolàto *dkt v* 1. konsulàtas; *il c. italiano* Itàlijos konsulàtas; 2. *stor* konsulàtas.

consolazióne *dkt m* pagũoda; *magra c.* menkà pagũoda; *prémio di c.* pagũodos prizas.

cónsole *dkt v* 1. kònsulas -ė; c. *onorario* garbės kònsulas; 2. *stor* kònsulas.

consolidaménto *dkt v* sustiprinimas; sutvirtinimas (*ir prk*); konsolidacija (*ir fin*).

consolidàre *vksm* (-sò-) (su)tvirtinti; (su)stiprinti (*ir prk*); konsoliduoti (*ir fin*).

consonànte *dkt m* priebalsis; konsonantas; (*il segno grafico*) priebalsė.

consonàntico, -a *bdv ling* priebałsio; priebałsių; priebałsinis; **sistema** c. priebałsių sistemà.

consonànta *dkt m* 1. *lett, mus* konsonansas; 2. *fig* darnumas; (*coincidenza*) sutapimas.

cónsono, -a *bdv* dėramas, prideramas; (*a qcs*) atitiñkantis (*kq*); adekvatūs (*kam*); **comportamento** c. prideramas elgesys; **in modo** c. kaip pridera.

consòrte *dkt v/m* sutuoktinis -ė.

consòrzio *dkt v econ, fin* konsòrciumas; koncèrnas; (bendròvių) sąjunga.

const||àre *vksm* [E] (*cón-*) 1. (*di qcs*) susidėti (*iš ko*); 2. *beam* būti žinomam; **per quanto ci ~a** kiek mums žinoma.

constatàre *vksm* (-stà-) 1. nustatyti, konstatuoti; c. **un decesso** konstatuoti mirtį; 2. (*osservare*) pastebėti; (*riconoscere*) pripažinti; (*ci*) **tocca c. che...** (mums) teñka pripažinti, kàd...

constatazióne *dkt m* 1. nustatymas, konstatavimas; 2.: **fare una c.** pastebėti.

consueto, -a 1. *bdv* įprastas; 2. *dkt v nkt: più del c.* daugiau nei įprasta; **come di c.** kaip įprasta; **di c.** dažniausiai; paprastai.

consuetudinàrio, -a *bdv* 1. įprastinis; 2. *dir: diritto* c. paprotinė teisė.

consuetudin||e *dkt m* 1. įprotis; **avere la c.** (*di far qcs*) turėti įprotį (*kq daryti*), būti papratus; **come è c.** kaip įprasta; 2. (*usanza*) paprotys; **rispettare le ~i** laikytis papročių.

consulénte *dkt v/m* konsultantas -ė.

consuléncia *dkt m* konsultacija.

consúlta *dkt m: dir la C.* Konstitucinis Teismas.

consultàre *vksm* 1. (*qcn*) konsultuoti (*su kuo*), pasikonsultuoti; c. **un legale** pasikonsultuoti su juristų; c. **un medico** kreiptis į gydytoją; 2. (*qcs*) pasižiūrėti (*i kq*); c. **un dizionario** pasižiūrėti į žodyną.

► **consultàrsi** *sng* tařtis, pasitařti; konsultuotis, pasikonsultuoti.

consultazióne *dkt m* konsultacija.

consultivo, -a *bdv dir* patariamasis.

consultòrio *dkt v* konsultacija; c. **familiare** šeimos cėntras (*kur teikiama pagalba šeimoms*).

consum||àre I *vksm* (-sù-) 1. sudėvėti, nudėvėti; sunešiotti, nunešiotti; c. **il collo di una camicia** sudėvėti marškiniių apykaklė; c. **i tacchi delle scarpe** nunešiotti pakulnės; *fig c. la vista* (susi)gadinti akis; *fig l'òdio lo ~a* jis dėga neapýkanta; 2. (*usare*) (su)vartotti; (su)naudotti; (*dis-*

sipare) sueikvotti; c. **prodotti alimentari** vartotti maisto produktus; **la macchina ~a troppo, la macchina ~a troppa benzina** mašinà suvartoji pėr daųg kùro; *fig c. le energie* išeikvotti enėrgijà; *fig ho ~ato la mattinata all'ufficio postale* visà rytà sugaišaų pastė; 3. (*un pasto e sim.*) válgyti; (*fare uso*) vartotti; c. **alcòlici (droghe)** vartotti alkohòlinius gėrimus (narkòtikus).

► **consum||àrsi** *sng* 1. susidėvėti; (*finire*) pasi- baigti; **la candela si ~a** tĩrpsta žvákė; **le pile si sono ~ate** išsėko / išsikrovė elementai; *fig c. nel dolore* džiūti iš sielvarto; sielvartauti; 2.: **da c. entro...** tĩnka vartotti ikl...

consumàre II *vksm* (-sù-); c. **un delitto** padaryti nusikaltimà; *dir c. il matrimonio* panaudotti sàntuokà.

consuma||tore, -trice *dkt v/m* vartotojas -a; **i diritti dei ~tori** vartotojų teisės.

consumazióne *dkt m* 1. suvartojimas, sunaudojimas; (išeikvojimas); 2. (*cibo ordinato*) užsàkomas valgis (/ gėrimas *ir pan.*); užsàkymas; **pagare la c.** atsiskaityti (*už maistà ir pan.*), susimokėti.

consumista *bdv* vartotojiškas.

consumismo *dkt v* vartotojiškumas.

consum||o *dkt v* 1. (su)vartojimas; (su)naudojimas; c. **di carne** mėsos vartojimas; **beni di largo** c. plataūs vartojimo prėkės; **fare c.** (*di qcs*) vartotti (*kq*); ♦ **di c.** pramoginis *agg*; **a uso e c. di qcn** vien kienò naūdai; 2. (*quantità, beni consumati*) (*t.p. dgs ~i*) sąnaudos *pl*; c. **energetico** enėrgijos sąnaudos; **il c. di un àuto** automobilio degalų sąnaudos; **società dei ~i** vartotojiška visuomenė.

consuntivo *dkt v* 1. (*t.p. bilancio c.*) pajamų ir išlaidų balansas; (*documento*) veiklòs atàskaita; apýskaita; 2. *fig* balansas.

consunto, -a *bdv* 1. (*di qcs*) susidėvėjęs; 2. (*di qcn*) nuàlintas; išsėkęs (*ppr. del ligos*), sunýkęs.

cónta *dkt m* 1. (*filastrocca*) skaičiuòtė; **fare la c.** išsiskaičiuoti; 2. **fam: la c. dei voti** balsų skaičavimas.

contabàlle *dkt v/m* prasimánėlis -e.

contàbil||e 1. *bdv: libro c.* buhalterijos knyga; **scritture ~i** apskaitòs dokumentai, buhalteriniai dokumentai; 2. *dkt v/m* àpskaitininkas -ė, buhálteris -ė.

contabilità *dkt m* apskaità, buhalterija; atskaitomýbė; **tenere la c.** tvarkyti àpskaità.

contachilòmetri *dkt v nkt* 1. kilometràžo skaitiklis; 2. **fam (tachimetro)** spidometrás.

contadin||o, -a 1. *dkt v/m* valstiėtis -ė, kaimiėtis

-è: žemdirbys -ẽ; **2.** *bdv* valstiečių; káimo; káimiskas; *di origini* ~e valstiečių kilmės.
contàdo *dkt v* užmiestis (*ppr. centrinės Italijos miesto*); miesto apylinkės *pl*.
contagi||*äre* *vksm* (-tà-) užkrėsti (*ir prk*); apkrėsti: *c. tutta la famiglia* užkrėsti visą šeimą; *essere* ~*ato* apsikrėsti, užsikrėsti (*ir prk*); *fig la sciarsi / farsi c. (da qc)* užsikrėsti (*kuo*).
contàgio *dkt v* užkrėtimas; apkrėtimas.
contagios||*o, -a* *bdv* užkrečiamas; *malattia* ~a užkrečiamoji / užkrečiamą ligą.
contagiri *dkt v nkt* apsukimų skaitiklis.
contagóce *dkt v nkt* lašklis, pipetė; ♦ *con il c.* pō nedaug, nedideliais kiekiais; šykščiai.
container [kon'teiner] *dkt v nkt* konteineris.
contaminàre *vksm* (-tà-) (už)teršti; *c. le acque* užteršti vandenį.
contaminazione *dkt m* užteršimas.
contant||*e* *dkt v* (*ppr. dgs* ~i) grynėji (pinigai) *pl*; *pagare in* ~i mokėti gryniaisiais / gryniais.
cont ||*äre* *vksm* (cón-) **1.** *tr* (su)skaičiuoti; (*far un conto*) paskaičiuoti; *c. fino a dieci* suskaičiuoti iki dešimt; *c. i punti* skaičiuoti taškus; *c. quanti saranno gli ospiti* paskaičiuoti, kiek būs svečių; ♦ *c. i minuti, c. i giorni, c. le ore* ląukti nesuląukti; **2.** *tr* (*includere*) (i)skaityti; (pri-)skaičiuoti; *sono 50 m²* ~*ando il balcone* 50 kv. m. sū balkonū / įskaitytant balkoną; ♦ *senza c. (qcs)* neskaitant (*ko*); **3.** *tr* (*annoverare*) turėti; *c. mezzo milione di abitanti* turėti pusę milijono gyvėntojų; **4.** *tr*: *c. balle, c. fröttole* sėkti pāsakas (*meluoti*); **5.** *intr* [A] (*prevedere*) manyti; planuoti; ketinti; ~*o di essere a casa per le 10* planuojų būti namiē 10 valandą; ~*o di venire* manaū, (kād) ateisiu; **6.** *intr* [A] (*essere importante*) būti svarbiām; reikišti; skaityti; *c. molto* daug reikišti; ~*a solo vincere* svarbū tik pėrgalē / laimėti; *in azienda lui non ~a niente* įmonėje jis yrā niėkas; įmonėje jis niėko nesprėndžia; *questo non (si) ~a* (taī) nesiškai, taī nesvarbū; **7.** *intr* [A] (*su qcn*) pasikliauti (*kuo*), kliautis; (*su qcs*) tikėtis (*ko*); ~*o su di te* pasikliauju tavimi.
 ► **cont**||*arci* įvdž (*su qcs*) tikėtis (*ko*); *ci* ~*o* tō tē tikiūosi; (*è importante*) mán taī svarbū.
contat||*o, -a* *bdv* *fig* labai nedaug (*ko*); *ha i giorni* ~i jō diėnos suskaičiuotos.
contatóre *dkt v* skaitiklis; *c. dell'acqua* (*del gas, della luce*) vandeis (dūjų, elėktros) skaitiklis; *leggere il c.* tikrinti (/ užrašyti) skaitiklio ródmenis.
contattàre *vksm* (*qc*) susisiekti (*su kuo*); (*rivoltarsi*) kreiptis (*i kq*).

contatt||*o* *dkt v* **1.** sąlytis, susilietimas; kontaktas; (*tocco*) prisilietimas; *a c. con la natura* gamtojē; gamtōs apsuptyjē; *venire a c.* liėstis; (*con qc*) liėsti (*kq*); ♦ *lenti a c.* glauštiniai / kontaktiniai lėšiai; **2.** *fig* ryšys, kontaktas; *entrare in c.* sueiti į kontaktą; užmėgzti rýšį; *mantenere i* ~i palaikyti rýšiūs; *métersi in c.* susisiekti; *pèrdere i* ~i netėkti kontakto / rýšio; **3.** (*persona*) kontaktinis asmuō, kontaktas; rýšininkas -ė; *avere dei* ~i turėti pažinčių; **4.** *tecn* (*t.p. c. elettrico*) kontaktas; *fam c'è stato un c.* įvyko trumpas sujungimas; **5.** *tecn* (*collegamento*) ryšys; *c. radio* radijo ryšys.
cónte *dkt v* grāfas.
contéa *dkt m* grafystė.
conteggiàre *vksm* (-tég-) **1.** (*includere in un conto*) priskaičiuoti, įskaičiuoti; **2.** (*calcolare*) apskaičiuoti.
contéggio *dkt v* (ap)skaičiāvimas.
contégno *dkt v* **1.** elgsena, laikysena; *tenere un c. corretto* korėktiškai elgtis; **2.** (*serietà*) rimtūmas; (*dignità*) orūmas; *darsi un c.* tvārdytis.
**contegnóso, -a *bdv* orūs; (*solo di qcn*) solidūs.
contemperàre *vksm* (-tém-) **1.** (*accordare*) sudėrinti; **2.** (*mitigare*) (su)švelninti.
contemplàre *vksm* (-tém-) **1.** stebėti (*kq*) atidžiaī; žiūrėti (susimāščius *ir pan.*); (*ammirare*) grožėtis (*kuo*); **2.** (*prevedere*) numatyti (*apie įstatymus*).
contemplativ||*o, -a* *bdv*: *vita* ~a kontempliatyvūs gyvėnimas.
contemplazióne *dkt m* **1.** stebėjimas; ♦ *stare in c.* (*di qc*) grožėtis (*kuo*); **2.** *rel* kontempliācija.
contémpo *prv*: ♦ *nel c.* tuō pačių metų; draugē.
contemporaneaménte *prv* viėnu metų; tuō pačių metų; (*in una volta*) iškaft.
contemporaneità *dkt m* vienalaikiškūmas.
contemporàne||*o, -a* **1.** *bdv* (*simultaneo*) vienalaikis; *essere c.* įvykti tuō pačių metų; **2.** *bdv* (*attuale*) šiuolaikinis; dabartinis; *letteratura* ~a šiuolaikinė literatūrā; **3.** *dkt v/m* āmžininkas -ė.
contendénte *dkt v/m* varžōvas -ė.
conténdere *vksm* **1.** *tr, intr* [A] kovóti (*dēl ko*), varžytis; *sport* rungtyniāuti; *c. una postazione al nemico* kovóti sū priešu dēl pozicijos; **2.** *intr* [A] (*litigare*) ginčytis.
 ► **conténdersi** *sng* varžytis (*dēl ko*), rūngtis.
cont||*enére** *vksm* **1.** turėti (savyjē); (su)talpinti; *la cartella* ~iene *tutti i documenti* visī doku-meñtai yrā (susegti) bylojē; *non ~iene zùcchero* sudėtyjē nērā cukraus; *lo stádio può c. trentamila spettatori* stadionē tēlpa trisdešimt**

tūkstančių žiūrėvų; *che cosa ~iene la valigia?* ką yra lagaminė?; **2.** (*trattenere*) (su)valdyti; (su)trąmdyti; *c. lo sdegno* trąmdyti pyktį; **3.** (*limitare*) (ap)riboti; (*ridurre*) (su)mąžinti; *c. le spese* sumąžinti išlaidas; *c. l'inflazione* sulaikyti infliacija; **4.:** *c. un attacco* atremti puolimą.

► **contenérsi** *sng* tvārdytis, susitvārdyti; (*limitarsi nel far qcs*) saikngai (*ką daryti*).

contentóre *dk* v tarà (*butelis, dėžė, indelis, pakelis ir pan.*); *il c. del vetro* stiklo tūro kontėineris.

contentāre *vksm* (-tén-) (pa)tėnkinti.

► **content**||**ārsi** *sng* tėnkintis; ♦ *flk chi si ~a gode* ≡ turėdamas duonos, neieškók pyrago.

contentēzza *dk* m laimė; džiaūgsmas.

contentino *dk* v paguodos dovanėlė; (*extra in denaro*) smūki priemoka.

conténto, -a *b*dv laimngas; (*soddisfatto*) patėnkintas; *essere c. (di / per qcs)* džiaūgtis (*kuo*); (*soddisfatto*) būti patėnkintam (*kuo*); *non sei mai c.!* (*difficile accontentarti*) nejmānoma tūu įtūkti!; (*brontoli sempre*) tū nuolat bambi!; ♦ *c. lui!* jėi jām gerai, tā gerai.

contentù||**o** **I** *dk* v turinys; *forma e c.* turinys iř fōma; *il c. del corso (di una lettera, di un pacco)* kūrso (lāiško, siuñtinio) turinys; *ricco di ~i* turinngas; *c. calorico* kaloringūmas.

contentùto **II, -a** **1.** *b*dv, *dlv* (*kur nors*) ėsantis; *t.p.* ⇒ **contenére**; **2.** *b*dv (*modesto*) nedidelis; *prezzo c.* nedidelė kaina; **3.** *b*dv (*moderato*) santūrūs; *riso c.* santūrūs juōkas.

contenzióso *dk* v *dir* **1.** (*causa*) teisminis giñčas; **2.** (*complesso delle cause*) (*tam tikros kategorijos*) bȳlos *pl.*

contésa *dk* m giñčas; (*lite*) kiviřčas; *c. giudiziaria* tėisinis giñčas.

contèssa *dk* m grafienė.

contestāre *vksm* (-tė-) **1.** (už)giñčyti; *c. un'affermazione* užgiñčyti teiginį; *c. un diritto* giñčyti tėisė; **2.** (*criticare*) smārkiai kritikūoti; išpėikti; (*contraddire*) priešgyniāuti (*kam*); *c. le scelte di qcn* visiškai nepritařti kienō sprendimams; *c. il sindaco* smārkiai kritikūoti mērą; protestūoti priėš mērą; **3.** *dir:* *c. un'accusa* parėikšti kāltinimą; *c. (a qcn) un reato* inkriminūoti (*kam*) nusikaltimą.

contestatóre, -trice *dk* v/m protestūojas -a.

contestazióne *dk* m protėstas; kontestācija.

contésto *dk* v **1.** kontėkstas; *isolare qcs da un c.* atskirti kā nuō kontėksto; **2.** *fig* kontėkstas; aplinkā; (*circostanze*) aplinkȳbės *dgs*; *c. culturale* kultūrinis kontėkstas; *fuori dal (suo) c.* bė kontėksto; *il c. familiare* šeimōs aplinkā; *adat-*

tarsi a un c. nuovo prisitāikyti priė naujōs aplinkōs.

contestualménte *prv* tuō pačių metū; kartū.

contiguo, -a *b*dv grėtimas; (*a qcs*) (ėsantis) šaliā (*ko*); *essere c. a qcs* ribōtis sū kuō.

continentāle *b*dv žemȳninis; žemȳno; kontineñtinis; *clima c.* žemȳninis klīmatas.

continénte **I** *b*dv saikngas, nuosaikūs.

continénte **II** *dk* v žemȳnas, kontineñtas; *il c. africano* Ąfrikos žemȳnas.

continénza *dk* m saikas; nuosaikūmas.

contingénte **1.** *b*dv (*accidentale*) nenumatȳtas; atsitiktinis; **2.** *dk* v kontingeñtas; *mil c. di leva* šaukiamȳjū / šauktinių kontingeñtas.

continuaménte *prv* nuolat, tolydȳio; ištisai.

continù||**āre** *vksm* (-ti-) **1.** *tr* tėsti; *c. il lavoro (una cura, il gioco)* tėsti dārbā (gȳdymā, žaidimā); *c. gli studi* tėsti mōkslā, mōkytis toliaū; *c. il viaggio* keliāuti toliaū, tėsti keliōnė; **2.** *intr* [E] tėstis; *c. a far qcs* toliaū kā dāryti; *la benzina ~a a rincarare* benzinas vīs brañgsta (iř brañgsta), benzinas toliaū brañgsta; *le trattative (le ricerche) ~o* derȳbos (pāieškos) tėsiasi; *l'articolo ~a a pagina tre* strāipsnis nukėltas ĩ trėčiā pūslapį.

continuativo, -a *b*dv nuolatinis; reguliārūs; bė pėrtraukȳ; *reddito c.* pastōvios pājamos *pl.*

continuato, -a *b*dv; *orario c.* dārbo laikas bė (pietȳ) pėrtraukos (*nuo ryto iki vakaro*).

continuatóre, -trice *dk* v/m tėsėjas -a.

continuazióne *dk* m **1.** tėsinys; tāsā; *la c. di un racconto* apȳsakos tėsinys; **2.** (*il continuare*) tėsimas; ♦ *in c.* ištisai.

continuitā *dk* m nenutrūkstamūmas; *senza soluzione di c.* bė paliovōs; bė pėrtraukȳ; *manca-re di c.* netolydȳiai kā dāryti.

continù||**o, -a** **1.** *b*dv nuolatinis; (*ininterrotto*) nesiliāujamas; *un dolore c.* nepaliāujamas skāusmas; *fis corrente ~a* nuolatinė srovė; ♦ nuolat; bė pėrstojo; **2.** *b*dv (*frequente*) dāžnas; *lamentele ~e* dāžni nusiskundimai; **3.** *b*dv (*compatto*) vientisas; **4.** *dk* v (*serie*) eilė.

cónt||**o** *dk* v **1.** sāskaita; *c. bancario* bānko sāskaita; *c. corrénte* einamōji sāskaita; *aprire un c.* atidāryti sāskaitā; *pagare il c.* atsiskaitȳti, apmokėti sāskaitā; *il c., per favore!* prašāu sāskaitā; **2.** (*calcolo*) (ap)skaičiāvimas; *c. alla rovescia* skaičiāvimas atgā; *fare un c.* paskaičiūoti; ♦ *a ~i fatti, in fin dei conti* galȳ galė; viso lābo; pagaliaū; *ad ogni buon c.* dēl viso pikto; šiaip ař taip; *per c. di qcn* kienō vardȳ; kienō pavedimȳ; *per c. mio* (! *tuo ir pan.*) (*da me e sim.*) pāts, patį *pron*; vienas *agg*; *sul c. di*

qcn apiē kā; *Corte dei ~i* ≡ audito rūmai; (*in Lituania*) Valstybės kontrolė; *fare i ~i con qcn* atsiskaityti su kuō; *fig* suvesti sąskaitas su kuō; *rendere c. (a qc di qc)* atsakyti (*kam už ką*); *tenere c. di qcs* nepamiršti kō; (at)kreipti dėmesį į ką; *i ~i tornano* viskas yra kaip ir turi būti; **3.**: *fare c.* tafti; *facciamo c. che...* taškime, kād... , sakykime, kād... ; *un c. è... un altro...* vienas dalykas yra... , kitas... ; **4.**: *rendersi c. (di qcs)* suvokti (*ką*); susivokti; **5.**: *di poco c.* nereikšmingas *agg*; *tenere in (gran) c.* vertinti; branginti; labai gerbti; **6.**: *fare c. su qcs* būti tikram dėl kō; neabejoti dėl kō.

contorcere *vkms* (su)sukti; pėkreipti.

► **contorcersi** *sng* rangytis; raitytis; *c. dal dolore* raitytis iš skausmo; *c. dalle risa* juokais / iš juoko raičiotis.

contornare *vkms* (-tór-) **1.** (*circondare*) (ap)sūpti; **2.** (*bordare*) eiti palei (*ko*) kraštus; eiti aplink (*ką*).

► **contornarsi** *sng* ⇒ **circondarsi**.

contorno *dkt v* **1.** kontūras; apybraiža; **2.** (*di un piatto*) garnyras; *bistecca con c. di patate* žlėgtašnis su bulvėmis / su bulvių garnyrū.

contorsione *dkt m* **1.** (*il contorcersi*) raitymasis; **2.** (*arzigogolo*) įmantrybė; vingrybė.

contorsionista *dkt v/m* žmogus bė kaulų (*akrobatas*).

contorto, -a *bdv, dlv* **1.** susuktas; (*da sé*) susisuktas; **2.** *fig* įmantus; painus, vingrus; suktas.

contra- (*kita forma: contro-*) priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, turintis priešpriešos, kontrasto reikšmę, pvz., *controaccusa*, *contraccólpo*, *contrapporre*, *ir t. t.*

contrabbandare *vkms* gabėnti kontrabanda (/ kontrabandą; *qcs*) įvežti kontrabandą.

contrabbandiere *dkt v* kontrabandininkas.

contrabbando *dkt v* kontrabanda; *c. di armi (di sigarette)* ginklų (cigarėčių) kontrabanda; ♦ *di c.* kontrabandinis *agg*.

contrabbasso *dkt v mus* kontrabosas.

contraccambiare *vkms* (-càm-) **1.**: *c. gli auguri* atsakyti į sveikinimus; *c. un invito* atsilyginti kvietimui; sava rūožu pakviesti; *c. un regalo* atsilyginti (dovana už dovaną); (*pačiam*) dovanoti (*dovanojusiam*); *c. (l'amore)* atsakyti meile į meilę; **2.** (*ripagare*) atsilyginti; (*mostrare gratitudine*) atsidėkoti.

contraccambio *dkt v* atsilyginimas; ♦ *in c.* atsilyginant.

contraccettivo, -a **1.** *bdv* kontracėptinis; **2.** *dkt v* kontracėptikas.

contraccezione *dkt m* kontracėpcija.

contraccólpo *dkt v* **1.** atšokimas; (*anche: rinculo*) atátranka; **2.** *fig* padarinys, paskemė; *subire il c.* kėsti pasekmes.

contrada *dkt m* (*miesto*) kvartālas (pvz. *Sienojė*).

contraddire* *vkms* (*qc*) prieštarauti (*kam*), priešgyniauti.

► **contraddirsi** *sng* **1.** prieštarauti pačiam sau; **2.** (*l'un l'altro*) prieštarauti vienam kitam.

contraddistinguere *vkms* (-stin-) **1.** būti būdingam (*kam*); išskirti (*ką*); **2.** ⇒ **contrassegnare**.

contraddittori||o, -a **1.** *bdv* prieštarūngas; prieštaraujantis sau (/ vienam kitam); *dichiarazioni ~e* vienas kitam prieštaraujantys teiginiai; *notizie ~e* prieštarūngos žinios; **2.** *dkt v* viešoji diskusija; debatai *pl*.

contraddizión||e *dkt m* prieštaravimas; *c. in termini* loginis prieštaravimas; *deposizione piena di ~i* labai prieštarūngi parodymai; *spirito di c.* priešgynūmas; *essere in c. (con qcs)* prieštarauti (*kam*); *cadere in c.* (imti) sau prieštarauti.

contraente *dkt v dir* kontrahėntas, sutartiės šalies -iės *fem*.

contrare||o, -a *bdv* priešlėktūvinis; *kaip dkt m la ~a* zenitinė / priešlėktūvinė artilėrija.

contraffare* *vkms* (su)klastoti, padirbti; falsifikuoti; *c. la voce* pakeisti balsą (*kad kiti neatpažintų*).

contraffazione *dkt m* **1.** (*cosa falsa*) klastotė, falsifikātas; **2.** (*l'azione*) (su)klastojimas; padirbimas; falsifikācija.

contrafforte *dkt v* **1.** *archit* kontrafėrsas; **2.** *geogr* kalnyno atšakā.

contraltare *dkt v* ♦ *far da c. (a qc)* atsveiti (*ką*).

contralto *dkt v mus* kontrāltas.

contrappeso *dkt v svāras*; (*spec. di bilancia*) ātsvaras.

contrapporre* *vkms* **1.** (*confrontare*) priešinti, priešpriešinti; **2.** (*opporre uno all'altro*) (su)-priešinti.

► **contrapporsi** *sng* priešintis, pasipriešinti.

contrapposizione *dkt m* priešprieša.

contrapposto, -a *bdv* priešingas.

contrappunto *dkt v mus* kontrapūntas.

contrariamente *prv* (*al contrario*) priešingai; (*diversamente*) kitaip; *c. a quello che si dice* kitaip nei sakoma.

contrariare *vkms* (-trā-) (*irritare*) suėrzinti; pýkdyti; (*far rabbia*) kėlti (*kam*) āpmaudą.

contrariato, -a *bdv* (*irritato*) susiėrzinęs, suiėrzęs; papýkdytas; apmaudingas.

contrarietà *dkt m nkt* **1.** priešingūmas; **2.** (*avversità*) nemalonūmas.

contràri||o, -a 1. *bdv* priešingas; *vento* c. priešinis vėjas; *in caso* c. priešingu atveju; *in direzione* ~a priešinga kryptimi; *essere* c. a *qcs* būti prieš ką; *non avere niente in* c. neturėti nieko prieš; *è convinto del* c. jis priešingai įsitikinęs; ♦ *bastian* c. priešgyna *com*; 2. *dkt v* priešingybė, priešybė; *tutto il* c. (di *qc*) visiškai priešingai (*negu* *kq*); visiška priešybė; *fare il* c. elgtis priešingai; ♦ *al* c. atvirkščiai; (*invece*) priešingai; (*sopra sotto*) aukštyn kójomis, àpverstas *agg*; (*dentro fuori*) išvirkščias *agg*; (*all'indietro*) atbulai; (*in ordine inverso*) atgal; *al* c. (di *qc*) kitaip (*negu* *kas*); 3. *dkt v/m* žmogus balsuojantis (/ balsavęs) prieš; 4. *dkt v* gram antonimas.

contràrre* *vksm* 1. sutraukti; iškreipti; c. *il viso* iškreipti véida; c. *un muscolo* sutraukti raūmenį; 2.: c. *una malattia* užsikrėsti ligą, susirgti; c. *un debito* įsikolinti; c. *un vizio* įgauti blógą įprotį; 3.: c. *matrimonio* susituokti; 4.: c. *le spese* sumžžinti išlaidas.

contrassegnà||re *vksm* (-sė-) (pa)žénklinti, (pa)žymėti; *fig il fine settimana sarà ~to da bel tempo* savaitgalį vėraus gerai orai.

contrasségno I *dkt v* žymė; ženklas; c. *di Stato* (su *alcolici* e *sim.*) banderolė.

contrasségno II *bdv nkt* apmókamas įteikiant.

contrastànt||e *bdv* (*ppr. dgs ~i*) prieštaraujantis; (*diverso*) skirtingas; (*inconciliabile*) nesuderinamas; *pareri ~i* skirtingos / nesuderinamos nuomonės.

contra||stàre *vksm* 1. *intr* [A] kontrastuoti; (*discordare*) prieštarauti (*kam*); neatiukti; *parole e fatti ~stano, le parole ~stano con i fatti* žodžiai neatiitinka veiksmų, žodžiai nesiderina su veiksmais; 2. *tr* užkirsti (*kam*) kėlią; priešintis (*kam*).

contràsto *dkt v* 1. kontrastas; c. *di colori* spalvų kontrastas; 2. (*conflitto*) nesutarimas; ginčas; *entrare in* c. *con qc* susipyksti su kuó; (*di qcs*) susidurti su kuó; *essere in* c. (*con qcs*) nesidėrinti; (*di atti legali*) prieštarauti (*kam*); 3. *sport* (varžovo) stąbdymas.

contrattaccàre *vksm* [A] *mil, sport* kontratakuoti.

contrattàcco *dkt v* *mil, sport* kontrataką.

contrattàre *vksm* taíti(s) (*dėl ko*); derėti(s); c. *sul / il prezzo* taítis dėl kainos, derėtis.

contrattazióne *dkt m* derýbos *pl*; derėjimasis; c. *di borsa* biržos sándorio sudarymas.

contrattémpo *dkt v* nesklandumas, nenumatýta kliūtis -ies *femm*; *ho avuto un* c. manė užlaikė.

contràtto *dkt v* sutartis -iės *femm*; sándoris,

kontraktas; c. *di lavoro* (*di affitto, di compravéndita*) dárbo (núomos, pirkimo-pardavimo) sutartis; c. *d'opera* autorinė sutartis; *firmare* (*prolungare, stipulare, rescindere*) *un* c. pasirašyti (pratęsti, sudaryti, nutraukti) sutartį; ♦ a c. neetátnis *agg*; samdomasis *agg*.

contrattuàle *bdv* sutartinis; sutartiés; *inadempienza* c. sutartiés nesilaikymas; *obbligazione* c. sutartinė prievolė.

contravvenire* *vksm* (a *qcs*) nusizeñgti (*kam*), prasižėngti; (*non osservare*) nesilaikyti (*ko*); c. *agli accordi presi* nesilaikyti susitarimo.

contravvenzióne *dkt m* 1. *dir* pažaidà; (*istatymo, taisyklių*) pažeidimas; 2. (*multa*) baudà.

contrazióne *dkt m* susitraukimas.

contribuénte *dkt v/m* mókėsčių mókėtojas -a.

contribu||re *vksm* (-isc-) (a *qcs*) prisidėti (*prie ko*); c. *alla vittòria* prisidėti prie pergalės; c. *alle spese* prisidėti prie išlaidų; *lo sciòpero generale* ha ~to alla caduta del governo / a far cadere il governo vyriausybė žlugo ir dėl visuo-

tinio streiko.
contribù||o *dkt v* 1. (*aiuto*) pagálba; (*in concreto*) įnašas, indėlis; c. *per la scienza* įnašas į mókslą; c. *in denaro* piniginis indėlis; c. *statale* subsidija; *dare il próprio* c. (a *qcs*) prisidėti (*prie ko*); 2. *dir* mókestis; *pagare i ~i* (*previdenziali*) mokėti sociálinio draudimo įmokas; 3. (*articolo*) straipsnis; (*opera*) veikalas; (*ricerca*) tyrimas, tyrimai.

contrito, -a *bdv* atgailaujantis; savė gráužiantis.

contrizióne *dkt v* *rel* atgailà, atgailavimas.

cóntro 1. *prlk* prieš (*kq*); *cinque* c. *uno* penki prieš vieną; c. *i genitori* prieš tėvus; c. *di noi* prieš mūs; c. *corrente* prieš sròvę; c. *vento* prieš vėją; c. *la mia volontà* prieš mào vėlią; c. *vòglia* nenóriai, prieš nórá; *agire* c. *la legge* veikti prieš įstatymus; *combattere* c. *i nemici* kovóti su priešais; *giocare* c. *lo Zálgoris* žaísti su / prieš Zálgirį; *puntare un'arma* c. *qc* atstatyti ginklą prieš ką; *sbàtttere* c. *un palo* atsi-treñkti į stulpą; 2. *prlk* (a *protezione*) nuó (*ko*); *pastiglie* c. *il mal di testa* tabletės nuó galvós skausmo; *assicurare* c. *i furti* apdrausti nuó vagių; 3. *prlk* (*di fronte*) priešais (*kq*), prieš; 4. *prlk* (a *contatto*) prie (*ko*); *méttere un àr-madio* c. *la parete* priglaušti spintą prie sienos; 5. *prv* prieš(ais); *ho tutti* c. visi nusiteikę prieš manė; *votare* c. balsuoti prieš; 6. *dkt v* *nkt*: *i pro e i* c. pliusai ir minusai; už ir prieš; ♦ *per* c. tačiaù; (*invece*) ó.

contro- priešdėlis ⇒ **contra-**.

controbàtttere *vksm* atkirsti; (*qcs*) atremti (*kq*).

controbalanciare *vksm* atsvērti (*ppr. prk*).

controcorrente **1.** *dkt m* priēšsrovē; **2.** *prv* priēš srōvē (*ir prk*); *andare* (/ *navigare e sim.*) *c.* plaūkti priēš srōvē; *fig* ēīti priēš srōvē.

contraddo *dkt v* aītvērzlē.

controffensiva *dkt m* mīl kontrpuolīmas, kontrofenzvā.

controfigura *dkt m* dūbleris -ē.

controfirmare *vksm* patvīrtinti (*parašq*) pārašu.

controindicato, -a *bdv* nepataītinās; kontraindikūojamas.

controindicazione *dkt m* kontraindikācija.

controllāre *vksm* (-trōl-) **1.** kontrolīuoti, (pa)-tikrinti; *c. i biglietti (i freni, l'orologio, il passaporto, la posta)* (pa)tikrinti bīlietus (stabdžiūs, laikrodj, pāsa, pāšta); **2.** (*sorvegliare*) stebēti; prižiūrēti; *la polizia ~a tutte le uscite* policija stēbi visūs išejīmūs; **3.** (*gestire*) kontrolīuoti, valdīti; *c. il mercato* kontrolīuoti rīnkā; *c. un'azienda* valdīti īmonē; **4.** (*regolare*) regulīuoti.

► **controllārsi** *sng* tvārdītis, susītvārdyti, valdītis. susīvaldīti; ~*ati!* tvārdykis!

controllāto, -a *bdv* **1.** (*da qc*) (*kieno*) vāldomas; kontrolīuojamas; **2.** (*misurato*) susītvārdantis; mēsoaikūs.

controllo *dkt v* **1.** kontrolē; priēziūra; (*tecnico*) apziūrā; (*l'azione*) (pa)tīkrinīmas, kontrolīāvimas; *c. dei passaporti* pasū kontrolē; *c. doganale* mūītinēs patīkrinīmas; *c. (medico), visita di c.* sveīkātos patīkrinīmas; **2.** (*vigilanza*) priēziūra; *il telefono è sotto c.* klaūsomasi tēlēfōnīnī pōkalbī; **3.** (*gestione*) vāldymas; *c. a distanza* nuotolīnis / distāncīnis vāldymas; *pan-nello di c.* vāldymo skūdās / pūltas; *torre di c.* skūdžī vāldymo ceītras; *perdere il c. dell'auto* nesuvaldīti automobilīo; *fig mantenere il c.* susīvaldīti, nesutīrkīti; *fig perdere il c. (di sé)* nesusīvaldīti; ♦ *sotto c.* vāldomas *agg*, kontrolīojamas *agg*; **4.** (*regolazione*) regulīāvimas.

controllōre -a *dkt v/m* kontrolīērius -ē.

controluce *prv* (*t.p. in c.*) priēš švīēsa.

contromāno *prv* priēš ēīsmā.

contromisura *dkt m* atsākomojī priēmōnē.

controparte *dkt m* dir priēšīnga šālīs -iēs.

contropartita *dkt m* *fig* ātpīldas, ātlygis.

contropiēde *dkt v* sport kontratakā.

controproducēte *bdv* dūodantis priēšīngus rezultātūs; nuostolīngas; *il tuo atteggiamento è c.* tāip ēīgdamasis tīk pablōgīnsi pādēti.

controprōva *dkt m* **1.** baīndymo patīkrinīmas; **2.** *dir* paneīgīmā rēmīantis īrōdymas.

contrōrdīne *dkt v* priēšīngas īsākymas; īsākymo

atšaukīmas; ♦ *salvo c.* jēi nebūs nurōdyta kī-tāip.

controricorso *dkt v* dir atsīlīēpīmas.

controsēno *dkt v* akīvaīzdūs priēstarāvimas; (*incongruenza*) nenuoseklīmas.

controsoffitto *dkt v* pakabīnamos lūbos *pl*.

controsponaggio *dkt v* kontrzvalgība.

controvento **1.** *prv* priēš vējā; **2.** *bdv* priēšvējīnis.

controversia *dkt m* gīnčas, kontrovērsija; *dir c. giudiziaria* (teīsmīnis) gīnčas.

controverso, -a *bdv* gīnčytīnas, gīnčījamas; diskūsīnis; (*dubbio*) abejōtīnas; *un libro molto c.* priēstārīngai vērtīnāma knygā.

controvglia *prv* nenōromīs, nenōriai.

contumāce *bdv* dir nedalyvāujantis teīsmo pōsēdyje; neatvīkēs ī teīsmā.

contumācia *dkt m* dir: *sentenza in c.* sprendīmas ūz akīj.

contumēlia *dkt m* uzgāulē.

contundēte *bdv*: *dir corpo c.* būkas dāīktas.

conturbānte *bdv* jāudinantis; gūndantis.

contusiōne *dkt m* sumušīmas, sutrenkīmas; kontūzija.

contuso, -a *bdv* sūmuštās, kontūzīytas.

convalescēte *bdv* sveīkstantis; *essere c.* sveīkti.

convalescēnza *dkt m* sveīkīmas, gījīmas; *essere in c.* sveīkti.

convālida *dkt m* **1.** *dir* patvīrtīnīmas; *c. di una firma* pārašo patvīrtīnīmas; **2.** (*di un biglietto*) pažēnklinīmas (*bilieto ir pan.*), pažymējīmas.

convālīdare *vksm* (-vā-) **1.** (pa)tīvīrtīnti; *dir* sankcionūoti; *c. un documento* patvīrtīnti doku-mēntā; *dir c. un arresto* sankcionūoti suēmīmā; *sport c. un gol* īskaītīti īvartj; **2.:** *c. il titolo di viaggio* pažēnklinīti / pažymēti keliōnēs bīlietā.

convégno *dkt v* **1.** suvāzīāvimas; (*conferenza*) konferēncija; **2.** (*incontro*) susītikīmas.

convenévoli *dkt v* *dgs* (etikēto) formalūmai; *spre*g cerēmōnījos; (*saluti*) svēīkinīmosi žōdžīai.

conveniēte *bdv* **1.** (*opportuno*) tīnkamas; tīkēs; *in modo c.* (atj)tīnkamai; **2.** (*vantaggioso*) nau-dīngas; apsīmōkantis; *uno scāmbio c.* naudingi maināi *pl*; *un prezzo c.* maža kāina.

conveniēnza *dkt m* naudingūmas; (*utile*) naudā; *c. economica* ekonomīškūmas.

conv||enire* *vksm* [E] **1.** (*esser utile*) apsīmōkēti; vērtēti; *c. a tutti* visiēms būti ī naudā; *non ~iene* neapsīmōka; neveftā; *mi (/ ti e sim.) ~iene* mān (/ tāu *ir pan.*) (būs) gerīāu; **2.** (*essere d'accordo*) (*su qcs*) sutīkti (*dēl ko*); *ne ~engo* sutīkū; **3.** (*esser appropriato*) tīkti, derēti; **4.** (*bisognare*) reīkēti; **5.** (*riunirsi*) susī-rīnkti; suēīti.

convénto *dkt* v vienuolýnas; ♦ *entrare in c.* tãpti vienuoliù / vienuolè; *accontentarsi di quel che passa il c.* išsiveřsti sù tuò, kàs yrà; džiaũgtis nòrs už tìek.

convenùto, -a **1.** *bdv, dlv (stabilito)* sùtartas; *kaip dkt v secondo il c., secondo quanto c.* kaip sùtarta; **2.** *dkt v/m dir* atsakòvas -è.

convenzional||e *bdv* **1.** sutartinis; konvencionalùs; *un segno c.* sutartinis ženklas; **2.** (*usuale*) įprastas; įprastinis; *una fòrmula c.* įprastas pasàkymas; ♦ *armi ~i* įprastiniai ginklai (*ne branduoliniai*).

convenzionalménte *prv* sąlygiškai.

convenzionàto, -a *bdv* pasiràšęs susitarimą; *mé-dico c.* pagal sùtartį (*su kokia įstaiga*) praktikuojantis gydytojas -a.

convenzión||e *dkt m* **1.** susitarimas; *per c.* sąlygiškai; sąlygiškas agg; **2.** *dir* konvencija; (*accordo*) susitarimas; (*patto*) sàndoris; **3.** *comm* pàrtnerio nùolaida; **4.:** *dgs ~i* formalùmai; (*costumi*) papročiai; *rispettare le ~i* laikýtis įprastų elgesio nòrmų.

convergént||e *bdv* **1.** sueínantis, susikertantis; **2.** *fig* sutàmpantis; *interessi ~i* vienòdi intèrèsai.

convergénza *dkt m* **1.** suejimas; *tecn la c. delle ruote* rãtų suvedimas; **2.** *fig* sutapimas; *c. di idee* minčių bendrumas / sutapimas.

convèrg||ere* *vksm* [E] **1.** sueiti; susikiřsti; *fig tutti gli sguardi ~ono su di lei* visų žvilgsniai nukreipti į jà; **2.** *fig (coincidere)* sutãpti.

conversàre *vksm* [A] (-vèr-) (*di / su qcs*) kalbėtis (*apie kq*), pasikalbėti; šnekėtis, pasišnekėti.

conversazióne *dkt m* pòkalbis, pasikalbėjimas; pašnekesys; *c. telefonica* telefoninis pòkalbis; *manuale di c.* pasikalbėjimų knygelė.

conversione *dkt m* **1.** (*a una fede*) at(si)vertimas (*i tikėjimą*); **2.:** *c. a U* apsisukimas (*kelyje*); **3.** (*trasformazione*) pavertimas; *fin, econ* konvèrsija; konvertavimas.

convèrso, -a *bdv*: ♦ *per c.* priešinai; atvirkščiai.

convertibile *bdv fin, econ* konvertuojamas.

convertire *vksm* (-vèr-) **1.** (*a una fede*) atvèrsti (*i tikėjimą*); *c. al cristianésimo* atvèrsti į krikščionybę; **2.** (*qc in qcs*) (pa)vèrsti (*kq kuo / i kq*); (*grandezze*) pėrskaičiuoti; *fin, econ* konvertuoti; *c. in legge* pavèrsti įstàtymu, pėrkelti į įstàtymus; *c. il vapore in àcqua* garùs vèrsti vàndeniu.

► **convertirsi** *sng* atsiveřsti.

convertito, -a *dkt v/m* atsiveřtėlis -è.

convèssò, -a *bdv* gaubtas; išgaubtas, iškilas.

convincénte *bdv* įtikinamas; *sei stato c.* kalbėjai įtikinamai.

convin||cere* *vksm* įtikinti; įkalbėti; prikàlbinti; *lasciarsi c.* lėistis pėrkalbamam; *c. gli òspiti a restare* įkalbėti svečius pasilikti; *ho ~to mio padre a cambiare àuto* įtikinau tėvą pakeisti automobilį; *mi hai ~to* įtikinai manė.

► **convincersi** *sng* įsitikinti; (*diventare conscio*) susiprãsti; *finalmente si è ~to che io non c'entro nulla* pagaliau susiprãto, kàd àš čià niėkuo dėtas.

convinciménto *dkt v* **1.** (*le idee*) įsitikinimai *pl*; **2.** (*l'azione*) įtikinėjimas; *far òpera di c.* įtikinėti.

convinto, -a *bdv* (*di qcs*) įsitikinęs (*kuo*); *un comunista c.* užkietėjęs komunistas.

convinzió||e *dkt m* **1.** nuomonė; įsitikinimai *pl*; *la mia c. è questa* tokià mào nuomonė; àš tuò įsitikinęs; *~i politiche* politiniai įsitikinimai; **2.:** *fare qcs senza c.* nesistėngti.

convitàto, -a *dkt v/m* pietų (/ púotos) dalývis -è.

convito *dkt v* puotà, pókylis; váišės *pl*.

convitto *dkt v* internàtas.

convivénte *dkt v/m* sugyvėntinis -è.

convivenza *dkt m* bėndras gyvėnimas; (*di non sposati*) gyvėnimas nesusituòkus.

convivere* *vksm* (*con qcn*) gyvėnti (kartù) (*su kuo*); (*di non sposati*) gyvėnti nesusituòkus.

conviviàle *bdv* užstalės.

convivio *dkt v* ⇒ **convito**.

convocàre *vksm* (*cón-*) (su)šaukti; (*invitare*) (pa)-kviėsti; sukviėsti; *c. un giocatore in nazionale* kviėsti žaidėją į rinktinę; *c. un teste in tribunale* šaukti liudytoją į teismą; *c. una riunione* sušaukti pòsėdį.

convocazióne *dkt m* šaukimas; *sport* kvietimas.

convogliàre *vksm* (-vò-) **1.** (*verso qc*) (*destinare*) skirti (*kam*); (*dirigere*) nukreipti (*i kq*); **2.** (*trasportare*) vėžti, pėrvežti.

convòglio *dkt v* ešelonas; *mil* konvòjus; *c. ferroviario* traukinys; traukinio sàstatas.

convulsióni *dkt m dgs med* traukuliai, konvulsijos.

convulso, -a *bdv* **1.** med spãzminis; **2.** *fig (frenetico)* kařtligiškas.

cooperàre *vksm* [A] (-ò-) bendradarbiàuti, kooperuoti; *c. alla realizzazione di un progetto* bendradarbiàuti vėkdant projektà; *c. a un giornale* bendradarbiàuti žurnalè.

cooperativa *dkt m* kooperatývas; kooperàcija.

cooperativo, -a *bdv* kooperàcinis, kooperàtinis.

cooperazióne *dkt m* bendradarbiavimas; kooperàcija; *c. commerciale (culturale, econòmica)*

prekėybiniis (kultūrinis, ekonominis) bendradarbiavimas.

coordinaménto *dkt v* koordinavimas; *c. delle politiche* politikos koordinavimas.

coordinàre *vksm (-òr-)* koordinuoti; (su)dėrinti; *c. gli sforzi* koordinuoti pastangas; *gli stati devono c. la loro azione* valstybės privālo dėrinti savo veiksmūs.

coordinàte *dkt m dgs geogr, mat* koordinatės.

coordinativo, -a *bdv gram* sujungiamasis.

coordinàto, -a **1.** *bdv, dlv* koordinuotas, sudėrintas; *t.p.* ⇒ **coordinàre**; **2.** *bdv, dlv* (gražiai) sudėrintas (*apie spalvas, drabužius ir pan.*); **3.** *bdv gram* ⇒ **coordinativo**; **4.** *dkt v (set completo)* komplėktas; rinkinys; *c. intimo* apatinių komplėktas.

coordinatóre, -trice *dkt v/m* koordinātorius -ė.

coordinazióne *dkt m* **1.** koordinācija; **2.** ⇒ **coordinaménto**; **3.** *gram* sujungimas.

copèr chio *dkt v* dañgtis; dangtėlis; *mèttre il c. a qcs* uždeñgti (*kq*), užvóžti; *tògliare il c. (a qcs)* atideñgti (*kq*), nudeñgti; ♦ *flk il diavolo fa le pentole, ma non i ~chi* ≡ ylos maišė nepašėpsi.

copèrt a *dkt m* **1.** añtklodė; (*copriletto*) lovātiesė; *rimboccare le ~e (a qcn)* apkamšyti (*kq*); *rimboccarsi bene le ~e* šiltaĩ užsiklóti; **2.** (*della nave*) dėnis; *in c.* añt dėnio; *sotto c.* pō dēniū.

copertina *dkt m* viršėlis; *c. rigida* kiėtas viršėlis.

copèrt o, -a **1.** *bdv* uždeñgtas; (*chiuso*) dēngtas; dēngtinis; (*di superficie*) iškłótas; *passaggio c.* dēngtas pasāžas; *campi ~i di neve* užsnigtĩ laukai; *una carta ~a* užverstā kortā; **2.** *bdv (vestito)* šiltaĩ apsirengęs; **3.** *bdv: il cielo è c.* dangūs debesiúotas; **4.** *dkt v (riparo)* pastógė; *mèttersi al c.* rāsti pastógė; **5.** *dkt v (a tavola)* stālo reikmenų komplėktas (*vienam valgymo*); **2** *èuro di c.* 2 eūrai už servirāvimā; **6.** *dkt v sport: al c.* uždarosė patalposė.

copertóne *dkt v* **1.** (*pneumatico*) padangā; **2.** (*telemone*) brezeñtas.

copertúra *dkt m* **1.** dangā; *un tetto con c. in lamiera* stógas āpdengtas skardā; **2.** (*l'azione*) (ap)-dengimas; uždengimas; *fig c. di un posto (di lavoro)* pareigų ėjimas; **3.** *fig* priedanga (*ppr. nelegaliai veiklai*); **4.** *fin (di spese e sim.)* padengimas; (*garanzia*) garāntija; (*t.p. c. assicurativa*) draudimas; **5.** *sport* dengimas; **6.** *tecn* aprėpimas (*ryšio*); aprėptis -iės; *c. di un evento sportivo* spórtu įvykio nušvietimas.

copi a *dkt m* **1.** kōpija, nūorašas; (*duplicato*) dublikātas; *fare una c. (pa(si)daryti nūoraša; fig è la c. di suo padre* jīs visāĩ kaip jō tėvas; *inf c.*

di backup atsarginė kōpija; **2.** (*stesura*): *bella c.* švaifraštis; *brutta c.* jūdofraštis; **3.** (*di un'opera*) kōpija; **4.** (*esemplare*) egzempliōrius; *in duplica* c. dviēm egzempliōriais; *una tiratura di mille ~e* tūkstančio egzempliōrių tirāžas.

copiàre *vksm (-ò-)* **1.** (*un testo*) nu(si)rašyti; (*riscrivere*) pėrrašyti; (*a scuola*) nusirašinėti; (*fare una copia*) (nu)kopijūoti; *c. un CD* pėrrašyti kompāktinį diskā; *c. un documento (un file)* kopijūoti dokumeñtā (fāilā); **2.** *fig* mėgdžioti, kopijūoti.

copiatūra *dkt m (riscrittura)* pėrrašymas.

copióne **1** *dkt v* scenārijus.

copióne **II, -a** *dkt v/m* nusirašinėtojas -a.

copiósio, -a *bdv* apstūs; gausingas.

copista *dkt v* pėrrašinėtojas; *stor* skriptorius.

copisteria *dkt m* kopijāvimo cėntras.

cópp||a **I** *dkt m* **1.** taurė (*t.p. sport*); *una c. di champagne* šampāno taurė; **2.** *sport* taurė; *la finale di c.* taurės finālas; **3.** (*del reggiseno*) (liemenėlės) kaušėlis; **4.:** *c. dell'olio* kārteris (*apatinė dalis*); **5.:** *dgs ~e (nelle carte)* „taurės“ (*tokia itališkų kortų žaidimo spalva*).

cóppa **II** *dkt m (salume)* sprandinė.

cóppi||a *dkt m* **1.** póra, porā; *a ~e* poromis; *in c.* dviesė; *una bella c.* graži porėlė; *vita di c.* gyvėnimas dviesė; *fis c. di forze* jėgų porā; **2.:** *una c. di fanti* (/ *di re e sim.*) dū valėtai (/ karāliai *ir pan.*).

cóppo *dkt v (tegola)* lovėnė / olāndiška čėrpė.

cóppola *dkt m* berėtė (*ppr. sū snapeliū*).

coprénte *bdv* dengiamasis.

copricápo *dkt v* galvōs āpdangalas.

coprifuóco *dkt v* komendānto valandā.

coprilétto *dkt v* lovātiesė.

coprire* *vksm (-ò-)* **1.** (ap)dėngti, uždeñgti; (*superfici*) (ap)klóti, užklóti; (*avvolgendo*) (ap)gaubti; *c. una pėntola* dēngti púodā; *c. di terra* apipilti žėmėmis; *le nùvole hanno coperto il cielo* dañgų aptrāukė dėbesys; **2.** *fig (di qcs)* apipilti (*kuo*); *c. di baci* išbučiuoti; *c. di insulti* užgaulióti; *c. di regali* apipilti dovanomis; *c. di ridicolo* užjuókti; **3.** *fig (proteggere)* dēngti; dangstýti; *c. la ritirata* prideñgti atsitraukimā; *c. un criminale* dangstýti nusikaltėlį; **4.** *fig: c. le spese (i danni)* apmokėti / (pa)dēngti išlaidas (*núostolius*); **5.** *fig (una distanza)* nueiti (*tam tikrą nuotolį*); nubėgti; nuvažiúoti; **6.** *fig (un suono)* užgōžti; nustelbti; **7.** *fig (a qcn la visuale)* užstóti (*kq*); **8.** *fig (includere)* apimti; aprėpti; **9.** *sport* dēngti.

► **copirisi** *sngr* **1.** užsideñgti; užsiklóti; (*di superficie*) apsideñgti; (*avvolgendosi*) apsigaubti;

c. il volto con le mani užsidenęti vėidą rañ-komis; *c. con una coperta* užsiklotti antklode; **2.** (*di qcs*) apsiraukti (*kuo*); (*di liquidì*) apsipilti; *c. di erbacce* apaugti piktžolėmis; *c. di muffa* apipelyti, apsiraukti pelėsiais; *c. di neve* apsnęti; *c. di polvere* apsinęsti dulkėmis; **3.** *fig:* *c. di gloria* nusipelnęti didžią šlovę; *c. di vergogna* užsiraukti gėdą; **3.** (*vestirsi*) apsirengti; *còpri bene!* šilčiau apsireñk!

coproduzione *dkt m cin* bendras pastatymas.

còpula *dkt m 1.* gram jungtis -iēs; **2.** (*unione sessuale*) sueitis -iēs.

coque [køk] *dkt m nkt: uovo alla c.* minkštaĩ virtas kiaušinis.

coraggio *dkt v 1.* drąsà; (*guerriero*) narsà; *fare c. (a qcn)* padrāsinti (*ką*); *farsi c.* įsidrāsinti; *non ho il c.* mán neužteñka drąsòs; ♦ *kaip jst c.!* drąsiaũ!; **2.** (*impudenza*) įžūlumas; *con che c.!* kòks įžūlumas!; *ha avuto il c. di...* jįs išdrįso...

coraggioso, -a *bdv* drąsus; narsūs.

coràle **1.** *bdv* chòrinis; (*per coro*) chòrui; **2.** *bdv fig (unanime)* vienbalsis; (*concertato*) sudėrin-tas; darnūs; **3.** *dkt m* choristų grupė; chòras; **4.** *dkt v mus* choràlas.

corallin||o, -a *bdv: barriera ~a* koràlų rīfas.

coràllo *dkt v* koràlas (*ir zool*).

Coràno *dkt v* Korànas.

coràzza *dkt m 1.* šàrvas; *stor* kirasà; **2.** *mil (blin-datura)* šarvai pl; **3.** (*guscio*) šàrvas.

corazzàta *dkt m* šarvuotlaivis, šarvuotis.

corazzàto, -a *bdv* šarvuotas.

corazziere *dkt v 1.* *stor* kirasýras; **2.** „koraciė-rius“ (*Italijos prezidento asmens sargybinis*).

corbelleria *dkt m* nesąmonė; kvailiojimas.

corbézzol||o *dkt v bot* žemuoginis arbūtas; ♦ *kaip jst ~i!* pò paràliais!; niėko sàu!

còrd||a *dkt m 1.* virvė, virvūtė; (*fune*) lýnas; trò-sas; (*di un arco*) templė; (*per saltare*) šokdýnė; *scala di c.* virvinės kópėčios pl; *saltare la c.* šokinėti pėr virvūtė; ♦ *dare c. (a qcn)* nuolai-džiauti (*kam*); *mostrare la c. (esaurirsi)* baįgti išsisėmti; (*disfarsi*) baįgti suirti; (*essere trito*) būti nuválkiotam; *tagliare la c. (iś)* nęsti káilį; *tirare troppo la c.* nueĩti pėr toli; **2.** (*di stru-mento*) stygà; *a c., a ~e* stýginis agg; **3.**: *anat ~e vocali* balso stýgos; **4.** *geom* stygà; **5.**: *sport dgs ~e* ringo virvės; ♦ *mettere alle ~e* pri-spáusti priė sienos.

cordàta *dkt m 1.* *sport* alpinistų būrýs (*viena vir-ve susirišusių*); **2.** *econ* vėrslininkų sájunga / susivienijimas (*dideliam projektui įgyvendinti*), konsòrciumas.

cordiàl||e *bdv 1.* (*di qcs*) širdingas; šiltas; (*since-*

ro) nuoširdūs; ♦ *~i saluti (in lettere)* nuošir-džiaĩ Jūsų; sù (*nuoširdžia*) pàgarba; **2.** (*di qcn*) draugiškas; (*alla mano*) sùkalbamas.

cordialità *dkt m 1.* širdingumas; (*sincerità*) nuo-širdumas; **2.** (*affabilità*) draugiškumas.

cordialmente *prv 1.* širdingai; nuoširdžiaĩ; ♦ *c. (nelle lettere)* nuoširdžiaĩ Jūsų; **2.** draugiškai.

cordigliera *dkt m geogr* Kordiljėros pl.

cordòglio *dkt v* sėlvarvas, širdgėla; *esprimere il pròprio c.* parėikšti užuojautą.

cordoncino *dkt v dimin* virvūtė.

cordòne *dkt v 1.* raĩštis, virvė; **2.**: *anat c. ombeli-cale* bambàgyslė, virkštėlė; **3.** *fig* kordònas; *un c. di poliziotti* policininkų ūztvara; *c. sanitario* sanitàrinis kordònas.

coreàno, -a **1.** *bdv* Korėjos; korėjiėčių; korėjiėtis-kas; iš Korėjos; **2.** *dkt v/m* korėjiėtis -ė; **3.** *dkt v* korėjiėčių kalbà.

coreografia *dkt m* choreografija.

coreografico, -a *bdv* choreografinis; choreogrā-fijos.

coreògrafo, -a *dkt v/m* choreogrāfas -ė.

coriàceo, -a *bdv fig* kietas.

coriàndol||o *dkt v 1.*: *dgs ~i* konfetì *inv*; **2.** *bot* kalėndra.

coricàre *vksm (cò-)* (pa)guldýti (*ir prk*).

► *coricàrsi* *sng* gulti, atsigulti; (*solo per un poco*) prigulti.

corista *dkt v/m* choristas -ė; giedotojas -a.

cormoràno *dkt v zool* kormorānas.

cornàcchia *dkt m zool* vārna.

cornamùsa *dkt m mus* dūdmaišis.

còrnea *dkt m* anat ragėnà.

còrner *dkt v nkt sport* kampinis; ♦ *salvarsi in c.* pėr plàuką išsigėlbėti.

cornétta *dkt m* telefòno ragėlis.

cornétto *dkt v 1.* ragėlis; **2.** *gastr* (prancūziškas) ragėlis; **3.** (*gelato*) ledų ragėlis; **4.**: *c. acústico* klaūsymo ragėlis.

cornice *dkt m 1.* rėmai pl; (*portafotografie*) rėmė-lis, rėmėliai; **2.** (*di porte, finestre*) àpvadas; **3.** *fig* aplinkà; fònas.

corniciónė *dkt v* karnizas; (*del tetto*) (stògo) at-brailà.

còrn||o *dkt v 1.* (*dgs -a, m*) rāgas; ragėlis; *di c., in c.* iš rāgo, raginis agg; ♦ *dire di qc peste e ~a* pamazgomis kà láistyti; *fare le ~a (come scon-giuro)* tris kartus spjàudyti; *fare le ~a a qcn* įstatyti kām ragùs; *spezzare le ~a a qcn* ragùs kām nuláužti; **2.** *mus* valtòrna; *c. inglese* ànglų rāgas; *c. da caccia* medžiòtojo rāgas; **3.** *fam* niėniekas; ♦ *un c.!* nesuláuksi!; **4.** (*di monta-gna*) smaili (kálno) viršūnė.

cornùto, -a 1. *bdv* ragúotas, sù ragais; 2. *dk* v *fig fam* ragúotas v́ras, apgaudinéjamas v́ras; ♦ *kaip jst c.!* mùkli!

còro *dk* v 1. chòras (*ir prk*); chòro ansámblis; c. *maschile* (*di voci bianche*) v́rų (vaikų) chòras; *cantare in un c.* dainuoti / giedóti chorè; *fig un c. di proteste* protèstų lavinà; ♦ *in c.* chorù; 2. *mus* chòras; 3. *archit* chòras.

coròlla *dk* m *bot* vainikėlis.

coróna *dk* m 1. karūnà; vainikas; *tògliere la c. a qcn* nuvainikuóti kà; 2. *fig* vainikas; (*cerchio*) rątas; *anat c. dentària* dantiės vainikas; *astr c. solare* sáulės vainikas; *geom c. circolare* žiedas; *tecn c. dentata* vainikinis krumpliáratís; 3. (*ghirlanda*) vainikas; c. *di alloro* (*di spine*) láurų (erskėčių) vainikas; c. *del rosàrio* rōžinis, rōžánčius; 4. (*unità monetaria*) kronà; 5. *mus* fermatà.

coronaménto *dk* v apvainikávimas.

coronà||**re** *vksm* (-ró-) 1. (ap)jũosti; 2. *fig* (*di successo*) (ap)vainikuóti sėkmė; c. *gli sforzi* apvainikuóti pástangas; c. *un sogno* įgyvėndinti svajonė.

coronàrie *dk* m *dgs* *anat* vainikinės artėrijos.

coroncina *dk* m *dimin* vainikėlis.

corpètto *dk* v liemėnė; (*bustino*) korsážas.

corpo *dk* v 1. kūnas; c. *celeste* dangaus kūnas, šviesulys; *anat c. lúteo* geltónkūnis; *dir c. del reato* daiktinis įròdymas; *fis c. sólido* kietàsís kūnas; *med c. estràneo* svetimkūnis; ♦ *dare c. a qcs* įgyvėndinti (*kq*); *prèndere c.* įsikūnyti; 2. (*t.p. c. umano*) (žmogaus) kūnas; *guàrdia del c.* asmeñs sargýbinis; *i piacere del c.* kūno malonùmai; ♦ *andare di c.* tũštintis; *darsi anima e c.* atsiduóti kūnu ir siela; *lottare c. a c.* grũmtis; *ha il diàvolo in c.* jį vélñias apsėdo; jis negáli nustýgti; *dovrai passare sul mio c.* tai tik peř mào lavóna; 3. (*raccolta*) rinkinys; *il c. delle òpere dantesche* Dántės kũrinių rinkinys; *dir c. del diritto* įstátymų rinkinys, „*corpus juris*“; 4. (*parte principale*) pagrindinė dalis -iės; kòrpusas; *il c. di un motore* variklio kòrpusas; 5. (*gruppo di persone*) kòrpusas; kolektyvas; c. *diplomatico* diplomatinis kòrpusas; c. *d'armata* armijos kòrpusas; c. *di ballo* kordebalėtas; c. *docente* mokytojų / dėstytojų kolektyvas; 6. (*di carattere tipografico*) kėgelis.

corporàl||**e** *bdv* kũniškas; kūno; *bisogni* ~i kũniški pòreikiai; *pena* c. kūno bausmė.

corporativo, -a *bdv* korporácinis.

corporatùra *dk* m (kũno) sudėjimas, stòtas; *di c. robusta* tvirtò stòto.

corporazione *dk* m 1. korporácija; 2. *stor* gildija.

corpòre||**o, -a** *bdv* 1. fizinis; materialùs; 2. (*del corpo*) kūno; *temperatura* ~a kūno temperatūra; *t.p.* ⇒ **corporàle**.

corpós||**o, -a** *bdv* 1. (*di colore*) tiřstas, sódrus; 2. (*di vino*) sodraus skònio; 3. *fam* (*grosso*) stambùs.

corpulénto, -a *bdv* stambaùs sudėjimo, apkūnùs; korpulėntiškas.

corpùscolo *dk* v 1. kũnėlis; 2. *fis* dalėlė.

corredà||**re** *vksm* (-ré-) (*di qcs*) aprũpinti (*kuo*); c. *un testo di note* komentuoti tẽksta; *il canotto è ~to di pompa* kartù sù pripučiama váltimi eina ir pòmpa; ĩ pripučiámòs válties kaina įeina ir pòmpa.

corrèdo *dk* v 1. kraitis; (*di neonato*) kraitėlis; 2. (*attrezzatura*) (įrankių) rinkinys, komplėktas; *un c. da cucito* siuvimo rinkinys.

corrègg||**ere*** *vksm* 1. (iš)taisýti; pataisýti; (pa-)koreguóti; c. *le bozze* taisýti/skaitýti korektũra; c. *un difetto di pronuncia* ištaisýti / pašálinti tartiės ýdą; c. *un errore* ištaisýti klaidą; c. *lo strabismo* gýdyti žvairumà; c. *un tema* pataisýti rąšinį; *mil c. il tiro* koreguóti šaudymà; ~imi *se sbàglio* pataisýk manė, jei klýstu; 2.: c. *il caffè* ĩpilti likerio ĩ káva.

► **corrèggersi** *sngr* pasitaisýti.

corrèggia *dk* m diržas (*ppr. kam nors* pritvirtinti).

correlàre *vksm* (-ré-) (su)siėti.

correlatòre *dk* v/m (*di tesi*) oponeñtas.

correlazione *dk* m sáryšis, sántykis; koreliácija; *èssere in c.* santykiáuti.

corrénte I *dk* m 1. srovė, srautas; tẽkmė; c. *d'aria* skėrsvėjis; c. *lávica* lávos srautas; *contro c.* prieš srovė (*ir prk*); *lungo la c.* pasroviui; *c'è c., fa c.* tráukia; *geogr la C. del Golfo* Gòlfo srovė; 2. *fig* srovė; (*tendenza*) kryptis -iės; (*movimento*) judėjimas; c. *letterària* literatũros srovė; 3. *polit* frákcija; 4. (*t.p. c. elettrica*) (elėktros) srovė; *presa di c.* (elėktros) lizdas; *tògliere la c.* išjũngti elėktrą; *fis c. alternata* (*continua*) kintamóji (nuolatinė) srovė.

corrénte II 1. *bdv* (*questo*) šis, šį; (*attuale*) dabartinis; einamasis; *l'anno c.* šie mėtai; einamieji mėtai; *moneta* c. valiutà (apývartoje); 2. *bdv* (*comune*) ĩprastas; (*diffuso*) paplitęs; *lingua c.* šnekamóji kalbà; *opinione* c. paplitusi núomonė; 3. *bdv*: *fin conto* c. einamóji sáskaita; 4. *bdv*: *acqua* c. vandėntiekio vanduo; 5. *dk* v *nkt*: ♦ *èssere al c.* žinóti; *mèttre al c.* duóti žinià; informuóti, pėrspėti; *tenere al c.* (nuola-

tōs) informuoti; *tenersi al c.* susipažinti su aktuallijomis.

correnteménte *prv* 1. (*di solito*) paprastai; 2.: *parlare c. il (lituano)* laisvai kalbėti (lietuviškai).

córr||ere* *vksm* [E, A] 1. bėgti (at-, į-, nu-, pri-, už-); bėgioti; (*filare*) lėkti; *c. a casa* parbėgti; *c. via* išbėgti; *c. al teléfono* bėgti prie telefono; *c. per le scale* bėgti laiptais; *è corso in giardino* nubėgo į sōdą; *ha corso in giardino* bėgo / bėgiojo po sōdą; ♦ *c. ai ripari* imtis priemonių; *c. dietro a qc* eiti paskui ką; *~e come il vento* lėkia kaip vėjas; 2. *fig* (*fare qcs di fretta*) skubėti, bėgti; pulti; *c. al lavoro* skubėti į darbą; 3. (*scorrere*) tekėti; *far c. l'acqua nella vasca* palėisti / prilėisti vandenį į vōnią; ♦ *lasciare c.* prō pirštus žiūrėti; *non ~e buon sangae* nesutaria; 4. (*del tempo*) slinkti; eiti; *~eva l'anno 1939* tai buvo 1939 metais; *con i tempi che ~ono* tokiais laikais (t.y. blogais); 5. *fig* (*del pensiero, dello sguardo e sim.*) krypti; *la mano mi corse al portafoglio* ranka užčiupo piniginę; uždėjau staigą ranką ant piniginės; 6.: *~e voce* skliūda gandai, kalbama; *c. di bocca in bocca* skliti iš lūpų į lūpas; 7. *sport* (*gareggiare*) lenktyniauti; 8. *kaip tr:* *c. un pericolo* būti pavojuje; *c. il rischio* rizikuoti; 9. *kaip tr:* *c. una corsa* dalyvauti bėgimė; lenktyniauti.

► **córr||ercene** *įvdž:* *ce ne ~e!* teñ didžiulis skirtumas!

corresponsabile *bdv* solidariai atsakingas.

corresponsabilità *dkt m nkt* bendrą atsakomybę; *dir* solidarioji atsakomybė.

corresponsiōne *dkt m* mokėjimas; atsiskaitymas.

correttaménte *prv* 1. korėktiškai; (*onestamente*) sąžiningai; 2. (*senza errori*) bė klaidų; teisingai; (*secondo le regole*) taisyklingai.

correttēzza *dkt m* 1. korektiškumas; (*onestà*) sąžiningumas; 2. (*esattezza*) taisyklingumas.

correttiv||o, -a *bdv* korėkcinis; taīsomasis; *ginnastica ~a* gydomoji gimnastika; *matita ~a* korėkcinis pieštukas.

corrētto, -a *bdv* 1. (*senza errori*) taisyklingas; bė klaidų; (*giusto*) teisingas; 2. (*di qcs*) korėktiškas; 3. (*di qcn, onesto*) sąžiningas; 4.: *caffē c.* kavà su likeriu.

correzione *dkt m* 1. (iš)taīšymas; pataīšymas; *c. di bozze* korektūrà; 2.: *casa di c.* vaikų kolonija.

corrida *dkt m* koridà, kovà su būliumi.

corridōio *dkt v* 1. koridorius; *in fondo al c.* koridoriaus galė; *la stanza dū sul c.* kambarys išeina į koridorių; ♦ *voci di c.* užkulisiniai gandai; kuluārai; 2. *fig* (*tra sedili*) pėrėjimas; takėlis.

corridōre *dkt v* (*a piedi*) bėgikas; (*ciclista*) dvira-tininkas; (*pilota*) lenktyninikas.

corriēra *dkt m* (tarp miestinis / reisinis) autobusas, tólimojo susisiekimo autobusas.

corriēre *dkt v* 1. kūrjeris -ė; *c. diplomatico* diplomatinis kūrjeris; 2. *vartojamas kaip laikraščio pavadinimo dalis, pvz.: C. della Sera.*

corrimāno *dkt v* pórankis (*turėklų dalis*).

corrispettivo, -a 1. *bdv* (*corrispondente*) atitiñkamas; 2. *dkt v* (*compenso*) atlyginimas; 3. *dkt v* (*equivalente*) atitikmuo.

corrispondēnte 1. *bdv* atitiñkamas; atitiñkantis; 2. *dkt v/m* korespondeñtas -ė.

corrispondēnza *dkt m* 1. atitikimas; 2. (*la posta*) korespondeñcija; paštas; *corsi per c.* neakivaizdiniai kursai; *voto per c.* balsavimas paštu; 3. (*t.p. c. epistolare*) susirašinėjimas, korespondeñcija; *essere in c. con qcn* susirašinėti su kuō; 4.: *in c. di qcs* (žymi vietą) prie kō.

corrispōnd||ere* *vksm* 1. *intr* [A] (*a qcs*) atitiñkti (*ką*); (*coincidere*) sutąpti (*su kuō*); *c. alle aspettative* patėisinti lūkesčius; *non ~e al vero* neatitiñka tikrovės; *a ogni casella ~e un numero* vienas langėlis atitiñka viena skaicių; 2. *intr* [A] (*eguagliare*) (*a qcs*) prilygti (*kam*), būti lygiām; 3. *intr* [A] (*per posta*) susirašinėti (*paštu*); 4. *intr* [A]; *c. all'amore di qcn* atsiliėpti į kienō mėlė; 5. *tr* (*pagare*) (su)mokėti; *importo da c.* mokėtina sumà.

corrispōsto, -a *bdv, dlv:* *un amore non c.* mėlė bė atsako.

corritrice *dkt m* bėgikė.

corroborānte *bdv* tonizuojantis; stiprinantis.

corroborāre *vksm* (-rō-) 1. (*fortificare*) (su)stiprinti; 2. (*avvalorare*) (pa)reñti, (pa)tvirtinti.

corrōd||ere* *vksm* 1. (su)ėsti, išėsti; *far c.* ėsdinti; *la ruggine ~e il ferro* rūdys ėda gėlėžį; 2. *fig* grāužti (*ardyti*).

corrōmpere* *vksm* 1. (*guastare*) (su)gadinti (*ir morališkai*); tvirkinti; 2. (*con denaro e sim.*) papirkkti; *c. un testimone* papirkkti liūdytoją; *lasciarsi c.* imti kysį, lėistis paperkamām.

corrosiōne *dkt m* korōzija; irimas.

corrosivo, -a *bdv* 1. ėdūs; ėdantis, grāužiantis; korōzinis; 2. *fig* (*pugente*) dygūs; kandūs.

corrōso, -a *bdv* suėstas; (*di rocce e sim.*) apiręs; *c. dalla ruggine* surūdijęs.

corrōtto, -a *bdv* pāpirtas, korumpuotas.

corrucciārsi *vksm* (-rūc-) susiraũkti; paniũrti.

corrucciāto, -a *bdv* susiraũkęs; paniũręs.

corrugāre *vksm* (-rū-) (su)raũkti; raukyti.

corruziōne *dkt m* 1. korupcija; kyšininkāvimas, papirkimas; 2. (*morale*) gedimas (*moralinis*).

còrsa *dkt m* **1.** bēgīmas; *di c.* bēgtē, tēkinas *agg*; *fig* greitai; (*di fretta*) paskubomīs; *kaip jst* tuoj pāt! *attraversare di c.* pērbēgti; *salire di c.* uzbēgti; *uscire di c.* išbēgti; *fare una c.* bēgti; *fam* (*fare un salto*) uzbēgti; **2.** (*di un mezzo pubblico*) važiāvimas; *in c.* važiūojantis *agg*; *pagare la c.* sumokėti už važiāvimā; **3.** *sport* bēgīmas; lenktynės *pl*; *c. automobilistica (ciclistica)* automobilių (dviratininkų) lenktynės; *c. ad ostacoli* barjėrinis bēgīmas; *c. di cavalli* žirgų lenktynės; *fig c. contro il tempo* lenktynės sū laikū; ♦ *da c.* lenktyninis *agg*; **4.** *fig* kovā; varžybos *pl*; *c. agli armamenti* ginklāvimosi varžybos; *c. alla presidenza* kovā dėl preziden-to pōsto; **5.** *tecn* eigā.

corsāro *dkt v* korsāras.

corsétto *dkt v* korsėtas.

corsia *dkt m* **1.** tākas, takėlis; pėrėjimas; (*di supermercato*) koridoriūs; **2.** (*di ospedale*) palatā; **3.** (*di strada*) (kėlio) jūosta; *c. di emergenza* asfaltuotas kėlkrastis; *c. di sorpasso* kairioji jūosta (*mašinoms lenkti*); *c. preferenziale* jūosta maršrūtiniam transpōrtui; **4.** *sport* tākas, takėlis.

corsivo *dkt v* pasviręs šriftas, kursyvas; *in c.* kursyvu.

còrs o *dkt v* **1.** tēkmė; *c. d'acqua* vandėntakis (*upė, kanalas*); *il c. di un fiume* upės vagā; **2.** (*andamento*) eigā; tēkmė; *il c. del tempo* laiko tēkmė; *dare c.* inicijuoti, pradėti vykdyti; duoti eigā *fam*; ♦ *lavori in c.* kėlio darbai; *in c. di stampa* spāusdinamas; *nel corso di qcs* kō metū; pėr kā; *essere in c.* vykti; *seguire il proprio c.* eiti sāvo keliū; **3.** (*via*) prospektas; **4.** (*corteo*) eisenā; **5.** (*ciclo di lezioni*) kūrsas; (*manuale*) vadovėlis; *c. di aggiornamento* tōbulinimosi kūrsas; *c. di inglese per principianti* ānglų kalbōs kūrsas pradedantiesiems; ♦ *studente fuori c.* universiteto studentas, kuris nebaigė studijų per numatytą laiką; **6.** (*serie di classi*) kūrsas; **7.** *econ* apyvarta; *in c.* apyvar-toje; *fuori c.* išimtas *agg* iš apyvar-to; **8.** *fin* (valiutos) kūrsas; **9.** *filos* *~i e ricorsi* (*storici*) istorijos cikliškūmas *sg*.

corso II, -a **1.** *bdv* Kōrsikos; korsikiėčių; korsikiėtiškas; iš Kōrsikos; **2.** *dkt v/m* korsikiėtis -ė; **3.** *dkt v* korsikiėčių kalbā.

còrte *dkt m* **1.** karāliaus dvāras; (*il palazzo*) karāliaus rūmai *pl*; (*i cortigiani*) dvariškiei *pl*; **2.** *far la c. (a qcn)* mėilintis (*kam*); **3.** *dir* teis-mas; *C. di / d'appello* Apeliācinis teis-mas; *C. costituzionale* konstitūcinis teis-mas; *C. d'Assise* Prisiėkusiųjų teis-mas; *C. (Suprema) di Cas-*

sazione Kasācinis teis-mas; *C. marziale* kāro laūko teis-mas; **4.** (*cortile*) kiėmas.

cortéccia *dkt m* **1.** žievė, lūobas; **2.** *anat c. cerebrale* smegenų žievė.

corteggiamentó *dkt v* **1.** mėilīnimasis; mėrgini-masis; **2.** (*deglī animali*) tuoktūvės *pl*.

corteggiāre *vksm* (-tėg-) (*qcn*) mėilintis (*kam*), pīrstis; asistuoti (*kam*); mėrgintis (*prie ko*).

corteggiātóre, -trice *dkt v/m* gerbėjas -a; (*uomo galante*) kavaliėrius.

cortéo *dkt v* **1.** eisenā; procėsija, kortėzas; *c. funebre* laidotuvių procėsija; *c. nuziale* vestūvininkų kortėzas; **2.** (*seguito*) palydā.

cortése *bdv* **1.** mandagūs; paslaugūs; *la ringrāzio del c. invito* dėkōju už malōnų kvietimā; **2.** *lett* kurtuāzinis.

cortesemėnte *prv* mandagiai; *potrebbe c. ... (far qcs)* ār malonėtumėte... (*ką daryti*).

cortesia *dkt m* **1.** mandagūmas; paslaugūmas; *con c.* gražiaī, maloniaī; **2.** (*piacere*) paslaugā; *per c.* prāšom; *mi faccia la c.* malonėkite.

cortigiāno, -a **1.** *bdv* dvāro; **2.** *dkt v/m* dvariškis -ė; **3.** *dkt m* stor kurtizānė; **4.** *dkt v/m* fig pataikūnas -ė.

cortile *dkt v* kiėmas; *la finestra dà sul c. interno* lāngas išeina į vidinį kiėmā; ♦ *animali da c.* namīniai gyvuliai.

cortīna *dkt m* **1.** (*tenda*) portjerā; **2.** (*schermo e sim.*) ūždanga; *mil c. fumògena* dūmų ūzdan-ga; *stor la c. di ferro* geležinė ūždanga.

còrt||o, -a *bdv* **1.** trumpas; striukas; *capelli ~i* trumpi plaukai; *màniche ~e* trumpos rankóvės; *la via più ~a* trumpiausias kėlias; *fis onde ~e* trumposios bāngos; ♦ *settimana ~a* penkių dārbo dienų savaitė; *andare c. (di abito)* būti pėr trumpām; *avere la vista ~a* būti trumparegiū; *avere la memòria ~a* turėti trumpą atmintį; **2.** ♦ *essere a c. di qcs* stokóti kō; stigtī kō; *sono a c. di quattrini* mán stiīga pinigų; mán striuka sū pinigais; **3.** *kaip prv.* ♦ *tagliare c.* nutrāukti kalbā.

cortocircuito *dkt v* *fis* trumpasis sujungimas.

cortometrāggio *dkt v* trumpametražis filmas.

corvīno, -a *bdv* vārnos spaño spalvōs.

còrvo *dkt v* vārnas; kranklīs; zool kóvas.

còs||a *dkt m* **1.** dalýkas; šīs tās; *una c. da nulla* mėnkniekis; *~e cose* daūg (kās); *dimmi una c.* pasakyk mán (vienā dalýkā); *è la stessa c.* tai tās pāts; *non farei mai una c. simile* tō niekadā nedarýčiau; *sai una c.?* žinaī kā?; ♦ *~e dell'altro mondo* negirdėti dalýkai; *per la qual c.* todėl; *per prima c.* visų pirmā; *più di ogni altra c. al mondo* labiaū už viskā pasāulyje; *sopra*

ogni c. labiausiai; *tra le altre ~e* tāp kītko; *dire le ~e come stanno* kalbėti tiėsiai šviėsiai; *kaip jst tante (belle) ~e!* viso geriausiai; **2.** (*oggetto concreto*) daiktas; *~e da bere* gėrimai; *~e da mangiare* maistas sg; **3.** (*affare*) reikalas; *come vanno le ~e?* kaip sėkasi (reikalai)?; *ho molte ~e da fare* turiu daug reikalų; *son ~e che cāpitano* būna; *♦ a ~e fatte* jau pō vīsko; *una c. alla volta* nē vīskas iš kārto; **4.:** (*che*) *c.?* kās? (/ kā? *ir t. t.*); *c. vuoi?* kō nōri?; **5.:** *fam (lei) tā.*

cò||sca *dkt m* klānas; *c. mafiosa* māfijos klānas; *guerra tra ~sche* (māfijos) klānų kovā.

còscia *dkt m* **1.** šlaunis -iės, kūlšis -ies; **2.** (*di pollo*) šlaunėlė.

cosciēnte *bdv* **1.** suvokiantis; (*consapevole*) sąmoningas; susiprātęs; *ēssere c. di qcs* (sąmoningai) kā suvokti; **2.** (*in sē*) tūrintis sąmonę, sąmoningas; *il malato ora è c.* ligonis atgāvo sąmonę.

cosciēnza *dkt m* **1.** sąmonė; *pērdere c.* netėkti sąmonės; *riprēndere c.* atgauti sąmonę; *serve una presa di c.* laikas susiprasti; **2.** (*consapevolezza*) sąmoningūmas, sąmonė; *♦ in piena c.* sąmoningai; *avere c. di qcs* suvokti kā; **3.** (*morale*) sąžinė; *la voce della c.* sąžinės balsas; *rimorso di c.* sąžinės graužimas; *appellarsi alla c. di qcn* apeliuotis į kienō sąžinę; *mēttersi la c. a posto* nuraminti sąžinę; *♦ ha la c. sporca* jį sąžinė graužia; jō nešvari sąžinė; **4.** (*senso del dovere*) sąžiningūmas; *con c.* sąžiningai; (*con zelo*) strōpiaiai; *♦ in tutta c.* atviraī pasākūs.

coscienziōso, -a *bdv* sąžiningas; (*zelante*) stropūs. **coscritto** *dkt v* šauktinis (*į karo tarnybą*), naujokas.

cospiraziōne *dkt m* ėmimas į karo tarnybą; naujokų šaukimas.

cosi **1.** *prv* (*in questo modo*) šitaip, taip; *è prōprio c.* būtent taip ir yrā; *ah, è c.!* āk šitaip!; *fai c.* darųk šitaip; *si è c. offeso?* taip įsižeidė?; *è c. lontano?* tai taip toli?; *non è andata c.* nē taip būvo; *♦ c. c.* šiaip sū; *e c. via* ir taip toliau; *mēglio di c.!* geriau nebūna!; *per c. dire* taip sākant; **2.** *prv* (*con agg*) tōks -iā (*su bdv*); *grosso c.* tōkio dydžio; *non è c. vecchia* jī nē tokiā senā; *sono c. stanco* āš tōks pavargęs; **3.** *bdv* (*simile*) tōks -iā; *con una pioggia c.* pēf tōkį lietu, taip lījant; *vorrei anch'io un vestito c.* āš irgi norėčiau tokiōs suknėlės; **4.** *jngt: c. che* taip, kād; *c. come* taip, kaip; **5.** *jngt* (*perciō*) todėl; taip ir.

cosicché *jngt* **1.** (*in modo che*) taip, kād; **2.** (*perciō*) todėl; **3.** (*dunque*) taigi.

cosiddētt||o, -a *bdv* vadīnamasis; *i ~i nuovi ricchi* vadīnamieji nuvorišai.

cosmēsi *dkt m* kosmētika (*sritis, menas*).

cosmēti||co, -a **1.** *bdv* kosmētinis; kosmētikos; *trattamento c.* kosmētinis gydymas; **2.** *dkt v* kosmētinė priemonė; *i ~ci* kosmētika sg.

cōsmico, -a *bdv* kōsminis; kōsmoso.

cōsmo *dkt v* kōsmosas.

cosmonāuta *dkt v/m* kosmonāutas -ė.

cosmopolita **1.** *bdv* kosmopolitinis; kosmopolitiškas; **2.** *dkt v/m* kosmopolitas -ė.

cōso *dkt v* **1.** (tās) daiktas; *pāssami quel c.* paduok mán tā, kaip tei vadīnasi; **2.:** *fam (lui) tās.*

cospārgere *vksm* (*qc di qcs*) (api)befti (*kq kuo*), (pa)barstyti, apibarstyti.

► **cospārgersi** *sng:* *c. il capo di cēnere* pasi-barstyti gālv pelenais (*ir prk*).

cospārso, -a *bdv* (*di qcs*) nūbertas (*kuo*), nusėtas.

cospētto *dkt v* akīvaizda; *al c. di qcn* kienō akīvaizdoje, prieš kā.

cospicu||o, -a *bdv* žymūs; (*notevole*) reikšmingas, (*ingente*) didelis, stambūs; *una ~a ereditā* didelis palikimas; *una somma ~a* stambi sumā.

cospirāre *vksm* (*-spi-*) (*contro qc*) reñgti sāmokslą (*priēš kq*); susimōkyti.

cospiratōre, -trice *dkt v/m* sāmokslininkas -ė.

cospiraziōne *dkt m* sāmokslas.

cōst||a **I** *dkt m* **1.** pakrantė; (*regione costiera*) pajūris; (*riva*) krañtas; **2.** (*china*) įkalnė; **3.** (*di un libro*) nugarėlė; **4.** *anat* (*costola*) šonkaulis; **5.:** *dgs tarm ~e* (*verdura*) burōkai; **6.:** *velluto a ~e* velvėtas; *di velluto a ~e* velvėtinis agg.

costā **II** *prv* tenai.

costānte **1.** *bdv* (*di qcs*) pastovūs, nekiñtamas; (*continuo*) nuolatīnis; *temperatura c.* pastovī temperatūra; **2.** *bdv* (*di qcn*) atkaklūs; tvirtas; *ēssere c. nello stūdio* uōliai mōkytis; **3.** *dkt m* *mai* konstānta, pastovūs(is) dydis.

costantemēnte *prv* nuolat, nuolatōs.

costānza *dkt m* **1.** (*di qcn*) atkaklūmas; rýžtas; tvirtūmas; *con c.* uōliai; (*con determinazione*) atkakliai, sū rýžtū; **2.** (*di qcs*) pastovūmas.

cost||āre *vksm* [E] (*có-*) **1.** kainuoti (*ir prk*); *c. molto / caro* (*poco*) brāngiai (nebrāngiai) kainuoti, būti brāngiam (pigiam); *venire a c.* atsieiti; *quanto ~a?* kiek kainuoja?; *~a sei euro* kainuoja šešiς eurūs; *fig l'incidente è ~ato la vita a un operāio* nelaimingas atsitikimas darbē vienām darbinīkui kaināvo gyvýbē; *fig quello sbaglio gli è ~ato il posto* dėl tōs klaidōs netēko pōsto; *♦ c. un occhio, c. salato, c. un patrimonio* nepaprastaī brāngiai kainuoti; *questo ti ~erà caro* táu tai atsirūgs!; *~i quel*

che ~i bêt kókia káina; **2.** *fig* (*pesare*) būti sunkiám, būti skaudžiám; *mi* ~a nesinóri; *che ti* ~a? nègi táu sunkù?, nègi gaíla?

costàta *dkt m* nugarinė; (*piatto*) dídkepsnis.

costatàre *vksm* (-stà-) ⇒ **constatàre**.

costatazióne *dkt m* ⇒ **constatazióne**.

costàto *dkt v* (*torace*) krūtinės ląstà; (*il fianco*) šonas.

costeggiàre *vksm* (-stég-) (*qcs*) eíti (/ važiuoti *ir pan.*) pālei (*kq*); eíti (/ važiuoti *ir pan.*) (*ko*) pākraščiu; (*di nave*) plāukioti pālei (*ko*) kraņtą.

costèi *iv m* ⇒ **costùil**.

costellàto, -a *bdv* nusétas (*kuo*).

costellazióne *dkt m* žvaigždžynas.

costernàto, -a *bdv* susikrimtęs; sùkrėstas; *sono c.* didžiai apgailestāju.

costernazióne *dkt m* susikrimitimas; sukrėtimas.

costicchiàre *vksm* [E] (-stic-) šiek tiek kainuoti.

costiéra *dkt m* pakrântė; pajūris.

costiér||o, -a *bdv* pakrântės; pajūrio; *guardia* ~a pakrântės sargyba; *navigazione* ~a pakranchių laivýba; *zona* ~a pajūris.

costine *dkt m* *dgs* šónkauliai (*valgis*).

costipàto, -a *bdv* (*di qcn*) **1.** (*stitico*) keñčiantis nuò vidurių užkietėjimo; **2.** (*raffreddato*) pėršales.

costipazióne *dkt m* *med* **1.** (*del ventre*) vidurių užkietėjimas; **2.** (*infreddatura*) pėršalimas.

costitu||ire *vksm* (-isc-) **1.** (*fondare*) (i)steigti, (i)kùrti; *c. un'associazione* įsteigti bendriją; **2.** (*formare*) sudaryti; *èssere* ~ito (*da qc*) susidaryti (*iš ko*), susidėti; **3.** (*essere*) būti; (*equivalere*) prilygti (*kam*); *c. un esèmpio* būti pavyzdžiu; *c. un pericolo* būti pavojingam, kelti pavojų; **4.**: *c. qcn erede* paskirti ką paveldėtoju.

► **costituirsì** *sngr* **1.** (*formarsi*) susikùrti, susiformuoti; **2.** (*alla polizia e sim.*) pasiduoti policijai (*padarius nusikaltimą*); **3.** *dir: c. in giudizio* dalyvauti teismo byloje; kreiptis į teisną; *c. parte civile* parėikšti nùostolių atlyginimo šėskinį (*baudžiamojoje byloje*).

costituzionàle *bdv* konstitucinis; konstitucijos; *Corte C.* konstitucinis teismas.

costituziόne *dkt m* **1.** (*fondazione*) (i)steigimas, (i)kùrimas; **2.** (*il formare*) sudarymas; **3.** (*struttura*) sándara; (*composizione*) sudėtis -iės; **4.**: *c. fisica* kūno sudėjimas; **5.** (*insieme di leggi*) konstitucija.

cost o *dkt v* káina; įkainis; *econ* sąnaudos *pl*, káštai *pl*; *a basso c.* pigiai; pigūs *agg*; *sotto c.* pigiau už savikainą; *econ c. di produzione* savikaina; *econ c. della vita* pragyvėnimo lėgis;

♦ *a c. (di qcs) (ko)* káina; (*di far qcs*) nèt jėi reikėtų (*kq daryti*); *ad ogni c.*, *a tutti i ~i*, *a qualunque c.* žùtbùt; trùks plýš; bėt kurià káina.

còstol||a *dkt m* anat šónkaulis; ♦ *stare alle ~e di qcn* výtis ką iš paskòs.

costolétta *dkt m* gastr karbonàdas.

costóro *iv v/m* *dgs* ⇒ **costùil**.

costóso, -a *bdv* brangùs, brángiai kainuojantis; *èssere c.* brángiai kainuoti, būti brángiam.

costr||ingere* *vksm* (*qc a far qcs*) (*pri*)vėrsti (*kq kq daryti*); *c. a letto* prikáustyti priė lóvos; *c. alla resa* privefsti pasiduoti; *i ladri lo hanno ~etto ad aprire la cassaforte* plėšikai jį priverťė atrakinti seifą.

costrittiv||o, -a *bdv* **1.** priėvartos; *misure* ~e priėvartos priėmonės; **2.** (*che limita*) varžantis.

costriziόne *dkt m* **1.** priėvarta; (*pri*)vertimas; (*pressione*) spaudimas; **2.** (*limitazione*) suvaržymas.

costruire *vksm* (-isc-) **1.** (*pa*)statyti; *c. una casa* (*una nave, un ponte*) statyti námą (laivą, tiltą); *c. una ferrovia* (*nu*)tiėsti geležinkelį; **2.** (*produrre*) (*pa*)gaminti; *tecn* konstruoti; (*assemblare*) (*su*)montuoti, (*su*)riñkti; **3.** *fig* (*creare*) (*su*)kùrti; **4.** *geom: c. un triangolo* braižyti trikampį.

costruttivo, -a *bdv* konstruktyvùs.

costrùtto *dkt v* **1.** (*senso*) prasmė; *senza c.* tuščiai; **2.** *fig* (*utilità*) naudà; **3.** *ling* konstrukcija.

costruttóre, -trice *dkt v/m* statytojas -a; (*edile*) statybíninkas -ė.

costruziόn||e *dkt m* **1.** (*pa*)stātymas, statýba; (*di strade e sim.*) tiesšmas, tiesýba; *in c.* stātomas *agg*; *materiali da c.* statýbinės mėdžiagos; **2.** (*produzione*) gamýba; **3.** (*edificio*) statinýs; pástatas; **4.** (*struttura*) konstrukcija; **5.**: *dgs le ~i* (*il gioco*) konstruktorius *sg*; **6.** *ling* konstrukcija.

costùil *iv v* šis žmogùs *sg*, šiė žmónės *pl*; jšs, jš *sg*; jiė, jòs *pl*; *chi è c.?* kàs jis pėr vienas?, kàs tok-sai?

costum||e *dkt v* **1.** (*abitudine*) įprotis; *è mio c.* àš įpràťes; turiu įprotį; **2.** (*ppr. dgs ~i*) paprotýs; *i ~i di un pòpolo* tautòs paproćiai; ♦ *donna di fàcili* ~i láisvo elgesio móteris; **3.** (*abito*) kostiùmas; *c. da bagno* máudymosi kostiumėlis; (*slip*) máudymosi kelnáitės *pl*; ~i *popolari* tautiniai drabùžiai.

costumista *dkt v/m* kostiùmų dàilíninkas -ė.

cotechino *dkt v* virtà kiaulienos dešrà, „kote-kinas“.

coténna *dkt m* kiaulėnà; (*di cinghiale*) šėrnenà.

cotèsto, -a *bdv* ⇒ **codèsto**.

cotolettá *dkt m* karbonādas, nugarinēs kepsnys.
cotóne *dkt v* **1.** *bot* mēdvilnē; **2.** mēdvilnē; (*tessuto*) mēdvilninis audinys; *di c.* mēdvilninis *agg*;
3. (*t.p. c. idrofílo*) (higroskòpinē) vatā.
cotonificio *dkt v* mēdvilnēs verpīmo fābrikas.
cotta *dkt m fam:* *prèndere* / *prèndersi una c. per qcn* īsimylēti kā īkī ausū.
cottimo *dkt v* vienētinis; *a c.* pavienēciū.
cott||o, -a **1.** *bdv, dlv* kēptas, īškeptas; (*in acqua*) vīrtas, īšvīrtas; ♦ *farne di ~e e di crude* īškrēsti visokiāusī pókštū; **2.** *bdv (t.p. innamorato c.)* īsimylējes īkī ausū; **3.** *bdv (sposato)* palāužtas; **4.** *dkt v (t.p. prosciutto c.)* vīrtas kuņpis; **5.** *dkt v* (degīnēs) plētos *pl.*
cotton fioc *dkt v nkt* ausū krapštūkas.
cottura *dkt m* **1.** kepīmas; (*in acqua*) virīmas; *c. a fuoco lento* kepīmas aīt silpnōs ugnīēs; *piano di c.* kaītlentē; *tempo di c.* virīmo laīkas; *controllare la c. (di qcs)* patīkrīnti kaīp (*kas*) kēpa / vērda; **2.** (*di piastrelle*) degīmas.
coupé [ku'pe] *dkt v nkt (auto)* kupē (*automobilio tipas*).
couperose [ku'pe'roz] *dkt m nkt* īšryškējes kapi-līarū tīnklas.
cova *dkt m* perējīmas.
cov||āre *vksm (có-)* **1.** *tr (uova)* (īš)perēti; tupēti aīt kīausīnī; **2.** *tr fig* slēpti (šīrdījē); pūose-lēti; *c. rancore* būti kupīnām pagīēžos; *c. la vendetta* krēštāuti; *sto ~ando l'influenza* priē manēs kīmba grīpas; **3.** *intr [A]* glūdēti, sly-pēti; ♦ *qui gatta ci ~a* čīā kažkās nē taīp.
covata *dkt m* perējīmas; (*le uova*) perīmi kīau-sīnīai; (*i piccoli*) (paūkšēio) jaunīklīai *pl.*
covile *dkt v* guōlis (*ir prk*); landā.
covo *dkt v* **1.** īrštā (*ir prk*), guōlis; ūrvas; *c. di vipere (ir prk)* gvyatīnas; **2.** *fig (di qcn)* landī-nē, līzdas; (*rifugio*) slēptūvē; *un c. di ladri* va-gīū līzdas.
covone *dkt v* pēdas; (*bica*) gubā.
cow-boy [kau'boi] *dkt v nkt* kaubōjus.
coyote *dkt v nkt zool* kojōtas, prērijū vīlka.
còzza *dkt m* mīdīja.
cozzare *vksm [A] (còz-)* **1.** (*con le corna*) badyti, daužyti ragaīs; **2.** (*urtare*) atsītreņkti; susīdūrti; *fig c. con la realtà* prasīlēnti sū tīkrōve.
còzzo *dkt v* **1.** (*di corna*) dūris ragaīs; **2.** (*urto*) susīdūrīmas; smūģis.
crac **1.** *dkt v nkt* krāčhas; **2.** *īšt* brākšt, trākšt.
cracker ['kreker] *dkt v nkt* trapūtis, krēkeris.
crampo *dkt v* mēšlūngis, traukulys; *ho un c. alla gamba, mi è venuto un c. alla gamba* mán mēš-lūngis sutrāukē / trāukīa kōjā.
crànico, -a *bdv* káuķolēs; kauķolīnis.

crànio *dkt v* kīaušas; *anat* káuķolē; (*testa*) galvā;
♦ *a c.* kiekvienām (*po kq*).
crasso, -a *bdv:* *anat intestino c.* storōji žarnā.
cratère *dkt v astr, geol* krāteris; daubā; *c. lunare* Mēnūlio krāteris.
cravatta *dkt m* kaklāraištis; *farsi il nodo alla c.* užsīrīsti kaklāraištī.
cravattino *dkt v (farfallino)* petelīškē.
creanza *dkt m (t.p. buona c.)* īš(si)āuklējīmas; gēros manīēros *pl.*
crea||re *vksm (creò)* **1.** (*su*)kūrti; (*ideare*) īšgal-vōti; *c. un'opera d'arte* sukūrti mēno kūrinī; *c. un parco* užveīsti pārkā; *c. una famiglia* kūrti šēīmā; *c. le condizioni (per qc)* sudaryti (*kam*) sālygas; *c. nuovi posti di lavoro* kūrti naujū dār-bo viētū; *fin c. un conto* atīdaryti sāškaitā; *Dio ha ~to il mondo* Dīēvas sukūrē pasāulī; **2.** *fig (provocare)* (*su*)daryti; (*su*)kēlti; *c. agitazione* kēlti nērimā; *c. disagi* sudaryti nepatogūmū; *c. problemi* daryti problēmū; *c. un'atmosfera pia-cévole* sukūrti jauķiā atmosfēra; *venirsi a c.* susīdaryti.
► **crearsi** *sng* susīdaryti.
creatività *dkt m* kūrybingūmas; kūrybiškūmas; *con c.* kūrybiškai.
creativ||o, -a **1.** *bdv (di qcn)* kūrybingas; **2.** *bdv (di qcs)* kūrybinis; kūrybos; *crisi ~a* kūrybinē krīzē; *processo c.* kūrybinis procēsas; **3.** *bdv (di qcs, fantasioso e sim.)* kūrybiškas; **4.** *dkt v/m* reklāminīū tēkstū kūrējas -a.
creato *dkt v* kūrinijā; visatā.
creatore, -trice *dkt v/m* kūrējas -a; *il C.* Sutvē-rējas; ♦ *mandare al C. (uccidere)* nugalābyti.
creatura *dkt m* **1.** (gīvas) pādaras; kūrinys; (*es-sere*) būtybē; **2.** (*bambino*) mažylis -ē.
creaziòn||e *dkt m* **1.** (*su*)kūrimas; *la c. del mondo* pasāulio sutvērīmas; **2.** (*l'opera*) kūrinys; kū-rība; *~i di moda* drabūžīū mōdelīai; **3.** (*il cre-ato*) visatā; kūrinijā; **4.** (*l'istituire*) īsteigīmas, īkūrimas; **5.** (*nomina*) paskyrimas.
credēnte *dkt v/m* tīkintīs *masc*, tīkīnčioji *femm*.
credénza I *dkt m (convinzione)* īsitīkinīmas.
credénza II *dkt m (il mobile)* īndaujā, bufētas.
credenziāli *dkt m dgs* **1.** kredenciālai, akreditā-vīmo rāštai; **2.** (rēferēnce) rekomendācija *sg*.
créd||ere *vksm* **1.** *tr (pensare)* manyti; *~o che pio-va* manaū, kād līja; *~o di essermi sbagliato* manaū, kād suklydau; *~i di imbrogliarmi?* manaī manē apgāuti?; *non ~o, ~o di no* ne-manaū; *~o di sì (di no)* manaū, kād taīp (nē); *questo è quello che ~i tu* taī tū taīp manaī; *ho creduto bene (far qcs)* mán pasirōdē teisīnga (*kq daryti*); manīā, kād gerīā; *fa' come ~i*

darýk, kaip nóri; ♦ *far c. qcs a qcn* dúoti kám ká supràsti; *voler c. (sperare)* tikėti; **2.** *tr (ritenere vero)* tikėti (*kuo*); ♦ *lo ~o bene!* tikiu!; manýčiau!; sakýčiau!; **3.** *tr (ritenere qcn qc)* laikyti (*kq kuo*); *non ti credevo così stupido* nemaniau, kád tù tòks kvailas, nelaikiau tavęs tòkiu kvailiu; *chi (ti) ~i di essere?* kàs įsi-vaizduoji esàs?; *mi credetti perduto* maniau, kád mán gálas; **4.** *intr [A] (a qc, in qcs)* (pa)-tikėti (*kuo*); *c. agli oroscopi (ai miràcoli)* tikėti horoskòpais (stebùklais); *c. alle parole di qcn* patikėti kienò žòdziais; *c. in un domani migliore* tikėti geresniù rytòjumi; *non ~o a quello che dici* nètikiu tuò, ká sakai; *non ti ~o nètikiu tavimi*; ♦ *non c. ai propri occhi (alle proprie orécchie)* netikėti sàvo akimìs (ausimìs); *c. sulla parola* kliàutis žòdžiu; **5.** *intr [A] (t.p. c. in Dio)* tikėti Dièva.

► *créd||erci* įvdž (*a qc, in qcs*) (pa)tikėti (*kuo*); *non ci posso c.!* negaliu (tuò) patikėti; ♦ *da non ~erci!* neįtikėtina!; *ci ~o!* nà, žinoma!

► *créd||ersi* sng *manýtis, vaizduotis; taftis; c. chissà chi* įsivaizdinti; *si ~e un génio* vaizduojasi gènijus esàs.

credibile *bdv* (i)tikétinas; (*plausibile*) įtikimas; (*fidato*) patikimas; *versione poco c.* neįtikima versija.

credibilità *dkt m* **1.** tikétinumas; (*plausibilità*) įtikinamumas; (*affidabilità*) patikimumas; **2.** (*il buon nome*) gėras vārdas.

credito *dkt v* **1.** (*fiducia*) pasitikėjimas; *méríta poco c.* nelabai vėrta tikėti; ♦ *dare c. (a qcn)* pasitikėti (*kuo*); (*a qcs*) tikėti (*kuo*); **2.** (*il buon nome*) gėras vārdas; *godere di c.* turėti gėrą vārdą; **3.** *econ, fin* kreditas; (*prestito*) paskolà; *dgs ~i (fondi)* lėšos pl; *carta di c.* mokėjimo / kredito kortelė; *istituto di c.* kredito įstaiga; *fin c. agevolato* lengvatinis kreditas; *fin c. al consumo* vartòjimo paskolà; *fin lettera di c.* akreditývas; *fin titoli di c.* vertybiniai pòpiečiai; *fin concedere un c.* suteikti kreditą; ♦ *a c.* kreditan; skolòn; *fare c.* dúoti skolòn; *sono in c. con te* tù mán skolingas; **4.** (*in contabilità*) kréditas; *segnare a c.* užpajamúoti; **5.** (*a scuola e sim.*) kreditas; **6.:** *dir millantato c.* ≡ apgáulė (*prašant atlygio už tariamą tarpinavimą*).

creditoré *dkt v* kreditorius, skòlintojas.

credo *dkt v* **1.** (*la preghiera*) tikėjimo išpažinimas (*krikščionų malda*); **2.** *fig* krėdo; įsitikinimai pl; (*religione*) tikėjimas.

credulità *dkt m* lengvatikýbė.

credulónė, -a *dkt v/m* lengvátikis -ė.

crema *dkt m* **1.** (*panna*) grietinėlė (*ir prk*); *alla c.*

grietininis *agg; fig la c. della società* visúomenės grietinėlė; **2.** (*t.p. c. pasticciera*) krėmas; *c. al cioccolato* šokoladinis krėmas; *alla c.* krėminis *agg; color c.* krėminis; **3.** (*di verdure e sim.*) týrė; trintà sriubà; **4.** (*pomata e sim.*) krėmas; *c. antirughe* krėmas nuò raukšlių; *c. da barba* skutimosi krėmas; *c. idratante* drėkinamasis krėmas; *c. per il viso* véido krėmas; *c. solare* krėmas nuò saulės; *spalmare la c. (su qcs)* (iš)-tèpti (*kq*) kremù.

cremagliéra *dkt m* *tecn* krumpliástiebis.

cremare *vksm* (*cré-*) kremúoti; (*su*)dėginti.

crematório *dkt v* krematòriumas.

cremazióne *dkt m* kremácija; kremávimas.

crème caramel [kremkara'mel] *dkt m nkt gastr* piéninė karamėlė, karamėlės putėsiai.

cremeria *dkt m* *tarm* pieno įr ledų bāras.

crémisi **1.** *bdv nkt* aviétinės spalvòs, aviétinis; **2.** *dkt v* aviétinė spalvā.

cremoso, -a *bdv* **1.** (*fatto con crema*) grietininis; **2.** (*denso*) tirštas; (*morbido*) minkštas; (*grasso*) riebus.

creólo, -a **1.** *bdv* kreòlų; kreòlinis; **2.** *dkt v/m* kreòlas -ė.

crép||a *dkt m* (*fessura*) plyšýs; (*incrinatura*) įskilimas; įtrūkis, įtrūkimas; *pieno di ~e* suskilęs; *c'è una c. nel soffitto* lūbose įtrūkimas, lūbos įskilusios.

crepaccio *dkt v* prarajà (*ppr. ledyne*).

crepacuóre *dkt v* širdgėla, sielvartas; *far venire il c.* sukėlti sielvartą.

crepapel||e *prv: ridere a c.* plýšti juokais.

crep||àre *vksm* [E] (*cré-*) **1.** *fig* sprógti; plýšti; *c. dal caldo* alpti nuò karščio; *c. dal rēdere* plýšti juokais; *c. di rabbia* sprógti iš pýkčio; *c. di salute* trýksti sveikatà; **2.** *spreng* dvėsti, stípti; nusprógti; ♦ *kaip jst ~a!* kád tù nusprógtum!; *kaip jst ~i (il lupo)!* sakoma atsakant į *palinkėjimą „sekmės“*; *kaip jst ~i l'avarizia!* ≡ kám šýkšti, – teñ nenusinėši!; **3.** (*fendersi*) ⇒ **creparsi**.

► **crepà||rsi** *sng* (i)skilti, suskilti; (i)plýšti; įtrūkti; (*spec. in più punti*) skilinėti, skirsti; *la pèntola si è ~ta* puòdas įskilo / įskilęs.

crèpe [krep] *dkt m nkt* lietinis.

crepitare *vksm* [A] (*cré-*) sprag(s)ėti, traškėti, braškėti; pokšėti.

crepitio *dkt v* sprag(s)ėjimas; pokšėjimas.

crepúscolo *dkt v* **1.** prieblanda, prietema; **2.** *fig* saulėlydis.

crescéndo *dkt v nkt mus* „crescendo“ (*ir prk*).

crésc||ere* *vksm* **1.** *intr* [E] (iš)augti; (*diventare adulto*) užaugti; *farsi c. i capelli* (užsi)auginti

pláukus; *sono cresciuto dai nonni* áugau pás seneliūs; *esperienze che fanno c.* išgyvėnimai, kuriē brandina; *qui ~e l'olivo* čià áuga alývmedžiai; *fig l'economia ~e* ekonómika plėtójasi; *fig c. in fama* garsėti; **2.** *intr* [E] (*umentare*) (iš)áugti; (pa)kilti; (*di numero*) (pa)daugėti; (*di volume*) (pa)didėti; *c. d'intensità* stiprėti; *c. di peso* priaugti svorio; *il fiume ~e* upė tvinsta; *i prezzi sono cresciuti* pakilo káinos; *il débito pubblico ~e* áuga valstýbės skolà; **3.** *tr* (*allevare*) (už)auginti; (*educare*) áuklėti.

créscita *dkt m* **1.** augimas; **2.** (*aumento*) augimas; (pa)kilimas; (*di numero*) (pa)daugėjimas; (*di volume*) (pa)didėjimas; (*espansione*) plėtrà; *c. demografica* gyvėntojų prieaugis; *la c. di una città* miesto plėtrà; *la c. del mercato* riňkos didėjimas; *la c. dei prezzi* káinų kilimas; *econ c. economica* ekonómikos augimas; *essere in c.* áugti, didėti.

crésima *dkt m* *rel* sutvirtinimas, konfirmácija.

cresimàre *vksm* (*cré-*) *rel* suteikti (*kam*) sutvirtinimo sakramentà, sutvirtinti (*ką*).

créspo, -a *bdv* smulkiai susiraiťes.

crésta *dkt m* skiauterė (*ir prk*); *la c. del gallo* gaĩdžio skiauterė; *geogr c. montuosa* kálno skiauterė, keterà; *fig la c. dell'onda* bangos skiauterė; *♣ sulla c. dell'onda* šlovės viršūnėje, ant bangos; *abbassare la c.* nulėisti skiauterę; *alzare la c.* kėlti skiauterę.

créta *dkt m* mólis; *di c.* mólis *agg.* iš mólio.

cretinàt||a *dkt m* kvailýstė; *dire ~e* nusišnekėti.

cretino, -a *dkt v/m* kvailýs -ė; kretinas -ė.

cric *dkt v nkt* kėliklis.

cricca *dkt m* **1.** (*compagnia*) šutvė; **2.** *spreng* klikà.

cricéto *dkt v zool* žiurkėnas.

criminàle **1.** *bdv* kriminàlinis; (*delittuoso*) nusikalstamas; (*di delinquenti*) nusikaltėlių; **2.** *bdv*: *indagine c.* nusikaltimo tyrimas; **3.** *bdv fig* (*ri-provevole*) pasibaisėtinas; **4.** *dkt v/m* nusikaltėlis -ė.

criminalità *dkt m* nusikalstamumas; *c. organizzata* organizuotas nusikalstamumas.

crimine *dkt v* nusikaltimas, kriminàlas.

criminós||o, -a *bdv* nusikalstamas; *attività ~a* nusikalstamà veikà.

crinàle *dkt v geogr* (kálno) keterà.

crine *dkt v* ášutas.

criniéra *dkt m* kačėiai *pl*.

cripta *dkt m* kriptà.

crisàlide *dkt m zool* lėliukė.

crisantémo *dkt v bot* chrizantemà, skaistažiedė.

crisi *dkt m nkt* **1.** krizė; *c. politica* (ekonómica) politinė (ekonóminė) krizė; *c. di governo* vy-

riausýbės krizė; *c. dei valori* vertybių krizė; *med c. di rigetto* atmetimo reakcija; *♣ essere in c.* išgyvėnti krizę; *uscire da una c.* išbristi iš krizės; **2.** *med* priepuolis, krizė; *c. isterica* isterijos priepuolis; *fig avere una c. di pianto* prapliūpti ášaromis.

cristalleria *dkt m* **1.** (*oggetti*) krištolo / krištoliniai dirbiniai *pl*; **2.** (*negozio*) krištolinių dirbinių parduotuvė; **3.** (*fabbrica*) stiklo fábrikas.

cristalliéra *dkt m* vitrinà, įstiklinta spintėlė.

cristallino, -a **1.** *bdv* krištolinis (*ir prk*); **2.** *bdv chim* kristalinis; **3.** *dkt v anat* lėšiukas.

cristallizzàre *vksm* [E] *chim* kristalintis, išsikristalinti, kristalizuoti (*ir prk*), išsikristalizuoti.

► **cristallizzàrsi** *sng* ⇒ **cristallizzàre**.

cristallo *dkt v* **1.** krištolas; (*oggetto*) krištolo dirbinys; *di c.* krištolinis *agg*; *c. di rocca* kalnų krištolas; **2.** (*vetro*) stiklas; **3.** *chim* kristàlas.

cristianésimo *dkt v* krikščionýbė.

cristiàn||o, -a **1.** *bdv* krikščioniškas; krikščionių; **2.** *dkt v/m* krikščionis -ė; *♣ da c., da ~i* žmoniškai.

Cristo *dkt v* **1.** Krístus; *avanti C.* prieš Krístų, prieš Krístaus gimimą; *dopo C.* pō Krístaus gimimo; *♣ kaip jst C. (santo)!* pō galaís!; **2.:** *fig fam un pòvero c.* vargšas.

critèrio *dkt v* **1.** kritėrijus, princípasp; *c. di valutazione* vėrtinimo kritėrijus; *con che c.?* pagal ką?; kuō rėmiantis?; **2.** *fig* sveikà núovoka, pròtas; *senza c.* neprotėngai; neprotėngas *agg*.

criti||ca *dkt m* **1.** kritika; (*recensione*) recenzija; *c. d'arte* mēno kritika; menótyra; **2.** (*i critici*) kritikai *pl*, kritika; **3.** (*giudizio*) kritika; peiki-mas; *una c. costruttiva* konstruktyvi kritika; *esporsi alle ~che* nevėngti kritikos; lėistis kritikúojamam; *ricevere ~che* suláukti kritikos.

criticàre *vksm* (*cri-*) **1.** kritikúoti; (iš)peikti, supėikti; *ha sempre da c.* jis nuolat bamba, jam vis kàs negerai; **2.** (*recensire*) kritikúoti, recenzuoti.

criti||co, -a **1.** *bdv* kritiškas; kritinis; *giudizio c.* kritiškas vėrtinimas; *note ~che* kritinės pàstas; **2.** *bdv* (*di crisi*) kritiškas; *situazione ~a* kritiška padėtis; *in condizioni ~che* kritiškos búklės; **3.** *chim, fis* kritinis, krizinis; *temperatura ~a* kritinė temperatūrà; **4.** *dkt v/m* kritikas -ė.

criticóne, -a *dkt v/m* priėkabiniškas -ė; (*brontolone*) bambėklis -ė.

crivellàre *vksm* (-vėl-): *c. di colpi, c. di pallottole* suvarpýti kuľkomis.

crivello *dkt v* rėtis.

croàto, -a 1. *bdv* Kroātijos; kroātu; iš Kroātijos;

2. *dkt v/m* kroātas -ė; 3. *dkt v* kroātu kalbà.

croccante 1. *bdv* trāškantis; 2. *dkt v* griliāžas.

croccchetta *dkt m* gastr krokėtas.

crocchia *dkt m* šinjūnas; kuōdas.

crocchio *dkt v* būrėlis (žmonių).

croce *dkt m* 1. kržžius (*ir prk*); a c. kryžmaĩ; (*a forma di croce*) kržžiaus pavidalo, kržžmas agg; ♦ *gettare la c. addosso a qcn* vėsti kálnus ant kō; *mettere in c. (qcn)* neduoti (*kam*) ramybės; 2. *fig* kržžius; kančià, vařgas; a *ciascuno la sua c.* kiekvienám sàvo kržžius; 3. (*crocifisso e sim.*) kržžius, krucifiksas; (*piccola*) kržžėlis; 4. (*t.p. il segno della c.*) kržžiaus ženklas; *farsi il segno della c.* pėrsizėgnoti; 5. (*segno grafico, t.p. crocetta*) kryžiukas, kryžėlis; ♦ a *occhio e c.* maždaug, apytikriai; *tre parole in c.* vōs keli žōdziai; *farci una c. sopra* smėsti iš galvōs; *fare a testa o c.* mėsti monėtą; 6.: *la C. Rossa* Raudonàsis Kržžius; 7.: *astr la C. del Sud* Pietų Kržžius.

crocerossina *dkt m* gailėstingoji sesuō (*ppr. Raudonojo Kryžiaus*), sesėlė (*ir prk*).

crocevia *dkt v* kržžkelė (*ir prk*); (*incrocio*) sánkržža.

crociata *dkt m* 1. *stor* kržžiaus žygis; 2. *fig* (*per qcs; contro qcs*) kampānija (*už kq; prieš kq*).

crocicchio *dkt v* kržžkelė.

crociéra *dkt m* kruizas, keliōnė laivū.

crocifiggere* *vksm stor* nukryžiuoti.

crocifissione *dkt m* nukryžiavimas; *la c. di Cristo* Kristaus mirtis ant kržžiaus.

crocifisso, -a 1. *bdv, dlv* nukryžiuotas; 2. *dkt v*: *il C.* nukryžiuotasis; 3. *dkt v* krucifiksas, kržžius.

crogiolo *dkt v* 1. *tecn* tiglīs; 2. *fig* mišinys.

crogiolàrsi *vksm* (*crò-*): c. *al sole* šildytis prieš sàulę / sàulėje; *fig c. nei ricordi* mėgautis prisiminimais.

crogiuolo *dkt v* ⇒ **crogiolo**.

crollà, re *vksm* [E] (*cròl-*) 1. (*su*)griūti (*i-, nu-*); c. *addosso* (*a qc*) užgriūti (*kq*); c. *sul divano* sugriūti ant sōfos; *il ponte è ~to* tiltas sugriuvo; *il soffitto è ~to* igriuvo lūbos; *il vecchio maniero sta ~ndo* senĩ rūmai griūva; 2. *fig* (*di qcs*) (*su*)žlugti, (*su*)griūti; subyrėti; suirti; (*di speranze e sim.*) žūti; *far c.* (*su*)žlugdyti, (*su*)griūti; 3. *fig* (*di qcn*) palūžti; c. *dal sonno* lūžti (*norėti miego*); 4. *fig* (*dei prezzi e sim.*) (*nu-*)kristi; (*nu*)smūkti.

crolo *dkt v* 1. (*su*)griuvimas; griūtis -iės *femm*; 2. *fig* (*di qcs*) (*su*)žlugimas; *il c. dell'Unione Sovietica* Tarybų Sąjungos žlugimas; *il c. delle*

speranze vilčių sudužimas; 3. *fig* (*di qcn*) išsekimas; pakrikimas; *avere un c.* palūžti; 4. *fin, econ* (staigūs) kritimas; nūosmukis; c. *delle vëndite* smarkiai sumažėjęs pardavimas, pardavimų nūosmukis.

cròma *dkt m* *mus* aštuntinė (*natà*).

cromàre *vksm* (*crò-*) (*ap*)chromuoti.

cromatico, -a *bdv* 1. spalvōs; spalvų; 2. *mus* chromatinis.

cromàto, -a *bdv* chromuotas.

cromatūra *dkt m* chromavimas.

cròmo *dkt v* *chim* chrōmas.

cromosòma *dkt v* *biol* chromosomà.

crònaca *dkt m* 1. krònika; apžvalgà; (*servizio*) reportāžas; c. *nera* juodoji krònika, kriminālai *pl*; c. *rosa* garsenybių krònika; *fare la c. di una partita di calcio* komentuoti fūtbolo rungtynės; ♦ *fam per la c.* kàd žinótum; 2. *stor* krònika, mētraštis.

cronachista *dkt v* krònikininkas.

cròni||co, -a *bdv* 1. *med* chròniškas; lėtinis; *bronchite ~ca* lėtinis bronchitas; *malato c.* chròniškas ligónis; 2. *fig* (*di qcs*) chròniškas, įsi-senėjęs; 3. *fig* (*di qcn*) užkietėjęs.

cronista *dkt v/m* (*giornalista*) repórteris -ė.

cronologia *dkt m* 1. chronolōgija; 2. *inf* istōrija.

cronològico, -a *bdv* chronolōginis; *in ordine c.* chronolōgiškai.

cronometràggio *dkt v* chronometrāžas.

cronometràre *vksm* (*-nò-*) matuoti (*laiką, ppr. chronometru*); (*iš*)matuoti (*ko*) trūkmę; chronometruoti.

cronòmetro *dkt v* chronomėtras, laikmatis.

cròss *dkt v nkt sport* 1. (*corsa*) krōsas; 2. (*nel calcio*) kàmuolio pėrdavimas į baudōs aikštėlę (*iš šono*).

crossàre *vksm* (*cròs-*) *sport* skersuoti (*kamuolį*).

cròsta *dkt m* 1. plutà; c. *di ghiaccio* lėdo plutà, ledėlis; c. *di pane* dúonos plutà; žiauberė; 2. (*di ferita*) šašas; *si è formata la c.* užsidėjo šašas, užgijo; 3. *spreng* (*brutto quadro*) teplionė (*apie paveisklą*), terliōnė; 4. *geol* (*t.p. c. terrestre*) Žemės plutà.

crostàceo *dkt v* *zool* vėžiagyvis.

crostàta *dkt m* gastr „krostatà“ (*toks naminis pyragas su džemu*).

crostino *dkt v* 1. (*fettina*) skrebūtis; 2. (*dadino*) paskrūdintos dúonos kubėlis.

cròtalo *dkt v* *zool* barškuolė (*gyvatė*).

crucciàre *vksm* kėlti nėrimą / rūpesčių (*kam*).

► **crucciàrsi** *sng* gráužtis; krimstis, susikrimsti.

crucciàto, -a *bdv* susikrimtęs.

cruccio *dkt v* graužatis -iēs *femm*, susikrimitimas; nērimas; (*risentimento*) āpmaudas.

cruciāle *bdv* lēmiamas, lemtingas.

crucivërba *dkt v nkt* kryžiažodis; **completare** / **ri-solvere** *un c.* (iš)spręsti kryžiažodį.

crudēle *bdv* žiaurūs; nuožmūs; (*spietato*) negailėstingas; **destino** *c.* žiaurūs likimas.

crudeltā *dkt m nkt* 1. žiaurumas; nuožmūmas; 2. (*azione*) žiaurenybė; žiaurūs pōelgis.

crūd|o, -a 1. *bdv* žalias; neiškeptas; neišvirtas, neišvires; *carne* ~a žaliā mėsa; *la pasta è ancora* ~a makaronai dār neišvirė; 2. *bdv fig (rude)* šiurkštūs; ♦ *nudo e c.* nepagrāžintas; 3. *bdv fig (crudele)* žiaurūs; 4. *dkt v (t.p. prosciutto c.)* výtintas kuūpis.

cruénto, -a *bdv* krūvinas.

crumiro *dkt v* streiklaužys.

crūna *dkt m* (*adatos*) ausis -iēs, ausėlė, skylūtė.

crūsca *dkt m* sėlenos; ♦ *flk la farina del diavolo va tutta in c.* neteisūs tuřtas neskels.

cruscòtto *dkt v* prietaisų skydas (*automobile*).

cubāno, -a 1. *bdv* Kūbos; kubiėčių; kubiėtiškas; iš Kūbos; 2. *dkt v/m* kubiėtis -ė.

cubatūra *dkt m* kubatūra.

cubétto *dkt v* *dimin* kubėlis.

cūbi|co, -a *bdv* kūbinis; *mat radice* ~ca kūbinė šaknīs.

cubista 1. *dkt v art* kubistas; 2. *bdv art* kubizmo; kubistų; 3. *dkt m* klūbo šokėja.

cubitàl|e *bdv* mīlžiniško dydžio (*apie šriftą*), mīlžiniškas; *a caratteri* ~i mīlžiniškomis spāusdintinėmis rařdėmis.

cūbo *dkt v* 1. *geom* kūbas; 2. *mat* kūbas, trečiāsis laipsnis; *elevare al c.* pakėlti kubū; 3. *kaip bdv: metro c.* kūbinis mētras.

cuccagna *dkt m* 1. (*vita facile*) kātino diēnos *pl*; 2.: *il paese della c.* stebūklų šalis; *l'albero della c.* „gausybės mēdis“ (*taukuota kartis prie kurios viršūnės prītvirtinami pasiektini prīzai*).

cuccetta *dkt m* kušetė, miegamoji vietā.

cucchiaiāta *dkt m* šaukštas (*šaukste telpantis kiekis*).

cucchiaino *dkt v* šaukštėlis; *c. da tè* arbātinis šaukštėlis; *un c. di miele* šaukštėlis medaus.

cucchiāio *dkt v* 1. šaukštas; *un c. di zuppa* šaukštas sriubōs; 2. *tecn* káušas.

cūccia *dkt m* šuīs būdā; ♦ *kaip jst a c.!* gulėk!; (*vai al tuo posto*) ĩ vietā!; *fig* užsičiaupk!

cuccioliāta *dkt m* prieauglis; jaunūkliai *pl*.

cūcciolo *dkt v* jaunūkilis; (*solo di cane*) šunytis.

cūccuma *dkt m* (metalinis) āsotis; (*per bollire*) virdulys; (*per caffè*) kavūnūkas.

cucina *dkt m* 1. virtuvė; *in c.* virtuvėje; *c. abitabile*

erdvī virtuvė (*atskira patalpa, kur galima ir valgyti*), virtuvė-valgomasis; ♦ *da c.* virtūvinis *agg*; 2. (*l'arte*) virtuvė; (*il cibo*) maistas; *c. casalinga* naminė / namū virtuvė; *c. italiana* itālų / itāliška virtuvė; *libro di c.* recėptų knyga; *mi piace la c. cinese* mán patiņka kiniška virtuvė, mán patiņka kiniški patiekalai; ♦ *flk troppi cuochi guastan la c.* tařp dviejų āuklių vaikas bė galvōs; 3. (*apparecchio a fornelli*) viryklė; *c. elettrica (a gas)* elektrinė (dūjinė) viryklė; 4. (*il complesso dei mobili*) virtuvės baldų komp-lėktas, virtuvė; *c. componibile* virtuvės sėkcija. **cucināre** *vksm (-ci-)* (pa)gaminti (vaľgi); vřti; kėpti.

cucinino, cucinotto *dkt v* *dimin* virtuvėlė.

cucire *vksm (cucio)* 1. (su)siūti (į-, pri-, už-); *c. un bottone* prisiūti sāgā; *c. una fodera* įsiūti pāmušalā; *c. una toppa* užsiūti lōpā; *c. uno strappo* susiūti plýšį; *macchina da c.* siuvarmōji mašinā; *med c. una ferita* susiūti žaizdā; *c. la bocca (a qcn)* būrņā (*kam*) užsiūti; 2. (*confezionare abiti*) (pa)siūti; *farsi c.* pasisiūdinti, siūtis.

► **cucirsi** *sng* pasisiūti, siūtis; prisisiūti.

cucito, -a 1. *bdv* (su)siūtas; prisiūtas; įsiūtas; užsiūtas; 2. *bdv (di abito)* pasiūtas; 3. *dkt v* siuvimas; ♦ *da c.* siuvarmās *agg*.

cucitrice *dkt m* segiklis.

cucitūra *dkt m* 1. (su)siuvimas; 2. (*tratto cucito*) siūlė; *si è disfatta la c.* iširo siūlė.

cucù *nkt* 1. *dkt v (l'animale)* gegūtė; 2. *dkt v (t.p. orologio a c.)* laikrodīs sū gegūtė; 3. *išt* kūkū.

cūculo *dkt v* zool gegūtė.

cūcuzzolo *dkt v* ⇒ **cocuzzolo**.

cūffi|a *dkt m* 1. kepuraitė; *c. da bagno* māudy-mosi kepuraitė; ♦ *per il rotto della c.* vos ne vōs, vargaīs negalāis; (*per un pelo*) pėr plāukā; 2. (*t.p. dgs ~e*) ausinės *pl*.

cugina *dkt m* pūsesserė.

cugino *dkt v* pūsbrolis.

cui *iv nkt* 1.: (*a*) **cui** kuriām (/ kuriāi / kuriems / kuriōms); **con cui** sū kuriuō (/ sū kuriā *ir t. t.*); *da cui* pās kurį (/ pās kuriā *ir t. t.*); *di cui* kuriō (/ kuriōs *ir t. t.*); (*di argomento*) apīē kurį (/ apīē kuriā *ir t. t.*); *in cui* kuř; kuriāmē (/ kuriōjē *ir t. t.*); *per cui* kuriām (/ kuriāi *ir t. t.*); (*a causa di*) dēl kuriō (/ dēl kuriōs *ir t. t.*); (*per conto di*) už kurį (/ už kuriā *ir t. t.*); *su cui* aūt kuriō (/ aūt kuriōs *ir t. t.*); *tra cui* tařp kurių; *vicino a cui* priē kuriō (/ priē kuriōs *ir t. t.*); *il giorno in cui* dienā, kaĩ; *una persona su cui si può contare* žmogūs kuriuō gālīma pasikliāuti; *un autore le cui opere sono poco conosciute* āutorius,

kuriō kūriniaī mažaī žinomi; **2.:** *per cui* dēl tō, todēl.

culinārio, -a *bdv* kulinārijos, virtūvės; kulinārinis.

culla *dkt m* lopšys (*ir prk*); *dondolare il bambino nella c.* sūpti vaiką lopšyje; *fig la c. della civiltà* civilizacijos lopšys.

cullāre *vksm* **1.** sūpti, sūpūoti, lingūoti; (*con la ninna nanna*) liūliuoti; **2. fig:** *c. una speranza* pūoselėti viltį.

► **cullārsi** *sng* **1.** sūptis, sūpūotis; **2. fig:** *c. in un'illusione* pūoselėti iliuziją.

culminānte *bdv* kulminācinis; ryškiausias.

culmināre *vksm* [A] (*cul-*) pasiekti kulminācinį tūšką; (*terminare*) baigtis.

culminaziōne *dkt m* ⇒ **cūlmine** **2.**

culmine *dkt v* **1.** viršūnė; **2. fig** viršūnė; kulminācija; *al c. della carriera* karjeros viršūnėje; *la tensione è al c.* įtampa pāsiekė kulmināciją.

culo *dkt v* **1.** *volg* subinė, šiknā; ♦ *essere c. e camicia* būti neatskiriamais draugais; veikti išvien; *fare un c. così* iškaršti sūbinę; *leccare il c.* lįsti į sūbinę; laižyti sūbinę; *prēndere per il c.* knįsti prōtą; *kaip jst vai a fare in c.!* eik šikt!; **2. fig** *fam* (*fortuna*): *hai sempre c.* tū nuolat sėkasi; ♦ *di c.* peī fūksą; *kaip jst fam che c.!, che colpo di c.!* kaip nuskilo!; **3.** (*di bottiglia e sim.*) dūgnas (*butelio ir pan.*).

culto *dkt v* **1.** kultas; *libertà di c.* tikėjimo laisvė; *luogo di c.* šventovė; *ministri del c.* kunigaī; *c. della personalità* asmenybės kultas; **2. fig** kultas; (*adorazione*) gārbinimas; ♦ (*di*) *c.* kultūnis *agg:* *telefilm (di)* *c.* kultūnis seriālas.

cultōre, -trice *dkt v/m* žinōvas -ė; pūoselėtojas -a.

cultūra *dkt m* **1.** (*di una persona*) kultūrā; išprusimas, išsilāvinimas; (*le conoscenze*) žinios *pl*; *una persona di grande c.* didelės kultūros žmogūs; **2.** (*della società*) kultūrā; civilizācija; *c. di massa* māsinė kultūrā; *la c. latina* lotynų kultūrā; *la c. del divertimento* pramoginė kultūrā; **3.** ⇒ *coltura*.

culturāl||e *bdv* kultūrinis; kultūros; *arretratezza c.* kultūrinis atsilikimas; *centro c.* kultūros centras; *rapporti ~i* kultūriniai ryšiai; *una trasmissione c.* kultūros laidā.

culturismo *dkt v* kultūrizmas.

culturista *dkt v/m* kultūristas -ė.

cumino *dkt v bot* kmynas.

cumulābil||e *bdv* sumūojamas; *gli sconti non sono ~i* nuolaidos nesumūojamos.

cumulativo, -a *bdv* sūminis, beūdras.

cumulo *dkt v* **1.** krūvā, šūsnis -ies *femm*; *c. di neve* pusnīs -iēs *femm*; *un c. di piatti sporchi*

krūvā nešvarių lėkščių; **2.** (*nube*) kamuolinis debesīs -iēs.

cuneifōrme *bdv:* *stor scrittura c.* dantiraštis.

cūneo *dkt v* pleištas (*ir prk*), pakalā.

cunétta *dkt m* **1.** (*del terreno*) (kėlio) įdubimas; duobūtė; **2.** (*fosso*) (nutekamasis) griovys.

cunicolo *dkt v* galėrija, požeminis pasāžas.

cuōcere* *vksm* **1. tr** (iš)kėpti; kėpinti; *c. il pane* iškėpti dūoną; *c. sulla griglia* kėpti ant grotėlių; *mettere a c.* (už)kaisti; **2. tr** (*in acqua*) (iš)virti; virinti; (*in umido*) šūtinti; troškinti; *c. la pasta* virti makaronūs; *c. un uovo* išvirti kiaušinį; *c. al vapore* virti garuose; **3. tr** (*mattoni*) (iš)dėgti; **4. tr fig** (*del sole*) dėginti, kėpinti; **5. intr** [E] ⇒ **cuōcersi** **1. 2.**

► **cuōcersi** *sng* **1.** (iš)kėpti; **2.** (*in acqua*) (iš)virti; (*in umido*) šūsti; **3.:** *c. al sole* kėpintis sūlėje.

cuōco, -a *dkt v/m* virėjas -a.

cuò||io (*dgs* -i, *cuōia m*) *dkt v* **1.** (išdirbtā) ōdā, šikšnā; *di c.* ōdinis *agg:* *finto c.* dirbtinė ōdā; **2.:** *anat c. capelluto* galvōs ōdā; **3.:** ♦ *tirare le ~i* a kōjas pakratyti.

cuòr||e *dkt v* **1.** širdis -iēs *femm*; *attacco di c.* širdiēs priėpuolis; *battito del c.* širdiēs plakimas; *trapianto di c.* širdiēs pėrsodinimas; *med a c. aperto* ātvira širdimī; *med sóffio al c.* širdiēs ūzesys; *soffrire di c.* sięgti širdimī; *fig stringere al c.* priglausti priė širdiēs; ♦ *col c. in mano* nuoširdziai; *avere il c. in gola* turėti širdį ūzkulniuose; *spezzare il c., straziare il c.* plėšyti širdį; *mi piange il c.* širdį gėlia; *mi si stringe il c.* mán gniāuzia / spāudzia širdį; *ho avuto / ho sentito un tufo al c.* mán širdis āpmirė; **2. fig** širdis -iēs *femm*; (*animo*) siela; *di c.* iš širdiēs, nuoširdziai; širdingai; *ridere di c.* gardziai juoktis; *di buon c.* gerōs širdiēs, geraširdis *agg:* *senza c.* beširdis; beširdiskas *agg:* *in cuor mio* (sāvo) širdiēs gilumoje; *con tutto il c.* visā širdimī; *duro di c.* kietōs širdiēs; *affari di c.* širdiēs reikalai; *amico del c.* geriāusias draugas; ♦ *c. di leone* narsuōlis; *c. di pietra* akmeninė širdis; *c. solitario* vienišā širdis; *a cuor leggero* nerūpestingai; *aprire il c.* atvėrti širdį; *avere a c.* branginti; turėti priė širdiēs; *avere il c. tēnero* turėti minkštą širdį; *conquistare il c.* (*di qcn*) pavėrgti (*kieno*) širdį; *mēttersi il c. in pace* susitākyti sū likimu; *stare a c.* ant širdiēs gulėti, rūpėti; *non mi regge il c.* (*a far qcs*) neturėti širdiēs (*kq daryti*); *flk lontano dagli occhi, lontano dal c.* iš akių – iš širdiēs; **3.** (*oggetto a forma di cuore*) širdis -iēs *femm*, širdėlė; **4. fig** (*centro*) branduolys, širdis -iēs *femm*; (*es-*

senza) esmē; (*profondo*) gilumā; *c. di carciofo* artišķo šerdis -iēs *femm*; *nel c. dell'inverno* giliā žiēmā; *nel c. della notte* naktiēs gūdumojē; **5.** *fig fam: c. mio!* širdēle (māno)!; **6.:** *dgs ~i* (*nelle carte*) čirvai, širdys; **7.:** *rel il Sacro C.* Švenčīausioji širdis.

cupidigia *dkt m* godūmas, gobšūmas.

cūp|o, -a *bdv* **1.** (*scuro*) tamsūs; gūdūs; *cielo c.* blausūs / niūrūs dangūs; *notte ~a* gūdi naktis; **2.** (*di suono*) žēmas; (*di voce*) stōras; *il c. brontolio del tuono* griaustinio gaudesys; **3.** *fig (sinistro)* gūdūs, nykūs; (*tetro*) niaurūs, niūrūs; *~e previsioni* niūrios prognōzēs; **4.** *fig (di qcn)* paniūrēs; niūrūs.

cūpola *dkt m* **1.** *archit* kūpolas; **2.** *fig (mafiosa)* māfijos šūlai *pl*.

cūr||a *dkt m* **1.** *priežiūra; (pensiero)* rūpestis; *c. dei capelli* plaukū priežiūra; *avere c., darsi c., prendersi c. (di qc)* pasirūpinti (*kuo*), rūpintis; *priziūrėti (kq); ♦ kaip jst abbi c. di te!* sāugokis!; **2.** (*accuratezza*) rūpestingūmas; (*interessamento*) rūpinimasis; (*zelo*) kruopštūmas; *atsidėjimas; con c.* rūpestingai; (*con attenzione*) atsargiai; (*con zelo*) kruopščiai; (*con qualità*) kokýbiškai; **3.** (*medica*) gýdymas; (*ciclo di cura*) kûrsas; (*trattamento*) procedūra; (*assistenza*) slaugā; *c. dimagrante* liēkninamoji dietā; *~e termali* gýdymas vandenimis; *casa di c.* slaugōs namai; (*clinica privata*) privati klīnika; *♦ avere in c.* gýdyti; *essere in c.* gýdytis; **4.** *fig (rimedio)* vaistas; **5.:** *♦ a c. (di qc)* pārengē... (*kas*); **6.** *dir* rūpyba.

curabile *bdv* pagýdomas.

curāre *bdv: médico c.* gýdantis gýdytojas.

curāre *vksm* **1.** (*qc*) *priziūrėti (kq)*, pasirūpinti, (*kuo*), rūpintis; *c. il giardino* *priziūrėti sōdā*; *c. il proprio aspetto* rūpintis sāvo išvaizdā; **2.** (*guarire*) (*pa*)gýdyti, išgýdyti; *c. un paziente* gýdyti ligōnį; *c. una ferita (una polmonite, l'acne)* gýdyti žaizdā (plaūčię uždegimā, spuogus); *c. con l'ipnosi* gýdyti hipnozē; **3.** (*allestire*) (*pa*)rengti, kuruoti; *c. una mostra* rengti pārodā; *c. la regia (di qcs)* (*su*)režisuoti (*kq*).

► **curārsi** *sng* **1.** gýdytis; *c. i reumatismi* gýdytis reumātā; *c. da uno specialista* gýdytis pās specialistā; **2.** (*di qcs*) pāisyti (*kq*); *non c. (di qcs)* nesirūpinti (*kuo*), nepāisyti (*ko*).

curativo, -a *bdv* gýdomasis.

curāto *dkt v* klebōnas.

curātore, -trice *dkt v/m* **1.** rengējas -a; *kurātorius -ē; (di testi)* redāktorius -ē; **2.:** *dir c. fallimentare* likvidātorius.

cūria *dkt m* **1.** *rel* kūrija; **2.** *stor* kūrija.

curiosāre *vksm* [A] (-rió-) (*pa*)smalsāuti; *spreg* līsti.

curiosità *dkt m* **1.** smalsūmas; *tòglimi una c. ...* mán smalsū, pasakýk...; **2.** (*cosa curiosa*) keistenybē, kuriōzas; (*rarietà*) retenybē.

curiós|o, -a **1.** *bdv* smalsūs; *sguardi ~i* smalsūs žvilgsniai; *sono c. (di sapere)...* mán smalsū (žinoti)...; **2.** *bdv (bizzarro)* keistas; kuriōziškas; *situazione ~a* kuriōziška situācija; *è c. che...* keista, kād...; **3.** *dkt v/m* smalsuolis -ē.

curricolo *dkt v* ⇒ **curriculum.**

curriculum *dkt v* *lot: c. (vitae)* gyvēnimo aprāšymas.

cursorē *dkt v* *inf* žymīklis, žymēklis.

cūr||a *dkt m* **1.** (*linea curva, anche mat*) kreivē, kreivē; **2.** (*di strada*) vingis (*ppr. kelio*); (*svolta*) pōsūkis; (*ansa*) laīkostas; *c. a destra (a sinistra)* vingis ī dēšinė (ī kaīrē); **3.** (*allo stadio*) tribūnā (už vartų); **4.:** *dgs fam ~e (di una donna)* apvalūmai.

curvāre *vksm* **1.** *tr* (iš)lēnkti; lankstýti; (*piegare*) (*su*)lēnkti, paleīkti; **2.** *intr* [A] (*girare*) (*pa*)sūkti; *c. a destra* pasūkti ī dēšinę.

► **curvārsi** *sng* **1.** (iš)liīkti, iliīkti; (*piegarsi*) (*su*)liīkti, paliīkti; leīktis; **2.** (*di qcn*) susileīkti, pasileīkti; (*far la gobba*) kūprintis.

curvatūra *dkt m* kreivis, kreivūmas; išlinkimas; *med c. della spina dorsale* stūburo iškrypimas.

curvilineo, -a *bdv* kreaivaeigis; kreivas.

cūr||o, -a *bdv* **1.** leīktas; (*all'insù o all'ingìu*) riēstas; (*incurvato all'interno*) īlenktas; iliīkēs; (*incurvato all'esterno*) išlenktas; išliīkēs; (*stor-*) kreivas; *linea c.* kreivē; *naso c.* kumpā / riēstā nōsis; *profilo c.* leīktas pōfīlis; *rami ~i* nuliīkusios šākos; *schermo c.* išlenktas ekrānas; *spalle ~e* nusvirē pečiaiā; **2.** (*di qcn*) susileīkēs; suliīkēs; *camminare c.* kūprinti, eīti susileīkus.

cuscinétto *dkt v* **1.** pagalvėlē; *c. per timbri* paspaudē; **2.** *fam (di grasso)* lašinūkai *pl*; **3.** *tecn* guōlis; *c. a sfere* rutulinis guōlis; *♦ fare da c.* būti tāikstytoju; **4.** *fig polit: kaip bdv stato c.* buferinė valstybē.

cuscono *dkt v* (*per la testa*) pagālvē; (*per sedersi e sim.*) pagalvėlē; *c. di piume* pūkinē pagālvē; *sprimacciare un c.* kedēnti pagālvē.

cūspide *dkt m* *archit* smailē.

custōde *dkt v/m* budētojas -a; *priziūrētojas -a;* sārgas -ē (*ir prk*); *♦ āngelo c.* āngelas sārgas.

custōdia *dkt m* **1.** (*l'azione*) sāugojimas; globā; *dir c. cautelare* kārdomasis kālinimas; *dare in c.* dúoti pasāugoti; **2.** (*astuccio e sim.*) dėklas, makštis -iēs; *c. portadocumenti* īmautē; *la c.*

degli occhiali (del violino) akinių (smuiko) dėklas; *la c. di un pugnale* dūrklo makštis.
custodito, -a *bdv, dlv* saugomas.
custodire *vksm (-isc-)* **1.** (pa)saugoti; *c. i gioielli in cassaforte* saugoti brangenybės seifė; *c. la casa (il gregge)* saugoti namūs (avių bandą); *c. i prigionieri* saugoti suimtuosius; *c. un segreto* (š)saugoti paslaptį; **2.** (*aver cura*) prižiūrėti.

cutàne||o, -a *bdv* ódos, odôs; *med eruzione* ~a ódos išbėrimas.
cùte *dkt m anat, med* óda, odà; *malattia della c.* ódos ligà.
cuticola *dkt m bot, zool* kutikulė.
cutter ['katter] *dkt v nkt* **1.** (*taglierina*) rėžiklis; **2.** (*imbarcazione*) kâteris.
cyclette [si'klet] *dkt m nkt* dviratis-treniruoklis.

D

d [di] dkt v/m nkt **1.** ketvirtoji italų kalbos abėcėlės raidė; **d** *minùscola* mažoji „d“; **D** *maiùscola* didžioji „d“; **D di / come Domodòssola** **D** kaip „Domodossola“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); ♦ **vitamina D** vitaminas **D** [de]; **2.:** **D** *romėniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 500.*

da prlk **1.** žymi pradžią (laiko ir vietos atžvilgiu), *kilmę*; nuò (*ko*); iš (*ko*); *cominciare da* zero pradėti nuo nulio; *venire dall'Itàlia* atvažiuoti iš Italijos; (*come origine*) būti iš Italijos; *da allora* nuò tadà; *da due giorni* (jaù) dvì diėnos, (jaù) dvì dienàs; *dalle 6 alle 7* nuò 6 iki 7; *dalla mattina alla sera* nuò rýto iki vākaro; *da quanto tempo?* kiek laiko?; *cola acqua dal tetto* nuò stógo bėga vandoù; *dalla torre si vede bene* nuò bókšto gerai matýti; *ho ricevuto una convocazione dal comune* gavaù šaukima iš savivaldybės; *ho imparato tutto da mia madre* viską išmókau iš / nuò mótinós; *salùtali anche da parte mia* pasveikink juòs ir nuò manės; *il vento sóffia da est* vėjas pùčia iš rytų; *è caduto dall'albero* iškrito iš mēdžio; *da loro ci si può aspettare di tutto* iš jù visko gālima láukti; *questo dipenderà solo da te* tai priklausys tik nuò tavės; **2.** (*a casa di qcn, presso qc*) pàs (*ką*); *andare dal médico* eiti pàs gydytoją; *il nonno starà da noi per un po'* kurį laiką senėlis gyvens pàs mūs; *passate da me stasera* užėikite pàs manė vakarė; **3.** (*di separazione*) žymi atskirimą (*ir prk*); nuò (*ko*); iš (*ko*); *lontano da te* toli nuò tavės; *andarsene da casa* išeiti iš namų; *guarire da una malattia* pasveikti iš ligós; *liberare da un giuramento* atlėisti nuò priesaikos; *ripararsi dal temporale* slėptis nuò audrós; *Cristo è resuscitato dai morti* Krístus prisikėlė iš numirusių; **4.** (*d'agente*) žymi atlikėją su neveikiamosios rūšies vksm, ir ppr. verčiamas kilmininku; *la lettera è firmata dal notaio* láiškas pasirašýtas notáro; *la quercia è stata abbattuta dal vento* āžuolas būvo nūverstas vėjo, āžuolą nūvertė vėjas; **5.** *kartais žymi priežastį; saltare dalla gioia* šokinėti iš džiaugsmo; *tremare dal freddo* drebėti iš báimės; **6.** žymi paskirtį; *abito da sera* vakarinė suknelė; *macchina da cucire* siu-vamóji mašinà; *marca da bollo* žyminis ženklas; *occhiali da sole* sáulės akiniai; *sala da*

pranzo valgomàsis; **7.** žymi savybę, požymį; *una ragazza dagli occhi azzurri* merginà mēlynomis akimis, mēlynakė merginà; *cose da niente* niėkai; **8.** žymi būdą, priemonę; *riconoscere dalla voce* pažinti iš balso; *valutare dai risultati* vértinti pagal rezultatus; **9.** (*come*) kaip; *da presidente* kaip prezidentas, būdamas prezidentù; *cantare da tenore* dainuoti tēnoru; *comportarsi da vero amico* elgtis kaip tikras draugas; ♦ *non è da te* táu nebūdinga; **10.** žymi judėjimą *pro ką, greta ko*; *prò (ką)*; *greta (ko)*; *dalla finestra* prò ląngą; *da questa parte* prò čià; **11.:** *da me* (/ *da te* ir *pan.*) pàts masc, patì femm; **12.** įeina į įvairius prielinksnius ir prieveiksminius posakius; *da lontano* iš tólo; *da vicino* iš arti; *di qua da (qcs)* šiàpus (*ko*); *di là da (qcs)* anàpus (*ko*); ♦ *da un lato... dall'altro* viena vėtus... antra vėtus; *farsi da parte* pasitraukti; **13.** *kartu su bendratimi, ppr. po essere arba avere, reiškia būtinybę; un film da vedere* filmas, kuris būtina pamatýti, filmas vėrtas pamatýti; *dammi da bere!* dúok atsigérti!; *c'è da fare tutto l'esercizio* reikia visą pratimą padaryti; *ho da fare* esù užsiėmęs; *ho una promessa da mantenere* turiù pažadą tesėti.

dabbasso prv **1.** (*stato in luogo*) apačiojė; **2.** (*mo-to in luogo*) žemyn.

dabbenàggine dkt m patiklumas; žiöplas naivumas.

dabbéne bdv nkt sąžiningas; dōras.

daccàpo prv iš naujo; iš pradžių.

dacché jngt nuò tadà, kai.

dàd||o dkt v **1.** kauliukas; *giocare a ~i* lōsti kauliukais; ♦ *il d. è tratto!* bŭrtas mēstas; **2.** (*per viti*) veržlė; **3.** (*cubetto*) kubėlis; *d. da brodo, d. per il brodo* sultinio kubėlis.

daffàre dkt v nkt: *darsi un gran d.* iš káilio nértis; *abbiamo un gran d.* mēs labai užsiėmę; *c'è voluto un gran d.* tēko nemažai paplušėti.

dài jst nàgi, nà; ♦ *d. e d.* lāšas pō lāšo (*atkakliai ką darant*); *ma d.!* (*davvero?*) tikrai?, rimtai?; *nejaūgi?*; *e d.!* (*smettila*) nàgi, liáuakis!

dàino dkt v **1.** zool daniėlius; **2.** (*t.p. pelle di d.*) zòmša.

dal (*da + il*) ⇒ **da.**

dàlia dkt m bot jurginas.

dalmata **1.** *bdv* Dalmātijos; dalmātų; dalmātiškas; iš Dalmātijos; **2.** *dkt v/m* dalmātas -ė; **3.** *dkt v nkt (cane)* dalmatinas.

daltónico, -a *dkt v/m* daltònikas -ė.

daltonismo *dkt v med* daltonizmas.

dama **I** *dkt m* **1.** damà, ponià; **d. di compagnia** kompaniònė; **2.** (*nei balli*) damà.

dama **II** *dkt m* **1.** (*gioco*) šáškės *pl*; **giocare a d.** žaisti šáškėmis; **2.** (*pedina raddoppiata*) damà.

damasco *dkt v* damāstas.

damigèlla *dkt m* panàitė; panėlė; *stor* freilina; ♦ *d. d'onore* pamergė.

damigiàna *dkt m (didelis) (ppr. apipintas)* bûtėlis. krežinė.

danàro *dkt v* ⇒ **denàro**.

danaróso, -a *bdv* pinigingas.

danése **1.** *bdv* Dānijos, dāņų; dāniškas; iš Dānijos; **2.** *dkt v/m* dānas -ė; **3.** *dkt v* dāņų kalbà.

dannàre *vksm* pasmerkti; ♦ *far d. (qcn)* varýti (ka) iš pròto.

► **dannàrsi** *sngf fig* kėpurnėtis; ♦ *d. l'anima* galūs gróbstyti, galuotis.

dannàto, -a **1.** *dkt v/m* pasmerktàs -oji; ♦ *come un d.* kaip bepròtis; **2.** *bdv* pàsmerktas pràgauti; **3.** *bdv fig (nelle imprecazioni)* prakėiktas; **4.** *bdv fig (terribile)* vėlniškas.

dannazióne *dkt m fig* prakeikimas.

danneggiaménto *dkt v* gadinimas.

danneggià||re *vksm (-nég-) apgadinti; (nuocere)* paikenkti (*kam*); (*guastare*) (su)gadinti; (*nel fisico*) pažeisti; sužaloti; *essere ~to (da qcs)* nukentėti (*nuo ko*); **d. la reputazione** gadinti reputacijà.

danneggiàto, -a **1.** *bdv, dlv* apgadintas; sugadintas; (*nel fisico*) sužalotas; *t.p.* ⇒ **danneggiàre**; **2.** *dkt v/m* nukentėjusysis -usioji.

dann o *dkt v* žalà; nuostolis; (*lesione fisica*) pažeidimas; sužalojimas; **d. materiale (morale)** materiàlinė (moràlinė) žalà; **risarcimento dei ~i** kompensàcija už pàtirtus nuostolius; **arrecare (subire) ~i** padaryti (turėti) nuostolių; **risarcire i ~i** atlyginti nuostolius; **non ci sono stati ~i alle persone** žmónės nenukentėjo.

dannosità *dkt m* kenksmingumas.

dannós||o, -a *bdv* kenksmingas; žalingas; **questa dieta è ~a per la salute** tokià dietà kenkia sveikatai.

danza *dkt m* šòkis; **d. del ventre** pilvo šòkis; **andare a lezione di d., prendere lezioni di d.** imti šòkių pàmokas.

danzàre *vksm* **1.** (su)šòkti; **d. un lento (un valzer)** šòkti lėtà šòkį (valsà); **2.** *fig* šòkinėti.

danzatóre, -trice *dkt v/m* šòkėjas -a.

dappertutto *prv* visuř; **ti ho cercato d.** visuř tavęs ieškóju.

dappocàggine *dkt m* neišmānymas; menkūmas.

dappòco *bdv nkt* **1.** (*di qcs*) mēnkas, nežymūs; niėko nevertas; **2.** (*di qcn*) niėkam tikęs -usi.

dappressò *prv (da vicino)* iš artì.

dapprima *prv* iš pradžių, pirmà.

dàrdo *dkt v* strėlė.

dà||re* **1** *vksm* **1.** *tr* dúoti; (*consegnare*) įteikti; (*pri*)dúoti; įdúoti; (*fornire*) suteikti; (*lasciare*) atidúoti; (*passare*) (pa)dúoti; (*rendere*) atidúoti; (*trasferire*) pėrduoti; **d. indietro** (su)gràžinti, atidúoti; **d. via** atidúoti; **d. il consenso (un consiglio, il permesso)** dúoti sutikimà (patarimà, leidimà); **d. una lezione** dúoti pàmokà; **d. la mano** padúoti raikà; **d. una notizia** dúoti žinià; **d. le carte** dalýti kortàs; **d. la possibilità (la parola)** suteikti galimybė (žòdį); **d. informazioni** suteikti informacijà; **d. un prêmio (a qc)** įteikti prizà (*kam*), apdovanóti (*kq*); **d. importanza (forza, piacere)** teikti reikšmė (jėgū, malonumò); **d. uno schiaffo** skėlti àntausį; **d. a qcn sessant'anni** dúoti kám šėšiasdešimt mėtų; **che medicina ti ha ~to il médico?** kókius váistus táu davė / prirašė gýdytojas?; **ti do due giorni per decidere** dúodu táu dvì dienas apsisprėsti; **a quanto danno il Milan?** kóks koeficientas už Milànà?; **su questo ti do ragione** pripažįstu, dėl tò tū teisus; ♦ **d. l'esempio** ródyti pàvyzdį; **d. una festa** kėlti / rengti vakarėlį; **d. i numeri** niekūs sváičioti; **d. la libertà** suteikti láisvę; **d. peso** teikti reikšmės; **d. la precedenza (a qc)** teikti pirmenybė (*kam*); (*sulla strada*) dúoti kėlià (*kam*), pralėisti (*kq*); **d. una mano (a qcn)** padėti (*kam*); **d. un concerto** koncertuóti; **d. un esame** laikýti egzàminà; **d. le spalle (a qc)** stóvėti nùgara (į *kq*); **d. una testata** trenkti(s) gálva; **d. alla luce** pagimdýti; **d. a intendere** dúoti supràsti; **non d. segni di vita** neródyti gyvybės ženklų; **che cosa danno stasera?** kà ródó šį vakarà?; **2.** *tr (ritenere)* laikýti (*kuo*); **d. per certo** tikrai kà žinóti; **d. del cretino (a qcn)** išvadinti (*kq*) mūlkiu; **d. del ladro (a qcn)** apvāginti (*kq*); **d. per morto** laikýti žuvusiu; **3.** *tr (applicare)* (už)tėpti; **d. la vernice** užtėpti dažais; **d. il bianco** (iš)báltinti; **d. il rossetto sulle labbra** padažýti lūpas; **4.** *tr:* **d. del tu** kreiptis „tu“; tųjinti; **d. del lei** kreiptis „lei“ (*mandagumo forma itališkai*); **5.** *tr (su kai kuriais dkt atitinka atskirą lietuvių kalbos vksm):* **d. acqua alle piante** paláistyti āgalus; **d. aria a una stanza** išvėdinti kambarį; **d. un bacio** pabučiuóti; **d. il buongiorno** pasisvėikinti (*ppr. linkint labo ry-*

to); *d. i brividi* šaurpinti; *d. un calcio* (pa)spirti; *d. il cambio* pakeisti, pamaņīti; *d. la cera* (iš)-vašķūoti; *d. colore* (a qcs) pagyvinti (*kq*); *d. un colpo di telefono* paskambinti; *d. coraggio* padrāšinti; *d. fastidio* (a qcn) iķyrēti (*kam*); *d. fuoco* (a qcs) padēgti (*kq*); (su)dēginti; *d. la nausea* pūkinti; *d. un'occhiata* uzmēsti āķi, pažvēlgti, pažiūrēti; *d. cattivo odore* dvōkti; *d. ordini* īsakinēti; *d. un passaggio* (a qcn) pavežēti (*kq*), pavēžti; *d. un pugno* sudūoti, treņkti kūmščiū; *d. retta* (a qcn) klausyti (*ko*); *d. una scorsa* (a qcs) pērmesti (*kq*) akimīs; pavartyti; *d. senso* (a qc) iprāsminti (*kq*); *d. sete* (a qcn) kēlti (*kam*) trōškulī; *d. spiegazioni* āiškinti(s); *d. una spinta* (a qcn) pastūmēti (*kq*) (ir prk); *d. alle stampe* išspāusdinti; *d. torto* (a qc) kāltinti (*kq*); *d. il proprio voto* (a qc) balsūoti (uz *kq*); *d. in affitto* (iš)nūomoti; *d. in moglie* iślēisti už vīro; *d. in pegno* iķēisti; *d. in prestito* paskōlinīti; **6.** tr (su da ir bendrātis): *d. da dormire* (a qcn) apnakvīndinti (*kq*); *d. da mangiare* (ad una persona) dūoti vālgyti (*kam*), valgydinti (*kq*); (ad animali) (pa)šērti (*kq*); (nutrire) pamaitinti; *d. da pensare* (a qcn) vērti (*kq*) pamāstyti; **7.** intr [A]: *d. alla testa* (a qcn) eīti (*kam*) ī gālva; svaiginti (*kq*); *d. nell'occhio* krīsti ī akis; atkreipti (ī savē) dēmesī; *d. sui nervi* tampyti nērvus; *ti ha ~to di volta il cervello?* tāu prōtas susimaišē?; **8.** intr [A] (su qcs) (di finestre) žvēlgti (ī *kq*); (di locali, porte, strade) išeīti (ī *kq*); **9.** (di sfumature di colori): *dà sul nero* (tai) juosvōs spalvōs.

► **dārci** īvdz: *d. dentro* pasītempti, netausōti jēgū; dūoti.

► **dārļa** īvdz **1.**: *d. a bere* (a qcn) apmūlkinti (*kq*); *d. vinta* (a qcn) nusīlēisti (*kam*); **2.** fam (di donna) sutikti pērmiegoti (apie moterī).

► **dārle** īvdz **1.** (picchiare) dūoti pylōs; **2.**: *d. tutte vinte* (a qcn) nusīlēisti (*kam*) dēl visko.

► **dārsela** īvdz: ♦ *d. a gambe* nēsti muļā.

► **dārsele** īvdz: vienām kitām dūoti ī kāilī.

► **dārsi** sngr **1.** (dedicarsi) atsidūoti (*kam*), atsidēti; *d. all'alcol* griēbtis būteli; ♦ *d. da fare* darbūotis; īmītis dārbo; **2.**: *d. per vinto* pasidūoti; *d. (per) malato* atsprāšyti dēl ligōs; **3.**: *d. il rossetto* dažytis lūpas; *d. la cipria* pudrūotis; **4.**: *d. un appuntamento* susītarī susītkīti; **5.**: *d. del tu* kreīptis (vienām ī kitā) „tu”; tūjintis fam; **6.**: ♦ *può d.* gāli būti; *si dà il caso che...* īš tiesū... īš tikrūjū...

dāre II dkt v nkt debētas.

dārsena dkt m dōkas.

dāta dkt m datā; *d. di nascita* gimīmo datā; *d. di*

scadenza vartōjimo tērminas; *in d. 28 agosto* rugpjūcio 28 diēnā; *fissare una d.* numatyti datā; *rinviare a / in d. da destinarsi* atidēti neribōtam laikui; ♦ *di vecchia d.* ilgāmētis agg, sēnas agg.

data base [data'beiz] dkt v nkt duomenū bāzē.

datābile bdv datūojamas.

datāre vksm **1.** tr (anche fatti storici) datūoti; *d. al 1500* datūoti XVI āmžiumi; **2.** intr [A] (a un'epoca) būti (iš tam tikros epochos); ♦ *a d. da oggi* prādedant (nuō) šiañdien.

datāt||o, -a bdv, dlv **1.**: *léttera ~a 4 aprile* lāiškas datūotas balañdzio 4 diēnā; **2.** fig (vecchio) pasēņes.

datāzīone dkt m datāvimas; dātos nustātymas.

dativo dkt v ling (t.p. caso d.) naudiniņkas.

dāt||o, -a **1.** bdv tam tikras; *in un d. momento* tam tikrū momentū; **2.** dlv dūotas; ♦ *non è d. sapere* nēra žiniōs, nežiniā; ♦ *kaip jngt d. che* kadāngi; **3.** dkt v duomuō; dgs ~i dūomenys; *elaborazione di ~i* duomenū apdorōjimas; *secondo ~i ufficiali* oficialiāis dūomenimis; ♦ *d. di fatto* fāktas; ~i *alla mano* pagal tūrimus dūomenis; rēmiantis turimaiis dūomenimis.

datōre, -trice dkt v/m: *d. (datrice) di lavoro* darb-davys (-ē).

dātter||o dkt v datulē (vaisius); *bot palma da ~i* datūlinis finikas, datulē.

dattiloscritto dkt v mašīnraštis.

davānti **1.** prlk (a qc) priēš (*kq*), priēšais; (vicino) priē (*ko*); *d. alla chiesa* priēš(ais) bažnīcā; *d. allo specchio* priēš vēidrodī; *d. al televisore* priē televizoriaus; *passare d.* (a qcs) praeīti (pro *kq*); **2.** prlk (alla presenza) (a qcn) priē (*ko*); (*kieno*) akīvaizdoje; *d. ai bambini* priē vaikū; **3.** prv (di stato in luogo) priēkyje; (di moto a luogo) ī priēkī; *sedere d.* sēdēti priēkyje; ♦ *avere tutta la vita d.* ≡ viskas priēš akis; **4.** dkt v nkt priēkis; priēšakys; *il d. di un vestito* sunknēls priēkis; **5.** bdv nkt priēkinis; (di fronte) priēšinis, priēšais ēsantis; *la ruota d.* priēkinis rātas.

davanzāle dkt v **1.** palāngē; *sul d.* ānt palāngēs; **2.** fam būferiai pl (moters krūtīnē).

davvéro prv īš tikrūjū, tikrai; īstiēs; (*ma*) *d.?* tikrai?, rimtai?; nejaugi?; *dico d.* nemelūoju; *è d. così difficile?* ar tikai taip sunkū?, nēgi taip sunkū?; *è d. incredibile* tiesiōg nējtikētina; ♦ *per d.* rimtai; *kaip jst d.!* (eh già!, eccome!) tāī jāū tikai!

dāzio dkt v stor muītas.

de prlk ⇒ di.

dēa dkt m dēivē (ir prk).

deambulazione *dkt m med* váikščiojimas.

debellare *vksm (-bèl-)* **1.** nugalėti (visám laikui);

2. *fig* (iš)naikinti; *d. l'analfabetismo* naikinti neraštingumą; *d. il colera* išnaikinti cholėrą.

debilitante *bdv* silpninantis; sėkinantis.

debilitare *vksm (-bi-)* (nu)silpninti; (iš)sėkinti.

► **debilitarsi** *sng* (nu)silpti; (iš)sėkti.

debilitazione *dkt m* nusilpimas; išsekimas.

debitamente *prv* tiškai, deramai; (*come si deve*) kaip reikiant.

debito **I** *dkt v* **1.** skolà; įsiskolinimas; *d. pubblico* valstybės skolà; *contrarre un d.* įsiskolinti; *sal-dare un d.* (su)mokėti skolą, (su)grąžinti skolą; ♦ *comprare a d.* pirkti skolon; **2.** *fig* pareigà; įsipareigojimas; *essere (restare) in d. (con qcn)* būti (likti) (*kam*) skolingam; ♦ *d. di coscienza* sąžinės reikalas; *avere un d. di riconoscenza* privalėti atsidėkoti; ♦ *rimetti a noi i nostri* ~i atlėisk mums mūsų kaltės; **3.** *fin* dėbetas.

debito **II**, **-a** *bdv* **1.** (*dovuto*) reikiamas; dėramas; *con il d. rispetto* su reikiama pagarba; **2.** (*adeguato*) tiškas; ~a *punizione* pelnyta bausmė; *a tempo d.* (tiškamu) laikū.

debitore, -trice *dkt v/m* skolininkas -ė; *ti sono d. (di qc)* aš tau skolingas (*ką*) (*ir prk*).

debolje **1.** *bdv* silpnas; netvirtas; *luce d.* silpnà šviesa; *vista d.* silpnas regėjimas; *med polso d.* silūlinis pulsas; *sentirsi d.* jaustis silpna; *l'economia del paese è d.* šaliės ekonómika silpnà; **2.** *bdv fig* (*scarso*) silpnas, meškas; skýstas; *una motivazione d.* silpnas argumentas; *punto d.* silpnóji vietà, silpnýbė; *d. in latino* silpnas iš lotýnu; **3.** *bdv fig* (*di carattere*) silpnavàlis, silpnas; **4.** *dkt v dgs: i ~i* (visuomenės) silpnieji; **5.** *dkt v/m fig* silpnavàlis -ė **6.** *dkt v* silpnýbė; *avere un d. (per qc)* mėgti (*ką*); (*solo per qcn*) jausti (*kam*) simpátijà; *ha un d. per le bionde* šviesiaplaukės – jò silpnýbė.

debolézza *dkt m* **1.** (*l'essere debole*) silpnumas; **2.** (*punto debole*) silpnýbė; (*difetto*) trūkumas.

debolmente *prv* silpna (ir *prk*).

debordare *vksm (-bór-)* liėtis per kraštus; lípti per kraštus; išeiti iš krašto (*ir prk*).

deboscità, -a *bdv, dkt v/m* palaidūnas -ė.

debuttante *dkt v/m* debiutantas -ė.

debuttare *vksm [A]* debiutuoti (*ir prk*).

debùtto *dkt v* debiutas.

décade *dkt m* dešimtadienis, dekadà.

decadente *art, lett* **1.** *bdv* dekadentizmo; dekadentiškas; dekadentių; **2.** *dkt v/m* dekadentiškas.

decadentismo *dkt v art, lett* dekadentizmas.

decadenza *dkt m* **1.** núopolis, núosmukis; smukimas; (*spec. culturale, morale*) dekadansas;

2. *dir* (*teisės ir pan.*) praradimas, netekimas; *d. da una càrica* kadeñcijos pabaigà.

decadére *vksm [E] (-cà-)* **1.** (nu)smùkti; (nu)skuřsti; **2.** *dir* netèkti (*ppr. teisės*); *d. (da una càrica)* baigti kadeñcijà.

decadiménto *dkt v* **1.** (*declino*) smukimas; **2.** (*di salute*) menkimas; **3.:** *fis d. radioattivo* radioaktyvùsis skilimas.

decaffeinàto, -a *bdv* bè kofeino; (*caffè*) *d.* kavà bè kofeino.

decàgono *dkt v geom* dešimčiakampis, dekağò-nas.

decagràmmo *dkt v* dešimt gràmų, dekağrãmas.

decàlitro *dkt v* dešimt lítų, dekalitras.

decàlogo *dkt v* **1.** dešimt Dièvo įsàkymų, dekalò-gas; **2.** *fig* auksinės taisýklės *pl*.

decàmetro *dkt v* dešimt mètrų, dekamètras.

decantàre I *vksm (lodare)* liáupsinti.

decantàre II *vksm intr [A]* stótiš (*apie skystį*), nusistóti; *far d., lasciar d.* nusodinti.

decapitàre *vksm (-cà-)* nukirřti gálvą (*kam*), nukirřsdinti gálvą.

decapitazione *dkt m* galvòs nukirtimas.

decappottàbile *bdv* (sù) nudeñgiamu stògu.

décat(h)lon *dkt v sport* dešimtkovė.

decédere *vksm [E] (-cé-)* (nu)mirėti; (*non di morte naturale*) žùti.

deceleràre *vksm [A] (-cé-)* sumàžinti greiėtį.

decelerazione *dkt m* greiėčio sumàžinimas.

decémviro *dkt v stor* decemvìras.

decennàle **1.** *bdv* dešimtiès mètų, dešimtmètis; **2.** *dkt v* dešimtosios mètinės *pl*.

decénnio *dkt v* dešimtmètis.

decénte *bdv* padorùs (*ir prk*); *uno stipéndio d.* padorùs / neblògas atlyginimas; *in modo d.* padoriai; *avere un aspetto d.* padoriai atródyti; *parlare un italiano d.* padoriai / neblogai itàliškai kalbėti.

decentemente *prv* padoriai; neblogai.

decentraménto *dkt v* decentralizàcija.

decentràre *vksm (-cén-)* decentralizúoti.

decénza *dkt m* padorumas; *con d.* padoriai; ♦ *ai limiti della d.* tiès padorùmo ribà.

decéssio *dkt v* mirtis -iès *femm*.

décibel *dkt v nkt fis* decibèlas.

deci||dere* *vksm* **1.** (nu)sprèsti, nutàrti; *ho ~so di sméttere di fumare* nuspréndžiau mèsti rūkýti; ~se che era meglio non dire nulla nùtarė, kàd geriau būvo nièko nesakýti; *la corte ~de chi è colpévole* teĩsmas spréndžia, kàs kaltas; **2.** (*fis-sare*) nustatýti; (*scegliere*) pa(si)riñkti; (*accor-darsi con qc*) susitařti (*dél ko*), sutařti (*ką*); *d. una data* nustatýti dátà; *d. il colore del vestito*

pasirinkti suknėlės spalvą; **d. il luogo dell'appuntamento** susitafti dėl susitikimo vietos; **3. (determinare)** (nu)lėmti; **il gol che ha ~so la partita** įvartis, kuris nūlėmė rungtynių baigtį.

► **decì||dersi sngr** (a far qcs) apsispręsti (ką daryti); (con decisione) pasirūžti, rūžtis; **si è ~so a cercare un lavoro** pasirūžo dárbo ieškóti; **finalmente ti sei ~so a cambiare macchina** pagaliau apsisprędei pakeisti mašiną; **non so ~dermi a lasciarla** negaliu prisiveřti jà palikti; **~diti una buona volta!** apsispręsk pagaliau!

decifràre vksm (-ci-) iššifruoti (ir prk), dešifruoti.

decigràmmo dkt v decigrámas.

decilitro dkt v decilítras.

décima dkt m stor dešimtinė.

decimàle 1. bdv dešimtainis; **sistema d.** dešimtainė skaičiavimo sistema; **2. dkt** v skaitmuo pò kabliù.

decimà||re vksm (dé-) **1.** stor nubaūsti (/ sušaudyti ir pan.) kàs dešimtą; **2. fig** žymiai sumąžinti; **la squadra è stata ~ta dagli infortuni** komanda išrētinta tráumų.

decimazióne dkt m **1.** stor decimācija; **2. fig** žymūs sumāžinimas.

decimetro dkt v decimētras.

décimo, -a 1. sktv dešimtas; **al d. posto** dešimtoje vietoje; **al d. piano** dešimtamė aukštė; **il d. sécolo** dešimtasis amžius; **papa Pio X** Pijus X (dešimtas); **2. dkt** v/m dešimtasīs -óji; **3. dkt** v: **un d.** vienà dešimtóji, dešimtādalis; **4. dkt** v med diòptrija.

decimoprìmo, -a sktv vienuóliktasis.

decina dkt m **1.** dešimtis -iēs; **una d. di pàgine** apiē dēšimt pùslapių, maždaug dēšimt pùslapių; **te l'ho detto una d. di volte!** kókius dēšimt kartų táu esù sākęs!; **2. (del rosario)** rōžinio slėpinys (dešimtis karoliukų).

decisaménte prv **1.** (con grinta) ryžtingai; **2. fam** (senza dubbio) neabejótinai.

decisionàle bdv: **potere d.** sprendžiamóji galia.

decisióne dkt m **1.** sprendimas; **una d. affrettata** (di parte, giusta) skubótas (šališkas, teisingas) sprendimas; **prèndere una d.** nuspręsti; pasirūžti; **2. dir** sprendimas; (delibera) nutarimas; nutartis -iēs; (sentenza) nuosprendis; **prèndere una d.** priiřti sprendimą; **3. (grinta)** rūžtas; **con d.** ryžtingai.

decisiv||o, -a bdv lėmiamas; **partita ~a** lėmiamos rungtynės pl; **il suo voto è stato d.** jò bálsas būvo lėmiamas; **i pròssimi mesi saranno ~i** artimiausi mėnesiai būs lemiami.

deciso, -a 1. bdv, dlv nuspręstas; **non c'è ancora niente di d.** niėkas dár nenuspręsta; **2. bdv** (di

qcn, che si è deciso) apsisprędęs; (determinato) pasirūžęs; **sono d. a non cedere** aš pasirūžęs nenusilėisti; **3. bdv** (risoluto) ryžtingas; tvirtas; **caràttère d.** tvirtas būdas; **un colpo d.** tikslūs smūgis; **con passo d.** ryžtingu žingsnių; **4. fig** (netto) ryškūs; **un rosso d.** ryški raudóna spalvą; **fig un sapore d.** ryškūs skónis.

declamàre vksm (-clà-)(pa)deklamúoti.

declamatório, -a bdv deklamācinis; (da oratore) orātóriškas.

declassàre vksm pėrkelti į žemėsnę klāsę; (pa)žėminti (tarmyboje ir pan.).

declinàbile bdv gram linksniúojamas.

declinàre vksm (-cli-) **1. tr:** **d. un invito** atsisakýti (pakvietus), nepriiřti kvietimo; **d. ogni / qualsiasi responsabilità** neatsakýti, vėngti (/ nepripažinti) atsakomybės; **2. tr:** **d. le proprie generalità** pasakýti sàvo (asmeņs) dúomenis; **3 tr:** gram (iš)linksniúoti; **4. intr** [E] lėistis.

declinazióne dkt m gram **1.** linksniuótė; **2. (il declinare)** (iš)linksniāvimas.

declino dkt v fig smukimas; nuosmukis; **essere in d.** smùkti.

declivio dkt v núokalnė.

decodificàre vksm (-di-) dekodúoti.

decollàre vksm (-còl-) **1.** (pa)kilti (apie lėktuvą); **2. fig** suklestėti; kilti.

décolleté [dekol'te] dkt v nkt dekolťė, iškiřptė.

decòllo dkt v **1.** pakilimas (lėktuvo); **2. fig** suklestėjimas; pakilimas.

decoloràre vksm (-lò-) **1.** (iš)blūkinti; **2. (i capelli)** (pa)šviēsinti.

decolorazióne dkt m **1.** dekolorācija, išblūkinimas; **2. (dei capelli)** (pa)šviēsinimas.

decompòrsi* vksm (su)įirti.

decomposizióne dkt m (su)įirimas; **un cadàvere in stato di d. (in avanzato stato di d.)** apiręs (baigiantis suirti) lavónas.

decompressióne dkt m tecn dekomprēsija.

decomprimere* vksm inf: **d. un file** išskleisti / išpakúoti fáila.

deconcentràre vksm (-cén-) (iš)blaškýti.

► **deconcentrarsi sngr** blaškýtis, išsiblaškýti.

decongestionàre vksm (-stió-) (strade e sim.) (su)mäßinti (eismo) spūstis (kur); **d. il tràffico** paleņgvinti eisma.

decontaminàre vksm (-tà-) sumąžinti (/ pašalinti) (ko) užterštumą; **tecn** dezaktyvúoti (ką).

decontaminazióne dkt m tecn dezaktyvācija.

decoràre vksm (-cò-) **1.** (ornare) (pa)puošti, išpuošti; dekorúoti; **2. (insignire)** apdovanóti.

decoràto, -a bdv, dlv **1.** (ornato) pàpuořtas; puošnūs; **2. (insignito di qcs)** apdovanótas (kuo).

decorativo, -a *bdv* dekoratīvīnis, puošybinis; *art* dekoratyvūs.

decoratore, -trice *dkt v/m* dekorātorius -ē.

decorazione *dkt m* 1. ornaēntas, puošmenā; dekorācija; 2. (l'azione) (pa)puošīmas; dekorāvimas; 3. (onorificenza) apdovanājīmas.

decòro *dkt v* 1. orūmas; savīgarba; 2. *fig* pasīdīdžīāvīmas.

decoroso, -a *bdv* 1. orūs; *comportamento d.* orūs elgesys; 2. (decente) padorūs.

decorrēnza *dkt m* pradīnis tērminas; galiōjīmo pradžīā; *con d. dal 12 maggio* prādedant gegužēs 12 diēnā; *dir per d. dei tèmini* suējus tērminui.

decòrr||ere *vksm* [E] 1. (passare) praeīti; 2. (avere effetto) īsigaliōti; *gli interessi ~ono dall'inizio di novembre* palūkanos skaičiūojamos nuō lāpkričio pradžīōs; ♦ *a d. da...* prādedant...

decórso *dkt v* (t.p. *d. di una malattia*) (ligōs) eigā; ♦ *d. postoperatorio* pooperācinē eigā.

decòtto *dkt v* nūoviras (vaistīnū augalū *ir pan.*).

decremento *dkt v* (su)mažējīmas; dekremeēntas.

decrép||o, -a *bdv* 1. (di qcn) nukāršēs; 2. (di qcs) apgrīvēs; *fig idee ~e* atgyvēnusios idējos.

decrescēnte *bdv* mažējantis; *in ordine d.* mažējāncīa tvarkā; *la Luna è in fase d.* Mēnūlis dyla mažēja.

decretare *vksm* (-cré-) 1. nustatyti (dekretū *ir pan.*), nutafti; 2. *fig* (nu)lēmti.

decréto *dkt v* dekrētas, īsakas; *emanare un d.* paskelbtī īsakā.

decùbito *dkt v*; *med piaga di d.* pragulā.

decuplicare *vksm* (-cù-) dešīnteriōpai / dešīmtkaftū (pa)dīdīnti.

dédalo *dkt v* labīrīntas (*ir prk*).

dédica *dkt m* dedikācija.

dedicare *vksm* (dé-) 1. (consacrare) pašvēsti; *fig d. una piazza a Dante* pavadīnti āikštē Dāntēs vardū; 2. (un'opera) (pa)skīrti, dedikūoti; 3. (destinare) (pa)skīrti; *d. la vita allo stúdio* skīrti gyvēmīnā mōkslui.

► **dedicarsi** *sng* (a qc) atsidūoti (kam), atsidēti; *d. alla famiglia (alla fotografia)* atsidēti šēimai (fotogrāfijai).

dédito, -a *bdv* (a qc) atsidāvēs (kam); *fig d. all'alcol* girtāujantis.

dedizione *dkt m* (a qcs) atsidavīmas (kam).

deducibile *bdv* 1. lōģīškai īšvedamas, dedukūojamas; 2. *fin* atskaītomas; īšskaičiūojamas.

dedū rre* *vksm* 1. prieīti priē īšvados, padaryti prieīti īšvada; īšprotāuti; *se ne ~ce che...* īš tō īšēina, kād...; 2. *fin* (detrarre) atskaītyti; īšskaičiūoti.

deduttivo, -a *bdv* dedūkcīnis.

deduzione *dkt m* 1. (l'atto) dedūkcija, īšprotāvimas; 2. (conclusione) īšvada; 3. *fin* (detrazione) atskaītymas; īšskaičiāvīmas.

defalcare *vksm* *fin* atskaītyti.

defecare *vksm* (-fē-) fisiol īssitūštīnti.

defenestrare *vksm* (-nē-) *fig* īsmēsti īš dārbo.

deferēnza *dkt m* pagarbā, atsidavīmas.

defezionare *vksm* (-zió-) pasitrāukti, pasīšālīnti.

defezió||e *dkt v* pasitrāukīmas; (assenza) nedaļvāvīmas; *alla riunione c'è stata qualche d.* pōsēdyje nē visī dalyvāvo.

deficiente 1. *bdv* kvaīlas, būkas; 2. *bdv* (carente) (di qcs) stokōjantis (ko); 3. *dkt v/m* bukagalvis -ē, silpnaprōtis -ē.

deficiēnza *dkt m* 1. (scarsezza) stokā; trūkumas; 2. (lacuna) spragā; 3. (stupidità) bukūmas.

déficit *dkt v nkt* 1. *fin* deficītas; *in d.* nuostolingas *agg*, deficītinis; *essere in d.* nuostolingai vēlkti; *fig fam* stokōti pinigū; 2. (carenza) stokā, trūkumas; deficītas; *med d. di vitamine, d. vitaminico* vitamīnū stokā.

deficitario, -a 1. *fin* nuostolingas, deficītinis; 2. (insufficiente) nepakañkamas.

definire *vksm* (-isc-) 1. apibrēžti, apibūdīnti; nusakyti; *d. (il significato di) una parola* apibrēžti žōdžio rēikšmē; *una persona difficile da d.* suñkiai apibūdīnamas žmogūs; 2. (stabilire) nubrēžti; nustatyti; (discutere) aptafti; *d. le competenze di qcn* nubrēžti kienō kompetēncijā; *d. l'orario di lavoro* nustatyti dārbo grāfikā; *d. i tèmini di un contratto* aptafti sutartiēs sālygas; 3.: *d. una controversia* (īš)sprēsti giñčā.

definitivamente *prv* galutināi.

definitiv||o, -a *bdv* galutinīs; *decisione ~a* galutinīs sprendīmas; ♦ *in ~a* vienu žōdžīū; (*in fin dei conti*) šiaīp ar tāip, jūk.

definito, -a *bdv*, *dlv* 1. (chiaro) āiiskus; apibrēžtas; 2. (stabilito) nustatytas; 3. (risolto) īšsprēstas; *t.p.* ⇒ **definire**.

definizione *dkt m* 1. apibrēžtīs -iēs, definīcija; (*il definire*) apibrēžīmas; ♦ *per d.* īš esmēs; 2. *tecn* (vaīzdo) raiškūmas.

deflagrazione *dkt m* sproģīmas.

deflazione *dkt m econ* defliācija.

deflettore *dkt v* 1. *spec* deflēktorius; kreiptūvas; 2. (*di un finestrino*) (automobilio langēlio) ōrlaidē.

defluire *vksm* [E] (-isc-) 1. nutekēti; 2. *fig* gaūsiai īšeiti, pasipīlti.

deflūsso *dkt v* 1. nutekējīmas; (*delle onde*) nuślūģīmas; 2. *fig* sraūtas.

deformante *bdv* 1.: *med artrite d.* deformūoja-

masis artritas (*artrozė*); **2.**: *spècchio d.* kreivas vėidrodīs.

deformàre *vksm* (-fór-) **1.** deformuoti; iškreipti, iškrapyti; **2.** *fig* (*sfigurare*) (su)bjaurėti, (su)-darkyti; **3.** *fig* (*falsare*) iškreipti, iškrapyti.

► **deformà**||*rsi sngr* deformuotis; iškrėpti; *il tacco si è ~to* užkulnis išklėpo.

deformazione *dkt m* deformacija; iškreipymas; ♦ *d. professionale* „profesinis įprotis“ (pvz.: *kas dėstytojauja nuolat taiso kitus ir pan.*).

defórme *bdv* deformuotas; (*brutto*) subjaurėtas, sudarkytas; (*senza forma*) beformis; *un volto d. per la sifilide* sifilio deformuotas vėidas; *un ammasso d. di lamiere* sumaitotas metalo laužas.

deformità *dkt m* med išsigimimas.

defraudà||*re vksm* (-fràu-) (*qc di qcs*) neteisėtai atimti (*ką iš ko*); *d. qcn dei suoi diritti* atimti iš kō tėises.

defùnt||*o, -a* **1.** *bdv* miręs, negyvas; **2.** *dkt v/m* velionis -ė; mūrusysis -ioji; *Commemorazione dei ~i* Vėlinės *pl.*

degenerà||*re vksm* [A, E] (-gé-) **1.** degeneruoti, išsigimti; **2.** (*evolversi*) pėreiti (*i ką*), (pa)viršti (*kuo*); *la discussione è ~ta in rissa* diskūsija pėrėjo į peštynę; *la bronchite può d. in polmonite* bronchitas gāli viršti plaūčių uždegimū, bronchitas gāli pėraugti į plaūčių uždegimā.

degeneràto, -a *bdv, dkt v/m* (*pervertito*) ištvirkėlis -ė; iškrėpėlis -ė.

degenerazione *dkt m* degeneracija, išsigimimas.

degénere *bdv* moraliai iškrėpęs.

degénte *dkt v/m* stacionarinis ligónis.

degénz||*a dkt m* lóvos režimas; *reparto di d., reparto ~e* gydomasis skýrius, stacionāras.

dégli (*di + gli*) ⇒ **di.**

deglutire *vksm* (-isc-) (nu)rýti.

degnàre *vksm* (dė-): *d. qcn di una risposta* malonėti kām atsakyti; *d. qcn di uno sguardo* malonėti į ką pažvelgti; *non d. qcn di un saluto* nesiteikti sū kuō pasisvėikinti.

► **degnàr**||*si sngr* (*di far qcs*) teiktis (*ką daryti*), malonėti; *vuoi ~ti di rispóndermi?* gāl teiktu-meis atsakyti?

dégn||*o, -a* *bdv* **1.** (*di qc*) vėrtas (*ko*); *d. di fidúcia* (*di rispetto*) vėrtas pasitikėjimo (pagarbōs); *d. di menzione* vėrtas paminėti, paminėtinas; *quella ragazza non è ~a di te* tā merginā tavęs nevertā; **2.** (*adatto*) (*di qc*) tiñkamas (*kam*); *un d. castigo* pelnyta bausmė; *un banchetto d. di un re* karališka puotā; *sono versi ~i di un grande poeta* tai eilės, kókias tik didelės poėtas

parašyti; *non è un gesto d. di te* táu taip pasi-elgti nēdera; **3.** (*pregiato*) puikūs; vertingas.

degradànte *bdv* žėminantis.

degradàre *vksm* (-grà-) **1.** *fig* žėminti, smukdyti; **2.**: *d. l'ambiente* keñkti āplinkai; **3.** *mil* degraduoti.

► **degradàrsi** *sngr* degraduoti.

degradazione *dkt m* degradacija; degradavimas.

degràdo *dkt v* **1.** nuopolis; smukimas, nuosmukis; *vivere nel d.* skuřdziai gyvėnti; **2.**: *d. ambientale* aplinkōs blogėjimas.

degustàre *vksm* degustuoti.

degustazione *dkt m* degustacija.

dei (*di + i*) ⇒ **di.**

deiezióñ||*e dkt m* (*ppr. dgs ~i*) (*feci*) išmatos *pl.*

deificàre *vksm* (dei-) sudieivinti.

del (*di + il*) ⇒ **di.**

delatóre, -trice *dkt v/m* (i)skundėjas -a.

delazione *dkt m* įskundimas, skuñdas.

délega *dkt m* dir įgaliójimas.

delegàre *vksm* (dė-) **1.** (*con delega*) įgalióti; deleguoti; **2.** (*conferire un incarico*) pavėsti.

delegàto, -a **1. *bdv, dlv* įgaliótas; **2.** *dkt v/m* delegātas -ė, įgaliótinis -ė.**

delegazione *dkt m* delegacija.

deletèrio, -a *bdv* pražūtingas.

delfino *dkt v* **1.** zool delfinas; **2.** *sport* delfinas; *nuoto a d.* plaukimas delfinū.

delibera *dkt m* nutarimas, nutartīs -iēs; ♦ *su d.* (*di qcn*) (*kieno*) nutartimī.

deliberàre *vksm* (-li-) **1.** nutařti; *d. la cessione dell'azienda, d. di cedere l'azienda* nutařti par-duoti įmonę; **2.** (*dei giudici*) pasitařti; *la Corte si rúira per d.* teĩsmas išėina pasitařti.

deliberataménte *prv* sąmoningai, tyčia.

deliberàto, -a *bdv* sąmoningas, tyčinis.

deliberazione *dkt m* nutarimas.

delicataménte *prv* švelniai.

delicatézza *dkt m* **1.** švelnūmas; (*morbidezza*) minkštūmas; **2.** (*sensibilità*) jautrūmas, delikatūmas; (*tenerezza*) švelnūmas; (*raffinatezza*) rafinuotūmas; (*grazia*) grakštūmas; (*tatto*) taktūmas; **3.** (*fragilità*) trapūmas; delikatūmas; **4.** (*prudenza*) atsargūmas; *con d.* atsargiai; **5.** (*leccornia*) skanėstas, delikatėstas; **6.** (*azione gentile*) gražūs pólėgis, delikatūs elgesys; rūpinimasis.

delicàt||*o, -a* *bdv* **1.** švelnūs; (*morbido*) minkštas; *lineamenti ~i* švelnūs vėido bruožai; *un sapore d.* švelnūs skōnis; **2.** (*sensibile*) jautrūs, delikatūs; (*tenero*) švelnūs; (*raffinato*) rafinuotas; (*aggraziato*) grakštūs; (*pieno di tatto*) taktiškas; *un gesto d.* delikatūs elgesys; **3.** (*fragile*) de-

likatūs; trapūs; jautrūs; *capi* ~i delikātūs skalbiniaī; *pelle* ~a jautri ōda; *salute* ~a gležnā sveikatā; *uno strumento d.* jautrūs prietaisais; **4. fig** (*che richiede tatto*) delikātūs; opūs, keblūs; *una questione* ~a delikātūs reīkalas.

delimitāre *vksm* (-li-) **1.** apribōti; nustatīti ribās; **2.** (*fare da confine*) būti (*ko*) ribā.

delineāre *vksm* (-li-) *fig* nubrēžti bendrais brūožais, trumpai nusakīti.

► **delineārsi** *sng* **1.** dunksōti, dūluoti; **2. fig** (pa)aiškēti, ryškēti.

delinquēnte *dkt v/m* nusikalētēlis -ē.

delinquēnza *dkt m* nusikalstamūmas.

delirāre *vksm* (-li-) **1.** klieđēti, klejōti; **2. fig** klieđēti; svāičiōti, sāpalioti; **3. fig** (*per qc*) eīti īš prōto (*dēl ko*), būti pamišusiam.

delirio *dkt v* **1.** klieđējimas; klieđesys; **2. fig:** *essere in d.* siāutēti; nesitvērti.

delitto *dkt v* **1. dir** nusikalšanas; *commettere un d.* padarīti nusikaltima; *fig mangiare gli spaghetti con il cucchiaino è un d.* vālgyti spagečius sū šaukštu lūgu nusikaltimui; **2. (omicidio)** nužūndymas.

delittuoso, -a *bdv* nusikalstamas.

delizia *dkt m* **1.** (*piacere*) malonūmas; *canta che è una d.* īi nuostabiai dainuōja; **2. (di un cibo)** gardēsis; skanumynas.

deliziāre *vksm* (-li-) (su)teikti (*kam*) malonūmo; (*affascinare*) (su)žavēti (*kq*).

deliziōs||o, -a *bdv* **1.** (*di cibo*) gardūs, ypatingai skanūs; **2. fig** žavūs; puikūs; (*stupendo*) nuostabūs; *una casetta* ~a žavūs namēlis.

della (*di + la*) ⇒ **di.**

delle (*di + le*) ⇒ **di.**

dello (*di + lo*) ⇒ **di.**

dēlta *dkt v nkt* *geogr* dēlta.

deltaplāno *dkt v* skraidyklē.

delucidāre *vksm* (-lū-) paaiškinti.

delucidaziōne *dkt m* paaiškinimas.

deludēnte *bdv* nūvilantis, kēliantis nusivylimā.

delū *dere** *vksm* nuvilti, apvilti; *d. le speranze di qcn* nepatēisinti kienō vilčīų; *ci hai ~so tutti* tū nuvylēi mūs visūs; *quel film mi ha ~so* nusivyliau tuō filmu; ♦ *mi dispiace ~derti* deją, tēks tavē nuvilti.

delusiōne *dkt m* nusivylimas; *con mia grande d.* māno dideliām nusivylimui; *d. d'amore* nusivylimas mēile; *che d.!* kōks nusivylimas!; *dare una d. (a qcn)* nuvilti (*kq*).

delūso, -a nusivylēs; *restare d., rimanere d. (da qc)* nusivilti (*kuo*).

demagogia *dkt m* demagogija.

demagōgico, -a *bdv* demagōginis; demagōgiškas.

demagōgo, -a *dkt v/m* demagōgas -ē.

demandāre *vksm* pavēsti; (*trasferire*) pėrduoti.

demaniāle *bdv dir* valstybini; *terreno d.* valstybini žemē.

demānio *dkt v* valstybės valdā.

demarcāre *vksm* nužymēti; nustatīti (*ko*) ribās.

demarcaziōne *dkt m* demarkācija; (*l'azione*) ribų nustatymas.

démēte **1. bdv** pamišēs; (psichiškai) nesveīkas;

2. dkt v/m *med* pamišēlis -ē; **3. dkt v/m** *fig* silpnaprōtis -ē, idiōtas -ē.

démēnza *dkt m* pamišimas; *med d. senile* senātvinė silpnaprōtystē.

demenziāle *bdv* *fig* idiōtiškas.

demeritā||re *vksm* [A] (-mé-) pasidarīti / tapti nevertām; *fig la squadra non ha ~to* komāda pasirōdē garbingai.

demérito *dkt v* **1. (mancanza)** nusidėjimas; (*fallo*) klaidā; **2.; nota di d.** papeikimas.

dēmo *dkt v/m nkt inf* bāndomoji vėrsija.

democrāti||co, -a **1. bdv** demokrātinis; demokrātijos; demokrātiškas (*ir prk*); *elezioni ~che* demokrātiški rinkimai; *repubblica ~ca* demokrātinė respūblika; **2. dkt v/m** demokrātas -ē.

democrāzia *dkt m* **1.** demokrācija (*ir prk*); *stor D. Cristiana* ≡ Krikščionių demokrātų partija; **2. (paese democratico)** demokrātinė šalīs.

democristiāno, -a *stor* **1. bdv** Krikščionių demokrātų; **2. dkt v/m** Krikščionių demokrātas -ē.

demografia *dkt m* demogrāfija.

demogrāfico, -a *bdv* demogrāfinis; demogrāfijos.

demolire *vksm* (-isc-) **1.** (su)griāuti (iš-, nu-); (*smantellare*) (iš)ardyti; išmontuoti; *d. un'auto* sunaikinti mašinā (*supjaustyti ir supresuoti*); **2. fig** sugriāyti; sužlugdyti; išdėti ī šūns dienas; **3. fig** sport sutriuškinti.

demolitōre *dkt v* automobilių laužyno darbūotojas; *portare dal d.* atiduoti ī laužą / laužynā.

demoliziōne *dkt m* (su)griovimas, nugriovimas; išardymas; (*di auto e sim.*) (su)naikinimas.

démone *dkt v* dēmonas.

demonia||co, -a *bdv* dēmoniškas (*ir prk*); dēmonas; *trame ~che* dēmoniški kėsłai.

demōnio *dkt v* vėlnias; *t.p.* ⇒ **diāvolo.**

demonizzāre *vksm* demonizuoti.

demoralizzāre *vksm* prislēgti, nuliūdinti.

► **demoralizzārsi** *sng* nusimiāti; nulēisti rankās; nukabinti nosį.

demoralizzaziōne *dkt m* nusiminimas.

demōrdere *vksm* [A]; *non d.* nepasidūoti.

demotivāto, -a *bdv* bē motivācijos, abejingas.

denār||o *dkt v* **1.** pinigai *pl*; *d. contante* grynįjį (pinigai); *d. sporco* nešvārūs pinigai; ♦ *flk il*

tempo è d. laīkas – pinigai; **2.**: *dgs* ~i (nelle carte) „auksiniai“ (itališkų kortų žaidimo spalva).
denigràre *vksm* (-nì-) (ap)jūodinti; (ap)šmeižti.
denigratòrio, -a *bdv* šmeižiškiškas.
denominàre *vksm* (-nò-) (pa)vadinti; įvardyti.
denominatòre *dkt v mat* vardiklis; *d. comune* beįdras vardiklis; *fig* bendrībė.
denominaziòne *dkt m* pavadinimas; *comm d. di origine controllata (DOC)* vyno pavadinimas su nuoroda į jo kilmę (kokybės požymis).
denotàre *vksm* (-nò-) liūdyti, rodyti.
densità *dkt m nkt* **1.** tirštumas; **2.** *fig* gilumas, sudėtingumas; **3.**: *d. di popolazione* gyventojų tankumas; **4.** *fig* tankis.
déns||o, -a *bdv* **1.** tirštas, sūdrus; *nébbia* ~a tirštà miglā; **2.** *fig* gilūs, sudėtingas; *d. di contenuti* turiningas; **3.** (*folto*) tankus.
dentàle *bdv* **1.** ⇒ **dentàrio**; **2.** *ling:* (*consonante*) *d.* dantinis priebalsis.
dentàri||o, -a *bdv* dantų; dantiės; *pròtesi* ~a dantų protėzas.
dentàta *dkt m* įkandimas; (*il segno*) įkandimo žymė.
dentat||o, -a *bdv:* *ruota* ~a krumpliāratīs.
dentatūra *dkt m* dañtys *masc pl*, dantų visumà.
dént||e *dkt v* **1.** dantīs -iēs; *d. da / di latte* pieninis dantīs; *d. del giudizio* pròtinis dantīs; *un d. cariato* sugėdęs dantis; ~i *finti*, ~i *messi* dirbtiniai dantys; *cavare / estrarre un d.* ištraukti dantį; *digrignare i* ~i grīežti dantimis; *lavarsi i* ~i valyti / išsivalyti dantis; *càdono (spùntano) i* ~i dantys kreñta / bŷra (dŷgsta); *ho mal di* ~i mán skaūda dantį, manė kamuoja dantų skaūsmas; ♦ *armato fino ai* ~i iki dantų apsiginklāvēs; *d. per d.* dantīs ūž dantį; *pasta al d.* „al dente“ išvirtū makarōnai (*ne iki galo, kad liktų standūs*); *dire fuori dai* ~i išrėžti; *avere il d. avvelenato* grīežti dantį; *battere i* ~i dantimis kalėnti; *difendere con i* ~i įnirtingai ginti; *mettere qcs sotto i* ~i užkąsti; *stringere i* ~i sukąsti dantis; *non è pane per i tuoi* ~i (tai) nè tavo nōsiai; **2.** *fig* dantīs -iēs, dantėlis; virbas; *tecn* krumplŷs; *i* ~i *del pèttine* šūkų dantys; *i* ~i *del rastrello* grėblio virbai; *bot d. di leone* kiaulpienė.
déntice *dkt v zool* dañčius (*tokia žuvis*).
dentiéra *dkt m* (dantų) protėzas.
dentifricio *dkt v* dantų pastà.
dentista *dkt v/m* dantų gdytojas -a; dantistas -ė *fam*; *ho paura del d.* bijau eiti pàs dantų gdytoją.
dentistico, -a *bdv:* *stùdio d.* stomatolōgijos kabinėtas.

déntro **1.** *prv* (*moto a luogo*) į vidų, viduñ; (*stato in luogo*) vidųj, vidujė (*ir prk*); *da d.* iš vidaūs; *d. di me* manyjė; vidujė; *andare d.* eiti į vidų; *mettere d.* įdėti; *rimanere d.* pasilikti vidujė; *tirare d.* įtraukti; *aspettami d.* lauk manės viduj; *fig non tenerti tutto d.!* išsipāsakok!; nelaikŷk vīsko vidujė!; **2.** *prv fam:* *essere d.* sėdėti (ūž grōtų); *finire d.* sėsti; *mettere d.* pasodinti; **3.** *prv:* *esserci d.* dalyvāuti; būti įtrauktām; **4.** *prk* (*a qcs*) *ppr.* verčiamas vietininku arba konstrukcija „i + galininkas“; (*ko*) vidujė; *d. al / il cassetto* stālčiuje; į stālčių; *d. il castello* pilijė, piliės vidujė; į pilį; *d. casa* namuosė; **5.** *dkt v nkt* vidūs, vidaūs pūsė; *dal di d.* iš vidaūs.
denuclearizzàre *vksm* (pa)veřsti nebranduolinė zonà.
denuclearizzaziòne *dkt m* nebrabduolinių zōnų kūrīmas.
denudàre *vksm* (-nù-) apnuóginti.
denùncia *dkt m* **1.** praneřimas; pareiřkimas; *d. di furto* praneřimas apie vagystę; *ritirare una d.* atsiimti pareiřkimā; *spòrgere d.* parařyti pareiřkimā (*dèl ko*); praneřti policijai (*apie kq*); (*contro qc*) (ap)skŷsti (*kq*); **2.** (*dichiarazione*) deklarācija; praneřimas; *d. dei redditi* pajamų deklarācija; **3.** *fig* demaskāvimas; pasmerkimas; *film di d.* filmas, atskleidžiantis (*kokia nors*) negerovė (/ sociālīnė problēmā / skandālā *ir pan.*).
denunciàre *vksm* (-nùn-) **1.** (*qcs*) praneřti (*apie kq*); *d. i redditi* deklaruoti pajamas; *d. un furto* praneřti apie vagystę; **2.** (*qcn per qcs*) (ap)skŷsti (*kq dèl ko*); iškŷsti; (*qcs*) kreiptis į policiją (*dèl ko*); **3.** *fig* (*rivelare*) atskleisti, iškėlti aikštėn; demaskuoti.
denùnzia *dkt m* ⇒ **denùncia**.
denunziàre *vksm* ⇒ **denunciàre**.
denutrit||o, -a *bdv* badāujantis, nepakañkamai maitīnamas; *bambini* ~i badāujantys vaikai.
denutriziòne *dkt m* nepakankamā mityba.
deodorànte *dkt v* dezodorāntas.
depauperàre *vksm* (-pàu-) nuskuřdinti.
depenalizàre *vksm* dekriminalizuoti (*nebelaikyti kriminaliniu nusikaltimu*).
dépendance [dèpan'dans] *dkt m nkt* priestatas.
depenràre *vksm* (-pèn-) (iš)braukti; išregistruoti; *d. una persona da una lista* išbraukti āsmenį iš sārašo.
deperibile *bdv* (greit) geñdantis.
deperiménto *dkt v* **1.** (*di qcn*) silpnā savijauta; išsekimas; **2.** (*di qcs*) gedīmas.
deperire *vksm* [E] (-isc-) **1.** (*di salute*) sėkti, meñkti; (*di qcn*) (su)silpti; **2.** (*di qcs*) gėsti.

depilante *bdv* depiliuojamasis.

depilare *vksm* (-pi-) (nu)depiliuoti; (pa)šalinti plaukeliūs (*nuo ko*).

► **depilarsi** *sng* depiliuotis, nusidepiliuoti.

depilatōre *dkt v* depiliatorius.

depilaziōne *dkt m* depiliacija, plaukėlių šalinimas.

depistare *vksm* mėtyti pėdas; (*qcn*) suklaidinti (*kq*); *d. le indàgini* suklaidinti tyrėjus.

dépliant [depli'jan] *dkt v nkt* lankstinukas.

deplorare *vksm* (-plò-) (pa)smeikti.

deplorévole *bdv* smerktinas, peiktinas.

depórre* *vksm* **1.** *tr* padėti; *d. una corona sulla tomba* padėti vainiką ant kapo; ♦ *d. le armi* sudėti ginklus; **2.** *tr*: *d. le uova* (pa)dėti kiaušinius; (*di pesci*) neršti; **3.** *tr* (*in tribunale*) (pa)liudyti, duoti parodymus; *d. il falso* duoti melagingus parodymus; *chiamare a d.* (pa)kviesti liudyti; **4.** *tr* (*destituire*) atstatydinti; (*dal trono*) nuvesti (*nuo sosto*); **5.** *intr fig* [A]: *d. a favore* (*di qc*) remti (*kq*); įrodyti (*kieno*) teisybę.

deportare *vksm* (-pòr-) (iš)tremti, nutremti, deportuoti.

deportato, -a *dkt v/m* tremtinys -ė.

deportaziōne *dkt m* tremtis -ies, deportacija; (*il deportare*) ištrėmimas, deportavimas.

depositare *vksm* (-pò-) **1.** (*affidare*) atiduoti saugoti; *fin* deponuoti; dėti į banką; *d. su un conto* inėti į sąskaitą; **2.** (*posare*) (pa)dėti; palikti; **3.** *dir*: *d. la firma* (pateikti) parašą legalizuoti / patvirtinti; *d. un marchio* (į)registruoti prėkės ženklą; *d. un reclamo* pateikti skundą; *d. una sentenza* perduoti nuosprendį į teismo raštinę.

► **depositàrsi** *sng* nusėsti, nugulti.

depòsito *dkt v* **1.** (*magazzino*) sandėlis; (*di custodia*) saugyklą; *d. bagagli* bagažo saugyklą; *d. di armi* ginklų sandėlis; **2.**: *d. degli autobus* autobusų parkas; *d. dei treni* dėpas; **3.** (*t.p. d. cauzionale*) užstatas; **4.** *fin* depozitas; (*l'azione*) deponavimas; *d. bancario* indėlis; **5.** *dir*: *d. di un marchio* prėkės ženklo registracija; **6.** *geol* (*giacimento*) telkinys, klodas; **7.** *geol* (*l'azione*) nusėdimas; (*sedimento*) nuosėdos *pl*, nuogulos *pl*; **8.** *d. alluvionale* sąnašos *pl*, sąnašynas; **8.**: *med d. di grasso* riebalų susikaupimo vietà.

deposiziōne *dkt m* **1.** (*il deporre*) (pa)dėjimas; **2.** (*destituzione*) atstatydinimas; *d. dal trono* nuvertimas nuo sosto; **3.** *rel* (*t.p. d. dalla croce*) nuėmimas nuo kryžiaus; **4.** *dir* (liudytojo) parodymas, parodymai; liudijimas.

depravato, -a **1.** *bdv* ištvirtęs; (moraliai) puolęs; **2.** *dkt v/m* ištvirtėlis -ė.

depravaziōne *dkt m* ištvirtėjimas.

deprecabile *bdv* peiktinas, smerktinas.

deprecare *vksm* (-pré-) peikti, smerkti.

depredare *vksm* (-pré-) plėsti; grobti.

depressiōne *dkt m* **1.** *econ* deprėsija; sąstingis; **2.** *geogr* deprėsija; įduba; **3.** *med* deprėsija; prislėgtà nuotaka; *cadere in d.* pulti į deprėsiją.

depressiv||o, -a *bdv* deprėsinis; deprėsiijos; *crisi* ~a deprėsiijos priėpuolis.

deprėssò, -a *bdv* **1.** prislėgtas, prislėgtos nuotakos; **2.** *econ* ekonomiškai smuėkantis.

deprimēnte *bdv* sukėliantis deprėsią, vārantis į deprėsią; slėgiantis; (*uggioso*) nyėkus.

deprimere* *vksm* (pri)slėgti; nuliūdinti.

► **deprimersi** *sng* pulti į deprėsią.

depurare *vksm* (-pù-) (iš)grėninti, valyti.

depuratōre *dkt v* valymo įrenginys; gryntinvas.

deputato, -a *dkt v/m* deputatas -ė (*Italijos Žemųjų rūmų „Camera“ narys*).

deragliamēnto *dkt v* nuvažiavimas nuo bėgių.

deragliare *vksm* [E] nuvažiuoti nuo bėgių.

derby ['derbi] *dkt v nkt* dėrbis.

derelitto, -a **1.** *bdv* aplėistas; **2.** *dkt v/m* beglėbis -ė, varėgeta *com*.

deretāno *dkt v* pastūrgalis.

deridere *vksm* (*qc*) išjuėkti (*kq*); nusišaipyti (*iš ko*), šaipyti.

derisiōne *dkt m* išjuėkimas; pajuėkà, pašaipà.

derisòrio, -a *bdv* pajuėkiamas, pašiėpiamas.

deriva *dkt m* dreifas; *geol d. dei continenti* plėkščių tektonikos hipotėzė; *andare / essere alla d.* dreifuėti; *fig* bėti paliktám likimo vāliai.

deriv||are *vksm* (-ri-) **1.** *intr* [E] kilti; bėti kilusiam; *l'italiano ~a dal latino* itālų kalbà kilusi iš lotėnų; **2.** *intr* [E] (*risultare*) išplauėkti; *ne ~a che...* iš to išplauėkia, kàd...; *l'affaticamento ~a da un'alimentazione non equilibrata* nuovargio priežastis – nesubalansuota mitėba; **3.** *intr* [E] (*di fiume*) išteketi (*apie upę*); **4.** *intr* [E] (*andare alla deriva*) dreifuėti; **5.** *tr* išvēsti; gāuti; *d. un guadagno* gāuti pėlnà; *d. una parola* (*dare l'etimo*) kildinti žodį; *d. i termini informatici dall'inglese* skėlintis informatikos tėrminus iš ānglų kalbės.

derivata *dkt m* mat išvestinė.

derivat||o **1.** *bdv* išvestinis; antrinis; **2.** *dkt v* darinys; (*di prodotto*) šalutinis produktas; *i ~i del petrolio* nāftos produktai; **3.** *dkt v ling* vedėnys.

derivaziōne *dkt m* **1.** (*diramazione di qcs*) atšakà; **2.** (*origine*) kilimas; kilmė; **3.** (*conseguenza logica*) išvedimas; **4.** *ling* (žodžių) vedėba, derivacija; **5.** *tecn* grandėnių sujungimas; *scatola di d.* paskirstymo dėžutė.

dermatologia *dkt m* dermatolėgija.

dermatològico, -a *bdv* dermatològinis; dermatològijos.

dermatòlogo, -a (*v dgs* -gi/-ghi) *dkt v/m* dermatològas -ė.

déro||ga *dkt m* išimtis -iės; *la d. a una consuetudine* nesilaikymas papročio; *in d. (a qcs)* nepaisant (*ko*); nesilaikant (*ko*) (*bet teisėtai*); **non ammettere** ~ghe (*a qcs*) nenumatyti (*kam*) išimčių; nelėisti nukrypti (*nuo ko*).

derogàre *vksm* (*dé-*) (*a qcs*) nesilaikyti (*ko*).

derràte *dkt m dgs*: *d. alimentari* maisto produktai.

derubà||re *vksm* (*-rù-*) apvogti, apiplėšti; (*qc di qcs*) pavogti (*iš ko ką; kam ką*); *siamo stati ~ti!, ci hanno ~to!* mūs apvogė!

descrittivo, -a *bdv* aprašomasis, deskriptinis.

descrivere* *vksm* 1. aprašyti; apibūdinti; (*narrare*) (pa)pasakoti; 2. (*tracciare*) (nu)brėžti; (*un circolo*) apibrėžti.

descrizione *dkt m* aprašymas; apibūdinimas.

deselezionàre *vksm* (*-zió-*) *inf* atžymėti.

desèrtico, -a *bdv* dykumų; dykuminis.

desertificazione *dkt m* dykumėjimas.

desèrt||o 1, -a *bdv* tuščias; (*disabitato*) negyvenamas; *la sera il centro stòrico* *è d.* vakarais senamiestyje nė gyvės sielos; *la riunione è andata ~a* posėdis laikomas neįvykusiu.

desèrto II *dkt v* dykumą; *il d. del Sahara* Sacharos dykumą.

desideràbile *bdv* geidžiamas; (*opportuno*) pageidautinas; *poco d.* nepageidautinas.

desiderà||re *vksm* (*-si-*) 1. pageidauti; (*volere*) norėti (*ko*); **non avere più niente da d.** turėti visko pakañkamai; ~o *restare solo* nòriu pabūti vienas; ~a *un dolce?* gál norėsite desèrto?; ~erei *qualche informazione* norėčiau informacijos; *ti desiderano al teléfono* tavė kviėčia prie telefono; ♦ *farsi d.* brangintis; *lascia (molto) a d.* galėtų būti (daug) geriaū / gerėsnis; 2. (*bramare*) trókšti; geĩsti; *d. un bambino* trókšti kūdikio; *d. una donna* geĩsti móters.

desideràto, -a *bdv, dlv* pageidaujamas.

desiderio *dkt v* 1. nóras; pageidavimas; (*sogno*) svajonė; *il d. di sapere (di viaggiare)* nóras žinóti (keliauti); *esprimere (soddisfare) un d.* sugalvóti (patėnkinti) nóra; 2. (*brama*) troškimas; troškulys; geĩsmas; *d. di libertà (di vendetta)* láisvės (keĩšto) troškimas; *d. sessuale* seksuálinis / lytinis pótraukis.

desideroso, -a *bdv* nórintis; (*avido*) trókštantis; *d. di successo* trókštantis pasisekimo; *essere d. (di far qcs)* norėti (*ką daryti*); *è d. di conoscere* nekanñtriai láukia sù tavimì susipažĩnti.

design [*di'zain, de'zain*] *dkt v nkt* dizáinas.

designàre *vksm* 1. (pa)skirti; (*candidare*) pasiūlyti kandidatū; 2. (*fissare*) nustatyti; 3. (*indicare*) (pa)žymėti.

designazióne *dkt m* paskyrimas.

desinénza *dkt m ling* galūnė.

desistere *vksm* (*da qcs*) atsisakyti (*ko*); nustóti (*ką daryti, ką darius*); *d. da un propósito* atsisakyti sumánymo; **non d.** nepasidúoti.

desolànte *bdv* nūviliantis; (*doloroso*) skaudūs; gaudūs; (*cupo*) nykūs; *spettàcolo d.* gaudūs vaizdas.

desolàto, -a *bdv* 1. (*di qcs*) aplėistas; (*squallido*) skurdūs; 2. (*di qcn*) susisėlojęs; *sono d.* didžiai apgailestáuju; mán labai gaila.

desolazióne *dkt m* 1. (*di qcs*) skurđas; nykumas; niūrūs vaizdas; 2. (*di qcn*) sielvartas, sielójimas; neviltis -iės; **che d.!** kaip skaudù!

dèspota *dkt v* despòtas (*ir prk*).

dessert [*des'ser*] *dkt v nkt* desèrtas; *vino da d.* desèrtinis vėnas; **che cosa prendi di d.?** kóki válgysi desèrtą?

destabilizzàre *vksm* destabilizúoti.

destàre *vksm* (*dè-*) 1. (iř) bũdinti; *fig d. gli ànimi* žadinti dvásią; bũdinti žmònes; 2. (*suscitare*) (su)kėlti; *d. ammirazione (entusiasmo)* kėlti págarbą (entuziázma); *d. curiosità* kėlti smalsumą, intrigúoti; *d. interesse* kėlti susidomėjimą, sudòminti.

► **destàrsi** *sng* atsibũsti, pakĩrsti (iř miėgo).

destinà||re *vksm* (*-sti-*) 1. (pa)skirti; *d. qcn a un ufficio* priskirti kã priė skýriaus; *d. del denaro in beneficenza* paaukóti pinigų lábdarai; *d. (qcn) alla carriera di avvocato* pariñkti (*kam*) advokato karjėra; *t.p. => dedicàre*; 2. (*del destino*): *egli era ~to (a far qcs)* jãm buvo lėmta (*ką daryti*); *il progetto è ~to a fallire* projėktas pásmerktas žlũgti; 3.: *rinviare a data da d. / da destinarsi* atidėti neribótam láikui; 4. (*indirizzare*) adresúoti.

destinatàrio, -a *dkt v/m* gavėjas -a, adresàtas -ė; *telefonata a càrco del d.* pókalbis kito sàskaita.

destinazióne *dkt m* 1. kelionės tikslas; galutinis tikslas; *passaggeri con d. Milano* keleiviai, vykstantys į Miláną; *arrivare / giungere a d.* atvykti, atvažiúoti; (*di pacchi e sim.*) bũti pristatýtam; 2. (*stanziamento*) (pa)skyrimas; 3. (*sede assegnata*) paskyrimo vietà; 4. (*finalità*) paskirtis -iės.

destino *dkt v* likimas; lėmtis -iės *femm*; dalià; *scherzi del d.* likimo pókštai; *era d. che...* buvo lėmta...

destituire *vksm* (*-isc-*) pašálinti iš pareigų.

destituito, -a *bdv, dlv* **1.** pašālintas (iš pareigū);

2.: *d. di ogni fondamento* visiškai nepagrįstas.

destituizione *dkt m* pašalinimas iš pareigū.

dèsto, -a *bdv* nebemiegantis; pabūdes; *èssere d.* nemiegóti; ♦ *sogno o son d.?* ar aš sapnuoju?

dèstra *dkt m* **1.** dešinē (pūsē); *a d. (stato in luogo)* dešinējē; (*moto a luogo*) ī dešinē, dešinēn; *più a d.* dešiniaū; *a d. di qcs* ī dešinē nuō kō; *alla tua d.* tāvo dešinējē; *tenere la d.* laikýtis dešinēs; **2.** (*la mano*) dešinē (rankà); **3.** *polit* dešiniēji *pl*; *partito di d.* dešiniūjų pārtija.

destreggiarsi *vksm* (-strég-) sūktis.

destrezza *dkt m* miklūmas; *con d.* mikliaī.

dèstr||o, -a **1.** *bdv* dešinys -ē; dešinýsis -ioji; *la mano ~a* dešinē / dešinióji rankà; *la riva ~a di un fiume* dešinýs(is) ūpēs krañtas; *scarpa ~a* dešinēs kójos bātas; **2.** *bdv* (*abile*) miklūs; nagingas; **3.** *dkt v nkt:* *offrire il d.* suteikti prōgà; **4.** *dkt v sport* (*pugno*) smūgis dešiniūoju kūmščiu; **5.** *dkt v sport* (*calcio*) smūgis dešiniāja kōja.

destrazione, -a *bdv* (eīnantis) iš kairēs ī dešinē; (*di rotazione*) pagal laikrodžio rodyklēs.

desueto, -a *bdv* pasēnēs; nebenaudojamas.

desultorio, -a *bdv fig* nereguliarūs; nenuoseklūs.

desumere *vksm* (pa)darýti išvadà; (*stabilire*) nustatýti; (*venire a sapere*) sužinóti.

detective [de'tektiv] *dkt v/m nkt* detektývas -ė, seklýs -ė.

deteinàto, -a *bdv* bē kofeīno, bē teīno.

detenére* *vksm* **1.** turėti; **d. il potere** būti valdžiojē; *d. il titolo di campione* turėti čempiono vardà; *detiene un record* jām priklaūso rekōrdas; **2.** *dir* (*tenere illegalmente*) neteisėtai laikyti; **3.** (*in prigione*) kālinti.

detentóre, -trice *dkt v/m* turėtojas -a; *d. di un record* žmogūs, kuriām priklaūso rekōrdas.

detenuto, -a **1.** *dkt v/m* kalinýs -ė; **2.** *bdv:* *èssere d.* kalėti, būti (uždarytam) kalėjime.

detenzione *dkt m* **1.** lāisvės atēmimas; (*carcere*) buvimas kalėjime, kalėjimas; *condannare a un anni di d.* nuteisti kalėti (vienus) metūs; **2.** *dir* (*illegale*) neteisėtas laikymas; *d. abusiva di arma da fuoco* neteisėtas ginklo laikymas; *d. di stupefacenti* narkōtinių mēdžiagų laikymas.

detergente **1.** *bdv* vālomasis; *latte d.* (vālomasis) pienēlis; **2.** *dkt v* (*detersivo*) valiklis, ploviklis; (*per il viso*) prausiklis.

detergere* *vksm* valýti; (*asciugare*) nušluostyti.

► **detergersi** *sgr* (*asciugarsi*) nusišluostyti.

deterioramento *dkt v* (*peggioramento*) pablogėjimas; (*il guastarsi*) gedimas; *soggetto a d.* gēndantis.

deteriorare *vksm* (-rió-) (su)gadinti.

► **deteriorà||rsi** *sgr* (*guastarsi*) (su)gēsti; (*peggiorare*) (pa)blogėti; *i nostri rapporti si sono ~ti* mūsų santykiai pašlįjo.

deterióre *bdv* prastėsnis; blogėsnis; *nel senso d. del termine* blogiausia tō žōdzio prasmē.

determinànte *bdv* lēmiamas; *èssere d. (per qcs)* (nu)lėmti (*kq*).

determinàre *vksm* (-tèr-) **1.** (*provocare*) (nu)lėmti, determinuoti; (*essere causa*) būti priežastimi; **2.** (*stabilire*) nustatýti; (*precisare*) patikslinti; (*calcolare*) apskaičiuoti.

► **determinàrsi** *sgr* **1.** (*a far qcs*) pasirýzti (*kq daryti*); **2.** (*verificarsi*) atsitikti; susidaryti.

determinatèzza *dkt m* **1.** (*precisione*) tikslūmas; *con d.* tiksliai; **2.** ⇒ **determinazióne** **2.**

determinativo, -a *bdv:* *gram articolo d.* žymimāsis artikelis (pvz.: *il, la, i*).

determinàt||o, -a *bdv, dlv* **1.** nustatýtas; patikslintas; *t.p.* ⇒ **determinàre**; **2.:** (*un*) *d.* tam tikras; (*tale*) tōks -ià; *in ~i casi* tam tikrais atvejais.

determinazióne *dkt m* **1.** nustātymas; (*calcolo*) apskaičiāvimas; **2.** (*risolutezza*) pasirýžimas, rýžtas; *con d.* rýžtingai.

deterrente *dkt v* atgrasīnimo priemonē.

detersivo *dkt v* skalbimo / skalbiamieji miltėliai *pl*; (*liquido*) skalbiklis; (*per piatti*) ploviklis.

detest||àre *vksm* (-tè-) (*qc*; *far qcs*) nekēsti (*ko*; *kq daryti*); *d. la menzogna* nekēsti mēlo; *d. gli spinaci* nekēsti špinātų; *~o alzarmi presto* nenēčiū anksť kēltis.

detonatóre *dkt v* detonātorius.

detonazióne *dkt m* detonācija; sproģimas.

detràrre* *vksm* atskaičiuoti, atskaitýti; išskaičiuoti; *d. l'IVA* atskaičiuoti PVM.

detrattóre, -trice *dkt v/m* peikėjas -a; kritikas -ė.

detrazióne *dkt m* atskaità; (*l'azione*) atskaitymas, atskaičiāvimas; *d. dell'IVA* PVM atskaità; *d. fiscale* (*agevolazione*) mokesčio lengvatà.

detrimento *dkt v* žalà; *andare a d. (di qcs)* padarýti (*kam*) žalà; būti (*kieno*) nenāudai.

detrit||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) nuolauža, nuotrupa; (*di costruzione*) griuvėsiai *pl*; *geol ~i fluviali* aliūvis *sg*.

detronizzàre *vksm* **1.** nuvėsti nuō sosto; **2.** *fig* nuvainikuoti.

détta *dkt m:* ♦ *a d. (di qcn)* anót (*ko*), pasàk.

dettagliànte *dkt v/m* māžmeninikas -ė.

dettagliàre *vksm* detalizuoti, smūlkiai aprašýti.

dettagliatamēnte *prv* smūlkiai, detaliai.

dettagliàt||o, -a *bdv* detalūs, smūlkūs; išsamūs; *una relazione ~a* detalī atskaita.

dettà||glio *dkt v* **1.** smūlkmena, detalē; *un d. insi-*

gnificante nereikšminga smulkmena; *entrare / scendere nei ~gli* gilintis į detalės, lėistis į smulkmenas; **2.** *vendita al d.* mažmeninė prekyba; *vendere al d.* prekiauti mažmenomis.

dettàre *vksm* (dèt-) **1.** (pa)diktuoti; *fig d. le proprie condizioni* diktuoti savo sąlygas; **♦ d. legge** nurodinėti; *(fare da modello)* nustatyti standartus; **2.** *fig (suggerire)* patarti.

dettàto I dkt *v* **1.** diktantas; **2.** *il d. di una legge* įstatymo nurododas *pl* / nūostatos *pl*; įstatymo reikalavimas.

dettàto II, -a *bdv, dlv* siūlomas; *d. dal buon senso* išmintingas.

dettatūra *dkt m* diktavimas; *sotto d.* diktuojant.

détto, -a **1.** *bdv, dlv (stabilito)* nustatytas; **♦ come non d.** (*lascia perdere!*) pamiškl!; (*constatando il contrario di quanto detto*) pasirodo (, kàd) nė; **d. tra noi** tarp mūsų tariant; *d. fatto* pasakyta – padaryta; **2.** *bdv, dlv (suddetto)* anksčiau minėtas; minėtasis; **3.** (*soprannominato*) vadinamas; pravarde; *Ivan IV d. “il Terribile”* Ivanas IV pravarde „Rūstūsis“; **4.** *dkt v* pósakis; (*proverbio*) patarlė.

deturpare *vksm* (su)darkyti, (su)bjaurėti.

deumidificatore *dkt v* oro sausintuvas.

devastà||re *vksm* **1.** (nu)niokoti, suniokoti; (*con saccheggio*) nusiaubti; *la guerra ha ~to il paese* kàras nuniokojo / nusiaubė kràštą; **2.** (*deturpare*) (su)-bjaurėti; **3.** *fig* sugniuždyti.

devastazione *dkt m* (nu)niokojimas; nusiaubimas.

deviare *vksm* (-vi- / dè-) **1.** *intr* [A] pasukti (*ì kità kelią*); iškrypti (iš kėlio); (*fare una deviazione*) daryti lainkstą; **2.** *fig* nukrypti; *d. dal tema* nukrypti nuo tėmos; **3.** *tr* nukreipti; *d. il tràffico* nukreipti eismą; *fig d. il discorso* nukreipti kalbą; *sport d. (il pallone) sulla traversa* nukreipti kamuolį į skersinį.

deviazione *dkt m* **1.** apylanka, lainkstas; (*strada*) aplinkkelis; *fare una (lunga) d.* daryti (didelį) lainkstą; **2.** *fig* nukrypimas; **3.** (*di qcs*) nukreipimas.

devoluzione *dkt m* dir pėrdavimas; pėrėjimas.

devolvere *vksm* dir pėrduoti; atiduoti.

devòto, -a **1.** *bdv (pio)* pamaldūs; dievobaimingas; dievòtas; **d. alla Madonna** pamaldūs Švenčiausiajai Mergėlei; **2.** *bdv fig* atsidavęs; **3.** *dkt v/m* tikintysis *masc*, tikinčioji *femm*.

devozione *dkt m* **1.** pamaldumas, dievobaimingumas; **2.** *fig (a qcs)* atsidavimas (*kam*).

di *prlk* **1.** *uri* nusakomąją funkciją *ir ppr.* yra verčiamas kilmininku; *niente di nuovo* niėko naujo; *la città di Torino* Turino miėstas; *un*

anello di oro / d'oro áukso / auksinis žiedas; *un appartamento di tre stanze* trijų kambarių būtas; *un boccale di birra* bokàlas alaūs; *una cantante di talento* talentinga dainininkė; *un corso di sei mesi* šešių mėnesių kùrsas; *una donna di rara bellezza* rėto gròžio mòteris; *un giorno di agosto* rugpjùčio dienà; *un manuale di fisica* fizikos vadovėlis; *una ragazza di 20 anni* dvidešimties mėtų merginà; *un vaso di grande valore* didelės vertės / labai vertinga vazà; *uno di loro* vienas iš jų; **2.** *žymi nuosavybė ir ppr.* verčiamas kilmininku; *la casa di mio padre* mào tėvo namai; *il figlio del dottore* gýdytojo sùnūs; *la poesia di Dante* Dántės poėzija; **♦ quell'idiota di Váidas** Váidas, tàs idiòtas; **3.** *žymį vietą; iš (ko); un ragazzo di Milano* vaikinàs iš Milàno; *di lì* iš ten; (*moto per luogo*) prò ten; *di mano in mano* iš rañkos į rañką; *uscire di casa* išeiti iš namų; **♦ fig di bene in meglio** vis geriau ir geriau; **4.** *žymį laiką; di giorno* diėną; *di notte* nàktį; *di mattina* rytaiš; *di sera* vakarė, vakaraiš; *di domenica* sekmàdieniais; *d'estate* vàsara; **5.** *žymį kiekį, t.p.* *sudaro kiekio atikelio formas; più giovane di tre anni* trejaš mėtaiš jaunėsnis; *dei quadri famosi* žymūs pavėikslai; *comprare del pane* pirkti dúonos; *ci vogliono delle uova* reikia kiaušinių; *vedere degli amici* matýtis sù draugaš; **6.** *žymį priemonę, būdą; conoscere di vista* pažinóti iš matymo; *coprire di regali* apipilti dovanomis; *essere di buon umore* búi geròs nùotaikos; *spalmare il pane di burro* tėpti dúonà sviestu; *fig armarsi di pazienza* apsišarvóti kantrybė; **7.** *žymį priežastį; contento della vittoria* patėnkintas pėrgale; *sporco di fango* apsitàškęs purvais; *morire di cancro* mifti nuò vėžio; **8.** (*di argomento*) apiė (*ką*); *parlare di musica* kalbėti apiė mùziką; *lamentarsi di tutto* skýstis viskuo; **9.** (*lyginant*) negù; už (*ką*); *più alto di me* aukštėsnis už manė, aukštėsnis negù àš; *il migliore degli studenti* geriausias iš visų; **10.** *įeina į įvairius prielinksminius ir prieveiksminius posakius; a causa di qc* dėl kò; *a destra del bar* į dėšinę nuò bàro; *di più* daugiau; *di meno* mažiau; *invece di (far qcs)* užuot (*ką padarius*); (*qc*) viėtoj (*ko*); *prima di cena* prieš vakariėnę; *pur di (far qcs)* kad tik (*ką darytų*); *senza di te* bė tavęs; *verso di me* į mào pusė; manės link; **♦ dopo di che** ó vėliau; **11.** *vartojamas su kai kuriais būdvardžiais; débole di cuore* silpnòs širdiėš; *pieno di qcs* pilnas kò; *privo di qcs* bė kò; *ricco di qcs* tūrintis daug kò; *sono desideroso di partire* labai nòriu išvazióti; *sono sicuri*

di vincere jīē įsitikinę, kàd laimēs; **12. jungia** įvairius veiksmazodžius su papildiniu ir pan.; *accusare di tradimento* apkaltinti išdavystė; *dire di sì* sakyti, kàd taip; *finire di lavorare* baigti dirbti; *pensare di partire* ketinti išvykti; *permettere a qcn di uscire* leisti kám išėiti; *puzzare di cipolla* trenkti svogūnais; *smettere di fumare* mesti rūkyti; *tentare di concentrarsi* stengtis susikaupiti; *le ho chiesto di scrivermi* jōs paprašiau, kàd mán parašyti.

di dkt v nkt dienà; *tre volte al dì* trīs kartūs per diēnà; ♦ *ai miei dì* mào laikais.

diabète dkt v med cūkraligė, diabėtas.

diabético, -a dkt v/m diabėtikas -ė.

diabolico, -a bdv **1.** šėtōno; vėlno; **2. fig** vėlniškas; šėtōniškas.

diàcono dkt v rel diàkonas.

diadéma dkt v diademà.

diàfano, -a bdv **1.** pėrsisviečiantis; pėrmatomas; **2. fig** (pallido) išblėškęs.

diaframma dkt v anat diafragmà, pėrdanga.

diagnosi dkt m nkt **1. med** diagnōzė; *fare una d.* nustatyti diagnōzė; **2. fig** analizė.

diagnosticare vksm (-gnò-) nustatyti (ligà), diagnozuoti.

diagonale **1. dkt m** įstrižainė; ♦ *in d.* įstrižai; **2. bdv** įstrižinis, įstrižas.

diagramma dkt v diagramà; *d. di flusso* struktūrinė diagramà / schemà.

dialettale bdv tarminis; tairmiškas; tarmių; *accento d.* tairmiškas akcentas; *parola d.* tarminis žodis; *poesia d.* tarmė parašyta poezija.

dialettica dkt m dialėktika (*ir prk*).

dialètto dkt v tarmė, dialėktas; *d. siciliano* Sicilijos tarmė; *parlare in d.* kalbėti tairmiškai.

diàlisi dkt m nkt med dializė.

dialogare vksm (dià-) kalbėtis, pasikalbėti; (*discutere*) taftis; dialoguoti.

diàlogo (dgs -ghi) dkt v pókalkbis; dialògas (*ir prk*); *un d. fruttuoso* vaisingas pókalkbis; *inf. finire tra di d.* dialògo ląngas; *fig cercare il d.* neskóti dialògo.

diamànt||e dkt v deimantas; *di ~i* deimantinis; *agg*; ♦ *nozze di d.* deimantinės vestuvės.

diametralménte prv; *d. opposto* višiškai / diametraliai priešingas (*ir prk*), diametralūs.

dímetro dkt v geom skersmuo; (*di*) **2 metri di d.** 2 mètrų skersmėns.

diàmine jst pō paràliais!; pō velniū!; pō šimts!; *che d. ci fai qua?* kã pō velniū čià darai?

diapason dkt v nkt **1. mus** (strumento) kamertonas; **2. mus, fig** (gamma) diapazonas.

diapositiva dkt m skaidrė, diapozityvas.

diària dkt m diēnpinigiai *pl*.

diàrio dkt v **1.** dienoraštis; (*registro*) žurnàlas; (*agenda*) užrašų knygelė / knygutė; *d. di bordo (di classe)* laivo (klāsės) žurnàlas; *d. di viaggio* kelionės dienoraštis; *tenere un d.* rašyti dienoraštį; **2. (programma)** tvarkaraštis.

diarréa dkt m viduriavimas; palaidi viduriai *pl*; *avere la d., soffrire di d.* viduriuoti.

diavoleria dkt m **1. (furberia)** gudrybė; **2. (strano oggetto)** keistenybė.

diàvolo dkt v **1.** vėlnias (*ir prk*); ♦ *un pòvero d.* vargeta *com*; *del d.* vėlniškas; *a casa del d.* už (jūrų) mărių; *avere il d. in corpo* būti vėlnio apsėstam; *avere un d. per capello* siūsti, niřšti; *fare il d. a quattro* šėlti, dūkti; *va' al d.!* eik vėlnióp!; kàd tavė kuř!; *flk si parla del d. e spuntano le corna* vilkà mīnim, vilkas čià; *flk il d. ci ha messo la coda* vėlnias užkišo uodegà; **2. (pabrėžiant)**; *chi d. è?* ó kàs jis, pō vėlniū?; *dove d. ...?* kuř pō vėlniū...?; *perché d.?* kurių vėlniū?; **3. kaip jst**; (*al*) *d.!* pō vėlniū!, pō galais!; *e che d.!* vėlniai ráutų!, vėlniai griėbtų!

dibattere vksm diskutuoti, svarstyti.

► *dibattersi sngr* mūstyti; spurdėti.

dibattiménto dkt v dir bylōs nagrinėjimas.

dibàttito dkt v debatai *pl*, diskūsija.

dicastéro dkt v žinýba, ministėrija.

dicémbre dkt v grúodis; *a d., in d.* grúodžio mėnesį, grúodį; *l'8 d.* grúodžio aštuntóji dienà.

diceri||a dkt m gañdas; *dgs ~e* gandai, paskalos.

dichiar||are vksm **1. (annunciare)** (pa)skėlbti; (*rendere noto*) deklaruoti, parėikšti; *d. guerra* (pa)skėlbti kàrà; *d. i redditi* deklaruoti pajamas; *ha qualcosa da d.?* ar tūrite apmuītinamų daiktų?; **2. (affermare)** tvirtinti, teĩgti; *d. il falso* sakýti neteisýbė; melagīngai parėikšti; *ha ~ato di non sapere niente* teĩgė niėko nežinàs; **3. (proclamare)** (pa)skėlbti; pripažinti; *d. aperta la seduta* paskėlbti pósėdį pradėta; *d. colpevole* pripažinti kaltū, pripažinti ėsant kaltà; *d. erético* apskėlbti erėtikū; *d. nullo* pripažinti negaliójanciu; *la ~o in arresto* jūs – sūimtas; *vi ~o marito e moglie* skėlbiau jūs vėru ir žmóna.

► *dichiarà||rsi sngr* **1.** pasisakýti; prisipažinti; *d. contrario a qcs* pasisakýti prieš kã; *si è ~to innocente* jis prisipažino ėsàs nekalts; **2. (in amore)** prisipažinti mýlint; prisipažinti, kàd mýli; **3. (proclamarsi)** pasiskėlbti; *d. stato indipendente* pasiskėlbti nepriklausoma šalimi.

dichiarazión||e dkt m **1.** deklaracija, parėiřkimas; *d. dei redditi* pajamų deklaracija; *d. doganale* muitinės deklaracija; *non rilasciare ~i* oficialiai nekomėntuoti; *rilasciare ~i* oficia-

liai paréikšti; **2.** (*affermazione*) teiginys; **3.** (*annuncio*) (pa)skelbimas; pasisākymas; *d. d'amore* prisipažinimas mýlint; *d. di guerra* karo paskelbimas.

diciannòve *sktv nkt 1.* devyniolika; *d. anni* devyniolika metų; **2.**: *dgs le d.* septintā sg (valandā) (*vakaro*), devyniolikta valandā.

diciannovènne *bdv, dkt v/m* devyniolikmētis -ē.

diciannovésimo, -a *sktv* devynioliktas -a.

diciassette *sktv nkt 1.* septyniolika; *per d. persone* septyniolikai žmonių; **2.**: *dgs le d.* penktā sg (valandā) (*vakaro*), septyniolikta valandā.

diciassettènne *bdv, dkt v/m* septyniolikmētis -ē.

diciassettésimo, -a *sktv* septynioliktas -a; *il d. secolo* septynioliktasis amžius.

diciottènne *bdv, dkt v/m* aštuoniolikmētis -ē.

diciottésimo, -a *sktv* aštuonioliktas -a.

diciotto *sktv nkt 1.* aštuoniolika; *ha compiuto d. anni* jam sukāko aštuoniolika metų; **2.**: *dgs le d.* šeštā sg (valandā) (*vakaro*), aštuoniolikta valandā.

dicitūra *dkt m* užrašas.

didascalìa *dkt m* parašai *dgs*, užrašas pō iliustrācija.

didattica *dkt m* didaktika.

didattic||o, -a *bdv* didaktinis, mōkomasis; metodinis; didaktikos; *strumenti* ~i mōkymo / mōkomosios priemonės.

didiétro *dkt v fam* pastūrgalis.

diéci *sktv nkt 1.* dešimt; dešimtis -iēs *femm*; *d. euro* dešimt eurų; *d. giorni* dešimt dienų; **2.**: *dgs le d.* dešimtā sg (valandā); dešimt sg (valandų); **3.**: *il d. (settembre)* (rugsėjo) dešimtoji (dienā); **4.** (*decimo*) dešimtas; *pàgina d.* dešimtas puslapis; *Pio X* Pijus X (*dešimtas*); **5.** *kaip dkt v (il 10)* dešimt; **6.** *kaip dkt v (il voto)* dešimt; dešimtūkas *fam*; *avere tutti d.* mōkytis dešimtūkais; **7.** *kaip dkt v (la carta)* dešimtakė.

diecimila *sktv nkt* dešimt tūkstančių.

diéresi *dkt m nkt ling* tremā.

diesel ['dizel] *nkt 1.* *bdv* dyzelinis; *motore d.* dyzelinis variklis; **2.** *dkt v* dýzelis.

diésis *dkt v nkt mus* diėzas.

diéta *dkt m* diėtā; (*alimentazione*) mitybā; *essere a d., fare la d.* laikytis diėtos.

dietético, -a *bdv* diėtinis.

dietòlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* dietològas -ė.

diétro **1.** *prlk ((a) qc)* už (ko); *d. alla / la casa* už namo; *d. di me* už manės; paskui manė; *uno d. l'altro* vienas pō kito (*ir prk*); *da d. le nuvole* iš už debesų; *fig chi c'è d. (a qcs)?* kās vīsa tai sugalvōjo? (/ padārė? *ir pan.*); ♦ *tarm essere d. a far qcs, stare d. a qcs* kā daryti (/ dirbti *ir*

pan.); užsiimti kuō; **2.** *prv (di luogo)* atgā; paskui; galė, užpakalyje; *da d. iš* užpakalio; prō užpakalį; *andare d., venire d.* eiti iš paskōs; *lasciarsi d.* palikti; *fig (dimenticare)* užmiršti; *portarsi d.* paiimti sū savimi; *sedere d. (in macchina)* sėdėti galė; sėstis į gālā; *non guardare d.!* nežiūrėk atgā!; *fig parlare d.* apšnekėti; **3.** *prv fig (in base a e sim.)*: *d. tuo consiglio* tū patārus; *d. pagamento* sumokėjus; *d. richiesta (di qcn)* paprāšius (kam); **4.** *dkt v nkt* užpakalis; gālas; **5.** *bdv nkt* užpakalinis; galinis; *la ruota (di) d.* užpakalinis rātas; *la tasca (di) d.* užpakalinė kišėnė.

dietrofrōnt **1.** *jst mil* aplink!; **2.**: *dkt v nkt*: ♦ *fare d.* staigiai pėrsigalvoti.

difàtti jngt ⇒ **infàtti**.

difèndere* *vksm 1.* (ap)ginti; užstōti; (*proteggere*) (ap)sāugoti; *d. un amico* užstōti draugā; *d. i propri interessi (il Paese, la pace, un imputato)* ginti sāvo interesūs (šālį, taikā, teisiāmājį); *d. da un pericolo* apsāugoti nuō pavōjaus; **2.** *sport* ginti, deŋgti; *d. a uomo (a zona)* tāikyti asmeninė (zōninę) gynybā.

► **difènd||ersi** *sng 1.* (*da qc*) apsiginti (*nuo ko*), gintis; *fig d. dal freddo* gintis nuō šalčio; **2.** *sport* gintis; **3.** *fam* šiaip taip vėstis; *in lituano mi ~o* lietūviškai galiū susisnekėti; *Venezia è bella, ma anche Kaunas si ~e* Venēcija graži, bėt ir Kaūnas nenusilėidžia.

difensiva *dkt m* gynybinė taktikā; ♦ *stare sulla d.* santūriai ełgtis.

difensiv||o, -a *bdv* gynybinis; gynybos; *muro d.* gynybinė siena; *linea ~a* gynybos linija; *sport reparto d.* gynybos grandis -iēs *femm*.

difen||sóre, -ditrice **1.** *dkt v/m* gynėjas -a; (*sostenitore*) šalininkas -ė; **2.** *dkt v (t.p. avvocato d.)* advokātas, gynėjas; **3.** *dkt v sport* gynėjas.

difés||a *dkt m 1.* gynyba; (*il difendere*) gynimas; (*protezione*) apsaugā; *Ministero della D., la D.* Krāšto apsaugōs ministėrija; *la d. dei propri interessi (della pace)* sāvo interesų (taikōs) gynimas; *la d. dell'ambiente* aplinkōsauga; *dir legittima d.* būtinōji gintis -iēs; *med le ~e dell'organismo* organizmo gynyba; *mil d. anti-aerea* priešlėktūvinė gynyba; ♦ *in d., a d. (di qc)* (kam) ginti, apsāugoti; *che dici a tua d.?* kaip pasitėisinsi?; *prendere le ~e (di qcn)* užstōti (kq); **3.** *dir* gynyba; **4.** *mil dgs ~e* gynybiniai įtvirtinimai; **5.** *sport* gynyba, gynėjai *pl*; *d. a uomo (a zona)* asmeninė (zōninė) gynyba.

difettàto, -a *bdv (di merce)* brokuotas.

difettiv||o, -a *bdv gram: verbi ~i* trūkstamieji veiksmāžodžiai (*neturinys visos paradignos*).

difett||o *dkt* v **1.** defēktas, ūda; trūkumas; *d. di fabbricazione* brōkas; *d. di pronuncia* tartiēs ūda; *d. fisico* fizinis / kūno defēktas; *med d. congenito* ģimtā ydā; *cercare* ~i iēškōti trūkumu; ♦ *approssimare per d.* (su)apvālinti ī mažēsnē pūšē; *fare d.* (a *qcn*) stīgti (*kam*); **2.** (vizio) blōgas īprotis; blōgā savībē; ūda; *il d. di mangiarsi le unghie* blōgas īprotis nagūs grāužti.

difettōs||o, -a *bdv* sū trūkumais; negēras; (*di prodotto*) brokūotas; defēktinis; *impianto elettrico d.* blōgā elēktros instalācija; *memoria* ~a silpnā atmintis; *ragionamento d.* ydīngas samprotāvimas; *l'orologio è d.* laikrodīs blōgāi vēlīa.

diffamāre *vksm* (-fā-) (ap)šmeižti.

diffamatōrio, -a *bdv* šmeižīkiškas; šmeižiamās.

diffamazione *dkt* m šmeižtas; šmeižimas.

differēte *bdv* skirtingas; *t.p.* ⇒ **diverso**.

differēnz||a *dkt* m **1.** skirtumas; *d. sostanziale* esmīnis skirtumas; *d. d'età* āmžiaus skirtumas; *che d. fa?*, *che d. c'è?* kōks skirtumas?; ♦ *a d. di...* skirtingai negū... (/ nuō...); *fare la d.* būti lemiamām; *non fare* ~e nedarīti skirtumo; *non fa d.* tāi tās pāts; nērā skirtumo; *c'è una bella d.* tāi visāi kās kita; **2.** *mat* skirtumas.

differenziāle **1.** *dkt* v *tecn*, *mat* diferenciālas; **2.** *bdv* *mat* diferenciālinis.

differenziāre *vksm* (-rēn-) diferencijūoti; (*distin-guere*) (at)skīrti; (su)rūšiūoti.

differenziāt||o, -a *bdv*: *raccolta* ~a *dei rifiuti* atliekū rūšiāvimas.

differimēto *dkt* v atidējīmas; nukēlīmas.

differire *vksm* (-isc-) **1.** *intr* [A] (*in qcs*) skīrtis (*kuo*), išsiskīrti; **2.** *tr* atidēti; nukēlti.

differita *dkt* m netiesiōginē transliācija, kartōjīmas.

difficile *bdv* **1.** sunkūs; (*complicato*) sudētingas; keblūs; *abbastanza d.*, *piuttosto d.* sunkōkas; *un carattere (compito, periodo) d.* sunkūs charācteris (ūzdavinys, laīkas); *rendere più d.* (ap)sūnkinti; *d. a dirsi* sunkū pasakyti; **2.** (*di qcn*) (di *gusti*) īsrānkūs; (*intrattabile*) sunkūs; ♦ *kaip dkt* v *fare il d.* būti īsrānkām; **3.**: *è d. che...* vargū, ar...; mažāi tikētina, kād...; nepanašū, kād...; **4.** *kaip dkt* v: *il d.* sunkūmas; *il d. sta nel cominciare* sunkiāusia – pradēti.

difficilmēte *prv* **1.** suñkiai, varģiai; **2.** (*con poca probabilità*); *d. riuscirò a venire in tempo* nepanašū, kād spēsiu atēti laīkū.

difficoltā *dkt* m *nkt* **1.** sunkūmas; keblūmas; *con d.* suñkiai; *senza d.* nesuñkiai; *essere in d.*, *trovarsi in d.* turēti sunkūmū; būti keblīojē pa-

dētyjē; *fare d.* darīti kliūtis; *superare una d.* īvēikti sunkūmā; *ha (delle) d. a camminare* suñkiai vāikščioja; *sono sorte alcune d.* īškilo sunkūmū; **2.** (*l'essere arduo*) sunkūmas; sudētingūmas.

difficoltōso, -a *bdv* keblūs; problēmīnis.

diffida *dkt* m *dir* īspējīmas; (*divieto*) ūzdraudīmas.

diffidāre *vksm* (-fi-) **1.** *intr* (*di qc*) nepasitikēti (*kuo*); (*guardarsi da qcs*) sāugotis (*ko*); *d. degli sconosciuti* nepasitikēti nepažīstamāisiais; **2.** *tr* *dir* (*per qcs*) īspēti (*dēl ko*); (*qc dal far qcs*) ūzdraūsti (*kam kq* daryti).

diffidēte *bdv* nepasitikintis; ītarūs.

diffidēnza *dkt* m ītarūmas; nepasitikējīmas; *con d.* ītariai, ītariamāi.

diffondere* *vksm* (iš)plātinti; (pa)sklēisti; *d. calore* sklēisti šilumā; *d. un comunicato* (iš)plātinti pareiškīmā; *d. un contagio* (pa)sklēisti ūžkratā; *d. una teoria* propagūoti tēorijā; *d. delle voci* sklēisti pāskalas.

► **diffōnd**||ersi *sng* **1.** (pa)plīsti; (pa)sklīsti; *la luce si* ~e šviesā sklīnda; *le malattie si* ~ono plīnta līgos; **2.** *fig* (*dilungarsi*) išsiplēsti (*šnekant ir pan.*).

diffōrme *bdv* (*da qcs*) nepanašūs (*ī kq*); neatitiñkantis (*ko*).

difformitā *dkt* m *nkt* neatitikīmas.

diffusiōne *dkt* m **1.** (iš)plātinīmas; sklēidīmas; *a larga d.* plačiai paplītēs; **2.** (*l'esser diffuso, il diffondersi*) (pa)plītūmas; *la d. del Cristianesimo* kriščionybēs paplītūmas.

diffūso, -a *bdv* paplītēs; populiarūs; *un modo di dire d.* populiarūs pōsakis.

diffilātō *prv* (*direttamente*) tiēsiai.

differite *dkt* m *med* dīferītas.

dīga *dkt* m ūztvanka; dāmba.

digerēte *bdv*: *anat apparato d.* viršķinīmo sistēmā; *tubo d.* viršķināmās trāktas.

digeribile *bdv* viršķināmas.

digerire *vksm* (-isc-) (su)viršķinti (*ir prk*); *difficile da d.* suñkiai viršķināmas; *fig non d. le ingiustizie* nekēsti neteisībēs.

digestiōne *dkt* m viršķinīmas.

digestivo *dkt* v viršķinīmā skātinantis likeris.

digitāl||e **I** *bdv*: *impronte* ~i pīrštū aītšpaudai.

digitāle **II** *bdv inf tecn* skaitmenīnis; *macchina fotografica d.* skaitmenīnis fotoaparātas.

digitalizzāre *vksm inf* skaitmenūoti.

digitāre *vksm* (di-) (su)riñkti (*klaviatūra*); īvēsti; *d. la password* īvēsti slaptāžodj; *d. un numero telefonico* riñkti telefōno nūmerj.

digiunàre *vksm* **1.** neválgyti; (*soffrire la fame*) badáuti; **2.** (*per motivi religiosi*) pāsninkauti.

digiùno I *dkt v* **1.** neválgymas; badāvimas; *a d.* tuščiū skrandžiū; *stare a d.* neválgyti; *fig a d. di vittorie* bē pērgaliū; **2.** *rel* pāsninkas; pāsninkavimas; *osservare il d.* pāsninkauti, laikýtis pāsninko.

digiùno II, -a *bdv* **1.** neválges; *è d. da ieri* nuō vākar neválgo; **2.** *fig (di qcs)* žālias, neišprūšes (*kurioje srityje*); *d. di notizie* netūrintis žiniū.

dignità *dkt m* **1.** orūmas; (*onore*) garbē; (*rispetto di sé*) savīgarba; *con d.* ōriai; *pèrdere la d.* netēkti garbēs; **2.** (*titolo, carica*) titulas.

dignitàrio *dkt v rel, stor* dignitorius.

dignitóso, -a *bdv* **1.** orūs; garbingas; *un aspetto d.* ori išvaizda; **2.** (*decente*) padorūs; pusėtinas.

digradàre *vksm* [A] nuožulniai lėistis.

digressióne *dkt m* nukrypimas (nuō tēmos).

digrignàre *vksm*; *d. i denti* grīežti dantimīs; šiēpti dantis.

dilagà||re *vksm* (-lā-) **1.** [A] išsiliėti; **2.** *fig* (pa-) plīsti; siāutėti; *la squadra ha ~to nella ripresa* antramē kėlinyje komāda išžaidė.

dilaniàre *vksm* (-lā-) **1.** suplēšyti (ī gābalus), sudraskýti; **2.** *fig (qcn)* kankinti.

dilapidàre *vksm* (-lā-) (iš)švaistýti, (iš)eikvóti.

dilatàre *vksm* (-lā-) (iš)plēsti (*ir prk*), praplēsti.

► **dilatàrsi** *sng*r plēstis.

dilatazióne *dkt m* išplėtimas.

dilazionàre *vksm* (-zió-) atidėti; nukėlti; *d. una scadenza* pratēsti tēminą.

dilazióne *dkt m* atidėjimas; nukėlimas.

diléggio *dkt v* pašėpimas, išjuokimas; pašaipà.

dileguàre *vksm* (-lé-) išsklaidýti (*ir prk*).

► **dileguàrsi** *sng*r pradiŋgti; (*di qcs*) išgaruoti.

dilèmma *dkt v* dilemà.

diletant||e *dkt v/m* mėgėjas -a; diletántas -ė (*ir prk*); *da ~i* mėgėjiškas *agg*, diletántiškas; *kaip bdv un fotògrafo d.* fotogrāfijos mėgėjas.

dilettantésco, -a *bdv* diletántiškas, mėgėjiškas.

dilettàre *vksm* (-lét-) (*qcn*) (su)teikti malonūmo (*kam*); *d. il pubblico* teikti pūblikai malonūmo.

► **dilettàrsi** *sng*r **1.** (*a far qcs*) jáusti malonūmą (*ką durant*); **2.** (*occuparsi di qcs per svago*) užsiimti (*kuo*) kaip mėgėjas.

dilettévole *bdv*: ♦ *kaip dkt v unire l'utile al d.* sudėrinti náudą sū malonumū.

dilètto I, -a *bdv* mýlimas.

dilètto II *dkt v* malonūmas; džiaūgsmas; *per d.* dēl malonūmo.

diligénte *bdv* kruopštūs, stropūs; uolūs.

diligénza I *dkt m* (*cura*) kruopštūmas, stropūmas; *con d.* kruopščiai, strōpiai.

diligénza II *dkt m* (*carrozza*) diližanas (*tokia kareta*).

diluénte *dkt v* skiediklis.

diluire *vksm* (-isc-) (at)skiesti, praskiesti.

dilungàrsi *vksm* pēr ilgai šnekėti (/ pāsakoti *ir pan.*); išsiplēsti *fam*.

diluviàre *vksm* (-lù-) [A, E] pliaūpti, žliaūgti.

dilùvio *dkt v* pylā; tvānas (*ir prk*); ♦ *il d. universale* visūotinis tvānas.

dimagrànte *bdv* liėkninamasis.

dimagriménto *dkt v* (su)liėknėjimas.

dimagrire *vksm* (-isc-) **1.** *intr* [E] (su)liesėti, (su)lýsti; (*snellirsi*) (su)liėknėti; *d. di sei chili* numėsti šešis kilogramūs; **2.** *tr* liėkninti.

dimenàre *vksm* (-mė-) (*qcs*) mos(ik)uóti (*kuo*).

dimensión||e *dkt m* **1.** matmuō; ~i mātmenys, dýdis *sg*; *a tre ~i* trimātis *agg*, trijų matemenų; **2.** (*ampiezza*) apimtis -iēs; māstas; *un fenomeno di ~i mondiali* pasáulinio māsto reiškinys; *lavoro di grandi ~i* didelės apimties dárbas; **3.** *fig* (*carattere*) póbūdis; (*aspetto*) aspėktas; *la d. politica di una questione* politinis klāusimo póbūdis.

dimenticànzà *dkt m*: *una d. imperdonabile* nedovanótinas aplaidūmas; *è stata una pura d.* tiesiog pamiršau (/ pamiršo *ir pan.*)

dimenticà||re *vksm* (-mén-) **1.** pamiršti, užmiršti; *d. le chiavi (un numero di telefono)* užmiršti raktūs (telefonò nùmerį); *ho ~to di dirti che...* pamiršau táu pasakýti, kād...; *non d. di chiudere le finestre!* nepamiršk uždarýti lāngus!; ♦ *senza d. (qc)* taip pāt *ir* (*kas*); beję, neužmirštant *ir* (*ko*); **2.** (*trascurare*) aplėisti.

► **dimenticàrsi** *sng*r (*di*) *qc* pamiršti (*ką, apie ką*), užmiršti; *t.p.* ⇒ **dimenticàre**.

diméssò, -a *bdv* nuolankūs; (*umile*) kuklūs.

dimestichézza *dkt m* **1.** familiarūmas; **2.** (*pratica*) patýrimas, patirtis -iēs; *avere d. (con qcs)* nusimanýti (*apie ką*).

dimetrodónte *dkt v zool* dimetrodōnas.

diméttere* *vksm* **1.** (*un paziente*) išrašýti, išlėisti iš ligōninēs; **2.** (*da un incarico*) atlėisti.

► **diméttersi** *sng*r atsistatýdinti.

dimezzàre *vksm* (-mėz-) (*ridurre*) sumāžinti perpūs; *d. lo stipendio* sumāžinti algā perpūs.

diminuire *vksm* (-isc-) **1.** *tr* (su)māžinti; *d. la velocità (i costi)* sumāžinti greitį (sānaudas); **2.** *intr* [E] (su)mažėti; (nu)kristi; (*attenuarsi*) (nu)slópti; (*del livello dell'acqua*) atslūgti; *d. di peso* (nu)mėsti svōrį; *d. di prezzo* atpìgti.

diminutivo *dkt v gram* deminutývas, mažýbinis daiktāvardis.

diminuzióne *dkt m* **1.** (su)mažėjimas; kritimas;

d. di temperatura temperatūros sumažėjimas;
d. del peso svorio netekimas; *essere in d.* mažėti; **2.** (*riduzione*) (su)mažinimas.

dimissioni *dkt m pl* atsistatydinimas *sg*; *lettera di d.* atsistatydinimo raštas; *dare / presentare / rassegnare le d.* atsistatydinti.

dimora *dkt m 1.* buveinė, būstas; *dir senza fissa d.* neturintis (nuolatinės) gyvenamosios vietos; **2.:** *mettere a d. una pianta* sodinti augalą, persodinti augalą.

dimorare *vksm [A] (-mò-)* gyventi (*kur nors*).

dimostrare *dkt v/m* demonstrantas -ė.

dimostrare *re vksm (-mó-)* **1.** *tr* (pa)rodyti; (*manifestare*) (pa)demonstruoti; *d. buona volontà (gratitudine)* parodyti gėrą vilią (dėkingumą); *non d. gli anni* atrodyti jauniesiems; **2.** *tr* (*provare*) įrodyti; *d. un teorema* įrodyti teorėmą; *ha ~to di essere innocente* įrodė savo nekalumą, įrodė, kad jis nekalta; **3.** *intr [A]* demonstruoti.

dimostrativo, -a *bdv* (*t.p. a scopo d.*) parodomasis, demonstracinis; *gram pronome d.* parodomasis įvardis.

dimostrazione *dkt m 1.* (*prova*) įrodymas; **2.** (*di sentimenti e sim.*) išreiškimas; **3.** (*manifestazione pubblica*) demonstracija; eitinės *pl*; *d. di protesta* protėsto demonstracija.

dinamica *dkt m 1.* *fis* dinamika; **2.** (*andamento*) eigą; *chiarire la d. di un incidente* išaiškinti, kaip įvyko avarija.

dinamico, -a *bdv* dinamiškas; judrus.

dinamicità *dkt m* dinamiškumas.

dinamitardo, -a **1.** *bdv*: *attentato d.* dinamito užtaiso sprogdinimas (*pasikėsinant nužudyti*); susprogdinta bomba; **2.** *dkt v/m* sprogdintojas -a (*kuris naudoja dinamitą*).

dinamite *dkt m* dinamitas.

dinamo *dkt m nkt tecn* dinamà (*elektros srovės generatorius*).

dinamometro *dkt v tecn* dinamomėtras.

din(n)anzi **1.** *prv* priešais; priekyje; **2.:** *prkl d. a qc* prieš(ais) ką; **3.** *bdv nkt* priekinis.

dinastia *dkt m* dinastija.

diniégo *dkt v* atsisakymas.

dinoccolato, -a *bdv* išstypęs ir nerangus.

dinosauro *dkt v* dinosaūras.

dintorn||o **1.** *prv* apsukui; **2.:** *dkt v ~i* apylinkės *pl*: *nei ~i* netoliese.

dio (*dgs* *dèi*) *dkt v 1.* diėvas; *il d. della guerra* karo diėvas; **2.:** *D.* Diėvas; ♦ *il Figlio di D.* Diėvosūnūs; *ogni ben di D.* visokie gardumynai; *come D. comanda* kaip reikiant; *grazie a D.!* ačiū Dievui!; *piove che D. la manda* pyla kaip

iš kibiro; *se D. vuole* (finalmente) pagaliau; *che D. ce la mandi buona* tikėkimės, kad viskas bus gerai; *kaip jst D. (mio)!* Diėve (màno)!; *kaip jst per amor di D.!* dėl Diėvo mėlės!; **3.** *fig* (*di qcn*) āsas.

diócesi *dkt m nkt* vyskupijà, diecėzija.

diottrìa *dkt m fis* diòptrija.

dipànare *vksm (-pà-)* (iš)nàrplioti (*ir prk*).

dipartiménto *dkt v* departamėntas; skýrius; (*di università*) katedra.

dipendénte **1.** *bdv* (*da qc*) priklaūsomas (*nuo ko*); priklaūsantis; *d. dall'alcol* priklaūsomas nuò alkoholio; **2.** *bdv* (*alle dipendenze*) (*da qc*) pavaldūs (*kam*); *lavoro d.* samdomas dárbas; dárbas pagal dárbo sùtartį; *gram proposizione d.* šalutinis sakinyš; **3.** *dkt v/m* darbùotojas -a; (*t.p. d. pubblico*) (valstýbės) tarnàutojas -a.

dipendénz||a *dkt m 1.* priklausomybė; priklausomumas; *d. dalla droga* priklausomybė nuò narkòtikų; **2.** (*il dipendere*) priklausymas; (*di enti e sim.*) pavaldumas; *alle (dirette) ~e* (*di qcn*) (tiesiogiai) pavaldūs (*kam*); (*di un lavoratore*) bŭti (*kieno*) darbùotoju; **3.:** *dgs ~e* (*edifici*) priestatai.

dipénd||ere* *vksm* (*da qc*) **1.** priklausýti (*nuo ko*); (*derivare*) pareíti; *~e* priklauso nuò situācijas; nelygu; (*si vedrà*) bŭs matýti; (*non si sa*) dár neáisku; *~e dal tempo* (*da quanto vuoi spendere*) nelygu, kòks óras (kiek nóri išlėisti); *non ~e da me* nè nuò manės priklauso; **2.** (*di enti e sim.*) bŭti pavaldžiam (*kam*); (*di lavoratore*) dirbti (*kur*); **3.** (*essere subordinato*) (*da qcn*) bŭti priklausomam (*nuo ko*); *d. dai genitori* bŭti priklausomam nuò tėvų.

dipíngere* *vksm 1.* (nu)tapýti; (nu)piėšti; *d. a olio* tapýti aliėjiniais dažais; *d. dal vivo* piėšti iš natŭros; *d. un quadro* piėšti pavėikslą; **2.** (*verniciare*) (nu)dažýti; *d. lo stuccato* dažýti tvòrà; *d. di rosso* dažýti raudonai; **3.** *fig* (nu)piėšti; (pa)vaizduoti.

dipinto *dkt v* pavėikslas.

diplòma *dkt v* diplòmas; *d. di laurea* (*specialistica*) magistro diplòmas; (*triennale*) ≡ bakalàuro diplòmas; *d. di maturità* brandòs atestátas; *d. di architetto* architėkto diplòmas.

diplomàrsi *vksm (-plò-)* baígti (*mokyklą*); gáuti diplòmą.

diplomàtic||o, -a **1.** *bdv* diplomàtinis; *corpo* (*corriere*) *d.* diplomàtinis kòrpusas (*kùrjeris*); *rap-presentanza ~a* diplomàtinė atstovybė; **2.** *bdv* *fig* diplomàtiškas; táktiškas; *risposta ~a* diplomàtiškas atsákymas; **3.** *dkt v/m* diplomàtas -ė.

diplomàto, -a *dkt v/m* žmogŭs, tŭrintis diplòmą;

(di scuola superiore) žmogūs sù aukštesniuoju išsilavinimu; *essere d. in ragioneria* turėti buhalterio kvalifikaciją.

diplomazija *dkt m* 1. diplomātija; 2. fig diplomatiškumas; *con d.* taktiškai.

dipòrto *dkt v* pramogà; *per d.* dėl malonumo.

diradà||re *vksm (-rà-)* 1. (iš)rėtinti, prarétinti; 2. (*disperdere*) išsklaidyti; 3. fig (pra)rétinti.

► **diradàrsi** *sng* 1. (di fumo e sim.) išsisklaidyti; 2. fig (pra)retėti.

diramàre *vksm (-rà-)* (*diffondere*) (iš)plātinti; *d. un comunicato* išplātinti pareiškimą.

► **diramàrsi** *sng* šakotis, išsišakoti.

diramazione *dkt m* 1. (ramo) išsišakojimas; atšakà; 2. (*diffusione di un comunicato e sim.*) (iš)platinimas.

dire* *I vksm 1.* (pa)sakýti; taíti; *d. le bugie* meluoti; *d. la propria opinione* sakýti savo nuomonę; *d. parolacce* kéiktis; *d. una poesia a memoria* kartoti eilėrašti mintinaĩ; *d. le preghiere* kalbėti póterius; *d. di sì* sakýti, kàd taip; sutikti; *non direi* nesakýčiau; *non ho detto una parola* neįstariau / nepasakiau nė žódžio; *dove hai detto che abiti?* kuĩ, sakeĩ, gyvenĩ?; *ti ho detto di venire domani* pasakiau / liepiaũ táu ateĩti rytój; ► *a dir il vero* tiesą sàkant, tiesą pasàkĩus; *a dir poco* (mažũ) mažiausiai; *d. le cose come stanno* atviraĩ pasakýti; *per cosĩ d.* taip sàkant; *e d. che...* ō – tik pamanỹk – ...; *il che è tutto d.* ≈ iĩ taĩ viskà pasàko; iĩ viskas tuō pasakýta; *non c'è che d.* nẽrà, kà pasakýti; negàlima paneĩgti; *non per d.* nenōriũ gĩrtis, bẽt...; *ha sempre qualcosa da d.* (non è mai contento) jàm nuōlat kažkàs negeraĩ; *dica!* pràšom!; sakýkite!; *non d. altro!* pakàks!; suprataũ!; *non mi d.!* nejaũgil!; negaliũ patikėti!; *a me lo dici!* pàts žinaũ; *puoi dirlo (forte)!*, *puoi ben dirlo!* taĩ jaũ tikraĩ!; galĩ nepàsakoti!; *dicevo (così) per d.* pasakiau iĩ tiek; *non dico (così / tanto) per d.* taĩ nẽ tik žódžiai; *si fa per d.* tam tikrà prasmẽ; *vale a d.* taĩ yrà; *volevo ben d.!* štaĩ kaĩp!; taip iĩ galvójau!; 2.: *d. (la) messa* aukóti / laikýti mišiàs; 3.: *volere d.* reĩkšti; *che cosa vuol d.?* kà reĩškia?; ► *d. poco, non d. molto, non d. nulla* bũti skystám (/ lėkštám iĩ pan.); *come sarebbe a d.?* kaĩp (čià) supràsti?; kà tuō nōri pasakýti?; 4. (*dimostrare*) įrōdyti; bylōti; *questo dice quanto è carino* štaĩ iĩ įrōdymas, kōks jĩs mĩelas; 5. (*pensare*) manýti; *che ne dici (di far qcs)?* kodėl (*nepadarius*)?; kaĩp táu (*jei kà darysime*)?; kà pasakýsi (*jei kà darytume*)?; kà tũ manaĩ?; 6. (*reputare*) laikýti (*kuo*); (*chiamare*) vadĩnti (*kuo*); 7. *kaip beasm: si dice, fam dice,*

dicono sàko, sàkoma; (*si racconta*) kalbama; *mi hanno detto che...* mán pasàkẽ, kàd...; *ho sentito d. che...* girdėjau, kàd...; 8. *kaip intr [A] (parlare)* kalbėti, šnekėti; (*raccontare*) (pa)pàsakoti; *dimmi come è andata* papàsakok, kaĩp sėkẽsi.

► **dirila** įvdž: ► *d. giusta, d. tutta* sakýti tiẽsiai; *d. lunga (su qc)* áišikiai bylōti (*apie kà*); áišikiai parōdyti (*kà*).

► **dirne** įvdž: ► *d. quattro* pipirũ duoti.

► **dirsi** *sng* 1. (*pensare*) pamanýti, pagalvōti; 2. (*ritenersi*) sakýtis (*esant kuo*), pasisakýti.

dire II *dkt v nkt*: ► *a suo d.* anōt jō; *oltre ogni d.* bẽ gàlo; *hai un bel d., tu!* leĩgva táu kalbėti!; *flk tra il d. e il fare (c'è di mezzo il mare)* lengviaũ pasakýti negũ padaryti.

dirètta *dkt m* tiesiōginẽ transliàcija / laidà; *in d.* tiesiōginiamẽ èteryje.

direttamẽnte *prv* tiẽsiai; tiesiōg(iai).

direttissima *dkt m dir: processo per d.* bylōs nagrinėjimas supàrastinta tvarkà.

direttiv||a *dkt m* direktyvà; ~e *ministeriali* ministèrijos instrùcija sg.

direttivo, -a *bdv* valdomasis; (*solo di qcn*) vadovaujantis; (*comitato*) d. valdomasis komitẽtas; *ruolo d.* vadovaujamas vaidmuō.

dirètt||o, -a 1. *bdv* tiesiōginis; *coltivatore d.* ūkininkas, fẽrmeris; *imposta ~a* tiesiōginis mōkestis; *la luce ~a del sole* tiesiōginiai sàulės spinduliai pl; *volo d.* tiesiōginis skrỹdis, skrỹdis bẽ pėrsėdimō; *comm addèbito d. sul conto corrente* tiesiōginis dẽbetas; *gram discorso d.* tiesiōginẽ kalbà; 2. *bdv, dlv: essere d.* vykĩti; *d. a sud* vykstantis į pietus; *dove sei d.?* kuĩ važiũoji?; kuĩ vykĩsti?; *il rimprovero è d. a voi* prieikaĩštas adresũotas jũms; *misure ~e al potenziamento della produzione* priemonės (, skirtos) gamýbai padidinti; *misure ~e alla riduzione dei costi* išlaidũ màžinimo priemonės; 3. *bdv, dlv (guidato)* vadovaujamas; 4. *bdv fig (aperto)* tiẽsmuk(išk)as, tiesũs; *domanda ~a* tiesũs / tiẽsmukas klàusimas; 5. *bdv fig (senza tramiti)* betaĩpiškas, tiesiōginis; 6. *dkt v (t.p. treno d.)* tiesiōginis traukinỹs; 7. *dkt v sport (nel pugilato)* tiesũs(is) smũgis.

direttōre, -trice *dkt v/m* dirẽktorius -ẽ, vedėjas -a; (*manager*) vadỹbininkas -ẽ; *d. artistico* mẽno vadōvas; *d. di gara* (rungtỹniũ) teisėjas; *d. d'orchestra* dirigẽntas.

direzionale *bdv* 1. ⇒ **direttivo**; 2.: *frèccia d.* kryptiẽs rodỹklẽ; *segnalética d.* nukreipiamieji kėlio ženklai pl; 3.: *tecn antenna d.* kryptinẽ antenà.

direzióne *dkt m* 1. (*l'azione*) vadovāvimas; (*gestione*) valdymas; **d. d'azienda** vadýba; **sotto la d.** (*di qcn*) vadovaujant (*kam*); 2. (*di un film*) režisūrā; 3. (*di un coro e sim.*) dirigāvimas; 4. (*la dirigenza*) vadovybė; valdýba; dirėkcija; 5. (*ufficio del direttore*) dirėktoriaus kabinėtas; 6. (*sensu, verso*) kryptis -iės, pùsė; linkmė; **in d. di qc** kō kryptimi, kō link; **il vento cāmbia d.** keičiasi vėjo kryptis; **andiamo nella stessa d.** mēs sù tavimì pakeliuì.

dirigént||e 1. *bdv, dlv* vadovaujantis; **classe d.** valdančioji klāsė; **quadri ~i** vadovybė sg; 2. *dkt v m* vadōvas -ė; (*t.p. d. d'azienda*) vadýbininkas -ė; **d. scolastico** mokýklos vadōvas.

dirigēza *dkt m* vadovybė; valdýba.

dirigēziale *bdv* vadýbininkų, vadýbininko; (*direttivo*) vadovāvimo; valdomasis.

dirigere* *vksm (-ri-)* 1. (*volgere*) (nu)kreipti; **d. lo sguardo verso la porta** nukreipti žvilgsnį į duris; 2. (*guidare*) (*qc*) vadovauti (*kam*); **d. un'azienda** vadovauti įmonei; ♦ **d. il tràffico** reguliuoti eismą; 3.: **d. un film** (su)režisuoti / (pa)statyti filmą; 4.: **d. un'orchestra** diriguoti orkestrui; **d. una sinfonia** diriguoti simfōniją.

► **dirig||ersi** *sng* pasukti (/važiuoti *ir pan.*) kō link; (*volgersi*) krypti; **d. verso l'uscita** eiti išėjimo link; **mi ~o verso casa** važiuoju namų link; išsiruošiu namō.

dirigibile *dkt v* dirizāblis.

dirimere *vksm* (iš)sprėsti.

dirimpettāio, -a *dkt v/m* priešais gyvėnantis kaimynas -ė.

dirimpetto 1. *prv* priešais; 2. *bdv nkt* priešinis.

diritt ||o I, -a 1. *bdv* tiesūs; (*in verticale*) statūs; **la strada è ~a** kėlias tiesūs; **il palo è d.** stulpas tiesūs / statūs; 2. *bdv (di qcn)* nesusiķuprinęs; **stai d.!** išsitiėsk!; 3. *prv* tiėšiai; tiesiog; **andare d. a letto** eiti tiėšiai į lovą; **guardare d. negli occhi** žiūrėti tiėšiai į akis; ♦ **rigare d.** elgtis, kaip pridera; laikytis taisyklių; **tirare d.** nesustōti; važiuoti toliau; 4. *dkt v (di un tessuto e sim.)* gerōji pùsė; (*di moneta e sim.*) priėkinė pùsė; 5. *dkt v sport (nel tennis)* smūgis iš dešinės; 6. *dkt v (a maglia)* gerōji akis -iės *femm.*

diritt ||o II *dkt v* 1. tiėsis; **~i e doveri** tiėsis ir pारेigos; **~i civili (umani, degli animali)** piliėtinės (žmogaūs, gyvūnų) tiėsis; **d. di voto** rinkimų tiėsis; **d. al lavoro** tiėsis į darbą; **~i d'autore** āutoriaus tiėsis; **stato di d.** tiėsinė valstybė; **fig non hai il d. di parlare così** neturi tiėsis taip įnekėti; ♦ **a buon d.** pagrįstai; **con pari ~i** lygiatėsis *agg*; **spettare di d.** (teisėtai) priklausyti; 2. (*la scienza*) tiėsis; **d. canōnico (civi-**

le, costituzionale, del lavoro, penale) kanōnų (civilinė, konstitūcinė, darbo, baudžiamoji) tiėsis; 3.: **dgs ~i (tassa)** rinkliava sg; **~i portuali** ūosto rinkliava.

dirittūra *dkt m*: *fig, sport d. d'arrivo* finišo tiesioji.

diroccāto, -a *bdv* apgriuėves.

dirompēte *bdv* *fig* priblōškiantis; **effetto d.** sensacingas efektas.

dirottamēto *dkt v* pagrobimas (*ppr. lėktuvo*).

dirottāre *vksm (-rót-)* 1. *tr (qcs)* (pa)keisti (*ko*) kùrsą; **d. un aereo** (*come atto criminoso*) pagrōbti lėktuvą; 2. *intr [A]* (pa)keisti kùrsą.

dirottatōre *dkt v* pagrobėjas (*ppr. lėktuvo*).

dirōtto, -a *bdv* gausūs (*apie lietų, āšaras*); **pianto d.** gāusios āšaros *pl*; ♦ **piāngere a d.** išverkti visās āšaras; **piōvere a d.** pliaūpti; įsilyti.

dirūpo *dkt v* skārdis.

dis-, di- *priešdėlis*: reiškia atskyrimą (*pvz. disgiūngere, išskyrimą (pvz. dissimile), neigimą (pvz. disonesto, disapprovare), sutrikimą (pvz. dislessia), ko nors trūkumą (pvz. disordine)*).

disābil||e 1. *bdv* neįgalūs; **bambini ~i** vaikai sù nēgale, neįgalūs vaikai; 2. *dkt v/m* neįgalūsioji; invalidas -ė.

disabilitāto, -a *bdv* bė (*tam tikros*) funkcijos.

disabitāt||o, -a *bdv* negyvėnamas; **un'isola ~a** negyvėnama salā.

disabituāre *vksm (-bi-)* (*a qcs*) atprātinti (*nuo ko, ką daryti*).

► **disabituā||rsi** *sng* (*a qcs*) atprāsti (*nuo ko, ką daryti*); **mi sono ~to ad alzarmi presto** atpratau anksti kėltis.

disaccōrdo *dkt v* nesutarimas; (*dissidio*) trintis -iės *femm*; **ēssere in d.** (*con qc*) nesutařti (*su ku*); (*di qcn con qc*) nepritařti (*kam*).

disadattāto, -a *bdv* nesūgebantis pritāpti.

disadatto, -a *bdv (a qcs)* netiņkamas (*kam*).

disadórno, -a *bdv* nepagrāžintas, nepuošnūs; pāprastas; **stile d.** saūsas / neįmantrūs stilius.

disaffezionāre *vksm (-ziō-)* atitōlinti.

► **disaffezionāre** *sng* (*a qc*) nebejausti prisirišimo (*prie ko*); nustōti mėgti (*ko*), nebemėgti.

disagēvole *bdv* nepatogūs; vargingas.

disagiātō, -a *bdv* 1. (*misero*) skurdūs, vargingas; 2. (*scomodo*) nepatogūs; nejaukūs; **viāggio d.** nepatogi kelionė.

disā||gio *dkt v* 1. nepatogūmas; sunkūmas; **creare ~gi** (su)kėlti nepatogūmų; ♦ **d. giovanile** jaunimo abejingūmas; 2. (*imbarazzo*) nejaukūmas; **mēttre a d.** sunepatōginti; **sentirsi a d.** nejauķiai jaustis, pasijusti nepatogiaĩ; 3.: **dgs ~gi (privazioni)** nepriteklius sg.

disàmina *dkt m* nuodugnùs nagrinėjimas.

disamoràre *vksm (-mó-)* (*qc da qcs*) (nu)slopinti (*kieno*) susidomėjimą (*kuo*); atitólinti (*kq nuo ko*).

► **disamoràrsi** *sngr (da qc)* netèkti susidomėjimo (*kuo*), tàpti (*kam*) abejingam.

disapprovare *vksm (-prò-)* (*qc*) (pa)smeřkti (*kq*); nepritàrti (*kam*).

disapprovazione *dkt m* nepritarimas; nepasitėkinimas; (*condanna*) pasmerkimas; **fischi di d.** nepasitėkinimo švilpesiai; **hai tutta la mia d.** táu visiškai nepritariu.

disappunto *dkt v* àpmaudas; (*delusione*) nusivylimas; **non nascondo un certo d.** mán iš tiesų kiek àpmaudù.

disarcionare *vksm (-ció-)* išmèsti iš baño.

disarmante *bdv fig* nuginkluojantis.

disarmare *vksm* nuginkluoti (*ir prk*).

► **disarmàrsi** *sngr* nusiginkluoti.

disarmato, -a *bdv* beginklis (*ir prk*), neginkluotas; (*privato delle armi*) nuginkluotas.

disàrmo *dkt v* 1. nusiginklávimas; 2.: ♦ **in d.** ap-lėistas; nebeveikiantis.

disarmonia *dkt m* nedarnà, disharmònija.

disastrato, -a *bdv* 1. (*di qcs*) smàrkiai sugadintas; apgailėtinos būklės; 2. (*di qcn*) nukentėjęs nuò nelaimės.

disàstr||o *dkt v* 1. nelaimė, katastrofà; **d. aereo** (*ferroviario*) lėktuvo (geležinkelio) katastrofà; **d. ecologico** ekologinė nelaimė; **d. naturale** stichinė / gaivalinė nelaimė; 2. (*guaio*) bėdà; (*danno*) žalà; **i ~i del terremoto** siaubingi žė-mės drebėjimo padariniai; **guarda che d. hai combinato!** žiūrėk, kà pridirbai!; 3. (*fiasco*) visiška nesėkmė, totalūs nepasisekimas; **la tua tesina è un d.** tàvo kùrsinis dárbas yrà trągiškas; 4. (*caos*) šiukšlynas; 5. **fam** (*di qcn*) didžiausias -a nevykėlis -ė.

disastrós||o, -a *bdv* 1. pražūtingas, pragaištingas; katastrofiškas; **effetti ~i** pragaištingi padariniai; 2. (*pessimo*) katastrofiškas.

disatténto, -a *bdv* nedėmesingas; neatidūs; (*distratto*) išsiblaškęs.

disattenzióne *dkt m* 1. nedėmesingumas; neati-dumas; **per d.** peř neapsižiūrėjimą; 2. (*svista*) apsirikimas.

disattésó, -a *bdv* nepáisomas, ignoruojamas.

disattivare *vksm (-ti-)* išjūngti; (*chiudere*) užda-rýti.

disavànzó *dkt v econ, fin* deficítas.

disavventúra *dkt m* nesėkmė; **per d.** nelaimėi.

disboscaménto *dkt v* miško kirtimas.

disboscà||re *vksm (-sbó-)* (iš)kiršti miškà, (iš)-

kiršti medžiūs; **la zona è stata ~ta** šiamė plóte bũvo iškiršti mėdžiai.

disbrigo *dkt v* greitas (*darbo*) atlikimas.

discàpito *dkt v* ⇒ **scàpito**.

discàrica *dkt m* savartynas.

discendénte 1. *bdv* (*che cala e sim.*) besilėidžian-tis; 2. *dkt v/m* palikuonis -ė.

discendénza *dkt m* pàlikuonys *pl*, palikuoniai *pl*.

discénd||ere* *vksm* [E] 1. lėistis, nusilėisti; (*da mezzi di trasporto*) (iš)lįpti; 2. (*avere origine*) (*da qc*) bũti kilusiam (iš *ko*); 3. *fig* (*conseguire*): **ne ~e che...** iš tó išplaukia, kàd...

discépol||o, -a *dkt v/m* mokinys -ė; *fig* (*seguace*) pasekėjas; **i ~i di Gesù** (*di Sòcrate*) Jėzaus (Sokràto) mokiniai.

discèrnere *vksm* įžiūrėti; (iš)skirti; *fig d. il bene dal male* skirti gėrį nuò blógio.

discerniménto *dkt v* išmānymas; suvokimas.

discésa *dkt m* 1. nusileidimas, leidimasis; (*da mezzi di trasporto*) išlipimas; **la d. dei bárbari** barbārų veržimasis į pietūs; **sport d. libera** greitasis nusileidimas; 2. (*calo*) (su)mažėjimas; 3. (*china*) núokalnė; (*strada*) nuolaidūs kėlias; ♦ **in d.** nusilėidžiantis, nuolaidūs; *fig* (*facile*) bė sunkumų.

discesista *dkt v/m sport* (kalnų) slidininkas -ė (*ppr. greitojo nusileidimo specialistas*).

dischéto *dkt v* 1. inf diskėlis; **salvare un file sul d.** įrašyti failà į diskėlį; 2.: **sport d. (del rigore)** 11 mètrų baudinio žymà.

dischiudere* *vksm* pravėrti; **d. gli occhi** pramėr-kti / pravėrti akis.

discinto, -a *bdv* pùsnuogis; menkaĩ apsirengęs.

disciògliere* *vksm* (*liquefare*) (iš)tirpdýti.

disciplin||a *dkt m* 1. drausmė, disciplinà; **con d.** drausmingai; **mantenere la d.** palaikyti draus-mę; 2. (*di studi e sim.*) móklo šakà, disciplinà; (*come insegnamento*) dėstomas dalykas; ~e **umanistiche** humanitariniai mókslai.

disciplinàre I *vksm (-pli-)* 1. (su)drausminti; di-sciplinuoti; 2. (*regolare*) reglamentuoti.

disciplinàre II *bdv* drausminis; drausmės; **com-missione d.** drausmės komisija; **richiamo d.** įspėjimas; **sanzione d.** drausminė núobauda.

disciplinàto, -a *bdv* drausmingas, disciplinuo-tas.

disc-jockey [disk'dʒokei] *dkt v/m nkt* diskotėkos vedėjas -a.

disco I *dkt v* 1. diskas; skritulys; ♦ **d. oràrio** stovė-jimo ciferblàtas; **d. rosso** raudóna šviesà (*drau-dimas kq daryti*); **d. verde** žalià šviesà (*leidimas kq daryti*); **d. volante** skraĩdančioji lėkstė; **zona d.** „ciferblàto zonà“ (*kur ribojama stovėjimo*

trukmė); **2.** (*di musica*) plokštėlė, muzikos įrašas; *incidere un d.* įrašyti plokštėlę; *mettere un d.* uždėti plokštėlę; *fig sempre il solito d.!* vis tą seną pāsaka!; **3.** *anat* diskas; **4.:** *astr il d. della Luna* mėnulio diskas; **5.** *inf* diskas; *d. fisso*, *d. rigido* standūs / kietasis diskas; **6.** *sport* diskas; *lancio del d.* disko metimas; **7.:** *sport d. (da hockey)* (lėdo ritulio) ritulys; **8.** *tech* diskas; *d. della frizione* sánkabos diskas; *freni a d.* diskiniai stabdžiai; *sega a d.* skritulinis / diskinis pjūklas.

disco **II** *dkt m nkt fam* (*discoteca*) diskōnas.

discografia *dkt m* diskogrāfija.

discografic **|| o, -a** *bdv* garšo įrašų; *casa ~a* (gařso) įrašų kompanija.

discolo *dkt v* paduža.

discólpa *dkt m* pa(si)tėisinimas; *che hai da dire a tua d.?* kaip savė patėisinsi?

discolpāre *vksm* (-scól-) įrōdyti (*kieno*) nekal-tumą.

disconnéttere *vksm* ⇒ **sconnéttere** **2.**

► **disconnéttersi** *sngr inf* atsijūngti.

disconóscere* *vksm* nepripažinti (*ko*); paneigti (*kq*); (*rinnegare*) išsižadėti (*ko*); *d. un figlio* išsižadėti savo sūnaus.

discontinuità *dkt m nkt* **1.** netolydumas; **2.** (*incoerenza*) nenuoseklumas (*incostanza*) nepas-tovumas.

discontinuo, -a *bdv* **1.** neištisinis; netolydus; **2.** *fig* nenuoseklus; (*instabile*) nepastovus; *atleta d.* pėrmainingai rungtyniaujantis spōrtininkas; *rendimento d.* nenuosėklus rezultatai *pl*; *essere d. nello stūdio* padriakai mōkytis.

discordānt **|| e** *bdv* nesutāmpantis; *abbiamo opi-nioni ~i* mūsų nuomonės nesutāmpa.

discordānza *dkt m* **1.** nesutāpimas, neatitikimas; **2.** (*disarmonia*) nedarnā.

discordāre *vksm* [A] (-scōr-) **1.** nesutāpti; (*da qcs*) neatitikti (*ko*); **2.** (*non abbinarsi*) nesidė-rinti; **3.** (*essere in disaccordo su qcs*) nesutāfti (*dėl ko*);

discōrd **|| e** *bdv* kitos nuomonės; nesutiñkantis; (*diverso*) skirtingas; *pareri ~i* skirtingos nuo-monės; *essere d. (in disaccordo)* nesutikti.

discōrdia *dkt m* **1.** nesántaika; *seminare d.* kūr-styti / sėti nesántaiką; ♦ *il pomo della d.* nesán-taikos obuolys; **2.** ⇒ **discordānza**.

discōrrere* *vksm* [A] (*di qcs*) kalbėti (*apie kq*); ♦ *e via discorrendo* ir taip toliau.

discorsivo, -a *bdv* pāprastas (*kalbos atžvilgiu*); *stile d.* šnekamōsios kalbōs stilius.

discōrso *dkt v* **1.** kalbā; žōdis; pasisākymas *fam*; (*di apertura*) prakalbā; (*colloquio*) pašnekesys;

fare un d., pronunciare un d., tenere un d. tařti žōdį; (*pa*)sakýti kalbā; *il d. è caduto sugli ūltimi avvenimenti* kalbā nukrýpo apiė paskutinių dienų įvykius; ♦ *che ~i!* kōkios čiā kalbos!; *attaccare d. (con qcn)* užkalbinti (*kq*); **2.** *fig* klāusimas; reikalas; *portare avanti un d. di col-laborazione* siekti toliau bendradarbiuti; *deli-neare un nuovo d. politico* brėžti naujas politi-kos gaires; **3.** *fig*: *quello è tutto un altro d.* čiā jau visai kās kīta; **4.** *ling* kalbā; *d. (in)diretto* (*ne*)tiesioginė kalbā.

discostaménto *dkt v* nukrypimas.

discostārsi *vksm* (-scō-) nukrýpyti.

discōsto *prv* toli; *poco d.* netoli.

disco téca *dkt m* diskotekā.

discount [di'skaunt] *dkt v nkt* mažų káinų par-duotūvė, parduotūvė sū káinų nuolaida.

discredító *dkt v* gėro vārdo (/ pasitikėjimo *ir pan.*) netekimas; diskreditācija; *cadere in d. (presso qc)* netėkti (*kieno*) pasitikėjimo; *getta-re d. (su qc)* diskredituoti.

discrepānte *bdv* neatitiñkantis; prieštaringas.

discrepānza *dkt m* (*discordanza*) neatitikimas, neatitiktis -iės; (*differenza*) skirtumas; (*con-traddizione*) prieštārāvimas.

discretaménte *prv* **1.** (*in modo riservato*) diskřė-tiškai; **2.** (*non male*) neblogai.

discrét **|| o, -a** *bdv* **1.** (*riservato*) diskřėtiškas; san-tūrus; *un fare d.* diskřėtiškas elgesys; **2.** (*non cattivo*) neblogas; (*notevole*) gerōkas; nemā-žas; (*passabile e sim.*) pakeñčiamas, pusėtinas; *il pollo è d.* vištiena neblogā; *ho una ~a fame* gerōkai išálkau; **3.** *kaip dkt v* (*voto*) vidutiniškai (*pažymys*).

discrezionāle *bdv dir* paliėkamas (*kieno*) nūo-žiūrai; diskřėcinis; *potere d.* diskřėcija.

discrezióne *dkt m* **1.** diskřėtiškumas; santūrū-mas; (*tatto*) taktas; *con d.* taktiškai, diskřėtiš-kai; **2.:** ♦ *a prōpria d.* savo nuōžiūra.

discrimināre *vksm* (-cri-) diskriminuoti.

discriminātōrio, -a *bdv* diskriminācinis; (*che di-scrimina*) diskriminūojantis.

discrimināzióne *dkt m* diskriminācija; (*l'azione*) diskrimināvimas; *d. razziale (di sesso)* rāsinė (*lytinė*) diskriminācija.

discussióne *dkt m* **1.** svařstymas, aptarimas; dis-kūsija; *d. della tesi* (diplōminio dārbo) gyni-mas; *dir d. di una cāusa* bylōs nagrinėjimas; ♦ *in d.* ginčijamas *agg*, diskūsinis; *essere fuori d.* nekėlti abejōnių, būti neginčijamam; *métte-re in d. (qcs)* kėlti abejōnių (*dėl ko*); kve-stionuoti; (*opporsi*) prieřintis (*kam*); *riméttere*

tutto in d. ((pri)versti) iš naujo viską apsvartstyti; **2.** (*diverbio*) giinčas.

discusso, -a *bdv* prieštaringai vertinamas.

discut||ere* *vksm* **1.** *tr* (ap)svarstyti, aptarti; diskutuoti; (*esaminare*) (iš)nagrinėti; **d. la tesi** apsiginti, apginti diplominį darbą; **d. una causa** nagrinėti byla; **d. un emendamento di legge** svarstyti įstatymo pataisą; **d. sul / il da farsi** svarstyti, ką daryti; **2. tr** (*contestare*) (*qc*) suabejoti (*kuo*); ginčyti (*ką*); **questo non si ~e** dėl šito niekas nesiginčija; **il suo ruolo non si ~e** dėl jo vaidmens abejonių negali būti; **obbedisci senza d.** daryk neatsikalbinėdamas; **3. intr** [A] (*conversare*) (*di / su qc*) kalbėti (*apie ką*); **4. intr** [A] (*litigare*) ginčytis.

discutibile *bdv* ginčijamas; (*dubbio*) abejotinas.

disdegnare *vksm* (-*sdé-*) niekinti; **non d.** (*qcs*) mielai priimti (*ką*), neatsisakyti (*ko*); (*di far qc*) mielai (*ką daryti*).

disdétta *dkt m* **1.** *dir* sutartiės nutraukimas; atsisakymas; **ho dato la d. per l'appartamento** pranešiau / išpėjau apie sutartiės dėl būto nutraukimą; **2.** (*sfortuna*) nesėkmė; ♦ **kaip jst che d.!** nà, ir nepasisėkė!

disdicévole *bdv* pasmeiktinas.

disdire* *vksm* atšaukti; (*annullare*) panaikinti; **d. un albergo** atšaukti viešbučio kambario rezervaciją; **d. un impegno** atšaukti susitikimą; **d. un ordine** panaikinti užsakymą; **dir d. (un contratto)** nutraukti sutartį.

diseducativo, -a *bdv* netinkamas (pedagoginiu póžiūriu); nepriimtinas; **un gioco d.** vaikams netinkamas žaidimas.

disegnare *vksm* (-*sé-*) **1.** (nu)piešti (*ir prk*); paįšyti; **d. a carboncino (a matita, a pastello)** piešti anglimi (pieštukų, pastelė); **d. dal vero** piešti iš natūros; **2.** (*in senso tecnico*) (nu)braižyti, (nu)brėžti; **d. una tabella** braižyti lentelę; **d. un cerchio** nubrėžti apskritimą; **d. un impianto** daryti įrenginio brėžinį, projektuoti įrenginį; **3.:** **d. un abito** (su)modeliuoti drabužį.

disegnatóre, -trice *dkt v/m* piešėjas -a; **d. técnico** braižytojas; **d. di moda** (madų) dizaineris.

diségno *dkt v* **1.** (*l'opera*) piešinys; (*in senso tecnico*) brėžinys; **d. preparatòrio** eskizas; **2.** (*il disegnare*) piešimas; (*in senso tecnico*) braižymas; **d. técnico** braižyba; **3.** (*motivo decorativo e sim.*) rąštas; **d. del battistrada** protėktoriaus rąštas; **4. fig** eskizas; **dir d. di legge** (vyriausybės) įstatymo projektas.

diseguaglianza *dkt m* ⇒ **disuguaglianza.**

diseguàle *bdv* ⇒ **disuguàle.**

diserbànte *dkt v* herbicidas.

diseredàre *vksm* (-*ré-*) (*qcn*) atimti (*kam*) paveldėjimo teisę.

diseredàto, -a *dkt v/m* skurdžius -ė, beturtis -ė.

disertàre *vksm* (-*sèr-*) **1. intr** [A] dezertyruoti;

2. tr fig (*qcs*) nedalyvauti (*kame*).

disertóre *dkt v* dezertyras.

diserzióne *dkt m* dezertyravimas.

disfaciménto *dkt v* **1.** irimas; **2. fig** žlugimas.

disfare* *vksm* **1.** (su)ardyti, išardyti; **d. il letto** nuklotti lóvą; **d. le valigie** iškrauti lagaminus; **d. una maglia** išardyti megztinį; **d. una tréccia** išpinti kása; **d. un'impalcatura** išardyti pastoliūs; **d. un nodo** atrišti mązgą; **d. un puzzle** ['pazəl] suardyti dėliónę; **fig d. un matrimonio** išardyti vestuvės; **2.** (*sciogliere*) (iš)tirpdyti.

► **disf||arsi** *sng* **1.** (su)irti; (*di nodi*) atsirišti; (*di maglia*) nubėgti; **si è ~atta la cucitura** iširo siulė; **2.** (*liberarsi di qc*) atsikratyti (*ko, kuo*); **d. di un vecchio mobile** atsikratyti seno baldo; **3.** (*guastarsi*) gėsti; **4. fig:** **d. in làcrime** plūsti ašaromis.

disfàtta *dkt m* sutriuškinimas; **fig** triuškinantis pralaimėjimas; **subire una d.** triuškinamai pralaimėti.

disfattismo *dkt v* defetizmas.

disfattista **1.** *bdv* defetistinis; nusiteikęs pralaimėti; **2. dkt v/m** defetistas -ė; visiškas -a pesimistas -ė.

disfatto, -a *bdv, dlv* (*moralmente*) sugniuždytas, palaužtas; (*fisicamente*) nusikamavęs.

disfunzióne *dkt m* **1. med** (funkcijos) sutrikimas, disfunkcija; **2. fig** sutrikimas, blėgas veikimas.

disgélo *dkt v* **1.** atodrėkis, atlydys; **2. fig** sántykių pagerėjimas.

disgiungere* *vksm* atsieti; (at)skirti; **d. le mani** išskėsti suglaustas rankas.

disgrafia *dkt m* med disgrafija.

disgràzi||a *dkt m* **1.** nelaimė; bėdà; **è successa una d.** atsitiko nelaimė; ♦ **le ~e non vengono mai sole** bėdà vienà nevaikšto, bėdà bėdą vėja; **2.** (*sfortuna*) nelaimė, nesėkmė; **per mia d.** mąno nelaimėi; **3.:** ♦ **cadere in d.** (*di qc*) patėkti į (*kieno*) nemalónę, netėkti (*kieno*) malónės.

disgraziàtaménte *prv* nelaimėi; deją.

disgraziàto, -a **1. bdv** nelaimingas; **2. bdv** (*infautoso*) nelėmtas; **3. dkt v/m** nelaimėlis -ė; **4. dkt v/m** spreg nenáudėlis -ė.

disgregàre *vksm* (-*sgré-*) (su)ardyti (*ir prk*); (su)skaldyti.

► **disgregàrsi** *sng* (su)irti (*ir prk*).

disgregazióne *dkt m* (*il disgregarsi*) (su)irimas.

disguido *dkt v* nenumatýta klíūtis -ies, nesklándumas.

disgust||àre *vksm* (*qc*) (*su*)kélti (*kam*) pasišlykštėjimą, (*su*)kélti (*kam*) pasibjaurėjimą; *mi ~i* mán nuò tavės blōga.

disgustàto, -a *bdv, dlv* pasišlykštėjęs; *sono d.* (*da qcs*) mán šlykštù (*kas*); baissiūsì (*kuo*).

disgùsto *dkt v* pasišlykštėjimas; pasibjaurėjimas; *provare d.* (*per qcs*) pasišlykštėti (*kuo*), šlykštėtis; pasibjaurėti (*kuo*), bjaurėtis.

disgustòso, -a *bdv* šlykštùs; atgrasùs, kòktùs.

disidratàre *vksm* (*-drà-*) (*seccare*) saūsinti; džiovinti; *spec* dehidratuoti.

► **disidratàrsi** *sng* netèkti skýsčių; (*seccarsi*) sausėti.

disidrataziòne *dkt m* skýsčių netekimas.

disillùdere* *vksm* išsklaidyti (*kieno*) iliūzijas; sugrąžinti (*ka*) į tikrovę; atvèrti (*kam*) akis.

disillusiòne *dkt m* iliūzijų praradimas; nusivylimas; karčios tiesos pripažinimas.

disimballàre *vksm* išpakuoti.

disimparà||re *vksm* užmiršti; (*perdere l'abitudine*) atprasti; *ho ~to a giocare a tennis* nebemòku žaisti tèniso.

disimpegnàrsi *vksm* (*-pé-*) (*liberarsi da qc*) atsilaisvinti (*nuo ko*).

disimpégno *dkt v* 1. (*disinteresse*) abejingumas; nesidomėjimas; *d. giovanile* jaunimo abejingumas; 2. (*t.p. locale di d.*) pereinamasis kambarys.

disincagliàre *vksm* (*una nave*) nutráukti (*laiva*) nuò seklumòs.

disincantàto, -a *bdv* netèkęs iliūzijų; praregėjęs.

disinfestàre *vksm* (*-fè-*) (*iš*)naikinti kenkėjus; *d. la cantina dai topi* išnaikinti žiurkės iš rūsio.

disinfestaziòne *dkt m* kenkėjų naikinimas.

disinfettànte 1. *bdv* dezinfekuojantis; 2. *dkt v* dezinfekavimo priemonė.

disinfettàre *vksm* (*-fèt-*) dezinfekuoti.

disinfeziòne *dkt m* dezinfekcija; dezinfekavimas.

disinformàto, -a *bdv* blogai informuotas; neinformuotas, nežinantis.

disinformaziòne *dkt m* 1. (*l'azione*) klaidingos (/iškraipytos) informacijos sklaidymas; 2. (*l'essere poco informato*) mēnkos žinios *pl*; neinformuotumas.

disingàno *dkt v* iliūzijų išsklaidymas; akių atvėrimas; karčios tiesos pripažinimas.

disinibito, -a *bdv* nesusivaržęs; laisvai besielgiantis; bė jokių kompleksų.

disinnescàre *vksm* (*-nè-*) išimti (*bombos*) sprogdių; padarėti (*bomba* *ir pan.*) nekenksmingą.

disinnéscò *dkt v* sprogdiškio išėmimas; kenksmingumo (pa)šalinimas.

disinnestàre *vksm* (*-nè-*) atjūngti; išjūngti.

disinserire *vksm* (*-isc-*) išjūngti; *d. la màrcia* išjūngti pavarą.

disintegràre *vksm* (*-sin-*) (*su*)griauti, suardyti; suskaldyti (*ir prk*).

disinteress||àrsi *vksm* (*-rès-*) (*di qc*) ne(be)sidomėti (*kuo*); (*trascurare*) nesirūpinti (*kuo*).

disinteressàto, -a *bdv* nesavanaudiškas; nesuinteresuotas; (*equo*) nešališkas; *consiglio d.* nuoširdūs patarimas; *in modo d.* nesavanaudiškai.

disinterèsse *dkt v* 1. (*altruismo*) nesavanaudiškumas; pasiaukojimas; 2. (*per qc*) abejingumas (*kam*); (*negligenza*) nesirūpinimas (*kuo*).

disintossicàre *vksm* (*-tòs-*) detoksikuoti.

► **disintossicàrsi** *sng* gýdytis (*nuo alkoholizmo* *ir pan.*), detoksikuotis.

disintossicaziòne *dkt m* detoksikacija; detoksikavimas.

disinvòlto, -a *bdv* 1. nesivažantis, nesusivažęs; nesuvaržytas; *un fare d.* nesuvaržytas elgesys; *èssere d., mostrarsi d.* nesivažyti; 2. (*sfacciato*) nedrovūs; begėdiškas.

disinvoltùra *dkt m* 1. nesivažymas; (*sicurezza di sé*) pasitikėjimas savimi; *con d.* nesivažant; 2. (*sfacciataggine*) begėdiškumas.

dislessia *dkt m* med disleksija.

dislivèllo *dkt v* 1. *geogr* aukščio skirtumas; 2. *fig* atotrūkis.

dislocaziòne *dkt m* dislokacija; (*trasferimento*) pėrkėlimas.

dismisùra *dkt m*: ♦ *a d.* bė saiko; bė gālo; žymiai.

disobbediènte *bdv* nepaklusnùs.

disobbediènza *dkt m* nepaklusnumas; neklaūsyimas; *perdonare (a qcn) una d.* atlėisti (*kam*) už nepaklusnumą.

disobbedire *vksm* ⇒ **disubbidire**.

disoccupàto, -a *bdv, dkt v/m* bedarbīs -ė.

disoccupaziòne *dkt m* nedarbas; *sussidio di d.* nedarbingumo pašalpà.

disonestà *dkt m* nesąžiningumas; nedorūmas.

disonestaménte *prv* nesąžiningai; nedorai.

disonèst||o, -a *bdv* 1. nesąžiningas; nedoras; (*vile*) negarbīngas; *con metodi ~i* nedorais būdais, nesąžiningai; 2. (*indecente*) nepadorūs; 3. *kaip dkt v dgs*: *i ~i* nesąžiningi žmonės.

disonoràre *vksm* (*-nó-*) (*qc*) (nu)plėšti (*kam*) garbė; *d. il buon nome di qcn* teĩšti kienò gėrą vardà.

disonóre *dkt v* negarbė, gėda; *fig il d. della famiglia* šeimòs gėda.

disonorévole *bdv* negarbīngas, gėdingas.

disordinataménte *prv* netvarkingai; padrikaĩ.

disordinatà||o, -a *bdv* 1. netvarkingas; *una stanza*

~a netvarkīngas / nesutvarkītas kambarīs;
un bambino d. netvarkīngas vaikas; **2.** (*sconnesso*) pādkriks; **3.** (*sregolato*) palāidas.

disórdin||e *dkt v* **1.** nētvarka, netvarkā; **in d.** netvarkīngas *agg*; nesutvarkītas *agg*; ♦ **mettere in d.** sujaūkti; **ho lo stomaco in d.** mār negeraī sū skrandžiū; **2.:** *dgs* ~i neramūmai; (*scompiglio*) sāmyšis *sg*; **la manifestazione si è svolta senza** ~i manifestācija vīko bē incideñtu; **3.** (*intemperanza*) nesaikīngūmas; **d. nel mangiare** nesaikīngas vaļymas; pērsivalgymas; **4.** *med* sutrikīmas.

disorganico, -a *bdv* nesistemīngas; nerīšlūs.

disorganizzāto, -a *bdv* pādkriks, supāiniotas; dezorganizūotas.

disorganizzāziōne *dkt m* dezorganizācija; (*caos*) netvarkā.

disorientamēto *dkt v* *fig* sumišīmas.

disorientāre *vksm* (-riēn-) **1.** (su)klaidīnti; dezorientuoti; **2.** *fig* (su)glūminti, (su)trikdīti; išmūsti iš vēžiū.

disorientāto, -a *bdv fig* susīglūminēs; sumīšēs, sutrikēs; **sono d.** nesīorientūoju.

disossāre *vksm* (-sōs-) (*qcs*) išīmīti kāulus (iš *ko*).

dispāccio *dkt v* (skubūs) pranešīmas; rāstas; žīniā; (*lettera*) lāiškas.

disparāt||o, -a *bdv* (*ppr. dgs* ~i, ~e) visōks -ia; **i più** ~i visokiāusi.

dispari *bdv nkt* nelyģinis, nēpōrinis; **giorno d.** nēpōrinē dienā.

disparitā *dkt m nkt* nevienodūmas; nelyģybē; **d. di prezzo** kāinu nevienodūmas; nevienōdos kāinos *pl*.

dispārte *prv: in d.* nūošalyje; **restare in d.** likti nūošaly(je).

dispēndio *dkt v* (pēr)eīkvōjīmas; **d. di denaro** pinigū švaistymas; **d. di energie** enērgijōs eīkvōjīmas; **d. di tempo** laiko gaišīmas, gaištis -iēs *femm*.

dispēndiošo, -a *bdv* visāi nēpigūs, ganā brangūs.

dispēns||a *dkt m* **1.** (*stanza*) maīsto sandēliūkas; (*mobile*) indaujā; **2.** (*fascicolo*) sāsiuvinis; ~e *universitārie* (paskaitū) konspēktai; **3.** *dir* atleidīmas (*nuo mokesčiu, karo tarnybos ir pan.*).

dispensāre *vksm* (-spēn-) **1.** davinēti; dalīti; **d. consigli** davinēti patarīmū; **2.** (*qcn da un dovere*) atlēisti (*kq nuo ko*); **d. dal servizio militare** atlēisti nuō kāro tarnybos.

disperāre *vksm* (-spē-) netēkti viltiēs; **non d.!** nenusimiņk!; **il bambino mi fa d.** vaīkas manē vāro iš prōto / iš kantrybēs.

► **disperārsi** *sng* pūlti ī nēvilti.

disperāt||o, -a **1.** *bdv* (*di qcs*) beviltīškas, despe-

rātiškas; žūtbutīnis; **un pianto d.** nepaguōdžīmas vēksmas; **un tentativo d.** žūtbutīnis bañdymas; **le condizioni del ferito sono ~e** sūžēstojō būklē beviltīška; **2.** *bdv* (*di qcn*) netēkēs viltiēs; **3.** *bdv* (*intenso*) pašēļēs; **4.** *dkt v/m* nelāimēlis -ē; (*fallito*) nevýkēlis -ē; ♦ (*far qcs*) **come un d.** pašēlusiai (*kq daryti*), kāip beprōtis.

disperāziōne *dkt m* neviltis -iēs; beviltīškūmas; **con la forza della d.** iš neviltiēs; **è la mia d.!** gývas vaŗgas sū juō!

dispēr||dere* *vksm* **1.** (iš)sklaidīti; išvaikīti; **d. i dimostranti** išvaikīti demonstrāntus; **il vento ~e le nùvole** vējas blāško dēbesis; **2.:** **d. il nemico** priveŗsti priešā padriķai trāuktis; **3.** *fig* (iš)švaistīti, (iš)eīkvōti.

► **dispērdersi** *sng* **1.** išsīsklaidīti, išsīskirstyti; **2.** (*del calore e sim.*) eīkvōtis.

dispersiōne *dkt m* **1.** iššvaistymas; (iš)eīkvōjīmas; **2.:** **d. di calore** šilumōs nūotēkis.

dispersivo, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) švaīstāntis sāvo enērgijā; padriķai vīskuo užsiimāntis; vējavaiķīškas; **2.** (*di qcs*) nekryptīngas; nenuoseklūs; nesistemīngas.

dispērsō, -a *dkt v/m* diņģēs bē žīniōs asmuō; **due morti e un d.** dū žūvo, ō vīnas – diņģēs bē žīniōs.

dispētt||o *dkt v* **1.** (*l'irritare*) týčinis paērzinīmas; **fare i ~i** (*a qcn*) týčia (pa)ērzinti; vaīķīškai (pa)ērzinti; ♦ **per d.** nōrint paērzinti / supýkdyti; **2.** (*sdegno*) āpmaudas; **per il d.** iš āpmaudo; **3.:** ♦ **a d.** (*di qcs*) nēpāisant (*ko*); **a d. delle previsioni** kitaip negū prognozūota.

dispēttōso, -a *bdv* mēģstantis paērzinti; vaīķīškai įkyrūs.

dispiac||ēre* **I** *vksm* **1.:** **mi ~e** mār gaīla; (*per qcn; per qcs*) užjaučiū (*kq; dēl ko*); (*mi rincresce*) apgailestāuju; ~e *che...* gaīla, kād...; (*maloniai prašant, liepiant ir pan.*) **vi ~e se chiudo la finestra?** ar galēčīau lāngā uždāryti?; niēko, jēi uždārysiu lāngā?; **iron ti ~erebbe tacere?** gāl malonētum patylēti?; **2.** (*non piacere*) nepatīkti; **non d.** visāi patīkti; **la nuova canzone non mi ~e affatto** naujā dainā mār visāi niēko.

► **dispiacērsi** *sng* apgailestāuti.

dispiacēre **II** *dkt v* nemalonūmas; kartēlis; **con mio grande d.** māno dideliām nepasitēnkini-mui; **arrecare / dare un d. a qcn** įskaudinti kā; **è stato un d.** būvo labāi gaīla.

dispiaciūto, -a *bdv* **1.** (*dolente*) susīkrimtēs; besi-gaīlintis; **sono davvero d.** labāi apgailestāuju; **2.** (*contrariato*) suiŗēs; nepatēnkintas.

disponibil||e *bdv* **1.** (*di qcs*) (*a disposizione*) tūri-mas; disponūojamas; (*libero*) laīsvas, neūzim-

tas; *posti* ~i laisvos vietos; *somma d.* disponuojama sumà; *secondo i dati* ~i pagal turimus duomenis; *il libro è d. in biblioteca* knygà gálìma ràsti bibliotèkoje; *il nuovo catàlogo non è ancora d.* dár netùrime naùjo katalogò; **2.** (*di qcn*) (*servizievole*) paslaugùs; **3.** (*di qcn*) (*libero*) laisvas, neužsiëmęs; (*propenso a qcs / a far qcs*) nòrintis (*kq daryti*); **d. al diàlogo** sùkalbamas; *rëndersi d.* atsiláisvinti; *sono d. a trattare* nòriu / galiù derëtis, esù liñkës derëtis.

disponibilit||à *dkt m nkt* **1.** (*di qcs*) turėjimas (*ko*), disponavimas (*kuo*); buvimas; **d. di manodopera** turimà dárbo jégà; *avere la d.* (*di qcs*) galėti naudótis (*kuo*); galėti vartóti (*kq*); **c'è d. di posti a sedere** sėdimų vietų yrà; **2.** (*l'esser servizievole*) paslaugumas; **3.** (*l'esser libero*) neužimtumas; (*volontà*) nóras; **d. a lavorare la domenica** nóras ir galimybė dirbti sekmadieniais; *ha dato la propria d. per il progetto* pasisàkė gálintis dalyváuoti projektè; **4.:** *dgs ~à lėsos; fin* likvidumas.

dispò||rre* *vksm* **1. tr** (iš)dėlióti, sudėlióti; (iš)dėstyti; (su)dėti; **d. in fila** sustatýti į eilę; išrikiuoti; **2. tr** (*decidere*) nuspręsti; (*stabilire*) nustatýti; **d. l'affidamento di un minore** paskirti / nustatýti mažamėčiui glòbà; **il giudice ha ~sto l'autopsia** teisėjas reikalàvo atlikti skrodimą; **3. tr fig** nuteikti; **d. (qcn) favorevolmente** nuteikti (*kq*) palankiai; **4. intr** [A] (*di qcs*) disponuoti (*kuo*); turėti (*kq*) sàvo dispozicijoje; **d. di un ingente patrimonio** disponuoti dideliu turtu; **l'albergo ~ne di piscina** viešbutyje yrà baseinas, viešbutis turi baseinà.

► **dispòrsi** *sng* **1.** išsidėstyti; **d. in cèrchio** atsisėsti (/ sustóti *ir pan.*) ratù; **d. in fila** išsiriškiuoti; **2. fig** (*a qcs, a far qcs*) prisirengti (*kq daryti*), pasirengti; rengtis; **d. al matrimonio** rengtis vèsti; **d. a partire** išsirengti.

dispositivo *dkt v* **1.** įtaisas; įrenginys; **2.:** *dir d. di una sentenza* sprendimo rezoliucinė dalis -ies.

disposizion||e *dkt m* **1.** iš(si)dėstymas; **la d. degli ospiti a tavola** svečių išdėstymas prie stalo; **2. (t.p. d. d'animo)** nusiteikimas; *cattiva d.* (*verso qc*) nepalankumas (*kam*); **3. fig** (*per qcs*) pólinkis (*i kq*); *med d. a una malattia* imlumas ligai; **4. (ordine e sim.)** pótvarakis; įsàkymas; **su d. di qcn** kienò pótvarkiu; **per d. del defunto** pagal veliònio nórà; **dir ~i generali di un contratto** bendrosios sutartiës nuostatos; **5.:** *a d. di qcn* kienò dispozicijoje; *avere qcs a propria d.* turėti kà sàvo žiniojè; *essere a d. (di qcn)* búi (*kieno*) paslaugòms; *mettere qcs a d. di qc* atidúoti kà kàm vartóti.

dispòst||o, -a *bdv, dlv* **1.** (*pronto a far qcs*) pasi-renges (*kq daryti*), pasiruošęs; (*incline*) liñkës (*kq daryti*); (*intenzionato*) nusiteikęs (*kq daryti*); **ben d.** gerai nusiteikęs; **2.** (*ppr. dgs ~i, ~e*) išdėstytas; sustatýtas; *sédie ~e in cèrchio* ratù sustatýtos kėdės; **3.** (*stabilito*) nustatýtas; (*previsto*) numatýtas.

dispòtico, -a *bdv* despòtiškas (*ir prk*).

dispotismo *dkt v* despòtizmas (*ir prk*).

disprezzàre *vksm* (-sprèz-) (pa)niėkinti; nevértinti; **d. i consigli** nevértinti patarimù.

disprezzo *dkt v* pànieka; pàniėkinimas; **con d.** sù pànieka, pàniėkinamai.

disputa *dkt m* **1.** disputas; **2.** (*lite*) giñčas.

disputàre *vksm* (*di-*) **1. intr** [A] (*di qcs*) diskutuóti (*apie kq*); **2. tr:** **d. una partita** (su)žaisti rungty-nès.

disquisire *vksm* [A] (-isc-) (*di qcs*) išsamiai nagrinėti (*kq*); gvildėnti; mókytai kalbėti (*apie kq*).

disquisizione *dkt m* mokslinga kalbà; (išsamùs) nagrinėjimas; (ilgas) dalýko gvildėnimas.

dissacrànte *bdv* (nepagarbiai) kandùs; šaipùs.

dissanguaménto *dkt v* nukraujàvimas.

dissanguàre *vksm* (-sàn-) **1.** nulėisti (*kam*) kraujà; **2. fig** pražudyti (*ppr. economiskai*).

► **dissanguàrsi** *sng* *fig* pražudyti sàvo tuftà.

dissapóre *dkt v* nesutarimas.

disseccàre *vksm* (-sèc-) (iš)džiovin-ti.

► **disseccàrsi** *sng* išdžiúti; nudžiúti.

disseminàre *vksm* (-sè-) (iš)mėtyti; (iš)barstýti; **d. i vestiti per la stanza** išmėtyti drabužiùs pò kambarį; **d. il divano di briciole** pritrùpinti aít sòfos; **fig d. il pànico** sėti pànikà.

dissénso *dkt v* **1.** nesutikimas; (*disapprovazione*) nepritarimas; **manifestare il próprio d.** išreikšti nepritarimą; **2. (movimento)** disideñtinis judėjimas.

dissenteria *dkt m* med dizentèrija.

dissentire *vksm* (-sén-) (*da qcn*) nepritařti (*kam*); (*su qcs*) nesutikti (*su kuo, dèl ko*), nesutařti.

dissenziénte *bdv* nepritariantis; nesutiñkantis.

disseppellire *vksm* (-isc-) **1.** (*riesumare*) atkàsti; **2. (riportare alla luce)** iškàsti.

dissertàre *vksm* [A] (-sèr-) mókytai kalbėti.

dissertazione *dkt m* disertàcija.

disservizio *dkt v* paslaugòs tiekimo sutrikimas; dárbo sutrikimas.

dissestàre *vksm* (-sè-) (su)gadinti; sugriáu-ti; **fig d. le finanze dello Stato** išsėkinti valstybės įždà.

dissèsto *dkt v* suirútè; irimas; **d. econòmico** ekonòminè suirútè; **azienda in d.** nuostolingai veikianti įmonė.

dissetānte *bdv* gaivūs, malšinantis tróškulj.

dissetāre *vksm* (-sé-) (*qcn*) malšinti (*kieno*) tróškulj.

► **dissetārsi** *sng* numalšinti (sàvo) tróškulj; atsigérti.

dissidēte *dkt v/m* disideñtas -ė.

dissidio *dkt v* nesántaika.

dissimile *bdv* (*da qc*) nepanašūs (*i kq*).

dissimulāre *vksm* (-si-) (nu)slėpti; maskuoti.

dissipāre *vksm* (dis-) **1.** (iš)sklaidyti; *fig d. ogni dubbio* išsklaidyti visàs abejonės; **2.** (*sperperare*) (iš)švaistyti.

► **dissipārsi** *sng* išsisklaidyti, sklaidytis.

dissipāto, -a *bdv* švaistūs.

dissipaziōne *dkt m* (iš)švaistymas.

dissociāre *vksm* (-sò-) **1.** (*separare*) atsieti; atriboti; **2.** *chim* (iš)skaidyti.

► **dissociārsi** *sng* atsiriboti (*nuo ko*).

dissodāre *vksm* (-sò-) (ap)dirbti, įdirbti; (iš)pu-rėnti.

dissolūt||o, -a **1.** *bdv* paláidas; (*solo di qcn*) patvirkes, pasilėidęs; *vita ~a* paláidas gyvenimas;

2. *dkt v/m* palaidūnas; pasilėidėlis -ė.

dissoluziōne *dkt m* (su)irimas.

dissòlvere *vksm* (iš)sklaidyti (*ir prk*).

► **dissòlversi** *sng* **1.** išsisklaidyti, sklaidytis; **2.** (*disgregarsi*) subyrėti; (su)irti.

dissonānza *dkt m* disonansas, nedarnà.

dissotterrāre *vksm* (-tèr-) atkasti.

dissuadēre* *vksm* (*da qcs, dal far qcs*) atkalbėti (*nuo ko*), atkalbinėti; *d. qcn da un proposito* atkalbėti ką nuò sumānymo; *d. qcn dalla firma / dal firmare un contratto* įtikinti ką nepasirašyti sutartiės.

dissuasiōne *dkt m* atkalb(in)ėjimas; *polit* (*t.p. forza di d.*) atgrasà; *fare òpera di d. (con qc)* atkalbinėti (*kq*).

dissuasivo, -a *bdv* siekiantis atkalbėti; *polit* atgrāsomasis, atgrāsantis; *effetto d.* atgrāsantis pòveikis.

distaccāre *vksm* **1.** (*trasferire*) pėrkelti; paskirti (*kitur dirbti*); **2.** *fig* atplėšti; **3.** *sport* praleñkti, palikti sàu už nùgaros; *t.p.* ⇒ **staccāre**.

► **distaccārsi** *sng* (*da qc*) **1.** atitrũkti (*nuo ko*); **2.** (*distinguersi*) išsiskirti (*nuo ko*); **3.** (*staccarsi*) atsiplėšti; *d. da terra* pakilti nuò žemės; *d. dalla parete* atšokti nuò sienos.

distaccāt||o, -a **1.** *bdv, dlv* (*di qcs*): *sede ~a* fi-liālas; **2.** *bdv, dlv* (*di qcn*) pėrkeltas (*kitur dirbti*); (*in trasferta*) komandiruotas; **3.** *bdv fig* (*in-differente*) abejingas; atitòlęs; (*freddo*) šaltas.

distàcco *dkt v* **1.** atsiskyrimas; (*da una superfi-cie*) atšokimas; *med d. della rétina* tinklainės

atšokimas; **2.** *fig* (*da qc*) išsiskyrimas (*nuo ko*); **3.** *fig* (*di lavoro*) pėrkėlimas; komandiravimas; **4.** *fig* (*obiettività*) nešališkumas; (*indifferenza*) abejingumas; **5.** *sport* atòtrũkis; skirtumas; *con 6 punti di d.* šešių taškų skirtumu.

distānte **1.** *bdv* toli (ėsantis); tólimas; atstūs; *non d., poco d.* netoli (ėsantis); *la casa è d. dieci minuti dal centro* nāmas yrà dėsimt minũčių nuò ceñtro; *Vilnius è a 100 km da qui* Vilniaus yrà 100 km nuò čia; **2.** *bdv fig* (*diverso*) ganà skirtingas; **3.** *bdv fig* (*distaccato*) abejingas; nutòlęs; (*freddo*) nešiltas; **4.** *prv* atstũ; toli.

distānz||a *dkt m* **1.** atstūmas; *a tre chilometri di d.* už trijų kilometrų; peĩ tris kilometrų; trys kilometrui; *d. di sicurezza* saugòs atstūmas; *una d. di cento metri* šimto mètrų atstūmas; ♦ *a d.* distāncinis agg. nuotolinis agg; *a d. ravvicinata* iš nedidelio atstūmo; *a d. (di un anno)* pò (mėtų), praėjus (mėtam); *alla d.* pò tam tikro laiko; *prēndere le ~e* (*da qc*) atsiriboti (*nuo ko*); *tenersi a d. (da qc)* laikytis peĩ atstūmą (*nuo ko*), laikytis atókiai; **2.** *fig* (*differenza*) skirtumas; **3.** *sport* distāncija; nuotolis.

distanziāre *vksm* (-stān-) **1.** (*qc*) atitrũkti (*nuo ko*); **2.** (*disporre a una certa distanza*) išdėlioti tam tikrũ atstumũ; (*allontanare*) atitòlinti.

dist||āre *vksm* [-] bũti (toli) (*nuo ko*); *d. quattro chilometri* bũti už keturių kilometrų; (bũti) kė-turis kilometrų (*nuo ko*); *~a molto?* aĩ toli?; *quanto ~a l'aeroporto?* kiek yrà iki óro úosto?

distēndere* *vksm* **1.** (iš)tiėsti; (*su qc*) (pa)tiėsti (*ant ko*), užtiėsti; *d. le gambe* ištėisti kójas; **2.** (*sdraiare*) (pa)guldyti; **3.** (*rilassare*) atpalai-duoti (*ir prk*); *d. i muscoli* atpalaiduoti raũ-menis.

► **distēndersi** *sng* **1.** išsitiėsti; *d. al sole* išsitiėsti sàulėje; **2.** (*rilassarsi*) atsipalaiduoti.

distēnsiōne *dkt m* **1.** at(si)palaidāvimas (*ir prk*); **2.** *polit* įtampos māžinimas (/ mažėjimas).

distensivo, -a *bdv* atpalaiduojantis (*ir prk*).

distésa *dkt m* **1.** plótas; platybė; *d. di boschi, d. boschiva* miško plótas; *d. di sabbia* smėlynas; ♦ *a d.* nepėrtraukiamai; **2.** (*fila*) vėrtinė.

distés||o, -a *bdv* **1.** ištėistas; *vele ~e* ištėistos bũrės; *essere d.* bũti ištėistám; ♦ *lungo d.* išsidriėkęs; **2.** (*sdraiato*) gũlintis; gũlščias; *giacere d., stare d.* gulėti; **3.** *fig* (*rilassato*) atsipalaidāvēs.

distillāre *vksm* distiliuoti; (*alcol e sim.*) varyti.

distillāt||o, -a **1.** *bdv* distiliuotas; *acqua ~a* distiliuotas vanduo; **2.** *dkt v* distiliātas.

distillaziōne *dkt m* distiliācija; (*di alcol e sim.*) vārymas.

distilleria *dkt m* (spìrito) varyklà.

distinguere* *vksm 1.* (at)skirti; *d. il vero dal falso* skirti tiesą nuò mèlo; *non d. i colori* neskirti spalvų; *2. (scorgere)* įžiūrėti; išskirti; *3. (contrassegnare)* pažymėti.

► **distinguersi** *sng* (per *qcs*) *1.* skirtis (*kuo*); *2. (farsi notare)* pasižymėti (*kuo*); (*emergere*) išsiskirti.

distinta *dkt m* atšaka; (*lista*) sąrašas; (*di merci consegnate*) lydraštis; *d. dei prezzi* kainoraštis; *fin d. di versamento* kasos pajamų orderis.

distintamente *prv 1.* (in modo separato) atskirai; *2. (chiaramente)* aiškiai.

distintivo, -a 1. *bdv* skiriamasis -oji; *tratto d.* skiriamasis bruožas; *2. dkt v* ženklukas.

distint||o, -a 1. *bdv* atskiras; (*diverso*) skirtingas; (*separato*) atskirtas; *due questioni ~e* dū atskiri klausimai; *2. bdv (chiaro)* ryškūs; aiškus; *contorni ~i* aiškūs kontūrai; *3. bdv (raffinato)* rafinuotas; (*onorevole*) pagarbus; *modi ~i* gražios manieros; *4. bdv: ♦ d. professore* gerbiamas profesorius; *~i saluti* su pagarba, pagarbiai; *5.: dkt v dgs (di uno stadio) i ~i* centrinė tribūna; *6. dkt v (il voto)* labai gerai; (*nove*) devynetas.

distinziòn||e *dkt m 1.* skirtumas; (*separazione*) atskyrimas; *fare d.* daryti skirtumą; skirti; *fare ~i di razza* diskriminuoti pagal rasę; ♦ *senza d.* bė išimties; (*in modo obbiettivo*) nešališkai; *2. (raffinatezza)* rafinuotumas.

distogliere* *vksm 1.* (da *qc*) atitraukti (*nuo ko*); (*indirizzare altrove*) nukreipti; *d. lo sguardo* nukreipti žvilgsnį; *d. dallo studio* atitraukti nuò mokslo; *2. (dissuadere) (da qcs)* atkalbėti (*nuo ko*).

distorcere* *vksm* iškreipti (*ir prk*).

► **distorcersi** *sng* išsisukti; (*stirarsi*) pasitempti.

distorsione *dkt m* išsisukimas; (*stiramento*) patempimas; *procurarsi una d. (a qcs)* pasitempti (*ikq*).

distòrt||o, -a *bdv fig* iškreiptas; *una visione ~a della realtà* iškreiptas tikrovės vaizdas.

distrà||rre* *vksm 1.* (iš)blaškyti; *d. l'attenzione di qcn* blaškyti kienò dėmesį; *il rumore mi ~e* triukšmas mán nelėidžia susikaupiti; *non mi d.!* neblaškyk manęs!; *2. (svagare)* pralinksminti; (*rilassare*) atpalaiduoti.

► **distrà||si** *sng* *1.* blaškytis, išsiblaškyti; *ho bisogno di ~mi dal lavoro* mán reikia truputį atitrūkti nuò darbo; *2. (svagarsi)* prasiblaškyti; (*rilassarsi*) atsipalaiduoti.

distratto, -a *bdv* išsiblaškęs; (*disattento*) nedėmesingas.

distrazióne *dkt m 1.* išsiblašymas; (*imprudenza*) neatsargumas; neatidumas; *un errore di d.* klaidà dėl išsiblašymo; *per d.* per neapsižiūrėjimą; *2. (svago)* pramogà; *concedersi qualche d.* papramogauti; *3. med* patempimas.

distrétto *dkt v* apygarda; sritis -iės *femm*; rajonas; *d. di polizia* policijos nuovada (*t.p. bustinè*); *d. militare* karinė apygarda.

distribuire *vksm (-isc-)* *1.* (iš)dalėti, (iš)dalinti; (*assegnare*) (iš)skirstyti; paskirstyti; *d. le carte* išdalėti kortas; *d. i posti a tavola* skirstyti vietas prie stalo; *d. il peso sulle gambe* paskirstyti svorį ant kójų; *d. accusa a destra e a manca* švaistytis kalčiniais; *2. (fornire)* (iš)dalėti; (*erogare*) (pa)skirstyti; (*diffondere*) plātinti; *d. il gas* skirstyti dujas; *d. un film* plātinti filmą; *d. inviti (regali)* išdalėti kvietimus (dóvanas); *d. volantini* plātinti skrajutės; *3. (disporre)* (iš)dėstyti; (iš)skirstyti; (*assegnare*) paskirstyti; *d. le truppe nei villaggi* išskirstyti kariuomenę pò káimus; *d. le lezioni su tre giorni* išdėstyti paskaitas per tris dienas.

► **distribuirsi** *sng* skirstytis, pasiskirstyti.

distributore *dkt v 1.* plātintojas; *2. (apparecchio)* automatas; *d. di benzina* benzino kolonėlė; (*area di servizio*) degalinė; *3. tecn* skirstytuvas.

distribuziòne *dkt m 1.* (iš)dalijimas; (*consegna*) (iš)davimas; (*assegnazione e sim.*) (pa)skirstymas; *tecn di d.* skirstomasis agg; *2. (diffusione)* plātinimas; (*erogazione*) skirstymas; tiekimas; *d. idrica (dell'elettricità)* vandenys (elėktros) tiekimas; *3. (disposizione)* iš(si)dėstymas; (*il distribuirsi*) pasiskirstymas; *d. per età* pasiskirstymas pagal amžių.

districàre *vksm (di-)* išpáinioti, išnàrplioti (*ir prk*).

distrù||ggere* *vksm 1.* (su)naikinti; (*fracassare*) (su)daužyti; (*abbattere*) (su)griauti; (*devastare*) (nu)niokoti; *d. le foreste* niokoti miškus; *dir d. le prove* sunaikinti įkalčius; *nell'incidente ho ~tto la macchina* per avariją sudaužiau mašiną; *il capanno è andato ~tto nell'incendio* pašiūrė sudegė per gaisrą; *fig d. le speranze di qcn* sugriauti kienò viltis; *2.: d. l'esercito nemico* sutriuškinti priešo kariuomenę; *3. fig (qcn) (fisicamente)* (nu)kamuoti; (nu)kankinti; (*moralmente*) parblōkšti, paláužti; *4. fig (rovinare)* (su)žlugdyti; pražudyti; (*screditare*) sudirbti; *d. una famiglia* išardyti šeimą; *d. la reputazione di qcn* sužlugdyti kienò reputaciją.

► **distrùggersi** *sng fam* nusikálti.

distruttivo, -a *bdv* griaujamasis; ařdomasis (*ir prk*), destruktyvùs.

distrutto, -a *bdv* **1.** sugriautas; sugriuvęs; sudaužytas; sudužęs; **2.** *fig (fisicamente)* išvargintas; nusikamavęs; **3.** *fig (moralmente)* palaužtas, sugniuždytas; **4.** *fig (rovinato)* sužlugdytas.

distruzion || *e dkt m* **1.** (su)naikinimas; (su)griovimas; (su)daužymas; (nu)niokojimas; *le ~i della guerra* karo nùostoliai *pl*; **2.** *fig* prazūtis -iės.

distrubbà || *re vksm* **1.** (su)trukdyti; (su)trikdyti; *d. il lavoro (la circolazione, la lezione, il sonno)* trukdyti darbà (eismà, pàmonà, miėgà); *d. la quiete* sutrikdyti ramybė; **2.** (*ostacolare qc*) (su)trukdyti (*kà daryti; kam; kà*); *d. la concentrazione* trukdyti susikaupiti (*kam*); *d. il riposo* trukdyti poilsiui / poilsi; nelėisti pailsėti; *la pioggia ha ~to lo spettacolo* lietùs trùkdė rėginiui.

► **distur** || *bàrsi sngr* rūpintis; *non si ~i!* nesi-rūpinkite!; nesivarginkite!

disturbàt || *o*, -a *bdv* **1.** trùkdomas; *la linea è ~a* linijoje yrà trikdžių; **2.** *med (ppr. psichiškai)* nesveikas.

disturbo *dkt v* **1.** (su)trùkdymas; *scusi il d.* atsi-prašà, kàd jùs sutrukdžiaù; *dare d. (a qcn)* trukdyti (*kà; kam*); *dir d. della quiete pubblica* viešosios rimtiės pažeidimas; ► *togliere il d.* (iš)eiti; *tolgo il d.* nebetrukdysiu; *kaip jst nes-sun d.!* niėko tókio!; **2.** *med* (sveikatos) sutrikimas; *d. nervoso (di stomaco, della digestione / digestivo, della personalità)* nėrvų (skrandžio, virškinimo, asmenybės) sutrikimas; **3.** *tecn* (veiklòs) sutrikimas; (*radio*) trikdys.

disubbidienza *dkt m* ⇒ **disobbedienza**.

disubbidire *vksm* [A] (-isc-) (*a qc*) nepaklùsti (*kam*); neklausyti (*ko*); *d. ai genitori* neklausyti tėvų; *d. a un ordine* nevýkdyti įsakymo; nepaklùsti įsakymui.

disuguaglianz || *a dkt m* nelygybė; *~e sociali* so-cialinės nelygybės.

disuguale *bdv* nėlygus; (*diverso*) kitòks -ia; (*non uniforme*) nevienòdas.

disumàno, -a *bdv* nežmòniškas, nehumàniškas.

disusàto, -a *bdv* nebevertòjamas; pasėnės.

disùso *dkt v*: ► *in d.* nebevertòjamas *agg*; *cadere in d.* būti (/ tàpti) nebavartòjamam.

ditàle *dkt v* àntpirštis, pirščiuškas.

ditàta *dkt m* **1.** (*macchia*) (riebalùoto) piršto dėmė; **2.** (*colpo di dito*) idūrìmas pirštù.

diteggiatùra *dkt m* mus pirštuotė.

dit || *o* (*dgs -a m, -i v*) *dkt v* **1.** pirštas; *le ~a dei piedi* kòjų pirštai; *schiaoccare le ~a* spràgtelėti pirštai; *far scrocchiare le ~a* bràškinti pirštai;

► *leccarsi le ~a* laižyti pirštùs; *legàrsela al d. ì* mazgiukà sumazgyti (*neužmiršti skriaudo*); *mèttre il d. nella piaga* pabeřti drùškà ànt žaizdòs; *mòrdersi le ~a* nagùs gràužtis, pirštùs krimstis; *mostrare a d.* ròdyti pirštai; *non muòvere un d.* nė piršto nepajùdinti; *toccare il cielo con un d.* būti devintamė dangujė; *si contàno sulle ~a di una mano* jù labai mažai (*kiek pirštų yra*); *se gli dai un d. ti prende un braccio* gaĩdĩ dúotas, àvino nòri; **2.** trupūtis; (*un goccio*) lašėlis (*piršto storio kiekis*); *due ~a* póra centimėtrų; peř dù pirštùs.

ditta *dkt m* firma; įmonė; *una d. commerciale (di costruzioni)* prekýbos (statýbos) firma; *d. individuale* individualioji įmonė; *una d. italiana* Itàlijos / itàlų firma; ► *offre la d.!, paga la d.!* (*è gratis*) taĩ nemòkama!; (*offro io*) àš vaišinù!

dittatòre, -trice *dkt* **1.** *tik v stor* diktàtorius; **2.** *v/m* diktàtorius -ė (*ir prk*).

dittatoriàle *bdv* diktàtoriškas.

dittatùra *dkt m* diktatùrà (*ir prk*).

dittòngo *dkt v ling* dvibalsis.

diùrn || *o*, -a *bdv* **1.** dieninis; *spettàcolo d.* dieninis spektaklis; **2.** (*del giorno*) dienòs; *luce ~a* dienòs šviesà.

diva *dkt m* žvaigždė, divà.

divagàre *vksm* [A] (-và-) *fig* nukrýpti nuò tėmos.

divampàre *vksm* [E] **1.** (užsi)pliėksti, plýkste-lėti; įsipliėksti; **2.** *fig* įsiliėpsnòti, suliepsnòti.

divanétto *dkt v* minkštàsuolis, sofutė.

divàno *dkt v* sofà, minkštàsuolis; *d. letto* sofà-lòva; *addormentarsi sul d.* užmìgti ànt sòfos.

divaricàre *vksm* (-và-) : *d. le gambe* išskėsti kójas. iš(si)žėgti.

divàrio *dkt v* žymùs skirtumas; atòtrùkis.

divenire* *vksm* [E] ⇒ **diventàre**.

divent || *àre vksm* [E] (-vén-) **1.** tàpti (*kuo; koks*): (*farsi*) darýtis (*koks*), pasidarýti; (*tramutarsi*) (pa)virsti (*kuo, i kà*); *d. ghiaccio* pavirsti ledù; *d. medico* tàpti gýdytoju; *d. realtà* tàpti tikróve: *~a buio* dàrosi tamsù; *sono ~ato geloso* pasi-dariaù pavydùs; *è ~ato più severo* jìs tào griežtėsnis; **2.:** *sudaro i vairius junginius, ppr. verčiamus atskirais veiksmazodžiais; d. adulto* suaugti; *d. amici* susidraugauti; *d. calvo* plikti; *d. chiaro* aiškėti; *d. cieco* apàkti; *d. di dominio pubblico* iškilti viešumòn; *d. grigio* (pa)pilkėti: (*dei capelli*) prazilti; *d. famoso* išgarsėti; *d. freddo* atšàlti; *d. di pietra* suakmenėti; *d. ricco* praturtėti, tàpti turtìngam; *d. sordo* (ap)kuřsti; *d. umido* (su)drėkti; *d. vecchio* (pa)sėnti; ► *d. rosso* parausti.

divèrbio *dkt v* kiviřčas; *venire a d.* susikiřsti.

divergénte *bdv* fig nesutaipantis; skirtingas.
divergénza *dkt m* nesutapimas; skirtingumas.
diversaménte *prv* 1. skirtingai; kitaip; (*in modo disuguale*) nevienodai; 2. (*altrimenti*) kitaip.
diversificàre *vksm* (-si-) (pa)įvairinti, diversifikuoti.

diversificazióne *dkt m* įvairinimas, diversifikacija; įvairavimas.

diversità *dkt m nkt* 1. skirtumas; skirtingumas; 2. (*varietà*) įvairovė.

diversivo *dkt v* diversija.

divèrs||o, -a 1. *bdv* kitoks -ia; skirtingas; *di colore* d. kitokios spalvės; *essere d. (da qc)* skirtis (*nuo ko*); būti skirtingam; *abbiamo opinioni ~e* mūsų nuomonės skiriasi; 2. *bdv, įv* (*ppr. dgs ~i, ~e*) (*vari*) kėletas (*ko*); keli *masc*, kėlios *femm*; (*moliti*) daūgelis (*ko*), nemažai; *~e volte* kėletą kartų; *da ~i mesi* kelis mėnesius; *da d. tempo* (jaū) ilgą laiką; *consultare ~i specialisti* kreiptis nē į vieną specialistą; *sono in ~i a pensarla così* daug kās taip māno; 3. *dkt v/m* (*emarginato*) atstumtasis -oji.

diverténte *bdv* linksmas; smagūs; (*ridicolo*) juokingas; *un film d.* linksmas filmas; *non ci trovo niente di d.* mán taí neuokinga.

divertimént||o *dkt v* pasilinksminimas; (*svago*) pramogà; linksmybės *pl*; *parco dei ~i* atrakciōnų parkas; ♦ *kaip jst buon d.!* linksmintīs!; *iron sai che d.!, che bel d.!* kōks smagūmas!; *kaip smagū!*

divertire *vksm* (-vēr-) (*t.p. far d.*) (pra)linksminti; (*far ridere*) (pra)juokinti.

► **divert||irsi** *sng* linksmintis, pasilinksminti; (*svagarsi*) pramogauti; *con gli amici mi ~o* mán linksmu / smagū sū draugais; *si ~e a far-mi arrabbiare* jām smagū manē ērzinti.

dividéndo *dkt v* 1. *fin* divideidas; 2. *mat* dalinys, dalijamasis.

dividere* *vksm* 1. (pa)dalyti, (pa)dalinti; *d. a metà* padalyti pusiau; *d. in parti uguali (in tre parti)* dalyti pō lygiai (į tris dalis); *mat d. qcs per qcs (per se)* dalyti kà iš kō (iš šešių); 2. (*distribuire*) (pa)skirstyti; suskirstyti; (pa)dalyti; *d. in gruppi* dalyti į grupes; *d. il lavoro* pasiskirstyti darbą; *d. le spese* dalytis išlaidas; 3. *fig* (*condividere*); *d. una gioia* džiaugtis kartū; *d. una stanza (con qcn)* dalytis kambariu (*su kuo*); 4. (*separare*) atskirti; išskirti; *d. due litiganti* išskirti susiginčijusius; 5. *fig* (*creare ostilità e sim.*) (*su*)skaldyti.

► **divid||ersi** *sng* 1. dalytis, pasidalyti; (*distribuirsi*) skirstyti, pasiskirstyti; *d. in due squadre* dalytis / skirstyti į dvī komandas; 2. (*qc*)

dalýtis (*ka, kuo*), pasidalyti; (*distribuirsi*) pasiskirstyti (*ka*), skirstytis; *d. il compenso* dalýtis ūždarbiu; *d. i compiti* pasiskirstyti pareigomis; *d. un patrimonio* pasidalyti turta; 3. (*separarsi*) atskirti; išskirti; 4. (*in varie attività*): *d. tra casa e lavoro* skirti laiko iř šeimai iř darbui; 5. (*fendersi*) suskilti; pērsidalyti; 6. (*esser com-posto*) (*in qc*) susidėti (*iř ko*); skirstytis; *il romanzo si ~e in due parti* romānas susideda iš dviejū daliū.

diviéto *dkt v* (už)draudimas; *segnale di d.* draudžiamasis ženklas; *d. di accesso (cartello)* įeiti (/ įvažiuoti) draudžiama; *d. di sosta* draudimas stovėti; (*cartello*) stovėti draudžiama.

divincolàrsi *vksm* (-vin-) spurdėti.

divinità *dkt m nkt* dievybės; (*dio*) diėvas.

divin||o, -a *bdv* 1. diėviškas; Diėvo; *la gràzia ~a* Diėvo malonė; ♦ *la Divina Commedia* Diėviškoji komėdija; 2. *fig* (*ottimo*) diėviškas; 3. *kaip dkt v* taí, kās diėviška.

divisa I *dkt m* unifōrma; *in d.* uniformuotas *agg.*

divisa II *dkt m fin* (*t.p. d. èstera*) ūžsienio valiutà.

divisibile *bdv* dālomas; *mat* dalūs.

divisione *dkt m* 1. (pa)dalijimas; dalijimasis; (*su*)skirstymas; (*spartizione*) dalýbos *pl*; (*distribuzione*) pa(si)skirstymas; 2. *mat* dalýba; 3. *fig* (*discordia*) nesántaika; 4. (*reparto*) skýrius; 5. *mil* divizija; 6. *sport: la massima d.* A lýga.

divismo *dkt v* primadoniškumas.

diviso, -a 1. *bdv, dlv* (*separato*) atskirtas; 2. *bdv* (*disunito*) suskaldytas; 3. *bdv* (*di coniuge*) išiskýręs; 4. *bdv mat: sei d. tre* šeši padalinti iš trijų; *dieci d. due* dēšimt padalinta iš dviejū; 5. *dkt v nkt* *mat* dalýbos ženklas.

divisóre *dkt v mat* daliklis; *màssimo comune d.* (M.C.D.) didžiausias bėndras daliklis (dbd).

divisòri||o, -a *bdv: parete ~a* pėrtvara, sienėlė.

divo *dkt v* žvaigždūnas, žvaigždė.

divor||àre *vksm* (-vó-) 1. (*su*)rýti (*ir prk*), (*su*)ėsti; *fig d. libri* rytē rýti knygās; ♦ *d. con gli occhi* akimis rýti; 2. *fig* (*consumare*) gráužti; (*su*)ėsti; *la gelosia lo ~e* jį gráužia pavýdas.

divorziàre *vksm* [A] (-vòr-) (*da qcn*) skirtis (*su kuo*), išskirti; *dir* išsituōkti.

divorziàto, -a 1. *bdv* išiskýręs; *dir* išsituōkęs; 2. *dkt v/m* išiskýrėlis -ė.

divòrzio *dkt v* skyrýbos *pl*; *dir* ištuoka, sántuokos nutraukimas; *chiedere il d.* prašyti skyrýbų; *ottenere il d.* gauti ištuoką.

divulgàre *vksm* 1. (*diffondere*) (iš)plātinti, (pa)skleisti; (*rivelare*) atskleisti; viēšinti; 2. (*dottrine e sim.*) (iš)populiārinti.

divulgativo, -a *bdv* švietéjiškas; populiarūs.

divulgazióne *dkt m* 1. (at)skleidimas; (*il rendere pubblico*) viešinimas; (*diffusione*) (iš)platinimas; *d. di informazioni riservate* slaptos informacijos atskleidimas; 2. (*di dottrine e sim.*) populiarizacija; populiarinimas.

dizionario *dkt v* žodynas; *d. bilingue* dvikalbis žodynas; *d. tascabile* (t.p. *dizionario*) kišeninis žodynas, žodynėlis.

dizióne *dkt m* dīkcija, taršena; tartis -iēs.

DNA [dienn'e'a] *dkt v nkt biol* DNR [dee'ner] (*ir prk*); *fare l'esame del DNA* atlikti DNR tyrimą.

do *dkt v nkt mus* do *inv*.

dóccia *dkt m* 1. dūšas; *fare la d.* praūstis pō dušū, māudytis dušē; *fig* sušlāpti; ♦ *è stata una d. fredda* kaip šaltu vandeniu apipylē; 2. (*la cabina*) dušo kabinā.

doccióne *dkt v archit* lāštakas; (*gotico*) chimērā.

docénte 1. *dkt v/m* dėstytojas -a; 2. *bdv*: *corpo d.* mókomasis personālas, dėstytojai *pl*.

docénza *dkt m* dėstytojāvimas; dėstymas.

dócile *bdv* paklusnūs; nuolankūs.

docilità *dkt m* paklusnumas; nuolankūmas.

docilménte *prv* paklusniai; nuolankiai.

documentàle *bdv* dokumentinis.

documentàre *vksm (-mēn-)* dokumentuoti, pagrįsti (/ įrodyti) dokumentais.

► **documentàrsi** *sng* (*su qc*) (su)riñkti informacijos (*apie kq*); pasidomėti (*kuo*).

documentàrio *dkt v* dokumentinis filmas.

documentazióne *dkt m* 1. dokumentācija; (*il documentare*) dokumentāvimas; 2. (*i documenti*) dokumentai *pl*, dokumentācija.

document|o *dkt v* 1. dokumentas; *~i auténtici* (*equipollenti, falsi*) tikri (tolgūs, suklastoti) dokumentai; *d. di identità* asmenis (tapatybės) dokumentas; *mettere in regola i ~i* tvarkyti dokumentus; *presentare i ~i richiesti* pateikti reikiamus dokumentus; *polit d. programmatico* programinis dokumentas; 2. *fig* dokumentas; pamiñklas; 3. *inf* dokumentas; rinkmenā.

dodicénne *dkt v/m* dvylik(a)mētis -ė.

dodicésimo, -a 1. *sktv* dvýliktas; *il d. século* dvýliktasis amžius; 2. *dkt v* dvýliktoji dalis.

dódici *sktv nkt* 1. dvýlika; *d. anni* dvýlika mētų; 2.: *dgs le d.* dvýlika valandā sg, dvýlika sg (valandų); *il treno delle d.* dvýliktos valandōs traukinys; 3.: *il d. (marzo)* (kóvo) dvýliktoji (dienā); 4. *kaip dkt v* (il 12) dvýlika.

dòga *dkt m* (statinės) šūlas.

dogàna *dkt m* 1. (*l'ufficio e sim.*) muitinė; *passare la d.* pėreiti muitinę; 2. (*la tassa*) muitas; *esente da d.* neapmuitinamas.

doganàl|e *bdv* muitinės; muito; *controllo (dichiarazione)* d. muitinės patikrinimas (deklarācija); *tariffe ~i* muito tarifai.

doganiére, -a *dkt v/m* muitininkas -ė.

dòge *dkt v stor* dōžas.

dòglie *dkt m pl* gimdymo sātėmiai; *avere le d.* gimdyti (*gimdyng pradžia*).

dògm|a *dkt v* dogmā; *i ~i della fede* tikėjimo dōgmos.

dogmàtico, -a *bdv* dogmātiškas; dōgmų.

dólc|e 1. *bdv* saldūs (*ir prk*); *vino d.* saldūs vynos; *fig voce d.* saldūs balsas; ♦ *d. come il miele* saldūs kaip medūs; 2. *bdv*: *acqua d.* gėlas vanduo; *di acqua d.* gėlavandėnis *agg*; 3. *bdv fig* (*caro*) mielas; malonūs; (*affettuoso*) lipšnūs; meilūs; *~i ricordi* mieli atsiminimai; 4. *bdv fig* (*delicato*) švelnūs; *un clima d.* švelnūs klīmatas; 5. *bdv fig* (*non ripido*) nestatūs; 6. *dkt v* saldañnis; saldumynas; (*dessert*) desėrtas; *da d.* desėrtinis *agg*; *mi piacciono i ~i* mán patīnka saldumynai; 7. *dkt v* (*il sapore*) saldūmas.

dolceménte *prv* 1. (*amabilmente*) meiliai; 2. (*con garbo*) švelniai.

dolcevita *dkt v/m* megztinis áukšta atleñkiama apykakle.

dolcézza *dkt m* 1. saldūmas (*ir prk*); 2. *fig* (*amabilità*) meilūmas; 3. *fig* (*garbo*) švelnūmas; *con d.* švelniai; 4. *fig* (*appellativo di qcn*) mielóji, širdėlė.

dolciàri|o, -a 1. *bdv* konditėrijos; konditėrinis; *industria ~a* konditėrijos prāmōnė; 2. *dkt v/m* konditėrininkas -ė.

dolciàstro, -a *bdv* sašvas.

dolcificànte *dkt v* saldiklis; *d. ipocalòrico* mažai kalorīngas saldiklis.

dolcificàre *vksm (-ci-)* (pa)saldinti.

dolciùme *dkt v* saldumynas, saldėsis.

dolénte *bdv* gaudūs; gailūs; (*affranto*) sopulīngas; *sguardo d.* gaudūs žvilgsnis.

dolére* *vksm* 1. skaudėti; (*in modo lieve, ma continuato*) maūsti; *gli duole un dente* jām skaūda dañti / dantīs; 2.: *mi* (/ *ti ir t. t.*) *duole* (*di non poter far qcs*) apgailestāju (/ -ie *sim.*) (*kad...*) mán (/ *táu ir pan.*) gaila.

► **dolé|rsi** *sng* apgailestauti; *mi duole comuncarvi...* dejà, turiu jūms pranešti...; *si ~va di essere arrivata tardi* apgailestāvo, kād neatėjo laikū; kriñtosi, kād neatėjo laikū.

dolina *dkt m geol* smėgduobė, dolinā.

dòllaro *dkt v* dōleris.

dòlo *dkt v dir* 1. (*intento criminoso*) nusikalstamas ketinimas; tỹčia; 2. (*frode*) apgavystė.

dolomitico, -a *bdv* Dolomitinių Alpių.

dolorànte *bdv* skaudūs, skaūdantis; skaūdamas; (*in modo lieve, ma continuato*) maūdžiantis.

dolór||e *dkt v* **1.** skaūsmas; skaudėjimas; **un d.** *lancinante* vėriantis skaūsmas; ~i *articolari* (*mestruali, muscolari*) sąnarių (mėnesinių, raumenų) skausmai; *gridare dal d.* rėkti iš skausmo; *sentire d.* jūsti skausmą; ♦ *fam son ~i!* būs rišta!, būs bėdū!; **2.** *fig* (*afflizione*) sielvarta; širdgėla; skaūsmas; kančią; *sconvolto dal d.* paláužtas sielvarto; *dare un d.* (*a qcn*) skaūdinti (*kq*); **3.** *fig* (*chi causa dolore*) gyvą bėdą (*ppr. apie vaiką*).

dolorós||o, -a *bdv* **1.** skaudūs (*ir prk*); skausmingas; *un'operazione ~a* skausminga operacija; *una puntura ~a* (*di insetto*) skaudūs įkandimas; *fig un'esperienza ~a* skaudūs išgyvenimas; **2.** *fig* (*penoso*) gaudūs; gailūs.

doloso, -a *bdv* *dir* týčinis; *incendio d.* týčinis padėgimas.

domànd||a *dkt m* **1.** kláusimas; *fare / porre una d.* (*a qcn*) užduoti (*kam*) kláusimą, pakláusti (*ko*); *rispondere a una d.* atsakyti į kláusimą; ♦ *che ~e!* kàs peį kláusimas!; **2.** (*richiesta*) prášymas; *d. di lavoro, d. di impiego, d. di assunzione* prášymas priimti į darbą *d. di rilascio del passaporto* prášymas išduoti pásą; *fare d.* (*per qcs*) pateikti / paduoti prášymą (*kam; dėl ko*); *respingere una d.* atmesti prášymą; **3.** *dir* ieškinys; prášymas; (*l'azione*) (ieškinio) pareiškimas; *d. di grazia* malonės prášymas; **4.** *econ* paklausą; *d. e offerta* paklausą ir pasiūlą.

domandàre *vksm* **1.** (*per sapere*) (*qcs a qcn*) (pa)kláusti (*ko kq/ko*); teiráutis, pasiteiráuti; **d. la strada** teiráutis kėlio; **d. l'ora** pakláusti, kiek valandų; **2.** (*per ottenere*) (*qcs a qcn*) (pa)prášyti (*ko kq/ko*); **d. la parola** paprášyti žodžio; **3.** *kaip intr* [A]; **d. di qc** pasiteiráuti / teiráutis apie ką; (*cercare qcn*) teiráutis kō.

► **domand||àrsi** *sng* (pa)kláusti savęs; *domàndati il perché!* kláusk savęs kodėl!; ♦ (*io mi*) ~o e dico! pō paráliais!; Diėve tū mào!

domàn *i. prv* rytój; *d. sera* rytój vakarė; *d. alle sette* rytój septintą; ♦ *a d.!* ikì rytójjaus!; *d. l'altro* porýt; *oggi o d.* kadà nōrs; *d. è un altro giorno* būs iř rýtdiena; **2.** *dkt v nkt* rytójus (*ir prk*), rýtdiena; *fig un d.* kadà nōrs ateityjė; ♦ *dall'oggi al d.* nei iš šiō, nei iš tō; **3.** *ist iron:* *d.!* nesuláuksi!; bė šansų!

domàre *vksm* (*dó-*) **1.** (iš)dres(ir)uoti; **2.** *fig* (su)-trámdyti; *d. un incendio* sutrámdyti gaisrą; *d. una rivolta* numalšinti sukilimą.

domatòre, -trice *dkt v/m* dresuotojas -a.

domattina *prv* rýt rýta, rytój iš rýto.

doménica *dkt m* sekmādienis; (*questa d.* (šį) sekmādienį; *d. pròssima* (*scorsa*) kītą / atėinantį (pràeita / práėjusį) sekmādienį; *la d., di d., alla d.* sekmādieniais; ♦ *la D. delle Palme* Verbų sekmādienis; *spreng della d.* mėgėjas.

domenicàle *bdv* sekmādienio; sekmādieninis.

domenicàno, -a **1.** *bdv* dominikōnų; **2.** *dkt v/m* dominikōnas -ė.

domèstica *dkt m* tarnaitė; namų pagalbiniškė.

domèsti||co, -a **1.** *bdv* (*della casa*) namų; *economia ~ca* namų ūkis; *lavori ~ci* namų apyvoka, namų ruošą; *fare / sbrigare i lavori ~ci* eiti apyvoką; **2.** *bdv* (*di animale*) namūnis; *animale d.* namūnis gyvulys; **3.** *bdv* (*della famiglia*) šeimininis; **4.** *dkt v* tašnas.

domiciliàr||e *bdv*: *dir arresti ~i* namų ārestas sg.

domiciliàrsi *vksm* (-ci-) (nuolat) apsigyvėnti.

domicilio *dkt v* *dir* buveinės vietà; nuolatinė gyvenamoji vietà; *dir d. legale* juridinis ādresas; ♦ *consegna a d.* pristātymas į namūs.

dominànte *bdv* **1.** (*al potere*) valdantis; *classe d.* valdančioji klāsė; **2.** *fig* (*diffuso, comune*) dominuojantis, vėraujantis.

domin||àre *vksm* (*dò-*) **1.** viešpatáuoti (*ir prk*); vėrauti; (*qc*) valdyti (*kq*); *d. una nazione* valdyti valstýbė; *fig d. la situazione* valdyti pādėtį; *fig d. l'avversario* visà gálva pranókti varžovą; *fig in càmera ~a il disordine* kambaryjė viešpatáuja nėtvarka; **2.** *fig* (*prevalere; essere diffuso*) dominuoti; vėrauti; *nella collezione ~ano i colori vivaci* kolėkcijoje dominuoja rýškios spalvos; **3.** *fig* (*tenere a freno*) (su)trámdyti; *d. le passioni* trámdyti aistràs; **4.** *fig* (*sovrastare*) dominuoti; *il castello di Gediminas ~a Vilnius* Gedimino pilis didingai kyla virš Vėlniaus; **5.** *fig* (*sapere bene*) gerai išmanýti, puikiai mokėti.

► **dominàrsi** *sng* susivaldyti, valdytis.

dominatóre, -trice *dkt v/m* valdōvas -ė.

dominazióne *dkt m* viešpatāvimas; valdžią.

dominicàno, -a **1.** *bdv* Dominikos Respùblikos; dominikiėčių; iš Dominikos Respùblikos; **2.** *dkt v/m* dominikiėtis -ė.

dominio *dkt v* **1.** viešpatāvimas; (*potere*) valdžią; *fig d. di sé* savitvarda; *fig d. di una lingua* (puikūs) kalbōs mokėjimas; *sport d. territoriale* teritōrine pėrsvara; ♦ *essere di pubblico d.* būti visiems žinomam; **2.** (*territorio dominato*) valdomas krāštas; valdà; **3.** (*settore*) sritis -iės *femm*; **4.** *inf* domėnas.

dòmino *dkt v nkt* dominō (žaidimas).

don I [don] *dkt v* dōnas (*toks titulas*), don.

don II [don] *išt* (*t.p. din don*) dziñ; džingt.

donàre *vksm* (*dó-*) **1.** *tr* (*regalare*) (pa)dovanóti; **2.** *tr* (*come donatore*) (ati)dúoti; **d. il sangue** dúoti kraujo; **d. un rene** atidúoti inkstą; **3.** *tr* (*conferire*) suteikti; **4.** *intr* [A] (*fare un'offerta*) paaugkóti; **5.** *intr* [A] (*star bene a qc*) tikti.

donatóre, -trice *dkt v/m* dónoras -è.

donazione *dkt m* dovanójimas; (*dono*) dovanà; *fare una d.* paaugkóti; atidúoti (*ką*).

dónde *prv* **1.** (*da dove*) iš kuř; **2.** *fig* (*dalla qual cosa*) iš tō; **3.** (*causale*): ♦ *averne d.* turėti pāgrindą; pagrįstai (*ką daryti*).

dondolàre *vksm* (*dón-*) **1.** *tr* sùpti; sùpúoti; lingoúoti; **d. le gambe** tabalúoti kójomis; **2.** *intr* [A] sùptis; (*penzolare*) maskatúoti, kabóti.

► **dondolàrsi** *sng* sùptis; sùpúotis; **d. in altale-na** sùptis sùpuóklėse.

dondolio *dkt v* supimas(is); sùpāvimas(is); siūbāvimas.

dōndolo *dkt v* **1.:** *cavallo a d.* supamāsīs arkliūkas; *sédia a d.* supamóji kėdė; **2.** sōdo sūpynė (*daugiavietė*).

dongiovanni *dkt v nkt* donžuānas.

dōnn||a *dkt m* **1.** mōteris -rs; moteriškė; *da d.* mōteriškas ags; ♦ **d. in carriera** karjeristė; *d. di vita, d. di malaffare* laisvo eļgesio mōteris; *la mia d. mào* mōteris, mào mylimóji; **2.** (*t.p. d. delle pulizie, d. di servizio*) valýtoja; namų pagalbiniškė; tarnaitė; **3.** (*nelle carte*) damà; **4.** (*negli scacchi*) valdōvē; **5.** (*come titolo*) donà; ponià; **6.** *vartojamas su kai kuriais prof-esijos pavadinimais: d. poliziotto* policininkė.

donnaiolo *dkt v* mergišius.

dōnnola *dkt m* zool žebenkštis -iēs.

dōno *dkt v* dovanà; *fig d. di natura* gamtōs dovanà; ♦ *in d.* dovanų, kaip dōvaną.

dopàrsi *vksm* (*dò-*) vartóti dōpingą.

doping ['dopin(g)] *dkt v nkt* dōpingas.

dópo **1.** *prv* (*di tempo*) vėliaū; paskuī; pō tō; *d. poco, poco d.* kiek vėliaū; *ci vediamo d., a d.* pasimatýsime vėliaū; **2.** *prv* (*di luogo*) paskuī; toliaū; **3.** *prlk* (*di tempo*) pō (*ko*); ūž (*ko*); *d. la partita* pō rungtýnių; *d. due giorni* ūž trijų dienų; **4.** *pranzo* pō pietų; ♦ *d. Cristo* pō Krīstaus; **4.** *prlk* (*di luogo*) ūž (*ko*); (*in una serie*) pō (*ko*); *d. l'incrocio* ūž sánkryžos; *uno d. l'altro* vienas pō kito; *d. di Lei* āš pō Jūsų; **4.** *jngt: d. mangiato* paválgis; *d. aver finito il lavoro, uscirò* baĩges dárba, išeĩsiu; ♦ *d. che* pō tō, kaĩ (*t.p. su dalyviu: ką padarius*); **5.** *bdv nkt* kītas; *il giorno d.* kītą diėną; **6.** *bdv nkt: il d.* taĩ, kās būs vėliaū; *il d. Stalin* laikaĩ pō Stālino mirtiēs; *organizzare il d. cena* sprėsti, kā veikti pō vakariėnės.

dopobàrba *dkt v nkt* losjōnas pō skutĩmosi.

dopocéna *dkt v nkt* laĩkas pō vakariėnės.

dopodiché *prv* ō pō tō.

dopodomàni *prv* porýt, ūž dviejų dienų.

dopoguèrra *dkt v* pókaris; *nel primo (secondo) d.* pō Pĩrmojo (Anĩtrojo) pasāulinio káro.

dopopràzzo *dkt v nkt* laĩkas pō pietų.

doposci [-'jĩ] *dkt v dgs* žieminiai ilgaaũliai (*ppr avimi paslidinėjus*).

doposcuòla *dkt m* popamokinė veikla.

dopotutto *prv* pagaliaū; jūk; šiaĩp aĩr taĩp; *d. non è affar tuo* pagaliaū taĩ nē tāvo reĩkalas.

dòppia *dkt m* dviviētis kambarýs.

doppiaggio *dkt v* (*di film*) įgársinimas, dubliāvimas.

doppiaménte *prv* **1.** dvīgubai; **2.** *fig* dviveĩdiškai.

doppiàre I *vksm* (*dóp-*) (*un film*) (i)gársinti, dubliúoti.

doppiàre II *vksm* (*dóp-*) **1.** *sport* apłėnkiti visū ratū; **2.** (*in nave*) apiplaukti; praplaukti.

doppiatóre, -trice *dkt v/m* įgársintojas -a.

doppiétta *dkt m* **1.** dvivamzdis, dvivamzdis šautuvas; **2.** *sport* dublis.

doppiézza *dkt m* *fig* dvilypūmas.

dópp||io, -a **1.** *bdv* dvīgubas; ~ia *cittadinanza* dvīguba pilietybė; *d. fondo* dvīgubas dūgnas; ~i *vetri* dvīgubi stiklaĩ; ~ia *vu / vi* dvīguba vė; *sport d. fallo* dvīguba klaidà; **2.** *bdv* (*di due tipi*) dvejópas; (*composto da due parti*) dvilypis; dvināris; (*piegato in due*) dvilinkas; *d. mento* paguřklis; (*circolazione a*) *d. senso* abipūsīs eĩsmas; ♦ *d. gioco* dvīgubas žaidimas; *d. senso* dviprasmýbė; **3.** *bdv* *fig* (*falso*) dvilypis; dviveĩdiškas; **4.** *bdv: càmera* ~ia kambarýs dvieĩdviviētis kambarýs; **5.** *prv:* (*ci*) *vedo d.* (mán) dvėjinasi akysė; **6.** *dkt v* dvīgubas kiekis; aĩntra tĩek; *pagare il d.* sumokėti dvīgubai; **10** *è il d. di 5 10* – taĩ dūkart 5; **7.** *dkt v sport* dvėjetas; *d. misto* mišrūsīs dvėjetas.

doppiogiochista *dkt v/m* dviveĩdis -ė (*kas žaidžia dvigubą žaidimą*).

doppióne *dkt v* dublėtas.

doppiopétto *dkt v nkt: giacca a d.* dvieĩlis švařkas (*su dviem eilėmis sagų*).

doppista *dkt v/m sport* dvėjeto žaidėjas -a.

doràre *vksm* (*dò-*) **1.** (*rivestire d'oro*) (pa)auksúoti; **2.** (*cibo*) (pa)kėpinti; (pa)skrūdinti.

doràto, -a *bdv, dlv* **1.** paauksúotas; **2.** (*di cibo*) (pa)kėpintas; (pa)skrūdintas.

doratūra *dkt m* paauksāvimas.

dormicchiàre *vksm* [A] (-mic-) (pa)snāusti.

dormiglióne, -a *dkt v/m* miegālius -ė.

dormire *vksm* (*dòr-*) **1.** *intr* [A] miegóti (*ir prk*);

(*un po*) pamiegóti; (*a sufficienza*) išsimiegóti; **prima di d.** prieš mięgą; **andare a d.** eiti miegóti, eiti gulėti; **d. fino a tardi** ilgai miegóti; **dare da d.** (*a qc*) apnakvindinti (*ka*); **far d.** migdyti; **restare a d.** (*da qcn*) nakvóti (*pas ka*); **fig non d.** nemiegók!; ♦ **d. della grossa** miegóti kaip užmuštám; **d. in pace** ilsėtis ramybėje; **2. tr:** ♦ **d. sonni tranquilli** (galėti) ramiai gyventi.
► **dormirci** įvdž: ♦ **d. sopra** atidėti iki rytójaus.

dormita dkt m: **farsi una bella d.** gerai išsimiegóti; **che d.!** tai beint nusenūdau!

dormitina dkt m snūstelėjimas; **fare una d.** nusenūsti; pamiegóti.

dormitório dkt v bendras miegamasis (*ppr. mokyklose, kareivinėse*); (*ostello studentesco*) bendrabutis; **d. pubblico** (benamių) nakvynės namai *pl*; *kaip bdv nkt quartiere d.* miegamasis rajonas.

dormivéglia dkt v nkt snūduriavimas; snaudimas; **nel d.** pusiáu mięgant.

dorsale 1. bdv nugaros; **anat spina d.** nugarkaulis; stūburas; **2. dkt m geogr** kalnagūbris.

dorso dkt v 1. nūgara; (*sdraiato*) **sul d.** aukštieštininkas, aūt nūgaros; **2. fig: il d. di un libro** knygos nugarėlė; **il d. della mano** viršutinė plėštakos pusė; **3. sport** plaukimas nūgara.

dosaggio dkt v dozavimas.

dosare vksm (dò-) **1.** dozuoti; **2. fig** tausóti.

dosatore dkt v dozatorius.

dòs||e dkt m dòzė; **d. letale** mirtinà dòzė; **in piccole ~i** mažomis dòzėmis; **fig una bella d. di fortuna** nemažai sėkmės; **fig d. di ironia** irónijos dòzė; ♦ **d. da cavallo** árklisška dòzė; **rin-carare la d.** paštrinti (*kaltinimus, priekaištus ir pan.*).

dossier [dos'sje] dkt v nkt dosjė, bylà.

dòsso dkt v 1. (*di strada*) kalnėlis; **2.: di d.** nuó savės; **tògliersi di d.** (*qcs*) nusimėsti (*ka*); ♦ **non tògliere gli occhi di d. a qcn** neatitráukti akių nuó kó.

dotà||re vksm (dò-) (*qc di qcs*) aprúpinti (*ka kuo*); **d. una scuola di un laboratorio** įrengti laboratòriją mokýkloje; **d. (qc) di una réndita** skirti (*kam*) pašalpą; **il nuovo modello è stato ~to di uno speciale sensore** naujamė mòdelyje įmontuotas ypatingas daviklis, naujas mòdelis tûri ypatingą daviklį; **fig la natura lo ha ~to di senso dell'umorismo** gamtà apdovanójo įj hùmoro jausmù.

dotàto, -a bdv 1. (*di qcs*) aprúpintas (*kuo*); tûrintis (*ka*); (*per natura*) apdovanótas (*kuo*); **un appartamento d. di ogni comfort** bûtas sù visais

patogùmais; **d. dei requisiti richiesti** atitiñkantis kėliamus reikalávimus; **essere d.** (*di qcs*) turėti (*ka*); **2. (per qcs)** gabùs (*kam*); (*talentuoso*) talentingas.

dotazione dkt m 1. dir dotàcija; **2. (attrezzatura)** įranga; **la d. di un ospedale** ligóninės įranga; **arma in d. alla polizia** policijos naudójamas ginklas; **avere (qcs) in d.** bûti aprúpintam (*kuo*); turėti (*ka*); **fornire in d.** (*qcs*) įrengti (*ka*); aprúpinti (*kuo*); **la scuola ha in d. strumenti informatici** mokyklà aprúpinta kompiuterinėmis priemonėmis; **3. (equipaggiamento militare)** (asmeninė) aprangà ir amunicija.

dòt||e dkt m 1. kraitis; **2. fig** įgimtas talentas; sugebėjimas; (*dono di natura*) (gamtós) dovanà; (*virtù*) gerà savýbė; **~i atlétiche** atlétiniai sugebėjimai.

dòtto, -a 1. bdv mokslingas, (labai) mókytas; **2. dkt v/m** mókslo žmogùs.

dottorando dkt v/m doktorántas -ė.

dottorato dkt v (t.p. d. di ricerca) doktorantūrà.

dottóre, -essa dkt v/m 1. magistras -ė; **d. di ricerca** mókslo daktaras; **2. fam** daktaras -ė.

dottrina dkt m 1. doktrinà; **2. rel** katalikų tikýba; katekizmas; **andare a d.** lankýti tikýbos pamokas; **3. (cultura)** mokytumas.

dóve 1. prv kuř; **d. vai?** kuř eini?; **d. àbita, Lei?** kuř Jūs gyvėnate?; **da d.?, di d.?** iš kuř?; (*per dove*) pró kuř?; **chissà d.** nežinià kuř; **dimmi d. devo sedermi** sakýk, kuř mán atsisésti?; ♦ **kaip jst ma d.?** kuř táu?; **2. jngt** kuř; kuriamė, kuriojė; **la ditta d. lavori** įmonė, kuř / kuriojė dirbi; **3. kaip dkt v: in ogni d., per ogni d.** visamė kamė, visuf.

dov||ére* I vksm 1. turėti; (*come obbligo*) privalėti; (*come necessità*) reikėti; **devo partire** turiù išvykti; **i bambini devono andare a scuola** vaikai privaló eiti į mokyklą; **d. finire quel lavoro entro sera** turiù / mán reikia baigti tą darbą iki vākaro; **devo aspettarti?** ar mán tavės láukti?; **~resti stare più attento** turétum bûti atsargėsnis; **chi deve parlare?** kám dabař kalbėti?; **perché devi sempre discutere?** kodėl turí visadà ginčytis?; **2. (essere probabile) ppr.** verčiamas modaliniais žodžiais; **deve essere tardi** turbút jau vélù; **devono essere le nove** būs kókios devýnios, dabař turbút devýnios; **deve aver perso il treno** tikriàusiai pavėlavo į tráukinį; **deve essersi dimenticato** greičiàusiai / matýt pamiršo; **3. (essere debitore) (qcs a qc)** bûti (*kam ka*) skolingam; **mi devi 100 euro** tù mán skolingas šimtą eurų; **si deve rispetto agli anziani** senùs žmónes reikia gerbti; **fig ti devo un chia-**

rimento āš táu turiū pasiáiškinti; *fig gli devo la vita* jám āš skolīngas ūž gyvībē; ūž gyvībē turiū dėkoti jám; **4.** (*avere origine e sim.*): *deve il suo soprannome a un difetto fisico* gāvo prāvardē dēl fizinēs ydos; *il rinvio della partita è ~uto al maltempo* rungtynēs atidėdamos dēl blogū oro sálygu; *la scoperta si deve a Leonardo* atradīmas priklaūso Leonārdui; taĩ Leonārdo atradīmas; **5.** (*nel periodo ipotetico al cong. imperfetto*) ppr. verčīamas modalīniais žodžiais; *se ~essi tardare, avvertimi!* jėi kařtais vėluotum, pranėšk mán!

dovėr||e II *dkt v* pareigā; (*obbligo*) priėvolė; *di-ritti e ~i* teisės ir pareigos; *fare il proprio d.* atlikti savo pareigā; *sentirsi in d.* (*di far qcs*) jaūsti pareigā (*kq daryti*); *ho il d.* (*di far qcs*) privalā (*kq daryti*); ♦ *a d.* kaip reikiant, reikiama; *ligio al d.* pareiģingas; *per senso del d.* iš pareiģos; *a chi di d.* (*in lettere*) ≅ reikiamiems asmenims; *informerò chi di d.* pranėšiu atitiņkamiems asmenims; *flk prima il d. poi il piacere* „pirmiaū dārbas, paskui malonūmai“; **doveroso**, -a *bdv* reikiamas; privalomas; *ringraziamento d.* privaloma padėkā; *è d.* (*far qcs*) būtina (*kq daryti*), privalū (*kq daryti*).

dovizia *dkt m* gausā, gausybė; daugybė; *con d. di particolari* nepaprastai detaliai.

dovunque **1.** *prv* visu; **2.** *įgt* kād ir ku; *d. io mi trovi, penso a te* kād ir ku (be) būčiau, galvoju apie tavę; *d. tu voglia* ku tik nōri.

dovūt||o, -a *bdv, dlv* **1.** reikiamas; *con la ~a attenzione* sū reikiamu dėmesiu; **2.** (*da pagare*) apmokėtinas; **3.** (*a qcs*) sukėltas (*ko*); *incidente d. a incùria* nelaimingas atsitikimas dēl neatsargūmo; *la malattia è ~a a un virus* ligā sukėlė virusas; *il ritardo del volo è d. al maltempo* lėktūvas vėluoja dēl prastū oro sálygu; **4.** *kaip dkt v: più (meno) del d.* daugiau (mažiaū) nei reikia (/ reikėjo *ir pan.*); (*del giusto*) daugiau (mažiaū) nei priklaūso.

dozzin||a *dkt m* **1.** tūzinas; ♦ *a ~e* tuzinais; pe; akis; **2.** keliolika (*apie 12*); *eravamo una d.* mūsų būvo apie dvylika.

dozzinale *bdv* pigūs, menkavertis; eilinis.

dràga *dkt m* *tecn* žėmseme, dragā.

dragamine *dkt v nkt mil* (minų) trāleris.

dragare *vksm* draguoti; (iš)kasti žėmseme.

dràgo *dkt v* **1.** mit slibinas, drakonas; **2.** *fig fam* prōfas.

dragoncello *dkt v bot* peletrūnas.

dràmma *dkt v lett, teatr* dramā; *fig d. familiare* šeimōs dramā; *fig non farne un d.!* nedaryk iš tō tragėdijos!

drammatic||o, -a *bdv* **1.** drāminis, dramātinis; drāmos; *attore d.* drāmos āktorius; *arte ~a* vaidyba; **2.** *fig* dramātiškas.

drammatizzare *vksm* **1.** drāminti; **2.** *fig* dramati-zuoti; dramātinti.

drammatùrgo, -a *dkt v/m* dramatūrgas -ė.

drappéggio *dkt v* **1.** drapėrija; klōstės *pl*; **2.** *art* drapiruotė.

drappello *dkt v* būrys (*ppr. karių*).

dràppo *dkt v* āudeklas (*ppr. šilkinis, aksominis*); šilkas; *d. d'oro* āukso brokātas; *d. funebre* kařto āpdangalas.

dràsti||co, -a *bdv* **1.** drāstiškas; kraštutinis; *adot-tare misure ~che* imtis drāstiškų priemonių; **2.** *fig* (*severo*) griežtas.

drenàggio *dkt v* drenāžas; drenāvimas.

drenàre *vksm* (*dré-*) med, *tecn* drenuoti.

dribblàre *vksm* **1.** sport (*un avversario*) prasivarýti kāmuli (pro varžovą); išmāudyti (varžovą); **2.** *fig* (*domande e sim.*) išsisukinėti (*nuo klau-simų ir pan.*).

dribbling [drib'blin(g)] *dkt v nkt sport* kāmuli-o prasivārymas (pro varžovą).

drink [drink] *dkt v nkt* gėrimas; *offrire un d.* (*a qcn*) pavaišinti (*kq*) gėrimu.

dritta *dkt m* **1.** fam patarimas; *dare una d.* pasu-fleruoti; **2.** mar dešinýsis (laivo) bōrtas.

dritto, -a *bdv, prv, dkt v* ⇒ **diritto** I.

drizzà||re *vksm* **1.** (*rendere dritto*) (iš)tiėsinti; atitiėsti; **2.** (*mettere in verticale*) (pa)statyti stačiai; **3.:** *d. il pelo* šiauštis, šiaušti plāukus; ♦ *d. le orécchie, d. le antenne* pastatyti ausis; *quel botto mi ha fatto d. i capelli* nuō tō sproģimo mán plauka; pasišiaušė.

► **drizz||arsi** *sng* **1.** atsitiėsti; (*levarsi*) atsistóti; **2.:** ♦ (*mi*) si ~ano i capelli (mán) plauka; šiaušiasi aņt galvōs, plauka; stójasi.

drò||ga *dkt m* **1.** narkōtikai *pl*; kvaišalai *pl fam*; *trafficante di d.* narkōtikų prekeivis; ~*ghe leggere* (*pesanti*) nestiprūs (stiprūs) narkōtikai; *fare uso di d. / di ~ghe* vartóti narkōtikus; *fig i videogiochi sono la sua d.* kompiuteriniai žaidimai jām yrā kaip narkōtikai; **2.** (*ppr. dgs ~ghe*) bakalėja *sg*; (*spezia*) prieskonis.

drogàre *vksm* (*drò-*) **1.** (*qcs*) įdėti narkōtikų (*į kq*); **2.** (*qcn*) apsvaiginti (*kq*) narkōtikais / kvaišalais *fam*; **3.** sport (*qc*) dúoti (*kam*) dōpingo.

► **drogàrsi** *sng* vartóti narkōtikus.

drogàto, -a *dkt v/m* narkomānas -ė.

drogheria *dkt m* bakalėjos parduotuvė.

droghiére, -a *dkt v/m* bakalėjininkas -ė.

dromedàrio *dkt v zool* vienkūpris kupranugāris.

dùb||bio I *dkt v* **1.** abejōnė; (*scegliendo*) dvejōnė;

senza d. bē ābejo, neabejótinai; *senza alcun d.* bē abejōnēs; *avere / nutrire dei ~bi* (su qc) abejóti (kuo); *essere in d.* (se far qcs) dvejóti (ar kq daryti); *mettere in d.* (qc) (su)abejóti (kuo); *la partita è in d.* nežiniā, ar rungtynēs výks; *questo è fuor di d.* dėl tō abejōnių nėra; *nel d., meglio tacere* jėi nesī tikras, geriaū niėko nesakýk; **2.:** *avere il d. che...* (sensazione) jaūsti, kād...; (sospetto) įtařti, kād...; (timore) bijóti, kād...; **3.:** *chiarire un d.* (šį tą) iš(si)aiškinti.

dubbi||o II, -a bdv **1.** abejótinas; (*non chiaro*) neaiškus; netikras; *~a utilità* abejótina naudā; *di età ~a* neaiškaus amžiaus; *di d. gusto* abejótino skonio; **2.** (*sospetto*) įtařtinās.

dubbioso, -a bdv abejójtantis; netikras; *essere d. sul da farsi* nežinóti / dvejóti, kā daryti.

dubit||are vksm [A] (dù-) **1.** (di qc) (su)abejóti (kuo); (*spec. scegliendo*) dvejóti; (*non fidarsi*) nepasitikėti (kuo); netikėti (kuo); *d. della parola di qcn* netikėti kienō žodžiū; *~o se accettare la proposta* dvejóju – ar pasiūlymą priimti; **2.** (*ritenere improbabile*) abejóti; (*non credere*) nemanýti; *d. che faccia bello* nemanau, kād būs gėras óras; *non d. che andrà tutto bene* neabejóju, kād viskas būs geraĩ; *~ ne ~o* nemanau; *non ne ~o* nė kiek neabejóju; taĩ suprañtama.

dubitativo, -a bdv rėiškiantis abejōņ.

dùca (dgs -chi) dkt v kunigaikštis.

ducàle bdv **1.** kunigaikščiu; **2.** (dei dogi) dožų.

ducàto dkt v **1.** stor kunigaikštystė; **2.** (moneta) dukātas.

dùce dkt v: stor il D. dùcē masc (Musolinis).

duchéssa dkt m kunigaikštienė.

duchessina dkt m kunigaikštytė.

dùe sktv nkt **1.** dù, dvì; *d. anni* dveji mėtai; *d. anni fa* užpernai; *d. euro* dù eurai; *d. giorni* dvì diėnos; *d. volte* dùkart, dù kartūs; *in d.* dviese; (*a metà*) pusiāu; *con tutte e d. le mani* abiēm rañkomis; *fig fare d. passi* pasivaikščioti; *fig fare d. chiacchiere* paplepėti; ♦ (*a*) *d. a d.* pō dù; **2.:** *dgs le d.* antrā valandā sg, dvì (vālandos); **3.:** *il d. (giugno)* (biržėlio) antróji (dienā); **4.** (*secondo*) antrās; *capitolo d.* antrās is skyrius; **5.** *kaip dkt v (il 2)* dvėjetas; **6.** *kaip dkt v (il voto)* dvėjetas; dvejetukas fam; **7.** *kaip dkt v (la carta)* dviakė.

duecentésco, -a bdv trýliktojo amžiaus.

duecènto nkt **1.** sktv dù šimtai; *d. persone* dù šimtai žmonių; **2.** dkt v: il D. trýliktasis amžius.

duèllo dkt v dvikova; *sfidare a d.* iškviėsti į dvi-kovą.

duemila sktv nkt **1.** dù tūkstančiai; **2.** *kaip dkt v (secolo)* dvidešimt pirmas / pirmasis amžius; (*anno*) dutūkstantieji (mėtai); *nel d.* dutūkstančiaisiais metais.

duepèzzi dkt v nkt **1.** (*costume*) bikinis, dviejų dalių mąudymosi kostiumėlis; **2.** (*tailleur*) kostiumėlis.

duétto dkt v mus duėtas.

dùna dkt m kopā.

dunque jngt **1.** (*perciò*) todėl; (*allora*) tād; (*quindi*) vadinas; *penso d. sono* maštaū, vadinas esū; **2.** (*enfatico*) nā; taĩ(gi); gi; *d.? che facciamo?* nā? kā darýsim?; **3.** *kaip dkt v:* ♦ *venire al d.* (pri)eiti prie dalýko esmės / prie reikalo.

dùo dkt v nkt ⇒ **duétto**.

duodéno dkt v anat dvylikapirštė žarnā.

duòmo dkt v katedra.

duplicàre vksm (dù-) **1.** dubliuoti; padaryti dublikātā; *d. una chiave* padaryti rākto dublikātā; **2.** (*raddoppiare*) (pa)dvigubinti.

duplicàto dkt v dublikātas.

dùplice bdv dvigubas; (*di due tipi*) dvejópas; (*in due parti*) dvilýpis; *d. omicidio* dviguba žmogžudýstė; *d. significato* dvejópa reikšmė; *in d. còpia* dviēm egzemplioriais; ♦ *d. alleanza* dviejų šalių sąjunga.

duraménte prv **1.** (*severamente*) griežtai; (*bruscamente*) šiuřkščiai; **2.** (*con fatica*) suñkiai.

durànte **1.** prlk (qcs) peř (kq); (ko) metù; *d. la lezione* peř pāmokā; *d. la riunione* pōsėdžio metù; *d. le vacanze* peř atóstogas; *d. l'occupazione, d. gli anni dell'occupazione* okupācijos mėtais; *d. il Medioevo* Viduramžiais; Viduramžiuose; *d. la sua assenza* jō nėsant; *d. la malattia ho letto "Guerra e Pace"* kaĩ sirgaū, pėrskaičiaū „Kārā ir taĩkā“; **2.** dlv: ♦ *vita natural d.* visām gyvėnimui.

dur||are vksm **1.** [A, E] (už)trukti; (*continuare*) tėtis; *quanto ~a il viaggio?* kiek (laiko) truñka keliōnė?; *il restauro è ~ato sei mesi* remōntas trūko trīs mėnesius; *le trattative ~arono a lungo* derýbos ilgaĩ tėtėsi / užsitėtė; ♦ *speriamo che ~i* tikėkimės, kād taĩp būs ir toliaū; **2.** [A, E] (*mantenersi*) (ilgaĩ) laikytis; iš(si)laikýti (*resistere*); (iš)tvėrti; *il bel tempo ~erà anche la pròssima settimana* gerĩ orāĩ išsilaikýs ir kītā savāite; *sono scarpe che ~ano* šiė bātai ilgaĩ laikosi; *la carne non ~erà fino a domani* mėsā neišsilaikýs iki ryt; *il malato non ~erà un anno* ligónis nė mėtų neišgyvėns; *il presidente ~a in carica sette anni* prezidėntas skiriamas septyneriems mėtams; **3.** [E] (*bastare*) užtėkti, pakākti; *le scorte ~eranno qualche giorno* at-

sargū pakāks kelioms dienoms; **4. kaip tr:** ♦ *d. fatica* (*a far qcs*) suñkiai išeiti (*kq daryti*).

► **dur||àrla** įvdž: ♦ *flk chi la ~a, la vince* lāšas pō lāšo ir ākmenį pratāšo; bē kantrībės nērā galybės.

duràta *dkt m* trukmė; *la d. di una batteria* batėrijos veikimo trukmė; *la d. di una càrica* kadenčija; *la d. di un contratto* sutartiės galiėjimo laikas; *la d. di un impianto* įrenginio eksploatavimo trukmė; *la d. del corso è di trenta ore* kūrso trukmė – trisdešimt valandų; *la d. dello spettacolo è eccessiva* spektaklis per ilgai truñka, spektaklis prailgsta; ♦ *per tutta la d. (di qcs)* per visą (*kq*).

duratūro, -a *bdv* ilgalaikis, ilgai truñkantis.

durėvole *bdv* ilgalaikis; (*resistente*) tvirtas; patvarūs; *econ bene d.* ilgalaikis tuftas.

durėzza *dkt m* **1.** kietumas; *fig d. di cuore* kietasirdiškumas; **2.** (*del clima*) atšiaurumas; **3.** *fig* griežtumas; *trattare con d. (qcn)* griežtai elgtis (*su kuo*).

dūr||o, -a *bdv* **1.** kietas; (*non morbido*) neminkštas; *carne ~a* kietà mėsa; *grano d.* kietasis kvietys; *letto d.* kietà lōva; *matita ~a* kietas pieštukas; *diventare d.* (su)kietėti; *ling consonante ~a* kietasis priebalsis; *il tappo è molto d., non viene via* labai kietas kamštis, neina ištraukti; *il rubinetto è d.* čiūpas lengvai nesisu-

ka; ♦ *acqua ~a* kietas vanduo; *d. d'orècchi* apykurtis, neprigirdintis; *fig* nenórintis klausyti; *d. di cuore* kietōs širdiēs; *un osso d.* kietas riešutėlis; *testa ~a* kietagaļvis; *volg avércelo d.* būti pasistojusiam (*kam*); *fig* būti kietām; **2.** *fig (difficile)* sunkūs; kietas; (*faticoso*) vargingas; (*misero*) skurdūs; (*doloroso*) skaudūs; *un esame d.* sunkūs egzāminas; *un d. colpo* skaudūs smūgis; *gioco d.* šiurkštūs žaidimas; *vita ~a* jūodas / vaīganas / skurdūs gyvėnimas; ♦ *è ~a!* pōpieriai prastī!; riēsta!; (*far qcs*) sunkū (*kq daryti*); **3.** *fig (del clima)* atšiaurūs; **4.** (*ruvido*) šiurkštūs, grubūs; *barba ~a* šiurkšti barzdà; *fig lineamenti ~i* šiurkštūs / grubūs vėido brūožai; **5.** *fig (severo)* griežtas; kietas; (*aspro*) atšiaurūs; rūstūs; (*rozzo*) šiurkštūs; (*crudele*) žiaurūs; *una ~a disciplina* griežtā drausmė; *essere d. con qcn* būti kām griežtām; ♦ *tenere d.* atsilaikyti; nepasiduoti; **6.:** *fig (tenace)* atkaklūs; (*testardo*) užsispyręs; **7.** *kaip dkt v* kietumas; *dormire sul d.* kietai gulėti; **8.** *kaip dkt v/m* kietuōlis -ė; ♦ *fam fa il duro* lāužia kietà; **9** *kaip prv* ⇒ **duramėnte.**

durōne *dkt v* ōdos sukietėjimas; nuospauda.

dùtile *bdv* **1.** kalūs; **2.** *fig* lankstūs.

duttilità *dkt m* **1.** kalūmas; **2.** *fig* lankstūmas.

DVD [divu'di] *dkt v nkt* **1.** DVD [deve'de] dīskas / plokštėlė; **2.** (*il lettore*) DVD leistūvas.

E

e I [e] **1.** *dkt v/m nkt penktoji italų kalbos abėcėlės raidė; e minùscola* mažoji „e“; *E maiùscola* didžioji „e“; *E di / come Èmpoli* E kaip „Empoli“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); ♦ *vitamina E* vitaminas E; *e commerciale* (&) ženklas „&“; **2.** *E Rytų (kaip pasaulio šalies) santrumpa* (žemėlapiuose ir pan.).

e II [e] *jngt 1. ir; (in stretta correlazione) beį; due metri e trenta* du mètraį (ir) trisdešimt (centimètrų); *otto e mezzo* aštuoni su pusė; *io e te* aš ir tu, mēs su tavimi; *padre e madre* tėvas bei mótina; *esco e torno tardi* išeinu ir grįšiu vėlai; ♦ *giorni e giorni* (per) dienų dienàs; **2.** (*avversativo*) o; *sono venuti tutti, e lui è rimasto a casa* visi atėjo, o jis liko namiė; **3.** *tutti e due* abudu; *tutti e sei* visi šeši; **4.** (*enfatico*): *e allora?* nà, o kà?, nà, ir kà?; *e piàntala!* liàukis gi!

ebanista *dkt v/m* juodmedžio dirbėjas -a.

ébano *dkt v bot* juodmedis.

ebbène *jngt* taigi, taĩ; (*enfatico*) nà; gĩ; *e.?* nà?; taĩ kaip (tadà)?; ♦ *e. sì* iš tiesų taĩp.

ebbrézza *dkt m* svaigulys, apsvaigimas (*ir prk*); *guida in stato di e.* vairavimas išgėrus.

ébbro, -a *bdv* girtas, apsvaigęs (*ir prk*).

ébate 1. *bdv* būkas; kvaillas; *sorriso e.* kvailà šypsena; **2.** *dkt v/m* kvaiša *com*, bukaprėtis -ė.

ebollizióne *dkt m 1.* virimas; *fis punto di e.* virimo tãškas; *entrare in e.* užvirti; *portare a e.* užvirti; **2.** *fig: èssere in e.* kunkuliuoti, virti.

ebràil||co, -a 1. *bdv* žydų, žydiškas; *stor* hebrájų; *una parola ~ca* hebrájų kalbòs žòdis; **2.** *dkt v* hebrájų kalbà.

ebraismo *dkt v* hebrájų religija.

ebrèò, -a 1. *dkt v/m* žydas -ė; *stor gli ~i* hebrájai; **2.** *bdv* žydų, žydiškas.

ecatómbe *dkt m stor* hekatómba (*ir prk*); *fig il cómpito in classe è stato un'e.* kontròlinis dárbas bũvo katastrofiskas.

ecc. santrumpa ir t. t.

eccedénte *bdv* perteklinis.

eccedénza *dkt m* perteklius; *econ* pėrviršis; *in e.* perteklinis; *un'e. dell'attivo sul passivo* pajamų pėrviršis (*hyinant su išlaidomis*).

eccédere* *vksm 1. tr* (*superare*) pėrviršyti, viršyti; *e. le aspettative (le competenze)* viršyti lūkesčius (kompetėncijà); **2.** *intr* [A] (*esagere*) pėr-

lenkti lãzdà; nesitvãrdyti; *e. nel bere* pėr daug (iš)gėrti.

eccellénte *bdv* puikùs; labai gėras; *un pianista e.* puikùs pianistas; *in modo e.* puikiai.

eccellénza *dkt m 1.* meistriškumas; tobulumas; ♦ *per e.* ≅ pãts svarbiausias agg (/ geriausias *ir pan.*); **2.** (*come titolo*): (*Sua, Vostra / Sua*) E. (Jò, Júsų) Ekscelėncija.

eccèllere* *vksm* [A, E] (*in qcs*) kitùs (*kuo*) prãnókti; (*per qcs*) pasižymėti (*kuo*); *e. nella pittura* tapýboje neturėti lygių.

eccèlso, -a *bdv 1.* fig puikùs, didis; **2.** *kaip dkt v: l'E.* Aukščiausiasis (*Dievas*).

eccentricità *dkt m* ekscentriškumas.

eccéntrico, -a 1. *bdv fig* ekscentriškas; *in modo e.* ekscentriškai; **2.** *bdv geom* ekscentrinis; **3.** *dkt v tecn* ekscentrikas.

eccepire *vksm* (-isc-): *non ho niente / nulla da e.* negálima nesutikti; neprieštaráuju.

eccessivaménte *prv* pėrdėtai; pėrnelyg.

eccessiv||ò, -a *bdv* pėrnelyg didelis, pėr didelis; pėrdėtas; *peso e.* pėr didelis svòris; aĩtsvoris; *prezzo e.* lupikiška káina; *dare ~a importanza a qc* teĩkti kãm pėr daug svarbòs.

eccèss||ò *dkt v 1.* viršijimas, pėrviršijimas; (*man-canza di moderazione*) nesaikingumas; (*abuso di qc*) piktnaudžiavimas (*kuo*); *e. di velocità* greičio viršijimas; *dir e. di potere* igaliójimų viršijimas; *evitare gli ~i* saikingai (*kq daryti*); ♦ *all'e.* pėrdėtai; *portare all'e.* (*qcs*) (*daryti kq*) iki kraštutinũmo; **2.** (*di beni e sim.*) pėrteklis; ♦ *in e.* pėr daug (*ko*); pėrteklinis agg; **3.** *mat approssimare per e.* (su)apvãlinti iki kito sveĩko skaĩčiaus, (su)apvãlinti ĩ didėsnę pùsę; **4.** (*atto eccessivo*) ekscėsas.

eccétera *prv* ir taĩp toliaũ.

eccétto *prlk 1.* išskýrus; bė (*ko*); *e. la domenica* išskýrus sekmãdienius; *tutti e. voi* visi išskýrus jũs; ♦ *e. che* tik nė; bėt nė; **2.** ♦ *kaip jngt e. che* jėi tik (*ne-*), jėigu (*ne-*).

eccettuàre *vksm* (-cèt-) neskaityti; atmėsti.

ecceziònàl||e *bdv 1.* išimtinis; (*speciale*) išskirti-nis; ypatingas; *in casi ~i* išimtiniais atvejais; *in via e.* išimties tvarkà; **2.** *fig* (*straordinario*) nepàprastas.

ecceZIONalménTE *prv* **1.** išimtinai; išimties tvarkà; skirtingai nei įprasta; **2. fig** nepaprastai.

ecceZION||e *dkt m* **1.** išimtis -iės; *fare un'e.* padaryti išimtį; *non fare ~i per nessuno* niekam nedaryti išimčių; ♦ *a e. (di qc), eccezion fatta (per qc)* išskyrus (*kq*); ♦ *e.* ypatingas agg, išskirtinis agg; *fare e.* būti kitokiui; skirtis; *l'e. conferma la regola* išimtis patvirtina taisyklę; **2.** dir prieštaravimas.

ecchimosi *dkt m nkt med* kraujosruva, ekchimòzė; mėlynė.

eccidio *dkt v* žudynės *pl.*

eccitabile *bdv* **1.** jaudrūs, emocionalūs; **2. biol** dirglūs.

eccitabilità *dkt m* **1.** jaudrumas; **2. biol** dirglumas.

eccitamentó *dkt v* **1.** ⇒ **eccitazíone**; **2. biol** (su)dirginimas.

eccitante *bdv* **1.** jaudinantis; užvedantis *fam;* (*anche sessualmente*) gundantis; **2. biol** dirginantis.

eccitare *vksm (èc-)* **1.** (su)jaudinti; užvesti *fam;* (*anche sessualmente*) gundyti; (*dare tensione*) dirginti; **2. i sensi** (i)audrinti jausmų; **2.** (su)scitare) (su)žadinti; (*provocare*) (su)kelti; *e. l'appetito* sužadinti apetitą; *e. l'invidia* sukelti pavydą; **3. biol** (su)dirginti.

► **eccitarsi** *sng* (*anche sessualmente*) jaudintis, susijaudinti; užsivesti *fam.*

eccitato, -a *bdv* susijaudinęs.

eccitazíone *dkt m* susijaudinimas; *brivido di e.* jaudulys; *essere in grande e.* baįsiai jaudintis.

ecclesiástico, -a **1.** *bdv* bažnytinis; bažnyčios; **2. dkt v** dvąsininkas.

ècco *prv* **1.** štai; *e. il conto!* štai sąskaita!; *e. la mamma (che arriva)* štai ir (ateįna) mamà; *e. perché!* štai kodėl!; (*t.p. su iv*): *èccomi!* štai ir aš!; ♦ *e. fatto* štai và, padaryta; *e. tutto* štai ir viskas; **2. (insomma)** nà; **3.: ♦ quand'e.** ir štai.

eccóme *prv* ir dár kaip!; tai jau tikrai!

echeggiare *vksm* [A, E] (-chég-) (nu)aidėti.

echinàcea *dkt m bot* ežiuiolė.

eclatànte *bdv* (clamoroso) stułbinantis.

eclèttico, -a **1. bdv** eklèktiškas; **2. dkt v/m** eklèktikas -ė.

eclissare *vksm* **1. astr** (už)tėmdyti (*ir prk*); **2. fig** (superare) nustelbti.

► **eclissarsi** *sng* *fig* (sparire) diňgti; prapulti.

eclisse *dkt m* ⇒ **eclissi**.

eclissi *dkt m nkt* užtemimas; *e. parziale (totale) di sole* dalinis (visiškas) sàulės užtemimas.

éco (*dgs echí, v*) *dkt m* **1.** áidas, átbalsis; ♦ *far e. a qcn / alle parole (di qc)* / pakartóti (*kieno*)

žodžių; **2. fig** átgarsis; átbalsis; *gli echí di una polémica* giňčo átgarsis; *avere una vasta e.* susilaukti plataus átgarsio.

eco- **I** priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis sąsają su aidu, garso ir kitų bangų atspindžiu, pvz., ecoscopia, ecogramma ir t. t.

eco- **II** priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis sąsają su namais, ūkiu, augimu, buvimo vieta, aplinka, ūkio tvarkymu, pvz., ecosistema, ecoterrorista ir t. t.

ecografia *dkt m med* ultragarsinis tyrimas, tyrimas ultragarsu, echografija.

ecologia *dkt m* **1.** (scienza biologica) ekologija; **2. (difesa dell'ambiente)** gamtosauga.

ecológi||co, -a *bdv* **1.** ekologinis; ekologiškas; ekologijos; *azienda ~ca* ekologiškas(is) ūkis; *disastro (equilibrio) e.* ekologinė nelaimė (pusiausvyra); **2. (che non danneggia l'ambiente)** nežalingas aplinkai; ekologiškas.

ecologista *dkt v/m* gamtosaugininkas -ė; ekologinis.

ecòlogo, -a *dkt v/m* ekologas -ė.

econom||ia *dkt m* **1.** ekonómika, ūkis; *e. di mercato* rinkos ekonómika; *e. domestica* namų ūkis; *e. pianificata* planinis ūkis; *un'e. solida* tvirtà ekonómika; **2. (scienza)** ekonómika; *e. politica* politinė ekonómika; *fam iscriversi a e.* įstóti į ekonómikos fakultetą; **3. (risparmio)** taupymas; ekonómija; *con e., in e.* ekonómiškai; (*con oculatezza*) ūkiškai; *e. di tempo* laiko ekonómija; *far e.* taupyti; **4.: dgs ~ie** sàntaupos; **5. fig** (*struttura*) sàndara; *l'e. di un romanzo* romàno sàndara.

económi||co, -a *bdv* **1.** ekonóminis; ūkinis; (*finanziario*) finánsinis; (*dell'economia*) ekonómikos; *attività ~ca* ūkinė / ekonóminė veiklà; *difficoltà ~che* finánsiniai sunkumai; *situazione ~ca* ekonóminė padėtis; *sviluppo e.* ekonómikos plėtrà; *sostegno e.* pinigínė paramà; *teorie ~che* ekonómikos teórijos; **2. (non costoso)** nebrangūs, pigūs; (*oculato*) ūkiškas, taupūs; ekonómiškas; *una gestione ~ca* ūkiškas tvarkymas(is); *mezzo di trasporto e.* nebrangi transpórtó priemonė.

economista *dkt v/m* ekonómistas -ė.

economizzare *vksm* tausóti, taupiai naudóti (/eikvóti *ir pan.*).

ecònomo, -a **1. dkt v/m** ūkvedys -ė; **2. bdv** ūkiškas, ekonómiškas.

ecosistèma *dkt v* ekosistemà.

ecstasy ['ektazi] *dkt v nkt* èkstazis.

ecuménico, -a *bdv* ekuméninis.

eczéma *dkt v med* egzema.

ed [ed] *jngt* ⇒ **e II**.

éden *dkt v nkt* (žemės) rōjus (*ir prk*), Ėdenas.

édera *dkt m bot* gēbenė.

edicola *dkt m* **1.** (spaudōs) kiōskas; **2.** (*cappella*) koplytėlė.

edicolante *dkt v/m* kiōskininkas -ė.

edificabile *bdv*: **àrea e.** statybai skirtas plōtas.

edificante *bdv* ūgdantis dorovę; (*esemplare*) pavyzdinis; **poco e.** nedorovingas.

edificare *vksm* (-di-) **1.** (*edifici e sim.*) (pa)statyti; (*un'area*) užstatyti; **2.** *fig* (su)dōrinti.

edificio *dkt v* **1.** pastatas; (*casa*) namas; (*costruzione*) statinys; **2.** *fig* (*struttura*) sândara; **3.** *fig* (*complesso*) visumà; sistemà.

edil *e* **1.** *bdv* statybinis; statybos; **impresa e.** statybos įmonė; **ingegnere e.** inžiniėrius statybininkas; **materiali** ~i statybinės mēdžiagos; **2.** *dkt v* statybininkas.

edilizia *dkt m* statyba, statybos prāmōnė.

edilizio, -a *bdv* statybos; (*edile*) statybinis.

édito, -a *bdv, dlv* lėidžiamas; (*già pubblicato*) išlėistas, išspausdintas.

edi||tore, -trice *dkt v/m* **1.** leidėjas -a; (*la casa*) leidyklà; **2.** *kaip bdv*: *casa ~trice* leidyklà.

editoria *dkt m* leidybà (*knygų, laikraščių, muzikos įrašų ir pan.*).

editoriale **1.** *bdv* leidybini; **2.** *dkt v* vedamasis (straipsnis).

editto *dkt v stor* ediktas.

edizione *dkt m* **1.** leidimas; **e. riveduta e corretta** (*ampliata*) pėržiūrėtas ir pataisytas (papildytas) leidimas; **prima (nuova) e.** pirmasis (naūjas) leidimas; **in e. tascabile** kišeninio formàto; **e. in folio** foliantas; **2.** (*singola copia*) leidinys; (*tiratura*) laidà; tiràžas; **e. esaurita** išparduotas tiràžas; **3.** (*di giornali, telegiornali e sim.*) laidà; **e. del mattino (della sera)** rytinė (vakarinė) laidà; **e. straordinaria** specialī laidà; **4.** (*di eventi e sim.*) rengimas; (*di film e sim.*) pastatymas; **la prima e. di un festival** pirmasis festivālis.

educare *vksm* (-é-) **1.** (iš)auklėti; (*formare*) (iš)ugdėti; (*istruire*) (iš)mōkyti; **e. i giovani** ugdėti jaunimà; **e. qcn al rispetto degli altri** mōkyti kà kitūs gėrbti; **2.** (*sviluppare*) (iš)lāvinti; **e. il gusto** lāvinti skōnį; **3.** (*abituare*) (*a qcs, a far qcs*) (į)prātinti (*prie ko, kà daryti*); **e. i bambini a lavarsi i denti** įprātinti vaikūs valyti dantis.

educativo, -a *bdv* **1.** ūgdomasis; auklėjimo; auklėjamasis; (*dell'istruzione*) švietimo; **2.** (*istruitivo*) pamōkomas; ūgdantis dorovę.

educat||o, -a *bdv* (*t.p. ben e.*) išauklėtas; kultūrin-gas; mandagūs; **modi** ~i grāžios manières.

educatore, -trice *dkt v/m* auklėtojas -a.

educazione *dkt m* **1.** (iš)auklėjimas; ūgdymas; (*insegnamento*) mōkymas; (*istruzione*) švietimas; **e. sessuale** lytinis švietimas; **2.** (*culturale, professionale*) išsimōkslinimas; išsilāvinimas; **3.** (*t.p. buona e.*) išauklėjimas; mandagumas; **con e.** mandagiai, kultūringai; **cattiva e.** blōgas auklėjimas; **4.** (*sviluppo*) lāvinimas; **e. fisica** fizinis lāvinimas; kūno kultūrà.

efélide *dkt m med* strāzdana.

effeminàto, -a *bdv* mōteriškas (*apie vyrą*); (*non virile*) nevėriškas, bōbiškas.

efferàto, -a *bdv* žiaurus, žėvėriškas.

effervescént||e *bdv* šnypštūs; **pastiglie** ~i šnypščiosios tablėtės.

effettivamente *prv* iš tiesų; tikrai.

effettivo, -a **1.** *bdv* tikras, realūs; fāktiškas; **2.** *bdv personale e.* etātinis personālas; **3.** *dkt v/m* (*t.p. membro e., socio e.*) tikrasis narys.

effèt||o *dkt v* **1.** pōveikis, efėktas; (*conseguenza*) padarinys, pasekmė; **càusa ed e.** priežastis ir pasekmė; **e. nocivo** žalingas pōveikis; **e. serra** šiltnamio efėktas; **med e. collaterale** šalutinis pōveikis; **subire gli** ~i (*di qcs*) kėsti (*ko*) padarinius; **♦ a tutti gli** ~i visaiš atžvilgiais; **in** ~i iš tikrųjų; **per e. di qcs** dėl kō; **senza e.** bė pōveikio, nevaisingas agg; **avere e.** (*su qc*) (pa)veikti (*ką*); (*di legge e sim.*) (iši)galioti; **far e.** veikti; būti veiksmingam; **2.** (*impressione*) įspūdis; **fare e.** padaryti įspūdį; **♦ a(d) e., di e.** efektingas; ~i **speciali** specialūs efėktai, (kino) triūkai; **mi fa e.** įdomiai atrōdo; (*mi turba*) manė krėčia; **che e. fa?** kōks jaūsmas?; **3.** ~i **personali** asmeniniai daiktaĩ; **4.** *sport tiro ad e.* suktas kamuolys.

effettu||àre *vksm* (-fèt-) atlikti, (į)vėkydyti; (pa)daryti; **e. una perquisizione** atlikti krātą; **e. un controllo** patikrinti; **e. un pagamento** atsiskaityti; **il treno ~a due fermate** traukinys stōja dū kartūs.

efficàce *bdv* **1.** (*adatto allo scopo*) veiksmingas, paveikūs; efektyvūs; **un rimedio e.** veiksminga priemonė; **2.** (*che colpisce*) efektingas.

efficacemēte *prv* efektyviaĩ.

efficacia *dkt m* veiksmingumas, efektyvumas; **avere molta e.** būti (labai) veiksmingam.

efficiēte *bdv* **1.** (*di qcs*) efektyvūs, veiksmingas; **2.** (*di qcn, diligente*) pareiingas; darbštūs; **3.** (*di qcn, vigoroso*) pajėgūs.

efficiēnza *dkt m* **1.** efektyvumas, veiksmingū-

mas; *con e.* efektyviai; **2.**: *sentirsi in perfetta e.* puikiai jaustis.

effigie (*dgs -gi*) *dkt m* atvaizdas.

effimero, **-a** *bdv* efėmeriškas, trumpalaikis; vienadienis.

efflūvio *dkt v* kvepėjimas.

effusio||*e dkt m* jausmų išliejimas; *scambiarsi ~i* mylėotis.

egemonia *dkt m* hegemonija, viešpatavimas.

ègida *dkt m*: ♦ *sotto l'è.* (*di qc*) globojamas (*ko*).

egiziàno, **-a** **1.** *bdv* Egipto, egiptiečių; egiptietiškas; **2.** *dkt v/m* egiptietis -ė.

egizio, **-a** *stor* **1.** *bdv* (sėnojo) Egipto, egiptiečių; egiptietiškas; **2.** *dkt v/m* (senovės) egiptietis -ė; **3.** *dkt v* egiptiečių kalbà.

égli *iv v* jis; *e. stesso* jis pats.

egocéntrico, **-a** *bdv* egocėntriškas.

egoismo *dkt v* egoizmas, savanaudiškumas.

egoista **1.** *dkt v/m* egoistas -ė, savanaudis -ė; **2.** *bdv* ⇒ **egoistico**.

egoistico, **-a** *bdv* egoistiškas, savanaudiškas.

egrégio, **-a** *bdv* **1.** (*eccellente*) puikūs; **2.** (*nelle lettere*) (didžia) gerbiamas (*laiskuose*).

eguagliàza *dkt m* ⇒ **uguagliàza**.

eguagliare *vksm* ⇒ **uguagliare**.

eguàle *bdv, dkt v* ⇒ **uguàle**.

egualitàrio, **-a** *bdv* *econ* egalitarinis; lygiavinis.

eh [*e*] *jst* **1.** èch!; è!, é!; èt!, èt!; nà!; **2.** (*come?*) kà?, à? (*neužgirdus*); **3.** (*o no?*) à?, a? nè?

ehi [*ei*] *jst* éi!, eĩ!

ehilà [*ei'la*] *jst* eĩ!; (*ciao*) lābas!

ehm [*em, em*] *jst* hm!

eiaculazióne *dkt m* fisiol ejakuliacija.

elaboràre *vksm (-là-)* **1.** (*pa*)rengti; (*su*)daryti; brandinti; **2.** *inf* apdoroti.

elaboràto, **-a** *bdv* įmantrūs; (*intricato*) vingrūs.

elaborazióne *dkt m* **1.** (*pa*)rengimas; brandinimas; **2.** *inf* apdorojimas.

elargire *vksm (-isc-)* dōsniai davinėti; gaūsiai duoti; (*distribuire*) (*pa*)dalyti; *e. consigli* duoti daūg patarimų, patarinėti; *e. denaro* paaukoti pinigų; *e. sorrisi* visiems šypsotis.

elargizióne *dkt m* aukà; (*l'azione*) aukojimas.

elasticità *dkt m* **1.** elastiškumas, elastingumas, tamprumas; **2.** *fig* lankstumas; *e. mentale (dei movimenti)* prōto (judėsių) lankstumas.

elasticizzàto, **-a** *bdv*: *tessuto e.* tamprūs / elastingas audinys.

elàsti||**co**, **-a** **1.** *bdv* elastinis; elastingas, tamprūs; *fàscia ~ca* elastinis įtvaras; **2.** *bdv fig* lankstūs; elastingas; *oràrio e.* lankstūs dārbo grāfikas; **3.** *dkt v* guminė juostėlė, gumėlė.

elefànte *dkt v* **1.** dramblys; *zanna di e.* dramblio

iltis -ies; *zool e. africano (asiàtico)* afrikinis (azijinis) dramblys; *fig da e.* drambliškas agg;

♦ *memòria da e.* dramblio atmintis (*puiki*); *pantaloni a zampa d'e.* platėjančios kėlnės; *far di una mosca un e.* iš mūsės dramblių padaryti, iš ādatos vežimā priskaldyti; **2.**: *zool e. marino* jūrų dramblys; **3.** *fig* dramblys -ė.

elegànt||*e bdv* **1.** elegantiškas; (*con stile*) stilingas; (*di lusso*) prašmatnūs, prabangūs; *giacca e.* elegantiškas švarkas; *un ristorante e.* elegantiškas restorānas; *come siamo ~i!* kaip gražiai čia visi išsipuōšė!; *kaip prv vestirsi e.* elegantiškai reñgtis; **2.** (*aggraziato*) grakštūs, dailūs.

elegàza *dkt m* elegantiškumas; elegāncija; *con e.* elegantiškai.

elèggere* *vksm* (iš)rinkti; *e. qcn sindaco* išrinkti kà merū; *e. il consiglio di amministrazione (i propri rappresentanti)* išrinkti valdybā (savo atstovūs); *dir e. il pròprio domicilio* pasirinkti gyvėnamąją vietā.

elementàr||*e bdv* **1.** elementarūs (*ir prk*); *nozioni ~i* elementārios žinios; *le ~i norme della buona educazione* elementārios mandagūmo taisyklės; **2.** (*di corsi e sim.*) pradinis; *scuola e.* (*t.p. kaip dkt m dgs le ~i*) pradinė mokyklā; *maestro e.* (pradinės mokyklos) mokytojas; *fare la prima e.* mokytis pirmōjoje klāsėje.

elemént||*o dkt v* **1.** elemeñtas; (*pezzo*) dalis -iės *femm*; detālė; *chem e. (chimico)* (chėminis) elemeñtas; *fis e. galvanico* galvāninis elemeñtas; **2.** *fig (di qcn)* elemeñtas; *la classe ha dei buoni ~i* grūpėje yrā gabių mokinių; ♦ *che e.!* nà, i? tipėlis!; **3.** *fig (componente)* dėmuō; (*sùdedamoji*) dalis -iės *femm*; (*dato*) duomuō; (*fattore*) veiksnys; (*tratto*) brūožas; *gli ~i della frase* sākiniio dālys; *l'e. sorpresa* netikėtumo veiksnys; *la situazione ha anche ~i positivi* padėtis tūri i? teigiamų brūožų; **4.** (*forza naturale*) stichija; gaivalas; *i quattro ~i* kėturiuos stichijos; **5.** (*habitat*) tērpė; **6.**: *dgs ~i (rudimenti)* pagrindaĩ, prādmenys.

elemōsina *dkt m* **1.** išmalda; *fare l'e., dare l'e.* (*a qcn*) duoti (*kam*) išmalda; *chiedere l'e.* (*a qcn*) prašyti (*kā*) išmaldos; **2.** (*in chiesa*) aukà.

elemosinàre *vksm (-mò-)* elgetauti, prašinėti išmaldos.

elencàre *vksm (-lén-)* (*su*)minėti; (*per nome*) (iš)vařdyti, (iš)vařdinti; (*fare una lista di qc*) sudarėti (*ko*) sąrašą; (*inserire in una lista*) įtraukti į sąrašą; (*per iscritto*) (*su*)rašyti.

elénco *dkt v* sąrašas; *e. telefonico, e. del teléfono* telefonų knyga; *fare un e. (di qc)* sudarėti (*ko*) sąrašą; išvařdinti.

elettiv||o, -a *bdv* 1. reŋkamas; *mandato e.* reŋkamosios p reigos; 2.: *affinit  ~a* atrankin  giminyst .

el tt||o, -a *bdv, dlv* i rrinktas; *e. per la seconda volta* i rrinktas antrajai kadaŋcijai; *dgs gli ~i* i rrinktieji (*ir prk*).

elettoral ||e *bdv* rinkim ; *campagna (circoscrizione) e.* rinkim  kamp nija / v jus (ap ygarda); *certificato e.* bals vimo pa ym jimas; *promesse ~i* rinkim  pa ada ; *scheda e.* biulet nis (*balsuoti*); *s ggio e.* rinkim  ap ylink  (*b stin , paltapos*).

elettor to *dkt v* rink jai *pl*, elektor tas.

elett re, -trice *dkt v/m* rink jas -a.

elettr uto *dkt v nkt* autoel ktrikas.

elettricista *dkt v* el ktrikas.

elettricit  *dkt m* 1. el ktr ; 2. *fig*  tampa.

el ttric||o, -a *bdv* 1. el ktros; el ktrinis; *centrale ~a* el ktrin ; *energia ~a* el ktr ; *lampadina e.* el ktros lemp t ; *sc rica ~a* el ktros išlydis; *fis c rica ~a* el ktros krūvis; ◆ *blu e.* el ktrin  spalv ; *s dia ~a* el ktros k d ; 2. (*funzionante a elettricit *) el ktrinis; *motore e.* el ktrinis variklis; 3. *fig* j l ktrintas.

eletttrizz nte *bdv* j l ktrinantis, nepaprast  j udinantis.

eletttrizz re *vksm* j l ktrinti (*ir prk*).

elettro- *prie d lis: pirmasis sudurtini   od i  dėmuo, rodantis  s s j  su elektra, pvz., elettrochimico, elettrodotto, elettrosmog ir t. t.*

elettrocardiogramma *dkt v med* elektrokardiogram .

el tetrodo *dkt v fis* el ktr das.

elettrodom stic||o *dkt v* (buitinis) el ktrinis pri taisas; *neg zio di ~i* buitinės t chnikos par duot v .

elettroencefalogramma *dkt v med* elektroencefalogram .

elettromagn te *dkt v fis* elektromagn tas.

elettromagn tico, -a *bdv fis* elektromagn tinis.

elettro ne *dkt v fis* el ktr nas.

elettro nica *dkt m* el ktr nika.

elettro nic||o, -a *bdv* 1. el ktr ninis; *microscòpio e.* el ktr ninis mikroskopas; *inf posta ~a* el ktr ninis pa stas; *tecn iniezione ~a* el ktr ninis  pur kimas; 2. (*dell'elettronica e sim.*) el ktr nikos; *ingegnere e.* el ktr nikos in ini rius.

elettrot cnica *dkt m* elektrot chnika.

elettrot cnico *dkt v* elektrot chnikas.

elev re *vksm (-l -)* 1. (pa)k lti; (*rendere pi  alto*) (pa) uk tinti; *e. lo sguardo* pak lti  vil sn ; *e. un monumento* pastat ti pami nk ; 2. *fig* (pa)k lti; (*migliorare*) (pa)  rinti; *e. l'animo* k lti

dv s ; 3.: *e. al trono* pask lbti kar liumi; *e. a una c rica* par ikti / paskirti pareig ms; 4. *mat (a potenza)* (pa)k lti (l ipsniu); *e. alla seconda / al quadrato (alla terza / al cubo)* k lti kvadrat  / antr oju l ipsniu (kub  / tre ioju l ipsniu); 5.: *e. una contravvenzione* (pa)skirti baud .

► **elev rsi** *sngr* 1. (*oltre una certa altezza*) v   yti t m tikr   uk  ; (*ergersi*) k lti; st ks ti; 2. *fig* (pa)k lti; (*aumentare*) (pa)did ti; 3. *fig* (*emergere*) i k lti.

elev to, -a *bdv* 1. i kil s, pakil s; 2. *fig* (*ingente*) didelis; (*alto*)  uk tas; 3. *fig* (*nobile*) kil s; *stile e.* pakil s stilius.

elevat re, -trice *bdv: carrello e.* autokraut vas.

elevazi ne *dkt m* 1. (pa)k limas; (*innalzamento*) (pa) uk stinimas; 2. *rel* pakyl jimas; 3. *sport*  okl mas.

elezi n||e *dkt m* 1.: *dgs ~i* rinkimai; *~i comunali (presidenziali)* savivald b s (prezident ) rinkimai; *~i politiche* parlamente rinkimai; (*in Lituania*) Seimo rinkimai; *indire ~i anticipate* pask lbti pirmalaiki s rinkim s; 2. (*l'eleggere*) i rrinkimas; 3.: ◆ *pàtria d'e.*   antr ji t vyn .

 lfo, -a *dkt v/m* mit  lfas - .

 lica *dkt m* sraig tas; (*di aereo*) prop leris.

elic ttero *dkt v* sraig t sparnis.

elidere* *vksm ling* i l eisti raid  (*pakeičiant apostrofu*).

elimin ||re *vksm (-li-)* 1. (pa)  linti; elimin uoti; (*distruggere*) (pa)naikinti; likvid uoti; *e. i rifiuti* naikinti  tliekas; *e. una m chia* pa  linti / i val ti d m ; *sport e. un avvers rio* pa  linti var ov ; *sport  ssere ~to* i kristi; pasitraukti; 2. (*scartare*) atm sti; 3. *fam (uccidere) (qc)* likvid uoti (*k *); atsikrat ti (*ko*).

eliminat ria *dkt m sport* atrank s var ybos *pl*.

eliminat rio, -a *bdv* atrank nis; atrank s.

eliminazi ne *dkt m* 1. pa  linimas; likvid cija; 2. (*scarto*) atmetimas; *per e.* atmetimo b d ; 3.: *sport gara a e.* atrankinės var ybos *pl*; *dopo l'e. (di qc)* i kritis (*kam*), pasitraukus.

 lio *dkt v chim* h lis.

elioterapi  *dkt m med* helioter pija.

elip rto *dkt v av* sraig t sparni   ro  ostas.

elisi ne *dkt m ling* elizija.

elisir *dkt v* eliks ras.

 lite [*e'lit*] *dkt m nkt*  litas.

 lla * v m* 1. j ; *e. stessa* j  pat ; 2. (*di cortesia*) J s.

 lle *dkt v/m nkt* raid  l,  l.

 ll nico, -a *bdv* 1. gra k ; gra ki skas; 2. *stor* sen n v s gra k , hel ninis; hel n .

 llisse *dkt m geom*  lipsis .

 llissi *dkt m nkt* 1. ling  lipsis ; 2. *geom*   ellisse.

élmo *dkt v* (t.p. *elmétto*) šalmas.

elogiare *vksm* (-lò-) (pa)girti; (*molto, anche eccessivamente*) liáupsinti.

elogiativo, -a *bdv* (pa)giriamasis -óji.

eló||gto *dkt v* **1.** (pa)gyrimas; *meritare ~gi* nusi-pelnýti pagyrimų; **2.** (*discorso solenne*) iškil-minga kalbà; panegirika; *e. funebre* láidotuvių kalbà.

eloquente *bdv* **1.** iškalbùs, iškalbingas; **2.** *fig* iškalbingas, reikšmingas; *sguardo e.* išraiškingas žvilgsnis; *silenzio e.* iškalbinga tylà.

eloquentemente *prv* iškalbingai (*ir prk*).

eloquenza *dkt m* **1.** iškalba; elokveñcija; **2.** *fig* iškalbingumas.

élsa *dkt m* efësas (*kardo rankena*).

eludere* *vksm* (*qc*) (iš)véngti (*ko*); apeiti (*kq*); *e. la sorveglianza* prasmùkti prò sargybà; *e. una domanda* véngti atsàkymo į klàusimà.

elusive, -a *bdv* véngiantis atvirùmo; išsisukinė-jantis; (*rispetto a leggi*) siekiantis apeiti įstà-tymus.

elvético, -a **1.** *bdv* Šveicàrijos; iš Šveicàrijos; *la Confederazione Elvetica* Šveicàrijos Konfede-ràcija; **2.** *dkt v/m* šveicàras -è.

emaciato, -a *bdv* sulýsęs, sunýkęs.

e-mail [i'meil] *dkt m nkt* **1.** (*il servizio*) elektrò-ninis pàstas; *mandare via e-m.* siųsti elektròni-niu pàstù; **2.** (*messaggio*) (elektròninio pàsto) žinutė.

emanare *vksm* (-mà-) **1.** *intr* [E] (pa)sklìsti; skleĩ-stis; **2.** *tr* (pa)skleĩsti (*kvapq ir pan.*); **3.** *tr dir* (pa)sklèbti; *e. leggi* (iš)lèisti įstàtymus; *e. una delibera* pasklèbti nutarimà.

emanazione *dkt m* **1.** (*effluvio*) sklidimas; *spec* emanàcija; **2.** *dir* paskelbimas; **3.** *fig* reiškì-masis.

emancipare *vksm* (-màn-) emancipuoti.

► **emanciparsi** *sng* emancipuotis.

emancipato, -a *bdv* emancipuotas.

emancipazione *dkt m* emancipàcija.

emarginare *vksm* (-màr-) atstùmti iš visúome-nės; išstùmti už visúomenės ribų; nustùmti į šàlį.

emarginato, -a *dkt v/m* asocialiaĩ gyvénantis žmo-gùs; (visúomenės) atstumtasis -óji.

emarginazione *dkt m* sociàlinė atskirtis -iës.

ematoma *dkt v med* hematomà, kraūjo išlaja.

embargo *dkt v dir, econ* embàrgas.

embléma *dkt v* emblemà, ženklas.

emblemático, -a *bdv fig* tìpiškas; pavyzdinis.

embolia *dkt m med* embòlija.

émbolo *dkt v med* embòlas.

embrionale *bdv* embrìono, gëmalò; embrìoninis,

gemalìnis; *fig allo stato e.* užuomazgoje; neiš-sirútuliojës *agg.*

embrione *dkt v* embrìonas, gëmalas; užuomazga (*ir prk*); *e. umano* žmogaùs embrìonas; *fig in e.* užuomazgoje.

emendamento *dkt v* pataisà; *approvare un e. di legge* priimti įstàtymo pàtaisà.

emendare *vksm* (-mèn-) **1.** (*modificare*) iš daliës (pa)keĩsti; (*migliorare*) pagërinti; *dir e. un pro-getto di legge* ruòšti įstàtymo projèkto pàtaisà (/ pàtaisas); **2.** (*corregger un testo*) (iš)taisýti (*tekstą*).

emergent||e *bdv, dlv* kylantis; *attore e.* kylantis / populiarëjantis àktorius; *fenòmeno e.* pliant-tis reiškìnys; *paesi ~i* besivýstančios šàlys.

emergenza *dkt m* kritinė / nepaprastòji padëtis -iës; *in caso di e.* neláimës àtveju; nepapras-tòsios / kritinës padëties àtveju; *aterràggio di e.* priverstinis nutùpimas, avàrinis nusileidì-mas; *stato di e.* ekstremalì padëtis; *l'e. smog* aktuali užteršimo problemà; *uscita di e.* avàri-nis / atsarginis išėjimas; ♦ *è un'e.!* tai labai skubù!

emèrgere* *vksm* [E] **1.** iškilti (į paviršių), išnirti; išplaũkti; (*spuntar fuori dall'acqua*) stypsòti (iš vandens); **2.** *fig* (*mostrarsi*) išnirti; pasiròdy-ti, ródýtis; (*sporgere*) kýšoti; **3.** *fig* (*farsi chia-ro*) (pa)aiškėti; **4.** *fig* (*segnalarsi*) išsiskirti.

emérito, -a *bdv* (*famoso*) pagarsëjës; įžymùs; *fig un e. imbecille* visìškas idiòtas; ♦ *professore e.* profësorius emerìtas.

emersione *dkt m* išnirimas, išplaukimas.

emèrs||o, -a *bdv*; *geogr terre ~e* sausumà sg.

emèttre* *vksm* **1.** skleĩsti; išduòti; (*secernere*) išskirti; *e. gas di scàrico* išmèsti dujas; *e. un gé-mito* sudejýti; *e. delle grida* šúkauti; *e. un odo-re* skleĩsti / išduòti kvàpà; *e. un suono* išduòti gařsà; **2.** *fig*; *e. un giudizio* pasakýti / paréikšti nuomonę; *e. un mandato di cattura* išduòti su-ëmimo òrderį; *e. una sentenza* pasklèbti núo-sprendį; **3.** *fin* (*in circolazione*) (iš)lèisti (į apý-vartà); *e. delle obbligazioni* išlèisti obligàcijas; *e. una fattura* išrašýti sàskaità faktūrà; *e. un prèstito* suteikti pàskolà; **4.** *fis* (*irradiare*) (iš)-spinduliòti, emituòti.

emiciclo *dkt v* pùsratis.

emicrania *dkt m med* migrenà.

emigrante *dkt v/m* išëivis -è, emigràntas -è.

emigrà||re *vksm* [E, A] (-mì-) emigruòti, përsi-kelti; *molti italiani sono ~ti in Amèrica* daũ itàlų përsikèlė (gyvènti) į Amèrikà.

emigrato, -a *dkt v/m* išëivis -è.

emigrazione *dkt m* emigràcija; emigràvimas.

emiliàno, -a 1. *bdv* Emilijos (srities); **2.** *dkt v/m* Emilijos (srities) gyvėntojas -a, emiliētis -ė.
eminēnte *bdv* įžmūs.
eminénza *dkt m* emineñcija; *Sua E.* Jō Emineñcija; ♦ *e. grigia* pilkās kardinōlas.
emirāto *dkt v* emyrātas.
emiro *dkt v* emyras.
emisférico, -a *bdv* pūsrutulio pavidalo.
emisféro *dkt v anat, geogr, geom* pūsrutulis; *anat e. cerebrale* smegenų pūsrutulis; *geogr e. boreale (australe)* šiaurės (pietų) pūsrutulis.
emissārio I *dkt v geogr* (iš ežero) ištekanči ūpė.
emissārio II *dkt v* emisāras, pasiuntinys.
emissión || **e** *dkt m 1.* skleidimas; (*secrezione*) išskyrimas; (*di gas di scarico*) išmetimas; *dgs ~i* (*sostanze emesse*) išmetalai; **2.** *econ* emisija; *e. di una fattura* faktūros išrašymas; *un'e. di francobolli* pašto ženklų emisija; **3.** *fis* emisija, spinduliavimas.
emittēnte *dkt m 1.* (*t.p. e. televisiva*) televizija, televizijos stotis -iės; transliuotojas; (*t.p. e. radiofonica*) radijo stotis -iės; *e. privata* privati televizija; **2.** (*canale*) (televizijos) kanālas; **3.** *econ, fin* emiteitās.
emme *dkt v/m nkt* raidė m, em.
emo- priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis sąsają su krauju, pvz., emofilia, emostático, emorragia ir t. t.
emoglobina *dkt m fisiol* hemoglobinas.
emolliēnte *bdv farm* minkštinamasis (apie tepalą, vaistus); (*crema*) e. minkštinamasis krėmas.
emorragia *dkt m* kraujavimas; kraujo išsiliejimas; *med e. cerebrale* kraujo išsiliejimas į smegenis; *med e. interna* vidinis kraujavimas; *fermare un'e.* sustabdyti kraujavimą.
emorròidi *dkt m dgs med* hemorėjus sg.
emostático *farm* kraujavimo stąbdomas; *laccio e.* turnikėtas.
emotività *dkt m* emocionalumas; emocingumas.
emotivo, -a *bdv 1.* (*di qcn*) emocionalūs; emocingas; jausmingas; **2.** (*di qcs*) emōcinis.
emozionānte *bdv* emōcijas kēliantis; emocingas; jaudinantis; (*appassionante*) aistrās žadinantis; pāvergiantis; (*commovente*) gaudūs.
emozionare *vksm (-zió-)* (su)jāudinti.
 ► **emozionarsi** *sngr* susijāudinti, jāudintis.
emozionato, -a *bdv, dlv* susijāudinęs; *essere e.* jāudintis.
emozióne || **e** *dkt m* emōcija, susijāudinimas; jāudinimasis, jaudulys; *in preda all'e.* visiškai āpimtas emōcijas; ♦ *andare in cerca di ~i* ieškoti nuotykių.

émpio, -a 1. *bdv (sacrilego)* šveitvagis; **2.** *dkt v/m* šveitvagis -ė.
empírico, -a *bdv* empīrinis, patirtinis.
empório *dkt v* krātuvė, parduotuvė.
emulāre *vksm (é-)* (*qcn*) sėkti (*kieno*) pavyzdžiu; (*copiare*) kopijuoti (*kq*); (*gareggiare*) konkuruoti (*su kuo*).
emulazióne *dkt m* sekimas pavyzdžiu; konkuruojimo dvasiā.
emulsión *dkt m chim* emulsija.
encefalogramma *dkt v med* encefalogramā.
enciclica *dkt m* enciklika.
enciclopedia *dkt m* enciklopėdija; *e. universale* visūotinė enciklopėdija; *fig e. ambulante* vaikščiojanti enciklopėdija.
enciclopédico, -a *bdv* enciklopėdinis; enciklopėdiškas; *dizionario e.* enciklopėdinis žodynas; *Istituto e.* Enciklopėdijos institutas.
encomiābile *bdv* vertas pagyrimo, pagirtinas.
encomiāre *vksm (-cò-)* (iškilmingas) (pa)girti.
encómio *dkt v* (iškilmingas) (pa)gyrimas.
endémico, -a *bdv 1.* *med* endėminis; **2.** *fig* išplitęs (*apie neigiamus reiškinius*).
endovéna 1. *dkt m (iniezione)* intravėninė injekcija; **2.** *prv* (tiėsiai) į vėnā.
endovenóso, -a *bdv* *med* intravėninis.
energética *dkt m fis* energėtika.
energēti || **co, -a** *bdv 1.* enėrgijos; energėtinis; *consumo (fabbisogno) e.* enėrgijos sąnaudos (paklausā); *crisi ~ca* energėtinė krizė; *risorse ~che* energėtiniai ištekliai; **2.** (*dell'energetica*) energėtikos; *industria ~ca* energėtikos prāmonė; **3.** (*stimolante*) enėrginis, tonizuojantis.
energí || **a** *dkt m 1.* enėrgija (*ir prk*); *e. atómica* branduolinė enėrgija *e. elettrica* elėktros enėrgija, elektrā; *fonte di e.* enėrgijos šaltinis; *erogare e. elettrica* paskirstyti elėktřā; **2.** (*vigore*) energingumas; (*forza*) jėgā; *pieno di e.* kūpinas enėrgijos, energingas; *sprecare ~e* eikvōti enėrgijā; *con e.* energingai.
enèrgico, -a *bdv* energingas, veiklūs; *fig provvedimento e.* drāstiška priemonė.
energūmeno *dkt v* brutalūs žmogūs, gyvulys.
énfasi *dkt m nkt 1.* išraišk(ing)umas, emfāzė; *con e.* išraiškingai; **2.** *ling* pabrėžimas.
enfático, -a *bdv* emfātinis; *ling* pabrėžiamasis.
enfaticzare *vksm* ypač pabrėžti, akcentuoti.
enigma *dkt v* mįslė (*ir prk*); *risolvere un e.* įmiñti mįslę.
enigmático, -a *bdv* mįslingas.
enigmistica *dkt m* galvūsūkiai pl.
enn || **e** *dkt v/m nkt* raidė n, en; *si scrive con due ~e* rāšoma sū dviem en.

ennésim||o, -a *bdv* 1. *mat* n-tàsis; 2. *fig* n-tàsis; dār vienas; *per l'~a volta* šimtāji kaŗta.

enologia *dkt m* enolòģija.

enorm||e *bdv* didžiulis; milžiniškas; *danni ~i* di-džiūliai nūostoliai; *una folla e.* tūkstantinė miniā.

enormemente *prv* nepaprastai, bē gālo; neap-sākomai.

enormità *dkt m nkt* 1. (*gran quantità*) daugybē; *costare un'e.* kainuoti krūvā pinigū; 2. (*gran-dezza*) didūmas; dydis; 3. *fig* (*assurdità*) nesā-monē.

enotēca *dkt m* vynu parduotuvē; vyno rūšys.

ente *dkt v* 1. *dir* īstaiga; *e. autónomo* autonominē īstaiga; *e. ecclesiastico, e. religioso* Bažnyčios īstaiga; *e. locale* vietos savivaldos institūcija; rajōno (/ apskritiē *ir pan.*) savivaldybē; *e. pubblico* viešoji īstaiga; *e. statale* valstybinē īstaiga; 2. *filos* esybē; (*essere*) būtybē.

entità *dkt m nkt* 1. (*importanza*) svarbā; (*gran-dezza*) dydis; *l'e. di una spesa* išlaidų dydis / sumā; *di grave e.* žymūs agg, rimtas; *di lieve e.* nežymūs agg, leņgvas; 2. (*essere*) būtybē.

entomologia *dkt m* entomolòģija.

entourage [antu'raʒ] *dkt v nkt* aplinkiniai žmōnēs *pl*, anturāžas.

entrāmb||i, -e *bdv*, *iv* abū -ī; (*con pluralia tan-tum*) abeji, ābejos; *e. i libri* abi knygos; *in ~i i casi* abiēm ātvejais; *verranno e.* abū ateis.

entrānte *bdv* (*prossimo*) kitas, ateinantis; *la setti-mana e.* kitā / ateinančią savaitę.

entr||āre *vksm* [E] (*én-*) 1. (i)eiti; (*camminando*) (i)žēngti; (*con mezzi di trasporto*) (i)važiuoti; (*in nave e sim.*) (i)plaukti; (*volando*) (i)skristi; (*a cavallo*) (i)jōti; (*infilarsi e sim.*) (i)līsti; īsi-brāuti; (*di forza*) īsiveiŗti; (*con scasso*) īsi-lāuŗti; (*in acqua e sim.*) (i)brīsti; *e. in casa* ieŗti ī namūs; *fare e.* (i)lēisti (ī vidų); (i)vēsti; *mi è ~ato qcs in un occhio* kažkās įkrito mán ī āki; *non e. nei pantaloni* nelīsti ī kēlnes; *le scarpe non mi entrano* kōja nēlenda ī bātā; *in cassa ~a un milione al mese* ī kāsā kās mēnesį įplaūkia pō milijōnā; ♦ *far e. qcs in testa a qcn* ikālti kām kā ī gālvā; 2. (*trovar posto*) tīpti, īssitēkti; ēiti; (*passare da un'apertura*) pralīsti; 3. *fig* (*essere ammesso e sim.*) (i)stōti; tāpti na-riū; ♦ *e. in carica* pradēti ēiti pāreigas; 4. *fig: e. negli affari altrui* kiŗtis ī kitų reikalus; *e. in crisi* atsidūrti krīzēje, pūlti ī krīzē; *e. nei detta-gli* lēistis ī smūlkmenas; *e. in politica* īsitraukti ī politinę veiklą, ēiti ī politikā; *e. nel trentésimo anno* žēngti ī trisdešimtuosius metūs; *e. nel mérito di una questione* nagrinēti klāusimā;

prieŗti prie dalyko esmēs; *e. nel vivo* pasiekti kulminācijā; 5. *fig: e. in azione* imti / pradēti veikti; imtis veiklōs; *e. in contatto (con qcn)* užmēgztī rýŗi (*su kuo*); *e. in funzione* suveikti; *e. in possesso (di qcs)* gāuti (*kā*); paĩmti (*kā*) sāvo žiniōn; tāpti (*ko*) savininkū; *e. in vigore* īsigaliōti; 6. *mus* užgrōti; īstōti; 7. *sport* stab-dýti varžōvā.

► **entr**||ārci *ivdž* 1. īssitēkti; 2. *fig* (*esser con-nesso*); *io non c'~o niente* āŗ čīā niēkuo dētas; *non c'~a* nē apiē tāi (kalbā); tāi nē ī tēmā; ♦ *e. come i cavoli a merenda* neĩ ī tvōrā, neĩ ī miētā; 3. *fig* (*farsi coinvolgere*) īsivēlti.

entrāt||adkt *m* 1. įėjimas; įžengimas; įvažiāvimas; *e. libera* nemokamas įėjimas; *visto di e.* įva-žiāvimo vizā; *e. in scena* įėjimas ī scēnā (*ir prk*); 2. (*luogo di ingresso*) įėjimas; įvažiāvimas; (*cancello e sim.*) vāŗtai; (*stanza*) prieŗkam-baris; priemenē; *e. (laterale, secondaria) prin-cipale* pagrindinis (šōninis, ānŗas) įėjimas; 3. *fig* (*ammissione e sim.*) stojimas; *l'e. nell'UE* stojimas ī ES; 4. *fig: e. in guerra* įstojimas ī kārā; *e. in vigore* īsigaliōjimas; 5.: *dgs fin ~e* pājamos; įplaukos; 6. *mus* įstojimas; 7. *sport* susidūrimas (sū varžōvū); 8. *tecn* įvadas.

éntro *prlk* 1. (*prima di*) ikī (*ko*); (*in un periodo*) peŗ (*kā*); *e. due giorni* peŗ trīs dienās; *e. l'8 agosto* ikī rupjūčio āštuntōs dienōs; *e. l'anno* ikī mētų pabaigōs; ♦ *e. e non oltre* nē vėliaū neĩ; 2.: *e. certi limiti* tām tikrā prasmē; beĩt īŗ daliēs.

entrotērra *dkt v nkt* teritōrija toliaū nuō pajūrio; krāšto gilumā.

entusiasmane *bdv* nepaprastai smagūs, užve-dantis *fam*; jāudinantis.

entusiasmare *vksm* (*qc*) sukēlti (*kieno*) entuziā-zmā, įkvēpti (*kā*); uždēgti; užvēsti (*kā*) *fam*.

► **entusiasmarsi** *sng* užsidēgti.

entusiāsm||o *dkt v* entuziāzmas, užsidēgimas; *con e.* entuziāstingai, sū entuziāzmū; *raffred-dare gli ~i* atšāldyti entuziāzmā.

entusiāsta 1. *bdv* entuziāstingas; entuziāstiškas; *essere e. (di / per qc)* labai džiaūgtis (*dēl ko*), džiaūsmū nesitvērti; *sono e. del nuovo lavoro* naūjas dārbas manē užveda; 2. *dkt v/m* entu-ziāstas -ē, užsidēgēlis -ē.

entusiāstico, -a *bdv* entuziāstiškas.

enumerāre *vksm* (-nū-) išvārdinti, išvārdyti; īs-skaičiūoti.

enumeraziōne *dkt m* išvārdijimas; išskaičiāvi-mas.

enunciāre *vksm* (iŗ) dēstyti, (su) formulūoti.

enunciāto *dkt v* teiginys.

enunciazióne *dkt m* išdėstymas; formulāvimas.
enzima *dkt v biol* fermentas.
colic||o, -a *bdv: energia ~a* vėjo enėrgija.
epatite *dkt m med* hepatitas, kepenų uždegimas;
e. virale virusinis hepatitas.
épica *dkt m lett* ėpas.
epicéntro *dkt v* epicėntras.
épico, -a *bdv* ėpinis; ėpiškas (*ir prk*); *poema e.*
ėpinė poemà.
epidemia *dkt m* epidėmija (*ir prk*); *e. influenzale*
gripo epidėmija.
epidémico, -a *bdv* epidėminis.
epidèrmide *dkt m anat* epidėrmis; *fam* óda.
Epifania *dkt m rel* Trīs Karaliai *pl.*
epigrafe *dkt m* epigrāfas; ūžrašas.
epigràmma *dkt v lett* epigramà.
epilessia *dkt m med* epilėpsija, núomaris.
epilético, -a **1.** *bdv* epilėpsijos; epilėptinis; *at-*
tacco e. epilėpsijos prieuolis; **2.** *dkt v/m* epi-
lėptikas -ė.
epilogo *dkt v* epilogas; atómazga.
episcopàle *bdv* episkopālinis; vėskupo.
episòdico, -a *bdv fig* epizòdinis, epizòdiškas.
episòdio *dkt v* **1.** *spec* epizòdas; **2.** (*puntata di un*
tefīm e sim.) sėrija; **3.** (*fatto*) įvykis; (*occasio-*
nale) epizòdas.
epistolàre *bdv* **1.** epistolinis; (*in forma di lettera*)
laiškų fòrmos; **2.:** *corrispondenza e.* susirašinė-
jimas (laiškašis).
epitáfio *dkt v* epitāfija.
epitet||o *dkt v* **1.** epitetas; **2.** (*offesa*) plūstamasis
žòdis; *ricoprire di ~i (ingiuriosi)* išplūsti.
época *dkt m* epochà; (*tempo*) laikas; (*periodo*)
laikòtarpis; *all'è. (di qc) (kieno)* laikais; *dell'è.*
anuometinis agg; *d'è.* senòviškas *agg*; *tū laikų*;
àuto d'è. senų mārkių automobiliai; *fare é., se-*
gnare un'è. būti epòchinu įvykiu (/ rėiškinu *ir*
pan.); turėti istòrinės reikšmės.
epocàle *bdv* epòchinis.
epopéa *dkt m* epopėja (*ir prk*).
eppure *jngt* visgi; ò jūk; (*tuttavia*) tačiau.
epurare *vksm (-pù-)* (iš)valyti (*ir prk*); atlikti vā-
lymą.
equalizzatòre *dkt v tecn* vienodintuvas.
equaménte *prv* **1.** (*in parti uguali*) pò lygiai, vie-
nòdai; **2.** (*giustamente*) teisingai; (*con obiet-*
tività) bešališkai.
equatòre *dkt v* pusiāujas, ekvātorius; *astr e. cele-*
ste dangaus pusiāujas.
equatoriàle *bdv* pusiāujo; pusiāujinis; *clīma e.*
pusiāujinis klimātas.
equazióne *dkt m mat* lygtis -iės; *e. a due incògnite*

lygtis sū dviēm nežinomaisiais; *e. quadràtica*
kvadratinė / ańtrojo láipsnio lygtis.
eqüestre *bdv* **1.** žirgų; *circo e.* cirkas; *monumento*
e. raitelio statulà; *sport e.* žirgų spòrtas; **2.:** *stor*
òrdine e. raitelių lúomas.
equidistànte *bdv* **1.** ėsantis vienòdu atstumū;
2. *fig* neutralūs, bešališkas.
equilàtero, -a *bdv geom* lygiakrāštis.
equilibràre *vksm (-li-)* (sū)balansuoti.
equilibràt||o, -a *bdv* **1.** subalansuotas; (*armoni-*
co) darnūs; *dieta ~a* subalansuota dietà; **2.** *fig*
(di mente) psichiškai stabilūs; (*che ha senso*
della misura) nuosaikūs.
equilibrio *dkt v* **1.** pusiāusvyra (*ir prk*); *in e.* pu-
siāusvira agg; *fig e. politico* politinė pusiā-
svyra; *sport asse d'è.* búomas; *pèrdere l'e.*
netèkti pusiāusvyros; *far pèrdere l'e. (a qc)*
išmūšti (kq) iš pusiāusvyros; *stare in e.* išlaikyti
pusiāusvyros; **2.** *fig* psichinis stabilumas; (*mi-*
sura) nuosaikumas.
equilibrista *dkt v/m* ekvilibristas -ė (*ir prk*).
equilibrismo *dkt v* ekvilibristika.
equino, -a **1.** *bdv* arklių, žirgų; árklis; (*da caval-*
lo) árkliskas; **2.** *dkt v* árklỹs.
equinòzio *dkt v astr* lygiādienis, ekvinòkcija; *e. di*
primavera (d'autunno) pavāsario (rudeñs) ly-
giādienis.
equipaggiáméto *dkt v (militare)* ekipuòtė, įran-
ga; (*sportivo*) (spòrtu) įranga.
equipaggiàre *vksm* aprūpinti, ekipuoti.
equipàggio *dkt v* įgula, ekipāžas; komāda (*ir*
sport).
equiparàre *vksm (-pà-)* prilyginti; (*rendere ugu-*
ale) sulyginti.
équipe [e'kip] *dkt m nkt* **1.** grùpė; brigadà; *un'è.*
di ricercatori tyrinėtojų grùpė; *lavoro d'è.* grù-
pinis dárbas; **2.** *sport* ekipà, komāda.
equipollénte *bdv* prilygstantis; tolygūs.
equità *dkt m nkt* teisingumas, nešališkumas.
equitazióne *dkt m* jodinėjimas, jojimas.
equivalénte **1.** *bdv (a qcs)* atitiñkantis (*kq*); pri-
lygstantis (kam), tolygūs; ekvivalentiškas; (*di*
pari valore) lygiaverčis; (*di pari senso*) lygia-
reikšmis; **2.** *bdv geom* lygiaplòtis; **3.** *dkt v* atitik-
muò, ekvivalentas; *l'e. in denaro* tós pačios
vertės pinigų sumà.
equivalénza *dkt m* **1.** ekvivalentiškumas; (*parità*
di valore) lygiavertiškumas; **2.** *geom* lygybė.
equival||ére* *vksm* [E, A] (*a qc*) prilygti (*kam*);
būti lygiām / lygu; *questo ~e (a qc)* tai tolygu
(kam).
equivocàre *vksm (-qui-)* nè taip supràsti, klaidin-
gai supràsti.

equivoc||o, -a 1. *bdv* dviprāsmis; 2. *fig* neāiiskus, abejotinas; 3. *dkt* v nesuspriatīmas; ♦ *a scanso di ~i* kād nebūtū nesuspriatīmū.

équo, -a *bdv* 1. teisīngas, nešāliškas; 2. (*adeguato*) (ati)tiīnkamas.

éra *dkt m* erā; āmžius; *e. glaciale* ledýnmetis.

erariāle *bdv* valstýbēs īždo; (*fiscale*) mokestinis; *danno e.* valstýbēs īždo nūostoliai.

erario *dkt* v valstýbēs īždas.

erb||a *dkt m* 1. žolē; *~e medicinali* vaistāžolēs, gýdomosios / vaistinēs žolēs; *filo d'è.* žolēs stiebēlis; *falciare l'è.* pjāuti žolē; ♦ *in è.* nepritýrēs *agg*; (*promettente*) daūg žādantis; *flk l'è. cattiva non muore mai* prastā žolē ilgāi žýdi; *flk l'è. "voglio" non cresce neanche nel giardino del re* vīsko negalī turēti; 2. *bot.* *è. cipollina* laiškīnis česnākas; *è. médica* liucernā; *è. epatica, è. trinità* žibuōklē.

erbac||cia *dkt m* pīktžolē; *estirpare le ~ce* ravēti (*kq*); *riempirsi di ~ce* užžēlti pīktžolēmīs.

erbaceo, -a *bdv* žolīnis; žoliū.

erbario *dkt* v herbāriumas, herbāras.

erbicida *dkt* v herbicīdas.

erbivoro, -a *bdv, dkt v/m* žolēdis -ē.

erborista *dkt v/m* vaistāžolinīnkas -ē.

erboristeria *dkt m* vaistāžoliū vāistīnē.

erboso, -a *bdv* žolētas.

erculeo, -a *bdv fig* (nepaprastāi) galīngas; (*degno di Ercole*) vērtas Herāklio.

eréd||e *dkt m* īpēdinis -ē, pavēldētojas -a; *e. al trono* sōsto īpēdinis; *e. universale* vienīntelīs īpēdinis; *senza ~i* netūrintis *agg* īpēdiniū.

eredità *dkt m* 1. palīkīmas; *andare in e. (a qc)* (ati)tēkti (*kam*) (pagal) testamēntā; *lasciare in e.* palīkti (testamentū); *ottenere in e., ricevere in e.* pavēldēti; 2. *biol* (t.p. *e. genetica*) pavēldīmoji informācija; 3. *fig* pāveldas, palīkīmas.

ereditare *vksm* (-ré-) pavēldēti.

ereditarietā *dkt m* *biol* pavēldīmūmas.

ereditāri||o, -a *bdv* 1. pavēldīmas; pavēldētas; *biol malattia ~a* pavēldīmā ligā; 2.: *principe e.* sōsto īpēdinis; 3.: *causa ~a* pavēldējimo bylā.

eremita *dkt* v atsīskýrēlis, eremītas.

éremo *dkt* v eremītiū vienuolýnas.

eresia *dkt m* erēzija (*ir prk*); klaidatikýstē.

erético, -a 1. *bdv* erētiškas; 2. *dkt v/m* erētikas -ē, klaidātīkis.

erètt||o, -a *bdv* stāčias; tiesūs; nesuliīnķēs; *in posizione ~a* atsistōjēs *agg*; *col capo e.* (aukštāi) īškēlta gālva.

erezióne *dkt m* 1. stātymas; 2. *fisiol* erēkcija.

ergastolāno, -a *dkt v/m* kalīnýs -ē (*nuteistas -a*) īkī gývōs galvōs.

ergastolo *dkt* v īkalīnīmas īkī gývōs galvōs; (*la detenzione*) kalējīmas īkī gývōs galvōs.

èrgersi* *vksm* (*di qcs*) stūksōti.

ergonòmico, -a *bdv* ergonōminis.

érica *dkt m* *bot* ērika.

erigere* *vksm* (-rī-) 1. (pa)statýti; 2. *fig* (*fondare*) (i)steigtī, (i)kūrtī.

► **erigersi** *sng* (*a qcn*) dētīs (*kuo*); *e. a giudice di tutti* dētīs visū teisēju.

eritéma *dkt m* *med* raudōnē, eritemā.

ermafroditó *bdv* v, *dkt* v *biol* hermafroditas.

ermellino *dkt* v 1. *zool* šermuonēlis; 2. (*la pelliccia*) šermuonēlio kāilis.

ermeticamēnte *prv* sandariai, hermētiškai.

ermeticità *dkt m* 1. hermētiškūmas, sandarūmas; 2. *fig* paslaptīgūmas.

ermétic||o, -a *bdv* 1. hermētiškas, sandarūs; 2. *fig* paslaptīgās; suīkiai pēīprantamas; *lett poesia ~a* hermetizmas.

èrnia *dkt m* *med* išvarža, trūkis; *e. del disco* slankstēlio pōslinkis; *farsi venire un'è.* gāuti trūkī.

eròdere *vksm* (-rò-) 1. (iš)grāužti; (*di fiumi, onde*) (pa)plāuti; 2. *fig* (su)ardýti, (su)grīauti.

eròe *dkt* v dīdvýris; herōjus (*ir prk*).

erogāre *vksm* (-è-) 1. (*denaro*) (pa)skīrstyti; (iš-)mokēti; 2. (*acqua, gas*) tīēkti (*vandenī, dujas*); (*elettricitā*) skīrstyti.

erogazióne *dkt m* tiekīmas; (pa)skīrstymas.

eroicamēnte *prv* dīdvýriškai, herōjiškai.

eròico, -a *bdv* dīdvýriškas, herōjiškas.

eroīna I *dkt m* dīdvýrē; herōjē (*ir prk*).

eroīna II *dkt m* heroīnas.

eroīsmo *dkt* v dīdvýriškūmas, heroīzmas.

erómperē* *vksm* [A] īšsiveržti, vērtīs; *fig e. in risa* pratrūkti juōktīs / juokaīs.

erosióne *dkt m* *geol* erōzija.

eròti||co, -a *bdv* 1. erōtinis; erōtikos; *lett poesia ~ca* erōtinē poēzija; 2. (*sensuale*) erōtiškas; seksualūs.

erotismo *dkt* v erōtika.

èrpice *dkt* v akēčios *pl*.

err||āre *vksm* [A] (èr-) 1. (*vagare*) klāidžioti, klājoti; bastýti; 2. (*sbagliare*) (su)klýsti; apsīrīkti; *e. è umano* klýsti yrā žmōgiška; *se non ~o* jēi neklýstu.

errāt||o, -a *bdv* klaidīngas; neteisīngas; *conclusioni ~e* neteisīngos īšvados; *un'opinione ~a* klaidīnga nūomonē; ♦ *andare e.* klýsti.

èrre *dkt v/m nkt* raīdē r, er; t.p. ⇒ r.

erroneamēnte *prv* klaidīngai, neteisīngai.

erròneo, -a *bdv* klaidīngas; neteisīngas.

errór||e *dkt* v 1. klaidā; apsīrīkīmas; *e. di stampa* (*di calcolo*) spāusdinīmo / spaudōs (skaīčiāvi-

mo) klaidà; *e. di distrazione* žioplūmo klaidà; *cadere in e.* apsirikti; *corrèggere un e.* atitaisyti klaidà; *fare un e., commettere un e.* padaryti klaidà, suklýsti; ♦ *per e.* peř klaidà; (*non apposta*) netýčia; *essere in e.* klýsti; *indurre in e.* (su)klaidinti; *2. (colpa)* kaltė; (*infrazione*) pažeidimas; *3. (peccato)* nūodėmė.

ërta *dkt m* statì įkalnė; ♦ *stare all'è.* sąugotis; būti budriam.

ërto, -a *bdv* statūs.

erudito, -a *1. bdv (di qcn)* mokslingas; apsiskaitytes; *2. dkt v/m* eruditās -ė.

erudizione *dkt m* erudicija.

eruttare *vksm 1. intr [A]* veržtis, išsiveržti (*apie ugnikalnį*); *2. tr (iš)* mėsti.

eruzione *dkt m 1. (di vulcano)* išsiveržimas (*ugnikalni*); *2. med (t.p. e. cutanea)* išbėrimas; erūpcija; *mi è venuta un'e. sulla fronte* mán káktą išbėrė.

esacerbare *vksm (-cèr-)* *1. (aggravare)* paāštrinti, pablōginti; *2. (irritare)* kraūjā (*kam*) gadinti.

esagerà||re *vksm (-sà-)* *1. intr* pėrsistengti; pėrdėti; (*con qc*) pėř toli nueiti (*su kuo*); *e. nel bere* pėř daūg išgėrti; padāuginti *fam*; *non e. con il sale* nebėrk pėř daūg drūskos; nepėrdėk drūskos, nepėrsūdyk; *questa volta hai ~to šį* kártą pėrsistengei, šį kártą pėrlenkei lāzdą *fam*; *2. tr* pėrdėti; (*gonfiare*) išpūsti.

esagerat||o, -a *bdv 1.* pėrdėtas; nenormalūs; išpūstas; *reazione ~a* pėrdėta reākcija; *2.: kaip išt (il solito) e.!* káip visadā pėrsūdei!

esageraziòn||e *dkt m 1.* pėrdėjimas; *senza ~i* saikingai; *2. (notevole quantità)* daugybė, áibė; galýbė; *costa un'e.* kainuoja milijonūs.

esagitato, -a *bdv* įsismarkāvēs; smarkūs.

esàgono *dkt v geom* šešiākampis, heksagōnas.

esalàre *vksm (-sà-)* *1. tr (iš)skleisti; (iš)lėisti; ♦ e. l'ultimo respiro* paskutinį kvāpā išlėisti; *2. intr [E]* skleistis, sklisti.

esalaziòn||e *dkt m (ppr. dgs ~i)* dūmai *pl*.

esaltàre *vksm 1. (marcare)* parýškinti; išrýškinti; *e. un sapore* pabrėžti skōnį; *2. (elogiare)* išaukštinti, išgirti; *3. (eccitare)* (su)kėlti (*kieno*) entuziāzmą.

► **esaltàrsi** *sngr 1.* užsidėgti; būti entuziāzmo pagautām; *2. (vantarsi)* puikūotis.

esaltato, -a *dkt v/m* fanātikas -ė; pamišėlis -ė; (*in senso positivo*) egzaltuotas žmogūs; užsidėgėlis -ė.

esaltaziòn *dkt m 1. (lode)* išaukštinimas; liaupsė; *2. (eccitazione)* egzaltācija; užsidegimas.

esàm||e *dkt v 1. (analisi)* (iš)nagrinėjimas; (*valutazione*) (į)vėrtinimas; (*discussione*) (ap)svar-

stymas, aptarimas; *sottoporre a un e., prendere in e.* (iš)nagrinėti; *dir l'e. di una causa* bylōs nagrinėjimas; ♦ *dietro (attento) e.* (atidžiaī) išnagrinėjus; *sotto e.* tikrinamas *agg.* egzaminuojamas; *essere all'e. (di qcn)* būti (*ko*) svarstomas; *2. (controllo)* patikrinimas; (*analisi*) anālizė; (*perizia*) ekspertizė; (*t.p. e. medico*) (iš)tyrimas; (*visita*) apžiūra; *e. del sangue (delle urine)* kraūjo (šlapimo) tyrimas; *fare / farsi degli ~i* iš(si)tirti, pa(si)darýti tyrimų; *3. (prova, test)* egzāminas; *e. orale* atsākomasis egzāminas, egzāminas žodžiū; *e. scritto* rašýtinis egzāminas, *e. di laurea* ≡ magistro dārbo gynimas; *e. di maturità* abiturā, brandōs egzāminas; *e. di passaggio* keliamās egzāminas; *convalidare un e.* įskaitýti dalýkā; *dare / sostenere / fare fam (passare / superare) un e.* laikýti (iš-laikýti) egzāminą; ♦ *e. di Stato* valstýbinis egzāminas; *4. dir* apklausā; *5.: rel e. di coscienza* sąžinės sąskaita.

esaminàre *vksm (-sà-)* *1. (iš)nagrinėti; (valutare)* (į)vėrtinti; (*discutere*) (ap)svarstýti, aptarti; *e. una candidatura (una proposta)* svarstýti kandidatūrā (pasiūlymā); *e. una situazione* įvėrtinti pādėti; *dir e. una causa* nagrinėti / spręsti bylā; *2. (analizzare)* (iš)tirti, tyrinėti; analizuoti; (*controllare*) (pa)tikrinti; apžiūrėti; (*visionare*) pėržiūrėti; *e. un paziente* apžiūrėti pacientiā; *3. (studenti)* (iš)egzaminuoti.

esaminatóre, -trice *dkt v/m* egzaminuotojas -a, egzaminātorius -ė.

esàngue *bdv 1.* bekraūjis; *2. fig* išblýškęs.

esànime *bdv (svenuto)* netėkęs sāmoneš.

esasperànte *bdv* vārantis iš prōto; (baįsiai) ėrzi-nantis; nepakeñciamas.

esasperàre *vksm (-sà-)* *1.* išvesti iš kantrýbės; varýti iš prōto; (į)siūtinti; *2. (acutizzare)* āštrinti.

esasperatò, -a *bdv 1. (di qcn)* išvestas iš kantrýbės; įsiūtintas; *2. (di qcs)* kraštutinis.

esasperaziòn *dkt m* susiėrzinimas; įsiūtis.

esattaménte *prv 1.* tiksliaī; (*correttamente*) teisingai; geraī; *quando arrivi e.?* kadā tiksliaū atvýksi?; *2. (proprio)* lýgiai; káip tik; *e. un anno dopo* praėjus lýgiai mėtams; *non è e. così* nērā visāi taīp; ♦ *non è e. un génio* jō gėnijumi nepavadinai; *kaip jst e.!* būtent!

esattézza *dkt m 1. (precisione)* tikslūmas; tikrūmas; ♦ *per l'e.* būtent; *2. (zelo)* kruopštūmas.

esàtt||o, -a *bdv 1. (preciso)* tikslūs; *un orologio e.* tikslūs laikrodís; *è un metro e.* lýgiai mètras; *sono le tre ~e* lýgiai trýs (vālandos); ♦ *scienze ~e* tikslieji mōkslai; *2. (giusto)* bė klaidū; teisingas *fam*; (*corretto*) taisýklingas; *risposta*

~a! atsākymas gēras!; **3.** (*scrupoloso*) kruopštūs; stropūs; (*puntuale*) punktualūs; **4.** *kaip prv*: būtent!; teisingai! *fam*.

esattóre, -trice *dkt v/m* mokesčių rinkėjas -a.

esaudire *vksm* (-isc-) išklausyti, patenkinti; *e. una richiesta* išklausyti prašymą; *e. un desiderio* išpildyti norą.

esauriente *bdv* išsamūs; smulkus.

esauriménto *dkt v* **1.** išbaigimas; (*consumo*) suvartojimas; *véndita fino ad e.* išpardavimas; **2.** (*físico e sim.*) išsekimas; ėlinimas; *e. (nervoso)* nėrvų išsekimas; *avere l'e.* būti išsekusiam.

esaurire *vksm* (-isc-) **1.** išbaigti; *e. le scorte* išbaigti atsargas; *fig e. un argomento* išsėmti temą; **2.** (*sfinire*) (iš)sėkinti; ėlinti.

► **esaurirsi** *sng*r (iš)sėkti (*ir prk*); (*consumarsi*) susivartoti.

esaurito, -a *bdv* **1.** išbaigtas; (*consumato*) suvartotas; **2.** (*di libri e sim.*) ėpirktas, išparduotas; *il libro è e.* knyga ėpirktā; ♦ *fare il tutto e.* nebeturėti laisvų vietų (*apie teatrą ir pan.*), turėti pilną salę; **3.** (*sfinito*) išsėkęs; pėrvargęs.

esautivo, -a *bdv* išsamūs.

esauto, -a *bdv* išsėkęs, išvaręs.

esazione *dkt m* mokesčių ėmimas / rinkimas.

esbóro *dkt v* (*spesa*) ėslaidos *pl*.

ésca *dkt m* jaũkas (*ir prk*), māsalas.

escalation [eska'lefon] *dkt m nkt* eskalācija; eskalāvimas; *fig un'e. di violenza* smūrto eskalācija.

escandescénz||a *dkt m*: ♦ *dare in ~e* užsipliėksti (*pasiusti*).

escavatrice *dkt v* ekskavatorius, žėmkasė.

eschimése **1.** *bdv* eskimų; **2.** *dkt v/m* eskimas -ė; **3.** *dkt v* eskimų kalbā.

esclamàre *vksm* sušũkti.

esclamativo, -a *bdv*: ♦ *punto e.* šauktũkas.

esclamazione *dkt m* **1.** šũksnis; sušũkimas; *e. di stupore* nustebimo šũksnis; **2.** *gram* jaustũkas.

esclùd||ere* *vksm* **1.** (*eliminare*) (pa)šālinti; *e. da una lista* išbraukti iš sąrašo; *e. una possibilità* atmėsti galimybę; **2.** (*non prevedere*) nenumatyti; (*non includere*) neįtraukti; (*non ritenere*) nemanyti; *una dieta che ~e i dolci* dietā bė saldumĩnų; *non ~o che...* visāi gālimas dalỹkas, kād...; **3.** (*impedire l'accesso*) neįlėisti; *e. da un esame* neprilėisti priė egzāmino.

esclusiōne *dkt m* pašalinimas; (*da elenchi e sim.*) išbraukimas; ♦ *a e. (di qc)* išskýrus (*kq*); *per e.* atmetimo būdũ; *senza e.* bė ėsimtiė; *combattere senza e. di colpi* ařšiai kautis.

esclusiva *dkt m* **1.** ėsimtinė tėisė; *comm avere l'e.*

bũti vienĩnteliu āgentu; turėti ėsimtinę (prekỹbos) tėisę; ♦ *in e.* ėsimtinai; ėsimtinis *agg*; **2.** (*t.p. intervista e.*) ėskirtinis interviũ.

esclusivamėnte *prv* vien tik; tiktai.

esclusiv||o, -a *bdv* **1.** ėsimtinis; *dir clausola ~a* ėsimtinė sąlyga; **2.** (*speciale*) ėskirtinis; ypatingas; *modello e.* ėskirtinis mōdelis; **3.** (*non per tutti*) nė visiems (skirtas), elitinis; tik ėrinktiesiems; *un circolo e.* elitinis klũbas.

esclũs||o, -a *bdv, dlv* **1.** pašālintas; (*da elenchi e sim.*) išbrauktas; **2.** (*lasciato fuori*) neįlėistas; *e. da un esame* neprilėistas priė egzāmino; ♦ *mi sento e.* jaučiuosi kaip nepritāpėlis; **3.**: *è e. che...* neįmānoma, kād...; *non è e. che...* visāi gālimas dalỹkas, kād...; neātmėtama, kād...; **4.** *kartais vartojamas panařiai kaip prlk* išskýrus (*kq*); neįskaĩtant (*ko*); *e. la domenica* išskýrus sekmādienius; (*tutti,*) *nessuno e.* visĩ ėkĩ vėieno; *~a pāgina 12* išskýrus 12 pũslapĩ.

escogitàre *vksm* (-scò-) sugalvoti; ėmāstyti; surāsti (*būdą, planą ir pan.*).

escoriārsi *vksm* (-scò-) nusibrōzdinti.

escoriazione *dkt m* nu(si)brōzdinimas.

ėscort *dkt m nkt* (*accompagnatrice*) palydōvė.

escremėnti *dkt v* dgs ėsmatos.

escrescėnza *dkt m* aĩtauga; (*bozzo*) gumbas.

escursiōne *dkt m* **1.** ekskũrsija; žỹgis; (*gita*) ėškyla, ėšvyka; **2.**: *fis e. (termica)* temperatũros svyrāvimas / šũolis.

escursionista *dkt v/m* ekskursāntas -ė, žygeĩvis -ė; (*gitante*) ėskylāutojas -a.

escussiōne *dkt m* dir liũdytojų apklausā.

esecrābile *bdv* pasibjaurėtinās; smėktinas.

esecrazione *dkt m* pasibjaurėjimas.

esecutivo, -a *bdv* **1.** vỹkdomasis; *comitato (organ)* e. vỹkdomasis komitėtas (ōrganas); *potere e.* vỹkdomoji valdžia; *dir diventare e.* ėsitėisėti; **2.** *dkt v* (*il governo*) vyriausybė.

esecutóre, -trice *dkt v/m* **1.** vỹkdytojas -a; *dir e. testamentārio* testamėnto vỹkdytojas; **2.** (*interprete*) atlikėjas -a.

esecuziōne *dkt m* **1.** (*il fare*) (i)vỹkdymas; atlikiimas; **2.** (*di un brano e sim.*) atlikimas; grojimas; **3.**: *e. (capitale)* mirties baismė, egzėkucija.

esegėsi *dkt m nkt* egzėgėzė, tėkstų āĩškinimas.

esegėta *dkt v/m* (tėkstų) āĩškintojas -a, egzėgėtas -ė.

eseguire *vksm* (-sé-) **1.** (i)vỹkdyti; atlikti; padaryti; *e. un cōpito (un'autopsia)* atlikti užduotĩ (skrodĩmā); *e. un ordine* įvỹkdyti ėšāymā; *e. un salto mortale* atlikti mirties šũolĩ; *dir e. una sentenza* vỹkdyti sprendĩmā; **2.** (*brani musicali e sim.*) atlikti; (pa)gróti; sugróti.

esempio *dkt v* pavyzdys (*ir prk*); *dare l'e.* dúoti pavyzdį; *fare un e.* pateikti pavyzdį; *additare ad e., indicare come e.* ródyti pavyzdžiu, ródyti kaip pavyzdį; *prendere esempio da qcn* imti iš kó pavyzdį; *seguire l'e.* (*di qc*) sėkti (*kieno*) pavyzdžiu; ♦ *ad e., per e.* (*ad es., per es.*) pavyzdžiui (*pvz.*); štai; *sull'e.* (*di qc*) pagal (*ko*) pavyzdį; (*ko*) pavyzdžiu.

esemplar *|| e I dkt v 1.* pavyzdys; (*tipo*) tipas; (*specie*) rūšis -ies *femm*; *un raro e. di falco* retòs sàkalo rūšies atstòvas, retòs rūšies sàkalas; ♦ *è proprio un bell'e.!* nà, ir tipelis!; **2.** (*copia*) egzempliorius; *in due ~i* dviem egzemplioriais.

esemplare *II bdv* pavyzdingas; *un castigo e.* pamókanti bausmė; *in modo e.* pavyzdingai.

esemplificare *vkms (-pli-)* (*chiarire con esempi*) (*pa*)aiškinti / iliustruoti pavyzdžiais; (*fornire esempi*) pateikti pavyzdžių.

esentare *vkms (-sén-)* (*da qcs*) atlėisti (*nuo ko*); *e. qc dalle tasse* atlėisti ką nuò mokesčių; *e. (qcn) dalla frequenza delle lezioni* lėisti (*kam*) nedalyvauti paskaitosė.

esentasse *bdv nkt* neapmókestintas.

esente *bdv (da qcs)* atlėistas (*nuo ko*); *e. da tasse (di qcn)* atlėistas nuò mokesčių; (*di merci*) neapmókestinamas.

esenzione *dkt m (da qcs)* atleidimas (*nuo ko*).

eséque *dkt m dgs* láidojimo ápeigos.

esercénte *dkt v/m* parduotùvės saviniškas -ė; (*gestore*) administrátorius -ė; (*commerciante*) prekybininkas -ė.

esercitare *vkms (-sér-)* **1.** (*tenere in esercizio*) lăvinti; (*pa*)mankštinti, treniruoti; *e. il fisico* mankštinti kūną; *e. la memoria* lăvinti atmintį; **2.** (*un'attività*) užsiimti (*kuo*), vėrstis; *e. l'avvocatura* būti / dirbti advokatù, advokatauti; *e. la prostituzione* vėrstis prostitucija; *e. l'usura* lupikauti; *e. una professione* praktikuoti; **3.** (*il compiere qcs e sim.*) atlikti; *e. funzioni* atlikti funkcijas; (*mansioni*) eiti pàreigas; *e. il diritto di voto* naudotis balsavimo téise; *fig e. pressioni su qcn* darýti kám spaudimà.

► **esercitarsi** *sng* lăvintis; mankštintis, trenirotis; (*fare esercizi*) darýti pratimùs; *e. con il violino* lăvintis griežti smuikù; *e. nel nuoto* trenirotis / praktikotis plaukti; *e. in russo* lăvinti sàvo rùsų kalbòs žiniàs; darýti rùsų kalbòs pratimù.

esercitaziòn *|| e dkt m 1.* pratýbos *pl*; (*test*) tėtastas; *e. / ~i di tiro* šaudymo pratýbos; **2.** (*l'azione*) lăvinimas, mankštĭnimas.

esèrcito *dkt v 1.* kariuomenė; ármija; **2.** *fig* ármija; *l'e. dei disoccupati* bedarbĭų ármija.

esercizio *dkt v 1.* (*l'allenarsi*) lăvinimas; mankštà; mankštĭnimas(is); *fare (un po' di) e.* prasmankštinti; *tenersi in e.* reguliariai mankštintis; **2.:** *e. delle funzioni* pareigų ėjimas; *l'e. di una professione* vertimasis profesija; *l'e. di un diritto* pasinaudojimas téise; **3.** (*compito*) pratimas; *~zi di geometria* geomėtrijos pratýbos / pratimai; **4.** (*t.p. pubblico e., e. commerciale*) prekybos objektas; (*negozio*) parduotùvė; (*ditta*) vėfslò ĩmonė; **5.:** *comm anno di e.* finánsiniai mėtai; *dir spese di e.* eksploatáciiòs ĩšlaidos; *econ bilancio di e.* mėtĭnė atàskaita.

esfoliante *dkt v (t.p. crema e.)* šveičiamasis krėmas.

esibire *vkms (-isc-)* pateikti; paródyti; (*mettere in mostra*) pademonstruoti; *e. prove* pateikti ĩrodymų; *e. la propria cultura* pademonstruoti sàvo ĩsilăvinimà.

► **esibirsi** *sng* pasiródyti (*scėnoje ir pan.*).

esibizione *dkt m 1.* pateikimas; (*sfoggio*) demonstravimas; **2.** pasiródyimas (*scėnoje ir pan.*).

esibizionismo *dkt v 1.* savės demonstravimas, afišavimas; **2.** med ekshibicionizmas.

esibizionista *dkt v/m 1.* pamáiva *com*; **2.** med ekshibicionistas -ė.

esigėnte *bdv* reiklùs; daųg reikalaujantis; (*di gusti difficili*) ĩšrankùs.

esigėnz *|| a dkt m 1.* póreikis; (*bisogno*) reikmė; (*richiesta*) reikalăvimas; *per ~e di sicurezza* saugùmo sumetĭmais; *soddisfare un'e.* patėnkinti póreikį; *ho l'e. (di far qcs)* mán reikĭa (*ką daryti*); **2.** (*l'essere esigente*) reiklùmas.

esigere ** vkms (-si-)* **1.** (*qc da qc*) (*pa*)reikalauti (*ko iš ko*); *e. delle scuse (una risposta)* reikalauti atsipràšymo (atsăkymo); **2.:** *e. una tassa* imti mókėstį; *fin e. un crédito* ĩšieškóti kredĭtą.

esiguo, -a *bdv* mėnkas, nedidelis; nežymùs.

esilarante *bdv* prajuókinantis; nepaprastai juokingas / liñksmas; ♦ *gas e.* linksmamosios dújos *pl*.

ésile *bdv 1.* (*magro*) láibas, plónas; (*gracile*) glėžnas; **2.** *fig (debole)* silpnas.

esiliare *vkms (-si-)* (iř)tremti, nutremti.

esilio *dkt v* ĩstrėmĭmas; tremtis -iės *femm*; *mandare in e.* (iř)tremti; *morire in e.* mĭrti tremtyjė.

esimere *vkms (da qcs)* atlėisti (*nuo ko*).

► **esimersi** *sng* (*da qcs*) ĩřsisũkti (*nuo ko*); atsisakýti (*ką daryti*).

esimio, -a *bdv* didžiaĩ geřbiasas; (*famoso*) ĩžymùs.

-ésimo *priesaga, vartojama kelintiniams skaitvardžiams sudaryti, pvz. undicésimo, trentésimo, centésimo ir t. t.*

esistēnte *bdv* ēsamas; egzistuojantis; *tuttora e. (di cosa)* išlikęs (iki šių dienų).

esistēnza *dkt m* **1.** būtis -iēs, egzistenciija; (*l'esistere*) buvimas, egzistavimas; *ignorare l'e. di qc* nežinoti, kād kas yrā; **2.** (*vita*) gyvėnimas; *la lotta per l'e.* kovā dėl būvio; *fig avvelenare / rovinare a qcn l'e.* užnuodyti kām gyvėnimā.

esistenzale *bdv* egzistencinis.

esistenzialismo *dkt v filos* egzistencialimas.

esist||ere* *vksm* [E] **1.** egzistuoti; būti; *credere che Dio ~e* tikėti, kād Diēvas yrā; ♦ *non ~e!* nesāmonēs!; *kaip jst (no)* niekū gývui!; **2.** (*vivere*) gyvėti; (*essere*) būti; (*essere vivo*) gyvuoti; **3.** (*essere importante*) egzistuoti, būti svarbiām.

esitante *bdv* dvejojantis; neryžtingas, netvirtas.

esità||re *vksm* [A] (*é-*) (pa)dvejoti, (pa)svyruoti; *e. nel decidere* neapsispręsti; *e. a partire* nesiřyti išvykti; *non e. (a far qc)* bē dvejonių (*ka daryti*); *non ho ~to ad avvertire la polizia* nedvejėjau iř prānešiau policijai; ♦ *senza e.* nedvejojant; ryžtingai.

esitaziōne *dkt m* dvejojimas, svyrāvimas; *senza e.* bē dvejonių, ryžtingai; *avere un attimo di e.* valandėlę padvejoti.

esito *dkt v* rezultātas; (*conseguenza*) padarinys; (*fine*) baigtis -iēs *femm*; (*successo*) sėkmė; *l'e. delle elezioni* rinkimų rezultātai; *avere (un) buon é.* pasisėkti; *avere (un) cattivo é.* nesisėkti.

eskimo *dkt v nkt* striukė sū gobtuvū (*pagal eskimų drabuį*).

ésodo *dkt v* **1.** māsiniis krāustymasis; išėjimas; išvykimas; **2.** *rel: l'E.* izraelitų išėjimas (iš Egipto); (*il libro*) Išėjimo knyga.

esófago *dkt v anat* stemplė.

esonerāre *vksm* (-sò-) (*da qcs*) atleisti (*nuo ko*); *e. da un incarico* atleisti nuo pareigų; *e. un allenatore* atleisti / atstatydinti trėnerį.

esonero *dkt v* (*da qcs*) atleidimas (*nuo ko*).

esorbitānt||e *bdv* nežmōniškas; lupikiškas; *richieste ~i* nežmōniški reikalāvimai.

esorcismo *dkt v* egzorcizmas; piktųjų dvāsių išvārymas.

esorcista *dkt v/m* egzorcistas -ė.

esorcizzāre *vksm* **1.** išvāryti piktāsias dvasiās; **2.** *fig* nugalėti (*baimę, mintis ir pan.*).

esordiēnte **1.** *bdv* debiutuojantis; **2.** *dkt v/m* debiutāntas -ė.

esòr||dio *dkt v* **1.** pradžia; **2.** (*debutto*) debiūtas; ♦ *agli ~di* debiutuojantis *agg.*

esordire *vksm* [A] (-isc-) **1.** pradėti (*ppr. pasakant*); **2.** (*debuttare*) debiutuoti.

esortāre *vksm* (-sòr-) (pa)skātinti; (pa)rāginti; *e.*

allo stúdio, e. a studiare skātinti mokyti; *e. all'impegno* parāginti dėti pāstangas.

esortaziōne *dkt m* (pa)skātinimas, (pa)rāginimas; *e. ad agire* rāginimas veikti.

esóso, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) godūs, gobšūs; **2.** (*di qcs, prezzi e sim.*) žvėriškas.

esotérico, -a *bdv* egzotėrinis.

esòtico, -a **1.** *bdv* egzòtinis; **2.** *bdv fig* egzòtiškas; **3.** *dkt v: l'e.* egzòtika.

espāndere* *vksm* (iš)plėsti; plėtóti; *e. l'attività* plėtóti veiklą.

► **espāndersi** *sng* **1.** plėstis, išsiplėsti; **2.** (*dif-fondersi*) plėsti; *e. sul mercato* plėstis riņkoje.

espansiōne *dkt m* plėtimasis, plėtojimasis; ekspānsija; *in e.* didėjantis *agg.*; āugantis *agg.*

espansivo, -a *bdv* ekspansyvūs; jausmingas.

espatriāre *vksm* [A] (-spā-) ekspatrijuoti; išsi-kėlti iš tėvynės, palikti tėvynę.

espātrio *dkt v* išvažiāvimas iš tėvynės; ekspatriā-cija; *permesso di e.* leidimas vykti į užsienį.

espediēnt||e *dkt v* gudrybė; triūkas; ♦ *vivere di ~i* sūktis, šiaip taip manytis.

espèllere* *vksm* **1.** išmėsti; išvāryti; pašālinti; *e. dalla scuola* išmėsti iš mokyklos; *e. le tossine* pašālinti toksinūs; **2.** (*bandire*) išsiųsti.

esperiēnz||a *dkt m* **1.** patyrimas; patirtis -iēs; *sapere per e.* žinoti iš patirties; ♦ *di grande e.* labai pritýręs *agg.*; *senza e.* nepatýręs *agg.*; *avere e. (di qcs)* būti pritýrusiam (*kā*); *fare e.* prakti-kuoti; **2.** (*vicenda vissuta*) išgyvėnimas; atsi-tikimas; *un'e. traumatica* sūkrečiantis išgyvė-nimas; ♦ *e. di lavoro* darbo stāžas; *che e.!* tai bēnt nuotykiš!; **3.:** *dgs ~e* mēilės nuotyčiai; **4.** ⇒ **esperimento.**

esperiment||o *dkt v* eksperimentas, bāndymas; *~i su animali* bāndymai sū gyvūnais; *cómpiare un e.* atlikti / padaryti eksperimentą.

esperto, -a **1.** *bdv* patýręs; pritýręs; įgūdęs; *un chirurgo e.* patýręs chirurgas; **2.** *dkt v/m* eks-pertas -ė, specialistas -ė; (*intenditore*) žinovas -ė; *un e. di computer* kompiuterių ekspertas.

espiāre *vksm* (-spi-) *e. una colpa (un peccato)* išpirkti / atpirkti kaltę (nūodėmę).

espiatòrio, -a *bdv*: ♦ *capro e.* atpirkimo ožys.

espiaziōne *dkt m* (kaltės) išpirkimas.

espirāre *vksm* (-spi-) iškvėpti.

espiraziōne *dkt m* iškvėpimas.

esplicāre *vksm* (-è-) vākydyti; atlikti.

► **esplicārsi** *sng* būti vākdomam; realizuotis.

esplicativo, -a *bdv* (pa)āiškinamasis.

esplicitamēnte *prv* āiškiai; konkrečiai.

esplicito, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) āiškus; āiškiai pa-

rėikštas; **2.** (*di qcn*) tiėsmukas; *essere e.* aiėskiai pasakėyti.

esplodere* *vksm* **1.** *intr* [E] (*su*)sprėgti; *far e.* (*su*)sprogdiinti; *fig e. in una risata* pratrėkti juokė; **2. tr:** *e. un colpo* palėisti šėvį.

esplorare *vksm* (-*splō-*) (iė)tyrinėti (*kraėtą, vietovę ir pan.*); (iė)tirti (*ir prk*).

esploratore, -trice *dkt v/m* **1.** tyrinėtojas -a; ke-liėutojas -a; **2. mil** žvalgas -ė.

esplorazione *dkt m* **1.** tyrinėjimas, tyrinėjimai; ekspedicijos *pl*; **2. mil** žvalgymas; žvalgyba.

esplosione *dkt m* **1.** sprogimas; *fig e. demografica* demografinis sprogimas; **2. fig** prėtrėkis.

esplosivo, -a **1.** *dkt v* sprogstamėji mėdžiaga, sprėgalas; *ordigno e.* sprogmuė; **2. bdv** sprogstamėsis; **3. bdv** *fig* sensacingas.

esponente *dkt v/m* **1.** veikėjas -a; (*rappresentante*) atstėvas -ė; *e. politico* politikos veikėjas; *un e. del cubismo* kubizmo atstėvas / dailininkas; **2. mat** (lėipsnio) rodiklis.

espōre* *vksm* **1.** iėdėstyti; pateikti; (*spiegare*) (*pa*)aiėskinti; *e. i fatti* iėdėstyti faktė; **2.** (*in mostre e sim.*) eksponėuoti; **3.:** *e. a un pericolo* (*pa*)statyti į pavėjė; *e. a radiazioni* lėisti bėti paveikiamam radiacijai; *e. al ridicolo* iėstatyti juėkui; *e. il tricolore* iėskabinti trė spalvė; **4. fot** eksponėuoti, iėlaikyti.

► **espōrsi** *sng:* *e. a un pericolo* statytis į pavėjė; *e. a un rischio* prisiimti riziką; *e. al sole* pabėti sėulėje; *fig e. alle critiche* lėistis kritikuojamam; *fig e. al ridicolo* lėisti tėčiotis (*iė savę*).

esportare *vksm* (-*spōr-*) eksportėuoti, iėvėžti.

esportatore, -trice *dkt v/m* eksportėutojas -a.

esportazione *dkt m* eksportas, iėvėžimas; *di e.* eksportinis *agg*.

esposizione *dkt m* **1.** (*mostra e sim.*) ekspozicija, parodą; **2.** (*racconto e sim.*) iėdėstymas; paskojimas; (*spiegazione*) paaiėskinimas; **3.:** *e. di una salma* velionio pašarvėjimas; *e. del Ss. Sacramento* Švenėiausiojo Sakramėnto iėstatymas; *e. al sole* buvimas sėulėje spinduliai; **4. fot** eksponėvimas, iėlaikymas; ekspozicija; **5. mus** ekspozicija; **6. (di un edificio)** padėtis -iės (*pastato ir pan.*); *con e. a nord* iėėinantis *agg* / pəsuktas *agg* ī šiaurę.

espōst||o, -a **1. bdv:** *e. al freddo* pėliktas šalti / šaltyje; *dir persona ~a* pažeidžiamėsis asmuė; **2. bdv** (*di edificio e sim.*) pəsuktas (*į kę*), iėėinantis; **3. bdv, dlv** (*presentato*) iėdėstytas; pėlėktas; (*affisso*) iėskabintas; *opera ~a* eksponėtas; *t.p.* ⇒ **espōrre**; **4.:** *bdv med frattura ~a* atėviras lūžis; **5. dkt v** *dir* pareiėskimas.

espressamente *prv* specialiai.

espressione *dkt m* **1.** (*l'esprimere*) (iė)reiėskimas; raiėkšė; iėraiėka; *e. di riconoscenza* dėkingėmo reiėskimas; *forme di e.* raiėkės priėmonės; **2. (del volto)** miną, (vėido) iėraiėka; *rughe di e.* mīmikos rauėklės; *avere un'e. assorta* atrėdyti susimąėčiusiam; **3. (espressività)** iėraiėkingumas; ekspresija; *con e.* iėraiėkingai; *sguardo senza e.* abėjingas žvilgsnis; **4. (frase e sim.)** pėsakis; pasākymas; *un'e. colloquiale* šnekamėšios kalbės pėsakis; *un'e. di ringraziamento* padėkės žėdziai *pl*; **5. mat** iėraiėka.

espressionismo *dkt v* ekspresionizmas.

espressivo, -a *bdv* iėraiėkingas, iėraiėkė; ekspresyvė.

espresso **I** *dkt v* **1.** (*t.p. caffè e.*) esprėsas, esprėso kavą; **2. (t.p. treno e.)** ≡ ekspresas (*traukinys*); **3. (lettera)** skubėis lėiėskas.

espresso **II**, **-a** *bdv:* *su / dietro ~a richiesta* (*di qcn*) specialiai (*kam*) paprašius.

esprimere* *vksm* **1.** (iė)rėikėti; parėikėti; iėsakyti; *e. gratitudine (un desiderio, un'opinione)* iėrėikėti dėkingėmą (nėrą, nėuomė); *e. in cfre (a parole)* iėrėikėti skaiėiais (žėdziais); **2. (rappresentare)** pavaizduėti; pėrteikti.

► **espr||imersi** *sng:* **1.** (*dare un parere*) pasakėti sėvo nėuomė; pasisakėti; atsiliėpti; **2. (comunicare)** bendrėti; (*parlare*) kalbėti; *e. a gesti* bendrėti gėstais; *mi sono ~esso male* nė taip pasakiau; **3. (manifestarsi)** rėikėtis, pasirėikėti.

espropriare *vksm* (-*sprō-*) **1. dir** eksproprijėuoti, nusėvinti; **2. fig** (*privare qc di qcs*) atimti (*kę iė ko*).

espropriazione *dkt m* dir ekspropriacija, (pri-verstėinis) nusėvinimas.

espugnare *vksm* (*jėga*) užiėmti, paimti.

espulsione *dkt m* iėmetimas, iėvėrymas; pašalinimas; **2. (bando)** iėsiuntimas; iėtrėmimas.

espūso, -a *bdv, dlv* **1.** iėmestas, iėvėrytas; pašalintas; **2. (bandito)** iėsiųstas.

essa *iv m* ⇒ **esso**.

essai [e'se] *dkt v nkt:* *cinema d'e.* nekomėrcinis kinas.

esse **I** *iv m dgs* ⇒ **esso**.

esse **II** *dkt m nkt* *ēs inv* (*raidė ir garsas*); *gram ē. impura* „neėvariėji s“ („s“ *raidė, kai eina prieė kitę priėbalsį*).

essenza *dkt m* **1.** (*parte essenziale*) esmė; **2. (estratto)** esėncija; **3. filos** esėncija.

essenziale *bdv* **1.** esminis; (*indispensabile*) bėtinas; bėtiniėusias; *il punto e.* esminis klėusimas; *ē e. (far qcs)* bėtina (*kę darty*); **2. (sobrio)**

pàprastas; **3.:** *chim òlio e. eterinis aliėjus; 4. kaip dkt v:* svarbiąsias dalýkas; *l'e. è che...* svarbiąsia, kàd...

èssere* I *vksm* [E] **1.** bŭti; (*esistere*) egzistuoti; *è. o non è.* bŭti ar nebŭti; *sono italiano* esŭ itálas, esŭ iš Itálijos; *às itálas; sono médico* esŭ gýdytojas; *às gýdytojas; è a Roma* jìs (yrà) Ròmoje; *sono stato in Amèrica* buvau Amèrikoje; esŭ bŭvęs Amèrikoje; *dove sei?* kur esi?; *il villaggio è al di là del fiume* káimas (yrà) anàpus ūpės; *che cos'è questo?* kàs čià (yrà)?; *eravamo tre fratelli* bŭvome trýs bróliai; *Vilnius è la capitale della Lituània* Vilnius – Lietuvòs sòstinė; *sarò in ufficio alle nove* búsiu biurè deviñtà; *il direttore è via* dirèktorius išvýkęs; ♦ *ad è. sinceri* tièsą sàkant; *non può è.* negáli bŭti; *venti anni or sono* priès dvidešimt mètų; *com'è che...* ? *kaip čià yrà, kàd... ?*; *quel che è stato è stato* kàs bŭvo, tàs pražŭvo; *sarà!* gál!; *sarà quel che sarà* kàs bŭs, tàs bŭs; *sarà vero?* ar taíp gáli bŭti?; ar taí tiesà?; *chi sarà mai?* kàs čià galètų bŭti?; *come che sia* šiaip ar taíp; *la pace sia con voi* ramýbė jŭms; *e sia!* tegùl!; *come se niente fosse* lýg nièkur nièko; *se fossi in te* tavimì dėtas; *siamo lì* maždaug taíp; **2.** *vartojamas kaip pagalbinis vksm:* *è piovuto* (pa)lįjo; *siamo tornati tardi* grįžome vėlai; *non si è ancora alzata* jìs dár neatsikėlė; **3.** *vartojamas neveikiamosios rŭšies formoms sudaryti:* *è stato eletto presidente* jìs bŭvo išrinktas prezidentù; **4.** (*costare*) kainuoti; bŭti; (*pesare*) svėrti; bŭti; *sono 9 euro* bŭs 9 eurai; *io sono 60 chili* àš sveriù 60 kilogràmu; **5.** (*consistere*) bŭti; *la sua vita è il lavoro* dárbas yrà jò gyvėnimas; **6.:** *siamo a novembre* jau lăpkritį; *è Natale* (dabàr) Kalėdos; **7.** *vartojamas su da + bendratis reikiamybei reikšti:* *il film è da vedere* bŭtina žiūrėti šį filmą; taí filmas, kurį reikia (/ vėrta) pamatýti; **8.:** *è. da qc* (*addirsi*) tìkti kám; bŭti bŭdingam kám; **9.:** *è. di qc* (*appartenere*) bŭti kienò; **10.:** *è. di qcs* (*materia*) bŭti (padarytam) iš kò; **11.:** *siamo in sei* mŭsų šeši; mės šešiese; **12.:** *è. per qc* (*parteggiare*) palaikýti kà; **13.:** *è. senza qc* ne-turėti kò; bŭti bė kò; **14.:** *è X ... che...* (*per evidenziare*) bŭtent X... (*ką padarė*), taí X, tàs, kuris...; *è il sindaco che ha dato il permesso* bŭtent mères dāvė leidimą, leidimą dāvė meras; **15.:** *per è. buono è buono* skanù, taí skanù.

► **èsserci** *įvdž* **1.** bŭti; (*esistere*) egzistuoti; *c'è, ci sono* yrà; *non c'è, non ci sono* nerà; *non c'è più* nebėrà; *la dottoressa non c'è mai* gýdytojos niekadà nerà; *non c'è problema* visái nesunkù; jokių problemų; ♦ *non c'è male* neblogai; *non*

c'è di che nerà ūž kà; **2.** (*aver luogo*) bŭti; (i)-vŭkti; *domani non ci sarà lezione* rytój paskaitòs nebŭs; ♦ *che (cosa) c'è?*, *cosa c'è?* kàs yrà?; **3.:** ♦ *ci siamo!* pagaliaù!; *ci sono!* (*ho capito*) suprataù!; **4.** *su da + bendratis reiškia reikiamybę:* *c'è da lavorare* reikia dirbti; yrà dárbo; *non c'è niente da ridere* nièko juokingo nerà, nerà iš kò juòktis.

èsser||e II *dkt v* **1.** bŭtybė; (*creatura*) pàdaras; *è. vivente* gyvà bŭtybė; *gli ~i umani* žmònės; *un è. odioso* nepakeñčiamas žmogùs; **2.** (*essenza*) esmė; **3.** (*l'esistere*) bŭtis -iès *femm*; ♦ *porre in è.* įgyvėndinti; **4.** *filos* esmas.

éssi *įv v dgs* ⇒ **éssò.**

essiccàre *vksm* (iš)džiovinti.

► **essiccàre** *sng* (iš)džiùti (*ir prk*).

essiccàto, -a *bđv, dlv* džiovintas.

essicazióne *dkt m* (iš)džiovinimas.

éss||o, -a *įv* **1.** jìs, jì (*ppr. ne apie žmones*); taí;

♦ *o chi per e.* arbà jò atstòvas; **2.:** *dgs ~i, ~e* jiè, jòs; *~i stessi* jiè pàtys.

est [est] **1.** *dkt v* rytaí *pl*; *nord-est* šiaurės rytaí; *sud-est* piètryčiai *pl*; *a est di qc* ĩ rýtus nuò kò; *più a est* ryčiaù; **2.** *dkt v* (*parte orientale*) rytinė dalis -iès; ♦ *i Paesi dell'Est* Rytų Euròpos šalys; **3.** *bđv nkt* rytinis; rytų; *longitudine est* rytų ilgumà.

èstasi *dkt m nkt* ekstázė; *in è.* (*ir prk*) àpimtas ekstázės; *andare in è.* (*ir prk*) patèkti ĩ ekstázė.

estasià||re *vksm* (-stà-) varýti ĩ ekstázė; sužavėti.

estasiàto, -a *bđv, dlv* àpimtas ekstázės; susižavėjęs, sužavėtas.

estàte *dkt m* vàsara; *in e., d'e.* vàsara; ♦ *l'e. di San Martino* ≅ bóbų vàsara.

esténdere* *vksm* **1.** (iš)plèsti (*ir prk*), praplèsti; *e. un potere* išplèsti dvàro ribàs; *fig e. la propria sfera di influenza* plèsti sàvo ĩtakos sfèrą; **2.** (*prolungare*) pratèsti; **3.** (*applicare ad altri*) suteikti (*ir kitiems*); *e. l'invito ai genitori* taíp pàt pakvièsti ĩr tèvus; *e. alle donne il diritto di voto* suteikti ĩr móterims balsàvimo téisę.

► **esténd||ersi** *sng* **1.** drièktis; plytėti; tètis; **2.** (*allargarsi*) išsiplèsti, plèstis; (*ingrandirsi*) (pa)didėti; *l'incendio si è esteso* gaisras išsiplètė; **3.** (*diffondersi*) (pa)plìsti; *l'infezione si ~e* ūžkratas pliiñta.

estensióne *dkt m* **1.** (iš)plètimas; (*ampiezza*) dýdis; apimtis -iès; *l'e. di un terreno* sklýpo dýdis; ♦ *per e.* plačiàja prasmė; **2.** (*diffusione*) (pa)plìtimas; *l'e. di un fenomeno* réiškinio paplìtimas; **3.** (*prolungamento*) pratèsimas; **4.** (*area*) plòtas; *avere una grande e.* užimti didelį plòtą; **5.** (*gamma*) diapazònas; **6.:** *inf e. di un file*

fáilo plétinys / išplétimas; **7. med (trazione)** (pa)tempimas; **8. med (flessione)** tiesimas, ekstenzija.

estensiv||o, -a bdv ekstensyvūs; platus; *coltura ~a* ekstensyvióji žemdirbystė; *uso e. di una parola* žodžio vartojimas plačiaja prasme.

estensóre dkt v **1.** (*l'attrezzo*) tampỹklė; **2. anat** tiesiamasis raumuó.

estenuànte bdv várginantis; sėkinantis, álinantis.

estenuàre vksm (-sté-) (nu)várginti; (*esaurire*) (iš)sėkinti, (nu)álinti (*ir prk*).

► **estenuàrsi** sngr išvařgti, nusiálinti.

esterióre bdv **1.** išorinis; *aspetto e.* išorė; išvaizda; *il mondo e.* (mūs) sùpantis pasaulis; **2. fig** išorinis; formalūs; *gentilezza e.* formalūs mandagumas.

esterioritá dkt m (*apparenza*) išorė; išvaizda; *il culto dell'e.* išvaizdos kùltas.

esteriorménte prv **1.** (*all'esterno*) ⇒ **esternamén-te**; **2.** (*apparentemente*) išoriškai; tariamaĩ.

esternaménte prv iš išorės, išoriškai; (*dalla parte di fuori*) iš laũko pùsės.

esternàre vksm (-stèr-) atviráuti; (*qcs*) išrėikšti (*kq*); *e. un dubbio* išrėikšti abejonė; *e. i propri sentimenti* paródyti sàvo jausmùs.

esternazióne dkt m išreiškimas; (*dichiarazione*) pareiškimas; pasisákymas.

estèrn||o, -a **1. bdv** išorinis; išorės; išviršinis; *a-spetto e.* išorė; *rivestimento e.* išorinė dangà; *porta ~a* išorinės / laukjùs dũrys pl; *stimolo e.* aplinkòs dirgiklis; *veduta ~a* vaizdas iš išorės; *anat orécchio e.* išorinė ausis; *farm per uso e.* išoriniam vartojimui; išorinis agg; **2. bdv:** *sport vittòria ~a* pėrgalė išvykoje; **3. bdv:** *esaminatore e.* kvistinis egzaminuotojas; *docente e.* neetátinis dėstytojas; **4. dkt v** išorė; išorinė / laũko dalis -iės; (*solo di edificio*) eksterjėras; *dall'e.* iš laũko pùsės; *fig* iš išorės; *dare sull'e.* išeĩti iš laũkà; **5. dkt v** (*t.p. studente e.*) ekstèrnas; **6. dkt v cin:** *ripresa ~a* filmávimas natũroje (*ne studijoje*); **7. dkt v sport** kráštas; krášto puolėjas.

éster||o, -a **1. bdv** užsienio; *commèrcio è.* užsienio prekyba; *mercati ~i* užsienio riňkos; *politica ~a* užsienio politika; *Ministero degli (Affari) ~i* Užsienio reikalų ministèrija; **2. dkt v** užsienis; užsienio šalys pl; *all'è.* užsienyje; (*moto a luogo*) į užsienį; *dall'è.* iš užsienio; **3. dkt v dgs:** *gli Èsteri* Užsienio reikalų ministèrija; **4. dkt v dgs** (*le notizie*): užsienio žinios.

esterrefàtto, -a bdv apstulbęs; *rimanere e.* apstulbti, labai nustèbti.

estésó, -a bdv platus; ♦ *per e. (dettagliatamente)*

detaliaĩ; plačiaĩ; (*non in modo abbreviato*) netrumpinant; pilnaĩ.

estéta dkt v/m estėtas -ė.

estética dkt m estėtika.

esteticaménte prv estėtiškai.

estéti||co, -a bdv **1.** estėtinis; *med chirurgia ~ca* estėtinė chirũrgija; **2. (bello)** estėtiškas, dailūs; **3. filos** estėtinis; estėtikos; *gusto e., senso e.* estėtinis skónis.

estetista dkt v/m kosmetològas -ė.

estimatóre, -trice dkt v/m gerbėjas -a.

èstimo dkt v *econ* tuĩto vertės nustátymas; (*la scienza*) tuĩto vértinimo mòkslas.

estinguere* vksm **1.** (už)gesinti; *e. un incendio* užgesinti gaĩsrà; *fig e. la sete* numáštinti tróšku-lį; *fig e. un ricordo* ištrinti prisiminimà; **2. dir:** *e. un débito* sumokėti / gràžinti skolà; *e. un ĩ-poteca* panaikinti įkeitimà / hipotėkà; **3. fin:** *e. un conto* uždarýti sàskaità.

► **estinguersi** sngr **1.** (*spegnersi*) (už)gėsti; (už)-blėsti (*ir prk*); **2.** (*scomparire*) (iš)nykti.

estinto, -a bdv išnykęs; ♦ *caro e.* veliónis.

estintóre dkt v gesintuvas.

estinzióne dkt m **1.** (*scomparsa*) išnykimas; *in e., in via di e.* nykstantis agg; **2.** (*spegnimento*) (už)gesinimas; **3. dir** išpirkimas; panaikinimas; *e. di un débito* skolòs gràžinimas; *e. di un mutuo* bústo paskolòs gràžinimas.

estirpare vksm (iš)ráuti (*ir prk*); *e. le erbacce* ravėti; *fig e. alla radice* išráuti iš šaknũ.

estiv||o, -a bdv vasarinis; vāsaros; vāsariškas; *fèrie ~e* vāsaros atóstogos; *tempo e. (come in estate)* vāsariškas óras; *vestito e.* vasarinė suk-nėlė.

èstone **1. bdv** Èstijos; èstų; èstiškas; iš Èstijos; **2. dkt v/m** èstas -ė; **3. dkt v** èstų kalbà.

estòrcere* vksm išgáuti (*ppr. prievarta*); išplėsti; *e. una confessione* priveřsti prisipažinti.

estorsión||e dkt m *dir* (tuĩto) prievartávimas; *il racket delle ~i* reketávimas.

estradízióne dkt m *dir* (*usikaltėlio ir pan.*) pėr-davimas, ekstradícija.

estraibile bdv ištraukiamasis, išimamasis.

estràne||o, -a **1. bdv** pašalinis; svėtimas; *corpo e.* svėtimkũnis; **2. bdv** (*a qcs*) nesusijęs (*su kuo*); (*alieno da qc*) svėtimas (*kam*); **3. dkt v/m** pašalinis / svėtimas žmogùs; prašaláitis -ė; *in-gresso vietato agli ~i* pašaliniamis įeĩti draũ-džiama.

estraniàrsi vksm (-strà-) (*da qc*) atitrũkti (*nuo ko*).

estrapolàre vksm (-strà-) (*da qcs*) išskirti (iš *ko*); *e. da un contesto* ištraukti iš kontėksto.

estràrre* *vksm* 1. (iš)traukti; išimti; *e. un'arma* iš(si)traukti ginklą; *e. un dente* ištraukti dantį; 2. (*minerali e sim.*) (iš)gauti; (*scavando*) (iš)kasti; *e. carbone* kasti anglis; 3. (*t.p. e. a sorte*) mėsti / (iš)traukti burtus, (iš)burti; 4. *mat. e. la radice quadrata (cùbica)* ištraukti kvadratinę (kubinę) šaknį.

estrattiv||**o**, -a *bdv* gavýbos; gavýbinis; *indùstria* ~a gavýbos pràmonė.

estràtto *dkt v* 1. ekstraktas; ♦ *e. di carne* mėsos ekstraktas; 2. (*certificato e sim.*) išrašas; pažyma; ♦ *e. conto* sąskaitos išrašas; 3. (*t.p. nùmero e.*) iškirtęs (/ ištrauktas *ir pan.*) skaičius (*loterijoje ir pan.*); 4. (*compendio*) sąntrauka; 5. (*fasiccolo*) įstrauka.

estrazìone *dkt m* 1.(iš)traukimas; *l'e. di un dente* danties traukimas; 2. (*di minerali e sim.*) gavýba; gavimas; (*scavando*) iškaskimas; *e. di petròlio* naftos gavýba; 3. (*al gioco*) tirážas, lošimas; ♦ *per e.* ištraukus burtus; 4. (*t.p. e. sociale*) sociàlinė kilmė; 5. *mat.* (šakniės) traukimas.

estremamènte *prv* bė gàlo; nepaprastai.

estremismo *dkt v* kraštutinumas; *polit* ekstremizmas; *polit e. di destra* dešinysis ekstremizmas.

estremista 1. *dkt v/m* *polit* ekstremistas -ė; 2. *bdv* kraštutinis; *polit* ekstremistinis; ekstremistų.

estremità *dkt m nkt* 1. gàlas; *all'e.* kraštinis agg; (*di qc*) (ko) galė; 2. *anat* galūnė.

estrem||**o** 1. *bdv* (*nello spazio*) kraštinis; galinis, galė ėsantis; *geogr E. oriente* Tolimieji Rytai; 2. *bdv* (*nel tempo*) paskutinis; *rel l'~a unzione* paskutinis patepimas; *un e. tentativo* žūtbutinis bandymas; 3. *bdv fig* (*molto grande, grave e sim.*) nepaprastas; *ho e. bisogno* (di far qc) mán verkiant / būtinai reikia (*ką daryti*); 4. *bdv fig* (*molto grande*) kraštutinis; ekstremalus; *caso e.* kraštutinis atvejis; *sport e.* ekstremalus spòrtas; ~a *sinistra* kraštutiniai kairieji *pl*; ♦ *a mali ~i, ~i rimedi* kai padėtis kritiška, reikia kraštutinių priemonių; 4. *dkt v* (*estremità*) gàlas; *fig* *passare da un e. all'altro* pulti iš vienės kraštutinybės į kitą; 6. *dkt v pl*: *gli ~i di un documento* dokumento rekvizitai (*data, numeris ir pan.*); 7. *dkt v pl*: *dir gli ~i di un reato* nusikaltimo sudėtis -ies *fem m sg.*

estrinsecàre *vksm* (-*strin-*) áiškiai išreikšti.

estrinseco, -a *bdv* išorinis; išorės.

èstro *dkt v* 1. (*inventiva*) išmonė; (*ispirazione*) įkvėpimas; (*slancio*) pólėkis; *gli è venuto / preso l'e.* (di far qc) užsigeidė (*ką daryti*); 2. *biol* rūjà; *andare in è.* pradėti rūjoti.

estromèttre* *vksm* išstūmti; (*espellere*) pašalinti; išvaryti; nei(si)lėisti.

estróso, -a *bdv* 1. (*creativo*) išradingos vaizduotės, kūrybingas; 2. (*bizzarro*) įmantrūs.

estrovèrso, -a *bdv* komunikabilūs; ekstravertiškas; lengvai bendraujantis.

estuàrio *dkt v* *geogr* estuarija.

esuberànte *bdv* 1. (*di qcn*) energingas; gyvybingas; 2. (*in esubero*) perteklinis.

esuberància *dkt m* 1. *fig* gyvumas; energingumas; 2. (*esubero*) perteklius.

esùbero *dkt v* perteklius; *personale in e.* personalo perteklius.

esulàre *vksm* (é-) (*da qcs*) neturėti nieko beindra (*su kuo*); būti visai nesusijusiam.

ésule *dkt v/m* tremtinys -ė.

esultànte *bdv* džiūgaujantis; džiaugsmingas.

esultància *dkt m* džiūgavimas; džiugesys; *con e.* džiaugsmingai.

esultàre *vksm* [A] (*per qcs*) džiūgauti (*dėl ko, kuo*), labai džiaugtis.

esumàre *vksm* (-sù-) ekshumuoti; iškasti (*kieno nors palaikus*), atkasti.

età *dkt m nkt* 1. amžius; *e. pensionabile* pensinis amžius; *la maggiore e.* pilnametystė; *di mezza e.* vidutinio amžiaus, púsamžis agg; *di e. avanzata* senývo amžiaus; *in ténera e.* vaikystėje; ♦ *e. critica* (*adolescenza*) pereinamasis amžius; *e. da marito* tiñkamas amžius tekėti, tekamasis amžius; *la terza e.* „trečiasis amžius“ (*senatvė*); senì žmónės *pl*; 2. (*anni*) mėtai *pl*; amžius; *all'e. di 30 anni, a 30 anni di e.* (būdamas) 30 metų (amžiaus); *avere la stessa e.* būti tó paties amžiaus; 3. (*periodo storico*) epochà; amžius; *e. della pietra* (*del ferro, del bronzo*) akmeñs (geležies, bronzos) amžius.

ètere I *dkt v* èteris; *trasmèttre via é.* pėrduoti į èterį.

ètere II *dkt v* *chim* èteris.

etèreo, -a *bdv fig* (*celestiale*) dañgiškas.

eternamènte *prv* amžinaĩ.

eternàre *vksm* (-tèr-) jámžinti.

eternità *dkt m* 1. amžinybė; *per* (*tutta*) *l'e.* visai amžinybei; visiems laikams; ♦ *fam durare un'e.* trukti visą amžinybę; 2. (*l'esser eterno*) amžinumas.

etèrn||**o**, -a *bdv* amžinas (*ir prk*); (*che non ha mai fine*) nepàbaigiamas; nesibaigiantis; *glòria ~a* amžinà šlovė; *la vita ~a* amžinasis gyvenimas; *fig un e. ottimista* amžinas optimistas; *fig ~e incomprensioni* nesibaigiantys nesusipratimai; ♦ *in e.* amžinaĩ, amžiams; *il Padre e.* Viėšpats Diėvas; *l'e. riposo* amžinas àtilsis; *la città ~a* „amžinasis miestas“ (*Roma*).

eterodossia *dkt m* heterodoksija, kitatikybė.

eterodòsso, -a 1. *bdv* kitų pažiūrų; (*in religione*) kito tikėjimo; 2. *dkt v/m* kitatikis -ė.
eterogéneo, -a *bdv* heterogèninis, nevienalytis.
eterosessuale *bdv* heteroseksualūs.
ética *dkt m* etika.
etichétta I *dkt m* etikètė (*ir prk*); *méttere / applicare un'e., fig affibbiare un'e.* (*a qc*) priklijuoti (*kam*) etikètė (*tik prk*).
etichétta II *dkt m* (*buona educazione*) etikėtas; *attenersi all'e.* laikytis etikėto.
etichettàre *vksm* (-*chét-*) 1. etiketuoti; uždėti (*ir prikabinti ir pan.*) etikėtė (*kur*); 2. *fig* (*qc come qcs*) prikabinti (*kam*) (*ko*) etikėtė.
etichettatrice *dkt m* etiketavimo mašinėlė; etikėčių aplikatorius.
ético, -a *bdv* 1. ètinis; (*moralmente corretto*) ètiškas; 2. *filos* ètinis; (*dell'etica*) ètikos.
etilòmetro *dkt v* alkoholio matuoklis / tikrintuvas, alkoktèsteris.
étimo *dkt v ling* etimònas.
etimologia *dkt m* etimològija.
etimològico, -a *bdv* etimològinis; etimològijos.
etiope 1. *bdv* Etiòpijos; etiòpų; etiòpiškas; iš Etiòpijos; 2. *dkt v/m* etiòpas -ė.
etiòpico, -a *bdv, dkt v/m* ⇒ **etiope**.
etnia *dkt m* ètninė grùpė; tautà.
étni||co, -a *bdv* ètninis; *pulizia ~ca* ètninis vāymas.
etnografia *dkt m* etnogrāfija.
etnogrāfico, -a *bdv* etnogrāfinis; etnogrāfijos.
etnògrafo, -a *dkt v/m* etnogrāfas.
etnologia *dkt m* etnològija.
etnòlogo, -a *dkt v/m* etnològas -ė.
etologia *dkt m* etològija.
etòlogo, -a *dkt v/m* etològas -ė.
etrùsco, -a *stor* 1. *bdv* etrùskų; 2. *dkt v/m* etrùskas -ė; 3. *dkt v* etrùskų kalbà.
ettàgono *dkt v geom* septýnkampis, heptagònas.
èttaro *dkt v* hektāras.
ètt||o *dkt v* šimtas grāmų; *tre ~i di prosciutto* trýs šimtai grāmų kuñpio; *un e. e mezzo di caffè* pusañtro šimto grāmų kavòs pupėlių.
ettogràmmo *dkt v* ⇒ **étto**.
etòlitrò *dkt v* šimtas litrų.
eucalipto *dkt v bot* eukaliptas.
eucarestia *dkt m rel* ⇒ **eucaristia**.
eucaristia *dkt m rel* eucharistija.
eucaristico, -a *bdv* eucharistinis; eucharistijos.
eufemismo *dkt v* eufemizmas.
eufemistico, -a *bdv* eufemistinis.
eufòrbia *dkt m bot* karpāžolė.
euforia *dkt m* eufòrija, pakili nùotaika; *in uno stato di e.* pakiliòs nùotaikos.

eufòrico, -a *bdv* eufòriškas; pakiliòs nùotaikos.
eunùco *dkt v* eunùchas.
èuro *dkt v nkt* eūras, èuras; *otto è.* aštuoni eūrai; *venti è.* dvìdèšimt eūrų.
eurocent [-*'sent*, -*'fent*] *dkt v nkt* eūro cėntas.
eurodeputàto, -a *dkt v/m* eurodeputātas -ė.
europeizzàre *vksm* (su)euròpinti.
europé||o, -a 1. *bdv* Euròpos; euròpinis; europiėtiškas; *le leggi ~e* euròpiniai įstātymai; *stile di vita e.* europiėtiškas gyvėnimo būdas; *l'Unione Europea (UE)* Euròpos Sājunga (ES); 2. *dkt v/m* europiėtis -ė; 3. *dkt v dgs: sport gli Europei (di calcio)* Euròpos fùbolo pirmėnybės *pl*.
eutanasia *dkt m med* eutanāzija.
evacuàre *vksm* (-*và-*) 1. *tr* (*qcn da qcs*) evakuoti (*ką iš ko*); 2. *tr* (*qcs*) evakuoti(s) (*iš ko*); 3. *intr* [A] fisiol tūštintis, išsitūštinti.
evacuazióne *dkt m* evakuācija.
evàdere* *vksm* 1. *intr* [E] pabėgti (*iš kalėjimo*); *fig e. dalla quotidianità* atitrūkti nuò kasdienybės; 2. *tr* (*le tasse, il fisco*) vėngti mokėti (mókesčius); *e. l'IVA* gróbstyti PVM; 3. *tr* (*sbrigare e sim.*); *e. la corrispondenza* tvarkyti láiškus; *e. un ordine* atlikti užsākymą; *e. una pràtica* dúoti eigą reikalui (*/ prāšymui ir pan.*).
evanescente *bdv* blunškantis; blankūs, neryškūs.
evangéli||co, -a *bdv* 1. (*relativo al Vangelo*) Evangelijòs; evangėliškas; *precetti ~ci* Evangelijòs pamókymai; 2. *rel* (*dei protestanti*) evangėlikų; evangėliškas.
evangelista *dkt v* evangelistas.
evangelizzàre *vksm* evangelizúoti.
evaporàre *vksm* [E] (-*và-*, -*pó-*) (*iš*)garúoti; *far e.* (*iš*)gārinti.
evaporazióne *dkt m* (*iš*)garāvimas; evaporācija.
evasiòne *dkt m* 1. (*pa*)bėgimas (*iš* kalėjimo / *iš* neláisvės); *e. di massa* māsiniis pabėgimas; *fig e. dalla realtà* atitrūkimas nuò tikrovės; 2. (*t.p. e. fiscale*) vėngimas mokėti mókesčius; (*mókesčių*) gróbstymas; 3. (*svago*) pramogā; ♦ *di e.* pramoginis *agg*.
evasivo, -a *bdv* neātviras; *rispòndere in modo e.* išsisukinėti nuò atsākymo.
evàso, -a *dkt v/m* (*kalėjimo*) bėglýs -ė.
evasóre *dkt v* (*mókesčių*) gróbstytojas.
eveniénza *dkt m* gālimas ātvejis; ♦ *per ogni e.* dėl vīsa kò.
evénto *dkt v* 1. įvykis; (*fatto*) fāktas; atsitikimas; *un e. drammàtico* (*inconsueto, memoràbile, significativo*) dramātiškas (*neeilinis, įsimiñtininas, reikšmingas*) įvykis; ♦ *lieto e.* „laimingasis įvykis“ (*kai gimsta kūdikis*); 2. (*spettacolo e sim.*) renginýs; 3. (*fenomeno*) reiškinyš.

eventuāl||e *bdv* gālimas; eventualūs; ~i *errori* gālimos kļaidos; *per* ~i *chiarimenti* kļūs kļausimams; *vi comunicherò* ~i *cambiamenti di programma* jūms pranēšiu, jēi programā kuō pasikeīs; ♦ *vàrie ed* ~i *einamēji* reikalai.

eventualitā *dkt m nkt* galimybē; tikimybē; *escludere un'e*. netikēti, kād taip gāli būti; *c'è l'e. che...* gālimas ātvejis, kād... ; ♦ *nell'e.* jēi kā; (*di qcs*) kō ātveju; *nell'e. che..* jēi kaŗtais... ; *per ogni e.* dēļ viso pikto; (*se necessario*) prireĩkus.

eventualmēnte *prv* (*casomai*) jēi kā; jēi kaŗtais; gāl; (*se necessario*) prireĩkus, ēsant reikalui; (*volendo*) nōrint.

eversióne *dkt m* ardomōji veiklā; divērsija.

eversiv||o, -a *bdv* ardomāsis; *attività* ~a ardomōji veiklā; *movimento e.* ardomāsis judējimas.

eversóre *dkt v* diversāntas.

evidēnte *bdv* 1. (*chiaro*) akivaizdūs; savāimē supraŗntamas; *in modo e.* akivaizdziaĩ; 2. (*ben visibile*) āiŗkus; mātomas.

evidentemēnte *prv* 1. āiŗskiai; akivaizdziaĩ; ē *e. ar-rabbiato* matyti, kād pỹksta; āiŗku, kād pỹksta; 2. (*senza dubbio*) māt, matyti; *e. non ha fatto in tempo* matyti, nesuspējo.

evidēnza *dkt m* akivaizdūmas; ♦ *in e.* mātomai; *arrēndersi all'e.* pripaŗinti faktūs; *dare e. (a qcs)*, *mēttēre in e. (qcs)* pabrēŗti (*kq*); *mēttērsi in e.* pasiŗymēti, išsiskirti; *negare l'e.* neĩgti, kās akivaizdū.

evidenziāre *vksm* (-*dēn-*) pabrēŗti; (pa)rỹskinti, iŗrỹskinti; (*mostrare*) (pa)rōdyti.

evidenziatóre *dkt v* (tēksto) ųymiklis, spalviklis.

evincere* *vksm* prieĩti išvadā / prieĩ išvados.

evirāre *vksm* (-*vi-*) iŗkaŗtuoti.

evirazióne *dkt m* (iŗ)kaŗtrāvimas; kaŗtrācija.

evitābile *bdv* išvengiamas; *il cancro è e.?* aŗ gālima vēŗzio išvengti?

evitā||re *vksm* (-*ē-*) (*qc*; *di far qcs*) 1. (iŗ)vēngti (*ko*; *kq* daryti); *e. il càrcere* išvengti kalējimo; *e. la gente (malintesi)* vēngti ųmonių (nesusi-pratimų); *e. di vedere qcn* vēngti sū kuō susitĩkti; *per e. (qcs; di far qcs)* tām, kād... (*nebūtų ko*; *nereikėtų kq* daryti); *mi ha ~to una lunga at-tessa* padārē taĩp, kād mán nereikėtų ilgāĩ lāukti; 2. (*astenersi*) susilaikyti (*nuo ko*); *e. il fumo* susilaikyti nuō rūkymo; *devi e. di affaticarti* tik nepērsitempk; táu negālima pērvargti.

évo *dkt v* āmžius; laikai *pl*; *l'é. antico* senovē; *l'é. médio, il Médio é.* vidūramžiaĩ *pl*; *l'é. moderno* naujieji laikai *pl*.

evocāre *vksm* (-*é-*) 1. (*ricordare*) primiĩti; atgai-vĩnti sāmonēje; (*ricreare*) atkūrti; 2.: *e. gli spi-riti* iŗkviēsti / išŗaukti dvasias.

evolūto, -a *bdv* 1. *biol* visiŗkai išŗivystēs -čiusi; 2. (*progredito*) paŗeņģēs, labaĩ išŗivystēs; 3. (*di mentalità*) išŗprūsēs.

evoluziōn||e *dkt m* 1. *biol* vỹstymasis; 2. *evoluici-ja*; raidā; *èssere in e.* vỹstytis; plētótis; 3.: *dgs ~i* (*akrobato ir pan.*) figūros.

evòlversi* *vksm* *evoluicionuoti*; (*svilupparsi*) vỹstytis, išŗivỹstyti; *e. positivamente* (*detto di una situazione*) pasikeĩsti ĩ gērajā pūšē.

evviva *jst* valiō!; *e. le vacanze!* atóstogos – jēgā!; *e. l'Italia!* valiō Itālijai!, tegvvūoja Itālija!

ex *lot nkt* 1. *bdv* būvēs; *l'ex móglie* būvusi ųmonā; *l'ex premier* būvēs premjēras; 2. *dkt v/m nkt* bu-vusỹsis -iōji; būvēs vaĩkĩnas *masc*, būvusi mer-ginā *femm*.

ex aequo *lot* „*ex aequo*“; lygiomĩs; *sono arrivati secondi ex aequo* jĩē pasidalĩno aŗtrajā viētā.

exit *poll* [eksit'poll] *dkt v nkt* balsāvusĩų rinkējų apklausā.

ex novo *lot* „*ex novo*“; nuō pradžių; iš naujo.

exploit [eks'plwa] *dkt v nkt* ųỹgdarbis.

èxtra I *lot nkt* (*in più*) 1. *bdv* papĩldomas; 2. *dkt v* (*guadagno*) papĩldomas ųĩdarbis; priēdas; (*spesa*) papĩldomos išlaidos *pl*.

èxtra II *lot nkt* (*di qualità*) aukŗčiausios rūŗies.

extracomunitā||rio, -a 1. *bdv* nē Eurōpos Sājun-gos; *i paesi ~ri* nē Eurōpos Sājungos šalỹs; 2. *dkt v/m* nē Eurōpos Sājungos piliētis -ē.

extraconiugāle *bdv* nesantuokinis; *relazione e.* nesantuokiniai sāntykiai *pl*.

extraeuropéo, -a *bdv* nē Eurōpos.

extrascolāsti||co, -a *bdv*: *attività e., attività ~che* ųĩklasĩnē veiklā.

extraterrēstre 1. *bdv* neųēmĩskas; (*degli alieni*) atēivĩų; 2. *dkt v/m* atēivĩs -ē (*iŗ kitų planetų*).

extraterritoriāle *bdv* eksteritōrinis, eksteritoria-lūs.

extraurbāno, -a *bdv* priemiestinis; (*di trasporti*) tarpmiestinis.

extravērgine *bdv*: *olio e. di oliva* aukŗčiausios rū-ŗies (pĩrmojo spaudĩmo) alųvuogių aliējus.

F

f ['effe] *dkt v/m nkt èf*; *šeštoji italų kalbos abėcėlės raidė*; **f** *minùscola* mažoji „f“; **F** *maiùscola* didžioji „f“; **F di / come Firenze** F kaip „Firenze“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*).

fa I *prv* prieš; **un'ora fa** prieš valandą; **due mesi fa** prieš dū mėnesius; **poco fa** ką tik; **tanto tempo fa** labai seniai.

fa II *dkt v nkt mus fa inv.*

fabbisògno *dkt v* poreikis; **f. di petròlio** naftos poreikis; **f. giornaliero di càlcio** kalcio paros norma; **soddisfare il f.** patenkinti poreikius.

fàbbrika *dkt m* gamyklà, fàbrikas; **f. tèssile (di mòbili, di scarpe)** tekstilės (baūdų, àvalynės) gamyklà; **màrchio di f.** gamyklos màrkė; **lavorare in f.** dirbti fabrikė.

fabbricàbile *bdv*: **terreno f.** statybos (paskirtiės žėmės) sklėpas.

fabbricànte *dkt v* gamintojas; (*possessore di fabbrica*) fabrikàntas; **f. di chiavi** ràktininkas.

fabbricàre *vksm (fàb-)* **1.** (pa)gaminti; (pa)darýti; **f. automòbili** gaminti automobiliùs; **f. un tavolo** padarýti stàlą; **2.** (*costruire*) (pa)statýti; **3. fig (inventare)** fabrikúoti.

fabbricàto *dkt v* statinýs; pàstatas; **f. industriale (rurale)** pramoninis (ùkinis) pàstatas.

fabbricaziòne *dkt m* gamýba; (*l'azione*) gaminimas; dàrymas; **difetto di f.** gamýbos bròkas; **nùmero di f.** gamýklinis nùmeris; **di f. italiana** italų gamýbos.

fàbbro *dkt v (t.p. f. ferràio)* kálvis; (*di serramenti*) ràktų / spynų méistras.

faccénd||a *dkt m* reĩkalas; dalýkas; **sbrigare una f.** tvarkýti reĩkalà; **sbrigare le ~e domestiche** eĩti namų apývokà / ruòšà; **è tutta un'altra f.** tai visái kitas dalýkas; (**una**) **brutta f.!** prastì pòpieriai!, prastì reĩkalaĩ!

faccendière *dkt v* vertėia *com*, kombinàtorius.

facchino *dkt v* nešikas.

fàccia *dkt m 1.* véidas; **guardare (qcn) in f.** žiūrėti (*kam*) ĩ véidà / ĩ akis; **lavarsi la f.** nusipraùsti véidà; ♦ **f. a f.** akis ĩ àkį, priė keturių akių; **dire le cose in f.** viskà ĩ akis pasakýti; **non guardare in f. nessuno** sù niėkuo nesiskaitýti; **pèrdere la f.** užsitràukti gėdà, netėkti reputàcijas; **salvare la f.** (iș)gėlbėti reputàcijà; **sbatte la porta in f.** (*a qc*) užtreĩkti (*kam*) duris prieš nòsį; **glielo**

si legge in f. tiesióg jàm ànt kaktòs parašýta; **volg f. da culo** šiknius, šùnsnukis; **kaip jst alla f. (di qc)!** niėko sàu (*kas*)!; **2. (espressione)** véidas, véido išraiška; **minà; una f sèria** rĩmtas véidas; ♦ **avere la f tosta** bũti ĩžũliám; nepasidrovėti; **che f. che hai!** ĩ kà tũ panašũs!; nekaĩp atròdai!; **3. fig (lato)** pùsė; ♦ **l'altra f. della medàglia** kĩa medàlio pùsė; **cancellare dalla f. della Terra** nušlũoti nuò žėmės paviršiaus; **4. fig (aspetto)** pòziũris, aspėktas; **5. geom** siena.

facciàta *dkt m 1.* archit fasàdas; **la f. nord** šiaurinis fasàdas; **f. rinascimentale** renesànsinis fasàdas; **2. (pagina)** pùslapis; **3. fig** išorė (*ppr. apgaulinga*); ♦ **di f.** netikras agg, apsimestinis. **facėto, -a** *bdv* juokàujamas; sąmojingas; ♦ **kaip dkt v tra il sèrio e il f.** pusiáu juokais.

facėzia *dkt m* sàmojis, sąmojingas pasàkymas.

fachiro *dkt v* fakýras.

fàcil||e *bdv 1.* lėngvas, nesunkũs; (*non complicato*) nesudėtingas; **un esercizio f.** lėngvas uždavĩnỹs; **un indirizzo f.** lengvai išimenamas àdresas; **un libro f.** lengvai skaitoma knygå; **una f. vittòria** lengvà pėrgalė; **f. a dirsi** lėngva pasakýti; **di f. esecuzione** lengvai atliėkamas; lėngva atlikti; **rèndere più f. (pa)** lėngvinti; **non è così f.** (tai) nè taip pàprasta; **fig f. preda (di qc)** lėngvas gròbis (*kam*); ♦ **f. come bere un bicchier d'acqua** vienì juokai, vienì niėkai; **2. (incline a qcs): è f. all'ira** lengvai supýksta; **è f. al perdono** lengvai atlėidžia; **3. (di donna) (t.p. di ~i costumi)** laĩsvo elgesio; **4.: è f. che...** panašũ, kàd... ; tikriàusiai... , greičiàusiai... ; **è f. (far qcs)** lėngva (*kq daryti*), bepìg(u); **5. kaip prv fam: vincere f.** lengvai laimėti.

facilità *dkt m 1.* lengvũmas; (*comprensibilità*) suprantamũmas; **f. di gestione** lėngvas valdymas; **2. (capacità)** gabũmas; (*scioltrezza*) sklandũmas; **con f.** lengvai; (*in modo sciolto*) sklaĩdžiai; **avere f. (a far qc)** lengvai (*kq daryti*).

facilitàre *vksm (-ci-)* (pa)lėngvinti; **f. un còmpito** paleĩngvinti užduotį; **f. la digestione** padėti virškinti, lėngvinti virškinimà.

facilitaziòne *dkt m 1.* lengvatà; (*l'azione*) paleĩgvinimas; **comm f. di pagamento** atsiskaitymas lengvatĩnėmis sàlygomis; **2. fin** kredito paslaugà.

facilménte *prv* **1.** lengvai, nesuñkiai; (*in modo sciolto*) sklañdziai; *arrabbiarsi f.* greitai supyksti; **2.** *fam* (*probabilmente*) greičiausiai.

facilòne, -a *dkt v/m* lengvabūdis -ė.

facinoroso, -a *dkt v/m* mušeikà *com*; riáušinin-kas -ė.

facoltà *dkt m nkt* **1.** (su)gebėjimas; *f. mentali* pròtiniai sugebėjimai; *dir f. di intendere e di volere* pakaltinamumas; **2.** (*potere*): *avere la f. (di far qcs)* galėti (*kq daryti*), turėti galimybę; (*riuscire*) sugebėti; *dir* turėti teisę; **3.** (*universitaria*) fakultetas; *f. di medicina (di legge)* medicinos (tėisės) fakultetas; *prèside (consiglio) di f.* fakulteto dekànas (tarýba).

facoltativ||o, -a *bdv* fakultatyvūs; nebūtinai, neprivalomas; *matèria ~a* laisvai pasirenkamas dalýkas.

facoltoso, -a *bdv* turtingas; (*danaroso*) pinigingas.

facsimile *dkt v nkt* faksimilė.

factòtum *dkt v/m nkt* **1.** pasiuntinukas -ė; **2.** *iron* visų galų méistras -ė.

faénza *dkt m* fajansas.

faggéto *dkt v* bukmedžių girià, bukýnas.

faggio *dkt v* **1.** *bot* bukmedis, bûkas; **2.:** *di (legno di) f.* iš bûko (medienos).

fagiàno *dkt v* zool fazànas.

fagiolin||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) šparaginė pupėlė.

fagiòl||o *dkt v* pupėlė; *pasta e ~i* makarónai su pupėlėmis; ♦ *andare a f.* puikčiausiai tikti; *capitare a f.* pasirodyti (/ pasitaikyti) pačių laikų.

faglia *dkt m* *geol* tektòninis lūžis.

fagocitare *vksm* (-gò-) **1.** *biol* fagocituoti; **2.** *fig* pasisąvinti.

fagòtto I *dkt v* ryšulýs; (*fardello*) nešulýs; ♦ *far f.* susikràuti mañtą.

fagòtto II *dkt v* *mus* fagòtas; *suonare il f.* gróti fagotù.

fàida *dkt m* vaídas; grupuócių kovà.

faina *dkt m* zool (naminė) kiàunė.

falànge *dkt m* *anat* (pamatinis) pirštàkaulis, falànga.

falangétta *dkt m* *anat* (vidurinis) pirštàkaulis.

falangina *dkt m* *anat* (galinis) pirštàkaulis.

falcàt||a *dkt m* sparti eísena; *a grandi ~e* dideliais žiñgsniais.

fàlce *dkt m* pjàutuvas; (*false fienaia*) daļgis; *f. e martello* pjàutuvas iř kùjjs; *fig f. di luna* mėnùlio pjàutuvas.

falciaire *vksm* (fàl-) **1.** (nu)pjàuti (dalgiù); (*solo fieno*) (nu)šienàuti; **2.** *fig* (*uccidere*) paguldýti (*nušauti*); **3.** *sport* (par)griàuti (*varžovą*); šienàuti *fam*.

falciatrice *dkt m* pjaunamóji (mašinà); (*per il fieno*) šienàpjovė; (*tosaerba*) vejàpjovė.

fàlco *dkt v* zool sàkalas; ♦ *occhio di f.* sàkalo akis -iēs *femm* (*apie gerą regėjimą*).

falcóne *dkt v* (medžiòklinis) sàkalas.

falconiére *dkt v* sakaliniñkas.

fàld||a *dkt m* **1.** klòdas; slúoksniš; *geol f. idrica, f. acquifera* vandeningas slúoksniš; ♦ *nèvica a larghe ~e* sniñga dideliais kásniais; **2.:** *dgs le ~e (di un monte)* papėdė *sg*; **3.** (*di un abito*) skveřnas; (*di cappello*) graižas; atbrailà; **4.** (*di un tetto*) (stógo) šlaitas.

falegnàme *dkt v* dailidė *masc*, stàlius.

falegnameria *dkt m* **1.** (*meschiere*) stalýstė, dailidystė; **2.** (*bottega*) stàliaus / dailidės dirbtuvė.

faléna *dkt m* naktinis drugýs.

fàlla *dkt m* **1.** išmuštà skylė (*laivo* *corpuse*), plyšýs; **2.** (*difetto*) bròkas.

fallàce *bdv* apgaulingas.

fàllico, -a *bdv* fàlinis.

fallimentàre *bdv* **1.** katastrofiškas; **2.** *dir* bankròto; *procedura f.* bankròto procedūra.

falliménto *dkt v* **1.** žlugimas; (*insuccesso*) nepasiekimas, nesėkmė; fiàsko; *il f. delle trattative* derybų žlugimas; nesėkmingos derybos; *la cena è stata un f.* vakariėnė nenusisėkė; *il film è stato un f.* filmas patýrė fiàsko; **2.** *fig* (*detto di qcn*) nevýkėlis -ė; **3.** *dir* bankròtas; kràchas; *sull'orlo del f.* ànt bankròto ribòs; *dichiarare f.* paskėlbti bankròtą; *fare f.* (su)bankrutuoti.

fàlli||re *vksm* (-isc-) **1.** *intr* [A, E] (su)žlùgti; patirti fiàsko; nepavykti (*kam*); *il piano è ~to* plànas žlùgo; *abbiamo ~to* mums nepavyko; **2.** *intr* [E] *dir* (su)bankrutuoti; **3.** *tr: f. il colpo* nepataikyti; *f. il bersàglio* prašauti (prò šàlį).

fallito, -a **1.** *bdv, dlv* nepavykęs; nesėkmingas; žlùgęs; **2.** *bdv, dlv* *dir* subankrutàvęs; **3.** *dkt v/m* *dir* subankrutàvęs asmuò; **4.** *dkt v/m* *fig* nevýkėlis -ė, netikėlis -ė.

fàllo I *dkt v* **1.** klaidà; ♦ *cadere in f.* suklýsti, apsirikti; *cògliere in f.* nutvėrti (*klýstant*); sugàuti kalbojė; *mèttre un piede in f.* paslysti; **2.** *sport* pražangà; *f. antisportivo* (*involontario, tecnico, intenzionale*) nespòrtinė (netýčinė, tèchninė. týčinė) pražangà; *dòppio f.* dviguba klaidà; *f. di mano* žaidimas rankà; *f. laterale* užribis; *commèttre un f., fare f.* prasižeñgti; pažeisti taisyklės, bûti nteisiám; **3.** (*difetto*) bròkas, defėktas.

fàllo II *dkt v* fàlas.

fallòso, -a *bdv* *sport* **1.** (*di qcs*) nė pagal taisyklės; *un primo tempo f.* pirmamė kėlinijė daų pra-

žangū; **2.** (*di qcn*) dažnāi prasīzeņģiantis, prasīzeņģējantis.

falò *dkt v nkt* lāužas; **accéndere** *un f.* kūrti lāužā.

falsaménte *prv* melagīngai.

falsàre *vksm* īskreīpti; īskraipyti; *f. i fatti* īskraipyti faktūs.

falsariga *dkt m fig* mōdelis; pavyzdys; ♦ *sulla f.* (*di qc*) (*kieno*) pāvyzdziū.

falsàrio, -a *dkt v/m* klastotojas -a.

falsétto *dkt v mus* falcētas; *in f.* falcetū.

falsificàre *vksm* (-*si*-) (*su*)klastōti, padirbt; falsifikuoti; *f. una firma* padirbti pārašā.

falsificaziōne *dkt m* **1.** (*su*)klastōjimas, falsifikācija; **2.** (*falso*) klastōtē, falsifikātas.

falsità *dkt m nkt* **1.** (*l'esser falso*) netikrūmas; (*l'esser sbagliato*) klaidīgūmas; **2.** (*insincerità*) nenuoširdūmas; (*doppiezza*) dviveidiškūmas; **3.** (*bugia*) mēlas; neteisībē; *dire f.* sakyti neteisībē, (pri)meluoti.

fals||o, -a **1.** *bdv* netikras; (*ingannevole*) apgaulīngas; melagīngas; (*errato*) klaidīngas; neteisingas; (*artificiale*) dirbtinis; *f. allarme* netikras pavojus; *fiori* ~i dirbtinēs gēlēs; *notizie* ~e neteisingas žinios; *un'opinione* ~a klaidīga nūomōnē; *dir* ~a *testimoniaza* melagīngi parōdymai *pl*; **2.** *bdv* (*contraffatto*) padirbtas, suklastōtas; netikras; falsifikuotas; *denaro f.* padirbti pinigai *pl*; *quadro f.* netikras pavēikslas; **3.** *bdv* (*insincero*) nenuoširdūs, dviveidiškas; (*finto*) apsimestinis; netikras; ~i *amici* netikri draugai; ~a *modestia* apsimestinis kuklūmas; **4.** *dkt v* (*ciò che è falso*) netiesā, mēlas; *il vero e il f.* tiesā ir mēlas; **5.** *dkt v* (*opera falsa*) klastōtē, falsifikātas; **6.** *dkt v* (*in p. reato di f.*) suklastōjimas; *f. in bilancio* apgaulīngas apskaitōs tvārkymas.

fàma *dkt m* garšas, garbē; reputācija; *di* (*chiara*) *f.* (labai) garšūs; *di f. mondiale* pasāulinio garšo; *acquistarsi la fama* (*di qc*) īsgarsēti (*kaip kas*); *lo conosco di f.* esū apīē jī girdējēs; *ha la f. di essere molto coraggioso* teīgijama, kād jīs labāi drāsūs, jīs žinomas kāp labāi drāsūs žmogūs.

fàme *dkt m* **1.** ālķis; *ho f.* nōriu vālgyti, nōrisi vālgyti; āš ālķanas; *mi è venuta f.* išālkau; ♦ *salàrio da f.* varganā algā; *morto di f.* visišķas nūlis (*apie žmogū*); *ridurre alla f.* nuskūrdinti; *ho una f. da lupo* āš / esū ālķanas kāp vilkas; **2.** (*mananza di cibo*) bādas; *sciòpero della f.* bādo streīkas; *morire di f.* badāuti (*ir prk*); mīrti iš bādo; **3.** *fig* trošķimas; *f. di ricchezza* (*di sapere*) tuītu (mōkslo) trošķimas.

famélico, -a *bdv* ālķanas; (*affamato*) īšbadējēs.

famigeràto, -a *bdv* liūdnaī pagarsējēs.

famiglia *dkt m* **1.** šeimā; (*i parenti*) ģimīnēs *pl*; *una f. benestante* (*numerosa, pòvera*) pasīturinti (gausī, netuītinga) šeimā; *fig f. di lingue* kalbū šeimā; ♦ *in f.* šeimōjē; sū ģimīnēmīs; *stato di f.* šeimōs sudētiēs pažymā; *mettere su f.* susikūrti šeimā; **2.** (*casato*) ģimīnē; šeimā; *la f. reale* karāliškoji šeimā; **3.** *bot, zool* šeimā.

famigliàre *bdv* ⇒ **familiàre**.

familiàr||e **1.** *bdv* šeimīnīnis; šeimōs; (*di casa*) namū; *consultòrio f.* šeimōs konsultācija; *núcleo f.* šeimīna; *problemi* ~i šeimīnīnai rūpesčiai; **2.** *bdv* (*ben noto*) (kažkuī) matytas; (gerai) žinomas; **3.** *bdv* (*amichevole*) draugišķas; **4.** *dkt v/m* namišķis -ē, šeimōs narys -ē; *i* ~i *artimieji*; **5.** *dkt m* (*auto*) hečbēkas.

familiariità *dkt m* **1.** (*confidenza*) artimūmas; draugišķūmas; *prendersi troppa f.* familiariaī elgtis; **2.** (*pratica*) nusimānymas; *acquisire f.* prasilāužti; īšmōkti; *avere f. (con qcs)* nusi-manyti (*apie kq*).

familiarizzàre *vksm* **1.** *intr* [A] susidraugāuti; **2.** *tr* (*qc a qcs*) (pri)prātinti (*kq prie ko*).

► **familiarizzàrsi** *sngr* (*con qcs*) priprāsti (*prie ko*), īprāsti (*i kq, kq daryti*); (*far conoscenza*) susipažinti (*su kuo*).

famóso, -a *bdv* garsūs, žymūs; īsgarsējēs; *quadro f.* žymūs pavēikslas; *scrittore f.* garsūs rašytojas; *diventare f.* īsgarsēti; *essere f.* garsēti, būti garsiam.

fàn *dkt v/m nkt* gerbējas -a; mēģējas -a.

fanàl||e *dkt v* žibiņtas (*automobilio ir pan.*); ~i *anteriori* priekīnīnai žibiņtai.

fanalino *dkt v*: ♦ *sport* ~ino *di coda* autsāideris.

fanàtico, -a **1.** *bdv* fanātišķas; *fig essere f. (di qcs)* būti (*ko*) aistruoliū / fanātiku; **2.** *dkt v/m* fanātikas -ē; aistruolis -ē.

fanatismo *dkt v* fanatizmas.

fanciùlla *dkt m* mergēlē.

fanciullézza *dkt m* vaikystē.

fanciùllo *dkt v* vaīkas, berniūkas.

***fancùlo** *jst volg* eīk šīkt!

fandòn||ia *dkt m* pāsaka; taūšķalas; *non (mi)raccontare* ~ie! nesēk (mān) pāsaku!

fanfàra *dkt m* pučiamūju orķēstras (*ppr. žygiuojantis*), bānda.

fanfaronàta *dkt m* pasipūtēliškas elgesys; (*il lo-darsi*) gyrimasis.

fanfaróne, -a *dkt v/m* pagyrūnas -ē.

fanghiglia *dkt m* skýstas puīvas; dumblas.

fàn||go *dkt v* **1.** purvai, puīvas; *sporco di f.* puīvinas, purvais apsītāšķēs (/ aptāšķytas *ir pan.*); *imbrattare di f.* (ap)drēbti purvais; ♦ *gettare f.*

(*su qc*), **gettare nel f.** (*qc*) sù purvaís (*su*)maištyti (*kq*), (ap)drabstyti (*kq*) purvaís; **2.**: *dgs ~ghi* (*termali*) (gýdomasis) puřvas *sg*; **fare i ~ghi** gýdytis purvù.

fangóso, -a *bdv* puřvinas; klampùs.

fangoterapia *dkt m* gýdymas purvù.

fanullóne, -a *dkt v/m* dykinėtojas -a.

fanóne *dkt v* zool banginio ūsas.

fantascienza *dkt m* mókslinė fantástika.

fantasia *dkt m* **1.** vaizduotė; fantázija; *f. fèrvida* lakì vaizduotė; ♦ *di f.* išgalvotas *agg*; fantástinis *agg*; *lavorare di f.* fantazuoti; **2.** (*sogno*) fantázija; *f. eròtica* eròtinė fantázija; **3.** (*varietà*): *una f. di colori* spalvų žaišmas; **4.** *mus* fantázija; **5.** *kaip bdv nkt* margas; *cravatta f. a pois* žirniukais išmargintas kablāraistis.

fantasiošo, -a *bdv* neįprastas; įmantrūs; (*fantastico*) fantástinis; (*in senso negativo*) iš piršto laužtas; (*solo di qcn*) lakiōs vaizduotės.

fantasm||a *dkt v* vaiduoklis; (*spettro*) šmėkla; *un castello abitato dai ~i* pilis, kuriojė vaidėnasi; *kaip bdv nkt città f.* miręs miestas, miestas vaiduoklis.

fantastic||àre *vksm* (-tā-) (*su qc, di qc; qc*) fantazuoti (*apie kq*), svajoti; *che cosa vai ~ando?* apie ką svajoji?

fantasticheri||a *dkt m* fantázija; svajonės *pl*; *as-sorto / perso in ~e* užsisvajojęs.

fantástico, -a **1.** *bdv* fantástinis; fantástiškas; *un racconto f.* fantástinis apsakymas; **2.** *bdv fig* fantástiškas, nuostabūs; ♦ *kaip jst f.!* fantástikal, nerealù!; **3.** *dkt v nkt* fantástika.

fante *dkt v* **1.** *mil* pėstininkas; **2.** (*nelle carte*) valėtas, berniukas.

fanteria *dkt m* *mil* pėstininkai *pl*, pėstijā.

fantino *dkt v* žokėjus, (lenktynių) jojikas.

fantòccio *dkt v* **1.** lėlė; **2.** *fig* marionetė; *kaip bdv governo f.* marionėtinė vyriausybė.

fantomàtico, -a *bdv* paslaptingas; (*inafferrabile*) nepagāunamas.

fantozziàno, -a *bdv* (siurrealistiškai) tragikòmiškas (iš *populiarių filmų* *personazo* *Fantozzi*).

farabùtto *dkt v* niėkšas; bjaurybė *com*.

faraglióne *dkt v* didžiulė uolā (jūroje); „faraljónas“ (žymioji *Kaprio* salos uolā).

faraóna *dkt m* zool (naminė) patarška.

faraóne *dkt v* stor faraónas.

faraóni||co, -a *bdv* **1.** *stor* faraónų; **2.** *fig* (*sfarzoso*) prašmatnūs; (*grandioso*) didingas; (*enorme*) milžiniškas; *spese ~che* milžiniškos išlaidos.

farcia *dkt m* gastr fāršas; įdaras.

farcire *vksm* (-isc-) farširuoti; (*di qcs, con qcs*) įdaryti (*kuo*); prikiñšti (*ko*) (*ir prk*).

farcito, -a *bdv, dlv* farširuotas; (*di qcs, con qcs*) įdarytas (*kuo*).

fard [far(d)] *dkt v nkt* skaistalai *pl*.

fardèllo *dkt v* **1.** ryšulys; nešulys; *un pesante f.* sunkūs nešulys; **2.** *fig* (*peso*) našta.

fàre* *vksm* **1.** (pa)darýti; (*agire*) veĩkti; (*eseguire*) atlikti; *f. acquisti* apsipirkti; *f. colazione* pusryčiauti; *f. la dòccia* máudytis pō dušù, máudytis dušė; *f. un errore* padarýti klaidą; *f. un esercizio* atlikti pratimą; sprėsti uždavini; *f. un esperimento* padarýti / atlikti bāndymą; *f. ginnàstica* darýti mankštą, mankštintis; *f. i lavori di casa* eĩti apyvoką; *f. la màglia* mēgztĩ; *f. un'osservazione* darýti pāstabą; *f. una passeggiata* pasivaĩkščioti; *f. una rapina* apiplėšti; *f. rumore* triukšmāuti; *f. un rutto* atsirāugėti; *f. uno sconto* pritāikyti nuolaidą; *f. un sondaggio* atlikti āpklausą; *f. un sorriso* nusišypsóti; *f. tre ore di fila* atstovėti tris vālandas eilėjė; *fai come ti dico* darýk, kaip táu sakaũ; *che cosa posso f. per Lei?* kuō galiũ pasitarnāuti?; *che fai domani sera?* kā veĩksi rytój vakarė?; *fai presto!* paskubėk!; ♦ *f. benzina* prisipĩlti benzino; *f. festa* nedĩrbti; (*a qc*) šiltaĩ priĩmti; (*divertirsi*) pasilinksminĩti; *f. il letto* klóti lóvą; *f. i soldi, f. fortuna* pralóbtĩ, praturėti; *f. sport* sportuóti; *f. la valigia* krāuti(s) lagaminā; *f. in tempo* suspėti; *avere a che f. (con qcn)* turėti reikalų sũ kuō; (*con qcs*) bũti sũ kuō susĩjusiam; *avere da f.* bũti užsiėmusiam, turėti dārbo; *darsi da f.* iĩmtis dārbo; sũktis; *saperci f.* nusimanýti; (*con qcn*) mokėti apsiėĩti (*su kuo*); *f. fuori qcn* nudėti kā; *non fa niente, fa lo stesso* nesvarbũ, niėko; *non fa che (far qcs)* niėko kita nedāro, tik...; *c'è poco da f.* kā čia padarýsi; *ha fatto bene a partire* gerai padārė, kād išvỹko; *faccio da me* apsiėĩsiu bė pagālbos; *fai pure* prāšom, darýk kaip nóri; *fa che non sia vero!* kād tik taip nebũtų!; nedúok Diėvė!; *fam che cosa telėfoni (prenoti, mi hai svegliato) a f.?* kām / (dėl) kō skaĩbini (táu rezervuóti, pažādinai manė)? (*apie nereikalingā*); *fam fate voi!* jũms sprėsti; *flk chi fa da sé fa per tre* „kās dirba viėnas, dāro už tris“ (*ne visada kitų pagalba praverčia*); **2.** (*produrre e sim.*) (pa)gaminĩti, (pa)darýti; (*preparare*) (pa)ruóšti; (*creare*) (su)kũrti; *f. del bene* darýti gėra; *f. un buco* padarýti (/ išmũšti *ir pan.*) skýlę; *f. il pane* (iš) kėpti dúoną; *f. la cena* (pa)ruóšti vakariėnė; *f. i còmpiti* (pa)darýti namų dārbus; *f. un figlio* pradėti vaiką; (*partorire*) pagimdyti kũdikį; *f. un film* (*realizzarlo*) (su)kũrti filmą; (*recitarvi*) vaidinti filme; *f. luce* (*a qcn*) (pa)šviėsti (*kam*);

(*su qcs*) āiškintis (*kq*); ♦ *f. piacere* (*a qcn*) suteikti (*kam*) malonūmo; *f. schifo* šlykščiai atródyti; būti šlykščiam; *che ora fa il tuo orologio?*, *fam che ore fai?* kiek valandų (ródo tavo laikrodís)?; *due più due fa quattro* dù ir dù būs keturì, dù plius dù yrà keturì; *fam f. i 150* lēkti 150 kilometrū pē vālandā greičiū; *fam fanno venti euro* būs dvīdēsimt eūrū; *fam la città fa 50.000 abitanti* miestē 50.000 gyvėntojū; **3.** *dēl savo bendros reikšmės atstoja daugelį vksm, ypač šnekamojoje kalboje: f. il biglietto* (nusi)pirkti bilietą; *f. tutta la Sicilia* apvažiūoti visā Siciliją; *f. il Natale in famiglia* pralēisti Kalēdās sū šeimā; *f. l'autostrada* (percorrere) važiuoti autostradā; *f. danza* lankyti šokių pāmokas; *f. un film* (trasmettere) ródyti filmą; *f. l'università* studijuoti universitetē; *f. francese* mókytis prancūzų kalbōs; **4.** (*esercitare una professione e sim.*) būti (*kas*); dirbti (*kuo*); *fàccio l'ingegnere* āš inžiniērius, dirbu inžiniēriumi; *che fai nella vita?* kā veikì gyvėnime?; **5.** (*rendere*) (pa)darýti; *f. felice qcn* padarýti kā laimīngā; *f. qcn presidente* išriñkti kā prezidentū; *f. di qcn un campione* padarýti iš kō čempionā; **6.** (*imitare*) pamēgdžioti; (*fin-gersi*) apsimēsti (*kuo*), dētis; *f. lo stupido* kvailiōti, dētis kvailiū; **7.:** *fare da qc* (*fungere*) būti (tařsi) (*kas*); *mi ha fatto da padre* jis mán būvo kaip tėvas; **8.** *fam* (*ritenere*) laikýti (*kuo*); *non lo facevo così furbo* nemaniaū, kād jis tōks gudrūs; **9.** *fam* (*dire*) (pa)sakýti; tařti; **10.** *var-tojamas su bendratimi kauzatyvine reikšme, arba reišskiant leidimą: f. entrare* įlēisti; *f. passare* pralēisti; *f. uscire* išlēisti; (*cacciar fuori*) priversti išēiti; *f. vedere* paródyti; *f. costruire un ponte* statýdinti tiltā, liēpti tiltā pastatýti; *fammi finire!* lēisk mán pabaigti!; *f. ridere* pra-juōkinti; ♦ *chi te lo fa f.?* kām tau tiek vargo?; kās tavē verčia?; **11.** *kaip intr* [A]: *f. per qcn* (*esser adatto*) tìkti kām; **12.** *kaip intr beasm* [A]: *fa bello* gražū, gražūs óras; *fa buio* tēmsta; *fa caldo* kāršta; *fa freddo* šalta; *che tempo fa da te?* kóks óras pās tavē?; **13.** *kaip intr* [A]: *f. a meno* (*di qcs*) apsiēti (*be ko*), išsiversti; **14.** *kaip intr* [A]: *come fa di cognome?* kokiā jō pavardē?; *come fa al / il plurale?* kaip būs daugiskaita?; *come fa quella canzone?* kaip skāmba tà dainā?; **15.** *kaip intr* [A] (*riuscire*): *come fai* (*a far qcs*)? kaip tù sūgebi (*kq daryti*)?; (*come te la caverai?*) kaip veřsies?; *come fàccio* (*per far qcs, a far qcs*)? kaip galiū (*kq daryti*)?, kaip mán...?; ♦ *ma come si fa!* kaip gi gālimal!; **16.** *kaip intr* [A]: ♦ *f. a botte* pēstis, susipēsti; *f.*

a palle di neve mētytis sniēgo gniūžtēmis; *f. a testa o croce* mēsti monētā; **17.** *kaip dkt v* (*atteggiamento*) manierā; **18.** *kaip dkt v*: ♦ *il dolce far niente* „saldūs niēko neveikimas“; *flk tra il dire e il f. (c'è di mezzo il mare)* lēngva pasakýti, bēt nē padarýti; **19.** *kaip dkt v: sul far del giorno* paryčiaīs; *sul far della notte* tēmstant; *sul far della sera* ĩ vākara, pāvakare.

► *fàrcela* įvdž **1.** (*fare in tempo*) (su)spėti; *pen-so di f. per le 8* manaū, kād iki 8 suspēsiu; **2.** (*riuscire*) sugebėti; išēiti (*kam*), pavýkti; *ce la fai da sola?* ar sugebēsi vienā?; **3.** (*sopportare*) ištverti; (*sopravvivere*) išgyvėnti; ♦ *non ce la fàccio più* āš nebegaliū.

► *fàrla* įvdž **1.:** *f. a qcn* apgāuti kā; *f. franca* išsisūkti; *f. grossa* prisidirbti; *f. da padrone* šeiminkāuti; *f. pagare a qcn* atsikeršyti kām; *f. finita* (*uccidersi*) sāu gālā padarýti; *fam falla finita!* atsiknisk!; *fam f. lunga* tampýti gūmā; ♦ *per f. breve* trumpai tariant; **2.:** *fam* (*defecare*) padarýti kākū.

► *fàrne* įvdž: ♦ *f. di cotte e di crude, f. di tutti i colori* daūg kōšės privirti.

► *fàrsela* įvdž: *fam f. addosso* pridėti ĩ kėlnes, apsidirbti; (*la pipi*) prisisisiōti; *fig* (*t.p. f. sotto*) drēbinti kinkas, pridėti ĩ kėlnes.

► *fàrsene* įvdž **1.:** *che me ne fàccio?* kā mán sū tuō darýti?; *non me ne fàccio niente* mán iš tō jokiōs naudōs, mán tō nereikia; **2.:** *non se ne farà niente* (iš tō) niēko neišēis / nebūs; *non se n'è fatto niente* niēko neišējo.

► *fārsi* sngr **1.** (*diventare*) tapti, pasidarýti; *f. bello* pasipuōšti, pasigrāžinti; *f. buio* darýtis tamsū, (su)tēmti; *f. furbo* išgūdrinti; *f. giorno* āušti, švisti; *f. prete* tapti kūnigū; *f. vecchio* (pa)sėnti; ♦ *f. da sé* iškilti viēn sāvo jėgomis; *f. in quàttrò* iš kailio nértis; *vai a farti friggere!* eik velnióp!; **2.** *var-tojamas su bendratimi kauzatyvine reikšme: f. capire* susišnekėti; *f. crésce-re i baffi* auginti ūsūs; *f. fare una foto* nusifotografuoti; *f. ingannare* lēistis apgaunamām; *f. notare* išsiskirti; kristi ĩ ākį; *non f. vedere* nesiródyti; (*stare nascosto*) slēptis; **3.** (*fare qcs per sé*) pasidarýti; *f. il / un bagno* māudyti; *f. un'operazione* išsioperuoti; *f. la permanente* pasidarýti chēminę šukúosenā; *f. un panino* pasidarýti sumuštinį; *f. le trecce* susipinti kasās; ♦ *f. un'idea* susidarýti nūomone; *f. largo* brāutis, prasibrāuti; **4.** (*procurarsi qcs*): *f. l'amante* susirāsti meilūžę; *f. un livido* įsitaisýti mēlynę; *f. male* užsigāuti, susižēsti; *f. la moto* įsitaisýti motociklą; *f. un taglio* įsipjāuti; *f. la villa* nusi-pirkti vilā; *che cosa ti sei fatto al dito?* kā pirštui

pasidareĩ?; **5.** *dél savo bendros reikšmės atstoja kai kuriuos vksm, ypač šnekamojoje kalboje: f. la barba* nusiskusti bažzdą; *f. una birra* išgerti alaūs; *f. un góccio* išleñkti taurėlę; *f. una pizza (mangiarla)* suvalgyti pica; **7.** (*spostarsi*): *f. avanti* prieiti, paeiti į priekį; *fig* pasisiūlyti; *f. da parte* pasitraukti (*ir prk*); **8.** *fam (drogarsi)* badyti; (*sniffare*) ūstyti; **9.** *volg (scopare)* padaryti; **10.** (*scambiarsi reciprocamente qcs*): *f. le carezze* glamonėtis; *f. complimenti* apsieisti komplimentais; **11.:** *decidere il da f.* spręsti, ką toliau daryti.

farétra *dkt m* strėlinė.

farétto *dkt v* prožektorius (*sieninis šviestuvas*), akcentinis šviestuvas.

farfàlla *dkt m* 1. drugėlis, plaštakė; peteliškė; zool drugys; ♦ *cravatta a f.* peteliškė, varlikė; **2.** (*tipo di pasta*) kaspinėlis (*makaronų rūšis*); **3.** *sport* plaukimas peteliškė.

farfallino *dkt v* varlytė, peteliškė; *méttersi il f.* surišti peteliškė.

farfallóne *dkt v* *fig* merginiškas; flirtuotojas.

farfugliàre *vksm (-fù-)* 1. *tr* (su)vapėti, (su)vapalioti; **2.** *intr* [A] (*balbettare*) mykčioti, mykti.

farina *dkt m* miltai *pl*; *f. di frumento* kvietiniai miltai; *f. gialla* kukurūzų miltai; *f. "00"*, *f. doppio zero* aukščiausios rūšies miltai; *f. di grano duro* kietųjų kviečių miltai; ♦ *non è f. del tuo sacco* tai nè (vien) tavo (raūkų) dárbas, nè pats padareĩ; *flk la f. del diàvolo va tutta in crusca* ≅ kàs vògs, nepralòbs.

farinàce||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) krakmolingas maistas, krakmolingas maisto produktas.

farinàta *dkt m* (miltų) putrà.

faringe *dkt m* anat ryklė.

faringite *dkt m* med ryklės uždegimas, faringitas; *f. acuta* ūminis ryklės uždegimas.

farisèo *dkt v* stor, *fig* fariziejus.

farinós||o, -a *bdv* 1. miltingas; **2.:** *fig neve ~a* birūs sniegas.

farmacèutic||o, -a *bdv* 1. (*dei farmaci*) vaistų, farmacijų; *indùstria ~a* vaistų pramonė; **2.** (*a base di farmaci*) vaistinis, farmacinis.

farmacia *dkt m* 1. (*il negozio*) vaistinė, vaistinė; *f. di turno* būdinti vaistinė; ♦ *f. portàtile* vaistinė; **2.** (*la scienza*) farmacija, vaistininkystė; *laurèarsi in f.* gauti farmacijos magistro láipsnį.

farmacista *dkt v/m* vaistininkas -ė, vaistininkas -ė.

fàrmaco *dkt v* vaistas, vaistas, vaistai *pl*; *un f. contro la tosse* vaistai nuò kòsulio; *un f. antidepressivo* vaistas nuò deprèsijos.

farnetic||àre *vksm* [A] (*-né-*) klejoti, kliedėti (*ir prk*), svaičioti; *che vai ~ando?* kà čià kliedi?

fàr||o *dkt v* 1. (*per i naviganti*) švyturys; **2.** (*fana-le*) žibintas; (*la luce*) šviesa; *a ~i spenti* neįjungus šviesų; *~i abbaglianti (anabbaglianti)* tólimosios (artimosios) šviėsos; *~i antinébbia* rùko žibintai; *accéndere (spégnere)* *i ~i* įjungti (išjungti) šviėsas; **3.** (*proiettore*) prožektorius; **4.** *fig* kėlrodis.

farraginóso, -a *bdv* chaotiškas; painūs.

fàrsa *dkt m* farsas (*ir prk*).

fà||scia *dkt m* 1. júosta; (*t.p. fascetta*) juostėlė; **2.:** *dgs ~sce* (*per neonati*) vystyklaĩ; *avvòlgere in f.* (su)výstyti; **3.** (*benda*) tvárstis, bintas; *f. elástica* elastingis itvaras; bandážas; **3.** (*zona*) júosta; zonà; (*striscia*) rúožas; *f. costiera* pajúrio júosta; *sport f. (laterale)* kràštas (*fuobolo aikštelė*); **4.** *fig* (*gruppo*) grupė; (*strato sociale*) slúoksniš; *f. di rėddito* pajamų grupė; *f. orària* vālandos *pl* (*tam tikros paskirties, pvz. laidoms vaikams, prekėms atvežti ir t. t.*).

fasciàre *vksm* 1. (*ap*)tvárstyti, sutvárstyti; aprišti tvársčiu; (*su*)bintuoti; *f. il capo* aptvárstyti gálvą; **2.:** *f. un neonato* (su)výstyti kūdikį; **3.** *fig* (*circondare*) apjúosti.

fasciatùra *dkt m* 1. (*benda*) tvárstis, tvársčiai; *méttere (tògliere) una f.* uždėti (nuimti) tvársčius; **2.** (*il fasciare*) (*ap*)tvárstymas.

fascicolo *dkt v* 1. sásiuvinis; (*brochure*) brošiūra; **2.** (*di documenti*) bylà; (*dossier*) dosjė; *dir aprire un f. contro qc* iškėlti bylà prieš kà.

fascina *dkt m* žabinys, fašinà.

fàscino *dkt v* žavesys; (*l'esser affascinante*) žavumas; (*attrattiva*) patrauklumas; *di grande f.* žavingas *agg*; *esercitare f. (su qc)* (su)žavėti (*kq*).

fascinóso, -a *bdv* žavingas; žavingas.

fàscio *dkt v* 1. ryšulys; plúostas; ♦ *fare di ogni erba un f.* viskà sumaišyti („*surišti į vieną ryšulį skirtingas žoles*“), mėti viskà į vienà kàtilà; **2.** *anat, fis* plúostas, pluoštėlis; *anat f. muscolare* raumėns plúostas; *fis f. di elettronì* elektrònų plúostas; **3.:** *geom f. di rette* tiesių plúostas; **4.** *stor* (*t.p. f. littòrio*) fàscija.

fascismo *dkt v* fašizmas (*ir prk*).

fascista 1. *bdv* fašistinis (*ir prk*); (*del fascismo*) fašizmo; (*dei fascisti*) fašistų; **2.** *dkt v/m* fašistas -ė (*ir prk*).

fàse *dkt m* 1. fázė; (*stadio*) stádija; (*periodo*) laikotarpis; *f. iniziale (finale, transitòria)* pradinė (baigiamoji, pėrinamoji) stádija; *la f. acuta di una malattia* ūmì ligòs fázė; *chim f. gassosa* garų fázė; *econ f. di ristagno* stagnacijos laikotarpis; *tecn f. di aspirazione* įsiurbimo tàktas fázė; ♦ *in f. (di qc)* rodo, kad kas nors vyksta; *il progetto è in f. di realizzazione* projektas įgy-

véndinamas; *essere fuori f.* būti bė fāzės *fam*; **2.**: *astr f. lunare* mėnūlio atmainà / fāzė; **3.** *spec (in elettrotecnica)* fāzė.

fastello *dkt v* ryšulys; (*di paglia e sim.*) pėdas; (*di legna minuta*) kūlėlis.

fast food [fast'fud] *dkt v nkt* greito maisto resto-rānas.

fāsti *dkt v dgs* **1.** *stor* fāstai; **2.** *fig* šlovingos praeitiės prisiminimai; (*le gesta*) žygdarbiai.

fastid||io *dkt v* **1.** nejaukūmas; nemalonūmas; *dare f.* (*disturbare*) trukdyti; (*essere d'ostacolo*) kliūti; (*non piacere*) nepatikti; (*molestare*) ėr-zinti, įkyrėti; *mi dà f. il fumo* manė ėrzina, kai rūko; **2.** (*incomodo*) nemalonūmas; nepatogūmas; rūpestis; *avere dei ~i* turėti nemalonūmų; *creare dei ~i* (su)kėlti rūpesčių / nepatogūmų; **3.** (*malessere*) diskomfortas.

fastidiōso, -a *bdv* nemalonūs; (*scomodo*) nepatogūs; (*molesto*) įkyrūs, ėrzinantis; (*tedioso*) nuobodūs.

fāsto *dkt v* prabangà; (*fastosità*) prašmatnūmas.

fastosità *dkt m* prašmatnūmas; prabangà.

fastōso, -a *bdv* prašmatnūs, prabangūs.

fastōllo, -a *bdv* netikras; (*contraffatto*) padirbtas.

fāta *dkt m* fėja (*ir prk*); ♦ *avere le mani di f.* turėti auksinės rankās.

fatāle *bdv* **1.** (*voluto dal fato*) (likimo) lėmtas, fatalūs; (*inevitabile*) neišvėngiamas; *era f.* būvo lėmta; **2.** (*funesto*) nelėmtas; (*disastroso*) pražūtingas; (*mortale*) mirtinas; ♦ *il di f.* mirties diena; **3.** (*cruciale*) lemtingas; fatališkas; **4.** (*irresistibile*) kėrintis; *donna f.* lemtinga mōteris.

fatalismo *dkt v* fatalizmas.

fatalista *dkt v/m* fatalistas -ė.

fatalitā *dkt m nkt* **1.** (*l'esser fatale*) fatališkūmas; neišvėngiamūmas; **2.** (*evento*) lemtingas įvykis; *è stata una trāgica f.* tai būvo nulemtā nesėkmė; **3.** (*destino*) likimas, lemtis -iės.

fatalmēnte *prv* **1.** (*inevitabilmente*) neišvėngiamai, fatališkai; **2.** (*sfortunatamente*) nelemtai; (*purtroppo*) nelaimėi; deją.

fatalōna *dkt m* lemtinga mōteris -rs.

fatātō, -a *bdv* (*incantato*) užburtas; (*magico*) magiškas; (*da favola*) pasakiškas.

fatica *dkt m* **1.** (*stanchezza*) nuovargis; *per la f., dalla f.* iš nuovargio; **2.** (*sforzo*) vargas; (*attività*) triūsas, juodas darbas; *senza troppa f.* bė didėsnio vargo; *costare f.* reikalauti vargo; *fare f.* (*a far qcs*) suñkiai (*kq daryti*); nelabai išeiti (*kam kq daryti*), būti sunkū; *fāccio f. a capire* nelabai suprātū, mán sunkū suprasti; ♦ *a f.* vōs nē vōs; *da f.* darbinis agg (*apie gyvulį*); *uomo di f.* juodadarbis; *f. d'Ercole* žygis.

fatic||āre *vksm* [A] (-ti-) **1.** (*sgobbare*) plūšti; plušėti; *f. da mattina a sera* plūšti nuō rýto iki vākaro; **2.** (*avere difficoltà*) (*a far qcs*) būti sunkū (*kam kq daryti*); *~o a prendere sonno* mán sunkū / neleñgva užmigti, āš suñkiai užmingū.

faticāta *dkt m* triūsas; prākaito liejimas.

faticōso, -a *bdv* **1.** (*duro*) vāginantis; vargingas; sunkūs; **2.** (*difficile*) sunkūs.

fatidico, -a *bdv* lemtingas.

fatiscēnte *bdv* griūvantis; avārinės būklės.

fātō *dkt v* fātumas; (*destino*) lemtis -iės *femm*.

fātta *dkt m*: *di questa f., di tal f.* tōks agg; tōkio pláuuko.

fattāc||cio *dkt v fam* baisūs įvykis; (*crimine*) nusi-kaltimas; piktas dārbas; ♦ *fatti i ~ci tuoi!* nesikįšk, kuř nereikia!

fattēzze *dkt m dgs* vėido brúožai.

fattibile *dkt v* įmānomas, realūs; įgyvėdinamas.

fattispēcie *dkt m nkt dir*: *nella f.* šiuō konkrečių ātveju.

fattivo, -a *bdv* veiksmingas; vaisingas.

fātt||o I *dkt v* **1.** fāktas; (*avvenimento*) įvykis; (*fenomeno*) reiškiny; *f. di sangue* kraujo praliejimas; *i ~i del giorno* dienōs įvykiai; ♦ *di f.* iš esmės; fāktiškai; (*effettivo*) fāktinis agg; *è un dato di f.* tai fāktas; *il f. è che..., f. sta che...* dalýkas tās, kād..., taip yrā, kād...; *un esperto in f.* (*di qcs*) (*ko*) žinōvas; *mettere di fronte al f. compiuto* nepėrspėti; pasakýti / pranėsti jau pō vīsko; **2.** (*azione*) dārbas; *cogliere sul f.* sučiūpti nusikaltimo vietoje; ♦ *passare alle vie di f.* imtis jėgōs; **3.** (*affare*) reikalas; *sono ~i miei* tai māno reikalas; ♦ *dire a qcn il f. suo* pastatýti kā į viētą; *stārsene per i ~i propri* (pasi)likti nūošalyje; *sa il f. suo* žino, kā dāro.

fātt||o II, -a **1.** *dlv* padarýtas; pagamintas; ātlik-tas; sukurtas; *sono f. così* āš tōks; ♦ *detto f.* pasakýta – padarýta; *f. a mano* rañkų dārbo; *f. in casa* naminis; *f. a (forma)* (*di qcs*) (*ko*) pavídalo; *ben f.!* šaunū!; *è ~a!* pavýko!; *t.p.* ⇒ *fāre*; **2.** *bdv*: ♦ *venire f.* atsitikti, nutikti; **3.** *bdv*: *un uomo f.* suaugęs / subrėndęs výras; *a notte ~a* jau naktį; **4.** *bdv*: *essere f.* (*per qcs*) tikti (*kam*); būti sutvertám *fam*; **5.** *bdv, dlv* *fam* (*drogato*) užsimėtęs; (*fumato*) apsirūkęs.

fattóre I *dkt v* **1.** fāktorius, veiksnys; (*circostanza*) aplinkybė; *f. emotivo* emōcinis veiksnys; *f. umano* žmogaūs veiksnys; *f. di rischio* rizikos fāktorius; *sport f. campo* namų aikštėlės pranašumas; **2.** *mat* daugiklis; *f. primo* nedalūsis daugiklis; **3.** *mat, fis.* (*coefficiente*) koeficiēntas; **4.**: *il sommo F.* Sutvėrėjas.

fattóre II, -essa *dkt v/m* fėrmeris -ė.

fattoria *dkt m* (l'azienda) ūkis; fēрма; (i fabbricati) sodýba; (casolare) vienkíemis.

fattorino *dkt v 1.* pasiuntinýs; kūrjeris; **2.** (biglietto) bilietininkas.

fattucchiéra *dkt m* žiezula, rāgana.

fattūra *dkt m 1.* (lavorazione) pagamínimas; gamýba; **di** *ottima f.* puíkiai (/ daīliai *ir pan.*) padarytas *agg* (pagamintas / pasiūtas *ir pan.*); **2.** *comm* saskaita faktūrā, prekýraštis; (*conto*) saskaita; **emettere la f.** išrašýti saskaitą faktūrą; **3.** (*maleficio*) raganýstė; raganāvimas; **fare la f.** (a *qc*) užkerėti (*ka*).

fatturà||re *vksm (-tù-) comm 1.* (emettere la fattura e sim.) išrašýti saskaitą faktūrą; **f. una prestazione** išrašýti paslaugōs saskaitą faktūrą; **2.** (*registrare*) turėti tam tikrą apývartą; **la ditta ha ~to venti milioni** įmonės apývarta būvo dvi-dešimt milijōnų.

fatturatò *dkt v comm* apývarta.

fatturazióne *dkt m comm* saskaitos faktūros iš-rāšymas (/ pateikimas).

fātuo, -a *bdv 1.* tūščias; (*superficiale*) paviršuti-niškas; **2.:** *fuoco f.* žaltvýkslė.

fāuci *dkt m dgs 1.* nasrai, žiótyts; **2.** anat žiótyts.

fāuna *dkt m* fāuna, gyvūnijā.

fāuno *dkt v mit* fāunas.

fāusto, -a *bdv* žādantis sėkmę; sėkmingas.

fautóre, -trice *dkt v/m* šaliniñkas -ė; (*culture e sim.*) púoselėtojas -a.

fāva *dkt m bot* pupā; ♦ *flk prèndere due piccioni con una f.* vienu šuviū dū kiškiūs nušauti.

favèlla *dkt m* kalbā (*galėjimas kalbėti*); kalbėjimas; ♦ *pèrdere la f.* netèkti žādo.

favill||a *dkt m* kibirkštis -iės (*ir prk*); žiezirba; **mandare ~e** kibirkščióti; ♦ *fare ~e* šaūniai pasiródyti.

fāvo *dkt v* korýs.

fāvol||a *dkt m 1.* pāsaka (*ir prk*); pasakėčia; **le ~e di Esopo** Ezòpo pasakėčios; **raccontare una f.** sėkti pāsaka; ♦ *da f.* pāsakiškas *agg*; **2.** *fig (fandonia)* pāsaka.

favoleggiàre *vksm (-lég-)* (di *qcs*) pāsakoti (*apie ka, ppr. nuostabius dalykus*).

favolista *dkt v/m* pasakėtininkas -ė.

favolós||o, -a *bdv 1.* *fig (da favola)* pāsakiškas; (*meraviglioso*) nuostabūs; **un tempo f.** pāsakiškas óras; **ricchezze ~e** pāsakiški tuftai; **2.** (*delle favole*) pāsakų; (*leggendario*) legeñdinis.

favóre *dkt v 1.* (*servizio*) paslaugā; patarnāvimas; (*beneficio*) malonė; **chiédere un f.** (a *qcn*) paprašýti (*ko*) paslaugōs; **fare un f.** padaryti pās-laugą; ♦ *per f.* prašau; prašom; *per f., pàsami un coltello* prašau paduóti mán peilį; *per f., si*

sieda prašau / prašom sėstis; *iron mi fàccia il f.!* malonėkite!; **2.** (*benevolenza*) palankūmas; **guardare con f.** (a *qcs*) palankiai (*i ka*) žiūrėti; **pèrdere il f.** (di *qcn*) patèkti į (*kieno*) nemalónė; **riscuòtere il f. del pubblico** suláukti teigia-mų pùblikos atsiliepimų; ♦ **a f.** (*benevolo*) pa-lankūs *agg*; **di f.** išskirtinis *agg* (*apie kainą, paslaugą*); **3.** (*protezione*) globā; **col f. delle ténebre** naktiės priedangoje; naudójantis tamsā; **4.:** **a f., in f.** (di *qc*) už (*ka*); **sport in f. di qc** kie-nō náudai; **dir teste a f.** gynybos liūdytojas.

favoreggiáménto *dkt v dir* bendrininkāvimas (*pa-darant nusikalstamą veiką*); **f. della prostituzio-ne** savadāvimas.

favoreggiàre *vksm [A] (-rég-)* bendrininkáu-ti (*su kuo, ppr. nusikaltime*).

favorévole *bdv 1.* (*vantaggioso*) palankūs; **prèn-dere una piega f.** igáu-ti palañkią krýptį; **2.** (di *qcn*): *essere f. a qcs* pritařti kām.

favorevolménte *prv* palankiai.

favor||ire *vksm (-isc-)* **1.** (*qc*) (*essere favorevole*) būti (*kam*) palankiām; (*aiutare*) padėti (*kam; ka daryti*); **f. un candidato** padėti kandidatui; **f. l'integrazione** padėti integrúotis; **l'arbitro ci ha ~ito** teisėjas būvo mūms palankūs; **2.** (*ap-poggiare*) palaikýti; (*promuovere*) (pa)reñti; **f. le arti** reñti mėnā; **3.** *fig (agevolare)* (pa)leñ-gvinti; **f. la digestione** leñgvinti virškinimā, pa-dėti virškinti; **4.:** ♦ *~isca, ~ite* prašom; *~isca i documenti* prašom, jūšų dokumentūs; *~isca alla cassa* prašom, priė kasōs; *vuole f.?* prašom vaišintis.

favoritismo *dkt v* favoritizmas; protegāvimas.

favorit||o, -a **1.** *dkt v/m* favoritas -ė, numylėtinis -ė; **2.** *dkt v/m sport* favoritas -ė; **3.** *dkt v dgs*: *~i* žādenos; **4.** *bdv (preferito)* mėgstamiausias.

fax *dkt v nkt 1.* (*l'apparecchio*) fāksas, fākso ap-arātas; **2.** (*il documento*) faksogramā, fāksas *fam*; **inviare un fax** išsiųsti faksogrāmā.

faxàre *vksm* (iš)siųsti faksū.

fazióne *dkt m* frākcija, grupuotė.

faziosità *dkt m nkt* partiškūmas; (*parzialità*) ša-liškūmas.

faziósò, -a *bdv 1.* (*di una fazione*) partinis; frāk-cinis; **2.** (*parziale*) šāliškas; **atteggiamento f.** šā-liškas póziūris; **3.** (*sovversivo*) maištingas.

fazzolettino *dkt v* nosināitė; **f. di carta** popierinė nōsinė (*vienkartinė*).

fazzolétto *dkt v 1.* nōsinė; nosināitė; **2.** (*foulard*) skarėlė; skepetaitė; **3.:** **fig un f. di terra** žemės plotėlis.

febbraio *dkt v* vasāris; **a f. in f.** vasārį, vasārio mė-nesį; **il 26 f.** vasārio 26-óji diená.

fébbre *dkt m* **1.** temperatūrā, karštis; karščiāvimas; *med* karštligē; *med f. gialla* geltonāsis drugys; *med f. da fieno* šienligē; *misurare la f.* pamatuoti temperatūrā; *ho la f.* karščiūoju, turiu temperatūras; ♦ *f. da cavallo* „arklinis karštis“ (*apie labai aukštą temperatūrą*); **2.** fig karštligē; *la f. dell'oro* āukso karštligē.

febbriaciattola *dkt m* nedidelis karščiāvimas (*ppr. ilgai nepraeinantis*).

febbricitante *bdv, dlv* karščiūojantis.

febbricitare *vksm* [A] (-bri-) karščiūoti.

febbrile *bdv* **1.:** *med accesso f.* karštligės priepuolis; *stato f.* karščiāvimas; **2.** fig (*frenetico*) karštligiškas; *ricerca f.* karštligiška paieška; **3.** fig (*inquieto*): *essere in attesa f.* neramiai laukti.

febrilmėntė *prv* karštligiškai.

fecale *bdv*: *med matēria f.* išmatos *pl.*

féccia *dkt m* **1.** nuosėdos *pl*; **2.** fig: *la f. della società* visuomenės pādugnės *pl.*

fēci *dkt m* *dgs fisiol* išmatos.

fécola *dkt m* krakmōlas; *f. di patate* būlvių krakmōlas.

fecondare *vksm* (-cón-) **1.** apvaisinti; **2.** (*di fiori*) apdulkinti; **3.** (*rendere fertile*) (pa)tręšti.

fecondato, -a *bdv, dlv* apvaisintas.

fecondazióne *dkt m* **1.** apvaisinimas; *f. artificiale* dirbtinis apvaisinimas; **2.** (*di fiori*) apdulkinimas.

fecondità *dkt m* **1.** vaisingūmas (*ir prk*); (*solo del terreno*) derlingūmas; **2.** fig (*creativo*) kūrybinūmas.

fecóndo, -a *bdv* **1.** derlingas, našūs; vaisingas; **2.** fig (*creativo*) kūrybingas; kūrybiškas; (*che dà frutto*) vaisingas.

fēde *dkt m* **1.** (*credo religioso*) tikėjimas; tikyba; *senza f.* nētikintis *agg*; *la f. cattolica* katalikų tikėjimas; *professare una f.* išpažinti tikėjimą; **2.** (*fiducia*) pasitikėjimas; (*l'azione*) tikėjimas; *avere f.* (*in qc*) pasitikėti (*kuo*); tikėti; **3.** (*fedeltà*) ištikimybė; lojalūmas; *esser in buona f.* sąžiningai elgtis (/ kalbėti *ir pan.*); *tenere f. a una promessa* ištesėti pažadą; ♦ *in f.* (*nelle lettere*) tvirtinų; pagarbiai; **4.** (*convinzioni*) įsitikinimai *pl*; **5.:** ♦ *fa f. il timbro postale* galiójančia laikoma išsiuntimo data; **6.** (*t.p. f. nuziale*) vestūvinis žiedas.

fedēle **1.** *bdv* ištikimas; (*devoto*) atsidāvēs; (*affidabile*) patikimas; (*leale*) lojalūs; *un cane (un cliente, un marito) f.* ištikimas šuó (klien̄tas, vȳras); **2.** *bdv* (*preciso*) tikslūs; (*attendibile*) patikimas; *un ritratto f.* tikslūs portrėtas; *uno storico f.* patikimas istorikas; *una traduzione f.* tikslūs vertimas; **3.** *dkt v/m* (*credente*) tikin-

tȳsis *masc*, tikinčioji *femm*; **4.** *dkt v/m* (*segua-ce*) šalinin̄kas.

fedelmėntė *prv* **1.** ištikimai; atsidāvusiai; patikimai; **2.** (*esattamente*) tiksliai.

fedeltà *dkt m* **1.** ištikimybė; atsidāvimas; *f. alla patria (alla moglie)* ištikimybė tėvnei (žmōnai); **2.** (*precisione*) tikslūmas; (*attendibilità*) patikimūmas; **3.:** *tecn ad alta f.* aukščiausios garso kokybės.

fēdera *dkt m* (pagālvės) užvalkalas.

federale **1.** *bdv* federālinis; federācinis; (*di una federazione*) federācijos; *governo f.* federālinė vyriausybė; *stato f.* federācinė valstybė; **2.** *dkt v/m* FTB agentas.

federalismo *dkt v* federalizmas.

federalista **1.** *bdv* (*del federalismo*) federalizmo; (*dei federalisti*) federalistų; **2.** *dkt v/m* federalistas -ė.

federativo, -a *bdv* federācinis.

federato, -a *bdv* sąjunginis; federācijas.

federazióne *dkt m* federācija.

fedifrago, -a (*v dgs -ghi*) *bdv* neištikimas.

fedina *dkt m*: *dir f. (penale)* žinios *pl* apie teistumą; nusikaltimų sąrašas; *avere la f. penale pulita* neturėti teistumo.

feeling ['filiŋ(g)] *dkt v nkt* artimūmo ir patrauklumo jausmas; tarpūsavio supratimas.

fégato *dkt v* **1.** anat kėpenys *pl*; ♦ *mangiarsi il f., ródersi il f.* graužtis; **2.:** fig *avere f.* turėti drąsūs; **3.** *gastr* (*t.p. dgs fegatini*) kepenėlės *pl*.

fēlce *dkt m* bot papartis.

feldmaresciālo *dkt v mil* feldmāršalas.

felice *bdv* **1.** laimingas; (*contento*) patėnkintas; *coppia f.* laiminga porā; *essere f.* džiaugtis; ♦ *f. di fare la Sua conoscenza* malonū sū Jum̄is susipažinti; **2.** (*gioioso*) džiaugsmingas; ♦ *f. Anno nuovo!* laimingų Naujųjų mėtų!; **3.** (*andato a buon fine*) sėkmingas; (*ben riuscito*) vȳkęs; *un paragone f.* visai vȳkęs palȳginimas.

felicemėntė *prv* **1.** (*in felicità*) laimingai; **2.** (*con successo*) sėkmingai; vȳkusiai.

felicità *dkt m* **1.** lāimė; *fare la f.* (*di qcn*) suteikti (*kam*) lāimės, pradžiuginti (*ką*); (*riuscire vantaggioso*) išėiti (*kam*) ĩ náudą; ♦ *il denaro non fa la f.* nē piniguosė lāimė; **2.** (*gioia*) džiaugsmas.

feliciti||arsi *vksm* (-li-) (*con qc per qcs*) (pa)svėikinti (*ką su kuo / kokia proga / ką padarius*); *f. con qc per la vittoria* pasvėikinti ką sū pėrgale; *mi ~o!* svėikinu!

felicizazióni *dkt m dgs* (*per qcs*) svėikinimai (*su kuo, kokia proga, ką padarius*); *f. (per la laurea!)* svėikinu (apsigynus)!

felin||o, -a 1. *dkt v zool* katīnis (*kačių šeimos žinduolis*); *i* ~i katīniai; 2. *bdv* kačių; 3. *bdv fig* kaip katės, katiškas.

fellóne *dkt v*: ♦ *scherz f.!* tū nenáudėli!

félpa *dkt m* 1. (*tessuto*) pliušas; 2. (*maglia*) pliušinis džemperis.

felpàto, -a *bdv fig: passo f.* atsařgūs žingsniai *pl.*

feltrino *dkt v* apsauginis lipdūkas (*ppr. veltinis*).

féltro *dkt v* fėtras; *di f.* fėtrinis *agg.* veltinis.

fémmina 1. *dkt m (donna)* mótėris -rs; *spre*g bóba; (*ragazza*) merginà; (*bambina*) mergáite; *due figli: un mäschio e una f.* dū vaikaĩ: mergáitė ir berniūkas; 2. *dkt m (di animale)* patėlė; *una f. di coniglio, la f. del coniglio* triušio patėlė; 3. *bdv nkt (di sesso femminile)* mótėriškosios giminės.

femmineo, -a *bdv* mótėriškas; (*di donna*) mótėrs.

femminile 1. *bdv* mótėriškas; mótėrų, mótėrs; *bellezza f.* mótėrs grōžis; *curiosità f.* mótėriškas smalsūmas; *monastero f.* mótėrų vienuolýnas; *rivista f.* žurnálas mótėrimis; *gram genere f.* mótėriškoji giminė; 2. *dkt v gram (il genere)* mótėriškoji giminė; 3. *dkt v gram (nome femminile)* mótėriškosios giminės daiktavardis; 4. *dkt v sport* mótėrų turnýras.

femminilità *dkt m* mótėriškūmas.

femminismo *dkt v* feminizmas.

femminista 1. *bdv* feministinis; feminizmo; (*delle femministe*) feminisčių; 2. *dkt v/m* feministas -ė.

femminuccia *dkt m* 1. (*bambina*) mergáitė, mergýtė; 2. *spre*g bóba (*apie vyrą*).

fémore *dkt v anat* šlaunikaulis.

fendént||e *dkt v* 1. (aštrūs) kirtis; *tirare ~i con la spada* kirsti kalavijų; 2. *sport* stiprūs smūgis ĩ vartūs.

féndere* *vksm* 1. (į)skėlti; (*in due*) pėrskelti; (*tagliare a mezzo*) pėrkirsti; *f. la terra* (iš)vagóti dirvą; árti žemę; 2. *fig* raizýti, skrósti; *f. l'aria* raizýti órą.

► **féndersi** *sng* (į)skilti; (*in due*) pėrskilti; (*fessurarsi*) skėldėti.

fendinébbia *dkt v nkt* rūko žibiñtas.

fenditūra *dkt m* trūkis, plyšys; įskilimas.

fénice *dkt m* mit fėnksas.

fenicio, -a *stor* 1. *bdv* Finikijos, finikiėčių; 2. *dkt v/m* finikiėtis -ė; 3. *dkt v* finikiėčių kalbà.

fenicòttero *dkt v zool* flamingas.

fenomenale *bdv* fenomenalus; nepàprastas.

fenòmeno *dkt v* 1. reiškinyš, fenomėnas; *un f. raro (locale, strano)* rėtas (viėtinis, keĩstas) reiškinyš; *f. culturale* kultūrinis reiškinyš; *il f. (dell')emigrazione* išeivijos fenomėnas; 2. (*in*

senso scientifico) reiškinyš; *f. naturale* gamtōs reiškinyš 3. *fig fam* fenomėnas, ásas.

feràle *bdv* fatáliškas; neláimę žádantis.

féretro *dkt v* kařstas (*ppr. per laidotuves*).

feriàl||e *bdv: (giorno) f.* šiokiádienis, dárbo diėnà; *oràrio f.* šiokiádienių dárbo láikas; *nei giorni ~i* nė švenčių dienomis.

fėrie *dkt m* dgs atōstogos; *f. estive* vásaros atōstogos; *f. non godute* nepanaudōtos atōstogos; *chiuso per f.* uždaryta dėl atōstogų; *durante le f.* pėr atōstogas; *andare in f., prendere le f.* išcĩti atōstogų; *essere in f.* atostogáuti.

feriménto *dkt v* sužeidimas.

ferino, -a *bdv* žvėriškas; kaip žveries.

ferire *vksm (-isc-)* 1. (su)žėisti; (*con un'arma da fuoco*) pašauti; (*con tagli, morsi*) įkirsti; *f. alla testa* sužeisti ĩ gálvą; *f. a morte* mirtinai sužalóti; ♦ *senza colpo f.* bė kovōs; 2. (*moralmente*) įskaudinti; užgáuti, įžeisti; *f. i sentimenti di qcn* užgáuti kienō jausmūs.

► **ferirsi** *sng* susižeisti; (*farsi male*) užsigáuti; *f. a una mano* susižeisti rañką.

ferit||a *dkt m* žaizdà (*ir prk*); sužeidimas; *una f. dolorosa* skaudĩ žaizdà (*ir prk*); *una f. profonda (infetta, superficiale)* gili (užkrėsta, paviršinė) žaizdà; *f. da arma da fuoco (da taglio, contusa, lacera)* šautinė (kirstinė, muštinė, plėštinė) žaizdà; *fasciare (lavare) una f.* aprišti (išpláuti) žaizdą; *riportare gravi ~e* patirti sunkiūs sužeidimus; *la f. è guarita* žaizdà užgijo; ♦ *riaprire una f.* átrinti žaizdą.

ferito, -a 1. *bdv, dlv* sužeistas; *f. a una gamba* sužeistas ĩ kóją; *restare f.* bũti sužeistám; 2. *dkt v/m* sužeistasis -oji; *un f. grave* suñkiaĩ sužeistas žmogūs.

feritóia *dkt m* ambrazūra.

férma *dkt m* mil priváloma káro tarnýba.

fermacapèlli *dkt v nkt* plaukų segtūkas.

fermacàrte *dkt v nkt* prespapjė *inv.*

fermacravàtta *dkt v nkt* kakláraiščio segtūkas.

fermàglio *dkt v* 1. sėgė; (*fibbia*) sagtis -iės *femm*; 2. (*fermacapelli*) segtūkas; 3. (*graffetta*) sąvaržėlė.

fermaménte *prv* tvirtai (*ir prk*); *fig f. deciso (a far qcs)* tvirtai apsisprėndęs (*ką daryti*).

ferm||àre *vksm (fēr-)* 1. *tr* (su)stabdyti; (*trattene-re*) sulaukýti; *f. un passante (il gioco, il nemico)* sustabdyti praeivį (žaidimą, priešą); *f. la caduta dei capelli* sustabdyti plaukų slinkimą; *dir f. un sospetto* sulaukýti įtariamąjį; 2. *tr* (*fissare*) pritvirtinti; (*con una graffetta*) prisėgti; (*con uno spillo*) prismeĩgti; (*cucendo*) prisiũti; *f. i capelli con una forcina* susėgti pláukus; 3. *tr*

(prenotare) (už)rezervuoti *f. una càmera* užrezervuoti kambarį; **4. intr** [A] (su)stoti; ♦ *~a!* stók!; (*stai immobile!*) nejudék!

► **ferm**||**àrsi** *sng* **1.** (su)stoti; (*un attimo*) stàb-telėti; *senza f.* bė paliovos; *fèrmati!* (su)stók!; (*basta!*) liaukis!; *il treno si ~a 5 minuti* traukinys stovės penkiąs minutes, traukinys sustos penkioms minutėms; **2.** (*restare e sim.*) (pa)-būti; pasilikti; *f. a cena* pasilikti vakariėnės; *f. in albergo* apsistoti viešbutyje; **3.** (*bloccarsi*) (su)stoti; *l'orologio si è ~to* laikrodys sustojo.

fermāt||**a** *dkt m* **1.** (*luogo concreto*) stotėlė; *alla f. dell'autobus* autobuso stotėlėje; **2.** (*il fermarsi*) sustojimas; *fare una f.* sustoti; *fare / effettuare due ~e* sustoti du kartus.

fermentàre *vksm* [A] (-*mén-*) **1.** rūgti, fermentuoti; *far f.* rauginti; *méttere a f.* (už)raugti; **2. fig** virti.

fermentazione *dkt m* fermentacija, rūgimas; (*il far fermentare*) rauginimas.

ferménto *dkt v* **1.** rūg(al)as, fermentas; **2. fig** *fam* subruzdimas; *essere in f.* kunkuliuoti.

fermézza *dkt m fig* (*determinazione*) rýžtas; *con f.* rýžtingai.

fèr||**o** **1, -a** *bdv* **1.** nėjūantis; (*che si è fermato*) sustojęs; *essere f.* stovėti; *stare f.* nejudėti; *non stare f. un minuto* nė minutės negalėti nustýgti; *l'orologio è f.* laikrodys stóvi / sustójo; *sport partenza da f.* stártas iš viėtos; ♦ *terra ~a* žemýnas; *f. lì, f. là!* stók!; **2.** (*sospeso e sim.*) pristabdytas; (*bloccato*) sustabdytas; *le fàbbri-che sono ~e* gamýklos neveikia; **3. fig** (*saldo*) tvirtas; (*irremovibile*) nepajūdinamas; *con ma-no ~a, con polso f.* tvirtà rankà; **4.:** *gram punto f.* tãskas; **5.:** ♦ *f. restando* (*qcs*) nesikeičiant (*kam*); nesiginčijant (*dél ko*).

férmo **II** *dkt v* **1.** (*per tener chiuso*) sklãstis; (*gan-cetto*) kabliukas; **2. dir** (*t.p. f. di polizia*) sulai-kymas; *f. giudiziario* kãrdomoji priemonė; *in stato di f.* sulaikytas *agg.*

fermopòsta *dkt v nkt* iki pareikalãvimo.

feróce *bdv* **1.** žiaurūs, nuozmūs; (*efferato*) žvėriškas; (*cattivo*) piktas; *bèstia f.* laukinis žvėris; *un cane f.* piktas šuo; **2. fig** baisūs.

feroceménte *prv* nuožmiai; kaip žvėris.

ferócia *dkt m* žiaurumas, nuozmumas; žvėriškumas; *di inaudita f.* negirdėto žiaurumo.

ferràglia *dkt m* gelžgaliai *pl*; geležis lãužas.

ferragósto *dkt v* rugpjũcio 15-oji; Žólinė.

ferràio, -a *bdv*; *fabbro f.* kãlvis.

ferraménta *dkt v/m nkt* geležis dirbinių parduo-tuvė; (*per duplicare chiavi*) rãktų dirbtuvė.

ferràre *vksm* (*fèr-*) (pa)kãstyti.

ferrarista *dkt v/m* (*tfoso*) Ferãrio sirgãlius -ė.

ferràto, -a *bdv* **1.** pakãustytas; **2. fig** (*di qcn, in qcs*) pasikãustęs (*tam tikroje srityje*).

ferratūra *dkt m* pakãustymas.

fèrre||**o, -a** *bdv* **1.** iš geležis, geležinis; **2. fig** geležinis; *volontà ~a* geležinė valia.

fèrr||**o** *dkt v* **1.** geležis -iės *femm*; *di f.* geležinis *agg* (*ir prk*); *fil(o) di f.* vielà; *stor cortina di f.* geležinė ūzdanga; *fig memòria di f.* puikì atmintis; *fig stòmaco di f.* geležinis skrandis; ♦ *braccio di f.* rañkos lenkimas; *fig konfrontà-cija; battersi il f. finché è caldo* kãlti gėležį, kól karštà; *essere in una botte di f.* „būti geležimi apkãustytoje statinėjė“ (*būti visiškai saugiam, nieko nebijoti*); *toccare f.* pastuksėti į mėdį; **2.** (*pezzo di ferro*) gelžgalys; **3.** (*oggetto, attrezz-*o): *f. da maglia* virbalas; *f. da stiro* lygintuvas; *f. di cavallo* pasagà; *bistecca ai ~i* kepsnys aít grotėliu; *i ~i del mestiere* darbo įrankiai; *mét-tere ai ~i* sukãstyti pãnčiai; ♦ *a f. di cavallo* pasaginis *agg*, U pavidalo; *méttere a f. e fuoco* siaubti ugnimi ir kalavijù; *venire ai ~i corti* smaĩkiai susibãrti.

ferróso, -a *bdv* **1.** geležingas; **2. chim** geležis.

ferrotranviéri *dkt v* dgs geležinkelio ir tramvã-jaus darbũotojai.

ferróvecchio (*dgs ferriveccchi*) *dkt v fig* (*oggetto vecchio*) sėnas lãužas.

ferróvia *dkt m* geležinkelis; *f. suburbana* prie-miestinis geležinkelis.

ferróviãr||**io, -a** *bdv* geležinkelio; traukinių; *col-legamento f.* susisiekimas traukiniais; *incidente f.* geležinkelio avãrija; *orário f.* traukinių tvar-kãraštis; *stazione ~ia* geležinkelio stotis.

ferróviére *dkt v* geležinkelininkas.

fèrtilė *bdv* derlingas; našus; (*anche di esseri uma-ni*) vaisingas.

fèrtilità *dkt m* derlingumas; našumas; (*anche di esseri umani*) vaisingumas.

fèrtilizzãnte *dkt v* trãšà, trãšos.

fèrtilizzàre *vksm* (pa)trėšti.

fèrv||**ere** *vksm* virti (*ppr. prk*); *~ono i preparativi* virtė vėrda pasiruošimo darbai.

fèrvénte *bdv* (*di qcn*) užsidėgęs; kãrštás; *f. patri-ota* kãrštás patriòtas.

fèrvid||**o, -a** *bdv* **1.** (*ardente*) kãrštás; aistringas; **2.** (*di qcn*) užsidėgęs; kãrštás; *un f. patriota* kãrštás patriòtas; **3.:** *fig fantasia ~a* lakì vaiz-duotė.

fèrvóre *dkt v* **1.** (*ardore*) užsidegimas, aistrà; *con f.* sù užsidegimù; **2.** (*concitazione*) įkarštis.

fésa *dkt m tarm* (*di vitello*) šlauniės išpjova; (*di tacchino*) kalakuto krutinėlės filė.

fesseri||a dkt m nesámonė; *dire* ~e sváičioti, niekūs šnekėti, nusišnekėti.

fesso, -a **1.** bdv kvašas; *fare f.* apmuilinti, apmuilinti; **2.** dkt v/m mūlkis -ė, kváiša com.

fessura dkt m plyšys; (*crepa*) įtrūkimas.

festa dkt m **1.** šventė; (*anniversario*) išskilmės pl; (*giorno festivo*) švenčių dieną; išėiginė dieną; (*giorno di riposo*) nė dárbo dieną, póilsio dieną; *f. nazionale* valstýbinė šventė; *la f. della mamma* mamós dieną; *dgs le* ~e šventės; (*ppr.* Kalėdų) atóstogos; *durante le* ~e peř šventės; *per le f.* švenčių próga; *fam il vestito della f.* išėiginė suknėlė; *rel f. di precetto* priváloma šventė; *far f.* (*non lavorare*) švęsti (*nedirbti*); (*far baldoria*) ūžauti; ♦ *a f.* šventiškai; *da f.* šventinis agg; *conciare per le* ~e sudaužyti kaip óbuoli; *fare la f. a qcn* susidoróti (*su kuo*); *kaip jst buone* ~e! linksmų švenčių!, sù šventém(is)!: **2.** (*party e sim.*) vakarėlis, vakarónė; póbūvis, pókylis; bálius; *f. di addio al celibato* bėrnvakaris; *f. di compleanno* gimtádienio vakarėlis; *fam la f. delle matricole* (fùksų) krikštýnos pl; *organizzare una f.* (su)rengti vakarėlį; **3.** (*gioia*) linksmýbė, džiaugsmas; *essere in f.* džiúgauti; *fare f. a qcn* šiltaí (*kq*) pasitíkti / priímti; (*deto di cane*) gėrintis (*kam, prie ko*).

festaiòlo, -a bdv **1.** (*di qcn*) mėgstantis švęsti; vakarėlių mėgėjas; **2.** (*di qcs*) liūksmas.

festante bdv džiúgaujantis; džiugùs.

festeggiament||o dkt v **1.** šventimas; **2.:** *dgs* ~i išskilmės, šventė sg.

festeggiare vksm (-stég-) **1.** (at)švęsti; *f. un anniversario* atšvęsti / paminėti sùkaktį; *f. il compleanno* atšvęsti gimtádienį; **2.** (*accogliere con festa*) (pa)svėikinti; džiugiai priímti; *f. gli sposini* svėikinti jaunúosius; **3.** *kaip intr* (*fare festa*) švęsti, linksmintis.

festeggiato, -a dkt v/m jubilíatas -ė.

festicciòla dkt m *dimin* baliukas.

festino dkt v vakarėlis; bálius.

festival dkt v nkt festivális.

festività dkt m nkt (kalendórinė) šventė, švenčių dieną; išskilmės pl; *la f. di S. Giovanni* Jóninės pl; *durante le f. natalizie* peř Kalėdų šventės.

festiv||o, -a bdv šventinis; (*giorno*) *f.* išėiginė / švenčių dieną; *orario f.* dárbo láikas švenčių dienomis; *nei giorni* ~i švenčių dienomis.

festone dkt v **1.** (*ghirlanda*) girliánda; **2.** *archit* pynė, festónas.

festós||o, -a bdv džiaugsmingas; džiugùs, liūksmas; *un'accoglienza* ~a džiugùs priėmimas.

fetente **1.** bdv (*puzzolente*) dvókiantis; dvokùs; smardùs; **2.** dkt v *fig spreg* bjaurýbė com.

feticcio dkt v fetišas (*ir prk*).

feticismo dkt v fetišizmas.

fétido, -a bdv šleikščiai dvókiantis; smardùs.

féto dkt v biol vašsius; gėmalas.

fetóre dkt v šleikštùs dvókas, bjauri smárvė.

fétt||a dkt m (*di pane e sim.*) riekė; (*di salame e sim.*) griežinys; (*pezzettino*) gabaliukas; (*spicchio*) skiltis -ies; (*t.p. fettina*) riekėlė, riekutė; griežinėlis; *f. biscottata* džiúvėsis (*saldus*); *tagliare a* ~e (su)raikýti; (su)pjáustyti griežiniais; *fig una larga f.* (*di qcs*) nemažai (*ko*); *fig una f. di eredità* palikimo dalis; ♦ *fare a* ~e / *a fettine* suriėsti į óžio rága.

fettuccia dkt m juostėlė (*ppr. audinio*).

fettuccine dkt m *dgs gastr* lákštiniai.

feudále bdv stor feodálinis.

feudalésimo dkt v stor feodalizmas.

feudatàrio dkt v stor feodálas; dvariniškas.

fèudo dkt v **1.** stor lėnas, feodas; **2.** *fig* (*latifondo*) dváras; **3.** *fig* (*proprietà privata*) privati valdà.

fiàba dkt m pásaka.

fiabésco, -a bdv pásakiškas; pásakos.

fiacca dkt m núovargis; ♦ *battere la f.* dykinėti / tinginiáuti darbė; diñderį mūšti.

fiaccàre vksm (nu)álinti, (nu)várginti; ilsinti.

fiacchézza dkt m nuvargimas.

fiacco, -a bdv nuvárğes, nusilpęs; nuvargintas.

fiaccòla dkt m fàkelas, dėglas; ♦ *f. olimpica* olimpinis fàkelas.

fiaccolàta dkt m eisenas sù fàkelais.

fiàla dkt m ámpulė, buteliukas.

fiàmm||a dkt m **1.** liepsnà (*ir prk*); ugnis -iės; *tecn f. ossidrica* suvėrinimo liepsnà (*ppr. iš deguonies ir vandenilio*); *andare in* ~e užsiliepsnoti; *bruciare senza f.* rusėnti; smíkti; *cuocere senza f.* svílti; *dare alle* ~e sudėginti; *essere avvolto dalle f.* paskėsti ugnýjė; *essere in* ~e dėgti; ♦ *far fuoco e* ~e (įsi)liepsnoti; **2.** *fig* liepsnà; *la f. dell'amore* mėilės liepsnà; ♦ *ritorno di f.* senòs mėilės sugrįžimas; **3.:** *le Fiamme gialle* „Geltonieji ańtsiuvai“ (*Italijos mokesčių policija*).

fiammànte bdv; ♦ *nuovo f.* naujutėlaitis.

fiammàta dkt m (liepsnòs) plíupsnis.

fiammeggiare vksm [A] (-mėg-) liepsnoti (*ir prk*).

fiammifero dkt v degtukas; *accendere un f.* už(si)brėžti / už(si)dėgti degtuką.

fiammìngo, -a **1.** bdv Flándrijos, flamándų; flamándiškas; iš Flándrijos; **2.** dkt v/m flamándas -ė; **3.** dkt v flamándų kalbà.

fiancàta dkt m šónas; (*solo di nave*) bòrtas.

fiancheggiare vksm (-chėg-) **1.** būti (/ stovėti *ir pan.*) (*kam*) iš šónų, būti (*ko*) šónuose; eiti pálei (*kq*); **2.** *fig* (pa)reĩti.

fiàn||co *dkt v* **1.** šonas; *dgs i ~chi* klùbai; *dormire su un f.* miegòti aīt šono; ♦ **f. a f.** petys ī pēti; *prestare il f. alle critiche* dúoti pāgrindā priekaištams, prisišaukti kritikos; *restare al f. (di qc)* nepalikti (ko); *kaip jst mil f. destr (sinistr)!* dešinēn (kairēn) lygiuok!; **2.** *fig (lato)* šonas; (*fiancata*) bōrtas; (*ala*) spařnas; *archit* flýgelis; *mil* flāngas; ♦ **a f. (a qc)** šaliā (ko); **di f. (a qcs)** šaliā (ko).

fiāscò *dkt v* **1.** apipīntas būtēlis, krežīnč; **2.** *fig (insuccesso)* fiāsko; *fare f.* patīrti fiāsko.

fiatàre *vksm* [A] (*aprir bocca*) prasižióti, žodī ištafti; ♦ *senza f.* nesigīņijant.

fiàto *dkt v* **1.** iškvpēimas; (*alito*) kvāpas; *senza f.* pritrūķes *agg* ōro; *avere il f. corto / grosso* pridūsti, uždūsti; *riprendere f.* atgāuti kvāpā, atsi-kvpēpti; ♦ **col f. in gola, col f. sospeso** užgniāu-žus kvāpā; (*tutto*) *d'un f.* vienu atsi-kvpēpimū; *tirare il f.* lengviau atsidūsti / atsi-kvpēpti; *è f. sprecato* kalbēti bevīlīška; **2.** *mus (t.p. stru-mento a f.)* pučiamāsis instrumeñtas.

fiatónē *dkt v*: *ho il f., mi è venuto il f.* uždusaū.

fibbia *dkt m* sagtis -iēs; sēgē.

fibr||a *dkt m* **1.** (*t.p. f. tessile*) plūoštās, plaušai *pl*; *f. sintética (vegetale)* sintētēnis (augalinis) plūoštās; **2.** *biol* skāidula; *ricco di ~e* skaidu-līngas; **3.** (*costituzione fisica*) kūno sudējīmas; **4.** *tecn*: *f. di carbonio* angliēs plūoštās; *f. di ve-tro* stiklo plūoštās; *f. ottica* šviesólaidis.

fibrillazióne *dkt m* **1.** *med* fibriliācija; **2.**: *fig* *esse-re in f.* baīšiai nekantrāuti; nenustýgti vietoje.

fibrósó, -a *bdv* skaidulīngas; *biol tessuto f.* skai-dulīnis audinys.

fica *dkt m* *volg* ⇒ **figa.**

ficàta *dkt m* *fam, volg* ⇒ **figàta.**

ficcanàsò *dkt v/m nkt* landūnas -ē (*kas smalsau-ja*); (*įkырùs -ì*) smalsuōlis -ē.

ficcàre *vksm* **1.** (*conficcare*) (i)smēgti, (i)kálti; (*infilare*) įkīšti; (*spingere dentro*) (i)grūsti; ♦ **f. il naso** nōsj kīšti, kīštis; **2.** *fam (cacciare)* nu-kīšti.

► **ficcàrsi** *sng* **1.** (*penetrare*) įsmēgti; įsimeīg-ti; **2.** (*qcs*) įsikīšti; *fig f. in testa qcs* įsikálti kā ī gálvā; **3.** *fam (cacciarsi)* (i)līsti; **f. in un guaio** įsivēlti ī bēdā.

fiche [fiʃ] *dkt m nkt* (lošimo) žetōnas.

fico **I** *dkt v* **1.** *bot (l'albero)* figmedis; **2.** (*il frutto*) figā; **3.** *fam* ničniekas; ♦ **un f. secco!** nē vél-nio!; **4.** *bot*: **f. d'India** (*l'albero*) figvaisē opūn-cija; (*il frutto*) opūncija, kaktusinė figā.

fico **II, -a** *bdv* *fam* ⇒ **figo.**

fiction ['fikʃən] *dkt m nkt* (tefilm) seriālas.

figus *dkt v nkt* bot fikusas.

fidanzaménto *dkt v* susižadėjimas; (*il rito*) suža-dētūvės *pl*, sužieduotūvės *pl*.

fidanzàrsi *vksm* susižadėti, susižieduoti.

fidanzàta *dkt m* **1.** sužadėtinė; **2.** (*amica del cuo-re*) merginā.

fidanzàto *dkt v* **1.** sužadėtinis; **2.** (*amico del cuo-re*) vaikīnas.

fidàre *vksm* [A] (*in qc*) pasitikėti (*kuo*).

► **fid||àrsi** *sng* **1.** (*di qc*) pasitikėti (*kuo*), pa-sikliāuti; **non mi ~o di te** nepasitikiu tavimi; **2.** *fam (a far qcs)* drįsti (*ką daryti*).

fidàto, -a *bdv* patikimas; (*fedele*) ištikimas.

fideiussióne *dkt m* dir garantija; (*contratto*) ga-rántijos sutartis -iēs.

fido, -a *bdv* ištikimas.

fiducià *dkt m* (*in qc*) pasitikėjimas (*kuo*); *avere f. (in qc)* pasitikėti (*kuo*); **non ha f. in sé stesso** nepasitiki savimi; *polit votare la f.* parėikšti pa-sitikėjimą balsū; ♦ **di f.** patikimas *agg*; (*delica-to*) delikatūs.

fiduciàrio, -a **1.** *dkt v/m* dir patikėtinis -ė; įgalió-tinis -ė; **2.** *bdv* pagrįstas pasitikėjimu.

fiduciósó, -a *bdv* optimistiškai nusiteikęs; *essere f. (in qc)* tikėti (*kuo*).

fiéle *dkt v* tulžis -iēs *femm* (ypač *gvvulių*); ♦ **ama-ro come il f.** kartūs kaip pipiras.

fienagióne *dkt m* šienapjūtė.

fienile *dkt v* daržinė.

fiéno *dkt v* šienas; *med febbre da f.* šiēnligė; *med raffreddore da f.* alėrgija žiedādulkėms.

fiéra **I** *dkt m* (*t.p. f. campionària*) mūgė; (*mostra*) parodā; **la f. del libro** knygū mūgė.

fiéra **II** *dkt m* (plėšrūs) žvėris -iēs *masc.*

fierézza *dkt m* išdidumas (*geraja prasme*).

fiéro, -a *bdv* **1.** (*altero*) išpuikęs, išdidūs; **2.** (*or-goglioso*) išdidūs; *essere f., andare f. (di qc)* di-džiūotis (*kuo*).

fiévole *bdv* siľpnas; (*solo di luce*) blausūs; (*solo di suono*) prislopīntas.

fifa *dkt m* *fam* báimė; **hai f.?** tau kinkos drēba?; ♦ **che f.!** kaip baisū!

fifone, -a *dkt v/m* *fam* skystablaūzdis -ė, kinka-drebyš -ė.

figa *dkt m* *volg* **1.** (*vulva*) pūtė; **2.** (*ragazza*) pu-pytė.

figàta *dkt m* *fam, volg* superinis dalykas.

figlia *dkt m* duktė, dukrà; **f. adottiva** įdukra; **fig la criminalità è f. della tolleranza** nusikalstamū-mas – tolerāncijos vaīsius; *kaip bdv azienda f.* pavaldžioji / dukterinė *fam* įmonė.

figliàre *vksm* at(si)vėsti, vėsti (jauniklius).

figliàstra *dkt m* pōdukra.

figliàstro *dkt v* pōsūnis.

figliàta *dkt m* vadà; vedimas.

figlio *dkt v* **1.** sūnūs; (*bambino*) vaikas; *f. adottivo* [vaikis; įsūnis; *f. maggiore (minore)* vyriáusias (jauniáusias) sūnūs; *f. naturale* nesantuokinis sūnūs / vaikas; *f. unico* vienturtis sūnūs / vaikas; *fig il razzismo è f. della paura* rasizmas – báimės vaizius; ♦ *f. d'arte* mėnininkas (/ áktorius *ir pan.*) iš mėnininkų (/ áktorių *ir pan.*) šeimōs; *un f. di buona donna* nenáudėlis; *f. di nessuno* pamestinūkas; *f. di papà* turtingų tėvų vaikėlis; *volg f. di puttana* kalės vaikas; *flk tale padre, tale f.* kōks tėvas, tōks ir vaikas; **2.:** *rel il F. (dell'Uomo)* (Žmogaūs) Sūnūs.

figlioccia *dkt m* krikšto dukrà / duktė, krikštāduktė.

figlioccio *dkt v* krikšto sūnūs, krikštāsūnis; krikštávaikis.

figliola *dkt m* **1.** dukrėlė; ♦ *f.!* vaikėli!; **2.** *fam (ragazza)* merginà.

figliolanza *dkt m* átžalos *pl* (vaikai).

figliolo *dkt v* **1.** sūnėlis; (*figlio*) sūnūs; vaikas; ♦ *il figliol pródigo* sūnūs palaidūnas; *f.!* vaikėli!; **2.** (*ragazzino*) berniūkas; vaikas.

figo, -a *bdv fam* kietas; šustras; superinis.

figura *dkt m* **1.** (*forma*) pavidalas; (*linea del corpo*) figūrà; (*aspetto*) išvaizda; *f. snella* lieknà figūrà; **2.** (*persona, personaggio*) figūrà; asmenybė; *una mezza f.* vidutinybė; **3.** (*illustrazione e sim.*) pavėikslas, pavėikšliukas, pavėikslėlis; iliustrācija; (*immagine*) átvaiždas; **4.** (*modo di mostrarsi*); *fare una bella f.* gerai pasirodyti, padaryti (gėrą) įspūdį; *fare una brutta f.* menkaį pasirodyti, padaryti blōgà įspūdį; *fare la f. dello stupido* apsijuōkti, apskivaĩlinti; ♦ *fa la sua f.* visāi neblōgāi atródo; **5.** *geom (t.p. f. geometrica)* (geomėtrinė) figūrà; *f. piana* plokščia figūrà; *f. solida* geomėtrinis kūnas, tūrinė figūrà; **6.** *lett (t.p. f. retorica)* retōrinė figūrà; **7.** *sport* figūrà; **8.** (*nelle carte*) figūrà, pōninė kortà; **9.** (*negli scacchi*) figūrà.

figuraccia *dkt m*: *fare una f.* apskivaĩlinti.

figurante *dkt v* statistas (*ir prk*).

figur||àre *vksm* (-gù-) būti; figūruoti; *il suo nome non ~a nell'elenco* sarašė jo vardo nėrà; *lui ~a come proprietario* jīs nuródomas (/ įrašytas *ir pan.*) kaip saviniūkas.

► **figur||àrsi** *sng* **1.** įsivaizduoti; **2.:** ♦ *figurati se...* kuřgi (táu)... ; *kaip jst figurati!* (/ *si ~i!* *ir pan.*) kuřgi!; (*immaginati!*) tik įsivaizduok!; (*assolutamente no!*) visāi nė!; (*prego*) prāšom!; *~iámoci!* kuřgi nė!

figurativ||o, -a *bdv art*: *arte ~a* vaizduojamasis mėnas; *le arti ~e* dailė *sg*.

figuràto, -a *bdv*: *in senso f.* pėrkeltine prasmė.

figurin||a *dkt m* lipdūkas (*klijuojamas paveikslėlis*); *album di ~e* lipdūkų albūmas.

figurino *dkt v* **1.** (*disegno di un modello*) mōdelio piešinys; **2.** (*damerino*) dabišius, dabità *com*.

figuro *dkt v* (*t.p. losco f.*) įtařtinas tipas.

figuróne *dkt v*: *fare un f.* įspūdingai pasirodyti.

fil||a *dkt m* **1.** eilė; vėrtinė, vorà; *in prima f.* pirmojė eilėjė; *fare la f.* stovėti eilėjė; *mettere in f.* (su)statyti į eilę, (iš)rikiuoti; *métersi in f.* stóti į eilę; *saltare la f.* lįsti bė eilės, prasmūkti bė eilės; ♦ *di f.* iš eilės; *in f.* (*uno alla volta*) paeiliuĩ; (*in ordine*) eilės tvarkà; *in f. indiana* vorėlė; *in f. per due* vorà pō dū; **2.:** *dgs fig. mil ~a*, ~e grėtos; *fig nelle ~a del partito* pārtijos grėtosė; **3.** (*di una scacchiera*) stulpėlis.

filaménto *dkt v* **1.** (*di lampadina*) siūlas (*lempu-tės*), siulėlis; **2.** (*fibra*) plaūšas; *anat* skáidula.

filànda *dkt m* verpyklà.

filànt||e *bdv*: *stelle ~i* serpantinas *sg* (*spalvotos popieriaus juostelės*).

filantropia *dkt m* filantropija, labdarybė.

filàntropo, -a *dkt v/m* filantropas -ė, labdarys -ė.

fil||àre *I vksm* **1.** *tr* vėrpti; *f. il lino* vėrpti linūs; **2.** *tr* (*del ragno e sim.*) mėgzt; **3.** *tr tarm* (*considerare qc*) skaityti (su kuo); **4.** *intr* [A] (*del formaggio e sim.*) tįsti; **5.** *intr* [E] (*andare veloce*) lėkti, dūmti, máuti, skúosti; ♦ *f. liscio* eiti kaip sviestu pātepta; **6.** *intr* [E] (*scappare*) išsinnėšdinti, nėšdintis; ~a (*via*)! nėšdinkis!; **7.** *intr* [E] (*di ragionamento*) būti nuosekliám; **8.** *intr fam* [E] (*amoreggiare*) flirtuoti.

filàre *II dkt v* eilė (medžių, augalų).

filarmònica *dkt m* **1.** filharmónija; **2.** (*orchestra sinfonica*) simfōninis orķestras.

filastròcca *dkt m* vaikīškas eilėraščius; (*ninna nanna*) lopšinė.

filatelia *dkt m* filatėlija.

filatélico, -a **1.** *bdv* filatėlijos; filatėlinis; **2.** *dkt v/m* filatėlistas -ė.

filatelista *dkt v/m* filatėlistas -ė.

filàt||o, -a **1.** *bdv*: *zucchero f.* saldī vatà, cùkraus vatà; **2.** *bdv fig* (*continuo*): *due ore ~e* išėtas dvī vālandas; ♦ *kaip prv di f.* tuoj pāt; **3.** *bdv fig* (*logico*) nuoseklūs; **4.:** *dkt v* (*ppr dgs ~i*) verpalai *pl*; *f. di lana* vilnōniai verpalai.

filatóre, -trice *dkt v/m* verpėjas -ė.

filatūra *dkt m* **1.** (*l'azione*) verpimas; **2.** (*stabilimento e sim.*) verpyklà.

file ['fai] *dkt v nkt inf* fáilas; rinkmenà; *f. di testo* tekstinis fáilas; *aprire* (*chiudere, zippare*) *un f.* atdidarýti (uždaryti, suspáusti) fáilą.

filcttatūra *dkt m* *tecn* sriėgis, sriėgio vijos *pl*.

filétto *dkt* v *filé* *femm* inv; *f. di manzo* jáutienos filė.

filiále I *bdv* sūniškas, sūnaūs.

filiále II *dkt* m filiālas.

filibustiére *dkt* v *stor* filibustjėras.

filiera *dkt* m *tecn* 1. (*di elementi metallici*) staklynas; 2. (*tessile*) verptuvas.

filigrāna *dkt* m 1. vandėnženklis; ♦ *in f.* subtilūs *agg* (*iš karto neįžūrimas*); 2. (*in oreficeria*) filigrānas.

filippino, -a 1. *bdv* Filipinų, filipiniėčių; iš Filipinų; 2. *dkt* v/m filipiniėtis -ė; 3. *dkt* v filipiniėčių kalbā.

film *dkt* v *nkt* filmas; *f. sonoro* (*muto, a colori, in bianco e nero*) garsinis (negarsinis, spalvotas, nespaltvotas) filmas; *f. d'animazione* (*d'azione, dell'orrore*) animācinis (veiksma, siaūbo) filmas; *f. giallo* detektųvas; *f. a luci rosse* pornografinis filmas; *girare un f.* statyti / sukėti filmą; *proiettare un f., dare un f.* demonstruoti / rodyti filmą.

filmare *vksm* (nu)filmuoti.

filmātō *dkt* v vaizdo įrašas; filmuota mėdžiaga.

fil||o *dkt* v 1. siūlas; gijā; (*corda*) virvė; (*spago*) virvėlė, špagatas; *f. di lino* lininis siūlas; *un gomito* *lo* *f.* siūlų kamuolys; *f. interdente* tarpdančių siūlas; *i ~i della ragnatela* voratinklio gijos; *tecn f. a piombo* svaĩmbalas; *fig fare i ~i* (*del formaggio*) tįsti; ♦ *sul f. di lana* paskutinę akimirka; *dare f. da tōrcere* apsuĩkinti gyvėnimą; *essere appeso a un f.* kabėti ant siūlo; *fam fare il f.* (*a qen*) kabinti (*kq*), sukėti (*apie kq*); 2. (*metallico e sim.; t.p. fil di ferro*) vielā; (*cavo*) laidas, kėbelis; *f. d'erba* žolės stiebėlis; *f. (elettrico)* elėktros laidas; *f. spinato* spygliuota vielā; *tecn senza ~i* beviėlis *agg*; ♦ *f. di perle* perlų vėrinys; 3. (*piccola quantita*) truputėlis; (*rivolo*) čiurkšlė; *con un f. di voce* užkimusiu balsu; *non c'è un f. di vento* vėjo nė kvāpo; 4. *fig* (*dgs le ~a*): *il f. del discorso* mintiės siūlas; *perdere il f.* pamėsti mĩntį; *tirare le ~a* apibeĩdrinti; ♦ *f. conduttore, f. rosso* „raudona gijā“ (*pagrindinė idėja*), leitmotųvas; *per f. e per segno* detaliai, kruopščiai; 5. (*di una lama*) āšmenys *pl*; briaunā; ♦ *sul f. del rasōio* skustuvo āšmenimis; 6.: ♦ *a f.* lygiagrečiai; pālei (*krāštą ir pan.*).

fil(o)- *priešdėlis*: pirmoji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti meilę, pomėgį, pvz., filāntropo, filoamericano, filosofia, filosoviėtico *ir t. t.*

-filo *priesaga*: antroji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti meilę, pomėgį, pvz., bibliofilas, es-terofilas *ir t. t.*

filobus *dkt* v troleibūsas; *in f.* troleibusu; *il f. per il centro* troleibūsas į centrą; *prēndere il f.* važiuoti troleibusu; (*salire*) lįpti į troleibūšą.

filodiffusiōne *dkt* m *tecn* (*laidos*) transliācija telefonu linijomis.

filologia *dkt* m filolėgija; *f. baltica* baltų filolėgija, baltistika; *f. classica* klasikinė filolėgija.

filolėgico, -a *bdv* filolėginis.

filolėgo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt* v/m filolėgas -ė.

filōne *dkt* v 1. (*vena*) gýsla; (*strato*) klėdas; *f. aurifero* āukso gýsla; 2. (*di pane*) prancūziškasis batėnas; 3. *fig* pakraipā; (*corrente*) srovė.

filosofāle *bdv*: *la pietra f.* filosofinis akmuo.

filosofāre *vksm* [A] (-lō-) ⇒ **filosofeggiāre**.

filosofeggiāre *vksm* [A] (-fėg-) (*pa*) filosofuoti (*ir prk*).

filosofia *dkt* m 1. filosofija; 2. (*materia di studio*) filosofijos istorija, filosofija; 3.: *fig prēnderla con f.* nusiteikti filosofĩškai.

filosofico, -a *bdv* 1. filosofinis; 2. *fig* filosofĩškas.

filōsofo *dkt* v filosofas.

filovia *dkt* m 1. troleibūsu linija; 2. ⇒ **filobus**.

filtr||āre *vksm* 1. *tr* (nu)kėsti, pėrkėsti; filtruoti (*ir prk*); *f. l'olio* kėsti aliėju; 2. *intr* [E] suĩktis, prasisuĩkti; skvefĩbti, prasiskvefĩti; filtruoti; *l'umidita ~a dalla parete* pėr sienā suĩkiasi drėgmė; 3. *intr* [E] *fig* (*trapelare*) kilti / išeĩti į viėšumā (*ppr. sunkiai*); 4. *intr* [E] sport praslysti (prė gynyjus) (*apie kamuolį*).

filtro I *dkt* v filtras; *sigaretta senza f.* cigarėtė bė filtro; *f. solare* sáulės filtras; *tecn f. dell'aria* oro filtras.

filtro II *dkt* v māgiškas(is) gėrimas; *un f. d'amore* mėilės eliksyras.

filza *dkt* m vĩrtinė (*ppr. prk*).

fin 1. *prk* ⇒ **fino I**; 2. *dkt* v/m ⇒ **fine II**.

fināle *bdv* 1. (*ultimo*) paskutinis; (*che sta alla fine*) galinis; (*sillaba f.*) paskutinis skiemuo; 2. (*definitivo*) galutinis; (*conclusivo*) baigiamasis, finālinis; *esame f.* baigiamasis egzāminas; *risultato f.* galutinis rezultātas; 3. *dkt* v pabaigā; *mus* finālas; *il f. di un romanzo* romāno pabaigā; 4. *dkt* m sport finālas; *quarto di f.* ketvirtfinalis; 5. *dkt* m gram (*t.p. proposizione f.*) tikslas aplinkybės sakiny.

finalista *dkt* v/m finālininkas -ė, finalistas -ė.

finalit||ā *dkt* m *nkt* tikslas; *le ~a di un'associazione* draugijos tikslai.

finalizzāto, -a *bdv* (*volto a* (*far*) *qcs*) siėkiantis (*ko, kq daryti*), skĩrtas; *un decreto f. alla riduzione della spesa* dekrėtas, skĩrtas išlaidoms māžinti.

finalmėnte *prv* (*in senso esclamativo*) pagaliau.

finanz||a dkt m 1. (t.p. dgs ~e) finánsai pl (ir prk); **Ministero delle** ~e Finánsų ministèrija; 2. (affari) veřslas; finánsinė veiklā; **il mondo della f.** veřslo pasāulis; 3.: **la Guàrdia di F., fam la F.** Mókėsčių policija.

finanziamento dkt v finansāvimas.

finanziare vksm finansuoti; f. **un progetto (la ricerca)** finansuoti projektą (tyrimus).

finanzià||rio, -a bdv 1. finánsinis; finánsų; **analista f.** finánsų analitikas; **situazione ~ria** finánsinė būklė; **legge ~ria, fam la ~ria** biudžeto įstatymas; **econ anno f.** biudžetiniai metai pl; 2. (degli affari) veřslo.

finanziatore, -trice dkt v/m finansuotojas -a.

finanziere, -a dkt v/m 1. finánsininkas -ė; 2. mil Mókėsčių policijos pareigūnas -ė.

finché jngt (tòl.) kòl; lig(i); f. **vivevamo in campagna, eravamo felici** kòl gyvėnome káime, būvome laimingi; **non lo dimenticherò, f. vivrò!** ligi gyvas tò neužmirėšiu; **aspetterò qui f. (non) torniate** láuksiu čia, kòl (ne)grįšite.

fin||e I bdv 1. (sottile) plónas; láibas; (di sabbia, semi e sim.) smulkus; **crosta f.** plonā plutā; **neve f.** birūs sniegas; **pioggia f.** smulkus lietūs; 2. fig (acuto) skvarbūs; subtilūs; (esperto) patyręs; (sensibile) jautrūs; f. **ironia** subtili ironija; **udito f.** gerā klausā; 3. (raffinato) skoningas; įmantrūs; (distinto) rafinūotas; **modi ~i** gražios manières; 4. (aggraziato) dailūs; grakštūs; 5. (di qualità) kokybiškas; **cioccolato finissimo** aukščiausios kokybės šokolādas; 6. **kaip** prv plonai; smulkiai.

fin||e II 1. dkt m (parte finale) gālas (ir prk); pabaigā; **la f. di una strada** kėlio pabaigā; **saldi di f. stagione** sezóninis išpardavimas; **alla f. (di qcs) (ko)** pabaigojė; **dall'inizio alla f.** nuò pradžiòs iki gālo; **fino alla f.** iki gālo; **fig la f. è vicina** (la morte, il crollo) artėja gālas; ♦ ppr. vyr **il f. settimana** savaitgalis; **alla fin f., in fin dei conti** galų galė. galiausiai; **in fin di vita** lėisgyvis agg; mirštantis, artī mirtiės; **avere f.** baigtis; **mettere f., porre f.** užbaigti; (stroncare) padaryti gālą; **non è la f. del mondo** tai dār nē pasāulio pabaigā; **è la f. del mondo!** (è meraviglioso!) tai nuostabū!; **kaip jst buona f. e buon principio!** laimingų Naujųjų mētų!; 2. dkt m (esito) baigtis; pabaigā; ♦ **fare una brutta f.** blogai baigtis; **che f. ha fatto?** kuř diño?; kās nutiko (kam)?; 3. dkt v (scopo) tikslas; (obbiettivo) siėkis; **andato a buon f.** vėkęs; sėkmingas; **secondi ~i** slapti tikslai; f. **a sé stesso** savitikslis agg; **gram complemento di f.** tikslo aplinkybė; ♦ **ad ogni buon f.** aiškūmo dėlei; **al f. (di far qc)** idant (kq

darytum), tām, kād; siekiant (kq daryti); **a fin di bene** kād gerai būtų; (kieno) lābui; **il f. giustifica i mezzi** tikslas patėisina priemonės.

finestra dkt m 1. lāngas; **alla f.** priė lāngo; **aprire (chiudere) la f.** atidaryti (uždaryti) lāngą; **guardare dalla f.** žiūrėti prō lāngą; **la f. dà sul cortile** lāngas išėina į kiēmą; 2. inf lāngas.

finestrino dkt v langėlis; langiukas; lāngas; **un posto vicino al f.** vietā priė lāngo.

finèzza dkt m 1. (sottigliezza) plonūmas; smulkūmas; 2. fig (acutezza) skvarbūmas; subtilūmas; f. **d'ingegno** prōto įžvalgūmas; 3. (raffinatezza) skōnis, skoningūmas; rafinuotūmas; 4. (grazia) grakštūmas; dailūmas.

fing||ere* vksm 1. (qcs, di far qcs) apsimėsti (kq darant), dėtis; f. **sorpresa** apsimėsti nustėbusiam; ~e **di dormire** apsimeta miegantis; ~e **di essere malato** apsimeta ligōniu; apsimeta, kād seřga; **ha finto di essere un giornalista** apsimetė esās žurnalistas; 2. (immaginare) įsivaizduoti; (supporre) tařti.

► **fing**||ersi sngr (qc) apsimėsti (kuo), dėtis; f. **un altro** dėtis kuò nōrs kitū; f. **un esperto** apsimėsti žinovū; **si ~e malato** apsimeta, kād seřga; apsimeta seřgantis.

finimènti dkt v dgs pakiñktai.

finimondo dkt v chaòsas; **è successo il f.** kīlo (tikras) chaòsas.

fini||re vksm (-isc-) 1. tr (pa)baigti, užbaigti; f. **un lavoro** baigti dārba; f. **di lavorare** baigti dirbti; f. **gli studi (l'università)** baigti mōkslą (universitėtą); **ho ~to di mangiare** pabaigiau vālgyti, pavālgiau; **con me hai ~to** sū manimī baigta; ♦ **a non f.** bė gālo (bė krāšto); 2. tr (consumare) suvartóti; (pa)baigti; f. **l'acqua** baigti vāndenį; f. **una medicina** suvartóti vaistūs; f. **una sigaretta** surūkýti cigarėtė; 3. tr (smettere di far qcs) liāutis (kq daryti, kq padarius); ~sci **di lamentarti!** ganā skųstis!; liāukis skūndėsis!; **beasm ha ~to di piovere** liòvėsi lyti; 4. tr (uccidere) pribaiigti; 5. intr [A]: f. **per far qcs, f. con il far qcs** galų galė (kq daryti); **ha ~to con l'accettare** galų galė sutiko; 6. intr [E] baigtis, pasi-baigti; **la strada ~sce qui** kėlias baigiasi čia; **la lezione è ~ta alle tre** pamokā pasibaigė trėčia; **l'estate sta finendo** baigiasi vāsara; ♦ **kaip dkt v sul f. (di qcs) (ko)** pabaigojė, (kam) besibaigiant; **è ~ta!** viskas baigtal; (e) **non ~sce qui, (e) non è ~ta qui** ir tai dār nē viskas; **flk tutto è bene quel che ~sce bene** viskas gerai, kās gerai baigiasi; 7. intr [E] (consumarsi) baigtis, pasi-baigti; išsibaigti; **è ~to l'inchiostro** rāsalas pasibaigė; 8. intr [E] (in un luogo, anche fig; t.p.

andare a f.) patēkti; atsidūrti; pakliūti; *f. sotto una maccina* pakliūti pō rātais; *f. in un fosso* įvažiūoti ī griovī; *f. in un vicolo cieco* patēkti ī aklāvietē (*ir prk*); *f. nei guai* patēkti ī bēdā; ♦ *dov'è ~to?* kuī pasidējo?; **9.** *intr* [E] (*avere esito*) baigtis; *f. bene* gerai baigtis; išeiti ī gēra; *f. male* žlūgti; pražūti; **10.** *intr* [E] (*sfociare*) įtekėti.

► **fini**||**rla** įvdž *fam* baigti; *è ora di f. con queste assurdità!* laikas baigti sū tōm nesąmonēm!

finit||**o**, -a *bdv* **1.** pabaigtas, baigtas; pasibaigęs; *prodotto f.* gaminys; *a lavoro f.* pabaigus darba; *a festa ~a* pasibaigus vakarėliui; *t.p.* ⇒ **finire**; ♦ *fam farla ~a* liautis; (*con qcn*) nutrāukti (visūs ryšius) (*su kuo*); (*suicidarsi*) pasidaryti (sáu) gāla; **2.** (*senza futuro*) žlūgęs; *un uomo f.* žlūgęs žmogūs; **3.** *gram modo f.* nūsaka.

finitūr||**a** *dkt m* apdailōs darbai *pl*, apdailā; *dgs ~e* apdailōs detālės, apdailā *sg*, (*ornamenti*) papuošimai.

finlandése **1.** *bdv* Sūomijos; sūomiy; sūomiškas; iš Sūomijos; *sàuna f.* sàuna, sūomiška pirtis; **2.** *dkt v/m* sūomis -ė; **3.** *dkt v* sūomiy kalbā.

fino **I** *prlk* **1.** (*a qc*) iki (*ko*); lig(i); *f. all'alba* iki aušrōs; *f. alla fine* iki gālo; *f. a domani* iki rytōjaus; *f. ad ora* iki šiōl; *contare f. a dieci* skaičiuoti iki dēšimt; *dormire f. a tardi* ilgai miegoti; ♦ *kaip įngt f. a quando* (iki) kōl; tōl, kōl; **2.** *fin* (*da qcs*) nuō (*ko*); *fin dalla nascita* nuō pāt gimimo; *fin da piccolo* (jaū) nuō mažėns; **3.** *kaip prv.* *fin troppo* nēt pēr daug.

fino **II**, -a *bdv* **1.** smūlkus; *sale f.* smūlki druskā; **2.** *fig* (*acuto*) aštrūs; *cervello f.* guvūs prōtas; **3.** (*puro*) grýnas; *oro f.* grýnas auksas; **4.** *fam* rafinūotas; ♦ *avere il palato f.* būti išrankiam.

finocchio *dkt v* **1.** bot pañkolis; **2.** *fam volg* pederāstas.

finóra *prv* iki šiōl, ligi šiōl; kōl kās.

finta *dkt m* **1.** apsimetimas; *fare f.* (*di far qcs*) apsimēsti (*ką darant*); *fare f. di non sentire* nulēisti negirdomīs; *è tutta una f.* tik apsimetinēja; *fa f. di non capire* apsimeta nesuprantās; apsimeta, kād nesuprañta; ♦ *per f.* juokaīs; **2.** *sport* klaidinantis judesys, klaidinamasis judesys, apgaulingas judesys.

fintantoché *įngt* tōl, kōl; *t.p.* ⇒ **finché**.

fint||**o**, -a *bdv* **1.** netikras; (*artificiale*) dirbtinis; (*simulato*) apsimestinis; *nome f.* netikras vādas; *pelle ~a* dirbtinė oda; **2.** ♦ *fare il f. tonto* dėtis kvailiū.

finzióne *dkt m* **1.** apsimetinėjimas; fikcija; **2.** *f. poetica* poetinė išmonė; **3.** *f. cinematografica* kino / filmo fikcija.

fio *dkt v*: ♦ *pagare il f.* (*essere punito*) gauti atpildā.

fiocc||**àre** *vksm* [E] (*fiòc-*) **1.** *tarm* (pa)snigti (kāsniais); **2.** *fig* pasipilti; *~ano gli applausi* pasipila plojimai.

fiòc||**co** *dkt v* **1.** kāspinas (*perrištas*); ♦ *con i ~chi* puikūs agg; **2.** *f. di cotone* vatōs kuokštėlis; *f. di neve* snāigė; **3.** (*di cereali*) dribsnis; *~chi di granturco* kukurūzų dribsniai.

fiòcina *dkt m* žebėrklas.

fiòco, -a *bdv* (*di luce*) blankūs, blausūs; (*di suo-pro*) duslūs; kimūs.

fiónda *dkt m* **1.** laidynė; **2.** (*l'arma*) svaidyklė.

fioràio, -a *dkt v/m* gėlininkas -ė (*pardavėjas*), gėlių pardavėjas -a

fiordaliso *dkt v* bot rūgiagėlė, rūgiagėlė.

fiordilatte *dkt v* (*gelato*) grietinėlės plombyras.

fiórdo *dkt v* *geogr* fiórdas.

fiór||**e** *dkt v* **1.** gėlė; žiedas; *~i di campo* laūko gėlės; *un mazzo di ~i* gėlių puokštė; *mettere i ~i nell'acqua* (pa)merkti gėlės; ♦ *a ~i* gėlėtas agg; *il f. all'occhiello* pažibā, pasididžiavimas; (*tutto*) *rose e ~i* rōžėmis klōtas agg; *essere in f.* žydėti; *mettere i ~i* pražysti; **2.** *fig* (*t.p. il fior f.*) elitas; grietinėlė; žiedas; *il fior f. degli atleti* pajėgiausi atlėtai *pl*; ♦ *fior* (*di qcs*) (*gran quantità*) (*ko*) galybės; *nelf. degli anni* pačiamė žydėjime; *un fior* (*di qcs*) (*un autentico*) tikras agg; **3.** *a fior di qcs* kō paviršiuje; ♦ *ho i nervi a fior di pelle* aš baīsiai susinervinęs; **4.** *dgs ~i* (*nelle carte*) krūžiai (*kortu spalva*).

fiorellino *dkt v* *dimin* gėlytė (*ir prk*).

fiorénte *bdv* *fig* klēstintis.

fiorentina *dkt m* *gast* (*t.p. bistecca alla f.*) jautienos kepsnys (sū T formos kaulu).

fiorentino, -a **1.** *bdv* Florėncijos, florentiečių; florentiėtiškas; iš Florėncijos; **2.** *dkt v/m* florentiėtis -ė; **3.** *dkt v* florentiečių tarmė.

fiorétto *dkt v* *sport* rapyrā.

fioricoltóre, -trice *dkt v/m* gėlininkas -ė.

fioricoltūra *dkt m* gėlininkystė.

fioriéra *dkt m* vazōnas, gėliapuodis.

fiorino *dkt v* (*moneta*) florinas.

fior||**ire** *vksm* [E] (*-isc-*) **1.** (su)žydėti, pražysti; ♦ *flk se son rose, ~iranno* jėi taip lėmta, taip ir būs („jei rōžės, tai pražys“); **2.** *fig* (su)klestėti; vešėti; **3.** *fig* (*avere macchie*) žydėti; (*della pelle*) (iš)beėti.

fiorista *dkt v/m* gėlininkas -ė.

fioritūra *dkt m* **1.** (*il fiorire*) žydėjimas; **2.** *fig* (su)klestėjimas; **3.** *fig* (*comparsa di macchie*) (iš)bėrimas.

fiott||**o** *dkt v* čiurkšlė; *uscire a ~i* trýkšti; plūsti.

firma *dkt m* 1. pārašas; *una f. falsa (illeggibile)* padirbtas (nejskaitomas) pārašas; *apporre / mettere una f.* dēti pāraša, pasirašyti; ♦ *farci la f., metterci la f.* pasirašyti (*sutikti nedvejojus*); 2. (*il firmare*) pasirašymas.

firmaménto *dkt v* dangaūs skliaūtas.

firmāre *vksm* pasirašyti; *f. un accordo internazionale (un contratto)* pasirašyti tarptautinį susitarīmu (sūtarti); *f. un autògrafo* pasirašyti autogrāfu.

firmatārio, -a *dkt v/m (dokumentq ir pan.)* pasirašēs asmuō; signatāras -ē.

firmāto, -a *bdv: ābito f.* garsiōs firmos žēnklu pažymētas kostiūmas; garsaūs dizāinero (/ garsiōs dizāinērēs) suknelē.

fisarmōnica *dkt m* mus akordeōnas.

fiscāle *bdv* 1. mōkesčiū; fiskālinis; *condono f.* mōkesčiū amnēstija; *evasione f.* mōkesčiū vengīmas; *ricevuta f., scontrino f.* čekis, kvītas; ♦ *codice f.* mōkesčiū mōkētojo kōdas; ≡ asmeņs kōdas; 2. *fig* grīēztas; pedāntīskas.

fiscalitā *dkt m fig* (pērdētas) pedantīškūmas.

fischīare *vksm (fi-)* 1. *intr [A]* (su)švilpti; (*di sirena e sim.*) (su)kaūkti; (*cupamente*) ūkti; (*sibilare*) šnypšti; (*passar sibilando*) prašvilpti; *mi fischiano le orécchie* mán ausysē zviņbia (*ir prk*); 2. *intr [A]* (*pronunciare male*) šveplūoti; 3. *tr* (*fischiettare*) švilpauti; 4. *tr* (*disapprovare*) nušvilpti; 5. *tr sport* paskirti (*švilpanti*); *f. la fine della partita* skēlbti rungtīniū pābaiga; *f. un fallo* užfiksūoti prāžanga.

fischiettāre *vksm (-schiet-)* švilpauti.

fischietto *dkt v* švilpūkas.

fi||schio *dkt v* švilpīmas; (*sibilo*) švilpesys; *coperto dai ~schi* nušvilptas; *fare un f.* pašvilpti; ♦ *capire ~schi per fiaschi* visāi nē taip suprāsti; *fammi un f.* dūok žinōti / žiniā.

fisco *dkt v* īzdas; (*il sistema tributario*) mōkesčiū sistēmā; (*l'ispettorato*) mōkesčiū inspēkcija.

fisica *dkt m* 1. fizika; *le leggi della f.* fizikos dēsniai; *manuale di f.* fizikos vadovēlis; *fam iscriversi a f.* īstōti ī fizikos fakultēta; 2. *fam (ginnastica)* kūno kultūrā.

fisicamēnte *prv* fiziškai; *ē f. impossibile* tāi fiziškai nejmānoma; *com'ē lei f.?* kāp jī atrōdo?

fisi||co, -a 1. *bdv* fizinis; (*della fisica*) fizikos; *fis* fizikinis; *geografia ~ca* fizinē ģeogrāfija; *leggi ~che* fizikos dēsniai; *fis corpo f.* fizikinis kūnas; 2. *bdv (del corpo umano)* fizinis; *attività ~ca* fizinē veiklā; *attrazione ~ca* fizinis pōtraukis; *difetto f.* fizinis trūkumas; *educazione ~ca* kūno kultūrā; *piacere f.* fizinis malonūmas; 3. *dkt v (corpo)* kūnas; kūno sudējīmas;

fa bene al f. tāi sveīka kūnui; *fam avere il f.* būti tvīrto sudējīmo; būti atlētišķam; 4. *dkt v/m* fizikas -ē.

fisima *dkt m* (keistā) mānija; užgaida.

fisiologia *dkt m* fizioloģija.

fisioloģico, -a *bdv* 1. *med* fizioloģinis; 2. *fig (nella norma)* īprastas; natūrālūs.

fisionomia *dkt m* fizionōmija; vēido brūožai *pl.*

fisionomista *dkt v/m: essere un buon f.* ģerā īsimīnti žmōnes (/ vēidus *ir pan.*).

fisioterapista *dkt v/m* fizioterapētas -ē.

fisioterapia *dkt m* med fizioterāpija.

fissāggio *dkt v* 1. (pri)tvīrtinīmas; fiksācija; 2. *for* fiksāžas.

fissāre *vksm* 1. (pri)tvīrtinti; (už)fiksūoti; (*cu-cendo*) prisiūti; (*legando*) priīrīti; (*con chiodi*) prikālti; (*con ganci*) prikabinti; (*con fermagli*) prisēgti; (*con spilli*) prismeīgti; *f. i capelli con la lacca* užfiksūoti plāukus lakū; *fig f. il pensiero, f. la mente* (su *qcs*) nukreīpti mīnti (*ī kq*); 2. (*qc*) (*t.p. f. gli occhi, f. lo sguardo* (su *qc*)) īsižiūrēti (*ī kq*); smeīgti žvīlgsnī, ībēsti akīs; *f. il cielo* īdēmiaī žiūrēti ī daņģū; 3. (*stabilire*) nustatīti; (pa)skirti; fiksūoti; *f. un appuntamento* paskirti pasīmātyma; (*per una visita e sim.*) už(si)registrūoti, už(si)rašyti; *f. la (propria) residenza* nustatīti ģvēnamajā viētā; 4. (*registrare*) (už)fiksūoti; 5. *for* (už)fiksūoti.

► **fissārsi** *sng* 1. (*nella mente*) īsimīnti; (*dello sguardo su qc*) užkliūti (už *ko*); 2. (*stabilirsi in un luogo*) apsīģvēnti; 3. *fig (ostinarsi)* īsikālti ī gālva; užsīpirti; 4. (*l'un l'altro*) īdēmiaī žiūrēti ī akīs (*vienam kitam*).

fissāto, -a 1. *bdv, dlv* pritvīrtintas; *t.p. ⇒ fissāre*; 2. *bdv, dlv* (*stabilito*) nustatītas; paskirtas; (*il giorno f.* nustatīta (/ sūtarta) diēna; 3. *bdv* (*ossessionato*) (*īkyrios minties*) apsēstas.

fissaziōne *dkt m* (*ossessione*) īkyrī mītīs -iēs; apsēdīmas; ♦ *ma ē una f.!* kažkōks apsēdīmas!

fissiōne *dkt m* chim, fis skilīmas.

fiss||o, -a *bdv* 1. pritvīrtintas; nējudantis; *fig con gli occhi ~i* (su *qc*) ībēdēs akīs (*ī kq*); ♦ *chiedo f., idea ~a* īkyrī mītīs; apsēdīmas; *t.p. ⇒ fissāre*; 2. (*stabilito*) nustatītas; tām tikras; *ricevere (il pubblico) a ore ~e* priīmti interesāntus tām tikromīs valandomīs; *senza ~a dimora* bē nuolatīnēs ģvēnamosios viētos; 3. (*stabile*) pastovūs; *lavoro f.* pastovūs dārbas; *reddito f.* pastōvīos pājamos; *sono f. a Kaūnas* āš nuolat (*ģvenū*) Kaunē; 4. *kaip prv: guardare f. (qc; qc negli occhi)* īdēmiaī žiūrēti (*ī kq; kam ī akis*).

fitta *dkt m* dieģlīs; *sento una f. al fianco* (mān) dieģia šōņa; (*a intervalli*) dīģģioja šōņa.

fittizio, -a *bdv* fiktyvūs, netikras; *matrimonio f.* fiktyvī sāntuoka.

fitt||o I, -a **1.** *bdv* tānkus; *erba ~a* tānki žolē; *tesuto f.* / *a trama ~a* tānkus audinys; *fig colpi ~i* dažni smūgiai; **2.** *bdv* (*denso*) tīrštas; *bùio f.* tamsū, nōrs ī ākī dūrķ; *gūdī tamsà (ir prk); nébbia ~a* tīrštas rūkas; *fig una giornata ~a di impegni* dienā pilnā darbū īr susitikimū; **3.** *dkt v* tankmē, tankynē; **4.** *kaip prv: piove f.* smār-kiai lŷja; **5.** *bdv* (*confitto*) īsmeigtas; īsmīgēs; ♦ *a capo f.* stačià gálva.

fitto II *dkt v* ⇒ **affitto**.

fiumàna *dkt m* **1.** galinga srovė; **2.** *fig* (*di gente*) didžiūlis žmoniū sraūtas.

fium||e *dkt v* **1.** ūpė; *f. navigabile* laivúojama ūpė; *il f. è straripato* ūpė išsilėjo (iš krantū); **2.** *fig* sraūtas; ūpė; *un f. di lacrime (di parole)* āšarų (žodžių) sraūtas; *~i di sangue* kraujo ūpės; *sono stati scritti ~i di inchiostro* tiek rāšalo išlieta; ♦ *scorrere a ~i* tekėti ūpėmis; **3.** *fig* (*di gente*) ⇒ **fiumàna** **2.**; **4.** *kaip bdv nkt: un romanzo f.* romānas, kuriō pabaigōs nematŷti.

fiutare *vksm* **1.** (už)uosti; suuosti; (*con insistenza*) uostinėti; šniukštinėti; (*annusare*) (pa)uostyti; *f. la preda* užuosti grōbio kvāpā; **2.** (*aspirare*) (pa)uostyti; traukti; *f. cocaina* uostyti kokaīnā; **3.** *fig* (*intuire*) užuosti, suuostyti *fam*; *fam f. l'affare* suuostyti biznį.

fiuto *dkt v* **1.** uoslė (*ir prk*); *dal f. buono* uoslingas *agg*; *fig avere f. (per qcs)* turėti uoslę (*kam*); **2.:** *tabacco da f.* uostomasis tabākas.

flaccido, -a *bdv* suglėbęs, glebūs.

flacóne *dkt v* flakōnas, buteliukas.

flagellare *vksm* (-gėl-) **1.** (nu)plākti rykštė, (nu)plėkti; **2.** (*del vento e sim.*) (nu)gáirinti, (nu)čáizyti; **3.** *fig* (*criticare*) (iš)plėkti.

flagello *dkt v* rŷkštė (*ir prk*); *fig il f. divino* Diėvo rŷkštė.

flagrante *bdv dir* akivaizdūs (*ir prk*); *f. delitto* aki-vaizdūs nusikaltimas; *cogliere in f.* nutvėrti (*nusikalstant*).

flaméno *dkt v* flameñkas.

flanella *dkt m* flanėlė; *di f.* flanelinis *agg*.

flash [flɛʃ] *dkt v nkt* **1.** fot blŷkstė, fotoblŷkstė; **2.** *fig* (*t.p. f. d'agenzia*) skubūs (agentūros) pranešimas; *kaip bdv nkt telegiornale f.* trumpā žinių laidā; **3.** *fig fam: mi è venuto un f., ho avuto un f.* mán tóptelėjo.

flautato, -a *bdv* melodingas; švelnūs.

flautista *dkt v/m* fleitininkas -ė.

flauto *dkt v* fleitā; *mus f. diritto / dolce* (*traverso*) išilginė (skersinė) fleitā; *suonare il f.* gróti fleitā; ♦ *mus f. di Pan* Pāno fleitā.

flébile *bdv* vōs girdimas, silpnas.

flébo *dkt m nkt fam* ⇒ **fleboclisi**.

fleboclisi *dkt m nkt med* lašelėnė.

flèmma *dkt m fig* flegmā; *con un po' troppa f.* gānė flegmātiškai.

flemmático, -a *bdv* flegmātiškas.

flessibile *bdv* lankstūs (*ir prk*); *tubo f.* lankstūs vamzdis; žarnā; *fig orario f.* laisvas darbo grāfikas.

flessibilità *dkt m* lankstūmas (*ir prk*).

flessióne *dkt m* **1.** (su)lenkimas; (*incurvamento*) išlenkimas; **2.** (*esercizio di ginnastica*) atsispaudimas; **3.** *fig* nuosmukis; (*calo*) sumažėjimas; **4.** *ling* kaitymas, flėksija.

flessuoso, -a *bdv* **1.** lankstūs; **2.** (*con anse*) vingrūs.

flèttare *vksm* **1.** (su)lenkti; **2.** *ling* kaityti.

flipper *dkt v nkt* kiniškasis biliárdas.

flirt [flɜ:t, flɛrt] *dkt v nkt* flirtas.

flirtare *vksm* [A] flirtuoti; tampŷtis.

flop [flɒp] *dkt v nkt* nenusisėkęs daļŷkas.

floppy disk [flɒpiːdisk] *dkt v nkt inf* diskėlis.

flòra *dkt m* **1.** bot florā, augmenijā, augalijā; **2.:** *biol f. intestinale* žarnyno mikroflorā.

floreale *bdv* **1.** gėlių; *omaggio f.* gėlių puokštė; gėlės *pl*; **2.:** *stile f.* „art nouveau“.

floricoltūra *dkt m* ⇒ **floricoltūra**.

floricoltóre, -trice *dkt v/m* ⇒ **floricoltóre**.

floricoltūra *dkt m* ⇒ **floricoltūra**.

flòrido, -a *bdv* **1.** sódrus, vešlūs; **2.** *fig* (*fiorente*) klėstintis; **3.** *fig* (*sano*) žŷdintis.

flòscio, -a *bdv* išglėbęs, suglėbęs; (*non rigido e sim.*) nestangrūs, nestandūs.

flòtta *dkt m* laivŷnas; *f. aerà* óro laivŷnas.

flottiglia *dkt m* flotilė.

fluénte *bdv* **1.** tėkantis; tekūs; **2.** *fig* (*di scritto e sim.*) sklandūs; **3.** *fig* (*di barba, capelli*) vešlūs.

fluidità *dkt m* **1.** skystūmas; takūmas; **2.** *fig* (*scorrevolezza*) sklandūmas.

flúido, -a **1.** *bdv* skŷstas; takūs; **2.** *bdv fig* (*scorrevole*) sklandūs; **3.** *bdv fig* (*mutevole*) nenusistovėjęs -usi; **4.** *dkt v fis* skŷstis; **5.** *dkt v* (*fascino*) žavesys.

fluire *vksm* [E] (-isc-) **1.** sruvėnti, tekėti; **2.** *fig* (*del tempo*) sliñkti, tekėti.

fluorescénte *bdv* fluoresceñcinis.

fluòro *dkt v chim* flúoras.

flūsso *m* **1.** tekėjimas; sraūtas; srovė; *f. di aria calda* šilto óro sraūtas; **2.** *fig* sraūtas; *f. del tràffico* eismo sraūtas; *fis f. di elettroni* elektrōnų sraūtas; *inf f. di dati* duomenų sraūtas; *lit f. di coscienza* sąmonės sraūtas; **3.:** *il f. del tempo* laiko tėkmė; **4.** *geogr* pótvynis.

flūttu *dkt v* (jūros) bangā, vilnīs -iēs *femm.*

fluttuānte *bdv econ, fin, fig* svyrūojantis.

fluttuāre *vksm* [A] (*flūt-*) **1.** plāukioti; plūduriuoti; (*ondeggiare*) liūliūoti; (*per aria*) draikytis orē; **2.** (*oscillare, anche econ*) svyrūoti.

fluttuaziōne *dkt m econ* svyrāvimas.

fluviāle *bdv* ūpių, ūpēs; ūpinis; **battello** *f.* ūpių / ūpinis kēltas; **porto** *f.* ūpēs ūostas.

fobia *dkt m med* fōbija; *fig avere una f.* (*per qcs*), *avere la f.* (*di qcs*) nekēsti (*ko*).

-fobia *priesaga:* *antrasis sudurtinių žodžių dėmuo, reiškianti ko nors baimę, vengimą, priešiskumą, neprisitaikymą su kuo nors, pvz., agorafobia, idrofobia, xenofobia ir t. t.*

-fobo *priesaga:* *antrasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis, kad kas bijo, vengia ko, neprisitaikęs prie ko ar priešiškas kam, pvz., claustrofobo, xenofobo ir t. t.*

fōca *dkt m zool* rūonis.

focaccia (*dgs -ce*) *dkt m* paplotėlis; ♦ **réndere** *pan per f.* atsilýginti tuō pačiū (*už blogį*).

focāle *bdv* **1.** *spec* židinio; židinins; *fis* *distanza f.* židinio notolis; **2.** *fig* pagrindinis.

focalizāre *vksm* **1.** *fot* (su)fokusuoti; **2.:** *fig f. l'attenzione* (su *qc*) suteikti dėmesį (*i kq*).

fōce *dkt m* žiōtys *pl*; *geogr f. a delta* delta.

focolaio *dkt v med, fig* židinys.

focolāre *dkt v* **1.** židinys; *al f.* priē židinio; **2.:** *fig il f. domestico* namų / šeimōs židinys.

focōso, -a *bdv* ugningas; aistringas, ūmūs.

fōdera *dkt m* (*interna*) pāmušalas; (*esterna*) āpmušalas; (*di cuscino, piumino*) ūžvalkalas; (*di libro*) (knýgos) āplankas.

foderāre *vksm* (*fō-*) (*qcs*) (i) dēti / (i) siūti pāmušalą (*kam*); *f. una giacca* dēti švarkui pāmušalą.

fōdero *dkt v* makštis -iēs *femm*; (*custodia*) dėklas; *estrarre dal f.* ištraukti iš makštiēs.

fōga *dkt m* užsidėgimas; įkarštis; *con f.* įnirtin-gai; sū įkaršciu; *preso dalla f.* impūlsu / įkarščio pagāutas; ♦ *per la f. (fretta)* dėl skubėjimo.

foggia *dkt m* mōdelis; (*forma*) pavīdalas; (*taglio di un abito*) fasōnas, sukirpimas; ♦ *a f. (di qcs)* (*ko*) pavīdalo.

foggiāre *vksm* (*fōg-*) suteikti (*kam*) (*ko*) pavīdalo; (*su*) modeliuoti (*kq*).

fōgli||a *dkt m* **1.** lāpas (*augalo*), lapēlis; *~e secche* sausī lāpai; *~e di tè* arbātlapiai; *le ~e cādono* kriūna lāpai; *mēttere le ~e* (*su*) lapōti; ♦ *mangiar la f.* pērmanyti (*kq* *negera*), nujaūsti; *trema come una f.* vīrpa kaip epūsēs lāpas; **2.** (*lamina*) lākštas.

fogliāme *dkt v* lapijā, lāpai *pl*.

fogliétto *dkt v* *dimin* lapēlis; (*bigliettino scritto*) raštēlis.

fōglio (*dgs -gli*) *dkt v* **1.** (pōpieriaus) lāpas, lākštas; (*pagina*) pūslapis; *f. a righe* (*a quadretti*) liniūotas (langūotas) lāpas; *inf f. di calcolo* skaičiuōklē; ♦ *f. protocollo* toks liniūotas pōpieriaus lāpas (*nestandardinio 31x42 cm formato, ppr. dokumentams*); *f. volante* idētinis lāpas; **2.** (*modulo*) blānkas; (*documento*) dokumeñtas; ♦ *f. di congedo* paleidžiamasis pažymėjimas (*iš karo tarnybos*); *f. rosa* leidimas vairuoti (*tiems, kas ruošiasi vairavimo egzaminui*); *f. di via* (*obbligatorio*) išsiuntimo iš šalies ōrderis; **3.** (*lamina*) lākštas, lāpas.

fōgn||a *dkt m* **1.** (kanalizācijas) kolēktorius; *dgs ~e* kanalizācija *sg*; **2.** *fig* (*luogo sozzo*) kloakā; **3.** *fig fam* (*ingordo*) ēdrūnas -ē, rijūnas -ē.

fognatūra *dkt m* kanalizācija.

fōia *dkt m* rujā.

fōiba *dkt m* *geol* kārstinē dūbē (*ppr. kaip masinio nužudymo aukų bendras kapas*).

fōlaga *dkt m* *zool* laukýs.

fōlāta *dkt m* (*t.p. f. di vento*) vėjo gūsis, šuoras.

fōlcōre *dkt v* folklōras, liaudies kūryba; (*fiabe e leggende*) tautōsaka.

fōlcloristico, -a *bdv* folklōrinis; folklōro.

fōlgorāre *vksm* (*fōl-*) **1.** (nu)treñkti; **2.** *fig* apākin-ti; *f. con lo sguardo* pėrverti žvilgsniū.

fōlgoraziōne *dkt m* **1.** nutrenkimas elektrā; **2.** *fig* staigūs praregėjimas.

fōlgore *dkt m* žaibas.

fōlklōre *dkt v* ⇒ **fōlcōre**.

fōlcloristico, -a *bdv* ⇒ **fōlcloristico**.

fōlla *dkt m* **1.** minia; *pieno di f.* pilnas žmonių; *una f. inferocita* ištūžusi minia; *farsi largo tra la f.* skvėrbtis / brāutis prō minia; *mescolarsi alla f., confōndersi tra la f.* įsimaišyti į minia, įsitrin-ti į minia; **2.** *fig* daugybē, bėgalē.

fōll||e **1.** *bdv* (*di qcs*) beprōtiškas (*ir prk*); (*insen-sato*) beprāsmis; *un gesto f.* beprōtiškas pōel-gis; *fig prezzi ~i* beprōtiškos káinos; **2.** *bdv* (*di qcn*) išprotējēs, pamišēs; *f. d'amore* beprōtiš-kai įsimylējēs; pakvaišēs iš mēilēs; **3.:** *bdv tecn: essere in f.* veikti tuščiaja eigā; (*andare senza marcia*) važiuoti laisvā pāvara; *mēttere in f.* įjūngti laisvā pāvarā; **4.** *dkt v/m* beprōtis -ē (*ir prk*), pamišēlis -ē.

fōlleggiāre *vksm* [A] (-lėg-) dūkti; siāutėti, šēlti.

fōllemēnte *prv* beprōtiškai; bē prōto.

fōllétto *dkt v mit* áitvaras (*ir prk*); kākūkas.

fōlli||a *dkt m* **1.** beprōtybē, pamišimas; *f. collet-tiva* visūotinis pamišimas; ♦ *alla f.* iki pamiši-mo, beprōtiškai; *fare ~e* beprōtiškai ēlgtis;

(divertirsi) dūkti; **2.** (*azione folle*) beprotystė; *è una f.!* taĩ beprotystė!; **3.:** *fig spéndere una f.* išleisti beprotiškus pinigūs.

fólt||o, -a **1.** *bdv* tánkūs; vešlūs; *capelli ~i* tánkūs plaukaĩ; **2.** *bdv* (*numero*) gausūs; (*di qc*) apstūs (*ko*); *~e schiere di ammiratori* gaūsios gerbėjų grėtos; *fig un testo f. di citazioni* tėkostas, kuĩ apstū citatų; **3.** *dkt v* tankmė.

fomentàre *vksm* (-mén-) (su)kūrstyti.

fon [fɔn] *dkt v nkt* plaukų džiovintuvas.

fóna *dkt m:* *alla f.* (stóvintis) nulėidęs inkarą.

fondàle *dkt v* **1.** (*ežero, jūros*) dūgnas; **2.** (*sfondo*) fónas (*ir prk*); *teatr* atpakaľs.

fondamentàl||e *bdv* **1.** *bdv* (*di base*) fundameñtinis; pamatinis; **un principio f.** fundameñtinis principas; *geogr meridiano f.* nūlinis dienóvidinis; **2.** *bdv* (*essenziale*) fundamentalūs; (*il più importante*) svarbiausias; **un giocatore f.** nepakeičiamas žaidėjas; **un'opera f.** fundamentalūs veĩkalas; **3.:** *dkt v dgs sport i ~i* pagrindaĩ.

fondamentalista *dkt v/m* fundamentalistas -ė.

fondamént||o *dkt v* **1.** (*dgs -a, m*) pãmatas (*ir prk*); *gettare le ~a, porre le ~a* dėti pãmatūs (*ir prk*); *fig abbattere dalle ~a* sugriauti iki pãmatų; **2.** *fig* (*dgs ~i*) (*principio*) pãgrindas; *i ~i della fisica* fizikos pagrindaĩ; **3.** (*dgs ~i*) (*ragione fondata*) pãmatas, pãgrindas; *accuse senza alcun f. / prive di f.* kãltinimai bė jókio pãmato; **4.:** *dgs m ~a* (*a Venezia*) (kanãlo) krantinė sg (*Venecijoje*).

fondàre *vksm* (fón-) **1.** (i)kūrti; (i)steĩgti; *f. una città (un partito, una scuola)* įkurti miestą (pãrtiją, mokyklą); **2.** *fig* (*basare*) (*su qcs*) (pa)grĩsti (*kuo*); (*motivare*) motyvuoti; *f. un'accusa su indizi* pagrĩsti kãltinimą netiesioginiais įrodymais.

► **fondàrsi** *sgr* (*su qcs*) reĩtis (*kuo*); būti pagrĩstám.

fondatèzza *dkt m* pagrĩstumas.

fondàt||o, -a **1.** *bdv* pagrĩstas; pãmatuotas; *avere ~i sospetti* pagrĩstai įtarti; *avere ~i motivi* (*per far qcs*) turėti pãgrindą (*ką daryti*); *rivelarsi f.* pasitvirtinti; **2.** *bdv, dlv* (*creato*) įkurtas, įsteĩgtas; **3.** *bdv, dlv* (*basato su qc*) pagrĩstas (*kuo*).

fondatóre, -trice *dkt m* įkūrėjas -a, steĩgėjas -a.

fondazióne *dkt m* **1.** įkūrimas; (i)steĩgimas; *la f. di Roma* Rõmos įkūrimas; **2.** (*organizzazione*) fõndas.

fondèll||o *dkt v:* ♦ *fam prèndere per i ~i* mūlkinti.

fondénte *bdv:* *cioccolato f.* juodasis šokolãdas.

fóndere *vksm* **1.** *tr* (iš)lýdyti; (*sciogliere*) (iš)tirpdyti; *f. la cera* (*un metallo*) (iš)lýdyti vašką (metãlą); **2.** *tr* (*una statua e sim.*) (iš)lĩeti; **3.** *tr:* *f. il*

motore sudėginti varĩklį; **4.** *tr fig* (*accorpare*) (su)jũngti; *f. due società* sujũngti dvĩ bendróves; **5.** *intr* [A] ⇒ **fóndersi** **1.**

► **fóndersi** *sgr* **1.** lýdytis, išsilydyti; (*sciogliersi*) (iš)tĩrpti; **2.** *fig* (*unirsi*) susijũngti.

fonderia *dkt m* liejyklã; lydyklã.

fondiàri||o, -a *bdv* žemės; **diritto f.** žemės teisė; *proprietà ~a* žemės nuosavybė; (*appezzamento*) žemės sklýpas.

fondina *dkt m* pistolėto dėklas.

fondista *dkt v/m* slidinėtojas -a (*ne kalnu*); (*spec. professionista*) slidininkas -ė.

fónd||o **1** *dkt v* **1.** dūgnas; apačiai; *senza f.* bė dūgno; bedūgnis *agg* (*ir prk*); *sul f.* aĩt dūgno; dūgnė; **dóppio f.** dvigubas dūgnas; *f. sabbioso* smėlėtas dūgnas; *andare a f.* (nu)grĩmzti, nuskęsti; *fig* (*approfondire*) gilintis; ♦ *f. di bicchieri* netikras brãngakmenis (*ppr. deimantas*); *f. stradale* kėlio dangã; *f. di vernice* gruĩtas; *toccare il f.* nusigyvėnti; **2.** (*estremità*) gãlas; *in f.* (*a qcs*) (*ko*) galė; *in f. alla página* pũslapio apačiojė; *il f. dei pantaloni* kėlnių užpakalis; *sport linea di f.* galinė linija; *sport rinvio dal f.* smũgis nuò varūtų; ♦ *a f.* iš panagių; nuodugniai; *da cima a f.* nuò pradziõs iki gãlo; *fino in f.* iki gãlo; *in f. (in f.)* apskritaĩ; iš esmės; palýginti; *f. di magazzino* užsigulėjusi prėkė; *dare f. ai risparmi* gerókai apmãžinti sãntaupas; *lavare a f.* švariai išplãuti; **3.** (*sedimenti*) drumzlės pl; pãdugnės pl; *~i di caffè* kavõs tirščiai; *fig un f. di speranza* viltiės kruopėlė; **4.** (*sfondo*) fónas, dūgnas; *su f. blu* mėlynamė fonė; **5.** (*terreno*) (žemės) sklýpas; **6.** (*essenza*) esmė; ♦ *di f.* esminis *agg*; pagrĩdinis *agg*; (*articolo di*) *f.* vedamãsis (strãipsnis); **7.** *econ, fin dgs ~i* lėšos; *~i neri* nelegãlios lėšos; *~i strutturali* UE ES struktũriniai fõndai; ♦ *vns prèstito a f. perduto* negrãžinama paskolã; **8.:** *fin* (*titoli*) fõndas; *f. d'investimento* investicinis fõndas; **9.** *dir* (*patrimonio; ente*) fõndas; *f. pensioni* penšijų fõndas; **10.** *sport:* *gara di f.* ilgo nuotolio lenktynės; *sci di f.* slidinėjimas (*ne kalnu*).

fónd||o **II, -a** *bdv* gilūs; **piatto f.** gilĩ lėkštė; *fig a notte ~a* vėlai nãktį, gũdžią nãktį.

fondoschièna *dkt v nkt fam* pastũrgalis.

fondotinta *dkt v nkt* makiãžo pãgrindas.

fondovàlle (*dgs fondivalle*) *dkt v* slėnio gilumã.

fondùta *dkt m gastr* (sũrio) fõndiũ.

fonéma *dkt v ling* fonemã.

fonética *dkt m* fonėtika.

fonético, -a *bdv* fonėtinis; fonėtikos.

fònografo *dkt v* fonogrãfas.

fonogràmma *dkt v* telefonogramã.

font [fɒnt] *dkt v/m nkt inf* šriftas.

fontāna *dkt m* fontānas.

fontanella *dkt m anat* molenēlis; momuō.

fōnte **1.** *dkt m* šaltinis, versmē; (*di fiume*) īštaka;

2. *dkt m fig* šaltinis; īštakos *pl*; **una f. attendibile** pātikimas šaltinis; **f. di calore** šilumōs šaltinis; **la f. di tutti i mali** viso blōgio šaltinis; **3.** *dkt v*: **f. battesimale** krikštyklā.

fontina *dkt m* „fontinā“ (*Aostos slēnio sūris*).

football ['fʊtbɒl] *dkt v nkt sport* **1.** fūtbolas; **2.:** *f. americano* amerikiečiųskasis fūtbolas.

footing ['fʊtɪŋ(g)] *dkt v nkt* bēgijomas rīstelē.

foraggio *dkt v* pāšaras.

forjāre *vksm (fō-)* **1.** padarīti skylē (*kur*); pradūrti (*kq*); (*col trapano*) grēžti (*kq*); īsgrēžti skylē (*kur*); (*da parte a parte*) pagrēžti (*kq*); pagrēžti (*kq*); **f. una parete** īsgrēžti skylē sienojē; **f. il biglietto** pramūšti bilietā; **2.** (*t.p. f. una gomma*) pradūrti pādangā; **ho ~ato** prakiūro pādangā.

► **forārsi** *sng* **1.** (*qcs per sé*) prasidūrti; **2.** (*per usura*) prakiūrti.

foratūra *dkt m* **1.** (skylēs) (pra)grēžīmas; grēžīmas; (*con aghi e sim.*) pradūrimas; (*di biglietto*) pramušīmas; **2.** (*foro*) skylūtē, skylē.

fōrbic||e *dkt m* **1.** (*ppr. dgs ~i*) žīrklēs *pl*; **tagliare con le ~i** ķīrpti žīrklēmī; **2.** *econ* žīrklēs *pl*; **la f. dei prezzi** kāinų žīrklēs; **3.** *zool* auslindā.

fōrbici *dkt m dgs* ⇒ **fōrbice** **1.**

forbicin||a *dkt m* **1.** *dimin* (*ppr. dgs ~e*) žīrklūtēs *pl*; **2.** *zool* auslindā.

forbito, **-a** *bdv* nušlīfūotas (*apie stilių, kalbą*); rafinūotas.

fōrca *dkt m* **1.** (*attrezzo agricolo*) šākēs *pl*, šiēnšakē; **2.** (*capestro*) kārtuvēs *pl*; **condannare alla f.** nuteīsti pakārti; **3.** ► **pendaglio** *da f.* nevidōnas; **3.:** ► **passare sotto le Forche Caudine** patīrti skaudū pažēminimā.

forcella *dkt m* **1.** šakēlēs *pl*; **2.** (*di un ramo e sim.*) īššiškājīmas; **3.** ⇒ **forcina**.

forchētta *dkt m* šakūtē; ► **una buona f.** (*buongustaio*) gurmānas.

forcina *dkt m* (*t.p. f. per capelli*) plaukų segtūkas; **mēttersi una f.** prisīsegti plāukus segtukū.

fōrceipe *dkt v med* chirūginēs žnyplēs *pl*.

forcōne *dkt v* šākēs *pl*.

forēnse *bdv* teismo; teismų; **eloquenza f.** teismo īskalba; **pratica f.** teismų prāktika.

forēsta *dkt m* miškas (*ir prk*); giriā; *geogr f. pluviiale* drēgnāsīs trōpinis miškas; *fig una f. di capelli* gaurāī *pl*; ► **f. vėrgine** žmogauš nēlietas miškas.

forestāle **1.** *bdv* miško, miškų; miškų apsaugōs;

► **Corpo f.** Miškų apsaugōs tarnyba; **2.** *dkt v/m* miškininkas -ė; eigulys -ė.

foresteria *dkt m* forestērija (*vienuolyno kambariai, skirti svečiams priimti*).

forestiéro, **-a** **1.** *bdv* užsieniēcių; užsieniētiškas; užsienio; **2.** *dkt v/m* atvīkēlis -ė; užsieniētīs -ė.

forfait **I** [for'fe] *dkt v nkt sport* neatvykīmas ī rungtynēs (/ ī varžybas *ir pan.*); **dichiarare f., dare f.** pasitrāukti (*ir prk*), pasidūoti.

forfait **II** [for'fe] *dkt v nkt comm*: ► **a f.** īš anksto sūtarta kāina; pagal fiksūtā dūdį.

forfettārio, **-a** *bdv* fiksūtoto dūdžio.

fōrfora *dkt m* plēiskanos; **avere la f.** turēti plēiskanų.

fōrgia *dkt m* kālvēs žaizdras.

forgiāre *vksm (fōr-)* **1.** (*nu*)kālti; (*t.p. far f.*) (*nu*)kāldinti; **2.** *fig* (*su*)formūoti.

foriéro, **-a** *bdv* (*di qcs*) pranašaujantis (*kq*).

fōrm||a *dkt m* **1.** fōrma, pavidalas; (*aspetto*) īšvaizda; **senza f.** befōrmis *agg*; **dare f.** formūoti; suteikti fōrmą; (*plasmare*) sulipdūdī; **prendere f.** igāuti pavidalą / fōrmą; formūotis; ► **a f.** (*di qcs*) (*ko*) pavidalo, (*ko*) fōrmos; **di f. quadrata** kvadrāto fōrmos, kvadrātinis *agg*; **sotto f.** (*di qcs*) kaip (*kas*); *t.p. žymi būdą*; **2.** (*ppr. dgs ~e*) kūno fōrmos, figūrā *sg*; **3.** (*tipo*) fōrma; rūšīs -ies; (*modo*) būdas; **f. di governo** sántvarka, valdymo fōrma; **f. grave di una malattia** rimtā ligōs fōrma; **f. mentale** galvōsena; **in f. privata** privatūs *agg*; **biol f. di vita** būtybē; **mus f. sonata** sonātos fōrma; **4.** (*espressione*) fōrma; **f. e contenuto** turinys *ir* fōrma; **5.** (*stampo e sim.*) (*kepimo / liejimo ir pan.*) fōrma; **fig una f. di parmigiano** parmidžano ritinys; **6.** (*condizione fisica*) fōrma; (*fizinis*) pajėgūmas; **essere in f.** būti gerōs fōrmos; **non essere in f., essere fuori f.** būti prastōs / blogōs fōrmos; ► **kaip bdv nkt peso f.** idealūs svōris; **7.** (*formalità*) formalūmai *pl*; etikēto taisyklēs *pl*; **per (la) f.** dėl akių; formaliai; ► **salvare la f.** laikytis mandagūmo; **8.** *gram* fōrma; **f. attiva (passiva)** (*ne*)veikiamōji rūšīs -ies; **f. di cortesia** mandagūmo fōrma; **9.** *gram* (*variante*) fōrma; žōdis.

formagg(i)éra *dkt m* sūrīnē (*indas sūriui*).

formaggino *dkt v* sūrēlis; **f. fuso** lūdymas sūrēlis.

formaggio *dkt v* sūris; **f. con i buchi** akýtas sūris; **f. caprino**, **f. di capra** ožkōs sūris; **f. olandese (svizzero)** olāndišskasis (šveicāriškasis) sūris; **f. stagionato** brandīntas sūris.

formāl||e *bdv* **1.** formalūs; oficialūs; **protesta f.** oficialūs protēstas; **rapporti ~i** formalūs sántykiai; **essere molto f.** smūlkmeniškai laikytis fōrmos; **2.** (*estriore*) īšorinis.

formalismo *dkt v* formalizmas.

formalit||à *dkt m nkt* formalumas; procedūros *pl*; ~à *doganali* muitinės formalūmai; *sbrigare alcune* ~à sutvarkyti / atlikti kelis formalumus; ♦ *è solo una f.* čia tik formalumas.

formalizzarsi *vksm* 1. (*scandalizzarsi*) pasipikinti, piktintis; 2. (*far complimenti*) kūkintis.

formalménte *prv* formaliai.

formà||re *vksm* (*fór-*) 1. (su)formuoti, sudaryti; *f. una fila* rikiuotis (ĩ eilę); *f. una frase* sudaryti sakinį; *f. il governo* formuoti vyriausybę, sudaryti vyriausybę; *il consiglio è ~to da sei membri* taryba susideda iš šešių narių, tarybą sudaro šeši nariai; 2. (*creare*) sukurti; (*fondare*) įkurti; 3. (*modellare*) (nu)lipdyti; (*dare forma a qcs*) suteikti (*kam*) formą; 4. *fig* (su)formuoti; (*educare*) (iš)ugdėti; (*addestrare*) apmokyti; *f. il carattere* formuoti charakterį; *f. il personale* apmokyti personalą.

► **form**||arsi *sng*r formuotis, susiformuoti, susidaryti, darytis; (*comparire*) atsirasti; (*su una superficie*) dėtis, užsidėti; (*dei frutti*) mėgtis; *si è ~ata la crosta sulla ferita* šašas aūt žaizdės užsidėjo, žaizdą užsitraukė; *sull'acqua si ~a il ghiaccio* aūt vandeis dėdasi lėdas; *nel terreno si è ~ato un avvallamento* žemė įdūbo; *sull'intonaco si è ~ata la muffa* apipelijo tinkas.

formativo, -a *bdv* áuklėjamas.

formàto 1. *dkt v* formātas; dydis; *f. tascabile* kišeninis *agg*; *f. fotografia* *f. tessera* dokumentinė nuotrauka; ♦ *f. famiglia* šeimyninis *agg* (*apie porciją, pakuotę*); 2. *bdv* (*maturo*) subrėndęs; 3. *bdv, dlv*: *essere f.* (*da qc*) būti sudarytam (iš *ko*), susidėti (iš *ko*); *t.p.* ⇒ **formàre**.

formattàre *vksm inf* 1. (*dischi*) ženklini (*diskus*); 2. (*testo e sim.*) (su)form(at)uoti.

formattazióne *dkt m inf* 1. (*di dischi*) ženklinimas; 2. (*di un testo e sim.*) formuotė; (*l'azione*) (su)form(at)avimas.

formazióne *dkt m* 1. formāvimas(is), su(si)darymas; (*comparsa*) atsiradimas; *la f. di un ascenso* pūlinio atsiradimas; *la f. della personalità* asmenybės formāvimasis; *ling f. delle parole* žodžių daryba; *essere in (via di) f.* darytis, formuotis; 2. (*creazione*) kūrimas; 3. *fig* (*educazione*) ūgdymas; (*addestramento*) apmokymas; parengimas; instruktāzas; *corso di f.* parengiamasis kursas; *f. culturale* išsimokslinimas; *la f. dei giovani* jaunimo mokymas; 4. *anat, geol* formācija, darinys; 5. *mil* rikiuotė; iš(si)dėstymas; ♦ *in f.* rikiuotėje; išsidėstę *agg pl*; 6. *sport* sudėtis -iės; (*schieramento*) (žaidėjų / komandos) iš(si)dėstymas.

form||ica *dkt m* 1. *zool* skruzdėlė, skruzdė; *laborioso come una f.* darbštūs kaip bitė; 2. *fam*: *ho le ~che a un piede* (mán) nutirpo kója.

formicàio *dkt v* skruzdėlynas.

formichiére *dkt v* *zool* skruzdėda.

formicolàre *vksm* (-mì-) 1. [A] (*brulicare*) knibždėti; 2. [E] (*di parti del corpo*) tiřpti (*apie kūno dalį*).

formicolio *dkt v* 1. (*il brulicare*) knibždėjimas; 2. (*intorpidimento*) nutirpimas; tirpulys; (*doloroso*) dilgsėjimas.

formidàbile *bdv* 1. (*potente*) galingas; 2. (*eccezionale*) nuostabūs; įspūdingas; fantastiškas; *memòria f.* nuostabi atmintis.

formina *dkt m* dimin formėlė.

formós||o, -a *bdv* apvalūs (*apie moters kūno formas*); *ragazza ~a* merginà su apvalūmais.

fòrmula *dkt m* 1. fòrmulė; žodžiai *pl*; *f. augurale* linkėjimas; *f. mágica* mágiška fòrmulė; *f. di giuramento* priesaikos žodžiai; *f. di saluto* sveikinimosi žodžiai; *dir assolvere con f. piena* visiškai ištėisinti; 2. *chim, fis, mat* fòrmulė; *f. chimica* cheminė fòrmulė; 3. *fig* (*insieme di criteri e sim.*) fòrma; (*metodo*) metodas; *la f. di un programma televisivo* televizijos laidos fòrma; 4. (*motto*) šūkis; 5.: *sport F. uno, F. 1* Fòrmulė-1.

formulàre *vksm* (*fòr-*) 1. (su)formuluoti; (*esprimere*) išreikšti; *f. un augurio* palinkėti, pasakyti linkėjimą; *dir f. un capo d'imputazione* pateikti kaltinimą; 2. (*inventare e sim.*) (su)kurti; sugalvoti; *f. un'ipotesi* sukurti hipotėzę.

formulazióne *dkt m* formuluotė, apibrėžimas; (*il formulare*) formulāvimas.

formàce *dkt m* krósnis -ies; (*fabbrica*) plėtų gamyklà.

fornàio, -a *dkt v/m* kepėjas -a; duonkepys -ė.

fornèll||o *dkt v* 1. (*t.p. dgs ~i*) viryklė; viryklėlė; (*bruciatore*) (viryklės) degiklis; *f. a cherosene* primusas; *f. a gas* dujinė viryklė; *f. elettrico* kaĩtvietė; elektrinė plytelė; *mettere la pentola sul f.* užkaisti puodą; ♦ *stare tra i ~i* sũktis pō virtuvė; 2.: *il f. della pipa* pypkės galvutė; 3. (*di stufa e sim.*) pakurà.

fornicàre *vksm* [A] (*fór-*) paleistuvauti; svetimauti.

forn||ire *vksm* (-isc-) 1. (*procurare*) (pa)tiėkti; (*dare*) duoti; (pa)teikti; (*riornire*) (*qc di qcs*) aprũpinti (*kq kuo*); *f. un consiglio* duoti patarimą; *f. energia elettrica* tiėkti elėktros enėrgiją; *f. informazioni* tiėkti informāciją; *f. un servizio* tiėkti paslaugą; *le pecore ~iscono lana* āvyv duoda vilną; 2. (*presentare*) pateikti; *f.*

prove schiaccianti pateikti negiñčijamus įrodymus.

► **fornirsi** *sngr* (di *qcs*) apsirūpinti (*kuo*); (*essere cliente fisso*) būti (*ko*) nuolatinių klientų; nuolat pirkti (*tam tikroje parduotuvėje*).

fornitóre, -trice *dkt v/m* tiekėjas -a.

fornitúra *dkt m* tiekimas.

fórno *dkt v* 1. krósnis -ies *femm*; (di *cucina*) órkaitė; *f. a legna* málkinė krósnis; *f. a microonde* mikrobangų krósnėlė; *al f.* kėptas *agg* órkaitė; *prodotto da f.* kepinyš; *méttere in f.* įdėti į órkaitę; pašauti į krósnį; 2. (*panificio*) kepyklà; 3. *tecn* krósnis -ies *femm*; *f. crematòrio* krematòriumas; 4. *fig* (*luogo dove fa caldo*) pirtis -iės *femm* (*karšta vieta*).

fóro I *dkt v* skylė, skylūtė; (*apertura*) angà.

fóro II *dkt v* 1. stor fórumas; 2. dir teismas.

fórs *prv* 1. gál; galbūt; *f. verso sera verrà a piòvere* į vákara gál pradės lýti; 2. (*in domande*) aĩgi; nègi; benė; (*per caso*) karťais; *sei f. cieco?* aĩgi tũ áklas?; *hai f. paura?* nègi bijai?; 3. *kaip dkt v*: ♦ *méttere in f.* kėlti abejónių; vėsti suabejótĩ; *la riunione è in f.* neaišku, ar pósėdis įvyks; *sono in f. se...* nesũ tikras, ar...

fórsennàto, -a *dkt v/m* pasiūtęs; pamišęs.

fórt *e* 1. *bdv* stiprūs (*ir prk*); (*potente*) gálingas; pajėgūs; *un caràttère f.* stiprūs charàkteris; *un colpo f.* stiprūs smũgis; *denti ~i* stiprūs dañtys; *fig un f. bevitore* didelės gėrikas; *fig f. in matemàtica* gerai išmànantis matemàtika; ♦ *f. (di qcs)* įsitikinęs (*kuo*); *piatto f.* pagrindinis pàtiekalas; *fig* akcentas; *il sesso f.* stipriójĩ lytis; *maniere ~i* griežtos priemonės; *dare man f. (a qcn)* pareĩmti (*ka*); *farsi f. (di qcs)* pasinaudótĩ (*kuo*); *è più f. di me* tai stipriau už manė; *kaip jst f.!, che f.!* jėgà!; 2. *bdv* (*resistente*) tvirtas, stiprūs; patvarūs; *colla f.* stiprūs klijai; *economia f.* tvirtà ekonómika; *una stoffa f.* patvarūs audinys; 3. *bdv* (*intenso*) stiprūs; smarkūs; *caffè f.* stipri kavà; *dolore f.* stiprūs skausmas; *luce f.* ryškĩ šviesà; *~i perdite* dideli nũostoliai; *rumore f.* garsūs triukšmas; *salsa f.* aštrūs pàdazas; *~i sospetti* suñkūs įtarimai; *un f. vento* smarkūs / stiprūs vėjas; ♦ *parole ~i* šiurkštūs žòdžiai; 4. *bdv* (*grande*) didelis; (*importante*) svarbūs; *una f. somma (di denaro)* didelė sumà; *tàglia f.* didelis dydis; (*di qcn*) drũtuolis; 5. *prv* (*con forza*) stipriai; smarkiai; *abbracciare f.* stipriai apkabinti; *piòvere f.* smarkiai lýti; 6. *prv* (*saldamente*) tvirtai; *tenersi f.* tvirtai laikýtis; 7. *prv* (*velocemente*) greitai; ♦ *andare f.* būti labai populiariám; būti aĩt bangòs *fam*; 8. *prv* (*non piano*) garsiai; *parlare f.* garsiai

kalbėti; ♦ *puoi dirlo f.!* gali nepàsakoti!; iĩ dár kaip!; 9. *prv* (*posposto: assai*) labai; *dubitare f.* labai abejótĩ; *brutto f.* ganà (*labai*) negražūs; 10. *dkt v nkt* stipriójĩ pũsė; *non è il mio f.* tai nè mào sritis; nelabai mán sėkasi (*tam tikroje srityje*); 11. *dkt v* (*fortezza e sim.*) fòrtas; 12. *dkt v/m* (*persona forte*) stipruòlis -ė.

fortemente *prv* (*molto*) labai; *t.p.* ⇒ fòrt 9.

fortézza *dkt m* 1. (*roccaforte*) tvirtovė; 2. (*d'animo*) tvirtumas.

fortificàre *vksm* (-ti-) 1. (su)stiprinti; (su)tvirtinti; (už)grūdinti; 2. *mil* įtvirtinti.

fortificazione *dkt m* įtvirtinimas; fortifikàcija.

fortilizio (*dgs -zi*) *dkt v* nedidelė tvirtovė.

fortino *dkt v* nedidelis fòrtas; redutas.

fortuito, -a *bdv* atsitiktinis; *un incontro f.* atsitiktinis susitikimas.

fortùna *dkt m* 1. (*la dea bendata*) Fortùnà; *la f. ci arride* Fortùnà mums šypsosi; ♦ *tentare la f.* mėginti laimė; *kaip jst buona f.!* sėkmės!; gėròs klotiės!; 2. (*la buona sorte*) sėkmė; laimė; (*successo*) pasisekimas; *un colpo di f.* netikėta sėkmė; *hanno avuto f.* jiems pasisekė; *la f. è dalla mia* mán sėkasi; ♦ *per f. ... , f. che...* (visà) laimė (, kàd...); laimei...; *cercare f.* ieškóti laimės; *fare f.* pralòbti; *non ho la f. di conoscerlo* dējà, jò nepažĩstu; neturėjau laimės sũ juò susipažinti; *flk ciascuno è artefice della propria f.* kiekvienas žmogus sàvo laimės kálvis; *kaip jst che f.!* nà, iĩ sėkasi!; 3. (*beni*) tuĩtai *pl*; ♦ *costare una f.* kainuóti milijonũs; 4.: ♦ *atterràggio di f.* priverstinis nutũpimas; *con mezzĩ di f.* išsivečiant (*nesant reikiamų priemonių*); kaip nòrs; *fare una riparazione di f.* kaip nòrs apvaisyti.

fortunàle *dkt v* štòrmas, smarkĩ audrà jũroje.

fortunatamé *prv* laimei; visà laimė; *f. per te* tavo laimei / laimė.

fortunàto, -a *bdv* 1. (*di qcn*) tũrintis laimės; laimingas; *sei stato f.* táu pasisekė; 2. (*di qcs*) (*fausto; propizio*) laimingas; *il mio numero f.* laimingas skaĩčius; 3. (*di qcs*) (*che riesce bene*) sėkmingas; *tentativo f.* sėkmingas baidymas.

fortunóso, -a *bdv* nusėtas nelaimingų atsitikimų; pėrmainingas.

fòrum *dkt v nkt* inf fórumas.

forùncolo *dkt v med* furunkulas, šunvotė.

fòrz *a* *dkt m* 1. jėgà; stiprýbė; (*vigore*) pajėgumas; (*intensità*) stiprumas; (*potenza*) galià; *f. fisica* fizinė jėgà; *f. di volontà* vàlios galià; *f. della natura* stichija, gaĩvalas; *la f. dell'abitudine* įpročio jėgà; *la f. di un'esplosione* sprogiòmo jėgà; *con tutte le proprie ~e, a tutta f.* iš visų

jēgū; visomis īšgalēmis; *essere senza* ~e neturēti jēgū; *ricorrere alla f.* griēbtis jēgōs; *rimettersi in* ~e atgāuti jēgās; *usare la f.* naudōti jēgā; *mil essere in f.* (a qc) būti paskirtām (i kq); *dir per cause di f. maggiore* dēl nenugalimōs jēgōs aplinkybū; ♦ *a f.* (di (far) qcs) žymi priemonē; nuolat (kq darant); *con f.* stipriai; *a f., di f., con la f.* jēgā, pēf jēgā; pēf prievartā; (*contro voglia*) nenōromis; *dir in f.* (di qcs) pagaī (kq); rēmiantis (kuo); *per amore o per f.* nōrom nenōrom; *per f.* (di cose) žinoma; (*non sorprende*) nenuostabū; (*inevitabilmente*) neišvengiamai; *fare f.* stipriai spāusti (/ trāukti ir pan.); *flk l'unione fa la f.* vienybē – stiprybē; *kaip jst bella f.!, per f.!* didelis čia daiktas!; *kaip jst che f.!* jēgā!; *kaip jst f. Inter!* pirmyn, Interail; **2.** (t.p. f. d'animō) (dvāsios) stiprybē; (*coraggio*) drāsā; (*tenacia*) atkaklūmas; tvirtūmas; *con f.* tvirtai; *contare sulle proprie* ~e kliautis savo jēgomis; ♦ *fare f.* (a qcn) padrāsinti (kq); *farsi f.* pasidrāsinti; *kaip jst f.!* nagi!; drāsiaū!; **3.** *econ: f. lavoro* dārbo jēgā; ~e *produttive* gamybīnės jēgos; **4.** *fis: f. centrifuga* išcentrinē jēgā; *f. di gravità* suñkis, suñkio jēgā; *f. di inerzia* inercijos jēgā; *f. motrice* vāromoji jēgā; **5.:** *dgs* ~e pājēgos; ~e *armate* ginklūotosios pājēgos; ~e *dell'ordine* (t.p. vns *la f. pubblica*) policija (*policininkai* ir *karabinieriai*); ~e *politiche* politinės jēgos.

forzāre vksm (fōr-) **1.** išlaužti; jēgā atidaryti; *f. una porta (la serratura)* išlaužti duris (spyną); **2.** (*sforzare*) pēf jēgā sukti (/ kišti / trāukti / veřsti ir pan.); (*accelerare*) spařtinti; *f. il motore* spāusti variklį; *f. un tappo* kišti kamštį pēf jēgā; *fig f. gli eventi* forsūoti įvykius; *fig f. il senso di un discorso* iškreipti žodžių prasmę; *fig f. i tempi* paspařtinti tēmpā; **3.** *mil* forsūoti; (*sfondare*) pralaužti; *f. un assedio* prasilaužti / prasimūřti iš apsuptiēs; **4.** (*obbligare a far qcs*) (pri)verřti (kq daryti); spāusti; *f. il figlio a studiare* spāusti vaikā mōkytis; *fig f. la propria natura* eiti prieš prigimtį.

forzāt||o, -a **1.** bdv priverstinis; *lavori* ~i priverčiamieji darbai; kātorga; *sosta* ~a priverstinis sustojimas; **2.** bdv (*falso*) dirbtinis, nenatūralūs; *sorriso f.* priverstinē / dirbtinė šypsena; **3.** bdv fig pritemptas; **4.** dkt v kātorgininkas.

forzatūra dkt m **1.** išlaužimas; **2.** fig pritempimas; pritemptas reikalas (/ dalýkas).

forziere dkt v skryniā (vertybēms).

forzoso, -a bdv dir, econ priverstinis.

forzuto, -a bdv jėgingas; stiprus.

foschia dkt m ūkana, rūkana.

fós||co, -a bdv **1.** gūdūs; tamsūs; (*di cielo e sim.*) niūrūs; ♦ *dipingere a tinte* ~che nupiēsti liūd-
nā vaizdā; **2.** fig niūrūs, tamsūs; *pensieri* ~chi tañsios miñtys.

fosfāto dkt v chim fosfātas.

fosforescēte bdv svýntintis (dēl fosforescencijos); šviēčiantis tamsojē; fosforinis.

fòsforo dkt v chim fòsforas.

fòss||a dkt m **1.** duobē; (*fosso*) griovýs; *la f. dei leoni* liūtų duobē; *la f. dell'orchestra* orkēstro duobē; *anat* ~e *nasali* nōsies įdubos; *tecn f. biologica* nūotekų biolōginio vālymo įrenginýs; **2.** (*tomba*) kāpas; *f. comune* beñdras kāpas; *colmare una f.* supilti kāpā; *scavare la f.* (iš)kasti duobę (ir prk); ♦ *avere un piede nella f., essere con un piede nella f.* būti viena kōja karstē / grabē; *flk del senno di poi son piene le* ~e kiekvienas gudrūs pō laiko; **3.** *geol, geogr* (t.p. *fossa oceanica*) povandeninis lovýs, povandeninė įduba.

fossāto dkt v (*anche di castello*) griovýs (t.p. *ap-link pilį*).

fossētta dkt m duobūtē, duobūkē.

fòssile **1.** bdv iřkastinis, fosilinis; *carbone f.* akmenš aņglys pl; *combustibile f.* iřkastinis kūras; **2.** bdv fig priestvaninis; **3.** dkt v (t.p. *reperto f.*) fosilija, (suakmenėjusi) iřkasena; **4.** dkt v fig (*di qcn*) priestvaninių pažiūrų žmogūs.

fòsso dkt v griovýs, griovėlis; *finire in un f.* (*con l'auto e sim.*) įvažiuoti į griovį.

fòto dkt m nkt ⇒ **fotografia** **1.**

foto- priešdėlis: *pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su šviesa arba su fotografija, pvz., fotoservizio, fotostatico, fototeca* ir t.t.

fotocāmera dkt m (t.p. *f. digitale*) skaitmeninis fotoaparatas.

fotocēllula dkt m tecn fotoelementas.

fotocōpia dkt m kōpija (ir prk), fotokōpija; *fare una f.* (di qcs) padaryti (ko) kōpiją.

fotocopiāre vksm (-cò-) (qcs) kopijuoti (kq), padaryti (ko) kōpiją / kōpijas.

fotocopiatrice dkt m kopijavimo aparatas.

fotofinish [-'finiř] dkt v nkt fotofiniřas; ♦ *al.f.* paskutinē akimirka.

fotogēnico, -a bdv fotogēniřkas.

fotografāre vksm (-tò-) (nu) fotografuoti; padaryti (kam) nuotraukā / nuotraukas.

fotografia dkt m **1.** nuotrauka, fotografija; *fare una f.* padaryti nuotraukā; *la f. è (venuta) mos-sa* nuotrauka išėjo neryřki; susilėjo vaizdas; **2.** (*tecnica*) fotografija; *direttore della f.* operatorius statytojas; **3.** fig (*rappresentazione di qc*) pavėikřlas; **4.** fig (*di qcn*) kōpija.

fotogrāfisko||o, -a *bdv* fotogrāfinis; fotogrāfiskas; fotogrāfijas; **filtro** *f.* fotogrāfinis filtras; **màcchina** ~a fotoaparātas; **mostra** ~a fotogrāfijas parodā; **servizio** *f.* fotoreportāžas; **fig memoria** ~a fotogrāfiskai tīksli atmintis -iēs, fotogrāfiska atmintis.

fotògrafo, -a *dkt v/m* fotogrāfas -ē.

fotogramma *dkt v* (*di pellicola*) kādras.

fotomòdello, -a *dkt v/m* fotomodelis *masc.*

fotomontaggio *dkt v* fotomontāžas.

fotoritòcco *dkt v* (nóutraukos) retušāvimas.

fotosintesi *dkt m* biol. fotosintēze.

fototèssera *dkt m* dokumentinē nóutrauka.

fóttiere *vksm* *volg* 1. *tr* pīsti; ♦ *vai a farti f.* užsi-pīsk!; 2. *intr* [A] krūstis, pīstis; 3. *tr fig fam* ap-māuti; 4. *tr fig fam* (*rubare*) nuknīst, nudziāuti.

fottùto, -a *bdv* *volg* 1. (*dannato*) sūpistas; 2. (*fini-to*) (pra)žūvēs; **sono** *f.* mán gālas.

foulard [fu'lar] *dkt v* nkt skarēlē, šķepetāitē; ka-klāskarē.

fra I *prk* 1. (*di luogo, anche fig*) (*qcs*) tārp (*ko*) (*ir* *prk*); **fra i boschi** tārp miškū; **fig la pace fra i pòpoli** taikā tārp tauti; 2. (*indicando distanza, intervallo*) tārp (*ko*); (*dopo*) pō (*ko*), ūž; **fra le due e le tre** tārp antrīs īf trečiōs valandōs; **fra un minuto** pō / ūž minūtēs; 3. (*di relazione*) tārp (*ko*); **fra (di) noi** tārp mūsū; **chi fra di voi?** kās īš jūsū?; 4. (*partitivo*) īš (*ko*); tārp; **fra tutti il migliore** (īš) visū geriāusias; 5. (*con valore cumulativo*): **fra una cosa e l'altra ho perso la mattinata** pēf kelis dārbus sugaišā visā rītā; *t.p.* ⇒ **tra**.

fra II *dkt v* nkt brōlis (*apie vienuolī*).

frac [frak] *dkt v* nkt frākas.

fracassare *vksm* (su)daūžyti, sukūlti; sulāužyti; suknēžinti; *f. una finestra* īšdaūžti lāngā; *f. la macchina* sudaužyti mašīnā; *f. la testa a qcn* suknēžinti kām gālva.

► **fracassarsi** *sng* 1. sudūžti; 2. (*qcs*) susilāu-žyti.

fracasso *dkt v* 1. triūkšmas; bildesys; trenksmas; 2. *fam* galybē; *un f. di soldi* krūvā pinigū.

fradicio, -a *bdv* pažiļģes; pērmirkēs, pēršlapēs; **bagnato** *f.* kiaurā pērmirkēs; **ubriaco** *f.* girtas kaīp pēdas.

fragile *bdv* 1. trapūs (*ir* *prk*); dužūs; **essere molto** *f.* greītai / lengvai dūžti; 2. *fig* (*delicato*) glēž-nas, trapūs; (*debole*) sīlpnas.

fragilità *dkt m* 1. trapūmas (*ir* *prk*); dužūmas; 2. *fig* (*delicatezza*) glēžnūmas, trapūmas; (*de-bolezza*) sīlpnūmas; *la f. della natura umana* žmogaūs prigimtiēs trapūmas.

fràgol||a *dkt m* brāškē; **gelato alla f.** brāškiniai

ledāī *pl*; **marmellata di** ~e brāškiū uogiēnē; *bot f. di bosco* žēmuogē.

fragóre *dkt v* griaūsma; trenksma; dundesys; *il f. del tuono* perkūno griaūsma.

fragorós||o, -a *bdv* griausmīngas, audringas; **una cascata** ~a šniōkščiantis krioklīs.

fragrānte *bdv* kvapnūs; (*solo del cibo*) gardziaī kvēpīantis, aromatingas.

fragrānza *dkt m* kvapnūmas; (*aroma*) aromātas.

frainté||nderē* *vksm* nē tāip suprāsti, klaidīngai suprāsti; **sono stato** ~so manē nē tāip suprāto; **non** ~ndermi nesuprāsk manēs klaidīngai.

frammentārio, -a *bdv* fragmentīškas; nevisas.

framménto *dkt v* 1. nūolauža; (*scheggia*) skevél-dra; (*coccio*) šūkē; 2. *fig* fragmentas.

frammisto, -a *bdv* (*a qcs*) sumaišytas (*su kuo*).

frāna *dkt m* 1. griūtīs -iēs; nūošliauža; 2. *fig* (*di qcn*) nevýkēlis -ē, nētikša *com*.

franāre *vksm* [E] (su)griūti; (*all'interno*) īgriūti.

francaménto *prv* 1. atvirāi; 2. atvirāi kalbant.

francescāno, -a 1. *bdv* pranciškōņ; 2. *dkt v/m* pranciškōnas -ē.

francése 1. *bdv* Prancūzijos, prancūzų, prancū-ziškas; īš Prancūzijos; **stor la Rivoluzione** *f.* Prancūzijos revolūcija; 2. *dkt v/m* prancūzas -ē; 3. *dkt v* prancūzų kalbā; *in f.* prancūziškai.

franchézza *dkt m* atvirūmas; nūoširdūmas.

franchigia *dkt m* econ franšīzē.

franchising [fran'faiziŋ(g)] *dkt v* nkt franšīzēs pā-slaugos *pl*.

fràn||co I, -a *bdv* 1. nūoširdūs, ātviras; ♦ *farla* ~ca īšsisūkti; 2. *comm* neapmuītinamas; *f. di dogana* / *di porto* bemuītis *agg*; *kaip* *prv* frānko; **porto** *f.* laisvās uostas; 3. *mil f. tiratore* snāi-peris; *fig polit* pērsimetēlis -ē (*kas slaptai bal-suoja prieš savo partijos nurodymus*).

frànco II *dkt v* (*la valuta*) frānkas; *f. svizzero* Šveicārijos frānkas.

francobóll||o *dkt v* pāšto žēnkla; *f. da un euro* vieno eūro vertēs pāšto žēnkla; **collezionare** ~i rīnkti pāšto žēnkļus; **incollare un f., attacca-re un f** priklījuoti pāšto žēnkla.

frangénte *dkt v* 1. lūžtanti bangā; 2. *fig* kebli pa-dētis -iēs.

frangétta *dkt m* kirpčiukai *pl*.

frāngia *dkt m* 1. kutāī *pl*; 2. (*di capelli*) kirpčiai *pl*; **portare la f.** nešiōti kirpčiūs; 3. *polit* frākcija; grupēlē.

frangiflūtti *dkt v* nkt bangólaužis.

franóso, -a *bdv* nepatvarūs (*apie uolienā, žemēs sluoksni*); slankūs.

frantòio *dkt v* (*l'edificio*) aliējaus spaudyklā; (*la macchina*) alývuogių spaustūvas.

frantumàre *vksm* (-tù-) (su)daužyti, sukulti; išdaužyti; *f. una brocca* sukulti ašotė; *fig. f. i sogni di qcn* sugriauti kienō svajonēs.

► **frantumàrsi** *sng* (su)dūžti (ĩ šukēs); (*sbriciolarsi*) (su)byrėti.

frantūmi *dkt v dgs* šukēs, šipuliai; *in f.* sudūžęs -usi; **mandare** *in f.* išdaužyti, išdaūžti; sudaužyti ĩ šukēs / ĩ šipulius (*ir prk*); *il vaso è in f.* vazā sudūžusi / sudaužyta.

frappè *dkt v nkt* (pieno ĩr lēdo) kokteilis.

frapporre* *vksm fig.* *f. ostàcoli* sudarýti kliūčių.

► **frappòrsi** *sng* ĩsikšti; *f. tra due litiganti* ĩsikšti tarp dviejų besiginčijančių.

frasàrio *dkt v 1.* (profesinė) kalbā; **2.** (*manualetto*) pasikalbėjimų knygelė.

fràsca *dkt m* (lapúota) šakā, lapinė; ♦ **saltare di palo** *in f.* šokinėti nuō vienōs tēmos priē kitōs.

fràs||e *dkt m 1.* sakinyš; frāzė; ~i *pompose* skaĩmbios frāzės; ~i *slegate* padrikā sakiniai; *gram f. semplice* vientisinis sakinyš; **2.** (*locuzione*) pōsakis; ♦ *f. fatta* sustabarėjęs pōsakis, štaĩmpas; **3.** *mus* (*t.p. f. musicale*) frāzė.

frasèggio *dkt v mus* frazuotė.

fraseologia *dkt m* frazeolōgija.

fràssino *dkt v bot* ūosis.

frastagliàto, -a *bdv* dantýtas, raižýtas.

frastornàre *vksm* (-stór-) apkuĩrtinti, pritrenkti.

frastornàto, -a *bdv* apspaĩgęs -usi.

frastuòno *dkt v* klegesys; gaĩsmas.

fràte *dkt v* vienuōlis; *f. domenicano* dominikōnas; *f. francescano* pranciškōnas; *farsi f.* ĩstóti ĩ vienuolýnā.

fratellànza *dkt m* brolybė.

fratellàstro *dkt v* ĩbrolis.

fratèll||o *dkt v 1.* brólis (*ir prk*); *mio f* māno brólis; *f. maggiore* (*minore*) vyrėsnis (jaunėsnis) brólis; *il f. maggiore* (*minore*) vyresnýsis (jaunesnýsis) brólis; ~i *gemelli* bróliai dvyniai; *med* ~i *siamesi* Siāmo dvyniai; *hai* ~i *o sorelle?* ar turi brólių ar seserų?; *Nino e Ada sono* ~i Ninas ĩr Adā yrā brólis ĩr sesuō; **2.** *rel* (*t.p. f. in Cristo*) brólis (Křistuje).

fraternità *dkt m* ⇒ **fratellànza**.

fraternizzàre *vksm* [A] broliautis; (*farsi amico*) susibičiuliauti.

fratèrno, -a *bdv* bróliškas (*ir prk*); *amore f.* bróliška mēilė; *legame f.* brolystės ryšys.

fratricida *dkt v/m* brolyžudys -ė.

fràtta *dkt m* tankmė, tankumýnas.

frattàglie *dkt m dgs* plaũķepeniai.

frattànto *prv* tuō metū, tuō tārpu.

frattèmpo *dkt v*: ♦ *nel f.* tuō tārpu; per tą laikā;

tu chiami l'ascensore e nel f. io chiudo la porta āš užrakĩnsiu, ō tū ĩskviėsk liftā; kōl āš rakinū, tū ĩskviėsk liftā.

fràtto, -a *bdv mat.* *sei f. due* šeši padalinti ĩs dviejų; *venti f. dieci* dvidešimt padalinta ĩs dēšimt.

frattūra *dkt m 1.* med lūžis; lūžimas; *f. esposta* (*múltipla*) ātviras (daugĩnis) lūžis; **2.** *fig* skillimas; lūžis; *c'è stata una f. all'interno del partito* pārtija suskilo.

fratturàre *vksm* (-tù-) med sulāužyti.

► **fratturàrsi** *sng* med **1.** *intr* (su)lūžti; **2.** *tr* sulāužyti.

fraudolént||o, -a *bdv 1.* (*di qcs*) apgavikiškas; *dir bancarotta* ~a týcinis bankrōtas; **2.** (*di qcn*) sũktas.

frazionàre *vksm* (-zió-) (su)skirstyti, (pa)dalýti; (*un terreno*) (ĩš)parceliũoti.

frazióne *dkt m 1.* mat trũpmena; *f. decimale* dēšimtainė trũpmena; **2.** (*parte*) dalis -iės; dalėlė; *una f. dell'elettorato* elektorāto dalis; *per una f. di secondo* akĩmirka; **3.** (*centro abitato*) „frākcija“ (*Italijoje*: gyvenvietė, neturinti savivaldos); ≅ seniũnija; **4.** *polit* frākcija; grupuotė; **5.** *sport* estafėtės etapas.

frèatico, -a *bdv* geol gruntinis.

fréc||cia *dkt m 1.* strėlė; *scoccare una f.* palėisti strėlė; **2.** (*segno grafico*) rodýklė; *fare una f.* nupiešti rodýklė; **3.** (*cartello stradale*) (kēlio) rodýklė; **4.** (*di auto*) pōsũkio lempūtė; *mèttre la f.* ĩjungti pōsũkio lempūtė; **5.** *mil* ~ce *tricolori* „trispalvės strėlės“ (*Italijos karinės aeronautikos akrobatinis padalinys*).

frecciàta *dkt m* irõnijos strėlė; kandĩ pastabā.

freddaménte *prv* fig šaltaĩ.

freddàre *vksm* (*fréd-*) **1.** atšaldyti (*ir prk*); atvė-sinti; **2.** (*ammazzare*) šaltakraũjiškai nužudyti; **3.** *fig* (*con lo sguardo*) pėrverti akimĩs.

► **freddàrsi** *sng* (at)šalti (*ir prk*).

freddézza *dkt m 1.* šaltũmas; **2.** *fig* šaltũmas; abejingũmas; *con f.* šaltaĩ; **3.** *fig* (*sangue freddo*) šaltakraũjiškũmas.

frédd||o **1.** -a **1.** *bdv* šaltas; *una càmera* ~a šaltas kambarys; *il mese più f.* šalčiausias mėnuo; *piatti* ~i šaltieji patiekalai; *stor guerra* ~a šaltāsĩs kāras; *diventare f.* (at)šalti; ě *f.* šalta; *hai le mani* ~e tāvo raĩkos šaltos; ♦ *colori* ~i, *tinte* ~e šaltos spalvos; *dóccia* ~a šaltas dušas; *a sàngue f.* (*spiètatamente*) šaltakraũjiškai; *kaip prv sudo f.* pĩla šaltas prākaitas; **2.** *bdv sport* dār neapšĩlęs; ♦ *a f.* dār nespėjus apšĩlti; **3.** *bdv fig* šaltas; (*arido*) bejaũsmas; (*indifferente*) abejingas; *un'accoglienza* ~a šaltas priėmĩmas; *sguardo f.* šaltas žvilgĩsnis.

frédd||o II *dkt v* 1. šaltis; (*gelo*) spéigas; *i primi* ~i pirmieji šalčiai; *che f.!* kaip šalta!; *dormire al f.* miegóti šaltį; *prendere f.* sušalti; pėrsišaldyti; *tremare dal f.* drebėti iš šalčio; *fa f.* šalta; *fam fa un f. cane* pasiūtusiai šalta; *fa f. fuori?* ar šalta laukė?; *ho f., sento f.* mán šalta; ♦ *a f.* šaltai (*ir prk*); *fig (all'istante)* nepasiruošus; *non mi fa né caldo né f.* mán nei šilta, nei šalta; *mi viene f. solo a pensarci* manė šiuurpina vien pagalvójus; 2. *fig* šaltis, šalti sántykiai *pl.*
freddoloso, -a *bdv* (labai) jautrūs šalčiui; šaltmirys.

freddura *dkt m* sámojis (*nebūtinai vykės*).

freezer ['fridzer] *dkt v nkt* refrizeratorius; šaldymo kámara; (*congelatore*) šaldiklis.

fre||gàre *vksm (fré-)* 1. (*pa*)trinti; (*pulendo*) (*nu*)šveisti; *f. un fiammifero* brėžti / braukti degtuką; 2. *fam (ingannare)* apmáuti; *non mi ~ghi!* neapmáusi!; 3. *fam (rubare)* (*nu*)kniaukti, nušvilpti.

► **freg||arsene** *įvdž fam*: *non me ne ~a niente di niente* mán viskas nusispjáuti; *non me ne ~a niente di lei* nusispjáuti mán j̄ j̄; *e chi se ne ~a?* kám rūpi?; *tu ~atene dei suoi consigli!* spjáuk tú j̄ j̄ patarimais!

► **fregàrsi** *sng* 1.: *f. le mani* patrinti rankas (*ir prk*); *f. gli occhi* trinti akis; 2. *fam* pirštus nudėgti (*apsigauti*).

fregàta I *dkt m* mar fregatà.

fregàta II *dkt m* 1.: *dare una f.* (*a qcs*) patrinti (*kq*); pašveisti; 2. *fam* ⇒ **fregatūra**.

fregatūra *dkt m fam*: *dare una f.* apmáuti; *hai preso una f.* tavė apmóvė; ♦ *kaip jst che f.!* kaip apmóvė!; sūkčiai!

fré||gio *dkt v* 1. dekoratývinis ápvadas; papuošimas; 2. *archit* frizas.

frégola *dkt m* 1. draikà; 2. *fig* geidimas; geismas; *ha la f. addosso* negáli nustýgti; *gli è venuta la f. (di qcs)* j̄j̄ ápémė mánija (*ko*); užsigeidė.

freménte *bdv* virpantis, drėbantis.

fremere *vksm [A] (fré-)* virpėti, drebėti; *f. di gelosia* nesitvėrti pavydū; *f. di rabbia* virpėti pykčiū; *f. di sdegno* drebėti iš pasipiktinimo.

fremíto *dkt v* virpulys, jaudulys, virpesys.

fren||àre *vksm (fré-)* 1. *intr [A] (su)* stabdyti; pristabdyti; *f. bruscamente* staigà stabdyti; *l'auto non ~a* mašinos stabdžiaĩ blogai veikia; *fig il ministro ~a sulla possibilità di ridurre le tasse* ministras nètiki, kád galimybė sumázinti mokesčius reali; *fig fam ~a!* palà!; 2. *tr (su)* stabdyti (*ir prk*); (*rallentare*) pristabdyti (*ir prk*); *fig f. l'inflazione* pristabdyti infliacija; 3. *tr fig (trattenere)* sulaikyti; (*contenere*) (*nu*)slopinti;

f. le lacrime sulaikyti ášaras; *f. la lingua* suvaldyti liežuvį; *f. le passioni* slopinti aistras.

► **frenàrsi** *sng* tvárdytis, susitvárdyti; susilaukíti.

frenàt||a *dkt m* (*pri*)stabdymas; *spàzio di f.* stabdymo kėlias; *evitare brusche ~e* nestabdyti staigiai; *fare una f.* paspáusti stabdį.

frenesia *dkt m* 1. (*pazzia*) įsiutimas; 2. (*smania*) aistrà; mánija; (*al gioco*) azártas.

frenétic||o, -a *bdv* padūkęs; (*febbile*) kařtligiškas; (*entusiastico*) entuziastingas; *applàusi ~i* entuziastingi plojimai.

fren||o *dkt v* 1. stabdys; (*il pedale*) stabdžių pedálas; *f. a mano* rañkinis stabdys; 2. (*del cavallo*) žąslai *pl*; *mòrdere il f.* žąslus kramtyti; *fig nerimti*; ♦ *senza f., senza ~i* bė saiko; nesuvaldomas agg; nežabotas agg; *tenere a f.* pažabóti, sulaikyti.

frequentàre *vksm (-quén-)* lankyti(s); *f. gli amici* matýtis sù draugais; *f. un bar* nuólat lankýtis barė; *f. la scuola* lankyti mokýklà, mókytis mokýkloje.

► **frequentàrsi** *sng* bendráuti, matýtis.

frequentàto, -a *bdv* lañkomas; pilnas žmonių; *mal f.* įtartinų tipų lañkomas.

frequent||e *bdv* dažnas; *piogge ~i* dažni lietūs; *è (una cosa) abbastanza f.* (taĩ) pasitáiko ganà dažnai; ♦ *di f.* dažnai.

frequentemente *prv* dažnai.

frequénza *dkt m* 1. dažnumas; *con f.* dažnai; *con che f.?* kaip dažnai?; 2. (*partecipazione*) lankomumas; lañkymas; *la f. alle urne* rinkėjų aktyvumas; *òbligò di f.* privalomas lañkymas; *c'è grande f. dei turisti sulle spiagge* paplūdimiuosė didelė poilsiautojų srautai; 3. *fis, med* dažnis; *fis alta (bassa) f.* (aukštasis) žemasis dažnis; *med f. del polso* pulsò dažnis.

fresa *dkt m tecn* frezà; (*disco*) pjovimo diskas.

fresàre *vksm (fré-)* frezuoti.

fresatóre *dkt v* frezuotojas.

fresatrice *dkt m tecn* (elektrinė) frezà.

freschézza *dkt m* 1. šviežumas; *la f. dei prodotti* produktų šviežumas; 2. (*dell'aria sim.*) vėsumas; vėsà, vėsuma; 3. *fig (floridezza)* skaistumas; (*vitalità*) gaivumas.

frés||co I, -a *bdv* 1. vėsus; (*rinfrascante*) gaivus; *àlito f.* gaivus kvápas; *ària ~ca* grýnas / gaivus óras; *notti ~che* vėsios náktys; *stanza ~ca* vėsus kambarys; ♦ *fam stai f.!* nesuláuksi!; 2. (*di cibi e sim.*) šviežias; *fiori ~chi* kà tik nuskintos gėlės; *formaggio (latte) f.* šviežias sūris (pienas); *frutta ~ca* švieži váisiai *pl*; *pesce f.* šviežios žuvis *pl*; 3. (*riposato*) pailsėjęs, žvalus;

(*florido*) skaistūs; *colorito f.* skaisti véido óda; *truppe ~che* naūjos pājēgos; ♦ *f. come una rosa* vīsiškai žvalūs; *a mente ~ca* blaiviū protū; **4.** (*recente e sim.*): *notizie ~che* naujausios žinios, naujienos; *ricordo f.* dār gývas prisiminimas; *sposi ~chi* jaunavedžiai; *vernice ~ca* dār neišdžiūvę dažai *pl*; ♦ *di f.* neseniai; naujai; šviežiai; **5.:** *f. di laurea (di studi)* kã tik baigęs universitetà (mókslus); *f. di nomina* kã tik išrinktas.

fréscó II *dkt v* vėsūmà, vėsà; *il f. della sera* vākaro vėsà; *fa f.* vėsū; *fam fa freschino* vėsóka; *conservare al f., tenere in f.* laikyti vėsiojè vietoje; *godersi il f.* mėgautis vėsūma; ♦ *con il f., col f.* kã vėsū; *sbattere al f.* įkšti į cypę.

frescūra *dkt m* vėsà.

frésia *dkt m* bot frėzija.

frétta *dkt m* skubėjimas, skubà; *senza f.* bė skubos; neskubant; *aver f.* skubėti; *fare f. (a qcn)* (pa)skubinti (*kq*); *non c'è f.* nērà kō skubėti; *fai in f.!* paskubėk!; ♦ *di f., in f.* skubiai; paskubomis, paskubom; *in f. e fùria* pasiūtusiai skubiai; *per la f., nella f.* pēr skubà; *che f.!* kám taip skubėti?

frettolosaménte *prv* skubótai.

frettolós||o, -a *bdv 1.* (*di qcs*) skubūs; skubótas; *conclusioni ~e* skubótos išvados; *saluto f.* skubūs atsivėikinimas; **2.** (*di qcn*) skubantis; *essere troppo f.* pēr daug skubėti.

frìabile *bdv* trapūs; (*del terreno*) birūs.

fricativo, -a *bdv ling* pučiamasis.

friggere* *vksm 1. tr* (iš)kėpti (*riebaluose*); (pa)kėpti; ♦ *andare a farsi f.* niėkaiš išeiti; *vai a farti f.!* eik velniop!; **2. intr** [A] (iš)kėpti; (*sfriggolare*) čirkšti, spirgti; **3. intr** [A]: *fig f. di rabbia* kunkuliuoti pykėiū.

frigitrice *dkt m* gruzdintuvė.

frigidità *dkt m* frigidiskūmas, lytinis šaltūmas.

frigido, -a *bdv* frigidiskas.

frignàre *vksm* [A] bliauti; verkšlėnti, žyžti.

frigobar [-bar] *dkt v nkt* mažas šaldytūvas (*ppr. gėrimams laikyti*); bāras (*spintelė gėrimams*).

frigo *dkt v nkt* ⇒ **frigorifero**.

frigorifer||o, -a **1.** *dkt v* šaldytūvas; *in f.* šaldytuvė; **2. bdv:** *borsa ~a* šaltkrepsis; *cella ~a* šaldymo kàmera; *vagone f.* refrizeràtorius.

fringuéllo *dkt v* zool kikilis.

frinire *vksm* [A] (-isc-) svipti.

frittàta *dkt m* kiaušiniėnė; omlėtas; ♦ *rivoltare / rigirare la f.* išvėrėti į kitą pusę; (*mutare opinione*) išvėrėti kailį; (*sostenere l'assurdo*) įrodinėti, kàd jūoda yrà bálta; *la f. è fatta* žalà jau padarýta.

frittèlla *dkt m* blýnas, sklindis; blynėlis.

fritt||o, -a **1. bdv, dlv** kėptas (*riebaluose*), iškeptas; *patate ~e* grūzdintos bulvės / bulvių lazdelės; *patatine ~e* bulvių traškūčiai; ♦ *aria ~a* tuščiažodžiavimas; **2. bdv** fig žuvęs; *siamo ~i* mės žuvę; **3. dkt v** *gast* kėptas patiekalas; *f. misto (di pesce)* keptų jūros gėrybių rinkinys; *f. di zucchini* kėptos cukinijos.

frittùra *dkt m* **1.** kepimas; **2.** ⇒ **fritto** **3.**

friulàno, -a **1. bdv** Friulio; friuliėčių; iš Friulio; **2. dkt v/m** friuliėtis -ė; **3. dkt v** friuliėčių šnektà.

frivolézza *dkt m* lengvabūdiskūmas.

frivol||o, -a *bdv* lengvabūdiskas; nerimtas, lėngvas; *discorsi ~i* nerimtos kalbos; *un tipo f.* lengvabūdis.

frizionàre *vksm* (-zió-) (pa)trinti; (*qcs con qcs*) įtrinti (*kq kuo*).

frizióne *dkt m* **1.** (pa)trynimas; įtrynimas; **2. tecn** sánkaba; (*il pedale*) sánkabos pedālas / paminā; **3. fis** trintis -iės; **4. fig** trintis -iės, nesutarimas.

frizzànte *bdv* **1.** (*dell'aria e sim.*) gaiviai šaltas; **2. fig** (*vivace*) trykstantis enėrgija; padūkęs; **3. (gasato)** gazúotas; (*che fa la schiuma*) putojantis; *acqua f.* gazúotas vanduo.

frizzo *dkt v* kandūs sàmojis; (*di scherno*) pašaipà.

fròcio *dkt v* volg pideras, hòmikas.

frodàre *vksm* (frò-) apgauti; (*più volte*) apgaudinėti; įtraukti į afėrą.

fròde *dkt m* sukčiāvimas; apgāule; aferà; *con la f.* apgāule; *dir f. in commercio* prekybinis sukčiāvimas; *dir f. fiscale* mokestinis sukčiāvimas.

fròdo *dkt v:* *cacciatore di f.* brakoniėrius; *caccia (pesca) di f.* brakonieriāvimas.

frollàre *vksm* (frò-) (su)minkštinti (*ppr. mėsą*).

fròll||o, -a *bdv:* *pasta ~a* smėlinė teslà.

frònd||a *dkt m* (lapúota) šakà, lapinė; *dgs le ~e* lāpai, lapijà sg; lājà sg.

frondóso, -a *bdv* lapúotas; skarótas.

frontàle *bdv* **1.** priešakinis, priekinis; frontalūs; iš priekio; *attacco f.* frontali atakà; *la parte f.* priekinė dalis; *vista f.* vaizdas iš priekio; (*scontro*) *f.* susidūrimas kaktómuša; **2.:** *anat osso f.* kaktikaulis.

frontalino *dkt v* (*di autoradio*) automagnetòlos skydėlis, automobilinės magnetòlos skydėlis.

frònte **1. dkt m** kaktà; *corrugare la f.* suraukti kaktà; ♦ *di f.* priešais; (*davanti a qc*) prieš (*kq*), priešais; *kaip bdv* priešais ēsantis, priešingas; *scritto / stampato in f.* ànt kaktōs užrašýta; *trovarsi di f. (a qcs)* atsidūrėti (*kur*); susidūrėti (*su kuo*); **2. dkt v** mil fróntas; *al f., sul f.* frònte; ♦ *far f. (a qcs)* dorótis (*su kuo*), su-

sidoróti; *far f. agli impegni* (i)vykdyti įsipareigojimus; *far f. alle spese* turėti išlaidų.

fronteggiare *vksm* (-tég-) 1. priešintis (*kam*), pasipriešinti; drąsiai sutikti (*kq*); *fig f. delle difficoltà* dorótis su sunkūmais; 2. (essere di fronte) (*qc*) būti (/ stovėti) priešais (*kq*).

frontespizio *dkt v* antraštinis / titulinis pùslapis.

frontiér||**a** *dkt m* 1. pasienis; (*confine*) siena; *f. di stato* valstybės siena; *passare / varcare la f. pèr-eiti / kiřsti siena*; 2. *fig* (*ppr. dgs ~e*) ribos.

frontóne *dkt v archit* frontonas.

frónzol||**o** *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) nereikalinga puošmenà, niekùtis; *fig senza (tanti / troppi) ~i* tiešiai šviėšiai.

frótt||**a** *dkt m* bürýs; pulkas; ♦ *in f., a ~e* būriaís.

fróttol||**a** *dkt m* pàsaka; pràmanas; (*rac*)*contare* ~e pàsakoti nebùtus dalykùs.

fru fru *dkt v nkt* šlamesýs; šlamėjimas.

frugàle *bdv* kuklùs; bė prabangòs; pàprastas; *pa-sto f.* kuklùs / pàprastas valgis.

frugàre *vksm* 1. *intr* [A] raùstis; naršýti; *f. negli archivi* raùstis pò archyvùs; 2. *tr* apieškóti; iškratýti; *f. i passeggeri* apieškóti keleiviùs; *f. (in) tutta la casa* iškratýti visà nàma.

fruibile *bdv* (*da parte di qc*) (*kieno*) naudójamas; gàlimas naudóti; *bene f. da tutti* tuřtas, kuriuò visì gàli naudótis.

fru||**ire** *vksm* [A] (-isc-) (*di qcs*) (galėti) naudótis (*kuo*); turėti (*teisę, pajamas ir pan.*); *f. di una pensione* gàuti peňsijà, turėti peňsijà; *gli studenti ~iscono di sconti* studentams taikomos nuòlaidos.

frullàre *vksm* 1. *tr* (iš)plàkti; 2. *intr* [A] plasnóti; 3. *intr* [A] *fig: f. per la testa* kirbėti galvojė.

frullàto *dkt v* (pieno ir vaisių) kokteilis.

frullatóre *dkt v* plakiklis.

frùllo *dkt v* tánkus sparnų plazdėnimas.

fruménto *dkt v* kviečiaĩ *pl*; bot kvietýs; *farina di f.* kvietiniai miltai *pl*.

frusciàre *vksm* [A] (*frù-*) šlamėti; čežėti.

fruscio *dkt v* šlamesýs; šlamėjimas; čežėjimas.

frùsta *dkt m* botàgas; rýkštė; *schioccare la f.* pliaukšėti botagù.

frustàre *vksm* (iš)plàkti (sù botagù), (iš)pliėkti (sù rýkštė); čaízýti, kapóti, lùpti.

frustàt||**a** *dkt m* kiřtis (sù) botagù (/ rýkštė), botàgo (/ rýkštės) kiřtis; *dgs ~e* plakimas sg.

frustino *dkt v* šmaikštis, riľbas.

frùsto, -**a** *bdv* nudėvėtas, nuválkiotas (*ir prk*).

frustrànte *bdv* slėgiantis; frustruójantis.

frustràto, -**a** 1. *bdv* labai nusivýlęs; àpimtas frustràcijos, frustruotas; 2. *dkt v/m* nusivýlėlis -ė.

frustrazióne *dkt m* gilus nusivylimas; frustràcija.

frùtta *dkt m* vaísiai *pl*; *f. secca* džiovinti vaísiai; (*noci e sim.*) riešutai *pl*; *macedònia di f.* vaisių salòtos; ♦ *èssere alla f.* būti prisibaigusiam.

fruttàre *vksm* 1. *intr* [A] vėsti vaisiùs / vaisių (*ir prk*), derėti; dúoti derlių; 2. *intr* [A] (*dare un utile*) dúoti pelno; atsipirkti; 3. *tr* dúoti (*derlių, pelno, rezultatų*); pelnýti; *f. qualche milione* atnėšti kelis milijonùs pajamų; *f. il 20%* dúoti 20 proc. pelno; *fig f. elogi* pelnýti pagyrimà; *fig f. l'invidia di molti* sukėlti daũgelio pavýdà.

fruttétto *dkt v* vaísmedžių sòdas.

frutticoltóre, -**trice** *dkt v/m* vaisių augintojas -a, vaísininkas -ė; sòdininkas -ė.

fruttifero, -**a** *bdv* vaisingas (*ir prk*).

fruttivéndolo, -**a** *dkt v/m* vaisių ir daržovių pardavėjas -a; daržovininkas -ė.

frùtt||**o** *dkt v* 1. vaisiùs (*ir prk*); ~i *maturi* (*acerbi*) prinókę (žalì) vaísiai; *albero da f.* vaísinis mēdis, vaísmedis; *dare ~i, portare f.* vėsti vaisiùs; *fig* dúoti vaisių; *fig i ~i del proprio lavoro* sàvo dárbo vaísiai; ♦ *il f. proibito* uždraustas vaísius; ~i *di bosco* úogos; ~i *di mare* jūros gėrybės; *fig mettere a f. (qcs)* sėkmingai naudótis (*kuo*); *t.p. ⇒ frùtta*; 2. *fig* (*conseguenza, prodotto*) padarinýs; vaísius; *f. della fantasia* vaizduotės padarinýs; *il f. di una buona educazione* gėro áuklėjimo vaísius; 3. *fig: dare dei buoni ~i* (*rendere*) dúoti pelno.

fruttòsio *dkt v chim* fruktòzė, vaisių cukrus.

fruttuóso, -**a** *bdv* 1. *fig* (*produttivo*) vaisingas; našùs; 2. *fig* (*redditizio*) pelningas.

fu *bdv nkt* veliúnis; *Ivo Rossi fu Gino* Ivo Rossi, veliúnio Gino sùnùs.

fucilàre *vksm* (-ci-) (su)šaudyti.

fucilàto *dkt m* šautuvo šūvis.

fucilazióne *dkt m* (su)šaudymas; *condannare alla f.* nuteisti sušaudyti.

fucile *dkt v* šautuvas; *f. automatico* automatinis šautuvas; *f. a pallettoni* šratinis šautuvas; *f. subacqueo* povandeninis šautuvas.

fucina *dkt m* 1. žaizdras; (*officina*) kàlvė; 2. *fig* kàlvė, formávimosi tērpė.

fùco *dkt v* trãnas.

fùcsia 1. *dkt m nkt* bot fùksija; 2. *bdv nkt* raùsvas su violėtiniu atspalviu; fùksijos spalvòs.

fùga *dkt m* 1. (pa)bėgimas (*ir prk*); *f. dal càrcere* pabėgimas iš kalėjimo; *fig f. dalla realtà* pabėgimas nuò tikrovės; *darsi alla f.* pasileisti bėgti; *mettere in f.* priveřsti bėgti; výtì; 2. *fig* (*perdita*) nuòtėkis; nutekėjimas; *f. di cervelli* (*di notizie*) smegenų (informàcijos) nutekėjimas; *f. di gas* dūjų nuòtėkis; *econ f. di capitali* kapitàlo bėgimas; kapitàlo išvežimas; *c'è stata*

una f. di gas nutekėjo dujos; **3. mus** fugà; **toc-cata e f.** tokatà ir fugà; **4. sport** spūrtas.

fugàce *bdv* trumpalaikis; greitai prabėgantis.

fugàre *vksm* (iš)sklaidyti; išblaškyti; **fig f. i dubbi** išsklaidyti abejonės.

fuggévole *bdv* greitai praeinantis, trumpalaikis; laikinas.

fuggiàscio, -a *dkt v/m* bėglys -ė.

fuggifuggi *dkt v nkt* (t.p. *f. generale*) pāniškas bėgimas.

fuggire *vksm* **1. intr** [E] (pa)bėgti; (pa)sprūkti, išstrūkti; **f. di casa (di prigionio)** pabėgti iš namų (iš kalėjimo); **f. all'èstero (davanti al nemico)** pabėgti į užsienį (nuo priešo); **2. intr** [E] (*del tempo*) (pra)bėgti; **3. tr** (*evitare qc*) vėngti (*ko*); **f. ogni responsabilità** vėngti bėt kokioms atsakomybės.

fuggitivo, -a *dkt v/m* bėglys -ė.

fùlcro *dkt v* atramės taškas (*ir prk*).

fùlgido, -a *bdv* **1.** skaistūs, spindintys; **2. fig** šviesūs; **f. esempio** šviesūs pavyzdys.

fulgóre *dkt v* ākinamas spindesys; spindėjimas.

fuliggine *dkt m* sūdžiai *pl*; **sporco di f.** sūodinas.

fulmicotóne *dkt v*: ♦ *scherz al f.* galingas *agg*.

fulminàre *vksm* (*fùl-*) **1. tr** (nu)treñkti; **è stato ~to dalla corrente** jį nūtrenkė elektrà; **fig f. (qcn) con gli occhi** pėrsmeigti (*kq*) žvilgsnių; akimis žaibuoti; **2. fig** (*uccidere*) pakirsti; **l'ha ~to un infarto** jį pakirto infárktas; **3.:** *intr* [E, A] (su)žaibuoti, pažaibuoti.

► **fulminàrsi** *sng* (*di lampadina*) pėrdegti.

fùlmine *dkt v* žaibas; **come un f.** žaibiškai; kaip žaibas; ♦ **f. a ciel sereno** perkūnas iš giedro dangaus; **colpo di f.** mėlė iš pirmo žvilgsnio.

fulmineo, -a *bdv* žaibiškas.

fùlvo, -a *bdv* gelsvai rūdas; rūsvas.

fumaiòlo *dkt v* kaminas (*ppr. laivo, fabrika*).

fumàre *vksm* **1. tr** (pa)rūkėti; **smèttare di f.** mės-ti rūkėti; **f. la pipa** rūkėti pypkė; **f. una sigaretta** (su)rūkėti cigarėtė; parūkėti; **lei ~a?** jūs rūko-te?; ♦ **vietato f.** rūkėti draudžiama; **2. intr** [A] rūkėti; smilkėti; (*emettere vapore*) garuoti; **la mi-nestra ~a** sriubà garuoja.

fumà||rio, -a *bdv: canna ~ria* dūmtraukis, kaminas (*vamzdis*).

fumàta *dkt m* **1.** (vienu kartu) išleidžiamì dūmai *pl*; dūmas; ♦ **f. nera** juodi dūmai (*išleidžiami nepavykus išrinkti popiežiaus; t.p. prk, žymi nepasisekimą*); **2.:** *fare / farsi una f.* parūkėti.

fumatór||e, -trice *dkt v/m* rūkalias -ė; rūkytojas -a; kaip *bdv nkt* (*per*) *non ~i* nerūkantiems.

fumettista *dkt v/m* kòmikų kūrėjas -a.

fumétt||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) kòmikas.

fùm||o *dkt v* **1.** dūmai *pl*; **odore di f.** dūmų kvāpas; **il f. esce dal camino** dūmai rūksta iš kāmino; **puzzi di f.** smirdi dūmais, nuò tavęs dūmais nėša; ♦ **andare in f.** žlugti; subliūkšti; **mandare in f.** (su)žlugdyti; **vèndere f.** pūsti mīglą į akis; **flk non c'è f. senza arrosto** nērà dūmų bė ug-niės; **2. (il fumare)** rūkymas; **tabacco da f.** rū-komasis tabākas; **il f. fa male alla salute** rū-kymas keñkia sveikātai; ♦ **f. passivo** pasyvūs rūkymas; **3. fig: i ~i dell'alcol** apsvaigimas, svaigulys; **i ~i dell'ira** pròto aptemimas (su-pykus); **4. fam** žolė (*hasišas ir pan.*), žolýtė.

fumògeno *dkt v* dūminis fākelas.

fumòso, -a *bdv* **1.** pilnas dūmų; prirūkytas; dū-mūotas; **2. fig** miglòtas.

funàmbolo *dkt v* lyno akrobātas.

fùne *dkt m* virvė; lūnas, tròsas; **tiro alla f.** virvės traukimas.

fùnebr||e *bdv* **1.** gedulingas; laidotuvių; **corona f.** laidotuvių vainikas; **màrcia f.** gedulingas mār-šas; **pompe ~i** (*la ditta*) laidojimo biūras; **vé-glia f.** šefmenys *pl*; **2. (tetro)** gaudūs; gūdūs.

funerà||e *dkt v* (t.p. *dgs ~i*) laidotuvės *pl*; ♦ **da f.** niūrūs; laidotuviškas; **f. di Stato** valstýbinės laidotuvės; **èssere un f., avere una faccia da f.** búi kaip pėr laidotuves; búi kaip žemę par-dāvus.

funerà||o, -a *bdv* aĩtkapio; kāpo; laidojimo; **iscrizione ~a** aĩtkapio užrašas; **urna ~a** lāi-dojimo ūrna.

funereo, -a *bdv* gedulingas; gūdūs.

funestàre *vksm* (-nè-) aptėmdyti; (*solo qcn*) su-teikti skāusmò (*kam*).

funèsto, -a *bdv* **1. (rovinoso)** pražūttingas; **2. (lut-tuoso)** gedulingas; niūrūs; (*doloroso*) sielvar-ttingas.

fùng||ere* *vksm* [A] **1. (da qcn)** eiti (*kito žmo-gaus*) pāreigas; pavaduoti (*kq*); **2. (da qcs)** bū-ti vartòjamam (*vietoj ko kito*), búi naudòja-mam; (*andare bene*) iktiti; **la cucina ~e anche da sala da pranzo** virtuvė tĩnka ir kaip vālgoma-sis; **questa parola ~e da soggetto** šis žòdis eĩna veiksnii; **3. (sostituire)** atstòti; (*in un in-carico*) (*da qc*) pavaduoti (*kq*).

fùn||go *dkt v* **1.** grýbas; **f. commestibile** (*velenoso*) vālgomas (nuodingas) grýbas; **risotto con i / ai ~ghi** rýžiai *pl* / rizòtas sū grýbais; **andare a / per ~ghi, cercare ~ghi** grybāuti; ♦ **a f.** grýbo pavidalo; **spùntano come ~ghi** dýgsta kaip grýbai pò lietaus; **2.:** *flg f. atòmico* atòminis grýbas; **3. med** (òdos) grybėlis.

funicolàre *dkt m* funikulieriūsus.

funivia *dkt m* (kalnū) (lýninis) kėltuvas.

funzionale *bdv* **1.** (relativo a una mansione) pareigybės; pareiginis; **2.** *med* funkcinis; *disturbo* f. funkcinis sutrikimas; **3.** (*pratico*) funkcionalūs; praktiškas; (*comodo*) patogūs.

funzionalità *dkt m nkt* **1.** (*praticità*) funkcionalumas; praktiškumas; (*comodità*) patogumas; **2.** ⇒ **funzione** **1.**

funzionamento *dkt v* veikimas; funkcionavimas; *tecn* eigà; *difetto di f.* veikimo sutrikimas (/ defektas); *spiegare il f. di qcs* paaiškinti, kaip kàs veikia.

funzion||äre *vksm* [A] (-zió-) **1.** (*tinkamai*) veikti; funkcionuoti; *f. a elettricità* naudoti elėktrą; *non ~a* neveikia, sugėdo; **2.** (*dare dei risultati*) duoti vaisių; būti naudingam; *con me le lacrime non ~ano* ašaromis manęs nepaveiksi.

funzionario, -a *dkt v/m* valdininkas -ė, valstybės tarnautojas -a; (*pubblico ufficiale*) pareigūnas -ė; *f. di banca* banko tarnautojas.

funzion||e *dkt m* **1.** funkcija; (*finalità*) paskirtis -iės; *~i vitali* gyvybinės funkcijos; *svolgere una f.* atlikti funkciją; **2.** (*attività*) veiklā; veikimas; (*ruolo*) vaidmuo; ♦ *in f.* (*in qualità di*) kaip; *entrare in f.* suveikti; įsijungti; *essere in f.* (*funzionare*) veikti; (*dipendere*) (*di qcs*) priklausyti (*nuo ko*); *mettere in f.* įjungti; **3.** (*rito sacro*) pāmaldos *pl*; **4.** (*mansione*) (*ppr. dgs ~i*) pāreigos *pl*; *esercitare le ~i di presidente* eiti prezidento pāreigas; ♦ *facente f.* laikinai einantis pāreigas; **5.** *mat* funkcija.

fuò||co *dkt v* **1.** ugnis -iės *femm*; (*fiamma*) liepsnā; *~chi d'artificio, ~chi artificiali* fejervėrkai; *dare f., appiccare il f.* (*a qc*) padėgti (*qk*); *accendere (spégnere) il f.* uždėgti ((už)gesinti) ugnį; ♦ *di f.* ugningas *agg*; *f. fātuo* žaltvīkslė; *f. di páglia* trumpalaikė sensācija; atsitiktinis laimėjimas; *Vigile del F.* gāisrininkas -ė; ugnia-gesys; *a f. lento (vivo)* ānt silpnōs (stipriōs) ugniēs; *andare a f.* (su)dėgti; *prendere f.* užsidėgti; *metterci la mano sul f.* duoti rānkā nukiršti; *gettare olio sul f., soffiare sul f.* pilti aliėjų ū ugnį; *giocare / scherzare col f.* žaisti sū ugnimi; *al f.!* ugnis!; *kaip jst f. f.* (*nei giochi*) šilta, šilčiaū; **2.** (*formello*) degiklis; kaivietė; *mettere l'acqua sul f.* (už)kaisti vādenį; *mettere la pėntola sul f.* (už)dėti pūodā ānt ugniēs; **3.** (*focolare*) židinys; *accendere il f.* (su)kūrti ugnį; **4.** *fig* (*ardore*) ugnis -iės *femm*; užsidegimas; **5.** *geom, fis* židinys; **6.**; *for*: *a f.* sufokusuotas *agg*; *mettere a f.* (su)fokusuoti; **7.** *mil* ugnis -iės *femm*; *sotto il f. nemico* priešo ugnyje; *f. incrociato* kryžminė ugnis; *f. di sbarramento* ugniēs rūožas; *scontro a f.* susišaudymas;

♦ *f. amico* draūgiška kulkā; *arma da f.* šaunamāsis gīnklas; *bocca da f.* pabūklas; *aprire il f., fare f.* šauti; palėisti ūgnį; (*su qc*) apšaudyti (*qk*); *essere / trovarsi tra due ~chi* būti tarp dviejū ugniū; *rispondere al f.* atsišaudyti; *kaip jst f.!* ugnis!

fuorché **1.** *prlk* išskyrus (*qk*); *tutti f. lui* visi išskyrus jį; **2.** *ingt* tik nē; *sono pronto a tutto, f. scusarmi* āš vīskam pasiruōšęs, tik neatsiprašysiu.

fuori **1.** *prlk* (*qcs, da qcs*) ūž (*ko*); *f. città* ūž miēsto, ūžmiestyje; (*moto a luogo*) ĩ ūžmiestį; *f. Milano* ūž Milāno; *aspettare f. dalla porta* laukti ūž durų; *guardare f. dalla finestra* žiūrėti prō lāngā; *mettere qcs f. posto* padėti kā nē ĩ viėtā; *sport f. casa* išvykoje, svečiuosė, nē namie; ♦ *al di f.* (*di qcn*) išskyrus (*qk*); *f. (dai giochi)* ūž bōrto; *f. corso* nebegaliōjantis *agg*; *f. luogo* (nē laikū ĩr) nē vietoje; *f. mano* nuošalus *agg*; nuošaliai; *f. moda* ne(be)mađingas *agg*; pasėnės *agg*; *fam f. porta* ūžmiestyje; *f. di sé* nesāvas *agg*; *f. tempo* nē ĩ tākta; *f. di testa* patrākęs *agg*, išsikrāustęs *agg* ĩs galvōs; *f. uso, f. servizio* sugėdęs *agg*; *dire f. dai denti* išrėžti, išdrōžti; *non mettere piede f. di casa* neiškėlti nē kōjos ĩs namū; **2.** *prv* laukē; (*moto a luogo*) ĩ laūkā; laūk; *da f.* ĩs laūko; *andare fuori* išeiti, eiti ĩ laūkā; *buttare f.* išmėsti; *f. fa freddo* šalta laukē; *sport tirare f.* mūšti ĩ ūžribį; ♦ *di f.* ĩs ĩšorės; ĩšorinis *agg*, laūko; (*di gente*) nē viėtinis *agg*; *in f.* ĩ ĩšorė; (*in avanti*) ĩ priėkį; *tagliato f.* ūž bōrto (*išmestas, neįtrauktas*); *far f.* (*qcn*) nugalābyti (*qk*); *venire f., saltare f.* (*diventare noto*) ĩšaiškėti; ĩškilti aikštėn; (*comparire*) atsirāsti; *tirare f.* ištrāukti; ĩšimti; *venire f., uscire f.* ĩšlįsti; ĩšbristi (*ir prk*); *è f. pericolo* gyvūbei nebėgrėsia pavōjus; *f. i soldi!* atidūok pinigūs!; *kaip jst f. (di qui)!* laūk (iš čia)!; eik iš čia!; *kaip dkt: il di f.* ĩšorė; **3.** *prv* (*non a casa*): *cenare f.* vakarieniāuti nē namiē (/ restoranē *ir pan.*); *stare f. a lungo* ilgāi nepareiti; **4.** *prv* (*non al lavoro*): nē darbē; *il direttore è f.* vadōvas išvīkęs; **5.** *prv fam* (*non in carcere*) lāisvėje; palėistas *agg*; **6.** *prv fig* (*all'apparenza*) ĩs ĩšorės; **7.** *bdv nkt fam* treñktas; *sei f.?* ar prōto netekai?; gāl pakvaišai?

fuoriclasse *dkt v/m nkt* āsas -ė.

fuorigioco *dkt v nkt* sport nūošalė.

fuorilégge **1.** *bdv nkt* ūž įstātymo ribū; **2.** *dkt v/m nkt* nusikałtėlis -ė.

fuorisérie *dkt m nkt* nestandārtinis automobilis (*prabangus, pagamintas pagal užsakymā*).

fuoristrada *dkt v nkt* visurėigis; džipas.

fuor(i)uscire* *vksm* [E] išsipilti; išsilietti; (*fluire*) (iš)tekėti; (*eromper*) išsiveržti, veržtis.

fuor(i)uscita *dkt m* išsiliejimas; (*perdita*) nuotėkis; **f. di pus** pūlių išsiskyrimas.

fuor(i)uscito, **-a** *dkt v/m* disideintas -ė; atskalūnas -ė.

fuorviare *vksm* (-vi-) (su)klaidinti.

furbacchiōne, **-a** *dkt v/m* gudročius -ė.

furberia *dkt m* 1. ⇒ **furbizia** 1.; 2. (*inganno*) suktybė.

furbizia *dkt m* 1. (*l'essere furbo*) gudrumas; **con f.** gudriai; 2. (*azione furba e sim.*) gudrybė; gudrūs triukas.

furbo, **-a** 1. *bdv* gudrūs; **fatti f.!** nebūk kvailas!; 2. *dkt v/m* gudruolis -ė; **non fare il f.!** tik negudrauk!

furēnte *bdv* įsiutęs, įtūžęs.

furētto *dkt v zool* (laukinis) šėškas.

furfante *dkt v* nevidonas, nenaudėlis.

furgoncino *dkt v* furgonėlis; pikapas.

furgōne *dkt v* furgonas; **f. del latte** pienvėžis.

fūr||ia *dkt m* 1. įniršis; įtūžis; (į)siutimas; ♦ **andare** / **montare su tutte le ~ie** įniršti, įsiusti; 2. **fig** (*impeto*) siąutėjimas; šėšmas; įniršis; ♦ **a f.** (*di* (*far*) *qcs*) žymi būdą, priemonę; nuolat (*ką darant*); **a f. di ripētere** nuolat kartodamas *agg*; 3. **fig**, *mit* fūrija; 4. ⇒ **frētta**; **in fretta e f.** pašėlusiai skubiai.

furibōdo, **-a** *bdv* 1. (*di qcn*) įsiutęs, įniršęs; 2. (*di qcs*) audringas, pašėlęs.

furiōso, **-a** *bdv* 1. (*di qcn*) (visiškai) įsiutęs, iširdeš; **essere f.** šifsti, siūsti, labai pykti; ♦ **pazzo f.** visiškas beprotis; 2. (*di qcs*) įnirtingas; (*del mare, del vento e sim.*) siautulingas.

furōre *dkt v* 1. įniršis; pasiutimas; **preso dal f.** įniršio apimtas; ♦ **a furor di pōpolo** (*visiems*) audringai pritariant; **fare f.** sukėlti furorą; 2. **fig** (*impeto*) šėšmas, siautulys; (*slancio*) pólėkis; **f. giovanile** jaunatviškas užsidegimas.

furoreggiare *vksm* [A] (-rég-) būti ant bangos.

furtivo, **-a** *bdv* slaptas; vogčiomis dāromas; **con passo f.** vogčią / slaptą sleikant; sėlinant.

furtivamente *prv* vogčią, vogčiomis; paslapčiomis; **avvicinarsi f.** (pri)sėlinti.

fūrto *dkt v* vagystė; (*l'azione*) pavogimas; **accusare di f.** apkāltinti vagystė; **commētere un f.** pavogti; įvykdyti vagystę; **condannare per f.**

nuteisti už vagystę; **fig è un f.!** čiā grynā vagystė!, tai apiplėšimas!

fūsa *dkt m dgs: fare le f.* murkti.

fuscēllo *dkt v* (*pagliuza*) šiaudas, šiaudėlis; (*ramoscēllo*) virbas.

fusibile *dkt v tecn* (lydūsis) saugiklis; **è saltato il f.** pėrdegė saugiklis.

fusillo *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) spirālinis makarōnas, sraigtelis.

fusiōne *dkt m* 1. lydymas(is); (*scioglimento*) (iš)tiřpdymas; **fis temperatura di f.** lydymosi temperatūra; **fis f. nucleare** (termo)branduolinė sintezė; 2. (*colata*) liejimas; 3. **fig** su(si)jungimas; su(si)viėnijimas.

fūso I *dkt v* 1. vėrptas, vėrptė; **dritto come un f.** it miētą prarijęs; 2. **f. orario** laiko jūosta.

fūso, **-a** II *bdv, dlv* 1. (iš)lėdytas; (*scioltosi*) susilėdęs; **formāggio f.** lėdytas sūris; 2. (*colato*) lietinis; nulietas; 3. *bdv fam* nuvargęs, išsėkęs.

fusoliēra *dkt m* fiuzeliāžas, ōrlaivio liemuō.

fustāgno *dkt v* mūltinas.

fustigāre *vksm* (*fū-*) (nu)plākti (sū) rýkste.

fustino *dkt v* dėžutė (*ppr. cilindrinė, biralams ir pan.*).

fūsto *dkt v* 1. (*di pianta*) kamienas; liemuō; **bot** (*caule*) stiebas; virkščia; 2. (*recipiente*) statinė; bidōnas; 3. **archit** fūstas; (kolōnos) liemuō; 4. **fam** (*di qcn*) gražuolis; rėmas *fam*.

fūtil||e *bdv* nereikšmingas; nerimtas; (*vano*) tūščias; **discorsi ~i** tūščios kalbos; **per ~i motivi** dėl niėkų, bė rimtōs priežastiės.

futilitā *dkt m nkt* 1. (*vuotezza*) tuštūmas; (*pochezza*) menkūmas; nereikšmingūmas; 2. (*ciò che è futile*) menkystā; niėkas.

futurismo *dkt v* futurizmas.

futurista 1. *bdv* futurizmo; futuristinis; futuristų; **il movimento f.** futurizmo judėjimas; 2. *dkt v/m* futuristas -ė.

futuristico, **-a** *bdv* futuristinis.

futūr||o, **-a** 1. *bdv* būsimas; (*del futuro*) ateitiės; **~a mamma** būsimā mamā; **le generazioni ~e** būsimosios kartos; 2. *dkt v* ateitis -iės *femm*; **pensare al f.** galvoti apie āteitį; **prevedere il f.** numatyti / spėti āteitį; ♦ **in f.** ateityjė; **senza f.** bė ateitiės; 3. *dkt v gram* būsimasis laikas; **f. anteriore, f. secondo, f. composto** sudėtinis būsimasis laikas.

G

g [dʒi] *dkt v/m nkt* **1.** septintoji italų kalbos abėcėlės raidė; **g minuscola** „g“ mažoji; **G maiuscola** „g“ didžioji; **G di / come Génova** G kaip Gėnova (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); *anat il punto* **G** G-tąškas [ge]; **2.** *gramo santrumpa*; **150 g di prosciutto** 150 g kumpio.

gabardine [gabar'din] *dkt m nkt* gabardinas; **di g., in g.** gabardininis *agg.*

gabbare *vksm* apdūmti (*apgauti*), apsūkti.

gabbia *dkt m* **1.** narvas; **la g. dei leoni** liūtų narvas; ♦ *fig g. di matti* dušnių laivas; **come una belva in g.** pasiutęs *agg* (lyg žvėris narve); pasiutusiai; **2.** *fig fam* (*prigione*) belagė; **mettere in g.** (pa)sodinti (į kalėjimą); **3.:** *anat g. toràcica* krūtinės ląstà.

gabbiano *dkt v* kiras; žuvėdra.

gabbietta *dkt m dimin* narvėlis; **la g. del canarino** kanarėlės narvėlis.

gabèlla *dkt m stor* duoklė.

gabbellière *dkt v stor* duoklių rinkėjas.

gabinétto *dkt v* **1.** tualetas; išvietė; **g. dei / per i maschi** (*delle / per le femmine*) vyrų (moterų) tualetas; **andare al g.** eiti į tualetą; **dov'è il g.?** kur yra tualetas?; **2.** (*studio medico, laboratorio e sim.*) kabinėtas; **g. dentistico** stomatologijos kabinėtas; **g. di fisica** fizikos kabinėtas; **3.** (*governo*) (ministrų) kabinėtas; vyriausybė; **riunione di g.** vyriausybės posėdis.

gaffe [gaf] *dkt m nkt* netaktas (*netinkamas, neat-sargus pasakymas, dėl kurio susidaro nemaloni situacija*); žioplystė; **fare una g.** apsižioplinti, kvailai apsirikti.

gag [geg] *dkt m nkt* juokas, juokėlis; sąmojis.

gagliardétto *dkt v* **1.** *mar* vėliavėlė; gairėlė; **2.** vėliavėlė (*sporto komandos, partijos ir pan.*).

gagliard||o, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) veržlus, energingas; veikūs; (*ardito*) narsūs; **2.** (*di qcs*) stiprus, smarkūs; galingas; (*di medicina*) veiksmingas; **un colpo g.** galingas smūgis; **un vento g.** smarkūs vėjas; **una voce ~a** skambūs balsas.

gaglioffo *dkt v* nedorėlis.

gaiézza *dkt m* linksmumas; džiugesys.

gà||io -ia (*v dgs gai*) *bdv* linksmas, džiugus; smagūs; **carattere g.** linksmas charakteris / būdas; **tinta ~ia** ryški šiltà spalvą.

gàla **I** *dkt m* (*lusso*) prabangà; prašmatnumas;

pranzo di g. prabangūs pókylis, iškilminga puóta; **mettersi in (gran) g.** švenčiškai pasipuósti.

galà **II** *dkt v nkt* iškilmingas vakaras; prabangūs vakarėlis; **il g. di fine anno** Naujųjų metų iškilmingas vakaras; **un g. all'ambasciata italiana** prabangūs priėmimas Itàlijos ambasadoje; **un g. benèfico** labdaringas vakarėlis.

galànt||*e bdv* **1.** galantiškas; **un uomo g.** galantiškas vyras; **2.** (*di gesto e sim.*) meilūs, lipšnūs; malonūs; kultūringas; **modi ~i** kultūringos maniėros; **parole ~i** lipšnūs žodžiai; **3.** (*amoro-so*) eròtinis; **avventura g.** mėlės nuotykis, eròtinis flirts.

galanteria *dkt m* **1.** (*l'essere galante*) galantiškumas; **2.** (*atto galante*) galantiškas elgesys.

galantuòmo *dkt v* dōras / teisingas žmogus; **pa-rola di g.** garbės žodis; **comportarsi da g.** taūriai elgtis; ♦ **il tempo è g.** ≈ laikas paródys.

galàssia *dkt m astr* galàktika.

galatèo *dkt v* **1.** etikėtas, gėro elgesio taisyklės *pl*; **2.** (*libro*) etikėto vadovėlis.

galàttico, -a *bdv* **1.** galàktikos, galàktikų; galàktinis; **2.** šnek fantàstiškas; kietas.

galèa *dkt m stor* galerà.

galeóne *dkt v stor* galeónas (*burinis karo laivas*).

galeòtto *dkt v* **1.** stor galėros irkluo-tojas; **2.** *fig* (*carcerato*) kàtorgininkas.

galèra *dkt m* kalėjimas; **sbàttare in g.** įkisti į kalėjimą; ♦ **avanzo di g.** nevidonas, niekšas.

gàlla *dkt m:* **a g.** (*ko*) paviršiuje; (**re**)stàre **a g.** plūduriuoti; *fig* atslaikyti; **venire a g.** iškilti į paviršių; išnirti; *fig* iškilti aikštėn, paaiškėti.

galleggiànte *dkt v* plūdė, plūdė; (*boa*) plūduras.

galleggiàre *vksm* [A] (*-lég-*) plūduriuoti, plūduriuoti; **non g.** skėsti, neplūduriuoti.

galleria *dkt m* **1.** tūnelis; galėrija; **accèndere i fari in g.** įjungti šviesas tūnelyje; **2.** (*mostra*) galėrija; **g. di dipinti** pavėikslų galėrija; **la g. degli Uffizi** Uffizi galėrija; **3.** (*di un teatro*) galėrija; **4.** (*passaggio coperto*) galėrija.

gallése **1.** *bdv* Vėlso; vėlsiėčių; vėlsiškas; iš Vėlso; **2.** *dkt v/m* vėlsiėtis -ė; **3.** *dkt v* vėlsiėčių kalbà.

gallétta *dkt m* sausaínis; džiūvėsis; galetà.

gallétto *dkt v dimin* **1.** gaidukas; *gastr* bròileris; **2.** *fig* (*dongiovanni*) mergišius; **3.** *fig* (*attaccabrighe*) gaidys.

gallin||a dkt m vištà; ♦ *cervello di g.* bukaprôtis; *scrittura (a zampe) di g.* rašýsena kaip sù vištòs kója; *zampe di g.* várnos nagaí (*raukšlelės prie akių kampų*); *andare a letto con le ~e* eiti miegoti sù vištomis; *flk g. vecchia fa buon brodo* ≡ sėnas jáutis vagòs negadina; *flk meglio un uovo oggi che una g. domani* geriau žvirblis rañkoje nei briedis girioje.

gallinaccio dkt v bot gaidùkas, voveraitė.

gallo I dkt v 1. gaidýs; *zool g. cedrone* kurtinýs; *il g. canta* gaidýs gieda; ♦ *al canto del g.* gaidýgstę, sù (pirmaisiais) gaidýžiais; 2. *fig (vanesimo)* ≡ kalakùtas; *fare il g.* pùstis (kaip gaidýs).

gallo II dkt v stor gālas.

gallón||e I dkt v antsiuvas; *i ~i di sergente* pùskarinko lāipsnis; ♦ *togliere i ~i* pažeminti (*atimant laipsnį*).

gallone II dkt v (*unità di misura*) galònas.

galoppare vksm [A] (-lòp-) bėgti šuoliais, šuoliuoti; lapatuoti; ♦ *g. con la fantasia* lėistis í fantāzijas, (įsi)svajoti.

galoppata dkt m 1. bėgimas šuoliais; šuoliavimas; 2. *fig (corsa)* bėgimas strimgalviais.

galoppo dkt v šuoliavimas; *al g.* šuoliais.

galvanizzare vksm *fig (qcn)* (į)elėktrinti (*kq*); sukėlti (*kieno*) entuziāzmą.

gamb||a dkt m 1. kója (*nuo kelio, arba nuo klubų, iki pėdos; ir gyvūno*); *~e lunghe (corte, storte, belle, dritte, pelose)* ilgos (truimpos, kreivos, grāžios, tiėšios, plaukuotos) kójos; *le ~e anteriori (posteriori)* priėkinės (užpakalinės) kójos; *le ~ette di un neonato* kūdikio kojýtės; ♦ *in g.* šaunùs; *a ~e all'aria* aukštýn kójomis; *darsela a ~e* (pa)sprukti; *fuggire a ~e levate* bėgti kiek kójos neša; nėšti kudāšių; *con la coda tra le ~e* pabrùkės úodegā, úodegā pasprāudęs; *fare il passo più lungo della g.* apžióti daugiau nei gālima prarýti; *prendere qcs sotto g.* prò pirštùs í kā žiūrėti (*atsainiai kq veikti, dirbti*); *l'insegnante di italiano è davvero in g.* italų kalbòs dėstytojas tikras šaunuolis; *~e!* sprūkam!; 2. (*di mobile*) kója (*baldo*); *la g. del letto (del tavolo, di una sedia)* lóvos (stālo, kėdės) kója; 3. *fig (di una lettera)* raidės kojėlė (*pvz., „m“ ar „n“*); 4. *fig (di una nota musicale)* kotėlis.

gambale dkt v 1. (*gambiera*) antblauzdis; 2. (*parte dello stivale*) aūlas.

gambalétto dkt v (móteriška) pùskojinė.

gamberétto dkt v krevėtė.

gamber||o dkt v vėžýs; *fare / camminare / andare come i ~i* žėngti atbulomìs; *fig* atsilikti.

gambétto dkt v (*negli scacchi*) gambitas.

gambo dkt v 1. kótas, kotėlis; (*di fungo*) kojėlė

(*grybo*); (*di pianta erbacea*) stiebas; (*di foglia*) lāpkotis; *il g. di una margheritina* ramūnės stiebas; 2. *fig* kótas; kotėlis; *il g. di un calice* taurės kotėlis.

game ['geim] dkt v nkt 1. sport geimas; 2.: *libro g.* „knygā-žaidimas“ (*fantastikos knyga, kurios siužeto eigą pasirenka pats skaitytojas, spėsdamas veikėjo veiksmus ir pan.*).

gaméte dkt v biol gametā.

gamma I dkt m 1. gamā; *g. di colori* spalvų gamā; 2. *fis, mus* diapazònas; 3. *fig* asortimeñtas; pasirinkimas; *vasta g. di prodotti per la casa* didelės buitinių prėkių pasirinkimas.

gamma II dkt v nkt 1. (*lettera*) gamā (*graių abėcėlės raidė*); 2.: *fis raggi g.* gamā spinduliuotė.

ganà||scia dkt m 1. (*ppr. dgs ~sce*) (žāndas ir) žāndikaulis; ♦ *mangiare a quattro ~sce* kiřsti pilna būrna / peř abū žāndus; 2. (*gyvulio*) nasraĩ pl; žiòtyš pl; 3. *tecn (di morsa)* žiauna; (*del freno*) (stabdžių) trinkėlė.

gancétto dkt v kabliùkas.

gancio dkt v 1. kablýs; kabliùkas; vāšas; *appendere a un g.* pakabinti aĩt kablio; 2. sport (*nella boxe*) trumpas šòninis smūgis (*sulenкта ranka*); 3. sport (*nel basket*) kablys.

gang [gəŋg] dkt m nkt (banditų) gaujā; *una g. di rapinatori* plėšikų gaujā.

gàngher||o dkt v: ♦ *mandare fuori dai ~i* išvesti iš kantrýbės; *uscire dai ~i* išeiti iš kantrýbės.

gànglio ['gànglio] dkt v 1. anat gānglijas, nėrvinis māzgas; 2. *fig* māzgas; ceñtras; *g. di trasporto internazionale* tarptautinio transpòrtò māzgas.

gangster ['gəŋster] dkt v nkt gāngsteris.

gap [gəp, gap] dkt v nkt atòtrùkis; skirtumas; *il g. economico tra il nord e il sud* ekonòminis skirtumas tarp šiāurės ir pietų.

gàra dkt m varžýbos pl; *g. a squadre* komādinės varžýbos; *g. di atletica leggera* lengvòsios atlėtikos varžýbos; *g. ciclistica* dviračių lenktýnės; *fuori g.* pašālintas agg iš varžýbų; *partecipare a una g.* dalyvāuti rungtyñėse; ♦ *essere ancora in g.* toliau rungtyniāuti; *fare a g.* varžýtis.

garage [ga'raʒ] dkt v nkt garāžas; *mettere l'auto in g.* pastatyti mašiną garažė, įvāryti mašiną í garažā.

garànte dkt v/m garántas; laidúotojas -a; *farsi / rendersi g. di qcs* garantuoti kā.

garant||ire vksm (-isc-) 1. garantuoti; laiduoti; užtikrinti; *g. la sicurezza sul lavoro* užtikrinti dārbo saugumā; *g. lo stipendio ai lavoratori* garantuoti darbininkams atlyginimā; *fig ti ~isco che finirò il lavoro in tempo* laidúoju, kād paibaĩsiu dārba laikù; 2. (*preke*) dúoti garantijā;

il frigo è ~ito cinque anni šaldytūvas turi penkerių metų garantiją.

► **garant**||irsi *sng* 1. (*nuo ko*) apsisąugoti; *g. contro i furti (da qualche pericolo)* apsisąugoti nuo vagysčių (nuo kokių nors pavojų); 2. (*qc*) užsitikrinti; *g. l'appoggio di qcn* užsitikrinti kainą paramą.

garanzi||a *dkt m* 1. garantija (*ir prk*), laidas; *fig g. di successo* sėkmės garantija; *fig non dare ~e* neduoti garantijų; 2. (*di un prodotto*) garantija; garantinis rąstas; *un anno di g.* vienerių metų garantija; *la lavatrice è ancora in g.* skalbyklės garantija dar nesibaigusi; *periodo di g.* garantinis laikas; 3.: *avviso / dir informazione di g.* įtarimų pateikimas / pareiškimas.

garb||āre *vksm* [E] patikėti; *il tuo atteggiamento non mi ~a* tavo elgesys man nepatinka.

garbatēzza *dkt m* mandagūmas.

garbāt||o, -a *bdv* mandagūs, išauklėtas; kultūringas; *modi ~i* geros manieros.

garbo *dkt v* 1. mandagūmas; taktas; *chiédere (salutare) con g.* mandagiai paklausti (pasisveikinti); 2. (*grazia*) grakštumas; *con g.* grakščiai; *senza g.* šiurkščiai.

garbūglio *dkt v* 1. suraizgytas mąžgas; raizginys; 2. *fig* painingas, maišatis -iės *femm*.

gardénia *dkt m* bot gardėnija.

gareggiāre *vksm* [A] (-rég-) varžytis; rungtyniauti; *g. per la vittoria* varžytis dėl pergalės; *fig g. in eloquenza* varžytis, ką iškalbingėnis.

garganélla *dkt m*; *bere a g.* maukti tiesiai iš butelio (*lūpomis neliečiant kaklelio*).

gargarism||o *dkt v* 1. (*burnos ar gerklės*) skalavimas; *fare i ~i* skalauti (būrną); 2.: *dgs ~i* vaisytaĩ būrnai skalauti.

garibaldin||o, -a 1. *bdv* garibaldiškas (*susijęs su žymiuoju generolu, pradėjusiu Italijos suvienijimo žygį*); Garibaldžio; *l'epopea ~a* Garibaldžio žygis; ♦ *kaip dkt m alla ~a* beatodairiškai; 2. *dkt v* stor garibaldiėtis (*kareivis, kuris dalyvavo Italijos suvienijimo kampanijoje*).

garitta *dkt m* sargybinė, sargybinio būdėlė.

garófano *dkt v* 1. bot gvazdikas; 2.: *chiodi di g.* gvazdikėliai.

garrése *dkt v* gėgas, guga.

garrétto *dkt v* čiurna.

garrire *vksm* [A] (-isc-) čirkšti; klykti.

garrito *dkt v* čirškimas; klyksmas.

garža *dkt m* mārėlė; *fasciare una ferita con la g.* surišti žaizdą mārle.

garžone *dkt v* parankinis; padėjėjas; *il g. del fornàio* duonkepio parankinis.

gas *dkt v nkt* 1. dūjos *pl*; *g. asfissiante* trūškiosios

dūjos; *g. lacrimògeno* ašarinės dūjos; *g. naturale* gamtinės dūjos; *g. tòssico* nuodingos dūjos; ♦ *a g.* dūjinis *agg*; *càmera a g.* dūjų kamera; 2.: *accendere (spégnere) il g.* atsukti (užsukti) dujas; *mettere la péntola sul g.* užkaisti puodą; 3. *fam (benzina)* degalai *pl*; *dare g.* padidinti greitį, spąusti pedālą; ♦ *a tutto g.* visų greičiū.

gasàto, -a 1. *dkt v/m* fam užsidėgėlis -ė; 2. *bdv* ⇒ **gassàto**.

gasdótto *dkt v* dujótiekis.

gasòlio *dkt v* dyzelinas, gazòlis.

gassàt||o, -a *bdv* gazúotas; *acqua ~a* gazúotas vanduo.

gassósa *dkt m* ⇒ **gazzósa**.

gassós||o, -a *bdv* 1. dūjinis; (tūrintis) dūjų; susijęs su dūjomis; *sostanza ~a* dūjinė medžiaga; 2.: *fis stato g.* dūjinė medžiagos būseną.

gàstri||co, -a *bdv* fisiol, med skraňdzio; *lavanda ~ca* skraňdzio praplovimas; *succhi ~ci* skraňdzio sūltys; *ulcera ~ca* skraňdzio opà.

gastrite *dkt m* med gastritas, skraňdzio gleivinės uždegimas.

gastronomìa *dkt m* kulinarija; gastronomija.

gastronòmico, -a *bdv* kulinarinis; gastronominis.

gastrònomo, -a *dkt v/m* kulinaras -ė; gastronomas -ė.

gàtta *dkt m* katė; ♦ *una (brutta) g. da pelare* ≡ kietas riešutas (*sunki problema*); tóks dalykėlis! *iron*; *g. morta* sūkičius; dviveidis; *qui g. ci cova* čià kažkàs nè taip; *flk la g. frettolosa ha fatto i gattini ciechi* skubų darbą vėlnias lydi („per skubą katė aklus kačiukus atsivedė“); *flk tanto va la g. al lardo che ci lascia lo zampino* ≡ daug žinosi, greit pasėnsi (*smalsumas prie gero neprives*).

gattabùia *dkt m* šnek belanė.

gattamòrta *dkt m* šnek klastūnas -ė.

gàttice *dkt v* bot baltoji túopa.

gattino *dkt v* dimin kačiukas.

gàtt||o *dkt v* 1. katinas; katė; ♦ *èssere come cane e g.* gyventi kaip šuo su katė; *quattro ~i* labai mažaĩ žmonių, vòs kelĩ žmònės; *flk quando il g. non c'è i topi ballano* kaĩ katinas miėga, pėlės pò aslą; 2.: *zool pesce g.* kãtžuvė; 3.: *g. delle nevi* sniegaėgis.

gattóni *prv* (*gaton*) *g.* keturpėscia.

gàudio *dkt v* palaima; *che g.!* kaip džiugù!

gavétta *dkt m* kareivio katiliukas; ♦ *farsi la g.* pradėti nuo žemiausių karjėros laiptų; *viene dalla g.* iškilo iš žemiausių karjėros laiptų; *mil* iš eilinių iškilo į karininkus.

gavettòne *dkt v* vandenš bómbs (žaidimams).

gavitello *dkt v* plūduras.

gay [gei] **1.** *bdv nkt* gējus; skirtas gējams; **un locale** *g.* klūbas, skirtas gējams; **2.** *dkt v nkt* gėjus.

gazébo *dkt v nkt* pavēsinē, lapīnē.

gazzà *dkt m* zool šārka; **g. ladra** šārka vagilē.

gazzarra *dkt m* triukšmas, šurmulys; erzēlynē; **fare g.** krūkšti, triukšmāuti; šurmuliūoti.

gazzèlla *dkt m 1.* zool gazēlē; **2.** *fig (greitas)* policijos patrūlinis automobilis.

gazzetta *dkt m* diēnraštis; laikraštis; **G. Ufficiale** Valstybēs žinios.

gazzosa *dkt m* limonādas.

gèco *dkt v* zool gekōnas.

geiger ['gaiger] *dkt m nkt: fis (contatore) g.* Geīgerio skaitiklis.

gèl *dkt v 1.* (*per capelli e sim.*) želē; **2.** *chem* gēlis. **gel||āre** *vksm (gē-)* **1.** *tr* (su)šāldyti; užšāldyti; **il freddo ha ~ato i fiumi** šāltis užšāldē upēs; **2.** *tr* (*intirizzare*) (su)stīngdyti; **il freddo mi ha ~ato le mani** šāltis mán sustīngdē rankās; **fig la sua risposta mi ha ~ato** jō atsākymas manē sustīngdē; **3.** *intr* [E] (su)šālti; užšālti; **l'acqua è ~ata nelle tubature** vanduō sušālo vaīnzdzīuose; **il lago è ~ato** ēžeras užšālo; **fig qui si ~a** čīa nezmōnīškai šāлта; **4.** *beasm* [A, E] šālti; **stanotte ~erā** šīpnakt šāls.

► **gel||ārsi** *sng* **1.** (su)šālti; užšālti; **2.** (*di parti del corpo*) (su)stīrti; (su)stīngti; **mi si è ~ato il naso** nōsis sušālo; **mi si sono ~ate le dita** sustīro pīrštai; **fig si ~a il sangue nelle vene** gyslose stīngsta kraūjas.

gelāta *dkt m* šāltis, spēigas; šalnā.

gelatāio, -a *dkt v/m (venditore)* ledū pardavējas -a; (*produttore*) ledū gamītojas -a.

gelateria *dkt m* ledāinē (*ledū kavīnē ir pan.*).

gelatiéra *dkt m* ledū (gamīnimo) mašinā.

gelatina *dkt m 1.* želatinā; (*alimentare*) želē; **g. di frutta** vaīsių želē; **chem g. esplosiva** sprogstamōji želatinā; **2.** *gastr* drebūčiai *pl*; želē; **pollo in g.** vištiena drebūčiuose, (vištienos) šāltiena.

gelatinoso, -a *bdv* drebūčių pavīdalo; glītus.

gelāt||o, -a 1. *bdv* ledīnis; **2.** *dīv* užšālēš, sušālēš; **3.** *dkt v* (vālgomieji) ledāi *pl*; **g. al cioccolato** šokolādiniai ledāi; **due ~i** dvī pōrcijas ledū.

gélido, -a *bdv* ledinis; **un vento g.** ledinis vējas; **fig uno sguardo g.** ledinis žvilgsnis.

gélo *dkt v* šāltis; spēigas; **fig alla notizia è sceso il g. nella sala** īšgīrdē žīniā visi sālēje sustīngo.

gelóne *dkt v med* nūožvarba.

gelosaménte *prv* pavydziai.

gelosia *dkt m* pavyduliāvimas, pavydas; **fare scenate di g.** kēlti pavydo scenās.

geloso, -a *bdv 1.* (*in amore*) pavydūs, pavydulīn-

gas; pavyduliāujantis; **un marito g.** pavydulīngas vīras; **essere g. (di qcn)** pavyduliāuti (*ko*); **2. (molto attaccato)** (*a qcs*) rūpestīngai (*kq*) sāugantis; **essere g. della propria indipendenza** labāi brangīti sāvo nepriklausomýbē; **3. (invidioso)** (*di qcs*) pavydūs (*ko*); **essere g. dei successi altrui** pavydēti kitiems pasisekīmo.

gèlso *dkt v bot* šīlkmedis.

gelsomino *dkt v bot* jazmīnas.

gemellaggio *dkt v* susīgīmīnīāvimas (*ppr. mies-tu*), partnerystē.

gemèll||o, -a 1. *bdv* dvīnas; **fratelli ~i** dvynīai; ♦ **anima ~a** gīmīnīga sīēla; **2.** *dkt v/m* dvynys -ē; dvynūkas -ē; **~i siamesi** Sīāmo dvynīai; **3.:** *dkt v dgs ~i (segno zodiacale)* dvynīai (*zodiako ženklas*); **4.** *dkt v (per i polsini)* sāsaga (*rankogalių*), segūtis.

gémere *vksm* [A] aīmanūoti, dejūoti; vaitōti.

gémito *dkt v* aīmanā, dejōnē; vaitōjīmas.

gèmm||a *dkt m 1.* braīgakmenis (*ypač jau apdirbtas*); gemā; **2.** *fig* pērlas, brangenýbē; **le ~e della letteratura** literatūros pērlai; **3.** *bot* puīmpuras; **méttere le ~e** lēisti / krāuti puīmpurus.

gendàrme *dkt v* žandāras.

gène *dkt v biol* gēnas.

genealogia *dkt m* genealōģija.

genealōģi||co, -a *bdv* genealōģinis; **álbero g.** genealōģinis / genealōģijos mēdis.

generāl||e I *bdv 1.* (*collettivo, di tutti*) visūotinis; visū; **mobilitazione g.** visūotinė mobilizācija; **riunione (sciopero) g.** visūotinis susirīnkīmas (*streīkas*); **indice g.** turīnys; **questione di interesse g.** visīems aktualūs klāusīmas; **nell'interesse g.** visū lābui; **suscitare il malcontento g.** sukēlti visū nepasītēnkīnīmā; **2.** (*comune, generalizzato*) beīndras; **mal'essere g.** beīndras negālāvimas; **visione (impressione, livello) g.** beīndras vaīzdas (*īspūdis, lūgis*); ♦ **in g. (di solito)** paprastaī, dažnīausiai; (*nell'insieme*) apskritaī; **tenersi / stare sulle ~i** kalbēti bendrais brūožais, neīsigīlīnti; **3. (principale)** generālīnis; **direttore (procuratore) g.** generālīnis dirēktorius (*prokurōras*); **prova g.** generālīnē repetīcija; **mil Quartier G.** Generālīnis štābas.

generāle II *dkt v* generōlas; **mil g. d'armata (di brigata)** ārmījos (brīgādos) generōlas.

generalitā *dkt m dgs* ankētiniai / asmeīns dūome-nys; **dare / declinare / fornire le proprie g.** pasākīti / pateīkti sāvo (asmeīns) dūomenis.

generalizzāre *vksm* sprēsti pagāī vīenā; (*kq*) apībēndrinti (*kq*), prītāīkīti (*kq*) kiekvīenām; **non è giusto g.** negālīma sprēsti pagāī vīenā.

generalizzazióne *dkt m* apībēndrīnīmas.

generalménte *prv* 1. (*di solito*) paprastai; dažniausiai, daugiáusia; **g. mi alzo alle sette** paprastai keliúosi septintą; 2. (*nell'insieme*) apskritai.

generàre *vksm* (*gé-*) 1. (pa)gimdýti; (*di animali*) vèsti, at(si)vèsti; 2. (*produrre*) gaminti; generuoti; **g. frutti** vèsti vaisiùs; **g. elettricità** gaminti elèktrą; *spec* sužadinti elèktros sròvę; 3. (*far sorgere, causare*) (su)kèlti; **g. sospetti** (*un equivoco*) kèlti įtarimų (nesusipratimą).

generatóre *dkt v tecn* generátorius.

generaziòn || **e dkt m** 1. kartà; *la nuova (vecchia)* g. jaunóji (senóji) kartà; *le ~i future* búsimosios kartos; **di g. in g.** iš kartos į kartą; **quelli della mia g.** mào kartòs žmònės; **sono passate tre ~i** praėjo trys kartos; **fig i telèfoni cellulari di ùltima g.** paskutinės kartos mobilieji telefonai; 2. (*produzione*) gamýba, generàcija; (*il produrre*) gaminimas, generàvimas; **g. di oscillazioni** virpesių generàvimas; 3. (*il riprodursi*) dauginimasis; (*nascita*) gimimas; *biol g. spontanea* savàiminis gyvybės atsiradimas.

génére || **e dkt v** 1. rūšis -ies *femm*; (*modo*) būdas, póbūdis; **g. di vita** gyvënimo būdas; **che g. di problemi?** kókiuos problėmos?; ♦ **del g.** panašus *agg*, tóks; **di ogni g.** visóks *agg*, visokiáusias; visókių rūšių; **di questo g.** šitoks *agg*, šióks; **di quel g.** tóks *agg*; **qualcosa (niente) del g.** kažkàs (niėko) panašaùs; **non è il mio g.** tai nè mào skõnio; **unico nel suo g.** unikalùs, vienįtelis tóks; 2. (*categoria*) žánras; **g. letterario** literatūros žánras; **g. drammatico (lirico)** dramos (lýrikos) žánras; **g. épico** epinė literatūra, èpas; **g. narrativo** pasakomioji / neeiluota gróžinė literatūra; **g. comico** komėdija; **g. tragico** tragėdija; **di g.** žánrinis *agg*; 3.: **dgs ~i** prėkės; **~i alimentari** maisto prėkės; **~i di largo consumo** (*di lusso, di prima necessità*) plataùs vartojimo (prabangòs, būtinosis) prėkės; 4. *gram* giminė; **g. comune** (*maschile, femminile, neutro*) bendróji (výriškoji, móteriškoji, bevařdė / niekatróji) giminė; 5. *biol* gentis -iės *femm*; 6.: **il g. umano** žmonià, žmonių giminė; 7.: ♦ **in g.** paprastai.

genericaménte *prv* bendrai; nesigilinant į esmę.

genéri || **co, -a** *bdv* 1. beñdras; (*vago*) nekonkre-tùs; **un tèrmine** g. beñdras tèrminas; **discorsi ~ci** nekonkrėcios kalbos; **in senso** g. apibeñdrintai; 2. (*non specializzato*): **fàrmaci ~ci** nepatentuoti / genėriniai vaistai **médico** g. bendròsios pràktikos gýdytojas.

género *dkt v* žėntas.

generosaménte *prv* 1. (*con generosità*) dõsniai; 2. (*nobilmente*) kilniai.

generosità *dkt m* 1. (*nel dare*) dosnùmas; 2. (*nobiltà*) kilnùmas, taurùmas.

generós || **o, -a** *bdv* 1. dosnùs; **una persona ~a** dosnùs žmogùs; 2. (*nobile*) kilnùs, taurùs; **un gesto g.** kilnùs pòelgis; 3. **fig** (*abbondante*) didelis; gausùs; **una mància ~a** dideli arbàtpinigai *pl*; **una porzione ~a** nemenkà pòrcija; **una scollatura ~a** gili iškiřptė.

gènesi *dkt m nkt* 1. genėzė; kilmė; (*creazione*) kùrimas; **la g. di un poema** poėmos kùrimas; 2.: *rel* (*il libro della / del*) G. Pradžios knyga.

genética *dkt m* genėtika.

geneticaménte *prv* genėtiškai; *biol g. modificato* genėtiškai modifikúotas.

genétic || **o, -a** *bdv* genėtinis; gėnų; **còdice g.** genėtinis kòdas; **ingegneria ~a** gėnų inžinėrija; **malattia ~a** genėtinė ligà.

genetliaco, -a *bdv*; (*giorno*) g. gimimo dienà.

gengiv || **a** *dkt m* dañtenos *pl*, dantų smėgenys *pl*; **~e infiammate** dantenų uždegimas; paraudu-sios (įr patinusios) dañtenos.

geniàle *bdv* genialùs; **un'idea g.** geniali mintis; **un compositore g.** genialùs kompozitorius.

genialità *dkt m* genialùmas.

geniére *dkt v* mil pionieriùs.

génio I *dkt v* 1. gėnijus; **g. incompreso** nesùpras-tas gėnijus; 2. (*genialità*) genialùmas; **il g. di Leonardo** Da Vinčio genialùmas; **colpo / lam-po di g.** puiki mintis, šòvusi į galvą; 3.: ♦ **an-dare a g.** (a qcn) bũti (kam) priė širdiės; pa-tikti; 4. (*folletto*) džinas; áitvaras.

génio II *dkt v* inžinėrijos dalinỹs.

genitàl || **e** 1. *bdv* lytinis, lytiės; **òrgani ~i** lytiniai / lytiės òrganai; 2.: *dkt v dgs i ~i* genitàlijos.

genitivo *dkt v ling* (t.p. *caso g.*) kilminiškas.

genitór || **e** *dkt v* (ppr. *dgs ~i*) tėvai; **i miei ~i** mào tėvai; **vivere con i ~i** gyvėnti pàs tėvùs / sù tėvais.

genitrice *dkt m* gimdýtoja.

gennàio *dkt v* saùsis; **in g., a g.** saùsio mėnesį, saùsį; **il 6 g.** saùsio šeštóji dienà.

genocidio *dkt v* genocidas.

genovése 1. *bdv* Gėnujos; genujiėčių; iš Gėnujos; genujiėtiškas; 2. *dkt v/m* genujiėtis -ė; 3. *dkt v* genujiėčių tarmė.

gentàglia *dkt m* (visuómenės) pàdugnė *pl*.

gėnte *dkt m* žmònės *pl*; **quanta g.!** kiek (daug) žmonių!; **g. comune** paprastai žmònės; **pòvera g.** vařgšai (žmònės); **g. di chiesa** tikintieji; **g. di cultura** mókyti žmònės; **avere g. a cena** turėti svečių vakariėnei; **c'è troppa g.** peř daug žmo-

nių; *la strada è piena di g.* gātvejē pilna žmonių; ♦ *vedere g.* pasižmonėti.

gentil||e *bdv* **1.** (*di qcn*) malonūs, mielas; (*cortese*) mandagūs; *grazie, lei è molto g.* āčiū, jūs labai malonūs; *sia g., chiuda la porta* būkite malonūs, uždarykite duris; *vuole essere così g. da chiudere la porta?* malonėkite uždaryti duris; ♦ *troppo g.!* ką jūs!; nà ką tū!; **2.** (*di qcs*) malonūs, gražūs; (*cortese*) mandagūs; *modi g.* malonios maniėros; *un invito g.* mandagūs kvietimas; *che pensiero g.!* kaip malonū!; kokià malonį staigmenà!; **3.:** ♦ *il gentil sesso* dailioji lytis; **4.** (*nelle lettere*) mielas; gerbiamasis; *g. professore* mielas profesorius; *~i signori* gerbiamieji pónai.

gentilėzza *dkt m* **1.** (*l'esser gentile*) mandagūmas; **2.** (*atto gentile*) paslaugà; gėras dárbas; *ricambiare una g.* atsilyginti (už paslaugà), už gėra gerū atsiteisti; *fare una g., usare una g. (a qcn)* padaryti (*kam*) gėra / paslaugà; *mi faccia la g. (di far qcs)* malonėkite (*ką daryti*).

gentilmėnte *prv* mandagiai; *se g. potesse (far qcs)* jei malonėtumėte (*ką daryti*).

gentiluò||mo (*dgs -mini*) *dkt v* **1.** džentelmėnas; **2.** (*aristocratico*) bajóras.

genuflessi3ne *dkt m* priklaupimas.

genuflettarsi* *vksm* (*pri*)klaũpti; klaũptis, atsi-klaũpti.

genuin||o, -a *bdv* natūralūs, grýnas; *cibo g.* natūralūs maistas; *vino g.* grýnas výnas; *una risata ~a* natūralūs juókas.

genziàna *dkt m* bot genciñonas.

geo- *priešdėlis: pirmoji sudurtinių žodžių dalis, rodanti jų sąsają su žemės rutuliu, Žeme, žemės pluta, pvz.,* geolinguistica, geomorfo, geotèrmico *ir t. t.*

geografia *dkt m* geogràfija.

geogràfi||co, -a *bdv* geogràfinis; geogràfijos; *cartina ~ca* žemėlapis.

geògrafo, -a *dkt v/m* geogràfas -ė.

geologia *dkt m* geol3gija.

geol3gico, -a *bdv* geol3ginis; geol3gijos.

geòlogo, -a *dkt v/m* geol3gas -ė.

geòmetra *dkt v/m* (*progettista*) projektũotojas -a, braižytojas -a; (*agrimensore*) mätininkas -ė.

geometria *dkt m* geometrija; *g. analitica (piana, solida)* analitinė (plokštum3s, erdvės) geometrija.

geométric||o, -a *bdv* geométrinis; geométrijos; *figura ~a* geométrinė figũrà; *mat progressione (porzione) ~a* geométrinė progrėsi3ja (porci3ja).

geopolitica *dkt m* geopolitika.

georgiàno, -a **1.** *bdv* Grũzijos; grũzinų; grũziškas; iš Grũzijos; **2.** *dkt v/m* grũzinas -ė; **3.** *dkt v* grũzinų kalbà.

gerànio *dkt v* bot pelarg3nija; *g. (selvatico)* snapũtis.

geràrca (*dgs -chi*) *dkt v* vãdas.

gerarchia *dkt m* hieràrchija.

geràrchico, -a *bdv* hieràrchinis.

gerėnte *dkt v/m* administràtorius -ė.

gergàle *bdv* žarg3niškas; žarg3no.

gèrgo *dkt v* žarg3nas; sleĩgas; *g. burocràtico (dei carcerati, giovanile, informàtico)* biurokràtinis (kaliniũ, jaunimo, kompiũterijos specialistũ) žarg3nas; *parlare in g.* kalbėti žargonũ.

geriàtra *dkt v* geriàtras.

geriatria *dkt m* **1.** med geriàtri3ja; **2.** (*il reparto*) geriàtrijos skýrius.

gèrla *dkt m* (*kũgio pavidalo*) pintà kuprinė.

germàni||co, -a *bdv* germàniškas; germànų; *filologia ~ca* germanistika; *lingue ~che* germànų kalbos.

germanista *dkt v/m* germanistas -ė.

gèrm||e *dkt v* **1.:** *ppr. dgs ~i* mikr3bai; bacilos; *~i pat3geni* ligũ sukelėjai; **2.** *biol* gėmalas, užuómazga; **3.** *bot* želmuó; *g. di grano* kviečių gemalà *pl*; **4.** *fig* užuómazga; pradmuó; *i ~i di una crisi (della discórdia)* krizės (nesántaikos) užuómazgos; ♦ *in g.* užuómazgoje.

germinazi3ne *dkt m* dygimas.

germoglià||re *vksm* [A, E] (-mò-) (iš)dýgti, léisti dáigus; (*da gemma*) pumpurũoti, kràuti puĩpurus; *il grano non è ancora ~to* javaĩ dár neišdýgo.

germoglio *dkt v* dáigas, díegas; želmuó.

geroglifico *dkt v* (*anche fig*) hier3glifas.

gerũndio *dkt v* gram gerũndijus.

gèssó *dkt v* **1.** (*per scrivere*) kreidà; (*t.p. gessetto*) kreidėlė; (*per modellare*) gĩpsas; **2.** (*minerale*) gĩpsas; *cava di g.* gĩpso skaldyklà; **3.** (*ingessatura*) gĩpso tvaĩstis, gĩpsas; *méttere il g. (a qc)* (su)gĩpsuoti (*ką*); *togliere il g.* nuĩmti gĩpsà; *ha tenuto il g. per un mese* bũvo sugĩpsuotas mėnėsi; *ho il g. al braccio* mào rankà sugĩpsuota.

gèsta *dkt m* *dgs* žýgdarbiai; *le g. di Césare* Cėzario žýgdarbiai.

gestànte *dkt m* nėščia m3teris -rs.

gestazi3ne *dkt m* **1.** nėštumas, gestàcija; **2.:** *fig in g.* kũriamas agg, brandĩnamas.

gesticolàre *vksm* [A] (-sti-) gestikuliuoti, mosikũoti.

gesti3ne *dkt m* vadýba; (*l'azione*) tvaĩkymas; valđymas; *g. del personale* personàlo vadýba; *g. degli affari* reikalũ tvaĩkymas; *la g. di un'azien-*

ghiottone, -a 1. *dkt v/m* besōtis -ē, rajūnas -ē;

2. *dkt v zool* eņnis.

ghiottoneria *dkt m* gardumynas.

ghiribizzo *dkt v* ūžgaida.

ghirigoro *dkt v* išraitymas; (*decorativo*) išraitas.

ghirlānda *dkt m* vainikas, girliānda; *intrecciare una g.* pinti vainiką.

ghiro *dkt v zool* miegāpelė; *ho dormito come un g.* miegōjau kaip ūžmuštas.

ghisa *dkt m* ketūs; *di g., in g.* ketinis *agg.*

già *prv* 1. jau; *sono già le cinque* jau penkios; *già mi immagino cosa dirà* jau įsivaizduoju, ką jis (/ ji) pasakys; *ho già finito* jau baigiau; *già da lunedì* jau pirmadienį, jau nuo pirmadienio; *già da piccolo* (jau) iš pāt mažėns; *di già?* jau?; 2. (*acconsentendo*) (nà) taip; *già, è proprio così* nà, taip ir yrà; *già, ma...* taip, bēt... , gerai, bet... ; *L'ha detto lui?* – *Già!* Jis tai pasakė? – (*Būtent / Taip,*) jis!; 3. (*un tempo*) būvęs *agg.*; (*prima*) seniau; *l'edificio, già convento dei francescani* pāstatas, būvęs pranciškōnų vienuolynas; 4. (*rafforzativo*): *è già tanto se ti rispondo* džiaūkis, kād atsakau; *non già per me, ma per tutti* visai nē mán, ō visiems; *già che ci sono* (/ *sei ir pan.*) tà / tōkia prōga.

giacca *dkt m* švařkas; *g. di pelle* odinukė, odinė striukė; *g. a doppiopetto* dvieilis švařkas; *g. a vento* striukė (sū gōbtuvū).

giacché *jng* kadangi (jau); *g. hai finito i compiti, puoi andare a giocare* kadangi jau padarei namų dārbus, gali eiti žaisti.

giacchetta *dkt m* dimin švarkėlis.

giacchina *dkt m* dimin ⇒ **giacchetta**.

giaccone *dkt v* žieminė striukė; pūspaltis; *un g. di pelle* odinė striukė (sū kailiu).

giacellere* *vksm* [E] 1. (*essere sepolto*) būti palaidotam; ilsėtis; *qui ~e...* čia ilsisi... , čia palaidotas... ; 2. (*stare inattivo*) gulėti; *g. in terra* gulėti aīt žēmės; *g. malato* sirgti; gulėti; *sono sei mesi che la pratica ~e in un cassetto* bylà jau pūšė mėtų gūli stālčiuje 3. (*trovarsi*) būti; *fig la chiesetta ~e nell'abbandono* bažnytelė visai apleistà.

giaciglio *dkt v* guolis.

giacimento *dkt v* telkinys; *g. petrolifero (di carbone)* nāftos (anglių) telkinys.

giacinto *dkt v* bot hiacintas.

giada *dkt m* nefritas (*mineralas*).

giaggiolo *dkt v* bot vilkdalgis.

giaguaro *dkt v zool* jaguāras; ♦ *amico del g.* „jaguāro draugas“ (*apie žmogų, kuris, kad ir nenorėdamas, padeda savo draugo priešiui*).

giallastro, -a *bdv* pageltęs, gelšvas.

gialliccio, -a *bdv* gelšvas.

giallista *dkt v/m* detektīvų rašytojas -a.

giàll||o, -a 1. *bdv* geltonas; *linea ~a* geltonoji linija; *sport cartellino g.* geltonoji kortelė; ♦ *libbro g.* detektivinis romānas; 2. *dkt v* geltona spalvā; *dipingere di g.* dažyti geltonai; 3. *dkt v (libro, film)* detektīvų; (*caso poliziesco*) bylā; 4. *dkt v: il g. dell'uovo* trynys; 5. *dkt v (del semaforo)* geltona šviesa (*šviesoforo*).

giammài *prv* niekadā; anaipītōl.

giapponés||e 1. *bdv* Japōnijos; japōnų; japōniškas; iš Japōnijos; *turisti ~i* turistai iš Japōnijos; 2. *dkt v/m* japōnas -ė; 3. *dkt v* japōnų kalbā; *in g.* japōniškai.

giara *dkt m* akmeninis (/ molinis) iñdas (*panasus i didelę vazą, vynuui, grūdams laikyti*).

giardinaggio *dkt v* sodininkystė.

giardiniere -a *dkt v/m* sōdininkas -ė.

giardin||o *dkt v* (gėlių) sōdas; (*prato di casa*) pievėlė; ~i *pubblici*, *giardinetti* miesto sōdas sg, pārkas; *g. botanico (zoológico)* botānikos (zoolōgijos) sōdas; *mobili da g.* sōdo baldai; ♦ *g. d'infanzia* vaikų darželis.

giarrettiéra *dkt m* keliāraištis.

giavellotto *dkt v* sport, stor ietis -ies *femm*; sport lāncio *del g.* ieties metimas.

gibboso, -a *bdv* kuprōtas.

gibèrna *dkt m* šovininė.

gigante 1. *dkt v* milžinas (*ir prk*), gigāntas; *fig un g. della letteratura* literatūros milžinas; ♦ *far passi da g.* sparčiai pažeñgti, daryti didžiulę pāžangą; 2. *bdv* milžiniškas, didžiulis; *formato g.* nestandartinio dydžio; *astr stella g.* žvaigždė milžinė; *sport slalom g.* didysis slālomas.

gigantesc||o, -a *bdv* milžiniškas, didžiulis, gigāntiškas; *un edificio g.* gigāntiškas pāstatas; *una forza ~a* milžiniška jėgā.

gigantografia *dkt m* nestandartinio dydžio plakātas (/ nuotrauka).

gigione *dkt v* pamaiša *com*.

giglio *dkt v* bot lelijā; ♦ *il g. di Firenze* Floreñcijos lelijā (*miesto simbolis, herbas*).

gilè *dkt v nkt* liemėnė.

gilet [zi'le] *dkt v nkt* ⇒ **gilè**.

gimcana *dkt m* kliūtinis bėgimas; (*non a piedi*) kliūtinės lenktynės; *fig ho dovuto fare la g. fra le auto* (mán) tēko laviruoti tarp mašinų.

gin *dkt v nkt* džinas (*svaigusis gėrimas*).

ginecologia *dkt m* ginekologija.

ginecologo, -a *dkt v/m* ginekologas -ė.

ginepraiò *dkt v* 1. kadagynas; 2. fig pāniava; *cacciarsi in un g.* pakliūti į pāniavą, įkliūti.

ginépro *dkt v* bot kadagys.

ginèstra *dkt m* bot próžirnis.

gingillàrsi *vksm* (*cincischiare*) dykinėti; (*con qcs*) užsiiminėti (*niekais ar pan.*).

gingillo *dkt v* dailūs mažmožis; niekūtis.

ginnasiàle **1.** *bdv* gimnàzijos; **2.** *dkt v/m* gimnàzistas -ė.

ginnàsio *dkt v* gimnàzija.

ginnàsta *dkt v/m* gimnàstas -ė.

ginnàstica *dkt m* mankštà; *sport* gimnàstika; *in-segnante di g.* fizinio lāvinimo dėstytojas -a; *g. mattutina* rytinė mankštà; *esercizi di g.* gimnàstikos pratimai; *fare g.* mankštintis; *med g. correttiva* koreguojamoji gimnàstika; *sport g. artistica* (*ritmica*) mėninė (ritminė) gimnàstika; *fig g. per il cervello* prōto gimnàstika; ♦ *da g. (di abbigliamento)* treniniginis agg.

ginnico, -a *bdv* gimnàstikos.

ginocchiàta *dkt m* smūgis keliū.

ginocchiéra *dkt m* antkelis.

ginòc||chio (*dgs* -chi, -chia *m*) *dkt v* kėlis; *in g.* atsiklaupęs *agg.* klūpsčias; klūpomis; *in g.!* klaūpkis!; *l'acqua arriva al g.* vanduo iki kėlių; *gettarsi in g.* (su)klūpti; *fig (par)pūlti* ant kėlių (*ir prk*), ĩ kėlius pūlti; *mètersi in g.* klaūptis, atsiklaūpti; *stare in g.* klūpėti; *fig mētere in g.* paklupdyti, palaužti; ♦ *fam far venire il latte alle ~chia* įgristi / įsiėsti iki gývo káulo.

giocà||re *vksm* (*giò-*) **1.** *intr* [A] žaisti; *g. a calcio* (*a tennis, a scacchi*) žaisti fūbolą (tėnisą, šachmàtais); *g. con le bàmbole* žaisti sū lėlėmis; *g. a nascondino* eĩti slėpynių; *g. agli indiani* žaisti indėnus; *g. in porta* būti vartininku; *g. contro / con lo Žálgiris* žaisti sū Žálgiriu; *fig g. con i sentimenti* žaisti sū jausmais; **2.** *intr* [A] (*d'azzardo*) lōšti (*azartinius lošimus*); *g. a carte* (*a dadi, a poker, alla roulette*) lōšti kōrtomis (kauliūkais, pōkerį, rulėtę); *g. a soldi* lōšti iš pinigų; *g. forte* lōšti iš didelių pinigų (sumų); *g. sporco* sukčiauti; *fig elgtis nesąžiningai*; *g. ai cavalli* statyti už žirgus; **3.** *intr* [A] (*aver importanza*) turėti reikšmės, būti svarbiám; *ha ~to molto l'inesperienza* daūg nulėmė nepatyrimas; **4.** *tr* žaisti; *g. una carta* mėsti / dėti kōrtą; *g. una partita* (*la finale*) žaisti pàrtiją (finalą / finalė); **5.** *tr* (*ingannare*) apmàuti, apsūkti; **6.** *tr*: ♦ *g. un brutto tiro / scherzo* iškřesti bjaūrų pōkštą; **7.** *intr* [A]; *fin g. in Borsa* spekuliuoti biržoje; **8.** *intr* [A]; *il sole ~va sull'acqua* sáulė mirguliavo / žaidė vandenijė.

► **giocà||rsi** *sgr* **1.** (*scommettere*) statyti; *fig (rischiare)* rizikūoti; *g. la casa* užstatyti namą; *fig mi sto ~ndo la reputazione* rizikūoju sàvo gerų vardū; ♦ *g. la camicia, g. l'anima* viską

(pa)statyti ant kōrtos; **2.** (*perdere al gioco*) pralōšti; *fig* praràsti (*ką*), netėkti (*ko*); *g. la casa* pralōšti namą; *fig mi son ~to la salute* (*il posto*) netekau sveikatos (dárbo).

giocatóre, -trice *dkt v/m* žaidėjas -a; (*spec. d'azzardo*) lošėjas -a, lošikas -ė; *g. di calcio* fūbolininkas; *g. di poker* pōkerio lošėjas; *g. di scacchi* šachmàtininkas.

giocàtolo *dkt v* žaislas, žaisliukas.

giocherellàre *vksm* [A] (*-rèl-*) (*con qcs*) sukinėti (/ vartyti *ir pan.*) (*ką*) raĩkose; žaisti (*su kuo*) (*tarp pirštų ir pan.*).

giochétto *dkt v* vaikų žaidimas (*lengvas darbas*).

giò||co *dkt v* **1.** žaidimas; žaismas; *g. da tavola* stàlo žaidimas; *g. di parole* žōdzių žaismas; *g. di prestigio* fōkusas, triukas; *g. di ruolo* vaidmenų žaidimas; *g. di società* vakarėlių žaidimas; *g. elettronico* kompiuterinis žaidimas; ♦ *per g.* nerimtai, juokaĩs; *g. da ragazzi* vaikų žaidimas, vieni niekai; *entrare in g.* įgàuti reikšmės; tàpti svarbiám; *fare il dōppio g.* žaisti dvigubą žaidimą; *prēndersi / farsi g. di qcn* pasišaipyti iš kō, pasityčioti iš kō; *ogni bel g. dura poco* ≅ nēt gėro gáli būti pēr daūg (*ilgainiui viskas gali įkryėti*); **2.** (*come sport*) žaidimas; *campo da g.* žaidimo aikštėlė; *g. duro* šiurkštūs žaidimas; *dgs ~chi olimpici* Olimpinės žaidynės; ♦ *g. di squadra* komādinis dárbas; **3.** (*di azzardo*) (azartinis) lošimas; *casa* (*tàvolo*) *da g.* lošimo namai (stàlas); *perdere al g.* pralōšti, prakišti; *ha il vizio del g.* jis užkietėjęs lošėjas; tūri ligūistą póttraukį lōšti; ♦ *a ~chi fatti* pō laĩko; *aver buon g., avere g. fàcile* būti puikiojė padėtyjė; *essere in g.* būti pastatytam ant kōrtos; (*essere implicato*) būti įtrauktám, dalyváuiti; *fare buon viso a cattivo g.* apsimėsti, kàd viskas geraĩ; prisitáikyti priė sunkūmų; *capire il g. di qcn* kiau-raĩ kà matyti; pērprasti kà; *mētere in g. qcs* statyti kà ant kōrtos; **4.** *tecn* (mechāninis) laisvūmas; prōšvaĩsa; (*corsa a vuoto*) laisvōji eigà; **5.** ⇒ **giocàtolo**.

giocoliére *dkt v* žongliėrius.

Giocónda *dkt m*: *la G.* Monà Lizà.

giocóndo, -a *bdv* ramūs ĩr liĩksmas.

giocóso, -a *bdv* žaismingas.

giógo *dkt v* jūngas (*ir prk*); *fig liberarsi dal g.* nusimėsti jūngą.

giòi||a **1** *dkt m* **1.** džiaūgsmas; *la g. di vivere* gyvėnimo džiaūgsmas; *con mia grande g.* dideliám mào džiaūgsmui; *darsi alla pazza g.* pašėlusiai liĩksmintis; *saltare dalla g.* šókti iš džiaūgsmo; *che g.!* kaip džiugū!; **2.** (*cosa bella*) džiaūgsmas (*kas teikia džiaugsmo*); malonūmas; *le*

~e della vita gyvenimo džiaugsmaĩ; 3. (persona amata) širdėlė.

gioia II dkt m (pietra preziosa) brangakmenis.

gioielleria dkt m juveljyrinių dirbinių parduočiųvė / salonas.

gioielliére -a dkt v/m juvelyras -ė.

gioiello dkt v 1. (brangūs) pappuošalas, juveljyrinis dirbinys; brangenybė; 2. fig nuostabūs dalykas; un g. di ragazzo nuostabūs vaikinai; un g. della tecnica tèchnikos stebuklas.

gioiós||o, -a bdv džiaugsmingas, džiuğus; evento g. džiaugsmingas įvykis; grida ~e džiaugsmo šūkiai; notizia ~a džiuğ žinià.

gioire vksm [A] (-isc-) (di/per qc) džiaugtis (kuo, dėl ko); (molto) džiuğauti (dėl ko).

giordano, -a 1. bdv Jordānijos; jordaničėių; iš Jordānijos; 2. dkt v/m jordaniētis -ė.

giornalàio, -a dkt v/m laikraščių parduovėjas -a.

giornale dkt v laikraštis; (quotidiano) diēnraštis; g. radio žinios pl (per radiją); ritagli di g. laikraščių iškarpos; leggere qcs sul g. skaityti apie ką laikraštyje.

giornalétto dkt v ⇒ giornalino.

giornaliér||o, -a 1. bdv dieninis; (di ogni giorno) kasdieninis, kasdienis; biglietto g. dieninis bilietas; paga ~a padienis atlyginimas; ragione ~a dienės davinys; volo g. kasdienis reisas; 2. dkt v/m padienis -ė darbiniškas -ė, padienininkas -ė.

giornalino dkt v (a fumetti) kòmikas.

giornalismo dkt v žurnalizmas.

giornalista dkt v/m žurnalistas -ė; repórteris -ė; g. sportivo spórtos žurnalistas; g. televisivo televizijos žurnalistas.

giornalménte prv kasdien, kiekvieną dieną.

giornat||a dkt m 1. dieną (trukmės atžvilgiu); una g. faticosa sunki dieną; una g. nera juodà dieną; una bella g. graži dieną; una g. di sole saulėta dieną; la g. della Donna Móterų dieną; g. lavorativa darbo dieną, šiokiadienis; lavorare mezza g. dirbti pusę etato; due ~e di lavoro dviejų dienų darbas; prendersi una g. di ferie pasiimti laisvą dieną; in g. iki vakaro, iki dienos pabaigos; ♦ vivere alla g. gyventi šią dieną; sono in g. no šiañdien mán nekokià dieną; non è g. šiañdien blogà dieną; kaip jst buona g.! geros dienós!; 2. sport tūras.

giórn||o dkt v 1. dieną; g. feriale (festivo) darbo (póilsio) dieną; le preoccupazioni di ogni g. kasdieniai rūpesčiai; ogni g., tutti i ~i kasdien, kiekvieną dieną; l'altro g. aną dieną; un altro g. kitą dieną; in questi ~i šiomis dienomis; uno di questi ~i artimiáusiomis dienomis; in

tre ~i per tris diēnās; qualche g. fa prieš keliās diēnās; tutto il g. visą dieną; aperto tutto il g. dirbame visą parą; due volte al g. du kartūs per dieną; sei ~i di fila šešiās diēnās iš eilės; un g. si e uno no, a ~i alterni kās antrą dieną; g. per g. su kiekviena dieną; un g. o l'altro kadà nòrs; ~i e ~i dienų diēnās; di g. dieną, diēnós metu; un bel g. viēną (grážią) dieną; il fatto del g. diēnós įvykis; che g. è oggi? kokià / kurį šiañdien dieną?; prima di g. prieš aušrą, iki aušrós; sul far del g. diēnai brėkštant; farsi g. švisti, aušti; in pieno g. vidurý (baltós) diēnós; è ancora g. dár šviesų; ♦ a ~i jau greitai; g. e notte dieną naktį; buon g.! labà dieną!, labà dieną!; (la mattina) labas rytas!; labà rytà!; cento di questi ~i! su gimimo dieną!, ilgiausių mētų!; andare a ~i (di qcn) būti nepastovaus būdo; (di qcs) būti nepastoviam; come dal g. alla notte kaip dieną nuo nakties; ha i ~i contati jō diēnos suskaičiuotos; da un g. all'altro nei iš šiō, nei iš tō; è questione di ~i tai dienų kláusimas; ordine del g. darbótovarkė; il buon g. si vede dal mattino ≅ gerà pradžià daug žada; il g. dei morti Vėlinės pl; 2.: ppr. dgs ~i (momenti, periodo) diēnos; laikaĩ; al g. d'oggi šiaĩs laikaĩ; i ~i dell'infanzia jáunos diēnos, jaunystės diēnos; ♦ avere visto ~i migliori būti nē pirmós jaunystės; verranno ~i migliori ateĩs geresni laikaĩ.

giòstra dkt m 1. karusėlė (ir prk); andare sulla g. sùktis karusėlėje; 2. stor riterių turnyras.

gióvaménto dkt v: non èssere di g. nepadėti; trarre g. (da qcs) turėti naudós (iš ko).

gióvan||e 1. bdv jáunas; da g. (kaĩ buvaũ / buvaĩ ir pan.) jáunas; moda g. jaunimo madà; sono tre anni più g. di te àš trejaĩs mėtai jaunėsnis už tavė; ♦ Plinio il G. Plinijus Jaunesnysis; 2. dkt v/m jaunuolis -ė; dgs i ~i jaunimas sg; i ~i d'oggi dabartinis jaunimas.

gióvanil||e bdv 1. jaunystės; le passioni (gli errori) ~i jaunystės aĩstros (klaidos); 2. (che pare giovane) jaunatviškas, jáunas; aspetto g. jaunatviška išvaizda; 3. (relativo a giovani e sim.) jaunimo; paauglių; (minorile) nepilnamėčių; delinquenza g. paauglių nusikalstamumas; organizzazione g. jaunimo organizacija.

gióvanóttó dkt v vyrukas, jáunas vyriškis.

gióv||àre vksm [A] (giò-) būti naudingam, praversti; dúoti naudós; il moto ~a alla salute fizinė veiklà naudinga sveikatai; ~erà riassumere la situazione praveřs trumpai apibeñdrinti padėti; ~erebbe leggere questo libro pravartũ / naudinga būtų skaityti šią knygą.

► **giovàrsi** *sng* (*di qcs*) naudótis (*kuo*), pasi-naudótis; **g. di esèmpi** naudótis pavyzdžiais.

giovedì *dkt v nkt* ketvirtadienis; (*questo*) **g.** (šį) ketvirtadienį; **g. pròssimo** (*scorso*) kitą / ateĩnantį (pràeĩtą / pràėjusį) ketvirtadienį; **il g., di g., al g.** ketvirtadieniai; ♦ **g. grasso** „riebūs ketvirtadienis“ (*paskuĩnis ketvirtadienis prieš gavėnią*).

giovença *dkt m* telyčia.

gioventù *dkt m nkt* 1. jaunimas; jaunúomenė;

♦ **g. bruciata** bitnikų kartą; 2. ⇒ **giovinézza**.

giovévole *bdv* naudingas.

gioviàle *bdv* bičiuliškas; geraširdiškas.

giovinàstro *dkt v* (*teppista*) chuligānas.

giovinézza *dkt m* jaunystė; jaunatvė; **nella prima** g. pirmoje jaunystėje; **il segreto della mia** g. māno jaunystės recėptas; ♦ **vivere una seconda** g. išgyvėnti antrąją jaunystę.

giradisci *dkt v nkt* patefōnas.

giradito *dkt v fam* landuonīs -iēs *femm.*

giràffa *dkt m zool* žirafā.

giraménto *dkt v*; **g. di testa** galvōs sukĩmasis; **ho avuto un g. di testa** mán galvā apsvaĩgo, (mán) galvā susisũko; (manė) āpėmė svaigulỹs.

giràndola *dkt m* 1. vėjo malūnėlis; 2. (*fuoco d'artificio*) ugniėš rātas (*fejerverkas*); 3. **fig** (*di fatti e sim.*) sũkurỹs, verpėtas; ♦ **una g. di eventi** įvykių sũkurỹs; 4. **fig** (*di persona*) vėjajaikis.

gir||àre *vksm* 1. *intr* [A] sũktis; **g. in tondo** sũktis ratų; **g. intorno / attorno** (*a qcs*) (ap)ėĩti aplĩnk (*kq*); **g. su sé stesso** sũktis apĩ savė, apsisũkti; **la giostra gira** karusėlė sũkasi; **la Luna ~a attorno alla Terra** Mėnũlis sũkasi aplĩnk Žemė; **fig mi ~a la testa** mán svaĩgsta / sũkasi galvā; **tech g. a vuoto** dirbti tuščiaĩja eigā; 2. *intr* [A] (*svoltare*) (pa)sũkti; (*di strada e sim.*) pasisũkti; **g. a destra (a sinistra)** pasũkti į dėšĩnė (į kairė); **g. l'angolo** sũkti už kām̃po; 3. *intr* [A] (*andare in giro, di qcn*) vāĩkščiotti (ap)lĩnk, pasivāĩkščiotti; (*con mezzo di trasporto*) vāĩnėti; **è un'ora che ~o alla ricerca di un parchéggio** jau vālandā vāĩnėju iĩ nerandũ, kuĩ statyti automobilį; **g. senza meta** bastýtis, klāĩdžioti; **fig g. intorno a una domanda** išsisukĩnėti nuō klāusimo; ♦ **g. attorno a una ragazza** sũktis aplĩnk / apĩ mergĩnā; **~a al largo** atstók!; 4. *intr* [E, A] (*andare in giro, di qcs*) sklĩsti, plĩsti; **sono ~ate certe voci sul tuo conto** pasklĩdo nekokiė gandai apĩ tavė; **fig g. per la testa** kirbėti galvojė; ♦ **secondo come ~a** pagal nuotaikā; **fam far g. le scatole** knĩsti prōtā; 5. *šnek intr* [A, E] (*andare bene*) (gerāĩ) sėktis; **oggi non ~a** šiaĩdien nesĩseka; **le cose ~ano a meraviglia** reika-

lāĩ puĩkiai klōstosi; 6. *tr* (pa)sũkti; (*in altra direzione*) (pa)kreĩpti; **g. il volante** sũkti vairā; **g. una chiave** pasũkti rāktā; **fig g. il discorso** pakeĩsti (pókalbĩo) tēmā; ♦ **~a e rigira** kād iĩ kaip bũtų; **far g. la testa a qcn** susũkti kām galvā; **far g. lo stòmaco** (*a qcn*) vėrsti (*kq*) vėm-ti; 7. *tr* (*visitare qcs in lungo e in largo*) keliāuti (*po kq*); **g. il mondo** keliāuti pō / aplĩnk pasāulį; **g. tutti i negozi del centro** išvāĩkščiotti visās cėĩtro parduotuvė; 8. *tr* (*dall'altro lato*) apvėrsti; (iš)vėrsti; apsũkti; **g. una camicia** išvėrsti mārškinius; **g. una carta** atvėrsti kōrtā; **g. la macchina** apsũkti mašĩnā; **g. una pagina** vėrsti lāpā; **g. la tovàglia dal lato piũ pulito** apvėrsti stálties švaresnė pusė; ♦ **~ala come vuoi, è un vero e pròprio furto** kaip besakýtum (/ sakýk nesākēs), tāĩ tikrā vagýstė; 9. (*inoltrare e sim.*) pėrduotti; **fig g. una domanda a qcn** pėrduotti kitām klāusimā; **fig g. una telefonata a qcn** sujũngti (telefonũ) sũ kuō (kitũ); **comm g. una cambiale** žĩruotti vėkselį; **comm g. su un conto** pėrvesti į sāskaĩtā; 10.: **g. un film** (su)sũkti / (su)kũrti filmā; **g. una scena** filmuoti scėnā; **ciac, si ~a!** vėĩksmas!

► **giràrsi** *sng* 1. atsisũkti, atsigrėžti; (*a 360°*) apsisũkti, apsigrėžti; (*capovolgersi*) apsisėvėrsti; **g. dall'altra parte** atsisũkti į kitā pusė; **g. sull'altro fianco** apsisėvėrsti ānt kito šono; 2.: ♦ **g. i pollici** sėdėti rankās sudėjus.

girarròsto *dkt v* ōrkaitė sũ besisukĩojānčiais iėš-mais.

girasóle *dkt v bot* saulėgrāža.

giravite *dkt v* atsuktũvas.

giravòlta *dkt m* apsisukimas; (*capriola*) kũl(ia)-virstis.

girellàre *vksm* [A] (-rèl-) vālkiotis, bastýtis.

gìrèllo *dkt v* (*per bambini*) vaikstýnė.

gìrètto *dkt v dimin.* **fare un g.** pasivāĩkščiotti; (*in auto e sim.*) pasivāĩnėti.

gìrévole *bdv* sukamāsĩs; **poltrona g., sėdia g.** sukamóji kėdė.

girino *dkt v zool* bũožgalvis.

gir||o *dkt v* 1. (*il girare*) apsisukimas, sukĩmasis; (*il girare*) (pa)sukimas; **dare un g. di chiave** rakĩnti vienā kartā; **un g. di valzer** (vienas) vālsas; **tecn i ~i del motore** varĩklio āpsukos / sũkiai; ♦ **giũ di ~i** prislėgtōs nuotaikos; **su di ~i** pakiliōs nuotaikos; **dare un g. di vite** imtis griežtų priemonių; 2. (*visita; gita*) pasivāĩkščiõjimas; pasivāĩnėjimas; **andare in g.** vaikstĩnėti; **fare un g. in centro** pasivāĩkščiotti pō cėĩtrā; (*in macchina, moto e sim.*) pasivāĩnėti pō cėĩtrā; **g. di consegne** prėkių pristātymas; **fare**

il g. del mondo keliáuti pō pasáulj; *fare il g. dei clienti* apvažiúoti visūs klientūs; *fare il g. dei pazienti* vizitúoti ligónius; **3.** (*periodo di tempo*): *nel g. di pochi anni* peř kēlerius metūs; *nel g. di due ore* peř dvī vālandas; **4.** (*gruppo di persone*) rātas; *g. di amici* draugū rātas; *frequenta un brutto g.* susidėjo sū įtartinais žmonėmis; *il g. della droga* narkomanų pasáulis; ♦ *essere fuori dal g.* nepriklausyti (*tam tikrai aplinkai*); *uscire dal g.* netėkti ryšių (*su tam tikros aplinkos žmonėmis*); **5.:** *in g.* aplink, aplinkui; *qui in g.* kažkuř čia; *lasciare qcs in g.* palikti ką nē sávo viētoje; *c'è in g. una brutta influenza* plīnta pavojingas gripas; *ci sono in g. èuro falsi* paleisti į apyvartą netikri eurai; *métere in g. voci, dire in g.* skleisti gandūs; ♦ *prendere in g. qcn* šaipytis iš ko, tráukti ką peř dañti; **6.** (*disposizione circolare*) rātas; ♦ *g. di parole* perifrāzė; *senza ~i di parole* bē užuolankų; *g. d'affari* apyvarta; *g. di perle* peřlų vėrinys (*vienos eilės*); *g. della morte* mirtiės kīlpa; *un g. di poker* pōkerio lošimas (*ppr. vienas padalijimas*); *legare con due giri di spago* dū kartūs sū virvė apvynióti; *fare un g. di telefonate* apskāmbinti; **7.** *sport (daugiadienės) dviračių lenktynės*; *g. d'onore* garbės rātas; ♦ *G. d'Italia* daugiadienės dviračių lenktynės po Italiją; **8.** (*turno*) ėjimas; eilė; *saltare un g.* pralėisti (*viena*) ėjimą.

girocóllo *nkt* **1.** *bdv* (*t.p. a g.*) bē apýkklės (*apie megztinį ir pan.*); **2.** *dkt v* (*t.p. collana g.*) vėrinys (*priglundantis prie kaklo*).

gironė *dkt v* **1.** *sport grupė (komandų ir pan.)*; *g. di andata (di ritorno)* pirmas (antras) rātas (*turnyro ir pan.*); **2.:** *g. infernale* prāgaro rātas. **gironzolàre** *vksm* [*A*] (*-rón-*) slampinėti; bastyti; slānkioti.

girotóndo *dkt v* **1.** (*gioco infantile*) ratėlis (*žaidimas*); **2.** *fig* (*di protesta*) demonstrāntų rātas. **girovagàre** *vksm* [*A*] (*-rò-*) klajóti, bastýtis; vālkiotis.

gìrovà||go, -a (*v dgs -ghi*) **1.** *bdv* klajójantis; *attori ~ghi* klajójantys áktoariai; **2.** *dkt v/m* klajūnas -ė, klajótojas -a; (*nomade*) klajóklis.

gita *dkt m* išvyka, iškyla; *una g. al mare* iškyla į pajūrį; *fare una g. in campagna* (pa)iškyláuti káime.

gitàno, -a *dkt v/m* (*ppr. Ispanijos, Afrikos*) čigōnas -ė.

gitànte *dkt v/m* iškyláutojas -a; ekskursāntas -ė. **gittàta** *dkt m* šaudymo nūtolis; *a lunga g.* toliašaudis *agg*; *avere una g. di 20 km* šaudyti iki 20 km.

giù *prv* **1.** (*stato in luogo*) apačiojė; *più giù* labiaū pō āpačia; *da giù* iš apačios; *a testa in giù* žemyn gálva; *ti aspetto giù* láuksiu (tavęs) apačioj; *tornare giù in Italia* (su)grįžti į Italiją (iš šiaurės); ♦ *fam mi sento giù (di morale)* neturiu nūotaikos; jaučiuosi prislėgtas; depresúoju *fam*; *ti trovo giù* atródaį prislėgtas / nusimīnęs; **2.** (*moto a luogo*) žemyn; į āpačia; *più giù* žemiaū; *giù la testa!* žemyn gálva!; *buttare giù* nugriáuți, nuverstį; *fig* (*appunti e sim.*) brūkštelėti, greičiai užrašyti; *cadere giù (dalle scale)* nukristi (nuo láiptų); *andare / venire / scendere giù* nusilėisti; nulipti; *scendi giù!* lipk žemyn!; *come viene giù!* (*come piove!*) kaip pil! (*kaip lyja!*); *mandare giù* nuryti; *fig* nukęsti, pakęsti; *tirare giù* nulėisti; ♦ *giù le mani!*, *giù le zampe!* šalin rankàs!; neliėsk(ite)!; *i bambini dai 10 anni in giù* mažesni nei 11 metų vaikai; *da Roma in giù* Romojė ir piečiaū; *fam giù di lì, su per giù* maždaug; *fam lo hanno preso e giù botte!* pagāvo jį ir kād dāvē į káilį!

giùbba *dkt m* unifōrminis švarkas; mundūras.

giubbòtto *dkt v* **1.** striukė; švarkėlis; *g. di pelle* odinė striukė, odinukė; **2.:** *g. antiproiettile (di salvataggio)* apsauginė (gėlbėjimosi) liemenė.

giubilèo *dkt v* rel jubiliėjiniai mėtai *pl*.

giùbilo *dkt v* džiūgavimas; *voci di g.* džiaugsmingi balsai.

giudèo, -a **1.** *bdv* Judėjos; judėjų; žydų; iš Judėjos; **2.** *dkt v/m* judėjas -ė.

giudic||àre *vksm* (*giù-*) **1.** (*decidere*) (nu)spręsti; svarstyti; (*valutare*) (į)vértinti; *g. dalle apparenze* spręsti iš išvaizdos; *a g. dalle sue parole* sprendžiant iš jō žodžių; *~a tu!* pats spręsk!; **2.** (*considerare*) laikyti; *lo ~o competente* laikau jį kompetentingu; *g. male qcn* klýsti dėl kō; **3.** *dir* teisti; *g. qcn colpevole (innocente)* pripažinti ką kaltū (nekaltū); *g. una causa* nagrinėti bylą; ♦ *non ~ate e non sarete ~ati* neteis-kite ir nebūsitate teisiami.

giudicàto *dkt v* dir; *passare in g.* įsiteisėti.

giùdice *dkt v* teisėjas -a; *g. di pace* taikōs teisėjas; *g. di primo grado (di secondo grado)* pirmōsios (antrōsios) instāncijos teismo teisėjas; ≡ apýlinkės (apýgardos) teismo teisėjas; *g. popolare* prisiekusysis -ioji; *sport g. di gara* (aikštės) teisėjas, arbitras.

giudiziàri||o, -a *bdv* teismo; teisminis; *errore g.* teismo klaidà; *inchiesta ~a* teisminis tyrimas; *potere g.* teisminė valdžià; *polizia ~a* kriminālinė policija; *procedimento g.* teismo bylā.

giudizio *dkt v* **1.** (*opinione*) nuomonė; (*valutazione*) sprendimas; vėrtinimas; *un g. personale*

(*severo*) āsmeniška (griežtā) nūomonē; *un g. sfavorévole* nepalankūs vērtinimas; *un g. avventato* skubōtas sprendīmas; *a mio g.* māno nūomone; **2.** *dir* teīsmas; (*sentenza*) sprendīmas; *rinvia* *a g.* atidūoti teīsmui; *citare in g.* padūoti ī teīsmā; *g. di primo grado* pirmōsios instāncijos sprendīmas; ♦ *g. universale* paskutinīs teīsmas; *il giorno del g.* paskutinio teīsmo dienā; **3.** (*capacità di giudicare*) (sveikā) nūovoka, (blāvūs) prōtas; *senza g.* nesāžinīngas; *mettere g.* susiprotēti, atēiti ī prōtā; *abbi g.!* būk atsargūs!; ♦ *dente del g.* prōto dantis.

giudizióso, -a *bdv* nuovokūs, sveīko prōto.

giùggiol||a *dkt m*: ♦ *andare in brodo di ~e* jāustis kāip devintamē dangujē; svaigti nuō lāimēs; *mandare in brodo di ~e* svaigīti (*apie džiaugsmā ir pan.*); varīti ī ekstāzē *fam.*

giùgno *dkt v* biržēlis; *in g., a g.* biržēlio mēnesī, biržēlī; *il 2 g.* biržēlio antrōji dienā.

giugulāre *bdv*: *anat la (vena) g.* kāklo venā.

giuliv||o, -a *bdv* džjugūs, laimingas; (*in senso negativo*) lengvabūdīskas; ♦ *oca ~a* šlapīa vištā.

giullāre *dkt v* juokdarīs.

giumentā *dkt m* kumēlē.

giunca *dkt m* džōnka (*toks kinų burlaivis*).

giunco *dkt v* bot vikšris.

giun||gere* *vksm 1. intr* [E] atēiti; atvīkti; (*con mezzo di trasporto*) atvažiūoti; *g. alla meta* pasīekti keliōnēs tiksļā; *questa mi ~ge nuova* tai mán naujiēna; *è ~to il momento (di far qcs)* atējo laīkas (*kā daryti*), (jāū) mētas; *mi è ~ta voce che...* mán pasīekē gaīndas, kād...; **2. intr** [E] (*osare*) īšdrīsti; *è ~to a dire di non conòscermi* turējo drāšōs teīgti manēs nepazīstās; **3. tr**: *g. le mani* sudēti rankās.

giungla *dkt m* džīūnglēs *pl*; ♦ *la legge della g.* džīūngliū īstātymas.

giunta I *dkt m* komīsija, tarība; *g. comunale* miēsto savivaldībēs tarība; *g. consultiva* konsultācinē komīsija.

giunta II *dkt m* (*aggiunta*) pridurkas; ♦ *per g.* bē tō, neganā tō; dār īf.

giunto *dkt v* tecn movā; (*a cerniera*) laīnkstas; (*a manicotto*) īmova; *g. cardanico* kardānas.

giuntūra *dkt m 1.* su(sī)jungiemo vietā; sándūra; siūlē; **2.** *anat* sānarīs.

giunzióne *dkt m 1. tecn* ⇒ **giunto**; **2.** (*l'azione*) sujungiēmas.

giuòco *dkt v* ⇒ **giòco**.

giuraménto *dkt v* priēsaika; *sotto g.* prisīekēs *agg.* prisaikdīntas; *mancare a un g.* lāužyti priēsaikā; *osservare il g.* laikītis priēsaikos; *prestare g.* dūoti priēsaikā.

giur||āre *vksm 1.* prisīekti; *g. su Dio* prisīekti Dievū; *g. il falso* melāgiņgai prisīekti; *g. fedeltā* prisīekti īstīkimībē; *g. vendetta* prisīekti atkeřšyti; **2.** (*assicurare*) užtikrinti, garantūoti; *non ci ~erei* negalēčīau galvōs guldīti.

giurāt||o, -a **1.** *dkt v/m* prisīekusīsys -ioji; *corte dei ~i* prisīekusījū teīsmas; **2.** *bdv* prisīekēs; *guardia ~a* ginklūotas sargībīnis; apsauginīs; *fig nemico g.* nesutāikomas priēšas.

giuria *dkt m* žiurī *inv.*

giuridicamēnte *prv* tēisiškai.

giuridic||o, -a *bdv* jurīdinīs, tēisinīs; tēisēs; *atto g.* tēisēs āktas; *persona ~a* jurīdinīs asmuō; *avere rilievo g.* turēti tēisinēs reikšmēs.

giurisdizióne *dkt m* teismingūmas, jurisdīkcija.

giurispudēnza *dkt m* tēisēs mōkslas.

giurista *dkt v/m* jurīstas -ē, tēisinīnkas -ē.

giustamēnte *prv 1.* (*con giustizia*) teisingai; **2.** (*a ragione*) pagrīstāi; (*meritatamente*) pelnītai; **3.** (*correttamente*) teisingai; gerai.

giustappórre* *vksm* prišliēti; pastatīti šaliā; (su-)grētinti (*ir prk*).

giustēzza *dkt m 1.* (*precisione*) tikslūmas; **2.** (*correttezza*) teisingūmas.

giustificābile *bdv* patēisināmas.

giustific||āre *vksm (-sti-)* patēisinti; *g. un comportamento* patēisinti pōelgi; *g. un'assenza* patēikti patēisināmā nebuviemo priēzastī; *g. le spese* patēisinti īšlaidas; ♦ *il fine ~a i mezzi* tikslas patēisina priēmones.

► **giustificārsi** *sng* (*di/per qcs*) pasitēisinti (*dēl ko*), tēisintis; *g. di / per una dimenticanza* tēisintis, kād (*kas*) pamiřšo.

giustificāzióne *||e* *dkt m* pasitēisinīmas; *cercare ~i* īēškōti pasitēisinīmo.

giustizia *dkt m 1.* (*l'essere giusto*) teisingūmas; (*ciò che è giusto*) teisībē; *secondo g.* pagal teisībē; *cercare g., chīēdere g.* īēškōti teisībēs / teisingūmo; **2.** *dir* teisingūmas; (*l'autorità*) teisēsauga; *amministrare la g.* vīkdyti teisingūmā; *assicurare qcn alla g.* īšdūoti teisēsaugai; *collaborare con la g.* bēndradarbiāuti sū teisēsauga; dūoti parōdymus; *Ministero di Grāzia e G.* Teisingūmo ministērija; *Palazzo di G.* Teismo Rūmai *pl*; *farsi g. da solo* susidorōti (bē teis-mo) (*pačiam*); *fig rēndere g.* tiīkamai īvērtinti; *fig non rēndere g. a qc* nuvērtinti kā (*deramai neīvērtinti, neatskleisti kieno gerū savybių, sugėbėjimų ir pan.*); *fig la foto non gli rende g.* nūotraukoje neatrōdo gražīāi (/ kōks īř tiesų yrā); ♦ *g. sommāria* nepagrīstā / neteisēta bausmē.

giustiziāre *vksm (-sti-)* (*qcn*) īvīkdyti (*kam*) mir-tiēs baūsmē; nužudīti (*kā*) (*nuteisus mirtimi*).

giustiziére *dk* *v* baudéjas (*ir prk*).

giùst||o, -a **1.** *b*dv teišingas; (*meritato*) pelnýtas; (*dal punto di vista giuridico*) teisétas; *una sentenza* ~a teišingas nūosprendis; *una* ~a *punizione* pelnýtā baismē; *richieste* ~e teisēti reikalāvimai; **2.** *b*dv (*corretto*) teišingas; (*preciso*) tikslūs; (*adatto*) tiŋkamas, gēras; *la soluzione* ~a teišingas sprendimas; *l'età* ~a tiŋkamas āmžius; *è g. il tuo orologio?* ar tikslūs tāvo laikrodīs?; **3.** *dk* *v* (*ciò che è giusto*) teisýbē; *sei nel g. tāvo teisýbē, tū teisūs; il g. kiek* priklausō; *fam (non tantissimo) nē* pēr daugiausia; **4.** *dk* *v/m* teišingas žmogūs, teisuolis -ė; **5.** *prv* (*esattamente*) teišingai; *g.!* teišingai!; gerai!; *ha risposto g. atsākē* teišingai / gerai; *andare g. tikti*; **6.** *prv* (*taip pat g. g.*) kaip tik; būtent; *g. ora* kā tik; *g. in tempo* kaip tik laikū; *starci g. g.* kaip tik tilpti; **7.** *prv* (*solo*) tik, tiktaĩ; nebeñt; *g. il tempo (di far qcs)* (mán *ir pan.*) tereikia (*ką daryti*), teliēka; *g. lui può darci una mano* nebeñt jis galētų mums padēti.

glàbro, -a *b*dv bē plaukų; (*sbarbato*) nūskustas. **glaciale** *b*dv **1.** ledinis; (*di origine glaciale*) ledyninis; *geol era g.* ledýnmetis; *fig vento g.* ledinis vėjas; **2.** *fig* ledinis, šaltas; *uno sguardo g.* ledinis žvilgsnis.

glaciazione *dk* *m* *geol* **1.** (*il fenomeno*) apledėjimas; **2.** (*l'era*) ledýnmetis.

gladiatore *dk* *v* gladiatorius.

gladiolo *dk* *v* bot kardēlis, gladiolē.

glàssa *dk* *m* gastr glājus.

glassàre *vksm* apglaištýti (cūkraus glājumi).

glaucoma *dk* *v* med glaukomā.

gliēba *dk* *m* stor: *i servi della g.* baudžiāuninkai.

gli *I* artk *v* *dgs* ⇒ **lo**.

gli **II** *iv* (*kita forma: glie-*) **1.** (*a lui*) jām; *gli teléfono stasera* jām paskambinsiu vakarē; *glielo* (gli + lo) *dico io* aš jām pasakýsiu; *di soldi gliene* (gli + ne) *posso prestare io* aš galiū jām pinigų paskōlinti; **2.** (*a lei, in unione con altri clitici*) jái; *a Maria glielo* (le + lo) *dico io* Marijai tai pasakýsiu aš; **3.** (*di cortesia, in unione con altri clitici*) jūms, jūms (*mandagumo forma*); *professore, gliela* (le + la) *porto io la borsa* profesorai, júsų pòrtfelį galiū aš panēsti; **4.** *fam* (*a loro, masc*) jiems; (*a loro, femm*) jóms.

glicemia [gli-] *dk* *m* **1.** med glikēmija; **2.** *fam* (*hiper*)glikēmija.

glicerina [gli-] *dk* *m* chim glicerinas.

glicine [gli-] *dk* *v* bot vistėrija.

glie- *antrinē* *iv* forma ⇒ **gli** **II**.

glissàre [gli-] *vksm* (*su qcs*) apleñkti (*klausimā* *ir pan.*), vėngti (*ko*).

globàle *b*dv **1.** (*complessivo*) globalūs, beñdras; **2.** (*mondiale*) globālinis, pasāulinis.

globalizzazione *dk* *m* globalizācija.

glòbo *dk* *v* **1.** rutulýs; *g. terrestre* Žēmės rutulýs; **2.** (*mappamondo*) gaublýs.

globulàre *b*dv kamuolinis.

glòbul||o *dk* *v*: ~i *bianchi (rossi)* baltieji (raudonieji) kraūjo kūnēliai.

glòria *dk* *m* šlovē; (*onore*) garbē; *all'apice della g. šlovės* viršūnėje; *àvido di g.* trókštantis garbės; *che Dio l'abbia in g.* āmžinā jām (/ jái) ātils; ♦ *una vecchia g.* būvusi žvaigždē; *lavorare per la g.* dirbti už āčiū / iš idėjos.

gloriàrsi *vksm* (glò-) kēltis į padānges; (*di qcs*) puikūotis (*kuo*).

glorificàre *vksm* (-ri-) šlōvinti, (iš)gārbinti.

gloriós||o, -a *b*dv šlovingas; *impresa* ~a šlovingas žýgis.

glossàrio *dk* *v* specialių terminų žodýnas, glosārijus.

glucòsio *dk* *v* chim gliukòzē, vynuogių cūkrus.

glùte||o (*t.p. dgs* ~i) *dk* *v* sėdmuō.

glùtine *dk* *v* chim glitimas.

gnòcca *dk* *m* volg (*ragazza bella*) karštā pupýtē.

gnòcco *dk* *v* kukūlis (*ppr. milų*).

gnòmo *dk* *v* gnōmas, nykštūkas.

gnòrri *dk* *v* *nkt*: ♦ *far lo g.* apsimēsti nesuprañtānciam.

gnu *dk* *v* *nkt* zool gnū.

goal [gòl] *dk* *v* *nkt* sport ⇒ **gòl**.

gòbb||a *dk* *m* kuprà; *fig* nelygūmas; *un'asse piena di* ~e labai nelygi lentā; *ho una g. sul naso* māno nōsis kuprōta; *fare la g.* kūprintis.

gòbbo, -a **1.** *b*dv kuprōtas, sū kuprà; *cammina g.* váikščioja susikūprinēs; **2.** *dk* *v/m* kūprius -ė, kuprōtas žmogūs.

gòc||cia *dk* *m* **1.** lāšas, lašēlis; ~ce *di sangue (di sudore, di pioggia)* kraūjo (prākaito, lietaūs) lašaĩ; *fino all'ultima g.* iki paskutinio lāšo; *versare g. a g.* (i)lāšinti; ♦ *una g. nell'oceano* lāšas jūroje; *la g. che fa traboccare il vaso, l'ultima g.* paskutinis lāšas; *la g. scava la pietra* lāšas pó lāšo ir ākmenį pratāšo; *sono come due* ~ce *d'acqua* jiē kaip dū vandeñs lašaĩ; **2.** *fig* ⇒ **gòccio**; **3.**: *dgs* ~ce lašaĩ (*vaistai*), lašēliai; *méttersi le* ~ce įsilāšinti vaistūs į ākį.

gòccio *dk* *v* *fig* lāšas, lašēlis (*truputis*); *un g. di vino* vyno lašēlis; *non c'è un g. d'acqua* nērā vandeñs nē lāšo.

gocciolàre *vksm* (góc-) **1.** tr lāšinti, varvinti; **2.** *intr* [A, E] lašėti, varvėti.

god||ére* *vksm* [A] (gò-) **1.** turėti / patirti malonumą; gāuti (iš *ko*) pasitēnkinimā; *g. di un*

tramonto grožėtis saulėlydžiu; ~o *a stare a letto fino a tardi* mán dīdelis malonūmas užsigulėti lóvoje; **2.** (*rallegrarsi*) (*di qc*) džiaūgtis (*kuo*); *g. delle disgrazie altrui* džiaūgtis iš kito nelaimės / kito nelaimė; ♦ *tra i due litiganti il terzo* ~e kuř dū pēšasi, trēčias laīmi; *chi si contenta* ~e ≅ turēdamas dúonos, neieškók pyrāgo; **3.** (*avere, usufruire*) turėti (*ką*); naudótis (*kuo*), pasinaudóti; *g. di ottima salute (di una buona fama)* turėti puikią sveikātą (gērą vārđą); *g. di agevolazioni* naudótis lengvátomis.

► *godérsela* įvdž mėgautis gyvėnimu.

► *godėrsi* *sng* (*qc*) mėgautis (*kuo*); *g. il sole (le vacanze, un caffè, la libertà)* mėgautis sáule (atóstogomis, kavà, láisve); *g. la vita* mėgautis gyvėnimu; *il nonno ora può g. i nipotini* senėlis dabar gáli léisti laiką sū anūkais.

godimėnto *dkt* v **1.** malonūmas; dīdelis pasitėkinimas; **2.** (*il possedere e sim.*) turėjimas; naudójimasis (*ppr. teisėmis ir pan.*); *g. della pensione* pėnšijos gavimas (/ turėjimas); *g. di una proprietà* naudójimasis nuosavybės teisėmis.

goffāggine *dkt* m nerangūmas.

goffamėnte *prv* nerañgiai.

gòffo, -a *bdv* nerangūs; (*maldestro*) nevikrūs.

goffrāre *vksm* (*gòf-*) *tecn* gofruoti.

gógna *dkt* m stor gėdos stūpas; *fig mettere alla g.* prikálti priė gėdos stūpo.

gòl *dkt* v *nkt sport* įvartis; *segnare un g.* įmūšti įvartį; *g. della bandiera* pagúodos įvartis.

gòla *dkt* m **1.** gerklė; *ho mal di g.* mán skaūda gėrkle; ♦ *col boccone in g.* kã tik paválgęs; *con l'acqua alla g.* sunkiojė padėtyjė; *avere un nodo / un groppo in g.* jaūsti gūmulą gerklėjė (*pvz., susijaudinus*); *con il cuore in g.* nerimas-tingai; *ho la g. secca* (māno) burnà išdžiūvusi (*norisi gerti*); **2.** (*golosità*) apsirijimas; rajūmas; *peccato di g.* apsirijimo nūodėmė; *fare g. (a qcn)* vilióti (*ką*), gūndyti; *prēndere per la g. (col cibo)* (su)gūndyti (gardžiaīs) patiekalaīs; **3.** *geogr* tarpėklis.

golétta *dkt* m (*veliero*) škunà.

gòlf I *dkt* v *nkt* (*maglia e sim.*) džėmperis; gòlfas; megztinis.

gòlf II *dkt* v *nkt* (*sport*) gòlfas.

gòlfo *dkt* v *geogr* įlanka; *il G. di Napoli* Neāpolio įlanka; *la corrente del G.* Gòlfo srovė.

golosità *dkt* m *nkt* **1.** (*l'essere goloso*) godūmas (*valgio*); **2.** (*leccornia*) skanėstas.

golóso, -a **1.** *bdv* godūs (*valgio*); *essere g. (di dolci)* mėgti pasmalžiáuoti / pasmaguriáuoti (saldumýnais); **2.** *dkt* v/m smaližius -ė.

gòlpe *dkt* v *nkt* (karinis) valstybės pėrversmas.

gòmena *dkt* m *mar* kanapinis lýnas, pėrlynis.

gomitāta *dkt* m smūgis alkūnė; *ho preso una g.* mán sūdavė alkūnė.

gòmit||o *dkt* v **1.** alkūnė; *ho i ~i lisi* māno (megztinio) alkūnės prasitrynė; ♦ *alzare il g.* nusi-gėrti, pasigėrti; *g. a g., a contatto di g.* visái šalia; (*insieme*) kartù; *fam olio di g.* vārginantis dárbas; **2.** (*di strada e sim.*) alkūnė, vingis; *curva a g.* aštrūs pósūkis (*U pavidalo*); **3.** *tecn:* *albero a ~i* alkūninis vėlenas; *raccordo a g.* alkūninė jungė.

gomitolo *dkt* v kamuolys (*siūly*), kamuoliukas; *un g. di lana* vilnōnių siūlų kamuolys.

gòmm||a *dkt* m **1.** (*materiale*) gumà; (*resina*) der-và; *di g.* guminis agg; **2.** (*pneumatico*) padangà; ~e *da neve* žieminės pādangos; *ho bucato / forato una g.* prakiūro padangà, pradūrė pādangą; *è scoppiata una g.* sprógo padangà; *ho una g. a terra* nulėido pādangą; **3.** (*da disegno e sim.*) trintūkas; **4.:** *g. da masticare, g. americana* kramtomoji gumà.

gommapiūma *dkt* m porolonas.

gommista *dkt* v pādangininkas (*kas taiso, ar par-davinėja padangas*).

gommóne *dkt* v guminė / pripučiama váltis.

gommósio, -a *bdv* kãip gumà; guminis; (*elastico*) tampūs; (*morvido*) minkštas.

gòndola *dkt* m gondolà.

gondolière *dkt* v gondolininkas.

gonfalóne *dkt* v tokia vėliava (*ppr. su herbu*); gon-falonas.

gonfi||āre *vksm* (*gón-*) **1.** (pri)pūsti; išpūsti; *g. una gomma* pripūsti pādangą; *g. il vetro* pūsti stiklą; *i piselli ~ano lo stomaco* žirniai pūčia pilvą; *il vento ~a le vele* vėjas išpučia burės; *le piogge ~ano i fiumi* tvinsta ūpės lįjant / nuó lietaūs; ♦ *fam g. qcn* primūšti kã, prilūpti kã; **2.** *fig* išpūsti; *g. i prezzi* išpūsti káinas; *g. una notizia* išpūsti buřbulą (*apie žinią*).

► *gonfiā*||rsi *sng* **1.** (*di aria*) pūstis, išsipūsti; (*di liquido*) (iš)brinkti, subrinkti; (*per botte e sim.*) (pa)tinti, sutinti; ištinti; (su)pūsti, išpūsti; (pa)puřsti, išpuřsti; (iš)paŋpti; *mi si sono ~ti i piedi* patino kójos; *la vesica si è ~ta* votis išbrinko; *la pasta si gonfia* teślà pūčiasi; **2.** (*del mare e sim.*) (iš)tvinti, patvinti; *fig gli occhi le si ~rono di lacrime* jós ākys paplūdo āšaromis.

gonfiāto, -a *bdv* **1.** pripūstas; ♦ *pallone g.* pasipū-tėlis; **2.** *fig* išpūstas; pėrdėtas.

gònf||io *dkt* v **1.** (*di aria*) pripūstas; išsipūtes; (*di liquido*) išbuřkęs, pabuřkęs; (*per botte e sim.*) ištinęs, patinęs; *occhi ~i* pabuřkusios ākys;

- pància** ~a išsipūtes piļvas; **un pallone** g. pripūstas kamuolys; **2.** (*di fiume e sim.*) ištviņes.
- gonfióre** *dkt* v ištiniņas, sutiniņas; (*lieve*) patiniņas; pabrinkiņas; **g. di stòmaco** piļvo pūtiņas.
- gòng** *dkt* v *nkt* gòngas.
- gongolànte** *bdv* nesitveriantis džiaugsmū.
- gongolàre** *vksm* [A] (*gón-*) nesitvērti džiaugsmū, džiuģauti.
- goniòmetro** *dkt* v **1.** mātlanķis; **2. tecn** kampāmatis; goniomētras.
- gònna** *dkt* m sijōnas; **g. a pieghe** plisūotas sijōnas; **g. pantalone** sijōnkelnēs *pl*; **méttersi (portare) la g.** užsisēgti (segēti) sijōnā.
- gonnellino** *dkt* v sijōnēlis.
- gónzo, -a** *dkt* *v/m* kvailēlis -ē.
- gorgheggiàre** *vksm* [A] (*-ghég-*) suōkti.
- gorghéggio** *dkt* v suokimas.
- górgo** *dkt* v (*vandens*) verpētas, sūkurys.
- gorgogliàre** *vksm* [A] (*-gò-*) gurguliūoti.
- gorgóglio I** *dkt* v gurgesys; burbuliāvimas.
- gorgoglio II** *dkt* v gurguliāvimas, burbuliāvimas; gurgējimas.
- gorgonzola** *dkt* v *nkt* gorgoncolà (*toks pelēsinis sūris*).
- gorilla** *dkt* v *nkt* **1.** zool gorilā; **2.** (*guardia del corpo*) asmeņs sargybiniš (*ypatingai stambus*).
- gospel** [*gospel*] *dkt* v *nkt* mus „gospel“ (*juodaodziņu giedojimo stilius, giesmēs*).
- gòta** *dkt* m skrūostas.
- gòtic||o, -a** **1.** *bdv* gotiķiņis; gótišķasis; **stile** g. gótišķasis stilius; **chiesa** ~a gotiķinē bažnīcīa; **caratteri** ~i gótišķasis šriftas; **2. dkt v art gotiķka; **g. fiammeggiante** liepsnōtoji gōtika.**
- gòtta** *dkt* m med podagrā.
- governànte** *dkt* **1.** v valdōvas; **2. m** guvernāntē.
- governàre** *vksm* (*-vèr-*) valdýti; **g. uno stato** valdýti valstýbē.
- governativ||o, -a** *bdv* vyriausybiniš; (*dello Stato*) valstýbēs; **funzionario** g. valstýbēs pareigūnas; **strutture** ~e vyriausybiniš struktūros; **organizzazione non** ~a nevyriausybiniš organizācija.
- governatóre, -trice** *dkt* *v/m* valdýtojas -a; guberņātorius -ē; **il G. della Banca d'Italia** Itālijos bānko valdýtojas.
- govèrno** *dkt* v vyriausybē; valdžia; **g. di destra (di sinistra)** dešiniūju (kairiūju) valdžia; **durante il g. X** vyriausybei vadovāujant X; **il capo del g.** premjēras, vyriausybēs galvā; **coalizione di g.** vyriausybiniš koalīcija; **òrgani di g.** valstýbinēs valdžios òrganai; **riunione di g.** vyriausybēs pòsēdis; **appoggiare (formare, far cadere)** il g. remti (sudaryti, nuverst) vyriausybē.
- gózzo** *dkt* v **1.** (*di uccelli*) gūžys, gurķlys; **2. med** gūžys; **3. fam: riempirsi il g.** pri(si)ķimšti (gurķļi).
- gozzoviglia** *dkt* m besaīķē puotā; òrgija.
- gracchiàre** *vksm* [A] ķarkti; ķarksēti.
- gracidàre** *vksm* [A] (*grà-*) ķvařkti; ķvarksēti.
- gràcile** *bdv* netvīrtas, siļpnas; glēznas.
- gracilità** *dkt* m siļpnūmas; glēznūmas.
- gradàsso** *dkt* v pagyrūnas.
- gradatamēnte** *prv* palaipsniū, lāipsnišķai.
- gradazióne** *dkt* m **1.** lāipsnišķas pērējimas; gradācija; **2. (t.p. g. alcòlica)** (stiprūmo) lāipsnis (*alkoholinio ģerimo*).
- gradévole** *bdv* malonūs; mīelas; **un odore** g. malonūs kvāpas.
- gradevolmēnte** *prv* maloniai; mielai.
- gradiménto** *dkt* v malonūmas, pasitēnkinimas; **indice di g.** reītingas; **è di tuo g.?** ar tāi tāvo skōnio?; ar tāu patiņka?
- gradinàta** *dkt* m **1.** (*scalinata*) (*didingi, platūs*) lāiptai *pl*; **2. (di stadio e sim.)** tribūnā.
- gradino** *dkt* v laiptēlis, lāiptas; pakōpa (*ir prk*); ♦ **attenti al g.!** atsargiai! – laiptēlis.
- grad||ire** *vksm* (*-isc-*) **1. (desiderare)** pageidāuti, malonēti (*ppr. vartojama kultūringai bendraujant*); ~isce una tazza di caffè? gāl (pageidāusite) puodēļi kavōs?, gāl galiū kavā pavaišinīti?; ~irei volentieri un caffè mielai išģērčiau puodēļi kavōs; ~irei sapere visāi norēčiau sužinōti; ~irei non essere disturbato prāšom / malonēkit mán netrūkdýti; ~irei che tu... būčiau dėķingas, jēi tū...; ♦ (**tanto**) *per* g. iš mandagūmo; **2. (accettare con piacere)** malōniai priimīti; **ho ~ito il tuo regalo** tāvo dovānā manē pamalōnino; malonū būvo tāvo dovānā gāuti; **non ha ~ito** līko nepatēnkintas; ♦ (*nelle lettere*) **vòglia g. i miei più cordiali saluti** prāšome priimīti nuoširdžiausius līķējimus.
- gradit||o, -a** *bdv* mīelas, malonūs; **un òspite** g. pageidāujamas svēcias; **grazie della ~a sorpresa** āčiū ūž malōniā staigmenā; **riuscire / essere** g. ītīkti; ♦ (*nelle lettere*) **la ringrazio per la ~a lettera** nuoširdžiai dėķōju ūž lāišķa; **è ~a la conferma** prāšome atsakýti (*ppr. pranešti apie dalyvavimą ir pan.*).
- grād||o I** *dkt* v **1.** lāipsnis; (*livello*) lýģis; **g. culturale (di civiltà)** kultūros (civilizācijas) lýģis; ♦ **per** ~i palaipsniū; **2. (in misurazioni scientifiche)** lāipsnis; **fuori ci sono 6 ~i (10 ~i sottozero)** laukē 6 lāipsniai šilumōs (10 lāipsniū šalčio); **10 ~i di longitudine est e 24 ~i di latitudine nord** 10 lāipsniū rytų ilgumōs ir 24 lāipsniai šiaurēs platumōs; **terremoto del quar-**

to g. della scala Richter 4 bāļu pagal Rīchterio skālē žēmēs drebējimas; *ustione di secondo g.* antrōjo lāipsnio nudegimas; *equazione di terzo g.* trečiojo lāipsnio lygtis; *g. alcolico* stiprūmas, stiprūmo lāipsnis; **3.:** *scuole di ogni ordine e g.* visū kategoriju ir lūgiu mōkymo īstaigos; *cugino di secondo g.* antrōs eilēs pūsbrolis; **4.:** *terzo g. (interrogatorio)* tārđymas kankinant; **5. (ran-go)** rāngas; *mil* lāipsnis; *il g. / i ~i di capitano* kapitōno lāipsnis; **6.:** ♦ *essere in g. (di far qcs)* galēti (*kā daryti*), sugebēti; (*fisicamente*) īstēngti, pajēgti; **7. gram** lāipsnis.

grād||o II *dkt v:* *di buon g.* mielu nōru.

graduāle *bdv* lāipsnišķas; *aumento g. dei prezzi* lāipsnišķas kāinu kilīmas.

gradualitā *dkt m* laipsnišķūmas.

gradualmēnte *prv* lāipsnišķai, palaipsniui; (*a poco a poco*) pamažū.

graduāre *vksm (grā-)* īsdēstyti lāipsnišķai.

graduāt||o, -a **1.** *bdv* sū padalomis; *bicchieri g.* menzūrā; *scala ~a* skālē (*prietaiso*); **2.** *dkt v mil (t.p. g. di truppa)* pūskarinīks.

graduātōria *dkt m* dalūviu sāršas (*pagal taškus, užimamū vietā ir pan.*); rezultātu lentelē; *sport* īskaits; *sono primo in g., sono in testa alla g.* esū pirmas sāršē.

grāff||a *dkt m* **1.** (*fermaglio*) sāvazlēlē; **2.:** (*parēntesi*) ~e riestīnīai skliaustēlai / skliaustai.

graffētta *dkt m* **1.** sāvazlēlē; *fermare con una g.* susēgti sāvazlēlē; **2.** (*di pinzatrice*) sāsagēlē.

graffiā||re *vksm* **1.** (i)drēksti, (i)brēžti; (*con più segni, più volte*) (su)draskyti, (su)brāizyti; *il gatto mi ha ~to la mano* katē mán īdrēskē / ībrēžē (i) raņķā; *ho ~to la portiera* subrāizīau durelēs; **2.** *fig* (i)gēlti; *le sue critiche grāffiano* jō kritika aštrī, jō kritika gēlia / kānda.

► **graffiā||rsi** *sng* īsīdrēksti, īsībrēžti; (*più volte*) susīdraskyti, susībrāizyti; *mi sono ~to tutte le mani* susīdraskīau rankās.

grāffio *dkt v* īdrēskīmas, ībrēžīmas; (*ferita leggera*) lēņgvas suzeidīmas; *farsi un g.* īsīdrēksti; *cavarsela con qualche g.* atspīrkti keliais īdrēskīmais, lēņgvaī atspīrkti.

graffit||o *dkt v* **1.** raīžīnys; **2.:** *dgs ~i sui muri* grafitai aņt sienū.

grafia *dkt m* **1.** (*modo di scrivere*) rašysena; **2.** (*di una parola e sim.*) rašyba.

grāfica *dkt m* grāfika.

graficamēnte *prv* grāfiškai.

grāfi||co, -a **1.** *bdv* grāfinis; grāfikos; *accento g.* kīrčio žēnklas; *arti ~che* grāfika sg, vaizdūojamasis mēnas sg; *rappresentazione ~a* grāfinis vaizdas; **2.** *dkt v* grāfikas; *g. delle vëndite*

pardavimo grāfikas; **3.** *dkt v/m* grāfikas -ē; *g. pubblicitario* reklāmū grāfikos dailinīkas, reklāmos dizāneris.

grafite *dkt m* grafitas.

gragnuola *dkt m* krušā.

gramigna *dkt m* **1.** *bot* (*pianta infestante*) tikróji knīsažolē (*tokia piktžolē*); varpūtis; **2.** *bot* (*la pianta foraggera*) varpūtis; **3.** (*tipo di pasta per minestra*) „gramīnija“ (*makaronū rūšis*).

graminācee *dkt m* *dgs* bot vārpīniai.

grammātica *dkt m* (*scienza, libro e sim.*) gramātika (*t.p. knyga*); *g. italiana* itālū kalbōs gramātika; *errore di g.* gramātinē klaidā; *studiare la g.* mōkytis gramātikos.

grammaticale *bdv* gramātinis; gramātišķas.

grāmno *dkt v* grāmas.

grammōfono *dkt v* gramofōnas.

grāmo, -a *bdv* skurdūs.

grāmola *dkt m* mintuvaī pl.

gran *bdv* *nkt* ⇒ **grande**.

grān||a **1** *dkt m* **1.** grūdētūmas; *di g. fine* smulkiagrūdīs *agg*; *di g. grossa* stambiagrūdīs *agg*; **2.** *fam* (*guaio*) bēdā, nemalonūmas; *piantare ~e* kēlti nemalonūmū; *non vòglio (avere) ~e* nenōriū (turēti) bēdū; **3.** *fam* *tik vns* (*soldi*) šlāmantieji pl; *essere pieno di g.* turēti pinigū kāip šīeno.

grāna II *dkt v* *nkt* (*t.p. g. padano*) granapadānas (*sūrio rūšis*).

granāglie *dkt m* *dgs* grūdaī.

granāio *dkt v* klētīs -ies, sviņas; arūodas.

granāta I *dkt m* granatā.

granāta II *bdv* *nkt* granāto spalvā.

granatiēre *dkt v* *mil, stor* grenadiērius.

grancāssa *dkt m* didīs būgnas.

granché **1.** *iv* (*ppr. un g.*) *la festa non è stata un g.* vakarēlis būvo nekōks / neīspūdingas; **2.** *prv:* *non mi piace (un) g.* mán nelabaī patīnka.

grānchio *dkt v* zool krābas; ♦ *prendere un g.* apsirīkti; prašāuti prō šālī.

grandangolāre *bdv* fot plačiakaūpis.

grānd||e **1.** *bdv* didelis; *più g.* didēsnis; *grandissimo* nepaprastaī didelis; mīlžinišķas; *troppo g.* pēr didelis; *una casa g.* didelis nāmas; *una g. famiglia* didelē šeimā; *un gran dolore* didelis skaūsma; *una grande folla* didelē miniā; *gran parte delle persone* didelē dalis žmoniū; *questa giacca mi sta g.* šīs švařkas mán (pēr) didelis; **2.** *bdv* (*di età*) didelis, suāuģes; užāuģes; *da g. vòglio fare il mēdico* užāuģes, nōriū būti gūdytojas; *mio fratello è più g. di me* māno brōlis didēsnis / vyrēsnis už manē; *farsi g., diventare g.* užāugti; **3.** *bdv* (*importante, famoso*) didelis,

žymūs; didis, didžiulis; **un g. poeta** di(del)is poetas; **una g. festa** didelė šventė; **Pietro il G.** Pėtras Didysis; **4. bdv** (*stiprinant reikšmę*) tikras; labai gėras; didelis; **un g. amico** labai gėras draugas; **una gran bella ragazza** tikrą gražuolė; **un gran fumatore** didelis rūkėliu; **c'è un gran buio** labai tamsu; **avere dei gran soldi** būti priė pinigų; ♦ **si fa un gran parlare** nuolat kalbama; **5. bdv fam** kietas; šaunus, gėras; **g.! gėras!**; **sei un g.!** nà, ir pavarai!; nà, tù šaunuolis!; **alla g.!** puikiai!; ♦ **fare le cose in g.** = plačiai užsimoti; **pensare in g.** turėti didelių užmojų; **6. dkt v** suaugęs žmogus, suaugėlis; **i ~i** suaugusieji; **7. dkt v** (*personalità*) didis asmuo; įžymybė; grądas; **i ~i della letteratura** didieji rašytojai; **i ~i della Terra** pasaulio valdovai.

grandeggiare vksm [A] (-dég-) **1. (di qcs)** didingai stovėti; **2. (di qcn, su qcn)** pranokti (*q*).

grandemente prv labai; nepaprastai, ypatingai.

grandezza dkt m **1. (dimensioni)** dydis; **a g. / in g. naturale** natūralaus dydžio; **di questa g.** tokio dydžio; **2. (l'essere grande)** didumas; didybė; (*l'essere ampio*) platumas; **3. fig** (*eccellenza*) didybė, didingumas; **g. d'animo** didžiadvasiskumas; **mania di g.** didybės mėnija.

grandin||àre vksm *beasm* [E, A] (*gràn-*) kirsti (*apie krušą*); ~a kriūta kruša, ledai kriūta.

grandinata dkt m (audrà sù) kruša.

grandine dkt m kruša, ledai pl.

grandiosità dkt m grandioziškumas.

grandioso, -a bdv grandioziškas, grandiozinis.

granduca dkt v didysis kunigaikštis.

granducato dkt v didžioji kunigaikštystė.

granduchessa dkt m didžioji kunigaikštienė.

granello dkt v grūdėlis; **g. di polvere** dulkėlė; **g. di sabbia** smiltėlė, smiltis -iės *femm.*

granita dkt m vaisiniai ledai pl (*sušaldyti trinti ledukai su sultimis, vaisvandeniais*).

granito dkt v granitas; **di g.** granitinis *agg*; **granito**; *fig* tvirtas kaip granitas.

grano dkt v **1.** kvietys, kviečiai; (*colture, cereali in genere*) javai *dgs*; **farina di g.** kvietiniai miltai; **g. duro** (*tenero*) kietieji (minkštieji) kviečiai; **2.:** **g. saraceno** gričiai *dgs*; **3. (granello)** grūdas, grūdėlis; (*di collana, di rosario*) karolis, karoliukas; **g. di sale** druskos kruopėlė; **g. di sabbia** smiltis -iės *femm.*, smiltėlė; **g. di pepe** pipiras (*vaisius, grūdėlis*).

gran(o)tùrco dkt v kukurūzas, kukurūzai; **flocchi di g.** kukurūzų dribsniai.

granulàre bdv granuliotas; grānulių pavėdalo.

granulo dkt v grānulė; grūdėlis.

granuloso, -a bdv grūdėtas, grūdūotas.

grappa dkt m *grapà* (*degtinė iš vynuogių išspaudu*).

grappolo dkt v kėkė; **g. d'uva** vynuogių kėkė.

grassétto dkt m pūsjuodis šriftas.

grassézza dkt m storumas.

gräss||o I -a I. bdv riebus; **carne ~a** riebi mėsa; *chim àcidi* ~i riebiosios rūgštys; ♦ **martedì g.** Užgavėnės *dgs*; **2. bdv** (*di corporatura*) nutukęs; storas; **piante ~e** sukulentai *bot*; kaktusai; **3. bdv** (*unto*) riebaluotas; taukuotas; *bdv* **4. bdv fig** (*prospero, abbondante*) gausus; **farsi ~e risate** kvatoti; gaždžiai juoktis; ♦ **è andata ~a** nuskilo; **5. dkt v/m** (*t.p. grassone -a*) storulis -ė, drūčkis -ė.

gräss||o II dkt v I. riebalai pl; (*solo animale*) taukai pl; **mangiare senza ~i** vėngti riebaus maisto; ~i **animali** (*vegetali*) gyvuliniai (augaliniai) riebalai; **2. (adipe)** riebalai pl; **smaltire il g. supèrfluo** numėsti nereikalingą svorį; **anat g. corporeo** riebalinis audinys; **3. (sostanza untuosa)** taukai pl; (*per ungere e sim.*) tēpalas; **unto di g., sporco di g.** taukuotas, sūteptas (taukais); **màcchie di g.** riebaluotos dėmės.

gràta dkt m grōtos pl; grotėlės pl.

graticcio dkt v demblis; (*per recinzione*) pinūčiai pl.

graticola dkt m (kepimo) grotėlės pl.

gratific||àre vksm (-ti-) **1.** (su)teikti malonumo / malonumą (*kam*); (su)teikti pasitenkinimo / pasitenkinimą; **2. (con una gratifica)** (su)mokėti premiją (*kam*).

gratificazione dkt m pasitenkinimo jausmas.

gratinàre vksm (-ti-) užkėpti (*su sūriu ir pan.*).

gràtis I. prv nemókamai; už dyką, veltui; **avere g., ricēvere g. (qcs)** gauti (*q*) nemókamai; **lavorare g.** dirbti už dyką; **entrare g.** įeiti bė bilieto; **2. bdv nkt** nemókamas; **viaggio g.** apmokamą keliōnė.

gratitūdine dkt m dėkingumas.

gràto, -a bdv **1.** dėkingas; **ti sono molto g.** aš (esù) tau labai dėkingas; **2. => gradito.**

grattacàpo dkt v rūpestis, nemalonumas; galvosūkis.

grattaciélo dkt v dangoraižis.

gratt||àre vksm **1.** (pa)kasyti; (*forte*) grėmžti; **g. la schiena a qcn** pakasyti kám nugarą; **2. (raschiare)** (nu)grāndyti; (*a una finestra e sim.*) krėbždinti, skrėbinti; **g. (via) uno strato di vernice** nugrāndyti slūoksnį dažų; **il cane gratta (al)la porta** šuo krėbždina į duris; ♦ **kaip dkt v nkt ~a e vinci** momentinė lotėrija (*kurios kortelėse reikia langelius trinti*); **3.:** **g. il violino** čirpinti smuiką; **4. fam** (*fregare*) nušvilpti, nu-

kniaūkti; **5.** (*grattugiare*) tarkuoti; **6.** *kaip intr* [A] *fam* (*del cambio di un'auto*) džeŕgžti, girk-ždėti (*pavarai, jungiant*).

► **grattārsi** *sng* kasýtis, pasikasýti; **g. la schiena** pasikasýti nùgara; **g. un brüfölo** krapštýtis spúoga; ♦ **g. la pancia** duñnių voliotti, spjáudyti iř gáudyti.

grattùgia (*dgs* -gie/-ge) *dkt m* tārka.

grattugiāre *vksm* tarkuoti.

gratuitaménte *prv* **1.** (*gratis*) nemókamai, dykaĩ; **2.** (*senza fondamento*) nepagrįstai.

gratuit||**o, -a** *bdv* **1.** nemókamas; **ingresso** *g.* įėjimas nemókamas; **2.** *fig* nepagrįstas, bė pagrindo; **critiche del tutto** ~e visai nepagrįsti prie-kaištai.

grav||**āre** *vksm* **1.** *tr* (už)kráuti; (pri)slėgti; **g. di imposte gli abitanti** apkráuti gyvėtojus mokesčiais; **2.** *intr* [A] (*su qc*) slėgti; (už)gulti; *fig tutta la responsabilità* ~a *su di lui* visà atsakomybė gūla aĩt jō pečių; **g. sulla coscienza** užgulti sąžinę.

grav||**e** **1.** *bdv* (*serio*) sunkūs; rimtas; **una colpa** (**una malattia**) *g.* sunki kaltė (ligà); **un errore** *g.* šiurkšti klaidà; **una faccenda** *g.* rimtas reikalas; **un ferito** *g.* suĩkiai sùžeistas žmogùs; **un g. incidente** rimtà avārija; **un'offesa** *g.* rimtas įžeidimas; ~i *pèrdite* didelį / rimtį nuostolį; **un reato** *g.* sunkūs nusikaltimas; **non ha niente di g.** jūms nerà niėko rimta / rimto; **la zia è g.** tetos būklė sunki; **2.** *bdv* (*di suono*) žėmas; **note** ~i žėmos nātos; **accento** *g.* kairinis kiřcio ženklas; **3.** *bdv* (*pesante*) svarūs, sunkūs; **4.** *bdv* (*dignitoso, solenne*) orūs, solidūs; rimtas; **un portamento** *g.* ori laikysena; **5.** *dkt v* *fis* kūnas.

graveménte *prv* rimtai; suĩkiai; (*molto*) labai.

gravidānza *dkt m* nėštūmas; **g. indesiderata** nepageidaujamas nėštūmas; **g. a rischio** (moters gyvybei) pavojingas nėštūmas; **interruzione di g.** nėštumo nutraukimas; **è al terzo mese di g.** jì trečia mėnesį nėščia.

gravid||**o, -a** *bdv* **1.** *tik m* nėščia; **2.** *fig.* **fatto g. di conseguenze** įvykis, tūrintis daũ pasekmių; **nùvole** ~e *di pioggia* dėbesys pritivink lietaus.

gravità *dkt m* **1.** rimtūmas; sunkūmas; **la g. della situazione** padėtiės rimtūmas; **la g. delle accuse** káltinimų sunkūmas; **2.** (*contegno*) orūmas; rimtūmas; **3.** *fis* Žėmės traukā; **centro di g.** svorio cėntras.

gravitāre *vksm* [A] (*grà-*) (*intorno a qc*) **1.** *astr.* *fis* skrieti (*aplink kq*) veikiamám gravitācijas jėgòs; **2.** *fig* būti (*kieno*) įtakos sfėroje.

gravitazióne *dkt m* *fis* (visuotinė) traukā, gravitacija.

gravóso, -a *bdv* várginantis, nepàkeliamas; reikalaujantis daũ pastangų

grāzi||**a** *dkt m* **1.** (*armonia e sim.*) grakštūmas, grācija; dailūmas; **con g.** grākščiai; *dgs le* ~e *di una donna* moters grōžis; **2.** (*favore*) malonė; **g. di Dio** Diėvo malonė; *fig* (*abbondanza*) devynios galybės; ♦ **anno di g.** 1492 1492 mūsų ėros mėtai; **èssere nelle** ~e *di qcn* turėti kienō palankumą; **dare il colpo di g.** pribaięti; **troppa g. Sant'Antònio!** ≡ gál tiek nereikėjo!; **3.** *teis* amnėstija; malonė; **concedere** (*ottenere*) *la g.* gauti (suteikti) malonė; **4.** (*gentilezza*) malonūmas, mandagūmas; ♦ **di g.** prāšom (*ypač su ironija*); **5.:** *dgs* ~e ⇒ **grāzie.**

grāziare *vksm* *teis* (*qcn*) atlėisti (*kq*) nuō bausmės, suteikti (*kam*) malonė.

grāzie **1.** *jst* āčiū, dėkui; **g. per l' dell'invito** āčiū už kvietimą; **g. di / per avermi aspettato** āčiū, kād paláukei; **molte** ~e!, ~e mille!, ~e tante!, ~e infinite! labai āčiū!; **g. di cuore!** nuoširdžiai āčiū!; **g. a Dio!** āčiū Diėvui!; ♦ *iron* ~e tante! tikiū!; **2.** *dkt v nkt:* **rivolgere un g. a qcn** išrėikšti kām padėkā.

graziosaménte *prv* grākščiai, dailiai.

grazióso, -a *bdv* dailūs, gražūs.

gré||**co, -a** (*v dgs* -ci) **1.** *bdv* Graikijos; graikų; graikiškas; iš Graikijos; **i templi** ~ci graikų šventýklos; **2.** *dkt v/m* graikas -ė; **3.** *dkt v* graikų kalbà; **g. antico** senoji graikų kalbà; **in g.** graikiškai.

grégge (*dgs* -gi *v/m*) *dkt v* (avių) bandà.

gréggio **1.** *dkt v* žaliavinė naftà; **2.** *bdv* ⇒ **grézzo.**

grembiùl||**e** *dkt v* **1.** (*da cucina*) prijuostė; **2.** (*sopraavveste*) chalātas.

grémbo *dkt v* **1.:** *sedere in g. a qcn* sėdėti kām aĩt kėlių; **2.:** **g. (materno)** įščios pl; **portare (un figlio) in g.** nešiotti, láuktis kūdikio.

gremire *vksm* (-isc-) pripildyti.

► **gremirsi** *sng* prisipildyti.

gremito, -a *bdv, dlv* pilnas / pėrpildytas žmonių, pilnutėlis.

gréppia *dkt m* ėdžios pl.

grès *dkt v nkt* akmeĩs māsė.

gréto *dkt v* gargždúotas (ųpės) kraĩtas.

grétto, -a *bdv* *fig* skurdžios / menkòs dvāsios.

gréve *bdv* slogus.

grézz||**o, -a** *bdv* **1.** žalias; (*non lavorato*) neapdirbtas; **cuòio** *g.* neišdirbtà óda; **diamante** *g.* nešlifúotas / neapdirbtas dėimantas; **seta** ~a žaliās šilkas, šilko žaliava; **2.** *fam* šiurkštókas, nerafinúotas (*bet dažn. geros širdies*).

gridāre *vksm* **1.** *tr* rėkti; šaukti; (*una volta*) sušukti; (*con voce acuta, anche di animali*) klyk-

ti, spiègti; **g. a squarciagola** rēkti visà gérkle; **g. aiuto** šaukti ī pagálbā; **g. vendetta** šauktis keřšto; ♦ **g. qcs ai quattro venti** visiems kā paskélbtī, īstrimituoti kā; **2. intr** [A]: **g. allo scàndalo** kélti skandālā, demonstratyviai pasipiktinti; **g. dal dolore** rēkti īš skaūsma; **non g.!** nerėk!, nerėkauk!; ♦ **g. al lupo** šaukti „Vilkas!“.

grid||o (*dgs* -i, -a *m*) *dkt* v šauksmas, rikšmas; (*stridulo*) klýksmas; ~a **di aiuto** pagálbos šauksmai; **g. di dolore** rikšmas īš skaūsma, skaūsma rikšmas; **sentire delle** ~a girdėti šaukiant / šūkaujant; **lanciare un g.** sušukti; ♦ **di g.** populiariūs *agg.*

grigiastro, -a *bdv* pilkšvas.

grig||io, -a **1. bdv** pilkas; **capelli** ~i žilī plaukaī; **g. chiaro** pālšas; **g. perla** melsvai pilkas; niūrūs; ♦ **fam matèria ~ia** smėgenys *pl*; **2. bdv** fig pilkas; **vita ~ia** pilkas gyvėnimas; ♦ **la vedo ~ia** niėko gėro nenusimāto; **3. dkt** v pilkā spalvā; **vestito di g.** pilkaī apsirengęs.

grigiore *dkt* v fig pilkumā.

griglia *dkt* **1.** (*per cuocere*) grotėlės *pl*; **alla g.** (kėptas *agg*) aīt grotėlių; **2. (grata)** grėtos *pl*; **3. (schema)** lentėlė; **4.: sport g. di partenza** lenktynių stārto viėtos *pl* / tvarkā.

grigliare *vksm* kėpti aīt grotėlių.

grigliata *dkt* **1.** keptōs mėsōs (/ žuviės) rinkinys; **2. (il ritrovo)** piknikas gaminant aīt grotėlių.

grill *dkt* v **1. ⇒ griglia 1.; 2.: (t.p. àuto g.)** greitkelio ūžeiga.

grillotto *dkt* v gaidūkas (*šautuvo ir pan.*).

grill||o *dkt* v **1. zool** svirplys; ♦ **iron g. parlante** visažinis; **2. (capriccio)** ūžgaida, įgeidis; **mi è venuto / saltato il g. (di far qcs)** užėjo mán ūžgaida (*ką daryti*); **senza ~i per la testa** nekaprižingas *agg.*

grillotalpa (*dgs* grillitalpa) *dkt* v zool kurklýs.

grimaldello *dkt* v visraktis.

grin||ia *dkt* **m** nagaī *pl*; **fig finire / cadere nelle ~ie di qcn** patėkti kām ī nagūs.

grinta *dkt* **m** rýžtas; (*combattività*) kovingūmas.

grintoso, -a *bdv* rýžtingas; narsūs, kovingas.

grinz||a *dkt* **m** raukšlė; **una camicia tutta ~e** visiškai suglāmžyti / susiraukšlėję marškiniaī *pl*; ♦ **il ragionamento non fa una g.** nepriekaištīngai pasakýta.

grinzoso, -a *bdv* raukšlėtas, susiraukšlėjęs.

grippare *vksm* [A] užsikirsti; įstrigti (*ir prk*).

► **gripparsi** *sng* ⇒ **grippare**.

grisou [grí'zu], **grisu** *dkt* v *nkt* kasýklų dūjos *pl*.

grissino *dkt* v dūonos lazdelė.

grizzly ['grizli] *dkt* v *nkt* grýzlis.

grómma *dkt* **m** núosėdos *pl* (*ppr. vyno*).

grónða *dkt* **m** stógo núosvyra.

grondàia *dkt* **m** stógvamzdis, latākas.

grondànte *bdv* (kiauraī) šlāpias, pėrmirkęs; **g. di sudore** vřvantis prākaitu.

grondàre *vksm* (*grón-*) **1. intr** [A] (*di liquidì*) srūti; gaūsiai lašėti; **2. intr** [E] (*essere zuppo*) (*di qcs*) gaūsiai varvėti (*kuo*); **3. tr** (iš)liėti; **g. là-crime (sudore)** liėti āšaras (prākaitā).

gròppa *dkt* **m**: **in g. al cavallo** aīt arklio.

gròppo *dkt* v: ♦ **ho (/ mi sento) un g. in gola** mán gniáužia gėrklē.

gròssa *dkt* **m**: ♦ **dorme della g.** miėga kaip ūžmuřtas.

grossèzza *dkt* **m** **1.** (*spessore*) storūmas, stōris; (*grandezza*) didūmas; (*misura*) dýdis; **2.: fig g. d'ingegno** bukaprotystė, bukaprotybė.

grossista *dkt* *v/m* didmenininkas -ė, ūrmininkas -ė; didmenų prekiautojas -a.

gròss||o, -a **1. bdv** stōras, stambūs; (*e tondo*) drūtas; **un g. libro, un libro g.** storā knygā; **sale g.** rupiōji druskā; **grande e g.** drūtas; ♦ **il dito g.** nykštýs (*t.p. kojos*); **g. modo** mařdaug, apýtikriai; **dirle ~e, spararle ~e** pāsakoti nebūtus dalykūs; **farla ~a** ūžvirtī kořė; **kaip prv di g.** didžiaī; labaī; **2. bdv** fig stambūs, didelis; **un g. esèrcito** didelė ārmija; **un g. imprenditore** stambūs veřslininkas; **è stato un g. dispiacere** būvo nepaprastā apmaudū; būvo labaī skaudū; **avere il fiato g.** suñkiaī kvėpuoti; ♦ **pezzo g.** autoritėtas, stambī figūrā; **parole ~e** įzeidimai, užgaulūs žōdziai; **fa il g.** dėdasi kietu; **3. dkt** v didžioji dalis -iės; **il g. del lavoro è fatto** didžioji dārbo dalis padaryta.

grossolanità *dkt* **m** **1.** (*l'essere rozzo*) šiurkštūmas; **2. (discorso grossolano)** šiurkšti kalbā.

grossolàno, -a *bdv* **1.** (*poco fine*) nedailūs; prastōs kokýbės; (*impreciso*) netikslūs; **lavoro g.** apgrabūs dārbas; **2. (rozzo, villano)** šiurkštūs, storžiėviřkas; **uno scherzo g.** šiurkštūs pókřtas; **3. (grave): errore g.** šiurkšti / akivaizdi klaidā.

grossomodo *prv* apýtikriai; mařdaug.

gròtta *dkt* **m** ūrvas, olā; grotā.

grottèscio, -a *bdv* grotėskiřkas.

groviéra *dkt* **m** gastr griužėris; ♦ **come un g.** sky-lėtas *agg* kaip rėtis.

groviglio *dkt* v raizgýnas, raizginys; páiniava; **un g. di stradine** gatvėlių raizgýnas.

gru *dkt* **m** *nkt* **1.** zool gėrvė; **2. tech** krānas.

grùccia *dkt* **m** **1.** (*stampella*) rameñtas; **2. (appendiabiti)** pākabas, pakabā *fam*.

grufolàre *vksm* [A] (*grù-*) **1.** knisti; **2. fig** čėpsėti; šlāmšti.

grugnire *vksm* [A] (-isc-) 1. kriuksėti, kriūkti; 2. *fig* niurnėti.

grugnit||o *dkt v* 1. kriūktelėjimas; kriūktelėjimas; *dgs* ~i kriuksėjimas *sg*; 2. *fig* niurnėjimas.

grugno *dkt v* 1. knyslė, šnipas; 2. *fig* spreg snūkis, marmūzė; *ròmpere il g.* snūkį suskaldyti.

grullo, -a 1. *bdv* būkas; 2. *dkt v/m* mūlkis -ė.

grum||o *dkt v* krešulys; gumulėlis, gumuliukas; ~i *di sangue* kraujo krešuliai; *g. di farina* miltų gumuliukas; *fare (i)* ~i eiti gumulais.

grumoso, -a *bdv* gumuliotas, sū gumulais.

gruppo *dkt v* 1. grupė; *in g.* grupėje; *un g. di case (di turisti)* namų (turistų) grupė; *g. montuoso* kalnynas; *un g. di amici* draugų kompanija; *foto di g.* grupinė nuotrauka; *med terapia di g.* grupinė psichoterapija; 2. (*di artisti, dilettanti e sim.*) grupė, būrelis; kolektyvas; (*musicale*) grupė, ansamblis; *g. di ricercatori* tyrinėtojų grupė; *g. giovanile* jaunimo grupė; *g. politico* politinė grupuotė; *g. rock* roko grupė; *g. di teatro* teatro kolektyvas; 3.: *med g. sanguigno* kraujo grupė; 4. *econ* koncėrnas; 5. *tecn* agregatas.

gruzzolo *dkt v* pinigėliai *pl*, pinigų sumėlė; *mèttete da parte un bel g.* at(s)idėti gražią pinigų sumėlę.

guadagn||are *vksm* 1. uždirbti; *g. bene (molto, poco)* gerai (daug, mažai) uždirbti; *g. 2000 litas al mese* uždirbti 2000 litų per mėnesį; 2. *fig* į(s)gyti, pelnyti(s); *g. consensi, g. il consenso (di qcn)* įgyti (kieno) pritarimą; *g. tempo* laimėti laiką; ♦ *g. terreno* judėti į priekį; įgyti pėrsvarą; (*diffondersi*) paplisti; 3. (*raggiungere*) pasiekti; *g. l'uscita* eiti prie išėjimo; *g. la vetta* pasiekti viršūnę, įkopti į viršūnę.

► **guadagn**||arci *ivdž* 1. turėti naudės; *che ci ~o io?* kokią mán iš to naudà?; *hai solo da g.* tau būs tik į náuda; *ci ho ~ato* mán išėjo į náudą; mán dabaŕ geriaū; 2. (*avere un aspetto migliore*) geriaū atrodyti.

► **guadagn**||rsi *sng* 1.: *g. da vivere, g. il pane* užsidirbti pragyvėnimą, užsidirbti duonos kąsnį; 2. *fig* užsidirbti; (nusi)pelnyti; *g. la fiducia (di qcn)* nusipelnyti (kieno) pasitikėjimą; *si è ~to la fama di spendaccione* išgarsėjo kaip išlaidūnas.

guadagn||o *dkt v* 1. uždarbis; pelnas; ~i *fàcili* lengvas uždarbis *sg*; *magri* ~i meškos pajamos, mažas pelnas *sg*; 2. *fig* naudà; pasisekimas; *non è un gran g.* mažai iš to naudės.

guadare *vksm* (pér)bristi; *g. un fiume* pérbristi (pér) ūpę.

guado *dkt v* brastà.

guai *jst: g. a te se...* nedrįšk... (*ką daryti*); tau gālas, jėi...; *g. a contraddirlo!* tik jam neprieštarauk!

guaina *dkt m* 1. dėklas; (*di spada*) makštis -iės; 2. (*indumento*) tamprus kelnaitės *pl* (*liekninančios figūrą*).

guà||io (*dgs -i*) *dkt v* bėdà; (*seccatura*) nemalonumas; (*sventura*) nelaimė; *avere ~i* turėti bėdų; *cercare ~i* ieškoti bėdės; *finire nei ~i* pakliūti į bėdą; *non vôglio ~i* nenóriu nemalonumų; *è successo un g.* atsitiko nelaimė; *ho combinato un g.* kažką pridirbau; prisidirbau; *è un bel g.* nemaža bėdà; ♦ *il g. è che...* bėdà tà, kàd....

guaire *vksm* [A] (-isc-) iškšti, unškšti.

guaito *dkt v* inkštimas, unškštimas.

guàn||cia *dkt m* skruostas; ~ce *incavate* įkirtę skruostai; *bàllano g. a g.* jiė šoka susiglaudę;

♦ *pòrgere l'altra g.* atsukti kitą skruostą.

guanciàl||e *dkt v* priegalvis; ♦ *dormire tra due ~i* neturėti rūpesčių; ramiai gyventi.

guàno *dkt v* guānas.

guànt||o *dkt v* 1. pirštinė; ~i *di pelle (di lana)* odinės (vilnėnės) pirštinės; *mèttersi (portare, tògliersi) i ~i* užsimauti (muvėti, nusimauti) pirštines; ♦ *lanciare / gettare il g. (di sfida)* mēsti pirštine; *raccogliere il g. (di sfida)* priiūmti iššūkį; 2. *fam (preservativo)* saŕgis.

quantone *dkt v* (t.p. *g. da boxe*) bōkso pirštinė.

guardabòschi *dkt v/m nkt* eigulys -ė; girininkas, -ė, girios sàrgas -ė.

guardacaccia *dkt v nkt* ≅ jėgeris (*medžioklės ūkio pareigūnas*).

guardacòste *dkt v nkt* 1. (*guardia*) pakrąntės sargybė; 2. (*nave*) pakrąnčių sargybos laivas.

guardalinee *dkt v nkt sport* šoninis teisėjas.

guard||are *vksm* 1. tr žiūrėti; žvelgti; (*una volta*) pažiūrėti, pažvelgti; *g. la televisione (un film)* žiūrėti televizorių (filmą); *g. le stelle (le vetrine)* žiūrėti į žvaigždės (į vitrinās); *g. qcn negli occhi* žiūrėti kām į akis; *g. dalla finestra* žiūrėti prō lāngą; ~a *chi c'è!* žiūrėk, kās atėjol; *che hai da g.?* kō žiūri?; ♦ *g. avanti* galvoti apie ateitį; *g. dall'alto in basso* žiūrėti iš áukšto; *g. male (di traverso, in cagnesco)* piktaĩ (skersaĩ, padilbomis) žiūrėti; *non g. in fàccia nessuno* sū niėkuo nesiskaityti; *stare a g.* žiūrėti, kās būs toliaū; ~a *caso* lóg tyčia; kaip keista iron; *ma ~a un po'!* tik įsivaizduok!; (*tu*) ~a *che roba!* tik pažiūrėk!; ~a ~a niėko sáu!; čiā taĩ beñt!; 2. tr (*custodire*) sáugoti; prižiūrėti; (*esaminare*) (ap)žiūrėti; (*controllare*) (pa)tikrinti, (pa)žiūrėti; *g. i bagagli* sáugoti bagāžą; *g. i bambini*

priziūrėti vaikūs; *g. la gola* apžiūrėti gérklę; *g. la posta* patikrinti pāštą; *g. una parola sul dizionario* patikrinti žodį žodyne; *il ponte è ~ato da soldati* iltas yrà saugomas kareivių; ♦ *non g. (troppo) per il sottile* nesigilinti į smulkmenas; *Dio me (/ ce ir pan.) ne ~i!* neduok Dievel; **3.** *intr* [A] *fig* (*a qc*) (pa)žiūrėti (*i kq*); *g. a qc con scetticismo (con sospetto)* skėptiškai (įtartinai) į ką žiūrėti; *g. al passato con nostalgia* žiūrėti į praeitį su nostalgija; *~a che io non c'entro niente* žiūrėk / žinok, aš čia niekuo dėtas; *~a a me come a un nemico* žiūri į manė kaip į priešą; **4.** *intr* [A] žiūrėti; išeiti, žvelgti; *il soggiorno ~a a ovest* svetainė žiūri į vakarus; **5.** *intr* [A] (*badare*) (*di far qcs*) pasistengti (*kq daryti*); *~a di ricordarti!* tik nepamiršk!, pasistėnk nepamiršti!; **6.** *intr* [A] (*cercare*) ieškoti, žiūrėti; *ho ~ato dovunque* visuį (iš)ieškėjau.

► **guardarsi** *sng* **1.** žiūrėti į savę; *g. allo specchio* žiūrėti į savę veidrodyje; žiūrėti į veidrodį; **2.** (*l'un l'altro*) žiūrėti vienam į kitą; **3.** (*evitare*) (*da qcs, dal far qcs*) saugotis (*ko/kq daryti*); vėngti; *g. dai falsi amici* saugotis netikrų draugų; *g. dal mangiare troppo* pasistengti pėr daug nevalgyti; **4.** *fam* (*un programma e sim.*) žiūrėti (sáu) (*laidq, filmq ir pan.*).

guardaròba *dkt v nkt* **1.** (*il locale*) rūbinė, drabužinė; **2.** (*l'insieme dei vestiti*) garderòbas.

guardarobiére -a *dkt v/m* rūbininkas -ė.

guardasigilli *dkt v nkt* Teisingumo ministras.

guardia *dkt m* **1.** (*l'azione*) sargyba; sėrgėjimas; *cane da g.* sarginis šuo; *corpo di g.* sargybos būrys; *turno di g.* sargybos pamainà; *essere di g.* būti sargyboje; *fare la g.* eiti sargybą; ♦ *abbassare la g.* prarasti budrumą; *stare in g.* saugotis, būti atsargiam; **2.** (*corpo armato e sim.*) sargyba; gvardija; *il cambio della g.* sargybos pasikeitimas; *G. di Finanza* Mokesčių policija; *G. Svizzera* (popiežiaus sargybiniai) Šveicărų gvardija; ♦ *la vecchia g.* senoji gvardija; **3.** (*la persona*) sargybinis, apsauginis (kareivis); apsaugininkas; *g. del corpo* asmenis sargybinis; *g. forestale* eigułys; *g. medica* būdintis gydytojas; *g. svizzera* šveicărų gvardietis; **4.** *sport* (*difesa*) gynimosi padėtis -iės; *fig abbassare la g.* prarasti budrumą; ♦ *in g.!* būk budrus / atsargus!; **5.:** *tecn, fig livello di g.* pavojinga ribà; maksimalūs lėistinas lėgis.

guardiacaccia *dkt v nkt* ⇒ **guardacaccia.**

guardiacoste *dkt v nkt* ⇒ **guardacoste.**

guardialinee *dkt v nkt sport* ⇒ **guardalinee.**

guardiàno, -a *dkt v/m* **1.** sargas -ė; priziūrėtojas -a; *g. notturno* naktinis / naktiės sargas, panak-

tinis; *g. di un cimitero* kapinių priziūrėtojas; **2.:** *padre g.* pranciškônų priòras / vyresnysis.

guardina *dkt m* areštinė.

guardingo, -a *bdv* apdairūs.

guardiòla *dkt m* sarginė, sargo būdėlė.

guardóne *dkt v* geidulingas smalsuòlis.

guardrail [gard'reil] *dkt v nkt* (*autostrados, plentos ir pan.*) tvorėlė, atitvara.

guaribile *bdv* pagydomas.

guarigióne *dkt m* **1.** (pa)sveikimas; (iš)gijimas; *essere in via di g.* sveikti, gyti; ♦ *auguri di pronta g.!* linkių greit pasveikti!; **2.** (*il curare*) (iš)gydymas.

guar||ire *vksm* (-isc-) **1.** *tr* (iš)gydyti, pagydyti; *g. qcn (l'insonnia) con l'ipnosi* gydyti ką (nėmigą) hipnozė; *g. (qcn) dalla tisi* išgydyti (*kq*) nuò džiovòs; *fig il tempo ~isce molte ferite* laikas užgydo daugelį žaizdų; **2.** *intr* [E] (pa)sveikti, (iš)gyti; (*di ferita*) (už)gyti; *g. da una malattia* (pa)gyti nuò / iš ligòs; *fig g. da una brutta abitudine* nusikratyti (nuò) blògo įpročio.

guaritóre, -trice *dkt v/m* liaudies gydytojas -a.

guarnigióne *dkt m mil* ĩgula, garnizònas.

guarnire *vksm* (-isc-) **1.** (*decorare*) (pa)grāžinti, puòšti; *g. di pizzo* apsiūti nėriniais; **2.** *gastr* (pa)puòšti garnyrų, garnyruoti; **3.** *mil* apginkluoti; aprūpinti (*kuo*) (*gynimosi priemonėmis ir pan.*).

guarnizióne *dkt m* **1.** (*contorno di un piatto*) garnyras; **2.** *tecn* tarpiklis; ĩntarpas.

guastafeste *dkt v/m nkt* nuòtaikos gadintojas -a; ramybės / džiauğsmo drumstėjas -a.

guast||are *vksm* **1.** (su)gadinti, pagadinti; (*fare marcire*) (su)púdyti; *g. l'umore (l'appetito) a qcn* sugadinti kám nuòtaiką (apetitą); *il brutto tempo mi ha ~ato le ferie* blògas óras sugadino mán atóstogas; ♦ *g. il sonno a qcn* nedúoti kám ramybės; *troppi cuochi guastano la cucina* tarp dviejų áuklių vaikas bė galvòs; **2.** (*moralmente*) gadinti, tvirkinti; **3.:** *fig non g.* nemaišyti, netrukdyti; *un po' di determinazione non ~a* trùputis rýžto nebùtų prò šalį.

► **guast||arsi** *sng* **1.** (su)gėsti, pagėsti; *la carne si è ~ata* mėsà sugėdo / sušvinko; *la sveglia si è ~ata* žadintùvas sugėdo; *il latte si è ~ato* piėnas surúgo; *la nostra amicizia si è ~ata* su-iro mųsų draugystė; *il tempo si è ~ato* subjùro óras; **2.** (*qcs*) (su)sigadinti (*kq*); *g. la salute* susigadinti sveikātą; ♦ *g. il sangue / il fegato* (susi)gadinti kraują; **3.** (*moralmente*) pasilėisti, (iš)tvirkti.

guast||o I -a *bdv* **1.** sugėdęs; (*marcito*) supuvęs; *pomodori ~i* sugėdė pomidorai; **2.** (*non fun-*

zionante) sugēdēs; *il teléfono* è g. telefōnas sugēdēs / neveīkia.

guàsto II *dk* v (su)gedīmas; **g. meccanico** mechānīnis gedīmas; **riparare un g.** (pa)šālīnti gedīma; **ho un g. al motore** varīklis sugēdo.

guazzabùglio *dk* v kratīnys; mišinys.

guèlfo *dk* v stor gvēlfas.

guercio, -a *bv* 1. (*strabico*) žvairas; 2. (*orbo*) vie-naākis.

guerra *dk* m kāras; **g. di posizione** pozīcinis kāras; **g. civile** (*fredda, lampo, mondiale, nucleare, santa*) piliētīnis (šaltāsis, žaibo, pasaulīnis, branduolīnis, šventāsis) kāras; **durante la g.** kāro metū; **far g.** (*a qc*) kariāuti (*su kuo*); **dichiarare g.** (pa)skēlbti kārā (*ir prk*); **entrare in g.** pradēti kārā; **morire in g.** žūti karē; **perdere** (*vincere*) **la g.** laimēti (pralaimēti) kārā.

guerreggiare *vksm* [A] (*-rēg-*) kariāuti.

guerriero, -a 1. *dk* v/m karys -ē; 2. *bv* karīngas.

guerriglia *dk* m partizānīnis kāras, gerilja.

guerrigliero, -a *dk* v/m geriljos partizānas -ē.

gufare *vksm* [A] *fam* prikarksēti.

gūfo *dk* v zool apūokas; **g. reale** didysis apūokas.

gūglia *dk* m archit smailē, špilis.

guida *dk* m 1. (*il guidare*) vadovāvimas; (*il dirigere*) valdymas; **sotto la g.** (*di qcn*) (*kam*) vadovāujant, (*kieno*) vadovāujamas *agg*; 2. (*di un automezzo*) vairāvimas; **patente (esame) di g.** vairāvimo tēisēs (egzāminas); **scuola g.** vairāvimo mokyklā; **g. in stato di ebbrezza** vairāvimas neblaiviām / išgērus; 3. (*persona*) vadōvas -ē; **g. (turistica)** keliōnių vadōvas, gīdas -ē; **far da g.** rōdyti kēliā; **kaip** *bv* *nkt linee g.* (pagrindinės) gāirēs; 4. (*libro*) vadōvas; (*manuale*) vadovēlis; žinynas; **g. di Milano** vadōvas pō Milānā; **g. telefonica** telefōnų knyga; **g. TV** televizijos progrāmų gīdas; 5. *tecn* bēgēlis.

guid||are *vksm* 1. (*dirigere*) (*qc*) vadovāuti (*kam*); **mio padre guida un'azienda** māno tėvas (yrā) fīrmos vadōvas; 2. (*condurre*) vēsti; nuvēsti; **g. per mano** vēsti už raņkā; **g. dei turisti** vedžiōti turistūs; 3. (*automezzi*) vairūoti; **non so g.** nemōku vairūoti; 4.: **la Juventus ~a la classifica** īskaītoje pirmāuja Juvēntusas, Juvēntusas yrā čempionāto līderis.

guidatōre, -trice *dk* v/m vairūotojas -a.

guinzàglio *dk* v pavadēlis; ♦ **tenere qcn al g.** lai-kyti kā pō padū / už pavadžio.

guisa *dk* m: ♦ **a g.** (*di qcs*) kāip (*kas*), taīsi.

guizzare *vksm* [A] 1. šōktelēti; (*dimenarsi*) raitytis; **g. via** išslysti; 2. (*di fiamma*) mīrgtelēti; (*di fulmine*) švystelēti, blūkstelēti.

guizzo *dk* v 1. šōktelējimas; **con un g.** šōktelēdamas *agg*; 2. (*di fiamma*) mīrgtelējimas; (*di fulmine*) švystelējimas, blūkstelējimas.

gūru *dk* v *nkt* gūru (*ir prk*); dvāsinis autoritētas.

gūscio *dk* v kiāutas; (*solo di mollusco*) kriauklē; (*di noci e sim.*) lūkštas, kēvalas; (*di tartaruga*) šārvas; **g. d'uovo** kiaušinio lūkštas; ♦ **rinchiudersi nel proprio g.** kiautē užsidarīti, īsitrāukti ī sāvo kiāutā; **uscire dal (proprio) g.** īslīsti īs sāvo kiāuto.

gustare *vksm* 1. (*godersi qcs*) gardžiūotis (*kuo*); 2. (*assaggiare*) (pa)ragāuti, (pa)skanāuti; 3. *fīg* (*godere di qcs*) mėgautis (*kuo*); **g. un film** mėgautis filmu.

gūst||o *dk* v 1. (*il senso*) skōnis (*pojūtis*); **spiacevole (dolce) al g.** maļonaūs (saldaūs) skōnio; 2. (*sapore*) skōnis; **g. amaro** kartūs skōnis; **un gelato di due** ~i dviejų skōnių ledāi; 3. (*piacere*): **il g. della battuta** pōmēgis šmaikštāuti; **quali sono i tuoi** ~i **musicali?** kokiā mūzika tāu patiņka?; **mangiare di / con g.** vālgyti sū apetitū; skaniai vālgyti; **ridere di g.** skaniai juōktis; **non è di mio g.** tāi nē māno skōnio; **ognuno ha i suoi** ~i, **è questione di** ~i, **i** ~i **sono** ~i ≅ dēļ skōnio nesigīnčijama; ♦ **per i miei** ~i pagal māno skōņi; **per tutti i** ~i ≅ kiekvienas rās sāu tiņkama; **ci prova g.** (*a far qcs*) jāučia pasitenkinimā (/ malonūmā) (*kq darydamas*), džiaūgiasi; **non c'è g.** (*a far qcs*) neįdomū (*kq daryti*); **fam ci ho proprio g.!** tāip jān (/ tāu *ir pan.*) īr reīkia!; 4. (*stile*) skōnis, stilius; **g. raffinato** išpūoselētas skōnis; **scelta di dubbio g.** nevīķēs pasīrīnkīmas; **scherzo di pessimo g.** labāi prās-tas pōkštas; **arredare con g.** skōnīngai īrēngti; **vestirsi con g.** rēngtis sū skōniū; **non è di buon g.** (*far qcs*) tāi neskōnīnga (*kq daryti*).

gustoso, -a *bv* gardūs, skanūs.

gutturale *bv* ling gomurinis.

H

h ['akka] *dkt v/m nkt* **1.** aštuntoji italy kalbos abėcėlės raidė; **h** *minùscola* mažoji „h“; **H** *maiùscola* didžioji „h“; **H di / come hotel** H kaip „hotel“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); ♦ **bomba H** vandenilinė bōmba; **non me ne importa un h** mán nē mōtais; *t.p.* ⇒ **acca**; **2.** kelio ženklas, žymintis ligoninę.

habitat ['abitat] *dkt v nkt* (gyvūno) buveinė, are-
ālas; rādvietė; (*solo di pianta*) augāvietė.

habitué [abi'twe] *dkt v/m nkt* nuolatinis -ė lan-
kytojas -a.

hacker ['a(k)ker] *dkt v nkt* informātinis pirātas,
programišius.

hall [ol] *dkt m nkt* hōlas, vestibūlis.

hamburger [am'burger] *dkt v nkt* mėsainis.

handicap ['endikap] *dkt v nkt* **1.** negaliā; **portato-
re di h.** neįgalūsis; žmogūs, tūrintis nēgaliā;
2. sport hāndikapas.

handicappato -a [andikap-] **1.** *dkt v/m* neįgalūsis
-ioji; žmogūs, tūrintis nēgaliā; **2.** *bdv* neįgalūs.

hangar ['angar] *dkt v nkt* angāras.

harakiri [ara'kiri] *dkt v nkt* charakiris.

hard disk [ar'disk] *dkt v nkt inf* standūsis dīskas;
formattare l'h. d. formatuoti stañdujį diską.

hardware ['ardwer] *dkt v nkt inf* aparātinė įran-
ga.

harem ['arem] *dkt v nkt* harėmas.

hashish ['aʃiʃ, a'ʃiʃ] *dkt v nkt* hašišas.

hawaiāno -a [awa-, ava-] **1.** *bdv* Havājų, havajiė-
čių; iš Havājų; **2.** *dkt v/m* havajiėtis -ė.

herpes ['erpes] *dkt v nkt med* pūslėlinė.

hertz ['(h)erts] *dkt v nkt fis* hėrcas.

hi-fi [ai'fai] (*t.p. impianto hi-fi*) *dkt v nkt* muzikī-
nis cėntras.

high-tech [(h)ai'tek] *bdv nkt* aukštōs technolō-
gijos.

hinterland ['in-] *dkt v nkt* priėmiestis; rajōnas;
miėsto pakraščiai *pl.*

hippy ['ippi] *nkt* **1.** *dkt v/m* hīpis -ė; **2.** *bdv* hīpių;
hīpiškas.

hit-parade ['itpareid] *dkt m nkt* (dainų ir pan.)
dešimtūkas.

hobby ['ɒbbi] *dkt v nkt* hōbis, pómėgis.

hockey ['ɒkkei] *dkt v nkt* riedulys; **h. su ghiaccio**
lēdo ritulys / riedulys; **h. su prato** žolės riedulys
/ ritulys; **giocatore di h.** ritulininkas.

hollywoodiāno, -a [ɒllivu-] *bdv* Holivūdo, holi-
vūdinis; holivūdiškas.

home banking [(h)oum'benkin(g)] *dkt v nkt* inter-
nėtinė bankininkystė.

home cinema [(h)oum'sinema] *dkt v nkt* namų kī-
nas.

hooligan ['(h)uligan] *dkt v/m nkt* chuligānas -ė.

honoris causa [o'noris] *bdv nkt: dottore h. c.* gar-
bės dāktaras; **laurea h. c.** garbės lāipsnis.

horror ['ɔror] *nkt* **1.** *dkt v* siaūbas, siaūbo žān-
ras; **2.** *bdv* siaūbo; **un film h.** siaūbo filmas.

hostess ['ɒstess] *dkt m nkt* stiuardėšė.

hot dog [(h)ɒt'dɒg] *dkt v nkt* dešrainis.

hotel [ɔ'tel] *dkt v nkt* viėšbutis; **h. a cinque stelle**
penkių žvaigždūčių viėšbutis.

hub [(h)ab] *dkt v nkt* **1.** (*aeroporto*) mazginis ōro
uostas; **2.** *inf* šakotūvas.

humour ['jumor] *dkt v nkt* hūmoras; **ricco di h.**
juokingas, nepaprastai liūksmas.

humus ['umus] *dkt v nkt* **1.** (*terriccio*) hūmusas,
pūvenos *pl*; **2.** *fig* formāvimosi tėrpė.

hurrà [ur'ra] *jst* valiō!

I

i I dkt v/m nkt **1.** devintoji italų kalbos abėcėlės raidė; *i minùscola* „i“ mažoji; *I maiùscola* „I“ didžioji; **I di / come Ìmola** I kaip Ìmola (pa-raidžiui sakant vardą, žodį ir pan.); ♦ *méttere i punti / i puntini sulle i* sudėti taškus ant i; **2.:** *I romėniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 1.*

i II artk v dgs ⇒ **il.**

iàrda dkt m jàrdas.

iàto dkt v ling hiątas, sàmbalsis.

-iatra priesaga, su kuria sudaromi daiktavardžiai, reiškiantys tam tikros medicinos srities gydytojus, pvz., *pediatra*, *psichiatra* ir t. t.

-iatria priesaga, su kuria sudaromi daiktavardžiai, reiškiantys tam tikras medicinos sritis, pvz., *gėriatria*, *odontoiatria*, *pediatria* ir t. t.

iattùra dkt m nelàimė; nemalonùmas.

ibėri||co, -a **1.** bdv (*anche stor*) Ibėrijos; Ispānijos; *geogr la Penisola ~ca* Ibėrijos pùsiasalis; **2.** dkt v/m stor ibėras -ė; **3.** dkt v/m (*spagnolo*) ispānas -ė.

ibernàre vksm [A] (-bér-) spec hibernuóti.

ibernazióne dkt m spec hibernàcija.

ibis dkt v nkt zool ibisas; **i. sacro** šventàsias ibisas.

ibisco dkt v bot **1.** (*arbusto*) ýbiškė; **2.** (*pianta da siepi*) sirinis hibiskas.

ibrido, -a **1.** bdv *biol, ling* hibridinis; **2.** bdv fig mišrùs; maišýtas; **stìle i.** mišrùs stilius; **3.** dkt v *biol* hibridas, mišrùnas; **4.** dkt v ling hibridas.

iceberg [áisberg] dkt v nkt lėdkalnis; ♦ *la punta dell'i.* lėdkalnio viršùnė.

icóna dkt m **1.** art ikonà; **2.** inf piktogramà.

iconografia dkt m ikonogràfija.

ics dkt v/m nkt ìksas (*raidės pavadinimas*).

ictus dkt v nkt med kraùjo išsiliejimas; **i. cerebrale** insùltas, kraùjo išsiliejimas į smėgenis.

iddio dkt v (*dgs iddèi*) ⇒ **dio.**

idė||a dkt m **1.** mintis -iės, idėja; (*progetto*) sumānymas; **i. fissa** įkyri mintis; **un'òtima** i. puiki mintis; puikùs sumānymas; **pòvero di ~e** neturiningas; **cambiare i.** apsigalvóti; **mi è venuta un'i., ho un'i.** mán (į gálvą) atėjo / šovė mintis; sugalvójau; **hai qualche i. per i regali?** gál turì kokių minčių dėl dovanų?; ♦ **solo all'i.** vién pagalvójus; **nemmeno / neanche per i.!** nė už ką!; tó tai jau nebùs!; **accarezzare un'i.** púoselėti minčių; **avere i. (di far qcs)** manýti (*qk*

daryti); ketinti; planuoti; **2.** (*concetto*) sávoka; sàmprata; (*concezione*) supratimas; suvokimas; **i'i. di Dio** Diėvo sàmprata; ♦ **non avere la più pallida i.** neturėti žalio supratimo; **non ne ho i.** neįsivaizduoju; **ho reso l'i.?** aĩ pakaĩkamai áiškliai pasakiau?; **3.** (*modo di vedere*) idėja; pāžiūros pl; (*impressione*) įspùdis; (*convinzione*) įsitikinimas; **~e conservatrici** konservatývios pāžiūros / idėjos; **è uno che ha le ~e chiare** jis žino, kò nóri; ♦ **dare l'i. (di qc)** atródyti; sukėlti (*tam tikrà įspūdį*); **èssere dell'i.** manýti.

ideàl||e **1.** bdv (*non reale*) idealùs, įsivaizduojamas; **2.** bdv (*perfetto*) idealùs; tóbulas; pavyzdingas; **stato i.** idealù valstýbė; **marito i.** tóbulas výras; **3.** dkt v ideàlas; **i. di bellezza** gróžio ideàlas; **società senza ~i** visùomenė bė ideàlų; ♦ **è l'i.** pàts tàs; **sarebbe l'i.** bûtų ideàlù.

idealismo dkt v filos idealizmàs.

idealista dkt v/m idealistas -ė.

idealizzàre vksm idealizuóti.

ideàre vksm (-dè-) (su)galvóti; (su)kùrti.

ideatóre, -trice dkt v/m (*inventore*) išradėjas -a.

idem prv taĩp pàt, iĩgi; ♦ **fam i. come sopra, i. con patate** (iĩ) vėl tàs pàts.

idėnti||co, -a bdv idėntiškas, vienódas; (*a qc*) tapatùs (*kam*); tóks -ià pàt (*kaip kas*); **i. al campione** tapatùs pavyzdžiui; **è la stessa ~ca cosa** taĩ visiškai tàs pàts.

identificàbile bdv (*ricognoscibile*) atpažįstamas, identifikúojamas; (*determinabile*) nustatomas; **non è i.** negálima / neišeina jò atpažinti.

identificàre vksm (-ti-) **1.** (*qcn*) nustatýti (*kieno*) tapatýbę; identifikuoti (*kq*); (*ricognoscere*) atpažinti (*kq*); **2.** (*accertare*) nustatýti (*kq*); iš(si)-áiškinti; **3.** (*considerare uguale*) (su)tapátinti.

► **identific||àrsi** sngr tapátintis, susitapátinti; identifikúotis.

identificativo, -a bdv identifikàcinis; identifikávimo; **còdice i.** identifikávimo kòdas.

identificazióne dkt m (*ricognoscimento*) identifikàcija, atpažinimas; (*determinazione*) nustátymas.

identikit [-'kit] dkt v nkt fotoròbotas.

identità dkt m nkt **1.** tapatýbė; identitėtas; **stabilire l'i. (di qcn)** nustatýti (*kieno*) tapatýbę;

♦ **carta d'i.** asmeņš tapatībēs kortēlē; **2.** (*ugua-glianza*) identiškūmas, tapatūmas.

ideogràmma dkt v ideogramā.

ideologia dkt m ideolōģija.

ideolōģico, -a *bdv* ideolōģinis; ideolōģijos.

ideologo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt* v/m ideolōģas -ē. **idi dkt** m *dgs stor* īdos.

idillico, -a *bdv* idilišķas, idilinis.

idillio dkt v *lett, mus, fig* idilē.

idiōma dkt v šnektā; (*lingua*) kalbā.

idiomātico, -a *bdv spec* idiomātinis, idiōminis.

idiōta 1. *bdv* idiōtišķas; kvaīlas; **risposta i.** idiōtišķas atsākymas; **2.** *dkt* v/m *spreg* idiōtas -ē; **3.** *dkt* v/m *med* silpnaprōtis, -ē, idiōtas -ē.

idiozia dkt m **1.** *spreg* idiotizmas, idiotybē; nesāmonē; **2.** *med* idiotizmas, silpnaprotystē.

idolatràre vksm (-là-) gārbinti (kaip stābā), fanātiškai gārbinti; diēvinti.

idolatria dkt m **1.** stabmeldystē; **2.** *fig* fanātišķas gārbinimas; diēvinimas.

idolo dkt v **1.** stābas; **2.** *fig* dievāitis; numylētinis; *i. delle folle* pūblikos numylētinis.

idoneità dkt m tinkamūmas; **esame di i.** kvalifikācijos egzāminas.

idōne||o, -a *bdv* tiņkamas; kvalifikūotas; **mezzi ~i** tiņkamos priemonēs; **non i.** netiņkamas; *i. all'adozione* tiņkamas įvaikinti; *i. all'insegnamento* tūrintis pedagōgo kvalifikācija; *i. al servizio militare* tiņkamas karīnei tarnýbai; *in modo i.* tiņkamai; *essere i. (a/per (far) qcs)* tīkti (*kam, kq daryti*).

idrānte dkt v hidrāntas; (*il tubo*) gaisrinē žarnā; (*cannone ad acqua*) vandeņš patrānka.

idratānte *bdv, dlv* drēkinamasis.

idratàre vksm (-drā-) (su)drēkīnti.

idrataziōne dkt m drēkinimas; *spec* hidratācija.

idrāuli||co, -a 1. *bdv tecn* hidrāulinis; **impianto i.** vandēntiekis; (*di un'abitazione*) santēchnika;

turbina ~ca hidrāulinē turbinā; **2.** *dkt* v santēchnikas; vandēntiekininkas.

idrico, -a *bdv* vandeņš; vandenū.

idro- *priešdēlis: pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su vandeniu, pvz., idrobiologia, idrografia, idromassaggio ir t. t.*

idrocarbūro dkt v *chim* angliāvandenilis.

idroelētric||o, -a *bdv* hidroelektrinis; **centrale ~a** hidroelektrinē.

idrōfilo, -a *bdv: cotone i.* higroskōpinē vatā.

idrōfobo, -a *bdv* pasiūtēs (*ppr. apie gvvūnq*).

idrōgeno dkt v *chim* vandenilis.

idrografia dkt m **1.** hidrogrāfija; **2.** (*di una zona*) ūpių ir ežerų sistēmā, hidrogrāfija.

idromassaggio dkt v vandeņš masāžas; **vasca con i.** sūkurinē voniā.

idrorepellēnte *bdv* hidrofōbinis (*nedrēkstantis nuo vandens*).

idroscālo dkt v hidroplānų ūostas.

idroterapia dkt m *med* hidroterāpija, vandeņš terāpija.

idrovolānte dkt v hidroplānas.

idrōvora dkt m *tecn* vandeņš siurblys.

iēlla dkt m *fam* nelāimē; **portare i.** (at)nešti nelāimē; **che i.!** kaip nepasisekē!

iellāto, -a *bdv fam 1.* (*di qcn*) netūrintis lāimēs (*kuriam nesiseka*); **sono i.** mán baīsiai nesīseka; **2.** (*di qcs*) nesėkmingas, nelaimingas.

iēna dkt m *zool* hienā.

ierātico, -a *bdv fig* iškīlnūs; hierātinis.

iēri *prv 1.* vākar; **l'altro i.** ūzvakar; *i. sera* vākar vakarē; *da i.* nuō vākar; **di i.** vakarýkštis *agg*; ♦ **nato i.** vākar gīmēs (*nepatyres*); **2.** *fig* dār neseniaī.

iettatōre, -trice dkt v/m žmogūs, nēšantis nelāimē.

igiēne dkt m higienā; *i. intima* intymioji higienā; ♦ **Ufficio d'i.** sanitārijos skýrius.

igienicamēnte *prv* higiēniškai.

igiēni||co, -a *bdv 1.* higiēninis; higiēnos; **condizioni ~che** higiēninēs sálygos; **norme ~che** higiēnos nōrmos; **servizi ~ci** santēchnika *sg*; **2.** (*conforme a igiene*) higiēnišķas; **carta ~ca** tualētinis pōpierius.

igienista dkt v/m higienīstas -ē.

igloo [i'glu] dkt v *nkt* iglu.

iglū dkt v *nkt* ⇒ **igloo.**

ignāro, -a *bdv* (ēsantis) nežiniojē; nežīnantis; nenujaūčiantis; **essere i.** (*di qcs*) nežinōti (/ nejaūsti) (*ko*).

ignifugo, -a (*v dgs -ghi*) *bdv* nedegūs.

ignōbile *bdv* niēkšišķas; nedōras.

ignominia dkt m negarbē, nešlovē.

ignominiōso, -a *bdv* negarbīngas, nešlovīngas.

ignorānte 1. *bdv* neišprūsēs; neišmānantis; **essere i.** (*in/di qcs*) nenusimanýti (*apie kq*); neišmanýti (*ko*); nemokēti (*ko, kq daryti*); **2.** *bdv* (*senza un'istruzione*) nemōkytas; neišsilāvinēs; **3.** *dkt* v/m tamsuōlis -ē; nemókša *com*; **4.** *dkt* v/m *fam* (*villano*) storžiēvis -ē.

ignorānza dkt m **1.** neišmānymas; nemokšiškūmas; (*scarsa conoscenza*) nežinōjimas; *i. crassa* visišķas nemokšiškūmas; **2.** (*manca di istruzione*) neišsilāvinimas; (*manca di esperienza*) nepatyrīmas.

igno||ràre vksm (-gnō-) 1. (*qcs*) nežinōti (*ko*); *i. la verità* nežinōti tiesōs; *i. l'accaduto* nežinōti,

kàs atsitiko; *si ~rano le càuse del disastro* nelaimės priežastys nežinomos; **2.** (*non dare retta*) neatsižvelgti (*i kq*); nepáisyti (*ko*); ignoruoti (*kq*); **3.** (*qcn*) ignoruoti, nekreipti dėmesio (*i kq*).

ignòt||o, -a **1.** *bdv* nežinomas; *quadro di autore* *i.* nežinomo tapytojo paveikslas; ♦ *Milite i.* Nežinomas kareivis; **2.** *dkt v* nežinià; nežinomybė; *la paura dell'i.* nežinomybės baimė; **3.:** *dkt v dgs ~i* nežinomi asmenys; ♦ *i sòliti ~i* neišaiškinti nusikaltėliai (*ironiškai kalbant apie įprastus neišaiskintus nusikaltimus*).

igròmetro *dkt v* drėgmėmatis.

iguàna *dkt m* zool. iguanà.

il *ark v (dgs i) ppr.* neverčiamas **1.:** *il mondo* pasaulis; *i cani* šunys; *il pensiero* mintis -iės; mąstymas; *il mangiare* valgymas; valgyti; (*cibo*) maistas; (*alimentazione*) mityba; *il difficile* tai, kàs sunkù; sunkioji dalis; *il perché* priežastis -iės *femm*; *il cane piccolo* mažasis šuo; **2.** *jun-giasi su prielinksniais: al* (*a + il*) *ristorante* restoranė; *dal* (*da + il*) *médico* pàs gýdytojà; *del* (*di + il*) *tetto* stogo; *dai* (*da + i*) *genitori* pàs tėvùs; **3.** (*jeina i laiko aplinkybes*): *il sàbato* šestadieniai; *il giorno dopo* kità dieną; *il 20 febbraio* vasàrio dvidešimtoji; *il pròssimo anno* kitais metais.

ila *dkt m* zool. (paprastoji) mēdvarlė.

ilare *bdv* linksmas.

ilarità *dkt m* linksmumas; (*riso*) juokas; *destare / suscitare l'i.* (*di qc*) prajuokinti (*kq*), sukelti (*kam*) juokà.

iliaco, -a *bdv anat* klūbinis; *osso i.* klubàkaulis.

illazióne *dkt m* nepagrįstà prielaida.

illicitaménte *prv* neteisėtai, nelegaliai.

illécit||o, -a **1.** *bdv* nelėistinas; (*illegale*) neteisėtas; *guadagni ~i* neteisėtai uždirbti pinigai; *relazione ~a* nelėistinas (mėilės) ryšys; *tràffici ~i* neteisėta prekyba *sg*; **2.** *dkt v dir* teisės pažeidimas; *i. civile* civilinės teisės pažeidimas; *i. finanziario* finansinis nusikaltimas; *i. (penale)* nusikaltimas; baudžiamoji veikà.

illegàle *bdv* nelegalùs; neteisėtas; *attività i.* neteisėta veik(l)à.

illegalità *dkt m* **1.** nelegalumas; neteisėtumas; **2.** (*atto illegale*) neteisėtas veiksmas; neteisėta veikà; **3.:** *vivere nell'i.* nelegaliai verstis.

illegalménte *prv* nelegaliai, neteisėtai.

illeggibile *bdv* neįskaitymas; *grafia i.* neįskaitymas rāštas.

illegittimità *dkt m* neteisėtumas; nelegalumas.

illegittim||o, -a *bdv* **1.** neteisėtas; nelegalùs; ♦ *figlio i.* nesantuokinis vaikas; pavainikis; **2. (in-**

fondato) nepagrįstas; *pretese ~e* nepagrįstos pretenzijos.

illéso, -a *bdv* nenukentėjęs; (*sano e salvo*) gývas ir sveikas; *è uscito i. dall'incidente* pėf avàrijà nenukentėjo.

illetteràto, -a *bdv* berāštis.

illibàto, -a *bdv* skaistùs (*ir prk*); nesùteptas.

illimitàt||o, -a *bdv* neribotas; (*sconfinato*) beribis; *crédito i.* neribotas kreditas; *avere validità ~a* galioti neribotai; *fig fidùcia ~a* beribis pasitikėjimas.

illògico, -a *bdv* nelògiškas; (*senza logica*) bė lògikos; (*sciocco*) neprotingas.

illùdere* *vksm (-lù-)* suteikti (*kam*) tuščių vilčių; *i. con belle parole* suvilioti gražiais žodžiais.

► **illùd||ersi** *sng* púoselėti iliuzijas; gúostis tuščia viltimi; *non c'è da i.* nėrà kò viltis.

illumin||àre *vksm (-lù-)* **1.** (ap)šviesti; (*di colpo*) nušviesti; *i. a giorno* šviesti kaip dieną; *fig un sorriso gli ~ò il volto* šypsena nušvietė jò vėidà; jò véidas nušvito šypsena; **2.** *fig (la mente)* (ap)šviesti; (*informare*) (pa)informuoti.

► **illuminàrsi** *sng* nušviti (*ir prk*); (*farsi chiaro*) šviesėti; *fig i. di giòia* nušvito iš džiaugsmo.

illuminàto, -a *bdv* *fig* apsišvietęs; išmintingas; *stor dispotismo i.* apšviestasis absoliutizmas.

illuminazióne *dkt m* **1.** apšvietimas; *i. stradale* gátvių apšvietimas; *i. a gas (al neon)* dūjinis (neoninis) apšvietimas; **2.** *fig* praregėjimas; *mi è venuta un'i., ho avuto un'i.* praregėjau.

Illuminismo *dkt v* *filos* Šviečiamasis amžius, Apšvietà.

illuminista **1.** *bdv (dell'Illuminismo)* Šviečiamojio amžiaus; švietėjiškas; **2.** *dkt v/m* švietėjas -a.

illuministico, -a *bdv* ⇒ **illuminista** **1.**

illusiòn||e *dkt m* **1.** iliuzija, apgaulė; *i. ottica* òptinė apgaulė; **2.** *fig* iliuzija; neįgyvendinama svajonė; *farsi delle ~i* tuščiai viltis; *non farsi (grandi) ~i* nedėti didelių vilčių.

illusionista *dkt v/m* fòkusininkas -ė, iliuzionistas -ė.

illùso, -a *dkt v/m* svajotojas -a; (*pòvero*) *i.* naiduolis (*iluzijos auka*).

illusòri||o, -a *bdv* nepagrįstas; apgaulingas; *promesse ~e* tušti pažadaĩ.

illustrà||re *vksm* **1.** iliustruoti (*leidinĩ*); **2.** (*spiegare*) (pa)aiškinti; (iš)dėstyti, (pa)iliustruoti.

illustrativo, -a *bdv* iliustracinis (*ir prk*); (*esplicativo*) aiškinamasis.

illustràto, -a *bdv, dlv* iliustruotas, sù paveikslėliais.

illustratóre, -trice *dkt v/m* iliustratorius -ė.

illustrazióne *dkt m* 1. (*disegno, foto*) iliustrācija; paveikslēlis; 2. (*spiegazione*) āišķinimas.

illūstr||e *bdv* garsūs, (i)žmūs; ♦ *~i colleghi* (*in lettere e sim.*) gerbiāmī kolēģos.

im- I *priešdēlis* ⇒ **in- I**.

im- II *priešdēlis* ⇒ **in- II**.

imbacuccàto, -a *bdv* apsimuturiāves.

imballaggio *dkt v* 1. (*l'azione*) (i)pakāvimas; *carta da i.* vyniōjamasis pōpieriuss; 2. (*l'involucro*) pakuōtē.

imballāre *vksm* (i)pakūoti, supakūoti; iṽyniōti.

imballō *dkt v* ⇒ **imballaggio**.

imbalsamāre *vksm* (-bāl-) balzamūoti.

imbalsamāto, -a *bdv, dlv* balzamūotas.

imbalsamazióne *dkt m* balzamāvimas.

imbambolāto, -a *bdv* akīs īspūtes; īšsižiojēs; **non stare lì fermo i.!** kō teñ vēpsai atsistojēs!

imbandire *vksm* (-isc-) (su)ruōšti (*prabangų pokylį, vakarienę ir pan.*); **i. una tavola** apkrāuti stālā visōkiaais skanumūnais.

imbarazzāte *bdv* nesmagūs, vēčiantis jāustis nejaūkiai; **un silenzio i.** nesmagī tylā.

imbarazzāre *vksm* 1. (pri)vēfsti jāustis nejaūkiai / nepatogiai; (su)trikdīti; **la sua domanda mi ha ~ato** jūsū klāusimas manē suglūmīno; 2. (*ostacolare*) trukdīti; **i. i movimenti** varžīti jūdesius; ♦ **i. lo stomaco** apsuņkinti skraņdī.

► **imbarazzārsi** *sng*r pasijaūsti nejaūkiai; susidrovēti; (*confondersi*) sumīšti, sutrikti.

imbarazzāto, -a *bdv* 1. besijaūčiantis nejaūkiai / nesmagiai / nepatogiai; sutrikēs; 2.: ♦ **ho lo stomaco i.** kažkā nē taip sūvālgia.

imbarāzzo *dkt v* 1. nejaukumās; diskomfōrtas; sutrikīmas; *essere / sentirsi / trovarsi in i.* jāustis nejaūkiai / nesmagiai; *mettere (qcn) in i.* suglūminti (*kq*), privefsti jāustis nejaūkiai; 2.: ♦ **i. di stomaco** sunkūmas skraņdyje.

imbarcadéro *dkt v* priēplauka.

imbarcāre *vksm* īlaipīnti ī laivā (/ ī lēktūvā / ī vāltī *ir pan.*); (*merci*) (i)krāuti ī laivā (/ ī vāltī *ir pan.*); ♦ **i. ācqua** prālēsti vādenī.

► **imbarcārsi** *sng*r 1. īlīpti (ī lēktūvā / ī laivā *ir pan.*); 2. *fig* īsivēlti (ī *rizikingā reikalā*).

imbarcazióne *dkt m* vāltis-ies; (nedidelis) laīvas; **i. da diporto** jachtā; spōrtinis laīvas.

imbarco *dkt v* 1. (*l'azione*) īlaipinīmas ī laivā (/ ī lēktūvā *ir pan.*); (*di merci*) (i)krovīmas ī laivā (/ ī lēktūvā *ir pan.*), pakrovīmas; **carta d'i.** īlaipinīmo talōnas; 2. (*il luogo*) īlaipinīmo vietā; (*banchina*) priēplauka; **porta d'i.** īlaipinīmo vārtai.

imbastire *vksm* (-isc-) 1. (su)dygsniūoti; 2. *fig* apmēsti (*planā ir pan.*), reņgti (*ko*) mētmenis.

imbastitūra *dkt m* 1. (*l'imbastire*) dygsniāvimas; 2. (*i punti*) dygsniai *pl*; (*la cucitura*) siulē.

imbattersi *vksm* (*in qc*) atsītkītnai (*kq*) sutīkti, netīkētai (*su kuo*) susidūrti.

imbattibile *bdv* nenūgalīmas; nepranōkstamas.

imbattuto, -a *bdv* nenugalētas; (*che non ha perso*) nepralaimējēs.

imbavagliāre *vksm* 1. užkīmīti (/ užrīšti) (*kam*) būrnā; 2. *fig* nutīldyti; suvaržīti.

imbeccāre *vksm* (-bēc-) 1. (*un uccello*) dēti maīstā (*paukščiuī*) ī snāpā, (pa)lēsinti (*kq*); 2. *fig* (*qcn*) (pa)suflerūoti (*kam*), pasakinēti; (*istruire, consigliare*) primōkyti (*kq*).

imbeccāta *dkt m* *fig* pasuflerāvimas; primōky-mas; **dare un'i.** (*a qcn*) pasuflerūoti.

imbecille 1. *bdv* silpnaprōtiškas, kvaišas; idiōtiškas; 2. *dkt v/m* bukagalvis -ē, silpnaprōtis -ē; *volg* debīlas -ē.

imbellettārsi *vksm* (-lēt-) pasipudrūoti, pudrūotis.

imbèrbe *bdv* 1. (*senza barba*) bebaždis; 2. *fig* žā-līas (*neprītyrēs*).

imbestialire *vksm* (-isc-) īsiūtinti, īpkydyti.

► **imbestialīrsi** *vksm* īsiūsti, ītūžti; pašēlti.

imbévere *vksm* suvīlgyti; (*inzuppare*) īsmīrkīti.

imbevibile *bdv* nēgerīamas; **questo vino è i.** šīo vīno neīmānoma gērti.

imbevuto, -a *bdv* (iš)mīrkītas; pāmerk-tas; (*di qcs*) prisīsuņkēs (*ko*) (*ir prk*); **i. nel latte** īsmīrkītas piēne; *fig i. di idee comuniste* prisīsuņkēs komunīzmo idējū.

imbiancā||re *vksm* 1. (iš)bāltinti, baltaī (nu)da-žīti; **i. le pareti** bāltinti sienas; 2. (*della neve*); **la neve ~va i tetti** stogaī būvo baltaī apsnīgtī.

► **imbiancā||rsi** *sng*r (pa)bālti; **i capelli si sono ~ti** pabālo / pražīlo plaukaī.

imbianchino *dkt v* dažītojas.

imbizzarrīrsi *vksm* (-isc-) pasībaidīti (*apie arklius*), īšsigāsti.

imbizzarrito, -a *bdv* pasībaidēs (*apie arkli*).

imboccāre *vksm* (-bóc-) 1. (*qc*) (pa)maitīnti (*kq*) (šaukstu), dēti (*kam*) ī būrnā; 2. (*una strada e sim.*) (i)sūkti (ī *gatvē ir pan.*), pasūkti; īvažiūoti; (*entrare*) īēlti; (*di navi*) īplaūkti; **i. l'autostrada** īvažiūoti ī automagistrālē; **i. un sentiero** pasūkti takeliū; ♦ **i. una cattiva strada** nueīti kreīvais keliais, nukrīpti nuō kēlio.

imboccatūra *dkt m* 1. (*ingresso*) īcīga; īvažiāvi-mas (*vieta*); (*di porto*) īplauka; **i. di una valle** īvažiāvimas ī slēņī; 2. (*apertura*) angā; **attaccare un tubo all'i. del rubinetto** užmāuti žārnā aīt čīaupo; 3. *mus* pūstūkas.

imbòcco *dkt v* (*di qcs*) īvažiāvimas (ī *kq*).

imbonire *vksm* (-isc-) (apsukriai) ītikinēti.

imbonitóre, -trice *dkt v/m* (apsukrūs -ī) įtikinėtojas -a.

imboscà||rsi *vksm* (-bó-) **1.** (*nascondersi*) pasislėpti (*ir prk*); (*svignarsela*) dėti į krūmas; *èssersi ~to* slapstytis; **2.** *fam* (*di coppia*) susirasti vietelę (*ppr. porelei slapstytis*); prisiglausti atokesnėje vietoje; **3.** *fam* (*fregare*) nukniaūkti.

imboscàta *dkt m* pasala; *cadere in un'i.* pakliūti į pasala *tendere un'i.* surengti pasala; (*stare in attesa*) tykoti (pasaloje).

imboschire *vksm* (-isc-) (ap)sodinti / (ap)želdinti miškū.

imbottigliaménto *dkt v* **1.** (*l'azione*) (iš)pilstymas į būtelius; **2.** *fig* (*ingorgo del traffico*) eismo spūstis -iės *femm.*

imbottigliare *vksm* (iš)pilstyti į būtelius; (*conservare*) laikyti (būteliuose).

imbottigliato, -a *bdv fig: rimanere i. nel tràffico* užstrigti eismo spūstyje.

imbottire *vksm* (-isc-) **1.** (*di qcs*) (pri)kiimšti (*ko*); *fig i. (a qcn) la testa di idiozie* prikiimšti (*kam*) galvą nesąmonių; **2.** (*farcire*) įdaryti (*kuo*); prikiimšti (*ko*); **i. un panino di / con (il) salame;** įdėti saliamio į bandelę; ruošti sumuštinį su saliamiu.

► **imbottirsi** *sng* **1.** (*vestirsi pesante*) storaį apsiirengti; **2.** *fig* (*di qcs*) prisirýti (*ko*); **i. di sonni-feri** prisigerti migdomųjų.

imbottito, -a *bdv* (*di qcs*) įdarytas (*kuo*); *panino i.* sumuštinis.

imbottitura *dkt m* kamšalas, įkamša.

imbracàre *vksm* (-brà-) apvynióti (virvėmis / diržais *ir pan.*).

imbracatura *dkt m* diržai *pl*, virvės *pl* (*virvių ir pan. sistema sunkiems daiktams kelti ar transportuoti*); strėpas; *sport* apraišai *pl*.

imbracciare *vksm: i. il mitra* atstatyti automatą (*atrėmus į petį ir pasiruošus šauti*).

imbragàre *vksm* (-brà-) ⇒ **imbracàre.**

imbranato, -a *dkt v/m, bdv* atgrubnāgis -ė; nevýkėlis -ė.

imbrattàre *vksm* (*qc di qcs*) (ap)drėbti (*kq kuo*); apdrabstyti; (iš)teplióti; (iš)terlióti; **i. di fango** drėbti purvais; (iš)puřvinti.

imbrattatóre, -trice *dkt v/m* terliótojas -a.

imbrigliare *vksm* **1.** (pa)kamanóti; (pa)kinkýti; **2.** *fig* (pa)žabóti.

imbrocc||àre *vksm* (-bròc-) (*indovinare*) atspėti; *non ne ~o una!* mán trāgiškai nesiseka!

imbrod||àrsi *vksm* (-brò-): ♦ *flk chi si loda si ~a* kās savė giria, tā perkūnas spiria.

imbrogli||àre *vksm* (-brò-) **1.** (su)páinioti; suvél-ti; **i. una massa** suvélti siūlus; ♦ **i. le carte** su-

maišýti kortās; **2.** (*raggirare*) apgáuti; apgau-dinėti; **i. sul peso** apsvėiti.

► **imbrogli||àrsi** *sng* **1.** susivélti, susipáinioti; **2.** *fig* suglūmti; susipáinioti.

imbròglio *dkt v* **1.** (*pasticcio*) páiniava; **2.** (*raggi-ro*) apgavystė, apgaulė.

imbroglióne *dkt v/m* apgavikas -ė, sùkčius.

imbronciato, -a *bdv* niūrūs, susiraūkęs; surūgęs.

imbrunire **1.** *vksm* *beasm* [E] (-isc-) témti; **2.** *dkt v nkt* sutemà; **all'i.** témstant.

imbruttire *vksm* (-isc-) **1. tr** (pa)darýti negrāžų; (*deturpare*) (su)bjauróti; **2. intr** [E] darýtis ne-gražiām, pasidarýti negražiām.

imbucàre *vksm* (-bù-) **1.** (*lettere e sim.*) įmėsti (į pāšto dėžutę); **2.** *fam* (*ficcare*) nukišti; **3. sport** (*nel biliardo*) įmūšti.

► **imbucàrsi** *sng* (*di qcn*) pasislėpti nuò kitų; **i. a una festa** ateiti į vakarėlį nekviestām.

imburràre *vksm* (*qc*) (pa)tėpti (*kq*) sviestu, už-tėpti sviesto (*ant ko*).

imbùto *dkt v* piltuvėlis, piltūvas.

iméne *dkt m* anat mergystės plėvė.

imitàre *vksm* (-i-) **1.** (pa)mėgdžioti, imitúoti; **i. l'insegnante** (*la voce di qc*) pamėgdžioti dėstytoją (kienō bařsa); **2.** (*falsificare*) padirbti; **i. una firma** padirbti pārašą; **3.** (*seguire l'esempio*) (*qcn*) sėkti (*kuo*); imitúoti (*kq*); **i. i classici** imitúoti klāsikus; **4.** (*assomigliare*) (*qcs*) būti panašiām (į *kq*); imitúoti (*kq*).

imitatóre, -trice *dkt v/m* imitátorius -ė, mėgdžio-tojas -a.

imitazió||e *dkt m* **1.** (pa)mėgdžiojimas, imitāvi-mas; **i'i. degli adulti** suāugusiųjų pamėgdžio-jimas; **2.** (*come modello*) sekimas; **i'i. degli adulti** suāugusiųjų sekimas; **3.** (*di un oggetto e sim.*) imitācija; padirbinys; (*falso*) klastótė; **un'i. del marmo** marmuro imitācija; ♦ **diffidate delle ~i!** sāugokitės klastóčių!; **4. mus** imitā-cija.

immacolato, -a *bdv* nesùteptas (*ppr. prk*).

immagazzinaménto *dkt v* sandėliāvimas.

immagazzinàre *vksm* **1.** sandėliuoti; (*tenere in magazzino*) laikyti sandėlyje; **2.** (*accumulare*) (su)kaũpti; (*conservare*) laikyti.

immaginàbile *bdv* įsivaizduojamas; (*possibile*) įmānomas.

immagin||àre *vksm* (-mà-) **1.** įsivaizduoti; **i. di èssere a letto** įsivaizduoti savė lóvoje, įsivaiz-duoti savė gulintį lóvoje; **2.** (*inventare*) sugal-vóti; sukurti; **3.** (*pensare*) manýti, (pa)galvóti; (*supporre*) spėti; **non l'avrei mai ~ato** niekadā nebūčiau pagalvójęs; **~o di sì** manaũ, kād taip; **dovevo ~arlo** turėjau susivókti.

► **immagin||àrsi** *sng* įsivaizduoti; *si ~a di essere a scuola* įsivaizduoja savė mokykloje, įsivaizduoja, kàd (jįs) yrà mokykloje; ♦ *ma si ~i!* žinoma, nè (/ taip)!

immaginà||rio, -a *1. bdv* išgalvotas, nerealūs; įsivaizduojamas; *amici ~ri* įsivaizduojami / išgalvoti draugai; *malato ~o* tariamasis ligonis (*ligà įsikalbėjęs žmogus*); *2. bdv: mat nùmero i.* menamasis skaičius; *3. dkt v* vaizdiniai *pl.*

immaginazióne *dkt m* *1.* vaizduotė; fantazija; *frutto dell'i.* vaizduotės vaisius; *avere un'i. fèr-vida* turėti lakią vaizduotę; *eccitare l'i.* sužadinti vaizduotę; ♦ *al di là di ogni i.* visiškai neįsivaizduojamas *agg*; *2. (invenzione)* prasi-mānymas, prāmanas.

immàgin||e *dkt m* *1.* atvaizdas; vaizdas; *l'i. allo / nello spēcchio* atvaizdas vėidrodyje; *un'i. digi-tale* skaitmeninis vaizdas; *2. (figura)* pavėikslas, pavėikslukas; (*veduta*) vaizdas; (*ritratto*) portrėtas; (*fotogramma*) kàdras; (*statuetta*) figūrėlė; *i. a colori* spalvotas pavėikslukas; *~i di Roma* Ròmos vaizdai; *3. fig* portrėtas; kòpi-ja; (*simbolo*) simbolis; *è l'i. del padre* jis sàvo tėvo kòpija; *suo fratello è l'i. della salute* jò bròlis yra sveikàtos įsikūnijimas; ♦ *a i. (di qc)* pagai (*ko*) pavėikslą; (*ko*) pavėidalu; *4. (idea che si dà di sé)* įvaizdis; (*reputazione*) vārdas, reputācija; *i. aziendale* įmonės įvaizdis; *curare la pròpria i.* rūpintis sàvo įvaizdžiu; *ne va della nostra i.* ànt kòrtų pastatytas mūsų įvaizdis; *5. (mentale)* vaizdinys; vaizdas; *un'i. del passato* praetiės vaizdas; *6. lett* figūrà; *parlare per ~i* vaizdžiai / vaizdingai kalbėti.

immaginóso, -a *bdv* *1. (di qcn)* lakiòs vaizduotės; *2. (di qcs)* vaizdingas.

immancàbile *bdv* (*sempre presente*) tradiciškas; etātinis *fam*; *un òspite i.* pastovūs svėčias.

immancabilmènte *prv* (*sempre*) visuomėt; tradiciškai; (*inevitabilmente*) neišvėngiamai.

immàne *bdv* *1. (terribile)* siaubingas; (*spaventoso*) baisūs; *sciagura i.* siaubinga nelāimė; *2. fig* (*enorme*) milžiniškas.

immangiàbile *bdv* nevālgomas; *questo pollo è i.* šiòs vištienos neįmānoma vālgyti.

immantinènte *prv* bemāt, bėregint.

immatricolàre *vksm* (*-tri-*) (į)registruoti; *i. un'au-tomòbile* įregistruoti automobilį; *i. uno studen-te* imatrikuliuoti studeñtą (*primiti i. aukštąjā mokyklā*).

immatricolazióne *dkt m* (*di un'auto*) įregistrāvi-mas; (*di uno studente*) imatrikuliācija.

immaturità *dkt m* nesubrendimas.

immatùro, -a *bdv* *1. (di frutto)* neprinòkęs; (*di*

bacca) neprisirpęs; *2. fig* nesubrėndęs; nebran-dūs; *emotivamente i.* emociškai nebrandūs.

immedesimàrsi *vksm* (*-dè-*) įsijausti.

immedesimazióne *dkt m* įsijautimas.

immediatamènte *prv* *1.* tučtuojau; nedėlsiant, neatidėliojant; *2.: i. dopo* (*qc*) iškaft (*po ko*).

immediatézza *dkt m* *1. (prontezza)* greitūmas; skubūmas; staigūmas; *2. (semplicità)* papras-tūmas.

immediàt||o, -a *bdv* *1.* nedėlsiamas; neatidėlioti-nas; iš kafto vėkstantis; skubūs; *esecuzione ~a di una sentenza* skubūs teisimo nuosprendžio vėkdymas; *tagli ~i delle spese* neatidėliotinas išlaidų mažinimas; *risposta ~a* skubūs atsāky-mas; *grāzie all'intervento i. della polizia* polici-jai nedėlsiant sureagāvus; *entrare in vigore con effetto i.* įsigalioti nedėlsiant; *2. (diretto)* tiesiòginis, (*il più prossimo*) artimiāusias; *l'i. su-periore* tiesiòginis viršininkas; *nelle ~e vici-nanze* (visai) gretà (*ko*); arčiāusiai (*ko*); *nell'i. (futuro)* artimiāusiu metū; *3. (istintivo)* impul-syvūs, staigūs; *reazione ~a* impulsyvī reakcija; *4. kaip dkt v:* ♦ *nell'i.* artimiāusiu metū.

immemoràbile *bdv* neātmenamas; ♦ *da tempo i.* nuò neatmenamū laikū.

immémore *bdv* neātmenantis.

immensamènte *prv* bė gālo; neapsākomai.

immensità *dkt m nkt* *1. (l'essere senza confini)* neaprėpiamūmas; *2. (spazio infinito)* platybė; *3. fam* daugybė.

imménso, -a *bdv* *1. (senza confini)* neaprėpiamas, neišmatuojamas; begalinis; *2. (enorme)* didžiū-lis; milžiniškas.

immèr||gere* *vksm* *1. (i)meřkti, (i)kišti (i skysti);* (*pa*)nārdinti; (*solo un po'*) (*pa*)mirkyti; *2. (una lama)* įsmeįgti; *3. fig: il guasto ~se la casa nel buio* gedimas paskandino namūs tamsojė.

► **immèrgersi** *sng* *1. (pa)niřti; (pa(si))nėrti;* (*andare a fondo*) nugrimžti; *i. nella vasca* lįsti / atsigūlti į vōnią; *2. fig* pasinėrti; įsitrāukti; *i. nello stùdio* pasinėrti į mókslus.

immeritàto, -a *bdv* nepelnytas; neužtarnāutas.

immersiòne *dkt m* *1. (l'immersersi)* pa(si)nėri-mas; panirimas; (*per sport*) nārdymas; *linea di i.* vaterlinija; ♦ *in i.* paniręs *agg*; *2. (l'immer-gere)* panardinimas.

immèrso, -a *bdv* nugrimždęs; (*solo di qcn*) pasi-nėręs; (*messo in acqua e sim.*) įmerk-tas; *èssere i.* grimzdėti; skėndėti; *fig i. nei pensieri* pas-keñdęs mintysė.

immètt||ere* *vksm* *1. (i)lėisti; įvėsti; i. ària nei polmoni* įtrāukti óro į plaučius, įkvėpti; *i. dati nel computer* įvėsti dūomenis į kompiuterį; *i.*

un prodotto sul mercato paléisti gāminī ģ riņķa;
 2. (*di strade e sim.*) vēsti (*apie keliq*).

► **imméttersi** *sng* pasūkti, ģvažiūoti.

immigrāre *vksm* [E] (-*mi-*) imigrūoti; atsikēlti.

immigrāt || **o**, -**a** 1. *bdv* imigrāvēs; atsikēļes (*gyvėnti*); 2. *dkt v/m* (i) migrāntas -ē; atēivis -ē; *un i. nordafricano* imigrāntas iš šiaurės Āfrikos; *famiglia di* ~i imigrāntų šeimā; *flussi di* ~i imigrāntų srautāi.

immigrazione *dkt m* 1. (*il fenomeno*) imigrācija; 2. (*l'azione*) imigrāvimas.

imminént || **e** *bdv* artējantis; (*inevitabile*) neišvėngiamas; (*prossimo*) būsimas, būsimāsis; artimiāusais; *le* ~i *elezioni* netrūkus vėksiantys rinkimai, būsimi rinkimai; *la guerra è i. artēja kāras*; *il suo arrivo è i.* ģis netrūkus pasirōdys.

immischiāre *vksm* ģvēlti, ģpāinioti, ģmaišyti.

► **immischiār** || **si** *sng* kištis, ģsikišti; *non ti i. nei fatti / negli affari miei, non ~ti nelle mie cose* ģ māno reikalus tū nesikišk.

immissārio *dkt v* *geogr* iņtakas.

immissione *dkt m* (i) leidimas; (i) vedimas.

immobil || **e** 1. *bdv* nējudantis; nējudamas; *essere i., rimanere i., stare i.* nējudēti; stovēti nējudant; 2. *bdv*: ♦ *beni* ~i nekilnōjamasis tuftas *sg*; 3. *dkt v* (*edificio*) pāstatas.

immobiliāre *bdv* nekilnōjamojo tufto; *agenzia (annuncio, mercato) i.* nekilnōjamojo tufto agentūra (*skelbimas, rinkā*).

immobilismo *dkt v* inertiškūmas.

immobilità *dkt m* 1. nējudamūmas; nējudrūmas; 2. *fig* neveiklūmas, inertiškūmas.

immobilizzare *vksm* 1. (*chi fa resistenza*) sutrāmdyti; 2. *med* imobilizūoti; 3. *fig* sukāustyti; paralyziūoti.

immoderāto, -**a** *bdv* nesaikīngas.

immodestia *dkt m* nekuklūmas.

immodesto, -**a** *bdv* nekuklū.

immolāre *vksm* (-*mō-*) (pa) aukōti (*ir prk*).

► **immolārsi** *sng* pasiaukōti (*ir prk*).

immondezzāio *dkt v* šiukslīnas; sāvartānas.

immondizia *dkt m* šiukslēs *pl*; ātlikos *pl*; *cassonetto dell'i.* šiukslių kontēineris; *buttare l'i.* išmēsti šiukslēs.

immōndo, -**a** *bdv fig* 1. nešvarūs; (*turpe*) niekīngas; 2. *fam* klaiķūs; (*schifoso*) šlyķstūs.

immorāle *bdv* amoralūs; nedōras.

immoralità *dkt m* amoralūmas; nedorōvē.

immortalāre *vksm* (-*tā-*) ģāmžinti.

immortāle *bdv* nemirtingas (*ir prk*), nemarūs; (*eterno*) āmžinas.

immortalità *dkt m* nemirtingūmas, nemarūmas. **immotivāto**, -**a** *bdv* nepāģrīstas, bē pāģrindo.

immune *bdv* 1. (*da qcs*) netūrintis (*ko*); *i. da colpa* bē kaltēs; *i. da imposte* neapmōkestinamas; 2. *med, biol* (*da qcs*) neimlūs (*ligai*), atsparūs; *i. dal contagio* atsparūs ūžkratui.

immunitā *dkt m* 1. *dir* (tēisinē) neliečiamybē, imunitētas; *i. diplomatica* diplomātinē neliečiamybē; 2. *med, biol* imunitētas, neimlūmas.

immunitārio, -**a** *bdv* imūninis; *biol il sistema i.* imūninē sistemā.

immunizzare *vksm med* imunizūoti.

immunodeficiēza *dkt m med* imunodeficitas.

immusonito, -**a** *bdv* suniūrēs.

immutābile *bdv* nekīntamas, nesikeičiantis.

immutabilitā *dkt m* nekintamūmas.

immūtāto, -**a** *bdv* nepāķeistas; (*che non è cambiato*) nepakītes, nepasikeitēs; *è rimasto i.* līko nepakītes, nepasikeitē; nebūvo pāķeistas.

impacchettare *vksm* (-*chēt-*) (i) pakūoti; ģvyniōti; supakūoti; fasūoti.

impacciāre *vksm* (*qc*) kliudyti (*kam*); (*su*) varžyti (*kq*); *i. i movimenti* varžyti ģudesius.

impacciāto, -**a** *bdv* 1. nerangūs, nevīkrūs; suvaržytas; 2. *fig* sutrikēs, susīvaržantis.

impāccio *dkt v* 1. (*ostacolo*) ķēblūmas; klīūtis -ies *femm*; *essere d'i.* kliudyti; 2. (*disagio*) neģaukūmas; diskomfōrtas.

impācco *dkt v* pāvilgas, komprēsas; *fare / mettere un i.* ūždēti komprēsa.

impadronirsi *vksm* (-*isc-*) (*di qcs*) 1. (už)grōbt (*kq*); ūziņmti; (*appropriarsi*) pasisāvinti; (*con rapacità*) pasīglemžti; *i. del potere* užgrōbt valdžia; 2. *fig* ģerai išmōkti (*kq*); ģvaldyti; ģisāvinti.

impagābile *bdv* neģkāinojamas.

impagināre *vksm* (-*pā-*) (*su*) maketūoti, (*su*) lāužyti.

impaginazione *dkt m* 1. (*l'azione*) maketāvimas; 2. (*l'impaginato*) makētas.

impagliāre *vksm* išķimšti.

impalāre *vksm* (-*pā-*) pamāuti aņt bāslīo.

impalāto, -**a** *bdv fig* ķaip ģbestas.

impalcatura *dkt m* (*ponteggio*) pastōliai *pl*; *mon-tare un'i.* statyti pastoliūs.

impallid || **ire** *vksm* [E] (-*isc-*) 1. (iš)blķķsti; išbāl-ti; 2. (*delle stelle*) blēsti; 3. *fig* (nu)blaņkti.

impallināre *vksm* (-*li-*) nušāuti šratais.

impalpābile *bdv* 1. (ītin) smūlkus; *zucchero i.* mil-tēlinis cūkrus; 2. *fig* neapčīuopīamas.

impanāre *vksm* (-*pā-*) (pa) voliōti džiūvēsēliuose.

impantanārsi *vksm* (-*tā-*) ģķlimpti (*ir prk*).

impaperārsi *vksm* (-*pā-*) nē taip (*pa*) sakyti; (*pa-*) sakyti nesāģmone; nusiņnekēti.

impappinārsi *vksm* (-*pi-*) ūžsikīrsti (*kalbant*).

imparabile *bdv sport* neatremiamas.

impar||äre *vksm (-pà-)* ((*a far qcs*) išmōkti (*ką daryti*)); ((*il processo*) mōkytis (*ko, ką daryti*); (*solo un po'*) pramōkti (*ko*); *i. qcs a memōria* išmōkti *ką* atmintinai; *i. una canzone* išmōkti dainą; *i. il francese* mōkytis prancūzų kalbōs; *i. a guidare* mōkytis vairuoti; *i. a vivere* išmōkti gyvinti; ♦ *non si finisce mai di i.* gyveni ir mōkaisi; *sbagliando si ~a* iš klaidų mōkomės; *così ~i!* būs tū!; dabar žinosi!

impareggiabile *bdv* neprilgstamas.

imparentato, -a *bdv (con qcn)* (*kam*) giminė.

impari *bdv nkt* nelygus; *lotta i.* nelygi kovà.

impartire *vksm (-isc-)* dūoti (*ppr. iškilmingai*); suteikti; *i. una benedizione* suteikti palaiminimą; palaiminti; *i. lezioni private* dūoti pamoskas; privačiai mōkyti; *i. un ordine* dūoti įsakyumą; palipti.

imparziale *bdv* nešališkas; bešališkas.

imparzialità *dkt m* nešališkumas.

impassibile *bdv* nedruščiamas; ledinis, šaltas; (*insensibile*) nejautrus; *rimanere i.* (*non dare peso*) ignoruoti; (*non reagire*) nereaguoti.

impassibilità *dkt m* šaltumas; nejautrumas.

impastare *vksm* maišyti, minkyti (tėšlą *ir pan.*).

impastato, -a *bdv (della lingua)* apsinėšęs (*apie liežuvį*).

impastatrice *dkt m* maišytuvė.

impasticcarsi *vksm fam* užsimėsti (*narkotikų tabletes ir pan.*); (*non con droghe*) įkalti.

impasto *dkt v* mišinys (*ir prk*); (*pasta*) tešla.

impatto *dkt v* 1. smūgis; sukrėtimas; (*scontro*) atsitrenkimas; (*collisione*) susidūrimas; *i. tra due vetture* dviejų transporto priemonių susidūrimas; 2. *fig (primo contatto)* susidūrimas; susitikimas; (*impressione*) įspūdis; 3. *fig (effetto)* poveikis; (*influenza*) įtaka; *avere un forte i.* (*su qcn*) stiprai paveikti (*ką*); ♦ *i. ambientale* poveikis aplinkai.

impaurire *vksm (-isc-)* (i)bauginti.

► **impaurirsi** *sng* įsibauginti.

impavido, -a *bdv* bebaimis.

impaziēnte *bdv* 1. nekantrūs; (*insofferente*) nepakantūs; 2. *essere i.* (*di far qcs*) trōkšti (*ką daryti*), nekantrauti; lāukti nesulāukti.

impazientirsi *vksm (-isc-)* ⇒ **spazientirsi**.

impaziēnza *dkt m* nekantrumas; *con i.* nekantriai; *dare segni di i.* nekantrauti, mūistytis iš nekantrumo.

impazzata *dkt m*: *sparare all'i.* padrikai šaudyti.

impazzi||re *vksm [E] (-isc-)* 1. išprotėti, pamišti: išėiti iš prōto; *fig i. dalla gioia* nesitvėrti džiaugsmu / iš džiaugsmo; ♦ *da i.* beprōtiškas agg:

2. *fig (andare matto per qcs)* pamėsti gālvą (*dėl ko*), eiti iš prōto; būti pamišusiam; *fare i.* varyti iš prōto; 3. *fig (arrovellarsi)* eiti / krāustytis iš prōto; *fare i.* varyti iš prōto; 4. (*di apparecchi, meccanismi*) išėiti iš rikiuotės; krėsti nesąmonių; *fig il tràffico ~sce quando névica* kai sniūga, eismas visiškai sutrinka; 5. (*di crema e sim.*) sušōkti į gumulėlius.

impeachment [im'piʃment] *dkt v nkt* apkaltà.

impeccabile *bdv* nepriekaištingas; *in modo i.* nepriekaištingai.

impediment||o *dkt v* 1. kliūtis -ies *femm*; trūkdyimas; *salvo ~i* jėgu neiko neatsitiks; ♦ *essere d'i.* kliudyti; 2. *med* negalià; defektas.

impedi||re *vksm (-isc-)* 1. (*a qc qcs / di far qcs*) nelėisti (*kam ką daryti*); (*ostacolare*) (su)trukdyti; (su)kliudyti; užkirsti kėlią; (*proibire*) uždrausti; *i. la diffusione di una malattia* nelėisti ligai plisti; *i. un'indagine* užkirsti kėlią tyrimui; nelėisti tirti, nelėisti vykdyti tyrimo; *i. una manifestazione* uždrausti renginį; *i. di parlare* nelėisti kalbėti; *il rumore mi ~sce di addormentarmi* triukšmas trūkdo / nelėidžia mán užmigti; 2. (*ostruire*) užstōti; (*impacciare*) varžyti (jūdesius); *i. il passaggio* užstōti kėlią, nedūoti važiuoti (*per ką*); *i. (a qcn) di vedere* užstōti (*kam*) (važdą).

impegn||äre *vksm (-pé-)* 1. įpareigoti; *i. per contratto* įpareigoti sutartimi; 2. (*tenere occupato*) užimti; *gli esami mi ~eranno fino a tarda sera* su egzaminais būsiu užsiėmęs iki vėlaūs vakaro; *il progetto ~a tre università* projektė bendradarbiauja trys universitetai; *lo sport ~a molto* sportas reikalauja daug (laiko / pastangų *ir pan.*); *la costruzione del ponte ~erà duecento operai* tiltui statyti / stātant tiltą prireiks dviejų šimtų darbininkų; *mil i. il nemico* nedūoti priešui atvangōs; *sport i. la difesa* spāusti gynėjus; 3. (*dare in pegno*) užstatyti (*lombarde ir pan.*), įkeisti; *fig i. la propria parola* dūoti savo žōdį; 4. (*investire*) investuoti; 5. (*prenotare*) rezervuoti.

► **impegn||arsi** *sng* 1. įsipareigoti; pasižadėti; *si è ~ato a non fumare più* pasižadėjo neberūkėti; 2. (*sforzarsi*) stėngtis; (*dedicarsi*) atsidėti, atsidūoti; (*buttarsi*) įnikti; (*nel gioco*) įsižaisti; *mi sono ~ato in questo lavoro* atsidėjau šiam darbui.

impegnativa *dkt m* (*per esami medici*) siuntimas (*pas gydytoją ir pan.*).

impegnativo, -a *bdv* 1. (*arduo e sim.*) neleñgvas; įtemptas; reikalaujantis daug pastangų (/ laiko *ar pan.*); 2. (*vincolante*) įpareigojantis.

impegnàto||o, -a bdv 1. užsiėmęs; *sono i.* aš užsiėmęs; turiu reikalų; *ho il pomeriggio i.* šiā popietę aš užsiėmęs, šiaūdien visā popietę turėsiu reikalų; 2. fig: *politicamente (socialmente) i.* politiškai (socialiai) aktyvūs / angažuotos; 3. fig (in amore) nelašvas; *quella ragazza è ~a* tā merginā turi draugā / vaikną.

impēgn||o dkt v 1. įsipareigojimas; pasižadėjimas; *assumere / assumersi un i.* (di fare qcs) pažadėti (ką daryti); *far fronte ai propri ~i* įvykdyti įsipareigojimus; *ho un i.* turiu reikalų; aš užsiėmęs; ♦ *con l'i.* (di far qcs) pasižadėjus (ką daryti); *senza ~i* neįsipareigojant; nebūtinai; 2. (affare) reikalas; dárbas; *una settimana piena di ~i* pilnā savaitė darbų; 3. (dedizione) atsidėjimas, atsidavimas; uolūmas; *con i.* uoliai; sū atsidavimū; *i. politico (sociale)* politinis (sociálinis) aktyvumas; ♦ *mettersi d'i.* suskásti.

impegolàrsi vksm (-pé-) įsivėlti, įsipáinioti.

impelagàrsi vksm (-pé-) įsipáinioti, įsivėlti; *i. nei débiti* įklimpti į skolās.

impellēnte bdv primygtinis; būtinasis; *ho il bisogno / la necessità i.* (di far qcs) mán būtinai / vėrkiant reikia (ką daryti).

impenetràbile bdv 1. neįžeñgiamas; neįveikiamas; (del buio) nepérmatomas; 2. fig nepérprantamas; (inspiegabile) nepaáiškinamas.

impennàrsi vksm (-pèn-) 1. (del cavallo) piestū stótis (apie arklį); 2. (di aereo, moto e sim.) staigiai pakilti; *i. con la moto* kelti motociklą aūt galinio ráto; 3. fig šóktelėti.

impennàta dkt m 1. staigūs pakilimas (ir prk); 2. (del cavallo) stojimas piestū (arklio); 3. fig (scatto emotivo) ūmī reákcija.

impensàbile bdv (inimmaginabile) neįsivaizduojamas; *è i. che...* vėsiškai neįtikėtina, kád... , suñkiai įsivaizduojama, kád...

impensierire vksm (-isc-) neraminti; kelti (kam) nērimā.

► **impensierirsi** sngr sunerimti; nerimauti.

impensierito, -a bdv sunerimęs.

imperānte bdv fig vėyraujantis, viešpataujantis.

imperāre vksm [A] (-pé-) viešpatuoti (ir prk).

imperativo, -a 1. bdv įsakmūs, liepiamasis; imperatyvūs; *in tono i.* liepiamuoju tonū; 2. dkt v gram (t.p. modo i.) liepiamóji nuosaka; 3. filos imperatývas; *i. categorico* kategoriškasis imperatývas.

imperatóre dkt v imperátorius.

imperatrice dkt m 1. imperátorė; 2. (moglie di un imperatore) imperatorienė.

impercettibile bdv nepastebimas.

imperdonàbile bdv nedovanótinas, neatléistinas; (ingiustificabile) nepatėisinamas.

imperfetto, -a 1. bdv netóbulas; ydingas; sū trūkumais; (da perfezionare) nepatóbulintasis; 2. dkt v gram imperfektas (italų kalbos būtasis laikas, ppr. žymintis tebetrunkantį arba kartotinį veiksmą).

imperfēziōne dkt m (nedidelis) trūkumas; netikslumas.

imperiale bdv imperátoriaus; imperatorių; (di un impero) impėrijos.

imperialismo dkt v stor imperializmas.

imperialista 1. dkt v/m imperialistas -ė; 2. bdv imperialistinis; imperializmo.

imperialistico, -a bdv ⇒ **imperialista** 2.

imperioso, -a bdv 1. valdingas; 2. fig (irresistibile) nenūgalimas; nesustábdomas.

imperituro, -a bdv nemirtingas, nemarus.

imperiāia dkt m (inesperienza) neprityrimas; (incapacità) negabumas; (incompetenza) nekompetentingumas.

imperlà||re vksm [A] (-pèr-): *il sudore gli ~va la fronte* jō káktą mušė prákaitas.

► **imperl**||àrsi sngr *la fronte gli si ~ò di sudore* jō káktą išmušė prákaitas.

imperialirsi vksm (-isc-) susirústinti.

impermeàbile 1. bdv nepėršlampamas, nepralaidūs (vandeniui); fig *i. alle critiche* atsparūs kritikai; 2. dkt v lietpaltis.

impēniāre vksm (-pèn-) 1. tecn (su)jūngti ašėlė; (fissare) (su)tvirtinti kaiščiu / kaiščiais; 2. fig (su qcs) (pa)grįsti (kuo), (pa)remti; *i. un rapporto sulla fiducia reciproca* pagrįsti sántykius abipusių pasitikėjimu; *i. un'opera su un solo personaggio* padaryti viená veikėją kūrinio centrū.

► **imperi**||àrsi sngr fig būti paremtám; remtis; *la strategia si ~a su tre punti* strategija paremtā trimis ramščiais.

impéro dkt v impėrija (ir prk); *i. coloniale* kolonijinė impėrija; stor *l'i. romano* Rómos impėrija; stor *il Sacro Romano impero* Šventóji Rómos impėrija; fig *i. finanziario* vėršlo impėrija; *kaip bdv nkt art stile i.* ampýras.

imperscrutàbile bdv neįžvelgiamas; (incomprensibile) nepérprantamas.

impersonàle bdv 1. fig neoriginalūs; lėkštas; *stile i.* lėkštas stilius; 2. gram beasmėnis; *forma i.* beasmėnė fōrma.

impersonāre vksm (-só-) 1. (un ruolo) (su)vaidinti; 2. lett personifikuoti; įasmeninti.

impertērito, -a bdv nesutrikęs, nesumišęs; nepáveikiamas.

impertinente *bdv* jžulūs, akiplēšišķas.

impertinēnza *dkt m* jžulūmas, akiplēšišķūmas.

imperturbābile *bdv* nepāveikiamas, nesutrikdomas; **rimanere** *i.* nesutrikti.

imperversare *vksm* [A] (-vēr-) 1. siaūsti, siaūtēti (*apie gamtos reiškinius ir pan.*); šēlti; 2. *fig* siaūtēti, smārkiai plīsti.

impervio, -a *bdv* (*inaccessibile*) neprieinamas; (*intransitabile*) neišvažiuojamas; **un sentiero** *i.* suñkiai įveikiamas tākas.

impetigine *dkt m* med pūlinēlinē, impetigā.

impeto *dkt v* 1. smarkā, smarkūmas; (*forza*) jēgā; (*furia*) įnirtis; **con** *i.* smārkiai; įnirtingai; *l'i. delle onde* smārkios bāngos *pl*, bāngū šēlsmas; 2. *fig* prōtrūkis; prōveržis; impūlsas; **un i. d'ira** pūkio prōtrūkis; ♦ **agire d'i.** veikti impulsyviai; **nell'i.** (*di qcs*) (*ko*) įkarštyje.

impetrare *vksm* (-pé-) išmēlsti.

impettito, -a *bdv* atstātēs -čiusi krūtīnē.

impetuoso, -a *bdv* 1. smarkūs, galīngas; veržlūs; (*di fiume*) sraunūs; 2. (*di qcn*) ūmūs, smarkūs.

impiantare *vksm* 1. *spec* implantuoti, įsodinti; 2. (*apparecchiature e sim.*) įrengti; 3. (*fondare, avviare*) įkurti; **i. un vigneto** įveisti vynuogyną; 4. *fig* (*introdurre*) įvesti.

impiantistica *dkt m* 1. prāmonės inžinērija; 2. (*impianti e sim.*) įranga.

impiantito *dkt v* koljinys; grindinys.

impianto *dkt v* 1. (*l'azione*) įrengimas, instaliavimas; 2. (*apparecchio*) įrenginys; (*sistema*) įranga, instaliacija; sistemā; **i. elettrico** elektros instaliacija; **i. idraulico** vandēntiekis; **i. di risalita** kēltuvas (*slidinėjimo kurorte*); **i. di riscaldamento** šildymo sistemā; **i. sanitario** santēchnikos įranga; **i. stereo** muzikinis cēntras; 3.: **i. sportivo** aikštynas; (*singolo campo*) spōrto aikštēlē; 4. *fig* sāndara, rēmai *pl*; 5. *med* implantacija, įsodinimas.

impiastare *vksm* 1. (*di qcs*) ištēpti (*kuo*); patēpti; 2. (*sporcando*) suterlioti, sutēpti; išterlioti.

impiastro *dkt v* 1. *fam* šutėklis; traūk lapis; 2. *fig* (*di qcn*) nūoboda *com*.

impiccagione *dkt m* (pa)korimas.

impiccare *vksm* pakarti.

► **impiccare** *arsi sngr* pasikarti; ♦ *kaip jst ~ati!* eik velniop!

impicciare *vksm* (*qcn*) maišyti (*kam*) pō kōjū.

► **impicciare** *si sngr* kištis; **non ~ti** (*in ciò che non ti riguarda*)! nesikišk (, kuř nereikia)!

impiccio *dkt v* 1. trūkdydas, kliuvinys; 2. (*guaio*) bēdā, nemalonūmas; **essere in un i.** būti bēdojē.

impiccione, -a *dkt v/m* landūs žmogūs, landūnas -ė.

impiegare *vksm* (-pié-) 1. (pa)naudoti; **i. i fondi** (*le risorse*) panaudoti lēšas (išteklius); **i. ogni mezzo** panaudoti visās priemonēs; **i. il tempo libero** (pra)lēisti laisvālaikį; 2. (*in senso temporale*) (už)trukti; **ho ~ato un'ora** užtrukaū vālandā; (*mi è servita*) mán prireikē valandōs; (*ad arrivare*) atvažiavaū pēř vālandā; 3. (*ingaggiare*) (pa)samdtyti; (*assumere*) įdārbinti.

► **impiegarsi** *sngr* įsidārbinti.

impiegatizio, -a *bdv* tarnautojų; (*da impiegato*) tarnautojo; **lavoro** *i.* kontōros dārbas.

impiegato, -a *dkt v/m* tarnautojas -a, darbūotojas -a; **i. statale** valstybēs tarnautojas.

impiego *dkt v* 1. (pa)naudojimas; (*applicazione*) pritāikymas; **i. dei computer** (*del tempo*) kompiūterių (laiko) naudojimas; **i. l'i di un metodo** mētdo pritāikymas; **i. di un termine** žōdzio vartojimas; 2. (*lavoro*) dārbas; tarnyba; **offerte di i.** dārbo skelbimai; **pubblico** *i.* valstybīnē tarnyba; (*gli impiegati*) valstybēs tarnautojai *pl*; **ottenere un i.** gāuti dārbā.

impietosire *vksm* (-isc-) paveikti (*kad pasigailētu*); sujāudinti; sugraudinti.

► **impietosirsi** *sngr* susigraudinti.

impietrito, -a *bdv* nustērēs.

impigliarsi *vksm* užsikabinti; (*rimanere preso*) įkliūti; (*rimanere bloccato*) įstrigti.

impigrirre *vksm* (-isc-) 1. *tr* padaryti tiņgų; tiņginti; 2. *intr* [E] ⇒ **impigrirsi**.

► **impigrirsi** *sngr* aptingti; sutingti.

im placabile *bdv* 1. nenumaldomas; (*intollerabile*) nepākeliamas; 2. (*di qcn*) negailestingas.

implicare *vksm* (im-) 1. (*richiedere*) reikalāuti; (*logicamente*) implikuoti; (*significare*) rēikšti; **i. serie conseguenze** turēti rimtų pasekmių; **i. spese impreviste** reikalāuti nenumatytų išlaidų; 2. (*coinvolgere*) įvėlti, ipāinioti.

implicitamente *prv* 1. netiesiogiai; (*non apertamente*) neatvirai; 2. (*di conseguenza*) vadīnasi.

implicito, -a *bdv* 1. numānomas; neišrēikštas žōdziais; netiesioginis; **assenso** *i.* tylūs sutikimas; 2. *gram*: **proposizione ~a** implicitinis sakīnys (*be asmenuojamųjų vksm formų*).

implorare *vksm* (-plō-) maldāuti; **i. il perdono** maldāuti atleidimo.

implorazione *dkt m* maldāvimas.

implume *bdv* neapsiplunksnāvēs.

impollinare *vksm* (-pōl-) bot (ap)dūlkinti.

impollinazione *dkt m* bot (ap)dūlkinimas.

impolverare *vksm* (-pōl-) (ap)dūlkinti, apnēšti dūlkėmis.

► **impolverarsi** *sngr* (ap)dulkėti.

imponderabile *bdv* fig neapčiuopiamas.

imponénte *bdv* imponuojantis, didingas; impozantiškas; **un'i. *campagna pubblicitaria*** plataūs māsto reklāmas kampaņija; **un i. *spiegamento di forze*** didelių pajēgų išdēstymas / panaudojimas.

imponénza *dkt m* didingūmas; impozantiškūmas.

imponibile **1.** *bdv* apmokestinamas; **2.** *dkt v fin (t.p. *reddito i.*)* apmokestinamos pajamos *pl.*

impopolāre *bdv (sgredito)* nepopuliarūs; **una legge i.** nepopuliarūs ištātymas; **rēndersi i.** tāpti nepopuliariām, netēkti (žmonių / pūblikos *ir pan.*) palankūmo.

impopolarità *dkt m* nepopuliarūmas.

impó||rrē* *vksm* **1.** (*a qcn di far qcs*) įsakýti (*kam kq daryti*), (*pa*)liēpti; (*obbligare*) priveřsti (*kq kq daryti*); **i. il silénzio** nutildyti, priveřsti tylēti; **i. (a qcn) di firmare** priveřsti (*kq*) pasirařyti; **2.** (*far valere*) primēsti; (*introdurre*) įvēsti; (*stabilire*) (griežtai) nustatyti; **i. le condizioni** primēsti sąlygas; **i. una sanzione** įvēsti sánkciją; **i. la pròpria volontà** primēsti sàvo vālią; ♦ **i. (qc) all'attenzione** (*di qc*) suteikti (*kieno*) dėmesį (*i kq*), priveřsti (*kq*) atkreipti dėmesį (*i kq*); **3.** (*esigere*) (*pa*)reikalauti; **la situazione ~ne prudenza** padētis reikalāju apdairūmo; **4.i. il / un nome** (*a qcn*) suteikti / dúoti (*kam*) vārda. ► **impó||rsi** *sgr* **1.** (*aver successo*) išgarsēti; pasiekti pripažinimą; **2.** (*farsi valere*) įrodyti sàvo pranařumą; (*affermarsi*) įsitvėrtinti; (*invalere*) nusistovēti; **i. sul mercato** įsitvėrtinti riňkoje; **i. sugli avversari** nugalēti varžovūs; **3.** (*farsi necessario*) (*pri*)reikti; (*esser necessario*) reikēti; **si ~ne una decisione** reikia sprendimo, būtina sprēsti; ♦ **i. all'attenzione** išsiskirti; (*di qcn*) pritrāukti (*kieno*) dėmesį; **4.** (*di far qcs*) prisi-
veřsti (*kq daryti*).

importānte **1.** *bdv* (*di qcs*) svarbūs; (*significativo*) reikšmingas; **è i. (per me)** (mán) svarbū; **2.** *bdv* (*di qcn*) svarbūs; žymūs; (*influyente*) įtakingas; **3.** *dkt v* svarbūs dalýkas; (*ciò che ha importanza*) tai, kàs svarbū; **i'i. è avere buona salute** svarbū būti gerōs sveikātos.

importānza *dkt m* svarbā, svarbūmas; reikšmē; **di grande i.** labai svarbūs *agg.* didelēs reikšmēs; **della massima i.** nepaprastai svarbūs *agg.*; **di nessuna i., senza i.** nesvarbūs *agg.*; nesmūnis *agg.*; **non ha i.** nesvarbū; netūri reikšmēs; ♦ **dare i. (a qc)** surēikřminti (*kq*); teikti (*kam*) reikšmēs; **darsi i.** puikūotis.

import||āre *vksm* (-pòr-) **1.** *tr* importuoti, (i)vēžti; **2.** *intr* [E] (*a qc*) rūpēti (*kam*); turēti reikšmēs; (*interessare*) dōminti (*kq*); **non ~a** nesvarbū, netūri reikšmēs; **e a te che (te ne) ~a?**

ō kàs táu dārbo?; **non gliene ~a niente** jām nē kīek nerūpi; **3.** (*essere necessario*) reikēti, reikti; **non ~a che veniate** jūms nereikia atēiti.

importatōre, -trice *dkt v/m* importuotojas -a.

importazione *dkt m* impōrtas; įvežimas.

impòrto *dkt v* (bendrōji) sumà; **i'i. di una spesa** išlaidų dýdis; **un vāglia per un i. di 1000 euro** 1000 eūrų pērlaida.

importunāre *vksm* (-tù-) (*qc*) kibti (*prie ko*); pristōti; lįsti (*kam*) ĩ akis; **i. una ragazza** prisikabinti prie merginos.

importūno, -a **1.** *bdv* įkyrūs; ērzinantis; **2.** *dkt v/m* įkiryuolis -ė.

imposiziōn||e *dkt m* **1.** (*pa*)skyrimas; įvedimas; **i. del nome** vārdo suteikimas; **i. di una tassa** mokesčio įvedimas, apmokestinimas; **rel i. delle mani** raňkų uždėjimas; **2.** (*ordine*) paliepimas; (*dettame*) nurōdymas; **non tollerare ~i** nepakēsti nurodinėjimų; **3. fin (t.p. i. fiscale) ⇒ impōsta.**

impossess||ārsi *vksm* (-sēs-) **1.** (*di qcs*) užvaldyti (*kq*) (*ir prk*); (*rubare*) pasisāvinti (*kq*); **2. fig (acquisire padronanza)** įvaldyti; (*imparare*) gerai išmōkti.

impossibile **1.** *bdv* neįmanomas; (*moralmente e sim.*) negālimas; (*irrealizzabile*) neįvykdomas; **essere i.** negalēti būti; būti neįmanomam; **2. bdv (insopportabile)** nepakeñčiamas; **un carattere i.** nepakeñčiamas charakteris; **3. dkt v nkt** tai, kàs neįmanoma; **fare l'i.** padaryti viską (kàs įmanoma), stēngtis iš paskutiniųjų.

impossibilitā *dkt m* **1.** negalimūmas; **riconoscere l'i. di qcs** pripažinti, kād kàs (yrà) neįmanoma; **2.** negalėjimas; ♦ **trovarsi nell'i.** (*di far qcs*) negalēti (*ko daryti*).

impōst||a **I** *dkt m* (*tassa*) mōkestis; **i. di bollo** valstybinē riňkliava; **i. sul reddito (sul valore aggiunto)** pajamų (pridētinės vertēs) mōkestis; **fin i. (in)diretta** (ne)tiesioginis mōkestis; **riscuotere le ~e** riňkti mōkesčius; ♦ **al netto delle ~e** atskaičius mōkesčius.

impōsta **II** *dkt m* (*anta di finestra*) langinė.

impōstare **I** *vksm* (-pò-) **1.** (*qc*) (*pa*)rengti (*kq*); sudaryti (*ko*) plāną; nustatyti (*ko*) mētmenis; **i. un lavoro** sudaryti dārbo plāną; **i. un problema** apibrēžti klāusimą; **2. inf** nustatyti (*ppr. parametri*).

impōstare **II** *vksm* (-pò-) (*una lettera*) įmēsti (lāišką) ĩ pāšto dėžutē.

impōsto, -a *bdv, dlv* priverstinis; *t.p. ⇒ impōrre.* **impōstōre, -a** *dkt v/m* apsimētēlis -ė, apsišaukēlis -ė; **un volgare i.** šlykštūs apsimētēlis.

impōstura *dkt m* apsimetinėjimas; mēlas.

impoténte 1. *bdv* (*di qcn*) bejėgis; 2. *bdv* (*di qcs*) bejėgiškas; 3. *bdv*, *dkt* *v med* impoteñtas.

impoténza *dkt m* 1. bejėgiškumas; 2. *med* impoteñcija, lytinė negalia.

impoveriménto *dkt v* nuskurđinimas.

impoverire *vksm* (-isc-) 1. *tr* (pa)darýti neturtįngą; (nu)skuřdinti; **i. un terreno** (nu)ālinti žemę; 2. *intr* [E] ⇒ **impoverirsi**.

► **impoverirsi** *sng*r nskuřsti; pasidarýti neturtįngam, darýtis neturtįngam.

impraticabile *bdv* 1. neišvažiúojamas; **il sentiero è i.** šiuo taku neįmānoma eiti / važiúoti; 2. *fig* neįgyvėdinamas; neįmānomas; nerealūs; nerealistiškas; **questa è una soluzione i.** tokia išeitis neįmānoma; 3. (*di terreno di gioco*) netiñkamas žaisti.

impraticchirsi *vksm* (-isc-) (*in qcs*) įgùsti (*kq* darýti); pasipraktikuoti, praktikuotis.

imprecàre *vksm* [A] (-pré-) kėiktis, nusikėikti; (*contro qc*) kėikti (*kq*).

imprecazione *dkt m* keiksmas; prakeikimas.

imprecisabile *bdv* nepatikslinamas; nenustatomas; **l'ora del delitto è i.** nusikaltimo laiko neįmānoma nustatýti.

imprecisàto, -a *bdv* nepatikslingas; nenustatýtas.

imprecisione *dkt m* 1. (*l'essere impreciso*) netikslumas; 2. (*errore*) netikslumas, klaidėlė.

imprecis||o, -a *bdv* 1. (*di qcs*) netikslūs; **una citazione ~a** netikslī citatā; **un orologio i.** netikslūs laikrodīs; 2. (*di qcn*) neatidūs.

impregnàre *vksm* (-pré-) (*di qcs*) (į)mirkýti (*kuo*); primirkýti (*ko*); *tecn* impregnúoti; **i. di profumo** prikvėpinti; **fig i. di fumo** prirūkýti.

► **impregnarsi** *sng*r (*di qcs*) prisisuñkti (*ko*).

impregnàto, -a *bdv*, *dvl* *tecn* impregnúotas.

imprenditóre, -trice *dkt v/m* veřslininkas -ė.

imprenditoria *dkt m* 1. (*le persone*) veřslininkai *pl*; 2. (*l'attività*) veřslas; **la piccola i.** smulkus veřslas.

imprenditoriale *bdv* veřslininkų; veřslo; veřslininkiškas; **spirito i.** veřslumas.

impreparàto, -a *bdv* nepasiruošęs, nepasireñgęs; **cogliere i.** užklùpti nepasiruošį.

imprés||a *dkt m* 1. žygis; (*azione eroica*) žygdarbis; **un'i. eròica** didvyriškas žygis; ♦ **fam è un'i.** tai beñt žygdarbis; 2. (*azienda*) (veřslo) įmonė; firma; **i. commerciale (edile, di trasporti)** prekýbos (statýbos, transpòrto) įmonė; **i. familiare (individuale)** šeimòs (individualiòji) įmonė; **un'i. bene avviata** pelningai veikianti firma; **piccole e medie ~e** māžos ir vidutinės įmonės; 3. (*attività*) veřslas; **grande i.** stambūs veřslas; **l'i. pubblica** viešasis sėktorius.

impresàrio *dkt v* impresàrijus.

imprescindibile *bdv* būtinas (*į kurį reikia atsižvelgti*); esminis; neatsiejamas; (*urgente*) neatidėliótinas; (*scottante*) opūs.

impressionabil||e *bdv* jautrūs (*įspūdžiams*); lengvai pàveikiamas; **un film per tipi poco ~i** filmas tiems, kuriė lengvai neišsigāsta.

impressionànte *bdv* 1. (*che colpisce*) įspūdingas; 2. (*che spaventa*) šiuřpinantis.

impression||àre *vksm* (-sió-) 1. (*qc*) (pa)darýti (*kam*) įspūdį; imponúoti; **i. positivamente (negativamente) la commissione** padarýti komisi-jai gėrą (blògą) įspūdį; 2. (*turbare*) (su)jáu-dinti; (*colpire*) sukrėsti; (*scioccare*) šokirúoti; (*fare paura*) įbauginti; **la vista del sangue mi ~a** mán silpną dārosi pamāčius kraujo; 3. *fol* eksponúoti, išlaikýti.

► **impressionàrsi** *sng*r 1. (smārkiai) susijáu-dinti; 2. *fol* būti eksponúojamam.

impressión||e *dkt m* įspūdis; **le prime ~i** (*su qc*) primėji įspūdžiai (*apie kq*); **fare (una buona) i. (a qcn)** padarýti (*kam*) (gėrą) įspūdį; **scambiarsi le ~i** pasidalinti įspūdžiais; **si ha l'i. che...** susidāro (tòks) įspūdis, kād... ; **che i. ti fa?** (*far qcs*) kòks įspūdis? (*kq* padarius, *kq* darant); ♦ **kaip jst che i.!** (*bella*) kaip įspūdinga!; (*brutta*) kòks siaubas!; kaip šlykštù!; (*strana*) kaip keista!; (*sgradita*) kaip nejaukù!

impressionismo *dkt v art* impresionizmas.

impressionista 1. *bdv* impresionistinis; impresionistų; (*dell'impressionismo*) impresionizmo; 2. *dkt v/m* impresionistas -ė.

impressionistico, -a *bdv* ⇒ **impressionista** 1.

impresso, -a *bdv*, *dvl* 1. įspāustas; įmintas; 2. *fig* išlikęs atmintyje; **restare i.** įstrigtì, išlikti atmintyje; *t.p.* ⇒ **imprimere**.

imprestàre *vksm* (-pré-) ⇒ **prestàre** 1.

imprevedibile *bdv* nenuspėjamas, neprognozúojamas; (*imprevisto*) nenumatýtas.

imprevidénte *bdv* 1. (*di qcn*) neįžvalgūs; netolia-rėgis; (*incauto*) neapdairūs; **sei stato i. a uscire senza soldi** táu bė pinigų išėiti, bũvo neprotįnga; neapdairiai bė pinigų išėjai; 2. (*di qcs*) neapgalvotas.

imprevidénte *dkt m* neapdairumas.

imprevist||o, -a 1. *bdv* nenumatýtas; (*insperato*) netikėtas; **spese ~e** nenumatýtos išlaidos; **vit-tòria ~a** netikėta pėrgalė; 2. *dkt v* netikėtumas; nenumatýtas atvejis; **salvo ~i** jėgu niėko neatsitiks.

imprigionaménto *dkt v* įkālinimas.

imprigionàre *vksm* (-gió-) 1. (*in carcere*) įkālinti (*ir prk*); 2. (*in gabbia*) uždarýti į narvą.

imprimere *vksm* (-pri-) **1.** ispáusti; imĩnti; **2.** fig: *i. nel cuore* ĩrašĩti širdyĵe; *i. nella (propria) mente* ĩsimĩnti; **3.:** *i. un movimento* varĩti; suteĩkti ĵudesĩ; *i. una spinta* pastũmti; *i. velocità* suteĩkti greĩti.

improbabile *bdv* neĭtikétinas; nelabaĩ tikétina; è
i. che... neĭtikétina / neĭtikima, kàd...

improbabilità *dkt m* (visái) mažà tikimýbė.

improbo, -a *bdu* vargingas.

improduttività *dkt m* neproduktyvùmas.

improduttivo, -a *bdv* neproduktyvùs; nenašùs.

impronta *f. dkt m* 1. ātspaudas; žymē; (*orma*) pēdsakas, pēdā; *i. digitale* pīršto ātspaudas; 2. *fig (traccia)* pēdsakas; (*segno*) žymē; zēnk-
las; 3. (*f. d. i. dentaria*) dañtu ātspaudas.

imprónta II *dkt m*: ♦ *all'i.* eksprómtu.

importānt||o, -a *adv* (*a qcs*) pāremtas (*kuo*); *viso i. a tristezza* liūdņai nutaisýtas véidas; *una strategia ~a al principio della flessibilità* stratēģija pāremtā lankstūmo princīpu.

impropèrio *dkt v* užgaulė.

impròpri||o, -a *adv* 1. (*inadatto*) netiņkamas; *uso i.* netiņkamas naudójjimas; ♦ *arma ~a* „ne-standardtintis giņklas“ (*tai, kas naudojama kaip ginklas*); 2. (*inesatto*) netiksls; 3.: *mat frazione ~a* netaisvklingoji trupmena.

improrogabile *b* *d* *v* neatidēliotinas, nepratēšamas; *la scadenza è i.* termiņo atidēti neįmānoma, tāī griežtas termiņas.

improvvisaménte *prv* staigà; nelauktaĩ, netiké-
tai; *si è sentito male i.* staigà pasijùto blogaĩ.

improvvisà||re *vksm* (-vi-) *mus* improvizuoti (*ir prk*); ~*ndo* ekspròmtu; *fig i. una cena* sukuĩpti vakariēne; greitomis paruõši vakariēne.

► **improvvisà** || *rsi sngr* nepasiruošus īmtis (*ko*) vaidmeņš; *mi sono ~to fotògrafo* ēmiaūsi fotogrāfo vaidmeņš.

improvvisàta *dkt m* (sorpresa) staigmenà.

improvvisàto, -a *bdv* improvizúotas (*ir prk*); *fig*
un letto i. šiaip nè taip paklótas guōlis.

improvvisaziōne *dkt m* improvizācija (*ir prk*);
un'ì. di jazz džiazō improvizācija.

improvvis||o, -a 1. *bdv* staigùs; (*inatteso*) netikétas; *acquazzone i.* staigì liútis; *una morte ~a* staigì mirtis; ♦ *all'i, d'i.* staigà, netikétai; 2. *dkl y mus* ekspròmtas, „*impromptu*“.

imprudēte *bdv* **1.** (*di qcn*) neatsargūs; neapdairūs; **2.** (*di qcs*) neapgalvōtas, neatsargūs.

imprudently *prv* neatsargiā.

imprudēnza *dkt m* **1.** (*l'essere incauto*) neatsargūmas; *per i.* dēl neatsargūmo; **2.** (*azione imprudente*) neatsargūs veiksma / pólēgis.

impudénte *bdv* begēdiškas; ižūlūs.

impudénza *dkt m* begēdiškūmas; ižūlūmas; *ave-re l'i.* (*di far qcs*) (begēdiškai) išdrīsti (*kq daryti*).

impudicizia *dkt m* nepadorùmas.

impudico, -a *bdv* nepadorùs; begédiškas.

impugnàbile *bdv dir: la sentenza è i. sprendimas*
gāli būti apskundžiamas.

impugnāre I *vksm* spāusti (raņkoje); tvirtai laikyti (raņkoje); (*afferrare*) sugriēbti.

impugnàre II *vksm* dir apskústi; *i. una sentenza* apskústi teĩsmo núosprendi.

impugnātūra *dkt m* 1. rañkena; (*manico*) kótas;
2. (*modo di impugnare*) laĩkymo būdas.

impugnazione *dkt m dir* apskundimas.

impulsività *dkt m* impulsyvùmas; ūmùmas.

impulsiv||o, -a *bdv* impulsyvùs; ūmùs.

impùls | o dki v **1.** impùlsas; (*spinta*) póstùmis; *fis i. elettrico* elektrinis impùlsas; *med i. nervoso* nērvinis impùlsas **2.** *fig* póstùmis; impùlsas; (*stimolo*) paskatā; *dare i. (a qcs)* paskātinti (*kq*), dúoti póstūmī (*kam*); **3.** *fig (desiderio)* nóras; impùlsas; *controllare i propri ~i* tvárdyti sàvo nórus; *ho sentito l'i. (di far qcs)* pajutāu nórā (*kq daryti*), manē āpēmē nóras; ♦ *d'i.* impùlsō pagautām, impulsyviai.

impuneménte *prv* nebaudžiamai.

impunità *dk t m nkt* nebaudžiamūmas; (*esenzione dalla pena*) ne(nu)baudīmas.

impunìto, -a *bdv* 1. (*di qcn*) nenùbaustas; 2. (*di qcs*) neišaiškintas (*apie nusikaltimą*).

impuntàrsi *vksm* spīriotis (*ppr. prk*); užsispirti.

impurità *dkṭ m nkt* neśvarūmas; *le i. della pelle*
 ódos neśvarūmai.

impūro, -a *bdv* **1.** negrýnas; (*sporco*) nešvarūs:
2. (*moralmente*) netýras; (*osceno*) nešvánkus:
3.: gram „s“ impura „nešvarióji s“ (*kai žodžio pradžioje eina prieš kitą priebalsį*).

imputābile *bdv* 1. (*a qc*) sietinas (*su kuo*); (*a qcs*) áiškintinas (*kuo*); *il rincaro è i. alla crisi delle matèrie prime* pabrangimas sietinas sù žaliavų tiekio krizė; *l'incidente è i. a un guasto tikėtina*, kàd avārija įvyko dėl gedimo; *l'insuccesso non è i. a me* dėl nepasisekimo negálima kálinti manęs; 2. *dír* pakáltinamas.

imputàre vksm (im-) 1. (a qc qcs) (ap)káltinti (*kq dël ko*); sieti (*su kuo*); *i. l'incidente al caso* manýti, kàd avàrijà lémè atsitiktinùmas; *i. la sconfitta all'allenatore* káltinti trènerj dël pralaiméjimo; *la crisi delle esportazioni è da i. alla caduta del dollaro* ekspòrto krizè sietinà sù dølèrio kùrso krittimù; 2. dir (*qcn di qcs*) (ap)káltinti (*ka kuo*).

imputàto, -a *dkt v/m* káltinamasis -oji.

imputridire vksm [E] (-isc-) (su)pūti.

in I prlk 1. žyminti vietą, ppr. atitinka vietininko linksnį, ir kitas vietą reiškiančias konstrukcijas; **in Italia** (stato in luogo) Italijoje; (moto a luogo) į Italiją; (in giro per) po Italiją; **in camera da letto** miegamajame; **in campagna** kaime; **in frigorifero** šaldytuvė; **portare in tavola** nešti į stalą / ant stalo; **tenere in braccio** laikyti ant rankų; **fig in cattive condizioni** prastės būklės; **fig avere in mente** turėti galvojė; **fig nel silenzio del bosco** miško tylojė; **fig essere in errore** klaidingai galvoti; **fig finire in malora** virsti niekais; ♦ **nel dubbio** jei nesi tikras; **se fossi in te** tavimi dėtas agg; 2. žymint laiką; **in estate** vasarą; **in una notte d'inverno** vieną žiemos naktį; **in gioventù** jaunystėje; **in ottobre** spalį; **nel 1410 1410** metais; **nel medioevo** viduramžiais; **nel XV secolo** penkioliktajame amžiuje; **in giornata** šiandien; iki vakaro; **in settimana** šią savaitę; **in un (solo) giorno** per (vieną) dieną; **in punto di morte** prieš mirties; ♦ **di giorno in giorno** su kiekviena diena; diena nuo dienos; 3. žymint būdą, priemonę; **in fretta** skubiai; paskubomis; **in italiano** itališkai; **in massa** masiškai; būriais; **in segreto** slapta; slaptai; **in silenzio** tyliai; **manzo in umido** troškinta jautiena; **scritto in rosso** užrašyta raudonai; **andare in treno** važiuoti traukiniu; **finire in vocale** baigtis balsių; **pagare in contanti** atsiskaityti grynaisiais; **sedere in cerchio** sėdėti ratu; **stare in piedi** stovėti; ♦ **Maria Rossi in Conti** Maria Conti, gimusi Rossi (apie mergautinę pavarde); 4. rodo pakeitimą, rezultatą; **cambiare euro in dollari** keisti eurų į dolerius; **tradurre in lituano** (iš)versti į lietuvių kalbą; **trasformare in vapore** paversti garais; ♦ **di bene in meglio** kuō toliau, tuō geriau, tolyn – geryn; **di male in peggio** kuō toliau, tuō blogiau, tolyn – blogyn; 5. žymint tikslą, paskirtį; **in aiuto** (di qcn) (kieno) į pagalbą; **in onore** (di qc) (kieno) garbei; **in regalo** dovanų; **in risposta** (a qc) atsakydamas agg (į ką); **in verità** iš tikrųjų; **dare in prestito** paskolinti; **tenere in ostaggio** laikyti įkaitu; 6. nusakant iš ko kas padaryta; **borsa in pelle** odinė rankinė; **statua in bronzo** bronzinė statulė, statulė iš bronzos; 7. žymint kiekį; **in sei** šešiese; **dividere in tre** padalinti į tris dalis; **erano in molti** (in pochi) jų buvo daug (mažai); **in quanti venite?** keliese ateisite?; 8. nusakant veiklos sritį, reikšmės apibrėžimą; **bravo in geografia** gabūs geografiškai; **laureato in legge** baigęs teisę / teisės mokslus; **sporco in volto** murzinu veidu; **commerciare in**

articoli sportivi prekiauti sporto prekėmis; **in lunghezza sono due metri** ilgis – du metrai; ♦ **avere in odio** (qcs) neapkęsti (ko); bjaurėtis (kuo); 9. **credere in qc** tikėti kuō; **credere in Dio** tikėti (į) Dievą; 10. įeina į pastovius junginius su daiktavardžiais,rieveiksmiais, įvardžiais: **in alto** aukščiau; aukštyn; **in apparenza** iš pažiūros; **in cambio** (di qcs) mainais (į ką); **in conseguenza** (di qcs) po (ko); dėl (ko); ryšium (su kuo); **in considerazione** (di qcs) atsižvelgus (į ką); **in giù** į apačią; žemyn; **in mezzo** (a qcs) (ko) viduryje; kame; (fra) tarp (ko); **in seguito** (a qcs) po (ko); **in su** į viršų; **il momento in cui** momentas, kai; tadā, kai; **nel caso che** tuō atveju, jei(gu); 11. kartu su bendratimi, reiškia laiko, būdo aplinkybę; **nell'alzarsi** atsistodamas agg; atsistojant.

in II prv, bdv nkt madingas; populiarius; **un locale in** madinga vietā (klubas, restoranas).

in- I priešdėlis (kitos formos: **im-, il-**): sudarant žodžius iš daiktavardžių ar būdvardžių, reiškia dažniausiai būsenos pakeitimą, tapimą kuo kitu, pvz., inaridire, infiammare, ingrandire, invecchiare ir t. t.

in- II priešdėlis (kitos formos: **im-, il-**): sudarant žodžius iš daiktavardžių ar būdvardžių, reiškia pamatinio žodžio nusakytos savybės, daikto ar reiškinių neigimą arba nebuvimą, pvz., incerto, illógico, impossibile ir t. t.

inabile bdv (a qcs) netinkamas (kam); **i. al lavoro** nedarbingas.

inabilità dkt m netinkamumas.

inabissarsi vksm (nu)grimzti, (nu)skęsti.

inabitabile bdv netinkamas gyventi.

inaccessibile bdv 1. nepasiekiamas; neprieinamas; 2. fig neprieinamas; (di prezzo) neįkandamas.

inaccettabile bdv nepriimtinas.

inacidire vksm (-isc-) 1. tr fig padaryti nemielą / rūgštų; gadinti (kam) kraują; 2. intr [E] ⇒ **inacidirsi**.

► **inacidirsi** sngr 1. (su)rūgti; 2. fig tapti nemielam / nemaloniām / rūgščiam.

inacidito, -a bdv, dlv surūgęs (ir prk).

inadatto, -a bdv 1. (a qcs) netinkamas (kam); nebetinkamas; (non adattato) nepritaikytas; 2. (di qcn) netinkamas; **essere i.** netikti.

inadeguato, -a bdv 1. neatitinkantis reikalavimų, neadekvatus; (scarso) nepakankamas; (sconveniente) nederamas; **mezzi** ~i neadekvacijos priemonės; 2. (di qcn) netikęs; netinkamas.

inadempiente bdv nevykdantis įsipareigojimų.

inadempiénza *dkt m* įsipareigojimų nevykdymas.
inafferrabile *bdv* nepagąnamas.
inaffidabile *bdv* nepatikimas.
inagibile *bdv* netinkamas naudoti.
inagibilità *dkt m* netinkamumas naudoti.
inalare *vksm* (-nà-) įkvėpti; *med* inhaliuoti.
inalatore *dkt v* inhaliatorius.
inalazione *dkt m* 1. *med* inhaliacija; 2. įkvėpimas.
inalberarsi *vksm* (-nàl-) fig šerius statyti.
inalienabil *le bdv dir* neątimamas; **diritti** ~i neątimamos teisės.
inalterat *||o, -a bdv* nepakitęs; nepakeistas; **la situazione rimane** ~a padėtis lieka nepakitusi.
inamidare *vksm* (-nà-) krakmolyti, stašdinti.
inamidato, -a bdv, dlv 1. krakmolytas; 2. *fig fam* manieringas.
inamissibile *bdv* nelėistinas; nepriimtinas.
inamovibile *bdv* 1. (*di qcs*) nepajudinamas; nenūimamas; 2. (*di qcn*) neatleidžiamas (*iš pareigų ir pan.*).
inanimato, -a bdv negyvas.
inappagato, -a bdv nepaténkintas.
inappellabile *bdv dir* neapeliojamas; galutinis.
inappetente *bdv* netūrintis apetito, nevalgūs.
inappetenza *dkt m* apetito stokà, nevalgūmas.
inappuntabile *bdv* nepriekaištingas.
inarcare *vksm* (iš)rišti; (iš)leñkti; **i. le sopracciglia** kilstelėti antakius.
 ► **inarcarsi** *sng* (į)liñkti; paliñkti.
inaridire *vksm* (-isc-) 1. *tr* (iš)džiointi; 2. *fig* padaryti nejaūtrų; 3. *intr* [E] ⇒ **inaridirsi**.
 ► **inaridirsi** *sng* 1. (iš)džiūti; (*diventar secco*) sausėti; 2. *fig* (iš)sėkti; (*farsi insensibile*) akmenėti.
inarrestabile *bdv* nesustābdomas.
inarrivabile *bdv* 1. (*irraggiungibile*) nepasiekiamas; 2. *fig* (*incomparabile*) nepalyginamas.
inaspettatamente *prv* nelaukta, netikėtai.
inaspettato, -a bdv nelauktas; (*insperato*) netikėtas; (*imprevisto*) nenumatytas; **un aiuto** *i.* netikėta pagálba.
inasprimento *dkt v* paaštrėjimas; paaštrinimas; (*in ampiezza*) padidinimas; **i. delle pene** bausmių sugriežtinimas.
inasprire *vksm* (-isc-) 1. *fig* (pa)āštrinti; (*in ampiezza*) padidinti; **i. le pene** (su)griežtinti bausmės; **i. le tasse** padidinti mokesčius; 2. *intr* [E] ⇒ **inasprirsi**.
 ► **inasprirsi** *sng* 1. (su)rūgti; 2. *fig* (pa)āštrėti; (*peggiore*) (pa)blogėti; **il freddo si ~isce** šaltis stiprėja.
inattendibile *bdv* nepatikimas.
inatteso, -a bdv ⇒ **inaspettato**.

inattività *dkt m* neveiklumas; dýkas buvimas; **un periodo di i.** laikotarpis bė dárbo; **costringere all'i.** priversti niėko neveikti / nedirbti (*ppr. apie ligą*).
inattivo, -a bdv 1. neveiklūs; **restare i.** nedirbti; neveikti; 2. *geol* (*di vulcano*) miėgantis.
inattuabile *bdv* neįgyvendinamas; **un progetto i.** projektas, kuriò neįmānoma įgyvendinti.
inaudito, -a bdv negirdėtas; ♦ **kaip jst è i.!** tò negāli bñti! (*pasipiktinus*).
inaugurale *bdv* inauguracinis; atidārymo (prógos); **cerimonia i.** atidārymo ceremonija; **discorso i.** inauguracinė kalbà.
inaugurare *vksm* (-nau-) 1. iškilmingai atidaryti; **i. un monumento** iškilmingai atideñgti paminklą; 2. *fig* (*dare inizio*) dúoti prādžià (*kam*); 3. *fam* (*usare qcs per la prima volta*) pirmąkart panaudoti; (*far la festa*) aplāstyti.
inaugurazione *dkt m* iškilmingas atidārymas.
inavvertenza *dkt m* neapsižiūrėjimas; neatidūmas.
inavvertitamente *prv* nejučià, nejučiòm.
inazione *dkt m* neveiklumas.
incagliarsi *vksm* 1. įstrigti; užplaũkti ànt seklių mōs; **i. tra i ghiacci** įstrigti tařp ledų; 2. *fig* patèkti į aklāvietę.
incalcolabile *bdv* nesuskaičiuojamas.
incallito, -a bdv aistringas; nepataisomas; **bevito-re i.** nepataisomas girtuoklis; **fumatore i.** užkietėjęs rūkālius; **giocatore i.** aistringas / azartiškas lošėjas.
incalzante *bdv* nedúodantis ramybės; (*insistente*) primygtinis; **ad un ritmo i.** vis spartėjančiu tempu.
incalzare *vksm* 1. *tr* vñti(s); 2. *intr* [A] *fig* spāusti; (*avvicinarsi inesorabilmente*) neišvėngiamai artėti; **il tempo** ~a laikas spāudžia.
incamerare *vksm* (-cà-) pasisāvinti, sāvintis.
incamminarsi *vksm* (-mì-) lėistis į kėlià; (pradėti) eiti (*ir prk*), (pa)judėti.
incanalare *vksm* (-nà-) 1. (nu)kreipti kanālais; 2. *fig* (nu)kreipti.
 ► **incanalarsi** *sng* (būriais) tráukti (*kur link*).
incancellabile *bdv* neištrinamas, neišdildomas.
incancrenire *vksm* [E] (-isc-) 1. *med* gangrenuoti; 2. *fig* įsišaknyti.
incandescente *bdv* baltaį įkaĩtintas.
incandescenza *dkt m*; **lampada ad. i.** kaĩtinamoji lempūtė.
incantare *vksm* 1. (už)kerėti, užburti; apžavėti; 2. *fig* (*sedurre*) (su)žavėti; 3. *fig* (*raggirare*) užkalbėti (*kam*) dantīs.
 ► **incantarsi** *sng* 1. (*a guardare*) užsižiūrėti (į

ką), užsispoksóti; (*ad ascoltare*) užsiklausýti (*ko*); **2. fig** (*incepparsi*) strigtí, striginėti.

incantàto, -a *bdv* **1.** užburtas, užkerėtas; (*solo di qcn*) apkerėtas; **2. fig** sužavėtas; susižavėjęs.

incantatóre, -trice *dkt v/m* kerėtojas -a; (*magó*) burtininkas -ė.

incantésimo *dkt v* burtai *pl*, keraí *pl*; *fare / lanciare un i.* (*a qc*) užburti (*ką*).

incantévole *bdv* žavingas, žavūs; kėrintis.

incànto I *dkt v* **1.** (*magia*) keraí *pl*, apžavaí *pl*;

♦ *come per i.* kaip pėr stebùklą; *stare d'i.* kaip tik tikti (*apie drabužį*); **2. fig** (*fascino*) žavesys; žavumas; **3.** (*di qcn o qcs*) nuostabūs dáiktas (/ žmogùs *ir pan.*); *sei un i.* nuostabiaí atródaí.

incànto II *dkt v* (*asta e sim.*) varžýtynės *pl*; *véndere all'i.* pardúoti iš varžýtynių, išvaržýti.

incanutire *vksm* [E] (-isc-) prazliti.

incapàce **1.** *bdv* (*inetto*) niėkam tikės; negabùs; **2. bdv**; *essere i.* (*di far qcs*) nemokėti (*ką daryti*), nesugebėti; *è i. di amministrarsi* nesùgeba tvarkýti savo reikalus; **3. bdv** *dir* neveiksnius; *i. di intendere e di volere* nepakáltinamas; **4. dkt v/m** netikėlis -ė, neišmānėlis -ė.

incapacità *dkt m* **1.** nesugebėjimas; nemokėjimas; **2. dir. i. di agire** neveiksnumas; *i. giuridica* neteisnumas; *i. di intendere e di volere* nepakaltinamumas.

incaponirsi *vksm* (-isc-) ožiúotis, užsiožiúoti.

incappàre *vksm* [E] (*in qcs*) pakliúti (*i nemaloniaq padėti*); (*in qcn*) netikėtai (*ką*) sutikti, susidurti (*su kuo*); užsiráuti (*ant ko*) *fam.*

incappucciàto, -a *bdv* sù gobtuvù.

incapricciàrsi *vksm* **1.** (*di qcs*) užsigeísti (*ko*), panústi; **2.** (*invaghirsi di qcn*) išsižiūrėti.

incapsulàre *vksm* (-cà-) įdėti į kápsulę; *med i. un dente* uždėti karūnėlę ant dantiės.

incarceràre *vksm* (-cà-) įkálinti.

incaricà||re *vksm* (-cà-) (*qcn di far qcs*) pavėsti (*kam ką daryti*); paprašýti (*ko ką daryti*); (*qcn di qcs*) patikėti (*kam ką*); *mi hanno ~to, sono stato ~to* (*di far qcs*) mán pavėsta (*ką daryti*).

► **incaricàrsi** *sng* (*di (far) qcs*) apsiímti (*ką daryti*).

incarcàto, -a *dkt v/m* patikėtinis -ė; paskirtas asmuo; *i. d'affari* reikalų patikėtinis; (*professore*) *i.* neetātinis profėsorius.

incàrico (*dgs -chi*) *dkt v* pavedimas; užduotis -iės *femm*; įpareigojimas; (*mansioni*) pāreigos *pl*; *un i. di responsabilità* atsakingos pāreigos; *affidare un i.* (*a qcn*) pavėsti (*kam*) užduotį; pavėsti (*kam ką daryti*); *eseguire un i.* atlikti užduotį; ♦ *per i.* (*di qc*) (*kieno*) pavėstas, (*kieno*) pavedimù.

incarnàre *vksm* įkūnyti (*ppr. prk*); *prk i. un idea-le* (*un personaggio*) įkūnyti ideálą (*personāžą*).

► **incarnàrsi** *sng* įsikūnyti (*ppr. apie Kristų*).

incarnàto *dkt v* rausvā ódos spalvā.

incarnazióne *dkt m* (Křistaus) įsikūnijimas.

incarnito, -a *bdv* įaugęs į mėsą.

incartaménto *dkt v* bylā; (*susegti*) dokumentai *pl*; *dir i. processuale* teismo bylā.

incartapecorito, -a *bdv* susiraukšlėjęs, raukšlėtas; (*solo di qcn*) nukāršęs.

incartàre *vksm* (i)vytioti / suvytioti į pōpierių.

incasellàre *vksm* (-sèl-) **1.** (su)skirstyti (į skyrelius); **2. fig** priskirti (*tam tikrai*) kategorijai.

incasinàre *vksm* (-si-) *fam* sujaũkti; sukništi; *volg* sumáuti.

incasinàto, -a *bdv fam* **1.** (*di qcs*) sùjauktas; *volg* sumáutas; (*caotico*) chaotiskas; (*intricato*) painùs; **2.** (*di qcn*) užsiverťęs reikalaís; žiaūriai užsiėmęs *fam*.

incassà||re *vksm* **1.** įstatýti; įmontúoti; įmūrýti; **2.** (*denaro*) priímti (*pinigus*) (į kāsą); (*guadagnare*) gáuti; uždirbti; **3. sport: i.** (*il colpo*) atlaikýti smūgi (*ir prk*); *i. una rete* įsilėisti įvartį; *i. una sconfitta* patirti pralaímėjimą; *fig i. un'offesa* nukėsti įžcidimą.

incassàt||o, -a **1. bdv, dlv** (*montato dentro*) įmontúotas, įstatýtas; **2. bdv**; *una valle ~a tra i monti* tarp kalnų įsispráudęs slėnis.

incàssò *dkt v* **1.** kasòs įplaukos *pl*; *l'i. della giornata* dienòs įplaukos; **2.: ad i., da i.** (*a muro*) įmontúojamas; sėninis; **3. fin** inkāso.

incastonàre *vksm* (-stó-) įstatýti / įtaisýti (*brangakmenį*) į žiedą.

incastràre *vksm* **1.** (i)spráusti; tvirtai įstatýti; *i. due assi* sulėisti dvì lentās; **2. fig** (*far accusare*) pakišti; (*invischiare*) įtráukti; (*mettere nei guai*) pastatýti į kėblią pādėti.

► **incastràrsi** *sng* **1.** (*incepparsi*) įstrigtí; **2.** (*inserirsi bene*) bũti įspraudžiamám; (*fissarsi*) bũti įtvirtinamám; (*unirsi e sim.*) sueíti; bũti jungiamám.

incàstro *dkt v* **1.** jungtìs -iės *femm*; sujungimas, sujungimo vietā; **2. tecn** įlaidas; spráustas; (*il vano*) išdroža; įranta; *i. a maschio e femmina* įlaidas ir išdroža.

incatenàre *vksm* (-tė-) sukáustyti (*grandinėmis*); (*a qcs*) prikáustyti (*ir prk*).

incatramàre *vksm* (-trà-) (iš)dervúoti, (iš)degtúoti.

incattivire *vksm* [E] (-isc-) padarýti piktą.

incàuto, -a *bdv* neapdairùs.

incavàre *vksm* (-cà-) (iš)duóbtí; (*pa*)darýti (*kur*) įdubimą.

incavàt||o, -a *bdv* įdubęs; *gote* ~e įdubę skruos-tai; *occhi* ~i įdubusios akys.

incàvo dkt *v* įdubimas; įduba; (*spazio*) ertmė.

incavolàrsi vksm (-cà-) *fam* žiaūriai supykėti; *far incavolare* žiaūriai supykdyti.

incavolàto, -a *bdv* *fam* žiaūriai supykęs.

incazzàr||si vksm *volg* žiaūriai užsėsti; užsišikėti; *fare* ~e užpisti.

incazzàto, -a *bdv* *volg* užsisėdęs, užsišikęs; *Linas* è *i. nero con te* Linas juodaį užsisėdo ant tavęs, tū Liną grynaį užpisaį.

incédere vksm [A] *kaip dkt* *v* (didinga) eįsena.

incendiàre vksm (-cén-) padėgti; (*distruggere*) su-dėginti.

► **incendiàrsi sngr** užsidėgti.

incendiàri||o, -a **1.** *bdv* padegamasis; *bomba* ~a padegamoji bomba; **2.** *dkt* *v/m* padegėjas.

incéndio dkt *v* gaisras; *i. doloso* (tyčinis) padegimas; *spégnere (appiccare) un i.* gesinti (sukėl-ti) gaisrą; è *scoppiato un i.* kilo gaisras.

inceneriménto dkt *v* (visiškas) sudėginimas, pa-vertimas (/ pavirtimas) pelenais.

incenerire vksm (-isc-) visiškai sudėginti, paveřsti pelenais; *fig i. con lo sguardo* dėginti žvilg-sniū, pėrverti akimis.

inceneritóre dkt *v* krósnis -iēs *femm* (šiūkšlėms dėginti); atliekų dėginimo įrenginys.

incensàre vksm (-cén-) liáupsinti.

incénso dkt *v* smilkalai *pl*.

incensuràto, -a *bdv* *dir* (anksčiaū) nėteistas, bė teistumo.

incentivàre vksm (-tì-) (pa)skātinti; (*sostenere*) (pa)remti; *i. la ricerca* skātinti mókslinius tyri-mūs; *i. allo stúdio* skātinti mókytis.

incentivo dkt *v* **1.** paskatą; paskātinimas; *èssere un i., servire d'i.* (a (*far*) *qcs*) (pa)skātinti (*kq*); **2.** (*agevolazione*) lengvatā.

incentràre vksm (-cén-) (*su qc*) glaūdžiai (/ orgā-niškai) (su)sieti; (*orientare*) orientuoti (*i kq*); (*basare*) paremti (*kuo*); *i. l'attenzione* sutelkti dėmesį; *i. un servizio sugli utenti* orientuoti pā-slaugā ĩ naudótojus.

► **incentr||àrsi sngr** (*su qcs*) būti paremtām (*kuo*); turėti (*kq*) kaip pagrinda; (*di discorso e sim.*) sūktis (*apie kq*); *la relazione si ~a sul pri-mo semestre* atāskaitoje dėmesys sutelkiamas ĩ pirmā pūsmetį.

inceppàrsi vksm (-cèp-) užsikirsti; spriņgti.

inceràre vksm (-cè-) (iš)vaškuoti.

inceràta dkt *m* brezeñtas; klįjuotė.

incerottàto, -a *bdv* sū plėistru, sū plėistrais; (*tut-to bendato*) (visas) sutvārstytas.

incertézza dkt *m* **1.** netikrūmas; (*il non sapere*)

nežiniā; nežinomýbė; *tormentato dall'i.* kanki-namas nežinomýbės; *l'i. sul da farsi* nežinóji-mas, kā darýti; *lasciare nell'i.* palikti nežiniojė; **2.** (*esitazione*) neryžtingūmas; *con qualche i.* trūputį neryžtingai; (*con errori*) sū keliomis klaidėlėmis; *avere un attimo di i.* paabejoti.

incèrt||o, -a *bdv* **1.** neaiškus; (*non deciso*) nenu-statytas; (*dubbio*) abejótinās; *futuro i.* neaiški ateitis; *notizie* ~e abejótinās žinios; è *tutto an-cora i.* viskas dār neaišku; *l'opera è di ~a attri-buzione* tikrāsīs kūrinio āutorius nežinomas; **2.** (*esitante*) neryžtingas; *èssere i. (su qcs)* abe-jóti (*dėl ko*); (*in qcs*) nepatikimai (*kq* daryti); **3.** (*mal sicuro*) netvirtas; *luce ~a* neryški švie-sā; *passo i.* netvirtų žingsniai *pl*; *scrittura ~a* padrikā rašýsena; *tempo i.* pėrmainingas / ne-pastovūs óras; **4.** *kaip dkt* *v* nežinomýbė; *gli ~i del mestiere* profėsisijos netikėtūmai; nenu-matýti ātvejai darbė.

incespicàre vksm [E] (-cè-) (*in qc*) užkliūti (kó-ja) (*už ko*).

incessànte *bdv* nepaliáuujamas; nuolatinis.

incessanteménte *prv* **1.** nepaliáujamai, bė palio-vós; **2.** (*sempre*) nuolat.

incèsto dkt *v* kraujómaiša, incėstas.

incestuóso, -a *bdv* kraujómaišos, incėstinis.

incètta dkt *m*: *fare i. (di qcs)* supirkti (*kq*; *ppr. norint speculiuoti*); *fig (su)kaūpti (kq)*.

inchièsta dkt *m* **1.** (*indagine*) tyrimas; (*anche: sondaggio*) apklausa; *i. giornalistica* žurnalisto tyrimas; reportāžas; *commissione d'i.* tyrimo komisijsa; *condurre / svòlgere un'i.* atlikti tyri-mā; tirti; **2.** *dir* (bylós) tyrimas; (*caso*) bylā; *i. (giudiziaria)* teisminis tyrimas; *avviare / aprire un'i.* iškėlti bylā.

inchinàrsi vksm (-chì-) (*di fronte a qcn*) nusileñk-ti (*prieš kq*) (*ir prk*), leñktis.

inchino dkt *v* nusilenkimas (*ir prk*); (*riverenza*) reverānsas; *fare un i.* nusileñkti.

inchiòdàre vksm (-chiò-) **1.** prikālti; *i. il copèr-chio di una cassa* prikālti dėžės daņgtį, užkālti dėžę; **2.** *fig* prikāustyti; *i. a letto* prikāustyti prie lóvos; *i. qcn alle sue responsabilità* vėřsti prisiimi atsakomýbė, (pri)vėřsti atsakýti už sāvo veiksmūs; **3.** *fig (frenare di colpo)* staigā sustabdyti.

inchiòstro dkt *v* rāšalas; *i. di China* tūšas; *màc-chia di i.* rāšalo dėmė; *stampante a getto d'i.* rāšalinis spausdintūvas; ♦ *i. simpático* simpā-tinis rāšalas; *nero come l'i.* júodas kaip degū-tas; *versare i.* išliėti daūg rāšalo (*pirašyti*).

inciampàre vksm [E] **1.** (*in qcs*) užkliūti (kója) (*už kq*); **2.** *fig* suklūpti.

inciàmpo *dkt v* kluivinys.

incidentàle *dkt m* (*secondario*) šalutinis.

incidente *dkt v* **1.** (*disgrazia*) nelaimingas atsitikimas; avarija; nelaimė; *i. aereo* (*ferroviario*) lėktuvo (traukinio) katastrofà; *i. domestico* buitinė nelaimė; *i. stradale* (auto)avarija, eismo nelaimė; *i. sul lavoro* nelaimingas atsitikimas darbè; *fis i. nucleare* branduolinis incidentas; *avere un i., fare un i.* patèkti į avariją; (*causarlo*) sukèlti avariją; ♦ *i. di percorso* nesklandumai *pl*; **2.** (*contrasto e sim.*) incidentas; *i. diplomatico* diplomatinis incidentas; *l'i. è chiuso* incidentas baigtas.

incidénza *dkt m* **1.** *fis* kritimas (*spindulio ir pan.*); **2.** *fig* (*peso*) svoris; (*influenza*) įtaka; (*effetto*) poveikis; **3.** *l'i. di una malattia* sergamumas (kokia ligà); (*i casi*) susirgimai *pl*.

incidere* *I vksm* **1.** įpjauti; įrèžti; **2.** (*intagliare e sim.*) (į)raižyti; (iš)graviruoti; **3.** (*registrare un disco e sim.*) įrašyti (į plokštelę); *i. un album* įrašyti albūmą; **4.** *fig* (*imprimere nella mente*) įsikàlti į gálvą.

incid||ere* *II vksm* [A] (*su qc*) atsilièpti (*kam*); turėti įtakos; būti svarbiám; (pa)veikti (*ką*); *i. negativamente sull'economia del paese* neigiamai atsilièpti šalies ekonomikai; *la tassa ~e per un terzo sul costo del carburante* mokeskis sudàro trèdàlį degalų kàinos.

incinta *bdv m* nèščia; *i. di sei mesi* šeštą mėnesį nèščia; *mèttre i.* apvaisinti (*ppr. moterį*); *rimanere i.* pastóti; *è i. del secondo figlio* láuikiasi àntro kūdikio; *è i. del cugino* láuikiasi vaiko nuò pusbrolio.

incipiente *bdv* prasidedantis.

incipriarsi *vksm* (*-ci-*) pudruotis, pasipudruoti.

incirca *prv*: ♦ *all'i.* maždaug; apie (*ką*).

incisióne *dkt m* **1.** (*l'azione*) įpjovimas; (*il segno*) rėžis; (*taglio*) įpjova; **2.** *med* pjūvis, incizija; **3.** (*la tecnica*) raižyba, graviravimas; (*l'opera*) raižinys; graviūra; **4.** (*registrazione*) įrašymas; (*pezzo*) gařso įrašas; *sala d'i.* gařso įrašų stūdija.

incisivo, -a **1.** *dkt v* (*t.p. dente i.*) priekinis dantis, kàndis; **2.** *bdv fig* efektingas, paveikūs.

inciso *dkt v* **1.** *gram* įterptinis sakinys; įterpinys; ♦ *per i.* taip kùtko; **2.** *mus* motyvas.

incisóre, -a *dkt v/m* raižytojas -a, gràveris -è.

incitamento *dkt v* paskatinimas, paskatà; (*istigazione*) kùrstymas; *èssere di i.* skàtinti.

incitàre *vksm* (*in-*) (pa)skàtinti, (pa)ràginti; (*a far qcs di male*) kùrstyti; *i. all'azione / ad agire* skàtinti veikti; *i. alla lotta (alla rivolta)* ràginti į kòvą / kovóti (sukilti / į sukilimą).

incivile *bdv* **1.** (*socialmente indegno*) bàrbariškas; **2.** (*maleducato*) neišauklėtas, nekultūringas; (*rozzo*) šiurkštus; **3.** (*selvaggio*) necivilizuotas; **4.** *kaip dkt v/m* storžièvis -è.

inciviliménto *dkt v* civilizàvimas(is); civilizàcija.

incivilire *vksm* (*-isc-*) civilizuóti; švièsti.

inciviltà *dkt m* **1.** (*scarso grado di civiltà*) necivilizuotumas; **2.** (*villania*) nekultūringumas.

inclassificàbile *bdv* **1.** neklasifikuojamasis; ♦ *cóm-pito i.* kontrolinis dárbas, kuriò negàlima įvèrtinti (*dèl klaidų gausos*); **2.** *fig* niekingas.

inclemente *bdv* **1.** negailestingas; rùstus; (*crudele*) žiaurus; **2.** *fig* (*del clima*) atšiaurus.

incleménza *dkt m* **1.** negailestingumas; (*crudeltà*) žiaurumas; **2.** *fig* (*del clima*) atšiaurumas.

inclinàbile *bdv* atlenkiamas; atlòšiamas.

inclinàre *vksm* (*-cli-*) pakreipti; paleñkti; *i. il capo* nuleñkti gálvą.

► **inclinàrsi** *sng* pakrýpti.

inclinàto, -a *bdv*: *fis piano i.* nuožulnióji plokštumà.

inclinazióne *dkt m* **1.** pòsvyris; pasvirimas; (*pendenza*) núolydis; *l'i. dell'asse terrestre* Žemės ašiès pòsvyris; **2.** *fig* pòlinkis; palinkimas; *i. per la musica* pòlinkis į mūzikà.

incline *bdv* (*a qcs, a far qcs*) linkęs (*į kà, kà daryti*); *i. all'ottimismo* linkęs į optimizmà; *èssere i. (a qcs)* turėti pòlinkį (*į kà*); (*avere piacere*) mègti (*kà*).

inclù||dere* *vksm* **1.** įdėti; *i. la fattura in una lettera* įdėti sąskaità į vókà; **2.** (*comprendere*) įtràukti; (*in un conto*) įskaiciuoti, įskaityti; *i. in una lista (nel programma)* įtràukti į sąrašà (į progràrà); *è ~so nel prezzo* įeina į kàinà.

inclusióne *dkt m* **1.** įdėjimas; **2.** (*in liste e sim.*) įtraukimas; (*in conti*) įskaiciàvimas; **3.** *min* inkliuzas.

inclusivo, -a *bdv*: *il prezzo è i. della consegna* pristatymas įeina į kàinà.

inclùs||o, -a *bdv* imtinai; įskaítant; *tutti, ~a lei* visi, įskaítant ir jà; *entro il 4 aprile i.* iki balàndžio 4-òs imtinai; *èssere i.* būti įtrauktám; (*di qcs*) įeiti; *t.p.* ⇒ **inclùdere**.

incoerénze *bdv* **1.** (*di materiale*) birùs; **2.** *fig* nenuoseklùs; (*sconnesso*) pàdrikas.

incoerénza *dkt m* nenuoseklùmas.

incògliere* *vksm*: ♦ *mal te ne incolga!* kàd tavè kuř (gàlas)!; tù dár pasigailèsi!; *mal gliene incolse* jám blogai baigèsi.

incògnit||a *dkt m* **1.** *mat* nežinomasis; *equazione a due ~e* lygtis su dviem nežinomaisiais; **2.** *fig* nežinomýbė; *èssere un'i.* likti neaiřku; būti nežinomam; būti nesuprantamám.

incògnito, -a *bdv*: ♦ *in i.* inkògnito.

incollàre *vksm* (-còl-) (su)klijuoti; (*qcs a qc*) priklijuoti; (*sopra qcs*) užklijuoti; (*all'interno di qcs*) įklijuoti; *i. un'etichetta* užklijuoti etiketę.

► **incollàrsi** *sng* **1.** klijuotis (*ir prk*), prisiklijuoti; (*aderire*) (pri)lįpti; **2. fig** (*a qc*) (pri)lįpti (*prie ko*), nesitraukti (*nuo ko*); (pri)kįbti (*prie ko*); *i. al televisore* prilįpti prie televizoriaus.

incollàto, -a *bdv, dlv* priklijuotas; užklijuotas; *t.p.* ⇒ **incollàre**.

incollerirsi *vksm* (-isc-) užsirūstinti.

incolmàbile *bdv fig*: **un vuoto i.** tuštumà, kuriòs neįmànoma užpildyti; **sport un distacco i.** atotrūkis, kuriòs neįmànoma įveikti.

incolonnàre *vksm* (-lòn-) **1.** *mil* sustatyti į kolonà; **2. (scrivere)** (su)rašyti stulpėliais.

► **incolonnàrsi** *sng* (*in fila*) (su)stóti į eilę.

incolóre *bdv* bespalvis (*ir prk*).

incolpàre *vksm* (-còl-) (*qc di qcs*) apkáltinti (*ka kuo*); *i. a torto* neteisingai apkáltinti.

► **incolpàrsi** *sng* prisiimti kaltę (*sáu*).

incolpévole *bdv* nekaltas; bė kaltės.

incólt||o, -a *bdv* **1.** aplėistas; **terreno i.** dirvónas; **2. fig: barba ~a** apšėpusi barzdà; **3. fig (di qcn)** tamsùs, neišsilávinęs.

incólume *bdv* sveikas; **uscire i.** nenukentėti.

incombénite *bdv* grėšiantis.

incombénza *dkt m* užduotis -iės; uždavinys.

incominci||àre *vksm* **1.** *tr* (*qcs, a far qcs*) pradėti (*ka, qd daryti*), imti; *i. a cantare* uždainuoti; *i. un discorso* pradėti kalbà; *i. a lavorare* pradėti dirbti; *i. a piangere* pravirkti; ♦ *a i. da domani* pradedant nuò rytójaus; **tanto per i.** visų pirmà, pirmiausia; **2. intr [E]** prasidėti; **lo spettacolo sta ~ando (è già ~ato)** spektaklis prasideda (jàu prasidėjo); *t.p.* ⇒ **cominciàre**.

incommensuràbile *bdv* neišmatuojamas; (*inestimabile*) neįkainojamas.

incomod||àre *vksm* (-cò-) (su)trukdyti; *kaip intr [A] se non le ~a* jei Jums nesunkù.

incòmodo *dkt v* **1.** nepatogumas; ♦ **le tolgo l'i.** nebetrukdysiu; **2. (compenso): quant'è il Suo i.?** kiek àš Jums skolìngas?; **3. kaip bdv**: ♦ **fam il terzo i.** trėčias nereikalingas.

incomparàbile *bdv* nepalyginamas.

incompatibile *bdv* nesuderinamas; (*non conforme*) neatitinkantis (*ko*).

incompatibilità *dkt m* nesuderinamumas.

incompeténte **1.** *bdv* nekompetentingas, nenusimánantis; **essere i. (in fatto / in materia di qcs)** nenusimányti (*apie ka*); **2. bdv dir** netùrintis kompetencijos, nekompetentingas; **3. dkt v/m** nenusimánantis žmogùs; neišmánėlis -ė.

incompeténza *dkt m* nemokšiškumas, nekompetentingumas.

incompiùto, -a **1.** *bdv (non finito)* neužbaigtas, nėbaigtas; **2. dkt m: mus l'Incompiuta** Nebaigtóji.

incomplét||o, -a *bdv* **1.** nepilnas; nè visas, nevìsas; (*non esauriente*) neišsamùs; (*non definitivo*) nėbaigtinis, negalutinis; **informazioni ~e** neišsamì informácija sg; **la sua domanda è ~a** Jūsų paraiškà nepilnà; **2. (non finito)** nėbaigtas.

incomprensibile *bdv* nesuprantamas.

incomprensión||e *dkt m* nesusipratimas; *dgs ~i (disaccordo)* nesutarimai.

incompréso, -a *bdv* nesùprastas; (*non apprezzato*) nepripažintas; neįvertintas.

incomunicabilità *dkt m* nekomunikabilumas.

inconcepibile *bdv* nesuvókiamas.

inconciliàbile *bdv* nesuderinamas.

inconcludénte *bdv* **1.** (*di qcs*) nedúodantis rezultàto, bė rezultàtų; (*non convincente*) neįtikinamas; (*vano*) tùščias; **il colloquio è stato i.** pókalbis nėdavė rezultàtų; **2. (di qcn)** netikęs; nemókantis (dirbti).

incondizionataménte *prv* besàlygiškai.

incondizionàto, -a *bdv* besàlygiškas, besàlyginis; **in modo i.** besàlygiškai.

inconfessàbile *bdv* neišpažįstamas; (*vergognoso*) gėdingas; **desiderio i.** nóras, kuriò negàlima išsakýti, neišsakýtas nóras.

inconfondibile *bdv* unikalùs; sàvitas; (*irripetibile*) nepakartojamas; **il suo stile è i.** jò stilius unikalùs, jò stiliaus neįmànoma neatpažinti.

inconfutàbile *bdv* ne(nu)giñčijamas.

incongruénite *bdv* nenuoseklùs; prieštarìngas, sàu pačiam prieštaràujantis.

incongruénza *dkt m* nenuoseklumas.

incóngruo, -a *bdv* neadekvatùs; netiñkamas.

inconoscibile *bdv* filòs nepažinùs.

inconsapévole *bdv* **1.** nesuvókiantis; (*che non sa*) nežinantis; **essere i. (di qcs)** nesuvókti (*ko*); nežinóti (*ko*); **2. (inconscio)** nesàmonìngas.

inconsapevolézza *dkt m* nesuvókimas.

inconsciaménte *prv* nesàmonìngai.

incóncscio, -a **1.** *dkt v med* pasàmonė; **2. bdv** nesàmonìngas.

inconsisténite *bdv* nepatvarùs; netvirtas; **2. fig** nepaprastà mēnkas; (*infondato*) bė pagrindo.

inconsisténza *dkt m fig* visiškas menkumas; pagrindo neturėjimas.

inconsolàbile *bdv* nenuraminamas; **dolore i.** nenumalšinamas skausmas.

inconsuétó, -a *bdv* neįprastas.

inconsùlto, -a *bdv: gesto i.* neapgalvótas póelgis.

incontamināto, -a *bdv* 1. neūžterštas; žmogaūs nēliestas; 2. (*puro*) tīras, nesūteptas.

incontentibile *bdv* nesulaīkomas.

incontentābile *bdv* visadā nepatēnkintas; nepatēnkinamas; (*insaziabile*) nepasōtinamas; (*particolarmente esigente*) labāi reiklūs.

incontestābile *bdv* nenuginčijamas.

incontinēte *bdv* 1. (*senza moderazione*) besaīkis; nesusivaldantis; 2. *med* nelaīkantis.

incontinēza *dkt m* 1. saīko neturējimas; nesusivaldymas; 2. *med* nelaīkymas.

incontrā||re *vksm* (-cō-) 1. sutikti; *i. un conoscenza per strada* sutikti pažīstamā gātvēje; *fig i. difficoltà* susidūrti sū sunkūmais; *fig i. il favore del pubblico* susilāukti pūblikos pritarīmo; *fig abbiamo ~to cattivo tempo* pasitaīkē blogi orai; 2. (*avere un incontro con qc*) susitīkti (*su kuo*); (*andare a incontrare*) pasitīkti (*kq*); *i. le amiche* susitīkti sū draugēmīs; *i. un amico all'aeroporto* pasitīkti draugā ōro ūoste; 3. (*far la conoscenza di qcn*) susipažinti (*su kuo*); 4. *sport* susitīkti (*su kuo*), žaīsti.

► **incontrārsi** *sng* 1. susitīkti; (*vedersi*) matytis, pasimatyti; 2. (*far conoscenza con qc*) susipažinti (*su kuo*); 3. (*confluire*) sueīti; 4. *fig (di gusti e sim.)* sutāpti, sutīkti; 5. *sport* susitīkti.

incontrārio *prv*: ♦ *all'i.* atvirkščiai; (*dentro fuori*) išvirkščiai; (*sopra sotto*) aukštyn kōjomis.

incontrastāto, -a *bdv* bē pasipriešinimo.

incōntro I *dkt v* 1. susitikimas; (*appuntamento*) pasimātymas; *luogo d'i.* susitikimo vietā; 2. (*ufficiale*) susitikimas; (*convegno*) suvažiāvimas; (*riunione*) susirinkimas; *i. al vertice* viršūnių susitikimas; *i. di affari* daljkinis susitikimas; 3.: (*punto*) *d'i.* sāndūra, susidūrimas; *fig (accordo)* susitarimas; *geom (intersezione)* susikirtimo tāškas; 4. *sport* rungtynēs *pl*; susitikimas; *i. di ritorno* atsākomosios rungtynēs.

incōntro II *prv*: *i. a qc (ko)* liūk; *farsi i. agli ospiti* pasitīkti svečiūs; *fig andare i. a difficoltà* susilāukti sunkūmų; *fig andare i. a morte certa* eīti į tikrā miūtį; ♦ *andare / venire i. a qcn (aiutare)* pagēlbėti kām; *venirsi i.* susitafti gerūoju; eīti į kompromisā.

incontrollābile *bdv* nesuvaldomas.

incontrovertibile *bdv* ne(nu)ginčijamas.

inconveniente *dkt v* nesklāndūmas; (*scomodità*) nepatogūmas; (*lato negativo*) trūkumas.

incoraggiāmēto *dkt v* 1. padrāsinimas; 2. (*esortazione*) paskātinimas.

incoraggiānte *bdv* padrāsinantis; (*che induce ad esser ottimisti*) geraī nuteīkiantis; (*che dà speranza*) viltį teīkiantis.

incoraggiāre *vksm* 1. (pa)drāsinti; 2. (*esortare*) (pa)skātinti; *i. allo stūdio, i. a studiare* paskātininti mōkytis; 3. *fig (promuovere)* (pa)remti; (pa)skātinti; *i. la cooperazione tra gli stati* skātinti valstjbių bendradarbiāvimā.

incornāre *vksm* (-cōr-) 1. pērsmeigti ragaīs (/ ragū); 2. *fig sport* tiksliai smūgiuoti gālva.

incorniciāre *vksm* įrēminti (*ir prk*), (i)dėti į rēmeliūs (/ į rēmus).

incoronāre *vksm* (-rō-) 1. (ap)vainikuoti; 2. (*proclamare re*) karūnuoti.

incoronaziōne *dkt m* karūnāvimas.

incorporāre *vksm* (-cōr-) 1. (su)maišyti; įmaišyti; 2. *fig (include)* įtraukti; (*unire a sé*) pri(s)jūngti; 3. (*assorbire*) prisigērti; 4. *polit* inkorporuoti; (*con la forza*) aneksuoti.

incorpōreo, -a *bdv* bekūnis.

incorreggibile *bdv* nepataisomas.

incōrrere* [E] *vksm* (-cōr-) pakliūti (*i kq*); užsi-traukti (*kq*); *i. in un guaio* pakliūti į bēdā; *i. nelle ire di qcn* užsitraukti kienō rūstybē; *i. in una multa* gāuti baudā; *i. in un rischio* patirti rīzika.

incorrutibile *bdv* nepāperkamas.

incorrutibilitā *dkt m* nepaperkamūmas.

incosciēte 1. *bdv* (*privo di sensi*) bē sāmonēs; 2. *bdv (inconsapevole)* nesāmoningas; 3. *bdv (involontario)* nevalingas; 4. *bdv (irresponsabile)* neatsakingas; 5. *dkt v/m* beprōtis; *sei un i.!* pamišēlis tū!

incoscientēmēte *prv* nesāmoningai.

incosciēnza *dkt m* 1. (*l'essere senza sensi*) buvimas bē sāmonēs; 2. (*imprudenza*) neatsakingūmas.

incostānte *bdv* nepastovūs; (*discontinuo*) nereguliarūs; *i. negli affetti* nepastovūs mēilėje; *essere i. nello stūdio* nestrōpiai mōkytis.

incostānza *dkt m* nepastovūmas.

incostituzionāle *bdv* nekonstitūcinis, antikonstitūcinis, prieštarāujantis konstitūcijai.

incostituzionalitā *dkt m* prieštarāvimas konstitūcijai, antikonstitūcinis pōbūdis.

incravattāto, -a *bdv* sū (ryškiū) maklārāiščiu.

incredibil||e *bdv* 1. (*da non credere*) neįtikėtinas; (*non credibile*) neįtikimas; *fatti ~i* neįtikėtini fāktai; *kaip dkt v ha dell'i.* (taī) suñkiai tikėtina; ♦ *kaip jst (è) i.!* neįtikėtina!; 2. *fam (straordinario)* nerealūs; (*grandissimo*) didžiausias.

incredulitā *dkt m* nepatikėjimas; negalėjimas patikėti.

incrēdulo, -a *bdv* negālintis patikėti; nētikintis;

essere i. negalėti patikėti.

incrementāre *vksm* (-mēn-) (pa)dīdinti; (*in numero*) (pa)gāusinti; (*incentivare*) (pa)skātinti.

incremento *dkt v* (*crescita*) augimas; (*in misura*) (pa)didėjimas; (*in numero*) (pa)gausėjimas; *i. demografico* gyventojų prieaugis; *i. della produzione* gamybos padidėjimas.

increscioso, -a *bdv* apmaudūs.

increspàre *vksm* (-crè-) **1.** (*la superficie dell'acqua*) raiibinti; **2.** (*i capelli*) kedėnti.

incriminàre *vksm* (-cri-) inkriminuoti; (*qc di qcs*) apkáltinti (*kq kuo*).

incriminazióne *dkt m* inkriminacija; inkriminavimas, apkáltinimas.

incrinàre *vksm* (-cri-) **1.** įskėlti, įdaūžti; **2.** *fig* (su)gadinti; (*nuocere*) pakeñkti (*kam*).

► **incrinà||rsi** *sng* **1.** įdūžti, įskilti; įlūžti; (*fessurarsi*) trūkinėti; *si è ~ta una còstola* įlūžo šonkaulis; **2.** *fig* (pa)irti, (pa)krikti.

incrinatūra *dkt m* įskilimas; įlūžimas.

incrociàre *vksm* (-cró-) **1.** (su)kryžiuoti; kryžmai sudėti; *i. le gambe* sukeisti kójas; ♦ *i. le braccia* rankàs sudėti (*ppr. prk*); *i. le dita* sukryžiuoti pirštùs; **2.** (*incontrare*) sutikti (*einant iš priekio*); (*di mezzi di trasporto*) prasileñkti; **3.** (*attraversare*) kiřsti; **4.** *biol* (su)kryžminti.

► **incrociàrsi** *sng* **1.** (*incontrarsi*) susitikti; *i. per strada* susitikti gatvėje; **2.** (*attraversare*) susikirti, kiřstis; susikryžiuoti, kryžiuotis.

incrociàto, -a *bdv*, *dlv*: *mil fuoco i.* kryžminė ugnis -iēs; *t.p.* ⇒ **incrociàre**.

incrociatóre *dkt v* *mil* kreiseris.

incrocio *dkt v* **1.** sánkirta; *sport l'i. dei pali* virpsoto iř skersinio sándūra; **2.** (*stradale*) sánkryža; kryžkelė; **3.** *biol* kryžminimas; **4.** *biol* (*ibrido*) miřrūnas -ė.

incrollàbile *bdv fig* nesugriauamas; tvirtas.

incrost||àre *vksm* (-cró-) **1.** (ap)traukti; *l'acqua calcàrea ~a i tubi* vamzdžiai kalkėja nuo kieto vandeñs; **2.** (*con pietre preziose*) inkrustuoti.

► **incrostàrsi** *sng* (*di qcs*) apsitraukti (*kuo*), trauktis; *i. di calcare* (ap)kalkėti; *i. di sporco* apsinešti neřvarūmais.

incrostazióne *dkt m* **1.** nuosėdos *pl*, nuoviros *pl*; (*di tartaro*) āpnašos *pl*; *i. di calcare* kálkių nuosėdos; **2.** *art* inkrustacija.

incruénto, -a *bdv* bė kraujo pralieįimo; nekrūvinas.

incubatrice *dkt m* inkubatorius.

incubazióne *dkt m* **1.** perėjimas; **2.** *med* inkubacija; *periodo di i.* inkubacinis periodas.

incub||o *dkt v* kořmāras, slogutis; *da i.* kořmāriřkas *agg*; *avere gli ~i* sapnuoti kořmarūs.

incùdine *dkt m* **1.** priekalas; ♦ *tra l'i. e il martello* taĩp kũjo iř priekalo; **2.** *anat* priekalas.

inculàre *vksm* (-cù-) *volg, fig* (pa)gaĩdinti.

inculcàre *vksm* skiėpyti, (i)diėgti.

incuneàre *vksm* (-cù-) įvaryti (taĩsi pleiřta); įsprāusti; (*conficcare*) įsmeĩgti.

incupirsi *vksm* (-isc-) apsiniaukti (*ir prk*), niāuktis; *fig i. in volto* apsiniaukti.

incuràbile *bdv* nepagydomas; **malato i.** nepagydomas ligonis; **malattia i.** nepagydoma ligā.

incurànte *bdv* bė atodairos; (*di qc*) nepāisantis (*ko*).

incùria *dkt m* aplaidumas; (*di sé*) apsilėidimas.

incuriosi||re *vksm* (-isc-) (*qcn*) (su)kėlti (*kieno*) smalsūma; (su)intriguoti (*kq*); *mi ha ~to* mán smalsū pasidārė, manė suintrigāvo.

► **incuriosi||rsi** *sng* pasidaryti smalsiām; *mi sono ~to* mán smalsū pasidārė.

incursióne *dkt m* **1.** aĩt puolis; (*irruzione*) įsiveržimas; (*blitz*) řtuřmas; *i. aerea* aĩtskrydis; *fare un'i.* įsiveržti; **2.** *sport* prasiveržimas.

incurvare *vksm* (iř)leñkti; įleñkti; *i. la schiena* išleñkti nūgarā; (*far la gobba*) kũprintis.

► **incurvā||rsi** *sng* **1.** (iř)liñkti; įliñkti; *il tetto si è ~to* stógas įliñkęs; **2.** (*ingobbirsi*) kuprótis; (su)liñkti ĩ kuprā.

incurvatūra *dkt m* išlinkimas; įlinkimas.

incustodito, -a *bdv* nesāugomas; bė priežiūros.

incùtere* *vksm* (-cù-) įvaryti (*baimė ir pan.*); *i. soggezione* kėlti pagaĩbiā bāimė.

indaco **1.** *dkt v* *chim* indigas; **2.** *dkt v* (*il colore*) indigo spalvā; **3.** *bdv nkt* indigo spalvòs.

indaffaràto, -a *bdv* darbaĩs apsikrovęs, labai užsiēmęs.

indagā||re *vksm* (-dā-) **1.** *tr* tyrinėti; (iř)tirti; **2.** *intr* [A] (*su qcs*) (iř)tirti (*kq*); *i. su una rapina* tirti apiplėřimā; *kaip tr è ~to per omicidio* jām iřkeltā bylā dēl žmogžudystės.

indàgin||e *dkt m* **1.** tyrimas; tyrinėjimas; *i. demo-scòpica* vieřšiosios nuomonės apklausā; *i. interna (parlamentare)* vidaūs (parlamenteinis) tyrimas; *i. di mercato* riĩkos tyrimas; **2.** *dir* (*t.p. dgs ~i*) tyrimas; *~i preliminari* ikiteisminis tyrimas *sg*; *avviare un'i. su qcs* pradėti tyrimā dēl kò; *fare un'i.* atlikti tyrimā, tirti; *riaprire un'i.* atnaũjinti tyrimā; *sul fatto sono in corso ~i* įvykis tĩriamas.

indebitaménte *prv* (*senza averne merito*) nepelnytai; (*senza fondamento*) nepagrįstai.

indebitaménto *dkt v* įsiskolinimas.

indebitàrsi *vksm* (-dé-) įsiskolinti.

indébito, -a *bdv* **1.** nepagrįstas; (*immeritato*) nepelnytas; **2.** (*illegale*) neteisėtas.

indeboliménto *dkt v* nusilpimas, susilpnėjimas.

indebolire *vksm* (-isc-) (su)silpninti.

► **indebolirsi** *sng* (nu)siłpti, (su)silpnėti.

indecénte *bdv* **1.** (*osceno*) nepadorūs; **2.** (*vergognoso*) negarbīngas.

indecentemente *prv* nepadorai.

indécenza *dkt m* **1.** (*l'essere osceno*) nepadorūmas; **2.** (*vergogna*) gēda.

indecifrābile *bdv* neiššifrūojamas (*ir prk*).

indecisióne *dkt m* svyrāvimas, dvejójas; neryžtingūmas; *avere un attimo di i.* kiek susvyrúoti.

indeciso, **-a** *bdv* dvejójantis, svyrúojantis; neryžtingas; *essere i.* neapsisprēsti; svyrúoti.

indeclinābile *bdv gram* nelinksniúojamas.

indecoróso, **-a** *bdv* gēdīngas; žēminantis orūmā.

infessó, **-a** *bdv* nenuilstamas.

indefinibile *bdv* nenusākomas.

indefinito, **-a** *bdv* **1.** (*non chiaro*) neapibrēžtas; neaiškus; **2.** (*non risolto*) neišsprēstas; **3.** *gram:* **modo i.** neasmenúojamoji veiksmažodžio fōrma (*pvz.: bendratis*); **pronome i.** nežymimāsīs įvardis.

indeformābile *bdv* nesideformúojantis; standūs; nedeformúojamas.

indégno, **-a** *bdv* **1.** (*di qcs*) nevertas (*ko*); *è i. di te* jis tavęs nevertas; (*non ti si addice*) táu taip nēdera; **2.** (*spregevole*) niekingas; **3.** (*vergognoso*) gēdīngas.

indelēbile *bdv* **1.** nenuplāunamas; **2.** *fig* neišdildomas, neištrinamas.

indelicatēzza *dkt m* **1.** netaktiškūmas; nedelikatūmas; **2.** (*atto scortese*) netāktas; nemandagūs / negražūs pōelgis.

indelicato, **-a** *bdv* netāktiškas, nedelikatūs.

indemoniāto, **-a** **1.** *bdv* (vėlnio) apsēstas; **2.** *bdv fig* pašėlęs; **3.** *dkt v/m* apsēstāsīs-ōji.

indènne *bdv* nesūžeistas; sveīkas; *uscire i. da un incidente* nenukentėti pēr avārijā.

indennità *dkt m* **1.** (*risarcimento*) kompensācija; **2.** (*rimborso e sim.*) pašalpā; (*la somma pagata*) išmoka; *i. di disoccupazione* bedarbīo pašalpā; *i. di fine rapporto* išeitinė (išmoka); *i. di licenziamento* išeitinė (pašalpā); *i. di trasferta* komandiruōtpinigiai *pl*.

indennizzare *vksm* atlyginti (núostolius), kompensúoti.

indennizzo *dkt v* núostolių atlyginimas, kompensāvimas; kompensācija.

inderogābil *e* *bdv* **1.** *dir* imperatyvūs; *impegno i.* saīstantis įsipareigójas; *norma i.* imperatyvinōrma; **2.** (*indifferibile*) neatidėliótinās; (*necessario*) būtinās; *divieto (principio) i.* draudīmas (principas), kuriō būtinā laikýtis; *scadenza i.* galutinīs tērminās; *a causa di impegni ~i* dėl neatidėliótinų reikalų.

indescrivibile *bdv* neapsākomas.

indesiderābile *bdv* nepageidāujamas.

indesiderato, **-a** *bdv* nepageidāutinas.

indeterminatēzza *dkt m* neapibrēžtūmas.

indeterminativo, **-a** *bdv:* *gram* **articolo i.** nežymimāsīs artikelis.

indeterminato, **-a** *bdv* neapibrēžtas; *a tempo i.* neribótam laikui; neterminúotas *agg*; *kaip prv* neterminúotai.

indi *prv* paskiaū.

indiān **o**, **-a** **1.** *bdv* (*dell'India*) Įndijos, ĩndų; ĩndiškas; iš Įndijos; *geogr* **Océano I.** Įndijos vandenýnas; **2.** *bdv* (*degli indiani d'America*) ĩndėnų; ĩndėniškas; ♦ *in fila ~a* vorelė; **3.** *dkt v/m* (*dell'India*) ĩndas -ė; **4.** *dkt v/m* (*pellerossa*) ĩndėnas -ė; ♦ *fare l'i.* duñnių voliōti (*apsimesti nesuprantančiam*).

indiavolato, **-a** *bdv* padūkęs, pašėlęs.

indicāre *vksm* (*in-*) **1.** (*nu*)rōdyti; (*mostrare*) parōdyti; *i. la strada* rōdyti kėliā; *i. l'uscita* parōdyti, kuī išėjimas; ♦ *i. la porta* (*cacciare via*) parōdyti durīs; **2.** (*consigliare*) pataīti; *i. un buon ristorante* rekomenduōti gērā restorānā; **3.** (*denotare*) rōdyti; (*significare*) reikīsti.

indicativamente *prv* apýtiksliai; maždaūg.

indicativo, **-a** **1.** *bdv* reikīsmīngas; *essere i. (di qcs)* rōdyti (*kq*); **2.** *bdv* (*orientativo*) orientācinis; ♦ *a titolo puramente i.* tik bendrām įspūdžiui susidarýti; **3.** *dkt v* (*t.p. modo i.*) *gram* tiesiōginė nuosaka, indikatývas.

indicato, **-a** *bdv* (*adatto per qcs*) tiīnkamas (*kam*) (*consigliato*) pātariamās; (*consigliabile*) pataītinās.

indicatore *dkt v* rodiklis; *spec* indikātorius; *i. economico (sociale, statistico)* ekonōminis (sociālinis, statistinis) rodiklis; *kaip bdv* *cartello i.* (informācinis) ženklas.

indicaziōn *e* *dkt m* nurōdymas; *su i. (di qc)* (*kieno*) nurōdymu; *i. stradale* kėlio ženklas, kėlio rodýklė; *le ~i del médico* gýdytojo nurōdymai; *attenersi alle ~i* laikýtis nurōdymų; *fornire ~i* duōti nurōdymų, nurōdyti.

indice *dkt v* **1.** (*t.p. anat dito i.*) smīlius; **2.** *fig* (*segno*) pōzmys; rodiklis; **3.** (*di un libro*) turinys (*knygos*); (*alfabetico, delle materie*) rodýklė; *i. delle cose notevoli* dalýkinė rodýklė; **4.** (*tasso, quoziente e sim.*) ĩndeksas; rodiklis; *i. di ascolto / di gradimento* reītingas; *i. di crescita* augīmo rodiklis; *econ i. dei prezzi* káinų ĩndeksas; **5.:** *stor l'I.* (*dei libri proibiti*) Draudžiamųjų knýgų sárasas; ♦ *mettere all'i.* uždrausti (kaip amorālų).

indicabile *bdv* neapsākomas; neišsākomas.

indietreggiare *vksm* (*-trég-*) atsitráukti, tráuktis

(atgal); *fig non i. di fronte alle difficoltà* nepasidūoti iškilus sunkūmams.

indiétro *prv* atgal; *rimanere i.* atsilikti; *voltarsi i.* atsigręžti; *kaip bđv nkt a mārčia i.* atbulinė eigā; *kaip bđv nkt un paese i.* atsilikusi šalīs; ♦ *all'i.* atbulas agg; atbulai; *avanti e i.* pirmyn iř atgal; *andare / essere i.* (di orologio) vėluoti; *avere i., ottenere i.* atgauti; *dare i., portare i.* gražinti; atiduoti; *essere i.* (con qcs) nespėti (su kuo); *tirarsi i.* atsimėsti; *i. non si torna* kėlio atgal nėrā.

indifeso, -a *bđv* neginamas; (*non protetto*) neapsaugotas; (*inerme*) bejėgis.

indifferente *bđv* 1. (a qc) abejingas (kam); *i. ai problemi degli altri* abejingas kitų žmonių bėdoms; 2. (*poco interessante*) paliėkantis abejingā; *per me è i.* mán tās pāts; ♦ *non i.* nemėnkas; nemāžas, žymūs.

indifferenza *dkt m* abejingūmas; *con i.* abejingai; *ostentare i.* ródytis abejingam; *uscii nell'i. generale* išėjau iř niėkam nerupėjo.

indifferibile *bđv* neatidėliótinas.

indigeno, -a 1. *bđv* viėtinis; čiābuvių; 2. *dkt v/m* čiābuvis -ė.

indigėnte 1. *bđv* betuřtis; 2. *dkt v/m* varguólis.

indigėnza *dkt m* skurđas; neprėteklius.

indigestióne *dkt m* sutrikęs virškinimas; pėrsivalgymas; *fare i.* pėrsivalgyti; *fig fare (un')i.* (di qcs) pėrsisotinti (kuo).

indigėsto, -a *bđv* 1. suñkiai virškinimas; nevirškinamas; 2. *fig* suñkiai pākeliamas.

indignāre *vksm (qc)* (su)kėlti (*kieno*) pasipiktinimā, papiktinti (*kā*).

► **indignārsi** *sng* pasipiktinti.

indignāto, -a *bđv, dlv* pasipiktinęs; *essere i.* (per qcs) piktintis (kuo, dėl ko); būti pasipiktinusiām.

indignazióne *dkt m* pasipiktinimas.

indimenticābile *bđv* nepamiřštamas, neužmiřštamas; *una serata i.* nepamiřštamas vākaras.

indio, -a *dkt v/m* Centrinės (/ Pietų Amėrikos) indėnas -ė.

indipendėnte *bđv* 1. nepriklaūsomas; *giornale i.* nepriklaūsomas laikraštis; 2. (*autonomo*) savarañkiškas; *lavoro i.* savarañkiška dārbo veiklā; 3. (*non correlato*) nesusijęs; 4.: *gram proposizione i.* pagrindinis sakinyř.

indipendentemėnte *prv* (da qcs) neatsižvelgiant (*i kā*), nepriklaūsomai (*nuo ko*); nepáisant (*ko*); *i. dai risultati saranno premiati tutti* kād iř kokiė būs rezultātai, apdovanóti būs visi; nepriklaūsomai nuó rezultātų, apdovanóti būs visi.

indipendėnza *dkt m* 1. nepriklausomybė; (*l'esser indipendente*) nepriklausomūmas; 2. (*autonomia*) savarankiškūmas.

indire *vksm (-di-)* (pa)skėlbtį; *i. le elezioni (uno sciòpero)* paskėlbtį rinkimūs (streikā); *i. una riunione* sušaukti susirinkimā.

indirettamėnte *prv* netiesiógiai.

indirėtt||o, -a *bđv* 1. netiesióginis; *in modo i.* netiesiógiai; *imposte ~e* netiesióginiai mokesčiai; 2. *gram: complemento i.* netiesióginis papildinyř; *discorso i.* netiesióginė / atpásakojamoji kalbā.

indirizzāre *vksm* 1. nukreipti (*ir prk*); (*mandare da qcn*) (nu)siųsti (*pas kā*); *fig i. al bene* pamókyti siekti gėrio; *fig i. alla medicina* išlėisti i daktarus; *fig i. gli sforzi* (a qcs) nukreipti pāstangas (*i kā*); 2. (*per spedire qcs*) adresuoti (*ir prk*); *fig i. un saluto* (a qcn) pasvėikinti (*kā*); pasakýti (*kam*) svėikinimā.

► **indirizzārsi** *sng* kreiptis.

indirizzāt||o, -a *bđv, dlv* adresuotas (*ir prk*); *fig l'osservazione è ~a a me* pastabā adresuota mán; ♦ *i. a qcn* (di documento) kienó vardū.

indirizzo *dkt v* 1. ādresas; *dammí il tuo i.* duók mán sāvó ādresā; *inf i. di posta elettronica, i. e-mail* elektróninio pāšto ādresas; ♦ *all'i.* (di qcn) *kam*; *i kā*; 2. *fig* kryptis -iės *femm*; *i. di studi* mókslo kryptis; *scuola a i. professionale* profėsinė mokyklā; *i. della politica estera* užsienio politikos gáirės *pl*; 3. (*messaggio*): *ri-volgere un i.* (a qc) kreiptis (*i kā*); (*di augurio*) pasvėikinti (*kā*).

indisciplina *dkt m* nedrausmingūmas.

indisciplināto, -a *bđv* nedrausmingas.

indiscrėt||o, -a *bđv* netāktiřkas; (*invadente*) lاندų; *al riparo da sguardi ~i* toli nuó smalsių žvilgsnių / pašalinių akių; *fare domande ~e* smalsiai klausinėti; ♦ *se non sono i.* jėi galiū paklāusti.

indiscrezió||e *dkt m* 1. netaktiřkūmas; 2. (*atto indiscreto*) netāktas; 3. (*fuga di notizie*) informācijas nutekėjimas; *secondo (alcune) ~i* anót gandų; neoficialiās duomenimis.

indiscriminatamėnte *prv* nedārnt (jókio) skirtumo, nediferencijuotai; (*temerariamente*) beatódairiřkai.

indiscrimināto, -a *bđv* nedārntis (jókio) skirtumo, nediferencijuotas; (*temerario*) beatódairiřkas.

indiscusso, -a *bđv* visų pripažintas; neginčijamas.

indiscutibile *bđv* neginčijamas.

indiscutibilėnte *prv* neginčijamai.

indispensābile 1. *bđv* būtinas; (*essenziale*) esmi-

nis; (*insostituibile*) nepakečiamas; *condizione i.* būtina sąlyga; **2.** *dkt v nkt: l'i., lo stretto i.* būtiniausi daļykai (/ daiktaī ir pan.) pl.

indispettire *vksm* (-isc-) (su)pýkdyti.

indisponénte *bdv* érzinantis; kéliantis āpmaudā.

indispórre* *vksm* érzinti; kéliti (*kam*) āpmaudā.

indisposizióne *dkt m* negalāvimas; blogā savī-jauta.

indispósto, -a *bdv* negalúojantis; *è i., si sente i.* jám trupūtī negēra; sirguliúoja, negalúoja.

indissolúbile *bdv fig* neišāfdomas.

indistintaménte *prv 1.* (*non chiaramente*) nerý-škiai; neāiškiai; **apparire i.** dunksóti; **2.** (*senza eccezioni*) nedārant skirtumo.

indistinto, -a *bdv* neryškūs; neāiškūs; miglótas.

indistruttibile *bdv* nesulāužomas; nesugriāuna-mas (*ir prk*).

indisturbāto, -a *bdv* (niēko) netrūkdomas.

indivia *dkt m* bot salótinē trūkāžolē.

individuāl||e *bdv 1.* individualūs; (*della persona*) indivído; asmeñs; **libertà i.** indivído / asmeñs láisvē; **2.** (*personale*) asmenīnis; individualūs; **lezioni ~i** individuālos pāmokos; **3. sport: tor-neo i.** vīnetų turnýras.

individualismo *dkt v* individualizmas.

individualista *dkt v/m* individualistas -ē.

individualità *dkt m nkt* (*personalità*) asmenýbē; individualýbē.

individualménte *prv* individualiā.

individuāre *vksm* (-vi-) (*determinare*) nustatýti; (*riconoscere*) atpažinti; (*trovare*) surāsti; **i. un amico tra la folla** atpažinti draūgā miniojē; **i. il colpevole** nustatýti kaltiniñkā; **i. un guasto** su-rāsti gedimā, nustatýti, kuř gedīmas.

individuazióne *dkt m* (*determinazione*) nustāty-mas; (*riconoscimento*) atpažinīmas; (*il trova-re*) suradīmas.

individuo *dkt v 1.* indivīdas, asmuō; (*singolo*) (āt-skiras) žmogūs; **2.** (*tizio*) tipas; **3. biol** (*organi-smo*) indivīdas.

indivisibil||e *bdv 1.* nedalījamas; *mat* nedalūs; **2.** (*inseparabile*) neātskiriamas; **tre volumi ~i** trýs tōmai atskiraī neparduodamī.

indivisibilitā *dkt m* nedalūmas; nedalījamūmas.

indiziār||o, -a *bdv dir: prove ~e* netiesióginiāi īrōdymāi.

indiziāto, -a *dkt v/m, bdv* ītariamāsī -ōji (*pagal netiesioginius īkalčius*).

inizio *dkt v 1.* pōžymis; **un i. di buona educazio-ne** īssilāvinimo pōžymis; **essere i.** (*di qcs*) būti (*ko*) pōžymiu; (*pa*)rōdyti (*kā*); **2. dir** (netie-sióginis) īkaltis.

indócle *bdv* nepaklusnūs; nepasidúodantis.

indocilitā *dkt m* nepaklusnūmas.

indoeuropéo, -a *bdv ling* indoeuropiēčių.

indole *dkt m 1.* būdas; (*natura*) prigimtīs -iēs; **i. mite** švelnūs būdas; **2.** (*tipo*) póbūdis; **di i. ge-nerale** beñdro póbūdžio.

indolénte *bdv* vangūs, tingūs; nejudrūs.

indolénza *dkt m* vangūmas, tingūmas.

indolenziméto *dkt v* nutirpīmas, apmirīmas.

indolenzirsi *vksm* (-isc-) nutīrpti.

indolenzito, -a *bdv* nutīrpes, apmirēs; nugulētas; (*un po' dolorante*) maūdžiantis.

indolóre *bdv* beskaūsmais; neskausmīngas.

indomābile *bdv* nesutīrāmdomas.

indomāni *dkt v: 1.* l'i. kitā diēnā, rytójaus diēnā.

indonesiāno, -a 1. *bdv* Indonēzijos; indoneziē-čīų; īš Indonēzijos; **2. dkt vm** indoneziētīs -ē.

indorāre *vksm* (-dò-) (*pa*)auksuóti (*ir prk*); ♦ **i. la pillola** „pasāldinti kārčiā piliulē“.

indossāre *vksm* (-dòs-) **1.** (*mettersi abiti*) apsivīlkti; **2.** (*avere addosso*) dēvēti; **3.** (*calzare scarpe*) avēti.

indossatóre, -trice *dkt v/m* manekēnas -ē; mō-delis.

indosso *prv: avere i. qcs* (*indossare*) dēvēti kā; **méttersi i. qcs** apsivīlkti kuō.

indótto, -a 1. *bdv* (*provocato*) sukēltas; **2. bdv, dlv: i. in errore** suklaidintas; **i. a far qcs** pastū-mētas kā darýti; *t.p.* ⇒ **indurre**; **3. dkt v econ** šālutinē ekonōminē veiklā (*ppr. apie īmones, gaminančias detales kitų įmonių gaminiamas*); rangōvų prāmōnē.

indottrināre *vksm* (-tri-) īpiřsti (*kam*) kokiā dok-trīnā.

indovin||āre *vksm* (-vi-) **1.** (*at*)spēti; **tirare a i.** spēlióti; **ho quasi ~ato** bevēik atspējau; **~a** (*un po'*)! spēk!; ♦ **chi l'~a è bravo!** čīā tāī beñt mīslē!; **2.** (*scegliere bene*) patāikyti; ♦ **non ne ~a una** jám niēkaip nesīseka.

indovināto, -a *bdv* výķes; taīklūs; (*scelto bene*) puīkiai pārīnkta.

indovinēllo *dkt v* mīslē; (*rompicapo*) galvósūkis; **porre** (*risolvere*) **un i.** užmiñti (īmiñti) mīslē.

indovino, -a *dkt v/m* būrējas -a; aišķiaregýs -ē.

indubbiaménte *prv* neabejótinai; bē ābejo.

indúbbito, -a *bdv* neabejótinas.

indugiā||re *vksm* [A] (*a far qcs*) (už)delsti (*kā da-ryti*), užtrūkti; **non i.** negāišti; **i. a rispóndere** delsti atsakýti; **ha ~to a lungo prima di chié-derle la mano** ilgāi delse pasipiřsti.

indù||gio *dkt v* (už)delśīmas; (*esitazione*) dvejóji-mas; ♦ **senza i.** nedelśiant; **rómpere glí ~gi** īm-tis veiksmū.

induismo *dkt v* induizmas.

induista *dkt v/m* induistas -è.

indulgente *bdv* atlaidūs; nuolaidūs.

indulgénza *dkt m* 1. atlaidūmas; *con i.* atlaidžiai; 2. *rel* atlaidai *pl*; indulgēncija.

indūlgere* *vksm* [A] (*a qcs*) 1. (*assecondare*) tēnkinti (*kq*); 2. (*essere indulgente*) nuolaidžiai; 3. (*lasciarsi andare*) lēisti sāu (*kq* (*daryti*)).

indūlto *dkt v* *dir* amnēstija; (*grazia*) malonē.

indumēnto *dkt v* āpdaras, drabūžis; rūbas.

indurimēnto *dkt v* (su)kietējimas.

indurire *vksm* (-isc-) (su)kietinti (*ir prk*).

► **indurirsi** *sng* (su)kietēti (*ir prk*), (su)rambēti.

indūrrē* *vksm* (*a far qcs*) (pa)skātinti (*kq* *daryti*); (*convincere*) ikālbinti; (*spingere*) pastūmēti; *i. in errore* (su)klaidinti; *i. in tentazione* vēsti ī pagūndā; *i. a partecipare* ikālbinti dalyvāuti; ♦ *non ci i. in tentazione* nelēisk mūsū gūndyti.

indūstrija *dkt m* 1. prāmonē; indūstrija; *i. alimentare* (*estrattiva, tessile*) maisto (gavýbos, tekstilēs) prāmonē; *i. leggera* (*pesante*) lengvōji (sunkioji) prāmonē; *i. dello spettacolo* pramogū vērslas; 2. (*fabbrica*) gamyklā, fābrikas.

indūstriāle 1. *bdv* pramoninis, indūstrinis; prāmonēs; *complesso i.* prāmonēs komplēksas; *zona i.* pramoninis rajōnas; *stor rivoluzione i.* pramoninē revolūcija; 2. *dkt v/m* prāmonininkas -è.

industrializzāre *vksm* industrializuoti.

industrializzaziōne *dkt m* industrializācija.

industrialmēnte *prv* 1.: *produrre i.* gaminti pramoninių būdū; 2.: *i. avanzato* pažangiōs prāmonēs; *i. ricco* pramoningas.

indūstri|ārsi *vksm* stēngtis iš visū jēgū; iš kāilio nērtis; *si ~a come può* stēngiasi, kiek gāli.

indūstriōso, -a *bdv* darbštūs.

induttānza *dkt m* *fis* induktyvūmas; saviindūkcija.

induttivo, -a *bdv spec* indūkcinis; indūkcijos.

induttōre, -trice *bdv fis* indūkcinis.

indūziōne *dkt m* 1. *dir: i. alla prostituzione* vertimas užsiimti prostitūcija; 2. *spec* indūkcija.

inebetire *vksm* (-isc-) 1. (*qcn*) būkinti / (ap)tēmdyti (*ko*) prōta; 2. *intr* [E] ⇒ **inebetirsi**.

► **inebetirsi** *sng* (su)kvailėti; atbukti.

inebetito, -a *bdv* (*stordito*) pritrēntas; (*per alcolici e sim.*) apsvāgēs, apdūjēs.

inebriānte *bdv* svaiginantis.

inebriāre *vksm* (-né-) (ap)svaiginti.

► **inebriārsi** *sng* (ap)svaigti.

ineceppibile *bdv* bē priekaištū; nepriekaištingas.

inēdia *dkt m* bādas; badāvimas; *morire d'i.* mīrti iš bādo.

inēdit||o, -a 1. *bdv* (dār) neišspāusdintas; neišlēistas, nepublikuotas; *fig notizia ~a* dār nepaskelbtā naujiena; 2. *bdv fig* (*originale*) originalūs; 3. *dkt v* neišspāusdintas kūrinys.

ineffābile *bdv* neapsākomas, neišrēiškiamas.

inefficāce *bdv* neveiksmingas; neefektyvūs.

inefficācia *dkt m* neveiksmingūmas; neefektyvūmas.

inefficiēnte *bdv* nuostolingai veikiantis (/ dirbantis *ir pan.*), neefektyvūs; neproduktyvūs.

inefficiēnza *dkt m* neefektyvūmas; neproduktyvūmas.

ineguagliābile *bdv* neprilýgstamas.

ineguagliānz||a *dkt m* 1. nelygýbē; *~e sociali* socialinēs nelygýbēs; 2. (*l'essere ineguale*) nelygūmas.

ineguāle *bdv* nelygus.

ineluttābile *bdv* fatalūs, neišvėngiamas.

inequivocābile *bdv* nedviprāsmiškas, visiškai aiškus.

inerēnte *bdv* ((*a*) *qcs*) susijęs (*su kuo*); **documenti i. al processo** dokumentai, susiję sū bylā.

inērme *bdv* begiñklis (*ppr. prk*).

inerpicārsi *vksm* (-nēr-) rōpšti (*ir prk*), užsirōpšti; kābarotis, užsikābaroti.

inērte *bdv* 1. *chim, fis* inērtinis, inērtiškas; *gas i.* inērtinēs dūjos *pl*; 2. *fig* neveiklūs; inērtūs, inērtiškas; 3. *fig* (*immobile*) (kāip) negývas.

inērzia *dkt m* 1. *fis* inērcija; 2. *fig* inērcija, neveiklūmas; inērtiškūmas; ♦ *per forza di i.* iš papratimo.

inesattēzza *dkt m* netikslūmas.

inesātto, -a *bdv* netikslūs; (*sbagliato*) klaidingas.

inesauribile *bdv* neišseimiamas.

inesistēnte *bdv* neegzistuojantis, nėsamas.

inesorābile *bdv* nepėrmaldaujamas.

inesperiēnza *dkt m* nepatyrimas, neprityrimas.

inespērto, -a *bdv* nepatýręs, bē patirtiēs.

inesplicābile *bdv* neišaiškinamas; nesuprāntamas.

inesplorāto, -a *bdv* neištirtas (*apie kraštą*).

inesplōso, -a *bdv* nesprōgēs.

inesprimibile *bdv* neišrēiškiamas, neapsākomas.

inespugnābile *bdv* neužkariāujamas; neįveikiamas.

inestimābile *bdv* neikāinojamas.

inestricābile *bdv* neišpāiniojamas (*ppr. prk*).

inettitūdine *dkt m* neišmānymas.

inētto, -a 1. *bdv* netikęs; netiñkamas; 2. *dkt v/m* neišmānēlis -è.

inevitābile *bdv* neišvėngiamas; *è ormai i.* tai jau neišvėngiama.

inevitābilmente *prv* neišvėngiamai.

inéz||a *dkt m* meĥniekis, niēkas; māžmožis; *arrabbiarsi per delle ~e* supýkti dēl niēķų.
infagottato, -a *bdv (di qcn)* apsimuturiāvēs.
infallibile *bdv* nekļūstantis; tóbulas; *un método i.* patikimiāusias / tóbulas metodās.
infamānte *bdv* gēdingas; orūmā žēminantis.
infamāre *vksm (-fā-)* apšmeižti, apjūodinti.
infāme **1.** *bdv* negarbīngas, niēķšiškas; nieķīngas; **2.** *bdv fig (schifoso)* šlykštūs; **3.** *dkt v/m* niēķšas -ē.
infāmia *dkt m* **1.** nešlovē; gēda; *marchio d'i.* gēdos žymē; ♦ *senza i. e senza lode* neī šio neī tō; **2.** (*atto infame*) nieķšybē.
infangāre *vksm* **1.** (su)puŗvinti; prinēšti puŗvo (*kur*); **2.** *fig* drabstyti purvaīs; sutēpti.
infanticida *dkt v/m* vaikžudýs -ē.
infanticidio *dkt v* vaikžudýstē.
infantile *bdv* vaiķišķas (*ir prk*); (*dei bambini*) vaiķų; *asilo i.* (vaiķų) daržēlis; *mortalità i.* kūdikių mirtingūmas; *in modo i.* vaiķiškai.
infānzia *dkt m* **1.** vaikýstē; *ricordi d'i.* vaikýstēs prisiminīmai; *fin / sin dall'i.* nuō pāt vaikýstēs; **2.** (*i bambini*) vaiķai *pl.*
infarcire *vksm (-isc-)* (*di qcs*) farširúoti (*kuo*), priķimšti (*ko*) (*ir prk*).
infarināre *vksm (-ri-)* (pa)volióti miltuose.
 ► **infarinārsi** *sng* miltúotis; ♦ *flk chi va al mulino, si ~a* ī bālā púoles, saūsas nekēlsi („kas ī malūnā, tas miltuojasi“).
infarinatūra *dkt m* **1.** voliójimas miltuose; **2.** *fig* pradīnē / beīdros žīnios *pl.*
infārtu *dkt v med* infārtas; *i. cerebrale* insūltas; *morire di i.* mīrti nuō infārkto; *gli è venuto un i., ha avuto un i.* jī īštiko infārtas.
infastidire *vksm (-isc-)* įgrīsti, įķyrēti.
 ► **infastidirsi** *sng* susiérzinti.
infaticabile *bdv* nenuīlstamas.
infātti **1.** *įngt ppr.* neverčiamas; māt; (*in verità*) tikrai; īš tikrųjų; *fa caldo, i. la neve si scioglie* šilta, sniēgas tīrpsta; *non lo troviamo, i. era partito* jō nerādome; māt jīs būvo īšvažiāvēs; *i. è così!* tikrai taip!; ♦ *e i.* taip īr yrā (/ būvo *ir pan., t.p. iron*); **2.** *prv* būtent, īš tikrųjų.
infatūibile *bdv* neįvýkdomas, neįmānomas; ne-realūs.
infatuārsi *vksm (-fā-)* (*di qc*) (aklai) susižavēti (*kuo*).
infatuāto, -a *bdv* (aklai) susižavējes.
infatuazióne *dkt m* trumpalaīkis susižavējimas.
infāusto, -a *bdv* nelēmtas; nelaimīngas.
infecóndo, -a *bdv* nevaisīngas (*ir prk*); (*di campi e sim.*) nederlīngas.
infedéle **1.** *bdv* neīstikīmas; *una moglie i.* neīsti-

ķimā žmonā; **2.** *bdv fig* netikslūs; *traduzione i.* netikslūs vertīmas; **3.** *dkt v/m stor* netikēlis -ē.
infedeltà *dkt m nkt* **1.** (*tradimento*) neīstikīmýbē; **2.** (*inesattezza*) netikslūmas.
infelice *bdv* **1.** nelaimīngas; liūdnas; *infānzia i.* nelaimīnga vaikýstē; **2.** *fig (non buono)* netīnkamas; negēras; (*maliuscito*) nevýķes; nesēķmīngas; *una battuta i.* nevýķes sāmojis; *una scelta i.* netīnkamas pasīrīnkīmas.
infelicità *dkt m* nelaimīngūmas; nelāimē.
infeltrirsi *vksm (-isc-)* susivēlti, vēltis.
infeltrito, -a *bdv, dlv* susivēlēš.
inferénza *dkt m* filos īšvada.
inferiór||e **1.** *bdv* apatīnis; (*in basso*) žemutīnis; *gli arti ~i* apatīnēs galūnēs; *il piano i.* aukštas žemiaū, žemutīnis aukštas; **2.** *bdv (minore)* (*a qc*) žemēsnis (už *kq*, *negu kas, kaip kas, nei kas*); mažēsnis; *i. alla média (alla norma, al solito)* žemēsnis kaip vidurīnis (ūž nōrmā, *negū įprasta*); *i. per número* nē tōks dīdelis / gausūs; *temperatura i. ai 5 gradi* temperatūrā žemēsne neī 5 láipsniai; *a un prezzo i.* mažesne káina; **3.** *bdv fig (peggiore)* žemēsnis; nevisa-vērtis; (*a qc*) prastēsnis (už *kq*); *razza i.* žemēs-nē rāsē; *i. alle aspettative* prasciaū (/ prastēsnis *ir pan.*) neī tikētasi; (*non*) *essere i.* (*a qcn*) (ne)-nusilēisti (*kam*); *sentirsi i.* jāustis nevisaveřčiam; **4.** *bdv geogr: il corso i.* (*di un fiume*) žemupýs; **5.** *bdv geol* ankstyvāsīs; **6.** *dkt v/m* pavaldinýs -ē.
inferiorità *dkt m* prastēsne kokýbē; *med complesso di i.* nevisavertīškūmo komplēksas.
inferiormēte *prv* apačiojē; (*a qcs*) žemiaū (*ko*).
infer||ire *vksm (-isc-)* **1.** (*dedurre*) (pa)darýti īš-vada; **2.:** *gli hanno ~to una coltellata* smōgē / dūrē jām peiliū; *fig la crisi ha ~to un duro colpo alle aziende* krizē smarkiai smōgē įmonēms.
infermeria *dkt m* medicīnos pūnkta / kabinētas.
infermiéra *dkt m* medicīnos sesuō; slaugē.
infermiére *dkt v* sanitāras.
infermità *dkt m* negaliā; nesveikatā; *i. mentale* psichikos negaliā.
infermo, -a *bdv* **1.** ligótas; (*invalido*) lúošas; (*privo di forze*) palīgēš; *i. di mente* nesveīko prōto, psīchiškai nesveīkas; **2.** *dkt v/m* ligónis -ē; (*invalido*) luošýs -ē.
infernale *bdv* **1.** prāgaro; **2.** *fig* prāgarišķas.
inferno *dkt v* prāgaras (*ir prk*); *all'i.* (*stato in luogo*) pragarē; (*moto a luogo*) pragaraņ; *fig diventare un i.* vīrsti prāgaru; ♦ *d'i.* prāgarišķas agg; nepākeliamas; *mandare all'i.* siųsti velnióp.
inferocirsi *vksm (-isc-)* įsiūsti, įtūžti; (*farsi simile a una belva*) sužvērēti.

inferriata *dkt m grōtos pl, grotēlēs pl.*

infertilitā *dkt m* 1. nevaisingūmas; 2. (*di terreno e sim.*) nederlingūmas; nenašūmas.

infervorāre *vksm (-fēr-) uždēgti.*

► **infervorārsi** *sng*r užsīdēgti; įsīkarščiūoti.

infestāre *vksm (-fē-) (qcs)* 1. (*di parassiti e sim.*) parazitūoti (*kur*); 2. (*di briganti*) siaūsti (*kur*) (*ir prk*); 3. (*di fantasmi*) vaidēntis.

infestāt||o, -a *bdv, dlv* 1. užsikrėtęs parazitais; 2.: *una casa ~a dai fantasmi* nāmas, kuriamė vaidēnasi.

infettāre *vksm (-fēt-) 1.* užkrėsti, apkrėsti; infe-kūoti; 2. *fig* (su)teršti, užteršti.

► **infettārsi** *sng*r užsikrėsti, apsikrėsti.

infettiv||o, -a *bdv* infėkcinis; užkrečiamasis; *ma-lattie ~e* infėkcinės ligos.

infetto, -a *bdv* užkrėstas, infėkuotas.

infeziōne *dkt m* 1. infėkcija; už(si)krėtimas; *i. da epatite C* užsikrėtimas hepatitū C; *i. intestinale (delle vie respiratorie)* žarnyno (kvėpavimo ta-kū) infėkcija; *i. virale* virusinė infėkcija; *la fe-rita ha fatto i.* žaizdą užpūliavo, žaizdą užsi-piktino; 2. (*contagio*) užkratas, infėkcija.

infiacchire *vksm (-isc-) 1. tr* (ap)glėbinti; 2. *intr* [E] (ap)glėbti.

► **infiacchirsi** *sng*r ⇒ **infiacchire** 2.

infiammābile *bdv* degūs, greit(ai) užsidegantis.

infiammāre *vksm* 1. uždēgti; sukėlti uždegimą; (*irritare*) erzinti; 2. *fig* uždēgti, (į)aištrinti.

► **infiammā||rsi** *sng*r 1. (*prender fuoco*) užsīdēgti (*ir prk*); įsiliepsnėti; *fig i. d'ira* užsīdēgti py-kėčiū; 2. *med* įsimėsti / atsirasti uždegimui; *le si è ~to un occhio* į akį jai įsimėtė uždegimas.

infiammātō, -a *bdv* 1. *med* paraūdes nuo uždegī-mo; 2. *fig* (*appassionato*) aistringas, užsidegęs.

infiammātōrio, -a *bdv* uždegimo; (*che provoca infiammazione*) sūkeliantis uždegimą.

infiammaziōne *bdv* uždegimas; *i. agli occhi (alla gola)* akių (gerklės) uždegimas.

infido, -a *bdv* vylingas, klastingas.

infierire *vksm* [A] (-isc-) 1. (*su qc, contro qc*) žiaūriai elgtis (*su kuo*); ♦ *non i.!* prašau, ne-reikia (užsipūlti)!; 2. (*imperversare*) siautėti.

infiggere* *vksm* (i)smeigti.

► **infiggersi** *sng*r (i)smeigti.

infil||āre *vksm (-fi-) 1.* (i)kišti; *i. (qcs) sotto (qcs)* pakišti (*ką po kuo*); *i. la chiave nella toppa* įkišti raktą į skylutę; 2. (*un filo, perline e sim.*) (i)vėrti; (i)vārstyti; suvėrti; *i. il filo nell'ago* įvėrti siūlą į ādatą; 3. (*infilzare*) (už)smeigti; įsmeigti; 4. (*vestiti, scarpe e sim.*) ⇒ **infilārsi** 2.; 5. (*cacciare*) nukišti, nudanginti; 6. (*una strada*) pasūkti (į kelią); 7. *fig fam* (*imbrocca-*

re): *non ne ~o una oggi!* kaip šiaūdien mán nesiseka!

► **infilārsi** *sng*r 1. (*qcs*) (i)(si)kišti (*ką*); *i. le dita nel naso* kišti pirštūs į nosį; 2. (*un vestito*) apsi-vilkėti; (*di fretta*) užsimėsti; (*pantaloni e sim.*) apsimauti; (*una gonna*) užsisėgti; (*anelli, guan-ti*) užsimauti; (*scarpe*) apsiauti; įsispirti; 3. *intr* (i)lįsti; *i. sotto la dōccia* lįsti pō dušū; *fig i. in un vicolo cieco* patėkti į aklavietę.

infilāta *dkt m* vėrinys; virtinė (*ir prk*).

infiltrārsi *vksm* 1. (*di umidità e sim.*) skveřbtis, įsiskveřbti; prasiskveřbti; 2. *fig* infiltruotis.

infiltrātō, -a *dkt v/m* infiltruotasis -oji.

infiltraziōne *dkt m* geol, med, fig infiltracija.

infilzāre *vksm* 1. (i)smeigti; užsmeigti; 2. (*trafig-gere*) nusmeigti; (*da parte a parte*) pėrsmeigti; (*bucare*) pradūrti; 3. ⇒ **infilzāre** 2.

infimo, -a *bdv* (pāts) žemiāusias; (*pessimo*) pāts prasčiausias, pāts blogiausias.

infine *prv* pagaliaū; galų galė; galiāusiai.

infinitā *dkt m* (*moltitudine*) daugybė, bėgalė.

infinitamēnte *prv* bė gālo.

infinitesimāle *bdv* bė gālo māžas; mikroskōpinis.

infinit||o, -a 1. *bdv* begalinis (*ir prk*); (*senza con-fini*) beribis; bekrāstis; *fig una discussione ~a* āmžinas ginčas; ♦ *all'i.* bė pabaigōs; 2. *bdv* (*ppr. dgs ~i, ~e*) daugybė (*ko*); *~i modi* dau-gybė būdų; ♦ *grāzie ~e* labai labai āčiū; 3. *dkt v* begalybė; 4. *dkt v gram* bendratīs -iēs *femm*, infinityvas 5. *dkt v mat* begalybė.

infinochiāre *vksm* (-nōc-) *fam* išdūrti; apmūl-kinti.

infiorescēza *dkt m* bot žiedynas.

infischi||arsene *vksm fam: me ne ~o* mán dziņ; (*di qc*) mán nusispjāuti (*ant ko, į ką*).

infisso *dkt v* 1. (*telaio di porte e finestre*) staktā; rėmas, rėmai *pl*; 2. *gram* infiksas, įntarpas.

infittire *vksm* (-isc-) (pa)tānkinti.

► **infitt||irsi** *sng*r 1. (pa)tānkėti; 2. (*addensar-si*) tirštėti; *fig il mistero si ~isce* viskas dārosi vīs neaiškiaū.

inflazionātō, -a *bdv* fig neoriginalūs; trivialūs.

inflaziōne *dkt m* econ infliācija; (*t.p. tasso di i.*) infliācijos dýdis.

inflazionistico, -a *bdv* infliācinis; infliācijos.

inflessibile *bdv* fig nepaleñkiamas; (*solo di qcs*) nenukrýpstamas; (*rigido*) nelankstūs.

inflessibilitā *dkt m* fig nepalėnkiamūmas; (*rigi-dità*) nelankstūmas.

inflessiōne *dkt m* tařsena; (*accento*) akcėntas; *i. dialettale* tařmiřkas akcėntas.

infiggere* *vksm* 1. (pa)skirti; (*con una senten-za*) priteisti; *i. una pena (un'ammenda)* paskir-

ti baūsmę (baūda); **2.** *i. una sconfitta* (a qc) nugalėti (kq); (*schacciare*) sutriuškinti.

inflūente bdv įtakingas; autoritetingas.

inflūenza dkt m **1.** įtaką; (*effetto*) poveikis; *sotto l'i.* (di qc) (ko) įtakoję; *avere i.* (su qc) daryti (kam) poveikį; turėti įtakos (kam); **2.** (*malattia*) gripas; *avere l'i.* sirgti / sirguliuoti gripu, gripuoti; *prendere l'i., prendersi l'i.* apsikrėsti / susirgti gripu; **3.** (*autorità*) autoritetas.

influenzabile bdv (lengvai) paveikiamas.

influenzale bdv gripo; gripinis.

influenzare vksm (-én-) (qc) (pa)veikti (kq); daryti (kam) įtaką; atsiliėpti; įtakoti *fam*; *i. una decisione* paveikti sprendimą; *non voglio farmi i.* nenóriu, kád mán darýtų įtaką.

influenzato, -a bdv sėgantis gripu, gripuojantis. **influi||re** vksm [A] (-isc-) (su qcs) (pa)veikti (kq); daryti (kam) poveikį / įtaką; *i. sulle scelte* (di qcn) daryti (kam) įtaką sprėndžiant; *i. positivamente* (su qcs) teigiamai veikti (kq); *la stanchezza ha ~to sulla sconfitta* pralaimėjimą lėmė ir nuovargis.

influsso dkt v įtaką; poveikis; *avere un cattivo i.* (su qc) neįgiamai veikti (kq); *risentire dell'i.* (di qc) patirti (ko) įtaką; būti (ko) paveiktam.

infignarsi vksm (-fó-) *fam* (in qcs) įsivėlti (i kq); įklimpti; (*con qc*) susidėti (su kuó).

infondatėzza dkt m nepagrįstumas.

infondat||o, -a bdv nepagrįstas; *accuse ~e* nepagrįsti kaltinimai; *rivelarsi i.* nepasitvirtinti.

infondere* vksm įkvėpti; įskiepyti; *i. coraggio* (in qc) padrąsinti (kq); *i. (una) speranza* suteikti viltį / vilties.

inforcare vksm (-fór-) (*montare*) sėsti (ppr. ant arklio, dviračio); *fig i. gli occhiali* užsibalnóti ákinčius.

informale bdv neoficialus; familiarus.

informare vksm (-fór-) (qc di qc, qc su qc) pranešti (kam apie kq), informuoti (kq apie kq); *i. il presidente sulla situazione* pranešti prezidentui apie situaciją.

► **infor||marsi** sngr (su qc, di qc) pasiteirauti (ko), teirautis; paklausti (apie kq); *i. sui voli per Roma* paklausti apie skrydžius į Rómą; *~mati se è vero* sužinók, ar tai tiesà.

informatica dkt m informatika; kompiuterija, informacinės technologijos; (*elaborazione di dati*); duomenų apdorójimas; *i. gestionale* veřslo duomenų apdorójimas; *negòzio di i.* kompiuterijos parduotuvė.

informatic||o, -a bdv informacinių technologijų; kompiuterių; kompiuterinis; *perito i.* informacinių technologijų specialistas, informatikas;

pirateria ~a kompiuterinis piratavimas; *systemi ~i* kompiuterių sistėmos.

informativa dkt m informacinis praneřimas, informacinis rāštas.

informativo, -a bdv informacinis; (*che dà molte informazioni*) informatyvūs.

informatizzare vksm kompiuterizuóti.

informatt||o, -a bdv, dlv (su / di qc) informuotas (apie kq); (*competente*) gerai nusimānantis; *secondo fonti ben ~e* pasāk gerai informuotų šaltinių.

informatóre, -trice dkt v/m informatorius -ė.

informazione||e dkt m **1.** (t.p. dgs ~i) informacija sg; (*notizia*) žinià; (*annuncio*) praneřimas; *~i dettagliate* (*segrete*) detalī (slaptà) informacija; *maggiori ~i* daugiau informacijos; *chiedere ~i* (a qc su qc) paklausti (ko/kq apie kq); teirautis; *dare un'i., dare ~i* suteikti informaciją / informacijos; *biol i. genetica* genėtinė informacija; *dir i. di garanzia* įtarimų pateikimas; ♦ *Ufficio ~i* informacijos biūras (/ pūntas *ir pan.*); **2.** (*l'informare*) informavimas; žinios pl; *mezzi di i.* (visuómenės) informavimo priemonės; ♦ *per tua i.* tavo žiniai; **3.** dgs ~i (i dati) duomenys masc.

informe bdv befórmis, bė fórmos.

informare vksm (-fór-) (i)kšti į órkaite, (pa)šauti į órkaite.

infortunarsi vksm (-tù-) gáuti tráumą; susižeisti.

infortunato, -a **1.** bdv sužalótas; *sport* traumótas; **2.** dkt v/m *sport* traumótas -a žaidėjas -a.

infortunio dkt v nelaimingas atsitikimas (ppr. darbė); *sport* tráuma.

infossarsi vksm (-fòs-) įdūbti.

infradiciare vksm (-frà-) (kiaurai) pėrmerkti.

► **infradiciarsi** sngr pėršlapti.

infradito dkt v/m nkt (t.p. *sàndali i.*) (pliāzinės) šlepėtės / šliūrės (*ispiramos per pirštą*).

infrangere* vksm **1.** (su) daužyti; (*finestre e sim.*) išdaužyti; išdaužti; *i. uno specchio* sudaužyti vėidrođ; *fig i. il cuore* (a qcn) sudaužyti (*kieno*) širdį; **2.** *fig* (*regole*) pažeisti; (*patti e sim.*) (su) láužyti; *i. il regolamento* pažeisti taisyklės.

► **infrangersi** sngr **1.** (su) dūžti (*ir prk*), išdūžti; **2.** *fig* (*delle onde*) lūžti.

infrangibile bdv nedūžtamas.

infranto, -a bdv, dlv (da qcs) sudaužytas; (*da sé*) sudūžęs; *fig cuore i.* sudaužyta širdis.

infraróss||o, -a bdv: *fis* (*raggi*) ~i infraraudonóji spinduliuotė pl.

infrasettimanale bdv vykstantis vidurį savaitės, vykstantis savaitės viduryjė; vykstantis darbo savaitės metū.

infrastruttura *dkt m* infrastruktūrā; *i. econòmica (dei trasporti, urbana)* ūkio (transpòrto, miēsto) infrastruktūrā.

infrazione *dkt m* 1. pažeidimas; (*non grave*) nusižengimas; *i. amministrativa* administrācinis pažeidimas; *i. al codice stradale* kelių eismo taisyklių pažeidimas; *commettere un'i.* nusižengti; *2. sport (fallo)* pražangā; *commettere un'i.* prasižengti.

infreddatura *dkt m* pėršalimas.

infreddolito, -a *bdv* sušalęs.

infrequente *bdv* nedāžnas.

infertuoso, -a *bdv* 1. bevašis; (*sterile*) nevaisingas; *2. fig* nesėkmingas, bevašis.

infuocato, -a *bdv* 1. įkaitęs; labai kārštas (*ir prk*); *2. fig (acceso, appassionato)* ugningas.

infuori *prv: col petto i.* atstātės krūtinei; ♦ *all'i.* (*di denti*) išsikisęs; (*degli occhi*) išsprógęs; *all'i.* (*di qc*) išskýrus (*ką*).

infuriare *vksm* [A] 1. (įsi)siautėti; siaūsti; *2.: far i. qcn* įsiūtinti ką.

► **infuriarsi** *sng* (į)niřšti, (į)siūsti; užpýkti.

infusione *dkt m* 1.: *per i.* užplikus; *lasciare in i.* lėisti pritrąukti; *mettere in i.* užplikýti; *2. ⇒ infuso.*

infuso *dkt v* užpilas; arbatā.

ingabbiare *vksm* uždarýti į narvą.

ingaggiare *vksm* 1. (pa)samdyti; angažuoti; *2.: i. battaglia* stóti į mūřį, pradėti kovóti.

ingaggio *dkt v* 1. samdā, samdymas; (*assunzione*) įdarbinimas; *2. sport* atlyginimas.

ingannare *vksm* 1. apgāuti, apsukti; (*di frequente*) apgaudinėti; *i. la vigilanza* pasprūkti prósargas; *2. (indurre in errore)* (su)klaidinti; apgāuti; *l'apparenza ~a* išorė apgaulinga; *se la memoria non m'~a* jėi atmintis neapgāuna; *3. (essere infedele)* apgaudinėti; svetimāuti; *i. il marito* būti výrui neiřtikimai; *4. fig: i. l'attesa* kā nórs veikti belāukiant; *i. la fame* apgāuti pilvą; *i. il tempo* stūmti laiką.

► **ingannarsi** *sng* apsigāuti, apsirikti.

ingannevole *bdv* apgaulingas; vylingas.

inganno *dkt v* apgaulė; suktýbė; klastā; *trarre in i.* apgāuti; suklaidinti; ♦ *flk fatta la legge, trovato l'i.* nērā įstatymo bė apstatymo.

ingarbugliare *vksm* (su)pāinioti, (su)nārplioti.

ingegnarsi *vksm* (-gė-) įsigūdrinti; (*arrovellarsi*) lāužyti gálvą.

ingegnere *dkt v* inžiniėrius -ė; *i. edile (meccanico)* inžiniėrius statýbininkas (mechānikas); *i. elettrotecnico* inžiniėrius elektrotėchnikas.

ingegneria *dkt m* inžinėrija; *i. civile (genetica, meccanica)* statýbos (gėnų, mechānikos) inži-

nėrija; *fam iscriversi a i.* ≡ įstóti į inžinėrijos fakultėtą (universitėtą *ir pan.*).

ingegn||o *dkt v* 1. prótas; *i. versatile* lankstūs prótas; *prontezza d'i.* núovoka; *aguzzare l'i.* gūdrintis; *fig i grandi ~i dell'umanità* didžiausi žmonijos prótai; ♦ *d'i.* prótingas *agg*; *2. (ingegnosità)* sumanumas; (*genialità*) gėnįjus.

ingegnosità *dkt m* išradingumas, sumanumas.

ingegnoso, -a *bdv* 1. (*di qcn*) išradingas, sumanūs; *2. (di qcs)* prótingas; (*ben fatto*) sumaniai padarýtas.

ingelosire *vksm* (-isc-) (*t.p. far i.*): *si comporta così per farlo i.* jį taip dāro, kād jis pavydėtu.

► **ingelosirsi** *sng* (imti) pavyduliāuti.

ingenerare *vksm* (-gė-) sukėlti; *i. sospetti* sukėlti įtarimą.

ingeneroso, -a *bdv* nekilnūs; (*ingiusto*) neteisingas; (*ingrato*) nedėkingas; (*non comprensivo*) nesuprątingas; *critica ~a* nepelnýta kritika.

ingént||e *bdv* žymūs, (ganā) didelis; *somme ~i* solidžios sūmos.

ingenuamente *prv* naiviai, naiviai.

ingenuità *dkt m nkt* 1. naivumas; (*candore*) nekalturnas; (*credulità*) lengvatikýbė; *con i.* naiviai; *2. (azione ingenua)* naivūs póelgis; *è stata una grossa i. da parte tua* netikėtinai naiviai pasielgei.

ingenuo, -a 1. *bdv* naivūs; (*innocente*) nekalts; (*infantile*) vaikiřkas; (*credulone*) lengvātikis; *2. dkt v/m* naivuólis -ė; ♦ *fare l'i.* dėtis nesuprąntāciam.

ingerenza *dkt m* kiřšimasis, įsikisimas; *econ, polit* interveñcija.

ingerire *vksm* (-isc-) prarýti, (nu)rýti.

► **ingerirsi** *sng* kiřtis, įsikisti.

ingessare *vksm* (-gė-) (su)gipsuoti.

ingessat||o, -a *bdv, dlv* sugipsuotas; *con la gamba ~a* sugipsuota kója.

ingessatura *dkt m* 1. (*il gesso*) gipsas, gipsinis įtvaras; *2. (l'azione)* (su)gipsavimas.

ingestione *dkt m* nurijimas.

inghiottire *vksm* (*inghiotto*, -isc-) 1. nurýti, rýti; prarýti (*ir prk*); *i. un nocciolo di ciliégia* prarýti vřšnios kauliūką; *2. fig (tollerare)* (iš)kėsti.

inghippo *dkt v* klastā; suktýbė.

ingiallire *vksm* [E] (-isc-) (pa)gėlsti.

ingigantire *vksm* (-isc-) 1. (pa)didinti; *2. fig* pėrdėti, išpūsti.

inginocchiarsi *vksm* (-nòc-) atsiklaũpti, klaũpti(s) (aĩt kėlių) (*ir prk*).

inginocchiato, -a *bdv, dlv* atsiklaũpęs; klũpsčias; *stare i.* klũpėti, klũpoti.

inginocchiatio *dkt v* klaũptas.

ingioiellàto, -a *bdv* pasipuōšes juveljriniais papuošalais.

ingiù *prv*: **all'i.** nūkreiptas ĩ āpačia; nulėistas.

ingiūngere* *vksm* (*di far qcs*) (griežtai) įsakýti (*kq daryti*).

ingiuazione *dkt m* įsākymas; reikalāvimas; *i. di pagamento* reikalāvimas apmokėti (/ atsiskaitýti).

ingiùria *dkt m* **1.** (*l'azione*) įzeidimas; užgaulió-jimas; **2.** (*parola offensiva*) keiksmas, užgaulió-jimas.

ingiuriare *vksm* užgaulióti, įžeisti.

ingiurióso, -a *bdv* užgaulūs.

ingiustaménte *prv* neteisingai.

ingiustificabile *bdv* nepatėisinamas; (*imperdonabile*) nedovanótinas.

ingiustificat||o, -a *bdv* **1.** bė patėisinimo; *assenza ~a* pravaikštà; **2.** (*infondato*) nepàgrįstas.

ingiustizia *dkt m* **1.** neteisybė; (*torto*) skriaudà; nuoskauda; **commettere un'i.** neteisingai pasielgti; **subire un'i.** patirti skriaudà; ♦ *kaip jst che i.!* kokià neteisybė!; **2.** (*l'esser ingiusto*) neteisingumas.

ingiùst||o, -a *bdv* **1.** neteisingas; *un'accusa ~a* neteisingas kaltinimas; **2.** (*immeritato*) nepelnýtas; neteisingas; (*infondato*) nepàgrįstas.

inglése **1.** *bdv* Ánglijos; ánglų; ángliškas; iš Ánglijos; (*britannico*) Didžiósios Británijos, britų; iš Didžiósios Británijos; *la letteratura i.* ánglų literatūrà; *tè i.* ángliška arbatà; ♦ *chiave i.* veržliàraktis; *zuppa i.* „ángliškoji sriubà“ (*saldumynas iš sulaistyto likeriu biskvito ir plaktos grietinės*); **2.** *dkt v/m* ánglas -ė; britas -ė; **3.** *dkt v* ánglų kalbà; *in i.* ángliškai; *corso di i.* ánglų kalbós kùrsas; *parla i.?* ar kalbate ángliškai?

inglobàre *vksm* (-glò-) prisijūgti, inkorporuoti.

inglorióso, -a *bdv* negarbūngas.

ingobbirsi *vksm* (-isc-) susikūprinti; (pa)kūmpti.

ingoiàre *vksm* (-gò-) **1.** (nu)rýti, prarýti; **2.** *fig* iš-kėsti.

ingolfàre *vksm* (-gòl-) **1.** *fig* (*coinvolgere*) įpáinioti; **2.:** *i. il motore* užsiurbti variklį.

► **ingolfàrsi** *sgr* **1.** (*del motore e sim.*) užsi-siurbti; **2.** *fig* įsipáinioti.

ingollàre *vksm* (-gòl-) dróžti (*godžiai ryti*), šlañ-šti.

ingolosire *vksm* (-isc-) vežti séiles varvinti; vi-lióti (*ir prk*).

ingombrànte *bdv* gremėzdiškas, griózdiskas; ke-rėpliškas.

ingombràre *vksm* (-góm-) užgriózdinti; (*un tavolo e sim.*) užvežti; *i. il passaggio* užstóti kelià, stovėti skersai kelio.

ingómbro I, -a *bdv* (*di qcs*) užkimštas (*kuo*); už-verstas, užkrautas.

ingómbro II *dkt v* **1.:** *èssere d'i., dare i.* trukdýti; **2.** (*volume*) gabaritas.

ingordigia *dkt m* rájumas; godùmas (*ir prk*).

ingórdo, -a **1.** *bdv* rájūs; édrūs; godùs (*ir prk*); **2.** *dkt v/m* apsirijėlis -ė; besótis -ė (*ir prk*).

ingorgàrsi *vksm* (-gór-) užsikimšti.

ingórgo *dkt v* kamštis; užsikimšimas; *i. (stradale)* eismo sángrūda, spūstis -iės *femm*; kamštis.

ingozzàrsi *vksm* (-góz-) (*di qcs*) prisirýti (*ko*); kirsti (*kq*), šlamšti.

ingranàggio *dkt v* (krumplinė) pavarà; mecha-nizmas (*ir prk*).

ingranàre *vksm* (-grà-) **1.** *intr* [E] sukibti, susika-binti; **2.** *intr* [E] *fig fam* įsibėgėti; prasiláužti; **3.** *tr* (*la marcia*) įjūgti (*pavara*).

ingrandiménto *dkt v* **1.** (pa)didinimas; *lente d'i.* didinamasis stiklas, lupà; **2.** *fot* (pa)didinimas; **3.** (*di foto e sim.*) padidinta nuotrauka (/ kòpi-ja *ir pan.*).

ingrandire *vksm* (-isc-) **1.** (pa)didinti; (*allargare*) (iš)plėsti; *i. il bagno* padidinti voniós kambarį; *i. qcs al microscòpio* žiūrėti ĩ kà prò mikroskò-pà; **2.** *fig* pėrdėti.

► **ingrandirsi** *sgr* (pa)didėti; (*espandersi*) plė-stis, išsiplėsti; (*crescere*) (iš)áugti.

ingrassàre *vksm* **1.** *tr* tūkinti; (*animali*) (nu)pe-nėti, (nu)tūkinti; **2.** *tr* (*concimare*) (pa)trėšti; **3.** *tr* (*spalmare di grasso*) (pa)tėpti (tėpalu / taukais *ir pan.*); **4.** (*far sembrare grasso*) (pa)-stórinti; **5.** *intr* [E] (pa)storėti; (nu)tūkti; *fare i.* tūkinti.

ingrasso *dkt v* penėjimas; *all'i.* pėnimas *agg*.

ingrattitùdine *dkt m* nedėkingumas.

ingràto, -a **1.** *bdv* nedėkingas; **2.** *bdv fig* (*di qcs*) nemalonūs; nedėkingas *fam*; **3.** *dkt v/m* nedė-kingas žmogūs, nedėkingasis -oji.

ingravidàre *vksm* (-grà-) apvaisinti; padarýti nė-ščią.

ingraziàrsi *vksm* (*qc*) gėrintis (*kam*); įsiteikti.

ingrediént||e *dkt v* **1.** sudedamóji (dalís -iės), in-gredieñtas; komponeñtas; *dgs gli ~i* sudėtis -iės *sg femm*; *quali sono gli ~i di questa torta?* kàs jdėta ĩ šį tórtà?; kókiós šio tórtó sùdėda-mosios dālys?; **2.** *fig* komponeñtas.

ingresso *dkt v* **1.** įėjimas; (*in marcia*) įžengimas; (*con mezzi di trasporto*) įvažiavimas; *i. gratuito* laisvas įėjimas; *visto di i.* įvažiavimo vizà; ♦ *vie-tato l'i.* įeiti draudžiama; **2.** (*entrata*) įėjimas; dūrys *pl*; *i. di servizio* tarnýbinis įėjimas; *all'i.* *del cinema* prie kino (įėjimo); **3.** (*anticamera*) prieangis; prieškambaris; **4.** *fig* (*iscrizione a un*

club e sim.) įstojimas; *l'i. in società* pirmas pasirodymas visuomenėje; **5. tecn** įvadas.

ingross||àre *vksm* (-gròs-) **1. tr** (pa)stórinti; (*di numero*) (pa)gaúsinti; **2. tr:** *le piogge ~ano i fiumi* ūpės tvinsta dėl lietaus; **3. tr** ⇒ **ingrassàre** **4.;** **4. intr** [E] ⇒ **ingrossàrsi** **1.**

► **ingrossàrsi** *sng* **1.** (*gonfiarsi*) (iš)brinkti; **2.** (*di un fiume*) (pa)tvinti; **3.** ⇒ **ingrassàre** **5.;** **4.** (*crescere*) augti.

ingròsso *dkt v:* ♦ **all'i.** ūrmu; didmeninis *agg;* **commercio all'i.** didmeninė / ūrmo prekyba; **prezzo all'i.** didmeninė kaina; **véndere all'i.** prekiauti / pardavinėti didmenomis.

inguaiàre *vksm fam* (*qc*) privirti (*kam*) kšės; *i. una ragazza* užtaisyti merginai vaiką.

inguaribile *bdv* **1.** nepagýdomas; **un male i.** nepagýdoma ligà; **2. fig** nepataisomas.

inguine *dkt v anat* kirkšnis -iės *femm.*

ingurgitàre *vksm* (-gùr-) (su)rýti.

inibire *vksm* (-isc-) **1.** (vietare) (už)drausti; nelėisti; **2.** (*frenare*) (su)varžyti; **3. spec** (nu)slopinti, inhibuoti.

inibito, -a *bdv* suvaržytas; susivaržęs; **sentirsi i.** jaustis suvaržytam.

inibitor||e, -trice *bdv:* **non avere freni ~i** nemo-kėti valdytis; negalėti susilaikyti.

inibiziòn||e *dkt m* **1.** dir uždraudimas; **2.** (*freno psicologico*) varžymasis; (*timidezza*) drovumas; **senza ~i** laisvai; **3. spec** slopinimas, inhibicija.

inidòneo, -a *bdv* netinkamas.

iniettàre *vksm* (-niét-) **1. med** (su)lėisti, ilėisti; įšvirkti; **2. tecn** įpurkti.

iniettàt||o, -a *bdv:* ♦ **occhi ~i di sangue** kraujū pasrūvusios akys; paraudusios akys.

iniezióne *dkt m* **1. med** injėkcija (*ir prk*); įšvirktimas, (su)leidimas; *i. di collagene* kolagėno injėkcija; **fare un'i.** (*a qcn*) sulėisti / įšvirkti (*kam*) vaistų; padaryti injėkcija; **2. tecn** įpurškimas.

inimicàrsi *vksm* (-ni-) nuteikti prieš savę; sukėlti (*kieno*) priešiskūmą.

inimicizia *dkt m* priešiskūmas.

inimitàbile *bdv* neprilygstamas, nepakartojamas.

inimmaginàbile *bdv* neįsivaizduojamas.

ininfluénte *bdv* nereikšmingas; nedarantis įtakos, netūrintis įtakos.

ininterrottaménte *prv* bė paliovos, bė pėrstojo; nepaliūjamai.

ininterróto, -a *bdv* nenutrūkstamas; nepėrtraukiamas.

iniquità *dkt m nkt* **1.** (*cosa ingiusta*) neteisybė; **2.** (*l'essere ingiusto*) neteisingumas; **3.** (*malvagità*) piktadarystė.

iniquo, -a *bdv* neteisingas; nesąžiningas.

inizià||e **1. bdv** pradinis; (*primo*) pirmas; **fase i.** pradinė stadija; **econ capitale i.** pradinis kapitalas; **2. dkt m** pirmoji (vardo *ir pan.*) raidė; **dgs le ~i** inicialai; **ricamare le ~i** siuvinėti inicialūs.

inizialménte *prv* iš pradžių.

inizià||are *vksm* (-ni-) **1. tr** pradėti; imti; *i. la lezione* pradėti pamoką; **~o a capire** pradėdu suprasti; **~o a piangere** ėmė verkėti; **2. tr** (*qcn in sette e sim.*) priimti (*i slaptas draugijas ir pan.*); **3. intr** [E] prasidėti; *i. per L* prasidėti L raidė; **il concerto ~a alle sei** koncertas prasideda šešta; **4. intr** [E, A]: **~a a fare caldo** orai šyla; **è / ha ~ato a nevicare** pradėjo snigti; *t.p.* ⇒ **cominciàre.**

► **iniziàrsi** *sng* ⇒ **iniziàre** **3.**

iniziativa *dkt m* **1.** iniciatyvą; **su i. di qc** kienō iniciatyvą; **pieno di i.** iniciatyvų; **spirito di i.** iniciatyvumas; **prèndere l'i.** paimti iniciatyvą; **2. (attività)** renginys; iniciatyvą.

iniziatóre, -trice *dkt v/m* iniciatorius -ė, sumanýtojas -a.

ini||zio *dkt v* pradžià; **dall'i. (alla fine)** nuō pradžiōs (ikì gàlo); **avere i.** prasidėti; **dare i. (a qcs)** pradėti (*kq*); inicijuoti; ♦ **all'i.** iš pradžių; (*di qcs*) (*ko*) pradžiojė; **èssere solo agli ~zi** būti tik pradinėje stadijoje; **siamo solo agli ~zi** tai tik pradžià.

innaffiàre *vksm* (pa)lástyti, (pa)liėti.

innaffiatòio *dkt v* laistytuvas.

innalzàre *vksm* **1.** (pa)kėlti, iškėlti; *i. la bandiera* pakėlti vėliavą; **2. (di livello)** (pa)kėlti; (*di intensità*) (pa)didinti; **3. (erigere)** (pa)statyti; **4. fig:** *i. al trono* pasodinti į sostą; paskėlbti karaliumi.

► **innalzàrsi** *sng* **1.** (pa)kilti, iškilti; pasikėlti; **2. (aumentare)** (pa)kilti; (pa)didėti; (iš)augti; **3. (ergersi)** kilti; stovėti.

innamoraméto *dkt v* įsimylėjimas.

innamoràre *vksm* (-mó-) **fare i. (qcn)** (pa)darýti taip, kàd (*kas*) įsimylėtų.

► **innamoràrsi** *sng* **1.** (*di qcn*) įsimylėti (*kq*). pamilti; **2. (di qcs)** pamilti (*kq*); **3. (l'un l'altro)** įsimylėti (vienam kitą).

innamoràto, -a **1. bdv, dlv** įsimylėjęs; **2. dkt v/m** įsimylėjėlis -ė.

innànzi **1. prlk:** *i. a qc* prieš (*kq*); *i. agli occhi* prieš akis; **2. prv** (*prima*) anksčiau; *kaip bdv nkt il giorno i.* praėjusią dieną; **3. prv** (*avanti*) (*moto a luogo*) į priekį; (*stato in luogo*) prie-kyje; **4. prv** (*dopo*): ♦ **d'ora i.** nuō šiōlei.

innanzitutto *prv* visų pirmà, pirmiausia.

innàt||o, -a *bdv* ĭgimtas; *aspirazione (bellezza)* ~a ĭgimtas troškimas (grōžis).

innaturàle *bdv* nenatūralūs.

innegàbile *bdv* negiñčijamas; nepaneĩgiamas.

inneggiàre *vksm* [A] (-nég-) (*a qc*) **1.** šlōvinti (*kq*, *ppr. himnais*); **2.** fig liáuapsinti (*kq*); *i. alla vit-toria* švēsti pėrgalę.

innervosire *vksm* (-isc-) (*su*) nėrvinti.

► **innervosĩrsi** *sng* nėrvintis, susinėrvinti.

innescàre *vksm* (-nė-) **1.** *tecn (qcs)* ĭtaisýti (*ko*) sprogdĩklj; **2.** fig sukėlti, sužadinti.

innèsco *dkt v tecn* sprogdĩklis.

innestàre *vksm* (-nė-) **1.** (*gemme e sim.*) (*pa*)-skĩpyti (*augalq*); **2.** *med (irapiantare)* pėrsodinti; **3.** (*inserire*) ĭstatýti; (*infilare*) ĭkišti; *i. la mārčia* ĭjungti pāvarą.

innèsto *dkt v* **1.** (*gemma innestata e sim.*) skĩpūglis; skĩepas; **2.** (*di gemma e sim.*) skĩepijimas; **3.** *med* pėrsodinimas; **4.** *tecn movà; (l'azione)* ĭjungimas; (*attacco di due elementi*) susikabinimas; **5.** (*spina*) kištūkas.

innèvare *vksm* (-nė-) apdėngti / apklóti sniegū; (*solo della neve*) apsnĩgti.

inno *dkt v himnas (ir prk); i. nazionale* valstybinis himnas; *cantare un i.* giedóti himną; *fig un i. alla libertà* himnas láisvei.

innocènte **1.** *bdv* nekalťas (*ir prk*); *dir dichiarare i.* pripažinti nekaltū; *fig uno scherzo i.* nekalťas pókštas; **2.** *dkt v/m* nekalťas žmogūs.

innocénza *dkt m* nekaltūmas (*ir prk*); *dir presunzione d'i.* nekaltūmo prezūpcija.

innòcuo, -a *bdv* nekenksmĩngas; nežalingas.

innominàbile *bdv* nencenzūrinis.

innovativo, -a *bdv* novātorĩškas; inovācinis; naujōviškas; díegiantis naujōves; (*nuovo*) naujas.

innovatóre, -trice *dkt v/m* novātorius -ė.

innovazione *dkt m* naujōvė, inovācija.

innumerévole *bdv* nesuskaičiuojamas.

inoculàre *vksm* (-nò-) **1.** *med (i)* skĩpyti; **2.** (*col morso e sim., di animali*) (*su*) lėisti.

inodóre *bdv* bekvāpis.

inodóro, -a *bdv* ⇒ **inodóre.**

inoffensivo, -a *bdv* **1.** nepavojĩngas; nekenksmĩngas; **2.** fig neužgaulūs, neįžeĩdžiantis.

inoltràre *vksm* (-nól-) **1.** pateikti, padúoti; *i. una domanda* pateikti prāšymą; *i. un reclamo* padúoti skundą; **2.** (*la posta*) ĭteikti; (*spedire ad altro indirizzo*) pėrsiųsti.

► **inoltrārsi** *sng* eĩti / žeĩgti gilýn.

inoltrāt||o, -a *bdv* vėlūs; *a lùglio i.* líepos pabai-gojė, ĭ líepos pābaiga; *a sera ~a* vėlų vākara, vėlaĩ vakarė; ♦ *i. negli anni* ĭmetėjės.

inoltrė *prv* bė tō; taĩp pāt; dār; *e i.* bė kĩa kō.

inondàre *vksm* (-nón-) **1.** (*už*) tvĩndyti, užliėti; *fig i. di luce* užliėti šviesà; **2.** (*del sudore e sim.*) pĩlti; **3.** (*della folla*) užliėti; (*už*) plūsti; **4.** fig užveřsti; *i. di lettere la redazione* užveřsti redāciją laĩškaĩs.

inondazióne *dkt m* pótvyinis; užliėjimas.

inoperóso, -a *bdv* bė dārbo; neveiklūs, dýkas.

inòpia *dkt m* visĩška neturtýstė.

inopportúno, -a *bdv* **1.** nė laikū; (*fuor di luogo*) nė viėtoje; (*inadatto*) netĩnkamas; *èssere i.* pasiródyti nė laikū; **2.** (*privò di tatto*) netāktiškas.

inoppugnàbile *bdv* nepaneĩgiamas, ne(nu)giñčijamas.

inorgànico, -a *bdv* neorgāninis.

inorgoglire *vksm* (-isc-) (*qc*) kėlti (*kam*) pasidĩžiāvima, padarýti taĩp, kād (*kas*) didžiúotųsi.

► **inorgoglĩrsi** *sng* pasikėlti / kėltis ĭ puikýbė; didžiúotis, pasidĩžiúoti.

inorridire *vksm* (-isc-) **1.** *tr (t.p. fare i.)* šiuřpinti; sukėlti (*kam*) šiuřpą; **2.** *intr* [E] (*nu*) šiuřpti.

inospitàle *bdv* **1.** (*di qcn*) nesvetĩngas; **2.** (*inabitabile*) negyvėnamas.

inospitalità *dkt m* (*di qcn*) nesvetĩngumas.

inosservànza *dkt m* nesilaĩkymas; pažeidimas.

inosservàto, -a *bdv* nepāstebimas, nekrĩntantis ĭ akis; *passare i.* nepastebimaĩ praeĩti; likti nepastebėtam; praslysti.

inossidàbile *bdv* nerūdiĩjantis; *acciaio i.* nerūdiĩjantis plĩenas.

inquadràre *vksm* **1.** fot paĩmti ĭ kādą; **2.** fig (*de-finire*) apibrėžti; *i. (qc) in un contesto più am-pio* pažvelgti (*i kq*) (/ vėrtinti (*kq*) *ir pan.*) plate-sniamė kontekstė; **3.** (*incorniciare*) ĭrėminti; **4.** (*assegnare*) (*in qcs*) priskirti (*kam*).

inquadratūra *dkt m* kādras.

inqualificàbile *bdv* fig nenusākomai bjaurūs.

inquietànte *bdv* kėliantis nėrimą; nejaukūs.

inquietàre *vksm* (-quíe-) (*qcn*) kėlti (*kam*) nėrimą, veřsti (*kq*) nerimaĩti.

► **inquietārsi** *sng* **1.** (*farsi inquieto*) (pradėti) nerimaĩti; **2.** (*irritarsi*) susiėrzinti, ėrzintis.

inquiėto, -a *bdv* neramūs, nerimastingas.

inquiėtùdine *dkt m* neramūmas; nėrimas; (*pre-occupazione*) susirūpinimas; rūpestis.

inquilino, -a *dkt v/m* núomininkas -ė, ĭnamis -ė. **inquinamėnto** *dkt v* **1.** (*už*) teršimas, tarša; (*t.p. livello di i.*) užterštūmas; **2.:** *dir i. delle prove* ikiteismĩnio tyrĩmo trũkdymas (*naikinant, pa-keĩčiant, klastojant ĭkalčĩus*).

inquinànte *dkt v* (*t.p. sostanza i.*) teršalas.

inquinàre *vksm* (-quí-) **1.** (*už*) teršti; (*contami-nare*) nuódyti; *i. l'ambiente* teršti āplinką; **2.** fig teršti; (*traviare*) tvĩrkinti; **3.:** *dir i. le prove*

trukdýti ikiteismĩniam tyrĩmui (*naikinant, pa-keičiant, klastojant įkalčius*).

inquinàto, -a *bdv, dlv* užterštas.

inquirėnte *dkt v/m* tyrėjas -a (*teisėsaugos*), tār-dytojas -a; teisėsaugos pareigūnas -ė.

inquisire *vksm* (-isc-) *tr, intr* [A] ūrti; dir tārdyti.

inquisito, -a *dkt v/m* dir žmogūs, patėkęs į teisė-saugos akīratį; (*sospetto*) įtariamasis -oji.

inquisitorė *dkt v stor* inkvizitorius (*ir prk*).

inquisizioėe *dkt m stor* inkvizicija (*ir prk*).

insabbiare *vksm* 1. apibėrti / barstýti smėliu; 2. *fig* (*un'inchiesta*) numarinti (*bylą*); (*occultare*) nuslėpti.

► **insabbiarsi** *sgr* 1. (*celarsi nella sabbia*) pasislėpti pō smėliu; 2. *fig* subliūkšti.

insaccare *vksm* 1. (*mettere in sacchi*) (su)pilti į maišą (/ į maišus); 2. (*carne per salumi*) pri-kimšti į žarną; 3. *sport fam* įmūšti įvartį.

insaccato *dkt v* dešrā (*kaip maisto kategorija*).

insalata *dkt m* 1. salotos *pl*; *i. di cetrioli* agurkų salotos; *i. mista* šviežių daržovių salotos; *i. russa* mišrainė; *i. di stagione* sezōninės salōtos; ♦ *in i.* pagārdintas *agg* actū, aliėjumi, druskā (*ir pan.*); sū pādažu; 2. (*erba*) lapinė daržovė; (*lattuga*) salotā; *i. belga* paprastoji trūkāžolė; *i. riccia* garbanotoji trūkāžolė.

insalatiėra *dkt m* salōtinė.

insalivare *vksm* (-li-) (*ap*)sėilėti.

insalubre *bdv* nesveikas (*apie klimatą*).

insanabile *bdv* 1. nepagydomas; 2. *fig* nepataĩso-mas; (*irrisolvibile*) neišsprėndžiamas.

insanguin||are *vksm* (-sān-) sukrūvinti, sutėpti krauju; *la guerra che ~a il paese* kāras, kuris skandina šalį kraujuje.

insanguinàto, -a *bdv* krūvinas; sukrūvintas.

insānia *dkt m* nesveikūmas; pamišimas.

insāno, -a *bdv* nesveikas (*apie poelgį*).

insaponare *vksm* (-pō-) (iš)muilinti.

insapōre *bdv* beskōnis.

insaporire *vksm* (-isc-) pagārdinti, paskāninti.

insapūta *dkt m nkt*: ♦ *all'i.* (*di qc*) (*kam*) nežĩn-ant; slapčiā (*nuo ko*); *a mia* (*! tua ir pan.*) *i.* bė māno (*! tavo ir pan.*) žiniōs.

insaziābile *bdv* nepasōtinamas (*ppr. prk*).

inscatolāre *vksm* (-scā-) (*cibi*) (už)konservuoti.

inscenare *vksm* (-scē-) 1. *fig* (*simulare*) insceni-zuoti; 2. (*organizzare*) (su)rengti.

inscindibile *bdv* neatskiriamas; neatsiejamas.

inscritto, -a *bdv, dlv* geom įbrėžtinis; įbrėžtas.

inscrivere *vksm* geom įbrėžti.

insediamento *dkt v* 1. (*entrata in carica*) inaugu-rācija; 2. (*lo stanziarsi*) įsikūrimas; 3. (*centro abitato*) gyvenvietė.

insediarsi *vksm* (-sē-) 1. (*in carica*) pradėti eiti pāreigas; 2. (*stabilirsi*) apsigyventi.

insėgn||a *dkt m* 1. įškaba; (*la scritta*) viešasis už-rašas; (*segnale*) ženklas; *i. pubblicitaria* reklā-minė įškaba; 2. (*segno distintivo*) skiriamasis ženklas; (*standardo*) vėliava; (*stemma*) hėrbas; ~e *regali* regālija *sg*; 3.: ♦ *all'i.* (*di qcs*) (*ko*) pažėnklintas; *nusako* *ypatybę*; *una serata all'i. della tranquillità* ramūs vākaras.

insegnamento *dkt v* 1. (*l'azione*) dėstyimas; mō-kymas; 2. (*precetto*) pamōkymas; 3. (*materia insegnata*) (dėstomasis) dalýkas.

insegnant||e *dkt v/m* dėstytojas -a; (*di scuola me-dia*) mōkytojas -a; *corpo ~i* dėstytojai *pl*; *i. di ripetizione* repetitorius -ė.

insėgn||are *vksm* (-sē-) (*a qc qcs / a far qcs*) (iš)-mōkyti (*ką ko, ką ką daryti*); (*qcs a qcn*) dė-styti (*ką kam*); *i. al bambino a scrivere* mōkyti vaiką rašýti; *i. le buone maniere* mōkyti gerų manierų; *i. italiano* dėstyti itālų kalbā, mōkyti itālų kalbōs; *i. all'università* (esser insegnante) dėstytojāuti universitetė; ♦ *ora ti ~o io!* tuōj āš tāu parōdysiu!, tuōj āš tavė pamōkysiu!

inseguimento *dkt v* vijimasis; gaudynės *pl*; *get-tarsi all'i., lanciarsi all'i.* (*di qcn*) pūlti / imti výti (*ką*).

inseguire *vksm* (-sē-) 1. výti(s); pėrsekioti; *i. un fuggiasco* výtis bėglį; 2. *fig* (*qcs*) vaikýti(s) (*ką, ko*); *i. la fama* vaikýtis šlovės.

► **inseguirsi** *sgr* gāudytis, vaikýtis.

inseguitorė, -trice *dkt v/m* pėrsekio-tojas -a.

inselvaticire *vksm* (-isc-) (su)laukėti.

inseminazione *dkt m* inseminācija; *i. artificiale* dirbtinė inseminācija.

insenatura *dkt m* nedidelė įlanka; užtėkės.

insensato, -a *bdv* beprāsmiškas; beprāsmis; (*da folle*) beprōtiškas; (*stolto*) neprotingas.

insensibile 1. *bdv* bejaūsmis; nejautrūs; (*indiffe-rente a qc*) abejingas (*kam*); 2. *bdv* (*che non avverte sensazioni*) nejautrūs; 3. *bdv* (*irrelevante*) nežymūs; 4. *dkt v/m* beširdis -ė.

insensibilitā *dkt m* 1. nejautrumas, bejaūsmis būdas; (*indifferenza a qc*) abejingūmas (*kam*); 2. (*a stimoli e sensazioni*) nejautrumas.

insensibilmente *prv* nežýmiai.

inseparabil||e *bdv* neatskiriamas; *due amici ~i* dū nepėrskiriami draugāi.

inserimento *dkt v* 1. įdėjimas; (*in mezzo*) įterpi-mas; (*infilando*) įkišimas; (*montaggio*) įmon-tāvimas, įstātymas; 2. (*inclusione*) įtraukimas; *l'i. di un nome in una lista* vārdo įtraukimas į sārąšą; 3. (*immissione*) įvedimas; *i. di dati* duo-menų įvedimas; 4. (*collegamento*) įjungimas;

5. (*intervento*) įsiterpimas; įsikišimas; 6. (*integrazione*) integracija; integravimas(is) .

inserire *vksm* (-isc-) 1. įdėti; (*infilare*) įkišti; (*in mezzo*) įtepti; (*montando*) įmontuoti, įstatyti; (*scrivendo*) įrašyti; i. **un annuncio sul giornale** įdėti skelbimą į laikraštį; i. **un cuneo** įvaryti pleišta; i. **la marcia** įjungti pavarą; 2. (*includere*) įtraukti; inf i. **un allegato** prisėgti failą; 3. (*immettere*) įvesti; i. **dei dati (la password)** įvesti duomenis (slaptąžodį); 4. (*collegare*) įjungti; i. **l'allarme** įjungti signalizaciją. ► **inserirsi** *sng* 1. (*intervenire*) įsiterpti; įsikišti; 2. (*integrarsi*) integruotis; apsiprasti, prisitaikyti; (*unirsi*) įsijungti; 3. (*innestarsi*) įsikišti; įsijungti.

insèrt||o *dkt v* 1. (*supplemento*) priedas (*laikraščio*); 2. (*filmato*) filmukas, klipas; i. **pubblicitario** reklaminis siužetas, reklamos klipas; 3. (*decorativo*) inkrustacija; (*di capi di vestiario*) aplikacija; aštsiuvas; ~i **in radica** riešutmedžio inkrustacijos; 4. (*fascicolo*) byla.

inservibil||e *bdv* netikęs; netinkamas naudoti; **le forbici sono ~i** iš šių žirklių jokioms naudoms.

inserviente *dkt v/m* patarnautojas -a; darbuotojas -a; (*di ospedale*) sanitaras -ė.

inserzione *dkt m* (klasifikuotas) skelbimas.

inserzionista *dkt v/m* skelbėjas -a (*kas deda skelbimą į laikraštį*).

insetticiida *dkt v* insekticidas.

insètto *dkt v* vabzdys; (*coleottero*) vabalas; **puntura d'ì.** vabzdžio įkandimas; **zool gli Insetti** vabzdžiai.

insicurezza *dkt m* 1. (*pericolosità*) nesaugumas; 2. (*incertezza*) netikrumas; 3. (*di qcn*) neryžtingumas.

insicur||o, -a *bdv* 1. (*pericoloso*) nesaugus; 2. (*incerto*) netikras; **notizia ~a** nepatvirtinta žinià; 3. (*vacillante*) netvirtas; 4. (*di qcn*) neryžtingas; nepasitikintis savimi.

insidi||a *dkt m* 1. pinklės *pl*, klastà; (*trappola*) spąstai *pl*; **tendere un'ì., tendere ~e** rėgti pinkles; 2. (*pericolo*) pavojus.

insidiare *vksm* (*qc*) rėgti / daryti pinkles (*prieš ką*), daryti intrigą; intriguoti.

insidiioso, -a *bdv* klastingas.

insième I 1. *prlk: i. a qc, i. con qc* kartù (*su kuo*), draugė; i. **a noi, i. con noi** kartù sù mumis; ♦ **mèttersi i. a qcn** pradėti draugauti sù kuò; susidėti sù kuò; **stare i. a qcn** draugauti sù kuò; 2. *prv* kartù; draugė; išvien; **tutti i.** visi kartù; **cucire i.** susiūti; **incollare i.** suklijuoti; **stare bene i.** sutarti; (*di qcs*) tikti (*vienas prie kito*); ♦ **e i.** beį; **mèttre i.** sudaryti; suburti, sukomi-

plektuoti; sudėti; suriñkti; sudurti; 3. *prv* (*nel tempo*) tuò pačių metù, kartù.

insième II *dkt v* 1. **mat** áibė; i. **vuoto** tuščioji áibė; 2. (*totalità*) visumà; (*gruppo*) grūpė; **visione d'ì.** beñdras vaizdas; ♦ **d'ì.** beñdras agg; **nell'ì.** apskritai; 3. (*di capi di vestiario*) ansámblis.

insiemistica *dkt m* mat áibių teðrija.

insigne *bdv* (i)žymùs; garsùs, pagarsėjęs.

insignificante *bdv* nereikšmingas, meñkas; (*di scarso valore*) menkavertis.

insignire *vksm* (-isc-) (*qcn di qcs*) apdovanoti (*ką kuo*); suteikti (*kam ką*); įteikti (*kam ką*).

insincerità *dkt m* nenuosirdumas.

insincéro, -a *bdv* nenuosirdus.

insindacabile *bdv* neginčijamas; galutinis.

insinuare *vksm* (-si-) 1. nepastebimai įkišti, pamažù įdėti; **fig i. un dubbio** klastingai sukelti abejonę; 2. **fig** (*accuse*) bandyti įteigti (šmeižiančiomis užuominomis); insinuoti; **che cosa vuoi i.?** if ką norėtum tuò pasakýti?

insinuazione *dkt m* šmeižianti užuomina, insinuacija; šmeižiðiskas prasimánymas.

insipido, -a *bdv* beskonis; bė druskos, prėskas.

insistente *bdv* 1. (*di qcn*) įkyrùs, neatstojantis;

2. (*di qcs*) primygtinis; (*continuo*) nuolatinis;

3. (*incessante*) nepaliaujamas; nesiliaujantis.

insistentemente *prv* primygtinai.

insist||ere* *vksm* 1. atkakliai toliau (*ką*) darýti; i. **in un proposito** neatsisakýti sumánymo; i. **in / con una richiesta** primygtinai prašýti; pareikalauti; i. **a negare** atkakliai neįgti; **lui ~e a voler partire** jìs pasiryžęs išvažiuoti; **ho insistito io affinché / perché tornasse** àš (jā / jì) įkalbinėjau sugrįžti; ♦ **non i.!** nereikia (įkalbinėti *ir pan.*); **mi permetto di i.** labai prašau; (*lasci fare a me*) lėiskite mán; **se proprio ~i** jei tikrai (tò) nóri; 2. (*su un tema*) akcentuoti (*ką*).

insito, -a *bdv* (*in qcs*) (*proprio*) būdingas (*kam*); neatsiejamas (*nuo ko*); (*connesso*) susijęs (*su kuo*); **l'egoismo è i. nella natura umana** egoizmas yrà būdingas žmogaus prigimčiai.

insoddisfacente *bdv* nepaténkinamas.

insoddisfatto, -a *bdv* 1. (*di qcn*) nepaténkintas (*kuo*); nusivylęs (*kuo*); 2. (*irrealizzato*) neišsipildęs; (*non accolto*) nepaténkintas; (*inesaudito*) neišklausytas.

insoddisfazione *dkt m* nepasiténkinimas.

insofferente *bdv* (*di qc, a qc*) nepakantus (*kam*); nepakeñčiantis (*ko*).

insofferenza *dkt m* nepakantumas.

insolazione *dkt m* (*malore*) saulės smūgis.

insolente 1. *bdv* akipléðiskas, įžulùs; **in modo i.** įžūliai; 2. *dkt v/m* akipléða *com*.

insolénza *dkt m* akiplēšiškūmas, jūžlūmas.

insòlito, -a *bdv* neįprastas; (*strano*) keistas; *oràrio i.* neįprastas laīkas; *ha notato qualcosa di i.?* ar kās nòrs jūms pasiròdē nē tāīp?

insolubile *bdv 1.* (*che non si scioglie*) netirpūs; *2. fig (irrisolvibile)* neišsprėndžiamas.

insolūt||o, -a *bdv* neišsprėstas; *delitto i.* neišaiškintas nusikaltimas; *enigma i.* neįmintà mįslė; *questione ~a* neišsprėstas klàusimas.

insolvėnte *bdv dir* nemokūs.

insolvėnza *dkt m dir* nemokūmas.

insómma 1. *prv* (vėnu) žodžiū; (*in conclusione*) pagaliaū; *2. jst* nà, nàgi; *i.!* nàgi!; greičiaū!; *3. jst (così così)* šiaīp sàu; nelabai (jaū).

insònne *bdv* bemiėgis; nemiegotas.

insónnia *dkt m* nėmiga.

insonnolito, -a *bdv* miegūistas, snàudžiantis.

insonorizzàre *vksm* izoliuoti, padarýti nepralaīdų garsams / garšui.

insonorizzàto, -a *bdv, dlv* nepralaidūs garsams.

insopportàbile *bdv* nepakeñčiamas; nepàkeliamas; *un dolore i.* nepàkeliamas skaūsma; *un tipo i.* nepakeñčiamas žmogūs.

insopprimibile *bdv* nesutràndomas.

insorgėnza *dkt m* iškilimas; atsiradimas; *l'i. di un tumore* naviko atsiradimas.

insór||gere* *vksm [E] 1.* (*ribellarsi*) (su)kilti; *2. (di eventi negativi)* (iš)kilti; *sono ~te complicazioni* iškilo sunkūmų.

insormontàbile *bdv* neįveikiamas.

insòrto, -a *dkt v/m* sukilėlis -ė.

insospettàbile *bdv 1.* nėkeliantis įtarimo; neįtariamias; *2. fig* netikėtai atsiskleidęs.

insospettàto, -a *bdv (inatteso)* netikėtas.

insospettire *vksm (-isc-) (qc)* (su)kėlti (*kam*) įtarimą.

► **insospettirsi** *sngr* (imti) įtarti.

insostenibile *bdv 1.* (*indifendibile*) niėkuo nepagrįstas; *la tua tesi è i.* nērà kuò paremti tėvo teiginių; *2. (insopportabile)* nepàkeliamas.

insostituibile *bdv* nepakečiamas.

insozzàre *vksm (-sóz-) (ap)* dėrgti (*ir prk*).

insperàto, -a *bdv* netikėtas; neláuktas.

inspiegàbile *bdv* neišaiškinamas; nesuvókiamas.

inspiràre *vksm (-spi-) įkvėpti.*

inspirazióne *dkt m* įkvėpimas.

instàbile *bdv 1.* netvirtas; (*traballante*) klībantis; *2. fig* nestabilūs; (*variabile*) nepastovūs; *3. fig (t.p. emotivamente i.)* (emòciškai) nestabilūs; *4. chim* nepatvarūs.

instabilità *dkt m 1.* netvirtūmas; *2. fig* nestabilūmas; (*variabilità*) nepastovūmas; *3. (emotiva)* emòcinis nestabilūmas; *4. chim* nepatvarūmas.

installàre *vksm 1.* įrengti, instaliuoti; (*allacciare*) įvėsti; (*montare*) (su)montuoti; *i. telecamera a circuito chiuso* įrengti stebėjimo kàmeras; *2. inf* įdiegti; įrengti; *i. un programma (il sistema operativo)* įdiegti progràma (operacinę sistemà); *i. una stampante* įrengti spausdintuvà. ► **installàrsi** *sngr* įsikurti; apsistoti.

installazióne *dkt m 1.* įrengimas, instaliavimas; (*allacciameto*) įvedimas; (*montaggio*) montavimas; *2. inf* įdiegimas; įrengimas; *3. (impianto)* įrenginiai *pl, įranga*.

instancàbile *bdv* nenuilstamas.

instancabilmėnte *prv* nenuilstamai.

instauràre *vksm (-stàu-) įkurti; (introdurre)* įvėsti; *i. la dittatura* įvėsti diktatūrą.

instaurazióne *dkt m* į(si)kūrimas; (*introduzione*) įvedimas.

instillàre *vksm fig* ugdyti, dėgti; įskiėpyti; *i. nei fanciulli l'amore per la patria* dėgti vaikams tėvynės mėilę.

instradàre *vksm (-strà-) (nu)* kreipti; *fig i. all'onestà* vėsti į dorūs kelią, nuródyti dorūs kelią.

insù *prv: all'i.* nūkreiptas į viršų; pakėltas; *naso all'i.* (už)riestà nosis.

insubordinàto, -a *bdv* nedrausmingas; (*disobbediente*) neklusnūs; (*ribelle*) maištingas.

insubordinazióne *dkt m* subordinacijos pažeidimas; drausmės láužymas.

insuccėssò *dkt v* nepasisekimas, nesėkmė; *destinato all'i.* pàsmerktas žlugti; *ottenere un i., avere un i.* patirti nėsėkmę; *la missione è stata un i.* mįsija bŭvo nesėkminga; *la serata è stata un i.* vàkaras nenusisėkė / nepasisekė.

insudiciàre *vksm (-sù-) (iš)* muřzinti; (*di fango e sim.*) (su)puřvinti; (*iš*)terlióti; (*di unto e sim.*) (su)tėpti; (*di rifiuti*) (pri)šiukšlinti.

► **insudiciàrsi** *sngr* išsimuřzinti; susipuřvinti; išsiterlióti; susitėpti.

insufficiėnt||e *bdv 1.* nepakañkamas; *dati ~i* nepakankamì dúomenys; *essere i.* nepakàkti, neužtėkti; bŭti pėr mažai; *in casa lo spàzio è i.* namuosė viėtos neužtenka; *2. (inadeguato)* netiñkamas; nepakañkamas; silpnas; *cura i.* nepakankamà priežiūra; *3. (a scuola)* nepatėnkinamas; *kaip dkt v prėndere (un) i.* gauti neįgiamà pažymį.

insufficientemėnte *prv* nepakañkamai.

insufficiėnza *dkt m 1.* nepakankamūmas; (*carezza*) stokà; trūkumas; *i. di mezzì* priemonių / išteklių stokà; *dir per i. di prove* pritrūkus įródymų; *med i. cardiaca* širdiės nepakankamūmas; *2. (voto)* nepatėnkinamas / neįgiamas pažymys.

insulàre *bdv* salōs, salū; **Italia i.** Itālijos sālos *pl* (*ppr. Sardinija ir Sicilija*).

insulina *dkt m med* insulīnas.

insulsāggine *dkt m* **1.** (*l'esser insulso*) lēkštūmas; **2.** (*cosa sciocca*) paikjstē.

insulso, -a *bdv* lēkštas; (*sciocco*) paikas.

insultāre *vksm* įzeisti, įžeidinēti; užgauliōti.

insulto *dkt v* įzeidimas; užgauliōjimas, užgaulē; **bersagliare / coprire di** ~i svāidyti įzeidimais, apipilti įžeidinėjimais.

insuperabil|e *bdv* **1.** neįveikiamas; (*imbattibile*) nenugālimas; nepralenkiamas; **difficoltà** ~i neįveikiami sunkūmai; **2. fig** (*eccezionale*) nepralenkiamas, nepranōkstamas.

insuperato, -a *bdv* netūrintis sāu lygiū.

insurrezionāle *bdv* sukilēliū; **tentativo i.** baūdymas sukilti.

insurreziōne *dkt m* sukilimas.

insussistēnte *bdv* **1.** (*inesistente*) neegzistūojantis, nēsamas; **2.** (*immotivato*) nepagrįstas, bē pagrindo.

insussistēnza *dkt m* **1.** (*assenza e sim.*) nebuvimas; **2.** (*infondatezza*) nepagrįstūmas.

intaccāre *vksm* **1.** (*far tacche*) (iš)rantyti; **2.** (*di acidi e sim.*) (*qcs*) ēsti (*kq*); įsiēsti (*i kq*); **3. fig** (*qc*) pakeikti (*kam*).

intagliāre *vksm* (iš)raižyti; (*scolpire*) (iš)drōžti, (iš)drožinēti; (*scavare*) (iš)skaptuoti.

intagliatōre, -trice *dkt v/m* raižytojas -a.

intāglio *dkt v* **1.** (*l'azione*) raižymas; **2.** (*t.p. lavoro a i.*) raižinys.

intangibil|e *bdv fig* neliēčiamas; (*di diritto*) nepažeidžiamas; (*non materiale*) nematerialūs.

intānto *prv* **1.** tuō tārpu; per tū laiką; (*per ora*) kōl kās; ♦ **i. che** tuō metū, kār; kōl; **2.** (*ma*) ō; **3.** (*comunque*) šiaip (ar taip).

intarsiāre *vksm* inkrustuoti.

intārsio *dkt v* **1.** (*l'azione*) inkrustāvimas; **2.** (*l'opera*) inkrustācija, intārsija.

intasamēnto *dkt v* už(si)kimšimas; (*solo del traffico*) spūstis -iēs *femm.*

intasāre *vksm* (-tā-) užkimšti; **i. una strada** užkimšti gātve; **fig i. le linee telefoniche** apkrāuti telefonō linijas.

► **intasārsi** *sng* užsikimšti.

intasātō, -a *bdv, dlv* užkimstas; užsikimšęs.

intascāre *vksm* **1.** įsidēti į kišēnē; **2. fig** gauti; **i. una mazzetta** paiimti kyšį; **i. milioni** susižērti milijonūs.

intātto, -a *bdv* nepāliestas; (*intero*) sveikas.

intavolāre *vksm* (-tā-) (*avviare*) dūoti (*kam*) prādžia, pradėti (*kq*); **i. delle trattative** pradėti derības.

integerrimo, -a *bdv* nepriekaištīngai dōras, dorovingas; didžiausio sąžiningūmo.

integrāle **1.** *bdv* visas; pilnas; visiškas; **abbronzatura i.** viso kūno įdegimas; **l'applicazione i. di una norma** visiškas nōrms tāikymas; **testo i.** nesutruimpintas tēkstas; **versione i.** neiškarpyta vėrsija; ♦ **un cretino i.** visiškas idiōtas; **nudo i.** pozāvimas visiškai nuogai (/ nuogām); **2. bdv** (*di cibo*) nesijōtų miltų; **farina i.** nesijōti miltai *pl*; **3. bdv tecn: a trazione i.** keturių varomųjų rātų (vāromas); **4. dkt v mat** integrālas.

integralismo *dkt v* integralizmas.

integrānte *bdv: parte i.* neatskiriamā dalis -iēs.

integrāre *vksm* (in-) **1.** (pa)pildyti; **i. l'alimentazione** papildyti mitybą; **2.** (*inserire*) integruoti. ► **integrārsi** *sng* **1.** (*t.p. i. a vicenda*) vienām kitą papildyti; **2.** (*inserirsi*) integruoti.

integrativ|o, -a *bdv* papildomas; pridētinis; (*secondario*) šalutinis; **aiuto i.** pagālbos priēdas; **mansioni** ~e pridētinės pāreigos.

integrāziōne *dkt m* **1.** papildymas; ♦ **cassa i.** „integrācijos kasā“ (*šalpos fondas laikinai atleistiems darbuotojams*); **2.** integrācija; (*l'azione*) integrāvimas(is), į(si)traukimas; **i. razziale** rāsinē integrācija; **i. dei disabili nel mondo del lavoro** neįgaliių integrācija į darbo riņkā.

integritā *dkt m* **1.** vientisūmas; integralūmas; **l'i. del territorio** teritorijos vientisūmas; **2. fig** dorovingūmas, dorūmas; tyrūmas.

intero, -a *bdv* **1.** (*intero*) visas; (*privo di danni*) sveikas; nesugadintas; (*intatto*) nepāliestas; **i. e riconoscibile** nesugadintas ir įskaītomas (*ppr. apie bilietą*); **conservare i.** išlaikyti; **2. fig** (*retto*) dōras, dorovingas; tyras.

intelaiatūra *dkt m* **1. tecn** karkāsas; rēmas, rēminē konstrūkcija; **2. fig** sāndara.

intellēto *dkt v* intelēktas; prōtas; **i. vivace** gūvūs prōtas; **il ben dell'i.** sveikā nuovoka.

intellettual|e **1.** *bdv* prōtinis; intelektualūs; **lavoro i.** prōtinis dārbas; **2. dkt v/m** intelektualas -ė, inteligēntas -ė; **gli** ~i inteligentijā *sg.*

intelligence [in'telidzəns] *dkt m nkt* (*t.p. servizio di i.*) žvalgybos tarnyba, žvalgyba.

intelligēnte *bdv* **1.** prōtingas; (*solo di qcn*) nuovokūs; **un bambino i.** prōtingas berniūkas; **un consiglio i.** prōtingas patarimas; **uno sguardo i.** prōtingas žvilgsnis; **2.** (*dotato di intelletto*) mąstantis; intelektualūs.

intelligēnza *dkt m* **1.** prōtas; intelēktas; prōtingūmas; **con i.** prōtingai; **quoziente di i.** intelēkto koeficiēntas; **inf i. artificiale** dirbtinis intelēktas; **2.** (*il capire*) supratimas; nuovoka.

intellighénzia *dkt m* inteligentijā.

intelligibile *bdv* **1.** suprañtamas; **2.** *filos* (v'ien) protù suvókiamas.

intelligibilità *dkt m* suprantamùmas.

intemperànte *b*dv nenuosaikùs, nesaikìngas; (*che non si controlla*) nesantūrùs.

intemperànza *dkt m* nenuosaikùmas, nesaikin-
gùmas; nesantūrùmas.

intempèrie *dk* *m* *dgs* blōgas óras *sg*, dārgana *sg*; prāstos óro sálygos; **ripararsi dalle** *i*. pasislēpti nuō blōgo óro.

intempestivo, -a *bdv* nè viētoje (iĩ nè laikù).

intendénte *dkt v/m* valdýtojas -a; vedéjas -a.

intendēnza *dkt m* 1. tuīto vāldymo skīrius; 2.: *i. di finanza* apskritiēs mōkesčju skīrius.

inténd||ere* v_{ksm} **1.** supràsti; nutuòkti; *lasciare i., dare a i.* dúoti supràsti; *dir incapace di i. e di volere* nepakáltinamas; ♦ *darla a i.* apmáuti; *chi ha orécchie per i., ~a* kàs tûri ausis teklaũso; *si ~e* supràntama; **2.** (*avere in mente*) turéti galvojė, turéti omenyjė; **3.** (*aver intenzione*) ketĩti; ruòštis; (*volere*) norėti; *che ~i fare?* kã ketinĩ / manai darýti?; *non intendevo offenderLa* nenorėjau Jũsũ žeĩsti; **4.** (*sentire*) girdėti; (*venire a sapere*) sužinóti; ♦ *non i. ragioni* bũti nepėrkalbamam.

► **inténdersela** *ivdž* 1. (*compiottare*) búti slap-
taĩ susitārusiam: 2. (*flirtare*) turėti romāna.

► **inténdersene** *ivdž* (*di qcs*) nusimanýti (*apie ka*); išmanýti (*ka*); būti (*ko*) žinovù.

► **intē||ndersi** *sng* **1.** sutaārti; (*su qcs*) susitaārti (*dēl ko*); (*capirsi*) susikalbēti, susisnekēti; *non ci siamo* ~*si*, *ci siamo* ~*si male* nesusisnekējome; blogāi viēnas kītā suprātōm; ♦ (*tanto*) *per i.* kād nebūtū nesusipratīmū; *intendiāmoci* suprāsk(ite) manē; **2.** (*di qcs*) nusimanūti (*apie kq*); išmanūti (*kq*).

intendiménto *dk*t v sumānymas, ketīnimas.

intenditóre, -trice *dkt v/m* žinōvas -ē; *un i. di vini* vīnu žinōvas; ♦ *flk a buon intenditor poche parole* protīgam užteņka pūsēs žōdzio.

intenerīre *vksm* (-īsc-) *fig* (su)mīnkštinti (*kieno*)
širdi; (su)kēlti (*kam*) graūduļi.

► **inteneri**||rsi *sng* **1.** (su)minkštėti; **2.** fig: si è ~to suminkštėjo jō / jām širdis.

intensaménte *prv* 1. intensyviaĩ; (*con impegno*) itemptaĩ; 2. (*con forza*) stipriaĩ.

intensificāre *vksm* (-si-) (su)intensīvinti, (su)stīpinti; (*in volume*) (pa)dīdinti; **i. i. i** **controlli** sustīpinti kontrōle; **i. la cooperazione** (pradēti) glaudžiaū bendradarbiāuti, stīpinti bendradarbiāvimā; **i. il dialogo con le parti sociali** intensīvinti dialōgā sū sociāliniais pārtneriais; **i. la produzione** intensīvinti gamība. dīdinti

gamības māstā; *i. gli sforzi* didinti / intensīvinti pāstangas; dēti daugiaū pastangū.

► **intensific||ārsi** *sng* **1.** (su)intensyvėti, (su)stiprėti; *la pioggia si è ~ata* sustiprėjo lietus; *gli scontri si sono ~ati* paaštrėjo susirėmimai; *il traffico si ~a* eismas intensyvėja; **2.** (*in frequenza*) (pa)dažnėti.

intensificāzīone *dkt m 1.* (*l'intensificare*) (su)stīprinimas; (su)intensīvinimas; (pa)dīdinimas; **2.** (*l'intensificarsi*) sustiprējimas; (*in frequenza*) (pa)dažnējimas.

intensità *dkt m* 1. intensīvūmas; *l'i. dello sguardo (del traffico)* žvīlgsnio (eīsmo) intensīvūmas; 2. (forza) stiprūmas; *jēga; l'i. della corrente (di un sentimento)* jāūsmo (srovēs) stiprūmas; *cré-scere di i.* (su)stiprēti; *diminuire di i.* (su)silp-nēti

intensiv||o, -a *bdv* intensyvūs; *corso i.* intensyvūs
kūrsas; *terapia ~a* intensyviōji terāpija; *in
modo i.* intensyviai; *ling accento i.* dināminis
kīrtis; ♦ *cultura ~a* intensyviōji žemdirbystē.

inténs||o, -a *bdv* **1.** stiprūs; smarkūs; *freddo i.* stiprūs šaltis; **2.** (*assiduo e sim.*) ītemptas; intensyvūs; *vita ~a* intensyvūs gyvėnimas; **3.** (*di colore*) ryškūs, sódrus; *rosso i.* rýškiai raudóna spalvā; **4.** (*di profumo*) sódrus, stiprūs.

intentāre *vksm* (-tén-): *i. una cāusa / un processo*
(a *qc*, *contro qc*) *paréikšti* (*kam*) *īeškinī*, *pa-*
dúoti (*ka*) *ī* *teisma*.

intentàto, -a bdv: *non lasciare nulla / niente di i.*
padarýti vîsa, kàs imānoma; vîska bandýti.

inténto I *dkt* v ketinimas; siekimas; (*proposito*)
 užmojis; ♦ *con l'i, nell'i.* (*di far qcs*) siekiant
 (*ka daryti*).

inténto II, -a *bdv* įsitempęs; (*concentrato*) susikaupęs; *essere i.* (*a far qcs*) būti įnikusiam (*įka*); idėmiai (*ka daryti*).

intenzionāle *bdv* týčinis.

intenzionalità *dkt m* tīčinis póbūdis.

intenzionàto, -a *bdv: èssere i. (a far qcs) ketinti (a far qcs); būti pasiryžusiam; non sono i. ad aspettarti* neketinù tavēs láukti.

intenzión || *e dkt m* ketinimas; *intencija*; *con le migliori* ~i sù geriausiasis ketinimais; *con l'i.* (di far qcs) norint / norėdamas (*ką daryti*); *avere l'i., avere i.* (di far qcs) ketinti (*ką daryti*); (*volere*) norėti; *non era mia i.* nenorėjau; ♦ *con i.* tyčia; *senza i.* netyčia; *avere cattive* ~i turėti blogų / piktų ketinimų; *fare il processo alle* ~i teisti iš anksto.

inter- priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis buvimą tarp ko nors, kieno nors tarpe, tarpusavyje, arba saveika, pvz., inte-

razione, intercontinentale, interfaccia, intertempo *ir t. t.*

interagire *vksm* (-isc-) sáveikauti.

interamènte *prv* vísiskai; ikì gálo; pilnutinaĩ; **ri-copiare** *i. una poesia* pèrrašyti visà eilèraštì ikì gálo.

interattivo, -a *bdv* sáveikùs(is), interaktyvùs.

interazióne *dkt m* sáveika, interàkciija.

intercalàre I *vksm* (-cà-) ìteĩrpti.

intercalàre II *dkt v* pértaras.

intercambiabile *bdv* sùkeičiamas.

intercapédine *dkt m* tuštumà (*ppr. tarp dviejų paviršių ir pan.*); óro tárpas.

intercedere *vksm* [A] (*per qcn presso qc*) užtaĩti (*kq* prieš *kq*); (*mediare*) tarpininkáuti.

intercessióne *dkt m* užtarimas; (*mediazione*) tarpininkávimas.

intercettàre *vksm* (-cèt-) **1.** pèrimti; *i. una lettera* pèrimti láiška; *sport i. la palla* pèrimti kàmuolį; **2.** (*una telefonata*) slaptà klausýtis (*pokalbio telefonu*).

intercettazióne *dkt m* **1.** pèrémimas; **2.** (*di colloqui*) sláptas pókaltbio klàusymasis; *i. telèfònica* sláptas pókaltbio telefonù klàusymasis.

intercity [inter'siti] *dkt v nkt* greitàsis tólimojo susisiekimo traukinys.

intercontinentàle *bdv* tarpžemýninis.

intercór||rere* *vksm* [E] **1.** (*passare*) praeĩti; *è ~sa una settimana* praèjo saváitè; **2.** (*esserci*) bũti; *tra noi ~rono buoni rapporti* mūs sieja gerì sàntykiai.

interdétto, -a *bdv* **1.** (*confuso*) sutrikęs; (*disorientato*) suglùmęs; (*sorpreso*) apstulbęs; *lasciare i.* suglùminti; *restare i.* sutrikĩti; **2.** (*proibito*) uždraustas.

interdipendént||e *bdv* (*ppr. dgs ~i*) tarpùsavyje susiję *pl*; vėnas nuò kito priklausomas.

interdipendénza *dkt m* savitarpio priklausomumas.

interdire* *vksm* **1.** (už)draũsti; nelèisti; **2.** *dir* atĩmĩti (*kam*) téisę; diskvalifikuoti (*kq*).

interdizióne *dkt m* *dir* téisės atèmĩmas; diskvalifikàcija; (*divieto*) uždraudĩmas.

interessaménto *dkt v* **1.** (*intervento a favore di qc*) susidomėjimas; tarpininkávimas; *gràzie per l'ì.* àičiũ, kàd susirũpinai; **2.** ⇒ **intèresse.**

interessànte *bdv* įdomùs; (*che attrae*) patrauklùs; *un articolo (un film, un lavoro, una proposta) i.* įdomùs stráipsnis (filmas, dárbas, pasiũlymas); *in modo i.* įdomiaĩ, įdomiai; ♦ *in stato i.* nėsčia agg; *kaip jst i.!* (kaĩp) įdomù!

interest||àre *vksm* (-rès-) **1.** *tr* (su)įdominti; (*rendendo partecipe*) (su)interesuoti; *i. gli studenti*

sudòminti studentùs; *i. (qcn) a un progetto* (sténgtis) įtràukti (*kq*) į projektà; *forse ti può i.* gál tau bũs įdomũ; *ti ~a un biglietto per la partita?* gál tavè dõmina bilietas į rungtynės?; *t.p.* ⇒ **3.**; **2.** *tr* (*riguardare*) bũti susijusiam; apimĩti; *la crisi ~a tutta Europa* krizè àpima visà Euròpà; *la nuova disposizione ~a solo il pubblico impiego* naũjas pótvarkis skĩrtas tik valstýbės tarnáutojams; *un dolore che ~a la zona lombare* skaũsmas jaũčiamas strėnų sri-tyjė; *lo sciòpero ~erà tutta la giornata di domani* bũs streikúojama visà rytójaus diėnà; *il bel tempo ~erà tutta l'Italia meridionale* pietũ Itàlijoje visuĩr vĩaraus šilti orai; **3.** *tr, intr* [E] rūpėti; *mi ~a il nostro futuro* mán rūpi mūsų atėitis; *non mi ~a* mán (taĩ) neįdomũ, manęs (taĩ) nedõmina.

► **interessàrsi** *sngr* (*di qc*) **1.** susidomėti (*kuo*), domėtis; (*occuparsi*) rūpintis (*kuo*); *della / alla questione deve i. il comune* šiuò klàusimu pri-vàlo rūpintis savivaldýbė; **2.** *fam* kĩstis, įsikĩsti.

interessàt||o, -a **1.** *bdv* (*a qc*) susidomėjęs (*kuo*); *sono i. (a qcs, a far qcs)* manè dõmina (*kas, kq daryti*), mán įdomũ; **2.** *bdv* (*mosso da interesse*) savanaũdiškas; *amicizia ~a* draugystė iš išskaičiávimo; *una proposta ~a* savanaũdiškas pasiũlymas; **3.** *bdv, dlv* (*toccato*) (*da qcs*); *un settore i. da una lunga crisi* sèktorius, kuris seniaĩ išgyvėna krizė; *t.p.* ⇒ **interessàre** **2.**; **4.** *bdv comm, dir* suinteresuotas; **5.** *dkt v/m* (*t.p. il diretto i., la diretta ~a*) suinteresuotas asmuo;

♦ *a tutti gli ~i* sũ tuò susijusiems asmenĩms.

interess||e *dkt v* **1.** intèresas; (*per qc*) susidomėjimas (*kuo*), domėjimasis; *non avere ~i* niėkuo nesidomėti; *mostrare i.* rõdyti susidomėjimą; *suscitare l'ì. (di qcn)* sudòminti (*kq*), kėlti (*kieno*) susidomėjimą; *con i.* įdemiaĩ, sũ įdomumũ; ♦ *di grande i.* labai įdomùs agg; **2.** (*vantaggio*) naudà; (*t.p. i. materiale*) (materiàlinis) intèresas; suinteresuotumas; *matrimonio di i.* sàntuoka iš išskaičiávimo; *agire per i.* vėikti sũ išskaičiávimu; ♦ *nel tuo i.* tàvo lãbui / intèrsais; *è nel mio i.* mán rūpi; *ho i. (a) che...* mán svarbũ, kàd...; **3.**; (*t.p. dgs ~i*) intèrsai *pl*; *conflicto di ~i* intèrėsų konflikts; *~i personali (politici)* asmeniniai (politiniai) intèrsai; *difendere i propri ~i* gĩnti sàvo intèresùs; **4.** (*peso*) svarbà; *privo di i.* nesvarbũs; *di enorme i.* labai svarbũs agg; *luoghi di i. turistico* (viėtos) įžymybės; **5.** *comm* pabrangĩmas; **6.** *fin* (*t.p. dgs ~i*) palũkanos *pl*; prõcentai *pl*; *un i. del 4% 4* prõcentų palũkanos; *tre mesi di ~i* trijų mėnesių palũkanos; *tasso d'ì.* palũkanų nõrma;

risuotere gli ~i īmti palūkanas; ♦ *restituire con gli* ~i grāžinti / atsilyginti sū kaupū.
interézza *dkt m* visumā; *nella sua i.* ikī gālo.
interfaccia *dkt m inf* sāsaja.
interferēnz||a *dkt m* 1. (*ingerenza*) kišimasis, īsi-kišimas; 2. (*disturbo radio*) trikdys.
interferire *vksm* [A] (-isc-) kištis, īsikīšti.
interieziōne *dkt m gram* jaustūkas.
interim *dkt v lor*; *ad i.* laikinaī ēinantis pāreigas.
interināle *bdv* laikinas; (*solo di qcn*) laikinaī ēinantis pāreigas, laikinaī pavaduojantis; *lavoro i.* laikināsis dārbas.
interino, -a *bdv* laikinaī ēinantis pāreigas.
interiōra *dkt m dgs* viduriaī.
interiōre *bdv* vidinis; (*di dentro*) vīdaūs; **conflitto** (*esigenza*) *i.* vīdinis konfliktas (pōreikis).
interioritā *dkt m* vīdinis pasaulis; dvasiškūmas.
interiormēnte *prv* ⇒ **internamēnte**.
interista 1. *dkt v* (Milāno) Īntero žaidėjas; 2. *dkt v/m* (Milāno) Īntero sirgālius -ė; 3. *bdv* (Milāno) Īntero.
interlinea *dkt m* eilūčių intervālas.
interlineare *bdv*: ♦ *traduzione i.* pažōdinis vertimas (*spausdintas tarp išversto teksto eilučių*).
interlocutōre, -trice *dkt v/m* pašnekōvas -ė.
interlocutōrio, -a *bdv* negalutinis.
interloquire *vksm* [A] (-isc-) īsikīšti ī kalbā.
intermediārio, -a *dkt v/m* tārpininkas -ė; *comm* brōkeris -ė.
intermediaziōne *dkt m* tārpininkāvimas.
interméd||io, -a *bdv* tārpinis; (*di passaggio*) pėreinamasis; *colore i.* tārpinė spalvā; *stadi* ~i tārpinės stādijos; *fig* **soluzione** ~a kompromisinė išėitis.
intermēzzo *dkt v* 1. *mus* „intermezzo“; 2. *teatr* intermėdija.
interminābile *bdv* nepabaigiamas; (niekadā) nesibaigiantis.
intermittēnte *bdv* trūkinėjantis; (*incostante*) nepastovūs; *febbre i.* nepastovūs karščiāvimas; *luce i.* mīrksinti / trūkčiojanti šviesā.
internamēnte *prv* iš vīdaūs, vidujė; (*dalla parte interna*) iš vīdaūs pūsės.
internāre *vksm* (-tēr-) 1. internuoti; 2. (*in ospedale*) uždaryti ī psichiātrinę ligōninę.
internāuta *dkt v/m* internāutas -ė, naršytojas -a.
internazional||e *bdv* tarptautinis, internacionālinis; *accordo i.* tarptautinis susitarimas; *aeroporto i.* tarptautinis ōro ūostas; *diritto i.* tarptautinė tėisė; *organizzazioni* ~i tarptautinės organizācijas.
internazionalismo *dkt v ling* tarptautinis žōdis, internacionalizmas.

internet *dkt v/m inf* internėtas; *accesso ad i.* pėiga priė internėto; *su i.* internetė; (*come mezzo, t.p. via i.*) internetū; *kaip bdv nkt* **página i.** tinklālapis; *kaip bdv nkt* **sito i.** internėto svetainė; **connēttersi a i.** prisijungti priė internėto; *navigare su i.* naršyti pō internėtā; **scaricare da i.** parsisiųsti iš internėto.

internista *dkt v/m* vīdaūs ligū gydytojas -a.

intern||o, -a 1. *bdv* vīdaūs; (*che sta all'interno*) vīdinis; **commercio i.** vīdaūs prekyba; **regolamento i.** vīdaūs tvarkā; *tasca ~a* vīdinė kišėnė; *farm medicinali per uso i.* vīdiniai vaistai; *med orēcchio i.* vīdinė ausis; *tecn motore a combustione ~a* vīdaūs degimo variklis; ♦ **ministero degli Affari** ~i / **dell'I., fam gli Interni** Vīdaūs reikalū ministėrija; 2. *dkt v* (*parte all'interno*) vīdūs; vīdaūs pūsė; ♦ **all'i.** (*stato in luogo*) vīdujė; (*moto a luogo*) ī vīdū, vīduū; 3. *dkt v* (*di un territorio e sim.*) (šaliės) centrinės sritys *pl*; 4. *dkt v* (*di un appartamento*) būto nūmeris; *i. quattro* ketvīrtas būtas; 5. *dkt v* (*numero telefonico*) vīdinis (telefono) nūmeris; 6. *dkt v* (*fodera*) pāmušalas; 7. *dkt v*: *dgs gli* ~i (*di un ambiente*) interjėras *sg*; 8. *dkt v*: *dgs gli* ~i (*notizie dall'interno*) vīdaūs aktuālijos; 9. *dkt v* (*t.p. allievo i., alunno i., studente i.*) mokýklos āuklėtinis; 10. *dkt v sport* atraminis saugas.

intér||o, -a 1. *bdv* īštisas, visās; **il mondo i.** visās pasaulis; (*per*) ~e **settimane** īštisas savāites; 2. *bdv* (*intatto*) sveikas; nesudųžęs; 3. *bdv*: **latte i.** nenūgriebtas pėnas; **prezzo i.** visā kaina; 4. *dkt v*: **mat** (**número**) *i.* sveikāsis skaičius; 5. *dkt v* (*totalità*) visumā; ♦ **per i.** visiškai.

interpellānza *dkt m* paklausimas, interpeliācija.

interpellāre *vksm* (-pėl-) 1. (*sentire qcn*) konsultuoti (*su kuo*); 2. *polit* interpeliuoti.

interplanetārio, -a *bdv* tarpplanėtinis.

interporre* *vksm* įstatyti (*į tarpą, per vidurį*), įteĩpti; ♦ **senza i.** tempo negaištant.

► **interpōrsi** *sngr* 1. įsiterĩpti; 2. *fig* (*mediare*) tarpininkauti.

interposiziōne *dkt m* įsiterĩpimas.

interpōst||o, -a *bdv, dlv*: **per** ~a **persona** pėĩ tarpininkā.

interpretāre *vksm* (-tēr-) 1. interpretuoti; (*intendere*) suprāsti; (*chiarire*) paaiškinti; 2. (*un brano musicale*) atlikti; interpretuoti; 3. (*ruoli e sim.*) sukūrti / atlikti (*ko*) vaidmenį, (*su*) vaidinti.

interpretariāto *dkt v* vertėjāvimas (žodžiū); **servizi di i.** vertimo pāslaugos.

interpretaziōne *dkt m* 1. interpretācija; (*l'azione*) interpretāvimas; 2. (*di un brano musicale*)

atlikimas, interpretacija; **3.** (*di un ruolo*) vaidinimas.

interpretare *dkt v/m* **1.** (*esecutore di musica e sim.*) atliktėjas -a; **2.** (*traduttore*) vertėjas -a (žodžių); **3.:** ♦ *farsi i.* (*di qcs*) parėikšti (*ką*) (atstovaujant kitam); **4.** (*esegeta*) aiškintojas -a.

interpunzione *dkt m* skyryba; *segno di i.* skyrybos ženklas, skirtukas.

interrare *vksm (-tèr-)* **1.** (*sotterrare*) įkasti, užkasti; *i. dei cavi* užkasti laidus; **2.** (*colmare di terra*) užkasti.

interrégno *dkt v* tarpvaldis.

interrelazione *dkt m* tarpusavio ryšys.

interrogare *vksm (-tèr-)* **1.** (ap)klausinėti, apklausti; (*alunni*) (pa)klausinėti; (*con un interrogatorio*) (iš)kvosti, (iš)tardyti; **2. inf, polit** užklausti.

interrogativ||o, -a **1. bdv** klausiamas; *sguardo i.* tiriamas žvilgsnis; ♦ *punto i.* klausukas; **2. dkt v** klausimas; **3. dkt m gram** (*t.p. proposizione ~a*) klausiamasis sakinys.

interrogatorio *dkt v* kvotà, tardymas; (*di testimoni*) apklausa.

interrogazione *dkt m* **1.** klausinėjimas; **2. polit** (*t.p. i. parlamentare*) paklausimas.

interrompere* *vksm* **1.** pertraukti; *i. la lezione* pertraukti pamoką; *scusate se vi ho ~o* atsiprašau, kàd pertraukiau; **2.** (*cessare*) nutraukti; (*temporaneamente*) sustabdyti; *i. la gravidanza* nutraukti nėštumą; *i. gli studi* mėti mokslius; *i. le trattative* sustabdyti derybas; *la neve ha interrotto l'incontro* rungtynės buvo nutrauktos dėl sniego; **3.** (*bloccare*) užkirsti.
► **interrompersi** *sng* **1.** (*cessare*) nutrūkti; **2.** (*fermarsi parlando*) pertraukti savo kalbą; **3.** (*di una strada*) (staigà) baigtis.

interruttore *dkt v* jungiklis; *prémere un i.* paspausti jungiklį.

interruzione *dkt m* **1.** pertraukimas; pertrauka; **2.** (*cessazione*) nutraukimas; (*pausa*) paliovà; *i. di corrente* elektros išjungimas; ♦ *senza i.* ištisai, bė paliovos; *i. di gravidanza* nėštumo nutraukimas; **3. inf** trūkis.

intersecare *vksm (-tèr-)* kiršti, perkirsti.

intersezione *dkt m* sankirta, susikirtimo vietà.

interstellare *bdv* tarpžvaigždinis.

interstizio *dkt v* tarpėlis.

interurbàn||o, -a *bdv* tarpmiestinis; (*telefonata ~a* tarpmiestinis pokalbis (telefonu)).

intervallare *vksm* išdėstyti tarpais, tarpuoti.

intervall||o *dkt v* **1.** pertrauka; pàuzė; intervàlas; *durante l'i.* pėr pertrauką; *due ore di i.* dviejų valandų pertrauka; *fare un i.* padaryti pertrau-

ką; ♦ *a ~i* pratarpiais; **2.** (*di spazio*) tarpas; *a ~i di sei metri* kàs šešis metrūs; **3. mus** intervàlas.

intervenire* *vksm* [E] **1.** imtis veiksmų; (*intromettersi*) įsikišti; (*inserirsi*) įsiterpti; **2.** (*partecipare a qcs*) dalyvauti (*kur*); (*prendere la parola*) kalbėti, tarti žodį; *i. a una manifestazione* dalyvauti renginyje; **3.** (*operare*) (iš)operuoti; *i. d'urgenza* skubiai operuoti; **4.** (*insorgere*) atsirasti; (*verificarsi*) įvykti; **5. sport:** *i. sull'avversario i.* kliudyti varžovą; *i. sul pallone* žaisti į kamuolį.

intervento *dkt v* **1.** įsikišimas; *squadra di pronto i.* greito reagavimo būrys; *gràzie all'i. della polizia* policijai reagavus; *polit i. armato* ginkluotas įsikišimas, ginkluota intervencija; **2.** (*il partecipare*) dalyvavimas; (*discorso*) kalbà, žodis; *c'è stato l'i. del presidente della Repubblica* Respublikos prezidentas sakė kalbą; **3.** (*t.p. i. chirurgico*) operacija; *eseguire un i.* daryti / atlikti operaciją; *farsi (fare) un i.* operuotis, pasidaryti operaciją; **4. sport:** *i. falloso* pražangà (*grumiantis*); *i. sulla palla* žaidimas į kamuolį.

intervenuto, -a *dkt v/m* (*partecipante*) dalyvis -ė.

intervista *dkt m* **1.** interviu *masc inv*; *i. (in) esclusiva* išskirtinis interviu; *concedere / rilasciare un'i.* duoti interviu; *fare un'i.* (a *qcn*) kàlbinti (*ką*). (pa)imti interviu (iš *ko*); **2.** (*sondaggio*) apklausa.

intervistare *vksm (qcn)* kàlbinti (*ką*), (pa)imti interviu (iš *ko*).

intervistato, -a *dkt v/m* (*di un sondaggio*) informantas -ė, apklaustasis -oji; *un i. su quattro* kàs ketvirtas apklaustasis.

intervistatore, -trice *dkt v/m* žmogus, imantis interviu; klausėjas -a.

intésa *dkt m* **1.** susitarimas; *raggiungere un'i., arrivare ad un'i.* prieiti / pasiekti susitarimą, susitarti; *stor la Triplice I.* Trilypė sàntarvė. Antàntė; **2.** (*armonia*) sàntarvė; (*affiatamento*) tarpusavio palaikymas (/ supratimas *ir pan.*), artumo jausmas; bendrà kalbà; **3. sport** susižaidimas.

intés||o, -a *bdv* **1. i. che...** suprañtama; sùtariama, kàd...; *rimaniamo ~i che...* tãriamės / sùtariam, kàd...; ♦ *ben i.* žinoma; *non darsene per i.* apsimėsti nesuprañtanciam; (*siamo*) ~i? aĩ aiškiai pasakiau?; aišku?; **2.** (*mirato*) skirtas (*kam, ką daryti*); sėkiantis (*ko, ką daryti*); *delibera ~a al miglioramento delle condizioni di lavoro, delibera ~a a migliorare le condizioni di lavoro* nutarimas (, kuriuò sėkiamà) darbo sąlygas pagėrinti.

intestardirsi *vksm* (-isc-) užsispirti.

intestàre *vksm* (-tè-) **1.** (*un foglio*) užrašyti varđą (/ pavarde / antraštę *ir pan.*) (*ant lapo*); **i. una lettera** adresuoti laišką; **2. comm, dir** užrašyti (*kieno vardu*); (*cedendo*) perrašyti; **i. la casa alla figlia** perrašyti namų dukteriai.

intestatàrio, -a *dkt v/m* turėtojas -a; (*proprietario*) savininkas -ė.

intestāt||o, -a *bdv: carta ~a* rąstų / firminis fam blánkas; **conto i.** (*a qcn*) sąskaita (*kieno vardu*); *t.p.* ⇒ **intestàre**.

intestazióne *dkt m* **1.** užrašas (*dokumento ir pan.*); (*titolo*) antraštė; **2. comm, dir** užrašymas (*kieno vardu*), perrašymas.

intestinàle *bdv* žarnyno; žarnų.

intestin||o I *dkt v* (*t.p. dgs ~i*) žarnà; žarnýnas; viduriai *pl*; **anat i. cieco** (*ténue, crasso, retto*); **aklói** (plonói, storói, tiesioji) žarnà.

intestin||o II, -a *bdv* vidaus; vidinis; tarpusavio; **conflitti ~i per il potere** vidinės kóvos dėl valdžios.

intiepidirsi *vksm* (-isc-) **1.** (*raffreddarsi un po'*) (at)vėsti; (*scaldarsi un po'*) (ap)drungti; **2. fig** atšalti.

intimaménte *prv* **1.** (*nell'intimo*) (sàvo) širdyje; **2. (strettamente)** artimai; intymiai; **3. (a fondo)** giliai.

intimàre *vksm* (*in-*) įsakýti; lièpti; **i. l'alt** lièpti sustóti; **i. lo sfratto** (*a qcn*) įsakýti (*kam*) išsikráustyti.

intimazióne *dkt m* įsákymas.

intimidatòrio, -a *bdv* bauginantis; (*di minaccia*) grasinantis; grasinamasis.

intimidazióne *dkt m* bauginimas.

intimidire *vksm* (-isc-) (*i*)bauginti.

► **intimidirsi** *sng* drovėtis.

intimità *dkt m* **1.** intymumas; artumas; **2. (familiarità)** draugávimas, artimumas; **essere in i. con qc** (labai) artimai sù kuó bendráuti.

intim||o, -a **1. bdv** artimas; intymus; **amici ~i** artimi draugai; **2. bdv (privato)** privatūs; intymūs; **cenetta ~a** intymi vakariénė; **conversazione ~a** intymūs pasikalbėjimas; **3. bdv (interno)** vidinis; (*segreto*) sláptas; **4. bdv (relativo a sesso, genitali)** intymūs; **igiene ~a** intymióji higienà; **parti ~e** intýmios (kúno) viėtos; **rapporto i.** lytinis áktas; **5. dkt v** (*t.p. biancheria ~a*) apatínis trikotázas; **6. dkt v** (*l'interno*) vidūs; ♦ **nell'i.** savyjė, širdyjė; **7. dkt v dgs gli ~i, i pochi ~i** artimieji, artimiáusi draugai (iř giminės).

intimorire *vksm* (-isc-) (*pri*)gąsdinti.

intingere* *vksm* (*pa*)mirkýti, (*pa*)dažýti.

intingolo *dkt v* **1. (salsa)** (riebūs) pàdažas; **2. (delizia)** gardėsis, skanėstas.

intirizzito, -a *bdv, dlv* sustiręs (*nuo šalčio*).

intitolàre *vksm* (-ti-) **1. (qcs)** (*pa*)vadinti (*kq*); dúoti (*kam*) pavadinimà; **i. una via a qc** pavadinti gátvę kienò vardù; **2.; i. una chiesa** (*a qc*) pašventinti bažnyčią (*ko*) titulu.

► **intitol||àrsi** *sng* vadintis; **il romanzo si ~a XY** romànas vadínasi XY.

intoccàbile **1. bdv** neličiamas (*ir prk*); **2. dkt v** neličiamasis (*ir prk*).

intolleràbile *bdv* **1. (inaccettabile)** netoleruotinas; netoleruójamás; **2. (insopportabile)** nepàkeliamas.

intollerànte *bdv* **1.** nepakantūs, netolerántiškas; **essere i.** (*di qc, verso qc*) nekėsti (*ko*), netoleruóti; **2. (allergico a qcs)** alėrgiškas (*kam*).

intollerànzà *dkt m* **1.** nepakantumas, netolerantiškumas; nepakantà; **2. (allergia)** alėrgija.

intonacàre *vksm* (-tò-) (*nu*)tinkuóti.

intonacatùra *dkt m* tinkávimas.

intònaco *dkt v* tinkas.

intonàre *vksm* (-tò-) **1. (iniziare a cantare)** (už)tráukti (daínà), uždainuóti; (*iniziare a suonare*) užgróti; **2. (colori e sim.)** (*su*)dėrinti; (*qcs a qcs*) (*pri*)dėrinti (*prie ko*); **3. mus** (*accordare*) (*su*)dėrinti.

► **intonàrsi** *sng* tìkti (*vienas prie kito*), derėti.

intonàto, -a *bdv* **1.** sudėrintas; (*con qc*) pridėrintas (*prie ko*); **2. (di qcn)** dainuójantis į tónà; mókantis dainuóti; (*di uno strumento*) sudėrintas.

intonazióne *dkt m* **1. ling** priėgaidė, intonácija; **2. mus** intonácija; **3. (tono)** tónas.

intontiménto *dkt v* apsvaiginimas.

intontire *vksm* (-isc-) (*ap*)svaiginti.

► **intontirsi** *sng* (*ap*)svaigti.

intóppo *dkt v* nesklandumas; kliūtis -ies *femm.*

intorbidàre *vksm* (-tór-) (*su*)druņsti; ♦ **i. le àc-que** druņsti vándeni.

intorbidire *vksm* (-isc-) ⇒ **intorbidàre**.

intórno **1. prv** apliņk, apliņkui; **guardarsi i.** dairýtis; ♦ **tutt'i.** visuř apliņkui; **qui i.** netoliėse; čia kuř nórs; **2. bdv nkt** apliņk(ui) ėsantis, apliņkinis; **le case i.** apliņkiniai namai; **3. prlk: i. a qc** apliņk (*kq*), apiė; **i. al tavolo** apliņk stalà; **4. prlk: (riguardo a) i. a qc** apiė (*kq, kažkokià temà*); **5. prlk: (circa, verso) i. a qcs** apiė (*kq*) (žymint *apytikslį skaičių*), ligi (*ko*); **i. alle sei** apiė šėštà valandà; **costare i. ai 100 euro** kainuóti apiė šimtà eũrų.

intorpidiménto *dkt v* nutirpimas; (*irrigidimento*) sustingimas; sustirimas.

intorpidire *vksm* (-isc-) **1.** (su)stingdyti; *i. le mani* stingdyti rankās; **2.** *fig* (at)būkinti.

► **intorpidirsi** *sng* **1.** (nu)tiūpti; (*irrigidirsi*) sustingti; **2.** *fig* (at)būkti.

intorpidito, -a *bdv* nutiūpęs; sustingęs.

intossicare *vksm* (-tòs-) (ap)nuodyti.

► **intossicarsi** *sng* apsinuodyti.

intossicazione *dkt m* apsinuodijimas, intoksikacija; *i. alimentare* apsinuodijimas maistū.

intraducibile *bdv* neišverčiamas, neveičiamas.

intralcicare *vksm* (*qcn*) pāniotis (*kam*) pō kōjomis; (*qcs*) trukdyti (*kam*), kliudyti.

intralcio *dkt v* kliuvinys, kliūtis -ies *femm*; *essere d'ī.* būti kliuviniu, trukdyti.

intrallazzo *dkt v* nelegalūs sándėris; intrigà.

intramezzare *vksm* (-mēz-) įtepti.

intramontabile *bdv* visadà populiarūs; nevystantis.

intramuscolare *bdv med* tarpraumeninis; *iniezione i.* injekcija į raumenis.

intranet *dkt v nkt inf* intranetas, (uždarasis) vidinis tinklūnas.

intransigente *bdv* nenuolaidūs, itin griežtas.

intrasigenza *dkt m* nenuolaidumas.

intransitabile *bdv* (*di strada*) neišvažiuojamas.

intransitivo, -a *bdv gram* intranzityvinis; ≡ negaliniškinis.

intrappolare *vksm* (-tràp-) **1.** pagauti (sū spąstais); **2.** *fig* (*invischiare*) ipānioti; **3.** (*raggirare*) apsukti.

intrappolato, -a *bdv*; *fig rimanere i.* užstrigti.

intraprendente *bdv* iniciatyvūs; ryžtingas, verslūs.

intraprendere* *vksm* (*qcs*) pradėti (*kq*); imtis (*ko*); *i. un'attività* pradėti veiklą; *i. riforme* imtis reformų; *i. un viaggio* lėistis į kelią.

intrattabile *bdv* nesugyvenamas; (*scostante*) nesukalbamas.

intrattenere* *vksm* **1.** (*qcn*) bendrauti (*su kuo*); užimti (*kq*); **2.:** *i. rapporti* palaikyti ryšius.

► **intrattenersi** *sng* (*con qcn*) (pa)bendrauti (*su kuo*), lėisti laiką.

intrattenimento *dkt v* pramogà; ♦ *di i.* pramoginis agg.

intravedere* *vksm* **1.** neaiškiai pamatyti; įžvelgti; **2.** *fig* (*intuire*) numanyti; **3.** (*prevedere*) numatyti.

intrecciare *vksm* **1.** (nu)pinti, supinti; ipinti; *i. una ghirlanda* pinti vainiką; *i. una fune* (nu)vyti virvę; ♦ *i. le dita* sunėrti rankās; **2.** *fig*; *i. un'amicizia* (*un rapporto*) užmegzti draugystę (santykius).

► **intrecciarsi** *sng* susipinti, pintis.

intréccio *dkt v* **1.** (*groviglio*) raizginys; (*composizione*) pynė; **2.** (*l'intrecciare*) pynimas; (*l'intrecciarsi*) susipynimas; **3.** *lett* intriga.

intrépido, -a *bdv* bebaimis, narsūs.

intricare *vksm* (-tri-) (su)raizgyti, (su)nārplioti (*ir prk*); (su)pānioti.

intricàt||o, -a *bdv* raizgūs, painūs (*ir prk*); supāniotas; *una trama* ~a vingrūs siužetas.

intrico *dkt v* raizginys, pāniava.

intridere* *vksm* pėrsunkti.

intrigante **1.** *dkt v/m* intrigantas -ė; **2.** *bdv, dlv* intriguojantis.

intrigare *vksm* (-tri-) (*incuriosire*) (su)intriguoti.

intrig||o *dkt v* intrigà, pīnkles *pl*; **ordire** ~ghi rėgzti pīnkles / intrigàs.

intrinseco, -a *bdv* esminis; neatsiejamas; *qualità* ~a vidinė ypatybė.

intriso, -a *bdv* (*di qcs*) prisisuikęs (*ko*), pėrsunktas; *fig i. di cinismo* kūpinas cinizmo.

intristire *vksm* (-isc-) (nu)liūdinti, (su)gaudinti.

► **intristirsi** *sng* (nu)liūsti, susigaudinti.

introdóto, -a *bdv fig* (*di qcn*) tūrintis pažinčių.

introdurre* *vksm* (-dūco) **1.** (*inserire*) (į)kišti; *i. una chiave nella serratura* įkišti raktą į spyną; **2.** (*importare e sim.*) įvėžti; *i. clandestini nel paese* nelegaliai įvėžti žmonės į šalį; **3.** (*far entrare nell'uso*) (į)diegti; (*istituire*) įvesti; *i. delle nuove regole* įdiegti naują tvaiką; *i. una modifica* padaryti pakeitimą; **4.** (*far entrare*) ilėisti; (*condurre da qcn*) atvėsti (*pas kq*); (*presentare*) pristatyti; **5.** (*dare inizio*) pradėti; *gram i. una proposizione dipendente* jungti šalutinį sakinį; **6.** (*iniziare a qcs*) supažindinti (*su kuo*); *i. ai segreti del mestiere* atskleisti amato paslaptis.

► **introdursi** *sng* įsibrąuti; įlįsti; prasmukti; *i. di nascosto, i. di soppiatto* nepastebimai įlįsti.

introduttivo, -a *bdv* įvadinis, įžanginis.

introduzione *dkt m* **1.** (*prefazione e sim.*) įžanga; įvadas; *i. alla linguistica* kalbotyros įvadas; *l'i. di un libro* knygos įžanga; **2.** (*adozione, diffusione*) įdiegimas; įvedimas; *l'i. dell'euro* eūro įvedimas; **3.** (*importazione*) įvežimas; **4.** (*inserimento*) įkišimas; įdėjimas; **5.** (*presentazione*) pristatymas; **6.** *mus* introdukcija.

intròit||o *dkt v* (*ppr. dgs* ~i) įplaukos *pl*; pajamos *pl*.

intromettersi* *vksm* kištis, įsikišti.

intromissione *dkt m* kišimasis, įsikišimas; *polit* intervencija.

intronare *vksm* (-trò-) **1.** apkuřtinti; **2.** *fig* apsvaiginti.

intronizzare *vksm* (pa)sodinti į sōstą.

introvàbile *bdv* nesuraņdamas; (*raro*) ģitin rētas.
introvèrso, -a *bdv* ūzdarò būdò; introvèrtas.
intrufolàrsi *vksm* (-trū-) ģisliņkti; prasmūkti.
intrūglio *dkt* v gēralas, bīrzgalas; (*di cibo*) maĩ-
 šalas.

intrusióne *dkt m* 1. ģisbrovĩmas; 2. *fig* ķiřmasis.
intrūsò, -a *dkt v/m* ģisbrovėlis -ē; *sentirsi un i.*
 ģaūstis svetimām.

intui||re *vksm* (-isc-) nujaūsti; suvókti intuitivĩai;
lo avevo ~to taĩp ģr nūjaučiau.

intuitivaménte *prv* intuitivĩai.

intuitivo, -a *bdv* intuitivūs, nujaučiamas.

intùito *dkt* v nūojauta; (*perspicacia*) ģžvalgūmas;
dotato di i. ģžvalgūs; *andare a i.* pasiklĩauti nūo-
 jauta.

intuizióne *dkt m* intuĩcija, nūojauta; ģžvalga; (*il*
rendersi conto) nuvokĩmas; *è stata un' i. geniale*
 tai būvo ģenialĩ intuĩcija.

inumàn||o, -a *bdv* nežmónĩskas; *condizioni di la-*
voro ~e nežmónĩškos dārbo sálygos; *urlo i.* ne-
 žmónĩškas klýksmas; *è i. comportarsi così* taĩp
 elģtis nežmónĩška.

inumàre *vksm* (-nū-) (pa)laidoti.

inumazióne *dkt m* lāidojimas.

inumidire *vksm* (-isc-) (pa)drėkĩnti; (su)vĩlgyti.
 ▶ **inumidirsi** *sng* 1. (*farsi umido*) (su)drėkti,
 padrėkti; 2. (*qcs*) (su)si)drėkĩnti; *i. le labbra*
 susidrėkĩnti lūpas.

inurbaménte *dkt* v pėrsikėlimas ģ miēstā (*kaip*
socialinis reiřkinys).

inurbàno, -a *bdv* řiurķřtūs, statūs; nemandagūs;
(solo di qcn) neĩřauklėtas.

inusiāt||o, -a *bdv* (*mai visto e sim.*) neregėtas;
 negirdėtas; *~a ferócia* neregėtas ģiaurūmas.

inusuàle *bdv* neĩprastas.

inùtil||e *bdv* 1. (*vano*) beģřzdģzas, tūřcias; (*senza*
senso) beprāsmĩškas; (*senza efficacia*) neveik-
 smĩngas; (*senza valore*) beveřtis; *discorsi ~i*
 tūřčios kalbos; *sforzi ~i* beģřzdģzios pāstan-
 gos; *è i. (non ha senso)* nērā prasmės; *è tutto i.*
 taĩ beprāsmĩška; 2. (*superfluo*) nereikalĩngas;
 (*non più utile*) nebereikalĩngas; *file ~i* ne(be)-
 reikalĩņi fāilai; 3. (*non utile*) nenaudingas; *la*
nonna si sente i. senėlē ģaūčiasi nenaudinga.

inutilità *dkt m* 1. (*vanità*) bergždūmas; (*insensa-*
tezza) beprasmĩkūmas; (*inefficacia*) neveiks-
 mingūmas; 2. (*superfluità*) nereikalĩngūmas;
 3. (*non utilità*) nenaudingūmas.

inutilizzàbil||e *bdv* netiņkamas (naudóti); (*rovi-*
nato) sugadĩntas; *gli pneumatici sono ormai ~i*
 pādangos ģaū ne(be)tiņkamos naudóti.

inutilizzàto, -a *bdv* nepanaudótas; (*non in uso*)
 nenaudójamas.

inutilménte *prv* (*invano*) vėltui; tūřciaĩ, bergždģ-
 džiaĩ; (*senza motivo*) bē reĩkalo; *aspettare i.*
 vėltui lāukti; *sforzarsi i.* tūřciaĩ stėngtis.

invadénte *bdv* leņďantis, landūs; ģķyrūs.

invadénza *dkt m* landūmas; ģķyrūmas.

invà||dere* *vksm* 1. (*qcs*) (*penetrare*) ģsiverģti (*ģ*
kq); (*irrompere*) řtuřmuoti (*kq*); (*occupare con*
la forza) ūžģrbóti (*kq*); (*assalire*) ūžplūti (*kq*);
 2. *fig* (*di qcn*) (už)plūsti; *i turisti ~ono le città*
 miestūs ūžplūsta turistai; *la folla ha ~so lo*
stàdio minia suplūdo ģ stadiōnā; *i topi hanno*
~so la cantina ģiurķēs ūžplūdo rūři; 3. *fig* (*di*
piante) (už)žėlti; *le erbacce ~ono il giardino*
 sōdas pĩktģzolėmis ūžģēļēs; 4. *fig* (*di sentimen-*
ti) ūžplūsti, apĩmti; 5. *fig* (*inondare*) ūžtvĩndyti;
fig invadere il mercato ūžtvĩndyti riņķā.

invaghirsi *vksm* (-isc-) 1. (*di qcn*) ģsimylėti (*kq*);
 2. (*di qcs*) ģsigeĩsti (*ko*).

invalidàbile *bdv* nepėrģzengiamas (*ir prk*).

invalidàre *vksm* (-vā-) (pa)dāřti negaliójanģti;
 paskėlbt / pripāģĩnti negaliójanģiū.

invalidità *dkt m* 1. neĩgalūmas; invalidūmas; (*al*
lavoro) nedarbingūmas; *pensione di i.* invali-
 dūmo pėņsija; 2. (*handicap*) nēģalē; 3. *dir* ne-
 galiójimas.

invàlido, -a 1. *bdv* invalidas; (*al lavoro*) nedarb-
 ģingas; (*disabile*) neĩgalūs; *restare i., rimanere i.*
 tāpti invalidū, netėkti darbingūmo; 2. *bdv dir*
 negaliójantis; 3. *dkt v/m* neĩgalūsis -iójĩ, žmo-
 gūs sū nēģale; (*t.p. i. civile*) invalidas -ē; *i. del*
lavoro (di guerra) dārbo (ķāro) invalidas.

invàlso, -a *bdv*, *dlv* nusistovėģēs; ģisgalėģēs.

invàno *prv* (*invano*) vėltui; tūřciaĩ, bergždģdģiaĩ:
sforzarsi i. bergždģdģiaĩ stėngtis; *ho cercato i. di*
convincerlo tūřciaĩ ģģ kalbinėjāu; kālbinau, bēť
 neĩkālbinau; ♦ *nominare il nome di Dio i.* mi-
 nėti Diėvo vařdā bē reĩkalo.

invariàbile *bdv* 1. nekiņtamas; (*costante*) pasto-
 vūs; *mat grandezza i.* pastovūs dģdis; 2. *gram*
 nekaĩtomas.

invariabilità *dkt m* nekintamūmas.

invariàto, -a *bdv* nepakĩģēs; nepāķeistas.

invasàto, -a 1. *bdv* apsėstas (*ir prk*); 2. *dkt v/m*
 apsėstāsis -ōģi.

invasióne *dkt m* 1. invāģija; aņťplūdis; ģsiverģĩ-
 mas; (*occupazione*) ūžģrobĩmas; (*aggressione*)
 ūžpuolĩmas; *l' i. dell'Iraq* ģsiverģĩmas ģ Irāķā.
 Irāķo invāģija; *sport i. di campo* ģsiverģĩmas ģ
 āikřģē; 2. *fig* aņťplūdis; *un' i. di turisti* turistū
 aņťplūdis; 3. *fig* (*di acque*) pótvyņis.

invasóre *dkt* v okupāntas, ūžģrobėģas.

invecchiaménte *dkt* v 1. senėģimas; 2. (*del vino*)
 vģno brandĩnimas.

invec||chiare *vksm* (-vēc-) **1.** *intr* [E] *sénti* (*ir prk*), pasénti; senėti; *fig le mode ~chiano presto* mādōs greīt sēnsta; **2.** *intr* [E] (*stagionare*) brēsti; **3.** *tr* (su)sēndinti; **4.** *tr* (*stagionare*) brandinti; (*del prosciutto*) výtinti.

invecchiato, -a *bdv* **1.** pasēņes; sēnas; *l'ho trovato i. mán atródē pasēņes*; **2.** (*stagionato*) subrandintas; (*del prosciutto*) výtintas.

invēce *prv* **1.** ō; (*al contrario*) priēšingai; *kartais tiesiog neverčiamas*; *ha detto che veniva, i. è rimasto a casa* sākē, kād atēš, ō pasiliko namiē; ♦ *i. di qc* viētoj kō; **2.** *kaip jngt: i. di far qcs* užuot kā padārius; *i. di metterti al lavoro, ti lamenti* užuot ģmēsjs dārbo, skūndiesi.

inveire *vksm* [A] (-isc-) (*contro qcn*) (iš)plūsti (*kq*), kōneveikti; (*contro qcs*) (iš)kēikti (*kq*).

invelenito, -a *bdv* **1.** (*adirato*) ģnīššes; tulžingas; **2.** (*di situazione e sim.*) paaštrējes.

invenduto, -a *bdv* (līķes) neparduotas.

inventà||re *vksm* (-vén-) **1.** išrāsti; (*creare*) sukūrti; *chi ha ~to il telefono?* kās išrādo telefōna?; **2.** (*con la fantasia*) sugalvōti; išgalvōti; (*cose non vere*) pra(si)manyti; *i. un gioco* sugalvōti žaidimā; *i. una personaggjo; i. una scusa* išgalvōti pretēksta; ♦ *i. di sana pianta* iš pīršto išlāužti.

► **inventārsi** *sng* išsigalvōti; prasimanyti.

inventariare *vksm* inventorizūoti; surašyti.

inventario *dkt v* **1.** (*procedura*) inventorizācija; *fare l'i. (di qcs)* inventorizūoti (*kq*); **2.** (*elenco e sim.*) inventōrius, āprašas; **3.** *fig (lista)* sārāšas; inventōrius.

inventiva *dkt m* išradīgūmas; išmonē.

inventivo, -a *bdv* išradīngas; (*creativo*) kūrybīngas.

inventóre, -trice *dkt v/m* išradējas -a.

invenzióne *dkt m* **1.** išradīmas; *l'i. della stampa* spaudōs išradīmas; *di recente i.* neseniai išraštas *agg*; **2.** (*ideazione*) (su)kūrimas; išgalvōjīmas; *è un personaggjo di mia i.* tāi māno sukūrtas personāžas; personāžā pāts sukūriau; **3.** (*falsità*) prāmanas, prasīmānymas; *sono tutte ~i* čīa tīk prāmanas; **4.** ⇒ **inventiva**.

invernāl||e *bdv* žiemīnis; žiēmiškas; (*dell'inverno*) žiemōs; *giacca i.* žiēmnē striukē; *vacanze ~i* žiemōs atōstogos.

invernó *dkt v* žiemā; *d'i., in i.* žiēmā; ♦ *in pieno i., nel cuore dell'i.* giliā žiēmā.

inverosimile **1.** *bdv* neģtikīmas; nepanašūs ģ tiēsa; netikróviškas; *è i. che...* vargū, arī...; **2.** *bdv (incredibile)* neģtikētīnas; **3.** *dkt v* neģtikimūmas; *avere dell'i.* atrōdyti neģtikīnamai, būti neģtikīnamam; (*fino*) *all'i.* neģtikētīnai.

inversamēnte *prv* atvirkščīā.

inversióne *dkt m* **1.** (*scambio*) sukeitīmas; **2.** (*di marcia e sim.; t.p. i. a U*) apsisukīmas; *fare i.* apsisūkti; **3.** (*capovolgimento*) apvertīmas; invērsija; ♦ *i. di tendenza* radikālus tendēncijōs pōkytis; lūžis; **4.** *med: i. sessuale* seksuālinē invērsija, iškrypīmas; **5.** *spec* invērsija.

inverso, -a *bdv* atvirkštīnis; (*contrario*) priēšingās; *kaip dkt v fare l'i.* ēlgtis / daryti priēšingai.

invertibrato, -a **1.** *dkt v zool* bestubūris; **2.** *bdv* bestubūris.

invertire *vksm* (-vèr-) **1.** (*cambiar posto*) sukeīsti (viētomis); apkeīsti; **2.: i. la marcia** apsisūkti; *i. la rotta* apsisūkti, pakeīsti kūršā priēšinga kryptīmī; *fig pērsilaužti*; **3.** (*capovolgere*) apversti; **4.** *fis: i. la corrente* pērjungti srōvē.

► **invertirsi** *sng* susikeīsti.

invertito, -a **1.** *bdv* ātvirkščīas; (*capovolto*) āpverstas; **2.** *dkt v* lytinis iškrypēlis.

investigare *vksm* (-vè-) (iš)tirti; tyrinėti; *i. le / sulle cause di una sciagura* tirti nelāimēs priēžastis.

investigatóre, -trice *dkt v/m* tyrējas -a; seklýs -ē, detektývas; *i. privato* privātús seklýs.

investigazióne *dkt m* tyrimas.

investiménto *dkt v* **1.** *econ* investīcija; (*l'azione*) investāvimas, lēšų idējīmas; *fondo d'i.* investīcinis fōndas; **2.** *fig* idējīmas; **3.** (*collisione*) susidūrīmas; (*di un pedone*) partrenkīmas.

invest||ire *vksm* (-vè-) **1.** (*urtare*) partrenkti; (*mettere sotto*) suvažinėti, pērvažiuoti; *i. un ciclista* suvažinėti dvīratininkā; **2.** *econ* investūoti, idēti (lēšų / kapitālo); *i. in un progetto* investūoti ģ projēktā; *i. in titoli di stato* investūoti ģ valstýbės vertybīnius pōpierius; **3.** *fig (impiegare)* idēti; paskirti; **4.** (*colpire*) smōgti; (*aggredire*) (už(si))pūlti; *essere ~ito da una valanga* būti užverstām sniēgo lavinā; *fig i. di domande* api-pilti klāusimais; **5.** (*qc di qcs*) suteikti (*kam kq*); (*incaricare*) pavēsti.

investitóre, -trice *dkt v/m* **1.** (*guidatore*) pēscīajī suvažinējes žmogūs; **2.** *econ* investūotojas -a.

investitūra *dkt m* stor investitūrā.

inveterato, -a *bdv* ģsišakniļes.

invetriata *dkt m* ģstiklintas lāngas.

invettiva *dkt m* **1.** (*l'inveire*) plūdīmas, kōneveikīmas; **2.** *lett* invēktývā.

inviaire *vksm* (-vi-) (iš)siųsti; atsiųsti, nusiųsti; pasiųsti; *i. un avviso (un pacco, i saluti)* siųsti pranešimā (siuñtinį, linkėjīmus); *i. l'esercito* siųsti kariūomenē.

inviato, -a *dkt v/m* **1.** pasiuntinýs -ē; **2.** (*t.p. i. speciale*) (specialūsis-iōji) korespondēntas -ē.

invidia *dkt m* **1.** pavýdas; *con i.* pavýdžiai; *scop-piare di i.* sprógti iš pavýdo; ♦ *da far i.* pavydétinas *agg*; **2.** pavýdo objéktas; *è l'i. di tutti* visi pavýdi.

invidiabile *bdv* pavydétinas; *una salute i.* pavydétina sveikatà.

invidiare *vksm* (*qcn per qcs*; *a qcn qcs*) pavydėti (*kam ko*); *i. il successo a qcn* pavydėti kám pasisekimo; ♦ *non avere niente da i.* niékuo nenusiléisti, būti nè kà blogesniám.

invidiosamente *prv* pavýdžiai.

invidioso, -a **1.** *bdv* (*di qc*) pavydūs (*kam*); *èssere i.* pavydėti; **2.** *dkt v/m* paviduolis -ė.

invigorirsi *vksm* (-isc-) (*su*) stiprėti (*ir prk*).

inviluppare *vksm* susúpti; apvynióti.

invincibile *bdv* nenūgalimas (*ir prk*).

invio *dkt v* **1.** (*l'azione*) (iš)siuntimas; atsiuntimas, nusiuntimas; **2.** (*merce inviata*) siuntà; **3.** *inf tasto i.* įvesties klavišas.

inviolabile *bdv* neliččiamas.

inviolabilità *dkt m* neliččiamybė; (*l'essere inviolabile*) neliččiamumas.

inviperito, -a *bdv* išsirdęs, įsiūtęs.

invischiare *vksm* įpáinioti, įvėlti.

► **invischiarsi** *sng* įsipáinioti, įsivėlti.

invisible *bdv* nemátomas.

invisibilità *dkt m* nematomumas.

inviso, -a *bdv* labai nemégstamas; nekeñčiamas.

invitante *bdv* intriguojantis, viliójantis; patrauklūs; *èssere i.* vilióti, intriguóti.

invitare *vksm* (-vi-) **1.** (pa)kviešti; *i. a pranzo (a un matrimonio)* pakviešti pietų (į vestuvės); *i. gli ospiti ad entrare* kviešti svečius į vidų; **2.** (*ordinare*) (pa)prašyti; *i. a mostrare il passaporto* paprašyti pásą paródyti; *i. ad uscire* išprašyti; **3.** (*esortare*) (pa)ráginti; **4.** (*consigliare*) (pa)siúlyti; **5.** *fig* (*invogliare*) vilióti.

invitato, -a *dkt v/m* svėčias *masc*, viešnià *femm*.

invito *dkt v* **1.** (pa)kvietimas; *i. a pranzo* kvietimas pietų / pietáuti; *grázie dell'i.* áčiū už kvietimą; *accettare un i.* priiñti kvietimą; *rifiutare un i.* nepriiñti kvietimo; **2.** (*biglietto e sim.*) kvietimas; *un i. all'apertura di una mostra* kvietimas į parodós atidárymą; ♦ *a i.* tik su kvietimais; **3.** (*richiesta*) pareikalávimas; prášymas; **4.** (*esortazione*) (pa)ráginimas; **5.** *fig* (*stimolo*) paskatà; (*lusinga*) vilióne.

invivibile *bdv* netiñkamas gyvėnti; *una città i.* miestas, kuř nejmánoma gyvėnti.

invocare *vksm* (-vò-) **1.** (*qcn*) mėlsti (*ką*); maldáuti; *i. Dio* mėlstis Diėvui; **2.** (*qcs*) šauktis (*ko*); maldáuti; *i. aiuto* šauktis pagálbos; **3.** *fig* (*appellarsi*) (*qcs*) reñtis (*kuo*), pasireñti.

invocazione *dkt m* **1.** (*di preghiera*) maldà; (*l'azione*) maldávimas; meldimas; **2.** *lett* invokácija; **3.** (*urlo*) šauksmas; (*l'azione*) šaukimas.

invogliare *vksm* (-vò-) (*qcn a far qcs*) sužádinti (*kam*) nórá (*ką daryti*); (*tentare*) (*su*)gūndyti.

involtariamente *prv* **1.** netýčia, netýciom(is); **2.** (*inconsiamente*) nesámoningai.

involtario, -a *bdv* **1.** netýčinis; (*non voluto*) nevalingas; *errore i.* netýčinė klaidà; *èssere testimone i.* būti liúdytoju nè sàvo nóru; **2.** (*accidentale*) atsitiktinis.

involtino *dkt v* *gastr* suktinukas.

invòlto *dkt v* ryšulys, ryšuliukas; (*pacchetto*) pakėtas.

invòlucro *dkt v* ápvalkalas; (*imballaggio*) pakuotė; *i. di cartone* kartóninė dėžė, kartonas.

invòluto, -a *bdv* supáiniotas, painūs.

involuzióne *dkt m* involiucija; atgalinė raidà, atgalinis výstymasis.

invulnerabile *bdv* nepažeidžiamas (*ir prk*).

inzaccherare *vksm* (-zac-) (*ap*)drabstýti purvais, (*su*)puřvinti.

inzuppàre *vksm* **1.** (*tenere a mollo*) mirkýti; (*intingere*) pameřkti; *i. biscotti nel latte* pameřkti sausainius piene, pamirkýti sausainius į piená; **2.** (*della pioggia*) pérmerkti, meřkti.

► **inzuppàrsi** *sng* (*su*)mirkti; šlapti, péršlapti; (*per la pioggia*) pérmirkti.

io **1.** *ív nkt* aš; *anch'io* aš irgi; *io stesso* aš pàts; *io stessa* aš patì; *lui ed io* mės sù juó; *tu ed io, io e te* tù ir aš; *sono io!* taí aš!, *chià aš!*; *a quanto ne so io* kiek mán žinoma, kiek aš žinau; *e io che ne so?* kà aš žinau?, kàip mán žinóti?; ♦ *io sottoscritto* aš, žemiau pasirašęs; *non sono più io* aš nebė sàvas; *t.p.* ⇒ **mi, me**; **2.** *dkt v nkt* aš; „ego“; *compiacere il próprio io* paténkinti sàvo ego.

iodàto, -a *bdv* tūrintis jòdo.

iòdio *dkt v* **1.** *chim* jòdas; **2.** *farm* (*t.p. tintura di i.*) jòdo tinktūrà, jòdas.

ióne *dkt v fis* jónas.

iónico I, -a *bdv* *geogr* Jónijos júros.

iónico II, -a *bdv fis* jóninis.

iónico III, -a *bdv* **1.** *archit* jonéninis; *ordine i.* jonéninis órderis; **2.** *stor* jonėnų.

ionizzàre *vksm* *chim* jonizúoti.

iòsa *prv*: ♦ *a i.* į valiàs; pértektinai; (*un sacco*) bėgalė (*ko*).

iper- priešdėlis: *sudurtinių* žodžių *pirmasis* dėmuo, *rodantis normos viršijimą*, *p.vz.*, *ipercinético*, *iperglicemia*, *ipermercato*, *iperrealista*, *ipertrofia*, *ipertensione* *ir t. t.*

iperattivo, -a *bdv* hiperaktyvus; pernelyg judrus.

ipèrbole *dkt m mat, lett* hipèrbolė.
ipèrbòlico, -a *bdv 1. mat* hipèrbolinis; **2. lett, fig** hipèrboliškas.
ipercalòrico, -a *bdv* labai kaloringas.
ipercercàto *dkt v* prekybos centras (*didelis, ppr. priemiestyje ar už miesto ribų*).
ipermétope *med 1. bdv* toliarėgis; **2. dkt v/m** toliarėgis žmogus.
ipersensibile *bdv* pėrdėtai jautrūs.
ipersensibilità *dkt m med* padidėjęs jautrumas.
ipersònico, -a *bdv* viršgarsinis.
ipertensióne *dkt m med* hipertėnija, kraujospėdzio padidėjimas; padidėjęs kraujospėdis.
ipertèsto *dkt v inf* hipertėkštas.
ipnósi *dkt m nkt* hipnėzė; **seduta di i.** hipnėzės seąsas; **curare con l'i.** gėdyti hipnozė.
ipnòtico, -a *bdv fig* hipnėtiškas.
ipnotizzàre *vksm* (už)hipnotizėuoti.
ipnotizzatóre, -trice *dkt v/m* hipnotizėuotojas -a.
ipo- *priėdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis „po“, „žemiau, mažiau normos“, pvz., ipoalimentazione, ipodotato, ipotassi, ipotrofia ir t. t.*
ipocalòrico, -a *bdv* mažai kaloringas.
ipocondriaco, -a **1. bdv** hipochėndriškas; **2. dkt v/m** hipochėndrikas -ė.
ipocrisia *dkt m 1. (atto ipocrita)* veidmainystė; **2. (l'essere ipocrita)** veidmainiškumas.
ipòcrita **1. dkt v/m** veidmainis -ė; **èssere (un) i.** bėti veidmainiū, veidmainiāuti; **2. bdv** veidmainiškas.
ipodèrmico, -a *bdv* poodinis.
ipoglicemia *dkt m med* hipoglikėmija.
ipòfisi *dkt m nkt anat* pasmegeninė liaukà, hipòfizė.
ipotàlamo *dkt v anat* pągumburis.
ipotéca *dkt m dir* hipotėkà; (nekilnojamojo tuřto) įkeitimasis; **gravato da i.** įkeistas; **accèndere un'i.** imti hipotėkinę pąskolà; įregistrėuoti hipotėkà; **spègnere un'i.** baigti hipotėkà; **fig méttere un'i.** (su qcs) užsitikrinti (kq).
ipotecàre *vksm (-tė-)* **1. dir** įkeisti, užstatyti; **i. un immobile** įkeisti / užstatyti pąstatà; **2. fig** užsitikrinti.
ipotenùsa *dkt m geom* įžambinė.
ipòtes||i *dkt m nkt 1.* hipotėzė; spėjimas; **avanzare un'i., formulare un'i.** iškėlti hipotėzė; **2. (caso)** atvejis; **nell'i. che...** tuő atveju, jėi... ; **nella migliore (peggiore) delle ~i** geriausiu (blogiausiu) atveju.
ipoteticaménte *prv* hipotėtiškai, spėjamai.
ipotético, -a *bdv* hipotėtinis; hipotėtiškas; spėjamas; **gram período i.** sàlygos sakinyš.

ipotizzàre *vksm* (su)kėrti hipotėzė, (iš)kėlti hipotėzės; spėti, spėlioti.
ippica *dkt m 1. (le sport)* jojimas, žirgų spėrtas; ♦ **scherz datti all'i.!** ≈ užsiimk tuő, kà geriaū išmana!; **2. (le corse)** žirgų lenktynės pl.
ippico, -a *bdv* jojimo; žirgų.
ippocastàno *dkt v bot* kaštėnas.
ippòdromo *dkt v* hipodromas.
ippopòtamo *dkt v zool* begemėtas, hipopotamas.
ipsilon *dkt v/m nkt* įgrekas; ♦ **a Y Y** pavidalo.
ira *dkt m* pėktis; (*rabbia*) įniršis, įtūžis; **in preda all'i., preso dall'i.** apimtas / pagautas pėkčio; **sfogare la pròpria i.** išlieti pėktį ant kő; ♦ **l'i. di Dio** didžiausias triukšmas; **costare l'i. di Dio** kainuoti milijonūs.
irachéno, -a **1. bdv** Iràko; irakiėčių; iš Iràko; **un dittatore i.** Iràko diktėtorius; **2. dkt v/m** irakiėtis -ė.
iracóndo, -a *bdv* greit supėkstantis; ūmūs.
iràni||co, -a *bdv* Iràno; iranėnų; **ling lingue ~che** iranėnų kalbos.
iraniàno, -a **1. bdv** Iràno; iraniėčių; iš Iràno; **2. dkt v/m** iraniėtis -ė.
irascibile *bdv* irzlūs.
iràto, -a *bdv* įniršęs, įtūžęs.
ire *vksm [E]* tarn eiti.
iridàto, -a *bdv (variopinto)* margaspalvis, vaivorykštėnis; **sport campione i.** dviračių spėrtos pasaulio čempionas.
iride *dkt m 1. (arcobaleno)* vaivorykštė; **2. anat** rainėlė.
iridescente *bdv* vaivorykštės spalvų; vaivorykštėnis; (*di vari colori*) įvairių spalvų.
iris *dkt v/m nkt bot* vilkdalgis.
irlandése **1. bdv** Aėrijos, aėrių; aėriškas; iš Aėrijos; **2. dkt v/m** aėris -ė; **3. dkt v** aėrių kalbà.
ironia *dkt m* irėnija; (*derisione*) pašaipà; **con i.** irėniškai, sū irėnija; **con amara i.** sū karčią irėnija; **fare i. / dell'i.** ironizėuoti; (pa)juokāuti; ♦ **i. della sorte** likimo irėnija.
irònico, -a *bdv* irėniškas.
ironizzàre *vksm* ironizėuoti; (*su qc*) kalbėti (*apie kq*) sū irėnija / irėniškai.
iróso, -a *bdv* suiřžęs; (*irascibile*) irzlūs.
irradiàre *vksm 1. tr (illuminare)* (nu)šviesti; **2. tr (diffondere)** spinduliėuoti; **i. calore** spinduliėuoti šilumà; **fig i. giòia** spinduliėuoti džiaugsmə; **3. tr fis, med** (ap)švitinti; **4. intr [A, E]** skliti. ► **irradiàrsi** *sng* skliti; plisti.
irradiazíone *dkt m 1. (diffusione)* sklidimas; plitimas; **2. med** (ap)švitinimas.
irraggiaménto *dkt v fis* spinduliāvimas.
irraggiàre *vksm fis* spinduliėuoti; (ap)švitinti.

irraggiungibile *bdv* nepasiekiamas.

irragionevole *bdv* **1.** (*irrazionale*) neracionalūs; **2.** (*privato di buon senso*) neprotingas; **3.** (*assurdo*) absūrdiškas, beprotiškas; (*illogico*) nelogiškas; (*infondato*) nepagrįstas.

irragionevolèzza *dkt m* absurdiškumas; nelogiškumas; (*infondatezza*) nepagrįstumas.

irrancidire *vksm* [E] (-isc-) (ap)kařsti (*apie riebalius, sviestą ir pan.*).

irrazionale *bdv* neracionalūs; nelogiškas.

irreale *bdv* nerealiūs; (*immaginario*) mėnamos; (*di fantasia*) fantastiškas.

irrealistico, -a *bdv* nerealiūs; neįgyvendinamas.

irrealizzabile *bdv* neįgyvendinamas, neįvykdomas; nerealiūs; **un desiderio i.** neįgyvendinama svajonė.

irrealtà *dkt m* nerealumas, nerealybė.

irrecuperabile *bdv* **1.** (*di qcs*) neatgaunamas, nesusigrąžinamas; **perdita i.** neatitašoma netektis; **2.** (*di qcn*) nepataisomas.

irrefrenabile *bdv* nesulaikomas, nesuvaldomas; **un riso i.** nesulaikomas juokas.

irregolar||e *bdv* **1.** nereguliarūs; netaisyklingas; (*non valido*) negaliojantis; (*non legale*) neteisėtas, nelegalūs; **alimentazione i.** nereguliarų mityba; **ciclo i.** nereguliarūs ciklas; **immigrazione i.** neteisėtas imigravimas; **procedura i.** netaisyklinga / ydinga procedūra; **gram verbo i.** netaisyklingas veiksmažodis; **mil esercito i.** nereguliarieji kariuomenė; **sport azione i.** žaidimas nė pagal taisyklės; **2.** (*nella forma*) netaisyklingas; **lineamenti ~i** netaisyklingi vėdo bruožai; **geom poligono i.** netaisyklingas daugiakampis; **3.** (*immorale*) amoralūs; (*disordinato*) netvarkingas; **4.** (*disuguale*) nevienodas; (*non uniforme*) nelygus; **med polso i.** neritmingas pulsas; **5.** (*incostante*) nepastovūs; **6.** *kaip dkt v dgs: gli ~i* nelegaliūs migrantai.

irregolarità *dkt m nkt* **1.** (*non regolarità*) nereguliarumas; netaisyklingumas; **2.** (*nella forma*) netaisyklingumas; **3.** (*disuguaglianza*) nevienodumas; (*di superficie*) nelygumas; (*di ritmo*) neritmingumas; **4.** (*violazione delle regole*) (taisyklių) pažeidimas; *sport* prazangà.

irregolarmente *prv* **1.** nereguliariai, netaisyklingai; **2.** (*in modo disuguale*) nevienodai.

irremovibile *bdv* nepajūdinamas; nepėrmaldaujamas.

irreparabile *bdv* **1.** (*senza rimedio*) nepataisomas; neatitašomas; **danno (perdita) i.** nepataisoma žalà (netektis); **2.** (*inevitable*) neišvėngiamas.

irreperibile *bdv* nesurašdamas; **il documento è i.** dokumento neina surašti; nežinià, kuř do-

kumeňtas; **si è reso i.** slàpstosi (*ppr. nuo teisėsaugos*); diňgo; **sarò i. nei pròssimi giorni** ateĩnančiomis dienomis manės nebūs (/ sū manimi nebūs gálima susisiekti *ir pan.*).

irreprendibile *bdv* nepriekeištingas.

irrequietèzza *dkt m* neramumas; nėrimas.

irrequiét||o, -a *bdv* **1.** neramūs; nerimastingas; (*ansioso*) sunerimės; **giorni ~i** neramios diėnos; **2.** (*vivace*) nenustýgstantis (viėtoje).

irrequietùdine *dkt m* ⇒ **irrequietèzza.**

irresistibile *bdv* **1.** neatsispiriamas; kuriám negálima atsispirti; (*invincibile*) nenùgalimas; nesustàbdomas; **2.** (*eccezionale*) nepàprastas; **3.** (*seducante*) nepaprastai guďdantis; paveĩgiantis.

irrespirabile *bdv* netiňkamas kvėpuoti; (*afoso*) tvankūs; troškūs.

irresponsabile *bdv* **1.** (*di qcn*) neatsakingas; **un guidatore i.** neatsakingas vairuotojas; **2.** (*di qcs*) neapgalvotas; **3.** *dir* nepakáltinamas.

irresponsabilità *dkt m* neatsakingumas.

irretire *vksm* (-isc-) *fig* suvilióti.

irreversibile *bdv* negrįžtamas; **processo i.** negrįžtamos procesas; **in modo i.** negrįžtamai.

irrevocabile *bdv* neatšaukiamas; (*immodificabile*) nepakeičiamas.

irriconscibile *bdv* neatpažįstamas.

irriducibile *bdv fig* nepaláužiamas; napaleňkiamas; (*ostinato*) užkietėjęs.

irrigare *vksm* (-ri-) **1.** drėkinti; iriguoti; **2.** (*di fiume*) (*qcs*) tekėti (*kur, per ką*).

irrigazione *dkt m* drėkinimas; irigacija; **canale di i.** drėkinimo kanàlas.

irrigidimento *dkt v* **1.** sustingimas; **2.** *fig* sugriežtinimas.

irrigidire *vksm* (-isc-) **1.** (su)stingdyti; **2.** *fig* (su)griežtinti; **i. il controllo delle frontiere** sugriežtinti sienų kontrolę.

► **irrigidirsi** *sng* **1.** (su)stingti; (su)stirti; ♦ **i. sull'attenti** įsitempti, įsitiėsti; **2.** (*di clima*) darýtis atšiauriám; atšàlti; **3.** *fig* (*ostinarsi*) užsispirti.

irriguardoso, -a *bdv* nepagarbūs; nemandagūs.

irriguo, -a *bdv* **1.** (*ben irrigato*) gerai drėkinamas; **2.** (*che irriga*) drėkinamasis; irigacinis.

irrelevante *bdv* nesvarbūs, nežymūs; meňkas.

irrimandabile *bdv* neatidėtinas.

irrimediabile *bdv* nepataisomas.

irrinunciabil||e *bdv* bė kurió negálima apsieĩti; bútinas; **principi ~i** imperatývūs principai.

irripetibile *bdv* nepakartojamas.

irrisolto, -a *bdv* neišsprėstas.

irrisolvibile *bdv* neišsprėndžiamas.

irrisòrio, -a *bdv* **1.** pašaipūs; pajuōkiamas; **2.** *fig* visai meņkas; juokīngai māžas; **un compenso** *i.* juokīngai māžas atļģinimas; **prezzo** *i.* juōkā kēlianti kaina.

irritabile *bdv* **1.** irzlūs; dirglūs; **2.** *med* dirglūs; jautrūs.

irritante *bdv* **1.** ērzinantis; pýkdantis; **2.** *med* dirģinantis; **fattore** *i.* dirģiklis.

irrit||āre *vksm* (*ir-*) **1.** (*qcn*) (su)ērzinti, (su)dirģinti; **non ~armi!** neērzink manēš!; **2.** (*infiammare*) sukēlti uždegimā; (su)dirģinti; (*bruciare*) ēsti, grāužti; **i. la pelle** dirģinti ōdā; **il fumo ~a gli occhi** dūmai grāužia akis.

► **irritā||rsi** *sng* **1.** susiērzinti, ērzintis; **i. per un nonnulla** ērzintis dēl niēķu; **2.** (*arrossarsi*) paraūsti; (*gonfiarsi*) patīnti; (*presentare pustole e sim.*) išbeŗti (*kq*); **mi si è ~ta la pelle** mán išbēre ōdā.

irritato, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) suiŗzes, susiērzinęs; **2.** (*arrossato*) paraūdes; (*gonfio*) patīņes; (*con pustole e sim.*) išbertas.

irritaziōne *dkt m* **1.** susiērzinimas; **nascōndere la prōpria** *i.* slēpti susiērzinimā; **2.** *med* sudirģinimas; **i. cutānea** ōdos sudirģinimas; išbērimas.

irriverēte *bdv* nepagarbūs.

irriverēza *bdv* nepagarbūmas; nepagarbā.

irrobustire *vksm* (*-isc-*) (su)stiprinti; (*temprare*) (už)grūdinti.

► **irrobustirsi** *sng* (su)stiprėti.

irrogāre *vksm* (*-rō-*) *dir* (pa)skirti (*bausmę*).

irrómpere* *vksm* [*A*] veŗztis, įsiveŗzti.

irrorāre *vksm* (*-rō-*) (*api*)puŗkti, nupuŗkti.

irruēnte *bdv* verzlūs; smarkūs, ūmūs; staigūs.

irruēnto, -a *bdv* ⇒ **irruēnte**.

irruziōne *dkt m* veržlmasis, įsiveržlmas; **fare** *i.* (*in qcs*) įsiveŗzti (*i qq*); **mil** šturmuoti (*kq*).

irsūto, -a *bdv* gauruotas.

irt||o, -a *bdv* **1.** dygūs; (*di spine*) spygliuotas, nusėtas spygliaiš; **2.** *fig* (*di qcs*) nusėtas (*kuo*); (*pieno di qcs*) kūpinas (*ko*); **costa ~a di scogli** uolomis nusėta pakrantė; **fig un cammino** *i. di difficoltā* sunkūmų kūpinas kėlias.

ischemia *dkt m* *med* išēmija, išchēmija.

iscritto I, -a *dkt v/m* žmogūs užsirašęs; užsirašiusysis -ioji; (*partecipante*) dalģvis -ė; (*membro*) narģs -ė; (*studente*) studeņtas -ė.

iscritto II, -a *bdv, dlv*: ♦ **per** *i.* raštū.

iscrivere *vksm* **1.** įrašyti; įtraukti (į sąrašą); užrašyti, užregistruoti; **i. una squadra a un torneo** užregistruoti komandą į turnyrą; **2.** (*registrare*) įrašyti, įskaityti; įregistruoti.

► **isciversi** *sng* įsirašyti; įstoti; užsirašyti. užsiregistruoti; **i. a un circolo** įsirašyti į draugiją;

i. a un corso di lingua užsirašyti į kalbės kursą; **i. a un partito (all'università)** įstoti į partiją (į universitetą).

iscriziōn||e *dkt m* **1.** (*l'iscriversi*) (į)stojimas; (*il registrarsi*) užsirašymas; **i. alla biblioteca** užsirašymas į bibliotėkā; **i. a una scuola** įstojimas (/ priėmimas) į mokýklā; **mōdulo di** *i.* stōjančiojo anketā; **tassa d'i.** stojamasis mōkestis; **c'è stato un aumento delle ~i** padaugėjo stōjančiųjų; daugiau priėmė; **2.** (*registrazione*) įrašymas, įregistravimas; (*voce di un registro e sim.*) įrašas; **i'i. in un registro** įrašymas į registrā; **3.** (*scritta incisa*) užrašas; įrašas.

islam *dkt v* islāmas.

islām||co, -a **1.** *bdv* islāmo (kraštų); islāmiskas; **arte ~ca** islāmo kraštų mėnas; **paese** *i.* islāmiska valstýbė; **terrorista** *i.* islāmo teroristas; **2.** *dkt v/m* islamistas -ė.

islamismo *dkt v* islamizmas.

islandése **1.** *bdv* Islándijos, islándų; islándiskas; iš Islándijos; **2.** *dkt v/m* islándas -ė; **3.** *dkt v* islándų kalbā.

ismo *dkt v* -izmas (*teorija, kryptį ir pan.*, kurių pavadinimas, sudarytas su priesaga -izmas).

isol||a *dkt m* **1.** salā; **su un'i.** salojė; **un'i.** *deserta* negyvėnama salā; **i. costumi di un'i.** salos gyvėntojų papročiai; **geogr i. corallina** korālinė salā; ♦ **i. pedonale** pėsčiųjų zonā; **le ~e** „sālos“ (*Sicilija ir Sardinija*); **2.** *fig* salėlė; **un'i. di sere-nitā** ramýbės salėlė.

isolaménto *dkt v* **1.** izoliācija; (*l'isolarsi*) atsiskyrimas; (*chiusura*) užsidarymas; **i. econōmico (politico)** ekonōminė (politinė) izoliācija; **vivere in totale i.** gyventi atsiskýrus nuō visų; **2.** (*sanitario, disciplinare*) izoliācija; (*l'azione*) izoliāvimas; **cella di** *i.* izoliācinė kāmėra; **3.** (*il separare*) išskyrimas; atskyrimas **4. fis** izoliācija; **i. acūstico (tèrmico)** garšo (šilumės) izoliācija.

isolāno, -a **1.** *bdv* salos, salų; **2.** *dkt v/m* salos gyvėntojas -a, salietis -ė.

isolānte **1.** *bdv* izolācinis; izoliuojantis; **nastro** *i.* izoliācinė juostelė; **2.** *dkt v* (*t.p. materiale i.*) izoliācinė mēdžiaga.

isolāre *vksm* (*-i*) **1.** atskirti; išskirti; izoliuoti; **i. il ceppo di un virus** išskirti vīruso kamieną; **i. una frase dal contesto** atskirti sākinį nuō kontėksto; **i. una persona** izoliuoti žmogų; **2.** (*un cavo e sim.*) izoliuoti; **i. acusticamente** įreņgti garšo izoliācijā.

► **isolārsi** *sng* atsiskirti; užsidaryti; izoliuotis.

isolāto I, -a *bdv* **1.** atskirtas; izoliuotas; (*da sé*) atsiskýręs; užsidāręs; **luogo** *i.* nuošali vietā; **i.**

dal resto del mondo atskīrēs nuō pasāulio; **2.** (*a sé*) ātskīras, pavīēnis; **un caso i.** pavīēnis ātvejis; **3.** *tecn (di cavo, ambiente e sim.)* izo-liuotas.

isolàto II *dkt v* kvartālas, namū grūpē.

isolétta *dkt m* salēlē, mažā salā.

isòscele *bdv geom* lygiašōnis.

ispano-americāno, -a **1.** *bdv* Lotynū Amērikos; iš Lotynū Amērikos; **2.** *dkt v/m* Lotynū amerikiētis -ē; Amērikos ispānas -ē.

ispessirsi *vksm (-isc-)* (su)storēti.

ispettoràto *dkt v* inspēkcija.

ispettore, -trice *dkt v/m* inspēktorius -ē; *i. scollastico* mokyklų inspēktorius; *i. alla viabilità* kelių transpōto inspēktorius.

ispeziōnàre *vksm (-ziō-)* apžiūrēti; inspēktuoti; (*controllare*) (pa)tīkrinti; *i. un bagagliaio (un ospedale)* apžiūrēti bagažinē (ligōnīnē); *i. un impianto* patīkrinti įrenginį.

ispeziōne *dkt m* apžiūrā; kontrōlē; (*l'azione*) apžiūrējimas; (pa)tīkrinimas; inspēkcija; *i. di un carico* krōvinio apžiūrā.

ispido, -a *bdv* šiuurkštūs, aštrūs (*ppr. apie barzdą, plaukus*); dygūs.

ispir||àre *vksm (-spi-)* **1.** įkvēpti; inspiruoti; *i. un poeta* įkvēpti poetą; *i. un quadro* inspiruoti pavėikslą; įkvēpti kūrti pavėikslą; **2.** (*un sentimento e sim.*) (su)kēlti (*jausmą*); *i. fiducia (simpatia)* kēlti pasitikėjimą (simpātiją); *i. timore* kēlti bāimę, bauginti; ♦ *fam non mi ~a* manēs nēžavi.

► **ispirārsi** *sgr (a qc)* sēmtis įkvēpimo (iš *ko*); *i. ai miti greci* sēmtis įkvēpimo iš graikų mitų.

inspiratōre, -trice *dkt v/m* įkvēpėjas -a.

ispiraziōne *dkt m* **1.** įkvēpimas; *fonte di i.* įkvēpimo šaltinis; *trarre i. (da qc)* sēmtis įkvēpimo (iš *ko*); **2.** (*di tipo culturale e sim.*) pāžiūros *pl*; *di i. comunista* komunistinių pāžiūrų.

israeliāno, -a **1.** *bdv* Izraēlio; izraeliēčių; iš Izraēlio; **2.** *dkt v/m* izraeliētis -ē.

israelita **1.** *bdv* žydų; izraelitų; **2.** *dkt v/m* žydas -ē, izraelitas -ē.

issàre *vksm* iškēlti (*būrę, vėliavą*), pakēlti.

-issimo *priesaga*: su būdvardžiais žymi labai didelį ypatybės kiekį, pvz., *bellissimo* – nepaprastai gražus, *freddissimo* – itin šaltas, *normalissimo* – visiškai normalus ir t. t.; *kartais vartojama su daiktavardžiais, pvz., partitissima* – nepaprastai svarbios rungtynės.

istallàre *vksm* ⇒ **installàre**.

istantànea *dkt m (t.p. fotografia i.)* momentinė nuotrauka.

istantàne||o, -a *bdv* momentinis, momentalus;

staigūs; *lotteria ~a* momentinė lotėrija; *reazione ~a* staigī reākcija.

istànte I *dkt v* akimirka, akimirksnis; ♦ *all'i.* bėregint, tuojau pat; akimirksniu; *in un (solo) i.* per (vieną) akimirką; akimirksniu.

istànte II *dkt v/m* dir pareiškėjas -a; ieškōvas -ē.

istànz||a *dkt m* **1.** dir prāšymas; (*al tribunale*) ieškinys; (*ricorso*) skuūdas; **presentare un'i.** pateikti ieškinį; paduoti skuūdą; **2.** *polit* instāncija; **3.** *dgs le ~e* pōreikiai.

istauràre *vksm (-stau-)* ⇒ **installàre**.

isteria *dkt m* med istėrija.

istérico, -a **1.** *bdv* istėriškas; *riso i.* istėriškas juōkas; **2.** *dkt v/m* istėrikas -ē.

istigare *vksm (-sti-, i-)* (*a qc*) (su)kūrstyti (*ką daryti*); *i. all'odio razziale* kūrstyti rāsinę neapýkantą; *i. alla violenza* kūrstyti smurtauti.

istigatōre, -trice *dkt v/m* kūrstytojas -a.

istigaziōne *dkt m* kūrstymas; *dir i. a delinquere* kūrstymas padarýti nusikaltimą; *dir i. alla prostituzione* įtraukimas į prostitutciją; *dir i. alla violenza* smūrto kūrstymas.

istillàre *vksm* ⇒ **installàre**.

istintivamēnte *prv* instinktyviai.

istintivo, -a *bdv* instinktyvus; nesąmoningas; *in modo i.* instinktyviai.

istinto *dkt v* **1.** instinktas; *i. materno* motinýstės instinktas; *i. sessuale* lytinis instinktas; *i. di conservazione* savisaugos instinktas; ♦ *d'i., per i.* instinktyviai; **2.** (*tendenza*) pólinkis; (*intuito*) nuojauta; (*fiuto*) uoslė; *i. di reagire* pólinkis reaguoti; *i. degli affari* vėrslo uoslė.

istituire *vksm (-isc-)* (i)steigti; (*fondare*) (i)kūrti; *i. un comitato (una commissione, un premio)* įsteigti komitētą (komisiją, prizą).

istitutivo, -a *bdv* steigiamasis.

istituto *dkt v* **1.** įstaiga; cėntras; *i. di bellezza* grōžio cėntras; *i. di crédito* kredito įstaiga; **2.** (*di istruzione, culturale, scientifico e sim.*) institūtās; *i. d'arte* dailės institūtās; **1. italiano di cultura** Itālų kultūros institūtās; *i. professionale* profėsinė mokyklā; *i. di statistica* statistikos institūtās; *i. superiore* aukštesnioji mokyklā; *i. tecnico* tēchnikumas; **3.** *dir (t.p. i. giuridico)* institūtās; *i. del divorzio* ištuokos institūtās.

istitutōre, -trice *dkt v/m* steigėjas -a.

istituziōnale *bdv* institūcinis; (*di istituzioni*) institūcijos, institūcijų; *vita i.* institūcinė veiklā.

istituziōn||e *dkt m* **1.** institūcija; (*ente*) įstaiga; *i. governativa* vyriausybīnė institūcija; *i. senza fini di lucro* nē pelno įstaiga; ♦ *essere un'i. (di qcn)* būti visų pripažintu veikėju; **2.** (*l'istituire*) (i)steigimas; (*fondazione*) įkūrīmas; **3.** *dgs ~i*

(*introduzione a una disciplina*) įvadas sg; pa-grindaĩ; **4. dir** ⇒ **istituto 3.**

istmo *dkt v anat, geogr* sąsmauka.

istogramma *dkt v* histogramà, stulpėlinė diagramà.

istoriàre *vksm (-stò-) art* (iš)puošti istorinėmis scėnomis.

istrice *dkt v zool* dygliatriušis; dygliuotis.

istriónie *dkt v 1. teatr* histriónas; **2. spreg** teatrà-liškas àktorius; **3. fig** komediántas.

istriónico, -a *bdv* teatràliškas.

istru||ire *vksm (-isc-) 1. (iš)mokyti; (addestrare)* apmokyti, instruktuoti; *i. qcn nell'uso del computer* mokyti ką naudotis kompiuteriu; *i. qcn in latino* mokyti ką lotynų kalbės; *i. il personale* apmokyti personalà; **2. fig (educare)** (iš)ugdýti; (*formare*) šviesti; (iš)prūsinti; *i. i gióvani, i. la gioventù* ugdyti jaunimą; **3. (dare istruzio-ni)** pamokyti, nurodyti, informuoti; *l'ho ~ito su che cosa dire* pamókiau jĩ, ką sakýti; **4.: i. una pràtica** (pa)rengti dokumentus, tvarkýti bylà; *dir i. una càusa, i. un processo* tirti bylà (*iki teismo*); (pa)rengti bylà nagrinėti teismė.

► **istruirsi** *sng* šviestis, prūsintis; lāvintis.

istruito, -a *bdv* apsišviėtęs, mokytas; išsilāvinęs.

istruttivo, -a *bdv* pamókomas.

istruttóre, -trice *dkt v/m* mokytojas -a; instruktorius -ė; *i. di guida* vairavimo instruktorius.

istruttòria *dkt m dir* bylòs (pa)rengimas teismĩ-niam nagrinėjimui; ikiteisminis tyrimas.

istruttòr||io *dkt m dir: atti ~i* ikiteisminio tyri-mo veiksmai; *segreto i.* tyrimo slaptumas.

istruziòn||e *dkt m 1. mokslos, išsimókslinimas; (cultura)* išsilāvinimas; *i. superiore (primària, secondària)* aukštasis (pradinis, vidurinis) išsi-mókslinimas; **2. (l'azione)** mókymas; švietimas; ūgdymas; (*addestramento*) apmókymas; inst-ruktāžas; **3. (ppr. dgs ~i)** instruktija, nurody-mai *pl*; *i. per l'uso* vartojimo instruktija; *dare (ricēvere) ~i* dúoti (gáuti) instruktiją / nuro-

dymų; **4.: dir i. di una càusa, i. di un processo** bylòs parengimas nagrinėti teismė.

istupidire *vksm (-isc-) 1. intr [E] ⇒ istupidirsi; 2. tr (qcn)* (at)bùkinti (*kam*) pròtą; apkvāišinti (*kq*).

► **istupidirsi** *sng* apdùiti; apkvāišti.

italianismo *dkt v ling* italizmas.

italianità *dkt m* itališkumas; itališkas būdas.

italianizzàre *vksm (su)* italinti.

italiàn||o, -a 1. bdv Itālijos; itālų; itāliškas; iš Itā-lijos; *cittadino i.* Itālijos piliėtis; *la cucina ~a* itāliška virtuvė; *un'azienda ~a* Itālijos / itālų firma; *parlare con accento i.* kalbėti sù itālišku akcentu; ♦ **all'i.** pagal itālišką recėptą, itālišk-as agg; **2. dkt v/m** itālas -ė; **3. dkt v** itālų kalbà; *corso di i.* itālų kalbòs kùrsas; *in i.* itāliškai; *capire (sapere) l'i.* supràsti (mokėti) itāliškai; *studiare i.* mokyti itālų kalbòs; *tradurre dall'i. al / in lituano* (iš)veřsti iš itālų (kalbòs) į lietū-vių; *capisce l'i.?* ar suprantate itāliškai?

italico, -a *bdv* itālikų.

iter *dkt v nkt 1. procedūrà; l'i. di una pràtica* by-lòs (/ dokumeñtų) tvarkymas; **2.: i. (parlamen-tare)** įstātymo priėmimo tvarkà.

iteràre *vksm (i-)* pakartóti.

itinerànte *bdv* keliāujantis; kilnójamasis; *mostra i.* kilnójamoji parodà.

itineràrio *dkt v* (keliònės) maršrùtas; kėlias (*ir prk*).

ittero *dkt v med ⇒ itterizia.*

itterizia *dkt m med* geltà.

ittico, -a *bdv (della pesca)* žuvininkystės; (*dei pe-sci*) žuvų; (*del pesce*) žuviės.

iugoslàvo, -a 1. bdv Jugoslāvijos; jugoslāvų; ju-goslāviškas; iš Jugoslāvijos; **2. dkt v/m** jugoslā-vas -ė.

iùta *dkt m* džiùtas.

Ìva *dkt m nkt* PVM [peve'em].

ivi *prv* teĩ, tenai.

J

j [i luŋga, i luŋgo; dʒei] *dkt v/m nkt jòt; j minù-scola* mažóji „j“; **J** *maiùscola* didžióji „j“; **J di / come jolly** J kaip „jolly“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*).

jack [ˈdʒɛk] *dkt v nkt* **1.** (*carta da gioco*) berniukas, valėtas; **2.** *tecn* jungtis -iės *femm.*

jazz [ˈdʒɛts, ˈdʒaːz] *dkt v* džiāzas.

jazzista [dʒɛˈtsista] *dkt v/m* džiāzininkas -ė.

jeans [ˈdʒins] *dkt v dgs* **1.** džinsai; **con i j.** džinsuotas; **2.:** (*tessuto*) *j.* džinsinis audinys.

jeep [ˈdʒip] *dkt v nkt* džipas.

jersey [ˈdʒɛrsei] *dkt v nkt* džėrsis.

jet [dʒɛt] *dkt v nkt* reaktyviniis lėktūvas.

jet-set [dʒɛt ˈset] *dkt v nkt (tarptautinė)* turtuólių bendruomenė.

jogging [ˈdʒɔɡgin(g)] *dkt v* ristėlė; bėgiójimas; *fare j.* bėgióti (ristelė).

joint-venture [dʒɔinˈventʃur, dʒɔinˈventʃər] *dkt v nkt econ* bendrà įmonė.

jolly [ˈdʒɔlli] *dkt v nkt* **1.** juokdarys (*korta*), džokeris; **2.** (*di qcn*) visų galų méistras.

joystick [ˈdʒɔistik] *dkt v nkt inf* vairāsvirtė.

judo [ˈdʒudo, dʒuˈdo] *dkt v nkt* dziudò.

jugoslàvo -a [ju-] *bdv, dkt v/m* ⇒ **iugoslàvo.**

juke-box [dʒuˈbɒks] *dkt v nkt* mùzikos automātas (*ppr. kavinėse, restoranuose*).

jumbo-jet [ˈdʒambo ˈdʒɛt] *dkt v nkt* didelis (*ppr. keleivinis*) reaktyviniis lėktūvas.

junior [ˈjunjɔr] (*dgs* juniores) **1.** *bdv* jaunesnysis; **2.** *dkt v/m sport* jaūnis -ė.

juniores [juˈnjɔres] *dkt v/m dgs* ⇒ **junior.**

juventino, -a [ju-] **1.** *dkt v* Juvéntuso žaidėjas; **2.** *dkt v/m* Juvéntuso sirgālius -ė; **3.** *bdv* Juvéntuso.

K

k ['kappa] *dkt v/m nkt* kā, kapā; **k** *minùscola* mažoji „k“; **K** *maiùscola* didžioji „k“.

kaiser ['kaizer] *dkt v nkt stor* káizeris.

kalashnikov [ka'laʃnikof] *dkt v nkt* kalášnikovas.

kamikàze *dkt v nkt* 1. stor kamikádzė; 2. fig mirtininkas *juok*, savižudis *juok*.

kappaò (*t.p. k.o., K.O.*) *dkt v nkt sport* nokáutas;

♦ *sono k.* àš nusibaigęs; *méttere k.* nokautuoti.

karakiri [kara'kiri] *dkt v nkt* ⇒ **harakiri**.

karaòke [kara'òke] *dkt v nkt* karaòkė.

karate [kara'te, ka'rate] *dkt v* karatė; **un colpo di k.** karatė smūgis.

kayak [ka'jak] *dkt v nkt* 1. kajākas; 2. sport baidarė.

kazàko, -a 1. *bdv* Kazāchijos, Kazachstāno; kazākiškas; kazāchų; iš Kazāchijos, iš Kazachstāno; 2. *dkt v/m* kazāchas -ė; 3. *dkt v* kazāchų kalbà.

keniòta 1. *bdv* Kėnijos; keniėčių; iš Kėnijos; 2. *dkt v/m* keniėtis -ė.

kermesse [ker'mes] *dkt m nkt* ažiotažas (*ypač apie sporto, kultūros įvykius*).

ketchup ['ketʃap] *dkt v nkt* kėčupas.

khan [kan] *dkt v nkt* chānas.

kickboxing [kik'bòksin(g)] *dkt v sport* kikkòksas.

killer *dkt v nkt* (saūdomas) žudikas; **serial k.** žudikas maniākas.

kilt ['kilt] *dkt v nkt* kiltas.

kimòno *dkt v nkt* kimonò *inv*.

kit *dkt v nkt* (įrankių) komplėktas, rinkinys; **k. di** *montaggio* konstrùktorius.

kitsch [kitʃ] 1. *dkt v nkt* kičas, nemėniškas skėnis; 2. *bdv* kičinis, neskoningas.

kiwi ['kiwi, 'kivi] *dkt v nkt* 1. bot kīvis; 2. zool kīvis.

knock-out [no(k)'kaut] *dkt v nkt sport* nokáutas.

koàla *dkt v nkt* zool koalà, sterblinis lokys.

kolòssal *dkt v nkt* didžiulis televizijos (/ kīno *ir pan.*) projėktas.

krà(p)fēn *dkt v nkt* spūrga (*su džemu ar kremu*).

kung fu [kun'fu] *dkt v sport* kung fū.

k-way [ki'wei] *dkt v nkt* lengvà striukė (*ppr. ke-lioninė, kurią galima sulankstyti, užimant mažai vietas*).

L

l [ʎelle] dkt v/m nkt **1.** dešimtoji italų kalbos abėcėlės raidė; **l** *minùscola* mažoji „l“; **L** *maiùscola* didžioji „l“; **L** *di / come Livorno* L kaip „Livorno“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); ♦ **a L** *L* pavidalo / formos; (*a 90 gradi*) stačių kampų; **2.** *litro santrumpa*; **3.** **L** romėniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 50.

la **I**, **l'** artk *m* (*dgs le*) ppr. neverčiamas **1.** **la** *mùsica* muzika; **le case** namai; **la fede** tikėjimas; **la Luna** mėnulis; **la Roma** Rėmos komanda; **la Neri** ponia Neri; panėlė Neri; **2.** *jungiasi su prielinksniais*: **alla** (*a + la*) *banca* priė bėnko; bėnke; **dalla** (*da + la*) *parrucchiera* pės kirpėjė; **dell'auto** (*di + l'*) mašinės; **sulle** (*su + le*) *spalle* ašt pečių; **3.** (*jeina į laiko aplinkybes*): **la doménica** sekmdieniais; **la sera** vakarais; **la settimana pròssima** kitą savaitę.

la **II**, **l'** įv **1.** (*oggetto diretto*) jė; (*in frasi negative*) jės; **la vedo** matau jė; **non la vedo** nematau jės; **l'ho vista** pamačiau jė; **non me l'aspettavo** tő nesitikėjau; **la perdono** jėi atlėisiu (*oggetto indiretto in lituano*); **2.** (*forma di cortesia*) jūs, Jūs (*mandagumo forma*); (*in frasi negative*) jūsų, Jūsų; **la prego** prašau Jūs; **la chiamo in serata** paskambinsiu jūms vakarė; **io non la conosco** aš jūsų nepažįstu; **3.** *sudaro pastovius junginius su vksm*; **cavàrsela** apsieiti; išsiversti; **dàrsela a gambe** dėti į kójas; **fàrcela** sugėbėti; (*far in tempo*) suspėti; **prèndersela, avèrsela a male** įsižeisti; pykti; **spassàrsela** linksmintis; **fam tiràrsela** (*di ragazza*) mairvytis; puikuotis; **4.**: **èccola!** štai (ir) jė!; **5.** *tam*: **l'è così** tokià jė yrà; (*questa cosa*) štai kaip yrà.

la **III** dkt v nkt *mus la inv*; ♦ **dare il la** dúoti žėnkłą prādžiai; (*a qcs*) dúoti prādžią (*kam*); pradėti (*kq*).

là *prv* **1.** teñ, tenai; **la màccina è là** mašinà teñ (stóvi); **èccolo là** štai (ir) jės; **fin là** iki tól; **là sotto** teñ žemiau, teñ apačiojė; **guarda là** žiūrėk tenai; ♦ **qua e là** señ beĩ teñ; **chi va là?** kàs teñ?; **stare sul chi va là** būti budriam; **kaip jst alto là!** stókit!; **2.** *dažnai vartojamas su prielinksniais*; (**più**) **in là** toliau; (*di tempo*) vėliau; **di là** (*moto da luogo*) iš teñ; (*moto per luogo*) prō teñ; (*nell'altra stanza*) kitamė kambaryjė; (*moto a luogo*) į kitą kambarį; (*di quel posto*)

tenykštis agg; ♦ **al di là** (*di qcs*) už (*ko*); **fig** neskaĩtant (*ko*); **di là da venire** būsimas agg; **in là con gli anni** įmetėjęs agg; **più di là che di qua** lėisgyvis agg; viena kója grabė; **3.**: **quello là** anàs; tasai; **4.** *fam* nagi; và; (*ecco*) štai; ♦ **kaip jst fermo là!** palai; **kaip jst ma va là!** kuĩ táu!, eĩk jau (eĩk)!

làbbr||o dkt v **1.** (*dgs -a, m*) lúpa; **le ~a** lúpos; **~a sottili** (*grosse / carnose, rosse*) plónos (stóros, raudónos) lúpos; **mòrdersi un l.** įsikąsti lúpa; **med l.** *leporino* kiškio lúpa; ♦ **a fior di ~a** pašnabždomis; **péndere dalle ~a** (*di qcn*) klausýtis (*ko*) ausis išteĩpus; **2.** (*orlo*) (*dgs -i*) kráštas; **i ~i di una ferita** žaizdős kraštaĩ; **3.**: **dgs anat ~a** (*dei genitali femminili*) (lytinės) lúpos.

labiàle *bdv ling* lúpinis, labiàlinis; (*consonante*) **l.** lúpinis priebalsis.

làbile *bdv* **1.** greitai praeĩnantis; netvirtas; **memòria l.** silpnà atmintis; **2.**: **med l. di mente** nesveĩko prōto.

labirinto dkt v **1.** labirintas (*ir prk*); **fig un l. di strade** gátvių labirintas; **2.** *anat* labirintas.

laboratòrio dkt v **1.** laboratòrija; **da l., di l.** laboratòrinis agg; **l. di fisica** fizikos laboratòrija; **animali da l.** bandomieji / laboratòriniai gyvūnai; **2.** (*bottega*) dirbtuvė; **l. di restaurò** restauravimo dirbtuvė.

laboriosità dkt *m* darbštumas.

laboriós||o, -a *bdv* **1.** (*faticoso*) sunkūs, keblūs; (*non facile*) neleĩgvas; **trattative ~e** neleĩgvos derýbos; **2.** (*alacre*) darbštūs; **3.** (*di intenso lavoro*) darbĩngas.

làbrador dkt v nkt labradòras.

làcca dkt *m* **1.** lākas; politūrà; **2.** (*per le unghie*) nagų lākas; **3.** (*per i capelli*) plaukų lākas.

laccàre *vksm* lakúoti.

laccàto, -a *bdv, dlv* lakúotas.

lacchè dkt v nkt liokājus (*ir prk*).

lacc||cio dkt v **1.** lāsas; (*cappio*) kilpa; ♦ **prèndere al l.** įvilióti į spāstus; **2.** (*stringa*) raištėlis, raištis; (*solo per scarpe*) bātraĩštis; **i ~ci del corsetto** korsėto varšćiai; **3.**: **med l. emostàtico** turnikėtas.

lacerànte *bdv* **1.** plėšiantis; **2.** *fig* (*di dolore*) vėriamas; **3.** *fig* (*di grido*) spiėgiamas.

laceràre *vksm* (là-) (su)plėšyti (*ir prk*), plėšti; (su)draskyti; *fig l. il cuore* plėšyti širdį; *fig l. i timpani* rėžti aušį.

► **laceràrsi** *sng* (su)plėšyti; (*solo med*) trūkti.

laceraziōne *dkt m med* nutrūkimas; *l. dei legamenti* raiščių nutrūkimas.

làcero, -a *bdv* sudriškęs, suplėšęs.

laconicaménte *avv* lakoniškai.

laconico, -a *bdv* lakoniškas.

làcrim||a *dkt m* ašara; ~e *di giòia* džiaūgsmo ašaros; *asciugarsi le* ~e nusišluostyti ašaras; *ridere tra le* ~e juoktis prō ašaras; *versare* ~e lieti ašaras; ♦ ~e *di coccodrillo* krokodilo ašaros; *valle di* ~e ašarų pakalnė; *piangere a calde* ~e verkti kruvinomis ašaromis; *sciògliersi in* ~e skėsti / plūsti ašaromis; *scoppiare in* ~e paplūsti ašaromis, apsiašaroti.

lacrimàre *vksm* (là-) ašaroti.

lacrimévole *bdv fig* ašaringas.

lacrimògeno, -a *bdv: gas l.* ašarinės dūjos *pl*.

lacrimòso, -a *bdv* 1. (*di qcs*) ašarotas; 2. (*di qcn*) apsiašarojęs; 3. *fig* ašaringas.

lacrimùccia *dkt m dimin* ašarėlė.

lacùn||a *dkt m* 1. spragà; ~e *nello stùdio* moky-mosi spragos; 2. (*in un testo*) lakūnà, tèksto spragà.

lacunòso, -a *bdv* tūrintis spragų, sū spragomis; (*incompleto*) neišsamūs.

lacùstre *bdv* 1. ežero, ežerų; *bacino l.* ežero baseinas; *regione l.* ežerėnas; 2. (*di piante, animali*) ežerinis.

laddóve *jngt* 1. (*mentre*) ō; 2. (*qualora*) jėigu.

ladino, -a 1. *bdv* ladinų; 2. *dkt v/m* ladinas -ė; 3. *dkt v* ladino (*retoromanų kalba*), ladinų kalbà.

làdra *dkt m* vagilė; *gažza l.* šarka vagilė.

làdro *dkt v* vagis -ies (*ir prk*); plėšikas; *catturare un l.* sučiūpti vągį; ♦ *l. di galline / polli* smulkus vagišius; *kaip jst al l.!* laikykite vągį!; *flk l'occasione fa l'uomo l.* blōgas padėjimas ir gėrą sugūndo.

ladróne *dkt v*: ♦ *il buon l.* gerasis nusikaĩtelis.

ladrùncolo, -a *dkt v/m* kišėnvagis -ė; vagišius -ė, vagišius -ė.

lager ['lager] *dkt v nkt* lāgeris (*ir prk*).

laggiù *prv* 1. (*in basso*) teñ apačiojė; teñ žemyn; 2. (*lontano*) teñ toli / toluojė; anà teñ.

làgna *dkt m* 1. zyžimas, ziržimas; (*lamento*) de-jōnė; 2. (*cosa noiosa*) nuobodūs dalýkas; ♦ *che l.!* nusibodo!; 3. (*canzone lagnosa*) bliovimas (*apie prastą dainą*); 4. (*di qcn*) zyzėklis -ė, zir-zėklis -ė.

lagnànza *dkt m* nusiskundimas.

lagnàr||si *vksm* 1. bėdėti, dejuoti; (*di qcs*) skųs-

tis (*kuo; dėl ko*), nusiskųsti; (*con qcn*) gúostis (*kam*), pasiskųsti; *l. del servizio scadente* skųs-tis dėl prāsto aptarnāvimo; *non posso ~mi* ne-galiu skųstis; 2. (*gemere*) vaitoti; dejuoti.

lagnòso, -a *bdv* 1. zýziantis; bāmbantis; 2. (*bar-boso*) nuobodūs, bodūs.

làgo *dkt v* ežeras (*ir prk*); *al l., sul l.* priė ežero; *l. artificiale* dirbtinis ežeras; *L. di Garda* Gárdos ežeras; *l. vulcànico* vulkāninis ežeras; *fare il bagno nel l.* māudytis ežerė; *fig un l. di sàngue* kraujo klānas.

lagùna *dkt m* lagūnà; mārios *pl*; ♦ *in l.* Venėcijoje, Venėcijos lagūnoje.

laicismo *dkt v* laicizmas.

laicità *dkt m* pasaulietiskumas.

lài||co, -a 1. *bdv* pasaulietinis; pasaulietiskas; *organizzazione l.* pasaulietiška organizācija; *stato l.* pasaulietinė valstýbė; 2. *dkt v/m* pasauliė-tis -ė.

làido, -a *bdv* kėliantis pasibjaurėjimą, šlykštūs.

làma I *dkt m* gelėžtė, āšmenys *pl*; (*di uno stru-mento e sim.*) peilis; *la l. di un pàtino* pačiūžų gelėžtė.

làma II *dkt v nkt* zool lamà.

làma III *dkt v nkt* lamà (*Tibeto* vienuolis).

lambiccàrsi *vksm: l. (il cervello)* lāužyti gālvą.

lambire *vksm* (-isc-) laižyti (*ir prk*); lýžtelėti.

lamèlla *dkt m* plokštėlė.

lamen||tāre *vksm* (-mén-) 1.: *l. un dolore (alla pāncia)* skųstis (pilvo) skausmū; *l. la mancan-za (di qc)* skųstis, kād (*ko*) nērà; *l. la morte (di qcn)* apraudoti (*kieno*) miŗti; 2.: *non si ~tano vùtime* lāimei, apī aukās nebūvo prānešta; lāimei, aukū išvėngta / aukū nērà; *si ~tano scontrì tra tifosi e forze dell'ordine* dējà, kilo grumtýnių tarp sirgālių ir policininkų; 3. (*de-plorare*) piktintis (*kuo*), rėikšti nepasitėnkini-mą (*dėl ko*); *l. carenze nei trasporti pùbblici* piktintis viešjojo transpōrto trūkumais.

► **lamentār**||si *sng* 1. (*gemere*) aimanuoti, de-juoti; 2. (*di qcs*) skųstis (*kuo; dėl ko*), nusiskų-sti; (*con qc*) skųstis, pasiskųsti (*kam*); *l. dei vicini* skųstis kaimynais; *l. con l'ambasciata* pasiskųsti ambasādai; ♦ *non c'è da l.* nērà kō skųstis; *non posso ~mi* negaliu skųstis.

lamentél||a *dkt m* nusiskundimas; skuñdas; *ri-cévere* ~e gauti / suláukti nusiskundimų.

lamentévole *bdv* 1. (*lamentoso*) gailūs; verks-mingas; 2. (*da commiserarsi*) apveŗktinas.

laménto *dkt v* 1. (*gemito*) áimana, de-jōnė; de-jā-vimas; 2. *lett, mus (t.p. l. fùebre)* raudà.

lamentòso, -a *bdv* graudūs, gailūs.

lamétta *dkt m: l. da barba* skutimosi peiliukas.

lamiér|| *a dkt m* skardā; *di l.* skardinis agg; *fig l'auto è ridotta a un ammasso di ~e* mašinā vīrto metālo lāužu.

lāmīna *dkt m* metālo lākštas, lāpas; plokštēlē.

lamināre *vksm (lā-) tecn* valcūoti.

lamināto, -a *bdv, dlv* lākštīnis.

lāmpada *dkt m* lēmpa; šviestūvas; (*piantana*) toršēras; *l. da parete* sīeninis šviestūvas; *l. da tavolo* stālo lēmpa; *l. a olio* žibalinē lēmpa; *l. al quarzo*, *l. a raggi ultravioletti* kvārco / ultravioletīniū spinduliū lēmpa; *accendere (spégnere) una l.* uždēgti (užgesīnti) lēmpa; ♦ *l. di Aladino* Aladīno lēmpa.

lampadārio *dkt v* sietynas, liustrā; (kabamāsis) šviestūvas; *l. di cristallo* krištolīnis sietynas; *appendere un l.* pakabīnti šviestūvas.

lampadīna *dkt m* lempūtē; *avvitare (svitare) la l.* īsūkti (īssūkti) lempūtē; *la l. si è bruciata* pērdēgē lempūtē; ♦ *l. tascabile* žibintuvēlis.

lampānte *bdv* āiškus kāip dienā, nēkeliantis a-bejōniū; akivaizdūs.

lampāra *dkt m* lēmpa naktīnei žvejybai.

lampegiāre *vksm (-pég-)* 1. [A, E] žaibuoti; blýkstelēti (*ir prk*); blýkčioti; 2. [A] (*a intermitenza*) mirksēti; (*coi far*) mirkčioti (žibiņtais); 3. [A] (*brillare*) spindēti.

lampegiānte *dkt v* švyturēlis; mirksēklis.

lampegiatōre *dkt v* (*indicatore di direzione*) pōsūkio lempūtē.

lampiōne *dkt v* (gātvēs) žibiņtas; (*il palo*) žibiņto stuļpas.

lāmp|| *o dkt 1.* v žaibas (*be griustinio*), āmalas; *ci sono i ~i* žaibuōja; 2. *v (bagliore)* blýksnis, blýkstelējimas; švytselējimas (*ir prk*); ♦ *l. di genio* puikī mintis, šovusi ī gālva; 3. *fig v (istante)* akimirka, akimirksnis; ♦ *in un l.* žaibo greitumū, žaibiškai; akimirksniu; 4. *v (di qcn)* greituōlis -ē; 5. *kaip bdv nkt* žaibiškas; *guerra l.* žaibo kāras; 6. *m nkt (t.p. cerniera l.)* užtrauktūkas; *tirare giù (su) la l.* at(si)sēgti (už(si)trāukti) užtrauktūka.

lampōne *dkt v* (*frutto e arbusto*) aviētē.

lāna *dkt m 1.* vilna, vilnos; *pura l. vèrgine* grynā vilna; *di l.* vilnōnis agg, īš vilnos; *maglione (tesuto) di l.* vilnōnis megztīnis (audinys); *gomitolo di lana* vilnōniai siūlai *pl*; *cardare la l.* kāřti vilnas; 2. *tecn: l. di acciàio (di pietra, di vetro)* pliēno (akmeņs, stiklo) vatā.

lancétta *dkt m* rodýklē; *la l. dei minuti (delle ore)* minūtīnē (valandīnē) rodýklē.

lāncia *I dkt m 1.* ietis -ies; *scagliare una l.* svīesti ietj; ♦ *partire (con la) l. in resta* entuziāstiškai īmtis (*ko*); *spezzare una l. (in favore di qcn)*

užtārti (*kq*); ietis lāužyti (*dēl ko*); 2. (*di idran-te*) puřkštas; 3.: *tecn l. tèrmica* deguoninis pjo-vīklis.

lāncia II *dkt m* (*a motore*) kāteris; *l. di salvataggio* gēlbējimosi vāltis.

lancīafiāmme *dkt v nkt mil* liepsnōsvaidis.

lanciarāzzi *dkt v nkt 1.* mil rakētū paleidīmo īrenginys; 2.: *kaip bdv pistola l.* signālinis pistolētas.

lancīare *vksm 1.* mēsti; (*scagliare*) svīesti; (*più cose, più volte*) (ap)mētyti (*kuo*), (ap)svāidyti; (*qcs contro qcn*) mēsti (*kq (i) kq*), svīesti; *l. una monetina (la palla, un sasso)* mēsti monētā (kāmuoli, ākmenj); *l. i dadi* (īš)mēsti kauliukūs; *l. sassi contro le macchine* apmētyti mašinās akmenimis; *l. viveri (dall'aereo)* numēsti (īš)lēktūvo maīsto ātsargas; *fig l. insulti (a qcn)* svāidyti (*i kq*) īžēdīmais; *fig l. un'occhiataccia* dēbtelēti; *fig l. una sfida* mēsti īššūkj; 2. (*lasciando andare*) (pa)lēisti; (*più cose, più volte*) lāidyti; (*sparare qcs*) šāudyti (*kuo*); *l. un aquilone* lēisti āitvarā; *l. il cavallo* palēisti ārkļj šuoliais; *l. una frèccia* šāuti / lēisti strēlē; *l. un razzo* palēisti rakētā; 3. (*emettere*): *l. un grido* sušūkti, suklýkti; *l. un'impresazione* nusikēikti; *l. un nitrato* sužvēngti; 4. *fig (un prodotto e sim.): l. un cantante* pristatýti (pūblikai) daininiņķa, īšreklamūoti daininiņķa; *l. un dentifricio (sul mercato)* (īš)lēisti dantū pāstā (ī)riņķa; *l. una nuova moda* īvēsti naujā mādā; *l. una petizione* paskēlbti petīcijā; *l. un ultimatum* pateikti ultimātumā.

► **lanciārsi** *sng 1.* pūlti; pasilēisti; (*con un balzo*) šókti, mēstis; *l. all'inseguimento* pasilēisti výtis; *l. in paracadute* īššókti sū parašiutū; *l. giù per le scale* pasilēisti lāiptais; *l. contro la porta* pūlti priē durū; mēstis ī durīs; 2. *fig* pūlti; 3. (*qcs l'un l'altro*) mētytis (*kuo*), svāidytis; *l. palle di neve* svāidytis sniēgo gniūztēmis.

lanciatōre, -trice *dkt v/m* metīkas -ē; *l. di giavellotto* ietininkas.

lancinānte *bdv* vēriamas (*skaudus*); vēriantis.

lāncio *dkt v 1.* metimas; sviedimas; *il l. di una bomba da un aereo* bōmbos īšmetimas īš lēktūvo; *l. col paracadute* šuolis parašiutū; 2. *sport: l. del disco (del giavellotto, del martello)* dīsko (ieties, kūjo) metimas; *l. del peso* rūtulio stūmimas; 3. *sport (nel calcio)* tōlimas pērdavimas; 4. (*avvio e sim.*) paleidimas; *il l. di un satellite* palydōvo paleidimas; *rampa di l.* paleidīmo aikštēlē; 5. (*di prodotti e sim.*) īšleidimas ī riņķa; pristātymas pūblikai; *il l. di un'iniziativa* ākcijos paskēlbimas.

lānda *dkt m* dykynė; tyrėlaukis.

lānguid||o, -a *bdv 1.* (*debole*) silpnas; nusilpęs; *fig luce ~a* blanki šviesà; **2.** (*sentimentale*) sentimentalūs; *sguardo l.* svajingas žvilgsnis.

langu||ire *vksm (-isc-, lān-)* **1.** tižti; silpti, meŋkti; *fig l. d'amore* svaigti iš mėlės; **2.** *fig (di luce)* blaŋkti; **3.** *fig (stentare)* smūkti, būti sustingusiam, *il commercio ~e* prekyba apmirusi / sustingusi; *la conversazione ~iva* pókalbis baigė išsisėmti.

languóre *dkt v 1.* nusilpimas; suglebimas; **2.** *fig (per amore e sim.)* sentimentalumas; ilgesys; **3.:** *ho / sento un l. allo stómaco* ≡ žarnà žarnà rýja.

lanificio *dkt v* vilnos fábrikas; vilnų verpyklà.

lantèrn||a *dkt m 1.* žibintùvas, žibiŋtas; žiburys; *accèndere una l.* uždègti žiburį; **2.** (*del faro*) švýturio bokštėlis; šviesos kàmera; (*il faro*) švýturio žibiŋtas.

lanternino *dkt v dimin* žiburėlis; ♦ *non lo trovi neanche col l.* nė sù žiburiu nerasi.

lanùgine *dkt m* pūkai *pl;* (*peli*) plaukėliai *pl.*

lapalissiano, -a *bdv* saváime áiškus.

laparoscopia *dkt m med* laparoskopija.

lapidàre *vksm (lā-)* užmūšti akmenimis.

lapidàrio, -a *bdv fig* lapidàrinis, glaūstas ir raiškūs.

lápide *dkt m 1.* (*commemorativa*) memoriàlinė / pamiŋklinė lentà; *scoprire una l.* atidèngti pamiŋklinę lentà; **2.** (*pietra tombale*) àntkapio akmuo, àntkapis.

lapill||o *dkt v (ppr. dgs ~i)* *geol* lapilčiai *pl.*

lāpis *dkt v nkt* pieštukas.

lapislāzzuli *dkt v dgs min* lazuritas *sg (uoliena).*

lāppone 1. *bdv* Laplándijos; lāpių; iš Laplándijos; **2.** *dkt v/m* lāpis -ė; **3.** lāpių kalbà.

lāpsus *dkt v nkt* apsirikimas, liāpsusas.

laptop [lap'top] *dkt v nkt* nešiójamasis kompiùteris, skreiftinis kompiùteris.

lārdó *dkt v* taukai *pl;* lašiniai *pl (ir prk).*

largaménte *avv 1.* plačiai; **2.** (*di molto*) visai; geróakai; **3.:** *vivere l.* gyvėnti pasiturinčiai.

larghézza *dkt m 1.* plótis; platumas; (*come misura*) apimtis -ies; *di due metri di l., due metri in l.* dviejų metrų plóčio; *la l. dei fianchi* klūbų apimtis; **2.** *prk (generosità)* dosnumas; **3.** (*abbondanza*) gausà; **4.:** *fig l. di idee, l. di vedute* pažiūrų platumas, plāčios pažiūros *pl;* liberalumas.

lār||go, -a 1. *bdv* plātūs; (*grande*) didelis; (*spazioso*) erdvūs; *spalle ~ghe* plātūs pečiai; *strada ~ga* plātūs kėlias; *l. venti metri* dvidėšimt metrų plóčio; *fig ~ghi poterì* plātūs įgaliójimai;

fig beni di l. consumo plataūs vartójimo prėkės; *ling vocale ~ga* plātūs balsis; ♦ *di mánica ~ga, l. di mánica* nuolaidžiaujantis *agg;* *su ~ga scala* plačių / dideliu mastù; *di ~ghe vedute* plačių pažiūrų; ♦ *andare l. (di abito)* būti pėr plačiam; *stare a gambe ~ghe* stovėti išsižėrgusiam; *stare alla ~ga (da qc)* laikytis atokiai (*nuo ko*); *stare ~ghi (comodi)* turėti daug viėtos; **2.** *bdv (che non stringe)* laisvas; (*spec. di abito*) paláidas; plātūs, didelis; *le scarpe mi vanno ~ghe* bātai mán plātūs; **3.** *bdv (generoso)* dosnūs; *essere l. di consigli* nešykštėti patarimų; **4.** *bdv (abbondante)* gausūs; didelis; *~ghi guadagni* gaūsios pājamos; ♦ *in ~ga misura* didžià dalimi; **5.** *dkt v (larghezza)* plótis; plātumas; ♦ *in lungo e in l.* skersai išilgai (*ir prk*), plačiai; *per il l.* į plótį; *farsi l.* bráutis, prasibráuti; skėntis kėlia; *kaip jst l.!* kėlia!, iš kėlio!; **6.** *dkt v: al l.* atvirojė jūroje; (*di qcs*) tiės (*kuo*) (jūroje); *prèndere il l.* tólti nuò kraŋto, plaukti į átvirą jūrą; *fig kailį* nėšti; **7.** *dkt v (tipo di piazza)* aikštėlė; **8.** *dkt v mus „largo“.*

lārice *dkt v bot* maūmedis; *di l.* iš maūmedžio.

laringe *dkt m anat* gėrklos *pl.*

laringite *dkt m med* laringitas, gėrklų uždegimas.

lārva *dkt m 1.* zool lérva; **2.** *fig (di qcn)* skelėtas.

lasàgn||a *dkt m (ppr. dgs ~e)* *gastr* itàliški lākštiniai *pl;* (*t.p. ~e al forno*) lazānija *sg.*

lasciapassàre *dkt v nkt* leidimas; *munito di l.* sù leidimù, tūrintis leidimà.

lascià||re *vksm 1.* palikti; *l. un bigliettoino (i bambini a casa, la mánica)* palikti raštėlį (vaikùs namiė, arbātpinigių); *l. la casa al figlio* pėrleisti / palikti namùs sūnui; *l. una depòsito* palikti užstatà; *l. un'impressione* palikti įspūdį; *l. l'ombrello a casa* palikti / pamiřti skėtį namiė; *l. il posto (a qcn)* užlėisti viėtà (*kam*); *l. la scelta (a qcn)* dúoti (*kam*) pasiriŋkti / sprėsti; *l. tracce* palikti pėdsakus; *l. qcn in pace (solo)* palikti kà ramýbėje (viėnà); *l. una questione aperta* palikti kláusimà átvirą; ♦ *non l. niente al caso* viskà numatýti; *non l. niente di intentato* visàip bandýti; *~mo stare che è mèglio* geriaū mės apiė taiŋ nekalbėkime; *vuole l. detto?* gál (nórite) kà pėrduoti?, gál nórite palikti žinūtę?; **2.** (*abbandonare*) palikti, (pa)mėsti; *l. l'Itàlia* išvýkti iš Itàlijos; *l. il lavoro* išėiti iš dárbo, palikti dárbà; *l. la móglie* palikti žmónà; *l. un ragazzo* mėsti vaikínà; *l. gli studi* mėsti mókslus; **3.** (*smettere di tenere*) palėisti; *l. la presa* palėisti (iš raŋkų); *l. il volante* palėisti vairà; *lasciami!* palėisk manė!; **4.** (*qcn far qcs*)

léisti (*kam kq daryti*); dúoti; **l. andare** (*qc*) paléisti (*kq*); *fig* apléisti; **l. dormire** (*qcn*) léisti (*kam*) miegóti; **l. entrare** (*qc*) į(si)léisti (*kq*); **l. lavorare** (*qcn*) léisti (*kam*) dirbti; **l. passare** (*qc*) praléisti; (*del tempo*) paláukti; **l. uscire** (*qcn*) išléisti (*kq*); **lascia che gli parli io** léisk mán sù juò pakalbėti; ♦ **l. perdere** (*qcs*) neiñti į gálvą; **l. stare** (*qc*) palikti ramybėje; **lascialo dire** tegù(l) kalba; **lascia (molto) a desiderare** galėtų būti gerėsnis.

► **lasciàrci sngr fam** (*qc*) netèkti (*ko*); (*soldi*) suplóti; ♦ **l. la pelle, l. le penne** šaukštą padėti (*mirti*).

► **lasc||iàrsi sngr 1.** (*anche di coppia*) išsiskirti; **2.:** ♦ **l. andare** (*rilassarsi*) atsipalaiduoti; (*trascinarsi*) apsiléisti; (*abbandonarsi*) pasiduoti; **3.** (*permettere*) léistis (*veikiamam*); dúotis; **l. convincere** dúotis pėrkalbėti; **l. prendere dal pánico** pasiduoti pānikai; **non mi ~erò usare** nesilėisiu išnaudojamas.

lascito dkt v dir palikimas (*pagal testamentą*); **fare un l.** padovanóti; palikti (*turtą pagal testamentą*).

lascivia dkt m gašlumas; nepadorumas.

lascivo, -a bdv gašlus; nepadorus.

laser nkt 1. *dkt v fis* lazeris; **2.** *bdv* lazerinis; *fis* **raggio l.** lazerio spindulys; **stampante l.** lazerinis spausdintuvas.

lassativo dkt v farm (*t.p. fàrmaco l.*) vidurių paleidžiamasis vaistas.

lasso dkt v: **l. di tempo** laiko tarpas.

lassù prv 1. (*in alto*) teñ aukštai; teñ aukštyn; **2.** (*al Nord*) teñ šiaurėje; **3.** (*in Cielo*) rōjuje.

làstra dkt m 1. plōkštė; **l. di ghiaccio** (lėdo) lytis; (*superficie*) lėdo slūoksnis; **l. di pietra** akmeñs plōkštė; **2.** *fam* (*radiografia*) reñtgeno nūotrauka.

lastricàre vksm (*là-*) (iš)grįsti (*akmenimis, trinkelėmis ir pan.*).

lastricàt||o, -a bdv grįstas; ♦ **la strada dell'inferno è ~a di buone intenzioni** gerašs nōrais į prāgaras grįstas.

làstrico (*dgs -chi/-ci*) *dkt v* grindinys; ♦ **sul l.** su bankrutavęs *agg.*

lat dkt v nkt (*valuta della Lettonia*) lātas.

laténte bdv (*nascosto*) pāslėptas; *spec* lateñtinis.

lateràle bdv šóninis; **navata l.** šóninė navà; **uscita l.** šóninis išėjimas; **una (strada) l.** šóninė / šalutinė gātvė; **sport fallo l.** ūžribis.

lateralmente prv šonu; į šoną; iš šono.

laterizio dkt v (*ppr. dgs -zi*) (*mattoni*) plytā; (*piastrilla*) plytėlė; (*regola*) čėrpė.

lattice dkt v ⇒ lattice.

latifòglia dkt m lapuotis.

latifòndo dkt v latifūndija, didelė žemės valdà.

latifondista dkt v (stambūs) žemvaldys, ūkininkas; dvārininkas.

latin||o, -a 1. *bdv* lotynų; lotyniškas; **letteratura ~a** lotynų literatūra; **geogr Amērica ~a** Lotynų Amērika; ♦ **vela ~a** trikaipė būrė; **2.** *dkt v/m* lotynas -ė; **3.** *dkt v* lotynų kalbà; **l. medioevale** vidūramžių lotynų kalbà; **in l.** lotyniškai.

latino-americàno, -a bdv Lotynų Amērikos.

latitante dir 1. *bdv* besislāpstantis nuò teisėsauogos; **essere l.** slapstytis nuò teisėsauogos; **2.** *dkt v/m* žmogūs, besislāpstantis nuò teisėsauogos

latitanza dkt m 1. *dir* slāpstymasis nuò teisėsauogos; **2.** *fig* neveiklumas.

latitudin||e dkt m *geogr* platumà; **l. nord** (*sud*) šiaurės (pietų) platumà; **alle nostre ~i** mūsų platumojė.

làt||o dkt v 1. (*fianco*) šonas; pašonė; (*ala*) spařnas; **il l. ovest** vakarinis spařnas; **rivoltarsi sull'altro l.** apsivēřsti ant kito šono; **la torre di Pisa pende da un l.** Pizos bókštas krępsta į šoną; ♦ **di l.** šonu, pašonėje; (*moto a luogo*) į šoną; į šalį; (*vicino*) prō šalį; **2.** (*parte*) pūsė; šalīs -iēs *femm*; **a l.** (*di qcs*), **di l.** (*a qcs*) šalià (*ko*), gre-tà; (*ko*) pašonėje; **da entrambi i ~i** (*di qcs*) abūpus (*ko*); **al l. opposto, dall'altro l.** (*di qcs*) anāpus (*ko*); **da un l. all'altro** (*di qcs*) skersai (*ko*); **3.** *fig* (*aspetto*) aspėktas; pōžiūris; **l. positivo** teigiamybė; **il l. cōmico** komiškumas; ♦ **da un l.** iš vienōs pūsės; **d'altro l.** vīs dēltō; **da un l. ... dall'altro** viēna vērtus... kīta vērtus; iš vienōs pūsės... iš kitōs pūsės; **il l. debole** silpnūmas, silpnōji pūsė; **4.** *fig:* **dal l. materno / di madre** (*paterno / di padre*) iš mōtinōs (tėvo) pūsės; **5.** *geom* kraštinė.

latóre, -trice dkt v/m įteikėjas -a.

latràre vksm [A] lóti, kaukti; (*una volta*) sulóti.

latràto dkt v (šūns) lojimas, (šūns) kaukimas.

latrina dkt m (viešoji) išietė.

latrocinio dkt v *fig* pinigų lupimas, vagystė.

làtta dkt m 1. (alavúotoji) skardà; **di l.** skardinis *agg*; **2.** (*lattina*) skardinė; (*tanica*) bidōnas; **l. di benzina** benzinos kanistras.

lattàio, -a dkt v/m pienininkas -ė.

lattànte dkt v/m 1. žindomas kūdikis; žindūklis -ė; **2.** *fam* spreg pienburnis -ė.

làtte dkt v 1. piēnas; **l. condensato** (*fresco, intero, magro, pastorizzato, parzialmente scremato, scremato*) (šviēžias, nenūgriebtas, liēsas, pūsriebis, pasterizuotas, nūgriebtas) sutīřštintas / kondensuotas piēnas; **l. a lunga conservazione, l. UHT** termiškai apdorotas piēnas (*ilgiau išsi-*

laikantis pienas); *l. in pólvère* piéno miltėliai; *cioccolato al l.* pieniškas / piéninis šokolādas; *centrale del l.* piéninė (*imónė*); *vitellino da l.* veršiūkas žindūklis; *dare il l. (a qc)* žindyti (*kq*); ♦ *denti da l., denti di l.* piéniniai dañtys; *piangere sul l. versato* grāužtis dėl nepataisoma; *ha ancora il l. sulle labbra* (jám) piénas nuò lūpų nenudžiūvo; **2. fig. l. di cocco** kòkoso piénas; *l. detergente* vālomasis piénėlis; **3. kaip bdv nkt (t.p. bianco l.)** baltas kaip piénas.

lātteo, -a bdv: astr Via Lāttea Paūkščių Tākas.

latteria dkt m piéninė (*parduotuė*); **bar l.** piéno bāras.

lāttice dkt v lātėksas.

latticin(i)o dkt v (ppr. dgs -ni) piéno produkta. **lattina dkt m** skardinė; **l. di birra** alaūs skardinė; **l. di spray** purškiamų dažų skardinė.

lattoniére dkt v tarm (idraulico) santėchnikas.

lattòsio dkt v chim laktòzė, piéno cūkrus.

lattūga dkt m (lāpinės) salòtos *pl*; *bot* sėjamoji salotà; **l. a palla, l. cappuccia** gūžinės salòtos; **l. romana** romāninės salòtos.

làurea dkt m 1. (t.p. l. breve) bakalāuras, bakalāuro láipsnis; (*t.p. l. magistrale, l. specialistica*) magistras, magistro láipsnis; **l. ad honorem, l. honoris càusa** garbės diplòmas; **corso di l.** bakalāuro stūdijos; **tesi di l.** diplòminis (/ bakalāuro *ir pan.*) dārbas; **post l.** pouniversitėtinis *agg*; **prēndere la l. (in qcs)** įgýti (*ko*) kvalifikācinį láipsnį; baigti (*kq*); apsiginti; **2. (t.p. esame di l.)** (diplòminio dārbo) gynimas; **3. (t.p. diploma di l.)** universitėto diplòmas.

laureāndo, -a dkt v/m paskutinio kūrso studėntas -ė; absolvēntas -ė; **un l. in legge** paskutinio kūrso tėisės studėntas.

laureārsi vksm (làu-) gauti universitėto diplòmą, baigti (universitėtą); įgýti kvalifikācinį láipsnį; apsiginti; **l. in medicina** baigti medicinos universitėtą.

laureāto, -a 1. bdv baigęs aukštąją mokýklą; **l. in legge** baigęs tėisės stūdijas; **2. dkt v/m** žmogūs sū aukštūoju išsilāvinimu; bakalāuras -ė; magistras -ė; (*fresco di laurea*) absolvēntas -ė; **l. in economia** ekonòmikos magistras.

lāuro dkt v 1. bot lāuras; laurāmedis; **2. fig** lāuro vainikas, lāurai *pl*.

lāuto, -a bdv (abbondante) gausūs; didelės; (*di cibi e sim.*) sòtus, skalsūs.

lāva dkt m geol lavà.

lavàbile bdv plāunamas; (*di panni*) skalbiamas.

lavàbo dkt v praustūvė, kriauklė.

lavàggio dkt v 1. plovimas; (dei panni) skalbimas; **l. a mano (in lavatrice)** skalbimas rañkomis

(skalbýklėje); **l. a secco** chėminis vālymas; ♦ **l. del cervello** smegenų plovimas; **2. tecn** vālymas. **lavàgna dkt m 1. (di aula)** (klāsės) lentà; **alla l.** priė lentòs; **cancellare la l.** (nu)vālyti leñtą; **scrivere alla l.** rašýti añt lentòs / lentojė; ♦ **l. luminosa** epidiascòpas; **2. (ardesia)** šiferis.

lavànda I dkt m 1. bot levānda; **2. (profumo)** levāndų kvėpalai *pl*.

lavànda II dkt m med praplovimas; **l. gàstrica** skrañdzio praplovimas.

lavandàia dkt m skalbėja.

lavanderia dkt m skalbyklà; **l. a secco** valyklà; **l. a gettone** automātinė skalbyklà.

lavandino dkt v 1. kriauklė, kriauklė; (per abluzioni) praustūvas; **2. fig** rajūnas -ė, ēdrūnas -ė.

lavapiāti nkt 1. dkt m indāplovė; **2. dkt v/m** iñdų plovėjas -a.

lavàre vksm (nu) plāuti, išplāuti; (*il corpo, le sue parti*) (nu)prausti; (*panni*) (iš)skalbti; (*pulire*) (nu)valýti, išvalýti; **l. la frutta (una ferita, la macchina, i vetri)** nuplāuti vaisiūs (žaiždą, mašiną, lāngus); **l. il pavimento (i piatti)** išplāuti grindis (indūs); **l. i panni** skalbti skalbinius; **l. una macchia** išplāuti dėmė; **l. a secco** chėmiškai valýti; **fig l. un'offesa col sàngue** kruvinaĩ at(si)keřyti už skriaūdą; ♦ **l. il capo (a qcn)** triñkti (*kam*) gálvą, dúoti (*kam*) gāro.

► **lavàrsene** įvdž: ♦ **l. le mani** nusiplāuti rankàs.

► **lavàrsi sngr 1. (sé)** praustis, nusiprausti; **2. (qcs)** praustis, nusiprausti; plāutis, nusiplāuti; išsiplāuti; **l. i capelli** plāutis / išsiplāuti gálvą; **l. i denti** valýtis / išsivalýti dantis; **l. la faccia** nusiprausti vėidą; **l. le mani** nusiplāuti rankàs.

lavasécco dkt v nkt chėminė valyklà.

lavastoviglie dkt m nkt indāplovė; **caricare la l.** sudėti indūs į indāplovė; prikrauti indāplovė.

lavàta dkt m; ♦ dare una l. di testa, fare una l. di capo (a qcn) pakurti / užkurti (*kam*) pirťį.

lavativo, -a dkt v/m (scansafatiche) dykaduònis -ė; tinginỹs -ė.

lavatóio dkt v 1. (locale) skalbyklà; **2. (recipiente)** gėlda; **3. (asse da bucato)** kultuvė.

lavatrice dkt m skalbýklė, skalbimo mašinà.

lavavėtri dkt v/m nkt langų valýtojas -a.

lavèllo dkt v (virtūvės) kriauklė.

lavorànte dkt v/m darbinĩkas -ė; (*aiutante*) pameistrỹs -ė; **assumere un l.** pasamdýti darbinĩkas ♦ **l. finito** kvalifikúotas darbinĩkas.

lavor||àre vksm (-vò-) 1. intr [A] dirbti; (*un po'*) padirbėti; (*essere attivo*) darbúotis; **l. in fàbbri-ca (in casa, nell'orto)** dirbti gamýkloje (namuose, daržė); **l. come contàbile** dirbti buhálteriu;

l. a mąglia mėgti; *l. alla dissertazione* dirbti prie disertacijos; *l. con il computer* dirbti (sù) kompiuteriu; *l. giorno e notte* dirbti dieną naktį; *l. sodo, l. duro* plūsti, triūsti; ♦ *l. di fantasia* iš piršto laužti; fantazuoti; *l. in nero* gauti neoficialias pajamas; gauti atlyginimą vokėliuose; ~o *come un negro* ariū; dirbu kaip arklys; **2. intr** [A] (*funzionare*) veikti; **3. intr** [A] (*di negozio*) būti atidarýtam; dirbti; **4. intr** [A] (*agire*) veikti; dirbti; **5. tr** (ap)dirbti; išdirbti; apdoroti; (*trattare*) pėdirbti; *l. il ferro* kalti gėlezį; *l. il legno* (*intagliare*) dróžti mėdį; *l. la pasta* minkyti tėšlą; *l. la pelle* (iš)dirbti ódą; *l. la terra* (iš)dirbti / įdirbti žemę; **6. tr sport**: *l. l'avversario* daužyti varžovą nuolatiniiais smūgiais (*bokse*).

► **lavoràrsi** *sng* (*qc*) prisigėrinti (*prie ko*).

lavorativ||o, -a *bdv* darbo; **attività** ~a dárbas, darbo veikla; **giorno** *l.* darbo diena.

lavora||tóre, -trice **1. dkt** *v/m* darbininkas -ė; (*t.p. l. dipendente*) darbúotojas -a; (*nei servizi*) tarnáutojas -a; *l. ausiliario* pagalbinis darbininkas; *l. autòno*mo savisamdis; laisvai samdomas darbúotojas; *l. stagionale* sezóninis darbúotojas; *i ~tori* darbo žmónės; dirbantieji; **2. dkt** *v/m* (*t.p. gran l.*) darbštuólis -ė, darbininkas -ė; **3. bdv**: *classi ~trici* dirbančiųjų klásės; (*gli operai*) darbininkų klásės.

lavorazióne *dkt m* **1.** apdirbimas; apdorójimas; (*trattamento*) pėdirbimas; *l. del legno* medienos apdirbimas; *l. delle matèrie prime* žaliavų pėdirbimas; **2.:** *l. di un film* filmo kūrimas; filmávimas.

lavor||o *dkt v* **1.** dárbas; (*attività*) veikla; *l. autòno*mo savisamda; *l. femminile* móterų dárbas; *l. fisso* (*occasionale*) nuolatinis (atsitiktinis) dárbas; *l. intellettuale* (*manuale*) prótinis (fizinis) dárbas; *l. notturno* (*stagionale*) naktinis (sezóninis) dárbas; *l. part-time* dárbas nė visą darbo dieną; dalinis dárbas; *secondo l.* antras dárbas; pašalinis dárbas; *l. a cottimo* (*a distanza, a domicilio, a turni, di gruppo*) vienetinis (nuotolinis, namūdinis, pamaininis, komandinis) dárbas; *l. a mąglia* mezgimas; *l. a mano* rañkdarbis; *l. in proprio* individuali darbo veikla; nuósavas veiklas; ~i *domèstici* namų ruošà sg, apývoka; ~i *dei campi* laukų darbai; *per l.* darbo reikalaís, dėl darbo; *senza l.* bedarbėis *agg*; *abiti da l.* darbiniai drabūžiai; *contratto di l.* darbo sutartis; *datore di l.* darbdavys; *libretto di l.* sociálinio draudimo pažymėjimas; *orario di l.* darbo laikas; darbo gráfikas; *tavolo da l.* darbástalis, darbo stálas; *permesso di l.* leidi-

mas dirbti; (*in*)*abile al l.* (ne)darbingas; *econ forza l.* darbo jėgà; *méttersi al l.* imtis darbo; ♦ *sul l.* darbo metu; darbė; **doppio** *l.* dárbas dviejosė viėtose; ~i *forzati* pataisós darbai; *l. nero* nelegalūs / šešėlinis dárbas; uždarbiávimas; ~i *públicci* viešieji darbai; *l. socialmente útile* visuomeninis dárbas (*visuomenės labui*); ~i *in corso* kėlio darbai; **2.** (*luogo di lavoro*) darbóvietė, darbo vietà; dárbas; (*impiego*) tarnýba, dárbas; *andare al l.* eiti / važiuoti į darbą; *non avere un l., essere senza l.* būti bė darbo, neturėti darbo; **3.:** *dgs ~i* (*attività generica*) dárbas, darbai; veikla; **4.** (*opera*) dárbas; (*libro e sim.*) veikalas; (*opera d'arte*) kūrinys; **5.** (*di agenti naturali*) dárbas, póveikis.

laziàle **1. bdv** **1.** Lácijaus; **2. dkt** *v/m* Lácijaus gyvėntojas -a; **3. dkt** *v/m* *sport* (*tifoso*) „Lazio“ fútbolo komándos sirgálius -ė; **4. dkt** *v* *sport* (*giocatore*) lacijietis („Lazio“ žaidėjas).

lazo ['ladzo, 'laθo] *dkt v* *nkt* lásas, kilpinė.

lazzaróne, -a *dkt v/m* tinginys -ė; tinginių pántis; sáulės brólis.

le *I* *ark m* *dgs* ⇒ **la** *I*.

le *II* *iv* (*kita forma: glie-*) **1.** (*a lei*) jái; *le teléfono stasera* jái paskambinsiu vakarė; *glielo* (*le + lo*) *dico io* àš jái pasakýsiu; **2.** (*forma di cortesia*) jùms, Jùms (*mandagumo forma*); *le / Le posso spiegare tutto* galiù jùms viską paáiškinti; *le piace questa giacca?* ař jùms patiñka šis švárkas; **3.** (*oggetto diretto*) jàs; (*in frasi negative*) jù; *le conosco* pažįstu jàs; *non le conosco* jù nepažįstu; *le pizze, le ordino io* užsakýsiu àš (tàs) picàs; **4.** *sudaro pastovius junginius su veiksmažodžiais; andàrsele a cercare, andare a cercàrsele* ieškóti bėdų; *cantarle* rėžti į akis; *darle* dúoti pylós; *prènderle* gáuti pylós; **5.:** *èccole!* šta! (iř) jós!; **6. tarm** jós; tós.

leader ['lìder] *dkt v/m* *nkt* **1.** lýderis -ė; vadas -ė; *l. politico* politinis lýderis; *sport il l. della gara* lenktýnių lýderis; **2. kaip bdv** *nkt* pirmáujantis; *azienda l. del settore* pirmáujanti įmonė.

leàle *bdv* **1.** lojalūs; (*fedele*) ištikimas; **2.** (*onesto*) sąžiningas.

lealtà *dkt m* lojalumas; (*fedeltà*) ištikimybė.

leasing ['lizin(g)] *dkt v* (*t.p. fin l. finanziario*) išperkamóji / finánsinė nuóma, lizingas *fam*.

lébbra *dkt m* med raupsai *pl*.

lebbróso, -a **1. bdv** raupsótas; **2. dkt** *v/m* raupsótotasis -oji.

lécca-lécca *dkt v* *nkt* ledinúkas (añt pagaliúko).

leccacùlo *dkt v/m* *nkt* volg subinlaizýs -ė.

leccapiédi *dkt v/m* *nkt* padlaižýs -ė; *essere un l. fare il l.* padlaižiáuti.

leccàre *vksm* (léc-) **1.** (pa)laižyti (ap-, nu-); (*in modo da pulire*) išlaižyti; (*per bere*) ląkti; **1. un francobollo** palaižyti pašto ženklą; ♦ **1. i piedi** padūs laižyti; *volg* **1. il culo** sūbinę laižyti; **2. fig** (*adulare qcn*) pataikauti (*kam*).

► **leccàrsi** *sng* **1.** laižytis; išsilaižyti nusilaižyti; **1. le dita** laižytis pirštus (*ir prk*); *il gatto si ~ a il pelo* katė laižosi kailį; ♦ **1. i baffi, 1. le labbra** laižyti pirštus, apsilaižyti; **1. le ferite** išsilaižyti žaizdą; **2. fig** (*farsi bello*) pustytis.

léccio *dkt v bot* akmeninis āžuolas.

leccornia *dkt m* skanėstas, gardėsis; delikatėsas.

lécito, -a *bdv* **1.** lėistinas, lėidžiamas; (*legittimo*) teisėtas; **non è** *l.* nelėidžiama, nevaliā; ♦ **è** *l.* *pensare* gālima manyti; *mi sia* *l.* lėiskite mán; **2. kaip dkt v** taĩ, kās lėistina; *ai limiti del* *l.* tiēs leistinūmo ribā.

lédere* *vksm* **1.** pažėisti; **la pallottola non ha lesa organi vitali** kulkā nepāžeidė gyvūbinių ōrganų; **2. fig** (*qc*) (pa)keñkti (*kam*); **1. gli interressi** (*di qcn*) keñkti (*kieno*) interėsam̃s.

léga I *dkt m* **1.** sājunga; lýga; *stor* **L. Anseatica** Hānzos sājunga; ♦ *far* *l.* susimókyti; **2. (associazione)** asociācija; sājunga; **3. polit la L. (Nord)** Šiaurės Lýga (*šiaurės Italijos partija*); **4. (di metalli)** lydinys; **cerchioni in** *l.* lieti rāt-lankiai; ♦ **di bassa** *l.* pigūs agg; **di cattiva** *l.* antrarūšis agg, prāstas; **della stessa** *l.* vėieno pláuko, tō patiēs pláuko.

léga II *dkt m* (*unità di misura*) lýga (*ilgio viene-tas*).

legaccio *dkt v* raištėlis; (*cinturino*) diržėlis.

legāl||e *bdv* **1.** tėisinis; juridinis; teismo; **consu-lenza** *l.* juridinė konsultācija; **medicina** *l.* teismo medicinā; **perito** *l.* teismo ekspėrtas; **studio** *l.* advokāto kontorā; **per vie ~i** teismo tvarkā; ♦ **numero** *l.* kvōrumas; **ora** *l.* vāsaros laikas; **adire (le) vie ~i** kreiptis į teismą; **2. bdv** (*per-messo dalla legge*) legalūs, teisėtas; **3. dkt v/m** advokātas -ė; (*esperto di legge*) tėisininkas -ė, juristas -ė.

legalità *dkt m* legalūmas, teisėtūmas.

legalizzàre *vksm* **1.** (*rendere qcs legale*) legalizuo-ti, įtėisinti; **1. l. l'uso delle droghe leggere** įtėisinti nestiprių narkōtikų vartōjimą; **2. (autenticare)** (pa)tvirtinti; **1. una firma** patvirtinti pārašą.

legalizzazióne *dkt m* **1.** legalizāvimas, įtėisini-mas; **2. (autenticazione)** patvirtinimas.

legalmente *prv* **1.** (*giuridicamente*) juridiskai; tėi-siškai; **2. (lecitamente)** legaliai, teisėtai.

legām||e *dkt v* **1.** (*rapporto*) ryšys; sąltas; **1. amo-roso** mėilės ryšys; **1. di parentela** giminystės ryšys; **~i di sangue** kraujo ryšiai; **2. fig** (*nesso*

logico) ryšys, sājyšis; (*connessione*) sāsaja; **non c'è alcun** *l.* nērā jōkio ryšio; **3. chem** ryšys.

legaménto *dkt v anat* raištis.

leg||àre *vksm* (lé-) **1. tr** (*insieme*) rišti; surišti; (*stringendo*) suvežti; **1. i capelli con un nastro** surišti plāukus kāspinu; **1. il grano in covoni** surišti javūs į pėdus; **1. le mani (a qcn)** surišti (*kam*) rankās (*ir prk*); *fig* **1. i denti** šipinti dan-tis; ♦ **pazzo da** *l.* visiškai pamišęs; **2. tr** (*qc a qcs*) priiřti (*ką prie ko*); (*assicurare*) (su)tvir-tinti; **1. il cane alla catena** priiřti šūnį grandinē; **1. un cavallo al carro** (i)kinkyti ārkli į vežimą; **1. la barca al molo** priiřti vāltį prie mōlo; **3. tr** *fig* (*unire*) siėti, jūngti, saistyti; **ci ~a un'antica amicizia** mūs jūngia senā draugystē; **4. tr** *fig* (*collegare*) (su)siėti; **5. intr** [*A*] *fig* (*fare amici-zia*) suartėti, susidraugauti; (*andare d'accor-do*) sutarti; **6. intr** [*A*] *fig* (*armonizzarsi*) tiktį; derėti; dėrintis; **questa cravatta non ~a con la tua camicia** šis kaklāraištis nēdera prie tavo marškinių; **7. intr** [*A*] *fig* (*logicamente*) siėtis, susisiėti.

► **legārsela** *ivdž*: ♦ **1. al dito** nepamiršti (*skriaud-os*), neatlėisti.

► **legārsi** *sng* **1.** (*sé stessi, qcs*) riřtis, susiriřti; **1. i capelli** susiriřti plāukus; **1. un fazzoletto in testa** užsiriřti skarėlę aīt galvōs; **1. le scarpe** užsiriřti batūs; **2. fig** (*affettivamente*) prisiriřti; **3. fig** (*intonarsi*) tiktį; **4. fig** (*logicamente*) siėtis, susisiėti; turėti ryšį.

legàto, -a I *bdv, dlv* **1.** sūriřtas; priiřtas; *t.p.* ⇒ **legàre**; **2. fig** (*connesso*) susijęs; susiėtas; **es-sere** *l.* siėtis, būti susijusiam; **3. fig** (*a qc, anche affettivamente*) prisiriřęs (*prie ko*); **1. ai genitori** prisiriřęs prie tėvų; **1. alle tradizioni** prisiriřęs prie tradicijų; ♦ **1. da una promessa** pasižadė-jęs, susisaistęs pažadu; **4. fig** (*affettivamente*); **5. fig** (*impedito*) suvaržytas; susivařzantis; **1. nei movimenti** suvaržytas judesias; **6. mus** (*t.p. kaip dkt*) „legato“.

legàto II *dkt v rel, stor* legātas; pasiuntinys.

legàto III *dkt v dir* legātas.

legatoria *dkt m* (knųg) riřyklā, knygrišyklā.

legatūra *dkt m* **1.** riřimas; suriřimas; priiřimas; **2. (rilegatura)** įriřimas; **3. mus** ligatūra, lýga.

legēnda *dkt m* legendā (*sutartinių ženklų paai-škinamasis tekstas*).

légg||e *dkt m* **1.** įstātymas; **1. fiscale** mokesčių įstātymas; **1. sulle pensioni** peñsių įstātymas; **bozza di** *l.*, **disegno di** *l.*, **progetto di** *l.* įstātymo projėktas; **possibilità contemplata dalla** *l.* vi-gente galiójančio įstātymo numatýta galimybė; **applicare** (*approvare, promulgare*) *una* *l.* pritai-

kyti (priiṁti, išlēisti) īstātymā; *votare una l.* balsuoti īstātymā / dēl īstātymo; *la l. entra in vigore* īstātymas īsigaliōja; ♦ *l. marziale* kāro padētis; *l. quadro* pagrindū īstātymas; *dettare l.* šeiminkāuti; pagal sāvo dūdēlē šokdinti; ♦ *flk fatta la l., trovato l'inganno* nērā īstātymo bē apstātymo; **2.** (*come complesso*) īstātymai *pl.* īstātymas; *a norma di l.* atitiṁkantis *agg* īstātymus; *contro la l.* neteisētas *agg*; *secondo la l.* teisētas *agg*; *la l. italiana* Itālijos īstātymai; *andare contro la l.* eīti priēš īstātymā, veikti neteisētai; *infrangere la l.* pažeīsti / pēržengti īstātymā; *la l. è uguale per tutti* īstātymai visēms vienōdi; ♦ *per l.* pagal īstātymā; īstātymiškai; **3.** (*autorità giudiziaria*) teisēsauga; **4.** (*giurisprudenza*) teisēs mōkslas; teisē; *facoltà di l.* teisēs fakultetas; *fam iscriversi a l.* īstōti ī teisēs universitētā (/ fakultētā *ir pan.*); **5.** (*regola*) taisyklē; **6.** (*principio scientifico e sim.*) dēsni; *l. di gravità* traukōs dēsni; *le ~i della natura* gamtōs dēsni; *secondo la l. di Ohm* pagal Ōmo dēsni; **7.** (*morale e sim.*) īstātymas; (*norma*) nōrma; *la l. dell'omertà* „omērtos“ īstātymas (*mafijos tylos kodeksas*); *l. morale* morālinis īstātymas; *la l. non scritta* nerašytas īstātymas; **8.:** *rel la L.* Torā, īstātymas.

leggēnda *dkt m* legendā (*ir prk*); (*saga*) sakmē; (*narrazione*) padavimas; *entrare nella l.* tāpti legendā.

leggēndāri ||o, -a *bdv* legenḁdinis (*ir prk*); *un'im-presa ~a* legenḁdinis žygdarbis.

leggere* *vksm* **1.** skaityti; (*interamente*) pērskaityti; *l. il giornale (un libro, una lettera)* skaityti laikraštį (knygā, lāiškā); *l. una lista* pērskaityti sārāšā; *l. una cartina* skaityti žemėlapi; *l. le note* skaityti natās; *l. Dante* skaityti Dāntē; *l. il russo* skaityti rūsiškai; *l. un contatore* tikrinti (/ užrašyti) skaitiklio rōdmenis; *l. di qc sul giornale* skaityti apie kā laikraštyje; *l. ad alta (a bassa) voce* gāršiai (týliai) skaityti; *dir l. una sentenza* paskēlbti nuosprendį; *inf l. un DVD* skaityti DVD (diskā); *inf l. un'immagine* (nu)-skaityti paveikslūkā; ♦ *l. le labbra* skaityti iš lūpų; *l. la mano* burti iš raṁkos; *l. nel pensiero* (a *qcn*) skaityti (*kieno*) mintis; *l. tra le righe* skaityti tarp eilūčių; **2.** *fig* (*interpretare*) skaityti, interpretuoti; (*analizzare*) analizuoti; *l. un diagramma* skaityti diagrāmā; *l. una radiografia* analizuoti rentgenogrāfijā; **3.** *fig* (*percepire*) išskaityti; kiaurai matyti; *l. la paura negli occhi* (*di qcn*) išskaityti bāimę iš (*kieno*) akių; ♦ *l. il / nel futuro* nuspēti āteitį.

leggerēzza *dkt m* **1.** lengvūmas (*ir prk*); **2.** (*deli-*

catezza) švelnūmas; **3.** (*grazia*) grakštūmas; (*agilità*) vikrūmas; **4.** *fig* (*frivolezza*) lengvabūdiškūmas; (*superficialità*) paviršutiniškūmas; *con l.* lengvabūdiškai, nerimtai; **5.** *fig* (*atto sconsiderato*) lengvabūdiškas pōelgis; *è stata una l. da parte tua* lengvabūdiškai / neapgalvōtai pasielgei.

leggerménte *prv* **1.** (*lievemente*) švelniai; nestipriai; **2.** *fig* (*in modo non grave*) nesuñkiai; **3.** (*un po'*) trupūtį; nežymiai; **4.** *fig* paviršutiniškai.

leggēr ||o, -a *bdv* **1.** lēngvas (*ir prk*); nesunkūs; *l. come una piuma* lēngvas kaip plunksnā; *una valigia ~a* lēngvas lagaminas; *fig antipasto l.* lēngvas užkandis; *fig un incàrico l.* lēngvas uždavinys; ♦ *atletica ~a* lengvōji atlētika; *mùsica ~a* pramoginė / lengvōji mūzika; **2.** (*di abiti e sim.*) plōnas; lēngvas; *coperta ~a* plonā aṁtklodē; *tessuto l.* lēngvas audinys; **3.** (*non forte*) nestiprūs; silpnas; lēngvas; nesmarkūs; *un fàrmaco l.* silpnas vaistas; *un l. mal di testa* nestiprūs galvōs skāusmas; *pioggia ~a* nesmarkūs lietūs; *un l. rumore* silpnas gāršas; *una ~a scossa di terremoto* nestiprūs požeminis smūgis; *un tè l.* silpnā arbatā; *vino l.* lēngvas vīnas; ♦ *droghe ~e* nestiprūs narkōtikai; **4.** *fig* (*non grave, lieve e sim.*) nedidelis; nežymūs; lēngvas; *un l. aumento* nežymūs padidėjimas; *una pena ~a* lengvā bausmē; *sonno l.* negilūs miēgas; **5.** (*agile*) vikrūs, miklūs; *dei passi ~i* vikrūs žiņgsniai; **6.** *fig* (*delicato*) švelnūs; lēngvas; *tocco l.* lēngvas prisilietimas; **7.** *fig* (*frivolo*) lengvabūdiškas; lēngvas; ♦ *alla ~a* nerūpestingai; nerimtai; **8.** *kaip prv: mangiare l.* lengvai vālgyti; **9.** *kaip prv: vestire l.* lengvai apsirengti; **10.** *kaip prv: mus „legg(i)ero“.*

leggiādno, -a *bdv* grakštūs, gracingas.

leggiadria *dkt m* grakštūmas, gracingūmas.

leggibile *bdv* įskaitymas.

leggio *dkt v* piupitras, pūltas.

legghista **1.** *bdv* Šiaurės Lýgos (*šiaurės Italijos partija*); **2.** *dkt v/m* Šiaurės Lýgos politikas -ė.

legiferàre *vksm* (-gi-) lēisti īstātymus.

legionārio *dkt v* stor legionierius.

legiōne *dkt m mil, stor* legiōnas (*ir prk*); *l. straniera* svetimšalių legiōnas; ♦ *Legion d'onore* garbės legiōno ōrdinas.

legislativ ||o, -a *bdv* *dir* īstātymų leidžiamasis; īstātymų leidimo; *decreto l.* įstatyminis / įstatymų āktas; *potere l.* įstātymų leidžiamōji valdžia; *semplificazione ~a* teisēs āktų supaprastinimas.

legislatōre, -trice *dkt v/m* įstātymų leidėjas -a.

tāktiniai lēšiai; **2.:** *dgs ~i (occhiali)* akiniai;
3. (t.p. l. di ingrandimento) didinamasis stiklas; lupā.
lentézza *dkt m* lētūmas; **con l.** lētai.
lenticchia *dkt m* **1.** lēšis, lēšio sēkla; **2. bot** (vālgomasis) lēšis.
lentiggin || **e** *dkt m* (*ppr. dgs ~i*) strāzdana.
lentiggioso, -a *bdv* strazdanotas.
lento, -a **1. bdv** lētas; **un cavallo (treno) l.** lētas žirgas (traukinys); **polso l.** lētas pūlsas; **un veleno l.** lētai veikiantys nuodai; **l. come una lumaca / come una tartaruga** lētas kaip sraigė / kaip vēžlīs; **a passo l.** lētū žingsniū; **ē l. nel mangiare** lētai vālgō; ♦ **cuocere a fuoco l.** kēpti / virti aūt lētōs ugnīēs; **2. bdv** (*allentato*) neprīverztas; (*non teso*) nējtemptas; **3. bdv fig** (*di mente*) nenuovokūs, lētas; lētai māstantis; **4. dkt v** (*ballo lento*) lētas šōkis; **5. dkt v mus** „lento“; **6. prv mus** „lento“, īš lēto.
lénza *dkt m* vālas.
lenzuol || **o** (*dgs -i, -a m*) *dkt v* (*di sotto*) paklōdē; (*di sopra*) apklōtas; aūtklodē; *dgs ~a* ≡ pātālynē, baltiniai; **tra le ~a, sotto le ~a** lōvoje; ♦ **l. da bagno** voniōs raņkšluostis.
leonardesco, -a *bdv* Leonārdō.
leone *dkt v* **1.** liūtas (*ir prk*); **zool l. americano** pumā; **zool l. marino** jūrū liūtas; ♦ **fa la parte del l.** jām teņka liūto daļis; **2. (segno zodiacale)** liūtas (*zodiako ženklas*).
leonessa *dkt m* liūtē; ♦ **la l. d'Italia** „Itālijos liūtē“ (*Brešos miesto pravardē*).
leopardato, -a *bdv* dēmētas (*kaip leopardū kailis*), leopārdinis.
leopardo *dkt v* **1. zool** leopārdas; **2. (la pelliccia)** leopārdō kāilis.
lepidotter || **o** *dkt v* drugys; *dgs zool ~i* drugiai.
lépre *dkt m* **1.** kišķis, zuķis; **caccia alla l.** kišķiū medžiōklē; **2. (la carne)** kišķiena, zuķiena.
leprotto *dkt v* kišķiūkas, zuķūtis, zuķiūkas.
lèrcio, -a *bdv* apskrētes, puřvinas.
lesbico, -a **1. bdv** lesbiētiskas; **2. dkt m** lesbiētē.
lésina *dkt m* ūla (*batsiuvio, odai pradurti*).
lesinàre *vksm* (*lé-*) **1. tr** (*qcs*) šykštēti (*ko*) (*ir prk*), šykštāuti; **fig non l. complimenti** nešykštēti komplimentū; ♦ **l. il centésimo** drebēti dēl skatīko; **2. intr [A]** (*su qcs*) gailēti (*pinigū kam*); **l. sul cibo** gailēti pinigū maistui.
lesionare *vksm* (*-sió-*) pažeisti; (ap)gadinti.
lesióne *dkt m* **1. med** sužalōjimas; (*di un organo*) pažeidimas; (*ferita*) sužeidimas; (*frattura*) lūzis; **2. (crepa)** trūkis, ītrūkimas; įskilimas.
léso, -a *bdv* **1.** sužalōtas; pāžeistas; **2.:** *dir parte ~a* nukentėjusioji šalis -iēs.

lessàre *vksm* (*lès-*) (iš)virtti, (iš)virinti.
lesséma *dkt v ling* leksemā.
lessicale *bdv* lēksinis; (*del lessico*) lēksikos.
lessico *dkt v ling* lēksika.
lessicografia *dkt m lingv* leksikogrāfija.
lessicografico, -a *bdv* leksikogrāfinis; leksikogrāfijos.
lessicografo, -a *dkt v/m* leksikogrāfas -ē.
lessicologia *dkt m lingv* leksikolōgija.
lessicologico, -a *bdv* leksikolōginis; leksikolōgijos.
lessicologo, -a *dkt v/m* leksikolōgas -ē.
lèss || **o, -a** **1. bdv** virtas; **patate ~e** virtos būlvēs; **2. dkt v virtas** (mēsōs) pātiekalas; **l. di manzo** virtā jāutiena.
lèsto, -a *bdv* apskrūs, vikrūs; **èssere l. (a far qcs)** greītai (*kā daryti*); ♦ **l. di mano** ilgū nagū.
letàle *bdv* miřtinas, letālinis; miřstamas; **dose l.** mirtinā dōzē.
letamàio *dkt v* mēšlidē (*ir prk*), mēšlīnas.
letàme *dkt v* mēšlas; **spāgere il l.** mēžti.
letàrgo *dkt v* **1. zool** žiemōs īmygis, žiemōs miēgas; **andare in l.** užmīgti žiemōs miegū; **2. fig** letārgas, žiemōs miēgas.
letizia *dkt m* džiaūgsmas, lāimē.
lètta *dkt m:* **dare una l. (a qcs)** pērmesti (*kā*) (*akimis*); žvilgtelēti (*i kq*).
lètter || **a, lettera** *dkt m* **1. (dell'alfabeto)** raīdē; **l. maiuscola (minuscola)** didžioji (mažoji) raīdē; **per che l. comincia?** kokiā pirmā raīdē?; ♦ **in ~e** raīdēmis; žōdziais; **dire a chiare ~e** āišķiai pasakyti; **2. (missiva)** lāiškas; **l. commerciale (d'amore, di presentazione)** komercinis (mēilēs) rekomendācinis; lāiškas; **buca / cassetta delle ~e** pāsto dēžūtē; **carta da l.** laišķinis pōpierius; **aprire (ricevere, scrivere, spedire / mandare) una l.** atplēsti (gāuti, rašyti, siųsti) lāiškā; **rispondere a una l.** atsakyti ī lāiškā, atrašyti; **fin l. di cambio** vėkselis; **fin l. di crédito** akreditvas; ♦ **l. aperta** atvīrās lāiškas; **3. fig (senso)** raīdē, pažōdinē prasmē; ♦ **alla l.** pažōdžiui, paraidžiui; **prèndere (qcs) alla l.** suprasti (*kā*) paraidžiui; **rimanere l. morta** nedūoti vaīšių (*ppr. apie patariną, prašymą*); **4.:** *dgs ~e* (*letteratura*) literatūrā; **le belle ~e** grōžinė literatūrā; **5.:** *dgs ~e* (*studi*) humanitāriniai mōkslai; filolōgija sg; **fam iscriversi a ~e** įstōti ī humanitāriņiū mōkslū fakultetā.
letteràle *bdv* pažōdinis, pažōdinis; **senso l.** tiesiōginē reikšmē; **traduzione l.** pažōdinis vertimas.
letteralménte *prv* **1. (in senso letterale)** pažōdžiui. paraidžiui; **2. (del tutto)** visiškai; (*davvero*) īs tiesū.

letteràri||o, -a *bdv* **1.** (*stilisticamente*) literatūrinis; *lingua ~a* literatūrinė kalbà; **2.** (*della letteratura*) literatūros; *critico* *l.* literatūros kritikas; *genere* *l.* literatūros žánras; *matèrie ~e* humanitariniai mokslo; *prémio* *l.* literatūros premija; *rivista ~a* literatūros žurnalas; **3.:** *dir proprietà ~a* áutoriaus teisės *pl.*

letteratò, -a *dkt v/m* literatas -ė.

letteratūra *dkt m* **1.** (grōžinė) literatūra, raštija; *l. clàssica (contemporanea, lituana)* klasikinė (šiulaukinė, lietuvių) literatūra; *stòria della l.* literatūros istorija; **2.** (*bibliografia*) literatūra; *la l. mèdica* medicinos literatūra.

lettiéra *dkt m* kraikas, pakratai *pl.*

lettiga *dkt m* neštuvai *pl.*

lettino *dkt v* **1.** (*da ambulatorio medico*) (procedūrų) lóva; **2.** (*da spiaggia*) (paplūdimio) guľtas; **3.** *dimin* lovėlė, lovutė; lovýtė.

lètto *dkt v* **1.** lóva; **a** *l.* lóvoje; (*moto a luogo*) ĩ lóva; *divano* *l.* sofà-lóva; *l. a castello* dviaukštė lóva; *l. a due piazze* dvigulė lóva; *càmera da l.* miegamasis; *l. di morte* mirtiės patalas; *andare a l.* eiti miegoti / gulti(s); atsigulti (ĩ lóva); (*con qcn*) gulti (*su kuo*); miegoti, pėrmiegoti; gulėti; *stare a l.* gulėti lóvoje; (*non alzarsi*) nesikėlti; (*ri*)*fare il l.* (pa)klóti lóva; *mèttre a l. i bambini* paguldýti vaikùs; ♦ *figlio di primo l.* sūnùs iš pirmos sántuokos; *portarsi a l. (qcn)* tẽmptis (/ įstẽmpti) (*kq*) ĩ lóva; *kaip bdv nkt posto* *l.* lóva (*ligoninėje*); *kaip bdv nkt vagone* *l.* miegamasis vagonas; **2.** (*giaciglio*) guolis; (*lettiera*) pakratai *pl*; (*strato*) slúoksniis; **4.** (*di un fiume*) (úpės) vagà.

lettone **1.** *bdv* Látvijos, látvių; látviškas; iš Látvijos; **2.** *dkt v/m* látvis -ė; **3.** *dkt v* látvių kalbà.

lettoratò *dkt v* lektoratas.

lettóre, -trice **1.** *dkt v/m (chi legge)* skaitytojas -a; **2.** *dkt v/m (insegnante)* lėktorius -ė; **3.** *dkt v inf* leistūvas; grotūvas; *l. DVD* DVD leistūvas; *l. mp3* MP3 grotūvas.

lettùr||a *dkt m* **1.** skaitymas; *sala di l.* skaityklà; *di piacèvole l.* malonùs agg skaityti; *dare l. (di qc)* skėlbti (*kq*), garšiai pėrskaityti; *dare una l. (a qcs)* pasiskaitýti (*kq*); *inf file di sola l.* tik skaítomas fáilas; *tecn l. di un contatore* skaítiklio rodmenų užrašymas; *fig l. della mano* būrimas iš rańkos; ♦ *in l. (di libro di biblioteca)* pàimtas, paskólintas (*apie bibliotekos knygas*); **2.** (*testo*) skaitinỹs; skaítoma knyga; *che ~e fai?* kà mėgsti skaityti?; **3.** *fig (interpretazione)* interpretácia; *che l. ne dai?* kaip tũ taĩ interpretúoji?, kaip tũ taĩ suprantĩ?

leucemia *dkt m* med baltakraujystė, leukėmija.

leucòma *dkt v med* leukomà.

lév||a **I** *dkt m* **1.** svirtis -ies; dálba; *fis* sveřtas (*ir prk*); **a** *l.* svirtinis agg; *fare l. su qcs* (pa)kėlti (*kq*) svirtimi; *fig* pasinaudóti (*kuo*); ♦ *le ~e del potere / del comando* valdžios vařras *sg*; **2.:** *tecn l. del càmbio* pavarų pėrjungimo svirtis.

lév||a **II** *dkt m* **1.** (*t.p. l. militare*) kàro priėvolė; (*la chiamata alle armi*) šaukimas ĩ kàro tarnybà; **di l.** šauktinio àmžiaus; **2.** (*t.p. classe di l.*) šauktiniai *pl*; ♦ *le nuove ~e* naujos kàrtos, àu-gančioji kartà *sg*.

levànte **1.** *dkt v (oriente)* rytai *pl*; **a** *l.* ĩ rýtus; **di l.** rytinis; *esposto a l.* išeinantis ĩ rýtus; *vento di l.* rytỹs; **2.** *bdv, dlv: sol(e)* *l.* tėkanti sàulė.

levàre *vksm (lė-)* **1.** (*togliere alzando*) nuimti; nukėlti; **l. la pèntola dal fuoco** nuimti púodà nuó ugniės; **2.** (*togliere*) išimti; (*sottrarre*) atimti; (*estrarre*) ištraukti; (*spostare via*) atitraukti; (pa)traukti; **l. un dente** ištraukti dańti; **l. una màcchia** išimti dėmę; ♦ **l. di mezzo (qcn)** atsikratýti (*kuo*); **l. il disturbo** nebetrukdýti; išėiti; **l. il saluto (a qcn)** nebesisvėikinti (*su kuo*); **l. le tende** išvýkti (iš stovýklos); *fig* kilti (*išeiti*), vynióti mėškeres *fam*; **l. le parole di bocca (a qcn)** pirmiaū (*už kitą*) (*tq patį*) pasakýti; **3.** (*sollevare*) (pa)kėlti; (iš)kėlti; **l. l'ancora** pakėlti inkarą (*ir prk*); **l. gli occhi al cielo** pakėlti akis ĩ dańgu; ♦ **l. un grido** sušukti; **4.** (*abolire*) panaikinti; **5.** *kaip dkt v nkt: il l. del sole* sàulėtekis; aušrà; **6.** *kaip dkt v nkt mus* silpnóji tákto dalis -iės.

► **levà||rsi** *sng* **1.** (*da sdraiato*) atsikėlti; (*da seduto*) atstóti; **2.** (*alzarsi*) (pa)kilti; (*del sole*) tekėti; *si è ~to il vento* pakilo vėjas; **3.** (*spostarsi*) pasitraukti; atsitraukti; **l. dalla strada** pasitraukti iš kėlio; ♦ **l. dai piedi, l. di torno** atsikabinti; atstóti; **4.** (*qcs*) nusiimti (*kq*); **l. il cappello** nusiimti kepurę; ♦ **l. di torno (qcn)** atsikratýti (*kuo*); **l. una vòglia** patėnkinti norà / užgaidà.

levàta *dkt m* **1.** (*l'alzarsi*) atsikėlimas; (*la sveglia*) pabudimas; **2.:** **l. del sole** sàulės patekėjimas; **3.:** **la l. della posta** laiskų išėmimas; ♦ **l. di scudi** sukilimas.

levatàccia *dkt m:* *fare una l.* bařsiai ankstĩ kėltis / atsikėlti.

levàt||o, -a *dlv:* ♦ *fuggire a gambe ~e* ĩ kójas dúoti / lėistis.

levatòio, -a *bdv:* *ponte l.* pakeliamasis tĩltas.

levatrice *dkt m* pribuvėja, priėmėja.

levatūra *dkt m* lỹgis (*ppr. kultūrinis*); svarbà.

levigàre *vksm (lė-)* (nu)šlifúoti, (nu)glūdinti; *fig l. lo stile* šlifúoti stilių.

levigàto, -a *bdv, dlv* nušlifúotas (*ir prk*); glotnūs. **levriéro** *dkt v* kùrtas; (zuikinis) skalikas.

leziòn || *e dkt m* pamokà (*ir prk*); (*di tipo universitario*) paskaità; **l. di matematica** matemàtikos pamokà; **l. di ripasso** apžvalginė pamokà; *~i private* privāčios pāmokos; **durante la l.** pēř pāmokà; **ciclo di ~i** paskaitų ciklas; **andare a l., andare alle ~i** lankyti pāskaitas, eiti į pāskaitas; **dare (prendere) ~i (private)** duoti (imti) pāmokas; **imparare (preparare) la l.** išmókti (mókytis) pāmokà; **saltare le ~i** praleidinėti pāmokas; **spiegare una l.** áiškinti pāmokà; **tenere una l.** vėsti / skaityti pāskaità; **fig dare una l. (a qcn)** pamókyti (*kq*); **fig un regista che ha imparato la l. del neorealismo** režisiērius, įsisāvinęs neorealizmo pīncipus; **fig (che) ti serva di l.!** tebūniē táu pamokà!

leziósio, -a *bdv* (pernelýg) lipšnūs; (*sdolcinato*) saldūs; (*affettato*) afektúotas.

lezzo *dkt v* tvaikas, dvōkas.

li I *iv* **1.** juōs; (*in frasi negative*) jū; **li conosco?** ar juōs pažįsti?; **non li vedo** nemataū jū; **li hai presi tu, i miei quanti?** ar tū pāēmēi māno pīřštinēs?; **dàmmeli!** dúok (mān juōs)!; **2.:** ♦ (*in date*) **li 20 di aprile** balañdzio mėnesio 20 diēnā.

li II *prv* **1.** teñ, tenai; **da li** iš teñ; **di li** prō tenai; (*del luogo*) tenýkštis *agg*; **fin li, fino a li** iki tōs vietōs, iki teñ; ♦ **o giù di li** ar panašiaī; maždaūg, **li per li** iš pradzių; iš kārto; tadā; **finire li** neturėti pasekmių; **2. (temporale): da li, di li** nuō tadā; **di li a due giorni** pō dviejų dienų; **3. (rafforzativo): èccolo li** štai jis teñ; **fermo li!** nē iš viētos!; **quello li** tasaī; anās; ♦ **essere li li (per far qcs)** ruōštis (*kq daryti*); **4. ⇒ li 2.**

liàna *dkt m* bot lianā.

libanése **1.** *bdv* Libāno, libaniēčių; libaniētiškas; iš Libāno; **2. dkt v/m** libaniētis -ė.

libbra *dkt m* svāras.

libéccio *dkt v* Vidūržemio jūros pietvakarių vėjas, Vidūržemio jūros pietvakaris, „libėcis“.

libèllula *dkt m* zool **1.** laumžirgis; **2.** sketė.

libera *dkt m* sport greitasis leidimas.

liberàle **1.** *bdv* liberalūs; **2. bdv (generoso)** dosnūs; **3. bdv polit** liberalūs; liberalizmo; liberālų; **partito l.** liberālų pārtija; **4. dkt v/m polit** liberālas -ė.

liberalismo *dkt v* polit, fig liberalizmas.

liberaménte *prv* **1.** laisvai; (*senza limitazioni*) nevařžomai; **2. (francamente)** atviraī.

liber || *are vksm (li-) 1.* išlāisvinti; (*lasciar andare*) palēisti; (*affrancare*) (iš)vadúoti; **l. un ostaggio** palēisti įkaità; **fig l. la fantasia** duoti vālią vaiz-

duōtei; **2. (sgombrare e sim.)** (iš)lāisvinti; **l. una càmera** atlāisvinti kambarį; **l. la scrivania** nukrāustyti rāšomajį stālą; **l. il teléfono** nustóti kalbėtis telefonū; **l. un tubo** pravalýti vamzdį;

♦ **l. l'intestino** išsistūstinti; **3. (qcn da qc)** padėti (*kam*) atsikratýti (*ko*); ♦ **kaip jst Dio ce ne scampi e ~i!** nedúok Diēve!, nē Diēve dúok!; **4. (emettere)** (iš)lēisti, išskirti; **fis** atpalaidúoti; **5. sport** atmūšti kāmuoļi toli.

► **liber** || *arsi sngr 1.* (*da qcs*) išsilāisvinti; (*affrancarsi*) išsivadúoti, vadúotis; **l. da un impegno** atsilāisvinti (*nuo darbų ir pan.*); **2. (di qcs)** atsikratýti (*ko / kuo*); nu(si)mēsti (*kq*); **l. del giogo** nusimēsti jūngā (*ir prk*); **3. (diventare libero)** tapti laisvām; atsilāisvinti; **vediamo se si ~a un posto** pažiūrēsimē, ar atsilāisvins vietā; **4. (fuoriuscire)** išsiskirti; **fis** atsipalaidúoti.

liberatóre, -trice *dkt v/m* išvadúotojas -a.

liberazione *dkt m* **1.** iš(si)lāisvinimas, iš(si)vadāvimas; ♦ **la L.** Išsivadāvimo švenitė (*Italijos valstybinė šventė, balandžio 25 d.*); **2. (solievo)** palengvėjimas.

liberismo *dkt v* econ, polit (*t.p. l. economico*) liberalizmas; laisvóji rinkā.

liber || *o, -a 1. bdv* laisvas; (*non occupato, di qcn*) neužiēmēs; (*non occupato, di qcs*) neužimtas; (*non costretto*) nevařžomas; **giorno l.** laisvā diēnā, laisvādienis; **l. pensatore** laisvamānis; **un posto l.** laisvā vietā; **spiaggia ~a** viēšas paplūdimys; **una stanza ~a** laisvas kambarys; **traduzione ~a** laisvas vertimas; **un uomo l.** laisvas žmogūs; **nel tempo l.** laisvālaikiu; **lasciare l. (qcn)** išlāisvinti (*kq*); (*qcn di far qcs*) lēisti (*kam kq daryti*), duoti lāisvę; **oggi sono l.** šiañdien āš neužiēmēs; **la linea è ~a** līnija neužimtā; **sei l. di rifiutare** galī laisvai atsikáyti; **econ l. scambio** laisvóji prekyba; **filos l. arbitrio** laisvā valīā; **fis caduta ~a** laisvās kritimas; **lit versi ~i** laisvosios eilės, verlibras sg; **mil ~a uscita** laisvas išėjimas; **sport discesa ~a** greitasis leidimasis; **sport stile l.** krāulis laisvās stilius; **stor città ~a** laisvās miēstas; ♦ **amore l.** laisvā mēilē; **l. professionista** savisamdis; laisvai samdomas darbúotojas; **a ruota l.** nesustódamas *agg*; **disegnare a mano l.** piešti rankā (*be instrumentų*); **2. bdv (sgombrare)** atlāisvintas, laisvas; **la strada è ~a dalla neve** kelyjē nuvalýtas sniēgas; **3. bdv fig (da qcs)** laisvas (*nuo ko*); netūrintis (*ko*); **l. da pregiudizi** laisvas nuō išankstinių nusistātymų; **èssere l. (da qcs)** neturėti (*ko*); **4. bdv (celibe)** nevēdēs; (*nubile*) netekėjusi; **5. bdv (gratuito)** laisvas, nemókamas; **ingresso l.** laisvas įėjimas;

6. *dkt v sport (nel calcio)* vidurio gynėjas (*nedengiantis jokio varžovo*); 7. *dkt v sport (t.p. tiro l.)* baudos metimas, bauda *fam.*

libertà *dkt m nkt* 1. laisvė; *in l.* laisvėje, laisvas *agg*; *l. di circolazione (di parola, di stampa)* judėjimo (žodžio, spaudos) laisvė; *la l. di far qcs* laisvė ką daryti; *la l. dalle preoccupazioni* rūpesčių neturėjimas; *privare (qcn) della l.* atimti (*kam*) laisvę; *dir l. provvisoria* paleidimas į laisvę (*kam laidavus, užstatą sumokėjus*); *dir l. vigilata* lygtinis atleidimas; ♦ *in tutta l.* nevaržomai, visiškai laisvai; *un giorno di l.* laisvadienis; 2.: *l. di costumi* laisvas elgesys, palaidumas; 3.: *prendersi delle ~à (con qcn)* familiariai elgtis (*su kuo*); *prendersi troppe ~à* per daug sau leisti.

libertino, -a *bdv* 1. (*di qcn*) pasilėidęs; 2. (*di qcs*) palaidas; 3. *dkt v/m* palaidūnas -ė.

libërto *dkt v stor* atleistinis, libertinas.

libico, -a 1. *bdv* Libijos, libių, libičių; iš Libijos; 2. *dkt v/m* libis -ė, libiėtis -ė.

libidine *dkt m* geidulys, geismas (*ir prk*); lytinis potraukis.

libidinóso, -a *bdv* geidulingas; gašlus.

libràio, -a *dkt v/m* knygų pardavėjas -a.

libràrsi *vksm* pakibti ore; (*planare*) sklandyti.

libreria *dkt m* 1. (*negozio*) knygynas; 2. (*mobile*) knygų spinta, knygų lentynos *pl*; sėkija.

librétto *dkt v* 1. *dimin* knygėlė; knygutė; *l. di lavoro* socialinio draudimo pažymėjimas; darbo knygėlė; *l. sanitario* medicininė knygėlė; *l. universitàrio* studijų knygėlė; *l. di circolazione* transporto priemonės registracijos liudijimas, techninis pasas *fam*; *l. di risparmio* taupomoji knygėlė; 2. *mus* librėtas.

libro *dkt v* 1. knyga; *l. di lettura* skaitinių knyga; *l. di preghiere* maldaknygė; *l. di testo* vadovėlis; *fiera del l.* knygų mugė; *un l. di stòria* istorijos knyga; *un l. sulla Lituània* knyga apie Lietuvą; *aprire (chiudere, sfogliare) un l.* atskleisti / atverti (užverti, vartyti) knygą; ♦ *l. bianco* baltoji knyga; *l. giallo* detektivas; *lui è (come) un l. aperto* jį leįva suprasti; *parlare come un l. stampato* kalbėti kaip iš rasto; 2. (*volume*) tomas; 3. (*registro*) knyga, registras; *l. contabile* buhalterijos knyga; *l. paga* atlyginimų žiniaraštis; 4. *bot* karnà.

licàntropo *dkt v* vilkólakis.

liceàle 1. *bdv* licėjaus; 2. *dkt v/m* licėjininkas -ė.

licènza *dkt m* 1. leidimas; *dir* licėncija; *l. di caccia (edilizia, di pesca)* medžioklės (statybos, žvejybos) leidimas; *l. di esercizio* patentas; *l. commerciale (di importazione)* prekybos (im-

pòrto) licėncija; *ottenere una l.* gauti leidimą; 2. (*di assentarsi*) atostogos *pl*; *essere in l.* atostogauti; 3. (*di studi*) diplomas; *l. média (superiore)* vidurinis (aukštesnysis) išsilavinimas; *esame di l.* baigiamasis egzaminas; 4. (*libertà*) pėrdėtas laisvumas; (*arbitrio*) savivalė; ♦ *l. poetica* poetinė laisvė.

licenziaménto *dkt v* atleidimas iš darbo, pašalinimas iš pareigų.

licenziàre *vksm (-cén-)* 1. atléisti (iš darbo), pašalinti (iš pareigų); ♦ *l. in tronco* išmėsti iš darbo bė įspėjimo; 2. (*congedare*) palėisti; 3. (*diplomare qcn*) išduoti (*kam*) diplomą / diplomus.

► **licenziàrsi** *sng* 1. išėiti (iš darbo); 2. (*diplomarsi*) gauti diplomą.

licenzióso, -a *bdv* pasilėidęs; palaidas.

licèo *dkt v* licėjus; *l. artistico* menų institutas; *l. classico* klasikinis licėjus; *l. scientifico* tikslųjų mokslų licėjus, realinis licėjus.

lichéne *dkt v bot* kėrpė.

lido *dkt v* 1. pajūris; pakrantė; ♦ *il L.* Venėcijos pajūris, Venėcijos nerijà; 2. (*spiaggia*) pliažas.

liét||o, -a *bdv* laimingas; džiugus; *una ~a notizia* džiugi naujiena; *sono l. (di qcs)* džiaugiuosi (*kuo*); *l. di conoscerLa!*, *l. di fare la Sua conoscenza!*, *molto l.!* malonù sù Jumis susipažinti!; ♦ *l. evento* „laimingasis įvykis“ (*kūdikio gimimas*); *l. fine* laiminga pabaigà.

liève *bdv* 1. leñgas; 2. *fig (non forte)* nestiprus; silpnas; leñgas; (*modesto*) nežymus; *l. brezza* silpnas / lengvutis vėjėlis; *l. difetto* nežymus trūkumas; *l. malore* leñgas / nerimtas negalvimas; *una pena l.* lengvà bausmė.

lievitàre *vksm [E, A] (lié-)* 1. kilti, kėltis; rūgti; 2. *fig* kilti, didėti; *far l.* (pa)kelti.

liévito *dkt v* miėlės *pl*; *l. di birra* alaūs miėlės; *l. in pólvore* kepimo miltėliai *pl*.

lifting *dkt v nkt med* ódos patėmpimas.

ligio, -a *bdv* ištikimas; lojalus; *l. al dovere* pareiėingas.

lignàggio *dkt v* kilmė; kilimas; *di alto l.* kilmėingas *agg*.

ligneo, -a *bdv* medinis, (iš) mėdžio.

lignite *dkt m min* lignitas.

ligure 1. *bdv* Ligūrijos; *geogr Mar L.* Ligūrijos jūrą; 2. *dkt v/m* Ligūrijos gyvėntojas -a.

ligùstro *dkt v bot* ligūstras.

lilla I *bdv nkt* alėvų spalvós.

lilla II *dkt v nkt bot* alėvà.

lillipuziàno 1. *bdv fig* nykštukinis; liliputas, liliputinis; 2. *dkt v/m* liliputas.

lima *dkt m* dildė; ♦ *lavoro di l.* šlifavimas.

limaccióso, -a *bdv* dumblinas, dumbluotas.

limàre *vksm* (pa)dildyti; nudildyti.

► **limàrsi** *sng*: *l. le ùnghie* nusidildyti nagūs.

limbo *dkt v rel* pràgaro prieangis, limbas.

lime *dkt v nkt bot* ⇒ **limétta** II.

limétta I *dkt m* (t.p. *l. per le ùnghie*) nagų dildė, dildėlė.

limétta II *dkt m bot* žalióji citrinà.

limitàre I *vksm* (li-) 1. (ap)ribóti; (*fare da confine*) būti ribà; *l. la visuale* ribóti matomumą; 2. *fig* (ap)ribóti, limituoti; (*ridurre*) (su)māžinti; *l. la libertà di qcn* apribóti kienò láisvę; *l. le pèrdite* sumāžinti nuóstolius; *l. le spese* apribóti išlaidas.

► **limit||àrsi** *sng* 1. (a *qcs*) apsiribóti (*kuo*); *l. alla pròpria esperienza* apsiribóti sàvo patirtimì; *l. a fare qualche correzione* tik šį beį tã pataisyti; *l. nello spèndere* saikìngai léisti pinigų; apribóti sàvo išlaidas; *l. a dieci sigarette al giorno* surūkýti tik dèšimt cigarèčių per dienà, sumāžinti cigarèčių skaíčių iki dèšimt per dienà; 2. (*esser limitato*): *il danno si ~a al tetto* tik stógas nukentėjo.

limitàre II *dkt v* 1. pakraštýs, pašalýs; *il l. di un bosco* pamiškė; 2. (*soglia*) slėnkstis.

limitatáménte *prv* 1. iki tám tikròs ribòs; sù saikù; 2.: ♦ *l. (a qcs) dèl (ko)*; kiek taí susiję (*su kuo*).

limitatézza *dkt m* ribotùmas (*ir prk*).

limitàt||o, -a *bdv* 1. (ap)ribótas; *di capacità ~e* ribótų gabùmų; *in modo l.* ribótai; *dir società a responsabilità ~a* ribótos atsakomýbės bendrovė; 2. (*nel far qcs*): *essere l. nel bere* saikìngai / sù saikù gérti; *essere l. nelle richieste* mažai prašýti; 3. (*di mente*) menkòs nuóvokos.

limitaziòn||e *dkt m* apribójimas; (*limite*) limitas; *senza ~i* bè apribójimų; *l. degli armamenti* ginkluótės apribójimas.

limit||e *dkt v* 1. (*confine*) ribà, ežià; (*limitare*) pakraštýs; 2. (*cippo di confine*) ežiàženklis; 3. *fig* limitas, ribà; (*limitazione*) apribójimas; *l. di velocità* greičio apribójimas; *l. d'età* ámžiaus cėnzas; (*età pensionabile*) pėnsinis ámžius; *i ~i della decenza* padorùmo ribos; *oltrepassare i ~i* pėrzengti ribàs; *sono al l. della sopportazione* mào kantrybė baigia išsėkti; *c'è un l. a tutto* viskam yrà ribos; ♦ *entro certi ~i* iki tám tikròs ribòs; *nei ~i del possibile* kiek įmànoma; *senza ~i* beribis *agg*; nepàprastas *agg*; *fam al l.* blogiàusiu átveju; galų galė; 4. *kaip bdv nkt: caso l.* kraštutinis átvejis; *prezzo l.* ribinė káina; 5. *fig* (*difetto*) trūkumas;

6. *mat* ribà; 7. *sport* (t.p. *l. dell'area*) baudòs aikštėlės prieigos *pl*; 8. *sport* (*record*) rekòrdas.

limitrof||o, -a *bdv* grėtimas; *zone ~e* apýlinkės.

limo *dkt v* dumblas; (*il terreno*) dumblė.

limonàta *dkt m* limonàdas.

limóné *dkt v* 1. citrinà; *tè al l.* arbatà sù citrinà;

sprémere un l. spáuсти citrinà; *kaip bdv nkt: giallo l.* citrinòs spalvòs; ♦ *spremuto come un l.* išsėkęs; 2. *bot* (*l'albero*) citrinmedis, citrinà; 3. *fam* prancūziškas bučinýs, laižiàkas *fam*.

limousine [limu'zi:n] *dkt m* limuzinas.

limpidézza *dkt m* 1. skaidrùmas; (*del cielo*) giedrùmas, vaiskùmas; 2. *fig* aiškùmas.

limpid||o, -a *bdv* 1. skaidrùs; (*del cielo*) giėdras. váiskus; *fig coscienza ~a* švarì sąžinė; 2. *fig* (*chiaro*) áiškus; *suono l.* skambùs garsas.

lince *dkt m* zool lùšis; ♦ *occhi di l.* ástrios ákys.

linciàggio *dkt v* linčiàvimas.

linciàre *vksm* (nu)linčiuoti.

lindo, -a *bdv* švarutėlis (*ir prk*).

line||a *dkt m* 1. linija; *l. tratteggiata* brūkšniuótė;

la l. dell'orizzonte horizònto linija; *la l. delle sopracciglia* àntakių linija; *le ~e della mano* dėlno linijos; *l. di mezzeria* kėlio vidurio linija; *tirare / tracciare una l.* nubrėžti linija; *geogr l. del cambiamento di data* dātos keitimosi linija; *geom l. curva* kreivė, kreivóji linija; *geom l. retta* tièsė, tiesióji linija; *sport l. laterale* (*di centro-campo*) šóninė (*vidurio*) linija; ♦ *in l. d'aria* tiesià linija / kryptimì (*matuojant atstumą*); tiesiù táikymu; *avere qualche l. di febbre* turėti trūputį temperatūros; 2. (*trattino*) brūkšnýs; 3. (*contorno*) kòntūras, apýbrėža; linijos *pl*: ♦ *a grandi ~e* bendrais brúožais; *in l. di massima*, *in l. di principio* iš prìncipo; papras-tai; 4. (*del corpo*) (kūno) linija, linijos; figūrà: *tenere alla l.* sàugoti figūrą; 5. (*di un vestito*) sukirpimas; fasònas; 6. *fig* (t.p. *l. di azione*) linija; *l. di condotta* elgesio linija; *l. politica* politikos kùrsas; *l. dura* tvirtà linija; ♦ *in l. (con qc)* pagal (*ką*); láikantis (*ko*); 7. (*di un trasporto pubblico*) linija; (*percorso*) maršrutas; *l. aerea* (*ferroviaria*) óro (geležinkelio) linija; *di l.* maršrūtinis *agg*; *aereo di l.* láineris; *volo di l.* regularùsis skýrdis / reísas; *effettuare servizio di l.* kursuoti; 8. *comm* (*di prodotti*) sėrija. linija; *una nuova l. di prodotti per la pelle* naujà ódos priežiūros gaminių sėrija; 9. *dir* (*di parentela*) linija; *l. femminile* (*maschile*) mótinos (tėvo) linija; 10. *mil* (frònto) linija; *l. difensiva*, *l. di difesa* gynybos linija; *l. trincerata* apkasų linija; *in prima l.* frònto linijoje (*ir prk*); 11. *tecn* linija; *l. telefonica*) telefòno linija; *l.*

elètrica elèktros līnija; **prendere la l.** prisi-skambinti; **restare in l.** nepadėti ragėlio, ne-išjungti; **la l. è occupata (libera)** līnija užimtà (laisvą); **è caduta la l.** nutrūko ryšys; **12: inf in l. (di qcn)** prisijūngęs; **(di qcs)** prijūngtas; **(su Internet)** internetė; **(via Internet)** internetù.

lineaménti dkt v dgs 1. (vėido) brúožai; **l. irregolari** netaisyklīngi vėido brúožai; **2. fig** (nozio-ni) pagrindaĩ; įvadas sg; **l. di ètica** ètikos įva-das.

lineàre bdv 1. linijinis; **mat** tiesinis; **misura l.** ilgio mātās; **mat equazione l.** tiesinė lygtis; **stor (scrittura) l.** linijinis rāstas; **2. fig** nuoseklūs; **(semplice)** nesudėtingas.

lineétta dkt m (segno „–“) brūkšnys.

linfa dkt m 1. fisiol limfa; **2. bot** sývai pl; **3. fig** pėnas; **l. vitale** gyvybės sývai pl.

linfático, -a bdv anat limfinis; **gànglio l.** limfmaz-gis; **vaso l.** limfāgyslė.

linfòma dkt m med limfomà.

linfonòdo dkt v anat limfmazgis.

lingòtt||o dkt v nulietas luītas; **un l. d'oro** áukso luītas; **in ~i** luītinis agg; **oro in ~i** piniginis áuksas.

lingu||a dkt m 1. anat liežūvis; **tirare fuori la l.** paródyti / iškišti liežūvį; **♦ l. biforcuta, mala l.** piktas liežūvis, liežuváutojas -a; **avere la l. lun-ga** turėti ilgą liežūvį; **avere la l. sciolta** turėti gėrą liežūvį; **non avere peli sulla l.** nevynióti žódzių į vātą; **mordersi la l.** liežūvį prikásti; **te-nere a freno la l.** liežūvį prilaikyti; **ce l'ho sulla punta della l.** stóvi aĩt liežúvio gálo; **flk la l. batte dove il dente duole** kàs kám rūpi, tàs ir aĩt liežúvio túpi; **2. fig** (oggetto e sim. che ricorda una lingua) liežūvis; **~e di fuoco** ugniės lie-žuviai; **geogr l. di sabbia, l. di terra** nerijà; **geol l. di un ghiacciaio** ledýno liežūvis; **3. (idioma)** kalbà; **dgs ~e** užsienio kalbos; **la l. italiana** itálų kalbà; **l. madre, l. materna** gimtóji kalbà; **l. morta** mirusi kalbà; **l. parlata (scritta)** šneka-móji (rāšomoji) kalbà; **l. straniera** užsienio kalbà; **di l. italiana** italakalbĩs agg; **in l. origi-nale** originàlo kalbà; **ling l. standard** bendrinė kalbà; **fam iscriversi a ~e** įstóti į užsienio kal-bų fakultėtą; **4. (linguaggio)** kalbà; **(parlata)** šnektà; **la l. di Manzoni** Mandzònio kalbà.

linguàc||cia dkt m: fare la l., fare le ~ce liežūvį (pa)ródyti.

linguàggio dkt v 1. kalbà; **l. dei gesti, l. gestuale** gėstų kalbà; **l. infantile** vaikų kalbà; **l. verbale** žódinė kalbà; **il l. della politica** polĩtikos kalbà; **il l. di Dante** Dántės kalbà; **inf l. di programma-zione** programávimo kalbà; **2. (parlata)** šnektà.

linguétta dkt m liežuvėlis; **(di scarpa)** (báto) lie-žūvis.

linguista dkt v/m kalbiniĩkas -ė; kalbótyrininkas -ė, lingvĩstas -ė.

linguistica dkt m 1. kalbótyra, lingvĩstika; **ling l. comparata (computazionale, generale)** lýgi-namoji (kompiuterinė, bendróji) kalbótyra; **2. (specifico studio di una lingua)** filológija.

linguistico, -a bdv 1. kalbĩnis; kalbõs; **2. (della linguistica)** lingvĩstinis; **3.: licèo l.** užsienio kal-bų licėjus.

lino dkt v 1. liná pl; **di l.** lininis agg; **2. bot** lĩnas.

linòleum dkt v nkt linolėumas.

lipid||e dkt v (ppr. dgs ~i) chim lipĩdas.

liposuziòne dkt m med riebalų nusiurbĩmas.

liquàm||e dkt v (ppr. dgs ~i) núotekos pl; srũtos pl, skysti nešvarũmai pl.

liquefare* vksm (su)skýstinti; **(sciogliere)** (iš)lý-dyti, (iš)tirpdyti.

► **liquefarsi sngr 1.** (su)skystėti; **(fondere)** lý-dytis, išsilýdyti, (iš)tirpti; **2. fis** kondensuóti.

liquefaziòne dkt m 1. skystėjimas; **(fusione)** lý-dymasis; **2. fis** kondensácija.

liquidàre vksm (li-) **1. dir, econ** likviduóti; **(cal-colare)** apskaičiuóti; **l. una ditta** likviduóti įmo-nę; **l. una pensione** apskaičiuóti pėnšiją; **2. (pa-gare) (qcs)** (ap)mokėti (kq); atsiskaityti (už kq); **l. i danni** apmokėti núostolius, atsiskaityti už núostolius; **l. un débito** sumokėti skólą; **3. (svendere)** išparduóti; **4. (sistemare) (qcs)** susidoróti (su kuo); **(risolvere)** išspręsti (kq); **5. (eliminare)** likviduóti.

liquidaziòne dkt m 1. dir, econ likvidávimas; **(il calcolo)** apskaičiávimas; **2. (saldo)** apmokėji-mas; atsiskaitymas; **3. (trattamento di fine rap-porto)** įšeitinė; **4. (svendita)** išpardávimas; **l. di fine stagione** sezòninis išpardávimas.

liquid||o, -a 1. bdv skýstas; **colla ~a** skysti klijai pl; **combustibile l.** skystàs kũras; **fondotinta l.** skystà pudrà; **salsa ~a** skýstas pãdažas; **sapo-ne l.** skýstas muĩlas; **fis corpo l.** skystàs kũnas; **tecn gas l.** suskýstintos dũjos pl; **2. bdv econ: denaro l.** grynėji pinigai; **fondi ~i** likvidũsis tuĩtas sg; **3. bdv ling: consonanti ~e** sklandėji priėbalsiai; **4. dkt v** skýstis; **l. per i vetri** langų plovĩklis; **fisiol l. amniòtico** váisiaus vãdenys pl; **tecn l. di raffreddamento** áušinimo skýstis, aušĩklis; **5. dkt v dgs econ: ~i** grynėji (pini-gai).

liquirizia dkt m bot saldýmedis; **radice di l.** lak-ricà, saldýmedžio šaknĩs.

liquóre dkt v likeris; trauktinė.

lira I dkt m (valuta) lĩra; **l. sterlina** svãras stèr-

lingu; ♦ *non avere una l.* nē skatīko neturēti; *non vale una l.* jīs skatīko nevertas.

lira II *dkt m* **1.** *mus* lyrā; **2.:** *zool nkt uccello l.* lyrauodēģis; lyrā.

lirica *dkt m* **1.** *lit (poesia e genere)* lŕyrika; **2.** *mus (t.p. musica l., òpera l.)* òpera.

liric||o, -a *bdv* **1.** lŕyris; *poesia ~a* lŕyrinē poēzija; **2.** *fig* lŕyriškas; *volo l.* lŕyriškas pólēķis; **3.** *kaip dkt v:* (*poeta*) *l.* lŕyrikas; **4.** *mus* òperos; (*operistico*) *operinis*; *cantante l.* òperos daininiņkas; *òpera ~a* òpera; *teatro l.* òperos teātras; ♦ *soprano l.* lŕyrisis soprānas.

liscia *dkt m* āšaka, žuviēs kāulas.

lisciare *vksm* **1.** (nu)glūdinti; **2.** (*adulare*) (*qcn*) meilikāuti (*kam*); **3.** (*il pelo*) (pa)glóstyti; ♦ *l. il pelo a qcn* iķrēsti kām ī kailī; **4.:** *sport l. la palla* nepatāikyti (tiēšiai) ī kāmuolj.

► **lisciārsi** *sng:* *l. i capelli* sulaižyti plāukus; glōtniai susižukuoiti; *l. il pelo* susilaižyti (kailj / plāukus); *l. davanti allo specchio* māvitytis priēš vėidrodj.

lisc||io, -a **1.** *bdv* lŕyģus; glotnūs; gludūs; (*levigato*) nuslīfūotas; ♦ *passarla ~ia* (lengvai) išsi-sūkti; *kaip prv andare l., filare l. (come l'olio)* sklaņdziai ēitis, ēiti kaip sviestu pātepta; **2.** *bdv (non increspato): capelli ~i* lŕyģūs / tiēsūs plau-kaī; *mare l. come l'olio* jūra kaip stālas; **3.** *bdv (di bevanda): caffè l.* juodā kavā; *whisky l.* grŕynas visķis; **4.** *dkt v:* (*ballo*) *l.* tradicinis pramoginis šōķis; **5.** *dkt v sport* nepatāikymas (tiēšiai) ī kāmuolj.

liscivia *dkt m* šārmās.

liso, -a *bdv* susidėvēģes, nudėvētas; nusitŕyņes; *pantaloni ~i* nusitŕynusios kēlnēs; *diventare l.* nusitrinti, nusidėvēti.

lista *dkt m* **1.** juosta, juostēlē; (*striscia*) rūožas; rēģis; (*listello*) leņtjuostē; **2.** (*elenco*) sārašas; *l. elettorale (dei votanti)* rinkēģj sārašas; *l. (delle vivande)* valģiāraštis; *in cima alla l.* sārašo viršujē; *fare / compilare una l.* sudaryti sārašā; *mettere in l.* iķrāukti ī sārašā; *sono il primo della l.* āš pīrmas sārašē; ♦ *l. nera* juodāsis sārašas.

listello *dkt v* leņtjuostē; (*decorativo*) dailŕlentē.

listino *dkt v* (t.p. *l. (dei) prezzi*) kainōraštis; *scon-to sul prezzo di l.* nūolaida nustatŕtai kāinai.

litania *dkt m* rel, fig litānija.

litas *dkt v nkt* litas (*valuta della Lituania*).

lite *dkt m* **1.** baŕnis; kiviŕčas; giņčas; *è scoppiata una l.* kilo kiviŕčas; **2.** *dir* (teisminis) giņčas.

litigare *vksm* (*li-*) giņčytis, susigiņčyti; kiviŕčytis; *l. con i vicini* giņčytis sū kaimŕynais.

litigio *dkt v* baŕnis, vaīdas; konfliktas.

litigiosità *dkt m* vaidiņģumas.

litigiōso, -a *bdv* vaidiņģas, konfliktiķšas.

litio *dkt v* chem litis.

litografia *dkt m* (*tecnica, opera, ditta*) litogrāfija.

litorale *dkt v* pajūris; (*costa*) pakrāntē.

litro *dkt v* litras; *mezzo l.* pūsē litro, pūslitris; *un l. di latte* litras piēno; *bottiglia da un l.* litrinis būtelis.

lituanistica *dkt m* lituanistika.

lituanista *dkt v/m* lituanistas -ē.

lituanizzāre *vksm* (su)lietūvinti.

lituān||o, -a **1.** *bdv* Lietuvōs; lietūviģ; lietūviķšas; *la birra ~a* lietūviķšas alūs; *il Parlamento L.* Lietuvōs Seīmas; *il popolo ~o* lietūviģ tautā; *le tradizioni ~e* lietūviķi / lietūviģ papročiā; **2.** *dkt v/m* lietūvis -ē; *una ragazza ~a* lietuvāitē, lietuvē merginā; **3.** *dkt v* lietūviģ kalbā; *corso di l.* lietūviģ kalbōs kūsras; *in l.* lietūviķai; *capire (sapere) il l.* suprāsti (mokēti) lietūviķai; *studiare il l.* mōkytis lietūviģ kalbōs; *tradurre dall'italiano al / in l.* išvēsti īš itāģ (kalbōs) ī lietūviģ.

liturgia *dkt m* rel litūrgija.

litūrgico, -a *bdv* litūrginis; litūrgijos; *anno l.* litūrginiai mētai.

liutāio *dkt v* liutņiģ gamiņtojas; stŕģiniģ instru-meņģ mēistras.

liuto *dkt v* mus liutnā.

live [laiv] *bdv nkt* tīkro / gŕvo fam gaŕso.

livella *dkt m* tecn gulsciūkas; gulstāinis.

livellamēnto *dkt v* **1.** (iģ)lŕģinimas; **2.** *fig* niveliā-vimas; niveliācija.

livellāre *vksm* (-vėl-) **1.** (iģ)lŕģinti, sulģģinti; **2.** *fig* (su)niveliūoti, (su)vienōdinti.

livello *dkt v* **1.** lŕģis; (*altezza*) aūķštis; *sul l. del mare* aukšciā jūros lŕģio; ♦ *a(l) l. (di qcs)* sulģ (*kuo*); vienamē lŕģyģe (*su kuo*); *passaggio a l.* (ģelezinkelio) pērvaģa; **2.** *fig* (*grado*) lāips-nis; lŕģis; (*qualità*) kokŕybē; *l. culturale* kultū-rinis lŕģis; *l. di vita* pragyvēnimo lŕģis; *di alto l.* āukšto lŕģio; **3.** *fig* (*piano*) lyģmuō, lŕģis; (*scala*) māstas; *a l. internazionale (nazionale)* tarp-tautiniģ (valstŕģbēs) mastģ; *a l. morfologico* mor-folōģijos lŕģmeniu; *dipingo a l. amatoriale* āģ tapŕtojas mēģēģas; ♦ *a l. (di qcs)* (*ko*) lyģiģ. lŕģmeniu; (*secondo qcs*) pagāģ (*kā*); (*in relazi-one a qcs*) (*ko*) ātģvilģiu; (*di qcs*) *ko*; *ad alto l.* aukšciāģisioģ lŕģio; **4.** *geol* slūoksnis.

livid||o, -a **1.** *bdv* pamēģes; **2.** *bdv* (*del cielo*) švi-ninis; **3.** *dkt v* mēģynē; *coperto di ~i, pieno di ~i* nusētas mēģynēmīs.

livōne *dkt v/m* lŕģis -ē.

livōre *dkt v* pagieģa.

livorōso, -a *bdv* pagieģiņģas.

livrèa *dkt m* 1. *livrèja*; *portiere in l.* šveīcorius; 2. *zool* plūnksnų dangà.

lizza *dkt m*: ♦ *essere in l.* rungtyniauti, varžytis.

lo I, *l' ark v* (dgs gli) *ppr.* neverčiamas 1.: *lo psicologo* psichològas; *lo sport* spòrtas; *lo yogurt* jogùrtas; *lo zàino* kuprinė; *l'autunno* ruduò; *l'inchiestro* rāšalas; *gli amici* draugai; *gli dei* dievai; *gli gnocchi* kukūliai; *gli zii* dėdės; 2. *jun-giasi su prielinksniais: allo* (a + lo) *stadio* stadionė; ĩ stadioną; *dallo* (da + lo) *zio* pàs dėdę; *dell'attore* (di + l') àkto-riaus; *sugli* (su + gli) *alberi* aūt mēdžių; 3. (*jeina į laiko aplinkybes*): *lo scorso lunedì* pràcità pirmadienį; 4.: ♦ *per lo meno* bēīt (jaū); *per lo più* (*il più delle volte*) daugiausia(i); (*di solito*) paprastai.

lo II *iv* 1. ĩĩ; (*in frasi negative*) jō; *lo vedo* mataū ĩĩ; *non lo vedo* nemataū jō; *te lo porterò oggi* (táu ĩĩ) atnėšiu šiandien; *accompagno!* palydėk ĩĩ!; 2. (ciò) tai; *ppr.* neverčiamas; *lo credo bene!* tikiū!; *lo dicevo io!* sakiau ĩĩ!; taip ĩr galvójau!; *fallo!* daryk!; *non lo so* nežinaū (tō); 3. (*predicativo*): *non lo sono* nesū (tòks); *ti credi furba, ma non lo sei* laikai savė gudrià, bēt (tokià) nesĩ; 4.: *èccolo!* štaĩ (ĩr) ĩĩ!

lòbo *dkt v anat* 1. skiltis -ies *femm*; *l. frontale* priekinė smegenų skiltis; *l. del polmone* plaučio skiltis; 2.: *l. dell'orecchio* ausiės spėnėlis, lezgėlis.

locàl||e I 1. *bdv* viėtinis, viėtos; lokalūs, lokālinis; *le autorità* ~i viėtinė / viėtos valdžia; *fenòmeno l.* lokalūs reiškiny; *giornale l.* viėtinis laikraštis; *ora l.* viėtos laikas; *med anestesia l.* viėtinė narkozė; ♦ *enti* ~i savivaldybės, viėtos savivaldos institucijos; 2. *dkt v/m* viėtinis -ė, viėtos gyvėtojas -a.

locàl||e II *dkt v* 1. (*vano*) patalpà; (*stanza*) kambarys; *l. caldàie* katilinė; ~i *scolastici* mokyklos patalpos; *un appartamento di tre* ~i trijų kambarių būtas; ♦ *vèndonsi* ~i pardūodamos patalpos; 2. (*t.p. l. pubblico*) vietà (*vieša, kur lankosi žmonės*); (*bar*) bāras, kavinė; (*ristorante*) restorānas; (*cinema*) kīno sālė; *l. notturno* naktinis klūbas.

località *dkt m* vietovė; (*centro abitato*) gyvenvietė; *l. di cura* kuròrtas; *l. di villeggiatura* poilsiavietė; ♦ *in l.* X priė (kuo), tiės (kuo); *kame*.

localizzàre *vksm* (*qc*) lokalizuoti (*kq*), nustatyti (*ko*) vietą; suràsti (*kq*).

localizzazióne *dkt m* lokalizacija.

locànda *dkt m* ūžeigos namai *pl*, ūžeiga.

locandière, -a *dkt v/m* ūžeigos šeimininkas -ė.

locandina *dkt m* afišà; (*manifesto*) plakātas; *l. teatrale* teātro afišà.

locatàrio, -a *dkt v/m dir* nūomininkas -ė.

locativo *dkt v ling* (*t.p. caso l.*) viėtininkas.

locatóre, -trice *dkt v/m dir* nūomotojas -a.

locazióne *dkt m* dir nūoma; (*l'azione*) nūomojimas; *contratto di l.* nūomos sutartis.

locomotiva *dkt m* lokomotývas; *l. diesel* dyzelinis lokomotývas; *l. a vapore* garvežys.

locomotóre I *dkt v* elektrinis lokomotývas.

locomotóre II, -trice *bdv med* lokomocijos, judėjimo; motòrinis.

locomotrice *dkt m* elektrinis lokomotývas.

lòculo *dkt v* láidojimo niša.

locùsta *dkt m* *zool* skėrys (keleĩvis).

locuzióne *dkt m* pòsakis; pasākymas; *gram* junginys; *ling l. idiomàtica* frazeologizmas.

lodà||re *vksm* (lò-) 1. (pa)girti; 2. (*Dio e sim.*) šlòvinti; *l. il Signore* šlòvinti Viėšpatį; ♦ *kaip jst Dio sia ~to!* àčiū Diėvui!; *kaip jst sia ~to Gesù Cristo!* tebūniė pašlòvintas Jėzus Krīstus!

► **lod||arsĩ** *sngr*: ♦ *flk chi si ~a, s'imbroda* kàs savė ĩria, tã perkūnas spĩria.

lòd||e *dkt m* 1. (pa)gyrimas; *con l.* sù pagyrimù (*apie diplomą, prie pažymio*); *degnò di l.* pagirtinas; ♦ *senza infàmia e senza l.* neĩ šiò neĩ tō (*neiškirtinis*); *tèssere le ~i* (*di qc*) (iš)kėlti (*kq*) ĩ padāngas; 2. (*a Dio e sim.*) šlòvinimas, gārbinimas.

lodévole *bdv* (pa)girtinas.

lodevolménte *prv* pagirtinaĩ; puĩkiaĩ.

lòdo *dkt v*: *dir l. arbitrale* arbitražas.

lòdola *dkt m* *zool* vyturys.

logaritmo *dkt v mat* logaritmas.

lòggia *dkt m* 1. *archit* lòdžija; 2. *stor*: *l. dei mercanti, l. della mercanzia* (pirklių) ĩldĩjos rūmai *pl*; 3.: *l. massònica* masònų lòžė.

loggiónē *dkt v* 1. galėrija (*teatre*); 2. *fig* (*gli spettatori*) galėrijos pùblikà.

-logia *priesaga*: *antroji sudurtinių žodžių dalis, rodanti sąsają su koku nors mokslu, pvz., archeologia, biologia, psicologia ir t. t.*

lògica *dkt m* lògika; *l. di ferro* geležinė lògika; *la l. dei fatti* įvykių lògika; *privo di l.* bė lògikos; *filos l. formale* (*matemàtica*) formalióji (matematinė) lògika; ♦ *a rigor di l., a fil di l.* lògiškai mąstant.

logicamēnte *prv* 1. lògiškai; 2. (*ovviamente*) (saváime) supràntama; áišku.

logicità *dkt m* lògiškūmas.

lògi||co, -a *bdv* 1. lòginis; (*della logica*) lògikos; *errore l.* lòginė klaidà; *positivismo l.* lòginis pozityvizmas; 2. (*sensato e sim.*) lògiškas; *conclusiōne ~ca* lògiška išvada; *è l.* supràntama; (*far qcs*) natùralù (*kq* daryti).

logistica *dkt m* logistika.

logistico, -a *bdv* logistinis; logistikos; **centro** *l.* logistikos centras; **supporto** *l.* logistinė parama.

lòglio *dkt v bot* svidrė; ♦ *flk* **separare il grano dal** *l.* atskirti grūdus nuo pelių.

lògo *dkt v nkt* ⇒ **logotipo**.

-**logo** *priesaga*: *su ja sudaromi vediniai, reiškiantys kokios nors mokslo srities profesionalą, tyrėją, pvz., archeologo, biologo, psichologo ir t. t.*

logoraménto *dkt v* **1.** nusidėvėjimas, susidėvėjimas; **2. fig** (il *logorare*) ālinimas, sėkinimas; (il *logorarsi*) (su)jirimas; **il l. dei nervi** nėrvų suirimas; **il l. della salute** sveikatos ālinimas; **guerra di l.** sėkinamasis kėras.

logorànte *bdv* (lėtai) sėkinantis, vėrginantis.

logoràre *vksm* (lò-) **1.** (su)dilinti; (un *abito e sim.*) nudėvėti, nunešioti; sudėvėti; *l. delle scarpe* nudėvėti batūs; **2. fig** (nu)ālinti; (iš)vėrginti, sėkinti; **l. la vista** (iš)vėrginti akis.

► **logoràrsi** *sngr* **1.** (su)dilti; (di *abito e sim.*) susidėvėti, nusidėvėti; **2. fig** išvėrgti; nusikamuoti; **3. fig** (rovinarsi *qcs*) gadintis, susigadinti.

logorio *dkt v* **1.** su(si)dėvėjimas; nu(si)dėvėjimas; **2. fig** sėkinimas, ālinimas; **il l. della vita moderna** sėkinantis šiuolaikinio gyvėnimo tėmpas.

lògor||o, -a *bdv* **1.** sudilęs; (di *abito e sim.*) nudėvėtas; sudėvėtas; susidėvėjęs; *fig frasi ~e* nuvālkioti pėsakiai; **2. fig** nuālintas; išvėrgintas; išsėkintas; **nervi ~i** pakrėkę nėrvai.

logorròico, -a *bdv fig* plepūs, šnekūs.

logotipo *dkt v* logotipas.

lombàggine *dkt m med* strėnų gėlà, lumbāgas.

lombàrdo, -a **1. bdv** Lombārdijos; lombardiėčių; lombardiėtiškas; iš Lombārdijos; **2. dkt v/m** lombardiėtis -ė.

lombàre *bdv anat* strėnų, juosmėns sritiėš.

lombata *dkt m* ⇒ **lómbo**.

lombrico *dkt v zool* slėikas.

lómbo||o *dkt v* **1. anat** strėnų raumuė; *dgs ~i* strėnos; klūbai; **2. (taglio di carne)** nugarinė.

londinése **1. bdv** Lėndono, londoniėčių; londoniėtiškas; iš Lėndono; **2. dkt v/m** londoniėtis -ė.

longevità *dkt m* ilgaamžiškūmas.

longévo, -a *bdv* ilgaamžis.

longilineo, -a *bdv* lāibas.

longitudinàle *bdv* išilgas.

longitudine *dkt m geogr* ilgumà; **20 gradi di l. est (ovest)** 20 lāipsnių rytų (vakarų) ilgumė.

longobàrdo, -a *stor* **1. bdv** langobārdų; **2. dkt v** langobārdas; **3. dkt v** langobārdų kalbà.

lontanaménte *prv fig* (vagamente) šiek tėiek; ♦ *ne-*

anche l. nē už kà; *non ci penso neanche l.* visiškai neketinū taip daryti.

lontanànza *dkt m* **1.** tolumà; *in l.* tolumoje; ĩ tōli; **2. (l'assenza)** nebuvimas, buvimas toli.

lontàn||o, -a **1. bdv** tólimas, toli ėsantis; (al-lontanatosi) nutólęs; **più l.** tol(im)ėsnis; **lontanissimo** labai / nepaprastai toli; **paesi ~i** tolimi kraštai; **l. passato** tolimà praeitis; **una zona ~a dal centro** rajonas toli nuė centro; **essere l. 3 km** būti už 3 kilometrų, būti per 3 kilometrų; **l'estate è ancora ~a** vāsara dār toli; **tiéniti alla ~a da lui** nuė jė laikykis atókiai; ♦ **ti sento l.** (al telefono) tavė vėš girdžiū; tavė bālsas kaip iš pė žėmės; **2. bdv fig** tólimas; mėnikas; **una ~a somiglianza** nedidelis panašumas; **l. parente**, **parente alla ~a** tólimas giminaitis; **sono ben l. dal pensare** toli gražū nemanau; ♦ **conoscere alla ~a** menkai pažinti / pažinoti; **3. bdv fig** (distratto) išsiblāškęs; (indifferente) abėjingas; **4. prv** toli; **da l., di l.** iš tōlo, iš toli; **più l.** toliaū; tolyn; **5. prlk: l.** (da *qcs*) toli nuė kė; **non l.** (da *qcs*) netoli nuė kė; ♦ *flk l. dagli occhi, l. dal cuore* iš akių – iš širdiės.

lóntra *dkt m zool* ūdra.

look [luk] *dkt v nkt* išvaizda.

loquàce *bdv* šnekūs, kalbūs; plepūs.

loquacità *dkt m* šnekūmas; plepūmas.

lordàre *vksm* (lór-) (ap)dėrgti; priešneĩksti.

lord [lɔ:d, lɔrd] *dkt v nkt* lėrdas.

lórdo, -a *bdv* **1.** išsipurvinęs; (di *qcs*) vėsas sūteptas (*kuo*); vėsas susitėpęs; **l. di sangue** sukrūvintas; **2. comm** brūto ĩv; **peso l.** brūto svėris; ♦ **al l. delle ritenute** neatskaiėėavūs / neatskaiėėius mėkesėjų.

lòro **1. ĩv** (compl. oggetto) juėš masc, jās femm (pabrėžiant, t.y. būtent juos, jas); (in frasi negative) jų (pabrėžiant, t.y. būtent jų); **amo l.** mýliu juėš (/ jās); **2. ĩv: usato con varie preposizioni:** **a l.** jiėms masc, jėms femm (ppr. pabrėžiant, t.y. būtent jiėms, jėms); **con l.** sū jaĩs; sū jėmĩs; **da l.** pās juėš; pās jās; iš jų; **di l.** jų; **in l.** juėsė; jėsė; **per l.** jiėms; jėms; dēl jų; už juėš; už jās; **su di l.** aĩt jų; virš jų; **davanti a l.** priėš juėš; priėš jās; **senza di l.** bė jų; **parlo di l.** kalbū apĩ jė juėš; **uno (una) di l.** viėnas (viėnà) iš jų; **ho nostalgia di l.** àš jų pasiilgau; **l'ho saputo da l.** sužinėjau iš jų; **3. ĩv** (soggetto) jiė masc; jėš femm; **anche l.** jiė (/ jėš) ĩrgi, jiė (/ jėš) taip pāt; **come l.** kaip jiė (/ jėš); **non verranno neanche l.** jiė (/ jėš) taip pāt neateĩs; (perfino) ĩr / nèt jiė (/ jėš) neateĩs; ♦ **beate l.!** kaip jėms gerai!; **sėkasi jėms!; beati l.!** kaip jiėms gerai!;

sėkasi jiems!; **contenti L!** jei jiems gerai, tai gerai; **4. iv, bdv (possessivo)** jū inv; (*se soggetto e possessore coincidono*) sàvo; **il l. libro** jū knyga; **la l. situazione** jū padėtis; **il l. nonno** jū senėlis; **a casa l.** pàs juos; **conosci i l. amici?** pažįsti jū draugūs?; **vengono con i l. amici** jiė ateis sù sàvo draugais; **questa macchina non è nostra, è la l.** tai nè mūsų mašinà, ò jū; ♦ **io sto dalla l.** àš juos palaikaū; **ne hanno fatta una delle l.** prisidirbo, kaip visadà; **vogliono sempre dire la l.** jiė visadà nóri sàvo núomonę pasakyti; **5. dkt v vns: spéndono del l.** sàvo pinigų lėidžia; **6. iv (come plurale di Lei) (t.p. L.)** Jūs; tàmstos; **L. si accòmodino** prašom tàmstas į vėdų.

losànga dkt m ròmbas.

lósco, -a bdv įtařinas; neaiřkus.

lòto dkt v bot garždėnis.

lòtta dkt m 1. grumtynės pl; (*conflitto*) kovà; **l. impari** nelýgi kovà; **la l. per l'indipendenza** kovà dėl nepriklausomybės; **biol l. per l'esistenza** kovà dėl būvio; **fare la l.** grumtis; **2. fig** kovà; **l. alla disoccupazione (contro la criminalità)** kovà sù nedárbu (sù nusikalstamumù); **l. per la pace** kovà dėl taikos; **polit l. di classe** klàsių kovà; **3. sport** imtynės pl; **l. greco-romana (libera)** graikų-romėnų (laisvosios) imtynės.

lottàre vksm (lòt-) 1. kovoti; (*combattere*) káutis; (*in uno scontro fisico*) grumtis; **l. per la libertà (per la patria)** kovoti dėl laisvės (už tėvynę); **l. con coraggio** káutis drąsiai; **2. fig** kovoti; **l. con sé stessi** kovoti sù savimi; **l. contro la corruzione** kovoti sù korupcija; **l. contro una malattia (contro il tempo)** kovoti sù ligà (sù laikù); **l. per la pace** kovoti dėl taikos; **3. (come sport)** imtis; eiti imtynių; (*essere un lottatore*) būti imtynininku.

lottatóre, -trice dkt v/m imtynininkas, -ė.

lotteria dkt m lotėrija; **biglietto della l.** lotėrijos bilietas; **vincere alla l.** išlòšti / laimėti lotėrijoje; **fig è una l.** čià sėkmės reikalas.

lòtto dkt v 1. „lòto“ (*toks azartinis lořimas, kur reikia atspėti skaičius*); **giocare al l.** lòšti „lòto“; **2. (t.p. l. di terreno)** (žėmės) sklýpas; **3. (partita di merce)** (prėkių) pàrtija; siuntà.

lozióne dkt m losjónas; **l. per capelli** plaukų losjónas.

lubrificànte dkt v 1. tecn tėpalas, tepalai; **olio l.** (mašininė) alyvà; **2. farm** lubrikántas.

lubrificàre vksm (-bri-) (pa) tėpti (tėpalu ir pan.), iřtėpti.

lucàno, -a 1. bdv Bazilikátos (sritiės); **2. dkt v m** Bazilikátos (sritiės) gyvėntojas -a.

lucchétto dkt v (pakabinamoji) spynà; **méttere il l. (a qcs)** prirakinti / užrakinti (kq) spynà.

luccicànte bdv blizgantis, žibantis.

luccic||àre vksm [E, A] (lùc-) (essendo lucido) blizgėti; žibėti; (*brillare*) spindėti; švytėti; (*a intermittenza*) mirgėti; (*della superficie dell'acqua*) raibuliuoti; ♦ **le ~ano gli occhi di gioia** (jòs) àkys blizga iš džiaugsmo; **flk non è tutt'oro quel che ~a** nè viskas àuksas, kàs àuksu žiba.

luccichio dkt v blizgesys; spindesys; mirgėjimas.

lùccio dkt v zool lydekà.

lùccioll||a dkt m 1. zool jónvabalis; žibukas fam;

♦ **flk prèndere ~e per lanterne** visai nè taip / klaidingai suprasti („jonvabalius palaikyti žiburiais“); **2. fig (prostituta)** (naktinė) plaštakė.

lùc||e dkt m 1. šviesà (ir prk); la l. del giorno (del sole) dienòs (saulės) šviesà; **l. elettrica** elėktros šviesà; **l. al neon** neðninė šviesà; **l. soffusa** netiesioginė šviesà; **sprazzo di l.** pròřvaistė (ir prk); **pieno di l.** labai šviesùs; **alla velocità della l.** šviesòs greičiù; **fare l. (a qcn)** (pa)řviėsti (kam); **tògliere la l. (a qc)** užstòti (kam) šviėsa; **mi dà fastidio la l.** (màno) àkys bijo šviesòs; **astr anno l.** šviėsmetis; ♦ **a ~i rosse** tik su àugusiems (*apie filmą ir pan.*); **alla l. (di qcs)** atsiřvelgiant (į kq), rėmiantis (kuo); **alla l. del sole** atviraĩ, niėko nėslepiant; **dare alla l.** (pa)-gimdýti, lėisti ateiti į pasàulį; **fare l. (su qcs)** išaiřkinti (kq); **gettare nuova l. (su qcs)** pavaizduoti (kq) visai kitaip; **méttere in l.** nuródyti, iškėlti; **méttere in buona (cattiva) l.** pavaizduoti gėrà (blògà); **méttersi in l.** pasiřzymėti, pasirėikšti; **portare alla l. (reperti)** iškàsti; **vedere la l.** pasàulio šviėsa išvysti; **venire alla l.** gĩmti; **2. fam (energia elettrica)** elektrà; **la bolletta della l.** sàskaita už elėktrà; **il contatore (i fili) della l.** elėktros skaitiklis (laidai); **3. (sorgente di luce)** šviesà; (*lampada*) lėmpa; žibiñtas; (*lume*) žiburys; **le ~i della città** miėsto žiburiai; **accéndere (abbassare, spègnere) la l.** uždėgti / įjungti (pritėmdyti, užgesinti / išjungti) šviėsa; **tenere accesa la l.** laikyti įjungtą šviėsa; **si è spenta la l.** užgėso šviesà; **4. (di un automezzo) (ppr. dgs ~i)** žibiñtas; **mezze ~i** pàžibinčiai; **~i di ingombro** gabarito žibiñtai; (*lateral*) šóniniai žibiñtai; **~i di posizione / di stazionamento** stovėjimo žibiñtai.

lucénte bdv 1. blizgùs; spindintis; žėrintis; **2. fig** žvilgantis.

lucentézza dkt m 1. blizgumas; **2.** žvilgesys.

lucèrna dkt m žibalinė lėmpa, žibalinė.

lucernario dkt v stóglangis.

lucèrtola *dkt m zool* drīežas.

lucidalàbbra *dkt v nkt* lūpų blizgalas.

lucidàre *vksm (lū-)* (nu)blizginti; (nu)šveisti; ***l. il pavimento*** išblizginti grindis; ***l. le posate*** (nu)-šveisti stalo įrankius; ***l. le scarpe*** nublizginti batūs.

lucidatrice *dkt m* (grindų) blizgintuvas.

lucidatūra *dkt m* blizginimas; šveitimas.

lucidità *dkt m* aiškumas; blaivumas; ***momenti di l.*** blaivumo akimirkos; ***pèrdere (di) l.*** apdūiti.

lucido, **-a** **1.** *bdv* blizgantis, blizgūs; spindintis; ***essere l.*** blizgėti; **2.** *bdv fig (di mente)* blaivūs; ***essere l.*** blaiviai mąstyti; **3.** *dkt v (lucentezza)* blizgesys; ♦ ***tirare a l.*** (iš)šveisti; **4.** *dkt v (sostanza per lucidare)* blizgiklis; ***l. per / da scarpe*** batų blizgiklis, batų tepalas; ***dare il l. (a qcs)*** (su)tèpti (ką) (tèpalu); **5.** *dkt v (foglio)* skaidruolė (plėvelė vaizdams rodyti).

lucrativo, **-a** *bdv* pelningas, duodantis pelno.

lucro *dkt v* pelnas; ***organizzazione senza fini di l.*** nė pelno organizacija.

lucroso, **-a** *bdv* pajamingas, pelningas.

ludotéca *dkt m* (stalo) žaidimų klubas.

lùglio *dkt v* liepa; ***a l., in l.*** liepa, liepos mėnesį; ***il 4 l.*** liepos 4-oji dieną.

lùgubre *bdv* niūrus; (*tetro*) nykūs.

lùì **1.** *iv (compl. oggetto) jį; (in frasi negative) jō (pabrėžiant, t.y. būtent jō); amo lùì* mýliu jį (pabrėžiant, t.y. ne kitą myliu, būtent jį); **2.** *iv: usato con varie preposizioni: a lùì* jām; ***con lùì*** sū juō; ***da lùì*** pās jį; iš jō; ***di lùì*** jō; ***in lùì*** jamė; ***per lùì*** jām; dėl jō; už jį; ***su di lùì*** ant jō; virš jō; ***davanti a lùì*** prieš jį; ***senza di lùì*** bė jō; ***se fossi in lùì*** juō dėtās; ***ho nostalgia di lùì*** aš jō pasiilgau; ***l'ho saputo da lùì*** sužinojau iš jō; **3.** *iv (soggetto) jis; jisaì; anche lùì* jis iřgi, jis taip pat; ***come lùì*** kaip jis; ***non sembra più lùì*** jis ĩ savė nebe panašūs; (*è fuori di sé*) jis nebesāvas; ***non verrà neanche lùì*** jis tai pat neateis; (*perfino*) nèt jis neateis; ♦ ***beato lùì!*** kaip jām gerai!; (nà, ĩr) sėkasi jām!; ***contento lùì!*** jėi jām gerai, tai gerai; **4.** *dkt v nkt fam* bėrnas; kãdras; ***è venuta con il suo lùì*** jì atėjo sū sãvo bėrnu.

lumà||**ca** *dkt m* **1.** *zool* šliužas; **2.** *fam (chiocciola)* sraigė; **3.** *fig (di qcn)* lėtapėdis -ė; (*di qcs*) vėžlys (*apie lėtą transporto priemonę*).

lùm||**e** *dkt v* **1.** žiburys; ***l. a olio*** žibalinė lėmpa; ♦ ***a l. di naso*** iš intuicijos; ***pèrdere il l. della ragione*** netèkti prōto; ***stor il Sécolo dei ~i*** Šviečiamasis amžius; **2.** (*luce*) šviesà; ***a l. di candela*** žvakių šviesojė; **3.:** *fig chiediēre ~i* paprašyti patarimo.

lucicino *dkt v dimin* žiburėlis; ♦ ***cercare qcs con***

il l. ieškoti kō sū žiburėliu; ***essere al l.*** būti mirtiės patalė; ***ridursi al l.*** baigti išsėkti.

lumino *dkt v* spingsulė.

luminosità *dkt m* **1.** šviesūmas; **2.** *fig (limpidez-za)* skaidrūmas; **3.** *fig: l. del viso* vėido skaistūmas.

luminós||**o**, **-a** *bdv* **1.** švytintis; šviečiantis; (*di luce*) šviesūs; ***segnale l.*** šviesūs signalas; ***sorgente ~a*** šviesūs šaltinis; **2.** (*ben illuminato*) šviesūs; ***stanza ~a*** šviesūs kambarys; **3.** *fig (radioso)* spindintis (džiaugsmū); **4.** *fig (eccellente)* puikūs; ***idea ~a*** puikī mintis.

lùna *dkt m* **1.** (*t.p. la L.*) mėnulis, mėnuo; ***l. calante*** delčią; ***l. nuova*** jaunatis, jáunas mėnuo; ***l. piena*** pilnatis; ***falce di l.*** mėnulio pjautuvas; ***al chiaro di l.*** mėnesienoje; ***la L. cala*** (*cresce*) mėnulis dýla (auga); ♦ ***l. di miele*** medaus mėnuo; ***venire dalla l.*** iš mėnulio nukristi; ***volere la l.*** norėti nejmānomo; ***ha la l. storta / di traverso*** nē tā kója išlipo iš lóvos; **2.** *astr (satellite)* palydovas; **3.** *zool: pesce l.* mėnulžuvė.

luna park *dkt v nkt* atrakciōnų / pramogų parkas, lunaparkas.

lunàr||**e** *bdv* mėnulio; ***crateri ~i*** Mėnulio krateriai; ***fase l.*** mėnulio atmainà / fázė; ***mappa l.*** mėnlapis; ***ràggio ~re*** mėnulio spindulys.

lunàrio *dkt v* ūkininko kalendōrius; ♦ ***sbarcare il l.*** sudūrti gālį sū galū.

lunàtico, **-a** *bdv* nepastovios nūotaikos.

lunedì *dkt v nkt* pirmadienis; (***questo l.*** (šį) pirmadienį; ***l. prossimo*** (*scorso*) kitą / atėinantį (pràeitą / praėjusį) pirmadienį; ***il l., di l., al l.*** pirmadieniai; ***io lo odio il l.*** nekenčiū aš pirmadienį; ♦ ***fin l. nero*** juodasis pirmadienis; ***L. dell'Angelo*** antrōji Vėlykų dieną.

lunétta *dkt m* **1.** *archit* liunėtas, liunėtė; **2.** *sport* baudų metimo linijos pūsmėnulis; ***andare in l.*** eiti prie baudų metimo linijos (*mesti baudų*).

lungàggin||**e** *dkt m* reikalo vilkinimas; ***~i burocràtiche*** biurokratizmas sg.

lunghezza *dkt m* **1.** ilgūmas; (*come misura*) ilgis; ***l. di un lato di un triangolo*** trikampio kraštinės ilgis; (*di*) ***sei metri di l.*** šešių metrų ilgio; ***fis l. d'onda*** bangos ilgis; ***ling la l. di una vocale*** balsio ilgūmas; **2.** (*durata*) trukmė; ilgūmas; ***la l. di un film*** filmo trukmė; (*eccessiva*) filmo ilgūmas; ***la l. del giorno*** dienos ilgūmas; **3.** *sport* (*valties, žirgo*) kōrpusas (*kaip ilgio matas*).

lùngi *prv* toli; ♦ ***essere l. (dal far qcs)*** toli gražū nenorėti (*ką daryti*); ***kaip jst l. da me!*** niėku gývu!

lungimirànte *bdv* toliarėgiškas, toliarėgis.

lungimirànza *dkt m* toliaregiškūmas.

lūngo I, -a 1. *bdv* ilgās; *capelli* ~ghi ilgā plaukaī; *màniche* ~ghe ilgās rankóvės; *la strada più* ~ga ilgāusias kēlias; *l. tre metri* trijū mētrū ilgio; *una* ~ga *telefonata* ilgās telefōno pókālbis; *fare una* ~ga *vacanza* atostogāuti ilgāī; *fis onde* ~ghe ilgāsios baņgos; *ling vocale* ~ga ilgāsīs balsīs; *sport salto in l.* šuolis ī tōlī; ♦ *a l.* ilgāī; *stare fuori a l.* ilgāī nepareīti; *a l. andare, alla* ~ga ilgāiniui; *a l. termine* ilgālaīkis agg; *con la faccia* ~ga īštīsusiu vėidu; *di gran* ~ga *superiore* visā gālva pranašēsnis; *di* ~ga *data* ilgāmētis; *andare l. (di abito)* būti pēr ilgām; *andar per le* ~ghe ilgāī užstētēti; *farla* ~ga, *tirare in l., tirarla per le* ~ghe tampyti gūmā; *mettersi in l.* apsirengti vakarīnē suknēlē; 2. *bdv fam (alto e magro)* ilgās; 3. *bdv fam (lento): essere l. (nel far qcs)* lētai (*kq daryti*); *come sei* ~ga *nel mangiare!* kaip lētai vālgai!; 4. *bdv: caffè l.* silpnā kava; 5. *dkt v (lunghezza)* ilgīs; ♦ *in l. e in largo* skersāī išilgāī (*ir prk*), plačiaī; *per (il l.)* ī ilgī; 6. *dkt v sport fam* aukštaūgis.

lūngo II prk 1. (*di luogo*) išilgāī (*ko*); pālei (*kq*); prō (*kq*); *l. la strada* išilgāī kēlio; (*per via*) pakeliuī; *ho un brivido l. la schiena* šiurpulys eīna pēr nūgarā; 2. (*durante*) pēr (*kq*); (*ko*) metū.

lungofiūme *dkt v* (ūpės) krantinē.

lungolāgo *dkt v* (ēžero) krantinē.

lungomāre *dkt v* pajūrio kēlias; (*passeggiata*) pajūrio bulvāras.

lungometraggio *dkt v* ilgāmetrāžis (mēninis) filmas.

lūnōtto *dkt v* (automobilio) galinis stiklas.

luogo *dkt v* 1. vietā; *l. pubblico* viešā vietā; *il l. del delitto* nusikaltimo vietā; *l. di nascita* gimimo vietā; *l. di villeggiatura* poilsīaviētē; *gram complemento di l.* viētos aplinkybē; ♦ *del l.* viētinis agg, viētos; *in luogo (di far qcs)* užuot (*kq padarius*); *sul l.* viētoje; *l. comune* šablōnas, štāmpas; *l. di culto* šventovė; *l. di pena* pataisōs namaī *pl*; *in primo l.* pirmiāusiai, pirma; *in secondo l.* antra; *in ultimo l.* galiāusiai; *avere l. (i)vėkti*; 2. *fig (momento adatto)* (tiņkamas) mētas; *dir non l. a procedere* atsisākymas īškēlti baūdžiamajā būlā; ♦ *a suo l.* sāvō laikū; *fuori l.* netiņkamas agg; nē (sāvō) viētoje; *non sarebbe fuori l.* būtū nē prō šālī; 3. *geom: l. dei punti di un piano* āibē plokštūmōs taškū.

luogotenēnte *dkt v* mil leitenāntas.

lūpa *dkt m* vilkē; ♦ *la L. Capitolina* Kapitōlijaus vilkē.

lupetto *dkt v* 1. *dimin* vilkiukas; 2. (*boy-scout*) jaunāsīs skāutas; 3. (*maglia*) megztinis āukštu kaklū.

lupino *dkt v* bot lūbinas.

lūp||o *dkt v* 1. vilkas; *fig fame da l.* / ~i vilko apetitas; ♦ *l. mannaro* vilkólakis; *l. di mare (marinaio)* jūrū vilkas; *tempo da* ~i bjaurūs óras; *kaip jst in bocca al l.!* ≡ sėkmės! („*vilkuī į nasrus!*“: *palinkėjimas susiduriant su sunkiu išbandymu, egzaminu*); *kaip jst crepi (il l.!)* ≡ āčiū! („*tedvesia vilkas!*“: *atsakant į minėtą palinkėjimą*); *flk il l. perde il pelo, ma non il vizio* vilko tik plāukas keičiasi, bēt nē prigimtīs; 2. (*t.p. cane l.*) vilkšunis; vokiečių aviganis.

lūppolo *dkt v* bot apynys.

lūrid||o, -a *bdv* 1. baīšiai nešvarūs; pripuřvintas, prišnerkštas; ♦ *acqua* ~e nuotekos; 2. *fig* šlykštūs.

lusinga *dkt m* 1. pataikāvimas; 2. *fig* viliōnē.

lusingare *vksm* 1. (*qcn*) pataikāuti (*kam*); (*tentare*) viliōti (*kq*); 2. (*far piacere*) pamalōninti.

lusingato, -a *bdv: sono l., mi sento l.* mán labai malonū, jaučiūosi pamalōnintas.

lusinghiér||o, -a *bdv* malonūs, pamalōninantis; (*brillante*) puikūs; *parole poco* ~e nekóks atsiliepimas sg; nē komplimentai.

lussarsī *vksm* 1. (*di un'articolazione*) išsinarinti, išnirti; nīkstelėti; 2. (*qcs*) išsinarinti (*kq*), išsi-sūkti; *l. un piede* išsinarinti pėdā.

lussaziōne *dkt m* med išnirimas, iš(si)narinimas; nīkstas.

lussemburghése 1. *bdv* Liuksembūrgo; liuksemburgiēčių; liuksemburgiētiškas; iš Liuksembūrgo; 2. *dkt v/m* liuksemburgiētis.

lūso *dkt v* prabangā, liuks(us)as; prašmatnūmas; *di l.* prabangūs agg, liuksusinis agg; *beni di l.* prabangōs prēkės; *ristorante di l.* prabangūs restorānas; *vivere nel l.* gyvėnti prabangojē; ♦ *andare di l.* nuskilti; *concedersi il l., prendersi il l. (di far qcs)* sāu lēisti (*kq daryti*).

lussuosamēnte *prv* prabangiaī, prašmatniaī.

lussuoso, -a *bdv* prabangūs, prašmatnūs; (*di beni*) prābangiškas; liuksusinis *fam*.

lussureggiānte *bdv* vešlūs.

lussūria *dkt m* gašlūmas, geidulingūmas; (*passione*) geīsmas; geidulys.

lussurioso, -a *bdv* gašlūs, geidulingas.

lustrare *vksm* (nu)šveisti, (nu)blizginti.

lustrascārpe *dkt v/m nkr* būti valytojas -a.

lustrata *dkt m: dare una l. alle scarpe* (greītai) pasiblizginti batūs.

lustrin||o *dkt v* (*ppr. dgs* ~i) blizgūtis.

lūstro I, -a 1. *bdv* blizgantis, blizgūs; (*lucidato*) nublizgintas; 2. *dkt v* blizgūmas; blizgėjimas; 3. *dkt v fig (fama)* šlovė; *dare l. (a qcs)* (iš)gār-sinti (*kq*).

lùstro II *dkť v* (*quinquennio*) peñkmetis.

luteranésimo *dkť v rel* liuteronizmas, liuteronýbė; *passare al l.* péreiti į liuteronýbę.

luteràno, -a **1.** *bđv* liuterōnų; liuterōniškas; *pastore l.* liuterōnų pāstorius; **2.** *dkť v/m* liuterōnas -ė.

lùtto *dkť v* **1.** gėdulas; *l. nazionale* valstýbinis gėdulas; *vestirsi a l., portare il l.* dėvéti gėdulą;

♦ *listato a l.* sù gėdulo kāspinu; *parato a l.* pāpuoštas gėdulo spalvomis; *essere in l.* nešióti gėdulą; gedėti; **2.** (*perdita*) netektis -iės *femm*; *un grave l.* skaudį netektis; ♦ *chiuso per l.* „uždaryta: gėdulas“.

luttuóso, -a *bđv* liūdnas; skaudūs; trāgiškas; *un evento l.* skaudūs (/ trāgiškas) įvykis.

lycra ['likra] *dkť m* lýkra.

M

m ['emme] *dkt v/m nkt* **1.** vienuoliktoji italų kalbos abėcėlės raidė; **m** *minùscola* mažoji „m“; **M** *maiùscola* didžioji „m“; **M** *di / come Milano* M kaip „Milano“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.** *metro santrumpa*; **3.:** **M** romėniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 1000.

ma **I** *jngt* **1.** bėt, ō; tačiau; **andrei, ma non posso** eičiau, bėt negaliu; **non tu, ma io** nè tù, ō aš; ♦ **non solo..., ma anche...** nè tik..., bėt ir...; **2.** (*rafforzativo, a inizio frase*) ir; nà; ōgi; *kartais neverčiamas*; **ma certo!** nà, žinoma!; **ma dai!** eik tù!; **ma sei scemo?** gál tù kvaĩlas?; **ma che dici?** kà chà šnekì?; **ma quali vacanze?** kó-kios dár atóstogos?; **ma non ti vergogni?** kaip táu nè gėda!; **3. kaip dkt v nkt: niente ma!** jokių prieštaraĩvų!, jokių „bėt“!

ma **II** *jst* ⇒ **mah.**

màcabro, -a *bdv* kraupùs; klaikuš.

macàco zool makakà.

macché *jst* kuř jaũ!, kuř teĩ!, kuř táu!; kà tù!

maccherón **||e** *dkt v* vamzdėlis (*makaronų rūšis*); makarónas; ♦ **come il càcio sui ~i** pàts tàs.

maccherònico, -a *bdv* makaròniškas.

macchi **||a** **I** *dkt m* dėmė (*ir fig*); **una m. di sugo sulla cravatta** pàdažo dėmė aĩt kàklàraiščio; **m. di unto** riebaluota dėmė; **astr le ~e solari** sàulės dėmės; **eliminare una m.** išvalýti dėmę; **farsi una m.** susitėpti; **fig gli si è riempito il viso di ~e** jám veĩdà išbėrė; **fig una m. nella vita di qcn** juodà dėmė kienò biogràfijoje; ♦ **allargarsi a m. d'olio** plĩsti žaĩbo greitumũ.

màcchia **II** *dkt m* (*boscaglia*) brūzgýnas; tankumýnas; **m. mediterrànea** mākija; ♦ **darsi alla m.** slapstýtis (*veigiant teisėsaugos*).

macchiare *vksm* **1.** (su)tėpti, (su)terlióti; (*sporcare*) (iš)muřzinti; **m. di vino la tovaglia** suláistyti stáltiesę vynũ; **2.** (*aggiungere latte, panna*) bálinti, pabáltinti; **3. fig** sutėpti.

► **macchiarsi** *sng* **1.** susitėpti, tẽptis; susiterlióti; **m. di inchiostro** susitėpti rãšalu; **2. fig: m. di un crimine** padarýti nusikaltĩmà.

macchiato, -a *bdv, dlv* **1.** sũ dėmė, sũ dėmėmĩs; dėmėtas; **m. di inchiostro** rãsaluotas; **m. di sàngue** krũvinas; **2.:** **caffè m.** bálinta kavà; **latte m.** piėnas sũ kavà.

macchiétta *dkt m* fig keistuólis.

màcchin **||a** *dkt m* **1.** mašinà; mašinėlė; aparátas (*ir prk*); **m. da / per cucire** siuvamóji mašinà; **m. da / del caffè** kavòs aparátas; **m. fotografica (digitale)** (skaitmeninis) fotoaparátas; **m. da / per scrivere** rãšomoji mašinėlė; **m. della verità** mėlo detėktorius; **battere a m.** (at)spáusdinti; **fig la m. burocratica** biurokrátijos aparátas; ♦ **a m.** mašinà; **2. fam (automobile)** automobilis, mašinà; **in m.** mašinà; **parcheggiare la m.** (pa)statýti mašinà; **salire in m.** lípti / sėsti į mašinà; **si è rotta la m.** mašinà sugėdo; **3.:** **dgs ~e** (*di una nave*) mašinos; **sala ~e** mašinų skýrius; **4. fig (di qcn)** mašinà; ròbotas.

macchinàre *vksm* [A] (*màc-*) darýti machinàcijà (/ machinàcijų).

macchinàrio *dkt v* įreĩginỹs; aparátas; **dgs ~i** įreĩginiaĩ; tèchnika; **~i agricoli** žėmės ūkio tèchnika.

macchinazióne *dkt m* machinàcija; suktýbė.

macchinétta *dkt m* *dimin* **1.:** **m. del caffè** kavòs aparátas; **2. fam (per i denti)** plokštėlė (*dantų padėčiai taisyti*); **3. (per tagliare i capelli)** skutĩmosi mašinėlė.

macchinista *dkt v* mašinistas.

macchinóso, -a *bdv* sudėtingas; painùs.

macedònia *dkt m* **1.** vaĩsių salòtos *pl*; **2. fig** mišinỹs, „tutti frutti“.

macellàio, -a *dkt v/m* **1.** mėsininkas -ė; (*macellatore*) skerdėjas -a; **2. fig (di medico scadente)** šuĩdaktaris.

macellàre *vksm* (-cèl-) (pa)skeřsti (*ir prk*), (pa)-pjáuti.

macellazióne *dkt m* skerdĩmas.

macelleria *dkt m* mėsinė, mėsos parduotuvė.

macèlio *dkt v* **1.** skerdĩmas; **animale / bestia da m.** skerstinis gyvulỹs; ♦ **carne da m.** patránkų mėsa; **2. (il locale)** skerdyklà; **3. fig (massacro)** skerdýnės *pl*; **4. fig (confusione)** palaidà balà.

maceràre *vksm* (*mà-*) **1.** (iš)mirkýti; (*t.p. mettere a m.*) (pa)meřkti; **2. fig** kankĩnti.

► **maceràrsi** *sng* **1.** (iš)miřkti; **2. fig** kankĩntis.

macèrie *dkt m* **dgs** griuvėšiai; lũženos.

màcero *dkt v* markà; rezervuàras (*ppr. popieriui mirkyti*); **carta da m.** pòperiaus átliekos *pl*.

machete [ma'tʃete] *dkt v nkt* mačėtė (*toks peilis*).

macigno *dkt v* (didžiulis) akmuo.

macilénto, -a *bdv* sulýšęs, sublõgęs.

màcina *dkt m* gĩrna; (*la macchina*) gĩrnos *pl*.

macinacaffè *dkt v nkt* kavãmalẽ.

macinapépe *dkt v nkt* pipĩrmalẽ.

macinàre *vksm (mà-) 1.* (su)mãlti; (*tritare*) (su)-trĩnti; **2. fig:** *m. chilòmetri* įveikti ilgas distãncijas.

macinât||o, -a **1. bdv, dlv** mãltas; (*tritato*) trĩntas; *carne ~a* maltã mėsã; **2. dkt v** (*cereali*) maltĩ grũdãĩ *pl*; **3. dkt v** (*carne trita*) maltã mėsã.

macinino *dkt v 1.* (*t.p. m. da caffè*) kavõs malũnẽlis; **2. fig** gẽlda, klẽdaras (*apie automobilĩ*).

maciullàre *vksm (schiacciare)* (su)knẽžinti.

macro- priešdẽlis: *pirmasis* sudurtiniũ žodžiũ dẽmuo, *rodantis sąsają su dideliũ matmenũ kūnais, dideliais dydžiais, pvz., macrocosmo, macrocéfalo, macroeconomia* ir t. t.

macrobiòtic||o, -a *bdv:* *dieta ~a* makrobiòtinẽ dietã.

macroscòpico, -a *bdv fig* didžiũlis, kreĩntantis į akis.

maculàto, -a *bdv* dẽmẽtas.

madàma *dkt m* mãno damã (*ppr. iron*).

màdia *dkt m* (*per il pane*) duonkubilis; (*credenza*) indaujã.

màdido, -a *bdv* šlãpias; pẽršlapęs; *m. di sudore* išpĩltas prãkaito.

Madònna *dkt m 1. rel* Madonã; **2. art** madonã.

madornàle *bdv* didžiũlis, didžiausias.

mãdre *dkt m 1.* mótina; *m. adottiva* įmotẽ; *rel la M. di Dio* Diẽvo mótina; **2. kaip bdv:** *lingua m.* gimtõji kalbã; *econ società m.* pagrindinẽ bendrovẽ; *inf scheda m.* motinĩnẽ plõkštẽ.

madrelingua 1. *dkt m* (*dgs* *madrilingue*) gimtõji kalbã; **2. dkt v/m, bdv nkt** gimtakalbis.

madrepàtria *dkt m* tẽvynẽ; gimtinẽ.

madrepèrla *dkt m* perlãmùtras; *di m., in m.* perlãmùtrinis *agg*.

madrépora *dkt m* zool madreporã.

madrilẽno, -a **1. bdv** Madrido; madridiẽčių; iš Madrido; **2. dkt v/m** madridiẽtis -ẽ.

madrina *dkt m* krikštãmotẽ, krikšto mótina.

maestà *dkt m nkt 1.* didĩbẽ; didingũmas; **2. (come appellativo): Sua M.** Jõ didenybẽ; *Vostra M.* Jũsũ didenybẽ.

maestosità *dkt m* didingũmas, grandioziškũmas.

maestoso, -a *bdv* didingas, grandiozinis.

maèstra *dkt m* mokytoja; (*educatrice*) áuklẽtoja; *m. elementare* (pradinẽs mokỹklos) mokytoja; *m. di pittura* tapỹbos mokytoja.

maestràle *dkt v* šiaurvakaris.

maestrànz||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) darbiniĩkai *pl*.

maestria *dkt m* meistriškũmas; *con m.* meistriškai (*ir prk*).

maèstr||o, -a **1. dkt v** mokytojas; (*educatore*) áuklẽtojas; *m. di canto* dainãvimo mokytojas; *m. di scuola* mokytojas; **2. dkt v** (*eccellente professionista*) mẽistras; *m. òrafo* auksakalỹs; *mus* maèstras, maèstro; *sport grande m. di scacchi* šachmãtũ didmeistris; *mus m. di cappella* kapelmẽisteris; ♦ *m. di cerimonie* ceremoni-mẽistras; **3. dkt v** stor magistras; **4. bdv** pagrindinis; *muro m.* kapitãlinẽ siena; *strada ~a* pagrindinẽ gãtvẽ.

màfia *dkt m* mãfija.

mafios||o, -a **1. dkt v/m** mafiozas -ẽ; **2. mãfijos:** *cosca ~a* mãfijos / mãfinis klãnas.

màga *dkt m* bũrtininkẽ, mãgẽ.

magàgna *dkt m* ýda; (*rogna*) bẽdã.

magàri 1. *jst* neblogãĩ bũtũ!; geraĩ bũtũ!; (*mi piacerebbe molto*) visãi norẽčiaũ!; (*certo*) žinomã!; (*volesse il Cielo*) duok Diẽvẽ!; **2. prv** (*forse*) gãl, galbũt; **3. prv** (*eventualmente*) jẽi kã; **4. jngt fam** (*anche se*) nẽt, jẽigu; **5. jngt** (*volesse il Cielo*) kãd tĩk.

magazzinière, -a *dkt v/m* sãndẽlininkas -ẽ.

magazzin||o *dkt v 1.* sãndẽlis; *fondo di m.* uĩsigulẽjusĩ prẽkẽ; **2.: dgs grandi ~i** universãlinẽs parduotuvẽs.

maggése *dkt v* pũdymas.

màggio *dkt v* gegužẽ; *a m., in m.* gẽgužẽ; ♦ *il Primo m.* gegužẽs pirmõji.

maggiolino *dkt v 1. (insetto)* grambuolỹs; kaĩkva-balis; **2. (automobile)** vãbalas, vabaliũkas (*automobilis*).

maggioràna *dkt m* bot mairũnas.

maggioranza *dkt m* daugumã; didžiõji dalis -iẽs: *una m.* didẽsnẽ dalis; *m. assoluta (relativa, qualificata)* absoliuẽčioji (santỹkinẽ, kvalifikũtoji) daugumã; *decisione presa a m.* daugumõs nutarimas; *econ azionista di m.* kontròlinio ákci-jũ pakẽto turẽtojas / saviniĩkas; *polit m. (di governo)* vãldanẽčioji daugumã; *polit m. silenziosa* tyliõji daugumã; ♦ *in m.* daugiausia.

maggioràre *vksm (-giò-)* (pa)didinti.

maggioràto, -a **1. bdv:** *prezzo m.* padidinta kãina; **2. dkt m** krũtinĩnga móteris -rs.

maggiordòmo *dkt v* (vyresnỹsis) liokãjus.

maggior||e 1. bdv didẽsnis; *il m.* didžiausias; *la m.* didžiausia; *spese ~i* didẽsnẽs išlaidos; *astr l'Orsa M.* (Didieji) Grĩžulo Rataĩ *pl*; *dir la m. età* pilnametỹstẽ; ♦ *a maggior ragione* juõ labiaũ; *la maggior parte* didžiausia dalis; *kaip dkt m andare per la m.* bũti aĩt bangõs; **2. bdv** (*più numeroso*) daugiaũ (*ko*) inv; *~i informa-*

zioni daugiau informācijas; *il maggior numero di incidenti* daugiausia avārijų; **3.** *bdv* (*più anziano d'età*) vyresnis; *il m.* vyriausias; vyresnysis; *il fratello m.* vyriausiasis brōlis; vyresnysis brōlis; **4.** *bdv* (*per importanza*) didžiausias, svarbiausias; *i ~i scienziati* didžiausi mokslininkai; **5.** *bdv mil* (*di grado*) vyresnysis; (*superlativo*) vyriausiasis; *stato m.* vyriausiasis štābas; **6.** *bdv mus* mažorinis; *do m.* c-dur, do mažoras; *tonalità m.* mažoras; **7.** *dkt v/m* (*il più grande di età*) vyriausias -a; **8.** *dkt v mat* (*segno "v"*) ne-lygybės ženklas „daugiaū“; **9.** *dkt v mil* mažoras.

maggiorénne dkt v/m, bdv pilnamėtis -ė; *diventare m.* pasiekti pilnametystę.

maggioritārio, -a bdv daugumōs; *polit (sistema) m.* balsų daugumōs sistemā.

maggiormēnte prv **1.** labiausiai; **2.** (*ancora più*) dār labiau.

magia dkt m **1.** mājija; būtai *pl*, keraĩ *pl*; ♦ *m. nera* juodōji mājija; **2.** (*gioco di prestigio*) fōkusas; **3.** *fig* žavesys, keraĩ *pl*.

magicamēnte prv mājiskai.

magic||o, -a bdv **1.** mājiskas; *bacchetta ~a* būrtų / stebuklinga lazdelė; *fōrmula m.* mājiska fōrmulė; *parola ~a* burtāžodis; **2.** *fig* žavīngas; kērintis.

mà||gio dkt v: i Re Magi Trys Karaliai.

magistéro dkt v (*insegnamento morale*) moky-mas.

magistrāle bdv **1.** (*eccellente*) méistriškas; **2.** *i-stituto m.* pedagoginė profesinė mokyklā.

magistrāto dkt v teisėsaugininkas -ė; magistrā-tas; (*giudice*) teisėjas -a; (*procuratore*) proku-rōras -ė.

magistratūra dkt m **1.** teismo ir prokuratūros ōrganai *pl*; teisminė valdžiā; teismaĩ *pl*; **2.** (*i giudici*) teisėjai *pl*.

māglia dkt m **1.** (*di filo, di una rete*) akis -iēs (*mezgimo, tinklo*), akūtė; *di m.* trikotāžinis agg; *lavoro a m.* mezgimas; (*il capo*) mežginys; *fare la m., lavorare a m.* mėgti; *si è sfilata una m.* nubėgo akis; **2.** (*di una catena e sim.*) grandis -iēs; ♦ *cotta di m.* grandininiai marškiniai *pl*; **3.** (*maglietta*) marškinėliai *pl*; (*maglione*) megztukas; **4.** *sport* sportiniai marškinėliai *pl*; ♦ *m. nera* autsāideris; *m. rosa* „Giro d'Italia“ ldyderis.

magliāia dkt m mezgēja.

maglieria dkt m **1.** trikotāžas; mežginiai *pl*; *m. intima* apatinis trikotāžas; **2.** (*negozio*) triko-tāžo parduotuvė; **3.** (*fabbrica*) mežgylā.

magliētta dkt m **1.** marškinėliai *pl*; *m. di cotone*

medvilniniai marškinėliai *m. a māniche corte* marškinėliai trumpomis rankovėmis; **2.** (*inti-ma*) apatiniai marškiniai *pl*.

maglificio dkt v mežgylā.

māgljo dkt v kūjis.

magliōne dkt v mežtinis, megtukas; *m. di lana* vilnōnis mežtinis.

magma dkt v geol magmā.

magnāccia dkt v nkt sutėneris.

magnanimitā dkt m didžiadvasiškūmas.

magnānimo, -a bdv didžiadvāsīs; didžiadvāsī-kas; (*generoso*) dosnūs.

magnāte dkt v magnātas; *m. dell'acciaio (della fi-nanza)* pliēno (finānsų) magnātas.

magnésia dkt m chim magnēzija.

magnésio dkt v chim māgnis.

magnéte dkt v magnētas.

magnético, -a bdv **1.** magnėtinis; *fis campo m.* magnėtinis laūkas; **2.** *fig* žāvintis; patraukian-tis (ākį).

magnetismo dkt v **1.** fis magnetizmas; **2.** *fig* žavū-mas; patrauklūmas.

magnetizzāre vksm **1.** fis (i) magnėtinti; **2.** *fig* su-žavėti; paveġti.

magnetōfono dkt v magnetofōnas.

magnificamēnte prv nuostabiai; puikiai.

magnificāre vksm (-gni-) liāupsinti.

magnificēnza dkt m (*grandezza*) didingūmas.

magnifico, -a bdv nuostabūs; puikūs.

māgn||o, -a bdv: āula ~a didžioji salė, āula.

magnōlia dkt m bot magnōlija.

māgo dkt v **1.** būrtininkas, māgas; **2.** (*illusionis-ta*) fōkusininkas; **3.** *fig* āsas.

magōne dkt v tarm (*in gola*) kamuolys gerklėjė.

māgra dkt m **1.** *il fiume è in m.* ūpė išsėko / nu-slūgo; **2.** *fig* nepeġteklis; **3.** *fam: fare una m.* prastaĩ pasirōdyti.

magrebino, -a **1.** *bdv* Magribō; iš Magribō; **2.** *dkt v/m* magribiėtis -ė.

magrézza dkt m **1.** liesūmas; **2.** *fig* menkūmas.

māgr||o, -a bdv **1.** liesas; (*snello*) liēknas; (*sottile*) plōnas; (*emaciato*) sulysęs; *diventare m.* (su-)liesėti; **2.** (*senza grassi*) liesas; neriebūs; *latte m.* liesas piēnas; ♦ *kaip prv mangiare m.* sau-sai vālgyti; *kaip dkt v mangiare di m.* nevālgyti mėsōs, pāsninkauti; **3.** *fig* meŋkas; skurdūs; *un m. raccolto* meŋkas deġlius; *una ~a con-solazione* menkā pagūoda *un m. raccolto* skur-dūs deġlius.

mah jst nā; kā gi; (*chissà*) kažin.

māi prv **1.** niekadā, niekuomėt; *quasi m.* bevėik niekadā, *m. più* daugiau niekadā; *non ti perdo-nerò m.!* āš tau niekadā neatlėisiu!; *non presta-*

re m. un libro a nessuno! niekadà niēkam ne-skōlink knygōs!; *non ti avevo m. visto così* dār niekadà tavēš tōkio nemačiaū; *i risultati sono più bassi che m.* rezultātai žemesnī neī kadà nōrs / neī bēt kadà nōrs; *sei più bella che m.* tū graži kāip niekadā; *fam m. che...* kād nōrs kaftā...; ♦ *m. e poi m.* niekadā niekadā; *più (meno) che m.* labiaū (mažiaū) neī bēt kadā; *quanto altri m.* kāip niēkas niekadā; *m. visto* neregētas; *kaip jst non sia m.!* nedúok / gīnk Diēve!; *fk meglio tardi che m.* geriaū vēliaū negū niekadā; **2.** (*interrogativo*) kadà nōrs; *sei m. stato in Itàlia?* aī esī kada nōrs būvēs Itālijoje?; *ma chi ci avrebbe m. pensato!* nā, īr kās galējo pagalvōti!; ♦ *caso m., se m.* jēigu kā; *kaip jngt jēi kaftais; come m.?* kodēl?; **3.** (*interrogativo rafforzativo*) teī; gī; *quando m.?* kadā gī?; *kaip jst kuī táu!*; *ma che dici m.!* kā tū teī šnekī!; *ma che sarà m.?* kās teī gāli būti!; *kaip jst kās čia tōkio!*

maialàta dkt m 1. kiaulystė; šunybė; **2.** (*oscenità*) nešvankybė.

maiàle dkt v 1. kiaulė; pařsas; (*da ingrasso*) meītėlis; (*carne di*) m. kiauliena; *prosciutto di m.* kiaulienos kuīpis; **2.** fig kiaulė com, pařsas.

maialino dkt v pařsas, pařšiukas (*ir prk*), pařšėlis.

maiòlica dkt m majòlika.

maionése dkt m majonėzas; *con la m.* sū majonezū.

màis dkt v nkt kukurūzas, kukurūzai; *fiocchi di mais* kukurūzų dribsniai; *insalata con il mais* salōtos sū kukurūzais.

maiùscola dkt m (t.p. *léttera m.*) didžiōji raidė; *scrivere con la m.* rašyti didžiāja raidė; ♦ *con la m.* (*di rilievo*) iš didžiōsios raidės.

maiùscol||o, -a bdv 1.: *léttera ~a* didžiōji raidė; ♦ (*in*) *m.* didžiōsiomis raidėmis; **2.** fig nepàprastas.

mal dkt v nkt ⇒ **màle II 3., 4.**

màla dkt m fam (*malavita*) nusikałtėlių pasàulis.

malaccòrto, -a bdv neapdairūs.

malacòpia dkt m jūdraštis.

malaféde dkt m nesàžiningūmas; *agire / essere in m.* nesàžiningai / piktýbiškai elgtis.

malaffàre dkt v: *donna di m.* laisvo elgesio mōteris.

malalingua dkt m liežuvàutojas -a.

malaménte prv 1. neī šiaip, neī taip, prastaī; nevýkusiai; **2.** (*in modo maleducato*) šiurkščiai.

malandàto, -a bdv 1. (*di qcs*) nuskurđes; (*di edificio e sim.*) aptriūšęs; aplūžęs; **2.** (*di qcn*) sukiūžęs; negalúojantis; sunýkęs.

malandrino dkt v 1. (*furfante*) nevidōnas; **2.** fam (*di bambino*) išdýkėlis.

malànimo dkt v 1. paglėža; **2.:** ♦ *di m.* nenóromis.

malànno dkt v 1. (*malattia*) negalāvimas; negalià; *prëndersi un m.* susiřgti; **2.** (*guaio*) bėdà.

malapéna dkt m: ♦ *a m.* vōs (vōš); (*con grande fatica*) vōs nè vōs, vargaīs negalaīs.

malària dkt m maliàrija.

malasòrte dkt m neláimė, nedalià.

malaticcio, -a bdv ligūistas; geibūs.

malàto, -a 1. bdv nesveikas; ligōtas; seřgantis; *m. di anoressia* seřgantis anorėksija; *essere m.* siřgti; **2.** bdv fig ligūistas; nesveikas; **3.** dkt v/m ligōnis -ė; *m. grave* sunkūs ligōnis; *m. di cuore* širdininkas, širdiės ligōnis; *m. di mente* psichikos ligōnis; *andare a trovare un m.* lankýti ligōnį; *fingersi m.* apsimėsti ligōniu; *visitare un m.* apžiūrėti ligōnį.

malattia dkt m ligà; *m. crònica (ereditària, genética, infettiva, professionale, venérea)* lėtinė (paveldimà, genėtinė, užkrečiamoji, profėsinė, venėrinė) ligà; *m. della pelle* ódos ligà; *essere in m.* siřgti, nebūti darbė dėl ligōš; *fam métersi in m.* pasiimti biuletėnį.

malaugurataménte prv neláimei.

malauguràt||o, -a bdv 1. (*di cattivo auspicio*) pranašaujantis neláimę; **2.** (*maledetto*) nelaimingas, nelėmtas; **3.:** *nella ~a ipòtesi* jėi taip nutiktų (*apie nepageidaujamą atvejį*).

malaugùrio dkt v blōgas ženklas; *essere di m.* nèšti neláimę, nèšti nėsėkmę; ♦ *uccello del m.* neláimės pranašas.

malavità dkt m nusikałstamas pasàulis; *m. organizzata* organizuotas nusikałstamūmas; *i boss della m.* nusikałtėlių šulai / bōsai.

malavòglia dkt m: ♦ *di m.* nenóriai, nenóromis; pėr nenóra.

malcapitàto, -a bdv, dkt v/m neláimėlis -ė.

malcelàto, -a bdv prastaī slėpiamas.

malcòncio, -a bdv 1. prastōs būklės; sulámdytas; **2.** (*pesto*) sūmuštas; apdaužytas.

malcontéto, -a 1. bdv nepatėnkintas; **2.** dkt v nepasitėnkimas; *il m. generale* visúotinis / visų nepasitėnkimas.

malcostùme dkt v 1. (*immoralità*) nedorōvė; ištvirkimas, pasileidimas; **2.** (*disonestà*) nesàžiningūmas.

maldèstro, -a bdv nevikrūs; (*goffo*) nerangūs.

maldicénte bdv liežuvingas, apkalbūs.

maldicénza dkt m apkalbà; liežuviai pl.

maldispòsto, -a bdv (*verso qc*) nepalankūs (*kam*); (*blogai*) nusiteikęs (*prieš ką*).

màle I 1. *prv* blogai; prastaĩ; **molto m.** labai blogai; **malissimo** labai labai blogai; šlykščiai; **andare m.** nepasisėkti; **mangiare m.** neskanią (pa)valgyti; **parlare m. di qcn** blogai apie ką atsiliepti; **promettere m.** gėro nežadėti; **stare m., sentirsi m.** blogai jaustis; (*provare un male*) pasijusti blogai; **trattare m. (qcn)** blogai elgtis (*su kuo*); **la gonna ti sta m.** sijonas tau netinka; **ho dormito m.** prastaĩ miegojau; **avevo capito m.** nè taip suprataũ; ♦ **poco m.** nè bėdà; **di m. in peggio** kuò toliaũ, tuò blogiaũ; **bene o m.** šiaĩp ar taip; **pensare m. (di qcn)** blogai (*apie ką*) galvoti; **restarci m., rimanerci m.** nusivilti; **rispondere m. (a qcn)** negražiaĩ atsakyti (*kam*); **m. che vada** blogiaũsiu atveju; **2. jst** blogai; **non m.!, mica m.!, niente m.!** neblogai!, visai niėko!

màle II dkt v 1. blõgis; **il bene e il m.** gėris ir blõgis; **commettere il m.** daryti blõga; ♦ **non tutto il m. vien per nuocere** nerà tõ blõgo, kàs neiš-eĩtũ ĩ gėra; **2. (cosa non buona)** blogybė; (*danno*) skriaudà; (*sventura*) nelaimė; **fare del m. (a qcn)** įskaũdinti (*ką*); (*nu*)skriaũsti (*ką*); **fare m. alla salute** keĩkti sveikataĩ, bũti nesveikam; **hai fatto m. (a far qcs)** blogai, kàd... ; ♦ **meno m. che...** láimei...; **kaip jst meno m.!** áciũ Diėvui!; visà láimė!; **kaĩp geraĩ!** **non c'è m.** neblogai; **andare a m.** sugėsti; **avversela a m.** įsĩzeĩsti; **3. (sofferenza)** skaũsmas; **mal di denti (di testa)** dantũ (*galvõs*) skaũsmas; **fare m. (qcs a qcn)** skaũdėti (*ką kam*); (*a qcn moralmente*) įskaũdinti (*ką*); **farsi m.** užsigauti; susĩzeĩsti; **mi fa m. la spalla** mán skaũda pėtĩ; **ho m. alla pancia, ho mal di pancia** mán skaũda pilvą; **le scarpe mi fanno m.** mán nuò bātũ skaũda kõjas; bātai spáudžia (/ trĩna); **4. (malattia)** ligà; **m. incurabile** nepagydoma ligà (*ppr. apie vėžĩ*); **mal di mare** jũros ligà; **soffro di mal d'auto** mán blõga (*dãrosi*) važiuojant.

maledetto, -a bdv prakėiktas (*ir prk*).

maledire* vksm prakėikti; kėikti.

maledizione dkt m prakeikimas; (*imprecazione*) prakeiksmas; ♦ **kaip jst m.!** prakeikimas!

maleducatamente prv nemandagiaĩ; šiuřkščiai.

maleducato, -a 1. bdv neišauklėtas, nekultūringas; nemandagũs; (*anche di qcs*) šiuřkštũs; **2. dkt v/m** storžĩevis -ė.

maleducazione dkt m neišiauklėjimas; (*scortesia*) nemandagũmas; **è m. ...** nemandagũ...

malefatta dkt m piktadarystė, blõgas dárbas.

maleficio dkt v pikti keraĩ *pl*.

malefico, -a bdv 1. piktadariaĩskas; piktas; nelėmtas; **2. (dannoso)** pražũtingas.

maleodorante bdv dvõkiantis; (*perché guasto*) pašvĩkęs.

malessere dkt v 1. negalãvimas, prastà savijauta; **provare un senso di m.** prastaĩ jaũstis; **2. fig (inquietudine)** neramũmas; nėrimas.

malvolo, -a bdv piktanõriškas.

malfamato, -a bdv prastõs reputacijõs; liũdnaĩ pagarsėjęs.

malfatto, -a bdv prastaĩ padarytas; nedailũs.

malfattore dkt v piktadarỹs.

malfermo, -a bdv netvirtas; **essere m. sulle gambe** netvirtai stovėti aĩt kõjũ (*ir prk*).

malformazione dkt m išsigimĩmas.

malfunzionamento dkt v (veiklõs) sutrikĩmas.

màlga dkt m „málga“ (*Alpiũ piemenũ troba*).

malgascio, -a 1. bdv Madagaskãro, malagasiũ; iš Madagaskãro; **2. dkt v/m** malagãsis -ė; **3. dkt v** malagasiũ kalbà.

malgoverno dkt v blõgas (valstýbės) valdymas.

malgrado 1. jngt nõrs (ĩř), kàd ĩř; **m. ti avessi avvertito** nõrs ĩř buvaũ tavė pėrspėjęs; **2. prlk** nepãisant (*ko*); **m. tutto** nepãisant visko; **m. i nostri sforzi** nepãisant mũsũ pastangũ, nõrs ĩř stėngėmės; **3. dkt v nkt: mio (/ tuo ĩr t. t.) m.** priėš mào (/ tavo e sim...) vãliã, nõrs nenõromis.

malia dkt m apžavaĩ *pl*, keraĩ *pl*.

maliardo, -a bdv apžavintis, kėrintis.

malignare vksm [A] (parlare male) (su qc) apkalbėti (*ką*), apkalbinėti.

malignità dkt m nkt 1. piktũmas; piktà valiã; **2. (maldicenza)** apkalbà.

maligno, -a 1. bdv piktas; piktavãliškas; **chiacchiere ~e** piktĩ liežũviai; ♦ **spiriti ~i** piktosios dvãsios; **2. bdv med** piktýbinis; **tumore m.** piktýbinis auglỹs; **3. dkt v: il M.** Nelabãsis; **4. dkt v/m** piktanõris -ė; (*chi parla male*) piktãzdžiautojas -a.

malinconia dkt m melanchõlija; liũdesỹs.

malincònico, -a bdv melanchõliškas; graudũs.

malincuore dkt v nkt: ♦ a m. labai nenõriai.

malintenzionato, -a dkt v/m neãiĩskus / ĩtaĩtinas tipas; piktavãlis žmogũs.

malinteso dkt v nesusipratĩmas; **c'è (stato) un m.** įvỹko nesusipratĩmas.

malizia dkt m 1. piktavãliškũmas; piktà valiã; **con m.** piktýbiškai; **senza m. (di qcn)** tyrõs širdiės; **2. (sensuale)** nekaltũmo jaũsmo stokà; išoriškas naivũmas (*sekso klausimais*); **3. (astuzia)** gudrybė.

malizióso, -a bdv 1. (malevolo) piktýbinis; **2. (vivace e furbo)** valiũkiškas; padũkęs; **3. (sensuale)** išdýkęs, (tĩk) išoriškai naivũs; prarãdęs

nekaltūmo jaūsma; (*solo di qcs*) nè visai padorūs.

malleabile *bdv* **1.** (*di metallo*) kalūs; tąsūs; **2.** *fig* sūkalbamas; nuolaidūs.

malléolo *dkt v anat* kulksnīs -iēs *femm*.

mållo *dkt v bot* gožėlė (*žalias riešutų apvalkalas*).

mallòppo *dkt v* **1.** (*fagotto*) ryšulys; **2.** (*bottino*) grōbis.

malmenàre *vksm* (-mé-) apdaužyti, (pri)mūšti.

malméssò, -a *bdv* **1.** (*in pessimo stato*) apgailėtinios būklės; **2.** (*di qcn, sciatto*) apsilėidęs.

malnutrito, -a *bdv* prasta maitinamas.

malnutriziōne *dkt m* prastà mitýba.

mål||o, -a *bdv*: ~e *parole* užgaulūs žodžiai; *in m. modo* šiurkščiai; ♦ *ridurre a mal partito* prispausti; (*picchiare*) sumūšti.

malòchio *dkt v* blogà akis -iēs *femm* (*prietaruo-se*); *gettare il m.* (*su qcn*) nužiūrėti (*kq*); ♦ *vedere di m.* (*qc*) šnairuoti (*i kq*); nepalankiai žiūrėti.

malóra *dkt m*: *andare / finire in m.* nuskuršti; ♦ *della m.* sumautas *agg*; *va' in m.!* eik velniop!

malóre *dkt v* (staigūs) sunegalavimas; alpulys; *è stato colto da m.* staigà jām pasidārė blōga.

malridóttò, -a *bdv* apgailėtinos būklės.

malsàno, -a *bdv* **1.** nesveikas; (*nocivo*) žalingas sveikatai; **2.** *fig* žalingas, kenksmingas.

malsicùro, -a *bdv* **1.** (*poco sicuro*) nesaugūs; *un quartiere m.* nesaugūs rajonas; **2.** (*non stabile*) netvirtas.

màlta *dkt m* kálkių skiedinys.

maltémpo *dkt v* dargana; blōgas óras; *per il m. i voli sono stati cancellati* skrydžiai atšaukti dėl prastų óro sąlygų.

maltése **1.** *bdv* Máltos; maltiėčių; iš Máltos; **2.** *dkt v/m* maltiėtis -ė; **3.** *dkt v* maltiėčių kalbà.

målto *dkt v* salýklas; *di m.* salýklinis *agg*.

maltòlto *dkt v* neteisėtai įgýtas tuftas; grōbis.

maltrattaméno *dkt v* (*di qc*) smurtas (*prieš kq*); blōgas / žiaurūs elgesys (*su kuo*); *dir m. di minore* vaiko kankinimas.

maltrattàre *vksm* **1.** (*qc*) blogai elgtis (*su kuo*); (nu)skriausti (*kq*); *m. gli animali* žiaūriai elgtis sū gyvūnais; **2.** (*trattare senza cura*) lāmdyti; mailyti; *fig* (su)darkyti.

maltrattàto, -a *bdv, dlv* nuskriaustas; skriaudžiamas.

malumór||e *dkt v* **1.** blogà nuótaika; *essere di m.* būti blogas / prastós nuótaikos; **2.** (*ppr. dgs ~i*) nesutarimas; **3.** (*malcontento*) nepasitenkinimas.

màlva *dkt m bot* dedėšvā.

malvāgio, -a **1.** *bdv* blōgas, negėras; piktas; ♦ *non m.* visai niėko; **2.** *dkt v* blogasis, piktadarys.

malvagità *dkt m nkt* **1.** (*l'essere cattivo*) nelabūmas, piktūmas; **2.** (*atto cattivo*) piktadarystė.

malversaziōne *dkt m dir* tufto pasisavinimas.

malvisto, -a *bdv* nemėgstamas.

malvivénte *dkt v/m* nusikaltėlis -ė.

malvolentiéri *prv* nenóromis, nenóriai.

màmma *dkt m* mamà; (*t.p. mamma*) mamytė;

♦ *festa della m.* Mótinos dienà; *come m. lo ha fatto* nuogutėlis *agg*; *kaip gimęs agg*; *kaip jst m. mia!, m.!* Dievulėli, Viėšpatie!; *vajė!*; pō paraliūkais!

mammèlla *dkt m* **1.** (móters) krūtīs -iēs; **2.** (*di animale*) tešmuō.

mammifer||o *dkt v* žinduōlis; *zool i ~i* žinduōliai.

mammografia *dkt m med* mamogrāfija.

màmmola *dkt m*: (*viola*) *m.* kvapióji našlaitė.

mammut [-mut] *dkt v nkt zool* mamūtas.

manager ['menedžer] *dkt v/m nkt* vadýbininkas -ė; *il m. di un attore* āktoriaus vadýbininkas.

manàta *dkt m* **1.** (*manciata*) sāuja; **2.** (*colpo*) tapšnojimas; (*schiaffo*) pliaukštelėjimas; *dare una m. sulle spalle* patapšnóti pēr pėtį.

mànca *dkt m* kairiōji pūsė; ♦ *a destra e a m.* vi-suř; šėn iř teñ.

mancaméno *dkt v* alpulys; (*l'azione*) nualpimas.

mancànte *bdv* **1.** (*che non c'è*) trūkstamas; (*sparito*) diņges; **2.** (*privo di qcs*) stokójantis (*ko*).

mancànza *dkt m* **1.** trūkumas, stokà; *m. di fondi* (*di cibo, di tempo*) lėšų (maisto, laiko) trūkumas; *m. di affetto* mėlės stokà; *m. di rispetto* nepagarbà; *dir per m. di prove* pritrūkus įrodymų; ♦ *in m.* (*di qcs*) nėsant (*ko*), trūkstant; pritrūkus; *in m. d'altro* iš bėdōs; *sentire la m.* (*di qc*) ilgėtis (*ko*), pasiilgti; *sentito la tua m.* pasiilgau tavęs; **2.** *fig* (*errore*) nusižengimas; (*scortesia*) netàktas; *commettere una m.* padaryti netàktą, pasielgti netàktiškai; **3.** *fig* (*difetto*) trūkumas, ýda; defėktas.

man||càre *vksm* **1.** *intr* [E] trūkti (*ko*); (*non bastare*) neužtėkti (*ko*); (*non esserci*) nebūti (*ko*); (*sparire*) diņgti; *venire a m.* (*esserci difetto*) pristigti, pritrūkti; *non ~ca nulla* niėko netrūksta; *qui ~ca una firma* čià trūksta pàrašo: *è ~cata la luce* diņgo elektrà; *~ca da casa da un anno* jau mėtai kaip jō namiė nērà; ♦ *sentirsi m.* siļpna darýtis (*kam*); *mi ~chi* mán tavęs trūksta, pasiilgau tavęs; *viene a m. la terra sotto i piedi* žėmė slýsta iš pō kójų; **2.** *intr* [E] (*morire*) atsisvėikinti sū gyvenimu, nueiti į kapūs; **3.** *intr* [E] (*restare*) likti; trūkti (*ko*); ~a

poco alle vacanze nedaug liko iki atostogų; ♦ *~ca un quarto alle sei* bė penkiolikos šešios; *c'è ~cato poco* vōs (kažkas neįvyko); *ci ~che-rebbe altro!* dār tō betrūktų!; *ci ~ava solo questo!* tō tik ir trūko!; **4.** *intr* [A] (*essere privo di qcs*) neturėti (ko); stokoti (ko); **m. di fondi** neturėti lėšų; **m. di tutto** visko stokoti; **5.** *intr* [A] (*venir meno a qcs*) neįvykdyti; **m. al dovere** neatlikti pareigōs; **m. alla parola data** netesėti duoto žodžio; ♦ **m. di rispetto** (a *qcn*) nepagarbiai pasielgti (*su kuo*); **6.** *intr* [A] (*omettere*); **non m.** (*di far qcs*) būtinai (*ką daryti*); **non ~cherò di scriverti** aš tū būtinai parašysiu; **il film non ha ~cato di commuovere** filmas tikrai sujaudino; **7.** *tr* (*qcs*) nepataikyti (*i ką*); **m. il bersaglio** nepataikyti (*į taikinį*); **m. la coincidenza** pavėluoti į persėdimą; **m. un obbiettivo** nepasiekti tikslo; **m. un'occasione** pralėisti proga.

mancat||o, -a **1.** *bdv* (*di qcs*) nepavykęs; (*inefficace*) nevėkęs; *occasione ~a* praleista proga; *in caso di m. pagamento* nesumokėjęs; **2.** *bdv* (*di qcn*) nevėkęs; ♦ **è un avvocato m.** iš jō būtų išėjęs gėras advokatas; **3.** *dlv* *kaip jst: m.!* prō šali!

manche [monʃ] *dkt m nkt sport (sci)* leidimasis.

manchévole *bdv* ydingas; sū trūkumais.

mància *dkt m* arbātpinigia! *pl; lasciare 1 litas di m.* palikti litą arbātpinigių.

manciāt||a *dkt m* sāuja, saujėlė (*ir prk*); **una m. di riso** rýzių sāuja; **fig una m. di secondi** kėletas sekūndzių; ♦ **a ~e** sāujomis.

mancino, -a **1.** *bdv* kairys; **2.** *bdv: tiro m.* kiauilytė; **3.** *dkt v/m* kairiarañkis -ė; *sport* kairys -ė.

māncō *prv fam* nē; **m. un minuto** nē minūtės; **m. mi guarda** į manė nē nežiūri; ♦ **m. per idea!** nē nesvajok!; anaipťol!

mandānte *dkt v/m* (nusikaltimo) užsakōvas -ė.

mandarāncio *dkt v* saldūs mandarinas.

mand||āre *vksm* **1.** (iš)siųsti; atsiųsti, nusiųsti; pasiųsti; **m. un bācio (saluti)** siųsti būcinį (linkėjimus); **m. dei fiori** atsiųsti gėlių; **m. un telegramma** (iš)siųsti telegrāmą; **m. le figlie in disscoteca** išleisti dukrās į klubą; **m. in esilio** ištremti; **m. a chiamare qcn** nusiųsti kō (pakviesti); **m. (qcn) come rappresentante** siųsti (*ką*) atstovū; **m. giù** nurýti; **fig** nukęsti; **m. a comprare il latte** pasiųsti piėno (į parduotuvę); *sport m. al tappeto* nokautuoti; **fig m. a morte** nuteisti mirtimi; ♦ **m. avanti** palaikýti; tvarkýti; **m. via** išvarýti, išvýti; **m. a capo una parola** (nu)kėlti žodį į kitą eilutę; **m. un sacco di accidenti, m. al diavolo** (pa)siųsti velniop; **m. a**

monte, m. all'aria sujaukti; sugriauti; (*annullare*) panaikinti; **m. in onda** rōdyti (pėr televizią), transliuoti; **m. in rovina** sužlugdýti; **pieve che Dio la ~a** lýja kaip iš kibiro; **che Dio ce la ~i buona!** tepādėda mūms Diėvas!; **2.:** **m. in frantumi / in pezzi** sudaužýti į gābalus / į šukės / į šipulius; ♦ **m. in bēstia** įsiūtinti; **3. (emanare)** lėisti; skleĩsti; **m. fumo** rūkti, lėisti dūmus; **m. cattivo odore** dvōkti, skleĩsti blōgą kvāpą; **m. un grido** surikti.

► **mandāre** įvdž: **fam non m. a dire** rėžti į ākį.

mandarino I *dkt v* **1.** (*il frutto*) mandarinas; **2.** *bot* (*l'albero*) mandarininis citrinmedis.

mandarino II *dkt v* stor mandarinas.

mandāta *dkt m* (*di chiave*) rākto sukimas; **chiudere a dōppia m.** (už)rakinti dū kartūs pāsukant rāktą.

mandāto *dkt v* **1.** *dir (ordine)* òrderis; **m. di cattura (di perquisizione)** ārešto (kratōs) òrderis; **m. di comparizione** šaukimas į teĩsmą; **2.** *dir (procura)* įgaliójimas, mandātas.

mandibola *dkt m* anat žandikaulis.

mandolino *dkt v* mus mandolinā.

māndorla *dkt m* migdōlas (vaisius); ♦ **occhi a m.** siaūros ākys (*ppr. apie rytiečius*).

mandorlāto *dkt v* gastr (kietas) migdōlų pyrāgas.

māndorlo *dkt v* bot migdōlas (medis).

māndria *dkt m* bandā, kaĩmenė.

mandriāno *dkt v* keĩrdzius; ganýtojas.

mandrillo *dkt v* **1.** *zool* mandrilas; **2.** *fam* ištviĩr-kėlis.

mandrino *dkt v tecn* **1.** (*di macchina utensile*) griebtūvas; **2.** (*punta di trapano*) grāžto aĩtga-lis, grāžtas.

maneggēvole *bdv* patogūs naudótis, parankūs.

maneggīare *vksm (-nég-) 1.* (*qcs*) valdýti (*ką*); mokėti naudótis (*kuo*); **m. esplosivi** dirbti sū sprogstamōsiomis mēdžiagomis; ♦ **m. con cura (scritta)** atsargiai! (*užrašas ant pakuotės*); **2. (modellare con le mani)** minkýti; **3.** *fig (amministrare)* tvarkýti; **4.:** **m. un cavallo** prajodi-nėti árklį.

manēggio *dkt v* **1.** (*uso*) panaudójimas; **2.** (*intrigo*) manipuliācija; **3.** *fig (gestione)* valdymas; tvarkymas; **4. (di cavalli)** manėžas.

maneggīone, -a *bdv* intrigāntas -ė.

manēscō, -a *bdv* liĩkės (lengvai) raĩką pakėlti, brutalūs; agresyvūs.

manētt||a *dkt m* **1.** (*levetta*) svirtėlis; (*manopola*) rankenėlė; **2.:** *dgs ~e* aĩntrankiai; **mēttēre le ~e** (*a qcn*) uždėti (*kam*) aĩntrankius.

manfōrte *dkt m: dare m.* pagėlbėti; patalkininkauti.

manganèllo *dkt* v banānas, policininko lazda.

manganése *dkt* v *chim* mangānas.

mangeréccio, -a *bdv* vālgomas.

mangiabile *bdv* vālgomas; (*da animali*) ēdamas.

mangia||re *vksm* **1.** vālgyti; (*qcs interamente*)

(su)vālgyti; (*consumare un pasto*) (pa)vālgyti;

m. il formaggio vālgyti sūrį; *m. una mela* suvāl-

gyti óbuolį; *m. bene* (*a sazietà, poco, di più*)

skaniai (sóčiai, mažai, daugiaū) vālgyti; *m.*

cibi grassi riebiai vālgyti; *m. qualcosa* užkąsti;

m. al ristorante vālgyti restoranė; *m. fuori*

vālgyti nē namiē; išeiti (pa)vālgyti; *comprare*

da m. pirkti vālgyti; *dare da m.* (*a qcn*) dúoti

(*kam*) vālgyti; (*nutrire*) (pa)maitinti (*ką*); *fare*

da m. daryti vālgyti, gaminti (vālgyti / valgi);

lava le mani prima di m.! plāuk rankas prieš

valgi!; *hai già ~to?* ar jau paválgei?; ♦ *dopo*

~to paválgius; pó pietų (/ valgio *ir pan.*); *fig*

m. con gli occhi rýti / vālgyti akimis; *m. vivo*

(*qcn*) suėsti (*ką*) gývą; *flk l'appetito vien ~ndo*

apetitas didėja bevālgant; **2.** (*di animali*) ésti;

(*qcs interamente*) (su)ėsti; (*un po'*) (pa)ėsti;

(*rodere*) (su)gráužti; *dare da m.* (*a qc*) dúoti

(*kam*) ésti; (pa)šerti (*ką*); **3.** (*a scacchi e sim.*)

(nu)kirsti; **4.** *fig* (*corrodere*) (su)ėsti; gráužti;

5. *fig* (*consumare*) (su)rýti; (iš)ėikvóti; ♦ *kaip*

dkt v nkt è tutto un mangia mangia ≡ visi gal-

vója tik apiē sāvo kišēnē; **6.** *fig* (*aggregire qc*)

ėsti; **7.** *kaip dkt* v vālgymas; (*cibo*) maistas;

(*pasto*) valgis; *un m. sano* sveikas vālgymas,

sveikā mityba; *eccedere nel m.* piktnaudžiauti

maistū; *qui il m. è buono* čiā skaniai vālgoma.

► **mangiarsi** *sngr* **1.** (*rafforzativo*) ⇒ **mangiare**

1.-4.; **2.** ♦ *m. le mani* nagūs gráužtis; *m. le pa-*

role nekąsti žodžiūs; *m. le unghie* kramtyti

nagūs; **3.** *fig* (*sperperare*) (iš)švaistýti, (iš)ėik-

vóti; **4.** *sport*: *m. un difensore* išmāudyti gynė-

ją; *m. un gol* nepasinaudoti áiškia próga įmūšti

įvartį.

mangiata *dkt m*: *che m.!* kaip prisivālgiau!; *farsi*

una bella m. labai sóčiai pavālgyti.

mangiatóia *dkt m* ēdžios pl.

mangime *dkt* v pašaras; (*per uccelli*) lėsalas; *m.*

per pesci žuvų pašaras; *dare il m. alle galline*

lėsinti vištās.

mangione, -a *dkt v/m* ēdrūnas.

mangiucchiare *vksm* kramsnóti; pamažū vālgyti.

màngo *dkt v* **1.** (*il frutto*) māngas; *succo di m.*

māngu sūltys pl; **2.** *bot* (*l'albero*) mangāmedis.

mangùsta *dkt m* zool mangustā.

man||ia *dkt m* med mānija (*ir prk*); *~e di gran-*

dezza didýbės mānija sg; *m. di persecuzione*

pėrsekiojimo mānija; *fig la m. del ballo* šókių

mānija; *fig avere la m.* (*di qcs*) būti pamišusiam (*dél ko*); (*di far qcs*) turėti keistą įprotį (*ką daryti*).

maniacale *bdv* **1.** med maniākinis; (*di mania*)

mānijos; **2.** *fig* maniākiškas.

maniacò, -a *dkt v/m* **1.** med maniākas -ė; *m. omi-*

cida žudikas maniākas; *m. (sessuale)* seksuāli-

nis maniākas; **2.** *fig* aistruolis -ė; maniākas -ė;

m. del lavoro dārbo maniākas; darbohólikas

fam.

māni||ca **1.** *dkt m* rankovė; *a ~che corte* (*lun-*

ghe), *con le ~che corte* (*lunghe*) trumpomis

(ilgomis) rankóvėmis; *senza ~che* berankóvis

agg; *rimboccarsi le ~che* atsiraitóti rankóves

(*ir prk*); ♦ *mezza m.* trumpà rankovė; *di m. lar-*

ga atlaidūs agg; *di m. stretta* griežtas agg; *dare*

una m. di botte (*a qc*) prilūpti (*ką*), lūpti (*kam*)

káilį; **2.** *spreng* gaują.

manicarétto *dkt* v gardėsis, skanumýnas.

manichétta *dkt m* žarnà (*ppr. gaisrinė*).

manichino *dkt* v manekėnas (*ir prk*).

mānico (*dgs -ci/-chi*) *dkt* v kótas; (*impugnatura*)

rañkena; (*di tazza, pentola*) ašà, ašėlė; (*di un*

secchio) lankėlis, pāsaitas; *m. di padella* kep-

tuvės rañkena; *m. di scopa* šluotos kótas, šluot-

kotis; *fig* stuobrýs; *m. del violino* smuiko kak-

lėlis.

manicòmio *dkt* v fam *fig* beprótnamis.

manicòtto *dkt v* **1.** (*di pelliccia*) movà (*rankoms*

susikišti); **2.** *tecn* movà; įmova.

manicure [mani'kjur] *inv* **1.** *dkt m* manikiūras;

2. *dkt v/m* manikiūrininkas -ė.

manier||a *dkt m* **1.** būdas, manierà; *m. di parlare*

kalbėjimo būdas, kalbėsena; *alla stessa m.*

vienóda; *in nessuna m.* niēkaip; *in questa m.*

šitaip, šiuó būdū; *in m. scorretta* netaisyklīn-

gai; (*male*) blogai; *in che m.?* kókiu būdū?;

♦ *buone ~e* gėros maniėros; *kaip jngt in m.*

che... taip, kād...; *kaip jst che ~e!* kās pėr ma-

niėros!; **2.** (*stile*) manierà, stilius; *alla m.* (*di*

qc) kienó stiliumi; *art di m.* manieringas agg.

manieràto, -a *bdv* manieringas.

manierismo *dkt v art* manierizmas.

maniero *dkt* v dvāro rūmai pl; pilis femm.

manifattùra *dkt m* **1.** (*produzione*) gamýba; ap-

dirbimas; **2.** (*opificio*) fābrikas; manufaktūrà.

manifestànte *dkt v/m* manifestántas -ė.

manifestàre *vksm* (-fè-) **1.** *tr* (*esprimere*) (iš)-

rėikšti; (*mostrare*) (pa)ródyti; *m. gratitudine*

išrėikšti / paródyti dėkingumą; *m. le proprie*

intenzioni paródyti sāvo ketinimus; *m. una*

preferenza išrėikšti pageidāvima; **2.** *intr* [A]

demonstróti, manifestúoti.

► **manifestārsi** *sng* pasirēikšti, rēikštis; (*farsi vedere*) apsirēikšti; pasirōdyti.

manifestaziōne *dkt m* 1. manifestācija, demonstrācija; *m. non autorizzata* nesankcionuota demonstrācija; 2. (*evento*) renginys; *m. culturale (sportiva)* kultūrinis (spōrtu) renginys; 3. (*il manifestarsi*) pasireiškimas; apraiška; 4. (*il manifestare*) parōdymas; (*espressione*) išreiškimas, išraiška.

manifēsto I, -a *bdv* akivaizdūs; neabejōtinas.

manifēsto II *dkt v* 1. skelbimas, afiša; (*poster*) plakātas; *attaccare un m.* pakabinti skelbimą; 2. (*t.p. m. programmatico*) manifēstas.

maniglia *dkt m* rankena, rankenėlė.

manigōldo *dkt v* nenāudėlis.

manipolāre *vksm (-ni-)* 1. dīrbti (rañkomis); (*modellare con le mani*) minkyti; *m. sostanze radioattive* dīrbti sū radioaktyviomis mēdžia-gomis; 2. *fig (qc)* manipuliuoti (*kuo*); *m. informazioni* manipuliuoti informācija.

manipolatōre, -trice *dkt v/m* manipuliātorius -ė.

manipolaziōne *dkt m* *fig* manipuliācija.

manipolo *dkt v (di persone)* būrėlis.

maniscālcio *dkt v* kālvis (*kuris arklius kausto*).

mānna *dkt m* 1. manā; 2. *fig (fortuna)* sėkmė.

mannāggia *jst* vėlnias!; praeikimas!; pō galaĩs!

mannāia *dkt m* kapōklis.

mannāro, -a *bdv: lupo m.* vilkōlakis, vilkātas.

mān||o (*dgs -i*) *dkt m* 1. rankā; plāštaka; *m. destra (sinistra)* dešinė (kairė) rankā; *fatto a m.* rañkų dārbo; *crema per le ~i* rañkų krėmas; *rapina a m. armata* ginklūotas apiplėšimas; *baciare la m.* bučiuoti rañką; *dare la m.* paduoti rañką; *lavarsi le ~i* rankās (nusi)plāuti; *stringere la m.* paspāusti rañką; *tenere (prendere) per m.* laikyti (paimti) ūž rañkos; ♦ *a m.* rañkinis *agg*; (*manualmente*) rañkomis; rañkiniu būdū; *per m. (di qcn)* peĩ (*kq*); *kieno* (žymi *veikėjq*); *freno a m.* rañkinis stabdys; *lavare a m.* skalbti rañkomis; *alla m.* sūkalbamas *agg*, prieinamas *agg*; *a ~i nude* plikomīs rañkomis; *a ~i vuote* tuščiomīs rañkomis; *fuori m.* nuošalus *agg*; nuošaliaĩ; *m. nella m.* rankā rañkon; *con le ~i nel sacco* nusikaltimo vietoje; *a portata di m.* pō rankā; *~i pulite* švārios rañkos; *di seconda m.* vartōtas, nenaūjas; iš antrų rañkų; (*di vestito*) padėvėtas; *chiedere la m. (di qcn)* pasipīršti (*kam*), paprašyti (*kieno*) rañkos; *dare una m.* padėti; talkinti; *essere in m. (di qcn)* būti (*kieno*) rañkose; *fare man bassa* susišlūoti; *farsi / lasciarsi prendere la m. (esagerare)* pėrsūdyti; (*non controllarsi*) nesu-sivaldyti; *lavarsene le ~i* nusiplāuti rankās;

mettere m. (a qcs) griėbtis (*ko*); *fig* imtis; *mēttere le ~i addosso a qcn* kėlti rankās priėš kā; *mēttere la m. sul fuoco* dūoti rañką nukīršti; *mēttersi le ~i nei capelli* plāukus rāutis, nagūs grāužtis; *passare di m. in m.* eĩti iš rañkų ĩ rankās; *prendere la m., farci la m. (impraticirsi)* igūsti; prasilāužti; *stare con le ~i in m.* būti rankās sudėjus; *toccare con m.* patĩrti (*pačiam*), išbandyti; *venire alle ~i* grūmtis, su(s)kĩbti; *ha le ~i bucate* pās ĩĩ pinigai nešỹ-la; *kaip jst ~i in alto!* rankās aukštyn!; *kaip jst giù le ~i!* šaliñ rankās!; 2. *fig* braĩzas; rankā; 3. (*lato*): *m. destra* dešinė, dešiniōji pūsė; *m. sinistra* kairė, kairiōji pūsė; *tenere la m. destra* laikyti dešinės; 4. (*strato di colore e sim.*) slūoksnis (*dažų ir pan.*); *dare una m. di vernice (a qcs)* užtėpti (*kq*) dažais; 5. (*a carte*) (kōrtų) lošimas; (*giro*) kōrtos *pl* (*gautos vienoje rankoje*); 6. ⇒ *manciāta*; 7.: ♦ *a m. a m., man m.* pamažū; pō trupūtį.

manodōpera *dkt m* 1. dārbo jėgā; *fabbisogno (carezza) di m.* dārbo jėgōs pōreikis (trūkumas); 2. (*costo di un lavoro*) dārbas; dārbo ĩkainis.

manōmetro *dkt v* *fis* manōmetras.

manomētere* *vksm: m. un contatore* pažeĩsti skaitiklį; *m. un dispositivo* paveĩkti ĩtaĩso veikimā; *m. un documento* kažkā padirbinėti dokumentė; *m. un pacco* neteisėtai atidaryti siuntā; prikišti nagūs priė siuntōs; *m. le prove* suklasťoti ĩrōdymus; *m. una serratura* bandyti atrakĩnti spynā; *fig m. un diritto* pažeĩsti tėisė.

manomissiōne *dkt m* pažeidimas; (*falsificazione*) klastōjimas; (*tentato scasso*) bañdymas iš-lāužti.

manōpola *dkt m* 1. rankenėlė; reguliātorius; *gi-rare una m.* pasũkti rankenėlė; 2. (*il quanto*) kũmštinė (piřstinė).

manoscritto, -a 1. *bdv* rankrařtinis; (pa)rařýtas rankā; 2. *dkt v* rañkrařtis.

manovāle *dkt v* nekvalifikūotas darbinĩkas; juo-dadařbis.

manovēlla *dkt m* (palcidimo) rañkena, rankenė-lė; ♦ *a m.* prisukamas *agg*.

manōvr||a *dkt m* 1. manėvras (*ir prk*); *econ m. fiscale* mokestinės priemonės *pl*; *fare m.* manėvrũoti; *fig ~e politiche* politiniai manėvrai; 2. *mil* manėvras; manėvrai *pl*.

manovrābile *bdv* manėvringas; lengvāĩ valdomas.

manovrāre *vksm (-nō-)* 1. *tr (azionare)* palėisti; (*controllare*) valdyti; (*guidare*) vairũoti; 2. *tr fig* manipuliũoti (*kuo*); 3. *tr mil* dislokũoti; 4. *intr [A]* manėvrũoti (*ir prk*); 5. *intr [A]* sport reĩgti dėrinį; žaĩsti.

manovratóre, -trice *dkt v/m* **1.** (*guidatore*) vairuotojas -a; **2.** *fig* manipuliatorius -ė; intrigantas -ė.

manrověscio *dkt v* smūgis ātgalia rankà.

mansārda *dkt m* mansārda.

mansiòn *|| e dkt m* užduotis -iės; pavedimas; *dgs* ~i pāreigos; *svòlgere / esercitare le ~i* (*di qc*) eīti (*kieno*) pāreigas.

mansuétò, -a *bdv* romūs; nuolankūs; (*pacifico*) taikūs.

mansuetùdine *dkt m* romūmas; nuolankūmas.

mànta *dkt m* zool manta (*i rajà panaši žuvis*).

mantellina *dkt m* pelerinà.

mantello *dkt v* **1.** apsiaūstas; skraistė; **2.** (*pelo di animale*) kailis; **3.** *geol* mántija.

mantenére* *vksm* **1.** (*fare durare*) palaikyti; (*conservare*) išlaikyti; **m. i contatti** palaikyti ryšius; **m. l'ordine** palaikyti tvarką; **m. un segreto** išlaikyti / sāugoti pāslaptį; **m. in vita** palaikyti (*kieno*) gyvybę; **sport m. un titolo** apginti titulą; **2.** (*tener fede*) (*qcs*) (iš)tesėti (*ką*), laikytis (*ko*); **m. una promessa** tesėti pāžadą; **3.** (*dar da vivere*) išlaikyti.

► **man|tenérsi** *sng* **1.** išsilaikyti, laikytis; (iš)likti; **m. calmo** išlikti ramiām; **m. in disparte** laikytis nūošalyje; **m. in forma** išlaikyti gėrą fōrmą; **m. in salute** išsilaikyti sveikām; **il tempo si ~tiene** (*bello*) orai laikosi, orai išliēka gerī; **2.** (*sostentarsi*) pragyvėnti.

manteniménto *dkt v* **1.** palaikymas; **il m. della pace** taikōs palaikymas; **2.** (*sostentamento materiale*) išlaikymas; **il m. dei figli** vaikų išlaikymas; **3.** (*rispetto*) laikymasis; **il m. di una promessa** pāžado įvykdymas.

mántice *dkt v* dūmplės *pl*.

mántide *dkt m* zool (*t.p. m. religiosa*) maldiniūkas.

mànto *dkt v* **1.** (*mantello*) mántija; **2.** (*copertura*) dangà; **m. stradale** kėlio dangà; **3.** *fig* skraistė; **un m. affabile** lipšnūmo skraistė; **4.** (*pelo*) (žirgo) kailis.

mantovàna *dkt m* (*di tenda*) lambrekėnas (*trumpa užuolaidėlė virš lango*).

manuàle I *bdv* **1.** *lavoro m.* fizinis dārbas; **2.** (*non automatico*) raūkinis; raūkų.

manuàle II *dkt v* vadovėlis; (*compendio, guida*) žinynas; **m. di conversazione** pasikalbėjimų knygėlė; **m. di giardinaggio** sodininkystės žinynas; **m. scolastico** mokýklinis vadovėlis; ♦ **da m.** pavyzdinis *agg*.

manualmėnte *prv* raūkiniu būdū; raūkomis.

manùbrio *dkt v* **1.** (dviračio / motociklo *ir pan.*) vairas; **2.** *sport* svarmuō.

manufatto *dkt v* (raūkų dārbo) dirbinys; (*industriale*) (prāmōnės) gaminys.

manutenzióne *dkt m* (tėchninė) priežiūra; **m. ordinària** einamasis remōntas.

mànzo *dkt v* jāutis; (*carne di*) **m.** jāutiena; **m. arrostò** jāutienos kepsnys.

màppa *dkt m* žemėlapis; **m. in scala 1:100** (*uno a cento*) žemėlapis mastėlis 1:100 (vienas sū šimtū); **biol m. cromosòmica** chromosōmų rinkinys.

mappamóndo *dkt v* **1.** (*globo*) gaublys; **2.** (*planisfero*) Žemės žemėlapis, planisferà.

mar *dkt v nkt* ⇒ **màre** **1., 2.**

marachèll *|| a dkt m* vaikiška / padāužiška išdāiga; *fare ~e* krėsti išdāigas; išdykāuti.

maràsma *dkt m* **1.** *med* marāzmas; **2.** *fig* (*confusione*) jovalynė.

maratóna *dkt m* sport, *fig* maratōnas.

maratonéta *dkt v/m* maratōnininkas -ė.

màrca *dkt m* **1.** firmos ženklas; mārķė; ♦ **di m.** žymiōs firmos (*todėl ir kokybiškas*); **2.:** **m. (da bollo)** žyminis ženklas.

marcàre *vksm* **1.** (pa)žėnklinti; (pa)žymėti; **2.** *fig* (pa)rýškinti; **3.** *sport* (už)deñgti; **m. a zona (a uomo)** táikyti zōninę (asmeninę) gynybą.

marcàto, -a *bdv* (*accentuato*) ryškūs; žymūs.

marcatóre *dkt v* sport **1.** (*difensore*) varžovą deñgiantis žaidėjas; **2.** (*chi segna un gol*) įvarčio āutorius.

marchésa *dkt m* markizė.

marchése *dkt v* markizas.

marchiàre *vksm* (pa)žėnklinti; (pa)žymėti; **m. il bestiame** žėnklinti galvijūs.

marchigiàno, -a **1.** *bdv* Mārķių (sritiēs); **2.** *dkt v/m* Mārķių (sritiēs) gyvėntojas -a.

marchingégno *dkt v* **1.** įmantrūs priėtaisas; **2.** *fig* (*espeditente*) gudrybė.

màrchio *dkt v* **1.** žymė (*ir prk*); įspaudas; žėnklas; **m. a fuoco** įdagas; **2.** *comm* žėnklas; **m. di fabbrica** prėkių / prėkės žėnklas; **m. depositato, m. registrato** registruotas prėkių / prėkės žėnklas; **m. di qualità** kokýbės žėnklas.

màr|cia *dkt m* **1.** žygiāvimas; *mil* žygis, māršas; **méttersi in m.** lėistis į žygį; pajudėti; ♦ **tabella di m.** grāfikas (*ir prk*); **2.** (*corteo*) žygis; eitynės *pl*; **m. per la pace** taikōs žygis; **3.** *mus* māršas; **m. militare** (*nuziale, funebre*) karinis (vestūvinis, lāidotuvių / gedulingas) māršas; **4.** *sport* ėjimas; eitynės *pl*; **5.** *tecn* (*di veicolo*) pavarà. greitis; **m. indietro** atbulinė pavarà; **cambiare m.** pėrjungti pavarą; ♦ **avere una m. in più** turėti pranašumą; **6.:** **inversione di m.** apsi-

sukl̥imas; ♦ *fare m. indietro* atsimėsti, trauktis atgal.

marciapiède *dkt v* 1. šaligatvis; 2. (di stazione) peronas.

marciare *vksm* [A] 1. žingsniuoti, žengti; *mil* žygiuoti, maršiuoti; 2. (di un veicolo) važiuoti; 3. fig judėti į priekį.

► **marciarci** *ivdž fam* (su *qcs*) pasinaudoti (*kuo*) kaip pretekstū.

marciatóre, -trice *dkt v/m* ėjikas -ė.

màrc||io, -a 1. *bdv* supūvęs; sugėdęs; paireš; su-trūnijęs; *uova ~e* supūvę kiaušiniai; 2. *bdv fig* supūvęs, pūvantis; *società ~ia* pūvanti visuomenė; ♦ *avere torto m.* būti visiškai neteisiams; didžiai klęsti; 3. *dkt v* supūvusi vietà; gedėsis; puvėsis; 4. *dkt v fig* opà, piktžaidė; *c'è del m. in questa stòria* čià kažkàs nē taip.

màrc||ire *vksm* [E] (-isc-) (su)pūti; (su)gėsti; *la frutta ~isce presto* vaisiai greit geūda; *fig m. in prigione* pūti kalėjime.

marcita *dkt m* užliejamoji pėva (*būdinga Po slėnio žemės ūkiui, kad ir žiemą želtų žolė*).

màr||e *dkt v* 1. jūra; *m. aperto* atviroji jūra; *m. agitato* banguota jūra; *al m., sul m.* prie jūros; *in m.* jūroje; *per m., via m.* jūra; *clima di m.* jūrinis klimatas; ♦ *in alto m.* atvirojė jūroje; *fig trattative in alto m.* derybų pabaigės nematyti; *per m. e per terra* skersai išilgai, visu; *frutti di m.* jūros gėrybės; *promettere ~i e monti* pažadėti áukso kálnus; *flk tra il dire e il fare c'è di mezzo il m.* lengviau pasakýti, negu padaryti; 2. *geogr (t.p. Mar): Mar Adriàtico* Ádrijos jūra; *Mar Bàltico* Báltijos jūra; *M. del Nord* Síaurės jūra; *M. Mediterràneo* Viduržemio jūra; *Mar Morto* Negyvóji jūra; *Mar Nero* Juodóji jūra; *Mar Tirreno* Tirėnų jūra; daugybė; 3. *fig* mários *pl*; jūra; *un m. di gente* žmonių jūra; *un m. di neve* daugybė sniego; *un m. di tempo* mários láiko.

maréa *dkt m* 1. pótynis ir atóslūgis; *alta m.* pótynis; *bassa m.* atóslūgis; 2.: *m. di fango* puřvo núošliauža; 3. *fig* daugybė; (*in movimento*) srautas.

mareggiàta *dkt m* štormas; audrà (jūroje).

maremmano, -a *bdv* (iš) marėmų (*tokio pelkėto krašto Tirėnų jūros pakrantėje*).

maremòto *dkt v* povandeninis žemės drebėjimas; *onda di m.* cunāmis.

maresciallo *dkt v mil* viršilà *masc*; māršalas.

marétta *dkt m* 1. silpnas bangāvimas; 2. *fig (frizione)* trintis -iēs; (*tensione*) įtampa.

margarina *dkt m* margarinas.

margherita I *dkt m* 1. *bot* (*camomilla*) ramūnė;

2. *bot* baltagaivė; 3. *bot (t.p. margheritina)* saulutė.

margherita II *dkt m gastr: (pizza) m.* (picà) Margaritā.

marginale *bdv* nereikšmingas, nežymūs; nesvarbūs; (*secondario*) šalutinis; antraeilis.

màrgin||e *dkt v* 1. pakraštys; krāštas; ribā; *m. della strada* pakelė; *i ~i di una ferita* žaizdōs kraštai; *fig ai ~i della legalità* tiēs legalūmo ribā; *fig vivere ai ~i della società* gyvėnti asocialiai; ♦ *in m. (a qcs)* rýšium (*su kuo*); dēl (*ko*); 2. (*di pagina*) paraštė; 3. *fig* lėistinas (/ gālimas) dýdis; (*limite*) ribā; (*differenza*) skirtumas; *m. di autonomia* tam tikrà autonōmija; *m. di rischio* rizikos galimybė; leistinā rizika; *vincere con largo m.* laimėti dideliu taškų skirtumu; *ci resta un m. di tempo* tūrime dār pakaŋkamai láiko; *econ m. di guadagno* mārža; *mat m. di errore* paklaidā; *fig non c'è molto m. (le possibilità sono scarse)* galimybų nedaug.

marijuàna *dkt m* marihuanā.

marina *dkt m* 1. jūrų laivynas; *m. militare* karinės jūrų pajėgos *pl*; 2. (*costa*) pajūris; 3. (*quadro*) marinā.

marinaio *dkt v* jūreivis, jūrininkas.

marinàre *vksm* (-ri-) 1. marinuoti; 2.: ♦ *m. la scuola, m. le lezioni* praleidinėti pāmokas.

marinàr||o, -a *bdv (del mare)* jūros; jūrų; jūrinis; (*costiero*) pajūrio; *gastr alla ~a* sū jūros gėrybėmis.

marinàto, -a *bdv, dlv* marinuotas.

marin||o, -a *bdv (del mare)* jūrų; jūros; jūrinis; (*della costa*) pajūrio; *flora ~a* jūros augalijā; *inquinamento m.* jūrų tarša; *località ~a* pajūrio gyvėnviētė; *miglio m.* jūrmylė; *petròlio m.* jūrinė naftā; *zool cavalluccio m.* jūrų arklūkās.

mariòlo *dkt v* 1. apgavikas; vagištis; 2. *fam* (*di bambino*) šėlmis.

marionétta *dkt m* marionetė (*ir prk*).

maritàre *vksm* (-ri-) išlėisti už vřro, (iš)tėkinti.

► **maritàrsi** *sng* išeiti už vřro.

marito *dkt v* vřras; (*coniuge*) sutuoktinis; *età da m.* santuokinis āmžius; *prendere m.* ištėkėti; ♦ *flk tra moglie e m. non mettere il dito* „nekišk nagų tarp vřro ir žmonōs“.

marittim||o, -a 1. *bdv (del mare)* jūrų; jūrinis; (*della costa*) pajūrio; *città ~a* jūrinis miestas; 2. *bdv (della navigazione)* jūrų laivýbos; *navigazione ~a* jūrų laivýba; *traffico / trasporto m.* jūrų transpōrtas; 3. *dkt v* jūrininkas.

màrketiŋg *dkt v econ* rinkōdara.

marmàglia *dkt m* 1. padugnių gaujā; 2. (*di bambini*) nenūoramų šūtė.

marmellàta *dkt m* džēmas; (*di bacche e sim.*) uogiēnē; **m. di albicocche** abrikōšų džēmas; **m. di fràgole** brāškių uogiēnē.

marmitta *dkt m* 1. (*pentola*) kãtilas; púodas; 2. *tecn* duslintūvas (*automobilio*); **m. catalitica** duslintūvas sù katalitiniu neutralizatoriumi.

màrmo *dkt v* 1. marmūras; **di m., in m.** marmūrinis *agg.* (iš) marmūro; *fig di m.* akmeninis *agg.*; **finto m.** marmūro imitacija; 2. (*lastra*) marmūro plōkštē; 3. (*scultura*) marmūro skulptūrā.

marmocchio *dkt v* vaikēzas, vaikigalis.

marmòreo, -a *bdv* marmūrinis, (iš) marmūro.

marmorizzàto, -a *bdv* panašūs ī marmūrą; imituojantis (/ primenantis) marmūrą.

marmotta *dkt m* zool švilpikas.

marmacchino, -a 1. *bdv* Maròko; marokiēčių; marokiētiškas; iš Maròko; **un immigrato m.** imigrantas iš Maròko; 2. *dkt v/m* marokiētis -ė.

maròso *dkt v* didelė bangā; vōlas.

marròn |e 1. *dkt v* kaštainis (*vaizius*); 2. *dkt v* (*il colore*) rudā spalvā; 3. *dkt v volg* *dgs* ~i kiaušiai; 4. *bdv* (*t.p. color m.*) rūdas; rūsvas; *nkt m. scuro* tañsiai rūdas, kaštōninis; *occhi* ~i rūdos akys.

marsina *dkt m* frãkas.

marsch [marʃ] *jst* mārš; **avanti m!** žengtē mārš!

marsupiale 1. *dkt v* sterblinis gyvūnas; *dgs* zool *i Marsupiali* sterbliniai; 2. *bdv* sterblinis.

marsùpio *dkt v* 1. zool sterblė; 2. (*borsello*) diržinė, diržo piniginė / krepšelis.

martedì *dkt v* antrãdienis; (*questo m.* (šį) antrãdienį; **m. pròssimo** (*scorso*) kitą / atėinantį (prãeitą / prãėjusį) antrãdienį; **il m., di m., al m.** antrãdieniais; ♦ **M. Grasso** Užgavėnės *pl.*

martellànte *bdv* *fig* nesiliaujamas; neduodantis ramybės.

martellàre *vksm* (-tèl-) 1. *tr* kãlti (plaktukū), plãkti; 2. *tr* (*colpire*) plãkti, daužyti; trankyti; *fig m. di domande* apipilti klãusimais; 3. *intr* [A] smãrkiai plãkti / spurdėti (*apie širdį*).

martellàta *dkt m* smūgis plaktukū; **mi sono dato una m. sul dito** susimušiau piršta plaktukū.

martèllo *dkt v* 1. plaktukas; kùjis; *tecn m. pneumatico* pneumatinis plãktas; zool *pesc* *m.* žuvis plaktukas; ♦ **falce e m.** kùjis ir pjautuvas; **tra l'incudine e il m.** taip kùjo ir priekalo; 2. (*di campana*) kañkalas, šerdis -iēs *femm*; 3. anat plaktukas; 4. sport kùjis.

martinétto *dkt v* *tecn* kėliklis.

martin pescatóre *dkt v* zool tulžys.

martini *dkt v* *nkt* martinis.

màrtire *dkt v/m* 1. *rel* kankinys -ė (*ir prk*); kentėtojas -a; 2. (*vittima*) aukā.

martirio (*dgs* -rii/-ri) *dkt v* 1. *rel* kañkinio mirtis -iēs *femm*; kančia; 2. *fig* kankynė.

martirizzàre *vksm* (nu)kankinti (*ir prk*).

màrtora *dkt m* zool kiāunė.

martoriàre *vksm* (-tò-) kamuoti, kankinti.

marxismo *dkt v* polit marksizmas.

marxista 1. *dkt v/m* marksistas -ė; 2. *bdv* marksistinis; marksistiškas; marksizmo.

marzapàne *dkt v* marcipãnas; **di m.** marcipãninis *agg.*

marziàl |e *bdv* 1. kãro; karinis; **corte m.** kãro laũko teĩsmas; **legge m.** karinė padėtis; ♦ **arti** ~i (rytų) kovos menai; 2. *fig* kãriškas.

marziàno, -a 1. *bdv astr* Mårso; (*dei marziani*) marsiēčių; 2. *dkt v/m* marsiētis -ė (*ir prk*).

mårzo *dkt v* kóvas; **in m., a m.** kóvo mėnesį; **il 28 m.** kóvo 28-oji diena.

mascalzonàta *dkt m* niekšybė.

mascalzòne, -a *dkt v/m* niekšas -ė; nenáudėlis -ė.

mascàra *dkt v* *nkt* blakstienų tušas.

mascarpòne *dkt v* maskarpõnas, maskarpõnė.

mascèlla *dkt m* anat žandikaulis.

màschera *dkt m* 1. kãukė (*ir prk*); **m. antigas** dujókaukė; **m. di bellezza** kosmėtinė kãukė; **m. da saldatore** suvrintojo kãukė; **m. subàcquea** nãro / povandeninė kãukė; **ballo in m.** kãukių bãlius; **méttersi una m.** užsidėti kãukę (*ir prk*); **strappare la m.** (a *qcn*) nuplėšti kãukę (*nuo ko*) (*ir prk*); ♦ **in m.** kãukėtas *agg*; pėrsirengęs *agg*; **giù la m.!** nusiimk kãukę! (*gana veidmainauti!*); 2. (*costume*) maskarãdinis kostiũmas; 3. (*persona mascherata*) (žmogus sù) kãukė; 4. *teatr*: **m. della Commedia dell'Arte** komėdijos del arte personãzas; 5. (*nei cinema e teatri*) kino (/ teatro) sãlės darbũotojas -a; 6. *fig* (*espressione del volto*) (vėido) išraiška.

mascheràre *vksm* (mà-) 1. (už)maskuoti; **mil m. un carro armato** užmaskuoti tãnką; 2. *fig* (pa)slėpti; (už)maskuoti; **m. i propri veri sentimenti** slėpti sãvo tikrũs jausmũs.

► **mascheràrsi** *sng* maskuotis, užsimaskuoti.

mascheràta *dkt m* maskarãdas (*ir prk*).

mascheràto, -a *bdv* kãukėtas.

mascherina *dkt m* 1. kãukė (maža, *ppr.* gydytojo); 2. (*bambino in maschera*) kãukėtas vaĩkas; ♦ **ti conosco, m.!** manės neapgãusi!; 3. *tecn* (*di auto*) priekinės grotėlės (*automobilio*).

maschiaccio *dkt v* padũkusi (/ šiurkšti) mergiotė.

maschiétto *dkt v* berniũkas.

maschile 1. *bdv* vĩriškas; vĩrų, vĩro; **moda m.** madã vĩrams, vĩrų madã; **gram gènere m.** vĩriškoji giminė; 2. *dkt v* *gram* (*il genere*) vĩriškoji giminė; 3. *dkt v* *gram* (*sostantivo maschi-*

le) vȳriřkosios giminėřs daiktāvardis; **4. dkt v sport** vȳrų turnȳras.

maschilismo dkt v vȳrų řoviniřzmas, maskuliniřzmas.

maschilista 1. dkt v vȳrų řoviniřtas; maskuliniřtas; **2. bdv** vȳrų řoviniřzmo, maskulinistinis.

māschio 1. dkt v (uomo) vȳras; (*ragazzo*) vaikinas; (*bambino*) berniukas; (*gli*) *è nato un m.* (jām) gimė berniukas; **2. dkt v (di animale)** pātinas, patinėlis; **3. dkt v archit (torre)** didȳsis bókřtas; donřžonas; **4. bdv (di sesso maschile)** vȳriřkosios giminėřs; **5. bdv fig (virile)** vȳriřkas; (*vigorouso*) galingas; (*solido*) tvirtas; **sport gioco m.** řiurkřtūs řaidimas.

mascolino, -a bdv 1. vȳriřkas; 2. (in riferimento a cose e sim. femminili) panařšūs ĩ vȳrą; nemóteriřkas.

mascotte [ma'skot] **dkt m nkt** talismānas (*ppr. komandos ir pan.*).

masnāda dkt m 1. gaujā; klikā; **2. fam** řutvė.

māso dkt v tarm sodȳba (*Veneto srityje*).

masochismo dkt v mazochiřzmas.

masochista dkt v/m mazochiřtas -ė.

masochisti||co, -a bdv mazochiřtinis; mazochiřmo; **pulsioni ~che** mazochiřstiniai pótraukiai.

māss||a dkt m 1. māsė; (*blocco*) luiftas, gābalas; (*ammasso*) krūvā; (*quantità*) daugȳbė; **2. (di persone)** māsė; (*folla*) miniā; tūntas; **polit dgs le ~e (popolari)** māsės; **di m.** māsins agg; māsiřkas agg; (*generale*) visúotinis agg; **arma di distruzione di m.** māsinsio naikiniřmo giřklas; **mezzi di comunicazione di m.** řiniāřsklaida sg; **turismo di m.** māsinsis turizmas; ♦ **in m.** māsiřkai; būriāis, ūrmu; (*tutti*) visi agg; **3. fis** māsė; **4. tecn (terra)** įžeminimas.

massacrānte bdv vārginantis; sėkinantis.

massacrāre vksm 1. (sterminare) (iř)řudȳti; (*trucidare*) išpjāuti; (*una persona sola*) řiaūriai nuřudȳti; ♦ **m. di botte** sudauřyti; **2. fig (stremare)** (nu)vārginti; (iř)sėkinti; **3. fig (criticare)** išdėti ĩ řuņs dienās.

► **massacrārsi sngr fam** nusivarȳti.

massācro dkt v řudȳnės pl, skerdȳnės pl; išřudȳmas; **fig fam** *è stato un m.* būvi siaubinga.

massaggiāre vksm (pa)masařuóti.

massaggiātore, -trice dkt v/m masařuótojas -a.

massāggio dkt v masařas.

massāia dkt m namų řeiminiņkė.

massēllo dkt v 1. (blocchetto) trinkėlė; **2. (legno)** mėdžio masȳvas.

masserizie dkt m dgs namų turtas; mantā.

massicciāta dkt m sánkasa.

massic||cio, -a 1. bdv: legno m. mėdžio masȳvas;

oro m. grȳnas āuksas; **2. bdv** masȳvūs; (*grosso*) stambūs; (*resistente*) tvirtas; (*solido*) solidūs; (*tozzo*) krėřnas; **3. bdv fig** stiprūs; didžiūlis; **dose ~cia** ĩtin stipri dōzė; **sciòpero m.** māsinsis streikas; **4. dkt v geogr** masȳvas.

māssima I dkt m 1. (principio) principas; nōrma;

♦ **di m. (orientativo)** orientācinis agg; **in linea di m.** iš principo; **2. (detto)** sentėncija, pósakis; māsima.

māssima II dkt m (t.p. temperatura m.) aukřčiąusia temperatūrā.

māssim||o, -a 1. bdv maksimalūs; labai didelis; (*il più grande*) didžiāusias; **la ~a attenzione** daugiąusia dėmesio, didžiāusias dėmesȳs; **cārcere di ~a sicurezza** sustiprintojo režimo kalėjimas; **velocità ~a** maksimalūs greiřtis; ♦ **al m. (il più possibile)** maksimaliāi; kuó daugiau; (*tuttalpiù*) (daugių) daugiąusia; **2. bdv: sport (peso) m.** sunkiasvōris (bōksininkas); **3. dkt v** māsimumas; **il m. della fama** řlovės virřūnė; **il m. della pena** maksimali bausmė; **il m. dei voti** aukřčiāusias bālas; **è il m. che posso fare** tai daugiąusia, kā galių padarȳti; ♦ **è il m.!** geriaū nebūna!

mass-média dkt v dgs řiniāřsklaida.

māssō dkt v (didelis) akmuō; riedulȳs.

massōne dkt v masōnas.

massoneria dkt m masōnai pl; masōnų draugijā.

mastēlio dkt v kùbilas; pùskubilis.

masticāre vksm (mā-) 1. kramtȳti; **gomma da m.** kramtomoji gumā; **2. fig (una lingua): m. il francese** řiek tiek kalbėti prancūziřkai; **3. fig (borbottare)** burbėti.

masticāzione dkt m kramtȳmas.

māstice dkt v glaistas, mastikā.

mastino dkt v mastiřas (*řunu veislė*).

mastodóntico, -a bdv didžiūlis, milřziniřkas.

māstro dkt v mēistras.

masturbārsi vksm masturbuóti.

masturbāzione dkt m masturbācija.

matāssa dkt m (siūlų *ir pan.*) srúoga; **dipanare una m.** nuvȳti srúoga ĩ kāmualį; **fig** išnārlpioti dalȳkā; ♦ **trovare il bāndolo della m.** atsėkti siūlo gālā.

match [mætř] **dkt v nkt** māčas, rungtȳnės pl.

matemātica dkt m 1. matemātika; **studiare m.** mókytis matemātikos; ♦ **la m. non è un'opinione** ĩ fākto nepaneiřsi; **2.: fam iscriversi a m.** įstóti ĩ matemātikos fakultetā.

matematicamēnte prv matemātiřkai (*ir prk*).

matemāti||co, -a 1. bdv matemātinis; matemātikos; matemātiřkas (*ir prk*); **fōrmula ~ca** matemātikos fōrmulė; **método m.** matemātinis

- metòdas; *fig precisione* ~ca matemātiskas tikslūmas; **2.** *dkt v/m* matemātikas -ē.
- materassino** *dkt v* **1.** (*t.p. m. gonfiabile*) pripūčiamas pāplūdimio čiužinys; **2.** *sport* kilimēlis.
- materasso** *dkt v* čiužinys; **m. a molle** spyruoklinis čiužinys; ♦ *squadra m.* autsāderis.
- matèri||a** *dkt m* **1.** matērija; *fis gli stati della m.* agregātiniai būviai; **2.** (*materiale*) mēdžiaga; ~e *plastiche* plāstikai; ~e *prime* žāliavos; **3.** (*t.p. m. di insegnamento*) (dēstomas) daljkas; ♦ *in m. (di qcs) (ko)* klāusimais; dēl (*ko*); *ko.*
- material||e** **1.** *bdv* materiālinis; daiktinis; *beni* ~i materiālinēs gērybēs; *danno m.* materiālinē žalā; *sostegno m.* materiālinē paramā; *dir responsabilità m.* daiktinē atsakomybē; *econ bene m.* daiktinis turītas; **2.** *bdv* (*effettivo*); *non avere il tempo m.* tiesiōg laīko neturēti; *trovarsi nell'impossibilitā m. (di far qcs)* tiesiōg negālēti (*kq daryti*); ♦ *l'esecutore m. di un delitto* nusikaltimo vjkydotojas (*ne bendrininkas, organizatorius*); **3.** *bdv* (*di qcn, rozso*) šurkštūs; **4.** *bdv* (*fatto di materia*) materialūs; **5.** *dkt v* (*sostanza*) mēdžiaga; materiālas; **m. da costruzione** statybīnē mēdžiaga; **m. isolante** izoliācinē mēdžiaga; **tecn m. refrattario** kaītrai atspari mēdžiaga; **6.** *dkt v* (*insieme di cose*) mēdžiaga; ģranga; **m. audiovisivo** gaīso īf vaīzdo ģranga; **m. bibliografico** (*didattico, filmato, informativo*) bibliografīnē (mōkomoji, filmuota, informācinē) mēdžiaga; **m. di scena** butafōrija; **tecn m. rotabile** riēdmenys *pl.*
- materialismo** *dkt v* materializmas.
- materialista** **1.** *dkt v/m* materialistas -ē; **2.** *bdv* materialistinis.
- materialistico, -a** *bdv* materialistinis.
- materializzarsi** *vksm* **1.** materializūotis, (su)daiktētī; **2.** *fam* (*apparire all'improvviso*) īsdjgti.
- materialmente** *prv* **1.** materialiaī; **2.** (*in effetti*) tiesiōg; realiaī.
- maternità** *dkt m nkt* **1.** motinystē; *assegno di m.* motinystēs pašalpā; (*congedo di m.* motinystēs atostogos *pl*); **2.** (*clinica e sim.*) gīmdymo namaī *pl*; *reparto m.* akušerijos skjrius.
- matèrn||o, -a** *bdv* **1.** (*di madre*) mōtinos; *latte m.* mōtinos piēnas; **2.** *fig* (*da madre*) mōtiniškas; **3.:** ♦ *lingua* ~a gīmtōji kalbā; *scuola* ~a vaikū daržēlis / daržēlio mokyklā; *terra* ~a tēviškē; **3.** (*da parte di madre*) īš mōtinos pūsēs.
- matita** *dkt m* pieštukas; **a m.** (sū) pieštukū; **m. per le sopracciglia** (*le labbra*) āntakiū (lūpū (āpvado)) pieštukas.
- matriarcato** *dkt v* matriarchātas.
- matrice** *dkt m* **1.** *tecn* mātīca; **2.** (*di un libretto e sim.*) šaknēlē (*čekio, kvito ir pan.*); **3.** *fig: attentato di m. terroristica* teroristinio braīžo īšpuolis.
- matricola** *dkt m* **1.** rēģistras; (*nūmero di m.* rēģistrācijas nūmeris; **2.** (*studente*) pirmakūrsis -ē; **3.** (*novellino*) naujōkas -ē.
- matricolāto, -a** *bdv fam* užkietējēs; tikrū tikriāusias.
- matrigna** *dkt m* pāmōtē.
- matrimoniale** **1.** *bdv* santuokinis; (*del matrimonio*) santuokos; *vita m.* santuokinis / vedjbinis gjevēnimas; **2.** *bdv: letto m.* dvīgulē lōva; **3.** *dkt m* dvivietis kambarys (*su dvigule lova*).
- matrimonio** *dkt v* **1.** santuoka; vedjbos *pl*; **m. civile** (*fittizio, religioso, misto*) civilinē (fiktyvī, bažnytīnē, mišri) santuoka; **m. di comodo / di convenienza** santuoka īš īsskaičiāvimo; *unire in m.* (su)tuōkti; **2.** (*il rito*) vestūvēs *pl*; **3.** (*la vita coniugale*) santuoka; **un m. felice** laimīnga santuoka.
- matróna** *dkt m* **1.** *stor, fig* matronā; **2.** *fig* (*donna grossa*) stambi mōteris -rs.
- mātta** *dkt m* (*carta*) šviētalas; (*jolly*) juokdarys.
- mattacchióne** *dkt v* pōkstininkas; linksmuolis.
- mattānza** *dkt m* **1.** tūnq īšžūdymas (*tunq žūklēs paskutinē fazē*); **2.** *fig* skerdjynēs *pl.*
- mattāre** *vksm* (*negli scacchi*) (*qc*) dūoti (*kam*) mātā.
- mattarèllo** *dkt v* ⇒ **matterèllo.**
- mattatòio** *dkt v* skerdyklā.
- matterèllo** *dkt v* kočēlas.
- mattina** *dkt m* rjtas; **di m.** īš rjto, rjta; **la m., ogni m.** rytē; rytaīs, kās rjta; **domani m.** rytōj rytē; **ieri m.** vākar rytē; **questa m.** šj rjta; ♦ **dalla m. alla sera** nuō rjto īki vākaro; **m. e sera** rjtas vākaras.
- mattināta** *dkt m* rjto mētas; rjtas; **in m.** rytē; rjta; (*entro l'ora di pranzo*) īkļ pietū; **in tarda m.** priēš pietūs, priēšpiečiaīs.
- mattiniéro, -a** *bdv: essere m.* ankstī kēltis; būti ģprātusiam ankstī kēltis.
- mattino** *dkt v* rjtas, rytmetys; **al m.** rjta, īš rjto: rytē; **di buon m.** ankstī rytē, ānksť rjta.
- mātt||o** **1, -a** **1.** *bdv* pamišēs (*ir prk*), pakvaišēs; *diventare m.* īšprotēti, pamišti; *fare diventare m.* varjti īš prōto; ♦ *avere una paura* ~a drēbinti ķinkas; *avere una voglia* ~a (*di far qcs*) dēgti nōru (*kq daryti*); **vado m.** (*per qcs*) āš pamišēs / pakvaišēs (*dēl ko*); **fossi m.!** nē ūž kq!; **2.** *dkt v/m* pamišēlis -ē, pakvaišēlis -ē; beprōtis -ē; **come un m.** kaīp beprōtis; ♦ **da m.** beprōtiškas *agg*; **gabbia di** ~i duīnri laīvas; **mi piace da** ~i (*qcs*) einū / krāustausi īš prōto

(*dèl ko*); *kaip jst roba da m.!* nesąmonė!, nesąmonės!; *siaūbas!*

màtto II *dkt v* (t.p. *scacco m.*) (šachas ir) mątas; *m. in due mosse* mątas dviem ėjimais.

mattóne *dkt v* 1. plytą; 2. fig nuobodybė.

mattonèlla *dkt m* plytelė; (*piastrella*) kėklis.

mattonificio *dkt v* plytinė.

mattutino, -a *bdv* rytinis, (ankstývo) rýto.

maturàndo, -a *dkt v/m* abiturieñtas -ė.

matur||*àre vksm* (-tù-) 1. *intr* [E] (pri)bręsti, subręsti; (pri)nókti; (*di bacche*) (pri)sirpti; *l'uva ~a a settembre* vynuogės sirpsta rugsėjį; 2. *intr* [E] *fig* (su)bręsti, pribręsti; 3. *tr* (t.p. *far m.*) (pri)nokinti, sunokinti; (pri)brandinti; *il sole ~a i frutti* saulė nokina vaisiūs; 4. *tr fig* (su)brandinti; *la sofferenza ~a l'uomo* skausmas brandina žmogų; *m. trent'anni di servizio* pasiekti (/ turėti) trisdešimt metų darbo stąžo.

maturazióne *dkt m* 1. (pri)nokimas; (su)brendimas; *giungere a m.* subręsti; 2. *fig* (su)brendimas; 3. (*il far maturare*) (su)brandinimas.

maturità *dkt m nkt* 1. subrendimas, brandą; 2. (*età matura*) brandūs amžius; 3. *fig* brandumas; *m. artistica* kūrýbinis brandumas; 4.: (*diploma di*) *m.* brandės atestątas; (*esame di*) *m.* brandės egzāminas.

matùr||o, -a *bdv* 1. prinókęs; subrėndęs; (*di bacche*) prisirpęs; *frutta ~a* prinókę vaisiai *pl*; *fig le condizioni non sono ancora ~e* sąlygos dār nesubrėndo; 2. (*di età*) brandaūs amžiaus; suáuęs; 3. *fig* subrėndęs; brandūs; *un'opera ~a* brandūs veikalas; *un ragazzo m.* subrėndęs vaikas; 4.: (*studente*) *m.* abiturieñtas (*jau išlaikęs brandos egzaminą*).

mausolèo *dkt v* mauzoliėjus.

maxi- priešdėlis: *ypač šnekamojoje kalboje* vartojamas, nurodant nepaprastą daikto didumą, reiškinio apimtį *ir pan.*, pvz., maxischermo, maxitruffa *ir t. t.*

mazùrca *dkt m mus* mazūrka.

màzza *dkt m* 1. lazda; vėzdas, kúoka; *m. da golf* (*da baseball*) gólfo (beisbolo) lazda; *m. ferrata* metalinė spygliuota kúoka; *bot m. di tamburo* (skėtinė) žvynabudė; 2. (*martello*) kújis; plaktas; 3. *vulg.*: ♦ *non capire una m.* nė vėlnio nesuprąsti; *non fare una m.* duřnių voliėti.

mazzàta *dkt m* 1. smūgis lazda / kúoka; 2. *fig* skaudūs smūgis.

mazzétta *dkt m fam* kýšis.

màzzo *dkt v* 1. púokstė; *m. di fiori* gėlių púokstė; 2. ryšulýs; *m. di chiavi* rąktų ryšulýs; 3. (*di carte*) (kórtų) málka; *alzare / tagliare il m.* (nu)-kėlti kortąs; *fare il m.* (su)maišýti (kortąs);

(pa)dalinti kortąs; 4. *fam.*: ♦ *farsi il m.*, *farsi un m. così* nértis iš káilio.

me [mɛ] 1. *iv* (*compl. oggetto*) manė (*pabrėžiant*, t.y. *ne kitą, o būtent mane*); (*in frasi negative*) manės (*pabrėžiant*, t.y. *būtent manės*); *lei ama me* ji mýli manė; 2. *usato con varie preposizioni*: *a me* mán (*būtent man*); *con me* sù manimi; *da me* pàs manė; iš manės; *in me* manyjė; *per me* mán; dėl manės; už manė; *su di me* aĩt manės; virš manės; *davanti a me* prieš manė; *secondo me* mąno núomone; *senza di me* bė manės; *parlano di me* kalba apiė manė; *se tu fossi in me* manimi dėtąs; *ha nostalgia di me* jis manės pasiĩlo; *l'ha saputo da me* sužinójo iš manės; 3. (*come soggetto*): *come me* kaip aš; *ne sai quanto me* tų apiė tai žinaĩ tĩek, kĩek ir aš; ♦ *kaip jst pòvero me!* ói!, ái!; aimán!; vařgas mán!; 4. (*oggetto indiretto davanti ad altri pronomi*) ⇒ *mi*.

meàndr||o *dkt v* 1. upės kĩa / laĩkstas / vĩngis; 2. *dgs fig ~i* vingrýbės, vĩngiai; labirĩntas *sg*.

mecca *dkt m* 1.: *La M.* Mekà; 2. *fig* mekà.

meccànica *dkt m* 1. mechānika; 2. (*l'insieme dei meccanismi*) mechanizmas, viduriaĩ *pl*; 3. *fig* (*processo e sim.*) procėsas; *stabilire la m. di un incidente* nustatýti avārijos aplinkýbes; nustatýti, kaip įvýko avārija.

meccanicaménte *prv* mechāniškai; mašinaliaĩ.

meccàni||co, -a 1. *bdv* mechāninis; mechāniškas; (*fatto con macchine*) mašininis; *guasto m.* mechāninis gedimas; *industria ~ca* mašinų gamýba; *ingegnere m.* inžiniėrius mechānikas; *tecn trasmissione ~ca* mechāninė pavarà; 2. *bdv fig* mašinalus; mechāniškas; *fig gesto m.* mechāniškas judesýs; 3. *bdv* (*della meccanica*) mechānikos; 4. *dkt v* mechānikas.

meccanism||o *dkt v* 1. mechanizmas, įrenginýs; 2. *fig* mechanizmas; veikimo būdas; (*processo*) procėsas; *i ~i della burocrazia* biurokrātijos mechanizmai; *il m. della digestione* virškinimo procėsas; *il m. di un motore* variklio veikimo būdas; *med m. di difesa* apsauginis mechanizmas.

meccanizzàre *vksm* mechanizuėti.

meccanizzazióne *dkt m* mechanizācija.

mecenàte *dkt v/m* mecenątas -ė; globėjas -a.

mecenatismo *dkt v* mecenatizmas; mėnininkų globà / globójimas / rėmimas.

mèche [mɛʃ] *dkt m nkt* (dažýta) sruogėlė.

méco *iv* sù manimi.

medàglia *dkt m* medālis; *m. d'oro* (*d'argento, di bronzo*) áukso (sidābro, bronzos) medālis;

♦ *l'altra faccia della m., il rovescio della m.* kità medālio pùsè.

medaglière *dkt v sport* laimétų medālių įskaita.

medagliône *dkt v* medaliðnas.

medésim||o, -a 1. *bdv* tās pāts *masc*, tā pati *femm*; *io m.* āš pāts; *il m. lavoro* tās pāts dārbas; *del m. peso* tō patiēs svōrio; *t.p.* ⇒ **stésso** 1., 2.; 2. *iv:* *il m.* tās pāts; tōks pāt; *la ~a* tā pati; tokiā pati.

média 1 *dkt m* 1. vidurkis; (*livello medio*) vidutinis lygis; *la m. del sei (a scuola)* vidurkis šeši; *m. oraria* greičio vidurkis (per vālandą); *sopra (sotto) la m.* aukščiau (žemiau) vidurkis; *inferiore alla m.* mažesnis (/ prastėsnis *ir pan.*) už vidutinį; *superiore alla m.* didėsnis (/ gerėsnis *ir pan.*) už vidutinį; *mat m. aritmetica* aritmėtinis vidurkis; *calcolare la m.* išvėsti vidurkį; ♦ *in m., nella m. dei casi* vidutiniškai; *nella m.* vidutiniškas *agg*; 2. (*t.p. taglia m.*) *M* dýdis; 3. (*t.p. scuola m.*) vidurinė mokyklā; *m. inferiore* ≡ vidurinė mokyklā (*iki aštuntos klasės*); *m. superiore* ≡ aukštesnioji mokyklā; vidurinė mokyklā (*iki dvyliktos klasės*); 4. (*t.p. temperatura m.*) vidutinė temperatūra; 5. (*t.p. birra m.*) vidutinis alaūs.

média 11 *dkt v dgs* ⇒ **mass-média.**

mediāna *dkt m geom* medianā, pusiáukrastinė.

mediāno, -a 1. *bdv* vidurio; 2. *dkt v sport* saūgas.

mediānte *prlk (di mezzo, strumento) kuo*; per (*kq*); sū (*kuo*); (*grazie a qcn*) (*kieno*) dėkā; *m. concorso* konkurso tvarkā; *m. un interprete* per vertėją; *m. sorteggio* būrtais.

mediāre *vksm [A] intr (pa)* tarpininkauti.

mediatėca *dkt m* laikmenų bibliotėkā.

mediatiko, -a *bdv (dei mass-media)* žiniásklaidos.

mediatóre, -trice *dkt v/m* 1. tārpininkas -ė; *m. UE* ES įgaliótinis; *fare da m.* būti tārpininku, tarpininkauti; 2. *comm* bròkeris -ė, mākleris -ė; tārpininkas -ė.

mediazióne *dkt m* tarpininkāvimas.

medicaménto *dkt v* gýdomasis preparātas.

medicāre *vksm (mé-)* gýdyti (*ir prk*); (*fasciando*) (ap)tvárstyti; *m. un dito (un ferito)* gýdyti pirštą (sūžeistąjį); *m. una ferita* aprišti žaizdą.

medicazióne *dkt m (bendatura)* (ap)tvárstymas; (*la benda*) tvárstis; (*bende*) tvársčiai.

medicina *dkt m* 1. medicinā; *m. sportiva* spòrto medicinā; *dir m. legale* teismo medicinā; *fam iscriversi a m.* įstóti į medicinós universitėtą (/ fakultėtą *ir pan.*); 2. (*farmaco*) vaistai *pl (ir prk)*, váistai *pl*; váistas, váistas; *m. per la tosse* vaistai nuò kósulio; *prèndere una m.* (iš)gérti váistus; (*abitualmente*) vartóti váistus.

medicinài||e 1. *bdv* gýdomasis; *erbe ~i* gýdomosios žolės, vaistāžolės; 2. *dkt v* váistas, váistas; *m. da banco* nerecėptinis váistas; *t.p.* ⇒ **medicina** 2.

médi||co, -a 1. *dkt v* gýdytojas -a (*ir prk*), mēdikas -ė; *m. chirurgo* (gýdytojas) chirūrgas; *m. genérico* bendròsios prāktikos gýdytojas; *andare dal m.* eiti pās gýdytoją; 2. *bdv* medicininis; medicinos; *assistenza ~ca* medicininė pagalba; *certificato m.* sveikātos pažymėjimas; *esame / visita ~ca* medicininė apžiūrā; *perizia ~ca* medicinos ekspertizė; *ricerca ~ca* medicinos tyriamieji darbai *pl*.

medievāle *bdv* vidūramžių; vidūramžiškas; *stòria m.* vidūramžių istòrija.

médi||o, -a 1. *bdv (intermedio)* vidutinis; vidurinis; *porzione ~a* vidutinė pòrcija; *a ~a scadenza, a m. termine* vidutinės trukmės; *geogr M. Oriente* Viduriniai rytai *pl*; (*Vicino Oriente*) Artimieji rytai *pl*; *tecn onde ~e* vidurinės bangos; ♦ *scuola ~a* vidurinė mokyklā; 2. *bdv (nella media)* vidutinis; vidutiniškas; *di ~a statura* vidutinio ūgio; 3. *bdv (che rappresenta una media e sim.)* vidutinis; *la temperatura ~a invernale* vidutinė žiemòs temperatūrā; *velocità ~a* vidutinis greitis; ♦ *il lituano m.* statistinis lietūvis; 4. *bdv (posto nel mezzo)* vidurinis; vidurio; *geom punto m.* vidurio tāsкас, vidurys; 5. *bdv: sport (peso) m.* (aūtrojo) vidutinio svòrio bòksininkas; 6. *dkt v (t.p. dito m.)* didysis (pirštas).

mediócre 1. *bdv (nella media)* vidutiniškas; (*passabile*) pusėtinas; (*ordinario*) eilinis; 2. (*scarso*) mēškas, prāstas; ne kažin kòks *masc*, ne kažin kokiā *femm*; 3. *dkt v/m* vidutinybė.

mediocrità *dkt m* 1. (*pochezza*) menkūmas, prastūmas; (*l'essere scadente*) menkavertiškūmas; 2.: ♦ *àurea m.* áukso vidurys.

medioevāle *bdv* ⇒ **medievāle.**

medioévo *dkt v stor* vidūramžiai *pl*.

meditabóndo, -a *bdv* susimāstęs -čiusi.

meditāre *vksm (mé-)* 1. *tr* (ap)māstyti, apsvartyti; *m. la fuga* planuoti pabėgimą; *m. vendetta* ruóšti keřštą; 2. *intr [A]* medituoti; (*su qcs*) (ap)māstyti (*kq, apie kq*); *m. sui valori della vita* māstyti apie gyvėnimo vertības.

meditazióne *dkt m* (ap)māstymas; meditācija; *~i filosofiche* filosofiniai apmāstymai.

mediterrāne||o, -a 1. *bdv* Vidūrzemio jūros regióno; (*dei paesi limitrofi*) Vidūrzemio šalų; *dieta ~a* Vidūrzemio šalų mityba; 2.: *geogr Mar M.* Vidūrzemio jūra.

médium *dkt v nkt* mēdiūmas.

medūsa *dkt m zool* medūzà.

meeting ['mitin(g)] *dkt v nkt* mītingas, susirinkimas.

mefítico, -a *bdv* dvōkiantis ir kenksmingas.

mega- *priešdėlis: pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su dideliais matmenimis, didumu, didingumu, t.p. fam, pvz., megalite, megaconcerto ir t. t.; taip pat rodo milijoną kartų didesnę už pagrindinį mato vienetą, pvz., megabyte, megahertz ir t. t.*

megàfono *dkt v* garsintuvas, megafonas.

megagalàttico, -a *bdv fam* superinis, liuksusinis.

megalòmane *bdv, dkt v/m* megalomānas -ė.

megalomania *dkt m* megalomānija, didybės mānija.

megéra *dkt m* (senà) rāgana (*ppr. prk*).

méglio **1.** *prv (in modo migliore)* geriaū; **molto m.** daug geriaū; **sentirsi m., stare m.** geriaū jaūstis; **stare m. (economicamente)** geriaū gyvėnti; **gli affari vanno m.** reikalaī gerėja; vėrslas eina gerėn; **la ragazza è m. preparata del ragazzo** merginà geriaū pasiruōšusi neī vaikinas; ♦ **di bene in m.** kuō toliaū, tuō geriaū; **o m.** tiesà; geriaū; tiksliaū; **m. che niente** geriaū negū niėko; **tanto m.!** juō geriaū!; **kaip jst m. di così!** geriaū nebūna!; **2. prv (nel modo migliore)** geriausiai; **è il m. vestito** jis geriausiai apsi-renges; **lui lavora m. di tutti** jis geriausiai dirba iš visų; **fai come m. credi** daryk, kaip tau geriausiai atrodo / kaip geriaū išmanaī; ♦ **(come) m. possibile** kuō geriausiai, kaip gālima geriaū; **3. bdv nkt** gerėsnis; **questa pizzeria è m. di quella** ši picėrija gerėsnė ūž anā; ♦ **niente di m.** niėko gerėsnio; **flk m. un uovo oggi che una gallina domani** geriaū žvirblis rañkoje, negū brėdis girioje; **4. bdv nkt fam** geriausias; **il m. avvocato** geriausias advokātas; **5. dkt v nkt** geriausias dalėkas; tai, kās geriausia; (*in senso comparativo*) gerėsnis dalėkas; tai, kās geriaū; **m. tacere** geriaū tylėti; **per me è (sarebbe) m.** mán geriaū (būtų); **m. che tu non chieda** tū geriaū neklāusk; **il m. deve ancora arrivare** geriausia dār prieakų; ♦ **al m., per il m.** geriausiai; **in mancanza di m.** jėi niėko geriaū nērà; **fare del proprio m.** stėngtis, kiek įmānoma; **vòlgere al m., cambiare in m.** pakrėpti / keistis į gėrajā pūšę; **flk m. tardi che mai** geriaū vėliaū negū niekadà; **6. dkt m nkt:** ♦ **alla (bell'e) m.** kaip nōrs; kaip išeina; **avere la m.** paimti viršų; (*su qcn*) įveikti (*kq*).

mél||a *dkt m* obuolys; **succo di m.** obuolių sūltys *pl*; **torta di ~e** obuolių pyragas; **bot m. cotogna** svaraīnis.

melagràna *dkt m* granātas.

melanconia *dkt m* ⇒ **malinconia**.

melanina *dkt m biol* melanīnas.

melanzàna *dkt m* baklažānas.

melàssa *dkt m* melasà.

melénso, -a *bdv 1. (ottuso e sim.)* bėkas; **2. (insulso)** lėkštas; **3. (sdolcinato)** sentimentalūs.

mellifluo, -a *bdv* klastingai (/ dirbtinaī) saldūs; (*solo di qcn*) saldžialiežūvis.

mélma *dkt m* dumblas; puīvas (*ir prk*).

melmóso, -a *bdv* dumblinas, dumbluotas; puīvinas.

mélo *dkt v* obelīs -iēs *femm*; **bot m. cotogno** svaraīnis.

melodia *dkt m* melōdija, gaidà.

melōdico, -a *bdv* melōdinis; melōdijos, gaidū.

melodióso, -a *bdv* melodīngas, dainingas.

melodràmma *dkt v lett, mus* melodramà (*ir prk*).

melodrammàtico, -a *bdv* melodramātiškas (*ir prk*).

melogràno *dkt v* granātmedis.

melóne *dkt v (pianta e frutto)* meliōnas.

membràna *dkt m 1. anat* āpvalkalas; plėvė; **m. timpànica** ausiės būgnėlis; **2. biol (t.p. m. cellulare)** (lāstėlės) membranà; **3. mus** membranà; **4. tecn** membranà.

mémbr||o *dkt v 1. (dgs ~a m): le ~a del corpo* kūno dālys; (*gli arti*) galūnės; **2. (dgs ~i)** narys -ė; **m. della famiglia** šeimōs narys, namiškis; **m. onoràrio** garbės narys; **paese m.** šalīs narė; **m. del parlamento (del consiglio di amministrazione)** parlameñto (valdėbos) narys; **stato m. UE ES** valstybė narė; **diventare m.** tapti nariū; **è m. dell'ASE** jis ASE narys; **3. anat (dgs ~i) (t.p. m. virile)** vārpa.

memoràbile *bdv* atmiñtinas; įsimiñtinas.

mèmore *bdv (di qcs)* nepamiršęs (*ko*); atmenantis (*kq*); **è m. dei suoi doveri** jis nepamiršo sàvo pareigų, jis atsimenta / žino sàvo pāreigas.

memòri||a *dkt m 1. atmintis -iēs; cattiva (ottima) m.* prastà (puikī) atmintis; **m. corta** trumpà atmintis; **m. visiva** regimōji atmintis; **pèrdere la m.** prarasti atmintį; **se la m. non m'inganna** jėi mào atmintis nešlubuoja; jėi atmintis mán nemeluoja; ♦ **a m.** atmintinaī, mintinaī; **2. (ricordo)** prisiminimas; (*di un defunto e sim.*) at(si)minimas; **le ~e dell'infanzia** vaikystės prisiminimai; ♦ **a m. d'uomo** kiek žinoma; gyvų atminimū; **in m. (di qc)** (skirtas) (*kieno*) atminimui / atmiñti; **3.: dgs lett ~e** memuarai, atsiminimai; **4. (nota, promemoria)** ūžrašas (*atsiminimui*); (*taccuino*) atmintinė; **5. (eredità del passato)** palikimas; **le ~e di famiglia** šei-

mōs relikvijos; **6. dir** ⇒ **memoriāle 2.**; **7. inf** atmintis -iēs; (*supporto fisico*) atmintinē.

memoriāle dkt v 1. memoriālas, atsimināimai *pl*; **2. dir** paaiškinimasis rāstas; **3. (monumento)** memoriālas.

memorizzāre vksm 1. īsiminīti; **m. date** īsiminīti datās; **2. inf** īrašīti; (*salvare*) īšsāugoti.

memorizzaziōne dkt m 1. īsiminīmas; **2. inf** īrašymas; (*salvataggio*) īšsāugojimas.

memōrie dkt m dgs memuārai.

menadito dkt v nkt: ♦ **sapere a m.** mokēti kaip sāvō penkis pirštūs.

menagrāmo dkt v/m žmogūs, ātnešantis nelāimę.

menāre vksm (mé-) **1. (picchiare)** (pri)kūlti, (pri)mūšti; **2.: m. colpi / pugni** švaistytis kūmščiais; **m. le mani** duoti vāliā rañkoms; mūšti; **3. (condurre)** vēsti (nu-, at-); **4.: m. il giorno** lēisti dienas.

mendicānte dkt v/m eļgeta *com*.

mendicāre vksm (mén-/ -di-) **1. tr** (*qcs*) prašinēti (*ko*); **fig m. un po' di attenzione** maldāuti trūputī dēmesio; **2. intr** [A] eļgetāuti; prašyti īsmaldos.

mēne dkt m dgs pinklēs, intrigos.

menefreghismo dkt v nussispjovīmas ī vīskā; savanaudiškūmas.

menefreghista 1. bdv ī vīskā nussispjāunantis; savanaudiškas; **2. dkt v/m** žmogūs ī vīskā nussispjāunantis; vīsiškas savanaudis -ē.

menestrēllo dkt v menestrēlis.

mening|e dkt m anat smegenų dañgalas; ♦ **spré-mersi le** ~i lāuzyti / sūkti sāu gālva.

meningite dkt m med meningītas.

menischo dkt v 1. anat menīskas; **2. fis** menīskas.

mēno 1. prv mažiaū; **fumare (di) m.** mažiaū rūkyti; **m. sai, mēglio** ē kuō mažiaū žinaī, tuō geriaū; ♦ **più o m.** maždaūg, daugmāž; kōks *agg*; **non essere da m.** nenusilēisti; būti nē kā prastesniām; **fare a m. (di qc)** apsieīti (*be ko*), īssiveīsti; **non fare a m. (di far qc)** negalēti (*ko nedaryti*), neištvērti (*ko nepadarius*); **venir(e) m. (mancare)** pritrūkti; (*svenire*) nualpti; (*a qcs*) nesilaikyti (*ko*); **in men che non si dica** akimirksniu, akiēs mirksniu; **fam o m.** aī nē; **2. prv (comparativo)** mažiaū; nē tōks *agg*; nē taip; **oggi sei m. stanco** šiañdien tū nē tōks pavařges / mažiaū pavařges; **oggi è m. caldo (di ieri)** šiañdien nē taip šilta (kaip vākar), šiañdien šalčiaū (neī / negū vākar); **questo problema è m. importante dell'altro** šī problemā nē tokiā svarbī kaip anā, šī problemā mažiaū svarbī neī anā *fam*; **lui è m. colpevole** jīs mažiaū kāltas; ♦ **a m. (di prezzi)** pigiaū; **3. prv (super-**

lativo) mažiausiai; **il m. adatto** mažiausiai tiñkamas; **il quadro m. interessante** pāts neįdomiausias pavéikslas, mažiausiai įdomūs pavéikslas *fam*; ♦ **il m. possibile** kuō mažiaū: mažiausiai; **alla m. peggio** kaip gālima geriaū; **4. prv (con espressioni numeriche)** mīnus; **tre m. due fa uno** trīs mīnus dū līgu vienas, īš trijų atēmus dū (būs) vienas; **sono le sei m. venti (minuti)** bē dvidešimt (minūčių) šēšios; **fuori sono m. 8 (gradì)** laukē aštuoni šalčio; laukē mīnus aštuoni laipsniai; **mat m. due (numero -2)** mīnus dū; ♦ **in m., di m.** mažiaū (*kuo*); **un lavoro in m.** vienu dārbu mažiaū; **mi ha dato 3 euro di m.!** mán dāvēte trimīs eūrais mažiaū!; **5. prlk** īšskyrus (*kq*); **tutti m. lui** visī īšskyrus jī; **ogni giorno m. la domenica** kasdien īšskyrus sekmādieniais; ♦ **kaip jngt a m. (di far qcs), a m. che...** nebeñt...; **6. bdv nkt (comparativo)** mažiaū (*ko*); **m. gente** mažiaū žmonių; **m. tempo** mažiaū laiko; **ho m. amici di lui** turiū mažiaū draugų neī jīs (tūri); ♦ **m. male che...** geraī, kād...; visā lāimē, kād...; **kaip jst m. chiacchiere!** mažiaū kalbū!; **kaip jst m. male!** āčiū Diēvuī!; visā lāimē!; **7. bdv nkt (superlativo)** mažiausiai (*ko*); **chi ha fatto m. errori?** kās padārē mažiausiai klaidų?; **8. dkt v nkt** mažiausia; **è il m. che si possa fare** tai mažiausia kā gālima padaryti; ♦ **per lo m.** beñt jau; **parlare del più e del m.** kalbėti apie šī beī tāj; **9. dkt v nkt mat (segno „-“)** mīnusas; **10. dkt v dgs**: **i m.** mažumā; mažiausiai žmonių.

menomāre vksm (mé-) sulūošinti (*ir prk*).

menomaziōne dkt m sulūošinimas; negaliā.

menopāusa dkt m fisiol menopāuzē; klimaksas.

mēnsa dkt m 1. valgyklā; **m. scolastica** mokýklos valgyklā; **2. (tavola)** stālas (*valgomasis*).

mensile 1. bdv mėnesinis; (*del mese*) mėnesio: **abbonamento m.** mėnesinis abonementas; (*biglietto*) terminuotas mėnesinis bilietas; **2. dkt v (rivista)** mėnesinis žurnālas; (*pubblicazione*) mėnraštis; **3. dkt v (t.p. stipendio m.)** mėnesinis atlyginimas.

mensilitā dkt m nkt mėnesinis atlyginimas.

mensilmēnte prv kās mėnesį, pamēnesiū.

mēnsola dkt m 1. lentýna (*atskira lentelē*); **2. (di camino)** židinio atbrailā; **3. archit** konsolē.

mēnta dkt m 1. (t.p. bot m. piperita) mētā; **2. (l'essenza)** mētos ekstraktas; **alla m.** mētinis *agg*; **3. (t.p. dimin mentina)** mētinis saldañnis.

mentāle bdv 1. prōtinis; prōto; **ginnastica m.** prōto mankštā; **med ritardo m.** prōtinis atsilikimas; **2. (psichico)** psichinis; psichikos; **malattia m.** psichikos / psichinē ligā; prōto ligā:

3. (*fatto a mente*) mintinis; *calcolo m.* mintinis skaičiavimas.

mentalità *dkt m nkt* galvosenas, mentalitetas; (*modo di ragionare*) mąstysena.

mentalmente *prv 1.* mintinai; (*senza parole*) mintysė; (*con i pensieri*) mintimis; 2. (*dal punto di vista mentale*) prōtiškai; *med m. ritardato* prōtiškai atsilikęs.

mént *e dkt m 1.* (*intelletto*) prōtas; *malato di m.* psichikos ligonis; *educare la m.* lāvinti prōtą; 2. (*il pensiero*) mintis -iēs; (*la memoria*) atmintis -iēs; (*la testa, come sede del pensiero e sim.*) galvā; *mi leggi nella m.* skaitai māno mintis; ♦ *a m. fredda* ramiai; objektyviai; *a m. fresca* blaiviai; *far m. locale* stēngtis atgaminti atmintiję; *passare di m.* iškristi iš galvōs; *saltare in m.* šauti į galvą; *tenere a m.* turėti galvojė, nepamiršti; *tornare in m., venire in m.* ateiti į galvą; 3. *fig (di qcn)* prōtas; galvā; *le grandi ~i dell'umanità* didieji žmonijos prōtai.

-**mente** *priesaga, vartojama prieveiksmiams iš būdvardžių sudaryti, pvz., chiaro* } *chiaramente, facile* } *facilmente, grande* } *grandemente, regolare* } *regolarmente, ir t. t.*

mentecatto, -a *dkt v/m* pūsgalvis -ė.

ment *ire vksm [A] (mén-)* (pa)meluoti; *~e spudoratamente* meluoja akis išvertęs ag; *ti ha ~to* jis tūu pamelavo.

mentitore, -trice *dkt v/m* melāgis -ė.

ménto *dkt v* smākras; ♦ *doppio m.* pagūrklis.

méntre *jngt 1.* tuō metu, kai; *m. tornavo ho visto tua sorella* grįždamas pamačiau tavo sėsėrį; kai grįžau, pamačiau tavo sėsėrį; *sono arrivati m. pranzavamo* jiē atvyko tuō metu, kai pietāvome, jiē atvyko mums pietaujant; 2. (*invece*) ō; priešingai; *fam m. invece* (ō) tuō tārpu; 3. (*finché*) kōl; 4. *kaip dkt v nkt: in quel m.* tadā; tuō tārpu.

menù *dkt v nkt 1.* meniū, valgiāraštis; *m. del giorno* dienōs meniū; ≅ kompleksiniai piētūs *pl*; 2. (*le vivande*) valgio patiekalai *pl*; 3. *inf* meniū; *m. di avvio* paleistiēs meniū.

menzionare *vksm (-zió-)* (pa)minėti; *da m.* paminėtinas ag.

menzionato, -a *bdv* (pa)minėtas.

menzióne *dkt m* (pa)minėjimas; (*accenno*) užsiminimas; *degno di m.* vėrtas paminėti, pažymėtinas; *fare m. (di qcs)* paminėti (*kq*).

menzógna *dkt m* melagystė, mēlas.

menzognéro, -a *bdv 1.* (*di qcn*) melāgis; meluojantis; 2. (*di qcs*) melāgingas; apgaulingas.

meravigli *a dkt m 1.* nuostaba; nusistebėjimas;

♦ *a m.* nuostabiā; *con mia grande m.* māno

didelai nuostabai; *funziona a m.* puikiai veikia; 2. (*portento*) stebūklas; ♦ *è una m.!* (tai) nuostabu!; *fare ~e* daryti stebuklūs.

meravigli *are vksm* (nu)stėbinti; *mi ~a che...* manė stėbina, kād...

► **meravigli** *arsi sngr (di qcs)* stebėtis (*kuo*), nusistebėti; nustėbti; *mi ~o che...* stėbiuosi, kād...; mán keista, kād...; *non mi ~erei, se...* nenustėbėčiau, jėi...; ♦ *mi ~o di te!* tō iš tavęs tikrai nesitikėjau!

meravigliosamente *prv* nuostabiā.

meraviglióso, -a *bdv* nuostabūs; stulbinantis; įspūdingas; (*favoloso*) pāsakiškas; *un marito m.* nuostabūs vyras; *in modo m.* nuostabiā.

mercante *dkt v* pirklūs.

mercanteggiare *vksm (-tég-)* 1. *intr [A] (sul prezzo)* derėtis; 2. *tr fig* pardavinėti (*kuo*), prekiauti (*kq*).

mercantile 1. *bdv* prekybinis; prekybos; *attività m.* prekybinė veikla; *flotta m.* prekybos laivynas; 2. *dkt v (t.p. nave m.)* prėkinis laivas.

mercanzia *dkt m* prėkės *pl*.

mercàto *dkt v 1.* tuģus; (*t.p. piazza del m.*) turgavietė; *m. del pesce* žuviēs tuģus; ♦ *a buon m.* pigiai; pigūs ag; *m. delle pulci* sėndaikčių tuģus; 2. *econ. fin* rinkā; *economia di m.* riņkos ekonōmika; *m. azionario* fondų birža; *m. estero* užsienio rinkā; *m. del lavoro* darbo rinkā; *m. immobiliare (fondiario)* nekilnojamojo tuģto (žēmės sklėpų) rinkā; ♦ *libero m.* atvirōji rinkā; *m. nero* juodōji rinkā; 3. *fig spreg* nelegali prekyba.

merc *e dkt m 1.* prėkė, prėkės; *dgs ~i (carico)* krovinys, kroviniai; *m. in arrivo* gautos prėkės; *~i di contrabbando* kontrabānda *sg*; 2. *kaip bdv dgs ~i* prėkinis; prėkių; *scalo ~i* pākhauzas; *treno ~i* kroviniņis / prėkinis traukiniņis; *econ borsa ~i* prėkių birža; 3. *fig* tuģtas.

mercè *dkt m nkt (grazia)* malōnė; ♦ *essere alla m. (di qc)* būti (*ko*) malōnėje / vālioje.

mercédes *dkt v/m nkt* mersėdesas.

mercenario, -a 1. *bdv* samdomas(is); 2. *dkt v* samdinys.

merceria *dkt m 1.* (*gli oggetti*) galantėrija; 2. (*il negozio*) galantėrijos parduotuvė.

mercoledì *dkt v nkt* trečiadienis; (*questo m.* (ši) trečiadienį; *m. prossimo (scorso)* kitą / atėinan-tį (prāeitą / prāėjusį) trečiadienį; *il m., di m., al m.* trečiādieniais; ♦ *M. delle Ceneri* Pelenų trečiādienis.

mercùrio *dkt v chim* gyvsidabris; ♦ *la colonnina di m.* gyvsidabrio stulpėlis.

mèrda *dkt m volg* šūdas; mėšlas, šlamštas; *di m.*

šūdinas (*ir prk*); *fig* sùšiktas; *fare una figura di m.* juodaĩ susimáuti, apsišikti.

merdóne *dkt v volg* šūdžius.

merénda *dkt m* pavakariaĩ *pl*; ♦ *c'entra come i cāvoli a m.* ≅ kaip šuniui penktà kója.

merendina *dkt m* bandėlė (*saldi*); pyragáitis.

meretrice *dkt m* prostitutė.

meridiàna *dkt m* sàulės laikrodis.

meridiàno *dkt v* dienóvidinis; *m. di Greenwich* Grinvičo dienóvidinis.

meridional || **e 1.** *bdv* pietinis; pietų (*ppr. Pietų Italijos*); *costa m.* pietų pakrantė; *dialetti ~i* Pietų Itálijos taĩmės; *versante m.* pietinis šlaĩtas; *l'isola più m.* piečiausia salà; **2.** *bdv (dei meridionali)* pietiečių; pietietiškas; **3.** *dkt v/m* pietietis -ė (*ppr. Pietų Italijos*).

meridióne *dkt v 1.* piētūs *pl*; *esposto a m., rivolto a m.* žvelgiantis į pietūs; **2.:** *il M.* Pietų Itálija.

meringa *dkt m* morengas, saldūkas; *alla m.* morenginis *agg.*

merit || **àre** *vksm (mé-)* **1.** (*essere degno*) (*qcs*) būti (*ko*) vertám; (*guadagnare qcs*) nusipelnýti (*kq, ko*), pelnýti; *m. un castigo* pelnýti baũsmę; *mérta di essere visto* veĩta pamatýti; *non ~ava la bocciatura* nepelnýtai neišlaĩkė; ♦ *~a davvero!* tikraĩ veĩta!; **2.** (*procurare*) pelnýti; *m. riconoscimenti internazionali* pelnýti tarp-tautinį pripažinimą.

► **merit** || **àrsi** *sng* (*qcs*) nusipelnýti (*kq, ko*), pelnýtis; (*dopo tanto lavoro*) užsitarnáuti; *m. la stima di tutti* nusipelnýti visų pagarbõs; *ti ~eresti uno sciaffo!* nusipelnei aĩtausi!; *se lo ~a!* jĩs tõ nusipelnė!; *iron* taip jám ir reĩkia!

meritatoménte *prv* pelnýtai.

meritátò, -a *bdv* pelnýtas; užsitarnáutas; *riposo m.* užsitarnáutas pòilsis; *successo m.* pelnýtas pasiseĩkimas.

meritévole *bdv (di qcs)* veĩtas (*ko*); *m. di attenzione (fiducia)* veĩtas dėmesio (pasitikėĩjimo); *m. di disprezzo* smeĩktinas.

merít || **o** *dkt v 1.* nuopelnas; *~i artistici* nuopel-naĩ mēno srityjė; ♦ *per m. (kieno)* dėkà; *per m. tuo* tãvo dėkà; *essere a pari m.* dalýtis pirma vietà; **2.** (*pregio*) privalũmas; **3.:** *Dio te ne ren-da m.!* teatlygina tãu Diėvas!; **4.** (*essenza*) esmė; *entrare nel m.* nagrinėti iš esmės; prieĩti prie dalýko esmės; ♦ *in m.* apiė taĩ; *in m. (a qcs)* (õ) dėl (*ko*); *non so niente in m.* nieko apiė taĩ nežinaũ.

meritòrio, -a *bdv* pagĩrtinas, veĩtas pagyrimo.

merlétto *dkt v* nėrinỹs.

mèrlo I *dkt v 1.* juodàsĩs strãzdas; **2.** *fig* mùlkis.

mèrlo II *dkt v archit* (kreneliãžo / gynybinės siėnos) dantis -iės *femm.*

merlùzzo *dkt v zool 1.* mėnkė; **2.** (*nasello*) sida-brinė mėnkė.

méro, -a *bdv (semplice)* pàprastas; (*puro*) grýnas. **mescere** *vksm (i)* pilti (*ppr. vyno*); pĩlstyti.

meschinaménte *prv* negarbingai; niekingai.

meschineria *dkt m 1.* (*l'essere meschino*) žemũmas; **2.** (*azione meschina*) žėmas / gėdĩngas pòelgis.

meschin || **o, -a** *bdv 1.* žėmas; negarbingas; (*spregevole*) niekingas; *motivi ~i* žemĩ motývai; ♦ *fare una figura ~a* apsigėdyti; **2.** (*misero*) meĩkas; skurdũs; **3.** *fig (di qcn)* nekĩlñs; niekšĩškas; niekingas; **4.** (*infelice*) nelaimĩngas.

mescolaménto *dkt v* maišymas; *t.p.* ⇒ **mesco-lànza.**

mescolànza *dkt m (miscela)* mišinỹs.

mescolàre *vksm (mé-)* **1.** (*unire insieme*) (su)-maišýti; *m. ghiàia e cemento, m. la ghiàia con il cemento* maišýti cemeĩtą sũ žvyrũ; **2.** (*rimestare*) (pa)maišýti; išmaišýti; *m. la pasta* pamaišýti makaronũs; *m. le carte* sumaišýti kortàs (*ir prk*); **3.** (*confondere*) (su)maišýti; (su)páinioti; *m. i fogli* páinioti lapũs.

► **mescolàrsi** *sng 1.* maišýtis (*ir prk*), susimaišýti; *i profumi si mescolano* maišosi kvapai; **2.** *fig (di qcn)*; *m. tra la folla* įsimašýti / įsitrinti į minią;

mescolàta *dkt m*; *dare una m.* pamaišýti.

mése *dkt v* mėnuo; *il m. scorso* prãeitą mėnesĩ; *questo m.* šĩ mėnesĩ; *all'inizio (alla fine) del m.* mėnesio pradžiojė (pabaigojė); *fra un m.* pò mėnesio; *nel m. di lùglio* líepos mėnesĩ; *una volta al m.* kartą peĩ mėnesĩ; *farò un mesetto di vacanza* atostogãusiu kókį mėnesĩ.

méssa I *dkt m 1. rel (t.p. santa M.)* (šveĩtosios) mišios *pl*; *m. cantata* giedótinės mišios; *andare a m.* eĩti į mišiàs; *dire (la) m.* (pa)jaukóti mišiàs; *fare dire una m.* užpĩrkti mišiàs; ♦ *M. di mezzanotte* Bernėliũ mišios; **2.** *mus* mišios *pl*.

méssa II *dkt m (il mettere)*; *m. in circolazione* paleidĩmas į apývartą; *m. a fuoco* sufokusãvi-mas; *m. in moto* paleidĩmas (*ppr. variklio*); *m. in piega* sušukãvĩmas; šukũosena; *m. a punto* suregulĩavĩmas; *m. in rėgola* (su)tvaĩkymas; *m. in scena* pastãtymas (*teatre*); *fig* apsimetĩ-mas; *tecn m. a terra* įžėminĩmas; *fig m. al ban-do* uždraudĩmas.

messaggéro, -a *dkt v/m* pasiuntinỹs -ė.

messàggio *dkt v 1.* pranešĩmas; žinutė; (*biglietto*) raštėlis; *m. pubblicitàrio* reklãminis pranešĩ-mas; *m. vocale* balso pãšto žinutė; *lasciare un*

m. palikti raštēļi; palikti žinūtē; **2.** *fig* mintis -iēs *femm*; (*insegnamento*) pamókymas; *il m. di un film* pagrindinē filmo mintis; **3.** (*appello*) kreipimasis; (*saluto*) svēikinamas.

messàle *dkt v* mišiņ kņgā, mišiōlas.

mèss||e *dkt m* **1.** (*il raccolto*) deļļius; *dgs le ~i* ja-vaī; **2.** (*la mietitura*) pjūtis -iēs; deļļiņ nuēmī-mas; **3.** *fig* daugybē; aībē.

messére *dkt v* stor pōnas; sēras.

Messia *dkt v* rel Mesijas.

messican||o, **-a** **1.** *bdv* Mēksikos; meksikiēčiņ; meksikiētiškas; īš Mēksikos; *piatti ~i* meksi-kiētiški patiekalā; **2.** *dkt v/m* meksikiētis -ē.

messinscena *dkt m* *fig* apsīmetīmas; apgāulē.

mèssō **1.** **-a** *bdv*: *ben m.* (*ben vestīto*) gražīā apsi-reņģes; (*robusto*) tvīrto sudējīmo; *come sei m. domani sera?* kāp tāu rytōj vakarē? (*tarantis del susitikimo ir pan.*); ♦ *fam ma come sei m.!* kā čīa sāu vaizdūojī?

mèssō **II** *dkt v* **1.** *stor* pasiuntinys; **2.** pasiuntinys, kūrjeris; *m. pontificio* legātas.

mestiére *dkt v* **1.** profēsija; (*artigianale*) āmatas; (*lavoro*) dārbas; *fare (qcs) di m.* vēstis (*kuo*); *che m. fa?* kokiā jō profēsija?; kā jis dīrba?; kuō jis vēčīasi?; ♦ *essere del m.* nūsimanýti (*apie darbq*); **2.** *fig* (*perizia*) dārbo īgūdžiai *pl*; (*abilità*) sumanūmas.

mestizia *dkt m* graudulys, liūdesys; graudūmas.

mésto, **-a** *bdv* graudūs, liūdnas.

méstolo *dkt v* sāmtis; kāušas.

mestruāl||e *bdv* mēnesīniņ, menstruācijų; men-struācinis; *ciclo m.* mēnesīniņ ciklas; *dolori ~i* mēnesīniņ skausmā.

mestruaziōni *dkt m* *dgs fisiol* mēnesinēs; mens-truācijjos; *avere le m.* sīrgti mēnesinēmīs.

mèstruo *dkt v* *fisiol* menstruācija.

méta **I** *dkt m* **1.** (keliōnēs) tikslas; ♦ *senza m.* bē tikslo; **2.** *fig* tikslas, uždavinys; *prefiggersi una m.* užsibrēžti tikslā; **3.** *sport* trijū (/ penkių) taškų įvartis (žaidžiant regbį).

metà **II** *dkt m* *nkt* **1.** pūsē; *la m. degli intervistati* pūsē apklaustījų; *le due m. di una mela* dvī ōbuolio pūsēs; ♦ *a m.* (*in due*) perpūs; (*in par-te*) īš daliēs, nē visāi; *dire le cose a m.* nē ikī gālo pasakýti; neāišķiai pasakýti; *fare a m.* (*di qcs con qc*) dalīntis perpūs / pusiāu (*kq su kuo*); *lasciare a m.* nebaigti, ikī gālo nepa-darýti; **2.** (*parte, punto centrale*) vidurys; pūsē; *a m. lùglio* līepos viduryjē, apiē pūsē līepos; *a m. strada* pusiāukelēje; *piegare a m.* sulēņkti peř pūsē; *sport m. campo* aikštēlēs vidurys; ♦ *a m.* peř vidurj; **3.** *fam* porā (*mylimasis, su-tuokinis*).

metabolismo *dkt v* *biol* mēdžiagų apykaita, me-tabolizmas.

metabolizzare *vksm* *fisiol* pēdirbtī.

metacārpo *dkt v* *anat* delnākaulīai *pl*.

metadōne *dkt v* *farm* metadōnas.

metafisica *dkt m* *filos,fis* metafizika.

metafisico, **-a** *bdv* metafizinis; metafizikos.

metāfora *dkt m* *lett* metāfora; *m. trita* nuvāļkiota metāfora; ♦ *fuor di m.* tiēsiai, bē užuolankų.

metaforicamēnte *prv* metāforiškai.

metafōrico, **-a** *bdv* metāforiškai.

metāllico, **-a** *bdv* metalinis (*ir prk*); *fig timbro m.* metalinis tēmbra.

metallizzāto, **-a** *bdv* perlamūtrinis (*apie spalvq*); *auto blu m.* mēlynos perlamūtrinēs spalvōs mašinā.

metāll||o *dkt v* metālas; *di m., in m.* metalinis *agg*, īš metālo; *chīm non m.* nemetālas; *chīm ~i nobili (pesanti)* tauriejī (sunkiejī) metālai.

metallurgia *dkt m* metalūrgija.

metallūrgico, **-a** **1.** *bdv* metalurginis; metalūr-gijos; **2.** *dkt v* metalūrgas.

metalmeccānico, **-a** **1.** *bdv* metālo (gaminij / ap-dirbimo) prāmonēs; **2.** *dkt v* metālo (gaminij / apdirbimo) prāmonēs darbiniņkas, metāli-ninkas.

metamōrfosi *dkt m* *nkt* metamorfōzē.

metāno *dkt v* (*t.p. gas m.*) metānas.

metanodōtto *dkt v* metāno dujōtiekis.

metanōlo *dkt v* *chim* metanōlis.

metāstasi *dkt m* *nkt* med metastāzē.

metatārso *dkt v* *anat* slēsna.

mèteo *dkt v* *nkt* (*t.p. bollettino m.*) orų prognōzē.

metēora *dkt m* **1.** *astr* meteōras; **2.** *fig* trumpalāī-kē sensācija.

meteorite *dkt v* meteoritas.

meteorologia *dkt m* meteorolōgija.

meteorolōgi||co, **-a** *bdv* meteorolōginis; *bolletti-no m.* orų prognōzē; *fenōmeni ~ci* meteorolōginiai reiškiniai.

meteorōlogo, **-a** *dkt v/m* meteorolōgas -ē.

meticcio, **-a** *dkt v/m* metīsas -ē.

meticcolosamēnte *prv* kruopščiai.

meticcolositā *dkt m* kruopštūmas.

meticcoloso, **-a** *bdv* kruopštūs, skrupulingas.

metōdico, **-a** *bdv* **1.** (*accurato*) kruopštūs; metō-diškas; **2.** (*sistematico*) sistēmīngas.

metodicitā *dkt m* kruopštūmas; metodiškūmas.

metodista **1.** *bdv* metodistų; metodizmo; **2.** *dkt v/m* metodistas -ē.

método *dkt v* metodas; veikimo būdas; (*tecnica*) tēchnika; (*mezzo*) priemonē; (*sistema*) siste-mā; *m. di ricerca (di valutazione)* tyrīmo (ivér-

tinimo) metòdas; *m. sperimentale* eksperimentinis metòdas; ♦ *con m.* stròpiiai.

metodologia *dkt m* metodològija.

metratūra *dkt m* metràžas.

métrica *dkt m* lett mètrika; eilėtyra.

métrico I, -a *bdv*: *sistema m.* mètrinė mātų sistēmà.

métrico II, -a *bdv lett* mètrinis; mètrikos.

métro I *dkt v* **1.** mètras; *m. cubo (quadrato / quadro)* kūbinis (kvadratinis) mètras; **2.** (*lo strumento*) mètras; **3.** *fig* kritèrijus.

métro II *dkt v lett* mètras.

metrò *dkt v nkt* metrò; *prendere il m.* važiuoti metrò.

metronòmo *dkt v* metronòmas, taktómatīs.

metronòtte *dkt v nkt* naktinis sàrgas.

metròpoli *dkt m nkt* didmiestis, metròpolis.

metropolitàna *dkt m* metropolitėnas.

metropolitàno, -a *bdv* didmiesčio; miėsto.

métt||ere* *vksm* **1.** (*porre*) (pa)dėti; (*dentro*) įdėti; (*fuori*) išdėti; (*sopra*) uždėti; (*accostare*) pridėti; (*collocare*) (pa)statyti; (*dentro*) įstatyti; (*infilare*) (i)kišti; (*far sedere*) (pa)sodinti; (*versare*) (i)pilti; (i)berti; *m. fuori* (*far sporgere*) iškišti; *m. insieme* sudėti; (*comporre*) sudėlioti; (*formare*) sukomplektuoti; (*raccogliere*) surinkti; (*raffazzonare*) sukurpti; *m. via* atidėti (*ir prk*); *m. i bambini in fila* (su)statyti vaikùs į eilę; *m. il catenaccio alla porta* užsklėsti duris; *m. una firma (una virgola)* (pa)dėti pàrašà (kablėlį); *m. i fogli in un raccogliatore* susėgti lapùs į àplankà; *m. lo iodio su una ferita* patėpti žaizdà jodù; *m. a letto* paguldyti į lówà; *m. in una lista* įtraukti / įrašyti į sàrašà; *m. la macchina in garage* pastatyti mašinà į garàžà; *m. le mani in tasca* sukišti rankàs į kišenės; *m. una parola tra virgolette* iimti žòdį į kabutės; *m. la pentola sul fuoco* (už)dėti púodà ànt ugnies; užkaisti púodà; *m. i piatti in tavola* padėti lėkštės ànt stàlo; *m. in prigione* pasodinti į kalėjimà; *m. dei numeri in colonna* surašyti skaičius stulpeliù; *m. i soldi in banca* padėti pinigùs į bànkà; *m. la tovaglia* uždegti staltiesę; *m. sul treno* įsodinti į tràukinį; *m. il tavolo vicino alla finestra* pastatyti stàlà priė lángo; *tecn m. a terra* įžėminti; ♦ *m. giù (al telefono)* padėti ragėlį; *m. sotto* (*investire*) pėrvažiuoti; *m. su* (*organizzare*) (su)rengti; *m. su casa* įsikurti; *m. su (dei) chili* priaugti svòrio; *m. su famiglia* susikurti šėimà; *m. in agitazione* (*qcn*) kėlti (*kam*) nėrimà; *m. in atto, m. in pratica* įgyvendinti; *m. in circolazione* palėisti į apyvartà; *m. a confronto* sugrėtinti, palýginti; *dir*

suvėsti į akìstata; *m. in conto* įrašyti į sàskaità; *fig* turėti omenyję; *m. al corrente* informuoti; pėrspėti; (*di qcs*) supàžindinti (*su kuo*); *m. in chiaro* paaiškinti; iš(si)aiškinti; *m. a ferro e fuoco* siaubti ugnimi ir kalavijù; *m. a fuoco* sufokusuoti; *m. in giro voci* sklėisti gandùs; *m. in luce* iškėlti aikštėn; *m. mano* (*a qcs*) griėbtis (*ko*); iimtis; *m. a mollo* (pa)meřkti; *m. al mondo* pagimdýti; *m. a morte* nuteisti mirtimì; *m. in mostra* (pa)demonstruoti; *m. in moto* palėisti; užvėsti; *m. nero su bianco* parašyti júodu ànt bálto; *m. a nudo* atskleisti; *m. in ordine* (su)tvarkýti; *m. a parte* (*qc di qcs*) informuoti (*ką apie ką*); *m. da parte* padėti į šàlį; atidėti. pasidėti; *non m. piede fuori* (*di casa*) kòjos neiškėlti iš namù; *m. alla porta* (*qcn*) duris (*kam*) paródyti; išprašyti (*ką*); *m. a posto, m. al suo posto* padėti į (sàvo) viėtà; *m. fuori posto* padėti nē į viėtà; *m. alla prova* išbandyti. išmėginti; *m. a punto* sureguliuoti; (*preparare*) (pa)rengti; *m. in relazione* (su)sieti; *m. in rilievo, m. in risalto* (pa)rýškinti, pabrėžti; *m. a soquadro* (su)jaukti; *m. in scena* (pa)statyti (*teatre*); *m. (qcs) ai voti* pateikti (*ką*) balsuoti; *e chi più ne ha più ne ~ a* ir tàip toliaù; *guarda dove ~ i piedi!* žiūrėk, kuř vàiškštai!; **2.** (*attaccare*) (pri)kabinti, pakabinti; (*cucire*) (pri)siųti, užsiųti; (*incollare*) (pri)klijuoti, užklijuoti; *m. il francobollo su una busta* priklijuoti pàšto ženklà ànt / priė vòko; *m. delle grate alla finestra* apkàlti lánğà gròtomis; *m. un poster alla parete* pakabinti plakàtą ànt sienos; *m. i tacchi (alle scarpe)* prikàlti kulnùs; *m. le tende* (už-)kabinti užuòlaidas; *m. una toppa* prisiųti lòpà; **3.** (*un vestito*) vilkti(s); ap(si)vilkti, už(si)dėti; (*calzare*) àuti(s); ap(si)àuti; (*infilare*) mauti(s); už(si)mauti; *m. i guanti* užmauti pirštines; *m. un maglione* apsivilkti megztinį; *m. gli occhiali* užsidėti àkinius; *m. le scarpe* àuti(s) batùs; àutis; *m. i tacchi (le scarpe)* àutis aukštakulniùs; **4.** (*infondere*) suteikti; sukėlti; *m. fiducia* suteikti pasitikėjimo; *m. paura* (*a qc*) gąsdinti (*ką*); (su)kėlti (*kam*) baimę; *m. sete* (*a qc*) troškinti (*ką*); *m. soggezione* (*a qcn*), *m. in soggezione* (*qcn*) (pri)veřsti (*ką*) jaustis nesmagiai; **5.** (*fare entrare in funzione e sim.*) įjūngti; (*installare*) (i)rengti; *m. una canzone* (pa)lėisti dainà; *m. un CD* palėisti (/ įdėti *ir pan.*) kompàktinę plokštėlę; *m. la seconda* įjūngti àntràjà pàvarà; *m. il telefono* įvėsti telefòną; *stanno mettendo l'ascensore* įrengiamas liftas; **6.** (*acquisire e sim.*); *m. le foglie* išlėisti lapùs; *m. frutti* mėgti (vaisiùs); *m. i germogli* kràuti

pušpurus; *m. (le) radici* įsišaknyti (*ir prk*); *mio figlio ha messo il primo dentino* sūnui išdýgo pirmas dantukas; ♦ *m. giudizio* ateiti į prõtą; **7.** (*imporre*); *m. un nome* dúoti vardą; *m. una tassa* įvesti mokesť; ♦ *m. (qcn) a capo* (*di qcs*) paskirti (*kq*) (*kam*) vadováuti / (*ko*) vadovù; **8.** (*supporre*) tafti; *mettiamo che...* tařkim(e), kàd...; ♦ *vuoi m.?* nepalýginsi!; **9.** (*ritenere*) laikyti; (*assegnare*) priskirti; **10.** (*qcn a far qcs*); *m. i panni ad asciugare* džiauti skalbinius; *m. a fermentare* ráugti; *m. a sedere* pasodinti; *m. a tacere la (voce della) coscienza* nuslopinti sąžinės bařsa.

► *méttercela* įvdž: ♦ *m. tutta* iš káilio nértis, iš paskutiniųjų sténgtis.

► *métt||erci* įvdž **1.** (*tempo*) užimti láiko; *non ci ~o molto* ilgáį neužtrùksiu; *questo treno ci ~e due ore* šis traukinýs nuvažiuoja teñ peř dvì válandas; **2.:** ♦ *m. la firma* pasirařyti *fam* (*noriai sutikti*); *mettiámoci una pietra sopra* kàs búvo, tàs pražúvo.

► *métterla* įvdž: ♦ *come la mettiamo?* ô kàs dabař?; ô kâ dabař pasakýsi?

► *métt||ersi* sngř **1.** (*stando in piedi*) stóti, atsi-stóti; (*sdraiato*) gulťi(s), atsigulti; (*seduto*) sėsti(s), prisėsti; *m. dritto* atsiitiėsti; *m. in fila* stóti į eilę; *m. a letto* atsigulti; *m. a tavola* sėsti priė stálo; *~iti a tuo ágio!* įsitaisýk patogiai!; ♦ *m. d'accordo* susitařti; *m. in contatto* susisiekti; *m. in luce* pasirėikšti, pasižymėti; *m. in mostra* afišuotis; *m. da parte* pasitraukti; *m. alla prova* išbandyti savė; *m. in régola* sutvárkyti (*dárbo ir pan.*) dokumentùs; *fam m. elegante* puošťis; **2.** (*cominciare qcs*); *m. al lavoro* imtis / griėbtis dárbo, pradėti dárba; *m. in viaggio* išvykti; léistis į keliônę; ♦ *m. in moto* užsivėsti; **3.** (*cominciare a far qcs*) pradėti (*kq daryti*); *m. a cantare* uždainuoti; *m. a piangere* pravřkti; *m. a sedere* sėstis, atsisėsti; prisėsti; *si è messo a piòvere* pradėjo lýti; **4.** (*svilupparsi*); *m. bene* (*male*) geraį (*blogai*) klóstyti; *m. al bello* (*del tempo*) (*pra*)giedrėti; *m. al brutto* (*del tempo*) (*su*)bjurti; **5.** (*t.p. m. insieme*) susidėti, dėtis; *m. con una bionda* susidėti sù blondinė; **6.** (*indossare*) vilktis, apsiivilkti; *m. la camicia* apsiivilkti márřkinius / márřkiniaís; *~iti la giacca, perché fa freddo* vilkis řvarķa, nės řálta; *t.p.* ⇒ *méttere* **3.**; **7.** (*qcs da qualche parte*) įsidėti, dėtis; (*su qcs*) užsidėti; *m. una caramella in bocca* įsidėti saldainį į búrną; *m. il rossetto* pasidažyti lúpas; *m. il profumo* kvėpintis; *m. i tappi nelle orecchie* užsikišti ausis; ♦ *m. in testa* (*qcs*) įsikálti (*kq*) į gálvą.

mèzza dkt *m fam* **1.** pùsė (*valandòs*); *otto e m.* pùsė devynių; *alle otto e m.* pùsė devynių; *fino alle otto e m.* iki pùsės devynių; **2.** (*le 12.30, 0.30*) pùsė pirmòs (*nakties ar dienos*).

mezzadria dkt *m* pusininkystė.

mezzadro dkt *v* pùsininkas -ė.

mezzala dkt *m* (*dgs -i*) sport pusiáu krášto žaidėjas.

mezzaluna dkt *m* **1.** pùsmėnulis; (*falce di luna*) mėnùlio pjáutuvas; **2.** (*attrezzo da cucina*) pùsmėnùlio fòrmos (*smùlkinimo*) peilis (*su dviem rankenomis*).

mezzanino dkt *v* pùsaukštis; mezoninas.

mezzano, -a bdv vidutinis.

mezzanotte dkt *m* vidurnaktis, pusiáunaktis; *a m.* vidurnaktį; dvýliktą válandą; *dopo m.* pò vidurnakčio; *verso m.* apie vidurnaktį; *fino a m.* ligi vidurnakčio.

mezzeria dkt *m* (*t.p. linea di m.*) kėlio vidurio linija.

mèzz||o, -a **1.** bdv pùsė sost; *~a giornata* pùsė dienòs, pùsdienis; *un m. chilo* apie pùsę kilográmò; *m. litro* pùslitris, pùsė litro; *m. metro* pùsė mètro; *mezz'ora* pùsvalandis; *le tre e ~a* pùsė keturių; **2.** bdv (*medio*) vidutinis; *di m.* vidurinís agg; *di ~a età* vidutinio ámžiaus; *~a estate* vidurvasaris; *~a stagione* pėreinamasis sezònas (*ruduo, pavasaris*); *a ~a voce* pùsbal-siu; ♦ *~e misure* pùsinės priemonės; *senza ~i tèrmini* bė užuolankų; **3.** bdv (*una certa quan-tità e sim.*); *ho una ~a idea* (*di far qcs*) mán kirba mintis (*kq daryti*); *c'era m. mondo* kò tik teñ nebúvo; *il freddo paralizza ~a Europa* řalťis káusto pùsę Euròpos; **4.** dkt *v* (*metà*) pùsė; *un mese e m.* pusañtro mėnesio; *due chili e m.* pustrėčio kilográmò; *un'ora e m.* pusañtros valandòs; ♦ *fare a m.* (*di qcs con qc*) dalintis perpùs / pusiáu (*kq su kuo*); **5.** dkt *v* (*il centro*) vidurýs; *in m. alla natura* gamtojė; *in m.* peř vidurį; viduryjė; (*fra*) tařp (*ko*); *in m. alla piaz-za, nel m. della piazza* aikštės viduryjė; vidurý aikštės; *il fratello di m.* vidurinýsis brólis; *stor Età di m.* Viduramžiai pl; ♦ *in quel m.* tuò tårpu; *nel bel m.* (*di qcs*) kaip tik (*per kq*); svarbiausiu (*ko*) momentù; pačiamė (*ko*) vi-duryjė; *il giusto m.* áukso vidurýs; *via di m.* tårpinis variántas; *andarci di m.* nukentėti; *le-vare di m.* (*qcs*) patráukti; (*liberarsi di qc*) atsikratyti (*ko*); *togliersi di m.* pasitraukti; *flk tra il dire e il fare c'è di m.* il mare lengviau pa-sakýti, negù padarýti; **6.** dkt *v* (*strumento*) priemonė; (*modo*) būdas; *~i di comunicazio-ne di massa* žiniasklaida sg; *m. di sostentamen-*

to pragyvėnimas; ♦ *per m.* (di qcs) *kuo*; sù (*kuo*); *peř* (*kq*); *con* ~i di *fortuna* bėt kuō pasinaudojant; *il fine giustifica i* ~i tĩsklas patėisina priėmones; **7.** *dkt v* (*veicolo*) automobilis; (*t.p. m. di trasporto*) transpòrto priėmonė; *i* ~i *pùbblici* visuomeninis/vieřšasis transpòrtas sg; *mil m. anfibio* amfibia; *mil m. corazzato* šarvuotis; *mil m. da sbarco* desántinis laĩvas; **8.** *dkt v* *chim, fis* mėdiumas; (*ambiente*) tėrpė; **9.:** *dkt v* *dgs* ~i (*econòmici*) lėšos; **10.:** *dkt v* *dgs* ~i (*doti*) gabùmai pl; tálentas; ♦ *fiducioso dei propri* ~i savimi pasitikintis; **11.** *prv* pusiáu; pùs-; *m. addormentato* pusiáu miėgantis; *m. cieco* pùsaklis; *m. morto* lėisgyvis; *m. ubriaco* pùsgirtis; *m. vuoto* pùstuřtis.

mezzobùsto *dkt v* **1.** art biùstas; **2.** *fam* (*annunciatore*) televizijos diktorius -ė.

mezzofòndo *dkt v* sport vidutinė distàncija.

mezzogiórno *dkt v* **1.** vidùrdienis, pusiáuudienis; piėtùs pl; *a m.* vidùrdienį; dvýliktà vālandà; *dopo m.* pò vidùrdienio; pò pietų; *verso m.* į / apĩe vidùrdienį; *fino a m.* ligi pietų; **2.** (*sud*) piėtùs pl; *essere esposto a m.* žvelgti į pietų; **3.:** *il M.* Pietų Itālija.

mezzosàngue *dkt v/m nkt* maiřytos rāsės žmogùs.

mi *ĩ* (*ĩv* (*kita forma: me*) **1.** (*oggetto diretto*) manė; (*con soggetto „io“*) savė; *t.p.* ⇒ **3.;** (*in frasi negative*) manė; *mi hanno visto / vista* manė pamātė; *la mamma mi sgrida* mamà manė bāra; *non mi vedi?* nemataĩ manė?; *non mi ha salutato* nepasisvėikino sù manimi; *mi considero un bravo ragazzo* laikau savė gerù vaikinų; **2.** (*oggetto indiretto*) mán; (*con soggetto „io“*) sáu; *t.p.* ⇒ **3.;** *mi hanno detto* mán pasākė; *mi hanno chiesto* manės paklausė; *restituitemi i soldi!* grāžĩnkite mán pinigùs!; *me la scriverai una cartolina?* aĩ parařysi mán atvirukà?; *mi concedo una pàusa* lėisiu sáu pertraukėle; **3.** (*riflessivo*): *mi lavo* prausiũosi; *non mi ricordo* neprisĩmenu; *mi sono comprato la macchina* nusipirkau mařĩnà; *mi bevo una birra* gėrsiu / geriũ aũ; **4.:** *eccomi!* řtaĩ iĩ ař!; **5.:** *stammi bene!* lik sveĩkas!

mi *ĩ* *dkt v nkt* *mas* *mi inv.*

miagolàre *vksm* [A] (*mià-*) miaũkti, kniaũkti; (*solo una volta*) sumiaũkti, sukniaũkti.

miagolio *dkt v* miaukĩmas, kniaukĩmas.

miào *ĩřt* miáu.

miàsma *dkt v* puvĩmo dvòkas; nuodĩngos išgaros pl; (*fetore*) tvaĩkas.

mica **I** *prv* *fam* **1.** (*pabrėžiant neiginį ar vietoj neiginio*) gĩ; *non sono m. nato ieri!* ař gĩ nė vākar gimiaũ!; *non ti sarai m. arrabbiato!*, *m. ti*

sarai arrabbiato! nėgi supykai!; **2.** (*pabrėžiant klausimà*) gál; aĩ / gál karťais; *hai m. visto le mie chiavi?* gál karťais mateĩ māno raktùs? **3.:** ♦ *m. male* neblogai; (*visai*) niėko; *m. tanto* nelabai.

mica **II** *dkt m* (*panino*) bandėlė.

miccia *dkt m* dāgtis; padegamòji virvutė.

micidiàle *bdv* **1.** miřtinas; **2.** *fig* (*nocivo per qc*) žalĩngas (*kam*); keĩkiantis; **3.** *fig* (*terribile*) siaubĩngas; (*insopportabile*) nepākeliamas; **un caldo m.** siaubĩngas karřtis; **4.** *fig* (*potente*) galĩngas.

micio, **-a** *dkt v/m* (*t.p. micino -a*) kačiũkas; (*femmina*) katýtė; (*maschio*) kātinas, katinũkas.

micro- priešdėlis: pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su mažų matmenų kūnais, mažais dydžiais, pvz., microcosmo, microcéfalo, microeconomia ir t. t.

micròbio *dkt v* *biol, med* ⇒ **microbo.**

microbiologia *dkt m* mikrobiològija.

microbo *dkt v* mikròbas (*ir prk*).

microcòsma *dkt v* mikrokòsmas.

microfilm [-film] *dkt v nkt* mikrofilmas.

micròfono *dkt v* mikrofònas; *parlare al / col m.* kalbėti per mikrofònà.

micro(o)rganismo *dkt v* *biol* mikroorganizmas.

microprocessóre *dkt v* *inf* mikroprocėsorius.

microscòpico, **-a** *bdv* **1.** mikroskòpinis; **2.** *fig* mikroskòpiřkas, mikroskòpinis.

microscòpio *dkt v* mikroskòpas; *al m.* prò (/ peř) mikroskòpà.

microspia *dkt m* slāptas pasiklaũsymo aparātas.

midòll **o** *dkt v* (*t.p. anat m. òsseo*) (kāulų) čiulpaĩ pl, kāulų smėgenys pl; *anat m. spinale* stũburo smėgenys; *trapianto di m.* kāulų čiulpų pėrsodinimas; ♦ *fino al m., fino alle* ~a iki kāulų.

mièi *bdv, ĩv, dkt v* *dgs* ⇒ **mio** **1., 2.**

miéle *dkt v* medũs; *m. di taglio* liėpų medũs; *fig dolce come il m.* saldutėlis, saldũs kaip medũs; *color m.* gĩntaro spalvòs; ♦ *di m.* saldũs agg; *meilũs agg; luna di m.* medaũs mėnuo.

miéttere *vksm* **1.** (nu)pjāuti (*javus*), (nu)kiřsti: nuiĩmti derlių; ♦ *m. allori* lāurus skinti; **2.** *fig* paguldĩti (*užmuřti*); (*t.p. m. vittime*) nužudyti: (pa)reikalāuti daũg aukų; **3.** *fig* susilāukti (*dau-gybės ko*); *m. consensi* susilāukti didelio pritarĩmo; *m. successi* susilāukti didžiulės sėkmės.

mietitóre, **-trice** **1.** *dkt v/m* (javų) pjovėjas -a; **2.** *dkt m* javāpjovė; pjaunamòji.

mietitrebbiatrice *dkt m* (javų) kombāinas.

mietitùra *dkt m* pjũtis; javāpjūtė, rugiāpjūtė.

miglià **io** (*dgs -ia, m*) *dkt v* (mařdaũg) tũkstantis (*ir prk*); *un m. di persone* apĩe tũkstantį žmonių;

poche ~ia di *èuro* kēletas tūkstančī eūru; *fig* ~ia di *volte* tūkstantī kartū; ♦ *a* ~ia tūkstančiais.

miglio I (*dgs* *miglia*, *m*) *dkt* v myliā; *m. marino* jūrmylē; ♦ *lontano un m.* īš tōlo; (*molto lontano*) toli toli.

miglio II *dkt* v *bot* sōra; (*i grani*) sōros *pl*.

miglioraménto *dkt* v **1.** (*il rendere migliore*) (*pa*) gērinimas; **2.** (*il diventare migliore*) (*pa*) gerėjimas; **3.** (*di salute*) sveikimas.

miglior||āre *vksm* (-glió-) **1.** *tr* (*pa*) gērinti; *m. il risultato* pagērinti rezultātā; *m. l'umore* pataisyti nūotaika; *tecn m. un terreno* melioruoti žemē; **2.** *intr* [E] (*pa*) gerėti; taisyti, pasitaisyti; (*in salute*) sveikti; *il paziente è ~ato* ligōnis pagerėjo / sveiksta; *lo studente è ~ato* studentas (dabār) geriaū mōkosi; *il tempo ~a* óras taísosi.

► **migliorārsi** *sng* pasitaisyti; padaryti savē gerēsni.

migliór||e **1.** *bdv* (*comparativo*) gerēsnis; ~i *prospettive* gerēsnes perspektyvos; *questo tessuto è m. dell'altro* šis audinys gerēsnis už kitą; **2.** *bdv* (*superlativo*) geriausias; *la mia m. amica* māno geriausia draugē; *il m. di tutti* geriausias īš visū; *nel modo m.* geriausiai; ♦ *nella m. delle ipotesi, nel m. dei casi* geriausiai ātveju; *i miei ~i auguri* sū geriausiai linkėjimais; **3.** *dkt* v/m: *il m.* (pāts) geriausias; *la m.* (patī) geriausia; *il m. della classe* klāsēs pirmūnas; *scēgliere i ~i* atrīnkti (pačiūs) geriausius; ♦ *vinca il m.!* tegul laīmi geriausias!

mignolo *dkt* v (*t.p. dito m.*) mažasis pirštas; mažylis (pirštas).

mignotta *dkt* m *volg* kēksē; ♦ *figlio di m.* kalēs vaikas.

migrāre *vksm* [E] migruoti (*ppr. apie gyvūnus*); *m. a sud* migruoti / skristi ī pietūs.

migrāzione *dkt* m migrācija; migrāvimas; *m. interna* vidinis migrāvimas; *m. stagionale* sezōninē migrācija.

mila *sktv* *nkt* (*ppr. kaip priesaga -mila*): *due m., duemila* dū tūkstančiai; *t.p. ⇒ mille*.

milanése **1.** *bdv* Milāno; milaniēčiū; milaniētiskās; īš Milāno; *l'hinterland m.* Milāno rajōnas; *gastr cotoletta alla m.* milaniētiskās muštīnis; *gastr risotto alla m.* milaniētiskās rizōtas (*ryžiai su šafranu*); **2.** *dkt* v/m milaniētis -ē; **3.** *dkt* v milaniēčiū tarmē.

milanista **1.** *dkt* v AC Milāno žaidējas; **2.** *dkt* v/m AC Milāno sirgālius -ē; **3.** *bdv* AC Milāno.

miliardārio, -a **1.** *dkt* v/m milijardiērius -ē; turtuōlis -ē; **2.** *bdv* milijādinis.

miliardésimo, -a *sktv* milijārdas, milijārdasis.

miliārdo *dkt* v milijārdas (*ir prk*); bilijōnas.

miliāre *bdv*: *pietra m.* kēlio gāirē (*žyminti mylias ir pan.*); *fig* gāirē.

milionā||rio, -a **1.** *dkt* v/m milijoniērius -ē; turtuōlis -ē; **2.** *bdv* milijōninis; *investimenti ~ri* milijōninēs investicijos.

miliōne *dkt* v milijōnas (*ir prk*).

milionésimo, -a *sktv* milijōnas, milijōnasis.

militānte *dkt* v/m aktyvistas -ē.

militāre I **1.** *dkt* v kariškis, karys; (*soldato*) karēvis; **2.** *bdv* karinis; (*della guerra*) kāro; *base (distretto, segreto) m.* karinē bāzē (apýgarda, paslaptis); *ospedale m.* kāro ligōninē; *servizio m.* karinē tarnýba; *fare il saluto m.* atidūoti pāgarbā.

milit||āre II *vksm* [A] (*mī-*) **1.** tarnāuti kariuomenēje; **2.** *fig* būti organizācijas (/ grūpēs / partijos *ir pan.*) nariū; *difensore che ~a nella Roma* gynējas, kuris žaidžia Rōmos komādoje.

militarismo *dkt* v militarizmas.

militarista *dkt* v/m militaristas -ē.

milite *dkt* v: ♦ *il M. Ignoto* Nežinomasis karēvis; *m. dell'Arma* karabiniērius.

milizia *dkt* m **1.** kovinis padalinys; karinēs pājēgos *pl*; **2.** *stor* milicija.

millantāre *vksm* (*qcs*) girti(s) (*kuo*) (*nepelnytai*).

millantatōre, -trice *dkt* v/m pagyrūnas -ē.

mille (*dgs* *mila*) *sktv* tūkstantis (*ir prk*); *duemila* dū tūkstančiai; *m. anni (èuro)* tūkstantis mētū (eūru); *fig per m. ragioni* dėl tūkstančio priežasčių; ♦ *m. grazie, grazie m.* labai āčiū!; *stor i M. Garibaldžio* Tūkstantinė; *t.p. ⇒ mila*.

millefōglie *dkt* v *gastr* šimtalāpis.

millenārio, -a **1.** *bdv* tūkstantmētis, tūkstančio mētū; **2.** *dkt* v tūkstantosios mētinēs *pl*; tūkstantmetis.

millennio *dkt* v tūkstantmetis.

millepiēdi *dkt* v *nkt* zool šimtakojis.

millésimo, -a **1.** *bdv* tūkstantasis, tūkstantas; **2.** *dkt* v tūkstantoji dalis.

milligrāmmo *dkt* v miligrāmas.

millilitro *dkt* v mililitras.

millimetrāt||o, -a *bdv*: *carta ~a* milimētrinis pōpierus.

millimetro *dkt* v milimētras.

milza *dkt* m anat blužnis -iēs.

mimāre *vksm* (*pa*) mēgdžioti (*mimika ir gestais, be žodžių*); (*pa*) vaizduoti mimika ir gēstais.

mimēti||co, -a *bdv* maskuojamasis, kamufliažinis; *tuta ~ca* kamufliažinis kombinezōnas.

mimetizāre *vksm* (už)maskuoti.

► **mimetizārsi** *sng* maskuotis, užsimaskuoti.

mimica *dkt m* mīmika.

mimo *dkt v* **1.** *teatr* pantomimā; **2.** *lett* mīmas; **3.** (*attore*) mīmas.

mimósa *dkt m* bot mimozā.

mina *dkt m* **1.** minā; (*la carica*) sprogrmuō; *mil m. anticarro* priestānkinē minā; ♦ *m. vagante* nenuspējamas žmogūs; **2.** (*di matita*) šerdēlē; grafitas.

minàc||cia *dkt m* **1.** grasiņimas; ~*ce di morte* grasiņimai mirtimī; ~*ce di atti terroristici* grasiņimai įvykdyti terdōr āktų; **2.** (*pericolo incombente*) grēsmē; ~*ce di guerra* kāro grēsmē; *una m. per la democrazia* grēsmē demokrātijai; *costituire una m. (per qc)* kēlti grēsmē (*kam*).

minacc||iàre *vksm* **1.** (*qcn di qcs / di far qcs; qcs*) (*pa*)grasinti (*kam kuo / kq daryti; kuo*); *m. una punizione* grasinti bausmē; *m. di uccidere un ostaggio* grasinti nužudyti įkaitą; **2.** (*essere un pericolo*) (*qc*) kēlti (*kam*) grēsmē / pavōjū, grēsti; *m. la pace internazionale* kēlti grēsmē tarptautinei taikai; *la siccità ~cia il raccolto* sausrā kēlia grēsmē deīliui; **3.** *fig (preannunciare)* žadėti; *le nuvole ~ciano pioggia* dēbesys grēsmingai žada lietaūs.

minacciosamēnte *prv* grēsmingai.

minaccióso, -a *bdv* **1.** grēsmingas; **2.** (*che contiene minacce*) grasiņamas, grasiņantis.

minàre *vksm* **1.** (*pa*)dėti minās; (*qcs*) (už)minuoti (*kq*); *m. un ponte* minuoti tiltą; **2.** *fig* griauti; ardėti; *m. la salute* ardėti sveikātą.

minaréto *dkt v* minarėtas.

minàto, -a *bdv, dlv* užminuotas; *campo m.* minų laukas.

minatóre *dkt v* kalnakasys; šachtininkas.

minatòrio, -a *bdv* grasiņamas.

minchia *dkt m* *volg fig* **1.** (*nulla*): *non capisci una m.* nė vėlnio nesuprantī; **2.** (*cosa*): *ma che m. dici?* ką tū pō vėlnių tauški!; **3.:** *kaip jst fam m.!* blėn!, bliamba!

mineràl||e **1.** *dkt v* minerālas; (*grezzo*) rūdā; *m. di ferro* geležiēs rūdā; **2.** *bdv* minerālinis; *risorse ~i* naudingosios iškasenos, minerālinēs žaliavos; *sali ~i* minerālinēs drėskos; **3.** *dkt m (t.p. acqua m.)* minerālinis vanduo, minerālinio vandeis būtelis.

mineràl||rio, -a *bdv*: *estrazione ~ria* iškasenų gavýba; *giacimento m.* rūdōs telkinys; *industria ~ria* kasýbos prāmonė; *risorse ~rie* naudingosios iškasenos.

minèstra *dkt m* sultinys sū rýžiais (/ sū makarōnais *ir pan.*); sriubā sū makarōnais (/ sū rýžiais

ir pan.); ♦ *m. riscaldata* nebeaktualūs dalýkas; *la sòlita m.* tā patī istōrija.

minestróne *dkt v* **1.** daržovių sriubā (sū rýžiais / sū makarōnais *ir pan.*), daržoviēnė; **2.** *fig* kratinys.

mingherlino, -a *bdv* (māžas) iř lėsas; (*malaticcio*) geibūs, besveikātis.

mini- priešdėlis: *ypač šnekamojoje kalboje* vartojamas, nurodant nepaprastą daikto mažumą, reiškiniō apimtį *ir pan.*, *pvoz.*, *minicalcoltore*, *minigolf ir t. t.*

miniatiūra *dkt m* **1.** *art, lett, fig* miniatiūrā; ♦ *in m.* miniatiūrinis *agg*; **2.** (*modellino*) makėtas.

miniaturizzàto, -a *bdv* miniatiūrinis.

minibus *dkt v nkt* mikroautobūsas.

miniéra *dkt m* **1.** kasyklā; (*in profondità*) šachtā; *m. d'oro* áukso kasyklā (*ir prk*); *pozzo di m.* šachtos šulinys; **2.** *fig* lobýnas.

minigolf [-'golf] *dkt v* mažasis gólfas.

minigònna *dkt m* mini sijōnas; *métersi la m.* (užsi)sėgti mini sijōną.

minimamēnte *prv* **1.** (*in misura minima*) minimaliai; mažiausiai; **2.** (*per niente*): *non... m.* visiškai / visāi / nė kiek (ne-); *non mi interessa m.* manęs visiškai nedōmina.

minima *dkt m* **1.** (*t.p. temperatura m.*) žemiāusia temperatūrā; **2.** *mus* pūsinė gaidā / natā.

minimizàre *vksm* (su)meñkinti.

minim||o, -a **1.** *bdv* minimalūs; labai mažas; (*il più piccolo*) mažiausias; *tariffa ~a* minimalūs tarifas; *senza il m. dubbio* bė mažiausios abėjōnės; *la differenza è ~a* skirtumas yřā labai mažas; *non ne ho la ~a idea* neturiū žālio supratimo; ♦ *ai ~i tērmini* prastōs būklės; **2.** *dkt v* minimumas; *un m. di buonsenso* žiupsnėlis sveiko prōto; *ridurre al m.* sumāžinti iki minimumo; *dir m. contrattuale* minimalūs dārbo užmokestis; ♦ *come m., al m.* mažų mažiausiai; nōrs tiek; *essere ai ~i stōrici* pasiekti antirekōrdą; *è il m. che posso fare* tai mažiausia. kā galiū padarýti; **3.** *dkt v mat*: *m. comun denominatore* bėndras mažiausias vardiklis; *m. comune múltiplo* mažiausias bėndras kartōtinis; **4.** *dkt v tecn* laisvos(ios) āpsukos *pl*.

minio *dkt v* švino sūrikas.

ministeriàle *bdv* **1.** (*del ministero*) ministėrijos; *rimpasto m.* ministų kabinėto pėrtvarkymas; **2.** (*del ministro*) ministro.

ministéro *dkt v* **1.** ministėrija; *m. degli Èsteri (delle Finanze, della Giustizia, degli Interni)* Užsienio reikalų (Finānsų, Teisingūmo, Vidaūs reikalų) ministėrija; **2.** (*governo*) vyriaus-

sýbē; ministrų kabinėtas; **3.:** *dir Pubblico M.* prokuroras; **4.** (*ufficio*) pàreigos *pl.*
ministr||o *dkt v* ministras; (*premier*) premjėras;
primo m. ministras pirmininkas; *il m. della cultura (delle finanze, dei trasporti)* kultūros (finansų, susisiekimo) ministras; *Consiglio dei ~i* ministrų tarýba.
minorànz||a *dkt m* mažumà; mažóji dalis; *una m.* mažėsnė dalis; *~e ètniche* tautinės mažumos; *m. politica* politinė mažumà; *essere in m.* sudarýti mažumą.
minoràto, -a **1.** *bdv* tūrintis nēgalia, sù nēgalia; neįgalus; **2.** *dkt v/m* žmogùs, tūrintis nēgalia; neįgalūs is -ioji.
minor||e **1.** *bdv* mažėsnis; *il m.* mažiausias; mažėsnýsis; *la m.* mažiausia; mažėsnioji; *una superficie m.* mažėsnis plótas; *il m. dei mali, il male m.* mažėsnioji iš dviejų blogýbių; *il minor numero di incidenti* mažiausia avarijų; *ad un prezzo m.* mažėsnė kàina; *in minor tempo* greičiau, pė trumpėsnį laiką; *astr l'Orsa M.* Mažieji Grįžulo Ratai *pl*; *dir la m. età* nepilnametystė; **2.** *bdv* (*più giovane d'età*) jaunėsnis; *il m.* jauniausias; jaunesnýsis; *il fratello m.* jauniausias brólis; jaunesnýsis brólis; **3.** *bdv* (*meno importante*) nē tóks svarbùs; nežymùs; *i poeti ~i del '200* nežymieji XIII a. poetai; *è una questione m.* tai nē tóks svarbùs klàusimas; **4.** *bdv mus* minòrinis; *do m.* c-moll, do minòras; *tonalità m.* minòras; **5.** *dkt v/m* (*il più giovane di età*) jauniausias -a; **6.** *dkt v/m* (*minorenne*) nepilnamėtis -ė; vaikas; *i diritti dei ~i* vaikų teisės; ♦ *vietato ai m.* skirtas suaugusiems; **7.** *dkt v rel* (*t.p. frate m.*) minoritas; **8.** *dkt v mat* (*segno* “~”) nelygýbės ženklas „mažiau“.
minorènne *bdv, dkt v/m* nepilnamėtis -ė.
minorile *bdv* nepilnamėčių.
minorità *dkt m* *dir* nepilnametystė.
minoritàrio, -a *bdv* mažumòs.
minuéndo *dkt v mat* turinýs.
minuétto *dkt v mus* menuėtas.
minùscola *dkt m* (*t.p. lettera m.*) mažóji raidė; *scrivere con la m.* rašýti mažąja raidė.
minùscolo, -a *bdv fig* mažýtis; mikroskòpiškas.
minùta *dkt m* juodraštis; pirmasis variantas.
minùt||o **I, -a** **1.** *bdv* smulkus; (*piccolo*) mažutis; *pioggia ~a* smulkus lietùs; *di corporatura ~a* smulkaus sudėjimo; **2.** *fig* detalùs, kruopštùs; smulkus; **3.:** ♦ *al m.* mažmeninis agg; *commercio al m.* mažmeninė prekyba.
minùt||o **II** *dkt v* **1.** minutė; *m. di silenzio* tylòs minutė; *due ~i* dvì minutės; *fra cinque ~i* pò penkių minùčių; *lancetta dei ~i* minùtinė ro-

dýklė; *spaccare il m.* (*di qcs*) tiksliai ródyti; (*di qcn*) búi punktualiam; *sport ~i di recupero* pridėtos minutės, pridėtas laikas; ♦ *a ~i* greit; *di m. in m.* kàs minutė; *ho i ~i contati* (mán) kiekvienà minutė brangi; **2.** *fig* (*t.p. minutino*) minutė; valandėlė; akimirka; *all'ultimo m.* paskutinė minutė, paskutinė akimirka; *ti posso rubare un m.?* aš galiu minutėlę sutrukdýti?; *kaip jst un m.!* minutė!, minutėlė!, valandėlė!, lùktelek!
minùzi||a *dkt m* smulkmena; niėkniekis, mažmozis; *pèrdersi in ~e* užsiiminėti niėkniekiais.
minuziosaménte *prv fig* smulkiai, kruopščiai.
minuziosità *dkt m* kruopštumas.
minuziòs||o, -a *bdv* kruopštùs; (*solo di qcs*) detalùs, smulkus; *indàgine ~a* detalùs tyrimas.
mi||o, -a (*v dgs mici*) **1.** *bdv, jv* mào inv; (*se soggetto e possessore coincidono*) sàvo; *il m. libro* mào knygå; *m. nonno* mào senėlis; *la ~a situazione* mào padėtis; *a casa ~a* pàs manė; *conosci i miei amici?* pažįsti mào draugùs?; *vengo con i miei amici* ateisù sù sàvo draugais; *questa macchina non è sua, è la ~a* tai nē jò mašinà, ò mào; ♦ *questa ~a* šis mào láiškas; *lui sta dalla ~a* jis manė palaiko; *ne ho fatta una delle ~e* prisidirbau, kaip visad; *voglio dire la ~a* nòriu sàvo nuomonę pasakýti; **2.:** *dkt v dgs i miei (genitori)* mào tėvai; (*familiari*) maniškiai; **3.** *dkt v vns: vivo del m.* gyvenù (pàts) iš sàvo kišėnės.
miopé *med, fig* **1.** *bdv* trumparėgis; *io sono m.* àš trumparėgis; **2.** *dkt v/m* trumparėgis -ė.
miopìa *dkt m* *med, fig* trumparegystė.
mira *dkt m* **1.** (*il mirare*) nusitáikymas; *prèndere la m.* nu(si)táikyti, táikytis; *sbagliare m.* pràšauti, nepatáikyti; ♦ *prèndere di m.* nusitáikyti; prikìbti; **2.** (*precisione*) taiklumas; **3.** *fig* (*scopo*) užmačia; užmojis.
mirabolànte *bdv fam* nerealus.
miràcol||o *dkt v* stebùklas (*ir prk*); *crédere nei / ai ~i* tikėti stebùklais; *fig per m.* pė stebùklą; stebuklingai; *fig i ~i della natura* gamtòs stebùklai; ♦ *fare ~i* darýti stebuklùs; *sapere vita, morte e ~i* (*di qcn*) pažinti (*ka*) kaip penkis pirštùs.
miracolosaménte *prv* stebuklingai.
miracolóso, -a *bdv* stebuklingas (*ir prk*); *fig un fármaco m.* stebuklingas vaistas.
miràggio *dkt v* miràžas (*ir prk*);
mir||àre *vksm* [A] **1.** táikyti(s); nu(si)táikyti; *m. al cuore* táikyti į širdį; **2.** *fig* (*a qcs*) síekti (*ko*); pretenduoti (*i ka*); *m. al profitto* síekti / vaikýtis pėlno; *il comune ~a a ridurre le spese*

savivaldýbē sīekia sumāžinti īšlaidas; ♦ **m. in alto** aukštai sīekti, daūg norēti.

miriade *dkt m* nesuskaītoma daugybē.

mirāto, -a *bdv, dlv* tikslingas; (*a far qcs*) skirtas (*kam, kq daryti*); sīekiantis (*ko, kq daryti*).

mirino *dkt v* 1. taikīklis; *fig nel m. (di qc)* (*kieno*) akīratye; 2. *fot* vaīzdo iešīklis.

mirtillo *dkt v* mēlynē; *bot m. rosso* brūknē.

mirto *dkt v* *bot* mirta.

misāntropo *dkt v* mizānrōpas.

miscēla *dkt m* 1. *chim, fig* mišinys; 2. (*di carburante*) degūsis mišinys; 3. (*di caffè*) kavōs pupēliū mišinys.

miscelāre *vksm (-scē-)* (*su*)maišyti.

miscelatōre *dkt v* 1. *tecn* maišīklis; maišytūvas; 2. (*di rubinetto*) maišytūvas.

miscellānea *dkt m* (rāštų / strāipsnių) rinkinys.

mischia *dkt m* 1. grumtynės pl, peštynės pl; 2. *sport* grumtynės (dēl kāmūolio) pl.

mischiāre *vksm* 1. (*su*)maišyti; įmaišyti; (*mescolare*) išmaišyti; *t.p.* ⇒ **mescolāre**; 2.: *m. le carte* maišyti kortās (*ir prk*).

► **mischiārsi** *sng* ⇒ **mescolārsi**.

misconoscere* *vksm* neįvertinti.

misconosciuto, -a *bdv, dlv* neįvertintas.

miscuglio *dkt v* mišinys (*ir prk*).

miserābile 1. *bdv (povero)* vargingas, vařanas; skurdūs; 2. *bdv (infame)* niekingas; 3. *dkt v/m (poveraccio)* vargdienis -ė; 4. *dkt v/m (infame)* niekdarys -ė; sūskis -ė.

miseramēnte *prv* vargingai, skuřdziai.

miserēvole *bdv* pasigailētinās.

misērija *dkt m* 1. vařgas; skuřdas; *vivere in m.* skuřsti, vařgti; kēsti vařgā; skuřdziai gyvėnti; ♦ *finire in m.* nuskuřsti, nusigyvėnti; patēkti į skuřdā; *piāngere m.* bėdōti, kād pinigų nērā; *ridurre in m.* (nu)stūmti į skuřdā; *kaip jst porca m.!, per la m.!* rūpūs miltai!; pō perkūnais!; vėlnias!; 2. (*bassezza*) žemūmas; 3. *fig (cifra irrisoria)* skatikai pl; *mi hanno dato una m.* skatikūs tegavaū; 4.: *dgs ~e (sventura)* vargaī; bėdos.

misericōrdia *dkt m* gailestingūmas; (*pietà*) gaīlestis; *senza m.* bē gailesčio; *avere m. (di qc)* būti (*kam*) gailestingam; pasigailēti (*ko*).

misericordiōso, -a *bdv* gailestingas.

misero, -a 1. *bdv (povero)* skurdūs; vařanas; *essere m.* skuřsti; 2. *bdv (miserevole)* pasigailētinās; (*infelice*) nelaimingas; ♦ *kaip jst m. me!* aimán!; 3. *bdv (scarso)* meřkas; nekōks; 4. *bdv (gracile)* palieęes; 5. *bdv (meschino)* niekingas; žēmas; 6. *dkt v* skuřdzius; vařęsas.

misfatto *dkt v* piktadarýbē; nusikaltimas.

misoginia *dkt m* mizogīnija, neapýkanta mōterims.

misōgino, -a *bdv* neapkeñčiantis mōterų.

miss *dkt m nkt* mis *inv*; **M. Italia** Mīs Itālija.

missile *dkt v* raketā; *mil m. terra-terra* raketā „žēmē-žēmē“; **lanciare un m.** palēsti raketā.

missionārio, -a 1. *dkt v/m* misioniērius -ė; 2. *bdv* misioniērių; misijų; **ordine m.** misioniērių ōrdinas; 3. *bdv fig* misioniēriškas.

mission||e *dkt m* 1. misija (*ir prk*); užduotis -iēs; (*incarico*) pavedimas; **m. militare** karinė misija; **in m.** výkdantis agg užduotį; **cómpiere una m.** įvýkdyti užduotį; *fig la m. del poeta* poēto misija; 2. (*delegazione*) delegācija; (*diplomati-ca*) pasiuntinýbē, misija; 3. *comm* komandiruōtē; 4. (*spedizione scientifica*) (mōkslinē) ekspedīcija; 5. *rel (t.p. dgs ~i)* misijos pl; 6. *rel (la sede)* misioniērių namaī pl.

missiva *dkt m* laiškas.

mister *dkt v nkt* 1. mīsteris; 2. *sport* trēneris.

misteriosamēnte *prv* paslaptīngai.

misteriōso, -a *bdv* paslaptīngas; (*enigmatico*) mįslingas; **una morte ~a** paslaptīnga mirtis; ♦ *kaip dkt v fare il m.* paslaptīngai kalbėti (*elgtis ir pan.*); slapukāuti.

mistēr||o *dkt v* 1. paslaptis -iēs *femm*; (*enigma*) mįslē; **un m. insoluto** neįmintā mįslē; *i ~i della natura* gamtōs pāslaptys; **un alone di m.** paslaptiēs skraistē; 2. (*misteriosità*) paslaptīngūmas; 3. *rel* slėpinys; **mistero della f.** tikėjimo paslaptis -iēs *femm* / slėpinys.

mistica *dkt m* mīstika.

misticismo *dkt v* misticizmas.

mistico, -a 1. *bdv* mīstinis; mīstiškas (*ir prk*); 2. *dkt v/m* mīstikas -ė.

misticāre *vksm (-sti-)* mistifikūoti; (*adulterare*) (*su*)klastōti.

mistificaziōne *dkt m* mistifikācija.

mist||o, -a 1. *bdv* mišrūs; **classe ~a** mišri klāsē; 2. *bdv (assortito)* asortī *inv*; įvairūs; **gelato m.** ledaī asortī pl; 3. *bdv (a qcs)* (*su*)maišytas (*su kuo*) (*ir prk*); **farina ~a a zúchero** miltai sumaišyti sū cūkrumi; *fig dolore m. a rabbia* skausmas sumišęs sū pykčiū; 4. *dkt v* mišinys; 5. *dkt v sport (t.p. dōppio m.)* mišrūs dvėjetas.

mistūra *dkt m* mišinys; maišalas.

misūr||a *dkt m* 1. mātās; **m. di lunghezza (di peso)** ilgio (svōrio) mātās; ♦ **in qualche m.** iš daliēs; **nella m. in cui** (tiek,) kiek; 2. (*ppr. dgs ~e*) mātmenys pl; dýdis; **le ~e di una stanza** kambario dýdis; 3. (*taglia sim.*) dýdis; (*numero*) nūmeris; (*dei fianchi*) apimtis -iēs; **prēndere le ~e** pamatuoti, imti mātą; ♦ **su m.** pagā už-

sākymā; **4.** (*misurazione*) (iš)matāvimas; *unità di m.* matāvimo vienetas; ♦ *due pesi e due* ~e dvejoipi / dvīgubi *fam* standārtai (*skirtingos vertinimo sistemas*); **5.** *fig* (*t.p. senso della m.*) saīkas; *con m.* saīķingai; ♦ *oltre m.* nepaprastai; **6.** (*provvedimento*) priemonė; *m. fiscale* fiskālīnė priemonė; *severe* ~e *precauzionali* griežtos apsaugos priemonės; *adottare le* ~e *del caso* īmtis tinkamū priemonų; ♦ *mezze* ~e kompromisinės priemonės; **7.:** ♦ *di (stretta) m.* ītin mažū skirtumu; *la m. è colma* taurė pērpildyta; *passare la m.* viršyti saīkā; **8.** *mus* tāktas.

misur|āre *vksm* **1.** *tr* (-sù-) (iš)matuoti; pamatuoti; *m. ad occhio (a passi)* išmatuoti iš akiės (žiņsniais); *m. la febbre (a qcn)* pamatuoti (*kam*) temperatūrā; **2.** *tr* ⇒ **misurārsi** **2.;** **3.** *tr fig:* *m. le spese* apriboti / sumāzinti īslaidas; ♦ *m. le parole* riņkti žodžius; **4.** *intr* [A] būti (*tam tikro dydžio*); *la stanza ~a 3 metri per 5* kambario mātmenys / plōtas yrā 3 īš 5 mētrų / 3 ir 5 mētrai.

► **misurārsi** *sng* **1.** (*competere*) varžytis; **2.** (*limitarsi*) turėti saīkā; susilaikyti; *m. nel mangiare* saīķingai vālgyti; **3.** (*qcs*) pasimatuoti, matuotis; *m. una gonna* pasimatuoti sijonā.

misurāto, -a *bdv* saīķingas; santūrūs; *essere m.* (*nel far qcs*) saīķingai (*ką daryti*).

misuratōre *dkt v* matuōklis.

misuraziōn|e *dkt m* (iš)matāvimas; pamatāvimas; *le ~i sono errate* blogai išmatāvo.

misurino *dkt v* menzūrā; saīkas.

mite *bdv* **1.** (*di qcs*) švelnūs; *carattere m.* švelnūs būdas; *clima m.* švelnūs klimatas; **2.** (*non severo*) leņģvas; negriežtas; *una pena m.* lengvā baismė; **3.** (*di qcn*) nuolankūs; romūs.

mitēzza *dkt m* **1.** (*di qcs*) švelnūmas; **2.** (*indulgenza*) atlaidūmas; **3.** (*di qcn*) nuolankūmas, romūmas.

mitico, -a *bdv* **1.** mītinis; (*dei miti e sim.*) mītų; **2.** *fig* legēdinis.

mitigāre *vksm* (*mi-*) (su)švelninti; (*dolori e sim.*) (nu)mašinti; (*diminuire*) (su)māzinti; *m. una pena* paleņgvinti / sušvelninti baismę; *m. le pretese* sumāzinti pretenzijas.

► **mitigārsi** *sng* (su)švelnėti.

mitizzāre *vksm* pavefsti mitū.

mit|o *dkt v* **1.** mītas; sakmė; *i ~i greci* graikų mītai; **2.** *fig* legendā; *un m. del cinema* kino legendā; **3.** (*utopia*) utōpija; mītas.

mitologia *dkt m* mitolōgija.

mitolōgico, -a *bdv* mitolōginis; mitolōgijos.

mitōmane *dkt v/m* nevisaprōtis -ė.

mitra I *dkt m nkt mil* automātas; (*mitragliatrice*) kulkōšvaidis.

mitra II *dkt m rel* mitrā.

mitragliatrice *dkt m mil* kulkōšvaidis; ♦ *parlare come una m.* žodžius befti.

mittēnte *dkt v/m* siuntėjas -a; adresāntas -ė.

mixer *dkt v inv* **1.** (*da cucina*) plakīklis; **2.** (*nella tecnica cinematografica*) vaizdo īr gāšo īrāšymo pūltas, daugiafuņkcis pūltas.

mm *jst mm* (*pasitenkinimui, nekantrumui, abejoinei ir pan. reikšti*); nā.

mnemōnico, -a *bdv* (*della memoria*) atmintiēs; (*fatto a memoria*) mintinis; (*meccanico*) mechāniškas.

mo' I *dkt v nkt: a mo' (di qcs)* kaip (*kas*); *a mo' d'esempio* kaip pavyzdį.

mo' II *prv tarm* daba; (*subito*) tuōj.

mōbil|e I **1.** *bdv* paslankūs; kilnōjamas; (*che si muove*) jūdantis; (*rimuovibile*) nūimamas; *pannello m.* paslankūs skydėlis; *telefonía m.* mobiliųjų telefonų tēchnika; *scala m.* eskalātorius; *econ beni ~i* kilnōjamasis tuftas sg; *geogr sabbie ~i* dribsmėlis sg; *rel festa m.* kilnōjamiōji šventė; **2.:** *squadra m., la M.* policijos patrūlis; *mil reparto m.* judriōji dalis -iēs *femm*; **3.** *fig* (*incostante*) nepastovūs.

mōbil|e II *dkt v* bāldas; ~i *da cucina* virtuvės bāldai; ~i *di antiquariato* (*di / in legno*) anti-kvāriniai (mėdžio) bāldai.

mobilia *dkt m* ⇒ **mobilio.**

mobilie *dkt v* bāldžius, bāldininkas.

mobilio *dkt v* bāldai *pl*; bāldų komplėktas.

mobilitāre *vksm* (-bi-) mobilizuoti.

mobilitaziōne *dkt m* mobilizācija.

mocassino *dkt v* mokašinas (*apavas*).

mōccio *dkt v* ⇒ **mōccolo** **1.**

mocciōso, -a *dkt v/m* pīenburnis -ė.

mōccolo *dkt v* **1.** (*muco del naso*) snarglỹs; **2.** (*di candela*) žvakigalis.

mōd|a *dkt m* **1.** madā (*ir prk*); *di m., alla m.* madīngas agg; *all'ultima m.* pagal naujāusią mādā; *fuori m.* nemadīngas agg; *m. femminile (maschile)* mōterų (vyrų) madā; *andare / essere di m.* būti madīngam; *passare di m.* īšeiti iš madōs, pasidaryti nebemadīngam; *seguire le* ~e sėkti mādā; vaikytis madų; *tornare di m.* grįžti ī mādā; *fig la m. delle vacanze all'estero* madā atostogāuti užsienyje; **2.** (*industria dell'abbigliamento e sim.*) madā, mādōs; dizāinas; *m. italiana* itālų madā; *casa di ~e* madų namai *pl*; *rivista di m.* madų žurnālas; *sfilata di m.* madų / drabūzių demonstrāvimas; *stilista di m.* madų dizāineris -ė.

modalit||à *dkt m nkt* 1. (*prassi, t.p. dgs ~a*) tvarkà; procedūrà; **secondo le ~à prescritte** nustatytà tvarkà; 2. (*modo*) (veikimo) būdas; **m. d'uso** vartojimo būdas; 3. *tecn* režimas.

modell||a *dkt m* modelis *masc*; (*indossatrice*) manekėnė; (*che posa*) pozuootoja.

modell||are *vksm* (-dèl-) 1. modeliuoti; **fig m. la figura** (*detto di abito*) parýškinti figūrą; 2. (*con creta e sim.*) (nu)lipdyti; (*pentole, vasi*) (nu)žiėsti; **m. l'argilla** lipdyti iš mólío; 3. **fig** formuoti.

modell||ino *dkt v* miniatiūrinis modelis; makėtas; (*di aereo*) aviamodelis; (*di auto*) automodelis.

modell||ismo *dkt v* modeliavimas; modelininkystė.

modell||ista *dkt v/m* modelininkas -ė.

modell||o *dkt v* 1. modelis; (*foggia*) fasonas; **un nuovo m. di lavatrice** naujas skalbýklės modelis; 2. (*campione*) pavyzdýs, šablónas; 3. **fig** (*esempio*) pavyzdýs, etalónas; **un m. di onestà** sąžiningumo pavyzdýs; ♦ **prendere a m. qcn** imti ką pavyzdžiu; 4. (*riproduzione*) modelis; makėtas; **m. in scala ridotta** sumážinto dydžio modelis; 5. (*vestito e sim.*) drabūžis; rūbas; 6. (*indossatore*) modelis; (*che posa*) pozuootojas; 7. **dir** (*modulo*) forma; blánkas; 8. **econ, mat, tecn** modelis; 9.: **kaip bdv nkt** pavyzdingas; **un'impiegata m.** pavyzdinga darbuotoja.

mòdem *dkt v nkt inf* mòdemas, vertiklis.

moder||are *vksm* (mò-) (su)mážinti; (*limitare*) apribóti; **m. le spese** apribóti išlaidas; **m. il tono di voce** nulėisti balsą / balso tóną; **m. la velocità** sumážinti greitį; ♦ **~a i tèrmini!** žiūrėk, ką kalbi!

► **moder**||arsi *sng* kontroliuotis; (*nelle passioni*) tvárdytis, valdytis; **m. nel cibo / nel mangiare** saikingai válgyti.

moderataménte *prv* saikingai; sù saikù.

moder||ato, -a *bdv* 1. nuosaikùs; saikingas; **essere m.** (*in qcs, nel far qcs*) saikingai / nuosaikiaĩ (*kq daryti*); 2. (*contenuto*) nedidelis; vidutinis; **a fuoco m.** aĩt vidutinės ugnies; **con m. entusiasmo** ganà santūriai; 3. **kaip dkt v** polit nuosaikùsis.

moder||atòre, -trice *dkt v/m* pókalbio vedėjas -a.

moder||azione *dkt m* 1. nuosaikùmas; saikingùmas; (*misura*) saikas; **con m.** nuosaikiaĩ; sù saikù; 2. (*diminuzione*) (su)mážinimas.

modernaménte *prv* moderniai; šiuolaikiškai.

modern||izzare *vksm* modernizuoti; modėrninti.

modern||izzazione *dkt m* modernizavimas.

moder||n||o, -a *bdv* 1. modernùs; (*contemporaneo*) šiuolaikinis; **arte ~a** modernùsis mėnas; **letteratura ~a** šiuolaikinė literatūra; **una tec-**

nologia ~a modernì / pažangì technologija; 2. (*attuale*) dabartinis; šiuolaikinis.

modestaménte *prv* 1. kukliaĩ, paprastai; 2. (*come inciso*); atviraĩ pasákius; nesikùklindamas.

modèst||ia *dkt m* 1. kuklùmas; ♦ **m. a parte** atlėiskite už nekuklùmą (/ už atvirumą); 2. (*scarsità*) menkùmas; 3. (*pudore*) drovùmas; **con m.** dròviai; 4. (*semplicità*) paprastùmas; 5. (*sobrietà*) saikùmas.

modèst||o, -a *bdv* 1. kuklùs; ♦ **kaip dkt v fare il m.** dėtis kukliam; 2. (*semplice*) pàprastas; **di ~e origini** (kilęs *agg*) iš prastuomenės; 3. (*esiguo*) nedidelis; mąžas; 4. (*scarsa*) mėnėkas.

mòdico, -a *bdv* (*di prezzi e sim.*) prieĩnamas; pigùs.

modifi||ca *dkt m* pakeitùmas; modifikàcija; **apportare delle ~che** padaryti pakeitimų; (*a qc*) (šĩ beĩ tã) (*kame*) pakeĩsti.

modific||are *vksm* (-di-) 1. (pa)kėĩsti, modifikuoti; **m. i termini di un contratto** pakeĩsti sutartiės sąlygas; 2. **inf** (*editare*) taisyti.

► **modific**||arsi *sng* pasikeĩsti, modifikuotis.

modific||ato, -a *bdv, dlv*: **geneticamente m.** genėtiškai modifikuotas.

modific||azione *dkt m* modifikàcija.

modista *dkt m* modistė (*ppr. skrybėlaičių dizainerė*).

mòd||o *dkt v* 1. būdas; **m. di camminare** eĩsena; **m. di pensare** mąstýsena; **in m. interessante** įdomiai; **in m. strano** keistaĩ; **in che m.?** kókiu būdù?, kaip?; **vorrei trovare il m. per convincerti** norėčiau rásti būdą tavė įtikinti; ♦ **ad ogni m.,/ in ogni m.** bėt kuriuò átevu, šiaĩp aĩ taĩp; **a mio m. di vedere** mào gálva; **in qualche m.** kaip nòrs; **in questo m.** tókiu / šiuò būdù; **in (un) altro m.** kitaĩp; **m. di dire** pòsakis; **per m. di dire** tam tikrà prasmė; **iron** anòks *agg*; **c'è m. e m.** (*di far qcs*) nebútina šitaip (*kq daryti*); **kaip jngt di m. che, in m. che, in m. da** (*far qcs*) taĩp, kàd...; 2. (*t.p. m. di fare*) elgsena; manierà; **avere dei bei ~i** turėti geràs manieràs; ♦ **a m. mio** manaĩp; mào būdù; kaip áš; **in malo m.** negražiaĩ, šiuřkščiaĩ; **kaip jst ma che ~i** (*sono questi*)!; **ma è questo il m.!**, kàs pėf manieròs!; kàs taĩp dáro?; 3. (*possibilità*) galimýbė; (*occasione*) próga; **dare** (*a qcn*) **m.** (*di far qcs*) dúoti / suteĩkti (*kam*) prógą (*kq daryti*); **non c'è stato m.** (*di far qcs*) bũvo ne-įmànoma (*kq daryti*); **non ho m.** (*di far qcs*) mán neišeĩna (*kq daryti*), (niėkaip) negaliũ; 4. (*misura*): ♦ **a m.** kaip reĩkiant; (*educato*) išáuklėtas *agg*; 5. **gram** (*t.p. m. del verbo, m. verbale*) nuosaka; **m. indicativo** (*condizionale*),

imperativo) tiesioginė (tariamoji, liepiamoji) nuosaka; *m. infinito* bendratis *femm.*

moduläre I *vksm* (mò-) *spec* moduliuoti.

moduläre II *bdv* modulinis; (*spec. di mobili*) sėckinis.

modulatōre *dkt v spec* moduliatorius.

modulaziōne *dkt m spec* moduliacija.

mòdulo *dkt v* 1. blánkas; fōrma; *compilare / riempire un m.* užpildyti blánką; 2. *spec* mòdulis; 3. *sport* (žaidimo) schemà; 4. *tecn (elemento)* sėckija; elementas; dalis -iēs *femm.*

mògano *dkt v bot* raudónmedis.

mògio, -a *bdv* nusimĩnės; *m. m.* kaip žẽmę par-dávęs.

mòglie (*dgs -gli*) *dkt m* žmonà; (*coniuge*) sutuo-ktinė; *marito e m.* výras iř žmonà; *prèndere m.* vėsti; *ho litigato con mia m.* susipykaũ sũ žmō-na; ♦ *flk tra m. e marito non mèttere il dito* „lėisk výrui iř žmōnai patiems išsiáiskinti“ („nekišk nagų tarp vyro iř žmonos“).

moin||a *dkt m* glamónė; ♦ *fare le ~e (a qcn)* mėilintis (*prie ko*).

mòla *dkt m* 1. (*per affilare*) tēkėlas; 2. (*macina*) gĩrnapusė; 3. *tecn* šlifavimo dĩskas.

molàre I *dkt v anat (t.p. dente m.)* krūminis (dan-tis); *estrarre un m.* ištraukti krūminį.

molàre II *vksm* (mò-) (nu)šlifuoti; ♦ *m. un col-tello* (pa)galásti peilį.

moldàvo, -a 1. *bdv* Moldávijos, Moldōvos, mol-dávų; iš Moldávijos / Moldōvos; 2. *dkt v/m* moldávas -ė; 3. *dkt v* moldávų kalbà.

mòle I *dkt m* 1. māsė; masývas; 2. (*grandezza*) dýdis; didũmas; *di notévole m.* įsimiĩtino dý-džio; 3. *fig (grande quantità)* didelis kiėkis; *m. di lavoro* baĩsiai daũg dárbo.

mòle II *dkt m* chim, fis mōlis.

molécola *dkt m* chim, fis molėkulė.

molecolàre *bdv* molekulinis; molėkulės.

molestàre *vksm* (-lè-) 1. (*importunare qcn*) kabi-nėtis (*prie ko*), kibiti; (*anche sessualmente*) priekabiáuoti; 2. (*disturbare qcn*) trukdýti (*ką, kam*); (*tormentare*) kankinti (*ką*).

molèsti||a *dkt m* 1. vaĩgas; nemalonũmas; 2. (*t.p. m. sessuale, ~e sessuali*) seksuálinis prieka-biávimas.

molèsto, -a *bdv* įkyrũs; (*importuno*) landũs; (*irri-tante*) ėrzinantis; (*spiacevole*) nemalonũs.

molisàno, -a 1. Molizės, moliziėčių; 2. *dkt v/m* molizietis -ė; 3. *dkt v* moliziėčių tarmė.

mòll||a *dkt m* 1. spyruoklė; *a m.* spyruoklinis; sũ spyruoklė; (*a carica*) prĩsukamas; *materasso a ~e* spyruoklinis čiužinỹs; *scattare come una m.* pašókti; 2. *fig* stĩmulas; ákstinas, paskatà:

3.: ♦ *è da prèndere con le ~e* sũ juò reĩkia at-sargiaĩ elgtis; (*non ci si deve credere subito*) nereĩkia skubėti išvadų daryti.

moll||àre *vksm* (mòl-) 1. *tr* palėisti; *m. l'ancora* išmėsti inkarą; *m. gli ormeggi* atsišvartuoti; *m. la presa* palėisti (iš raĩkų); *fig m. una ragazza* (pa)mėsti merginą; *fig m. tutto* palikti viską; *~ami!* palėisk manė!; ♦ *m. l'osso* atidũoti (*ką*); 2. *tr fam:* *m. un ceffone* skėlti aĩtausį; *m. un pugno* sudũoti (kũmščiu); 3. *intr [A]* (*arren-dersi*) pasidũoti; *non m.!* nepasidũok!; laiký-kis!; 4. *intr [A]* (*cessare*) nustóti.

mòlle *bdv* 1. mĩnkštas; nestandũs; *formàggio m.* mĩnkštasis sũris; *terreno m.* mĩnkštà žemė; 2. (*intriso*) patĩžęs, tižũs; (*zuppo*) pėrmirkęs; 3. *fig (fiacco)* glebũs; patĩžęs; 4. *ling* mĩnkštasis; 5. *kaip dkt v* mĩnkštũmas; *dormire sul m.* mĩnk-štaĩ gulėti (*miegant*).

molleggiato, -a *bdv, dlv* 1. sũ spyruoklėmis; spy-ruoklinis; 2. *fig* spyruokliškas.

mollétt||a *dkt m* 1. (*t.p. m. per capelli*) (plaukų) segtũkas; 2. (*t.p. m. da bucato, m. per la bian-cheria*) (skalbinių) segtũkas, spaustũkas; 3.: *dgs ~e* žnyplėlės.

mollézz||a *dkt m* 1. mĩnkštũmas; 2. *fig* ištĩžĩmas; 3.: *dgs ~e* prabangà sg.

mollica *dkt m* (dũonos) mĩnkštĩmas.

mòllo, -a *bdv:* *stare a m.* mĩřkti, žliugsóti.

mollusco *dkt v* kriauklė; *zool* moliũskas.

mòlo *dkt v* pĩrsas; (*frangiflutti*) mōlas.

moltépic||e *bdv* 1. daugialýpis; 2. (*ppr. dgs ~i*) įvairũs; *per ~i ragioni* dėl įvairių priežasčių.

moltePLICITà *dkt m inv* 1. daugialypũmas; 2. (*va-rietà*) įvairóvė; įvairũmas.

multiplcàre *vksm* (-tì-) 1. (pa)dáuginti; (*incre-mentare*) (pa)didinti; *m. i profitti* didinti pelną; *m. gli sforzi* dėti vis daugiau pastangų; 2. *mat (qcs per qcs)* (pa)dáuginti (*ką iš ko*); *m. due nùmeri* sudáuginti dũ skaičius.

► **multiplicàrsi** *sgr* 1. (*riprodursi*) dáugintis; 2. (*aumentare*) daugėti; (*incrementarsi*) didėti.

moltiplicaziōne *dkt m* 1. (pa)dáuginimas; (*incre-mento*) (pa)didinimas; 2. (*il riprodursi*) dáugi-nimasis; 3. *mat* daugýba; dáuginimas.

moltissimo I, -a *bdv, įv* ⇒ mólto I.

moltissimo II *prv* ⇒ mólto II.

moltitudine *dkt m* daugýbė; bėgalė.

mólt||o I, -a 1. *bdv* daũg (*ko*); daũgelis; *non m.* nedaũg (*ko*); *m. più* daũg daugiaũ (*ko*); *mol-tissimo* labai daũg (*ko*); daugybė; *m. lavoro* daũg dárbo; *~a gente* daũg žmonių, daũgelis žmonių; *~i libri* daũg knýgų; *~e volte* daũg kartų; *moltissima pazienza* labai daũg kantrý-

bės; *m. vento* daūg véjo, didelis véjas; *~a fiducia* didelis pasitikėjimas; *è da m. (tempo) che (mi) aspetti?* ar ilgaĩ manės lauki?; ♦ *~e grazie!* labai ačiũ!; **2.** *bdv (troppo)* peĩ daūg (*ko*); *mille euro mi sembrano ~i* tũkstantis eũrų mán atródo peĩ daūg; **3.** *ĩv* daūg; *moltissimo* labai daūg; *qui non c'è neve, ma al nord ce n'è ~a* čià nẽrà sniẽgo, bẽt šiaurẽje (*jõ*) labai daūg; *hai speso m.?* aĩ daūg išlẽidai?; *non c'è m. da dire* nelabai iĩ yrà kã pasakýti; *ho m. da fare* turiũ daūg reikalũ / dárbo, àš labai užsiẽmęs; *hai fatto m. per me* tũ mán daūg padẽjai; tũ daūg padareĩ dẽl manės; *non rimane m. (tempo, spazio e sim.)* nedaūg lĩko / liẽka (*laiko, pinigų ir pan.*); ♦ *è già m. che...* nórs; pasidžiaukimẽ, kàd...; **4.:** *ĩv dgs ~i, ~e* daũgelis, daūg kàs; *~i di noi* daũgelis iš mũsų; *moltissimi* labai daūg kàs, daũgelis.

mólto II *prv 1. (in intensità)* labai; *m. bello* labai gražũs; *m. male* labai blogai; *m. presto* labai anksti; *m. conosciuto* gerai žinomas; *mi piace m.* mán labai patiĩka; *mi piace moltissimo* mán ýpač patiĩka; *sono m. sorpreso* àš labai nustẽbęs; ♦ *fare m. (ricordare qc)* labai primĩti (*kq*); bũti labai panašiam (*j kq*); **2. (in quantità)** daūg; *moltissimo* ýpač / itin daūg; *m. prima* daūg ankščiau; *non guadagnare m.* nedaūg uždĩrbti; *leggere m.* daūg skaitýti; *è m. più caldo oggi* šiaĩndien daūg šilčiau; *non pagano moltissimo, ma è un buon lavoro* nẽ peĩ daugiáusia móka, bẽt tai gẽras dárbas; **3. (con comparativi)** žymiai, daūg; gerókai; *m. migliore* daūg gerẽsnis, žymiai gerẽsnis; *m. più facile* gerókai lengvẽsnis; **4. (a lungo)** ilgaĩ; *dormire m.* ilgaĩ miegóti; **5. (spesso)** dažnai.

momentaneamẽnte *prv* šiuo metũ, dabaĩ; kól kàs; *è m. assente* šiuo metũ jõ nẽrà.

momentaneo, -a *bdv* akimirką truĩkantis, momentinis, momentalus; akimirksnio.

momento *||o dkt v 1.* momentas, akimirka, akimirksnis; *~i indimenticabili* nepamiršamos akimirkos; *aspetti un m.!* lũkteleĩkit!; ♦ *al m.* šiuo metũ, šiuo tãrpu; dabartinĩũ momentũ; *a ~i (presto)* netrũkus; tuõj; *fam (quasi) võs (ne-); del m.* šiuo metũ populiariáusias agg; *da un m. all'altro* bẽt kurią akimirką; bẽt kadà; *ogni m.* nuolat; *per il m.* kól kàs; *in qualunque m.* bẽt kadà; *sul m.* tadà; tuõ momentũ; *all'ultimo m.* paskutinẽ akimirką; *in un m.* akimirksniu; *il m. clou* [klu] įkarštis; *kaip jst un m.!* minutẽlẽ!; *kaip jngt dal m. che* kadangi; **2. (periodo)** laikótarpis; mẽtas; *m. di stasi* sástingio laikótarpis; *m. di transizione* pẽreinamasis laikótarpis;

~i di angoscia nẽrimo vãlandos; *nel m. del bisogno* neláimẽje; *in tre ~i (fasi)* trimis etápais; ♦ *m. magico* láimės valandà; **3. (tempo)** laikas; momentas; *il m. adatto* tiĩkamas laikas; *quando sarà il m.* kaĩ ateĩs laikas; ; *non è il m. (di far qcs)* dabaĩ nẽ mẽtas (*kq daryti*); **4. fis** momẽntas; **5. kaip prv fam:** *un m.* trupučiũkà.

mònaco, -a *dkt v/m* vienuõlis -ẽ; *m. benedettino* benediktiñų vienuõlis, benediktiĩnas; *farsi m.* tàpti vienuoliũ.

monarca (*v dgs -chi*) *dkt v/m* monárchas -ẽ.

monarchia *dkt m* monárchija; *m. assoluta* abso-liũtinẽ monárchija.

monàrchico, -a 1. *bdv* monárchinis; (*della monarchia*) monárchijos; *partito m.* monarchistų pãrtija; **2.** *dkt v/m* monarchistas -ẽ.

monastéro *dkt v* vienuolýnas; *m. di clausura (cistercense)* klauzũros (cistẽrsų) vienuolýnas.

monàsti *||co, -a* *bdv* vienuõlių; vienuõliškas; *ordine m.* vienuõlių òrdinas; *vita ~ca* vienuolýstẽ. **moncherino** *dkt v* straĩmpas; bigẽ; (*non di arto*) gãlas.

mónco, -a *bdv (mozzato)* nũkirstas.

mondàn *||o, -a* *bdv 1.* žemiškas; pasauliẽtiškas; *beni ~i* materiálinės gẽrybės, žemiški turtai; **2. (di costume e sim.)** aukštũomenės; *vita ~a* aukštũomenės gyvẽnimas.

mondàre *vksm (món-)* (*pelare*) (nu)skũsti; (*sbuciare*) (nu)lũpti; (*pulire*) (ap)valýti.

mondial *||e* *bdv* pasaulinis; pasáulio; *campionato m. (t.p. dkt v il M., i ~i)* pasáulio čempionãtas / pirmenýbės *pl*; *la Prima guerra m.* Pirmãsis pasaulinis kãras; *mercato m.* pasaulinẽ rinkà; *di fama m.* pasaulinio gaĩso.

móndo I *dkt v 1.* pasáulis; *il m. dell'arte* mẽno pasáulis; *il m. animale* gyvũnų pasáulis; *il m. interiore* vidaũs pasáulis; *il m. musulmano* musulmõnų kraštai *pl*; musulmõnų pasáulis; *campione del m.* pasáulio čempionas; *giro del m.* keliõnẽ apliĩk pasáulį; *in tutto il m.* visamẽ pasáulyje; põ visą pasáulį; ♦ *mezzo m.* áibẽ žmonių; visi; *l'altro m.* kitas pasáulis; *il bel m.* aukštũomenẽ; turtuõliai *pl*; *il Nuovo M.* Naujãsis pasáulis; *il Terzo m.* Trečiãsis pasáulis; *in capo al m.* pasáulio pakraštý; toli toli; *cose dell'altro m.* neregėti dalykai; *fuori dal m.* neregẽtas agg, absũrdiškas; *per nulla / niente al m., per tutto l'oro del m.* nẽ už kã pasáulyje; jókia káina; *uomo di m.* aukštũomenės žmogũs; *andare all'altro m.* keliãuti anãpilin; *mètere al m.* pagimdýti; *venire al m.* išvysti pa-sáulio šviẽsą; *vivere nel m. della Luna* gyvẽnti fantãzijų pasáulyje; *da che m. è m.* nuõ ne-

atmenamū laikū; *non è la fine del m.* nē pasāulio pabaigā; (*non è un gran che*) tāi niēko ypatingā; *il m. è piccolo, com'è piccolo il m.* kōks māžas pasāulis; *cascasse il m.* trūks plīš; *flk il m. è bello perché è vario* ≡ įvairōvė – gtvėnimo druskā; ≡ genys mārgas, pasāulis dār mārģėsnis; *flk tutto il m. è paese* kaip dangujė, taip ir aīt žėmės („*visas pasaulis tėra kaip kaimas*“); *kaip jst volg m. bòia!, m. cane!, porco m.!* pō velniū!, pō galaīs!; **2.** *fam (gran quantità)* daugybė (*ko*); daūg; *volere un m. di bene* labai mylėti; **3.** (*gioco infantile*) klāsės pl; **4.** *kaip prv fig: un m.* ýpač, labai; *divertirsi un m.* puikiai pasilinksinti.

móndo, -a II bdv, dlv 1. (*senza buccia*) nūskustas; bė odėlės; (*pulito*) švarūs; **2.** *fig* týras; švarūs. **mondovisióne dkt m:** *in m.* visamė pasāulyje transliuojamas *agg.*

monèllo dkt v padāuža *com*, neklāužada *com*.

monéta dkt m 1. monetā; pinigas; ♦ *ripagare con la stessa m.* atsimokėti tuō pačiu; **2.** *econ* pinigas, pinigāi pl; (*valuta*) valiutā; *m. èstera* užsienio valiutā; **3.** (*spiccioli*) smūlkios monėtos pl, smūlkieji (pinigai).

monetār||io, -a bdv piniginis; pinigū, monetārinis; *politica ~ia* pinigū / monetārinė politika; *unità ~ia* piniginis viėnetas.

monetina dkt m (smūlki) monetā.

mongolfiéra dkt m ōro balionas.

móngolo, -a 1. *bdv* Mongōlijos; mongōlų; iš Mongōlijos; **2.** *dkt v/m* mongōlas -ė; **3.** *dkt v* mongōlų kalbā.

mongolòide bdv 1. *med* seřgantis mongolizmū / Dāuno sindromū; **2.** *spreğ* debilas.

monile dkt v brangūs pāpuošalas.

mòrito dkt v pėrspėjimas.

mòritòr dkt v nkt monitòrius; *inf* vaizduōklis.

monitòrāre vksm (-ni-) atlikti (/ (i)výkdyti) stebėjimā / monitòringā; (*qc*) stebėti (*kq*).

monitòrāggio dkt v stebėsenā, monitòringas.

mono- priešdėlis: *pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sąsają su vienu, vieninteliu arba viėntisu, pvz., monòcromo, monòposto, monòssido ir t. t.*

monòcolo dkt v monòklis.

monocolóre bdv vienspalvis.

monogamia dkt m monogāmija, vienpatystė.

monografia dkt m monogrāfija.

monolocāle dkt v viėno kambario būtas.

monòlogo (dgs -ghi) dkt v monològas.

mononucleósi dkt m nkt med mononukleòzė.

monopàttino dkt v paspirtukas.

monopòlio dkt v 1. *econ* monopòlija; (*come dirit-*

to) monopòlis (*ir prk*); *m. di Stato* valstýbės monopòlija; ♦ *il M.* tabāko gaminiū monopòlija; **2.** *econ (consorzio)* monopòlija.

monopolista dkt v/m monopòlininkas -ė.

monopolistico, -a bdv monopòlinis.

monopolizzāre vksm monopòlizuoti (*ir prk*).

monopósto nkt 1. *bdv* viėniėtis; **2.** *dkt m* viėniėtis automobilis (*ppr. F.-I*).

monosci [-'ji] dkt v nkt vienslidė.

monosillābico, -a bdv vienskiemėnis.

monosillabo dkt v vienskiemėnis žōdis.

monòssido dkt v chim viėndeginis.

monoteismo dkt v monoteizmas, viėdievystė.

monoteista 1. *bdv* monoteistinis; monoteizmo; monoteistų; **2.** *dkt v/m* monoteistas -ė.

monotonia dkt m 1. monotōnija; **2.** (*l'essere monotono*) monotoniškūmas

monòtono, -a bdv monotōniškas.

monouso bdv nkt viėkartinis (*vieną kartą naudojamas*); *siringa m.* viėkartinis švirkštas.

monovolumē dkt m nkt viėnatūris automobilis.

monsignére dkt v monsinjōras.

monsóne dkt v geogr musōnas.

montacārichi dkt v nkt krovininis liftas.

montāggio dkt v 1. montāžas; montāvimas, surinkimas; **2.** (*di immagini*) montāžas.

montāgn||a dkt m 1. kálnas; *scalare una m.* kópti į kálną; ♦ *~e russe* amerikieitiški kalnėliai; **2.** (*regione montuosa*) kalnai pl; *andare in m.* výkti į kálnus; **3.** *fig* krūvā, kálnas.

montanāro, -a dkt v/m kalniėtis -ė.

montāno, -a bdv kalnū.

montānte dkt v 1. atramėnis stūlpas; stātramstis; (*di porta, finestra*) vertikali stāktos dalis -iės *femm*; **2.** *sport (palo)* virpstas.

montāre vksm (món-) **1.** *intr* [E] (už)lįpti, įlįpti; (*scalare*) (už)kópti; (*sedendosi*) (į)sėsti, įlįpti; *m. in macchina* lįpti į mašiną, (į)sėsti į mašiną; *m. su una scala* lįpti aīt kópėčių; *m. in vetta* užkópti aīt kálno (viršūnės); ♦ *m. in cattedra* pamokslāuti; **2.** *intr* [E] (*di qcs*) (*crescere*) āugti; kilti; (*ingrandirsi*) didėti; **3.** *intr* [E] (*di qcs*) (*salire*) kilti; *fig il sàngue gli montò alla testa* jām užvirė kraujas; **4.** *intr* [E]: *m. di guàrdia* (pradėti) eiti sargybā; *m. in servizio* pradėti dārbo pāmainā; **5.** *intr* [E] *fig: m. in collera* užsipliėkti; įniřsti; *m. su tutte le fùrie* įtūžti, įsiūsti; *m. in supèrbia* nōsį užriėsti; **6.** *tr* (*mettere insieme*) (su)montuoti, suriñkti; sudėti; *m. uno scaffale* suriñkti lentýnas; *m. le tende* pāstatyti palapinės; **7.** *tr* (*inserire e sim.*) įmontuoti, įtaisyti; įdėti; (*in cornice*) įrėminti; **8.** *tr* (*un cavallo*) jodinėti (*kq*); jóti (*ant ko*); **9.** *tr*

(iš)plākti; *gastr m. a neve* (iš)plākti ī putās; *m. la panna (le uova)* plākti grietinēlē (kiaušiniūs); **10.** *tr fig (gonfiare e sim.)* (iš)pūsti; (su)fabrikúoti; *m. un'inchiesta* fabrikúoti býlā; *m. una notizia* išpūsti zīniā; ♦ *m. la testa (a qcn)* apsūkti (*kam*) gālva; **11.** *tr (di animali)* apvaisinti; **12.** *tr: m. le scale* līpti lāiptais (*aukštn*).

► **montàrsi** *sng*: *m. (la testa)* išpuīkti, pūstis, pasipūsti.

montatóre *dkt v* montúotojas, mōnēris; surinkējas.

montatūra *dkt m* **1.** (*degli occhiali*) rēmēliai *pl* (*akinių*); (*di gemma*) žiedo āptaisas; **2.** *fig* išpūstas reīkalas; **3.** (*il montare*) ⇒ **montāggio**.

mónt||e *dkt v* **1.** kálnas; *scēndere da un m.* lēistis nuō kálno; *geogr M. Bianco* Monblānas; ♦ *fig a m.* ankščiāu; *andare a m.* niēkais išeīti, nuēīti šūniui ānt uodegōs; *mandare a m.* sužlugdīti; (*annullare*) panaikinti; *promettere mari e ~i* žadēti āukso kálnus; **2.** *fig* ⇒ **montāgna** **3.**; **3.:** *m. dei pegni, m. di pietà* lombārdas.

montenegrino, -a **1.** *bdv* Juodkalnījos; juodkalniēči; iš Juodkalnījos; **2.** *dkt v/m* juodkalniētis -ē.

montepremi *dkt v nkt* prīzīnis fōndas; āukso púodas; *il m. ammonta a 100.000 euro* prīzinī fōndā sudāro 100.000 eūrup.

montgomery *dkt v nkt* pūspaltis sū gobtuvū sūsegamas brūzgūliais.

montōne *dkt v* āvinas; (*carne di*) *m.* āviena.

montuoso, -a *bdv* kalnūotas; kalnīngas.

monumentale *bdv* **1.** monumēntinis, pamiņklinis; **2.** (*imponente*) monumēntalūs, didīngas.

monumēnto *dkt v* monumēntas, pamiņklas; *m. ai caduti* kāro aukū pamiņklas; *erigere (scoprire) un m.* pastatīti (atidēngti) pamiņklā.

moquette [mo'ket] *dkt m nkt* kilimīnē dangā.

mōra I *dkt m* (*frutto del rovo*) gėrvuogė.

mōra II *dkt m* (*t.p. dir interesse di m.*) dēlspīnigiai.

mōra III *dkt m* (*donna bruna*) brunētė.

morāle **1.** *bdv* morālinis; morālēs; (*etico*) ētinis; *decadenza m.* morālinis nuópolis; **2.** *bdv* (*spirituale*) morālinis; *danno m.* morālinē žalā; *sostegno m.* morālinē paramā; ♦ *schiaffo m.* morālinis smūgis (*ppr. apie pažeminimą*); *vincitore m.* „morālinis laimėtojas“ (*kas, nors nusipelnęs laimėti, nelaimėjo*); **3.** *bdv* (*retto*) dorovingas, moralūs; (*etico*) doróvinis; **4.** *dkt m* morālė, doróvė; dorā; **5.** *dkt m* (*etica*) ētika; **6.** *dkt m* (*precetto*) morālas, pamókymas; *la m. della favola* pasakėčios morālas; ♦ *fare la m.*

(*a qcn*) sakýti / skaitýti (*kam*) moralūs; **7.** *dkt v* (*umore*) núotaika; *su (giù) di m.* gerōs (blogōs) núotaikos; *sollevare il m. (di qcn)* pakėlti (*kam*) núotaikā.

moralista *dkt v/m* moralistas -ė.

moralitā *dkt m* **1.** doróvė, morālė; **2.** (*rettitudine*) dorovingūmas, moralūmas.

moralmente *prv* **1.** moraliai; ētiškai; **2.:** *essere m. abbattuto* būti prislėgtōs núotaikos; *essere m. giù* būti prastōs núotaikos.

moratōria *dkt m* moratōriumas.

morbidezza *dkt m* minkštūmas; švelnūmas (*ir prk*).

mòrbid||o, -a *bdv* **1.** minkštas; (*tenero*) švelnūs; *argilla ~a* minkštas mólis; *letto m.* minkštas pātalas; **2.** *fig* (*dolce, delicato*) švelnūs; **3.** *kaip dkt v: sedere sul m.* minkštai sėdėti.

morbillo *dkt v* tymai *pl*; *prendere il m.* susirgti tymais.

mòrbo *dkt v med* ligā (*ir prk*); *m. di Alzheimer* Alcheimerio ligā, priešsenātvinė silpnaprotystė.

morbositā *dkt m* *fig* liguistūmas.

morbós||o, -a *bdv* **1.** *med* ligōs; *sintomi ~i* ligōs simptōmai; **2.** *fig* ligūistas; nesveīkas; *curiosità ~a* ligūistas smalsūmas.

mordāce *bdv* kandūs, dygūs.

mordacitā *dkt m* kandūmas.

mordēnte **1.** *dkt v tecn* beīcas, kandīkas; **2.** *dkt v mus* mordenītas; **3.** *dkt v fig* (*grinta*) kovingūmas; **4.** *dkt v* (*causticità*) kandūmas; aštrūmas; **5.** *bdv fig* aštrūs; (*spec. del freddo*) žvarbūs.

mòr||dere* *vksm* **1.** (i)kāsti; kándžioti(s); *il cane non ~de* šuo nekānda; **2.** (*di insetti*) (*qcn; qcs*) (i)gėlti (*kam; i ka*); (i)kāsti; (su)kándžioti; *un'ape mi ha ~so (al)la mano* bitė mán įkāndo į rañkā; **3.** *fig* (*del freddo*) kāsti; dēginti; **4.** *fig* (*di acidi*) ēsti; **5.** *fig* (*far presa*) kībti; iñti.

► **mòrdersi** *sng*: *m. le labbra* lūpas kándžiotis; *m. la lingua* įsikāsti į liežuvį; ♦ *m. la lingua* prikāsti liežuvį; *m. le dita, m. le mani* grāužtis nagūs / pirštūs.

mordicchiare *vksm* kramtýti; kramsnóti.

moréna *dkt m* *geol* morenā.

morēnte *bdv* mīrštantis; *fig sole m.* besilėidžianti sáulė.

morfina *dkt m* *chim, farm* mōrfijus, morfīnas.

morfologia *dkt m* morfologija.

morfològico, -a *bdv* morfologinis.

moria *dkt m* (gyvūnų) gaišimas; māras.

moribóndo, -a **1.** *bdv* mīrštantis; mērdintis; **2.** *dkt v/m* mīrštantysis -čioji.

morigerāto, -a *bdv* nuosaikūs.

morire* *vksm intr* [E] **1.** mīrti, numīrti; (*ucciso*)

žūti; (*spreġ o di animali*) (nu)dvēsti; stīpti, gaišti; (*di piante, fiori*) (nu)výsti; **m. di cancro** (*di morte naturale*) mīrti nuō vēzio (sāvo mirtimī); **m. di fame** mīrti badū (*ir prk*); **m. in guerra** (*in un incidente*) žūti karē (avārijoje); **m. avvelenato** nusinuōdyti; mīrti nunuōdytam; **m. di colpo** staigā numīrti; **m. impiccato** būti pakartām; **m. prematuramente** mīrti prieš laiķā; **m. suicida** nusižudyti; **m. per la pàtria** mīrti ūž tėvynę; **paura di m.** mirtiēs bāimē; **è morto il cane** nūdvēsē šuō; **fig mi sono sentita m.** mán siļpna pasidārē; ♦ **da m.** bē gālo; pašēlusiai; **m. di paura** mirtinaī īssigāsti; **fa un caldo da m.** žiaūriai kārsta; **mi farai m.!** manē ī kapūs nuvarysi!; **fam mi fa m.!** (mi diverte) nerealiai prajuōkina; **chi non muore si rivede!** sveiķas gývas!; šimtas mētu! (*apie seniai matytą*); **2. fig** (*estinguersi, decadere*) (iš)nýkti; (*affievolirsi*) siļpti; (*spegnersi*) (už)gēsti; (*agonizzare*) mērdėti; **il fuoco muore** ugnis gēsta; **tradizioni che muoiono** nýkstantys papročiai; ♦ **flk la speranza è l'ultima a m.** viltis mīřta paskutinē; **3. fig** (*essere travagliato*); **m. di invidia** (*di nòia*) mīrti iš pavydo (iš nuobodulio); **m. dal ridere, m. dalle risa** mīrti iš juōko; **m. dalla voglia** (*di far qcs*) dėgti nōru (*ką daryti*), trōkšti; užsigeisti; **4. fig** (*avere fine*) baigtis, pasibaigti; **il progetto è morto sul nascere** projėktas žlūgo vōs prasi-dėjęs; **la questione è morta lì** reikalas tuōm iř pasibaigė; **5. fig: il treno muore a Milano** trau-kinys važiuoja tik iki Milāno.

mormóne, -a dkt v/m mormónas -ė.

mormoràre vksm (*mór-*) intr [A] **1.** (*del vento*) ošti; (*delle foglie*) šlamėti; (*di rivo*) murmėti, čiurlėnti; **2.** (*bisbigliare*) kuždėti, šnibždėti; **3.** (*brontolare*) murmėti, niurnėti; **4.** (*sparlare*) apkalbinėti; **5.** *kaip tr* sukuždėti, sušnibždėti.

mormorio dkt v **1.** ošimas; šlamesys; čiurlėni-mas; **2.** (*bisbiglio*) šnabždesys; šnabždėjimas; **3.** (*brontolio*) murmėjimas.

mòro I, -a **1.** bdv (*di capelli*) tamsiaplaukis; (*di carnagione*) tamsaūs gýmio; tamsiaōdis; **2.** dkt v/m tamsiaplaukis -ė; brunėtas -ė; **3.** *dgs stor: i Mori* máurai.

mòro II, -a dkt v bot (*gelso*) šilķmedis.

moróso I, -a bdv dir **1.** nemokūs; (*indebitato*) įsi-skōlinęs; **2.** dkt v/m nemokėtojas -a.

moróso II, -a dkt v/m tarm kādras.

mòrsa dkt m **1.** tecn spaustūvai pl; gniaužtuvas; **2.** fig gniaužtai pl; **nella m. della paura** bāimės gniaužtuose.

morse [mors] dkt v (*t.p. alfabeto M.*) Mōrzs abė-cėlė; **in m.** Mōrzs abėcėlė.

morsétto dkt v tecn gnýbtas.

morsicàre vksm (*mòr-*) **1.** (i)kāsti, krīmstelėti; **2.** (*di animali*) (*qcn; qcs*) (i)kāsti (*kam; i kq*); (*pungere*) (i)gėlti; (*più volte*) (su)kāndžioti.

mòrs||o dkt v **1.** įkandimas; (*di insetto*) igėlimas; **a ~i** dantimis; **dare un m.** įkāsti (*kam; i kq*); (*a un cibo*) atsikāsti; **staccare con un m.** nukāsti; **vuoi un m.?** nōri atsikāsti?; ♦ **i ~i della fame** aļķio skausmai; **2.** (*segno*) įkandimo žymė; **3.** (*boccone*) kāsnis, kāsnelis; **4.** (*del cavallo*) žąslai pl; **mettere il morso** (*a qc*) (pa)žabóti (*kq*).

mortadella dkt m gastr mortadelà (*tokia virta de-šra su prieskoniais*).

mortàio dkt v **1.** (*per pestare*) grūstuvė, piestā; **2.** mil mortyrā; minōsvaldis.

mortà||e **1.** bdv mīrtinas; mirtinis; mīřtamas; **colpo m.** mīřtamas smūgis; **dose m.** mirtinā dōzė; **ferita m.** mirtinā / mirtinė žaizdā; **ne-mico m.** mīrtinas priešas; **odio m.** mirtinā ne-apýkanta; **pericolo m.** mīrtinas pavōjus; **rel peccato m.** mirtinā nuodėmė; **fig** neatleistinā klaidā; **2.** bdv (*destinato a morire*) mirtingas; **3.** bdv (*dei mortali*) mirtingujų; (*terreno*) žemi-škas; **4.** bdv (*di morte*) mirtiēs; **di un pallore m.** mirtinaī išbālęs; **5.** bdv fig (*intollerabile*) nepā-keliamas; **nòia m.** baisūs nuobodulys; **6.** dkt v mirtingasis.

mortalità dkt m mirtingumas, mīřtamumas; **m. infantile** kūdikių mirtingumas.

mortalmente prv mirtinaī (*ir prk*).

mortarétto dkt v lazda (*fejervertas*).

mòrt||e dkt v **1.** mirtis -iēs; (*violenta*) žūtis -iēs; **m. improvvisa** (*prematura*) staigī (pirmalaikė) mirtis; **m. naturale** savā / natūrali mirtis; **m. violenta** smūrtinė mirtis; **condanna a m.** mirtiēs nuosprendis; **pena di m.** mirtiēs bausmė; **dopo la m. del nonno** pō senėlio mirtiēs, mīrus senėliui; **med m. cerebrale** (*clinica*) smegenų (klinikinė) mirtis; **condannare a m.** nuteišti mirtimi; **scampare alla m.** išsisukti nuō mirtiēs; **ci sono state molte ~i** būvo daug mirtiēs āve-jų, daug mīrė; ♦ **a m.** mirtinaī (*ir prk*); **a m.!** mirtis! (*kam*); myrióp!; **con la m. nel cuore** sunkiā širdimī; **avércela a m.** (*con qcn*) dañti griežti (*ant ko*), širdiēs neturėti; **darsi la m.** atimti sāu gvýbę; **mettere a m.** nuteišti mirti-mi; nužudyti; **trovare la m.** gālā gauti, užsimū-šti; **una questione di vita o di m.** gvýbės iř mirtiēs klāusimas; **finché m. non vi separi** iki mirtis jūs išskīrs; **2.** fig gālas; pražūtis; **3.** (*l'im-magine personificata*) giltinė.

mortificānte bdv gėdinantis; žėminantis.

mortificàre *vk*sm (-ti-) **1.** *rel* marinti; **2.** *fig* (*umiliare*) (iš)gėdinti; (nu)žėminti.

mortificàto, -a *b*dv: *essere* *m.* (didžiaĩ) apgailestauti.

mortificazióne *dkt* *m* **1.:** *rel m. della carne* kūno marinimas; **2.** *fig* (didelis) pažėminimas.

mòrt||o, -a **1.** *b*dv negývas (*ir prk*); *mìręs; un álbero m.* *mìręs / negývas mėdis; lo zio m.* *mìręs dėdė; nato m.* *gimęs negývas; m. di fame* išbadėjęs (*ir prk*); *cadere m.* *kristi negývám; art natura ~a* *natiurmòrtas; geogr il Mar M.* *Negyvojĩ jūra; tecn, fig punto m.* *mirtiės tąskas; ♦ àcqua ~a* *stóvintis vanduo; lingua ~a* *mĩrusi kalbą; mezzo m.* *lėisgyvis; m. e sepolto* *amžinaĩ palaidotas; stanco m.* *mirtinaĩ nuvařęs; tempo m.* *prastovą; sei un uomo m.!* *táu gąlas; neanche m.!, manco m.!* *niekadą gyvėnime!; nòrs užmųski!; 2. dkt v/m* *numirėlis -ė; negývėlis -ė; dgs i ~i* *mĩrusieji; (le vitime) žĩvusieji; cassa da m.* *kařstas; risòrgere dai ~i* *prisikėlti iš numĩrusiųjų; suonare a m.* *skaĩmbinti laĩdotuvių varpaĩs; c'è stato un m. e tre feriti* *vėnas (žmogųs) žũvo, trýs sužeisti; ♦ il giorno dei ~i* *Vėlinės pl; fare il m. (nel nuoto)* *plĩduriuoti aĩt nũgaros; m. vivente* *zòmbis; spreg un m. di fame* *nevýkėlis; fam un m. di sonno* *apsiblaũsėlis.*

mortòrio *dkt* *v:* *la festa era un m.* *vakarėlis bũvo neapsąkomai nuobodũs; Pàdova in estate è un m.* *vásarą Pàduja – mĩrės miestas.*

mosàico *dkt* *v* *mozaĩka (ir prk).*

mó||sca *dkt* *m* **1.** *mùsė; zool m. cavallina* *mùsė kandiklė; aklýs; zool m. tsė-tsė cėcė inv; ♦ m. bianca* *baltà várna; m. cieca* *gũžynės pl; non fare del male a una m.* *neĩ mùsės / vabalėlio nenuskriaũsti; morire come ~sche* *kristi kaip mùsės; restare con un pugno di ~sche* *likti ĩt mùsė kándęs; far saltare la m. al naso (a qcn)* *supýkdyti (kq); non si sente volare una m.* *skreĩdancią mùsė galėtum girdėti; flk fare di una m. un elefante* *ĩs ádatos vežimą priskáldyti; kaip jst (zitto e) m.!* *šà!, cĩt!; 2. (esca)* *dirbtinė musėlė; 3. (finto neo)* *musėlė (ant veido ir pan. dël grožio); 4. sport: peso m.* *antrąsis visų lengviąusias svõris.*

moscàt||o, -a **1.** *b*dv (*di uva*) *muskàtinis; 2. b*dv: *noce ~a* *muskàto riešutas; 3. dkt* *v* *muskàtas.*

moscerino *dkt* *v* **1.** *kuĩsis; musýtė; zool* *mąšalas; 2. fig* *spreg* *neũžauga com.*

moschéa *dkt* *m* *mečėtė.*

moschettiére *dkt* *v* *stor* *muškiėtininkas.*

moschétto *dkt* *v* *mil* *muškietà.*

moschettóne *dkt* *v* *kablýs sũ* (*spyruòkliniu*) *liežuvėliũ; (da alpinisti)* *karabĩnas.*

moschicida *b*dv: *carta ~a* *mũsgaudis.*

mósci||o, -a *b*dv **1.** *išglėbęs; suglėbęs; ♦ erre ~a* *prancũziškas eř (greblai tariamas); netaisyklingai tãriamas eř; 2. fig (fiacco)* *ĩstižęs; suglėbęs; 3. fig* *⇒ mógio.*

moscóne *dkt* *v* *didelė mùsė; zool* *mùsė maitėdė.*

moscovita **1.** *b*dv *Maskvõs, maskviėčių; maskviėtiškas; iš Maskvõs; 2. dkt v/m* *maskviėtis -ė.*

mòss||a *dkt* *m* **1.** *judesýs; (gesto)* *gėstas; una m. del capo* *galvõs linktelėjimas; fam darsi una m.* *pasimĩklinti; fam datti una m.!* *jũdinkis!; 2. (colpo)* *smũgis; una m. di karatė* *karatė smũgis; 3. (in un gioco)* *ėjimas; m. di cavallo* *ėjimas žĩrgu; fare una m.* *padarýti ėjimą; 4. fig* *žiĩngsnis; ėjimas; (azione)* *póelgis; una m. azardata* *rizikĩngas žĩngsnis; ♦ prendere le ~e (da qcs)* *kilti (ĩs ko); prasidėti.*

mòss||o, -a *b*dv **1.** (*ondulato*) *bangúotas (ir prk); 2. (di foto)* *neryškũs (apie vaizdą ir pan.); neryškių kòntũrų; la foto è venuta ~a* *núotrauka išėjo neryški.*

mostàrda *dkt* *m* *garstýcios pl.*

mósto *dkt* *v* (*t.p. m. d'uva*) *výnuogių misà.*

móstra *dkt* *m* **1.** *parodà; ekspozicija; m. d'arte* *dailės parodà; m. canina* *šunų parodà; m. itinerante* *kilnojamoji parodà; allestire (inaugurare, visitare) una m.* *(su)reĩgti (atidarýti. lankýti) pàrodą; 2. (t.p. m. mercato)* *mũgė; m. del libro* *knýgų mũgė; 3.: *♦ in m.* *mátomai; fare m. (di qcs)* *paródyti (kq); far bella m. di sé* *puikúotis; mētere in m.* *demonstruoti; mētersi in m.* *pasiródyti; pasižymėti.**

mostrà||re *vk*sm (*mó-*) **1.** (*pa*)*ródyti; (mettere in: mostra)* *(pa)demonstruoti; m. il biglietto* *paródyti bilietą; m. le foto* *paródyti núotraukas; m. il petto* *atstatýti krũtinę; m. la strada* *paródyt: kėlią; m. l'uscita* *paródyti išėjimą; ♦ m. i denti* *ródyti dantis; 2. (dare a vedere)* *(pa)ródyti; (ri-velare)* *atskleĩsti; m. gratiùdine* *paródyti dėkingumą; m. interesse* *paródyti susidomėjimą; m. la propria superiorità* *ródyti sàvo pranašumą; ha ~to di avere capito* *paródė, kàd supràto; 3. (spiegare)* *(pa)ródyti; (pa)áĩskinti; (dimostrare)* *ĩródyti; m. il funzionamento di un congegno* *áĩskinti, kaip veikia įtaisas; ha ~to di aver ragione* *ĩródė, kàd jĩs teisũs; 4. (fingere)* *simuliuoti; m. indifferenza* *apsimėsti abejĩngam.*

► **mostrà||rsi** *sng*r **1.** *pasiródyti, ródytis; m. in pubblico* *viešai pasiródyti; 2. (apparire)* *atródyti; (rivelarsi)* *atsiskleĩsti; m. deluso* *atródyt:*

nusimĩnusiám; **3.** (*dimostrarsi*) įrĩdyti (*kokiam esančiam*); pasĩrĩdyti; *si è ~to all'altezza* (*di qcs*) įrĩdĩ esĩs tiĩnkamas (*kam*); *si è ~to un vero amico* pasĩrĩdĩ esĩs tiĩkas draĩgas.

mostrĩna *dkt m* mĩl aĩtĩsuvas.

mĩstro *dkt v* **1.** pabĩsa *com*; siaubĩnas, mĩnstras; **2.** *fig* (*persona brutta*) baidĩklĩ; mĩnstras; **3.** *fig* (*persona cattiva*) bjaurĩbĩ; mĩnstras; **4.** *fig* (*genio e sim.*) gĩnĩjus; ♦ **m. di bellezza** grĩžio stebũklas; **m. sacro** gĩvĩ legendĩ; **5.** *fig* (*di edificio*) gargĩras.

mostrũs||**o, -a** *bdv* **1.** siaubĩngas; baisũs; *aspetto m.* baisĩ išvaizda; **2.** *fig* (*eccezionale*) nepĩprastas; stulbinantis; *fortuna ~a* stulbinanti sĩkmĩ; **3.** *fig* (*efferato*) ŗiaurũs, ŗvĩrĩškas.

moteĩ [-'tel] *dkt v nkt* motĩlis.

motivĩ||**re** *vksm* (-tĩ-) **1.** motĩvũoti, pagrĩsti; **m. una scelta** pagrĩsti pasĩrinkĩmĩ; **2.** (*causare*) bũti (*ko*) prieŗastĩmi; *che cosa ha ~to il suo gesto?* kokiĩ jĩ pĩelgio prieŗastĩs?, kodĩl jĩs taĩp padĩrĩ?; **3.** (*incentivare*) motĩvũoti, skĩtĩti.

motivĩto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) pagrĩstas; motĩvũotas; **2.** (*di qcn*) tũrintis motĩvĩcijĩ.

motivĩziĩn||**e** *dkt m* **1.** motĩvĩcijĩ; *lĩttera di m.* motĩvĩcinis laĩškas; **2.:** *dgs* ~i sumetĩmai; **3.:** *dir m. di una sentenza* nũosprendĩzio motĩvĩai *pl.*

motiv||**o** *dkt v* **1.** motĩvas, prieŗastĩs -iĩs *femm*; (*fondamento*) pagrĩndas; *per ~i di lavoro* dĩrbo reĩkalaĩs; *per ~i di salute* dĩl sveĩkĩtos (*sutrikĩmũ*); dĩl ligĩs; *per qualche m.* kaŗkodĩl; *per quale m.?* dĩl kĩ?, kodĩl?; *per vari ~i* dĩl įvairĩų prieŗasčių; *senza m.* bĩ prieŗastiĩs; *non c'è m.* (*di far qcs*) nĩrĩ kĩ / reĩkalo (*kĩ daryti*); ♦ **a m. di qcs** rĩŗšĩum sũ kuĩ; **2.** *art, lett, mus* motĩvas; **3.** (*disegno, decorazione*) rĩŗšas.

mĩto **I** *dkt v* **1.** judĩjĩmas; judesỹs; *il m. degli astri* dangĩus kũų judĩjĩmas; *fis m. perpĩtuo* amŗĩnĩsis judĩjĩmas; *fis m. rotatĩorio* sukamĩsis judesỹs; *geogr m. ondoso* bangĩvĩmas; *gram verbo di m.* slĩnkĩties veiksmĩŗodis; **2.** (*esercizio fisico*) mankŗtĩ; *fare un po' di m.* pabĩgiĩti; (*camminare*) pasĩvĩĩkŗčĩti; **3.** (*gesto*) mĩstas; **4.** (*impulso*) prĩtrũkis; (*slancio*) pĩlĩkis; **m. d'ĩra** pĩkĩcio prĩtrũkis; *i ~i del cuore* ŗirdĩĩs pĩlĩkĩai; **5.** (*rivolta*) sukĩlĩmas; neramũmai *pl*; **6.** *tecn* veĩkĩmas; eigĩ; *messa in m.* paleĩdĩmas; *essere in m.* veĩkti, bũti įjungtĩm; *mĩttere in m.* palĩĩsti; (*un'auto*) uŗvĩsti (varĩklĩ).

mĩto **II** *dkt m nkt* (spĩrtĩnis) motocĩklas.

moto- III *prieŗĩdĩlis: pirmĩsis sudurtĩnių ŗodŗių dĩmũo, reĩŗkĩantis „motorĩnis“, „motorĩzuotas“.*

susĩjĩs su motocĩklu, pvz., motĩdromo, motonave ir t. t.

motocarrozĩtĩta *dkt m* motocĩklas sũ prieĩkaba.

motocĩclĩtĩta *dkt m* motocĩklas.

motocĩclĩsmo *dkt v* motocĩklų spĩrtas.

motocĩclĩsta *dkt v/m* motocĩklinĩkas -ĩ.

motocross [-'krĩs] *dkt v nkt* motocĩklų krĩsas.

motonĩve *dkt m* motĩrlaĩvis; (*traghetto*) kĩltas.

motĩre I, -trice *bdv* vĩromasis.

motĩre II *dkt v* **1.** varĩklis (*ir prk*); motĩras; **m. a benzĩna** (*diesel*) benzĩninis (dĩzelĩnis) varĩklis; *accĩndere* (*spĩgnere, surrĩscaldare*) *il m.* (ĩŗjũngti, kaĩtĩnti) varĩklĩ; *tecn m. a quattro tempi* keturtĩktĩs varĩklis; ♦ **a m.** motĩrinis *agg*, varĩklinis *agg*; **2.** *dkt v: inf m. di ricerca* paĩeŗkĩs sistemĩ.

motorĩtĩta *dkt m* motorĩleris.

motorĩno I *dkt v* motorĩleris; (*ciclomotore*) mopĩdas.

motorĩno II *dkt v dimin: m. d'avviamento* stĩrteris.

motorĩzzĩto, -a *bdv* motorĩzũotas; *essere m.* turĩti maŗĩnĩ.

motorĩzzĩziĩne *dkt m* **1.** motorĩzĩcijĩ; **2.** *fam* (*t.p. M. civile*) Regitrĩ.

motoscĩfo *dkt v* motĩrlaĩvis, varĩklinis laĩvas, motĩrinĩ vĩltis -ies; kĩteris.

motosĩga *dkt m* motĩrinis pjũklas.

motovedĩtĩta *dkt m* patrũlinis laĩvas.

motrĩce *dkt m* **1.** (*stradale*) vilkĩkas; **2.** (*locomotiva*) lokomotĩvas.

mĩtto *dkt v* devĩzas, mĩto; ŗũkis.

mouse [maus, mauz] *dkt v nkt inf* pelĩ.

mousse [muss] *dkt m nkt gastr* putĩsiai *pl.*

movĩnte *dkt v* motĩvas; *il m. di un delitto* nusĩkal-tĩmo motĩvas.

movĩmentĩre *vksm* (-mĩn-) pagĩvĩnti.

movĩmentĩt||**o, -a** *bdv* pilnas atsitĩkĩmũ; gĩvas; (*avventuroso*) nuotykingas; *strada ~a* judrĩ gĩtvĩ.

movĩmĩnto *dkt v* **1.** judĩjĩmas; judesỹs; **m. di truppe** kariũmenĩs judĩjĩmas; *un m. con la / della mano* raĩnkĩs judesỹs; *essere in m.* judĩti; *fare un m. brusco* staĩgĩ sujjudĩti; *econ m. di capitali* kapitĩlo judĩjĩmas; *fin ~i bancari* bĩnko operĩcijos; **2.** (*esercizio fisico*) mankŗtĩ; **3.** (*viavĩ di gente*) bruzydesỹs; sujjudĩmas; (*traffico*) eĩsmas; **4.** (*ideologico e sim.*) judĩjĩmas; sĩjũdis; (*corrente*) srovĩ; **m. femminista** (*giovanile, operĩio, dei verdi*) mĩterų (jaunĩmo, darbĩniĩų, ŗaliĩų) judĩjĩmas; **m. neoromĩntico** neoromĩntĩzmo srovĩ; **5.** *mus* (*tempo*) dalĩs -iĩs *femm*.

moviòla *dkt m* (vaĩzdo) kartójimas (*ppr. sulétintas*).

mozióne *dkt m* (pa)siúlymas; *polit m. di sfiducia* siúlymas parékšti nepasitikėjimą.

mozzafiàto *bdv nkt* kvàpą gniáužiantis.

mozzàre *vksm* (móz-) (at)kĩrsti, nukĩrsti; ♦ *m. il fiato* užgniáužti kvàpą.

mozzarèlla *dkt m* mocarelà.

mozzicóne *dkt v* 1. (*di sigaretta*) núorũka; 2. (*di candela*) žvakigalis.

mózz||o I, -a *bdv* nũkirstas; nupjáutas; *fucile a canne ~e* nupjautavarnždis šautuvas.

mózzo II *dkt v* (*marinaio*) jũnga *masc*.

mózzo III *dkt v* *tecn* stebulė.

mùcca *dkt m* (piéninė) kàrvė; *morbo della m. pazza* kempinligė.

mùcchio *dkt v* 1. krũvà; kaũpas; *un m. di sassi* akmenũ krũvà; ♦ *sparare nel m.* švaistýtis kàltinimais; 2. *fig* krũvà; daugybė; *un m. di bugie* vién mėlas, grýnas mėlas; *un m. di soldi* krũvà pinigũ.

mùco *dkt v* gleivėš *pl*.

mucósa *dkt m* anat gleivinė.

muezzin [-'tsin] *dkt v nkt* muedžinas.

mùffa *dkt m* pelėšiai *pl*; *fare la m.* (api)pelėti; *fig* apkėrpėti.

mùffola *dkt m* (*quanto*) kũmštinė pirštinė.

muflóne *dkt v* *zool* muflonas.

muggire *vksm* [A] (-isc-) (su) mũkti; baũbti, mauróti; (*di toro, manzo*) (su)riaumóti.

muggito *dkt v* mũkimas; (*di toro*) riaumójimas.

mughétto *dkt v* bot pakalnūtė.

mugnà||io, -a *dkt v/m* malũnininkas -ė; *kaip bdv gastr trota alla ~ia* malũnininko upėtakis (*ke-pamas apvoliotas miltuose*).

mugolàre *vksm* [A] (mù-) 1. (*di animale*) iũkšti; 2. (*di qcn*) dejuoti; *m. di piacere* dejuoti iš malonũmo.

mugùgno *dkt v* murmėjimas, murmesys; niurzgėjimas.

mugugnàre *vksm* murmėti, niurzgėti.

mulattiera *dkt m* mùlų tãkas (*siawras, kalnuose*).

mulàtto, -a *dkt v/m, bdv* mulãtas -ė.

mulétto *dkt v* 1. autokràutuvas; 2. *sport* pakaitinis (F.-1) automobilis.

mulinèllo *dkt v* 1. sũkurys; verpėtas; 2. (*di canna da pesca*) ritė; 3. (*girandola*) malũnėlis.

mulino *dkt v* malũnas; *m. ad àcqua* (a vento) vandeĩs (véjo) malũnas; ♦ *flk ognuno tira l'àcqua al suo m.* kiekvienà pušis sãvo šilui ošia.

mùlo *dkt v* mùlas, asilėnas; *testardo come un m.* užsispyręs laĩpą ožys.

mùlta *dkt m* baudà; pabaudà; *m. per eccesso di*

velocità baudà už greičio viršijimą; *fare la m.* (a qc) skĩrti (*kam*) baũdà; (nu)baũsti (*kq*) (*pinigine* bauda); *pagare una m.* sumokėti baudà; *prèndere una m.* gauti baudà, bũti nubaustám (*pinigine* bauda).

multà||re *vksm* (qc) (nu)baũsti (*kq*), skĩrti (*kam*) baudà; *mi hanno ~to per sosta vietata* gavaũ baudà už stovėjimą neleistinojė vietoje.

multi- priešdėlis: *sudurtinių žodžių pirmasis dè-muo, rodantis sąsajà su reikšme „daugybė“*. *p.vz.*, multicolore, multimiliardario *ir t. t.*

multicolóre *bdv* daugiaspalvis, įvairiaspalvis.

multifórme *bdv* 1. įvairialýtis; 2. (*versatile*) įvairiapũsiškas, įvairiapũsis.

multifunzióne *bdv nkt* daugiafũnkcis.

multiètnico, -a *bdv* įvairiataũtis.

multilateràle *bdv* daugiasãlis; *accordo m.* daugiasãlis susitarimas.

multimediale *bdv* daugialýpės tėrpės, multimėdijos.

multinazionàle *dkt m* tarptautinio vėrslo įmonė, tarptautinė bendrovė.

mùtipl||o, -a 1. *bdv* daugialýpis; įvairiapũsis: *presa elettrica ~a* keliũ vietũ kištukinis lĩzdas: (*a tre vie*) trĩsakė; *test a scelta ~a* daugýbinio pasirinkimo tėstas; *biol gravidanza ~a* daugiavaisis nėštũmas; *med frattura ~a* dauginis lũžis; *med sclerosi ~a* išsėtinė sklerozė; 2. *dkt v mat* kartótinis; *minimo comune m.* bendràsis mažiausias kartótinis.

multirazziàle *bdv* daugiarãsis.

multisàla *dkt m* multiplėksas (*daug kino saliũ turintis kino teatras*), daugiasãlis kino teãtras.

multiũso *bdv nkt* universalũs; įvairiũs paskirtiẽs.

mùmmia *dkt m* mùmija.

mùngere* *vksm* (pa)mėlžti.

mungitrice *dkt m* 1. (*persona*) melžėja; 2. (*apparecchio*) melžimo aparãtas.

mungitũra *dkt m* melžimas.

municipàle *bdv* miėsto savivaldýbės; municipãlinis; komunãlinis; *consiglio m.* miėsto savivaldýbės tarýba; *polizia m.* miėsto policija.

municipalità *dkt m* nkt savivaldýbės administrãcija; miėsto savivaldýbė.

municipio *dkt v* 1. savivaldýbė; savivaldýbės administrãcija; 2. (*il palazzo*) rótašė, merija.

munificénza *dkt m* (didelis) dosnũmas.

munifico, -a *bdv* (labai) dosnũs.

munire *vksm* (-isc-) 1. (*qc di qcs*) aprũpinti (*kq kuo*); parũpinti (*kam ko*); *m. un fiume di àrgini* sutvirtinti pýlimais upės krantũs; *m. una nave di cannoni* aprũpinti laĩvą patrãnkomis; *m. i profughi di un visto* išduoti vizà pabėgėliams:

2. (*montare e sim.*) (*qcs di qcs*) įmontuoti (*kur kq*); įdėti; **m. un cassetto di serratura** įmontuoti spyna į stalių; **m. le finestre di doppi vetri** įdėti (į lango rėmus) stiklo paketūs; 3.: **m. di firma un documento** pasirašyti dokumentą.

► **munirsi** *sng* (*di qcs*) pa(s)įmėti; (*acquistare*) įsigyti; **m. di pazienza** apsiginkluoti kant-rýbe.

munizióni *dkt m* dgs amunicija sg; šaudmenys.

muòv||ere* *vksm* 1. *tr* jūdinti, pajūdinti; (*agitare*) krūtinti; **far m.** sujūdinti; **m. un braccio** jūdinti raiką; **il cane ~e la coda** šuo krūtina / vėgina uodegą; ♦ **non m. un dito** nė piršto nejudinti; 2. *tr* (*spostare*) perkelti; (*spingendo*) (pa)stūmti; (*tirare via*) (pa)traukti; **m. un tavolo vicino alla finestra** (pri)stūmti stalą prie lango; **m. truppe** perkelti pajėgas; **non muovete nulla!** nieko neliėskite!; 3. *tr* (*indurre*) (pa)skatinti; **m. ad agire, m. all'azione** paskatinti veikti; **m. all'ira** supykdyti; **m. a compassione** sužadinti gailestį; 4. *tr* (*distogliere*) atkalbėti; 5. *tr* (*rivolgere*): **m. un'accusa** apkaltinti; **m. una critica** parėikšti kritika; **m. un'obiezione** paprieštarauti; **m. un rimprovero** priekaištauti; 6. *intr* [A, E] (*procedere*) (pa)judėti; (*lentamente*) sliėkti; 7. *intr* [A] (*far una mossa giocando*) eėti, (pa)darėti eėjimą.

► **muòv||ersi** *sng* 1. judėti, pajudėti; (*un attimo*) sujudėti; **il treno già si m.** traukinys jau jūda; **non ~erti!** nejudėk!; **nessuno si muova!** nė iš vietos!; 2. (*spostarsi*) pasijūdinti; pasisliėkti; (*andare*) eėti; **non m. da casa** neišeiti iš namų; 3. (*sbrigersi*) (pa)skubėti; **m. in aiuto** (*di qcn*) skubėti (*kam*) į pagalbą; ~iti! pas-kubėk!; 4. *fig* (*agire*) imtis veiksmų.

mùra *dkt m* dgs ⇒ **mùro** 2.

muràglia *dkt m* (gynýbinė) siena; **la grande m. cinese** Didžioji kinų siena.

muràle 1. *bdv* sieninis; **pittura m.** sienų tapýba; 2. *dkt v* ⇒ **muràles**.

muràles *dkt v nkt* grafitai *pl*.

muràre *vksm* 1. užmūryti; **m. una finestra** užmūryti langą; 2. *tecn* įmontuoti į sieną; 3.: **m. a secco** mūryti bė cemento (/ bė skiedinio).

► **muràrsi** *sng*: *fig m. in casa* užsidarėti taip keturių sienų.

muratóre *dkt v* mūrininkas; statýbininkas.

muràtura *dkt m* mūrijimas; mūrinys; ♦ **in m.** mūrinis agg; (*in mattoni*) plytinis.

muréna *dkt m* zool murenà.

muriàtico, -a *bdv chim: àcido m.* druskos rūgštis -iės *femm*.

mùr||o *dkt v* 1. siena; mūras; **m. di cinta** mūrinė

tvorà; **m. divisório** pėrtvara; **m. maestro** kapitálinė siena; **sbattere la testa contro al m.** dau-žyti gálvą į sieną; ♦ **a m.** įmontuotas agg į sieną; **m. contro m.** neišsprėndžiamas kontrās-tas; **métere (qc) con le spalle al m.** priremti (*kq*) prie sienos; **parlare al m.** kalbėtis su siena; 2.: **dgs le ~a** (miėsto / piliės *ir pan.*) siena sg; **le ~a domestiche** namai; 3. *fig* siena; barjėras; **fis il m. del suono** garso barjėras.

mùsa *dkt m* mit, *fig* mūzà.

mùschio *dkt v* sàmanos *pl*; sàmana; **ricoperto di m.** apsamanótas.

muscolàre *bdv* raumenų; raumeninis; **affatica-mento m.** raumenų núovargis; **tessuto m.** rau-meninis audinys; **med distrofia m.** raumenų distrofija.

muscolatùra *dkt m* raumenýnas; raūmenys *pl*.

mùscol||o *dkt v* raumuò; **contrarre (sciògliere) i ~i** sutraukti (atpalaiduoti) raūmenis; **scaldare i ~i** apšilti, prasimankštinti; **anat m. faccia-le** véido raumuò; ♦ **tutto ~i** raumeningas.

muscolóso, -a *bdv* raumeningas.

muséo *dkt v* muziėjus; **m. egizio** Egípto muziėjus; **m. di stòria naturale (di arte contempo-ranea)** gamtós istòrijos (šiuolaikinio mēno) muziėjus; **visitare un m.** aplankýti muziėjų; ♦ **pezzo da m.** muziėjinė vertýbė; *fig* spreg āt-gyvena; seniena.

museruòla *dkt m* aėtsnukis.

mùsica *dkt m* 1. mùzika (*ir prk*); **m. clàssica (da càmera, leggera, rock, sacra, sinfònica)** klasi-kinė (kamerinė, lengvóji, ròko, bažnýtinė / sakrálinė, simfóninė) mùzika; **m. jazz** džiazas; **m. lirica** óperos mùzika, ópera; **m. pop** popmù-zika; **ascoltare m.** klausýtis mùzikos; ♦ **sempre la stessa m.** vis tās pāts pēf tā pāti; 2. (*spartito*) gaídos *pl*; 3. (*brano, opera*) (mùzikos) kūrinyš.

musical ['mjuzikol] *dkt v nkt* mus miuziklas.

musicàle *bdv* 1. muzikinis; mùzikos; **accademia m.** mùzikos akadēmija; **strumento m.** mùzikos instrumeėtas; **talento m.** muzikinis tālentas; 2. *fig* (*armonioso*) muzikalūs; 3. (*di qcn, porta-to per la musica*) muzikalūs.

musicàre *vksm* (mù-) (*qcs*) (su)kùrti (*kam*) mù-ziką.

musicista *dkt v/m* 1. (*esecutore*) muzikántas -ė; atlikėjas -a; 2. (*compositore*) kompozitorius -ė.

musivo, -a *bdv* mozaikinis; mozaikos.

mùso *dkt v* 1. snùkis; 2. *fig fam* (*faccia*) burnà; *spreg* snùkis; **ti spacco il m.** dúosiu į snùkį; ♦ **a m. duro** ryžtingai; **avere il m. lungo, tenere il m.** rūgti, būti surūgusiam; **fare il m.** raukýtis; 3. *fig* (*di un'auto*) priėkis; nòsis -ies *femm*.

musóne, -a *dkt v/m* pikčiurna *com*; surúgēlis -ē.
mùssola *dkt m* mūslinas.

mus(s)ulmāno, -a **1.** *bdv* musulmōņų; musulmō-
 niškas; (*islamico*) islāmo; **il mondo** *m.* islāmo
 pasāulis; **2.** *dkt v/m* musulmōnas -ē.

mùta I *dkt m* **1.** šērīmais; (*di rettili*) nērīmais iš
 išnaros; **2.** (*da sub*) nāro kostiūmas.

mùta II *dkt m* (*branco di cani*) šunų gaujā.

mutamént||o *dkt v* pa(si)keitīmas; pakitīmas;
 (*rivolgimento*) pērmaina; (*variazione*) pókytis;
m. radicale radikalūs pasikeitīmas; ~i *dell'at-*
mosfera atmosfēros pakitīmai; *m. sociale* so-
 ciālinēs pērmainos.

mutānde *dkt m dgs* trumpīkēs, (apatīnēs) kel-
 nāitēs; (*boxer*) glaūdēs.

mutandīne *dkt m dgs* (apatīnēs) kelnāitēs.

mutandóni *dkt v dgs* didelēs (apatīnēs) kelnāitēs.

mutà||re *vksm* **1. tr** (pa)keīsti; *m. atteggiamento*
 kitaip eļgtis; *m. direzione* keīsti krýptī, nu-
 krýpti; *m. il pelo*, *m. le penne* šértis; **2. intr** [E]
 (pa)kīsti; pasikeīsti, keīstis; *m. in meglio (in*
peggio) pasikeīsti ī gērajā (blōgajā) pūšē; *m.*
d'opinione keīsti sāvo nūomonē; *m. di posto*
 pērsēsti; *l'aspetto della città è molto ~to* miēs-
 to vaīzdas labāī pakīto.

► **mutārsi** *sng* (*in qcs*) (pa)vīrsti (*kuo*).

mutazióne *dkt m biol, med* mutācija; *biol m. ge-*
nética genētīnē mutācija.

mutévole *bdv* (nuōlat) kiñtantis; pērmainingas;
 (*instabile*) nepastovūs.

mutilāre *vksm* (*mù-*) **1.** (su)lūošinti, (su)žalóti;
 (*qcn di qcs*) nukiřsti (*kam kq*); **2. fig** sugadīnti;
 iškraipýti (*ppr. ko prasmē*).

mutilāto, -a *dkt v/m* neīgalūsīs -iōji (*netekēs -usi*
kokios nors kūno dalies); invālīdas -ē.

mutilazióne *dkt m* (su)lūošinīmas.

mutismo *dkt v* **1. med** nebylýtē; **2. fig** tylējīmas,
 atsisākymas kalbēti.

mùt||o, -a **1. bdv** nebylūs; bežādis; *m. come un*
pesce tylūs kaīp žuvis; **2. bdv** (*di qcs*) nebylūs;
 tylūs; (*cinema*) *m.* begařsis kīnas; **un m. rim-**
pròvero tylūs priekaiřtas; ♦ *fare scena ~a* vīsi-
 šķai neatsakinēti (*per egzaminq ir pan.*); **3. bdv**
gram nētariamas; **4. dkt v/m** nebylūs -ē.

mùtua *dkt m fam* sveikātos apsaugōs tarnýba.

mutuābile *bdv* kompensuojamas (*apie vaistus*).

mutuāre *vksm* (*mù-*) *fig* (pa)īmti, pērimti.

mutuāto, -a *bdv fig* (*preso da qcs*) pāimtas (iš
ko).

mùtu||o I, -a *bdv* savītarpio; abipūsīs; ~a *assi-*
stenza savītarpio pagālbā; *m. consenso* abipū-
 sīs sutarīmas.

mùtuo II *dkt v* (*prestito*) (búst) paskolā; *m. age-*
volato lengvātinē paskolā; *m. ipotecario* hipo-
 tēkos paskolā; *accèndere un m., fam fare un m.*
 pa(si)īmti pāskolā.

N

n [ˈenne] **1.** *dkt v/m nkt* *dvyliktoji italų abėcėlės raidė; n minùscola* mažoji „n“; *N maiùscola* didžioji „n“; *N di / come Nàpoli* N kaip „Nàpoli“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.:** *N Šiaurės (kaip pasaulio šalies) santrumpa.*

nabàbbo *dkt m fig* turčius, turtuolis; nabobas.

nàcchere *dkt m dgs mus* kastanjėtės.

nadir [-ˈdir] *dkt v nkt astr* nadžras.

nafta *dkt m chim* gazolinas; (*gasolio*) gazolis; (*olio per diesel*) dyzelinė alyvą.

naftalina *dkt m* naftalinas.

nàia *dkt m fam* kariuomenė (*karo tarnyba*).

nàilon *dkt v nkt* nailonas.

nanismo *dkt v med* mažaugiškumas, nanizmas.

nàna *dkt m fam* miegūtis; čiūčia liūlia.

nàno, -a **1.** *dkt v/m* nykštukas -ė; neūžauga *com*; **2.** *bdv* žemaūgis; nykštukinis, neūžauga *com*.

napoletàn||o, -a **1.** *bdv* Neapolio; neapoliečių; neapolietiškas; *canzoni ~e* neapolietiškos dainos; iš Neapolio; *gastr alla ~a* neapolietiškas *agg*; **2.** *dkt v/m* neapolietis -ė; **3.** *dkt v* neapoliečių tarmė.

nàppa *dkt m kùtas*.

narcisismo *dkt v* narcisizmas.

narcisista *dkt v/m* narcisistas -ė, narcizas.

narciso *dkt v 1.* *bot* narcizas; **2.** *fig* narcizas, savimyla *com*.

narcósi *dkt m nkt med* (visiškoji) narkozė.

narcòtico, -a *farm 1.* *bdv* narkotinis; **2.** *dkt v* narkotinis vaistas; (*anche nel senso di stupefacente*) narkotikas.

narcotizzàre *vksm 1.* *med* (už)migdýti narkozė; sulėisti (*kam*) narkotikų; **2.** *fig* (ap)svaiginti.

narcotrafficànte *dkt v/m* prekiautojas -a narkotikais; narkotikų prekeivis -ė.

narice *dkt m* šnėrvė; nosisakylė; *ho una n. otturata* mąno vieną šnėrvę užgultą.

narràre *vksm* apsakýti; (pa)pāsakoti; (*esporre*) (iš)dėstyti.

narrativa *dkt m* grōžinė prozà, beletristika.

narrativo, -a *bdv* pāsakojamasis; (*letterario*) beletristinis.

narratòre, -trice *dkt v/m* pāsakotojas -a.

narraziòne *dkt m* pāsakojimas; (*esposizione*) išdėstymas.

narvàlo *dkt v zool* narvālas.

nasàle *bdv 1.* (*del naso*) nósies; *anat setto n.* nósies pėrtvara; **2.:** *voce n.* nósinis balsas; *ling consonante n.* nósinis priebalsis.

nascénte *bdv, dlv* gimstantis; (*che ha inizio*) prasidedantis; *sole n.* tēkanti sàulė.

nàscere* *vksm* [E] **1.** gĩmti; *le è nato un màschio* jái gĩmė berniukas; *quando sei nato?* kada tũ gĩmęs?, kada gimeĩ?; *è nato cieco* apsigimė āklas; ♦ *n. con la camicia, n. sotto la buona stella* gĩmti pō laiminga žvaigždė; *l'ho visto n.* pažĩstu jĩ nuō mažėns; **2.** (*dal guscio*) išsirĩsti, rĩstis; **3.** (*spuntare*) (iš)dýgti; **4.** (*del sole*) (pa)kĩlti, (pa)tekėti; **5.** (*di fiumi*) ištektėti; **6.** *fig* atsirasti; (*cominciare*) prasidėti; (*sorgere*) (iš)kĩlti; *far n.* sukėlti; *il Romanticismo nacque in Germània* Romantizmas atsiradō Vokietijoje; *mi è nato un dúbbio* mán kĩlo abejonė; *da cosa è nata la lite?* nuō kō prasidėjo gĩnčas?; *è nata un'amīcizia* užsimezgė draugystė; **6.** *kaip dkt v: stron-care sul n.* užgniaũžti užuomazgoje.

nàscita *dkt m 1.* gimimas; *certificato di n.* gimimo liũdijimas; *data (luogo) di n.* gimimo datà (vietà); **2.** (*origine*) kilmė; gimimas; *è lituano di n.* gimimo jĩs lietũvis; **3.** (*comparsa*) atsiradimas; **4.** (*del sole*) (pa)tekėjimas.

nascitũro *dkt v* gĩmsiantis / lāukiamas kũdikis.

nascónd||ere *vksm 1.* (pa)slėpti; slapstýti; (*interponendosi*) užstóti; *n. un tesoro* paslėpti lōbĩ; *n. il viso tra le mani* slėpti vėidà delnuosė; *il camion ~e il cartello stradale* suĩkvežimis užstója kėlio ženklą; **2.** (*coprire*) deĩgti; dangstýti; *n. un ricercato* deĩgti policijos ĩeškoma žmōgũ; **3.** *fig* (pa)slėpti; *n. la pròpria giòia* slėpti sàvo džiaũgsma; **4.** *fig* (*tenere segreto*) (*a qc*) (nu)slėpti (*nuo ko*); *n. un'intenzione* nuslėpti sumānyma.

► **nascóndersi** *sgr 1.* pasislėpti, slėptis; **2.** (*essere nascosto*) slapstýtis, slypėti; slėptis.

nascondiglio *dkt v* slėptũvė, slaptāvietė.

nascondino *dkt v* slėpynės pl; *giocare a n.* eĩti slėpyniũ.

nascòst||o, -a *bdv, dlv 1.* (*di qcs*) pāsłėptas; (*da qcs*) užstótas (*ko*); *telecàmera ~a* paslėptà kāmėra; *tenere n.* (*qcs a qc*) (nu)slėpti (*ką nuo ko*); *il sole è n. dalle nũvole* sàulė pasislėpė už debesũ; sàulę užstója dēbesys; ♦ *di n.* (*a qc*)

slaptà (*nuo ko*); slapčią; **2.** (*di qcn*) pasislėpęs; (*da qcs*) užstotas (*ko*); *essere n.*, *stare n.* slaps-týtis; slėptis; **3.** *fig* pàslėptas; (*segreto*) slāptas; *essere n.* slypėti; *t.p.* ⇒ **nascóndere.**

nasello dkt v zool sidabrinė mėnkė.

nàso dkt v **1.** nosis -ies *femm*; *n. a punta (aquilino, dritto, all'insù)* smailė (erėliška, tiesė, riestà) nosis; *soffiarsi il n.* nusišnėpšti nōsj; *mi cola il n.* mán nōsis bėga; *ho il n. chiuso* mào nōsis užgultà; ♦ *sotto il n.* pō nōsimi; *arricciare il n.* raukyti / riėsti nōsj; *ficcare il n.*, *mettere il n.* kišti nōsj; *menare / prendere per il n.* ūž nōsies vedžiōti; *non mettere il n. fuori di casa* nekišti nōsies iš namų; *parlare con il n.* kalbėti prō nōsj; *non vedere più in là del proprio n.* toliaū sàvo nōsies nematýti; *è restato con un palmo di n.* līko ít mūsė kándės; **2.** *fig* (*fiuto, intuito*) uoslė; *núojauta; avere n.* (*per qcs*) turėti gėrą (*ko*) uoslė.

nasša dkt m būčius.

nàstro dkt v **1.** kāspinas; (*striscia, per usi diversi*) juostėlė; júosta; *n. adesivo* lipnióji juostėlė; *n. isolante* izoliācinė juostėlė / júosta; *n. di lutto* júodas kāspinas; *n. di mitragliatrice* šovinių kāspinas; *n. trasportatore* júostinis konvėjeris; *metro a n.* rulėtė; *sega a n.* júostinis pjūklas; *sport n. di arrivo* finišo juostėlė; *tecn n. magnetico* magnėtinė juostėlė; **2.** *fam* (*audiocassetta*) (garso) kasėtė.

natàle **1.** *bdv* gimtasis; *città (paese) n.* gimtasis miėstas (krāstas); **2.** *dkt v: N.* Kalėdos *pl*; *a N.* pėr Kalėdàs; *álbero di N.* Kalėdų eglūtė; *regali di N.* kalėdinės dóvanos; *vacanze di N.* Kalėdų atóstogos; *vigilia di N.* Kūčios *pl*; *fare gli auguri di N.* svėikinti Kalėdų próga; ♦ *Babbo N.* Kalėdų Senėlis; Sėnis Šalis; *kaip jst buon N.!* linksmų / gerų Kalėdų!; **3.** *dkt v: n. di Roma* Rōmos įkūrīmo mėtinės *pl*; **4.** *dkt v dgs ~i* gimimas *sg*, kilmė *sg*; *di umili ~i* žemōs / pras-tōs kilmės; *dare i ~i (a qcn)* būti (*kieno*) gimimo vietà.

natàlità dkt m gimstamūmas.

natàliz||io, -a *bdv* kalėdinis; Kalėdų; *feste ~ie* Kalėdų švenťės; *regali ~i* kalėdinės dóvanos; *biglietto di auguri ~zi* kalėdinis atvirūkas.

natànte dkt v plaukiojanti transpōrto priemonė; laīvas.

natatōri||o, -a *bdv* **1.** (*relativo al nuoto*) plaūky-mo; **2.** zool *vescica ~a* plaukiojamoji pūslė.

nàtica dkt m sėdmuō.

natio, -a *bdv* gimtasis.

Natività dkt m nkt **1.** Kristaus gimimās; **2.** *art* Kristaus gimimo pavėikslas.

nativo, -a **1.** *bdv* (*natio*) gimtasis; **2.** *bdv* (*di qcn*) kilęs, gimes; *è n. di Roma* jis gimes Rōmoje; jis kilęs iš Rōmos; **2.** *dkt v/m* čiābuvis -ė; viėti-nis -ė.

nāt||o, -a **1.** *dlv, bdv* gimes; ♦ *n. ieri* vākar gimes; *n. morto* gimes negývas; *n. stanco* tinginių pán-tis; *Anna Pini ~a Rossi* Anna Pini, gímusi / mergāutine pāvarde Rossi; **2.** *bdv fig* apsigi-mės; iš prigimtiės; *un bugiardo n.* apsigimes melāgis; **3.** *dkt v dgs i ~i* gímusieji; *t.p.* ⇒ **nāscere.**

natūra dkt m **1.** gamtā; *leggi della n.* gamtōs dėsniai; *in mezzo alla n.* gamtōs priėgllobstye; **2.** (*indole*) prigimtīs -iės; natūrā; ♦ *contro n.* priešingas prigimčiai; *per n.* iš prigimtiės; *è nella n. delle cose* tai natūralū, taip ir tūri būti; **3.** (*tipo*) póbūdis; *sciòpero di n. politica* politi-nio póbūdžio streīkas; **4.** *art n. morta* natiur-mōrtas; **5.** *econ in n.* natūrā.

natūrāl||e *bdv* **1.** gamtinis; (*della natura*) gamtōs; (*delle forze della natura*) stīchinis; *calamità n.* stīchinė nelāimė; *forza della n.* stīchija (*ir prk*). gaīvalas; *gas n.* gamtinės dūjos *pl*; *parco n.* gamtōs pārkas; *scienze ~i* gamtōs mōkslai; *biol selezione n.* gamtinė atrankā; **2.** (*innato*) įgimtas; (*derivante dalla propria natura*) pri-gimtīnis; *inclinazione n.* įgimtas pólinkis; *dir diritto n.* prigimtīnė tėisė; ♦ *confini ~i* natūrālios ribos; *morire di morte n.* mirti sàvo mirtimi; *vita natural durante* visām gyvėnimui: visą gyvėnimą; **3.** (*genuino*) natūralūs; grýnas. tīkras; (*spontaneo*) spontāniškas; nedirbtinis; *colore n.* natūrali spalvā; *recitazione n.* orgā-niška vaidýba; ♦ *kaip dkt v al n.* (*di alimenti*) bė priėdų; natūralūs agd; (*dal vero*) iš natūros; *acqua n.* negazúotas vanduō; *colorante n.* natū-rālūs dažai *pl*; *a grandezza n.* natūralaūs dý-džio; *viene n.* tai natūralū; **4.** (*logico*) normalūs. natūralūs; (*chiaro*) saváime áiškus; (*compren-sibile*) supranťamas; (*regolare*) dėsningas; ♦ *è n.* (tai) normalū; (*come risposta*) áišku, kās bė kō; **5.** *figlio n.* nesantuokinis vaīkas; pavaini-kis; **6.** *mat nùmero n.* natūralūsīs skaīčius.

natūralėzza dkt m natūralūmas; *con n.* natūra-liai.

naturalismo dkt v natūralizmas.

naturalista dkt v/m gamtininkas -ė, naturalis-tas -ė.

naturalizzàre vksm (*qcn*) suteikti (*kam*) piliety-bė, natūralizuoti (*ka*).

naturalizzazióne dkt m natūralizācija.

naturalménte prv **1.** (*in modo naturale*) natū-raliai; (*per natura*) iš prigimtiės; **2.** (*ovviamen-*

te) savāime supraņtama / áišku; žinoma; (*solo come risposta*) kàs bē kō.

naturismo *dkt v/m* natūrīzmas.

naturista *dkt v/m* natūrīstas -ē.

naufragāre *vksm* [A, E] (*nāu-*) **1.** (*di qcs*) sudūžti; paskēsti; **2.** (*di qcn*) patīrti laīvo sudužimā; **n. su un'isola deserta** sudūžus laīvuī atplaūkti ī negyvēnamā sālā; **3.** *fig* (su)žlūgti.

naufraġio *dkt v* **1.** laīvo sudužimas; **2.** *fig* (su)žlūgīmas.

naūfrago, -a (*v dgs -ghi*) *dkt v/m* skenduōlis -ē (*kas īšsīgēlbējs īš sudužusio laivo*).

naūsea *dkt m* (*t.p. senso di n.*) šleikštulys; pýkinimas; *ho la n.* manē pýkina; *fig queste cose mi danno la n.* mán blōga nuō tokiū dalýkų; ♦ *fino alla n.* „īkī koktūmo“, kōl neatsībōs.

nauseabondo, -a *bdv* kēliantis šleikštulj, pýkiantis; vēčiantis vēmti.

nauseante *bdv* koktūs, šleikštūs; pýkiantis.

nauseare *vksm* (*nāu-*) (*qcn*) **1.** pýkinti (*kq*), kēlti (*kam*) šleikštūmā; **2.** *fig* (su)kēlti (*kieno*) pasišlykštējimā; pýkinti (*kq*).

naūtica *dkt m* **1.** (*attività*) jūreivystē; (*la scienza*) jūrininkystē; **2.** (*attrezzatura*) laīvo reīkmenys *pl*; (*imbarcazioni*) laivai *pl*.

naūtic||o, -a *bdv* jūreivystēs; jūrų; *carta ~a* jūrlapis; *miglio n.* jūrų myliā; *sci n.* vandeņs slidinējimas.

navāle *bdv* (*delle navi*) laivų; (*della navigazione*) laivýbos; *battaglia n.* laivų mūšis; *cantiere n.* dōkas, laivų statyklā; *mil base n.* karīnē jūrų bāzē.

navāta *dkt m* *archit* navā.

navē *dkt m* **1.** laīvas; **n. cisterna** tánklaivis; **n. da carico** krovīnīnis laīvas; **n. da guerra** kāro laīvas; **n. passeggeri** keleīvinis laīvas; *andare / viaggiare in n.* plaūkti (laivū); *varare una n.* nulēisti laīvā; ♦ **n. spaziale** kōsminis laīvas; *via n.* vandeņs keliais.

navētta *dkt m* **1.** kursúojantis autobusiūkas (*/ traukinys ir pan.*); *servizio n.* vežiójimo pās-laugos (*ppr. tarp oro uosto ir kitų miesto objektų*); **2.:** *n. spaziale* kōsminis laīvas, erdvēlaivis; **3.** (*di spola*) šaudýklē.

navicēlla *dkt m* **1.** (*di un dirigibile*) gondolā; (*di mongolfiera*) krepšys; **2.:** *n. spaziale* kōsminis laīvas, erdvēlaivis.

navigābile *bdv* laivúojamas; tiņkamas plāukioti, tiņkamas laivýbai / navigācijai.

navigānte *dkt v/m, bdv* jūreivis -ē.

navigāre *vksm* [A] (*nā-*) **1.** plaūkti; plāukioti: (*attorno a qc*) apiplaūkti (*(aplink) kq*); **n. contro corrente** plaūkti priēš srōvē (*ir prk*); **n. lun-**

go la costa plaūkti pālei kraņtā; ♦ **n. in cattive acque** būti sunkiojē padētyjē; **2.** (*di aereo*) skrsti; **3.:** *inf n. su internet* (pa)naršyti internetē / pō internētā.

navigāto, -a *bdv* *fig* daūg / vīsko mātēs -čiusi, prityrēs.

navigatōre *dkt v* **1.** jūrininkas; **2.** (*ufficiale*) šturmanas; laivavedys; **3.** *sport* šturmanas; **4.:** *n. satellitare* palydōvinis navigātorius.

navigaziōne *dkt m* **1.** navigācija; (*solo per nave*) laivýba; (*solo per mare*) jūreivystē; **n. aerea** óro navigācija; **n. fluviale** ūpių laivýba; *tecn n. satellitare* palydōvinē navigācija; **2.** (*viaggio in nave*) plāukiojimas; keliōnē laivū; **3.** *inf* naršymas internetē / pō internētā.

naviglio *dkt v* **1.** flotilē; laivýnas; **n. da pesca** žvejýbos laivýnas; **2.** (*canale*) laivýbos / laivúojamas kanālas.

nazione **1.** *bdv* nacionālinis; (*del paese*) šaliēs; (*dello stato*) valstýbēs; valstýbinis; (*del popolo*) tautinis; *fiesta n.* valstýbinē švenētē; *economia n.* šaliēs ūkis; *inno n.* valstýbēs hīmnas; *parco n.* nacionālinis pārkas; ♦ *su scala n.* šaliēs mastū; **2.** *dkt m sport* (šaliēs) rinktinē.

nazionalismo *dkt v* nacionalizmas.

nazionalista **1.** *bdv* ⇒ **nazionalistico**; **2.** *dkt v/m* nacionalistas -ē.

nazionalistico, -a *bdv* nacionalistinis.

nazionalitā *dkt m* *nkt* tautýbē; (*cittadinanza*) pilietýbē; *doppia n.* dviguba pilietýbē; *ottenere la n. lituana* gāuti Lietuvōs Respūblikos pilietýbē; *di che n. sei?* kokiōs tū tautýbēs?

nazionalizzāre *vksm* nacionalizúoti, (su)valstýbinti.

nazionalizzaziōne *dkt m* nacionalizācija; (*l'atto*) nacionalizāvimas.

naziōne *dkt m* **1.** tautā; nācija; (*nazionalità*) tautýbē; *appello alla n.* kreipimasis ī taūtā; ♦ *le Nazioni Unite* Jungtinēs Taūtos; **2.** (*stato, paese*) valstýbē, šalis -iēs.

nazismo *dkt v* nacizmas.

nazista **1.** *bdv* nacistinis; (*del nazismo*) nacizmo; (*dei nazisti*) nācių, nacistų; **2.** *dkt v/m* nacistas -ē, nācis -ē.

ne **I** *iv* **1.** (*di argomento*) (*di lui*) apiē jī; (*di lei*) apiē jā; (*di loro*) apiē juōs *masc*; apiē jās *femm*; (*di ciò*) apiē taī; *non voglio parlarne, non ne voglio parlare* nenóriu apiē taī kalbēti; **2.** (*di specificazione, partitivo*) *ppr. neverčiamas*; (*di lui*) jō; (*di lei*) jōs; (*di loro*) jū; (*di ciò*) tō; *hai una sigaretta?* – *No, non ne ho più* Gál turī cigarētē? – *Nē, nebeturiū; di cigogne non ne ho viste* gandrū (taī) nemačiaū; *i pomodori sono*

belli, ne vorrei un chilo pomidōrai grāzūs, norēcīau kilogrāmo (jū); *ne ho sentite delle belle!* girdējau visokiāusīų daljku!; *non ne vale la pena* neapsimōka; neverta; *non ne vedo il motivo* nemataū (tām) priežastīs; **3.** *su įvairiais veiksmazodžiais: approfittarsene* (di qc) pasi-naudoti (*kuo*), išnaudoti (*ką*); *fregarsene* (di qc) nusispjauti (*ant ko*); *pentirsene* (di qc) gailėtis (*ko*); *volercene* (di qc) reikėti (*ko*), prireikti; *che me ne faccio?* ką mán sū tuō daryti?; *ne va del mio onore* aūt kōrtos tai māno garbē; **4.** (*da lui*) iš jō; (*da lei*) iš jōs; (*da loro*) iš jū; (*da ciò*) iš tō; *se ne deduce che...* iš tō matyti, kād; *bisogna tenerne conto* reikia ī tai atsižvelgti.

ne II *prv, įv 1.* (*moto da luogo*) iš čia; iš ten; *sei stato al cinema?* – *Ne torno ora* buvai kinē? – Dabar iš ten grįžtū; **2.** *su įvairiais veiksmazodžiais: andarsene* išeiti; *stārsene* būti; *tornārsene* grįžti; *fig se ne è uscito con una battuta* netikėtai pašmaikštāvo, iškrėtē sāmoji.

ne III *prlk ⇒ in.*

nē jngt 1.: *né...* *né* neĩ... , neĩ; *né sì, né no* neĩ taip, neĩ nē; *né l'uno né l'altro vanno bene, non va bene né l'uno né l'altro* neĩ tās, neĩ tās netińka; neĩ vienas, neĩ kītas netińka; ♦ *non mi fa né caldo né freddo* mán neĩ šilta, neĩ šalta; *né carne né pesce* neĩ šīs neĩ tās; **2.** (*e non*) iŗ nē (/ ne-); *non lo so né voglio saperlo* nežinaū, iŗ nenōriu žinōti; *non è la prima né sarà l'ultima (volta)* tai nē pirmas iŗ nē paskutinis kaĩtas.

neanche *prv 1.* iŗgi nē (/ ne-); taip pāt nē (/ ne-); (*perfino*) nēt(gi) nē (/ ne-); *n. io, neanche* iō aš iŗgi nē (/ ne-); *senza n. un errore* bē jokiōs / menkiāusios klaidōs; *non ci crederebbe n. un bambino, n. un bambino ci crederebbe* nēt vaiĩkas tuō nepatikėty; ♦ *n. per idea, n. morto, n. per sogno, n. per scherzo* jōkiu būdū; nē ūž kā; niekadā gvėnime; nōrs užmūšk; **2.** (*rafforzativo*) nē; *n. uno* nē vienas; *non ci pensare n. nē* negalvōk apiē tai; *non se ne parla n. nē* kalbōs negāli būti; *non siamo n. riusciti a mangiare decentemente* nespėjome nē doraĩ pavālgyti; ♦ *n. un po'* nē kiek; *n. tanto male* pūsē vėlnio; **3.** *kaip jngt: n. se, fam n.* nēt jėi; *e n.* neĩ, taip pāt ne-; ♦ *n. a farlo apposta* lȳg tȳčia.

nebbia *dkt m* miglā; rūkas; *n. fitta* tirštā miglā; *cala la n.* krińta miglā; *sì sta alzando la n.* kȳla rūkas.

nebbioso, -a *bdv* miglōtas; rūškanas; ūkanōtas.

nebulizzare *vksm* purĩkti (puršikĩliū) (*ppr. vais-tus*).

nebulizzatore *dkt v* puršikĩlis (*ppr. vaistų*).

nebulosa *dkt m* astr ūkas.

nebuloso, -a *bdv* fig miglōtas.

necessariamente *prv 1.* būtinaĩ; *non n.* nebūti-naĩ; **2.** (*inevitabilmente*) neišvėngiamai.

necessà||rio, -a 1. *bdv* būtinās; (*che serve*) reika-lingas; *un provvedimento n.* būtinā priemonē; *rēndersi n.* prireikti; *è n. (far qcs)* būtina (*ką daryti*), reikia; (*qc*) reikia (*ko*); *se n.* reĩkalui ėsant, prireikus; *è proprio n.?* a? tikrai būtina?: *il sonno è n. per lavorare bene* miėgas reikalin-gas nōrint gerai dirbti; **2.** (*richiesto*) reikiamas: reikalingas; (*obbligatorio*) privālomas, priva-lūs; *i documenti ~ri* reikiami dokumeńtai; *il tempo n. (per far qcs)* tĩek laĩko, kiek reikia (*ką daryti*); **3.** *dkt v* (*ciò che è necessario*) tai, kās būtina; *lo stretto n.* būtiniausi dalykai; *il n. per vivere* pragyvėnimas; *fare tutto il n.* padaryti vĩa, kās būtina / kō reikia.

necessità *dkt m nkt 1.* būtinūmas; reikalingūm-as; (*esigenza*) pōreikis; reikmē; *in caso di n.* reĩkalui ėsant; *ho la n. (di far qcs)* mán reikia (*ką daryti*); *non vedo la n. (di far qcs)* nemataū reĩkalo (*ką daryti*); ♦ *generi di prima n.* pirmo būtinūmo produktai; *fare di n. virtù* tĩaikstytis sū būtinybē (*ppr. išpešant naudos*); **2.** (*cosa ne-cessaria*) būtinybē; būtinās / reikalingas dalj-kas; **3.** (*ristrettezze*) vargas; neprĩteklius; *spinto dalla n.* prispĩrtas vargo.

necessit||are *vksm* [E] (-cēs-) **1.** (*avere bisogno*) (*qc di qc*) reikėti (*kam ko*); *la casa ~a di ri-parazioni* nāmui reikia remōnto, nāmą reikia suremontuoti; *la scheda video non ~a di driver* vaĩzdo plōkštei (ĩreńgti) nereikia tvarkȳklių; **2.** (*essere necessario*) reikėti; būti būtinām.

necròforo *dkt v* duobkasys.

necrològio *dkt v* nekrolōgas.

necròpoli *dkt m* nekropolis, kapinȳnas.

necrósi *dkt m nkt med* nekrozē.

neerlandése 1. *bdv* Nȳderlandų; iš Nȳderlandų; **2.** *dkt v* Nȳderlandų kalbā.

nefandezza *dkt m 1.* niekšĩškūmas; niekingūm-as; **2.** (*azione nefanda*) niekšybē.

nefādo, -a *bdv* niekšĩškas; niekingas.

nefāsto, -a *bdv* pragaĩštingas; (*funesto*) nelėmtas; (*infausto*) fatāliškas, neláimē lėmiantis.

nefrite *dkt m med* nefritas, ĩnkstų uždegĩmas.

nefrósi *dkt m nkt med* nefrozē.

neg||are *vksm* (né-) **1.** (*pa*)neĩgti; (*di aver fatto qcs*) gĩntis (*ko nepadarius*), teĩgti; paneĩgti (*ką padarius*); *n. le accuse* paneĩgti / atmēsti kāl-tinimus; *n. l'esistenza di qcs* teĩgti, kād kō nerā: *~a di averlo detto* neĩgia tā sākēs, teĩgia tō ne-sākēs; *non ~o che mi interessi* neneĩgiū, kād

manè dōmina; ♦ **n. l'evidenza** neĩgti, kàs aki-vaizdū; neĩgti faktūs; **2.** (*dire di no*) sakýti, kàd nè; (*rispondere di no*) atsakýti, kàd nè; neĩgia-mai atsakýti; **3.** (*non concedere*) nedūoti (*ko*), nesuteĩkti; **n. la grāzia** nesuteĩkti malōnēs; **n. un permesso** nedūoti leidimo; (*di far qcs*) ne-lėisti (*kq daryti*); **n. il proprio aiuto** atsisakýti padėti.

► **negārsi** *sng* **1.** (*rifiutare*) atsisakýti; **2.** (*fin-gere di non essere disponibile*) apsimėsti nepa-siekiamam; apsimėsti užsiėmusiam.

negativa *dkt m:* (*man*)**tenersi sulla n.** nenusilėis-ti; toliau neĩgti (/ atsisakýti *ir pan.*).

negativamėnte *prv* neĩgiamai.

negativ||o, -a **1.** *bdv* neĩgiamas; negatyvūs; **rispo-sta** ~a neĩgiamas atsākymas; ♦ **lato n.** neĩgia-mybė; **2.** *bdv* (*sfavorevole e sim.*) neĩgiamas; nepalankūs; **esito n.** neĩgiamas rezultātas; **im-pressione** ~a negėras įspūdis; **parere n.** nepa-lanki nuomonė; **un personaggio n.** neĩgiamas veikėjas; **aver effetti** ~i turėti neigiamų / žalīn-gų pasekmīų; **3.** *bdv fis, mat* neigiamasis; **gran-dezza** ~a neigiamasis dýdis; ♦ **segno n.** mīnu-sas; **4.** *dkt v fot* negatyvas; **5.** *prv* (*no*) nè.

negāto, -a **1.** *bdv, dlv* (*non concesso*) nesuteiktas, nedūotas; **2.** *bdv fig* negabūs; **sono n.** (*per qcs*) àš visiškai negabūs (*kam*).

negaziōne *dkt m* **1.** (*il negare*) (pa)neigimas; (*il non riconoscere*) nepripažinimas; (*il rifiutare*) atmetimas; (*il ripudiare*) atsižadėjimas; **2.** *fig* (*l'opposto*) priešybė; **3.** *gram* neiginys.

neglétto, -a *bdv* (*trascurato*) aplėistas.

négli (*in + gli*) ⇒ **in.**

negligėnte [-gl-] *bdv* aplaidūs, nerūpestingas; at-sainūs; **essere n.** (*in qcs*) aplaidžiaĩ (*kq daryti*).

negligėnza [-gl-] *dkt m* aplaidūmas, nerūpestin-gūmas; atsainūmas; **con n.** nerūpestingai.

negoziābile *bdv* **1.** diskutuotinas; **il prezzo non è n.** (dėl kainos) negālīma derėtis; **2.** *fin* apyvar-tinis.

negoziānte *dkt v/m* prekybininkas -ė; **n. all'in-grosso** didmenų prekybininkas.

negoziāre *vksm* (-gò-) (*qcs*) derėtis (dėl *ko*), taĩ-tis; **n. la pace** vesti derýbas dėl taikōs.

negoziāt||o *dkt v* (*t.p. dgs* ~i) derýbos *pl*; **inter-rómpere** (*intavolare*) **un n.** nutráukti (pradėti) derýbas.

negoziātóre, -trice *dkt v/m* derýbininkas -ė.

negoziāziōne *dkt m* derėjimasis; derýbos *pl*.

negòzio *dkt v* **1.** parduotuvė; **n. di antiquariato** antikvariātas; **n. di generi alimentari** (*di mobi-li*) maisto prėkių (baldų) parduotuvė; **n. del parrucchiere** kirpyklā; **il n. è aperto** (*chiuso*)

parduotuvė atidarýta (uždaryta); **2.** *dir:* **n. giu-ridico** sándoris.

negriéro *dkt v* **1.** *stor* (juodaodžių) vergų pirklys; **2.** *fig* kraugėrys.

négro, -a **1.** *bdv* juodaodis; **2.** *dkt v/m* nègras -ė, juodaodis -ė; ♦ **lavora come un n.** dirba kaip arklỹs.

negromānte *dkt v/m* nekromántas -ė.

nèh *jst tarm* aĩ nè?

néi (*in + i*) ⇒ **in.**

nél (*in + il*) ⇒ **in.**

nélla (*in + la*) ⇒ **in.**

nélle (*in + le*) ⇒ **in.**

néllo (*in + lo*) ⇒ **in.**

némbo *dkt v* lietaūs / audrōs debesīs -iēs.

nėmesĩ *dkt m nkt fig* Nemezidė; ātpildas.

nemico, -a (*v dgs -ci*) **1.** *dkt v* priešas; priešinin-kas; **un n. del progresso** pažangōs priešas; ♦ **es-sere n.** (*di qc*) būti (nusistāčiusiam) prieš (*kq*); **2.** *dkt v mil* priešas; **difėndersi dal n.** gintis nuō priešo; **respingere** (*sconfiggere*) **il n.** atmūšti (nugalėti) priešā; **3.** *bdv* priešiškas; **4.** *mil* (*del nemico*) priešo; **5.** *bdv* (*dannoso*) (*di qc*) žalīn-gas (*kam*); kenksmīngas.

nemmėno *prv, jngt* ⇒ **neānche.**

nėnia *dkt m* **1.** (*canto*); **n. fūnebre** laidotuvių gie-smė; **2.** (*ninna nanna*) lopšinė.

nėo *dkt v* **1.** āpgamas; **2.** *fig* nedidelis trūkumas.

neo- *priešdėlis:* pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, reiškiantis sąsają su reikšme naujas, *kq tik atsi-radęs, naujai atkurtas, pvz.,* neobarocco, neo-formazione *ir t. t.*

neoclassicismo *dkt v* neoklasicizmas.

neoclássico, -a *bdv* neoklakinis; neoklasicizmo.

neocolonialismo *dkt v* neokolonializmas.

neofascismo *dkt v* neofašizmas.

neofascista **1.** *bdv* neofašistinis; neofašizmo; ne-ofašistų; **2.** *dkt v/m* neofašistas -ė.

neòfita *dkt v/m* neofitas -ė (*ir prk*).

neòfito, -a *dkt v/m* ⇒ **neòfita.**

neolatin||o, -a *bdv:* **lingue** ~e romānų kalbos.

neolaureāto, -a *dkt v/m* absolventas -ė.

neolitico, -a **1.** *dkt v stor* neolitas; **2.** *bdv* neolito; neolitinis.

neologismo *dkt v ling* naujādaras, neologizmas.

nėon *dkt v chim* neōnas; **lāmpada al n.** neōno lėmpa.

neonāto, -a **1.** *bdv* neseniaĩ gimęs (*ir prk*); nau-jāgimis; **2.** *dkt v* naujāgimis -ė; kūdikis; **n. pre-maturo** neišnešiōtas kūdikis.

neonazista **1.** *bdv* neonacistinis; neonacizmo; ne-onacistų; **2.** *dkt v/m* neonacistas -ė.

neorealismo *dkt v lett* neorealizmas.

neorealista 1. *bdv* neorealistinis; neorealizmo; neorealistų; 2. *dkt v/m* neorealistas -ė.

neozelandėse 1. *bdv* Naujosios Zelandijos; naujazelandiėčių; iš Naujosios Zelandijos; 2. *dkt v/m* naujazelandiėtis -ė.

nepalėse 1. *bdv* Nepalo; nepaliėčių; nepaliėtiškas; iš Nepalo; 2. *dkt v/m* nepaliėtis -ė; 3. *dkt v* nepaliėčių kalbą.

nepotismo *dkt v* nepotizmas.

neppure *prv*, *ingt* ⇒ **neanche**.

nerastro, -a *bdv* juosvas.

nerazzurro, -a *sport* 1. *dkt v* Īterio žaidėjas; 2. *dkt v/m* Īterio sirgalius -ė; 3. *bdv* Īterio.

nërbo *dkt v* 1. (*scudiscio*) bizūnas; 2. *fig* (*parte più forte*) stiprūmas; branduolys; *il n. dell'esercito* kariuomenės branduolys; 3. *fig* (*forza*) stiprumas, jėgà.

nerboruto, -a *bdv* raumeningas.

nereggiare *vksm* [A] (-rég-) juoduoti.

nerétto *dkt v* pūsjuodis šriftas; *in n.* pūsjuodžiu šriftu.

nër||o I, -a *bdv* 1. juodas; *capelli ~i* juodi plaukai; *fig un occhio n.* mėlėnė paakyjė; *astr buco n.* juodoji skylė; *bot pepe n.* juodasis pipiras; *geogr Mar N.* Juodoji jūra; *tecn scatola ~a* juodoji dėžė; ♦ *il continente n.* juodasis žemynas (*Afrika*); *magia ~a* juodoji mągija; *oro n.* „juodasis auksas“ (*nafta*); *pane n.* juodà duona; *pécora ~a* juodoji avis; *pozzo n.* atmatų duobė; *fam fare n. qcn* iškaršti kám káilį, mušti iki pamėlynavimo; 2. *fig* (*abbronzato*) įdėgęs; 3. *fig* (*sudicio*) juodas; sūteptas; 4. *fig* (*tetro, funesto*) juodas; liūdnas, niūrūs; ♦ *crònaca ~a* kriminálai *pl*; *misèria ~a* visiškas skurdas; *kaip prv vedere tutto n.* ĩ viską žiūrėti prò juodus ákinius; 5. *fig* (*arrabbiato*) piktas kaip vėlnias; 6. *fig* (*illegale e sim.*): *lavoro n.* neoficialūs / šešėlinis dárbas; *mercato n.* juodoji rinkà; *lavorare in n.* gáuti atlyginimą vokėliuose; 7. (*dei negri*) juodaodžiu.

nër||o II, -a *dkt* 1. *v* juodà spalvą; *vestito di n.* juodaĩ apsirengęs, juodaĩs drabūžiais apsirengęs; ♦ *in bianco e n.* nespálvotas agg; nespálvotai; *mettere n. su bianco* parašyti juodu ant bálto; 2. *v* (*parte nera di qcs*) juodumas; juodulys; 3. *v* (*vernice*) juodi dažai *pl*; 4. (*negro*) *v/m* juodaodis -ė; 4. *v*: *il N. (negli scacchi)* juodieji *pl*; juodosios figūros *pl*; 5. *kaip prv*: ♦ *in n.* nelegaliai; neoficialiai.

nerofumo *dkt v* suodžiai *pl*.

nerùme *dkt v* juodas (nešvarumų) slúoksniš.

nervatùra *dkt m* 1. *bot* gyslotumas; 2. *archit* neriviùrà.

nervino, -a *bdv*: *gas n.* nėrvų dūjos *pl*.

nèrv||o *dkt v* 1. nėrvas; *anat n. ottico (sciático)* regimasis (sėdimasis) nėrvas; 2.: *dgs fam ~i* nėrvai; *guerra di ~i* nėrvų káras; *avere i ~i (a fior di pelle)* būti (žiaūriai) susinėrvinusiam; *avere i ~i saldi* turėti stiprius nėrvus; *dare sui ~i* tampyti nėrvus; *farsi venire i ~i* gádingi sáu nėrvus; ♦ *kaip jst che ~i!* prakeikimas!; 3. *fam (della carne)* gýsla; *pieno di ~i* gýslotas; 4. *fam (tendine)* saúsgyslė.

nervosaménte *prv* nervingai.

nervosismo *dkt v* nervingumas, irzlumas.

nervóso, -a *bdv* 1. nėrvų; nėrvinis; *anat sistema n.* nėrvų sistemà; *med esaurimento n.* nėrvinis išsekimas; 2. (*irritabile*) nervingas, irzlus; susinėrvinęs; *èssere n.* nėrvintis; jáudintis; 3. (*di qcs*) nervingas; 4. *kaip dkt v*: *il n.* irzlumas; *far venire il n. (a qcn)* nėrvinti (*ka*), érzinti.

nèspola *dkt m* šliándros váisius.

nèspolo *dkt v* *bot* šliándra.

nèssó *dkt v* sáryšis, sásaja; ryšys; *non vedo il n.* nesuprantù, kaip tai susiję(s).

nèssù||no, -a *tik vns* 1. *bdv* jóks -ià; (*non uno*) nė vienas -à; *~n problema* jokių problémų; *kaip jst* nesunkù; *per ~n motivo* dėl jokiós priežasties; *non c'è ~n bisogno* nėrà jókio reikalo; *non ha ~n senso* tai neturi jokiós prasmės; *non si è salvato n.* nė vienas neišsigėlbėjo; ♦ *in ~n modo* jókiu būdù; niekaip; *da ~a parte* niekur; *fam nessunissimo* nė menkiausio; 2. *bdv* (*qualche*) kóks -ià; *hai ~n suggerimento?* gál turì kà pataĩti?, gál turì kókį patarimà?; 3. *iv* niekas; *n. di voi* niekas iš júsų; *n. lo sa, non lo sa n.* niekas nežino; *non dirlo a n.* niekam nėsakýk; *non fa eccezioni per n.* niekam nedàro išimčių; *a casa non c'è n.* namiė nieko nėrà; *non conosco n.* nieko nepažįstu; 4. *iv* (*qualcuno*) kàs (nórs); *ha chiamato n.?* aĩ kàs nórs skambino?, niekas neskambino?; 5. *dkt v nkt* niekas; *non è n.* jįs – niekas; ♦ *di n.* niekieno.

nettaménte *prv* 1. (*chiaramente*) áiškiai; (*evidentemente*) akivaizdžiai; 2. (*totalmente*) visiškai.

nettapipe *dkt v* *nkt* pýpkių valiklis.

nettare I *dkt v* nektáras (*ir prk*).

nettàre II *vksm* (nèt-) (iš)valyti; (iš)pláuti.

nettarina *dkt m* nektarinas.

nettézza *dkt m* 1. (*pulizia*) švarà; švarumas; ♦ *n. urbana* šiukšlių išvežimo tarnýba; 2. (*nitidezza*) ryškumas; *con n.* rýškiai, áiškiai.

nètt||o, -a *bdv* 1. (*pulito*) švarùs; *fig coscienza ~a* tyrà sážinė; 2. (*chiaro*) áiškus (*ir prk*); *fig ho la ~a sensazione che...* áiškiai nujaučių, kàd... : ♦ *di n.* vienu kirčių; *fig (d'un tratto)* staigà;

3. (*nitido*) ryškūs; *contorni* ~i ryškūs kontūrai;
4. *comm* nėto inv; (*senza tasse*) atskaičius mokesčius; *guadagno n.*, *utile n.* grynasis pelnas; *peso n.* nėto svoris; ♦ *al n.* (*di qcs*) atskaičius (*kq*), atskaičiavus; *fig* atmėtus (*kq*).
netturbino *dkt v/m* švaros darbutojas -a; šiukšlininkas -ė.
network ['network] *dkt v nkt* tinklas; *n. televisivo* televizijos tinklas.
neurochirurgia *dkt m med* neurochirurgija.
neurochirurgo (*dgs -gi/-ghi*) *dkt v* neurochirurgas -ė.
neurólogo, -a *dkt v/m* neurologas -ė.
neuróne *bdv v anat* neuronas.
neutràle *bdv 1. fig* neutralūs, bešališkas; **2. polit** neutralūs; *restare n.* laikytis neutralitėto.
neutralità *dkt m polit* neutralitėtas.
neutralizzàre *vksm* neutralizuoti (*ir prk*), nukeñksminti; (*pa*)darýti neveiksmingą.
neutrino *dkt v fis* neutrinas.
neutr|o, -a *bdv 1.* neutralūs; *colore n.* neutrali spalvą; **2.:** *sport campo n.* neutralioji aikštė; **3.** *chim, fis* neutralūs; *chim soluzione ~a* neutralias tirpalas; **4.** *gram* niekatrėšios giminė; **5.** *kaip dkt v (t.p. gènere n.)* niekatrėji giminė; bevařdė giminė.
neutróne *dkt v fis* neutronas.
nevàio *dkt v geogr* sniegynas.
nev|e *dkt m* sniegas; *molta n.* daug sniego; *n. fresca (soffice)* naujas (purus) sniegas; *bianco come la n.* baltas kaip sniegas; *cumulo di n.* pusnis -iės *femm*; *fiocco di n.* snaigė; *pupazzo di n.* sėnis besmegėnis; *bufera / tormenta di n. pūga; lanciarì pale di n.* svaidytis sniego gniūžtėmis; *geogr ~i perenni* amžinasis sniegas *sg*; ♦ *montare a n.* (iš)plàkti į putàs / iki purumo.
nevic|àre *vksm [E, A] (né-)* (*pa*)snigti; (*molto*) prisnigti; ~a sniuga.
nevicàta *dkt m* snigimas; *c'è stata una bella n.* gerai prisnigo.
nevischio *dkt v* šlāpdriba; (*ghiacciato*) lijūndra.
nevós|o, -a *bdv 1.* sniego; *manto n.* sniego slūoksnis; *precipitazioni ~e* sniego krituliai; **2.** (*co-perto di neve*) āpsnigtas; snieguotas.
nevràlgia *dkt m nkt med* neurālgija.
nevrālgico, -a *bdv fig* opūs; ypatingai svarbūs.
nevrasténico, -a **1.** *bdv med* neurastėniškas; **2.** *dkt v/m med* neurastėnikas -ė; **3.** *bdv fig* ligūistai irzlūs.
nevrósi *dkt m nkt med* neuròzė.
nevròtico, -a **1.** *bdv fig* neuròtiškas; **2.** *dkt v/m fig* neuròtikas -ė.

nevvéro *jst* ar nè (taip)?, ar nè tiesà?
newsletter [niuz'letter] *dkt m nkt inf* naujienų grūpės láiškas; naujienláiškis.
newyorkése [niujo-] **1.** *bdv* Niujòrko, niujorkiėčių; niujorkiėtiškas; iš Niujòrko; **2.** *dkt v/m* niujorkiėtis -ė.
nibbio *dkt v zool* peslỹs.
nicchia *dkt m* niša (*ir prk*); ♦ *di n.* specifinis agg.
nicchiàre *vksm [A]* paabejoti.
niche *dkt v chim* nikelis.
nicelàre *vksm (ni-)* (*ap*)nikeliuoti.
nichelino *dkt v (monetina di poco valore)* grāšis.
nichilismo *dkt v* nihilizmas.
nichilista **1.** *bdv* nihilistinis; (*del nichilismo*) nihilizmo; **2.** *dkt v/m* nihilistas -ė.
nicotina *dkt m* nikotinas.
nidiàta *dkt m* paũkščio jaunikliai *pl (vieno perėjimo)*, vadà.
nidificàre *vksm [A] (-di-)* (*su*(si))sukti lízdą (/ lízdūs), lízdđioti(s).
nido *dkt v 1.* lízdas; *n. di gazze (di vespe)* šarkų (vāpsvų) lízdas; *fare il n.* kráuti(s) / sukti lízdą; **2.:** *asilo n.* (vaikų) lopšėlis.
niénte *nkt 1.* įv niėkas (*ne apie žmogų*); *niente di mèglio (di nuovo, di simile, di speciale)* niėko gerėsnio naujo -a, panašaus, ypatingo -a; *mèglio di / che n.* geriaũ negũ niėkas; *non fare n.* niėko nedarýti / neveikti; *non fa n.!, n.!* niėko tókio!; niėkai!; tiek tól!; *non ci vedo n. di male* nemataũ čià niėko blōga; *non ho n. da dire* neturiũ kà pasakýti; *nessuno ha visto n., non ha visto n. nessuno* niėkas niėko nematė; ♦ *n. di n.* niėnieko; *non avere n. a che fare (con qcs)*, *non avere n. in comune* neturėti niėko beindra (*su kuo*); *non avere n. in contràrio* neturėti niėko priėš; *fare finta di n.* apsimėsti, kàd niėkas neatsitiko; *come se n. fosse lóg* niėkur niėko; *non posso farci n.* negaliũ niėko padarýti, niėkuo negaliũ padėti; *non c'è n. da fare* niėko čià nepadarýsi; *non è n. in confronto (a qcs)* niėkis palýginti (*su kuo*); **2.** *iv (qualcosa)* kàs (nórs); *ti serve n.?* ar táu kō (nórs) reikia?; **3.** *kaip bdv (alcuno, nessuno)* jōks -ià; *n. dolci!* jokiũ saldumýnų!; *n. paura!* (*non preoccupatevi*) nesirūpinkite!; *n. zúchero, grázie* cùkraus nereikia, áčiũ; *fam non ho n. voglia* neturiũ jókio nóro; **4.** *dkt v (ppr. un n.)* niėkis; (*inezia*) meñkniekis, smùlkmena; *litigare per un n.* giñčytis dėl niėkų; *basta un n.* tiek te-reikia, nè daug reikia; *è una cosa da n.!* taĩ tik meñkniekis!; ♦ *come n.* bė (jókio) vařgo; len-gvái; *da n.* bevertis agg, meñkas; *per n. (invano)* vėltui; dėl niėko; *non per n.* šiaip; paga-

liaū; *un bel niente* ničniekas; *venuto dal n.* kilēs īš prastuomenēs; *kaip jst di n.!* nerà ūž kã!; **5.** *prv* nē trūpučio, nē kiek; *per n.* visái (ne-); *non è vero n.* taī visái netiesà; *non ci metto n.* (a far qcs) mán visiškai nesunkū (*kq daryti*); *l'ho pregato, ma lui n.* meldžiaū jō, bēt jām nē mōtais; ♦ *n. affatto!* niēko panašūs!; anaipťōl!; *kaip jst n. male!* niēko sáu!; **6.** *prv:* ♦ *n. n.* (come ipotesi) aī tīk (ne-); *kaip jngt (se solo)* jēi tīk.

niente(di)méno *prv* nētgi; *n. che...* nē kās kitas, kaip...; ♦ *kaip jst n.!* eik tū!, eik jaū!

nigeriāno, -a **1.** *bdv* Nigērijos; nigeriēčīu; īš Nigērijos; **2.** *dkt v/m* nigeriētis -ē.

night-club [nait'klab] *dkt v nkt* naktīnis klūbas.

ninfa *dkt m* mit nimfa.

ninfēa *dkt m* bot vandeñs lejijā.

ninja ['nindza] *dkt v nkt* nindzē masc.

ninnanānna (dgs -nenānne) *dkt m* lopšīnē; *cantare la n.* dainuoti lopšīnē.

ninnolo *dkt v* **1.** žaisliukas; **2.** dailūs mǎžmožis; (*per l'albero di Natale*) žaisliukas, pakabūtis.

nipóte *dkt v/m* **1.** (*di nonni*) anūkas -ē, vaikaitis; **2.** (*di zio*) brólvaikis; (*solo di maschio*) sūnēnas; (*solo di femmina*) dukterēcīa.

nippōnico, -a *bdv, dkt v/m* ⇒ *giapponése* **1., 2.**

nisba *prv jam* nē trūpučio.

nitidamēnte *prv* raišikiai (*ir prk*); rýškiai.

nitidézza *dkt m* raiškūmas; rýškūmas.

nitid||o, -a *bdv* **1.** (*netto*) raiškūs; rýškūs; *un'im-magine ~a* rýškūs vaizdas; **2.** (*limpido*) giēdras; váiskus; **3.** (*di suono*) skaidrūs.

nitrāto *dkt v chim* nitrātas.

nitrico, -a *bdv chim: ácido n.* azōto rūgštis.

nitrire *vksm* [A] (-isc-) (*su*)žvėngti.

nitrito I *dkt v* žvėngimas.

nitrito II *dkt v chim* nitrītas.

nitroglicerina [-gl-] *dkt m chim* nitroglicerīnas.

nizzārdo, -a **1.** *bdv* Nicos; niciēčīu; īš Nicos; **2.** *dkt v/m* Nicos gyvėntojas -a, niciētis -ē.

no [nɔ] **1.** *prv* nē; *no, grāzie* āčiū, nē; *bella no, ma graziosa* nē visái grāžl, bēt mielā; *pare di no* atródo, kād nē; *neatródo; spero di no* tikiuosi, kād nē; *ti piace o no?* táu patiŋka aī nē?; ♦ *dire di no* sakýti „nē“; atsisakýti; *sì e no* maždaūg; *konē; kaip jngt se no* jēi nē, kitaip; *kaip jst come no!* žinoma!; *kaip jst ma no!* nejaūgi!; eik!; **2.** *prv* (*confermando una domanda retorica negativa*) taip (*patvirtinant neigimą*); *Lui non c'era?* – *No, non c'era* Jō teñ nebūvo? – Taip, nebūvo; **3.** *prv* (*t.p. o no?*) tiesà?; aī nē (taip)?; **4.** *prv* (*distributivo*): *un giorno sì, uno no* kās antrā diēnā, kās dvī dienās; **5.** *dkt v nkt* nē (*neigiamas atsakymas*); **6.** *dkt v nkt* (voto

negativo) balsas prieš; *ha vinto il no* daugumā būvo prieš; **7.** *bdv nkt* neįgiamas; juodas.

nobel ['nɔbel, nɔ'bel] *dkt v nkt: (prémio) n.* Nòbelio prēmija.

nobildōnna *dkt m* didikē.

nòbil||e **1.** *dkt v/m* didikas -ē; *stor* bajōras -ē; *i ~i lituani* Lietuvōs didikai; **2.** *bdv* (*dei nobili*) didikų; kilmīngas; bajōriškas; **3.** *bdv* (*aristocratico*) kilnūs; *di ~i origini* kilēs *agg* īš bajōrų; **4.** *bdv fig* kilnūs; taurūs; *di animo n.* kilniadvāsis *agg*; **5.** *bdv chim: gas ~i* taūriosios / inerti-nēs dūjos; *metalli ~i* tauriēji metālai.

nobiliāre *bdv* bajōrų; bajōriškas; *ceto n.* bajōrų lūomas.

nobilit||āre *vksm* (-bi-) kilninti; taūrinti; ♦ *il lavoro ~a l'uomo* dārbas taūrīna žmōgų.

nobiltā *dkt m* **1.** aukštūomenē; *stor* bajorijā; (*i nobili*) didikai *pl*; bajōrai *pl*; **2.** (*l'essere un nobile*) kilmingūmas; **3.** *fig* kilnūmas; taurūmas.

nobiluōmo *dkt v* didikas.

nocca *dkt m* krūmplýs; piršto sąnarýs.

nocchiēre *dkt v* vairiniŋkas; váltininkas.

nocchio *dkt v* guŋbas.

nocchiūto, -a *bdv* (*nodoso*) gumbūotas.

nocciōla **1.** *dkt m* lazdyño riešutas; **2.** *bdv nkt* šviēsiai rūdas.

nocciolina *dkt m* (*t.p. n. americana*) žēmēs riešutas.

nòcciolo I *dkt v* **1.** kauliukas, kaulėlis; (*seme*) sėkla; **2.** *fig* branduolýs; esmē.

nocciōlo II *dkt v* bot lazdyñas.

nóce I *dkt v* bot riešutmedis; *di n., in n.* (iš) riešutmedžio.

nóc||e II *dkt m* **1.** graikinis riešutas; *schiacciare le ~i* gliaudyti riešutus; **2.:** *n. di cocco* kòkoso riešutas; *n. moscata* muskātō riešutas; ♦ *pesca n.* nektarinas; **3.:** *bot n. vomica* činčiberas; **4.:** *fig una n. di burro* sviesto gniūžis; **5.:** *fig n. del piede* kulšnis -iēs.

nocino *dkt v gastr* graikinių riešutų likeris.

nocività *dkt m* kenksmingūmas.

nociv||o, -a *bdv* (*per qc*) kenksmingas (*kam*), žalīngas; *n. per la salute* kenksmingas sveikātai; *essere n.* (*per qcs*) keŋkti (*kam*); ♦ *animali ~i* kenkėjai.

nodāle *bdv fig* pagrindinis, esminis.

nòd||o *dkt v* **1.** mǎzgas; *n. scorsóio* kīlpa; slánkiojamasis mǎzgas; *fare un n.* užmėgzi / užrišti mǎzgā; (*a qcs*) surišti (*kq*) mǎzgū; užrišti: *sciogliere (stringere) un n.* atmėgzi / atrišti (suveržti) mǎzgā; *fare il n. alla cravatta* už(si)-rišti kaklāraišti; *farsi un n. al fazzoletto* užsi-mėgzi nósīnē; **2.** (*groviglio*) mǎzgėlis (*ppr.*

plaukų); ♦ *flk tutti i ~i vengono al pèttine* ýlos maišë nepaslëpsi; **3.**: ♦ *mi sento un n. in gola* gniáužia gérklë; **4.** (*di comunicazione e sim.*) mázgas; *n. ferroviario (stradale)* geležinkelio (kelių) mázgas; **5.** (*di un ramo e sim.*) guńbas; (*in un'asse e sim.*) šakà; **6.** (*ingrossamento*) buńbulas; búožë; **7.** *fig (punto cruciale)* branduolys; dalýko esmë; **8.** *fig (intoppo)* keblùmas; kliúitis -ies *femm*; **9.** *astr. geom* susikirtimo táškas; sánkirta; **10.** *med* mázgas; **11.** (*t.p. n. marino*) mázgas (*plaukimo greičio vienetas*).

nodósità *dkt m* **1.** (*l'essere nodoso*) gumbuotùmas; **2.** (*nodo*) guńbas.

nodós||o, -a *bdv* gumbúotas; *fig mani ~e* gumbúotos rańkos.

nòdulo *dkt v* mazgëlis.

nói *iv* **1.** (*soggetto*) mës (*t.p. autorius ar didybës dgs*); *n. due* mùdu *masc*, mùdvi *femm*; *n. stessi* (mës) pátys; *anche n.* mës lígi, mës taíp pát; *come n.* kaip mës; *non verremo neanche n.* mës taíp pát neateisime; (*perfino*) nèt mës neateisime; ♦ *pòveri n.!* mùms gálas!; **2.** (*compl. oggetto*) mùs (*pabrëžiant, t.y. būtent mus*); (*in frasi negative*) mùsų (*pabrëžiant, t.y. būtent mūsų*); *ama n.* mýli mùs; *3. usato con varie preposizioni: a n.* mùms (*ppr. pabrëžiant, t.y. būtent mums*); *con n.* sù mumis; *da n.* pàs mùs; iš mūsų; *di n.* mūsų; *in n.* mumysë; *per n.* mùms; dėl mūsų; už mùs; *su di n.* ańt mūsų; virš mūsų; *davanti a n.* prieš mùs; *senza di n.* bè mūsų; *uno (una) di n.* víenas (vienà) iš mūsų; *parlano di n.* kalba apië mùs; *ha nostalgia di n.* jì mūsų pasiígo; *l'ha saputo da n.* sužinójo iš mūsų.

nói||a *dkt m* **1.** nuobodulys; nuobodybë; ♦ *venire a n.* nusibósti, atsisósti; ígrísti; *kaip jst che n.!* kaip nuobodù!; **2.** (*fastidio*): *dare n.* trukdyti; (*irritare*) érzinti (*kq*); **3.** (*di qcn*) núoboda *com*, nuobodùs žmogùs; **4.** (*seccatura*) rūpestis; bėdà; *avere ~e con i vicini (con il fisco)* turėti bėdų sù kaimýnais (sù mókesčių inspėkija); *ho una n. al motore* kažkàs negerai sù varikliu.

noiàltri *iv* mës (*pabrëžiant priešpriešą*).

noiós||o, -a *bdv* **1.** nuobodùs; *una giornata ~a* nuobodi dienà; **2.** (*molesito*) nemalonùs; įkyrùs; (*irritante*) érzinantis.

noleggiare *vksm* (-lég-) **1.** (*prendere a nolo*) núomoti(s) (*ppr. trasporto priemonę*), iš(si)núomoti; *n. un'auto* išsinúomoti mašiną; **2.** (*dare a nolo*) (iš)núomoti.

noleggjo *dkt v* **1.** núoma (*ppr. trasporto priemonės*); *prëndere a n.* išsinúomoti; **2.** (*il prezzo*) núomos mókestis, núoma; (*i soldi*) núompinigiai *pl*; **3.** (*il negozio*) núomos pùntas;

4. (*il dare a nolo*) núomojimas; **5.** (*il prendere a nolo*) išsinúomojimas.

nołénte *bdv, dlv*: ♦ *volente o n.* nórom(is) nenórom(is); nóri nenóri.

nòlo *dkt v* núoma; *t.p.* ⇒ **nołéggio** **1., 2., 3.**

nòmade **1.** *dkt v/m* klajóklis -ë; nomádas -ë; **2.** *dkt v/m* (*zingaro*) čigónas -ë; **3.** *bdv* klajóklių; klajóklíškas; (*solo di qcn*) klajójantis.

nomadismo *dkt v* klajoklýtstë, nomadizmas.

nóme *dkt v* **1.** (*di qcn*) vafdas; *n. e cognome* vafdas ir pavardë; *dare / mëttere il n. a un bambino* dúoti vafdà vaíkui; *chiamare qcn per n.* pašaukti kà vardù; *qual è il suo n.?* kóks júsų vafdas?, kuó Jūs vardù?; *inf n. utente* vartótójo vafdas; ♦ *a n. tuo (di qcn)* tàvo (kienò) vardù; *nel n. del Padre e del Figlio e dello Spirito Santo* vardań Diëvo Tévo ir Sūnaüs ir Šventósios Dvāsios; *n. d'arte* slapývardis; *conoscere solo di n.* pažinóti tik iš vafdo; *darsi il n.* pasivadinti; *fare i ~i* išduóti beńdrininkų (/ nusikałtėlių *ir pan.*) vardùs; **2.** (*di qcs*) pavadinimas, vafdas; *il n. di un lago* ëzero pavadinimas; ♦ *in / nel n. della legge* įstátymo vardù; *avere n.* vadintis; **3.** *fig (reputazione)* vafdas; reputácija; *infangare il buon n. (di qcn)* sutėpti (*kieno*) gėrą vafdą; ♦ *farsi un n.* pelnýti gėrą vafdą; išgarsėti; **4.** *fig (personaggio)* garsenybë; **5.** *gram* daiktávardis; *n. comune (pròprio)* bendrinis (tikrinis) daiktávardis; *n. pròprio di persona* asmėnvardis.

nomèa *dkt m* (*ppr. blògas*) vafdas.

nomenclatùra *dkt m* nomenklatūrà; pavadinimų (/ dalýkų *ir pan.*) sàrašas.

nomignolo *dkt v* pravardë; *affibbiare il n. (a qcn di qc)* pravardžiúoti (*kq kuo*).

nòmina *dkt m* paskýrimas; *ricévere una n.* būti paskirtám; ♦ *fam fresco di n.* kà tik iškeptas.

nominàl||e *bdv* **1.** (*nominativo*) vardinis; **2.** (*non effettivo*) nominalùs; **3.** *econ* nominálinis; nominalùs; *valore n.* nominalióji vertë; **4.** *gram: forme ~i del verbo* neasmenúojamosios veiksmažodžio fòrmos; *predicato n.* sudurtinis tarińys; *suffisso n.* daiktávardžių priesaga.

nominalménte *prv* nominaliaĩ, formaliaĩ.

nominàre *vksm* (nò-) **1.** (*chiamare per nome*) įvafdyti; (*elencare*) išvafdyti; (*menzionare*) (pa)minėti; *n. il nome di Dio invano* bè reikalo minėti Diëvo vafdą; ♦ *mai sentito n.!* niekadà apië taĩ (jĩ / tókj *ir pan.*) negirdėjau; **2.** (*a cariche*) (pa)skirti; (*eleggendo*) išrińkti; *n. (qcn) direttore* paskirti (*kq*) dirėktoriumi / ĩ dirėktoriaus pàreigas; *n. presidente* išrińkti prezidentù.

nomination [nomi'neʃon] *dk* *m nkt* nominācija.
nominativamēnte *prv* nuródant vārda; vardū.

nominativ||o, -a **1.** *bdv* vardinis; *elenco* *n.* vardinis sārāšas; *fin azioni* ~e vardinēs ākčijos; **2.** *dk* *v* vārdaš ir pavardē; **3.** *dk* *v ling* (*t.p. caso n.*) vardiniņkas.

non [non] *prv* **1.** nē; ne-; *non ancora* dār nē (/ ne-); *non bello* negražūs; *non io, lui* nē āš, (ō) jīs; *non male* neblōgas *agg*; neblogai; *non questo* nē šitas; *non sempre* nē visadā; *non mi piace* mán nepatiņka; *non si lava i denti* nesivālo dantū; *non nevica più* nebesniņa; *non si può* negālima; *non sento niente* niēko negirdziū; *non lo so* nežinaū; *non c'è* (*qcs*), *non ci sono* nērā (*ko*); *non parlare!* nekalbēk!; *non glielo dirai mica?* nēgi jām pasakysi?; ♦ *non poco* nemažaī, (*ganā*) daūg; labaī; *non indifferente* nemeņkas; *non c'è di che* nērā ūž kā; *non che...* nesakaū, kād...; *non è se non...* jīs tērā (*tik*)...; *un (certo) non so che* kažkās; *non poteva che capitare a noi* *tik* mūms galējo taip nutikti; **2.** (*pleonastico*): *non appena* kai *tik*; *finché* *non* kōl; *a meno che non* nebeņt; *per poco non* vōs (*ne*-); **3.** *kaip* *priešdēlis*, *ar* *sudarant junginius*: *non essere* nebūtīs -iēs *femm*; *non governativo* nevyriausybīnis; *non vedente* neregys -ē.

nōna *dk* *m* *mus* *nonā*.

non aggressióne *dk* *m* *polit*: *patto di non a.* nepuolimo pāktas.

non-allineāto, -a *bdv* *polit* neprisijūņģes.

non-belligerānte *bdv* *polit* nekariāujantis.

nonché *jngt* (*ir*) taip pāt; *ir*; (*non solo, ma anche*) nē *tik*, bēt *ir*...

non credēnte *dk* *v* *m* nētikintis žmogūs.

noncurānte *bdv* (*di qc*) nesirūpinantis (*kuo*); (*indifferente*) abejīngas (*kam*).

noncurānza *dk* *m* (*indifferenza*) abejīngūmas; *con n.* abejīngai.

nondimēno *jngt* vīs dēltō,visgi; (*tuttavia*) tačiaū.

non fuma||tōre, -trice *dk* *v* *m* nerūkantis žmogūs; *kaip* *bdv* *non* ~*tori* nerūkantiesiems.

nōnna *dk* *m* **1.** senēlē; močiūtē; ♦ *kaip jst fam sī, mia n. in carriola!* papāsakok bobūtēms!; **2.** *fig* senūtē; bobūtē.

nonnismo *dk* *v* naujōkū skriaudīmas.

nōnn||o *dk* *v* **1.** senēlis; *diventare* *n.* tāpti seneliū; ♦ *i* ~*i* senēliai; **2.** *fig* senūkas.

nonnulla *dk* *v* *nkt* meņkniekis, niēkas; *offender-si per un n.* īsīzeīsti dēl niēko.

nōn||o, -a **1.** *sktv* deviņtas; *la* ~*a* *fila* devintōji / devintā eilē; *al n. piano* devintamē aukštē; *il n. secolo* devintāsī āmžius; *Papa Pio IX* pōpēžius Pijus IX (*devintasīs*); *è arrivato* *n.* finišāvo

deviņtas; **2.** *dk* *v* devintādalis; **3.** *dk* *v* *m* devintāsī -ōji.

nonostante **1.** *prlk* nepāisant (*ko*); *n. la pioggia* nepāisant lietaūs, nōrs *ir* lāja (/ lāja *ir* *pan.*); ♦ *ciò n.* vīs dēltō; **2.** *jngt* nōrs (*ir*), kād *ir*; *n. sia faticoso, il lavoro mi piace* nōrs *ir* sunkūs, dārbas mán patiņka.

non plus ūltra *dk* *v* *nkt* lot viršūnē.

nonsēno *dk* *v* beprasmybē, nōnsensas.

non stop *bdv* *nkt* bē pērtraukos; bē pērstojo.

nontiscordardimē *dk* *v* *nkt* bot neužmirštuolē.

non udēnte *dk* *v* *m* neprigirdintysis -čioji; (*del tutto sordo*) kurtysis -čioji.

non vedēnte *dk* *v* *m* neregys -ē.

non violēto, -a *bdv* nevartōjantis smūrto.

non violēnza *dk* *m* nesmūrtiniai veiksmā *pl* (*passivus priešinimasis*).

nord [nord] **1.** *dk* *v* šiaurē; *nord-est* šiaurēs rytai *pl*; *nord-ovest* šiaurēs vakarai *pl*; *al nord* šiaurēje; *a nord di qc* ī šiaurē nuō kō; *più a nord* šiauriaū; **2.** *dk* *v* (*parte a nord*) šiaurīnē dalis -iēs *femm*; **3.** *bdv* *nkt* šiaurēs; šiaurinis; *latitudine nord* šiaurēs platumā; *geogr Polo Nord* Šiaurēs ašgalis.

nordafričāno, -a **1.** *bdv* Šiaurēs Āfrikos; īš Šiaurēs Āfrikos; **2.** *dk* *v* *m* šiaurēs afrikietīs -ē.

nordamericāno, -a **1.** *bdv* (īš) Šiaurēs Amērikos; **2.** *dk* *v* *m* šiaurēs amerikietīs -ē.

nord-ēst *dk* *v* šiaurēs rytai *pl*, šiaurryčiai *pl*.

nōrdic||o, -a **1.** *bdv* šiaurinis; (īš) šiaurēs; šiauriē-čīj; šiauriētiškas; *lineamenti* ~*i* šiauriētiški vēido brūožai; **2.** *dk* *v* *m* šiauriētīs -ē.

nordoccidentāle *bdv* šiaurēs vakarū.

nordorientāle *bdv* šiaurēs rytū.

nord-ōvest *dk* *v* šiaurēs vakarai *pl*, šiaurvakarai *pl*.

nōrm||a *dk* *m* **1.** nōrma; (*standard*) standārtas; (*regola*) taisīklē; (*requisito*) reikalāvimas; ~*e giuridiche* teisēs nōrmos; *n. di produzione* gamybōs standārtas; *secondo le* ~*e vigenti* pagāi galiōjančius teisēs aktūs; *a n. (di legge)* pagāi īstātymā; atitiņkantis nōrmas; teisētās *agg*; teisētai; *inferiore alla n.* žemēsnis ūž nōrma; *nella n. (medio)* vidutiniškas *agg*; (*normale*) normalūs; ♦ *per tua n. e regola* tāvo žīniai; jē: nežinaī; **2.** (*abitudine*) īprotis; ♦ *di n.* papras-tai; dažniausiai; **3.** ~*e per l'uso* vartōjimo īnstrūkcijos; naudōjimo īnstrūkcijos.

normāle **1.** *bdv* normalūs; (*consueti*) īprastas; (*ordinario*) pāprastas; (*standard*) standārtinis; *temperatura n.* normalī temperatūrā; **2.** *bd*: (*logico*) normalūs; (savāime) supraņtama; *ē n.* normalū; **3.** *bdv* (*di mente*) normalūs; **4.** *bd*:

- geom* stātmenas; **5. dkt v** (*la norma*) nòrma; ♦ *fuori dal n.* nepāprastas.
- normalità dkt m** **1.** normalūmas; *tornare alla n.* sunormalēti; grīžti ī senās vēžēs; **2.** (*l'essere consueto*) īprastūmas.
- normalizzāre vksm** (su)normālinti, (su)normalizūoti.
- **normalizzārsi sngr** (su)normalēti, normalizūotis, susinormalizūoti.
- normalizzāzione dkt m** normalizācija; (su)normālinimas, (su)normalizāvimas.
- normalménte prv** **1.** normaliaī; **2.** (*di solito*) pāprastaī; dažnīausiai.
- normāno, -a** **1. bdv** normānų; **2. dkt v/m** normānas -ē.
- normativa dkt m** normatīvas.
- normativo, -a bdv** **1.** (*che detta norme*) normatīvinis, normatīvūs; **2.** (*che è norma*) nòrminis.
- normògrafo dkt v** raīdinis trafarētas.
- norvegése** **1. bdv** Norvēģijos; norvēģų; norvēģiškās; īš Norvēģijos; **2. dkt v/m** norvēģas -ē; **3. dkt v** norvēģų kalbā.
- nosocómio dkt v** med gýdymo īstaiga.
- nossignóre prv** **1.** nē, pōne; **2.:** ♦ *kaip jst n.!* jōkiu būdū!
- nostalgia dkt m** ilgesys; nostālgija; ilgējimasis; *avere / sentire n. (di qc)* ilgētis (*ko*); pasiilgti.
- nostālgico, -a** **1. bdv** ilgesingas; **2. dkt v/m** besiīlģintis žmogūs.
- nostrāno, -a bdv** mūsų krāsto; viētinis, viētos; regiōninis; (*tipico*) tīpiškas; *piatto n.* viētinis / tradicinis pātiekalas.
- nòstr||o, -a** **1. bdv, īv** mūsų *inv;* (*se soggetto e possessore coincidono*) sāvō; **n. žio** mūsų dēdē; **i** ~i *libri* mūsų knygōs; **la** ~a *situazione* mūsų padētis; **a casa** ~a pās mūs; *conoscete i* ~i *amici?* pažīstate mūsų draugūs?; *andiamo con le* ~e *amiche* eīsime sū sāvō draugēmīs; *questa macchina non è sua, è la* ~a *taī* nē jō mašinā, ō mūsų; ♦ *alla* ~a! (*išgērkim*) ūž mūs!; *questa* ~a šīs mūsų lāiškas (*t.p. autoriaus ar didybės dgs*); ē *uno dei* ~i jīs ~ sāvās žmogūs; *lui sta dalla* ~a jīs mūs palaīko; *vogliamo dire la* ~a nōrime sāvō nuomōņē pasakýti; **2.:** *dkt v dgs i* ~i (*amici*) (mūsų) draugai; (*alleati*) (mūsų) sājungininkai; (*familiari*) mūsīškiei; *sarai dei* ~i *stasera?* aī prisijūngsi īr tū šī vākarā?; ♦ *arrivano i* ~i! atēina pastīprinimas (ī pagālbā)!; **3. dkt v vns:** *non vogliamo rimetterci del n.* nenōrime sāvō pinigų prarāsti.
- nostrōmo dkt v** bōcmanas.
- nōta dkt m** **1** (*appunto*) ūžrašas; *prēndere n. (di qcs)* ūžsirašýti (*kq*); *fig* īsidēmēti; ♦ *degno di n.* vērtas dēmesio / paminēti; pažymētinas; **2.** (*t.p. n. a piè di pagina*) īšnaša; **3.** (*osservazione*) pastabā; (*comunicato*) pranešimas; pažymā; **n. di biāsimo** papeikimas; *dir n. diplomatica* notā; **4. (lista): la n. della spesa** pirkinių sārāšas; ♦ **n. spese** (apmokētinių) īšlaidų sārāšas; **5. (conto)** sāskaita; **6. mus** gaidā, natā; **n. stonata** klaidīnga natā, nē tā natā; **7. fig** gaidēlē; *con una n. di ironia* sū irōnijos gaidēlē.
- notābile dkt v** įžymī asmenybē; (*autorità politica*) valdžiōs atstōvas.
- notāio dkt v** notāras -ē; *autenticato dal n.* notāriškai patvirtintas.
- notāre vksm** (nō-) **1.** pastebēti; (*prendere nota*) īsidēmēti; *farsi n.* īssiskirti; patrāukti dēmesį; ♦ **da n.** īsidēmētinas *agg*; īsidēmētina, pažymētina; **2. (annotare)** už(sī)rašýti.
- notariāto dkt v** (*attività di notaio*) notāro profēsīnē veiklā.
- notarile bdv** notārinis; notāro; *atto n.* notārinis āktas; *studio n.* notāro biūras.
- notaziōne dkt m** **1.** notācija; žymėjimas (*sutartiniais ženklais ir pan.*); **2. (valutazione)** įvėrtinimas; (*appunto*) pastabā.
- nōtes dkt v nkt** bloknōtas.
- notévole bdv** **1.** (*degno di nota*) īsidēmētinas; vērtas dēmesio; **2. (rilevante)** žymūs; ženklus; (*grande*) pakaīkamai didelis; *una differenza n.* žymūs skirtumas; *con n. ritardo* smaīkiaī pavēlāvus.
- notevolménte prv** žymiai; pastebimaī, ženīkliai; (*parecchio*) labaī.
- notifica dkt m** (oficialūs) pranešimas.
- notificāndo, -a** **dkt v/m** pranešimo adresātas -ē.
- notificāre vksm** (-ti-) (*qcs*) oficialiaī (*apie kq*) pranešti; (*con avviso pubblico*) paskēlbtī; (*consegnare un documento*) īteiktī; **n. uno sfratto** īteikti īškēldinimo rāštā.
- notizi||a dkt m** **1.** žiniā; naujiena; ~e *sportive* spōrto žinios; *ultime* ~e paskutinēs naujienos; *aspettare* ~e lāukti žinių; *dare una n.* dúoti / pranešti žinią; *ho una buona / bella (cattiva / brutta) n. per te / da darti* turiū táu gērą (blōga) naujiena; *non ho sue* ~e *da tempo* seniaī īš jō girdėjau; *che* ~e? kōkios naujienos?; ♦ **n. bomba** sensācija; *fare n.* sukēlti sensācija; **2. (ppr. dgs ~e)** žinios *pl*, informācija; (*dati*) dúomenys.
- notiziārio dkt v** žinios *pl* (*per radiją, televiziją*); **n. della sera** vākaro žinios; **n. sportivo** spōrto žinios.
- nòto, -a bdv** **1.** žinomas; **ben n.** plaīciaī žinomas; *un fatto n.* žinomas fāktas; ē **n. che...** visiems

žinoma, kàd...; ♦ *réndere n.* (qcs) pranėšti (*a-pie kq*); *com'è n.* kaip žinià; **2.** (*celebre*) žymùs, garsùs; gerai žinomas.

notoriaménte *prv* kaip visì žino, kaip žinià.

notorietà *dkt m* garšas; garšumas; *raggiungere la n.* išgarsėti; *dir atto di n.* notàrinis àktas.

notòrio, -a *bdv* 1. žinomas; *è n. che...* visiėms žinoma, kàd...; **2.:** *dir atto n.* notàrinis àktas.

nottàmbulo *dkt v* nakvišà *com*; naktibalda *com*.

nottàta *dkt m* naktis -iės (*trukmės atžvilgiu*); *una n. insonne* bemiėgė naktis.

nòtte *dkt m* naktis -iės; *di n., la n.* naktį; naktimis; *da n.* naktinis *agg*; *ieri n., questa n.* šiànakt; *tutta la n.* visà naktį; *n. stellata (estiva)* žvaigždėta (vasaros) naktis; *la n. tra venerdì e sàbato* naktis iš penktadienio į šeštadienį; *la n. di San Silvestro* Naujųjų metų išvakarės; ♦ *n. brava* „pašėlusi naktis“ (*praleista maištaujant, linksminantis*); *n. fatta* išnaktė *pl*; *a n. fatta* sutėmus; *la n. dei tempi* àmžių glūdomà, žilà senovė; *a n. fonda, nel cuore della n., in piena n.* naktiės gūdomojė, vėlaì naktį; *fino a n. fonda / a tarda n. / a n. inoltrata* iki išnaktų; *sul far della n.* vėlaì vakarė; *giorno e n.* diėnà naktį; *farsi n.* (su)tėmti; *kaip jst buona n.!* labànaktis! (*ir prk*), labòs naktiės!; *passare la n. in bianco* visà naktį blúosto nesudėti; *ci corre come dal giorno alla n.* skiriasi kaip diėnà nuò naktiės; *fam (è) peggio che andar di n.* blogiau nebūna („blogiau negu naktį klaidžioti“).

nottetèmpo *prv* nakčià, naktiės metù.

nòttola *dkt m* zool nakvišà.

nottùrna *dkt m* vakarė žaidžiamos rungtynės *pl*; vakarinės varžybos *pl*.

nottùrn||o, -a 1. *bdv* naktinis; naktiės; *farmacia ~a* būdinti váistinė; *guardiano n.* panaktinis, naktinis sàrgas; *locale n.* naktinis klūbas; *quiete ~a* naktiės tylumà; *treno n.* naktinis traukinys; **2.** *dkt v* mus noktiurnas; *i ~i di Chopin* Šopėno noktiurnai.

novànta *sktv nkt* devýniasdešimt; *n. litas* devýniasdešimt litų; *gli anni n.* paskutinis dešimmetis; ♦ *la paura fa n.* baimės didelės àkys.

novanténne *dkt v/m, bdv* devýniasdešimtmetis -ė.

novantésimo, -a *sktv* devýniasdešimtas.

novantina *dkt m* apiė devýniasdešimt; kokiė -ios devýniasdešimt.

novatóre, -trice *bdv* novatóriškas.

nòve *sktv nkt* 1. devýnì *masc*, devýnios *femm*; *n. anni* devýnerì mėtai; *n. èuro* devýnì eūrai; *n. giorni* devýnios diėnos; *in n.* devýniėse; **2.:** *dgs le n.* devintà valandà *sg*, devýnios (vàlandos); **3.:** *il n. (settembre)* (rugsėjo) devintoji (diėnà);

4. (*nono*) devintàsis; **5.** *kaip dkt v (il 9)* devýnetas; **6.** *kaip dkt v (il voto)* devýnetas; devýntukas *fam*; **7.** *kaip dkt v (la carta)* devýnakė.

novecentésco, -a *bdv* dvidešimtojo àmžiaus.

novecènto nkt 1. *sktv* devýnì šimtai; *n. metri* devýnì šimtai mètrų; **2.** *dkt v: il N.* dvidešimtàsis àmžius.

novèlla *dkt m* 1. *lett* novėlė, apsàkymas; **2.** *rel: la Buona N.* Evangėlija, Geroji žinià.

novellière *dkt v* novelistas.

novellino, -a *dkt v/m* naujòkas -ė.

novellista *dkt v* novelistas.

novellistica *dkt m* novelistika.

novèll||o, -a *bdv* 1. jáunas; *vino n.* jáunas vynos;

2.: *sposa ~a* jaunàmartė; jaunoji; *sposi ~i* jaunavedžiai; jaunieji; *sposo n.* jaunavedys; jaunàsis; **3.** (*nuovo, redivivo*) antras.

novèmbre *dkt v* ląpkritis; *a n., in n.* ląpkritį, ląpkričio mėnesį; **il 4 n.** ląpkričio 4-oji diėnà.

novemila *sktv nkt* devýnì tūkstančiai.

novèna *dkt m* *rel* novenà.

nòvero *dkt v: nel n. (di qc)* taip (*ko*).

novilùnio *dkt v* jaunatis -iės *femm*.

novit||à *dkt m nkt* 1. (*cosa nuova*) naujovė; naujiėna; *le ~à del design* dizàino naujovės; *~à libràrie* knygų naujienos, naujos knygos; *aperto alle ~à* àtviras naujovėms; **2.** (*notizia nuova*) naujiėna; *hai ~à?* gál turì naujienų?; *c'è qualche n.?* ar kàs naujo?; ♦ *sai che n.!* nà ir naujiėna!; didelis čià dàiktas!; **3.** (*l'essere nuovo*) naujumas; naujoviškumas.

novizia *dkt m* 1. *rel* novicija (*vienuolyno naujokė*); **2.** (*apprendista*) naujokė; pradedančioji.

noviziàto *dkt v* *rel* noviciatas.

novizio *dkt v* 1. *rel* novicijus; **2.** (*apprendista*) naujòkas; pradedantysis.

novocaina *dkt m* *farm* novokainas.

noziòn||e *dkt m* 1. (*cognizione*) suvokimas, nuovoka; (*concetto*) sąvoka; *pèrdere la n. del tempo* praràsti laiko nuovokà; **2.:** *dgs ~i* (elementàrios) žinios, pràdmenys; pagrindaì.

nòzze *dkt m* *dgs* vedybòs, vestuvės; sutuoktuvės; *anniversàrio di n.* vedybų mėtinės *pl*; *pranzo di n.* vestuvių pókylis; *regalo di n.* vestuvinė dovànà; *viaggio di n.* povestuvinė keliònė; *passare a seconde n.* antrąkart tuòktis; ♦ *n. di diamante (d'oro, d'argento)* deimantinės (auksinės, sidabrinės) vestuvės; *andare a n. (gioire)* ≡ trintis rankàs.

nùb||e *dkt m* debesis -iės *masc*; *~i basse* žemì dėbesys; *fig una n. di moscerini* mašalų debesis; *fig una n. di pólvore* dūlių debesis / kamuolys; ♦ *n. passeggera* praeinantis debesis.

nubifràgio *dk* v vėtra; liūtis -ies *femm* sù perkūnija.

nubilàto *dk* v: *addio al n.* (la festa) meřgvakaris.

nùbile *b*dv *m* netekėjusi; *kaip* *dk* *m* *cognome* da *n.* mergautinė pavardė.

nùca *dk* *m* sprandas.

nucleàre **1.** *b*dv branduolinis, atòminis; *centrale n.* atòminė elektrinė; *energia n.* branduolinė enėrgija; *fisica n.* bránduolio fizika; *fusione n.* branduolių sintezė; **2.** *dk* v branduolinė enėrgėtika.

nùcleo *dk* v **1.** branduolys; *biol n. cellulare* ląstėlės branduolys; *fis n. atòmico* atòminis skaičius; *geol n. terrestre* Žemės branduolys; **2.** fig grūpė; (*squadra*) būrys; *n. investigativo* nusi-kaltimų tyrimų tarnyba / skýrius; ♦ *n. abitati-vo* gyvenamasis kompleksas; *n. familiare* šeima; namų ūkis.

nudismo *dk* v nudizmas.

nudista **1.** *b*dv nudistų; **2.** *dk* v/*m* nudistas -ė.

nudità *dk* *m* *nkt* **1.** nuogybė; **2.** (*l'essere nudo*) nuogumas.

nùd||o, -a **1.** *b*dv núogas; *mezzo n.* pùsnuogis; *a piedi ~i* bąsas agg, basomis kójomis; *a mani ~e* grynómis / plikomis rańkomis; *una donna ~a* nuogà móteris; nuogālė; *spogliarsi n.* nusi-reńgti nuogaĩ; ♦ *a occhio n.* plikà / grýna aki-mi; *mettere a n.* atskleĩsti; **2.** *b*dv fig (*spoglio*) pliką; núogas; *pareti ~e* plikos sienos; *rami ~i* plikos šakos; *sulla ~a terra* ańt plikòs žė-mės; **3.** *b*dv fig (*semplice*) grýnas; núogas; *i ~i fatti* grynì / nuogì fąktai; *la ~a verità, la verità ~a e cruda* grynà / nepagrąžinta tiesà; **4.** *dk* v art áktas.

nùgolo *dk* v fig spiėčius; māsė.

nùlla *iv nkt, dk* v *nkt, prv* ⇒ **niėnte**; ♦ *concludersi / risolversi in un n. di fatto* nedúoti jókio rezul-tąto.

nullafacėnte *dk* v/*m* dykinėtojas -a.

nullaòsta *dk* v *nkt* leidimas; *n. per l'espàtrio* lei-dimas išvýkti iš šaliės.

nullatenėte **1.** *b*dv niėko netùrintis; **2.** *dk* v/*m* niėko netùrintis žmogùs; beturtis -ė.

nullità *dk* *m* *nkt* **1.** nereikšmingumas; menkù-mas; **2.** (*cosa, persona senza valore*) nùlis; niė-kas; **3.** *dir* negaliójimas; niekinùmas.

nùl||o, -a *b*dv **1.** beveĩtis; nereikšmingas; visái meńkas; *sport risultato n.* lýgiosios pl; **2.** *dir* negaliójantis; niėkinis; *scheda ~a* negaliójant-is balsálapis; **3.** *mat* nùlinis.

nùm||e *dk* v *rel* nùmenas; diėvas; ♦ *kaip jst santi ~i!* pò perkúnaĩs!

numeràbile *b*dv (su)skaičiuojamas.

numeràle **1.** *b*dv nùmerių; **2.** *gram* (*t.p. aggettivo n.*) skaiřtvardis; *n. cardinale (ordinale)* kiėkinis (kelińtinis) skaiřtvardis.

numeràre *vksm* (nù-) (su)numerúoti.

numeràto, -a *b*dv, *dlv* sunumerúotas; sù nùme-riais.

numeratóre *dk* v *mat* skaitiklis.

numerazióne *dk* *m* **1.** numeráciija; (*il numerare*) numerávimas; **2.** *mat* skaičiávimas; (*i segni numerici*) skaitmenys pl.

numéric||o, -a *b*dv **1.** skaitmeninis; skaičių; skai-čiaus; *còdice n.* skaitmeninis kòdas; *grandezza ~a* skaitinis dýdis; *sistema n.* skaičių sistema; **2.:** *mil, sport superiorità ~a* kiekýbinis prana-šumas.

nùmer||o *dk* v **1.** skaičius; (*il segno*) skaitmuò; *~i àrabi (romani)* aràbiškieji (romėniškieji) skaitmenys; *mat n. frazionàrio (intero, primo)* trupmeninis (sveikàsis, nedalus(is)) skaičius; ♦ *dare i ~i* išėiti į lankàs, niekùs svaićioti; *èssere il n. uno* búi geriaúsiam, búi nùmeriu viėnu; **2.** (*con valore distintivo*) nùmeris; *n. civico* nàmo nùmeris; *n. di pàgina (di teléfono)* pùslapio (tėfono) nùmeris; *il filobus n.* 7 septintàsis troleibùsas; *ho sbagliato n.* nè teń patáikiau; ♦ *n. verde* nemókamas (tėfono) nùmeris (*informacijos ir pan.*); **3.** (*tessera e sim. con numero*) numeriùkas; **4.** (*quantità*) skaičius; kiėkis; *un gran n. (di qcs)* daugýbė (*ko*), áibė; *dieci di n.* iš viso dėšimt; tiksliai dėšimt; *superare di n.* praleńkti skaićiumi; ♦ *n. chiuso* skaičiaus ribójimas (*studentų ir pan.*), kvotà; *n. legale* kvòrumas; *per far n.* kàd daugiau búių; **5.** (*esibizione*) nùmeris, pasirò-dymas; (*di abilità*) triùkas; *n. di varietà* es-tràdinis nùmeris; **6.** (*di giornale e sim.*) nù-meris; **7.** (*taglia*) nùmeris; dýdis; *n. di scarpe* bătų dýdis; **8.** *gram* skaičius; **9.:** ♦ *avere dei ~i* búi talentingam.

numerosità *dk* *m* gausùmas; didelis skaičius; *la n. di un campione statistico* imtiės dýdis.

numerós||o, -a *b*dv gausùs; didelis; *dgs ~i, ~e* (labai) daug; *una famiglia ~a* gausi šeima; *~i errori* daug klaidų.

numismàtica *dk* *m* numizmàtika.

nunziatùra *dk* *m* *rel* nunciatùrà.

nùnzio *dk* v *rel* nùncijus.

nuòc||ere* *vksm* [A] (*a qc*) (*pa*)keńkti (*kam*); *fumare ~e alla salute* rūkymas keńkia sveiká-tai; ♦ *tentar non ~e* ≡ pabandýti vėřta; *flk non tutto il male vien per n.* nėrà tò blògo, kàs ne-išėitų į gėra.

nuòra *dk* *m* marti.

nuotàre *vksm* [A] (*nuò-*) plaūkti; pláuķioti (*ir prk*); plauķyti; *n. sul dorso* plaūkti nūgara; *n. in un lago* pláuķioti ezerē; ♦ *n. nell'oro* māudytis āukse.

nuotàta *dkt m* pláuķiojimas; plaūkymas; *fare una n., farsi una n.* papláuķioti.

nuotatóre, -trice *dkt v/m* plauķikas -ē.

nuòto *dkt v* pláuķiojimas; *sport* plauķimas; *gara di n.* plauķimo varžybos *pl*; *sport n. a rana (a delfino)* plauķimas krutinē delfinū; ♦ *a n.* plaūķiant; plauķdamas *agg.*

nuòva *dkt m* naujiena; žiniā; ♦ *nessuna n., buona n.* „gerā žiniā, kā nērā žiniū“.

nuovamēnte *prv* vēl; dār kaŗtā.

nuòv||o, -a *bdv* **1.** naūjas; *una ~a moda* naujā madā; *il n. insegnante* naūjas mokytojas; *scarpe ~e* nauji bātai; *l'Anno n.* Naujieji mētai; *luna ~a* jāunas mēnuo; *sembra n.* atródo kāip naūjas; ♦ *nuovissimo, n. di zecca, n. fiammante* naujutēlāitis; *il N. Testamento* Naujās Testaments; *rimettere a n.* atnaūjinti; (su)remon-tuoti; *mi giunge n., mi giunge ~a* pirmā kaŗtā (taī) girdžiū; *scusate, sono n. in questo ufficio* atlēiskite, neseniai dīrbu šiamē biurē; **2.** (*diverso*) naūjas; kitóks -ia; *ogni sera mēttēre un abito n.* apsivīlkti kās vākarā vīs kitóķiā suknēlē; **3.** (*altro*) kitas; (*ulteriore*) dār vīenas; naūjas; *un n. tentativo* naūjas baņdymas; *rināscere a ~a vita* atģimti naujām gyvēmimui; **4.** (*novello*) aņtras; **5.**: ♦ *di n.* vēl; (*da capo*) iš naūjo; *kaip jst (salutandosi)* ikī!; vīso!; **6.** *kaip* *dkt v* taī, kās naūja; naujovēs *pl*; *niente di n.* niēko naūjo; *il n. spaventa* naujovēs gāsdina; **7.** *kaip* *dkt v/m (persona nuova)* naūjas žmogūs (/ dar-buotojas / kolegā *ir pan.*).

nurāghe *dkt v* nurāgas (*tipiskas Sardinijos bokšto pavidalo priešistorinis statinys*).

nutrice *dkt m* žindytoja, žindỹvē.

nutriēnte *bdv* maistingas.

nutrimēnto *dkt v* **1.** maīstas; pēnas (*ir prk*); *fig n. spirituale* dvāsios pēnas; **2.** (*sostanze nutritive*) maistingosios mēdžiagos *pl*; **3.** (*il nutrire*) maitinimas; **4.** (*il nutrirsi*) maitinimasis.

nutrire *vksm* **1.** (pa)maitinti; **2.** (*essere nutriente*) būti maistingam; **3.** (*dar da mangiare ad animali*) (pa)šerti; **4.** *fig (sentimenti)* jaūsti; turēti; *n. dubbi* abejoti; *n. poca simpatia (per qcn)* ne-jaūsti simpātijos (*kam*), nelabai mēgti (*kā*); *n. dei sospetti* įtarinēti.

► **nutrirsi** *sng* (*di qcs*) maitintis (*kuo*); (*di animali*) mīsti (*kuo*).

nutritivo, -a *bdv* **1.** maistinis; *valore n.* maistinė vertē; **2.** ⇒ **nutriēnte**.

nutrito, -a *bdv* **1.**: *ben n.* gerai maitinamas; (*di animali*) nupenētas; *mal n.* blogai maitinamas; **2.** *fig (numeroso)* gausūs; *un pubblico n.* gausi pūblika; **3.** *fig (ricco di idee)* turinngas.

nutrizióne *dkt m* mityba; maitinimas(is).

nutrizionista *dkt v/m* mitybos specialistas -ė.

nùvol||a *dkt m* debesīs -iēs *mas*; ~e *minacciose* grėsmingi dėbesys; *fig una n. di pólvēre* dūlķiū debesīs / kamuolỹs; ♦ *avere la testa fra le ~e* skrajoti padebesiais; *cadere dalle ~e* nukristi iš dangaus.

nuvolāglia *dkt m* debesynas; debesiūkščiai *pl*.

nuvolétta *dkt m* dimin debesėlis.

nùvolo, -a **1.** *bdv: oggi (il cielo)* è *n.* šiandien debėsúota; **2.** *dkt v* debes(i)uoti oraī *pl*.

nuvolositā *dkt m* debes(i)uotumas.

nuvolóso, -a *bdv* debes(i)uotas; è *n.* debėsúota.

nuziāle *bdv* vestūvinis; vestūvių, sutuoktūvių; *a-nello n., fede n.* vestūvių žiedas; *cerimonia n.* sutuoktūvės *pl*; *mārcia n.* vestūvinis māršas.

nylon ['nai-] *dkt v nkt* nailonas.

O

o I [ɔ] **1.** *dkt v/m nkt tryliktoji italų kalbos abėcėlės raidė; o minuscola* mažoji „o“; **O maiuscola** didžioji „o“; **O di / come Òtranto** O kaip „Òtranto“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.:** **O Vakarų** (*kaip pasaulio šalies*) santrumpa (*žemėlapiuose ir pan.*).

o II [o] *jngt* **1.** arba, ar; **ora o dopo** dabar arba vėliau; **il piccione o colombo** balaždis, arba karvėlis; **vuoi un caffè o un tè?** nori kavos ar arbatos?; **o lavori o non ti pago** arba dirbk, arba tau nesumokėsiu; **che tu lo voglia o no** nori nenori; **2.** (*altrimenti*) kitaip; arba.

o III [o] *jst* ò; **o, dove sei?** ò, kur tū?; **o Signore!** ò Viėšpatie!

òasi dkt m nkt oazė (*ir prk*).

obbediente bdv ⇒ **ubbidiente**.

obbedienza dkt m ⇒ **ubbidienza**.

obbedire vksm [A] ⇒ **ubbidire**.

obbiettare vksm ⇒ **obiettare**.

obbiettività dkt m objektyvumas, nešališkumas.

obbiettivo, -a 1. *bdv* objektyvus, nešališkas; **2. dkt v** (*scopo*) tikslas; siėkis; **raggiungere un o.** pasiekti tikslą; **econ o. di produzione** gamybos planas; **3. dkt v mil** (veiksmų) objektas; (*bersaglio*) taikinys; **centrare l'o.** pataikyti į taikinį; **4. dkt v** (*lenti e sim.*) objektyvas.

obbiettóre dkt v ⇒ **obbiettóre**.

obblig||äre vksm (òb-) **1.** (*qc a far qcs*) (pri)veřsti (*ką ką daryti*); prispirti; **o. i bambini ad andare a dormire** priverřti vaikų eiti miegoti; **nessuno ti ~a** niekas tavęs neveřčia; **lo hanno ~ato a dimettersi** priverřtė atsistatydinti; ♦ **o. a letto** prikaustyti prie lóvos; **2.** (*impegnare*) įpareigoti; **o. per contratto** įpareigoti sutartimi; è ~ato **a terminare i lavori entro l'uglio** jis įpareigotas / įsipareigojo dárbus užbaigti iki líepos.

► **obbligarsi sngr** (*vincolarsi*) įsipareigoti.

obbligat||o, -a 1. *bdv, dlv* priverřtas; įpareigotas; **o. dalla necessità** prispirtas reikalo; **essere o.** (*a far qcs*) privalėti (*ką daryti*); *t.p.* ⇒ **obbligäre**; **2. bdv:** ♦ **molto o.!** labai dėkingas!; **3.** (*obbligatorio*) privalomas; priverřtinis; **percorso o.** vienintelis kėlias; **scelta ~a** priverřtinis pasirinkimas.

obbligatoriaménte prv privalomai; būtinaĩ.

obbligat||rio, -a 1. *bdv* privalomas; **assicurazione**

~ria privalomasis draudimas; **servizio militare o.** privaloma karinė tarnýba; è **o.** privaloma, privalù; **2.** (*necessario*) būtinas; reikalingas.

obbligazione dkt m 1. įsipareigojimas; priverólė; **o. contrattuale** sutartinė priverólė; **contrarre un'o.** įsipareigoti, prisiimti įsipareigojimą; **2. fin** obligacija.

òbbli||go (*dgs -ghi*) *dkt v* **1.** priverólė; (*impegno*) įsipareigojimas; (*dovere*) pareigà; **gli ~ghi di un padre** tėvo pareigà; **un ò. morale** morálinis įsipareigojimas; **scuola dell'ò.** privalomasis mókslas; ≡ beĩdrojo lavinimo mokyklà; **dir ò. di firma** įpareigojimas periodiškai registrúotis policijos įstaigoje; **assolvere un ò.** atlikti priverólę, vykdyti įsipareigojimą; ♦ **d'ò.** privalomas agg; būtinas agg (pagal etikėtą); **avere l'ò.** (*di far qcs*) privalėti (*ką daryti*); **sentirsi in ò., avere degli ~ghi** (*verso qc, con qc*) jaustis dėkingam (*kam*); (*sentirsi debitore*) jaustis skoliningam; **2.** (*costrizione*) priverarta; **fare qcs per ò.** būti priverřtam ką daryti.

obbròbrio dkt v baĩsiai negražūs dáiktas; mónstras; **essere un o.** būti siaubingam; ♦ **kaip jst che o.!** kóks siaubas!

obbrobrioso, -a bdv siaubingas; atstumiantis.

obelisco dkt v obeliskas.

oberäre vksm (ò-) (*di qcs*) apkráući (*kuo*); **o. (qcn) di richieste** apibeřti (*ką*) prąřymais.

oberàto, -a bdv, dlv (*di qcs*) apkráutas (*kuo*); **o. di lavoro** užverřtas darbaĩs; **o. di tasse** apkráutas mókesčiai.

obesità dkt m med nutukimas.

obéso, -a bdv nutukęs.

òbice dkt v mil háubica.

obiettäre vksm (-biét-) (*qcs*) prieřtaráući (*dél ko*); **non ho nulla da o.** visiřkai sutinkù; neturiù kó prikiřti; ♦ **hai qualcosa da o.?** ar kàs nepatinka?

obbiettivaménte prv 1. (*in modo imparziale*) beřáliřkai, objektyviaĩ; **2.** (*a dir il vero*) tiėřš sákant.

obbiettività dkt m ⇒ **obbiettività**.

obiettivo, -a bdv, dkt v ⇒ **obbiettivo**.

obiettóre dkt v: **o. (di coscienza)** žmogùs, pasiriĩkęs pakaitinę tarnýbą (*vietoj karo priverólės*).

obieziòn||e dkt m prieřtarávimas; nesutikimas;

esprimere alcune ~i paprieštarauti; ♦ *o. di coscienza* karinės prievolės atsisākymas (*dėl moralinių, religinių išitikinimų*).

obitòrio *dkt v* mōrgas, lavóninē.

oblio *dkt v* užmarštis -iēs *femm*; *fatti caduti nell'o.* fāktai, nugrimždē ĩ užmarštį.

obliquamente *prv* įstrižai, įžambiai.

obliquo, -a *bdv* įstrižas, įžambūs; pasviręs; *taglio o.* įstrižas pjūvis.

obliterare *vksm* (-bli-) (*un biglietto*) pa(si)žymėti; pramūšti; (*francobolli*) antspauduoti.

oblò *dkt v nkt* iliuminatorius; liukas.

oblungo, -a *bdv* pailgas.

òboe *dkt v mus* obòjus.

òbolo *dkt v* aukā (*piniginē*); aukójimas.

obsoletò, -a *bdv* pasėnės; nebevartojamas.

òca *dkt m* 1. žasīs; **ò. nàschio** žasinas; ♦ *gioco dell'o.* „žasiēs žaidimas“ (*toks stalo žaidimas*); *pelle d'o.* žasiēs óda; 2. *fig* (*di donna*) vištā.

ocarina *dkt m mus* okarinā.

occasional || *e bdv* atsitiktinis; *lavoro o.* atsitiktinis dárbas; *rapporti (sessuali)* ~i atsitiktiniai lytūniai sántykiai.

occasionalmente *prv* kārťkarčiais.

occiòni || *e dkt m* 1. próga; *l'o. di fare quattro chiacchiere* próga pasišnekėti; *cogliere un'o.* pasinaudóti próga; *pèrdere una buona o.* pražiopsóti gērā próga; *sport o. da goal* galimybē ĩmūšti ĩvartį; ♦ *all'o.* prireĩkus; *d'o.* próginis *agg*; *in o.* (*di qcs*) (*ko*) próga; *in diverse* ~i nē viēnā kārťā; 2. (*buon affare*) gēras ĩr pigūs pirkinys; ♦ *d'o.* (*di seconda mano*) panaudótas *agg*; 3. (*motivo*) priežastis -iēs.

occhià || *ia dkt m* 1. anat akiduobē; 2.: *dgs* ~ie mēlynĩ paakiai.

occhiàle *dkt v* ⇒ **occhiàli**.

occhiàli *dkt v dgs* akiniai; *senza o.* bē akinĩų; *o. da sole* akiniai nuó sáulės; *portare gli o.* nešióti ākinius.

occhiata *dkt m* žvilgsnis; žvilgtelėjimas; *dare un'o.* (*a qc*) žvilgtelėti (*ĩ qk*); pasižiūrėti; (*a un testo*) pėrmesti (*tekstą*); (*badare a qc*) pasáugoti (*kq*); (*a qcn*) prižiūrėti (*kq*); *dare un'o. intorno* apsižvalgyti, apsidairyti.

occhieggiare *vksm* (-chiēg-) 1. *tr* žvilgčioti (*ĩ qk*); (*a lungo*) smalsiai žiūrinėti; 2. *intr* [A] šmėžuoti.

occhiello *dkt v* 1. kılpa (*ppr. sagai*), kılputė; ašā; *fiore all'o.* gėlė priē átlapo; *fig* pasididžiavimas; 2. (*foro*) skylūtė; 3. (*di titolo di giornale*) paañtraštē (*virš antraštės*).

òc || **chio** *dkt v* 1. akis -iēs *femm*; ~chi *azzurri* (castani, neri, verdi) mēlynos (rùdos, júodos,

žālios) ākys; ~chi *arrossati* (*incavati*) paraūdusios (įdubusios) ākys; *aprire gli* ~chi atmerkti akis (*ĩr prk*), atsimerkti; *chiudere gli* ~chi užmerkti akis (*ĩr prk*), užsimerkti; *guardare (qcn) negli* ~chi žiūrėti (*kam*) ĩ akis; *mi bruciano gli* ~chi (mán) ākys pėrši; ♦ ~chi *a mandlera* siaūros ākys (*rytiečių tautų*); *un ò. nero* mēlynē paakyjē; *ad ò.* ĩš akiēs; *a ò. e croce* maždaug; apýtikriai; *a* ~chi *chiusi* nedvejójanť; pasitikint; aklaĩ; *a ò. nudo* plikā akimi; *a pèrdita d'ò.* kiek ākys mātó; *aprire gli* ~chi *a qcn* atvėrti kām akis; *avere ò.* būti pastabiām; *avere* ~chi *solo per qcn* viēn ĩ kā žiūrėti; *chiudere un ò.* akis užmerkti; prō pirštūs žiūrėti; *dare nell'ò.* krĩsti ĩ ākĩ; *dare un'ò.* (*a qcs*) ākĩ užmėsti (*ĩ kq*); (*badare a qcs*) pasáugoti (*kq*); prižiūrėti; *guardarsi da* ~chi *indiscreti* sāugotis nuó pašalinių akių; *parlare a quattr'* ~chi kalbėti akis ĩ ākĩ; *pèrdere d'ò.* išlėisti iš akių; *piantare gli* ~chi *addosso* (*a qcn*) ĩsmėgti akis (*ĩ kq*); *saltare agli* ~chi badyti akis (būti *akivaizdžiam*); *tenere d'ò.* (*qc*) neišlėisti (*ko*) iš akių; *tenere gli* ~chi *aperti* sāugotis; *non vedere (qc) di buon ò.* blōgā ākĩ (*ant ko*) turėti; neĩgiamai vėrtinti (*kq*); *non poteva toglierle gli* ~chi *di dosso* jis negalėjo atitrāukti akių nuó jōs; *flk ò. non vede, cuore non duole* iš akių – iš širdiēs; *kaip jst ò.!* atsargiai!; dēmesio!; (*a qcs*) sāugokis (*ko*)!; sāugokitės!; *kaip jst ò. alla testa!* sāugok gálvā!; 2. (*foro, apertura circolare e sim.*) akūtē; skylūtē; *geogr ò. del ciclone* ciklōno akis; 3. *fam* (*t.p. un ò. della testa*): *spèndere un ò.* išlėisti krūvā pinigų; *kaip prv costare un ò.* kainuoti baisiūs pinigus, kainuoti velniaĩ žino kiek.

occhiolino *dkt v*: *fare l'o.* (*a qcn*) mērkti (*kam*) ākĩ; mirksėti; *farsi l'o.* susimĩrktioti.

occidentale 1. *bdv* vakarų; vakarinis; *Europa o.* vakarų Europā; 2. *bdv* (*degli occidentali*) vakariēčių; vakariētiškas; 3. *dkt v/m* vakariētis -ė.

occidènte *dkt v* 1. vakarāĩ *pl*; *a o.* (*di qcs*) ĩ vākārus (*nuo ko*); 2.: *l'O.* Vakarāĩ *pl*.

occludere* *vksm* užakinti; užkĩmšti.

occlusióne *dkt m* 1. (*l'occludersi*) užakimas; (*l'occludere*) užakinimas; užkĩmšimas; 2. *med* okliūzija; *o. intestinale* žarnyno okliūzija; 3. *ling* uždarumā.

occorrénte 1. *bdv* reĩkiamas; 2. *dkt v nkt* tai, kās reikalinga; *tutto l'o.* viskas, kō reikia.

occorréntza *dkt m*: ♦ *all'o.* jėi reikēs (/ reikia *ĩr pan.*); ēsant reĩkalui.

occórr || **ere*** *vksm* [E] 1. reikėti, reĩkti; ~e (*far qcs*) reikia (*kq daryti*); *non* ~e nereikia; ~ono

due ore reikia dviejų valandų; **2.** (*capitare*) nu-
tikti.

occultaménto *dkt v* nuslėpimas; (pa)slėpimas.

occultàre *vksm* nuslėpti; (pa)slėpti.

occultismo *dkt v* okultizmas.

occulto, -a *bdv* **1.** slaptas; pąslėptas; **2.** (*arcano*)
paslaptingas.

occupànt||e **1.** *bdv* okupuojantis; okupantų; *l'e-
sèrcito o.* okupantų kariuomenė; **2.** *dkt v/m*
okupantas -ė; užgrobtas -a; **3.** *dkt v dgs: gli*
~i *di un veicolo* keleiviai.

occup||àre *vksm* (*òc-*) **1.** užimti; *o. i posti migliori*
užimti geriausias vietas; **2.** (*impossessarsi con
la forza*) okupuoti; užgrobti; *o. una fabbrica*
okupuoti fabriką; *o. una scuola* apsigyventi
mokykloje (*kaip studentų protesto forma*);
3. (*tenere uno spazio*) užimti (viėtos); *il tavolo
~a metà della stanza* stalas užima pusę kam-
bario; **4.** (*impiegare del tempo*) užimti (laiko);
o. le giornate pralėisti dienas; **5.** *fig (una ca-
rica)* užimti (viėtą); *o. il posto di direttore* eĩ-
ti direktoriaus pareigas; užimti direktoriaus
viėtą; *che posizione ~a?* kokių jės pareigos?;
6. (*tenere impegnato*) užimti; **7.** (*dare lavoro*)
(*qcn*) duoti darbą (*kam*).

► **occup||àrsi** *sng* **1.** (*di qcs*) užsiimti (*kuo*);
(*avere cura*) rūpintis (*kuo*), pasirūpinti; (su-
tvarkyti (*ka*)); *o. della casa* rūpintis namais; *o.
di pittura* užsiimti tapyba; *di che cosa si ~a?*
kuo užsiimate?; *me ne ~erò io* aš tuo pasirū-
pinsiu; **2.** (*di qcn*) (*badare*) prižiūrėti (*ka*); (*in-
trattenere*) užimti (*ka*); **3.** (*trovare lavoro*) gauti
darbą.

occupàt||o, -a **1.** *bdv* (*di qcs*) užimtas; *la toilette è
~a* tualėtas užimtas; *questo posto è o.?* ar ši
vietà užimta?; ♦ *è o. (del telefono)* užimta;
2. *bdv* (*di qcn*) užsiėmęs; *domani sono o.* rytėj
aš (būsiu) užsiėmęs; **3.** *bdv, dlv* (*con la forza*)
okupuotas, užgrobtas; *territori ~i* okupuotos
teritorijos; **4.** *dkt v* darbuotojas; *dgs gli ~i* dir-
bantieji; darbuotojai.

occupazione *dkt m* **1.** okupacija, užgrobtas; *o.
militare* karinė okupacija; *mil truppe di o.*
okupacinė kariuomenė sg; **2.** (*attività*) užsiė-
mimas; (*lavoro*) darbas; *essere in cerca di o.*
ieškoti darbo; **3.** (*quantità di lavoratori*) užim-
tumas.

oceàni||co, -a *bdv* **1.** vandenyno; vandenyninis,
okeaninis; **2.:** *fig folla ~ca* daugiatūkstantinė
minià.

océano *dkt v* vandenynas; *geogr O. Atlántico (In-
diano, Pacifico)* Atlanto (Indijos, Ramūsio)
vandenynas.

òcra nkt **1.** *dkt v* ochra; **2.** *bdv* òchros spalvės.

oculàre *bdv* **1.** anat akiės; akių; *bulbo o.* akiės
obuolys; **2.:** *testimone o.* liūdytojas -a (*matęs /
mačiusi įvykį*).

oculatèzza *dkt m* apdairumas; ūkiškumas.

oculàto, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) apdairūs; ūkiškas;
2. (*di qcs*) apgalvotas, protingas.

oculista *dkt v/m* akių gydytojas -a, okulistas -ė.

od [od] *jngt* ⇒ **o II**.

oddio *jst* ò Diėvel!; Diėve mào!

òde *dkt m* lett òdė.

odi||àre *vksm* (*ò-*) **1.** (*qc*) ne(ap)kėsti (*ko*); *ti ~o!*
nekenčių tavėsi!; **2.** (*non amare*) (*qc*) labai ne-
mėgti (*ko*); nekėsti; ~o *le fràgole* mán labai
nepatinka brąškių, nekenčių brąškių, labai ne-
mėgstu brąškių; ~o *alzarmi presto* labai ne-
mėgstu anksti kėltis, nekenčių anksti kėltis.

► **odiàrsi** *sng* **1.** (*l'un l'altro*) nekėsti vienam
kito; **2.** (*se stessi*) nekėsti savęs.

odiàto, -a *bdv, dlv* ne(ap)kenčiamas.

odièrn||o, -a *bdv* **1.** (*di oggi*) šiandienės, šios die-
nės; šiandieninis; *in data ~a* šiaudien; **2.** (*at-
tuale*) šiandieninis, dabartinis.

òdio (*dgs odi, odii*) *dkt v* (*per qc*) neapykanta
(*kam*); **ò.** *per gli omosessuali* neapykanta ho-
moseksualams; ♦ *nutrire ò.* (*per qc*), *avere in
ò.* (*qc*) nekėsti (*ko*).

odiós||o, -a *bdv* **1.** nekenčiamas; šlykštus; *si è re-
sa ~a a tutti* visi pradėjo jės nekėsti; **2.** (*sgra-
devole*) nemalonūs; bjaurūs.

odissèa *dkt m* odisėja.

odontoiàtra *dkt v/m* stomatologas -ė.

odontoiatria *dkt m* med stomatologija; dantų
gydymas.

odontotècnica *dkt m* dantų tèchnika.

odontotècnico, -a *dkt v/m* dantų tèchnikas -ė.

odoràre *vksm* (-dó-) **1.** tr (pa)uostyti; *o. delle rose*
uostyti rožės; **2.** *intr [A]* (*di qcs*) kvėpėti (*kuo*);
(*avere cattivo odore*) atsiduoti (*kuo*); *o. di pu-
lito* kvėpėti švarà.

odoràto *dkt v* uoslė.

odór||e *dkt v* **1.** kvąpas; *cattivo o.* blōgas kvąpas;
o. di gas dujų kvąpas; *avere un buon o. (di cibo)*
skaniai kvėpėti; *mandare cattivo o.* skleisti
blōgà kvąpà; smirdėti; *c'è o. (di qcs)* dvelkia
(*kuo*); jaučiamas (*ko*) kvąpas; užuodžiu (*ko*)
kvąpà; *fig sento o. di pericolo* užuodžiu pavojų;
♦ *sentire o. di bruciato* nujausti kažkà negėra;
2.: *dgs ~i (spezie)* prieskoniai.

odoróso, -a *bdv* kvapnūs, kvapūs.

offènder||e* *vksm* **1.** (i)žeĩsti; užgauti; *o. l'onore*,
o. nell'onore užgauti (*kieno*) garbę; *non volevo
~la* nenorėjau jūsų žėĩsti; **2.** *fig (qcs)* pasi-

týčioti (*iš ko*); **o. il pudore** pasitýčioti iš dorovės; **o. la vista** akis badyti; **3. (ledere)** pažeisti; (*dar fastidio*) (su)dirginti.

► **offendersi** *sng* įsiseisti; **o. a morte** mirtinai įsiseisti; **o. per un niente** įsiseisti dėl nieko.

offensiva *dkt m* **1. mil, sport** puolimas; **2. kampanija.**

offensivo, -a *bdv* **1. įžeidžiamas, įžeidžiantis; užgaulūs; tono o. užgaulūs tonas; 2. mil, sport** puolamasis.

offerente *dkt v/m* kainos siūlytojas -a; **vendere al miglior o.** parduoti tam, kuris daugiau siūlo.

offerta *dkt m* **1. aukà; (l'azione)** (pa)aukojimas; **fare un'o.** paaukoti; **2. (proposta)** pasiūlymas; **accettare (rifiutare) un'o.** priimti (atmesti) pasiūlymą; **fare un'o. a un'asta** pasiūlyti kainą aukcionė; **3. (t.p. o. promozionale)** akcija; pasiūlymas; **o. di lancio** pristatymo akcija; **o. speciale** ypatingas pasiūlymas; **il burro è in o.** sviestui (yra) akcija; **4. econ** pasiūla; **o. pubblica d'acquisto** pasiūlymas perimti (akcijų paketa); **5. rel** atnaša.

offesa *dkt m* **1. įžeidimas; perdonare un'o.** atleisti už įžeidimą / už skriaudą; **recare o. (a qcn)** įžeisti (*kq*); ♦ **kaip jst senz'o.!** neįsiseiški(ite)!; **2. fig (a qc)** pasitýčiojimas (*iš ko*); akibrokštas (*kam*); **un'o. alla democrazia** pasitýčiojimas iš demokratijos; **3. (attacco)** puolimas.

offeso, -a *bdv* **1. įžeistas; (offesos)** įsiseidęs; **kaip dkt v fa l'o.** vaizduoja įsiseidusį; **2. (leso)** pažeistas; **organo o.** pažeistas organas.

ufficiare *vksm* [A] laikyti pamaaldas / mišiàs.

officina *dkt m* dirbtuvė (*ir prk*); (*di riparazione*) taisyklà; (*autofficina*) autoservisas; **o. del fabbro** kàlvio dirbtuvė; **o. meccanica** mechanikos dirbtuvė; (*reparto*) mechanikos cèchas.

officinàl *e* *bdv* váistinis; gydomas; **erbe ~i** váistžolės; gydomosios / váistinės žolės.

offrire* *vksm* (òf-) **1. (pa)siūlyti; o. aiuto** siūlyti pagàlbos; **o. un caffè** pasiūlyti kavos; pavaišinti kavà; **o. un impiego** siūlyti darbà; **o. un passaggio** siūlytis pavėžėti; **chi ~e di più?** kàs siūlo daugiau?; **2. (pagare da bere e sim.) (a qc qcs)** (pa)vaišinti (*kq kuo*); (pa)statyti (*kam kq*) **o. una birra** pastatyti alaūs; **o. una sigaretta** pavaišinti cigaretė; **~o io** àš vaišinù; àš stataù; **3. (fornire)** dúoti; suteikti; **o. un esempio** pateikti pavyzdį; **non o. garanzie** nesuteikti gárantijų; **o. ospitalità** priimti; priglausti; **o. un'opportunità** dúoti prógà; **o. un pretesto** suteikti pretèkstà; **4. (sacrificare)** (pa)aukoti; **o. la vita** (*per qcs*) paaukoti gyvybė (*už kq*).

► **offrirsi** *sng* **1. pasisiūlyti, siūlytis; si è offerto**

di accompagnarci pasisiūlė mūs pavėžti; **2. (alla vista)** atsiskleisti; (*presentarsi*) pasitáikyti.

offuscare *vksm* (ap)témdyti (*ir prk*); **fig o. la gloria** (*di qcn*) užtémdyti (*kieno*) šlovė; **fig o. la mente** aptémdyti pròtą.

► **offuscarsi** *sng* aptémti (*ir prk*); **mi si ~a la vista** (mán) àkys tèmsta.

oggettivamente *prv* **1. (senza parzialità)** objektyviai, bešališkai; **2. (realmente)** iš tikrųjù; (*a dir il vero*) tièsà sàkant.

oggettività *dkt m* objektyvumas; **o. di un giudizio** vértinimo objektyvumas; **con o.** objektyviai.

oggettivo, -a *bdv* **1. objektyvus; realūs; dati ~i** reálūs dúomenys; **2. (imparziale)** objektyvus. nešališkas; **valutazione ~a** objektyvūs vértinimas; **3.: gram (proposizione) ~a** šalutinis pàpildinio sakínys.

oggettivo *dkt v* **1. dáiktas; objèktas; dalýkas; (oggetto lavorato)** dirbinýs; **~i d'arte** ménò dirbiniai; **o. sacro** šventenybė; **o. di valore** vertingas dáiktas; **2. (scopo)** objèktas, tikslas; **Po. di una ricerca** tyrimų objèktas; **3. (bersaglio)** objèktas; **o. di scherno** pajuokòs objèktas; ♦ **essere o. (di qcs)** patirti (*kq*); **è o. di critiche** yrà kritikuojamas; **4. (tema)** temà; **l'o. di un intervento** kalbòs temà; ♦ **in o.** kalbamàsis *agg*; svaistomasis; **avere qcs per o.** búti (parašýtam / pasakýtam *ir pan.*) apìe kà / dėl kò; **la causa ha per o. un'eredità** tai bylà dėl palikimo; **5. filos** objèktas; **6.: gram complemento o.** pàpildínys; **7. kaip bdv nkt: donna o.** móteris kaip dáiktas.

oggi **1. prv** šiandien; **ò. stesso** šiandien pàt; **ò. fa caldo** šiandien šilta; **che giorno è ò.?** **quanti ne abbiamo ò.?** kelintà / kokià šiandien diena?; **2. prv (ora)** dabar; šiandien; ♦ **ò. come ò.** šiais laikais; **3. dkt v** šiandienà, ši diena; **da ò.** nuò šiandien; **di ò.** šiandieninis *agg*, šiòs dienòs; **per ò. basta così** šiandienai užtèks tìek; ♦ **a tutt'ò.** pò šià diená; **dall'o. al domani** neì iš šiò neì iš tò; staigà; **4. dkt v (il presente)** dabartis *femm*; **di ò.** dabartinis *agg*; ♦ **al giorno d'ò.** mūsų dienomis.

oggi di *prv* ⇒ **oggiogiorno.**

oggiogiorno *prv* šiais laikais, nūdien.

ogiva *dkt m* archit ogivà.

ogni *bdv* **1. kiekvienas -à; kàs; (tutti)** visì *masc pl.* visos *femm pl*; **ò. anno** kasmèt, kiekvienais mètais; **ò. giorno** kasdièn, kiekvienà diená; **ò. mattina** kiekvienà rytà, kàs rytà, kasrýt; **ò. studente** kiekvienas studeñtas, visì studeñtai; **di ò. giorno** kasdieninis *agg*; **sotto ò. punto di vista** visais àtžvilgiais; **superare ò. difficoltà** įveikti visus sunkumus; ♦ **da ò. parte** visur; (*moto da*

luogo) iš visuų; *in ò. modo* visaip; *ò. cosa a suo tempo* viskas savo laikų; **2.** (*qualsiasi*) bët kòks -ià; bët kuris -ì; *di ò. genere* visòks -ia; ♦ *ad ò. modo, in ò. caso* šiaip aĩ taip; (*tuttavia*) vís dëlto; *ad ò. costo* bët kòkia kàina; *in / per ò. dove* išvien (*visur*); *oltre ò. dire* neapsàkomai; **3.** (*distributivo*) kàs; *ò. due giorni* kàs anĩrą diẽna; *ò. sei ore* kàs šešiàs vãlandas; *un mẽdico ò. cento abitanti* vienas gĩdytojas teĩka šĩmtui gyvẽntojų; ♦ *ò. tanto* kãrtais, kadà nẽ kadà.

Ognissanti *dkt v nkt* Visų Šventųjų šventẽ.

ognuno, -a *iv* **1.** kiekvienas -à; *metti i libri o. al suo posto* padẽk knygàs kiekvienà ĩ sàvo viẽtą; *o. di voi deve venire* kiekvienas iš jũsų tũrite ateĩti; ♦ *flk o. tira l'acqua al suo mulino* kiekvienà pušis sàvo šĩlui ošia; **2.** (*tutti*) visĩ *masc pl*, visos *femm pl*.

oh [o; ɔ] *jst* ò!; ♦ **oh no!** ò vãrge!

ohé [o'e] *jst* ě!, ě!, ě!

ohi ['oi; ɔi] *jst* ói!, ùi!, ài!

ohibò [oi'bo] *jst* ět!

ohimè [oi'me] *jst* aimán!

ohò [o'(h)o; ɔ'(h)ɔ] *jst* ohò.

ok, o.k., okay [ok'kei] **1.** *jst, prv* gerai; *tutto o.k.* viskas gerai; **2.** *dkt v nkt: dare l'ok* dúoti sàvo sutikĩmą; **3.** *bdv nkt* tiĩnkamas; gẽras; *se è ok per te* jėi tãu gerai / tiĩka.

olà *jst* ěi!, ěi!; (*ciao*) lãbas!

olandése **1.** *bdv* Olãndijos, olãndų; olãndiřkas; iš Olãndijos; (*formãggio*) *o.* olãndiřkas sũris; **2.** *dkt v/m* olãndas -ẽ; **3.** *dkt v* olãndų kalbà.

oleãndro *dkt v bot* oleãndras.

oleãt [o, -a] *bdv: carta ~a* vařkins / sviẽstinis pòpierius.

oleificio *dkt v* aliẽjaus spaudyklà.

oleodótto *dkt v* naftótiekis.

oleóso, -a *bdv* **1.** panašũs ĩ tẽpalą; **2.** (*di piante e sim.*) aliẽjĩngas; **3.** *fig (unto)* riebaluótas.

olfatto *dkt v* uoslẽ; *dall'o. fine* uoslũs.

oliare *vksm* (ò-) (*pa*)tẽpti aliẽjumi (/ tẽpalu *ir pan.*); *o. i cardini* tẽpti vyriũs.

oliéra *dkt m* indẽlis aliẽjui, aliẽjinẽ.

oligarchia *dkt m polit* oligãrchija (*ir prk*).

oligopòlio *dkt v econ* oligopòlija.

olimpiade *dkt m (ppr. dgs ~i)* olimpiadà.

olimpi [co, -a] *bdv* **1.** olimpinis; olimpiãdos; *fiamma ~ca* olimpinẽ ugnis; *giochi ~ci* olimpinẽs žaidynẽs; *villaggio o.* olimpinis kaimẽlis; **2.** *fig* olimpiřkas, olimpinis.

olimpiònico, -a **1.** *bdv* olimpiãdos; **2.** *dkt v/m* olimpiẽtis -ẽ, olimpiãdininkas -ẽ.

olio (*dgs oli*) *dkt v* **1.** (*vegetale*) aliẽjus; *ò. d'oliva* (*di arachidi, di (semi di) girasole*) alývuogių

(žẽmẽs rieřutų, saulẽgražų (sẽklų)) aliẽjus; *ò. essenziale (vegetale)* eterinis (augalinis) aliẽjus; *ò. di ricino* ricinà; ♦ *sott'ò.* (konservuótas *agg*) aliẽjuje; *fam ò. di gómito* vãrginantis dãrbas; *colori a ò.* aliẽjiniai dažai; *mare liscio come l'ò.* jũra kãip vėidrodis (*lygi*); *andare liscio come l'ò.* eĩti kãip sviestu pãtepta; *gettare ò. sul fuoco* ĩ ùgnĩ pĩlti aliẽjų; **2.** (*animale*) taukaĩ *pl*; *ò. di pesce* žuvų taukaĩ; **3.** (*minerale*) alyvã; (*lubrificante e sim.*) tẽpalas; (*da ardere*) žibalas; *lãm-pada a ò.* žibalinẽ lẽmpa; *ungere d'ò.* patẽpti (alyvã); **4.** (*cosmetico*) aliẽjus; *ò. di cocco* kòkoso aliẽjus.

oliva *dkt m* alývuogẽ, alyvã.

olivàstro, -a *bdv* gelsvã žãlias.

olivéto *dkt v* ⇒ **ulivéto.**

olivo *dkt v* ⇒ **ulivo.**

ólmo *dkt v bot* gũoba; *ó. minore* skĩrpstas.

olocàusto *dkt v fig* holokãustas, genocĩdas.

ologràmma *dkt v* hologramà.

oltraggiare *vksm* (iř)niẽkinti; (*offendere*) jžeĩsti.

oltraggio *dkt v* **1.** išniẽkinimas; (*offesa*) įžeidĩmas;

o. alla memòria atminĩmo išniẽkinimas; *dir o.*

alla corte teĩsmo negerbimas; **2.** *fig (a qcs)* pa-

sityćiojimas (*iř ko*); *è un o. al buon senso* tai

prasileĩkia sũ sveikũ protũ.

oltraggióso, -a *bdv* įžeidžiamas, įžeidžiantis, užgaulũs.

oltrãlpe **1.** *prv* už Álpių; **2.** *dkt v nkt* „užalpis“ (*krařtas už Alpių, ppr. Prancũzija*).

oltrãnza *dkt m: a(d) o.* ikĩ gãlo; iš paskutiniųjų; *sport bãttare i rigori ad o.* mũřti baũdinius ikĩ pirmà komãda suklỹs.

óltre **1.** *prv* (*di luogo*) toliaũ; *fig andare troppo ó.*

pẽr toli nueĩti; **2.** *prv* (*di tempo*) ilgiaũ; dau-

giaũ; *non aspetterò ó.* ilgiaũ nelãuksiu; **3.** *prlk*

(*di luogo*) už (*ko*); *ó. il lago* už ězero; *fig ó. i*

limiti už ribų; *fig ó. il giusto* daugiaũ neĩ tei-

singa; **4.** *prlk* (*piũ di qcs*) daugiaũ kãip / negũ /

neĩ; *da ó. un mese* daugiaũ kãip mẽnesj; *ó. cen-*

to pãgine daugiaũ neĩ šĩmtas pũslapių; **5.** *prlk*

(*in aggiunta a qc*) bẽ (*ko*); *ó. a ciò, ó. a questo*

bẽ tũ; **6.** *prlk* (*tranne qc*) išskýrus (*kq*).

oltremàre *dkt v nkt* **1.** užjũris; *d'ò.* užjũrio; užjũ-

rĩnis *agg*; **2.:** *blu o.* ultramarĩnas; *kãip bdv nkt*

gonna blu o. ryřkiõs mėlynos spalvõs sijõnas.

oltremòdo *prv* nepaprastai; bẽ gãlo.

oltrepassare *vksm* **1.** (*superare*) praleĩkti; (*attraversare*) pẽreiti; pẽržengti; *o. il confĩne* kiřsti

sĩeną; *fig o. i limiti* pẽržengti ribàs; **2.** (*di navi,*

doppiare) apiplaukti; **3.** *fig (in quantità)* virřyti.

oltretóm̃ba *dkt v nkt* anapusĩnis pasãulius.

oltretutto *prv* bẽ viso tũ; (*tra l'altro*) taĩr kĩtko.

omàg||gio *dk* *v* **1.** pagarbà; *réndere o. (a qc)* pagerbti (*kq*); **2.:** *dgs ~i* svėikinimai; *Le porgo i miei più sentiti ~gi* priimkite nuò manės nuòširdžiausius svėikinimus; **3.** (*dono*) dovanà; ♦ *in o.* dovanų; *dare in o.* padovanóti; **4.** *kaip bdv nkt* nemókamas.

ombelicalė *bdv:* *anat cordone o.* bambāgyslė.

ombelico *dk* *v* bamba.

ómbra *a dk* *m* **1.** (*area in ombra*) pavėsis; paũksmė; šešėlis (*ir prk*); *all'ó. dei tigli* líepų paũksmėje / šešėlyje; **40 gradi all'ó.** 40 láipsnių pavėsyje; *fare ó. (a qc)* užstóti (*kam*) šviėsa; *fig rimanere / vivere nell'ó.* líkti šešėlyje; **2.** (*sagoma proiettata*) šešėlis; *le ~e della sera* vākaro šešėliai; ♦ *~e cinesi* šešėlių teātras; *kaip bdv polit governo ó.* šešėlinė vyriausybė; *avere paura della propria ó.* bijóti sāvó šešėlio; *essere l'ó. (di qcn)* būti (*kam*) kaip šešėlis; *gettare ó. (su qc)* mėti (*ant ko*) šešėlį; *mettere in ó.* nustelbti; *è l'ó. di sé stesso* iš jō šešėlis teliko; **3.** (*spettro*) šešėlis (*ir prk*); šmėkla; *fig le ~e del passato* praeitiės šešėliai; **4.** *fig (traccia, segno)* šešėlis; *non c'è ó. di dubbio* nėrà nė šešėlio abejonės; **5.** *art* šešėliāvimas; šešėliai *pl*.

ombreggiare *vksm (-brég-)* **1.** (už)deĩgti šešėliu; pavėsinėti; **2.** *art* šešėliuoti.

ombreggiato, -a *bdv* pavėsingas; šešėliuotas.

ombrėllo *dk* *v* skėtis, liėtsargis; *aprire (chiudere) l'ó.* išskleĩsti (suskleĩsti / suglaũsti) skėtį.

ombrėllone *dk* *v* pāplūdímio skėtis.

ombrėtto *dk* *v* (vokų) šešėliai *pl*.

ombróso, -a *bdv* (ėsantis) pavėsyje.

omelette [ɔm'let] *dk* *m* *nkt* omlėtas.

omelia *dk* *m* pamókslas.

omeòpata *dk* *v/m* homeopātas -ė.

omeopatia *dk* *m* homeopātija.

omeopático, -a *bdv* homeopātinis; homeopātijos.

òmero *dk* *v* *anat* žastikaulis.

omertà *dk* *m* „omertà“ (*tylos įstatymas, pagal kurį, dėl solidarumo ar baimės, teisėsaugai neatkleidžiamos žinomos nusikaltimo aplinkybės*).

ométtere* *vksm (-mét-)* (*tralasciare*) pralėisti; (*non includere*) neįtraukti; *o. di far qc* kō ne-(pa)darýti.

ométto *dk* *v* **1.** *dimin* vyrukas; **2.** *tarm (gruccia)* pakabà.

omicida *dk* *v/m* žmogžudys -ė; *maniac o.* žudikas maniākas.

omicidio *dk* *v* žmogžudystė; nužudymas; *un brutale o.* žiaurī žmogžudystė; *dir o. colposo* nužudymas dėl neatsargumo; *dir o. volontario*

(*preterintenzionale*) týčinis (netýčinis) nužudymas; *dir tentato o.* pasikėsinimas nužudyti.

omissione *dk* *m* **1.** praleidimas; *è stata un'ó. involontaria* netýčia pralėido; **2.** *dir* neveikimas; *o. di atto d'ufficio* tarnybos pareigų neatlikimas; *o. di soccorso* pabėgimas iš avārijos viėtos.

omogeneità *dk* *m* **1.** vientisumas; vienalytiškumas; **2.** (*affinità*) panašumas.

omogeneizzato *dk* *v* (homogenizuota) tyrėlė (*kūdikio maistelis*).

omogéne||o, -a *bdv* **1.** vientisas; vienalytis, homogeninis; *una massa ~a* vienalytė māsė; **2.** (*affine*) panašus.

omologato, -a *bdv* patvirtintas.

omonimia *dk* *m* ling homonīmija.

omònimo, -a **1.** *bdv (di qcn)* vienavārdis; (*di qcs*) tō patiės pavadinimo; **2.** *dk* *v/m* bendravārdis -ė; **3.** *dk* *v* ling homonimas.

omosessuale **1.** *bdv* homoseksualus; **2.** *dk* *v/m* homoseksualas -ė, homoseksualistas -ė.

omosessualità *dk* *m* homoseksualizmas; (*l'essere omosessuale*) homoseksualumas.

óncia *dk* *m* ūncija (*svorio vienetas*).

oncologia *dk* *m* med onkológija.

oncologico, -a *bdv* onkológinis.

oncòlogo, -a *dk* *v/m* onkològas -ė.

ónd||a *dk* *m* **1.** bangà (*ir prk*); vilnīs -iės; *fig un'ó.*

di folla žmonių aĩtplūdis; *fig un'ó. di sdegno* pasipiktinimo bangà; **2.:** *dgs ~e (ondulazione)* bangāvimas sg; baĩngos; *farsi le ~e ai capelli* susiũkũuoti plāukus bangomis; **3.** *fis (ppr. dgs ~e)* bangà; *~e corte (medie, lunghe)* trumposios (vidurĩniosios, ilgosios) baĩngos; *~e luminose (sonore)* šviesōs (gaĩso) baĩngos; *~e radio* rādijo baĩngos; *ó. d'urto* smũginė bangà; ♦ *mandare in ó.* transliuoti, pėrduoti į ėterį.

ondāt||a *dk* *m* **1.** (didžiulė) bangà; (*sulla riva e sim.*) mũšà; **2.** *fig* bangà; (*di persone*) aĩtplūdis; *un'ó. di caldo (di sciòperi)* kaĩščio (streikų) bangà; *un'ó. di turisti* turistų aĩtplūdis; ♦ *a ~e* bangomis.

ónde *jngt (al fine di)* idaĩt.

ondeggiaménto *dk* *v* **1.** bangāvimas; **2.** *fig (indicazione)* svyrāvimas.

ondeggiante *bdv* svyruojantis (*ir prk*).

ondeggiare *vksm [A] (-dég-)* **1.** (*di barche e sim.*) sũptis; (*del mare*) bangũoti (*ir prk*); **2.** (*al vento*) plevėsuoti, plevėnti; **3.** *fig (barcollare)* svirduliuoti, krypiuoti; **4.** *fig (tentennare)* svyruoti, dvejojti.

ondóso, -a *bdv* **1.** bangũotas; **2.:** *moto o.* bangāvimas.

ondulàre *vksm* (òn-) (*i capelli, pettinando*) su(sì)-šukuoti (*plaukus*) bangomìs.

ondulàt||o, -a *bdv* bangúotas; **capelli** ~i bangúoti plaukaĩ; *tecn lamiera* ~a bangúota skardà.

ondulatòrio, -a *bdv* bangúotas; bangúojantis; (*che si propaga a onde*) skliūndantis bangomìs.

ondulazióne *dkt m* bangāvimas.

òner||e *dkt v* (*dovere*) (sunki) pareigà; (*obbligo*) prievolė; (*peso*) naštà; (*responsabilità*) atsakomybė; *assùmersi l'ò.* (*di qcs*) užsikrąuti (*kq*) (aĩt pečiũ), užsikrąuti (*ko*) nāštà; *dir ò. della prova* pareigà pateĩkti įròdymus; *econ* ~i *fiscali* fiskāliniai mokesčiai.

onerós||o, -a *bdv* 1. sunkũs; *condizioni* ~e suĩkios (*sandorio ir pan.*) sálygos; 2. *dir* prievoliĩnis; ♦ *a titolo o.* už atlyginimà; sumokėjus.

onestà *dkt m* 1. dorà; (*coscienziosità*) sąžiningũmas; 2. (*l'essere onesto*) dorũmas.

onestaménte *prv* doraĩ; sąžiningai.

onèst||o, -a *bdv* 1. dõras; (*coscienzioso*) sąžiningas; (*onorevole*) garbingas; 2. (*giusto*) teisingas; (*obiettivo*) nešāliškas; *prezzo o.* tinkamà kaina; 3. (*sincero*) nuoširdũs; 4. (*decente*) padorũs; 5. *kaip dkt v: gli* ~i sąžiningi žmónės; 6. *kaip dkt v: l'o.* taĩ, kās teisinga.

ònice *dkt v* min òniksas.

onnipoténte 1. *bdv* visagālis; 2. *dkt v: l'O.* (Diėvas) Visagālis.

onnipoténza *dkt m* visagalybė.

onnipresénte *bdv* 1. visuĩr ėsantis -i; 2. *fig: quel tipo* ò. jò visuĩr pilna.

onnivor||o, -a *bdv* 1. visaėdis; 2. *kaip dkt v* visaėdis gyvũnas.

onomàstico *dkt v* vardādienis, vārdo dienà; vardinės *pl.*

onomatopéa *dkt m* gram ištiktũkas; onomatopėja, garsāžodis.

onomatopéico, -a *bdv* garsāžodinis.

onorābile *bdv* garbingas, veĩtas pagarbõs.

onorānze *dkt m* dgs pagerbĩmo āpeigos; *o. funebri* laĩdotuvės.

onor||are *vksm* (-nó-) 1. (pa)gerĩbti; gārbinti; *o. la memòria di qc* pagerĩbti kienõ atminimà; *ci ha ~ato della sua presenza* mùs pāgerbė sàvo apsilaĩkymu; ~a *il padre e la madre* gerĩbk sàvo tėvą iĩr mótina; 2. (*dar lustro*) (*qc*) darýti (*kam*) gārbę; 3.: *o. un impegno* įvĩkdyti įsipareigójimà; *o. una promessa* ištesėti pāžadà; *comm o. una cambiale* apmokėti vėkselj.

onorārio 1, -a *bdv* garbės; *membro o.* garbės narỹs -ė.

onorārio II *dkt v* honorāras.

onorāt||o, -a *bdv* 1. gerĩbamos; pāgerbtas; *o. di*

conòscerla! mán garbė sũ Jumìs susipažĩnti; *siamo* ~i (*di far qcs*) mùms garbė (*kq daryti*); didžiũojamės (*dėl ko*); 2. (*stimato*) garbingas; ♦ ~a *società* „garbingoji bendrijà“ (*kamoros, mafijos pavadinimas*).

onór||e *dkt v* 1. garbė; gėras vārdas; *degno di o.* garbingas; *con o.* garbingai; *avere l'o.* (*di far qcs*) turėti garbę (*kq daryti*); *salvare l'o.* išsāugoti gėrą vārdà; *fare o.* (*a qcn*) darýti (*kam*) garbę; *questo non ti fa o.* taĩ nedāro táu garbės; ♦ *parola d'o.* garbės žodis; *farsi o.* pasižymėti; 2. (*atto d'omaggio*) pagarbà; pagerbĩmas; garbė; *òspite d'o.* garbės svėčias; *posto d'o.* garbinga vietà; *fare l'o.* (*di far qcs*) suteĩkti garbę (*kq daryti*); *fare o.* (*a qcs*) (*mantenere*) ištesėti; įvĩkdyti; *sport giro d'o.* garbės rātas; ♦ *a onor del vero* tiēsā sākant *in o.* (*di qc*) (*kieno*) gārbėi; ~i *funebri* laĩdotuvės; *concedere l'o. delle armi* pagerĩbti nugalėtą priešà; *fare gli* ~i *di casa* užĩĩnti svečiũs; *kaip jst o. al mērito!* šaũniai padarýta; 3. (*a Dio*) garbė; *réndere o. a Dio* pagārbinti Diėvą; 4.: *dgs* ~i (*titolo onorevole*) garbė sg; garbingas vārdas sg; 5.: ♦ *kaip jst Vostro O.!* gerbiāmāsĩs teisėjau!; Jũsũ kilnỹbe!; 6.: *fam l'onor del mento* „smākro puošmenà“ (*apie barzdą*).

onorévole 1. *bdv* garbingas; *una pace o.* garbinga taikà; *in modo o.* garbingai; 2. *dkt v/m* parlameĩto narỹs -ė; *o.!* gerbiāmas parlameĩto narỹ!

onorificénza *dkt m* apdovanójimas.

onorifico, -a *bdv* garbės; *titolo o.* garbės vārdas.

ònta *dkt m* 1. negarbė, gėda; *recare o.* (*a qcn*) užtrāukti (*kam*) gėdà; 2. (*oltraggio*) užgāulė; 3.: ♦ *ad o.* (*di qcs*) nepāisant (*ko*).

ontāno *dkt v* bot ālksnis; *o. nero* juódalksnis.

òp, óp *jst* òp!

opāco, -a *bdv* 1. mātinis; neblizgũs; 2. *fig* (*non brillante*) blankũs.

opāle *dkt m* min opālas.

òper||a *dkt m* 1. dārbas; (*attività*) veiklā; (*azione*) vėĩksmas; ~e *buone* gerĩ darbaĩ; ♦ *per ò.* (*di qc*) peĩ (*kq*); ėssere ò. (*di qc*) būti (*ko*) dārbu; *fare ò. di persuasione* įkalbinėti; *méttersi all'ò.* imtis dārbo; 2. (*crezione*) kūryba; 3. (*prodotto concreto*) dārbas; (*costruzione*) statinỹs; ♦ ~e *pubbliche* infrastruktūrā sg; 4. (*prodotto intellettuale*) kūrinỹs; dārbas; (*libro e sim.*) vėĩkalas; ò. *d'arte* mėno kūrinỹs; ò. *letteraria* literatũros vėĩkalas; ~e *scelte* rinktiniai rāštai; 5. *mus* (*t.p. ò. lirica*) òpera; ò. *buffa* kómiška òpera, „opera buffa“; 6. (*t.p. teatro dell'ò.*)

òperos teātras, òpera; **7.** *sudaro įstaigų pavadinimus: ò. pia* labdarės įstaiga.

operài||o, -a 1. *dkt v/m* darbininkas -ė; (*lavoratore*) darbuotojas -a; *o. qualificato* kvalifikuotas darbininkas; **2.** *bdv* darbininkų; darbuotojų; *classe ~a* darbininkų klāsė.

operānte *bdv* veikiantis; dirbantis; (*di legge e sim.*) galiojantis; *kaip dlv un'azienda o. nel settore delle costruzioni* statybų verslų užsiimanti įmonė.

operàre *vksm* (ò-) **1.** *intr* [A] dirbti; (*in un settore*) užsiimti (*kuo*); **2.** *intr* [A] (*avere effetto*) veikti; **3.** *tr* (*fare*) (pa)daryti; **4.** *tr* (*eseguire un intervento chirurgico*) (iš)operuoti; *o. un malato* operuoti ligonį; *o. (qcn) ai reni, o. i reni* (a qcn) operuoti (kam) inkstus.

► **operàrsi** *sng* **1.** (*compersi*) įvykti; **2.** (*subire un intervento*) operuotis, išsioperuoti; *o. un'ernia* išsioperuoti išvaržą; *o. alle tonsille* išsioperuoti tonzilės.

operatìv||o, -a *bdv* **1.** operatyvinis; operacinis; veiklūs; *base ~a* operacinė bazė; *gruppo o.* operatyvinė grupė; *piano o.* operatyvinis planas; *spese ~e* veiklūs išlaidos; eksploatacijos išlaidos; *inf sistema o.* operacinė sistema; **2.** (*efficace*) operatyvus; **3.** *dir* įsigalėjęs; (*in vigore*) galiojantis.

operatò, -a 1. *bdv, dlv* (*da qc*) (kieno) padarytas; **2.** *bdv, dlv* (*di paziente*) išoperuotas; **3.** *dkt v nkt* darbai *pl*; veiklą; *rèndere conto del proprio o. (a qc)* atsiskaityti (kam) už savo veiklą.

operatòre, -trice *dkt v/m* **1.** *tecn* operatorius -ė; **2.** darbuotojas -a; operatorius -ė; *o. di borsa* biržos spekuliantas; *o. sanitario* paramėdikas; *o. telefonico* mobiliojo ryšio operatorius; *o. turistico* keliønių agentas; (*l'agenzia*) keliønių agentūra; *econ o. di mercato* riñkos dalỹvis; *econ o. economico* ūkio subjektas; ♦ *o. sociale* sociālinis darbuotojas.

operatò||rio, -a *bdv* operacinis; *sala ~ria* operacinė; *tàvolo o.* operacinis stālas.

operaziòn||e *dkt m* **1.** operācija; *o. bancaria* bānko operācija; *~i belliche* kāro veiksmāi; *o. di borsa* biržos sāndėris; *o. matematica* matematinė operācija; *o. di salvataggio* gėlbėjimo operācija; *mil zona di o.* operācinė / kāro veiksmų zonā; **2.** (*t.p. o. chirurgica*) operācija; *o. al fegato* kepenų operācija; **3.** (*atto; lavoro*) dārbas.

operétta *dkt m mus* operètė.

operístico, -a *bdv* operinis; òperos; *stagione ~a* òperos sezōnas.

operosità *dkt m* darbštumas.

operóso, -a *bdv* darbštus.

opificio *dkt v* gamyklā, fābricas.

opinābile *bdv* giñčijamas; giñčytinas.

opinión||e *dkt m* **1.** nuomonė; (*giudizio*) atsiliepimas; *dgs ~i* (*convinzioni*) pāžiūros; *un'o. diffusa* palitusi nuomonė; *~i politiche* politinės pāžiūros; *le ~i dei lettori* skaitytojų atsiliepimai; *cambiare o.* (pa)keisti nuomonę; *esprimere un'o.* (pa)rėikšti nuomonę; *essere della stessa o.* bŭti tōs pačios nuomonės; *è o. comune che...* mānoma, kād...; ♦ *l'o. pubblica* viešoji nuomonė; *essere dell'o.* bŭti (*tam tikros*) nuomonės; **2.** (*stima*) nuomonė.

opinionista *dkt v/m* apžvalgininkas -ė.

oplà *jst* òpl!

opòssum *dkt v nkt* zool opòsumas.

òppio *dkt v* òpijus, òpiumas.

oppòrre* *vksm* **1.** statyti (*prieš ką*); **2.** *fig: o. un netto rifiuto* kategòriškai nesutikti; *o. resistenza* priešintis, pasipriešinti; **3.** *fig* (*obiettare*) prieštarauti.

► **oppó||rsi** *sng* (*a qc*) **1.** priešintis (*kam*) (*ir prk*), pasipriešinti; *o. agli invasori* priešintis okupāntams; *fig o. all'aumento delle tariffe del gas* priešintis dŭjų tarifų didinimui; **2.** (*dis-sentire*) nepritařti (*kam*); prieštarauti (*kam*); *o. ad un matrimonio* nepritařti sāntuokai; *mi oppongo!* prieštarauju!; **3.** (*reagire*) reaguoti (*i ką*); *o. a un sopruso* reaguoti į savivalę.

opportunamente *prv* tikslingai; tiñkamai; (*debitamente*) reikiamaĩ.

opportunismo *dkt v* oportunižmas.

opportunista *dkt v/m* oportunistas -ė; prisitāikėlis -ė.

opportunístico, -a *bdv* oportunistinis; prisitāikėliškas.

opportunit||à *dkt m nkt* **1.** (*possibilità*) galimybė; (*occasione*) prōga; *~à di carriera* karjėros galimybės; *cogliere un'o.* pasinaudoti prōga; *perdere una buona o.* pralėisti gėrą prōgą; *ho avuto l'o. di studiare all'estero* gavaũ prōgą turėjau galimybę studijuoti užsienyje; ♦ *pari ~à* lỹgios galimybės; **2.** (*l'essere opportuno*) tikslingumas; tinkamumas.

opportuno, -a *bdv* tikslingas; (*adatto*) tiñkamas; (*debito*) reikiamas; *al momento o.* pačiu / tiñkamam laikũ; *è o., si rivela o.* tikslinga; reikia.

oppositòre, -trice *dkt v/m* priešininkas -ė, oponeñtas -ė; (*del governo*) opozicioniėrius -ė.

opposiziòne *dkt m* **1.** *astr, ling, polit* opozicija; **2.** (*l'opporsi*) priešinimasis, pasipriešinimas; ♦ *in o. (a qcs)* prieš (*ką*); priešinant (*kam*).

oppóst||o, -a 1. *bdv* priešingas; *concetti ~i* prie-

šingos sávokos; *in direzione* ~a priešinga kryptimi; **2.** *bdv* (*di fronte*) priešais esantis; *la sponda* ~a kitas kraštas; *sul lato o.* priešais; **3.** *dkt* v priešingybė; priešybė; *pensare l'o.* galvoti priešingai; *è l'o. del fratello* jis savo brolio priešybė; *ha fatto l'o.* padarė atvirkščiai; ♦ *all'o.* priešingai.

oppressionē *dkt m* **1.** engimas; (*giogo*) priespauda; *l'o. straniera* okupantų priespauda; **2.** fig slėgimas; *dare un senso di o. (a qcn)* (pri)slėgti (*kq*).

oppressivo, -a *bdv* **1.** engėjiškas; **2.** fig slėgiantis; slogūs.

opprēss||**o, -a** *bdv, dlv* engiamas; *un pōpolo o.* engiamą tautą; *kaip dkt v gli* ~i engiamieji.

oppressore *dkt v* engėjas, prispaudėjas.

opprimēnte *bdv* slėgiantis; slogūs; (*insopportabile*) nepakeliamas.

opprimere* *vksm* **1.** engti; (*ridurre in schiavitù*) pavežgti; **2.** fig slėgti; spāusti; **3.** fig (*affliggere*) kankinti, kamuoti.

oppūre *jngt* **1.** arbà; *sarò a casa o. al lavoro* būsiu namiē arbà darbē; **2.** (*altrimenti*) kitaip; *t.p.* ⇒ **o II**.

optà||**re** *vksm* [A] (*òp-*) (*per qc*) pa(si)riñkti (*kq*); (*decidere*) nutarti (*kq* daryti); *o. per un partner* pasiriñkti pàrtnerį; *abbiamo ~to per le ferie al mare* atostogauti nūtarēme priē jūros.

optional ['ɔpʃonal] *dkt v nkt* papildomo komplektavimo detalė; komplektavimo priedas.

opulēt||**o, -a** *bdv* gausūs; (*ricco*) turtingas; *società* ~a visko aptėkusi visuomenė.

opùscolo *dkt v* brošiūrà; bukletas.

opzionale *bdv* laisvai pasirenkamas; (*facoltativo*) fakultatyvūs.

opziōn||**e** *dkt m* **1.** pa(si)rinkimas; **2.** *dir, fin* opciōnas; **3.** *inf* (*ppr. dgs* ~i) parinktis -iēs.

or||**a I** *dkt m* **1.** valandà; *mezz'ora* pūšvalandis, pūšė valandōs; *un quarto d'ò.* penkiolika minučių, ketvirtis valandōs; *un'ò. di cammino* valandà kėlio; (*per*) *due* ~e dvī vālandas; *in sei* ~e pėr šešiās vālandas; *tra due* ~e pō dviejų valandų; *le* ~e *del mattino* rýto vālandos, rytmetys sg; *lavorare quattro* ~e dirbti kėturiās vālandas; *fig* ~e *difficili* suñkios vālandos; ♦ **24** ~e *su 24* visà pāra; **100 km all'ò.** 100 km pėr vālandà greičiū; *di ó. in ó.* kàs vālandà; *ó. accademica* akadėminė vālandà; *pagare a* ~e mokėti už vālandas; *ha le* ~e *contate* jō vālandos suskaičiuotos; **2.** (*orario*) vālandà; laikas; *che ó. è?*, *che* ~e *sono?* kėiek vālandų?, kuri dabar vālandà?; *a che ó.*? keliñtą vālandà?; *l'ò. della partenza* išvykimo laikas;

~e *lavorative* dārbo vālandos; ~e *di ricevimento* priėmimo vālandos; ♦ *ó. zero, ó. X* [iks] lemiamoji vālandà; *ó. legale (solare)* vāsaros (žiėmōs) laikas; *ó. locale* viėtos laikas; *ó. di punta* piko vālandà; *di buon'ò.* anksti rytė; *fare le* ~e *piccole* naktinėti; *kaip jst alla buon'ò.!* pagaliau!; **3.** (*momento*) mėtas; laikas; *all'ò. di pranzo* pėr pietūs, pietų metų; *all'ò. fissata / stabilita* sūtartu laikū; *alla solita ó.* įprastu laikū; *è ó. (di far qcs)* mėtas (*kq* daryti); *è ó. di andare a casa* laikas namō; ♦ *notizie dell'ultim'ò.* paskutinės naujienos; *è giunta la sua ó.* išmušė jō vālandà; *era ó.!* seniai laikas!; *non vedo l'ò.!* laukiu nesulaukiu!

óra II *prv* **1.** dabař; *fino ad ó.* iki šiōl; ♦ *e ó.?* ó kàs dabař / toliau?; *ó. come ó.* šiuō metū; *ó. più che mai* ypač dabař; *d'ò. in poi, d'ò. in avanti, d'ò. innanzi* nuō dabař, nuō šiōl; *per ó.* kōl kàs; *tre anni or sono* priēš trejūs metūs; **2.** (*poco fa; t.p. or ó.*) kà tik, tik kà; *l'ho incontrato or ó.* kà tik jį sutikaū; **3.** (*fra poco*) tuōj, tuojaū; *ó. vengo* tuōj, ateinū; **4.** (*allora*) tadà; **5.** *kaip jngt* (*dunque*) taigi; **6.** *kaip jngt: ó. che* dabař, kai; **7.** *kaip jngt: ó. ... ó. tai ... tai; čia ... čia.*

oràcolo *dkt v stor* orākulas.

oraf||**o, -a** **1.** *dkt v/m* auksakalys -ė; juvelyras -ė; **2.** *bdv: arte* ~a auksakalystė.

oràle **1.** *bdv anat* burnōs; *cavità o.* burnōs ertmė; ♦ *per via o.* pėr būrną; **2.** *bdv* (*non scritto*) sakýtinis; žōdinis; oràlinis; *tradizione o.* žōdinis papročiū pėrdavimas; **3.** *bdv: rapporto o.* oràliniai lytiniai sántykiai pl; **4.** *dkt v* (*t.p. esame o.*) egzāminas žōdžiū.

oralménte *prv* žōdžiū.

oramài *prv* ⇒ *ormài*.

oràngo *dkt v zool* orangutānas.

orà||**rio, -a** **1.** *dkt v* laikas; vālandos pl; *o. di apertura* dārbo laikas / vālandos pl; *o. di arrivo* atvykimo laikas; *o. di ricevimento* priėmimo laikas / vālandos pl; *o. ridotto* sutrūmpintas dārbo laikas; ♦ *o. continuato* dārbo laikas bė pėrtraukos; *o. d'ufficio* tarnýbos / dārbo vālandos; **2.** *dkt v* (*prospetto, grafico e sim.*) tvarkàraštis; *o. degli autobus (delle lezioni)* autobūšų (pamokų) tvarkàraštis; *o. di lavoro* dārbo grāfikas; ♦ *in ~rio* laikū; pagal grāfiką; **3.** *bdv* vālandinis; *retribuzione ~ria* vālandinis atlyginimas; *velocità ~ria* greitis pėr vālandà; **4.** *bdv* (*dell'ora e sim.*): *segnale ~rio* tikslaus laiko signālas (*ppr. per radiją*); **5.** *bdv* (*che avviene ogni ora*) kasvalandinis; **6.** *bdv:* ♦ *in senso o.* pagal laikrodžio rodyklės.

oràta *dkt m zool* auksaspalvė doradà.

oratóre, -trice **1.** *dkt v stor* orātorius; **2.** *dkt v/m* kalbētojas -a, orātorius -ē; pranešējas -a.
oratoriā *dkt m* īskalba; orātoriaus mēnas.
oratorio I **1.** *dkt v (parrocchiale)* oratōrija (*parapijos laisvalaikio centras*); **2.** *dkt v mus* oratōrija.
oratorio II, -a *bdv* īskalbos; orātorinis; (*dell'oratore*) orātoriaus; orātoriškas.
oraziōn **|| e** *dkt m* **1.** kalbā; *o. fūnebre* lāidotuvių kalbā; **2.** (*preghiera*) maldā; *dgs ~i* pōteriai.
orbit **|| a** *dkt m* **1.** *astr, fis* orbitā; *astr mētere in ò.* palēisti ī orbitā; **2.** *anat* akiduobē; ♦ *con gli occhi fuori dalle ~e* išverstomis akimis; **3.** *fig* (ītakos) sferā; *entrare nell'ò. (di qc)* pakliūti ī (kieno) ītakos sfērā.
orb **|| o, -a** **1.** *bdv* žlības; **2.** *dkt v/m* žlībakis -ē; ♦ *botte da ~i* āklas pliekimas.
órca *dkt m zool* ōrka.
orchēstra *dkt m* orķēstras; *o. di fiati (sinfōnica)* pučiamūjų (simfōninis) orķēstras; *composizione per o.* orķēstrinis kūrinys; *direttore d'o.* dirigenčas.
orchestrāle **1.** *bdv* orķēstrinis; **2.** *dkt v/m* orķestrāntas -ē.
orchestrāre *vksm (-chē-)* **1.** *mus* orķestruoti; **2.** *fig* (su)rengti.
orchidēa *dkt m bot* orchidēja, gegūžraibē.
órcio *dkt v* aliējinē vazā.
òrco *dkt v* žmogēdra *com.*
òrda *dkt m stor* ōrda (*ir prk*).
ordigno *dkt v* sprogstamāsis ītaisas; sproguo.
ordināle *bdv; gram (numerales)* *o.* kelīntinis skaičtvardis.
ordinamēnto *dkt v* **1.** sistēmā; tvarkā; *o. scolastico* švietimo sistēmā; *di o. giuridico* teisēs sistēmā; **2.** (*le regole*) reglamentečas, īstatai *pl.*
ordinānza *dkt m* **1.** *dir* īsakas; pōtvarkis; (*spec. di un giudice*) nutartis -iēs; *o. ministeriale* ministērijos īsakas; *o. del tribunale* teisimo nutartis; **2.:** ♦ *di o.* tarnybīnis *agg.*
ordināre *vksm (ór-)* **1.** (*disporre in ordine*) tvarkīngai išdēliōti, išdēstyti; (*riordinare*) (su)tvarkyti; *o. alfabeticamente* sudēliōti abėcėlės tvarkā; *o. una stanza* tvarkyti kambari; *fig o. le idee* surikiūoti sāvo mintis; **2.** (*comandare e sim.*) (pa)liēpti, īsakyti; *o. la demolizione di un ponte* īsakyti sugriāuti tiltā; *o. di fermarsi* liēpti sustōti; **3.** (*prescrivere*): *o. una cura* paskirti gydymā; **4.** (*una merce e sim.*) už(si)sakyti; *o. una birra* užsisakyti alaūs; *o. un libro online* užsakyti knygā internetū; **5.** *rel:* *o. qcn sacerdote* išvēntinti kā ī kūnigus.
ordināri **|| o, -a** **1.** *bdv (consueto)* īprastas; (*sem-*

plice) pāprastas; eilinis; (*di ogni giorno*) buitinis; *attività ~e* īprastā veiklā *sg*; *biglietto o.* pāprastas bilietas; *manutenzione ~a* einamāsis remōntas; *riunione ~a* eilinis pōsėdis; *spese ~e* buitinės išlaidos; *fin azione ~a* paprastoji ākcija; ♦ *di ~a amministrazione* īprastinis *agg*; eilinis *agg*; **2.** *bdv (nella norma)* vidutiniškas; (*medio*) vidutinis; **3.** *bdv (dozzinale)* prāstas; mēnkas; **4.** *dkt v (t.p. professore o.)* ordinārinis / etātinis profēsorius; **5.** *dkt v nkr:* *l'o.* tāi, kās īprasta; *più dell'o.* daugiau nei īprasta; ♦ *fuori dell'o.* neiīprastas *agg.*

ordināta *dkt m mat* ordinātē.

ordinatamēnte *prv* tvarkīngai.

ordinativo *dkt v comm* ⇒ **ordinaziōne.**

ordināto, -a **1.** *bdv (di qcn)* tvarkīngas; **2.** *bdv (di qcs)* tvarkīngas; **3.** *dlv (messo in ordine)* sutvarkytas; **4.** *bdv, dlv rel* išvēntintas.

ordinaziōne *dkt m* užsākymas; *fare un'o.* pateikti užsākymā; ♦ *su o.* pagal užsākymā.

órdin **|| e** *dkt v* **1.** tvarkā; *fare ó. in casa* susitvarkyti namuose; *mētere in ó.* (su)tvarkyti; ♦ *in ó.* tvarkīngas *agg*; tvarkīngai; **2.** (*sequenza*) sekā: eilē; tvarkā; *ó. di posti* vietų eilē; ♦ *ó. del giorno* darbōtvarkē; *all'ó. del giorno* īprastas *agg*; *in ó. (in fila)* eilēs tvarkā; *in ó. alfabetico* abėcėlės tvarkā; *in ó. cronologico* chronolōginē tvarkā; *in ó. di altezza* pagal ūgį; **3.** (*disciplina*) tvarkā; drausmē; **4.** (*l'essere ordinato*) tvarkīgumas; **5.** (*assetto*) sāntvarka; *ó. costituito* teisėtvarka; (*le istituzioni*) teisėsauga; *ó. democratico* demokrātinē sāntvarka; *ó. pubblico* viešoji tvarkā; **6.** *fig (tipo, specie e sim.)* rūšis -ies *fem*; (*natura*) pōbūdis; *problemi di ó. pratico* prāktinio pōbūdžio problėmos; *questione di ó. morale* morālinis klāusimas; *scuole di ogni ó. e grado* visos mōkymo īstaigos; ♦ *di infimo ó.* prasčiāusios kokybės; *di prim'ó.* pirmarūšis *agg*; *di terz'ó.* trečiarūšis *agg*; **7.:** ♦ *una spesa nell'ó. dei 1000 euro* apiē 1000 eūrų išlaidos; **8.** (*gruppo sociale*) draugijā; (*ceto*) lūomas; (*unione*) sājunga; *ó. dei giornalisti* žurnalistų sājunga; *ó. professionale* profēsinė draugijā; *ó. religioso* ōrdinas; **9.** (*comando*) īsākymas; (pa)liēpimas; (*disposizione*) nurōdymas; pavedimas; *fin ó. di pagamento* mokamāsis pavedimas; *mil agli ~i (di qcn)* (kieno) komandūojamas *agg*; *ricēvere ~i (da qc)* gāuti īsākymus (iš ko); ♦ *su ó. (di qc)* (kieno) liēpiamas *agg*; (kieno) pavedimi; *parola d'ó.* slap-tāžodis; *kaip jst agli ~i!* taip, pōnel!; **10.** *archit:* *ó. dòrico (ionico, corinzio)* dorėninis (jonėnis, korintinis) ōrderis; **11.** *biol, bot, zool* būrys:

12. *comm* uzsākymas; *evadere un ó.* atlikti uzsākuma; **13.** *dir* ņrderis; *ò. di cattura* suēmimo ņrderis; *ò. di comparizione* ņaukimas ģ teisma; **14.** *fin* pavedimas; nurodymas; *ó. di accreditamento* mokiējimo nurodymas; **15.** *mil* rikiuotē; ♦ *in ó. sparso* skleistinē rikiuotē; *fig* atsitiktinaģ; bē tvarkōs; **16.** *rel (il sacramento)* kunigystē; **17.** *stor* ņrdinas; *ò. cavalleresco* rite-rių ņrdinas.

ordine *vksm (-isc-)* **1.** (*una tela*) riēsti mētmenis; mēsti (*siulus*); **2.** *fig* rēgzti; raizgyti; *o. una congiura* rēgzti sāmoksli.

ordito *dkt v* mētmenys *pl*, apmataģ *pl*.

orecchia *dkt m* **1.** ⇒ **orecchio** **1.**; **2.** *fig (all'angolo di una pagina)* ņženktas pūslapio kampūtis.

orecchiabile *bdv* lengvai ģšimenamas (*apie melodijā*).

orecchietta *dkt m* anat priēširdis.

orecchin||*o* *dkt v* aūskaras; ~i *di ambra (di diamanti)* gintarģiniai (deimantģiniai) auskaraģ.

orecchio (*dgs -chi, -chie m*) *dkt v* **1.** ausis -iēs *femm*; ~chie *a svēntola* atlēpusios aūsys; *anat o. esterno (interno)* išorinē (vidinē) ausis; *parlare all'o.* kuždēti ģ aūš; *sentirci da un solo o.* girdēti tik viēna ausim; *tapparsi le ~chie* ņzsikimišti ausis; *mi si è turato un o.* mān ņžgulē aūš; ♦ *drizzare le ~chie, essere tutto ~chi* ausis pastatyti / išteĩpti; *fare ~chi da mercante* atsūkti kučģiā aūš; *tēndere l'o., prestare o.* ģsiklausyti; *tirare le ~chie* sūkti ausis; *fig* gālvā triĩkti (*išbarti*); *è entrato da un o. ed è uscito dall'altro* pēr viēnā aūš ģējo, pēr kitā išeģo; (*mi*) *fischiano le ~chie* „aūsys kaĩsta“ (*kāzkas apkalbinēja*); *mi è giunto all'o.* pasiekē māno aūš; **2.** (*udito*) klausā; *o. musicale* muzikģinē klausā; *suonare a o.* gróti iš klausōs; ♦ *avere o.* turēti klausā.

orecchioni *dkt v pl* med kiaulytē; *prendersi gli o.* susiĩgti kiaulyte.

oréfica *dkt v/m* juvelyras -ē, auksakalys -ē.

oreficeria *dkt m* **1.** (*arte, tecnica*) auksakalystē; **2.** (*il negozio*) juvelyrģinių dirbinių parduotuvē; (*il laboratorio*) juvelyro dirbtuvē.

orétta *dkt m*: *un'o.* apiē vālandā (laĩko).

orfano, -a *dkt v/m, bdv* našlāitis -ē.

orfanotrōfio *dkt v* vaikų globōs namaģ *pl*; našlāi-čģ priēglauda.

organétto *dkt v* vargonēliai *pl*; *mus o. di Barberia* rylā.

orgāni||*co, -a* **1.** *bdv* orgāninis; *chīmica ~ca* orgāninē chēmija; *sostanze ~che* orgāninēs mēdžiagos; **2.** *bdv (di organi del corpo)* orgāninis; ņrgano, ņrganų; **3.** *bdv (coerente, unitario)*

orgāniškas; sistemĩngas; darnūs; *un tutto o.* orgāniška visumā; **4.** *dkt v* kolektyvas.

organigrāmma *dkt v* organizācijos struktūrā.

organismo *dkt v* **1.** organizmas (*ir prk*); *o. geneticamente modificato* genētiškai modifiķuotas organizmas; *biol o. unicellulare* vienalāstis organizmas; **2.** (*il corpo umano*) organizmas, (žmogaūs) kūnas; **3.** *fig (ente, istituzione e sim.)* ņrganas; ģstaiga; institūcija.

organista *dkt v/m* vargōninkas -ē.

organizzāre *vksm* **1.** (su)organizuoti; (*preparare*) (su)reĩgti, pareĩgti; *o. un corso di lingua* organizuoti kalbōs kūrā; *o. un ricevimento* sureĩgti priēmimā; **2.** (*sistemare in ordine*) (su)organizuoti, (su)tvarkyti; (su)sistēminti.

► **organizzārsi** *sng* **1.** organizuotis, susiorganizuotis; reĩgtis, pasireĩgti; **2.** (*associarsi*) susibūrti, būrtis; susijūngti, jūngtis.

organizzativ||*o, -a* *bdv* organizācinis; *capacità ~e* organizāciniai gabūmai; *comitato o.* organizācinis komitētas.

organizzat||*o, -a* *bdv, dlv* **1.** (*di qcs*) (su)organizuotas; (*allestito*) sūrengtas; *criminalità ~a* organizuotas nusikalstamūmas; *una mostra ben ~a* gerai surengtā parodā; *viaggio o.* suorganizuota keliōnē; **2.** (*di qcn*) susitvāfkantis; (*disciplinato*) drausmĩngas.

organizzatore, -trice *dkt v/m* organizātorius -ē; rengējas -a.

organizzāzione *dkt m* **1.** (*ente e sim.*) organizācija; *o. non governativa* nevyriausybģnē organizācija; **2.** (*l'organizzare*) organizāvimas; (*il preparare*) rengimas; *l'o. del lavoro* darbo organizāvimas; **3.** (*l'essere organizzato*) organizuotūmas; **4.** (*capacità di gestirsi*) savidrausmē; drausmingūmas.

ōrgan||*o* *dkt v* **1.** ņrganas; *ò. della vista* regējimo ņrganas; *anat ~i genitali (interni)* lytiniai (vidaūs) ņrganai; *trapiantare un ó.* pērsodinti ņrganā; **2.** (*singola parte*) detālē; elementas; **3.** *fig (organizzazione e sim.)* ņrganas; *ò. di governo* valdžiōs ņrganas; **4.** (*strumento musicale*) vargōnai *pl*; **5.**: *ò. di stampa* ņrganas (*periodinis spaudos leidinys*).

orgānza *dkt m* orgānza.

orgāsmo *dkt v* fisiol orgāzmas (*ir prk*).

ōrgia (*dgs -ge*) *dkt m* ņrgija.

orgōglio *dkt v* **1.** išdidūmas; puikybē; **2.** (*amor proprio*) savĩgarba; (*fierezza*) išdidūmas; (*soddisfazione*) pasididžiāvimas; *ferire (qcn) nell'o.* ģžeĩsti (*kieno*) savĩgarbā; **3.** (*motivo di vanto*) pažibā, pasididžiāvimas.

orgogliōso, -a *bdv* **1.** išdidūs; išpuĩķes; **2.** (*fiero*)

išdidūs; *andare o., essere o. (di qc)* didžiūotis (*kuo*).

orientāl||e **1.** *bdv* rytų; rytinis; *Europa o.* rytų Europà; *lingue ~i* rytų kalbos; **2.** *bdv (degli orientali)* rytičių; rytietiškas; **3.** *dkt v/m* rytiētis -ė.

orientaménto *dkt v* **1.** orientācija; (*l'orientare*) orientāvimas; (*l'orientarsi*) orientāvimasis; *o. professionale* profėsinis orientāvimas; profėsinė orientācija; *prezzo di o.* orientācinė kaina; **2.** (*t.p. senso dell'o.*) orientācija; *pèrdere l'o.* prarasti orientācija; *fig* sutrikti; **3.** *fig* kryptis -iės *femm.* orientācija; *o. del mercato* rinkos orientācija; *o. politico* politinė orientācija; **4.** *sport* orientāvimasis.

orientàre *vksm (-rién-)* **1.** (*verso qc*) orientuoti (*i kq*) (*ir prk*); **2.** (*volgere*) nukreipti.

► **orient||arsi** *sng* (*verso qc*) orientuotis (*i kq*) (*ir prk*), susiorientuoti; *o. con le stelle* orientuotis pagal žvaigždės; *non mi ~o* nesiorientuoju.

orientativaménte *prv* apytikriai; maždaug.

orientativo, -a *bdv* orientācinis.

orientàt||o, -a *bdv (a qcs; verso qc)* orientuotas (*i kq*); atkreiptas (*ir prk*); *servizi ~i ai bisogni delle famiglie* paslaugos orientuotos į šeimų poreikius.

oriénte *dkt v* **1.** rytaĩ *pl*; *a o. (di qcs)* ĩ rýtus (*nuo ko*); **2.** *geogr. l'Or.* Rytaĩ *pl*; *l'Estremo O.* Toli-mieji Rytaĩ *pl*; *il Médio O.* Viduriniai rytaĩ *pl*; (*Vicino Oriente*) Artimieji rytaĩ *pl*.

origàmi *dkt v nkt (arte e opera)* origāmīs.

origano *dkt v* raudonėlis.

originàle **1.** *bdv (dell'origine)* pirmasis; pirminis; (*iniziale*) pradinis; *un film in lingua o.* filmas originālo kalbà; *peccato o.* pirmoji nùodėmė; *il progetto o. era migliore* pirminis projėktas būvo gerėsnis; **2.** *bdv (autentico)* originalūs, tikras; autėntiškas; *un dipinto o.* originalūs pavėikslas; *tappeto o. persiano* tikras pėrsiškas kilimas; **3.** *bdv (particolare)* originalūs; sàvitas; *una teoria o.* originali teòrija; *in modo o.* originaliaĩ; **4.** *bdv (eccentrico)* keĩstas; savòtiškas; originalūs; *una pettinatura o.* originali šukuošena; **5.** *dkt v* originālas; *o. autenticato* patvirtintas originālas; *l'o. di una fattura* originali / tikrà faktūrà; **6.** *dkt v/m (persona biz-zarra)* originālas *com.*

originalità *dkt m* originalūmas; savitūmas; *di scarsa o.* nelabaĩ originalūs.

originàre *vksm (-ri-)* **1.** *tr* (su)kėlti; *o. dei sospetti* kėlti įtarimà; **2.** *intr* [E] ⇒ **originàrsi.**

► **originàrsi** *sng* kilti, iškilti.

originàrio, -a *bdv* **1.** kilęs; *o. della Lituània* kilęs iš Lietuvos; **2.** (*dell'origine e sim.*) pirmýkštis. pirminis; pradinis; *l'aspetto o.* pirmýkštė iš-vaizdas; *il significato o. di una parola* pirminė žòdžio reikšmė.

origin||e *dkt m* **1.** kilmė; (*inizio*) pradžia; *dgs ~i* ištakos; *l'o. di una parola* žòdžio kilmė; *tor-nare alle ~i* grįžti prie ištakų; ♦ *in o.* iš pradžių; pradžiojė; *avere o.* kilti; *dare o. (a qc)* sukėlti (*kq*), duoti (*kam*) pradžią; **2.** (*provenienza*) kilmė; kilimas; (*nascita*) atsiradimas; gimimas; *di o. inglese* anglų kilmės; *di ùmili ~i* kilęs iš prasčiòkų; *l'o. delle specie* rūšių atsiradimas; *paese di o. (di qcn)* gimtasis krāstas; (*di qcs*) kilmės šalis; **3.** (*causa*) priežastis.

origliàre *vksm (qcs)* slaptà klausytis (*ko*).

orina *dkt m* ⇒ **urina.**

orinàle *dkt v* naktipuodis, naktinis púodas.

orinàre *vksm (-ri-)* ⇒ **urinàre.**

oriùndo, -a *bdv* kilęs; *o. italiano* kilęs iš Italijos. itàlų (šeimòs) kilmės.

orizzontàle **1.** *bdv* horizontalūs; guľščias; **2.** *bdv fig* horizontalūs; **3.** *prv (nelle parole crociate)* horizontaliaĩ.

orizzontalménte *prv* horizontaliaĩ.

orizzontàrsi *vksm (-zón-)* orientuotis (*ir prk*), susiorientuoti.

orizzònt||e *dkt v* horizontas (*ir prk*), akiratis; *all'o.* akiratyje, horizonte; *fig allargare i propri ~i* išplėsti savo akiratį; *fig aprire nuovi ~i* atvėrti naujus horizontus.

orlàre *vksm (ór-)* apkraštúoti, apsiúti.

orlatùra *dkt m* **1.** (*orlo*) àpsiuvas; **2.** (*l'azione*) àpsiuvimas, apkraštāvimas.

órolo *dkt v* **1.** krāstas; ♦ *sull'ó.* (*di qcs*) tiės (*ko*) ribà; prie (*ko*); *pieno fino all'ó.* pilnas iki kraštų, sklīdinas; **2.** (*bordo cucito*) àpsiuvas; (*striscia*) àpvadas; *fare l'ó.* (*a qcs*) apsiúti (*kq*), apkraštúoti.

órm||a *dkt m* pėdsakas (*ir prk*); pėdà; *seguire le ~e (di qc)* sėkti (*ko*) pėdomis (*ir prk*); ♦ *essere sulle ~e di (di qc)* būti (*kam*) ant kulnų.

ormàì *prv* jau; dabar̃ jau; *o. è solo questione di tempo* dabar̃ (jau) taĩ tik laiko klāusimas; *i bambini sono o. grandi* vaikaĩ jau didelĩ.

ormeggiàre *vksm (-még-)* (pri)švartuoti.

ormég||gio *dkt v* **1.** (*l'azione*) švartāvimas; (*il luogo*) švartāvimo(s) vietà; **2.** *dgs ~i* prieplaukos lynai, švartfálai; *mollare gli ~gi* atsišvartuoti.

ormonàle *bdv* hormònų; hormòninis; *disfunzione o.* hormòninis sutrikimas.

ormón||e *dkt v biol* hormònas; *~i della crėscita* augimo hormònai.

ornamentàle *bdv* ornameñtinis; dekoratývinis.

ornaménto *dkt v* 1. puošmenà, pàpuošalas; ornameñtas; 2. (*l'ornare*) papuošimas; dekoravimas.

ornàre *vksm* (*ór-*) (pa)puošti; (pa)grāžinti; dekoruoti; *o. di / con fiori* puošti gėlėmis; *o. di ricami* išsiuvinėti.

ornàto I, -a *bdv, dlv* pàpuoštas; pagrāžintas.

ornàto II *dkt v art* ornameñtas.

ornitologia *dkt m* ornitològija.

ornitològico, -a *bdv* ornitològinis.

ornitòlogo, -a *dkt v/m* ornitològas -è.

ornitorinco *dkt v zool* ančiasnāpis.

òr||o *dkt v* 1. áuksas; *d'ò.* áukso, auksinis (*ir prk*); (*dorato*) paauksúotas; *in ò.* iš áukso; *ò. bianco (rosso)* baltàsis (raudonàsis) áuksas; *anello d'ò.* áukso / auksinis žiedas; *fig parole d'ò.* auksiniai žodžiai; ♦ *ò. nero* juodàsis áuksas (*nafta*); *ò. zecchino* grynas áuksas; *a peso d'ò.* áukso átsvaru (*labai brangiai*); *cuore d'ò.* áukso žmogùs; *età dell'ò.* áukso amžius; *nozze d'ò.* auksinės vestuvės; *prendere per ò. colato* priimti už grýną pinigą; *flk non è tutt'ò. quel che luccica* nè viskas áuksas, kàs áukso žiba; 2.: *color ò., d'ò.* áukso spalvòs, auksinis; 3.: *dgs ~i* (*oggetti in oro*) áukso dirbiniai; 4. (*ricchezza*) áuksas; tuftai; *non lo farei per tutto l'ò. del mondo* nè už ką pasáulyje (tò nedarýčiau); ♦ *nuotare nell'ò.* áukse maudytis; 5. *sport* áukso medàlis; 6.: *dgs ~i* (*nelle carte*) „auksiniai“ (*itališkų kortų žaidimo spalva*).

orografia *dkt m geogr* orogrāfija.

orologeria *dkt m* 1. (*tecnica*) laikrodininkystė; 2. (*negozio*) laikrodžių parduotuvė; 3.: *bomba a o.* uždelsto veikimo bōmba (*ir prk*).

orologiàio, -a *dkt v/m* laikrodininkas -è.

orològio *dkt v* laikrodis; *o. da polso (da taschino)* rañkinis (kišeninis) laikrodis; *o. da muro* sieninis laikrodis; *il mio o. è avanti di cinque minuti* (*è fermo, è indietro*) mào laikrodis skùba penkiomis minútėmis / penkiàs minútės (stóvi, atsiliēka / véluoja).

oròscop||o *dkt v* horoskòpas; *crédere agli ~i* tikėti horoskòpais.

orréndo, -a *bdv* 1. siaubingas; kraupùs; baisùs; klaikùs; *un sogno o.* baisùs sapnas; *uno spettacolo o.* siaubingas reginýs; 2. *fam (pessimo)* klaikùs; baisùs, bjaurùs.

orribile *bdv* 1. baisùs; bjaurùs; siaubingas; *un odore o.* baisùs kvāpas; 2. *fam (pessimo)* bjaurùs; klaikùs; *un tempo o.* bjaurùs óras.

orribilménte *prv* 1. baĩsiai; 2. *fam* klaikiai.

òrrido, -a 1. *bdv* klaikùs; 2. *dkt v: l'ò.* taĩ, kàs klaikù / baisù; 3. *dkt v* tarpėklis.

orripilànte *bdv* 1. šiurpùs; kraupùs; *un grido o.* kraupùs klýksmas; 2. *fam (pessimo)* klaikùs.

orròr||e *dkt v* 1. siaubas; klaĩkas; (*disgusto*) pasibaisėjimas; *film dell'o.* siaubo filmas; *avere o. (di qcs)*, *provare o. (per qcs)* baisėtis (*kuo; ko*), pasibaisėti; (*provare disgusto*) šlykštėtis; *ho o. dei ragni* mán vorai šlykštù; aš bijau vorų; 2. (*cosa atroce*) bais(en)ýbė; *gli ~i della guerra* káro baisýbės; 3. (*cosa brutta*) bjaurùs dáiktas; baisùs dalýkas; bjaurýbė; ♦ *kaip jst che o. di vestito!* kókià baisi suknėlė!

òrsa *dkt m* lókė; *astr O. Maggiore (Minore)* Didieji (Mažieji) Grįzulo Rātai *pl*.

orsacchiòtto *dkt v* meškiukas, lokiukas.

órso *dkt v* 1. lokýs; meškà; (*solo maschio*) mēškinas; *zool ó. bianco (bruno)* baltàsis (rudàsis) lokýs; 2. *fig (persona scontroso)* burbėklis -è; 3. (*persona goffa*) meškà *com*.

orsù *jst* nà!, nàgi!; (*coraggio*) drąsiaù!

ortàggio *dkt v* daržovė; (*verdure*) žalumýnai.

orténsia *dkt m bot* horteñzija.

orti||ca *dkt m bot* dilgėlė; ♦ *buttare / gettare alle ~che* (iš)švaistýti.

orticària *dkt m med* dilgėlinė.

orticultóre *dkt v* daržininkas.

orticultūra *dkt m* daržininkystė.

òrto *dkt v* daržas; *coltivare l'o.* auginti daržą; ♦ *ò. botànico* botānikos sōdas.

ortodòss||o, -a 1. *bdv* stačiatikių; *chiesa ~a* stačiatikių bažnyčia; 2. *bdv fig* ortodòksinis; *medicina ~a* tradicinė medicina; ♦ *poco o.* netiñkamas; (*rude*) šiurkštùs; 3. *dkt v/m* stačiatikis -è; ortodòksas -è.

ortofrùtta *nkt* 1. *dkt v* váisų ir daržóvių parduotuvė; 2. *dkt m (la merce)* váisiai ir daržóvės *pl*.

ortofrutticolo, -a *bdv* váisų ir daržóvių.

ortogonàle *bdv* stātmenas, ortogonalùs.

ortografia *dkt m* rašýba; ortogrāfija; *errore di o.* rašýbos klaidà.

ortogràfico, -a *bdv* rašýbos.

ortolàno, -a *dkt v/m* daržininkas -è; *andare dall'o.* eiti į daržóvių parduotuvę.

ortopedia *dkt m* ortopėdija.

ortopédi||co, -a 1. *bdv* ortopėdinis; *scarpe ~che* ortopėdinė ávalynė; 2. *dkt v/m* ortopėdas -è.

orzáioło *dkt v med* miēžis.

òrzo *dkt v bot* miēžis; *ò. perlato, ò. brillato* perlėnės kruòpos *pl*.

osàнна *jst rel* hosanà!, osanà!

osannàre *vksm* (iš)liáuupsinti.

osannàto, -a *bdv, dlv* išliáuupsintas.

os||āre *vksm* (ò-) (iš)drīsti; *come ~i parlare così?* kāip drīsti šitai kalbēti?

oscenità *dkt m nkt* 1. nepadorūmas; 2. (*detto o-sceno*) nešvankybē; (*gesto osceno*) nešvānkus gēstas; 3. (*cosa brutta*) bjaurūs dāiktas.

oscén||o, -a 1. *bdv* nepadorūs; nešvānkus; necenzūrisks, necenzūrinis; *gesti ~i* nepadōrūs gēstai; 2. *fam* klaikūs; (*schifoso*) šlykštūs.

oscill||āre *vksm* [A] 1. siūbūoti, svyrūoti; (*dondolare*) sūptis; 2. *fig* (*variare*) svyrūoti; *la temperatura ~a tra i 10 e i 20 gradi* temperatūrā svyrūoja tārp 10 ir 20 laipsniņ; 3. *fig* (*esitare*) svyrūoti.

oscillazione *dkt m* 1. siūbāvimas, svyrāvimas; 2. *fis* svyrāvimas; (*vibrazione*) virpējimas; virpēs; 3. *fig* (*variazione*) svyrāvimas.

oscuramento *dkt v* 1. uztēmdymas (*ir prk*); 2. (*del cielo*) niaukmāsis; 3. (*di una trasmissione*) lai-dōs nutraukmāsis.

oscurare *vksm* (-scū-) 1. (*coprendo*) (už)tēmdyti (*ir prk*); (*rendere scuro*) (už)tāmsinti; *fig o. la gloria* (*di qc*) uztēmdyti (*kieno*) šlōve; 2. (*una tv e sim.*) nutrāukti (*ko*) transliācijā.

► **oscurarsi** *sgr* 1. uztēmti (*ir prk*); (*del cielo*) apsināukti, niauktis; 2. *fig* (*di qcn*) paniūrti.

oscurità *dkt m* 1. tamsā; tamsūmas; (*le tenebre*) sūtemos *pl*; 2. *fig* neaiškūmas; 3. *fig: o. di natali* žemā kilmē.

oscūr||o, -a *bdv* 1. tamsūs (*ir prk*); *una notte ~a* tamsī naktis; *fat camera ~a* tamsūs kambāriūkas (*kur rīškinamos juostelēs*); 2. *fig* (*cupo*) niūrūs; tamsūs; 3. *fig* (*poco chiaro*) neaiškus; (*misterioso*) paslāptingās; *ci sono alcuni punti ~i* yrā ķēletas neaiškūm; 4. (*non noto*) men-kai žinomas; 5.: *di ~i natali* žemōs kilmēs; 6. *kaip dkt v*: ♦ *essere all'o. di tutto* būti vīsiško-je nežiniojē; *lasciare all'o.* palikti nežiniojē.

osmōsi *dkt m nkt* 1. *fis* ōsmosas; 2. *fig* sāveika.

ospedāle *dkt v* ligōninē; *o. psichiatrico* psihiā-trinē ligōninē; *o. da campo* (*militare*) laūko (*kāro*) ligōninē; *dimettere dall'o.* išrašyti iš li-gōninēs; *ricoverare in o.* guldīti ī ligōninē; *sta-re in o.* gulēti ligōninēje; ♦ *o. ambulante* ligū maišas.

ospedaliēr||o, -a *bdv* ligōninēs; *cure ~e* gūdymas sg ligōninēje; *personale o.* ligōninēs pesonālas.

ospedalizzāre *vksm* hospitalizūoti.

ospitāle *bdv* 1. (*di qcn*) svetingas; vaišingas; 2. (*di qcs*) jaukūs, malonūs; svetingas.

ospitalità *dkt m* 1. svetingūmas; vaišingūmas; *con o.* svetingai; 2.: *abusare dell'o.* (*di qcn*) užsibūti (*pas kq*) svečiuosē; *dare o.* priiṁti; priģlausti; *trovare o.* rāsti priģlobstj.

ospit||āre *vksm* (ò-) 1. priiṁti; priģlausti; *o. per la notte* apnakvindinti; 2. (*di un museo e sim.*): *la mostra ~a parēcchie opere* parodojē ekspo-nūojama daūģ kūriņiņ.

ōspit||e *dkt v/m* 1. (*invitato*) svēčias *masc*, viešniā *femm*; *avere ~i* turēti svečiņ; *ēssere o.* svečiūo-tis; viešēti; 2. (*chi ospita*) šeiminiņkas -ē.

ospizio *dkt v* (senēliņ) priģglauda.

ossario *dkt v* kāro mauzoliģjus.

ossatūra *dkt m* 1. kāulai *pl*; griāučiai *pl*; *l'o. del braccio* raņkos kāulai; 2. *fig* griāučiai *pl*; *tecn* karkāsas; *l'o. di un romanzo* romāno sāndara.

ōsse||o, -a *bdv* kāulo; kaulū; *frattura ~a* kāulo lūzis; *midollo o.* kaulū ģiulpaī; *zool pesci ~i* kauliņēs žūvys.

ossequiāre *vksm* (-sē-) (*dar ossequio*) didģiaiģ pa-ģērbti (*kq*); rēikģti (*kam*) didģiā pāģarģā.

ossē||quio *dkt v* 1. pāģarbā; ♦ *in o.* (*a qc*) īģ pā-ģarbōs (*kam*); (*in conformità a qcs*) rēmiantis (*kuo*); 2.: *dgs ~i* linkģjimai; *i miei ~qui* (*a qcn*) pērduokite (*kam*) māno linkģjimus.

ossequiōso, -a *bdv* 1. pāģarbūs; 2. (*in modo ec-cessivo*) ceremoniņģas.

osservānte *bdv* praktikūojantis.

osservānza *dkt m* laikymasis (*istatymų ir pan.*):

♦ *in o.* (*a qcs*) rēmiantis (*kuo*), rēmdamasis.

osservāre *vksm* (-sēr-) 1. (*qc*) stebēti (*kq*); žiūrēti (*i kq*); (*seguire*) sēkti (*kq*); (*esaminare*) (iš)ģirti (*kq*); (*prestare attenzione*) īģziģiģrēti (*i kq*); *o. i movimenti del nemico* sēkti priēģo judējima; *o. le stelle* stebēti žvaigždēs; žiūrēti ī žvaigždēs; *o. (qcs) al microscopio* īģģirti (*kq*) mikroskopū; žiūrēti (*i kq*) prō mikroskopā; 2. (*notare*) pa-stebēti; *far o.* (*qcs a qc*) atķreipti (*kieno*) dē-mesj (*i kq*); *non ho nulla da o.* pastabģ neturiū; 3. (*rispettare qcs e sim.*) laikģtis (*ko*); *o. una dieta* laikģtis diētos; *o. le feste* švēģti šventēs; *o. le leggi* laikģtis įstatymų; *rel o. la quarésima* ga-vēti; laikģtis Gavēņios tradicijū.

osservatōre, -trice *dkt v/m* stebētojas -a; *o. poli-tico* poliģtikos stebētojas.

osservatōrio (*dgs -ri/-rii*) *dkt v* 1.: *o. astronomico* astronōmijos observatorija; *o. meteorológico* meteorolōģinē stotis -iēs *femm*; 2. (*istituto e sim.*) stebējimo institūtas; *l'O. sui diritti uma-ni* Žmogaūs tēģiģ stebējimo institūtas.

osservazione *dkt m* 1. stebējimas; *tenere sotto o.* stebēti; ♦ *spirito di o.* pastabūmas; 2. (*nota e sim.*) pastabā; *fare un'o.* darģti pāģtabā.

ossessionānte *bdv* pērsekiojantis, nedūdantis ramģbēs; nepapraģtaiģ įķyrūs.

ossession||āre *vksm* (-siō-) 1. pērsekioiti (*apie mintį ir pan.*), kamūoti; apsēģti; *il ricordo lo*

~a prisiminīmas jī pārsekioja; **2.** (*assillare qcn*) pristōti (*prie ko*); neduoti (*kam*) ramybės; **non mi o.** atstok nuō manēs.

ossessiōne *dkt m* **1.** apsidīmas; obsēsija; **ha l'o.** **di essere malato** jī apsedo mintis, kād serga; **2.** med įkuriōji būsenā.

ossessivo, -a *bdv* pārsekiojantis; įkūrūs.

ossesso, -a *dkt v/m* apsėtāsīs -ōji (*ir prk*).

ossia *jngt* (*cioè*) tāi yrā; (*ovvero*) arbā; **domani, o. giovedì** rytōj, tāi yrā ketvirtādienj.

ossidabile *bdv* (lengvāi) neteikantis blizgesio.

ossidare *vksm* (*òs-*) *chim* oksiduoti.

► **ossidarsi** *sng* (*perdere la lucentezza*) netēkti blizgesio; (*pa*)juōtis; *chim* oksidūotis.

ossidaziōne *dkt m* *chim* oksidācija; (*l'ossidarsi*) oksidāvimasis; (*l'ossidare*) oksidāvimas.

ossido *dkt v* *chim* oksidas, deginys; **ò. di rame** vārio oksidas.

ossidri||co, -a *bdv*: **fiamma ~ca** suvīrinimo liepsnā (*ppr. iš deguonies ir vandenilio*).

ossigenare *vksm* (*-si-*) **1.**: ♦ **o. i capelli** pašviēsinti plāukus; **o. i polmoni** pakvėpuoti grūnu ōru; **2.** med aprūpinti deguonimj.

► **ossigenarsi** *sng* **1.** (*di qcn*) pakvėpuoti grūnu ōru; **2.**: **o. (i capelli)** pasišviēsinti plāukus.

ossigenat||o, -a *bdv, dlv* **1.**: **àcqua ~a** peroksidas; **2.**: **capelli ~i** pašviēsinti plaukai; **3.**: **fam una bionda ~a** peroksidinē blondinē.

ossigeno *dkt v* **1.** *chim* deguonis -iēs; **māschera a o.** deguoniēs kākė; **2.** (*aria pura*) grūnas ōras.

ossimoro *dkt v lett* oksimoronas.

òss||o (*dgs -i, -a m*) *dkt v* **1.** kāulas; **le ~a del piede** pėdōs kaulai; **anat ò. nasale** nosikaulis; **anat ò. sacro** krjžkaulis; ♦ **tutto ~a, pelle e ~a** vienj kaulai, kaulai ir ōda; **in carne e ~a** pats (jīs) masc, patj (jī) femm; **farsi le ~a** prasilāužti (*įgyti patirties*); **ridurre all'ò.** smarkiai sumāžinti; **mi sento le ~a rotte** kaulus gēlia; **posa l'ò., molla l'ò.** atidūok!; **2.** (*come materiale*): **di ò., in ò.** kaulinis agg; **3.**: **ò. di seppia** sėpijos kriauklė; ♦ **un ò. duro** kietas riešutėlis; **4.**: **dgs le ~a** (*spoglie mortali*) palaikai.

ossobucco *dkt v* (versienos) kulninē (*su kaulu ir čiulpais*).

ossuto, -a *bdv* kaulėtas; kaulingas.

ostacola||re *vksm* (*-stà-*) (*qc*) (*su*)kliudyti (*kq / kam*); (*su*)trukdyti (*kam*); **o. un'indagine** trukdyti tyrimui; **o. il traffico** trukdyti eismaj; **o. una vista** užstōti vaizdaj; **la pioggia ha ~to i lavori** lietūs sukliūdē dārbus.

ostàcol||o *dkt v* **1.** kliūtis -ies femm; kliuvinys; **creare ~i** (*a qc*) daryti (*kam*) kliūtis; (*su*) trukdyti; **superare un o.** įveikti kliūtį; **2.** sport

kliūtis -ies femm; barjėras; **corsa ad ~i** kliūtinis bėgimas.

ostàggio *dkt v* įkaitas -ė; **prendere in o.** paimti įkaitu.

oste *dkt v* smūklininkas; ♦ **far i conti senza l'ò.** veikti negalvōjant apie pāsekmes (*/* apie gālimus kitų žmonių interesus).

osteggiare *vksm* (*-stég-*) (*qc*) priešintis (*kam*); būti (*nusistāčiusiam*) (*prieš kq*); (*ostacolare*) (*su*)trukdyti (*kam*).

ostello *dkt v* nakvynės namai *pl*; **o. della gioventù** jaunimo nakvynės namai.

ostensorio *dkt v rel* monstrācija.

ostentare *vksm* (*-stén-*) **1.** (*qc*) demonstruoti (*kq*); (*con vanto*) puikūotis (*kuo*); **2.** (*fingere*): **o. indifferenza** dėtis abejingam.

ostentato, -a *bdv* demonstruojamas.

ostentaziōne *dkt m* (*di qcs*) puikāvimasis (*kuo*); (*ko*) demonstrāvimas.

osteoporosi *dkt m nkt med* osteoporozė.

osteria *dkt m* smūklė; ūžeiga.

ostessa *dkt m* smūklininkė.

ostetricia *dkt m* akušėrija.

ostétrico, -a *dkt v/m* akušeris -ė.

òstia *dkt m rel* ōstija.

òstico, -a *bdv* keblūs; neleingvas.

ostile *bdv* priešiškas; nedraugiškas; piktas; **avere un atteggiamento o.** būti priešiskai nusiteikusiam.

ostilit||à *dkt m nkt* **1.** priešiškumas; piktumas; **incontrare l'o. generale** sukėlti visų priešiškumą; **2.**: **dgs le ~a** karo veiksmaj; **aprire le ~a** pradėti karo veiksmus; pūlti; **cessare le ~a** nutraukti karo veiksmus.

ostinàrsi *vksm* (*-sti-*) (*a far qcs*) užsisipirti (*kq daryti*); užsisipyrusiai (*kq daryti*); **o. a tacere, o. nel silenzio** užsisipyrusiai nekalbėti.

ostinàto, -a *bdv* **1.** užsispyręs; (*tenace*) atkaklūs; **2.** (*di qcs*) (*fastidioso*) įkūrūs.

ostinaziōne *dkt m* užsispyrimas.

òstrica *dkt m* austrė; **zool ò. perlifera** gelavandėnė perluotė.

ostrogot||o, -a **1.** *bdv stor* ostgotų; **2.** *dkt v dgs stor*: **glj ~i** ostgotai; **3.** *dkt v fig*: **parlare in o.** kalbėti nesuprantama kalbā.

ostruire *vksm* (*-isc-*) užkimišti; užstōti; (*una strada*) užtvėrti; **o. l'accesso** užstatyti įvažiavimą; **o. la vista** užstōti vaizdaj.

► **ostru||irsi** *sng* užsikimišti; **il tubo si è ~ito** vamzdis užsikimšo.

ostruziōne *dkt m* už(si)kimšimas; (*di una strada*) užtvėrimas; (*ostacolo*) kliūtis -ies; **fare o.** kliudyti.

ostruzionismo *dkt v polit* obstrukcionizmas; *o. parlamentare* parlamenteinē obstrukcija.
otària *dkt m zool* jūros liūtas.
otite *dkt m med* otītas, ausiēs uzdegīmas.
otorino *dkt v fam* „LOR“ gydītojas.
otorinolaringoiātra *dkt v/m* ausū, nōsies, gerklēš gydītojas -a.
ōtre *dkt v ōdmaišis (skysčiams laikyti); (da vino)* vīnmaišis; *pieno come un ō.* prisikimšes.
ottagonāle *bdv* aštuonkaūpis.
ottàgono *dkt v geom* aštuonkaūpis, oktagōnas.
ottāno *dkt v chim* oktānas.
ottānta *sktv nkt* aštuoniasdešimt; *o. lītas* aštuoniasdešimt lītū; *gli anni o.* devintāsīs dešimtmetis.
ottantēne *dkt v/m, bdv* aštuoniasdešimtmetīs -ē.
ottantésimo, -a *sktv* aštuoniasdešimtas.
ottantina *dkt m* apiē aštuoniasdešimt; kokiē -ios aštuoniasdešimt.
ottāva *dkt m mus, lett, rel* oktavā.
ottāv||o, -a *1. sktv* aštuīntas; *l'~a fila* aštuntōji / aštuntā eilē; *all'o. piano* aštuntamē aukštē; *l'o. secolo* aštuntāsīs āmzius; *re Enrico VIII* Hēnrikas VIII (*aštuntāsīs*); *è arrivata o.* finišāvo aštuīntas; *2. dkt v* aštuntādalis; *3. dkt v/m* aštuntāsīs -ōji; *4. dkt v sport (t.p. o. di finale)* aštuīntfinalis.
ottenebrāre *vksm (-tē-)* (už)tēmdyti (*ir prk*); *o. la vista* užtēmdyti akīs.
▶ ottenebrārsi *sng* (už)tēmti.
ottenére* *vksm* **1.** gāuti; (*raggiungere*) pasiekti; *o. la cittadinanza (il divorzio, informazioni, un lavoro, un permesso, un prestito, un utile)* gāuti pielietybē (skyrības, informācijas, dārbā, leidiņmā, paskolā, peļņā); *o. la fiducia (di qcn)* īgyti (*kieno*) pasitikējimā; *o. la maggioranza dei voti* suriņkti balsū daūgumā; *o. un risultato (un successo)* sulāukti rezultāto (pasisekimo); *o. una vittoria* pasiekti pērgalē; **2.** (*ricavare*) išgāti.
ōttica *dkt m* **1.** *fis* ōptika; **2.** (*insieme di strumenti*) ōptika; **3.** (*negozio*) ōptikos parduotuvē; **4.** *fig* pōziūris; pāziūros *pl*; *in un'ō. diversa* kitū pōziūriui; *cambiare ō.* pakeīsti sāvo pāziūras; *entrare / mettersi in una certa ō.* (pradēti) (*i kq*) žiūrēti tām tikrū kampū.
ōtti||co, -a **1.** *bdv* ōptinis; *illusione ~ca* ōptinē apgāulē; *lettore ō.* ōptinis skaitytūvas; *anat nervo ō.* regimāsīs nērvas; **2.** *dkt v/m* ōptikas -ē.
ottimāle *bdv* optimālūs; tinkamiāusias.
ottimismo *dkt v* optimizmas.
ottimista **1.** *dkt v/m* optimistas -ē; **2.** *bdv* optimistiškai nusiteikēs; **3.** *bdv* ⇒ **ottimistico.**

ottimistico, -a *bdv* optimistiškas.
ōttim||o, -a *bdv* **1.** puikūs; labāi gēras; *un ō. cuoco* puikūs virējas; *un'~a memoria* labāi gerā atminītis; *un'~a pronuncia* puikūs tarīmas; *~i rapporti* labāi geri sāntykiai; *~i risultati* puikūs rezultātai; **2.** (*di cibo e sim.*) labāi skanūs; gardūs; *un ō. pranzo* labāi skānūs piētūs *pl*; **3.** (*molto bello*) labāi gražūs; puikūs; *tempo ō.* labāi gražūs ōras; **4.** ♦ *kaip jst ō.!* puikū!; nuostabū!
ōtto *sktv nkt* **1.** aštuoni *masc*, aštuonios *femm*; *ō. anni* aštuoneri mētai; *ō. euro* aštuoni ēurai; *ō. giorni* aštuonios diēnos; *in ō.* aštuonīese; **2.** *dgs le ō.* aštuntā valandā *sg*, aštuonios (vālandos); **3.** *l'ō. (agosto)* (rugpjūčio) aštuntōji (dienā); **4.** (*ottavo*) aštuntāsīs; **5.** *kaip dkt v (l'8)* aštuonetas; ♦ *ō. volante* amerikiečių kalnēliai *pl*; **6.** *kaip dkt v (il voto)* aštuonetas; aštuntūkas *fam*; **7.** *kaip dkt v (la carta)* aštuonakē.
ottōbre *dkt v* spālīs; *ad o. in o.* spālī, spālio mēnesī; *il 3 o.* spālio trečīoji dienā.
ottocentésco, -a *bdv* devyniōliktojo āmziaus.
ottocēnto *nkt* **1.** *sktv* aštuoni šimtai; *o. metri* aštuoni šimtai mētrū; **2.** *dkt v: l'O.* devyniōliktais āmzius.
ottomāna *dkt m* tachtā.
ottomila *sktv nkt* aštuoni tūkstančiai.
ottón||e *dkt v* **1.** žālvaris; *di o., in o.* žālvarinis *agg.* žālvario; **2.** *dgs ~i (oggetti in ottone)* žālvario dirbiniai; **3.** *mus (ppr. dgs ~i)* variniai pučiamieji instrumentai.
ottuagenārio, -a *dkt v/m* aštuoniasdešimtmetīs -ē.
otturāre *vksm (-tū-)* užkimšti; (už)kamšyti; užtaisyti *o. un buco con lo stucco* užglaistyti skylē; *med o. un dente* (už)plombuoti dañtį.
▶ otturà||rsi *sng* užsikimšti; užākti; *si è ~to lo scarico della doccia* užsikimšo dušo nutekamāsis vānzdīs; *mi si è ~to un orécchio* māt užgūlē ausī.
otturāto, -a *bdv* užsikimšēs; (*del naso e sim.*) užgultas.
otturatōre *dkt v fot* užraktas.
otturaziōne *dkt m* **1.** kamštis; (*l'otturarsi*) užsikimšimas; (*l'otturare*) užkimšimas; užtaīšymas; **2.** *med* plōmba; (*l'azione*) (už)plombāvimas; *mi è saltata un'ō.* māt iškrito plōmba.
ottusitā *dkt m* bukūmas; nenuovokūmas.
ottūso, -a **1.** *bdv* būkas; nenuovokūs; bukaprōtiškas; **2.** *bdv: geom* āngolo *o.* bukāsīs kaūpas; **3.** *dkt v/m* bukalgalvis -ē, bukaprōtis.
ouverture [uvert'yr] *dkt m nkt mus* uvertiūrā.
ovāia *dkt m anat* kiaušidē.

ovàle **1.** *bdv* ovalūs, apskritaīnis; **2.** *dkt* v ovālas, apskritaīnis.

ovàtta *dkt m* vatà.

ovattàre *vksm fig* (pri)slopinti.

ovazióne *dkt m* ovācija.

óve **1.** *prv* kuř; **2.** *jngt* (*nel caso che*) jéi (tik).

overdóse *dkt m nkt* pérdozavimas (*ppr. narkotiku*); *morire per un'o.* miřti nuó kvaiřalū pérdozavimo, miřti pérdozavus narkòtikų.

òvest **1.** *dkt* v vakaraĩ *pl*; *nord-ò.* šiaurės vakaraĩ; *sud-ò.* piėtvakariai *pl*; *a ò. di qc* ĩ vākarus nuó kō; *più a ò.* vakariaũ; **2.** *dkt* v (*parte a ovest*) vakarinė dalis -iēs *femm*; **3.** *bdv nkt* vakarinis; vakarų; *longitudìne ò.* vakarų ilgumà.

ovile *dkt* v avidė; ♦ *tornare all'o.* (su)grįžti (*ten kur savieji, ĩ doros kelią ĩr pan., ppr. gailėjusis*).

ovin||o, -a **1.** *dkt v*; *ppr. dgs ~i* smulkieji raguočiai; **2.** *bdv: allevamento o.* avių fërma; *carne ~a* aviena; (*di agnello*) ėriena.

oviparo, -a *bdv zool* kiauřdėjys.

òvolo *dkt* v *bot: ò. buono* karāliškoji mūsmirė; *ò. maléfico* paprastóji mūsmirė.

ovovia *dkt m* kalnų kėltuvas (*su kiauřinio formos kabinomis*).

ovulazióne *dkt m biol* ovuliācija.

òvulo *dkt* v **1.** *biol* kiauřinėlis; **2.** *bot* kiauřiālāštė; **3.** *farm* makřtiės žvakutė.

ovùnque **1.** *prv* visuř; **2.** *jngt* kàd ĩr kuř; *o. io mi trovi, penso a te* kàd ĩr kuř būčiau, galvóju apič tavė.

ovvéro *jngt* **1.** ⇒ *ossia*; **2.** ⇒ *oppùre*.

ovviáménte *prv* žinoma, suprantama; kàs bè kō; *vieni anche tu, o.* žinoma / áišku, ateĩsi ĩr tū.

ovviàre *vksm [A]* (*òv-*): *o. a una difficoltà* apeĩti sunkumà; *o. a un errore* iřtaisyti klaĩdà; *cercare di o.* pabandyti ràsti ĩšeitį.

ovvietà *dkt m nkt* **1.** akivaizdumas; **2.** (*banalità*) banalybė.

òv||vio, -a *bdv* akivaizdūs; lengvai suprantamas; *per ~vie ragioni* dēl akivaizdzių priežasčių; *è ò. che...* suprantama...

oziaire *vksm [A]* (*ò-*) tinginiáuti, dykinėti.

òzio *dkt* v **1.** tinginiāvimas, tinginýstė; dykinėjimas; ♦ *l'ò. è il padre dei vizi* „tinginýstė – ýdų mótina“; **2.** (*inazione*): *ò. forzato* priverstinis neveiklumas; **3.** (*riposo*) póilsis.

ozióso, -a *bdv* **1.** tingūs; *stàrsene o.* tinginiáuti; **2.** *fig* (*inutile*) tūščias, dýkas; beprasmiskas.

ozòno *dkt* v *chim* ozònas; ♦ *buco nell'o.* ozòno skylė.

P

p [pi] dkt v/m nkt **1.** keturioliktoji italų kalbos abėcėlės raidė; **p minüscola** mažoji „p“; **P ma-iüscola** didžioji „p“; **P di / come Pàdova / Paler-mo** P kaip „Pàdova“ / „Palermo“ (paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.); **2.** puslapio san-trumpa; **3.** kelio ženklas, žymintis stovėjimo aikštelę.

pacatézza dkt m ramūmas; **con p.** ramiai.

pacàto, -a bdv ramūs; nesupykstantis.

pàc||ca dkt m patapšnėjimas; **dare una p. sulla spalla** (a qcn) patapšnóti / patekšnóti (kam) pėr pėtį; **fam prèndere a ~che** plóti (mušti).

pacchétto dkt v **1.** pakėtas; pakėlis; (t.p. **p. po-stale**) (pāšto) siuntinys; **p. di sigarete** cigarė-čių pakėlis; **2. fig: p. di viàggio** (ākcinis) ke-liōnės pasiūlymas; **econ p. azionàrio** ākcijų pakėtas; **polit p. di leggi** įstatymų pakėtas.

pàchia dkt m fam kàtino diėnos pl.

pacchiàno, -a bdv neskoningas; ākį rėžiantis.

pàc||co dkt v **1.** pākas, pakėlis; ryšulys; (t.p. **p. pos-tale**) (pāšto) siuntinys; **p. regalo** supakuota dovanà; **carta da ~chi** pakūojamasis pōpie-rius; **spedire un p.** pasiūsti siuntinį; **2. fam: un p. (un sacco di qcs)** krūvà; **3. fam: ♦ tirare il p.** palikti ànt lėdo.

pàce dkt m **1.** taikà; **conferenza (trattato) di p.** tai-kōs confereñcija (sutartis); ♦ **in p.** taikojė; **fare (la) p.** susitākyti; **2. (quiete)** ramybė; ra-mūmas; **non avere p.** neturėti ramybės; ♦ **dar-si p., mettersi il cuore / l'ànimo in p.** susitākyti; **non darsi p.** viėtos nerāsti; **riposare in p.** ilsėtis ramybėje; **lāsciāmi in (santa) p.!** palik manė ramybėjel; **kaip jst la p. sia con voi!** ramybė jūms!

pace-maker [peis/meiker] dkt v nkt med širdiės stimuliatorius.

pachidërma dkt v **1.** zool pachidërmas; storaōdis gyvulys; **2. fig** drimba com.

pachistàno, -a **1.** bdv Pakistāno; pakistaniėčių; iš Pakistāno; **2. dkt v/m** pakistaniėtis -ė.

pacière dkt v taikintojas -a.

pacificaménte prv taikiai.

pacificàre vksm (-ci-) **1.** sutākyti; **2. (riportare la pace)** grāžinti (kur) taikōs pādėti.

pacifi||co, -a bdv **1.** taikūs; (**caratterizzato da pace**) taikingas; **convivenza ~ca** taikūs sánty-

kiai pl; **2. (mite)** romūs; ramūs; **3. fig (indiscu-tibile)** negiñčytinas; **4.: geogr Océano P.** Ramūs vandenynas.

pacifista dkt v/m pacifistas -ė.

padàno, -a **1. bdv** geogr ūpės Pò lygumōs; **pianu-ra Padana** Pò lygumà; **2. dkt v** polit šiaurės Italijos gyvėntojas.

padèlla dkt m keptuvė; ♦ **flk è caduto dalla p. nella brace** nuò vilko bėgo, ànt meškōs pa-tāikė.

padiglióne dkt v **1.** paviljōnas, pavėsinė; **2. (repar-to)** skýrius; (**di fiera e sim.**) paviljōnas; **3.: anat p. auricolare** išorinė ausis; ausiės kriauklė / kauščelis; **4. mus** žiōtytys femm pl.

pàdr||e dkt v **1.** tėvas; **diventare p.** tàpti tėvu; ♦ **di p.** tėviškas agg; **di p. in figlio** iš kartōs ĩ karťa; **p. adottivo** ĩtėvis; **p. di famiglia** šeimōs galvā; **p. spirituale** dvāsios tėvas; **2.: dgs i ~i** prótėviai; **3.: fig (t.p. p. fondatore)** pradiniñkas; ĩkūrėjas; **rel i ~i della chiesa** Bažnýcios tėvai; **4. rel (Dio)** Tėvas; ♦ **il P. Nostro** „Tėve mūsų“; **5. rel (come titolo)** tėvas; ♦ **il Santo P.** Šventàsis Tėvas (popiezius).

padretèrno dkt v amžinàsis tėvas (Dievas).

padrino dkt v **1.** krikštātėvis, kūmas; **2. (di duel-lo)** sekundántas; **3. (capomafia)** krikštātėvis.

padróna dkt m **1.** šeiminiñkė; **p. di casa** nāmo šeiminiñkė; **2. (proprietaria)** saviniñkė.

padronàza dkt m puikūs išmānymas; **la p. di una tècnica** tèchnikos įvaldymas; ♦ **p. di sé** savĩtvarda.

padróne dkt v **1.** šeiminiñkas (ir prk); ♦ **p. della situazione** padėtiės šeiminiñkas; **essere p. (di qcs)** puĩkiai (kq) išmanýti; **essere p. di sé** tvār-dytis; **essere p. / padronissimo (di far qcs)** lais-vaĩ galėti (kq daryti); **farla da p.** šeiminiñkauti; **kaip bdv padre p.** tirōniškas tėvas; **2. (datore di lavoro)** darbdavys; (**proprietario**) saviniñkas; (**di terre**) žemvaldys; **il p. di casa** bũto savi-niñkas.

padroneggiàre vksm (-nég-) puĩkiai mokėti; (**ar-rivare a**) p. įvaldyti.

paesàggio dkt v **1. (vista)** gamtōvaizdis; vaĩzdas; peizāžas; **2. (territorio con le sue caratteristiche)** kraštōvaizdis; **3. art** peizāžas.

paesaggista v/m peizāžininkas -ė, peizāžistas -ė.

paesàno, -a **1.** *b*dv káimiškas; káimo; **2.** *dkt* v/m káimo gyvėntojas -a; kaimiētis -ė.

paés||e *dkt* v **1.** (*villaggio*) káimas; (*cittadina*; *t.p. paesino*) miestėlis; *p. di pescatori* žvejų káimas; **2.** (*nazione*) šalis -iės *femm*; krāštas; (*patria*) tėvynė; (*stato*; *t.p. P.*) valstýbė, šalis -iės *femm*; *p. agricolo* žemdirbystės krāštas; *l'economia del P.* šalies ekonómika; *p. natale* gimtasis krāštas; gimtinė; *ex ~i socialisti* bŭvusios socialistinės šālys; *p. in via di sviluppo* besivystanti šalis; *geogr Paesi Bassi* Nýderlandai; ♦ *i ~i caldi* dašos, šiltieji kraštaĩ; *mandare a quel p.* pasiųsti (pō velnių); **3.** (*popolo*) tautā.

paffŭto, -a *b*dv putlŭs; rubuilis.

pàga *dkt* m algā; atlyginimas; ♦ *busta p.* vókas sŭ atlyginimu (*ppr. atlyginimo mokėjimo kvitas*); *fig (lo stipendio)* algā.

pagàbile *b*dv *comm*, *fin* (ap)mokėtinas; *assegno p. a vista* čekis apmókamas jĩ pateĩkus.

pagàia *dkt* m dvimėntis ĩrklas.

pagamént||o *dkt* v **1.** (ap)mokėjimas; (*saldo*) atsiskaitymas; (*versamento*) išmokėjimas; sumokėjimas; *p. in contanti* mokėjimas grynaisiais; *mancato p.* neatsiskaitymas; *modalità di p.* atsiskaitymo tvarkā; *econ bilancia dei ~i* mokėjimų balansas; *condannare (qc) al p. delle spese processuali* priteĩsti (*iš ko*) teĩsimo išlaidas; *ritardare un p.* uždėĩsti mokėjimą; ♦ *a p.* mókamas *agg*; *dietro p.* sumokėjus; **2.** (*la somma*) sumokėta sumā; išmoka; pinigāĩ *pl*; (*rata versata*) ĩmoka.

paganeggiante *b*dv šiek tiek pagóniškas; liĩks-tantis ĩ pagonybė.

paganésimo *dkt* v pagonybė.

pagàn||o, -a **1.** *b*dv pagónių; pagóniškas; *riti ~i* pagóniškos āpeigos; **2.** *dkt* v/m pagónis -ė.

pa||gàre **1.** (ap)mokėti (*kq*); su(si)mokėti (*už kq*); (*versare*) išmokėti (*kq*); (*saldare*) atsiskaityti (*už kq*); *p. le bollette (i danni)* apmokėti sāskaĩtas (nŭstolius); *p. il gas* atsiskaityti / susimokėti už dujās; *p. mille euro (una multa)* (su)mokėti tŭkstantį eŭrŭ (baudā); *p. un sovrapprezzo* primokėti; *p. lo stipendio* išmokėti atlyginimą; *p. in anticipo* (su)mokėti ĩš ānksto; **2.** (*qcn*) (su)mokėti (*kam*); atsiskaityti (*su kuo*); *p. l'idraulico* atsiskaityti sŭ santėchniku; **3.** *fam (offrire qcs a qcn)* (pa)vaĩšinti (*kuo kq*); *~go io!* vaĩšinŭ āš!; **4.** *fig (qcs)* (su)mokėti (*už kq*); *p. caro un errore* braĩgiaĩ už klaĩdā sumokėti; *p. le conseguenze* kėsti pāsekmes; *p. il fio*, *p. lo scotto* susilaukti ātpildo; ♦ *farla p. (a qc)* atkėřyti (*kam*); *me la ~ghi!*, *la ~gherai!* tŭ mán už taĩ užmokėsi! už taĩ atsiĩmsi sàvo!

pagàto, -a *b*dv, *d*lv apmókamas; apmokėtas.

pagèlla *dkt* m pažymių knyglė.

pàgin||a *dkt* m **1.** pŭslapis (*ir prk*); (*foglio*) lāpas; *una p. bianca* tŭščias pŭslapis; *p. web* interneto pŭslapis; tinklālapis; *p. 6, pag. 6* šeštas pŭslapis, p. 6; *a p. 6* 6-amė pŭslapyje; *sulle prime ~e dei giornali* pirmuōsiuose laikraščių pŭslapiuose; *aprire il manuale a p. 10* atvėrsti 10-tā vadovėlio pŭslapĩ, atvėrsti vadovėlĩ tiēs 10-tŭ pŭslapiu; *leggere qualche p.* pėrskaityti kelis pŭslapius; *strappare una p. da un libro* išplėĩti knygos lāpā; *voltare una p.* vėrsti pŭslapĩ; *fig le ~e della storia* istėrijos pŭslapiai; ♦ *~e gialle* geltonieji pŭslapiai; *voltare p.* pradėti naujā gyvenimą.

pàglia *dkt* m **1.** šiaudāĩ *pl*; *di p.* šiaudinis *agg*; šiaudų; ♦ *fuoco di p.* trumpalaĩkė aistrā; *hai la coda di p.!* vagiė, kepŭrė dėgal; **2.** *fam (sigaretta)* cizā.

pagliaccià||a *dkt* m kvailiójimas; *dgs ~e* kvailystės.

pagliaccio *dkt* v **1.** klŭnas, juokdarýs; pajācas; **2.** *fig spreg* kvailýs.

pagliào *dkt* v (šiaudų) kŭgis; ♦ *cercare un ago in un p.* ieškŭti ādatos šiaudų kŭgyje / šiėno kŭpetoje.

pagliericcio *dkt* v šiaudinis čiuzinýs.

pagliétta *dkt* m **1.** šiaudinė skrybėlė; **2.** (*di metallo, per pulire*) (metalinis) šveistŭkas.

pagliùzza *dkt* m **1.** šiaudėlis, šiaudas; krĩslas, šapėlis; **2.**; *p. d'oro* áukso smiltis.

pagnòtta *dkt* m dúonos kėpalas; ♦ *guadagnarsi la p.* užsidĩrbi dúonos kāsnĩ.

pàgo, -a *b*dv (*contenuto di qcs*) patėntkintas (*kuo*).

pagòda *dkt* m pāgoda.

pagùro *dkt* v zool vėžýs vienuolĩs.

pàio (*dgs* pàia, *m*) **1.** porā, póra; *un p. di scarpe* bātų porā; ♦ *è un altro p. di maniche* čiā jaũ visāĩ kās kĩta; **2.** (*di un oggetto singolo*): *un p. di forbici* žĩrkłės *pl*; *un p. di occhiali* akiniaĩ *pl*; *un p. di pantaloni* (vĩenos) kėlnės *pl*; **3.** *fig (qualche)* porā; kėletas; *starà via un p. di giorni* jŭ nebŭs porā dienų.

paiòlo *dkt* v kātilas; didžpuodis.

pàla *dkt* m **1.** kastŭvas; lŭpeta; **2.** (*da forno*) ližė; **3.** (*di elica e sim.*) (srāigto) meĩtė; **4.** (*del remo*) ĩrklo meĩtė; **5.** (*di elicottero, di mulino*) spařnas; **6.**; *art p. d'altare* altŭrinis pavėĩkslas.

paladino *dkt* v paladinas (*ir prk*).

palafitta *dkt* m stor palafitas.

palaghiaccio *dkt* v *nkt* lėdo arenā / rŭmai *pl*.

palàt||a *dkt* m **1.** pilnas kastŭvas; ♦ *fare soldi a ~e* pĩnigus sėmti; **2.** *sport* ýris.

palatalizžàto, -a *bdv ling* minkštasis; suminkštintas, palatalizuotas.

palatino, -a *bdv*: *anat velo p.* minkštasis gomurys.

palāt||o *dkt v* 1. gomurys; *anat p. duro* kietasis gomurys; 2. (*gusto*) skonis; *avere il p. delicato* būti išrankiam; *avere il p. fine* turėti subtilų skonį; ♦ *per ~i fini* gurmānams.

palazzétto *dkt v*: *p. dello sport* spòrto hālė.

palazzina *dkt m* nāmas; pāstatas; kòrpusas.

palàzzo *dkt v* 1. rūmai *pl*; (*di campagna*) dvāro rūmai *pl*; (*castello*) pilis -iēs *fem*; *p. imperiale (reale)* imperātoriaus (karāliaus) rūmai; ♦ *di p.* dvāro; 2. (*pubblico*) rūmai *pl*; pāstatas; *p. del ghiaccio (dello sport)* lēdo (spòrto) rūmai; *p. di giustizia* teismo rūmai; *p. municipale* rōtušė; *il P. dell'ONU* JT pāstatas; *il p. d'Inverno* Žiemōs rūmai; 3. (*edificio*) pāstatas; daugiaaūkštis nāmas, daugiabūtis (nāmas); 4. *fig spreg*: *il P.* valdžia.

pālco *dkt v* 1. pakylā, paūkštīnimas; (*tribuna*) tribūnā; 2. ⇒ **palcoscénico**; 3. (*a teatro*) lōžė; 4. (*assito*) lentū paklōtas.

palcoscénico *dkt v* scenā; pakylā.

paleo- *priešdėlis*: *pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo*, reiškiantis sąsąją *a* reikšmę *senas, senovinis, priešistorinis*, *pvz.*, paleobiologia, paleoslavo *ir t. t.*

paleolítico, -a 1. *dkt v stor* paleolitas; 2. *bdv* paleolito; paleolitinis.

paleontologia *dkt m* paleontologija.

palermitàno, -a 1. *bdv* Palermo; palermiėčių; iš Palermo; 2. *dkt v/m* palermiėtis -ė; 3. *dkt v* palermiėčių tarmė.

palesàre *vkms (-lė-)* (pa)rōdyti; (*esprimere*) išsakyti; (*rivelare*) atskleisti.

palése *bdv* akivaizdūs, āiškus; *essere in p. contraddizione* āiškliai sū prieštaraūti.

palestinése 1. *bdv* Palestinos; palestiniečių; iš Palestinos; 2. *dkt v/m* palestinietis -ė.

palèstra *dkt m* spòrto / treniruoklių sālė; gimnastikos sālė; *fam fare p.* treniruotis spòrto sālėje; ♦ *p. di vita* gyvėnimo mokyklā.

palétta *dkt m* 1. mentuvėlis; *dimin* kastuvėlis; 2. (*per dolci*) mentėlė; 3. (*per intimare l'alt*) policininko lazdelė.

palétto *dkt v* 1. (*picchetto*) kuoliukas, kuolėlis; baslys; 2. (*chiavistello*) sklāstis, sklendė; 3. *fig (punto fermo)* būtinā (keliamā) sālyga.

pāljo *dkt v*: *il P. di Siena* Siēnos „pālio“; ♦ *mettere in p.* siūlyti kaip prizą; *è in p. il titolo mondiale* varžomasi dėl pasāulio čempionō titulo.

palissàndro *dkt v bot* palisāndras.

palizzàta *dkt m* (basliū) tvorā.

pāl||a *dkt m* 1. (*corpo sferico*) rutulys; kamuolys; *p. di fuoco* ugniēs kamuolys; *p. di neve* sniēgo gniūžtė; *fam p. dell'occhio* akiēs obuolys; ♦ *p. di lardo* storūlis -ė; *p. di vetro (recipiente)* stiklinis indas (*ppr. žuvims laikyti*); (*sfera magica*) krištolinis / stiklo rutulys; *lattuga a p.* gūžinēs salōtos *pl*; 2. (*pallone*) kamuolys; sviedinys; *lanciare (passare, riconquistare) la p.* mēsti (pėrduoti, atkovōti) kamuolį; ♦ *p. ovale* „ovalūsis kamuolys“ (*regbio kamuolys*); *essere in p.* būti gerōs fōmos; *cogliere la p. al balzo* ištāikyti prōgą; 3. (*da biliardo*) rutulys; 4. (*proiettile*) sviedinys; (*pallottola*) kulkā; (*pallottone*) šrātas; 5.: ♦ *essere una p. al piede* būti balastū / stabdžiū; 6. *fam (bugia)* skiēdalas, pāistalas; *raccontare ~e* skiēsti; 7. *fam (di qcs)* nuobodybė; (*di qcn*) nūoboda; ♦ *kaip jst che p.!* (*che noia!*) kaip nuobodū!; 8.: *dgs volg ~e* kiaūšai, paūtai; ♦ *una donna con le ~e* bōba sū kiaūšais; *rottura di ~e* užknisimas; *essere tra le ~e* pō kōjų pāiniotis; neatsiknīsti; *rompere le ~e* užknīsti; *mi sono rotto le ~e* manė užknīso; *kaip jst che ~e!* užknīso!; vėlnias!

pallacanèstro *dkt m* krepšinis; *giocatore di p.* krėpšininkas; *giocare a p.* žaisti krepšinį.

pallamàno *dkt m* raņkinis; *giocatore di p.* raņkininkas.

pallanuòto *dkt m* vandėnsvydis; *giocatore di p.* vandėnsvydininkas.

pallavolista *dkt v/m* tīnklininkas -ė.

pallavólo *dkt m* tinklinis.

palleggiàre *vkms (-lég-)* mėtyti (/ mušinėti / varinėti(s) *ir pan.*) kamuolį.

palléggio *dkt v* kamuolio mušinėjimas (/ mėtymas *ir pan.*).

pallettòne *dkt v* (stambūs) šrātas.

palliativo *dkt v* paliatvyas (*ir prk*).

pāl||id||o, -a *bdv* 1. (*di qcn, del viso*) išbālęs; išblyškęs; 2. (*di qcs*) blankūs, blyškūs; ♦ *non avere la più ~a idea* neturėti žālio supratimo.

pallina *dkt m* 1. *dimin* rutuliukas; *una p. di gelato* ledū kaušėlis; 2. *sport* kamuoliukas; *p. da golf (da tennis)* gōlfo (tėniso) kamuoliukas.

pallino *dkt v* 1. (*pallettone*) šrātas; 2. *sport* rutuliukas; ♦ *andare a p.* niėkaiš išeiti; 3. (*puntino e sim.*) taškūtis, taškiukas; *a ~i* taškuotas *agg*; 4. *fig (idea fissa)* mānija; silpnybė; *avere il p. (di qcs)* būti pamīšusiam (*dėl ko*).

pallonàta *dkt m* smūgis kamuoliu; *ha preso una p. in faccia* kamuolys patāikė jām į vėidą.

palloncino *dkt v* balionėlis.

pallóne *dkt v* 1. kamuolys; sviedinys; *p. da calcio* fūtbolo kamuolys; *calcicare il p.* spirti (į) k-

muolī; ♦ **nel p.** (vīsiškai) sutrikęs agg; **p. gonfiato** pasipūtēlis -ē; **2.** (*il calcio*) fūtbolas; **giocare a p.** žaisti fūtbolā; **3.** (*t.p. p. aerostatico*) ōro baliōnas; **4.** *chim* kōlba.

pallonétto *dkt v sport* **1.** (*nel tennis*) áukštas padavimas, žvākė; **2.** (*nel calcio*) aukštōs trajektōrijos smūgis.

pallōre *dkt v* blyškūmas.

pallōso, -a *bdv fam* užknisantis; nuobodūs.

pallōttola *dkt m* **1.** (*proiettile*) kulkā; *sparare una p.* palēisti kulkā; *la p. lo ha raggiunto al cuore* kulkā patāikė jam ī širdį; **2.** (*cosa appallottolata*) gumulēlis; gniūtulas, gniutuliukas.

pallottolière *dkt v* skaitytūvai *pl.*

pālma I *dkt m* **1.** *bot* pālmē; **p. da cocco** kokosinė pālmē; **2.** (*fronda di palma*) pālmės šakėlė; ♦ **riportare la p.** pasiekti pėrgalę; **3.** *rel (di ulivo)* alývmedžio šakėlė; verbā; ♦ **la domenica delle Palme** verbū sekmādienis.

pālma II *dkt m (della mano)* délnas; ♦ **portare in p. di mano** nešiōti ant rañkų.

palmāre *bdv: inf (computer) p.* delnīnis kompiūteris.

palmāto, -a *bdv zool* plėvėtas.

palmipede *dkt v zool* plėvialetėnis paukštis.

pālmo *dkt v* **1.** (*spanna*) sprindis; ♦ **a p. a p.** (*a poco a poco*) pamažū; **restare / rimanere con un p. di naso** likti īt mūsę kāndus; špýgą gauti; **2.** ⇒ **pālma II.**

pāl||o *dkt v* **1.** stuļpas; (*paletto*) kuōlas, miėtas, baslýs; (*pertica*) kártis -ies *femm*; **p. della luce (del telefono)** elėktros lĩnijos (telefonō) stuļpas; *tecn p. di fondazione* pōlis; ♦ **saltare di p. in frasca** pėršokti (/ šokinėti) nuō vienōs tēmos priė kitōs; **2.** *sport (nel calcio)* virpstas; *i ~i* varantai; **prendere il p.** patāikyti ī virpstą; **3.** *sport (nell'ippica)* stārto stuļpas; ♦ **restare / rimanere al p.** pražiopsōti prōgą; **4.** *fig fam (complice che fa la guardia)* beñdrininkas stebėtojas (*saugantis ir ĩspėjantis kitus bendrininkus*); šūcheris *fam.*

palombāro *dkt v* nāras (sū skafāndru).

palōmbo *dkt v zool* žvaigždėtasis kiāuniaryklis.

palpābile *bdv* apčiūpiamas (*ir prk*).

palpāre *vksm (ap)* čiupinėti; grabaliōti.

pālpebr||a *dkt m* (akiės) vōkas; **mi sento le ~e pesanti** (mán) ákys mėrkiasi.

palpeggiāre *vksm (-pėg-)* grabaliōti; čiupinėti.

palpitāre *vksm (pāl-)* plākti; daužyti.

palpitaziōne *dkt m med* palpitācija.

pālbito *dkt v* **1.** širdiės tvinksnis; **2.** *fig* virpulýs.

paltō *dkt v nkt* páltas.

paludāto, -a *bdv* pompāstiškas.

palūde *dkt m* pėlkė; raistas; liūnas.

paludōso, -a *bdv* pėlkėtas.

palūstre *bdv* pėlkių; pėlkinis.

pāmpino *dkt v* výnmedžio lāpas.

panacēa *dkt m* panacėja (*ir prk*).

pānca *dkt m* sūolas; (*banco di chiesa*) klaūptas.

pancarrē *dkt v nkt* sumuštinį / fōrminė dúona.

pancētta *dkt m* **1.** šōninė; páltis -ies; **p. affumicata (bacon)** rūkyta šōninė, bekōnas; **2.** *fam (epa)* pilvėlis, pilvukas.

panchina *dkt m* **1.** suoliukas, suolėlis; **sulla p.** ant suoliuko; **2.** *sport* (atsarginių) suolėlis.

pāncia *dkt m* **1.** piļvas; **ho mal di p.** mán piļvą skaūda; ♦ **a p. all'aria** aukštielninkas agg; *fig* dýkas; **a p. in giù** ant piļvo; **essere a p. vuota** būti nevālgusiam; **mettere su p.** užsiauginti pilvuką; **2.** *fig* piļvas.

panciōlle *dkt v dgs*; ♦ **stārsene / stare in p.** drybsōti, pampsōti; drunýti.

panciōne *dkt v* **1.** (*di incinta*) pilvukas; piļvas; **a-vere il p.** būti nėščiai; **2.** (*grassone*) pilvūzas.

panciōtto *dkt v* liemėnė.

panciūto, -a *bdv* pilvōtas (*ir prk*).

pāncreas *dkt v nkt anat* kasā.

pānda *dkt v nkt zool* pānda; **p. gigante** didžiōji pānda.

pandemōnio *dkt v* velniavā.

pandispāgna *dkt v* biskvitas.

pāne I *dkt v* **1.** dúona; **fetta di p.** dúonos riekė; **p. nero (di ségala)** juodā (ruginė) dúona; *fig il p. spirituale* dvāsios pėnas; ♦ **a p. e àcqua** pūsbaldžiū; **guadagnarsi il p.** užsidirbti dúonos kāsñj; **réndere pan per focaccia** atsilyginti tuō pačiū (*už blogį*); **questo non è p. per i tuoi denti** tai nė tėvo nōsiai; **non di solo p. vive l'uomo** nė vėna dúona žmogūs gývas; **2.** (*forma di pane*) dúonos kėpalas; kepaliukas; **3.** (*panetto*) gabaliukas; **4.** *fig (t.p. p. quotidiano)* stichija.

pāne II *dkt v tecn (filetto)* sriėgis.

panetteria *dkt m* dúoninė, dúonos parduotuvė; (*forno*) kepyklā.

panettiēre, -a *dkt v/m* kepėjas -a, duonkepýs -ė.

panétto *dkt v dimin (pezzetto)* gabaliukas.

panettōne *dkt v gastr* „panetōnas“ (*tradicinis kailėdinis pyragas*).

pānfilo *dkt v* jachtā.

panfōrte *dkt v gastr* „panfōrtas“ (*tipiškas Sienos saldumynas*).

pangrattātō *dkt v* džiūvėsėliai *pl.*

pānico *dkt v* pānika; **preso dal p.** āpimtas pānikos; **non farsi prendere dal p.** nepasidúoti pānikai; **seminare il p.** sukėlti pāniką.

paniére *dkt v* 1. pintinė; krepšys; ♦ *rompere le uova nel p.* (a qcn) suardyti (kieno) planus; 2. *econ* krepšėlis.

panificio *dkt v* (dúonos) kepyklà.

panino *dkt v* bandėlė; (*t.p. p. imbottito*) sumuštinis; *p. al prosciutto* sumuštinis su kumpiù.

pàнна *dkt m* 1. grietinė; *p. àcida* grietinė; *p. (montata)* plaktà grietinė; 2. *fam* greimas (plėvelė ant virinto pieno).

panne [pan] *dkt m nkt* variklio gedimas; *ho l'auto in p., sono rimasto in p.* mašinà sugėdo.

pannéggio *dkt v art* drapiruotė.

pannello *dkt v* 1. plėkštė; (*rivestimento*) apkalà; 2. *tecn* pultas; skėdas; *p. di controllo* valdymo pultas; 3. *tecn*: *p. di aerazione* órlaidė; *p. solare* sàulės batėrijų plėkštė.

pànn||o *dkt v* 1. vilnėnis audinys; 2. (*pezzo di tessuto*) pašuostė; palà; (*straccio e sim.*) skėduaras; 3.: *dgs* ~i drabūžiai; (*bucato*) skalbiniai; *lavare i ~i* skałbti (skałbinius); *méttere i p. ad asciugare* (iš)džiàustyti skałbinius; ♦ *méttersi nei ~i* (di qcn) įlįsti į (kieno) kàilį; *non vorrei essere nei suoi ~i* nenorėčiau būti jò vietoje.

pannòcchia *dkt m* (kukurūzų) burbulė.

pannolino *dkt v* sauskelnės pl; výstyklas.

panoràma *dkt v* panoramà; *ammirare il p.* grožėtis panoramà.

panoràmico, -a *bdv* panoràminis.

pantaloncini *dkt v dgs* šortai.

pantalóne *dkt v* ⇒ **pantalóni**.

pantalóni *dkt v dgs* kėlnės; *p. da uomo* výriškos kėlnės; *p. a zampa d'elefante* platėjančios kėlnės; *infilarsi i p.* mautis kėlnes.

pantàno *dkt v* klampynė; purvynas; akivaras.

panτέρα *dkt m* 1. *zool* leopardas; (*t.p. p. nera*) panterà; 2. *fam* (*auto della polizia*) ekipàžas.

pan tòfola *dkt m* šlepėtė; šliurė.

pantomima *dkt m* teatr pantomimà.

paonàzzo, -a *bdv* smàrkiai paraūdės; (*per il freddo*) pamėlės.

pàpa *dkt v* pópiežius; ♦ *a ogni morte di p.* „tik mĩrus pópiežiui“ (*gana retai*).

papà *dkt v nkt* *fam* tėvėlis; tėtis, tėtė *masc*; tėtùšis; *p.!* tėti!

papàia *dkt m* bot (*albero e frutto*) papajà.

papàle *bdv* pópiežiaus; pópiežių; ♦ *p. p.* tiėšiai šviėšiai.

papalina *dkt m* šlikė.

paparàzzo *dkt v* paparàcas.

papàto *dkt v* 1. pontifikàtas; 2. *stor* pópiežiai pl.

papàvero *dkt v* aguonà; bot *p. da oppio* daržinė aguonà.

pàpera *dkt m* 1. žasiukas; jaunà žašis; ♦ *andare / camminare a p.* eiti išsižėgus; 2. *fig* (*errore*) žioplà klaidà; *prendere una p.* apsižiòplinti (*ppr. kalbant*).

pàpero *dkt v* žasiukas, jáunas žašinas.

papilla *dkt m*: anat *p. (gustativa)* liežuvio spėnėlis.

papillon [papi'jɔn] *dkt v nkt* peteliškė, varlėtė.

papiro *dkt v* 1. bot papirusas; 2. papirusas; papiruso ritinys.

pàppa *dkt m* 1. kòšė; tỳrė; mutinys; ♦ *p. e ciccia* neišskiriamì bičiuliai (/ *spreng sébrai*); *trovarsi la p. pronta* gauti viską bė pastangų; 2. *fam* maistėlis; *l'ora della p.* mėtās vālgyti; 3.: *p. reale* bičių dúona; 4. (*poltiglia*) pliiurza.

pappagàllo *dkt v* *zool* papūgà (*ir prk*).

pappagòrgia *dkt m* pagurklis, gurklys.

pappamòlle *dkt v/m* *fam* ištįžėlis -ė.

pappàrsi *v/ksm* šlemšti; (su)šveisti.

pappóne *dkt v* *fam* sutėneris.

pàprica *dkt m* (maltà) aitriójì pàprika; raudo-nàsis pipĩras.

pàpula *dkt m* med pàpulė, mazgėlis.

parà *dkt v nkt* parašiutininkas.

paràbol||a I *dkt m lett* parabolė; *le ~e di Gesù* Jėzaus kàlbos.

paràbola II *dkt m* 1. mat parabolė; 2. (*traiettoria*) trajektòrija; 3. *fig* (*percorso*) kėlias.

parabòlico, -a *bdv*: (*antenna*) ~ca parabolinė palydòvinė antenà.

parabrèzza *dkt m nkt* priėkinis stiklas.

paracadùte *dkt v nkt* parašiùtas; *lanciarsi con il p.* (iš)šòkti su parašiutù.

paracadutismo *dkt v* parašiutizmas.

paracadutista *dkt v/m* parašiutininkas -ė.

paracàrro *dkt v* kėlkrasčio stulpėlis (/ akmuò *ir pan.*).

paradigma *dkt v* 1. ling paradigmà; 2. *fig* pavyzdys.

paradisiaco, -a *bdv* rójiskas; rójaus.

paradis||o *dkt v* 1. rójus (*ir prk*); ♦ ~i *artificiali* malonūs narkòtikų pòveikis sg; *p. fiscale* „mòkesčių (mokėtojų) rójus“; *p. terrestre* žėmės rójus; 2. *zool uccello del p.* rójaus paūkštis.

paradossàle *bdv* paradoksalus.

paradòsso *dkt v* paradòksas.

parafàngo *dkt v* spafnas (*virš automobilio rato*); purvásaugis.

paraffina *dkt m* chim parafinas.

paràfrasi *dkt m lett, mus* parafrázė.

parafùlmine *dkt v* žaibólaidis.

paràggi *dkt v dgs* apýlinkės; *nei p.* netoliese; (*di*

qcs) netoli (*ko*); *vivere nei p.* gyvėnti kaimynystėje.

paragonabile *bdv* (*a qcs*) palýginamas (*su kuo*); (*simile*) panašus (*i kq*); **non è p.** (*a / con qcs*) negálima lýginti (*su kuo*).

paragonare *vksm* (-gó-) **1.** (*pa*)lýginti; **2.** (*com-parare*) (*su*)grėtinti.

► **paragonarsi** *sng* lýgintis, prisilýginti.

paragone *dkt v* (*pa*)lýginimas; **fare un p.** palýginti; ♦ **in p.** (*a qcs*), **a p.** (*di qcs*) palýginti (*su kuo*), lýginant, palýginus; **términi di p.** lýginami dalýkai; **reggere il p.** (*con qcs*) pasiródyti / bŭti nė blogesniám (*už kq*); **non c'è p.** nepalýginsi, negálima lýginti.

paragrafo *dkt v* pastráipa; (*con marca di suddi-visione*) paragráfas, skirsnis.

paràlisi *dkt m* med paralýzius (*ir prk*); **essere col-to da p.** bŭti ištiktám paralýžiaus; **ha una p. alla gamba destra** nevaldo kairės kójos.

paralitico, -a **1.** *dkt v/m* paralítikas -ė, paraly-žiúotasis -oji; **2.** *bdv* ⇒ **paralizzàto.**

paralizzàre *vksm* paralyžiúoti (*ir prk*).

paralizzàto, -a *bdv, dlv* paralyžiúotas (*ir prk*); iš-tiktas paralýžiaus.

paralléla *dkt m geom* (*t.p. retta p.*) lygiágrėtė.

parallelamente *prv* (*a qcs*) lygiagrečiai (*su kuo*).

parallelepèdo *dkt v geom* gretasiėnis.

parallél||o, -a **1.** *bdv* (*a qc*) lygiagretūs (*su kuo*); paralėlinis, paralelūs; **essere p.** (*di via*) eiti ly-giagrečiai; *geom piani* ~i lygiagrėčios(ios) plókštumos; *inf (porta)* ~a lygiagretūsis prie-vadas; *sport (slalom) p.* lygiagretūsis slėlomas; ♦ **in p.** lygiagrečiai; **2.** *bdv* (*simile a qcs*) pana-šus (*i kq*); **un caso p.** analògiškas atvejis; *dkt v* (*paragone*) paralėlė; **fare un p.** išvėsti paralėlę; sugrėtinti; **3.** *dkt v astr, geogr* lygiágrėtė; **4.** *dgs sport* ~e lygiágrėtės.

parallelogràmma *dkt v geom* lygiagretaĩnis.

paralùme *dkt v* (lėmpos) gaubtas.

paramédico *dkt v* paramėdikas -ė.

paraménto *dkt v* **1.**: ~i *sacri* bažnýtiniai audi-niaĩ; (*arredi*) bažnýtiniai rėikmenys; **2.** (*veste*) bažnýtinis / litùrginis rŭbas.

paràmetro *dkt v* parámetras.

paràncò *dkt v tecn* (lýninis) kėltuvas.

paranòia *dkt m med, fig* paranojà.

paranòico, -a *med, fig* **1.** *bdv* paranòjiškas; **2.** *dkt v/m* paranòikas -ė.

paranormàle *bdv* paranormalūs.

paraòecchi *dkt v dgs* akidangčiai; ♦ **avere i p.** bŭti aklám (*nematyti, nesuprasti tai, kas akivaizdu*).

parapendio *dkt v sport* paraspàrnis.

parapétto *dkt v* parapėtas, turėklai *pl.*

parapiglia *dkt v nkt* maišalýnė.

paraplégico, -a *dkt v/m* paraplėgikas -ė (*kas iš-tiktas galūnių paralyžiaus*).

paràre *vksm* **1.** (*addobbare*) (*pa*)puòšti; **2.** (*ripa-rare*) (*da qcs*) (*ap*)sàugoti (*nuo ko*); **3.** (*respin-gere*) atremti (*ir prk*); atmùšti; **p. un colpo** atremti smŭgi; **p. un rigore** atremti 11 mètrų baúdinį; **4.**: ♦ *dove vuoi andare a p.?* kuĩ liĩk sukĩ?

► **paràrsi** *sng* **1.** (*mostrarsi*) pasiródyti (*ppr. staiga*); **2.** (*da qcs*) apsisàugoti (*nuo ko*), sàu-gotis; ♦ *volg p. il culo* ≅ išsàugoti sveikà sùbinę (*apsidrausti*).

parasòle *dkt v nkt* skėtis (nuò sàulės).

parassita **1.** *dkt v* parazitas (*ir prk*); kenkėjas; **2.** *bdv* parazitinis (*ir prk*).

parassitàrio, -a *bdv* ⇒ **parassita** **2.**

parastatàle *bdv*: **ente p.** valstýbinė įstaiga.

paràta I *dkt m sport* atrėmimas; **fare una p.** at-rėmti kàmuolį / smŭgį.

paràta II *dkt m* **1.** paràdas; **da p.** paràdinis *agg*; **2.**: ♦ *vista la mala p.* reikaláms prastaĩ susi-klóscius.

paratia *dkt m* (laĩvo) pėrtvara.

paràt||o *dkt v*: (*carta da*) ~i sienų apmušalaĩ; tapėtai.

paraùrti *dkt v* bŭferis.

paravénto *dkt v* **1.** širma; **2.** fig širma, priedanga.

parcèlla *dkt m* honoràras.

parcheggiàre *vksm* (-chég-) (*pa*)statýti automo-bilį; **p. in seconda fila** statýti automobilį antro-jė eilėjė (*šalia kitų trukdant eismą*).

parchéggio *dkt v* **1.** automobilų stovėjimo aikš-tėlė; **p. sotterràneo** požeminė (stovėjimo) aikš-tėlė; **2.** (*l'azione*) automobilio pastatymas; **il p. qui è vietato** čià automobilio pastatýti negà-lima.

parchimetro *dkt v* stovėjimo / stovės skaitiklis.

pàrco I *dkt v* **1.** pàrkas; **p. giochi** žaidimų aikštėlė;

p. naturale gamtòs pàrkas / draustinis; **p. pùb-blico** miėsto sòdas; ♦ **p. dei divertimenti** atrak-ciònų pàrkas; **2.**: ♦ **p. (àuto)** pàrkas (*transpor-to priemonių visuma*).

pàrco II, -a *bdv* saikingas; **essere p.** (*nel far qcs*) saikĩgai (*kq daryti*).

pardon [-'don] jst atsiprašàũ.

parécchi||o I, -a **1.** *bdv* daũg (*ko*); daũgelis; ~a *gente* daũg žmonių; ~i *libri* daũg knýgų; **p. vento** didelis vėjas; **dopo** ~i *anni* pò daũgelio mètų; **2.** *iv* daũg; nemažai; **hai fatto p. per me** daũg padarėi dėl manės; **ha speso p.** daũg iš-lėido; **ha impiegato p.** ilgai užtruko (/ važiàvo /

dirbo *ir pan.*); **3.** *iv dgs ~i*, *~e* daūgelis sg, daūg kās; *~i di voi* daūgelis iš jūsų.

parécchio II *prv* **1.** (*in intensità*) gerókai; labai; *p. stanco* gerókai pavařges; **2.** (*in quantità*) (ganà) daūg; nemažaĩ; *bere p.* (ganà) daūg gérti; *dormire p.* ganà ilgai miegóti; *uscire p.* ganà dažnai išeĩti.

pareggiare *vksm (-rég-)* **1.** (iš)lýginti; sulýginti; *p. una siepe* lýgiai apkarpýti gyvãtvorę; **2.** *comm p. un bilancio* suvęsti / išlýginti balãnsã; ♦ *p. i conti* suvęsti sãskaitas; **3.** *ppr. kaip intr [A]* sport išlýginti rezultãtã; (*concludere in parità*) sužaĩsti lygiõsionis.

paréggio *dkt v* **1.** *comm p. del bilancio* balãnsõ išlýginimas; (*equilibrio*) balãnsõ pusiasusvyra; **2.** sport lýgiosios; *p. a reti bianche* nulĩnės lýgiosios.

parentàdo *dkt v* gimináiciai *pl*, giminės *pl*.

parénte *dkt v/m* gimináitis -ė; giminė; *dgs i ~i* gimináiciai, giminės; *un lontano p.* tólimas gimináitis; *p. stretto* artimas gimináitis; ♦ *p. acquisito* giminė iš žmonõs (/ výro) pùsės (*ne kraujo giminaitis*).

parentéla *dkt m* **1.** giminýstė; *grado (legami) di p.* giminýstės láipsnis (ryšiaĩ); **2.** (*parentado*) giminė, gimináiciai *pl*.

paréntes *i dkt m nkt* **1.** skliaustėlis, skliaūstas; *~i graffe (quadre, tonde)* riestĩniai (laužtĩniai, lenktĩniai) skliaustėliai; *fra ~i, tra ~i* tarp skliaustėlių; skliaustėliuose; sùskliaustas *agg*; *fig* tarp kĩa kō; *mettere (scrivere) tra ~i* paĩmti ĩ skliaustùs, įrašýti skliaūstuose; **2.** *fig (digressione)* nukrypĩmas nuò tẽmos; *aprire una p.* trumpam nukrýpti nuò tẽmos; **3.** *fig (intervallo)* (laĩko) tãrpas; (*pausa*) pẽrtrauka.

par||ére* *I vksm* **1.** (*sembrare*) atródyti; (*dare l'impressione*) ródýtis, pasiródyti; *su šalutiniai sakiniai kartais verčiamas modalinẽmis dalelytẽmis*, pvz. ródos, rėgis; *~e una buona idea* atródo gerà mintis; *~eva morto* atróde (lýg) negývas; *la proposta non ~e gran che* pasiūlymas atródo nekóks; *le scarpe paiono troppo grandi* bãtai atródo pẽr didelĩ; *mi è ~so interessato* jis mán pasiróde sùsdomėjęs, mán pasiróde, kãd jãm įdomũ; *~e difficile* atródo sunkũ; *non mi ~e vero!* (*non posso crederci*) nẽtikiu!; negaliũ patikėti!; *mi ~e che...* mán atródo / ródosi, kãd... ; *~e che il nonno stia male* senėlis, atródo, seřga; senėlis, ródos, seřga; *~eva che avremmo vinto* ródėsi, kãd laimėsimė; *mi è ~so che mi avessi chiamato* mán pasiróde, kãd manė šaukeĩ; (*non*) *ti ~e?* tãu taĩp neatródo?; *mi ~e di sì* mán atródo,

kãd taĩp; *mi ~e di sognare* taĩsi sapnũočiaũ; *che te ne ~e?* kaĩp tãu atródo?, kaĩp tãu patĩnka?; ♦ *~e ieri* atródo vãkar; *kaip jst mi ~eva!* taĩp ĩř galvójau!; **2.** (*essere simile*) bũti panašiaĩ, atródyti; panešėti; *casa sua ~e un museo* jō nãmas panašũ ĩ muziejũ; **3.** *fam (sembrare bene): fai come ti ~e (e piace)* darýk, kaĩp nóri; ♦ *ma ti ~e!* (*è questo il modo?*) aĩgi gãlima taĩp?; (*figurati*) kã tũ!; prašaũ!; *non ti ~e?* kaĩp tũ manai?

parér||e II *dkt m* **1.** núomonė; (*giudizio*) atsiliepĩmas; *mutare p.* pẽrsigalvoti; *dammi il tuo p.* pasakýk sãvo núomonę, pasakýk, kã tũ manai; ♦ *a parer mio, a mio p.* mãno núomone, mãno mãnymũ; *essere del p.* manýti; **2.** (*consulto*) patarĩmas; *dietro p.* (*di qcn*) (*kieno*) patarimũ; *sentire il p. di uno specialista* kreĩptis ĩ specialistã, pasikonsultuoti sũ specialistũ.

parét||e *dkt m* **1.** siena (*vidinė*); *p. divisoria* pẽrtvara; *il quadro è appeso alla p.* pavėikslas kãba aĩt sienos; ♦ *le ~i domestiche* namaĩ; **2.** (*parte interna di un oggetto e sim.*) sienėlė; **3.** (*t.p. p. rocciosa*) statũs (kãlno) šlaĩtas.

pàrgolo *dkt v* *fam* vaikėlis, vaikũukas, vaikũtis.

pàri *nkt* **1.** *bdv (uguale)* lýgus; vienódas; *p. diritti* lýgios tẽisės; *le p. opportunità* mótėrũ ĩř výrũ lýgios galimybės; *di p. valore* lygiavėrtis *agg*; *non avere p.* neturėti sãu lygiũ; *essere p.* (*a qc*) prilýgti (*kam*), bũti lygiãm; *ora siamo p.* (*con i conti*) mės dabaĩr atsĩskaitę; (*siamo in parità*) rezultãtas dabaĩr lýgus; ♦ *di p. passo* kója kójon; *saltare a piè p.* šókti iš viẽtos; *fig (qcs)* vĩsiškai (*kq*) pralėisti; *vincere a p. merito* pasĩdalĩti pĩrma vietà; **2.** *bdv (di superficie e sim.)* lýgus; **3.** *bdv (di numero)* lýginis, pórinis; *giorno p.* pórinė diená; *sport* **1 p.** vienas vienas; ♦ *p. e patta* lýgiũ rezultatũ; *fare p. e disparti* lãžintis (*atspėjant, ar skaičius bus lyginis ar nelyginis*); **4.** *prv* lýgiai; lygiomis; *la partita è finita p.* rungtýnės baĩgėsi lygiomis; ♦ *p. p.* žódis ĩ žódi; **5.** *dkt v/m* lýgus žmogũs (*teisiũ, padėties ir pan. atžvilgiũ*); ♦ *senza p.* neprilýgstamas *agg*; *trattare da p. a p.* elgtis kaĩp lýgus sũ lýgiũ; **6.** *dkt v sport (pareggio)* lýgiosios *pl*; **7.** *dkt v (parità)*; ♦ *alla p.* lygiomis; lýgiai tóks / taĩp pãt; *fin* paritėto pagrindaĩs; pagal nomi-nãlã; *al p.* (*di qc*) taĩp (/ tóks) pãt, kaĩp (*kas*); *in p.* lýgiai; *comm* subalãnsuotas *agg*; *ragazza alla p.* „au pair“ merginã; *métersi in p.* pasivýti; (*col lavoro*) atidĩrbti; *si è comportato da par(i) suo* pasiẽlgė kaĩp jãm pĩrdera.

pària *dkt v/m nkt* pãrijas (*ir prk*).

parificàre *vksm (-ri-)* **1.** (*rendere pari*) sulýginti.

suvienódinti; **2.** (*riconoscere ugualmente valido*) pripažinti.

parificat||o, -a *bdv*: *scuola ~a* (šalyjē) pripažinta mokyklā.

parigino, -a *1. bdv* Parýžiaus; paryžiēčių; paryžiētiškas; iš Parýžiaus; **2. dkt v/m** paryžietis -ė.

parità *dkt m nkt* **1.** lygybė; vienodumas; *p. di diritti* lygios teisės *pl*, teisių lygybė; *p. di trattamento* vienodas vertinimas; *a p. di prezzo* tą pačią kainą; **2. fin** (*t.p. p. monetaria*) paritetas; **3. sport** (*t.p. risultato di p.*) lygiosios *pl*.

parlamentare I *1. bdv* parlamenteinis; (*del parlamento*) parlamento; *immunità p.* parlamento nario neliečiamumas; *repubblica p.* parlamenteinė respublika; **2. dkt v/m** parlamentaras -ė, parlamento narys -ė.

parlamentare II *vksm* [A] (-mén-) derėtis, vesti derýbas.

parlaménto *dkt v* **1.** parlamento; *il P. europeo* Európos parlamento; *candidato al p.* kandidatas į deputatų; **2.** (*l'edificio*) parlamento rūmai *pl*.

parlantina *dkt m fam* šnekūmas; plepūmas; ♦ *avere la p. sciolta* mokėti gražbyliauti.

parl||àre *vksm* [A] **1.** kalbėti, šnekėti; *p. in dialetto* (in lietuano, con accento italiano) kalbėti lietuviškai (taurmiškai, su itališku akcentu); *p. al telefono* (nel sonno) kalbėti telefonu (per miegus); *p. apertamente* (a bassa voce, a lungo, con il naso, con scioltezza, sul serio) kalbėti atviraĩ (tyliai, ilgai, prò nòsĩ, laisvaĩ, rimtaĩ); *p. bene* (di qcn) gerai atsiliėpti (*apie kq*); *non ne ho mai sentito p.* netėko apĩė taĩ girdėti; *fig i fatti ~ano chiaro* faktuai aiškiiai kalba / byloja; ♦ *p. a vānvera* áušinti bũrną; *bada a come ~i!* žiũrėk, kq kalbi!; *senti chi ~a!* kàs prakalbo!, kàs šnėka!; *questo è p.!* čià kità kalbà!; gerai pasakýta!; **2.** (*conversare*) kalbėti(s), pasikalbėti; šnekėtis; šnekučiuotis; *p. di lavoro* (*di politica*) kalbėti apie dárba (apie politiką); *di che gli hai ~ato?* apĩė kq su juo kalbėjai(si)?; ♦ *far p. di sé* atkreipti į savė (visų) dėmesį; *p. del più e del meno* kalbėti apĩė šĩ beĩ tq; *p. dietro le spalle* kalbėti už akių; *non me ne p.!* galĩ nepasakoti!; *non se ne ~a nemmeno!* nė kalbės / šnekós (nėrà)!; *non ne ~iamo più* pamiřškime; **3.** (*discutere di qcs*) (ap)svarstýti (*kq*); kalbėti (*apie kq*); *p. del da farsi* svarstýti, kq darýti; *hai già ~ato al / col direttore delle ferie?* jau pakalbėjai su dirėktoriumi dēl atostogų?; **4.** (*tenere un discorso*) kalbėti; (pa)sakýti prkalbą / kalbą; taĩti žodi; *p. di ecologia agli studenti* kalbėti studeĩtams apĩė ekolėgijq; ♦ *p. a*

braccio kalbėti ekspròmtu; **5.** (*sparlare*) apkalbėti, apšnekėti; plepėti; **6.** (*esprimersi non a parole*) bendráuti; *p. a gesti* bendráuti / susiródyti gėstais; **7.** (*rivelare, confessare*) prasiťarti; kalbėti; **8.** (*di giornali e sim.*) (pa)rašýti; **9.** *kaip tr* kalbėti, šnekėti; *p. il lituano* kalbėti lietuviškai; *p. un italiano perfetto* tobulaĩ šnekėti itališkai; ♦ *p. arabo / turco* nesupraĩtamai kalbėti; kalbėti paũkščių kalbà; **10.** *kaip dkt v* (*parlata*) šnektà; (*modo di parlare*) kalbėsenà; **11.** *kaip dkt v*: ♦ *si fa un gran p.* daũg kalbama, visi šnėka.

► **parlarsi** *sng* kalbėti(s), šnekėti(s).

parlata *dkt m* šnektà; kalbėsenà.

parlāt||o, -a *bdv*: *la lingua ~a*, *kaip dkt v il p.* (*comune*) šnekamoji kalbà; (*non scritta*) sakýtinė kalbà.

parlatório *dkt v* priimamàsĩs (*p.vz. kur kaliniai susitinka su svečiais*).

parlottare *vksm* [A] (-lòt-) šnabždėti(s).

parmigiano, -a **1. bdv** Pármos; iš Pármos; parmiėčių; **2. dkt v/m** parmiėtis; **3. dkt v** (*dialetto*) Pármos tarmė; **4. dkt v** (*t.p. p.-reggiano*) parmi-džanas.

parodia *dkt m* paródija (*ir prk*).

parodiare *vksm* (-rò-) parodijuoti.

paròl||a *dkt m* **1.** žodis; *p. dialettale* tarmĩnis žodis; *p. straniera* kitós kalbós žodis; *gioco di ~e* žodžių žaĩsmas; *giro di ~e* užuolanka; *esprimere a ~e* išrėĩksti žodžiais; *rivolgere la p.* (*a qc*) kreiptis (*i kq*). (už)kálbinti (*kq*); *spezzare una p.* (*andare a capo*) pėrkelti žodi; *non trovo le ~e, sono senza ~e, non ho ~e, non ci sono ~e* (mán) trũksta žodžių; ♦ *p. per p.* žodis žodin / į žodi; pažodžiũ; *una buona p.* žodėlis, gėras žodis; *p. chiave* raktqžodis; *~e crociate* kryžiqžodis *sg*; *~e grosse* užgaũlũs žodžiai; *p. magica* burtqžodis; *p. d'onore* garbės žodis; *p. d'ordine* slaptqžodis; *~e d'oro, p. sante* auk-sĩniai žodžiai; *di poche ~e* nekalbũs *agg*; *in altre ~e* kitaĩs žodžiais, kitaĩp tariant; *in ~e povere* trumpai drũtai; *nel vero senso della p.* tikrája (tò) žodžio prasmė; *mangiarsi le ~e* nukqsti žodžius; *passare p.* pėrduoti; *scambiare due ~e* pasiřnekėti; *togliere* (*a qc*) *la p. di bocca* tq patĩ (*prieř kitq*) pasakýti; *venire a ~e* susiginčyti; *non una p.* (*a qc*)! nē žodžio (*kam*)!; *è una p.!* leĩgva pasakýti!; **2.** (*espressione del pensiero*) žodis; *libertà di p.* žodžio laĩsvė; *chiedere la p.* prašýti žodžio; *dare* (*togliere*) *la p.* dúoti / suteikti (atiĩmti) žodi; *prendere la p.* kalbėti; prabĩlti; ♦ *la p. di Dio* Diėvo žodis; **3.** (*facoltà di parlare*) žadas; kalbà; žodis; *il*

dono della p. kalbōs dovanā; ♦ *restare senza* ~e likti bē žādo; netēkti žādo; **4.** (*promessa, t.p. la p. data*) (dúotas) žōdis; *dare la p.* dúoti žōdī; *mantenere la p.* (iš)tesėti žōdī; laikýtis žōdžiu; *venir meno alla p. data, rimangiarsi la p.* (su)láužyti (dúota) žōdī; *ti do la mia p.* dúodu sávo žōdī; ♦ *essere di p.* tesėti sávo žōdī; *essere in p.* taftis, derétis; *fidarsi sulla p.* kliáutis žodžiū; *prendere (qcn) in p.* láukti (*kieno*) žōdzio ištesėjimo; (*fidarsi*) patikėti (*kuo*); **5.:** *dgs ~e (in contrapposizione a fatti)* kalbōs; *basta con le ~e!* užtēks kalbū!; *passare dalle ~e ai fatti* nuō žōdžiu eiti priē veiksmū.

parolac||cia dkt m keiksmāžodis; necenzūrinis žōdis; *dire (le) ~ce* vartóti keiksmāžodžiu; kéiktis.

parolière dkt v (dainōs / dainū) žōdžiu kūrėjas.

parotite dkt m med parotitas, paausinės liáukos uždegimas.

parquet [par'ke, par'ke] dkt v nkt parkėtas.

parricida dkt v/m tėvažudys -ė.

parròcchia dkt m **1.** parāpija; **2.** (*la comunità*) parapijiēčių bendruomenė, parapijiēčiai pl.

parrocchiale bdv parāpinis; parāpijos.

parrocchiano, -a dkt v/m parapijiētis -ė.

parroco dkt v klebōnas.

parrucca dkt m perūkas; *méttersi una p.* užsidėti perūką.

parrucchière, -a **1.** dkt v/m kirpėjas -a (*ppr. moterų*); *p. per signora* móterų kirpėjas; **2.** dkt v (*il salone*) kirpyklā.

parrucchino dkt v tupėtās (*perukas plikei dengti*).

parsimònia dkt m taupūmas; *con p.* taūpiai.

parsimoniòso, -a bdv taupūs.

pàrt||e dkt m **1.** dalis -iēs; *un romanzo in tre ~i* trijų dalių romānas; *le ~i del corpo* kūno dalys; *una p. di noi* kaž kuriē iš mūsų, dalis mūsų; *p. integrante* neatskiriamā dalis; *la maggior p.* didžioji dalis; daugumā; *la prima p. del mese* mėnesio pradžia; pirmoji mėnesio pusė; *la p. anteriore* priekis, priekinė dalis; *la p. superiore* viršus, viršutinė dalis; *in ~i uguali* lygiomis dalimis, pō lygiai; *gram le ~i del discorso* kalbōs dalys; ♦ *in p.* iš daliēs, dalina; *fare p. (di qcs)* priklausyti (*kam*); būti (*ko*) nariū; *fare le ~i* dalýti, dalinti; *méttere a p.* pranešti; informuoti; *prendere p. (a qcs)* dalyvauti (*kame*); **2.** (*lato, verso, direzione*) pusė; (*fianco*) šonas; *dgs ~i* vietos pl; (*regione*) krāstas; *da qualche p.* kuř nōrs; kažkuř; (*qui e là*) kaž kuř; *da nessuna p.* niēkur; *dall'altra p. (di qcs)* kitapus (*ko*), anāpus; (*dall'altro lato*) iš kitōs pusēs; *da queste ~i* čia; šiosē vietose; *da tutte le ~i* iš

visū pūsių; (*dovunque*) visuř; *da / per p. di madre* iš mótinōs pusēs; *lei è di queste ~i?* ar jūs viētinis?; ♦ *a p.* atskira; atskiras agg; (*eccetto qc*) bē (*ko*); *una lista a p.* atskiras sąrašas; *a p. tutto* galų galē; *da p. (in disparte)* atskira; *da p. a p.* kiaura; *d'altra p.* kita / antra vėrtus; *da una p. ... dall'altra* iš vienōs pusēs... iš kitōs pusēs; viēna vėrtus... antra vėrtus; *dalle ~i (di qcs)* netoli (*ko*); tiēs (*kuo*); *farsi da p.* pasi-traukti (*ir prk*); *méttere da p.* atidėti (į šalį); *kaip jngt a p. (il fatto) che* neskaitant, kād; **3.** (*ruolo*) vaidmuō (*ir prk*); *recitare la p. / nella p. (di qc)* atlikti (*kieno*) vaidmenį, (su)vaidinti (*kq*); *ognuno deve fare la sua p.* kiekvienas privālo atlikti sávo darbą; **4.** (*partito*) šalis -iēs; pusė; *le ~i in guerra* kariáujančios šalys; ♦ *le ~i sociali* darbúotojai ir darbdaviai; sociāliniai pārtneriai; *da p. di qcn (mia)*, *per p. mia* iš māno pusēs; dėl manēs; āš pāts; *salùtala da p. mia* pėrduok jai nuō manēs linkėjimų; *di p.* šališkas agg; *senza arte né p.* nei į tvorā nei į miētą; *passare dalla p. del torto* tāpti neteisiām; *prendere le ~i (di qcn)* stóti (už *kq*); *stare dalla p. (di qcn)* palaikyti (*kq*); *non è carino da p. tua* negražū iš tavo pusēs; **5.** *dir* šalis -iēs; *la p. attrice* ieškōvas; *la p. avversa* atsakōvas, priešingoji šalis; *la p. interessata* suinteresuotoji šalis; suinteresuotas asmuō; *le ~i in cāusa* besibylinėjāncios šalys; *le ~i di un contratto, le ~i contraenti* sutartiēs šalys; *non di p.* nepriklaūsomas agg; *costituirsi p. civile* parėikšti civilinį iēškinį; *essere p. in cāusa* bylinėtis; **6.** *mus* pārtija; (*voce*) balsas; **7.** *kaip prv:* *p. ... p.* iš daliēs... iš daliēs.

partecipànt||e dkt v/m dalývis -ė; *i ~i a / di un concorso* konkurso dalýviai.

partecipàre vksm (-té-) **1.** intr [A] (*a qcs*) dalyvauti (*kame*); (*unirsi*) prisidėti (*prie ko*); *p. a una gita (a un progetto, all'attività della classe, alle Olimpiadi)* dalyvauti išvykoje (projektē. klāsēs veiklojē, Olimpiadoje); *p. a un crimine (alle spese, alla costruzione di un ponte)* prisidėti prie nusikaltimo (priē išlaidų, stātant tiltą); *p. ai dividendi* dalyvauti paskirstant dividendų; **2.** intr [A] fig (*a qcs*) dalýtis (*kuo*), dalintis; pasidalýti; *p. alla gioia* dalintis (*su kuo*) džiaugsmu; *p. al lutto (di qcn)* užjausti (*kq*) (*kam mirus*); **3.** intr [A] fig (*di qcs*) turėti (*tām tikrū*) (*ko*) brūožų; **4.** tr (*annunciare*) pranešti (*apie kq*); *p. la nascita di un figlio* pranešti apie vaiko gimimā.

partecipazióne dkt m **1.** (*a qcs*) dalyvavimas (*kame*); (*l'unirsi*) prisidėjimas (*prie ko*); *la p. a*

un concerto dalyvavimo koncerte; *la p. a una spesa* prisidėjimas prie išlaidų; *incoraggiare la p.* skatinti dalyvauti; *econ p. agli utili (ai profitti)* peño padalijimas; **2.** *fig* dalijimasis jausmais; (*di un lutto*) užuojauta; *con p.* jausmingai; **3.** (*annuncio*) pranešimas; *p. di nozze* vedybiniis pranešimas, pranešimas apie vedības; (*invito*) pakvietimas į vestuvės; **4.** *econ* pąjus; (*le azioni*) akcijos *pl*; *quota di p.* stojamasis pąjus.

partecipe *bdv* **1.**: *essere p.* (*di qcs*) dalytis (*kuo*); (*essere complice*) būti beėdrininku; **2.**: *réndere p.* (*qcn di qcs*) pranėsti (*kam apie ką*).

parteggiare *vksm* (-tég-) (*per qc*) palaikyti (*ką, kieno pusę*).

partenopéo, -a *bdv* Neápolio, neapoliėčių.

parténz||a *dkt m* **1.** išvykimas; išvažiavimas; *il giorno della p.* išvykimas dieną; *anticipare la p.* išvykti ankščiau; ♦ *dgs le ~e* (*all'aeroporto*) išvykimo sálė; *essere in p.* (ruoštis) išvykti; **2.** (*inizio*) pradžia; *punto di p.* pradinis / išeitiės tåškas; ♦ *in p.* (*dall'inizio*) (iš pát) pradžių; *di p.* pradinis agg; **3.** (*messa in moto*) paleidimas; **4.** *sport* stártas; *linea di p.* stárto linija; *falsa p.* pirmalaikis stártas.

parterre [par'ter] *dkt v nkt* párteris.

particella *dkt m* **1.** *fis* dalėlė; **2.** *gram* dalelytė.

particina *dkt m* (*cameo*) epizodinis vaidmuo.

participio *dkt v gram* dalývis; *p. presente attivo* ėsamojo laiko veikiamosios rūšies dalývis.

particolare **1.** *bdv* sávitas; (*specífico*) tām tikras, specifinis; (*individuale*) individualūs; asmeninis; *in questo caso p.* šiuo konkrečiu áteju; ♦ *in (modo) p.* ýpač; **2.** *bdv* (*speciale*) ypatingas; nepáprastas; (*inconsueto*) neįprastas; *un fascino p.* ypatingas žavesys; *niente di p.* nieko ypatingo; *con p. difficoltà* ýpač suńkiai; **3.** *dkt v* (*dettaglio*) detálė, smulkmena.

particolareggiato, -a *bdv* detalūs, išsamūs; detalizuotas.

particolarismo *dkt v* partikuliarizmas.

particolarità *dkt m* **1.** ypatybė; (*proprietà*) savybė; **2.** (*specificità*) savitumas; ypatingumas.

particolarmente *prv* **1.** (*soprattutto*) ýpač; ypatingai; *mi ricordo p. di te* ýpač tavę prisimenu; **2.** (*in modo speciale*) ypatingai; (*molto*) nepaprasta; itin; *un film p. interessante* nepaprastai įdomūs filmas; *p. significativo* ypatingos reikšmės.

partigiàno, -a **1.** *dkt v/m* partizanas -ė; **2.** *dkt v/m fig* (*sostenitore*) šalinińkas -ė; **3.** *bdv* (*dei partigiani*) partizanų; partizáninis.

part||ire *vksm* **1.** išvykti, vykti; išvažiuoti; (*in aereo*) išskristi; (*a cavallo*) išjoti; (*in nave e sim.*)

išplaukti; *p. per Kaūnas* (*per il mare*) išvykti į Kauną (prie jūros); *p. da Roma* išvykti iš Ròmos; *p. per un viaggio* lėistis į keliõnę, iškeliauti; *p. in missione* išvykti su užduotimi; *è ~ito un colpo* netýčia iššovė; *da chi è ~ita l'idea?* kám pirmam kilo ši mintis?; *fig l'ordine è ~ito dall'alto* įsákymas atėjo iš aukščiau; *fig ~i da un assunto sbagliato* tåvo pradinis teiginys klaidingas; ♦ *p. per le armi*, *p. (per) il militare*, *p. soldato* išeiti į kariuomenę; *kaip jst sport ~iti!* prasidėjo! (*rungtynės ir pan.*); **2.** (*mettersi in moto*) užsivėsti; **3.** (*avere inizio*) prasidėti; gáuti (/ turėti) pradžią; *il sentiero ~e dal giardino* tåkas prasideda nuo sodo; *far p.* (*dar inizio a qc*) dúoti (*kam*) pradžią; inicijuoti (*ką*); **4.** (*dare inizio, cominciare*) pradėti; ♦ *a p.* (*da qc*) pradedant (*nuo ko*); nuò (*ko*); **5.** *fam* (*guastarsi*) (nu)lúžti; sugėsti; **6.** *fam* (*per l'alcol*) apsinėsti; (*perdere i sensi*) išsijungti; **7.** *fam* (*innamorarsi*) pamėsti galvą; **8.** *fam* (*dare i numeri*) iš pròto išsikráustyti; nusišnekėti.

partita *dkt m* **1.** *rungtynės pl*; mąčas; *p. di calcio* fútbolo rungtynės; *una p. a carte* kórtų lošimas; *una p. a scacchi* šachmatų pártija; *giocare una p.* (su)žaisti rungtynės; pažaisti (*kuo*); palósti; ♦ *dare p. vinta* (*a qcn*) nusilėisti (*kam*); pasidúoti; **2.** (*di merci*) pártija; *una p. di calzature* ávalynės pártija; **3.** *comm, econ*: *p. doppia* dvejýbinė buhaltėrija; *p. IVA* PVM mokėtojo kòdas; **4.** *mus* partitå.

partitivo, -a *bdv*: *gram articolo p.* partitývinis / daliės ártikelis.

partito *dkt v* **1.** pártija; *p. comunista* komunistų pártija; *p. di governo* (*di opposizione*) valdančioji (opozicinė) pártija; *congresso di p.* pártijos suvažiavimas; **2.** (*decisione*) sprendimas; ♦ *per p. preso* iš anksto nusiståčius; *mettere la testa a p.* atėiti į prõtą; susitupėti *fam*; **3.**: ♦ *a mal p.* apgailėtinos būklės; *ridurre a mal p.* (*picchiare*) sumušti; *ridursi a mal p.* nuskuřsti; sublógiti; **4.**: ♦ *essere un buon p.* būti gerà póra (*tuokiantis*).

partitocrazia *dkt m polit* „pártijų valdžia“ (*politinės sistemos degeneracija, kai šalį faktiškai valdo stiprios partijos, o ne vyriausybė*).

partitùra *dkt m mus* partitūrą.

partizióne *dkt m inf* **1.** (disko) skaidinys; **2.** (*il dividere*) (su)skaidymas.

pàrtner *dkt v/m nkt* pàrtneris -ė.

partnership [ˈpàrtnerʃip] *dkt m nkt* partnerystė.

pàrto *dkt v* **1.** gimdymas; *sala p.* gimdyklà; *le doglie / i dolori del p.* sårėmiai; ♦ *p. cesàreo* cėzario pjūvis; **2.** *fig* padarinys.

partorire *vksm* (-isc-) **1.** (pa)gimdýti; **2.** (di animali) atsivësti.

part time [part taim] **1.** *dkt v nkt* dárbas nè visù etatù / nè visà dárbo dienà; **2.** *bdv nkt* nè visù etatù, nè visà dárbo dienà.

party ['parti] *dkt v nkt* báluis; póbúvis, vakarëlis.

parziale *bdv* **1.** dalinis; nè visas; **dati** ~i negalutiniai dúomenys; *astr eclissi p.* dalinis sàulës užtemimas; *sport fam (risultato) p.* pirmojo këlino rezultatas; **2.** (di parte) šališkas.

parzialità *dkt m nkt* šališkumas.

parzialmente *prv* **1.** (in parte) iš daliës; *un'attività p. illegale* pusiaù legalùs veřslas; *latte p. scremato* pùsriebis piėnas; *essere p. d'accordo* sutikti iš daliës; **2.** (in modo parziale) šališkai.

pasčiuo, -a *bdv* rubuilis; ĩmitës; (solo di animali) nupenėtas.

pascolare *vksm* (pà-) **1.** tr ganýti; **2.** *intr* [A] ganýtis.

pàscolo *dkt v* **1.** ganyklà; **2.** (l'azione) gānymas.

Pàsqua *dkt m* Velýkos pl; ♦ *uovo di P.* velýkinis kiaušinis (šokoladinis); *kaip jst buona P.!* su (Šv.) Velýkomis!

pasquétta *dkt m fam* antróji Velýkų dienà.

pasquale *bdv* velýkinis; Velýkų.

passabile *bdv* pakeñčiamas, pusėtinas.

passaggio *dkt v* **1.** (transito) pėrėjimas (ir *prk*), ėjimas; (di lato) (pra)ėjimas; (con un mezzo di trasporto) pėrvažiavimas; (in volo) pėrskridimas; (traffico) judėjimas; *il p. di una cometa* komėtos (pra)skriejimas; ♦ *di p.* pakeleivėngas *agg*; *essere di p.* važiuoti pakeliuĩ; trumpai (*kur nors*) (pa)bũti; **2.** (trasferimento) pėrkėlimas; (cessione) pėrdavimas; pėrleidimas; *esame di p.* keliamasis egzaminas; *dir p. di proprietá* tuĩto (nuosavýbės) pėrdavimas; **3.** (luogo di transito) pėrėja; pėrvaža; (accesso) ĩėjimas; (strada) kėlias; *p. a livello* pėrvaža; *p. pedonale, p. zebrato* pėsčiųjų pėrėja; *ostruire il p.* stovėti skersai kėlio; nedũoti pėreiti; **4.** (viaggio) keliõnė, reisas; ♦ *dare un p. (a qcn)* pavėžėti (*kq*), pavėžti; **5.** (brano) ĩštrauka; **6.** (messa in onda) pėrdavimas ĩ ėterj; transliacija; **7.** *fis*: *p. di stato* bũsenos kitimas; **8.** *mus* pasázas; **9.** *sport (della palla)* pėrdavimas.

passamontagna *dkt v nkt* slidininko káukė.

passante **1.** *dkt v/m* praeĩvis -ė; **2.** *dkt v* (per una cintura) kılpa (diržui); **3.** *dkt v p. ferroviario* miėsto geležinkelis; **4.** *dkt v sport* smũgis prō šóną (varžovui priėjus arti tinklo), aplenkiamasis smũgis.

passapòrt||o *dkt v* pāsas; *controllo dei* ~i pasų kontrólė; *rilasciare il p.* ĩšduoti pāsą; *rinnova*

vare il p. pratėsti pāso galiójimo laiką; *il mio p. è scaduto* māno pāsas nebegaliója.

pass||are *vksm* **1.** *intr* [E] (in mezzo) pėreiti (ir *prk*), eĩti; (di fianco) praeĩti; (in volo) praskristi; (in treno, macchina) pėrvažiuoti, važiuoti; pravažiuoti; (in acqua) praplaũkti; (scorrere) tekėti; pratekėti; (penetrare) skveřbtis, prasiskveřbti; (poter passare) (pra)lĩsti; *p. oltre* (pra)eĩti prō šalį; *p. a forza* bráutis, prasibrauti; *p. il confine* pėreiti / ĩrsti siena; *p. attraverso i campi* eĩti pėr laukùs; *lasciare p.* pralėisti (ir *prk*); *l'autobus è già ~ato* autobùsas jau (pra)-važiávo; *il fiume ~a per il villaggio* ùpė tėka pėr káima; *la luce ~a dalle fessure* prō plyšiùs skveřbiasi šviesà; *l'armadio non ~a dalla porta* spinta nėlenda prō duris; *mi faccia p.* prašau pralėisti; *fig p. davanti (a qcn)* praleĩkti; ♦ *p. sopra (a qcs)* atlėisti (*kq*); nekreĩpti dėmesio (*i kq*); *p. di moda* ĩšeĩti ĩš madõs; *p. per la testa* šáuti ĩ gálvą; *per questa volta ~i* šiám kartui tebũniė; *devi / dovrai p. sul mio corpo* tĩk pėr māno lavóną; *ci sono ~ato anch'io!* mán ĩrgi taĩp bũvo!; **2.** *intr* [E] (spostarsi e sim.) pėreiti (ir *prk*), eĩti; pėrsikelti; *p. in salotto* pėreiti ĩ svetaĩnė; *p. all'università* pėreiti / ĩstóti ĩ universitėta; *p. al secondo turno* patėkti ĩ antrajĩ tũrà; *dir p. in giudicato* ĩsitėisėti; *fig p. all'opposizione* pėreiti ĩ opozicija; *fig l'azienda è ~ata al figlio* ĩmonė atitėko sũnui; ♦ *p. ad altro* (pa)keisti tēmą; *p. all'attacco* pėreiti ĩ puolĩmą; *p. di bocca in bocca* sklĩsti ĩš lũpų ĩ lũpas; *p. da un estremo all'altro* pũlti ĩš vienõs kraštutĩnbės ĩ kitą; *p. inosservato* praeĩti nepastebėtam (ir *prk*); *p. di mente* ĩskristi ĩš galvõs; *p. dalle parole ai fatti* nuõ žodžių eĩti prie veiksmų; *p. alla storia* ĩeĩti ĩ ĩstõriją; **3.** *intr* [E] (fare un salto) užėĩti; užsũkti; *~erò da te verso le due* užsũksiu pàs tavė apiė antrą; **4.** *intr* [E] (trascorrere) praeĩti, eĩti; pėreiti; praslĩnkti; *l'inverno è ~ato* žiemà praėjo; *in campagna il tempo non ~a mai* káime laikas sleĩnka vėžlio greičiũ; *sono ~ati quindici anni da quando...* penkiólika mėtų praėjo nuõ tadà, kaĩ...; ♦ *kaip dkt v col p. del tempo* laikui bėgant, ĩlgainiui; **5.** *intr* [E] (cessare) praeĩti; pėreiti; *la pioggia ~erà presto* greit pėreis lietùs; *mi è ~ata la voglia* mán praėjo nóras; *la medicina fa p. il mal di testa* nuõ vaistų praeĩna galvõs skaũsmas; **6.** *intr* [E] (essere considerato) bũti laikomam (*kuo*); *farsi p. (per qc)* dėtis (*kuo*); **7.** *intr* [E] (di leggi) bũti priimtám; **8.** *intr* [A] (a car-te) pasũoti; **9.** *kaip prv*: ♦ *e ~a* sũ kaupũ; *due metri e ~a* virš dviejų mėtų; **10.** *tr* (superare)

péreiiti (*ir prk*); (*di fianco*) praeiiti (*pro kq*); (*in volo*) praskrísti; (*in treno, macchina*) pravažiuoti ((*pro*) *kq*); (*in acqua*) praplaũkti; **p. il confine** kirsti / péreiiti siena; **p. un fiume** (*in barca*) pėrsikelti pėr ūpė; (*a guado*) pėrbristi (pėr) ūpė; **abbiamo ~ato il benzinaio** pravažiavome degalinę; **fig p. un esame** išlaikyti egzaminą; **fig p. la revisione** péreiiti tėchninę āpžiũrą; **fig ha ~ato la quarantina** jām pėr kėturiiasdešimt (mėtų), pėrzengė ketviřtą dėšimtį; ♦ **p. la misura, p. il segno** pėrzengti ribą; **11. tr (sorpassare)** (pra)leĩkti, apleĩkti; **12. tr (inflare)** (i)kĩšti; (*un filo*) (i)vėrti; **13. tr (trapassare)** pėrverti; **14. tr (colare e sim.)** pėrkošti, kósti; (*al setaccio*) sijóti; **15. tr (far scorrere)** braũkti, pėrbraukti; braukyti; **p. la cera sul pavimento** (iš)vaškũoti grindis; **p. una mano sulla fronte** pėrbraukti káktą rankà; **p. il pettegno tra i capelli** braukti šukomis pėr pláukus; **p. lo straccio** (pa)šluostyti; (pa)pláuti; (pa)valyti; **16. tr (fare avere)** (pa)dũoti; pėrduoti; (*trasferire*) pėrkelti; **p. la palla** pėrduoti kámuolį; **p. la parola** suteikti žodį; **p. una pratica agli archivi** pėrduoti bylą į archyvą; **p. il sale** padũoti druską; **fam p. una malattia** (*a qcn*) apkrėsti (*kq*) ligà; ♦ **p. parola, p. la voce** pėrduoti (informácią); ~o e chiudo baigiũ rĩšį; **17. tr (al telefono)** pakviėsti (priė tėlėfono); pėrduoti ragėlį (*kam*); (*mettere in comunicazione*) sujũngti; **mi ~i il direttore** sujũnkite sũ dirėktoriumi; **18. tr (trascorrere)** (pra)lėisti; **p. le ferie** lėisti atostogas, atostogáuiti; **p. la notte** nakvoti, pėrnakvoti; **p. un'ora in piedi** prastovėti vālandą; **p. il tempo** lėisti laiką; **19. tr (provare, subire)** išgyvėnti; (iš)-kėsti, pakėsti; **p. dei guai** turėti bėdų; **ne ha ~e tante** jām tėko daũg išgyvėnti; **quante me ne fai p.!** gývas vařgas sũ tavimi!; **20. tr (ridurre a poltiglia verdura e sim.)** trĩnti, pėrtrĩnti; **21. tr (far rosolare)** paskrũdinti; **22.: ♦ p. ai voti** pateikti balsũoti; **23.: ♦ p. in rassegna** āpžvelgti.

► **passàrla** įvdž: ♦ **p. liscia** išsisũkti.

► **passàrsela** įvdž: ♦ **p. bene** gerai gyvėnti; **p. male** blogai gyvėnti.

► **passàrsi sngr 1.** (*l'un l'altro*) pėrduoti (*vienas kitam*); **2.: p. la mano tra i capelli** (pa)-braukti (sáu) rankà (pėr) pláukus.

passatempo dkt v laisvālaikio pómėgis; (*svago*) pramogà; (*hobby*) hòbis.

passàt||o, -a 1. dkt v praeitiš -iėš *femm*; **un glorioso p.** didinga praeitiš; ♦ **in p.** seniaũ; kažkadà; praeityjė; **2. gram** būtasis laikas; **p. prossimo** ≅ būtasis kartinis laikas; **p. remoto** ≅

tolimasis būtasis kartinis laikas; **3. (di verdura e sim.)** tyrėlė, tyrė; piurė; **p. di spinaci** trĩnti špinātai *pl*; **4. bdv, dlv** praeitas; praejė; **p. di moda** nebemadingas, išėjėš iš madòs; **l'estate ~a** praėjusią / praeitą / péreitą vāsarą; **le generazioni ~e** praeitiėš kartos; **sono le nove ~e** jau pò devyniũ; **gram participio p.** būtojo laiko dalývis.

passaverdure dkt m daržovių trintũvas.

passaggéro 1, -a bdv laikinas; greit praeĩnantis; (*di breve durata*) trumpalaikis.

passaggér||o II, -a dkt v/m keleivis -ė; *kaip* bdv dgs *treno* ~i keleivinis traukinýs.

passaggiàre vksm (-sėg-) pa(si)váikščioti.

passaggiàta dkt m **1.** pasiváikščiojimas; **fare una p.** (eĩti) pasiváikščioti; ♦ **non sarà una p.** tai nė juòkas; leĩgva nebũs; **2. (viale e sim.)** promenadà; pasiváikščiojimo vietà.

passaggino dkt v váikiškas vežimėlis.

passéggio dkt v (pasi)váikščiojimas.

passe-partout [paspartù] dkt v vĩsraktis.

pàssera dkt m zool: **p. di mare** plėkšnė.

passerella dkt m **1.** liėptas; (*a scaletta*) trāpas; (*di imbarco, sbarco su aerei*) keleivių įlaipinimo ir išlaipinimo tiltėlis / galėrija; **2. (per sfilate di moda)** pakylà (*madoms demonstruoti*); **3. fig (parata)** parādas.

pàssero dkt v zool žvĩrblis.

passibil||e bdv: **p. di cambiamenti** gālintis keĩstis; **p. di multa** baudžiamas; **p. di tassazione** apmókestinamas, kurį gālima apmókestinti; **i biglietti sono ~i di aumento** bilietai gāli (pa)-brāngti.

passionale bdv **1.** aistrĩngas; temperamentĩngas; **2.: dramma p.** aistrų dramà.

passiòn||e dkt m **1.** (*per qcs*) aistrà (*kam*); (*fervere*) užsidegĩmas; **p. per il calcio** aistrà fũtbolui; **la p. del gioco** azártas; **p. politica** aistrà politikai; politinės aistros *pl*; **con p.** aistrĩngai; **dare sfogo alle ~i** dũoti vālią aistròms; **la bici è sempr stata la mia p.** dvĩratis visadà bũvo māno aistrà; ♦ **per p.** sàvo malonũmui; **2. (brama)** geidulýs; aistrà; **3. rel (Kristaus)** kanėià, pāsija; **4. mus** pāsija.

passività dkt m pasyvũmas; neveiklũmas.

passiv||o, -a 1. bdv pasyvũs; (*inattivo*) neveiklũs; **resistenza ~a** pasyvũs pasipriešinimas; **un ruolo p.** pasyvũs vaidmuò; ♦ **fumo p.** pasyvũs(is) rūkymas; **2. bdv econ** pasyvũs; nuostolingas; **3. bdv gram** neveikiamòsios rũšies; **4. dkt v econ, comm** pasývas; deficĩtas; **in p.** pasyvũs agg; **un'azienda in p.** nuostolingai dirbanti įmonė; **chiudere il trimestre in p.** nuostolingai

baigti kėtvirtį; **5. dkt v gram** neveikiamoji rūšis -ies, pasyvas.

pàss||o I dkt v 1. žiņgnis (*ir prk*); **un p. in avanti** (*indietro*) žiņgnis ī priekį (atgal); **a grandi** ~i dideliais žiņgniais; **con p. strasciato** vėlkamu žingsniū; **fare un p.** žėngti (žiņgnį); **muovere i primi** ~i žėngti pirmuosius žingsnius (*ir prk*); **restare indietro di qualche p.** atsilikti keliais žiņgniais; **fig sentire dei** ~i girdėti žingsniūs; **fig tra odio e amore c'è un p.** taip neapýkantos ir mėilės vienas žiņgnis; **fig la strada era larga dieci** ~i kėlias būvo dešimties žiņgnių platumo; ♦ **p. p.** žiņgnis pō žiņgnio; **ad ogni p.** kiekvienamė žiņgsnyje; **a un p., a due** ~i, **a pochi** ~i ūž kampo; **essere a un p.** (*da qcs*) būti per žiņgnį (*nuo ko*); **fare il p. più lungo della gamba** apžiōti daugiau nei gėlima praryti; **fare** ~i **da gigante** greitai progresuoti; **fare due / quattro** ~i pasivaikščiōti; **fare un p. avanti / dei** ~i **avanti** žėngti ī priekį; padaryti pāžangą; **fare un p. indietro / dei** ~i **indietro** žėngti atgal; **segnare il p.** trýpčioti viētoje; **seguire i** ~i (*di qcn*) eiti / sėkti (*kieno*) pėdomis; **tornare sui propri** ~i grįžti atgal; **fig fare dei** ~i **avanti** pasistūmėti ī priekį; daryti pāžangą; **2. (andatura)** eĩsena; žiņgnis; tēmpas; **p. cadenzato** ritmĩnga eĩsena; **affrettare / allungare il p.** paspartinti žiņgnį; ♦ **di pari p.** kója ī kója; **di questo p.** jėi ir toliau taip būs; **a p. di lumaca** sraigės žingsniū; **a p. d'uomo** labai lėtai (*pėsčiojo tempu*); **méttersi al p. coi tempi** modernėti; suaktuālinti sàvo pōžiūrį; **tenere il p.** eiti ī kója; neatsilikti; **e via di questo p.** ir taip toliau; **3. (andatura del cavallo)** žiņginė; **4. (t.p. p. di danza)** (šokio) žiņgnis, pā inv; **5. fig (atto, mossa)** žiņgnis; **un p. decisivo (azzardato, rischioso)** lėmiamas (neapgalvotas, rizikingas) žiņgnis; **un p. verso la pace** žiņgnis ī taiką; **fare un p. falso** žėngti klaidingą žiņgnį; ♦ **fare il gran p.** rýžtis svarbiām žiņgsniui (*ppr. vesti*); **6. (brano)** įštrauka; **un p. del Vangelo** Evangelijos įštrauka; **7. tecn** žiņgnis.

pàso II dkt v 1. (*passaggio*) kėlias; **cedere il p.** duoti kėlią (*ir prk*); ♦ **p. carràio** įvažiavimas (*į privačią valdžią, į kiemą ir pan., kurį draudžiama užstatyti*); **2. (valico)** (kalnų) pėrėja; **3. uccello di p.** paūkštis keliauniņkas.

pàso III, -a bdv: uva p. razinos pl.

password dkt m inf (*parola d'accesso*) slaptāžodis; **digitare / immettere / inserire la p.** įvēsti slaptāžodį.

pàsta dkt m 1. tešlą; **p. frolla** smėlinė tešlą; **p. sfoglia** sluoksniuota tešlą; **impastare (stendere)**

la p. minkyti (iškočiōti) tešlą; ♦ **avere le mani in p.** būti įsivėlusiam; (*avere influenza*) būti įtakingam; **2. (t.p. p. alimentare)** makarōnai pl; **p. in brodo** sultinys sū makarōnais; **p. al sugo** makarōnai sū pomidorų pādažu; **butare la p.** įberti makaronūs ī puodą (*verdant vandeniu*); **fare / cucinare la p.** virti makaronūs; ♦ **p. all'uovo** makarōnai iš tešlės sū kiaušiniiais; **3. (piccolo dolce e sim.)** pyragaitis, pyragėlis; bandėlė; **4. (prodotto molle)** pastā; māsė; **p. dentifricia** dantų pastā; **p. d'acciughe** ančiūvių paštėtas; **formaggio a p. dura (molle)** kietasis (minkštasis) sūris; **5. fig: della stessa p.** tō paties molio; **vediamo di che p. sono fatti** pažiūrėkime iš kōkio molio jiē drėbti; **6. ♦ p. d'uomo** gerōs širdies žmogūs.

pastasciutta dkt m makarōnai pl (*ppr. kaip patiekalas*).

pasteggiare vksm [A] (-isc-) mėgautis valgii.

pastello 1. dkt v (*colore, opera e sim.*) pastelė; **a p.** tapytas agg pastelė; pastelinis agg; **2. bdv nkt** pastelinis.

pasticca dkt m tablėtė; (*pastiglia*) pastilė.

pasticciare -a dkt v/m ⇒ **pasticciare**.

pasticceria dkt m 1. (negozio) cukrainė; konditėrija, konditėrijos parduotuvė; **2. (come tecnica e arte)** konditėrija.

pasticciare vksm 1. (su)kuřpti; šiaip taip (pa)darýti; **2. (sporcare)** (nu)tepliōti; (nu)terliōti.

pasticciér||e, -a dkt v/m konditėrininkas -ė; *kaip bdv crema* ~a konditėrinis krėmas.

pasticcino dkt v pyragaitis; kėksas.

pastic||cio dkt v 1. gastr āpkepas; **2. fig** (*cosa mai fatta*) jėvalas (*prastas darbas*); (*di un disegno*) terliōnė, tepliōnė; **3. fig** (*garbuglio*) pāiniava; (*guaio*) bėdā; **combinare un p.** kōšę užvirti; **finire / cacciarsi / métersi in un p. / nei** ~ci pakliūti ī pāiniavą / bėdą.

pasticciónė, -a dkt v/m atgrubnāgis -ė.

pastificio dkt v 1. makarōnų gamyklā / fābricas; **2. (negozio)** makarōnų parduotuvė.

pastiglia dkt m 1. tablėtė; (*pillola*) piliulė; **2. (nor. medicinale)** pastilė; **3. tecn p. (dei freni)** stabdžių trinkelė.

pastina dkt m smulkūs makarōnai pl; **p. in brodo** sultinys sū makarōnais.

pàst||o dkt v vālgymas; vālgis; (*pietanze*) vālgia: pl; **p. serale** vakariėnė; **dopo i** ~i pō vālgio; **prima dei** ~i prieš vālgį; **vino da p.** stālo vėnas; **dare in p.** sušerti; **fare un p. abbondante** sōcia: pavālgyti; ♦ **a ore** ~i pietų ā vakariėnės metū; **mangiare fuori p.** vālgyti pō vālgio (*kitu. negu įprasta, laiku*); užkąsti kāi išeina; **saltare**

il p. neválgyti; líkti neválgius; praléisti pietùs (/ vakariēņe).

pastóne *dkt v* jóvalas.

pastoràle **1.** *bdv* piemenū; piemeniškas; **2.** *bdv fig rel* kūnigo; ganýtojiškas; *attività / azione p.* sielóvada; **3.** *lett, mus* pastorālinis; **4.** *dkt m (t.p. lettera p.)* (výskupo) ganýtojiškas láiškas; **5.** *dkt v (t.p. bastone p.)* pastorālas; **6.** *dkt m lett, mus* pastorālē.

pastóre *dkt v* **1.** piemuō; keřdzius; ♦ *il buon P.* gerāsis ganýtojas; *p. di ànime* sielų ganýtojas; **2.** *fig (prete protestante)* pāstorius; **3.** *(t.p. cane da p.)* (šuō) avīganis; *p. tedesco* vókiečū avīganis.

pastorèllo, -a *dkt v/m* piemenāitis -ē.

pastorizia *dkt m* avininkýstē.

pastorizzàre *vksm* pasterizúoti.

pastorizzàto, -a *bdv, dlv* pasterizúotas.

pastorizzazióne *dkt m* pasterizācija; (*il pastorizzare*) pasterizāvimas.

pastóso, -a *bdv* **1.** mīnkštas (kaīp tešlā); **2.** *fig* sódruš.

pastràno *dkt v* žiemīnis pāltas.

patàcca *dkt m* **1.** (*oggetto falso*) šlamštas (*beveritis daiktas*); **2.** *fam (macchia)* (dīdelē) riebalúota dēmē.

patàt||a *dkt m* **1.** būlvē; *purē di ~e* būlvīų kōšē; *~e fritte (lesse)* kēptos (vīrtos) būlvēs; *frittella di ~e* bulvīnis blīnas; *pelare una p.* lūpti būlvē; *naso a p.* nōsis kaīp būlvē; ♦ *p. bollente* „karštā būlvē“ (*keblus dalykas*); *~e novelle* ankstývosios būlvēs; *sacco di ~e* pelų maišas (*apie nerangų*); *spirito di p.* nevýķes sāmojis; **2.** *fam (di qcn)* vēplýs -ē.

patatín||a *dkt m* **1.:** *~e fritte* skrūdintos / grūzdintas bulvýtēs; (*chips*) būlvīų traškūčiai; **2.** *fam (vagina)* putýtē.

pâtē *dkt v nkt* paštētas.

patèlla *dkt m zool* mēlynóji lēkštēlē (*moliuskas*).

patéma *dkt v: p. (d'ánimo)* nērimas.

paténte *dkt m* vērslo liūdijimas, pātentas; *p. (di guida)* vairúotojo pažymējimas; (*la licenza di guidare*) (vairāvimo) téisēs *pl*; *non avere la p.* neturēti téisių.

pateréccio *dkt v med* landuonīs -iēs *femm.*

paternalismo *dkt v* paternalizmas.

paternità *dkt m* **1.** tēvystē; **2.** *fig* autorýstē; *la p. di un attentato* atsakomýbē ūž īšpuolį; *non si conosce la p. del dipinto* pavéikslo tapýtojas / áutorius nežīnomas.

patérno, -a *bdv* **1.** (*del padre*) tēvo; **2.** *fig (da padre)* tēviškas; **3.** (*di parentela*) īš tēvo pūsēs.

patéti||co, -a **1.** *bdv* patētiškas; **2.** *bdv (penoso)*

apgailētinās; *una scusa ~ca* nieķingas pasitēisinimas; **3.** *dkt v (pathos)* patētika, patōsas.

patibolo *dkt v* ešafōtas; (*forca*) kártuvēs *pl*; *condannare al p.* nuteīsti pakárti.

patiménto *dkt v* kančīa; kentējimas.

pàtina *dkt m* **1.** apnašā; (*strato*) slúoksnis; *una p. di fuliggine* súodžīų apnašā; ♦ *la p. del tempo* laīko žýmēs *pl*; **2.** *fig (nota)* gaidēlē; (*tratto*) brúožas; *una p. di nostalgia* nostālgijos / nostālgīška gaidēlē; **3.** *tecn* pātina.

patinàt||o, -a *bdv: carta ~a* kreidīnis pōpierijs; *rivista ~a* māsīnis žurnālas.

pàtio *dkt v* pātijus (*toks vidaus kiemas*).

pat||ire *vksm (-isc-)* **1.** *tr* ķēsti; (īš)kentēti; *p. dei danni* patīrti nuostolius; *p. la fame* ķēsti āķķ; *la pianta ~isce il caldo* āugalas ķēnčia nuō karščīų; ♦ *p. le pene dell'inferno* eīti krýžiaus keliūs; **2.** *intr [A]* kentēti; kankīntis; *~isce di insònnia* jī kankīna / kamúoja nēmīga; **3.** *intr [A] (per qcs)* nukentēti (*nuo ko*).

patito, -a **1.** *bdv* īšvarģēs; sublōģēs; **2.** *dkt v/m (di qcs) (ko)* fanātikas -ē.

patologia *dkt m* **1.** *med* patolōģija; **2.** (*malattia*) ligā.

patològico, -a *bdv* **1.** *med* patolōģinis; patolōģijos; **2.** *fig* patolōģiškas.

pàtria *dkt m* tēvynē; (*luogo di nascita*) gimtinē, gimtāsīs krāštas; *l'amore per la p.* mēilē tēvynēi; *fig la p. del calcio* fūtbolo tēvynē.

patriàrca (*dgs -chi*) *dkt v* patriārchas.

patriarcàle *bdv* **1.** patriarchālinis; **2.** *fig (austero, tradizionale)* patriarchāliškas.

patriarcàto *dkt v* patriarchātas.

patrigno *dkt v* patēvis.

patrimoniale *bdv* tuřtinis; tuřto; *imposta p., tassa p.* tuřto mōkestis.

patrimònio *dkt v* **1.** tuřtas; (*proprietà*) nuosavýbē; *il p. di famiglia* šeimōs tuřtas; ♦ *costare un p.* kainúoti didelius pīnigus; **2.** *fig* pāveldas; *p. artistico (rurale)* mēno (káimo) pāveldas; **3.:** *biol p. genético* genotīpas.

pàtri||o, -a *bdv* **1.:** *~a potestà* tēvų valdžīa; **2.** (*della patria*) tēvynēs; *amor p.* mēilē tēvynēi.

patriòta *dkt v/m* patriòtas -ē.

patriòttico, -a *bdv* patriòtiškas; patriòtinis.

patriottismo *dkt v* patriotizmas, patriotiškūmas.

patrizio, -a *stor* **1.** *dkt v* patricijus; **2.** *bdv* patricijų; patriciāto.

patrocinàre *vksm (-ci-)* (pa)rémīti.

patrocinio *dkt v* rēmīmas; *il p. UE ES* remiamóji veiklā; *sotto il p. (di qc), con il p. (kam)* rēmiant, ēsant (*kam*) rēmējui.

patronàto *dkt v* 1. fòndas; (*ente caritativo*) labdaros įstaiga; 2. (*tutela*) globà; **sotto il p.** (*di qcn*) rėmiant (*kam*); (*kieno*) rėmiamas *agg.*

patronimico *dkt v* tėvavardis.

patròno, -a *dkt* 1. *v/m* globėjas -a; **santo p.** šventasis globėjas; 2. *v dir* gynėjas.

pàtta I *dkt m* lėgiosios *pl*; (*a scacchi, per stallo*) pàtas.

pàtta II *dkt m* (*dei pantaloni*) praskiėpas.

patteggiamentò *dkt v dir* susitarimai *pl* dėl bausmės sumàžinimo (/ dėl pakaitinės bausmės) baudžiamòjoje bylojė.

patteggiare *vksm* (-tėg-) vėsti derėbas; (*qcs*) derėtis (*dėl ko*); *dir p. la pena* susitariti dėl bausmės sumàžinimo (/ dėl pakaitinės bausmės) baudžiamòjoje bylojė.

pattinàggio *dkt v* čiuožimas; **p. artistico** dailiùsis čiuožimas; **p. a rotelle** riedėjimas; **pista di p.** čiuožyklà.

pattinàre *vksm* [A] (*pàt-*) čiuožti, čiužinėti; **p. sul ghiaccio** čiuožti ledù.

pattinatòre, -trice *dkt v/m* čiuožėjas -a.

pàttin||o I *dkt v* 1. *tecn* šliūžė; pavažà; 2.: *~i da ghiaccio* pačiužos; *~i a rotelle* riedučiai; *andare sui ~i a rotelle* važinėti riedučiais.

pattino II *dkt v* „patinas“ (*tokia irklinė valtis dvigubu korpusu*).

pàtt||o *dkt v* 1. pàktas, sutartis -iės *femm*; (*accordo*) susitarimas; **p. di non aggressione** nepuolimo sutartis; **p. di stabilità** stabilumo pàktas; *stor Patti Lateranensi* Lateràno susitarimas *sg*; ♦ **p. sociale** sociàlinis pàktas; *scendere a ~i, venire a ~i* susitariti; 2. (*condizione*) sąlyga; ♦ *flk ~i chiari amicizia lunga* „aiškiios sąlygos, ilgà draugystė“; *kaip jngt a p. che... , a p.* (*di far qcs*) sù (tà) sąlyga, kàd...

pattùglia *dkt m* patrùlis; **p. aerea** óro patrùlis; ♦ *di p.* patruliuojantis *agg.*

pattugliare *vksm* patruliuoti.

pattuito, -a *bdv* sùtartas; sudėrintas.

pattùme *dkt v* šiukšlės *pl*.

pattumiéra *dkt m* šiukšlių dėžė.

pàura *dkt m* 1. baimė; **per (la) p.** iš baimės; *senza p.* bebaĩmis *agg*; **p. di morire / della morte (del buio, del pubblico, dei ragni, degli spazi aperti)** mirties (tamsos, scėnos, vorų, didelės erdvės) baimė; **aver p.** (*di qcs; per qc*) bijóti(s) (*ko; del ko*); **prendersi p.** išsigąsti; gąsdinti; **non avere p.!** nebijók!; **ho p.!** mán baisù!; **bijaù!**; **ho p. di no** bijaù, kàd nė; **non risposi, per p. di offenderla** neatsakiau, nės bijójau jà įžeisti; ♦ **far p., mettere p.** (*a qc*) įbauginti, išgąsdinti (*kq*); *fam da p.* nerealiùs *agg*; *fam far p.* būti baišiam; *la*

p. fa novanta baimės àkys didelės; *kaip jst che p.!* kaip išsigandaù!; 2. (*timore*) bűgštavimas; 3. (*ansia*) nerimastis -iės.

pauròso, -a *bdv* 1. (*che ha paura*) bailùs, baugštùs; 2. (*che fa paura*) baisùs; gąsdinantis -i; **un p. incidente** kraupì avàrija; 3. (*incredibile*) nerealiùs; baisùs.

pàusa *dkt m* 1. pàuzė; pėrtrauka; **p. pranzo** pietų pėrtrauka; **fare una p.** darýti pėrtraukà; **mettere in p. il lettore DVD** pristabdýti DVD leistuvà; spùstelėti DVD leistuvo pàuzės mygtukà; 2. *mus* pàuzė.

pavidità *dkt m* baikštumas.

pàvido, -a *bdv* baikštùs.

pavimentàre *vksm* (-mėn-) (iš)grįsti; (*munire di pavimento e sim.*) klóti (*kur*) grindis.

pavimentaziòne *dkt m* 1. (*lastricato*) grindinys; (*manto stradale*) kėlio dangà; (*assito*) klojinys; (*pavimento*) grindys *pl*; 2. (*l'azione*) (gatvių ir pan.) grindimas; grindų klojimas.

paviménto *dkt v* grindys *femm pl*; **passare la cera sul p.** (iš)vaškuoti grindis.

pavónė *dkt v* zool pòvas.

pavoneggiàrsi *vksm* (-nėg-) máivytis; (*darsi arie*) puikuotis; (*compiacersi di sé*) grožėtis savimi.

pazientàre *vksm* [A] (-ziėn-) turėti kantrėbės; būti kantriám; (*sopportare*) pakentėti.

paziénte 1. *bdv* (*di qcn*) kantrùs; 2. *bdv* (*di qcs*) reikalaujantis atidùmo; rūpestingas; 3. *dkt v/m* pacienėtas -ė, ligónis (-ė).

pazientemėnte *prv* kantriai.

paziénza *dkt m* 1. kantrėbė; (*l'essere paziente*) kantrumas; **con p.** kantriai; **avere p.** turėti kantrėbės; **pèrdere la p.** netėkti kantrėbės; **abbi p.!** atlėisk!; ♦ *kaip jst p.!* niėko nepadarýsi!, kà čià padarýsi!; *kaip jst santa p.!* pò šiėnts!; 2. (*diligenza*) atidùmas, stropùmas.

pazzesco, -a *bdv fam* beprótiškas; pasiutęs; **prezzo p.** beprótiška kàina; **fa un freddo p.** pasiutusiai šàlta.

pazzì||a *dkt m* 1. kvailystė, beprotystė; **fare una p.** padarýti kvailystė; (*comprando qcs*) neiškėsti nepirkus; **fare ~e (per qc)** visko padarýti (*dėl ko*); **è una (vera) p.** (taí) beprótiška, (taí) (tikrà) beprotybė; 2. (*malattia*) pamišimas.

pàzz||o, -a 1. *bdv fig* (*di qcs*) beprótiškas; **spese ~e** nežabótos išlaidos; **tempo p.** nenuspėjamas óras; **a velocità ~a** beprótišku greičiu; **darsi alla ~a giòia** šėlti iš džiaugsmo; 2. *bdv fig* (*di qcn*) pamišęs; **andare p.** (*per qc*) būti pamišusiam (*dėl ko*); **essere p.** (*di qcn*) beprótiškai mylėti (*kq*); 3. *dkt v/m, bdv* beprótiš -ė; pamišėlis -ė; **come un p.** kaip pamišęs; **diventare p.**

pamīsti, īseiti īš prōto; ♦ *da ~i* beprōtišķas; (*un sacco*) bē prōto; *kaip jst ma sei p.?* īspro-tėjai?; *kaip jst ma siamo ~i?* nejuokāukim!

pecca *dkt m* trūkumas, ūda.

peccaminoso, -a *bdv* nuodēmīngas; nedōras.

pecc||āre *vksm* (*pēc-*) **1.** nusidēti; (pa)darīti nūo-dēmē; *p. in parole, opere e omissioni* nusidēti žōdžiais, darbaīs īr apsileidīmais; *p. di supèr-bia* nusidēti puikýbe, nusidēti puikýbēs nūo-dēmē; *fig p. di disattenzione* stokōti atidūmo; būti īšsīblāškusiam; **2.** (*avere dei difetti*) turēti trūkumū; *il disegno ~a di precisione* brēžiniui trūksta tikslūmo.

peccāt||o *dkt v* **1.** nūodēmē; *p. grave (mortale)* sunkī (mirtinā) nūodēmē; *confessare (rimét-tere)* *i ~i* īšpažīnti (atlēisti) nūodēmes; *pen-tirsi dei propri ~i* gailētis ūž nūodēmes; ♦ *p. originale* pirmōji nūodēmē; *un p. di gioventù* jaunystēs klaidā; **2.** *fig: p. (per qcs)* gaīla (*ko*); *che p.!* kāip gaīla!; *è un p. che...* gaīla, kād...

peccatōre, -trice *dkt v/m* nusidējēlis -ē.

péce *dkt m* dervā; degūtas; ♦ *p. greca* kanifōlija.

pechinése *v. bdv* Pekīno; pekīniēčīj; īš Pekīno; **2.** *dkt v/m* pekīniētis -ē; **3.** *dkt v* (*razza canina*) pekīnas.

pécor||a *dkt m* avīs -iēs (*ir prk*); (*carne di*) *p.* avīena; *lana di p.* aviū vilna; *tosare le ~e* ķīrpti avīs; ♦ *p. nera* „juodōji avīs“ (*kas daro kitiems, ppr. šēimos nariams, gēdā; nevykēlis*).

pecorèlla *dkt m* dimin avēlē (*ir prk*).

pecorino *dkt v* pekorīnas (*toks avies pieno sūris*).

peculātō *dkt v* dir turto pasisāvinimas.

peculiāre *bdv* ypatingas; sāvitas; specifinis; (*tipi-co di qc*) būdingas (*kam*).

peculiaritā *dkt m* **1.** (*tratto particolare*) ypātýbē; **2.** (*l'essere peculiare*) savitūmas.

pecuniāri||o, -a *bdv* pinigīnis; *dir pena ~a* pinigī-nē baudā.

pedāggio *dkt v* (važiāvimō) riņkliava (*už važiāvi-mā keliu, tiltu ir pan.*).

pedagogia *dkt m* pedagogika.

pedagōgico, -a *bdv* pedagōginis; pedagōgišķas.

pedagōgo, -a *dkt v/m* pedagōgas -ē.

pedalāre *vksm* [A] (-dā-) **1.** mīnti pedalūs; (*an-dare in bicicletta*) važinētis dvīračīu; **2.** *fam* (*muoversi in fretta*) jūdintis.

pedāle *dkt v* paminā, pedālas; *il p. del freno (della frizione)* stabdžīj (sānkabos) paminā; ♦ *a p.* kōjīnis *agg*.

pedāna *dkt m* **1.** pakōja (*lentelē kojoms pasidēti*), paminā; (*di cattedra e sim.*) pakylā; **2.** *sport* (*di lancio*) skritulýs; (*del baseball*) metīko gūbrýs; **3.** *sport* (*della scherma*) fechtāvimō tākas.

pedānte **1.** *bdv* pedāntišķas; *in modo p.* pedān-tiškai; **2.** *dkt v/m* pedāntas -ē.

pedāt||a *dkt m* **1.** spýris; spyrimas; *cacciare (via)* *a ~e* īšspirti; **2.** (*impronta del piede*) pēdā, pēd-sakas; *pieno di ~e* prītryptas.

pedēstre *bdv* lēkštas, banālūs; žēmo lýgio.

pediātra *dkt v/m* pediātras -ē.

pedicūre *dkt m* pedikiūras.

pedigree [*pedi'gri*] *dkt v*: *con p.* grynaveīslis *agg*.

pedilūvio *dkt v* kōjū plovīmas.

pedina *dkt m* **1.** (*di dama*) šāškē; (*di altri giochi*) figūrēlē; **2.** *fig* marionētē; pastūmdēlis.

pedinamēnto *dkt v* sekīmas.

pedināre *vksm* (-di-) sēkti, sēkiōti.

pedissequ||o, -a *bdv* neoriginalūs; mēgdžiojantis; *traduzione ~a* saūsas vertīmas.

pedofilia *dkt m* pedofīlija.

pedōfilo *dkt v* pedofīlas.

pedonā||e *bdv* pēsčījūj; *isola p.* saugūmo salēlē; *passaggio p., strisce ~i, attraversamento p.* pēs-čījūj pērēja; *zona p.* pēsčījūj zonā.

pedón||e, -a **1.** *dkt v/m* pēsčīāsis -čīōji; pēstýsis; *i ~i* pēstēji; **2.** (*negli scacchi*) pēstinīnkas.

peduncolo *dkt v* bot kōtas, kotēlis; (*di fiore*) žīed-kotis.

peggio **1.** *prv* (*in modo peggiore*) blogiāū; pras-čīāū; *molto p.* daūg blogiāū; *sentirsi p., stare p.* blogiāū jāūstis; *stare p. (economicamente)* blo-giāū gvēnti; *gli affari vanno p.* reikalai blogē-ja; vērslas eīna blogýn; *la ragazza è p. prepara-ta del ragazzo* merginā blogiāū pasīruōšusi neī vaīkīnas; ♦ *di male in p.* kuō toliāū, tuō blo-giāū; *kaip jst p. di così (si muore)!* blogiāū ne-būnā; **2.** *prv* (*nel modo peggiore*) blogiāūsiai; prasčīāūsiai; *è il p. vestito* jis blogiāūsiai apsi-reņgēs; *lui lavora p. di tutti* jis īš visý blogiāu-siai dīrba; **3.** *bdv nkt* blogēsnis; prastēsnis; *questo ristorante è p. di quello* šīs restorānas prastēsnis ūž anā; **4.** *bdv nkt fam* blogiāūsias; prasčīāūsias; **5.** *dkt v nkt* blogiāūsias dalýkas; taī, kās blogiāūsia; (*come comparativo*) blo-gēsnis dalýkas; taī, kās blogiāū; *il p. deve an-cora venire* blogiāūsia dār priēšāký; ♦ *p. per lei* jōs reīkalas; kāip sāu nōri; *volgere al p., cam-biare in p.* pakrýpti / ķēstis ī blōgajā pūšē; **6.** *dkt m nkt*: ♦ *alla p., alla p. delle p.* blogiāūsīu ātveju; īš bēdōs; *alla (meno) p.* kāip īšēina; *ave-re la p.* būti nugalētam; pralaīmēti.

peggioramēnto *dkt v* **1.** (*il rendere peggiore*) (pa)-blōginīmas; **2.** (*il diventare peggiore*) (pa)blo-gējīmas; (pa)prastējīmas.

peggiōr||āre *vksm* (-giō-) **1.** *tr* (pa)blōgīnti; *p. la situazione* pablōgīnti situācijā; **2.** *intr* [E] (pa)-

blogėti, (pa)prastėti; *il malato* ~a ligonis blogėja; *lo studente è ~ato* studentas blogiau mokosi; *il tempo* ~a oras prastėja.

peggiorativo, -a gram 1. dkt v pejoratyvas; 2. bdv pejoratyvinis.

peggiore bdv 1. (*comparativo*) blogesnis; prastėsnis; ~i *prospettive* blogesnės perspektyvos; *questo vino è p. dell'altro* šis vynas prastėsnis už kitą; ♦ *nella p. delle ipotesi, nel p. dei casi* blogiausių atvejų; 2. (*superlativo*) blogiausias, prasčiausias; *il p. di tutti* blogiausias iš visų; *nel modo p.* blogiausiai; 3. dkt v/m: *il p.* (pàts) blogiausias; (pàts) prasčiausias; *la p.* (patì) blogiausia; (patì) prasčiausia.

pegno dkt v 1. užstatas, įkaitas; *banco dei ~i* lombardas; *dare in p.* užstatyti, įkeisti; 2. fig žėnklas; įrėdymas; *p. d'amore* mėlės žėnklas; 3. (*nei giochi*) fántas.

pelàme dkt v káilis.

pelandrone, -a dkt v/m sluňkias -ė.

pelàre vksm (*pé-*) 1. (*spelare*) (nu)dirti; (*spennare*) (nu)pėšti; 2. (*sbucciare*) (nu)lũpti, (nu)skũsti; 3. *fam* (*radere a zero*) (nu)skũsti plikaĩ; 4. *fig fam* (*spillare denaro*) (nu)lũpti.

pelàt||o, -a 1. bdv (*calvo*) plikas, praplĩkės; 2. bdv, dlv (*sbucciato*) nũluptas; (*pomodori*) ~i pomidėrai bė odėlės.

pelàgra dkt m med pelagrà.

pellàme dkt v (išdĩrbt) óda.

pelle dkt m 1. óda, odà; *p. delicata* (*morbida*) jautrĩ (minkštà) óda; *malattia della p.* ódos ligà; ♦ *p. d'oca* žasiės óda; *p. e ossa* óda iř káulai; *amici per la p.* geriàusi draugai; *provare sulla pròpria p.* pajũsti sàvo káiliu; *rischiare la p.* rizikũti gvybė; *salvare la p.* išnėšti (sveikà) káilĩ; *non stare nella p.* nesitvėrti sàvo káilyje; *ho la p. d'oca* (mán) šiurpsta óda; 2. (*di animali*) óda; (*pelliccia*) káilis; *p. di camòscio* zòmša; *p. di volpe* lapenà; *di p., in p.* odinis agg; *calzature di p.* odinė àvalynė sg; *conciare la p.* (iš)dĩrbti ódà; 3. (*buccia*) odėlė.

pellegrinàggio dkt v piligrininė kelionė.

pelleggrino, -a 1. dkt v/m maldiniňkas -ė; piligrĩmas -ė; 2. bdv; *zool falco p.* sàkalas kelečĩvis.

pellerróssa dkt v/m, bdv nkt raudonódis -ė.

pelletteria dkt m 1. (*l'attività*) odininkystė; 2. (*gli oggetti*) ódos gaminiai; 3. (*il negozio*) ódos gaminiũ parduotũvė.

pellicàno dkt v *zool* pelikànas.

pellicceria dkt m (*negozio*) kailiniũ parduotũvė.

pelliccia dkt m 1. (*di animale*) káilis; *di p.* kailĩnis agg; *animali da p.* káiliniai žvėrys; 2. (*indu-*

mento) kailiniai pl; *p. di visone* audinės kailiniai pl; *p. di zibellino* sàbalenos pl.

pellicciàio, -a dkt v/m káilininėkas -ė; (*solo chi lavora le pellicce*) kailiadĩrbys -ė.

pellicina dkt m dimin odėlė.

pellicciòtto dkt v kailĩnė striukė.

pellicola dkt m 1. plėvė; plėvėlė; (*pellicina*) odėlė; *p. di alluminio* aliuminio fòlija; 2. fot juostėlė; filmo jũosta; *p. fotografica* (fotografĩjos) juostėlė; 3. (*film*) jũosta (*filmas*).

pelliróssa dkt v/m nkt ⇒ **pellerróssa**.

pélo dkt v 1. plaukėlis, pláukas; gyvplaukis; ♦ *al p., per un p.* pėr pláukà; *pel di carota* raudonplaukis; *di primo p.* žalias (*nepatyres*); *avere il p. sullo stòmaco* sũ niėkuo nesiskaityti; bũti negailestingam; *non avere ~i sulla lingua* nevyniotti žėdžĩų ĩ vátà; ≡ neieškotti žėdžio kišėnėje; *cercare il p. nell'uovo* blusinėti (*bũti pedantiškam*); *fare il p. e il contropelo* prieš pláukà šukũti / pasakyti (*kritikuoti*); *lisciare il p.* įkrėsti ĩ káilĩ; *c'è mancato un p.* tik pėr pláukà (*kažkas neatsitiko*); 2. (*manto di animale*) káilis, pláukas; gaurai pl; *cavalcare a p.* jotti bė balno; 3. (*setola*) šerỹs; 4. (*di un tessuto*) pũkas; 5. *bot* plaukėlis; 6.: *il p. dell'acqua* vandeĩs pavĩrišius.

pelóso, -a bdv plaukũotas; (*di bestie*) gaurũotas.

peluche [pe'luʃ] dkt v nkt 1. plĩušas; *di p.* plĩušinis agg; 2. (*pupazzo*) plĩušinis / minkštàsĩs žaĩslas.

pelũria dkt m plaukėliai pl; pũkėliai pl.

péna dkt m 1. bausmė; *p. capitale, p. di morte* mirties bausmė; *infliggere (scontare) una p.* paskirti (atlikti) bausmę; *dir p. detentiva* lãisvės atėmimas; 2. (*sofferenza*) kančĩà, kentėjimas; sielvartas; (*preoccupazione*) rūpestis; ♦ *un'anima in p.* dvasià bė viėtos; *essere / stare in p.* sėdėti kaĩp ànt àdatų; *valere la p.* vertėti; apsimokėti; *non vale la p.* neverta; 3. (*pietà*) gaĩlestis; *far p.* graũdžiai atrėdyti; *mi fa p.* mán gaĩla; *mi fai p.!* mán gaĩla tavėš!

penàle 1. bdv baudžiamàsĩs -oji; *càusa p.* baudžiamoji bylà; *còdice p.* baudžiamàsĩs kòdeksas; *diritto p.* baudžiamoji teisė; 2. dkt m (*in un contratto*) netesỹbos pl; 3. dkt v (*diritto penale*) baudžiamoji teisė.

penalità dkt m nkt 1. (*multa*) nũobauda; 2. *sport* baudà.

penalizzàre vksm 1. (*sfavorire qc*) eĩti (*kieno*) nenàudai, išeĩti (*kam*) ĩ nenàudà; (*far torto*) nuskrĩausti (*kq*); (*danneggiare*) (pa)keĩkti (*kam*); 2. *sport* (nu)baũsti.

penalizzàto, -a bdv, dlv nũskriaustas; tũrintis nepalankiũ sàlygų.

penalménate *prv dir: perseguibile p.* gālintis patraukti baudžiamōjon atsakomybēn.

penàre *vksm* [A] (*pé-*) **1.** (*soffrire*) kentėti; **2.** (*facitare*) vargti; turėti vargo.

pendénate **1.** *bdv* (*appeso*) kābantis; **2.** *bdv* (*inclinato*) pasviręs; svýrantis; **la torre p. di Pisa** svýrantis Pizos bókštas; **3.** *bdv fig* (*non risolto*) nēbaigtas; neišspręstas; **4.** *dkv* v (*ciondolo*) pakabūtis; ♦ *~i* (*orecchini*) (kābantys) auskarai.

pendénza *dkv m* **1.** pasvirimas; (*di superficie*) nuólydis; nuožulnūmas; **in p.** nuolaidūs agg, nuožulnūs agg; **2.** (*pendio*) nuókalnė; **3.** *dir* neišspręstas ginčas; (*conto*) neapmokėta sumà.

péndere *vksm* [A] **1.** (*stare appeso*) kabėti, kabóti; ♦ **p. dalle labbra** (*di qcn*) gāudyti kiekvienà (*kieno*) žodį; **2.** (*essere inclinato*) svirti; krypti; bŭti nuožulniám; **3.** *fig* (*essere irrisolto*) bŭti nebaigtám; bŭti neišspręstám.

pendic||e *dkv m* (*ppr. dgs ~i*) pakašnė; pašlaitė.

pendio *dkv* v šlaitas; nuókalnė, įkalnė; **in p.** nuožulnūs agg.

péndola *dkv m* švytuóklinis laikrodís.

pendolàre **1.** *dkv v/m* (*t.p. lavoratore -trice p.*) žmogūs, važinėjantis reguliariai į darbà ir atgal; **2.** *bdv: moto p.* švytávimas.

pendolarismo *dkv* v reguliárūs važinėjimas į (*ppr.* tólimà) darbó vietà ir atgal.

péndolo *dkv* v švytuóklė, svyruóklė; **orologio a p.** švytuóklinis laikrodís.

péne *dkv* v anat pėnis, várpa.

penetrànte *bdv* skvarbūs (*ir prk*); šaižūs.

penetràre *vksm* (*pé-*) **1.** *intr* [E] skveřbtis (*ir prk*), prasiskveřbti; įsiskveřbti; smelktis (*ir prk*); (*di liquidi*) prasisuñkti, suñktis; (*conficcarsi*) įsmĩgti; (*di trapano*) gręžti; **2.** *intr* [E] (*introdursi*) (į)lĩsti; (*entrare con forza*) įsibráuti; įsiveřžti; įsigáuti; **3.** *tr* pėrsmelkti (*kq*); skveřbtis (*į kq*); pėrsisunkti (*per kq*); įsmĩgti (*į kq*); *t.p.* ⇒ **1.**; **4.** *tr fig* pėrprasti (*kq*); skveřbtis (*į kq*).

penetrazíone *dkv m* **1.** įsiskverbimas; prasiskverbimas; prasisunkimas; **2.** *fig* (*diffusione*) plitimas; **3.** *mil, sport* įsibrovimas, įsiveržimas; **4.** *fig* (*acume*) skvarbūmas.

penicilína *dkv m* farm penicilinas.

peninsulàre *bdv* pūsiasalis; **Itàlia p.** žemýninė Itàlja.

penísola *dkv m* pūsiasalis; *geogr p. Ibérica* Ibėrijos / Pirėnų pūsiasalis.

peniténza *dkv m* **1.** atgailà; atgailávimas; **fare p.** atgailáuti; (*espiare i peccati*) išpĩrkti nuódemės; **2.** (*castigo, pena*) baismė; **per p.** baūsmei.

penitenziàrio *dkv* v baismės atlikimo įstaiga; kàlinimo įstaiga.

pénn||a *dkv m* **1.** plũksna; (*piuma*) pũkas; ♦ *~e nere* „juodosios plũksnos“ (*Alpių padalinio kareiviai*); **lasciarcí le ~e** šáukštà padėti (*mir-ti*); **2.** (*per scrivere*) rašiklis; tušinũkas; **p. a sfera** šratinũkas; **p. stilogràfica** pàrkeris; ♦ **amico di p.** susirašinėtojas; **3.** *fig* (*scrittore*) rašytojas; **4.** (*tipo di pasta*) vamdūtis (*makaronų rūšis*); **5.** *inf* USB atmintinė.

pennàc||chio *dkv* v **1.** pliumázas; **2.** *fig*: *~chi di fumo* dũmų kamuoliai.

pennaréllo *dkv* v flomàsteris.

pennellàre *vksm* (*-nèl-*) (*pa*)tėpti dažais; padažyti teptukũ.

pennellàta *dkv m* pótėpis.

pennèllo *dkv* v teptũkas; **p. da barba** skutĩmosi šepetėlis; ♦ **andare a p., stare a p.** tobulai tĩkti.

pennino *dkv* v (ràšomoji) plũksna.

pennónne *dkv* v **1.** (vėliavos) stėbas; **2.** (*di nave*) rėja.

pennũto, -a **1.** *bdv* plũksnótas; **2.** *dkv* v plũksnuótis.

penómbra *dkv m* pũsšešėlis; (*al crepuscolo*) prieblanda; **essere in p.** bŭti pusiáu apšviestám.

penóso, -a *bdv* **1.** (*duro*) sunkūs; (*faticoso*) várginantis; (*opprimente*) slogūs; (*spiacevole*) nemalonūs; **2.** (*triste*) graudūs; **3.** *fam* (*pessimo*) apgailėtinas.

pens||àre *vksm* (*pén-*) **1.** *intr* [A] (*pa*)mąstýti; (*pa*)galvóti; (*ragionare*) protáuti; **modo di p.** mąstýsena; **p. ad alta voce** galvóti garšiai; **far p.** vėřsti susimąstýti; **2.** *intr* [A] (*a qc*) (*pa*)galvóti (*apie kq*); **p. al futuro** galvóti apie áteitį; **a che cosa stai ~ando?** apie kà galvóji?; **ci dovevi p. prima!** reikėjo anksčiau apie tai pagalvóti!; ♦ **senza ~arci (su) due volte** ilgai negalvódamas; **ho altro a cui p.!** turiu svarbesnių dalýkų / reikalų!; **3.** *intr* [A] (*badare a qc*) rūpintis (*kuo*); galvóti (*apie kq*); **p. alla famiglia** rūpintis šeimà; **p. solo a sé stessi** tik apie savė galvóti; **~o io a invitare la nonna** pasirũpinsiu àš senėlė pakviesti, senėlė pakviėsiu àš; ♦ **non ci p.!, ~a alla salute!** neiĩmk į gálvą!; **~a ai fatti tuoi!** nesikišk!; **4.** *intr* [A]: **p. bene (male)** (*di qc*) bŭti geròs (blogòs) nuómonės (*apie kq*); **5.** *tr* (*avere in mente*) manýti; (*immaginare*) įsivaizduóti; (*concepire*) sugalvóti; **p. un nũmero** sugalvóti skaičių; **~a che cosa dirai al direttore** sugalvók, kà pasakysi dirėktoriui; **pròprio come ~avo** taip ir maniaũ; ♦ **p. bene** (*di far qcs*) užsimanýti; sugalvóti sàu; **ma ~a un po'!** tik pamanyk!; **6.** *tr* (*credere, avere un'opinione*) manýti; (*valutare*) vėrtinti; **non ~o ne-**

manaũ; ~o di sì (di no) manaũ, kàd taĩp (nè); *che cosa ~i di me?* kã manaĩ apiẽ manẽ?; ~o *che piova* manaũ, kàd lĩja; ~o di *essermi sbagliato* manaũ, kàd suklĩdau; ~i di *imbrogliarmi?* manaĩ manẽ apgãuti?; ♦ ~ala *come ti pare* sakĩk / galvók kã nóri; 7. *tr* (*intendere far qcs*) (su)manĩti; planuóti, ketĩnti; (*decidere*) nusprẽsti; *che cosa ~i di fare?* kã manaĩ / galvóji darĩti?; ~o di *partire* ketĩnu / manaũ išvĩkti; *ha ~ato di fermarsi per strada* sumãnẽ sustóti pakeliuĩ.

pensàta *dkt m* mintis; **bella p.!** geraĩ sumaneĩ!

pensatór||e, -trice *dkt v/m* 1. mąstytojas -a; i ~i *clàssici* àntikos mąstytojai 2.: ♦ **libero p.** laisvamānis.

pensier||o *dkt v* 1. galvójimas; (*il meditare*) mąstymas; (*la mente*) mĩntys *pl*; (*modo di pensare*) mąstýsena; **col p.** mintimis; 2. (*idea*) mintis -iẽs *femm*; *immerso nei propri ~i* paskẽndẽs sãvo mintysẽ; 3. (*concezione filosofica*) mąstýsena; (*considerazione*) mintis -iẽs *femm*; 4. (*preoccupazione*) rūpestis; ♦ *essere / stare in p.* nerimãuti; *non darsi p.* nesirũpinti; *la mamma sta in p.* mām̃ai neramũ; 5.: ♦ *avere un mezzo p.* (*di far qcs*) ketĩnti (*kã daryti*), galvóti; 6. (*t.p. pensierino*) dẽmesio išraiška; *ho un p. per te* čiã tãu dovanẽlẽ; *che p. gentile* kaip miela!; ♦ *è il p. che conta* svarbũ dẽmesỹs.

pensieròso, -a *bdv* susimãstẽs -čiusi, mąslũs.

pénsile 1. *bdv* kãbantis; pakabinamas; 2. *dkt v* (pakabinama) spintelẽ.

pensilina *dkt m* stogẽlis (*stotelẽs, perono ir pan.*).

pensionabile *bdv: età p.* peĩsinis àmžius.

pensionàto I, -a 1. *dkt v/m* peĩsininkas -ẽ; 2. *bdv* išẽjẽs ĩ peĩsija.

pensionàto II *dkt v* (*istituto*) namaĩ *pl* (*ppr. senývo amžiaus žmonẽms*); senẽliũ namaĩ *pl*.

pensiõne *dkt m* 1. peĩsija; *dir p. di invalidità (di vecchiàia)* invalidũmo (senãtvẽs) peĩsija; *andare in p.* išẽiti ĩ peĩsija; *mio padre è in p.* mãno tėvas išẽjẽs ĩ peĩsija, mãno tėvas peĩsininkas; 2. (*l'alloggio e sim.*) pensiõnas; pũil-sio namaĩ; *pagare la p.* mokẽti už pensiõnã; ♦ *p. completa* vĩsas maitĩnimas; *mezza p.* da-linis maitĩnimas.

pensósio, -a *bdv* mąslũs, susimãstẽs -čiusi.

pentàgono *dkt v geom* penkiãkampis, pentagõnas; ♦ *il P.* Pentagõnas.

pentagràmma *dkt v mus* penklinẽ.

péntat(h)lon *dkt v sport* penkiãkovẽ.

Pentecòste *dkt m rel* Sekminẽs *pl*.

pentiménto *dkt v* atgailã, atgailãvimas.

pent||irsi *vksm* (*pén-*) 1. (*di qcs*) gailẽtis (*ko; dẽl*

ko; už ką); *p. dei peccati* gailẽtis už núodẽmes; *p. dei soldi spesi* gailẽtis išleistũ pinigũ; *mi ~o di non averti ascoltato* gailiũosi, kàd tavẽs neklausiaũ, gailiũosi tavẽs neklaũsẽs; ♦ *te ne ~irai!* tũ dãr tũ pasigailẽsi; 2. (*essere dispiaciuto*) apgailẽstãuti; 3. (*mutare parere*) apsi-galvóti.

pentito *dkt v* nusikaltẽlis, sutikẽs dúoti paródýmus.

péntola *dkt m* pũodas; (*di terracotta*) puodýnẽ; *p. a pressione* greĩtputodis; *méttere la p. sul fuoco* uždẽti pũodã aĩt ugniẽs, užkaĩsti pũodã.

pentolino *dkt v* prikaistũvis.

pentolónne *dkt v* kãtilas.

penùltimo, -a *bdv* priešpaskutĩnis; *il p. (giorno) del mese* priešpaskutĩnẽ mẽnesio dienã.

penùria *dkt m* stokã, stýgius; *p. di cibo* maĩsto stokã.

penzolàre *vksm* [A] (*pén-*) tabalũoti, maskatũoti, kadarũoti.

penzolóni *prv* (*t.p. a p.*) tabalũojantis; *stare (a) p.* tabalũoti; (*pendere*) kabẽti.

peònia *dkt m bot* bijũnas.

pepàre *vksm* (*pé-*) beĩti pipĩrũ, barstýti pipĩrũ; (*qcs*) pipĩruóti.

pepàto, -a 1. *bdv, dlv* pabarstýtas pipĩrais, sũ pipĩrais; 2. *bdv fig* (*pungente*) kandũs.

pépe *dkt v* pipĩrai *pl*; *bot* pipĩras; *p. nero* juodãsis pipĩras; *gastr al p.* pipĩrinis *agg*; ♦ *p. di Caienna* raudonãsis pipĩras, aĩtriõji pãprika.

peperino *dkt v fam* pipĩriũkas.

peperoncino *dkt v* aĩtriõji pãprika.

peperóne *dkt v* (saldziõji) pãprika; *rosso come un p.* raudõnas kaip burõkas.

pepita *dkt m* (ãukso) grynuõlis.

per [per] *prlk* 1. (*attraverso*) peĩ (*kã*); (*in giro*) pũ (*kã*); *passare per Milano* važiũuoti peĩ Milãnã; *passaggiare per il parco* pasivãikščiotti pũ pãrkã; *è caduto per le scale* nukrĩto nuõ láiptũ; *fig che ti passa per la testa?* kãs tãu šãuna (/ šóvẽ) ĩ gálvã?; ♦ *per strada* gãtvẽje; (*moto per luogo*) gãtvẽ; *per terra* aĩt žẽmẽs; 2. (*verso*) ĩ (*kã*); (*ko*) liĩk; *la strada per il ponte* kẽlias ĩ tĩltã, kẽlias tĩlto liĩk; *il treno per Roma* traukinỹs ĩ Rõmã; *partire per l'Italia (per il mare)* išvĩkti ĩ Itãlijã (priẽ jũros); 3. *žymi laikã*; peĩ (*kã*); *kã; per tutta la vita* (peĩ) visã gvẽnimã; *per la prima volta* pĩrmã kartã; *lavorare per un anno* dirbti metũs; *sono stato in piedi per tutta la notte* (peĩ) visã nãktĩ budẽjau; 4. *žymi laiko terminã*; *per tutta la vita* visãm gvẽnimui; *torno per le dieci* grĩšiu dešĩmtã / ikĩ dešĩmt; *starò via per un mese intero* išvažiũuojũ visã mẽnesĩ / vi-

sám mēnesiui; *finiremo per Natale* baĩgsime iki Kalėdų / prieš Kalėdās; ♦ *per ora* kōl kās; 5. *žymi priežastį*; dėl (ko); nuō (ko); peĩ (kq); *per amore* dėl mėilės; mėilei; *per il caldo* nuō karščio; *per la fretta* peĩ skubėjimą; *per paura* iš baimės; *per sbaglio* peĩ apsirikimą; *congedo per maternità* motinystės atostogas; *multa per eccesso di velocità* baudà už greičio viršijimą; *avere paura per qc* bijoti dėl kō; *pagare per il lavoro* mokėti už darbą; 6. *žymi tisklą, paskirtį*; *cómpiti per casa* namų darbai; *lotta per la sopravvivenza* kovà dėl išlikimo; *pastiglie per la tosse* tabletės nuō kósulio; *ricambi per auto* automobilių dalyš; *i soldi per il viaggio* pinigai kelionėi; *c'è posto per tutti* yrà vietos visiems; *questo regalo è per te* šį dovanà tau; 7. *žymi kieno naudai* (ar nenaudai) nukreiptas veiksmas; už (kq); kam; *morire per la patria* mirti už tėvynę; *provare simpatia per qc* jausti kām simpatiją; *sacrificarsi per la famiglia* aukotis šeimai; *votare per qc* balsuoti už ką; 8. *žymi būdą, priemonę*; kuō; *per caso* atsitiktinai; *per iscritto* raštū; *per posta* paštu; *per telefono* telefonū; *società per azioni* ākinė bendrovė; *prendere per mano* paimti už raĩkos; ♦ *per bene* kaip reĩkiant; *prendere per il naso* peĩ nosį braukyti; 9. *žymi kainą*; už (kq); *vendere per cento litas* parduoti už šimtą litų; 10. *žymi matą*; kq; *córrere per mezzo chilometro* nubėgti pusę kilometro; 11. *žymi požiūrį, reĩšmės ribą*; *attitudi- dine per la musica* gabūmas mūzikai; *per certi aspetti* tām tikrais atžvilgiais; *per lui* (secondo lui) jō nuomone; anót jō; jám; *distinguersi per qcs* pasižymėti kuō; ♦ *per di più* neganà tō; *per lo meno* (almeno) bent (jaū); (minimo) mažų mažiausiai; nōrs; *per lo più* paprastai, daugiāusia; *per niente* visai nē; anaĩptōl; 12. (come): *dare qcs per certo* laikyti ką tikrū dalykū; neabejoti dėl kō; *dare qcn per morto* palaikyti ką mĩrusiu; ♦ *per esempio* pāvyzdžiui; 13. (invece di qc) vietoj (ko); (in cambio di qc) už (kq); *occhio per occhio* akis už ākį; *firmo io per lui* āš pasirašysiu vietoj jō; 14. (distributivo): *due per ciascuno* kiekvienām pō dū; ♦ *giorno per giorno* sū kiekviena diena; 15. (in espressioni matematiche): *il 6 per cento* šeši procėntai; *tre per otto* tris kartūs aštuoni; *dividere dieci per cinque* dalinti dėsimt iš penkių; 16.: *jeina i pastovius junginius su tam tikrais veiksmazodžiais*; *prendere qc per qc* palaikyti ką kuō; *scusarsi per qcs* atsiprašyti už ką / dėl kō; *che cosa intendi per "freddo"?* ką tūri omenyje (sakýdamas) "šalta"?; 17.: ♦ *stare per far qcs* ruoštis

(kq daryti), reĩgtis; ketinti; *stavo per chiamarti* (kaip tik) ketinaū tau paskambinti, ruošiaūsi (būtent) tau paskambinti; *sta per piovere* greitai liš; reĩgiasi lyti; būs lietaūs; *il treno sta per partire* traukinys tuōj išvažiuōs; 18. *vartojamas kartu su bendratimi, jungiant šalutinį tikslą sakinį*; *manca il tempo per rispondere a tutte le domande* trūksta laĩko atsakyti į visūs klāusimus; *non abbiamo i fondi per comprare nuove attrezzature* netūrime lėšų naujai įrangai pĩrkti; *devi riposarti per guarire* turĩ pailsėti, kād pasveĩtum; *mi sono avvicinato per controllare* priejau (norėdamas) patikrinti; *sono passato per salutare* užėjau pasisveĩkinti; *è passato per ritirare i panni* užėjo skalbinių atsiĩmti; 19. *vartojamas kartu su bendratimi, jungiant šalutinį priežasties sakinį*; *fu punito per aver perso* jĩ nūbaudė už pralaimėjimą, jĩ nūbaudė dėl tō, kād pralaimėjo; 20. *vartojamas jungiant šalutinius nuolaidos, sąlygos ir pan., sakinius*; *per ricco che sia* kād ir kōks jis turĩngas; *per essere bello, è bello* gražūmo jis gražūs; *per lavorare lavora* dirbti tai dirba; 21.: *sudarant jaustukus*; *per la miseria!* pō velnių!

pėr||a dkt m 1. kriaušė (vaisius; ir prk); ♦ a p. (a forma di pera) kriaušės pavídalo; fig fam (insensato) bė rĩšio; *fam cascare come una p. cotta* (innamorarsi) įsimylėti iki ausų; (addormentarsi) atsijungti; 2.: *fam farsi una p.* įsišauti (susileisti narkotikų).

peraltro prv bejė; kita vėrtus; taĩp kitko.

perbacco jst tai beĩnt!, pō šĩmĩs!

perbėne 1. bdv nkt padorūs; dōras; (onorevole) garbingas; 2. prv gerai; gražiaĩ.

percentuale 1. bdv procentinis; punto p. procentinis pũntas; 2. dkt m procėntas; procentinis kiėkis; la p. dei votanti è risultata inferiore al 70% balsāvo mažiaū neĩ 70 proc. balsuotojų, balsāvusiųjų procėntas nesieė 70 proc.; 3. dkt m (provvigione per un affare) komisiniai; procentinis mōkestis.

percepire vksm (-isc-) 1. pajūsti; pajaūsti; 2. (intuire) įžvelgti; 3. (riscuotere) gauti (atlyginimą ir pan.); p. un reddito gauti pajamas.

perceptibile bdv juĩtamas; (udibile) girdimas.

percezione dkt m (jusslĩnis) suvokĩmas, percėpcija; (senso) jaũsmas.

perché 1. prv kodėl; p. ridi? kodėl juokĩesi?; mi dici p. ridi? ar pasakysi mán, kodėl juokĩesi?; non so p. neĩnaū kodėl; ♦ p. no? kodėl gi nē?; 2. jngt (causale) todėl, kād; nēs; (poiché) kadāngi; è stanco p. non ha dormito jis yrà pavafęs, nēs nemiegójo; ♦ fam p. sì!, p. no! todėl!;

3. jngt (finale) kàd, idañt; **lo dico, p. tu lo sappia** sakaū, kàd tū žinótum; **4. jngt (concessivo): abbastanza...** p. pakañkamai... , kàd; **troppo...** p. peř... , kàd; **5. jngt fam (per cui)** dēl kuriō(s); dēl kurių; **6. dkt v nkt (domanda)** kláusimas; **7. dkt v nkt (motivo)** priežastis -iēs femm; (scopo) tikslas; **non so il p. nežinau** kodēl; **senza un p. bē** priežastiēs.

perciò jngt todēl; dēl tō; **era già tardi, p. sono andato a casa** būvo vėlū, todēl grįžaū namō.

percorrenza dkt m nuvažiuotas kėlias.

percórre* vksm 1. (distanze) nueiti (tam tikrą atstumą); nuvažiuoti; (una strada e sim.) eiti (tam tikru keliu); važiuoti; **2.** (attraversare qcs) važiuoti (po ką; per ką); eiti; **p. tutta la Sicilia** apvažinėti visą Siciliją.

percorsibile bdv 1.: la strada è p. keliu gálima važiuoti; **2.** fig gálimas; (accettabile) priimtinas.

percórso dkt v (nùeitas / nuvažiuotas) kėlias; (tragitto prestabilito) maršrutas; trasà; **durante il p.** keliōnės metų; kelyjē; **fig il p. creativo di un artista** mėnininko kūrybinis kėlias.

percóss||a dkt m smūgis; **segni di ~e** sumušimo žymės.

percuotere* vksm (su)dúoti; (picchiare) (su)mūšti; (su)daužyti.

percussióne dkt m 1. dūžis; **2.** med stuksėnimas, perkūsija; **3.: dgs mus ~i** mušamieji (instrumentai), perkūsija sg.

pèrd||ere* vksm 1. prarasti (ką), netėkti (ko); mėsti (ką), pamėsti; **p. un amico (un braccio, conoscenza, l'equilibrio, il lavoro, la pazienza, la voce)** netėkti draugo (rañkos, sámonės, pusiáusvyros, dárbo, kantrýbės, báso); **p. un diritto** prarasti teisę; **p. la memòria** prarasti átmintį; **p. gli occhiali** pamėsti ákinius; **p. peso** mėsti svorį; **papà ~e i capelli** tēčiui sleñka plaukaĩ, tētis pliñka; **non ho niente da p.** mán nérà kō prarasti, neturiu kō prarasti; **ha perso il controllo della macchina** nesuvaldė automobilio; ♦ **p. di vista** išlėisti iš akių; **p. la strada** pa(si)klýsti, pamėsti kėlią; **p. la testa** pamėsti gálvą; **p. valore, t.p. intr [A] p. di / in valore** nuvertėti; **p. la vita** netėkti gyvýbės; **2. (sprecare)** švaistyti; **p. tempo** gaišti (laiką); užtrukti; **non mi far p. tempo!** negaišink manės!; **3. (non cogliere e sim.): p. un affare** netėkti galimýbės sudaryti pelningą sándorį; **p. un film** praziopsóti filmą; **p. una lezione (un'occasione)** pralėisti pámoką (próga); **4. (un mezzo di trasporto)** pavėluoti (i ką); nesuspėti; **p. il treno** pavėluoti į tráukinį; **5. (soldi e sim.)**

pralóšti; **kaip intr la ditta continua a p.** ímonė toliau dirba nuostolingai; **6. (lasciare uscire)** (pra)lėisti; tekėti; **il rubinetto ~e** láša / varva nuó čiaupo vamzdėlio; **il tubo ~e (acqua)** vamzdis pralėidžia (vándenį); prakiūro vamzdis; **la ferita ~e sangue** žaizdà kraujuoja; **7. (essere sconfitto)** pralaimėti; **p. una battaglia (una causa, le elezioni, una partita)** pralaimėti rungtynės (býlą, rinkimūs, mūšį); **p. a carte** pralóšti kórtomis; **8. (liberarsi): p. una cattiva abitudine, p. un vizio** pamėsti íprotį, atsikratyti blógo ípročio; atpràsti; **9.: ♦ l'ascia p.!** nesùk sáu galvós!; pamiršk!; **10.: ♦ vuoto a p.** negraži-namoji tarà (nesuperkama).

► **pèrd||erci** įvdž turėti / patirti núostolių; **se vendi ora, ci ~i** dabař pardúotum nuostolingai.

► **pèr||dersi sngr 1.** pasiklýsti; **fig il pacco si è ~so** siuntinýs diñgo; **2. fig (confondersi)** susipáinioti; ♦ **p. d'animo** netėkti drašós; nusi-minti; **3. fig: p. in chiacchiere** lėistis į tuščias šnekàs; užsišnekėti; **p. nei pensieri** užsigalvóti; **4. fig (svanire)** (iš)nýkti; (iš)blėsti; **5. (l'un l'altro)** pasimėsti; **fig p. di vista** nutólti; **6.: ⇒ pèrdere 3.**

pèrdit||a dkt m 1. praradimas, netekimas; **p. di memòria** atminties netekimas; **p. del potere d'acquisto** perkamósios gálios praradimas; **p. della vista** apakimas; **2. (spreco)** švaistymas; **è una p. di tempo** tai láiko gaiši(ni)mas; **3. (morte)** netektis -iēs; **la p. di un figlio** sūnaūs netektis; **4. (fuoriuscita)** núotėkis; nutekėjimas; **fisiol dgs ~e** išskyros; **c'è una p. nel calorifero** láša iš radiatoriaus; **5. (sconfitta)** pralaimėjimas; (al gioco) pralošimas; **6.: dgs ~e** núostoliai; **mil subire grosse ~e** patirti didelių núostolių; **7. (passivo)** núostolis; pasývas; ♦ **in p.** nuostolingas agg; **8.: ♦ a p. d'occhio** kiek ákys užmàto.

perdifiaito dkt v: ♦ **a p.** iki kvápo netekimo.

perditèmpo nkt 1. dkt v gaišatis -iēs femm; **2. dkt v/m** dykinėtojas -a; (tipo poco serio) plevėsa com.

perdon||àre vksm (-dó-) (qcn per qcs; a qcn qcs) atlėisti (kam už ką; kam ką); dovanóti; **p. una colpa** atlėisti kaltę!; **lo ~a sempre** jám visadà atlėidžia; **gli ~a tutto** jám viską atlėidžia; **mi ~i che / se l'ho disturbata** atlėiskite, kàd jùs sutrukdžiau; ♦ **è una malattia che non ~a** tokià ligà nepagydoma; **kaip jst ~i!** (scusi) atsi-prašau!

perdóno dkt v atleidimas; dovanójimas; **il p. dei peccati** núodėmių atleidimas; **chiedere / doman-**

dare p. (pa)prašyti atleidimo; (*scusarsi*) atsi-prašyti.

perdurare vksm intr (-dù-) **1.** [A, E] (*continuare*) tęstis, nesiliauti; **2.** [A] ⇒ **persistere.**

perdutamėntė prv: **p. innamorato** įsimylėjęs iki ausų, beprōtiškai įsimylėjęs.

perdūt||o, -a bdv **1.** prarastas; pamestas; (*sparito*) diņgęs; **piangere l'amico p.** apvėrkti mirusį draugą; raudōti, netėkus draugo; ♦ **andare p.** prapūlti; (pra)žūti; **2.** (*spacciato*) (pra)žuvęs; **siamo ~i!** mės žuvė!; **3.** (*licenzioso*) paklėdęs.

peregrinare vksm [A] (-gri-) klajōti.

perenne bdv **1.** (*eterno*) amžinas; **2.** *fig* nuolatini-s, amžinas; (*inesauribile*) neišsėnkamas; *fig ē fonte p. di preoccupazioni* dēl jō nuolat kyla rū-pesėių; **3. bot:** **pianta p.** daugiamėtis āgalas.

perentōri||o, -a bdv **1.** kategoriskās; įsakmūs; **2.:** **scadenza ~a** (griežtas) galutinis tērminas.

perfettamėntė prv **1.** tobulaĩ; ♦ **mi ricordo p.** puĩ-kiai atsimenu; **sai p. che...** puĩkiai žinaĩ, kād...; **2. fam** (*del tutto*) visiškai.

perfett||o, -a bdv **1.** tōbulas; (*ottimo*) puikūs; **un marito p.** tōbulas / idealūs vyras; **ōpera ~a** tōbulas kūrinys; **un pranzo p.** puikūs pietūs; ♦ **kaip jst p.!** puiku!; **2.** (*totale*) visiškas; **p. si-lēnzio** visiška tylā; **siamo in p. accordo** mės vī-siškai sūtariame; **3. (vero e proprio): un p. gen-tiluomo** tikras džentelmėnas; **un p. imbecille** visiškas kvailys; **4. dkt v gram** perfėktas, (bū-tasis) atliktinis laikas.

perfezionamėnto dkt v **1.** (pa)tōbulinimas; **2.** tō-bulinimasis, pasitōbulinimas; **corso di p.** tōbu-linimosi kūrsas.

perfezionare vksm (-ziō-) **1.** (pa)tōbulinti; **p. una lingua** tōbulinti kalbā; **2. (completare)** užbaigti.

► **perfezionārsi sngr** **1.** (*di qcn*) pasitōbulinti, tōbulintis; **2. (di qcs)** (iš)tobulėti.

perfeziōne dkt m tobulybė; tobulūmas; **portare alla p.** ištōbulinti; ♦ **alla p.** tobulāĩ.

perfidia dkt m **1.** (*l'essere perfido*) suktūmas; pik-tūmas; klastā; **con p.** vėlniškai piktaĩ; **2. (atto perfido)** piktūybė; suktūybė.

pėrfido, -a bdv (labāĩ) negėras, piktas; bjaurūs; (*sleale*) klastingas, suktas.

perfino prv nėt, nėtgi; **p. troppo** nėtgi pėf daūg; **p. in inverno** nėt žiėmā; **ci riuscirebbe p. un bambino** nėt vaikas sugėbėtų.

perforare vksm (-fō-) pradūrti; (*rompendo*) pra-mūšti; pradaūžti; (*di proiettile e sim.*) prašauti; (*col trapano*) pagrėžti; *tecn* perforuoti.

► **perforārsi sngr** priakiurti.

pergamėna dkt m pergamėntas.

pėrgola dkt m pėrgolė (vijokliais apaugusi parko, sodo pavėsinė).

pergolato dkt v pėrgolė, pėrgolės.

pericolante bdv grīūvantis; netvirtas.

pericolo dkt v pavōjus; (*rischio*) grėsmė; **il p. di una guerra civile** piliėtinio karo pavōjus; **un p. per l'ambiente (per la salute)** grėsmė āplinkai (sveikatai); **il p. di contrarre una malattia** pa-vōjus užsikrėsti ligā; **constituire p. (per qc)** kėlti (*kam*) pavōjus; ♦ **in p.** pavōjuje; **p. pubblico** grėsmė visuomenei; **a tuo rischio e p.** taĩ tėvo rizika; **mettere in p.** statyti į pavōjų; **non corre alcun p. (jam)** nėgresia pavōjus; **ē fuori p. (jō)** gyvėbei nebėgresia pavōjus; **ē in p. di vita (jō)** gyvėbei grėsia pavōjus; **fam non c'ē p.!** tō nie-kadā nebūs!; nērā kō bijōti!

pericolosamėntė prv pavōjingai.

pericolōs||o, -a bdv pavōjingas; (*non sicuro*) ne-saugūs; (*che ē una minaccia*) grėsmingas; (*ri-schioso*) rizikingas; **un p. criminale** pavōjingas nusikaltėlis; **situazione ~a** pavōjinga padėtis; **ē p.** nesaugū; pavōjinga.

periferia dkt m priėmiestis, periferija.

periferico, -a bdv **1.** priėmiestinis; priėmiesčio; **un quartiere p.** priėmiesčio rajonas; **2. fig** an-traėilis; periferinis.

perifrasi dkt m nkt **1.** ling perifrāzė; **2. (giro di parole)** užuolanka.

perimetro dkt v **1.** geom perimetras; **2. (limite)** ribā, ribos.

periodicamėntė prv periōdiškai.

periōdi||co, -a **1. bdv** periōdinis; periōdiškas; (*ri-corrente*) pasikartojantis; **controlli ~ci** periō-diški patikrinimai; **un fenōmeno p.** periōdinis reiškinyš; **mal di testa p.** pasikartojantys galvōs skausmai; **2. bdv fis, mat** periōdinis; **3. bdv:** **chim tavolo ~ca degli elementi** periōdinė ele-meņtų lentėlė; **4. dkt v** periōdinis leidinys.

periodo dkt v **1.** periōdas; laikotarpis; mėtas; **p. di prova** bāndomasis laikotarpis; **il p. tra le due guerre** tarpūkaris; **sta passando un brutto p.** jām sunkūs mėtas; **di che p.?** kurių mėtų?; ku-riō amžiaus?; **comm p. di riferimento** atsiskaĩ-tomasis / ataskaitinis laikotarpis; **geol p. geo-lōgico** geolōginis periōdas; ♦ **in questo p.** šiuō metū; **2. fis, mat** periōdas; **3. gram** sudėtinis sakinys; periōdas; **4. mus** periōdas.

peripezi||a dkt m (*ppr. dgs ~e*) peripėtija.

perire vksm [E] (-isc-) žūti.

periscōpio dkt v periskōpas.

perit||ārsi vksm (pė-) (*di far qcs*) nesirėžti (*kq daryti*); (*per timidezza*) drovėtis; **non p. (non avere ritegno)** nesidrovėti (*kq daryti*); **si ~ava**

di chiedere aiuto nesirýžo pagálbos prašýti; *non si ~i di chiamarmi* būtinaĩ paskam̃binkite mán.

perito *dkt v* ekspertas -ė.

peritonéo *dkt v* anat pilvaplėvė.

peritonite *dkt m* med peritonitas, pilvaplėvės uždegimas.

perizia *dkt m* 1. ekspertizė; *p. di medicina legale* teismo medicinos ekspertizė; *eseguire una p.* atlikti ekspertizę; 2. (*maestria*) meistriškumas; nagingumas; išmānymas; *con p.* mēistriškai.

pèrl||**a** *dkt m* perlas (*ir prk*); *di p.* perlínis *agg*; *collana di ~e* perlų vėrinys; *kaip bdv nkt grigio p.* melsvai pilkas; *fig ~e di saggezza* išmintiės perliūkai; ♦ *gettare ~e ai porci* barstýti perlūs kiaulėms.

perlàto, -**a** *bdv*; *orzo p.* perlínės kruōpos *pl*.

perlina *dkt m* 1. *dimin* karoliukas; 2. (*assicella*) spráustlentė.

perloméno *prv* 1. (*almeno*) beĩt (jaũ); 2. (*a dir poco*) mažiausiai.

perlopiù *prv* paprastai; daugiausia(i).

perlustràre *vksm* (iš)žvalgýti, apžiūrėti; *mil* žvalgyti, rekognoskuoti; (*rastrellare*) (iš)šukuoti; (iš)naršýti; (*esplorando*) (iš)tyrinėti.

perlustrazióne *dkt m* žvalgymas(is); žvalgýba; *mil* rekognoskuotė; *andare / uscire in p.* išeiti į žvalgýbą.

permalóso, -**a** *bdv* įžeidùs, greitai įsižeĩdžiantis; *kaip dkt v sei un p.* tũ pernelýg jaũtriaĩ reaguoji; greitai įsižeidi.

permanénte 1. *bdv* nuolatĩnis; pastovùs; *comitato p.* nuolatĩnis komitėtas; *occupazione p.* (*lavoro*) pastovùs dárbas; *mil esèrcito p.* kádrinė kariuomenė; 2. *dkt m* chėminė ilgalaikė šukuosena.

permanénza *dkt m* (*soggiorno*) viešnagė.

perman||ére* *vksm* (iš)lĩkti; išsilaikýti; *le condizioni del malato ~gono gravi* ligonio būklė lička sunki.

permeàbile *bdv* (pra)laidùs vādeniui.

permeàre *vksm* (*pér-*) 1. (*qcs*) prisisuĩkti (*pro ka*); pėrsmelkti (*ka*); 2. *fig* pėrsmelkti.

permeàto, -**a** *bdv* (*di qcs*) pėrsmelktas (*ko*).

perméssio, -**a** 1. *bdv* lėistas, lėidžiamas; (*ammis-sibile*) lėistinas; ♦ *kaip jst (è) p.?* (aĩ) gālima?; *kaip jst p.!* pralėiskite!; 2. *dkt v* leidimas; *p. di lavoro (di soggiorno)* leidimas dirbti (gyvėnti); *p. di pesca* žvejýbos leidimas; *dare il p.* dúoti leidimą; lėisti; *chiedere il p.* (*a qcn*) paprašýti (*kieno*) leidimo; *non ho il p.* (*di far qcs*) mán nelėidžia (*ka daryti*); neturiũ leidimo; ♦ *con p.*

atlėiskite; jũms lėidus; 3. (*pass*) lankýtojo / svėčio kortėlė; 4. (*licenza*) atóstogos *pl*; *un giorno di p.* laisvādienis, laisvā dienā; ♦ *in p.* atóstogose.

permétt||ere* *vksm* lėisti; dúoti (galimýbė); (*dar il consenso*) sutĩkti; *p. ai figli di uscire* lėisti vaikams išeiti; *la salute non glielo ~e* sveikatā nelėidžia; *mi ~a (di farle) una domanda* lėiskite paklausti; *tempo permettendo* jėi bũs gėras óras; ♦ *~e?* gālũ?; gālĩma?; *~e una parola?* gál gālĩme šnėktelėti?

► **permétt||ersi** *sng* 1. sáũ lėisti; *non posso ~ermi questo viaggio* negaliũ sáũ tokiõs keliõnės lėisti; 2. (*osare*) (iš)drĩsti; sáũ lėisti; *mi ~o di dissentire* lėiskite nesutĩkti; *ma come ti ~i?* kã tũ sáũ lėidi?; *non mi permetterei mai!* niekadā neišdrĩščiau!

permissivo, -**a** *bdv* nuolaidžiaujantis.

pèrmuta *dkt m* mainai *pl*.

permutàre *vksm* (*pèr-*) (*qcs con qcs*) (iš)mainýti (*ka i ka*).

pernàcchia *dkt m* plerpĩmas bũrna.

pernice *dkt m* zool kėklikas; *p. rossa* raudonkõjis kėklikas.

pernicióso, -**a** *bdv* pražũtingas.

pèrno *dkt v* 1. *tecn* pirštas; kuolėlis; kaištis; (*asse*) ašis -iės *femm*; 2. *fig (di qcn)* raĩstis; 3. *fig (di qcs)* esmĩnis dalýkas, branduolýs.

pernottaménto *dkt v* nakvėnė; *p. in hotel* nakvėnė viešbutyje.

pernottàre *vksm* [A] (*-nòt-*) nakvóti, pėrnakvoti.

péro *dkt v* bot kriaušė, kriaušmedis.

però *jngt* 1. bėt; (*tuttavia*) tačiaũ; vis dėltõ; 2.: ♦ *kaip jst p.!* niėko sáũ!

pèrone, **peróne** *dkt v* anat šėivikaulis.

perpendicolàre 1. *bdv* stātmenas; 2. *dkt m* geom perpendikuliāras, statmuõ; *tracciare la p.* (*a qcs*) nulėisti stātmenį (*i ka*).

perpetràre *vksm* (*pèr-*) (*pa*) darýti (*ka bloga*); *p. una truffa ai danni (di qc)* rėgzti afėrą (*priėš ka*); įtráukti (*ka*) į afėrą.

perpétua *dkt m* kũnigo namũ šeiminiākė.

perpetuàre *vksm* (*-pé-*) 1. (*qcs*) nelėisti (*kam*) išnýkti; 2. (*immortalare*) įamžinti.

perpétuo, -**a** *bdv* 1. amžinas; *fis moto p.* amžinās judėjimas; 2. (*continuo*) nuolatĩnis; 3.: *cárcere p.* įkālīnimas iki gvõs galvõs.

perplessit||à *dkt m* nkt dvejõnė; *non ti nascondo le mie ~à* neslepĩ táu, kãd nesũ tikras / įsĩtinė.

perplėssio, -**a** *bdv* netvirtõs nuómonės; neįsĩti-

kinēs, netikras; *dvejójtantis; essere p.* dvejóti; *lasciare p. (qcn)* nejtíkinti (*ko*).

perquisire *vksm* (-isc-) apieškóti; (iš)kratýti; atlikti krātā (*kur*); *p. un appartamento* atlikti krātā butē; *p. un passeggero* apieškóti / kratýti keleivį.

perquisizione *dkt m* kratā; *p. personale* asmeņs kratā; *eseguire una p.* atlikti krātā; *dir mandato di p.* kratōs ōrderis.

persecutore, -trice *dkt v/m* pērsekioejas -a.

persecuzione *dkt m* 1. pērsekiojimas; *p. razziale* pērsekiojimas dēl rāsēs; ♦ *mania di p.* pērsekiojimo mānija; 2. *fig (incubo)* košmāras.

perseguibile *bdv* 1. *dir* pērsekiojamas (*ppr.* baudžiamāja) tvarkā; (*solo di qcs*) gālintis užtraukti (*ppr.* baudžiamāja) atsakomýbē; (*solo di qcn*) patrāukiamas (*ppr.* baudžiamōjon) atsakomýbēn; *non p.* nebaudžiamas; *comportamento p. in sede amministrativa* elgesýs, kuriām gāli būti tāikoma administrācinē atsakomýbē; 2. (*raggiungibile*) pasiekiamas.

persequire *vksm* (-sé-) 1. (*qcs*) sīekti (*ko*); 2. *dir* pērsekioiti (*ppr.* baudžiamāja) tvarkā.

perseguitare *vksm* (-sé-) pērsekioiti (*ir prk*).

perseverante *bdv* atkaklūs; kūpinas rýžto.

perseveranza *dkt m* atkaklūmas.

perseverare *vksm* [A] (-sé-) atkakliai (*kq*) toliaū darýti (/ laikýtis / (*ko*) sīekti *ir pan.*); *p. nell'intento* atkakliai sīekti užsibrēžto tīklo; *p. in un rifiuto* užsispýrus toliaū atsisakýti.

persiāna *dkt m* langinē.

persiān||o, -a *bdv* 1. Pērsijos; pērsų; pērsiškas; *tappeto p.* pērsiškas kilimas; *stor le guerre ~e* graikų-pērsų karaĩ; ♦ (*gatto*) *p.* pērsų katē; 2. *dkt v dgs stor: i ~i* pērsai; 3. *dkt v* pērsų kalbā; *antico p.* senóji pērsų kalbā.

pērsico I, -a *bdv* *geogr: Golfo P.* Pērsijos įlanka.

pērsico II *dkt v zool (t.p. pesce p.)* ešerýs.

persino *prv* ⇒ **perfino**.

persistente *bdv* nesiliaujamas, nepaliaujamas.

persistenza *dkt m* išsilaikymas; *la p. della febbre preòccupa il medico* gýdytojas susirūpinęs dēl nekreiřtančios temperatūros.

persistere* *vksm* [A] 1. ⇒ **perseverare**; 2. (*dura-re*) nesiliauti; tēstis.

pērsò, -a *bdv* 1. (*sprecato*) sūgaistas; prāstas; ♦ *p. per p.* netūrint kā prarāsti; *a tempo p.* kái yrā laisvo laiko; 2. (*confuso*) sumišęs; 3. (*non vinto*) pralaimėtas; 4. ⇒ **perduto** 1., 2.

persòn||a *dkt m* 1. asmuō; (*essere umano*) žmogūs; *dgs ~e* žmonės *masc*; *una p. intelligente* protingas žmogūs; *un tavolo per tre ~e* stālas

trims asmenims; *c'erano cinque ~e (molte ~e)* būvo penki žmonės (daug žmonių); *~e estranee* pašaliniai; *sbagliarsi di p.* apsipažinti; ♦ *a p.* kiekvienām; *di p.* āsmeniškai; (*da sé*) pāts-į; *in p.* pāts-į; (*personificato*) (*ko*) įsikūnijimas; *per interposta p.* pēr trėčiąjį āsmenį, pēr tārpininkā; 2. (*un tale*) kažkās; žmogūs; 3. (*aspetto fisico*) išvaizda; (*corpo*) kūnas; (*figura*) figūrā; *curare la p.* rūpintis išvaizda; 4. *dir* asmuō; *p. fisica (giuridica)* fizinis (juridinis) asmuō; *la p. del presidente* prezidento asmuō; 5. *gram* asmuō; *la terza p. singolare* vienāskaitos trėčiasis asmuō; ♦ *in prima p.* tiesiogiai; pāts-į; 6. *rel* asmuō.

personaggio *dkt v* 1. (*persona e sim.*) personāžas, veikėjas -a; 2. (*personalità*) asmenybē.

personal computer ['per- kom'pju-] *dkt v nkt* asmeninis kompiūteris.

personà||e I *bdv* 1. asmeninis; (*della persona*) asmeņs; *comunicazioni ~i* asmeninė informācija *sg*; *dati ~i* asmeņs duomenys; *effetti ~i* asmeniniai daiktaĩ; *favore p.* asmeninė paslauga; *per esperienza p.* iš sāvò (paties / pačios) patirties; 2. (*privato; soggettivo*) āsmeniškas; *una questione p.* āsmeniškas reikalas; *segretaria p.* asmeņs sekretorė; 3. (*proprio*) nuosavas; 4. (*peculiare*) sāvitas; 5. (*del corpo*) kūno; *igiene p.* asmeņs higienā; *lesione p.* kūno sužalojimas; 6. (*nominativo*) vardinis; *abbonamento p.* vardinis nuolatinis bilietas; ♦ (*mostra*) *p.* personālinē parodā; 7. *gram*; *pronomie p.* asmeninis įvardis; 8. *kaip dkt v: il p.* tai, kās āsmeniška; *entrare nel p., toccare il p.* pėreiti priē asmeniškūmo.

personale II *dkt v* personālas; darbuotojai *pl*; kādrai *pl*; *p. di bordo* įgula; *p. ausiliario* pagalbiniai darbuotojai *pl*; *ufficio del p.* personālo skýrius; ♦ *p. di terra* (óro úosto) antžeminės tarnýbos darbuotojai.

personalità *dkt m nkt* 1. asmenybē; *una p. complessa* sudėtinga asmenybē; *mancare di p.* būti silpno charakterio; *ha una p. forte* jis stipri asmenybē; 2. (*personaggio*) veikėjas -a; (*noto*) įžymybē; *p. politica (dello sport)* politikos (spòrtò) veikėjas; 3. *dir* asmeņs stāstas.

personalizzare *vksm* pri(si)tākyti (*pagal skonį, poreikius*); *inf* tinkinti.

personalizzato, -a *bdv* (sáu) pritāikytas (*ppr.* pagal poreikius); sāvitas; *inf* tinkintas; (*nominalivo*) vardinis.

personalmente *prv* āsmeniškai.

personificare *vksm* (-ni-) įāsmeninti, personifikuoti.

personificazióne *dkt m* 1. jāsmeninimas, personifikācija; 2. *fig (esempio vivente)* īsikūnijimas.

perspicāce *dkt m* īžvalgūs; (*acuto*) skvarbūs.

perspicācia *dkt m* īžvalgūmas.

persuadére* *vksm* 1. (*qc a far qcs*) īkalbēti (*kq kq daryti*); (*qc di qcs*) ītikinti (*kq kuo*); *p. a continuare gli studi* īkalbēti / ītikinti toliaū mōkytis; *p. che non c'è alcun pericolo* ītikinti, kād jōkio pavōjaus nēra; *p. dell'opportunità di un colloquio* ītikinti pasitarīmo tikslingumū, ītikinti, kād reīkia pasitaīti; 2. (*piacere*) patīkti.

► **persuadērsi** *sng* (*di qcs*) īsitikinti (*kuo*).

persuasione *dkt m* 1. īkalbinējimas, ītikinējimas; *forza di p.* sugebējimas īkalbinti; *fare opera di p.* stēngtis ītikinti; 2. (*convinzione*) īsitikinimas; *ho la p. che...* āš īsitīkīnēs, kād...

persuasivo, -a *bdv* ītīkinamas, ītīkinantis.

persuāso, -a *bdv* (*di qcs*) īsitīkīnēs (*kuo*); *è p. che io abbia / ho ragione* jīs īsitīkīnēs, kād āš teisūs.

pertānto *ngt* tād, todēl.

pèrtica *dkt m* (*anche da ginnastica*) kārtis.

pertinēnte *bdv* 1. (*a qc*) susījēs (*su kuo*); *ciò non è p. alla questione in oggetto* tāī nesusījē sū sprēndžiamu klāusimu, tāī neliēcīa sprēndžiamo klāusimo; 2. (*appropriato*) tīnkamas; (*sàvo*) viētoje.

pertinēnza *dkt m*: *èssere di p.* (*di qc*) būti (*kieno*) kompetēncīoje.

pertósse *dkt m* med kōkliušas.

pertūgio *dkt v* skylūtē; (*fessura*) plyšys.

perturbāre *vksm* (*su*) trikdīti.

perturbazióne *dkt m*: *p. atmosférica* blōgo óro frōntas; *bjaūrūs oraī pl*; (*temporale*) audrā.

peruviāno, -a 1. *bdv* Perū; perujīčēi; īš Perū; 2. *dkt v/m* perujīčētis -ē.

pervenire* *vksm* [E] (*a qcs*) pasīēkti (*kq*); prieīti (*kq, prie ko*); *le domande devono p. entro il 3 febbraio* prāšymus reīkia pateīkti ikī vasārio 3-iōs dienōs; *fig p. ad un accordo* pasīēkti susitarīmā.

pervenūto, -a *bdv* gāutas (*ppr. apie informacijā*).

perversiōne *dkt m* īskrypīmas.

pervērsō, -a *bdv* 1. īštīrkēs; īskrēpēs; pasilēidēs; 2. *fig* žiaurūs; nelēmtas.

pervertire *vksm* (-vēr-) 1. (īš)tvīrkinti; 2. *fig* īškraipīti.

pervertito, -a *bdv*, *dkt v/m* īštīrkēlis -ē.

pervicāce *bdv* atkaklūs.

pervicācia *dkt m* atkaklūmas.

pésa *dkt m* 1. pasvērīmas; 2. svarstýklēs *pl* (*kroviniams, dideliems svoriams*).

pesānt||e *bdv* 1. sunkūs (*ir prk*); neleņgvas; *p. come un macigno* sunkūs kāip akmuō; *una valigia p.* sunkūs lagamīnas; *sport terreno p.* pažliūgusi aikštēlē; *fig cibo p.* sunkūs maīstas; *fig un lavoro p.* sunkūs dārbas; ♦ *aria p.* tvankūs óras; *industria p.* sunkiōji prāmonē; *trasporto p.* krovīnīnis transpōrtas; *avere la mano p.* būti griežtām; 2. (*di abiti e sim.*) stōras; sunkūs; *coperta p.* storā aītklodē; *tessuto p.* sunkūs audinys; 3. (*forte*) stiprūs; smarkūs; *colpi ~i* smarkūs smūgiai; ♦ *droghe ~i* stiprūs narkōtikai; *gioco p.* kietas žaidīmas; 4. *fig* (*grave e sim.*) sunkūs; didelīs; (*serio*) rīmtas; *accuse ~i* suīnkūs káltinīmai; *una pena p.* sunkī bausmē; *respiro p.* sunkūs kvēpāvimas; *~i responsabilità* didžīausia atsakomýbē; *sonno p.* gīlūs miēgas; 5. (*goffo e sim.*) sunkūs; nerangūs; *passi ~i* suīnkūs žīngsniai; *fig stile p.* sunkūs stīlius; ♦ *trucco p.* peī ryškūs makiāžas; 6. (*molesto*) šīurkstūs; (*volgare*) vulgarūs; *una battuta p.* vulgarūs sāmōji; *~i insulti* šīurkstūs įzeidīmai; *silenzio p.* slogī tylā; 7. (*noioso*) nuobodūs; 8. *kaip prv: mangiare p.* vālgyti suīnkų maīstā; 9. *kaip prv: vestire p.* storāī (/ šiltai) apsireņgti.

pesantēzza *dkt m* 1. sunkūmas (*ir prk*); (*peso*) svōris; 2. (*senso di peso*) sunkūmas; *p. di stomaco* sunkūmas skraīdyje.

pes||āre *vksm* (*pé-*) 1. *tr* (*pa*)sverti (*ir prk*); (*più cose, più volte*) svarstýti (*ir prk*); *p. un sacco* pasverti maīšā; ♦ *fig p. le parole* pasverti pariīkti žodžiūs; 2. *intr* [E] sverti; *p. più* (*di qc*) nusverti (*kq*); daugiau sverti (*nei kas, už kq*); *quanto ~i?* kiek sverti?; *il bambino ~a venti chili* vaīkas svēria dvidešimt kilogrāmų; 3. *intr* [E] (*essere molto pesante*) (daūg) sverti. būti sunkiām; 4. *intr* [E] (*su qc*) slēgti (*kq*) (*ir prk*); *fig p. sulle spalle dei genitori* sēdēti tėvāms aīnt sprāndo; *fig p. sulla coscienza* slēgti sājīnē; 5. *intr* [E] *fig* (*avere importanza*) turēti svōrio didelēs įtakos; būti sviriām; 6. *intr* [E] *fig* (*essere gravoso*) būti sunkiām; (*costare*) kainuōti: *mi ~a* (*far qcs*) mán sunkū (yrā / būvo *ir pan.*) (*kq daryti*); (*mi rincresce*) mán nemalonū (yrā / būvo *ir pan.*); 7. *intr* [E] *fig* (*incombere su qc*) kýboti virš (*kieno*) galvōs.

► **pesārsi** *sng* pasisverti, svertis.

pesatūra *dkt m* (*pa*)svērīmas.

pèsca I *dkt m* pērsikas (*vaisius*); ♦ *p. nocte* nektarinas.

pésca II *dkt m* 1. žvejýba, žūklē; *da p.* žvejýbos. žvejýbinis; *p. sportiva* spōrtinė žūklē; *p. subacquea* povandeninė žvejýba; *p. con la lenza* meškeriōjimas; *p. alla trota* upētakių žūklē;

andare a p. eīti žvejóti; **2.** (*pesce pescato*) (žūklēs) laimīkis; **3.:** *p. di beneficenza* labdarōs lotērija.

pesc||āre *vksm* (*pé-*) **1.** (su)žvejóti; žuváuti, žūkláuti; (*con la lenza*) meškerióti; *p. aragoste* (*perle, il tonno*) žvejóti langustūs (perlūs, tunūs); ♦ *p. nel tórbido* žvejóti drumstamē vandenijē; **2.** (*recuperare oggetti*) (iš)tráukti iš vandeņs; (su)žvejóti; **3.** *fig* (*scegliere a caso*) nežiūrint (pa)imti; (*estrarre*) (iš)tráukti; (*col dito*) dūrti pirštū; *p. una carta* ištráukti kórta; **4.** *fig* (*trovare*) su(si)žvejóti; su(si)rāsti; ♦ *se ti ~o!* jēi tavē pričiūpsiu!; **5.** *fig* (*sorprendere*) pagáuti; pričiūpti; **6.** *kaip intr* [A] (*di natante*) grimzti ī vandenį (*pagal laivo grimzlės liniją*).

pescatóre, -trice **1.** *dkt v/m* žvejys -ė, žvejótojas -a; (*con lenza*) meškeriótojas; **2.:** *zool martin p.* tulžys.

pésce *dkt v* **1.** žuvis -iēs *femm*; (*collettivo*) žūvys; *p. di acqua dolce* gēlūjū vandenū žuvis; *zool p. gatto* kātžuvē; *zool p. luna* mėnūlžuvē; *zool p. persico* ešerys; *zool p. sega* pjūklāžuvē; *zool p. spada* kárdžuvē; ♦ *p. d'aprile* balañdzio pirmosios pókštas; *p. grosso* stambi žuvis; *né carne né p.* neī šis, neī tās; *sentirsi come un p. fuor d'acqua* jaūstis kaip nē sāvo / savamē káilyje; **2.** (*come cibo*) žuvis -iēs *femm*; *p. fresco* šviēžios žūvys; *mangiare p.* vālgyti žuviēs; **3.:** *dgs ~i* (*segno zodiacale*) žūvys (zodiako ženklas).

pescecanē *dkt v* **1.** ryklīs; **2.** *fig* spekuliantas -ė.

pescherécio *dkt v* žvejybos laīvas.

pescheria *dkt m* žuviēs parduotuvē.

pesciolino *dkt v* *dimin* žuvėlē; ♦ *p. rosso* auksinė žuvėlē.

pésco *dkt v* bot pērsikas (*medis*).

pescositā *dkt m* žuvingūmas.

pescóso, -a *bdv* žuvingas.

pés||o **I** *dkt v* **1.** svōris; *p. lordo* brūto (svōris); *p. netto* nēto (svōris); *unità di p.* svōrio viēnetas; *pērdere p.* numēsti svōrį; *rubare sul p.* nusūkti svōrį; *fis p. specifico* lūginamasis svōris; ♦ *a p. (di merce sfusa)* svēriamasis agg; *a p. d'oro* áukso átsvaru; *di p.* (visū) kūno svōriū; (*con forza*) priēvarta; *p. morto* inērtinis kūnas; *comm* dēdveitas; *fig fam* stabdys; *sollevare di p.* pakēlti taip, kād visāi žēmēs neliēstų; **2.** (*cosa pesante*) sunkūmas, svōris; nešulys; *sentirsi un p. sullo stomaco* jaūsti sunkūmā skrañdyje; **3.** (*t.p. pesetto*) svařstis; svorēlis; (*del filo a piombo*) svařbalas; **4.** (*da ginnastica*) svařmuō; svařstis; svorēlis; *sport sollevamento ~i* sunkūmū kilnojimas; **5.** *fig* (*fardello, fatica*) našta; sunkūmas; *il p. della responsabilità* atsakomybēs

našta; ♦ *essere di p.* (*a qc, per qc*) būti (*kam*) balastū / kaip balastas; **6.** *fig* (*importanza*) svōris; reikšmē; *p. politico* politinis svōris; *di un certo p.* svarūs; ♦ *non dare p.* (*a qcs*) neteikti reikšmēs (*kam*); neimti (*ko*) ī gálvą; **7.** *sport* (*nel pugilato*) svōris; svōrio kategōrija; *p. massimo* sunkūsis svōris; (*il pugile*) sunkiasvōris (bōksininkas); **8.** *sport* rutulys; *lancio del p.* rūtulio stūmimas.

péso, -a **II** *bdv* *tam* *fig* neleñgvas.

pessimismo *dkt v* pesimizmas.

pessimista **1.** *dkt v/m* pesimistas -ė; **2.** *bdv* pesimistiškai nusiteikęs; **3.** *bdv* ⇒ **pessimistico**.

pessimistico, -a *bdv* pesimistiškas.

pessim||o, -a *bdv* **1.** (*molto cattivo*) labai bjaurūs; itin piktas; *un p. comportamento* nepaprastai bjaurūs elgesys; **2.** (*di qualità*) labai prāstas, itin blōgas; visāi meñkas; *un p. odore* labai blōgas / bjaurūs kvāpas; *una ~a memoria* labai prāstā atmintis; *una ~a pronuncia* labai prāstas tarimas; *un p. raccolto* vīsiškai meñkas dēlius; **3.** (*molto brutto*) labai negražūs; labai bjaurūs; *tempo p.* labai bjaurūs óras; **4.** (*del tutto negativo*) labai negēras; nepaprastai blōgas; *~i rapporti* labai blōgi sántykiai; **5.** (*del tutto inadatto*) vīsiškai netikęs, labai prāstas / blōgas; *una ~a cuoca* labai prāstā virēja.

pēst||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) **1.** pēdsakas; **2.:** ♦ *essere nelle ~e* turēti bēdų.

pestāggio *dkt v* (su)mušimas; (*rissa*) peštynēs *pl*.

pestāre *vksm* (*pē-*) **1.** (su)grūsti; (su)trinti; *p. il pepe* grūsti pipirūs; **2.** (*picchiare*) (pri)mušti, sumušti; (su)daužyti; **3.:** *p. il / sul pianoforte* daužyti pianino klavišūs; **4.** (*calpestare*) (už)minti; (*ripetutamente*) (su)trūpti; (su)mindyti, (iš)mindžioti; *p. un piede* (*a qcn*) užminti (*kam*) aīt kōjos.

► **pestārsi** *sng* **1.** (*picchiarsi*) pēstis, susipēsti; **2.:** *p. un dito col martello* nusimūsti pirštą plaktukū.

pēste *dkt m* **1.** māras; *med p. bubbònica* bubōninis māras; ♦ *dire p. e corna* (*di qcn*) (ap)drabstýti / apdrēbti purvais (*kq*); **2.** *fig* (*piaga*) rýkštē; **3.** *fig* (*di qcn*) padáuža *com*.

pestēllo *dkt v* grūstūvas.

pesticida *dkt v* pesticidas.

pestifero, -a *bdv*: *un bambino p.* tikras padáuža.

pestilēnza *dkt m* māro epidēmija.

pēsto **I, -a** *bdv* **1.** sudaužytas; sūmuštas; *fare un occhio p.* (*a qcn*) itaisýti (*kam*) mēlynę pō akimī; **2.:** ♦ *è buio p.* tamsū, nōrs ī ākī dūrk.

pēsto **II** *dkt v* „pēsto“ pādažas (*iš baziliko, kedro riešutu, sūrio ir aliejaus*).

pétalo *dkt v* žiedlapis, vainiklapis.

petàrdo *dkt v* petàrda.

petizióne *dkt m* petičija.

péto *dkt v* pirstelėjimas.

petroliéra *dkt m* (nàftos) tánklaivis, naftóvežis.

petroliére *dkt v* naftininkas.

petrolifer||o, -a *bdv* náftos; **giacimento** *p.* náftos telkinys; **indùstria** ~a náftos pràmonė.

petròlio *dkt v* naftà; **p. gréggio** žalià naftà; **estrarre** *p.* išgauti naftà; ♦ **a p.** žibalinis *agg.*

pettegolézz||o *dkt v* paskalà; (**maldicenza**) apkalbà; **fare** ~i apšnekėti, skleisti paskalas.

pettégolo, -a *dkt v/m, bdv* liežuváutojas -a.

pettinàre *vksm (pèt-)* 1. (*t.p. p. i capelli*) (pa)šukuoti; (**acconciare**) (su)šukuoti; 2. **tecn** (nu)šukuoti.

► **pettinàrsi** *sng* (*t.p. p. i capelli*) šukuotis, susišukuoti; pasišukuoti.

pettinatùra *dkt m* 1. šukuosena; (**l'azione**) (su)šukavimas; 2. **tecn** šukavimas.

pèttine *dkt v* 1. šukos *pl*; **passare il p. tra i capelli** pabraukti šukomis per plaukus; ♦ **fig tutti i nodi vengono al p.** ýlos maišė nepaslėpsi; 2. **tecn** (*per fibre*) šukuočiai *pl*; 3. **zool** šukutė.

pettirósso *dkt v* **zool** liepsnėlė.

pétto *dkt v* 1. krūtinė; **mèttre il p. in fuori** atstatyti krūtinę; **stringersi** (*qc*) **al p.** glausti (*kq*) prie krūtinės; ♦ **bàttersi il p.** mūstis į krūtinę; **prèndere di p.** (*qcs*) ryžtingai imti spręsti (*kq*); ryžtingai imtis (*veiklos*); (*qcn*) užsipūlti (*kq*); kibiti (*kam*) į akis; 2. (*carne del pollo e sim.*) krūtinėlė; krūtininė; 3. (*di abito*): **giacca a dop-pio** *p.* dvieilis švarkas; 4. **fig** širdis -iės *femm.*

pettoràl||e I *bdv* krūtinės; (**mùscolo**) *p.* (*t.p. dkt v dgs i ~i*) krūtinės raumuo.

pettoràle II *dkt v* **sport** nùmeris (*ppr. varžybų dalyvių nešiojamas ant krūtinės*).

petulànte *bdv* įkyrūs.

petùnia *dkt m* bot petùnija.

pezza *dkt m* 1. áudeklo atkarpà; atraižà; skiáutė; ♦ **trattare come una p. da piedi** pò kòjù mĩnti; 2. (*toppa*) lòpas; **mèttre una p.** prisiúti lòpà; **fig** šiaip ar taip pataisyti (/ sutvarkyti *ir pan.*); 3. (*straccio*) skudurėlis; **di p.** skudurinis *agg*; 4. (*chiazza*) dẽmẽ, lòpas; 5.: **p. d'appoggio / giustificativa** patėisinamasis dokumentas.

pezzénte *dkt v/m* 1. driskius -ė; skarmalius -ė; 2. **fig** nãgas *com*; šykštuolis -ė.

pezzétt||o *dkt v* **dimin** gabaliukas, gabalėlis; ♦ **a ~i, a pezzettini** smulkiai supjáustytas *agg.*

pèzz||o *dkt v* 1. gãbalas; luĩtas; **un p. di carne** mėsòs gãbalas; **un p. di ferro** gėlžgalis, gele-

žis gãbalas; **un p. di torta** tòrto gabaliukas; **un p. di vetro** stiklo šukė; ♦ **a ~i** (*dei nervi*) pakrikęs; (*di qcs*) suiręs; (*di qcn*) išsėkęs; **fam p. di carta** kvalifikacija; **per un p. di pane** pūsvelčiui; „pigiaũ grzybũ“; **andare in ~i** (su)-dužti; **fare a ~i** (su)kapóti; **cadere a ~i** griúti; irti; krikti; **èssere tutto di un p.** búti nenukryptamòs vãlios; **mandare in ~i** (su)daužyti; 2. (*elemento*) dalis -iės *femm*; detalė; **p. di ricambio** atsarginė dalis; **un due ~i** bikinis; **i ~i di un puzzle** deliònės detalės; ♦ **p. per p.** dalimis; 3. (*unità, elemento singolo*) vienetas; **i ~i di una collezione** kolėkcijos egzempliòriai vienetai; **un p. da cento** šimto (eũrų) kupiũrà; 10 litas **al p.** pò 10 litũ; 4. (*di una mostra*) eksponãtas; ♦ **p. da museo** seniẽna; **spre**g atgyvena; 5. (*brano*) fragmeĩtas; ištãuka; 6. (*opera*) kũrinys; **mus** pjėsė; (*canzone*) dainà; ♦ **p. forte** mėgstamas dalykas; stichija; 7. (*articolo*) strãipsnis; 8. (*tratto di spazio, di tempo*) gãlas; **un p. di strada** kėlio gãlas; **è un p. che ti aspetto** ilgòkai tavęs láukiu; 9. (*figura degli scacchi*) figũrà; 10. **fig** (*di qcn*): ♦ **p. grosso, p. da novanta** stambi figũrà, šulas; **p. d'àsino** žiòplas dàiktas; **un p. d'uomo** vyras iš stuomẽns ir iš liemẽns (*stiprus*); **fam volg p. di merda** „šũdo gãbalas“; kalės vaĩkas; **che p. di ragazza!** kokià gražuolė!; 11.: **mil p. d'artiglieria** pabũklas.

pezzuòla *dkt m* skuduriukas.

piacénte *bdv* visà patrauklũs (*nepaisant ko nors*).

piac||ére* I *vksm* [E] patikti; (**amare** *qc*) mėgti (*kq*); **mi ~e la cucina italiana** mán patiĩka itãliška virtũvė; **non mi piacciono le verdure** mán nepatiĩka daržòvės, nemėgstu daržòviũ; **tu mi ~i** tũ mán patinki; **gli ~e scherzare** jis mėgstã juokãuti, jãm patiĩka juokãuti; **il film mi è ~iuto** filmas mán patiko; **non mi ~e che usciate assieme** mán nepatiĩka, kãd išeĩnate kartũ; ♦ **a Dio ~endo** jėi Diėvas duòs; **ti ~erebbe!** norėtum!

piacér||e II *dkt v* 1. malonũmas; (*gioia*) džiaũgsmas; (*soddisfazione*) pasitėnkinimas; **con p.** sũ malonũmũ; (*volentieri*) mielai; **i ~i della vita** gỹvėnimo malonũmai; **dare p.** (su)teĩkti malonũmo; **provare p.** (*per qcs*) džiaũgtis (*kuo*); **è per me un p.** (*far qcs*), **mi fa p.** mán malonũ (*kq daryti*); **se vi fa p.** jėi nòrite; ♦ **a p.** pagãl pageidãvimã; **kaip jst (molto) p.!** (labai) malonũ!; **kaip jst p. di conoscerla!** malonũ susipažĩnti!; **kaip jst che p.!** kãip malonũ!; 2. (*gusto*) pasi-gardžiãvimas; 3. (*svago*) pramogã; pómėgis; ♦ **di p.** pramoginis *agg*; **prima il dovere poi il p.** „pirmiaũ dãrbas, paskũ malonũmai“; 4. (*fa-*

užvōžti (*kam*) peī vēīdā; **3.** (*lasciare*) palīkti; (*mollare*) (*pa*)mēsti; *p. il lavoro* mēsti dārbā; *p. il marito* palīkti vīrā; *p. la ragazza* mēsti mergīnā; *p. la valigia in mezzo al corridoio* pastatīti lagamīnā vidurī korīdoriaus; ♦ *p. in asso* palīkti (bē niēko); aplēisti; (*l'innamorato e sim.*) (*pa*)mēsti; *fam p. baracca e burattini* vīskā palīkti īr īšeīti; *fam p. grane* užvīrti kōšē; pridaryti bēdū.

► **piantàrla** įvdž *fam* liāutis; **piantala!** (*di far qcs*) liāukis! (*ką padaręs*); (*non infastidire!*) atstók! *fam*, atsiknisk!

► **piantàrsi** sngr **1.** (*conficcarsi*) (i)smīgti; įsi-smēgti; **2.** (*fermarsi*) (*su*)stóti; *fam* (*bloccarsi*) užstrigti; (*del PC*) užkibti; **3.** *fam* (*impan-tarsi*) užkliūpti.

pianterreno dkt v nkt pīrmas / apatinis aukštas; *al p.* pirmamē aukštē.

pianto dkt v veiksmas; raudà (*ir prk*); (*l'azione*) verkimas; raudojimas; *occhi rossi di p.* užverk-tos ākys; *muovere al p.* vīrkdyti; *non potere trat-tenere il p.* negalēti trāmdyti āšarų / raudōs.

piontore vksm (-tō-) sērgēti.

piontore I dkt v (*guardiano*) sārgas; sargýbinis.

piontore II dkt v (*t.p. tecn p. dello sterzo*) vaīro kolonēlē.

pianura dkt m lygumà; *geogr p. Padana* Pò (ùp-ēs) lygumà.

piàstra dkt m **1.** plokštēlē; (*lamina*) lākštas; (*las-tra*) plōkštē; **2.** (*t.p. p. elettrica*) kaītvietē; **3.** (*di ferro da stiro*) lygintūvo pādas.

piastrella dkt m plytēlē; kōklis.

piastrellare vksm (-strēl-) (už)klóti plytēlėmis.

piastrina dkt m **1.** (metalīnē) plokštēlē (*kaip as-mens ir pan. ženklas*); **2.** biol trombocītas.

piattafórmula dkt m **1.** aikštēlē; platfórmula; *geol p. continentale* (žemýninis) šēlfas; *tecn p. di lancio* paleidimo aikštēlē; *p. di estrazione, p. marina* nāftos platfórmula; **2.** (*di un vagone*) tām-būras; **3.** sport bókštas; **4.** polit platfórmula.

piattello dkt v sport lēkštēlē.

piattēzza dkt m **1.** plokštūmas; **2.** fig lēkštūmas.

piattino dkt v dimīn lēkštūtē; lēkštēlē.

piatt||o I, -a bdv **1.** plōkščias; lýgus; *paesaggio p.* lýgus kraštóvaizdis; *seno p.* plokščia krūtīnē; *televisione a schermo p.* plokščiaekrānis tele-vizorius; *geom angolo p.* ištiestinis kaīpas; *med piede p.* plokščia pēdā; ♦ *elettroencefalo-gramma p.* elektroencefalogrāmos tiesī līnija; **2.** fig lēkštas; neoriginalūs; blankūs; *una vita ~a* monotōniškas gyvēnimas.

piatt||o II dkt v **1.** lēkštē, lēkštē; *dgs i ~i* īndai; *p. fondo (piano)* gili (negili) lēkštē; *p. di portata*

didlēkštē, bendrà lēkštē; *asciugare (lavare) i ~i* (iš)šlūostyti ((iš)plāuti) indus; ♦ *offrire su un p. d'argento* (viliójamai) pasiūlyti; (dōsniai) pateikti; **2.** (*pietanza*) pātiekalas; valgis; *p. del giorno* dienōs pātiekalas; *primo (secondo) p.* pirmāsīs (antrāsīs) pātiekalas; *~i lituani* lie-tuviški pātiekalai / valgiai; ♦ *p. della casa* fir-minis pātiekalas; *p. forte* pagrindinis pātieka-las; **3.** (*oggetto piatto*) lēkštē; plōkštē; *p. della bilancia* svarstýklių lēkštē; **4.** (*parte piatta di qcs*) plōkštis, plokštumà; *calcicare di p.* spirti vidinė pēdōs pusē; **5.** (*a carte*) bānkas; **6.:** *dgs mus ~i* lēkštēs.

piattola dkt m (kirkšnīnē) utelē.

piazz||a dkt m **1.** aikštē; skvėras; *mil p. d'armi* pratýbų aikštē; *fig* erdvī patalpà; ♦ *far p. pu-lita* (*di qcs*) nušlūoti (*ką*); *mettere in p.* kēlti į viešumà; *scendere in p.* īšeiti į gatvės (*demon-struoti*); **2.** (*folla*) minià; *cercare il favore della p.* stēngtis įgýti miniōs palankumà; **3.** (*posto*): *letto a una p.* viengulē lōva; *letto a due ~e* dvi-gulē lōva; *sport ~e d'onore* prizinēs viētos (*be pimosios*); **4.** *comm, fin* vėrslo vietà; (*merca-to*) rinkà; *sulle principali ~e europee* pagrindi-nėse Eurōpos riīkose; ♦ *P. Affari* Milāno bir-ža; **5.** *fig* (*luogo in genere*) vietà.

piazzaforte (*dgs -zeforti*) dkt m tvirtovē; (*città*) įtvirtintas miēstas.

piazzale dkt v (platī) aikštē; *p. panoramico* ap-žvalgōs aikštē; *p. della stazione* stoties aikštē.

piazzamento dkt v **1.** vietà; (*in una corsa*) finišo pozicija; *ottenere un buon p.* išsikovóti gērą viē-tà; **2.** sport (*disposizione*) išdėstymas.

piazzare vksm **1.** pastatýti; (*disporre*) išdėstyti: (iš)dėlióti; *p. una trappola* paspėsti spāstus; **2.:** *p. una merce* pardúoti prēkē; *p. un ordine* padúoti užsākymà, užsákýti.

► **piazzarsi** sngr **1.** įsitaisýti; **2.** (*classificarsi bene*) užimti prizinę vietà; **3.** sport išsidėstyti.

piazzata dkt m skandālas (*vaidas*), scenà.

piazzato, -a bdv **1.** (*affermatosi*) pasiekęs solidžia (ekonōminę) pādėtį; **2.:** ♦ *ben p. (fisicamente)* tvirtó sudėjimo; **3.** sport (*di atleta, cavallo da corsa e sim.*) užmēs (/ užimantis) gērą (/ pri-zinę) vietà; **4.** sport: *calcio p.* baudōs smūgis.

piazzista dkt v/m prekýbos atstóvas -ė.

piazzola dkt m aikštēlē; *p. di sosta* stovėjimo aik-štēlē.

pica dkt m šárka.

pic||ca dkt m **1.** (*arma*) iētis -ies; **2.:** *ppr. dgs ~che* pikai, vynaī; *giocare ~che, giocare una p.* lēisti pikà; ♦ *rispondere ~che* kategóriškai atsisa-kýti („kirsti pikais“).

piccànte *bdv* 1. aštrūs, pikāntišķas; *un cibo p.* aštrūs valģis; 2. *fig* pikāntišķas.

piccàrsi *vksm* 1. (*impuntarsi*) užsispīrti; 2. (*aversela a male*) užsīgāuti.

picchettàre *vksm* (-*ché-*) pikētūoti.

picchettatóre, -trice *dkt v/m* pikētūotojas -a.

picchéto *dkt v* 1. kuolēlis; smaīgas; 2. *mil* pikētas; *p. d'onore* garbēs sargība; 3. (*di dimo-stranti*) pikētas; *p. di scioperanti* streikininku pikētas.

picchi||àre *vksm* 1. *tr* (*percuotere*) (su)mūšti, pri-mūšti; (ap)daužyti; (pri)kūlti *p. selvaggiamente* žiaūriai sumūšti; *p. con un bastone* mūšti lazda; 2. *tr* (*urtare*) trenkti, atsitrenkti; *p. il pugno sul tavolo* trenkti / sudūoti kūmščiū ī stālā; 3. *la testa contro un ramo* trenktis gālva ī šākā; 3. *intr* [A] (pa)bēlsti; baladoti; *p. alla porta* bēlsti(s) ī duris; ♦ *il sole ~ a* saulē kēpina; 4. *intr* [A] (*battere leggermente*) barbēnti.

► **picchiàrsi** *sng* mūstis, susimūšti.

picchiàta *dkt m* av pikirāvimas, smīgīmas; *scén-dere in p.* pikirūoti; stačiai smīgti.

picchierellàre *vksm* (-*rél-*) bārbinti.

picchiettàre *vksm* (-*chiét-*) bārškinti; kaukšēti.

picchio *dkt v* zool genys.

piccino, -a 1. *bdv* mažiukas; mažytis; 2. *bdv fig* (*gretto*) nekilnūs; 3. *dkt v/m* mažylis -ē.

picciòlo *dkt v* kotēlis, kotas; *bot* (*di foglia*) lāp-kotis; *bot* (*di frutto*) vaiškotis.

picción||e *dkt v* balañdis, karvēlis; ♦ *p. viaggiatore* pašto karvēlis; *flk prèndere due ~i con una fava* vienu šūvī dū zuikiūs našauti.

picco *dkt v* 1. smailī viršūnē, smailē; ♦ *a p.* sta-čiai, statmenai; *colare a p. intr* (nu)grīmzti, (nu)skēsti; *tr* (*una nave e sim.*) (nu)gramzdīn-ti, (nu)skandīnti; 2. *fig* (*apice*) pīkas.

piccolézza *dkt m* 1. mažūmas; smulkūmas; 2. *fig* (*inezia*) meīkniekis; smūlkmena; 3. *fig* (*meschinià*) menkūmas, menkystē; nekilnūmas.

piccol||o, -a *bdv* 1. *bdv* māžas, nedīdelis; *più p.* mažēsnis; *troppo p.* peī māžas; *piccolissimo* nepāprastaī māžas; mažytis; *un appartamento p.* nedīdelis būtas; *patate ~e* mažos būlvēs; *un p. rumore* nežymūs triūkšmas; *questa giacca mi sta p.* šīs švaīkas mán (peī) māžas; 2. *bdv* (*di età*) māžas; mažamētis; *da p. volevo fare il medico* kaī buvaū māžas, norējau būti gýdy-toju; *tre figli ~i* trīs mažamēčiai vaikai; *mio fratello è più p. di me* mánō brōlis mažēsnis / jaunēsnis už manē; 3. (*breve*) trumpas; *fare una ~a sosta* trumpām sustoti; 4. (*di poco conto*) nedīdelis, māžas; smūlkus; meīkas; *un p. errore* mažā klaidā; *~i guadagni* menķi pi-

nigai; 5. (*socialmente, economicamente*) smūl-kus; māžas; *un p. imprenditore* smūlkus veīslī-ninkas; *~a indùstria* mažoji prāmonē; 6. *kaip dkt v/m* mažylis -ē; ♦ *fin da p.* īš mažēns; 7. *kaip dkt v/m* (*cucciolo e sim.*) jaunīklis -ē; 8. *kaip dkt v*: ♦ *in p.* sumāžintas agg; mažū mastū; *nel mio p.* kīek galiū; pagaī sāvo īšgaies.

piccoloborghése 1. *dkt v/m* miesčiōnis -ē; 2. *bdv* miesčiōnišķas.

piccōne *dkt v* kirstūvas, kirtīklis.

piccòzza *dkt m* kaplīs; (*da alpinista*) lēdkirtis.

picnic [pik'nik] *dkt v nkt* pīknikas.

pidòcchio *dkt v* 1. utēlē; zool galvinē utēlē; zool *p. dei libri* knygīnē utēlē; 2. (*parassita*) parazī-tas; 3. *fig* spreg nāgas (*šykštuolis*).

pièce [pjēs] *dkt m nkt* pjēsē.

piéd||e *dkt v* 1. kōja; pēdā; *p. destro* (*sinistro*) dešinē (kairē) kōja; *a ~i nudī* basomis kōjo-mis, bāsas agg; *collo del p.* keltis; *pianta del p.* pādas; *méttere il p. in una pozzànghera* īlpti kōja ī bālā; *pestare un p.* (*a qcn*) užmīnti (*kam*) aīt kōjos; *ho un p. gónfio* vienā kōja sutīnusi; *med con i ~i* piatti plokščiāpādis agg; ♦ *p. di porco* laužtūvas; *a p. libero* lāisvėje (*paleistas*); *a ~i* pēsčiomis, pēstutē; pēsčias agg; *da capo a ~i* nuō galvōs ikī kōjū; *in ~i* stōvintis agg; stāčias agg; *in punta di ~i* aīt pīrstū galū; pīrstū galaīs; *su due ~i* aīt karštūjū; greitomis; *sul p. di guerra* aīt kāro slēkščio; *fatto coi ~i* padarýtas atbulaīs nagaīs; *posti in ~i* stōvi-mos viētos; *alzarsi in ~i* atsistoti; *andare coi ~i di piombo* veikti sū didžiausiu apdairumū; *avere un p. nella fossa* būti vienā kōja karstē; *cadere in ~i* gerai īssisūkti; *gettarsi ai ~i* (*di qcn*) pūlti (*kam*) ī kōjas; *leccare i ~i* laižyti padūs; *méttere p.* kōja (i)kēlti; *prèndere p.* īsigalēti; plīsti; *méttere (qcn) sotto i p.* pō kōjo-mis mīnti; *non rēggersi in ~i* kōjū nepavīlkti; nepastovēti; *restare con i ~i per terra* neskraī-dyti padāngēmis; *riméttere in ~i* vēl pastatyti aīt kōjū; *stare in ~i* stovēti; (*passare tempo in piedi*) prastovēti; *tenere in ~i* palaikyti; *fuori dai ~i!*, *lévati / togliti dai ~i!*, *non starmi tra i ~i!* nesimaišyk mán pō kōjomis!; *mi sento mancare la terra sotto i ~i* žēmē slýsta īš pō kōjū; *sono rimasto a ~i* mašinā sugēdo; 2. (*parte inferiore e sim.*) apačiai; *i ~i del letto* kojūgalis sg; *ai ~i di un monte* kálno papēdējē; 3. (*di un mobile*) kōja; 4. (*unità di misura*) pēdā; *di die-ci ~i* dēšimt pēdū.

pièdiapiàti *dkt v fam* fāras, meītas.

pièdistàllo *dkt v* pjēdestālas.

pié||ga *dkt m* 1. (*grinza*) raukšlē; ♦ *non fare una*

p. (*di qcs*) būtī nepriekaištīngam; (*di qcn*) nē nemīrktelēti; **2.** (*t.p. messa in p.*) ilgalaikē šukūsosena; plaukū bangāvimas; **3.** (*fatta ad arte*) klōstē; (*dei pantaloni*) kāntas; (*risvolto*) užlenkīmas; atlenkīmas; palenkīmas; *gonna a ~ghe* klostuotas sijōnas; **4.** (*punto di flessione*) lenkīmas; *la p. del braccio* raņkos lenkmuō; **5.** *fig. prēndere una buona (una cattiva) p.* geraī (blogaī) klōstyti; pasūkti teīgīama (neīgīama) līnkme.

piegaménto dkt v (*per ginnastica*) atsispaudīmas; (*sulle gambe*) pritūpīmas.

piegāre vksm (piē-) 1. (už)lēnkti; (*ripiegare*) pērlenkti, sulēnkti; (*più volte*) (su)lankstīti; *p. un foglio* sulēnkti lāpa; **2.** (*flettere*) (su)lēnkti; (*un po'*) palenkti; (*incurvare*) (i)lēnkti; (*all'infuori*) (iš)lēnkti; (*in basso*) nulenkti; *p. le ginòcchia* sulēnkti keliūs; **3.** *fig. i*veikti; palāužti; **4.** *kaip intr [A] (deviare)* (nu)krūpti; **5.** *kaip intr [A] (curvarsi)* (i)līnkti.

► **pieg||ārsi sngr 1.** (už)līnkti; (*su di sé*) sulīnkti; (*affossarsi*) įlīnkti; *i rami si ~ano per la neve* šākos līnksta nuō sniēgo; **2.** (*chinarsi*) paliūkti; susilenkti; (*inchinarsi*) nusilenkti, lēnktis; **3.** *fig. (cedere)* nusilēisti; *p. ai desideri (di qcn)* nusilēisti (*kieno*) nōrams.

piegāt||o, -a bdv, dlv 1. pālenktas; užlenktas; (*su di sé*) sūlenktas; (*curvo*) lēnktas; (*storto*) kreīvas; *un chiodo p.* sulīnkusi / kreīvā vinīs; *un margine p.* užlenktas krāštas; *un sedile p. in avanti* į priekį nulenktā sėdūnė; *con il capo p.* pālenkta gālva; *con le ginòcchia ~e* sulenktaīs kėliais; **2.** (*da sé*) paliūkęs; (*incurvato*) susilēnkęs; sulīnkęs; (*verso il basso*) nuliūkęs; **3.** (*ripiegato*) sūlenktas; sulankstytas; *p. in due* dvīlinkas; *una camicia ~a* sulankstytī marškiniaī; **4.** *fig.* palāužtas; *t.p. ⇒ piegāre.*

piegātūra dkt m 1. (*l'azione*) (su)lenkīmas; laūkstymas; **2.** (*punto dove si piega e sim.*) lenkīmo vietā (/ līnija); sulenkīmas.

pieghettāre vksm (-ghé-) plīsuoti, klōstyti.

pieghévole 1. *bdv* lankstūs; **2.** *bdv (ripiegabile su sé stesso)* sulaūkstomas(is); *lettino p.* sulaūkstomoji lōva; **3.** *dkt v* lankstinūkas.

piemontése 1. *bdv* Pjemōnto; pjemontiečių; iš Pjemōnto; **2.** *dkt v/m* pjemontietīs -ė.

piéna dkt m 1. pōtvynis; *il fiume è in p.* patvīno ūpė; **2.** *fig.* aūtplūdīs.

pienaménte prv visiškai; (*interamente*) ikl gālo; *concordo p.* visiškai sutinkū.

pienézza dkt m 1. pilnūmas; **2.** *fig.* pilnātvė; *p. di forze* visiškas pajėgūmas; **3.** *dir p. di diritti* pilnateisiškūmas.

pién||o, -a 1. *bdv* pilnas; *un bar p. di gente* bāras pilnas žmonių; *un bicchiere p. fino all'orlo* ikl kraštū pilnā stiklinė; *occhi ~i di lacrime* ākys pilnos āšarų; *un salone p. di luce* svetainė pilnā šviesōs; *una strada ~a di buche* kėlias pilnas duobių, duobėtas kėlias; *un tavolo p. di carte* stālas užverstas pōpieriais; *un volto p. di rughe* vėidas pilnas raukšlių; *parlare con la bocca ~a* šnekėti pilna būrna; ♦ *p. zeppo, p. come un uovo* saūsakimšas, kimštė prikimštas; pėrpildytas; *p. di sé* pasipūtęs; **2.** *fig.* kūpinas; pilnas; *p. di debiti* įsiskolīnēs ikl kāklo; *p. di energie* kūpinas enėrgijos, enėrgingas; *p. di giòia* pilnas džiaūgsmo; *p. di lavoro* aptėkęs darbaīs; *p. di soldi* pinigīngas, tūrintis daūg pinigų; *p. di speranza* kūpinas viltiēs; *una giornata ~a* labāi užimtā dienā; *è p. di donne* įīs tūri daūg mōterų; **3.** *fam (sazio)* sōtus; **4.** (*compatto*) vīentisas; **5.** (*in carne*) putlūs; **6.** *fig. (al culmine e sim.)*; *in p. giorno* vidurų dienōs; *in p. inverno* gīlią žiēmā, žiemōs vidurėje; *raggiungere la ~a guarigione* vīsiškai pasveikti; ♦ *colpire in p. petto* kīrti tiēsiai į krūtīnę; *t.p. ⇒ 8.*; **7.** (*totale*) vīsiškas; *~a libertà* vīsiška laīsivė; *avere ~a fidūcia* vīsiškai pasitikėti; *nel p. rispetto degli accordi* vīsiškai besilaīkantis susitarīmo; *dir con ~i diritti* pilnateīsīs agg; ♦ *luna ~a* pilnatīs -iēs; *~i poteri* visį įgaliōjimai; *a ~e mani* abiēm raņkomis; dōsniai; *in ~a regola* tikras agg; *a p. ritmo* visū pajėgūmū; *a tempo p.* visā darbo laīkā; *a p. titolo* visaiīs pōžiūriais; *colpire in p. (qcs)* patāītyti tiēsiai (į kq); *hai ragione in p.* tū vīsiškai teīsūs; **8.** *dkt v (culmine)* įkarštīs; (*il bel mezzo*) vidurys; *nel p. (di qcs) (ko)* įkarštyje; *nel p. della notte* vidurų naktiēs; **9.** *dkt v (parte piena)* pilnūmas; pilnis; **10.** *dkt v: fare il p.* pripīlti pilnā bākā (benzīno ir pan.).

pienónė dkt v spūstīs -iēs *femm*; *oggi a teatro c'è il p.* šiaūdien teatre pilnā salė žiūrōvų, šiaūdien teātras saūsakimšas.

piercing ['pɪrsɪŋ] *dkt v nkt (la pratica)* auskarų vėrimas; (*l'oggetto*) auskaras; *avere il p. alla lingua* nešiōti liežūvio auskarā, nešiōti auskarā liežūvyje; *farsi il p. all'ombelico* įsivėrti auskarā į bāmbā.

pietā dkt m 1. gailēstis; gailēstingūmas; *per p.* iš gailēscio, iš pasigailējimo; *senza p.* bė gailēscio; negailēstīngai; *avere p., provare p. (per qc)* gailėtis (ko); pagailėti; ♦ *fare p.* žādinti gailēstį; atrōdyti pasigailētinai; (*essere brutto*) būti apgailētinam; **2.** *art* pietā.

pietānza dkt m pātiekalas; valgis.

pietoso, -a *bdv* **1.** (*che ha pietà*) gailestīngas; **2.** (*che suscita pietà*) pasigailētīnas; **3.** (*brutto, mal fatto e sim.*) apgailētīnas.

pietra *dkt m* **1.** akmuō; *di p.* akmenīnis *agg* (*ir prk*), īš akmeņš; *cava di p.* akmenī škaldyklā; *età della p.* akmeņš āmžius; ♦ *p. focia* tītna-gas; *p. pòmice* pemzā; **2.** (*pezzo, sasso*) akmuō; akmenēlis; *p. dura* pūsbrangis akmuō; *p. preziosa* brāngakmenis; ♦ *p. angolare* kertīnis / kampīnis akmuō; *p. miliare* esmīnis īvykis (*/ dalīkas ir pan.*), gāirē; *p. dello scandalo* papīktinimo uolā (*skandalo sukēlejas*); *p. tombale* aītkapis; *mettere una p.* (*sopra qcs*) pamēsti īš galvōš; *non lasciare p. su p.* nepalikti akmeņš aītk akmeņš; *scagliare la prima p.* mēsti pirmā ākmenī.

pietraia *dkt m* akmenynē; *geol* skaldā.

pietrisco *dkt v* skaldā.

pietróso, -a *bdv* akmenīngas; akmenūotas.

pifferaio, -a *dkt v/m* dūdinīngas -ē.

piffero *dkt v* dūdēlē, bīrbīnē.

pigiama *dkt v* pižamā.

pigiare *vksm* **1.** (ī)grūsti; mūrdyti; (*con i piedi*) (ī)mīnti; (*premere*) spāusti; **2.** (*spingere*) stūm-dyti; *t.p.* ⇒ **prémere**.

pigióne *dkt m* nūoma; (*i soldi*) nūompīnīgai *pl*.

igliare *vksm* **1.** (su)čiūpti; (nu)tvērti; ♦ *non so che pesci p.* neturiū ūž kō ūzsikabīnti; nežinaū, kō grīēbtis; **2.** (*a carte*) kīrsti; *t.p.* ⇒ **prēndere**.

iglio *dkt v* minā; (*sguardo*) žvīlgsnis; (*modo di fare*) būdas.

pigmento *dkt v* biol, chim pigmeīntas

pigmèo, -a **1.** *bdv* pigmējū; **2.** *dkt v/m* pigmējās -ē (*ir prk*).

pigna *dkt m* kankorēžis.

pignatta *dkt m* puodynē.

pignoleria *dkt m* smūlkmeniškūmas, pedantiškūmas.

pignolo, -a *bdv* pedantiškas, smūlkmeniškas; *kaip dkt v sei proprio un p.* tū tīkras pedāntas.

pignorare *vksm* (-gnò-) dir areštūoti (*turtā*).

igolare *vksm* [A] (pì-) pīpti, pypsēti; piēpti; cīpti, ciepsēti.

igolio *dkt v* pypsējīmas; cypīmas.

igrizia *dkt m* tīngējīmas; tīngīnystē; tīngis; *per p.* īš tīngējīmo.

igro, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) tīngūs; vangūs; *essere p.* (*in qcs, a / nel far qcs*) tīngēti (*kā daryti*); **2.** (*di qcs*) flegmātiškas; vangūs; (*lento*) lētas.

igróne, -a *dkt v/m* tīngīnys -ē.

pil *dkt m* **1.** krūvēlē, krūvā (*nebūtīnai netvar-kinga*); **2.** (*batteria*) elementas; *a ~e* maitīna-

mas elementais; **3.** *fam* (*torcia elettrica*) žibīntuvēlis.

pilastro *dkt v* **1.** piliōrius; (*sporgente*) piliāstras; **2.** fig raīstis; atramā.

pillol *dkt m* **1.** piliūlē, žirnēlis; *prēndere una p.* prarīti / īšgērti piliūlē; ♦ *in ~e* mažaīšsiais kīēkiais (*apie dēstymā trumpais apibrēzīmais*); **2.** *fam* kontracēptīnē tablētē (*apsauga nuo pastojimo*); **3.** fig kartī piliūlē.

pilóne *dkt v* **1.** pilōnas, stūipas; taūras; (*di fondazione*) pōlis; **2.** (*traliccio*) stūipas.

piloro *dkt v* anat priēvartis.

pilóta **1.** *dkt v/m* lakūnas -ē, pilōtas -ē; ♦ *p. automatico* autopilōtas; **2.** *dkt v* (*di una nave*) lōcmanas; **3.** *dkt v/m* sport lenktīninīngas -ē; **4.** *bdv nkt* bandomāsis, eksperimentīnis.

pilotaggio *dkt v* pilotāžas; skraidībā; *cabina di p.* lēktūvo kabinā.

pilotare *vksm* (-lò-) pilotūoti.

piluccare *vksm* vālgyti mažaīs kašnēliais.

pimpante *bdv* nuotaikīngas; žvītrūs.

pinacoteca *dkt m* pavēikslū galērija.

pinéta *dkt m* pušynas; šīlas.

ping-pong [pɒŋ] *dkt v* stālo tēnisas.

pingue *bdv* **1.** tuklūs; nutūķes; **2.** (*di terreno*) trašūs, riebus; **3.** fig nemāžas; stambūs.

pinguino *dkt v* zool pingvīnas.

pinna *dkt m* **1.** pēlekas; *p. dorsale* (*caudale*) nūgaros (uodegōš) pēlekas; **2.** (*da sub*) plaukmuō.

pinnacolo *dkt v* archit pinākļis; smailē.

pino *dkt v* pušis -īēs *femm*; *di* (*legno di*) *p.* pušinīs *agg*; *bot p. domestico* pīnija; *bot p. marittimo* (*mugo, silvestre*) pajūrinē (kalnīnē, paprastōji) pušis.

pinolo *dkt v* kēdro rīēšutas.

pinz *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) **1.** rēplēs *pl*; žnīplēs *pl*; ♦ *prēndere* (*qc*) *con le ~e* atsargiai ēlgtis (*su kuo*); **2.** (*per cibi*) žnīplēs *pl*; **3.** (*chirurgiche*) chirūrginēs žnīplēs / žnīplēlēs *pl*; **4.** (*molletta*) spaustūkas; **5.** (*chela*) žnīplēs *pl*.

pinzare *vksm* (su)sēgti segiklī.

pinzatrice *dkt m* segiklis.

pinzét *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) pincētas.

pil *o, -a* *bdv* **1.** pamaldūs, maldīngas; ♦ *opera ~a* labdarōš īstaiga; **2.** (*pietoso*) gailiašīrdis; **3.** *~a illusione* tuščā / dramblīuko *fam* sva-jōnē.

pioggia *dkt m* **1.** lietūs; *p. leggera* (*fitta, forte*) smūlkus (sōdrus, smarkūs) lietūs; *p. torrenziale* liūtūs *femm*; *dove vai con / sotto questa p.?* kuē einī pēr tōkī lietū?; ♦ *p. acida* rūgštūs lietūs; **2.** fig lietūs; lavīnā.

3. (vernice) dažai *pl*; (il verniciare) dažymas; *dare una mano di p.* padažyti.

pitturare *vksm (-tù-)* (verniciare) (iš)dažyti.

più 1. *prv* daugiau; *non* (far qcs) *più* nebedaryti; daugiau (ko nedaryti) *fam*; *non insegnare più* nebedėstyti; *studiare di più* daugiau mokyti; *più sai, meglio* è kuò daugiau žinaĩ, tuò geriau; *non l'ho più visto* daugiau jò nebemačiaũ; *non ne posso più* (daugiau) nebegaliũ; *che volere di più?* kò daugiau norėti?; ♦ *in più* (inoltre) bė tò; iĩ dár; *per di più* neganà tò; *più o meno* daugmàž; apiė; 2. *prv* (comparativo) vartojamas laipsniuojant (ppr. atitinka priesagas -*esnis -è, -(i)au*); labiau; *più pesante* sunkėsnis -è; *più stanco* labiau pavaĩgėš; *più serenamente* ramiau; *oggi fa più caldo* (di ieri) šiaĩdien šilčiaũ (neĩ / negũ / kaip vākar); *questo problema è più grave dell'altro* šĩ problemà rimtėsnė ūž anā / neĩ anā; *lui è più colpevole* jĩs labiau kaitas; *mi pare più furba che intelligente* jĩ mán atródo labiau suktà negũ protĩnga, mán jĩ atródo nė tĩek protĩnga kĩek suktà; ♦ *a più* (di prezzi) brangiau; 3. *prv* (superlativo) vartojamas laipsniuojant (atitinka priesagas -*(i)ausias -a, -(i)ausiai*); labiausiai; *il più adatto* labiausiai tiĩnkamas, tinkamiausias; *il più alto* (pàts) aukščiausias; ♦ *il più possibile* kuò daugiau; daugiauisiai; (di tempo) kuò ilgiaũ; 4. *prv* (con espressioni numeriche) plius; *tre più due fa cinque* trys plius / iĩ dũ (yrà / bũs) penkĩ, tris pridėjus priė dviejũ lýgu penkĩems; *fuori sono più 10 (gradi)* laukė dėšimt šilumòs; laukė plius dėšimt laipsniũ; *mat più due* (numero +2) plius dũ; ♦ *in p., di p.* daugiau (kuo); *un lavoro in più* vienu dárbu daugiau; *mi ha dato 3 euro di più!* mán dāvėte trimis eũrais daugiau!; 5. *prlk* iĩ dár; iĩ taip pāt; *c'era la sua famiglia più gli amici* bũvo jò šeimà iĩ dár jò draugaĩ; 6. *bdv nkt* (comparativo) daugiau (ko); *più gente* daugiau žmoniũ; *più tempo* daugiau laiko; *gioco per tre o più giocatori* žaidimas trims žaidėjams iĩ daugiau; *ho più amici di lui* turiũ daugiau draugũ neĩ jĩs (tũri); 7. *bdv nkt* (parecchi, non uno) nė vienas -à; keli -ios *pl*; *te l'ho detto più volte* àš táu nė viena kartą sakiau; *ci vorranno più giorni* reikės kėlcto dienĩ; 8. *bdv nkt* (superlativo) daugiauisiai (ko), daugiausia; *chi ha fatto più errori?* kàs padarė daugiausia klaidũ?; 9. *dkt v nkt* daugiausia; *il più delle volte* daugiausia; *il più è fatto* didžioji dárbo dalis padaryta; *il più è incominciare* sunkiausia – pradėti; ♦ *per lo più* daugiausia; *tutt'al più* (nel caso peggiore) blo-

giausiu atveju; (al massimo) daugiũ daugiausia; *parlare del più e del meno* kalbėti apiė šĩ bėĩ tā; 10. *dkt v nkt mat* (segno „+“) pliusas; 11. *dkt v dgs*: i *più* daugumà.

più||a *dkt m* 1. pũkas; (penna) plũksna; *un cuscino di ~e* pũkinė pagálvė; *leggero come una p.* leĩngvas kaip plũksna; 2.: *sport peso p.* pũslengvis svoris.

piumaggio *dkt v* plũksnos *pl*.

piumino *dkt v* 1. pũkas, pũkėlis; *di p.* pũkinis *agg*; 2. (coperta) pũkinė (aĩtklodė); 3. (giaccone) pũkinė striukė; 4. (per spolverare) plũksninė šluotėlė; 5. (da cipria) pudrinũkas.

piumone *dkt v* pũkinė (aĩtklodė).

piuttosto *prv* 1. verčiaũ; geriau; *p. che* verčiaũ, negũ / neĩ; (invece) užuot; *domani p. che oggi* verčiaũ rytój neĩ šiaĩdien; *p. che / di votare per lui, mi astengo* verčiaũ susilaikĩsiũ, neĩ ūž jĩ balsuosiu; užuot balsavėš ūž jĩ, susilaikĩsiũ; 2. (alquanto) ganà; gerókai; *p. lento* lėtókas, ganà lėtas; *p. stanco* gerókai pavaĩgėš; *è p. tardi* ganà vėlũ; 3. (più spesso) dažniaũ.

piv||a *dkt m*: ♦ *con le ~e nel sacco* niėko neišpėšėš; tušėiomis.

pivello, -a *dkt v/m* pĩenburnis -è.

pizza *dkt m* 1. picà; *p. ai funghi* picà sũ grĩbais; *p. margherita* picà „Margarità“; *p. napoletana* Neāpolio picà; *p. Quattro stagioni* Keturiũ mėtũ laikũ picà; *p. alle verdure* vegetariška picà; ♦ *p. al taglio / al trancio* pjāustoma picà (parduodama gabalėliais); 2. (scatola di un film) (metalinė) kĩno jũostos dežutė; 3. *fam* (cosa, persona noiosa) nuobodybė.

pizzaiolo *dkt v* picũ kepėjas.

pizzeria *dkt m* picėrija.

pizzicare *vksm (piz-)* 1. *tr* (i)žnĩbti, (i)žnĩbti; 2. *fam* (pungere) įkàsti; 3. *tr* (beccare) žnĩbti, žnābyti; 4. *tr fig* (del freddo) žnābyti; 5. *tr fig* (irritare) grāužti; 6. *tr* (le corde di uno strumento) užgauti (stygas); 7. *tr fam* (sorprendere) supakũoti; 8. *tr fam* (rubare) nudžiauti; 9. *intr* [A] (prudere) knietėti (kur); (bruciare) peršėti (kq); 10. *intr* [A] (essere piccante) kàsti; dilginti; (essere frizzante) kutėnti šnĩpšėiant (apie putojantĩ vyną ir pan.).

► **pizzicarsi** *sng* įsĩgnĩbti; gnāibytis.

pizzico *dkt v* 1. gnybimas; gnybis; 2. (di sale e sim.) žiũpsnis, žiũpsnėlis (ir *prk*); 3. (bruciore) peršėjimas.

pizzicotto *dkt v* gnybis; *dare un p.* įgnĩbti, gnĩb- telėti.

pizzo *dkt v* 1. nėrinỹs; nėriniaĩ; *di p.* nėriniũotas *agg*; 2. (barba) smailĩ barzdėlė; 3. (picco) pĩ-

kas; **4.** *fam* dúoklè (*mokama mafijai, reketuotojams*).

placàre *vksm* (nu)malšinti; (*calmare*) (nu)raminti; *p. la sete* numalšinti troškulį; *p. gli ànini* nuraminti aistras.

► **placàrsi** *sng* **1.** nusiraminti; (*di sentimenti*) atslūgti; **2.** (*di fenomeni atmosferici*) nurimti; nutilti; (*solo del vento*) nuščiūti.

plàcca *dkt m* **1.** plōkštė; plokštėlė; **2.** (*targhetta*) lentelė (*su užrašu*); ženklėlis; **3.** *geol* plōkštė; **4.** *med* plėvė; apnaša; (*lesione*) opėlė; (*papula*) mazgėlis; *p. battérica* dantų apnašos pl.

placcàre *vksm* **1.** (ap)tráukti (*metalui*), plakiruoti; *p. d'argento* (pa)sidabruoti; *p. d'oro* (pa)-auksuoti; **2.** *sport* pargriauti (*varžovą, regbyje*).

placébo *dkt v nkt farm* placėbas.

placénta *dkt m fisiol* placentà, nūovala.

plácido, -a *bdv* tykūs; ramūs.

plafoniéra *dkt m* plafonas, lubų šviestuvos.

plagiàre *vksm* **1.** plagijuoti; **2.** (*psicologicamente*) užvaldyti; psichologiškai paveikti.

plàgio *dkt v* plagiatas.

plaid [pləd] *dkt v nkt* plėdas.

planàre *vksm* [A] sklandyti, sklėsti.

plància *dkt m* (*ponte di nave*) tiltėlis.

plàncton *dkt v biol* planktėnas.

planetàrio, -a **1.** *dkt v* planetariumas; **2.** *bdv* planetų; planetinis; **3.** *bdv* (*del mondo*) pasaulio; Žemės.

planimetrià *dkt m* plānas; išplanāvimas; (*il disegno*) brėžinys.

planisféro *dkt v* planisferà.

plàsma *dkt v biol, fis* plazmà; *televisore al p.* plāzminis televizorius.

plasmàre *vksm* **1.** (nu)drėbti; (nu)lipdyti; **2.** *fig* (su)formuoti; (*educare*) (iš)ugdėti.

plàstica I *dkt m* plastmāsė, plāstikas; *di p.* plastmasinis agg, plastikinis; *bicchierino di p.* plastikinis puodėlis; *riciclaggio della p.* plastmāsės gaminių pėrdirbimas.

plàstica II *dkt m med* plāstinė operācija; *farsi una p. al naso* pasidaryti plāstinę nāsies operācija.

plasticità *dkt m* plastiškūmas.

plàsti||co, -a **1.** *bdv* (*plasmabile*) plāstinis; plāstiškas; ♦ *matèrie ~che* plāstikai; **2.** *bdv* (*armamoso e sim.*) plāstiškas; *movimenti ~ci* plāstikiniai judesiai; **3.** *bdv: arti ~che* plāstinis mēnas sg; *chirurgia ~ca* plāstinė chirūrgija; **4.** *dkt v* (*modellino*) makėtas; **5.** *dkt v* (*t.p. esplosivo al p.*) plastitas, plastikiniai sprėgmenys pl.

plastificàre *vksm* (-sti-) *tecn* (*ricoprire di pellicola*) laminuoti.

plastilina *dkt m* plastilinas.

plātano *dkt v bot* platānas.

platéa *dkt m* **1.** pāteris; **2.** *fig* pūblika.

plateàle *bdv* demonstratyvūs.

platealménte *prv* demonstratyviai.

plātino *dkt v* platinà; *di p.* plātinis, platininis agg; *capelli color p.* platininiai plaukai.

plaudénte *bdv* plėjantis.

plausibile *bdv* įtikinamas; pātikimas.

plàuso *dkt v* pritarimas; (*lode*) pagyrimas.

playback ['pleibek] *dkt v nkt* fonogramà; *cantare in p.* dainuoti pagal fonogrāmą.

playboy [plei'boi] *dkt v nkt* donžuānas.

playmaker [plei'meiker] *dkt v nkt sport* įžaidėjas.

plébe *dkt m* **1.** stor plėbsas, plebėjai pl; **2.** prastūomenė; (*poveri*) varguōmenė.

plebèo, -a **1.** *dkt v/m stor* plebėjas; **2.** *bdv stor* plėbso, plebėjų; **3.** *bdv fig* stačiōkiškas.

plebiscito *dkt v* **1.** polit, stor plebiscitas; **2.** *fig* māsīškas pritarimas.

plenilūnio *dkt v* pilnatis -ies *femm*, pilnatīs -iēs.

plenipotenziàrio, -a *bdv dir* įgaliotas(is).

pleonàsmo *dkt v lett* pleonāzmas, daugiažodiškūmas.

plèssò *dkt v anat* rezginys; *p. solare* sūlės rezginys.

plèttro *dkt v* plėktras.

plèura *dkt m anat* plėura, krūtinplėvė.

plico (*dgs -chi*) *dkt v* siuntinys; pakėtas.

plissettato, -a *bdv* plisūotas.

plotóne *dkt v mil* būrys; *p. d'esecuzione* šaudytojų komāda (*vykdanti egzekuciją*).

plūmbeo, -a *bdv* švininis (*tamsios pilkos spalvos*).

pluràle gram **1.** *dkt v* daugiskaita; ♦ *p. di maestà* (*di modèstia*) didybės (āutoriaus) daugiskaita; **2.** *bdv* daugiskaitos; *seconda persona p.* antrāsīs daugiskaitos asmuō.

pluralismo *dkt v polit* pliuralizmas.

pluralità *dkt m nkt* (*varietà*) įvairōvė.

pluriennàle *bdv* daugjamėtis.

plurimillennàrio, -a *bdv* (daugia)tūkstantmėtis.

pluriscolàre *bdv* daugiaamžis.

plutōnio *dkt v chim* plutėnis.

pluviàle *bdv: foresta p.* drėgnāsīs atōgrāžų miškas.

pluviòmetro *dkt v* lietmatis.

pneumàti||co, -a **1.** *bdv* pneumātinis; ōro; *martello p.* pneumātinis plāktas; **2.** *dkt v* padanga; *~ci invernali* žieminės pādangos.

pò' *prv* ⇒ **pòco I 4., pòco II 4.**

pò||co I, -a **1.** *bdv* mažai (ko), nedaug; *troppo p.* pėr mažai (ko); *non p.* nemažai (ko); *pochissimo* labai mažai (ko), visiškai / visai nedaug;

p. lavoro nedaug dārbo; *~ca gente* mažaī žmoniū; *~chi libri* mažaī knygų; *troppo ~chi soldi* peī mažaī pinigų; *~che volte* nedaug kaftų, retai; *pochissime calorie* višiškai nedaug kalėrijų; *~ca fiducia* mažas pasitikėjimas; *è da p. (tempo) che ti aspetto* neilgai tavęs laukiau; ♦ *p. male!* nè bėdai!; didelio čia dāikto!; *~che stōrie!* jokių kalbū!; *è ~ca cosa* tai niėkis; (teñ) niėko gėro; **2.** *iv* mažaī; nedaugelis, nedaug; *pochissimo* labai mažaī; *troppo p.* peī mažaī; *qui di luce ce n'è ~ca* čia šviesos mažaī / māža; *ho speso p.* nedaug išlėidau; *c'è p. da dire* nērā daug ką pasakyti; *ho p. da fare* neturiū daug reikalų / dārbo, nesū labai užsiėmęs; *hai fatto p. per me* tū mán mažaī padėjai; tū mažaī padarei dėl manės; *rimane p. (tempo, spazio e sim.)* nedaug liko / liėka; *starò via per p. (tempo)* išėinū neilgām; *torno tra p. (tempo)* greīt / netrukus grįšiu; ♦ *p. p.* labai nedaug; *ci vuol p.* nedaug tereikia; *p. ci manca* nedaug trūksta; *c'è mancato p.* nedaug trūko; vōs ne-; *c'è p. da ridere* tai nè juokai, nērā kō čia juoktis; *per p. non cadevo* vōs nenukritau; **3.** *iv dgs ~chi,* *~che* nedaugelis; mažaī kās; *pochissimi* nè daug kās, labai nedaug; *~chi di voi* nedaugelis iš jūsu; *~chi oserébbero farlo* mažaī kās tām rýžtųsi; *siamo rimasti in ~chi* nedaug mūsų liko; **4.** *dkt v nkt (t.p. po')* trūputis; (*un goccio*) lašėlis; (*un pizzico*) žiupsnėlis; *un po' (di qcs)* trūputis (*ko*); *un po' di tempo* trūputį laiko; *il p. che ho è in banca* viskas, ką teturiū – padėta bānke; *il p. di lituano che so* tōs māno meñkos lietuvių kalbōs žinios; ♦ *un bel po' (di qcs)* nemažaī (*ko*); *un p. di buono* įtaīrtinas tipas; *che po' po' (di qcs)* kōks -iā; *un po' per volta* pō trūputį.

pòco II *prv* **1.** mažaī, nedaug; *mangiare p.* mažaī vālgyti; ♦ *a p. a p.* pamažū; *p. o nulla, p. o niente* visai mažaī; **2.** (*di rado*) retai; *esco p.* retai išėinū; **3.** (*non molto*) nelabai; *p. intelligente* nelabai protingas; *sta p. bene* negrai jaučiasi; ♦ *p. raccomandabile* nepatikimas; (*sospetto*) įtaīrtinas; (*pericoloso*) nesaugūs; **4.** *un po' (leggermente)* trūputį; (*appena*) vōs vōs; *un p. più alto* trūputį aukštėsnis; *spòstati un po' (trūputį)* pasitrāuk.

podàgra *dkt m med* podagrā.

podére *dkt v sōdas; sodýba; (tenuta) dvāras.*

poderoso, -a *bdv* galingas.

podio *dkt v* pakylā; paūkštīnimas.

podismo *dkt v sport* ėjimas; (*corsa*) bėgimas.

podista *dkt v/m* ėjikas -ė; (*corridore*) bėgikas -ė.

poéma *dkt v lett, mus* poemā; *lett p. épico* ėpinė poemā; *mus p. sinfónico* simfōninė poemā.

poesia *dkt m* **1.** poėzija (*ir prk*); *p. lirica* lėrinė poėzija; *fig la p. di un tramonto* saulėlydžio poėzija; **2.** (*componimento*) eilėraštis; eilės *pl*; **3.** (*insieme di opere poetiche*) poėzija.

poéta *dkt v* poėtas.

poetessa *dkt m* poėtė.

poética *dkt m* **1.** (*la tecnica*) eilėdara; **2.** (*concezione artistica*) poėtika; *la p. romantica* romantizmo poėtika.

poeti||co, -a *bdv* **1.** poėtinis; *licenza ~ca* poėtinė lāisvė; *vena ~ca* poėto gyslėlė; **2.** *fig* poėtiškas.

poffàre *jst* juok pō šimts pypkių!

poggiapiėdi *dkt v nkt* pakója, paminā.

poggiare *vksm (pòg-)* **1.** *tr* (pa)dėti; (pa)statyti; (*addossare*) atšlieti; (*appoggiare*) paremti; *p.*

un piatto sul tavolo padėti lėkštę ant stalo; **2.** *intr* [A] (*su qcs*) remtis (*i kq*), atsiremti; laikytis (*ant ko*); **3.** *intr* [A] *fig (su qcs)* remtis (*kuo*), būti paremtām.

poggiatēsta *dkt v nkt* galvōs atramā; pōgalvis.

poggio *dkt v* kalvėlė.

poi **1.** *prv (di tempo)* paskui, paskiaū; pō tō; (*più tardi*) vėliaū; *prima... poi* pirmā... paskui; *poi vediamo* paskui matysime; ♦ *d'ora in poi* nuō šiōl; *da quel giorno in p.* nuō tadā; *e poi?* kās toliaū?; *prima o poi* anksčiaū ar vėliaū; kadā nōrs; **2.** *prv (più in là)* toliaū; paskiaū; **3.** *prv (e inoltre)* bė tō; (*anche*) dār; (*in secondo luogo*) āntra; ♦ *kaip jst questa poi!* gėras!; dār kō!; *kaip jst mai e poi mai!* jōkiu būdū!; **4.** *prv (in somma; dunque)* galū galė; pagaliaū; (*lei*) *non è poi così male!* jī nè tokiā jau prastā; **5.** *dkt v nkt* rytōjus; ♦ *flk del senno di poi sono piene le fosse* kiekvienas gudrūs pō laiko.

poiāna *dkt m zool* sūopis.

poiché *jngt* kadāngi; *non sono venuto, p. avevo da fare* neatėjaū, kadāngi turėjau dārbo.

pointer ['pɔinter] *dkt v nkt* pōinteris.

pois [pwa] *dkt v nkt: a p.* taškuotas agg, sū taškėliais.

pòker *dkt v nkt* **1.** pòkeris; **2.** (*la mano*); *p. d'assi* keturi tūzai.

polacco, -a **1.** *bdv* Lėnkijos; lėnkų; lėnkiškas; iš Lėnkijos; **2.** *dkt v/m* lėnkas -ė; **3.** *dkt v* lėnkų kalbā; **4.** *dkt m mus* polonėzas.

polàre *bdv* **1.** poliārinis; (*del polo*) ašigalio; *astr Stella p.* Šiaurinė; *geogr circolo p.* poliārinis rātas, poliāratīs; *zool orso p.* baltasis lokys; *fig freddo p.* baisūs šāltis; **2.** *fis* pōliaus; pōlinis.

polarizzàre *vksm* **1.** *fig* pritrāukti; sukaūpti; **2.** *fis* poliarizuoti.

polémica *dkt m* **1.** polèmika; *entrare in p., fare p.* polemizúoti; **2.** (*contrasto*) giñčas; *essere in p. (con qcn)* giñčytis (*su kuo*).

polémico, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) polèminis; polèmiškas; *un articolo p.* polèminis stráipsnis; **2.** (*di qcn*) mégstantis giñčytis; polèmikos mégéjas.

polemizzàre *vksm* [A] polemizúoti.

polénta *dkt m* „polénta“ (*tokia kukurūzų košė*).

pòli- priešdėlis: *pirmoji sudurtinių žodžių dėmuo, reiškiantis „daug“, pvz.,* poligamia, poliglotta *ir t. t.*

poliambulatòrio *dkt v* ambulatòrinė klinika.

policlinico *dkt v* poliklinika.

policromo, -a *bdv* daugiaspalvis.

poliédrico, -a *bdv* **1.** *geom* daugiasienis; **2.** *fig* įvairiapūsis, įvairiapūsiškas.

poliédro *dkt v* *geom* briaunañis, daugiāsienis.

poliennàle *bdv* daugiamėtis.

polifonia *dkt m* mus polifonija.

poligamia *dkt m* poligāmija; daugpatystė.

poligamo *dkt v* poligāmas.

poliglòtta *bdv, dkt v/m* poliglòtas -ė, daugiakaĩbis -ė.

poligonàle *bdv* daugiakaĩpis.

poligono *dkt v* **1.** *geom* daugiākampis; **2.:** ♦ *p. di tiro* šaudyklà, tīras; poligōnas.

polimero *dkt v* *chim* polimēras.

poliomielite *dkt m* med poliomielītas.

pòlipo *dkt v* **1.** ⇒ **pòlpo**; **2.** *med* polīpas; **3.** *zool* polīpas.

polisémico, -a *bdv* daugiareĩškms.

polisillabo, -a **1.** *bdv* daugiaskiemēnis; **2.** *dkt v* daugiaskiemēnis žōdis.

polisportivo, -a *bdv*: (*società*) ~*va* spòrto draugijà.

polistiròlo *dkt v* *chim* polistiròlas; *p. espanso* pūtplastis.

politècnico *dkt v* technologijos universitėtas.

politeismo *dkt v* politeizmas, daugiadiėvystė.

politeista *dkt v/m* politeistas, daugiadiėvis.

política *dkt m* **1.** politika (*ir prk*); politinė veiklà; *p. agricola* (*ambientale, economica, estera, fiscale, interna, monetaria, sanitaria*) žēmės ūkio (aplinskōs, ekonōminė, ūzsienio, mōkesčių, vidaūs, pinigų, sveikātos) politika; *p. comunitaria* Bendrijos politika; *p. aggressiva* agresyvi politika; *darsi alla p., entrare in p.* atsidúoti politinei veiklai; tãpti politiku; *parlare di p.* kalbėti apie politikà; **2.** *fig* (*diplomazia*) diplomātija.

politicamente *prv* politiškai.

politi||co, -a *bdv* **1.** politinis; politiškas; (*della politica*) politikos; *crisi ~ca* politinė krizė; *dirit-*

ti ~ci politinės teisės; ♦ *prezzo p.* politinė kaina; *prigioniero p.* politinis kalinys; *scienze ~che* politolōgija; **2.** *dkt v* (*t.p. uomo p.*) politinis veikėjas, politikas; **3.:** *dkt m* *dgs ~che* parlamento rinkimai.

polivalénte *bdv* daugiafuñkis; įvairiōs (/ universalīōs) paskirtiēs; (*vario*) įvairialypis.

polizia *dkt m* **1.** policija; *p. giudiziaria* kriminālinė policija; *p. stradale* kelių policija; *avvisare la p.* pranešti policijai; *chiamare la p.* iškviesti policiją; **2.** (*sede*) policijos nuovada; komisariātas.

poliziéscio, -a **1.** *bdv*: *regime p.* poliėinis režimas; **2.** *dkt v* (*t.p. film p., romanzo p.*) detektývas.

poliziòtto, -a *dkt v/m* policininkas -ė, policijos pareigūnas -ė; *p. in borghese* neuniformuotas pareigūnas; *kaip bdv nkt cane p.* policijos šuō: ♦ *p. privato* seklýs.

pòlizza *dkt m* (*t.p. p. di assicurazione, p. assicurativa*) (draudīmo) pòlisas; (*contratto*) draudīmo sutartis -iēs.

pòlka *dkt m* mus pòlka.

pòlla *dkt m* versmė.

pollàio *dkt v* **1.** vištīdė; paukštīdė; **2.** *fig* (*baccano*) erzelyñė.

pollàme *dkt v* naminiai paukščiai *pl*; (*come carne*) paukštiena; *allevamento di p.* paukštýnas.

pollic||e *dkt v* **1.** nykštýs; ♦ *avere il p. verde* bŭti gerŭ sōdininku; *girarsi i ~i* spjaudyti iř gaudyti; **2.** (*l'unità di misura*) cōlis; *schermo (da) 19 ~ci* 19 cōlių ekrānas.

pòlline *dkt v* bot žiedādulkė, žiedādulkės.

pòll||o *dkt v* **1.** viščiuokas; brōileris; (*carne di*) *p.* vištiena; *p. arrosto* keptà vištiena; *brodo di p.* vištienos sultinýs; ♦ *conoscere i propri ~i* gerai pažinti (*savo žmones, klientus ir pan. v.*); *far ridere i ~i* tik kėlti juokà; **2.** *fig* (*di qcn*) mŭlkis -ė.

polluziòne *dkt m* med poliucija.

polmonàre *bdv* plauėių; plauėinis; *anat artèria p.* plauėtinė artėrija; *med tubercolosi p.* plauėių tuberkuliōzė.

polmón||e *dkt v* plauėtis; ~i plauėčiai; *cancro ai ~i* plauėių vėžys; *ammalarsi ai ~i* susiřgti; plauėčiai; ♦ *respirare a pieni ~i* pilna krŭtinė kvėpúoti; *med p. d'acciaio* dirbtinio plauėių ventiliavimo aparātas; dirbtinis plauėtis.

polmonite *dkt m* med plauėių uždegimas, pneumōnija.

pòl||o I *dkt v* **1.** *astr, geogr* ašigalis; *geogr P. nord (sud)* Šiaurės (Pietų) ašigalis; **2.** (*zona polare*) poliārinė sritis -iēs *femm*; **3.** *fis* pòlius; *p. magnetico* magnėtinis pòlius; *p. negativo* (*positi-*

vo neigiamāsī (teigiamāsī) pōlius; **4. fig.** *essere ai ~i opposti* diametraliā skīrtis; **5. fig** (*centro*) žīdinys; *econ p. di sviluppo* (ekonōmīnēs) plētrōs cēntras; **6. fig** (*consorzio*) kartēlis; **7. fig** *polit* koalīcija.

pòlo II dkt m nkt (pòlo) marškinēliai *pl*.

pòlo III dkt v sport pòlas.

pólpa dkt m 1. mīnkštīmas; **2.:** *anat p. dentària* dantū smēgenys *pl*, pūlpa.

polpàccio dkt v anat blauzdā.

polpastrèllo dkt v anat pīršto pagālvēlē.

polpétt||a dkt m (mēsōs) kukūlis; ♦ *fare a ~e, ridurre in ~e* sumūšti kāip ūbuolj.

polpettōne dkt v 1. *gastr* netīktras zuīkis; **2. fig** (*opera lunga e noiosa*) mīrtinā nuobodībē.

pólpo dkt v zool aštuonkōjis.

polpóso, -a bdv mēšīngas; sū daūg mīnkštīmo.

polsino dkt v rankōgalis.

pólso dkt v 1. rīešas; *orolōgio da p.* raņķinis laīkrodīs; ♦ *con p. fermo* tvīrta rankā; **2. fisiol** pūlsas; *p. débole (lento, regolare, veloce)* sīlpnas (rētas, lūgas, greītas) pūlsas; ♦ *tastare il p. (a qcn)* čūuopti / tīkrinti (*kieno*) pūlsa; *fig* īštīrti (*kieno*) ketīnīmus; **3. (di una manica)** rankōgalis; **4. fig** (*nerbo*) tvīrtūmas; rýžtas; ♦ *di p.* valīngas *agg*; enerģīngas *agg*.

poltiglia dkt m 1. (*di cibo e sim.*) īštīžusi māsē; putrā; plīurza; **2. (fanghiglia)** purvynē, tīžē; plīurza.

poltrire vksm [A] (-isc-) tingīniāuti, dykinēti.

poltróna dkt m 1. fōtelis; krēsīas; *sedersi in p.* sēstīs ī fōtelj; **2. (a teatro e sim.)** kēdē; **3. fig** pōstas; *aspirare alla p. di ministro* sīekti mīnistro pōsto, tāīkytis ī mīnistro pōstā.

poltrōne, -a dkt v/m tingīnys -ē.

pólvere dkt m 1. dūlkēs *pl*; *stràccio per la p.* dūlkių skudurēlis; *prēndere p.* (ap)dūlkēti; ♦ *~i in sospensione* kīetosios dūlkēs; *gettare p. negli occhi* mīglā ī akīs pūsti; akīs dūmti; *mangiare la p.* būti ī dūlkes sumaltām; **2. (sostanza in particelle)** mīltēliai; *detersivo in p.* skalbīmo / skalbīamēji mīltēliai; *latte in p.* pīeno mīltēliai *pl*; *ridurre in p.* paveřsti dūlkēmīs; **3. (cenere, in senso biblico)** dūlkē; **4.:** *p. da sparo* pāraķas.

polveriéra dkt m 1. pāraķo sāndēlis, amūnicijos sāndēlis; **2. fig** pāraķo statīnē.

polverizzàre vksm (su)trīnti / (su)mālti ī dūlkes (*ir prk*); *fig p. un record* stulbīnamai sumūšti rekōrdā.

polverōne dkt v 1. dūlkių debesīs -iēs; **2. fig** sāmīsīs, maīšatis -iēs *femm*; *sollevare un p.* sukēlti sāmīsīj.

polveróso, -a bdv dūlkētas, dūlķinas; (*impolverato*) apdūlkējēs.

pomàta dkt m tēpalas; pomadā.

pomèllo dkt v 1. skrūostas (*ties skruostikauliu*); **2. (pomo)** buōžulas, būožē; rutulys; būmbulas; (*maniglia*) rutulīnē raņķena.

pomeridiàno, -a bdv popietīnis; pōpietēs.

pomeriggio dkt v pōpietē; *nel p., di p.* pō pietū; popiet; *nel primo p.* ankstývā pōpietē; *nel tar-do p.* ī vāķarā, pāvakare; *sàbato p.* šeštādienio pōpietē.

pòmice dkt m min (*t.p. pietra p.*) pemzā.

pomiciàre vksm [A] (pó-) *tarm* glāmžytis.

pómo dkt v 1.: ♦ *il p. della discórdia* nesāntaikos ūbuolys; *anat p. d'Adamo* Adōmo ūbuolys;

2. => pomèllo 2.

pomodòro dkt v bot (*pianta e frutto*) pomidōras; *sugo di p.* pomidōrų pādažas.

pómpa I dkt m 1. pómpa; (*aspirante*) siurblys; *p. da bicicletta* dvīračio pómpa; ♦ *p. antincéndio* gaisrīnis siurblys; **2.:** *p. di carburante (di benzina)* degālū (benzīno) kolonēlē.

pómp||a II dkt m pómpa; īškīlmingūmas; ♦ *in p. magna* sū didžīausia pómpa; (*impresa di*) *~e funebri* lāidojimo biūras.

pompàre vksm (póm-) pumpuōti; (*aspirare*) (iš-)siurbti; (*immettere*) pūsti; (i)purkšti.

pompèlmo dkt v bot (*pianta, frutto*) greīpfrutas.

pompíere dkt v gaisrīnīķas -ē; ugnīagesys -ē.

pompino dkt v volg pačiūlpīmas.

pompóso, -a bdv pompāstīķas.

ponderàre vksm (pón-) pasvērti, (ap)svarstýti; apgalvōti; (*riflettere*) (pa)māstýti.

ponderàt||o, -a bdv, dlv (gerai) apgalvōtas; ap-svarstýtas.

ponderaziōne dkt m atidūs svařstymas; *con p.* apgalvōtai; gerai apgalvōjus.

ponénte dkt v vakarā; *a p.* ī vāķarus; *di p.* vakarīnis *agg*; *esposto a p.* īšeīnantis ī vāķarus; *vento di p.* vakāris.

pónte dkt v 1. tīltas; *un p. di legno* medīnis tīltas; *p. ferroviàrio* geležīnkēlio tīltas; *attraversare un p.* važiūoti / eiti pēr tīltā / tīltu; ♦ *p. girévo-le* pasukāmāsīs tīltas; *p. levatōio* pakelīamāsīs tīltas; **2.:** ♦ *p. aèreo* ōro tīltas; *p. ràdio* rādiķo rýšys; **3. (di una nave)** dēnis; *p. di comando* kapitōno tīltēlis; **4. (di un'impalcatura)** (pastōlių) lentā; pastōliai *pl*; **5. med** (*dentario*) tīltēlis, tīltas; **6. sport** tīltas; **7. tecn** (*assale*) tīltas; **8. tecn** (*di autofficina*) autokēltuvas; **9. fig** (*periodo di vacanza*) īšeigīnių dienų sērija (*kai skelbiama ne darbo diena tarp dviejų švenčių*).

pontéface dkt v pōpiežius; pontīfīķas.

pontég||gio *dkt v* (t.p. *dgs ~gi*) pastōliai *pl*.
ponticello *dkt v* **1.** *dimin* tiltēlis; **2.** *mus* ramstū-kas, ponticēlā.
pontificato *dkt v* pontifikātas.
pontificio, -a *bdv* pōpiežiaus; pōpiežiu; *stor lo Stato P.* Pōpiežiaus valstībē.
pontile *dkt v* priēplauka.
pontone *dkt v* pontōnas; (*chiatta*) bārža.
pony ['pɒni] *dkt v nkt* pōnis.
pool [pul] *dkt v nkt* **1.** (*gruppo*) grūpē; *un p. di ricercatori* tyrējū grūpē; **2.** *econ* pūlas; **3.** (*gioco*) amerikieētiskasis biliārdas.
pōp *bdv nkt*: **pop art** popārtas, popdailē; **pop music** (t.p. *dkt v il p.*) popmūzika; **musicista p.** popmūzikos atlikējas -a.
pop art *dkt v nkt art* popārtas.
pop corn *dkt v nkt* (kukurūzu) spragēšiai *pl*.
pōpe *dkt v nkt* pōpas.
popō *dkt m nkt fam* kakā; *fare la p.* (pa)kakōti, (pa)daryti kākū / kākā.
popolano, -a *dkt v/m* prasčiōkas -ē.
popolār||e I *bdv* **1.** liāudies; liāudiškas; (*di una nazione e sim.*) tautōs; tautinis; **canto p.** liāudies dainā; **costumi ~i** tautīniai drabūžiai; **musica p.** liāudiška mūzika; **saggezza p.** liāudies īsmintīs; ♦ **partito p.** liāudininkū pārtija; **2.** (*dei popolani e sim.*) prasčiōkū; prastuomenēs; ♦ **case ~i** sociāliniai būstai; **prezzi ~i** prieinamos kāinos; **3.** (*celebre*) populiarūs; (*amato*) (daūgelio) mēgstamas; (*conosciuto*) gerai žinomas; (*diffuso*) paplitēs; **diventare p.** tāpti populariām, (iš)populiarēti; **essere p.** būti populariām; **rendere p.** populiarinti.
popol||āre II *vksm* (pō-) apgyvėdinti; *il paese era ~ato da pagani* krastē būvo apsigyvėnē pagōnys; tāi būvo pagōniū gyvėnamas krāštas.
 ► **popolārsi** *sngr* priplūsti žmoniū.
popolarità *dkt m* populiarūmas.
popolāt||o, -a *bdv* gyvėnamas; **densamente p.** tānkiai gyvėnamas; *fig notti ~e da incubi* košmārų pilnos nāktys.
popolaziōne *dkt m* gyvėntojai *pl*; (*popolo*) tautā; *la p. è aumentata* padaugējo gyvėntojū.
pōpol||o dkt v **1.** tautā; (*nazione*) nācija; *il p. italiano (lituano)* itālū (lietūviū) tautā; *i ~i europei* Eurōpos taūtos; ♦ *il p. eletto* išrinktōji tautā; **2.** (*abitanti*) gyvėntojai; (*persone*) žmōnēs *pl*; liāudis -ies *femm*; ♦ *a furor di p.* visiēms audringai pritariant; **3.** (*le classi meno elevate*) prastuomenē; prasčiōkai *pl*; *è venuto dal p.* jīs kilēs iš prasčiōkū.
popolós||o, -a *bdv* tānkiai gyvėnamas; *le città più ~e* miēstai, kuē daugiāusia gyvėntojū.

popōne *dkt v tarm* meliōnas.
pōppa I *dkt m* (*di nave*) laivāgalis; **a p.** laivāgalyje; *navigare col / avere il vento in p.* plaūkti pavēju; *fig eiti (kam)* kaip iš pypkēs.
pōppa II *dkt m* (*mammella*) krūtīs -iēs; *fam* papūkas; (*di animale*) tešmuō.
poppāne *dkt v/m* **1.** žindūklis -ē; **2.** *fig* piēnburnis -ē.
poppāre *vksm* (pōp-) (t.p. *p. il latte*) (pa)žįsti (*ppr.* krūtīs).
poppatōio *dkt v* buteliūkas sū žindukū.
populismo *dkt v polit*, *stor* populizmas.
porcāio *dkt v* kiaulidē (*prk*).
porcāro *dkt v* kiauliū prižiūrētojas, kiauliaganys.
porcellāna *dkt m* **1.** porceliānas; *di p., in p.* porceliāninis *agg*; **2.** (*oggetto*) porceliānas; porceliāno iņas; porceliāninis dirbinys; **3.** *med* kerāmika; *di p., in p.* kerāminis, kerāmikos.
porcellino *dkt v* **1.** *dimin* paršēlis (*ir prk*), paršiukas; kiaulytē; **2.** *zool p. d'India* jūrū kiaulytē; **3.** (*salvadanaio*) kiaulē taupyklē.
porcheria *dkt m* **1.** šiukšlē; šlamštas; **2.** *fig* (*di cosa, cibo mal fatto*) šlamštas; **3.** *fig* (*volgarità*) nešvankybē; **4.** *fig* (*atto sleale e sim.*) kiaulystē.
porchéttā *dkt m* kēptas paršēlis.
porcile *dkt v* kiaulidē (*ir prk*).
porcino *dkt v* baravėkas.
pōr||co, -a **1.** *dkt v* kiaulē (*ir prk*), pašas; ♦ **piede di p.** laužtūvas; **2.** *bdv* kiauliškas; bjaurūs. šlykštūs; ♦ *fare i propri ~ci cōmodi* vien savimi rūpintis; *kaip jst p. cane!*, *~ca miseria!*, *~ca vacca!* pō (šimts) velniū!; prakeikimas!; rūpūs miltai!; rūpūžē!; *kaip jst volg p. Giuda!*, *p. mondo!*, *~ca puttana!* šūdas!
porcospino *dkt v* *zool* dygliuotis; dygliakiaulē.
pōrfido *dkt v min* porfyras.
pōrg||ere* *vksm* **1.** (pa)dūoti; **p. la mano** (pa)dūoti raņka; ♦ **p. l'altra guancia** atsukti kita skruostą; **2.** *fig*: **p. orēcchio** įsiklausyti; **p. le condoglianze** parėikšti užuojautą; **p. i saluti** (*di qcn*) pėrduoti (*kieno*) linkėjimus; ♦ *le ~o i più cordiali saluti* (*in lettere*) pagarbiai.
pōrno *nkt* **1.** *bdv* pornogrāfinis; **2.** *dkt v* pornogrāfija; **3.** *dkt v* (t.p. *rivista p.*) pornogrāfinis žurnālas.
pornografia *dkt m* pornogrāfija.
pornogrāfico, -a *bdv* pornogrāfinis; pornogrāfijos; **materiale p.** pornogrāfinē mēdžiaga.
pōro *dkt v anat* porā.
porōso, -a *bdv* akytas; korytas; poringas.
pōrpora *dkt m* **1.** puīpuras; **color p.** purpurinė spalvā; puīpuras; *agg* purpurinis; **3.** (*tessuto*)

puřpuras; **4.** (*manto regale*) porfyrà; **5.** (*dignità di cardinale*) kardinòlo tìtulas.

pórrre* *vksm* **1.** (pa)déti; (*dentro*) idéti; (*collocare*) (pa)statýti; (*sopra*) uždėti; *p. una firma* uždėti pàrašą; *p. le fondamenta* dėti pāmatus (*ir prk*); *fig p. (qcs) sotto sequestro* uždėti (*kam*) āreštą; ♦ *p. fine, p. termine* (*a qcs*) (už)baįgti (*kq*); *t.p.* ⇒ *méttere* **1.**; **2.** (*formulare e sim.*) (iš)kélti; *p. delle condizioni (una questione)* iškélti sálygas (kláusimą); *p. una domanda* užduoti / pateikti kláusimą; *p. le premesse* (*per qcs*) sudarýti (*kam*) pñelaidas; ♦ *p. la fiducia, p. il voto di fiducia* paprašýti balsuoti dėl pasiikėjimo; **3.** (*stabilire*) nustatýti; *p. una scadenza* nustatýti tẽrminą; **4.** (*supporre*) tařti; *poniamo che...* tařkim(e), kàd...;

► *pórsi sngr* **1.**: *p. al lavoro* imtis dárbo; *p. a sedere* atsisėsti; *p. in salvo* išsigėlbėti; *t.p.* ⇒ *méttersi* **1.**, **2.**; **2. tr:** *p. una domanda* užduoti sáu kláusimą; *p. un obiettivo* užsibrėžti tikslą.

pòrrro *dkt v bot* pòras.

pòrt *la dkt m* **1.** dũrys *pl*; *la p. della cucina* virtũvės dũrys, dũrys ĩ virtũvę; *p. d'ingresso, p. esterna, p. di fuori* fám laũko dũrys; *p. scorrevole* stũmdomosios dũrys; *p. vetrata* stiklinės dũrys; *una p. aperta (chiusa, socchiusa)* ātdaros (ũždaros, prāvĩros) dũrys; *aprire (chiudere) una p.* atidaryti (uždaryti) duris; *bussare alla p.* bėlstis ĩ duris; *chiudere a chiave una p.* užrakinti duris; *passare per la p.* eĩti prò duris; ♦ *p. a p.* šalià (*vienas kito*); *véndita p. a p.* išnešiojamoji prekỹba; *a ~e chiuse* (*privato*) ũž uždarũ dũrũ; *chiudere la p. in fàccia* (*a qcn*) užtreĩkti (*kam*) duris prieš nòsį; *méttere alla p.* paròdyti duris; **2.** *fig* (*la via*) dũrys *pl*; kėlias; **3.** (*di una città e sim.*) vařtai *pl*; ♦ *fuori p.* ũž miėsto; *gita fuori p.* išvyka ĩ ũžmiestį; *essere alle ~e* bũti ũž dũrũ, bũti ĩa pāt; **4.** (*di aeroporto*) (į)laipinimo vařtai *pl*; **5.** (*sportello, anta e sim.*) durėlės *pl*; dũrys *pl*; **6.** *inf* priėvadas; jungtis; **7.** *sport* vařtai *pl*; *tirare in p.* smũgiũoti ĩ vartũs.

porta- priešdėlis: pirmoji sudurtiniũ žodžių dalis, reiškianti indą *ir pan.*, kur kas laikomas, įrankį *ir pan.*, kuriuo kas laikoma, pvz., portaasciugamani, portasigari *ir t. t.*

portabagagli *dkt v nkt* **1.** (*facchino*) nešikas; **2.** (*sul tetto di un auto*) bagažinė (*řemai ant stogo*); (*ripiano, in treni e sim.*) bagažo lentýna; (*rete*) rėgztis; (*bagagliaio*; *t.p. vano p.*) bagažinė.

portacėnere *dkt v* peleninė.

portachiavi *dkt v nkt* raktų pakabũkas; (*anello*) raktũ žiedas.

portacipria *dkt v* pũdrinė.

portadocumėnti *dkt v nkt* pòrtfelis; (*busta in plastica, portacarte*) ĩmaũtė.

portaėrei *dkt m* lėktũvnešis.

portafinestra (*dgs -efinestre*) *dkt m* (balkóno / teràsos *ir pan.*) stiklinės dũrys *pl*.

portafògli *dkt v nkt* ⇒ **portafòglio**.

portafòglio *dkt v* **1.** piniginė; ♦ *metter mano al p.* atvėrti piniginę; **2.** (*borsa piatta*) pòrtfelis; (*cartellina*) āplankas; **3.** *econ* pòrtfelis; **4.** *fig* (*ministero*) pòrtfelis; ministro pòstas; *ministro senza p.* ministras bė pòrtfelio.

portafortũna *nkt* **1.** *dkt v* talismãnas; **2.** *bdv* laĩmė nešantis.

portàle *dkt v* **1.** *archit* portàlas; **2.** *inf* portàlas, internėto vařtai *pl*.

portalėttre *dkt v/m nkt* laĩškanešys -ė.

portamėnto *dkt v* laikỹsena; (*andatura*) eĩsena.

portamonėte *dkt v nkt* piniginė; portmonė *inv*.

portànte *bdv* atraminis; *muro p.* atraminė siena.

portantina *dkt m* **1.** portšėzas; **2.** (*lettiga*) neštũvai *pl*.

portaombrėlli *dkt v nkt* skėčių stòvas.

portapàcchi *dkt v nkt* bagažinė; (*cesto*) krepšys.

portapėnne *dkt v* (*astuccio*) penàlas.

portjare *vksm* (*pòr-*) **1.** nešti, nešioti; (*a qc*) atnešti; (*con mezzi di trasporto*) vėžti, vežioti; (*a qc*) atvėžti; (*dentro*) ĩnešti; ĩvėžti; (*fuori*) išnešti; išvėžti; (*a destinazione*) nunėsti; nuvėžti; (*trasportare*) gabėnti; pėrkelti; (*a qc*) gabėnti; (*prendere con sé*) pasiimti; (*avere con sé*) turėti sũ savimi; *p. a casa* parnešti; parvėžti; *p. un po' la valigia* panešti lagaminą; *p. un sacco sulle spalle* nešti dũoną ant stòlo; *p. in terrazzo un tavolino* išnešti staliũką ĩ terasą; *le api portano il miele* bĩtės neša mėdũ; *il vento ha ~ato la pioggia* vėjas atpũtė / atnešė lietus; *~a solo lo stretto indispensabile!* pasiimk tik tai, kàs tikrai reikalinga; *questo camion ~a legna* šis suĩk-vežimis vėža málkas; *ci hanno ~ato i mobili della cucina* mũms atvežė / atgabėno virtũvės baldũs; ♦ *p. via* atĩmti; išplėsti; nunėsti; (*con sé*) pasiimti; iš(si)nešti; **2.** (*dare*) (ati)dũoti; atnešti; (*consegnare*) pristatýti; (*trasmettere*) pėrduoti; *p. i panni in lavanderia* atidũoti skalbinius ĩ skalbỹklą; *fig p. buone notizie* atnešti gerũ naujienų; ♦ *p. aiuto* teikti pagálbą; *p. avanti* vỹkdyti; *p. bene, p. fortuna* nešti laĩmę; *p. a termine* (už)baįgti; ĩvỹkdyti; **3.** (*condurre*) vėsti; nuvėsti; atvėsti; (*dentro*) ĩvėsti; (*fuori*) išvėsti; (*in giro*) vedžioti; (*con mezzi di trasporto*) vėžti; *p. a casa* parvėsti; parvėžti; *p. il*

cane al parco vēsti šūnī ī pārka; *p. i figli al cinema* vēžti vaikūs ī kinā; *fig il viale ~a alla stazione* alēja vēda ī stōtī; ♦ *p. fuori strada* īš kēlio īšvēsti; *p. alla rovina* privēsti priē prazūtiēs; *p. alla tomba* ī kapūs (nu)varyti; *qual buon vento ti ~a?* kokiē vējai tavē čia ātpūtē?; *flk tutte le strade portano a Roma* visi keliai vēda ī Rōmā; **4.** (*avere*) turēti; *p. la barba* turēti / auginti bařzda; *p. i capelli lunghi* turēti / nešiōti ilgus plāukus; ♦ *~a un braccio al collo* jō rankā paristā (pō kaklū); **5.** (*indossare*) dēvēti; nešiōti; vilkēti; (*gonne*) sēgti; (*calzare*) avēti; *p. i guanti* mūvēti pīřštines; *p. un maglione* vilkēti megztīnī / megztiniū; *p. gli occhiali* nešiōti ākinius; *p. la pelliccia* dēvēti kāilinius; ♦ *p. il lutto* nešiōti gēdula; **6.** (*un nome e sim.*) turēti; **7.** (*guidare*) vairuōti; **8.** (*indurre a (far) qcs*) (pri)vēsti (ī kq, prie ko); vēřti (kq daryti); (*obbligare*) priveřsti; *p. a un gesto folle* privēsti priē neapgalvōto veiksmo; *p. a concludere* vēřti padaryti īřvada; *fig p. a maturazione* (su)brandinti; **9.** (*esempi, prove*) dūoti; (pa)teikti; **10.** (*reggere*) laikyti; (*potere sollevare*) kēlti; **11.** (*provare un sentimento*) jausti; *p. rancore nei confronti di qcn* jausti kām pagieža; daņti grīežti aņt kō; *p. rispetto a qc* rōdyti kām pāgarba, geřbti kq; **12.** *fam (fare il riporto calcolando)* laikyti mintysē.

► **port|ārsi** *sng* **1.** (*andare*) (at)vękti; (at)ēiti; (*vicino*) prieiti; (*con mezzo di trasporto*) (at)važiūoti; (*vicino*) privažiūoti; ♦ *p. avanti (in / con qcs)* pasistūmēti (*su kuo*); **2.** (*con sé; t.p. p. dietro*) (*qcs*) atsinēsti; pasiimti; *p. una maglietta di ricambio* pasiimti antrus marškinēlius; *p. il pranzo al lavoro* atsinēsti pietus ī dārba.

portasapóne *dkt v* muilinē.

portasci *dkt v nkt* slīdžių laikiklis.

portasisgaréte *dkt v nkt* portisgāras.

portāta *dkt m* **1.** (*di un pranzo*) pātiekalas; **2.** (*di carico*) keliamoji galiā; (*capienza*) talpā, talpūmas; (*di una trave e sim.*) leistinoji apkrovā; **3.** (*distanza*) įveikiamas atstūmas; *tenere un medicinale fuori dalla p. dei bambini* laikyti vaistūs vaikāms neprieinamojē viētoje; ♦ *a p. di mano* pō rankā; čia pāt; *alla p. (di qc)* (*kam*) prieinamas agg; (*kieno*) nōsiai; *fuori p.* nepasiekiamas agg; **4.** *fis (di fluidi)* debītas; **5.** *fig (significato)* reikšmē; (*importanza*) svarbā; *di p. storica* istorinēs svarbōs.

portātile **1.** *bdv* nešiōjamasis; portatīvini; **2.** *dkt v (t.p. computer p.)* nešiōjamasis kompiūteris.

portāto, -a *bdv* (*per qcs*) gabūs (*kam*); līņķes (ī kq); *p. per lo studio* gabūs mōkslui; *non è p. per*

la musica jis ī mūzikā neliņķes; *sono p. a credere* glī āš līņķes juō tikēti.

portatóre, -trice *dkt v/m* **1.** (*facchino*) nešikas -ē; **2.** (*latore*) īteikējas -a; **3.** *fig* nešējas -a; ♦ *p. di handicap* neįgalūsis; **4.** *med (t.p. p. sano)* ligōs nešiōtojas; (ūžkrato) pērnešējas -a; **5.** *fin (di titoli e sim.)* pateikējas -a; turētojas -ē; ♦ *al p.* pareikštīnis agg.

portatovagliolo *dkt v* servetēlių laikiklis.

portavalóri *dkt v* inkasātorius; *kaip bdv cassetta p.* nešiōjamasis seifas; pinigų dėžūtė; *kaip bdv furgone p.* inkasātorių automobilis (/ šarvuōtis).

portavóce *dkt v/m* atstōvas -ē (spaūdai).

portello *dkt v* **1.** (*di nave, aereo*) liūkas; **2.** (*anta, porticina*) durēlēs pl.

portellóne *dkt v* pākeliamosios durēlēs pl; (*di auto*) užpakalinēs / galinēs durēlēs pl.

porténto *dkt v* **1.** stebūklas; **2.** (*di qcn*) āsas.

portentóso, -a *bdv* stebuklingas.

pórtico *dkt v* pōrtikas.

portiéra *dkt m* (šóninēs) durēlēs pl.

portière, -a *dkt v/m* **1.** dūrininkas -ē; portjė *inv:* (*in libro*) šveicorius; **2.** *sport* vārtininkas -ē.

portināio, -a *dkt v/m* dūrininkas -ē; konsjērzas.

portineria *dkt m* dūrininko kambarys.

pòrto I *dkt v* ūostas; *p. fluviale (marittimo)* ūpēs (jūrų) ūostas; *scaricatore di p.* ūosto krovikas; *entrare in p.* įplaukti ī ūosta; *dir p. franco* laisvāsis ūostas; ♦ *andare in p.* pasisėkti; pavýkti; *condurre in p.* atlikti; įvykdyti; *casa sua è un p. di mare* pās jī ī namūs nuolat atsibėldžia žmonių.

pòrto II *dkt v* **1.:** *comm franco di p., p. affrancato* pòrto frānko; **2.:** *p. d'armi* leidimas nešiōtis giņklā.

pòrto III *dkt v* (*il vino*) pòrtveinas.

portoghése **1.** *bdv* Portugalijos, portugālų; portugāliškas; īš Portugalijos; **2.** *dkt v/m* portugālas -ē; **3.** *dkt v* portugālų kalbā; **4.** *dkt v fam fig (chi va senza biglietto)* zuikis.

portóne *dkt v* (laūko) dūrys pl; vārtai pl.

portoricāno, -a **1.** *bdv* Puērto Riko; puertorikiē-čiai; īš Puērto Riko **2.** *dkt v/m* puertorikiētis -ē.

portuāle **1.** *bdv* ūosto; *cittā p.* uostāmiestis; **2.** *dkt v* ūostininkas.

porzióne *dkt m* **1.** dalis -iēs; **2.** (*di cibo*) pōrcija; *una mezza p.* pusė pōrcijos.

pòsa *dkt m* **1.** (*postura e sim.*) pozā; laikýsena; (*per una foto e sim.*) pozāvimas; *méttersi in p.* pozuoti; **2.** *fig (atteggiamento innaturale)* fasōnas; pozā; **3.** (*il posare qc*) (pa)dėjimas; (*di assi, cavi, tubi*) klojimas; **4.** (*sosta*); *senza p.* bė

ātīslis, bē atvangōs; **5.** *foto* īšlaikymas; (*singola foto*) kādras; **6.:** *teatro di p.* kino stūdijs.

posacénere *dkt m nkt* ⇒ **portacénere**.

posàre *vksm (pò-)* **1.** *tr* (pa)dēti; uždēti; (*in orizzontale*) (pa)guldėti; (*in verticale*) (pa)statėti; *p. la borsa sul divano* padėti krēpsī aīt sōfos; *p. la caraffa sul tavolo* pastatėti āsōtj aīt stālo; *p. una mano sulla spalla* uždēti raņkā aīt petiēs; *p. una trave per terra* paguldėti sījā aīt žēmēs; *fig p. gli occhi (su qcs)* akīs padėti (*ant ko*); **2.** *tr tecn* (*cavi, assi e sim.*) klōti; *p. un tetto* deņgti stōgā; **3.** *intr* [A] (*per foto e sim.*) pozūoti; **4.** *intr* [A] (*atteggiarsi*) māivytis; **5.** *intr* [A] ⇒ **poggiare 2., 3.**

► **posārsi** *sng* **1.** lēistis; (*di uccelli*) (nu)tūpti; atsitūpti; **2.** *fig* (*dello sguardo*) sustōti; **3.** (*depositarsi*) (nu)sēsti; gulti.

posāt||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) stālo īrankis.

posāto, -a *bdv* solidūs, orūs; santūrūs; (*calmo*) ramūs; (*moderato*) nuosaikūs.

poscritto *dkt v* prierašas; „*post scriptum*“.

positivamēnte *prv* teigiamai; pozityviai.

positivismo *dkt v* filos pozityvizmas.

positivista 1. *bdv* pozityvistinis; pozityvizmo; (*dei positivisti*) pozityvistų; **2.** *dkt v/m* pozityvistas.

positiv||o, -a 1. *bdv* teigiamas; pozityvūs; *un bilancio p.* teigiamas balānsas; *il test ha dato esito p.* tyrīmo rezultātai teigiami; ♦ *lato p.* teigiamybē; **2.** *bdv* (*favorevole*) teigiamas; palankūs; *impressione ~a* gēras īspūdis; *parere p.* palankī nuomonē; *avere effetti ~i* turėti teigiamų pasekmių; teigiamai paveikti; **3.** *bdv fig* (*concreto, di qcn*) dalījikiškas; **4.** *bdv fis, mat* teigiamasis; pliusinis; *fis carica ~a* teigiamasis krūvis; ♦ *segno p.* pliusas; **5.** *bdv gram:* *grado p.* nelýginamasis laipsnis; **6.** *prv* (*si*) taip.

posiziōne *dkt m* **1.** padētīs -iēs; (*luogo*) (buvīmo) vietā; *la bella p. della città* graži miēsto padētīs; *la p. dei giocatori in campo* žaidėjų išdēstymas aikštēlējē; *determinare la p. di un pianeta* nustatėti planētos buvīmo vietā; *fig in una p. difficile* kebliojē padētyjē; ♦ *luci di p.* šōniniai žibīntai; **2.** (*posto occupato in una fila e sim.*) vietā; pozicija; *sport p. di partenza* stārto pozicija; **3.** (*collocazione*) pozicija; padētīs -iēs; (*postura*) laikýsena; *in p. orizzontale* gulšcias *agg*; *in p. verticale* stācijas *agg* **4.** *fig* (*professionale*) pōstas; pāreigos *pl*; (*sociale, giuridica*) padētīs; stātusas; ♦ *farsi una p.* užimti gērā sociālinę pādētj; **5.** *mil* pozicija; *tenere una p.* laikyti pozicija; ♦ *guerra di p.* pozicinis kāras; **6.** *fig* (*opinione*) pozicija; pažiūrā; *restare sulla propria p.* laikytis sāvo pozicijos; ♦ *presa di p.*

(*contro qc / in favore di qc*) nusistātymas (*prieš ką / už ką*); *prendere p. in favore* (*di qc*) stōti gīnti (*kieno*) pozicijos.

posologia *dkt m* (vāisto) dozāvimas.

pospōrre* *vksm* **1.** nukēlti; atidėti; (*di continuo*) atidēliōti; *p. una data* nukēlti dātā; *p. la partenza* atidėti išvykimā; išvykti vėliaū; **2.** (*mettere dopo*) padėti (/ parašyti *ir pan.*) (toliaū) (*po ko*).

possed||ére* *vksm* **1.** turėti (*būti savininku*); *p. molti terreni* turėti daūg žēmēs; *fig possiede una bella voce* jō gražūs baļsas, jis tūri gražų baļsā; **2.** *fig* (*conoscere bene*) puikiai mokėti; puikiai išmanýti; **3.** *fig:* *p. una donna* santykiāuti sū mōterimi; **4.** *fig:* *essere ~uto* (*da qc*) būti (*ko*) apšēstām; būti (*ko*) apimtām.

possedimént||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) žēmē; žēmēs sklýpas; ♦ *p. coloniale* kolonijinė valdā.

possedūto, -a *bdv, dlv* (*da qc*) apšēstas (*ko*).

possénte *bdv* galingas.

possessiv||o, -a *bdv* **1.** *gram* savýbinis; *aggettivi (pronomi) ~i* savýbiniai būdvardžiai (*įvardžiai*); **2.** *fig* saviniņikiškas; (*solo di qcn*) ligūistai prieraišūs.

posséss||o *dkt v* **1.** (*di qcs*) (*ko*) turėjimas; (*kuo*) disponāvimas; (*il tenere con sé*) (*ko*) laikymas; *p. di stupefacenti* narkōtikų laikymas; ♦ *entrare in p., venire in p.* (*di qcs*) gāuti (*ką*); īsigyti; *essere in p.* (*di qcs*) turėti (*ką*); turėti sāvo žiniojē; (*di qcn*) būti (*kieno*) žiniojē; būti (*kieno*) nuosavýbėjē; būti (*kieno*) turimām *agg*; **2.** *dir* (*controllo*) valdymas; *prendere p.* (*di qcs*) pradėti (*ką*) valdyti; (*diventare proprietario di qcs*) tāpti (*ko*) savininkū; **3.** (*ppr. dgs ~i*) ⇒ **possediménto**; **4.** *fig* (*padronanza*) puikūs mokėjimas; puikūs išmānymas.

possessóre *dkt v* turėtojas; (*chi controlla*) valdytojas; (*proprietario*) saviniņkas.

possibil||e **1.** *bdv* gālimas; įmānomas; *un evento p.* gālimas atsitikimas; *tutte le ~i varianti* visi įmānomi variāntai; *è p. (che...)* gāli būti (, kād...); gālimas daiktas (, kād...); *non è p.* (*far qcs*) negālima (*ką daryti*); *com'è p.?* kaip tai gālima?; ♦ (*è*) *p. (che...)?* rimtai?; nēgi?, nejaugi?; *kaip jst ma non è p.!* (tō) negāli būti!; kās čia pēr nesāmonē!; **2.** *bdv:* *più... p.* kuō...; *nel migliore modo p.* kuō geriausiai; kaip gālima geriaū; (*il*) *più presto p.* kuō anksčiaū; **3.** *dkt v nkt* tai, kās įmānoma; *fare (tutto) il p.* padaryti vīskā, kās įmānoma.

possibilit||à *dkt m nkt* **1.** galimybē; *uguali ~à* lýgios galimybēs; lýgūs šānsai; *avere la p.* (*di far qcs*) turėti galimybē (*ką daryti*); galėti; *non*

avere la p. (di far qcs) neturėti galimybės (*ką daryti*); negalėti; *dare la p.* (a qc di far qcs) suteikti galimybę (*kam ką daryti*); **2.** (*occasione*) proga; *è un lavoro che non offre ~à* toks darbas neturi perspektyvų; *se si presentasse la p.* jei proga pasitaikytų; **3.:** *dgs ~à* (risorse materiali) išgalės; galimybės; (*capacità morali*) gabūmai; *secondo le proprie ~à* pagal išgalės; *è al di sopra delle mie ~à* (di spesa) tai nè mąno kišėnei; **4.** (*l'esser possibile*) galimūmas.

possibilmente *prv* jei galima; jei galì (/ gālite *ir pan.*).

possidente *dkt v/m* pasiturintis žmogūs; (*t.p. p. terriero*) žemvaldys -ė.

pòsta *dkt m 1.* paštas; *per p. aerea* oro paštu; *via p. ordinaria* paprastuoju paštu; *inf p. elettronica* elektroninis paštas; ♦ *Poste e telegrafi* pašto tarnyba; *fermo p.* iki pareikalavimo; **2.** (*edificio; t.p. dgs le Poste*) paštas; pašto skyrius; **3.** (*corrispondenza*) korespondencija; paštas; laiškaì *pl*; *controllare la p.* patikrinti pašta; *è arrivata la p.* atnešė pašta; **4.** (*t.p. p. in gioco*) stātymas, stātoma sumà; *fig* (taĩ.) kàs pastatýta aĩt kórtų; **5.** (*a caccia*) pasala; ♦ *fare la p.* (a qc) týkoti (*ko*); **6.:** ♦ *a bella p.* týčia.

postacelere *dkt v/m nkt* greitasis paštas.

postāl|e *bdv 1.* pašto; *còdice di avviamento p.* pašto indeksas; *pacco p.* pašto siuntà; *spese ~i* pašto išlaidos; *ufficio p.* pašto skyrius; paštas; ♦ *casella p.* aboneĩto pašto dežutė; **2.:** (*treno*) *p.* pašto traukinys.

postazióne *dkt m 1.* mil pòstas; pozicija; (*da cui si spara*) ugniavietė; **2.** *fig* (*di un cronista e sim.*) diktoriaus (/ komentatoriaus *ir pan.*) vietà.

posteggiare *vksm (-stég-)* (pa)statyti (*automobili, dviratį ir pan.*).

posteggiatóre, -trice *dkt v/m* (automobilių) stovėjimo aikštėlės prižiūrėtojas -a.

postéggio *dkt v* (automobilių) stovėjimo aikštėlė.

pòster *dkt v nkt* plakātas.

pòsteri *dkt v dgs: i p.* būsimosios kartos; palikuoniai.

posteriór|e *bdv 1.* (*nello spazio*) užpakalinis; galinis; *la parte p.* užpakalinė dalis -ies; gālas; *ruote ~i* užpakaliniāi rātai; *gram vocali ~i* užpakalinės eilės balsiai; **2.** (*nel tempo*) vėlėsnis, tolėsnis; paskiaũ vỹkstantis (/ ėsantis); *fatti ~i* tolesni įvykiai; *p. alla guerra* pokarinis, bũvęs pō kārō; **3.** *kaip dkt v fam* pastūrgalis.

posticcio, -a *bdv* netikras (*apie dantis, plaukus ir pan.*).

posticipare *vksm (-stì-)* atidėti; (*ad altra data*) nukėlti (*ĩ kių dieną*).

postilla *dkt m* pastabà (*ppr. paraštėjė*); (*poscritto*) prierašas.

postino, -a *dkt v/m* paštininkas -ė.

pòst|o I *dkt v 1.* vietà (*ir prk*); *essere fuori p.* būti nè (savo) vietoje, mėtytis; *mettere le cose al loro p. (fuori p.)* padėti daiktus į savo vietà (nè į vietà); *fig prèndere il p.* (di qcn) pėrimti (*kieno*) vietà; pakeĩsti (*ką*); *trovare p.* (a qcs, per qcs) rāsti (*kam*) vietà; (*far stare, far entrare*) sutalpinti; *non c'è p.* nērà vietos; *c'è p. per tutti* yrà / užtenka vietos visiems; ♦ *a p.* (*in ordine*) tvarkingas agg; (*per bene*) dōras; *fig al p. mio. al mio p.* māno vietoje, manimì dētas agg; *al p.* (di qcn) (*kieno*) vietoj(e); *al p.* (di qcs) vietoj(e) (*ko*); *fig al p.* (di far qcs) užuot (*ką padarius*); vietoj(e) tō (*kad*); *con la testa a p.* rimtas; sažiningas; *mettere a p.* (*aggiustare*) (*su*)taisyti; *fig* patvarkyti; *mettere la testa a p.* surimtėti; susiprotėti; *tenere la lingua a p.* valdyti liežuvį; *andrà tutto a p.* viskas būs gerai, viskas susitvarkys; *sono a p. così* mān gerai šitaip; (*mi basta*) mān užtenka; *fam l'ho mandato in quel p.* pasiūnciau (*jĩ velnióp*); *kaip jst tutto a p.* viskas gerai!; **2.** (*in senso concreto*) vietà; *un p. libero (occupato)* laisvā / tuščia (užimtā) vietà; *p. in piedi* stovimōji vietà; *p. a sedere* sėdimōji vietà; (*al cinema e sim.*) kėdė; (*banco*) sūolas; (*sedile*) sėdynė; *i ~i dietro* užpakalinės sėdynės; *aggiungere un p. a tavola* paruošti dar viena vietà prie stalo; *cambiare (di) p.* (*sedersi altrove*) pėrsėsti; *cedere il p.* užlėisti vietà; *conquistare il primo p.* iškovoti pirmā vietà; *prèndere p.* sėsti(s); *scambiare di p.* sukeĩsti vietomis; *scambiarsi di p.* pasikeĩsti vietomis; *tenere il p.* (a qcn) palaikyti / užimti (*kam*) vietà; *non c'è p., non ci sono ~i* nērà vietų; ♦ *a un p.* vienvietis agg; *a due ~i* dvivietis agg; *p. àuto, p. macchina* vietà automobiliui (statyti); *p. letto* vietà (*ppr. lignonėje*); *p. d'onore* garbinga vietà; *p. al sole* šiltā vietėlė (*gera padėis. pelningas darbas*); **3.** (*luogo specifico*): *p. di blocco* patikrinimo pòstas; kėlio užtvara; *p. di guardia* sargybos pòstas; *p. di pilotaggio* lakūno kabinā; *p. di pronto soccorso* pirmosios pagalbos punktas; *mil p. di comando* vadāvietė; **4.** (*t.p. p. di lavoro*) pòstas, tarnyba; (*mansioni*) pāreigos *pl*; (*sede*) darbōvietė; (*postazione concreta*) darbo vietà; *il p. di direttore* dirėktoriaus pòstas / pāreigos; *un p. di responsabilità* atsakingas pòstas; *pèrdere il p.* prarāsti pòstą; netėkti darbo; **5.** (*località*) vietà; vietovė; *un p. isolato* nuošali vietà; *un p. di campagna* kāimo vietovė; *visitare ~i bellissimi* aplankyti

nuostabiàs victàs; ♦ **del p.** viētos; viētinis agg; **sul p.** viētoje.

pòsto II, -a dlv: ♦ **kaip jngt p. che** (*ammesso che*) tařkim; (*se*) jėgu.

postoperatòrio, -a bdv pooperācinis.

pòstum||o, -a 1. bdv: **figlio p.** vaikas, gīmės pō tėvo mirties; **opera ~a** veikalas, išlėistas pō áutoriaus mirties; 2. dkt v dgs: ~i pāsekmės; **i ~i di una sbòrnia** pāgiris.

potabile bdv: **acqua p.** gėriamas vanduō.

potāre vksm (pò-) (nu)gcnėti, apgenėti; apkarpyti.

potatūra dkt m (ap)genėjimas; (ap)kařpymas.

potént||e bdv 1. galingas; (**forte**) stiprūs; pajėgūs; **un motore p.** pajėgūs variklis; **uno stato p.** galinga valstybė; **un tiro p.** stiprūs smūgis; 2. (**influyente**) įtakingas; **un político p.** įtakingas politikas; 3. (**efficace**) veiksmingas; **un p. veleno** veiksmingi nuodai pl; 4. **kaip dkt v dgs: i ~i** galingieji.

potentemēnte prv galingai.

poténz||a dkt m 1. galiā; galybė; (**forza**) jėgā; stiprūmas; **p. econòmica** ekonominė galiā; **la p. delle onde** bangų smarkūmas; **di grande p.** galingas agg; 2. (**autorità**) autoritėtas; (**influenza**) įtaka; (**potere**) valdžia; 3. (**capacità di far qcs**) galingūmas; poteñcija; pajėgūmas; **p. creativa** kūrybos poteñcija; **p. sessuale** lytinė poteñcija; **la p. di un motore** variklio galingūmas; **la p. di una bomba** bōmbos pajėgūmas; 4. (**efficacia**) veiksmingūmas, stiprūmas; 5. (**nazione potente**) didi / galinga valstybė; **le grandi ~e** didžiosios valstybės; 6. (**entità soprannaturale**) (antgamtinė) jėgā; 7. **filos** poteñcija; **in p.** potencialūs agg; 8. **mat** láipsnis; **elevare a p.** pakėlti láipsniu; 9. **fis** galiā.

potenziāl||e 1. bdv **fis, filos** poteñcinis; **energia p.** poteñcinė enėrgija; 2. bdv **fig** potencialūs; gālimas; **i ~i acquirenti** potencialūs pirkėjai; 3. dkt v **fis** potenciālas (*ir prk*); **fis differenza di p.** potencialų skirtumas; **fig il p. bėllico (econòmico)** di **una nazione** karinis (ekonòminis) šaliės potenciālas.

potenzialit||à dkt m nkt 1. **filos** potencialūmas; 2.: dgs **fig ~à** potenciālas sg; sugebėjimai; ~à **finanziarie** finānsinės galimybės; **avere grosse ~à** turėti didelį potenciālą.

potenziāre vksm (-tén-) (su)stiprinti.

pot||ére* I vksm 1. galėti; (**essere in grado**) sugebėti; (**avere forze sufficienti, riuscire**) pajėgti; įstėngti; **posso partire** galiu išvykti; **i bambini possono non andare a scuola** vaikai gāli neiti į mokyklā; **può risolvere ogni tipo di problema**

sūgeba išsprėsti bėt kókį klāusimā; **non mi posso lamentare, non posso lamentarmi** negaliū skųstis; **il denaro può tutto** pinigāi viskā gāli; **potresti stare più attento!** galėtum būti atsargėsnis!; ♦ **a più non posso** iš visų jėgų; kiek įstėngdamas; **può darsi** gāli būti; gālimas dalýkas; **come hai potuto!?** kaip galėjai?; 2. (**essere lecito**): **si può** gālima; **non si può** negālima; **si può pagare a rate** gālima mokėti dalimis, gālima pirkti išsimokėtinai; **non si può entrare** negālima įeiti; ♦ **si può?** (ar) gālima?; 3. (**essere possibile**) galėti (būti); **quali possono essere le conseguenze** kókios gāli būti pāsekmės?; **potrebbe essersi dimenticato** gāli būti, kād pamiršo; **non ~eva essere altrimenti** kitaip ir negalėjo būti; 4. (*in formule augurali*): **possa...** (*qc far qcs*) tegù(1) (*kas ką daro*), te-; lai; 5. **kaip intr [A] (aver forza)** galėti; (*aver peso*) sverti; turėti autoritėtā / įtakā.

► **potérne** įvdž: **non ne posso più!** nebegaliū!

potér||e II dkt v 1. (**forza**) jėgā; galiā; (**potenza**) galybė; (**influenza**) įtaka; **il p. della televisione** televizijos jėgā; 2. (**capacità**) sugebėjimas; **fis** gebā; (**proprietà**) savybė; **econ p. d'acquisto** perkamoji galiā; 3. (**possibilità concreta**) galimybė; 4. (**politico e sim.**) valdžia; (**competenza**) įgaliójimai pl; (**diritto**) téisė; galiā; **p. esecutivo (giudiziario, legislativo)** výkdomoji (teisminė, įstatymų leidžiamoji) valdžia; **p. decisionale (di nòmina)** sprendžiamoji (paskyrimo) galiā; **assumere il p., salire al p.** (pa)imti / pėrimti valdžia; ateiti į valdžia; **avere pieni ~i** turėti visus įgaliójimus; ♦ **quarto p.** ketvirtoji valdžia; **p. temporale** pasaulietinė valdžia; ~i **públici** valstybės institucijos; **èssere al p.** būti valdžioje; (**dominare**) viešpatāuti; **èssere in p. (di qc)** būti (**kieno**) vālioje.

poveràccio, -a dkt v/m vargšas -ė; neláimėlis -ė; bėdžius -ė.

poverétto, -a dkt v/m vargšėlis -ė; žmogėlis.

poverino, -a dkt v/m dimin vargšėlis -ė.

pòver||o, -a 1. bdv vargšas; (**misero**) skurdūs; (**indigente**) beturtis; neturtingas; **i paesi ~i** neturtingos šalys; ♦ **p. in canna** plikas kaip tilvikas; 2. bdv (**scarso**) skurdūs; meñkas; prāstas; (**carente di qcs**) mažai tūrintis -i (*ko*); **p. di fantasia** skurdžiōs vaizduotės; **alimento p. di grassi** mažai riebalų tūrintis maistas; **terreno p.** nederlīnga žemė; **vocabolario p.** skurdūs žodýnas; ♦ **in parole ~e** trumpai drūtai; 3. bdv (**disgraziato**) vargšas; pasigailėtinas; **un p. passerotto** vargšas žvirbliukas; ♦ **un p. diavolo, un pover'uomo, fam un p. Cristo** varguōlis; **kaip jst p.**

me! (/ *te!* *ir pan.*) (ō) vaŕge!; **4** *bdv* (*putetico*) apgailētinas; *sei solo un p. illuso!* tū apgailētinas!; pāts savē apgāuni!; **5.** *bdv* (*compianto, di defunti*); *il p. nonno* veliōnis senēlis; **6.** *dkt v/m* vaŕgšas -ē; varguōlis -ē; skuŕdzius -ē; vaŕgeta *com*; *i ~i* vaŕgšai, varguōmenē *sg*; ♦ *~i di spirito* dvasingieji vargdieniai.

povertà *dkt m nkt* **1.** vaŕgas; (*miseria*) skuŕdas; (*indigenza*) netuŕtas; *vivere in p.* skuŕsti, vaŕgti; gyvėnti skurdē; **2.** (*carenza*) stokà; stŕgius; **3.** (*l'essere carente*) skurdūmas.

pozione *dkt m* stebuklingas gėrimas.

pózz||a *dkt m* balà; klānas; *ci sono molte ~e nel cortile* kiemē daūg bālų telkšo; *fig una p. di sangue* kraūjo klānas.

pozzànghera *dkt m* balà; purvŕnyas.

pózzo *dkt v* **1.** šulinys; *attingere acqua dal p.* pasėmti vandeŕs iš šulinio; ♦ *p. artesiano* artėzinis šulinys; *p. senza fondo* kiàuras maišas; *fam p. di scienza* prōto bókštas; *fam un p. (di soldi)* didelė pinigai *pl*; **2.** (*scavo e sim., per scopi specifici*); *p. dell'ascensore* lifto šachtà; *p. da miniera* šachtà, kasŕklos šulinys; *p. nero* srūtų duobė; *tecn* nuotekų rezervuāras; *p. di petrolio, p. petrolifero* naftos grėžinys.

praghése **1.** *bdv* Prāhos; prahiėčiu; iš Prāhos; **2.** *dkt v/m* prahiėtis -ė.

pragmàtico, -a *bdv* pragmātinis; pragmātiškas.

pragmatismo *dkt v* pragmatizmas (*ir prk*).

pranzàre, pranzàre *vksm* [A] (pa)pietāuti.

prànzo, prànzo *dkt v* **1.** pietūs *pl*; *sala da p.* valgomasis (kambarys); *invitare a p.* (pa)kviesti pietų; *preparare il p.* vūrti / gaminti pietūs; *cosa hai mangiato a p.?* kà vāgei pietūms?; ♦ *dopo p.* pō pietų; popiēt; **2.** (*banchetto*) puotà; iškilmingi pietūs *pl*.

pràssi *dkt m nkt* tvarkà; procedūrà; prāktika; *p. abituale* įprastà / bendrà tvarkà; *seguire la p. amministrativa* laikytis administracinės tvarkos.

prāti||ca *dkt m* **1.** prāktika; *la p. dell'insegnamento* dėstymo prāktika; *teoria e p.* teorija ir prāktika; ♦ *in p.* prāktiškai, iš esmės; *mettere in p.* (pri)taikyti prāktikoje, įgyvendinti; **2.** (*abilità, conoscenza*) įgūdis; prāktika; (*esperienza*) patyrimas; patirtis -iēs; *la p. di un mestiere* āmato įgūdžiai; *avere p. (di qcs)* turėti (*ko*) patirtiēs; ♦ *fare p. (tirocinio)* atlikti prāktiką, prāktikuotis; (*esercitarsi*) lāvintis; *fare un po' di p.* pasiprāktikuoti; **3.** (*fascicolo e sim.*) bylà; dokumentai *pl*; *archiviare una p.* (už)baigti bylà; pėrduoti bylà į archyvą; *fig (abbandonare)* galutinai atmėsti (/ palaidoti) (*kq*); (*liberarsi di*

qc) atsikratyti (*kuo*); *avviare la p. di un mutuo* pradėti tvarkyti būsto paskolės dokumentus; *gestire / curare la p. (di qcs), fare le ~che (per qcs)* tvarkyti (*ko*; *kam*) dokumentus / pōpiearius; *la p. è al momento in corso* dokumentai šiuo metu ruošiami / rengiami.

praticàbile *bdv* **1.** įgyvendinamas; realistiškas; realūs; **2.** (*di strada*) išvažiuojamas; **3.** (*di campo da gioco*) tiŕkamas žaisti.

praticamėnte *prv* **1.** prāktiškai; **2.** *fig* prāktiškai. iš esmės; (*si e no*) konė, benė.

praticantàto *dkt v* (dārbo) prāktika; stažuotė.

praticànte **1.** *bdv, dkt v/m* praktikāntas -ė; stažuotojas -a; **2.** *bdv* (*osservante*) prāktikuojantis.

pratic||àre *vksm* (prà-) **1.**: *p. l'equitazione* jodinėti; *p. una religione* išpažinti tikėjimą; *p. sport* sportuoti; *p. la vela* buriuoti; *p. la virtù* dorai gyvėnti; *pōpoli che ~ano la poligamia* taūtos, kuriōs prāktikuoja daugpatystę; **2.** (*esercitare*) prāktikuoti; (*specificando che cosa*) vėrstis (*kuo*); dirbti (*kuo*); *p. il commercio* vėrstis prekŕba; *p. l'insegnamento* dirbti dėstytoju; *non ~a da tempo* seniai nebeprāktikuoja; **3.** (*frequenteare luoghi*) lankytis (*kur*); (*qcn*) bendrauti; (*su kuo*); būti susidėjusiam; **4.** (*fare*): *p. un foro* pragrėžti skŕlę; *p. un massaggio* pamasazuoti; *p. la respirazione artificiale* atlikti dirbtinį kvėpavimą; *p. uno sconto* taikyti nuolaidą; *p. un taglio* įpjāuti.

praticità *dkt m* prāktiškūmas.

prāti||co, -a *bdv* **1.** prāktinis; *attività ~ca* prāktinė veiklā; *esame p.* prāktinis / prāktikos egzāminas; ♦ *all'atto p.* prāktiškai; **2.** (*concreto*) prāktiškas; dalŕkiškas; *consigli ~ci* prāktiški patarimai; *sensu p.* prāktiškūmas; **3.** (*funzionale, comodo*) prāktiškas; pagaulūs; *abbigliamento p.* prāktiška aprangà; **4.** (*esperto di qcs*) įgūdės, pritŕręs; *un elettricista p. del mestiere* įgūdės, elėktrikas; *non essere p. (di qcs)* neturėti (*ka*) prāktikos; nenusimanŕti (*apie kq*); *sono p. della zona* gerai pažįstu šŕj rajonà (/ šŕjà vietovė *ir pan.*).

pràto *dkt v* pieva, pievėlė; lankà; (*all'inglese*) vėjā; *p. fiorito* gėlėta pieva; *sul p.* pievoje.

pre-priešdėlis: pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo; reiškiantis: „ankstesnis“, „prieš“, „pradinis“, *pvz* prefisso, premessa, preparata *ir t. t.*

preàmbol||o *dkt v* **1.** įžanga; įžanginis žodis. ♦ *senza tanti ~i!* eikime tiesiai prie reikalų.

2. dir preābulė.

preannun||ciare *vksm* **1.** (*qc*) pranėšti iš anksto (*apie kq*); (*predire*) (iš)pranašauti (*kq*); **2.** *fig*

(*far presagire*) žadėti; *le nùvole ~ciano pioggia* dēbesys žāda lietaūs.

► **preannun||ciarsi** *sng*r žadėti būti; *si ~ciano nuove tasse* žādama įvesti naujūs mokesčius; *la partita si ~a difficile* rungtynės žāda būti suūnkios.

preavvertire *vksm* (-vēr-) (iš anksto) pėrspėti.

preavviso *dkt* *v* 1. pėrspėjimas; *senza p.* nepėrspėjus; 2. *dir* (išankstiniis) įspėjimas (*ppr. apie išėjimą / atleidimą iš darbo*); *dare due settimane di p.* įspėti prieš dvī savaites apīe atleidimą.

prebēllico, -a *bdv* ikikarinis; prieškarinis.

precā||rio, -a 1. *bdv* laikinas; *lavoro p.* laikinas dārbas; 2. *bdv* (*instabile*) nepastovūs; netvirtas; *salute ~ria* silpnā sveikatā; 3. *dkt v/m* laikinās is-ōji darbūotojas -a.

precauzionale *bdv* atsargūmo; *misura p.* atsargūmo priemonė.

precauziōn||e *dkt m* 1. atsargūmas; atsargā; *con p.* atsargiai; *usare p.* veikti atsargiai; 2. (*misura*) atsargūmo priemonė; *prēndere ~i* imtis atsargūmo priemonių; apsisāugoti.

precedēt||e 1. *bdv* ankstėsnis; pirmėsnis; (*passato*) būvęs; (*scorso*) prāėitis; *negli anni ~i* ankstėsniaiis mėtaiis; *p. a qc* (ėsantis) prieš kā; 2. *dkt v* precedėntas; *creare / stabilire un p.* sudaryti precedėntā; ♦ *senza ~i* beprecedėntis *agg.* netūrintis precedėntų; 3. *dkt v* (*ppr. dgs ~i*): *avere cattivi ~i* turėti prāstā reputācijā; *i suoi ~i sono incoraggianti* pirmieji jō žiūgsniai (/ darbai) teikia vilčių; *dir ~i penali* (ankstėsnis) teistūmas *sg.*

precedentemēte *prv* pirmiaū; anksčiaū.

precedēnza *dkt m* 1. (*priorità*) pirmūmas, pirmėnybė; *diritto di p.* pirmūmo teisė; *in ordine di p.* pagal pirmūmā; *avere la p. (su qcs)* turėti pirmėnybė (*prieš kq*); būti svarbesniaū (*už kq*); *dare la p. (a qc)* teikti pirmėnybė (*kam*); 2. (*sulla strada*) pirmūmo teisė; pirmėnybė; *dare la p. (a qc)* pralėisti (*kq*); 3.: ♦ *in p.* anksčiaū.

precēd||ere *vksm* (-cē-) (*qc*) eiti (/ būti *ir pan.*) (*prieš kq*), eiti pirmā (*ko*); *la premessa ~e il primo capitolo* prieš pirmąjį skūriū yrà pratar-mė; *la vėdova ~e il fēetro* našlė eina prieš kařstā; *~imi tu!* eik tū pirmas!

precettāre *vksm* (-cēt-) (*qcn*) liėpti (*kam*) nu-trāukti streikā; liėpti dirbti pėr streikā.

precētto *dkt v* (*insegnamento*) pamōkymas; (*norma*) nōrma; principas; *rel festa di p.* privāloma švenītė.

precettōre *dkt v* mōkytojas.

precipit||āre *vksm* (-ci-) 1. *intr* [E] pūlti žemyn

gālva; nukristi; *l'aēero è ~ato* lėktūvas nukrito (/ sudūžo); *fig p. nella disperazione* pūlti į nė-viltį; 2. *intr* [E] *fig* darýtis kritiřkam; *la situa-zione sta ~ando* padėtis dārosi kritiřka; 3. *tr* nublōkšti; parblōkšti; *fig p. nella depressione* įstūmti į deprėsiją; 4. *tr fig* (*affrettare*) (pa)-skūbinti; (pa)skūbėti (*kq daryti*).

► **precipitārsi** *sng*r 1. iššōkti žemyn gālva; nu-šōkti; 2. *fig* lėkti; pūlti; (*affrettarsi*) (pa)skūbė-ti; *p. a casa* lėkti namō; *p. sul cibo* pūlti priė maisto; *p. in aiuto (di qcn)* skūbėti / lėkti / pūl-ti (*kam*) į pagālbā; *p. a rispondere al telēfono* pūlti atsiliėpti telefonū, lėkti priė telefōno.

precipitaziōn||e *dkt m* 1. pėrdėta skubā; skubo-tūmas; *con p.* skubōtai; neapgalvōtai; 2. (*ppr. dgs ~i*) krituliai *pl.*

precipitevolissimevolmēte *prv* strimagalviais; galvōtrūkciais.

precipitosamēte *prv* pėnelýg skubōtai.

precipitōso, -a *bdv* 1. strimagalviřkas; 2. *fig* sku-bōtas; neapgalvōtas.

precipizio *dkt v* prarajā, skařdis; ♦ *a p.* skardūs *agg.*; *fig* (*con foga*) kūlversčia.

precipuo, -a *bdv* 1. (*fondamentale*) pamatinis; esminis; 2. (*tipico*) specifinis; sāvitas.

precisamēte *prv* 1. (*con precisione*) tiksliai; *più p.* tiksliaū; 2. (*proprio*) būtent; kaip tik.

precisāre *vksm* (-ci-) patikslinti; (*indicare*) nurō-dyti.

precisaziōne *dkt m* patikslinimas.

precisiōne *dkt m* 1. tikslūmas; precizija; *con p.* tiksliai; preciziřkai; ♦ *di p.* tikslūs *agg.*; precizinis *agg.*; 2. (*di tiro*) taiklūmas; *con p.* taikliai (*ir prk*); 3. (*accuratezza*) kruopštūmas.

precis||o, -a *bdv* 1. tikslūs; *apparecchi ~i* tikslūs prietaisai; *una risposta (traduzione) ~a* tikslūs atsākymas (vertimas); *alle due ~e* lýgiai antrā vālandā; ♦ *di p.* tiksliai; *per essere ~i* tiksliaū sākant; 2. (*chiaro*) āiřkus; (*specifico*) specifinis; *ordini ~i* āiřkūs nurōdymai; *farsi un'opinione ~a susidarýti* āiřkiā nuōmongė; *nulla di p.* tiks-liai niėko (nežinau, nėra *ir pan.*); 3. (*di tiro e sim.*) taiklūs; tikslūs; 4. (*di qcn, accurato*) kruopštūs; 5. *fam* (*uguale*) tōks -iā pāt; ideñ-tiřkas; *è p. (a) suo padre* jis tōks pāt kaip jō tėvas; jis gývas tėvas; 6. *kaip prv, jst: p.!* būtent!

preclūd||ere *vksm* (*qcs*) užkirsti kėliā (*kam*); *po-sizioni che ~ono ogni intesa* pozicijos, kuriōs užkerta kėliā bėt kokiām susitarimui.

precōce *bdv* ankstývas; (*prematureo*) pirmalaikis; *un bambino p.* nė pagal āmžių išsivýstęs vaikas (*brandesnis nei kiti*); *un inverno p.* ankstýva žie-mā; *una vecchiāia p.* pirmalaikis senėjimas.

preconcëtto *dkt* v išankstinis nusistatymas.

precòtto, -a *bdv* (iš anksto / jau) paruoštas (*apie maistą, kurį reikia tik pašildyti*).

precristiàno, -a *bdv* ikirikikščioniškas.

precursòr||e *dkt* v pirmtakas; *kaip bdv segni ~i* pranašiški ženklai.

préda *dkt m* 1. (*di animali*) laimikis; 2. (*bottino*) grōbis; **p. di guerra** karo grōbis; 3.: ♦ *essere in p.* (*a qcs*) būti apimtām (*ko*); *è in p. alla disperazione* jīs āpimtas neviltiēs.

predatòr||e *dkt* v 1. grobuōnis, grobikas; 2. (*di animali*) grobuōnis, plēšrūnas; *kaip bdv animali ~i* plēšrieji gyvūnai.

predecessóre *dkt* v pirmtakas.

predefinito, -a *bdv inf* nustatytasis.

predèlla *dkt m* nežymūs paaukštinimas (*baldui ir pan.*).

predellino *dkt* v laiptēlis; pastōvas, papédė.

predestinà||re *vksm* (-sti-) iš anksto paskirti; (*in strutture passive*) būti lėmta; *il piano era ~to all'insuccesso* plānas būvo pāsmerktas žlūgti / nēsėkmei; *era ~to a far carriera* jām būvo lėmta padaryti karjėrą.

predétto, -a *bdv* (aukščiau) minėtas.

predíca *dkt m* pamokslas (*ir prk*); *fare una p.* (*a qcn*) sakýti (*kam*) pamokslą (*ir prk*); ♦ *da che pulpito viene la p.!* žiūrėk, kās kalba! (*/ prabilo! ir pan.*).

predicàre *vksm* (*pré-*) 1. sakýti pamokslą, pamokslauti; 2. (*annunciare, propugnare e sim.*) propaguoti; (*insegnare*) mokyti; **p. l'uguaglianza** propaguoti žmonių lygýbė; **p. il vangelo** skėlbti evangėliją; ♦ **p. bene e razzolare male** sakýti viena, iř daryti kita.

predicàto *dkt v* 1. filōs predikātas; ♦ *essere in p.* (*di / per far qcs*) turėti gerų šānsų (*ką daryti*); 2. *gram* tarinỹs, predikātas; **p. nominale (verbale)** sudurtinis (*grynās*) tarinỹs.

predicatòre *dkt* v pamokslininkas.

predilétto, -a *bdv* numylėtas; mėgstamiausias.

predilezióne *bdv* pamėgimas; *avere p.* (*per qcs*) ýpač mėgti; (*per qcn*) ýpač mylėti.

prediligere* *vksm* labiau mėgti.

predire* *vksm* (iš)pranašauti; (*prevedere*) numatýti; **p. il futuro** numatýti āteitį.

predispórre* *vksm* 1. (iš anksto) paruošti, (iš anksto) parengti; 2. *fig* (*disporre*) iš anksto nu- teikti; 3. *fig*: **p. a una malattia** būti prielaida ligai atsirasti.

► **predispòrsi** *sngf fig* dvāsiskai pasiruōšti; nusiteikti.

predisposizione *dkt m* 1. (*per qcs*) įgimtas pólinkis (*i kq*), natūralūs palinkimas; *avere una*

p. (*per qcs*) liñkti (*i kq*), turėti pólinkį; 2. (*per malattie*) imlūmas.

predispòsto, -a *bdv* 1. (*preparato*) iš anksto paruoštas, iš anksto parėngtas; 2. (*incline a qcs*) liñkęs (*i kq*); 3. (*a malattie*) imlūs (*kam*); **p. alle infezioni** imlūs infėkcijoms; 4. (*per una funzione*) pritáikytas (*kam*).

predizióne *dkt m* pranašavimas; pranašystė.

predominànte *bdv* výraujantis, dominuojantis; **la tendenza p.** výraujanti tendėncija.

predominànza *dkt m* (*prevalenza*) výravimas.

predominàre *vksm* [A] (-dò-) 1. (*su qcs*) dominuoti (*kq*); (*signoreggiare*) viešpatauti; 2. (*essere più consistente*) výrauti; (*essere più diffuso*) būti labiausiai paplitusiam.

predominio *dkt* v dominavimas; viešpatavimas; (*supremazia*) absoliutūs pranašumas.

predóne *dkt* v grobikas, plėšikas.

prefabbricàto, -a 1. *bdv* sūrenkamas; 2. *dkt* v sūrenkamās nāmas; skýdinis nāmas.

prefazióne *dkt m* pratarmė, įžanginis žōdis.

preferénz||a *dkt m* 1. laikymas tinkamesniū (*/ gesresniū ir pan.*); (*precedenza*) pirmenybė; **dare la p.** (*a qc*) teikti pirmenybė; **non ho ~e** mán jókio skirtumo; **ha una p. per te** jīs tavė labiau mėgsta; **la mia p. è per il gòtico** mán labiausiai gòtika patiñka; **dir titolo di p.** privalūmas (*konkursuose ir pan.*); ♦ **di p.** mieliaū; (*più spesso*) dažniaū; 2.: **indicare le proprie ~e, segnalare una p.** nurōdyti (*/ pažymėti ir pan.*) kām teikiamā pirmenybė; 3. (*parzialità*) šališkas póelgis; **non fare ~e** nefavorizuoti; 4. *inf* parinktis -iēs.

preferibile *bdv* labiau pageidaujamas; (*migliore*) gerēsnis; **sarebbe p.** (*far qcs*) geriau būtų (*ką daryti*).

preferibilménte *prv* (*più volentieri*) mieliaū; (*moglio*) geriau; geriausiai; **prenderei del vino, p. un bianco** gėrciau vyno, geriau / mieliaū (*jėi*) bálto.

prefer||ire *vksm* (-isc-) labiau mėgti; labiau norėti; teikti pirmenybė (*kam*); **~isco il mare alla montagna** labiau mėgstu jūrą negu kálnus; **~isco un caffè** mieliaū gėrsiu kavōs; **~isco di no** geriau nē; **~irei non andare** āš geriau neįciau; **ieri abbiamo ~ito restare a casa** vākar nusprėndėme, kād geriau liksime namiē.

preferit||o, -a 1. *bdv* mėgstamiausias; (*il più amato*) mylimiausias; **la mia canzone ~a** māno mėgstamiausia dainā; 2. *dkt v/m* favoritas -ė; numylėtinis -ė.

prefétto *dkt* v prefėktas.

prefettura *dkt m* prefektūrā.

prefissàto, -a *bdv* (iš anksto) nustatytas; sutartas; *entro il termine* *p.* iki nustatyto termino.

prefisso I, -a *bdv* ⇒ **prefissàto**.

prefisso II *dkt v 1.* (t.p. *p. telefonico*) telefono kòdas; *2. gram* priešdėlis, prefiksas.

preg||àre *vksm (pré-) 1. (qcn)* melstis (*kam*); melsti (*kq/ko*); maldauti; *2. (chiedere umilmente)* maldauti; melsti; *ti ~o!* maldāju!; ♦ *farsi p.* brangintis; *3. (in formule di cortesia)* prašyti; *ti ~o!* prašau!; *sei ~ato di tacere* prašau tylėti; malonėk patylėti; *la ~o di accomodarsi, la ~o, si accomodi* prašau užėiti; *la ~o di aspettare un minuto* prāšome lūktelėti.

pregévole *bdv* vertingas; (*degno di stima*) garbingas; *un'opera p.* vertingas kūrinys; *di p. fattura* méistriskai / vertingai padarytas *agg.*

preghière *a dkt m 1.* maldà; (*il pregare*) meldimas; maldavimas; *libro di ~e* maldāknygė; *dire le ~e* melstis, pasimeisti; *2. (richiesta)* prāšymas.

preg||iarsi *vksm (pre-) (nelle lettere): mi ~io di informare* *La...* prānešu Jums...; nōriu Jums prānešti...

pregiatissimo, -a *bdv (nelle lettere)* didžiaĩ gerbiamas.

pregiàt||o, -a *bdv* brangūs; didelės vertės; vertingas; *stoffa p.* brangūs audinys; *vini ~i* rinktiniai vėnai.

prég||io *dkt v 1.* vertė; *di (gran) p.* (labai) vertingas; ♦ *tenere in (gran) p.* (didžiaĩ) gerbti; *2. (lato positivo)* pliusas; privalumas; *i ~i e i difetti* pliusai ir minusai, privalimai ir trūkumai.

pregiudicàre *vksm (-giù-) (danneggiare qc)* (pa)keĩkti (*kam*); (rovinare) (su)gadinti; (*rendere più difficile*) apsũkinti (*kq*); (*mettere in pericolo*) (pa)statyti į pavojų.

pregiudicàto, -a *dkt v/m dir* teĩstas asmuo; nuteistasis -oji.

pregiudizio *dkt v 1.* iřankstĩnis nusistatymas; *2. (superstizione)* prietaras; *3. (danno)* žalà.

prégno, -a *bdv 1. m* vėsianti, turėsianti; *2. fig (di qcs)* pilnas (*ko*); (*saturo*) pritvinkęs -usi (*ko*).

prégo jst 1. prašau; prašom; *Gràzie! – P.! Ąčiũ!* – Prašau!; *p., si siede* prāšom sėstis; *2.: p.? prašau?*, kaip sakai? (/ sākote? ir pan.).

pregustàre *vksm (qcs)* mėgautis (*kuo*) mintysė (*apie laukiamą malonumą*); *p. la vendetta* svajoti apie būsimaĩ keĩštą; puoselėti keĩštą.

preistòria *dkt m* priešistorė.

preistòrico, -a *bdv* priešistorinis.

prelevàre *vksm (-lé-) 1.* paiĩmti; (*ritirare*) atsiĩmti; *p. denaro al bancomat* pa(si)ĩmti / išĩmti pinigų iš bankomato; *p. sangue* paiĩmti kraũjo (mėginį); *2. (qcn a forza)* suĩmti; išsivėžti.

prelibàto, -a *bdv* gardūs, nepaprastai skanūs.

preliévo *dkt v 1.* paėmimas; atsiėmimas; *p. bancario* pinigų paėmimas; pinigų išgrĩninimas; ♦ *p. fiscale* apmokestinimas; *2. (campione)* mėginys; (*l'azione*) mėginio paėmimas.

preliminàr||e 1. *bdv* preliminarus, preliminarinis; (*preparatorio*) parengiamasis; *condizione p.* preliminarĩ sàlyga; *dir indàgini ~i* parengtinis / ikiteisminis tyrimas *sg*; ♦ *essere ai ~i* būti parengtinėje stadijoje; *2. dkt v (non definitivo)* iřankstĩnis; preliminarus; *dati ~i* išankstiniai duomenys; *3.: dkt v dgs ~i (all'atto sessuale)* glamonės (*lytiškai suartėti*).

prelùdere* *vksm [A] (a qcs)* būti (*ko*) įžanga; (*far prevedere*) pranašauti (*kq*); būti (*ko*) pòžymiu.

prelùdio *dkt v 1.* fig preliùdija; *2. mus* preliùdas.

prematrimoniàl||e *bdv* ikisantuokinis; *rapporti ~i* ikisantuokiniai (lytiniai) sàntykiai.

prematuraménte *prv* prieš laiką; (pėr) anksti.

prematùr||o, -a *bdv* pirmalaikis, (ivykęs / ėsantis) pirmà laiko; priešlaikinis; *morte ~a* pirmalaikė mirtis; *neonato p.* neiřnešiòtas kūdikis; *è p. (far qcs)* (yrà) pėr anksti (*kq* daryti).

premeditàre *vksm (-mé-)* (iš anksto) apgalvoti; *p. la fuga* planuoti pabėgimà.

premeditàto, -a *bdv, dlv* (iš anksto) apgalvotas; *dir omicidio p.* apgalvota žmogžudystė.

prém||ere *vksm 1. tr* spàusti; nuspàusti; (*una volta*) paspàusti; *p. l'acceleratore* (nu)spàusti akseleratorių; *p. l'interruttore (un pulsante)* paspàusti jungiklį (mygtukà); *2. intr [A] (su qc)* slėgti (*kq*); spàusti; *3. intr [A] fig (stare a cuore)* rūpėti; (*molto*) knietėti; *mi ~e la tua salute* mán rūpi tãvo sveikatà; *ci ~e sapere* mums rūpi / knieti suzinòti; *4. intr [A] fig (essere urgente)* dėgti; *5. intr [A] fig (insistere) (su qc)* (pa)spàusti (*kq*), darýti (*kam*) spaudimà; *p. sul governo* darýti spaudimà vyriausybei; *p. sull'opinione pubblica* stėngtis paveikti vieřàją nuomonę.

premés||a *dkt m 1. (introduzione)* įžanga; įžanginis žòdis; *2. (presupposto)* prielaida; premisà; *porre le ~e (per qcs)* sudarýti prielaidas (*kam*); *màncano le ~e* (tám) nėrà pagrindo.

premésso, -a *bdv, dlv: p. che...* atsižvelgiant į tai, kàd...; visų pirmà; ♦ *ciò p.* šiomis aplinkybėmis; tai konstatàvus.

premettère* *vksm* iš kàrto / pirmiàusia pasakýti, prieš visa kita parėikšti; *vorrei p. alcune considerazioni* norėčiau visų pirmà šį beĩ tã pami-nėti (/ parėikšti).

première *vksm (pré-)* apdovanòti (prēmija / pri-

zū), premijūoti; *p. i vincitori* apdovanoti nugalētojus.

premiāt||o, -a 1. *bdv*, *dlv* prizū apdovanotas; *t.p.* ⇒ **premiāre**; 2. *dkt v/m* prizininkas -ē.

premiāzīone *dkt m* apdovanojimas.

premier *dkt v nkt* premjēras.

preminēnza *dkt m* pirmūmas; primātas; (*superioritā*) pranašūmas; *avere la p.* pirmāuti; būti pranašesniām.

prémio *dkt v* 1. prēmija; apdovanojimas; (*in competizioni*) prizas; *p. in denaro* pinigine prēmija; *p. Nobel* Nōbelio prēmija; *vincere il primo p.* laimēti pirmā prēmijā; *kaip bdv nkt viāggio p.* premijine (/ prizine) keliōne; 2. (*concorso e sim.*) prēmija; konkursas; *p. letterario* literatūros prēmija; ♦ *sport Gran P.* Didžiojo prizo lenktynēs *pl*; 3.: ♦ *p. di assicurazione* draudimo īmoka / prēmija; *p. di produzione* prēmija ūž gerūs dārbo rezultātus.

premunirsi *vksm* (-isc-) (*contro qc*) apsisāugoti (*nuo ko*).

premūr||a *dkt m* 1. rūpestis, rūpinimasis; rūpestingūmas; *la ringrāzio per le sue ~e* āciū ūž rūpesti, āciū, kād rūpinātēs; *sarā mia p.* (*far qcs*) pāts pasirūpinsi (*kā daryti*); 2. (*urgenza*) skubā; skubūmas; *avere p.* skubēti; *fare p.* (*a qcn*) skūbinti (*kā*).

premurā||rsi *vksm* (-mū-) rūpintis, pasirūpinti; *si è ~to di avvisarci* pasirūpino mūs pērspēti; *non si è neanche ~to di rispōdere* nēt nesīteikē atsiliēpti.

premurōso, -a *bdv* rūpestingas, atidūs.

prenatāle *bdv med* prenatalinis; **periodo** *p.* laikotarpis ikī gimimō.

prēnd||ere* *vksm* 1. (pa)imti, pasiiimti; (*t.p. p. fuori*) išimti; (*ritirare*) atsiimti; (*sottrarre*) atimti; (*afferrare*) pačiūpti; pagriēbti, nutvėrti; (*catturare*) pagāuti; (*sollevare*) pakēlti; *p. un martello* paiimti plaktūkā; *p. i panni in lavanderia* atsiimti skalbinius iš skalbūklos; *p. una scātola dal cassetto* išimti dėžē iš stālčiaus; *p. in braccio* paiimti ī glēbji; paiimti aīt raņķų; *p. per mano* paiimti ūž raņķos; *il gatto ha preso un topo* katē pačiūpo pēlē; *hai preso il pane?* (*comprare*) doņą pāēmei? (*pirkai?*); *mi hanno preso il portafogli* (*rubare*) atēmē iš manēs pinigīņē; *fig p. una decisione* paiimti sprendimā, nusprēsti; *fig p. una fortezza* paiimti / užimti tvirtovē; *fig p. il potere* paiimti valdžią; *fig p. un raffreddore* pasigāuti slōgā; *fig p. il sole* dēgintis sāulēje; ♦ *p. su di sé* prisiimti; *p. con le buone* (*qc*) gražiaī eļgtis (*su kuo*); *p. in giro* (*qcn*) tūciotis (*iš ko*); *p. in mōglie* imti ī žmōnas,

vēsti; *p. per il naso*, *p. per i fondelli*, *volg p. per il culo* apkvailinti; 2. *sudaro pastovius junginius*, *ppr. verčiamus atitinkamu veiksmazodžiu*; *p. in considerazione* atsižvelgti; *p. freddo* sušalti; *p. fuoco* užsidēgti; *p. nota* užsirašyti; (*tenere conto*) turėti omenyję; *p. parte* (*a qcs*) dalyvāuti (*kame*); *p. posto* užimti vietā; (*seder-si*) sēsti(s); (*ingombrando*) užimti vietos; *p. sonno* užmīgti; *p. tempo* dēlsti; (*richiedere tempo*) atimti laiko; *p. visione* (*di qcs*) susipažinti (*su kuo*); *fig p. piede* įsigalėti; 3. *fig* (*di sentimenti e sim.*) apimti; *mi ~e la tristezza* manē āpima liūdesys; 4. (*colpire e sim.*) patāikyti; *il sasso lo ha preso alla nuca* akmuō patāikē jām ī pakāušį; *il tumore ha preso il cervello* navikas pāžeidē smēgenis; 5. (*mezzi di trasporto*) važiuoti (*kuo*); (*salire*) (i)lipti (i *kā*); (i)sēsti; *p. l'aereo* skristi lēktuvū; *p. l'ascensore* važiuoti liftū; lipti ī liftā; *p. il filobus* važiuoti troleibusū; *p. la nave* plaukti laivū; 6. (*bere*) (iš)gėrti; (*mangiare*) (su)vālgyti; (*ordinare al bar e sim.*) užsisakyti; 7. (*medicine*) (iš)gėrti; 8. (*una strada e sim.*) (pa)sukti (*kokiui keliui*); (i)važiuoti; *t.p.* ⇒ 12.; 9. (*ricevere, acquisire*) (i)gāuti; *p. un'abitudine* įprasti; *p. forma* įgāuti fōrmā; *p. lezioni* imti pāmokas; *p. un odore* įgāuti kvāpā. pakvīpti; *quanto ~i al mese?* kiek gāuni pē mēnesį?; *fig p. uno spavento* išsigāsti; *fig p. una tradizione* pėrimti tradiciją; 10. (*assumere*) priimti ī darbā; įdārbinti; 11. (*considerare qc qc*) (pa)laikyti (*kā kuo*); *lo ~o come un complimento* laikāu tāi komplimentū; *tī avevo ~o per tuo fratello* palaikiau tavē tāvo brōliu; *per chi mi hai preso?* kuō manē laikai?; kās āš tū?;

♦ *p. bene* (*qcs*) teigiamai reaguoti (i *kā*); *p. per buono* imti ūž grānā pinigā; *p. alla lettera* suprasti tiesiogiai; *p. sul serio* (*qc*) rimtai žiūrėti (i *kā*); 12. *kaip intr* [A] (*andare*) važiuoti; (*girare*) (pa)sukti; *p. a destra* sukti ī dēšinė;

13. *kaip intr* [A] (*cominciare a far qcs*) imti (*kā daryti*); pradėti; *p. a piovere* pradėti lyti; *ha preso e se ne è andato* pāēmē ir išėjo; 14. *kaip intr* [A] (*fare presa*) (su)kietėti; (su)stingti;

15. *kaip intr* [A] (*attecchire*) lėisti šaknis; pri-gyti; 16. *kaip intr* [A] (*della legna*) užsidēgti;

17. *kaip intr* [E, A] *fig* (*capitare*): *gli è preso un infarto* jī ištiko infārtas; *che ti ~e?* kās tū dārosi?; *che ti ha preso?* kās tū įgėlē?

► **prēnderci** įvdž *fam* 1. pagāuti kām-pā; (*indovinare*) atspėti; 2.: ♦ *p. gusto* įsismāginti.

► **prēnderla** įvdž *fam*: *come l'ha presa?* kaip jis ī tāi reagavo?; (*come sta ora?*) kaip jis?

► **prēnderle** įvdž *fam* gāuti (ī kaili / pylōs).

► **prènder**||sela įvdž 1. (*adirarsi con qcn*) užpykti (*ant ko*); (*sfogarsi*) išlieti pyktį (*ant ko*); 2. (*t.p. p. a male*) įsižeisti; imti į širdį; 3. (*darsi pensiero*): *non te la ~e!*, *non ~tela!* neišk į gálvą!; 4.: ♦ **p. còmoda** nepersistengti.

► **prèndersi** sngr 1. (*appigliarsi a qcs*) įsikibti (*į ką*); 2.: ♦ **p. a botte**, **p. per i capelli** susipèsti; 3. (*inseguirsi l'un l'altro*) gáudytis; 4. (*tr. con valore intensivo*) pasiimti; **p. una birra** išgerti alaùs; **p. un giorno libero** pasiimti laisvą dieną; *t.p.* ⇒ **prèndere** 1., 5., 6., 10.; ♦ **p. cura** (*di qc*) rūpintis (*kuo*), pasirūpinti; **p. gioco** (*di qc*) týčiotis (*iš ko*); **p. delle libertà** daug ką sáu léisti; 4. (*subire*) gáuti (*ką nemalonaus*); **p. un rimprovero** gáuti priekaištą.

prendisóle dkt v nkt pàplūdimoio suknėlė.

prenotàre vksm (-nò-) už(si)sakýti; (už)rezer-vuóti; **p. una stanza in albergo** (*un tavolo al ristorante*) užsisakýti kambarį viešbutyje (stálą restoranè).

► **prenotàrsi** sngr (*mettersi in lista*) užsirašýti (į eilę / į sąrašą).

prenotato, -a bdv, dlv rezervuotas; užsakýtas.

prenotazióne dkt m užsákyimas; rezervávimas; **controllare una p.** patikrinti užsákyką.

preoccupànte bdv kèliantis nèrimą, veččiantis susirūpinti; **la situazione è p.** padétis kèlia nèrimą.

preoccup||àre vksm (-òc-); (*qc*) kèlti (*kam*) nèrimą, neraminti (*ką*); **le sue condizioni di salute ~ano** jò sveikátos búklė kèlia nèrimą.

► **preoccup||àrsi** sngr 1. (*stare in ansia per qcs*) nerimáuti (*dél ko*); krimstis; (*agitarsi*) jáudin-tis; **la mamma si ~a** mamà nerimáuja; māmai neramù; 2. (*curarsi di qcs*) rūpintis (*kuo*), pa-sirūpinti; **non ti p.!** nesirūpink!; nesùk sáu gal-vòs!; **non si ~i!** nesirūpinkite!

preoccupàto, -a bdv sunerimęs; neramùs; susi-rūpinęs; **sono p.** nerimáuju, mán neramù.

preoccupazione dkt m rūpestis; (*l'essere preoccupato*) susirūpinimas; (*agitazione*) jáudinima-sis; (*ansia*) nèrimas; **destare p.** kèlti rūpestį; **è la mia última p.** taĩ mán mažiausiai rūpi.

preparàre vksm (-pà-) 1. (pa)ruóšti; (pa)rengti; **p. la cena** ruóšti / virti / taisýti vakariènę; **p. il letto** paklóti / paruóšti lóvą; **p. la lezione** ruóšti / mókytis pámoką; **p. un piano** parengti / suda-rýti plàną; **p. la valigia** ruóšti / kráuti lagaminą; **p. da mangiare** gaminti valgi; 2. **fig** (*riservare*) žadėti.

► **preparàrsi** vksm 1. (*a qcs; a far qcs*) ruóštis (*kam; ką daryti*), pasiruóšti; reñgtis, pasireñg-ti; **p. a / per un esame** ruóštis egzámui; **p. al**

pèggio ruóštis pačiam blogiausiam (átve...); **p. a partire** ruóštis išvýkti, ruóštis į keliònę; 2. (*essere imminente*) reñgtis; brèsti.

preparativ o dkt v (*ppr. dgs ~i*) pasiruóšimas. **fare ~i per un viaggio** išsiruóšti (į keliònę).

preparàto, -a 1. bdv, dlv (*di qcs*) pàruóštas; *t.p.* ⇒ **preparàre**; 2. bdv, dlv (*di qcn*) geraĩ pàreng-tas; igùdęs; patýres; **uno studente p.** geraĩ pasi-ruóšęs studeñtas; 3. bdv, dlv (*di qcn, pronto a qcs; a far qcs*) pasireñgęs (*kam; ką daryti*); pa-siruóšęs; 4. dkt v preparátas.

preparatò||rio, -a bdv parengiamàsis, paruošia-màsis; **corsi ~ri** parengiamieji kùrsai.

preparazióne dkt m 1. (*il preparare*) (pa)ruóši-mas; (pa)rengimas; (*il prepararsi*) ruóšimasis, pasiruóšimas; **p. atlética** fizinis parengimas; **la p. a un esame** ruóšimasis egzámui; **la p. di un pranzo** pietų ruóšimas / gaminimas; ♦ **in p.** ruóšiamas agg; 2. (*competenza*) kompeteñcija; išsilávinimas.

preponderànte bdv výraujantis; (*in numero*) tū-rintis pèrsvarą.

prepóre* vksm 1. (*a qcs*) dėti (*prieš ką*); 2. **fig** (*anteporre qc*) teĩkti (*kam*) pirmenybę.

preposizióne dkt m gram (*t.p. p. semplice, p. propria*) prielinksnis; **p. articolata** prielinksninė sámplaika (*artikelio junginys su prielinksniu, pvz. „della“ iš „di“ + „la“*).

prepoténte 1. bdv (*di qcn*) savaváliškas; įžúlùs; despótiškas; 2. bdv **fig** (*di qcs*) nesuvaldomas; 3. dkt v/m savavális -è; despótas; (*bullo*) peš-tùkas -è.

prepoténza dkt m 1. įžúlumas; savavališkumas; ♦ **di p.** peĩ jėgą; 2. (*sopruso*) savivalė.

prerogativa dkt m 1. (*proprietà*) pagrindinė sa-výbė; svarbùs brúožas; 2. **dir** prerogatyvą.

prés||a dkt m 1. paėmimas; pagriebimas; (*appigli*) įsikibimas; **lasciare la p.**, **mollare la p.** paléisti; **tenere la p.** laikýtis; ♦ **p. di coscienza** įsisámoninimas; **p. di posizione** nusistátymas; **p. in giro** pasityčiojimas; **èssere alle ~e** (*con qc*) turėti reikalą (*su kuo*); búti užsiėmusiam; 2. (*di un arnese e sim.*) sugnybimas; (*di morsa*) suspaudimas; 3. (*del cemento*) (su)kietėjimas; (su)stingimas; **a p. ràpida** greitastiñgis agg; ♦ **fare p.** (su)kibti; **fig** (*su qc*) (pa)veikti (*ką*); sužavėti; 4. (*conquista*) paėmimas, užėmimas; **stor la p. della Bastiglia** Bastilijos užėmimas; 5. (*t.p. presina*) púodkėlė; (*quanto*) pirštinė; 6. (*pizzico*) žiupsnis, žiupsnėlis; (*di tabacco*) šniukis; 7. **tecn** lizdas; jungtis -iès; **p. d'acqua** (*a rubinetto*) vandeñs čiaupas; **p. d'aria** óro èmiklis; **p. (di corrente)** (elèktros) (kištukinis)

līdzas; **p. IN (OUT)** īvestiēs (išvestiēs) jungtīs; **8. (ripresa): macchina da p.** vaīzdo kāmera; ♦ **in p. diretta** tiesiōginis agg (*apie transliacijā*); tiesiōgiai; **9. (a carte)** kīrtis; kīrtīmas; **10. sport** imtīs -iēs; su(s)jēmīmas.

presàgio dkt v **1.** lemtiēs zēnklas; (*segno premonitore*) pranašīngas zēnklas; **3. (presentimento)** nujautīmas (*ppr. blogas*).

presagire vksm (-isc-) nujāusti; **tutto lascia p. che...** vīskas vēčīa manyti, kad...

presbiopia dkt m med toliaregystē.

presbite bdv, dkt v/m toliarēgis -ē.

prescégliere* vksm īšriñkti.

prescindere* vksm [A] (*da qcs*) neatsīzvēlgti (*i kq*); nepāisyti (*ko*); ♦ **a p. (da qcs)** nepāisant (*ko*), nepriklausomai (*nuo ko*).

prescolare bdv ikimokyklīnis.

prescrivere* vksm **1. (medicine)** īšrašyti, paskirti; (*visite e sim.*) siyti (*kur; pas kq*); **2. (ordinare, di leggi)** reikalauti; (*prevedere*) numatyti.

prescriziōne dkt m **1.** paskyrīmas; recēptas; (*di una visita e sim.*) siuntīmas; ♦ **dietro p.** pagal recēptā; **2. (precetto)** pamōkymas; **3. dir** senatīs; **cadere in p.** īsienēti.

presentabile bdv padorūs; tīnkamas.

present||āre vksm (-sén-) **1.** pateikti; (*consegnare*) padūoti; **p. il biglietto (una relazione)** pateikti bīlietā (atāskaitā); **p. una candidatura (dei fatti)** pateikti kandidatūrā (fāktų); **p. una domanda (un ricorso)** padūoti prāšymā (skuñdā); **fig p. scuse** atsiprašyti; ♦ **~erò!** būtinai pērdusi! (*linkėjimus*); **2. (far conoscere a qc qcs)** pristatyti (*kam kq*); (*far vedere al pubblico*) demonstruoti; (*illustrare*) iliustruoti; supāžindinti (*kq su kuo*); **p. un libro** pristatyti knygā; **p. una collezione di moda** demonstruoti drabūzių kolēkcijā; **p. agli studenti il programma del corso** supāžindinti studentūs sū kūrso programā; **3. (qcn a qcn)** supāžindinti (*kq su kuo*); **p. la ragazza ai genitori** supāžindinti merginā sū tėvais; **le ~o mia moglie** prašāu supāžinti, čiā māno žmonā; **4. (una trasmissione)** vēsti (*laidq*); **5. (mostrare)** (pa)rōdyti; **6. fig (avere in sé)** turēti; **la superficie ~a delle crepe** pavīršius kāi kuř ītrūkęs; pavīršiuje matyti ītrūkimų; **la gamba ~a una ferita d'arma da fuoco** kōjoje šautinė žaizdā; **questa soluzione ~a dei vantaggi** šīs sprendīmas tūri privālūmų; **il paziente ~a un ritardo mentale** pacienītas prōtiškai atsilīkęs; pacienītui prōtinis atsilīkīmas; **7. (offrire)** (pa)sīūlyti.

► **present||ārsi** sngr **1. (recarsi)** atvīkti; atēiti; **p. in questura** atvīkti ī policijos nūovadā;

2. (farsi conoscere) prisistatyti; **vi siete già ~ati?** aī jāu susipažīnote?; **permette che mi ~i?** lēis-kite prisistatyti; **3. (candidarsi)** kandidatūoti; balotirūotis; **4. (alla vista)** atsivērti; matyti; ♦ **p. bene** gražiai atrōdyti; (*dare una buona impressione*) padaryti gērā īspūdį; **5. (sembrare)** atrōdyti; **la crisi si ~a grave** krizē atrōdo rimtā; **6. fig (capitare)** pasitāikyti; (*di problemi*) īškilti; **mi si è ~ata un'occasione particolare** mán pasitāikē ypatinga prōga.

presentatore, -trice dkt v/m (laidōs / vākaro ir pan.) vedējas -a.

presentaziōn||e dkt m **1.** pateikīmas; ♦ **dietro p.** pateikūs; **lettera di p.** rekomendācinis lāišķas; **2. (il far conoscere)** pristātymas; (*il presentarsi*) prisistātymas; ♦ **fare le ~i** kā sū kuō supāžindinti; **3. (premessa)** īžanga.

présent||e **1. bdv** ēsantis; **essere p.** būti (*kur*); dalyvāuti; ♦ **avere p.** žinōti; prisimiñti; **essere p. a sé stesso** būti blaivaūs prōto; **fare p. (qc a qc)** primiñti (*kq kam*); **tenere p.** turēti omeny-jē; nepamiršti; neišlēisti īš akių; **kaip jst p.!** esū!; **2. bdv (attuale)** ēsamās; dabartinis; ♦ **al p.** dabartinū metū, šiuō metū; **3. bdv (questo)** šīs -i; **con la p.** šiuō lāišku; **4. bdv gram** ēsamojo laiko; **5. dkt v** dabartis -iēs femm; **6. dkt v dgs:** *i ~i* visi, kās (*kam*) yrā; ēsantieji; **7. dkt v gram** esamāsīs laikas.

présente II dkt v (*regalo*) dovanā.

presentimēnto dkt v nujautīmas; nūojauta.

presentire [-s-] vksm (-sén-) nujāusti.

présenz||a dkt m **1.** buvīmas; (*partecipazione*) dalyvāvīmas; **accòrgersi della p. (di qc)** pastebēti, kād kās yrā; **sport ha tre ~e in nazionale** sūžaidē trejās rungtyņēs rinktinēje; ♦ **alla p. (di qc)** (*kieno*) akivaizdoje; priēš (*kq*); **in p. (di qc)** ēsant (*kam*); priē (*ko*); priēš (*kq*); **p. di spirito** blaivūs prōtas; **2.: dgs ~e (partecipanti)** daljviai; svečiai; **3. (il frequentare)** lañkymas; lankomūmas; **4.: di bella p.** reprezentatyviōs īšvaizdos; **5. (essere soprannaturale)** kažkās (nežemiško); **nella casa ci sono strane ~e** namē vaidēnasi.

presenziāre vksm [A] (*a qcs*) dalyvāuti (*kame*); **p. a un funerale (all'inaugurazione di una mostra)** dalyvāuti lāidotuvēs (atidārant pārodā parodōs atidāryme).

presépe dkt v prakartēlē; Betliėjus fam.

presépio dkt v ⇒ **presépe.**

preservāre vksm (-sēr-) (ī)šāugoti; (*proteggere*) (ap)sāugoti; **p. la natura (le tradizioni)** sāugoti gamtā (pāpročius); **p. dall'inquinamento** sāugoti nuō taršōs.

preservativo *dkt* v prezervatīvas; *infilare un p.* už(si)māuti prezervatīvu.

prēside *dkt* v/m (mokųklos) dirēktorius -ė; ♦ *p. di facoltà* fakultēto dekānas -ė.

presidēnte *dkt* v prezidēntas; (*di un consiglio e sim.*) pīrmininkas; *P. del Consiglio* ministras pīrmininkas, premjēras; *P. della Repubblica* Respublikos prezidēntas; *eleggere p.* išrīnkti prezidētū.

presidentēssa *dkt* m prezidēntė; (*di un consiglio e sim.*) pīrmininkė.

presidēnza *dkt* m 1. prezidentāvimas; prezidentystė; 2. (*di un consiglio e sim.*) pīrmininkāvimas; 3. (*organo*) prezidiumas; 4. (*ufficio del preside*) (mokųklos) dirēktoriaus kabinėtas.

presidenziāl *e bdv* prezidēnto; prezidēntinis; *elezioni ~i* prezidēnto rinkimai; *repubblica p.* prezidēntinė respūblika.

presidiāre *vksm* (-si-) *mil* gīnti (*apie igulą*); (*proteggere*) sāugoti.

presidio *dkt* v 1. *mil* įgula; užkarda; 2.: *med p. medico (e chirurgico)* medicīninės paskirties produktas.

presidēdere *vksm* 1. *tr* (*qcs*) pīrmininkāuti (*kam*); būti (*ko*) pīrmininku; vadovāuti (*kam*); 2. *intr* [A] (*a lavori e sim.*) prižiūrėti (*ką*); būti atsakingam (*už ką*).

prēssa *dkt* m *tecn* prėsas; spaustūvas.

pressānte *bdv* neatidėliotinas; spaudžiantis, dēgantis; (*incalzante*) primygtinis.

pressap(p)ōco *prv* maždaug; (*quasi*) konė.

pressāre *vksm* (*prēs-*) 1. spāusti; slėgti; *tecn* presuoti; 2. *sport* spāusti.

prēssing *dkt* v *nkt* sport spaudimas.

prēssi *dkt* v *dgs* ⇒ **prēssō** 5.

pressiōn *e dkt* m 1. slėgis; (*il premere*) spaudimas; paspaudimas; (*il pesare*) slėgimas; *fare p.* spāusti; *la p. aumenta (diminuisce)* spaudimas didėja (mažėja); 2.: *econ p. fiscale* mokesčių našta; 3. *fis* (*t.p. p. atmosferica*) (atmosfėros) slėgis; *alta (bassa) p.* āukštas (žėmas) slėgis; 4. *med* (*t.p. p. arteriosa, p. sanguigna*) kraujo spaudimas, (artėrinis) kraujospūdis; *misurare la p.* (pa)matuoti spaudimą; *p. alta (bassa)* didelis / āukštas (māžas / žėmas) kraujospūdis; *aumento (calo) di p.* padidėjęs (sumažėjęs) kraujospūdis; 5. *mil* spaudimas; 6. *fig* (*non fisica*) spaudimas; ♦ *essere sotto p.* būti spaudžiamam; *fare p., fare ~i* (*su qc*) daryti (*kam*) spaudimą; spāusti (*ką*).

prēss *o prlk* 1. (*qc*) priė (*ko*); tiės (*kuo*); (*lungo*) pālei (*ką*); *p. Kaunas* tiės Kaunū; *p. la porta* priė durų; 2. (*in*) *ppr.* verčiamas vietininku;

priė (*ko*); *lavorare p. una clinica* dirbti klinikoje; *p. alcuni dialetti* tām tikrosė tarmėsė; *fig commissione p. il ministero* komisiija priė ministėrijos; 3. (*da qcn*) pās (*ką*); *p. di noi* pās mūs; 4. (*tra qc*) tārp (*ko*); *p. i giovani* tārp jaunimō; 5. *kaip dkt* v *dgs*: *i ~i* apylinkės; *nei ~i* netolies; (*di qcs*) netoli (*ko*); 6. *kaip prv* netoli; *qui p.* čia šaliā.

pressochė *prv* mažnė, bemāž, konė.

prestabilito, -a *bdv, dlv* (iš ānksto) numatytas, sūtartas; *il giorno p.* sūtartą diėną.

prestānte *bdv* stuomeningas.

prestāre *vksm* (*prē-*) 1. (pa)skōlinti; *p. a usura* lupikāuti; *p. del denaro (un libro)* paskōlinti pinigų (knųgą); *farsi p.* (*da qc qcs*) skōlintis (iš *ko ką*); 2. *sudaro pastovius junginius su dkt*: *p. aiuto, p. soccorso* (su)teikti pagālbą; *p. ascolto, p. orēcchio* (*a qc*) įsiklausyti (*i ką*); (*a qcn*) paklausyti (*ko*); *p. attenzione* (*a qc*) skirti dėmesio (*kam*), įsidėmėti (*ką*); pāisyti (*ką*); *p. fede* (*a qc*) patikėti (*kuo*); *p. il fianco* (*a critiche*) užsitrāukti kritiką; *p. giuramento* duoti priesaiką; *far p. giuramento* prisaiķdinti; *p. servizio* dirbti; *p. servizio militare* (ati)tarnāuti (kariuomenėje); *p. i primi soccorsi* teikti pirmąją pagālbą.

► **prestārsi** *sng* 1. pasisiūlyti; (*essere complice*) prisidėti; (*acconsentire a qc*) sutikti (*su kuo*); *p. a un compromesso* sutikti su kompromisū; *p. a dare una mano* pasisiūlyti padėti; 2. (*di qcs*) būti tinkamam; *p. a più interpretazioni* galėti būti įvairiai interpretuojamam.

prestaziōn *e dkt* m 1. (*di atleti e sim.*) pasirōdymas; (*risultato*) rezultātas; 2. (*di macchina; ppr. dgs ~i*) eksploatācinės savybės pl; 3. (*lavoro eseguito*) (ātliktas / ātliėkamas) dārbas; (*servizio offerto*) (suteiktā / teikiamā) paslaugā; *dir p. d'opera* paslaugōs teikimas.

prestigiātōre, -trice *dkt* v/m fōkusininkas -ė.

prestigio *dkt* v 1. prestižas, autoritėtas; *godere di p.* turėti prestižą; 2.: *gioco di p.* fōkusas, triūkas.

prestigiōs *o, -a* *bdv* prestižinis; autoritėtingas; *riconoscimento p.* prestižinis apdovanojimas; *una rivista ~a* autoritėtingas žurnālas.

préstito *dkt* v 1. (*l'azione*) (pa)skōlinimas; ♦ *preso in p.* skōlintinis; *dare in p.* paskōlinti; *prendere in p.* pasiskōlinti; 2. (*di denaro*) paskolā, kreditas; (*debito*) skolā; *concedere un p.* duoti / suteikti pāskolą; *restituire un p.* grāžinti skōlą; 3. (*di un libro*) paėmimas (iš bibliotėkos); išdavimas; *prendere in p.* paiĩmti (iš bibliotėkos); 4. *ling* skolinys.

présto *prv* 1. (*tra poco*) netrukus; greitai; ♦ *ben p.* visai greitai; *kaip jst a p.!* iki greitai!; 2. *fam* (*in fretta*) greitai; *fare p.* pasiskubinti; *hai fatto p.* neužtrukai; ♦ *si fa p.* (*a far qcs*) lengva (*ką daryti*); *kaip jst p.!* greičiau!; 3. (*non tardi*) anksti; (*in anticipo*) per anksti; prieš laiką; *alzarsi p.* anksti keltis; *è ancora p.* (*per far qcs*) dar anksti (*ką daryti*); ♦ *al più p.* kuō anksčiau; *sul p.* anksti; *p. o tardi* anksčiau ar vėliau.

présule *dkt v rel* prelātas.

presum||*ere** *vksm* 1. spėti; *p. di sapere* numanyti; *~o di si* spėju, kād taip; 2. (*credere a torto*) manytis; *p. troppo di sé* pernelýg savimi pasitikėti.

presunto, -a *bdv* tariamās; spėjamas; numānomas; *il p. piròmane* tariamās padegėjas.

presuntuoso, -a 1. *bdv* (*di qcn*) pasipūtęs, išpuikęs; 2. *bdv* (*di qcs*) pasipūtėliškas; 3. *dkt v/m* pasipūtėlis -ė, išpuikėlis -ė.

presunzione *dkt m* 1. (*boria*) išpuikimas, savęs pėvertinimas; pasipūtėliškumas; 2. (*congettura*) spėjimas; *dir p. d'innocenza* nekaltumo prezumpcija.

presupporre* *vksm* 1. tařti; (*prevedere*) numatyti; 2. (*implicare*) implikuoti; reikišti.

presupposto||*o dkt v* 1. (*premessa*) prielaida; *un p. errato* klaidinga prielaida; 2. (*condizione essenziale*) pagrindas; *mancano i ~i* (*per* (*far*) *qcs*) nėrā pagrindo (*kam*, *ką daryti*).

préte *dkt v* kūnigas; dvāsininkas; ♦ *scherzo da p.* bjaurūs pókštas; *farsi p.* tapti kūnigu.

pretendente *dkt v/m* 1. pretendėntas -ė; 2. (*correggiatore*) gerbėjas -a.

pretendere* *vksm* 1. (*esigere*) (*pa*)reikalauti; primygtinai prašyti; *p. il massimo rispetto* reikalauti didžiausios pagarbės; 2. (*volere*) norėti (*ppr. be pagrindo*); 3. (*sostenere*) teĩgti; tikinti; 4. (*presumere*) sāu galvoti.

pretés||*a dkt m* reikalāvimas; pretenzija; ♦ *di grandi ~e* pretenzingas agg; *senza p.* kuklūs agg, neypatingas; *avanzare delle ~e* parėikšti pretenzijas; *avere la p.* (*di far qcs*) tikėtis (*ką daryti*); *avere poche ~e* daug nereikalauti.

pretèsto *dkt v* 1. dingstis -iės *femm*, pretėkostas; 2. (*occasione*) prōga; galimybė.

pretestuoso, -a *bdv* pagrįstas pretekstū.

pretóre *dkt v* 1. *dir* „prėtorius“; ≡ apýlinkės teismo teisėjas; ≡ apýlinkės prokurōras; 2. *stor* prėtorius.

pretūra *dkt m* *dir* pretūrā; ≡ apýlinkės prokuratūrā.

prevalénte *bdv* výraujantis; (*principale*) pagrindinis; (*più diffuso*) labiausiai paplitęs.

prevalenteménte *prv* daugiāusia(i); (*più spesso*) dažniausiai.

prevalénza *dkt m* (*maggioranza*) výravimas; (*difusione*) paplitimas; (*predominio*) pirmāvimas; *avere p.* (*su qc*) būti svarbesniām (*už ką*); ♦ *in p.* daugiāusia.

prevalére* *vksm* [A, E] 1. (*trionfare*) nugalėti; *ha prevalso il buon senso* nugalėjo prōtas; 2. (*essere in maggioranza*) výrauti; būti daugiāusia (*ko*); būti labiausiai paplitusiam.

prevaricare *vksm* [A] (-vā-) savavaliāuti; (*abusare di potere*) piktnaudžiāuti valdžią.

prevaricazione *dkt m* savavaliāvimas; (*abuso di potere*) piktnaudžiāvimas (tūrima) valdžią.

preved||*ére** *vksm* numatyti, nuspėti; prognozuoti; *p. il futuro* nuspėti āteitį; *il direttore ~e di aumentare gli stipendi* vadōvas numāto padidinti algās; *la legge ~e questa possibilità* istatymas numāto tókia galimybę; *tutto lascia p. che...* viskas pranašauja, kād...

prevedibile *bdv* (lengvai) nuspėjamas; numātomas; *com'era p.* kaip būvo gālīma tikėtis.

prevedibilmente *prv* greičiausiai.

prevenire* *vksm* 1. (*impedire qcs*) užkirsti (*kam*) kėlia; (*precedere*) užbėgti (*kam*) už akių; anksčiau (*už kitą*) (*ką padaryti*); *p. un infarto* (*uno scandalo, lo spaccio della droga*) užkirsti kėlia infārtui (skandalui, narkōtikų plātinimui); *p. una domanda* užbėgti klāusimui už akių; 2. (*avvisare*) pėrspėti.

preventivato, -a *bdv fig* numatytas.

preventiv||*o*, -a 1. *bdv* profilāktinis; preventinis; *misure ~e* preventinės priemonės; *vaccinazione ~a* profilāktinis skiėpijimas; 2. *bdv* (*fatto in anticipo*) išankstinis; pirminis; 3. *dkt v* sāmata; *fare un p.* pateikti / sudaryti sāmatą; ♦ *mettere in p.* numatyti; 4. *dkt v: fin* (*bilancio*) *p.* biudžetas; biudžeto apýskaita.

prevenuto, -a *bdv* (*verso qc*) nusistātęs -ėiusi iš ānksto (*prieš ką*); neĩgiamai nusistātęs -ėiusi.

prevenzione *dkt m* 1. preventicija, profilāktika; *p. degli infortuni* nelaimingų atsitikimų preventicija; *p. delle malattie* ligų profilāktika; 2. (*pre-concetto*) išankstinis nusistātymas.

previdénte *bdv* apdairūs; įžvalgūs; toliarėgis.

previdénza *dkt m* 1. apdairumas; įžvalgumas; toliaregiškumas; 2.: *dir p.* (*sociale*) sociālinis draudimas.

previsión||*e dkt m* 1. numātymas; prognōzė; ♦ *~i del tempo*, *~i meteorologiche* orų prognōzė sg; *al di là di ogni p.* daugiaū neĩ tikėtasi / lāukta; *contrariamente alle ~i* visai nelauktaĩ; *in p.* (*di qcs*) artėjant (*kam*); numātant (*ką*); *secondo le*

~i kaip numatýta; *superare ogni più ròsea p.* viršyti lûkesčius; **2.** *econ* kalkuliacija; (*preventivo*) sámeta.

previst||o, -a *bdv* numatýtas; numátomas; tiké-tas; **p. dalla / per legge** íštátymų numatýtas; *la riunione è ~a per domani* pósėdis numátomas rytój; ♦ *come p.* kaip iř numatýta; *kaip dkt v meno (prima) del p.* mažiau (anksčiaũ) neĩ numatýta.

preziosità dkt m **1.** vertingũmas; **2.** *fig (di stile e sim.)* ímantrũmas.

preziós||o, -a *bdv* **1.** brangũs; vertingas; *metalli* ~i brangieji metalai; *pietra* ~a brángakme-nis; *fig un consiglio p.* vertingas patarĩmas; *fig pèrdere (del) tempo p.* (su)gaĩšti (sàvo) brángų laiką; **2.** *fig (ricercato)* ímantrũs; **3.** *kaip dkt v dgs:* ~i brangenýbės; **4.** *kaip dkt v/m fam:* ♦ *fare il p.* brangintis.

prezzemolo dkt v bot petrãžolė; ♦ *essere come il p.* bũti visuř; visuř maišýtis pō kójomis.

prezzo dkt v kaina (ir prk); įkainis; **p. base (fisso, indicativo, all'ingrosso, intero, al minuto, unitario)** bázinė (pastovĩ, orientácinė, didmenĩ-nė, visà, mažmeninė, víeneto) káina; **un p. allettante (alto, astronomico, basso)** patraukli (didelė, astronominė, mažà) káina; **un p. di favore** ypatinga káina; *abbassare il p. (di qcs)* atpiginti (*kq*); *aumentare il p. (di qcs)* (pa)-branginti (*kq*); *aumentare di p.* (pa)brángti; *calare di p.* (at)pigti; *i ~i auméntano / sàlgono (càlano / scéndono)* káinos kýla (krińta); *econ p. di costo* savikaina; ♦ *a buon p., a basso p.* pigiai; pigũs *agg*; *a caro p.* brángiai (*ir prk*); *brangũs agg*; *fig a p. (di qcs)* kuo; *per (kq); (sa-crificando)* paaukójant (*kq*); *tirare sul p.* derė-tis; *non ha p.* tai neįkainojama.

prigione dkt m kalėjimas (*ir prk*); *andare in p.* sėsti į kalėjimą; *evadere / fuggire (uscire) di p.* pabėgti (išeiti) iš kalėjimo; *mettere in p.* pasodinti į kalėjimą; *stare in p.* sėdėti kalėjime, kalėti.

prigionia dkt m neláisvė; (*detenzione*) kalėjimas.

prigioniero, -a **1.** *bdv* įkálintas; (*rinchiuso*) užda-rýtas; *essere (tenere) p.* bũti (laikýti) neláisvėje; *fare / prèndere p.* paĩmti į neláisvę; *rimanere p.* bũti paimtám į neláisvę; **2.** *dkt v/m* beláisvis -ė; kalinỹs -ė; **p. di guerra** kãro beláisvis; **p. po-litico** politinis kalinỹs; **3.** *dkt v/m fig* veřgas -ė.

prima I prv **1.** (*nel tempo*) anksčiaũ; (*dapprima*) pirmà, pirmiausia; (*in anticipo*) iš ànksto; (*un tempo*) pirmiau; seniau; *come p.* kaip anksčiaũ; **più di p.** daugiau (/ labiau) neĩ anksčiaũ; *poco p.* kiek anksčiaũ; *quanto p.* kuō anksčiaũ;

una settimana p. saváite anksčiaũ; prieš saváitę; ♦ **di p.** (*precedente*) ankstėsnis *agg*; **p. o poi** anksčiaũ ař vėliaũ; **2.** (*nello spazio*) pirmà, pirmiausia; iš pradzių; **3.** (*in primo luogo*) pirmà, pirmiausia; pĩrma; **p. di tutto** visų pĩr-mà; **4.** *kaip bdv nkt* ankstėsnis; pràeitas; *l'estate p.* pràeitą vãsarą; **la pàgina p.** ankstėsnis pũs-lapis; **5.** *kaip prlk:* **p.** (*di qc*) anksčiaũ (už *kq*); prieš (*kq*); pirmà (*ko*); (*entro*) iki (*ko*); **p. del concerto** prieš koncėrtà; **p. del ponte** prieš tiltą; **p. delle quattro** prieš kėturias; **p. di sera** iki vã-karo; *parlerai p. degli altri* kalbėsi anksčiaũ už kitũs / neĩ kiti; ♦ **p. del previsto** anksčiaũ neĩ numatýta; **6.** *kaip jngt:* **p.** (*di far qcs*), **p. che...** prieš (*kq* darydamas; kam *kq* darant); **p. di dormire** prieš miėga; **p. di uscire ti chiamo** tãu paskambinsiu prieš išeidamas; **p. che io esca chiamami** paskambink, prieš mán išeinant; *parla, p. che io perda la pazienza* kalbėk, kōl neišėjaũ iš kantrýbės; **7.** *kaip jngt:* **p.** (*di far qcs*), **p. che...** (piuttosto) verčiaũ (*kq* daryti, nei...), pirmà.

prima II dkt m **1.** (*classe*) pirmoji klàsė; *fare la p.* mókytis pirmojoje klàsėje; **2.** (*marcia*) pirmoji pavarà; *mettere la p.* įjũngti pĩrmąją pãvarą; **3.** (*di uno spettacolo*) premjerà; **4.: p. (classe)** (*di un treno e sim.*) pirmoji klàsė (*traukinio ir pan.*); **5.** (*strada*) pirmoji gãtvė.

primar||io, -a **1.** *bdv* pagrindinis; *colori* ~i pa-grindinės spalvos; *di ~ia importanza* pirma-eilės svarbõs; **2.** (*iniziale*) pradinis; pirminis; *scuola ~ia* pradinė mokyklà; *econ settore p.* pirminis sėktorius; **3.** *dkt v (t.p. medico p.)* (ligóninės) skýriaus vedėjas.

primàte dkt v zool primãtas.

primatista dkt v/m rekòrdininkas -ė.

primato dkt v **1.** (*predominio*) pirmũmas, primã-tas; (*superiorità*) pranašumas, viršenybė; **p. economico** ekonòminis pranašumas; **2.** *sport* rekòrdas; ♦ **da p.** rekòrdinis *agg*.

primavéra dkt m **1.** pavãsaris (*ir prk*); **in p.** pa-vãsarį; **2.** *fam (anno)* mėtai *pl*; **3.** *kaip bdv nkt:* *squadra p.* jaũnių komãda.

primaveril||e *bdv* pavãsario; pavasarĩnis; pavã-sariškas; *fiori* ~i pavasarĩniai žiedai; *giornata p.* pavãsariška dienà; *i mesi* ~i pavãsario mė-nesiai.

primeggiare vksm [A] (-mėg-) pirmãuti.

primitivo, -a *bdv* **1.** (*originario*) pirmĩnis; pirmý-kštis; (*iniziale*) pradinis; **2.** (*preistorico*) pir-mýkštis, primityvũs; **3.** *fig (rozzo)* primityvũs; **4.** *kaip dkt v (t.p. uomo p.)* pirmýkštis žmogũs.

primizia *dkt m* (frutto) ankstyvąsias vaisius; (*verdura*) ankstyvoji daržovė.

prim[o], **-a** **1.** *sktv* pirmas; *la ~a fla* pirmoji / pirmą eilę; *al p. piano* antramą aukštę; (*al pianterreno*) pirmą aukštę; *il p. secolo* pirmąsias amžius; *Leone I* Lėonas I (*pirmasis*); *è arrivato p.* finišavo pirmas; *gram ~a persona* pirmąsias asmuo; **♦** *il p. cittadino* (miesto) mēras; *il P. Ministro* ministras pirmininkas; *minuto p.* minutė; *di prim'ordine* puikūs; aukštos kokybės; *sarà la ~a e l'ultima volta* tai pirmas ir paskutinis kartas; **2.** *bdv* pirmas; (*iniziale*) pirminis; (*originario*) pradinis; *i ~i dati* pirminiai duomenys; *il p. dopoguerra* tarpukaris; *la ~a giovinezza* pirmoji jaunystė; *la ~a ispirazione* pradinis įkvėpimas; *fot p. piano* pirmąsias pļanas; **♦** *matērie ~e* žaliavos; *in un p. tempo / momento, sulle ~e* iš pradžių; *in p. luogo* visų pirmą; *a ~a vista* iš pirmo žvilgsnio; **3.** *bdv fig* (*principale*) pirmutinis; (*migliore*) pirmas, geriausias; *il p. tuo dovere* tėvo pirmutinė pareiga; *il p. ristorante della città* geriausias miesto restorānas; **4.** *bdv mat: numero p.* pirminis skaičius; **5.** *dkt v/m* pirmąsias -oji; *il p. della classe* (klāsės) pirmūnas; *è il p. a sinistra nella foto* nūotraukoje jis pirmas / pirmąsias iš kairės; **♦** *il p. che capita* pirmas pasitaikęs; *il p. venuto* bėt kās; **6.** *dkt v* (*t.p. il p. piatto*) pirmas patiekalas; *che cosa prendi di p.?* ką valgysi iš pirmųjų patiekalų?; ką pirmą valgysi?; **7.** *dkt v* (*il più grande d'età*) vyriausias; **8.** *dkt v* (*il primo giorno*) pirmoji (dieną); *il p. marzo* kovo pirmoji; **♦** *il p. dell'Anno* Naujieji mėtai pl; **9.** *dkt v* (*t.p. il p. canale*) pirmąsias (kanālas); *che fanno sul p.?* ką rōdo per pirmąjį?; **10.:** *dkt v* *dgs i ~i* (*l'inizio*) pradžia; *ai ~i di luglio* (*del Settecento*) lėpos (aštuonioliktojo amžiaus) pradžiojė; **11.** *dkt v* (*t.p. minuto p.*) minutė; **12.** *prv* pirmą; *per p.* visų pirmą; *t.p. ⇒ prima.*

primogénito, **-a** *dkt v/m, bdv* pirmagimis -ė.

primordi *dkt v dgs* ištakos.

primula *dkt m bot* raktāžolė; **♦** *p. rossa* nepa-
gāunamas nusikaltėlis / ieškomasis.

principale **1.** *bdv* pagrindinis; (*il più importante*) svarbiausias; *il motivo p.* pagrindinė priežastis; *la piazza p.* pagrindinė aikštė; *gram proposizione p.* (*t.p. dkt m la p.*) pagrindinis sakinyš; **2.** *dkt v/m* (*datore di lavoro*) darbdavys -ė; (*superiore*) viršininkas -ė.

principalmente *prv* daugiausia(i).

principato *dkt v* kunigaikštystė.

princip **1.** *dkt v* 1. princas; kunigaikštis; (*figlio di re*) karalaitis; **♦** *p. azzurro* žavūs princas; *p.*

consorte karalienės vyras; *p. ereditario* sosto įpėdinis; **2.** *fig* įžymybė; karalius; **♦** *p. del foro* žymūs advokatas; *i ~i della Chiesa* kardinolai; **3.** *kaip bdv nkt* (*principale*) pagrindinis.

principesco, **-a** *bdv* **1.** (*del principe*) princas; (*dei principi*) princų; **2.** *fig* (*sfarzoso e sim.*) karališkas.

principessa *dkt m* princėsė (*ir prk*); kunigaikštystė; (*figlia di re*) karalaitė; (*moglie di principe*) princėsė; kunigaikštienė.

principiant **1.** *dkt v/m* pradedantysis -čioji; naujokas -ė; *per ~i* pradedantiejiems.

princip **1.** *dgs* -pi/-pii) *dkt v* 1. pradžia; *il p. dell'inverno* žiemos pradžia; *ho un p. di influenza* prieš manęs jau kimba gripas; **♦** *al p., in p.* pradžiojė; (*fin*) *dal p.* iš (pāt) pradziōs, iš (pāt) pradžių; **2.** (*norma, criterio*) principas; *questione di p.* principinis reikalas; *di sani ~i* principingas agg; **♦** *per p., in linea di p.* iš principo; **3.:** *dgs ~i* (*fondamenti*) pagrindai; prādmėnys; **4.** *farm: p. attivo* veiklioji medžiaga; **5.** *fis* dėsnis; *p. di azione e reazione* veiksmo ir atoveiksmio dėsnis.

priore *dkt v* (*t.p. padre p.*) priōras (vienuoļyno vyresnysis).

priorità *dkt m* prioritetas; pirmenybė; *avere la p.* būti prioritetu; turėti pirmenybę; *dare la p.* teikti prioritetą / pirmenybę.

prioritario, **-a** *bdv* prioritėtinis.

prisma *dkt v geom, fis* prizmė.

privare *vksm* (*di qcs qc*) atimti (*ką iš ko / kam*); *p. qcn dei diritti* (*della libertà, di una possibilità*) atimti kām teisės (lāisvę, galimybę); *p. della vista* apākinti.

► **privarsi** *sng* (*di qcs*) atsisakyti (*ko*).

privatamente *prv* privačiai.

privatista *dkt v/m* ekstėrnas -ė.

privatizzare *vksm* privatizuoti.

privatizzazione *dkt m* privatizācija; (*il privatizzare*) privatizāvimas.

privat **1.** (*non pubblico*) privatus; privatinis; (*non statale*) nevalstybinis; *clinica ~a* privati klinika; *proprietà ~a* privatinė nuosavybė; privati valdā; *dir diritto p.* privatinė teisė; **2.** (*di singoli e sim.*) privatus; (*confidenziale*) āsmeniškās; (*personale*) asmeninis; (*di proprietà*) nuosavas; *un affare p.* āsmeniškās reikalas; *investigatore p.* privatus detektivas; *lezioni ~e* privācios pāmokos; *segretario p.* asmeninis sekretorius; *la vita ~a* privatus gyvėnimas; **♦** *in forma ~a* privačiai; tik artimiesiems; **3.** *dkt v* privatus asmuo; **4.** *dkt v* (*vita privata*) privatus gyvėnimas; **5.** *dkt v econ* (*t.p. il settore p.*) pri-

vatùsis sèktorius; **6. dkt v:** ♦ *in p.* āsmeniškai; privačiai; neoficialiai.

privaziòn||e dkt m 1. (*il privare*) atēmimas; (*perdita*) netekimas, netektis -iēs; **p. di un diritto** teisės atēmimas; teisės netekimas; **2.:** *dgs* ~i vargas sg; nepriteklus sg; *una vita di* ~i vargingas gyvėnimas.

privilegiàre vksm (-lė-) 1. (*qc*) privilegijuoti (*kq*), (su)teikti (*kam*) privilegijų; **2. fig** (*qc*) teikti (*kam*) pirmenybę.

privilegiàt||o, -a bdv 1. privilegijuotas (*ir prk*); *econ azioni* ~e privilegijuotosios akcijos; **2. fig** (*speciale*) išskirtinis; ypatingas; **rapporto p.** išskirtiniai santykiai *pl*; **3. fig** (*avvantaggiato*) pranašėsnis.

privilegio dkt v 1. privilegija, išimtinė teisė; **godere di un p.** turėti privilegiją, naudotis privilegija; **2. (onore)** ypatinga garbė; **3. (pregio)** privilūmas.

privo, -a bdv (*di qc*) netūrintis (*ko*); (*senza qc*) bė (*ko*); (*che ha perso qc*) netėkęs (*ko*); **p. di luce** bė šviesos, tamsūs; **p. di originalità** neoriginalūs; **p. del padre** netūrintis tėvo, netėkęs tėvo; **p. di sensi** bė sąmonės; ♦ **non p.** (*di qcs*) nė bė (*ko*).

pro I [*pr*] **1. prlk** (*kieno*) náudai; *kam*; už (*kq*); ♦ **pro cāpite** lot vienám gyvėntojui; *lot pro loco* vietos kultūros namai; **2. dkt v nkt** pliūsas; **i pro e i contro** pliūσαι ir mīnusai, už ir prieš.

pro II [*pr*] **dkt v nkt:** **a che pro?** kám?; kuriám tikslui?; kō?; ♦ **buon pro ti faccia!** ĩ sveikātą!

probābile bdv tikėtinas; (*possibile*) (visái) gālimas; (*credibile*) ĩtikimas; **è poco p.** mažai / ne-labaĩ tikėtina; **è molto p.** labai tikėtina; visái gali būti; **più p. è che...** labiaũ tikėtina, kād...

probabilit|à dkt m nkt 1. tikimybė; (*possibilità*) galimybė; **scarse ~à di successo** menkà sėkmės tikimybė sg; **c'è una p. su dieci** yrà vienà tikimybė iš dešimtīs; ♦ **con tutta p., con ogni p.** greičiausiai; **2. (l'essere probabile)** tikėtinūmas; galimūmas; **3. mat** tikimybė; **calcolo delle ~à** tikimybīų teðrija.

probabilmente prv tikriausiai; turbūt; kō gėro.

problēm|a dkt v 1. (*questo*) uždavinys; **risolvere un p.** (iš)spręsti uždavinį; **2. (questione difficile e sim.)** problemà, sunkūmas; kláusimas; **un p. sociale** sociálinė problemà; **il p. della disoccupazione** nedárbo kláusimas; **avere (creare) dei ~i** turėti (kėlti) problēmų; **sono sorti dei ~i** kilo sunkūmų; ♦ **non farsi dei ~i** nesukti sáu galvōs; (*non esitare*) nesivaržyti; **non c'è p.** nesunkū; jokių problēmų; **e che p. c'è?, dov'è il p.?, e qual è il p?** kàs čià tókio?; **3. (guaito)**

bėdà; (*inconveniente*) kliūtis -ies *femm*; ~i *tècnici* tèchninės kliūtys.

problemātica dkt m problemātika.

problemāti||co, -a bdv 1. problēmiskas, neleñgvas; problemātiškas; **comportamento p.** problēmiskas elgesys; **scelta ~ca** neleñgvas pasirinkimas; **2. (in senso scientifico)** problēminis.

pròbo, -a bdv dorovingas, dōras.

probòscide dkt m straublỹs.

procacciāre vksm (pa)rūpinti.

procéd||ere vksm 1. [*E*] (*andare*) eĩti (ĩ priekĩ); važiuoti (ĩ priekĩ); judėti (ĩ priekĩ); **p. nella nébbia** eĩti pėr rūkà; **2. [*E*] (svolgersi)** eĩti(s); vỹkti; (*solo del tempo*) slĩnkĩti; **tutto ~e bene** viskas gerai eĩna(si); viskas jũda ĩ priekĩ; **3. [*A*] (continuare)** tēsti; **p. nelle indāgini** tēsti tyrĩmà, toliaũ tĩrti; **4. [*A*] (agire)** veĩkti; darỹti; (*comportarsi*) eĩgtis; **p. con decisione** ryžtingai veĩkti; ~e **con órdine** darỹti (/ eĩti iš eilės); **5. [*A*] (dar inizio a qc)** pradėti; **p. alla votazione** pradėti balsàvimà; pėreiti priė balsàvimò; **6. [*A*] dir** (*contro qc*) iškėlti (*kam*) bỹlà.

procediménto dkt v 1. metodas; veikĩmo būdas; (*sequenza*) tvarkà; (*processo*) eigà, procėsas; **2. dir** bỹlà; **p. penale** baudžiamóji bỹlà; **avviare un p.** (*contro qc*) iškėlti (*kam*) bỹlà.

procedūra dkt m 1. procedũrà, (vỹkdymo) tvarkà; **osservare la p.** laikyti procedũros; **2. dir** teĩsena; ♦ **Còdice di P. Civile** Civilinio procėso kòdeksas.

procedurāle bdv procedũrinis; procedũros.

processāre vksm (-cēs-) (qc per qcs) teĩsti (*kq už kq*).

processiōne dkt m 1. procėsiija, eĩtynės *pl*; **2. fig** (*fila*) vĩrtinė.

processò dkt v 1. procėsas, eigà; **p. evolutivo** (*di invecchiamento*) vỹstymosi (senėjimo) procėsas; **p. lavorativo** dárbo eigà; **2. (metodo)** metodas; procėsas; **p. creativo (produttivo)** kũrỹbos (gamỹbos) procėsas; **3. dir** teĩsmas, teĩsmo procėsas; bỹlà; **p. civile (penale)** civilinis (baudžiamās) procėsas; **essere sotto p.** būti teĩsiamám.

processòre dkt v inf procėsorius.

procinto dkt v: ♦ **essere in p.** (*di far qcs*) ruoštis (*kq daryti*), reĩgtis.

prociōne dkt v zool mėškėnas.

proclāma dkt m atsišaukimas; proklamācija.

proclamāre vksm 1. (pa)skėlbti; proklamuoti; **p. qc re** paskėlbti kà karāliumi; **p. uno sciòpero** paskėlbti streĩkà; **p. i vincitori** paskėlbti laimėtojus; **2. (affermare)** pareikšti.

► **proclamā||rsi sngr** (*qc*) pasisakỹti (*esant*

kam), sakýtis; pasiskélbti; *si ~va innocente* sākési (esās) nekalts.

proclamaziōne *dkt m* paskelbimas.

procrastināre *vksm (-crā-)* atidēti.

procreare *vksm (-crē-)* (pa)gimdýti.

procūra *dkt m dir 1.* prokurā; (*delega*) įgaliōjimas; ♦ *per p.* pagal įgaliōjimā; peř tārpininkā; **2.** (*ufficio del procuratore*) prokurōro pāreigos *pl*; **3.** (*la sede; t.p. P. della Repubblica*) prokuratūrā.

procurāre *vksm (-cū-)* **1.** gāuti; parūpinti; pramanýti; *p. un lavoro* (*a qc*) idārbinti (*kq*); gāuti (*kam*) dārba; *mi puoi p. il suo nùmero?* galī mán gāuti jō nùmerī?; **2.** (*curarsi di qcs*) pasirūpinti; stēngtis; *p. di fare presto* stēngtis negaišti; **3.** (*causare*) (pa)darýti; *p. un aborto* padarýti abōrtā; sukēlti abōrtā; *p. danni* padarýti žālā; *p. molte nòie* pridarýti nemalonūmų.

► **procurārsi** *sng 1.* įsigýti; pasirūpinti; prasiimanýti; *p. un'arma* įsigýti ginklą; **2.** (*causare a sé*); *p. una ferita* susižeisti; *p. un livido* įsitaistyti mėlynę; *p. uno stiramento* (*a qcs*) pasitempti (*kq*).

procuratōre *dkt v 1.* *dir* prokurōras -ė; *sostituto p.* prokurōro pavaduotojas; **2.** *dir* (*delegato*) prokuristas -ė; įgaliōtinis -ė; **3.** *sport* vadýbininkas -ė.

pròde *bdv* narsūs, narsingas; drąsingas.

prodézza *dkt m* (*impresa eroica*) žýgdarbis.

prodigāre *vksm (prò-)* fig davinėti; dalinti.

► **prodigārsi** *sng 1.* dėti visās pāstangas; jėgų netausóti; **2.:** *p. in scuse* (labai) atsiprašinėti.

prodigio *dkt v* stebūklas (*ir prk*); ♦ *bambino p.* vūnderkindas.

prodigiōso, -a *bdv* stebuklingas; nepàprastas.

pròdigo, -a (*v dgs -ghi*) *bdv 1.* švaistūs; išlaidūs; **2.** fig (*generoso*) dosnūs; *p. di consigli* (daug) patarinėjantis.

prodótt||o *dkt v 1.* produkta; (*di fabbrica*) gaminýs; *~i agricoli* žemės ūkio produktai; *~i alimentari (biologici, chimici)* maisto (ekologiški, chėminiai) produktai; *~i di bellezza* kosmėtika *sg*; *p. da forno* kepinýs; *~i in scātola* konsėrvai; ♦ *p. finito* gātavas gaminýs; *p. interno lordo* bendrāsīs vidaūs produktas; **2.** fig padarinýs; (*frutto*) vaísius; *un p. della fantasia* vaizduotės vaísius; **3.** *mat* sándauga.

prodù||rre* *vksm 1.* (*fabbricare*) (pa)gaminti; (pa)darýti; *p. in massa* gaminti māsiskai; *p. mobili* gaminti baldūs; **2.** (*dare come frutto*) dúoti; *p. frutti* dúoti vaísių; *p. grano* dúoti javų derlių; *la Sicilia ~ce agrumi* Sicilijoje auginama citrusinių augalų; fig *p. un effetto* turėti

póveikį; (*un'impressione*) darýti įspūdį; fig *non p. risultati* nedúoti rezultātų; **3.** (*creare opere*) (su)kūrėti; (*scrivere*) (pa)rašyti; **4.** (*causare qcs*) sukēlti (*kq*); būti (*ko*) priežastimī; *p. molte polemiche* sukēlti daug ginčų; *p. dei ritardi* būti vėlavimo priežastimī; *la febbre è prodotta da un'infezione* karščiavimā sukēlia infekcija; **5.** (*generare e sim.*) (pa)gaminti; (*da sé*) išskirti; *p. calore* išskirti šilumą; **6.** (*esibire, presentare*) pateikti; *dir p. un testimone* pakviesti liudytoja; **7.** *cin* prodiusuoti.

► **prodùrsi** *sng 1.* (*esibirsi*) pasiródyti; fig *p. in una scena pietosa* apgailėtina pasiródyti; **2.** (*accadere*) įvykti; (*determinarsi*) atsirasti; **3.** ⇒ **procurārsi 2.**

produttività *dkt m* produktyvumas; našumas; (*solo di terreni*) derlingumas; (*di piante*) vaisingumas (*ir prk*).

produttiv||o, -a *bdv 1.* produktyvūs; našūs; (*solo di terreni*) derlingas; (*di piante*) vaisingas (*ir prk*); fig *investimento p.* pelninga investicija; **2.** (*della produzione*) gamýbos; gamýbinis; *capacità ~a* gamýbinis pajėgumas; *piano (processo) p.* gamýbos plānas (procėsas).

produt||tore, -trice *dkt v/m 1.* gamintojas -a; (*coltivatore*) augintojas -a; *ditta ~trice* įmonė gamintoja; *paesi ~tori di petrolio* naftą išgaujančios šalys; **2.** *cin* prodiuseris -ė.

produziōne *dkt m 1.* gaminimas; gamýba; *p. di massa (in serie)* māsinė (serijinė) gamýba; *prezzo alla p.* gamintojo kaina; **2.** (*coltivazione*) auginimas; **3.** (*estrazione*) gavýba; **4.** (*insieme dei prodotti*) produkcija; išdirbis; **5.** (*creazione di opere*) kūrýba; **6.** *cin* prodiusavimas; **7.** (*sviluppo chimico, fisiologico*) išskyrimas; (*formazione*) formavimas.

proémio *dkt v* įžanga (*ppr. poemas*).

profanāre *vksm (-fā-)* profanuoti (*ir prk*); išniėkinti; *p. una tomba* išniėkinti kapa.

profanatōre, -trice *dkt m* išniėkintojas -a; švenėtvagis -ė.

profanaziōne *dkt m* išniėkinimas, profanācija.

profāno, -a 1. *bdv* (*non sacro*) pasauliėtiškas; nesakralūs; **2.** *bdv* (*empio*) švenėtvagiškas; **3.** *dkt v/m* fig neišmānėlis -ė, profānas -ė.

proferire *vksm (-isc-)* ištařti; išsakýti; *non p. parola* nė žodžio neistařti.

professāre *vksm (-fēs-)* išpažinti (*tikėjimā*).

► **professārsi** *sng* ⇒ **proclamārsi**.

professionāle *bdv 1.* profėsinis; *carriera (esperienza) p.* profėsinė karjerā (patirtis); *formazione p.* profėsinis mókymas; *istituto p.* profėsinė mokyklā; ♦ *malattia p.* profėsinė ligā.

- 2.: *associazione* / *ordine* p. profesinē draugijā;
3. (da *professionisti*) profesionalūs.

professionalitā *dkt m* profesionalūmas.

professionē *dkt m* 1. profesija; dārbas; (*mestiere*) āmatas; *la scelta della p.* profesijos pasirinkimas; *esercitare una p.* vērstis profesija; vērstis specialybē; ♦ *di p.* profesionalūs agg; *libera p.* laisvōji profesija; 2. (*dichiarazione*) īsreikšimas; pareikšimas; ♦ *p. di fede* tikėjimo išpažinimas.

professionismo *dkt v* profesionalizmas.

professionista *dkt v/m* profesionalas -ė (*ir prk*); (*t.p. libero -a p.*) privačią praktiką besiverčiantis asmuo; savisamdīs -ė; *kaip bdv sportivo p.* sportininkas profesionalas; ♦ *da p.* profesionalų; profesionaliai atliktas agg.

professionistico, -a *bdv* profesionalūs; profesionalų; *sport p.* profesionalų sportas.

professōre, -essa *dkt v/m* 1. (*di liceo*) dėstytojas -a; *p. di storia* istorijos dėstytojas; 2. (*universitario*; *t.p. p. ordinario, p. di prima fascia*) profesorius -ė; *il professor Dini* profesorius Dinis; *p. associato, p. di seconda fascia* docentas; *p. di ruolo* etatinis profesorius; 3.: *p. d'orchestra* orkestrantas.

profēta *dkt v* pranašas (*ir prk*); ♦ *nessuno è p. in patria* savamė kraštė pranašu nebūsi.

profetēssa *dkt m* pranašė (*ppr. prk*).

profético, -a *bdv* pranašiškas.

profezia *dkt m* pranašystė; pranašavimas; *la p. si è avverata* pranašystė išsipildė.

proficuo, -a *bdv* naudingas; (*lucroso*) pelningas.

profilārsi *vksm (-fi-)* 1. stūksoti, niuksoti; 2. *fig* nusimatyti; ruoštis.

profilāssi *dkt m nkt med* profilaktika.

profilāto *dkt v tecn* prõfilis, profiluotas gaminys.

profilāttico, -a 1. *bdv* profilaktinis; 2. *dkt v* rezervatvas.

profilo *dkt v* 1. kontūras, apybrėža, apybraiža; 2. *fig* prõfilis; *p. professionale* specialisto prõfilis; 3. (*vista laterale*) prõfilis; *di p.* iš prõfilio; 4. (*saggio breve*) apybraiža; 5. *inf* prõfilis.

profitāre *vksm [A] (di qcs)* pasinaudoti (*kuo*), naudotis; gauti naudõs (*iš ko*).

profitātōre, -trice *dkt v/m* išnaudotojas -a.

profit||o *dkt v* 1. naudā; *trarre p.* (*da qcs*) gauti naudõs (*iš ko*); pasipelnyti; 2. *econ (t.p. dgs ~i)* pelnas; pajamos *pl*; 3. (*risultati*) rezultatai *pl*; *studiare con p.* pažangiai mokyti.

profondamēte *prv* 1. giliai (*ir prk*); 2. (*molto*) labai; didžiai.

profōndere* *vksm* 1. (*dilapidare*) (iš)klėisti; 2. *fig* dalinti, davinėti.

► **profōndersi** *sng*: *p. in elogi* nešykštėti pagyrų; *p. in scuse* (labai) atsiprašinėti.

profonditā *dkt m nkt* 1. gylis; gilūmas (*ir prk*); *tre metri di p.* trijų metrų gylis; *fig p. di sentimenti* jausmų gilūmas; ♦ *in p.* giliai (*ir prk*); (*verso il basso*) gilyn; 2. (*zona profonda*) gilumà (*ir prk*), gėlmė; *le ~a (marine)* (jūros) gėlmės; *le ~a dell'animo* sielos gėlmės.

profōnd||o, -a *bdv* 1. gilūs; *ferita ~a* gili žaizdā; *lago p.* gilūs ežeras; *radici ~e* gilios šaknys; 2. *fig (intenso)* gilūs; didelis; (*totale*) visiškas; *~a antipatia* didelė antipātija; *un p. conoscitore* puikūs žinõvas; *~a cultura* didelė kultūrā, nuodūgnios žinios *pl*; *~a impressione* gilūs įspūdis; *sonno p.* kietas / gilūs miėgas; *sospiro p.* gilūs atsidusimas; *~a tristezza* gilūs liūdesys; *fare un p. inchino* žemai nusilenkti; *prendere un respiro p.* giliai įkvėpti; 3. (*della voce*) žemas; 4. (*di un colore*) sõdrus, tiřstas; 5. *kaip dkt v* gilumā; *nel p. del cuore* širdiės gilumojė.

prōfu||go, -a (*v dgs -ghi*) *dkt v/m* pabėgėlis -ė; *i ~ghi di guerra* karo pabėgėliai.

profumāre *vksm (-fũ-)* 1. *intr [E] (di qcs)* kvėpėti (*kuo*); 2. *tr (pa)* kvėpinti, (iš)kvėpinti.

► **profumārsi** *sng* kvėpintis, pasikvėpinti.

profumatamēte *prv fig*: *pagare p.* (*qcn*; *qcs*) dīdelius pinigūs (*kam*; *už ką*) (su)mokėti.

profumātō, -a *bdv* 1. kvapūs, kvapnūs; aromatīngas; iškvėpintas; 2. *fig (caro)* brangūs; (*lauto*) nemeīškas; gausūs.

profumeria *dkt m* parfumėrija (*parduotuvė*).

profūmo *dkt v* 1. (*odore*) kvāpas; aromātas; *p. di fiori* gėlių kvāpas; *p. di fresco* gaivūs kvāpas; 2. (*prodotto*) kvėpalai *pl*; *p. da donna* mōteriški kvėpalai.

progenitōr||e *dkt v/m* prõsenelis -ė; *i nostri ~i* mūsų prõtėviai.

progettāre *vksm (-gèt-)* 1. (*su*)projektuoti; *p. una piazza* projektuoti aikštę; 2. (*pensare e sim.*) (*su*)planuoti; (*su*)manyti.

progettaziōne *dkt m* projektāvimas; dizāinas.

progettista *dkt v/m* projektūotojas -a; dizāine-ris -ė.

progēt||o *dkt v* 1. projektas; *p. di legge* įstatymo projektas (*pateiktas vyriausybė*); *il p. di uno stādio* stadiõno projektas; 2. (*proposito*) plānas; sumānymas; *fare ~i* kurti planūs.

prōgnosi *dkt m nkt med* prognõzė; *p. benigna* palanki prognõzė; *p. riservata* „neskelbiamā prognõzė“ (*kai ligos ar pooperacinė eiga neaiški*); ♦ *in p. riservata* kritiřkos būklės (*apie ligonį*).

progrāmm||a *dkt v* 1. programā; *il p. di un concerto* koncėrto programā; *p. dei lavori, p. di*

lavoro darbū programā; darbótvarkē; *p. di partito* pārtijas programā; *p. di stúdio* stūdiiju programā; ♦ *essere in p.* būti numātomam; **2.** (*proposito*) plānas; sumānyas; *che ~i hai per domenica?* kokiē tāvo planāi sekmādieniui?; **3.** (*trasmissione*) laidā, programā; *un p. di sport* spērto laidā; *un p. per bambini* laidā vaikāms; **4.** *inf* (kompiūterio) programā.

programmāre *vksm* **1.** (*progettare*) (su)planūoti; *p. un viaggio* planūoti keliōņē; **2.** (*mettere in programma*) ītrāukti ī progrāmā; (pa)statyti; **3.** *inf* programūoti; **4.** *tecn* (*impostare*) nusta-tyti.

programmātico, -a *bdv* progrāminis.

programmātore, -trice *dkt v/m inf* programūotojas -a; progrāmū sudarýtojas -a.

programmaziōne *dkt m* **1.** (*l'azione*) planāvimas; **2.** (*programma*) programā; *essere in p. (di film)* būti rōdomam; **3.** *inf* programāvimas; *linguaggio di p.* programāvimo kalbā; **4.** *tecn* (*impostazione*) nustaýymas.

progredire *vksm* [A, E] (-isc-) eīti / judēti ī priēkī; (*far progressi*) progresūoti; tobulēti.

progredit||o, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) pažangūs, progresyvūs; *métodi ~i* pažangūs metōdai; **2.** (*della società e sim.*) civilizūotas; paženģes.

progressiōne *dkt m* **1.** progresāvimas; eigā; (*sequenza*) sekā; **2.** *mat* progrēsija.

progressista **1.** *bdv* progresyvūs; pažangūs; (*di sinistra*) kairýsis; *partito p.* progresyviōji pārtija; **2.** *dkt v/m polit* progresyviōsios pārtijos narýs -ē.

progressiv||o, -a *bdv* **1.** progresývinis; láipsniškas; *fin imposta ~a* progresývinis mōkestis; **2.** (*progressista*) progresyvūs; pažangūs.

progrēss||o *dkt v* **1.** pažangā; progrēsas; *p. scientifico (culturale)* mōkslo (kultūros) pažangā; ♦ *pubblicità p.* sociālinē reklamā; *fare ~i* darýti pažangā; gerēti; **2.** (*l'avanzare*) judējimas ī priēkī; ♦ *in p. di tempo* ilgainiui.

proibire *vksm* (-isc-) **1.** (už)draūsti; nelēisti; (už)ģinti; *p. il fumo, p. di fumare* uždraūsti rūkýti; *p. ai figli di uscire* uždraūsti vaikāms īšeiti; **2.** (*impedire*) (su)trukdyti, (su)kliudyti; (*non lasciare*) nelēisti.

proibitivo, -a *bdv* neįmānomas; (*di prezzi*) neįkāndamas.

proibito, -a *bdv* draūdžiamas; uždraustas; *è p.* draūdžiama; negālima; ♦ *un colpo p.* smūgis žemiau jūostos; *il frutto p.* uždraustas vaisius.

proibiziōne *dkt m* (už)draudimas.

proiettā||re *vksm* (-iēt-) **1.** (*scagliare*) (nu)blōkšti; *il motociclista nell'urto è stato ~to sull'asfalto*

nuō smūgio motociklininkas būvo nūblokštas aņt asfālto; **2.** *med* (*trasferire*) projektūoti; pērkelti; *p. le angosce sul lavoro* pērkelti sāvc nērimā ī darbā; **3.** (*ombra*) mēsti; (*luce*) sklēisti; *p. un'ombra* mēsti šesēļi; **4.** (*su schermo*) (pa)demonstrūoti, (pa)rōdyti (*ekrane*); **5.** *geom* projektūoti.

proiēttile *dkt v* kulkā; (*cartuccia*) šovinýs; (*di artiglieria*) sviedinýs.

proiettóre *dkt v* **1.** (*per immagini e sim.*) projēktorius; **2.** (*per illuminare*) prožēktorius.

proieziōne *dkt m* **1.** (*su schermo*) projēkcija, demonstrāvimas; rōdymas; **2.** (*previsione*) prognozē; **3.** *geom* projēkcija, īsklotinē; **4.** *med* projēkcija.

prōle *dkt m* vaikai *pl*; *con p. numerosa* daugiavaikis agģ; *senza p.* netūrintis vaikū; bevaikis agģ; *sposato con p.* vēdēs īr tūri vaikū.

proletariāto *dkt v* proletariātas; varģuōmenē.

proletārio, -a **1.** *dkt v/m* proletāras -ē; **2.** *bdv* proletārū; proletārinis.

proliferāre *vksm* [A] (-li-) **1.** (pri)vīsti; veīstis; prisiveīsti; **2.** *fig* (*diffondersi*) plīsti; (*moltiplicarsi*) daugēti; **3.** *biol* proliferūoti.

prolifico, -a *bdv* **1.** (*di piante*) vaisīngas; (*di animali*) vislūs; **2.** *fig* produktyvūs; *scrittore p.* produktyvūs rašýtojas.

prolisso, -a *bdv* pernelýģ īlgas, nesibaģiantis (*apie kalbą ir pan.*); īstēstas; daugiažōdis.

prōlogo (*dgs -ghi*) *dkt v* prolōgas; įžanga.

prolunga *dkt m* (*cavo*) ilgintūvas, ilģiklis.

prolungamēnto *dkt v* **1.** (*prosieguo*) pratēsimas; (*continuazione*) tēsinyš; (*il protrarsi*) užsitēsimas; **2.** (*allungamento*) paĩginimas.

prolungāre *vksm* **1.** (pa)ilginti; *p. le vacanze* paĩginti atōstogas; **2.** (*prorogare*) (pra)tēsti; (pra)ilginti; *p. un contratto* pratēsti sūtartį.

► **prolungārsi** *sng* (*protrarsi*) užsitēsti; nusitēsti; užsīdēsti.

prolungāto, -a *bdv* prātisas; (*che dura molto*) užsitēsęs; īlgōkas, īlgēsnis.

promemōria *dkt v nkt* priminimas; užrašas (*at-minimui*); *fare un p.* užsirašyti.

promēssa *dkt m* **1.** pāžadas; (*il promettere*) pasižadējimas; *fare una p.* pažadēti, duoti pažadā; *mancare a una p.* lāužyti pažadā; *mantenere una p.* īstesēti pažadā; *tenere fede a una p.* laikýtis pažado; ♦ *p. da marināio* pažadūks pažadas; **2.** *fig* (*di qcn*) perspektyvūs žmogūs (/ žaidējas *ir pan.*); viltis -iēs *femm.*

promēss||o, -a *bdv, dlv* (pa)žadētas; *~i sposi, sposi ~i* sužadētiniai; ♦ *la terra ~a* pažadētoji žēmē.

promettēnte *bdv* daūg žadantis; perspektyvūs.

prométt||ere* *vksm* 1. (pa)žadėti, prižadėti; pasižadėti; *ho promesso di non dirlo a nessuno / che non lo dirò a nessuno* prižadėjau niekam to nesakyti; ♦ *p. mari e monti* žadėti áukso kálmus; 2. *fig* (far sperare) žadėti; *questo non ~e nulla di buono* tai nieko gero nežada; ♦ *p. bene* atródyti perspektyviai; žadėti gėra.

prominénte *bdv* (*all'infuori*) išsikišęs; (*in avanti*) atsikišęs; (*elevato*) iškilūs.

promiscuità *dkt m* 1. mišrūmas; (*varietà*) įvairūmas; nevienodūmas; 2. *spreng* promiskuitėtas.

promiscu||o, -a *bdv* 1. mišrūs; (su)maišytas; (*vario*) nevienódas; ♦ *classe ~a* mišri klāsė; *matrimónio p.* mišri sántuoka; 2.: *gram nomi di genere p.* apibėndrinamosios giminės daiktávardžiai (*tie, kurie ppr. žymi gyvūnus be lyties skirtumo, pvz., riccio „ėžys“*).

promontório *dkt v* iškyšulys; rągas.

promóssó, -a *bdv, dlv* 1. pėrkeltas į aukštėsnę klāsę; *essere p. a un esame* gáuti įskaitą; išlaikyti egzámina; 2. (*sul lavoro*) paáukštintas, pakėltas; 3. *sport* pėrkeltas į aukštėsnę lýgą; *t.p. => promuovere*.

promotóre, -trice *dkt v/m* iniciátorius -ė.

promozionále *bdv* rekláminis; *campagna* (*offerta*) *p.* rekláminė kampānija (ākcija).

promoziónė *dkt m* 1. pėrkėlimas į aukštėsnę / į kitą klāsę; 2. (*sul lavoro*) paáukštėnimas (tarnýboje); 3. *sport* pėrkėlimas / pėrėjimas į aukštėsnę lýgą; 4. (*incentivo e sim.*) (pa)skātėnimas; 5. (*pubblicità*) reklamā.

promulgàre *vksm* 1. *dir* (iš)lėisti (*istatymus ir pan.*); 2. (*annunciare*) (pa)skėlbti.

promuóvere* *vksm* 1. (*a scuola*) pėrkelti į kitą klāsę; *p. (qcn) a un esame* pasirašyti (*kam*) įskaitą; 2. (*sul lavoro*) paáukštinti (tarnýboje); ((*a*) *qc*) pakėlti (*kuo*) (*į aukštesnes pareigas*); *p. qcn colonnello* pakėlti pulkininku, pakėlti į pulkininkus; *lo hanno promosso (a) capo reparto* jį paáukštino, tāpo skýriaus vedėju; pakėlė jį į skýriaus vedėjus; pakėlė jį skýriaus vedėju; 3. *sport* pėrkelti į aukštėsnę lýgą; 4. (*incitavare*) (pa)skātinti; (*appoggiare*) (pa)remti; (*incoraggiare*) padrásinti; (*stimolare*) stimuliuoti; *p. gli investimenti* skātinti investicijas; 5. (*pubblicizzare*) (iš)reklamuoti; 6.: *dir p. un'azione legale* iškėlti bylą.

pronipót||e *dkt v/m* 1. próanūkis -ė; 2.: *dgs i ~i* palikuónys.

pròno, -a *bdv* kniūbsčias; *stare sdraiato p.* gulėti ant pilvo.

pronóm||e *dkt v gram* įvardis; *~i indefiniti* (per-

sonali, possessivi, relativi) nežymimieji (asmeniniai, savýbiniai, santýkiniai) įvardžiai.

pronominál||e *bdv gram: particella p.* įvardinė dalelytė (pvz. *mi, lo*); *verbi ~i* įvardžiúotiniai veiksmázodžiai (*ppr. tie su dalelyte -si, bet nesangražiniai, pvz., addormentarsi*).

pronosticàre *vksm* (-nò-) prognozuoti; (iš)pranašauti.

pronóstico *dkt v* prognòzė; spėjimas; ♦ *gode i favori del p.* (yrà) laikomas favoritù.

prontaménte *prv* greit(ai); nedėlsiant.

prontézza *dkt m* greitūmas; budrūmas; *p. di ingegno* nuovokūmas.

prónt||o, -a *bdv* 1. (*preparato*) pàruoštas, gátavas; *è tutto p.* viskas pàruošta; *la cena è ~a* vakariėnė paruošta; *il letto è p.* lóva paklotà; *la pelliccia è ~a* kailiniai pasiūti / gatavi; *la stanza è ~a* kambarýs sutvarkýtas; ♦ *tenere p.* laikyti pò rankà, laikyti šalià; 2. (*che si è preparato*) pasiruošęs, pasirengęs; (*disposto*) pasirýžęs; *p. a tutto* pasirýžęs viskam; *p. a partire* pasirengęs išvažiuoti; *p. per uscire* išsiruošęs; ♦ *tenersi p.* būti pasiruošusiam / pasirengusiam; *kaip jst p.!* (*al telefono*) klausau!, alió!; 3. (*rapido*) greitas; (*sveglia*) budrūs; (*solo di qcn*) greitai reagúojantis; *~a risposta* greitas atsākymas; *p. di ingegno* nuovokūs; *è sempre p. a criticare* jis visadà greitās kritikúoti; ♦ *p. intervento* (*di polizia*) greitojo reagávimo būrýs; (*per guasti*) avarinė tarnýba; *p. soccorso* pirmosios pagálbos pūntas; priimamasis; (*cas-setta del*) *p. soccorso* vaistinėlė; *auguri di ~a guarigione!* linkiù greit pasveikti!; 4. (*incline*) linkęs; *p. all'ira* greit pykstantis; 5.: *kaip dkt v fin ~i contro tèrmine* terminuoti indėliai.

prontuàrio *dkt v* žinýnas.

pronúncia *dkt m* 1. (*dizione*) tartis; tařsena; *corretta p.* taisýklinga tartis; *avere una p. chiara* áiškiai tarti; 2. (*l'azione*) (iš)tarimas; 3. (*accento*) akcėntas; 4. *dir* nuósprendis.

pronunciàre *vksm* 1. (iš)tartti; 2. (*dire*) (pa)sakyti; (*annunciare*) (pa)skėlbti; *p. un discorso* pasakyti kalbą; *dir p. una sentenza* paskėlbti nuósprendį.

► **pronunci||arsi** *sng* 1. parėikšti (savo) nuómonę; pasisakyti; *p. a favore di qc* (contro qc) pasisakyti už ką (priėš ką); *non mi ~o* nekomentuóju; 2. *dir* paskėlbti nuósprendį.

pronúnzia *dkt m => pronúncia*.

pronunziàre *vksm => pronunciàre*.

propagānda *dkt m* propagānda; ♦ *fare p.* (*a qc*) agitúoti (*už ką*); (*pubblicità*) reklamúoti (*ką*).

propagandàre *vksm (qcs)* užsiimti (*ko*) propagānda; agituoti (*už ką*); (iš)reklamuoti (*ką*).

propagandista *dkt v/m* propagandininkas -ė.

propagandistico, -a *bdv* propagandinis.

propagāre *vksm (-pà-)* (pa)skleisti, (iš)plātinti; propaguoti; **p. il contagio** plātinti užkratą; **p. una notizia** skleisti žinią; **il vento ha ~ato l'incendio** gaisras išsiplėtė dėl vėjo.

► **propagārsi** *sng* sklīsti; (*diffondersi*) plīsti.

propagatóre, -trice *dkt v/m* skleidėjas -a; propagūtojas -a.

propagazióne *dkt m* (pa)skleidimas, (iš)plātinimas; propagāvimas.

propedèutico, -a *bdv* propedėutinis.

propellénte *dkt v* reaktyviniis kūras.

propénd||ere* *vksm [A] (per qcs)* būti liūksiam (*ką daryti*); ~o *per il sì* aš liūkęs pritafti; ~o *per questa variante* aš rinkčiausi šį variāntą.

propensióne *dkt m* (per qcs) pólinkis (*į ką*); (per qcn) jausti (*kam*) simpātiją.

propénso, -a *bdv (a far qcs)* liūkęs (*ką daryti*); **non sono p. a crédergli** aš neliūkęs juo patikėti, aš juo netikėčiau; **non sembra p. ad aiutarci** neatródo, kád ketina / nóri mums padėti.

propināre *vksm (-pi-)* (da bere) duoti gėrti (*kąko nemalonaus*); (*da mangiare*) duoti vālgyti (*kąško nemalonaus*).

propiziārsi *vksm (-pi-)* (qcn) įsiteikti (*kam*).

propizio, -a *bdv* 1. (*benigno*) palankūs, prielankūs; 2. (*adatto*) gėras, tiŋkamas.

pròpoli *dkt v/m* pikis, bičiū klījai *pl*.

proponimént||o *dkt v* pasižadėjimas; ketinimas; **dei buoni ~i** geri ketinimai; **fare un p.** pasižadėti.

propórre* *vksm* 1. (pa)siūlyti; **p. un brindisi** pasiūlyti tóstą; **p. qcn come candidato** (pa)siūlyti *ką* kandidatù / *į* kandidatùs; **p. di diminuire le spese** pasiūlyti sumāžinti išlaidas; ♦ **l'uomo propone e Dio dispone** žmogùs svařsto, Diėvas savaip sunařsto; 2. (*presentare*) (pa)teikti; **p. un emendamento** pateikti pātaisą.

► **propórsi** *sng* 1. (*offrirsi*) pasisiūlyti, siūlytis; 2. (*uno scopo*) pasižadėti; ketinti; užsibrėžti tikslą.

proporziónele 1. *bdv* propòrcinis; proporcingas; 2. *bdv mat* proporcingas; 3. *dkt v (t.p. sistema p.)* propòrcinė rinkimų sistemā.

proporzionalménte *prv* proporcingai.

proporzionāto, -a *bdv* proporcingas.

proporzión||e *dkt m* 1. propòrcija; sántykis; ♦ **in p.** proporcingai; (*a qcs*) pagal (*ką*); sulig (*kuo*); proporcingas *agg* (*kam*); **non avere il senso delle ~i** pėrdėtai reaguoti; 2. (*armonia e sim.*)

proporcingumas, darnumas; 3.: *dgs ~i* (*grandezza*) māstas *sg*; **di ~i mai viste** neregėto māsto; 4. *mat* propòrcija.

propòsito *dkt v* 1. ketinimas; sumānymas; (*mira*) užmojis; ♦ **di p.** tŷcia; **fare (un) p.** pasižadėti; 2. (*argomento*): **a p. (tra l'altro)** tařp kitko; be-jė; (*di qc*) dėl (*ko*) (*kokiū klausimu*); **in p., a p.** apiė (*ką*); **a che p.?** apiė *ką?*; dėl *kó?*; **capitare a p.** būti kaip tik; pasitaikyti (tiŋkamui) laikù: **a p., come sta tuo fratello?**, **a p. di tuo fratello, come sta?** be-jė, kaip tāvo bróliui sėkasi?; 3. (*scopo*) siėkis, tikslas.

proposizióne *dkt m gram* sakinyš; **p. principale (subordinata)** pagrindinis (šalutinis) sakinyš.

propóst||a *dkt m* pasiūlymas, siūlymas; **p. di lavoro** dārbo pasiūlymas; **p. di matrimonio** pasipiršimas; **fare una p.** pateikti pasiūlymą; pasiūlyti; **fare delle ~e** (*avances*) pasisiūlyti; **dir p. di legge** įstātymo projėktas; ♦ **su p. (di qc)** (*kam*) pasiūlius; (*kieno*) siūlymu; (*kieno*) teikimù.

propriet||à *dkt m nkt* 1. nuosavybė; **p. privata** privātinė nuosavybė; **diritto di p.** nuosavybės tėisė; **di legittima p. (di qc)** nuosavybės tėisė (*kam*) priklaūsantis; **non è di sua p.** nė jām priklauso; ♦ **abitazione di p.** nuosavas būstas; **p. artistica (intellettuale)** mėninė (intelėktinė) nuosavybė; 2. (*bene*) tuřtas; (*solo immobile*) valdā; *dgs ~ā* (*terreni*) žėmė *sg*; (*tenuta*) dvāras *sg*; ūkis *sg*; 3. (*qualità*) savybė, ypatybė; **le ~ā chimiche della matèria** matėrijos chėminės savybės; 4. (*precisione*) tikslumas; (*correttezza*) taisyklingumas.

proprietārio, -a *dkt v/m* saviniŋkas -ė; **p. terriero** žėmės saviniŋkas; žemvaldŷs.

pròpr||io, -a 1. *bdv, įv* sàvo *inv* (*tik 3-ojo asmens*): sāvas; **amare i ~i figli** mylėti sàvo vaikùs; **non credere ai ~i occhi** netikėti sàvo akimis; ♦ **amor p.** savigarba; **fare p. (qcs)** pėrimti (*ką*); 2. *bdv* (*come rafforzativo*) patiės *masc*, paciōs *femm*; paciū *pl*; **con le mie ~ie** mani sù sàvo patiės raŋkomis; 3. *bdv* (*caratteristico*) sāvitas; (*di qc*) būdingas (*tik*) (*kam*); ♦ **nome p.** tikrinis daiktāvardis; **vero e p.** tikrų tikriāusias, grŷnas; 4. *bdv* (*appropriato*) tiŋkamas; **la sede piū ~ia** tiŋkamiāusia vietā; ♦ **in senso p.** tiesiogine prasme; 5. *dkt v* (*ppr. il p.*): **rimetterci del p.** netėkti sàvo pinigų; ♦ **lavorare in p.** turėti nuosavā vėřslą; **mètersi in p.** pradėti sàvo vėřslą; 6. *pr.* (*davvero*) tikrai; visāi; išvis; **p. no** tikrai nė; **p. poco** labāi / visāi nedaug; **non mi è p. piaciuto** mán visāi nepatiko; 7. *prv* (*precisamente*) būtent; kaip tik; **p. lui** būtent jįs; **p. quel giorno** kaip tik tā diēnā; **p. qui** čiā pāt; būtent čiā; **p.**

l'ultimo pàts paskutinis; kaip tik paskutinis;
 ♦ *kaip jst p. così!* būtent!
propugnàre *vksm* propaguoti.
propulsione *dkt m* *tecn* vāromoji jėgà (*ir prk*).
propulsore *dkt v* vāromasis elementas (*ir prk*).
pròra *dkt m* ⇒ **prùa**.
pròroga *dkt m* pratęsimas; atidėjimas; *abbiamo ottenuto una p.* (mums) pratęsė teřminą; gāvo-me papildomo laiko.
prorogàre *vksm* (*prò-*) pratęsti; (*rimandare*) atidėti; *p. una scadenza* atidėti teřminą; *p. la validità di un documento* pratęsti dokumento galiojimą.
prorómpere* *vksm* [A] **1.** (*uscire con violenza*) prasiveržti, veřžtis; **2.** *fig* prapliūpti; *p. in là-crime* prapliūpti āšaromis / veřkti; *p. in risa* nusikvatoti, prapliūpti kvatoti.
pròs||a *dkt m* **1.** prozà; *p. d'arte* mėninė prozà; ♦ *in p.* pròzinis *agg*; **2.** (*ppr. dgs ~e*) pròzinis kūrinys; **3.:** *teatro di p.* drāmos teātras.
prosàico, -a *bdv* pròziškas.
proscénio *dkt v* *teatr* avanscenà, priešscenis; pro-scėniumas.
prosciugàre *vksm* (*-sciù-*) (nu)saūsinti; (*inaridire*) (iš)sėkinti; *p. le paludi* nusaūsinti pėlkes; *fig p. le casse dello Stato* iššvaistyti įždą.
 ► **prosciug||àrsi** *sng* (iš)sėkti.
prosciùtto *dkt v* kuñpis; *p. cotto (crudo)* virtas (výtintas) kuñpis; *panino al p.* bandėlė su kumpiù.
prosecuzione *dkt m* tęšimas; tąsà; *durante la p. dei lavori* tęsiant dārbus.
proseguiménto *dkt v* tęšimas; (*parte successiva*) tęsinys; ♦ *kaip jst buon p.!* ≡ laimingai!; geròs klotiēs!
prose||guire *vksm* (*-sé-*) **1.** *tr* tęsti; toliaù (*kq daryti*); *p. gli studi* tęsti mókslus / stūdijas; toliaù mókytis / studijuoti; **2.** *intr* [A] (*di qcn*) toliaù (*kq daryti*); (*non smettere*) nenustoti (*kq daryti*; *kq padarius*); *p. nella lettura* skaityti toliaù; **3.** *intr* [A, E] (*di qcs*) tęstis; (*non finire*) nesibaigti; *lo sciòpero ~gue* streikas nēbaigtas / nesibaigė; *le trattative ~guono* derýbos tęsiasi; *il treno ~gue per Milano* traukinys toliaù važiuoja į Milāną.
prosiéguo *dkt v* tolėsnė eigà; ♦ *in p. di tempo* laikui bėgant, su laikui.
prosperàre *vksm* [A] (*prò-*) klestėti; tařpti, vešėti; *cominciare a p.* suklestėti.
prosperità *dkt m* (su)klestėjimas; geróvė.
pròspero, -a *bdv* **1.** (*florido*) klėstintis; **2.** (*favore-vole*) palankūs.
prosperós||o, -a *bdv* **1.** (*di qcn, in salute*) sveika-

tingas; ♦ *donna ~a* pilnà móteris; **2.** (*di qcs*) klėstintis; pelningas.
prospettàre *vksm* (*-spèt-*) *fig* paródyti; (*esporre*) išdėstyti; (*spiegare*) paaiškinti.
 ► **prospettàre** *sng* nusimatyti.
prospettív||a *dkt m* **1.** perspektyvā; *in p.* perspektyvinis *agg*; **2.** *fig* (*ppr. dgs ~e*) perspektyvā; galimybė; (*non*) *avere ~e* (ne)turėti perspektyvų; ♦ *in p.* galvojant apie āteitį; (*di qcs*) numātant (*kq*); **3.** *fig* (*punto di vista*) póžiūris.
prospètto *dkt v* **1.** (*facciata*) fasādas; priekis; **2.** (*veduta*) vaizdas; **3.** (*riassunto*) suvestinė; žiniāraštis; (*grafico*) grāfikas; (*tabella*) lentelė; (*tabulato*) išklotinė; **4.** (*foglietto pubblicitario*) prospėktas; reklāminis lapėlis.
prospicién-te *bdv* (*qcs*) (ėsantis) priešais (*kq*).
prossimamén-te *prv* artimiāusiu metù.
prossimità *dkt m*: ♦ *in p.* (*di qcs*) priė (*ko*), artį; *fig* (*in senso temporale*) artėjant (*kam*).
pròssim||o, -a **1.** *bdv* (*vicino*) artimas; grėtimas; (*a qc*) (ėsantis) artį / netoli (*ko*) (*ir prk*); *p. alla morte* artį mirties; *nel p. futuro* artimiāusiu metù; *il Natale è p.* Kalėdos nē už kalnų; *è p. ai quarant'anni* jām bevėik kėturiāsdešimt mētų; *è p. al matrimònio* jis greitai vės; ♦ *parente p.* artimas giminaitis; *passato p.* ≡ būtās is kartinis laikas; **2.** *bdv* (*seguito*) kitas; sėkantis *fam*; atėinantis; *l'anno p.* kitas / atėinančias mētais; *martedì p.* kitą / atėinantį antrādienį; *la ~a volta* kitą kartą; *scende alla ~a (fermata)?* lipsite kitojė stotėlėje?; **3.** *dkt v* (*chi segue*) kitas; ♦ *avanti il p.!* kitas!; **4.** *dkt v* artimas; kitį *pl*; *parlare male del p.* apšnekėti kitūs; *ama il tuo p. come te stesso* mylėk sàvo artimā kaip savė pātį.
pròstata *dkt m* anat priešinė liaukà, pròstata.
prostituirsi *vksm* (*-isc-*) parsidavinėti (*ir prk*); veřstis / užsiimti prostitucija.
prostitùta *dkt m* prostitutė.
prostituzione *dkt m* prostitucija; *dir avviamento alla p.* įtraukimas į prostituciją.
prostràre *vksm* (*prò-*) parblòkšti (*ir prk*).
 ► **prostràrsi** *sng* sukniūbti, suklūpti aīt kėlių; pūlti kniūbsčiam.
prostràto, -a *bdv* **1.** kniūbsčias, kniūpsčias; **2.** *fig* parblòkštas; sugniuždýtas.
prostrazióne *dkt m* **1.** sukniūbimas, suklupimas aīt kėlių; **2.** *fig* visiškas išsekimas; (*depressione*) begalinis nusiminimas.
protagonista *dkt v/m* pagrindinis -ė veikėjas -a; heròjus -ė.
protègg||ere* *vksm* **1.** (*riparare da qc*) (ap)sāugoti (*nuo ko*); (*conservare*) išsaugojimas; *p. la*

pelle dal sole apsaugoti ódą nuò sàulės; **p. le forreste** išsaugoti miškūs; **2. (difendere)** (ap)ginti; **p. una fortezza dal nemico** apginti tvirtovę nuò priešu; **3. fig** (ap)saugoti; ginti; (*custodire*) globóti; **p. le arti** globóti mėnų; **p. il buon nome** (di qcn) sàugoti (*kieno*) gėrą vardą; **p. gli emarginati** globóti atstumtuosius; **la legge ~e i cittadini** įstátymas gina piliečius; **4. (favorire)** protegúoti; (*coprire*) deŋgti.

► **protèggersi** *sng* **1.** (da qc) apsisàugoti (*nuo ko*); (*mettersi al riparo*) pasislėpti; **p. dal freddo** apsisàugoti nuò šalčio; **2. (qcs)** (ap)sàugoti (*ką*); (*coprirsi*) prisideŋgti.

protèggi-slip *dkt v nkt* įklótas.

proteina *dkt m* proteinas; (*albumina*) báltymas.

protèndere* *vksm* (iš)tièsti.

► **protèndersi** *sng* **1.** tièstis, išsitièsti; **2. (sporgersi)** pėrsilenkti; (*uscire all'infuori*) išsikišti.

pròtesi *dkt m nkt med* **1.** protėzas; (*impiantata*) implántas; **p. acústica** klaūsomasis aparátas; **p. dentària** dantų protėzas; **2. (l'azione)** protezàvimas.

protèst||a *dkt m* protėstas; **per p., in segno di p.** protestuodamas agg; **meeting di p.** protėsto mitingas; **un'ondata di ~e** protėstų bangà.

protestànte **1.** *bdv* protestántų; protestántiškas; **stor riforma p.** reformàcija; **2. dkt v/m** protestántas -ė.

protestàre *vksm* (-tè-) **1. intr** [A] protestúoti; (pa)rėikšti protėstą; (*lagnarsi*) skųstis; (*oporsi*) prieštaraúti; **p. contro la pena di morte** (contro il governo) protestúoti prieš mirties baúsmę (prieš vyriausybę); **2. tr** (*dichiarare*) (iškilmingai) parėikšti; **3. tr dir** (už)protestúoti; **p. una cambiale** užprotestúoti vėkselį.

protettivo, -a *bdv* **1.** (di qcs) apsauginis; **filtro p.** apsauginis filtras; **2. (verso qcn)** globėjiškas.

protètt||o, -a **1.** *bdv, dlv* sàugomas; apsaugotas; **spécie ~e** sàugomos rūšys; **2.: rapporto p., fam sesso p.** saugūs lytiniai sántykiai *pl*; **3. dkt v/m** globótinis -ė.

protettoràto *dkt v dir, polit* protektorátas.

protettóre, -trice *dkt v/m* **1.** globėjas -a; (*difensore*) gynėjas -a; **p. delle arti** menų globėjas; **2. (di prostitute)** sutėneris -ė, sąvadautojas -a.

proteziòne *dkt m* **1.** (da qcs) apsaugà (*nuo ko*); apsaugojimas; (*conservazione*) išsaugojimas; **p. dall'umidità** apsaugà nuò drėgmės; **p. del paesaggio** kraštovaizdzio išsaugojimas; **inf p. di dati** duomenų apsaugà; ♦ **di p.** apsauginis agg; **2. (difesa)** gynýba; gynimas; **3. fig** apsaugà; gynimas; (*cura*) globà; globójimas; **p. delle arti** menų globà; **p. del consumatore** (delle mino-

ranze) vartótojų (mažumų) apsaugà; **la p. dei propri interessi** sàvo interesų gynimas; ♦ **la p. civile** kràšto apsaugà; civilinė gynýba; **sotto la p. (di qcn)** (*kieno*) globójamas agg; globojė; **4. (favoritismo)** protėkėja; protegàvimas.

protezionismo *dkt v econ, polit* protekcionizmas.

protocòllo *dkt v* **1. (registro)** įrašų knygà, regístras; **2. spec** protokólas; **dir p. di accordo** susitarimo protokólas; **inf p. di rete** tinklo protokólas; **3. (t.p. p. diplomatico)** (diplomatinis) protokólas.

protóne *dkt v fis* protónas.

protòtipo *dkt v* prototípas.

protràrre* *vksm* (už)tėsti; (už)vilkinti; (*prolungare*) prailginti, pratėsti.

► **protràrsi** *sng* užsitėsti, tėtis; užtrukti.

protuberànzà *dkt m* **1.** gumbas; aútauga; **2. astr** protuberàncas.

pròv||a *dkt m* **1.** išbàndymas, išmėginimas; (*l'azione*) bándymas, mėginimas; **a p. di bomba** bómby nepràmušamas agg; **fig** nesugriàunamas agg; **a p. di ruggine** nerūdijantis agg; **fare una p.** pabandýti; **mèttre alla p.** išbandýti. išmėginti; **mèttersi alla p.** išbandýti savė; **sotto-porre a delle ~e** testúoti, išbandýti; ♦ **di p.** bandomasis agg; **p. del fuoco** ugniės kríkštas; **cabina di p.** (camerino) matàvimosi kabinà; **periodo di p.** bandomasis laikótarpis; **dare buona p. di sé** geraí pasiródyti; **èssere in p.** dirbti bandomúju laikótarpiu; **2. (t.p. p. d'esame)** egzàminas; (*test*) tėtis; **3. (dura esperienza)** išbàndymas; **4. (di uno spettacolo)** repeticija; **p. generale, ~e generali** generàlinė repeticija *sg*; **fare le ~e** (pa)repetúoti; **5. sport** rungti-iės; (*gara*) varžýbos *pl*; **6. (tentativo)** bándymas; mėginimas; **7. (dimostrazione)** įródymas; (*segno*) ženklas; **dare la p. (di qcs)** įródyti (*ką*); ♦ **fino a p. contrària** kól kitaip neįródyta; **dare p. (di qc)** paródyti; **8. dir** įródymas; (*di un delitto*) įkaltis.

prov||àre *vksm* (prò-) **1. (testare)** išbandýti, išmėginti; testúoti; **p. una macchina** išbandýti mašíną; **p. la resistenza all'acqua** testúoti atsparumà vándeniui; ♦ **p. la fortuna** bándyti láimę; **p. per credere!** nètiki – pabandýk pàts!; **2. (abiti e sim.)** pasimatúoti, matúotis; **3. fam** (*assaggiare*) (pa)ragáuti; (pa)mėginti; **4. (per uno spettacolo)** (pa)repetúoti; **5. (far esperienza diretta)** patirti; (iš)kėsti; **p. dolore** patirti skàusmą; **p. la fame** kėsti bādą; **6. (un sentimento e sim.)** (pa)jaústi; (pa)jústi; **p. orrore** baisėtis; **p. piacere** jaústi malonumà; **p. pietà** (per qc) gailėti(s) (*ko*); **7. (sposare)** (iš)vàrginti; **il viaggio**

lo ha ~to keliõnè jĩ išvãrgino; **8.** (*a far qcs; tentare*) (pa)bandyti (*kq daryti*); (pa)mẽginti; *p. ad addormentarsi* pabandyti užmĩgti; *il ladro ha ~to a scappare* vagis pamẽgino pasprũkti; *~a a telefonargli!* pabandyk jãm paskambinti!; **9.** (*dimostrare*) įrũdyti; *p. l'innocenza* (*di qcn*) įrũdyti (*kieno*) nekaltũmã.

► **provãrci** įvdž **1.** *fam* (*tentare un approccio con qcn*) kabinti (*kq*); **2.** ⇒ **provãre** **8.**

► **provãrsi** *sng* **1.** (*abitù e sim.*) pasimatũoti, matũotis; **2.** (*mettersi alla prova*) (iš)bandyti savè.

provãto, -a *bdv, dlv* **1.** (*sposato*) išvãrgintas; (*esaurito*) išsisẽmẽs; išsẽkintas; **2.** (*dimostrato*) įrũdytas; (*collaudato*) išbandytas; (*verificato*) patikrintas; (*affidabile*) patikimas.

proveniẽza *dkt m* kilmẽ; (*luogo*) kilmẽs vietã; (*di mezzi di trasporto*) išvykimo vietã; (*origine*) šaltinis; *notizia di dubbia p.* žiniã iš nepatikimų šaltinių.

pro||venire* *vksm* [E] **1.** atvykti; atvažiũoti; atẽiti; *queste merci ~vengono dalla Russia* šios pẽkẽs atvežamos iš Rũsijos; **2.** *fig* (*derivare e sim.*) kilti; bũti kilusiam; *questa parola ~viene dal latino* šis žõdis yrã kilęs iš lotynų kalbõs.

provẽnt||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) įplaukos *pl*; pãjamos *pl*; *~i illeciti* neteisẽtos pãjamos.

provenzãle **1.** *bdv* Provãnso, provansiečių; provansieĩtiskas; iš Provãnso; **2.** *dkt v* provansiečių kalbã.

proverbiãle *bdv* visiems (/ plačiai) žinomas; tãpẽs priežõdžiu.

provẽrbio *dkt v* patarlẽ; priežõdis.

provẽtta *dkt m* mẽgintuvẽlis.

provẽtto, -a *bdv* pritryres; igũdẽs.

provincia (*dgs -ce/-cie*) *dkt m* **1.** proviĩcija (*ir prk*); (*in Lituania*) ≅ apskritis -ieš; ♦ *spre* *di p.* provincialũs *agg*; **2.** (*ente*) proviĩcijos administrãcija.

provinciãle **1.** *bdv* proviĩnejos; (*in Lituania*) ≅ apskritieš; (*locale*) proviĩcinis; **2.** *bdv spre* provincialũs; **3.** *dkt m* (*t.p. strada p.*) ≅ magistrãlinis kẽlias.

provino *dkt v* **1.** (ãktorių *ir pan.*) atrankã; **2.** (*di un film*) fĩlmo anõnsas.

provocãnte *bdv* gũdantis, provokuojantis.

provocãre *vksm* (*prõ-*) **1.** (*produrre*) sukẽlti; (*causare*) padarýti; (iš)provokuoti; *p. dei danni* padarýti žalã; *p. risate* (*uno scãndalo*) sukẽlti juõkã (skandãlã); **2.** (*irritare*) (su)ẽrzinti; provokuoti; **3.** (*allettare*) gũndyti.

► **provocãrsi** *sng* **1.** (*a vicenda*) vienãm kĩtã provokuoti; **2.** ⇒ **provocãrsi** **2.**

provocatõr||io, -a *bdv* provokãcinis; *domanda ~ia* provokãcinis klãusimas.

provocaziõne *dkt m* provokãcija; *raccogliere una p.* pasidũoti provokãcijai.

provolõne *dkt v* provolõnas, provolõnè (*toks kietas karvių pieno sũris*).

provved||ere* *vksm* **1.** *intr* [A] (*a qc*) pasirũpinti (*kuo*), rũpintis; (*agire*) imtis priemonių; *p. ai figli* rũpintis vaikais; *p. al necessario* rũpintis tuõ, kãs reikalingã; *p. a riparare un guasto* pasirũpinti gedimã pašãlinti; imtis priemonių gedimui pašãlinti; *bisogna p. al più presto* reĩkia tũtũtuojau imtis priemonių; **2.** *tr* (*procurare*) parũpinti; **3.** *tr* (*reformire di qcs*) aprũpinti (*kuo*).

► **provvedẽrsi** *sng* (*di qcs*) apsirũpinti (*kuo*); įsigyti (*kq*).

provvedimẽnt||o *dkt v* **1.** priemonè; *prẽndere ~i* imtis priemonių; *dir p. cautelare* kãrdomoji priemonè; ♦ *p. disciplinare* drausminè nuõbauda; **2.:** *p. amministrativo* administrãcinis põtvarkis.

provvidẽnz||a *dkt m* **1.** (*ppr. P.;* *t.p. la Divina P.*) Diẽvo apvãizda; **2.** *fig* netikẽta lãimè; palãima; **3.:** *dgs ~e* išimtinẽs paramõs priemonẽs.

provvidenziãle *bdv fig* lýg Diẽvo atsiųstas; vyksantis (/ atliẽkamas *ir pan.*) kãĩ labiausiai reĩkia; *una piõggia p.* stebuklingai laikũ pasitãikẽs lietũs; *il tuo arrivo è stato p.* pãts Diẽvas tavè čiã atsiuntè.

provvigioẽne *dkt m comm* komisiĩnis atlygis, komisiĩniai *pl*.

provvisoriãmẽnte *prv* laikinãĩ.

provvisoriẽtã *dkt m* laikinũmas.

provvisõr||io, -a *bdv* **1.** (*temporaneo*) laikinas; (*non definitivo*) negalutinis, provizõrinis; *bilãncio p.* negalutinis balãnsas; *una sistemaziõne ~ia* laikinas apgyvendinimas; ♦ *in via ~ia* laikinãĩ; **2.:** *dir libertã ~ia* (laikinas) paleidĩmas ĩ lãisvè (*kartais sumokẽjus užstatã*); suẽmĩmo panaikĩnimas.

provvist||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) maĩsto atsargos *pl*; ♦ *far p.* (*di qcs*) apsirũpinti (*kuo*).

provvisto, -a *bdv* (*di qcs*) tũrintis (*kq*); aprũpin-tas (*kuo*); sũ (*kuo*); *ẽssere p.* (*di qcs*) turėti (*kq*).

prũa *dkt m* pirmagalỹs; priesakỹs, priekis.

prudẽnte *bdv* **1.** (*di qcn*) atsargũs; apdairũs; *un guidatore p.* atsargũs vairũotojas; **2.** (*di qcs*) apgalvõtas, atsargũs; *non è p.* (*far qcs*) neat-sargũ (*kq daryti*).

prudẽtemẽnte *prv* atsargiaĩ; apdairiaĩ.

prudẽza *dkt m* atsargũmas; atsargã; apdairũ-

mas; *con p.* atsargiai; ♦ *per p.* dėl visa kō; *flk la p. non è mai troppa* atsargà gėdos nedāro.

prūd||ere *vksm* niež(t)ėti, knietėti; *mi ~e il naso* mán niežti nosis / nōsi; ♦ *mi ~ono le mani* rankās niežti (*norisi mušti*).

prūgna *dkt m* slyvā (*vaisius*).

prūgno *dkt v bot* (naminė) slyvā (*medis*); *p. selvatico* dygiōji slyvā.

prūno *dkt v bot* 1. erškėtis; 2. ⇒ **prūgno**.

prurito *dkt v* niežulys, niežėjimas; knietulys; *mi è venuto p. (a qcs)* panižo (*kq*).

prussiāno, -a *bdv* 1. Prūsijos, prūsų; prūsiškas; iš Prūsijos; 2. *dkt v* prūsų kalbā.

pseudōnimo *dkt v* pseudonimas, slapvardis.

psicanālisi *dkt m* ⇒ **psicoanālisi**.

psicanalista *dkt v/m* psichoanalitikas -ė.

psiche *dkt m med* psichika.

psichiātra *dkt v/m* psichiātras -ė.

psichiātria *dkt m* psichiātrija.

psichiātri||co, -a *bdv* psichiātrinis; psichiātrijos; *ospedale p.* psichiātrijos ligōninė; *perizia ~ca* psichiātrinė ekspertizė.

psichico, -a *bdv* psichinis; psichikos; *trauma p.* psichinė trauma.

psicoanālisi *dkt m nkt* psichoanalizė.

psicologia *dkt m* 1. psichologija; 2. (*la psiche e sim.*) psichologija, psichika.

psicologic||o, -a *bdv* 1. psichologinis; psichologiškas; psichologijos; *pressione ~a* psichologinis spaudimas; *supporto p.* psichologinė paramā; 2. (*della psiche e sim.*) psichikos; psichologinis; *problemi ~i* psichologinės problemos; 3.: *romanzo p.* psichologinis romānas.

psicologo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* psichologas -ė; *andare dallo p.* lankytis pās psichologā.

psicopatīco, -a *dkt v/m* psichopātas -ė.

psicōsi *dkt m nkt* 1. med psichozė; 2. fig māsine isterija.

psicosomātico, -a *bdv* psichosomātinis.

psicoterapia *dkt m* psichoterāpija.

puah [pwa] *jst* fė!, fū!, tfuil!, pfui!

pubblicamēnte *prv* viešai; *chiedere scusa p.* viešai atsiprašyti.

pubblicāre *vksm* (*pūb-*) (iš)lėisti; (*solo a stampa*) (iš)spāusdinti, publikuoti; *p. una circolare* išspāusdinti aplinkrašti; *p. un decreto sulla Gazzetta Ufficiale* paskėlbti įsakymā Valstybės žiniosė; *p. un disco (una raccolta di poesie)* išlėisti plokštėlę (eilėraščių rinkinį); *p. una notizia* paskėlbti naujienā.

pubblicaziōn||e *dkt m* 1. (iš)leidimas; publikacija; publikavimas; *in corso di p.* spāusdinamas

agg; *di recente p.* nesenai išlėistas agg; 2. (*opera edita*) publikacija; leidinys; *p. scientifica* mōkslinis leidinys; mōkslinė publikacija; 3.: *dir ~i (di matrimōnio)* ūžsakai.

publicista *dkt v/m* publicistas -ė.

publicitā *dkt m nkt* 1. (*commerciale*) reklamā: (*materiale pubblicitario*) reklāminė mēdziaga:

♦ *p. progresso* sociālinė reklamā; 2. (*notorietā*): *fare (un po') di p. (a qc)* (pa)reklamuoti (*kq*); *farsi p.* reklamuoti, afišuoti; 3. (*l'esser pubblico*) viešumas.

publicitā||rio, -a 1. *bdv* reklāminis; reklāmos: *agenzia ~ria* reklāmos agentūra; *campagna (insegna) ~ria* reklāminė kampānija (iškaba); *cartellone p.* reklāminis plakātas / skėdas; reklamā; *spot p.* reklāminis filmukas, reklamā; 2. *dkt v/m* reklāmos kūrėjas -a.

publicizzāre *vksm* (iš)reklamuoti.

pūbbli||co, -a 1. *bdv* (*non privato*) viešas; (*collettivo*) visuomeninis; (*della collettività*) visúomenė; (*di tutti*) visų; (*aperto a tutti*) atviras; (*noto a tutti*) visiems žinomas; *biblioteca ~ca* viešoji bibliotekā; *concorso p.* viešas konkūrsas; *giardini ~ci* miėsto sōdas sg; *i mezzī ~ci, i trasporti ~ci* viešasis / visuomeninis transportas sg; *Ministero della ~ca istruzione* ≡ Švietimo ministėrija; *ordine p.* viešoji tvarkā; *~che relazioni* ryšiai sū visúomene; *salute ~ca* visuomeninė sveikatā; *servizi ~ci* viešoji tarnyba; (*ente*) viešoji įstaiga; *telefono p.* taksofonas, telefonō automātas; *vita ~ca* visúomenės gyvėnimas; *dir P. Ministero, ~ca accusa* prokurōras; *dir p. ufficiale* pareigūnas; oficialūs asmuo; ♦ *ente p.* viešoji įstaiga; *opinione ~ca* viešoji nūomonė; 2. *bdv* (*dello Stato*) valstybės; valstýbinė; *~ca amministrazione* viešasis valdymas; (*i dipendenti*) valstybės tarnautojai pl; *dėbito p.* valstybės skolā; *opere ~che* infrastruktūrā sg; (*i lavori*) infrastruktūros darbai; *scuola ~ca* valstýbinės mokyklos pl; ♦ *forza ~ca* saugūmo ōrganai (*policia ir carabinieri*); 3. *dkt v* (*la collettività*) visúomenė; žmōnės pl; (*come utenti di un ufficio*) interesantai pl; ♦ *in p.* viešai; 4. *dkt v* (*spettatori e sim.*) pūblika; (*uditorio*) klausytojai pl; *grande successo di p.* didžiulis pūblikos dėmesys; *paura del p.* scėnos bāimė; 5. *dkt v econ* (*settore opposto al privato*) *dkt v econ* (t.p. *il settore p.*) viešasis sėktorius.

pūbe *dkt v anat* gaktā; (*l'osso*) gaktikaulis.

pubertā *dkt m* lytinis brendimas.

pudicizia *dkt m* gėdingūmas; drovūmas.

pudico, -a *bdv* 1. (*di qcn*) linkęs gėdytis, drovūs:

moralūs; (*puro*) skaistūs; **2.** (*di qcs*) neįžeidžiantis padorūmo, padorūs.

pudóre *dkt v* **1.** gėdijimasis; drovūmas; (*vergogna*) gėda; *senza p.* bė gėdos; begėdiškas *agg*; *comune senso del p.* gėdos jausmas; *dir oltràggio al p.* (viešasis) nepadorūs elgesys; **2.** (*ritegno*); *abbi almeno il p.* (*di far qcs*) nors gėdos turėk (*, ir kq daryk*).

puerile *bdv* vaikiškas.

puerilit || *à dkt m nkt* **1.** vaikiškumas; **2.** (*atto puerile e sim.*) vaikiškas pėelgis; *dice ~à* šnėka kaip nesubrėndėlis.

puèrpera *dkt m* gimdyvė.

pugilàto *dkt v* sport bėksas.

pugile *dkt v/m* bėksininkas -ė.

pugliése **1.** *bdv* Apūlijos; apuliėėių; iš Apūlijos; **2.** *dkt v/m* apuliėtis; **3.** *dkt v* Apūlijos tarmė.

pugnalàre *vksm* (-gnà-) (*qcn*) dūrti (*kam*) dūrklu; (*a morte*) nudūrti; ♦ *p. alla schiena* smeigtį į nugarą.

pugnalàta *dkt m* **1.** smūgis / dūris dūrklu; nudūrimas (dūrklu); *ricėvere una p.* būti nudurtam; ♦ *p. alla schiena* pėilis į nugarą; **2.** *fig* skaudžiausias smūgis.

pugnàle *dkt v* dūrklas.

pùgn || *o dkt v* **1.** kūmštis; *bàtttere un p. sul tàvolo* trenkti (sū) kūmščiu į stalą; *stringere il p.* sugniaužti kūmštį; ♦ *p. di ferro* geležinis kūmštis; *di próprio p.* savo rankà (*parašyta*); *avere in p.* turėti savo rañkose; *tenere in p.* laikyti kūmštyje / pō padū; **2.** (*colpo*) niūksas, kūmštis; smūgis kūmščiu; *assestare / dare / mollare / sferrare / tirare un p.* (*a qcn; a qcs*) suduoti (kūmščiu) (*kam; i kq*), smėgti, trenkti, tvėti; *prèndere un p.* gauti (niūksą); ♦ *èssere un p. in un òcchio* akis badyti, rėžti akį; *fare a ~i* (susi)kūmščiuoti; kūmščiais mūštis; *fig (con qcs)* visai nederėti (*prie ko*); *prèndere a ~i* (ap)kūmščiuoti; mūšti; **3.** (*manciata*) sàuja (*ir prk*), saujėlė; ♦ *con un p. di mosche* it mūšė kàndės *agg*.

pùlc || *e dkt m* **1.** zool blusà; *avere le ~i* turėti blūsų; ♦ *il gioco delle ~i* „blūsos“ (*toks vaikų žaidimas su šokinėjančiais skridinėliais*); *mercato delle ~i* sėndaikėių tuĩgas; *fare le ~i* (*a qcs*) blusinėti (*kq*); *mètttere la p. nell'orècchio* (*a qcn*) vėrsti suabejėti (*kq*); **2.** *fig (di qcn)* lilipūtas.

pulcino *dkt v* višėiukas (*mažas*); *bagnato come un p.* šlāpias kaip višėiukas.

pulédra *dkt m* kumelaitė.

pulédro *dkt v* kumeliukas, kumelỹs.

puléggia *dkt m* skridinỹs; skriemulỹs.

pulire *vksm* (-isc-) (iš)valyti; (*liberare da qcs*) nuvalyti (*nuo ko*); (*lavare*) (iš)plauti; *p. (la casa)* (iš)valyti namūs; apsiukuopti; *p. il cortile dalla neve* nuvalyti sniėgà nuó kiėmo; *p. una ferita (le orècchie, un vestito)* išvalyti žaizdà (ausis, drabūžį); *p. il giardino dalle erbacce* rauti piktzoles iš sėdo, ravėti sėdà; *p. la lavagna* (nu)valyti leñtą; *p. una màcchia* išvalyti dėmė; *p. il pavimento* išplauti grindis; *p. le verdure* nuvalyti / nuplauti daržėves; *p. i vetri* nuvalyti lāngus.

► **pulirsi** *sng* valytis; išsivalyti, nusivalyti; (*lavarsi*) plautis, nusiplauti; *p. i denti* išsivalyti dantis; *p. le scarpe* nusivalyti batūs.

pulita *dkt m*: *dare una p.* (*a qcs*) pavalyti (*kq*); (*con lo straccio*) pašluostyti.

pulit || *o, -a bdv* **1.** švarūs; nesuteptas; (*ordinato*) tvarkingas; *fazzoletto p.* švarį nėsinė; *mani ~e* švārios / nesuteptos rañkos (*ir prk*); *ragazzino p.* švarūs berniukas; *stanza ~a* švarūs / tvarkingas kambarỹs; **2.** (*puro*) tỹras; švarūs; *ària ~a* tỹras óras; **3.** *fig* švarūs; *un affare p.* švarūs reĩkalas; *una barzelletta ~a* padorūs anekdotas; *coscienza ~a* švarį / grynà sāžinė; *gioco p.* švarūs žaidimas; *in modo p.* švariai; **4.** *kaip dkt v*: *odore di p.* švarės kvāpas.

pulitūra *dkt m* (nu)vālymas.

pulizi || *a dkt m* **1.** švarà; švarūmas; **2.** (*ppr. dgs ~e*) vālymas; (*l'ordinare*) tvarkymas; *donna delle ~e* valytoja; *fare le ~e* tvarkyti; švārintis; (apsi)kuopti; ♦ *p. ètnica* ètninis vālymas.

pùllman *dkt v nkt* (tėlimojo susisiekimo) autobūsas; ♦ *p. gran turismo* minkštās autobusas.

pullòver *dkt v nkt* pulėveris, megztinis.

pullul || *àre vksm* [A] (*pùl-*) **1.** knibždėti; mirgėti; *nel dettato gli errori ~ano* diktante mirga klaidos / klaidų; **2.** (*essere pieno di qc*) knibždėti (*kur ko*); *le strade ~ano di gente* gātėvėse (knibždėte) knibžda žmonių.

pulmino *dkt v* mikroautobūsas; mikriukas *fam*.

pùlpito *dkt v* sakyklà; ♦ *da che p.* (*viene la prėdica*)! kās kalba!; kās prabilo!

pulsànte *dkt v* mygtukas; *prémere un p.* paspausti / nuspausti mygtuką.

pulsàre *vksm* [A] pulsuoti (*ir prk*); tvinkčioti; dunksėti.

pulsaziòn || *e dkt m* **1.** tvinksnis; *dgs le ~i* pulsas *sg*; **70 ~i al minuto** 70 tvinksnių pėr minūtė; **2.** *spec* pulsācija.

pulsione *dkt m* impulsas, póstūmis; skatulỹs.

pulviscolo *dkt v* dulkėlės *pl*, dulkės *pl*.

pùma *dkt v nkt* zool pumà.

pungénte *bdv* **1.** dygūs; (*appuntito*) aštrūs; **2.** *fig*

dygūs, kandūs; aštrūs; gēliantis; **freddo p.** aštrūs / gēliantis šaltis; **p. ironia** dygī ironija.

pūng|lere* *vksm* **1.** (i) dūrti; bākstelėti; (*più volte*) bādėti; **2.** (*di insetti e sim.*) (*qcn, a qcs*) (i) gēlti (*kam, i qk*); **3.** (*essere pungente*) grāužti; kāsti; (*del freddo*) gēlti; **4.** *fig* i gēlti; užgāuti; ♦ **p.** (*qcn*) *nel / sul vivo* paliēsti (*kieno*) skaūdamą vietą; **5.** *fam mi ~e vaghezza* (*di far qcs*) užsigeidžiau (*kq daryti*).

► **pūngersi** *sng* (*qcs*) išidūrti ((i) *kq*).

pungigliōne *dkt v* geluonis -iēs.

pungitōpo *dkt v* *fam* bugiēnis.

pungolāre *vksm* (*pūn-*) bākštinti (*ir prk*).

pūngolo *dkt v* badiklis, ākstinas.

punire *vksm* (-*isc-*) **1.** (nu)baūsti; **p. un ladro** nubaūsti vāgi; **p. lo spaccio di droga** baūsti už narkotikų platinimą; draūsti narkotikus plāntinti; **p. con la morte** baūsti mirtimi; **p. per un furto** nubaūsti už vagystę; **2.** (*penalizzare qc*) (*pa*)keñkti (*kam*).

puniziōne *dkt m* **1.** (*pena*) bausmė; *ricēvere una p.* būti nubaustám; **2.** (*l'azione*) (nu)baudimas; **3.** *sport (calcio di) p.* baudos smūgis; (*calcio di*) **p. di seconda** laisvas smūgis.

punk [pank] *nkt* **1.** *dkt v/m* pánkas -ė; **2.** *bdv* pánkų.

pūnt|a *dkt m* **1.** smailalys, smailumà; smailė; (*sommità*) viršūnė; *senza p.* bėkas *agg*; *stella a cinque ~e* penkiakampė žvaigždė; *la p. di un campanile* varpinės smailė; *la p. di un trapano* grąžto antgalis; *fare la p.* (*a qcs*) (nu)dróžti (*kq*), (nu)smailinti; ♦ **a p.** smailūs *agg*; **di p.** dūriant; **prēndere di p.** (*qcn*) agresyviai (*su kuo*) elgtis; **2.** (*estremità*) gālas, galiūkas; *la p. del naso* nosies galiūkas; ♦ **in p. di piedi** pirštų galaís; *avere sulla p. della lingua* turėti ant liežuvio gālo; **3.** *geogr (picco)* (smaili) viršūnė; (*promontorio e sim.*) rāgas; **4.** *fig (massima intensità e sim.)* pikas; *ora di p.* piko valandà; ♦ **di p.** lýderis -ė; **5.** (*minima quantità*) žiupsnis (*ir prk*); *fig con una p. d'invidia* sū švelniū pavydū; **6.** *sport* puolėjas.

puntāle *dkt v* antgalis.

puntāre *vksm* **1.** *tr (dirigere)* (nu)kreipti; (*un'arma in avanti*) atstatyti; (*a qcs*) (nusi)taikyti (*i kq*); ♦ **p. il dito, p. l'indice** pirštū (*pa*)ródyti (*kaltinti*); **2.** *tr (appoggiare)* (*pri*)remti; **p. i gomiti sul tavolo** atsiremti alkūnėmis į stālą; **p. una pistola alla témpia** pridėti giñklą prie smilkinio; ♦ **p. i piedi** užsiožiuoti; **3.** *tr: p. la svéglia* nu(si)statyti / už(si)statyti žadintuvą; **4.** *tr fam (fissare con spilli e sim.)* (*pri*)smeigti; **5.** *tr (adocchiare)* nusiziūrėti; **6.** *tr (scommettere su*

qc) statyti (*už kq; ant ko*); **p. sul rosso** statyti už raudóną; **7.** *intr [A] (dirigersi)* vykti, važiuoti; (*girare*) (pa)sukti; **8.** *intr [A] (contare su qcs)* tikėtis (*ko*); **9.** *intr [A] fig (aspirare a (far) qcs)* siekti (*ko; kq daryti*); pretenduoti (*i kq*); **p. a far carriera** siekti karjeros.

puntaspilli *dkt v nkt* adatinė.

puntāt|a I *dkt m* (*episodio*) dalis -iēs; (*solo di film e sim.*) sėrija (*film* *ir pan.*); ♦ **a ~e** serijinis *agg*.

punt|āta II *dkt m* **1.** *fare una p. / una ~atina* užsukti; **2.** (*al gioco*) stātymas; *fare una p.* statyti.

punteggiatūra *dkt m* skyryba; *segno di p.* skyrybos ženklas.

puntéggio *dkt v* taškaĩ *pl*; *sport* rezultātas; ♦ **a p. pieno** bė pralaimėjimų.

puntellāre *vksm* (-*tel-*) (*pa*)remti (raĩščiaĩs).

puntello *dkt v* raĩstis (*ir prk*), atramà; spyrys.

punteruolo *dkt v* ėla.

puntiglio *dkt v* **1.** (*ostinazione*) užsispyrimas; **2.** (*tenacia*) atkaklumas.

puntina *dkt m* **1.** (*t.p. p. da disegno*) smeigtukas; **2.** (*di un giradischi*) ādata; **3.** *tecn* kaištukas; **4.** *dimin (un pizzico)* žiupsnėlis.

pūnti|o *dkt v* *dimin* taškėlis, taškiukas; taškas; *ling ~i di sospensione* daughtaškis *sg*; ♦ **a p.** kaip reikiant; **a ~i** sū taškėliais, taškuotas *agg*; *mēttre i ~i sulle "i"* sudėti taškūs ant i.

pūnt|o I *dkt v* **1.** taškas; taškėlis; *mēttre un p.* padėti tašką (*ir prk*); ♦ **p. (e) a capo** taškas ir iš naujės eilutės; *fig* viskas iš naujo; **p. esclamativo** šauktukas; **p. fermo** taškas; **p. interrogativo** klaustukas; **p. nero** juodas taškėlis (*komedonas*); inkštiras; **p. e virgola** kabliataškis; *due ~i* dvitaškis; *fam p. e basta!* ir baigta! ir viskas!; **2.** *spec* taškas; *geom p. di intersezione* susikirtimo taškas; *tecn p. morto* rimtiēs taškas, mirties taškas (*ir prk*); **3.** (*nello spazio*) taškas; punktas; (*posto*) vietà; **p. di partenza** pradinis taškas; išeitiēs taškas; **p. di riferimento** orientyras (*ir prk*); atskaitos taškas; *in alcuni ~i* vietomis; *in che p. ti fa male?* kuriojė vietoje tau skaūda?; ♦ **i ~i cardinali** pasaulio šalys; **p. débale** silpnybė; **p. vėndita** (mažmeninės prekybos taškas / punktas; **p. di vista** stebėjimo taškas; *fig* póziūris; **p. vita** juosmens linija; **4.** (*passo di un'opera e sim.*) vietà; (*parte*) dalis -iēs *femm*; **5.** (*partizione; elemento*) punktas; (*questione*) klausimas; reĩkalas; *in tre ~i* iš trijų punktų; ♦ **p. dolente** keblūs klausimas; **p. d'onore** garbės reĩkalas; *fare il p. (della situazione)* apibėndrinti pādėti; *venire al p.* (*pri*)eiti

prič (dalýko) esmēs; *non è questo il p.* nè tās reikalas, nè čia esmē; **6.** (*livello, grado*) tāškas; *fino a un certo p.* nè iki galo; *fis p. di ebollizione* virimo tāškas; ♦ (*messo*) *a p.* tēchniškai tvaringas; *vestito di tutto p.* išsičiūst(ij)ęs; *siamo a buon p.* pasistūmėjome ĩ priekį; *a che p. sei?* kaip einasi?; ar jau baigė?; **7.** (*momento*) mētas, momentas; *un p. cruciale* lēmiamas momentas; *a un certo p.* tam tikrū metū; *a quel p.* tadā, tuō metū; ♦ *di p. in bianco* nei iš šiō nei iš tō; *le tre in p.* lýgiai trýs (vālandos); *in p. di morte* priē pāt mirtiēs; *essere sul p.* (*di far qcs*) tuōj (*ką daryti*); ruōštis (*ką daryti*); (*per poco non far qcs*) vōs (*ko nedaryti*); **8.** (*in giochi, concorsi e sim.*) tāškas; *sport due ~i di vantaggio* dviejų taškų pērsvara; *sport vittoria ai ~i* pērgalē taškaīs / pagā taškūs (*bokse*); ♦ *dare dei ~i (a qc)* pralenkti (*ką*); **9.** (*di una cucitura*) dýgsnis; *p. di sutura* chirūrginēs siūlēs māzgas; *dare un p., mettere i ~i* susiūti; *togliere i p.* išimti siūlus; **10.** (*maglia*) akis -iēs femm; *p. croce* kryžminē akis; **11.** (*graffetta della cucitrice*) sąsagėlē (*segiklio*).

punto II *prv tam* nė kiek, visāi nė.

puntuale *bdv* **1.** punktualūs; *arrivare p., essere p.* atėiti laikū / punktualiaī; būti punktualiam; **2.** *fig* (*preciso*) tikslūs; (*diligente*) stropūs.

puntualità *dkt m* **1.** punktualūmas; **2.** *fig* (*precisione*) tikslūmas.

puntualmente *prv* **1.** (*in orario*) punktualiaī; laikū; **2.** *fig* (*nei dettagli*) detaliaī; išsamiaī.

puntura *dkt m* **1.** dūris, (į)dūrimas; (*di insetto e sim.*) įkandimas, įgėlimas; **2.** (*iniezione*) injėkcija, išvirkštūmas; *fare una p.* sulėisti vaistū; padaryti injėkciją; **3.** *med* pūnkcija.

punzecchiare *vksm* (-zēc-) **1.** badyti, baksnoti; **2.** *fig* pačrziinti; kibinti, kirkinti.

► **punzecchiarsi** *sngl fig* pačrziinti vienām kitą.

pupa I *dkt m* **1.** lėlytē; **2.** *fig* pupytē, lėlytē.

pupa II *dkt m* *zool* lėliūkē, nimfa.

pupazzo *dkt v* (*bambola*) lėlė; (*marionetta*) marionėtē; *un p. di cartapesta* figūrā iš papjē mašē; ♦ *p. di neve* sēnis besmegėnis.

pupilla *dkt m* **1.** lėliūkē; *anat* vyzdýs; ♦ *la p. degli occhi* (*il preferito di qcn*) (*kieno*) numylėtinis; **2.** (*iride*) rainėlē; **3.** *dir* globótinē.

pupillo *dkt v* **1.** numylėtinis; **2.** (*allievo*) áuklėtinis; **3.** *dir* globótinis.

pupo *dkt v* **1.** *fam* vaikas; (*bebè*) kūdikis; **2.** (*marionetta*) marionėtē.

puramente *prv* **1.** (*in modo puro*) tyraī; **2.** *fig* (*del tutto*) visiškai; **3.** *fig* (*soltanto*) vien (tik).

purché *jngt* **1.** sū sąlyga, kād... ; tik jėi... ; *verrò, p.*

mi lascino guidare atėisiu, sū sąlyga, kād lėis mán vairuoti; **2.** (*desiderativo*) kād tik.

pure **1.** *prv* ĩr, ĩrgi; taip pāt; (*per di più*) dār; *p. io lavoro* ĩr āš dirbu; *p. a me piace* mán taip pāt patińka; *mi tocca p. tornare indietro a piedi* mán dār tēks pareiti pēščiomis; *apri p. la finestra!* ĩr lāngą atidaryk!; ♦ *com'è p.?* kaip teń?; *com'era p.?* kaip teń būvo?; *kaip jst p.!* dār kō!; **2.** *prv* (*concedendo, smorzando un imperativo e sim.*); *ammettiamo p.* tařkim; *apri p. la finestra!* atidaryk lāngą!; gali laisvai atidaryti lāngą; *entri p.!* prašau ĩėti!; ĩėkite!; *si serva p.!* prašom vaišintis!; *parla p.!* kalbėk, nesivaržyk!; *vieni p. quando vuoi* atėik, kād tik pano-rėjes; ♦ *sia p.* nōrs, kād ĩr; **3.** *jngt* (*con il gerundio*) (*ppr. pur*) nōrs, kād ĩr; *pur volendo, non potrei* kād ĩr norėčiau, negalėčiau; **4.** *jngt* (*tuttavia*) gĩ, vĩsgi, vĩs dēltō; *bisognerà p. avvertirlo!* reikės gĩ jĩ pērspėti!; **5.** *jngt:* *pur di* (*far qcs*) kād tik (*ką darytų*); *farebbe di tutto pur di avere il posto* viską darytų, kād tik tā pōstą gautų.

purē *dkt v nkt* kōšē; týrē.

purēa *dkt m* ⇒ **purē.**

purēzza *dkt m* **1.** tyrūmas; (*spec. in senso scientifico*) grynūmas; **2.** *fig* tyrūmas; skaistūmas.

purga *dkt m* **1.** (*medicinale*) vidurių paleidžiamasis vaistas, vidurių paleidžiamieji vaistai *pl*; **2.** *polit* vālymas.

purgante **1.** *dkt v* vidurių paleidžiamieji vaistai *pl*; **2.** *bdv* vidurių paleidžiamasis.

purgatorio *dkt v rel* (*t.p. il P.*) skaistyklā.

purificare *vksm* (-ri-) **1.** (iš)valyti; (*rendere più puro*) (iš)grýninti; *p. l'organismo* išvalyti organizmą; *p. una sostanza* išgrýninti mēdžiagą; **2.** *rel* apvalyti.

► **purificarsi** *sngl rel* apsivalyti.

purificazione *dkt m* **1.** (iš)vālymas; (*il rendere più puro*) (iš)grýninimas; **2.** *rel* ap(sį)vālymas.

puritano, -a **1.** *dkt v/m rel* puritōnas -ė (*ir prk*); **2.** *bdv* puritōnų; **3.** *bdv fig* puritōniškas.

pūr||o, -a *bdv* **1.** grýnas; týras; (*pulito*) švarūs; *aria ~a* grýnas óras; *oro p.* grýnas áuksas; *dí razza ~a* grynaveislis agg, grynūs veislės; *vino p.* neskiestas výnas; **2.** (*semplice*) páprastas; grýnas; *la ~a verità* grynā teisýbė; *per ~a curiosità* vien iš smalsūmo; *per p. caso* visiškai atsitiktinaī; **3.** *fig* (*onesto e sim.*) týras; dōras; *cuore p.* tyrā širdis; **4.** (*di scienza e sim.*) teōrinis; **5.** *kaip dkt v* skaistuōlis, doruōlis; *i ~i di cuore* tyraširdžiai.

purosangue *nkt* **1.** *bdv* grynakraujis; **2.** *dkt v* (*cavallo*) (grýno kraujo / veislinis) žirgas.

purpùreo, -a *bdv* purpurinis.

purtròppo *prv* dejà; *p. oggi non posso venire* dejà, šiañdien negaliu ateiti.

purtuttavia *prv* vis dēltō.

purulento, -a *bđv* pūlīngas.

pūs *dkt v nkt med* pūliai *pl*.

pusillàtime **1.** *bđv* bailūs, bailīngas; **2.** *dkt v/m* bailiašīrdis -ē.

pùssa via *jst fam* nēšdinkis!; štiš iš čia!

pùstola *dkt m med* pùstulē, pūlinēlis.

pùta cāso *prv* (jēigu) kaŗtais.

putiferio *dkt v* šurmulys, erzēlynē.

putrefārsi* *vksm* (su)pūti; (*decomporsi*) (su)irti.

putrefatto, -a *bđv* supūvēs; (*decomposto*) suirēs; (*guasto*) sugēdēs.

putrefaziōne *dkt m* puvīmas, irīmas.

pùtrido, -a *bđv* pūvantis (*ir prk*); supūvēs.

puttāna *dkt m volg* kēkšē, šliūndra; ♦ *andare a* ~e eiti pās kēkšēs; *fig* nueiti velnióp; *mandare a* ~e supīsti; *kaip jst figlio di p.!* kalēs vaīkas!

pùzz||a *dkt m* smārvē, blōgas kvāpas; tvaīkas; *p. di bruciato* svilēsių kvāpas; *fig sento p. di imbròglio* užuodžiu apgavystē; mán kvēpia apgavystē; ♦ *fam fare le ~e* gadinti órą.

puzz||āre *vksm* [A] **1.** (*di qcs*) smirdėti (*kuo*). dvōkti; atsiduoti; *p. di fumo* smirdėti dūmais; ♦ *p. di bruciato* svilēsių kvāpas; **2.** *fig* (*di qcs*) kvepėti (*kuo*); *la faccenda ~a* visas reīkalas – įtaītinās.

puzzle ['pazɔl] *dkt v nkt* **1.** dēliōnē; *fare un p.* (su) dēlióti / (su)dėti dēliōnē; **2.** *fig* galvósūkis.

pùzzo *dkt v* dvōkas, smārvē; *t.p.* ⇒ **pùzza**.

puzzétta *dkt m fam* pirstelējimas; *fare una p.* pirstelėti.

pùzzola *dkt m zool* šēškas.

puzzolēnte *bđv* dvōkiantis, smirdintis; prasmirdēs; *ālito p.* dvōkiantis kvāpas iš burnōs.

puzzóne, -a *dkt v/m spreg* smirdālius -ē, smirdžius -ē.

Q

- q** [ku] *dkt v/m nkt* **1.** penkioliktoji italų kalbos abėcėlės raidė; **q** *minūscola* mažoji „q“; **Q** *maiuscola* didžioji „q“; **Q di quadro** kaip „quadro“ (*paradžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.** kvadratinų dydžių santrumpa; **mq** kv. m.
- qua** *prv* **1.** čia; čion, čionaĩ; *ecco mi qua* štai (iř) aš; *fin qua* iki čia; *qua sotto* čia žemiau, čia apačiojė; *siamo qua* mės esame čia; *vieni qua* ateik čia; ♦ *qua e là, di qua e di là, in qua e in là* šen beĩ teĩ, šen iř teĩ; *fam qua ti volevo!* štai iř klausimas; *kaip jst qua la mano!* sukiřskim rankas!; **2.** dažnai vartojamas su prielinksniais; (*più*) *in qua* arčiaũ; (*di tempo*) anksčiaũ; *di qua* (*moto da luogo*) iš čia; (*moto per luogo*) prõ čia; (*in questa stanza*) šitamė kambaryjė; (*moto a luogo*) ĩ šita kambari; (*di questo posto*) čionykštis agg; ♦ *al di qua* (*di qcs*) šiapus (*ko*), šiojė (*ko*) pūsėjė; *più di là che di qua* vie-na kója grabė; *da un anno in qua* per metũs; *da quando in qua?* kaip čia (atsitiko)?; *da un po' di tempo in qua* pastaruoju metũ; *passavo di qua* buvau netoliėse; **3.:** *questo qua* šitas; *spreq* (*di qcn*) toksai; *questa qua* šita.
- quaderno** *dkt v* sąsiuvinis; **q. a quadretti** (*a righe*) langúotas (liniúotas) sąsiuvinis; *aprire il q.* at(si)versti sąsiuvinį.
- quadrangolare** **1.** *bdv* keturkampis; **2.** *dkt v sport* keturių komandų turnyras.
- quadrangolo** *dkt v geom* ketũrkampis.
- quadrante** *dkt v* **1.** (*di un orologio*) ciferblatas; **2.** *geom* kvadrantas.
- quadrangolare** *vksm* [A, E] **1.** (*di calcoli*) atitikti (*iam tikrą sumą*); **2.** *fig* (*convincere*) ĩtikinti; *qualcosa non ~a* čia kažkas nẽ taip.
- quadratico**, **-a** *bdv mat* kvadratinis.
- quadrato** **I** *dkt v* **1.** *geom* kvadratas; **2.** *mat* kvadratas, antrasis laipsnis; *elevare al q.* pakėlti kvadratũ; **3.** (*di qcs*) kvadratas, kvadratinis gābalas; **4.** *sport* bõkso aikštėlė, ringas.
- quadrato** **II**, **-a** *bdv* **1.** kvadratinis, kvadrato fõrmos; *metro q.* (*m²*, *mq*) kvadratinis mētras (*kv. m*); *mat radice ~a* kvadratinė šaknis -iēs; **2.:** *spalle ~e* plātūs pečiai; **3.** *fig* sveiko prõto.
- quadratura** *dkt m* **1.** *astr, geom, mat* kvadraturā; **2.** dalijimas ĩ kvadratũs; **3.** *fig* sveikas prõtas.
- quadrattare** *vksm* (*-drēt-*) dalyti ĩ kvadratũs.
- quadrattato**, **-a** *bdv* langúotas.
- quadrattato** **II**, **-a** *bdv* langúotas.
- quadrante** **1.** langėlis; ♦ *a ~i* langúotas agg; **2.** *dimin* mažas pavėikslas, paveikslũkas.
- quadrante** *dkt v anat* keturgalvis raumuõ.
- quadrante** *bdv* keturmėtis, ketverių mētų.
- quadrante** *dkt v* ketũrmetis.
- quadrante** *dkt v* ketũrlāpis dõbilas.
- quadrante** *dkt m stor* kvadrigā.
- quadrante** *dkt v geom* ketũrkampis.
- quadrante** *bdv* keturmēnesinis (*vykstantis / išeinantis kas keturis mėnesius*).
- quadrante** *dkt v* keturių mėnesių laikõ tarpis, keturi mėnesiai *pl*.
- quadrante** **I**, **-a** *bdv* kvadratinis, kvadrato fõrmos; *metro q.* kvadratinis mētras; ♦ *parentesi ~e* laužtini̇iai skliaustėliai.
- quadrante** **II** *dkt v* **1.** pavėikslas; (*ritratto*) portrētas; **q. astratto** abstraktũs pavėikslas; **q. a olio** pavėikslas aliėjiniais dažais; *appendere un q.* pakabinti pavėikslā; *il q. è appeso alla parete* pavėikslas kābo aĩt sienos; **2.** *fig* (*vista*) vaĩzdas; *farsi un q. degli avvenimenti* susidaryti įvykių vaĩzdā; **3.** *fig* (*situazione*) padėtis -iēs *femm*; **q. clinico** klinika (*ligos symptomai, eiga*); **q. politico** politinė padėtis; **4.** (*riquadro*) langėlis; *sport q. svedese* švėdiškoji sienėlė; ♦ *a ~i* langúotas agg; **5.** (*prospetto*) konspėktas; (*tabella*) lentėlė; *un q. riassuntivo* sántrauka; *suvestinė*; **6.** *for* kādras; *fuori q.* už kādro; **7.** *teatr*, *lett* pavėikslas; **8.** *tecn* skýdas; pũltas; **q. di controllo** valdymo pũltas; **9.:** *dgs i ~i* (*il personale*) kādrai; **10.:** *dgs ~i* (*nelle carte*) būgnai; **11.** *kaip bdv nkt dir:* *legge q.* pagrindų ĩstatymas.
- quadrante** *dkt v* ketũrkõjis.
- quadruplicare** *vksm* (*-drũ-*) ketũrgubinti.
- quadruplicare**, **-a** **1.** *bdv* ketũrgubas; **2.** *dkt v nkt* ketũrgubas kėkis; ketũris kartũs tiek; *costare il q.* ketũris kartũs daugiau kainuoti.
- quadruplicare** *prv* čionaĩ (*ppr. apačioje, pietuose*).
- quadruplicare** *dkt m zool* pũtpelė.
- quadruplicare** *bdv nkt* **1.** (*quantità di qcs*) kēletas (*ko*), keli *masc pl*, kēlios *femm pl*; **q. anno** kēletas mētų, keleri mētai; **q. consiglio** kēletas patarimų; **q. decina** (*di qcs*) kēliasdesimt (*ko*); **q. goccia di pioggia** keli lietaũs lašai; *con q. difficoltà* nẽ visai lengvai; *tra q. minuto* põ keliũ

minučī; *durare q. ora* trūkti keliās vālandas; *abbiamo avuto q. problema* turējome sunkūm; **2.** (*un certo*) tām tikras *masc.*, tām tikrā *femm.*; kažkóks -ia; (*t.p. un q., una q.*) kóks nórs *masc.*, kokiā nórs *femm.*; šióks tóks *masc.*, šiokiā tokiā *femm.*; *q. soluzione* kokiā nórs išeitīs; *dopo q. tempo* pō kiek / kuriō laiko; *vai con q. amico?* eīši sū kókiu nórs draugū?; ♦ *q. cosa* ⇒ **qualcòsa**; *q. volta* kařtais; *in q. misura* īš daliēs; kažkiek; *in q. modo* kažkaīp; kaīp nórs; *da q. parte* kažkuř; kuř nórs; (*in alcuni posti*) kaī kuř; *per q. ragione* kažkodēl.

qualchedùno, -a *iv* ⇒ **qualcùno**.

qualcòsa 1. *iv nkt* kažkās *com.*; (*in senso più indefinito, spec. nelle domande*) kās (nórs); (*alcune cose*) šī beī tā; *q. di speciale* kažkās ypātingo; *vorrei mangiare q.* norēčīau kažkā užkāsti; *hai saputo q.?* ar kā nórs suzinójai?; ♦ *q. d'altro, qualcos'altro* dār kās nórs; kās nórs kīta; *q. come* (*circa*) apiē; *q. meno (più)* (*di qcs*) trūputī mažiaū (*daugiau*) (*nei*); *è già q.!* tāī jāū šīs tās!; **2.** *dkt v nkt*: **un q.** kažkās.

qualcùno, -a 1. *iv tik vns* kažkās *com.*; (*in senso più indefinito, spec. nelle domande*) kās (nórs); (*alcuni*) kaī kās, kaī kurīs; vienas kītas; *q. degli amici* vienas kītas īš draugū, kās nórs īš draugū; kažkās īš draugū; *q. non è d'accordo* kažkās nesutiņka; *q. non è d'accordo?* ar kās nórs nesutiņka?; *chiederò consiglio a q.* sū kuō nórs pasītaīsi; *q. pensa che...* kaī kuriē / kās māno, kād...; ♦ *qualcun altro* dār kās nórs; kās nórs kītas; **2.** *dkt v tik vns*: ♦ *diventare q.* īsgarsēti; tāpti svarbiū žmogumi; *essere q.* būti nē bēt kuō, būti garsīam.

qual||e 1. *bdv, iv* kóks *masc.*, kokiā *femm.*; *q. gioia!* kokiā lāimē!; *q. orrore!* kóks siaūbas!; ♦ *kaip jngt per la qual cosa* īř dēl tō; **2.** *bdv, iv* (*interrogativo*) kurīs -ī; (*di che tipo e sim.*) kóks *masc.*, kokiā *femm.*; *q. dei tuoi amici?* kurīs īš tāvo draugū?; *q. libro hai letto?* kuriā knygā pērskaitei?; *q. autobus devo prendere?* kuriuō autobusu mán važiūoti?; *q. dei due?* katrās?; *in q. anno?* kelintaīs mētais?; *qual è il suo nome?* kóks jō vařdas?; *qual è la capitale della Lettonia?* kās Lātvījos sōstinē?; ♦ *non so q.* (*un certo*) tām tikras; tóks *masc.*, tokiā *femm.*; **3.** *bdv, iv* (*così come*) (tóks.) kaīp *masc.*, (tokiā.) kaīp *femm.*; kóks *masc.*, kokiā *femm.*; *scienze, quali la medicina e la biologia* (tokiē) mókslai, kaīp medicīnā īř biolōģijā; *una bionda q. non mi era mai capitato di vedere* blōndīnē, kokiōs niekadā nebūvo tēķe matyti; ♦ *tale e q. (qc)* tóks pāt(s) (*kaip*); **4.** *bdv*: *q. che* (*sia / fos-*

se ir pan.) kād īř kóks (būtu), kóks bebūtu; **5.** *bdv* (*rafforzativo*): **un certo qual** tām tikras; ♦ **in un certo qual modo** tām tikrū būdū; **6.** *iv*: *il q.* kurīs; kurī; *del q.* kuriō; (*di argomento*) apiē kurī; *al q.* kuriām; *con il q.* sū kuriuō; *per il q.* dēl kuriō; už kurī; *nel q.* kuriāmē; kuř; *la q.* kuri; kuriā; *i ~i* kuriē; kuriuōs; *le ~i* kuriōs; kuriās; **7.** *prv* (*in qualità di*) kaīp.

qualifica dkt m 1. kvalifikācija; *q. professionale* profēsīnē kvalifikācija; *diploma di q.* kvalifikācijas diplōmas; **2.** (*nomea*) vařdas; etikētē.

qualificāre vksm (-li-) 1. kvalifikūoti (*ir prk*); (*definire*) apibūdinti; **2.** (*preparare professionalmente*) apmōkyti; (*pa*)reņģti.

► **qualificārsi sngr 1.** (*presentarsi*) prisistatyti; **2.** (*conseguire una qualifica*) īģyti kvalifikācija; **3.** *sport* īģyti tēisē žaīsti; *q. per la finale* patēkti / īšeiti ī finālā; *q. terzo* baīgti trečīam.

qualificativo, -a *bdv*: *gram aggettivo q.* kokybīnis būvdvardis.

qualificāt||o, -a *bdv 1.* (*di lavoratore e sim.*) kvalifikūotas; specializūotas; **non q.** nekvalifikūotas; **2.:** *fonte ~a* pātikīmas šaltīnis; **3.** *polit*: *maggioranza ~a* kvalifikūotoji daugumā.

qualificaziōne dkt m 1. kvalifikāvīmas; **2.** *sport* keliālapis ī kītā etāpā; *gara di q.* atrankīnēs kvalifikācinēs rungtnēs *pl*; **3.** ⇒ **qualifica**.

qualit||à dkt m nkt 1. kokybē; (*proprietà*) savybē; *q. della vita* ģyvēnimo kokybē; *alta q.* aukštā kokybē; *di prima q., di q. superiore* aukščīausios kokybēs; pirmarūšis; *di q. scadente* blōģōs kokybēs; *controllo di q.* kokybēs kontrōlē; *q. e quantità* kokybē īř kiekybē; *~a chimiche della materia* chēminēs mēdžiagos savybēs; ♦ *di q.* kokybīškas *agg*; *salto di q.* kokybīnis šuolis; **2.** (*pregio*) gerā savybē; teīģīamas brūožas; **3.** (*tipo*) rūšis -ies; **4.:** ♦ *in qualità* (*di qcs*) kaīp (*kas*).

qualitativamēnte *prv* kokybīškai.

qualitativ||o, -a *bdv* kokybīnis; *analisi ~a* kokybīnē anālīzē; *differenza ~a* kokybīnis skīrtumas; *qualōra jngt* īģīgu, tuō ātveju, jēi.

qualsiasi *bdv nkt* bēt kóks -iā; **uno q.** bēt kurīs; *t.p.* ⇒ **qualūnque**.

qualsivōglia *bdv nkt* ⇒ **qualsiasi**.

qualūnque *bdv nkt 1.* bēt kóks; kóks nórs; **uno q.** bēt kurīs; *q. cosa* bēt kās; kās tīk; *a q. costo* žūtūt, bēt kókia káina; *a q. ora* bēt kuriuō metū; *in q. momento* bēt kadā; **2.** (*in frasi concessive*): *q. cosa tu dica* kād īř kā sakytum, kā besakytum; *q. cosa accada* kād īř kās atsitīktu. kās beatsitīktū; **3.** (*di ogni tipo*) visóks; **4.** (*or-*

dinàrio) eilinis; pàprastas; *l'uomo q.* eilinis žmogus.

qualunquismo *dkt v/m spreg* „kvalunkvizmas“ (*sąmoningas abejingumas politikai, ideologijoms ir pan.*).

qualunquista *dkt v/m spreg* „kvalunkvistas“ (*kas sąmoningai abejingas politikai, ideologijoms ir pan.*).

quando **1.** *prv* kada; kuomèt; *chissà q.?* nežinià kada; *q. ci vediamo?* kada susitiñkame?; *q. sei nato?* kada tù / esì gĩmęs?; *non so q. torna* nežinau, kada pareĩs?; *di q. è questo giornale?* kelintòs dienòs šis laikraštis?; ♦ *di q. in q.* kaĩt(a)ys nuò kaĩto; *da q.* nuò tadà, kaĩ; pò tò, kaĩ; *da q.?* nuò kada?; (*quanto*) kiek laikò?; *fino a q.?* iki kada?; *kaip jst q. mai?* kuĩ tau?; **2.** *jngt* kaĩ; kada; *q. torni, telefona* kaĩ grĩši, paskaĩbink; *vieni q. vuoi* užeiĩ, kada nòri; *q. ero piccolo abitavo con i nonni* kaĩ buvaũ mąžas, gyvenaũ sũ senėliais; ♦ *fino a q.* (tòl.) kòl; *quand'ecco* ir štaĩ; **3.** *jngt* (*mentre; t.p. q. invece*) ò; **4.** *jngt* (*qualora*) jėĩ(gu); **5.** *jngt* (*benché*) nòrs; **6.** *jngt: quand'anche* nèt jėĩ; nòrs; tegù(1); **7.** *kaip dkt v: il q.* kada.

quantico, -a *bdv fis* kvàntinis.

quantificare *vksm* (-ti-) nustatýti (*kiekio atžvilgiu*); pasakýti (*kiek*); (*calcolare*) apskaičiuoti.

quantità *dkt m nkt* **1.** kiėkis; kiekýbė; *q. e qualità* kiekýbė ir kokybė; *la q. di colesterolo nel sangue* cholesterolio kiėkis kraũjyje; **2.** (*grande numero*) daugýbė; áibė; krũvą; gývą balà; ♦ *in q.* labaĩ daũg; didelieĩs kiėkiais; *fam in q. industriale* bė jòkio saĩko; **3.** *ling* kiekýbė; **4.** *mat, fis* dýdis.

quantitativamente *prv* kiekýbiškai.

quantitativ||o, -a **1.** *bdv* kiekýbinis; *valutazione* ~a kiekýbinis įvėrtinimas; **2.** *dkt v* kiėkis; *q. di merce* prėkių kiėkis; pártija.

quant||o **1.** -a **1.** *bdv, iv* kiek (*ko*); kelĩ *masc*, kėlios *femm*; (*enfatico*) kiek daũg (*ko*); ~i *fiori*? kiek gėliũ?; ~i *fiori!* kiek (daũg) gėliũ!; *in ~i?* keliese?; *q. costa?*, *fam q. è?* kiek kainuoja?; ~i *di noi hanno il biglietto* kelĩ iš mĩsų tũrime bilieta?; *q. (denaro) hai speso?* kiek išlėidai (pinigũ)?; ~e *lingue parli?* keliomĩs kalbomĩs kalbi?; *q. c'è fino al prossimo distributore?* kiek lĩko iki artimiausios degalinės?; *q. starai via?* kiek laikò tavės nebũs?; ~i *anni hai vissuto in Lituania?* kėlerius metũs / kiek mėtũ gyvenaĩ Lietuvojė?; ♦ *tanti...* ~i tiek... kiek; *q. tempo!* kiek laikò nesimátėm!; ~i *ne abbiamo oggi?* kelintà šiaĩdien dienà?; **2.** *bdv, iv* ((*tutto*) *quello che*) kàs; kiek (*ko*); *q. accadu-*

to (detto, scritto) (taĩ,) kàs nutiko (pasakýta, parašýta); *più di q. necessario* daugiaũ neĩ reĩkia; *faccio q. posso* daraũ kà galiũ; *prendi ~i soldi vuoi* paimĩk pinigũ, kiek nòri; *risponderò a ~i mi scriveranno* atrašýsiu visiems, kàs mán parašýs; ~e *gliene ha dette!* kiek jám gáro dāvė!; ♦ *tutti ~i visi*; *tutto q.* vĩskas; *e quant'altro* ir taĩp toliaũ; *q. di meglio* geriausia; *q. sopra* kàs anksčiaũ pasakýta / išdėstyta; *q. basta* kiek reĩkia; *e questo è q.* taĩ tiek; *a q. / da q. ho capito* kaĩp aš suprataũ; *per q. riguarda / concerne (qc), (in) q. (a qc)* (ò) dėl (*ko*); *a q. ne so* kiek aš žinaũ.

quanto **II** *prv* **1.** kiek; (*come*) kaĩp; kòks -ià; *q. possibile* kiek gálima; kaĩp gálima; *q. spesso?* kaĩp dažnai?; *q. mi dispiace!* kaĩp mán gaila!; *q. mangi?* kiek válgai?; *q. mi manchi* kaĩp pasiĩgau tavės!; *non sai q. sono felice* nežinaĩ, kòks aš laimingas; *q. sei bella!* kokià tù graži!; ♦ *q. mai* (*molto*) nepaprastaĩ; *quant'altri mai* kaĩp niėkas; *kaip jst quant'è vero Dio!* Diėvas mato!; **2.** (*comparativo*) kiek; *tanto...* *q. tiek...* kiek; taĩp pàt... kaĩp; tòks... kòks; *q. più (meno)...* *tanto più (meno)* kuò daugiaũ (mažiaũ)..., tuò daugiaũ (mažiaũ); *tanto bravo q. me* tòks gabũs kaĩp ir aš; *tanto elegante q. moderno* tòks pàt elegantiškas kaĩp modernũs; *lavora tanto q. me* dirba tiek / taĩp kaĩp ir aš; *è più vecchio di q. sembra* jĩs senėsnis, neĩ atròdo; *ne so q. prima* niėko naũjo taĩp ir nesužinójau; žinaũ tiek, kiek anksčiaũ; ♦ *q. prima* kuò greičiaũ; **3.** ♦ *in q. (in qualità di)* kaĩp; *kaip jngt (poiché)* kadangi; *per q.* kàd ir kaĩp; (*anche se*) nòrs; *fam kaip jngt in q. che* kadangi; *fam non riesco a dormire da q. sono contento* negaliũ užmigti iš tòs láimės.

quanto **III** *dkt v fis* kvántas.

quantoménio *prv* beĩt (jaũ); (*minimo*) mažũ mažiausiai; *q. potevi avvertirci* beĩt jaũ galėjai mũs pėrsptėi.

quantunque *jngt* tegùl (ir), kàd (ir).

quaranta *sktv nkt* kėturiasdešimt; *q. litas* kėturiasdešimt litų; *gli anni q.* penktąsias dešimtmetis.

quaranténa *dkt m* karantinas; *essere in q.* bũti karantinė; *mettere in q. (qc)* paskirti (*kam*) karantiną; karantinuoti (*kq*).

quaranténne *dkt v/m, bdv* kėturiasdešimtmetis -ė.

quaranténnio *dkt v* kėturiasdešimtmetis.

quarantésimo, -a *sktv* kėturiasdešimtas.

quarantina *dkt m* apĩ kėturiasdešimt; kokiė -ios kėturiasdešimt.

quarantòtto *nkt* **1.** *sktv* kēturiasdešimt aštuoni; **2.** *dkt v* maišātis; netvarkā.

quarésima *dkt m rel* gavēniā.

quārta *dkt m* **1.** (*classe*) ketvirtóji klāsē; **2.** (*marcia*) ketvirtóji pavarā; ♦ *partire in q.* pūlti (*kq daryti*), suskāsti; kībti (*ī kq*); **3.** (*misura*) ketvīrtas dýdis; **4.** *mus* kvārta.

quartétto *dkt v* **1.** kētvertas; **2.** *mus* kvartētas; *q. d'archi* stýginių kvartētas.

quartier *||e dkt v* **1.** kvartālas; rajōnas; *q. dormitorio (residenziale)* miegamāsīs (gvēnamasīs) rajōnas; ♦ *~i alti* prestižinis rajōnas *sg*; **2.** *mil quartier generale* štābas; **3.** ♦ *lotta senza q.* kovā bē taisýklių.

quartina *dkt m lett* ketūreilis.

quart *||o, -a* **1.** *sktv* ketvīrtas; *la ~a fila* ketvīrtóji / ketvīrtā eilē; *al q. piano* ketvīrtamē aukstē; *il q. secolo* ketvīrtāsīs āmžius; *quart'ultimo* ketvīrtas nuō gālo; *Carlo IV* Kārolis IV (*ketvīrtasīs*); *è arrivato q.* finišāvo ketvīrtas; *mil ~a arma* karinēs ōro pājēgos *pl*; *sport il q. uomo* ketvīrtāsīs teisējas; ♦ *di quart'ordine* prasčīausios kokýbēs; labāī prāstas; *q. potere* ketvīrtóji valdžīā; **2.** *dkt v* ketvīrtis; *un q.* ketvīrtādis; vienā ketvīrtóji; *un q. d'ora* penkiólīka minūčī, ketvīrtis valandōs; *tre ~i d'ora* kēturiasdešimt peñkios minūtēs; *le sei meno un q.* bē penkiólīkos šēšios; ♦ *q. d'ora accademico* „akadēminis ketvīrtis valandōs“ (*penkiolikos minučių pertrauka prieš paskaitą, kad studentai suspētų pereiti į kitą auditoriją*); *un brutto q. d'ora* nemalōnios akīmirkos *pl*; **3.** *dkt v/m* ketvīrtāsīs -ōji; *il q. per un doppio* ketvīrtāsīs dvējeto žaidējas; **4.** *dkt v astr.* *primo q.* priešpīlnis; *ultimo q.* delčīā; **5.** *dkt v sport (t.p. q. di finale)* ketvīrtfinalis; **6.** *dkt m: la tre ~i* baudōs aikštēlēs priēigos *pl*.

quārzo *dkt v min* kvārcas; *al q.* kvārcinis.

quāsī **1.** *prv* bevēik; *q. cento* bevēik šimtas; apiē šimtā, arī šimto; *q. mai* labāī retāī, bevēik niekadā; *q. ogni giorno* bevēik kasdiēn; *q. tutti* bevēik visī; *q. uguali* bevēik vienōdi; *hai q. indovinato* bevēik atspējai; ♦ *kaip jst q.!* bevēik; panašīā; **2.** *prv (come)* tārsi; kāip; *q. a farlo apposta* kāip týčia; **3.** *prv (per poco)* vōs (ne-); *q. dimenticavo* vōs nepamiršāu; ♦ *fam q. q.* gāl; *q. q. vengo anch'io* īr mán nōrisi ēīti, gāl āš īrgi ēīčīau; **4.** *jngt (t.p. q. che)* tarýtum, tařtum; tārsi; *non fece domande, q. sapesse tutto* niēko neklāusē, tařtum vīskā žinōtų.

quassù *prv* čionāī (*ppr. viršuje, šiaurėje*).

quatērna *dkt m (skaičių)* kētvertas (*lošimuose*).

quatto, **-a** *bdv (ppr. q. q.)* tylūs; týliai, tylomis.

quattordicēnne *dkt v/m, bdv* keturiolīkmētis -ē.

quattordicésima *dkt m* keturiólīktoji algā (*tokia premija darbuotojams*).

quattordicésimo, **-a** *sktv* keturiólīktas; *il q. sécolo* keturiólīktasis āmžius.

quattòrdici *sktv nkt* **1.** keturiólīka; *q. giorni* keturiólīka diēnų; **2.** *dgs le q.* antrā *sg* (valandā) (*po pietų*), keturiólīkta valandā.

quattrin *||o dkt v (ppr. dgs ~i)* pīnigas; pinigāī; ♦ *non avere il becco di un q.* nē skatīko / grāšio neturēti.

quattro *sktv nkt* **1.** keturi, kēturios; *q. anni* ketveri mētai; *q. euro* keturi ēūrai; *q. giorni* kēturios diēnos; *in q.* keturiēse; *fig q. soldi* skatikai; *fig fare q. passi* pasivāikščīoti; *fig fare q. chiacchiere* paplepēti; ♦ *a quattr'occhi* akis ī ākį, priē keturių ākių; *da q. soldi* skatīkinis *agg.* pigūs; *dirne q.* pīřtį užkūrti; *fare il diavolo a q.* siāutėti, šēlti; dūkti; *fare q. salti* pa(si)šokti; *farsi in q.* īš káilio nértis; *in q. e quattr'otto* kaipmāt; **2.** *dgs le q.* ketvīrtā valandā *sg.* kēturios (vālandos); **3.** *il q. (aprile)* (balañdžio) ketvīrtóji (dienā); **4.** (*quarto*) ketvīrtāsīs; **5.** *kaip dkt v (il 4)* kētvertas; **6.** *kaip dkt v (il voto)* kētvertas; ketvertūkas *fam*; **7.** *kaip dkt v (la carta)* ketūrakē; **8.** *kaip dkt v/m: q. per q.* visurēģis.

quattrocchi *dkt v/m nkt* akiniúotas žmogūs, akiniuōtis -ē.

quattrocentésco, **-a** *bdv* penkiólīktojo āmžiaus; kvatročēnto.

quattrocento *nkt* **1.** *sktv* keturi šimtaī; *q. metri* keturi šimtaī mētrų; **2.** *dkt v: il Q.* penkiólīktasis āmžius; kvatročēntas.

quattromila *sktv nkt* keturi tūkstančiai.

quel *bdv* ⇒ **quello** **1.**

quell *||o, -a* **1.** *bdv* tās -ā; (*t.p. quell'altro*) anās -ā; *quell'anno* tāis mētais; anaīs mētais; *~a notte* tā nāktį; *q. zàino* tā kuprinē; *in quel caso* tuō ātvejū; *quei tuoi amici* tiē tāvo draugāī; *quegli occhiali* tiē akiniaī; *~e ragazze* tōs mergīnos; *quel poco che ho, prendilo* īfñ kā turiū, nōrs īr nedaūg; ♦ *in quel mentre, in q.* tuō tārpu; *fig volg méterla in quel posto (a qc)* (*ingannare*) apmāuti (*apgauti*); **2.** *bdv (in senso enfatico)* tās -ā; (*tale*) tóks -iā; *q. strega della mia vicina!* tā rāgana, māno kaimýnē!; *spegni ~a luce!* īšjūnk tā šviēsā!; *ho visto una di ~e auto!* tōkī automobilį mačīau!; **3.** *iv* tās -ā; (*t.p. quell'altro*) anās -ā; *il treno è q.* traukinýs tās; *le mie scarpe e ~e di papà* māno īr tēčio bātai; *il vestito nero o q. grigio?* juodāsīs kostiūmas ar pilkāsīs?; *~a è mia móglie* teñ māno žmonā; ♦ *q. là, q. lì*

anàs; tasaĩ; ~i come X (te) tokiẽ kaĩp X (tù); ~i di Nàpoli tiẽ iš Neàpolio, neapoliečiai; in quel di Milano tiẽs Milanù; priẽ Milàno; per q. dẽl tũ; ne inventa di ~e! kũ tĩk neišsigalvója!; q. è...! teĩ taĩ... !; è sempre q. jĩs tũks pàt (ne-sikeitẽ); non è piũ q. di una volta jĩs jaũ nèbe tũks (, kũks bũvo); 4. jv: q. che tàs, kurĩ; kàs; (ciò che) (taĩ), kàs; ~a che tà, kurĩ; kàs; ~i che vogliono venire tiẽ, kuriẽ nĩri ateĩti; kàs nĩri ateĩti; dopo q. che hai detto pũ tũ, kũ pasa-keĩ; dimmi q. che ti serve sakýk, kũ táu reĩkia; spiégami q. che non va paĩškind, kàs nè taĩp; ♦ a / da / per q. che so (dice) kiek žinaũ (sàko); 5. jv: q. che (comparativo) neverčiamas; mẽglio di q. che speravo / sperassi geriaũ nei tikẽjausi.

querceto dkt v àžuolýnas.

quercia dkt m àžuolas; di q. àžuolĩnis agg, iš à-žuolo; bot q. da sũghero kamštinis àžuolas.

querela dkt m dir ieškinýs; skuĩdas; spũrgere q. (contro qc) pateĩkti ieškinį (kam).

querelante dkt v/m dir ieškũvas -ẽ.

querelare vksm (-rẽ-) (qc) padũoti skuĩdą (prieš ką); pateĩkti / parẽkšti ieškinį (kam); q. per diffamazione pateĩkti ieškinį dẽl šmeĩzto.

querelato, -a dkt v/m dir atsakũvas -ẽ.

quesito dkt v klãusimas; (problema) problemã.

questi jv v nkt šitas, šis.

questionario dkt v 1. klausimýnas; klãusimai pl; 2. (statistico) anketã; compilare un q. (už)-pĩldyti ankẽtã.

questione dkt m 1. klãusimas; (faccenda) reĩka-las; la q. Palestinese Palestĩnos klãusimas; è solo q. di tempo taĩ tik laĩko klãusimas; la q. è ... dalýkas tàs ... ; ne fa una q. di principio jãm taĩ principĩnis klãusimas; ♦ in q. kalbamãsis; svařstomasis; q. di vita o di morte gyvýbẽs iř mirtiẽs klãusimas; 2. (disputa) giĩčas; ♦ mette-re in q. (qcs) kẽlti abejũnių (dẽl ko); giĩčyti (ką).

quest||o, -a 1. bdv šis -ĩ; (t.p. q. qui, q. qua) šitas -ã; quest'anno šiaĩs mẽtais, šĩmet; ~a casa šis nãmas; in q. modo šitaip; da ~a parte šiaĩpus, šiojẽ pũseje; (per di qua) prũ čiã; ♦ quest'oggi šiandienã; uno di ~i giorni šiomiš dienomis; una di ~e volte (prima o poi) anksčiaũ ař vẽliaũ; 2. bdv, jv (enfatico) tũks -iã; tàs -ã; ~e lituane! àk, tũs lietuvãitẽs!; ~a sì che è birra! čiã taĩ alũs!; e spegni ~a ràdio! iřjũnk tã rãdijã!; 3. bdv (simile) tũks -iã; ma dove vai con q. tempo? kuř tũkiu óru einĩ?; 4. jv šis -ĩ; (t.p. q. qui, q. qua) šitas -ã; non q., quello nè šitas, anàs; il tuo método è migliore di q. tãvo metodãs gerẽsnis už šĩ / negũ šitas; ~a è mia mĩglie čiã

/ štaĩ mãno žmonã; ♦ come q. šitoks; kaĩp šis; 5. jv (questa cosa) taĩ; šitai; q. è affar suo taĩ jũ reĩkalas; che vuoi dire con q.? kũ nĩri tuũ pa-sakýti?; non ci vedo niente di male in q. niẽko čiã blũgo nemataũ; su q. hai ragione dẽl šito tũ teisũs; ♦ q. e altro dár nè tũ; e con q.? õ kàs iš tũ?; per questo todẽl; ~a poi! tũ dár betrũko!; ~a è bella! čiã taĩ beĩt!; q. è quanto tĩk tĩek, taĩ tĩek; q. è troppo! tũ jaũ peř daũg!; preĩdi q.! šẽ táu!; q. non ci voleva! tũ mažiaĩsiai reĩkẽjo! (iřtiko bẽda); kaĩp jst ~a poi! eĩk tũ!; 6. jv: (t.p. quest'ultimo -a) pastarãsis -õji.

questore dkt v dir kvẽstorius.

questura dkt m centrinẽ policijos nuovada; kve-stũrà.

qui prv 1. čiã; čiõn, čionã; èccomi qui štaĩ (iř) àš; vieni qui! ateĩk čiã!; t.p. ⇒ qua; 2. dažnai vartojamas su prielinksniais; da qui iš čiã; di qui prũ čiã; (del luogo) čionýkštis agg; 3. fig (di tempo) dabař; čiã; da qui, di qui in avanti nuũ dabař; qui bisogna stare attenti čiã reĩkia bũti atsargĩems; 4.: questo qui šitas.

quiescienza dkt m: (trattamento di) q. peĩsija.

quintanza dkt m comm pakvitãvamas; (ricevuta) kvĩtas.

quietare vksm (quiẽ-) (nu)ramĩti.

► quietarsi sngr 1. nusiramĩti; (del vento) nu-ščiũti; 2. (tacersi) aptĩti.

quiète dkt m ramýbẽ; (silenzio) tylumã, tylã; q. pũblica viešoji rimtis; turbare la q. drumsti ramýbẽ.

quiéto, -a bdv tykũs; (tranquillo) ramũs; (mite) romũs; ♦ q. vivere ramũs gyvẽnimas.

quindi 1. jngt todẽl, tãd; taĩ; (dunque) vadĩnasi; ♦ e q.? taĩgi?; 2. prv (dopo) paskuĩ; pũ tũ.

quindicenne dkt v/m, bdv penkiolikmẽtis -ẽ.

quindicésimo, -a sktv penkióliktas; il q. século penkióliktaisĩs amžius.

quindici sktv nkt 1. penkiólika; q. giorni penkió-lika dienų; 2.: dgs le q. trečiã sg (valandã) (po pietų), penkiólikta valandã.

quindicina dkt m apiẽ penkiólika; keliólika.

quindicinale 1. bdv dvisavãitinis; 2. dkt v dvisa-vãitinis žurnãlas.

quinquennale bdv penkiamẽtis, penkerių mẽtų; un programma q. penkmetinẽ programã.

quinquennio dkt v penkmetis.

quint||a dkt m 1. (classe) penktõji klãsẽ; 2. (mar-cia) penktõji pavarã; 3. (misura) penktas dý-dis; 4. mus kvĩnta; 5.: dgs le ~e kulisai; ♦ die-tro le ~e už kulĩš.

quintale dkt v ceĩtneris.

quintétto dkt v 1. penketas; 2. mus kvintẽtas.

quint||o, -a 1. *sktv* penktas; *la ~a fila* penktóji / penktà eilē; *al q. piano* penktamē aukštē; *il q. secolo* penktāsī āmžīus; *quint'ultimo* penktas nuō gālo; *re Enrico V* Hēnriķas V (*penktasis*); *è arrivato q.* finišāvo penktas; *stor ~a colonna* penktóji kolonā; 2. *dkv* v penktādis; *un q. dell'eredità* penktóji palikimo dalis; 3. *dkv* v/m penktāsī -óji.

quintuplo, -a 1. *bdv* penkiāgubas; 2. *dkv* v *nkt* penkiāgubas kīekis; penkīs kartūs tīek.

qui pro quo *dkv* v *nkt* *lot* nesusipratīmas.

Quirināle *dkv* v: *il Q.* Kvīrinālas (*Italijos prezidento rūmai, prezidento asmuo ir pan.*).

quiescilia *dkv* m mājmožis, mēīkniekis.

quivi *prv* (*là*) tenāī.

quiz *dkv* v *nkt* 1. (*gioco*) viktorinā; *quiz televisivo* televīkītorinā; 2. (*test a scelta multipla*) (daugybīnio pasīrīnkīmo) tēstas.

quòrum *dkv* v *dir* kvòrumas.

quòta *dkv* m 1. (*parte*) dalīs -iēs; kvotā; (*rata*) īmoka; *q. mensile* mēnesīnē īmoka; *q. sociale* nārio mōkestis; 2. *dir, econ* kvotā; pājus; *econ q. di esportazione (produzione)* ekspōrto (gamībōs) kvotā; *dir q. di immigrazione* imigrācījos kvotā; *econ q. di partecipazione* (stojamāsīs) pājus; 3. (*altitudine*) aukštīs; *a q. 1000 metri*

1000 mētrū aukštīje; *ad alta q.* dideliāmē aukštīje; aukštāī; *a bassa q.* žemāmē aukštīje; žemāī; *perdere q.* lēīstīs (žemīn); *prendere q.* (pa)kīlti (aukštīn); 4. (*profondità*) gīlīs; 5. (*in scommesse*) koefīcīēntas; (*vincita*) laimējīmas; 6. *fig* (*livello numerico*): *a q. 0 punti* nūlīs taškū; bē taškū; 7. *fin* ⇒ *quotazīōne*.

quotāre *vksm* (*quò-*) kotīrūoti.

quotāto, -a *bdv, dlv* 1.: *q. (in borsa)* kotīrūojamas bīržoje; 2. *fig* (*famoso*) gerāī žīnomas; īžymūs.

quotazīōne *dkv* m *fin* kūrsas; (*il quotare*) kotīrāvīmas; *q. in borsa* kotīrāvīmas bīržoje; *q. di una valuta* valiūtos kūrsas.

quotīdīanamēnte *prv* kasdīēn.

quotīdīanītā *dkv* m kasdīēnībē.

quotīdīān||o, -a 1. *bdv* kasdīēnīnis; kasdīēnis; *le necessitā ~e* kasdīēnīnai / būītīnai pōrīekiai; *le preoccupazioni ~e* kasdīēnai rūpesčiai; ♦ *il pane q.* kasdīēnē dúona; 2. *dkv* v dīēnraštīs; *q. indipendente* nepriklāūsomas dīēnraštīs.

quòto *dkv* v *mat* dalmuō (*ppr.* bē līčkanos).

quozīēnte *dkv* v 1. *mat* dalmuō; 2. koefīcīēntas; (*rapporto*) sāntykis; (*percentuale*) proceīntas; *q. di intelligenza* īntelektuālūmo koefīcīēntas; *q. di natalità* gīmstamūmas; *sport q. reti* īvarčīū sāntykis.

R

r [ˈerre] dkt v/m nkt eĩ; šešioliktoji italų kalbos abėcėlės raidė; **r** *minùscola* mažoji „r“; **R** *ma-iùscola* didžioji „r“; **R** *di / come Roma* R kaip „Romà“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*);

♦ *avere la r mósia* grebluoti.

rabàrbaro dkt v **1.** bot rabárbaras; **2.** (*il liquore*) rabárbarų likeris.

rabberciare vksm (-bèr-) sukuĩpti; (*raccomoda-re alla bell'e meglio*) kaip nòrs pataisyti.

rabberciàto, -a bdv, dlv sùkurptas.

ràbbia dkt m **1.** med pasiùtligė; pasiutimas; *ave-re la r.* siùsti; **2.** (*collera*) pỹktis; pasiutimas; (*ira*) įniršis, įtūžis; įsiutis; *con r.* piktaĩ; *scari-care la pròpria r.* (*su qcn*) išlieti sàvo įtūžį / pỹktį (*ant ko*); **3.** (*dispetto*) àpmaudas; susiėr-zinimas; *mi fa r.* àpmaudas ĩma; manė siùtina; ♦ *kaip jst che r.!* kaip nėrvina!; **4.** (*furia*) šėls-mas; *la r. delle onde* bangų šėlsmas.

rabbino dkt v rābinas.

rabbioso, -a bdv **1.** pasiutęs; **2.** fig piktas; įsiutęs, įtūžęs; **3.** (*furioso*) šėlstantis, siaučiantis; (*ac-canito*) įnirtingas.

rabboccare vksm (-bóc-) pripildyti (sklidinaĩ).

rabbocco dkt v pripildymas.

rabbonire vksm (-isc-) (nu)maldyti.

rabbrivid|ire vksm [E] (-isc-) (pa)šiuĩpti; *far r.* (pa)šiuĩpinti; *r. per il freddo (di paura)* pa-šiuĩpti nuò šalčio (iš báimės); *~isco al solo pensiero* šiuĩrpa ĩma vien pagalvòjus.

rabbuiarsi vksm **1.** apsiniáukti, niáuktis; (su)-tėmti; **2.** fig apsiniáukti, niáuktis; paniũrti.

rabdomànte dkt v/m virgulininkas -ė.

raccapezzare vksm (-péz-) (*soldi*) sukrapštýti.

► **raccapezz|arsi** sngr susigáuđyti; (*di qcs*) su-páisyti (*kq*), sugáuđyti; (*orientarsi*) orientuò-tis; *non mi ~o più* nebesusigáuđau.

raccapricciànte bdv šiuĩrpinantis; siaũbą / šiuĩrpa kėliantis; šiuĩrpulingas; baĩsiai klaikùs; *una vi-sta r.* šiuĩrpinantis vaĩzdas.

raccapricciare vksm: *far r.* (*qcn*) sukėlti (*kam*) šiuĩrpa; įvarýti siaũbą.

raccapriccio dkt v (baisùs) klaĩkas, siaũbas; (*di ribrezzo*) pasibjaurėjimas; kòktumas.

raccattapàlle dkt v/m nkt sport kàmuolio (/ ka-muoliũko) padavėjas -a.

raccattàre vksm **1.** (*da terra*) paimti (*nuo žemės*);

(*scegliendo*) riĩkti; **2.** (*mettere insieme*) šiaĩp nè taĩp (su)riĩkti; fig **r. denaro** sukrapštýti pi-nigus.

racchètta dkt m sport **1.** rakètė (*ir prk*); **2.:** *r. da sci* slidžių / slidinėjimo lazda.

racchiùd|ere* vksm **1.** turėti (savyjė) (*ir prk*); *lo scrigno ~e un tesoro* skryniojė (yrà / sukráu-tas) lòbis; fig *la natura umana ~e una con-traddizione* žmogaũs prigimtyjė slỹpi priešta-rāvimas; **2.** (*cingere*) sũpti; jũosti.

raccogl|iere* vksm **1.** (*da terra*) paimti (*nuo že-mės*); (*cogliere*) (pa)riĩkti; (*in gran numero*) pririĩkti; (*staccando da piante*) skinti; pri-skinti; **r. (i) mirtilli** skinti / riĩkti mėlynės, mė-lyniáuči; **r. i funghi** riĩkti grybùs, grybáuči; **r. il grano** (nu)ĩmti javų deĩlių; **r. legna per il fuoco** (pa)riĩkti šakų laužui; **r. le patate** (iš)kàsti bũl-ves; fig **r. i frutti del pròprio lavoro** skinti sàvo dárbo vaisiùs; ♦ *flk quel che si sémina, si ~ie* kà pasėsi, tà ĩr pjàusi; **2.** fig (*ottenere*): **r. con-sensi** susiláukti pritarimò; **r. molte critiche** su-láukti daug kritikos; **r. voti** riĩkti / gáuči bal-sùs; **3.** (*mettere insieme*) riĩkti; ránkioti; (*interamente*) suriĩkti; (*fare scorta*) sukaũpti; **r. i capelli** susũkti / suriĩti pláukus; **r. dati (firme)** riĩkti duòmenis (pàrašius); **r. i fogli sparpa-gliati** suriĩkti išmėtytus lapùs; **r. vecchi nùmeri di riviste** ránkioti senùs žurnàlų nùmerius; **r. i panni stesi** nudžiauči skalbinius; *~i le tue cose e sparisci!* susiriĩnk sàvo dáiktus ĩr nėšdinkis!; fig **r. tutte le energie** sukaũpti visàs jėgàs; **4.** (*col-lezionare*) kolekcionuòti, riĩkti; **r. francobolli** riĩkti pàšto ženklus; **5.** (*accettare*) priĩmti; **r. una sfida** priĩmti iššũkį.

► **raccogliersi** sngr **1.** susibũrti; bũriũoti(s); susitelkti, telktis; (*riunirsi*) susiriĩkti, riĩktis; **2.** (*di qcs*) susikaũpti, kaũptis; **3.** (*concentrar-si*) susikaũpti; **4.:** *r. su sé stesso* susigũžti.

raccoglimento dkt v susikaupimas.

raccogliuccio, -a bdv pàrinktas bėt kaip; bė si-stėmos; neĩ šiòks -ià, neĩ tòks -ià.

raccoglitorė, -trice **1.** dkt v/m rinkėjas -a (*darbi-ninkas, kuris renka vaisius*); **2.** dkt v/m (*colle-zionista*) kolėkcjininkas -ė; **3.** dkt v àplankas; (*album*) albũmas; **r. ad anelli** segtũvas (sũ žiedais).

raccolta *dkt m* **1.** (su)rinkimas; **r. di firme (di fondi, dei rifiuti)** parašų (lėšų, šiukslių) rinkimas; **centro di r.** priėmimo punktas; **2.** (di *cereali*) deŕliaus (nu)ėmimas; (di *frutti*) rinkimas; skynimas; **r. di funghi** grybų rinkimas; grybavimas; **2.** (selezione) rinkinys; komplėktas; (antologia) rinktinė; **r. di canti** dainų rinkinys, dainynas; **r. di leggi** įstatymų sąvadas; **r. di novelle** apsakymų rinkinys; **3.** (collezione) kolėkcija, rinkinys; **4.: chiamare a r.** sutelkti.

raccolto I *dkt v* deŕlius; **r. abbondante (scarso)** gausūs (meŕkas) deŕlius.

raccolto II, -a *bdv, dlv* **1.** (legato insieme) sūrištas; **2.: r. su sé stesso** susigūžęs; **3.** (radunato) sūrinktas; susirinkęs; **4.** (concentrato) susikaupęs; susimāstęs -čiusi; *t.p.* ⇒ **raccolgliere.**

raccomandare *vksm* **1.** patikėti (kieno globali); pavėsti; **r. l'anima a Dio** patikėti sielą Diėvui; **2.** (segnalare) rekomenduoti; **3.** (favorire indebitamente) prastūmti, prakišti; **4.** (consigliare) patafėti, (pa)siūlyti; rekomenduoti.

► **raccomandarsi** *sng* **1.** (a qcn) prašyti (kieno) pagālbos; (appellarsi) apeliuoti (į ką); **2.** (esortare) (labai) prašyti; **mi ~o!** žiūrėk tū mán!; **mi ~o, non dirlo a nessuno!** tik niekam nesakyk!; **mi ~o di non far tardi!** tik nevėlėk!; **3.** (da sé) rekomenduoti savė.

raccomandata *dkt m* registruotas(is) láiškas.

raccomandato, -a *dkt v/m* žmogūs, tūrintis užnugarį / stogā *fam* (kas per pažintis daro karjerā, gauna darbā ir pan.).

raccomandaziòn *e dkt m* **1.** (segnalazione) rekomendācija; **2.** (in senso negativo) prastūmimas; **3.** (consiglio) patarimas; pasiūlymas; (esortazione) rāginimas; (richiesta) prāšymas; **le ~i dei medici** gdytojų patarimai.

raccomodare *vksm* (-cò-) (pa)taisyti.

raccontare *vksm* (-cón-) (pa)pāsakoti; (descrivere) aprašyti; **r. un fatto** papāsakoti įvykį /, kās įvyko; **r. una favola** sėkti pāsakā; *fam* **r. balle, r. fròttole** pūsti arabūs; pāsakoti pāsakas; *kaip intr* [A] **raccontami di te!** papāsakok apie savė!; ♦ **r. per filo e per segno** smūlčiai (nu)pāsakoti.

raccontò *o dkt v* **1.** pāsakojimas; **fare un r.** pāsakoti; **2.** (opera letteraria) apśakymas; (novella e sim.) apśaka; **~i di fantascienza** mókslinės fantāstikos apśakymai.

raccordare *vksm* (-còr-) (su)jūngti.

raccordo *dkt v* **1.** (su)jūngimas; (giunzione) sándūra; **2.** (di strada) jūngiamāsīs kėlias; (rampa) rāmpa; **r. anulare** žiedinė magistrālė; **3. tecn** jūngiamoji detālė, jūngė; įmova; **r. a gómuto** alkūnė; *tecn* **r. a T** trīšakis.

rachitico -a **1.** *bdv med* rachitinis; **2.** *dkt v/m med* rachitikas -ė; **3.** *bdv fig* sunykęs.

rachitismo *dkt v med* rachitas.

racimolare *vksm* (-cì-) sukrapštyti.

racket ['raket] *dkt v nkt* rėketas.

rada *dkt m* įlanka; rėidas.

radar *dkt v nkt tecn* radāras, radiolokātorius.

raddolcire *vksm* (-isc-) **1.** (pa)sāldinti; **2.** *fig* sušvėlninti.

raddopp *|| iare vksm* (-dóp-) **1. tr** (pa)dvigubinti; **r. il capitale** padvigubinti kapitālā; *fig* **r. gli sforzi** padvigubinti pāstangas; **2. kaip intr** [A] sport įmūšti antrā įvartį; **3. intr** [E] (pa)dvigubėti.

raddrizz *|| are vksm* **1.** (iš)tiėšinti; atitiėš(in)ti; **r. un chiodo** atitiėšinti vīnį; **r. il volante** ištiėšinti vairā; ♦ **ora ti ~o io!** āš dabar tavė patvarkysiu!; *flk* **r. le gambe ai cani** siėkti, kās nejmānoma („šunims kōjas ištiesinti“); **2. prk** (pa)taisyti; atitaisyti; (sistemare) sutvarkyti; **r. un torto** atitaisyti skriaūda; **3. fis** (iš)lėginti (srovę).

► **raddrizzarsi** *sng* atsiitiėsti (ir prk).

radente *bdv*: **volò r.** skutamāsīs skridimas.

radere* *vksm* **1.** (nu)skūsti; **r. la barba** skūsti(s) bařzda; **2.: ♦ r. al suolo** sulėginti sū žemė / sū žemėmis; sugriāuti iki pamatų; **3. fig** (sfiorare) vōs neliėsti; bevėik liėsti.

► **radersi** *sng* skūstis, nusiskūsti; **r. a fondo bene** švariai nusiskūsti.

radézza *dkt m* retūmas.

radiāle *bdv* radiālinis, spindulinis.

radiānte *dkt v geom* radiānas.

radiāto *dkt v tecn* radiātorius.

radiazion *e dkt m* **1.** fis radiācija, spinduliuotė; (l'emissione) spinduliāvimas; **r. alfa** (còsmica) ālfa (kòsminė) spinduliuotė; **inquinamento da ~i** radiācinis užterštūmas.

radiazione II *dkt v* (da una lista) išbraukimas; (espulsione) pašalinimas; išmetimas.

rādica *dkt m* **1.** (radice) šaknis -iės; **2.** (di nocce) riešūtmedžio medėna; **interni in r.** riešūtmedžio interjėro (automobilio) apdailā.

radicā *|| e* **1.** *bdv bot* šakninis; šakniė; **2.** *bdv fig* (essenziale) esminis; radikalūs; **modifche** ~i radikālūs pakeitimai; **3. bdv polit** radikalūs; **partito r.** radikālų pārtija; **4. dkt v chim** radikālas; ~i **liberi** laisvėji radikālai; **5. dkt v ling** šaknis -iės *femm*; **6. dkt v mat** radikālas; **7. dkt v/m polit** radikālas -ė.

radicalmente *prv* **1.** radikaliai; **2.** (alla radice) iš šaknų; **3.** (del tutto) visiškai; **gusti r. diversi** visiškai skirtingi skōniai.

radicārsi *vksm* (rā-) įsišaknyti; kerōti.

radicchio *dkt v bot* (paprastoji) trūkāžolē.

radic|e *dkt m* **1.** šaknis -iēs; (*commestibile*) šakniāvaisis; *estirpare alla r.* išrauti iš šaknū / sū šaknimīs (*ir prk*); *mettere ~i* (i)lēisti šaknis (*ir prk*); ♦ *alla r.* iš pagrindū; iš pašakniū; **2.** fig šaknis -iēs; īstaka; *le ~i stòriche di un fenòmeno* īstōrinēs rēiškinio šākns; *cercare le pròprie ~i* ieškōti sāvo šaknū; **3.** *anat* šaknis -iēs; *r. (dentària)* dantiēs šaknis; **4.** *ling* šaknis -iēs; **5.** *mat* šaknis -iēs; (*segno di*) *r.* šakniēs žēnklas; *estrarre la r. cùbica (quadrata)* īstrāukti kūbinē (kvadrātinē) šaknī.

radio **I** *dkt m nkt* **1.** (*radiofonia*) rādijas; *per r.* pēr rādijā; **2.** (*t.p. apparecchio r.*) rādijas; rādijo aparātas; *alla r., per r.* pēr rādijā; *accendere la r.* ijūngti / atsūkti rādijā; **3.** (*t.p. stazione r.*) rādijo stotīs -iēs, rādijas; radiofōnas; **4.** *kaip bdv nkt* rādijo; *onde (segnale) r.* rādijo baņgos (signālas); ♦ *giornale r.* rādijo žīnīs.

radio **II** *dkt v anat* stipīnkaulis.

radio **III** *dkt v chim* rādis.

radio- **I** *priešdēlis:* sudurtinių žodžių pirmasis dēmuo, rodantis sąsąją su spinduliuote, spinduliavimu, bangomis, pvz., radioattivo, radioterapia, radiotecnica ir t. t.

radio- **II** *priešdēlis:* sudurtinių žodžių pirmasis dēmuo, rodantis sąsąją su radiju, radiofonia, pvz., radioabbonato, radiotaxi, radiotelevisivo ir t. t.

radioamatore, -trice *dkt v/m* rādijo mėgėjas -a.

radioascoltatore, -trice *dkt v/m* (rādijo laidōs) klausytojas -a.

radioattività *dkt m nkt fis* radioaktyvumas.

radioattiv|o, -a *bdv* radioaktyvūs; *fuga ~a* radiācijīs nuotėkis; *scòrie ~e* radioaktyvūsios ātliekos.

radiocomandato, -a *bdv* rādijo (bangomīs) valdomas.

radiocomando *dkt v* rādijo pultėlis.

radiocronaca *dkt m* rādijo komentāras.

radiocronista *dkt v/m* rādijo komentātorius -ė.

radiofonia *dkt m* radiofōnija.

radiofonic|o, -a *bdv* rādijo; radiofōninis; *emitten-te ~a* siunčiamoji rādijo stotīs -iēs; *programmi ~i* rādijo laidos / progrāmos.

radiografare *vksm (-diò-)* **1.** pēršviesti (reņtgenū), šviesti (reņtgenū); **2.** fig nuodugniai nagrinėti; išsamiai pateikti.

radiografia *dkt m* **1.** pēršvietimas (reņtgenū); **2.** (*lastra*) reņtgeno nuotrauka, rentgenogrāfija; *fare una r. (a qcs)* šviesti (*ką*), pēršviesti; **3.** fig išsamī analizė.

radiografico, -a *bdv* radiogrāfinis, rentgenogrāfinis.

radiologia *dkt m* radiolōgija; *med* rentgenolōgija.

radiologo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* rentgenolōgas -ė.

radioonda *dkt m* rādijo bangā.

radioricevitore *dkt m* rādijo imtuvas.

radioscopia *dkt m med* rentgenoskopija.

radiòs|o, -a *bdv* šviesūs (*ir prk*); švītintis (*ir prk*), spīndintis; spindulingas; *giornata ~a* saulėta / šviesī / spindulinga dienā; *fig un futuro r.* šviesī ateitis.

radiosvéglia *dkt m* rādijas-žadintuvas.

radiotàxi *dkt v nkt* dispečerinė taksi paslaugā.

radiotelevisivo, -a *bdv* rādijo ir televizijos.

radioterapia *dkt m med* spindulinis gydymas, radioterāpija.

radiotrasmissione *dkt m (via radio)* rādijo transliācija; rādijo transliāvimas.

radiotrasmittente *dkt m tecn* rādijo siųstuvas.

rad|o -a *bdv* **1.** rėtas; *bosco r.* rėtas miškas; *capelli ~i* retī plaukaī; *un pèttine r.* rėtos šūkos pl; **2.** (*infrequente*) rėtas, nedāžnas; *incontri ~i* retī susitikimai; ♦ *kaip prv di r.* retai, nedāžnai; *kaip prv non di r.* neretaī.

radun|àre *vksm (-dù-)* **1.** (su)riñkti; (su)telkti (*ir prk*); (su)būrti; *r. un esèrcito* sutelkti kariuomenę; *r. le pròprie cose* suriñkti sāvo daiktus; **2.** (*ammassare*) sukrauti.

► **radunàrsi** *sng* susiriñkti, riñktis; susitelkti; susibūrti; sueiti; būriuotis.

radùno *dkt v* **1.** susirinkimas; susibūrimas; (*il gruppo radunato*) sāmburis; **2.** (*riunione e sim.*) sūeiga; (*numeroso*) suvažiāvimas, sāsakrydis; (*meeting*) mītingas.

radùra *dkt m* miško aikštė; prōskyna.

ràfano *dkt v bot* ridikas; *r. rusticano* kriėnas.

raffazzonàto -a *bdv* sūkurptas; šiaip taip padarytas, padarytas bėt kaip.

raffazzonàre *vksm (-zò-)* (su)kuřpti; šiaip taip padaryti; prastaī padaryti.

rafférmo -a *bdv (di pane)* sudžiūvęs; sužiedėjęs.

ràffica *dkt m* **1.** šuoras; (vėjo) gūsis; **2.** (*di colpi*) tratėjimas; (*di più armi*) papliūpā, sālvē; *spare a r.* šaudyti sālvēmis; plėškinti *fam*; ♦ *a r.* bė pērstojo; **3.** *prk* krušā; pliūpsnis; *una r. di accuse* kāltinimū krušā.

raffigur|àre *vksm (-gù-)* **1.** (pa)vaizduoti; piėšti (*ir prk*); *il quadro ~a* pavėiksle pavaizduota; **2.** (*simboleggiare*) simbolizuoti.

► **raffigurārsi** *sng* įsivaizduoti.

raffigurazione *dkt m* **1.** (pa)vaizdāvimas; **2.** (*figura*) vaizdas; ātvaizdas.

raffināre *vksm* (-fi-) **1. tecn** rafinuoti; (iš)valyti; *r. lo zucchero* rafinuoti cukrų; *il petrolio* pērdirbti nāfta; **2. fig** (iš)lāvinti; (*perfezionare*) (pa)tōbulinti; *r. il gusto* lāvinti skōņi.

raffinatēzza *dkt m* **1.** rafinuotumas; (*eleganza*) elegantiškumas; (*riccatezza*) subtilūmas; *r. di modi* rafinūotos maniēros *pl*; **2.** (*cosa ricercata*) īmantrībē; subtilībē; **3.** (*cibo ricercato*) rinktinis valģis, delikatēsas.

raffināto, -a *bdv* **1. tecn** išvalytas; rafinūotas; *sale r.* išvalyta druskā; **2. fig** rafinūotas; išlāvintas; (*elegante*) elegantiškas; (*ricercato*) īmantrūs; subtilūs; *gusto r.* īmantrūs skōņis.

raffinazione *dkt m* *tecn* rafināvimas; vālymas; *r. del petrolio* nāftos pērdirbimas.

raffineria *dkt m* (ko) rafināvimo gamyklā; (*di petrolio*) nāftos pērdirbimo īmonē.

rafforzamēto *dkt v* **1.** (*il rafforzare*) (su)stiprinimas; (su)tvirtinimas; **2.** (*il rafforzarsi*) (su)stiprējimas.

rafforzare *vksm* (-fōr-) (su)stiprinti (*ir prk*); (su)tvirtinti (*ir prk*); *r. un ārgine* sutvīrtinti pýlimā; *fig r. la propria posizione* (i)tvirtinti sāvo pādēti; *fig r. un'impressione* sustiprinti īspūdi.

► **rafforzārsi** *sng* (su)stiprēti; (su)tvirtēti.

rafforzativo -a *bdv ling* stiprinamasis.

raffreddamēto *dkt v* **1.** (*il raffreddarsi*) ataušimas; atšalimas (*ir prk*); *fig r. dei rapporti* sāntykių atšalimas; **2.** (*il raffreddare*) vēšinimas; atšāldymas; **3. med** pēršalimas; pērsišāldymas; *malattie da r.* pēršalimo lģos; **4. tecn** āušinimas; *impianto di r.* āušinimo sistemā.

raffreddare *vksm* (-frēd-) (at)āušinti; (at)vēšinti; atšāldyti (*ir prk*); *r. la minestra* atāušinti sriubā, *r. il motore* āušinti varīklį; *fare r. il latte* āušinti piēnā; *fig r. gli entusiasmi* atšāldyti entuziāzma.

► **raffredd**||ārsi *sng* **1.** (at)āušti; (at)vēsti; atšālti (*ir prk*); *la zuppa si ~a* sriubā vēsta; *fig i loro rapporti si sono ~ati* jū sāntykiai atšālo; **2.** (*prendere freddo*) pēršalti; pērsišāldyti.

raffreddato -a *bdv* (*che ha il raffreddore*) pērsišāldē; pēršalē; *sono r.* sloguōju; pēršalau.

raffreddore *dkt v* slogā; (*infreddatura*) pēršalimas; *med r. da fieno* alērginē slogā; *avere il r.* turēti slōgā, sloguōti; *prendersi un r., prendere il r.* gāuti slōgā; *mi sta venendo il r.* priē manēs kimba slogā.

raffrōnto *dkt v* sugrētinimas.

rāfia *dkt m* **1.** bot rāfija; **2.** (*fibra*) rāfija, rāfijos pluoštas.

raganēlla *dkt m* **1. zool** mēdvarlē; **2.** (*strumento*) tarškynē.

ragāzz||a *dkt m* **1.** merginā; panēlē; *mergā fam:* (*adolescente*) paauglē; *una bella r.* graži merginā; *le ~e lituane* lietuvaitēs; ♦ *r. copertina* viršēlio merginā; *r. madre* vienīšā mōtina; *r. pompon* rungtyņių šokēja; *r. squillo* prostitutē (*ppr. iškviēciama telefonu*); **2. fam** (*del cuore*) merginā; panā *fam*; (širdiēs) draugē; *lasciare la r.* mēsti merginā; *presentare la r. ai genitori* supāžindinti merginā sū tėvāis; **3.** (*donna nubile*) netekėjusi mōteris -rs; panēlē; *cognome da r.* ikisantuokinē / mergāutinē pavardē; *rimanere r.* likti netekėjusiai; **4.** (*garzona*) mergā; (*serva*) tarnaitē.

ragazzaccio *dkt v* **1.** bjaurūs vaikinas; (*monello*) vaikēzas; **2.** (*teppista*) chuligānas.

ragazzata *dkt m* išsišokimas; kvailiōjimas.

ragazzina *dkt m* mergaitē; vaikas.

ragazzino *dkt v* berniukas; vaikas.

ragāzz||o *dkt v* **1.** vaikinas; (*giovannotto*) jaunuōlis; bērnas; (*adolescente*) paauglys; *un bravo r.* gēras vaikinas; *salve, ~i!* sveikī, draugūžiai!; ♦ *fin da r.* iš mažeņs; *è un gioco da ~i* tai vaikū žaidimas; **2. fam** (*figlio*) vaikas; sūnūs; *ho due ~i* turiū dū sūnus; **3. fam** (*del cuore*) vaikinas; bērnas *fam*; (širdiēs) draugas; *lasciare il r.* mēsti vaikinā; *trovarsi un r.* susirāsti vaikinā; *hai il r.?* turī vaikinā?; **3.** (*uomo celibe*) nevēdēs vīras; bērnas; **4.** (*garzone*) bērnas; (*aiutante*) padējējas; *r. di bottega* pameistrīs.

raggiānte *bdv* **1.** spinduliūojantis, spiņdintis; spindulīngas; **2. fig** švītintis; *r. di felicità* spiņdintis lāime; *essere r. (di gioia)* švytēti (iš džiaugsmo).

ragg||io *dkt v* **1.** spindulys; *un r. di sole* sāulēs spindulys; *emettere ~gi* spinduliūoti; **2. fis** (*ppr. dgs ~gi*) spinduliūotē; spindulys; *~gi infrarossi* (*laser, ultravioletti*) infraraudonēji (lāzerio, ultravioletiniai) spinduliai; *~i X* reņtgeno spinduliai; *fam fare / farsi i r.* šviēstis, pa(si)-daryti reņtgeno nūotraukā; **3. geom** spindulys; **4. fig** (*distanza*) spindulys; *r. d'azione* veikimo spindulys / nūotolis; *nel r. di 20 km, in un r. di 20 km* 20 km spiņduliū; *operazione a largo r.* plataūs māsto operācija; **5.** (*di una ruota*) sti-pinas.

raggiēra *dkt m*: ♦ *a r.* spiņduliškai.

raggirāre *vksm* (-gi-) apgāuti; apmāuti; apsūkti; (*più volte*) apgaudinēti.

raggiro *dkt v* apgāulē, apgāvystē; suktybē.

raggiūn||gere* *vksm* **1.** pasiēkti; (*arrivare a destinazione*) nueiti (*kur*); nuvažiūoti; (*per mare e sim.*) nuplaukti; (*inseguendo*) pavyti; prisivyti;

r. la cima di un monte (Kaūnas, una meta) pasiekti kálno viršūnę (Kaūną, tikslą); **come si ~e da qui la stazione?** kaip iš čia nusigauti į stotį / iki stoties?; **fig il campo ~e la foresta** laūkas nučína iki girios, laūkas siekia girią; **2. (non nello spazio)** pasiekti; siekti; **r. la finale** pasiekti finálą, patėkti į finálą; **r. la maggiore età** suláukti pilnametystės; **r. uno scopo (la perfezione)** pasiekti tikslą (tobulýbę); **la temperatura ha ~to i 40 gradi** temperatūrą pasiekė 40 láipsnių; **la tiratura ~e le cinquemila copie** tirázas siekia penkis tūkstančius egzempliórių; **3. (unirsi a qcn)** prisijūngti (prie ko); **4. (di qcs, colpire qcn)** patáikyti (kam).

raggiungibile bdv pasiekiamas.

raggomitolàrsi vksm (-mi-) susirangyti; susiriėsti.

raggranellàre vksm (-nèl-) sukrapštyti.

raggrinzàre vksm ⇒ **raggrinzire**.

raggrinzire vksm (-isc-) (su)raukti.

► **raggrinzirsi** sngr raukšlėtis, susiraukšlėti.

raggrinzito -a bdv, dlv raukšlėtas; susiraukšlėjęs.

raggrumàrsi vksm (-grù-) eiti gumulais.

raggruppaménto dkt v **1.** grupuotė; grupė; **r. politico** politinė grupuotė; **2. (l'azione)** (su)grupavimas.

raggruppare vksm (su)grupuoti; (su)burti; (*dividere in gruppi*) (su)skirstyti (į grupės); **r. gli alunni per classe** sugrupuoti / skirstyti mokinįs pagal klases.

► **raggrupparsi** sngr grupuotis, susigrupuoti; burtis, susiburti; būriuotis, susibūriuoti.

ragguagliare vksm (*informare su qcs*) informuoti (*apie ką*); duoti žinių.

ragguà||glio dkt v detalī informācija; žiniā; **fornire / dare ~gli** (su qcs) informuoti (*apie ką*), duoti žinių.

ragguardévol||e bdv **1.** (*di qcs, ingente*) stambūs; didelis; **una somma r.** stambi sumā; **2.** (*di qcs, di rilievo*) žymūs; reikšmingas; (*di peso*) svarūs; **3. (di qcn)** pagarbūs; (*noto*) žymūs.

ragionaménto dkt v samprotavimas; **seguire un r.** sėkti samprotavimą.

ragion||àre vksm (-gió-) **1. (usare la ragione)** samprotuoti; protauti; **r. logicamente** lógiskai protauti; ♦ **provare a fare r.** pabandyti atvėsti į prõtą; ~a! turėk gálvą (ašt pečių)!; trūputį pamastykti!; **2. (su qcs)** apgalvoti (*ką*); (*riflettere*) mąstyti (*apie ką*); **r. su un problema** apgalvoti problēmą; **3. (discutere)** diskutuoti; **di questo non se ne ~a nemmeno** apie tai nė kalbės nėra.

ragion||e dkt m **1.** prõtas; **l'età della r.** sąmoningas amžius; **pèrdere la r.** netėkti prõto, išeiti iš

prõto; **2. (argomentazione)** argumėntas; pagrindas; **avere delle buone ~i** (*per far qcs*) turėti pagrindą (*ką daryti*); **esporre le proprie ~i** paaiškinti savo poziciją; **non sente ~i** nesilėidžia įtikinamas; nenóri niėko girdėti; ♦ **a r., a ragion veduta, non senza r.** pagrįstai; nė bė pagrindo; nė vėltui; **a maggior r.** juó / tuó labiau; **fàrsene una r.** susitáikyti (*su mintimi ir pan.*); **3. (causa)** priežastis -iės; (*unita a finalità*) sumetimas; **ecco la r.!** štai kodėl!; **per ~i di lavoro** dėl dárbo; dárbo reikalais; **per ~i di sicurezza** saugumo sumetimais; **per quale r.?** dėl kokiõs priežasties?; **per qualche r.** kažkodėl; **polit r. di Stato** ≡ valstýbės interesas; **non è una buona r.** tai nė priežastis / argumėntas; ♦ **senza r.** bė priežasties; **r. di più** (*per far qcs*) dár vienā priežastis (*ką daryti*); **darsi r.** (*di qcs*) susitáikyti (*su kuo*); **domandare r.** (*di qcs*) paprašyti paaiškinti (*ką*); **réndere r.** (*di qcs*) paaiškinti (*ką*); **è la mia r. di vita / r. d'essere** čia māno gyvėnimo tikslas; tai, dėl kò āš gyvenù; **avere r. d'essere** turėti pagrindą / prāsmę; **kaip ingt ragion per cui** iř dėl tõ; štai kodėl; **4. (ciò che è giusto)** teisýbė; (*l'essere nel giusto*) teisumas; **avere r.** būti teisiam; **dare r.** (*a qcn*) pripažinti, kād (*kas*) yrā teisùs; **ho r. io** āš teisùs, māno teisýbė / tiesā; ♦ **avere r.** (*di qc*) iřeikti (*ką*); **darle di santa r.** gerai apkūlti; įkrėsti kaip reikiant; **5.: ♦ in r.** (*di qcs*) (*in porzione*) proporcingai (*kam*); pagal (*ką*); sulig (*kuo*); (*in misura di qcs*) žymi kiekį; ko; (*in senso distributivo*) põ (*ką*); **in r. di dieci a uno** sántykiu vienas už / sù dėšimt; **il compenso è stabilito in r. di 100 euro** nustatýtas 100 eūrų atlyginimas; **6.: comm r. sociale** bendrovės / įmonės pavadinimas.

ragioneria dkt m **1. (la disciplina)** buhalterija; sąskaitýba; **2. (l'ufficio)** buhalterija (*įmonės skyrius*); **3. fam (la scuola)** komercijos (iř vadýbos) mokyklā.

ragionevole bdv **1. (dotato di ragione)** protingas; protaujantis; **2. (saggio)** išmintingas; **sii r.!** nebūk užsispyręs!; **3. (equo)** sąžiningas; priimtinas; (*giusto*) teisingas; **pretesa r.** teisingas reikalavimas; **prezzo r.** sąžininga / priimtina káina; **in un periodo di tempo r.** peř priimtiną / protingą láiko tárpą; **4. (fondato)** pamatuotas; **un dubbio r.** pagrįstā abejonė.

ragionevolèzza dkt m **1. (l'essere sensato)** protingumas; **2. (l'essere accettabile)** priiimtinumās; **3. (fondatezza)** pagrįstumas.

ragionière -a dkt v/m buhalteris -ė.

ragliare vksm [A] bliáuти (*apie asilą iř prk*).

rąglio *dk* v (ąsilo) bliovimas.

ragnatėla *dk* m **1.** voratinklis; **2.** fig raizginys.

rągno *dk* v vóras; **tela di r.** voratinklis; **zool r.** *crociato* vóras kryžiuotis; ♦ **non cavare un r. dal buco** gąuti riestainio skýlę.

ragù *dk* v gastr ragù.

raid ['reid, 'raid] *dk* v *nkt mil* reidas (*ir prk*); aňt-puolis; (*aereo*) aňtskrydis; (*irruzione*) štuřmas (*ir prk*).

rallegramėnti *dk* v *dgs* svėikinimai; **i mlei più vivi r.!** nuoširdžiausiai svėikinu!

rallegre||**äre** *vksm* (-lė-) (nu)džiųginti, pradžiųginti; **la notizia ~ò tutti** žinià nudžiųgino visùs; **fig questa tenda ~a il salotto** šį užuolaidà pagývina svetainė.

► **rallegre**||**arsi** *sng* **1.** apsidžiaugti, džiaugtis; nudžiųgti; **2.** (*congratularsi con qcn*) (pa)svėikinti (*kq*); **ci ~iamo con te per la promozione** svėikiname tavė sù paúkštinimu tarnýboje.

rallemento||**o** *dk* v (su)lėtėjimas (*ir prk*); **ci sono dei ~i in autostrada** autostrádoje eismas kaĩ kuř sulėtėjęs; **fig il r. della crėscita econòmica** ekonòmikos augimo sulėtėjimas.

rallent||**äre** *vksm* (-lėn-) **1.** tr (su)lėtinti; (*frenando*) pristabdýti; **r. il passo, r. l'andatura** lėtinti žingsniùs; **r. la velocità** lėtinti greitį; **~a un po'!** (pri)stabdýk!; sumàžink trùputį greitį!; **2.** tr fig (su)lėtinti; (*tirare per le lunghe*) vilkinti; **r. un lavoro** sulėtinti dárbo tempą; **r. l'aumento dei prezzi** sulėtinti káinų augimą; **3. intr** [A] (su)lėtėti; **il processo ~a con l'età** sù ámžiumi procėsas lėtėja.

rallentatòre *dk* v **1.:** ♦ **al r., con il r.** sulėtintai; sulėtintas *agg*; **sequenza al r.** sulėtinti vaizdai *pl*; **riprėndere al r.** filmuoti sulėtintai; **fam fa tutto al r.** viską dáro vėžlio greičiù; **2.** (*cunetta posta sul manto stradale*) greičio stąbdymo kalnėlis; gùlintis policininkas *fam*.

rallista [ræl-, rel-] *dk* v/m ralistas -ė.

rally ['rælli, 'relli, rel'li] *dk* v *nkt sport* ralis.

Ramadàn *dk* v *nkt* ramadanas.

ramaiòlo *dk* v sántis.

ramanzina *dk* m (iš)barimas; **fare una (bella) r.** išdróžti gėrą pamókslą, dúoti velnių; **prėndersi una (bella) r.** gąuti velnių.

ramàrro *dk* v *zool* žaliąsis drėžas.

ramàzza *dk* m rąžas; šluota.

ramazzàre *vksm* (nu)šluoti, pašluoti.

ràme *dk* v vąris; **di r., in r.** varinis *agg*.

ramėngo *dk* v *tarm*: ♦ **mandare a r.** pražudýti.

ramificarsi *vksm* (-mi-) šakótis (*ir prk*); išsišakóti.

ramificaziòn||**e** *dk* m **1.** šakójimasis, išsišakóji-

mas; **2.** (*ramo*) atšakà; šakà; **le ~i di un fiume** ùpės átšakos; **fig la mąfia ha ~i in tutto il paese** mąfijos tĩnklas apraizgė visą šalį.

ramingo, -a *bdv* **1.** klajókliškas; **2.:** **andare r.** klajóti.

rammaric||**äre** *vksm* (-mà-) vėřti gailėtis; nuliũdinti; **mi ~a che...** mán labai gaila, kád...

► **rammaric**||**arsi** *sng* (*per qcs*) gailėtis (*ko. del ko*), gailėti; pa(si)gailėti; apgailėstąuti; **r. per un'occasione persa** gailėtis praleistòs prògos; **si ~a di non aver potuto partecipare** apgailėstąuja, kád negalėjo dalyvąuti.

rammàrico (*dgs -chi*) *dk* v gailėjimasis; (*dolore*) širdgėla; (*amarezza*) kartėlis; ápmaudas; **con mio grande r.** mąno didžiám ápmaudui; **ho il r. di non averlo potuto salutare** mán labai gaila, kád negalėjau sù juò atsisvėikinti.

rammendàre *vksm* (-mėn-) (su)adýti; užadýti; **r. le calze** adýti kójines.

ramméndo *dk* v **1.** suadýta vietà; (*buco ricucito*) užadýta skylutė; **2.:** **ago da r.** adklis.

ramment||**äre** *vksm* (-mėn-) **1.** miňti; prisimiňti; **~o la mia infanzia** menũ sàvo vaikystę; **2.** (*ad altri*) primiňti; *t.p.* ⇒ **ricordàre**.

► **ramment**||**arsi** *sng* ((*di*) *qc*) (pa)miňti (*kq*); prisimiňti; **ti ~i del / il nostro primo incontro?** prisimėni mųsų pirmą susitikimą?

rammollire *vksm* (-isc-) **1.** tr (su)mĩnkštinti; **2.** tr fig: **l'ozio lo ha ~to** bė dárbo visai ištįžo; **3. intr** [E] ⇒ **rammollirsi**.

► **rammollirsi** *sng* **1.** (su)mĩnkštėti; ištįžti; **2.** fig (iš)tižti; (su)dribti.

rammollito, -a *dk* v/m ištįžėlis -ė, lėpšis -ė.

ràm||**o** *dk* v **1.** šakà; **un r. di betulla** bėrzo šakà; **r. secco** nudžiųvus / sausà šakà; žągaras; **2.** fig atšakà, šakà; **il r. di un lago** ėzero atšakà; **i due ~i del Parlamento** dvejį parlameńto rúmai; **3.** fig (*settore*) sritis -iės *femm*; šakà; **un r. dell'industria** prąmonės šakà; **i ~i del sapere** mókslo šąkos; **il r. assicurazioni, il r. assicurativo** draudimo sritis, draudimo vėřslas; **uno specialista del r.** sritiės specialistas; **non è il mio r.** ėià nė mąno sritis; **4.** fig (*sezione*) padalinys; póskyris; **5.** (*di una famiglia*) giminystės linija. šakà; **r. cadetto** šalutinė linija.

ramoscėllo *dk* v šakėlė; **un r. d'ulivo** alývmedžio šakėlė.

ramóso, -a *bdv* šakótas.

ràmpa *dk* m **1.** rąmpa; nuožulnũs kėlias; **r. di accesso** įvaža; ♦ **r. di scale** láiptų måršas; laiptatakis; **2. spec:** **r. di càrigo** pakrovimo aikštėlė; rąmpa; **r. di ląncio** paleidimo aikštėlė; **3.** (*ripida salita*) statĩ įkalnė.

rampànte *bdv* piestù stóvintis; ♦ **cavallino** *r.* piestù stóvintis žirgēlis („*Ferrari*“ herbas).

rampicànt||**e** **1.** *bdv* vijòklinis; **piante** ~*i* vijòkliniai augalai; **2.** *dkt v* vijòklis.

rampichino *dkt v* (*bicicletta*) kalnų dviratis.

rampino *dkt v* kobinys; (*gancio*) kablūs.

rampollo *dkt v fig.* fam atžalà (*palikuonis*).

rampóne *dkt v* **1.** (*fiocina*) harpūnas; **2.** (*di scarponi*) kapliukas.

ràna *dkt m* **1.** varlė; **zool r. verde** žalvarlė, žalióji varlė; ♦ **uomo** *r.* nāras; **2.**: **zool r. pescatrice** jūrų vėlnias; **3.**: **sport nuoto a r.** plaukimas krūtinė.

ranch [rantʃ, rentʃ] *dkt v nkt* rānča.

rāncid||**o**, -**a** *bdv* **1.** gaižūs; apkařtės (*apie sviestą, riebalus ir pan.*); pasmirdęs; **2.** *kaip dkt v: sa-pere di r.* turėti gaižų skōnį; **3.** *fig (antiquato)* atgyvėnęs.

rāncio *dkt v* **1.** valgis (*ppr. duodamas kareiviams, jūreiviams*); **2.** *spreng* ēdalas.

rāncòr||**e** *dkt v* **1.** pagieža; **covare r., serbare r.** (*verso qcn*) griežti dañtį (*ant ko*); ♦ **senza r.!** bė pykčio!; **2. dgs: dimenticare i vecchi** ~*i* pamiršti būsusių nesantaiką / senās skriaudās.

rāncoroso, -**a** *bdv* pagiežingas.

rānda *dkt m* bizānburė; ♦ **a r.** visų greičiū.

randà||**gio**, -**a** (*m dgs -gie/-ge*) *bdv* benāmis; valkatāujantis; **cane r.** valkatāujantis šuō.

randèllo *dkt v* kūoka, vėzdas; storà lazda.

randellàta *dkt m* smūgis kūoka (/ vėzdų *ir pan.*).

rān||**go** *dkt v* **1.** rāngas; **di (primo) r., d'alto r.** áukšto rāngo; (*aristocratico*) aukštúomenės; *fig* áukšto lýgio; **2. mil (fila)** gretà (*ir prk*); **ser-rare i ~ghi** suglausti gretās; ♦ **rientrare nei ~ghi** vėl paklusti drausmei; liāutis spýriotis.

rānnicchiārsi *vksm* susiričsti (ĩ kamuoliuką); susigūžti.

rānnuolārsi *vksm* (-*nù-*) apsiniāukti (*ir prk*).

rānòcchio *dkt v* **1.** varliūkštė; **2 fam (di bambino)** varliūktis -ė (*apie vaikus*).

rāntolāre *vksm* [A] (*rān-*) kriòkti; gařgti.

rāntolo *dkt v* kriokimas; gargimas.

rānūncolo *dkt v bot* vėdrūnas.

rap [rep] *dkt v mus* rėpas.

rāpa *dkt m* **1.** rópė; **cime di r.** rópių lāpai; *bot r. da foraggio* (pašarinis) griėžtis; ♦ **testa di r.** bukagaľvis -ė; **2. fig** bukagaľvis -ė; mūlkis -ė.

rapàc||**e** **1. dkt v (t.p. uccello r.)** plėšrūs(is) paukštis; plėšrūnas; **2. bdv** plėšrūs; grubuōniškas (*ir prk*).

rapanèllo *dkt v* ⇒ **ravanèllo**.

rapāre *vksm* (*t.p. r. a zero*) plikai (nu)skūsti.

rāpid||**a** *dkt m* sraunumà; *dgs* ~*e* slėnksčiai.

rapidamēnte *prv* greitai; spačiai; (*a breve*) greit.

rapidità *dkt m* greitūmas; **con r.** greitai.

rāpid||**o** -**a** *bdv* **1.** greitās; spartūs; (*improvviso*) staigūs; **fiume r.** sraunì ūpė; **passo r.** spartūs žiņgsnis; **servizio r.** greitās aptarnāvimas; **vittòria** ~*a* greità pėrgalė; **2. (breve)** trumpas; **riunione** ~*a* trumpas pòsėdis; **3. dkt v** greitasis traukinys.

rapiménto *dkt v* pagrobimas (*žmogaus*).

rapina *dkt m* (api)plėšimas; **r. a mano armata** ginkluotas apiplėšimas; **r. in banca** bānko apiplėšimas.

rapinà||**re** *vksm* (-*pi-*) apiplėšti; **r. un negòzio (una banca)** apiplėšti parduotuėv (bānką); **mi hanno ~to!** manė apiplėšė!

rapinatòre, -**trice** *dkt v/m* grobikas -ė; plėšikas -ė.

rapire *vksm* (-*isc-*) **1.** (pa)gróbtì; **2. fig** paveřgti; sužavėti.

rapito, -**a** **1. bdv** *fig* sužavėtas; susisvajojęs; **2. dkt v/m** pagrobtas žmogūs.

rapitòre, -**trice** *dkt v/m* pagrobėjas -a (*žmonių*)

rappacificāre *vksm* (-*ci-*) sutāikyti.

► **rappacificārsi** *sng* susitāikyti.

rappacificazione *dkt m* su(si)tāikymas.

rapper [ˈrɛpɐr] *dkt v nkt* rėperis.

rappezzāre *vksm* (-*pèz-*) (už)lópezti, sulópezti.

rappèzzo *dkt v* lopinys.

rapportāre *vksm* (-*pòr-*) **1.** (*mettere in rapporto*) nustatýti (*ko*) sāntykį; **2. (confrontare)** (su)grėtinti.

rappòrt||**o** *dkt v* **1. (resoconto)** atāskaita; (*relazione*) pareiškimas; pranešimas, rāportas; **r. ministero** ministėrijos pareiškimas; **r. scritto** atāskaita raštū, rašýtinė atāskaita; **fare r.** darýti / dúoti atāskaitą; pateikti rāportą, raportuóti; **mil chiamare a r.** liėpti raportuóti; **2. (t.p. dgs ~i)** sāntykiai *pl*; ~*i d'affari (di lavoro, di parentela)* veřslo (darbo, giminystės) sāntykiai; ~*i amichévoli (formali)* draūgiški (formālūs) sāntykiai; **r. uomo donna** vŕų ir móterų sāntykiai; **avere ~i stretti, essere in ~i stretti (con qc)** artimai bendráuti (*su kuo*); **mantenere (ròmpere) i ~i** palaikýti (nutrāukti) ryšius; **il loro è un bel r.** jiė gražiaĩ sūtaria; **i ~i si sono raffreddati** atšālo sāntykiai; ♦ **r. sessuale** lytiniai sāntykiai *pl*; **avere ~i sessuali** lytiškai sāntykiāuti; **3. (connessione)** ryšys; sāryšis; (*corrispondenza*) atitikimas; **r. causale** priežastinis sāryšis / ryšys; **sono in stretto r.** jiė glaudžiai susiję; **non c'è r. tra le due cose** tařp šių dviejų dalýkų nėrà jókio rýšio; ♦ **in r. (a qcs)** (*riguardo*) dēľ (*ko*); rýšium (*su kuo*); **4. (tra grandezze)** sāntykis; **in r. di uno a tre** sāntykiu vienas

sū trimis / priē trijū; *r. qualità prezzo* kokybēs iř káinos sántykis; *mat r. inverso (diretto)* atvirkštīnis (tiesiōginis) sántykis; *essere in r.* sántykiáuti; ♦ *in r. (a qcs)* pagāļ (*kq*); **5.** (*in biciclette*) pavarā; **6.:** *tecn r. di trasmissione* pērdavimo skačīus.

rapprēndersi* *vksm* (*addensarsi*) (su)tīrštēti; (*indurirsi*) (su)stīngti; (*del sangue*) (su)krešēti.

rappresàglia *dkt m* represālijos *pl*.

rappresentànte *dkt v/m* **1.** atstōvas -ē; (*delegato*) īgaliōtinis; īgaliōtasis atstōvas; **2.:** *r. (di commercio)* prekybos atstōvas; **3.** *fig (esponente)* atstōvas -ē.

rappresentānza *dkt m* **1.** atstovāvīmas; (*delega*) īgaliōjīmas; *r. politica* politinis atstovāvīmas; ♦ *di r.* reprezentācinis agg; *in r. (di qcn)* atstovādamas agg (*kam*); **2.** (*i rappresentanti*) atstōvai *pl*; **3.** (*t.p. ufficio di r.*) atstovybē; *r. diplomatica* diplomātinē atstovybē; pasiunti-nybē.

rappresent||āre *vksm* (-sén-) **1.** (*raffigurare*) (pa)vaizdūoti; *il quadro ~a una tempesta* pavēiksle vaizdūojama audrā; **2.** (*simboleggiare*) simbolizūoti; **3.** (*costituire*) būti; (*significare*) rēikšti; *quella casa ~a per lui un caro ricordo* tās nāmas jām yrā brangūs prisiminīmas; *la famiglia ~a molto per me* šeimā mán daūg kā rēiškia; **4.** (*sulla scena*) (pa)statyti (*pjesē ir pan.*); (*una parte*) sukūrti (*vaidmenī*); **5.** (*qcn; essere rappresentante*) atstovāuti (*kam*), reprezentūoti (*kq*); *r. una ditta* atstovāuti firmai; **6.** *fig (incarnare)* īkūnyti; atspindēti; (*solo di qcn*) atstovāuti (*kam*).

rappresentativo, -a *bdv* **1.** atstovāujamasis; reprezentācinis; reprezentatyvūs (*ir prk*); **2.** (*che raffigura*) vaizdūojamasis; **3.** (*di rilievo*) žymūs.

rappresentazione *dkt m* **1.** (pa)vaizdāvīmas; atvaizdāvīmas; (*immagine*) ātvaizdas; vaizdas; *r. grafica* grāfinis pavaizdāvīmas; **2.** (*di spettacolo*) pastātymas; (*recita teatrale*) vaidinīmas; *r. di un'opera lirica* ōperos pastātymas; *teatr sacra r.* mistērija; **3.** *filos* suvokīmas.

rapprésō, -a *bdv, dlv* (*del sangue*) sukrešējēs; (*addensatosi*) sutīrštējēs.

rasodia *dkt m* mus rapšōdija.

rāptus *dkt v nkt* priēpuolis; (*a far qcs*) impūlsas (*kq daryti*); *ha avuto un r.* jī īštīko priēpuolis.

raramēnte *prv* retai; retai kadā; nedažnai.

rarefārsi* *vksm* (pra)retēti.

rarefatto -a *bdv* praretējēs.

rarietà *dkt m nkt* **1.** (*l'esser raro*) retūmas; **2.** (*cosa rara*) retenybē; *la pioggia qua è una r.* lietūs čīā – retenybē.

rār||o, -a *bdv* **1.** rētas; *libro r.* retā knygā; *spécie ~e* rētos rūšys; *~e volte* rētkarčiais; *con ~e eccezioni* sū retomis īšimtimis; *è r.* rēta; retai: *le sue lettere sono ~e* jōs laiškai retī; **2.** (*speciale*) ypatingas; nepāprastas; *di ~a bontà* nepāprasto gerūmo; **3.** ⇒ **rādo**.

rasāre *vksm* **1.** (nu)skūsti; (*spec. i capelli*) trumpai (nu)kiřpti; *r. a zero* švariai / plikai nuskūsti; **2.:** *r. l'erba* (nu)pjāuti žolē / vējā; *r. una siepe* apkarpīti gyvātvorē.

► **rasārsi** *sng* skūstis, nusiskūsti.

rasāt||o, -a **1.** *bdv, dlv* nūskustas, skūstas; *volto r.* nūskustas vēidas; ♦ *testa ~a* skustagalvis; **2.** *bdv* (*come il raso*) atlasinis.

rasatūra *dkt m* **1.** (*il rasare*) skūtīmas; **2.** (*il rasarsi*) skūtīmasis.

raschiamēto *dkt v med* īšgrāndymas, ābrāzija.

raschiāre *vksm* **1.** *tr* (nu)grāndyti; *r. il fango dalle scarpe* grāndyti purvūs nuō bātū; ♦ *r. il fondo del barile* īšnaudōti paskutiniūs īsteklius („grāndyti kubilo dugnā“); **2.** *tr* (*sfregare*) krēbždinti; grēmžti; **3.** *tr med* īšgrāndyti; **4.** *intr* [A] (*contro qcs*) brūžintis (*i kq*).

► **raschiārsi** *sng*: *r. la gola* atsikrēnkšti.

raschiétto *dkt v* grandīklis; grandīklē.

rasent||āre *vksm* (-sén-) **1.** bevēik (pa)liēsti (*kq*): vōs nepaliēsti (*ko*); būti labai artī (*ko*); **2.** *fig* būti pēř plāukā (*nuo ko*); būti panašiām (*i kq*); *r. la sconfitta* būti pēř plāukā nuō pralaimējimo; *un comportamento che ~a la follia* elgesys panašūs ī beprōcio / ī beprotybē.

rasēnte *prv* visai artī; *passare r.* vōs nepaliēsti; ♦ *kaip prlk*: *r. (a) qc* vōs nepaliēčiant (*ko*); vōs nepaliēsdamas; pālei (*kq*) *r. al suolo* pāzeme.

rāso -a **1.** *bdv* (*liscio*) švariai nūskustas; **2.** *bdv* (*corto, del pelo*) trumpas; **3.** *bdv* (*traboccante*) sklīdinās; **4.** *prlk*: *volo r. terra* skridīmas pāzeme; *av* skutamāsī skridīmas; **5.** *dkt v* ātlāsas (*audīnys*).

rasoiāta *dkt m* kiřtis skustuvū.

rasōio *dkt v* skustūvas; (*lametta monouso*) (skutamāsī) peiliūkas; *r. elettrico* elektrinis skustūvas, skutamōji / skūtīmosi mašinēlē; ♦ *essere sul filo del r.* vāikščīoti sukustūvo ašmenimis.

rasotērra *prv* pāzeme.

rāspa *dkt m* brūžīklis.

raspāre *vksm* **1.** *tr* brūžinti / brūžūoti brūžīkliū; **2.** *tr* (*grattare*) draskyti; brāižyti; **3.** *tr*: *r. la gola* grāužti gērklē; **4.** *intr* [A] ⇒ **razzollāre**.

rāspo *dkt v* vynuogių kotēlis (*be uogų*).

rasségna *dkt m* **1.** *mil* apžiūrā, patīkrinīmas; *passare in r.* patīkrinti, apžiūrēti; (*in sfilata*) priimti parādā; *fig* apžvēlgti; **2.** (*panoramica*)

apžvalgà; **r. stampa** laikraščių apžvalgà; **r. del teatro italiano** italų teatro apžvalgà; **3. (mostra)** (apžvalginė) parodà.

rassegnàre vksm (-sè-) (*rifiutare*) atsisakyti (*ko*);
♦ **r. le dimissioni** atsisakydinti.

► **rassegnàrsi sngr** (*a qcs*) susitaikyti (*su kuo*);
r. al destino pasiduoti likimui, susitaikyti su likimui; **r. all'idea che...** susitaikyti su mintimi, kàd...; **non vuole r.** nenori pasiduoti.

rassegnaziòne dkt m susitaikymas; rezignacija.

rasserenàre vksm (-ré-) **1.** išgiėdrinti; **2. fig** nuraminti; giėdrinti.

► **rasserenà||rsi sngr 1.** (pra)giėdrėti, nusigėdryti; **il cielo si è ~to** dangus nusigėdrijo; **fig il suo volto si ~ò** jòs vėidas pragiedrėjo; **2. fig** (*placarsi*) nuraminti; nurimti; **il clima si è ~to** padėtis / aistros nurimo.

rassettàre vksm (-sèt-) eiti namų apyvoką, apsiukuopti; (*qcs*) (su)tvarkyti (*kq*).

► **rassettàrsi sngr** (*qcs*) susitvarkyti (*kq*).

rassicurànt||e bdv ramnantis; raminamas; **notizie poco ~i** nėrimą kėliančios žinios.

rassicur||àre vksm (-cù-) (nu)raminti.

► **rassicuràrsi sngr** nurimti; nusiraminti.

rassicuraziòne dkt m patikininimas; garántija.

rassodànte bdv: crema r. staņgrinamasis krėmas.

rassodàre vksm (-sò-) **1.** (su)staņgrinti; **2. fig** (su)stiprinti.

► **rassodàrsi sngr** (*del fisico*) (su)stangrėti.

rassomigliàre vksm [A. E] (*a qc*) būti panašiam (*i kq*); *t.p.* ⇒ **somigliàre**.

► **rassom||igliàrsi sngr** būti panašiam vienam *ĩ* kita; **si ~igliano come due gocce d'acqua** jiė panàšūs kaip dū vandeñs lašaĩ.

rassomigliànza dkt m panašumas.

ràsta bdv nkt: capelli r., treccine r. vėlinùkai.

rastrellaménto dkt v fig (*battuta*) (iš)šukàvimas; **procédere a un r. della zona** (imtis) šukùoti teritorijà.

rastrellàre vksm (-strèl-) **1.** (su)grėbti; (*pulire*) (nu)valyti grėbliu; **2. fig** (iš)šukùoti.

rastrellièra dkt m 1. stòvas; (*a ripiani*) lentýna; **2. (per fieno e sim.)** ėdžios pl.

rastrèllo dkt v grėblýs.

rastremàrsi vksm (-stré-) *archit* siaurėti (*ĩ* viršų).

ràt||a dkt m ĩmoka; **r. iniziale** (*mensile*) pradinė (*mėnesinė*) ĩmoka; **r. dell'assicurazione** draudimo ĩmoka; ♦ **a ~e** išsimokėtinai, dalimís.

rateàle bdv išsimokėtinai, dalimís; **pagamento r.** mokėjimas dalimís.

rateàre vksm (*rà*-) ⇒ **rateizzàre**.

rateaziòne dkt m ⇒ **rateo**.

rateizzàre vksm (*un importo*) (su)skirstyti (*mokė-*

jimq) dalimís; (*definire le rate*) nustatýti ĩmokų dýdį.

rateo dkt v (mokėjimo) suskirstymas dalimís.

ratifica dkt m ratifikacija; ratifikàvimas.

ratificàre vksm (-ti-) ratifikùoti; patvirtinti.

ratticida dkt v žiūrkuodžiai pl, raticidas.

rattizzàre vksm pakùrstyti (*ir prk*).

ràtto I dkt v žiùrkė.

ràtto II dkt v (*rapimento*) pagrobimas.

rattoppàre vksm (-tóp-) **1.** (su)lòpyti, užlòpyti;

2. fig kaip nòrs (pa)taisýti.

rattoppàto, -a bdv, dlv (su)lòpytas; lopiniùotas.

rattòppo dkt v 1. (*l'azione*) (su)lòpymas; **2. (pezza)** lòpas.

rattrapp||ire vksm (-isc-) (su)stingdyti; **il gelo ~isce le dita** pirštai stingsta nuò šalčio.

► **rattrappirsi sngr** (su)stingti; sugrùbti.

rattrappit||o, -a bdv sustingęs, sugrùbęs.

rattristàre vksm (nu)liùdinti; (su)graudinti.

► **rattristàrsi sngr** (nu)liùsti; (*immalinconirsi*) susigraudinti, gaudintis.

rattristàto -a bdv nuliùdęs.

raucèdine dkt m užkimimas; kimulýs.

ràu||co -a (*v dgs* -chi) **bdv** užkímęs; kimùs; **voce ~ca** kimùs balsas; **diventare r.** (už)kímti; **sono r.** àš užkímęs.

ravanèllo dkt v bot ridikėlis.

raviòl||o dkt v (*ppr. dgs ~i*) *gastr* virtinis, raviòlis.

ravvedérsi* vksm (-vé-) pasitaisýti; pripažinti sàvo klaidàs.

ravviàre vksm (-vi-) su(si)tvarkýti.

ravvicinàto, -a bdv (padarýtas (/ výkstantis)) iš artĩ; priartintas.

ravvisàre vksm (-vi-) (*riconoscere*) atpažinti; (*individuare*) įžvėlgti; įžiùrėti; **r. un conflitto di interessi** įžvėlgti interesų konfliktà.

ravvivàre vksm (-vi-) **1.** (pa)gývinti; (*risvegliare*) vėl (su)žàdinti; **r. le braci** žarstýti žarijàs; **r. un colore** sòdrinti / rýškinti spalvà; **r. una festa** pagývinti vakarėlį; **2. (rianimare)** atgaivinti.

raziocinio dkt v (sveikas / blaivùs) pròtas; ràcija; **con r.** protįngai.

razionale bdv 1. (*dotato di ragione*) protįngas; **èssere r.** protįnga būtýbė; **2. (logico)** racionalùs; protįngas; lògiškas; **impiego r. delle risorse** racionalùs išteklių naudójimas; **3. (pratico)** pràktiškas; funkcionalùs; **4.; mat nùmero r.** racionalùs(is) skaičius.

razionalismo dkt v filos racionalizmas.

razionalista dkt v/m racionalistas -ė.

razionalità dkt m racionalùmas.

razionalménte prv racionaliaĩ.

razionaménto *dkt* *v* normāvimas; *r. dei viveri* maīsto (produktu) normāvimas.

razionàre *vksm* (-zió-) normúoti; (*distribuire razioni*) išdúoti (*ko*) dāvinius; *r. il pane* normúoti dūona.

razione *dkt m* **1.** (maīsto) davinys, raciónas; **2.** *fig* dōzē.

razz||a *I dkt m* **1.** (*umana*) rāsē; *r. bianca (nera)* baltóji (juodóji) rāsē; **2.** (*animale*) veislē; *r. canina* šunų veislē; ♦ *di r. (pura)* grynaveīslis *agg.*, veīslinis *agg.*; **3.** (*stirpe*) giminē; (*specie*) padermē; **4.** *fam* (*sorta*): ♦ *che r. (di qcs)* kóks -iā; kās peř (*kas*); *che r. di idiota!* kóks idiōtas!; *che r. di lavoro!* kās čia peř dārbas!; *che r. di discorsi sono questi!* kās čia peř kalbos!

razza *II dkt m* *zool* rajā.

razz||ia *dkt m* (api)plēšimas; grobīmas; *cómpiere / fare* ~ie plēšti; gróbtī; *fam fare r. di dolci* visūs saldumýnus suvālgyti.

razziale *bdv* **1.** rāsinis; *discriminazione r.* rāsinē diskriminācija; **2.** (*di una razza*) rāsēs.

razziare *vksm* (-zi-) plēšti.

razzismo *dkt v* rasīzmas.

razzista **1.** *bdv* rasīstinis; (*del razzismo*) rasīzmo; (*dei razzisti*) rasīstų; **2.** *dkt v/m* rasīstas -ē.

razzistico, -a *bdv* rasīstinis.

razz||o *dkt v* **1.** raketā; *r. di segnalazione* signālinē raketā; *lanciare un r.* palčēsti rakētā; ♦ *a r., come un r.* kaip kulkā; **2.** ⇒ *missile*.

razzolare *vksm* [A] (*raz-*) kapstýtis (*apie vištas ir pan.*), kapstinēti; ♦ *predicare bene e r. male* viēna kalbēti, kīta darýti.

re **I** [re] *dkt v nkt* **1.** karālius (*ir prk*), valdōvas; ♦ *il re della foresta* gīrios valdōvas; **2.** (*nelle carte, a scacchi*) karālius.

re **II** [re] *dkt v mus nkt* *re inv.*

re- *priēsdēlis* ⇒ **ri-**.

reagēnte *dkt v chim* reagēntas.

reagire *vksm* [A] (*-isc-*) **1.** (*a qcs*) (su)reagúoti (*i kq*); (*opporsi a qcs*) priēšintis (*kam*); *r. a una critica* reagúoti ī kritikā; *r. alla luce* reagúoti ī šviēsā; *r. all'occupazione* priēšintis okupāntams; **2.** *chim* reagúoti.

real||e **I** *bdv* **1.** (*effettivo*) realūs, tīkras; fāktinis; (*tangibile*) apčiūopiamas; *un rischio r.* reali grēsmē; *un vantaggio r.* apčiūopiamā naudā; *nella vita r.* realiamē / tikramē gyvēnime; *ma qual è il suo r. stato di salute?* kokiā iš tiesų jōs sveikātos būklē?; ♦ *in tempo r.* realiūoju laikū; **2.:** *mat numero r.* realūs(is) skaīčius; **3.** *kaip dkt v:* *il r.* realybē, tikrovē.

real||e **II** **1.** *bdv* (*di re e sim.*) karāliškas; karālių; karāliaus; *sua altezza r.* jō karāliškoji dide-

nýbē; *la famiglia r.* karāliškoji šeimā; ♦ *pappa r.* bičių dūona; **2.** *bdv zool:* *aquila r.* kilnūsis erēlis; *gufo r.* didýsis apúokas; **3.** *dkt v dgs:* *i ~i* karālius ir karālēnē; (*la stirpe*) karāliškoji šeimā *sg;* *i ~i di Francia* Prancūzijos karāliškoji šeimā.

realismo **I** *dkt v* **1.** *art, filos, lett* realizmas; *art con r.* realistiškai, tikróviškai; **2.** (*concretezza*) realizmas.

realismo **II** *dkt v polit, stor* rojalizmas.

realista **I** **1.** *dkt v/m art, filos, lett* realistas -ē; **2.** *dkt v/m* (*persona concreta*) realistas -ē; **3.** *bdv* ⇒ **realistico** **3.**

realista **II** *dkt v/m polit, stor* rojalistas -ē.

realisticamēnte *prv* realistiškai; (*in realtà*) realia.

realistico, -a *bdv* **1.** (*concreto*) realistinis; **2.** (*verosimile*) realistiškas, tikróviškas; **3.** *art, filos, lett* realistinis; realizmo.

reality [ri'aliti] *dkt v nkt:* *r. show* realybēs šou.

realizzābil||e *bdv* realūs, įgyvendinamas; (*possibile*) gālimas; *sogni difficilmente* ~i suñkiai įgyvendinamos svajōnēs.

realizzare *vksm* **1.** įgyvendinti, realizúoti; (*attuare*) (i)výkdyti; *r. un progetto* výkdyti projēktā; *r. un sogno* įgyvendinti svajōnē; **2.** (*creare*) (su)kūrti; (*eseguire*) atlikti; *r. un film* kūrti filmā; *r. un esperimento* atlikti bāndymā; **3.** *econ* realizúoti; (*ottenere un profitto*) gāuti pelno; **4.** *sport* pelnýti taškā (/ taškūs); *r. un gol* įmūšti įvartį; **5.** (*rendersi conto*) suvōkti.

► **realizzārsi** *sng* **1.** (*divenire realtà*) išsipildyti, pildytis; **2.** (*sé stessi*) savē realizúoti.

realizzazione *dkt m* **1.** įgyvendinimas, realizāvimas; (i)výkdyimas; *la r. di un piano* sumāny-mo įgyvendinimas; **2.** (*l'avverarsi*) išsipildymas; **3.** (*creazione*) kūrimas; (*solo di spettacoli*) pa-stātymas; **4.** (*di sé stessi*) savēs realizāvimas; **5.** *econ* (*vendita*) pardavimas; **6.** *sport* (*gol*) į-vartis.

realizzo *dkt v* **1.** *comm, econ* realizācija; (*vendita*) pardavimas; **2.** ⇒ **realizzaziōne**.

realmente *prv* tikrai; iš tikrųjų; *come stanno r. le cose?* kaip iš tikrųjų reikalai?; kokiā tikróji padėtis?; *ne sei r. convinto?* tikrai / rimtai tuó tiki?

real||à *dkt m nkt* **1.** realybē, tikrovē; (*verità*) tie-sā; *inf r. virtuale* virtualioji realybē; *diventare r.* tapti tikrovē; ♦ *r. interiore* vidinis pasaulis; **2.** (*l'essere reale*) tikrūmas, realūmas; ♦ *in r.* iš tikrųjų; iš tiesų; **3.** (*situazione*) (esamā / reali) padėtis -iēs; realybē; (*elemento concreto*) re-ālija; *la r. economica* ekonōminē padėtis; *la r.*

giovanile jaunimo gyvėnimas, jaunimas; *le ~à di oggi* šiandienos realijos; **4.** (*aspetto*) aspėktas; (*caso*) atvejis.

reàme *dkt v* karalystė (*pasakose*).

reàto *dkt v* dir nusikaltimas (*ir prk*); **un r.** *grave* sunkūs nusikaltimas; **r.** *contro la proprietà (in atti d'ufficio)* tuřtinis (tarnybėnis) nusikaltimas; *corpo del r.* daiktinis įrėdymas; *commettere un r.* padaryti nusikaltimą; *il fatto non costituisce r.* veikjė nėrà nusikaltimo sudėtiės.

reattivo, **-a** *bdv* **1.** reagujantis; **2.** *chim* reaktingas.

reattore *dkt v* **1.** *tecn* reaktyvėnis variklis; **2.:** *r. nucleare* branduolinis reaktorius.

reazionàrio, **-a** **1.** *bdv* reakcingas; **2.** *dkt v/m* reacioniėrius -ė, reākininkas -ė.

reaziòne *dkt m* **1.** reākcija; atėveik(sm)is; (*il reagire*) reagāvimas; *azione e r.* veiksmas iř atėveikis; *avere una r.* (su)reagujoti; *qual è stata la sua r.?* kaip jis į tai reagavo?; **2.** *biol, med* reākcija; **r.** *allergica* alėrginė reākcija; **3.** *chim (t.p. r. chimica)* (chėminė) reākcija; **r. a catena (irreversibile, nucleare)** grandinė (negriřtamoji, branduolinė) reākcija; *fare r.* reagujoti; **4.** *fis* reākcija; ♦ **a r.** reaktyvėnis agg; *aereo a r.* reaktyvėnis lėktūvas; **5.** *polit* reākcija.

rebbio *dkt v* dantis -iės (*šakutės, įrankio ir pan.*).

reboànte *bdv* ⇒ **roboànte**.

rėbus *dkt v nkt* **1.** rėbusas (*toks galvosūkis*); **2.** *fig* galvosūkis.

recapitare *vksm (-cà-)* (*consegnare di persona*) įteikti; (*portare a destinazione*) (at)gabėnti; pristatyti; **r. un pacco (una raccomandata)** įteikti (siuřtinį) registruotajį laiřka.

recàpito *dkt v* **1.** ādresas (*ppr. gavėjo*); (*luogo di consegna*) pristatymo vietà; ♦ **r. telefonico** telefonė numeris; **2.** (*consegna*) pristatymas; **r. a domicilio** pristatymas į namūs.

rec||àre *vksm (ré-)* **1.** atnėšti; (*consegnare di persona*) įteikti; **r. un dono** įteikti dėvanà; **r. una notizia** atnėšti žinià; **r. nuove prove** pateikti naujų įrėdymų; **2.** (*avere su di sé e sim.*): *l'assegno ~a la sua firma* čėkis yrà jė pasirařytas; *il documento non ~a la data* dokumentė nėrà dātos; *la facciata ~a un'iscrizione in latino* fasadė yrà įrašas lotynų kalbà; *il teatro ~a ancora le tracce dell'incendio* teatrė dār matyti gaįsro řymės; **3.** *fig* padaryti; atnėšti; **r. danni (a qc)** padaryti (*kam*) žalės; **r. un dispiacere (a qcn)** įskaudinti (*kq*); **r. disturbo (a qcn)** trukdyti (*kq*); sukėlti (*kam*) rūpesčių; **r. giàia** atnėšti džiaūgsmo.

► **recàrsi** *sgr* (nu)vėkti; (nu)važiujoti; (*a pie-*

di) (nu)ėlti; **r. all'estero** vėkti į ūžsienį; **r. al lavoro** važiujoti į dārbà; **r. allo sportello** **2** prieiti prie àntrojo langėlio.

recédere *vksm [A] (-cé-)* (*da qcs*) atsisakýti (*ko*); (*ritirarsi*) pasitraukti (*iř ko*); *dir r. da un contratto* nutraukti sutartį.

recensiòne *dkt m* recezija; **r. negativa (positiva)** neigiamà (teigiamà) recezija.

recensire *vksm (-isc-)* recenzuoti.

recensóre *dkt v* recenzeĩtas.

recènt||e *bdv* naujas; nesėnas; (*ultimo*) paskutėnis; *avvenimenti ~i* nesėni įvykiai, pāstarojo mėto įvykiai, paskutėiniai įvykiai; *una notizia r.* naujiena, nesėniai gautà žinià; *un edificio di r. costruzione* naujės statybės pāstatas; ♦ *di r.* nesėniai; pāstaruojų metū.

recentemente *prv* nesėniai.

recep||ire *vksm (-isc-)* **1.** (*accettare*) priimti; *dir r. una direttiva UE* pėrkelti ES direktyvà į nacionalinę teisė; (*applicarla*) įgyvėdinti ES direktyvà; **2.** (*capire*) pagauti; suvėkti.

reception [re'sepʃon] *dkt m nkt* (viėšbučio) registratūrà, viėšbučio priimamasis.

receptionist [re'sepʃonist] *dkt v/m nkt* viėšbučio registratorius -ė.

recessivo, **-a** *bdv* *biol* recesyvinis.

recesso *dkt v* dir sutartiės nutraukimas.

recessiòne *dkt m econ* recesija; (ekonėminis) nūosmukis; *la nostra economia è in fase di r.* mūsų ekonėmika išgvėna recesija.

recidere* *vksm* (nu)pjauti; (nu)kiřti.

recidiva *dkt m* **1.** *dir* (nusikaltimų) recidyvas; pakartėtinis nusizėngimas; **2.** *med* recidyvas.

recidivare *vksm [A] (-di-)* *med* **1.** (di *malattia*) atsinaujinti (*apie ligà*); **2.** (di *qcn*) atkristi.

recidivo, **-a** **1.** *dkt v/m (t.p. imputato r.)* recidyvistas -ė; **2.** *bdv* *dir* recidyvinis; **3.** *med* recidyvinis; pasikartojantis.

recingere* *vksm* (ap)jūosti.

recintare *vksm* aptvėrti, (ati)tvėrti.

recinto *dkt v* **1.** (*spazio recintato*) āptvaras, ūžtvàra; gārdas; **2.** (*recinzione*) tvorà, āptvarà.

recinziòne *dkt m* **1.** (l'azione) aptvėrimas; **2.** (la struttura) tvorà, tvorėlė; āptvarà; **r. di filo spinato** spygliuotos vielės tvorà.

recipiènte *dkt v* iĩdas (*ppr. skysčiai, biralams*); **r. di latta** skardinė; **r. di vetro** stiklainis.

reciprocamente *prv* abipūsiškai; tarpūsavijė.

recipro||co **-a** *bdv* abipūsis; abipūsiřkas; tarpūsavio; *comprensione ~ca* tarpūsavio supratiimas; *odio (vantaggio) r.* abipūse neapýkanta (naudà).

recisiòne *dkt m* nupjovimas; nukirtimas.

recis||o -a *bdv, dlv* **1.** nupjāutas; nūkirstas; **2.** *fig* (*secco, deciso*) kategoriskas; griežtas.

recita *dkt m* **1.** vaidinimas (*ir prk*); **2.** (*spettacolo*) vaidinimas; spektaklis.

recital ['resital, 'retʃital] *dkt v nkt* rečitālis.

recitare *vksm (ré-)* **1.** vaidinti; *r. una parte* (su)-vaidinti / atlikti vaidmenį (*ir prk*); *r. in una commedia (in teatro)* vaidinti komēdijoje (*teatrē*); **2.** (*declamare e sim.*) deklamuoti; *r. una poesia* deklamuoti eilēraštį; ♦ *r. le preghiere (il rosario)* (su)kalbėti pōterius (rōžinį); **3.** *fig* vaidinti; (*fingere*) apsimēsti; **4.** (*affermare, dichiarare*) teigti, tvirtinti.

recitazione *dkt m* **1.** vaidyba; (*l'azione*) vaidinimas; **2.** (*declamazione*) deklamāvimas.

reclam||āre *vksm (-clā-)* **1.** *intr* [A] skūstis, pasiskūsti; paduoti skuūdą; *r. presso la direzione* skūstis administrācijai; **2.** *tr* (*pretendere*) (pa)-reikalauti (*ko*); *r. attenzione* pareikalauti dėmesio; *r. la restituzione di una somma* reikalauti grąžinti sumą.

réclame [re'klam] *dkt m nkt* reklamà.

reclamizz||āre *vksm* (iš)reklamuoti.

reclamo *dkt v* **1.** skuūdas; (*lagnanza*) nusiskundimas; *fare (un)* *r.* pasiskūsti; paduoti (/ parašyti) skuūdą; **2.** *dir* skuūdas; apskundimas; *presentare (rigettare) un r.* paduoti (atmēsti) skuūdą.

reclinabile *bdv* nuleñkiamas.

reclinare *vksm (-cli-)* (nu)leñkti; (žemyn) (nu)-lėisti; *r. il capo* nulėisti gálvą.

reclusiōne *dkt m* (*carcerazione*) įkalinimas; laisvės atėmimas; (*lo stare in prigione*) kalėjimas; *condannare a tre anni di r.* nuteisti kalėti trejų metų.

recluso, -a *dkt v/m* kalinys -ė.

recluta *dkt m mil* naujokas (kareivis); šauktinis.

reclutare *vksm (ré-)* **1.** *mil* (pa)šaukti į kariuomenę; **2.** (*ingaggiare*) (pa)samdyti; (*volontari*) (už)verbuoti; *r. manodopera* samdyti darbą jėgą; **3.** *fig* (*fare adepti*) pritraukti.

recóndit||o, -a *bdv* **1.** nuošalus; **2.** *fig* slāptas; giliai užslēptas; *i pensieri più ~i* slapčiausios mintys.

récord *nkt* **1.** *dkt v* rekōrdas; *r. di incassi* (bilietų) pardavimo rekōrdas; *r. del / nel salto in alto* šūolio į aukštį rekōrdas; *battere (stabilire) un r.* viršyti (pasiekti) rekōrdą; ♦ *da r.* rekōrdinis *agg*; **2.** *bdv* rekōrdinis *agg*; *cifra r.* rekōrdinė sumà.

recriminare *vksm* [A] (-cri-) (*su / per qcs*) (*lamentarsi*) nusiskūsti (*kuo*); (*protestare*) protestuoti (*dēl ko*).

recriminaziōne *dkt m* nusiskundimas; protēstas.

recrudescēnza *dkt m* atsinaujinimas (*ligos, negiamo reiškinių*); (*ricaduta*) ātkrytis; (*l'aggravarsi*) paūmėjimas; pablogėjimas.

recuperare *vksm (-cū-)* **1.** atgauti; susigrąžinti; *r. le forze (i sensi, dei soldi)* atgauti jėgąs (sāmonę, pinigų); *sport r. un pallone, r. una palla* pėrimti kāmuelį; *r. dopo un'operazione* atsigauti pō operācijų; **2.** (*qcs che non ha avuto luogo*): *r. una lezione* atidirbti už pralēista pāskaitą; vėsti pāskaitą kitą diēną; *r. un'ora di lavoro* atidirbti viēnā vālandą; *sport r. una partita* (su)-žaisti atidētas rungtynę; **3.** (*salvare*) išgēlbėti; (*estraendo*) (iš)trāukti; *r. i corpi dalle macerie* trāukti kūnus iš griuvēsių; *r. un relitto* ištrāukti nuskeūdusį laivą; **4.** (*rimediare a qcs*): *r. un ritardo* pasivyti grāfiką; *r. lo svantaggio* pa(siv)vyti varžovą; *r. terreno* pasivyti, atsigriēbti; susigrąžinti prārstas pozicijas; *r. il tempo perduto* atsigriēbti už sūgaištą laiką; **5.** (*riutilizzare*) vėl panaudoti; *r. un edificio dismesso* sutvarkyti aplēistą pāstatą; *r. il vetro* surinkti (/ pėdirbti) stiklo ātliekas; *fig r. un progetto* atgaivinti projēktą; **6.** *fig* (*qcn*) reabilituoti; *r. i tossicodipendenti* reabilituoti narkomanūs.

recùpero *dkt v* **1.** atgavimas; susigrąžinimas; *r. dell'indipendenza* nepriklausomybės atkūrimas; *sport r. di una palla* pėrimtas kamuolys; kāmuelio pėrėmimas; *sport minuti di r.* pridėtinis laikas *sg*; **2.** (*salvataggio*) išgēlbėjimas; (*cstrazione*) ištraukimas; **3.** (*di uno svantaggio e sim.*) pasivijimas; *essere in r.* atgauti pozicijas; **4.** (*riciclaggio*) pėdirbimas; (*ricostruzione*) atstātymas; (*rinnovo*) atnaujinimas; (*sistemazione*) (su)tvarkymas; *fig il r. di antiche tradizioni* senų tradicijų atgaivinimas; **5.** *fig* (*di persone*) reabilitācija; reabilitāvimas; **6.** *sport* (*di una partita*) (būvusios) atidētos rungtyinės *pl*.

redarguire *vksm (-isc-)* (iš)bārti; (*ammonire*) išpėti; (*richiamare all'ordine*) sudrausminti.

redatto, -a *bdv, dlv* surašytas; *t.p.* ⇒ **redigere.**

redattor||e *dkt v/m* **1.** redāktorius -ė; (*revisore*) redagūotojas -a; *dgs ~i* redākcija *sg*; *r. capo* vyriausiasis redāktorius; **2.** (*autore di un testo*) (tēksto) rengėjas; āutorius -ė.

redaziōnale *bdv* redākcijos; redākinis; *comitato r.* redākinė (/ redātorių) kolēgija.

redaziōne *dkt m* **1.** (*stesura*) (su)rāšymas; (*allestimento*) (pa)rengimas; sudārymas; (*revisione*) redagāvimas; redākcija; *r. di un contratto* sutarties sudārymas; **2.** (*i redattori*) redākcija;

redāktoriai *pl*; **3.** (*la sede, l'ufficio*) redākcija;
4. (*versione di un testo*) redākcija.
redditività *dkt m* pelningūmas, rentabilūmas.
redditi *||o, -a bdv* pelnīngas; rentabilūs; **attività** ~*a* pelnīngas vērsļas.
reddīt||o *dkt v* **1.** *econ* pājamās *pl*; *r. annuo* mēti-
 nēs pājamās; *r. familiare* namū ūkio pājamās;
 šeimōs pājamās; *r. (non) imponibile* (ne)ap-
 mōkestinamosios pājamās; *soggetti a basso r.*
 mažās pājamās gāunantys āšmenys; *dichiarazione dei* ~*i* pajamū deklarācija; *imposta sul r.*
 pajamū mōkestis; **2.** (*profitto*) pelnas; (*entra-*
te) īplaukos *pl*.
redēnto, -a bdv, dlv rel atpirktas; īsganāytas.
redentōre *dkt v rel*; **il R.** īsganāytojas, Atpirkējas.
redenziōne *dkt m rel* atpirkimas; īsgānymas.
redigere* *vksm* surašyti; (*preparare*) (pa)reņgti;
 sudaryti; (*scrivere*) (pa)rašyti; *r. un atto* sura-
 šyti āktā; *r. un contratto* pareņgti sūtartī.
redimere* *vksm* **1.** īšvadūoti; **2.** *rel* atpirkti; īsga-
 nyti.
rédini *dkt m dgs* vadēlēs (*ir prk*), vādzios; *allent-*
tare (tirare) le r. atlēisti (ītēmti) vadelēs; *fig*
avere / tenere (in mano) le r. (di qcs) (raņkose)
(ko) vadžias laikyti.
redivivo, -a bdv atgimēs; prikēltas (naujām / an-
 trām) gyvēmimui.
réduc||e **1.** *dkt v/m*; *r. di guerra* kāro veterānas; *i*
 ~*i dei campi di concentramento* sugrīzusieji īš
 koncentrācijos stovyklā; **2.** *bdv*: *è r. da una*
malattia atsigāvo pō ligōs; neseniaī pasveīko;
è r. da una sconfitta neseniaī pralaimējo; *è r.*
da un lungo viaggio (neseniaī) sugrīžo īš ilgōs
 keliōnēs.
referendārio, -a bdv referēndumo.
referēndum *dkt v nkt* referēndumas.
referēnte **1.** *bdv*: *dir in sede r. (komisijai)* svarstant
 (īstātymo projēktā); **2.** *dkt v ling* referēntas;
3. *dkt v/m (di qcn, partner privilegiato)* pagrīn-
 dīnis -ē pārtneris -ē; **4.** *dkt v/m (di qcn, contat-*
to) asmuō rysiāms; kontaktnīs asmuō.
referēnzs *dkt m dgs* rekomendācijas.
referto *dkt v med* (gdydytojo) īšvados *pl*.
refettorio *dkt v* valgyklā (*mokyklos, kalėjimo ir*
pan.); (*solo di convento*) refektōriumas.
refeziōne *dkt m* (lēņgvas) vālgymas; *r. scolastica*
 mokykliniai piētūs *pl*.
réfolo *dkt v* dvelksmas; dvelkīmas.
refrattārio, -a bdv (*a qcs*) nepasidūodantis (*kam*);
 nepāveikīamas (*ko*); atsparūs (*kam*); *fam r. al*
lavoro alērgišķas dārbui.
refrigerānte *bdv* **1.** (*rinfriscante*) (at)gaivinantis;

gaivūs; **2.** *tecn (raffreddante)* āušinamasis; āu-
 šinimo; (*congelante*) šāldomasis; šāldymo.
refrigerare *vksm (-fri-)* **1.** (*rinfriscare*) atgaivinti;
2. *tecn (raffreddare)* (at)āušinti; (at)vēsinti;
 (*congelare*) (at)šāldyti; užšāldyti.
refrigeratore *dkt v* (freezer) šāldiklis.
refrigeraziōne *dkt m* (at)šāldymas; užšāldymas.
refrigerio *dkt v* atsivēsīnīmas; atgaivā; (*frescura*)
 vēs(um)ā.
refurtiva *dkt m* pavogti daiktaī *pl*.
refūso *dkt v* spaudōs / korektūros klaidā.
regalāre *vksm (-gā-)* (pa)dovanōti; *r. fiori alla*
mamma dovanōti māmāi gēliū.
regāl||e bdv karālišķas; (*del re*) karāliaus; *insegne*
 ~*i* regālija *sg*.
regalino *dkt v dimin* dovanēlē.
regālo *dkt v* dovanā; (*di ritorno da viaggi*) lauktū-
 vēs *pl*; *r. di compleanno (di nozze)* gimtādienio
 (vestūvių) dovanā; *articoli da r.* dōvanos (*pre-*
kės, skirtos dovanoti); *fare un r. (a qcn)* īteikti
 / dūoti (*kam*) dōvanā; *impacchettare un r.* (su)
 pakūoti dōvanā; *ricēvere in r. (qcs)* gāuti (*kā*)
 dovanū; *kaip bdv nkt buono r.* dovanū čēkis;
kaip bdv nkt pacco r. dovanōs pakuotē.
regāta *dkt m sport* regatā.
reggēte **1.** *dkt v/m (di un sovrano)* viētinīnkas -ē,
 regēntas -ē; **2.** *gram* valdantis.
reggēnza *dkt m* **1.** (*carica di reggente*) regentystē;
2. *gram* valdymas; *proposizione r.* pagrīdīnis
 sakīnys.
rēgg||ere* *vksm* **1.** *tr (tenere)* (pa)laikyti; *r. un*
bimbo in braccio laikyti kūdikī aņt raņkų;
 ~*imi la scala* palaikyk mān kōpēcīas; ♦ *r. il*
sacco būti beņdrinīnku; **2.** *tr (sostenere)* (īš)-
 laikyti; pakēlti; *r. un peso* īšlaikyti svōrį; *i pi-*
lastri ~ono le volte skliautūs laīko stulpāi; *la*
fune non reggerà virvē neišlaikys; ♦ *r. l'alcol*
 galēti daūg īsgērti, pakēlti *fam*; *r. il móccolo, r.*
la candela būti trečiām (*prie įsinylėjėlių po-*
ros); **3.** *tr (sopportare)* īštverti; īšlaikyti; *r. il*
ritmo īšlaikyti tēmpā; *r. la pressione* īštverti /
 īšlaikyti spaudīmā; *r. uno sguardo* atlaikyti
 žvilgsnį; ♦ *fig fam sua sorella io non la ~o!* āš
 jō seseřs nepērēšu!; *t.p. => 6.*; **4.** *tr (governare*
qcs) valdyti (*kā*); (*essere a capo*) vadovāuti
 (*kam*); *r. un'azienda* vadovāuti īmonei; *r. uno*
stato valdyti valstybē; **5.** *tr gram* valdyti; **6.** *intr*
 [A] (*resistere a qcs*) (īš)laikyti (*kā*), pakēlti;
 (*opponendosi*) atlaikyti (*kā*); atsilaikyti (*prieř*
kā); *r. al caldo* pakēlti / tvērti karřtį; *non r. alla*
tensione neišlaikyti ītampos; *r. a un urto* atlai-
 kyti smūgi; *l'argine non reggerà* pýlīmas ne-
 atlaikys; *ha retto alla notizia* geraī reagāvo ī

žinia; ♦ **r. al confronto** (*con qcs*) nenusilėisti (*kam*); **7. intr** [A] (*essere fondato*) būti pagrįstam; *è un'accusa che non ~e* tai kaltinimas bė (jokio) pagrindo; *il tuo ragionamento non ~e* tavo samprotavimas nepagrįstas; **8. intr** [A] (*mantenersi*) išsilaikyti, laikytis; *il bel tempo ~e* gėras oras laikosi.

► **règg||ersi** *sng* **1.** (*stare saldo*) išsilaikyti, laikytis; **r. a galla** plūduriuoti, laikytis vandenį pavišiuje; **r. in sella** išsilaikyti balnė; **r. bene sulle gambe** tvirtai stovėti ant kójų; **r. sulle stampe** ramstytis rameñtais; *fig l'argomento si ~e su un assunto errato* argumeñtas rėmiasi klaidinga prielaida; ♦ **non r. in piedi** nesilaikyti ant kójų; nepastovėti; **2. (tenersi a qcs)** laikytis (*ko*) (*isikibusiam*); **r. al corrimano** laikytis turėklų; *~iti a me!* laikykis (už) manė!

règgia *dkt m* karališkieji / karaliaus rūmai *pl*.

reggicàlze *dkt v nkt* kójinų laikiklis.

reggiménto *dkt v ml* pułkas (*ir prk*).

reggipètto *dkt v* ⇒ **reggiséno**.

reggiséno *dkt v* liemenėlė.

regia *dkt m* **1.** režisūrą; režisavimas; *curare la r. (di qcs)* (su)režisuoti (*kq*); **2. sport** komandos žaidimo organizacija.

regicidio *dkt v* karaliaus nužudymas.

regime *dkt v* **1.** režimas, sántvarka; politinė sistema; **r. democratico (fascista)** demokratinis (fašistinis) režimas; **2.:** **r. alimentare** maitinimosi režimas; dietą; *èssere a r.* laikytis diėtos; **3. dir, econ (modalità)** tvarką, režimas; schemą; (*sistema*) sistema; **r. fiscale** apmókestinimo tvarką; **4. tecn** eigą; (dárbo) režimas; **r. di giri** variklio režimas; ♦ **a pieno r.** visų pajėgumų.

regina *dkt m* **1.** karalienė (*ir prk*); **2.:** *zool ape r.* bitinas *masc*, biėių motinėlė; **3. (nelle carte)** damą; **4. (negli scacchi)** valdovė, karalienė.

reginétta *dkt m* gróžio karalienė.

régio, -a *bdv (del re)* karaliaus; (*reale*) karališkas; **r. decreto** karaliaus įsakas.

regionále *1. bdv* regioninis; (*di una regione*) regiono; (*di più regioni*) regionų; **autonomia r.** regiono savivalda; **geografia r.** regioninė geografija; **piatto r.** regioninis patiekalas; **2. dkt v: (treno) r.** regioninis traukinys.

regione *dkt m* **1. (zona)** regionas; (*terra*) krąštas; **r. alpina (costiera, industriale)** Álpių (pramoninis, pakrantės) regionas; **2. (suddivisione amministrativa in Italia)** regionas; sritis -iės; ♦ **ente r., la r.** regiono savivaldybė; **3. anat** sritis -iės; **r. addominale** pilvo sritis.

regista *dkt v/m* **1.** režisiėrius -ė; **r. cinematografico** kino režisiėrius; **2. sport** įžaidėjas -a.

registrà||re *vksm* **1.** (*segnare in registri*) (už)registruoti; įrašyti; (*in pubblici registri, con finalità giuridiche*) (į)registruoti; įrašyti; **r. la corrispondenza in arrivo** užregistruoti gautus laiškus; **r. un matrimonio** įregistruoti sántuoką; **r. tutti i partecipanti** (su)registruoti visus dalyvių; **r. un veicolo** įregistruoti transporto priemonę; **2. (annotare)** (už)rašyti; (už)registruoti; (*segnare*) pažymėti; (*mettere in memoria*) išsaugoti; **r. nella mente** įsidėti į galvą; **r. su un diario le impressioni** užrašyti įspūdžius dienoraštyje / į dienoraštį; **3. (rilevare e sim.)** (už)registruoti; (*come dato*) (už)fiksuoti; (*indicare*) ródyti; *si sono ~ti una cinquantina di guasti elètrici* užregistruota apė púššimtį e-lėktros gedimų; **4.:** **r. un grande successo** sulaukti didelio pasisekimo; **5. (musica, immagini)** įrašyti; **r. una canzone su CD** įrašyti dañą į CD; **6. tecn** (*mettere a punto*) (su)reguliuoti.

► **registràrsi** *sng* užsiregistruoti, registruotis.

registratòre *dkt v* **1.** magnetofónas; **r. vocale** diktofónas; **2.:** **r. di cassa** kasos aparatas; **3. tecn** registratorius.

registrazione *dkt m* **1.** registracija; (į)registravimas; (*solo anagrafica*) metrikacija; **la r. di una ditta** įmonės registravimas; **2. (annotazione)** (už)registravimas; užrašymas; **3. (rilevamento e sim.)** registracija; (už)registravimas; **4. (di musica, di immagini)** įrašymas; **5. (l'audio, il disco e sim.)** gařso įrašas; (*il video, il programma e sim.*) vaizdo įrašas; **6. tecn** (su)reguliavimas; **r. dei freni** stabdžių reguliavimas.

registro *dkt v* **1.** registras, registracijos knyga; žurnālas; **r. delle persone giuridiche** juridinių asmenų registras; **r. di classe** klāsės žurnālas; **r. di stato civile** civilinės metrikacijos registras; **r. contabile** apskaitos registras; **r. immobiliare** nekilnojamojo turto registras; **2. spec** registras; **3.:** ♦ **cambiare r.** keisti tona.

regnànte **1. dkt v/m** valdovas -ė; (*re*) karalius; (*regina*) karalienė; **2. bdv** fig viešpataujantis.

regn||àre *vksm* [A] (*re-*) **1.** karaliuoti, būti karaliumi; viešpatuoti; *~ò sulla Francia* jįs buvo Prancūzijos karalius; **2. fig** viešpatuoti; vėrauti; *~a il silenzio* viešpatuoja tylą.

régno *dkt v* **1. (stato)** karalystė; **il r. di Spagna** Ispanijos karalystė; **geogr il R. Unito** Jungtinė Karalystė; **stor il R. d'Italia** Italijos karalystė; ♦ **il R. dei Cieli** dangaus karalystė; **2. (il periodo e sim.)** karaliavimas; viešpatavimas; (*il*

titolo) karalystė; *durante il r., sotto il r.* (di *qcn*) viešpataujant (*kam*); *aspirare al r.* siekti tapti karaliumi; **3.** *fig* karalystė; pasaulis; viešpatijà; *il r. dei morti* mirusiųjų pasaulis; ♦ *r. animale* gyvūnijà; *r. minerale* neorganinis pasaulis; *r. vegetale* augalijà, augalų pasaulis.

regol||a *dkt m* **1.** (*norma e sim.*) taisyklė; norma; *le ~e di un gioco* žaidimo taisyklės; *applicare una r.* (pri)taikyti taisyklę; *attenersi alle ~e, rispettare le ~e* laikytis taisyklių; *infrangere le ~e* pažeisti taisyklės; ♦ *a r. d'arte* meistriškai; tobulai; *in r.* tvarkingas *agg*; stuvarkytas *agg*; *mettere in r.* (*qcs*) (su)tvarkyti (*ką*); (*qcn*) (su)tvarkyti (*kieno*) dokumentus; *l'eccezione conferma la r.* išimtis patvirtina taisyklę; **2.** (*ordine*) tvarkà; (*normalità*) įprastumas; (*regolarità*) reguliarumas; *secondo una certa r.* pagal tam tikrą tvarką; (*regolarmente*) ganà reguliariai; *è diventato ormai una r.* tai tapo jau įprasta; ♦ *di r.* paprastai; **3.** (*moderazione*): *senza r.* bė saiko; **4.** *rel* rėgula.

regolabile *bdv* reguliuojamas.

regolamentare I *vksm* (-mén-) (su)nòrminti; reglamentuoti.

regolamentare II *bdv* (taisyklių *ir pan.*) nustatytas; tiŋkamas; *non essere r.* neatitikti nòrmų.

regolamento *dkt v* **1.** reglamente, taisyklės *pl*; tvarkà; (*spec. di enti, organi*) nùostatai *pl*; *r. interno* vidaus tvarkà; **2.** (*l'azione*) (su)reguliavimas; (su)tvarkymas; **3.** *fig*: *r. di conti* sąskaitų suvedinėjimas, susidorėjimas; **4.** *comm* atsiskaitymas.

regol||are I *vksm* (ré-) **1.** (su)reguliuoti; (*disciplinare*) (su)nòrminti; reglamentuoti; (*definire*) nustatyti; *r. l'attività delle scuole* reglamentuoti mokyklų veiklą; *r. il flusso del traffico* reguliuoti eismo srautą; *r. delle tariffe* nustatyti tarifus; *leggi che ~ano i rapporti di lavoro* įstatymai, kurie reguliuoja darbo sąntykius; *le leggi che ~ano l'universo* dėsniai, kuriems paklūsta visatà; **2.** (*sistemare, regolarizzare*) (su)reguliuoti; nustatyti; *r. l'intestino* reguliuoti žarnyno veiklą; *r. l'orologio* nustatyti laikrodį; *r. il volume* reguliuoti garšą; **3.** (*limitare*) apriboti; (*diminuire*) (su)māžinti; *r. le spese* sumāžinti išlaidas; **4.** *fig* (*risolvere e sim.*): *r. i propri affari* tvarkyti savo reikalus; *r. una questione* sutvarkyti reikalą; **5.** *comm* (*saldare*): *r. una cambiale* apmokėti vėkselį; ♦ *r. i conti* (con *qcn*) suvėsti (su *kuo*) sąskaitas.

► **regolār||si** *sng* **1.** (tiŋkamai) ełgtis; *come mi devo ~e?* kaip mán ełgtis?; *regolati come credi*

ełkis kaip tiŋkamas; **2.** (*moderarsi*) jausti saiką; *r. nel bere* saikingai gėrti.

regolār||e II *bdv* **1.** (*secondo le regole*) taisyklinas, reguliarus; nòrminis; (*che segue leggi precise*) dėsningas; (*giuridicamente valido*) galiójantis; (*giusto*) teisingas; (*legale*) teisėtas; pagal įstatymus; *in modo r.* reguliariai; teisėtai; pagal taisyklės; *corso di studi r.* akivaizdinės studijos *pl*; *fenòmeno r.* dėsningas reiškiny; *assunto con r. contratto di lavoro* įdąrbintas pagal (tiŋkamą) darbo sutartį; *munito di r. passaporto* turintis galiójantį pàsą; *avere orari ~i, fare una vita r.* tvarkingai gyventi; *avere diritto a un r. processo* turėti teisę į teisingą teisimą; *gram costruito r., costruzione r.* taisyklingas / nòrminis žodžių junginys; *sport colpo r.* lėidžiamas smūgis; *sport il gol è r.* įvartis įskaitytas; **2.** (*senza particolari difetti e sim.*) taisyklingas; (*normale*) normalus; (*uniforme*) lygus; *lineamenti r.* taisyklingi vėido bruožai; *statura r.* vidutinis ūgis; *superficie r.* lygus paviršius; *geom poligono r.* taisyklingas daugiakampis; **3.** (*costante*) reguliarus; tolygus; (*continuo*) nuolatinis; (*uguale*) vienódas; *a intervalli ~i* vienódaus interválais; *corse* (*l voli e sim.*) ~i reguliarius reísai; *manutenzione r.* reguliari / nuolatinė priežiūra; *polso r.* normalus pulsas; *sviluppo r.* tolygi plėtrà; *traffico r.* sklandus eismas; **4.** (*di qcn*): *essere r. nei pagamenti* visadà laikų atsiskaityti; *essere r. nello studio* strópiei mókytis; ♦ *essere r.* (*come eufemismo*) reguliariai tūštintis; **5.** *gram*: *verbo r.* taisyklingas(is) veiksmāžodis; **6.** *mil*: *esercito r.* nuolatinė / reguliarióji kariuomenė; **7.** *rel*: *clero r.* vienuóliai *pl*.

regolarità *dkt m* **1.** (*correttezza*) taisyklingumas; reguliarumas; tvarkingumas; (*legittimità*) teisėtumas; (*aderenza a leggi naturali*) dėsningumas; **2.** (*normalità*) normalumas; (*uniformità*) lygumas; (*uguaglianza*) vienodumas; **3.** (*periodicità*) reguliarumas; *con r.* reguliariai; *r. dei pagamenti* atsiskaitymų reguliarumas, reguliarius atsiskaitymas *sg*.

regolarizzare *vksm* **1.** (*sistemare*) sutvarkyti; (*legittimare*) legalizuoti; įteisinti; *r. gli immigrati clandestini* įteisinti nelegalių užsieniėčių pādėti; *r. un lavoratore straniero* sutvarkyti užsieniėčio įdąrbavimo dokumentus; **2.** (*rendere regolare*) (su)reguliuoti; (*rendere pari*) padaryti lygų.

regolarménte *prv* **1.** (*secondo le regole*) bė pažeidimų; reguliariai; pagal taisyklės; (*secondo le leggi*) pagal įstatymus; **2.** (*in ordine*) tvarkingai;

3. (*normalmente*) normaliai; **funzionare** *r.* normaliai veikti; **4.** (*con periodicità*) reguliariai; **vedersi** *r.* reguliariai matyti; **5.** (*sempre*) nuolat; (*abituamente*) paprastai.

regolàta *dkt m; fam darsi una r.* susiimti; nusiraminti; **datti una r.!** raminkis!

regolàto, -a **1.** *bdv, dlv* sureguliuotas; sutvarkytas; *t.p. ⇒ regolàre; 2. bdv (sobrio)* saikingas.

regolatore, -trice **1.** *bdv* reguliuojamasis; reguliavimas; **2. dkt v tecn** reguliatorius.

régolo *dkt v* liniuotė; *r. calcolatore, r. logaritmico* logaritminė liniuotė.

regredire *vksm* [E] (-isc-) **1.** (*calare di livello*) atslūgti; **2. spec, fig** regresuoti, daryti regrėsą; **3. (ritirarsi)** trauktis; žengti atgal.

regressione *dkt m* **1. ⇒ regrèssio; 2. spec** regrėsija.

regrèssio *dkt v* regrėsas, atžangà; (*declino*) nuosmukis; *r. culturale* kultūros nuosmukis.

reietto, -a *dkt v/m, bdv* atstumtasis -oji.

reincarnazione *dkt m* reinkarnacija.

reinserimènto *dkt v* **1.** (*di qcn*) reintegravimas; **2. (di qcs)** naujas įdėjimas; grąžinimas atgal.

reinsèrre *vksm* (-isc-) **1.** (*qcn*) grąžinti (*kq*) (*i tarnybą ir pan.*); reintegruoti; *r. nella società* reintegruoti į visuomenę; **2. (qcs)** dār kartą / vėl įdėti; (*rimettere*) atgal įdėti; grąžinti (*i vietą*); (*in liste e sim.*) vėl įtraukti; (*infilare*) vėl įkišti; (*montando e sim.*) vėl įstatyti.

► **reinsèrersi** *sng* (su)grįžti (*i tarnybą ir pan.*); reintegruoti.

reintegrare *vksm* (-in-) **1.** (*qcs*) vėl papildyti; (*ricostituire*) atstatyti; *r. le scorte* papildyti atsargas; *fig r. le forze* atgauti jėgą; **2. (qcn)** reintegruoti, grąžinti (*i postą ir pan.*); *r. qcn nei diritti* grąžinti kām teisės; *r. nelle proprie mansioni* grąžinti į tarnybą.

reità *dkt m* dir kaltūmas.

reiterare *vksm* (-i-) (pa)kartoti (*ppr. daug kartų*); antrą kartą (*kq daryti*).

reiteràto, -a *bdv* pakartotinis, kartotinis.

relativamènte *prv* **1.** (*tutto sommato*) palýginti; (*in parte*) iš daliės; (*in relazione*) reliatyviai; **un còmposito r. fàcile** palýginti lengvą užduotį; **2. kaip prlk: r. (a qcs) (quanto a qcs)** dėl (*ko*); rýšium (*su kuo*); (*rispetto a qcs*) pagal (*kq*); palýginus (*su kuo*).

relatività *dkt m* reliatyvumas; *fis teoria della r.* reliatyvumo teorija.

relativ||o, -a *bdv* **1.** (*connesso a qcs*) susijęs (*su kuo*); dėl (*ko*); (*proprio di qc*) *ko*; **i dati ~i alla popolazione** gyvėntojų duomenys; duomenys apie gyvėntojus; **2. (non assoluto)** santýkinis,

reliatyvūs; *grandezze ~e* santýkiniai dydžiai; **maggioranza ~a** paprastoji daugumà; ♦ **tutto è r.** viskas reliatyvū; **3. (discreto)** palýginti neblõgas; (*sufficiente*) pakankamas; **fare tutto con ~a calma** viską padaryti palýginti ramiai; **4. gram** santýkinis; **frase ~a** ≡ šalutinis pažyminio sakinyš; **5. ⇒ rispettivo.**

relatòre, -trice *dkt v/m* **1.** pranešėjas -a; referentas -ė; **2. (di tesi e sim.)** mokslinis (darbo) vadovas -ė.

relàx *dkt v nkt* pòilsis; atsipalaidavimas; **prèndersi un po' di r.** truputį atsipalaiduoti.

relazionare *vksm* [A] (-ziò-) referuoti; duoti pateikti ataskaitą.

► **relazionarsi** *sng* (*di qcn*) bendrauti.

relaziòn||e *dkt m* **1.** (*nesso*) ryšys. sąryšis; sąsaja; (*rapporto*) sántykis; **non c'è r. tra le due cose** tai nesusiję dalykai; **mèttre in r.** (su)sieti; ♦ **in r. (riguardo a qcs)** dėl (*ko*); (*in rapporto a qcs*) sulýg (*kuo*); **2. (tra persone)** sántyčiai *pl*; ryšys; (*il frequentarsi*) bendravimas; *r. di parentela* giminystės sąitai; *r. (amorosa)* mēilės sántykiai; (*avventura*) mēilės nuotykiš, romānas; **~i internazionali** tarptautiniai ryšiai; *dgs fig ~i* pažintys; pažįstami; **3. (resoconto)** ataskaita; (*comunicato*) pranešimas; referatas; **pre-sentare una r.** pateikti ataskaitą.

relè *dkt v nkt tecn* relė.

relegare *vksm* (ré-) (iš)tremti, nutremti (*ir prk*); *fig r. in secondo piano* nustūmti į antrąjį planą.

relegazione *dkt m* (esilio) ištrėmimas.

religiòne *dkt m* **1.** religija, tikýba; tikėjimas; *r. cattòlica (politeista)* katalikų (daugiadiėvė) religija; **guerre di r.** religiniai karai; **abbracciare una r.** priimti tikėjimą; ♦ **fam non c'è più r.!** kuř nusirito pasaulis!; **2. (disciplina scolastica)** tikýba.

religiosità *dkt m* religiškumas, religingumas.

religiòs||o, -a **1.** *bdv* religinis; (*della religione*) religijos; tikėjimo; **conflitto r.** religinis konfliktas; **istituzione ~a** religinė institucija; **libertà ~a** tikėjimo laisvė; **matrimònio r.** bažnytinė sántuoka; **2. bdv (pio)** religingas; pamaldūs; **3. dkt v/m (monaco)** vienuolis -ė.

reliquia *dkt m* relikvija (*ir prk*).

reliquiàrio *dkt v* relikvijorius, relikvinė.

relitto *dkt v* **1.** (*lètuvo, laivo*) nuolaužos *pl*, dūženos *pl*; **il r. di una nave** sudūžęs laivas; **2. fig** nusibaigėlis -ė; klipata *com*.

remàre *vksm* [A] (ré-) irkluoti; irti(s); ♦ **r. contro** kójas káišioti („irkluoti priešingai“); stabdyti *fam*.

remàta *dkt m* **1.** (*colpo di remo*) ūris; pasiyrīmas;
2.: *fare una r.* paplāukioti īrkline vāltimi.
reminiscēnza *dkt m* miglōtas prisiminīmas, re-
 miniscēncija.
remissibile *bdv* gālimas atlēisti; atlēistinas.
remissione *dkt m* **1.** atleidīmas; *rel r. dei peccati*
 nūodēmių atleidīmas; **2.** ⇒ **remissività.**
remissività *dkt m* nuolankūmas.
remissivo, -a *bdv* nuolankūs.
rém||o *dkt v* īrklas; ♦ *a ~i* īrklinis *agg*; *tirare i ~i*
in barca nulēisti rankās.
rémor||a *dkt m* (*indugio*) dvejōnē; *senza ~e* ne-
 dvejōjant; (*senza scrupoli*) bē skrupulų.
remòt||o, -a *bdv* **1.** (*nel tempo*) tōlimas (*laiko at-*
žvilgiu); labaī sēnas; *gram passato r.* tolimāsīs
 būtāsīs laikā; *fig una ~a possibilità* labaī men-
 kā galimybē; **2.** (*nello spazio*) atōkus.
remuneràre *vksm* (-mù-) **1.** (*qcs*) atlyginti (*už ką*);
 užmokėti; *r. l'impegno* atlyginti už pāstangas;
2. (*qcn per qcs*) atsilyginti (*kam už ką*); **3.** (*dare*
profitto) (*qc*) dūoti / nēšti (*kam*) pelno.
remunerazione *dkt m* atlyginīmas; ātlygis.
réna *dkt m* smēlis.
renàle *bdv* īnkstinis; (*dei reni*) īnkstų; (*di un re-*
ne) īnksto.
rénd||ere* *vksm* **1.** (*ridare*) atidūoti; (*su*)grāžinti;
r. il saluto atsakyti į pasisvėikinimą; *~imi i*
soldi! atidūok / grāžink! mán pinigūs!; ♦ *r.*
l'anima a Dio atidūoti dūšią Diēvui; *r. pan per*
focaccia atsilyginti tuō pačiu; **2.** (*offrire e sim.*);
r. conto pasiāiškinti; *r. grazie* (atsi)dėkoti; *r.*
gli onori (*a qcn*) atidūoti (*kam*) pāgarbą, pa-
 gerbti (*ką*); *r. un servizio* padaryti pāslaugą;
 pasitarnāuti; **3.** (*fruttare*) dūoti pelno; (*essere*
vantaggioso) dūoti naudōs; **4.** (*esprimere*) iš-
 réikšti; pėrteikti; (*con immagini*) pavaizdūoti;
r. un testo in lituano (iš)versti tēkstą į lietūvių
 kalbą; *la foto non r.* nūotraukoje vīskas neat-
 rōdo, kaip iš tikrūjų yrà; iš nūotraukos neēina
 suprāsti, kaip iš tikrūjų yrà; ♦ *non so se ~o*
(l'idea) jēi supranti, kā nōriu pasakyti; **5.** (*far*
diventare) (*pa*)darýti; *r. più difficile* apsuñkinti;
r. famoso išgārsinti; *r. felice* (*qcn*) padaryti
 (*ką*) laimingą, suteikti (*kam*) lāimę; nudžiū-
 ginti; *r. inoffensivo* sutrāmdyti; *r. più profondo*
 pagilinti; *r. pubblico* (*pa*)viēšinti, (*pa*)skēlbtī;
sa r. interessanti le lezioni mōka suteikti įdo-
 mūmo sāvo paskaitōms; sūgeba vēsti įdomiās
 pāskaitas.
 ► **rénd||ersi** *sng* **1.** (*diventare; mostrarsi*): *r.*
colpevole (*di qcs*) būti kaltām (*dėl ko*); nusi-
 kalsti (*kuo*); *r. irreperibile* diñgti; nedūoti apiē
 savē žinių; *r. necessario* prirēikti; *r. ridicolo*

apsijuōkti; *~iti utile!* daryk, kā nōrs naudingo!;
 padėk!; **2.:** *r. conto* susigrīēbti; susiprāsti.
rendicónto *dkt v* (finānsinē) atāskaita, apýskaita;
r. finanziario pinigų srautų atāskaita.
rendiménto *dkt v* **1.** (*reddito*) pelnas; pājamos *pl*;
 (*produttività*) našūmas, produktyvūmas; *fin r.*
di un investimento pājamos iš investicijų; **2.** (*di*
qcn) (dārbo) rezultātai *pl*; *r. scolastico* mōky-
 mosi rezultātai; **3.** (*il rendere qcs*): *r. di grazie*
 padėkōjimas.
réndita *dkt m* rentā; pājamos *pl*; ♦ *vivere di r.* iš
 pajamų gyvėnti (*be darbinės veiklos*); *fig* nau-
 dōtis igýta reputācija.
réne *dkt v* anat īnkstas; ♦ *r. artificiale* dirbtinis
 īnkstas.
renétta *dkt m* (*t.p. mela r.*) renētas (*obuolių vei-*
slė).
réni *dkt m* dgs strēnos; ♦ *spezzare le r.* strēnas
 nulēisti.
renitēnte *bdv* (*a qcs*) ignoruōjantis (*ką*); (*che si*
oppone) besipriešinantis (*kam*); (*disobbedien-*
te) nepaklusnūs; *dir r. alla leva* vėngiantis ka-
 rinēs tarnýbos.
rénna *dkt m* zool šiaurės ēlnias.
réo, -a **1.** *bdv* kaltas; *r. di furto* kaltas dėl vagys-
 tēs; **2.** *dkt v/m* kaltiniñkas -ē; nusikałtēlis -ē;
 (*solo di infrazione*) pažeidējas -a; *l'imputato è*
r. confesso kaltinamasis prisipažino.
repàrto *dkt v* **1.** skýrius; (*in fabbrica*) cēchas; *r.*
contabilità buhaltērija; *r. (di) giocattoli* žaislų
 skýrius; *r. di montaggio* surinkimo cēchas; *r. di*
terapia intensiva intensyviōsios terāpijos ský-
 rius; **2.** *mil* padalinýs; dalinýs; *r. di fanteria* pė-
 stininkų dalinýs; **3.** *sport* grandis -iēs *fem*.
repeliēnte **1.** *bdv* ātstumiantis; kōktūs; **2.** *dkt v*
 (*t.p. sostanza r.*) repeleñtas.
repentàglio *dkt v*: ♦ *mettere a r. (qc)* statýti (*ką*)
 į pavōjų; kēlti grēsmeį (*kam*); rizikuoti (*kuo*).
repentino, -a *bdv* staigūs; netikētas; (*fulmineo*)
 žaibiškas.
reperibile *bdv* gālimas rāsti; *la nuova versione è r.*
su internet naują vėrsiją gālima rāsti internetē;
sarò r. sul cellulare būs gālima sū manimi su-
 sisiekti mobiliuōju telefonū.
reperire *vksm* (-isc-) (*su*)rāsti; suieškōti.
reperto *dkt v* radinýs; *r. archeologico* archeolōgi-
 nis radinýs.
repertório *dkt v* **1.** (*di opere*) repertuāras; **2.:** *im-*
màgini di r. kādrai iš archývo; **3.** (*raccolta*) są-
 vadas.
rèplica *dkt m* **1.** pakartōjimas; **2.** (*copia di un'o-*
pera) kōpija; rēplika; **3.** (*teatrale e sim.*) (pa-
 kartōtinis) spektaklis (*ne premjera*); (*di una*

trasmissione) (laidōs) kartōjimas; **4.** (*risposta*) rēplika; ātkirtis; (*obiezione*) priēstarāvimas.

replicāre *vksm* (*ré-*) **1.** (*ripetere*) (pa)kartōti; **r.** *uno spettacolo* pakartōtinai rōdyti spektāklj; **2.** (*ribattere*) replikūoti; atkiřsti, atšāuti; **hai sempre qualcosa da r.** visadā nōri priēstarāuti.

reportage [repor'taʒ] *dkt v nkt* reportāžas.

repōrter *dkt v/m nkt* repōrteris -ē.

repressiōe *dkt m* reprēsija; numalšinimas.

repressivo, **-a** *bdv* reprēsinis; represyvūs.

reprimere* *vksm* **1.** (*frenare*) sulaikyti; **r.** *le lacrime* (*uno sbadiglio*) sulaikyti āšaras (žiovlj); **2.** (*rivolte e sim.*) (su)trāmdyti; (nu)malšinti; represuoti; **3.** *med* užslopinti.

repubblica *dkt m* respūblika; **la R. di Lituania** Lietuvōs Respūblika; **r.** *democratica* (*parlamentare*) demokrātinē (parlamenteinē) respūblika; **la R. Italiana** Itālijos Respūblika; ♦ **r.** *della banane* banānų respūblika.

repubblicāno, **-a** *1. bdv* respublikinis; (*della repubblica*) respublikos; **2. dkt v/m** respublikōnas -ē.

repulisti *dkt v nkt fam:* *fare un r.* apšvārinti (*ir prk*).

repulsiōe *dkt m* **1.** pasiřlykštėjimas; pasibaisėjimas; **provare r.** (*per qc*) pasiřlykštėti (*kuo*), pasibaisėti; **2.** *fis* stūmā.

reput||āre *vksm* (*ré-*) laikyti (*kuo*); manyti; **r.** *un onore* laikyti garbē; **lo ~iamo un bravo specialista** laikome jį gerū specialistū, mānome jį ēsant gerā specialistā; **~avo necessārio scusarmi** maniau, kād būtina mán atsiprašyti.

► **reputārsi** *sng* laikyti (*save kokiū*).

reputaziōe *dkt m* reputācija; vārdas; **godere di buona** (*cattiva*) **r.** turėti gērą (blōgą) reputācijā; **rovinarsi la r.** susigadinti reputācijā.

réquie *dkt m* ramybē; ♦ **senza r.** bē pērstojo.

réquiem *dkt v nkt mus, rel* (*t.p. messa da / di r.*) rēkviem, „requiem“; gēdulo miřšios *pl*.

requisire *vksm* (*-isc-*) **1.** rekvizuoti; priēvarta (at)imti; **2.** *fig fam* pasisāvinti.

requisit||o *dkt v* rekvizitas; reikalāvimas; **un r. indispensabile** būtinā savybē; būtinā sąlyga; **~i di ammissione** stojimo reikalāvimai; **soddisfare i ~i** atitikti reikalāvimus.

requisitōria *dkt m dir* (prokurōro) baigiamōjį kalbā; kāltinamojį kalbā (*ir prk*).

requisiziōe *dkt m* rekvizicija.

résa *dkt m* **1.** (*l'arrendersi*) pasidavimas; **costringere alla r.** priveřsti pasiduoti; **2.** (*il restituire*) grāžinimas; **r.** *dei conti* atsiskaitymas (*ir prk*); **3.** (*rendimento*) našumas; (*efficacia*) efektyvū-

mas; (*profitto*) peļnas; **4.** (*quantitativo prodotta*) deļlius; išdirbis.

resettāre *vksm* (*-sēt-*) *inf* **1.** (*ripristinare*) atstatyti (į) pradinę būsenā; **2.: r. il computer** iš naujo palēisti kompiuterį.

residence [rezidens] *dkt v nkt* pōilsio namai *pl*.

residēnte **1.** *bdv* gyvėnantis; **r.** *a Milano* Milanē gyvėnantis; **2. v/m** (nuolatinis -ē) gyvėntojas -a.

residenza *dkt m* **1.** (deklarūota) gyvėnamoji vietā; (*la sede*) būstinē; **avere la r. all'estero** turėti gyvėnamąją vietā užsienyje; gyvėnti užsienyje; **2.** (*di diplomatici e sim.*) rezidenčija; **3.** (*soggiorno*) viešnagē.

residenziale *bdv:* *zona r., quartiere r.* gyvėnamasis rajōnas.

residuāre *vksm* [A] (*-si-*) būti likusiam; (at)likti. **residuato** *dkt v:* **r. bēlico** karo liēkana.

residu||o, **-a** **1. bdv** likęs; **dēbiti** ~i likusios skōlos; **2. dkt v** likūtis; tai, kās likę; (*sedimenti*) nūosėdos *pl*; **dgs ~i** (*avanzi e sim.*) ātliekos; liēkanos.

résina *dkt m* sakai *pl*; dervā; **r. di pino** pušų sakai; **r. sintética** sintētinė dervā.

resistēnte *bdv* **1.** (*di qcs*) patvarūs; stiprūs, tvirtas; (*a qcs*) atsparūs (*kam*); **r. al fuoco** atsparūs ūgniai, nedegūs; nēdegamas; **stoffa r.** tvirtas āudeklas; **2.** (*di qcn*) ištvermingas; stiprūs.

resisténza *dkt m* **1.** (*l'opporsi e sim.*) pasipriešinimas, priešinimasis; rezistenčija; **r. passiva** pasyvūs pasipriešinimas; (*movimento di*) **r.** pasipriešinimo judėjimas; rezistenčija; **opporre r., fare r.** prieřintis, pasiprieřinti; nepasiduoti; **2.** (*capacità di resistere*) ištvermē; ištvermingumas; (*a qcs*) atsparumas (*kam*); **r. al calore** atsparumas šilumai; **3.** (*solidità*) patvarumas; tvirtumas; **4. fis** pasipriešinimas; **r. (aerodinamica)** ōro pasipriešinimas; **r. (elettrica)** (elektrinė) varžā; **5. tecn** (*resistere*) varžas.

resist||ere* *vksm* [A] (*a qc*) **1.** atlaikyti (*ka*); atsipirti (*kam*); (*opporsi*) prieřintis (*kam*), pasiprieřinti; (*non arrendersi*) nepasiduoti; **r. a un attacco** (*al terremoto*) atlaikyti puolimą (žėmės drebėjimą); **r. a una tentazione** atsipirti pagūndai, atilaikyti prieř pagūndā; **r. fino alla fine** nepasiduoti iki gālo; ♦ **~i!** laikykis!; **2.** (*sopportare*) ištverti (*ka*), pakēlti; išlaikyti; **r. al freddo** pakēlti / pakēsti šalťi; **r. alla pressione** išlaikyti spaudimą; **non ~o a lungo senza mangiare** nevālgęs ilgā neišlaikau; **non ho resistito** nesusivaldžiau; **3.** (*essere resistente*) būti atspariām (*kam*).

resocōnto *dkt v* atāskaita; rāportas; (*racconto*) pāsakojimas; **r. sul lavoro svolto** ātlikto darbo

atāskaita; *fare il r. di un viaggio* papāsakoti apiē keliōņē.

respingēte *dkt v tecn* būferis.

respin||gere* *vksm* 1. atreṃti; atmūšti; *r. un attacco nemico* atreṃti priēšo puolīmā; *r. la palla* atmūšti kāmuoli; *r. uno spasimante* atstūmti gerbēja; *sport r. un tiro* atreṃti smūgji; 2. (*non accogliere e sim.*) atmēsti; *r. ogni accusa* atmēsti / atreṃti visūs kāltinimus; *r. l'amore (di qcn)* atstūmti (*kieno*) mēile; *r. un progetto di legge (un ricorso)* atmēsti ištātymo projēktā (skuṇdā); 3. (*a un esame*) neģiamai īvērtinti (*per egzāminā*); *all'esame hanno ~to due studenti* iģzāmino dū studeṅtai gāvo neģiamā īvērtinimā; dū studeṅtai neišlaikē egzāmino.

respinta *dkt m sport* (kāmuolio) atmušimas.

respinto, -a 1. *bdv, dlv* ātmetas; ātmuštas; *t.p.* ⇒ **respingere**; 2. *dkt v/m (a un esame)* žmogus, neišlaikęs egzāmino.

respir||āre *vksm (-spi-)* 1. kvēpūoti; *r. a pieni polmoni (col naso, dalla bocca)* kvēpūoti pilna krūtīnē (prō nōsji, prō būrnā); *r. pesantemente* suṅkiai alsūoti / kvēpūoti; *qua non si ~a* čia nēra kuō kvēpūoti; 2. (*inalare*) iķvēpti; *r. aria pura (gas tossici)* iķvēpti grýno óro (nuodīngu dūjū); 3. *fig* atsīkvēpti; atsidūsti.

respiratore *dkt v* 1. *med, tecn* respirātorius; 2. (*da sub*) akvalāngas.

respiratō||rio, -a *bdv: òrgani ~ri* kvēpāvimo / kvēpūojamieji òrganai.

respirazione *dkt m* kvēpāvimas; kvāpas; *r. artificiale* dirbtīnis kvēpāvimas.

respiro *dkt v* 1. kvāpas; (*l'azione*) kvēpāvimas; (*singola inalazione*) iķvēpīmas; *avere il r. regolare* normaliai kvēpūoti; *prendere un bel r.* giliai atsīkvēpti; *trattenere il r.* sulaikyti kvāpā; ♦ *mandare / esalare l'ultimo r.* iślēisti / išķvēpti paskutīnį kvāpā; 2. *fig* atsīkvēpīmas; atódūsis; *senza (un attimo di) r.* bē (jókio) atódūsio; 3. *fig: un'opera di ampio / vasto r.* plataūs diapazōno veīkalas; *progetti di r. europeo* eurōpīnio māsto projēktai.

responsabile 1. *bdv (di qcs)* atsakingas (*už ką*); (*che deve render conto*) atskaitingas; *direttore r.* atsakingasis redāktorius; *r. di fronte agli elettori* atsakingas rinkėjams; *l'ingegnere r. del reparto* inžiniērius atsakingas už pādalini; *la segretaria è r. delle pratiche* sekretorē yrā atsakinga už raštvedybā; 2. *dkt v/m, bdv (colpevole di qcs)* kaltininkas -ė; asmuō, (*dėl ko*) kaltas: *il r. dell'incidente* asmuō, sukėlęs avārijā; *individuare i ~i* išsiiaiškinti kaltininkūs; išsiiaiškinti, kās kaltas; 3. *dkt v/m (chi ha funzioni diret-*

tive e sim.) vadōvas; asmuō, (*už ką*) atsakingas; *il r. della manutenzione* asmuō, atsakingas už priežiūrā; *il r. di un progetto (delle vendite)* projēkto (pardavimo) vadōvas; 4. *dkt v/m, bdv (causa di qcs)* priežastis -iēs femn.

responsabilità *dkt m* 1. atsakomybē; *la r. dei danni* atsakomybē už nūostolius; *un posto di r.* atsakingas pōstas; *assumersi una r.* prisiimti atsakomybē; *è di mia r.* āš už tai atsakingas; už tai atsakomybē teṅka mán; ♦ *sotto la r. (di qcn)* (*kieno*) atsakomybē; 2. (*l'essere coscienzioso*) atsakingūmas; 3. (*colpa*) kaltē; *è sua la r. di quanto accaduto* jis kaltas dėl tō, kās įvyko; 4. *dir* atsakomybē; *r. civile (penale)* civilinė (baudžiamoji) atsakomybē; *società a r. limitata* ribōtos atsakomybės bendrovė.

responso *dkt v* 1. (orākulo) atsākymas; *fig il r. delle urne* „balsādėzių nūosprendis“ (*rinkimų rezultatai*); 2. (*parere di esperto*) išvada.

rēssa *dkt m* grūstis -iēs, spūstis -iēs; kamšatis -iēs; *fare r.* stūmdytis; grūstis.

rēsta I *dkt m*: ♦ *lāncia in r.* energingai („ietimi apsiginklavus“).

rēsta II *dkt m* (*filza intrecciata*) ryšelis.

restant||e *bdv, dlv* likęs; liēkantis; *kaip dkt v i ~i* likusieji.

rest||āre *vksm [E] (rè-)* 1. pasilikti, likti; *r. a casa* likti namuosē; *~a a cena da noi!* pasilik pās mūs vakariēnēs!; ♦ *la cosa ~i tra noi* čia tik tarp mūsų; 2. (*continuare a essere, stare*) likti; būti; (*conservarsi*) išlikti; *r. amici* likti draugais; *r. in piedi* neatsisėsti; tebestovėti; (*non trovare posto*) nerāsti, kuī atsisėsti; *r. seduto* neatsistōti; tebesėdėti; *il museo ~erà chiuso tutta l'estate* muziėjus būs / liks uždarýtas visā vāsara; *la pelle ~a asciutta* óda išliēka sausā; *~o della mia idea* sāvo nūomonēs nekeisiu; *~i comodo!* nesirūpinkite!; lēiskit mán!; *~a fermo!* nejudėk!; ♦ *r. in contatto* palaikyti rýšį; *~i in linea* lūktelėkit, nepadėkite ragėlio; 3. (*venirsi a trovare in una condizione*): *r. senza soldi* likti bē pinigų; *r. cieco* apākti; *r. deluso* nusivilti; *r. ferito* būti sužeistām; susižeisti; *r. incinta* pastōti; *r. indietro* atsilikti; *r. orfano* likti našlaičiu; *r. zoppo* apšlūbti; ♦ *r. a bocca aperta, r. senza parole, r. di sale, r. di sasso, r. di stucco* likti bē žādo, netėkti āmo; 4. (*avanzare*) (at)likti; būti likusiam; *~a una decina di chilometri* liko / liēka apiē dēšimt kilometrų; *~a un po' di torta?* ar liēka trūputis tōrto?; ♦ *non ~a che...* teliēka...; *~a il fatto che...* fāktas, kād...; *~a da capire che è successo* teliēka išsiiaiškinti, kās atsitiko; 5. (*essere situato*) būti

(kur nors); **6.** (*avere un accordo*) susitaṛti; būti susitārusiam; *t.p.* ⇒ **rimanére 4.**

► **restārci** *īvdž.*: **r. male** jaūstis nuskriaustām; nusivīlti; (*offendersi*) īsižēisti; *t.p.* ⇒ **rimanér-ci.**

restaurāre *vksm* (-stāu-) **1.** restauruoti; atkūrti; **2.** *fig* atkūrti; atgaivinti.

restauratōre, -trice *dkt v/m* restaurātorius -ē.

restāuro *dkt v* restaurācija; restaurāvimas.

restio, -a *bdv* (*a far qcs*) neliņķes (*ką daryti*); **era** *r. ad accettare* nenorėjo sutikti.

restituire *vksm* (-isc-) **1.** (su)grāžinti; (*dare indietro*) atiduoti; **r. un prestito** grāžinti skolā; *fig r. le forze* grāžinti jēgas; **2.** *fig*: **r. un favore** atsilginti (pāslauka ūž pāslauka); **r. un pugno** smōgti atgal; suduoti (atsākomajj smūg); **r. una visita** revizitūoti; padaryti atsākomajj vizitā.

restituzione *dkt m* grāžinimas; atdavimas.

rèsto *dkt v* **1.** (*parte restante*) līkusi daļš -iēs *femm*; kitā daļš -iēs *femm*; kāš līķē; (*le altre persone*) kiti *pl*, līkusieji *pl*; **tutto il r.** vīsa ķīta; **il r. della serata** līkusi vākaro daļš; ♦ **del r.** (*comunque*) bejē; jūķ; šiaīp; (*inoltre*) bē tō; (*tra l'altro*) tārp ķītko; **quanto al r.** dēļ vīsa ķīta; **2.** (*avanzo*) liēkana; līkūtis; *dgs* ~i liēkanos; līkūčiai; (*relitto*) dūženos; (*rovine*) griuvēsiai; (*scarti*) ātliēkos; ♦ **i ~i mortali** palaiķai; **3.** (*di un pagamento*) grāžā; **dare il r.** atiduoti grāžā; **tenga il r.!** pasilikite grāžā!; **quanto ti ha dato di r.?** kiek gavaī grāžōs?; **4.** *mat* liēkana.

restringere* *vksm* **1.** (su)siaūrinti; **r. un cappotto** susiaūrinti palta; **2.** *fig* (*ridurre*) (su)māžinti; (*limitare*) (ap)ribōti; (*delimitare*) (su)siaūrinti; **3.**: *gastr r. il brodo* nugārinti sūltinī.

► **restringersi** *sng* **1.** (su)siaurēti; **2.** (*di capi lavati*) susitrāukti; **3.** (*di numero*) (su)māžēti.

restringiménto *dkt v* **1.** (*il restringersi*) susiaurējimas; **r. della carreggiata** ķēlio susiaurējimas; **2.** (*di capi lavati*) susitraukimas.

restrittiv||o, -a *bdv* **1.** (*limitato*) siaūras; ribōtas; **interpretazione** ~a siaurā interpretācija; **2.** (*limitante*) ribōjamasis; (*di qcs*) (ap)ribōjantis (*ką*); **misure** ~e **della libertà personale** asmeņš lāisvē ribōjančios priemonēs; **provvedimento r.** apribōjimas.

restrizione *dkt m* apribōjimas, ribōjimas.

resurrezione *dkt m* ⇒ **risurrezione.**

resuscitare *vksm* [E] (-sū-) ⇒ **risuscitare.**

retāggio *dkt v* *fig* pāvelsas.

retāta *dkt m* *fig* (polīcijas) reīdas.

rét||e *dkt m* **1.** tiņklas; tiņklēlis; **r. del letto** ma-

trācas; **r. di recinzione** tvorōs tiņklas; tiņklēnē tvorā; **r. di sicurezza** apsauginis tiņklas; **r. per i bagagli** rēgzti; ♦ **borsa a r.** rēgztūkas; **calze a r.** tiņklīnēs kōjīnēs; **2.** (*da pesca, caccia*) tiņklas; **r. a strascico** bradīnys; **gettare (tirare) le ~i** mēsti (trāukti) tiņklūs; **fig cadere nella r.** pakliūti ī pīnkles; **3. sport** tiņklas; **4. sport (nei calcio)** varītū tiņklas; (*gol*) īvartis; **concludere a r.** smūgiuoti ī vartūs; **5. inf** tiņklas; **r. locale** viētīnis tiņklas; **scheda di r.** tiņklo kortā; ♦ **la r. (il WWW)** (visuōtinis) žīniātīnkliis; **in r. (online)** prijūngtas agg; (*di qcn*) prisijūngēš agg; **6. (canale televisivo)** kanālas; ♦ **a ~i unificate** pēf visūs kanālūs (*tuo pačiu metu*); **7. fig (sistema)** tiņklas; **r. di canali** kanālū tiņklas; **r. di distribuzione** paskīrstymo tiņklas; **r. stradale** keliū tiņklas; **r. terroristica** teroristū tiņklas.

reticēnte *bdv* nuīlylītis; slapūs; ikī gālo nepasākantis; **essere r. (su qcs con qc)** nuīylēti (*ką kam*), ikī gālo (*ko kam*) nepasakyti.

reticēnz||a *dkt m* nuīylējimas; vēngīmas ikī gālo pasakyti; **senza ~e** niēko nēslepiant.

reticolare *bdv* **1.** tiņklīnis; **2. anat** retikulīnis.

reticolāto *dkt v* **1.** tiņklēlis; **2.** vielīnē / vielū tvorā; (*filo spinato*) spygliuota vielā.

reticolo *dkt v* *spec* tiņklas; tiņklēlis.

rétina I *dkt m* anat tiņklaīnē.

retina II *dkt m* tiņklēlis; tiņkliūkas; **r. per capelli** (plauķū) tiņklēlis.

retino *dkt v* tiņklēlis.

retōrica *dkt m* **1.** retōrika, īškalbos mēnas; **la r. clássica** klasikinē retōrika; **2. spreg** retōrika. (tuščā) graīžbīlystē.

retōri||co, -a *bdv* **1.** retōrinis; retōriškas; (*della retorica*) retōrikos; **domanda** ~ca retōrinis klāusimas; **figura** ~ca retōrinē figūrā; **2. spreg** retōriškas.

retrāttile *bdv tecn, zool* ītrāukīamas.

retribuire *vksm* (-isc-) atsiskaityti (*su kuo, už atliktą darbą*); (su)mokēti (*kam*) atlīginimā; **r. alla giornata** mokēti ūž diēnā.

retribuīt||o, -a *bdv, dlv* mōkamas; apmōkamas; **ben r.** geraī apmōkamas; **ferie** ~e mōkamos atōstogos.

retributivo, -a *bdv* dārbo ūžmokesčio; atlīginimo.

retribuzione *dkt m* dārbo ūžmokestis; atlīginimas, algā; **r. mensile** mēnesinis atlīginimas.

retrivo, -a *bdv* reakcingas, priēšiškas pāžangai.

rétro I *dkt v nkt* **1.** kitā pūsē; ūžpakalīnē pūsē daļš -iēs *femm*; **sul r. (di qcs)** ūž (*ko*); **dare sul r.** žiūrēti nē ī gātve (/ ī ķiēmā *ir pan.*); **entrare dal r.** jeīti prō ūžpakalīnēs durīs; **2. (di moneta**

e sim.) antróji / atvirkščioji pūsė; revėrsas; (*di foglio*) kità / antróji pūsė; ♦ *vedi r.* žiūrėk antròjè pūsėje.

retro II *dkt m nkt fam (retromarcia)* atbulinis bėgis; *métere la r.* įjūngti atbulinį bėgį.

retroattività *dkt m dir* retroaktyvumas, atgalinis (*istatymo ir pan.*) galiójimas.

retroattivo, -a *bdv dir* retroaktyvùs, tūrintis atgalinį galiójimà.

retrobottéga *dkt v* (parduotùvės) tarnýbinė paltapà; (*magazzino*) (parduotùvės) sándėlis.

retrocédere* *vksm (-cé-)* **1.** *intr* [E] tráuktis atgal, atsitráukti; *fig r. da una decisione* atsisakýti sumánymo; **2.** *intr* [E] *sport* iškristi (į žemėsne lýgà / vietà *ir pan.*); **3.** *tr mil* pažėminti.

retrocessione *dkt m sport* iškritimas (į žemėsne lýgà / vietà *ir pan.*).

retrodatàre *vksm (-dà-)* (pa)žymėti atgalinė datà.

retrodatazione *dkt m* žymėjimas atgalinė datà.

retrogràdo, -a **1.** *bdv: moto r.* atbulinis judėjimas; **2.** *bdv fig* atžangùs; priešėiskas pažangai; reakcingas; **3.** *fig dkt v/m* reakcionieriùs -ė, retrogràdas -ė.

retroguàrdia *dkt m* **1.** *mil* ariergàrdas; **2.** *sport* gynybos grandis -iės.

retrogusto *dkt v* pòskonis (*skonis, liekantis bur-noje kà pavalgius*), prieskonis.

retromàrcia *dkt m* atbulinė pavarà.

retronébbia *dkt v nkt* galinis rùko žibiñtas.

retroscén|a *dkt v dsg fig* užkulisiai.

retrospettiva *dkt m* retrospektyvà; apžvalgà.

retrospettivo, -a *bdv* retrospektyvùs.

retrostànte *bdv* kitojè pūsėje ėsantis; ėsantis (*už ko*); iš kitòs pūsės.

retrotèrra *dkt v* **1.** užmiesčio teritorija; miėsto regiònas; **2.** *fig (origine)* kilmė; (*esperienze vis-sute*) išgyvėnimai *pl*; (*formazione*) išsilàvinimas; *r. culturale* kultūrinis išsilàvinimas.

retrovie *dkt m dgs mil* užnugaris *sg*, užfrontė *sg*.

retrovisóre *dkt v: (specchietto) r.* galinio vaizdo veidrođėlis.

retta I *dkt m:* ♦ *dare r.* (*a qc*) klausýti (*ko*); (*a qcs*) páisýti (*ko*); *dare r. a un consiglio* sėkti patarimù.

retta II *dkt m* (*da pagare*) mókestis (*už bendra-butį, už pensioną ir pan.*).

rett||a III *dkt m geom (t.p. linea r.)* tiesė; *due ~e parallele* dvi lygiagrėčios tiesės.

rettangolàre *bdv* stačiakampis.

rettàngolo, -a *geom* **1.** *dkt v* stačiakampis; **2.** *bdv: triàngolo r.* statùsis trikampis.

rettifica *dkt m (precisazione)* patikslinimas; *fare una r.* patikslinti.

rettificare *vksm (-ti-)* **1.** (*raddrizzare*) (iš)tiėsinti;

2. *fig (precisare)* patikslinti; *r. delle informazioni* patikslinti informácijà; **3.** *chim* rektifikuoti.

rettifilo *dkt v* ⇒ **rettilineo** **2.**

rettile *dkt v zool* roplys.

rettilineo, -a **1.** *bdv* tiesùs; *fis moto r.* tiesiaėgis judėjimas; **2.** *dkt v* tiesi kėlio atkarpà; (*di pista*) tràsos tiesė; *r. d'arrivo* finišo tiesė.

rettitudine *dkt m* dorùmas, sąžiningùmas; tiesùmas; principingùmas.

rett||o, -a *bdv* **1.** tiesùs; *linea ~a* tiesioji linija; *geom* tiesė; ♦ *in linea ~a* tiėsiai; *tornare sulla ~a via* grįžti į doròs kėlià; **2.** *geom: àngolo r.* statùsis kampas; ♦ *ad àngolo r.* statmenai; stàtmenas *agg*; **3.** *fig (onesto)* dòras, sąžiningas; tiesùs; moralùs; principingas; **4.** *fig (corretto)* tiñkamas; taisyklingas; **5.:** *anat (intestino) r.* tiesioji žarnà.

rettoràto *dkt v* (*la carica, la sede*) rektoràtas.

rettóre *dkt v* rėktorius.

reumàti||co, -a *bdv* reumàtinis, reumàto; *dolori ~ci* reumàtiniai skausmai.

reumatismo *dkt v med* reumàtas, sausgėla.

revanscismo *dkt v polit* revanšizmas.

reveréndo, -a **1.** *bdv* garbingasis (*ppr. kreipiantis į dvasininkus*); **2.** *dkt v fam* kùnigas.

reverénza *dkt m* ⇒ **riverénza**.

reverenziàle *bdv: timore r.* pagarbà iš báimės.

reversibile *bdv* **1.** *spec* grįžtamàsis; **2.** *tecn* rever-suojamas; **3.** (*a due lati*) dvipùsis.

reversibilità *dkt m:* *pensione di r.* našlių peñsija.

revisionàre *vksm (-sió-)* **1.** pėržiūrėti; reviduoti; (*controllare*) revizuoti; **2.** *tecn* tèchnškai patikrinti; atlikti (*ko*) tèchninę àpžiūrà.

revisione *dkt m* **1.** pėržiūrėjimas; *spec* revizija; *r. delle bozze* korektūrà; *r. dei conti, r. contàbile* buhalterijos revizija; *sottoporre a r.* revizuoti; **2.** *tecn* tèchninė àpžiūrà; patikrinimas; *passare la r.* pėreiti tèchninę àpžiūrà.

revisóre, -a *dkt v/m* revizorius -ė; *r. di bozze* korektorius; *r. dei conti* auditorius.

revival [re'vaival] *dkt v nkt* grįžimas į mādà; atgimimas.

révoca *dkt m* atšaukimas; panaikinimas.

revocàre *vksm (ré-)* atšaukti; panaikinti; *r. uno sciòpero* atšaukti streikà; *r. un sequestro* panai-kinti àreštà.

revòlver *dkt v nkt* revòlveris.

revolveràta *dkt m* revòlverio šūvis.

ri- (*kitos formas: re-, r-*) priešdėlis: rodo veiksmo kartojimà, grįžimà į ankstesnę padėtį, iš naujo ko padarymà, pvz., reinventare, rivedere, rad-dolcire *ir t. t.*

riabilitāre *vksm* (-bi-) *spec* reabilituoti.

► **riabilitārsi** *sng* reabilitūotis, susigražinti gērą vaīdā.

riabilitāziōne *dkt m spec* reabilitācija.

riaccēndere* *vksm* **1.** (*il fuoco*) vēl uždēgti; **2.** (*un apparecchio*) vēl ijjūngti; **3.** *fig* vēl (su)žādinti; *t.p.* ⇒ **accēndere**.

► **riaccēndersi** *sng* **1.** vēl užsidēgti (*ir prk*); **2.** (*di apparecchio*) vēl įsijūngti; *t.p.* ⇒ **accēndersi**.

riaccompagnāre *vksm* (pa)lydėti atgal; (*a casa*) parlydėti; (*con mezzo di trasporto*) parvėžti.

riacquistāre *vksm* **1.** (*recuperare*) atgauti; vēl įgyti; *r. la fiducia in sé stesso (le forze, la libertà)* atgauti pasitikėjimą (jėgās, laisvę); *r. il proprio onore* susigražinti garbę; **2.** (*comprare di nuovo*) antrą / dar kartą (nu)pirkti; vēl įsigyti; (*ciò che si era venduto*) atpirkti; *r. roba vecchia* supirkti sėndaikčius.

riadattamēnto *dkt v* **1.** pėrtvarkymas; **2.** *spec* readaptācija.

riadattāre *vksm* **1.** (*risistemare*) pėrtvarkyti; *r. un edificio* (su)remontuoti pastatą; *r. un vestito* pėrtaisyti drabūžį; **2.** (*adattare di nuovo*) vēl pritāikyti; *spec* readaptuoti.

riaffermāre *vksm* vēl parėikšti.

riagganciāre *vksm* (*il telefono*) padėti ragėli.

rialzāre *vksm* **1.** pakėlti; *r. chi è caduto* pakėlti parkritusį; **2.** (*rendere più alto*) (pa)aukštinti.

► **rialzārsi** *sng* **1.** vēl pakilti; (*mettersi in piedi*) vēl atsistoti; **2.** *fig* atsigauti.

rialzāto, -a *bdv* paaukštintas; ♦ *piano r.* antžeminis aukštas (*pakeltas virš grindinio*).

rialzo *dkt v* **1.** pakilimas; (*solo di prezzi*) pabrančimas; *r. della temperatura* temperatūros pakilimas; ♦ *in r.* (*in crescita*) augantis *agg*; (*in espansione*) didėjantis *agg*; **2.** (*rilievo*) aukštumėlė.

rianimāre *vksm* (-ā-) **1.** (at)gaivinti, reanimuoti; **2.** *fig* (pa)drąsinti.

► **rianimārsi** *sng* **1.** (*riaversi*) atspėikėti; atsigauti; **2.** *fig* (pa)gyvėti.

rianimaziōne *dkt m* **1.** atgaivinimas; reanimācija; **2.** (*il reparto*) reanimācijas skėrius.

riapertūra *dkt m* **1.** atidārymas (*iš naujo*); *la r. delle scuole* mokslo mėtų pradžia; *la r. del museo è prevista per il mese pròssimo* numatėta muziejų vēl atidaryti kitą mėnesį; **2.** (*nuovo inizio*) atnaūjinimas; *la r. di un'indagine* bylės atnaūjinimas.

riappropriārsi *vksm* (-prò-) susigražinti; atgauti.

riaprire* *vksm* **1.** *tr* vēl atidaryti; vēl atvėrti; ♦ *r. una vecchia ferita* atvėrti sėną žaizdą; **2.** *tr*

(*dare di nuovo inizio*) vēl pradėti; atnaūjinti; *r. le iscrizioni* vēl pradėti registrāciją; *r. le trattative* atnaūjinti derėbas; **3.** *intr* [A] vēl pradėti dirbti; vēl atsidaryti; *t.p.* ⇒ **aprire**.

► **riapriirsi** *sng* **1.** vēl atsivėrti; **2.** (*ricominciare*) vēl prasidėti.

riars||o, -a *bdv* sausas; išdžiūvęs; (saulės) išdėgintas; *fig labbra ~e* sukėpusios lūpos.

riassestāre *vksm* (-sè-) (*risistemare*) sutvarkyti; reorganizuoti; (*rimettere in sesto*) pastatyti vēl aūt kójų; *r. il bilancio* išlyginti balānsą.

riassetāre *vksm* (-sèt-) (su)tvarkyti; *r. la casa* apsikuopti namiė.

riassūmere *vksm* **1.** (*assumere di nuovo*) vēl priimti į darbą, vēl įdarbinti; **2.** (*esporre in breve*) trumpai išdėstyti; apibėndrinti; reziūmuoti; (*stilare una dispensa*) konspektuoti.

riassuntiv||o, -a *bdv* konspektyvūs; *tabella ~a* suvestinė lentėlė.

riassūnto *dkt v* trumpas išdėstymas; reziūmė *inv*; (*spec. scritto*) sántrauka; konspektas; (*di dati*) suvestinė.

riattaccāre *vksm* **1.** (*unire*) vēl (su)jūngti; vēl prijūngti; (*appendere*) vēl (pa)kabinti; (*cucire*) vēl (pri)siūti; (*incollare*) vēl (pri)lipdyti; *fam: r. (il telefono)* padėti ragėli; **2.** *fam* (*ricominciare (a far) qcs*) vēl pradėti (*ką (daryti)*); **3.** (*assalire di nuovo*) vēl atakuoti, vēl pūlti; *t.p.* ⇒ **attaccāre**.

riattivāre *vksm* padaryti vēl veikiantį; reaktyvūoti; *r. la linea elettrica* vēl pajūngti elektrą.

riav||ére* *vksm* (*io riò*) **1.** vēl turėti; *ho ~uto fame* vēl išalkau; **2.** (*riottenere*) atgauti; susigražinti; **3.** (*riammalarsi*) vēl susiřgti (*kuo*); *t.p.* ⇒ **avere**.

► **riavėrsi** *sng* atsigauti; atgauti sāmone.

riavviāre *vksm* (-vi-) *r. il computer* pėrkrauti kompiūterį; *t.p.* ⇒ **avviāre**.

riavvio *dkt v* (*del PC*) kompiūterio pėrkrovimas.

ribadire *vksm* (-isc-) **1.** *fig* pakartoti; (*confermare*) patvirtinti; **2.** (*un chiodo*) užlėnkti (*vinies galvutę*).

ribāldo *dkt v* niėkšas; nedorėlis.

ribālta *dkt m* **1.** durėlės *pl*; **2.** *teatr* avanscenā: rāmpa; *le luci della r.* rāmpos šviėsos (*ir prk*); ♦ *venire / salire alla r.* tapti žinomam; išgarsėti.

ribaltābil||e *bdv*: (*autocarro*) *r.* savivartis (suñkvežimis); *sedili r.* atlėnkiamos / atvėčiamos sėdėnės.

ribaltāmēnto *dkt v* ap(si)vertimas (*ir prk*); apvirtimas.

ribaltàre *vksm* (ap)veřsti (*ir prk*); **fig r. una sentenza** priĩĩti prieřingą sprendimą.

► **ribaltàrsi** *sng*r apsisveřsti, veřstis; (ap)vĩřsti.

ribaltóne *dkt* v politĩnės situacijos pėrversmas.

ribassàre *vksm* 1. *tr* (at)pĩginti; (*solo di prezzi*) (su)mžĩnti (*kainas*); 2. *intr* [E] (at)pĩgti.

ribàsso *dkt* v 1. smukimas; (*forte caduta*) kritĩmas; *fin tendenza al r.* smukĩmo tendencija; 2. *fam* (*sconto*) nũolaida.

ribàttare *vksm* 1. vėl mũřti; (*col martello*) vėl kálti; **sport r. la palla** atmũřti kámuolį; 2. **fig: r. le accuse** atreĩti káltinimus; 3. **fig** (*replicare*) atsikĩřti; atřáuti; 4. *kaip intr* [A] **fig: r. su un punto** nuolat (*kq*) pabrėžti; nuolat (*kq*) primĩĩti; ♦ **batti e ~i** atkakliaĩ stėngiantis.

ribellàrsi *vksm* (-bėl-) 1. (*insorgere*) sukĩlti; maiřtáuti; 2. (*disobbedire*) nepaklũsti; (*opporsi*) prieřintis, pasiprieřinti.

ribèlle 1. *bdv* maiřtingas; maiřtáujantis; 2. *bdv* (*disobbediente*) ne(pa)klusnũs; 3. *dkt* v/m maiřtininkas -ė, sukĩlėlis -ė; 4. *dkt* v/m (*di bambino*) nekláũzada *com*.

ribelliòne *dkt* m 1. maiřtas, sukilimas; maiřtávimas; 2. (*disobbedienza*) ne(pa)klusnũmas; (*opposizione*) pasiprieřinimas.

ribes *dkt* v *nkt* bot serbeĩtas; **ribes nero** (*rosso*) juodieji (raudonieji) serbeĩtai.

ribollio *dkt* v kunkuliávimas.

riboll||ire *vksm* [A] (-ból-) 1. kunkuliũoti (*ir prk*), vĩrti; **fig r. di rabbia** vĩrti iš pỹkčio; ♦ *~e il sangue* kraĩjas kunkuliũoja, užvĩrė kraĩjas; 2. (*fermentare*) fermentuĩoti; rĩgti.

ribrézzo *dkt* v pasibjaurėjimas; pasĩslykřtėjimas; **avere r. (di qc)** pasibjaurėti (*kuo*), bjaurėtis, pasĩslykřtėti, šlykřtėtis; **far r.** kėlti pasĩslykřtėjimą.

ributtànte *bdv* àtstumiantis; šleikřtũs, pỹkinantis; **una scena r.** àtstumiantis vaĩzdas.

ricacciàre *vksm* 1. (*respingere*) atmũřti; 2. (*mettere di nuovo*) vėl (ĩ)kĩřti; *t.p.* ⇒ **cacciàre**.

ricad||lėre* *vksm* [E] (-cà-) 1. vėl (nu)kĩřti; vėl (par)griũti; **fig r. malato** atkřisti, vėl susĩrgti; **fig r. nello stesso errore** vėl tą pačią kláĩdą padarĩti; 2. (*scendere*) lėistis; (nu)kĩřti; 3. **fig** křisti; **la colpa ~e sui figli** kaltė křĩnta sũnũms; **la responsabilità ~e su di lei** atsakomỹbė teĩka jái; *t.p.* ⇒ **cadere**.

ricadũta *dkt* m 1. (*di malattia*) atkřĩtimas; **avere una r.** atkřĩsti; 2.; **fis r. radioattiva** radioaktyvũs krituliaĩ *pl*; 3. **fig** (*risonanza*) àtgarsis.

ricalcàre *vksm* 1.: ♦ **r. le orme di qcn** sėkti kienĩ pėdomĩs; 2. (*disegni e sim.*) (nu)kopijũoti; (*con*

carta carbone) piėřti pėř kálkę; 3. **fig** (*ripetere*) atkartĩti.

ricalcitrànte *bdv* užsispỹręs; besispỹriojantis.

ricálco *dkt* v: **carta da r.** kálkė.

ricalcolàre *vksm* (-càl-) pėrsakaiĩuoti.

ricamàre *vksm* (-cà-) 1. (ĩř)siuvinėti; 2. **fig** pridėti (*nebũtus dalykus, pasakojant*); pagrąžinti.

ricambiàre *vksm* 1. atsilĩginti; (*volendo ringraziare*) atsidėkĩti; **r. l'amore** atsakĩti mėile ĩ mėile, atsilĩginti mėile už mėilę; **r. gli auguri** linkėti tĩ patĩs; atsakĩti linkėjimais ĩ linkėjimũs; **r. un favore** atsilĩginti (páslauga už páslauga); **r. un saluto** atsakĩti ĩ pasisvėikinimą; 2. (*cambiare di nuovo*) vėl (pa)kėĩsti.

► **ricambiàrsi** *sng*r (*d'abito*) vėl pėrsirengti.

ricambiàto, -a *bdv*, *dvl*: **amore non r.** mėilė bė àtsako.

ricambio *dkt* v 1. (*lo scambiarsi*) pasikeĩtimas (sveikinimais *ir pan.*); 2. (*cambio*) pakeĩtimas; kaità; **r. dell'aria** pravėdinimas; **r. generazionale** kartų atsinaũjinimas; **r. sociale** visũomenės kaità; ♦ **di r.** atsarginis *agg*; **vestiti di r.** pakaità sg, drabũzių pakeĩtimas sg; 2. **tecn** (*t.p. pezzo di r.*) atsarginė dalis -iės *femm* / detalė.

ricàmo *dkt* v 1. (*l'azione*) siuvinėjimas; 2. (*oggetto ricamato*) išsiuvinėtas dáiktas; siuvinỹs.

ricapitolàre *vksm* (-pi-) reziũmuĩti; vėl paminėti; trumpai pakartĩti.

ricaricàre *vksm* (-cà-) pėrkrauti; (*riempire*) (pa)pĩldyti; (*un'arma*) vėl užtaisyti; **r. la batteria** prikrauti / pripĩldyti batėriją; **r. il cellulare** (ĩ)krauti mobilųjį; **r. la svėglia** (vėl) užsũkti žadintuvą.

► **ricaricàrsi** *sng*r **fig** (*di qcn*) atgáuti enėrgiją; pasikráuti.

ricattàre *vksm* řantažũti.

ricattatòre, -trice *dkt* v/m řantažũotojas -a.

ricàtto *dkt* v řantažas; **ricòrrere a un r.** griėbtis řantažo.

ricav||àre *vksm* (-cà-) 1. (*ottenere prodotti e sim.*) (ĩř)gáuti; **r. carbone** (ĩř)kàsti / (ĩř)gáuti anglis; **r. molto latte** gáuti daũg piėno; **r. una stàtua da un blocco di granito** iskálti stàtulą iš vĩentiso granĩto; 2. (*realizzare da qcs*) padarĩti (ĩř ko); **r. un film da un romanzo** kũrti filmą pagal románą; **r. una nicchia nel muro** padarĩti / išgriáuti niřą sĩenoje; 3. (*venir a sapere*) sužĩnĩti; (*trarre*) paĩĩti; **r. una data dall'enciclopedia** sužĩnĩti datą iš enciklopėdijos; 4. (*guadagnare*) gáuti (pėlno); užsidĩrbti; **fig r. grandi benefici** gáuti daũg naudĩs; **fig non ne ~erai niente** niėko neiřpėři.

ricavàto *dkt* v gáuti pinigáĩ *pl*; ĩplaukos *pl*.

ricàvo *dkt* v pājamās *pl*; *r. lordo* beīndrosios pājamās; *r. netto* (grynāsīs) peļņas.

riccaménte *prv* (*lussuosamente*) prabangāi.

ricchéz||a *dkt m* 1. (*l'essere ricco*) turtingūmas (*ir prk*); (*lusso*) prabangā; *vivere nella r.* turtingai gyvinti; 2. (*i beni*) tuftai, tuftas (*ir prk*); *favolose ~e* pāsakiški tuftai; *ammassare ~e* krāuti turtūs; 3. (*abbondanza*) gausā; gausūmas; *c'è r. (di qcs)* gausū (*ko*).

riccio I *dkt v* 1. *zool* ežys; ♦ *chiùdersi a r.* užsīdarīti kiautē; 2.: *zool r. di mare* jūru ežys; 3. *bot* kaštainio (/ kaštōno) kūvalas.

riccio II, -a 1. *bdv* garbanōtas; 2. *dkt v* (*ricciolo*) gāršana; 3. *dkt v* (*decorativo*) ūžraitas.

ricciolo *dkt v* gāršana.

ricciolūto, -a *bdv* garbanōtas.

ricciūto, -a *bdv* garbanōtas; sū gārbanomis.

ric||co, -a 1. *bdv* turtingas; *diventare r.* praturtēti, tāpti turtingam; ♦ *r. sfondato* pērtēķes pinigū, baīšiai turtingas; 2. *bdv* (*abbondante*) gausūs; (*ingente*) didelis; (*di qcs*) daūg (*ko*) tūrintis; turtingas (*ko*), gausūs; (*pieno di qcs*) kūpinas (*ko*), pilnas; *una ~ca mancia* didelē arbātpiniģiai; *un raccolto r.* gausūs derlius; *r. di contennuti* turinīngas; *r. di energie* kūpinas enēģijas; *r. di laghi* ežerīngas, sū daūg ežerū; *frutti ~chi di vitamine* vaīšiai, tūrintys daūg vitamīnū, vaīšiai turtingi vitamīnū; vitamīnīgi vaīšiai; *il libro è r. di informazioni* knygoje daūg / gausū informācijos; ♦ *fantasia ~ca* laki vaizduotē; *terra ~ca* derlīga žēmē; *~ca vegetazione* vešļi augalijā; 3. *bdv* (*lussuoso*) prabangūs; (*di valore*) vertīngas; brangūs; *un r. dono* vertīga dovanā; 4. *bdv* (*proficuo*) pelnīngas; 5. *dkt v/m* turtuōlis -ē; ♦ *nuovo r.* nuvorīšas.

riccōne, -a *dkt v/m* turtuōlis -ē, tuftčius -tē, piniģuōčius -tē.

ricér||ca *dkt m* 1. paieškā; (*il cercare*) ieškōjīmas; *inf motore di r.* paieškōs sistēmā; ♦ *essere / andare alla r. (di qcs)* ieškōti (*ko*); 2. (*studio*) tyrīmas, tyrīmai; tyrinējīmas; mōkslinīs dārbas; *r. sul cancro* vēžio tyrīmai; *~che scientifiche* mōksliniai tyrīmai; *econ r. di mercato* rīnkos tyrīmas; *fare r., fare ~che* tyrinēti, tirti; dīrbti mōkslinī dārbā; 3. (*compito*) referātas; 4. (*aspirazione*) siekīmas.

ricerc||āre *vksm* (-cér-) 1. (*essere alla ricerca*) (strōpiai) ieškōti (*ko*); *la polizia ~a l'assassino* policija ieško žudīko; 2. (*studiare*) tirti, tyrinēti; *r. le cause di un fenomeno* tirti rēišķinio priēzastis; 3. (*cercare di nuovo*) pērieškoti, īš naūjo ieškōti; 4. (*aspirare e sim.*) sīēkti (*ko*);

(*desiderare*) norēti; *r. l'attenzione degli adulti* sīēkti suāģusijū dēmesio.

ricercatēzza *dkt m* 1. (*raffinatezza*) īmantrūmas; rafīnuotūmas; 2. (*cosa raffinata*) īmantrībē.

ricercāto, -a 1. *bdv* (*di qcn, apprezzato*) populīarūs; žymūs; 2. *bdv* (*di qcs, richiesto*) paklausūs; populīarūs; 3. *bdv* (*raffinato*) īmantrūs; rafīnūotas, subtilūs; 4. *dkt v/m* īēšķomas asmuō.

ricercatōre, -trice *dkt v/m* tyrinētojas -a; tyrējas -a; (*scienziato*) mōkslinīnkas -ē.

ricetrasmittēnte *dkt v tecn* siūstūvas-īmtūvas; rācija *fam*.

ricētta *dkt m* 1. (*t.p. r. medica*) recēptas; *fārmaci venduti con r.* pagāļ recēptūs / sū recēptais parduodamī vaīstai; *scrivere una r.* īšrašyti recēptā; 2. (*t.p. r. di cucina*) (kulinārinīs) recēptas; 3. *fig* recēptas, būdas; (*segreto*) paslaptīs -īēs.

ricettācolo *dkt v* 1. kaupīmosi vietā; 2. (*covo*) līndynē.

ricettārio *dkt v* 1. (*di cucina*) recēptū knygā; 2. (*di medico*) recēptū knygēlē.

ricettatōre *dkt v* vogtū daiktū supirkējas.

ricettaziōne *dkt m* prekība vogtais daiktais; *dir* nusikalstamu būdū gāuto turto īģijīmas (īr realizāvimas).

ricettiv||o, -a *bdv* 1. īmlūs; 2.: *strutture ~e* apģyvēndinīmo (paslaugū) īnfrastruktūros.

ricév||ere *vksm* 1. gāuti; (*accettare*) priīmti; (*dopo una certa attesa*) sulāukti (*ko*); *non r. (qcs)* negāuti (*ko*); nesulāukti; *r. in ereditā* pavēldēti; *r. un affronto (un colpo, uno schiaffo)* gāuti akībrokštā (smūģi, aītausi); *r. aiuto* sulāukti pagāļbos; *r. la comunione* priīmti komūnījā; *r. danni* patīrti nūostoliū, nukentēti; *r. un invito (un permesso, una risposta)* gāuti kvietīmā (leidīmā, atsākymā); *r. una lettera (una mancia, un premio)* gāuti lāīškā (arbātpiniģius, prēmījā); *non ~o ordini da nessuno!* niēkas negāli mān īsakīnēti!; 2. (*persone*) priīmti; (*incontrando*) sutīkti; *r. una delegazione (i pazienti)* priīmti delegācijā (pacientūs); *l'avvocato la riceverà nel pomeriggio* advokātas priīms jūs pīetū; 3. *tecn* gāuti, priīmti; *r. un segnale radio* priīmti rādījo signāļā; *mi ~i?* aī girdi manē?

ricevīmēto *dkt v* 1. (*il ricevere qcs*) gavīmas; 2. (*il ricevere qcn*) priēmīmas; *orārio di r.* priēmīmo vālandos *pl*; 3. (*festa e sim.*) priēmīmas.

ricevitōre *dkt v* 1. gavējas; 2. (*chi riceve denaro*): *r. delle imposte* mōkesčū rinkējas; *r. di scommesse* lažybū tārpīnīnkas; lažybīnīnkas; 3. *tecn* īmtūvas; *r. (telefonico)* telefōno ragēlis.

ricevitoria *dkt m* lažybų punktas.

ricevuta *dkt m* kvitas; **r. di un versamento** įmokos kvitas; **accusare r.** patvirtinti gavimą; **rilasciare una r.** išrašyti kvitą, pakvituoti.

ricezione *dkt m* **1.** gavimas; priėmimas; **2. tecn** (signalo) priėmimas.

richiam||äre *vksm* **1. (ritelēfonare)** pėrskambinti, vėl paskambinti; (*in risposta*) atskambinti; **2. (far ritornare)** pašaũkti (atgál); (pa)kviesti (atgál); (*in via ufficiale*) atšaũkti; **r. dalle ferie** atšaũkti iš atostogų; **r. un ambasciatore** atšaũkti ambasadorių; **r. il cane** pasišaũkti šunį; *fig r. alla mente / alla memoria (altrui)* priminti; (*a sé stessi*) prisiminti; **3. (attirare)** (pri)trąukti, patráukti; *la luce ~a le falene* šviesà trąukia / viliója naktinius drugius; *la mostra ha ~ato molti visitatori* parodà pritrąukė daug lankytojų; *fig r. l'attenzione* patráukti dėmesį; **4. (citare)** (pa)cituoti; **5. fig (ammonire)** įspėti; (*con nota disciplinare*) parėikšti papeikimą; **r. all'ordine** sudraũsti.

► **richiamarsi** *sng* (*a qc*) (*fare riferimento*) reĩtis (*kuo*); (*citare*) (pa)minėti (*ką*); (*prendere ispirazione*) sėmtis įkvėpimo (*iš ko*), pasi-sėmti įkvėpimo.

richiamo *dkt v* **1.** atšaũkimas; **2. fig (avvertimento)** įspėjimas; (*nota disciplinare*) papeikimas; **r. all'ordine** kvietimas laikytis tvarkos; **fare un r. al senso del dovere** apeliuoti į pareigos jausmą; **3. (grido)** šauksmas; (pa)šaukimas; **4. fig (attrazione)** viliójimas, viliónė; (*fascino*) žavesys; **essere un r., esercitare un r.** trąukti; vilióti; **5. (menzione)**; **fare un r.** (pa)minėti; **6. (nota)** išnaša; (*rinvio*) nuroda.

richiéd||ere* *vksm* **1. (ripetere una domanda a qcn)** vėl (*ką/ko*) paklausti, pėrklausti; **2. (chiedere di nuovo a qcn di avere qcs)** vėl (*ką/ko*) paprašyti; (*in restituzione*) paprašyti (*ką/ko*) grąžinti; **3. (chiedere a qc per sapere qcs)** (pa)kląusti vėl (*ką/ko*); **r. un parere** paklausti nūomonės; **4. (chiedere a qc per ricevere qcs)** (pa)prašyti (*ką/ko ko*); **r. il passaporto** kreĩptis dėl pāso; paprašyti išduoti pāsą; **r. un permesso** paprašyti leidimo; **5. (esigere)** (pa)reikalauti (*ko*); **r. la presenza di tutti** reikalauti, kād visi dalyvautų; **questo lavoro ~e attenzione** tóks dárbas reikaláuja kruopštumo; šĩ dárba reikia atlikti kruopščiai.

richiēst||a *dkt m* **1.** prašymas; (*desiderio*) pageidavimas; **r. d'informazioni** pasiteiravimas; **r. di grazia** malónės prašymas; **accogliere (soddisfare) una r.** priiĩti (patėnkinti) prašymą; **fare una r.** paprašyti; **c'è molta r. di lana** labai

paklausĩ; ♦ **a r., su r.** (*di qcn*) (*kieno*) prašymu; (*kam*) paprašius; **a grande r., su r. del pubblico** pūblikos pageidavimu; **2. (domanda scritta)** paraiškà; prašymas; **presentare una r.** pateĩkti / paduóti pāraišką; **3. (pretesa)** preteĩzija; reikalavimas; **avanzare (delle) ~e** kėlti reikalavimus, reĩkšti preteĩzijas.

richiēsto, -a *bđv* **1. (di qcn, ricercato)** žymūs; populiarius; **2. (di merci)** paklausūs; **3. (necessario)** reĩkiamas; (*adeguato*) atitiĩkamas; **4.: non r.** neprašytas; nepageidaujamas.

riciclaggio *dkt v* pėrdirbimas; utilizacija; *fig r. di denaro (sporco)* pinigų plovimas.

riciclāre *vksm* (-ci-) pėrdirbti; utilizuoti; (*fare la raccolta differenziata*) rūšiuoti atliekas; *fig r. denaro* pláuati pinigus.

ricino *dkt v* bot ricĩnmedis; **olio di r.** ricinà.

ricognitōre *dkt v* mil žvalgomasis lėktuvas.

ricogniziōne *dkt m* mil žvalgymas; žvalgyba.

ricollegāre *vksm* (-lė-) vėl (su)jũngti; (*qcs a qc*) vėl prijũngti (*ką prie ko*).

► **ricollegār||si** *vksm* **1.** vėl susisĩekti (*ppr. per radijā ir pan.*); **2. fig (a qcs)** reĩtis (*kuo*); **vorrei ~mi a quanto detto prima** norėčiau tėsti anksčiaũ išsakytą miĩtį.

ricólmo, -a *bđv* **1. (di liquidi)** sklĩdinas; (*di solidi*) prikrąutas; visiškai pilnas; **2. fig** kũpinas.

ricominci||äre *vksm* **1. tr** vėl pradėti; pradėti iš naujo; **ho ~ato a fumare** vėl pradėjau rūkyti; **non r.!** tik (*iš naujo*) nepradėk!; ♦ **r. tutto da capo / da zero** pradėti viską iš naujo; **2. intr** [E] prasidėti iš naujo; vėl prasidėti; *t.p.* ⇒ **cominciāre**.

ricompar||ire* *vksm* [E] vėl pasiródyti; (*formarsi e sim.*) vėl atsirasti; **è ~so il sole** sáulė vėl pasiróde.

ricompāsa *dkt m* pasiródyimas (*po kiek laiko*); naujas atsiradimas; **r. dei sintomi di una malattia** ligos simptomų atsinaũjinimas.

ricompēnsa *dkt m* atlygis; atsilĩginimas.

ricompēnsāre *vksm* (-pėn-) (*qcn*) at(si)lĩginti (*kam*); (*ripagare*) at(si)mokėti (*kam*); **r. per una buona azione** atlĩginti už gėrą dárba.

ricompórre* *vksm* **1.** vėl sudėti; **2. dir (risolvere)** išsprėsti; **3.: r. un número di teléfono** vėl (su)riĩkti telefono numerį; *t.p.* ⇒ **compórre**.

riconciliāre *vksm* sutáikyti; táikyti.

► **riconciliārsi** *sng* susitáikyti.

riconciliaziōne *dkt m* su(si)táikymas.

ricondurre* *vksm* **1.** parvėsti; (*riaccompagnare*) parlydėti; (*con mezzi di trasporto*) parvėžti; (*bestiame*) pargiĩti; *fig r. alla ragione* atvėsti į prõtą; **2. fig (imputare)**; **la scarsità del raccolto**

è da r. alla siccità deļlius, matýt, meņkas dēļ sausrōs, meņko deļliaus priežastimī laikýtina sausrā.

riconfërma *dkt m* (*di nomine e sim.*) paskyrimas kitai kadeņcijai; patvirtinimas pareigōms.

riconfirmare *vksm* (-fër-) **1.** vēl patvirtinti; **2.** (*in un incarico e sim.*) paskirti (/ išriņkti) kitai kadeņcijai; patvirtinti pareigōms; **r. un giocatore** pratēsti žaidējo sūtarti.

riconoscente *bdv* dēķingas; *ti sarò molto r.* būsiu táu labai dēķingas;

riconoscenza *dkt m* dēķingūmas.

riconoscere* *vksm* **1.** (*identificare*) atpažinti; pažinti; (*distinguere*) (at)skirti; **r. alla / dalla voce** pažinti iš balso; **r. la grafia** atpažinti rašysena; **saper r. un vero amico** mokēti skirti tikrā drauga; **so r. un buon vino** žinau, kās yrā gēras vīnas; **fatevi r.!** prisistatýkite!; **2.** (*confessare, ammettere*) pripažinti; prisipažinti; **r. i meriti di qcn** (*i propri errori*) pripažinti kienō nūopelnus (sāvo klaidās); **~o di aver sbagliato** prisipažistu, kād suklyđau; prisipažistu suklyđes; **3.** (*come valido e sim.*) pripažinti; **r. un figlio** (*un governo, un titolo di stúdio*) pripažinti tėvystē (vyriausybē, išsilāvinimā); **lo hanno ~iuto innocente** pripažino jī nekaltū, pripažino jī ēsant nekalta.

► **riconoscersi** *sng* **1.:** *si è ~iuto colpevole* prisipažino kaļtas; **mi ~o vinto** prisipažistu nugalētas; **2.** (*sé stessi*) atpažinti savē; **fig non mi r. in questa descrizione** tōks apibūdinimas mán netiņka; āš visāi jī tōķi nepanašus; **fig non ci ~iamo in questi valori** nē šitos mūsū vertýbēs; **3.** (*a vicenda*) atpažinti vienām kitā.

riconoscibile *bdv* atpažįstamas.

riconoscimento *dkt v* **1.** atpažinimas; **documento di r.** tapatýbēs dokumentas; **2.** (*accettazione*) pripažinimas; **r. del diploma** diplōmo pripažinimas; **3.** (*premio*) apdovanōjimas; (*ringraziamento*) padēķa.

riconquista *dkt m* atgavims; (*armata*) atkovōjimas; **r. dell'indipendenza** nepriklausomýbēs atkūrims.

riconquistare *vksm* **1.** atgāuti; (*lottando*) atkovōti; (*facendo la guerra*) atkariāuti; **r. la palla** atkovōti kāmueli; **2.** (*qcn*) susigrāžinti (*kieno*) mēile.

riconségna *dkt m* atdavims; (su)grāžinimas.

riconsegnare *vksm* (-sé-) (*ridare*) atiduōti; (*restituire*) (su)grāžinti.

riconsiderare *vksm* iš naūjo (ap)svarstýti.

ricontare *vksm* (-cón-) iš naūjo (su)skaiciūoti; pērskaiciūoti; antrā kaŗtā (pa)skaiciūoti.

ricoperto, -a *bdv* (*di qcs*) apsitrāukes (*kuo*); pādengtas; **r. di brina** apšarmōjes; **r. d'erba** apžēles, uzzēles; **r. di foglie** apkriŗes lāpais; **r. di glassa** pādengtas glājumi; **r. di muffa** apsitrāukes pelēšais, apipelijēs; **r. di neve** āpsnigtas; **r. di pólvore** apdulkējes, āpsinēšes dūlkēmis.

ricopertura *dkt m* **1.** dangā; pērdanga; **2.** (*l'azione*) padengimas.

ricopiare *vksm* (-cò-) nu(s)rašýti; (*trascrivere*) pērrašyti; (*al computer*) pērspausdinti.

ricopr||ire* *vksm* (-cò-) **1.** (*coprire nuovamente*) vēl uždēngti; (*rifare una copertura*) pērdēngti; **2.** (*coprire*) (ap)dēngti, uždēngti; apdēti; (*spec. superfici*) klōti (ap-, iš, uz-); (*placcare*) aptrāukti (*metalu*); **r. un libro** apleņkti knýga; **la neve ~e il terreno** sniēgas apdēngia žēme; **3.** *fig* (*colmare di qcs*) apibēfti (*kuo*), apipilti; **r. di insulti** apipilti jēzēdinējimai; **4.:** **r. una càrica** eĩti pāreigas; *t.p.* ⇒ **coprire** **1.**

► **ricoprirsi** *sng* **1.** (*venire coperto*) (*di qcs*) apsitrāukti (*kuo*); āpsidēngti; apibyrēti; **r. di erbacce** apāugti piktžolēmis; **r. di pólvore** āpsinēsti dūlkēmis; *t.p.* ⇒ **ricoperto**; **2.** *fig:* **r. di vergogna** užsitrāukti nešlōvē.

ricord||are *vksm* (-còr-) **1.** (*farsi venire in mente*) prisimiņti, atsimiņti; (*avere in mente*) pamiņti; **non ~o** neprisimenu, neatsimenu; **lo ~o bene** gerā jī atsimenu; **~o il podere dei nonni** pāmenu senēliū sodýbā; ♦ **da r.** atmiņtinās *agg*; **2.** (*ad altri*) primiņti; **~ami di spēgnere il gas** primiņk mán, kād užsūkēiau dujās; **hai fatto bene a ~armelo** gerā, kād prīminei; **fig questa ragazza mi ~a mia sorella** šī merginā mán prīmena māno sēseri; **3.** (*nominare*) (pa)minēti (*ppr. išķilmingai*); (*sottolineare*) pažymēti.

► **ricord||arsi** *sng* **1.** ((*di*) *qc*) prisimiņti (*kq*); atsimiņti; atmiņti; **ti ~i il suo nome** (*di lei, dove si trova quel bar*)? āŗ prisīmeni jōs varđā ((apiē) jā, kuŗ tās bāras yrā)?; **mi sono ~ato di avere il suo indirizzo** atsiminīau, kād turiū jō ādresā; atsiminīau turjā jō ādresā; **per quanto mi ~o** kiek āš atsimenu; **~ati delle / le mie parole!** atmiņk māno žodziūs!; **2.** (*di far qcs*) nepamiŗsti (*kq daryti*), neužmiŗsti; **ti sei ~ato di passare in lavanderia?** āŗ neužmiŗšai užsūkti jī skalbýklā?; **~ati di scrivermi!** nepamiŗsk mán parašýti!; **3.** (*mandare a mente*) įsimiņti; (*prestando attenzione*) įsidēmēti.

ricord||o *dkt v* **1.** prisiminīmas, atsiminīmas; **dolci ~i d'infanzia** mieli vaikýstēs atsiminīmai; **vivere di ~i** gvēnti prisiminīmais; **è solo un brutto** (*lontano*) **r.** tāĩ tik nemalonūs (tōlimas) prisiminīmas; ♦ **al solo r.** vīen prisimīnus; **2.** (*il*

ricordare ad altri atminimas; priminimas; *kaip bdv nkt foto r.* nuotrauka atminimui; ♦ *in r. (di qcn)* (kieno) atminimui; **3.** (*t.p. ricordino*) suvenyras; lauktuvės *pl.*

ricorrénte I bdv 1. (periodiškai) pasikartojantis; **2.** *med* rekurentinis, grįžtamasis.

ricorrénte II dkt v/m dir ieškovas -ė (*skundą padavęs asmuo*), skundėjas -a.

ricorrenza dkt m 1. (*il ripetersi*) pasikartojimas; **2.** (*anniversario*) sukaktis; (*festa*) šventė.

ricórr||ere* vksm 1. (*rivolgersi a qc*) kreiptis (*i kq*); **r. alla polizia** kreiptis į policiją; (*chiamarla*) iškviesti policiją; **2.** (*servirsi di qcs*) naudotis (*kuo*), pasinaudoti; (*mettere mano*) imtis (*ko*), griebtis; **r. alle armi (alla violenza)** griebtis ginklą (smurtu); **r. al dizionario** naudotis žodynu; **3.** (*ripetersi*) kartotis, pasikartoti; **un tema che ~e** pasikartojanti temą; **4.** (*di date e sim.*) sueiti, sukakti; **oggi ~e l'anniversario delle nostre nozze** šiandien (sueina) mūsų vestuvių metinės; **~ono i dieci anni dalla firma del trattato** sueina dėsimt metų nuo sutartiės pasirašymo; **5. dir** apskūsti; **r. contro una sentenza** apskūsti teismo sprendimą; **r. in appello** paduoti apeliacinį skundą.

ricórs||o dkt v 1. (*a qcn*) kreipimasis (*i kq*); **2.** (*a qcs*) naudojimas; **far r. (a qcs)** pasiteikti (*kq*); griebtis (*ko*); **far r. all'inganno (a misure severe)** griebtis apgaulės (griežtų priemonių); **3.: corsi e ~i (stòrici)** istorijos cikliškumas *sg*; **4. dir** skundas, apeliacija; apskundimas; **r. in appello (in cassazione)** apeliacinis (kasacinis) skundas.

ricostituénte dkt v farm organizmą stiprinantys vaistai *pl.*

ricostituire vksm (-isc-) (*ricreare*) atkurti.

ricostruire vksm (-isc-) **1.** (*costruire di nuovo*) atstatyti; rekonstruoti; **r. un ponte** atstatyti tiltą; *med r. la mascella* atstatyti žandikaulį; **2. fig** (*ricreare*) atkurti; rekonstruoti; **r. un testo** rekonstruoti tekstą; **r. l'unità del Paese** atkurti šalies vienybę; **3. fig** (*chiarire*) išsiaiškinti, aiškinti; **r. le circostanze di un delitto** aiškintis nusikaltimo aplinkybes.

ricostruzione dkt m 1. atstatymas; rekonstrukcija; **2. fig** atkūrimas; rekonstrukcija; **3. fig** (*di fatti e sim.*) (įvykio) (eigős) išsiaiškinimas.

ricótt||a dkr m varškė; **di r.** varškėnis *agg*; *fig* silpnas *agg*, skýstas *agg*.

ricoveràre vksm (-cò-) **r. in ospedale** paguldýti į ligoninę; **r. all'ospizio** atidúoti į senelių namus.

ricóvero dkt v 1. (*in ospedale*) paguldymas į ligóninę; **2.** (*rifugio*) pastogė; prieglobstis; **3. (istituto per indigenti e sim.)** prieglauda.

ricreàre vksm (-crè-) **1.** atkurti; (*rifondare*) vėl įsteigti; **2. fig: r. lo spirito** atgaivinti sielą.

► **ricreàrsi sngr** (*distrarsi*) prasiblaškyti; (*riporsarsi*) pailsėti; (*divertirsi*) pramogauti.

ricreativo, -a bdv pramoginis; (*di riposo*) poilsio; **circolo r.** laisvalaikio klubas.

ricreazione dkt m 1. (*riposo*) poilsis; (*svago*) pramogà; **2.** (*pausa*) pėtrauka (*tarp pamokų*).

ricrédersi vksm pakeisti nuomonę.

ricréscta dkt m (*i capelli*) atáuge plaukai *pl.*

ricucire* vksm 1. pėrsiúti; susiúti; **r. un bottone** prisiúti ištėrkusią sàgà; **r. uno strappo** užsiúti plyšį; **2. med** užsiúti; (su)siúti; **3. fig** (*eliminare i contrasti*) pašalinti nesutarimùs; (*far pace*) susitàikyti; (*ricreare qcs*) atkurti.

ricuperàre vksm (-cù-) ⇒ recuperàre.

ricùpero dkt v ⇒ recùpero.

ricùrvo, -a bdv lėnktas; riestas; (*di naso*) kuñpas.

ricusàre vksm (-cù-) 1. atsisakýti (*ko*); **2. dir** nušàlinti.

ricusazióne dkt m dir nušàlinimas; **chiédere la r.** parėikšti nušàlinimà.

ridacchiàre vksm [A] kėikėti.

ridàre* vksm (ridò) 1. atidúoti; gràžinti; *t.p. ⇒ restituire*; **2.** (*dare nuovamente*) vėl dúoti, àntrà kartà dúoti; **r. le carte** pėrdalyti kortàs.

ridarèlla dkt m fam: avere un attacco di r. nesulaikomai žvėngti (/ juòktis).

ridda dkt m fig kratinýs; margumýnas.

ridénte bdv 1. (*gioioso*) džiaugsmingas; spindintis; **2. fig** jaukus, malonùs; žavùs; gràžùs.

rid||ere* vksm [A] 1. juòktis; (*farsi una risata*) nusijuòkti; **r. di gusto** gàrdžiai juòktis; **far r.** prajuòkinti; **scoppiare a r.** papliúpti juokaís; **mi viene da r.** (manè) juòkas ìma; *fam fig ma non farmi r.!* tik nejuòkink!; ♦ **r. sotto i baffi** krizėnti; **morire dal r.** miřti iš juòko; *c'è poco da r.* menkì juokaís; *flk ~e bene chi ~e último* tàs juòksis, kàs juòksis paskutinis; **2.** (*di qc*) juòktis (*iš ko*); pajuòkti (*kq*); **r. dietro (a qcn), r. alle spalle (di qcn)** juòktis (*kam*) už nùgaros; pėr dañtį (*kq*) tràukti; ♦ **farsi r. dietro** apsi-juòkti; **3. kaip dkt v:** ♦ **buttarla sul r.** nulėisti juokaís.

► **rid||ersela įvdž** (*di qcs*) nusispjàuti (*i kq*); **me la ~o delle vostre minacce** mán jùsų grasinimai juòkà kėlia.

ridestàre vksm (-dè-) 1. (vėl) (pa)žàdinti; **2. fig** (su)žàdinti; prikėlti.

► **ridestàrsi sngr** (vėl) prabùsti (*ir prk*).

ridicolizzàre *vksm* paveřsti pajuokōs objektū; apjuokti.

ridicol||o, -a **1.** *bdv* juokīngas (*ir prk*); *in modo* *r.* juokīngai; *un cappello r.* juokīnga kepūrē; *essere r.* būti juokīngam; juokīngai atrōdyti; *fig accusa ~e* juokīngi káltinimai; **2.** *dkt v*: ♦ *cadere nel r.* apsijuokti; *mettere in r.* išjuokti.

ridimensionàre *vksm* (-sió-) **1.** pėrtvarkyti (*ppr. mařinant plotą, apimti*); (*ridurre*) (*su*)māžinti; (*restringere*) (*su*)siaūrinti; **2.** *fig* žiūrėti (*į ką*) objektyviau (*ppr. nuvertinant*); laikyti nē taip reikšmingu; *bisogna r. la crisi* nereikia pėrvertinti krizės.

ridire* *vksm* **1.** (*dire di nuovo*) pakartōti, dār káitą pasakýti; **2.** (*obbiettare*) priekaištáuti; *trovare sempre da r.* nuolat prisikabinti; **3.** (*riesporre*) pėrpasakoti.

ridondànte *bdv* **1.** (*di qcs*) pėrpildytas (*ko*); *il film è r. di citazioni* filme (pernelýg) gausū citátų; **2.** *fig* (*di stile*) išpūstas; **3.** *ling* perteklinis.

ridòsso *dkt v*: ♦ *a r.* (*di qcs*) visái priē (*ko*); (*subito dietro*) iškařt už (*ko*); (*di tempo*) visái arti (*ko*); (*subito prima*) priēš pát (*ką*); (*subito dopo*) iškařt pō (*ko*); *un paesino a r. dei monti* kaimėlis visái priē kalnų, kaimėlis kalnų papėdėje; *a r. di una scadenza* priēš pát teřminą.

ridòtt||o, -a **1.** *bdv*, *dvl* sumāžintas; (*ristretto*) susiaūrintas; *fotocopia ~a* sumāžinta kōpija; *orario di lavoro r.* nevisas dārbo krūvis; *organico r.* sumāžintas darbūotojų skaičius; **2.** *bdv* (*scontato*) lengvātinis; *biglietto r.* lengvātinis bilietas; **3.** *bdv* (*esiguo*) nedidelis; *un fenomeno di proporzioni ~e* nedidelio māsto reiřkinýs; **4.** *dvl*: *r. in miseria* nusigyvėnės, nuskuřdės; *r. in pezzi* sudūžės; sudaužýtas; *r. in schiavitù* pāvergťas; *r. male, mal r.* nuskuřdės; ♦ *ma come (ti) sei r.!* į ká tū panašus!; *t.p.* ⇒ **ridurre**; **5.** *dkt v* (*foyer*) fojė, priesalis.

ridurre* *vksm* **1.** (*diminuire*) (*su*)māžinti; (*accorciare*) sutruřpinti; (*restringere*) (*su*)siaūrinti; *r. della metà* sumāžinti pėr pūšę; *r. di un metro* sutruřpinti metrū; *r. di numero* (*qcs*) sumāžinti (*ko*) skaičių; *r. una gonna* susiaūrinti sijōną; *r. una pena* sutruřpinti baūsmę; *r. il prezzo* (*di qcs*) atpīginti (*ką*), sumāžinti (*ko*) káiną; *r. le spese* (*la tensione, la velocità*) māžinti išlaidas (*įtampą, greitį*); *r. le sigarette* sumāžinti cigarėčių skaičių, (*su*)rūkýti mažiaū cigarėčių; *r. i tempi di attesa* sutruřpinti laukimo laiką; *gastr r. una salsa* nugārinti pādažą; ♦ *r. per il cinema, r. per la televisione* ekranizūoti; **2.** (*far diventare e sim.*) paveřsti; *r. a brandelli* sudraskýti į skuteliūs; *r. in miseria* stūmti į

skuřdą; *r. in polvere* sutrinti į dūlkes; paveřsti dūlkėmis; *fig r. la stanza un porcile* paveřsti kambarį kiaulidė; *fig r. un vestito* (*come / a*) *uno straccio* paveřsti suknėlę skūduru / į skūdurą; ♦ *r. in polpette* sumūšti kaip óbuolį; **3.** (*obbligare e sim.*) priverřti; *r. all'obbedienza* priverřti paklūsti; sutrāmdyti; *r. alla ragione* atvēsti į prōtą; *r. al silenzio* priverřti nutilti; nutildyti; **4.** *chim* redukuoti; **5.** *mat r. a comune determinatore* (*su*)bendravadiklinti; *r. ai minimi termini* suprāstinti (*trupmeną*); *fig* sumāžinti iki minimumo; **6.** *med r. una frattura* atitaisýti káulo lūžį.

► **ridù||rsi** *sngr* **1.** (*diminuire*) (*su*)mažėti; (*restringersi*) susitráukti; *il gonfiore si ~ce* tinimas slūgsta; *si è ridotto il numero dei disoccupati* bedarbių skaičius sumažėjo; **2.** (*venire a trovarsi, diventare*) (*pa*)virsti; *r. a pelle ed ossa* sudžiūti (kaip šakalýs); *r. uno straccio* nusibaĩgti; *si è ridotto a fare il cameriere* nusirĩti iki padavėjo dārbo; aplinkýbės jĩ priverťe dirbti padavėju; *la lezione si ~e alla lettura del manuale* pėr paskaitą tik skaĩtoma iš vadovėlio; *tutto si ~ce a una questione di soldi* galų galė taĩ viskas dėl pinigų; ♦ *r. all'ultimo* (*momento*) láukti iki paskutinės minūtės.

riduttiv||o, -a *bdv* (*limitato*) supāprastintas; pėr siaūras; *definizione ~a* pėr siaūras apibūdini-mas; *giudizio r.* supāprastintas vėrtinimas.

riduttóre *dkt v tecn* **1.** (*t.p. r. di pressione*) slėgio reduktorius; **2.** *r. di tensione* žėminimo transformātorius; **3.** (*meccanico*) reduktorius.

riduzione *dkt m* **1.** (*diminuzione*) (*su*)māžinimas; (*accorciamento*) (*su*)truřpinimas; *r. di organico* etátų sumāžinimas; *r. di pena* baūsmės sutruřpinimas; *r. delle spese* išlaidų māžini-mas; **2.** (*sconto*) nūolaida; *fare una r.* (*sul prezzo*) táikyti nūolaidą; ♦ *in r.* sū nūolaida; atpīgintas *agg*; **3.** (*adattamento*) adaptācija; *mus* redukcija; *r. televisiva, r. cinematografica* ekranizācija; **4.** (*copia ridotta*) sumāžinta kōpija; **5.** *chim* redukcija; **6.** *mat* suprāstinimas; **7.** *med* repozicija, redukcija.

riēce||o *prv* štai ĩr vėl; ~oti! vā kuř tū!

rieducàre *vksm* (-é-) **1.** (*qcn*) pėrauklėti; **2.** *med* grāžinti (*ko*) funkcionalumą (*sū* reabilitācija).

rieducazióne *dkt m med* reabilitācija.

rielèggere* *vksm* pėrrinkti; išriřkti anťraįai ka-deñcijai.

riēmpiere *vksm* ⇒ **riempire**.

riempiménto *dkt v* **1.** pripildymas; **2.** (*di un modulo e sim.*) užpildymas.

riempi||re *vksm* (-ém-) **1.** (*pri*)pildyti; (*versando*)

pripilti; (*stipando*) prikiimšti; **r. un armadio di vestiti** prikiimšti spintą drabužių; **r. una coppa di vino** pripilti taurę vyno; **r. di stucco le crepe** užpildyti plyšiūs glaistų; **r. un muro di scritte** prirašyti siena; **r. il serbatoio di benzina** pripildyti benzino baka; **r. (d'acqua) la vasca** prileisti pilną vonią (vandeis); **la folla ha ~to la piazza** minią užplūdo aikštę; ♦ **r. lo stomaco** prikiimšti skrandį; **2. (moduli, tabelle e sim.)** užpildyti (*anketa, lentelę ir pan.*); **3. fam (farcire)** įdaryti; **4. fig: r. di gioia** nudžiuginti; **r. di lavoro** apkrauti darba; **r. di regali** apipilti dovanomis.

► **riempi||rsi** *sng* **1.** prisipildyti; prieiti; **r. di fumo** priirūkti dūmų; **r. di puntini rossi (della pelle)** išbeirti; **la barca si è ~ta d'acqua** valtis priėjo vandeis; **i suoi occhi si ~rono di lacrime** jos akys prisipildė ašarų; **la sala si è ~ta di spettatori** salė prisigrūdo žiūrovų; **2. (qcs di qcs): r. la camicia di macchie** išsitępti visus mārškinius; **r. le scarpe di sabbia** prisibeirti / prisisėmti smėlio į batūs; **r. la valigia di cose** pri(si)grūsti lagaminą daiktų; ♦ **r. gli occhi (di qcs)** atsižiūrėti (*kuo*); **r. di dolci** pri(si)kiimšti saldumynų; **3. fig: il cuore si è ~to di gioia** širdį užliejo džiaugsmas.

riempitivo, -a **1. bdv** užpildantis; **2. dkt v (di parola e sim.)** perteklinis žodis (/ sakinys *ir pan.*); **3. dkt v tcn** užpildas.

rientranza *dkt m* įlinkis, įlinkimas; (*concauità*) įdubimas; **una r. della costa** įlankėlė, įlanka.

rientr||are *vksm* [E] (-én-) **1. (tornare)** (su)grįžti; (*a casa*) pareiti (namo); **r. dopo le ferie** grįžti po / iš atostogų; **2. fig: r. in gioco** gauti naują šansą; susigražinti poziciją; **r. in possesso (di qcs)** susigražinti (*kq*); **r. nelle spese** atgauti investuotus pinigus; **l'allarme è ~ato** aliarmas atšauktas; ♦ **r. in sé** atsipėikėti; **3. (incurvarsi all'interno)** įlinkti; **la costa in quel punto ~a** ties ta vietą yrà įlanka; **4. (essere incluso e sim.)** įeiti; **r. in una graduatoria** būti sąrašė, būti įtrauktam į sąrašą; **non ~a nei miei compiti** tai neįeina į mano pareigas.

riéntro *dkt v* (su)grįžimas; (*a casa*) parėjimas.

riepilogàre *vksm* (-pi-) reziümüoti; trumpai iš naujo išdėstyti; glaustaī primiñti.

riepilogo (*dgs -ghi*) *dkt v* santrauka, reziümė *inv*; **fare un r.** glaustaī primiñti.

riesaminàre *vksm* (-sà-) pėržiūrėti; (*ridiscutere*) pėrsvarstyti; (*rianalizzare*) iš naujo nagrinėti.

riessere* *vksm*: ♦ **ci risiamo!** ir vėl (taip)!

riesumàre *vksm* (-sù-) **1.** ekshümüoti, iškasti pā-

laikus; **2. fig scherz** atkàsti (*ištraukti kokią senieną*).

riesumazióne *dkt m* ekshumàcija, palaikū iškasimas.

rievocàre *vksm* (-é-) (*nella memoria*) atkūrti mintysė; (*guardare al passato*) pažvelgti atgal.

rievocazióne *dkt m* (*commemorazione*) (iškilmingas) paminėjimas; (*sguardo al passato*) žvilgsnis atgal.

rifaciménto *dkt v* **1.** pėrdarymas; pėrdirbimas; (*ristrutturazione*) remóntas; **r. di un tetto** stógo pėrdengimas; **2. (cosa rifatta)** perdirbinys.

rifàre* *vksm* **1.** pėrdaryti, iš naujo padaryti; **r. il bagno** suremontuoti voniós kambarį; **r. un calcolo** pėrskaiciuoti; **r. un contratto** pėrrašyti sūtartį; **r. il letto** paklóti lóvą (*po miego*); **r. una strada** pėrkloti gātvės grīdinį; **r. i tacchi alle scarpe** prikáliti bātams (naujūs) kulnūs, pakáliti batūs; **r. il tetto** pėrdengti stógą; **2. (ripetere e sim.)** (pa)kartóti; **r. le carte** pėrdalyti kortàs; **r. una domanda** pakartóti kláusimą, užduóti tą patį kláusimą; **r. un esame** pėrlaikyti egzāminą; **r. una strada** dār kartą važiuóti (*kokia*) gatvė; **r. le scale** vėl lípti láiptais; **3. un tentativo** kartóti bāndymą, vėl pabandýti; **3. (imitare): r. il verso (a qc)** juokáujamai pamėgdžioti (*kq*).

► **rifàr||si** *sng* **1. (riprendersi economicamente)** (finánsiškaī) atsigáuti; (*al gioco*) atsilóšti; (*di qcs*) susigražinti (*kq*); **r. delle spese** susigražinti išlaidas; **2. (ridiventare)** vėl pasidaryti; **r. sèrio** vėl surimėti; ♦ **r. vivo** vėl pasiródyti; **3. (richiamarsi a qc)** reñtis (*kuo*); **r. a un vecchio método** táikyti sėną metodą; **volevo ~mi a quanto detto da lui** norėjau reñtis tuó, kà jis pasákė; **4. (prendersi la rivincita)** atsirevanšúoti; **r. dei torti subiti** atsikeřšyti už patirtas skriaudas; **5. (qcs): r. una famiglia** susikūrti naują šeimą; **r. un grāffio** vėl įsibrėžti; **r. il letto** pasiklóti lóvą (*po miego*); **r. il trucco** pa(si)-taisýti makiāžą; **fam r. il naso** pasidaryti plāstinę nósies operāciją; ♦ **r. la bocca** suvālgyti kà nórs skanaūs (*prastam skoniui burnoje panaikinti*); **r. gli occhi** pasigrozėti; **r. una vita** pradėti gyvėnimą iš naujo.

rifatto, -a *dlv, bdv* **1. ⇒ rifàre 1., 2.; 2. fam (di qcn): è tutta ~a** „jį visà pėrdaryta“ (*pasidarė daug plastinių operacijų*); **3. fam (di qcs): ha il seno r.** jós krūty s dirbtinės.

riferiménto *dkt v* **1. (legame)** ryšys; (*accenno*) užuómina; (*rimando*) núoroda; **fare r. (a qcs)** reñtis (*kuo*); **non fare r. (a qcs)** neminėti (*ko*); ♦ **di r. (informativo)** informācinis agg; (*corrispondente*) atitiñkamas agg; (*modello*) etaló-

ninis agg; (*orientativo*) orientacinis agg; *in r.*, *con r.* (a qcs) (*nelle lettere*) dėl (ko); rýšium (su kuo); (*in base a qcs*) rėmiantis (kuo); **2.** (t.p. *punto di r.*) orientýras; **3.** *inf* nýuoroda.

riferire *vksm* (-isc-) **1.** (pa)pāsakoti; pasakýti; *r. l'accaduto* papāsakoti, kās nutiko; *r. una notizia* pasakýti naujieną; **2.** (*relazionare*) referuoti; skaitýti pranešimą; (*fare rapporto*) raportuoti; **3.** (*collegare*) (su)sieti.

► **riferì||rsi** *sng* (*a qc*) **1.** (*richiamarsi*) reĩtis (kuo); (*far riferimento*) kalbėti (apie ką); *a che ti ~sci?* apie ką tú čià (kalbì)?; *non mi ~vo a te* àš teĩ nè apie tavè; **2.** (*essere collegato*) būti susijusiam (su kuo); (*rinviare a qcs*) nuródyti (į ką); *i dati si ~scono al primo trimestre* tai pirmojo ketvirčio duomenys; **3.** (*applicarsi*) būti táikomam (kam).

rifilare *vksm* (-fi-) *fam:* *r. un calcio* (a qc) spýrį (kam) padovanóti; *r. un fondo di magazzino* įbrũkti užsilikusią prėkę; *r. un incarico* užkráuti (nemalónià) užduoti.

rifinire *vksm* (-isc-) užbaĩgti; apdailinti.

rifinitù||a *dkt m* **1.** apdailà; *lavori di r.* apdailòs darbai; **2.** (*elemento singolo*) (puošnì) detalė; pagrąžinimas; *dgs le ~e* furnitūrà sg.

rifiorire *vksm* [E, A] (-isc-) **1.** vėl pražýsti; **2.** fig vėl žydėti; (*solo di qcs*) pradėti vėl klestėti.

rifiutare *vksm* (-fiù-) **1.** (*respingere*) atmesti; atsisakýti (ko); (*non accettare*) nepriĩmti (ko); *r. il cibo* atsisakýti maisto; *r. un invito* nepriĩmti pakvietimo; *r. un'offerta* atmesti pasiũlymą; *r. di ascoltare* atsisakýti klausýti; t.p. ⇒ **rifiutàrsi**; **2.** (*non concedere*) neduóti (ko), nesuteĩkti; *r. un'autorizzazione* neduóti leidimo; *r. un favore* atsisakýti pagėlbėti; *dir r. la grazia* nesuteĩkti malónės.

► **rifiut||àrsi** *sng* (*di far qcs*) atsisakýti (ką darýti); *si ~a di aiutarci* atsisáko mums padėti; *mi ~o di rispondere* nesiruošũ atsakýti.

rifiut||o *dkt v* **1.** (*l'azione*) atsisákyimas; atmetĩmas; (*risposta negativa*) neĩgiamas atsákyimas; (*mancato consenso*) nesutikĩmas; *ricevere un r.* gáuti neĩgiamą atsákyimą; *non accetto ~i* nepriĩmu atsákyimą; **2.** (*ppr. dgs ~i*) (*scarto*) šiũkšlė; atmatà; *dgs ~i* atliekos; (*spazzatura*) šiũkšlės; *~i chimici* (*industriali, tossici*) chėminės (prámonės, nuodĩngos) atliekos; *cassonetto dei ~i* šiũkšlių kontėineris; *cestino dei ~i* šiũkšlinė; *incenerimento* (*riciclaggio*) dei ~i atliekų dėginimas (pėrdirbimas); *fig i ~i della società* visũomenės átmatos.

riflessió||e *dkt m* **1.** *fis* atspindýs; (*l'azione*) at-(si)spindėjimas; **2.** *fig* (*il riflettere*) apgalvóji-

mas; (ap)mąstymas; (*ragionamento*) samprotávimas; (*valutazione*) (pa)svarstymas; *dgs ~i* apmąstymai; *dopo attenta r.* gerai apgalvójus; **3.** *fig* (*osservazione*) pastabà.

riflessivo, -a *bdv* **1.** mąslũs; liĩkės į apmąstymus; **2.** *gram* sangražinis; (*pronome*) *r.* sangražinis įvardis; (*verbo*) *r.* sangražinis veiksmázodis.

rifless||o *I dkt v* **1.** (*luce riflessa*) atsispindėjimas; atspindýs; *fare r.* atsispindėti; **2.** (*immagine riflessa*) átvaizdas; atspindýs (*ir prk*); **3.** (*tonalità di colore*) átspalvis; **4.** *fig* (*conseguenza*) pasekmė; padarinys; ♦ *di r.*, *per r.* dėl tós priežastĩs; (*indirettamente*) netiesiógiai; **5.** *fisiol* (t.p. *r. nervoso*) reflėksas; *r. condizionato* sąlyginis reflėksas; *ha i ~i pronti* jò reflėksai gerĩ.

riflessó *II, -a* *bdv* atsispindintis; atsispindėjęs.

riflett||ere* *vksm* **1.** *tr* atspindėti; atmũšti; **2.** *tr* *fig* atspindėti; (pa)ródyti; **3.** *intr* [A] *fig* (su qc) apgalvóti (ką), (ap)mąstýti; (*pensare*) (pa)galvóti; (*ragionare*) samprotáuти; (*valutare*) (pa)svarstýti; *senza r.* neapgalvójus; lengvabũdiškai; *~i!* pagalvók!; *sono cose che fanno r.* tokie daĩykai verčia susimąstýti.

► **riflettərsi** *sng* **1.** atsispindėti; atsimũšti; **2.** *fig* atsispindėti; atsišviesti; **3.** *fig* (*ripercuoetersi su qcs*) darýti įtaką / įtakos (kam), turėti įtakos.

riflettòr||e *dkt v* **1.** prožėktorius; *puntare un r.* (su qcn) nukreipti prožėktorių (į ką); *fig trovarsì sotto i ~i* būti dėmesio centrė; **2.** *tecn* reflėktorius.

rifluire *vksm* [E, A] (-isc-) **1.** (at)slũgti; **2.** (*fluire di nuovo*) vėl tekėti.

riflusso *dkt v* atóslũgis (*ir prk*).

rifocillare *vksm* atgaivĩnti; pastĩprinti (*maistu ir pan.*).

► **rifocillàrsi** *sng* atsgaivĩnti; pasistĩprinti.

rifondere* *vksm* (*danni e sim.*) atlyginti (*nuostolius ir pan.*).

riforestazióne *dkt m* atžėldinimas.

rifórma *dkt m* **1.** refórma; *r. fiscale* (*giudiziària, scolàstica*) mokesčių (teismų, švietimo) refórma; *attuare / fare una r.* vėykdyti / darýti refórma; **2.** (*riorganizzazione*) pėrtvarkymas; **3.** *rel, stor* reformácija.

riformàre *vksm* (-fór-) **1.** reformuóti; darýti refórma; *r. il sistema sanitario* reformuóti sveikátos apsaugòs sistėmą; **2.** (*formare di nuovo*) vėl sudarýti; (*riorganizzare*) pėrtvarkyti; **3.** *mil* atlėisti nuò karinės tarnýbos.

► **riformàrsi** *sng* (*formarsi di nuovo*) vėl susiformuóti (/ formuóti), iš naujo susidarýti (/ darýtis).

riformatóre, -trice *dkt v/m* reformátorius -ė.

riformatòrio *dkt v* nepilnamēcių (vaikų) kolonija.

riformismo *dkt v* reformizmas; refomų politika.

rifornimént||o *dkt v* 1. ap(s)irūpinimas; (*di carburante*) papildymas; *fare r.* (*di qcs*) apsirūpinti (*kuo*); *fare r. di benzina* pasipildyti benzino; 2.: *dgs ~i (scorte)* atsargos.

rifornire *vksm (-isc-)* (*di qcs*) aprūpinti (*kuo*); (*erogare*) (*qcn di qcs*) tiękti (*kam ką*); *r. di armi* aprūpinti ginklais; *r. di matèrie prime* tiękti žaliavas.

► **rifornirsi** *sng* (*di qcs*) apsirūpinti (*kuo*); *r. di carburante* pasipildyti degalų.

rifràngere* *vksm fis* laužti (*spindulius, bangas*)

► **rifràngersi** *sng* *fis* lūžti (*apie spindulius, bangas*).

rifrazione *dkt m fis* refrakcija, (*spindulių, bangų*) lūžimas; *r. della luce* šviesos lūžimas.

rifuggire *vksm [E]* (*da qcs*) šlykštėtis (*kuo*); (*evitare*) vęngti (*ko*).

rifugiarsi *vksm (-fù-)* prisiglausti; slęptis, pasislępti; rąsti prieglobstį.

rifugiato, -a *dkt v/m* pabėgėlis -ė; *r. politico* politinis pabėgėlis.

rifugio *dkt v* 1. prieglobstis; (*come luogo concreto*) pastogė; (*nascondiglio*) slęptuvė; *r. anti-aereo (antiatòmico)* priešlęktūvinė (atòminė) slęptuvė; *cercare r.* ieškoti prieglobsčio; 2. *fig* užuovėja; (*consolazione*) paguoda; (*di qcn, difensore*) gynėjas -a; 3. (*in montagna*) kalnų namėlis (*pastogė turistams, alpinistams ir pan.*).

ri||ga *dkt m* 1. linija; brūkšnys; (*striscia*) drýžis; *a ~ghe* dryžuotas agg; *tirare una r.* (nu)vęsti liniją; 2. (*graffio*) įbręžimas; brėžis; 3. (*di testo*) eilutė; *saltare una r.* pralėisti eilutę; *fig scrivimi due ~e* brūkštelėk mán porą eilūčių; ♦ *sopra le ~ghe (affettato)* dirbtinis agg, nenatūralūs; *lèggere tra le ~ghe* skaityti tarp eilūčių; 4. (*dei capelli*) sklástymas, sklástas; 5. (*da disegno*) liniuotė; 6. *mil* gretà; *méttersi in r.* lygiuotis; ♦ *kaip jst in r.!* lygiuok!; 7. *mil (della canna di un'arma)* grąižtva.

rigagnolo *dkt v* upeliūkštis; (*rivolo*) upėlis.

rigare *vksm* 1. (*fare righe*) (su)liniuoti; 2. (*graffiare*) įbręžti; subráizyti; 3. *kaip intr [A]:* ♦ *r. diritto* pavyzdinai elgtis; *fare r. diritto* paimti į nągą.

rigato, -a *bdv* 1. (*graffiato*) įbręžtas; įręžtas; *tutto r.* subráizytas; 2. (*a righe*) dryžuotas; *fig volto r. dalle rughe (di lacrime)* raukšlių (ąšarų) išva-gotas véidas.

rigatone *dkt v gastr* „rigatonas“ (*makaronų rūšis*).

rigattiére, -a *dkt v/m* sėndaiktininkas -ė.

rigeneràre *vksm (-gè-)* 1. (*ridare forze*) atgaivinti; grąžinti (*kam*) jėgąs; 2. *biol, tecn* regeneruoti.

► **rigeneràrsi** *biol* regeneruotis, atsinaujinti.

rigettare *vksm (-gèt-)* 1. (*gettare indietro*) atblōkšti, atsviesti; 2. (*gettare di nuovo*) vėl męsti; męsti atgal; 3. *fig* atmęsti; *r. un ricorso* atmęsti skundą; 4. *med* atmęsti; 5. *tecn: r. una statua* pėrlieti státulą; 6. *fam (vomitare)* (iš)vėmti.

rigetto *dkt v med* atmetimas.

rigihello *dkt v* liniuotė.

rigidaménte *prv* 1. (*goffamente*) neraňgiai, nelaňksčiai; 2. *fig (rigorosamente)* griežtai.

rigidézza *dkt m* 1. ⇒ **rigidità**; 2. *fig (del clima)* atšiaurumas; 3. *fig (rigore)* griežtumas.

rigidità *dkt m* 1. standumas; *med r. muscolare* raumenų sustingimas; 2. *fig (mancanza di flessibilità)* nelankstumas; 3. *fig* ⇒ **rigidézza** 2.; 4. *fig* ⇒ **rigidézza** 3.

rigid||o, -a *bdv* 1. standūs; nelankstūs; (*duro*) kietas; *colletto r.* standi apýkaklė; *copertina ~a* kietas viršėlis; *èssere r. (nei movimenti)* būti nelanksčiam; būti įsitempusiam; *fig orario di lavoro r.* nelankstūs dárbo grąfikas; 2. *fig (del clima)* atšiaurūs; *clima r.* atšiaurūs klimatas; 3. *fig (severo)* griežtas; *educazione ~a* griežtas áuklėjimas.

rigir||àre *vksm (-gì-)* 1. sukinėti; sùkalioti; (*di nuovo*) vėl sùkti; *r. tra le mani* vartýti raňkose; ♦ *gira e ~a* vienaip ar kitaip; 2. (*dall'altro lato*) vėl apveřsti; 3.: *cin r. una scena* pėrfilmuoti scėną; 4. (*cingere*) apjúosti; 5. *fig: r. un discorso* iřkraipýti kalbą sàvo náudai; *t.p.* ⇒ **girare**.

► **rigiràrsi** *sng* 1. vėl atsigrėžti, vėl apsisùkti; 2. (*su sé stesso*) vartýtis; (*di qcs*) sukiótis; *r. nel letto* vartýtis lóvoje; 3. *fam: r. qcn* vynióti kà apliňk pirštą.

rigo *dkt v* 1. ⇒ **riga** 1., 3.; 2. *mus: r. (musicale)* peňklinė.

rigóglio *dkt v* veřlumas; veřėjimas (*ir prk*).

rigoglioso, -a *bdv* veřlūs.

rigonfiamentó *dkt v* pabrinkimas.

rigónfi||o, -a *bdv (gonfió)* išsipūtes; (*per umidità*) pabrinkęs; (*per botte e sim.*) iřtinęs, patinęs; *fiume r.* patvėnusi upė; *vele ~e* išpūstos būrės.

rigóre *dkt v* 1. atšiaurumas; (*gelo*) spēigas; 2. *fig (severità)* griežtumas; ♦ *di r.* priválomas agg; 3.: *sport (calcio di) r.* vienuólikos mėtrų baudinýs; 4. *fig (coerenza)* nuoseklumas; (*t.p. r. morale*) principingumas; (*zelo*) kruopštumas; ♦ *a r. di logica* pagal lógiką.

rigorista *dkt v sport* 11 mėtrų baudinių specialistas.

rigorosaménte *prv* griežtai; *r. parlando* tiksliaū sākant; *r. vietato* griežtai draūdzīama; *i signori r. in nero* pōnai tīk sū juodaīs kostiūmais.

rigoroso, -a *bdv* **1.** (*zelante*) kruopštūs; (*coerente*) nuoseklūs; **2.** (*severo*) griežtas.

riquadagnàre *vksm* atgāuti; atsikovōti.

riguard||àre *vksm* **1.** (*esser connesso*) būti susījusiam (*su kuo*); (*avere come tema*) būti (*apie kq*); *per quanto ~a X* dēl *X*; *la lite ~ava una clāusola del contratto* giņčas būvo susījēs sū viēna sutartiēs īšlyga; būvo giņčas dēl vienōs sutartiēs īšlygos; *i dati ~ano l'inflazione del primo semestre* tāī dūomenys apiē pirmo pūsmečio inflācijā; *la crisi ~a il settore agricolo* tāī žēmēs ūkio sēktorīaus krīzē, krīzē īšlīko žēmēs ūkio sēktorīaus; *questo non ti ~a* tāī nē tāvo reīkalas; *♦ per quel che mi ~a* dēl manēs; **2.** (*guardare di nuovo*) vėl (*pažiūrēti*); **3.** (*controllare*) patīkrinti; (*esaminare*) panagrīnēti.

► **riguar||dārsi** *sng* **1.** (*da qcs*) sāugotis (*ko*); **2.:** *~dati!* rūpinkis savimī!

riguard||o *dkt v* **1.** (*cura*) priēžiūra; atsargūmas; *con r.* atsargīai; *avere r.* (*per qcs*) prižiūrēti (*kq*); sāugoti; *non avere r.* (*per qcs*) nepāisyti (*ko*); ♦ *senza r.* (*per qcs*) nepāisant (*ko*); **2.** (*rispetto*) pagarbā; (*tatto*) tāktas; (*gentilezza*) mandagūmas; *trattare con ogni r.* (*qc*) skīrti (*kam*) didžīausiā dēmesī; ♦ *per r.* dēl mandagūmo; *òspite di r.* garbīngas svēčias; **3.** (*legame*) ryšys; ♦ *a (questo) r.* šiuō klāusimu; šīā temā; apiē tāī; *a che r.?* kōkiu klāusimu?; *nei ~i (di qc)* (*kieno*) ātžvilgiu; **4.:** *kaip prlk r.* (*a qcs*) dēl (*ko*); apiē (*kq*).

riguardoso, -a *bdv* pagarbūs; (*premuroso*) rūpestīngas; tāktišķas.

rigurgitāre *vksm* (*-gūr-*) **1.** *tr* atrīyti; (*di neonati e sim.*) atpīlti; **2.** *intr* [A] līetis; (*schizzando*) īstrīykšti; **3.** *intr* [A] *fig* (*di qcs*) būti (*ko*) pērpildytam.

rigurgito *dkt v* **1.** (*dei neonati*) atpylīmas; **2.** *fig* atgīmīmas; (*recrudescenza*) atsīnaūjīmas.

rilasciāre *vksm* **1.** (*lasciar libero*) palēisti (*ī lāisvē*); *r. dietro cauzione* palēisti ūž ūzstatā; *r. gli ostaggi* palēisti īkaitus; **2.** (*dare*) dūoti; (*documenti*) īsdūoti; *r. una deposizione* dūoti parōdymus; *r. un'intervista* dūoti intervīu; *r. il passaporto (un visto)* īsdūoti pāsā (*vīzā*); *r. una ricevuta* īsrašyti kvīta; *r. lo scontrino* īsmūšti čēkj.

rilascio *dkt v* **1.** (*liberazione*) paleidīmas (*ī lāisvē*); **2.** (*di un documento*) īsdavīmas; *richiesta di r. della carta d'identità* prāšymas īsdūoti asmeīs tapatībēs kortēļē.

rilassaménto *dkt v* at(si)palaidāvīmas.

rilassāre *vksm* atpalaidūoti; (*calmare*) ramīnti.

► **rilassārsi** *sng* atsipalaidūoti.

rilassāto, -a *bdv* atsipalaidāvēs.

rilegāre *vksm* (*-lē-*) īrīšti (*knygq ir pan.*).

rilegatūra *dkt m* īrīšīmas (*knygos ir pan.*).

rilēggere* *vksm* dār kaīta pērskaityti; īš naujo skaityti.

rilénto *prv*: ♦ *a r.* (*labai*) lētai.

rilevamént||o *dkt v* **1.** aptikīmas; (*accertamento*) nustātymas; (*di dati*) rinkīmas; apskaitā; *r. statistico* statīstinē apskaitā; (*sondaggio*) apklausā; *eseguire ~i* (*investigare*) tirti, tyrinēti; **2.** (*misurazione*) matāvīmas; (*lettura di valori*) atskaitā; **3.** (*di una ditta e sim.*) pērēmīmas.

rilevānte *bdv* reīkšmīngas; žymūs; svarbūs.

rilevānza *dkt m* svarbā, reīkšmē; reīkšmīngūmas; *di scarsa r.* mažaī reīkšmīngas agg.

rilevāre *vksm* (*-lē-*) **1.** (*rinvenire*) aptīkti; (*accertare*) nustatīyti; ūzfīksūoti; (*dati*) (*su*)rīnkti; *r. un'irregolarità* ūzfīksūoti pažeidīmā; **2.** (*notare*) pastebēti; (*segnalare*) pažymēti; (*t.p. far r. (a qcn)*) atkreīpti (*kieno*) dēmesī; (*evidenziare*) pabrēžti; (*ravvisare*) īžiūrēti; **3.** (*acquisire un'azienda e sim.*) pērīmti; **4.** (*dare il cam-bio*) pakeīsti (*darbe*).

rilevaziōne *dkt m* ⇒ **rilevaménto 1., 2.**

riliēvo *dkt v* **1.** īskilūmas; īskilumā; ♦ *in r.* īskilēs agg, īskilūs; **2.** *art* reljēfas; ♦ *in r.* reljēfīšķas; **3.** *geogr* reljēfas; *dgs ~i* āukštumos; kalnai; **4.** *fig* svarbā; *acquistare r.* īgāuti svarbōs, svarbēti; *dare r.* (*a qcs*) pabrēžti; (*anche troppo*) surēīkšminti (*kq*); ♦ *di r.* reīkšmīngas, svarbūs; *mettere in r.* parīškinti; akcentūoti; **5.** (*osservazione*) pastabā; (*critica*) papeikīmas; *esporre / fare un r.* parēīkti pāstaba; **6.** (*topografico*) topogrāfinis matāvīmas; **7.** ⇒ **rilevaménto 1.**

rilōga *dkt m* ūžuolaidos bēgēliai *pl* (*kad jos slankiotų*).

rilucēnte *bdv* tvaskūs; spīndūs.

riluttānte *bdv* nenōrintis; nenōringas; *era r. a partire* nenōrējo īšvīkti, jām nesīnorējo īšvīkti.

riluttānza *dkt m* nenōras, nenōrējīmas; nenōringūmas; *con r.* pēr nenōrā, nenōrom(is).

rim||a *dkt m* **1.** rīmas; *r. baciata* gretutīnis rīmas; ♦ *in r.* rīmūotas agg; *fare r.* rīmūotis; *mettere in r.* (*far rimare*) rīmūoti; (*comporre in rima*) (*su*)cīliūoti; **2.:** *dgs ~e* eīlēs; ♦ *rispondere per le ~e* atsīkīrīsti, griežtai atsakyti.

rimandāre *vksm* **1.** (*inviare di nuovo*) pērsīusti; dār kaīta īssiūsti; **2.** (*mandare indietro*) (*nu*)sīūsti atgaī; (*restituire*) (*su*)grāžīnti; *r. a casa* pārsīūsti namō; *r. il pallone* atmūšti kāmuoļi;

3. (*rinviare*) atidėti; nukėlti; **r. di continuo** atidėlioti; **r. di una settimana (a domani)** atidėti savaitei (iki rytdienos); 4. (*con un rimando a qcs*) duoti nurodą (*į ką*); 5. (*qcn in qcs, agli esami di riparazione*) skirti (*kam*) pataisą (*iš ko*) (*pakartotinį egzaminą nepažangiam mokiniui*).

rimandato, -a bdv, dlv (*ad altra data*) atidėtas.

rimando dkt v 1. (*ad un'altra data*) atidėjimas; 2. (*spedizione indietro*) siuntimas atgal; 3. (*indicazione*) nuroda.

rimaneggiamento dkt v pėrtvarkymas; (*rielaborazione*) pėrdirbimas.

rimaneggiare vksm (-nėg-) pėrtvarkyti.

rimanėnt||e 1. bdv liķės; liķantis; 2. dkt v likūtis; kās liķę; 3. dkt v dgs: *i ~i* likusieji; kiti.

rimanėnz||a dkt m likūtis; dgs ~e (*merci*) prėkių likūtis sg; likusios prėkės.

riman||ėre* vksm [E] 1. likti, pasilikti; (*fermarsi*) pabūti; **r. a casa** (pasi)likti namie; ~i *ancora un po'!* pabūk dar!; *i beni ~gono ai figli* tuftas liķa / atiteńka vaikams; 2. (*in una determinata condizione*): **r. della propria opinione** laikytis / likti savo nuomonės; **r. in debito** likti skolingam; **r. in piedi** (*non cadere*) išsilaikyti ant kójų; (*non trovar posto*) nerąsti, kuŗ atsiesėsti; *fig* (*vegliare*) neiti miegoti; **r. senza la mamma** likti bė mamos; **r. cieco** likti aklam; **r. deluso** nusivilti; **r. incinta** pastoti; **r. indietro** atsilikti; **r. seduto** neatsistoti; **r. stupefatto** apstulbti; **r. vedovo** likti našliu; 3. (*avanzare*) likti, atlikti; *è rimasto del latte?* ar pieno dār liko?; *quanto le ~e da vivere?* kiek jai dār liko gyventi?; ♦ *non ti ~e che...* tau teliķa...; nieko kito tau neliķa, kaip / tik...; 4. (*accordarsi*) susitařti; būti susitarusiam; *come ~iamo?* kaip susitariam?; kuŗ iŗ kadā susitińkame?; 5. (*essere situato*) būti; *dove ~e la stazione?* kuŗ yrā stotis?; t.p. ⇒ **restare**.

► **rimanerci** įvdž 1. (*per la sorpresa*) nustėbti; 2. *fam* (t.p. **r. secco**) gālā gauti; 3. *fig*: **r. male** jaustis nuskriaustam; nusivilti; (*offendersi*) įsi-
žeisti.

rimangiare vksm dār kartą (pa)válgyti.

► **rimangiarsi** sngr: *fig r. la parola (data)* láu-
žyti duotą žodį.

rimarcare vksm pabrėžti, pažymėti; (*osservare*) pastebėti.

rimarchevole bdv pažymėtinas; ženklūs, žymūs.

rimare vksm 1. tr rimuoti; 2. intr [A] rimuotis.

rimarginarsi vksm (-mār-) užgyti; gyti.

rimasu||glio dkt v likūtis; *i ~gli di un pasto* val-
gio liķanos.

rimbalzare vksm [E, A] šokinėti; (*essere respinto*) atšokti.

rimbalzo dkt v 1. atšokimas, atšokā; rikošetas; 2. *sport* (*nel basket*) atkovotas kamuolys (*po krepšiu*); **andare a r.** sugauti atšokusį kamuolį, atkovoti kamuolį.

rimbambire vksm (-isc-) 1. intr [E] (su)vaikėti; (*rimbecillirsi*) (su)kvailėti; 2. tr apsvaiginti.

ribambito, -a bdv suvaikėjęs; sukvailėjęs.

rimbecillire vksm (-isc-) 1. intr [E] (su)kvaišėti; kvaištelėti; 2. tr susukti (*kam*) gálvą.

► **rimbecillirsi** sngr ⇒ **rimbecillire** 1.

rimbecillito, -a bdv, dlv sukvaishėjęs; kvaishas.

rimboccare vksm (-bóc-) (pa)raityti; (at)raitoti; (*ripiegare*) paleńkti; **r. la coperta** apkamšyti antklodę; **r. le maniche** atraitoti rankoves.

► **rimbocarsi** sngr: ♦ **r. le maniche** pasiraityti / atsiraityti rankoves (*kibti į darbus*).

rimbombare vksm [A] (-bóm-) dundėti, griaudėti; (nu)griauti; driokstelėti.

rimbombo dkt v dundėjimas, dundesys; griaudimas; griaudėjimas.

rimborsare vksm (-bór-) atlyginti; kompensuoti; (*solo soldi*) gražinti pinigų; **r. il (prezzo del) biglietto** gražinti pinigų už bilietą; **r. una spesa** apmokėti / atlyginti išlaidas; **farsi r.** susigražinti pinigų.

rimborso dkt v pinigų (/ mokesčio *ir pan.*) gra-
žinimas; kompensacija; **r. spese** išlaidų padė-
gimas.

rimboscare vksm (-bó-) ⇒ **rimboschire**.

rimboschimento dkt v (ap)žėldinimas.

rimboschire vksm (-isc-) (ap)žėldinti.

rimbrotto dkt v priekaištas; pabarimas.

rimediare vksm (-mė-) 1. tr, intr [A] (*a qcs*) iš-
taisyti (*ką*); atsilýginti (*už ką*); **r. a una situa-
zione** ištaisyti padėtį; **r. a un torto** atsilýginti už
skriaudą; **cercherò di r.** pasistėngsiu pasitai-
sýti; pasistėngsiu viską sutvarkyti; 2. tr prasi-
manýti; (*soldi*) sukrapštyti; *fig r. una botta*
susitreńkti; *fig r. solo seccature* vėien bėdų pri-
sišaũkti.

riméd||io dkt v priemonė; vaistas; **il miglior r. per
la tosse (contro la noia)** geriausias vaistas nuó
kósulio (nuó nuóbodulio); ~i **estremi** kraštu-
tinės priemonės; **porre r. (a qcs)** ištaisyti (*ką*);
♦ **non c'è r.** nėrà išeitiės; tai nepataisoma.

rimescolare vksm (-mė-) 1. (*di nuovo*) pėrmaišy-
ti; ♦ **r. il sangue** kraują į širdį suvarýti; 2. (*a
lungo*) ilgai maišyti; 3. (*disordinare*) sujaũkti,
sumaišyti.

riméssa dkt m 1. (*per veicoli*) garāžas; (*automo-
bilių*) pārkas; 2. *sport* kamuolio sugražinimas

(iš užribio); **r. a due** giñčas; **r. dal fondo** smūgis nuo vartų; **3. comm, fin** pervedimas; rimesà.

rimestàre *vksm* (-mè-) (ilgai) maišyti.

rimétt||ere* *vksm* **1.** (*indietro*) (pa)dėti atgal; (*di nuovo*) vėl padėti; **r. a posto** padėti atgal į savo vietą; **fig** sutvarkyti; **r. la macchina in garage** vėl pastatyti mašiną į garažą; gražinti mašiną į garažą; ♦ **r. a nuovo** atnaujinti, renovuoti; **r. in funzione** vėl palėisti; vėl pajungti; (*riparare*) sutaisyti; **r. in libertà** palėisti į laisvę; **r. in ordine** sutvarkyti; **r. in piedi** pastatyti vėl ant kójų; **r. in salute** (*qcn*) gražinti (*kam*) sveikata; **non r. piede in un posto** nekelti daugiau kójos kuñ nòrs; *t.p.* ⇒ **méttere** **1., 2., 4., 6.; 2.** ⇒ **riméttersi** **1.; 3.** (*affidare*) pavesti; pėrleisti; ♦ **r. un incarico** atsisatýdinti iš pareigų; **r. un mandato** gražinti įgaliojimus; **4. (inviare)** (nu)siųsti; **5.: r. una colpa** dovanóti kaltę; ♦ **~i a noi i nostri debiti** atlėisk mums mūsų kaltės; **6. fam** (*vomitare*) (iš)vėmti; **7. sport** gražinti kãmuoli į žaidimą.

► **rimétterci** *įvdž* **1.** turėti nuostolių; pinigų prarasti; **2.: r. la salute** susigadinti sveikata; **r. la vita** gálvą paguldýti (žúti).

► **rimétt||ersi** *sng* **1.** (*indossare di nuovo qcs*) vėl apsivilkti; **r. la giacca** vėl apsivilkti švarką; **r. le scarpe** vėl apsiauti (batų / b̃atais); **2. (di nuovo a far qcs e sim.)** vėl pradėti (*ką daryti*); iš naujo imti; **r. a letto** vėl atsigulti; **r. a tavola** vėl prisėsti prie stalo; **r. a fumare** vėl pradėti rūkyti; **r. in fila** pėrsirikiuoti į eilę; ♦ **r. in cammino** eiti toliau; vėl išvykti; *t.p.* ⇒ **méttersi** **1., 2.; 3. (tornare in forze)** pasitaisyti; pasveikti; (*riaversi*) atsigauti; **4.: r. (al bello)** (*del tempo*) pagerėti; giedrėti; **5. (affidarsi a qc)** atsiduoti (*kum*); pasikliauti (*kuo*); **mi ~o alla clemenza della corte** atsiduodu teismo malónei.

rimmel *dkt v nkt* blakstienų tušas.

rimodernàre *vksm* (-dèr-) (su)modėrninti.

rimónta *dkt m* sport varžovo pasivijimas; taškų skirtumo / pėrsvaros panaikinimas.

rimontàre *vksm* (-món-) **1. intr** [E] (*montare di nuovo*) vėl (už)lįpti, vėl lįpti; (*sedendosi*) vėl (į)sėsti, vėl lįpti; **2. intr** [E] ⇒ **risalire** **5.; 3. tr** (*ricomporre e sim.*) vėl (su)montuoti, vėl surinkti; vėl sudėti; **4. tr sport** (*t.p. r. lo svantaggio*) panaikinti taškų skirtumą / pėrsvarą; pa(si)výti varžovą; atsigriėbti; *t.p.* ⇒ **montàre**.

rimorchiaire *vksm* (-mòr-) **1.** vilkti (vilktimì); **r. un'auto in panne** vilkti sugėdusį automobilį; **2. fam** *fig* nukabinti (*merginą ir pan.*).

rimorchiatóre *dkt v* vilkikas (*laivas*), buksýras.

rimòrchio *dkt v* **1.** (*l'azione*) vilkimas (vilktimì);

cavo di r. vilktis -iēs *femm*; ♦ **a r.** prikabinus; **2. (veicolo)** priekaba.

rimòr||dere* *vksm*: **fig** *mi ~e* (*la coscienza*) sąžinė gráužia.

rimòrso *dkt v* sąžinės graužimas; savigrauža; **ha dei ~i** jį sąžinė gráužia.

rimostrànz||a *dkt m* skūndas, nusiskundimas; (*protesta*) protėstas; **fare le proprie ~e** nusi-skųsti.

rimozióne *dkt m* **1.** (pa)šalinimas; ♦ **r. forzata** priverstinis nuvežimas; **2. fig**: **r. da un incarico** pašalinimas iš / nuo pareigų, atleidimas iš tarnýbos.

rimpàllo *dkt v* sport rikošėtas.

rimpàsto *dkt v* *fig* pėrtvarkymas; **polit r. ministeriale** ministrų kabinėto pėrtvarkymas.

rimpatriàre *vksm* (-pà-) **1. intr** [E] grįžti į tėvynę, repatrijuoti; **2. tr** išsiųsti atgal į savo šalį; gražinti į tėvynę.

rimpatriàta *dkt m* senų draugų sùeiga.

rimpàtrio *dkt v* repatriacija; (*ritorno*) grįžimas į tėvynę; (*rinvio*) gražinimas į tėvynę.

rimpiàngere* *vksm* **1.** ilgėtis (*ko*); sù nostálgija prisimiñti; **2. (rammaricarsi)** gailėti(s) (*ko, ką padarius*); **da vècchio non rimpiangerò nulla** sėnas, nieko nesigailėsiu.

rimpiànt||o *dkt v* gailėjimas(is); **senza ~i** nesi-gailint; **avere ~i** gailėtis.

rimpiattino *dkt v* slėpynės *pl*; **giocare a r.** eiti slėpynių.

rimpiazzàre *vksm* atstóti, pakeisti.

rimpicciol||re *vksm* (-isc-) **1. tr** (su)māžinti; **fig** *la distanza lo ~isce* pėr atstumą jis atródo māžas; **2. intr** [E] ⇒ **rimpicciolirsi**.

► **rimpicciolirsi** *sng* (su)māžėti; (*restringersi*) susitraukti.

rimpinguàre *vksm* (-pin-) aprúpinti (*ppr.* pini-gais); **r. le casse dello Stato** papildyti valstýbės ižda.

rimpinzàrsi *vksm* *fam* (*di qcs*) prisikiřsti (*ko*).

rimproveràr||e *vksm* (-prò-) (*a qc qcs, qc per qcs*) priekaištauti (*kam dėl ko*); prikiřti (*kam ką*); (*in continuazione*) prikiřti; (iš)barti (*ką už ką*); **r. (per) la negligenza** prikiřti aplaidumą; **r. per gli sbagli fatti** priekaištauti dėl padarýtu klaidų; **non ho niente da ~gli** neturiu dėl kó jam priekaištauti.

rimpròvero *dkt v* priekaištas; papeikimas; **tono di r.** priekaištingas tónas; **muovere un r.** papriekaištauti.

rimuginàre *vksm* (-mù-) *tr, intr* [A] *fig* ((su) *qcs*) grómuliuoti (*ką*); ilgai svarstýti.

rimuneràre *vksm* (-mù-) ⇒ **remuneràre**.

rimunerazióne *dkt m* ⇒ **remunerazióne**.

rimuovere* *vksm* **1.** (pa)šalinti; *r. un'auto in sosta vietata* nuvėžti (/ nutęmpti) mašiną nuò zónos, kuriojė draudžiama stovėti; *r. un ostacolo* pašalinti kliūtį; *r. il pus da una ferita* pašalinti pūlius nuò žaizdòs; **2.** *fig* (da *incarichi e sim.*) atlėisti (iš *pareigų ir pan.*), (pa)šalinti; **3.:** *r. da un proposito* atkalbėti nuò sumánymo.

rinascere* *vksm* [E] atgimti (ir *prk*); *mi sento r.* jaučiuosi kaip atgimęs; ♦ *r. a nuova vita* atgimti naujám gyvenimui.

rinascimentale *bdv* Renesánsas; renesánsinis.

Rinasciménto *dkt v stor* Renesánsas.

rinascita *dkt m* atgimimas (*ppr. prk*).

rincazare *vksm* **1.** (una *pianta*) (ap)kaūpti; **2.:** *r. le coperte* apkamšyti ántklodę.

rincazz||o *dkt v* **1.** (per non fare *traballare un mobile*) pákšalas; **2.** *mil* (*ppr. dgs ~i; t.p. truppe di r.*) rezėrvas; **3.** *sport* atsarginis žaidėjas.

rinca||are *vksm* (-cà-) **1.** *intr* [E] (pa)brángti; *gli affitti ~ano* brángsta núoma; **2.** *tr* (pa)bran-ginti; ♦ *fig r. la dose* dár pridėti.

rinçaro *dkt v* parbrangimas.

rinçasare *vksm* [E] (-cà-) (su)grįžti namò; par-eėti; (con *mezzi di trasporto*) parvažiuoti; *r. di corsa* parbėgti.

rinchiudere* *vksm* uždarýti; (mettere sotto *chiave*) užrakinti.

► **rinchiudersi** *sng* užsidarýti (ir *prk*).

rinchiùso, -a *bdv, dlv* **1.** (da *altri*) uždarýtas; (sotto *chiave*) užrakintas; **2.** (da *sè, anche fig*) užsidàręs (ir *prk*); (sotto *chiave*) užsirakinęs.

rinconglonito, -a *bdv* volg treñktas; nupušęs.

rinçorare *vksm* (-cò-) ⇒ **rinçuorare**.

rinçorrere* *vksm* **1.** výtis; bėgti (*paskui kq*); *r. l'autobus* bėgti páskui autobùsą; výtis autobùsą; **2.** *fig* vaikýtis (*ko*); sėkti (*ko*).

► **rinçorrersi** *sng* vaikýtis.

rinçorsa *dkt m* įsibėgėjimas; *prèndere la r.* įsibėgėti.

rinçesc||ere* *vksm* [E]; *mi ~e* mán gaíla; ~e *che...* apmaudù, kàd...; ♦ *ti ~e...* ? (*potresti?*) ař negalétum...?; *se non ti ~e* jėi nesunkù.

rinçesciménto *dkt v* ápmaudas.

rincretinire *vksm* (-isc-) **1.** *tr* (su)maišýti pròtą; apsvaiginti; **2.** *intr* [E] ⇒ **rincretinirsi**.

► **rincretinirsi** *sng* iš pròto išeiti; apsvaigti.

rinçulo *dkt v mil* atátranka; (*di pezzi d'artiglieria*) atóšliauža.

rinçuorare *vksm* (-cuò-) (pa)gúosti.

► **rinçuorarsi** *sng* atgauti pasitikėjimą savi-mi; įsidrąsinti.

rinfacci||are *vksm* **1.** (*il bene fatto*) sù pagieža

priminti; *mi ~ò l'aiuto che mi diede* sù pagieža mán priminė, kiek jįs mán padėjo; **2.** (*rimproverare*) prikišti (*kq*); priekaištauti (*dél ko*); *r. di continuo* prikaišioti.

rinfocolare *vksm* (-fò-) **1.** vėl užkurti; **2.** *fig* vėl sužadinti; *r. l'odio* vėl sukurstyti neapýkantą.

rinforzare *vksm* (-fòr-) (su)stiprinti, pastiprinti; (*consolidare*) (su)tvirtinti; *r. un'argine* sutvirtinti pylimą; *r. le difese immunitarie* pastiprinti organizmo imunitetą; *r. la sorveglianza* sustiprinti ápsaugą.

► **rinforzarsi** *sng* (su)stiprėti; (su)tvirtėti.

rinforz||o *dkt v* **1.** pastiprinimas; (*consolidamento*) sutvirtinimas; *provvedere al r. di un muro* sutvirtinti sieną; **2.** *mil* (*ppr. dgs i ~i*) pastiprinimas.

rinfocolare *vksm* (-fò-) (vėl) pakurstyti (ir *prk*).

rinfrancare *vksm* (pa)drąsinti.

► **rinfrancarsi** *sng* atgauti drąsą; įsidrąsinti.

rinfrancante *bdv* gaivùs; gaivinantis; *bevanda r.* gaivùsis gėrimas.

rinfre||scare *vksm* (-fré-) **1.** *tr* (at)gaivinti; (at)vė-sinti; *fig devo r. il mio inglese* turiu atgaivinti savo ánglų kalbòs žiniàs; *fig vuoi che ti ~schi la memoria?* gál nóri, kàd táu átminti atgai-vinčiau?; **2.** *intr* [E, A] (at)vėsti.

► **rinfrècarsi** *sng* **1.** atsigaivinti; atsivėsininti; **2.** (*del tempo*) (at)vėsti.

rinfréscó *dkt v* (leñgvos) váišės *pl*; bufėtas.

rinfusa *dkt m*: ♦ *alla r.* bė tvarkòs; bėt kaip; pa-drikaĩ; (*come capita*) kaip pakliuva.

ring *dkt v nkt sport* ringas.

ringhiare *vksm* [A] (*rin-*) (su)uřgzti; urzgėti.

ringhièra *dkt m* turėklai *pl*; *tenersi alla r.* laikýtis už turėklų.

ringhio *dkt v* urzgimas; urzgesýs.

ringiovan||ire *vksm* (-isc-) **1.** *tr* (pa)jáuninti; at-jáuninti; *questa pettinatura ti ~isce* ši šukúo-sena tavė jáunina; **2.** *intr* [E] (pa)jaunėti; at-jaunėti.

ringraziáménto *dkt v* padėkà; (*l'azione*) dėkóji-mas; (*parole di*) *r.* padėkòs žòdziaĩ.

ringrazi||are *vksm* (-grà-) (*qc di / per qcs*) (pa)-dėkóti (*kam už kq*); atsidėkóti; *r. di cuore* nuoširdziaĩ padėkóti; *r. in anticipo* iš ánksto dėkóti; *r. un amico per un favore* padėkóti draugui už páslaugą; *vi ~o di / per tutto* dėkóju jùms už vřską; *ti ~o di essere venuto* dėkóju, kàd atėjaĩ; ~*alo da parte mia* padėkók jám nuò manęs; *non so come ~arLa* nežinaũ, kaip Jùms atsidėkóti.

rinite *dkt m med* rinítas, nòsies gleivínės užde-gimas; slogà; *r. allergica* alėrginis rinítas.

rinneg||àre *vksm* (-né-) (*qc*) atsižadēti (*ko*), išsižadēti; **r. i propri figli** atsižadēti sava vaikų; **Pietro ~ò Gesù** Pētras išsiģynē Jēzaus.

rinnegàto, -a *dkt v/m* renegātas -ė.

rinnovamēnto *dkt v* atnaūjinimas; renovācija.

rinnovāre *vksm* (-nò-) 1. atnaūjinti; renovuoti; (*prolungare la durata*) pratēsti; **r. il consiglio comunale** naujai išriņkti savivaldības tarybā; **r. un contratto** atnaūjinti sūtartį; **r. il guardaroba** atnaūjinti garderobā; **r. una palazzina** atnaūjinti pastatą; **r. il passaporto** pratēsti pāso galiōjimą; **fig r. un ricordo** atgaivinti prisiminimą; ♦ **r. l'aria** išvėdinti; 2. (*modernizzare*) (su)modėrinti; 3. (*ripetere*) pakartōti; **r. un invito** pakartōti pakvietimą; vėl pakviesti; **r. le scuse** antrā kartā atsiprašyti.

► **rinnovārsi** *sng* 1. atsinaūjinti; 2. (*ripetersi, di fenomeni*) kartōtis, pasikartōti.

rinnòvo *dkt v* atnaūjinimas; (*prolungamento della validità*) pratęsimas; **r. di un abbonamento** abonemento pratęsimas.

rinocerōnte *dkt v zool* raganōsis.

rinomānza *dkt m* garšas; **di r. mondiale** pasaulinio garšo.

rinomāto, -a *bdv* plačiai žinomas; pagarsėjęs.

rinoplāstica *dkt m* med nōsies plāstika, rinoplāstika.

rinsaldāre *vksm* sutvīrtinti (*ppr. prk*).

rinsavire *vksm* [E] (-isc-) atēti į prōtą, susiprāsti, susiprotėti.

rinsecchire *vksm* [E] (-isc-) (su)džiūti (*ir prk*).

rinsecchito, -a *bdv, dlv* sudžiūvęs.

rintanārsi *vksm* 1. lįsti į ūrvą; 2. *fig* užsidaryti.

rintanāto, -a *bdv: stare r.* lindėti (*ir prk*).

rintoccāre *vksm* [A, E] (-tóc-) mūšti (*valandas*).

rintócco *dkt v* dūžis (*laikrodžio, varpo ir pan.*).

rintracciābile *bdv: sono r. sul cellulare* sū manimā gālīma susisiekti mobiliuōju telefonū.

rintracciāre *vksm* 1. surāsti; (*seguendo tracce*) atsekti; (*fuggitivi e sim.*) susėkti; 2. (*contattare qcn*) susisiekti (*su kuo*).

rintronā||re *vksm* (-trò-) 1. *intr* [E] nugriāudėti; 2. *tr* (ap)kuřtinti; *fig mi ha ~to con le sue chiacchiere* mán ausis išūžė sū savo plepalais.

rintuzzāre *vksm* atremti.

rinùn||cia *dkt m* 1. (*a qc*) (*ko*) atsisākymas; (*revoca*) atšaukimas; **r. alla cittadinanza** (*a un progetto*) pilietybės (plāno) atsisākymas; **r. a una candidatura** kandidatūros atšaukimas; **r. a partecipare, r. alla partecipazione** atsisākymas dalyvauti; 2. (*sacrificio*) (*ppr. dgs ~ce*) pasiaukojimas.

rinùnzia *dkt m* ⇒ **rinùncia**.

rinunciāre *vksm* [A] (*a qcs, a far qcs*) atsisakýti (*ko, ką daryti*); atsižadėti (*ko*); **r. a un diritto** (*ai piaceri, a un viaggio*) atsisakýti teisės (malonumų, keliōnės); **r. a partire** atsisakýti išvažiuoti.

► **rinunciārci** *įvdž: ♦ ci ~o!* pasiduodu!

rinunziāre *vksm* ⇒ **rinunciāre**.

rinvenimēnto *dkt v* 1. (*il rinvenire*) aptikimas; suradimas; 2. (*cosa rinvenuta*) radinys.

rinvenire* I *vksm* (*trovare*) aptikti; surāsti.

rinvenire* II *vksm* [E] (*riprendersi*) atsipėikėti.

rinverdire *vksm* (-isc-) *fig* atgaivinti.

rinviāre *vksm* (-vi-) 1. (*inviare nuovamente*) vėl (iš)siųsti; 2. (*inviare indietro*) (nu)siųsti atgal; 3. (*ad altra data*) atidėti; nukėlti; **r. di continuo** atidėliōti; **r. di un'ora** (*ad ottobre*) atidėti viēnai vālandai (ikį spālio); **r. la riunione a martedì** nukėlti susirinkimą antrādieniui / į antrādienį; **dir r. un processo** atidėti bylą; 4. (*con un rimando*) nurōdyti; **r. alla bibliografia** nurōdyti į literatūros sārāsą; 5. **dir: r. a giudizio** atidūoti teismui; 6. **sport** atmūšti; **r. dal fondo** smūgiuoti / grāžinti kāmuli nuo varų; *t.p.* ⇒ **inviāre**.

rinviāto, -a *bdv, dlv* (*posposto*) atidėtas; nukėltas; **r. a data da destinarsi** atidėtas neribōtam laikui; nukėltas į kitą datą.

rinvigorire *vksm* (-isc-) (*qc*) (su)stiprinti (*ką*): teikti (*kam*) enėrgijos / jėgōs.

► **rinvigorirsi** *sng* atgāuti jėgās / enėrgiją.

rinvio *dkt v* 1.: **r. al mittente** grāžinimas siuntėjui; 2. (*ad altra data*) atidėjimas; nukėlimas; 3. (*rimando di un testo*) nūoroda; 4.: **dir r. a giudizio** atidavimas teismui; 5. **sport** (*respinta*) atmušimas; **r. dal fondo** smūgis nuo varų.

rio I *dkt v* upōkšnis.

rio II, -a *bdv* nedōras; žiaurūs.

rionāle *bdv* kvartālo; miēsto rajōno; mikrorajōno; viētinis; **mercato r.** viētinis tuřgas.

riōne *dkt v* kvartālas; miēsto rajōnas; mikrorajōnas.

riordinamēnto *dkt v* 1. (su)tvarkymas; 2. pėrtvarkymas; pėrtvarka.

riordināre *vksm* (-ór-) 1. (*ordinare*) (su)tvarkýti; **r. la camera** su(si)tvarkýti kambarį; 2. (*riorganizzare*) pėrtvarkýti; 3. (*fare una nuova ordinazione*) vėl už(si)sakýti.

riorganizzāre *vksm* reorganizuoti; pėrtvarkýti.

riorganizzāzione *dkt m* reorganizācija; reorganizāvimas; pėrtvarkymas.

ripa||gāre *vksm* (-pā-) 1. (*pagare di nuovo*) dār antrā kartā (su)mokėti (/ apmokėti *ir pan.*); *t.p.* ⇒ **pagāre**; 2. (*risarcire*) atlyģinti; **r. un danno** atlyģinti žalą; *l'hai rotto, adesso me lo*

~ghi tù jī sudaužēī, dabaī mán īr sumokēsi; **3.** (*ricompensare qc di qcs*) atsilýginti (*kam už kq*), atsimokēti; **r. di un aiuto** atsilýginti už pagálbą; **r. di una spesa** (*di qcs*) atsipirkti; (*essere conveniente*) apsimokēti; *come ti posso r.?* kuō galiū táu atsimokēti?; ♦ **r. colla stessa moneta** atsimokēti tuō pačiū.

riparare I *vksm* (-pà-) **1.** *tr* (*proteggere*) apsaugoti; (*coprendo*) pridenġti; **r. dal freddo** apsaugoti nuō šalčio; **r. dal sole** pridenġti nuō saulės; **2.** *tr* (*aggiustare*) (pa)taisýti, sutaisýti; (*spec. case, macchine*) (su)remontuoti; **r. un guasto** pašalinti gedimą; **r. un orologio** taisýti laikrodį; **r. il tetto** sutaisýti stogą; **3.** *tr, intr* [A] ((a) *qcs*) ištaisyti; (*risarcire*) atlýginti; **r. a un danno** atlýginti žalą; **r. a un inconveniente** pašalinti nesklandumą; **r. un torto** ištaisyti / atitaisyti skriaudą; **4.** *tr:* **r. a settembre** (*qcs*) laikyti pataisą (*iš ko*) (*ppr. rugsėjo mėnesį*).

► **ripararsi** *sng* **1.** apsisaugoti; (*coprendosi*) prisidenġti; (*rifugiarsi*) slėptis, pasislėpti; **r. dal temporale** slėptis nuō audrės; **2.** (*qcs*): **r. la testa dal sole** prisidenġti gálvą nuō saulės.

riparare II *vksm* [E] (-pà-) (*trovare rifugio*) rąsti prieglobstį, prisiglausti.

riparato, -a *bdv* (*di luogo*) saugūs (*ppr. nuo blogo oro*), apsaugotas.

riparazione *e dkt m* **1.** (pa)taisymas, sutaisymas; (*ristrutturazione*) remontas; *fare delle ~i / dei lavori di r.* paremontuoti; ♦ *in r.* remontuojamas agg; **2.** (*di torti e sim.*) ištaisymas; atlýginimas; **la r. di un'offesa** nuoskaudos atlýginimas; *esigere r.* reikalauti satisfakcijos; ♦ *a titolo di r.* kaip kompensacija; **4.: esame di r.** pataisą, pataisės egzaminas.

riparare *o dkt v* **1.** (*luogo*) prieglobstis, pastogė; *méttersi al r.* (*da qcs*) pasislėpti (*nuo ko*); *fig* apsisaugoti; *trovare r.* prisiglausti; ♦ *córrere ai ~i* imtis skubių priemonių; **2.** (*protezione*) priedanga; apsauga; *luogo al r. dal vento* užuovėja; *offrire r.* apsaugoti; **3.** *fig:* *porre r.* (*a qcs*) atitaisyti (*kq*).

ripartire I *vksm* **1.** (*partire di nuovo*) (vėl) išvykti (*po sustojimo*); vėl lėistis į kelią; ♦ **r. da zero** pradėti (vėl) nuō nulio; **2.** (*di macchine e sim.*) (iš naujo) pasilėisti; vėl užsivėsti.

ripartire II *vksm* (-isc-) (*dividere*) (pa)skirstyti; išskirstyti; **r. gli utili** paskirstyti pelną.

► **ripartirsi** *sng* pasiskirstyti.

ripartizione *dkt m* **1.** (pa)skirstymas; **r. dei seggi** viėtų paskirstymas (*parlamento*); **2.** (*unità singola*) vienetas; **r. amministrativa** administracinis vienetas.

ripassare *vksm* **1.** *intr* [E] vėl užėiti; **r. per la stessa strada** vėl važiuoti tuō pačiū keliū; ~i *più tardi* užėikite vėliau; **2.** *tr* (*riattraversare*): **r. il confine** vėl pėreiti sieną; **3.** *tr* (*dare di nuovo*) dár (kařtą) paduoti; (*ridare*) atiduoti; **4.** *tr:* **r. una camicia** (*col ferro da stiro*) lýginti márškinius; **r. un disegno a penna** apvedžiotti piėšinį tušinukū; **r. lo stecato di rosso** pėrdažyti tvorą raudonai; **5.** *tr fig:* **r. una lezione** (pa(si))kartotti pámoką; **r. matematica** pėržiūrėti matematikos mėdžiagą (*apie mokinį*); **r. la parte** kartotti sávo eilutės / rėplikas (*apie aktorį*); *t.p.* ⇒ **passare**.

ripassata *dkt m* **1.: dare una r.** (*di colore*) (*a qcs*) pa(si)dažyti (*kq*); *dare una r. alle labbra* pasidažyti lúpas; **2.** (*di studio*) pa(si)kartojimas; **3.** *fam:* *dare una r.* (*rimproverare*) duotti gáro (*barti*).

ripasso *dkt v* (pa(si))kartojimas; *fare un / il r.* (*di qcs*) pa(si)kartotti (*kq*).

ripensamento *dkt v* apsigalvojimas, pėrsigalvojimas; *avere un r.* apsigalvoti.

ripensare *vksm* [A] (-pén-) (*a qc*) **1.** (*pensare di nuovo*) vėl pagalvotti (*apie kq*); (*riconsiderare*) pėrgalvoti (*kq*); ♦ **pensare e r.** gerai apmąstyti; **2.** (*ricordare*) prisimiñti (*kq*); mintimis (*kq*) pėrbėgti.

► **ripensare** *rci* įvdž **1.** (*cambiare idea*) apsigalvotti, pėrsigalvoti; **2.: ~ndoci** geriau / gerai pagalvoti.

ripercussione *vksm fig* (*su qc*) atsiliepti (*kam*).

ripercussione *e dkt m* pasekmė; atsilieptimas; (*effetto*) póveikis; *avere delle ~i* (*su qc*) turėti pasekmių (*kam*), paveikti (*kq*).

ripescare *vksm* (-pé-) **1.** ištraukti (iš vandenį); išžvejoti; **2.** *fig* ištraukti; iškasti; **3.** *sport* grąžinti į turnyrą (/ į žaidimą *ir pan.*) (*iškritusią komandą ir pan.*).

ripetente *dkt v/m* (*t.p. alunno r.*) antramėtis -ė.

ripetere *vksm* (-pé-) **1.** (pa)kartoti; **r. un errore** kartotti klaidą, vėl suklysti; **r. l'esame** pėrlaikyti egzaminą; **r. un esperimento** pakartotti eksperimentą; **r. una gara** pėržaisti rungtynės; **r. la lezione** pasikartotti pámoką; (*all'insegnante*) atsakinėti pámoką; **r. con parole proprie** atpasakoti savaįs žódžiais; **r. sempre le stesse cose** vís tą patį kartotti; *fig r. un successo* pakartotti sėkmę; ♦ **r. (l'anno)** antramečiauti; **2.** *dir* išieškotti; reikalauti grąžinti.

► **ripetere** *sng* **1.** kartotis, pasikartoti; **la storia si ~e** istòrija kartojasi; **2.** (*di qcn, dire cose già dette*) tą patį kartotti.

ripetitóre *dkt v tecn* kartotūvas; (*radio, tv*) retransliātorius.

ripetiziōn||*e dkt m* **1.** (*il ripetere*) (pa)kartojimas; ♦ **a r.** automātinis *agg* (*apie ginklā*); *fam fig* *kaip prv* (*di continuo*) ištisaī; **2.** (*il ripetersi*) pasikartojimas, kartojimasis; **3.** (*lezione privata*) privati pamokā (*su korepetitoriumi*); *insegnante di r.* (ko)repetitorius; *dare ~i* repetuoti; privačiai mokyti; *prendere ~i, andare a r.* imti / lankyti privačias pamokas; **4.** *dir* reikalavimas gražinti.

ripetutaménte *prv* kelis kartus; nē (vienā) kartā; *violare r. le regole* pažeidinėti taisyklės.

ripetūt||*o, -a bdv* besikartojantis; pakartotinis; (*frequente*) dažnas; nē vienas; *~e volte* (ganā) dažnai.

ripiāno *dkt v* **1.** *geogr* šlaito aikštėlė; **2.** (*mensola e sim.*) lentyna.

ripicca *dkt m*: *per r.* kerštāudamas *agg*; iš keršto; iš āpmaudo.

ripid||*o, -a bdv* statūs; *salita ~a* stati įkalnė.

ripiegaméno *dkt v mil* atsitraukimas, traukimas; *il r. tedesco* vokiečių atsitraukimas.

ripiegāre *vksm* (-*pié-*) **1.** *tr* pėrlenkėti; (su)leñkti; (*più volte*) (su)lankstyti; (*un bordo*) užleñkti; (*piegare di nuovo*) vėl (su)leñkti; *r. un foglio in quattro* pėrlenkėti lāpā į kėturias dalis; **2.** *intr* [A] *mil* atsitraukti, trauktis; **3.** *fig* (*su qcs*) ténkintis (*kuo*), pasiténkinti; *r. su un modello meno caro* pasiténkinti pigesniū mōdeliū.

► **ripiegārsi** *sng* (*su sé stessi*) susileñkti.

ripiego *dkt v* antras variāntas; *procedura di r.* atsarginė procedūra; *soluzione di r.* antrinė / atsarginė išeitis.

ripiéno, -a *bdv* (*colmo*) pilnutėlis (*ko*); **2.** *bdv* (*farcito*) įdarytas; **3.** *dkt v* įdaras; *r. di carne* mėsos įdaras.

ripopolāre *vksm* (*ripò-*) **1.** (*di persone*) iš naujo apgyvendinti; **2.:** *r. uno stagno di pesci* (vėl) užveisti kūdroje žuvų.

► **ripopolārsi** *sng* vėl būti pilnām žmonių (/ žvėrių) *ir pan.*.

ripórre* *vksm* **1.** (pa)dėti atgāi (į)viētą; **2.** *fig*: *r. la propria fiducia* (in *qcn*) pasitikėti (*kuo*); *r. le speranze* (in *qcn*) dėti viltis (į *ką*).

ripòrt||*are vksm* (-*pò-*) **1.** vėl (at)nėšti; (*con mezzi di trasporto*) vėl (at)vėžti; (*riconduire*) vėl (at)vėsti; *r. a casa* parvėžti (/ parnėšti / parlydėti *ir pan.*) (namō); *fig r. indietro nel tempo* gražinti į praeitį; *t.p.* ⇒ **portāre** **1., 3.**; **2.** (*restituire*) gražinti; (at)nėšti atgāi; *fig r. la pace nel paese* gražinti taiką šalyjė; **3.** (*raccontare*) (pa)pāsakoti; (*riferire*) pėrduoti; (*presen-*

tare) pateikti; (*citare*) (pa)cituoti; *r. i dati in una tabella* pateikti duomenis lentėlėje; *r. un verso di Ariosto* pacituoti Ariosto eilę; *tutti i giornali ~ano la notizia* visi laikraščiai išspausdino žinią; **4.** (*trasferire*) pėrkelti; **5.** *fig* (*collegare*) (su)sieti; **6.** *fig* (*ottenere*) gauti; *r. un'impresione positiva* gauti teigiamą įspūdį; *r. la vittoria* iškovoti pėrgalę; **7.** *fig* (*subire*) patirti; *r. gravi ferite* patirti sunkių sužeidimų; *ha ~ato la frattura di una mano* jam būvo sulāužyta rankā; **8.** *mat* (*un numero*) laikyti mintyjė; (*scrivendo*) už(si)rašyti (*skaičių, kuris ppr. laikomas mintyje*).

ripòrto *dkt v* **1.** *mat* skaičius, laikomas mintyjė; **2.:** *terra da / di r.* žemės grūntas; **3.** (*in contabilità*) rėportas; **4.** (*di capelli*) užsukūoti plaukai *pl.*

riposānte *bdv* ramintis; ramūs; (*rilassante*) atpalaiduojantis.

ripos||*are I vksm* (-*pò-*) **1.** *intr* [A] ilsėtis, pa(si)ilsėti; **2.** *intr* [A] (*dormire*) miegėti; (*fare un sonnellino*) nusnūsti; (*sonnecchiare*) (pa)snūsti; ♦ *qui ~a X* (*su una tomba*) čia ilsisi X (*antkapio užrašas*); **3.** *intr* [A]: *lasciare r.* (*un liquido*) lėisti (*skysčiui*) nusistėti; (*un imposto*) palikti (*iešlą*), kād pakiltų; (*un terreno*) pūdymuoti (*žemę*); **4.** *tr* (*t.p. far r.*) (pa)ilksinti (*ką*); lėisti (*kam*) pailsėti.

► **riposārsi** *sng* ilsėtis, pailsėti.

riposāre II *vksm* (-*pò-*) vėl padėti; padėti atgāi.

riposāto, -a *bdv* pailsėjęs; atsigavęs.

ripòso *dkt v* **1.** poilsis; (*giorno di*) *r. settimanale* nē darbo dienā; ♦ **a r.** išėjęs *agg* į peñsiją; *casa di r.* senėlių prieglauda / slaugos namai *pl*; *incàrico di tutto r.* lengviausia užduotis; **2.** (*sonno*) miegas; ♦ *eterno r.* āmžinas ātilsis; **3.:** *terreno a r.* pūdymas; **4.** *kaip jst mil*: *r.!* laisvai!

ripostiglio *dkt v* sandėliukas, tamsūs kambarėlis; *usare come r.* naudoti kaip sandėliuką.

riprēndere* *vksm* **1.** (*prendere di nuovo*) vėl (pa)imti; vėl pasiimti; *r. in mano un coltello* vėl imti peilį į rankās; *r. del vino* dār išgerti vyno; ♦ *r. moglie* antrą kartą vėsti; kitą žmoną pa-imti; *t.p.* ⇒ **prēndere** **1., 2., 5., 8., 10.**; **2.** (*prendere indietro*) pa(si)imti; (*ritirare*) atsiimti; *r. il bambino dall'asilo* pasiimti vaiką iš darželio; ♦ *r. in servizio* vėl pasamdýti, vėl įdarbinti; **3.** (*accuffare di nuovo*) vėl sučiūpti; (*inseguendo*) pasivyti; **4.** (*ricquistare*) atkovoti; **5.** *fig* (*recuperare*) atgauti; *r. fiato* (*conoscenza, lucidità*) atgauti kvāpą (sāmonę, sveiką prōtą); *r. i sensi* atsipėikėti (*apalpus*); **6.** (*ricominciare*) vėl pradėti; (toliaū) tēsti (*po pertraukos*); *r. i*

rapporti atnaūjinti sántykius; **r. gli studi** tēsti mókslus; **7. (filmare)** (nu)filmuoti; **8. (rimproverare)** subárti; sudraūsti; **9. kaip intr** [E] (vėl / iš naujo) prasidėti; **r. a lavorare** vėl pradėti dirbti.

► **riprëndersi** *sng* **1.** atsigauti; **r. dalla crisi** atsigauti pō krizēs; **r. da una malattia** atkūsti pō ligōs; **2. (qcs)** atsiimti; *t.p.* ⇒ **prëndersi**.

riprēs||a *dkt m* **1.** naujā pradžiā; atnaūjinimas (*veiklos, po pertraukos*); pratēsimas; **la r. delle trattative** derybų atnaūjinimas; ♦ **a più ~e** nē kartā; kēletā kartų; **2. (recupero di energie e sim.)** atsigavimas; **l'economia è in r.** ekonōmika atsigāuna; **3. (di un'auto)** traukā; **4. (di immagini)** filmāvimas; (*filmato*) vaizdo įrašas; (*scena*) (nufilmuota) scenā; **5. mus** reprizā; **6. sport** (*secondo tempo*) antras kėlinys; **7. sport** (*nella boxe*) rāundas.

ripresentārsi *vksm* (-sén-) **1.** (*di qcn, rifarsi vedere*) vėl pasirōdyti; **2. (ricandidarsi)** vėl kandidatuoti; **3. (di qcs, riproporsi)** vėl iškilti; (*ricapitare*) vėl pasitāikyti.

ripristināre *vksm* (-pri-) **1.** atkūrti; atnaūjinti; grāžinti; **r. l'equilibrio** atkūrti pusiausvyrā; **r. la linea ferroviaria** vėl atidarýti geležinkelio linijā; **r. i rapporti diplomatici** atnaūjinti diplomātinius sántykius; **2. (restaurare)** restauruoti; **3. (reintrodurre): r. una tassa** vėl įvėsti mōkestį; **r. la pena di morte** sugrāžinti mirties bausmę.

ripristino *dkt v* **1.** (*il creare di nuovo*) atkūrimas; atnaūjinimas; **il r. delle condizioni precedenti** ankstesnių sálygų atkūrimas; **2. (restauro)** restaurāvimas; **3. (reintroduzione)** naujas įvedimas; sugrāžinimas.

riprodū||rre* *vksm* **1.** atkūrti; (*ripetere*) (pa)kartoti; **r. un esperimento** (pa)kartoti bāndymā; **2. (fare copie)** reprodukuoti; (*ristampare*) pėrspausdinti; **3. fig** (*ricreare*) atkūrti; (*raffigurare*) pavaizduoti; **la foto ~ce la piazza** nūotaukoje pavaizduota aikštė; **4. tecn** atkūrti.

► **riprodūrsi** *sng* **1.** dāugintis, veĩstis; **2. (riformarsi)** vėl susiformuoti; (*ripetersi*) pasikartoti.

riproduttivo, -a *bdv* biol reprodukcinis; dāuginimosis; reprodukcijos.

riproduttore *bdv*; biol òrgani ~i reprodukcijos òrganai.

riproduzione *dkt m* **1.** reprodukcija; (*copia*) kōpija (*ppr. kūrinio*); **2. biol** dāuginimasis, veĩsmasis; **r. asessuata** nelytinis veĩsmasis; **3. tecn** atkūrimas.

ripromettere* *vksm* dar kartā / vėl pažadėti.

► **ripromētersi** *sng* pasizadėti (sáu).

riprōva *dkt m* (naūjas) įrōdymas; (*riconferma*) patvirtinimas; ♦ **a r. (di qcs)** įrōdantis agg (*kq*); kaip įrōdymas (*ko*).

riprovāre *vksm* (-prō-) dār kartā (pa)bandyti.

riprovazione *dkt m* papeikimas, pasmerkimas.

riprovēvole *bdv* smerktinas; gėdingas; bjaurūs.

ripudiāre *vksm* (-pū-) **1.** išsižadėti (*ko*); **r. la moglie** palikti žmōną; atlėisti žmōną; **2. (non riconoscere)** nepripažinti (*ko*); (*condannare*) pasmerkti (*kq*).

ripudio *dkt v* **1.** išsižadėjimas; ♦ **r. della moglie** žmōnōs atleidimas; **2. (condanna)** (pa)smerkimas.

ripugnāte *bdv* atstumiantis, šlykštūs; kōktūs.

ripugnāza *dkt m* pasišlykštėjimas; **provare r.** (*per qc*) pasišlykštėti (*kuo*).

ripugnāre *vksm* kėlti (*kam*) šleikštulį; pýkinti (*kq*); vėrsti pasišlykštėti.

ripulire *vksm* (-isc-) **1.** vėl valýti; vėl plāuti; *t.p.* ⇒ **pulire**; **2. (a fondo)** (nu)valýti; išvalýti; **r. dalle erbacce** (iš)ravėti; **r. il tetto dalla neve** nuvalýti sniegā nuō stōgo; **3. fig** (*svuotare*) ištūštinti; **fam r. una gioielleria** apkrāustyti juvelýrinių dirbinių parduotuvę.

► **ripulirsi** *sng* susitvarkýti.

ripulsione *dkt m* ⇒ **repulsione**.

riquādro *dkt v* **1.** (*spazio, linea quadrangolare*) stačiakampis; **2. (cornice)** rėmas; (*pannello*) plōkštė.

risacca *dkt m* (bangų) mūšā.

risāia *dkt m* ryžių laūkas, ryžiena.

risal||ire* *vksm* **1. tr:** **r. le scale** vėl lipti láiptais (aukštýn); ♦ **r. un fiume** plaukti upė prieš srōvę; (*a piedi lungo la riva*) eiti pāupiu (įstakos liūk); **2. intr** [E] vėl (i)lipti; vėl užlipti; *t.p.* ⇒ **salire** **1., 2.; 3. intr** [E] vėl (pa)kilti (*ir prk*); *t.p.* ⇒ **salire** **3., 5.; 4. intr** [E] *fig* (*a qc*) atsėkti (*kq*); išsiāiskinti; **r. ai mandanti** išsiāiskinti nusikaltimo užsakovūs; **r. all'origine di una parola** atsėkti žōdžio kilmę; **5. intr** [E] *fig* (*aver origine e sim.*); **i primi contatti ~gono agli inizi degli anni '80** pirmi ryšiai užmegztį deviņtojo dešimtmečio pradžiojė; **l'edificio ~e all'epoca romana** pāstatas iškilo romėnų laikais; **la morte ~e a qualche ora fa** mirtis įvyko prieš kelias vālandas; **le origini della pizza ~gono all'antichità** pīcos kilmė siekia āntikos laikūs; **l'usanza ~e agli anni tra le due guerre** paprotýs atsirādo tarpūkario mėtāis.

risalita *dkt m* naujas (pa)kilimas (*ir prk*); ♦ **impianti / mezzi di r.** slidininkų kėltuvai, traūklys.

risaltàre I [ris-] *vksm tr, intr* [E, A] vėl (pa)šōkti; vėl pėrsšōkti; *t.p.* ⇒ **saltàre**.

risaltàre II [riz-] *vksm* [A] **1.** būti iškilusiam; išsikišti; (*sullo sfondo di qcs*) išryškėti (*ko fone*); *far r.* parýškinti; **2.** (*farsi notare*) išsiskirti; kristi į akis.

risalto *dkt v* iškilumas; ryškumas; *dare r.* (*a qc*), *mettere in r.* (*qc*) parýškinti (*kq*); pabrėžti.

risanaménto *dkt v* **1.** (*rinnovamento*) atnaūjinimas; (*miglioramento*) pagėrinimas; *r. urbano* miesto atnaūjinimas; **2.** (*bonifica di un'area*) melioracija; melioravimas; **3. econ:** *r. dei conti pubblici* fiskalinė konsolidacija; *r. di un'azienda* įmonės sanāvimas.

risanāre *vksm* (-sā-) **1.** (*rinnovare*) atnaūjinti; (*migliorare*) (pa)gėrinti; (*riorganizzare*) pėrtvarkyti; *un quartiere* pėrtvarkyti kvartālā; atnaūjinti rajoną; **2.** (*bonificare*) melioruoti; **3. econ** konsoliduoti; *r. l'economia* konsoliduoti ekonōmikā; *r. un'azienda* sanuoti įmonę.

risapūto, -a *bdv* visiems (gerai) žinomas; *è r.* visi žino.

risarciménto *dkt v* nuostolių atlyginimas, kompensacija; *richiesta di r. (dei danni)* prāšymas atlyginti nuostolius.

risarcire *vksm* (-isc-) (*a qc qcs; qc di qcs*) atlyginti (*kam kq*), kompensuoti; *r. a qc i danni, r. qc dei danni* atlyginti kām nuostolius.

risat||a *dkt m* juōkas; (*fragorosa*) kvatėjimas; *farsi due ~e* pasijuōkti.

risatina *dkt m* kikėnimas.

risaldaménto *dkt v* **1.** (pa)šildymas; *r. autonomo (centralizzato)* autonōminis (centrinis) šildymas; *accendere il r.* įjungti šildymā; **2.** (*lo scaldare di nuovo*) atšildymas; **3.** (*il farsi caldo*) (i)šilimas; (i)kaitimas; **4.** (*il rifarsi caldo*) atšilimas; **5. sport, fig** apšilimas; pramankštā.

risaldāre *vksm* **1.** (pa)šildyti; *t.p. ⇒ scaldāre; 2.* (*scaldare di nuovo*) atšildyti; **3. fig:** *r. gli ànimi* kaitinti aistrās; (i)āudrinti.

► **risaldārsi** *sng* **1.** (*di qcn*) šildytis, pasišildyti; apšilti; *r. al fuoco* pasišildyti prie ūgniēs; **2.** (*di qcs*) (su)šilti; įšilti; **3.** (*rifarsi caldo*) atšilti; **4. fig** įsikaščiūoti; (*farsi più vivo*) pagyvėti; **5. sport, fig** apšilti; *t.p. ⇒ scaldārsi.*

riscattāre *vksm* **1.** išpirkti; *r. un pegno* išpirkti užstatā; **2. fig** *r. dall'oppressione* išvaduoti iš prėspaudos; **3. fig** (*compensare*) kompensuoti; **4. dir:** *r. gli anni di stūdio* įskaityti stūdijų metūs į darbo stāžā (/ į sociālino draudimo stāžā); **5. rel** atpirkti.

► **riscattārsi** *sng* **1.** atpirkti sāvo kaltę; išsi-gėlbėti (*ir prk*); **2. fig** (*riprendersi*) atsigāuti.

riscatto *dkt v* išpirka; *pagare un r.* sumokėti išpirkā.

rischiarāre *vksm* (-schia-) **1.** (*illuminare*) apšviēsti; **2.** (*rendere chiaro*) (pa)šviēsinti; (*rendere limpido*) (nu)skāidrinti.

► **rischiarārsi** *sng* (pa)šviesėti; (*solo del cielo*) pragiedrėti.

rischi||āre *vksm* (ri-) **1.** (*qcs*) (su)rizikuoti (*kuo*); *r. la vita* rizikuoti gyvybē; *mēglio non r.* geriaū nerizikuoti; ♦ *r. il tutto per tutto* viskā anī kōrtos statyti; **2.** (*evitare per poco*): *r. di far qcs* vōs kō nepadaryti; *r. di morire* vōs nežūti; *ha ~ato il licenziamento* jō vōs neatlėido; **3.** (*correre un rischio*) rizikuoti; *r. di ammalarsi* rizikuoti susirgti; ~o *il carcere* mām grėsia kalėjimas; *beasm ~a di piōvere* gālimas dalýkas, kād līs.

rischio *dkt v* rizika; pavōjus; *r. di incendi* gaisrų rizika; *il r. di fallire* rizika bankrutuoti; *un r. calcolato* apgalvōta rizika; *fattore di r.* rizikos fāktorius; *correre un r., esporsi a un r.* rizikuoti; veikti sū rizika; ♦ *a r.* pavōjuje; (*pericoloso*) pavōjingas agg; (*di far qcs*) rizikuojant (*kq daryti*); *famiglia a r.* rizikos šeima; *paziente a r.* rizikos grūpės pacieñtas; *zona a r.* gamtinių pavōjų zonā; *a prōprio r. (e pericolo)* sāvo rizika.

rischiōso, -a *bdv* rizikingas; pavōjingas.

risciacquāre *vksm* (iš)skalāuti; pėrplauti.

risciacquatūra *dkt m* **1.** (*l'azione*) (iš)skalāvimas; pėrplovimas; **2.** (*l'acqua usata*) pāplavos pl.

riscontrāre *vksm* (-scōn-) **1.** (*rilevare*) aptikti; pastebėti; (*accertare*) nustatyti; *r. un'irregolarità* aptikti pažeidimā; **2.** (*controllare*) (pa)tikrinti; (*confrontando*) sutikrinti; *tecn r. un meccanismo* tikrinti mechanizmā; **3. comm** atsakyti raštū.

riscōntro *dkt v* **1.** (*accertamento*) nustātymas; (*riprova*) patvirtinimas; (*feedback*) grįžtamōji informācija; *trovare r.* atsispindėti; pasitvirtinti; **2.** (*controllo*) patikrinimas; (*confronto*) sutikrinimas; ♦ *fare r. (corrispondere a qcs)* atitikti (*kq*); *mettere a r.* sutikrinti; **3. comm** rašytinis (siuntōs *ir pan.*) gavimo patvirtinimas; ♦ *in attesa di un vostro (gentile) r.* lāukdamas agg jūsų atsākymo.

riscōssa *dkt m* (*insurrezione*) sukilimas; (*contrattacco*) kontratakā; ♦ *kaip jst alla r.!* pirmyn!

riscoSSIONe *dkt m* gavimas; (pa)ėmimas; *r. delle imposte* mōkesčių rinkimas.

riscrivere* *vksm* **1.** pėrrašyti; *r. in bella cōpia* švariai pėrrašyti; **2.** (*in risposta*) atrašyti.

riscuōtere* *vksm* **1.** (*dal sonno*) prabūdinti, pri-kėlti (iš miēgo); **2.** (*ricevere*) gāuti; *r. un assegno* iškeišti čekį į pinigūs; *r. gli interessi* gāuti imti palūkanas; *r. le tasse* riñkti / imti mōkesčius; **3. fig** (*ottenere*) sulāukti (*ko*); įgýti (*kq*);

r. grande interesse susilaukti didelio dėmesio; labai sudominti; **r. simpatie** užkariauti simpatijas; **r. successo** sulaukti pasisekimo.

► **risuotersi** *sng* (*destarsi*) prabūsti (*ir prk*).

risentiménto *dkt* v pasipiktinimas.

risent||*ire* *vksm* (-sén-) **1.** *tr* vėl pajusti; vėl jausti; *t.p.* ⇒ **sentire 1.**; **2.** *tr* vėl girdėti; vėl išgirsti; (*riascoltare qcs*) vėl klausytis (*ko*); *t.p.* ⇒ **sentire 2.**; **3.** *tr* (*informarsi di nuovo su qcs*) vėl teirautis (*ko*), vėl pasiteirauti; *t.p.* ⇒ **sentire 5.**; **4.** *intr* [A] (*di qcs*) būti (*kieno*) veikiamam; patirti (*kieno*) įtaką; (nu)kentėti (*nuo ko*); *il clima ~e delle emissioni di gas* klimatai veikia išmetamos dujos; *della crisi ~ono maggiormente i fondi pensione* nuò krizės labiausiai kenčia pensijos fondai; *la produzione ~e del calo della manodopera* gamybai daro įtakos sumažėjusi darbo jėga.

► **risentirsi** *sng* **1.** (*al telefono*) susisakmbinti; **2.** (*offendersi*) įsižeisti; pasipiktinti.

risentito, -a *bdv* įsižeidęs; pasipiktinęs.

riserbàre *vksm* (-sèr-) ⇒ **riservàre**.

risèrbo *dkt* v santūrumas; slapūmas; diskretiškūmas; **con r.** diskretiškai; **mantenere uno stretto r.** (*su qcs*) laikytis didžiausio slaptumo (*dél ko*); **uscire dal r.** atvirai prabilti.

risèrv||**a** *dkt m* **1.** (*t.p. dgs ~e*) rezervas; atsargà, atsargos; **r. di cibo** maisto atsargos; ♦ **di r.** atsarginis *agg*; rezervinis *agg*; **2.** (*territorio particolore*) draustinis; rezervatas; **r. di caccia (di pesca)** medžioklės (žūklės) draustinis; **r. indiana** indėnų rezervacija / rezervatas; **r. naturale** gamtòs draustinis; **4.** (*di carburante*) kùro / degalų rezervas; **sono in r.** baigiasi kùras; dēga kùro (rezervo) lempūtė; **5.** (*di vini*) įeina į vynuų pavadinimus; **r. 1996** 1996 metų rezervas; **6. econ** rezervinės lėšos *pl*; atsargos *pl*; rezervas; **7. mil** atsargà, rezervas; **8. sport** atsarginis -ė (žaidėjas -a); **9.** (*clausola*) išlyga; (*limitazione*) apribojimas; ♦ **con r.** sù išlygomis; **senza ~e** bė apribojimų; neribòtas *agg*; **10.** (*perplexità*) (rimtà) abejonė; **avere delle ~e** turėti rimtų abejonių; **11.: con r.** santūriai.

riserv||**àre** *vksm* (-sèr-) **1.** rezervuoti; atidėti atsargai; **2.** (*destinare*) (pa)skirti; **r. un trattamento di favore** (*a qcn*) ròdyti išskirtinį dėmesį; (*a qcs*) turėti palankesnį pòžiūrį (*i kq*); **che cosa ci ~a il domani?** kà mums žada rytòjus?; **3.** (*prenotare*) rezervuoti; **r. un tavolo per tre persone** rezervuoti stàlą trims asmenims.

► **riservarsi** *sng* žadėti; **r. il diritto** (*di far qcs*) pasilikti sàu teisę (*kq daryti*).

riservatèzza *dkt m* **1.** (*di qcs*) konfidencialūmas;

slaptūmas; **2.** (*di qcn*) santūrumas, diskretiškūmas; **con r.** santūriai.

riservàt||**o**, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) konfidencialūs; slap-tas; diskretiškas; ♦ **r.** (*scritta su documenti e sim.*) slàpta; *med prògnosi ~a* „neskelbiama prognozė“ (*kai ligos ar pooperacinė eiga neaiški*); **2.** (*di qcn*) santūrus; diskretiškas; slapūs; **3.** (*prenotato e sim.*) rezervuotas.

riservista *dkt* v *mil* atsarginis, rezervistas.

risguàrdo *dkt* v priešlapis.

risibile *bdv* juòkà kėliantis (*ir prk*), juokingas.

risic||**àre** *vksm* (ri-) ⇒ **rischiàre**; ♦ **chi non ~a non rósica** kàs nerizikuoja – nègeria šampàno.

risicàt||**o**, -a *bdv* nežymūs; meškas; mažytis; **mag-gioranza ~a** mažytė daugumòs pėrsvara; **vit-tòria ~a** sūnkiai pasiektà pėrgalė.

risicoltùra *dkt m* rýžių auginimas, rýžininkystė.

risiéd||**ere** *vksm* **1.** (nuolatòs) gyvėnti; reziduoti; (*avere sede*) turėti sàvo būstinę; **r. all'èstero** gyvėnti užsienyje; **2. fig** (*consistere*) būti; slypėti; **il segreto del suo successo ~e nella sua forza di volontà** jò sėkmės paslaptis – stipri valia.

risma *dkt m* **1.** (pòpieriaus) stopà; (*pacco*) pakėlis; **2. fig** *spre*g rūšis -ies; **della stessa r.** vėieno plàuko / gàlo.

ris||**o** **1** *dkt v* (*dgs ~a*) juòkas; **r. istérico** istèriškas juòkas; **contenere il r.** tràmdyti juòkà.

riso **II** *dkt v* bot rýžis; (*come alimento*) rýžiai *pl*.

risolino *dkt v* fam krizėnimas.

risolutaménte *prv* ryžtingai.

risolutèzza *dkt m* ryžtingūmas, rýžtas.

risolutiv||**o**, -a *bdv* **1.: método r.** sprendimò me-tòdas; **2.** (*decisivo*) lėmiamas; (*definitivo*) galutinis; **èssere r.** galutinaí sprėsti (*klausimà ir pan.*); **3. dir:** **condizione ~a di un contratto** sàlyga sùtarčiai pripažinti negaliòjančia; sutartiės nutraukimò sàlyga.

risoluto, -a *bdv* ryžtingas; tvirtai pasiryžęs.

risoluzióne *dkt m* **1.** (*determinazione*) rýžtas, pa-siryžimas; ryžtingūmas; **con r.** ryžtingai; **2.** (*decisione e sim.*) sprendimas; rezoliucija; (*delibera*) nutarimas, nutartis -iės; **adottare una r.** priimti rezoliuciją / nutarimą; **3. dir:** **r. di un contratto** sutartiės nutraukimas; **4. inf** skiriamoji gebà, skyrà; ♦ **ad alta r.** raiskūs *agg*; **5. mat** sprendimas; sprendinys; **6. med** ligòs pabaigà; **7. mus** pėrėjimas į konsonànsà.

risolvénte *bdv:* *fis* **potere r.** skiriamoji gebà.

risòlvere* *vksm* **1.** (iš)sprėsti; **r. un caso** išaiškinti býlą; (šį tã) iš(si)aiškinti; **r. un indovinello** atspėti mįslę, imiinti mįslę; **r. una questione** sprėsti klàusimą; **2.** (*decidere*) nusprėsti; **3. dir:** **r. un contratto** nutraukti sùtartį.

► **risòlversi** *sng* **1.** (*decidersi*) pasirýžti, rýžtis; nusistatýti; **2.** (*arrivare a soluzione*) išsispręsti; (*concludersi*) pasibaigti; **3.** *med* praeiti (*apie ligą*).

risonànte *bdv* skambùs; aidùs, aidingas.

risonànzà *dkt m* **1.** *fis* rezonànsas; **2.:** *med r. magnética* magnėtinis rezonànsas; **3.** *fig* atgarsis, rezonànsas; *avere grande r.* sukėlti didelį atgarsį.

risonàre *vksm* (-suò-) ⇒ **risuonàre**.

risòrgere* *vksm* [E] **1.** vėl (iš)kilti (*ir prk*); (*del sole*) vėl tekėti; **2.** (*risuscitare*) prisikėlti (iš numirusių); **3.** *fig* atgimti.

risorgiménto *dkt v* **1.** atgimimas; **2.** *stor: il R.* risordžimėntas.

risorgiva *dkt m* *geol* gėlo vandenš šaltinis.

risòrs||**a** *dkt m* **1.** priemonė; *r. econòmica* (*fonte di redditi*) pajamų šaltinis; *pieno di ~e* išradingas, sumanūs; **2.** *dgs ~e* ištekliai, resursai; *~e energétique* (*idriche, naturali*) enėrgijos (vandenš, gamtòs) ištekliai; *econ ~e umane* žmonių ištekliai; *distribuzione delle ~e* išteklių paskirstymas; *sfruttare le ~e* naudoti išteklus.

risòtto *dkt v* *gastr* rizòtas, daugiarýžis; rýžiai *pl*.

risparm||iàre *vksm* (-spàr-) **1.** (su)taupyti; tausoti; (*lesinare*) (pa)gailėti (*ko*); *r. l'elettricità, kaip intr r. sull'elettricità* taupyti elėktrą; *r. le forze* tausoti jėgàs; *r. (spàzio) tempo* taupyti laiką (viėtą); *fig non r. critiche* negailėti kritikos; ♦ *~ia il fiato* neáušink burnòs; **2.** (*denaro*) (su)taupyti (*pinigus*); (*su qcs, per avarizia*) gailėti pinigų (*kam*); (*mettere da parte*) atsidėti; (*limitare le spese*) saikingai lėisti pinigų; apriboti išlaidas; *r. sui vestiti* nedaug išlėisti drabužiams; ♦ *che fa r.* kuris apsimoka; **3.** (*evitare qcs a qcn*); *r. l'attesa al paziente* padaryti taip, kàd pacieñtui netėktų láukti, neversti pacieñto láukti; *r. un dolore alla nonna* nesuteikti skaūsmo senėlei; *ti voglio r. questo fastidio* nenóriu táu užkráu ti šio nema-lonumo; *~iami i particolari* pasilaikýk sàu smulkmenas; dėl manšs į smulkmenas gali nesigilinti; *una telefonata ti ~ierà di andare* paskambinsi, iř táu nereikės teñ eiti; **4.:** *r. (la vita di) qcn* palikti (*ką*) gyvą; nežudýti (*ko*); *solo un edificio è stato ~iato dall'incendio* nuò gaisro tik vienas pàstatas nenukėnto; *la morte non ~a nessuno* mirtis nieko neapleñkia.

► **rispar||miàrsi** *sng* **1.** tausoti savė (/ jėgàs); **2.:** *~miati l'ironia* kám tà irònija?; *potevo ~miarmi la fatica* galėjau iř nesistėngti.

risparmiàto, -a *bdv, dlv*: ♦ *tanto di r.* tuò geriaū; *t.p.* ⇒ **risparmiàre**.

risparmiatóre, -trice *dkt v/m* (*chi ha un conto in banca*) iñdėlininkas -ė.

rispàrm||io *dkt v* **1.** taupymas; ekonòmija; *r. di tempo* laiko ekonòmija; *r. energetico* enėrgijos taupymas; *far r. (di qcs)* taupyti (*ką*); *fig senza r. (di forze)* negailint jėgų; **2.:** *dgs ~i* sàntaupos; (*deposito*) iñdėlis; ♦ *libretto di r.* taupomoji knygelė.

rispecchiàre *vksm* (-spēc-) atspindėti (*ir prk*).

► **rispecchiàrsi** *sng* atsispindėti.

rispedire *vksm* (-isc-) (*indietro*) (iš)siųsti atgal.

rispedizione *dkt m* (*indietro*) (iš)siuntimas atgal.

rispettàbile *bdv* **1.** gerbiamas; garbingas, orùs; respektabilùs; **2.** (*notevole*) žymùs; nemàžas.

rispettàre *vksm* (-spèt-) **1.** gerbti; *r. i genitori (la natura, l'opinione degli altri)* gerbti tėvùs (gam-tą, kitų nuomonę); *farsi r.* pelnyti pagarbą; priversti, kàd gerbtu; **2.** (*attenersi*) laikýtis (*ko*); *r. le consuetudini* (*il digiuno, un impegno*) laikýtis papročių (pàsninko, įsipareigójimo); *non r. la fila* užlįsti bė eilės; *far r. la legge* priversti laikýtis įstatymų.

► **rispett||àrsi** *sng*: ♦ *che si ~i* tikras agg; *padorùs* agg; tóks, kóks turi būti.

rispettàto, -a *bdv* gerbiamas.

rispettivamente *prv* atitiñkamai.

rispettiv||o, -a *bdv* atitiñkamas; sàvo; *kieno*; *mòduli con i ~i allegati* blánkai sù (atitiñkamais) priedais; *un quadro e la ~a cornice* pavėikslas iř jò rémai; *siete invitati con le ~e mogli* jūs kviečiami sù (sàvo) žmonomis.

rispetto *dkt v* **1.** pagarbà; pagarbùmas; (*il rispettare*) gerbimas; *r. di sè* savigarbà; *mancanza di r.* nepagarbà; *avere r. (per qc)* gerbti (*ką*); *guadagnarsi il r. (di qcn)* pelnyti (*kieno*) pagarbà; *mancare di r. (a qcn)* nepagarbiai pasielgti (*su kuo*); įžeisti (*ką*); ♦ *in r. (a qc)*, *per r. (di qc)* iš pagarbòs (*kam*); *con tutto il r., con r. parlando* nepýkite; jùms lėidus; *porga i miei ~i alla signora!* pėrduokite linkėjimùs sàvo žmonai!; **2.** (*osservanza di qcs*) laikymasis (*ko*); *il r. di un contratto* tiñkamas sutartiės vėkdymas; *il r. delle régle* taisýklių laikymasis; **3.** (*aspetto*) póžiūris, atžvilgis; *sotto questo r.* šiuò póžiūriu: ♦ *kaip prlk r. (a qc)* lýginant (*su kuo*), palýginti; (*relativamente a qc*) dėl (*ko*).

rispettosaménte *prv* pagarbiai.

rispettóso, -a *bdv* pagarbùs.

rispléndere *vksm* spindėti, švytėti.

rispolveràre *vksm* (-spól-) **1.** (*qcs*) vėl valýti / šluo-styti dūlkes (*nuo ko*); **2.** *fig* atšviežinti.

rispondénte *bdv* (*a qcs*) atitiñkantis (*ką*).

rispondénza *dkt m* atitikimas; atitiktis -ies.

rispònd||ere* *vksm* [A] **1.** atsakýti, atsiliēpti; (*in forma scritta*) atrašýti; **r. a una domanda** atsakýti ī kláusimā; **r. a una lettera** atrašýti ī láišķā; **r. al teléfono** pakēlti (ragēlj), atsiliēpti (telefonū); **r. con un appláuso** atsakýti plojīmais; **r. di no** neīgiamai atsakýti; **~imi!** atsakýk mán!; atsiliēpk!; **2.** (*replicare*) at(s)kīrsti; (*di continuo*) atsikalbinēti; **3.** (*reagire*) reagúoti; atsakýti; **r. ai comandi** būti valdomam; **r. alle cure** reagúoti ī gýdymā; **r. al fuoco** atsišaudyti; **r. a un'obiezione** reagúoti ī priēstarāvimā; **r. a un saluto** atsakýti ī pasisvēikinimā; **4.** (*render conto di qcs*) atsakýti (*uz kq*); būti atsakingam; **r. del proprio operato** atsakýti ūž sāvo veiklā; **r. di un danno** atsakýti ūž žālā; **5.** (*a qcs*) tēnkinti (*kq*); (*corrispondere*) atitīkti (*kq*); **r. a una descrizione** atitīkti aprāšymā; **r. alle esigenze** tēnkinti póreikius; **6.** *kaip tr* atsakýti; (*in forma scritta*) atrašýti; **r. due righe** atrašýti pórá eilūčij; **che cosa gli devo r.?** kā tūriū jām atsakýti?

risponditore dkt v tecn atsakīklis.

risposārsi vksm (-spó-) (*dell'uomo*) āntrā kařtā vēsti; (*della donna*) āntrā kařtā (iš)tekēti.

rispósta dkt m 1. atsākymas; **r. esatta (sbagliata)** gēras / teisingas *fam* (blōgas / neteisingas *fam*) atsākymas; **r. negativa** neīgiamas atsākymas; **2.** (*il rispondere*) atsākymas; atsiliepīmas; **chia-mata senza r.** pralēistas skambūtis; ♦ **in r.** (*a qcs*) atsākant (*ī kq*); atsakýdamas *agg*; **scrivere in r.** atrašýti; **3.** (*reazione*) atsiliepīmas; reagā-vimas, reākcija; **r. a uno stimolo** atsiliepīmas ī dirģiklj.

rispostaccia dkt m ātkirtis.

risssa dkt m muštýnēs *pl*, peštýnēs *pl*; **ē scoppata una r.** kilo / ūžvirē muštýnēs.

rissóso, -a bdv (*litigioso*) vaidīngas; (*manesco*) līņķes mūstis / pēstis.

ristabilire vksm (-isc-) **1.** (*ridefinire*) īš naūjo nu-statýti; **2.** (*restituire*) (su)grāžinti; (*ricreare*) at-kūrti; **r. l'ordine** sugrāžinti tvařķā; vēl īvēsti tvařķā; **3.** (*qcn in salute*) (su)grāžinti (*kam*) sveikātā.

► **ristabilirsi sngr 1.** (*in salute*) atkūsti; pasi-taisýti; **2.** (*del tempo*) pasitaisýti (*orui*).

ristagnāre vksm [A] **1.** stovēti (*apie skysti*); būti užsistovējusiam; **2.** *fig* būti sustīngusiam.

ristagno dkt v 1. užsistovējīmas; **2.** *fig* sāsťingis; **3.** *med* sāsťovis.

ristampa dkt m pakartótinis leidīmas; pērspau-das; **il libro ē in r.** knyģā pērspausdinama.

ristampāre vksm pakartótinai / āntrā kařtā (iš)-lēisti; pērspausdinti.

ristorānte dkt v restorānas; **r. di lusso** prabangūs restorānas; **r. cinese** ķīņ restorānas; **r. tipico** viētinis restorānas, tradicīnēs virtūvēs restorā-nas; **cenare al r.** vakarieniāuti restoranē; ♦ **car-rozza r.** restorāno vaģonas.

ristorāre vksm (-stò-) atgaivīnti.

► **ristorārsi sngr** atsigāuti; atgāuti jēgās.

ristoratóre 1. bdv (at)gaivināntis; **2. dkt v** resto-rāno saviniņķas.

ristòro dkt v atgaivā; at(si)gaivīnīmas.

ristrettézz||a dkt m 1. (*scarszza*) stokā; **2.** (*ppr. dgs ~e*) nepriteklis; vařgas; **vivere in / nelle ~e** gvēnti varģīgai / varģē; **3.** (*fig (meschiniā)*) menķūmas, skurdūmas; **r. di vedute** siaūros pā-žiūros *pl*.

ristrétto, -a 1. bdv (*stretto*) aņķstas; **2. bdv** (*limi-tato*) ribótas; siaūras; **un r. nùmero di spettatori** meņķas žiūrōvū skaičīus; **3. bdv:** **caffè r.** kon-centrúota kavā; **4. bdv fig** siaurū pažiūrū; siaū-ras; **5. dlv** ⇒ **restrīngersi 2.**

ristrutturāre vksm (-tù-) **1.** (*un edificio e sim.*) (su)remontúoti; **2.** (*riorganizzare*) pērtvarkyti, restruktūrizúoti.

ristrutturazióne dkt m 1. (*t.p. lavori di r.*) re-montas; remōnto darbaī *pl*; ♦ **in r.** remontúo-jamas *agg*; **2.** (*riorganizzazione*) pērtvarkymas, restruktūrizāvimas; restruktūrizācija.

risucchiāre vksm ītrāukti (*ir prk*); īsiurbtī.

risucchio dkt v urdulýs, verpētas.

risult||āre vksm [E] **1.** (*derivare*) īšeīti; būti su-keltām; būti padarýtam; **dalle alluvioni sono ~ati grossi danni** pótvyņiai padārē didelius nūostolius; **al confronto con il 2005 ~erebbe un quadro completamente diverso** lýģinant sū 2005 īšeīť visāi ķitas vaīzdas; **che soluzione ti ~a?** kóks tāu īšeīna atsākymas?; **2.** (*emergere*) pa-aiškēti; (*essere accertato*) būti nustatýtam; (*ri-velarsi*) pasiródyti; (*essere noto*) būti žīnomam; **dalle indāgini ~a che...** īš tyrimū paaiškēja, kād...; īš tyrimū matýti, kād...; **ē ~ato inno-cente** jis pasiróde nekāltas esās; **ē ~ato falso** paaiškėjo, kād jis netīkras; paaiškėjo, kād tai netiesā; **ne ~a che...** īš tō īšplāukia, kād...; **a quanto mi ~a** ķiek mán žīnoma; ķiek āš žīnāu; **non mi ~a** ķiek āš žīnāu nē (/ ne-); **3.** (*essere*) būti; **gli sforzi sono ~ati vani** pāstangos būvo perniēķ; **l'esame ~a superato** egzāminas īslai-kýtas; ♦ **r. vincitore** tāpti laimētoju, laimēti.

risultāt||o dkt v 1. rezultātas; (*come finisce qcs*) baigtis -īēs *femm*; **il r. di una guerra** kāro baig-tis; **i ~i di un sondaggio** apklausōs rezultātai; **ottenere il r. opposto** sulāukti priēšingo rezul-tāto; **sport capovolgere il r.** pērsverti rezultātā;

2. (effetto) padarinys, pasekmė; *ecco il r. della tua negligenza* štai tavo atsainumo padarinys; 3. (di un calcolo e sim.) atsakymas.

risuonàre *vksm* (-suò-) 1. *tr* dār kartā pagrōti; *r. (il campanello)* dār kartā / vēl paskāmbinti; 2. *intr* [A, E] skambėti; (*echeggiare*) (nu)aidėti; skardėti; 3. *intr* [A, E] (*rimbombare*) bildėti; griūdėti; 4. *intr* [A, E] *fis*, *mus* rezonuoti.

risurreziōne *dkt m* prisikėlimas (iš numirusių).

risuscitare *vksm* (-sù-) 1. *tr* prikėlti (iš numirusių); 2. *intr* [E] prisikėlti (iš numirusių).

risvegliare *vksm* (-své-) 1. prižadinti; (*di nuovo*) vēl pažadinti; 2. *fig* (su)žadinti; (pa)būdinti.

► **risvegliarsi** *sng* pabūsti (*ppr* *prk*); atsibūsti.

risvėgljo *dkt v* (*il risvegliarsi*) pabudimas (*ir prk*).

risvòlto *dkt v* 1. ātlankas; ātvartas; (*sul petto di un abito*) ātlapas; (*di manica, di pantaloni*) ātraitas; (*di tasca*) āntkišenis; 2. (*di sovraccoperta di libro*) (kn)ygos āplanko sparnėlis; 3. *fig* (*aspetto*) (šalutinis) āspėktas; pōziūris; (*conseguenza*) pasekmė.

ritagliare *vksm* (iš)karpyti; iškiřpti.

► **ritagliarsi** *sng* *fig*: *r. un paio d'ore* surāsti pōrā valandų sāu; *r. uno spāzio* susirāsti viėtā (*gyvenime, kokioje veikloje*).

ritā||glio *dkt v* iškarpā; (*di tessuto*) atkarpā, at-raižā; (*cosa ritagliata*) karpinys; ~*gli di giornale* laikraščių iškarpas; *fig r. di tempo* trūputis laisvo laiko; *nei ~gli di tempo* rādas laiko, priešokiais.

ritard||are *vksm* 1. *intr* [A] (pa)vėluoti; (už)-dełsti; *r. a rispōndere* dełsti atsakyti; ~*erò un po'* trūputį pavėluosiu; 2. *intr* [A] (*dell'orologio*) vėlinti; 3. *tr* (už)dełsti; (su)vėlinti; (*far perdere tempo*) (už)gaišinti; *r. un pagamento* uždełsti mokėjimą; 4. *tr* (*differire*) atidėti; (*tirare per le lunghe*) vilkinti; *r. la partenza* atidėti išvykimā.

ritardatārio, -a *dkt v/m* vėluojantis žmogus, vėluotojas -a; pavėlavęs žmogus.

ritardāto, -a *dkt v/m* (*t.p. r. mentale*) debilas -ė (*ir prk*), prōtiškai atsilikęs žmogus.

ritard||o *dkt v* 1. (pa)vėlavimas; *un r. nelle consegne* vėlavimas pristātant; pavėluotas pristatymas; *arrivare in r. a lezione* vėluoti į paskaitā; *essere in r. vėluoti; (essere indietro)* atsilikti; *scusate il r.* atléiskite už pavėlavimą, atléiskite, kād vėluoju; *sono molto in r. per la riunione* labai vėluoju į susirinkimą; *il treno ha 20 minuti di r., il treno ha un r. di 20 minuti* traukinys vėluoja 20 minūčių; ♦ *in r.* pavėluotai; pō laiko; 2. (*l'essere indietro*) atsilikimas; *med r. mentale* prōtinis atsilikimas; 3. (*il differire*)

atidėjimas; (*il tirare per le lunghe*) (už)dełsimas; vilkinimas; *pagare senza ~i* nedełsti mokėti, laikū atsiskaityti; 4. *mus* užtūra; užlaikymas.

ritėgno *dkt v* santūrūmas; ♦ *senza r.* (*spudoratamente*) begėdiškai; (*senza misura*) bė saiko.

ritemprare *vksm* (-tém-) *fig* (su)stiprinti.

riten||ere* *vksm* 1. (*pensare*) manyti; būti įsitikinusiam; ~*go che tu abbia torto* manaū, kād tū (es) neteisūs; 2. (*giudicare qcn qc*) laikyti (*ką kuo*); *ti ~evo un amico* laikiaū tavė draugū; *lo ~go un dovere* laikaū taį pāreiga; 3. (*trattenerre*) (su)laikyti; *fig r. a mente* įsiminti; 4. *fin* išskaityti, išskaiciuoti.

► **ritenersi** *sng* (*credersi qc*) laikyti savė (*kuo*): *si ritiene un grande amante* laiko savė puikiū meilužiū, mānosi esās puikūs meilūzis.

ritentare *vksm* (-tén-) dār kartā (pa)mėginti.

ritenūta *dkt m fin* išskaitymas; išskaita; *r. alla fonte* išskaitymas išmōkant.

ritenzione *dkt m med* sulaikymas; *r. idrica* vandėns sulaikymas.

ritir||are *vksm* (-ti-) 1. (*tirare indietro*) patrāukti (atgal); atitrāukti; 2. (*richiamare*) atšaukti; *r. le truppe dall'Iraq* išvēsti kariuomenę iš Irāko; 3. (*togliere*) atimti; *r. dalla circolazione (dal mercato)* išimti iš apyvartos (iš prekėbos); *r. il bucato in casa* sunėsti skalbinius į vidų; *r. la patente (a qcn)* atimti vairuotojo pažymėjimą (*kam*); 4. (*prendere*) atsiimti, pa(si)imti; (*accettare*) priimti; (*raccogliere*) surinkti; *r. un pacco (un premio, la propria ragione di cibo, lo stipendio)* atsiimti siuūtinį (prīzā, maisto dāvinį, ālgā); *r. i panni in lavanderia* paiimti skalbinius iš skalbėklos; *r. i soldi dal conto* išimti pinigūs iš sāskaitos; *la segretaria ~a le domande* sekretorė priima prāšymus; 5. *fig* atsiimti: (*revocare*) atšaukti; *r. la candidatura (una denuncia)* atsiimti kandidatūrā (pareiškimą); ~*a subito quello che hai detto!* tūčtuojau atsiimk sāvo žodžiūs!; 6. (*lanciare di nuovo*) vēl mēsti; *sport r. in porta* vēl / antrā kartā smūgiuoti į vartūs.

► **ritir||arsi** *sng* 1. (*indietreggiare*) atsitrāukti. trāuktis; 2. (*appartarsi*) pasišalinti; išeiti; *r. in convento* išeiti į vienuolynā; *r. nella propria stanza* pasišalinti į sāvo kambarį; *la Corte si ~a per deliberare* teismas išeina pasitairti; 3. (*farsi da parte*) pasitrāukti; (*dare le dimissioni*) atsisatydinti; (*andare in pensione*) išeiti į peñsiją; *r. da una gara (dalla politica, dall'UE)* pasitrāukti iš varžybų (iš politikos, iš ES);

4. (*arretrare, di acque*) (at)slūgti; 5. (*restringer-si*) susitraukti.

ritiràta *dkt m* 1. atsitraukimas (*kariuomenės*), traukimas; ♦ *battere in r.* pasišalinti; 2. (*latrina*) išvietė.

ritirāt||o, -a *bdv: vita ~a* atsiskyrėliškas gyvenimas.

ritiro *dkt v* 1. ⇒ **ritiràta** 1.; 2. (*richiamo*) atšaukimas; (*di truppe*) išvedimas; 3. (*il farsi da parte*) pasitraukimas; *il r. dagli affari* pasitraukimas iš verslo; 4. (*il togliere*) atėmimas; *r. dalla circolazione* išėmimas iš apyvartos; *r. di una licenza* licencijos atėmimas; 5. (*il prendere*) atsiėmimas; paėmimas; (*raccolta*) surinkimas; *il r. della posta* pašto surinkimas; 6. *fig* atsiėmimas; (*revoca*) atšaukimas; 7. *sport (t.p. r. collegiale)* (treniruoti) stovyklą.

ritmàto, -a *bdv* ritmingas.

ritmic||o, -a *bdv* 1. ritmiškas; ritmingas; 2.: *sport ginnastica ~a* ritminė gimnastika.

ritmo *dkt v* 1. ritmas; *r. del cuore, r. cardiaco* širdies ritmas; *il r. di una danza* šokio ritmas; ♦ *a r.* ritmiškai; *a r. (di qcs)* pagal (*ko*) ritmą; 2. *fig (andamento, velocità e sim.)* tempas; ritmas; (*portata*) apimtis -iės *femm*; (*coefficiente*) koeficientas; *r. di lavoro* darbo tempas; *il r. frenetico della vita di oggi* pašėlęs šiuolaikinio gyvenimo ritmas.

rito *dkt v* 1. āpeigos *pl*; *r. civile (funebre, sacro)* civilinės (laidotuvių, religinės) āpeigos; *sposarsi con r. civile* sudaryti civilinę sątuoką; 2. (*usanza*) paprotys; (*rituale*) rituālas; ♦ *di r.* tradicinis *agg*, įprastinis *agg*.

ritoccare *vksm (-tóc-)* (pa)taisyti, retušuoti; padailinti; *r. una foto* retušuoti nuotrauką.

► **ritoccare** *sng* *pa(si)*taisyti.

ritócce *dkt v* pataisymas, retušavimas; retušas; *fam un r. dei prezzi* kainų pėržiūrėjimas.

ritòrcersi* *vksm: r. contro qc* atsisukti prieš ką.

ritorn||àre *vksm [E] (-tór-)* 1. (su)grįžti (atgal); *r. a casa* parėiti (namō); parvažiuoti (namō); *r. al lavoro* grįžti į darbą; *r. da un viaggio* sugrįžti iš kelionės; *r. in Italia* grįžti į Italiją; *~a da me!* grįžk pās manė!; *fig r. su una questione* grįžti prie klāusimo; *fig mi è ~ata la febbre* mán vėl pakilo temperatūrā; ♦ *r. in mente* atėfti į gālva; *fig r. in sé* atsipėikėti; 2. (*a un'attività*) grįžti; vėl pradėti; *r. al lavoro* grįžti prie darbo; *fig r. a suonare il pianoforte* vėl pradėti skāmbinti pianinū; 3. (*ridiventare qc*) vėl tāpti (*kuo*); (*trasformarsi di nuovo*) atvirsti; *r. di buon umore* atgāuti gėrā nuotaikā; *r. in possesso (di qcs)* atgāuti (*kq*); 4. (*rimettersi in*

sieme a qcn) vėl (*su kuo*) susidėti; 5. (*di qcs, toccare a qcn*) (vėl) atitėkti; 6. *kaip tr tarm (restituire)* (su)grāžinti; *t.p. ⇒ tornàre*.

ritornèllo *dkt v* priedainis, refrėnas; *fig il solito r.!* vėl senā giesmė!

ritórno *dkt v* 1. (su)grįžimas (*ir prk*); *r. a casa* parėjimas (namō); *r. in patria* sugrįžimas į tėvynė; *biglietto di r.* atgalinis bilietas; *fig r. del mal di testa* galvōs skāusmo atsinaujinimas; ♦ *al mio r.* kā grįšiu; grįžęs *agg*; mán sugrįžus; *di r.* grįžtamasis *agg*; *r. di fiamma* mėilės atgimimas; *essere di r.* grįžti, būti kā tik sugrįžusiam; 2. (*a un'attività*) grįžimas; *r. a scuola (in servizio)* grįžimas į mokyklā (į tarnybā); 3. *econ* pėlnas; *dare un buon r.* duoti gėrā pėlnā; ♦ *avere un buon r.* gāuti naudōs; 4.: *sport (partita di) r.* atsākomosios rungtyės *pl*.

ritorsióne *dkt m* atsākomieji veiksmā *pl*; atsākomosios priemonės *pl*; retōrsija.

ritràrre* *vksm* 1. (*all'indietro*) atitraukti; (*all'interno*) įtraukti; (*levare*) patrāukti; *gram r. l'accento* atitraukti kiřtį; 2. (*fare un ritratto*) (nu)tapyti (/ piešti *ir pan.*) (*kieno*) portrėtā; (*in foto*) nufotografuoti (*kq*), (*pa*)daryti (*kam*) nuotraukā; 3. (*raffigurare*) (*pa*)vaizduoti.

ritrattàre *vksm* 1. (*trattare nuovamente*) vėl traktuoti, vėl svarstyti; 2. (*rinnegare*) paneigti (*kas pasakytā*); išsiginti (sāvo žōdžių); *r. la propria versione dei fatti* paneigti sāvo vėrsijā.

ritrattazióne *dkt m* paneigimas; sāvo žōdžių išsigynimas.

ritrattista *dkt v/m* portretistas -ė, portretininkas -ė.

ritratto *dkt v* 1. portrėtas (*ir prk*); ātvaizdas; *r. a olio* portrėtas aliėjiniais dažais; *r. di famiglia* šeimōs portrėtas; *fare un r. (a qcn)* (nu)piešti (*kieno*) portrėtā; *fig sei il r. di tua madre* tū kāip iš akiēs trauktā mōtina; *fig è il r. della salute* jì – sveikātos išikūnijimas; 2. (*raffigurazione*) atvaizdavimas; pavėikslas.

ritrosia *dkt m* 1. (*riluttanza*) nenorėjimas; 2. (*riservatezza*) santūrumas; (*timidezza*) nedrāsūmas.

ritróso, -a *bdv* 1. (*restio a far qcs*) nemėgstantis (*kq daryti*), neliñkęs; 2. (*riservato*) santūrūs; (*timido*) nedrāsūs; (*schivo*) nebendrāujantis; 3.: ♦ *a r. (indietro)* atgal; (*al contrario*) atbulomīs.

ritrovaménto *dkt v* 1. (su)radimas; (*cosa trovata*) radinys; 2. (*riacquisto*) atgavimas.

ritrovàre *vksm (-tró-)* 1. (*trovare*) (su)rāsti; atrāsti; (*seguendo tracce*) atsėkti; *r. un'auto rubata* atrāsti pavogtā mašinā; *r. un bambino scap-*

pato di casa surāsti īš namū pabégusj vaiķa; *fig r. un amico d'infanzia* vėl sutikti vaikystės draūga; *t.p.* ⇒ **trovāre**; **2.** (*trovare di nuovo*) vėl (su)rāsti; **3.** *fig (riacquistare)* atgāuti; susigrāžinti; *r. la fiducia in sé stessi* atgāuti pasitikėjimą savimi; **4.** (*riconoscere*) atpažinti.

► **ritrov||ārsi** *sng* **1.** (*incontrarsi di nuovo*) vėl susitikti; **2.** (*incontrarsi*) susitikti; susiriñkti; *ci ~iamo tutti da Lino* susirenkame visi pās Līnā; **3.** (*capitare*) atsidūrti; *fig r. in miseria* atsidūrti skurdē; *fig r. senza lavoro* likti bē dārbo; **4.** (*orientarsi*) susigāudyti; **5.** (*riconscersi*) savē atpažinti; **6.** *fam (avere)* turėti; *con tutto il lavoro che mi ~o* kaī tīek turiū dārbo; *con la sfortuna che si ~a* kaī taīp jām nesīseka; *t.p.* ⇒ **trovārsi**.

ritrovāto *dkt v (scoperta)* atradīmas; (*invenzione*) išradīmas.

ritrōvo *dkt v 1.* (*incontro*) sūeiga; susitikīmas; *darsi r.* susitaīti susitikti; **2.** (*luogo di incontro*) susitikimo / susibūrīmo vietā; *quel bar è un r. di drogati* tās bāras narkomānų landynē.

ritto, *-a* *bdv* stōvintis (aīt kōjū); (*anche di qcs*) tiesūs; stāčias; *stare r.* stovėti.

rituāle **1.** *bdv* rituālinis; apeigū; **2.** *dkt v* āpeigos *pl*; *un r. pagano* pagoniškos āpeigos.

riunificārē *vksm (-nī-)* vėl suviēnyti, vėl sujūngti.

► **riunificārsi** *sng* vėl susiviēnyti, vėl susijūngti.

riunificazione *dkt m* (naūjas) su(si)viēnijimas; *la r. della Germania* Vokietijos susiviēnijimas.

riunione *dkt m 1.* susirinkimas; pasitarimas; pōsēdis; *r. di famiglia, r. familiare* šeimōs susirinkimas; *partecipare a una r.* dalyvāuti susirinkimē; **2.** (*raduno*) sūeiga.

riuni||re *vksm (-isc-)* **1.** (*unire di nuovo*) vėl sujūngti; (*incollando*) vėl suklījūti; *r. due pezzi* vėl sujūngti dvī detalēs; *fig la disgrazia li ha ~ti* nelāimē vėl sūvedē juōs kartū, nelāimē juōs sutāikē; *t.p.* ⇒ **unire 1., 6.**; **2.** (*mettere insieme*) suriñkti, sujūngti; (*in un gruppo*) subūrti, sutēlkti; *r. dei fogli in un raccoglitore* susēgti lapūs ī āplankā; **3.** (*convocare*) sukviēsti (ī pōsēdī); *r. il consiglio di amministrazione* sušāukti valdybos pōsēdī.

► **riunirsi** *sng 1.* (*radunarsi*) susiriñkti, riñktis; suēiti; (*incontrarsi*) susitikti; (*in un gruppo*) susibūrti; (*ricongiungersi a qc*) vėl prisi-jūngti (*prie ko*); **2.** (*fare una riunione*) susiriñkti ī pōsēdī; pōsēdžiāuti; **3.** (*ricongiungersi*) susitākyti.

riuscit||re* *vksm [E]* **1.** (*uscire di nuovo*) vėl išeīti; **2.** (*avere esito*) išeīti; (*t.p. r. bene*) pavýkti;

geraī išeīti; *l'esperimento non è ~to* bañdymas nepavýko; *l'operazione è ~ta* operācija pavýko / pasisekē; **3.** (*avere successo*) sēktis (*kam*), pasisekti; nusisekti; *riesco bene in matematica* mán sēkasi matemātika; *gli riesce tutto* jām sēkasi vīskas; *è ~ito nell'intento* pasisekē jām įgyvėndinti sumānymā; **4.** (*a far qcs, a qcn di far qcs*) pavýkti (*kam kq daryti*), išeīti; (*essere in grado*) sugebėti (*kq daryti*); (*potere*) galėti; (*sapere*) mokėti; (*fare in tempo*) (su)spėti; (*avere forze sufficienti*) pajēgti; *r. a prendere il treno* spėti ī trāukinī; *non sono ~to ad addormentarmi* mán nepavýko užmigti; *la volpe ~i a sfuggire ai cani, alla volpe ~i di sfuggire ai cani* lāpei pavýko pabēgti nuō šunū; *è ~to a farla franca* jām pavýko išsisūkti; *oggi non riesco a passare da te* mán šiañdien neišeis pās tavē užsūkti, nespėsiu pās tavē užsūkti šiañdien; *non ~vo a capire* negalėjau suprāsti; *non riesco a sentirti* neīna girdėti tavēs; negirdžiū tavēs; *il nonno non riesce più a lavorare* senēlis nebepajēgia dirbti; *è uno che riesce a gestirsi bene* jīs mōka susitvarkyti; *sono ~to da solo a riparare il televisore* sugebėjau pāts pataisyti televizorių; **5.** (*essere, risultare*) būti; *r. gradito* įtikti; *r. utile* teikti naudōs, būti naudingam; *è un ragazzo che riesce subito simpatico* vaikīnas īš karto atrōdo simpātiškas; *così mi riesce più comodo* mán taīp patogiau; *la cosa mi riesce nuova* mán taī naujiena.

riuscita *dkt m* sėkmē; pasisekīmas; *la r. di un piano* plāno sėkmē; *r. negli studi* sėkmē mōksluose; *fare una buona r.* pasisekti.

riuscit||o, *-a* *bdv* sėkmīngas; výkēs, nusisēkēs; *r. male* nevýkēs; *serata ~a* nusisēkēs vākaras.

riva *dkt m* krañtas; pakrantē; *a r.* aīt krañto.

rival||e **1.** *dkt v/m* varžōvas -ē; *r. in amore* varžōvas dēl mēilēs; ♦ *non avere ~i* neturėti varžōvų; **2.** *bdv* konkurūojantis; *la squadra r.* varžōvų komānda.

rivaleggiārē *vksm [A]* (-lēg-) (*per qcs*) varžytis (*dēl ko*); (*solo nello sport*) rungtyniāuti.

rivalērsi* *vksm 1.* (*su / con qc di qcs*) (išsi)reikālauti kompensācijos (iš *ko už kq*); **2.** *fig (sforzarsi su qcn)* išlieti pyktį (*ant ko*).

rivalitā *dkt m nkt* varžymasis; konkureñcija.

rivalsa *dkt m 1.* kompensācija; **2.** *fig (vendetta)* keřštas; atsikeřšijimas.

rivalutārē *vksm (-vā-)* **1.** *fin, econ r. una moneta* revalvūoti valiūtā; **2.** (*apprezzare di più*) labiau vėrtinti; pėrvertinti; **3.** (*valutare di nuovo*) pėrkainoti; pėrvertinti; **4.** (*riconsiderare*) vėl (ap)svarstyti.

► **rivalutà** || **rsi** *sng* įgauti vėrtę; *gli immobili si sono* ~ti išaugo nekilnojamojo turto vertė.

rivalutazione *dkt m* 1. perkainojimas; perversinimas (*ir prk*); 2. *econ, fin* revalvacija.

rivan || **gàre** *vksm* 1. vėl sukąsti; vėl supurėti; 2. *fig: r. vecchie stòrie* knistis pō senās istorijas; *non ~ghiamo il passato!* kàs būvo, tās pražuvo!

rived || **ére*** *vksm* (-vė-) 1. vėl pamatyti; (*riguardare*) vėl pažiūrėti; (*rivisitare*) vėl aplankyti; (*incontrare di nuovo*) vėl susitikti (*su kuo*); *vorrei ~erti* norėčiau vėl tavę pamatyti; *r. Torino* vėl aplankyti Turiną; ♦ *flk chi non muore si ~e!* ≅ šimtas metų! („kas nemiršta, tas vėl pasirodo“); 2. (*rileggere e sim.*) pėržiūrėti; (*riconsiderare*) pėrsvarstyti; *r. un manoscritto* redaguoti rañk-raštį; 3. (*modificare*) pakeisti; 4. (*controllare*) patikrinti; (*fare una revisione*) revizuoti.

► **rivedersi** *sng* vėl pasimatyti; vėl susitikti.

rivelàre *vksm* (-vė-) 1. atskleisti; (*rendere pubblico*) paviėšinti; *r. la propria identità (le proprie intenzioni)* atskleisti sàvo tapatybę (sàvo ketinimus); *r. un segreto* atskleisti / išduoti pàslaptį; 2. (*far vedere*) (pa)ródyti; (*dimostrare*) įródyti; 3. *rel* aprėikšti.

► **rivel** || **àrsi** *sng* 1. atsiskleisti; réikštis; 2. (*essere*) būti; (*mostrarsi*) pasiródyti, ródytis; *r. fondato* pasitvirtinti; *si è ~ato un cattivo investimento* paaiškėjo, kàd taĩ blogà investicija; *gli amici si sono ~ati degli ingrati* draugai pasiródė (esà) nedėkingi; *il terreno si ~ò di scarsa qualità* žemė pasiródė bėsanti prastà; 3. *rel* apsirėikšti.

rivelatóre, -trice 1. *bdv* atskleidžiantis; paródan-tis; 2. *dkt v tecn* detėktorius; (*sensore*) jutiklis.

rivelaziòn || **e** *dkt m* 1. atskleidimas; *fare ~i piccanti* paviėšinti pikantiškus faktus; 2. (*scoperta*) netikėtas atradimas; (*sorpresa*) staigmenà; 3. *rel* ap(si)reiškimas.

rivénd || **ere** *vksm* pėrparduoti; (*vendere indietro*) atgaĩ pardúoti; *fig la ~o come l'ho sentita* tie-siog sakaũ, kà girdėjau.

rivendicàre *vksm* (-vėn-) 1. (*qc*) reikalàuti (*ko*); *r. un diritto* parėikšti teisę; 2. (*un attentato e sim.*) prisiimti atsakomýbę (*už nusikaltimà*).

rivendicazione *dkt m* reikalàvimas; pretenzija; paraiškà; *r. salariale* didesnių atlyginimų rei-kalàvimas; *r. territoriale* pretenzija į teritoriją.

rivéndita *dkt m* 1. (*il rivendere*) pėrpardavimas; 2. (*negozio*) kràutuvė.

rivenditóre *dkt v* 1. (*chi rivende*) pėrpardavinė-tojas; 2. (*negoziante*) prekiautojas.

riverberàre *vksm* (-vėr-) 1. *tr* atspindėti; 2. *intr* [E] raibuliuoti.

► **riverberàrsi** *sng* atspindėti.

riverbero *dkt v* atspindys, àtšvaistė; (*singolo luc-cichio*) zuikūtis; (*l'azione*) at(si)spindėjimas.

riverénte *bdv* pagarbūs.

riverénza *dkt m* 1. (*rispetto*) pagarbà; *con r.* pa-garbiai; 2. (*inchino*) reverànsas, tūpsnis.

river || **ire** *vksm* (-isc-) 1. (pa)gėrbti; 2. (*salutare qcn con deferenza*) (pa)rėikšti (*kam*) pàgarbà; ♦ *kaip jst ~isco!* pagarbà!

rivers || **àre** *vksm* (-vėr-) 1. (iš)pilti, (iš)lieti; (*so-stanze incoerenti*) išberti; *il fiume ~a le sue acque nel lago* upė įteka į ėžerà; 2. (*versare da bere di nuovo*) vėl įpilti (*ko*); 3. *fig* (*su qcn qcs*) apipilti (*ką kuo*); *r. la responsabilità* (*su qcn*) suvėrsti (*kam*) atsakomýbę.

► **rivers** || **àrsi** *sng* 1. išsilieti; išsipilti; (*di so-stanze incoerenti*) (iš)byrėti; 2. *fig* (pa)plūsti; pasipilti; *la gente si ~a nella piazza* žmonės plūsta į àikštę.

riversò, -a *bdv* (*supino*) aukštiekninkas.

rivestiménto *dkt v* 1. dangà; àpmušalas; (*strato*) slúoksnis; (*copertura in legno*) apkalà; (*di un pavimento*) klojinys; *r. di / in gomma* guminė dangà; *r. isolante* izoliacinė dangà; *il r. del sofà* sòfos àpmušalas; 2. (*l'azione*) (ap)dengimas; (ap)mušimas.

rivestire *vksm* (-vė-) 1. (*vestire di nuovo*) vėl ap-reñgti; (*con abiti nuovi*) apreñgti naujaĩs dra-būžiais; 2. (*ricoprire*) (pa)deñgti; (*la superficie di qc*) apdeñgti; aptraukti; apmūšti; *r. d'oro un bracciale* padeñgti apýrankę àuksu; *r. un fiasco di vimini* apipinti bûteli; *r. di assi una parete* apkàlti sienà lentomis; *r. di pelle una poltrona* aptraukti óda fòteli; 3. *fig* turėti; *r. una càrica* eiti pàreigas; *r. grande importanza* turėti di-delės svarbòs; *r. la toga* „vilkėti togà“ (*būti teisėju*).

► **rivestirsi** *sng* 1. (*vestirsi di nuoco*) vėl apsi-reñgti; (*cambiarsi d'abito*) pėrsirengti; 2. (*in-dossare*) apsiivilkti (*kuo*); 3. (*di qcs, ricoprirsi di qcs*) apsitràukti (*kuo*), trauktis; apsinėšti; *r. di ruggine* trauktis rūdimis, (su)-rūdýti.

riviéra *dkt m* pajūris; (*costa*) pakrantė.

rivincita *dkt m* revànsas (*ir prk*); *prendersi la r.* (*su qcn*) atsirevanšuoti (*kam*).

rivista *dkt m* 1. (*rassegna*) apžiūrà; (*parata*) pa-ràdas; 2. (*periodico*) žurnàlas; *r. di moda* madų žurnàlas; *r. femminile* žurnàlas móterims; *r. mensile* mėnesinis žurnàlas; 3. (*varietà*) reviu.

rivivere* *vksm* 1. *intr* [E] dár kaĩtą gyvėnti, gy-vėnti iš naujo; 2. *intr* [E] *fig* atgimti; 3. *tr* vėl patirti.

rivo *dkt v* upėlis, upeliukas, upelýtis.

rivolére* *vksm* norėti (*ko*) atgal.

rivò||gere* *vksm* 1. (at)kreipti; (*da un'altra parte*) nukreipti; *r. lo sguardo alla parete* nukreipti žvilgsnį į sieną; 2. *fig. r. l'attenzione* (*a qc*) atkreipti dėmesį (*į kq*); *r. una domanda* pateikti klausimą; *r. la parola* (*a qcn*) (už)kalbinti (*kq*); *r. il pensiero* (*a qc*) prisiminti (*į kq*); *r. un saluto* (*a qcn*) pasveikinti (*kq*); ♦ *non mi ha neanche ~to la parola* jį su manimi nė nesisveikino; 3. ⇒ **rivoltàre** 1.

► **rivólger||si** *sng* 1. (*voltarsi verso qc*) atsigręžti (*į kq*), atsisukti; 2. (*ricorrere all'aiuto di qc e sim.*) kreiptis; *r. a uno specialista (al tribunale)* kreiptis į specialistą (*į teismą*); *dove mi devo ~e?* kur mán kreiptis?

rivolgiménto *dkt v* *fig* perversmas; pėrmaina.

rivolo *dkt v* 1. *dimin* upeliūkštis; 2. *fig* srovėlė.

rivólta *dkt m* 1. sukilimas; maištas; *sedare una r.* numalšinti sukilimą; *è scoppiata una r.* kilo maištas; 2.: *sentire un senso di r.* jausti pasibjaurėjimą.

rivoltànte *bdv* koktūs, atstumiantis; (*nauseante*) šleikštulį kėliantis; nepaprastai šlykštūs.

rivoltàre *vksm* (-vòl-) 1. vėl versti; (*più volte, più cose*) vartyti; (*l'esterno all'interno*) išversti; (*rovesciare*) apversti; *r. la terra* versti žemę; (*col muso*) rausti žemę; ♦ *r. come un calzino* (*sgri-dare qcn*) tulžį išlieti (*ant ko*) („išversti kaip kojine“); 2. (*t.p. r. lo stomaco*) pykinti (*kq*); kėlti (*kam*) šleikštulį.

► **rivoltàrsi** *sng* 1. apsiversti; (*più volte*) vartytis; *r. nel letto* vartytis lóvoje; ♦ *r. nella tomba* apsiversti karstė; 2. (*insorgere*) maištauti; sukilti; *r. contro gli oppressori* sukilti prieš en-gėjus.

rivoltèlla *dkt m* revòlveris.

rivoltellàta *dkt m* revòlverio šūvis.

rivoltóso, -a 1. *dkt v/m* maištininkas -ė, sukilėlis -ė; 2. *bdv* maištingas.

rivoluzionàre *vksm* (-zió-) revoliucion(iz)uoti; sukėlti perversmą (*kur*).

rivoluzionàrio, -a 1. *bdv* revoliucinis (*ir prk*); (*della rivoluzione*) revoliucijos; *moto r.* revoliucinis sąjūdis; 2. *bdv* (*ribelle*) revoliucingas; 3. *dkt v/m* revoliucioniėrius -ė.

rivoluzióne *dkt m* 1. revoliucija (*ir prk*), perversmas; *r. culturale* kultūrinė revoliucija; *stor la r. francese (industriale)* Prancūzijos (pramonės) revoliucija; *fig una r. della / nella tecnica* tēchnikos revoliucija; 2. *fig* (*scompiglio*) sąmyšis; 3. *astr* sukimasis, apsiskūrimas.

rizzàre *vksm* pastatyti; pakėlti; ♦ *r. gli orecchi* pastatyti ausis; *r. il pelo* šerius statyti.

► **rizz||àrsi** *sng* 1. (*a sedere*) atsisėsti; (*in piedi*) atsikėlti; 2. (*di qcs*) pasistoti; (*solo del pelo e sim.*) pasišiaušti, šiauštis; *mi si ~ano i capelli* plaukai šiaušiasi (*ppr. prk*).

ròb||a *dkt m* 1. (*oggetto*) daiktas; (*oggetti*) daiktai *pl*; (*beni*) turτας; mantà; (*ciò*) tās; tai; (*qualcosa*) kažkàs; kàs nòrs; *r. di valore* vertingi daiktai *pl*; *quella è r. mia* tai mào (daiktai); *ma che r. è?* kàs čià pėr daiktas?; kàs tai yrà?; *di che r. è fatto?* iš kò jìs padarýtas?; *pòrtati della r. da leggere* atsinėšk kà nòrs skaitýti; *il dottore mi ha prescritto questa r.* gýdytojas mán tai iš-ràšė; ♦ *r. da museo* atgyvena; *non desiderare la r. d'altri* negeisk svėtimo turto; 2. (*cosa*) dalykas; (*affare*) reikalas; *~e da matti!* grynà beprotýbė!; kokià nesàmonė!; ♦ *kaip jst che r.!* kokià nesàmonė!; čià tai beñt!; *kaip jst bella r.!* šė táu!; 3. (*merce*) prėkė; *r. usata* naudòtos prėkės; 4. (*t.p. r. da mangiare*) maistas; (*t.p. r. da bere*) gėrimai *pl*; *mi piace la r. dolce* mán patiñka saldumýnai; 5. (*vestiti*) drabūžiai *pl*; *la r. estiva* vasarinių drabūžiai; *hai su r. pesante?* ar šilta apsiirengi?; 6. *fam* (*droga*) kvaššalas.

robàccia *dkt m* spreg šlaimštas.

robinia *dkt m* bot vikmedis.

roboànte *bdv* pompastiškas.

ròbot *dkt v nkt* ròbotas (*ir prk*); *r. da cucina* virtuvės kombainas.

robùsto, -a *bdv* tvirtas; stiprūs; (*solo di qcs*) atsparūs.

ròcca I *dkt m* (*fortezza*) tvirtovė.

ròcca II *dkt m* (*per filare*) vėrpstė, priėvarpstė.

roccafòrte *dkt m* tvirtovė (*ir prk*), citadėlė.

roccatrice *dkt m* tecn ričiuotuvas.

rocchètto *dkt v* ritė.

ròccia *dkt m* 1. (*masso*) uolà; (*massa di minerali*) uoliena; 2. *fig* (*di qcn*) stipruolis.

roccióso, -a *bdv* 1. (*di roccia*) uolinis; 2. (*con molte rocce*) uolingas, uolėtas.

rock [rɔk] *nkt mus* 1. *dkt v* ròkas; 2. *bdv* ròko.

rock and roll [rɔkən'rɔl] *dkt v mus* rokenròlas.

ròco, -a *bdv* kimūs; užkimęs; *diventare r.* užkimti; (*un po'*) prikimti.

rococò *dkt v art* rokòkas.

rodàggio *dkt v tecn* (*di un'auto*) įvažinėjimas; (*di un motore*) įdirbimas; (*periodo di prova*) bañdomasis laikotarpis (*ir prk*).

rodàre *vksm* (rò-) 1. *tecn* (*un'auto*) įvažinėti; (*un motore*) įdirbti; 2. *fig* pràtinti.

ró||dere* *vksm* 1. (ap)gráužti; (su)kapóti; 2. (*corrodere*) ėsti; gráužti; *fig era ~so dall'invidia* jį gráužė pavýdas.

► **ródersi** *sng* *fig* gráužtis, susigráužti.

roditoré *dk* *v* zool graužikas.

rododéndro *dk* *v* bot rododendras.

róggia *dk* *m* vagūtē, drēkinimo griovēlis.

rógna *a* *dk* *m* **1.** med niežai *pl*; **2.** *fig* (*guaio*) bēdā; *cercare* ~e ieškoti bēdų.

rognóne *dk* *v* (pāskersto gývulo) ĩnkstas.

rognóso, -a *bdv* **1.** niežuotas; sērgantis niežais; **2.** *fig* keblūs; nemalonūs.

rogatòria *dk* *m* dir tėisinēs pagālbos prāšymas.

rògo *dk* *v* **1.** lāužas (*ppr. sudeginimui*); *mandare al r.* nuteĩsti mĩrti ānt lāužo; sudēginti ānt lāužo; **2.** (*incendio*) gāĩsras.

rollino *dk* *v* ⇒ **rullino**.

rollio *dk* *v* šóninis supimasis; sūpāvimasis.

rom [rɔm] *nkt* **1.** *dk* *v/m* rōmas -ē; **2.** *bdv* rōmų.

romanesco, -a **1.** *bdv* Rōmos (šiuloaikinēs); romiēčių; **2.** *dk* *v* Rōmos šnektā.

romānic *o*, -a **1.** *bdv* romāninis; *chiesa ~a* romāninē bažnyčia; **2.** *dk* *v* art romānika.

romanista **1.** *dk* *v/m* (*filologo*) romanistas -ē; **2.** *dk* *v* (*giocatore della Roma*) AC Rōmos žaidėjas; **3.** *dk* *v/m* (*tifoso della Roma*) AC Rōmos sirgālius -ē; **4.** *bdv* AC Rōmos.

romanistica *dk* *m* romanistika.

romān *o*, -a **1.** *bdv* Rōmos, romiēčių; romiētiškas; iš Rōmos; **2.** *bdv* (*di Roma antica*) (senovės) Rōmos, romėnų; *diritto r.* romėnų teisė; *l'impero r.* Rōmos impėrija; ♦ *nūmeri ~i* romėniškieji skaitmenys; **3.** *dk* *v/m* romiētis -ē; **4.** *dk* *v/m* (*di Roma antica*) romėnas -ē; **5.** *dk* *v* romiēčių tarmė; **6.** *dk* *m* (*t.p. lattuga ~a*) romāninē salotā.

romanticamente *prv* romantiškai.

romanticismo *dk* *v* **1.** art, lett, stor romantizmas; **2.** (*sentimento e sim.*) romantika; **3.** (*l'essere romantico*) romantiškumas.

romāntico, -a **1.** *bdv* (*del Romanticismo*) romantizmo; romantiškas; *l'eroe r.* romantiškas herōjus; **2.** *bdv* (*pieno di sentimento*) romantiškas; **3.** *dkv* *v/m* romantikas -ē.

romānza *dkv* *m* lett, mus romānsas.

romanzato, -a *bdv* suromāntintas.

romanzesc *o*, -a *bdv* fig nuotykingas; vėrtas romāno; *vita ~a* nuotykingas gyvenimas.

romanzière, -a *dk* *v/m* romānų rašytojas -a, romanistas -ē.

romānzo I *dk* *v* romānas; *r. d'avventura* nuotykių romānas; *lett r. d'appendice* feljetonas; *lett r. psicologico (storico)* psichologinis (istōrinis) romānas; ♦ *r. giallo* detektīvų; *r. rosa* mēilės romānas.

romānz *o* II, -a *bdv* ling romānų; *lingue ~e* romānų kalbos.

rombāre *vksm* [A] (*róm-*) dundėti; griáuđėti; (*di motori*) biřbti; ūžti.

rómbo I *dk* *v* dundėjimas, dundesys; griaūsmas; ūžimas; (*cupo, prolungato*) gaudesys.

rómbo *o* II *dk* *v* geom rōmbas; ♦ *a ~i* rōmbinis agg; (*spec. di tessuto*) sū rōmbais.

rómbo III *dk* *v* zool ōtas.

rombòide *dk* *v* geom lygiagretainis.

rómper *e* *vksm* **1.** *tr* (su) daužyti; (su) lāužyti; (*di netto, spezzando*) (nu) lāužti; *r. una chiave* sulāužyti raktą; *r. un ramo* nulāužti šaką; *r. una tazzina* sudaužyti puodėlį; *r. un vetro* išdaūžti lāngą; ♦ *r. gli ārgini* pralāužti pýlimą (*apie upę*); **2.** *tr* (*un cavo, un filo e sim.*) nutrāukti; pėrtraukti; *r. una catena* pėrtraukti grandinę; **3.** *tr* (*strappare*) suplėšyti; *r. la tovāglia* suplėšyti staltiesę; **4.** *tr* (*guastare*) sugadinti; *r. un orolōgio* sugadinti laikrodį; **5.** *tr* *fig* (*interrompere*) (su) lāužyti; nutrāukti; *r. un fidanzamento (una tregua)* nutrāukti sužadėtuves (paliaubas); *r. la monotonia* paįvairinti gyvėnimą; *r. un patto* sulāužyti paktą; *r. il silēnzio* sutrikdýti tylą; ♦ *r. gli indugi* pradėti veikti; nebedelsti; **6.** *tr, intr* [A] *fam* (*stufare qcn; t.p. r. le scatole*) užknįsti (*kam*); (*mi*) *hai rotto!* (tū mán) užknįsai!; **7.** *intr* [A] (*con qc*) nutrāukti sántykius (*su kuo*); *r. con il passato* nutrāukti ryšius sū praeitimĩ.

► **rómpersi** *sng* **1.** (su) dūžti; (su) lūžti; (*di netto, spezzandosi*) nulūžti; *il vaso si è rotto* sudūžo vazą; **2.** (*di cavi, fili e sim.*) (nu) trūkti; pėrtrūkti; *si è rotta la fune* nutrūko lėnas; **3.** (*di tessuti e sim.*) (su) plýsti; iširti; **4.** (*guastarsi*) sugėsti; **5.** (*una parte del corpo*) susilāužyti; *r. un braccio* susilāužyti raňką; *r. un dente* nusiskėlti daňtį; *r. l'osso del collo* nusisūkti sprāndą (*ppr. prk*); **6.** *fam* (*stufarsi di qcs*): *mi sono rotto* (*di qcs, di far qcs*) manė užknįso (*kas, ką daryti*); užsiknisau (*su kuo*).

roméno, -a *bdv, dk* *v/m* ⇒ **ruméno**.

rompiballe *dk* *v/m* *nkt* ⇒ **rompipalle**.

rompicāpo *dk* *v* galvósūkis; (*puzzle*) dēliōnė.

rompicoglioni *dk* *v/m* *nkt* volg rakštis -iēs *femm* subinėjė.

rompicóllo *dk* *v*: ♦ *a r.* galvotrūkčiais.

rompighiaccio *dk* *v* *nkt* lėdlaužis.

rompipalle *dk* *v/m* *nkt* volg rakštis -iēs *femm* šikinėje.

rompiscatole *dk* *v/m* *fam* priėlipa com.

róncola *dk* *m* krūmų kirtiklis.

rónda *dk* *m* patruliāvimas; sargýba.

rondèll *a* *dk* *m* **1.** *tecn* pōveržlė; **2.** *fig: tagliare a ~e* (su) pjāustyti griėziniaĩs.

rondine *dkt m zool* kregždė; ♦ *flk una r. non fa primavera* vienà kregždė dār nē pavāsarīs.

ronfare *vksm [A] (rón-)* paŗpti (*knarkiant miegoti*).

ronz||āre *vksm [A] (rón-)* 1. ziŗzti, zvimbti; biŗbti; (*anche non di insetti*) dūgzti, dūzgėti; ūzti; ♦ *mi ~ano le orécchie* mán ausysē speŗgia; 2. (*attorno a qc*) sũktis (*aplink kq*); (*spec. a una ragazza*) rēzti spaŗnā (*aplink merginā*).

ronzino *dkt v* kuinas.

ronzio *dkt v* zirzimas, zvimbimas; (*anche non di insetti*) dūzgėjimas, dūzgimas; ūzimas.

ròsa I *nkt 1. bdv* raũsvas, rōžinis; *guance r.* rausvĩ skruostaĩ; ♦ *vedere tutto r.* matyti viskā prō rōžinius ākinius; 2. *bdv fig nkt* sentimentalũs; 3. *dkt v* rausvā / rōžinė spalvā; *dipingere di r.* daŗyti rausvāĩ.

ròs||a II *dkt m 1. rōžė; bot r. canina* erškėtis; (*il fiore*) erškėtrožė; ♦ *essere (tutto) ~e e fiori* bũti rōžemis klotām; *flk non c'è r. senza spine* nērā rōžių bē spyglių; *flk se son ~e fioriranno* laikas paródys („*jai tai rōžės, suŗyds*“); 2. *fig (elence)* sārāšas; (*un certo numero*) kēletas; *la r. dei candidati* kandidātų sārāšas; *una r. di prodotti* įvairũs gaminiaĩ; 3. *geogr r. dei venti* vėjų rōžė; 4. (*dei capelli*) (plaukų) verpētas.

rosario *dkt v* rel rōžinis, roŗaŗčius.

rosato, -a *bdv* raũsvas; ♦ *vino r.* rausvāsīs vȳnas.

rosé *dkt v nkt* rausvāsīs vȳnas.

ròse||o, -a *bdv 1.* raũsvas, rōžinis; 2. *fig* šviesũs; *prospettive ~e* šviesios perspektyvos.

roséto *dkt v* roŗynas.

rosétta *dkt m 1. tecn* póverzlė; 2. *dimin* roŗėlė, roŗytė; 3. (*panino*) „roŗėlė“ (*tokia gėlės formos bandelė*); 4. (*coccarda*) kokārda; roŗėlė; 5. ⇒ **ròsa II 4.**

rosicāre *vksm (ró-)* ⇒ **rosicchiāre.**

rosicchiāre *vksm (su)* grāuŗti; (*tutt'intorno*) apgrāuŗti; *r. un osso* grāuŗti kaulā; *fig sport r. punti* tirpdyti skĩrtumā / pranaŗumā.

rosmarino *dkt v* bot rozmarĩnas.

rosolāccio *dkt v* bot aguonā.

rosolāre *vksm (ró-)* pakēpinti; (ap)skrũdinti.

► **rosolārsi** *sng* pakēpti; skrũsti; *fig r. al sole* skrũdintis / kēpintis sáulėje.

rosolia *dkt m* med raudonũkė.

rosóne *dkt v* archit roŗetė.

ròspo *dkt v zool* rūpũžė; ♦ *ingoiare un r.* ≅ nuryti karčią piliũlę; *sputare il r.* išsipāsakoti; išrēzti.

rossāstro, -a *bdv* nerýskiai raudónas.

rosseggiānte *bdv (color fuoco)* ugnĩnis.

rossétto *dkt v* lũpdaŗis; *darsi il r.* daŗytis lũpas, pasidaŗyti (lũpas).

rossiccio, -a *bdv* raũsvas, rausvāĩ gēlŗvas.

ròss||o I, -a *bdv 1.* raudónas; *rose ~e* raudónos rōžės; *occhi ~i* paraũdusios ākys; ♦ *la Croce Rossa* Raudonāsīs Krýžius; *diventare r.* paraũsti; 2. *fig (di sinistra)* raudónas; komunistų, komunistinis.

ròsso II, -a *dkt 1. v* raudóna spalvā; *vestito di r.* raudonāĩ apsireŗgęs, (apsireŗgęs) raudonāĩs drabũziaĩs; *dipingere di r.* raudonāĩ daŗyti; ♦ *vedo r.* širdis kraujũ vērda; 2. *v (vernice)* raudóni daŗāĩ pl; 3. *v/m (persona dai capelli rossi)* raudonplaũkis -ė; 4. *v: il r. dell'uovo, r. d'uovo* trynȳs; 5. *v (di semaforo)* raudóna šviesā (*šviesoforo*); *passare con il r.* vaŗiũoti dēgant raudónai (*ŗviesai*), vaŗiũoti peŗ raudónā fam; 6. *v (vino)* raudonāsīs vȳnas; 7. *kaip prv fin:* ♦ *in r.* pasyvũs agg; nuostolĩngas agg.

rossonéro, -a *sport 1. dkt v* Milāno AC žaidėjas; 2. *dkt v/m* Milāno AC sirgālius -ė; 3. *bdv* Milāno AC.

rossóre *dkt v* raudónis; paraũdimas.

rosticceria *dkt m* kulinārijos parduotũvė; kepsnĩnė.

ròstro *dkt v* snāpas (*plēŗsaus paukŗčio*).

rotābile *bdv: materiale r.* riēdmenys pl.

rotāi||a *dkt m 1.* bėgis; *uscire dalle ~e* nuvaŗiũoti nuō bėgių; 2. (*linea ferroviaria*) geleŗinkelio lĩnija; *su r.* geleŗinkeliu; 3. (*solco*) vėŗė.

rotānte *bdv, dl*v sukamāsīs; (*che ruota*) besĩsukantis.

rotāre *vksm (rò-)* ⇒ **ruotāre.**

rotativa *dkt m* rotācinė (spāusdinimo) maŗinā.

rotatòrio, -a *bdv* sukamās; *in senso r.* ratũ.

rotazióne *dkt m 1. (il girare)* sukĩmasis, apsisukĩmas; rotācija; 2. (*il ruotare qcs*) (ap)sukĩmas; 3. *fig (avvicendamento)* rotācija; 4. *fig (alternanza)* kaitā; *la r. delle colture* sėjomainā, rotācija.

roteāre *vksm (rò-)* 1. *tr* moŗiũoti ratũ, mosikũoti ratũ; 2. *intr [A]* skrajĩti ratũ; sũkti(s) ratũ.

rotèll||a *dkt m* dimin ratũkas; ratėlis; *pàttini a ~e* riedũčiai; *sédia a ~e* invalido veŗimėlis; ♦ *gli manca una r.* jām trũksta vieno varŗto.

rotocālco *dkt v* (iliustruotas) ūurnālas.

rotolāre *vksm (rò-)* 1. *tr (t.p. far r.)* ridėnti, rĩsti; rĩtinti; 2. *intr [E]* riedėti; rĩstis; *r. giũ* nuriedėti; 3. *intr [E] (ruzzolare)* nusĩrĩsti.

► **rotolārsi** *sng* rāĩčiotis, raitytis; vartytis.

rotol||o *dkt v 1.* ritĩnȳs, ritĩnėlis; (*di carta, di tessuto*) rulónas; 2.: ♦ *andare a ~i* nueĩti šũniui aŗt uodegōs, niėkais nueĩti.

rotónda *dkt m* žiedas (*kelias*), rātas.

rotondit||ā *dkt m nkt 1.* apskritũmas; (*sfericitā*)

apvalūmas; **2.:** *dgs fam ~à (del corpo)* apvalūmai.

rotóndo, -a *bdv* āpskritas; (*sferico*) apvalūs.

rotóre *dkt v spec* rōtorius.

rótta I *dkt m 1.:* ♦ *a r. di collo* strīm(a)galvais, galvótūkčiais; *èssere in r. (con qcn)* nesikalbėti (*su kuo*); *smārkiai* pýktis (*su kuo*); **2. (disfatta)** sutriūškinimas.

rótta II *dkt m (percorso)* kūrsas (*lėktuvo ir pan.*); *deviare dalla r.* nukrýpti nuō kūurso; *fare r. (per qc)* plaūkti (/ skristi) (*ko*) liūk; pasūkti (*ko*) kryptimī; *seguire la r.* laikýtis kūurso.

rottamāre *vksm (-tà-)* sunaikinti (*automobilį ir pan.*); (*smontare*) išardýti, išmontuoti; (*portare a demolire*) atiduoti į laužýną (/ į metālo laužą).

rottamaziōne *dkt m* transpōrto priemonės sunaikinimas; (*smontaggio*) išardymas (*automobilio ir pan.*).

rottām||e *dkt v 1.* suláužytas dáiktas; núolauža; *dgs ~i* laužas *sg;* (*carcassa di qcs*) griáučiai; **2. (di veicolo)** klėdaras; **3. fig (di qcn)** griūvena *com;* sukriōšėlis -ė.

rott||o, -a 1. *bdv, dlv* sudaužytas; suláužytas; nuláužtas; (*rottosi*) sudužęs; sulūžęs; nulūžęs; ♦ *avere (/ sentirsi) le ossa ~e* jaustis ít būtų káulai suláužyti (*būti nuvargusiam*); **2. bdv, dlv (stracciato)** suplėšytas; suplýšęs; **3. bdv, dlv (guasto)** sugėdęs; *t.p.* ⇒ **rómpere**; **4. bdv: una persona ~a a tutto** vétytas ir métytas žmogūs; **5. bdv: voce ~a** iš jaūdūlio drėbantis balsas; **6. dkt v dgs** kažkiek; trūputis; *mille euro e ~i* apie tūkstantį eūrų, tūkstantis eūrų sū kapeikom *fam*; **7.:** ♦ *per il r. della cuffia* vargaīs negalaīs; vos ne vōs.

rottūra *dkt m 1. (il rompersi)* sudužimas; (su)lūžimas; (*il rompere*) sudaūžymas; suláužymas; *la r. di una fune* virvės nutrūkimas; ♦ *r. (di scàtole), volg r. di palle* užknisimas; **2. (frattura)** lūžis; **3. (strappo)** plyšýs; **4. (guasto)** gedimas; **5. fig (interruzione)** nutraukimas; (*inosservanza*) suláužymas; **6. fig (spaccatura)** skilimas.

rótula *dkt m anat* (kėlio) girnėlė.

roulette [ru'let] *dkt m nkt* rulėtė; *giocare alla r.* lōšti ruletė / rulėtė.

roulotte [ru'lot] *dkt m nkt* priekabinis namėlis; namėlis ant rātų *fam*.

round [raund] *dkt v nkt sport* ráundas (*ir prk*).

router [ruter] *dkt v nkt inf* maršrūto parinktūvas, kėlvedis.

routine [ru'tin] *dkt m nkt* rutinā; *diventare una r.* viršti rutinā; ♦ *di r.* rutininis *agg*.

rovèllo *dkt v įkyrī* mintis -iēs *femm*; apsėdimas.

rovénte *bdv* įkaitintas / įkaitęs iki raudonūmo; labai kárštas; kaitrūs (*ir prk*).

róvere *dkt v* ážuolas; *di r., in r.* ážuolinis *agg*.

rovesciāre *vksm (-vé-)* **1.** (ap)veřsti; (*rivoltare l'esterno all'interno*) išveřsti; *r. le tasche* išveřsti kišenēs; *r. la testa all'indietro* atlōšti gálvą; *r. la tovàglia dal lato pulito* apveřsti stáltiesė švariā pusė; **2. (versare)** išpilti; išliėti; (*su qcs*) užpilti (*ant ko*); (*non liquidi*) išveřsti; išbeřti; *r. sul tavolo il contenuto della borsetta* išveřsti ant stālo kās yrā rankinukė; *fig r. la colpa (su qc)* veřsti kaltę (*ant ko*), suveřsti (*kam*) kaltę; *t.p.* ⇒ **versāre 1., 2.;** **3. (far cadere)** nuveřsti; (*abbattere*) išveřsti; *fig r. il governo* nuveřsti vyriausýbę; **4. fig (capovolgere)** apveřsti aukštýn kójomis.

► **rovesciā||rsi** *sngr 1. (sa sé)* apsiveřsti; apviřsti; **2. (di liquidi)** išsipilti; *sulla città si è ~to un temporale* audrā užgriūvo miēstą; **3. (cadere)** (nu)viřsti, (nu)griūti; (*su qc*) užgriūti (*ant ko, kq*); **4. fig (riversarsi su qc)** užplūsti (*kq*); **5.:** *r. addosso (qcs)* užsipilti (*kq*).

rovesciāta *dkt m sport* smūgis peř savė (*persiverčiant*).

rovesc||io, -a 1. bdv: a r., alla ~ia išvirkščias *agg*; išvirkščiaī; *fig* priešingai, atvirkščiaī; **2. dkt v** kitā / antrōji pusė; išvirkščioji pusė; *il r. della medàglia* kitā medālio pusė (*ir prk*); **3. dkt v sport** smūgis atgaliā rankā; kairinis smūgis; **4. dkt v (nella a maglia)** blogā akīs -iēs; **5. dkt v (di pioggia)** šuoras; liūtis -ies *femm*; **6. dkt v fig (danno)** didelis nuostolis; (*sconfitta*) pralaimėjimas; **7. dkt v fig (rivolgimento)** pėrversmas; *i ~i della sorte* likimo smūgiai.

rovin||a *dkt m 1. (su)* griuvimas; ♦ *in r.* apgriuvęs *agg*; sugriuvęs *agg*; *èssere / cadere in r.* griūti; **2.:** *dgs ~e* griuvėsiai; (*resti*) liėkanos; **3. fig** žlugimas; pražūtis -iēs; pragaistis -iēs; *andare in r.* žlugti, smūkti; *portare alla r., mandare in r.* privėsti prie pražūtīs; stūmti į pražūtį; pražudýti; (su)žlugdýti; *il gioco sarà la tua r.* azár-tas tavė pražudýs.

rovinā||re *vksm (-v-)* **1. tr** (su)gadinti; *r. un libro* sugadinti knýgą; *r. lo stòmaco* gadinti skrañdį; *r. la reputazione* sugadinti reputāciją; **2. tr fig** (su)žlugdýti; (*portare alla rovina*) pražudýti; *r. la carriera politica* sužlugdýti politinę karjėrą; *quella ragazza lo ha ~to* tā merginā jį išvedė iš dorōs kėlio; **3. intr [E]** sugriūti; (*all'interno*) įgriūti; **4. intr [E] (abbattersi su qcs)** užgriūti (*kq, ant ko*).

► **rovinārsi** *sngr 1. (di qcs)* susigadinti; (*sciuparsi*) susiglāmžyti; (*spec. di vestiti*) susidėvėti;

- (*di cibi*) sugēsti; **2.** (*finire in malora*) nusigyvėnti; nusmūkti; **r. con l'alcol** prasigėrti; **r. al gioco** prasilōšti; **3.** (*qcs*) susigadinti (*kq*); **r. la salute** susigadinti sveikatā.
- rovināt||o, -a bdv, dlv** 1. sugadintas; susidėvėjęs; **2.** (*crollato*) sugriūvęs; **3.** (*di qcn*) pražūvęs; žlugęs; *siamo ~i* mės žlugę; *t.p. ⇒ rovinàre*.
- rovinóso, -a bdv** pražūtingas; pragaištingas.
- rovistàre vksm** **1. intr** [A] raūstis, knisti(s); šniukštinėti; **r. nei cassetti** raūstis stālčiuose; **r. tra le carte** pėrversti / vėrsti pōpieriū; **2. tr** išnaršyti, išgriōzti (*kq*); vėrsti.
- rōvo dkt v bot** gėrвуогės krūmas, gėrвуогė.
- rozėzza dkt m fig** šiurkštumas; atžarūmas.
- rōzz||o, -a bdv** **1.** (*grezzo*) neapdirbtas; netašytas; **2. fig** (*di qcn*) šiurkštūs, neišauklėtas; atžarūs; **3. fig** (*di qcs, poco fine*) šiurkštūs; nedailūs.
- rūba dkt m: andare a r.** būti išgraibstomam; **i biglietti sono andati a r.** bilietus išgraibstė (akimirkšniu); bilietus griebtė griebė.
- rubacuōri dkt v nkt** širdžiū ēdikas.
- rubamàzzo dkt v** „rubamācas“ (*toks kortų žaidimas*).
- rubà||re vksm** (pa)vōgti; **r. dei soldi** (*l'automobile*) (*a qcn*) pavōgti (*kam*) pinigū (automobilį); **r. i soldi dalla cassa** vōgti pinigūs iš kasōs; **r. sul peso** apsvėrti, nusūkti svōrį; **sorprendere a r.** užklūpti vāgiant; **hanno ~to dal gioielliere** āpvogė juveljro parduotuvę; **fig r. i clienti** (*a qcn*) pavežti klientūs (*nuo ko*); **fig r. un'idea** (*a qcn*) pasisāvinti (*kieno*) idėja; **fig r. il ragazzo** (*a qcn*) atmūšti vaikīnā (*nuo ko*); **fig posso ~rti un minuto?** galiū tavė minutėlę sutrukdyti?; **fig la morte ci ha ~to una persona cara** mirtis ātėmė iš mūsų brāngų žmōgų; ♦ **r. il mestiere** (*a qcn*) ≅ kištis į (*ko*) dārbā; **r. lo stipendio** niēko nedaryti ir gāuti alga.
- rubàto, -a bdv, dlv** vōgtas; *t.p. ⇒ rubàre*.
- rubicōndo, -a bdv** raudōnas (*apie veido spalvā*); pīenas ir kraūjas.
- rubinétto dkt v** čiāupas, čiāupo rankenėlė; **il r. dell'acqua calda** kāršto vandeņs čiāupas; **aprire (chiudere) il r.** atsūkti (užsūkti) čiāupā; **il r. perde** vařva iš čiāupo.
- rubino dkt v** rubīnas.
- rūblo dkt v** rūblis.
- rubrica dkt m** **1.** (*agenda*) užrašų knygtė (*ppr. su puslapiais, pažymėtais abėcėles raidėmis*); ♦ **r. telefonica** telefonų knyga; **2.** (*di una rivista e sim.*) rūbrika, skiltis -ies; kertėlė.
- rūcola dkt m bot** grāžgarstė.
- rūde bdv** **1.** šiurkštūs; statūs; nerafinuotas; **tono r.** šiurkštūs tōnas; **2.** (*duro*) sunkūs; vargūs.
- rūder||e dkt v** **1.** (*ppr. dgs ~i*) liėkana; *dgs ~i* liėkanos; (*macerie*) griuvėsiai; **2. fig** (*di qcn*) sukriōšėlis -ė.
- rudimentàle bdv** **1.** primityvūs, neištōbulintas; **2.** (*elementare*) elementarūs, pradinis.
- rudimėnti dkt v dgs** elementārios žīnios, prādmenys.
- ruffiàno, -a dkt v/m** **1.** sąvadāutojas -a; **2. fig** (*a-dulatore*) padlaižys -ė, pataikūnas -ė.
- rū||ga dkt m** raukšlė; raukšlėlė **crema contro le ~ghe** krėmas nuō raukšlių; **volto solcato dalle ~ghe** raukšlių išvagōtas vėidas.
- rugby** ['ragbi, 'regbi] *dkt v sport* rėgbis.
- rūggine dkt m** **1.** rūdys *pl*; **color r.** rūdžių spalvōs; **fare la r.** (su)rūdėti; **la r. corrode il ferro** rūdys ēda gėlėžį; **2. fig** (*t.p. vecchia r.*) nesāntaika; pagīeža.
- ruggire vksm** [A] (-isc-) **1.** riaumōti; (*una volta*) suriaumōti; **2. fig** riaumōti; kaukti, stāugti.
- ruggito dkt v** riaumōjimas (*ir prk*); **emettere un r.** suriaumōti.
- rugiàda dkt m** rasā; **gōccia di r.** rasōs lašėlis.
- rugiadōso, -a bdv** rasōtas.
- rugōso, -a bdv** raukšlėtas.
- rullàre vksm** [A] **1.** (*di tamburi*) dundėti; tratėti; **2. av** riedėti (*apie lėktuvā*).
- rullino dkt v** (*t.p. r. fotografico*) fotogrāfijos filmas; fotogrāfinė juostėlė.
- rullio dkt v** dundėjimas, tratėjimas; būgnijimas.
- rūllo dkt v** **1.** (*di tamburo*) būgno tratėjimas; **2. tecn** būgnas; ritinys, ritinėlis; (*per far scorrere*) ristūvas; ♦ **tenda a r.** rolėtai *pl*; **3. tecn** (*per spianare*) vōlas, volėlis; ♦ **r. compressore** plėntvolis.
- rum dkt v nkt** rōmas.
- rumėno, -a** **1. bdv** Rumūnijos, rumūnų; rumūniškai; iš Rumūnijos; **un immigrato r.** imigrāntas iš Rumūnijos; **2. dkt v/m** rumūnas -ė; **3. dkt v** rumūnų kalbā.
- ruminànte dkt v zool** atrajōtojas.
- ruminàre vksm** (rū-) atrajōti, grōmuliuoti.
- rumóre dkt v** triūkšmas; (*botto*) treņksmas; (*fruscio*) šnaresys; (*ronzio*) birbimas; (*vocio*) klegesys; (*suono*) gařsas; (*cupo*) ūžesys, ūžimas; (*forte*) bildesys; (*metallico*) žvangesys; **un r. di passi** žiņgsnių gařsas; **il r. delle onde** bangų šniokštūmas; **il r. della pioggia** lietaūs barbėnimas; **tecn r. di fondo** fōno triūkšmas; **far r.** kėlti triūkšmā, triūkšmauti; **far r. con la bocca** (*mangiando*) čėpsėti; **senza far r.** tyliai, nēkeliant triūkšmō; ♦ **tanto r. per nulla** daūg triūkšmō dēl niėko.
- rumoreggiàre vksm** [A] (-rėg-) **1.** (*di qcs*) ūžti,

šniokšti; ūžauti; **2.** (*di qcn*) triukšmāuti, kēlti triukšmā.

rumorosamēnte *prv* triukšmīngai.

rumoroso, -a *bdv* triukšmīngas; trunkūs.

rūna *dkt m ling* runā.

ruolino *dkt v*: **r. di mārca** grāfikas.

ruōlo *dkt v* **1.** pareigybē; (etātinēs) pāreigos *pl*: **entrare in r.**, **passare di r.** tāpti etātinu darbuotoju; **ricoprire un r.** eīti pāreigas; ♦ **di r.** etātinis *agg*; **2.** (*parte*) vaidmuō (*ir prk*); **recitare in un r.** kūrti vaidmenj; **svolgere un r.** atlīkti vaidmenj (*ir prk*); **fig il r. formativo della scuola** mokyklos āuklējамasis vaidmuō; **3.** *sport* pozīcija.

ruot||a *dkt m* **1.** rātas; (*pneumatico*) padangā; *~e anteriori (posteriori)* priekiniai (užpakalīnīai) rātai; *tecn ~e motrici* vāromieji rātai; *le ~e cigolano (girano)* rātai cypia (sūkasi); ♦ **a due ~e** dvirātis *agg*; **r. di scorta** atsarginis rātas; **arrivare a r.** atvažiūoti tuoj īš paskōs; **seguire a r.** sēkti īkandin; **parlare a r. libera** kalbēti bē pērstojo; tarškēti; **mettere i bastoni tra le ~e** kāiīšioti pāgalius ī ratūs; **è l'ultima r. del carro** jīs – tuščā vietā; **2.** (*oggetto e sim. circolare*) rātas; ratēlis, ratūkas; **r. dentata** krumpliāratīs, daīntratis; **r. panoramica** apžvalgōs rātas; **la r. della lotteria** lotērijos rātas; **la r. del mulino** malūno rātas; **la r. del timone** vairāratis; **fare la ~a (del pavone)** īšķleīsti ūodegā (ratū) (*apie povq*).

ruotāre *vksm* (*ruò-*) **1.** *intr* [A] sūktis ratū, apsisūkti; (*attorno a un asse*) sukiōtis (*aplink ašj*); (*solo volando*) skriēti ratū; **2.** *tr* (pa)sūkti; **3.** *tr* ⇒ **roteāre**.

rūpe *dkt m* (stati) uolā.

urāle *bdv* **1.** kāimo; kāimiškas; **centro r.** kāimiškoji gyvėnvietē; **2.** (*agricolo*) žēmēs ūkio.

ruscēllo *dkt v* upēlis.

rūspa *dkt m* skrēperis; žēmkasē, ekskavātorius.

ruspānte *bdv* **1.** tradīcinu būdū augīnamas (*so-dyboje ir pan.*); **2.** *fig fam* (*autentico*) grynas; tradīcinis.

ruspāre *vksm* [A] kuīstis; kapstytīs.

rusšāre *vksm* [A] knaīkti; šnaīpšti.

rusšificāre *vksm* (-si-) rūšinti, rusifikuoti.

rūso, -a **1.** *bdv* Rūsijos; rūsq; rūsiškas; īš Rūsijos; **2.** *dkt v/m* rūsas -ē; **3.** *dkt v* rūsq kalbā; **non parlo (il) r.** nekalbū rūsiškai.

rūssula *dkt m bot* raudonviřis.

rusticāno, -a *bdv* kāimo; kāimiškas.

rūstīco, -a **1.** *bdv* kāimo; kāimiškas; **2.** *bdv* (*alla buona*) pāprastas; kāimo stiliaus; (*non rifinito*) neapdāilintas; **3.** *bdv fig* (*rude*) šiurkštūs; (*villano*) stačiōkiškas; **4.** *dkt v* ūkinis pāstatas; pašiūrē.

rūta *dkt m bot* rūtā.

rutilānte *bdv* raudonūojantis; ugnīngas.

ruttāre *vksm* [A] atsirūgti, atsirāugēti; (*di continuo*) rūgēti.

rūtto *dkt v* atsirūgīmas, atsirāugējimas; **fare un r.** atsirūgti, atsirāugēti.

ruttōre *dkt v tecn* pērtraukiklis.

ruvidēzza *dkt m* šiurkštūmas (*ir prk*), grubūmas.

rūvido, -a *bdv* **1.** šiurkštūs, grubūs; grublėtas; **2.** *fig* šiurkštūs, statūs.

ruzzolāre *vksm* [E] (*rūz-*) rīstis pēr gālva; nusi-rīsti / pērsiversti kūliais.

ruzzolōne *dkt v* kūl(ia)virstis.

S

s ['esse] **1.** *dkt v/m nkt septynioliktoji italų abėcėlės raidė; s minùscola* mažoji „s“; **S maiùscola** didžioji „s“; **S di / come Savona / Sàssari** S kaip „Savona / Sàssari“ (*paraidžiui sakant žodį, vardą ir pan.*); **♦ a S** „s“ pavidalo; **2.** *S Pietų* (kaip *pasaulio šalies*) *santrumpa*; **3.** *S.*, *s.* „santo“, „san“, „santa“ (šventasis -oji) *santrumpos*; **SS.** *ss.* „santi“ (šventieji) *santrumpos*; **4.** *s.* „secolo“ (amžius) *santrumpa*; **5.** *fis* „secondo“ (sekundės) *santrumpa*.

s- *priešdėlis: vartojamas, išvedant pamatinio žodžio priešingybę, pvz., comodo / scòmodo, caricare / scaricare ir t. t.; kartais turi stiprinamąją reikšmę, pvz., vèndere / svèndere; kartais žymi pamatiniu žodžiu reiškiamo daikto pašalinimą, pvz., sbucciare, stappare, svitare.*

sàbato *dkt v* šeštadienis; (**questo**) *s.* (ši) šeštadienį; *s. pròssimo* (*scorso*) kitą / ateinantį (praeitą / praėjusį) šeštadienį; *il s., di s., al s.* šeštadieniai.

sàbbi||a *dkt m* **1.** smėlis; *castello* (*tempesta*) *di s.* smėlio pilis (audrà); **♦ ~e mòbili** drėbsmėlis sg; **2.** *dkt v nkr: (color)* *s.* smėlio spalvą.

sabbiatùra *dkt m* **1.** med smėlio vonià; **2.** *tecn* smėlio srovė; vālymas smėliàsrove.

sabbioso, -a *bdv* smėlėtas, smėlingas.

sabotàggio *dkt v* sabotāžas (*ir prk*).

sabotàre *vksm* (-bò-) sabotuoti (*ir prk*).

sàcc||a *dkt m* **1.** krepšys, krepšėlis; (*zaino*) kuprinė; *s. da viàggio* keliūninis krepšys; sakvojāžas; **2.** *anat, med* maišėlis; cistà; **3.** *fig* (*area, zona*) zonà; rajūnas, vietà; **~che di resistenza** pasipriešinimo židiniai; **4.** (*vuoto d'aria*) oro duobė.

saccarina *dkt m* *chim* sacharinas.

saccènte *bdv* visažinis iron.

saccheggiàre *vksm* (-ché-) **1.** gróbtį; (api)plėšti; (*devastare*) (nu)siaūbtį; *s. le campagne* plėškauti káimuose; **2.** (*rapinare*) (api)plėšti; *fam s. il frigo* iššlūoti šaldytuvą.

sacchèggio *dkt v* (api)plėšimas.

sacchètto *dkt v* maišėlis; krepšėlis.

sàc||co I *dkt v* **1.** maišas; *s. di cemento* cemento maišas; *s. per la spazzatura* šiukšlių maišas; **♦ a ~chi** į valiàs; gyvą balà (*ko*); *s. di patate* pelų maišas (*apie nerangų žmogų*); *cogliere*

con le mani nel s. užklūpti nusikaltimo vietoje; *mèttre nel s.* į maišą įkišti; *vuotare il s.* išklóti visą teisybę; **2.** *s. a pelo* miėgmaišis; **3.** (*zaino*) kuprinė; (*sacca*) krepšys; **♦ colazione al s., pranzo al s.** atsineštiniai valgiai *pl* (/ piētūs *pl*): **4.** *fig fam: un s. (di qc)* bėgalė (*ko*), daugybė: *kaip prv un s.* nerealiai; bė prōto; *un s. di posta* bėgalė laiškų; *un s. di volte* šimtą kartų; *mi è piaciuto un s.* mán nerealiai patiko; **5.** (*tela grossa*) maišinis áudeklas; (*anche saio*) ašutinė; **6.** *anat* maišėlis.

sàcco II *dkt v* apiplėšimas; **♦ mèttere a s.** (api)plėšti.

sacèllo *dkt v rel* (*cappellina*) koplytėlė.

sacerdotàle *bdv* kunigų; kùnigo; dvāsininkų.

sacerdòte *bdt v* **1.** dvāsininkas; (*prete*) kùnigas; *ordinare s.* įšvéntinti į kùnigus; **2.** (*pagano*) žynys, vaidilà; dvāsininkas.

sacerdotéssa *dkt m* žynė, vaidilūtė.

sacerdòzio *dkt v* kunigystė.

sacràle *bdv* sakrālinis, sakralūs.

sacraménto *dkt v rel* sakramėntas; *il s. del battéssimo* krikšto sakramėntas; *amministrare (ri-cévere) un s.* teikti (priiūti) sakramėntą; **♦ il Santíssimo S.** Švenčiausias Sakramėntas.

sacràrio *dkt v* memoriālas.

sacrestàno *dkt v* zakristijūnas.

sacrestia *dkt m rel* zakristijà.

sacrificàre *vksm* (-cri-) (pa)aukóti (*ir prk*); *s. la vita per la pàtria* paaukóti sàvo gyvūbė tėvūnei; *fig s. le vacanze allo stùdio* dėl mókslo paaukóti sàvo atóstogas.

► **sacrificàrsi** *sng* aukótis (*ir prk*), pasiaukóti; *s. per la famiglia* aukótis šeimai.

sacrificàt||o, -a *bdv, dlv* **1.** (pa)aukótas; **2.** (*impiegato male*) netiūkamai (pa)naudótas; *la pianta in quell'angolo è ~a* tamė kampė áugalas varganai atródo; **3.** (*di dimensioni scarse*) mažókas; **4.** (*con disagi*) vargingas.

sacrifi||cio *dkt v* **1.** (*offerta*) (pa)aukótimas, aukà; *offrire un s.* paaukóti, atnašauti; **2.** (*t.p. s. di sé*) pasiaukótimas, aukótimasis; **3.** *fig* (*rinuncia*) aukà, pasiaukótimas; (*disagio*) vāfgas; *fare dei ~ci* pasiaukóti.

sacrilégio *dkt v* **1.** šventvagystė; **2.** *fig* tikrà núodėmė.

sàcr||o I, -a bdv 1. šventas (*ir prk*); (*consacrato*) pašventintas; *s. al Signore* šventas Višpačiui; *rel la S. Scrittura* Šventasis Rāštas; *stor il S. Romano Impero* Šventoji Rōmos Imperija; *fig un dovere* s. šventà pareigà; *fig essere* s. būti šventū dalykū; **2.** (*relativo al culto*) bažnytinis; sakralinis; *arte (música) ~a* bažnytinė dailė (muzika); **3.** *kaip dkt v: il s. tai, kàs šventa; šventenybės pl.*

sàcro II, -a bdv: anat (osso) s. krįžkaulis.

sacrosànt||o, -a bdv 1. (šventų) švenčiausias (*ir prk*); *fig la ~a verità* šventà teisybė; **2.** (*giusto*) šventas iř neličiamas; (*meritato*) didžiaĩ pelnėtas.

sàdico, -a 1. bdv sadistinis; sadistiškas; **2. dkt v/m** sadistas -ė (*ir prk*).

sadismo dkt v med sadizmas (*ir prk*).

saétta dkt m 1. (*fulmine*) žaĩbas (*ir prk*); ♦ *è una s. jįs* (greĩtas) kaĩp žaĩbas; **2.** (*freccia*) strėlė.

safàri dkt v nkt safaris.

sàga dkt m sakmė; *s. nòrdica* sagà.

sagàce bdv sumanùs, nuovokùs.

sagàcia dkt m sumanùmas, nuovokùmas.

saggèzza dkt m išmintis -iės; išmintingùmas; *con s. išmintingai.*

saggiàre vksm (iř)bandyti (*ir prk*), (iř)mėginti.

saggina dkt m bot sòrgas.

sàggio I, -a bdv 1. išmintingas; protingas; *consiglio* s. išmintingas patarimas; *sei s. (a far qcs)* protingai daraĩ, kàd (*kq darai*); **2. dkt v** išminčius.

sàggio II dkt v 1. (*il saggiare*) (iř)baĩndymas; mėgĩnimas; **2.** (*dimostrazione*) paròdymas; (*prova*) įròdymas; *dare un s. (di qcs)* (pa)ròdyti (*kq*); pateikti (*ko*) įròdymà; *s. di fine anno* (mokyklos *ir pan.*) baigiamasis renginỹs (/ koncèrtas *ir pan.*); **3.** (*campione*) pavyzdỹs; *còpia (di) s.* pavyzdinis egzempliùrius; **4.** (*breve studio*) esė *inv*; stùdija; (*profilo*) apýbraiža.

saggista dkt v/m eseĩstas -ė; apýbraĩzininkas -ė.

saggistica dkt m eseĩstika.

sagittàrio dkt v nkt (*segno zodiacale*) šaulỹs (*zodiako ženklas*).

sàgoma dkt m 1. (*modello*) šablònas; mòdelis; (*figura ritagliata*) kontùrinė figūrà; *tecn* lekàlas; **2.** (*linea esterna*) apýbrėža, apýbraiža; (*silhouette*) siluėtas; kòntùras; **3.** (*bersaglio di tiro a segno*) taikinỹs (*ppr. žmogaus siluėtas*); **4.** *fig (di qcn)* originàlas.

sagomàto, -a bdv profiliùotas; suformùotas.

sàgra dkt m šventė (*ppr. kaimo*); *s. del patrono* glòbėjo šventė; *s. dell'uva* vynuogių deĩliaus nuėmimo šventė.

sagràto dkt v šventòrius.

sagrestano dkt v ⇒ **sacrestàno.**

sagrestia dkt m *rel* ⇒ **sacrestia.**

sàio (*dgs sai*) *dkt v* àbitas (*vienuolių drabužis*).

sàla dkt m 1. (*salotto*) salònas, svetaĩnė; sàlė; (*hall*) hòlas; **2.** (*mobili*) svetaĩnės baldai *pl*; **3.** (*locale adibito ad attività varie*): *s. da ballo* šòkių sàlė; *s. da biliardo* biliàrdinė; *s. da pranzo* valgomàsis; *s. d'aspetto* laukiamàsis; *s. cinematografica* kino sàlė; *s. da concerto* koncèrtų sàlė; *s. di incisione* įrašų stùdija; *s. giochi* žaidimų automàtų salònas; *s. insegnanti, s. professori* mokytojų / dėstytojų kambarys; *s. di lettura* skaityklà; *s. macchine* mašinų / variklių skýrius; *s. operatoria* operacĩnė; *s. parto* gimdymo palatà; *s. riunioni* susirinkimų sàlė; *s. da tè* arbàtinė; **4.** *fig* pùblika; sàlė; žiūròvai *pl*; *tutta la s. applaudiva* visà sàlė plòjo; *tutta la s. si alzò in piedi* visi žiūròvai atsistòjo.

salàce bdv pikàntiřkas; (*mordace*) kandùs.

salamàndra dkt m zool salamàndra.

salàme dkt v 1. saliamis; *gastr s. di cioccolato* tinĩnỹs; **2.** *fig* vėpla *com*; nėtikřa *com*; mùlkis -ė.

salamòia dkt m sùrymas; *in s.* sùryme.

salàre vksm 1. (pa)sùdyti; **2.** (*mettere sotto sale*) užsùdyti; (*verdure*) (už)raugti; rauginti.

salariàle bdv algòs; dárbo užmokesčio; *aumento* s. dárbo užmokesčio padĩdinimas.

salariàto, -a dkt v/m samdomasis -oji darbiniřkas -ė.

salàrio dkt v algà; (*retribuzione*) dárbo užmokestis; *dir s. minimo garantito* minimalĩ (mėnesio) algà.

salàsso dkt v 1. med kraũjo nuleidimas; **2.** *fig* baĩsios išlaidos *pl*.

salatino dkt v trapùtis; sùrùs sausainiùkas.

salàt||o, -a bdv 1. sùrùs; *acqua ~a* sùrùs vanduo; **2.** (*insaporito con sale*) sù druskà; (*in modo eccessivo*) sùrùs; pėrsùdytas; *la zuppa non è ~a* nėrà druskos sriubojė; **3.** (*conservato con sale*) (pa)sùdytas; (*di verdure*) rauginėtas; *acciuoghe ~e* sùdyti anėiùviai; **4.** *fig* (*costoso*) brangùs; *conto s.* baĩsinė sàskaita; **5.** *fig* (*mordace*) kandùs; **6.** *kaip dkt v (il sapore)* sùrùmas; **7.** *kaip prv: mangiare s.* vàlgyti sùriai.

saldàre vksm 1. (*unire*) (su)jũngti; (*incollare*) suklĩjuoti; *med s. una frattura* suauginti lũzusį kàulà; **2.** *tecn* (su)vĩrinti; (*con metallo di apporto*) (su)litũuoti; **3.** (*pagare*) sumokėti; (ap)mokėti; *s. un conto (un debìto)* apmokėti sàskaità (skòlà); ♦ *s. i conti* suvėsti sàskaitas.

saldatōre dkt v 1. (*attrezzo*) lituòklis; **2.** (*operaio*) suvĩrintojas; litũotojas.

saldatrice *dkt m* suvirinimo apāratas / mašinā; (*cannello*) litāvimo lēmpa.

saldatūra *dkt m* suvirinimas; (*con metallo di apporto*) litāvimas; **punto di s.** suvirinimo siulē.

saldézza *dkt m* tvirtūmas (*ir prk*), stiprūmas.

sàld||o I, -a bdv **1.** tvirtas; stiprūs; (*resistente*) patvarūs; (*solido*) solidūs; *una base ~a* tvirtas pāgrindas (*ir prk*); *nervī ~i* stiprūs nērvai; *so-stegno s.* tvirtā atramā; *mantenere ~a la presa, tenersi ~i* tvirtai laikītis; **2.** fig tvirtas; stiprūs; (*durevole*) patvarūs; *un'amicizia ~a* tvirtā / nesuařdoma draugystē; *una fede ~a* tvirtas / nesugriāunamas tikējimas; *una pace ~a* patvari taikā; *rimanere s. in un proposito* tvirtai laikītis pasiryžimo; nenukrēpti nuō sumāny-mo.

sàldo II *dkt v* **1.** *econ (di bilancio)* sàldo; (*importo residuo*) likūtis; *s. attivo (passivo)* aktyvūs (pasyvūs) sàldo; **2.** (*pagamento*) atsiskaitymas; apmokējimas; *versare il s.* atsiskaityti; **3.** (*sconto*) nūolaida; (*ppr. dgs ~i*) (*svendita*) īspardavīmas; *la merce è in s.* prēkēs īspardūodamos.

sàl||e *dkt v* **1.** druskā; *s. da cucina* vālgomoji druskā; *s. fino (grosso)* smūlki (stambi) druskā; *senza s.* bē druskos; *mettere il s.* (*su qcs*) pasūdyti (*kq*); beřti druskā (*ant ko*); *è giusto di s.?*, *va bene di s.?* ar ūzteņka druskos?, ar ganā sūrūmo?; ♦ *sotto s.* sūdytas agg; *restare di s.* apstulbti; *ha poco s. in zucca* jām mažaī kōšēs galvojē; **2.** *chim* druskā; **3.:** *~i da bagno* voniōs druskā sg.

salesiāno, -a **1.** *bdv* saleziēčī; **2.** *dkt v/m* saleziētis -ē.

salgemma *dkt v min* akmeņs druskā.

sàlice *dkt v bot* glūosnis; (*da vimini*) žilvītis; kařklas; *s. piangente* glūosnis svyrūoklis.

saliént||e *bdv* svarbēsnis, pagrindinis; *tratti ~i* pagrindiniai / ryškiāusi / svarbesņi brūožai.

saliéra *dkt m* drūskinē.

salina *dkt m* drūskos garintūvē.

salinità *dkt m* drūskingūmas.

salino, -a *bdv* drūskos; (*ricco di sali*) drūskīngas.

sal||ire* *vksm* [E] **1.** (*ppr. su qcs*) (i)līpti (*i kq*), ūzlīpti (*i kq*; *ant ko*); (*scalare*) (i)kōpti (*i kq*), ūzkōpti (*i kq*; *ant ko*); (*con mezzi di trasporto*) (už)važiūoti (*ant ko*); *s. di corsa* ūzbēgti (*i kq*; *ant ko*); *s. su un albero* (i)līpti ī mēdji; *s. in ascensore* (*viaggiarci*) kēltis / važiūoti liftū; *s. su un monte* ūzkōpti aīt kālno; *s. sul pòdio* ūzlīpti aīt pakylōs; *s. al terzo piano* līpti / kōpti ī antrā aukštā; *s. per le scale* līpti lāiptais (aukštyn); fig *s. di grado* pakīlti tarnyboje; fig *s. al potere* pasiekti valdžīā; ♦ *s. alla ribalta* īskīlti (*tapti*

garsiam); *s. al trono* (i)žēngti ī sōstā; **2.** (*su mezzi di trasporto*) (i)līpti, (i)sēsti; *far s.* (pa)sodinti; (*a bordo*) (i)lāipinti; *s. a cavallo* ūzlīpti aīt ārklio; *s. in macchina* līpti ī mašinā; *s. in treno* sēsti ī trāukini; ♦ *s. a bordo* sēsti ī laivā; **3.** (*levarsi*) (pa)kīlti; *s. in superficie* kīlti ī pavīřī; *l'aereo ~e a quota 1000 metri* lēktūvas kyla ī 1000 metrū aukštji; *la nebbia ~e* kyla rūkas; fig *la strada ~e* kēlias kyla; **4.** (*sportarsi più a nord*) pērsikelti (/ (nu)važiūoti *ir pan.*) (šiauriaū); **5.** fig (*aumentare*) (pa)kīlti; (*crescere*) (iř)āugti; *s. di prezzo* (pa)brāngti; *la febbre ~e* temperatūrā kyla; *i prezzi ~gono* kāinos kyla / āuga; **6.** *kaip tr:* *s. le scale* līpti lāiptais (aukštyn).

saliscéndi *dkt v nkt* **1.** (*congegno*) ūzsukamas sklāstis; (*a gancio*) dūrū kabliūkas; **2.** (*l'andar su e giù*) nuolatīnis judējimas ī virřū īr ī āpačīā.

salita *dkt m* **1.** (*il salire*) (už)līpīmas; (*lo scalare*) (už)kopīmas; (*su mezzi di trasporto*) īlīpīmas; (*l'alzarsi*) (pa)kilīmas; ♦ *in s.* kylantis agg (eīnantis agg) aukštyn; fig neleīngvas; **2.** (*strada in salita*) kylantis kēlias; (*china*) īkālne; *una forte s.* statī īkālne.

saliva *dkt m* sēilēs pl.

salivāre *bdv*: *anat ghiandola s.* sēiliū liaukā.

salivaziōne *dkt m* fīsiol sēiliū iš(si)skyrīmas.

sālma *dkt m* numīrēlis -ē; veliōnis -ē; **comporre una s.** pařarvōti numīrēļi.

salmāstro, -a *bdv* (karčīāi) sūrūs; drūskīngas.

sālmo *dkt v rel* psālmē.

salmōne **1.** *dkt v zool* lašiřā; *s. affumicato* rūkŷta lašiřā; **2.** *bdv nkt* (*t.p. color s.*) rŷķiai rōžinis.

salmonella *dkt m* **1.** *biol* salmonēlē; **2.** *fam* salmoneliōzē.

salmonellōsi *dkt m nkt med* salmoneliōzē.

salnitro *dkt v chim* salietrā.

salōne *dkt v* **1.** salōnas, mēnē; (*sala*) sālē; **2.** (*salotto di abitazione*) svetaīnē; **3.** (*mostra*) salōnas, parodā; **4.:** *s. di bellezza* grōžio salōnas.

salopette [salopet] *dkt m nkt* kombinezōnas.

salōtto *dkt v* **1.** svetaīnē; **2.** (*riunione mondana*) salōnas; ♦ *da s.* salōninis agg; *fare s.* taūķsti.

salpāre *vksm* **1.** *intr* [A] īřplāuktī; atsiřvartūoti; **2. tr:** *s. l'ancora* (pa)kēlti īņkarā.

sàls||a *dkt m* pādažas; *s. di pomodoro* pomidōrū pādažas; ♦ *in tutte le ~e* visaīs īmānomais būdais.

salsédine *dkt m* (jūros) drūskos āpnašos pl; *odore di s.* jūros kvāpas.

salsiccia *dkt m* deřrā; *s. affumicata* rūkŷta deřrā.

salsicciotto *dkt v* deřrēlē.

salsiéra *dkt m* padažīnē.

salt||àre *vkms* **1.** *intr* [E] (pa)šókti; (*più volte*) šokinėti; *s. su un piede solo* šokinėti ant vienės kójos; *s. sulla sedia* pašókti nuò kėdės; ♦ *s. dalla gioia* šokinėti iš džiaugsmo; **2.** *intr* [E] (*da qualche parte*) nušókti; (iš)šókti; *s. addosso* (*a qc*) užpùlti (*kq*); *s. indietro* atšókti; *s. sopra* (*a qc*) užšókti (*ant ko*); *s. sull'autobus* išókti į autobusą; *s. dalla finestra* iššókti prò ląnga; *s. a terra* nušókti ant žemės; *fig s. a pagina 20* pėrsókti į 20-ą puslapį; ♦ *s. fuori* (*di qcs, diventare noto*) išaiškėti; (*di qc*) (staigà) atsirasti, išnirti; *s. in mente, s. in testa* šauti į galvą; *s. agli occhi* křsti į akis; *s. di palo in frasca* šokinėti nuò vienės tėmos priė kitės; *s. a piè pari* pralėisti (*sąmoningai*); *s. su* (*a far qcs*) staigà (imti) (*kq daryti*); **3.** *intr* [E] (*staccarsi*) atšókti; (*di bottone e sim.*) ištrūkti; *far s. un tappo* išmušti kamštį; **4.** *intr* [E] (*t.p. s. in aria*) (su)sprógti; *fare s. (in aria)* (su)sprogđinti; **5.** *intr* [E] *fig* (*di apparecchi e sim.*) (staigà) sugėsti; *è ~ato un fusibile* pėrdegė / išmušė saugiklį; *è ~ata la trasmissione* nutrūko pavarės diržas; *è ~ata la tv* sugėdo televizorius; **6.** *intr* [E] (*essere cancellato*) būti atšauktám; (*non verificarsi*) neįvykti; (*andare a monte*) (su)žlūgti; *la partita è ~ata* rungtynės atšauktos; **7.** *tr* šókti (*per kq*), pėrsókti ((*per*) *kq*); (*più volte*) šokinėti; *s. la corda* šokinėti pėr virvutę; *s. un fosso* pėrsókti (pėr) griovį; *s. un ostacolo* šókti pėr kliūtį; ♦ *s. la fila* eiti / lįsti bė eilės; **8.** *tr fig* (*omettere e sim.*) pralėisti; *s. una lezione* (*una riga*) pralėisti pámoką (eilutę); *s. i pasti* likti neválgusiam; neválgyti; **9.** *tr gastr* (*rosolare*) pakėpinti; paskrđinti; **10.** *tr sport* (*un avversario*) išmáudyti (*varžovą*); apžaisti.

saltellàre *vkms* [A] (-tėl-) (pa)šokinėti.

saltimbàncò (*dgs -chi*) *dkt* v čirkininkas; akrobātas.

saltimbócca *dkt* v *nkt gastr.* *s. alla romana* „saltimbokà“ (*tokie veršienos suktinukai*).

sàlt||o *dkt* v **1.** šúolis; pašókimas, šókis; *fare un s.* pašókti, šóktelėti; iššókti; padarýti šúolį; ♦ *s. nel buio, s. nel vuoto* rizikingas žiņgsnis; *fare due / quattro ~i* pa(si)šókti; **2.** *sport* šúolis; (*acrobatico*) sáltò; *s. in alto* (*in lungo, con l'asta*) šúolis į aukštį (į tólį, sù kártimi); *s. triplo* trišúolis; ♦ *s. mortale* saltomortālė, óro kùlvirstis; *far i ~i mortali* stėngtis iš paskutiniųjų; **3.** *fig* (*breve visita*): *fare un s. da qcn* (*al supermercato*) užėiti / užsukti / užšókti pàs kà (į prekýbos cėntrą); **4.** *fig* (*sbalzo*) šúolis; *s. di qualità* kokybinis šúolis.

saluariaménte *prv* rėtkarčiais; epizodiškai.

saluàrio, -a *bdv* nereguliarùs, nepastovùs; ne-nuolatinis, epizòdinis; *lavoro s.* nereguliarùs dárbas.

salùbre *bdv* naudingas sveikātai; sveikas; *clima s.* sveikas klīmatas.

salùme *dkt* v kiaulėnos mėsos gaminys; dešrà.

salumeria *dkt m* mėsos gaminių parduotuvė.

salumiére, -a *dkt v/m* dėšrininkas -ė.

salumificio *dkt* v mėsos gaminių įmonė; dėšrinė.

salut||àre **I** *vkms* (-lù-) **1.** (*qcn*) svėikintis (*su kuo*), pasisvėikinti; (*accomiarsi*) atsisvėikinti (*su kuo*); *è uscito senza s.* išėjo neatsisvėikinęs; ♦ *la ~o cordialmente* (*in lettere*) nuoširdžiausi linkėjimai, nuoširdžiai (*laiske*); *passare a s.* (užėiti) aplankýti; *mi ~i suo marito!* pėrduokite výrui linkėjimus (nuò manės)!; *fam e ti ~o!* ir àmen!; **2.** *mil* pàgeřbti; saliuotuti; **3.** *fig* (*dire addio a qcs*) atsisvėikinti (*su kuo*); **4.** (*accogliere con plauso*) pasvėikinti; *s. la nazionale con un boato* audringai svėikinti šaliės rinktinę.

► **salutàrsi** *sng* svėikintis, pasisvėikinti; (*accomiarsi*) atsisvėikinti.

salutàre **II** *bdv* **1.** sveikas, naudingas sveikātai; *una cura s.* efektyvùs gydymas; **2.** *fig* (*utile*) pravartùs, naudingas.

salùte *dkt m* **1.** sveikatà; *avere problemi di s.* skųstis sveikatà; *èssere in s.* būti sveikám, būti geròs sveikātos; *camminare fa bene alla s.* váikščioti sveika; *fumare fa male alla s.* rūkymas keñkia sveikātai; rūkýti nesveika; *come va la s.?* kaip sveikatà?; ♦ *per motivi di s.* dėl sveikātos (sutrikimų); dėl ligòs; *rimetterci la s.* gadinti sàu sveikatà; *è tutta s.!* tai sveika!; *kaip jst pensa alla s.!* neimk į galvą!; *kaip jst alla s.!* s.! į sveikatą!; **2.** (*benessere*) geròvė; **3.** *kaip jst s.!* (*salve!*) sveikì!

salutino *dkt* v *dimin.* *fam* (*passare a*) *fare un s.* užsukti aplankýti.

salùt||o *dkt* v **1.** pasisvėikinimas; (*di commiato*) atsisvėikinimas; *dgs ~i* linkėjimai; *pòrgere i ~i* (*a terzi*) pėrduoti (*kam*) linkėjimus; *tògliere il s.* (*a qc*) nebesisvėikinti (*su kuo*); nustóti bendráuti; ♦ *cari ~i* sù mėile; *distinti ~i* sù pàgarba; pàgarbiai; *cordiali ~i* nuoširdžiai (Jūsų); *con i migliori ~i* sù geriausiais linkėjimais; *dare l'estremo s.* (*a qc*) išlydėti (*kq*) į paskutinę keliònę; *kaip jst e tanti ~i!* ir baigta!; **2.** *mil* (*t.p. s. militare*) pàgarbà; saliuotas; *fare il s. militare* atiduoti pàgarbą; **3.** (*pubblico omaggio*) (pa)svėikinimas; (*discorso*) svėikina-moji kalbà; *il s. del presidente* preziden-to svėikinimas; *rivòlgere un s.* (*a qc*) pasvėikinti (*kq*).

sàlv||a *dkt m* papiļūpā, sàlvē; ♦ *sparare a ~e* šaudyti tuščiais šoviniais, šaudyti sàlvē.

salvacondóto *dkt v* apsaugōs rāstas (*leidimas įvažiuoti, pereiti ir pan.*).

salvadanāio *dkt v* taupyklē.

salvagēnte *dkt v* 1. gēlbējimosi rātas; 2. (*t.p. isola s.*) saugūmo sālēlē.

salvaguardāre *vksm (proteggere)* (ap)sāugoti; (*difendere*) (ap)ginti; (*preservare*) (iš)sāugoti; *s. il patrimonio forestale* sāugoti miškų pāveldā.

salvaguardia *dkt m* apsaugā; (ap)sāugojimas; *s. della natura* gamtōs apsaugā, gamtōsauga.

salvāre *vksm* 1. (iš)gēlbēti; *s. la vita* (*a qcn*) išgēlbēti (*kam*) gyvībē; *s. da un incendio* išgēlbēti iš gaisro; ♦ *s. capra e cāvoli* ≡ īr vīlkas sōtus, īr avis sveikā; 2. (*preservare*) (iš)sāugoti; (*proteggere*) apsāugoti; *s. i fiumi dall'inquinamento* apsāugoti upēs nuō teršālū; ♦ *per s. le apparenze* dēl akių; *s. la faccia* išgēlbēti sāvo gērā varđā; *s. la pelle* īsnēsti sveikā kāilj; *s. il salvabile* išsāugoti kiek īmānoma; kiek īmānoma sumāžinti nūostolius; 3. *inf* (iš)sāugoti; īrašyti; 4. *rel* īsgānyti; 5. *sport* apsāugoti vartūs; īsgēlbēti komāndā.

► **salv||ārsi** *sng* 1. gēlbētis, īssigēlbēti; ♦ *kaip jst si ~i chi può!* gēlbēkitēs!; 2. (*non perire e sim.*) īšlīkti; *il guidatore si è ~ato* vairuotojas īšlīko gīvas; *fig si ~a solo il primo capitolo* tik pīrmas skīrius vērtas skaitīti; 3. *rel* būti īsgēlbētam, sulāukti īsgānymo; 4. *sport: s. in corner* mūšti kāmualj ūž galinēs līnijos (*apsaugojant vartus*); *fig* pēr plāukā īssigēlbēti; 5. *sport* nenukristi ī žemēsņē līgā, īssilaikyti aukštesnējē līgoje.

salvaschérmo *dkt v nkt inf* ekrāno ūžsklanda.

salvaslip [-'zlip, -'slip] *dkt v nkt* īklōtas.

salvataggio *dkt v* 1. iš(si)gēlbējimas, gēlbējimas(is); ♦ *scialuppa di s.* gēlbējimosi vāltis; 2. *inf* (iš)sāugojimas; īrašymas; 3. *sport* varťu īssāugojimas.

salvatóre, -trice *dkt v/m* 1. īsgēlbētojas -a; 2.: *rel il S.* īsgānytojas.

salvavita *dkt v nkt* 1. *tecn* automātinis īsjungiklis; (*sistema di sicurezza*) (elektrōninē) apsaugōs sistēmā (*su įvairiais detektoriais*); 2.: (*fārmaco*) *s.* gyvībīškai svarbūs vaistāi *pl*.

sàlvē *jst* sveikī!; (*a una persona*) sveikas! -ā!; (*a più persone*) sveikī! *masc*; sveikos! *femm*.

salvēzza *dkt m* 1. iš(si)gēlbējimas; *sei la nostra unica s.* tū mūsų vienīntelis īssigēlbējimas; ♦ *ancora di s.* paskutinē viltis īssigēlbēti; 2. (*di qcn*) gēlbētojas -a; 3. *rel* (*t.p. s. dell'anima*) iš-

gānymas; 4. *sport: raggiungere la s.* īssilaikyti aukštesnējē līgoje.

sàlvia *dkt m* bot šalavijas.

salviétta *dkt m* servetēlē; *s. / salviettina di carta* popierīnē servetēlē.

sàlvo, -a 1. *bdv (illeso)* sveikas; (*salvato*) īsgēlbētas; *l'onore è s.* garbē apgintā; ♦ *sano e s.* sveikas īr gīvas; *avere ~a la vita* nebūti nužudytam; *kaip dkt v métersi in s.* īssigēlbēti; *kaip dkt v trarre in s.* īsgēlbēti; 2. *bdv rel* īsgānytas. īsgēlbētas; 3. *prlk* (*t.p. s. che*) īšskīrus (*kq*); 4. *prlk* (*a meno di qcs*) nēsant (*ko*); *s. imprevis-ti* jēi nekīls (nenumatīty) sunkūmų; ♦ *comm s. errori ed omissioni* ≡ „sū īšlygomis“ (*komerciniuose dokumentuose įrašoma pastaba, kad gavėjas patikrintų pateiktus duomenis*); 5.: *jngt s. (il caso) che* nebēīt.

samaritāno, -a 1. *bdv* samariēčij; 2. *dkt v/m* samariētis -ē; ♦ *buon s.* geradarīs.

sambūco *dkt v* bot šėivāmedis.

sammarinése 1. *bdv* San Marino; iš San Marino; 2. *dkt v/m* sanmariniētis -ē.

samogizio, -a 1. *bdv* Žemaitijos, žemaīčij; iš Žemaitijos; 2. *dkt v/m* žemaītis -ē.

samurāi *dkt v nkt stor* samurājus.

san *dkt v nkt* ⇒ **sānto**.

sanāre *vksm* 1. (iš)gdyti; pagdyti; 2. (*bonificare*) (nu)melioruoti; 3. *fig* (ati)taisyti; īstaisyti; *s. un dissidio* pašālinti nesutarīmā; *econ s. una banca* sanuoti bānkā; *econ s. il bilancio* sūvēsti balānsā.

sanatōria *dkt m* dir įtėisinimas; atleidīmas nuō atsakomībēs; (*amnistia*) amnēstija.

sanatōrio *dkt v* sanatōrija.

sanbernārd *dkt v nkt* senbernāras.

sancire *vksm* (-isc-) 1. *dir* sankcionuoti; patvirtinti, aprobuoti; (*riconoscere*) pripažinti; 2. *fig* (*significare*) rėikšti.

sāndal||o I *dkt v* sandālas; basūtē; ~i *infradito* pāplūdīmio šliūrēs (*per pirštą įspiriamos*).

sāndalo II *dkt v* bot santālas.

sāngue *dkt v* 1. kraujas; *analisi del s.* kraujo tyrimai *pl*; *spargimento (trasfusione) di s.* kraujo praliejimas (pėrpylimas); *sporco di s.* krūvinas; *pērdere s.* kraujuoti; *il s. cola* (*scorre*) kraujas bēga (tēka); *anat s. arterioso* (*venoso*) vėnų (artėrijų) kraujas; *biol a s. freddo* šaltakraujis *agg*; *biol a s. caldo* šiltakraujis *agg*; ♦ *s. del proprio s.* sāvas kraujas; *di s. blu* mēlyno kraujo; *s. freddo* šaltakraujiskūmas; *a s. freddo* šaltakraujīškai; *all'ultimo s.* iki paskutinio kraujo lāšo; *bistecca al s.* nē visāi īškeptas kepsnys. kepsnys sū kraujū *fam*; *un fatto di s.* skerdynēs

pl; farsi il s. cattivo kraują sau gadintis; *guastare il s.* gadinti kraują; *picchiare a s.* žiaūriai daužyti; *soffocare una rivolta nel s.* maištą kraujuosė paplukdyti / numalšinti; *spargere s., versare s.* lieti kraują; *succhiare il s.* siurbti / čiulpti kraują; *ribolle il s.* kraujas kunkuliuoja; *ce l'ha nel s.* tai jō kraujyje (*jam įgimta*); *tra di loro corre cattivo s.* taip jū juodā katė pėrbėgo; *è come cavare il s. da un rapa* tai beviltiška; niėko neišpėši; („*kaip iš ropės kraujo išgauti*“); **2.** (*parentela*) (*t.p. legami di s.*) kraujo ryšiai *pl*; ♦ *flk buon s. non mente* kraujas – nē vanduō.

sanguign||o, -a *bdv* **1.** kraujo; *circolazione ~a* kraujótaka, kraujo apýtaka; *gruppo s.* kraujo grúpė; **2.** *fig (di temperamento)* sangviniškas.

sanguinaccio *dkt v gastr* **1.** (*salame*) kraujinė dešrā; **2.** (*dolce*) kraujinis pudingas.

sanguinante *bdv, dlv* kraujuojantis.

sanguin||äre *vksm [A] (sàn-)* kraujuoti; *la ferita ~a* žaizdā kraujuoja.

sanguinario, -a *bdv* kraūgeriškas.

sanguinolento, -a *bdv* krūvinas, kraujuotas; kraujū aptėkęs.

sanguinoso, -a *bdv* **1.** (*lordo di sangue*) krūvinas; **2.** (*efferato*) krūvinas; kraūgeriškas; žiaurūs.

sanguisùga *dkt m* **1.** siurbėlė; *zool* (medicininė) dėlė; **2.** *fig* gobšuolis -ė.

sanità *dkt m (t.p. s. pubblica)* sveikātos apsaugā; *Ministero della S.* Sveikātos apsaugōs ministėrija.

sanità||rio, -a *bdv* sanitārinis; sanitārijos; (*della sanità pubblica*) sveikātos apsaugōs; *articoli ~ri* medicinōs reikmenys; *assicurazione ~a* sveikātos draudimas; *operatore s.* sanitāras; ♦ *impianti ~ri* sanitārinė įranga *sg*; **2.** *dkt v (medico)* sanitārijos gýdytojas; **3.** *dkt v (ppr. dgs -ri)* sanitārinis prietaisas.

sàn||o, -a *bdv* **1.** sveikas; sveikatingas; *aspetto s.* sveikā išvaizda; *denti ~i* sveikī dañtys; *s. di mente* psichiškai sveikas; ♦ *s. come un pesce* sveikas kaip ridikas; *s. e salvo* gyvas iř sveikas; **2.** (*salutare*) sveikas, naudingas sveikātai; *cibo s.* sveikas maistas *sg*; *in modo s.* sveikāi; ♦ *inventare di ~a pianta* iš pirsto lāužyti; **3.** (*intatto*) sveikas; nesugadintas; nesudaužytas; **4.** *fig (onesto, virtuoso)* dōras, dorovingas; sveikas; (*giusto*) teisingas; *di ~i principi* principingas *agg*; **5.** *kaip prv: mangiare s.* sveikāi valgyti; ♦ *flk chi va piano, va s. e va lontano* lėčiau važiuosi, toliau nuvažiuosi; neskubėk iř būsī pirmas.

santificàre *vksm (-ti-)* **1.** (*canonizzare*) (pa)skėlbtī šventuōju; **2.** (*rendere sacro*) (pa)švėntinti;

(*consacrare qcn*) (i)švėntinti; **3.:** *s. le feste* švėsti šventės.

santabarbara *dkt m mil* amuničijos sándėlis.

santino *dkt v* **1.** švėntas paveikslėlis; **2.** (*di un defunto*) veliōnio atminimo nuotrauka.

santissim||o, -a *1. bdv* švenčiausias; **2.** *dkt v rel: il S. (Sacramento)* Švenčiausiasis sakrameñtas; *la Vergine ~a* Švenčiausia Mergėlė.

santità *dkt m* **1.** šventūmas; *s. di vita* švėntas gyvėnimas; **2.:** ♦ *Sua S.* Jō Šventenybė.

sànt||o, -a *1. bdv (t.p. S.)* švėntas; (*benedetto*) švėstas; (pa)švėntintas; *acqua ~a* švėstas vanduō; *la ~a Messa* švėntos(ios) mišios; *il S. Natale* švėntos Kalėdos; *lo Spirito S.* šventōji Dvasiā; *San (S.) Giovanni* švėntas (šv.) Jōnas; (*il giorno*) Jōninės *pl*; *San Pietro* švėntas Pėtras; (*il giorno*) Petrinės *pl*; *Santa (S.) Rita* švėntā (šv.) Ritā; *Santo (S.) Stéfano* švėntas (šv.) Stėponas; (*il giorno*) antrōji Kalėdų dienā; *Sant'Antònio* švėntas Antānas; ♦ *il s. Padre* Šventāsīs Tėvas; *la Santa Sede* Šventāsīs Sōstas; *la Settimana Santa* Didžiōji savāitė; *kaip jst S. Cielo!* ō Dangaū!; **2.** *bdv (pio, sacro e sim.)* švėntas; kilnūs; teisingas; ♦ *guerra ~a* švėntāsīs kāras; *kaip jst parole ~e!* švėntā teisybė!; **3.** *bdv fam (rafforzativo, preposto): ogni s. giorno* kiekvienā mėlā diēnā; *darle di ~a ragione* kailī iškařšti, prilūpti (*mušti*); *fammi il s. piacere!* (*di far qcs*) malonėk! (*ką daryti*); *lascialo in ~a pace* palik jį ramybėje, pō velniū!; *kaip jst ~a pazienza!* Diėve brangūs!; **4.** *dkt v/m (t.p. S.)* švėntāsīs -ōji; ♦ (*tutti*) *i Santi, il giorno dei Santi* visų Šventūjų dienā; *non ci sono ~i (che tēngano)* bė šānsų; *non sapere a che s. votarsi* nežinōti kō griėbtis; *non è uno stinco di s.* jis nē šventuolis; **5.** *dkt v/m fig* švėntas žmogūs, šventuōlis -ė; **6.** *dkt v fam (onomastico)* vardinės *pl*.

santone *dkt v gūru inv.*

santuário *dkt v* šventovė.

sanzionabile *bdv* baudžiamas.

sanzión||e *dkt m* **1.** *polit (ppr. dgs ~i)* sánkcija; *~i economiche* ekonōminės sánkcijos; **2.** *dir (multa)* nuobauda; (*ammenda*) baudā; *s. disciplinare* drausminė nuobauda; **3.** (*ratifica*) priėmimas (*istatymo ir pan.*); pritarimas.

sap||ére* *I vksm* **1.** *tr* žinōti; (*t.p. venire a s.*) sužinōti; *s. la strada* žinōti kėliā; *ho ~uto la notizia dai giornali* žiniā sužinōjau iš laikraščių; *sai che ora è?* gāl žinaī, kiek valandų?; *non sa quel che dice* nežino, ką kalba; *sa quel che vuole* žino, kō nōri; *non ne so niente* niėko nežinaū apīė tai; *sai benissimo che...* puikiai žinaī, kād...; ♦ *s. per certo* tikrai žinōti; *far s.*

dúoti žinią; (*qcs a qcn*) pranešti (*kq kam*); **non volerne più** *s. (di qcs)* nenorėti nieko daugiau žinoti (*apie kq*); **non è dato** *s. nərə žiniōs*; **non si sa** nežinią; **non si sa mai** niekadą negali žinoti; (*ad ogni buon conto*) dėl viso pikto; **a / per quanto ne so** kiek (ąš) žinau, kiek mán žinoma; **lo so bene!** pàts (/ patì) žinau!; **lo ~evo!** taip ir galvojau / žinėjau!; **come fai a ~erlo?** iš kuř žinaĩ?; **e io come faccio a ~erlo?** iš kuř mán žinoti?; **come facevo a ~erlo?** iš kuř galėjau žinoti?; **buono a ~ersi!** gėra žinoti!; **2. tr (aver imparato, avere competenze)** mokėti; (*su*)gebėti; (*intendersi*) išmanyti; **s. a memòria una poesia** mokėti eilėraščių atmintinai; **s. il li-tuano** mokėti lietuvių kalbą, mokėti lietuviškai; **s. controllarsi, sapersi controllare** mokėti susivaldyti; **non s. fare niente** nieko nemokėti daryti, nieko neišmanyti; **sa il suo mestiere** išmāno sàvo darbą; **non so nuotare** nemóku plaukti; ♦ **s. a menadito** mokėti kaip sàvo penkis pirštus; **sa il fatto suo** žino, kō nóri; **3. tr (essere in grado)** galėti; **sa dirmi quando parte il treno?** gālite mán pasakýti, kadà išvýksta traukinys?; **non ~rei dire** negalėčiau pasakýti; **4. intr [A] (di qcs) (aver sapore)** turėti (*ko*) skōnį, priminti (*kq*); (*aver odore*) kvėpėti (*kuo*); dvelkti; (*puzzare*) atsiduoti (*kuo*); **s. di bruciato** turėti svilėsių skōnį; atsiduoti svilėsiams; **di che cosa sa?** kóks jō skōnis?; **fig sa di imbròglio** kvėpia apgavystė; ♦ **s. di poco** neturėti skōnio; **non sa di nulla** tai visiškai lėkšta; (*di cibo*) tai visai prėska; **5. intr [A]; ♦ mi sa che...** jaučiū, kād...; mán ródosi, kād...

► **sapérci** įvdž: **s. fare (con qcn)** mokėti elgtis (*su kuo*); (*con qcs*) mokėti tvarkytis (*su kuo*); (*intendersi*) nusimānėti (*apie kq*).

► **sapérla** įvdž: ♦ **s. lunga** būti senū vilkū; būti dantis praėdusiam; nebūti žaliām.

sapére II *dkt v* mókslas; žinios *pl*; **i campi del s. umano** įvairios mókslo sritys; **àvido di s. tróks-tantis** mókslo.

sapiénte **1. bdv** išmintingas; daūg žinantis; **2. bdv (abile)** sumanūs; **3. dkt v** išminčius.

sapiénza *dkt m* išmintis -iēs.

saponària *dkt m* bot putoklis.

sapóne *dkt v* **1.** muilas; **s. da bucato, s. di Marsi-glia** skalbiāmasis muilas; **s. liquido** skystasis muilas; **2. ⇒ saponétta.**

saponétta *dkt m* muilas, muilo gābalas / gaba-liūkas.

sapór||e *dkt v* **1.** skōnis; (*la sensazione*) skōnio pójūtis; **s. dolce** saldūs skōnis; **senza** *s.* bė skōnio, beskōnis *agg*; **che s. ha?** kóks jō skōnis?; ♦ **dar**

s. (a qcs) pagárdinti (*kq*); **sentire il s. (di qcs)** (pa)ragauti (*kq*); **2.:** *dgs ~i* prieskoniai; **3. fig** skōnis; atspalvis; **privo di s.** lėkštas.

saporitáménte *prv:* **dormire** *s.* saldžiai miegoti.

saporit||o, -a *bdv* **1.** skanūs; gardūs; **2.:** *troppo* *s.* *piuttosto* *s. (salato)* peř sūrūs; **3. fig** smagūs; **barzelletta ~a** smagūs anekdotas.

saputėllo, -a *dkt v/m* visažinis -ė.

sarabànda *dkt m* **1.** mus sarabànda; **2. fig** erzė-lėnė.

saracéno, -a *stor* **1. dkt v/m** saracėnas -ė; **2. bdv** saracėnų; ♦ **grano** *s.* griķiai *pl*.

saracinésca *dkt m* (segmentiniai) vařtai *pl*.

sarcàsmo *dkt v* sarkāzmas.

sarcàstico, -a *bdv* sarkāstiškas.

sarchiàre *vksm* (iš)ravėti.

sarcòfago (*dgs -gi/-ghi*) *dkt v* sarkofāgas.

sardin||a *dkt m* zool sardinė; ♦ **stiamo come ~e** ėsame kaip sīlkės statinėje.

sàrdo, -a **1. bdv** Sardinijos; sardiniėčių; sardi-niėtiškas; iš Sardinijos; **2. dkt v** sardiniėtis -ė; **3. dkt v** sardiniėčių kalbā.

sardònico, -a *bdv* sardōniškas.

sàrtia *dkt m* mar vāntas.

sàrto, -a *dkt v/m* **1.** siuvėjas -a; **2. (stilista)** dizai-neris -ė; modeliūotojas -a.

sartoria *dkt m* **1.** siuvyklā; (*atelier*) ateljė; **2. (l'ar-te)** drabūžių dizāinas; modeliāvimas.

sassaiòla *dkt m* akmenų mėtymas; svāidymasis akmenimis.

sassàt||a *dkt m* akmeņs sviedimas; **prèndere a ~e** (ap)mėtyti akmenimis; **tirare una s. (a qcs)** sviesti ākmenį (*i kq*); **lo ha colpito una s., è sta-to colpito da una s.** akmuo ĩ jĩ patāikė.

sassifraga *dkt m* bot uolaskėlė.

sàss||o *dkt v* **1.** akmuo; akmenūkas, akmenėlis; **tirare ~i (contro qc)** mėtyti (*kq*) akmenimis; **2. (roccia)** akmuo; ♦ **lasciare di s.** priblokšti; **restare di s.** nutirpti; būti priblokštām; **dorme come un s.** miėga kaip užmuštas.

sassofonista *dkt v/m* saksofōnininkas -ė.

sassòfono *dkt v* mus saksofōnas.

sassolino *dkt v* dimin akmenūkas.

sassóso, -a *bdv* akmeningas.

Sàtana *dkt v* Šėtōnas.

satànico, -a *bdv* fig šėtōniškas.

satellitàre *bdv* palydōvinis; palydovų; **antenna s.** palydōvinė antenā.

satèllite *dkt v* palydōvas, satelitās; **s. artificiale** dirbtinis palydōvas; **collegamento via s.** paly-dōvinis ryšys; ♦ **stato** *s.* satelitās, satelitinė valstybė.

satinàt||o, -a *bdv* **1. (lucido)** blizgintas; *tecn* ka-

landrúotas; *fig pelle* ~a šilkinė óda; **2.** (*opaco, di metallo*) pašiáuštas (*matinis nuo šlifavimo*).
sàtirà dkt m lett satyrà (*ir prk*).

satirico, -a bdv **1.** satýrinis; **2.** (*da satira*) satýriškas.

satóllo, -a bdv prisiválges, përsisotinës.

saturàre vksm (*sà-*) (*di qcs*) **1.** *chim* (pri)sótinti (*kuo*); **2.** *fig* prisótinti (*kuo*); përpildyti (*ko*); *fig s. il mercato* prisótinti riñka.

saturazióne dkt m **1.** *chim* prisótinimas; sótis -ies; **2.** *fig: sono giunto a s.* kantrybës taurë jau përpildyta, mán jau ganà; **3.** *fig (congestione)* përpildymas.

sàtur||o, -a bdv **1.** *chim* sotùsis -čióji; prisótintas; *soluzione* ~a prisótintas / sotùsis tîrpalas; **2.** *chim (di composto e sim.)* sotùsis -čióji; *grassi* ~i sotieji riebalai; **3.** *fig (di qcs)* përpildytas (*ko*).

sàuna dkt m pirtis -iës; sàuna; *fare la s.* máudytis pirtyje.

savàna dkt m geogr savanà.

sàvio, -a **1.** *bdv* išmintingas, protingas; **2.** *bdv (sano di mente)* sveiko prôto; **3.** *dkt v* išmiñčius.

savojàrdo dkt v gastr toks biskvítinis sausaínis.

saxòfono dkt v ⇒ **sassòfono.**

sazi||àre vksm **1.** (pa)sótinti; *un cibo che* ~a sòtus / skalsùs maistas; **2.** *fig* paténkinti.

► **sazi||àrsi sngr** **1.** pasisótinti, sótintis; **2.:** *non mi* ~o *mai (di qcs)* mán niekadà (*ko*) neganà.

sazietà dkt m sótis -ies; (*l'essere sazio*) sotùmas; ♦ *a s.* ikì sóties, sòčiai.

sazi||o, -a bdv **1.** sòtus; *sono s.* àš sòtus; priválgiau; **2.** *fig (di qcs)* përsisotinës (*kuo*); *non è mai* ~a jái niekadà neganà.

sbaciucchiàre vksm išbučiuoti; *spre*g sélëti.

sbadatàggine dkt m išsiblaškymas; neatidumas.

sbadataménte prv dėl išsiblaškymo; dėl neatidumo.

sbadàto, -a bdv **1.** išsiblaškęs; neatidùs; **2.** *dkt v/m* išsiblaškëlis -ë.

sbadigliàre vksm [A] (nusi)žióvauti; *viene da s.* žiovulýs ìma.

sbadiglio dkt v nusižióvavimas; žiovulýs.

sbafàrsi vksm sušveisti; sukiršti.

sbàfo dkt v: ♦ *a s.* iš kito / svetimòs kišenës; už dýka.

sbagli||àre vksm **1.** blogai (pa)darýti, (pa)darýti në taip; *s. un calcolo* apsiskaičiuoti, blogai paskaičiuoti; *s. una risposta* blogai atsakýti; *s. tattica* pasiriñkti në tà tàktikà; *s. un tiro da tre* pramësti tritaškį; *s. l'uso del congiuntivo* në taip vartóti *congiuntivo*; *ho* ~ato *la mira* pràšóviau, blogai nusitaikiau; *ha* ~ato *oràrio* në

tuò laikù atëjo (/ paskam̃bino *ir pan.*); **2.** (*confondere*) sumaišýti; *s. numero (di telefono)* në teñ / čia pataikyti (*paskambinant telefonu*); *s. persona* apsipazinti; (*rivolgersi alla persona sbagliata*) në ì tã žmògų kreiptis; *s. strada* pasiklýsti; **3.** *kaip intr* [A] (*far errori*) (su)klýsti; darýti klaidù; padarýti klaidà; apsirikti; *far s.* (su)-klaidinti; ~ia *a crèdergli* klýsta juò pasitikédama; *hai* ~ato *a venire* atëidamas padarëi klaidà; *o* ~o? ar klýstu?; *penso di avere* ~ato manaù, kàd suklydau; ♦ *s. di grosso* labai suklysti; *se non* ~o jéi neklystu; **4.** *kaip intr* [A] (*far male qcs*): *s. a far qcs* (pa)darýti kã në taip; apsirikti, suklysti; *s. a scrivere una parola* parašýti žodį në taip; apsirikti rãšant žodį.

► **sbagli||àrsi sngr** **1.** (*far errori*) (su)klýsti; darýti klaidù; *s. di persona* apsipazinti; ♦ *non vorrei* ~armi bijau pameluoti; **2.** (*far male qcs*) blogai (pa)darýti; (su)klýsti; *s. a contare* blogai paskaičiuoti; suklysti skaičiuojant; *t.p.* ⇒ **sbagliàre** **3., 4.**

sbagliàt||o, -a bdv **1.** (*scambiato con un altro*) në tàs masc, në tà femm; *il treno s.* në tàs traukinýs; *abbiamo preso la strada* ~a pasùkome në tuò keliù; **2.** (*erroneo*) klaidingas; neteisingas *fam*; blògas; *un'opinione* ~a klaidinga nùomonë; *una risposta* ~a blògas / neteisingas atsàkymas; **3.** (*inadatto*) netiñkamas; blògas.

sbàglio dkt v klaidà; apsirikimas; *s. di pronuncia* tarimo klaidà; *commettere uno s., fare uno s.* padarýti klaidà, suklysti; *ci deve essere uno s.* taip negáli bûti; *lo s. è stato mio* àš suklydau, taí buvo mào klaidà; ♦ *per s.* për klaidà.

sbalestràre vksm (-lè-) **1.** nublòkšti; **2.** *fig* išmùšti iš vëžiù.

sbalestràto, -a bdv *fig* išmuštas iš vëžiù.

sballàre I vksm (*dall'imbballaggio*) išpakúoti.

sballàre II vksm *fam* **1.** (*sbagliare e sim.*) prašáuti; **2.** *intr* [A] (*esaltarsi, anche per droga*) kaifuoti.

sballàto I, -a bdv, dlv (*da imballaggi*) išpakúotas.

sballàto II, -a bdv *fam* **1.** (*assurdo e sim.*) bë rýšio; **2.** (*per droga, alcol*) apsinëšęs; **3.** (*fuori di testa*) treñktas, pričiuožęs.

sbàllo dkt v *fam* kaifas; ♦ *da s.* superinis.

sballottàre vksm (-lòt-) kratýti; (*con spintoni e sim.*) stumdýti.

sbalordire vksm (-isc-) **1.** *tr* apstulbinti; **2.** *intr* [A, E] nustërti, apstulbti.

sbalorditivo, -a bdv stulbinantis; stulbinamas.

sbalordito, -a bdv nustërës, apstulbintas.

sbalzàre vksm nublòkšti; *s. di sella* išmësti iš baño.

sbàlz||o dkt v **1.** krëstelėjimas; šóktelėjimas; *a*

~i kràtant; dàrdant; *fig* (*irregolarmente*) priešokiais; **2.** *fig* šuolis; staigūs pòkytis; **uno s. di temperatura** temperatūros šuolis.

sbancàre *vksm* nulùpti ikì paskutinio ceñto; **s. il casinò** nuplèsti kazinò; išlòšti visà bànką.

sbandaménto *dkt v* **1.** (*dispersione*) išsisklaidymas; **2.** (*sbandata*) paslydimas į šoną (*apie automobilį*); **3.** *fig* pasimetimas; iš(si)mušimas iš vèžių.

sbandàre *vksm* [A] paslysti į šoną (*apie automobilį*), mèstis į šalį; krýptelėti.

sbandàta *dkt m* **1.** paslydimas į šoną (*apie automobilį*); krýptelėjimas; **2.** *fig fam:* **prèndere** / **prèndersi una s.** (*per qc*) pamèsti gálvą (*dèl ko*).

sbandirère *vksm* (-dié-) *fig* visiems paròdyti (/ pasakýti *ir pan.*); trimituoti; demonstruoti.

sbàndo *dkt v:* ♦ **allo s.** (èsantis) likimo vòlioje, pàliktas likimo vòliai; bè orientýro.

sbaraccàre *vksm* [A] *fam* susikràuti ir nèšdintis.

sbaragliàre *vksm* (su)triùškinti (*ir prk*).

sbaràglio *dkt v nkt:* ♦ **andare allo s.** statýti viską aít kòrtos; eiti *va banque* / vabañk.

sbarazzàre *vksm* istùštinti; išvalýti; **s. la tàvola** nukràustyti stàlą.

► **sbarazzàrsi** *sng* (*di qc*) atsikratýti (*ko/kuo*); (*solo di qcn*) susidoróti (*su kuo*).

sbarazzino, -a *bdv* valiùkiškas.

sbarbàre *vksm* (*qcn*) (nu)skùsti (*kam*) bairzdą.

► **sbarbàrsi** *sng* skùstis, nusiskùsti.

sbarcàre *vksm* **1.** *intr* [E] (iš)lìpti iš laivo (/ iš lèktùvo); **2.** *intr* [E] *mil* išsilaipinti; **3.** *tr* (iš)lài-pinti; iškèlti; **4.** *tr:* ♦ **s. il lunàrio** sudùrti gálą sù galù.

sbàrco *dkt v* **1.** išlaipinimas; **2.** *mil* išsilaipinimas, desántas.

sbàrr||a *dkt m* **1.** virb(al)as; (*spranga*) strýpas; (*verticale*) stuìpas; ♦ *dgs* ~e gròtos; **dietro le ~e** už gròtų; **2.** (*barriera*) užkardas, užtvaras; **3.** (*degli imputati*) pèrtvara (*atskirianti kaltinamųjų vietą teismo salėje*); ♦ **méttere alla s.** teísti; **4.** (*segno „/“*) pasviręs brùkšnýs; **5.** *sport* (*in ginnastica artistica*) skersinis; **6.** *sport* (*bilanciere*) štànga.

sbarraménto *dkt v* **1.** užkarda; užtvara; (*barriera*) barjèras; *mil s. di mine* minų užtvara; **2.** (*lo sbarrare*) užtvèrimas; *mil fuoco di s.* užtvèrimóji ugnis -iès; **3.** (*t.p. diga di s.*) damba.

sbarràre *vksm* **1.** užsklèsti, užšauti; **s. porte e finestre** užšauti duris ir làngus; **2.** (*bloccare e sim.*) užtvèrti; **s. un fiume** (už)tvenñti upè; **s. la strada** užtvèrti kèlią; *fig* užkìrsti kèlią; **3.** (*con un segno*) pažymėti brùkšniù; (*eliminare*) (iš)-

braukti; pérbraukti; **4.:** **s. gli occhi** išsprogðinti akis.

sbatacchiàre *vksm* **1.** *tr fam* (*sbattere forte*) (pa)-klebènti; daužýti; **2.** *tr fam* (*gettare con violenza*) tèkšti; **3.** *intr* [A] trink(s)ėti.

sbàttère *vksm* **1.** *tr* (*scuotere*) daužýti; trankýti; (*agitare forte*) kratýti, pùrtyti; **s. le ali** plasnóti / plazdènti sparnaís; **s. le lenzuola** išpùrtyti pátalyne; **s. un tappeto** išdùlkinti kilimà; (*con il battipanni*) išdaužýti kilimà; **s. le uova** (iš)-plàkti kiaušinius; **s. un ventàglio** mojúoti vèduoklè; **2.** *tr* (*urtare contro qcs*) treñkti(s) (*i kq*); susitreñkti; (*più di una volta*) trankýti(s); **s. la testa contro uno stipite** susitreñkti gálvą į stàktą; ♦ **non sapere dove s. la testa** nežinóti kò grièbtis; **s. la testa contro il muro** daužýti gálvą į sieną; **3.** *tr* (*la porta e sim.*) (už)treñkti; (*più di una volta*) trankýti; ♦ **s. la porta in faccia** užtreñkti duris panósèje; **4.** *tr:* **s. gli occhi** mirk-čioti, mirksėti; **5.** *tr* (*buttare in malo modo*) (nu)mèsti; (nu)drèbti; (*con forza*) (nu)blòkšti; (nu)tèkšti; **s. giù dal letto** išmèsti iš lóvos; **s. a riva** priplàkti prie krañto; **s. a terra** parblòkšti. partreñkti; **s. il teléfono** mèsti ragèlį; ♦ **s. dentro, s. in prigione** įgrùsti į kalèjimą; **s. fuori (a calci)** išspirti; **s. in faccia** (iš)rèžti į akis; **6.** *tr fig fam* (*fiaccare*) (iš)sèkinti; **7.** *tr fig fam* (*rendere smorto*) darýti blýškų, blýškinti; **8.** *tr volg* (iš)-dùlkinti; **9.** *intr* [A] (*t.p. andare a s.; contro qc*) atsitreñkti (*i kq*), treñktis; **l'auto è andata a s. contro il guard-rail** mašinà atsitreñkè į atitv-arą; **10.** *intr* [A] (*sbatacchiare*) daužýti; (pa)-klebènti.

► **sbàtterci** *įvdž:* ♦ **s. il naso (contro)** sàvo kái-liu patirti.

► **sbàtt||ersene** *įvdž:* **lui se ne ~e** (*di qcs*) jám (*ant ko*) nusispjáuti; jám nusišvípti.

► **sbàttersi** *sng* *fam* triùsti; lièti pràkaitą.

sbattùto, -a *bdv fig* išblýškęs; nuvarğes.

sbavàre *vksm* **1.** *intr* [A] (apsi)sèlèti; (apsi)putóti; **2.** *intr* [A] (*di inchostro e sim.*) (su)tèpti; **3.** *intr* [A] *fig fam* (*dietro a qc*) sèiles varvinti (*dèl ko*); **4.** *tr* (ap)sèilinti, (ap)sèlèti.

sbellicàrsi *vksm* (*sbèl-*) **s. dalle risate, s. dal ridere** juokaís plýsti / trùkti / virsti.

sbèrl||a *dkt m* aítausis; **dare** (**prèndere**) una s. skèlti (gáu)ti aítausį; **prèndere a ~e** (*qcn*) tál-žyti (*kam*) aítausius.

sberléffo *dkt v* pašaipòs grimasà.

sbiad||ire *vksm* (-isc-) **1.** *intr* [E] (iš)blùkti; *fig il ricordo è ~ito* prisiminimas nublañko; **2.** *tr* (iš)blùkinti.

► **sbiadirsi** *sng* ⇒ **sbiadire** **1.**

sbiadito, -a *bdv* išblūkęs; blyškūs (*ir prk*).

sbiancànte *dkt v* baliklis.

sbiancà||re *vksm* **1.** *tr* (iš)bālinti, (iš)báltinti; *s. il bucato* išbālinti skalbinius; **2.** *intr* [E] (iš)bálti, nubálti; *fig è ~to dalla paura* nubálo iš báimės.

► **sbiancàrsi** *sng* ➔ **sbiancàre** **2.**

sbiéco, -a *bdv* kreivas; ♦ *di s.* kreivai; *guardare di s.* žiūrėti kreivomis / skersai.

sbigottiménto *dkt v* nustėrimas.

sbigottire *vksm* (-isc-) **1.** *tr* pritrėnkti; **2.** *intr* [E] nustėrti; sumišti.

sbilanciàre *vksm* (*qcs*) (su)trikdyti (*ko*) pusiausvyra, išmūšti (*kq*) iš pusiausvyros.

► **sbilanciàrsi** *sng* **1.** netėkti pusiausvyros; **2.** *fig* eiti per toli; (*parlare troppo*) prisišnekėti; **3.** *sport* per daug atsidegti.

sbilanciò *dkt v fin* balanso deficitas.

sbiléncò, -a *bdv* pakrūpęs į šoną, kreivas; (*delle gambe*) šleivas.

sbirciàre *vksm* žvilgtelėti vogčiomis / paslapčiomis.

sbirciàta *dkt m* žvilgtelėjimas (vogčiomis); *dare una s. (a qc)* žvilgtelėti (į *kq*); (*scorrere qcs*) pėrmesti (*kq*) akimis.

sbirro *dkt v fam* spreg menitas.

sbizzarrirsi *vksm* (-isc-) dúoti vėlią (savo) užgaidoms; nevaržyti savo vaizduotės.

sbloccàre *vksm* (*sblòc-*) atblokuoti; (*rimettere in funzione*) vėl palėisti; (*liberare*) išlaisvinti; *s. la carta di crédito* atblokuoti mokėjimo kortelę; *fin s. dei fondi* panaikinti lėšų įšaldymą; *med s. l'intestino* laisvinti / palėisti vidurius; *fig s. una situazione* ištrūkti iš aklaivietės.

► **sbloccà||rsi** *sng* **1.** (*di qcs*) (at)siblokuoti; atsirakinti; *fig la trattativa si è ~ta* derýbos vėl pajudėjo; **2.** *fig* (*di qcn*) atsilėisti; pradėti jaustis laisvam.

sboccàre *vksm* [E] (*sbòc-*) **1.** (*di fiumi e sim.*) įtekėti; **2.** (*di strade*) išeiti; vėsti; baigtis; **3.** (*di qcn, venirsi a trovare*) atsidurti; nusigauti; **4.** *fig* (*andare a finire*) baigtis (*kuo*), pasibaigti; vėsti (*prie ko*), privėsti.

sboccàt||o, -a *bdv* nepraustabuėniškas; *persona ~a* nepraustabuėnis -ė.

sbocciàre *vksm* [E] (*sbòc-*) **1.** pražýsti; sužýdėti; (*solo di boccioli e sim.*) skleistis, išsiskleisti; išsprógti; **2.** *fig* gimti.

sbòc||co *dkt v* **1.** (*di un fiume*) žiótytys *pl*; **2.** (*uscita*) išėjimas; išeiga; (*parte finale*) gálas; *senza ~chi sul mare* bė išėjimo į jūrą; **3.** *fig* (*soluzione*) išeitis -iės *femm*; *situazione senza ~chi* padėtis bė išeitės; **4.** *fig: s. (professionale)* dárbo galimýbė; *s. di mercato* realizávimo rinkà.

sbocconcellàre *vksm* (-cèl-) kramtyti, kramtinėti; (*tutt'attorno*) apkramtyti.

sbòffo *dkt v* (*di abito*) pūpsnis.

sbollire *vksm* [E] (*sból-*) *fig* atvėsti.

sbolognàre *vksm* (-lò-) *fam* įbrukti.

sbòrnia *dkt m* pasigėrimas; *i postumi di una s.* pągiris; *smaltire la s.* išsipagirióti.

sborsàre *vksm* (*sbór-*) (*pa*)klóti (*pinigus*).

sbottàre *vksm* [E] (*sbòt-*) *fam* pratrūkti; *s. a piangere* prapliūpti ášaromis / vėkti; *s. a ridere* pratrūkti juókti.

sbottonàre *vksm* (-tó-) atsėgti; (*con più bottoni*) atsagstýti; *s. il cappottino al bambino* atsagstýti paltuką vaikiukui.

► **sbotton||àrsi** *sng* **1.** (*qcs*) atsisėgti; atsagstýti; **2.** (*di un indumento*) atsisėgti; **3.** *fig* atskleisti savo nuomonę; (*confidarsi*) išsipasakoti; *è un tipo che non si ~a facilmente* jis tóks, kuris liežuvį sáugo; jis nelínkęs kalbėti.

sbottonàto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) nesúsegtas, átlapas; **2.** (*di qcn*) atsisągstęs -čiusi.

sbracàrsi *vksm: s. dalle risate, s. dal ridere* juokaís plýsti / trūkti / vírsti.

sbracciàrsi *vksm* (*agitare le braccia*) skeryčióti, mostagúoti ránkomis.

sbracciàto, -a *bdv* atsiraitojęs rankóves.

sbraitàre *vksm* [A] (*sbrà-*) stáugti, plýšauti; gérklę láidyti.

sbranàre *vksm* (*dilaniare*) (su)draskýti, (su)plėšyti; (*squartare*) (*pa*)pjáuti.

sbriciolàre *vksm* (*sbrì-*) **1.** (*ridurre in briciole*) (su)trūpinti; (*solo un po'*) patrūpinti; **2.** *fig* (*sgretolare*) sudaužýti į šipulius; **3.** *fam* (*sporcare di briciole*) aprūpinti.

► **sbriciolàrsi** *sng* **1.** (su)trupėti; **2.** *fig* subyrėti; **3.** *fam* (*sporcarsi di briciole*) apsitrūpinti.

sbrigàre *vksm* (su)tvarkýti; (*eseguire*) atlikti; *s. una faccenda* sutvarkýti reikálą; *s. le pratiche doganali* atlikti muitinės procedúras.

► **sbrigàrsela** *ivdž* susitvarkýti (pačiám).

► **sbrigàrsi** *sng* paskubėti; pasiskubinti; *sbrìgati!* paskubék!

sbrigatí||o, -a *bdv* **1.** (*brusco*) šiurkštókas; *modi ~i* atžarús būdas *sg*; **2.** (*di qcn, rapido ad agire*) veiklús; vikrús; **3.** (*affrettato*) skubótas; átlíktas paskubomis; *giudizio s.* skubóta išvada.

sbrinàre *vksm* atitirpinti, atitirpdýti.

sbrindellàto, -a *bdv* sudriskęs, nušiùręs.

sbrodolàre *vksm* (*sbrò-*) aptaskýti; apipílti; (*versare su qcs*) užpílti (*ant ko*).

► **sbrodolàrsi** *sng* apsitaškýti; užsipílti.

sbrogliàre *vksm* (*sbrò-*) (iš)nárplioti (*ir prk*).

► **sbrogliàrsi** *sng* išsisúkti.

sbrónza *dkt m* nusigērimas; *prendersi una s.* nusigērti, prisigērti; prisilākti.

sbronzārsi *vksm (sbrón-)* nusigērti; iķaušti; nusi-lākti.

sbrónzo, -a *bdv* nusigēres; iķaušes, iķālēs; prisi-lāķes; gātavas *fam.*

sbruffonāta *dkt m* pagyruņiška kalbā.

sbruffōne, -a *dkt v/m* pagyrūnas -ē.

sbucāre *vksm* **1.** (iš)līsti; **2.** *fig* (iš)dýgti, išnērti; **3.** ⇒ **sboccāre** **2.**

sbucciāre *vksm* (nu)lūpti, (nu)skūsti.

► **sbucciārsi** *sng* (*ferirsi*) nusibrōzdinti.

sbucciātūra *dkt m* (*ferita*) nu(si)brōzdinimas.

sbudellāre *vksm (-dēl-)* (iš)mēsīnēti.

► **sbudellārsi** *sng*: *fig s. dalle risa, s. dalle risa-te* plīsti iš juoko.

sbuffāre *vksm* **[A]** **1.** pūsti ((ōra) iš burnōs) (*ppr. iš nepasitenkinimo*); **2.** (*dal naso, spec. di animale*) prūnkšti; (*una volta*) prūnkštelēti; **3.** (*di treno*) pūkšti; (*di nave*) pūškuoti.

sbugiardāre *vksm* iŗōdyti, kād (*kas*) yŗā melāgis; atskleīsti (*kieno*) mēlā.

scābbia *dkt m* med niezāi *pl.*

scābro, -a *bdv* grublētās, šurkštūs; grubūs.

scābrōso, -a *bdv* **1.** ⇒ **scābro**; **2.** *fig* delikatūs, keblūs; (*indecoroso*) nē visāi padorūs.

scācchi *dkt v* *dgs* šachmātai; *partita a s.* šachmātų pārtija; *giocare a s.* (pa)žāisti šachmātais.

scacchiēra *dkt m* šachmātų lentā; *a s.* šachmātinis *agg.*

scacciāre *vksm* išvarýti, išgūiti; išvaikýti; išvýti; *fig s. i pensieri tristi* nuvýti liūdņās mintīs.

scāc||co *dkt v* **1.** (*riquadro*) langēlis; ♦ *a ~chi* langūotas *agg.*; **2.** (*figura degli scacchi*) šachmātų figūrā; *dgs ~chi* šachmātai; *t.p.* ⇒ **scācchi**; **3.** (*mossa degli scacchi*) šāchas; ♦ *s. matto* šāchas iŗ mātas; *dare s.* šachūoti; *dare s. matto* dúoti mātā; *fig* (visiškai) nugalēti; *fig subire uno s.* patirti nēsēkmę; *fig tenere in s. / sotto s.* laikýti pō padū.

scadēnte *bdv* prāstās, prastōs kokýbēs; nekōks -iā; netīķes; nekokýbiškas *fam.*

scadēnz||a *dkt m* **1.** pasibaīģes galiōjimo (/ vartōjimo) laīķas, galiōjimo pabaigā; (*t.p. data di s.*) galiōjimo datā / tērminas; *la s. di un contratto* sutartiēs galiōjimo pabaigā; *la s. del latte* pīeno vartōjimo laīķas / tērminas; *la s. di un mandato* kadeņcijos pabaigā; ♦ *a breve s.* trumpūoju laikōtarpiu; artimiāusiu laikū; trumpalaīķis *agg.*; *a lunga s.* ilgūoju laikōtarpiu; ilgalaīķis *agg.*; *alla s.* (*di qcs*) pasibaīģus (*kam*); *in s.* priē galiōjimo pabaigōs; **2.** (*ultima data utile*) (galutinis) tērminas; *s. di pagamento* mo-

kējimo tērminas; *rispettare le ~e* laikū atlikti (*kq*) (/ baīgti iŗ *pan.*); ♦ *a ~e regolari* regulāriāi (*laiko atzvilgiu*).

scad||ére* *vksm* **[E]** **1.** (*perdere validità e sim.*) pasibaīgti (*galiōjimui*), baīgtis; nustōti galiōjus; *il latte ~e domani* pīeno vartōjimo laīķas baīģiasi rytōj; *il passaporto ~e a marzo* pāso galiōjimo laīķas baīģiasi kōvo mēnesī, pāsas galiōs iķi kōvo; *la rata ~e a fine mese* īmokos mokējimo tērminas sueīs mēnesio pabaigojē; *il tempo sta ~endo* laīķas baīģiasi; **2.** (*perdere in pregio*) (su)prastēti; (nu)smūkti; *s. di autorità (di qualità)* netēkti autoritētō (kokýbēs); *mi è molto ~uto* jīs manē labāi nuvylē.

scadūto, -a *bdv, dlv* ne(be)galiōjantis; pasibaīģes; (*di alimenti*) nebetīņkamas vartōti; *il latte è s.* pīenas nebetīņkamas vartōti, pīeno vartōjimo laīķas baīģēsī; *il passaporto è s.* pāso galiōjimas pasibaigē, pāsas nebegaliōja; *il termine è s.* praējo tērminas; *sport a tempo s.* pasibaīģus oficialiām rungtnīņ laikui.

scafāndro *dkt v* skafāndras.

scaffāle *dkt v* lentýna, lentýnos *pl*; etažērē.

scāfo *dkt v* laīvo kōrpusas.

scagionāre *vksm (-giō-)* (*qc*) ištēisinti (*kq*); iŗōdyti (*kieno*) nekaltūmā.

scāglia *dkt m* **1.** (*squama*) žvýnas; **2.** (*scheggia*) skevēldra; (*di formaggio, sapone e sim.*) drožlē.

scagliāre *vksm* (nu)svīesti; (nu)blōkšti; (*più cose*) svāidyti, laīdyti; mētyti; *s. una frēcchia* palēisti strēlē; *s. un sasso* svīesti ākmenī; *s. dei sassi (contro qc)* apmētyti (*kq*) akmenimīs; *fig s. insulti* išplūsti bjauriāis žōdziais.

► **scagliārsi** *sng* (*contro / su qc*) pūlti (*kq*); *fig s. contro la corruzione* kēikti korūpcijā.

scaglionāre *vksm (-gliō-)* **1.** *mil* ēšelōnūoti; **2.** *fig* išdēstyti (*per tam tikrą laikotarpi*); (*distribuire in proporzione*) proporcingai (pa)skīrstyti; *s. un pagamento in quattro anni* išdēstyti mokējimā pēf kētverius metūs.

scagliōn||e *dkt v* **1.** *mil* ēšelōnas; **2.** *fig* grūpē; *in ~i di venti* pō dvīdēsimt; **3.** *econ* (apmōkestinamujų) pajamų grūpē.

scāl||a *dkt m* **1.** (*t.p. dgs ~e*) laīptai *pl*; *s. a chiodciola* sŗāigtiniai laīptai; *cadere dalle ~e* krīsti nuō laīptų; *córrere per le ~e* bēgiōti laīptais; *salire (scēndere) le ~e, fam fare le ~e* līpti laīptais aukštýn (žemýn); ♦ *s. mobile* eskalātorius; **2.** (*attrezzo mobile*) kōpēčios *pl*; *s. antincēndio* gaisrīnēs kōpēčios; *s. di corda* viŗvīnēs kōpēčios; **3.** (*locale di un edificio*) laīptinē; **4.** (*di misurazione e sim.*) skālē; *s. Richter* Richterio skālē; *fig s. dei valori* vertýbių skālē;

♦ *in s.* vienas pō kito, pagal d̄yd̄i (/ ūgi); **5.** (*di una cartina e sim.*) mastēlis; **la mappa è in s. 1:10.000** (*uno a diecimila*) žemėlapis mastēlis yrā 1:10 000 (vienas īš dešimtīs tūkstančių); **6.** *fig* (*livello*) māstas; **su s. mondiale (nazionale)** pasāuliniu (šaliēs) mastū; **su larga / vasta s.** didelīu / plačiū mastū; **in s. ridotta** mažū mastū; **7.:** *econ s. mobile* indeksāvimas; **8.** *mus* gamā, garsāeilis; skālē, **9.** (*nelle carte*) eilē; *s. reale* rūšis īš eilēs.

scalāre I *vksm* **1.** (*un monte*) (i)kōpti (i)kalnq), užkōpti (*ant kalno*); **2.** (*salire*) pērlipti (*per kq*), līpti; **3.** (*disporre in scala*) (īš)dēliōti lāipsniškai; *fig s. i capelli* lāipsniškai īškarpyti plāukus; ♦ *a s.* īš eilēs (*nuo didžiausio iki mažiausio ir pan.*); **4.** (*detrarre*) atskaičiūoti; īšskaičiūoti; *s. un debito* grāžinti skōlā dalimīs; **5.** (*t.p. s. la marcia*) pērjungi žemēsņę pāvarā.

scalāre II *bdv* **1.** progresyvinis; (*graduale*) lāipsniškas; (*decresciente*) mažējantis; **2.:** *fis* (*grandezza*) *s.* skaliāras, skaliārinis d̄ydis.

scalāta *dkt m* **1.** kopimas; (*salita*) lipimas; *la s. del Monte Bianco* kopimas ī Monblānā; **2.** *fig* siekimas; *dare la s. (a qcs)* ambicingai siekti (*ko*); **3.** *fin* bāndymas īsigyti kontrōlinj ākcijū pakēta.

scalatōre, -trice *dkt v/m* lāiptotojas -a; (*alpini-sta*) alpinistas -ē.

scalciāre *vksm* [A] spārdytis.

scalcināto, -a *bdv fig* **1.** (*di qcs*) prāstos būklēs; nudėvėtas; griūvantis; **2.** (*di qcn*) nudrīskęs; (*ineto*) niėkam tikęs.

scaldabāgno *dkt v nkt* vandeņs šildytūvas, bōileris.

scaldāre *vksm* **1.** (pa)šildyti; sušildyti; (pa)kaĩtinti; (*di nuovo, riscaldare*) atšildyti; (*brucian-do combustibile*) (pa)kūrēnti; *s. il latte* pašildyti piēnā; *s. un locale* (pri)šildyti pātalpā; ♦ *s. il cuore* širdi sušildyti; *s. il posto, s. i banchi* suōlā trĩnti; **2.:** *s. il motore* īšildyti variklĩ; **3.** *fig* (*gli animi sim.*) (i)kaĩtinti; **4.** *kaip intr* [A] (*emana-re calore*) kaĩtinti, šildyti.

► **scaldārsi** *sng* **1.** pasišildyti, šildytis; susišildyti; *s. le mani* pasišildyti rankās; *s. al sole* kaĩtintis priēs saule; **2.** (*di qcn, per lo sforzo e sim.*) sušĩlti, sukaĩsti; **3.** (*di qcs*) (su)šĩlti, pašĩlti; īšĩlti; prišĩlti; (*molto*) (i)kaĩsti; **3.** *fig* (*agitarsi*) īšikarščiūoti, karščiūotis; **4.** *sport* (*con esercizi e sim.*) daryti apšĩlimā, apšĩlti; *s. i muscoli* prasimankštĩnti.

scalēno, -a *bdv geom.* triāngolo *s.* bukāsīs trikampis.

scalētta *dkt m* **1.** *dimin* laiptūkai *pl*, laiptēliai *pl*:

2. (*per accedere ad aerei, navi*) trāpas; **3.** (*sche-ma*) plānas; (*ordine del giorno*) darbōtvarkē; **4.** (*tecnica di sci*) kopimas laiptēliais (*slidinē-jant*).

scalfire* *vksm* (-isc-) ībrēžti; īrēžti.

scalfittūra *dkt m* ībraiža, ībrēžimas; īrēžimas.

scalināta *dkt m* lāiptai *pl* (platūs, didingi).

scalino *dkt v* lāiptas, laiptēlis; pakōpa.

scalmanārsi *vksm* (-mā-) *fig* (*affannarsi*) smar-kāuti; (*scatenarsi*) jōdytis.

scalmanāto, -a **1.** *bdv fig* smarkāujantis; siaū-čiantis; **2.** *dkt v/m* karštagalvis -ē; karštuōlis -ē, smarkuōlis -ē.

scālmo *dkt v* įkaba (įrkliui); rāmstis (įrkliui).

scālo *dkt v* **1.** (*porto*) ūostas; (*aeroporto*) ōro ūostas; (*ferroviario*) geležinkelio stotīs -iēs fēm; *s. merci* kroviniū priēplauka; (*di stazione, ae-roporto*) kroviniū terminālas; *s. passeggeri* keleivinis terminālas; **2.** (*fermata*) tārpinis sustojimas; *viaggio senza s.* tiesiōginis reīsas; *fare s.* sustōti (*pakeliui, tarpinėje stotelėje ir pan.*); važiuoti (/ skristi *ir pan.*) (*per kq*).

scalógna *dkt m fam* nelāimē; *avere s.* nesisėkti (*kam*); *portare s.* nėšti nelāimē; ♦ *kaip jst che s.!* kaip nesiseka!; kaip nepasisekē!

scalognāto, -a *bdv* nelāimēlis -ē; *sono s.* mān baīsiai nesiseka.

scalógno *dkt v bot* askalōninis česnākas.

scaloppina *dkt m gastr* eskalōpas.

scalpellāre *vksm* (-pēl-) (īš)kālti; (*incidere*) (īš)-raižyti.

scalpēllo *dkt v* **1.** kāltas; (*per metalli*) kirstūkas; (*per metalli*) raiziklis; **2.** *med* skālpelis.

scalpiccio *dkt v* tapēnimas.

scalpitāre *vksm* [A] (*scāl-*) **1.** trỹpti; kaukšėti; (*a intervalli*) trỹpčioti; **2.** *fig* trỹpčioti, nenustýgti viētoje (*nekantrauti*).

scalpitio *dkt v* trypimas; kaukšėjimas.

scālpo *dkt v* skālpas.

scalpōre *dkt v* sensācija; furōras; *destare s., fare s.* sukēlti sensācijā.

scaltrēzza *dkt m* verslūmas, apsuokrūmas.

scāltro, -a *bdv* verslūs, apsuokrūs.

scalzāre *vksm fig* (*allontanare*) īštūmti.

scālz||o, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) bāsas; basakōjis; **2.** (*di qcs*) *pedi* ~i bāsos kōjos.

scambiāre *vksm* **1.** (*prendere per altro*) (su)pāĩnioti; (su)maišyti; *s. qcn per un altro* pāĩnioti kā nōrs sū kitū, apsipazĩnti; **2.** (*cedere qc e sim.*) (ap(si))kēisti (*kuo*); *t.p. scambiārsi* **1.;** (*qc con qc*) (īš)mainyti (*kq ĩ kq*); *s. merci con matērie prime* mainyti prekēs ī žāliavas; *s. di posto* sukeĩsti viētomis; ♦ *s. due parole* pērsi-

mesti keliais žodžiais; **3. fam** (*moneta e sim.*) pa(si)smūlkinti (*pinigus*).

► **scambiārsi** *vksm* **1.** (*darsi qc a vicenda*) apsi-keištis (*kuo*), keištis; apsimainyti, mainyti; (*spartirsi qc*) dalýtis (*kuo*), pasidalýti; **s. gli indirizzi** apsi-keisti adresais; **s. informazioni** dalýtis informacija; **s. ostaggi (sguardi)** pasikeisti įkaitais (žvilgsniais); **s. il posto, s. di posto** apsi-keisti vietomis; **2.** (*alternarsi*) pasikeisti.

scambiévole *bdv* abipusiškas, abipūsis.

scambio *dkt v* **1.** mainai *pl*; (*di qc*) apsi-keitimas (*kuo*); (*condizione*) dalijimasis (*ko*); **s. culturale** kultūriniai mainai; **s. di merci** prėkių mainai; **s. di informazioni** dalijimasis informacija; (*cessione*) informacijos pėdavimas; **s. di opinioni (di regali)** apsi-keitimas nūomonėmis (dovanomis); **uno s. di sguardi** susižvalgymas; **avere uno s. di idee** pasidalýti mintimis; ♦ **s. di coppie** svėngas *fam*, apsi-keitimas lytėniais pėrtneriais; **2.** (*inversione*) ap(si)keitimas; (*sostituzione*) sukeitimas; **3.** (*sbaglio*) (su)painiojimas; **s. di indirizzo** adresų painiojimas; *c'è stato uno s. di ordinazioni* bėvo supainioti užsakymai; **4. econ** (*t.p. s. commerciale, s. economico*) prekýba, prekýbinė veikla; **libero s.** laisvóji prekýba; **5. sport** (*passaggio*) pėdavimas; (*nel tennis*) apsi-keitimas smūgiais; **6. tecn** (*t.p. s. ferroviario*) (geležinkelio) iėšmas.

scamōrza *dkt m* **1.** *gastr* „skamōrca“ (*toks sūris*); **2. fig** išglėbėlis -ė.

scamosciato, -a *bdv* zōmšinīs.

scampagnata *dkt m* išvyka į ūzmiestį, gegužinė.

scampanato, -a *bdv* platėjantis (į *apacią*).

scampanellare *vksm* (*-nėl-*) skambinėti.

scampanello *dkt v* skambinėjimas.

scampanio *dkt v* vařpo (/ vařpų) gaudesýs / gaudimas / skambėjimas.

scamp||are *vksm* **1. intr** [E] (*a / da qcs*) išsigėlbėti (*nuo ko*); (*sopravvivere*) (iš)likti gývám; **s. a un incendio** išsigėlbėti nuō gaĩsro; **2. tr** išvėngti (*ko*); išsisukti (*nuo ko*); **s. la prigiona** išsisukti nuō kalėjimo; ♦ *kaip jst Dio ce ne ~i (e liberi)!* gĩnk Diėve!

► **scamparla** *įvdž*: **s. (bella / per un pelo)** sveiką káilį išnėšti; pėr pláuką išsisukti.

scampo I *dkt v* išsigėlbėjimas; išeitis -iės *femm*; **trovare s.** išsigėlbėti; **non c'è (via di)** *s.* padėtis yrà bė išeitiės; **non hai s.!** táu gálas!

scampo II *dkt v* *zool* norvėginis omāras.

scampolo *dkt v* **1.** atraižà; skiūtė; (*avanzo*) (áudinio) likūtis; **2. fig**: **uno s. di tempo** kėiek laĩsvo laiko.

scanalatura *dkt m* **1.** griovėlis; (*di perlina e sim.*)

išdroža; **2.** (*della canna di un fucile*) gráiztva; **3. archit** kaneliūrà.

scandagliare *vksm* **1.** (pa)matuoti vandeĩs gýlį; **2. fig** zonduoti, tirti.

scandaglio *dkt v tecn* (*a corda*) lōtas; (*a ultrasuoni*) echolōtas.

scandalisti *||co, -a* *bdv* (*di riviste e sim.*) bulvárinis; **stampa ~ca** geltonóji spaudà.

scandalizzare *vksm* (*scioccare*) šokiruoti; (*indignare*) (pa)piktinti.

► **scandalizzārsi** *sngr* piktintis, pasipiktinti.

scandalo *dkt v* **1.** skandālas; **s. politico** politinis skandālas; **implicare qc in uno s.** įpáinioti kã į skandālã; **2.** (*sdegno*) pasipiktinimas; **dare s., suscitare s.** papiktinti.

scandalosamente *bdv* skandalingai.

scandaloso, -a *bdv* **1.** skandalingas; **2. fig** *fam* ne-realūs.

scandinavo, -a **1. bdv** Skandināvijos; skandināvų; skandināvishkas; iš Skandināvijos; **2. dkt v/m** skandināvas -ė.

scandire *vksm* (*-isc-*) **1.** (áiškiai) (iš)tařti; (*in sillabe*) skanduoti; **s. slogan** skanduoti šūkiūs; **2.** (*marcare*) (pa)žymėti; **3. inf** nuskaityti.

scannare *vksm* (pa)skeřti, (pa)pjáuti.

scanner *dkt v nkt inf* skaitytūvas; skėneris *fam*.

scansafatiche *dkt v/m nkt* dykaduōnis -ė.

scansare *vksm* **1.** (*schivare qc*) (iš)vėngti (*ko*); **s. un colpo** vėngti smūgio; **2.** (*spostare*) patráukti; (*spingendo*) pastūmti.

► **scans||ārsi** *sngr* pasitráukti, tráuکتis; ~*ati!* tráuکتis!, pasitráuکت!

scansia *dkt m* lentýna.

scansione *dkt m* **1.** (*pronuncia*) (áiškus) tarimas; **2. inf** (*l'azione*) nuskaitymas; **3. inf** (*file scandito*) nuskaitytas fáilas; **4. inf** (*per cercare virus e sim.*) žvalgymas.

scanso *dkt v*: ♦ **a s.** (*di qcs*) nōrint vėngti (*ko*); **a s. di equivoci** kãd nebūtų nesusipratimų.

scantinato *dkt v* požeminis aukřtas, pōgrindis: (*seminterrato*) pūsrūsio aukřtas.

scantonare *vksm* [A] (*-tō-*) **1.** (už)sukti už kam-pō; **2. fam** (*svignarsela*) išsmukti; **3. fig** išsisukinėti.

scapaccion||e *dkt v* pliaukřtelėjimas (*per sprandq, užpakalį*); **prēndere a ~i** plōti dėlnu pėr užpakalį.

scapestrato, -a **1. bdv** pramuřtgálviřkas; **2. dkt v/m** pramuřtgálvis -ė.

scàpito *dkt v*: ♦ **a s.** (*di qcs*) pakeĩkiant (*kam*): (*ko*) sãřkaita; **andare a s.** (*di qcs*) keĩkti (*kam*): **risparmiare a s. della salute** taupyti sveikãtos sãřkaita.

scàpola *dkt m* anat mentė; (*l'osso*) mentikaulis; *s. alata* atsikišusi mentė.

scàpolo **1.** *bdv v* nevėdės; **2.** *dkt v* vienguūgis; *da s.* vienguūgiškas.

scappaménto *dkt v*: *tecn tubo di s.* išmetamasis vamzdis.

scapp||àre *vksm* [E] **1.** (*fuggire*) (pa)bėgti; (pa)sprūkti; (*liberarsi*) ištrūkti; *s. fuori* išbėgti; *s. via di casa* pabėgti iš namų; *s. dalla prigionia* ištrūkti iš nelaisvės; *s. all'estero* pasprūkti į užsienį; *far s.* išbaidyti; *il ladro sta ~ando!* vagis sprūnka!; ♦ *fam non / mica ~a!* niekuŗ nedings!; *fig non si ~a* kito kėlio nėrė; **2.** (*andar di fretta*) bėgti; lėkti; dróztį; *s. a casa* lėkti namo; *scùsami, ma devo s.* atlėisk, turiu bėgti; *s. a comprare le sigarette* išbėgti cigarėčių; **3.** (*sfuggire*): *farsi s. (qcs)* (*lasciar cadere*) pamėsti; *fig (dire a sproposito)* lėptelėti; *farsi s. un'occasione* pražiopsoti prógą; *gli è ~ata una bestémia* jam išsprūdo keiksmázodis; *gli è ~ato un errore (non lo ha notato)* pražiurėjo klaidą; *mi ~a la pazienza* išeinũ iš kantrybės; *fam mi è ~ata una scoréggia* pirstelėjau; *fig ti ~a la camicetta* tãu kyšo palaidinė; ♦ *s. di bocca, s. detto* išsprūsti; *s. di mente* išgaruoti iš galvós; **4.** (*manifestarsi all'improvviso*): *mi ~a da ridere* juókas ĩma; *fam mi ~a (la pipi)* nóriu sisiũko; **5.:** *ci è ~ato il morto* kažkàs / žmogus žuvo; *ci ~a una visita al mercatino* pavýks / suspėsimė dár ĩ turgėljũ užsũkti.

scappàta *dkt m*: *fare una s. (all'edicola)* užbėgti (ĩ kióską), užsũkti (ĩ kióską).

scappatella *dkt m* trumpas (mėilės) romãnas.

scappatòia *dkt m* gudri išeitis -ies, išsisukimas; *s. legale* tėisinė landà.

scappellotto *dkt v* smũgis (*delnu*) pėr sprandą.

scarabéo *dkt v* zool skarabėjas.

scarabocchiàre *vksm* (-bòc-) (pa)keverzóti; (*coprire di scarabocchi*) (pri)keverzóti.

scarabòc|chio *dkt v* keverzónė; keverzójimas; *riempire di ~chi* prikeverzóti.

scarafaggio *dkt v* tarakónas.

scaramántico, -a *bdv 1. (di qcs)*: *gesto s.* gėstas neláimei atitólinti, prietarĩngas gėstas; priėtaras; **2.** (*di qcn*) prietarĩngas.

scaramanzia *dkt m* prietaringũmas; priėtaras; *per s.* siekiant neláimes atitólinti.

scaramùccia *dkt m* **1.** (trumpas) susišaudymas; **2.** *fig* (trumpas) susibarĩmas.

scaraventàre *vksm* (-vén-) (iš visũ jėgũ) (nu)blókšti; (nu)sviesti; *s. a terra* parblókšti.

► **scaraventàrsi** *sng* (*contro qc*) pũlti (*kq*); *s. giù per le scale* mėstis / pũlti láiptais žemĩn.

scarceràre *vksm* (*scàr-*) išlėisti iš kalėjimo; (pa)-lėisti (ĩ láisvę).

scarcerazióne *dkt m* (kálinio) paleidĩmas.

scardinàre *vksm* (*scàr-*) **1.** nukėlti nuó vỹrių; (*con la forza*) nuplėsti nuó vỹrių; **2.** *fig* (*sovvertire*) (su)jardyti, (su)griauti.

scàrica *dkt m* **1.** (*di più armi da fuoco*) papliũpà, sálvė; (*di un'arma*) tratėjimas; (*di frecce*) krušà; **2.** *fig* krušà; liũtis -ies; *una s. di insulti* keiksmũ krušà; **3.:** *fis s. elettrica* elėktros iskrova / išlydis.

scaric||àre *vksm* (*scà-*) **1.** iškrãuti; (*svuotando*) ištũštinti; (*rovesciando*) suvėrsti; (*versando*) išpilti; *s. dei sacchi dal càmion* iškrãuti maišũs iš suĩkvežimio; *s. la màccina* iškrãuti mašinà; *s. rifiuti in una buca* suvėrsti / išpilti átliekas ĩ duóbę; *il cargo sta ~ando* krovĩnĩnis láivas iškrãunamas; *fig s. la colpa* (su *qcn*) suvėrsti kal-tę (*kam*); ♦ *s. un'arma* ištaisyti giĩnkla; (*sparare*) iššãuti visũs šóvinius; **2.** (*deporre a terra*) padėti (aĩt žėmės); (*lasciare*) palĩkti; (*buttare*) išmėsti; *fam fig s. una ragazza* (pa)mėsti mergĩnà; **3.** (*passaggeri*) (iš)laipĩnti; **4.** (*river-sare liquidi e sim.*) išpilti; (iš)mėsti; *s. liquami nel fiume* išpilti teršalũ ĩ ũpę; **5.** *fig (dare sfogo)* išliėti; *s. la pròpria rabbia* (su *qcn*) išliėti sãvo ĩtũžĩ (*ant ko*); *s. la tensione* atsikratyti ĩtãmos; **6.** (*far perdere la carica*) iškrãuti; (*far*) *s. il telefonino* lėisti mobiliãjam telefonui išsikrãuti; *fis s. un corpo* išelėktrinti kũnà; **7.:** *s. l'IVA* susigrãžinti PVM; **8.:** *inf s. da internet* atsisiũsti / parsisiũsti iš Internėto.

► **scaricà||rsi** *sng* **1.** (*di dosso*) nusimėsti; *fig s. di ogni responsabilità* nusikratyti atsakomybės; **2.** *fig* (*rilassarsi*) išsikrãuti, atsipalaidũoti; **3.** (*di fiume*) ĩtekėti; **4.** (*perdere la carica*) išsikrãuti; *mi si è ~to il cellulare* išsikròvė mãno telefonas.

scaricatóre, -trice *dkt v/m* krovĩkas -ė.

scàrico, -a (*v dgs -chi*) *bdv* **1.** (*senza carico*) bė króvinio; (*vuoto*) tũščias; **2.** (*di arma da fuoco*) neužtaisytas; **3.** (*di batterie e sim.*) išsikròvęs; (*non caricato*) nepakrãutas; (*di congegni a molla*) neužsuktas; **4.** *fig* (*di qcn*) išsėkęs.

scàri|co (*dgs -chi*) *dkt v* **1.** (*lo scaricare*) iškrovĩmas; **2.** (*emissione*) išleidĩmas; išmetĩmas; (*di liquidi*) nutekėjimas; *tubo di s.* nutekamasis vamzdis; (*di scappamento*) išmetamasis vamzdis; *vãlvola di s.* išleidĩmo vožtũvas; **3.:** *dgs ~chi* (*sostanze inquinanti*) teršalaĩ; (*rifiuti in genere*) átliekos; **4.** (*luogo di scarico di rifiuti*) sãšlavĩnas.

scarlattina *dkt m* med skarlatinà.

scarlàtto, -a **1.** *bdv* skaišciai / rýškiai raudónas;
2. *dkt v* skaišciai / rýškiai raudóna spalvà.
scarmigliàto, -a *bdv* susivėlęs.
scàrno, -a *bdv* **1.** sulýšęs; sudžiúvęs; **2.** *fig* saúsas.
scàrp||a *dkt m* bątas; *dgs ~e (calzature)* ávalynė sg; *~e da donna (da uomo)* móteriški (výriški) bątai; *~e da ginnástica / da tennis* spórtbačiai; *~e col tacco alto* aukštakułniai (bątai); *~e di pelle* odiniai bątai; *fàbbrika di ~e* ávalynės gamyklà; *allacciarsi le ~e* užsiríšti batùs; *méttersi / infilersi (levarsi / tògliersi) le ~e* apsiaúti (nusiaúti) (batùs); *portare le ~e* avėti batùs; ♦ *fam fare le ~e (a qcn)* apgáuťi (*kq*) veidmai- niáuįant.
scarpàta **I** *dkt m* statùs šlaítas; skařdis.
scarpàta **II** *dkt m (colpo)* smúgis batù; spýris.
scarpétta *dkt m* batėlis; (*estiva, da donna*) basù- tė; ♦ *fam fare la s. (nu)* valýti lėkštę dúonos gabaliukù.
scarpiéra *dkt m* bātų spintėlė / dėžė.
scarpinàre *vksm [A] (scàr-)* ilgaĩ ir suńkiai váikš- čioti; daũg taşýtis.
scarpón||e *dkt v* (tvirtas) aulinis bątas; *~i da montagna* kalnų / alpinistų bątai; *~i da neve* sniegbačiai; *~i da sci* slėdzių bątai.
scarrozzàre *vksm (-ròz-)* (pa)veţióti.
scarsaménte *prv* menkaĩ; nežýmiai; maţaĩ.
scarseggi||àre *vksm [A] (-ség-)* stĩgti (*ko*); *i fondi ~ano* stĩnga lėşų.
scarsézza *dkt m* trūkumas, stokà.
scarsità *dkt m* stokà, stýgius.
scàrs||o, -a *bdv* **1.** meńkas; (*scadente*) prąstas; (*misero*) skurdùs; (*non abbondante*) negausùs; (*limitato*) ribótas; (*debole*) silpnas; (*insuffici- ente*) nepakańkamas; *~e probabilità di succes- so* meńkà sėkmės tikimybė; *~i proventi* meń- kos íplaukos; *un raccolto s.* meńkas / skurdùs derlius; *~a visibilità* prąstas matomumas; **2.** (*di poco inferiore a qcs*) nepilnas; *due chilometri ~i* nepilnĩ dũ kilometrai; **3.** (*di qcn*) negabùs; prąstas; *il ragazzo è s. in matematica* berniukas silpnaĩ mókosi matemátikos.
scartabellàre *vksm (-bèl-)* raústis pò pòpierių; (*sfogliare*) vartinėti.
scartaménto *dkt v tecn* bėgių plótis, tarpúbėgis; *ferrovia a s. ridotto* siaurásis geleţĩnkelis.
scartàre **I** *vksm* **1.** išvynióti; išpakúoti; *s. una ca- ramella* išvynióti saldaĩnį; *s. un regalo* išpakúoti dóvaną; **2.** (*eliminare*) (iš)mėsti; (*prodotti di- fettosi*) (iš)brokúoti; *s. alla visita militare* pri- pažinti netińkamũ káro tarnýbai; **3.** (*respinge- re*) atmėsti; (*non accettare*) nepriĩmti; *s. una*

possibilità atmėsti galimybė; **4.** *s. una carta* (iš)mėsti kortà.
scartàre **II** *vksm* **1.** *intr [A]* staĩgiai mėstis į šalį; **2.** *tr sport* prasmúkti prò varţòvą.
scàrt||o **I** *dkt v* **1.** (*lo scartare*) išmetimas; ♦ *di s.* netikės agg; **2.** (*cosa scartata*) išmestas (/ ne- reikalingas) dáiktas; (*prodotto difettoso*) brò- kas; *dgs ~i* átliekos; *~i di magazzino* netiku- sios prėkės; ♦ *uno s. della società* (visúomenės) atmatà; **3.** (*di una carta*) kórtos išmetimas; (*la carta stessa*) išmestà kortà.
scàrto **II** *dkt v* **1.** (*balzo laterale*) staigùs metima- sis (į šalį); **2.** (*distacco*) skirtumas; *vincere con tre punti di s.* laimėti trijų taşkų skirtumũ; **3.** *spec* núokrypis.
scartòffie *dkt m* dgs pòpierių krůvà sg, pòpierių krůvos; (*iter burocratico*) popierizmas.
scassàre *vksm fam* sudauţýti; suvarýti; sugadin- ti; ♦ *s. le scátole* užknisti.
 ► **scassàrsi** *sng fam* sugėsti; nusprógti.
scassinàre *vksm (-si-)* išlauţi.
scassinatóre, -trice *dkt v/m* išiláuţėlis -ė.
scàssò *dkt v* išilauţimas; *furto con s.* vagýstė sũ išilauţimũ.
scatàfascio *dkt v fam:* ♦ *andare a s.* nueĩti šuniui aĩt uodegòs.
scatenàre *vksm (-té-)* *fig* **1.** (su)kùrstyti; *s. la folla* sukùrstyti mĩnia; **2.** (*provocare*) sukėlti; *s. un putifèrio* sukėlti skandàlą.
 ► **scaten||àrsi** *sng* (isi)siautėti; siaústi, (isi)- šėlti; *si è ~ato un temporale* įsisiautėjo audrà.
scatenàto, -a *bdv* pašėlęs; lýg nuò grandinės pa- lėistas; (*solo di qcs*) siautulingas.
scátol||a *dkt m* dėžė; (*piccola*) dėţutė; ♦ *a s. chiusa* netikrinant (*prekės kokybės, ir pan.*); *in s.* konservuotas (*apie maisto produktus*); **2.** *fig* (*involucro, contenitore*): *s. nera* juodóji dėţė; *anat s. crànica* káuokolė; *tecn s. del càmbio* pa- varų dėţė; **3.** *fam rómper le ~e* (uţ)knisti (próťa).
scatolàme *dkt v* konsėrvai *pl*.
scatolétta *dkt m* **1.** *dimin* dėţutė; *s. di fiammiferi* degtũkų dėţutė; **2.** (*di cibo in scatola*) konsėr- vų dėţutė *pl*.
scattànte *bdv* **1.** (*lesto*) spartùs; staigùs **2.** (*solle- cito*) vikrùs; **3.** (*energico*) smarkùs; **4.** (*di auto*) geròs traukòs.
scatt||àre *vksm* **1.** *intr [E]* spràgtelėti; (*di molla*) staigà atsilėisti (*apie spyruoklę*), atşókti; (*en- trare in funzione*) suveikti; *far s.* spràgtelėti; **2.** *intr [E]* *fig* (*avere inizio*) prasidėti; (*prendere il via*) startuóti; (*entrare in vigore*) įsigalióti; *lo sciòpero ~a domani* streikas startuòs rytój;

3. intr [E]: s. *di livello* pakilti į aukštesnę pakopą (*tarnyboje*); **4. intr** [E] (*balzare*) pašókti; šókteletí; s. *in piedi* aít kójų pašókti; s. *verso la porta* šókteletí prie dūrų; **5. intr** [E] *fig* (*reagire bruscamente*) šiaušti; karščiuotis; **6. intr** [E] *sport* spurtuoti; **7. tr:** s. *fotografie* fotografuoti, darýti nuotraukas; s. *una fotografia* nu-fotografuoti, padarýti nuotrauką.

scatto *dkt v* **1.** sprągtelėjimas; (*di molla*) staigūs atsileidimas (*spyruoklės*); **2.** (*pulsante, chiusura e sim. che scatta*) spragtukas; **3.** (*balzo*) šóktelėjimas; trúkčiojimas; staigūs judesys; ♦ *di* s. staigà; *andare a ~i* trúkčioti; **4.:** s. *di anzianità*, s. *di stipendio* darbo užmokesčio pakėlimas pagal stąžą; **5.:** s. *alla risposta* sujungimo mókestis (*atsiliepiant*); **6. fig** (*accesso*) prótrūkis; priepuolis; *uno s. d'ira* pýkčio prótrūkis; **7. sport** spurtas; **8.** (*fotografia*) kádras.

scaturire *vksm* [E] (-isc-) **1.** ištektí; (*zampillare*) (iš)trýkšti; plústelėti; (*schizzando*) papliūpti; **2. fig** búti pásekme; (*derivare*) išplaúkti.

scavalcare *vksm* **1.** (*qcs*) pėrlípti (*per qq*); **2. fig** apleñkti.

scavare *vksm* **1.** (iš)kásti; (*di animali*) (iš)raústi; s. *una buca (un pozzo)* iškásti duobę (šulinį); s. *la fossa* iškásti duobę (*ir prk*); **2.** (*rendere cavo*) išškóbtí; (iš)duóbtí; **3.** (*dissotterare*) (at)kásti; iškásti; s. *patate* (nu)kásti búlves; **4. fig** raústis.

scavàt||o, -a *bdv:* *guance ~e* jðubę žandáí.

scavatrice *dkt m* ekskavátorius.

scavezzacóllo *dkt v* padáuža *com*.

scáv||o *dkt v* **1.** (*lavori*) (žemės) kasimo darbaí; ~i *archeologici* archeológiniai kasinėjimai; *à-reá* *di* s. kasimo vietà; iškástà vietà; *compiere ~i* kasinėti; **2.** (*l'azione*) kasimas; kasinėjimas; (*di animali*) rausimas.

scazzottàrsi *vksm* (-zòt-) *fam* kumščiuotis, susikumščiuoti; eiti kumštýnių.

scazzottàta *dkt m* kumštýnės *pl*.

scégliere* *vksm* **1.** paríñkti; (iš)riñkti; s. *i colori* riñkti spalvàs; s. *un film per l'apertura del festival* paríñkti filmą festivalio atidarymui; s. *il nome per un bambino* paríñkti vardą vaikui; s. *un regalo* išriñkti dóvaną; ♦ s. *le parole* riñkti žodžiùs; **2.** (*per sé*) riñktis; pasiriñkti; išsiriñkti; s. *un lavoro* riñktis dárba; s. *un profumo* išsiriñkti kvėpalus; s. *una strategia* pasiriñkti strátėgiją; s. *da una lista* riñktis iš sąrašo; s. *tra carne e pesce* riñktis mėsą arbà žuvį; s. *tra vàrie proposte* riñktis iš kelių pasiúlymų; *non so quale* s. nežinaù, kurį pasiriñkti; **3.** (*selezionando*) atríñkti; iš(si)riñkti; s. *i migliori* atríñkti pačius geriaúsius; s. *i pomodori* atríñkti pomidorùs;

4. (*decidere*) nusprėsti; (*preferire qcs*) pasiriñkti; s. *la morte* pasiriñkti mirtį; s. *di rimanere* nusprėsti pasilikti; **5.** (*eleggere*) iš(si)riñkti.

► **scégliersi** *sng* ⇒ **scégliere** **2., 4., 5.**

scellico *dkt v* šeičhas.

scelleràt||o, -a **1. bdv** (*infame*) piktadariškas; niėkšiškas; *azione ~a* piktadariškas dárbas; **2. bdv** (*pessimo*) nelėmtas; **3. dkt v/m** piktadarys -ė.

scélta *dkt m* **1.** pa(si)rinkimas, rinkimas; *una s. a caso / casuale* atsitiktinis pasirinkimas; *fare una s.* pasiriñkti; ♦ *a s.* pasirinktinai; *di prima s.* pirmarūšis *agg*; *di seconda s.* antrarūšis *agg*; *per s.* savo nóru; **2.** (*alternativa e sim.*) pasirinkimas; *vasta / molta (poca) s. di prodotti* didelís / platús (mázas) prėkių pasirinkimas; *non avere s.* neturėti pasirinkimo; *non c'è s.* nėrà iš kó riñktis; **3.** (*selezione*) atrankà; (*il selezionare*) atrinkimas; **4.** (*nomina*) išrinkimas; **5.** (*raccolta*) rinkinys; (*solo di opere*) rinktinė.

scélto, -a **1. dlv** pasirinktas; **2. bdv** (*selezionato*) àtrinktas; rinktinis; *opere ~e* rinktiniai ráštai; **3. bdv** (*eccellente*) puikùs; rinktinis.

scemàre *vksm* [E] (*scè-*) mázti; mąžėti; (*attenuarsi*) silpnėti; (*solo dell'acqua*) sėkti.

scemàt||a *dkt m* kvailýstė; paistalas; nesámonė; *dire ~e* niekùs páistyti; *fare ~e* kvailai ełgtis.

sceménza *dkt m* **1.** (*l'essere scemo*) kvailumas, bukumas; **2.** ⇒ **scemàta**.

scémo, -a **1. bdv** kvailas, búkas; paikas; *ma sei s.?* ar tú kvailas?; *non fare lo s.!* nekvailiók!; (*fatti furbo!*) nebúk kvailas!; **2. dkt v/m** kvailys -ė; *fare la figura dello s.* apskvailinti.

scempiaggine *dkt m* paikýstė.

scémpio I *dkt v* **1.:** *fare s. (di qcn)* (*massacrare*) skėrsti (žudyti); **2. fig** sudaikymas.

scémpio II, -a *bdv* viėngubas, vien(a)lýpis.

scén||a *dkt m* **1.** (*luogo dell'azione*) veiksmo vietà; (*palcoscenico*) scenà; *dgs le ~e* (*scenografia*) dekorácija; *entrare in s.* išeiti į scėną; *fig* pasirodyti; *fig la s. del delitto* nusikaltimo vietà; *fig la s. internazionale* tarptautinė arenà; ♦ *andare in s. (di lavoro)* búti ródomam / pastatýtam; *calcare le ~e* búti áktoriumi; *mètere in s.* pastatýti (*spektaklį*); *uscire di s. / dalla s.* pasitraukti; **2. fig** (*attività teatrale*) aktorýstė; **3.** (*atto teatrale*) scenà; veiksmas; ♦ *fare s. muta* negalėti prasizióti; nė žódzio neištarti; **4.** (*fatto, evento*) scenà; (*vista*) vaizdas; reginys; **5. fig** (*finzione*): *fare s.* apsimetinėti; *è tutta s.* tik apsimetinėja; **7. fig** (*lite*) ⇒ **scenàta**.

scenàrio *dkt v* **1.** dekorácijos *pl*; (*tela di fondo*) atpakałys; **2. fig** (*sfondo*) fónas; (*vista*) reginys;

(*paesaggio*) peizāžas; **3. fig** (*situazione*) scenā-rijus.

scenàta *dkt m* scenà; *s. di gelosia* pavýdo scenà; *fare una s.* iškéliti scenà.

scénd||ere* *vksm* [E] **1.** (*da qcs*) léistis (*nuo ko*), nusiléisti; (*nu*)lįpti; nukópti; (*con mezzi di trasporto*) (*nu*)važiúoti (*nuo ko*); *s. da un albero* (iš)lįpti iš mēdzio; *s. da una montagna* nulįpti / nukópti nuō kálno; *s. in ascensore* važiúoti liftū žemýn; *s. per le scale* lįpti láiptais (žemýn); *fig s. nei dettagli* léistis į smulkmenas; ♦ *s. in campo* stóti į kóvą; *s. dal letto col piede sbagliato* nè tà kója iš lóvos išlįpti; *s. in piazza* išėiti į gatvės (*protestuoti*); *s. dal piedistallo* nusiléisti iš aukštumų; **2.** (*da mezzi di trasporto*) (iš)lįpti; *far s.* išlėisti, (iš)laipinti; *s. da cavallo* (*nu*)lįpti / nusėsti nuō árkljo; *s. dalla macchina* išlįpti iš mašinos; ♦ *~e (alla pròssima)?* lįpsite (kitų stotėlėj)?; **3.** (*andare giù*) léistis, nusilėisti; (*cadere*) (*nu*)kristi; *l'aereo ~e a quota 500 metri* lėktuvas lėidžiasi iki 500 mētrų aukščio; *la nebbia ~e* miglā kriūta; *i capelli le ~ono sulle spalle* plaukai jái kreūta aūt pečių; *ti ~ono le calze* tavo kójinės smuūka; *~ono le lacrime* tēka āšaros; *fig la strada ~e* kēlias lėidžiasi; **4.** (*spostarsi più a sud*) pėrsikelti (/ (*nu*)važiúoti / léistis *ir pan.*) (piečiaū); **5. fig** (*calare*) (*nu*)kristi; nusėsti; (*diminuire*) (*su*)mažėti; *s. di prezzo* (at)pigti; *la febbre ~e* temperatūrā kreūta; **6. fig** (*cedere*): *s. a un compromesso* léistis į kompromisą; *s. a patti* derėtis; tařtis; *non pensavo potessi s. a tanto* nesitikėjau, kād taįp žemaį nusirisi; **7. fig** (*di astro, tramontare*) léistis; **8. ėum** (*calare di peso*): *s. di due chili* numėsti dū kilogramūs; **9. kaip tr:** *s. le scale* lįpti láiptais (žemýn).

sceneggiare *vksm* (-nėg-) inscenizúoti.

sceneggiato *dkt v* seriālas.

sceneggiatore, -trice *dkt v/m* scenariistas -ė.

sceneggiatura *dkt m* scenārijus.

scénico, -a *bdv* scėninis; (*della scena*) scėnos; (*da scena*) scėniškas.

scenografia *dkt m* **1.** dekorācijos *pl*; **2.** (*l'arte, la tecnica*) scenogrāfija.

scenografo, -a *dkt v/m* scenogrāfas -ė, dekorātorius -ė.

sceriffo *dkt v* šerifas.

scervellarsi [stf-, f-] *vksm* (-vėl-) láužyti(s) / sùkti(s) (sáu) gálvą.

scetticismo *dkt v* filos, fig skepticižmas.

scettico, -a **1.** *bdv* fig skėptiškas; **2. dkt v/m** filos, fig skėptikas -ė.

scettro *dkt v* **1.** skėptras; **2. fig** sport titulas.

schéda *dkt m* **1.** kortėlė; kortà; *s. telefonica* telefòno kortėlė; ♦ *s. segnalética* nusikaltėlio duomenų kortėlė; **2.** (*modulo*) blānkas; **3.:** *s. (elettorale)* balsavimo lapėlis / biuletėnis; ♦ *s. bianca* tūščias balsalapis; *s. nulla* negaliójantis biuletėnis; **4.** (*casella di testo in giornali, riviste*) (tėksto) langėlis; **5. inf** plėkštė; kortà; *s. audio* (*madre, di memòria, di rete, video*) garso (pagrindinė, atminties, tiūklo, vaįzdo) plėkštė.

schedare *vksm* (*sché-*) registrúoti (į kartotėką); (*su una scheda*) įrašyti į kortėlę; (*catalogare*) kataloguoti.

schedario *dkt v* **1.** kartotėkà; (*catalogo*) katalògas; *lo s. della polizia* policijos archyvas / kartotėkà; **2.** (*mobile*) kartotėkà; (*per raccoglitori*) segtūvų / bylų spinta.

schedina *dkt m* lažybų kortėlė.

schéggia *dkt m* skevėldra; (*frammento*) šipulys; (*solo di legno*) skiedrà; *mi è entrata una s. in un dito* įsivariaū rākštį į pirštą; ♦ *come una s.* kaip žaibas.

scheggiare *vksm* (*schég-*) nuskėlti; apdaužyti; *s. il bordo di un piatto* nuskėlti lėkštės krāštą.

► **scheggiarsi** *sng* nuskilti.

schéleto *dkt v* **1.** griáučiai *pl*, skelėtas; **2. fig** (*di qcs, ossatura*) griáučiai *pl*; karkāsas.

schém||a *dkt v* **1.** schemà; (*disegno*) brėžinys; *s. di gioco* žaidimo schemà; ♦ *uscire dagli ~i* nesilaikyti standártų; **2.** (*piano*) plānas, schemà; (*traccia*) mėtmenys *pl*; *lo s. di un romanzo* romāno mėtmenys.

schematicamente *prv* schėmiškai, schemātiškai.

schemàtic||o, -a *bdv* schėminis; schėmiškas (*ir prk*); *representazione ~a* schėminis vaizdavimas.

schematizzare *vksm* schematizúoti.

schërma *dkt m* fechtāvimas(is); *tirare di s.* fechtúoti(s).

schermà||glia *dkt m* minčių susikirtimas; *~glie amoroze* flirtāvimas.

schermare *vksm* (*schèr-*) **1.** (už)deūgti; **2. tecn** ekranuoti.

schermirsi *vksm* (-isc-) **1.** (*da qcs*) vėngti (*kon*) pūrtytis; **2.** (*essere schivo*) kūklintis.

schermítóre, -trice *dkt v/m* fechtúotojas -a.

schërmo *dkt v* **1.** (*protettivo*) skýdas; ekrānas; **2.** (*televisivo e sim.*) ekrānas; *fig le stelle dello s.* ekrāno žvaigždės; ♦ *sullo s.* ekranė; *il grande s.* „didýsis ekrānas“ (*kinas*); *il piccolo s.* „mažāsis ekrānas“ (*televizorius*); **3.** (*difesa*): *farsi s.* apsisāugoti; dangstýtis; *fare (da) s.* (a qcs) apsisāugoti (*kq*).

schernìre *vksm* (-isc-) pašièpti.

schèrno *dkt v* pašaipà; pajuokà; (*oggetto di*) *s.* pajuokòs / patýčių objèktas.

scherz||àre *vksm* (*schèr-*) **1.** (pa)juokáuti; ~*avo, stavo ~ando* pajuokavau; *vuoi s.?, stai ~ando?, ~i?* juokáuji?; *c'è poco da s.* tai nè juokaĩ; *guarda che non ~o* àš rimtai; **2.** (*giocare*) žaisti; ♦ *s. col fuoco* žaisti sù ugnimi.

schèrz||o *dkt v* **1.** juokaĩ *pl;* (*burla*) pókštas, išdàiga; *fare uno s.* iškrèsti pókštą; *non sapere stare allo s.* nesupràsti juokų (*įsizièsti*); ♦ *per s.* juokaĩs; *s. della natura* apsigimèlis -è; *s. da prete* bjaurùs pókštas; *pochi ~i, senza ~i* bè juokų, rimtai; **2.** (*t.p. brutto s.*) šunýbè; bjaurùs pókštas; **3.** *fig (cosa facile)* vienì nièkai *pl;* *non è uno s.* nè taip leŋgva; **4.** *mus* skèrco.

scherzóso, -a *bdv* žaismingas, liŋksmas.

schettinàre *vksm* [A] (*schèt-*) važinètis riedučiais.

schèttin||o *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) riedùtis.

schiaccianóci *dkt v nkt* (riešutų) spaustùkai *pl*, spragtùkas.

schiacciànt||e *bdv fig* triuškinamas; (*inconfutabile*) ne(nu)giñčijamas; *prove ~i* negiñčijami įròdymai; *vittòria s.* triuškinama pèrgalè.

schiacciàre *vksm* **1.** (pri)spàusti; (*con il piede*) užminti; (*spiacciare*) sutráiškyti; (*su*)trèkšti; (*deformare*) (*su*)lámdyti, suglámžyti; (*appiattare*) suplóti, priplóti; *s. al suolo* priplàkti priè žèmès; *s. un cappello* suglámžyti skrybèlę; *s. un insetto* sutráiškyti / užminti vabalą; *s. il naso contro la vetrina* priplóti nòsį priè vitrinòs; *s. le noci* gliáudyti rièšutus; *s. un piede (a qcn)* užminti (*kam*) ànt kójos; ♦ *s. un pisolino* nusnùsti; **2.** (*premere*) (pa)spàusti; *s. un pulsante* paspàusti mygtùką; **3.** *sport (nel basket)* dèti kàmuolį iš viršaus; (*nella pallavolo*) atlikti púolamajį smūgį; (*nel tennis*) smūgiuoti iš viršaus; **4.** *fig* užgniaúžti (*il nemico e sim.*) sutriuškinti; *s. una rivolta* nuslopinti / užgniaúžti sukilimą.

► **schiacciàrsi** *sng* **1.** (*deformarsi*) susilámdyti, susiglámžyti; (*ammaccarsi*) susidaužyti; **2.** (*appiattirsi*) prisispàusti, prisiplóti; **3.** (*qcs*): *s. un brúfòlo* išsispàusti spúogą; *s. un dito in una porta* prisivèrti pirštą dūrimis.

schiacciàta *dkt m* **1.** *sport (nel basket)* dėjimas iš viršaus; (*nella pallavolo*) puolamàsìs / atàkos smūgis (*iš viršaus*); (*nel tennis*) smūgis iš viršaus; **2.** *gastr* paplotèlis.

schiacciasàssi *dkt v nkt* pléntvolis.

schiaffàre *vksm* (nu)drèbti; *s. in galera* įgrústi į kalėjimą.

schiaffeggiàre *vksm* (-fég-) (*qcn*) (su)dúoti ĩ / peř véidą (*kam*); skèlti (*kam*) àntausį.

schiaff||o *dkt v* **1.** àntausis; *prèndere a ~i (qcn)* skèlti (*kam*) àntausius; ♦ *faccia da ~i* įžulùs snùkis (*norisi suduoti*); **2.** *fig (t.p. s. morale)* a-kìbrokštas.

schiamazzàre *vksm* [A] krýkštauti, klýkauti.

schiamàzzo *dkt v* triúkšmas; klegesys; krýkštavimas, klýkavimas.

schiantàre *vksm* nuláužti, (nu)láužyti.

► **schiantàrsi** *sng* **1.** (*cozzare*) stipriai trènkis, stipriai atsitreñkti; **2.** (*fracassarsi*) sudùžti.

schiantò *dkt v* **1.** lūžimas; láužymas; (*scontro*) susidūrimas; atsitreñkimas; (*di aereo*) sudužimas; ♦ *di s.* staigà; **2.** (*rumore*) trènkšmas; (*di legno spezzato*) tràkstelėjimas; **3.** *fig (strazio)* sielvarta; **4.** *fam (bellezza)* tikrà grožybè; (*solo di qcn*) gražuolis -è; *sei uno s.* atròdai pritrenkiančiai.

schiarìre *vksm* (-isc-) **1.** (pa)švièsinti; **2.** *intr* [E] ⇒ **schiarirsi** **1., 2.**

► **schiarirsi** *sng* **1.** (pa)šviesėti; **2.** (*del cielo*) (pra)giedrėti, gièdrytis; (*all'alba*) (pa)šviesėti; **3.:** *s. i capelli* pasišviesinti plàukus; **4.:** *s. la voce* atsikòsėti; *fig s. le idee* (pradėti) blaiviau mastyti.

schiarita *dkt m* pràgiedrulis.

schiazzàre *vksm* [A] *fam* (nu)dvèsti; ♦ *s. d'invidia* miřti iš pavýdo.

schiavismo *dkt v* vergòvè.

schiavitù *dkt m nkt* vergijà (*ir prk*); vergystè; *ri-durre in s.* pavèrgti.

schiaùvo, -a *dkt v/m* vérgas -è (*ir prk*), veřgas -è; *da s.* vérgiškas; *fig s. delle passioni* sàvo aistrų vérgas.

schiéna *dkt m* nùgara; *sdraiarsi sulla s.* atsigulti ànt nùgaros; ♦ *a s. d'àsino* ànt àsilo (nùgaros); *tecn (di strada)* išgaubto pròfilio (*apie kelią*); *stare di s.* stovėti nùgara; *voltare la s.* atsùkti nùgarą; *ho la s. rotta* mán sòpa nùgara.

schienàle *dkt v* àtlošas, atkaltè; atramà.

schier||a *dkt m* **1.** rikiuòtè; gretà; *dgs ~e* àrmija; **2.:** ♦ *villette a s.* kotèdžai (*ppr. sujungti ir išdèstyti eilèmis*); jungtiniai namaĩ; **3.** *fig* būrýs.

schieraménto *dkt v* **1.** (*l'azione*) iš(si)rikiàvimas; **2.** *mil* rikiuòtè; kareivių išdèstymas; **3.** *sport* žaidèjų iš(si)dèstymas / iš(si)rikiàvimas; **4.** *fig* (susivienijusi) grùpè; sájunga.

schieràre *vksm* (*schie-*) **1.** (iš)rikiuoti, surikiuoti; išdèstyti; **2.** *sport* išdèstyti.

► **schieràrsi** *sng* **1.** išsirikiuoti; **2.** *fig (con qc, in favore di qc; contro qc)* stóti (*už ką; prieš ką*); (*sostenere qc*) palaikyti (*ką*).

schiettézza *dkt m fig* atvirūmas; tiesmukiškūmas.
schiett||o, -a *bdv 1. fig (aperto)* ātvīras; (*diretto*)
 tiēsmukas; *in modo* s. tiēsmuk(išk)ai; **2. (puro)**
 grīnas.

schifato, -a *bdv: essere s. (da qc)* šlykštētis (*kuo*),
 bjaurētis.

schifézz||a *dkt m (cosa brutta, scadente)* šlaīštas;
(cosa disgustosa) šlykštynē; **questo caffè è**
una s. šī kavā šlykšti; **il film è una s.** tās filmas
 – tikras šlaīštas; **che s.!** kóks šlaīštas!

schifiltoso, -a *bdv* išrankūs.

schifo *dkt v 1.* šlykštėjimas; *provare s. (per qc)*
 šlykštētis (*kuo*), pasišlykštėti; ♦ *da s.* šlykščiai;
fare s. šlykščiai atrōdyti; **questa pizza fa s.** šī
 picā šlykšti; **la squadra ha fatto s.** komāda sū-
 žaidē apgailētina; / *šūdinaī fam*; **mi fa s.** mán
 šlykštū, mán nuō jō blōga; *kaip jst che s.!* kaip
 šlykštū! **2. (cosa schifosa)** šlaīštas.

schifos||o, -a 1. bdv šlykštūs; šleikštūs; (*brutto,*
pessimo) bjaurūs; (*solo moralmente*) kiaūliškas;
un cibo s. šlykštūs maīstas; *un comportamento s.*
 kiaūliškas elgesys; *una persona ~a* šlykštūs
 žmogūs; *un tempo s.* šlykštūs / bjaurūs ōras;
2. bdv fam (esagerato) nereālūs; **ha una fortuna**
~a jām nereāliaī sēkasi; **3. dkt v/m** šlykštynē
com.

schioccare *vksm (schio-)* (*t.p. far s.*) pliaukšėti
(kuo); pliauškinti; (*una volta*) pliaukštelėti; *s.*
un bacio pākštelėti; *s. le dita* sprāgtelėti pirš-
 tais; *far s. la frusta* pliaukšėti botagū; *s. le lab-*
bra (su)čepsėti (lūpomis); *s. la lingua* pliaukš-
 telėti liežuviū.

schiocco *dkt v* pliaukštelėjimas.

schiodare *vksm (schio-)* **1.** (*liberare dai chiodi*
qcs) ištraukti (*iš ko*) vinīs; (*aprire, staccare*
qcs) išplėsti (*kq*) traukiant vinīs; **2. fig fam** (*far*
muovere qc da qcs) atplėsti (*kq nuo ko*).

schiopeppata *dkt m* (šautuvo) šūvis.

schioppo *dkt v* šautuvas; *stor* titnaginīs šautuvas;
 ♦ *a un tiro di s.* čiā pāt.

schiuudere* *vksm 1.* pravėrti; *s. le labbra* pravėrti
 lūpas; **2. fig** atvėrti.

► **schiuidersi** *sng* **1.** (*di fiori e sim.*) skleīstis,
 prasiskleīsti; sprōgti; **2.** (*di uova*) prasikālti;
 kāltis; **3. fig** atsivėrti.

schiuma *dkt m* putā; pūtos *pl*; (*di bollitura*)
 nuōvīros *pl*; (*del bucato*) pāmuilēs *pl*; *s. da*
barba skutīmosi pūtos; *fare la s.* putōti.

schiumare *vksm 1. tr* (nu)griēbti / (nu)graibyti
 putās (*nuo ko*); **2. intr** [A] (*sbavare*) apsiputō-
 ti (*ir prk*).

schiumarola *dkt m* graibštas (*putoms griebti*).

schiumoso, -a *bdv* putōtas.

schivare *vksm (qcs)* (iš)vēngti (*ko*) (*ir prk*).

schivo, -a *bdv* ūzdaras; santūrūs; nebendrāujan-
 tis; *un tipo s.* užsidārēlis -ē.

schizofrenia *dkt m med* šizofrenija.

schizofrenico, -a *dkt v/m med* šizofrēnikas -ē (*ir*
prk).

schizzare *vksm 1. intr* [E] taškýti(s); (už)tīkšti;
(con zampillo) (iš)trykšti; **2. intr** [E] *fig* šókti;
 máuti; mēstis; *s. via* išlēkti; *s. in piedi* pašókti
 iš viētos; *s. dalla porta* (iš)máuti prō durīs; **3. tr**
(qc di qcs) (ap)taškýti (*kq kuo*); (*di sostanze*
semiliquide) (ap)drabstýti, (ap)drēbti; (*senza*
sporcare) (api)puřkšti; *s. di fango* apdrabstýti
 purvū; **4. tr fig** (*abbozzare qcs*) šķiciuoti (*kq*).
 darýti (*ko*) eskīžā.

► **schizzarsi** *sng* (*di qcs*) ap(si)taškýti (*kuo*).
 taškýtis; *s. di sugo la manica* apsitaškýti ran-
 kōvę pādažu.

schizzato, -a *dkt v/m, bdv fam* šizikas -ē.

schizzinoso, -a *bdv* išrankūs; *kaip dkt v non fare*
lo s. nebūk tóks išrankūs.

schizz||o *dkt v 1.* tiškalaī *pl*; (*goccioline*) puřslai
pl; (*macchia*) dēmē; šlakēlis; *s. di fango* užti-
 šķes purvas, purvo dēmē; *~i di sangue* ištišķes
 kraujās *sg*, kraujo tiškalaī; **2. (balzo)** strýkte-
 lėjimas; **3. (abbozzo)** eskīzas; mētmenys *pl*;
 apmataī *pl*; *fig uno s. della situazione* trūmpas
 padētiēs aprāšymas; **4. art** šķicas.

sci *dkt v nkt 1. (attrezzo)* slīdē; *sport sci d'acqua*
 vandeīns slīdēs; **2. (sport)** slidinėjimas; *sport*
sci alpino kalnų slidinėjimas; *sport sci di fondo*
 slidinėjimas (*lygumojē*); *sport sci nautico* van-
 deīns slidinėjimas.

scia *dkt m 1.* kilvāteris; ♦ *sulla s. (di qc)* tēsiant
(kq); (*dopo*) pō (*ko*) **2. (non in acqua)** pēdsā-
 kas; *la s. di una cometa* komētos uodegā; **3. fig**
(traccia) pēdsakas.

sciabola *dkt m* kārdas (*truputį lenktas*).

sciabordare *vksm* [A] (-bór-) teliūskúoti.

sciacallo *dkt v 1. zool* šakālas; **2. fig** (*chi ruba*)
 plēšikāutojas -a (*per karq, stichines nelaimes*).

sciacquare *vksm* (iš)skalāuti; praskalāuti; pra-
 plāuti; *s. i panni* (iš)skalāuti skābinius; *s. i*
piatti praplāuti indūs.

► **sciacquarsi** *sng* nusiplāuti; nusipraūsti; *s.*
la bocca praskalāuti burnā.

sciacquo *dkt v* praskalāvimas.

sciacquone *dkt v* vandeīns nuleidimo prietaisas.

sciagura *dkt m* kraupī nelāimē, baīsi tragēdija.

sciagurat||o, -a 1. bdv (*infausto*) nelēmtas; (*fata-*
le) pragaištingas; (*maledetto*) prakēiktas; *una*
~a coincidenza nelēmtas sutapīmas; **2. bdv**
(moralmente) (baīsiai) nedōras; pasibaisėti-

nas; **3.** *dkt v/m* nenáudélis -è; nevidōnas -è;
4. *dkt v/m* (*sventurato*) neláimélis -è.
scialacquàre *vksm* išlaidáuti; (*qcs*) (iš)švaistýti (*kq*), (iš)jeikvóti.
scialacquatóre, -trice *dkt v/m* švaistūnas -è.
scialb||o, -a *bdv* **1.** blankūs; blýškūs; **2.** *fig* blankūs; pilkas; *partita ~a* blaňkios rungtnýs *pl.*
scialle *dkt v* skarà; skėpeta.
scialùppa *dkt m* gėlbėjimosi váltis / plaūstas.
sciamàno, -a *dkt v/m* šamānas -è.
sciamàre *vksm* [A, E] **1.** spiēsti; **2.** *fig* spiēstis.
sciàme *dkt v* spiēčius (*ir prk*).
sciancàto, -a *bdv* raišakōjis; lūošas.
sciàre *vksm* [A] slidinėti, šliuōžti slidėmis.
sciàrpa *dkt m* šálikas; *avvolgersi la s. al collo* ap-sivynióti káklą šáliku.
sciàtica *dkt m* med išijas.
sciatóre, -trice *dkt v/m* slidininkas -è.
sciatteria *dkt m* apsilėidimas.
sciàtto, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) apsilėidēs; netvarkin-gas; **2.** (*fatto senza cura*) aplaidūs.
scibile *dkt v* mōkslas; žmonijos žinių visumā.
sciccheria *dkt m* *fam* elegāncija.
scientificamēte *prv* mōksliškai.
scientificità *dkt m* mōksliškūmas.
scientifico, -a *bdv* **1.** mōkslinis; (*della scienza*) mōkslo; *articolo s.* mōkslinis stráipsnis; *pro-gresso s.* mōkslo pažangà; **2.** (*liceo*) *s.* ≡ tiks-lijų mōkslų licėjus, reālinis licėjus; **3.** (*rigoro-so*) mōksliškas.
sciēnz||a *dkt m* **1.** mōkslas; *uomo di s.* mōkslinin-kas; **2.** (*cultura*) apsiskaitymas; mōkslas; **3.** *dgs ~e* mōkslai; *~e esatte* tikslėji mōkslai; *~e della formazione* edukolōgija *sg*; *~e naturali (sociali, umane)* gamtōs (sociāliniai, humani-tāriniai) mōkslai; *~e politiche* politolōgija *sg*.
scienziàto, -a *dkt v/m* mōkslininkas -è.
sciišti||co, -a *bdv* slidinėjimo; *località / stazione ~ca* slidinėjimo kurortas.
sciūta **1.** *bdv* šiūtų; šiūzmo; **2.** *dkt v/m* šiūtas -è.
scimitàrra *dkt m* „šimitar“ (*riestas rytietiškas kardas*).
scimmia *dkt m* beždžiōnė (*ir prk*).
scimmiottàre *vksm* (-miōt-) (pa)mėgdžioti, mėg-džioti(s); beždžioniāuti.
scimpanzė *dkt v nkt* zool šimpānzė.
scimunìto, -a *dkt v/m* minkštaprōtis -è.
scindere* *vksm* **1.** (su)skáidyti (*ir prk*), (su)skál-dyti; **2.** *fig* (*separare*) atskirti; **3.** *chim* (su)skái-dyti.
► scindersi *sng* **1.** (su)skilti; (*in due*) pėrskil-ti; (*da qc*) atskilti (*nuo ko*); **2.** *fig* (*separarsi*) atskilti; **3.** *chim* susiskáidyti, skáidyti.

scintill||a *dkt m* **1.** kibirkštis -iēs; (*favilla*) žie-žirba; *sprizzare ~e* kibirkščiuoti; **2.** *fis* kibirk-štis -iēs.
scintillànte *bdv* žaižarūojantis; kibirkščiuojantis.
scintill||àre *vksm* [A] **1.** mirgėti; (*brillare*) švytė-ti, spindėti; tviskėti; (*luccicare*) blizgėti; (*sfa-villare*) žibėti; žaižaruoti; *la neve ~a* sniegas tvíska; *fig gli occhi le ~avano di gioia* jōs ākys spindėjo džiaugsmū; **2.** (*mandare scintille*) ki-birkščiuoti.
scintillio *dkt v* mirgėjimas; švytėjimas, spindėji-mas; tviskėjimas; žibėjimas.
scintoismo *dkt v* *rel* šintoizmas.
scintoista **1.** *bdv* šintoistų; šintoizmo; **2.** *dkt v/m* šintoistas -è.
sciocànte *bdv, dlv* šokiruojantis, sūkrėčiantis.
sciocàre *vksm* (*sciòc-*) šokiruoti, sukrėsti.
sciocchézz||a *dkt m* **1.** kvailystė; nesąmonė; *dgs ~e* niēkai; *dire ~e* niekūs kalbėti; *commettere una s.* padaryti kvailystę; *sono tutte ~e!* nesą-monės!; **2.** (*l'essere sciocco*) kvailumas; **3.** (*ine-zia*) meňkniekis, mažmojis; niēkas.
sciòc||co, -a **1.** *bdv* kvailas; paikas; *discorsi ~chi* kvailos kalbos; **2.** *dkt v/m* kvailys -ė.
sciògli||ere* *vksm* **1.** (*nodi e sim.*) atrīšti; (*distri-care*) išnárplioti; *s. i capelli* palėisti plāukus; *s. un nodo* atmėgzti / atrīšti māzgą; *s. una tréccia* išpinti / palėisti kāsą; ♦ *s. la lingua* atrīšti lie-žuvį; *s. i muscoli* atpalaiduoti raūmenis; prasi-mankštinti; **2.** (*slegare*) palėisti; (*liberare*) išlái-svinti; *s. il cane dalla catena* palėisti šunį nuō grandinēs; *fig s. da un obbligo* atlėisti nuō iši-pareigōjimo; **3.** *fig s. un enigma* ėminiťi mįslę; *s. una questione* iš(si)áiskinti klāusimą; **4.** *fig* (*annullare e sim.*); *s. un contratto (un ma-trimònio)* nutrāukti sūtartį (santuoką); *s. un ente (un reggimento)* išformuoti įstaigą (pulką); *s. il Parlamento, s. le Camere* palėisti Parla-meňtą; *s. una riunione* užbaigti susirinkimą; **5.** (*liquefare*) (iš)tirpdýti, (iš)tirpinti; (*scaldan-do qcs*) (iš)lýdyti; *s. il burro* išlýdyti sviestą; *s. lo zúcchero nell'acqua* (iš)tirpdýti cukrų vande-nyjė; *il sole ~e la neve* sáulė tirpdo sniegą.
► sciògli||ersi *sng* **1.** (*liberarsi*) pasilėisti; nu-trūkti; išsiláisvinti; **2.** (*di nodi e sim.*) atsirišti; **3.** (*qcs pr sē*): *s. i capelli* pasilėisti plāukus; *s. (i muscoli)* prasimankštinti; **4.** *fig* (*avere fine e sim.*) pasibaigti, baigtis; (*disfarsi*) iširti; (*sepa-rarsi*) išsiskirstyti; *la società si è sciolta da tem-po* bendrovė seniai iširo (/ likviduota); **5.** (*li-quefarsi*) (iš)tirpti; (*solo un po'*) aptirpti; (*per fusione*) lýdytis, išsilýdyti; *il sale si ~e nell'ac-qua* druskà tirpsta vandenijė; ♦ *s. in lacrime*

apsilīeti āšaromis; **6. fig** (*farsi meno timido*) įsidrąsinti; atsipalaiduoti.

scioglilingua *dkt v nkt* greitākalbė.

scioglimento *dkt v 1. (di nodi)* at(si)rišimas; **2. fig** (*epilogo*) atomazga; (*termine*) pabaigà; (*il porre fine*) (už)baigimas; *s. di un accordo* susitarimo nutraukimas; *s. delle Camere* Parlamento paleidimas; *s. di una società* bendrovės išformavimas (/ likvidavimas); **3. (il farsi liquido)** (iš)tirpimas; *lo s. della neve* sniego tirpimas; atlydis; **4. (lo sciogliere)** (iš)tirpdydas.

scioltèzza *dkt m 1.* vikrūmas; miklūmas; (*grazia*) grakštūmas; *s. di mano* raikų miklūmas; **2. fig** laisvūmas; *s. di modi* nesivaizžymas; *s. di stile* stiliaus sklandūmas; *parlare italiano con s.* laisvai kalbėti itališkai.

sciolt||o, -a *bdv 1. (libero)* laisvas; palaidas; (*non legato*) atrištas; nesurištas; *capelli ~i* palaidi plaukai; *lett versi ~i* baltosios eilės; **2. (non legato a qcs)** nepririštas (*prie ko*); *fig s. da un impegno* atleistas nuo įsipareigojimo; **3. fig** (*agile*) vikrus; miklus; (*fluido*) sklandūs; *s. nei movimenti* miklių judesių; **4. (di merce, sfuso)** svėriamas (*apie prekes*); **5. (liquefatto)** ištirpęs.

scioperante *dkt v/m* streikininkas -ė, streikuotojas -ė.

scioperare *vksm [A] (sciò-)* (su)streikuoti.

scioperato, -a *dkt v/m* dykinėtojas -a.

sciopero *dkt v* streikas; *s. economico (generale)* ekonominis (visuotinis) streikas; *s. degli autobus* autobusų vairuotojų streikas; *s. degli insegnanti* mokytojų streikas; *entrare in s.* su-streikuoti; *essere in s.* streikuoti; ♦ *s. bianco* itališkasis streikas; *s. della fame* bado streikas; *s. a gatto selvaggio* savavališkas streikas.

sciorinàre *vksm (-ri-)* **1.** išdžiaustyti; **2. (esporre)** išdėstyti; **3. fig** (*qcs a parole*) išlieti.

sciovia *dkt m* kalnų kėltuvas (*lynas su sėdynėmis slidininkams*).

sciovinismo *dkt v* šovinizmas.

sciovinista **1. bdv** šovinistinis; šovinistiškas; šovinistų; **2. dkt v/m** šovinistas -ė.

scipito, -a *bdv* prėskas, beskōnis (*ir prk*).

scippà||re *vksm* apiplėšti; (*qcn di qcs; qcs a qcn*) išplėsti (*ką iš ko*), pavogti (*kam ką*); *mi hanno ~to la / della borsetta* išplėšė iš manęs rankinuką (*ir paspruko*).

scippo *dkt v* vagystė (*išplėšiant ir sprunkant*).

sciròcco *dkt v* geogr sirōkas (*toks pietryčių vėjas*).

sciorppà||si *vksm (-ròp-)* *fam* kantriai iškęsti; *s. due ore di fila* kantriai iškęsti dvi valandas eilėje; *domani devo ~mi la suocera tutta la sera* rytų tēks iškęsti uošvienę visą vakarą.

sciròppo *dkt v* sirūpas.

scisma *dkt v* schizmà.

scissione *dkt m 1. (lo scindersi)* (su)skilimas; (*da qcs*) atskilimas (*nuo ko*); **2. fig** (*il separarsi da qc*) atskilimas (*nuo ko*); **3. (lo scindere)** (su)skaidymas; suskaidymas; **4. chim** susiskaidymas; skilimas.

scisso, -a *bdv* (*separato da qc*) atskirtas (*nuo ko*).

sciupàre *vksm 1.* (su)gadinti (*ir prk*); (*sgualcire*) (su)glámžyti; *fig s. la vista* gadinti(s) akis; **2. (sprecare)** (iš)eikvōti; (*dissipare*) (iš)švaistyti; *s. il proprio tempo* gaišinti savo laiką; **3.: s. una buona occasione** pralėisti gėrą prōgą; *t.p.* ⇒ **sprecare**.

► **sciupàrsi** *sng* **1. (danneggiarsi)** susigadinti; gadintis; (*sgualcirsi*) susiglámžyti; **2. (qcs)** susigadinti; *fig s. la salute* susigadinti sveikatą.

sciupàto, -a *bdv 1.* sugadintas; (*per l'uso*) nudėvėtas; (*sgualcito*) suglámžytas; **2. fig** (*di qcn*) išvažęs; palieęs; **3. (sprecato): tempo** s. sugaištas laikas; *t.p.* ⇒ **sprecato**.

scivol||àre *vksm [E] (sci-)* **1.** slidinėti; čiuožti; šliuožti; slýsti; *s. sul ghiaccio* čiuožti ant lėdo; **2. (perdendo l'equilibrio)** (pa)slýsti; *attento, si ~a!* atsargiai, slidù!; **3. (dalle mani)** išslýsti (iš raikų), išsprūsti; **4. (muoversi lentamente)** sliñkti; (*strisciando*) šliaužti; (*sfilandosi*) smūkti; *s. fuori* iškristi; (*di grani, più oggetti piccoli*) išbyrėti; **5. tecn** (*scorrere, di parti meccaniche*) slānkio.

scivolàta *dkt m 1.* paslydimas; **2. sport** (*nel calcio*) kāmualio išmušimas čiuožiant (žolė).

scivolo *dkt v* šliaužynė; šliuozyklà.

scivolóne *dkt v 1. (caduta)* pargriuvimas (*paslydus*); **2. fig** (*sconfitta inattesa*) netikėtas pralaimėjimas; **3. fig** (*errore*) apmaudi klaidà.

scivolóso, -a *bdv* slidūs (*ir prk*).

scòcca *dkt m* *tecn* kėbulas.

scocà||re *vksm (scòc-)* **1. tr** palėisti (*strėlę*); **2. tr** (*le ore*) (iš)mūšti (*valandas*); **3. intr** [E] išmūšti; *è ~ta la mezzanotte* išmušė dvýlika; *fig è ~ta la sua ora* išmušė jō valandà.

scocciante *bdv* įkyrus; *essere s.* įkyrėti.

scocci||àre *vksm (scòc-)* **1.** įkyrėti; užknisti *fam: mi hai ~ato* užknisai; **2. (creare disagio): mi ~a** (*far qcs*) mán nesinōri (*ką daryti*), tingiu.

► **scoccià||rsi** *sng* (*di qcs*) atsibōsti (*kas kam*): *mi sono ~to di questa situazione* (*di aspettare*) mán jau atsibōdo ši padėtis (láukti).

scocciatóre, -trice *dkt v/m* įkyruolis -ė; priėlipa *com*; rakštis -iēs *femm*.

scocciatūra *dkt m* nemalonùmas; **che s.!** kaip nemalonù!, kòks nemalonùmas!

scodella *dkt m* dubuò, dubenėlis.

scodellàre *vksm (-dèl-)* (i)pilti (ĩ lėkštė *ir pan.*); (*cibi semiliquid*) (i)drėbti (ĩ lėkštė).

scodinzolàre *vksm [A] (-din-)* **1.** vizginti úodegą; **2.** fig gėrintis.

scogliéra *dkt m* pajūrio uolà, pajūrio uòlos *pl*; rífas; *geogr s. corallina* koràlų rífas.

scòglio *dkt v* **1.** uolà (*ppr. išsikišusi iš vandens*); *uno s. sommerso* povandeninė uolà; **2.** fig (*ostacolo*) kliūtis -ies *femm*; (*prova*) išbandymas.

scoiàttolo *dkt v* *zool* voverė; *zool s. volante* voverė skraiduolė.

scolapiàtti *dkt v nkt* iñdų džiovýklė.

scolàre I *vksm (scò-)* **1.** *tr (recipiente e sim.)* (nu)-sunkti; išpilti (*skystį iš ko*); ♦ *fam s. una bottiglia* išmaukti bûteli; **2.** *tr (un cibo)* (nu)-kòsti; (nu)sunkti; *s. la pasta* kòsti makaronùs; **3.** *intr [E] (di piatti, bottiglie)* nuvarvėti; *mettere i piatti a s.* sudėti lėkštės ĩ džiovýklą; palikti lėkštės džiūti; **4.** *intr [E] ⇒ colàre* **4.**

scolàre II *bdv: età s.* mokýklinis àmžius.

scolarésca *dkt m* moksleĩviai *pl*; moksleivijà.

scolàro, -a *dkt v/m* moksleĩvis -ė; (*alunno, allievo*) mokinys -ė.

scolàsti||co, -a *bdv* **1.** mokýklinis; (*della scuola*) mokýklos; *anno s.* mòkslo mètai *pl*; *àula ~ca* mokýklos auditòrija; *ispettore s.* mokýklų inspektorius; *uniforme ~ca* mokýklinė unifòrma; **2.** fig *spreng* knýginis (*atitrukęs nuo praktikos*), scholàstinis.

scoliòsi *dkt m nkt med* skoliòzė.

scollàre *vksm (scòl-)* atklįjùoti, atlipinti.

► **scollàrsi** *sng* atsiklįjùoti, atlipti.

scollàto, -a *bdv* sù iškirptė, dekoltuotas.

scollatūra *dkt m* iškirptė; dekolťė; *s. generosa* gili iškirptė.

scollegàre *vksm (-lé-)* atjùngti.

► **scollegàrsi** *sng* inf atsijùngti.

scól||o *dkt v* nutekėjimas; *àcque di s., ~i* nuotėkos *pl*; (*tubo di*) *s.* nutekamasis vamzdis.

scolorina *dkt m* tepiklis, korektūros skýstis.

scolorire *vksm (-isc-)* **1.** *tr* (nu)blũkinti; **2.** *intr [E] ⇒ scolorirsi.*

► **scolorirsi** *sng* **1.** (iš)blũkti, nublũkti; **2.** (*del colorito*) (nu)blaũkti.

scolorito, -a *bdv* nublũkęs.

scolpire *vksm (-isc-)* **1.** (*un materiale*) apdĩrbti (su) kàltu (/ peiliu *ir pan.*); kàlti; (*intagliare*) dròžti; **2.** (*un'opera*) (nu)kàlti, iskàlti; (*incidere scritte*) (iš)raižyti; (*nel legno*) (iš)dròžti; (iš)-drožinėti; *s. una statua di marmo* nukàlti sta-

tulą iš marmuro; **3.** fig: *s. nel cuore (nella mente)* įsidėti ĩ širdį (ĩ gálvą).

scombinàre *vksm (-bi-)* sujaũkti (*ir prk*); fig *s. i piani* suardýti / sujaũkti planùs.

scombussolaménto *dkt v* sumaišymas; sutrikdymas; *s. della digestione* virškinimo sutrikdymas.

scombussolà||re *vksm (-bùs-)* sumaišyti; sutrikdýti; sujaũkti (*ir prk*); *s. lo stòmaco* sugadinti skrandį; fig *la notizia mi ha ~to* žinià manė sutrikdė.

scomméssa *dkt m* **1.** lažýbos *pl*; *fare una s.* eĩti / kirsti lažýbų; *pèrdere (vincere) una s.* pralaimėti (laimėti) lažýbas; **2.** (*puntata*) stàtymas.

scommétt||ere* *vksm (su qcs)* lãžintis (*dèl ko*) (*ir prk*), susilãžinti; (*puntare*) statýti; *s. cento euro (una birra)* lãžintis iš šimto eũrų (iš alaũs); *~o sulla vittoria del Milan, ~o che il Milan vince* lãžinuosi, kàd Milànas laimės, stataũ už Milàno pėrgalę; fig *ci puoi s.!* gali tuò neabejòti!; ♦ *s. la testa* dėti / guldýti gálvą.

scomodàre *vksm (scò-)* (su)trukdýti; apsunkiinti.

► **scomod||àrsi** *sng* vãrgintis; rūpintis; *non doveva s.!* nereikėjo (jũms)!; *non si ~i!* nesivãrginkite!, nesirũpinkite!

scomodità *dkt m nkt* **1.** (*l'essere scomodo*) nepatogũmas; **2.** (*disagio*) nepatogũmas, sunkũmas.

scòmod||o, -a *bdv* **1.** nepatogũs; *un autobus s.* nepatogũs autobusas; *scarpe ~e* nepatogũs bãtai; *una situazione ~a* nepatogi / keblĩ padėtis; *una zona ~a* vietà (/ rajònas *ir pan.*), kuĩ nuvažiũoti nepatogũ; vietà, kuĩ susisiekimas prãstas; *è s. (far qcs)* nepatogũ (*ką daryti*); fig *una verità ~a* nepatogi tiesà; **2.** (*di qcn*): *sto s. su questa poltrona* mán nepatogũ šiamė fòtelyje; **3.** fig (*di qcn*) nemėgstamas; nepatogũs; *avversario s.* sunkũs varžòvas.

scompar||ire* *vksm [E]* **1.** (pra)diũgti; prapũlti; pražũti; *s. alla vista* diũgti iš akiũ; *s. nel nulla* diũgti kaip ĩ vandenį; *ma dov'eri ~so?* kuĩ buvãĩ prapũolęs?; **2.** (*nascondersi*) pasislėpti, slėptis; **3.** (*morire*) atsisvėikinti sù pasàuliu (*mirti*); **4.** (*di vari fenomeni e sim.*) (iš)nykti; pranýkti, pradiũgti; *la febbre è ~sa* temperatũrà visiškai nukrito; *una specie animale (una tradizione) che sta ~endo* nýkstanti tradicija (gyvũnų rũšis).

scompàrsa *dkt m* **1.** (pra)dingĩmas; (pra)nykĩmas; *accòrgersi della s. (di qcs)* pastebėti, kàd kàs nòrs diũgo; **2.** (*morte*) atsisvėikinimas sù pasàuliu (*mirtis*); **3.** (*estinzione*) išnykĩmas.

scompàrso, -a *bdv* diũgęs; prapũolęs, pražũvęs; *s. senza lasciare tracce* diũgęs kaip ĩ vandenį, diũgęs bè žiniòs.

scompartiménto *dkt v* (*di un treno*) kupē *inv.*

scompàrto *dkt v* skýrius; skyrēlis.

scompénso *dkt v* **1.** pusiaúsvyros nebuvimas; neatitikimas; **2.:** *med s. cardiaco* širdiės dekom-pensācija.

scompiagliare *vksm* (su)jaũkti; (*mischiare*) (su)-pāinioti; *s. i capelli* (su)taršyti plāukus.

scompiglio *dkt v* netvarkā, nētvarka; (*pasticcio*) jōvalas; (*trambusto*) sāmyšis.

scompisciārsi *vksm:* *s. dalle risa* juokaīs plýšti.

scompórre* *vksm* **1.** (iš)skāidyti; *mat s. un nù-mero in fattori primi* (su)skāidyti skaičių ne-daliaišiais daugikliais; **2.** (*smontare*) (iš)ardyti, išmontuoti; **3.** (*arruffare*) (su)taršyti; **4.** *fig* (*tur-bare*) (su)trikdyti.

► **scompòrsi** *sng r* **1.** (*dividersi e sim.*) skāyditis, išsiskāidyti; **2.** *fig* suglūmti, sutrikti.

scompóst||o, -a *bdv* **1.** (iš)skāidytas; **2.** (*disordi-nato*) netvarkingas; *capelli ~i* susitaršę plau-kaĩ; **3.** (*di qcn*): *giacere s.* drybsoti, negražiaĩ gulėti; *sedere s.* negražiaĩ sedėti, sedėti išsip-lėtusiam / išsidrēbusiam; **4.** *fig* (*indecente*) ne-padorūs.

scomùnica *dkt m rel* ekskomūnika, atskyrimas nuò Bažnyčios.

scomunicāre *vksm* (-mù-) *rel* ekskomunikuoti, atskirti nuò Bažnyčios.

sconcertāre *vksm* (-cèr-) visiškai suglūminti; iš-mūšti iš vėžių; (*scioccare*) šokiruoti.

sconcerto *dkt v* suglumimas; ♦ *gettare nello s.* šokiruoti.

sconcézz||a *dkt m* **1.** (*l'essere sconcio*) nepado-rūmas; **2.** (*atto sconcio e sim.*) nepadorybė; (*oscenità*) nešvankybė; *dire ~e* nešvankiai kal-bėti; blevžgoti; **3.** (*cosa brutta*) ākį rēžiantis daiktas; klaikūs daiktas.

scónci||o, -a **1.** *bdv* nepadorūs; (*osceno*) nešvān-kus; (*schifoso*) šlykštūs; *barzelletta ~a* nešvān-kus anekdotas; **2.** *dkt v:* *è uno s.!* āpmaudas ĩma!

sconclusionàto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) pādrikas; bė sāryšio; nenuoseklūs; **2.** (*di qcn*) nenuoseklūs; viškā dārantis bė lōgikos.

scondito, -a *bdv* bė jokių priėskonių; bė pādažo; nepaskānintas; (*senza sale*) bė drūskos.

sconfessāre *vksm* (-fēs-) **1.** (*rinnegare*) išsižadėti (*ko*); **2.** (*dissociarsi*) atsiriboti (*nuo ko*); viešai parėikšti sāvo nepritarimā (*kam*).

sconfiggere* *vksm* nugalėti (*ir prk*), įveikti; (*solo in gare*) nurūngti; (*solo combattendo*) sumūšti; (*sbaragliare*) sutriuškinti; *s. il nemico* nugalėti priešā; *s. la squadra avversaria* įveikti varžōvų ekipā; *fig s. il cancro* įveikti vėžį.

sconfinare *vksm* (-fi-) pėržengti siėnā; (*non vo-lendo*) atsidūrti ūž siėnos; (*in proprietā altrui*) pažeĩsti privačios valdōs ribās.

sconfinàto, -a *bdv* beribis (*ir prk*); bekrāstis.

sconfitta *dkt m* **1.** pralaimėjimas; *una sonora s.* sutriuškimas; *riportare una s., subire una s.* patirti pralaimėjimā; **2.** *fig* (*eliminazione*) li-kvidāvimas; *la s. dell'analfabetismo* neraštin-gūmo likvidāvimas; **3.** (*l'azione*) įveikimas (*ir prk*), nugalėjimas.

sconfitto, -a *bdv* nugalėtas; įveiktas; *dichiararsi s.* prisipažinti nugalėtam.

sconfortānte *bdv* viltį ātimantis.

sconfortare *vksm* (-fōr-) (*qcn*) ātimti (iš *ko*) viltį.

sconforto *dkt v* neviltis -iės *femm*; nusiminimas; *preso dallo s.* āpimtas nevilties; *piombare nello s.* pūlti ĩ nēviltį.

scongelaμένο *dkt v* atšildymas.

scongelaire *vksm* (-gē-) atšildyti, atitirpdyti; (*solo surgelati*) defrostuoti.

scongiur||are *vksm* (-giù-) *fig* **1.** (*supplicare*) mal-dauti; nusizėminus prašyti; *tì ~o!* maldāju tavē! / tavēs!; **2.** (*evitare e sim.*) užkiřsti (*kam*) kėliā, išvėngti (*ko*); (*stornare*) nukreipti; *l'in-tervento del sindacato ha ~ato lo sciòpero* prof-sājungos dėkā streiko išvėngta.

scongiur||o *dkt v* užkeikimas (*apsisauçant nuo nelaimės*); ♦ *fare gli ~i* pabėlsti ĩ mēdį tris kartūs (*kad kas bloga nenutiktų*).

sconnettere* *vksm* **1.** *tr* (at)skirti; (*buttare all'a-ria*) išvartyti; **2.** *tr inf* atjūngti; **3.** *intr* [A] klie-dėti.

sconnéso, -a *bdv* **1.** išklibęs; išgvėręs; *selciato s.* nelýgus grindinys; **2.** (*scollegato*) neprijūngtas; nesujūngtas; **3.** *inf* atsijūngęs, neprisijūngęs; (*solo di qcs*) neprijūngtas; **4.** *fig* pādrikas, bė sāryšio; nerišlūs.

sconnessura *dkt m* plyšys.

sconosciuto, -a **1.** *bdv* nežinomas; (*spec. di qcn*) nepažįstamas; **2.** *bdv* (*non accertato*) nenusta-týtas; (*non identificato*) neatpažintas; **3.** *bdv* (*poco noto*) mažaĩ / menkaĩ žinomas; nežy-mūs; **4.** *dkt v/m* nepažįstamasis -oji.

sconquassare *vksm* **1.** nusiaužti; (*buttar all'aria*) (iš)vartyti; (*fare a pezzi*) (su)plėšyti; (nu)dra-skýti; **2.** (*sballottare*) blaškýti; (*far tremare*) su-drėbinti.

sconquasso *dkt v* **1.** nusiaužimas; **2.** *fig* suirūtė; sāmyšis.

sconsideàto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) neapgalvotas; (*temerario*) beatódairiškas; **2.** (*di qcn*) neap-dairūs; (*irresponsabile*) neatsakingas.

sconsigliabile *bdv* nepatařtinas; *è s. (far qcs)* nepatařtina (*kq daryti*).

sconsigliare *vksm* **1.** (*non consigliare*) nepatařti; nerekomenduoti; **2.** (*dissuadere dal far qcs*) patařti (*ko nedaryti*), nepatařti (*ko daryti*); atkalbinėti (*nuo ko*).

sconsolato, **-a** *bdv* **1.** (*di qcn*) nepagúodžiamas; **2.** (*di qcs*) gaudùs; sielvartingas.

scontare *vksm (scón-)* **1.** (*una merce*) nukáinoti; **2.** (*detrarre una somma*) išskaitýti; **3.** (*una colpa*) išpirkti (*kaltę*); (*una pena*) atlíkti (*bausmę*); *s. un anno di carcere* atsédėti metùs; **4.** *fig (pagare per qcs)* mokėti (*už kq*); *s. la propria inesperienza* mokėti už savo nepatýrimą; **5.** *fin* diskontuoti.

scontat||**o**, **-a** *bdv* **1.** (*di prezzo e sim.*) sumážintas (*apie kainą*); **2.** (*di merci*) nukáinotas; sù nuólaida; **3.** (*ampiamente previsto*) nieko nestėbiantis, lengvai prognozuojamas; ♦ *dare per s.* laikýti suprařtamam dalykù; **4.** (*banale*) lėkřtas; trafarėtiškas.

scontentare *vksm (-tén-)* (su)kėlti (*ko*) nepasitenkinimą; nepatíkti (*kam*); *non volere s. nesuno* norėti, kád visų būtų patėnkinti.

scontentezza *dkt m* nepasitenkinimas.

scontent||**o** **I**, **-a** *bdv* nepatėnkintas; nusiminęs; (*triste*) liūdnas; *faccia ~a* liūdnas vėidas; *essere s. (di / per qcs)* būti (*kuo*) nepatėnkintam.

scontento **II** *dkt v* ápmaudas.

scont||**o** *dkt v* **1.** nuólaida; *uno s. del 10% (di 10 euro)* 10 proc. (10 eùrų) nuólaida; *s. per gli studenti* nuólaidos stuđentams; *fare uno s. padaryti / táikyti nuólaidą*; *c'è lo s. sugli elettrodomestici* táikomos nuólaidos buitinei tėchnikai; ♦ *non fare ~i* niekam nedovanóti; **2.** (*riduzione*) sumážinimas; ♦ *s. di pena* bausmės laiko sumážinimas; **3.** (*espiazione*) išpirkimas (*kaltės, nuodėmių*); **4.** *fin* diskontas.

scontrà||**rsi** *vksm (scón-)* **1.** (*contro qcs*) atsitreňkti (*i kq*), treňktis; (*conficcandosi*) įsirėžti; *s. contro un albero* atsitreňkti į mėdį; **2.** (*l'uno con l'altro*) susidurti; *i treni si sono ~ti* traukinių susidūrė; **3.** (*battersi e sim.; anche sport*) susireňti; susigrųmti, grųmtis; *i dimostranti si sono ~ti con le milizie* demonstrantai susirėmė su kareiviais; **4.** *fig (con qc)* susikirsti (*su kuo*); kiviřcytis; **5.** *fig (l'uno contro l'altro)* susidurti; susikirsti; *i nostri interessi si sono ~ti* susikiřto mūsų intėrsai.

scontrino *dkt v (t.p. s. fiscale)* (kasòs) čekis; *battere / emettere uno s.* išmùsti čekį.

scontro *dkt v* **1.** (*collisione*) susidūrimas; (*colpo*) smūgis; *uno s. tra due tir* dviejų suňkvežimių

susidūrimas; **2.** (*zuffa e sim.*) susirėmimas; grumtynės *pl*; (*battaglia*) mūřis; (*duello, anche sport*) dvikova; *s. a fuoco* susišaudymas; **3.** *fig (lite)* kiviřčas; (*discussione*) (arřų) giňčas.

scontròso, **-a** *bdv* řiurkřtùs; irzlùs; (*solo di qcn*) nemalonaùs būdo.

sconveniente *bdv* **1.** (*inadatto*) netiňkamas; nėderamas; (*indecente*) nepadorùs; *è s. nēdera*; **2.** (*svantaggioso*) neapsimókantis; *è s. neapsimóka*.

sconvolgente *bdv* priblōškiantis.

sconvolgere* *vksm* **1.** (*devastare*) (nu)siaũbti; *s. un paese* (nu)siaũbti krąřtą; **2.** (*mettere in disordine*) (visái) sujaũkti; išmėtyti; **3.** *fig (colpire)* priblōkřti, sukrėsti; **4.** *fig (stravolgere)* gramzdinti į chaòsą; (*far fallire*) (su)žlugdyti.

sconvolgiménto *dkt v* *fig* **1.** (*scompiglio*) pakrikimas; chaòsas; (*sovvertimento*) pėrversmas; **2.** (*turbamento*) sukrėtimas.

sconvolto, **-a** *bdv* *fig (di qcn)* priblokřtas, sukrėstas.

scoop [sku:p] *dkt v nkt* sensacingą žinią.

scoordinato, **-a** *bdv* nekoordinuotas.

scooter ['skuter] *dkt v nkt* motorlėris.

scópa **I** *dkt m* šluota.

scópa **II** *dkt m* „šluota“ (*toks kortų žaidimas*).

scopàre *vksm (scó-)* **1.** (iš)šluoti, nušluoti; **2.** *volg* (iš)dulkinti.

scoperchiare *vksm (-pėr-)* nudeňgti (*kq*), atideňgti; nuimti (*ko*) daňgti; *fig s. una casa* nuplėšti namo stogą.

scopèrta *dkt m* **1.** atradimas; *la s. dell'America* Amėrikos atradimas; *fare una s.* atrąsti; ♦ *alla s. (di qcs)* (*kam*) pažinti; *iron che s.!, bella s.!* kóks atradimas!; **2.** (*rivelazione*) atskleidimas; *la s. del colpevole* nusikaltėlio išaiřkinimas; **3.** (*cosa scoperta*) radinỹs.

scopèrt||**o**, **-a** **1.** *bdv (non coperto)* neuždengtas; (*aperto*) átviras; *auto ~a* atvira mařina; *a capo s.* plikà gálva; **2.** *bdv (nudo)* plikas; **3.** *bdv (non difeso)* neapsaugotas; vòs vòs saugomas; ♦ *lasciare il fianco s.* neapsidraùsti nuò kritikos; **4.** *bdv (di conto bancario)* tūrintis neįgiamaų likùti; (*di assegno, spese*) nepàdengtas; **5.** *dkt v nkt: allo s.* atviramė orė; ♦ *uscire allo s.* atviraį prabilti (/ pa(si)sakýti); **6.** *dkt v fin: s. (di conto)* kredito limitó virřijimas.

scòpo *dkt v* tikslas; (*aspirazione*) siėkis; *ottenere / raggiungere uno s.* pasiekti tikslą; *a che s.?* kuriám tikslui?; (*con stizza*) kuriám gálui?; ♦ *kaip įngt allo s. (di far qcs)* idaňt (*kq daryti*); siekiant (*kq daryti*).

scoppià||**re** *vksm [E] (scòp-)* **1.** sprógti, susprógti;

(di più cose) sproginéti; *far s.* (su) sprogdinti; è ~*ta una bomba (uno pneumàtico)* sprógo bòmba (padangà); è ~*to un tubo* susprógo / pratrúko vañzdis; *mi è ~ta una vescica* (mán) pratrúko / praplyšo votis; *fig mi ~va il cuore* mán širdis plyšo; **2.** (*prorompere*) staigà (pa)-kilti, (akimirksniu) prasidėti; (*divampare*) įsipiłeksti; *far s.* (su) kéliti; è ~*ta un'epidemia (un incendio)* kilo epidēmija (gašras); è ~*ta l'estate* jau tikrà vāsara; è ~*ta la guerra* suliepsnójo káras; è ~*ta una lampadina* pókštelėjo lempūtė; è ~*ta una rivolta* įsipiľeskė riáušės; è ~*to un temporale* staigà užėjo audrà; **3.** *fig. s. a piangere, s. in lacrime* apsiuverkti; prapliūpti āšaromis; *s. a ridere* pratrúkti juokù, prapliūpti juokaš; **4.** *fig (non trattenersi)* nesusivaldyti; ♦ *s. dal ridere* juokaš sprógti / plyšti; *s. di invidia* sprógti iš pavydo; *s. di salute* būti sveikám kaip ridikas; **5.** *fig (essere sfinito)* būti nusivariusiam; (*morire*) gálą gáuti; *s. dal caldo* leĩpti nuò karščio; **6.** *fig (essere strapieno di qcs)* būti prikimštám (*ko*); plyšti (*nuo ko*).

scoppiettàre *vksm* [A] (-piét-) sproginéti; pokšėti; spragsėti; traškėti.

scoppio *dkv* v **1.** (*esplosione*) sprogimas; trūkimas; *lo s. di una gomma* padangòs sprogimas; *tecn motore a s.* vidaus degimo variklis; ♦ *a s. ritardato* uždelsto veikimo; **2.** (*il rumore*) treňksmas; sprogimas; **3.** *fig (di un evento)* (staigùs) kilimas; prótrukis; *lo s. della guerra* káro kilimas; *lo s. della peste* máro prótrukis; **4.** *fig (di un sentimento)* prótrukis; *uno s. di risa* juòko prótrukis.

scoprire* *vksm* **1.** atideňgti; *s. una pèntola* atideňgti púodą; *s. una targa commemorativa* atideňgti pamiňklinę leñtą; ♦ *s. gli altarini* išsiáiskinti, kuř šuò pákastas; **2.** (*denudare*) apnúoginti; *s. le braccia* apnúoginti rankàs; **3.** (*far vedere*) (pa)ródyti; *s. una carta* atveřsti kórtą; *s. i denti* paródyti dantis, išsiáiepti; **4.** *fig (lasciar indifeso)* palikti neapsáugota; **5.** (*rivellare*) atskleĩsti; (*chiarire*) išsiáiskinti; (*venire a conoscere*) sužinóti; *s. l'accaduto* išsiáiskinti, kàs nutiko; *s. il colpèvole* susėkti / suràsti nusikalťelį; *s. una congiura* atskleĩsti sá mokslą; *s. il trucco (capirlo)* pėprasti triuką; *s. la verità* sužinóti tiesą; *farsi s.* įkliúti; lėistis pagaunamám; **6.** (*qcs di nuovo*) atràsti; (*rinvenire*) aptikti; (*trovare*) suràsti; *s. un cadàvere* aptikti lavóną; *s. un errore* suràsti klaidą; *s. un nuovo pianeta (una vena aurifera)* atràsti naųją planėtą (áuksò gýslą); *s. un giovane talento* atràsti jáuną tálentą; ♦ *s. l'acqua calda* išràsti dviratį.

► **scop||rirs** *sng* **1.** (*svestirsi e sim.*) apsinúoginti; (*togliersi la coperta*) atsiklóti; (*vestirsi più leggero*) ploniaų apsireňgti; **2.** *mil, sport (esporsi)* aplėisti gynybą; nebesisáugoti; **3.** *fig* atsiskleĩsti; *non vuole s.* nenóri atskleĩsti sávo ketinimų; *mi sono ~erta un'ottima cuoca* pasiródo áš puikí virėja.

scopritóre, -trice *dkv* v/m atradėjas -a.

scoraggiamentó *dkv* v nusiminimas; pasitikėjimo savimi netekimas; prislėgtà núotaika.

scoraggiante *bdv* stūmiantis į nėviltį.

scoraggiare *vksm* stūmti į nėviltį; atimti (*kam*) pasitikėjimą savimi.

► **scoraggiarsi** *sng* nusimiňti; netėkti pasitikėjimo savimi; púlti į nėviltį.

scorbùtico, -a *bdv* irzlùs; stataūs būdo.

scòrbutó *dkv* v med skòrbutas.

scorciatòia *dkv* m **1.** trumpėsnis kėlias; *prèndere una s. eĩti* (/ važiuoti) trumpesnių kelių; **2.** *inf* klavišų derinys.

scórcio *dkv* v **1.** men rākursas; **2.** (*vista parziale*) dalinis vaizdas; **3.** (*scritto*) apýbraiža; **4.** (*di tempo*) gálas; pabaigà.

scordà||re *vksm* (*scòr-*) (*dimenticare*) pamiršti; užmiršti; *ho ~to il suo cognome* pamiršau jò pavardę, ne(be)prisimenu jò pavardės; *non ti s. di telefonare* nepamiršk paskam̃binti.

► **scordà||si** *sng* ((*di*) *qcs*, *di far qcs*) pamiršti (*kq, kq daryti*); *s. un indirizzo* pamiršti ádresą; ♦ *puoi ~telo!* nesuláuksi!; *t.p.* ⇒ **scordàre**.

scordàre **II** *vksm* (*scòr-*) (*uno strumento musicale*) išdėrinti (*muzikos instrumentą*).

► **scordàrsi** *sng* išsidėrinti.

scordàto, -a *bdv* nesudėrintas; išsidėrinęs.

scòrfano *dkv* v zool skorpionžuvė; ♦ *brutto come uno s.* baisùs kaip káras.

scòrgere* *vksm* **1.** įžiūrėti (*ppr. toľumoje*), įžvelgti; (*notare*) pastebėti; (*vedere*) pamatýti; **2.** *fig* jausti; pajusti; (*notare*) pastebėti; *s. sarcasmo nelle parole di qcn* jausti sarkázmą kienò žodžiuose.

scòri||a *dkv* m (*ppr. dgs ~e*) átliekos *pl*; *tecn (del metallo)* šlákas; ~*e radioattive* radioaktyviosios átliekos; *smaltire le ~e* naikinti átliekas.

scornàto, -a *bdv fig* nulaužtaĩs ragaĩs (*pažemintas*).

scoracciàta *dkv* m (*maisto*) prisikirtimas.

scorpióne *dkv* v **1.** zool skorpionas; **2.** (*segno zodiacale*) skorpionas (*zodiako ženklas*).

scorrazzare *vksm* **1.** *intr* [A] lakstýti; (*con mezzi di trasporto*) pa(s)važinėti; **2.** *tr* (*portare in giro*) pavežióti.

scorreggiare *vksm* [A] (-rég-) *volg* (pa)bezdėti.

scórr||ere* *vksm* (*scór-*) **1. intr** [E] (*fluire*) tekėti; bėgti; (*placidamente*) srovėti; *il fiume ~e* upė tėka; *le lacrime ~ono sul volto* ašaros riėda peĩ vėida; *il sangue ~e dalla ferita* kraujas eĩna / bėga / lėjasi iš žaizdės; *fig il tràffico non ~e* eĩsmas nėjuda; *fig una frase che non ~e* nesklاندūs sakinyĩs; *fig fai s. il testo verso il basso* nulėisk tėkstą, pasliĩk tėkstą ĩ āpačia; **2. intr** [E] (*in qcs, lungo qcs*) sliĩkti; (*avanti e indietro*) slĩnkioti; (*strisciando*) šliauĩti; (*scivolando*) slĩsti; (*rotolando*) riedėti; (*muoversi veloce*) greitai judėti; (*tra posti a sedere*) pasisliĩkti; **3. intr** [E] (*del tempo*) (pra)ėĩti; (*lentamente*) sliĩkti; **4. tr** *fig* pėrĩzelgti, pėrbėgti (akimis); *s. il giornale* pėrĩzelgti laikraštĩ.

scorreria *dkt m* užpuolĩmas; reĩdas (*ir prk*).

scorrettamėnte *prv* **1.** (*in modo errato*) netaisyklĩgai; negerai; nė taip; **2.** (*in modo disonesto*) nesąĩžĩnĩgai.

scorrettėzza *dkt m* **1.** (*l'essere scorretto*) netaisyklĩgumas; **2.** (*inesattezza*) netikslumas; (*errore*) klaidą; **3.** (*atto scorretto e sim.*) negarbĩngas dārbas; nesąĩžĩngas pėlgis; **4. sport** (*fallo*) praĩžangą; **5.** (*disonestà*) nesąĩžĩnĩgumas.

scorřetto, -a *bdv* **1.** netaisyklĩngas; (*errato*) klaidĩngas, neteisĩngas *fam*; (*inesatto*) netikslũs; **2.** (*sleale*) nekorėktiĩškas; (*disonesto*) nesąĩžĩnĩngas; *sport* *gioco* s. neĩsvarũs žaidĩmas.

scorřevole *bdv* **1.** paslankũs; slėĩkantis; *elemento* s. paslankĩ detalė; *porta* s. slĩnkiojamasis / stũmdomosios dũrys *pl*; **2. fig** sklandũs; *trāffico* s. sklandũs eĩsmas.

scorrevolėzza *dkt m* *fig* sklandũmas.

scorribānd||a *dkt m* užpuolĩmas; *fare ~e* (*da qualche parte*) puldinėti (*kq*).

scorrimėnto *dkt v* **1.** tėkėjimas; *fig strada di s. veloce* greitkelis; **2.** (*non di fluidi*) slĩnkĩmas; slĩnkiojimas.

scórša *dkt m*: ♦ *dare una s. (a qcs)* pavartyti (*kq*); (*un testo*) pėrmesti akimis.

scórs||o, -a *bdv* praeĩjės, praeĩtas; *l'anno s., lo s. anno* praeĩjusiais mėtais, pėrnai; *martedì s., lo s. martedì* praeĩtą antradienĩ; *la volta ~a* praeĩtą kartą.

scorsóio, -a *bdv*: *nodo* s. slĩnkiojamoji kilpa; slĩnkiojamasis māzgas.

scòrt||a *dkt m* **1.** palydā; eskòrtas; ♦ *sotto s.* užpalydā; *sulla s. (di qcs)* rėmiantis (*kuo*); **2.** (*lo scortare*) lydėjimas sũ āpsauga; eskortāvimas; **3.** (*riserva*) atsargā; *dgs ~e* ātsargos, rezėrvai; *fare s. (di qcs)* apsirũpinti (*kuo*); ♦ *ruota di s.* atsarginis rātas.

scortāre *vksm* (*scòr-*) (*pa*)lydėti (sũ āpsauga), eskortuoti.

scortėse *bdv* nemandagũs; (*indelicato*) netaktiĩškas; (*rozzo*) šiurkštũs.

scortesemėnte *prv* nemandagiaĩ.

scortesĩa *dkt m* **1.** nemandagumas; (*rozzezza*) šiurkštũmas; **2.** (*atto scortese e sim.*) nemandagũs / negražũs pėlgis; (*indelicately*) netaktas; *fare una s. (a qcn)* negraĩziaĩ pasielgti (*su kuo*).

scorticāre *vksm* (*scòr-*) (*nu*)dĩrti (*kam*) kailĩ (/ ódą); (*nu*)lũpti (*kq*).

► **scorticārsi** *sng* nusibrózdinti.

scórza *dkt m* žievė, žievėlė; lũobas; *s. d'arancia* apelsino žievėlė; *tògliare la s. (a qcs)* nulũpti (*kq*); *fig sotto una rùvida s. si cela un cuore d'oro* už storĩžievĩškũmo slėpiasi auksinė širdis.

scoscėso, -a *bdv* statũs; skardĩngas.

scòss||a *dkt m* **1.** supũrtymas; pakrātymas; (*colpo*) smũgis; *s. elettrica* elėktros smũgis; *s. di terremoto, geol s. sismica* pėžemĩnis smũgis; *fam ho preso la s.* manė nukrėtė / nukrātė elėktrā; **2.** (*sobbalzo*) trũktelėjimas; *procēdere a ~e / a scossini* trũkėioti; kratyti; **3. fig** (*trauma*) sukrėtimas, smũgis.

scòss||o, -a *bdv* *fig* sũkrėstas; sutrikęs; *nervi ~i* pakrikę nėrvai.

scossóne *dkt v* krėstelėjimas.

scostānte *bdv* nedraugĩškas.

scostāre *vksm* (*scò-*) **1.** patrāukti; (*spingendo*) nustũmti; **2. fig** (*evitare*) vėngti (*ko*).

► **scostārsi** *sng* **1.** pasitrāukti; atsitrāukti; pasisliĩkti; *s. dal muro* pasitrāukti nuò sienos; **2. fig** (*discostarsi*) nukrėpti.

scostumāto, -a *bdv* besarmātis.

scotennāre *vksm* (*-tén-*) (*nu*)skalpuĩti.

scottānte *bdv, dlv* **1.** dėginantis; **2. fig** opũs; labai aktualũs.

scott||āre *vksm* (*scòt-*) **1. tr** (*nu*)dėginti; (*con acqua*) (*nu*)plikyti; *il sole mi ha ~ato le spalle* saulė nudėgino mán pečiųs; **2. tr** *gastr* blanĩruĩti; **3. tr** *fig* užgauti, įskaudinti; (*deludere*) nuvilti; **4. intr** [A] dėginti; kaĩtinti; *il ferro da stiro ~a* lygintũvas dėgina; **5. intr** [A] (*essere molto caldo*) dėgti; bũti įkaĩtusiam; *la fronte ~a* kaktā dėga; *la pentola ~a* pũodas įkaĩtęs; ♦ *~a la terra sotto i piedi* ĩ pādaĩ svỹla; kniėti išsinėšdinti; **6. intr** [A] *fig* bũti labai aktualiām; dėgti; *una questione che ~a* labai aktualũs klāusimas; *roba che ~a* nelegaliāĩ įsigyti daiktaĩ *pl*.

► **scottārsi** *sng* nusidėginti.

scottatūra *dkt m* **1.** nusidėginimas; (*con l'acqua*)

nusiplikymas; (*da sole*) nudegimas (*nuo saulės*); **2.** fig skaudi patirtis.

scòttex *dkt v nkt* popierinis raškluostis.

scòtto I, -a *bdv* pėrvirtas.

scòtto II *dkt v*: ♦ **pagare lo** *s.* užmokėti kainą (*už kq*); (*essere punito*) gauti atpildą; atsiimti (savo).

scout [skaut] *dkt v/m nkt* skáutas -ė.

scovàre *vksm* (*scò-*) *fig* (su)ràsti; (*rintracciare*) susėkti; (*scoprire*) atràsti.

sozzése **1.** *bdv* Škötijos; škòtų; škòtiškas; iš Škòtijos; **2.** *dkt v/m* škòtas -ė; **3.** *dkt v* škòtų kalbà.

scrànnò *dkt v* krėslas.

screanzàto, -a **1.** *bdv* stačiokiškas; (*solo di qcn*) neišauklėtas; **2.** *dkt v/m* stačiokas.

screditàre *vksm* (*scré-*) diskredituoti.

scremàre *vksm* (*scré-*) **1.** nugriėbti pėną; nugriėbti grietinę; **2.** *fig* at(si)riėkti.

scremàto, -a *bdv, dlv*: **latte** *s.* nugriebtas pėnas; **latte parzialmente** *s.* pūsiebis pėnas.

screpolàrsi *vksm* (*scré-*) (su)trūkinėti, (su)skilinėti; (su)skėldėti, (su)plėišėti.

screpolàt||o, -a *bdv* sutrūkinėjęs; suskėldėjęs; **labbra** ~*e* suskilinėjusio lūpos.

screpolatùr||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) įtrūkimas; *le ~e delle mani* suskilinėjusi rankų oda.

scraziàto, -a *bdv* mąrgas, raiabas.

scrézio *dkt v* vaidas; nesántaika.

scriba *dkt v* **1.** (*presso gli Ebrei*) Rášto áiškintojas; **2.** (*copista*) pėrrašinėtojas.

scribacchìno *dkt v* *spreg* (*impiegato*) raštininkėlis.

scricchiol||àre *vksm* [A] (*scric-*) braškėti (*ir prk*), traškėti; (*una volta*) subraškėti; *fig la sédia del ministro* ~*a* braška ministro kėdė.

scricchiolio *dkt v* braškesys, traškesys; (su)braškėjimas, (su)traškJėjimas.

scricciolo *dkt v* zool karetaitė, traškūtis.

scrigno *dkt v* skrynėlė, skrynė; puošni dėžutė.

scriminatùra *dkt m* skląstas.

scriteriàto, -a **1.** *bdv* beprótiškas; (*solo di qcn*) besmegėnis; **2.** *dkt v/m* išsišókėlis -ė.

scritta *dkt m* **1.** užrašas; žódžiai *pl*; **2.** (*insegna*) iškaba.

scritt||o, -a **1.** *bdv* rašytinis; rástiškas; **consenso** *s.* rástiškas sutikimas; **lingua** *s.* rašytinė kalbà; ♦ **per (i)scritto** raštù; **2.** *bdv, dlv* (pa)rašýtas; (*coperto di scritte*) prirašýtas; *è s. in russo* rúsiškai parašýta; ♦ **era** *s.* (*era destino*) buvo lėmta; **ce l'ha s. in fronte** jám ánt kaktòs užrašýta; **3.** *dkt v* rástas; rašinys; *dgs ~i* (*opere*) rástai; **4.** *dkt v* (*t.p. esame s.*) egzáminas raštù.

scrittòio *dkt v* rášomasis stálas.

scrittóre, -trice *dkt v/m* rašýtojas -a.

scrittùr||a *dkt m* **1.** (*lo scrivere*) rášymas; (*i segni*) rástas; rášmenys *pl*; (*grafia*) rašýba; *s. cuneiforme* dantiraštis; *ling s. fonética* fonėtinė rašýba; **2.** (*calligrafia*) rašýsena, rástas; braižas; **una s. illeggibile** neįskaítomas rástas; **3.** (*stile*) stilius; **4.** (*dir* (reikalų) rástas; dokumentas; ~*e contàbili* apskaitòs dokumentai; **5.** (*contratto di ingaggio*) angazemeñtas; **6.: rel la Sacra S., le (Sacre) Scritture** Šventàsis Rástas.

scritturàre *vksm* (*-tù-*) angažuóti.

scrivania *dkt m* rášomasis stálas.

scrivere* *vksm* **1.** (pa)rašýti; (*su qcs*) užrašýti; (*in risposta*) atrašýti; **imparare a** *s.* mókytis rašýti; *s. a matita* rašýti (sù) pieštukù; *s. con il computer* atspáusdinti (sù) kompiùteriu; *s. in stampatello* rašýti didžiòsiomis raidėmis; *s. in versi* rašýti eilėmis, eiliuoti; *s. per un giornale* dirbti laikraštyje (žurnalistù); **2.** (*un testo e sim.*) (pa)rašýti; (*annotare*) už(si)rašýti; *s. una cartolina* (*un sms, la tesi di laurea*) parašýti atvirukà (SMS žinutė, diplòminį darbà); *s. un indirizzo* už(si)rašýti ádresà; *s. una ricetta (medica)* išrašýti recėptà; *s. un sacco di stupidaggini* prirašýti nesàmoniu; *s. un testo con Word* suriėkti tėkstà sù „Word“; **3.** (*comporre*) (su)kùrti, (pa)rašýti; **4.** *comm* (*registrare*) įrašýti.

► **scriversi** *sng* **1.** (*annotarsi qcs*) užsirašýti; **2.** (*corrispondere*) susirašinėti.

scroccàre *vksm* (*scròc-*) *fam* (iš)kaulyti; *s. una sigaretta* iškaulyti cigarėtė.

scròcco I *dkt v*: *a s.* iš svetimòs kišėnės.

scròcco II *dkt v* spràgtelėjimas; **coltello a s.** automàtinis peilis; **serratura a s.** automàtinė spynà.

scroccóne, -a *dkt v/m* *fam* kaulytojas -a.

scròfa *dkt m* kiaulė (*patelė*).

scrollàre *vksm* (*scròl-*) **1.** (pa)kratýti, krėsti; (pa)pùrtyti; *s. il capo* pùrtyti / kinkuóti gálvą; ♦ *s. le spalle* gùžtelėti pečiaís; **2.** (*facendo cadere*) (iš)kratýti.

► **scrollàrsi** *sng*: *s. di dosso* (*qcs*) nusikratýti (*kq*); *fig* atsikratýti (*nuo ko*).

scrosc||iàre *vksm* [A, E] (*scrò-*) kriòkti; (*di pioggia*) (pa)pliùpti, pliaùpti; (*di fiumi*) šniòkšti; *fig ~iano gli applausi* audringai plòjama.

scròscio *dkt v* kriokimas; šniokštimas; *s. di pioggia* trumpà pylà; (truñpas) smarkùs lietùs; *fig uno s. di risa* juòko pliùpsnis.

scrostàre *vksm* (*scrò-*) (nu)lùpti; (*raschiando*) (nu)grándyti; *s. una ferita* nulùpti šàšà nuò žaizdòs; *s. l'intònaco* nulùpti tìnkà; *s. la paddle* grándyti keptuvė.

► **scrostàrsi** *sng* lupinėtis; nusilùpti.

scrùpol||o *dkt v* **1.** susirùpinimas; skrùpulas; ~i

di coscienza sāžinēs grauzīmas sg; *farsi* s. (*di/a far qcs*) nesirýžti (*kq daryti*); *non farsi* s. (*di far qcs*) nesivarýžti (*kq daryti*); *non farti* s. a *chiamarmi* galī laisvai mán paskaĩbinti; ♦ *senza ~i* nieko nepáisantis; bē sāžinēs grauzīmo; 2. (*cura*) kruopštūmas, skrupulingūmas; *con* s. skrupulingai.

scrupolosamente prv skrupulingai; kruopščiai.
scrupoloso, -a bdv skrupulingas; kruopštūs.

scrutare vksm atidziaĩ tyrinēti; ģdēmiaĩ žiūrēti (*ĩ kq*); (*osservare*) stebēti (*kq*); s. *l'orizzonte* tyrinēti horizontā.

scrutatore, -trice dkt v/m balsāvimo biuletēnių skaičiuotojas -a; stebētojas -a.

scrutinare vksm (-ti-) (*t.p. s. le schede elettorali*) skaičiuoti balsāvimo biuleteniūs.

scrutinio dkt v 1.: s. *palese (segreto)* ātviras (slāptas) balsāvimas; 2. (*spoglio dei voti*) balsāvimo biuletēnių skaičiāvimas; 3. (*scolastico*) beĩdras mokinių pažymių svařstymas.

*scucire** vksm 1. (iš)ardýti; (*levare qcs*) atardýti, nuardýti; s. *una toppa* atardýti lōpā; 2. *fam:* s. *soldi* (pa)klōti pinigų; (*a qcn*) išlūpti (*iš ko*) pinigų.

► *scuirsi* sngr (iš)ĩrti; (*levarsi*) atĩrti.

scucitūra dkt m 1. (iš)arđymas; 2. (*parte scucita*) išĩrusi vietā; išardýta vietā.

scuderia dkt m 1. (*stalla*) arklidē; 2. (*impianto di allevamento*) žirgýnas; 3. *sport* (Fōrmulēs-1) ekipā.

scudetto dkt v *sport* čempidno tĩtulo ženklēlis; *vincere lo s.* laimēti (fũtbolo) čempionātā.

scudiéro dkt v *stor* skydnešys.

scudisciare vksm (*qc*) (iš)plākti (*kq*) rýkste; dúoti (*kam*) rýkščię.

scudisciata dkt m rýkštēs kĩrtis, rýkštē.

scudiscio dkt v rýkštē; rĩmbas.

scúdo dkt v 1. skýdas; 2. *fig:* ♦ *fare s. a qcn* apsāugoti kā; *farsi s. con qcs* apsisāugoti kuō; 3. (*t.p. s. araldico*) hērbas, hērbo skýdas; 4. *stor* (*moneta*) skũdas.

sculacciare vksm mũšti (*plastaka*) (*kam*) peř užpakalį; (*una volta*) plĩaukštelēti (*kam*) peř užpakalį.

sculacciāt||a dkt m (*singola*) plĩaukštelėjimas peř užpakalį; (*t.p. dgs ~e*) mušimas peř užpakalį.

sculaccióne dkt v plĩaukštelėjimas peř užpakalį.

sculettare vksm [A] (-lēt-) kraipýti užpakalį / užpakaliũkā.

scultóre, -trice dkt v/m skũlptorius -ė.

scultūra dkt m (*arte, tecnica, opera*) skũlptũrā.

*scuocere** vksm [E] pėrvirti; (iš)ũžti.

scuoiare vksm (*scuò-*) (nu)lũpti (*kam*) ódā.

scuola dkt m 1. mokyklā; (*come ente*) mókymo ģstaiga; (*come sistema*) švietimo sistemā; (*gli studi*) mōkslas; s. *di ballo* (*di musica*) šōkių (mũzikos) mokyklā; s. *guida* vairāvimo mokyklā; s. *privata* privačioji mokyklā; s. *di recitazione* drāmos mokyklā; s. *serale* vakarinē mokyklā; *andare a s.* eĩti ģ mokyklā, mōkytis; *andare bene a s.* geraĩ mōkytis; ♦ s. *materna, s. dell'infanzia* vaikų daržēlis; s. *elementare, s. primaria* pradinē mokyklā; s. *média* ≡ vidurinē mokyklā (*iki aštuntos klasės*); s. *dell'obbligo* privālomas mōkslas; ≡ beĩdrojo lāvinimo mokyklā; s. *secondaria* vidurinē mokyklā; *fare s.* būti pavyzdžiu; būti pĩrmtaku; 2. (*le lezioni*) pāmokos pl, pāskaitos pl; (*corsi*) kũrsai pl; *dopo la s.* pō pamokų; *marinare la s.* praleidinēti pāmokas; *oggi non c'è s.* šiandien nērā pamokų; 3. (*l'edificio*) mokyklā, mōkỹklos pāstatas; *la s. è bruciata* mokyklā sũdegē; 4. (*alunni ed insegnanti*) mōkytojai ģr moksleiviai pl; 5. (*di un indirizzo artistico e sim.*) mokyklā; *la s. rinascimentale* Renesāno mokyklā.

scuolabus dkt v nkt mōkỹklinis autobũsas.

*scuotere** vksm 1. (pa)pũrtyti, (pa)kratýti; (su)krēsti s. *il capo* kratýti gālvā; s. *un tappeto* pũrtyti kilimā; 2. (*facendo cadere*) nu(si)kratýti, nu(si)pũrtyti; s. *le briciole dalla tovàglia* nupũrtyti / išpũrtyti trũpinius nuō stáltiesēs; 3. (*far tremare*) (su)drēbinti; (su)krēsti; 4. *fig* (*turbare*) sukrēsti; *la notizia ci ha scosso* žiniā mũs sukrētē; 5. *fig* (*sollecitare*) išjũdinti; s. *l'opinione pubblica* išjũdinti viešajā nũomonē.

► *scuotersi* sngr 1. (*agitarsi*) kratýtis, pũrtytis; 2. (*sussultare*) krũptelēti; 3. *fig* išsiũdinti; sukrũsti; s. *dal sonno* pabũsti iš miēgo; 4. *fig* (*turbarsi*) sutrikkti; 5.: s. *di dosso* (*qcs*) nusikratýti (*kq*); *fig* atsikratýti ((*nuo*) *ko*); s. *il giogo di dosso* nusikratýti jũngā.

scũre dkt m kĩrvis.

scurire vksm (-isc-) 1. tr (pa)taĩsinti; 2. intr [E] ⇒ *scurirsi*; 3. *beasm* [E] (su)tėmti.

► *scurirsi* sngr 1. (pa)tamsēti; 2. *fig* (pa)niũrti; 3. ⇒ *scurire* 3.

scũr||o I, -a 1. bdv tamsũs; *birra ~a* tamsũs(is) alũs; *capelli ~i* taĩsũs plaukaĩ; *carnagione ~a* tamsũs gĩmis; *rosso s.* taĩsiai raudónas; 2. bdv (*fosco*) apsiniaũkēs; niũrũs; 3. bdv (*abbronzato*) nudēgēs; 4. bdv *fig* (*accigliato*) paniũrēs; niũrũs; 5. dkt v (*buio*) tamsā; 6. dkt v: *vestirsi di s.* vilktis (/ vilkēti) tamsiaĩs drabũžiais.

scũro II dkt v (*anta*) langĩnē.

scurrile bdv necenzũrinis; nešvānkus.

scũs||a dkt m 1. atleidimas; (*ppr. dgs ~e*) at-

siprāšymas; *chiédere* ~a atsiprašyti; *mi ha fatto le sue* ~e paprašė (jám) atléisti, atsiprašė; *chiedo* ~a atléiskite, labai atsiprašau; *ti devo delle* ~e turiu tavęs atsiprašyti; **2.** (*giustificazione*) pasitėisinimas; *addurre* ~e tėisintis; ♦ *con la s. che...* tėisindamasis, kàd...; *senza* ~e nepatėisinamas agg; **3.** (*pretesto*) pretėkstas; dingstis -iēs; *trovare (delle)* ~e, *accampare* ~e atsikalb(in)ėti; *era tutta una s.* tai būvo paprasčiausiai pretėkstas; ♦ *kaip jst bella s.!* taip iř patikėsiu!

scusànt||e dkt m pasitėisinimas; *non ci sono* ~i tai neatléistina.

scus||are vksm **1.** (*qc per qcs*) atléisti (*kam už ką*); ~i *il disturbo* atsiprašau už sutrukdyimą, atléiskite, kàd sutrukdžiau; ♦ *kaip jst (mi)* ~i! atléiskite!, atsiprašau!; ~a!, ~ami! atléisk!, atsiprašau!; *kaip jst ~ate / ~a se è poco!* visai niėko, kà?; **2.** (*giustificare*) (pa)tėisinti.

► **scusàrsi** sngr **1.** (*con qc di/per qcs*) atsiprašyti (*ko/ką už ką/dėl ko*); *s. per il ritardo* atsiprašyti už pavėlavimą; **2.** (*giustificarsi*) tėisintis.

sdebitàrsi vksm (-sdé-) atsilgyinti; atsidėkoti.

sdegnàrsi vksm (sdé-) (*per qcs*) piktintis (*kuo*), pasipiktinti.

sdéngo dkt v **1.** pasipiktinimas; *riempire di s.* papiktinti; **2.** (*disprezzo*) pānieka.

sdentàto, -a bdv bedantīs.

sdoganàre vksm (-gà-) išmuĩtinti.

sdoganaménto dkt v išmuĩtinimas.

sdolcinàto, -a bdv sentimentalūs.

sdoppiamento dkt v: *med s. della personalità* asmenybės susidvėjinimas.

sdoppiàre vksm (sdóp-) iš vieno padarýti dū; (*dividere in due*) (pa)dalyti į dvi dalis.

sdraiàre vksm (*t.p. far s.*) (pa)guldýti.

► **sdraiàrsi** sngr atsigulti, gulti(s); (*solo per un po'*) prigulti; (*stendersi*) išsitiėsti.

sdraiàto, -a bdv atsigulėš; ♦ *essere s., stare s.* gulėti.

sdràio dkt m nkt: (*sédia a*) s. pāplūdimio kėdė; šezlōngas.

sdramatizzàre vksm (*qcs*) nesurėikšminti (*ko*), nedramatizuoti; ramiau (*į ką*) žiūrėti.

sdruciolàre vksm [E] (*sdruc-*) (pa)slýsti.

sdruciolévole bdv slidūs.

se I jngt 1. jėi, jėigu; *se possibile* jėigu gālima; *se vuoi* jėigu nóri; *se ho ben capito* jėi geraĩ suprataĩ; *se mi avessi avvertito, sarei venuto* jėi būtų mán pasākęs, būčiau atėjęs; ♦ *se mai* jėi kaĩtais; (*eventualmente*) jėi kà; *se no* kitaĩp; arbà; *se non altro* beĩt (jaũ); *se fossi in te...* tavimi dėtas agg; *se non sbaglio...* jėi neklýstu...;

se tanto mi dà tanto jėi taip jaũ yrà; *se vogliamo (in un certo senso)* tam tikrà prasmė; **2.** (*in esclamazioni; t.p. se solo*) jėi (tik); kàd (tik); *se tu sapessi!* kàd tũ žinótum!; *se solo ti avessi visto!* jėi tik būčiau tavė pamatėsi; ♦ *se Dio vuole!* (*finalmente*) pagaliaũ!; **3.** (*in interrogative indirette*) aĩ; *sai se è cominciata la partita* gál žinaĩ, aĩ prasidėjo rungtynės?; ♦ *non so se mi spiego* jėi suprantĩ, kà nórių pasakýti; **4.** (*dato che*) kàd, kadangi; *come ti posso aiutare, se non ho soldi?* kaĩp galiũ tau padėti, kàd pinigũ neturiũ?; **5.** *se anche, se pure* nėt, jėigu; tariant, kàd; **6.** (*come*) kaĩp; (*quanto*) kėk; *accidenti, se è tardi!* šākės, kaĩp vėlũ!; **7.** ♦ *come se* taĩsi, taĩtum; *come se non fosse successo niente* taĩsi niėko neįvyko; **8.** ♦ *se non (soltanto)* tik; *non può far altro, se non scusarsi* jám tik atsiprašyti beliėka; **9.** ♦ *se non che (tuttavia)* tačiaũ; **10.** *kaip dkt v nkt: niente "se"!* jokiũ „jėi“!

se II įv (*davanti ad altri pronomi*) ⇒ si.

se III įv (*davanti a "stesso"*) ⇒ sé.

sé įv (*t.p. sé / se stesso*) **1.** (*compl. oggetto*) savė (*3-ojo asmens įv*); (*in frasi negative*) savės (*pabrėžiant, t.y. būtent savęs*); *conoscere sé stessi* savė pažinti; **2.** *usato con varie preposizioni: a sé* sau (*pačiám masc / pačiai femm*); *per sé* sau; dėl savės; už savė; *su di sé* aĩt savės; virš savės; *tra sé (reciproco)* tarpūsavyje; *accanto a sé* šalia savės; *la rinuncia a sé (stessi)* atsisakymas savės; *sicurezza di sé* pasitikėjimas savimi; *attirare l'attenzione su di sé* atkreipti dėmesį į savė; *chiudersi in sé stessi* užsidarýti savyjė; *pensare solo a sé* galvoti tik apĩ savė; *portare con sé* pasiimti su savimi; *ha fatto tutto da sé* pats viską padarė; *la casa in sé è molto bella* pats nāmas labai gražus; ♦ *a sé (stante)* āt-skiras agg; *da sé (senza intervento altrui)* savāime; (*da solo*) pats -i; *di per sé, in sé e per sé* pats -i; *fra sé e sé* pats -i su savimi; *pieno di sé* pasipūtęs; *non stare in sé dalla gioia* nesitvėrti iš džiaugsmo; *rientrare in sé* atsitokėti; *tenere per sé* pasilikti sau; (*tacere*) nutylėti; *è fuori di sé, non è in sé* jįs kaĩp nė sāvas; *flk chi fa da sé fa per tre* darýk pats iř savės nenuskriaũsi („kas dirba pats sau, padaro už tris“); *kaip jst va da sé!* kās bė kō!

sebàce||o, -a bdv: *anat ghiandole* ~e riebalũ liaũkos.

sebbéne jngt nōrs (iř), kàd iř; *s. ti avesse visto* nōrs iř būvo tavė pamatėsi; *s. stanco, prosegui* nōrs iř pavařgęs, nesustōjo.

sébo dkt v *fisiol* ódos riebalai pl.

secca *dkt m* 1. seklumā; **arenarsi su una** s. užplaukti arīt seklumā; 2.: **in** s. išdžiūvēs *agg.*
seccaménte *prv fig* atžariai; **rispóndere** s. atrēžti, atkiřsti.

seccante *bdv* ģezinantis; įkyrūs; apmaudūs.

secc||äre *vksm (séc-)* 1. *tr* (iš)džiövinti; (*disidratare*) (nu)saūsinti; s. **la pelle** saūsinti ódą; s. **un torrente** džiovinti upėli; **il sole ha ~ato i fiori** saulė išdžiovino gėlės; 2. *tr* (*essicare cibi e sim.*) (iš)džiövinti; (*in parte*) (nu)výtinti; s. **i funghi** džiovinti grybūs; 3. *tr* (*infastidire qc*) (su)ėrzinti (*kq*); įsipýkti (*kam*), įgrįsti; 4. *intr* [E] (iš)džiūti; sudžiūti; (iš)sausėti; **il fieno è ~ato** šienas išdžiūvo; 5. *intr* [E] (*avvizzare*) suvýsti; nudžiūti; 6. *intr* [E] (*prosciugarsi*) išsėkti (*ir prk*); 7. *intr* [E] (*imbarazzare*): **mi ~a** (*far qcs*) mán nesinóri (*kq daryti*); mán nemalonù.
► **seccà||rsi** *sngr* 1. (iš)džiūti; sudžiūti; **mi si è ~ta la gola** mán gerklė išdžiūvo; 2. (*prosciugarsi*) (iš)sėkti; 3. (*stancarsi*): **mi sono ~to** (*di far qcs; di qcs*) mán jau atsibódo (*kq daryti; kas*).

seccato, -a *bdv* (*irritato*) susiėrzinęs.

seccatore, -trice *dkt v/m* įkyruolis -ė.

seccatùr||a *dkt m* nemalonumas; **che s.!** kaip nemalonù!, kaip negerai!; **non vòglio ~e** nenóriui nemalonumų.

secchézza *dkt m* med sausmė, sausumas.

seccchiello *dkt v* kibirėlis; kibiriukas.

seccchio *dkt v* kibiras; **un s. d'acqua** kibiras vandėns; ♦ **buonanotte al s.!** if viso gėro! (*baigta!*)

seccchióne, -a *dkt v/m* fam kalikas -ė.

séc||co, -a *bdv* 1. sausas; (*senz'acqua*) išdžiūvēs; (*rinseccchio*) sudžiūvēs; **un autunno** s. sausas ruduó; **labbra ~che** saūsos lúpos; **pane** s. sudžiūvusi dúona; **un pozzo** s. išsėkęs / išdžiūvēs šulinýs; **med tosse ~ca** sausasis kosulýs; ♦ **fare** s. (*qcn*) nudóbtį (*kq*), nudėti; **rimanerci** s. užsiversti (*mirti*); 2. (*di piante*) nudžiūvēs, sausas; (*appassito*) nuvýtęs; **foglie ~che** sausi lápai; **legna** ~ca saūsos málkos; **rami ~chi** nudžiūvusios šákos; 3. (*fatto seccare*) džiovintas; **fiori ~chi** džiovintos gėlės; **frutta ~ca** džiovinti váisiai; (*noci e sim.*) riešutai; 4.: **vino** s. sausas výnas; 5. *fig* (*di qcn, magro*) sudžiūvēs (*liesas*); 6. *fig* (*di stile*) sausas; 7. *fig* (*perentorio*) griežtas; kategóriškas; **un colpo** s. trumpas tikslūs smūgis; **una ~a réplica** átkirtis; **un s. rifiuto** griežtas atsisákyimas; **una ~ca sconfitta** akivaizdūs pralaimėjimas; (*senza segnar punti*) sausas pralaimėjimas; 8. *fig* (*di rumore*) sausas (*apie lūžimo, beldimo garsą*); 9. *kaip dkt v* sausumà; **tirare in** s. **una barca** išvilkti váltį i

saūsumą; ♦ **a s. (scarico)** išsikróvęs *agg*; **lavaggio a s.** chėminis válymas; **lavare a s.** chėmiškai vályti; **muro a s.** sukrautų akmenų síena (*be skiedinio*) **essere a s. (senza soldi)** neturėti nė skatiko.

secentésco, -a *bdv* septynióliktojo ámžiaus.

secėrnere* *vksm fisiol* (iš)skirti (*išleisti iš savės*).

secessióne *dkt m* at(si)skyrimas; **stor guerra di s.** JAV piliėtinis káras.

séco *įv* sù savimi (*tik apie 3-qį asmenį*).

secoläre *bdv* 1. (*di un secolo*) šimtamėtis; šimtmetinis; 2. (*laico*) sekuliárinis, pasauliėtinis.

sécol||o *dkt v* 1. ámžius; šimtmetis; **il ventunésimo** s. dvidėšimt pirmas / pirmasis ámžius; **il s. scorso** práeitas šimtmetis; **nel quindicésimo** s. penkióliktame ámžiuje; **un s. avanti Cristo (dopo Cristo)** viená ámžių prieš Krístų (pó Krístaus gimimo); **la partita del** s. ámžiaus rungtýnės; **il museo ha un s.** muziejui šimtas metų; ♦ **nei ~i dei ~i** ámžių ámžiams; **~i fa** prieš daugelį metų; senóvėje; **fam sono ~i che...**, **è un s. che...** šimtas metų...; 2. (*epoca*) ámžius; **stor il s. dei lumi** Šviečiamasis ámžius; 3. (*vita laica*) pasauliėtiškas gyvėnimas; ♦ **Totò, al s. Antonio De Curtis** Totò, kurió tikras várdas buvo Antonio De Curtis.

secónda *dkt m* 1. (*classe*) antróji klásė; **fare la s.** mókytis antrójoje klásėje; 2. (*marcia*) antróji pavarà; **mettere la s.** įjungti antrąją pavarą; 3.: s. (*classe*) (*di un treno e sim.*) antróji klásė (*traukinio ir pan.*); 4. (*strada*) antróji gátvė; 5.: ♦ **a s. (di qcs)** pagal (*kq*); priklausomai (*nuo ko*); **a s. che** nelýgu, ár; 6.: ♦ **in s. (vice)** (*ko*) pavaduotojas -a.

secondàri||o, -a *bdv* 1. antraeilis; šalutinis; antrinis; (*non essenziale*) neesminis; **questione ~a** antraeilis kláusimas; **strada ~a** šalutinis kėlias; **gram proposizione ~a** šalutinis sakinyš; 2.: **istruzione ~a** vidurinis išsilávinimas.

secondino -a *dkt v/m* kalėjimo prižiūrėtojas -a.

secónd||o I, -a 1. *sktv* antras; **la ~a fila** antróji / antrà eilė; **al s. piano** antramė aukstė; (*non contando il pianterreno*) trečiamė aukstė; **il s. século** antrasis ámžius; **Giovanni Paolo II** Jónas Paūlius II (*antrasis*); **è arrivato** s. finišavo antras; **gram ~a persona** antrasis asmuó; 2. *bdv* antras; (*un altro*) dár vienas; (*se diverso*) kítas; (*nuovo*) naújas; **~a giovinezza** antróji jaunystė; s. **lavoro** papildomas / antras dárbas; **una ~a possibilità** antrà galimybė, dár vienà galimybė; **di ~a scelta** antrarūšis *agg*; **fot s. piano** antras plánas; ♦ **s. fine** sláptas tikslas; **di ~a mano** vartótas, nenaújas; iš antrų rańkų; (*di vestito*)

padėvėtas; *in un s. tempo* pō tō, paskuī; *in s. luogo* antra; *non essere s. a nessuno* niėkam nenusilėisti; **3.** *bdv fig (secondario)* šalutinis; antrinis; **4.** *dkt v (t.p. minuto s.)* sekundė; ♦ *in un s.* pėr akimirka; tuoj; *aspetta un s.!* lūktelėk!; paláu valandėlę / sekundėlę; **5.** *dkt v/m antrasis -oji; è il s. da destra nella foto* nuotraukoje jīs antras / antrās is dėšinės; **6.** *dkt v (t.p. il s. piatto)* antras pátiekalas; *che cosa prendi di s.?* kã vālgysi iš antrųjū patiekalų?; **7.** *dkt v (in un duello)* sekundántas; **8.** *dkt v (assistente)* padėjėjas; **9.** *dkt v (t.p. il s. canale)* antrās is (kanālas); *che cosa fanno sul s.?* kã ródó pėr antrąjį (kanālą)?; **10.** *prv antra.*

secóndo II prlk 1. pagal (kq); *s. l'articolo 45 del codice penale* pagal baūdžiamojó kódekso 45 stráipsnį; *s. la fila* pagal eilę; eilės tvarkà; *s. giustizia* teisingai; *s. le modalità prescritte* nustatýta tvarkà; *s. le regole* pagal taisyklės; *s. logica* pagal lógiką, lógiskai; *s. i piani* pagal plāną; **2.** (*a parere di qcn e sim.*) (kieno) nuomone; anót (ko); pagal (kq); *s. dati ufficiali* oficialiās duomenimis; *s. lui* jō nuomone; anót jō; *s. me* māno nuomone; *il Vangelo s. Giovanni* Evangėlija pagal Jōną; **3.** (*in rapporto a qcs*) sulig (kuo); pagal (kq); *s. le possibilità (i meriti)* pagal išgaus (nuopelnus); **4.** (*in dipendenza da qcs*) priklausomai (nuo ko); ♦ *kaip jngt s. che* žiūrint, ař; nelygu, ař; **5.** *kaip prv fam (vedremo)* pažiūrėsim.

secondogénito, -a *dkt v/m antras (gimęs) vaikas.*
secrezióne *dkt m fisiol* sekrecija, iš(si)skyrimas.
sédano *dkt v bot* salieras.

sedàre *vksm (sé-)* (nu)malšinti; *s. il dolore (la fame)* numalšinti skausmą (alkį); *s. una rivolta* numalšinti sukilimą.

sedativo, -a **1.** *bdv* ramínamasis; **2.** *dkt v* ramínamieji vaistai *pl*, sedatývai *pl*.

séde *dkt m* **1.** (buvimo) vietà; buveinė; (*in senso più concreto*) būstinė; (*luogo di lavoro*) darbó-vietė; (*ufficio*) biūras; skýrius; (*filiale*) filiālas; *la s. centrale di un ente* centrínė įstaigos būstinė; (*l'edificio*) centrínis įstaigos pastatas; *aprire una s.* įsikurti; atidarýti filiālą; *cambiare s.* pėrsikelti į naujās pátalpas; *Roma è la s. del governo* vyriausybės būstinė Rómoje; *il direttore non è in s.* dirėktorius išvėkęs; *l'istituto ha s. in pieno centro* institútó būstinė yrà pačiamė centrė; *la scuola sarà s. di séggio elettorale* mokýkloje būs įrengtà rinkimų apýlinkė; ♦ *la Santa S.* Šventās is Sóstas; **2.** (*dimora di qcn*) gyvenamóji vietà; buveinė; **3.** (*luogo di collocazione*) vietà; *tecn (alloggiamento)* lizdas; ♦ *s.*

stradale važiuojamoji kėlio dalis; **4.** *fig (momento e sim.)* mėtās; *non è questa la s.* (*per far qcs*) dabař nè mėtās (*kq daryti*); dabař nè vietà; ♦ *in s.* (*di qcs*) pėr (kq); (ko) metų; *in separata s.* privačiai, priė keturių akių.

sedentàri||o, -a *bdv 1.: lavoro s.* sėdimas dárbas; *vita ~a* nedināmiskās gyvenimas; **2.** (*di qcn* nelabaĩ aktyvūs; (*che non fa sport*) nesportuojantis; (*che non ama i viaggi*) nemėgstantis keliáuti; **3.: popolazioni ~e** sėslios taútos.

sedére* **I** *vksm 1.* (*t.p. stare a s.*) sėdėti; (*un po'* pasėdėti; *s. a tavola* sėdėti priė stálo; *s. in cėrchio* sėdėti ratų; *s. in poltrona (su una panchina)* sėdėti krėsle (aĩt suoliuko); *posti a s.* sėdimos viėtos; *far s. qcn, dar da s. a qcn* dúoti kām atsisėsti; pasodinti kã; (*cedendo il posto*) užlėisti kām viėtą; *mėtersi a s.* atsisėsti; (*per poco*) prisėsti; **2.** *fig: s. in consiglio comunale* bůti miėsto tarýbos narių; *s. in trono* bůti karāliumi; *i giúdicisiedono* teisėjai posėdžiauja; **3.** (*di animali*) atsitūpti.

► **sedėrsi** *sng* sėsti(s), atsisėsti; (*per poco*) prisėsti; (*tutti insieme*) susėsti; *s. al sole* sėstis priėš saulę / į saulę; *s. in macchina* sėsti į mašiną; *s. sotto un albero* sėsti(s) pō medžių; *si sieda* prisėskite.

sedére II *dkt v* **1.** užpakalis; sėdynė; *dare a qcn un cācio nel s.* spirti kām į užpakalį; ♦ *fam: kaip jst che s.!* kaip nuskilo!; **2.** (*di abito*) užpakalis.

sédia *dkt m* kėdė; *su una s.* aĩt kėdės; kėdėjė; *s. girévole* sukamóji kėdė; *s. a dōndolo* supamóji kėdė; *s. a rotėlle* (invalido) vežimėlis; ♦ *s. elėtrica* elėktros kėdė.

sedicénne *bdv, dkt v/m* šešiolikmėtis -ė.

sedicént||e *bdv* apsišaukęs; *due ~i poliziotti* dū policijos pareigūnais prisistātė ášmenys.

sedicésimo, -a **1.** *sktv* šešiólíktas; *il s. século* šešiólíktasis ámžius; **2.** *dkt v* šešiólíktóji dalis -jės.

sédici *sktv nkt* **1.** šešiólíka; *per s. persone* šešiólíkaĩ žmonių; **2.: dgs le s.** ketvirtà sg (valandà - (vakaro).

sedil||e *dkt v* **1.** (*su mezzi di trasporto*) sėdynė; ~i *anteriori (posteriori)* priekinės (užpakalinės galinės) sėdynės; **2.** (*sedia e sim.*) kėdė.

sedimentàre *vksm* [E, A] (-mén-) **1.** *chim* nusėsti; *far s.* nusodinti; **2.: fig lasciare s. lėisti (kam nurĩmti).**

sedimentazióne *dkt m* *chim* sedimentācija, nusėdimas.

sediménto *dkt v* **1.** nuosėdos *pl*; drumzlės *pl*; *s. calcāreo* kálkių nuosėdos; **2.** *geogr (di un fiume)* sąnašos *pl*.

sedizióne *dkt m* riáušēs *pl*, maištas.

sedizióso, -a *dkt v/m* riáušininkas -ē.

seducēnte *bdv* gūndantis; viliójantis.

sedūrre* *vksm* (su)vilióti; (*anche sessualmente*) (su)gūndyti; (*incantare*) (pa)kerēti; *lasciarsi* s. susigūndyti (*ir prk*).

sedūta *dkt m* 1. pósēdis; sēsija; s. *giudiziària* teis-mo pósēdis; s. *plenària* (*straordinària*) plenāri-nis (nepaprastāsis) pósēdis; *essere in* s. po-sēdžiāuti; ♦ s. *spiritica* spiritizmo seānsas; s. *stante* īš kařto; čia īf dabař; tuojaū pāt; 2. (*da medici e sim.*) seānsas.

sedūto, -a *bdv, dlv: mētersi* s. sēsti(s); prisēsti; *stare* s. (pa)sēdēti.

seduttóre, -trice *dkt v/m* suvedžiótojas -a, gūn-dytojas -a.

seduziόne *dkt m* 1. viliójimas, viliōnē; (su)gūn-dymas; (*solo amorosa*) suvedžiójimas; *l'arte della* s. gūndymo mēnas; 2. (*fascino*) žavesys.

séga *dkt m* 1. pjūkļas; s. *a nastro* jūostinis pjūk-ļas; *zool pesce* s. pjūklāžuvē; 2. *volg: farsi una* s. (pa)smaukyti; ♦ *fam non fare una* s. šūda mālti; 3. *fam volg* (nulla); *non capisci una* s. nē vėlnio nesuprantī.

ségala, ségale *dkt m* bot rugys; (*le colture*) rugiaī *pl*; *campo di* s. rugiū laūkas; *pane di* s. ruginē dūona.

seg||āre *vksm* (sé-) 1. pjāuti (pjūkļu); (*in due*) pērpjauti; (*solo un po'*) papjāuti; (*più volte*) pjāustyti; s. *via* nupjāuti; atpjāuti; *fig la corda mi ~a il polso* virvē pjāuna mán rīeša; 2. *fig: s. il violino* žirzinti / čirpinti smuika; 3. *fam fig: s. a un esame* sukīfsti pēř egzāmina.

segatūra *dkt m* 1. pjūvenos *pl*; 2. (*l'azione*) pjo-vīmas (pjūkļu); pjāustymas.

séggio *dkt v* 1. (*scranno*) krēslas; kēdē; (*trono*) sostas; *il s. papale* pópīeziaus sostas; 2. *polit* vietā; s. *parlamentare* vietā (parlamentē); (*in-carico*) mandātas; s. *vacante* laisvā vietā; 3.: s. (*elettorale*) rinkīmų apýlinkēs būstinē (*balsavimo* vieta); (*la commissione*) rinkīmų komī-sija; (*i votanti*) (*vienos apylinkės*) rinkėjai *pl*.

séggiola *dkt m* kēdē; (*t.p. seggiolina*) kēdūtē.

seggiolino *dkt v* 1. (*sedile*) sēdýnē; 2. (*per bambi-ni*) vaīkiška kēdūtē; 3. *dimin* kēdūtē.

seggiolone *dkt v* (aukštā) vaīkiška kēdūtē.

seggiovia *dkt m* kalnū kēltuvas (*atviras, su sēdy-nėmis*), kēdinis kēltuvas.

segheria *dkt m* leņtņpjūvē.

segmento *dkt v* 1. *geom* atkarpā; s. *circolare* nūo-pjova; 2. *spec* segmenťas; dalis -iēs *femm; econ* s. *di mercato* riņķos segmenťas.

segnal||āre *vksm* (-gnā-) 1. žymēti; (*avvertire in*

anticipo) pērspēti (*apie kq*); (*far segnali*) sig-nalizuoti; s. *una deviazione* žymēti apýlankā; 2. (*rendere noto qcs*) pranēsti (*apie kq*); s. *un guasto* pranēsti apīē gedīma; *non si ~ano inci-denti* apīē avārijas pranēšīmų negāuta; 3. *fig* (*proporre*) (pa)rekomenduoti; (pa)siūlyti; (*in-dicare*) nuródyti (*i kq*).

► **segnalārsi** *sng* (*per qcs*) pasižymēti (*kuo*).

segnalazióne *dkt m* 1. (*l'azione*) signalizāvimas; signalizācija; (*avviso*) pērspėjimas; 2. (*cartello stradale*) (kēlio) ženklas; 3. (*comunicazione*) pranešimas; *fare una* s. pranēsti; 4. (*proposta*) pasiūlymas; rekomendācija; (*indicazione*) nu-ródymas; (*nota*) pastabā; (*menzione*) (pa)mi-nėjimas.

segnāl||e *dkt v* 1. signālas (*ir prk*); s. *acústico* (*ràdio, luminoso*) gařso (rādijo, šviesōs) si-gnālas; s. *di pericolo* pavōjaus signālas; *fare ~i* signalizuoti; *fig un forte* s. *politico* svarbūs politinis signālas; ♦ s. *oràrio* tikslāus laīko si-gnālas (*ppr. per radijā*); 2. (*t.p. s. stradale*) (kēlio) ženklas; s. *di divieto* (*di precedenza*) draudžiamāsīs (pirmūmo) ženklas; 3. (*indi-zio, segno*) pōžymis.

segnalética *dkt m* (*t.p. s. stradale*) kēlio ženklai *pl*; s. *orizzontale* (*verticale*) horizontalūsīs (ver-tikalūsīs) žēnklinimas.

segnalėti||co, -a *bdv: foto ~ca* policijos īeřkomo nusikaltēlio nūotrauka.

segnalibro *dkt v* skirtūkas; žymēklis.

segn||āre *vksm* (sé-) 1. (pa)žymēti; (*sottolineare*) pabraukti; (*cerchiare*) apibraukti; (*porre ban-dierine, pali e sim.; marchiare*) (pa)žēnklinti; s. *l'accento su una parola* žymēti žōdzio kiřti; s. *un errore* pabraukti / pažymēti klaidā; s. *una moneta* pažēnklinti pīnigā; s. *un punto su una mappa* pažymēti vietā žemėlapyje; ♦ s. *a dito* pirštais ródyti; *mil s. il passo* žygiuoti viētoje; *fig* trýpčioti viētoje; 2. (*prendere nota*) už(si)-rašyti; (pa)žymēti; (*mettere in conto*) īrašyti ī sāskaityt; s. *a debito* užrašyti skolōn / ī skolā; s. *gli assenti* pažymēti, kās neatējo; 3. (*di stru-menti, indicare*) (pa)ródyti; *l'orologio ~a già le nove* laīkrodīs jau rōdo devynias; *fig l'incidente ha ~ato la fine della sua carriera* trāuma sužlūgdē jō karjēra; 4. (*lasciare un segno*) pa-likti žymē (*ir prk*); *il cordoglio ~ava i volti dei piū* sielvartas žēnkliņo daūgelio žmoniū vėi-dus; 5. (*graffiare*) ībrēžti; (*con piū segni*) (su)-brāižyti; 6. *sport* (*un goal*) īmūšti īvartį; (*un canestro*) īmēsti (kāmuolį); s. *un punto* pelnyti tāsķa.

► **segnārsi** *sng* 1. (*col segno della croce*) žeg-

nótis, pērsižegnoti; **2.** (*annotarsi qcs*) užsirašyti; pasižymėti.

segnāt||o, -a bdv **1.** žymėtas; (*da qcs*) pažėnklin-tas (*ko*); *carte ~e* žymėtos kėrtos; *volto s. dall'alcol* alkohėlio subjaurėtas vėidas; **2.** (*già deciso*) nulėmtas.

segnatūra dkt m **1.** pažymėjimas; (pa)žėnklini-mas; **2.** (*di libri archiviati e sim.*) šifras.

sėgn||o dkt v **1.** žėnklas; (*tacca*) rāntas, įranta; (*traccia*) žymė; (*impronta*) pėdsakas; (*graffio*) įbrėžimas; (*cicatrice*) rāndas; *s. convenzionale* sutartinis žėnklas; *s. di interpunzione* skyrybos žėnklas; *~i di frustate (di morsi)* kiėčių (kan-dimo) žymės; *i ~i dei tempi* laiko žėnklaĩ; *un tavolo pieno di ~i* subrāižytas stālas; ♦ *s. della croce* pėrsižėgnojimas; *lasciare il s.* turėti įta-kos; (*lasciare un'impressione*) palikti įspūdį; (*di sofferenze*) palikti nuoskaudą; *pėrdere il s.* pamėsti eilutę (*skaitant*); **2.** (*segnale*) žėnklas; signālas; (*gesto*) gėstas; mėstas; mojimās; (*col capo*) linktelėjimas; *un s. del destino* lemtiės žėnklas; *fare s.* pamėti; *fare s. di s* linktelėti gālvą (*pritarant*); *fare s. di no* pūrtyti gālvą (*nepritariant*); *fare s. di tacere* dūoti žėnkla tylėti; ♦ *in s. (di qcs)* rėiškiant (*ką*); rėdant (*ką*); **3.** (*prova*) žėnklas; įrėdymas; (*indizio*) pėžymis; (*sintomo*) simptėmas; *s. distintivo* skiriamās pėžymis; *s. premonitore* pranašin-gas žėnklas; *un s. di gratitudine* dėkingūmo žėnklas; *~i di vita* gyvybės žėnklaĩ; *dare ~i di impazienza* nekantrāuti, mūistytis iš nekan-trūmo; *è un cattivo s.* tai niėko gėro nėžada; *è s. che hai fame* tai rėdo, kād nėri vālgyti; *è s. di buona educazione* tai išsiāuklėjimo pėžymis; ♦ *~i particolari* ypatingi pėžymiai (*ant žmo-gaus kūno ir pan.*); *kaip jst buon s.!* gėras žėn-klas!; **4.** (*simbolo*) žėnklas; simėbolis; **5.** (*ber-saglio*) taikinys; *tiro a s.* šāudymas; (*luogo*) šāudyklā; *sport tīras*; ♦ *colpire nel s.* (tiksliaĩ) patāikyti (*ir prk*); *mėtture a s. (ottenere)* pelnėti; **6.** (*limite, punto*) ribā; *a tal s. che...* iki tō, kād...; tiek, kād...; *passare il s.* pėržengti ribā; **7.:** *fig dgs ~i (vestigia)* žymės, pėdsakai; **8.:** *astr s. zodiacale, s. dello zodiaco* zodiāko žėn-klas; **9.** *mat* žėnklas; *il s. della sottrazione, il s. meno* atimtiės žėnklas; ♦ *di s. opposto* visiškai skirtingas ags; priešingo pėbūdžio.

sėgo dkt v lājus; (*per ceri*) žvāktaukiai *pl*.

segregāre vksm (sé-) segreguoti; atskirti.

► **segregārsi sngr** segreguoti; atsiskirti.

segregaziōne dkt m segregācija; at(si)skyrimas.

segrėta dkt m pėžemis (*kalėjimas rūsyje*).

segretāmė prv slaptaĩ; slapta, slapčia.

segretāre vksm (-grė-) dir įslāptinti.

segretāria dkt m sekretėrė; referėntė; (biūro) administrātorė.

segretariāto dkt v (*vari significati*) sekretoriātas.

segretārio dkt v **1.** sekretėrius; referėntas; (biū-ro) administrātorius; **2. polit:** *s. di partito* pārtijos pīrmininkas; *s. di stato* užsienio reikalų ministras.

segreteria dkt m **1.** sekretoriātas; rāštinė; kan-celiārija; **2.:** *s. di un partito (la carica)* pārtijos pīrmininkāvimas; **3.:** *s. telefonica* (automāti-nis) atsakiklis.

segretėzza dkt m **1.** (*l'essere segreto*) slaptūmas; **2.** (*riserbo*) konfidencialūmas; *con la māsima* s. visiškai konfidencialiai.

segrėto I dkt v **1.** paslaptis -iēs *femm*; *s. bancārio (industriale, istruttōrio, militare, professionale, di stato, d'ufficio)* bānko (gamybėnė, procėsi-nė, karinė, profėsinė, valstybėnė, tarnybėnė) paslaptis; *mantenere (rivelare / svelare) un s.* iš-laikyti (atskleĩsti) pāslaptį; *portarsi un s. nella tomba* nusinėsti pāslaptį į kapūs; *non è un s.* tai nė paslaptis; ♦ *s. di Pulcinella* viešā paslap-tis; **2.** (*espiediente, trucco*) gudrybė; **3.** ⇒ **segre-tėzza**; ♦ *in s.* slapčia, slapčiomis.

segrėt||o II, -a bdv slāptas; slāptingas; (*celato*) pāslėptas; *accordo (collōquio, voto) s.* slāptas susitarimas (pėkalbis, balsāvimas); *documenti ~i* slapti dokumeantai; (*segretati*) įslāptinti do-kumeantai; *porta ~a* slāptos dūrys *pl*; *una sof-ferenza s.* pāslėptas skaūsmas; *mantenere (qcs) s.* laikyti (*ką*) paslapytjė; ♦ *agente s.* slāptāsias āgentas; *servizi ~i* slāptosios tarnybos.

seguāce dkt v/m pasekėjas -a; (*di una religione*) išpažinėjas -a; (*sostenitore*) šalininīkas -ė.

seguént||e bdv **1.** kitas; tolėsnis; sėkantis *fam*; *il giorno s.* kitā diėnā; *la tappa s.* tolėsnis etāpas; **2.** (*in enumerazioni*) šis -i; tōks -iā; *i ~i capitoli* šie skėyriai.

segūgio dkt v **1.** (*cane*) pėdsekys (šuō); skalīkas; **2.** *fig (di qcn)* seklys -ė.

segu||ire vksm (sé-) **1.** eiti iš paskės; sėkti / eiti (pāskui) (*ką*); (*con mezzi di trasporto*) sėkti važiūoti (*kam*) iš paskės; *s. una guida* eiti sėkti (pāskui) gida; *alcune persone ~ivano il fēretro* keli žmėnės sėkė kařstą; *~itemi!* (eĩ-kite / sėkite) pāskui manė!; *la ~i nella stanza* jis įsekė pāskui jā į kambarį; *fig s. Cristo* sėkti Krīstumi; **2.** (*pedinare*) slaptaĩ sėkioti / sėkti; **3.** (*accompagnare*) (pa)lydėti; vėkti kartū; *fig s. con gli occhi* lydėti akimis; **4.** *fig (procedere in base a qcs, lungo qcs e sim.)* eiti (/ važiūoti *ir pan.*) (*kuo*; *palei ką*); *s. i binari* eiti pāgeležin-

kele; *s. il fiume* eiti pālei ūpē; *s. le orme* (di qc) sēkti (ko, kieno) pēdomis (ir prk); *s. la rotta* laikytis kūrs; *s. una via* važiuoti gatvė; **5.** *fig* (con la mente, gli occhi e sim.) (pa)sēkti; stebėti; *s. con gli occhi* sēkti akimis; *s. il corso degli eventi* stebėti įvykių eigą; *s. dei lavori edili* prizžiūrėti statybą; *s. gli spostamenti del nemico* sēkti priešų judėjimą; *s. gli studenti* (nuolat) dirbti su studentais; *s. una tesi di ricerca* vadovauti moksliniam darbui; **6.** *fig* (guardare) žiūrėti; (frequentare) lankyti; (interessarsi) sēkti; domėtis (kuo); *s. un corso* lankyti kursą, klausyti kūrs; *s. le mode* vaikytis madų; *s. la partita* žiūrėti rungtynės; *s. la politica estera* domėtis užsienio politika, sēkti užsienio politiką; *s. un ragionamento* sēkti samprotavimą; **7.** *fig* (attenersi a qcs) sēkti (kuo); laikytis (ko); vadovautis (kuo); *s. un consiglio* (l'esempio) di qcn sēkti kienō patarimų (pavyzdžiu); *s. gli istinti* vadovautis instinktais; *s. un método* taikyti metodą; *s. le prescrizioni del medico* (le regole, uno stile di vita) laikytis gydytojo nurodymų (taisųklių, (tam tikro) gyvėnimo būdo); **8.** *t.p.* *kaip intr* [E] (venire dopo) būti / eiti pō (kō); sēkti fam; (venire sotto) žemiau būti / eiti; (succedere dopo) (į)výkti pō kō / vėliau; *la B ~e la A* pō (raĩdės) A eĩna B; ~ono le firme dei partecipanti žemiau yrà dalųvių parašai, žemiau pasirašė dalųviai; ~irà estratto conto sąskaitos išrašas būs jums atsiųstas vėliau; *al lampo ~e il tuono* pō žaĩbo griaudžia griauštini; *alla sua affermazione ~i un silenzio imbarazzato* pō tókio jō teĩginio stōjo nejauki tylà; *a ciò ~i una lite accesa* tai vedė prie smarkaus giĩnč, iš tō kilo smarkūs giĩnčas; ♦ *come ~e* (nel modo seguente) taip, šitaip; **9.** *kaip intr* [E] (derivare logicamente) išėiti; *ne ~e che...* iš tō išplaũkia / išėina, kàd ...; ♦ *con quel che ~e* ir visa kita.

seguire vksm (sé-) **1.** (qcs) tēsti (kq); *s. gli studi* tēsti mōkslus; **2.** *intr* [A, E] (a far qcs) toliau (kq) daryti; *s. a studiare* toliau mōkytis.

seguito dkt v **1.** (scorta) palydà, svità; ♦ *al s.* kartù sù; **2.** *fig* (consenso) pritarimas; *avere s.* būti populiarĩam; **3.** (serie) virtinė; **4.** (continuazione) tęsinys, tąsà; *il s. nel prossimo numero* tęsinys kitamē nūmeryje; *sono curioso di sapere il s.* mán įdomù, kàs / kaip būs toliau; *comm dare s. a un'ordinazione* atlikti užsaky-mą; ♦ *a s.* (di qcs) (in conformità) pagal (kq); *di s.* (senza sosta) bē pėrtraukos; (di fila) iš eilės; *in s.* toliau; vėliau; paskui; pō tō; *a s. degli accordi* pagal susitarimą; *fare s.* (venire

dopo) kilti (po ko); įvýkti; *comm facendo s.* (a qcs) rýšium sù (kuo); (in base a qcs) rēmiantis (kuo); *faccio s. alla vostra* atrašau ĩ jùsų láišką; **5.** (conseguenza): *non avere s.* neturėti pasekmių; ♦ *in s.* (a qcs), *a s.* (di qcs) (a causa di qcs) dēl (ko); (per mezzo di qcs) kuo; (dopo qcs) pō (ko); *in s. alle analisi* tyrĩmais; pō tyrĩmų; *in s. a estrazione* ištraukus burtus; *in s. alla malattia* dēl ligōs (pasekmių).

sèi sktv nkt **1.** šeši masc, šešios femm; *s. anni* šešeri mētai; *s. èuro* šeši èurai; *s. giorni* šešios diēnos; *in s.* šešiesė; ♦ *a s. žeri* milijoninis agg; **2.:** *dgs le s.* šeštà valandà sg, šešios (vālandos); **3.:** *il s. (lùglio)* (lėpos) šeštóji (dienà); **4.** (sesto) šeštàsìs; **5.** *kaip dkt v* (il 6) šešetás; **6.** *kaip dkt v* (voto) šešetás; šešetukas fam; **7.** *kaip dkt v* (la carta) šešakė.

seicentésco, -a bdv septynióliktojo amžiaus.

seicento nkt **1.** sktv šeši šimtai; **2.** dkt v: *il S.* septynióliktasis amžius.

seimila sktv nkt šeši tūkstančiai.

sélce dkt m min tūnagas.

selciàre vksm (sél-) (iš)grĩsti (akmenimis).

selciàto dkt v (akmenų) grindinys.

selettivo, -a bdv **1.** selektyvus; *critèrio s.* atrankĩnis kritèrijus; **2.** (di qcn) išrankūs.

selezionàre vksm (-zió-) **1.** atrĩnkti; pariĩnkti; (su-)rũšiũoti; *spec* selekcionuotti; **2.** inf išriĩnkti; (segnare) pažymėti; *s. una cella* išriĩnkti narvėlį.

selezióne dkt m **1.** atrankà; *spec* selėkcija; *fare una s.* (at)riĩnkti; *biol s. naturale* gamtinė atrankà; **2.** (l'azione) atrinkimas; rūšiavimas; **3.** (raccolta e sim.) rinktinė; rinkinys; *sport la s. azzurra* Italijos rinktinė; **4.** inf išranka (išrinktoji dalis); pažymėtas žodis (/ tēkstas ir pan.).

self-service [sel(f)'servis] dkt v nkt savitarna.

sèlla dkt v **1.** baĩnas; *montare in s.* sėsti ĩ baĩną; *sbalzare di s.* išmēsti iš balno; **2.** ⇒ **seilino**;

3. geogr balnàkalnis.

sellàre vksm (sèl-) (pa)balnotti.

seilino dkt v (dviračio) balnėlis.

seltz [selts] dkt v nkt selteris.

sélva dkt m girià.

selvaggina dkt m **1.** (gli animali) medžiójamieji žvėrys ir paukščiai pl; **2.** (le carni) žvėriena; *s. da penna* paukštiena.

selvaggi||o, -a bdv **1.** laukinis; (aspro) atšiaurus; *una natura ~a* atšiauri gamtà; **2.** ⇒ **selvático** **1.;** **3.** (primitivo) laukinis; primitivus; **4.** *fig* (incontrollato) savavāliškas; *edilizia ~a* savavāliškos statybos; **5.** *fig* (inumano) laukinis; žvėriškas; *un urlo s.* laukinis riksmas; **6.** *kaip dkt v/m* laukinis / pirmýkštis žmogus.

selvāti||co, -a *bdv* **1.** laukinis; *animale* *s.* žvērīs -iēs, laukinis gyvūnas; *piante* ~*che* laukiniai augalai; **2.** *fig* (*di qcn*) laukinis, šurkštūs.

selvicultóre *dkt v* miškininkas.

selvicultūra *dkt m* miškininkystė.

semaforo *dkt v* šviesoforas; semaforas; *girare al s.* pasukti prie šviesoforo; *il s. è giallo (rosso, verde)* dėga geltóna (raudóna, žalià) (šviesoforo) šviesà.

semantica *dkt m* ling semántika.

semántico, -a *bdv* semántinis, prasminis, semántiškas.

semp||äre *vksm* [E] (*sém-*) **1.** atródyti; (*dare a vedere*) ródytis, pasiródyti; *su šalutiniais sakiniais kartais verčiamas modalinėmis dalelytėmis, pvz. ródos, rēgis; non ~a una buona idea* neatródo gerà mintis; *~ava stanco* atróde pavargęs; *la proposta non ~a gran che* pasiūlymas atródo nekóks; *le scarpe sembrano troppo grandi* bātai atródo per dideli; *mi è ~ato interessato* jis mán pasiróde susidomējęs, mán pasiróde, kàd jām įdomū; *~a facile* neatródo sunkū; *non mi ~a vero!* (*non ci posso credere*) nētikui; negaliū patikėti!; *mi ~a che...* mán atródo / ródosi, kàd...; *~a che la nonna stia male* senėlė, atródo, sērga; senėlė, ródos, sērga; *ci ~ava che avremmo vinto* mums ródėsi, kàd laimėsime; *mi è ~ato che mi avessi chiamato* mán pasiróde, kàd manē šaukei; (*non*) *ti ~a?* táu taip neatródo?; *mi ~a di sì* mán atródo, kàd taip; *mi ~a di sognare* taīsi / lėg sapnuóju; *che te ne ~a?* kaip táu (taī) atródo?, kaip táu patińka?; ♦ *~a ieri* atródo (taīsi) vākar; *kaip jst mi ~ava!* taip iř galvóju!; **2.** (*essere simile*) būti panašiam, atródyti; panešėti; *casa sua ~a una stalla* jō namaī panāšūs į tvartą; **3.** *fam* (*sembrare bene*): *fai come ti ~a* darýk, kaip nóri; ♦ *ma ti ~a!* argi gālima taip?; (*figurati*) kã tui!; prašau!

sém||e *dkt v* **1.** sėkla; (*t.p. dimin semino*) sėklýtė; (*di cereali*) grūdās; *odio di ~i (vari)* įvairių sėklų aliējus; *fig il s. dell'odio* neapýkantos sėkla; **2.** *fisiol* sėkla; **3.** (*nelle carte*) spalvà (*kortų*).

seménte *dkt m* sėkla, sėklas.

semestràle *bdv* pusmetinis (*iststantis / išeinantiskas šešis mėnesius*); (*di sei mesi*) šešių mėnesių.

semestre *dkt v* pusmetis; (*come periodo di studi*) semėstras; *il s. autunnale* rudėnis semėstras; *pagare un s. di affitto* sumokėti šešių mėnesių nuomą.

semi- *priešdėlis: pirmoji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti ko nors pusę, dalį ir pan., pvz., semiasse, semiinfermità, semiretta ir t. t.; su būd-*

vardžiais rodo dalinę ypatybę, ribotumą, pvz. semiaperto, semirigido ir t. t.

semiàsse *dkt v* tecn pūsašis.

semibiscròma *dkt m* mus šešiasdešimtketvirtinė (natà).

semibrève *dkt m* mus sveikóji (natà).

semicérchio *dkt v* pūsraitis.

semiconduttore *fis* **1.** *bdv* pūslaidis; **2.** *dkt v* pūslaidininkis.

semicròma *dkt m* mus šešioliktinė (natà).

semicrùdo, -a *bdv* pūszalis.

semidio (*dgs* semidei) *dkt v* mit pūsdievis.

semifinále *dkt m* sport pūsfinalis.

semifinalista *dkt v/m* pūsfinalininkas -ė.

semifréddo *dkt v* ledū tortas.

semilavoràto *dkt v* pūsgaminis, pūsfabrikatis.

semiliquido, -a *bdv* pūsskystis.

semimìnima *dkt m* mus ketvirtinė (natà).

sémima *dkt m* sējà.

seminàle *bdv: fisiol liquido* *s.* spërma.

semin||äre *vksm* (*sé-*) **1.** (*semi*) (pa)sėti; (*qcs a qcs*) apsėti (*kq kuo*); *s. il trifoglio* sėti dóbilus; *s. un campo a ségale* apsėti dirvą rugiais; *fig s. zizzània* sėti nesántaiką; ♦ *flk chi ~a vento raccoglie tempesta* kàs sėja vėja, pjáuana aūdrą; *flk quel che si ~a, si raccoglie* kã pasėsi, tã iř pjáuši; **2.** *fig* (*disseminare*) (iř)mėtyti; **3.** *fig fam* atsikratyti (*ko*); pėdas (su)mėtyti.

seminàrio *dkt v* **1.** (*istituto*) (kunigų) seminàrija; **2.** (*corso e sim.*) seminàras.

seminarista *dkt v* seminaristas, kliėrikas.

seminàto *dkt v*: ♦ *uscire dal s.* į lankàs išeiti.

seminatóre, -trice *dkt v/m* sėjikas -ė, sėjėjas -a.

seminterràto *dkt v* pūsrūsis.

seminùdo, -a *bdv* pūснуogis.

semiòtica *dkt m* semiòtika.

semiòtico, -a *bdv* semiòtinis.

semirètta *dkt m* geom pūstiesė.

semisèrio, -a *bdv* pusiáu rimtas.

semita **1.** *bdv* ⇒ **semitico**; **2.** *dkt v/m* semitas -ė.

semitico, -a *bdv* semitų, semitinis.

semitismo *dkt v* semitizmas.

semivocàle *dkt m* ling pūsbalsis.

semmài **1.** *jngt* jei karťais; **2.** *prv* verčiau, veikiaū.

sémola *dkt m* rūpūs kviečių miltai *pl*.

semolino *dkt v* mánai *pl*; mánų kruópos *pl*; (*la minestra*) mánų kóšė.

semovénte *bdv* savaeģis.

sémpl||e *bdv* **1.** (*non doppio e sim.*) viėngubas; pàprastas; *biglietto* *s.* vienkartinis bilietas; *un nodo* *s.* viėngubas mązgas; *gram tempo* *s.* ištisėnis / nesudėtinis laėkas; **2.** (*non difficile*) lėėngvas; nesudėtingas; pàprastas; *una domanda* *s.*

leņģvas klāusimas; **non è così** s. tāi nē tāip pāprasta; ♦ **kaip jst s.!** pāprasta!; **kaip jst semplicissimo!** visāi pāprasta!; **3. (sobrio)** pāprastas; kuklūs; **uno stile di vita** s. pāprastas gīvēnimo būdas; **un vestito** s. kukli suknelē; **4. (spontaneo)** pāprastas; nuoširdūs; (**senza malizia**) atviraširdis; (**ingenuo**) naivūs; **persone** ~i paprastī žmōnēs pl; **5. (sempre anteposto al nome)** (**priēš dkt**) grīnas; tiesiōg avv, tīk; **una s. formalità** tiesiōg formalūmas, grīnas formalūmas; **è una s. ipòtesi** tāi tīk hipotēzē; **6.: mil soldato** s. eilinis; **7. kaip dkt v: procedere dal s. al complesso** eīti nuō pāprasto priē sudētiņgō.

semplificēte prv 1. (con semplicità) pāprastaī; **2. (con facilità)** lengvaī; **3. (solamente)** tiesiōg; tīk; **vōglio s. dire che...** tiesiōg nōriu pasakīti, kād...; **4. (davvero)** tiesiōg; **molto** s. pāprasčiāusai; **sei s. stupenda con questo vestito** tū tiesiōg pritreīkiančiai atrōdai sū šīa suknēlē.

semplificōne, -a dkt v/m naivuōlis -ē; gerūtis -ē.

semplificiōtto, -a dkt v/m neišmānēlis -ē.

semplificismo dkt v paviršutiniškūmas.

semplicità dkt m 1. (sobrietà) pāprastūmas; **con** s. pāprastaī; **in tutta** s. visāi pāprastaī; **2. (facilità)** nesudētiņgūmas, lengvūmas; **di grande** s. visāi nesudētiņgas agg; **3. (candore)** pāprastūmas; atviraširdīškūmas; (**ingenuità**) naivūmas.

semplificāre vksm (-pli-) 1. (render più semplice) (su)pāprastinti; **2. (render più facile)** (pa)lēņgvinti; **3. mat** suprāstinti.

semplificaziōne dkt m 1. (su)pāprastinimas; la s. di una procedura procedūros supāprastinimas; **2. mat** suprāstinimas.

sémpre prv 1. visadā, visadōs; visuomēt; (continuamente) nuōlat; (**tutto il tempo**) vīsā laikā; (**perennemente**) amžinaī; **come** s. kāip visadā; pō senōvei; **per** s. visām laikui; **non va s. bene** nē visadā sēkasi; **siete s. i benvenuti** jūs visadā laukiami; **glielo dico s.!** nuōlat jām kartōju!; **ho s. sognato una casa a Nidā** seniaī svajōjau apiē nāmā Nidoje, visadā svajōjau apiē nāmā Nidoje fam; **l'ho s. saputo** seniaī zinōjau; ♦ **da s.** nuō neatmenamū laikā; nuō sēno; **il nemico di** s. amžinās priēšas; **per s. tua** amžinaī tāvo; **2. (man mano)** vīs; **s. peggio** vīs blogiaū; **s. più** vīs labiaū (/ daugiaū); **l'inflazione cresce** s. inflācija vīs āuga; **3. (tuttora)** vīs (dār); **abitati s. a Kaūnas?** vīs dār gyvenī Kaunē?; **c'è s. tempo** vīs dār yrā laikā; **4. (i.p. pur s.)** vīsgi; vīs dēltō, vīs vīen; **s. meglio di niente** tāi vīs dēltō geriaū negū niēko; **puoi s. tentare** vīsgi galī pabandī-

ti; **5. kaip jngt (t.p. s. che)** jēi(gu) tīk; **verrò, s. che non piova** atēisiu, jēi tīk nelīs.

semprevērde bdv vīsžalis.

sénape dkt m 1. bot garstīčīa; **2. (la salsa, i grani)** garstīčīos pl.

senàto dkt v 1. (ppr. S.) senātas, Senātas; (**solo nei sistemi con due rami del parlamento**) Aukštīeji rūmai pl; **il s. universitario** universitēto senātas; **2. stor** Senātas.

senatōre, -trice 1. dkt v/m senātorius -ē; **2. dkt v stor** senātorius.

senése 1. bdv Siēnos; sienīēčiū; sienīētiškas; īš Siēnos; **2. dkt v/m** sienīētis -ē; **3. dkt v** Siēnos tarmē.

senile bdv senātvēs; senātvīškas; **età** s. senīvas amžius; **med demenza** s. senātvīnē silpnaprotystē.

senilità dkt m īškaršīmas; senātvē.

sénno dkt v prōtas, īšmintis -iēs femm; īšmintin-gūmas; ♦ **fuori di** s. paklaīķes; **pèrdere il s., uscire di s.** īš prōto īšeiti, paklaīkti; **tornare in s.** atēiti ī prōta; susiprotēti; **flk del s. di poi son piene le fosse** kiekvienas gudrūs pō laiko.

senno prv, jngt (se no) jēi nē; priēšingu āveju; (**altrimenti**) kitaīp; **corri, s. fai tardi** paskubēk, kitaīp pavēluosi.

sennonché jngt tačīaū tāip nutīko, kād.

séno dkt v 1. krūtis -iēs femm; (petto) krūtīnē; **un s. prosperoso** didelē krūtīnē; **stringere al s.** pri-glaūsti priē krūtīnēs; **2. (il grembo)** īščios pl; ♦ **allevare una serpe in s.** īšpenēti gīvātē ūžant-yje; **3. (all'interno di un indumento)** ūžantis; **4. fig** gilumā (ppr. širdies); ♦ **in s. (a qcs) (ko)** vidujē; **kame; (tra)** tārp (ko); **in s. al partito** pārtījoje; **5. anat** sīnusus; **6. geogr** īlanka; **7. mat** sīnusus.

sensāt|o, -a bdv 1. (di qcn) protiņgas, nuovokūs; blaivaūs prōto; **2. (di qcs)** protiņgas; apgalvō-tas; **scelta ~a** protiņgas pasirīnkīmas.

sensazionāle bdv sensaciņgas; īspūdīngas; **una notizia** s. sensaciņga žīniā.

sensaziōn|e dkt m 1. (percezione) pōjūtis; (**il sentire**) jutīmas; (**senso**) jaušmas; **s. di incertez-za** netikrūmo jaušmas; **s. uditiva** klausōs pōjū-tis; **provare una s. (di qcs)** jaušti (kq), (pa)jūs-ti; patīrti (kq); **2. (presentimento)** nūojauta; **ho la s. che...** jaučīu, kād...; **3. (scalpore)** sensāci-ja; **fare s.** sukēlti sensācijā.

sensibil|e bdv 1. jaurtūs; delikatūs; (irritabile) dirglūs; **pelle** s. jaurti ōda; **2. (a qcs)** jaurtūs (kam); (**solo di qcn**) neabejīngas; **s. al calore** jaurtūs šilumai; **s. ai bisogni altrui** neabejīngas kitū pōreikiams; **for carta** s. šviēsai jaurtūs pō-

pierius; **3.** (*rilevante*) žymūs, ženklūs; (*percepibile*) jučiamas; *danni* ~i žymūs nūstoliai; *filos il mondo* s. regimasis pasaulis.

sensibilità *dkt m nkt* **1.** jautrumas; (*capacità di percepire*) jautumas; (*irritabilità*) dirglumas; **2.** (*a/perqcs*) jautrumas (*kam*) neabejingumas; s. *verso i problemi sociali* jautrumas sociāli-niams klāusimams; **3.** *spec* jaūtris; jautrumas.

sensibilizzare *vksm* **1.** (i)jaūtrinti; **2.** *fig* padarýti jaūtru; (i)sāmoninti.

sensibilmente *prv* žymiai, ženkliai.

sensitivo, -a *dkt v/m* ekstrasensas -ė.

séns||o *dkt v* **1.** pójūtis; (*il percepire*) jutimas; (*la capacità di percepire*) jūslė; *i cinque* ~i penki pójūčiai; *órgani di s.* jutimo órganai; ♦ *sesto* s. šeštasis pójūtis; *perdere i* ~i netėkti sāmonės; *riacquistare i* ~i atgauti sāmonę; **2.** *dgs* ~i (*passione*) aistrà sg, geidulýs sg; jausmai; *i piaceri dei* ~i fiziniai malonūmai; **3.** *fam: mi fa s.* mán šlykštù; mán šiurpù; ♦ *kaip jst che s.!* kaip šlykštù / šiurpù!; **4.** (*sensazione*) jaūsmas; s. *di colpa*, ~i *di colpa* kaltės jaūsmas; *un s. di nausea* šleikštumo jaūsmas, pýkinimas; s. *di solitudine* (*di vuoto*) vienatvės (tuštumo) jaūsmas; *un s. di stanchezza* nuovargis; ♦ *gradisca i* ~i *della mia stima* sù didžiausia pāgarba; **5.** *fig* jaūsmas; (*sensibilità*) jautrumas; s. *civico* pilietiskumas; s. *del dovere* pareigós jaūsmas; pareigingumas; s. *della gratitudine* (*della misurra, dell'umorismo*) dėkingumo (saiko, hūmoro) jaūsmas; s. *prático* praktiskumo jaūsmas, praktiskumas; s. *del risparmio* taupumas; *non avere s. dell'orientamento* nemokėti orientuotis, nesiorientuoti; ♦ *buon* s. sveikas prōtas; s. *comune* beñdros visuómenės pāžiūros pl; **6.** (*significato*) reikšmė; prasmė; *il s. di una frase* (*di un verbo*) sakinio (veiksmāžodžio) reikšmė; *il s. della vita* gyvėnimo prasmė; *doppio* s. dviprasmybė; *a doppio* s. dviprāsmis agg; *in s. figurato* (*lato, pròprio, stretto*) pėrkeltinė (plačiaja, tiesiogine, siaurāja) prasmė; *dir ai* ~i (*di qcs*) pagal (*kq*); vadovaujantis (*kuo*); *dare s.* (*a qcs*) įprāsminti (*kq*); ♦ *in un certo* s. tām tikrā prasmė; *in tutti i* ~i visais ātžvilgiais; *in che s.?* kokia prasmė?; kaip suprāsti?; **7.** (*t.p s. logico*) prasmė; *senza s., privo di s.* beprāsmiškas agg; *non ha s.* tai beprāsmiška; **8.** (*modo*) būdas; *in un s.* vienaip; *in s. negativo* neigiamai; **9.** (*direzione*) kryptis -iės *femm*; *a doppio* s. dvipūsis agg; *in s. orario* (*antiorario*) pagal (priėš) laikrodžio rodýklę; *in s. inverso* atvirkščiai; (*all'indietro*) atbulai; (*dalla fine*) nuó gālo; s. *di mārca* važiāvimo kryptis; ♦ *s. único* vienpūsis

eĩsmas; s. *vietato* važiuoti draūdžiama (*kelio ženklas*).

sensóre *dkt v tecn* jutiklis; sensòrinis jungiklis.

sensoriale *bdv* sensòrinis, juslinis; jutiminis.

sensuale *bdv* **1.** seksualus; (*eccitante*) gūndantis; **2.** (*di qcn, voglioso*) geidulingas; **3.** (*dei sensi*) jausminis.

sensualità *dkt m* seksualumas.

senténz||a *dkt m* **1.** (teĩsmo) sprendimas; (*spec. nel processo penale*) nūosprendis; *dir s. di assoluzione* ištėisinamasis nūosprendis; *dir s. di condanna* nuteisimas, apkāltinamasis nūosprendis; *dir s. definitiva* galutinis nūosprendis; *pronunciare una s.* paskėlbti sprendimą; ♦ *ai pòsteri l'ardua s.* „tesprėndžia būsimosios kařtos“; *fam sputare* ~e pòstringauti; **2.** (*massima*) sentėncija, pósakis.

sentenziare *vksm* (-tén-) **1.** *tr* (*di un tribunale*) nusprėsti (*teismui*); nutařti; **2.** *intr* [A] *fig* pamokslāuti; skaitýti moralūs.

sentiéro *dkt v* tåkas; (*t.p. sentierino*) takėlis, kelėlis; *un s. di montagna* kalnų tåkas.

sentimentale *bdv* **1.** jausmingas; sentimentalus; **2.** (*di qcn*) romāntiškas; jaurūs; **3.** (*relativo ai sentimenti*) jausmų; *sfera s.* jausmų sritis -iės; *vita s.* mėilės sāntykiai pl.

sentimentalismo *dkt v* sentimentalumas.

sentimént||o *dkt v* **1.** jaūsmas; *un s. di pietà* gailėstingumo jaūsmas, gailestis; *dare sfogo ai* ~i dúoti vālią jausmāms; *ferire i* ~i užgauti jausmūs; *manifestare un s.* (iř)reikšti jaūsmą; **2.** (*slancio emotivo*) sentimeñtas; jaūsmas; *con s.* jausmingai; *senza s.* bė jaūsmo.

sentinèlla *dkt m* sargýbinis; ♦ *essere di s., stare di s.* eĩti sargýba.

sent||ire *vksm* (*sén-*) **1.** jausti, (pa)jūsti; s. *un odore* jausti / užuosti kvāpą; ~i *come è morbido* paliėsk, kaip švelnù; ~o *caldo* (*freddo*) mán kāršta (šalta); ~o *sonno* nóriū miėgo; *non ~e più le gambe* nebejaūčia (sāvo) kójų; *fam vuoi s. (il vino)?* nóri paragāuti (vyno)?; ♦ *s. il polso a qcn* užčiuopti kām pūlsą; **2.** (*udire*) girdėti; išgĩrsti; (*ascoltare qcs*) klausýti (*ko*); s. *un concerto* (*la radio*) klausýtis koncėrtu (rādijo); s. *un rumore* išgĩrsti triūkšmą; s. *un testimone* apklausti liūdytoją; *non ho ~ito* nenugirdau; *stammi a s.!* paklausýk manės!; ~o *i bambini cantare* girdziū vaikūs dainuójanč; *non voglio farmi s.* nenóriū, kād manė girdėtų; *avete mai ~ito parlare di X?* ař (jūms) tėko girdėti apie X?; ~i! klausýk!; žiūrėk!; ♦ *a s. (qcn)* anót (*ko*), pasāk; *farsi s.* dúoti žinių (apie savė); *non s. ragioni* bůti nepėrkalbamam; *kaip jst*

~i, ~i!, **ma** ~i! šit kaip!; *kaip jst ma ~ilo!* žiūrėk, kās kaiba! (/ prabilo! *ir pan.*); *kaip jst ~iamo!* išklok vīskā!; **3.** (*al passivo: essere udito*) girdėtis; pasigiršti; *si è ~ito un grido* pasigirdo šauksmas; **4.** (*essere rimproverato*) gauti velnių; *questa volta mi ~e!* šį kartą duosiu jam velnių, šį kartą gaūs velnių; **5.** (*informarsi su qcs*) teirautis (*ko*), pasiteirauti; (*consultare*) pasitafti (*su kuo*), konsultuotis; kreiptis (*i kq*); (*venire a sapere di qcs*) sužinoti (*apie kq*); girdėti; **s.** (*da*) **un avvocato** pasitafti sū advokatū, kreiptis į advokatą; ~i **che cosa vuole** sužinok, kō jis nori; **ho ~ito per quel libro** teiravaūsi tōs knygōs; **hai ~ito dello sciòpero?** ar žina! apie streiką?, ar girdėjai apie streiką?; **6.** (*presentire, avvertire*) jausti; pajusti; ~o **che ci vuole fregare** jaučiu, kād nori mūs apmāuti; **7.** (*provare sentimenti e sim.*) jausti, pajausti; **s. giōia** džiaugtis, jausti džiaugsmā; **s. la mancanza** (*di qc*) ilgėtis (*ko*); **s. la necessità** (*di far qcs*) jausti pōreikį (*kq daryti*); **per lei non ~o piū niente** jāi niēko nebejauchiū; ~o **di aver sbagliato** jaučiu, kād suklydau; **8.** (*ammirare, essere sensibile*) (pa)jūsti; (*capire*) suvōkti; **s. la bellezza** (*di un'opera*) pajūsti kūrinio grōžį; **9.** (*percepire effetti negativi e sim.*) jausti; **s. un dolore al ginocchio** jausti skausmā kēlyje; **s. l'umidità** kentėti nuō drēgmēs; **non s. la fatica** nejausti nuōvargio; **la crisi comincia a farsi** s. krizē prādeda jaustis.

► **sentirci** įvdž: **s.** (*bene*) (*pri*)girdėti; **non s. bene, s. male** neprigirdėti.

► **sent||irsela** įvdž: **non me la ~o** (*di far qcs*) mán nesinōri (*kq daryti*); neturiu jēgū; negaliu; **te la ~i di accompagnarmi?** ar palydēsi manē?

► **sent||irsi** sng 1. jaustis; (*cominciare a sentirsi*) pasijūsti; **s. a disàgio** jaustis nejaūkiai; **s. in debito** jaustis skolingam; **s. in dovere** (*di far qcs*) jausti pāreigā (*kq daryti*); **s. in torto** jaustis neteisiām; **mi ~o bene** gerai jaučiuosi; **mi ~o allegro** mán liūksma; **mi ~o felice** jaučiuosi laimingas; **mi ~o stanco** jaučiuosi pavařgēs; **si ~e in colpa** jaučiasi kaltas; jaučia graūžatį; **si è ~ito male** pasijūto blogai; **non mi ~o di aver fatto niente di male** nesijaučiu niēko blōga padāres; ~iti **a casa tua!** jaūskis kaip namiē!; **2.** (*qcs*) jausti (*kq*); **non mi ~o la mano** nejauchiū sāvo raikos; **3.** (*presagire*) (nu)jausti; **me lo ~ivo** taip iř nūjauchiū.

sentit||o, -a 1. dlv: ♦ **per s. dire** iš nuogirdų; **2. bdv** (*sincero*) nuoširdūs; ~e **condoglianze** nuoširdi užuojauta; (*la formula*) nuoširdžia užjauchiū; ~i **ringraziamenti** nuoširdžia dėkōju.

sentóre dkt v nuojauta; **avere s.** (*di qcs*) nujausti (*kq*); **non avere s.** (*di qcs*) nenujausti (*ko*).

sénza prlk 1. bē (*ko*); **s. cappello** bē kepūrē; **s. di me** bē manēs; **con o s. latte?** sū pienu ar bē?; **s. mániche** bē rankōvių, berankōvis agg; **s. pietà** bē gailėsčio, negailėsingas agg; (*come avverbio*) negailėsingai; **s. valore** bevertis agg; **giōvani s. làurea** jauni žmōnēs, netūrintys āukštojo išsilāvinimo; **lèggere s. occhiali** skaityti bē akinių; **sono s. soldi** āš bē pinigū, neturiu pinigū; ♦ **non s. nē bē; senz'altro, s. meno** būtinai; kās bē kō; **s. dubbio** bē ābejo; neabejōtinai; **s. eccezione** bē išimtiēs; **s. indugio** nedēlsiant; niēko nelāukiant; **s. sosta, s. trégua, s. posa** bē ātilisio, bē atvangōs, bē paliovōs; **s. (tante) stōrie** bē triūkšmo; **rimanere s. parole** likti bē žādo; **2. jngt** (*t.p. s. che*) ppr. verčiamas dalyviu ar pusdalyviu; **s. dirti niente** niēko tāu nesākant; **andare via s. salutare** išeiti neatsisvėikinant (/ neatsisvėikinus); **s. mangiare né bere** negērēs iř nevālges; **sta in piedi s. muoversi** stōvi nejudėdamas, stōvi iř nējuda; **s. che io lo sapessi** bē māno žiniōs, mán nežinant; ♦ **s. battere ciglio** nē nemirktelējēs; **s. contare** neskaitant.

senzadio dkt v/m nkt bediēvis -ē.

senzatétto dkt v/m nkt benāmis -ē.

sépalo dkt v bot taurēlapis.

separ||āre vksm (-pā-) 1. (iš)skirti; (*disunire, staccare qc da qc*) (at)skirti (*kq nuo ko*); (*dividere in due*) pērskirti; **s. l'albume dal tuorlo** atskirti bāltymā nuō trėnio; **s. un bambino dalla madre** atskirti vaikā nuō mōtinōs; **s. con la riga i capelli** pērskirti plāukus sklāstymu; **s. due rissosi** išskirti dū besipešančius; **s. una parola tra virgole** išskirti žōdį kablēliais; ♦ **s. il grano dal loglio** atskirti pelus nuō grūdū; **2.** (*fare da confine*) skirti; **la siepe ~a le due proprietà** dvī valdās skiria gyvātvorē; **3.** (*distinguere*) (at)skirti; **s. il bene dal male** skirti gērį nuō blōgio; **4. spec** separuoti.

► **separ||ārsi** sng 1. skirtis, išsiskirti; (*di un gruppo di persone*) skirstytis, išsiskirstyti; **qui le nostre strade si ~ano** mūsų keliai skiriasi čiā; **i miei vicini si sono ~ati** māno kaimynai išsiskyrē; **2.** (*distaccarsi da qc*) atsisukti (*nuo ko*); **la Lituānia si è ~ata dall'URSS** Lietuvā atsisiskyrē nuō TSRS.

separatamēnte prv 1. atskira; skýrium; **sono in vëndita s.** jiē parduodami atskira; **2.** (*in privato*) privačiai; **3.** (*uno alla volta*) pō viena.

separatista 1. bdv separatistų; separatizmo; **2. dkt** v/m separatistas -ē.

separatismo dkt v polit separatizmas.

separàt||o, -a *bdv* **1.** atskiras; *letti ~i* atskiros lóvos; *tenere s. (qc da qcs)* laikyti (*ką*) atskirai (*nuo ko*); *conto único o conti ~i?* mokésite kartù ar atskirai?; *avremo camere ~e* turésime kiekvienas savo kambarį, turésime atskirus kambarius; *♦ in ~a sede* konfidencialiai; **2.** (*di coniuge*) gyvénantis atskirai (*apie sutuoktinį*), atsisikyręs; *sono ~i* jië gyvëna atskirai; **3.** (*staccato*) atskirtas.

separazióne *dkt m* **1.** atskyrimas; *s. dei poderi (tra Stato e Chiesa)* valdžių (Valstybės ir Bažnyčios) atskyrimas; *dir s. dei beni* tuërto atskyrimas; **2.** (*il separarsi da qc*) atsisikyrimas (*nuo ko*); **3.:** *s. coniugale, dir s. (personale) dei coniugi* skyrýbos *pl*; iš(si)skyrimas; *dopo la s. (dal marito)* pò tó, kaĩ išsikyrë (sù výru).

sepolcrale *bdv* **1.:** *monumento s.* antkapinis paminklas; *pietra s.* antkapio akmuo; **2.** *fig* gùdùs.

sepólcr||o *dkt v* kãpas; antkapinis paminklas; *♦ il Santo S.* šventàsìs kãpas; *s. imbiancato* pabáltintas antkapis (*apie veidmainį*).

sepólto, -a *bdv, dlv:* *s. vivo* gyvas paláidotas.

sepoltùra *dkt m* **1.** (*l'azione*) (pa)láiðojimas; (*essequie*) pakasýnos *pl*; láidotuvës *pl*; **2.** (*tomba*) kãpas; kapãvietë.

seppellire* *vksm (-isc-)* **1.** (*mortì*) (pa)láiðoti; pakãsti; **2.** (*sotterrare qcs*) užkãsti, pakãsti; *s. un tesoro* užkãsti lóbį; **3.** *fig (ricoprire)* paláiðoti; *la lava (la valanga) ha sepolto il paese* lavà (lavínà) paláiðojo káimà; **4.** *fig (dimenticare)* paláiðoti; užmiršti.

séppia *dkt m* **1.** zool sèpija; **2.** (*t.p. nero di s.*) sèpija, sèpijos rãsalas.

seppùre *jngt* **1.** nèt(gi) jéi(gu); *s. volessi* nèt jéi noréčiau; nèt norédamas; **2.** (*posto che*) jéi išvìs.

sequéla *dkt m* vîrtinë, eilë; *una s. di disgràzie* neláimîų vîrtinë.

sequénza *dkt m* **1.** sekà; (*serie*) eilë; *s. numérica* skaičių sekà; *inf s. binària* dvejetainë sekà; *♦ in s. vîenas agg* pò kîto; **2.:** *s. (filmata / cinematografica)* (filmo) kãdrai *pl*; epizòdas.

sequestràre *vksm (-què-)* **1.** *dir* areštùoti (*ką*), uždëti (*kam*) àreštà; sekvestruoti (*ką*); **2.** (*rapire*) (pa)gróbtì (*žmogų*); **3.** ⇒ *confiscare* **1.**

sequestratóre, -trice *dkt v/m* pagrobëjas -a.

sequestró *dkt v dir* **1.** (tuërto) àreštas; sekvëstras; (*il sequestrare*) (tuërto) areštãvimas; *porre (qcs) sotto s.* uždëti (*kam*) àreštà; **2.:** *s. (di persona)* pagrobimas.

sequóia *dkt m bot* sekvojà.

séra *dkt m* vãkaras; *di s., la s.* vãkarà, vakarë; vakarais; *la s. tardi* vëlaĩ vakarë; *domani (ieri)*

s. rytój (vãkar) vakarë; *questa s.* vakarë; šivãkar, šĩ vãkarà; *tutta la s.* visà vãkarà; *una s.* kókį vãkarà; *verso s.* ĩ vãkarà, vakaróp; *le sei di s.* šëšios vãkaro; *vestito da s.* vakarinë suknëlë; *♦ sul far della s.* pãvakare; *mattina e s.* rýta vãkarà; *farsi s.* vakarëti; *kaip jst buona s.!* lãbas vãkaras!, lãbà vãkarà!

seràl||e *bdv* vakarinis; vãkaro; *ore ~i* vãkaro mëtas sg, vãkaras sg; *scuola s.* vakarinë mokyklà.

seràta *dkt m* **1.** vãkaras (*trukmës atžvilgiu*); *in s.* vakarë; pãvakare; *una s. noiosa* nuobodùs vãkaras; *♦ prima (seconda) s.* pirmà (antrà) vãkaro pùsë (*kalbant apie televizijos laidų transliavimo metą*); *kaip jst buona s.!* gëro vãkaro!; **2.** (*come evento*) vãkaras; (*festa*) vakarëlis; vakarônë; *una s. riuscita* nusisëkës vãkaras; *♦ s. di gala* iškilmingas vãkaras.

serbà||re *vksm (sèr-)* **1.** pasilìkti; (*mettere da parte*) atidëti; pasidëti; (*per altri*) palìkti; (*risparmiare*) tausóti; *ti ho ~to un po' di torta* palikaũ tãu tòrto; **2.** *fig (custodire e sim.)* (iš)sáugoti; *s. il posto (a qcn)* užimti (*kam*) viëtà; *s. rancore verso qcn* jausti kãm pagiežà; *s. un ricordo* sãugoti prisiminimà; *s. un segreto* išlaikyti / išsãugoti pãslaptį.

serbatòio *dkt v* **1.** bãkas; (*cisterna*) cistërna; rezervuãras; *il s. della benzina* benzino bãkas; **2.** *tecn (bacino artificiale)* vandëns talpyklà; **3.** *fig* (neišsemiamas) šaltinis.

sèrbo **I, -a** **1.** *bdv* Serbijos, serbų; serbiškas; iš Serbijos; **2.** *dkt v/m* serbas -ë; **3.** *dkt v* serbu kalbà.

sèrbo **II** *dkt v:* *avere in s., tenere in s.* laikyti atsargai; atidëti; *ho una sorpresa in s. per te* turiũ (paruòšęs) tãu staigmenà; *che cosa ha in s. per noi il futuro?* kã mums žãda ateitis?

serenaménte *prv* **1.** ramiai; týkiai; (*in pace*) ramýbëje; **2.** *fig: giudicare s.* vërtinti objektyviaĩ.

serenàta *dkt m mus* serenadà.

Serenissima *dkt m stor: la S.* Šviesiausioji (*Venecijos pravardë*).

serenità *dkt m* **1.** giedrùmas; skaidrùmas; **2.** *fig* ramýbë; ramùmas; *un momento di s.* prãgiedrulis (*nušvitimas*); **3.** *stor: Sua S.* jùsų Šviesybë.

serén||o, -a *bdv* **1.** giëdras; (*limpido*) skaidrùs. váiskus; *un cielo s.* giëdras dangùs; *diventare s.* giedrëti; **2.** *fig (di qcn)* ramùs; bë rūpesčių; (*di qcs*) giëdras; tykùs; *ore ~e* giëdros vãlandos; **3.** *fig: giudizio s.* objektyvùs vërtinimas; **4.** *kaip dkt v: il s.* giedrà; *torna il s.* (vël) (dangùs) giedrëja.

sergénte *dkt v mil* seržãntas, pùskaríninkis.

sérial killer *dkt v nkt* serijinis žudikas.

seriamente *prv* **1.** rimtai; **comportarsi** *s.* elgtis rimtai; **prendere** (*qc*) *s.* rimtai žiūrėti (*ī kq*); **valutare** *s. una possibilità* rimtai svarstyti galimybę; **dico** *s.* aš nė juokaš; **2.** (*gravemente*) rimtai; (*molto*) labai; *s. preoccupato* labai susirūpinęs; *è s. malata* suñkiai / rimtai sefga.

sérico, -a *bdv* šilkinis (*ir prk*).

sericoltura *dkt m* šilkininkystė.

série *dkt m nkt* **1.** eilė; sėrija; (*sequenza*) sekà; *una s. di comandi* komandų sekà; *la s. dei calci di rigore* baudinių sėrija; *una s. di sconfitte (di vittorie)* pralaimėjimų (pėrgalių) eilė / sėrija; ♦ (*tutta*) *una s. (di qcs)* nemàža (*ko*), daugybė; (visà) eilė *fam*; **2.** (*assortimento*) rinkinys; komplektas; **3.:** *s. televisiva* televizijos seriàlas; **4.** *spec* sėrija; *una s. di francobolli* pàšto ženklų sėrija; (*numero*) *di s.* sėrijos nùmeris, sėrija; ♦ *di s.* serijinis *agg.*; *fuori s.* neserijinis *agg.*; *produzione in s.* serijinė gamyba; *l'ABS è di s.* ABS įeina į standartinę komplektacijà; **5.** *sport* kategorija; lęga; *S. A A lęga*; ♦ *di s. A* pirmarūšis *agg.*; *di s. B* antrarūšis *agg.*; *di s. C* trečiarūšis *agg.*

serietà *dkt m* **1.** rimtumas; atsakingumas; sąžiningumas; *con s.* rimtai; *di grande s.* labai rimtas *agg.*; ♦ *in tutta s.* labai rimtai; **2.** (*severità*) rimtumas, griežtumas; **3.** (*gravità*) rimtumas; sunkumas; (*importanza*) svarbumas.

sèri||o, -a *bdv* **1.** rimtas, rimtas; (*responsabile*) atsakingas; (*coscienzioso*) sąžiningas; (*ligio*) stropūs; *ditta ~a* rimtà firma; **2.** (*di qcn, severo*) rimtas, griežtas; (*preoccupato*) susirūpinęs; (*accigliato*) paniūręs; *un volto s.* rimtas véidas; **3.** (*di qcs, grave*) rimtas, kėliantis nėrimà; sunkūs; (*notevole*) žymūs; didelis; (*importante*) svarbūs; *un affare s.* rimtas reikàlas; *~e difficoltà* didelė sunkùmai; *una malattia ~a* rimtà / sunki ligà; **4.** *kaip dkt v:* ♦ *sul s.* rimtai; nė juokaš; *tra il s. e il faceto* pusiàu rimtai, pusiàu juokaš; *dire sul s.* nejuokàuti, rimtai kalbėti; *fare sul s.* nejuokàuti; bŭti rimtai nusiteikusià; *prendere (qc) sul s.* rimtai žiūrėti (*ī kq*); *non dici / dirai sul s.!* meluóji!; *kaip jst sul s.?* nejaugi?; rimtai?

sermone *dkt v* pamókslas.

sérpe *dkt m* žaltýs (*ir prk*); (*velenosa*) gyvátė (*ir prk*), angis -iės; ♦ *allevare una s. in seno* išpenėti gyvátę ūžantýje.

serpeggi||àre *vksm* (-pėg-) **1.** (nu)vingiuóti (*ir prk*); **2.** *fig* (pa)plĩsti; *~a il malcontento* plĩnta nepasitėnkinimas.

serpente *dkt v* gyvátė (*ir prk*); (*biscia*) žaltýs; *s.*

velenoso nuodėnga gyvátė; *morso di s.* gyvátės įkandimas; *il s. morde (sibila, striscia)* gyvátė kànda (šnpšpčia, šliaužia); *zool s. a sonagli* barškuolė.

serpentina *dkt m* **1.** vingiàvimas; (*di una strada*) serpantinas; **2.** ⇒ **serpentino** **1.**

serpentino *dkt v* **1.** *tecn* gyvatukas; **2.** *min* serpentinàs.

sèrra *dkt m* šiltnamis; *in s.* šiltnamyje; ♦ *effetto s.* šiltnamio efektas.

serraglio *dkt v* žvėrynas.

serramanico *dkt v:* *coltello a s.* lenktinis peĩlis.

serramenti *dkt v* *dgs* dŭrys ir langai.

serrànda *dkt m* (segmentiniai) vařtai *pl*; (*a griglia*) (sŭsukamosios) grótos; *s. avvolgibile* apsauginė žaliuzės *pl*.

serràre *vksm* (sėr-) **1.** (*a chiave*) užrakinti; (*con catenacci e sim.*) užsklėsti; užšàuti; *s. un baule* užrakinti skrynjà; **2.** (*avvitando*) (pri)veřžti; (*schiacciando*) (su)spàusti; (*stringendo*) (su)gniaũžti; *s. un bullone* priveřžti vařžtà; *s. le labbra* sučiaũpti lŭpas; *s. i pugni* sugniaũžti / suspàusti kŭmščius; *fig s. la gola* gniaũžti gėrkłę; *fig mi sono sentito s. il cuore* mán suspàudė širdį; **3.** *fig:* *s. le file, s. i ranghi, s. le righe* suglaũsti gretàs; *s. il ritmo* paspařtinti tėmpà.

serràta *dkt m* *econ* lokàutas.

serratura *dkt m* spynà; ūžraktas; (*buco della*) *s.* ràkto skylūtė; *forzare una s.* išláužti spynà.

sèrva *dkt m* **1.** (*domestica*) tarnàitė; **2.** (*schiaiva*) veřgė (*ir prk*).

sèrver *dkt v nkt inf* sėrveris, tarnýbinė stotĩs -iės.

servil||e *bdv* **1.** veřgiškas; (*dei servi*) veřgŭ; *lavori ~i* veřgiški / žėminantys darbai; **2.** *speg* (*di qcn*) veřgiškai nuolankŭs; keliaklupsčiaũjantis; veřgiškas; **3.:** *gram* (*verbo*) *s.* pagalbinis veiksmàžodis (*pvz. potere, volere*).

servilismo *dkt v* veřgiškas nuolankumas; keliaklupsčiaũvimas.

serv||ire *vksm* (sėr-) **1.** *tr* (pa)tarnàuti (*kam*); bŭti tarnŭ; *s. un padrone* tarnàuti pàs pónà; tarnàuti pónui; *s. il Signore* tarnàuti Viėšpačiui; ♦ *in che posso ~irla?* kuó galiũ tàmstai patarnàuti?; **2.** *tr* (*prestare opera*) (pa)tarnàuti (*kam; kur*); dirbti; *s. (la) messa* tarnàuti mišióms; *s. un negòzio* aprŭpinti parduoťvę; *s. la patria* tarnàuti sàvo šàliai; tarnàuti kariuómenėje; *s. lo Stato* dirbti valstýbės tarnàutoju, tarnàuti; *chi ~e questo tavolo?* kàs čià aptarnàuja?; kàs šĩ stàlà aptarnàuja?; **3.** *tr* (*qcn*) aptarnàuti; *s. i clienti (gli ospiti)* aptarnàuti pirkėjus (svečius); *s. il pubblico* aptarnàuti / priĩmti interesàntus; *la stanno già ~endo?* àř

jūs jau aptarnāuja?; **4. tr** (*t.p. s. in tavola*) padūoti, patiēkti; *s. da bere* patiēkti gērimus; dūoti išgērti; *s. il dolce* padūoti / atnēsti desērtā; *s. il pranzo* padūoti pietūs; *la cena è ~ita!* vakariēnē patiektā!; *che cosa le ~o?* kō pageidāujate?; kā jūms atnēsti?; **5. tr** (*di servizi pubblici*): *l'ospedale ~e tutta la provincia* ligōninē aptarnāuja visā āpskritī, ligōninē teikia pās-laugas visōs āpskritiēs gyvētojam; *è una zo-na ben ~ita* rajōnas tūri gērā susisiekimā; *un pulmino ~e l'aeroporto* autobusiūkas vēža ke-leivius ī ōro ūostā (īr atgā!); **6. tr sport**: *s. la palla*, *s. un compagno di squadra* pērdūoti kāmūolī komāndos draugui; **7. tr sport** (*battere*) padūoti (kāmūolī); **8. intr** [*E*] (*giovare*) būti naudingam; būti reikalingam; praversti; *questo dizionario ~e molto* šīs žodīnas labāi naudingas; *l'italiano ti ~irà* itālū kalbā tū praverš; *le tue scuse non ~ono a niente* īš tāvo atspīrāšmū jokiōs naudōs; *lamentarsi non ~e* skūstis beprāsmiška; *questo telecomando ~e ad aprire il cancello* čīa pultēlis varāms atida-ryti; **♦ s. di esempio** (*di lezione*) būti pāvyzdziū (pāmoka); **9. intr** [*E*] (*occorrere*) reikēti, reikti; būti reikalingam; (*rendersi necessario*) prireik-ti; *non ~e* nereikia; *ti ~e nulla?* tū kō nōrs reikia?; *mi ~e il tuo aiuto* (*un cacciavite, un buon ripasso*) mán reikia tāvo pagālbos (at-suktūvo, gerāi pasikartōti).

► **serv||irsi** *sgr* **1.** (*di qc*) pasinaudōti (*kuo*), naudōtis; (*usare*) naudōti (*kq*); vartōti; *s. di una bussola* naudōtis kōmpasu; *s. di una me-tàfora* naudōti metāforā; *ti sei ~ito di me!* tū manimī pasinaudōjai!; **2.** (*prendere da sé*) apsitarnāuti; (*a tavola*) pasivaišinti, vaišintis; **3.** (*essere cliente fisso*) būti nuolatiniū pirkēju; nuolat (*kur nors*) apsipīkti.

servitóre *dkt v* taŋnas; patarnāutojas; *fig s. della patria* tēvynēs taŋnas; **♦ il Suo umile** *s.* Jūs nuolankūs taŋnas; *non sono il tuo s.!* āš tū nē taŋnas!

servitū *dkt m nkt* **1.** *stor* vergōvė; *s. della gleba* baūdžiava; **2.** *fig* (*oppressione e sim.*) priespau-da; **3.** (*i servi*) tarnāi *pl*; šeimyna; **4.** *dir* servi-tūtas.

serviziévole *bdv* paslaugūs.

servi||zio *dkt v* **1.** (*attività professionale*) tarnýba; tarnāvimas; dārbo stāžas; (*impiego*) dārbas; (*mansioni*) pāreigos *pl*; *dieci anni di s.* dēšimt tarnýbos / tarnāvimo mētų; dēšimt mētų dārbo stāžo; *s. militare* karinē tarnýba; *s. d'ordine* viešosios tvarkōs priēžiūra; *assumere in s.* pri-imti ī dārba; (*pa*)samdyti; *entrare in s.* pradėti

dārba / dīrbti; *essere in s.* būti tarnýboje, dīrb-ti; ēiti pāreigas; *prestare s.* (*ati*)tarnāuti; **♦ me-žo s.** pūsė etāto; *s. civile* pakaitinē tarnýba (*ne karinē*); **2.** (*prestazione*) paslaugā; aptarnāvi-mas; (viešosios) pās-laugos *pl*; sērvisas; (*pres-tazione in casa*) patarnāvimas; *s. a pagamen-to* (*gratuito*) mōkama (nemōkama) paslaugā; *beni e ~zi* prēkės īr pās-laugos; *~zi bancari* bānko pās-laugos; *i ~zi comunali* komunālinēs pās-laugos; *area di s., stazione di s.* degalinē; *donna di s.* valytoja; tarnaitė; *personale di s.* aptarnāutojai *pl*, aptarnaujantis personālas; *essere a s.* (*da qcn*) (*pa*)tarnāuti (*pas kq*; *kam i*); *società di ~zi* paslaugų įmonė; *il settore dei ~zi* paslaugų sėktorius; *fornire un s.* teikti pās-laugā; *il s. è compreso nel prezzo* aptarnāvi-mas įeina ī kainā; **♦ di s.** tarnýbinis agg; (*di turno*) būdintis; *entrata di s.* tarnýbinis įe-jimas; *fuori s.* (*di qcs*) neveikiantis; sugēdęs; *essere fuori s.* neveikti; *in s.* (*di qcs*) veikiantis; (*di qcn*) tarnýboje; tarnýbos metū; **3.** (*ente e sim.*; *t.p. s. pubblico*) viešoji tarnýba; viešoji įstaiga; (*ufficio*) skýrius; biūras; *s. di linea* kursāvimas; *s. meteorologico* meteorolōgijos orų *fam* tarnýba; *s. postale* (*sanitario nazionale*) pāšto (valstybinē sveikatos priēžiūros) tar-nýba; *~zi segreti* slāptosios tarnýbos, žvalgyba *sg*; *~zi sociali* sociālinē tarnýba *sg*; **4.** (*dedizio-ne*) atsidavimas; tarnāvimas; *essere al s.* (*di qcn*) tarnāuti (*kam*), dīrbti; **♦ al suo s.!** jūsu paslaugoms!; **5.** (*favore*) paslaugā; *réndere un s.* (*a qcn*) padaryti (*kam*) pās-laugā, pasitar-nāuti; **6.** (*reparto di un'azienda*) skýrius; pa-dalinys; *s. vëndite* pardavimo skýrius; **7.** (*ser-rie di oggetti*) servizas; komplėktas; *s. da tè* arbātos servizas; *s. di posate* stālo įrankių komplėktas; **8.:** *dgs ~zi* voniā, tualėtas īr vir-tūvė; (*t.p. ~zi igienici*) voniā īr tualėtas; pato-gūmai; *doppi ~zi* dū voniōs kambariai; **9.** (*t.p. s. giornalistico*) reportāžas; *un s. sulla crimi-nalitā minorile* reportāžas apie nepilnamėčių nusikalstamūmā; **♦ s. fotografico** fotosėsijs; **10.** *rel* pāmaldos *pl*; āpeigos *pl*; *s. funebre* gedulinės pāmaldos *pl*; **11.** *sport* padavimas; **12.:** *dgs fam i ~zi* namų ruošā.

sėrvo *dkt v* **1.** taŋnas; **2.** (*schiaivo*) vėrgas (*ir prk i*).

vėrgas; *stor s. della gleba* baudžiāuninkas.

servostėrzo *dkt v tecn* vaīro stiprintūvas.

sėsamo *dkt v bot* sezāmas.

sėssānta *sktv nkt* šešiasdešimt; *s. litas* šešiasde-šimt litų; *gli anni s.* septintasis dešimtmetis.

sėssāntėnne *dkt v/m, bdv* šešiasdešimtmetis -ė.

sėssāntėsimo, -a *sktv* šešiasdešimtas.

sessantina *dkt m* 1. maždaug šėšiasdešimt; *sono una s.* jū apie šėšiasdešimt; 2.: *un uomo sulla s.* kokių šėšiasdešimt mėtų vėras.

sessiōne *dkt m* sėsią; *s. d'esami* egzaminų sėsią; *s. straordinaria* nepaprastoji sėsią; *la s. di una commissione* komisijos sėsią / pėsėdis.

sessismo *dkt v* seksizmas.

sessista 1. *bdv* seksizmo; 2. *dkt v/m* seksistas -ė.

sesso *dkt v* 1. lytis -iės *femm*; *di s. femminile (maschile)* mōteriškos(ios) (vėriškos(ios)) lytiės; ♦ *s. forte, s. debole* stiprioji (silpnioji) lytis; *il bel s., il gentil s.* gražioji / dailioji lytis; 2. (*la sessualità*) sėksas; lytinis gyvėnimas; 3. (*gli organi genitali*) lyties ōrganai *pl*; 4. (*l'attività sessuale*) sėksas; *s. orale* ōralinis sėksas; *s. sicuro* saugūs sėksas.

sessuāl *||e bdv* lytinis, seksuālinis; sėkso; *atto s.* lytinis āktas; *impotenza s.* lytinė negaliā; *mo-lēstie ~i* seksuālinis priekabiāvimas *sg*; *organi ~i* lyties ōrganai; *turismo s.* sėkso turizmas; *avere dei rapporti ~i* lytiškai santykiāuti.

sessualità *dkt m* sėksas, lytinis gyvėnimas.

sessualmēnte *prv* lytiškai.

sestānte *dkt v* *tecn* sėkstāntas.

sestētto *dkt v* *mus* sėkstėtas.

sēst *||o* 1. *a* 1. *sktv* šėštas; *la ~a fila* šėštōji / šėštā eilė; *al s. piano* šėštamė aukštė; *il s. secolo* šėštāsīs āmžius; *sest'ultimo* šėštas nuō gālo; *Pàolo VI* Pāūlius VI (*šėštasis*); *è arrivato s.* finišāvo šėštas; ♦ *s. senso* šėštāsīs pōjūtis; 2. *dkt v* šėštādalis; 3. *dkt v/m* šėštāsīs -ōji.

sēsto II *dkt v* 1. *archit* ārkos laūkas; *arco a tutto s.* pūsapskrittė ārka; *arco a s. acuto* smailioji ārka; 2.: ♦ *rimettere in* *s.* sutvarkyti; *rimettersi in s.* vėl ānt kōjū atsistōti.

set [*set*] *dkt v nkt* 1. (*assortimento*) komplėktas, rinkinys; 2. (*t.p. s. cinematografico*) filmāvimo aikštėlė; 3. *sport* sėtas.

sēta *dkt m* šilkas; *di s.* šilkinis *agg*, šilko; *baco da s.* šilkāverpis.

setacciāre *vksm* 1. (iš)sijōti; atsijōti; 2. *fig* kruōpščiai (pa)tikrinti; šukūoti.

setāccio *dkt v* rėtis, sietas; *passare al s.* sijōti.

sēte *dkt m* 1. troškulys, troškimas; *dare s., far venire s.* kėlti troškulį; troškinti; *morire di s.* nutrōkšti, mirti iš troškulio (*ir prk*); *togliere la s.* (nu)malšinti troškulį; *ho s.* nōriu gėrti; manė troškina (gėrti); *mi è venuta s.* ištroškau; *fig le piante hanno s.* augalāms reikia vandėns; 2. *fig* troškulys; *s. di sapere* žinių troškulys; *aver s. (di qcs)* trōkšti (*ko*).

sētol *||a dkt m* (*ppr. dgs ~e*) šėrys.

setoloso, -a *bdv* apāugęs šeriais; šėringas.

sēta *dkt m* sėktā; *adepto di una s.* sėktāntas.

settānta *sktv nkt* septyniasdešimt; *s. litas* septyniasdešimt litų; *gli anni s.* āštuntāsīs dešimtmetis.

settāntenne *dkt v/m, bdv* septyniasdešimtmėtis -ė.

settāntesimo, -a *sktv* septyniasdešimtas.

settāntina *dkt m* 1. maždaug septyniasdešimt; *siamo una s.* mūsų apie septyniasdešimt; 2.: *un uomo sulla s.* kokių septyniasdešimties mėtų vėras.

settārio, -a *bdv* sėktų; sėktāntinis; sėktāntiškas.

settarismo *dkt v* sėktantizmas.

sētte *sktv nkt* 1. septyni *masc*, septynios *femm*; *s. anni* septyneri mėtai; *s. euro* septyni eurai; *s. giorni* septynios diėnos; *i s. nani* septyni nykštūkai; *in s.* septyniėse; 2.: *dgs le s.* septintā valandā *sg*, septynios (vālandos); 3.: *il s. (marzo)* (kōvo) septintōji (dienā); 4. (*settimo*) septintāsīs; 5. *kaip dkt v* (*il* 7) septynetas; 6. *kaip dkt v* (*il voto*) septynetas; septintūkas *fam*; 7. *kaip dkt v* (*la carta*) septynakė.

settecentēscō, -a *bdv* āštuonioliktōjo āmžiaus.

settecentō *nkt* 1. *sktv* septyni šimtai; *s. metri* septyni šimtai mėtrų; 2. *dkt v*: *il S.* āštuonioliktāsīs āmžius.

settēmbre *dkt v* rugsėjis; *a s. in s.* rugsėji, rugsėjo mėnesi; *il 6 s.* rugsėjo šėštōji dienā.

settembrino, -a *bdv* rugsėjo; rugsėjiškas.

settemila *sktv nkt* septyni tūkstančiai.

settentrionāl *||e* 1. *bdv* šiaurinis; šiaurės; *costa s.* šiaurės pakrantė; *dialetti ~i* Šiaurės Itālijos taīmės; *il versante s.* šiaurinis šlaitas; *l'isola più s.* šiauriausia salā; 2. *bdv* (*dei settentrionali*) šiauriėčių; šiauriėtiškas; 3. *dkt v/m* šiauriėtis -ė (*ppr. Šiaurės Itālijos*).

settentrione *dkt v* 1. šiaurė; *esposto / rivolto a s.* žvelgiantis į šiaurę; 2.: *il s.* Šiaurės Itālija.

sētter *dkt v nkt* sėteris.

settīmān *||a dkt m* savaitė; *la s. scorsa* prāeitā savaitė; *questa s.* šiā savaitė; *all'inizio (alla fine) della s.* savaitės pradžiojė (pabaigojė); *fra due ~e* pō dviejų savaičių; *la prima s. di lūglio* pirmā liepos savaitė; *una volta alla s.* kartā pēr savaitė; ♦ *il fine s.* savaitgalis; *s. bianca* savaitinės atōstogos *pl* kalnuosė; *s. corta* penkių darbo dienų savaitė; *rel settimana s.* Didžioji savaitė.

settimānālē 1. *bdv* savaitinis; (*della settimana*) savaitės; *abbonamento s.* savaitinis abonementas; *paga s.* savaitės algā; 2. *dkt v* (*rivista*) savaitinis žurnālas, savaitraštis.

sētīm *||o*, -a 1. *sktv* septyntas; *la ~a fila* septintōji / septintā eilė; *al s. piano* septintamė aukštė;

il s. século septintāsīs āmžius; *Enrico VII* Hēnriķas VII (*septintasis*); *è arrivato* s. finišavo septiņtas; ♦ *la ~a arte* „septintāsīs mēnas“ (*kinas*); *al s. cielo* devintamē dangujē; **2. dkt** v septintādaļis; **3. dkt** v/m septintāsīs -ōji.

sétto dkt v *anat, tecn* pērtvara; *anat s. nasale* nōsies pērtvara.

settóre dkt v **1.:** *geom s. circolare* skritulio išpjo-va, sēktorius; **2. (spazio)** sēktorius; plōtas; *un s. delle tribune* tribūnų sēktorius; **3. fig** sēktorius; veiklōs sritīs -iēs *femm*; *s. econòmico (privato, pubblico, dei servizi, terziario)* ekonōmikos (privatūsīs, viešāsīs, paslaugū, tretinīs) sēktorius; *operare nel s. immobiliare* užsiimti nekilnojamojo turto prekyba.

settoriale bdv sektorinis.

severaménte prv griežtai; rūščiai; *è s. proibito* griežtai draudžiama.

severità dkt m griežtūmas; rūstūmas; *con s. griež-*tai; *la s. di una sentenza* nūosprendžio griežtūmas.

sevér||o, -a **1.** griežtas; (*duro*) rūstūs; (*esigente*) reiklūs; (*critica ~a*) rūsti kritika; (*insegnanti ~i*) griežti (/ reiklūs) mōkytojai; *misure ~e* griežtos priemonės; *sguardo s. rüstūs* žvilgsnis; *rén-dere più s. (su)* griežtinti; **2. (sobrio)** bē puošmenų; griežtas; *stile s. neišdāilintas* stilius; **3. (rilevante)** rimtas; sunkūs; *~i danni* dideli / rimti / skaudūs nūostoliai.

sevizia dkt m (brutalūs) kankinimas.

sexy ['seksi] bdv nkt **1.** seksualūs; **2. (erotico)** erōtinis.

sezione vksm (-zió-) med (*cadaveri*) skrósti.

sezione dkt m **1.** pjūvis; *s. trasversale* skersinis pjūvis; **2. (reparto)** skýrius, sėkcija; pōskyris; padalinys; *s. omicidi* žmogžudysčių skýrius; *s. di un partito* vietinė partijos būstinė; *terza classe, s. A 3a (tercia a)* klāsė; **3. (di un testo)** skýrius, dalīs -iēs.

sfaccendare vksm [A] (-cén-) triūsti.

sfaccendato, -a dkt v/m vālkata *com*, tinginys -ė.

sfacchinare vksm (-chi-) *fam* plūktis priē darbo, draskytis (sū darbaīs).

sfacchinata dkt m (didelis) triūšas; plūkimasīs; *è stata una s. tai* būvo tikrà kātorga.

sfacciataggine dkt m akiplēšiškūmas; (*spudoratezza*) begēdiškūmas; (*insolenza*) įžūlūmas.

sfaccià||o, -a **1. dkt** v/m akiplēša *com*; (*spudorato*) begēdis; *che s.!* kās pēr įžūlūmas!; **2. bdv** akiplēšiškas; begēdiškas; įžūlūs; ♦ *una fortuna ~a* nereali sėkmė.

sfacélo dkt v (*disgregazione*) suirimas; (*rovina*)

pražūtīs -iēs *femm*; *portare il Paese allo s.* sužlugdyti šalį, vėsti šalį į pražūtį.

sfagiolare vksm [E] (-giò-) *fam* būti priē širdiēs (*patikti*).

sfaldarsi vksm **1.** lūptis skūoksniais; (*spec. di unghie*) sluoksniotis; **2. fig** (pa)krikti; (iš)irti.

sfamàre vksm **1. (nutrire)** (pa)maitinti; privalgydinti; **2. (liberare dalla fame)** pasótinti (*kq*); numalšinti (*kieno*) alkį.

► **sfamàrsi** sngr numalšinti (savo) alkį; *non avere di che s.* neturėti kā vālgyti.

sfârzo dkt v prašmatnūmas; liūksusas; (*pompa*) pōmpa; *con grande s.* prašmatniai.

sfarzoso, -a bdv prašmatnūs; pompāstiškas.

sfasàto, -a bdv **1.** nesutaūpantis; *tecn* nesuderintas; **2. fig** išmuštas iš pusiausvyros / iš vėžių.

sfasciacarròzze dkt v nkt automobilių sąvartyno saviniškas; automobilių išmontuotojas.

sfasciare I vksm (su)daužyti; (su)lāužyti; (*fraccassare*) (su)knėžinti.

► **sfasciàrsi** sngr **1.** (su)dūžti; (*in mille pezzi*) subyrėti; **2. fig** (iš)irti; **3. (qcs)** susilāužyti.

sfasciare II vksm (*togliere dalle fasce*) išvystyti.

sfascio dkt v ⇒ **sfacélo.**

sfatàre vksm griāuti; galutinaī paneīgti; *s. un'opinione diffusa* griāuti paplītusiā nūomonę.

sfaticato, -a bdv, dkt v/m tinginių pāntis; baltaraūkis -ė.

sfàtt||o, -a bdv **1.:** *letto s.* nepaklōta lōva; **2. fam** (*molto stanco*) nusiplūkęs; **3. (di frutti)** pėrnokęs; *pomodori ~i* pėrnokę pomidōrai; *fig un corpo s.* suglėbęs kūnas.

sfavillante bdv tviskantis, žėrintis; žaižarūojantis.

sfavillare vksm [A] tviskėti, žėrėti; žaižarūoti; *s. di luce (dell'acqua)* raibuliuoti; *fig s. di gioia* kibirkščiuoti džiaugsmū.

sfavillio dkt v tviskesys; žėrėjimas.

sfavóre dkt v nemalōnė; ♦ *a s.* prieš; *a s. (di qc)* (*kieno*) nenāudai; *vento a s.* priešpriešinīs vėjas.

sfavorévole bdv nepalankūs; (*negativo*) neīgia-
mas; *èssere s. (a qcs)* būti (nusiteikusiam) prieš (*kq*); nepalankiaī (*ij kq*) žiūrėti.

sfavor||ire vksm (-isc-) būti nepalankiam (*kam*); (*danneggiare*) (pa)keūkti (*kam*); *il sorteggio ha ~ito la squadra* būrtai būvo nepalaūkūs komāndai.

sfebràto, -a bdv (jaū) bē temperatūros, nebe-
karščiūojantis.

sfegatato, -a bdv aistringas; fanātiškas.

sféra dkt m **1. geom** rutulys; sferā; **2. (oggetto e**

sim.) rutulys; rutulēlis, rutuliukas; *s. di cristallo* krištolinis / stiklo rutulys; ♦ *s. celeste* dangaus erdvė; *s. terrestre* Žemės rutulys; *tecn a ~e* rutulinis agg; *penna a s.* šratinukas, tušinukas; *3. fig* sferà; sritis -iės; *s. d'influenza* įtakos sferà; *4. (ceto)* lūomas; sferà; *5. sport* (fūtbolo) kamuolys.

sférico, -a *bdv* sfėrinis, rutulinis; (*tondo*) apvalus. **sferragliare** *vksm* [A] žlegėti; žvangėti.

sferrare *vksm* (*sfēr-*) *fig:* *s. un attacco* mėtis į ataką, smōgti; *s. un calcio* įspirti, suduoti kōjā; *s. un colpo* smōgti; treñkti; (*spec. con qcs di tagliente*) kiřsti; *s. un pugno* suduoti (kūmsčiu), smōgti.

sferrazzare *vksm* mežginėti; mēgzti (virbalaīs).

sfērza *dkt m* botāgas; rimbās.

sfierzante *bdv* **1.** (*di intemperie*) čaižūs; čaižantis; žvarbūs; (*del vento*) gáirinantis; **2. fig** čaižūs; aštrūs.

sfierzare *vksm* (*sfēr-*) **1.** čaižyti botagū; plākti; **2. fig** čaižyti; (*del vento*) gáirinti.

sfierzata *dkt m* kiřtis botagū.

sfiancare *vksm* (nu)kamuoti; (nu)stekėnti.

sfiatatōio *dkt v* **1. tecn** aluoklis; **2. zool** (*dei cetacei*) (banginio) šnėrvė.

sfibrare *vksm* (nu)ālinti; (iš)sėkinti.

sfibrante *bdv* ālinantis; (iš)sėkinantis.

sfida *dkt m* **1.** iššūkis; (*invito*) iškviėtimas (*kautis*); *accettare / raccogliere (lanciare) una s.* priĩmti (mėsti) iššūkį; **2.** (*gara*) rungtynės *pl*; māčas; ♦ *s. elettorale* rinkimų dvikova; **3. fig:** *sguardo di s.* iššaũkiantis / provokuojantis žvilgsnis; *tono di s.* įžūlus tōnas.

sfidante *dkt v/m* pretendėntas -ė; varžōvas -ė.

sfidāre *vksm* **1.** mėsti iššūkį (*kam*); iškviėsti (*kā*) (*kautis*), iššaũkti; *s. qcn a duello* iškviėsti *kā* į dvikovą; *s. qcn a scacchi* kviėsti *kā* į dvikovą prie šachmatų lentōs; **2. fig** (*affrontare*): *s. il mare in tempesta* beatōdairiškai lėistis į audringą jūrā; rýztis plaukti į audringą jūrā; *s. il pericolo* imtis pavojingo žýgio; **3.** (*invitare polemicamente*): *ti ~o (a far qcs)* lāžinuosi, kād táu nepavyks (*kā daryti*); ♦ *~o io!* nenuostabũ!; *~o che...* nėra kō stebėtis, kād...

► **sfidarsi** *sngr* varžýtis, rungtyniāuti; rūngtis, susirūngti.

sfiducia *dkt m* **1.** (*in qc, per qc*) nepasitikėjimas (*kuo*); **2.** (*delusione*) nusivylimas; *s. in sé stessi* nepasitikėjimas savimi; **3. polit:** *voto di s. (a favore della sfiducia)* balsāvimas už nepasitikėjimą; (*per valutare la sfiducia*) balsāvimas dėl nepasitikėjimo; *votare la s.* balsuoti už nepasitikėjimą.

sfiduciare *vksm:* *polit s. il governo* parėikšti nepasitikėjimo vyriausýbe.

sfiduciato, -a *bdv* netėkęs pasitikėjimo savimi.

sfiga *dkt m fam* nesėkmė; *t.p. ⇒ sfortuna.*

sfigato, -a *bdv, dkt v/m* liūrbis -ė, nevýkėlis -ė.

sfigurare *vksm* (-gũ-) **1. tr** (sujdarkyti; sumāitoti; **2. intr** [A] prastaĩ atródyti; nekaĩp pasiródyti; padarýti blōgā įspūdį; **non s.** neblogaĩ atródyti.

sfilacciare *vksm* (at)brįzginti; išbrįzginti.

► **sfilacciarsi** *vksm* (at)brįgzti, (at)spũrti.

sfilare I *vksm* (*tirare fuori*) **1.** ištraũkti; išĩmti; (*fili*) išvėrti; (*anelli e sim.*) numāuti; (*perline*) išvārstyti; **2.** (*levare di dosso*) numāuti; nuvilkti, nureĩgti; (*scarpe*) nuaũti; **3. (sottrarre)** (slaptā) atĩmti.

► **sfilarsi** *sngr* **1.** (*di dosso*) nusimāuti; nusimĩti, nusivilkti; *s. i pantaloni* nusimāuti kėlnes; *s. le scarpe* nusimāuti batūs; **2.** (*di cose infiltrate*) išsimāuti; išsivėrti; **3. (scucirsi)** išĩrti; (*di maglie*) nubėgti.

sfilare II *vksm* [A, E] **1.** (*marciare*) žygiuoti; (*in fila*) eĩti vorelė; (*in parata*) paraduoti; **2.** (*di modelle e sim.*) demonstruoti drabužius.

sfilata *dkt m* parādas; **2.** (*t.p. di moda*) madų (/ drabužių kolėkcijos) demonstrāvimas.

sfilza *dkt m* virtinė; kĩrbinė, vorā.

sfinge *dkt m mit, zool* sfinksas (*ir prk*).

sfinimento *dkt v* pėrvargimas.

sfinire *vksm* (-isc-) pėrvarginti; išsėkinti; nukamuoti.

sfinito, -a *bdv* pėrvargęs; išsėkęs; nusikamāvēs.

sfiorāre *vksm* (*sfĩo-*) **1.** liestelėti, palytėti; lengvai (pa)liėsti; (*quasi toccare*) bevėik (pa)liėsti; (*urtare di striscio*) vōs vōs užkabĩnti, vōs vōs užkliudýti; **2. fig** (*un tema*) vōs paliėsti (*temā*); **3. fig:** *un sorriso le ~ava le labbra* šýpsena žaidė jōs lūpose; *non mi ha ~to il minimo dubbio* mán nekilo nė mažiausios abejōnės; **4. fig** (*essere vicino*) bũti artĩ (*ko*); *s. la vittoria* bũti artĩ pėrgalės; *situazione che ~a il ridicolo* bevėik juokinga situācija; *si è ~ata la tragedia* (*kas*) vōs nesibaigė tragėdija / trāgiškai.

sfiorire *vksm* [E] (-isc-) nužýdėti (*ir prk*).

sfitto, -a *bdv* neišnuomotas; laīsvas.

sfizio *dkt v* įgeidis, įnoris.

sfocato, -a *bdv* nesufokusuotas; neryškūs.

sfociare *vksm* [E] (*sfĩo-*) **1.** įplaukti, įtekėti; **2. fig** (*in qcs*) pasibaĩgti (*kuo*), baĩgtis; (*mutarsi in qcs*) virsti.

sfoderare I *vksm* (*sfĩo-*) **1.** iš(si)traũkti (iš dėklo); **2. fig** paródyti; (*esibire*) demonstruoti; *s. la grinta* paródyti / atskleisti rýžtā.

sfoderàre II *vksm* (sfò-) (*togliere la fodera*) nuimti (ko) pāmušalā (/ āpmušalā).

sfogàre *vksm* (sfó-) išlieti (*jausmā*); **s. la rabbia** išlieti pýkti.

► **sfogārsi** *sng* išsilieti; išsipāsakoti; (*con le lacrime*) išsiverkti; **s. con qcn** gūostis kām, pasi-gūosti kām; **s. su qcn** išlieti aīt kō blōgā nūo-taiķa.

sfoggiàre *vksm* (sfòg-) visiems / viešai parōdyti (kq), (pa)demonstruoti; (*vantarsi*) puikūotis (kuo).

sfoggio *dkt v* (di qcs) (ko) demonstrāvimas; (pa)-rōdymas; (*vanto*) puikāvimasis (kuo); **fare s.** (di qcs) (pa)demonstruoti (kq).

sfogliā dkt m 1. (*lamina*) (plōnas) lāķstas; 2. (*di pasta*) plonāi kociōta tešlā; ► **pasta s.** sluoks-niūota tešlā.

sfogliāre I *vksm* (sfò-) (*pagine e sim.*) (pa)vartýti; (pa)sklaidýti; **s. un album di fotografie** vartýti nūotrauķu albūmā.

sfogliāre II *vksm* (sfò-) (*togliere le foglie e sim.*) (nu)skinti (*nuo ko*) (lapūs / žiedlapius *ir pan.*), (nu)skabýti; **s. una margherita** nuskinti sau-lūte.

sfogliatèlla dkt m sluoksnūotas pyragāitis.

sfogo *dkt v* 1. nutekējimas; (*violenta fuoriuscita*) išsiveržimas; **tecn** vālvola **di s.** išleidimo vož-tūvas; 2. *fig* jausmū iš(si)liejimas; **dare s.** (a qcs) dūoti vāliā (*kam*); 3. *fam* (*eruzione*) išbė-rimas; **gli è venuto uno s.** (da qualche parte) jām išbērē (kq); 4. ⇒ **sbocco** 2.

sfolgorānte *bdv* pliēskiantis; žėrintis; (smaķiai) švýtintis (*ir prk*).

sfolgorāre *vksm* [A] (sfól-) 1. pliēksti; žėrėti; (*a tratti*) švýsčioti; 2. *fig* švýtėti.

sfollagénte *dkt v nkt* banānas (*policininko laz-da*).

sfollaménto *dkt v* (*evacuazione*) evakuācija.

sfollāre *vksm* (sfól-) 1. *intr* [E, A] išsiskirstyti, išsivāikščioti; 2. *intr* [E, A] (*trasferirsi, spec. in massa*) išsikēlti; išsikrāustyti; 3. *tr* (*evacuare qcs*) evakuoti(s) (*iš ko*); 4. *tr* (*far evacuare qcn*) evakuoti.

sfollatō, -a *dkt v/m* evakuotasis -oji; evakuōja-mas žmogūs.

sfoltire *vksm* (-isc-) 1. (pra)rētinti; (*potare*) (iš)-genėti; 2.: **s. i capelli** apķirpti plāukus; 3. *fig*: **s. gli impegni** atsisakýti kaĩ kurių susitikimų; **s. il personale** sumāžinti personālā.

sfondaménto *dkt v* 1. išlaužimas; pramušimas; 2. *mil* pralaužimas; 3. *sport* (*fallo di*) **s.** pražan-gā puolimē (*trenkiantis į varžovą*).

sfondāre *vksm* (sfón-) 1. išlaužti (ko) dūgnā;

suláužyti (ko) dūgnā; **la neve ha ~ato il tetto** nuō sniēgo įgrīuvo stogas; 2. (*schiantare*) iš-láužti; išdaūžti; (*bucare da parte a parte*) pra-mušti; **s. una porta** išlaužti duris; ► **s. una por-ta aperta** ≅ lāužtis prō ātviras duris (*itikinēti. kas seniai įsitikinęs*); 3. *mil* praláužti; prasi-láužti; 4. *kaip intr* [A] *fig* (*avere successo*) iš-garsėti.

► **sfondārsi** *sng* (*rovinare all'interno*) įgrīūti.

sfóndo *dkt v* 1. fōnas (*ir prk*); (*solo pittorico*) dūgnas; ► **sullo s. fonē**; 2. *fig*: **delitto a s. politico** politinio póbūdžio nusikaltimas; **film a s. stò-rico** istōrinēs temātikos filmas, istōrinis filmas.

sforacchiāre *vksm* (pri)darýti (*kur*) skylių; su-sklýlti (kq).

sforāre *vksm* (sfó-) viršyti; **s. un preventivo** viršyti sāmataį.

sforbiciāta *dkt m* 1. čekstelėjimas (žirklėmis); 2. *sport* žirklės *pl*.

sformāto, -a 1. *bdv* deformuotas; (*sgualcito*) su-glāmžytas; išstampytas; 2. *dkt v* āpkepas; **s. di patate** būlvių plokštāinis; kūgelis.

sfornāre *vksm* (sfór-) 1. išimti iš ōrkaitės, iš-traukti iš krōsnys; 2. *fig fam* pridarýti; **s. libri** prirašýti knýgu.

sfornito, -a *bdv* nedaug tūrintis; **un negozio piut-tosto s.** mažai prēkių tūrinti parduo-tūvė; **essere s.** (di qcs) neturėti daug (ko).

sfortūna *dkt m* 1. neláimē; **portare s.** prišaukti (at)nēsti neláimē; **abbiamo avuto una s. nera** bašiai mums nepasisekē; **hai avuto la s. di...** táu nepasisekē, kād...; ► **per mia** (/ *tua e sim.*) **s. mào** (/ *tavo ir pan.*) neláimei; **la mia sòlita s.!** kaip visadā mán nesiseka!; **kaip jst che s.!** kaip nesiseka!; kaip nepasisekē!; 2. (*caso sfa-vorevole*) nesėkmē; bēdā; neláimē.

sfortunatamēnte *prv* neláimei; (*purtroppo*) deįā.

sfortunātō, -a *bdv* 1. (di qcn) láimēs netūrintis (*kuriam nesiseka*); nelaimingas; **sei stato molto s.** labai táu nepasisekē; **è s. in amore** jām ne-siseka mēilėje; 2. (di qcs) nesėkmingas; ne-laimingas; (*infausto*) nelėmtas.

sforzāre *vksm* (sfór-) 1. įtemptai stėngtis (*ką da-ryti*); įtempti (kq); **s. la memoria** įtemptai stėn-gtis prisimiñti; **s. il motore** pėrkrauti variklį: spāusti variklį *fam*; **s. gli occhi, s. la vista** įtempti akis, labai stėngtis įžiūrėti; **s. la voce** įtempti balso stygās; 2. (*forzare*) pėr jėgā su-kióti (/ lankstýti *ir pan.*); láužyti; 3. (*scassi-nare*) (stėngtis) išlaužti; 4. (*costringere*) (pri)-vėrsti.

► **sforzārsi** *sng* 1. (di far qcs) pasistėngti (*ką daryti*), stėngtis; **s. invano** (*in ogni modo*) ber-

gždžiaĩ / tuščiaĩ (visaip) stėngtis; **s. di aiutare tutti** stėngtis visiems padėti; ♦ **non ti s.!** tĩk nepersistenk!; **2. (imporsi di far qcs)** prisiveĩsti; **s. di sorridere** prisiveĩsti nusišypsoti.

sforzàto, -a bdv nenatūralūs, dirbtinis.

sforz||o dkt v 1. pastangà; (*l'azione*) stėngimasis; **senza s.** bė vargo; lengvai; **uno s. mentale** prėto pāstangos *pl*; **~i vani** bėrgždžios / tũščios pāstangos; **fare degli ~i** dėti pāstangas; **fare uno s. eccessivo** pėrsitempti, pėrsistėngti; ♦ **kaip jst iron bello s.!** didelis čia daĩktas!; **2. (tensione)** įtampa; įtėpmimas.

sfóttare vksm fam (qcn) šaipyti (iš ko), pasišaipyti; pėr daĩti (*kq*) traukti.

sfraccellàrsi vksm (-cél-) 1. (cozzare contro qcs) stipriai atsitreĩkti (*i kq*); **s. al suolo** nutĩkšti aĩt žėmės; **2. (fracassarsi)** sudužti.

sfrattàre vksm iškėldinti, iškraustyti.

sfratto dkt v iškėldinimas; **avviso di s.** iškėldinimo pranešimas.

sfrecciàre vksm [E] (sfréc-) lėkti; skriėti.

sfrag||àre vksm (sfré-) 1. trinti; braukyti; brũkštelėti; brũžinti; žulinti; **s. un fiammifero** įbrėžti / užbraukti degtũkà; **s. le mani** patrĩnti rankàs; **le scarpe ~ano** bātai trĩna; **2. (per pulire)** (iš)šveĩsti; nušveĩsti; **s. il pavimento** šveĩsti grindĩs; **3. (graffiare)** (su)brāĩžyti.

► **sfregàrsi sngr** trinti(s), pa(si)trinti; **s. gli occhi** trinti akis.

sfreigiàre vksm (sfré-) (su)darkyti; (su)bjaurėti.

sfreigiàto, -a bdv, dlv 1. (*di qcn*) randuotas; **2. (di qcs)** sudarkytas.

sfrégio dkt v 1. (taglio) kirstinė žaizdà; įpjovimas; (*cicatrice*) rāndas; **2. (deturpazione)** (su)daĩkymas, (su)bjaurėjimas.

sفرنàrsi vksm (sfré-) šėlti, smarkauti; pasilėisti.

sفرنàto, -a bdv 1. (*smodato*) besaĩkis; **essere s.** (*in qcs*) bė saiko (*kq daryti*); **2. (scatenato)** pašėlęs; smarkũs; **ballo s.** pašėlęs šokis; **3. (incontenibile)** nesutrāmdomas; (*incontrollabile*) nesuvaldomas; **4. (sregolato)** palāidas.

sfrigolàre vksm [A] (sfri-) čĩrkšti; čĩrškėti; spirgėti.

sفرنòdare vksm (sفرنò-) 1. (nu)genėti; (*sfolire*) apkarpyti, apgenėti; **2. fig** paredaguoti.

sfrontatèzza dkt m akiplėšiškũmas.

sفرنàto, -a 1. bdv akiplėšiškas; begėdiškas; **2. dkt v/m** akiplėša *com*.

sfruttaménto dkt v 1. (uso) eksploatācija; naudojimas; **s. di un giacimento** telkinio eksploatācija; **s. di nuove tecnologie** naujų technologijų naudojimas; **2. (in senso negativo)** išnaudojimas; **lo s. dei lavoratori** darbinĩnkũ išnaudojimas; **3. (l'appropriare di qcs)** pasinaudojimas (*kuo*).

sfruttàre vksm 1. (usare) eksploatuoti (*kq*), (pa)naudoti; naudotis (*kuo*), pasinaudoti; **2. (in senso negativo)** išnaudoti (*kq*); **s. gli operai** išnaudoti darbinĩnkũs; **3. (appropriare)** pasinaudoti (*kuo*), naudotis; **s. un'occasione (una possibilità)** pasinaudoti prėga (galimybė).

sfruttatóre, -trice dkt v/m išnaudotojas -a.

sfuggénte bdv 1. (di qcn) išsisukinėjantis; slidũs; **2.: mento s.** nũsklembtas / neryškũs smākras.

sfugg||ire vksm [E] 1. (a qcs) pabėgti (*nuo ko*); pasprũkti; išsisũkti (iš / *nuo ko*); (*evitare*) išvėngti (*ko*); (*scampare*) išsigėlbėti (*nuo ko*); **s. a un attentato** pėr pasikėšinimà nenukentėti / išsigėlbėti; **s. alla condanna** išvėngti (apkāltinamojo) nuosprendžio; **s. alla morte** išsisũkti nuò mirties; **s. alla polizia** pasprũkti nuò poliĩcijos; **non si ~e al destino** nuò likimo nepabėgsi; **sono ~ito a un incidente** vòs į avārijà nepatekaũ; **2. (cadere di mano e sim.)** (iš)sprũsti, išslỹsti; **s. dalle mani** sprũsti iš rankũ; **lasciarsi s.** pamėsti; **fig (parlando)** lėptelėti, prasitaĩti; **3. (passare inosservato)** likti nepastebėtam; **mi è ~ito un errore** pražiũrėjau klaidà; **non gli ~e nulla** jis (/ ji) viskà pāstebi; **4. (passare di mente e sim.)** išėĩti / išgaruoti iš galvòs; užsimiĩršti; **mi ~e il suo nome** jò vardas išgarāvo mán iš galvòs; nepāmenu jò vardò; **5. fig (non essere capito)** likti nesuprantamām; **6. kaip tr** (iš)veĩgti (*ko*); **s. un pericolo** išvėngti pavòjaus; **ultimamente Pino mi ~e** pastaruoju metũ Pinas manės vėngia.

sfuggita dkt m: ♦ di s. prabėgòm, prabėgomĩs; **ci siamo visti di s.** trumpai susitĩkome.

sfum||àre vksm 1. intr [E] (di tinte e sim.) niuanuoti; (*con lo sfondo*) liėtis sũ fonũ; **2. intr [E] fig (andare in fumo)** žlũgti; **l'affare è ~ato** sāndoris žlũgo; **la vittoria è ~ata** pėrgalė išslỹdo iš rankũ; **3. tr (una tinta e sim.)** niuanuoti; **4. tr fig (attenuare)** (su)šveĩninti.

sfumàto, -a 1. dkt v art sfumātas; **2. bdv** neryškũs; *t.p. ⇒ sfumare.*

sfumatūra dkt m 1. ātspalvis (*ir prk*), niuānsas; **fig s. di significato** reikšmės ātspalvis; **2. (passaggio graduale)** švelnũs / tolỹgus pėrėjimas.

sfuriàta dkt m 1. pỹkčio pròtrũkis; (*rimprovero*) barimas; **prendersi una s.** gāuti gāro; **2. (di pioggia)** pylà; (*di vento*) škvālas.

sfũso, -a bdv nefasuotas; (*da pesare*) svėriamas.

sgabèllo dkt v taburėtė.

sgabuzzino dkt v sandėliũkas, tamsũs kambārėlis.

sgambàto, -a *bdv* (*di costume e sim.*) iškirptas tiės šlaunimis (*apie šortus, kelnaites ir pan., kad kojos atrodytų ilgesnės*).

sgambettàre *vksm* (-bèt-) **1.** *intr* [A] kulniuoti; tapsėti; (*di bambini piccoli*) krapinėti; **2.** *tr* (*qc*) pakišti (*kam*) kōją.

sgambétto *dkt v* kōjos pakišimas; *fare lo s. (a qcn)* pakišti (*kam*) kōją.

sganasciàrsi *vksm*: *s. dal ridere, s. dalle risa* plýšti juokaĩs.

sganciàre *vksm* **1.** atkabinti; (*da spille, bottoni e sim.*) atsėgti; *s. il bustino* atsėgti korsėtą; *s. un vagone* atkabinti vagoną; **2.:** *s. una bomba* (nu)-mėsti bōmbą; **3. fam:** *s. dei soldi* paklōti pinigų.

► **sganciàrsi** *sng*r atsikabinti; nusikabinti.

sgangheràto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) iškłręs; (*ridotto male*) nudėvėtas; aplūžęs; **2.** *fig* (*di un testo e sim.*) pādrikas, nerišlūs.

sgarbatàggine *dkt m* **1.** (*l'essere sgarbato*) storžieviškūmas, stačiokiškūmas; **2.** (*azione sgarbata*) storžieviškas pōelgis; kiaulystė.

sgarbatézza *dkt m* šiurkštūmas.

sgarbàt||o, -a *bdv* šiurkštūs; storžieviškas; *una risposta ~a* šiurkštūs atsákyimas; *sei stato s. con lui* šiurkščiai sū juō pasielgei.

sgarberia *dkt m* ⇒ **sgarbatàggine** **2.**

sgàrbo *dkt v* šiurkštūs pōelgis, šiurkštýbė; (*offesa*) užgálulė; (*mananza di rispetto*) nepagarbà; *fare uno s. (a qcn)* nepagarbiai / negražiai pasiēlgti (*su kuo*).

sgargiànte *bdv* nepaprastai rykšūs; spalvingas.

sgarràre *vksm* *fam* **1.** (neatleistinaĩ) suklýsti; **2.** (*di orologi*) netiksliai rōdyti.

sgasàre *vksm* **1.** *tr* (*una bevanda*) lėisti išsivadėti (*gėrimui*); **2.** *intr* [A] *fam* (*dar gas con l'acceleratore*) (nu)spáusti gázą *fam*.

sgattaiolàre *vksm* [E, A] (-tà-) šmūkštelėti; (*uscire*) išsēlinti; (*entrare*) įsēlinti.

sgel||àre *vksm* (sgé-) **1.** (*scongellare*) atitirpdýti; **2.:** *il sole ~a la neve* sáulė tirpdo sniegą; **3.** *beasm intr* [E, A] atšliti.

sgghémbo, -a *bdv* įkypas, įžambūs; (*storto*) kreĩvas (*ir prk*).

sgghèro *dkt v* stor galvažudýs; (*in regimi tirannici moderni*) saugumiėtis.

sghignazzàre *vksm* [A] šiurkščiai (nusi)kvatōti.

sgobbàre *vksm* [A] (sgòb-) prakaičiuoti (*sunkiai dirbti*), draskýtis (sū darbaĩs).

sgobbóne, -a *dkt v/m* vargo bitėlė / bitė.

sgocciolàre *vksm* (sgóc-) **1.** *tr* lāšinti; **2.** *tr* (*per svuotare*) lėisti (*kam*) nuvarvėti; **3.** *intr* [E] lāšėti, varvėti; **4.** *intr* [A] lāšėti, varvėti; *méttere i piatti a s.* palikti lėkštės džiūti.

sgocciolio *dkt v* lāšėjimas, varvėjimas.

sgócciolì *dkt v* dgs paskutiniai lašai; ♦ *essere agli s.* būti / artėti prie pabaigės, baigtis.

sgolàrsi *vksm* (sgò-) rēkti iš visos gerklės, rēkti līgi užkimimo.

sgomberàre *vksm* (sgóm-) **1.** *tr* atlāisvinti; (*svuotare*) ištūštinti, atitūštinti; *s. l'intestino* ištūštinti žarnýną; *s. la strada dalla neve* nuvalýti sniegą nuō kēlio; *il giudice ha fatto s. l'aula* teisėjas visiems liēpė išeiti iš teĩsmo sālės; ♦ *s. il campo* (*da qcs*) atmėsti (*kq*); **2.** *tr* (*qcn*; *t.p. far s.*) iškėldinti; **3.** *tr* (*portare via qcs*) išvėžti; (*svuotando*) iškraustyti; (*eliminare*) pašālinti; **4.** *intr* [A] pasitráukti; (*evacuare*) evakuōtis, išiskráustyti.

sgómbero *dkt v* **1.** atlāisvinimas; ištūštinimas; (*pulizia*) išvālymas; **2.** (*evacuazione*) iškraustymas; **3.** (*trasporto altrove*) išvežimas.

sgombràre *vksm* (sgóm-) ⇒ **sgomberàre**.

sgómbro I *dkt v* ⇒ **sgómbero**.

sgómbr||o II, -a *bdv* lāisvas; tūščias; (*da / di qcs*) bė (*ko*); *lasciare s.* atlāisvinti; *cielo s. di nubi* pragiedrėjęs dangūs, dangūs bė debesų; *aver la mente ~a da pregiudizi* būti atsikrāčiusiam išankstinių nusistatýmų.

sgómbro III *dkt v* zool skūmbrė.

sgomentàre *vksm* (-mén-) giliaĩ sukrėsti; (*terroizzare*) įvarýti (*kam*) siaūbą.

► **sgomentàrsi** *sng*r išsigāsti, pėrsigāsti.

sgométo *dkt v* gilūs sukrėtimas; siaūbas, klāikas; *gettare nello s.* (giliaĩ) sukrėsti; *lasciarsi prèndere dallo s.* pasidūoti išgāščiai.

sgominàre *vksm* (sgò-) (su)triūškinti.

sgommàre *vksm* [A] (sgóm-) *fam* važiuoti (stabdýti *ir pan.*) taip, kād sucýptų padangos.

sgommàta *dkt m* padangų sucypimas.

sgonfiàre *vksm* (sgón-) išlėisti órą (iš *ko*).

► **sgonfià||rsi** *sng*r **1.** (su)bliūkšti; *la vescica si è ~ta* votis subliūško; **2.** (*perdere gonfiore*) atslūgti, atsilėisti.

sgón||fio, -a *bdv* **1.** subliūškęs; *una gomma ~fia* nuleistà padangà; **2.** (*che ha perso il gonfiore*) atsilėidęs.

sgòrbio *dkt v* (*scarabocchio*) keverzōnė; (*macchia*) (rāšalo) dėmė; (*scrittura illeggibile*) krāiglojimas; (*brutto disegno*) terliōnė.

sgor||gàre *vksm* [E] (sgór-) plūsti; (*zampillare*) (iš)trýkšti; *fig parole che ~gano dal cuore* žōdžiai tiėšiai iš širdies.

sgozzàre *vksm* (sgóz-) pėrpjauti (*kam*) gėrklę.

sgradévole *bdv* nemalonūs; (*che mette a disagio*) nejaukūs; (*disgustoso*) atgrasūs; *sensazione s.* nemalonūs pójūtis.

sgradito, -a *bdv* nepageidaujamas; nemalonūs; *un òspite s.* nepageidaujamas svečias.

sgrammaticàto, -a *bdv* gramatiškai netaisyklinas, klaidingas; pilnas (gramatinių) klaidų.

sgranàre *vkms* (iš)gvildinti, (iš)aižyti; ♦ *s. gli occhi* išpūsti / išvešti akis; *s. il rosario* vārstyti rožinį / rožinio karoliukus.

sgranchire *vkms* (-isc-) (pra)mankštinti, pamankštinti; pamiklinti.

► **sgranchirsi** *sng* prasimankštinti.

sgranocchiare *vkms* (-nóc-) (pa)kramtyti, (pa)graužti; (pa)triuškinti.

sgrassare *vkms* 1. (*un alimento*) nugriebti (/ nuimti) (*nuo ko*) riebalus; 2. (*smacchiare*) (iš)valyti (*iš ko*) riebaluotas / riebalų dėmės.

sgravare *vkms* (*qcn da qcs*) atléisti (*ką nuo ko*); *s. da un'imposta* atléisti nuo mokesčio.

sgraziato, -a *bdv* negrakštus.

sgetolare *vkms* (*sgré-*) 1. lėtaĩ (su)ardyti; 2. *fig* (su)griauti.

► **sgetolarsi** *sng* 1. (su)byrėti, (su)trupėti; 2. *fig* (su)įirti.

sgridare *vkms* apšaukti, aprėkti; (iš)barti.

sgridàte *dkt m* barimas; *fare una s. (a qcn)* apšaukti (*ką*), išbarti; *si è preso una (bella) s.* jį aprėkė (kaip reikiant).

sgruppàta *dkt m* 1. (*del cavallo*) pasispardymas (*norint raitelį numesti*); 2. (*cavalcata*) pasijodinėjimas.

sgrassare *vkms* (*sgròs-*) apdirbti; aptašyti (*ir prk.*).

sguaiatàggine *dkt m* (*indecenza*) nepadorumas; (*volgarità*) vulgarumas.

sguaiato, -a 1. *bdv* (*indecente*) nepadorus; (*volgare*) vulgarus; (*solo di qcn*) netašytas; neišauklėtas; 2. *dkt v/m* blevyzgà com; neprausta-bufnis -ė.

sguainare *vkms* (*sguài-*) iš(si)traukti (iš makšties); *s. la spada* ištraukti kardą.

sgualcire *vkms* (-isc-) (su)glámžyti, (su)lámdyti.

► **sgualcirsi** *sng* glámžytis, susiglámžyti; (*far le pieghe*) raukšlėtis, susiraukšlėti.

sgualcito, -a *bdv* suglámžytas; susiglámžęs.

sgualdrina *dkt m* šliundra.

sguardo *o dkt v* žvilgsnis; (*gli occhi*) akys *femm pl*; *uno s. nostalgico (pieno d'odio)* ilgesingas (pilnas neapýkantos) žvilgsnis; *al riparo / lontano da ~i indiscreti* atokiai nuo smalsių žvilgsnių / akių; *non potere staccare lo s. (da qc)* negalėti (*kuo*) atsigrėbti; *vòlgere lo s.* nukreipti žvilgsnį; ♦ *dare uno s. (a qcs)* pažvelgti (*i ką*), žvilgtelėti; (už)mėsti žvilgsnį; *non degnare (qc) di uno s.* nekreipti (*i ką*) jokia dėmesio; *fin dove arriva lo s.* kiek akys mato.

sguattero, -a *dkt v/m spreg* iñdų plovėjas -a.

sguazzare *vkms* [A] 1. pliuškėnti(s); taškýti(s); ♦ *s. nell'oro* áukse máudyti; 2. *fig* (*trovarsi a proprio agio in qcs*) mėgautis (*kuo*); jaustis / būti savo stichijoje.

sguinzagliare *vkms* palėisti (*šunį ir pan.*); *s. i cani dietro qc* šunimis ką (už)siundyti.

sgusciare I *vkms* (*dal guscio*) (iš)gliáudyti; (iš)lùkštėnti.

sgusciare II *vkms* [E] 1. (*scivolare via*) (iš)slýsti; 2. *fig* (*sfuggire*) išsprústi; išsprùkti.

shakerare [ʃe-] *vkms* (shà- [ʃe-]) (su)plàkti (*kokteilį ir pan.*).

shampoo [ʃampo] *dkt v nkt* šampūnas; ♦ *farsi lo / uno s.* pláutis galvą / pláukus; trinkti galvą.

shock [ʃøk] *dkt v nkt* šokas; sukrėtimas; *med s. anafilattico* anafilaksinis šokas; *kaip bdv intervista s.* šokiruojantis interviù; ♦ *in stato di s., sotto s. (ir prk)* ištiktas šoko.

shopping [ˈʃɒpɪŋ] *dkt v* apsipirkinėjimas, váikščiojimas pò parduotuvė.

shorts [ʃɔrts] *dkt v dgs nkt* šortai, trumpės.

show [ʃəu], [ʃə(u)] *dkt v nkt* šou inv.

shuttle [ˈʃatl] *dkt v nkt* kòsminis kėltas.

si I *iv* (kita forma: **se**) 1. (*oggetto diretto riflessivo*) sangrąžinių veiksmazodžių 3-iojo asmens dalelytė; savė; (*in frasi negative*) savės; *si lava* prausiasi, prausia savė; *si è lavata* nusiprausė; *si alzano* kėliasi; *si sono alzati* atsikėlė; 2. (*oggetto indiretto*) 3-iojo asmens sangrąžos dalelytė, ppr. žyminti naudininką; sáu; *comprarsi la macchina* nusipirkti mašiną, nupirkti sáu mašiną; 3. (*reciproco*) dalelytė, rodanti tarpusavio veiksmą; vienas kitą (/ kitam ir pan.); *si sono abbracciati* apsikabino vienas kitą; *si sono dati la mano* jiė dāve vienas kitam rañką; 4. (*pronominale con verbi*) dalelytė vartojama su tam tikrais įvdž *vkms*: *andarsene* išeiti; *pentirsi* gailėtis; *stancarsi* pavaręti; 5. (*rafforzativo*) stiprina *vkms* reikšmę: *fumarsi una sigaretta* parūkyti / ≈ užsirūkyti cigarėtę; *mangiarsi una pizza* (skaniaĩ) válgyti picą; 6. (*impersonale*) beasmenės formos dalelytė: *come si dice in lituano?* kaip sákoma lietuviškai?; *si direbbe* sakýtum; sakýtumėme; *non si sa molto* daũg nežinoma, daũg nežinome; *si vedeva* mātėsi; ♦ *non si sa mai* ką galĩ žinóti!; dēl visa kò!; 7. (*passivante*) žymi neveikiamąjį rūšį: *si produce molta birra* gaminama daũg alaũs; ♦ *affittarsi* nuómojama; *cercasi* ieškoma; *véndesi* pardúodama; 8. *tarm* vartojama su 1-ojo dgs asmens *vkms* formomis: *noi si va* mēs einame.

si II *dkt v nkt* mus si inv.

si I 1. *prv* taīp; *si, grāzie* taīp, āciū; *pare di si* at-ródo, kād taīp; taīp at-ródo; *spero di si* tikiūosi, kād taīp; ♦ *dire di si* sakýti „taīp“; sutikti; *si e no* maždaūg; konē; *kaip jst ma si!* kaīpgi nē!; *kaip jst bello si!* dār īr kaīp gražū!; *kaip jst iron si, domani!* dār kōl; **2.** *prv* (*smentendo una do-manda negativa*) taīp (*neigiant neigimā*); *Lui non c'era?* – *Si, (che) c'era!* Jō teñ nebūvo? – Nē, jīs būvo!; **3.** *prv* (*t.p. o si?*) tiesā?; ar taīp (nē)?; **4.** *prv* (*enfatico*) tikrai: *questa si che va bene!* šitā tikrai tiks; *qui si, (che) si mangia bene* čiā tikrai skaniai vālgoma; **5.** *prv* (*distributivo*): *una settimana si, una no* kās antra savāite, kās dvī savāites; **6.** *dkt v nkt* taīp (*teigiamas atsakymas; prk taip pat sakoma apie suitikimą tuoktis*); **7.** *dkt v nkt* (*voto a favore*) baīsas ūž; *ha vinto il si* daugumā būvo ūž; **8.** *bdv nkt* teigiamas; puikūs; *un anno si per la nostra economia* puikūs mētai mūsų ekonō-mikai.

si II 1. *prv* ⇒ *così 1., 2., 4.*; **2.** *jngt*: ♦ *si che...*, *si da...* taīp, kād...; tōks -iā, kād...; *fare si che...* darýti taīp, kād; rūpintis / pasirūpinti, kād...; stēngtis / pasistēngti, kād...

sia jngt 1.: *sia...* *sia, fam sia...* *che* īr..., īr; *sia di giorno sia di notte* īr diēnā, īr nāktj; **2.**: ♦ *kaip jst e sia!* tegū!

siamés||e 1. *bdv* Siāmo; ♦ *fratelli / gemelli ~i* Siā-mo dvyniaī; (*gatto*) *s.* Siāmo katē; **2.** *dkt v/m* Siāmo gyvėntojas -a, siamiētis -ē; **3.** *dkt v* Siā-mo kalbā.

siberiāno, -a 1. *bdv* Sībiro; sibiriečių; iš Sībiro; **2.** *dkt v/m* sibirietis -ė.

sibilāre vksm (si-) **1.** *intr* [A] švilpti; (*passare si-bilando*) prašvilpti; (*di serpente*) šnypšti; **2.** *tr fig* (*dire in modo maligno*) iškōšti prō dantis.

sibillino, -a bdv mįslingas.

sibilo dkt v švilpimas; (*di serpente*) šnypštimas.

sicario dkt v samdomas žudikas.

sicché jngt 1. (īr) todēl, (īr) dēl tō; *ero malato, s. non sono venuto* sirgaū, todēl neatējaū; **2.** (*dun-que*) taīgi; vadinasi.

siccità dkt m sausrā; *per la s.* nuō sausrōs.

siccōne jngt kadāngi (jaūg); *s. era tardi, ho preso il taxi* kadāngi būvo vėlū, važiauaū taksi.

siciliāno, -a 1. *bdv* Sicilijos (sritiēs); siciliėčių; siciliėtiškas; iš Sicilijos; **2.** *dkt v/m* siciliētis -ė; **3.** *dkt v* siciliėčių tarmė.

sicūra dkt m saugiklis; (*solo di auto*) saugōs ūž-raktas; *mettere la s. (in auto)* užrakinti durelēs iš vidaūs; (*di arma*) įjūngti saugiklį; *togliere la s. (in auto)* atrakinti durelēs iš vidaūs; (*di arma*) išjūngti saugiklį.

sicuramēte prv 1. (*di certo*) tikrai; (*senz'altro*) būtinai; **2.** (*in modo sicuro*) saūgiai.

sicurezza dkt m 1. saugā; (*protezione*) apsaugā; (*l'essere sicuro*) saugūmas; *per s.* dēl saugūmo, saugūmo sumetimais; *fig (casomai)* dēl vīsa pikta; *s. aerea (del lavoro)* skrydžių (darbo) saugā; *s. sociale* socialinė apsaugā; ♦ *di s.* saugōs; avārinis agg; *camera di s.* areštinė; *carcere di massima s.* sustiprintojo režimo pataisōs darbū kolōnija; *cinture di s.* saugōs diržai; *dis-positivo di s.* saugōs prietaisas; *spilla di s.* žiogėlis; *uscita di s.* atsarginis / avārinis išėjī-mas; *funzionario di Pubblica S.* policijos pa-reigūnas; **2.** (*capacità e sim.*) užtikrintūmas; *con s.* užtikrintai; *acquisire s.* įgauti pasitikė-jimo savimi; (*in lavori e sim.*) įgūsti; ♦ *s. di sé* pasiklovimas savimi; **3.** (*l'essere vero, certo*) tikrūmas, patikimūmas.

sicūr||o, -a bdv 1. (*protetto*) saugūs; *in modo s.* saūgiai; *guida ~a* saugūs važiāvimas; *Sesso s.* saugūs sėksas; *mi sento s.* jaučiūosi saūgiai / saugūs; **2.** (*assicurato*) tikras; užtikrintas; (*in-dubbio*) neabejōtinas; (*affidabile*) patikimas; *in modo s.* užtikrintai; *un metodo s.* patikimas metōdas; *notizie ~e* tikros / patvirtintos žinios; *passo s.* tvirtas žingsnis; *rimedi ~i* tikros prie-monės; ♦ *di s.* tikriāusiai; tikrai; *a colpo s.* užtikrintai, neklýstant; bė rizikos; **3.** (*di qcn, certo*) įsitikinęs; tikras; (*ne*) *sono s.* (āš) esū (tuō) tikras; *s. di sé* pasitikintis savimi; **4.** (*di qcn, esperto*) įgūdēs; **5.** *kaip dkt v: al s. (da qcs)* saugūs agg (*nuo ko*); saūgiai; ♦ *andare sul s.* nerizikuoti; elgtis apdairiai; **6.** *kaip jst: s.!* bū-tinaī!; žinoma!; bė ābejo!

siderale bdv fig labai didelis; astronōminis.

siderurgia dkt m juodōji metalūrgija.

siderurgico, -a bdv metalūrgijos.

sidro dkt v sidras.

siēpe dkt m gyvātvorė; *potare una s.* karpýti gy-vātvorę.

siēro dkt v 1. *fisiol, med* sērumas; **2.**: *s. del latte* išrūgos *pl.*

sieropositivo, -a bdv (*in relazione all'AIDS*) ŽIV infekūotas žmogūs.

siēsta dkt m pōgulis, pōkaitis; siestā; ♦ *fare la s.* atsigułti pōgulio; pasnāusti pō pietų.

sifōne dkt v sifōnas.

sigarēt||a dkt m cigarētė, papirōsas; (*arrotolata a mano*) suktinė; *~e di contrabbando* kontra-bādinēs cigarētės; *accendersi (spēgnere) una s.* užsidėgti (užgesinti) cigarētę.

sigaro dkt v cigāras; *fumare il s.* rūkýti cigarūs.

sigillare vksm 1. (už)antspauduoti; (*con piombi-*

ni) (už)plombuoti; **2.** (*chiudere ermeticamente*) sandarinti.

sigillo *dkt v* **1.** aňtspaudas; (*spec. il solo attrezzo*) spaũdas; (*solo il segno impresso*) įspaũdas; **ap-porre un s.** (*su qcs*) (už)antspauduoti (*kq*); ♦ **s. di garanzia** kokybės aňtspaudas; **2.** (*piom-bino*) plomba; **3.** *fig* žėnklas, žymė; pėdsakas.

sigla *dkt m* **1.** sántrumpa, abreviatūra; (raĩdinis) sutruňpinimas, akronĩmas; (*iniziali*) iniciĩlai *pl*; **2.** (*di un programma e sim.*) laidõs užsklanda; įžanginis / pristatomasis (laidõs) filmũkas.

siglære *vksm* pažymėti iniciĩlais; pasirašyti iniciĩlais; (*parafare*) paražuoti; (*firmare*) pasirašyti; *fig sport s.* **la vittoria** nulėmti pėrgalę.

significante *dkt v* ling žymiklis.

signific||ære *vksm* (-gni-) **1.** rėikšti; turėti rėikšmę / prasmę; **che cosa ~a?** kã rėiškia?; **2.** (*avere importanza*) rėikšti; bũti svarbiãm; **questo ~a molto per me** tai mán daũg rėiškia.

significativo, -a *bdv* reikšmingas; prasmĩgas; (*notevole*) ženklus, žymũs; **particolarmente s.** ypatingos reikšmės.

significat||o *dkt v* **1.** reikšmė (*ir prk*); (*senso*) prasmė; **i diversi ~i di una parola** įvairios žõdžio rėikšmės; **2.** ling žyminỹs.

signõra *dkt m* **1.** poniã; **la s. (sig.ra) Nerozzi** poniã (p.) Nerozzi; **mi scusi, s.!** atsiprašau, ponia!; **2.** (*la moglie*) žmonã; **saluti alla s.!** linkėjimai jũsũ žmonai!; **3.** (*padrona di casa*) šeimininkė; **4.** (*donna in genere*) mõteris -rs, moteriškė; ♦ **per s.** mõterũ; **5.** (*donna di classe*) poniã; damã; **6.** (*sovrana*) valdõvė; **7.:** **Nostra S.** mũsũ Poniã (*Dievo Motina*); **8.:** **sport la (vecchia) S.** „Senõji poniã“ (*Juventus klubo pravardė*); **9.** *kaip bdv m* fam šustring.

signõr||e *dkt v* **1.** põnas; **il signor (sig.) Landi** põnas (p.) Landi; **i ~i Macas** Macai; **signor presidente!** põne Prezidentė!; ♦ **signore e ~i!** põnios iĩ põnai!; **egregi ~i** gerbiãmieji põnai; **2.** (*padrone di casa*) šeimininkas; **3.** (*uomo in genere*) vĩras, vyriškis; **fam (tizio) dēdē masc;** **4.** (*uomo di classe, gentleman*) põnas; džentelmėnas; **5.** (*sovrano*) valdõvas; **stor** bajõras; sinjõras; dvarininkas; **6.:** **il S. (t.p. Nostro S.)** Viėšpats -ies; ♦ **il S. sia con voi!** Viėšpats sũ Jumĩs; **7.** *kaip bdv v* fam šustringas.

signoreggiare *vksm* [A] (-rėg-) viešpatuoti.

signoria *dkt m* **1.** (*dominio*) viešpatãvimas; valdžia; **2.:** **la S. vostra** jũsũ Šviesybė; (*non aulico*) gerbiãmasis põnas; **3.** **stor** sinjorijã.

signorile *bdv* **1.** (*da signori, elegante e sim.*); **palazzo s.** puošnũs pãstatas; rūmai *pl*; **quartiere s.** prestĩžinis rajõnas; **2.** (*nobile*) kilnũs.

signorilità *dkt m* (*nobiltà, garbo*) kilnũmas.

signorin||a *dkt m* **1.** panėlė; **la s. (sig.na) Ievà** panėlė (p.) Ievà; ♦ **da ~e, per ~e** ištĩželiams; (*cog*) **nome da s.** mergãutinė pavardė; **s. buona-sera** (televizijos) diktorė; **2.** (*ragazza*) merginã; mergã.

signorino *dkt v* iron ponãitis.

silenziatõre *dkt v* tecn duslintũvas; (gařso) slo-pintũvas; **con il s. (di arma)** begařsis *agg.*

silenzio *dkt v* **1.** tylã; **s. assoluto (greve)** vĩsiška (slopĩ) tylã; **turbare il s.** sutrikdũti tylã; **fai s.!** nutilk!; tylėkl!; ♦ **in s.** (pa)tylomĩs, patyliũkais; **s. di tomba** kapũ tylã; **passare sotto s.** nutylėti; **kaip jst s.!** tylõs!; **2.** (*lo stare zitti*) tylėjimas; **ri-durre al s.** priveřsti tylėti / nutilti, nutildyti; ♦ **flk il s. è d'oro** tylã gerã bylã; **3.** (*stato di quiete*) tylumã; ramybė.

silenziosamėnte *prv* tyliai; tylomĩs.

silenziõs||o, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) tylũs; (*tranquillo*) ramũs; **stanza ~a** tylũs kambarỹs; **2.** (*di qcs, muto*) tylũs; nebylũs; **un rimprõvero s.** tylũs priekaiřtas; **3.** (*di qcn*) tylũs; nekalbũs; ♦ **la maggioranza ~a** tyliõji daugumã.

silhouette [silu'et] *dkt m* nkt siluėtas.

silicãto *dkt v* chim, mĩn silikãtas.

silicio *dkt v* chim silicis.

silicõne *dkt v* silikõnas.

siliqua *dkt m* bot ankřtis -ies.

sillaba *dkt m* skiemuõ; **una s. alla volta** paskie-meniuĩ; **gram s. aperta (chiusa)** atvirãsis (uždarãsis) skiemuõ; **gram s. atona (tonica)** nekirčiũotas (kirčiũotas) skiemuõ; *fig non ho capito una s.* niėnieko / nė žõdžio nesuprataũ.

sillabære *vksm* (sil-) (*dividere in sillabe*) skiemenũoti; (*leggendo*) skaityti skiemenimis.

sillabario *dkt v* elementõrius.

sillabaziõne *dkt m* skiemenãvimas; (*l'andare a capo*) žõdžio kėlĩmas; kėlyba.

silo *dkt v* bõkřtinė silosinė, bõkřtinis arũodas.

silurære *vksm* (-lũ-) **1.** torpeduoti (*ir prk*); **2.** *fig (qcn)* iřmėsti (*kq*) (iř põsto).

silũro *dkt v* **1.** torpedã; **2.** **zool** (*t.p. s. europeo*) řãmas.

silvēstre *bdv* miřko; miřkinis.

simbiõsi *dkt m* nkt biol simbiõzė.

simboleggiare *vksm* (-lėg-) simbolizuõti.

simbolicamėnte *prv* simboliřkai.

simbõlico, -a *bdv* simbõlinis, simbõliřkas (*ir prk*); *fig un compenso s.* simbõliřkas atlyginimas.

simbolismo *dkt v* **1.** simbõlika; (*i simboli*) simbõliai *pl*; **2.** lett simbolizmas.

simbol||o *dkt v* simbõlis; (*segno convenzionale*) (sutartinis) žėnklas; **i ~i della chimica** chė-

mijos simboliiai; *la colomba è il s. della pace* balañdis – taikõs simbõlis.

simbologia *dkt m* simbõlika.

similäre *bdv* panašus; analõgiškas; (*dello stesso tipo*) vienarūšis.

similarità *dkt m nkt* panašumas; analõgiškumas.

simil||e *bdv* **1.** (*a qcs*) panašus (*ĩ kq*); (*uguale*) vienõdas; (*a forma di qcs*) (*ko*) pavidalõ; *in modo s.* panašiai; *interessi ~i* panāšūs interēsai; *un animale s. al lupo* gyvūnas panašūs ĩ vilkā; *geom triàngoli ~i* panašieji trikampiai; *diventare s.* (su)panašėti; ♦ *e ~i* ĩr panašiai; **2.** (*tale*) tõks -ia; *di casi ~i ce ne sono molti* tokių ātvejų daũg; *cose ~i non devono succedere* tokiē dalýkai netūri atsitĩkti; **3.** *kaip dkt v dgs: i propri ~i (il prossimo)* (sāvo) ārtimas sg.

similitudine *dkt m ling* palýginimas.

similménte *prv* panašiai.

similpèlle *dkt m* dirbtĩnē / nenatūrali ōda.

simmetria *dkt m* simētrija.

simmetricaménte *prv* simētriškai.

simmétrico, -a *bdv* **1.** simētriškas; **2.** *spec* simētrinis.

simpatia *dkt m* **1.** simpātija, palankumas; *avere s., provare s.* (*per qc*) jaũsti (*kam*) simpātija; **2.** (*favore*) palankumas; *guardare (a qcs) con s.* palankiai (*ĩ kq*) žiūrėti; **3.** (*l'essere simpatico*) simpatiškumas, simpatingumas.

simpático, -a *bdv* **1.** simpātiškas; (*gradevole*) malonūs; *un tipo s.* simpātiškas žmogūs; **2.:** *med il sistema s.* simpātinē nērvų sistemā.

simpatizzānte *dkt v/m* šaliniškas -ē; prijaũčiantysis -čioji, simpatizũojantis žmogūs.

simpatizzāre *vksm* [A] **1.** (*per qc*) simpatizũoti (*kam*), prijaũsti; **2.** (*con qcn*) susidraugāuti (*su kuo*).

simpòsio *dkt v* simpòziumas.

simuläre *vksm* (*sì*) **1.** apsimēsti, dētis; simuliuõti; inscenizũoti; *s. indifferenza* apsimēsti abejĩngam; *s. una malattia* apsimēsti seĩgančiu; simuliuõti ligā; *s. una rapina* inscenizũoti apĩplēšimā; **2.** (*imitare*) (*pa*) mēgdžioti; **3.** (*riprodurre, per esperimenti*) atkũrti (*aplĩnkq, sąlygas ir pan.*); simuliuõti.

simulatore, -trice *1. dkt v/m* simuliantas -ē, apsimētēlis -ē; **2. dkt v tecn** simuliatorius; **3. dkt v inf** modeliāvimo programā.

simulaziõne *dkt m* **1.** apsimetimas, apsimetinėjimas; simuliacija; **2. tecn** imitacija; (*per esperimenti*) atkũrimas; **3. sport** (*fallò*) vaidýba.

simultānea *dkt m* **1.** (*t.p. traduzione s.*) sinchrõninis vertimas; **2.** (*t.p. partita s.*) simultānas.

simultaneità *dkt m* vienalaikiškumas.

simultāne||o, -a **1. bdv** vien(a)laĩkis; sinchrõninis; *traduzione ~a* sinchrõninis vertimas; **2. dkt m sport:** *partita ~a* simultānas.

sinagõga *dkt m* sinagogā.

sinceraménte *prv* **1.** nuoširdziaĩ; ĩš širdiēs; **2.** (*a dire il vero*) tiēsā sākant; ĩš tiesų.

sincerārsi *vksm* (*-cé-*) (*di qcs*) ĩšsiāĩškinti (*kq*), pasitĩkslinti; (*convincersi*) ĩsitĩkinti (*kuo*).

sincerità *dkt m* nuoširdumas; atvirumas; *con s.* nuoširdziaĩ.

sincéro, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) nuoširdūs; ātviras; **2.** (*di qcs, fatto di cuore*) širdingas; nuoširdūs; *un ringraziamento s.* širdinga padēkā.

sinché *jngt* ⇒ **finché.**

sincope *dkt m* **1. ling, mus** siĩkopē; **2. med** apalpimas, siĩkopē.

sincronia *dkt m* sinchrõnija.

sincronico, -a *bdv* sinchrõniškas; sinchrõninis.

sincronismo *dkt v* sinchrõnizmas.

sincronizzāre *vksm* sinchrõnizũoti; *s. gli orologi* sutĩkrinti laikrodžius.

sincrono, -a *bdv* sinchrõninis; sinchrõniškas.

sindacāl||e *bdv* profsājungų, profesinių sājungų; profsājungos, profesinēs sājungos; *diritti ~i* profesinių sājungų teisēs.

sindacalista *dkt v/m* profsājungos atstõvas -ē; profsājungininkas -ē.

sindacāre *vksm* [A] (*sin-*) *fig fam* (*su qcs*) neĩgiaimai komentũoti (*kq*).

sindacato *dkt v* profsājunga, profesinē sājunga.

sindaco *dkt v* (miēsto) mēras -ē.

sindrome *dkt m med* sindrõmas.

sinfonia *dkt m mus* simfõnija (*ir prk*).

sinfõnic||o, -a *bdv* simfõninis; *orchestra ~a* simfõninis orķestras.

singhiõzzāre *vksm* [A] (*-ghiõz-*) **1.** žagsėti; **2.** (*per il pianto*) kũkčioti.

singhiõzz||o *dkt v* **1.** žagsulýs; žagsėjimas; *mi è venuto il s.* žagsulýs pristõjó, ėmiaũ žagsėti; **2.** (*nel pianto*) kũkčiojimas; *tra i ~i* kũkčiodamas agg; **3.:** *fig a s., a ~i* sũ staigiaĩs pētrũkiais; smaĩkiaĩ nereguliarũs agg.

single ['singəl] *dkt v/m nkt* viengũngis -ē.

singolā||re **1. bdv** (*inconsueto, straordinario*) nepāprastas; (*speciale*) ĩšskirtinis; (*peculiare*) savõtiškas; **2. bdv:** ♦ *a ~r tenzone* akis ĩ ākĩ; viēnas priēs viēnā; **3. dkt v gram** vienāskaita; **4. bdv gram** vienāskaitos.

singolarménte *prv* **1.** (*a uno a uno*) põ viēnā; atskirai; **2.** (*particolarmente*) nepaprastai.

singol||o, -a *bdv* **1. bdv** (*non doppio*) viēngubas; (*unico*) vienĩntelis; **2. bdv** (*separato da altri*) ātskiras; (*isolato*) pavĩenis; *un caso s.* pavĩenis

ātvejis; **3. bdv:** *biglietto* s. bilietas vienām āsmeņiui; *càmera* ~a kambarys vienām, vienvētis kambarys; *letto* s. viengulē lōva; **4. dkt v** (*individuo*) indivīdas; **5. dkt v sport** vīetas.

sinistra dkt m **1.** kairē (pūsē); **a s.** (*stato in luogo*) kairējē; (*moto a luogo*) ī kairē, kairēn; *più a s.* kairiā; **a s. di qcs** ī kairē nuō kō; *alla tua s.* tāvo kairējē; *tenere la s.* laikytis kairēs; **2. (la mano)** kairē (rankā); **3. polit** kairieji pl; *partito di s.* kairiūjū pārtija.

sinistrato, -a **1. bdv** nukentējēs (*ppr. nuo stichinēs nelaimēs*); **2. dkt v/m** nukentējēlis -ē.

sinistr||o, -a **1. bdv** kairys -ē; kairysis -ioji; *la mano* ~a kairē / kairioji rankā; *la riva* ~a *del fiume* kairys(is) ūpēs kraītas; *scarpa* ~a kairēs kōjos bātas; **2. bdv** (*infausto*) nelēmtas, pīkta žādantis; (*tetro*) nykūs; (*bieco*) niūrūs; **3. dkt v** (*incidente*) avārija; nelāimē; **4. dkt v sport** (*pugno*) smūgis kairiūoju kūmščiū; **5. dkt v sport** (*calcio*) smūgis kairiāja kōja.

sino prlk ⇒ **fino** **1.**

sinonimo dkt v ling sinonīmas.

sinóra ⇒ **prv finóra.**

sintāssi dkt m nkt sintaksē; *gram s. dei tempi* laikū sekā.

sintattico, -a bdv sintaksīnis; sintaksiškas; (*della sintassi*) sintaksēs.

sintesi dkt m nkt **1.** filōs siītezē; **2. (compendio)** sāntrauka; (*valutazione complessiva*) apibeīndrinimas; *fare una s. (di qcs)* reziumuoti (kq); ♦ **in s.** glaustaī, trumpāi; **3. chim** siītezē.

sintēti||co, -a bdv **1. (conciso)** glaustūs, trūmpas; *descrizione* ~ca glaustūs aprāšymas; **2. (basato sulla sintesi)** sintētīnis; **3. (non naturale)** sintētīnis; *fibra* ~ca sintētīnis plūoštas; **4.: ling lingue** ~che sintētīnēs kalbos.

sintetizāre vksm **1. (riassumere)** apibeīndrinti; (*in un prospetto, riassunto*) konspektuoti; (*tirare le somme*) (su)sumuoti; **2. (basare sulla sintesi)** sintētinti; **3. chim** (su)sintētinti.

sintetizātore dkt v mus, tecn sintezātorius.

sintomātico, -a bdv **1.** simptōminis; **2. fig** (*rilevante*) reikšmingas; simptōmiškas.

sintom||o dkt v med (ligōs) pōzymis, simptōmas (*ir prk*); **i primi** ~i pirmieji ligōs pōzymiai; *fig i* ~i *della crisi* krīzēs simptōmai; *essere s. (di qcs)* būti (ko) īrōdymu (/ pōzymiu).

sintonia dkt m **1. tecn** reguliāvimas; dāžnio nu-stātymas; **2. fig** darnā, darnūmas; *tra noi c'è s., siamo in s.* mēs gerai sūtariame; (*siamo d'accordo*) abū sutiīkame; ♦ **in s. (con qcs)** dēri-nant (*su kuo*); lygiagrečiai (*su kuo*).

sintonizzāre vksm **1. tecn** (su)reguliuoti; nusta-

týti (ko) dāžni; **s. la ràdio su un canale** ījūngti rādijo stōtī; **2. fig** (su)dērinti.

► **sintonizzārsi** sngr (*su una radio*) ī(si)jūngti (*radio stotī*).

sinuóso, -a bdv vingiūotas; vingrūs; *fig un corpo s.* lankstūs kūnas.

sinusite dkt m med sinusītas.

sipàrio dkt v (scēnos) ūždanga; *cala il s.* lēidziasī ūždanga (*ir prk*).

sirén||a **I** dkt m sirenā; (*allarme*) pavōjaus sign-ālas; ♦ **a** ~e *spiegare* sū ījūngta sirenā.

sirēna **II** dkt m mit sirenā; undinē.

sirīnga dkt m **1.** švirķštas; **s. monouso** vienkarti-nis švirķštas; **2. mus** skudūčiai pl.

sisma dkt v žēmēs drebējimas.

sismico, -a bdv seismīnis; žēmēs drebējimo.

sismògrafo dkt v seismogrāfas.

sissignóre prv **1.** tāip, pōne; **2.: ♦** *kaip jst s.!* bū-tent (tāip)!

sistēma dkt v **1. spec** sistemā; (*struttura*) struktū-rā; (*rete*) tiīnklas; (*ordine*) tvarkā; **s. bancàrio** bānkų sistemā; **s. fiscale (sanitàrio)** mōkesčiū (sveikātos apsaugōs) sistemā; **s. geràrchico** hierārchinē sistemā; *anat s. nervoso* nērvų sistemā; *astr s. solare* sāulēs sistemā; *chim s. periodico degli elementi* periōdinē elemeīntų sistemā; *dir s. giudiziario* teismų sistemā; *econ s. monetario* pinigų sistemā; *fis s. di forze* jēgų sistemā; *geogr s. montuoso* kalnų sistemā, kal-nynas; *inf s. operativo* operācinē sistemā; *mat s. decimale* dešimtainē sistemā; *med s. immu-nitario* imūninē sistemā; *tecn s. frenante* stab-džių sistemā; *tecn s. di navigazione satellitare* palydōvinē navigācijōs sistemā; **2. (regime; t.p. s. politico)** sántvarka; **s. capitalistico (classista, feudale)** kapitalistīnē (lūominē / klāsinē, fe-odālinē) sántvarka; **3. (metodo)** sistemā; me-tōdas; metodika; **un s. complesso (semplice)** (paprastā) sudētinga sistemā; **s. educativo** āu-klējimo sistemā; **s. elettorale** rinkimų sistemā; *adottare un s.* pritāikyti metodikā / sistemā.

sistemàre vksm (-sté-) **1. (disporre)** (pa)dēti (ī-, iš-, su-), dēlioti (iš-, su-); (iš)dēstyti; (*mettere*) (pa)statyti, sustatyti; (*far entrare*) (su)talpinti; (*montare*) ītaisyti; **s. le fotografie in un album** sudėti nuotraukas ī albūmā; **s. i libri sulla ban-carella** išdēlioti knygās aīt prekystalio; **s. il tavolo vicino alla finestra** pastatyti stālā priē lāngo; **2. (mettere in ordine)** (su)tvarkyti; (*ripara-rare*) (su)taisyti (pa-); **s. dei dati** apdoroti dūo-menis; **s. il lavandino** pataisyti kriaūkklē; **s. una stanza** sutvarkyti kambari; **3. fig** (*risolvere*) iš-sprēsti; (su)tvarkyti; **s. gli affari più importanti**

sutvarkyti būtiniausius reikalus; **4.** (*dare alloggio*) įkurdinti; **5.** (*dare lavoro*) įdarbinti (*ką*); parūpinti darbą (*kam*) **6.** *fam* (*punire*) sutvarkyti; (*regolare i conti*) susidoroti (*su qcn*).

► **sistem||ārsi** *sng* **1.** (*qcs*) susitvarkyti; pasitaisyti; *s. i capelli* susitvarkyti plaukus; *s. la cravatta* pasitaisyti kaklaraštį; **2.** (*accomodarsi*) įsitaisyti; *s. in poltrona* įsitaisyti fotelyje; **3.** *fig* susitvarkyti; *tutto si ~erà* viskas susitvarkys; **4.** (*trovare alloggio*) įsikurti; apsisistoti; *s. in albergo* apsisistoti viešbutyje; *s. in un appartamento nuovo* įsikurti naujamė butė; **5.** (*trovare lavoro*) įsidarbinti; **6.** (*sposarsi*) tuoktis.

sistematicamente *prv* **1.** sistemingai; pagal sistemą; **2.** (*ogni volta*) nuolat; **3.** (*per principio*) iš principo.

sistemático, -a *bdv* **1.** (*conforme a un sistema*) sisteminis; **2.** (*metodico*) sistemingas; **3.** (*ricorrente*) nuolatinis; **4.** (*fatto per principio*) iš principo (dāromas).

sistemazione *dkt m* **1.** (*assetto*) išdėstymas; tvarkà; (*il disporre*) (pa)dėjimas; (iš)dėliojimas; (*collocazione*) pastatymas; (*inserimento*) idėjimas; įtašymas; *la s. dei mobili* baldų išdėstymas; **2.** (*messa in ordine*) (su)tvarkymas; **3.** *fig* (*risoluzione*) (iš)sprendimas; **4.** (*alloggio*) vietà (apsistoti); *trovare una s.* apsisistoti; **5.** (*lavoro*) darbo vietà; *trovare una s.* įsidarbinti.

sit-in [si'tin] *dkt v nkt* sėdimasis streikas.

sito I, -a *bdv* ėsantis; *stabile s. in via del Colle* pāstatas (ėsantis) Colle gātvėje.

sito II *dkt v* **1.** (*luogo*) vietà; vietovė; *s. archeologico* archeologinė vietovė; *s. storico* istorinė vietà; **2.** *inf:* *s. Internet* interneto svetainė; *s. web* tinklāvietė.

situare *vksm* (*si-*) **1.** padėti (*in tam tikrą vietą*), pastatyti; parinkti (*kam*) vietą; **2.** *fig* (*attribuire a un gruppo*) priskirti (*prie ko*).

situazione *dkt m* situācija, padėtis -iēs; (*circostanze*) aplinkybės *pl*; (*stato*) būklė; *s. critica* (*favorévole, provvisoria*) kritiška (palanki, laikinā) padėtis; *s. finanziaria* finansinė būklė; *la s. del malato* ligonio būklė; *venirsi a trovare in una s.* atsidurti (*inam tikroje*) situācijoje; ♦ *data la s.* tokiomis aplinkybėmis.

skate-board ['skeitbord] *dkt v nkt* riėdlentė.

sketch [sketʃ] *dkt v nkt* skėčas.

skilift [-'lift] *dkt v nkt* slidininkų kėltuvas (*antžeminis lynų kelias*).

skinhead [ski'ned] *dkt v nkt* skustagaļvis.

slacciare *vksm* **1.** atišti; (*allentare*) atlaisvinti; *s. le scarpe* atišti batūs; **2.** (*sganciare, sbottonare*) atsėgti; *s. la cintura* at(si)sėgti diržą.

► **slacciārsi** *sng* **1.** (*da sé*) atsirīsti; **2.** (*qcs*) atsirīsti; **3.** (*sganciare, sbottonare qcs*) atsisėgti.

slalom *dkt v nkt* sport slālomas; *s. gigante* didysis slālomas; ♦ *fig fare lo s.* laviruoti.

slanciare *vksm* liėkninti; plōninti.

► **slanciārsi** *sng* **1.** mēstis; pūlti; **2.** *fig* šautis; stiėbtis.

slanciato, -a *bdv* lāibas, liaūnas; (*magro*) liėknas; (*atletico*) liemeningas; augalōtas.

slancio *dkt v* **1.** šūolis; metimasis; ♦ *di s.* šokant: vežiliai; **2.** (*rincorsa*); *prendere lo s.* įsibėgėti; **3.** *fig* pōlėkis; impulsas; *in uno s. di generosità* dosnūmo pagāutas.

slargo *dkt v* praplatėjimas; *più avanti, dove c'è uno s.* toliaū, kuį kėlias platėja.

slavato, -a *bdv* blankūs (*ir prk*); (*solo di colore*) nublūkęs.

slavina *dkt m* (sniėgo) lavinā.

slāv||o, -a **1.** *bdv* slāviškas; slāvų; *lingue ~e* slāvų kalbos; **2.** *dkt v/m* slāvas -ė.

sleale *bdv* **1.** (*di qcn*) nelojalūs; nesąžiningas; **2.** (*di qcs*) nesąžiningas; *gioco s.* nesąžiningas nespōrtiškas žaidimas.

slealtà *dkt m* nelojalūmas; nesąžiningūmas.

slegare *vksm* (*slé-*) atrīsti; (*da qcs*) nurišti.

► **slegārsi** *sng* **1.** (*di nodi e sim.*) atsirīsti; **2.** (*qcs*) nusirīsti; *s. i capelli* pasilėisti plaukus; **3.** (*liberarsi*) atitrūkti; pasilėisti.

slip *dkt v nkt* glaūdės; (apatinės) kelnaitės *pl*.

slitta *dkt m* rōgės *pl*.

slitt||āre *vksm* [E] **1.** (*di veicoli, ruote*) buksuoti; (*sbandare*) slýsti (į šōną); **2.** (*subire un rinvio*) būti atidėtam / nukeltam; *le nozze sono ~ate di un mese* (*al mese prossimo*) vestūvės atidėtos mėnesiui (kitam mėnesiui).

slittino *dkt v* rogūtės *pl* (*ir sport*); rogėlės *pl*.

slògan *dkt v nkt* lōzungas, šūkis.

slogare *vksm* (*sló-*) iš(si)narinti (*sqnarj*).

► **slogārsi** *sng* **1.** išnirti; **2.** (*qcs*) išsinarinti.

slogatura *dkt m* iš(si)narinimas, išnirimas.

sloggi||āre *vksm* (*slòg-*) **1.** *tr* išgrūsti; iškėldinti; **2.** *intr* [A] išsinėdinti; ~a! dienk iš čia!

slovācco, -a **1.** *bdv* Slovākijos, slovākų; slovākiskas; iš Slovākijos; **2.** *dkt v/m* slovākas -ė; **3.** *dk:* *v* slovākų kalbā.

slovēno, -a **1.** *bdv* Slovėnijos, slovėnų; slovėniškas; iš Slovėnijos; **2.** *dkt v/m* slovėnas -ė; **3.** *dk:* *v* slovėnų kalbā.

smaccato, -a *bdv fig* (*esagerato*) pėrdėtas.

smacchiare *vksm* (*qcs*) išvalyti dėmės (/ dėmę) (*iš ko*); išvalyti (*ką*).

smacchiatore *dkt v* dėmių valiklis.

smàcco *dkt v* žėminantis pralaimėjimas; (*affronto*) akibrokštas.

smagliànte *bdv* švýtintis (*ir prk*), spindintis; skaištūs; (*solo di colori*) (nepaprastai) ryškūs; *fig sorriso* s. ākinanti šypsenā; *fig in forma* s. puikiāusios fōrmos; šaūniai atrōdantis.

smaglià||rsi *vksm* **1.** pasilēisti; (*di una maglia*) nubėgti; *si è ~ta la calza* kōjīnēs akīs nubėgo; **2.** (*della pelle*) susidarýti / atsirāsti strijoms.

smagliatūra *dkt m* **1.** nubėgusi akis; **2.** (*cutanea*) strijā.

smaliziāto, **-a** *bdv* nenaivūs; (*esperto*) daūg / viskā mātēs -čiusi; pasikāustēs -čiusi.

smaltāre *vksm* emaliuoti; glazūruoti.

smaltātō, **-a** *bdv, dlv* emaliuotas; glazūruotas.

smaltimēntō *dkt v*: *s. dei rifiuti* atliekų apdorėjimas (/ pašalinimas); *s. del traffico* eismo (sālygų) paleūgvinimas.

smaltire *vksm* (-isc-) **1.** (*cibo*) (su)virškinti; **2.** *fig (t.p. far s.): s. la rabbia* atvēsti (*supykus*); *s. la sbronza, s. la sbornia* išsipagiriōti, išsiblaivýti; **3.** (*rifiuti e sim.*) apdorōti; (*buttando via*) išmēsti; (*trasportando via*) išvēžti; (*eliminare*) pašālinti; *fig s. il traffico* paleūgvinti eismo; **4.** (*merci*) išparduoti; **5.:** *s. un lavoro* susidorōti sū dārbu; užbaigti dārba; *s. la posta* (su)tvarkyti korespondēncijā.

smālto *dkt v* **1.** emālis; (*di ceramiche*) glazūrā; **2.:** *s. (per unghie)* nagų lākas; **3.:** *anat s. (dentario)* dantų emālis; **4.** *fig (brio)* veržlūmas; aštrūmas.

smanceri||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) māvymasis; afektācija; *senza (troppe) ~e* nesimāivant.

smānia *dkt m* **1.** (*irrequietezza*) susijāudinimas; (*inquietudine*) neramūmas; *avere la s. addosso* nenustýgti; nerĩmti; **2.** *fig (desiderio)* geĩsmas; geidulýs; (*brama*) troškĩmas; (*passione*) aistrā; *farsi prēndere dalla s., essere preso dalla s.* (*di qcs, di far qcs*) įsigēisti (*ko, kq daryti*), užsigēĩsti.

smaniāre *vksm* (*smā-*) būti įsigēĩdusiam; trōkšti.

smaniōso, **-a** *bdv* (*bramoso*) trōkštantis; ēssere s. nekantrāuti.

smantellamēntō *dkt v* **1.** išmontāvimas; išārdymas; (*chiusura*) uždārymas; (*demolizione*) sugriovĩmas; *s. di una base militare* karĩnēs bāzēs uždārymas; **2.** (*abolizione*) panaikĩnimas.

smantellāre *vksm* (-tēl-) **1.** išmontuoti; (iš)ardýti; (*chiudere*) uždaryti; (*demolire*) sugriāuti (*ir prk*); *s. una centrale nucleare* išmontuoti branduolinę jėgaĩnę; *fig s. un'accusa* sugriāuti káltinimā; **2.** (*abolire*) (pa)naikinti.

smarcārsi *vksm sport* atsideūgti.

smargiāso *dkt v* pagyrūnas.

smarrimēntō *dkt v* **1.** praradĩmas; pametĩmas; *denunciare lo s. del passaporto* pranēsti apĩē pāso praradĩmā; **2.** *fig* suglumĩmas; sumiĩšimas.

smarrĩre *vksm* (-isc-) pamēsti; *s. le chiavi* pamēsti raktūs; *s. la strada* paklýsti.

► **smarrĩrsi** *sng* pa(si)klýsti.

smarrit||o, **-a** *bdv, dlv* **1.** pāmastas; diūges; prārastas; *ufficio oggetti ~i* radinių biūras; *il pacco è andato s.* siuntā diūgo / pasĩmetē; **2.** *fig* suglūmēs; sumiĩšēs, sutriķēs.

smascherāre *vksm* (*smā-*) **1.** nuplēšti (*nuo ko, kam*) káuķe; **2.** *fig* demaskuoti; atskleĩsti; *s. una spia* demaskuoti šnipā.

smembrāre *vksm* (*smēm-*) **1.** ketvirčiuoti; (*scannare*) (pa)sķeĩsti; **2.** (*dividere*) (pa)dalĩti; **3.** *fig (disunire)* (su)skāldyti.

smemoratēzza *dkt m* užmaršumas.

smemoratō, **-a** **1.** *bdv* užmaršūs; **2.** *dkt v/m* užuomarša *com.*

smentire *vksm* (-isc-) **1.** (oficialiai) paneĩgti; *s. le voci (su qcs)* paneĩgti gandūs (*apie kq*); **2.** (*qcn*) (i)rōdyti, kād (*kas*) klýsta / neteĩsus; **3.:** *s. la confessione* atsiĩmti kaltēs pripaĩzinimā.

► **smentĩrsi** *sng*: *non s. mai* niekadā nepasiķeĩsti.

smentita *dkt m* (žiniōs *ir pan.*) paneigĩmas; *dare una s.* oficialiai paneĩgti.

smerāldo *dkt v* **1.** *min* smarāgdas; **2.** *kaip bdv nkt (t.p. color s., verde s.)* smarāgdinis.

smerciāre *vksm* (*smēr-*) pardavinēti.

smērcio *dkt v* pardavinėjimas.

smerigliāre *vksm* (nu)poliruoti (švitrū *ir pan.*).

smerigliātō, **-a** *bdv*: *vetro s.* mātintas stĩklas.

smeriglio *dkt v* švitras.

smēso, **-a** *bdv* nudėvėtas.

smé||ttere* *vksm* **1.** *intr* [A] (*di far qcs*) liāutis (*kq daryti, kq darius*); mēsti (*kq daryti*), nustōti; *s. di fumare* mēsti rūkyti; *ha ~sso di piōvere* liōvėsi lýti / lĩjus, nustōjo lýti; **2.** *tr (un abito)* liāutis nešiōjus; nebedėvėti; **3.** *tr* ⇒ *cessāre*.

► **smétt||erla** *įvdž* (*di far qcs*) liāutis (*kq daryti, kq darius*); *~ila!* liāukis!; *~ila di fare rumore!* liāukis triukšmāvēs!

smidollātō, **-a** *bdv, dkt v/m* ištĩzėlis -ė; lėpšis -ė; skystablāūzdis -ė.

smilitarizzāre *vksm* demilitarizuoti.

smilzo, **-a** *bdv* lĩesas; (*smunto*) sulýsēs.

smināre *vksm* išminuoti.

sminuire *vksm* (-isc-) (su)meūkinti; *s. i mèriti di qcn* sumeūkinti kienō nuopelnus.

► **sminuirsi** *sng* savē nuvėrtinti.

sminuzzāre *vksm* (su)smūlkinti.

smistaménto *dk*t v **1.** paskirstymas (*ppr.* rūšiāvus); **2.:** *s. del tràffico* eismo nukreipimas.

smistàre *vksm* **1.** paskirstyti (*ppr.* rūšiāvus); *s. la corrispondenza* paskirstyti korespondenciją; **2.:** *s. il tràffico* nukreipti eismą; **3. sport:** *s. il pallone* paduoti kamuolį.

smisuràto, -a *bdv* begalinis (*ir prk*), beribis.

smobilitàre *vksm* (*-bi-*) demobilizuoti.

smobilitàione *dk*t *m* demobilizacija; demobilizavimas.

smodàto, -a *bdv* besaikiš; bė saiko; *essere s. nel bere* gerti bė saiko.

smoderàto, -a *bdv* ⇒ **smodàto.**

smog [smɔg] *dk*t v *nkt* smogas.

smoking ['smɔkin(g)] *dk*t v *nkt* smokingas.

smontàbile *bdv* išařdomas.

smontàggio *dk*t v demontāvimas, (iš)ařdymas.

smontàre I *vksm tr* (*smón-*) **1.** demontuoti, (iš)ardyti; *s. un orologio* išardyti laikrodį; **2.** (*rimuovendo*) nuimti; išimti; **3. fig** (*qcn*) atimti (*kam*) entuziāzmą; **4. fig:** *s. un'accusa* sugriāuti káltinimā.

► **smontàrsi** *sng*r netėkti pasitikėjimo savimi, nusimiñti; netėkti entuziāzmo.

smontàre II *vksm* [A] (*smón-*) **1.** (*scendere da qcs*) (nu)lìpti (*nuo ko*); (*uscendo*) (iš)lìpti; *s. da cavallo* nulìpti nuō žirgo; *s. dal treno* išlìpti iš traukinio; **2.** (*a fine turno*) baigti dárba (*dìr-bant pamainomis*).

smòrfi||a *dk*t *m* **1.** grimasā; *fare (le) ~e* daryti grimasās; vaipýtis; (*per disgusto e sim.*) raukýtis; **2.:** *dgs* ~e koketāvimas sg; māvymasis sg.

smorfíós||o, -a *dk*t *v/m, bdv* pamáiva com; *fare la ~a* koketuoti.

smòrto, -a *bdv* išblýškęs; blyškūs; (*solo di colore, luce*) blausūs.

smorzàre *vksm* (*smòr-*) **1.** (*pr*)slopinti; (*attenuare*) (su)švelninti; (*ridurre*) (su)māžinti; *s. la luce* prigesinti šviēsą; *s. un suono* prislopinti / pritildyti gařsą; **2. fig** primašinti; (*attenuare*) (su)švelninti; *s. una critica* sušvelninti kritikā.

► **smorzàrsi** *sng*r **1.** (ap)rimti; (*indebolirsi*) silpnėti; (*solo di luci e sim.*) (iš)blėsti (*ir prk*); (*di suoni*) pritilti; slópti; **2. fig** (su)mažėti; slúgti; (*spegnersi*) gėsti; (iš)blėsti.

smottaménto *dk*t v nuošliauza.

smottàre *vksm* [E] (*smòt-*) (nu)šliaužti (*apie žemę, uolieną*).

SMS [essemm'e'sse] *dk*t v *nkt* SMS [ese'mes].

smùnto, -a *bdv* sulýsęs; (*smilzo*) lėisas.

smuòvere* *vksm* **1.** (pa)jūdinti; išjūdinti (*ir prk*); (*tirando*) (pa)traukti; (*spingendo*) (pa)stūmti;

♦ *s. le montagne* kálnus nuvėsti; **2.:** *s. il terreno* (pa)purėnti žemę; **3. fig** pėrkalbėti.

smussàre *vksm* **1.** atbùkinti; (*una lama*) atšìpinti; (*arrotondare*) apvālinti; **2. fig** (su)švelninti.

► **smussàrsi** *sng*r (at)bùkti; (*di lame*) atšìpti.

smussàto, -a *bdv* bùkas, atbùkęs; (*di lame*) atšìpęs.

snack bar [znək'bar] *dk*t v *nkt* užkandinė.

snaturàre *vksm* (*-tù-*) **1.** (iš)darkyti; **2. fig** iškraiptyti.

► **snaturàrsi** *sng*r degeneruoti; išsigimti.

snaturàto, -a *bdv* (*di qcn*) degeneravęs.

snellézza *dk*t *m* liaunumas; lieknumas.

snellire *vksm* (*-isc-*) **1.** liėkninti, plóninti; **2. fig** (su)pāprastinti; paleŋgvinti; (*velocizzare*) pāspārtinti.

► **snellirsi** *sng*r (su)lieknėti, (su)plonėti.

snèllo, -a *bdv* láibas; liaūnas; (*magro*) liėknas; plónas; (*atletico*) augalótas.

snervànte *bdv* ālinantis; gadinantis nėrvus.

snervàre *vksm* (*snèr-*) (*qcn*) gadinti (*kam*) nėrvus; (*spossare*) (nu)ālinti (*kq*); (*prostrare*) palāužti (*kq*).

snidàre *vksm* **1.** išvarýti (iš ūrvo); **2. fig** išvarýti, priversti išeiti.

sniffàre *vksm* ūostyti (*ppr. narkotikų*).

snob [snɔb] *nkt* **1.** *dk*t *v/m* snòbas -ė; *da s.* snòbiškas; snòbiškai; **2. bdv** snòbiškas.

snobbàre *vksm* (*snòb-*) (*qcn*) (iš)didžiai nekreipti (*i kq*) dėmesio; (*ignorare*) ignoruoti.

snobismo *dk*t v snobizmas.

snocciolàre *vksm* (*snòc-*) **1.** išimti (iš *ko*) kauliūkā (*kaulėlį* / *kauliukùs ir pan.*); **2. fig** išpýškinti (*datas, vardus ir pan.*), pabėrti.

snodàbile *bdv* (*articolato*) lankstomas.

snodàre *vksm* (*snò-*) **1.** (*slegare*) atrišti; **2.** (*articolare*) lankstýti.

► **snodàrsi** *sng*r **1.** (*slegarsi*) atsirišti; **2.** (*di strada e sim.*) (nu)vingiūoti.

soap opera [sou'pɔpera] *dk*t *m nkt* muilo òpera.

soàve *bdv* nepaprastā švelnūs; (*divino*) daŋgiškas.

sobbalzàre *vksm* [A] **1.** (*di qcs*) krėstelėti; kratýtis; šókčioti; **2.** (*di qcn*) krūptelėti; šóktelėti.

sobbàlzo *dk*t v **1.** (*scossone e sim.*) krėstelėjimas; **2.** (*sussulto*) krūptelėjimas.

sobbarcàrsi *vksm* ((*a*) *qcs*) užsikrauti (*kokią*) nāštą; *s. a degli òneri* užsikrauti išpareigojimus; *s. tutte le spese* prisiimti visās išlaidas; *deve s. un'ora di autobus ogni mattina* jām teŋka vālandą važiūoti autobusų kiekvienā rýta.

sobbórgo *dk*t v priėmiestas.

sobillàre *vksm* (su)kūrstyti.

sobillatóre, -trice *dkt v/m* kùrstytojas -a.

sòbrio, -a *bdv* **1.** saikingas; santùrùs; **2.** (*che non ha bevuto*) blaivùs; **3.** *fig (semplice)* neįmant-rùs; pàprastas; (*riservato*) santùrùs.

socchiùdere* *vksm* privèrti, pridarýti; (*aprire un po*) pravèrti; **s. le labbra** pravèrti lùpas; **s. la porta** privèrti duris.

socchiùso, -a *bdv, dlv* pràviras.

soccómbere *vksm* [E] **1.** (*non resistere a qc*) ne-atsilaikýti (*priès kq*); **2.** (*perire*) žùti; **3.:** *dir s. in giudizio* pralaimèti býla.

soccórrere* *vksm* **1.** gèlbèti (*kq*), atèiti (*kam*) ĭ pagálba; (*salvare*) išgèlbèti (*kq*); **2.** (*aiutare*) padèti (*kam*), pagèlbèti; **3.** (*sostenere*) (pa)-remti, (su)šèlpti.

soccorritóre, -trice *dkt v/m* gèlbètojas -a.

soccórs||o *dkt v* **1.** pagálba; (*salvataggio*) gèlbèji-mas; **squadra di s.** gèlbèjimo komànda; **chia-mare in s.** pasišaukti pagálbos; **prestare i primi** ~i suteikti pirmąją pagálba; ♦ **pronto s.** grei-tóji pagálba; (*l'astanteria*) (ligóninès) priima-màsis; **cassetta del pronto s.** vaistinėlė; **s. stra-dale** tèchninès pagálbos tarnýba (*kelyje*); **s. di Pisa** vèlyva pagálba („Pizos pagalba“); **2.** (*so-vvenzione*) pašalpà; **3. mil** (*ppr. dgs ~i*) pasi-prinimas.

soccialdemocràtico, -a **1.** *bdv* socialdemokrātų; **2.** *dkt v/m* socialdemokrátas -è,

socialdemocrazia *dkt m* polit socialdemokrátija.

sociàl||e *bdv* **1.** sociàlinis, visuomeninis; (*della società*) visúomenès; **assistente / operatore s.** sociàlinis darbuotojas -a; **benèssere s.** visúo-menès / sociàlinè geróvė; **classe s.** visúomenès klàsė; sociàlinis slúoksnis; **indàgine s.** sociàlinè apžvalgà; **previdenza s.** sociàlinè rūpýba; (*l'as-sicurazione*) sociàlinis draudimas; **rapporti ~i** visuomeniniai sántykiai; **uguaglianza s.** socià-linè lygýbė; **2.** (*ispirato a giustizia nella società*) sociàlinis; **politica s.** sociàlinè politika; **rivendi-cazioni ~i** sociàliniai reikalàvimai; **3.** (*portato a socializzare*) sociàlinis, visúomeniškas; **biol** bendruomeninis; **la natura s. dell'uomo** visúo-meniška žmogaùs prigimtis; **4.** (*dei soci, di u-na società e sim.*) bendróvės narių; bendróvės; **capitale s.** bendróvės àkcinis kapitàlas; **quota s.** nàrio mókestis; ♦ **ragione s.** ĩmonès pava-dinimas; **5. kaip** *dkt v:* **il s.** sociàliniai klàusimai *pl;* **impegnato nel s.** visúomeniška / socialiaĩ aktyvùs; **sensibile al s.** visúomeniškas.

socialismo *dkt v* socializmas.

socialista **1.** *bdv* socializmo, socialistų; socialis-tinis; (*sovietico*) tarýbinis; **2.** *dkt v/m* socialis-tas -è.

socializzàre *vksm* užmègzti sántykius; (mokèti) bendràuti.

socialménte *prv:* **famiglia s. a rischio** sociàlinès rizikos šeima; **lavori s. utili** visuomeniniai dar-bai (*visuomenès labui*).

società *dkt m* **1.** visúomenė; (*comunità*) bend-rúomenė; **s. capitalistica** kapitalistinė visúome-nė; **la s. lituana** Lietuvòs visúomenė; **s. primi-tiva** pirmýkštė bendrúomenė; **2.** (*strato della società*) visúomenès / sociàlinis slúoksnis; (*t.p. alta s.*) aukštúomenė; **vita di s.** sociàlinis gyvė-nimas; **3. biol** bendrúomenė; **4.** (*associazione*) draugijà, asociàcija; **s. segreta** slaptà draugijà; **s. sportiva** spòrto klùbas; **5.** (*azienda*) bendró-vė; ĩmonė; **s. per azioni** (S.p.A.) àkcinė ben-dróvė ((U)AB); **s. a responsabilità limitata** ri-bótos atsakomybės bendróvė; ♦ **fam in s.** pė-pùšė (*mokèti už kq*); **mètersi in s.** (*con qc*) už-siimti bendrù verslù (*su kuo*).

sociévole *bdv* komunikabilùs; liñkės (/ mēgstan-tis) bendràuti; draugiškas.

sò||cio, -a *dkt v/m* **1.** (*di azienda*) narýs -ė; (*azio-nista*) àkcininkas -è, pàjininkas -è; **s. d'affari** vèrslò pàrtneris -è; **assemblea dei ~ci** àkcinin-kų susirinkimas; **2.** (*di un'associazione*) narýs -ė; **s. onoràrio** garbės narýs; **3. spreg** beñdri-ninkas -è.

socioculturàle *bdv* sociokultūrinis.

sociologia *dkt m* sociològija.

sociològico, -a *bdv* sociològinis; (*della sociolo-gia*) sociològijos.

sociòlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* sociològas -è.

sòda *dkt m* **1.** *chim* sodà; **2.:** (*acqua di*) *s.* sòdos vanduo.

soddisfacént||e *bdv* paténkinamas; **non s.** nepa-ténkinamas; **le condizioni del malato sono ~i** ligónio búklė paténkinama.

soddisf||àre* *vksm* **1.** (pa)ténkinti; (*rendere con-tento*) paténkinti; **s. i clienti** paténkinti klien-tùs; **s. la curiosità (le esigenze)** ténkinti smal-sumą (póreikius); **s. un desiderio** (pa)ténkinti / išpildyti nóra; **s. una preghiera** paténkinti / išklausýti malda; **è un prezzo che non ci ~a** to-kià kàina mūsų neténkina; **2.** (*essere conforme*) ténkinti, atitikti; **s. le aspettative** ténkinti / patéisinti lùkesčius; **s. i requisiti** atitikti rei-kalàvimus; **3.:** **s. un'offesa** atlyginti skriauda.

soddisfatto, -a *bdv* (*di qcs*) paténkintas (*kuo*); **s. del risultato** paténkintas rezultatù; **sono s.** àš paténkintas.

soddisfazió||e *dkt m* **1.** pasiténkinimas; **avere molte ~i** jaùsti didelį pasiténkinimą; turèti dėl kò didžiúotis; **dare s.** (*a qcn*) paténkinti

(*kq*); (su)teikti (*kam*) pasiténkinimo; *non nascóndere una certa s.* neslėpti pasiténkinimo; ♦ *con mia* (/ *tua ir t. t.*) *s.* mào (/ *tàvo ecc.*) (*kieno*) pasiténkinimui; *c'è poca s.* (*a far qcs*) meñkas malonumas (*kq daryti*); **2.** (*il soddisfare*) (*pa*)ténkinimas; (*l'adempiere*) įvėkdymas; **3.** (*di un'offesa*) satisfákcija; *domandare s.* (*pa*)reikaláuoti satisfákcijos.

sòdio *dkt v chim* nátris.

sòdo, -a *bdv* **1.** (*del corpo e sim.*) stangrūs; *seno s.* stangrì krūtėnė; **2.**: *uovo s.* kietai virtas / kietas kiaušinis; **3.** *kaip prv* smàrkiai; suñkiai; *lavorare s.* suñkiai dirbti, plūšti; **4.** *kaip dkt v*: ♦ *badare al s.* žiūrėti į ėsmę; *venire al s.* eiti prie reikalo.

sofà *dkt m* sofà.

sofferénte *bdv* **1.** keñčiantis; sopulingas; **2.** (*malato di qcs*) sergantis (*kuo*); *è ancora s.* dār nepasveiko.

sofferénz *a dkt m* **1.** kančià; (*privazioni e sim.*) (*ppr. dgs ~e*) vařgas; (*il soffrire*) kentėjimas; *vita piena di ~e* vargingas gyvėnimas; *mori tra le ~e* mirė, kėsdamas dideles kančias; **2.** *fin: in s.* (*di prestito*) laikù negražintas; (*di cambiale*) laikù neapmokėtas.

soffermàre *vksm (-fèr-)*: *s. lo sguardo* (*su qc*) pažvelgti (*i kq*); *fig s. l'attenzione* (*su qcs*) trumpam atkreipti dėmesį (*i kq*).

► **soffermàrsi** *sng* **1.** stàbteleiti; trumpam sustóti; **2.** *fig* (*su qcs*) sustóti (*ties kuo, prie ko*); ilgiau pakalbėti (*apie kq*); *s. sui particolari* lėistis į smulkmenas; detalizuoti; *s. su una questione* sustóti prie klàusimo.

soffèrt *o, -a* *bdv* **1.** suñkiai išgyvėntas (/ pasiekta *ir pan.*), sunkūs; *decisione ~a* suñkiai priimtas sprendimas; *vittoria ~a* suñkiai pasiektà pėrgalė; **2.** (*sofferente*) sopulingas; *un'aria ~a* kañkinio minà.

soffi *|| are* *vksm* **1.** pūsti (*i-, iš-, nu-, pa-*); *s. su una candela* (*per spegnerla*) užpūsti žvakę; *s. sulla minestra* (*per raffreddarla*) papūsti sriubą (*kad atvėstų*); *s. via la polvere da un libro* nupūsti dulkes nuò knygós; *~ava un forte vento* pūtė smarkūs vėjas; *il vento ~a la neve negli occhi* vėjas pūčia sniegą į akis; ♦ *s. sul fuoco* ipūsti ugnį; *fig pilti alieju* į ugnį; *s. il vetro* pūsti stiklą; **2.** *fig fam* (*rubare*) nušvilpti, nukniaukti; *s. il posto* (*a qcn*) (mikliai) užimti (*kito*) vietą; *s. la ragazza* (*a qcn*) atmūšti merginą (*nuo ko*); **3.** (*di rabbia*) pūrktauti; **4.** (*ansimare*) dūsti; šniokšti; (*dal naso*) šnòpšti; **5.** (*sbuffare, di animali*) šnarpšti, prunkti; **6.**: *s. il naso* (*a qcn*) (nu)šnėpšti (*kam*) nòsį.

► **soffiàrsi** *sng*: *s. il naso* nusišnėpšti nòsį.

soffiàta *dkt m* **1.** *fig fam* anoniminis pranešimas (*policijai*); anoniminis išpėjimas; **2.**: *darsi una s. al / di naso* nusišnėpšti nòsį.

soffiátore, -trice *dkt v/m* (*di vetro*) stiklapūtys -ė. **sóffic** *|| e* *bdv* (*morbido*) minkštas; (*poroso*) purūs; *un cuscino s.* minkštà pagálvė; *nùvole ~i* pūrūs dėbesys.

sóffio *dkt v* **1.** (*pa*)pūtimas; *con un s.* pūčiant:

♦ *d'un s., per un s.* pėr plauką; *in un s., d'un s.* akimirkšniu; **2.** (*leggero, del vento*) dvelkimas, dvelksmas; pústelėjimas; (*folata*) gūsis; **3.** (*respiro*) kvėpas; (*espirazione*) atódūsis; ♦ *s. vitale* gyvybės kvėpas; **4.**: *med s. cardiaco* širdies ūžesys.

soffióne *dkt v* **1.** bot kiaulpienė; **2.** *geol* fumarolė.

soffitta *dkt m* palėpė; pastógė; (*solaio*) aukštas.

soffitto *dkt v* lūbos pl.

soffocaménto *dkt v* **1.** (*il soffocare*) uždusimas; *un senso di s.* dusulys; *morire per s.* nutròkšti, uždūsti; **2.** *fig* (nu)slopinimas.

soffocànte *bdv* troškūs; slogūs (*ir prk*), slopūs.

soffoc *|| are* *vksm (sòf-)* **1.** *intr* [E] uždūsti; užtròkšti; *fig mi sento s.* mán trūksta óro; dūstù; *fig qua si ~a* čia labai troškù; **2.** *tr* (už)dūsininti; (*strangolare*) (*pa*)smàugti; *essere ~ato dal fumo* uždūsti nuò dūmų; ♦ *s. le fiamme* uždūsininti liepsnàs; **3.** *tr* (*di piante*) (už)gòžti, (nu)stėlbtì; **4.** *tr* *fig* (nu)malšinti, (nu)slopinti; *s. il riso* nuslopinti juòkà; *s. una sommossa* numalšinti sukilimà.

► **soffocàrsi** *sng* (*per un boccone*) užsprìngti.

soffriggere* *vksm* **1.** *tr* spìrginti; (*pa*)skrùdinti; pakėpinti; **2.** *intr* [A] spìrgėti; (*pa*)skrùsti.

soffr *|| ire** *vksm (sòf-)* **1.** *tr* (nu)kėsti; kentėti; *s. la fame* (*il freddo*) kėsti bádą (šáltį); *s. molte ingiustizie* kėsti daug neteisýbių; **2.** *tr* (*non tollerare*) kentėti (*nuo ko; kq*); *s. il caldo* kentėti nuò karščio; *s. la solitudine* kentėti vienátvė; *s. il sollético* bijóti kutėnimo; *~o la macchina* mán blòga dàrosi važiuojant mašinà; **3.** *tr*: ♦ *non poter s.* (*qc*) negalėti (*ko*) pakėsti / toleruoti / apkėsti; *non lo posso s.* negaliù jò pakėsti; **4.** *intr* [A] kentėti; kankintis; *s. in silenzio* tyliai kentėti; *s. per amore* kentėti dėmėlės; (*il malato ~e molto*) ligónis labai keñčia; *quando sei solo, non corri il rischio di s.* kaĩ esi vienas, nėrà rizikos bŭti įskaudintam; ♦ *finire di s.* baĩgti sàvo kančias (*mirti*); *non ha sofferto* (*è morto senza pena*) nesikankino (*ramiai mirė*); **5.** *intr* [A] (*di una malattia e sim.*) siřgti; (*kuo*); *s. di cuore* siřgti širdimì; *s. di mal di mare* siřgti jŭros ligà; *~e di mal di testa* (*di*

insònnia) jĩ kankina / kamúoja galvõs skausmaĩ (nẽmiga).

soffritto *dkt v gastr* pakẽpintų svogũnų, mõrkų (ĩr kitų prieskonių) mišinys.

soffūs||o, -a *bdv* 1. neryškũs (*ppr. apie šviesą*); *luce* ~a netiesioginẽ šviesà; 2. (*di qcs*) sũ (*ko*) àtspalviu; (*pervaso*) pẽrsmelktas (*ko*); *guance* ~e *di rossore* kĩek paraudẽ skrũostai.

sostificàre *vksm (-fi-)* falsifikúoti (*ppr. maisto produktus*).

sostificàto, -a *bdv* 1. (*di alimento*) falsifikúotas (*apie maisto produktą*); negrĩnas; 2. (*ricercato*) įmantrũs; (*artificioso*) dirbtinis; 3. (*all'avanguardia*) pažangũs; ištõbulintas; (*complesso*) sudẽtingas.

sostificazione *dkt m* falsifikàcija (*ppr. maisto produktų*); falsifikàvimas.

software ['softwer] *dkt v nkt* progràminẽ įranga.

sostettivamẽnte *prv* subjektyviaĩ.

sostettività *dkt m* subjektyvũmas.

sostettiv||o, -a *bdv* 1. subjektyvũs; (viena)šàliškas; *valutazione* ~a subjektyvũs įvẽrtinimas; 2.: *gram (proposizione)* ~a šalutinis veiksnio sakinys; 3. *filos* subjektyvũs.

sostett||o I, -a *bdv* 1. (*a qc*) pavaldũs (*kam*); *un imputato s. a custòdia cautelare* kàltinamasis, kuriàm paskirtà kàrdomoji priemonẽ; *le piccole ditte non sono ~e alle nuove norme* mažõms firmoms naujos taisyklẽs netàikomos; 2. (*as-sostettato da qcn*) pàvergta (*ko*); 3. (*esposto a qcs*) pàveiktas (*ko*); *rocce ~e a erosione* erõzijos pàveiktos uõlos; *una zona ~a a allagamenti* kràštas, kuriàm dažni pótvyiniai; 4. (*che soffre di qcs*) sẽrgantis (*kuo*); (*incline a qc*) lĩnkẽs (*ĩ kq*); *il paziente è s. a attacchi di pànico* pacientià ištĩnka pànikos priepuoliai; ♦ *andare s., essere s. (a qcs)* dažnai skũstis (*kuo*); 5. (*passibile*): *s. a critiche* (kuris gáli bũti) kritikuõjamas; *il piano può essere s. a variazioni* planẽ gáli bũti pakeitimų.

sostett||o II *dkt v* 1. temà, dalĩkas; (*questione*) klàusimas; 2. (*trama*) siužetas; ♦ *a s.* ekspromtu; 3. *gram* veiksnys, subjẽktas; *s. sottinteso* numànomas veiksnys; 4. *filos*, *dir* subjẽktas; *dir s. non statale* nevalstybinis subjẽktas; 5. *med* asmuõ (*sẽrgantis kokia liga*); *i ~i diabetici* sẽrgantieji diabetũ, diabetikais; àsmenys, sẽrgantys diabetũ; 6. *fig (tipo)* tipas, subjẽktas.

sostegziõne *dkt m* drovũmas; varžymasis; *avere s. (di qcn)*, *provare s., essere in s., sentirsi in s.* drovẽtis (*ko*); varžytis; *lui in casa d'altri è in s.* svečiuosẽ jĩs varžosi.

sostghignàre *vksm* [A] sarkàstiškai (/kreivai) šỹpsotis; (*in modo maligno*) šaipýtis.

sostghigno *dkt v* sarkàstiška (/kreivà) šỹpsena; (*di scherno*) pašaipà.

sostgiogàre *vksm (-giõ-)* pajungti; paveĩgti (*ir prk*), užvaldyti; *fig lasciarsi s. dalle passioni* lėistis aistrų pavergiamám.

sostgiornàre *vksm* [A] (-giõr-) gyvẽnti (*kurį laiką kur nors*); (pa)buvõti; (*essere ospite*) svečiuõtis, pasisvečiuõti; (pa)viešẽti; *s. all'èstero per lavoro* pabuvõti užsienyje dẽl darbo; *s. dai genitori* svečiuõtis pàs tẽvũs.

sostgiorno *dkt v* 1. viešnagẽ; (*presenza*) buvimas; *permesso di s.* leidimas gyvẽnti; 2. (*salone e sim.*) svetaĩnẽ; *in s. (stato in luogo)* svetaĩnẽje; (*moto a luogo*) į svetaĩnẽ.

sostgiungere* *vksm* pridũrti (*kalbant*).

sostgl||ia *dkt m* slẽnkstis (*ir prk*); *sulla s. (t.p. alle ~ie prk)* aĩt slẽnksčio (*ir prk*); prie slẽnksčio; *fisiol s. del dolore* skàusmo slẽnkstis.

sostgliola *dkt m zool* jũros liežũvis.

sostgnànte *bdv* svajĩngas; svajõjantis.

sostgn||àre *vksm (só-)* 1. sapnuõti; (*soltanto un sogno*) susapnuõti; *ho ~ato di volare / che volavo* sapnavau, kàd skrendũ; ♦ *s. a occhi aperti* fantazũoti; (*perdersi*) užsisvajõti; *~o o son desto?* ar àš sapnuõju?; 2. *fig (desiderare)* svajõti; (*solo un po'*) pasvajõti; (*fantasticare*) fantazũoti; *~ava di diventare un pilota* svajõjo tàpti pilotũ; 3. *fig (immaginare)* sapnuõti; galvõti; įsivaizduõti; *~i!* tau vaidẽnasi!; (*ma che dici!*) kà čia svaičioji!

► **sostgn**||àrsi *sngf fam* (prisi)sapnuõti (*kam*); *devi essere te lo s. tau prisapnavõ; mai mi sarei ~to che sarebbe successo* visai nesitikẽjau, kàd tai atsitiks; ♦ *non me lo ~o neanche* nẽ į gálvą mán neateĩna.

sostgnatõre, -trice *dkt v/m* svajõtojas -a; fantàstas -è.

sostgn||o *dkt v* 1. sàpnas; *in s.* sapnẽ; *un brutto s.* košmàras, slogũtis; *~i strani* keisti sapnai; *il libro dei ~i* sapniniškas; *comparire in s.* prisapnuõti; *fare un s.* sapnuõti (sàpnà); ♦ *da s., di s.* fantàstiskas agg; *il mondo dei ~i* sapnų karalystẽ; *nemmeno / neanche / manco fam per s.!* nẽ už kà!; jõkiu bũdũ!; niẽku gyvu!; *kaip jst ~i d'oro!* saldžių sapnũ!; 2. *fig (t.p. s. ad occhi aperti)* svajõnẽ, svajà; *la ragazza dei miei ~i* mào svajõnių merginà; *il mio s. si è avverato* mào svajõnẽ išsipildẽ.

sostia *dkt m bot* sojà.

sol [sol, sol] *dkt v nkt* mus sol inv.

solàio *dkt v* aukštas; pastõgẽ; (*soffitta*) palẽpẽ.

solaménte *prv* 1. tiktaĩ, (vien) tik; *lui parla s. italiano* jis kalba tik itališkai; 2. *kaip jngt: s. che* tik; tačiau; *t.p.* ⇒ **sólo II**.

solàre *bdv* 1. (*del sole*) saulės; *energia s.* saulės enèrgija; *astr il sistema s.* saulės sistemà; ♦ *ora s.* žiemės laikas; *orologio s.* saulės laikrodis; 2.: *crema s.* krėmas nuò saulės; 3. *fig (radioso)* saulėtas; (*luminoso*) švýtintis; šviesūs; 4. *fig (lampante)* akivaizdūs.

solc||àre *vksm (sól-)* 1. (*fare solchi*) (iš)vagóti; (*arare*) árti; 2. (*t.p. s. le onde*) skrósti (*bangas*), pėrskrošti; *fig s. il cielo* skrósti dañgu; 3. *fig* (iš)vagóti; *le lacrime ~ano il volto* ášaros riėda pėr skruóstus; *le rughe ~ano la fronte* raukšlės vagója kàktą.

sól||co *dkt v* 1. vagà; *fare dei ~chi con l'aratro* árti vagàs; 2. (*segno di ruote*) vėžė; *lasciare dei ~chi* palikti vėžės; 3. (*scanalatura*) griovėlis; vagà; 4. (*scia*) pėdsaka (*laivo, lėktuvo*); 5. (*ru-ga*) gilì raukšlė; 6. *fig (pailgà)* žymė.

soldàto, -essa *dkt v/m* karėivis; kariškis -ė; *mil s. semplice* eilinis -ė; ♦ *da s.* karėiviškas agg; *andare s., partire s.* išeiti į kariuomenę; *fare il s.* tarnáuti kariuomenėje.

sòld||o *dkt v* 1.: *dgs ~i* pinigai; *buttare via (mettere da parte, prestare, restituire, risparmiare, spendere) i ~i* švaistýti (atidėti, paskólinti, gràžinti, taupýti, išlėisti) pinigùs; *restare senza ~i* likti bė pinigų; *servono più ~i* reikia daugiau pinigų; ♦ *fare (i) ~i* prakùsti; 2. (*minima quantità di denaro*) skatikas; gràšis; *essere senza un s., non avere un s.* nė gràšio / skatiko neturėti; *giocare a ~i* lóšti iš pinigų; *non vale un s. (bucato)* neveřtas (sulūžusio) gràšio; ♦ *da due / tre / quattro ~i* skatiko neveřtas agg, labai pigùs; *per due ~i* pùsvelčiui; 3. *stor sól-das; ♦ al s. (di qc)* (kieno) pasamdýtas agg.

soldón||e *dkt v*: ♦ *in ~i* trumpai drùtai.

sóle *dkt v* 1. (*t.p. S.*) saulė; *il calore (la luce) del s.* saulės šilumà (šviesà); *occhiali da s.* saulės akiniai; *scaldarsi al s.* šildytis saulėje / prieš saulę; *il s. brucia / scotta* saulė dėgina / kėpina; *il s. sorge (tramonta)* saulė tēka (lėidžiasi); *oggi c'è il s. / un bel s.* šiañdien saulėta, šiañdien šviėčia saulė; ♦ *bello come il s.* kaip iš pėno plaũkės; *alla luce del s.* atviraĩ; niėko nėslepiant; *chiaro come il s.* áiškùs kaip diėnà; *niente di nuovo sotto il s.* niėko naũjo pò saule; *prendere il s.* dėgintis; įdėgti; 2.: *il (paese del) Sol levante* tēkančios saulės šalis -iēs *femm*; 3.: *stor il Re S.* Karalius saulė.

soleggiàto, -a *bdv* saulėtas, saulėtas.

solènne *bdv* 1. iškilmingas; *un momento s.* iškil-

minga akimirka; *fare una promessa s.* dúoti iškilmingà pasizadėjimą; *fig una s. sconfitta* triuškinantis pralaimėjimas; 2. (*maestoso*) didingas; orùs; (*grave*) rimtas.

solenneménte *prv* iškilmingai.

solennità *dkt m nkt* 1. (*grandiosità*) iškilmingumas; 2. (*grandezza*) didingumas; orumas; (*gratità*) rimtumas; 3. (*festività*) iškilmės pl.

solére* *vksm* būti įpratusiam; *la nonna suole alzarsi presto* senėlė įpratusi anksti kėltis; senėlė paprastai anksti kėliasi; ♦ *come (si) suole* kaip įprasta; *come si suol dire* kaip sàko(ma).

solérte *bdv* uolùs, stropùs; rūpestingas.

sólfa *dkt m fig (t.p. la solita s.)* senà giesmė.

solfàra *dkt m* sieròs kasyklà.

solfatàra *dkt m geol* solfatarà.

solfàto *dkt v chim* sulfatas.

solfeggiàre *vksm (-fėg-)* solfedžiúoti.

solféggio *dkt v mus* solfedžio inv.

solidàle *bdv* solidarùs; vieningas; *commercio equo e s.* sąžininga prekyba; *essere s.* veikti išvien / solidariai; (*con qc*) prijausti (*kam*).

solidalménte *prv* solidariai.

solidaménte *prv* tvirtai (*ir prk*).

solidarietà *dkt m* solidarumas.

solidarizzàre *vksm [A]* solidarizúotis.

solidificàre *vksm (-di-)* 1. tr sukietinti; 2. *tr fig* ⇒ **consolidàre**; 3. *intr [A]* ⇒ **solidificàrsi**.

► **solidificàrsi** *sng* sustingti; sukietėti.

solidità *dkt m* tvirtumas (*ir prk*).

sòld||o, -a 1. *bdv* kietas; *combustibile s.* kietasis kūras; *fis corpo s.* kietasis kūnas; 2. *bdv (ben saldo)* tvirtas, solidùs; (*resistente*) patvarùs; *un muro s.* tvirtà siena; 3. *bdv fig* tvirtas; solidùs; (*resistente*) ištvermingas; *una ~a preparazione* tvirtos žinios pl; *~i principi* tvirtì principai; 4. *bdv geom: figura ~a* tūrinė figūrà; *geometria ~a* erdvės geometrija; 5. *dkt v geom* tūrinė figūrà, kūnas; 6. *dkt v fis* kietasis kūnas.

solilòquio *dkt v* kalbėjimas sù savimi; (*monologo*) monològas.

solista *dkt v/m mus* solistas -ė; *kaip bdv violino s.* smuikas sòlo.

solitaménte *prv* paprastai; (*per lo più*) daugiausia(i).

solità||rio, -a 1. *bdv (di qcn)* viėnišas; (*che ama stare da solo*) mėgstantis vienàtvę; atsiskýręs; 2. *bdv (di qcs)* viėnišas; (*isolato*) nuošalus; *una casetta ~ria* viėnišas namukas; *fare un viaggio s. / in s. / in ~ria* lėistis į žýgį vienám; ♦ *cuore s.* viėnišà širdis -iēs; 3. *bdv: zool verme s.* kaspi-nuótis, soliteris; 4. *dkt v (gioco di carte)* pas-jansas; 5. *dkt v (diamante)* solitėras.

sòlit||o, -a *bdv* **1.** ĩprastas; (*lo stesso*) tās pāts; *alla ~a ora al s. posto* ĩprastojē viētoje, ĩprastu laikū; *la ~a gente* (vis) tiē pātys žmōnēs; ♦ *la ~a stōria* senā giesmē; *sei il s. bugiardo* kaip visadā meluōji; *la mia ~a sfortuna!* kaip visadā mán nesīseka!; *kaip dkt v sei sempre il s.!* tū kaip visadā!; niekadā nepasikēsi!; **2.:** ♦ *essere s. (far qcs)* turēti ĩprotį (*ką daryti*), būti ĩprātusiam; **3.** *kaip dkt v: il s. tai, kās ĩprasta; dormire meno del s. / più del s.* miegōti mažiau / ilgiau nei ĩprasta; ♦ *come al s.* kaip visadā, kaip ĩprasta; *di s.* paprastai; *secondo il suo s.* kaip paprastai, kaip jām ĩprasta; **4.** *kaip dkt v: per me il s.!* mán kaip visadā! (*užsisakant restoranę ir pan.*); **5.** *kaip dkt m pl: ♦ siamo alle ~e!* kaip visadā!; ĩr vėl tās pāts!

solitūdine *dkt m* vienātvē; vienumā; *senso di s.* vienātvēs jaušmas; *vivere in s.* gyvėnti vienumojē; *soffre di s.* jį slēgia vienātvē; jaučiasi vienišas.

sollecitare *vksm (-lė-)* **1.** (*richiedere*) (pa)reikalauti (ko); (primygtinai) prašyti; *s. una risposta* reikalauti atsakymo; parāginti atsakyti; **2.** (*sprunare qcn*) (pa)rāginti; (*stimolare*) (pa)skātinti; *s. a un accordo* rāginti susitafti.

sollecitazione *dkt m* **1.** primygtinis prašymas / rāginimas; **2.** *tecn* ĩtempis.

sollēcit||o I, -a *bdv* **1.** greitas; skubūs; *consegna ~a* greitās pristātymas; *le cure ~e dei medici* skubi gydotojų pagālba; **2.** (*solerte*) apskrūs; (*zelante*) stropūs; **3.** (*premuroso*) rūpestingas; *s. verso gli altri* rūpestingas kitieims.

sollēcito II *dkt v* priminimas; *s. di pagamento* priminimas (atsiskaityti).

sollecitudine *dkt m* **1.** (*rapidità*) greitūmas; *con s.* greitai; **2.** (*zelo*) apskrūmas; stropūmas; *con s.* strōpiai; **3.** (*premura*) rūpestingūmas.

solleōne *dkt v* vāsaros kaitrā; karštymetis.

solletic||are *vksm (-lė-)* **1.** (pa)kutēnti (*ir prk*); *s. i piedi* kutēnti padūs; **2.** *fig* (pa)kutēnti; (*stimolare*) (pa)žādinti; *s. la vanità* kutēnti savimeilę; *la cosa mi ~a* tai manē intriguōja.

sollētico *dkt v* kutēnimas; *fare il s. (a qc)* (pa)kutēnti (*ką*); *soffrire il s.* bijōti kutēnimo.

sollevamēnto *dkt v* **1.** pakēlimas; (*ripetuto*) kilnōjimas; **2.** *sport: s. pesi* sunkūmų kilnōjimas.

sollevare *vksm (-lė-)* **1.** (pa)kēlti; (*togliendo*) nukēlti; iškēlti; (*più volte*) kilnōti; (*solo un po'*) kilstelėti; pakylėti; *s. da terra* kilstelėti nuō žēmēs; *s. un sacco* kēlti maišą; *fig s. lo sguardo* pakēlti žvilgsnį; *fig s. dalla miseria* pakēlti iš skurdō; **2.** *fig (moralmente)* (pa)gūosti; (*far riprendere*) atgaivinti; *s. il morale* pakēlti nuō-

taiką; **3.** *fig (suscitare)* sukēlti; *s. sospetti* sukēlti ĩtarimā; **4.** *fig: s. un'ipotesi (una questione)* (iš)kēlti hipotēzē (klāusimā); **5.** *fig: s. da un incàrico* atsaūkti iš pareigū.

► **sollev||arsi** *sng* **1.** (pa)kilti; *si è ~ata una nuvola di polvere* pakilo dūlkių debesīs; **2.** *fig (riaversi)* atsigāuti; **3.** *fig (ribellarsi)* (su)kēlti.

sollevato, -a *bdv* nurimęs; *mi sento s.* mán palengvėjo.

sollevaziōne *dkt m* (*rivolta*) sukilimas.

solliēvo *dkt v* palengvėjimas; (*l'alleviare*) palengvinimas; (*conforto*) pagūoda; *cercare s. dal caldo* ieškōti atgaivōs nuō karščio; ♦ *kaip jst che s.!* kaip palengvėjo!

sól||o I, -a **1.** *bdv* vienas; *vive ~a* gyvėna vienā; ♦ *da s.* pāts; *da ~a* patī; *da ~i* pātys; *da s. a s.* akīs ĩ ākį; *tutto s.* vienuī vienas; *s. come un cane* vienas kaip pīrštas; **2.** *bdv (in solitudine)* vienišas, vienas; *mi piace stare s.* mán patīnka būti vienām; *si sente ~a* jaučiasi vienišā; **3.** *bdv (in senso limitativo, riduttivo)* vienas; *un biglietto di ~a andata* bilietas ĩ vienā pūse; *a ~i tre euro* tik už trīs eurūs; *inf file di s. lettura* tik skaītomas fāilas; ♦ *io s. tik aš; per ~i adulti* tik suāugusiesiems; **4.** *bdv (unico)* vieniūtelis; tik vienas; *a un s. posto* vieniūtelis *agg; famiglia con un s. figlio* vienavaikē šeimā; *il s. colpevole* vieniūtelis kaltas; *una volta ~a* tik vienā kartą; vieniūtelį kartą; **5.** *bdv mus* sōlo *inv*; **6.** *kaip dkt v/m (ppr. il s.)* vieniūtelis; *sei la ~a a saperlo* tū vieniūtelē žinaī; tik tū tai žinaī; **7.** *kaip dkt v mus* solistas; ♦ *per s.* sōlinis *agg.*

sólo II *prv* **1.** vien, tik; tiktai; *s. io* tik aš; *s. ora* tik dabar; *c'erano s. foreste* buvo (vien) tik miškai; *ci mancava s. questo!* tō dār betrūko!; *lei parla s. lituano* jī kalba tik lietūviškai; ♦ *non s. ..., ma anche* nē tik ..., bēt ĩr; *s. se* jēi tik; nebeñt; **2.** (*ancora*) dār; *s. ieri* dār vākar; *sono s. le sette* dabar dār tiktai septýnios; **3.** *kaip jngt: s. (che)* tik; tačiaū; (*purché*) jēi tik; *è bello, s. (che) non è il mio genere* tai gražū, tik nē māno skōnio; *riuscirà s. che lo voglia* sugebēs, jēi tik panorēs.

solstizio *dkt v* *astr* solsticija, saulėgrįža; *s. d'estate (d'inverno)* vāsaros (žiemōs) saulėgrįža.

soltānto *prv* **1.** tiktaī; tik, vien; *volevo s. vederti* aš tik norėjau tavē pamatyti; *lo sapremo s. tra un mese* sužinōsimē tiktai pō mėnesio; **2.** *kaip jngt: s. (che)* tik; tačiaū; *t.p. ⇒ sólo II.*

solūbile *bdv* tirpūs(is); tirpstantis; *caffè s.* tirpiōji kavā; *è s. in acqua* tirpsta vandenijē.

soluziōne *dkt m* **1.** *chim* tirpalas; (*lo sciogliersi*) (iš)tirpimas; (*lo sciogliere*) (iš)tiřpymas, (iš)tirpinimas; *s. salina* drūskos tirpalas; **2.** (*il ri-*

solvere) (iš)sprendimas; (*risposta*) atsákyimas; **di difficile** s. suñkiai išspréndžiamas agg; **senza** s. neišspréndžiamas agg; **la s. di un esercizio** (il dato cercato) pratímo atsákyimas; (il *risolvere*) pratímo sprendimas; **la s. di un indovino** (la *risposta*) mįslės atsákyimas; (il *risolvere*) mįslės iminimas; **3.** (*via d'uscita*) išeitis -iēs; sprendimas; **una s. semplice e pratica** pàprastas ir pràktiškas sprendimas; **la s. di una crisi** išeitis iš krizės; **cercare una s.** ieškóti išeitiēs; **trovare una s.** rásti išeiti; **non c'è s., è senza s.** nērà iš-eitiēs; **4. comm:** **pagare in un'unica s.** sumokėti víenu kartù / víena įmoka; **5.: ♦ senza s. di continuità** nenutrúkstamai; (*senza pause*) bė páuzyų; (*in modo uniforme*) tolygiai.

solvénte dkt v *chim* tirpiklis.

sòma dkt m nešulýs; naštà; **animali da s.** nešuliniai gyvuliai.

sòmalo, -a **1.** bdv Somálio; somálių; iš Somálio; **2.** dkt v/m somális -ė; **3.** dkt v somálių kalbà.

somàro dkt v ásilas (*ir prk*).

somàtic||o, -a bdv **1.** *biol, med* somàtinis; **malattia ~a** somàtinė ligà; **2.: tratti ~i** kūno brúo-žai; (*solo del viso*) véido brúo-žai.

somatizj||àre vksm somatizuóti (*kai stresas, rūpesčiai ir pan. atsiliepia kūnui*); il **paziente ~a lo stress** strėsas pacieñtui pasirėiškia somàtiniais simptòmais.

somigliànte bdv, dlv (*a qc*) panašùs (*į kq*); t.p. ⇒ **simile** **1.**

somigliànza dkt m panašumas.

somigli||àre vksm [A, E] (*a qc*) búti panašiám (*į kq*), panėšėti; il **figlio ~a al padre** sūnùs panašùs į tėvą.

► **somigli**||àrsi sngr búti panašiems vienám į kítą; *sí ~ano* jiė panašùs.

sóm||a dkt m **1.** (bendrà) sumà; **mat s. algébri-ca** algėbrinė sumà; ♦ **tirare le ~e** susumuóti, apibėndrinti; **2. mat (addizione)** sudėtis -iēs; **fare la s. di quattro nùmeri** sudėti kėturis skaičius; **3. (t.p. s. di denaro)** (pinigų) sumà; **una bella s.** solidi sumà.

sommàre vksm (*sóm-*) **1.** (su)sumuóti; (*due o più numeri*) sudėti; (*un numero a un altro*) pridėti (*prie skaičiaus*); **2. (aggiungere a qcs)** pridėti (*prie ko*); (*mettere insieme*) sudėti; (su)jüngti; (*calcolando*) priskaičiuóti.

sommàri||o **1, -a** bdv **1.** glaústas; apibėndrintas; (*breve*) trumpas; **descrizione ~a** glaústas apràšymas; **2. (affrettato)** skubótas; paviršutinis; (*superficiale*) paviršutiniškas; **lavoro s.** paviršutiniškas dárbas; **perquisizione ~a** paviršutinė kratà; **dir giustizia ~a** nepagrįstà baismė.

sommàrio **II** dkt v **1.** trumpà apžvalgà; (*riassunto*) sántrauka, reziumė inv; (*prospetto*) kons-pėktas; **2. (indice)** turinýs; **3. (di un articolo e sim.)** paantraštė; il **s. delle notizie** dienòs žinios pl trumpai.

sommàto, -a bdv, dlv: ♦ **tutto s.** šiaip; apskritai (paėmus); (*in paragone*) palýginti; (*in fondo*) galų galė; (*dopotutto*) šiaip ar taip; pagaliau.

sommelier [somme'lje] dkt v/m nkt vėnų žinòvas -ė; someljė inv.

sommèrgere* vksm **1.** (už)tvėndyti; apsėmti; užliėti; **2. (affondare)** (nu)gramzdinti; **3. fig (di qcs)** apipilti (*kuo*); t.p. ⇒ **sommèrso** **2.**

sommèrgibile dkt v povandeninis laivas.

sommèrs||o, -a bdv **1.** (*ricoperto d'acqua*) apsėmtas; užtvėndytas; (*che sta sott'acqua*) povandeninis; **2. (da qcs; in qcs): s. dai dèbiti** ikì kàklo skolosė; **s. dal lavoro** apsiėvėrtęs darbas; **s. dalle lettere** užverstas laiškais; **s. dalla neve** užpus-týtas (sniegù); **èssere s.** skėndėti (*kur*); **3. econ:** **economia ~a** šėšėlinė / pogrindinė ekonòmi-ka; **lavoro s.** pogrindinis dárbas.

sommèssò, -a bdv prislopėntas; tylùs; duslùs; **in modo s.** patyliais; tyliai.

somministràre vksm **1.** duóti (iš)gėrti (*ppr. vais-tus*); **2. rel (sacramenti)** suteikti.

somministrazióne dkt m **1.** vaistų davimas išgėrti; **2. rel** sakramėnto suteikimas.

sommità dkt m nkt aukštumà; (*vetta*) viršūnė.

sóm||o, -a bdv **1.** (pàts) aukščiausias; **2. (in una gerarchia)** vyriausias(is) (-ioji); il **s. sacerdote** aukštasis kùnigas; ♦ il **s. Pontéfica** „vyriausia-sis pontifikas“ (*popiežius*); **3. fig (il più grande)** (pàts) didžiausias; (*eccelso*) (pàts) svarbiau-sias; ♦ **in s. grado** nepaprastai; labiausiai; **per ~i capi** glaustai; apibėndrintai; **4. kaip dkt v:** viršūnė.

sommòssa dkt m maįstas; riáušės pl.

sommozzatóre, -trice dkt v/m akvalángininkas -ė; (*sub*) nàras -ė.

sonagliéra dkt m žvangùliai pl, dzingùliai pl.

sonà||glio dkt v **1.** barškutis; tarškalas, bařskkalas; **2.: zool serpente a ~gli** barškuolė.

sonàre vksm (*sò-*) ⇒ **suonàre**.

sonàta dkt m mus sonatà.

sóna dkt m med, tecn zòndas.

sondàggio dkt v apklausà; (*ricerca*) tyrimas; **s. d'opinione** viešòsios nuòmonės apklausà; **effettuare un s.** apklàusti.

sondàre vksm (*són-*) zondúoti (*ir prk*).

soneria dkt m ⇒ **suoneria**.

sonétto dkt v lett sonėtas.

sonnambulismo dkt v med lunatizmas.

sonnàmbulo, -a *dkt v/m* nakvišà *com*; lunātikas -è; *essere s., fare il s.* váikščioti pēf miegūs.

sonnecchiare *vksm* [A] (-néc-) (pa)snausti; snū-duriuoti.

sonnellino *dkt v* nusnūdimas; pógulis; *fare un s.* nusnūsti, numigti.

sonnifero *dkt v* migdomieji vaistaĩ *pl.*

sónn||o *dkt v* miėgas; *s. leggero (pesante)* jautrūs (kietas) miėgas; *colto dal s.* àpimtas miėgo; *destarsi dal s.* pabūsti iš miėgo; *mèttre s. (a qcn)* migdyti (*kq*); *parlare nel s.* kalbėti pēf miegūs; *prèndere s.* užmigti; *ho s.* nóriu miėgo, manè miėgas ĩma; *mi è passato il s.* miegaĩ išsilākstè; ♦ *il s. eterno* āmžinas miėgas; *un morto di s.* apsiblaūsėlis; *dormire ~i tranquilli* (galėti) ramiaĩ gyvėnti.

sonnolento, -a *bdv* mieguistas.

sonnolénza *dkt m* mieguistūmas; snaudulỹs.

sonor||o, -a *bdv* **1.** (*del suono*) gařso; garsinis; *onde ~e* gařso baņgos; ♦ *colonna ~a* gařso takėlis; **2.** (*forte*) skambūs, skardūs; balsūs; *risata ~a* skambūs juōkas; **3.**: *il (cinema) s.* garsinis kinas; **4.** *fig. ~a lezione* skaudĩ pamokā; *~a sconfitta* triuškinamas pralaímėjimas; **5.** *gram: consonanti ~e* skardieji priėbalsiai.

sontuóso, -a *bdv* prabangūs, prašmatnūs.

sopóre *dkt v* snaudulỹs; snūstėlėjimas.

soporifero, -a *bdv* migdantis (*ir prk*).

soppàlco *dkt v* antresolė; pūsaukštis.

sopperire *vksm* [A] (-isc-) **1.** (*a qcs*) patėnkinti (*kq*); (*compensare*) kompensuoti (*kq*); *s. alla carenza di manodopera* kompensuoti darbo jėgós trūkumā; *s. a un'esigenza* patėnkinti póreikį; *s. alle spese* prisiimti išlaidas; turėti išlaidų; **2.** (*supplire a qcs con qcs*) kompensuoti (*kq kuo*).

soppesàre *vksm* (-pé-) **1.** pasvėrti (rankā); **2.** *fig* pasvarstýti; pasvėrti.

soppiantàre *vksm* išstūmti (*užimti kito vietą*).

soppiatto, -a *bdv*: ♦ *di s.* slaptóm, slaptomĩs.

sopportàbile *bdv* **1.** pākeliamas; **2.** (*abbastanza passabile*) pakeñčiamas.

soppot||àre *vksm* (-pòr-) **1.** (*reggere*) (at)laikýti; išlaikýti; (pa)kėlti; *s. un peso* atlaikýti svorį; *s. le alte temperature* išlaikýti áukštą temperatūrā; *fig s. una spesa* (apsiimti) padeņgti išlaidas; **2.** *fig (patire)* kentėti, (pa)kėsti; *mal s. (qcs)* nepakėsti (*ko*); bijóti; *s. la fame* kėsti bādā; *s. umiliazioni* kentėti pažėminimus; *le patate mal ~ano il freddo* bŭlvės šalčio nepakeñčia; **3.** *fig (resistere)* (iš)tvėrti, pakėlti; (iš)kėsti; *s. la fatica* pakėlti nuovargį; *non posso s. oltre* ilgiaũ

kėsti nebegaliũ; **4.** *fig (tollerare)* (pa)kėsti, toleruóti; *non potere s. l'ingiustizia* negalėti pakėsti neteisýbės; *non ti ~o!* nekenčiũ tavėsi!

sopportazióne *dkt m* **1.** pakantā; (*il sopportare*) pakėntimas; **2.** (*resistenza*) ištvermė; **3.** (*toleranza*) pakantā, tolerāncija.

soppressióne *dkt m* **1.** panaikėnimas; (*eliminazione*) pašalinimas; (*da un testo*) išbraukėmas; *s. dei controlli alle frontiere* sienų kontrolės panaikėnimas; *s. di un comma* pastraĩpos išbraukėmas; **2.** (*uccisione*) nužudymas, užmuřimas.

sopprimere* *vksm* **1.** (*annullare*) panaikinti; (*eliminare*) pašalinti; (*da un testo*) išbraukti; *s. una legge* panaikinti įstatymā; *s. un ostàcolo* pašalinti kliũtį; *s. una pubblicazione* uždrausti lėidinį; **2.** (*uccidere*) nužudyti; užmūřti; *s. un cavallo* užmigdyti árklij.

sópra **1.** *prlk ((a) qc)* ant (*ko*); *s. il / al tavolo* ant stālo; *salire s. una sedia* lipti ant kėdės; *saltare s. (qcs)* užšókti (*ant ko*); *tògliere il vaso da s. il tavolo* nuimti vāzā nuó stālo; *fig fare affidamento s. qcn* kliaũtis kuó; *fig prendere s. di sé la responsabilitá* prisiimti atsakomỹbę; *fig scaricare la colpa s. qcn* suvėrti kam kalte; *fig stare s. i libri* sėdėti prie knýgų; ♦ *ne ho fin s. i capelli* mán (*ko*) ikĩ kāklo; (*sono stufo*) mán (*kas*) įkyrėjo (ikĩ gývo káuilo); **2.** *prlk ((a) qc)* (*ma non a contatto*) virř (*ko*); (*t.p. al di s. (di qcs)*) virřuũ (*ko*); virřũj, virřujė; *s. di noi* virř mūřų; *s. alla / la porta* virř dŭrų; *una gonna s. il / al ginocchio* sijōnas virř kėlių; *costruire un ponte s. al fiume* statýti tiltā pēf ūpė; *lèggere il giornale s. la spalla di qcn* skaitýti laikrařtį pēf kienō pėti; *fig il dominio s. il pòpolo* tautós pavergėmas; *fig elevarsi al di s. di tutti* iškilti virř visų; ♦ *s. le righe* pėrdėtas (*apie elgseną*); **3.** *prlk ((a) qc)* (*in graduatorie e sim.*) aukščiaũ (*ko*); *ragazzi s. i 14 anni* vyresnĩ neĩ keturiólikos mėtų berniũkai; *temperatura s. lo zero* temperatūrā aukščiaũ nulio, pliũsinė temperatūrā; *è s. ai sessanta* jām pēf šėšiasdeřimt mėtų; **4.** *prlk ((a) qcs)* (*piu a nord*) (labiaũ) ĩ šiaurė (*nuo ko*), šiauriaũ; **5.** *prlk fig ((a) qcs)* (*oltre, piu di*) daugiaũ (*nei kq*); labiaũ (*nei kq*); *s. tre milioni* daugiaũ neĩ trỹs milijōnai; pēf trĩs milijonũs; virř trijų milijōnų; *amare qcs s. ogni cosa* mylėti (/ mėgti) kā labiausiaĩ; *questo è al di s. delle mie capacitá* tai nē māno jėgóm̃s; **6.** *prlk ((a) qc)* (*riguardo*) apiė (*kq*); ♦ *tornare s. una decisione* atsisakýti ankstėsnio sumāny-mo; **7.** *prv (t.p. (al) di s.)* (*stato in luogo*) virřũj, virřujė; (*moto a luogo*) ĩ virřų, virřuũ; (*piu in alto*) aukščiaũ; *da s.* iš virřauřs; *qui s.* čia (ant

viršaūs); *i vicini di s.* viršujė gyvėnantys kaimynai, viršutinio aukšto kaimynai; *andare (di) s.* lįpti į viršų (*t.p. į viršutinį aukštą*); *formarsi s.* užsidėti; ♦ *dormirci s.* atidėti iki rytójaus; *vedi s.* žiūrėk aukščiau; **8. prv** (*di tempo*) anksčiau; prieš tai; **9. bdv nkt** (*t.p. di s.*) viršutinis; *il piano di s.* viršutinis (/ kitas *ir pan.*) aukštas; **10. dkt v nkt: il (di) s.** viršus; *il di s. è in pelle* viršus odinis.

sopra- *priešdėlis: pirmoji sudurtinių žodžių dalis, rodanti ko viršijimą* (pvz., *sopravvalutare*), *pri-dėjimą* (pvz., *soprattassa*), *buvimą ant ko, aukščiau, ar anksčiau* (pvz., *sopràbito*, *sopraddetto*, *soprammobile*), *taip pat perkeltine reikšme* (pvz., *soprintendente*).

sopràbito dkt v apsiaūstas; (*trequarti*) pūspaltis; (*impermeabile*) lietpaltis.

sopracigli||o (*dgs -gli, -a m*) *dkt v* antakis; ~a *nere* juodi antakiai; *depilare / depilarsi le ~a* pešioti(s) antakius.

sopraccopèrta 1. dkt m lovatiesė; **2. dkt m** (*di un libro*) āplankas; **3. prv** (*su una nave*) aūt dėnio.

sopraelevàre vksm (-lė-) **1.** (*rialzare qcs di un piano*) paaukštinti (*ka*) vienu aukštū; užstatyti aukštą (*kam*); **2.** (*una strada e sim.*) iškėlti (*kelią*) virš kėlio (/ žėmės *ir pan.*), statyti (*estakadą, viaduką virš kito kelio ir pan.*).

sopraelevàta dkt m (*a cavalcavia*) viadukas; (*a viadotto*) estakadā.

sopraelevàt||o, -a bdv iškėltas (*apie kelią ir pan.*); *ferrovia ~a* estakādinis geležinkelis.

sopraf||fàre* vksm 1. priveikti, įveikti; (*su*) triuš-kinti; *non ci lasceremo s.* (*vincere da qc*) nelėsi-me (*kam*) paĩmti viršų; (*opprimere*) nesilėsi-me (*ko*) engiami; **2. fig** pavergti; užvaldyti; *fu ~fatto dalla paura* jį užvaldė baimė.

sopraffazione dkt m (*arbitrio*) savivalė.

sopraffino, -a bdv aukščiausios kokybės; labai rafinuotas; (*solo di cibi*) nepaprastai gardūs.

sopraggiungere* vksm [E] 1. (*di qcn*) (netikėtai) atvykti; staigā pasirodyti; **2.** (*di qcs*) užklūpti; (netikėtai) užėiti; **3.** (*verificarsi*) atsirasti; *t.p.* ⇒ **sopravvenire 3.**

sopralluògo dkt v apsilankymas (*vietoje*); (*sulla scena di un crimine e sim.*) įvykio vietos apžiūra.

soprammobile dkt v dekoratývinis dáiktas; suve-nýras; (*statuina e sim.*) figūrėlė.

soprannaturàle bdv 1. antgamtinis; **2. kaip dkt v:** *il s.* antgamtiniai reiškiniai *pl*; antgamtinės jėgos *pl*.

soprannóme dkt v pravardė; *affibbiare / appioppare un s.* prilipdyti pravardę.

soprannominàre vksm (-nò-) (*in qualche modo*) pravardžiuoti (*kuo*), pramiñti.

soprannumeràrio, -a bdv perteklinis.

sopràno dkt v (*t.p. m nkt*) *mus* sopranas.

soprappensiéro prv išsiblaškus; *kaip bdv nkt ero s.* užsigalvojau; buvaū užsigalvojęs.

soprassàlto dkt v šoktelėjimas; ♦ *svegliarsi di s.* šokti iš miego.

sopressedére* vksm [A] 1. (*rinviare*) (*a qcs*) atidėti (*ką*); **2.** (*rinunciare a un proposito*) atsisakyti (*ko, kokio sumanymo*).

soprattàcco dkt v pakalā.

soprattàssa dkt m priemoka.

soprattùtto prv 1. (*specialmente*) ýpač; *s. in estate* ýpač vāsara; **2.** (*prima di tutto*) visų pirmā; (*più di ogni altra cosa*) labiausiai; *questo mi sta s. a cuore* tai mán labiausiai rūpi; *s. non dire stupidaggini* visų pirmā nenusišnekėk.

sopravanzàre vksm (*qc per qcs, in qcs*) viršyti (*ką ku*), praleĩkti.

sopravvalutàre vksm (-vā-) pėrvertinti.

sopravvalutazione dkt m pėrvertinimas.

sopravven||ire* vksm [E] 1. (*di qcn*) staigā pasirodyti; **2.** (*di qcs*) užklūpti; netikėtai užėiti; **3.** (*verificarsi*) atsirasti; *sono ~ute complicazioni* atsirādo komplikācijų.

sopravvénto dkt v viršus; ♦ *avere il s.* turėti viršų; (*su qc*) nugalėti (*ką*); *prèndere il s.* iĩmti viršų.

sopravvissùto, -a bdv, dkt v/m išlikęs -usi gyvas -ā; *l'unico s.* vienĩntelis išlikęs gyvas.

sopravvivénza dkt m išlikimas; išgyvėnimas.

soprav||vivere* vksm [E] 1. (*restare in vita*) išlikti (gyvām); nežúti; *s. a un terremoto* nežúti pėr žėmės drebėjimą; *è ~vissuto a un incidente aereo* išliko gyvas pò lėktuvo katastrofos; *solo due ostaggi sono ~vissuti* tik dū įkaitai liko gyvi; *il malato non ~viverà alla notte* ligónis pėr naktį neišgyvens; **2. fig** išlikti (atmintyje *ir pan.*); (*dār*) gyvúoti; **3.** (*a qcn*) pragyvėnti (*ką*) (*gyventi ilgiau už kitą*), pėrgyventi.

soprelevàre vksm ⇒ sopraelevàre.

soprelevàta dkt m ⇒ sopraelevàta.

soprelevàto, -a bdv ⇒ sopraelevàto.

soprintendénte dkt v ⇒ sovrintendénte.

soprùs||o dkt v savivalė; (*torto*) skriaudā; (*abuso di potere*) piktnaudžiāvimas valdžiā; *la vittime di un s.* savivalės aukos; *commettere ~i* savavaliāuti; *subire un s.* būti / likti nuskriaustām.

soquàdro dkt v netvarkā; sąmyšis; *mettere a s.* sujaũkti, apvėfsti aukštýn kójomis.

sorbétto dkt v šerbėtas.

sorbire vksm (-isc-) **1.** gurgšnóti; sriubcióti; **2. fig** ⇒ **sorbirsi.**

► **sorb||irsi** *sng* kañtriai ištverti; *s. i consigli della suocera* kañtriai ištverti, kól anýta patarinėja; *mi sono ~ito tuo cugino tutta la sera* ištvėriau visą vakarą sù tavo pusbroliau.

sórbo *dkt v bot* šermūkšnis.

sór||cio *dkt v fam* pelė; ♦ *far vedere i ~ci verdi* (*a qcn*) prispáusti (*kam*) úodegą.

sórdido, -a *bdv* **1.** (baįsiai) nešvarūs; apskrėtęs; **2.** *fig* šlykštūs; (*spregevole*) niėkšiškas.

sordina *dkt m mus* surdinà, dušiklis; ♦ *in s.* santūrūs *agg*; santūriai.

sordità *dkt m* kurtumas.

sórd||o, -a **1.** *bdv* kučias; **diventare** *s.* apkuřsti; ♦ *s. come una campana* kučias kaip kėlmas; **2.** *fig* (*a qcs*) kučias (*kam*); (*insensibile*) nejautrūs (*kam*); **3.** (*non sonoro*) dušlūs, prislopintas; neskardūs; **4.** *fig* (*nascosto*) tylūs; **5.** *gram*: **consonanti** ~e dušlėji priėbalsiai; **6.** *dkt v/m* kučias žmogūs; kučius *masc.*

sordomutismo *dkt v* kurčėnebylystė.

sordomùto, -a *bdv, dkt v/m* kučėnebylis -ė.

sorè||a *dkt m* **1.** sesuō (*ir prk*); *mia* *s.* mào se-suō; *s. maggiore (minore)* vyrėsnė (jaunėsnė) sesuō; *la s. maggiore (minore)* vyresnioji (jaunesnioji) sesuō; ~e *gemelle* sėserys dvynės; *hai fratelli o ~e?* ar turi brėlių ar sėsėrų?; **2.** *rel* sesuō.

sorellàstra *dkt m* įsėsėrė.

sorgént||e *dkt m* **1.** versmė; šaltinis; ~i *curative* gydamosios vėrsmės; **2.** *geogr* (*di un fiume*) ištaka; **3.** *fig* šaltinis; *s. di energia (luminosa)* enėrgijos (šviesės) šaltinis.

sór||gere* *vksm* [E] **1.** (*di edifici*) stovėti; (*elevarsi*) kilti; **2.** (*di corpi celesti*) tekėti; **3.** (*di fiumi*) ištėkėti (*apie upę*); **4.** *fig* (iš)kilti; gĩmti; (*verificarsi*) atsirasti; *sono ~te complicazioni* iškilo sunkumų.

sorgiv||o, -a *bdv*: *àcqua ~a* šaltinio vanduō.

sórgo *dkt v bot* sōrgas.

soriàno, -a *bdv* (*di gatto*) raiņas, raiņas.

sormontà||re *vksm* (-món-) **1.** vainikuoti; *il duomo è ~to da una cúpola* kàtedra vainikuota kùpolu; **2.** *fig* įveikti.

sorniōne, -a *bdv* gudrūs; sũktas.

sorpassàre *vksm* **1.** (*oltrepassare*) eĩti (*per kq*); **2.** (*una misura e sim.*) viršyti; *s. il livello di guardia* viršyti lėistiną ribą; **3.** (*di veicoli*) (ap)lėĩkti; pralėĩkti; **4.** *fig* (*in qcs*) pralėĩkti (*kuo*), pranėĩkti; **5.** *fig*: *s. ogni limite, s. la misura* pėržengti (visàs) ribàs; *t.p.* ⇒ **superàre**.

sorpassàto, -a *bdv* (*non più in uso*) nebeartojamas; (*vecchio*) pasėnės; (*fuori moda*) išėjęs iš madės.

sorpassò *dkt v* lenkimas; aplenkimas. pralėĩkimas (*ir prk*); **effettuàre un s.** aplėĩkti; ♦ **divieto di s.** (*segnale*) aplėĩkti draũdziamà.

sorprendēte *bdv* **1.** stėbinantis; stuĩbinantis; *con s. facilità* stėbėtinai lengvai; ė *s.* (taĩ) stėbina; **2.** (*meraviglioso*) nuostabūs.

sorpr||èndere* *vksm* **1.** (*di qcs*) užklũpti; *ci ha ~eso un acquazzone* mūs lietūs užklũpo; **2.** (*di qcn*) užklũpti, užtĩkti; pagáuti, nučĩũpti; *ho ~eso mio marito a letto con un'altra* užtikaũ vyrą lóvoje sù kità; **3.** (*stupire*) (nu)stėbinti; (*stupefare*) (ap)stulbinti; *non mi ~ende* manės nestėbina; *non mi ~enderebbe se nevicasse* nenustėbėčiau, jėigu pasnĩgtų.

► **sorprènd||ersi** *sng* (*stupirsi*) nustėbti; nusi-stėbėti; *non mi ~o più di nulla* niėkas manės nebestėbina, niėkuo nebesistėbiu.

sorprésa *dkt m* **1.** (*stupore*) nusistėbėjimas, nustėbimas; núostaba; *con mia grande s.* mào didžiam nustėbĩmui; **2.** (*cosa imprevista*) netikėtumas; (*azione, dono inatteso e sim.*) siurprizas, staigmenà; *a s.* netikėtai; netikėtas *agg*; **attacco a s.** netikėtas / staigūs puolimas; *cògliere di s.* (netikėtai) užklũpti; *kaip jst ma che bella s.!* kokià malonį staigmenà!

sorprés||o, -a *bdv* nustėbės; (*da qc*) nustėbintas (*ko*); *niente di che essere ~i* nėrà čia kuō stėbėtis; *sono rimasto s. dal suo comportamento* jō pėelgis manė nustėbino.

sorrègg||ere* *vksm* **1.** (pa)laikyti; (pa)reĩti; *le travi ~ono il tetto* sijos laĩko stōgà; **2.** *fig* (*aiutare*) padėti (*kam*); (*confortare*) pagũosti (*kq*); (*sostenere*) (pa)laikyti.

sorridēte *bdv* besišypsantis; sù šypsena.

sorri||dere* *vksm* [A] šypsóti(s) (*ir prk*), nusišypsóti; (*un po'*) šỹptelėti; *mi guarda e ~de* žĩuri į manė ir šỹpsosi; *fig la sorte ci ha ~so* laĩmė mũms nusišypsójo; ♦ *s. a denti stretti* šypsótis sukándus dantis.

sorrisino *dkt v* (*spec. ironico*) pašaipėlė.

sorriso *dkt v* šypsena; (*l'azione*) šypsójimas; *un s. falso (radioso, smagliante, triste)* dirbtinė (giedrà, šviesĩ, liũdnà) šỹpsena; **accennare a un s.** linksmàĩ nusišėpti; **fare un s.** (*a qcn*) nusišypsóti (*kam*); šỹptelėti; ♦ *ha sempre il s. sulle labbra* jĩ visadà sù šỹpsena veidė.

sorsàt||a *dkt m* gũrkšnis, siũrbsnis; *bere due ~e* gũrkštelėti (gũrkšnį).

sorseggiàre *vksm* (-sėg-) gũrkšnóti.

sórs||o *dkt v* gũrkšnis; gũrkšnėlis (*ir prk*); *bere a piccoli ~i* sriubčĩóti; ♦ *bere d'un s., bere in un s.* išgėrti viėnu sykiũ / maukũ.

sórta *dkt m* rĩšis -ies; *d'ogni s.* visóks *agg*; viso-

keriôpas agg; ♦ *senza ... di s.* bē jókio... ; *non fare eccezioni di s.* nedarýti jokių išimčių; *è una s. (di qcs)* tai kažkàs panašus (*i kq*); tai tóks (*kas*), tai tám tikras (*kas*).

sòrt||e dkt m 1. (*fato*) lemtis -iēs; dalià; (*fortuna*) laímė; ♦ *tentare la s.* (iš)bandyti laímę; 2. (*il destino di ciascuno*) likimas; *maledire la propria s.* kėikti likimà; ♦ *toccare in s.* (ati)tėkti; *lasciare (qcn) alla sua s. / in balia della s.* palikti likimo vāliai; *ho avuto in s. una bella famiglia* mán pasisekė, kàd turių grāžią šeimà; 3. (*il caso*) atsitiktinūmas; *ho avuto la s. (di far qcs)* mán taip nutiko (*kad...*); ♦ *estrarre a s. / tirare a s.* traukti / mėsti burtus; burti; 4.: *gettare le ~i* mėsti burtus.

sorvegliare vksm (-tég-) traukti burtus; s. *un premio* burtais traukti prizà; s. *i vincitori* burtais išrinkti laimėtojus.

sorvegliare dkt v burtai pl; burtų traukimas; *mediante s., tramite s.* burtais.

sortilégio dkt v užkeikimas; burtai pl.

sortire vksm (-isc-) s. (*un*) *effetto* dúoti vaįsių; (*su*)veikti; s. *l'effetto contrario (desiderato)* dúoti priešingà (láukiamà) rezultàtą; *non s. effetto* nedúoti vaįsiaus; (*non riuscire*) nepavýkti.

sortita dkt m 1. *mil* išpuolis; prasisvėtimas; 2. *fig* (*arguzia*) šmaikštýbė; 3. *fig* (*grillo*) išsišokimas.

sorvegliante dkt v/m prižiūrėtojas -a; sárgas -ė; budėtojas -a.

sorveglianza dkt m priežiūra; prižiūrėjimas; *eludere la s.* prasmùkti prô prižiūrėtojus; ♦ *sotto (la) s. (di qc)* prižiūrint (*kam*); stėbimas (*ko*) agg; *tenere sotto s.* stebėti.

sorvegliare vksm (-vé-) 1. prižiūrėti; (*far la guardia*) sėrgėti; s. *i bambini* prižiūrėti vaikūs; s. *un magazzino* sėrgėti sándėlį; 2. (*seguire*) atidžiaĩ (pa)sėkti; (*tenere sotto osservazione*) stebėti; s. *le mosse del nemico* sėkti priešô judėjimus; s. *l'uscita* stebėti išėjimà.

sorvolare vksm (-vó-) 1. pėskristi; skristi (*virš ko*); 2. *fig* pralėisti; nutýlėti.

sos, s.o.s. [esseo'esse] dkt v nkt SOS [eso'es] (signālas); *lanciare un s.o.s.* siųsti SOS signālą.

sòsia dkt v/m nkt antrininkas -ė (*kas labai panašus i kq*).

sospèndere* vksm 1. (*fissare in alto*) (pa)kabinti; 2. *fig* (laikinaĩ) (su)stabdyti; (*spec. in via definitiva*) nutráukti; (*rinviare*) atidėti; s. *una cura* nutráukti gydymà; s. *una licenza* sustabdyti licėncijos galiójimà; s. *le ostilità* nutráukti kàro veiksmūs; s. *un processo* sustabdyti býlą; s. *le ricerche* nutráukti paieškas; s. *un volo* panaiškinti (/ atidėti) skrýdį; 3. *fig* (*qcn*) nušālinti (iš

/ nuô pareigų); sustabdyti (*kieno*) igaliójimus; suspenduoti; (*da un organizzazione*) sustabdyti (*kieno*) narýstę.

sospensione dkt m 1. (*l'appendere*) (pa)kabinimas; 2. *fig* nutraukimas; (laikinas) sustabdyimas; s. *dei pagamenti* mokėjimų sustabdyimas; *dir s. condizionale della pena* nuosprendžio vėkdymo atidėjimas; ♦ *puntini di s.* daughtaskis sg; 3. (*di qcn dalle funzioni e sim.*) nušalinimas (iš pareigų); igaliójimų sustabdyimas; (*da un organizzazione*) narýstės sustabdyimas; 4. *chim* skendà, suspėnsija; 5. *tecn* pakabà.

sospés||o,-a bdv 1. pakabintas; kabamasis; kabantis; *stare s.* kabėti, kýboti; pakibti (orė); *struttura ~a* kabamóji konstrukcija; 2. *fig* (*di qcs*) nutráuktas; sustabdytas; ♦ *col fiato s.* širdis užkulučiuose; 3. *fig* (*di qcs*) nušalintas (iš / nuô pareigų); suspenduotas.

sospett||are vksm (-spèt-) 1. *tr* (*qcs; qcn di qcs*) įtaĩti (*kq; kq kuo*), įtarinėti; s. *qcn di violenza carnale* įtaĩti kà žāginimu; s. *che si tratti di un attentato* įtaĩti, kàd tai atėntātas; *è ~ato di assassinio* įis įtariamas žmogžudystė; 2. *tr* (*immaginare*) (nu)manýti; spėti; *lo ~avo* taip iĩ galvójau; 3. *intr* [A] (*di qcn*) įtaĩti (*kq*); 4. *intr* [A] (*diffidare di qcn*) nepasitikėti (*kuo*).

sospettato, -a dkt v/m įtariamasis -oji.

sospett||o I, -a 1. bdv įtaĩtinas; įtariamas; *generosità ~a* įtaĩtinas dosnūmas; *merce di provenienza ~a* neaiškiôs kilmės prėkės; *rumore s.* įtaĩtinas gārsas; *avere un fare s.* elgtis įtartinai; 2. (*possibile*) gālimas; *~a frattura di una costola* gālimas / įtariamas viėno šónkaulio lūžis; 3. dkt v/m įtariamasis -oji.

sospett||o II dkt v įtarimas; *fugare i ~i* sklaidýti įtarimūs; *gettare il s. (su qc)* mėsti (*kam*) įtarimà; *nutrire dei ~i* įtarinėti; *ho il s. che ci voglia fregare* įtariu, kàd nóri mūs apgáuĩti; *il s. si rivelò fondato* įtarimas pasitvirtino; ♦ *con s.* įtariai; *al di sopra di ogni s.* visiškai neįtariamas agg.

sospettosità dkt m įtarūmas.

sospettoso, -a bdv 1. įtarūs, įtaringas; 2. (*diffidente*) nepasitikintis; nepatiklūs; ♦ *s. di tutto e di tutti* visiškai niekuo nepasitikintis.

sospingere* vksm (pa)stūmti, pastūmėti.

sospinto, -a bdv: ♦ *ad ogni piè* s. kiekvienamē žiņgsnyje; nuolatôs.

sospirato, -a bdv, dlv trókštamas; (*atteso*) láuktas; *tanto s.* ilgai trókštamas.

sospirare vksm [A] (-spi-) 1. dúsaũti; ♦ *s. per qcn* kankintis dėl kô (*ppr. mylint*); 2. *kaip tr* trókšti (*ko*); ♦ *farsi s.* vėrsti láukti.

sospir||o *dkt v* atódūsis; atsikvėpimas; (*lamento*) dūsavimas; **con un s.** dūsaujant; atsidūsdamas *agg*; **tirare un s. di sollievo** lengviau atsikvėpti; ♦ **il Ponte dei** ~i Atódūsių tiltas.

sōsta dkt m 1. stovėjimas; (*fermata*) sustojimas; *s. forzata* prastovà; *fare una s.* sustoti; ♦ **divieto di s. (cartello)** stovėti draudžiama; **2. (pausa)** pertrauka; paliovà; ♦ **senza s.** bė paliovos, bė pērstojo; nepaliáujamai.

sostantivàto, -a bdv gram sudaiktavardėjęs.

sostantivo dkt v gram daiktavardis.

sostānz||a dkt m 1. mēdžiaga; ~e *chimiche* chēminės mēdžiagos, chemikálai; ~e *alimentari (grasse)* maisto (riebalinės) mēdžiagos; ~e *nutritive (radioattive, tossiche)* maistingosios (radioaktīviosios, nuodingosios) mēdžiagos; *s. orgànica* orgāninė mēdžiaga; **2.** esmė; ♦ **in s.** iš esmės; (*dunque*) taigi; **3.: un cibo che ha molta s.** maistingas maistas; **4. (ppr. dgs ~e)** tuftas, tuftai; **5. filos** substañcija.

sostanziāle bdv esminis; (*fondamentale*) pagrindinis; *differenza s.* esminis skirtumas.

sostanzialménte prv iš esmės.

sostanziāre vksm pagrįsti.

sostanziósio, -a bdv 1. maistingas; skalsùs; (*che sazia*) sótus; **2. fam (ingente)** didelis (*ppr. apie pelną*); **3. fig** turiningas.

sostāre vksm [A] (sò-) 1. (*fermarsi*) sustoti; (*solo un po'*) stābtelėti; (*a dormire e sim.*) apsisistoti; **2. (essere parcheggiato)** stovėti.

sostégno dkt v 1. atramà; pasparà; (*staffa*) gėmbė; (*supporto*) stóvas; (*puntello*) rañstis; **muro di s.** atraminė siena; **2. fig** paramà; palaikymas; *s. econòmico (materiale, morale)* piniginė (materiālinė, morālinė) paramà; ♦ **insegnante di s.** specialūsė pedagogas; **3. fig (di qcn)** rañstis; paramà.

sosten||ére* vksm 1. (pa)laikyti; (*con puntelli*) (pa)reñti; ramstyti; *s. un peso* išlaikyti svorį; *s. un urto* atlaikyti smūgį; **2. fig** išlaikyti; patirti; *s. un attacco* atreñti puolimą; *s. un esame* laikyti egzāminą; *s. la fatica* pakelti nuovargį; *s. pèrdite* patirti nuostolių; *s. delle spese* turėti išlaidų; *non s. la vista (di qcs)* negalėti žiūrėti (*i kq*); ♦ *s. una parte* kurti vaidmenį; **4. fig (aiutare)** (pa)reñti; (*sostenere*) (su)šėlpti; *s. i figli* išlaikyti vaikùs; **5. fig (appoggiare)** palaikyti; pareñti; *s. un candidato* palaikyti kandidātą; *s. una mozione* pareñti pasiūlymą; **6. fig (affermare)** teigti, tvirtinti; *s. il falso* skėlbtai netiesą; meluoti; *s. le proprie ragioni* įrodinėti savo teisingumą; *s. una teoria* palaikyti teoriją; būti teorijos šalininku; *ha ~uto la sua innocenza*

tvirtino esąs nekal̃tas; teigė, kàd yrà nekal̃tas; **7. fig (corroborare)** (su)stiprinti.

► **sostenersi sngr 1.** laikytis (añt kójų), išsilai-kyti; **2. fig (l'un l'altro)** palaikyti (*vienam kitą*); **3. fig (tirare avanti)** vėrstis (*ppr. iš pašalpy*).

sostenibil||e bdv tvarus; **prezzi** ~i prieinamos káinos; **sviluppo s.** tvari plėtrà; darnūs výsty-mas(is).

sostenitóre, -trice dkt v/m šalininkas -ė.

sostentaménto dkt v išlaikymas; pragyvėnimas; *mezzi di s.* pragyvėnimo lėšos; (*cespite*) pragy-vėnimo šaltinis *pl*.

sostentāre vksm (-tén-) aprūpinti; (su)šėlpti.

sostenùt||o, -a bdv 1. santūrus, formalūs; šaltó-kas; **2. (rapido)** spartūs; *ritmo s.* spartūs tem-pas; *velocità ~a* didelis greitis; **3.: econ prezzi** ~i kylančios káinos.

sostituire vksm (-isc-) 1. (pa)keisti; *s. una lam-padina fulminata* pakeisti pėrdegusią lempū-tę; *s. una ruota* pakeisti pādangą; **2. (prendere il posto)** (pa)vaduoti, (pa)keisti; atstóti; *s. un collega malato* vaduoti sėrgantį kolėgą; *nessu-no ti potrà s.* niekas tavęs neatstós; *sport s. un giocatore* keisti žaidėją.

sostituiv||o, -a bdv pakaitinis; *dir pena ~a* pa-kaitinė bausmė.

sostitùto, -a dkt v/m pavaduotojas -a; *s. procura-tore* prokuròro pavaduotojas.

sostituziōne dkt m 1. (*di qcs*) pakeitimas; ♦ *in s. (di qcs)* viėtojas (*ko*); **2. (di qcn)** pavadavimas; *sport* keitimas.

sottacét||o 1. *prv* marinatė; **2. bdv nkt** marinuo-tas; *cetrioli s.* marinuoti agurkai; **3. dkt v dgs:** ~i marinuoti daržovės.

sottaciùto, -a bdv nutylėtas.

sottāna dkt m apatinis sijonas; apatinukas.

sotterfùgio dkt v gudragalvystė.

sotterrāneo, -a 1. bdv požeminis; *cavo s.* pože-minis kàbelis; **2. bdv fig** pogrindinis; **3. dkt v** pògrindis; (*segrete di un castello*) pòzemis (*ka-lėjimas rūsyje*).

sotterrāre vksm (-tèr-) 1. užkasti, pakasti; *s. un tesoro* užkasti lóbį; ♦ *s. l'ascia di guerra* užkasti kàro kiřvį; **2. (seppellire defunti)** palaidoti.

sottigliézza dkt m 1. plonumas; **2. fig** subtilybė; subtilumas; **3. fig (acume)** aštrumas.

sottil||e bdv 1. plónas; *bùccia s.* plonà žievė; *lab-bra ~i* plónos lúpos; **2. (snello)** plónas, láibas; (*magro*) líesas; *ago s.* plonà àdata; *fig voce s.* plónas balsas; ♦ *il mal s.* džiovà; **3. fig (acuto)** aštrus; skvarbùs; (*arguto*) šmaikštùs; *un inge-gno s.* aštrus pròtas; **4. fig (fine)** subtilùs; *una s. differenza* subtilùs skirtumas; *una s. speranza*

māža viltiēs; **5.** *kaip dkt v*: ♦ **non andare per il s., non guardare per il s.** nesigilinti ī smūlkme-nas; (*agire bruscamente*) šiuŗkšċiai ēlgtis.

sottilétta dkt m lųdyto sųrio riekēlē.

sottilizzàre vksm [A] smųlķintis; priķibti.

sottintēnd||ere* vksm **1.** dųoti supràsti; turēti o-menyjē (*atvirai nesakant*); ♦ **sí** ~e savāime su-praņtama; **2.** (*implicare*) rēikųsti; implikųoti.

sottintésu, -a 1. *bđv* numānomas; (*tacito*) tylųs; *gram soggetto s.* numānomas veiksnųs; ♦ **è s., rimane s.** (tai) savāime supraņtama; **2.** *dkt v* uųzųomina; (*senso nascosto di testo*) pųtekstē.

sųtto 1. *prlk ((a) qc)* pų (*kuo*); **s. il / al tavolo** pų stalų; **infilarsi s. la coperta** lųsti pų aņtklode; **passare s. un ponte** vaųiųoti pų tųltu; **prendere lo sgabello da s. il tavolo** paimti taburētē īš pų stālo; **rincasare s. la pioggia** sugrųųti pēr lųetu; ♦ **avere qcs s. gli occhi** turēti kā pų nųsimi; **farsi s.** prieĳti; **tenere sott'occhio** stebēti; **è finito s. una macchina** jų suvaųinējo; patēko pų mašinā; **2.** *prlk ((a) qc)* (*in graduatorie e sim.*) ųemiaų (*ko*); **ragazzi s. i 14 anni** jaunesnų neĳ keturiųo-likos mētų berniųukai; **s. i cento litas** ikų ųimto lųtu; **s. la média** ųemiaų vidurķio; **temperatura s. lo zero** temperatųrā ųemiaų nulųio, minųsinē temperatųrā; **andiamo s. ai sessanta** vaųiųo-jame lēcųiā ųegų ųēųiasdeųimt kilomētrų pēr vālanda; **3.** *prlk ųymi būda, poųųmųj*; **s. le armi** karinēje tarnųboje; **s. questo aspetto** ųiuų pų-ųiųuri; **s. chiave** pų ųųraktu; ųųrakintas *agg*; **s. falso nome** prisidēņċes *agg* ķito vardų; **s. giuramento** prisaidųintas *agg*; prisĳċes *agg*; **s. la guida (di qcn)** (*kieno*) vadovāųujamas *agg*; **s. processo** tēųųųamas *agg*; **s. la protezione (di qcn)** (*kieno*) globojē; **s. sale** sųdytas *agg*; **kaip prlv s. voce** kuųdųm; tųlyiai; **s. vuoto** vakuųmųotas *agg*; **scrivere s. dettatura** raųųti diktųojant; **essere s. l'effetto di droghe** bųti apsvaĳusiam nuų nar-kųtikų; **porre qcs s. sequestro** ųųdēti kām āre-ųtā; **prendere s. braccio** paimti pų rankā; **vendere s. banco** īš pų skveŗno pardųoti; **la situazione è s. controllo** padētųs kontrolųiųojama; **4.** *prlk ((a) qcs)* (*pių a sud*) (labiaų) ī pietųs (*nuo ko*), pieĳċiai; **5.** *prlk fig ((a) qcs)* (*meno di*) maųiaų (*nei kq*); **s. i tre milioni** maųiaų neĳ trųų mili-jųnai; **lavora al di s. delle sue capacità** dųrba nē pagal īųgales; **6.** *prlk (qcs)* (*in prossimità di una data e sim.*) artējant (*kam*); pēr (*kq*); **s. le feste** pēr ųventēs; **s. Natale** artējant Kalēdoms; pēr Kalēdās; **7.** *prlk (qc)* (*durante il regno e sim.*); **s. Augusto** Augųstui vieųpatāųjant / vaĳ-dant; **s. i Tedeschi** priē vųkieċių; **vivere s. la dittatura** gųvēnti diktatųroje; **8.** *prlv (t.p. di s.)*

(*stato in luogo*) apaċiųj, apaċiųjē; (*moto a luo-go*) ī āpaċiā, apaċiųn; (*pių in basso*) ųemiaų; **da s.** īš apaċiųs; **qui s.** ċiā (apaċiųjē); **i vicini di s.** apaċiųjē gųvēnantųs kaimųnai, apatųnio aųk-ųto kaimųnai; **andare (di)** s. lēistis ī āpaċiā (*t.p. ī apatųnų aukųtā*); **fig sono s. di 100 euro** prālo-ųiau 100 eųrų; ♦ **s. s.** ųirdiēs gilumojē; **farsela s.** pridųrbi ī kēlnes; **méttersi s.** suskāsti; **c'è s. qcs** kaųkās ċiā nē taių; **che cosa c'è s.?** kuŗ ųuų pākastas?; **vedi s.** ųiųrēk ųemiaų; **9. prlv**: ♦ **kaip jst s., s. a chi tocca!** ķitas!; kās pųrmas? **10. bđv nkt (t.p. di s.)** apatųnis; **il piano di s.** apatųnis (/ ķitas *ir pan.*) aųkųstas; **la maglietta di s.** apatųniai marųkinēliai *pl*; **11. dkt v nkt: il (di) s.** apaċiā; **il di s. è in legno** apaċiā medinē.

sotto *prieųdēlis: pirmoji sudurtinių ųodųių dalis, rodanti ko dalų* (*pvz., sottogruppo*), *ųemesnų lygi* (*pvz., sottocultura, sottosviluppato*), *buvimā ar vietā po kuo, ųemiau*, (*pvz., sottomarino, sottolineare*), *taip pat perkeltine reikųme* (*pvz., sottoufficiale, sottovalutare*).

sottoalimentazione dkt m nepakankamā mitųba. **sottobanco prlv** īš pų skveŗno (*slapta perkant, par-duodant*).

sottobicchière dkt v (stiklinēs) padēkliųkas.

sottobųso dkt v pųmiųkis.

sottobraccio prlv susikųbus raņkomis; ųų paraņ-kēs; **prendere s.** paimti ųų paraņkēs.

sottocartella dkt m inf pųaplankis.

sottocchio prlv prieų akis; **tenere s.** akųlai stebēti.

sottochiave prlv pų ųųraktu.

sottocųsto prlv nuostolingai (*perkant ir pan.*).

sottocultųra dkt m subķultųrā.

sottofāscia prlv, bđv nkt banderolē.

sottofųndo dkt v 1. (*sfondo*) fųnas; **2.** *fig* ātspal-vis; pųtekstē.

sottogāmba prlv: prendere qcs s. nerimtai ųiųrēti ī kā; laikųti kā nerimtu dalyķų.

sottogrųppo dkt v pųgrupis.

sottoinsiēme dkt v mat pųaibis.

sottolineāre vksm (-li-) 1. (*tracciando una linea*) pabraųkti; **2.** *fig* pabrēųti; akcentųoti.

sottolineatųra dkt m 1. (*con una linea*) pabrau-ķimas; **2.** *fig* pabrēųimas.

sottųlio prlv aliējuje (*apie konservuųtā maistā*).

sottomāno prlv pų rankā, parankiųų.

sottomarin||o, -a 1. *bđv* povandenųnis; **fāuna ~a** povandeninē gųvųniųā; **riprese ~e** povandenų-nis filmāvimas *sg*; **2.** *dkt v* povandenųnis laųvas.

sottomésso, -a bđv 1. pāvergųtas; pajųngųtas; **un pųpolo s.** paverĳtā tautā; **2.** (*mite*) nuolankųs.

sottométtere* vksm paveĳti; pajųngti.

► **sottométtersi sng** nusilēisti; nusilēņkti.

sottomissióne *dkt m* 1. pavergimas; 2. (*mitezza*) nuolankumas.

sottopagàto, -a *bdv* prastaĩ apmókamas.

sottopassaggio *dkt v* požeminė pėrėja.

sottopàsso *dkt v* ⇒ **sottopassaggio**.

sottopéntola *dkt v* (púodo) padėkliukas.

sotto||pórre* *vksm* 1. priveřsti (*ką daryti, ką patirti*); *s. a giuramento* prisaiķdinti; *s. a un interrogatorio* iřkvósti, iřtárdyti; *s. a radiazioni* pařvıtinti; *s. qc a restrizioni* apribóti kienó láisvė; *s. a tortura* (už)kankinti; *s. qcn a tutela* skirti kám glóba; *s. ad un'umiliazione* nužėminti; *è stata ~posta a due operazioni* jái būvo atliktos dvĩ operacijos 2. (*presentare*) pateikti; *s. un progetto di legge* pateikti įstátymo projektą; *s. una questione* užduóti / pateikti kláusimą.

► **sottopórsi** *sng* 1. ⇒ **sottométersi**; 2. (*forzarsi e sim.*) prisiveřsti (*ką daryti, ką patirti*); *s. a un duro allenamento* suńkiaĩ treniruóti, (pa)darýti suńkią treniruótė; *s. una dieta* prisiveřsti laikýtis diėtos; *s. a un intervento* išsio-peruóti.

sottopósto, -a *dkt v/m* pavaldinỹs -ė.

sottoprodóto *dkt v* řalutinis prodúktas, subprodúktas.

sottoproletariàto *dkt v* liumpenproletariátas.

sottórdine *dkt v nkt*: ♦ *passare in s.* tapti antraeilám, netėkti svarbós.

sottoscàla *dkt v nkt* patalpà (/ plótas) pó láiptais; pólaiptis; *nel s.* pó láiptais.

sottoscritto, -a 1. *bdv*, *dly* pasirařýtas; 2. *dkt v/m* žemiaũ pasirařiusysis -sioji; kàs pasirařęs; ♦ *il s.* ař.

sottoscriverė* *vksm* 1. (*firmare*) pasirařýti; *s. una petizione* pasirařýti peticiją; *s. una polizza assicurativa* pasirařýti draudimo sùtartį, įsigýti draudimo pólisą; 2. (*donare una somma*) paaukóti; 3. *fig* (*approvare qcs*) pritařti (*kam*).

sottoscrizione *dkt m* 1. (*il firmare*) pasirařymas; *la s. di un accordo* susitarimo pasirařymas; *fin s. di azioni* ákcijų (pirkimo sutartiės) pasirařymas, ákcijų įsigijimas; 2. (*raccolta di denaro*) aukų rinkliava.

sottosegretàrio *dkt v* (*t.p. s. di stato*) ≅ viceministras, ministro pavaduótojas.

sottosópra *prv* aukštýn kójomis (*ir prk*); *méttre s.* sujaukti; *la stanza è s.* kambarỹs sujauktas; *fig ho lo stomaco s.* susigadinaũ skrańdį.

sottospécie *dkt m nkt* 1. *biol.* zool pórúřis; 2. *fig fam*: *una s. (di qcs)* kažkóks -ià (prástas -à).

sottostànte *bdv* (*qc*) žemiaũ (*ko*) / (*ko*) apačiojė ėsantis; (*inferiore*) apatinis.

sottostàre* *vksm* [E] (-stò) 1. būti pavaldžiam;

2. *fig* nusilėisti; lėistis; (*obbedire*) paklústi; *s. a un ricatto* lėistis řantažuójamam.

sottosuòlo *dkt v* požemis; *nel s.* pó žemė; *le ricchezze del s.* naudingosios iškasenos.

sottostèrzo 1. *dkt v* nepakańkamas pasukamumas; automobilio prėkio slydimas (*postũkyje*);

2. *prv*: *procédere s.* važiúoti pėř mažaĩ sùkant vaĩrą.

sottosviluppàt||o, -a *bdv* atsilikęs, neiřsivýstęs; *i paesi ~i* neiřsivýsčiusios řalỹs.

sottosvilùppo *dkt v* atsilikimas, nepakańkamas išsivýstimas.

sottotenénate *dkt v mil* jaunesnỹsis leitenántas.

sottotèrra *prv* pó žemė; ♦ *mandare s.* nuvarýti į kápūs.

sottotétto *dkt v* pastógė; (*soffitta*) palėpė.

sottotitolàre *vksm* (-ti-) (*un film e sim.*) (pa)rařýti (*filmo ir pan.*) subtitrũs.

sottotitol||o *dkt v* 1. (*altro titolo*) paantrařtė, paantrařtė; 2.: *ppr. dgs ~i (di un film)* subtitrai.

sottovalutàre *vksm* (-v-) nepakańkamai (i)vėrtinti; neįvėrtinti.

sottovalutazione *dkt m* nepakańkamas (i)vėrtinimas.

sottovàso *dkt v* (vázos) padėklas.

sottovénto *prv* pavėjui.

sottovèste *dkt m* apatinũkas.

sottovóce *prv* pařnibždomis; týliai; pusbalsiu.

sottovuòto 1. *prv* vakuumo sąlygomis; vakuume; 2. *bdv nkt* vakuumuótas.

sottraéndo *dkt v mat* atėminỹs.

sottràrre* *vksm* 1. (*portare via*) nusinėřti; (*appropriarsi*) pasisávinti; (*a qcn*) atimti (*kam, iš ko*); *s. i figli alla madre* atimti mótinai vaikũs; 2. (*rubare*) pavógti; atimti; (*con l'inganno*) išvilióti; 3. *fig*: *s. alla morte* išgėlbėti nuó mirties; *s. (qcs) alla vista* neduóti / nelėisti (*ko*) matýti; *s. ore allo svago* skirti mažiaũ laiko pramogoms; atimti laiko iš pramogų; 4. *mat* atimti.

► **sottràrsi** *sng* (*a qcs*) 1. išsisúkti (*nuo ko*); (iš)vėngti (*ko, ką daryti*); *cercare di s. (a qcs)* išsisukinėti (*nuo ko*); *s. al fisco* vėngti mokėti mokesčius; *s. a una responsabilità* išsisúkti nuó atsakomýbės; *s. alla vista* dińgti iš akių; 2. (*scampare*) išsigėlbėti (*nuo ko, iš ko*); (*liberarsi*) išsivadúoti; *s. alla cattura* pasprúkti.

sottrazione *dkt m* 1. *dir* neteisėtas paėmimas; pagrobimas; 2. *mat* atimtĩs -iės.

sottufficiàle *dkt v* pũskarinkinis -ė; virřilà.

soubrette [su'brɛt] *dkt m nkt* estrádos artistė.

souvenir [suv(e)'nir] *dkt v nkt* suvenýras.

sovénte *prv* dažnai; daugeliu ávejų.

sòviet *dkt v nkt polit, stor* tarýba; soviētas; *il S. supremo* Aukščiausioji Taryba.

soviético, -a *stor* **1.** *bdv* tarýbinis; soviētinis; (*dei soviet*) tarýbų; soviētų; ♦ *Unione Sovietica* Tarýbų Sąjunga; **2.** *dkt v/m* Tarýbų Sąjungos gyvėntojas -a.

sovra- priešdėlis ⇒ **sopra-**.

sovraabbondanza *dkt m* perteklius; gausybė.

sovraccaricare *vksm (-cà-)* **1.** (*di qcs*) perkrauti (*kuo*) (*ir spec*); *inf s. un server* perkrauti serverį; **2. fig:** *s. gli impiegati di lavoro* užkrauti darbuotojams daug darbų.

sovraccarico, -a (*v dgs -chi*) **1.** *bdv, dlv* perkrautas; **2.** *dkt v* perkrovimas; atsvertis.

sovraccoperta *dkt m (di un libro)* āplankas.

sovrassaggio *dkt v* pėdozavimas.

sovraffaticarsi *vksm (-ti-)* pėrvargti.

sovraffaticamento *dkt v* pėrvargimas.

sovraffollamento *dkt v* pėrpildymas; *il s. delle classi* pėrpildytos klāsės.

sovraffollato, -a *bdv* pėrpildytas (*žmonių ir pan.*); saūsakimšas.

sovrانيتà *dkt m nkt* suverenitėtas; suverenūmas; *s. nazionale* šaliės suverenitėtas.

sovrannaturale *bdv* ⇒ **soprannaturale**.

sovràn||o, -a **1.** *bdv* suverenūs; *stato s.* suvereni valstýbė; **2.** *dkt v/m* suverėnas -ė, valdėvas -ė; (*re*) karālius; *i ~i* karālius ir karālienė.

sovrappasso *dkt v* viadūkas.

sovrappeso *bdv nkt med (t.p. in s.)* tūrintis antsvorį.

sovrappiù *dkt v nkt* perteklius; *econ* pėrviršis; ♦ *in s.* perteklinis agg.

sovrappopolato, -a *bdv, dlv* tūrintis gyvėntojų perteklių; pėr tañkiai gyvėnamas.

sovrappopolazione *dkt m* gyvėntojų perteklius.

sovrapporre* *vksm* **1.** (*už*)dėti (*vieną ant kito*); uždeñgti; **2. fig** ⇒ **anteporre**.

► **sovrappó||rsi** *sng* **1.** pėrsidengti; (*iš daliės*) sutāpti; susikirti; *le lezioni si ~ngono* paskaitų laikā sutañpa, pāskaitos susikerta; **2. fig** (*di suoni e sim., prevalere*) nustelbti.

sovrapposizione *dkt m* **1.** (*il sovrapporre*) uždėjimas; **2.** (*il sovrapporsi*) pėrsidengimas; (*dalinis*) sutāpimas; **3. fig** (*mescolanza*) mišinys; sumaišymas.

sovrapprezzo *dkt v* antkainis.

sovrapproduzione *dkt m econ* pėrprodukcija.

sovrastante *bdv* **1.** (*qc*) aukščiaū (*ko*) / (*ko*) viršujė ēsantis; (*superiore*) viršutinis; **2. fig** grėsiantis.

sovrast||are *vksm (-vrà-)* **1.** (*qcs*) (*iš*)kilti (*virš ko*), būti iškiliusiam; būti aukštesniaū (*už qą*);

2. fig (*incombere*) grėsti; pakibti; *la minaccia della guerra ~a il paese* šaliai grėsia karo pavėjus; **3. fig** (*superare*) praleñkti; (*primeggiare*) pirmāuti.

sovrastèrzo *dkt v* **1.** pėr didelis pasukamūmas; automobilio gālo slydimas (*posūkyje*); **2. prv:** *procédere s.* važiuoti pėr daug sūkant vaĩrą.

sovrimpressioné *dkt m:* *in s.* sleñkantis ekranė (*ppr. apie tekstą*).

sovrintendénte *dkt v* **1.** (*a un lavoro*) darbų prižiūrėtojas; **2.** (*funzionario statale*) tarnýbos (/departamėnto) vedėjas -a.

sovrintendénza *dkt m* **1.** (*di lavoro*) darbų priežiūra; **2.** (*ufficio statale*) tarnýba (/departamėntas) prie Kultūros ministėrijos.

sovrumàno, -a *bdv* aĩtžmogiškas; nežmėniškas.

sovvencionàre *vksm (-zió-)* (*pa*)reĩmti; subsidiuoti; (*finanziare*) finansuoti.

sovvenzió||e *dkt m* subsidija; (*dotazione*) dotācija; *~i statali* valstýbinės subsidijos; *~i all'agricoltura* žėmės ūkio subsidijos.

sovversióne *dkt m* pėrversmas; aĩdomoji veiklā; (*rivolta*) maĩštas.

sovversiv||o, -a **1.** *bdv* aĩdomasis; sėkiantis pėrversmo; (*che incita a rivolta*) kūstantis sukilti; *attività ~a* aĩdomoji veiklā; **2.** *dkt v/m* maĩstininkas -ė.

sovertire *vksm (-vèr-)* **1.** (*sconvolgere*) (*iš*)ardyti; pėrversti; (*su*)griāuti; **2. fig:** *s. un pronóstico* apvėrsti prognėzė aukštýn kėjomis.

sózzo, -a *bdv* **1.** apskrėtęs; puĩvinas; baĩsiai nešvarūs; **2. fig** šlykštūs; kėliantis pasibjaurėjimā.

sozzóne, -a *dkt v/m* nėvala *com*, apskrėtėlis -ė; šlykštýnė.

sozzura *dkt m* **1.** (*sporcizia*) baisūs nešvarūmas; puĩvas; **2. fig** šlykštūmas; šlykštýnė.

spaccalégna *dkt v nkt* medkirtys.

space||are *vksm* **1.** (*spezzare*) (*su*)lāužyti; (*infrangere*) (*su*)daužyti; sukilti; (*con arnesi*) kiĩrsti; skāldyti; *s. in due* pėrskelti; *s. la legna* kapėti / kiĩrsti mālkas; *s. pietre* skāldyti ākmenis; *s. un ramo* nulāužti šākā; *s. la testa a qcn* prakiĩrsti kām gālvā; ♦ *s. la faccia a qcn* sudaužyti kā kaip obuolį; prikilti; *s. il minuto* būti tikslām; *il sole ~a le pietre* sáulė baĩsiai kėpina („*saulė skaldo ākmenis*“); **2.♦ o la va o la ~a!** kās būs tās būs!; pirmýn!; **3. fig** (*su*)skāldyti; **4. sport** (*nel biliardo*) išmūšti.

► **spaccàrsi** *sng* **1.** (*su*)lūžti; (*nu*)dūžti; (*con fessure*) (*su*)skilti; iškilti; **2.** (*qcs*): *s. un dente* nusiskėlti dāntį; *s. la testa* prasiskėlti gālvā; *s. una gamba* susilāužyti kójā; **3. fig** (*su*)skilti.

spaccàta *dkt m sport* špagātas.

spaccàto, -a 1. *bdv, dlv* sulūžēs; suláužytas; sudūžēs; sudaūžytas; suskilēs; įskilēs; suskaldytas; *t.p.* ⇒ **spaccàre** 1.; 2. *bdv fig* suskilēs; suskaldytas; 3. *bdv fig fam: essere s. (qcn)* būti visai (į *ką*) panašiam; 4. *dkt v tec* (vertikalūs) pjūvis; 5. *dkt v fig* pavėikslas, vaizdas; **uno s. di vita quotidiana** buities pavėikslas.

spaccatūra dkt m 1. (*fessura*) įskilimas; įtrūkimas; plyšys; (*rottura*) lūžis, lūžimas; 2. *fig* skilimas, atskilimas; susiskaldymas; (*rottura dei rapporti*) sąntykių nutraukimas.

spacciare vksm 1. plātinti (*narkotikus, padirbtus pinigus ir pan.*); 2. (*smerciare*) išparduoti; 3. (*qc per qc*) (melagingai) pristatyti (*ką kaip ką*).

► **spacciàrsi sngr: s. per qcn** apsimėsti kuō, dėtis; prisidengti kienō / kito vardū.

spacciàto, -a *bdv* pražuvęs; bė viltiēs.

spacciatóre, -trice dkt v/m plātintojas -a.

spaccio dkt v 1. (*l'azione*) plātinimas; **s. di droga** narkotikų plātinimas; 2. (*vendita di qcs*) prekiaavimas (*kuo*); 3. (*negozio*) krāutuvė.

spacco dkt v 1. (*strappo*) įplyšimas; plyšys; **mi sono fatto uno s. nei pantaloni** susiplėšiau kėlnes; 2. (*apertura di un abito e sim.*) skeltukas; praskiėpas; **lo s. di una gonna** sijono skeltukas; 3. ⇒ **spaccatūra**.

spacconàta dkt m pasipūtėliškas elgesys.

spaccóne dkt v pagyrūnas; didžiuoklis.

spad||a dkt m 1. kárdas; kalavijas; **sguinare la s.** ištraukti kárdą; **zool pesce s.** kárdžuvė; ♦ **a s. tratta** aistrėngai; **la s. di Dàmocle** Dàmoklo kárdas; 2. *sport* špagà; **tirare di s.** fechtuoti; 3.: *dgs ~e (nelle carte)* „kardaĩ“ (*tokia itališkų kortų žaidimo spalva*).

spadroneggiare vksm [A] (-nég-) savavaliāuti; komanduoti.

spaesàto, -a *bdv* sutrikęs; suglūmintas; pasimėtes *fam*.

spaghett||o (*ppr. dgs ~i*) *dkt v* spagėtis; **mangiare gli ~i al sugo** vālgyti spagėčius sū pādažu.

spagnólo, -a 1. *bdv* Ispānijos; ispānų; ispāniškas; iš Ispānijos; 2. *dkt v/m* ispānas -ė; 3. *dkt v* ispānų kalbà; **in s.** ispāniškai.

spàgo dkt v (plonà) virvutė, virvėlė; špagātas.

spaiàre vksm (spà-) įskirti (*poros elementus*).

spaiàto, -a *bdv* nepórinis, nesudārantis póros; (tik) vienas.

spalancàre vksm plačiaĩ atidarýti / atvérti, atlapóti; **s. la bocca** plačiaĩ išsižióti; **s. gli occhi** praplėsti akis.

► **spalancàrsi sngr** staigà atsivérti.

spalancàt||o, -a *bdv, dlv* plačiaĩ atidarýtas / atvértas, atlapótas; **a bocca ~a** plačiaĩ išsižiójęs *agg.*

spalàre vksm (nu)kàsti; **s. la neve** nukàsti sniėgą; **s. il vialetto** nuvalýti sniėgą nuō takėlio.

spalatóre, -trice dkt v/m (*di neve*) sniėgo valýtojas -a.

spàli||a dkt m 1. petys; **le ~e** pečiaĩ; (*la schiena*) nūgara *sg*; **lussarsi una s.** išsinarinti pėtį; **voltare le ~e** (*a qc*) atsukti (*kam*) nūgarą (*ir prk*); ♦ **s. a s.** petys į pėtį; **a s., a ~e** aĩt pečių; **di s.** atsukus nūgarą; **dietro (al)le ~e** (*di qcn*) už (*kieno*) nūgaros; **alzare le ~e, scrollare le ~e** gūžčioti / patraukyti pečiaĩs; **avere molti anni sulle ~e** iš mėtų išėiti; **avere la famiglia sulle ~e** turėti šeimą aĩt sàvo pečių; **dare le ~e** (*a qc*) stovėti (į *ką*) nūgara; **mettere con le ~e al muro** priremti prie sienos; **mètersi / lasciarsi alle ~e** (*qcs*) palikti už nūgaros (užmiršti); **vivere alle ~e di qcn** gyvėnti iš kito kišėnės; veltėdžiāuti; **scusa le ~e** atléisk, kàd stóviu (/ sėdžiu) nūgara; 2. (*di abito*) petys, petūkas; perpetė; 3. (*taglio di carne*) petys, petūkas; 4.: *dgs mil ~e* užnugaris; 5. *fig* (*di un attore*) (āktoriaus) pārtneris -ė.

spallàta dkt m smūgis pečių; **dare una s. (a qc)** petimį trenktis (į *ką*); *fig* smógti (*kam*) iš petiēs.

spalleggiare vksm (-lég-) paremti; palaikyti.

spallétta dkt m (*parapetto*) parapėtas.

spalliéra dkt m 1. (*di un sedile*) atkaltė, ātlošas; 2. (*testata di letto*) galvūgalis; (*sponda inferiore*) kojūgalis; 3.: *sport s. svedese* švėdiškoji sienėlė.

spallin||a dkt m 1. (*bretellina*) petėlis, petnešėlė; 2. (*imbottitura*) petėlis, petūkas; 3.: *dgs mil ~e* aĩtpečiaĩ; epolėtai.

spalmàre vksm 1. (už)tėpti; **s. il burro sul pane** (už)tėpti sviesto aĩt dúonos, aptėpti dúoną sviestu; **s. la crema sulla pelle** ištėpti ódą kremū; 2. *fig. econ* paskirstyti (*ppr. įmokas per tam tikrą laikotarpį*).

spàlt||o dkt v 1. (gynýbinė) siėna; 2.: *dgs gli ~i* tribūnos.

spam dkt v inf brūkalas, brukalaĩ.

spanciàrsi vksm: ♦ **s. dalle risa** plýsti juokaĩs.

spanciàta dkt m kritimas (į vāndenį) aĩt pilvo.

spàndere* vksm 1. (iš)liėti; (iš)pilti; **s. la cera sul pavimento** vaškúoti grindis, vaškū tėpti grindis; 2. (*odori e sim.*) skleišti.

► **spàndersi sngr** (pa)sklísti; plėstis, (pa)plísti; ♦ **s. a macchia d'olio** sklísti žaĩbo greičiū.

spànn||a dkt m sprindis; **largo una s.** sprindžio plóčio; **misurare a ~e** matúoti sprindžiaĩs.

spannàre vksm: s. il latte nugriėbti piėnà.

spaparanzàrsi vksm fam atsidrėbti.

spappolàre *vksm* (*spàp-*) (su)tráiškyti.

- **spappolàrsi** *sng* **1.** (*di cibi*) ištižti; sukristi; **2.** (*qcs*) susitráiškyti.

spar||àre *vksm* **1.** (*a qc*) šauti (*i kq*); (*più volte*) šaudyti; (*uccidendo*) nušauti (*kq*); *s. un colpo* palėisti šūvj; iššauti; ♦ *s. a raffica* tratėti; pýškinti *fam*; *s. a vista* šauti iš karto (*neispėjus*); *s. a zero* šauti iš artį; *fig (su qcn)* išdėti (*kq*) ĩ šuňs dienàs; *s. nel mucchio* aklaĩ šaudyti; *fig* užsi-pulti; *kaip jst fermo o ~o!* stók, šausiu!; **2.** *fig*: *s. calci* spárdytis; **3.** *fig*: *s. balle* (*t.p. ~arle grosse*) niekų išsigalvóti; niekųs svaĩčioti.

- **sparàrsi** *sng* **1.** nusišauti; **2.** (*a qcs*) iššauti sáu (*i kq*); *s. una pallottola alla témpia* palėisti sáu kulķą ĩ smĩkinį; **3.** *fam*: *s. un gelato* ledųs nusipĩrkti (/ suvályti).

sparàta *dkt m* *fig* pagyrũniška kalbà; gyrĩmasis.

sparàto, -a *bdv*, *dlv*: *fig andare* *s.* važiuoti dĩdeliu greičiũ; lėkti.

sparatòria *dkt m* susišaudymas; šaudymasis.

sparecchiàre *vksm* (-*réc-*) (*t.p. s. la tavola*) (nu)-kráustyti stàlą.

sparéggio *dkt v* lėmiamos rungtyñės *pl*; atkriñtamiosios rungtyñės.

spàrgere* *vksm* **1.** (pa)beĩti; (iř)barstýti; *s. la semente* beĩti sėklą; **2.** (*sparpagliare*) paskleĩsti; (*disseminare*) išmėtyti; *s. i vestiti per la stanza* išmėtyti drabužiųs pò kambarį; **3.** (*cospargere qcs di qcs*) (api)barstýti (*kq kuo*); **4.** (*versare*) (iř)liėti; láistyti; *s. lacrime* (*sangue*) (pra)liėti ářarų (kraują); **5.** (*diffondere*) skleĩsti; *fig s. una voce* paskleĩsti gañdą.

- **spàr||gersi** *sng* **1.** (*di grani e sim.*) byrėti; **2.** (*di liquidi*) išsipilti; **3.** (*sparpagliarsi*) išsi-sklaidyti; išsibarstýti; išsiskirstyti; **4.** (*diffondere*) (pa)skliti; *si è ~sa la voce* pasklido gañdas.

spargiménto *dkt v* **1.** (iř)bařstymas; **2.** (*di liquidi*) liejĩmas; *s. di sangue* kraujó praliejĩmas.

spargipépe *dkt v nkt* pipirĩnė.

spargisàle *dkt v nkt* (*automezzo*) drũskos (/ smė-lĩo) bařstymo mařina.

spar||ire *vksm* (-*isc-*) dĩngti; pradiĩgti, prapulti; *il sole è ~ito dietro le nuvole* sàulė pasĩslėpė / užliĩdo už debesų; *il mio cellulare è ~ito* prapuołė mào mobilũsis; *la cicatrice è ~ita col tempo* ilgainiui rándas išnykó; *i biglietti sono ~iti tutti in un'ora* bĩlietų išpařdavė peĩ vàlandą; ♦ *fare s. (qc)* atsikratýti (*ko*); *s. dalla circolazione* (*di qcn*) dĩngti kaip ĩ vándenį; (*di qcs*) iřeiti iš apývartos; *s. dalla scena politica* pasitràukti iš polĩtinės arėnos; *~isci!* diñk iš čià!; nėřdinkis!

sparizióne *dkt m* dingĩmas.

sparlàre *vksm* [A] (*di qcn*) apkalb(in)ėti (*kq*).

spàro *dkt v* **1.** (*colpo, rumore*) šũvis; *s. di avvertimento* įspėjamàsĩs šũvis; *sentire uno s.* išgĩrĩti šũvį; **2.** (*l'azione*) šaudymas; *polvere da s.* pà-rakas.

sparpagliàre *vksm* išmėtyti; išbarstýti.

- **sparpagliàrsi** *sng* išsisklaidyti; išsibarstýti.

sparpagliàt||o, -a *bdv* išmėtytas; *fogli ~i* išmėtyti lāpai.

spàrso, -a *bdv*, *dlv* išbarstýtas; (*sparpagliatosi*) išsisklaĩdęs -džiũsi; (*disordinato*) išmėtytas; (*rado*) pavĩenis; rėtas; (*sciolto*) nesũsegtas; nesũrinktas; ♦ *in ordine* *s.* atsitiktinaĩ; bė tvarkòs.

spartàn||o, -a *stor* **1.** *bdv* (iř) Spártos, spartiėčiũ; **2.** *bdv fig* spartiėtiřkas; *educazione ~a* spartiėtiřkas áuklėjĩmas; **3.** *dkt v/m* spartiėtis -ė.

spartiàcque *dkt v nkt* *geogr* vandėnskyra.

spartire *vksm* (-*isc-*) (pa)dalýti, (pa)dalĩti; ♦ *non avere niente da s. / a che s. (con qc)* neturėti (*su kuo*) niekò beĩndra.

- **spartĩrsi** *sng* (*qcs*) dalýtis (*kuo, kq*), pasidalyti; *s. il bottino* dalýtis grobiũ.

spartĩto *dkt v* nàtos *pl*; *mus* partitũrà.

spartitràffico *dkt v nkt* (*linea*) skiriamóji júosta; (*barriera*) kėlio atĩvara.

spartizióne *dkt m* pa(si)dalijĩmas; *s. dei beni* tuĩto dalýbos *pl*; *s. dei profitti* peĩno padalijĩmas.

sparũto, -a *bdv* **1.** (*macilento*) sukriřtes; sublòges; **2.** *fig* negausũs; nedidelis.

sparviéro *dkt v* *zool* pauķřtvanagis.

spasimànte *dkt v/m* gerbėjas -a; įsimylėjėlis -ė.

spasimàre *vksm* [A] (*spà-*) *fig* trókřti; *s. per qcn* bũti kà ikĩ ausų įsimylėjĩsiam.

spàsimo *dkt v* ářtrũs skaũsmas; kančià (*ir prk*).

spàsmo *dkt v med* spàzmas, mėřlungis.

spasmòdico, -a *bdv* **1.** *med* spàzminis, mėřlungiřkas; **2.** *fig* kankĩnantis.

spassàrsela *vksm* (*divertirsi*) pasilĩnksminti, lĩnksmintis; mėgautis gyvėnimu.

spassionàto, -a *bdv* beřaliřkas, neřaliřkas.

spàsso *dkt v* **1.** pasilĩnksminimas; lĩnksmýbė(s);

- ♦ *che s.!* kaĩp smagũ!; **2.** *fig (di qcn)* lĩnksmuòlis -ė; **3.**: ♦ *andare a s.* (eĩti) pasiváikřčioti; *èssere a s., rimanere a s.* bũti / likti bė dárbo; *mandare a s.* atlėisti iš dárbo; *portare a s. il cane* vedžiótĩ šũnį.

spassòso, -a *bdv* lĩnksmas; smagũs.

spàstico, -a **1.** *bdv* spàzminis; spàstinis; **2.** *dkt v/m* žmogũs, sėřgantis spàstiniũ paralyźiũmi; **3.** *dkt v/m spreg* žiòplas dáiktas.

spàtola *dkt m* meĩtė; (*t.p. spatolina*) mentėlė.

spauràcchio *dkt v fig* baũbas.

spaurito, -a *bdv* išsigaĩdęs; baugřtũs.

spavalderia *dkt m* **1.** nesiskaitymas su kitaĩs; (*arroganza*) arogancijs; **2.** (*azione, gesto audace*) beatodairiškas pøelgis.

spavàldo, -a **1.** *bdv* nesiskaityantis su kitaĩs; beatodairiškas; **2.** *dkt v/m* bebaĩmis žmogus; (*arrogante*) arogantas -ė.

spaventapàsseri *dkt v nkt* (paũkščių) baidyklė, kaliausė.

spavent||àre *vksm (-vén-)* **1.** (iš)gąsdinti; (i)bauginti; (*solo un po'*) pagąsdinti; *s. a morte* mirtinaĩ išgąsdinti; **2.** (*impensierire*) bauginti; kėlti (*kam*) nėrimą; **il peso della responsabilità mi ~a** manė bauginą atsakomybės našta.

► **spaventàrsi** *sgr* **1.** išsigąsti, nusigąsti; *s. per un nonnulla* visko išsigąsti; **2.** baugintis.

spaventàto, -a *bdv* išsigaĩdęs; baikštus.

spavénto *dkt v* išgąstis; išsigandimas; **per lo s.** iš išgąscio; **prèndersi uno s.** išsigąsti, pėrsigąsti; ♦ **fare s.** (*di qcn*) atródyti kaip baidyklė / pabáisa; **che s.!** kaip išsigandau!

spaventós||o, -a *bdv* **1.** gąsdinantis; baisus; (*terrificante*) kraupus; siaubingas; (*impressionante*) klaĩkus; **un incidente s.** kraupĩ avàrija; **hai un aspetto s.** siaubingai atródaĩ; **2.** *fig (enorme)* baisus; **fortuna ~a** neĩtikėtina sėkmė.

spaziàl||e *bdv* (kòsminės) erdvės; erdvinis, kòsminis; **esplorazioni ~i** kòsmoso tyrinėjimai; **nave s.** erdvėlaivis, kòsminis laĩvas; **stazione s.** kòsminė stotis.

spazientirsi *vksm (-isc-)* praràsti kantrĩbę; nekantráuti, iĩzti.

spàz||io *dkt v* **1.** (*luogo, posto*) vietà; (*nel vuoto*) erdvė; (*area*) plòtas; plotmė; *s. aereo* óro erdvė; **~i aperti** atviro viėtos; **per ragioni di s.** viėtos taupũmo sumetĩmaĩs; **occupare molto s.** užĩmĩti daũg viėtos; **non c'è s.** nėrà viėtos; ♦ *s. verde* žalióji zonà; **fare s.** padarĩti viėtos; *fig dare s.* (*a qcn*) užlėĩsti viėtà (*kam*); dúoti veikti; *fig non lasciare s.* (*a qcs*) nelėĩsti (*kam kà daryti*); **2.** *astr* erdvė; kòsmosas; *s. còsmico* kòsminė erdvė; **3.** (*intervallo*) tãrpa; (*distanza*) atstumas; **riempire gli s.** (*scrivendo*) iĩrašyti iĩ tarpeliũs; **nello s.** *di poche ore* pėf keliàs vãlanas; **4.** *filos* erdvė.

spaziosità *dkt m* erdvũmas; (*capienza*) talpũmas.

spaziós||o, -a *bdv* erdvũs; (*capiente*) talpũs; **una sala ~a** erdvĩ salė.

spazzacamino *dkt v* kaminkrėtỹs -ė.

spazzanéve *dkt v nkt* **1.** sniėgo vãlymo mašinà; **2.** *sport* plũgas (*slidinėjimo technika*).

spazzà||re *vksm* **1.** (iš)šlũoti; *s. il pavimento, s. per terra* iššlũoti grindis; **2.** (*levare con la scopa e sim.*) (iš)šlũoti; *s. via* nušlũoti (*ir prk*);

(*del vento*) nunešióti; *s. l'immondizia* iššlũoti šliukšlės; *fig il tornado ha ~to via tutto* vėiesulas viskà nušlavė; *fig s. via la corruzione* išràuti korũpcijà su šaknimĩs.

spazzatũra *dkt m* **1.** šiukšlės *pl*; (buitinės) átliekos *pl*; sãšlavos *pl*; **il càmion della s.** šiukšliàvežis; **2.** (*lo spazzare*) šlavĩmas; **3.** *kaip bdv nkt: stampa s.* bulvãrinė spaudà.

spazzino, -a *dkt v/m* šlavėjas -a; šiukšlininkas -ė.

spàzzola *dkt m* **1.** šepetỹs; *s. per capelli (da scarpe, per vestiti)* plaukũ (batũ, drabũziũ) šepetỹs; ♦ **tagliarsi i capelli a s.** apsikiĩpti ežiukũ; **2.** *tecn* šepetỹs; šepetėlis; (*per lucidare*) šveitĩklis; **3.** (*di tergcristallo*) stiklo valytũvo gumà.

spazzolàre *vksm (spàz-)* **1.** (nu)valyti šėpečių; (*sfregare*) braukĩti šėpečių; *s. le scarpe* nublizginti batũs (šėpečių); ♦ *s. i capelli* pláukus šukũoti(s) (šėpečių); **2.** *fam (divorare)* sušlũoti, sušveĩsti.

spazzolino *dkt v* šepetėlis; šepetũkas; *s. da denti (da unghie)* dantũ (nagũ) šepetėlis.

spazzolóne *dkt v* (ilgakóti)s šepetỹs; grindũ šveĩtimo šepetỹs (*su kotu*).

specchiàrsi *vksm (spéc-)* **1.** žiũrėti iĩ savė (iĩ vėidrodĩ *ir pan.*); **2.** (*di qcs, riflettersi*) atsispindėti.

specchiéra *dkt m* **1.** (*specchio*) triumò; sieninis vėidrodĩs; **2.** (*mobile*) tualėtinis staliũkas.

specchiétto *dkt v* **1.** vėidrodėlis; *s. retrovisore* galinio vaĩzdo vėidrodėlis; (*laterale*) šóninis vėidrodėlis; ♦ *s. per le allòdole* jaũkas; **2.** (*prospetto*) lentėlė, schemà.

spēcchio *dkt v* **1.** vėidrodĩs; **davanti allo s.** pries vėidrodĩ; *s. deformante* kreĩvas vėidrodĩs; **guardarsi allo s.** žiũrėti iĩ vėidrodĩ; ♦ *a s.* vėidrodinis *agg.* (*come*) **uno s.** (*pulitissimo*) švarutėlis *agg.* (*della superficie del mare e sim.*) vėidrodĩškas (*apie jũros ir pan. paviršiũ*); **2.** *fig: s. d'acqua* vandenĩs telkinỹs; **3.** (*riflesso*) atspindỹs; **lo s. della società** visũomenės atspindỹs; **4.:** *sport lo s. della porta* varĩtũ plòtas / staĩakampis.

speciàl||e *bdv* **1.** specialũs; (*particolare*) ypatingas; išskirtinis; **niente di s.** niėko ypatingo; **edizione s.** speciali laidà; **effetti ~i** specialiũs efektai; **inviato s.** specialũs korespondėntas; **un vino s.** ypatingas vỹnas; *mil squadra s.* elitinis bũrỹs; **2.** (*di un certo tipo*) tãm tikras.

specialista *dkt v/m* specialistas -ė; žinòvas -ė.

specialistico, -a *bdv* **1.** (*tecnico e sim.*) specialũs; specialybė; **2.** (*di medico e sim.*) specialisto.

specialità *dkt m nkt* **1.** specialybė; sritis -iės; **qual è la sua s.?** kokià jũsũ specialybė?; ♦ **è la mia s.** tai mãno sritis; tai mãno stichija; **2.** (*prodotto caratteristico*) tipiškas gaminỹs; specialũs

pātiekalas; *la s. della casa* firminis pātiekalas; **3.** (*l'essere speciale*) ypatingūmas; **4.** *sport* rungtis -iēs.

specializārsi *vksm* (*in qcs*) specializūotis (*kame*); *s. in chirurgia* specializūotis chirurgijoje.

specializāto, -a *bdv* specializuotas; kvalifikuotas; *personale* s. kvalifikuotas personālas.

specializāzione *dkt m* **1.** specializācija; kvalifikācija; *corso di* s. kvalifikācijas kēlmo kursas; *scuola di* s. ≅ speciāliūjų profēsinių stūdių aukštōji mokyklā; **2.** (*specialità*) specialybē.

specialmēnte *prv* ūpač; *s. la sera* ūpač vakarē.

spēc||ie *dkt m nkt* **1.** *biol* rūšis -ies, rūšis -iēs; *s. in via di estinzione* nūkstančios rūšys; *l'origine delle ~ie* rūšių kilmē; ♦ *la s. umana* žmonių giminė; **2.**: ♦ *una s. di qcs* tōks -iā; tām tikras -ā; *speg* kažkōks -iā; *quella s. di (qcs)* tās -ā; *una s.!* kažkās panašaus!; **3.**: *kaip prv (in) s.* ūpač.

specificā||re *vksm* (-ci-) patikslinti; (*indicare*) nurōdyti; (*nel dettaglio*) detalizūoti; *s. la causale del versamento* nurōdyti mokėjimo paskirtį; *non hanno ~to l'ora* nepatikslino laiko.

specificazione *dkt m* patikslinimas; *gram complemento di* s. nederinamasis pažyminys.

specificità *dkt m* **1.** specifika; **2.** (*l'essere specifico*) specifiskūmas.

specifica *dkt m comm* specifikācija.

specifi||co, -a *bdv* **1.** specifinis, specifiskas; (*particolare*) ypatingas; išskirtinis; *chim peso* s. lyginamasis svoris; *med rimedio* s. specifinis vaistas; ♦ *nel caso* s. kalbamūoju ātveju; **2.** (*destinato a uno scopo*) tikslinis; **3.** (*preciso*) tikslus; *ordini ~ci* tikslūs nurōdymai; **4.** *kaip dkt v*: ♦ *entrare nello s.* įsigilinti (į dalykā).

speculāre I *vksm* [A] (*spé-*) **1.** (*meditare su qc*) (pa)mastyti (*apie ką*); **2.** *econ* spekuliuoti; **3.** *fig* (*trarre vantaggio*) (*su qcs*) pasinaudoti (*kuo*), spekuliuoti.

speculāre II *bdv* veidrodinis.

speculativo, -a *bdv* **1.** *filos* spekuliatyvinis, spekuliatyvūs; **2.** *econ* spekuliacinis.

speculatore, -trice *dkt v/m* spekuliantas -ė.

speculazione *dkt m* **1.** *filos* spekuliacija; **2.** *econ* spekuliacija; spekuliacijos; **3.** (*l'approfittarsi*) naudojimasis padėtimi; spekuliacija, spekuliacijos.

spedire *vksm* (-isc-) **1.** (iš)siųsti (at-, nu-, pa-); *s. per posta (via fax)* siųsti paštu (faksu); *s. una cartolina (una lettera, un pacco, un telegramma)* išsiųsti atvirukā (laiškā, siuŋtinį, telegrāmą); *s. un fattorino* siųsti kūrjerį; *s. dei soldi a casa* parsiiųsti pinigų (namō); ♦ *s. all'altro*

mondo, s. al Creatore nusiųsti į kapūs; **2.** (*gettare*) (nu)mesti, (nu)sviesti.

speditamēnte *prv* **1.** spačiai; **2.** (*con scioltezza*) laisvai; *parla lituano* s. laisvai kalba lietuviškai.

spedito, -a *bdv* **1.** (*lesto*) spartūs; skubūs; *passo* s. spartūs žingsnis; **2.** (*solerte*) operatyvūs; **3.** (*sciolto*) sklandūs; *essere s. nel parlare* laisvai kalbėti.

spedizione *dkt m* **1.** (*cosa inviata*) siuntā; siuntinys; *ricevere una s.* gauti siuntā; **2.** (*viaggio di studio e sim.*) ekspedicija; *s. scientifica (di soccorso)* mōkslinē (gēlbėjimo) ekspedicija; **3.** (*lo spedire*) (iš)siuntimas; *spese di* s. pašto išlaidos.

spedizioniere, -a *dkt v/m* ekspeditorius -ė.

spēgnere* *vksm* **1.** (už)gesinti; (*soffiando*) užpūsti; *s. la luce (una sigaretta)* užgesinti šviēsą (cigarētę); *s. una candela* užpūsti žvākę; **2.** (*un apparecchio*) išjūngti; (*con una manopola e sim.*) užsūkti; *s. il motore (la radio)* išjūngti variklį (rādiją); *s. il riscaldamento* užsūkti šildymą; **3.** *fig*: *s. la sete* gesinti / numalšinti trōškulį; *s. le speranze* užgesinti / sužlugdyti viltis; **4.**: *fin s. un debito* apmokėti / grāžinti skōlā; *s. un'ipoteca* baigti hipotēkā.

► **spēgnersi** *sng* **1.** (už)gēsti; blēsti; **2.** (*di apparecchi*) išsijūngti; **3.** *fig* (iš)blēsti; užgēsti; (*di suoni*) nutilti; (*quietarsi*) nurimti; *la sua ira va spegnendosi* jō pūktis blēsta; **4.** *fig* (*morire*) užgēsti.

spelacchiato, -a *bdv* nušiūręs.

spelare *vksm* (*spé-*) (*privare qc dei peli*) (iš)pēsti (*kieno*) plāukus (/ šeriūs *ir pan.*); (*privare della pelle*) (nu)nėrti / (nu)dirti kailį.

speleologia *dkt m* speleologija.

speleologo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* speleologas -ė.

spellare *vksm* (*spél-*) **1.** (*qc*) (nu)dirti / (nu)lūpti (*kieno*) ōdā (/ kailį); **2.** *fig* lūpti; (api)plēsti.

► **spellà||rsi** *sng* **1.** (*di rettili*) išsinėrti iš ōdos; **2.** (*di qcn*) šerpetoti; lūptis, nusilūpti; *mi si sta ~ndo la schiena* mán lūpasi nūgara; *fig s. le mani* aistringai plōti.

spelōnca *dkt m* (gilūs) ūrvas.

spendaccione, -a *dkt v/m* išlaidūnas -ė.

spé||ndere* *vksm* **1.** (iš)lēisti (*pinigus*); (*spreccando*) (iš)eikvōti; *hai ~so molto?* ar daūg išlėidai?; *quanto ~ndi in viaggi / per i viaggi?* kiek išlėidi keliōnēms?; ♦ *s. un patrimonio*, *s. un occhio della testa* išlėisti krūvā pinigų; *s. e spandere* švaistyti / išmėtyti pinigūs; **2.** (*passare*) pralėisti (*laiką*); *s. una serata con amici* pralėisti vākārā sū draugais; **3.** *fig* eikvōti; *s. le prò-*

prie energie eikvóti sàvo jégàs; ♦ *s. una (buona)* *parola per qcn* užmèsti už kà žodį (*užtarti*).

spenderéccio, -a *bdv* išlaidùs, liñkës išlaidáuti.

spendibile *bdv fig: titolo s. sul mercato del lavoro* dárbo riñkoje paklausì kvalifikàcija.

spennacchiàto, -a *bdv* apipešiòtas.

spennàre *vksm (spén-)* **1.** (*privare qc delle penne*) nupèšti; apipešiòti; **2.** *fig* lùpti; (*api*)plèšti.

spensieratèzza *dkt m* nerūpestingùmas.

spensieràto, -a *bdv* nerūpestingàs; bè rūpesčių.

spénto, -a *bdv* **1.** užgèsës; užgesintàs; *vulcano s.* užgèsës ugnìkalmis; **2.** (*di apparecchio*) išjūngtas; išsijūngës; *ha il cellulare s.* jò mobilùsis išjūngtas; **3.** *fig (opaco)* mātini; neryškùs; **4.** *fig (smorto)* negývas; priblèsës.

sperànz||a *dkt m* viltis -iës (*ir prk*); (*aspettativa*) lūkestis; *la s. di guarire presto* viltis greit(ai) pasveikti; *perdere la s.* netèkti viltiës; *riporre le ~e (in qcs)* dėti viltis (*i kq*); *non c'è s.* tai beviltiška; jokiòs viltiës; *fig sei la nostra unica s.* tū mūsų vienintelė viltis; ♦ *senza s., senza ~e* beviltiškas *agg.*

speranzóso, -a *bdv* viltingas; pilnas vilčių.

sper||àre *vksm (spé-)* **1.** *intr [A] (in qc)* tikėtis (*ko*); (*avere fiducia*) dėti viltis (*i kq*); (*far affidamento*) kliautis (*kuo*), pasikliauti; *s. nell'appoggio (di qcn)* tikėtis (*kieno*) paramòs; *s. in Dio* pasikliauti Dievù; *s. nelle generazioni a venire* dėti viltis į ateitiës kartàs; **2.** *tr* tikėtis, viltis; *~a di vincere* tikisi laimėti; tikisi, kàd laimės; tikisi laimėsiàs; *~ava di vincere* tikėjosi laimėti; tikėjosi, kàd laimės; tikėjosi laimėsiàs; *~a di essere ammesso* tikisi būti priimtas; tikisi, kàd jį priims; *~ava di essere ammesso* tikėjosi būti priimtas; tikėjosi, kàd jį priims; *~o che torni in tempo* tikiúosi, kàd sugrįš laikù; tikiúosi jį sugrįšiant laikù; *~avo che tornassero in tempo* tikėjausi, kàd sugrįš laikù; tikėjausi juòs sugrįšiant laikù; *~avo che non sarebbe piovuto* tikėjausi, kàd nelis; *~o di sì* tikiúosi, kàd taip.

sperdùto, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) nuošalus; atókus; **2.** (*di qcn*) visiškai sumišës; pasimètës *fam.*

sperequazióne *dkt m* nelygybė; lygiava; *s. della ricchezza* neteisingas / nelygus turto pasiskirstymas.

spergiuràre *vksm (-giù-)* **1.** *intr [A]* melagìngai prisiekti; meluoti (*prisiekus*); **2.** *tr fam:* ♦ *giurare e s.* dievagótis.

spergiùro, -a **1.** *dkt v/m* priesaikos láužytojas -a; (*prisiekęs -usi*) melàgis -è; **2.** *bdv* melagingas.

spericolàto, -a **1.** *bdv* nutrùktgalviškas; bepròtiškai dràsùs; **2.** *dkt v/m* nutrùktgalvis -è.

sperimentàle *bdv* **1.** eksperimentinis; *fisica s.* eksperimentinė fizika; *método s.* eksperimentinis metòdas; *a livello s.* kaip eksperimentas; eksperimentiškai; **2.** (*di prova*) bándomasis; *progetto s.* bándomasis projèktas.

sperimentàre *vksm (-mén-)* **1.** eksperimentuoti; (*iš*)bandyti; išmėginti; **2.** *fig (subire)* patirti, iškèsti; *s. gli orrori della guerra* patirti kàro baisýbes.

sperimentatóre, -trice *dkt v/m* eksperimentuotoja -a, eksperimentàtorius -è.

sperimentazióne *dkt m* eksperimentàvimas; (*gli esperimenti*) eksperimentai *pl*; *in fase di s.* eksperimentuojamas *agg*; *s. sugli esseri umani* eksperimentai sù žmonėmis.

spërma *dkt v fisiol* sėkla, spërma.

spermatozòo *dkt v fisiol* spermatozòidas.

speronàre *vksm (-ró-)* taranuoti.

speróne *dkt v* pentinas (*t.p. zool*).

sperperàre *vksm (spër-)* (*iš*)švaistýti (*ir prk*); (*iš*)eikvóti; (*iš*)mėtyti.

spèrpero *dkt v* (*iš*)švaistymas.

spèrso, -a *bdv* **1.** (*perduto*) pasimètës; **2.** *fig: sentirsi s.* jaustis nè sàvo vietoje.

spersonalizzàre *vksm* nuàsmeninti.

sperticàt||o, -a *bdv fig: lodi ~e* liáupsinimas *sg.*

spés||a *dkt m* **1.** išlaidos *pl*; (*costi*) sànaudos; *~e aggiuntive, ~e in più* papildomos išlaidos; *piccole ~e* smùlkios išlaidos; *~e di manodòpera* dárbo sànaudos; *~e di spedizione (di trasporto, processuali)* pàšto (gabėnimo, teismo) išlaidos; *s. pubblica* viešosios išlaidos *pl*; *coprire le ~e* padeñgti išlaidas; (*di altri*) atlýginti išlaidas; ♦ *a s. di qcs* kienò sàskaita; *a proprie ~e* sàvo sàskaita; sàvo kàiliu; *a ~e dello Stato* iš valstýbės biudžeto; *~e incluse* visos išlaidos apmokėtos; *senza badare a ~e* negailėdamas *agg* / negailint pinigų; **2.** (*compera*) pirkinýs; (*l'insieme degli acquisti*) pirkiniai *pl*; *la borsa della s.* pirkinių krepšėlis; **3.** (*il far compere*) pirkimas; apsipirkimas; ♦ *fare la s.* apsipirkti; *fare ~e* apsipirkinėti; *farne le ~e* nukentėti.

spéss||o I, -a *bdv* **1.** stóras; *s. due metri* dviejų mètrų stòrio; *dalla pelle ~a* storaòdis *agg*; *uno s. strato di polvere* stóras dūlkių slúoksnis; **2.** (*denso*) tirštàs; *una nébbia ~a* tirštà miglà; **3.** (*frequente*): *~e volte* daugsýk.

spéss||o II *prv* dažnai; *abbastanza s., piuttosto s.* ganà dažnai, dažnókai; *molto s.* labai dažnai; *troppo s.* peř dažnai; *ci vediamo s.* susitinkame dažnai.

spessóre *dkt v* stòris; *lo s. del ghiaccio* lėdo stòris; *fig di grande s.* autoritetingas *agg.*

spettàbile *bdv solitamente si omette*; gerbiamašis -oji; gerbiamas; *s. redazione* gerbiamóji redakcija; *si ricorda alla s. clientela, che...* prīmename gerbiamiams klientams, kàd...

spettacolàre *bdv įspūdingas; (ad effetto) efektingas; (mai visto) neregėtas.*

spettàcolo *dkt v 1. spektaklis; renginys; (recita) vaidinimas; (proiezione) (kino) seansas; s. per bambini* spektaklis vaikams; *s. notturno* naktinis seansas; **2. fig (vista)** reginys; vaizdas; *uno s. penoso (toccante)* apgailėtinas (jaudinantis) reginys.

spettacoloso, -a *bdv įspūdingas.*

spett||àre *vksm [E] (spèt-) (essere dovuto, appartenere) priklausyti; (toccare) tėti; non ~a a te decidere* nè táu sprėsti; *mi ~ano due settimane di ferie* mán priklauso dvī savaitės atostogų; turiu teisę į dviejų savaičių atostogas; *la revoca del divieto ~a al sindaco* atšaukti draudimą – mero kompetencija.

spettatór||e, -trice *dkt v/m 1. žiūrėtojas -ė; gentili ~i* gerbiamī žiūrėvai; **2. (testimone)** liudininkas -ė; liudytojas -a; *s. di un incidente* avarijos liudininkas.

spettogolàre *vksm [A] (-té-) liežuvauti; apkalbėti.*

spettinàre *vksm (spèt-) (su)vėlti (kam plaukus), (su)taršyti.*

► **spettinàrsi** *sng* susivėlti, susitaršyti.

spettinàto, -a *bdv* susivėlęs; (*che non si è Pettinato*) nesusiūkavęs.

spettràle *bdv* šmėkliškas; vaiduokliškas; (*tetro*) nykūs; klaikūs.

spèttro *dkt v 1. šmėkla (ir prk); vaiduoklis; fig lo s. della guerra* karo šmėkla; **2. fis** spėktras; *s. ottico* spalvų spėktras.

spèz||ie *dkt m nkt (ppr. dgs ~ie)* prieskonis.

spezz||àre *vksm (spèz-) 1. (su)láužyti; nuláužti; (con arnesi) kirsti; skėlti; skaldyti; s. la legna* kapóti / kirsti malkas; *s. il pane* láužyti duoną; *s. un ramo* nuláužti šaką; *fig s. una vita* nutráukti gyvybę; ♦ *s. le catene, s. i ceppi* nutráukti grandinės, nusikratyti pánčiais; *s. le corna* nuláužti ragus; *s. il cuore (a/di qcn)* sudaužyti (*kam*) širdį; *s. una lancia (in favore di qcn)* užstóti (*ką*); láužyti ietis (*dėl ko*); *s. le reni* strėnas nulėisti; **2.:** *s. una parola* pėrkelti / (*nu*)kėlti žodį (*į* kitą eilutę); **3. fig (interrompere)** nutráukti; (*dividere*) padalyti; *s. un viàgiero in due tappe* padalyti keliònę į dū etapūs; *la lezione mi ~a il pomeriggio* paskaità mán nepatogī, pópietės vidurį.

► **spezzàrsi** *sng* **1.** (*su*)lūžti; nulūžti; (*nu*)trūkti; (*su*)skilti; (*più volte*) lūžinėti; **2. (qcs): s.**

un dente nusiskėlti dantį; *s. una gamba* susiláužyti kóją.

spezzatino *dkt v* *gastr* mėsos troškinys; šiupinys.

spezzàt||o, -a **1. bdv, dlv** suláužytas; sulūžęs; nuláužtas; *braccio s.* suláužyta rankà; *ramo s.* nulaužtā šakà; (*spezzatosi*) nulūžusi šakà; *fig un cuore s.* sudaužytā širdis; *fig voce ~a* drėbantis balsas; ♦ *linea ~a* láužyta linija; *t.p. ⇒ spezzàre; 2. dkt v (abito)* skirtingos spalvės švaikas ir kėlnės *pl.*

spezzettàre *vksm (-zèt-) 1. (su)smūlkinti (gabalikuais / gabalėliais); (tagliando) (su)pjáustyti į gabaliukus; 2. fig* padalinti į daugelį dalių.

spia *dkt m 1. skundikas; fare la s.* skundinėti; įskųsti; **2. (agente segreto)** šnipas; žvalgybininkas; *kaip bdv nkt satellite s.* šnipinėjimo palydovas; **3. tecn** signalinė lempūtė; **4. fig (segno)** rodiklis; ženklas, pőzymis.

spiac||àre *vksm (spiac-) sutráiškyti; (su)trėkšti. spiacénte bdv: essere s.* apgailestauti; ♦ *kaip jst s.!* apgailestauju!; atėisk(ite)!

spiac||ére* *vksm [E] 1.:* *mi ~e (sono spiacente)* apgailestauju; (*mi rammarica*) mán gaila; *ti ~e se non ti accompagno?* niėko tókio, jėi nepalydėsiu?; *Le ~e se fumo?* jūs niėko priėš, jėi parūkysiu?; gál galiu parūkyti?; **2. (essere sgradito): ~e vedere tanta indifferenza** apmaudū matyti tókį abejingumą.

spiacévole *bdv* nemalonūs; (*increscioso*) apmaudūs; (*che mette a disagio*) nejaukūs.

spiaggia *dkt m* paplūdimys, pliažas; *in s., sulla s.* paplūdimyje; ♦ *da s.* paplūdimio; *l'ultima s.* paskutinė viltis.

spianàre *vksm 1. (iš)lyginti; sulýginti; s. la pasta* (iš)kočióti tėšlą; ♦ *s. le difficoltà* pašalinti sunkumus; *s. la strada (a qc)* praskinti (*kam*) kėlią; paruošti dirvą; **2. (un'arma)** nukreipti (*ginklą*), atstatyti.

spianàta *dkt m* didelis (žemės) plótas; (*piazza e sim.*) esplanadà.

spiano *dkt v nkt: ♦ a tutto s.* bė pėrstojo; nesustójant, nesustódamas *agg; (con tutte le forze)* iš visų jėgų.

spiantàto, -a *dkt v/m* bepinigis -ė; žlūgęs žmogus.

spiàre *vksm* sėkti; stebėti; (*come spia*) šnipinėti.

spiatellàre *vksm (-tèl-) išplepėti.*

spiazzàre *vksm 1. sport (su)klaidinti; 2. fig (su)glūminti; užklūpti (nepasirengusį).*

spiàzzo *dkt v* aikštė; atvirà vietà; *s. erboso* vejà.

spiccàre *vksm 1. tr (un frutto e sim.) (nu)skinti, (nu)rėkšti; (più volte) (nu)rašyti, (nu)skabýti; 2. tr: s. un salto, un balzo* šókti, padaryti šuolį; *s. il volo* išskristi; atsiplėšti nuó žemės;

3. tr (*emettere*): *dir s. un mandato di cattura* išduoti arešto orderį; *fin s. una cambiale* išrašyti / išduoti vėkselį; **4. intr** [A] išsiskirti (*sa-vybe*); *s. per fantasia* išsiskirti vaizduotė.

spiccato, -a *bdv* rýškiai pàstebimas; stiprùs.

spicchio *dkt v* **1.** skiltis -ies *femm*; skiltėlė; *uno s. d'arancia* apelsino skiltis; **2.** (*pezzetto di qcs*) (smailùs) gabaliukas.

spicciare *vksm* (*sbrigare*) greítai pabaigti.

► **spicciarsi** *sng* skùbintis, pasiskùbinti.

spicciare *vksm* (*spic-*): *fig non s. una parola* nẽ žodžio neišleminti.

spicci||o I, -a *bdv* **1.** (*rapido*) ilgai netrùnkantis; greítas; **2.** (*brusco*) bẽ ceremonijų; statùs; *risposta ~a* trumpas ir atžarùs atsàkymas.

spic||cio II *dkt v* *fam* (*ppr. dgs ~ci*) ⇒ **spicciolo.**

spicciolata *dkt m*: ♦ *alla s.* mažais bûrëliais; (*uno alla volta*) põ viena.

spicciol||o (*ppr. dgs ~i*) **1.** *bdv* monëtomis (*apie pinigų sumą*); **5** *euro ~i* 5 eurai monëtomis; **5** eurai smulkiáis; **2. dkt v** smùlkus pinigás; *hai degli ~i?* gál smulkių turi?

spicco *dkt v*: ♦ *di s.* rýškùs; žymùs; *fare s.* krìsti ĩ àkį; išrýškėti; bûti rýškiám.

spiedino *dkt v* **1.** *dimin* iešmëlis; **2.** (*la pietanza*) vërinukas, iešmëlis.

spiedo *dkt v* iešmas; *gastr allo s.* aít iešmo.

spiegamento *dkt v* *mil* dislokàcija; dislokàvimas;

♦ *s. di forze* pajëgų sutelkimas.

spieg||are *vksm* (*spie-*) **1.** (pa)áiskinti; išáiskinti; (*esporre*) išdëstyti; (*indicare*) nuródyti; (*commentare*) komentuoti; *s. l'accaduto* paáiskinti, kàs atsitiko; *s. un concetto* išáiskinti sàvoką; *s. Dante* skaityti pàskaitą apie Dàntę; *s. la lezione* áiskinti pàmoką; *s. il motivo* paáiskinti priežastį; paáiskinti kodël; *s. una poesia* interpretuoti / komentuoti eilëraštį; *s. la strada* nuródyti / paáiskinti këlį; *s. il Vangelo* áiskinti (ir komentuoti) Evangëliją; *s. come funziona il DVD* paáiskinti, kaip veikia DVD leistùvas; ♦ *questo ~a tutto!* dabar viskas áisku!; **2.** (*allargare*) (iš)tiësti; (iš)skleisti; *s. una mappa* išskleisti žemëlapi; *s. la tovaglia* (už)tiësti staltiesę; *s. le vele* ištiësti / pakëlti burës; ♦ *s. la ali* išskësti / išskleisti sparnùs; *s. la voce* dainuoti visù balsù; **3. mil** išdëstyti; išrikiuoti.

► **spieg||arsi** *sng* **1.** (*farsi capire*) pasakýti áiskiai; *mi sono ~ato?* ar áiskiai pasakiau?; ♦ *non so se mi ~o!* jéi suprantì apie kà kalbù!; **2.** (*chiarirsi a vicenda*) áiskintis, išáiskintis; **3.** (*diventare chiaro*) (pa)áiskėti; išáiskėti; *il suo gesto non si ~a* jõ póelgis nesuprañtamas; **4.** (*darsi ragione di qcs*) išáiskinti; *non riesco*

a ~armi, non me lo ~o sunkù mán susivókti; **5.** (*distendersi, aprirsi*) išsiskleisti.

spiegato, -a *bdv* (*disteso*) ištiestas; išskleistas.

spiegazión||e *dkt m* **1.** (pa)áiskinimas; iš(si)áiskinimas; (*indicazione*) nuródyimas; (*descrizione*) apràšymas; *la s. di un termine* tèrmino paáiskinimas; *fornire ~i* áiskintis; (*giustificarsi*) pasitéisinti; *non c'è s.* nejmànoma paáiskinti; **2.** (*mutuo chiarimento*) pasiáiskinimas.

spiegazzare *vksm* (su)glámžyti; (su)raukšlėti.

► **spiegazzarsi** *sng* glámžytis, susiglámžyti; raukšlëtis, susiraukšlėti.

spiegazzato, -a *bdv, dlv* suglámžytas.

spietatamente *prv* negailestingai; bẽ gailesčio.

spietat||o, -a *bdv* **1.** negailestingas; bẽ gailesčio; (*crudele*) žiaurùs; nuožmùs; **2. fig** aršùs; (*ininterrotto*) nepaliaujamas; *concorrenza ~a* arši konkureñcija.

spifferare *vksm* (*spif-*) **1. tr** išpliuřpti; **2. intr** [A] pùsti (*apie skersvëjį*); përpùsti.

spiffero *dkt v* skeřsvëjis; *c'è s.* tráukia.

spi||ga *dkt m* várpa; *mettere le ~ghe* pláukti.

spigato, -a *bdv* (*di stoffa*) áustas eglutė.

spigliato, -a *bdv* laisvai besijaũčiantis; nesusivařžęs; nesuvaržytas.

spigola *dkt m* *zool* vilkeřeris.

spigolo *dkt v* **1.** briaunà; (*angolo*) kàmpas; *s. vivo* aštrùs kàmpas; *urtare (contro) uno s.* užsigàuti ĩ kàmpą; **2. geom** briaunà.

spigoloso, -a *bdv* **1.** kàmpuotas; **2. fig** statùs.

spilla *dkt m* **1.** sëgë, sagë; *con una s.* segë; ♦ *s. di sicurezza, s. da balia* žiogëlis; **2.** (*a spillo*) segtùkas; (*per capelli*) smeigtùkas.

spillare *vksm* **1.** pilstyti; **2. fig** *fam* (iš)lùpti.

spillo *dkt v* smeigtùkas; smeigë; *fissare con uno s.* prismeigti smeigtukù; ♦ *tacchi a s.* smailùs kulniukai.

spilòrcio, -a **1. bdv** šykštùs; **2. dkt v/m** šykštuòilis -ë; nàgas *fam com.*

spilungóne, -a *dkt v/m* išstýpëlis -ë; përtįsa *com.*

spin *dkt v nkt* *fis* sukinys, spinas.

spin||a *dkt m* **1.** spyglýs; dyglýs; *senza ~e* bẽ spyglių; ♦ *s. nel fianco* dieglýs šóne; rakštis -iës; *flk non c'è rosa senza ~e* nërà ròžių bẽ spyglių; **2.:** *dgs ~e* dygliuoti krúmai; ♦ *corona di ~e* erškëčių vainikas; *stare sulle ~e* sèdëti kaip aít àdatų; **3. zool** (*di riccio e sim.*) dyglýs, spyglýs; (*di pesce*) ářaka; *un pesce con (molte) ~e* kaulëta žuvis; ♦ *a s. di pesce* eglëtas agg; *parcheggio a s. di pesce* įstrižos automobilų stovėjimo viëtos *pl*; (*l'azione*) automobilio pastàtymas įstrižai (prië šaligatvio); **4.:** *anat s. dorsale* stùburas, nugàrkaulis; **5. tecn** kištùkas; šakùtë;

6. (*di una botte*) lovēlis; ♦ *birra alla s.* pīlsto-
mas alūs; 7. *kaip* bdv nkt: *bot uva s.* agrāstas.
spinà||cio dkt v (*ppr. dgs ~ci*) bot špinātas.

spināle bdv: *anat midollo s.* stūburo smēgenys *pl.*

spināto, -a bdv: *filo s.* spygliuota vielā; (*la recin-
zione*) spygliātvorē.

spinello dkt v *fam* kasiākas.

spin||gere* vksm 1. (pa)stūmti (ī-, iš-, pra-, pri-, už-) (*solo un po'*) pastūmēti; (*più volte*) stūm-
dyti; *s. via* atstūmti; nustūmti; *s. qcn giù dalle
scale* nustūmti kā nuō laiptų; *s. la macchina*
stūmti(s) mašiną; *s. una porta* stūmti duris; *s. il
tavolo vicino alla finestra* (pri)stūmti stālą
priē lāngo; *mi hanno ~to* kažkās manē pa-
stūmē; *il vento ha ~to la nave contro gli scogli*
vėjas nūnešē laiřa aņt uolų; *fig s. il motore*
spāusti variklį; 2. (*premere*) (pa)spāusti, nu-
spāusti; *s. i pedali* minti pedalūs; *s. un pulsante*
paspausti mygtuką; 3.: *s. la pancia in dentro*
įtraukti pilvą; 4. *fig (indurre)* pastūmēti; (pri)-
spirti; *s. alla rovina* (i)stūmti į prāžūtį; *il biso-
gno lo ha ~to a rubare* vařgas prispýrē jį vōgti;
che cosa ti ha ~to qui? kās tavē čiā atvijo?; *che
cosa lo avrà ~to ad agire così?* kažin kās jį
pastūmėjo taip pasiēlti?; 5. *fig (incitare)* (pa)-
skātinti, (pa)rāginti; (*fare pressioni*) (pa)spāu-
sti; *s. a continuare gli studi* rāginti tęsti mōks-
lus; 6. *fig (mandare avanti)* prastūmti; *s. un
progetto* prastūmti projėktą; *hai ~to lo scherzo
oltre i limiti* tėvo pōkštas nuėjo pėr tolį; 7. *kaip
intr [A] (dare spinte)* stūmdyti(s); *non s.!* nesi-
stūmdyk!

► **spingersi** sngr 1. eiti (/ keliāuti / važiuoti *ir
pan.*) toliaū / į priekį; (*raggiungere*) pasiekti; *s. fino a Capo Nord* pasiekti Šiaurės kyšulį; 2. *fig
(t.p. s. a tal punto)* taip tolį nueiti; 3. (*spinto-
narsi*) stūmdytis, grūmdytis.

spino dkt v 1. ⇒ *spina* 1.; 2. *bot* dygiōjį slyvā.

spinone dkt v spinōnas (*tokia šuns veislė*).

spinoso, -a bdv 1. spygliuotas; dygliuotas; 2. *fig*
keblūs; delikatūs; erškėčiuotas.

spinotto dkt v *tecn* kištukas; jungtis -iēs *femm.*

spinta dkt m 1. stūmtelėjimas; stūmimas; *dare
una s. (a qc)* pastūmti (*ką*); stūmtelėti; *mi
hanno dato una s.* manē pastūmē; 2. *fig* pō-
stūmis; (*stūmolo*) paskatā, paskatinimas; 3. *fig*
⇒ *spintarella*.

spintarella dkt m *dimin fig* prastūmimas (*pa-
žinčių pagalba, ppr. darbui gauti*); *ha avuto il
posto con una s.* pōstą gāvo pėr pāžintį; pra-
stūmē jį į tą pōstą.

spinterogeno dkt v *tecn* paskirstymo dangtėlis;
fam (il distributore) skriėjikas.

spinto, -a bdv 1. (*indotto a far qcs*) paskātintas
(*ką daryti*); 2. *fig (scabroso)* nešvānkus; nepa-
dorūs; 3.: *fis vuoto s.* vākuumas.

spintonare vksm (-tō-) grūmdyti.

spintón||e dkt v stiprūs stūmtelėjimas, stūmis;
dare uno s. (a qcn) smařkiai stūmtelėti (*ką*);
farsi avanti a ~i prasistūmti.

spionaggio dkt v šnipinėjimas, žvalgyba; *s. indu-
striale* pramoninis šnipinėjimas.

spioncino dkt v (dūrų) akūtė.

spióne, -a dkt v/m skundikas -ė.

spiovént||e 1. bdv nuozulnūs, nuolaidūs; (*rica-
dente*) svýrantis; 2. dkt v (*di tetto*) šlaistas; *a due
~i* dvišlaitis agg; 3. dkt v *sport* áukštas smūgis
(*parabolines trajektorijos*).

spiovere vksm [E, A] (*spio-*) 1. (*cessare di piove-
re*) nustóti lyti; 2. (*scolare in basso*) nutekėti.

spir||a dkt m 1. apvijā; (*voluta singola*) vijā; vñ-
gis; *le ~e di una bobina* rītės āpvijos; 2. (*di ser-
penti*) rĩngė; *avvolgersi in ~e* rangýtis.

spiraglio dkt v 1. (siaūras) tarpėlis; plyšys; *la-
sciare uno s. per l'aria* pravėrti (lāngą / duris *ir
pan.*), kād vėdintųsi; *fig uno s. di luce* šviesōs
ruožėlis (*besiskverbiantis pro plyši*); 2. *fig: resta
uno s. di speranza* liėka kibirkštėlė vilties.

spirāle dkt m 1. spirālė; įvija; sraigtas; ♦ *a s.* spi-
rālinis agg, sraigtinis agg; spirāliskai; 2. *geom*
spirālė; 3. *med* spirālė; 4. *sport* sraigtas; 5. *tecn*
spyruōklė, spirālė; 6. *fig* eskalācija.

spirāre I vksm [A, E] (*soffiare*) (pa)pūsti, (pa)-
dvelkti.

spirāre II vksm [E] (*esalare l'ultimo respiro*) iš-
lėisti paskutinį kvāpą.

spiritato, -a bdv paklaikęs; (*fuori di sé*) nesāvas.

spiritic||o, -a bdv: *seduta ~a* spiritizmo seānsas.

spiritismo dkt v spiritizmas.

spirit||o I dkt v 1. *rel, filos* dvasiā; *rel lo S. Santo*
Šventoji Dvasiā; ♦ *rel pòveri in s.* dvasingieji
vargdiėniai; 2. (*anima*) siela; (*di defunto*) vė-
lė; 3. (*essere soprannaturale*) dvasiā; (*spettro*)
šmėkla; *s. immondo (maligno)* netyrōji (pik-
tōji) dvasiā; *gli ~i dei boschi* miškų dvāsios;
4. (*animo*) dvasiā; (*carattere*) charākeris, bū-
das; (*inclinazione*) pōlinkis; (*natura*) prigimtis
-iēs *femm*; *s. critico* kritinis mąstymas; *s. forte*
stiprūs / tvirtas charākeris; *s. pratico* praktiš-
kumas; *s. d'impresa* verslumas; *s. d'iniziativa*
iniciatyvumas; *s. d'osservazione* pastabūmas; *s.
di sacrificio* pasiaukōjimo dvasiā; ♦ *s. di corpo*
kolektyviškūmas, kolektyviškūmo dvasiā; *pre-
senza di s.* blaivūs prōtas; šaltakraujiškūmas;
questo è lo s. (giusto) taip iř reikia; 5. *fig (chi ha
certe qualità)* asmenybė; *uno s. illuminato* švie-

suõlis -è; **uno s. ribelle** maištáuanti asmenýbè; **uno s. sensibile** jautrì siela; **6. (brio)** gyvumas; (*umorismo*) sąmojingumas, sąmojis; ♦ **con s. gyvaĩ**; sąmojingai; **di s. sąmojingas agg**; **battuta di s. sąmojis**; **fare dello s. sąmojingai** kalbėti; pajuokauti; láidyti sąmojus; **6. (senso intimo)** dvasià; (*essenza*) esmė; **lo s. di una legge** istatymo dvasià; **lo s. dei tempi** laĩko dvasià; ♦ **nello s. (di un principio e sim.)** laĩkantis (*principio ir pan.*).

spirito II dkt v (alcol) spíritas, alkohòlis.

spiritosàggine dkt m nevisái vỹkes juokėlis.

spiritoso, -a bdv sąmojingas; humoristinis.

spirituàl||e bdv 1. dvāsīnis; (*dello spirito*) dvāsios; dvāsīškas; **nutrimento s.** dvāsios pėnas; **valori ~i** dvāsīnės vertýbės; **vita s.** dvāsīškas gyvėnimas; **2. (profondo)** dvasingas; **3. (che non ha corpo)** bekūnis.

spiritualità dkt m dvasingumas.

splendēte bdv 1. šviesūs; švytintis (*ir prk*); **2. (di colori)** ryškūs; **3. (pultissimo)** blizgantis.

splénd||ere vksm 1. švytėti, spindėti; (*fare luce*) šviesti; **oggi ~e il sole** šiañdien šviečia saulė; **2. fig (di qcs)** spinduliuoti (*kuo*).

spléndid||o, -a bdv 1. (eccezionale) puikūs; nuostabūs; šaunūs; **~a idea** puikì mintis; ♦ **sei stato s.!** šauniai pasiròdei!; **kaip jst s.!** puikù!; **2. (fulgido)** skaištūs; **3. (sfarzos)** prašmatnūs; didingas.

splendór||e dkt v 1. (luminosità) švytėjimas; spindėsỹs, spindėjimas; **lo s. del sole** saulės spindėsỹs; **2. (bellezza)** grožybė; puikumas; **uno s. di ragazza** nepàprasto gròžio merginà; **sei uno s. oggi!** nuostabià! atròdai šiañdien!; **è uno s.!** (tai) nuostabù!; ♦ **nel pieno s.** pačiamė gražumė; **3. (sfarzosità; t.p. dgs ~i)** prašmatnumas; didingumas; didybė.

spòcchia dkt m puikybė, išdidumas; pūtīmasis.

spodestàre vksm (-dè-) atĩmti (iř ko) valdžią (/ gālią *ir pan.*); nuverstĩ (*kq*).

spògli||a dkt m (ppr. dgs ~e) palaikaĩ.

spogliàre vksm (spò-) 1. nurengti; ♦ **s. con gli occhi** nurenginėti akimis; **2. fig (privare qcn di qcs)** atĩmti (*iř ko kq*); **s. delle armĩ** nuginkluoti (*nugalėta priešq*); **s. un ramo delle fòglie** nuskabýti nuò šakòs lapùs; **s. di un tĩtolo (qc)** atĩmti (*iř ko / kam*) tĩtulą; ♦ **s. di tutto** atĩmti paskutiniūs mārřkinius; **3.: s. le schede elettorali** skaičiũti (balsavimo) biuleteniūs.

► **spogliàrsi sngr 1.** nusirengti; (*a poco a poco*) nusirenginėti; **s. nudo** nusirengti nuogaĩ; **2. fig (di qcs)** atsikratýti (*ko*); atidũti (*kq*); **s. di ogni pregiudizio** atsiskýti bėt kòkio išanksti-

nio nusistatymo; **3. (degli alberi)** (nu)mėsti lapùs; nuplkti.

spogliarèllo dkt v striptizas; **fare uno s.** nusirenginėti; šòkti striptizą.

spogliatòio dkt v rūbinė; drabužinė; (*camerino*) pėrsirengimo kambarėlis.

spòglio I dkt v: lo s. delle schede elettorali (dei voti) balsų (biuletėnių) skaičiavimas.

spò||glio II, -a bdv plikas; nuogas; (*brullo*) plýnas; **alberi ~gli** nuogì mėdžiai.

spòla dkt m šėivà, ritė; ♦ **fare la s.** váikščioti (/ važinėti *ir pan.*) pirmýn iř atgā.

spolmonàrsi vksm (-mò-) kalbėti (/ rékti / šaukti ir pan.) ikì užkimimo.

spolpà||re vksm (spól-) 1. (privare della carne): s. un osso apgráužti kaulą; **2. fig fam** plėšti; **lo hanno ~to al casinò** lořimo namuosė iš jò atėmė ikì paskutiniò skatiko.

spolveràre vksm (spól-) 1. (con un panno e sim.) (nu)šlúostyti dũlkes (*nuo ko*); **2. fam (divorare)** sušveĩti (*valgi*); **3. (cospargere di qcs)** pabarstýti (*kuo*).

spólvero dkt v: ♦ in grande s. puikiòs fòrmos.

spompàrsi vksm (spóm-) fam nusikálti; (*rimanere senza fiato*) pòmpą gáuti.

spompàto, -a bdv fam nusikálės; pòmpą gávęs.

spónða dkt m 1. krañtas; (*riva*) pakrántė; **sulla s. del fiume** aĩt ùpės krañto; ùpės pakrántėje; ♦ **dell'altra s.** kitòks -ia („iš kito kranto“, *ppr. apie gėjų*); **2. (bordo)** krāštas; (*di mezzo di trasporto*) bòrtas; (*parapetto*) parapėtas; **la s. del letto** lóvos krāštas; **4. sport (del biliardo)** bòrtas; **tiro di s.** duplėtas.

spònsor dkt v nkt rėmėjas -a; mēcenātas -ė.

sponsorizzàre vksm rėĩti (*finansĩškai*).

sponsorizzazióne dkt m paramà; rėmimas.

spontaneamēnte prv 1. (per propria scelta) sàvo nòru; bė priėvartos; (*con le buone*) gerũoju; **2. (con disinvoltura)** nevařžomai; spontāniřkai; **3. (senza intervento altrui, da sé)** saváime; spontāniřkai.

spontaneità dkt m 1. (naturalezza) natũralumas; spontāniřkumas; **2. (volontarietà)** nevařžomumas.

spontàne||o, -a bdv 1. nevařžomas; (*volontario*) savanòriřkas; ♦ **di mia (/ tua ecc.) ~a volontà** sàvo nòru; **2. (disinvolto)** nesivařžantis; spontāniřkas; (*naturale*) natũralus; (*impulsivo*) impulsyvũs; **modo di fare s.** spontāniřkas elgesỹs; **3. (che avviene da sé)** saváiminis; (*involontario*) nevalingas; (*non artificiale*) nedirbtĩnis; **med aborto s.** pėrsileidimas.

spopolàre vksm (spò-) 1. tr (su)māžĩnti gyvėnto-

jū skaīčių; **2. intr** [A] *fam* sukėlti furorą; būti mėgstamiausiam.

► **spopolārsi** *sng* netėkti gyvėntojų; (iš)tuštėti.

spòra *dkt m biol* sporà.

sporadicaménte *prv* rėtarčiais, rėtskykais.

sporàdico, **-a** *bdv* pavienis; rėtas; (*casuale*) atsitiktinis; sporàdinis, sporàdiškas.

sporcacciòne, **-a** *dkt v/m 1. (persona sporca)* nėvala *com*, apsilėidėlis -ė; **2. fig** paršas *com*; gašlys -ė.

sporcàre *vksm (spòr-)* **1.** (su)tėpti; (su)teřsti; (iš)terlióti; (iš)muřzinti; (*infangare*) (iš)puřvinti; (*gettando rifiuti e sim.*) (pri)řiũkřlinti; (*lordare e sim.*) (pri)dėrgti; pridirbti; **s. il pavimento** išpuřvinti grindis; **s. in ascensore** řiũkřlinti liftė; **2. fig** (su)tėpti; **s. il buon nome** sutėpti gėrą vardą.

► **sporc||àrsi** *sng* **1.** tėptis, susitėpti; puřvintis, susipuřvinti; **i pantaloni chiari si ~ano sùbito** řviėšios kėlnės greit susitėpa; **2. fig** susitėpti; **s. di un crimine** padaryti nusikaltimą.

sporcizia *dkt m 1.* neřvarumas, neřvarà; **2. (lo sporco)** neřvarūmai *pl*; (*fango e sim.*) puřvas; **vivere nella s.** gyvėnti purvė.

spòr||co, **-a** **1. bdv** sùteptas; muřzinas; (*non pulito*) neřvarūs; (*di fango e sim.*) puřvinas; **una casa ~ca** neřvarūs namaĩ *pl*; **s. di sàngue** sukrũvintas, sùteptas kraujũ; **hai la camicia ~ca di sugo** susitėpei mårřkinius pàdažu; **fig avere la coscienza ~ca** turėti neřvária řàžinę; ♦ **farla ~ca** iřkrėsti řunybė; **2. bdv fig (di colori): bianco** *s.* apybaltis; nevisái baltas; **3. bdv fig** neřvarūs; (*disonesto*) nesàžiningas; nedóras; **affare s.** neřvarūs reikalas; **denaro s.** neřvarūs pinigai *pl*; **4. bdv fig (osceno)** neřvankus; (*immorale*) nepadorūs; **5. dkt v nkt** neřvarūmai *pl*; puřvas.

sporgénte *bdv* išsikiřęs.

sporgénza *dkt m* išsikiřimas; řiskyša; řiskyřulys.

spòrgere* *vksm 1. tr* (iš)kiřti; **s. il petto in fuori** atstatyti krũtinę; **s. la testa dal finestrino** kiřti gálvą prò langėlį; **2. tr dir:** **s. denũncia** įskũsti; **s. querela (contro qc)** pateikti (*kam*) ieřkinį; **3. intr** [E] kýřoti; stýroti.

► **spòrgersi** *sng* pėrsisverti (*per kq, pro kq*); **s. dal davanžale** pėrsisverti pėr palangė.

sport [spòrt] *dkt v nkt* spòrtas; **sport amatoriale** mėgėjų spòrtas; **sport invernali** žiemós spòrtas *sg*; **sport di squadra** komàdinis žaidimas; **mi piaccio** *tutti gli s.* mán patiũka visós spòrto řàkos; ♦ **per s.** pràmogai; **s. estremo** ekstremalũs(is) spòrtas; **fare (dello) sport** (pa)sportuoti.

spòrta *dkt m* krepřys (*pirkiniams*), krepřėlis; (*di vimini*) pintinė; (*sacchetto*) maiřas; maiřėlis; **una s. di funghi** grybų krepřys; **la s. della spesa** pirkinių krepřėlis; ♦ (*un sacco e*) **una s. (di qcs)** daugybė (*ko*).

spòrtello *dkt v 1.* durėlės *pl*; (*a grata*) vartėliai *pl*; (*portiera*) (automobilio) durėlės *pl*; **2. (in uffici e sim.)** langėlis; **allo s.** priė langėlio; **rivòlgersi allo s.** **3** kreiptis į trėčią langėlį, paklausti priė trėčio langėlio; **3. fig (filiale di un'agenzia)** filiàlas.

sportività *dkt m* sportiřkumas.

sportiv||o, **-a** **1. bdv** spòrto; (*da sport*) spòrtinis; **articoli ~i** spòrto prėkės; **auto ~a** spòrtinis automobilis; **medicina ~a** spòrto medicinà; **pescà ~a** spòrtinė žũklė; **trasmissione ~a** spòrto laidà; **2. bdv (corretto)** spòrtiřkas; **comportamento s.** spòrtiřkas elgesys; **3. bdv (che pratica sport)** sportuójantis; (*amante di sport*) mėgstantis spòrtą; **sono molto s.** daũg sportuóju, labai mėgstu sportuoti; **4. bdv (di abito)** spòrtiřkas; pràktiřkas; **kaip prv vestirsi s.** spòrtiřkai apsirengti; **5. dkt v/m** spòrtininkas -ė; **6. dkt v/m (amante dello sport)** spòrto mėgėjas -a; (*tifoso*) sirgàlius -ė.

spòsa *dkt m 1.* jaunóji, núotaka; **àbito / vestito da s.** vestùvinė suknėlė; ♦ **promessa s.** sužadėtinė; **andare (in) s.** (iš)tekėti; **dare in s.** išlėisti už výro; **2. (moglie)** sutuoktinė; žmonà.

sposalizio *dkt v* jungtũvės *pl*, tuoktũvės *pl*.

sposàre *vksm (spò-)* **1. (dell'uomo)** vėsti (*kq*); (*della donna*) (iš)tekėti (*už ko*); **2. (unire in matrimonio)** (su)tuókti; **3. (dare in moglie)** (iš)tėkinti; **4. fig (una tesi e sim.)** pripažinti (*prielaidą ir pan.*); (*sostenere*) palaikyti; **s. una càusa** būti (*ko*) řalininkũ; **5. kaip intr** [A] (*intonarsi*) derėti.

► **sposàrsi** *sng* **1.** susituókti, tuóktis; **2. fig (legare con qcs)** tikti (*prie ko*), dėrintis (*prie ko, su kuo*).

sposàta **1. bdv m** (iš)tekėjusi; **non s.** netekėjusi; **2. dkt m** (iš)tekėjusi móteris -rs.

sposàto **1. bdv v** vėdės; **non s.** nevėdės; **2. dkt v** vėdės výras.

spòs||o *dkt v 1.* jaunàsis, jaunikis; ♦ **promesso s.** sužadėtinis; **2. dgs ~i, sposini** jaunavedžiai; **3. (marito)** sutuoktinis; výras.

spossànte *bdv* àlinantis, vàrginantis; kàtorgiřkas; **come sei s.!** tù manė àlini!

spossàre *vksm (spòs-)* (nu)àlinti; (nu)vàrginti; (iš)sėkinti; (iš)kankinti.

spossatèzza *dkt m* nuvargimas, išsekimas.

spossàto, **-a** *bdv* nuvarģes, išsėkęs; bė jėgũ; è s.

per il viaggio keliònè jĩ nuvãrgino, jĩs nuvařges iř / pō keliònès.

spostamént||o dkt v 1. pėrkėlimas; pėrstatymas; ♦ s. *d'aria* óro gũsis; 2. (*viaggio e sim.*) keliònė; važiñėjimas; *seguire gli ~i nemici* stebėti priešo judėjimą; 3. (*cambio*) pakeitimas.

spostà||re vksm (spò-) 1. (*porre altrove*) pėrkelti; pėrstatyti; (*spingendo*) (pa)stũmti; (*tirare via*) patrãukti; (*su e giù*) (pa)kilnóti; s. *il sofà vicino alla finestra* (pri)stũmti sòfã priė lãngo; s. *un tronco da una strada* patrãukti rãstã nuò kėlio; s. *un impiegato in un altro ufficio* pėrkelti darbũotojã ĩ kitã skĩriũ; s. *in avanti le lancette dell'orologio* pasũkti laikrodžio rodyklės ĩ priekĩ; *non ~te nulla!* niėko neliėskite!; fig s. *l'attenzione (su qc)* nukreĩpti dėmesĩ (*ĩ kã*); fig s. *il discorso (su qc)* nukreĩpti kalbã (*apie kã*); 2. (*smuovere*) pajũdinti; ♦ s. *le montagne* kãlnus nuveřsti; 3. (*rimandare*) nukėlti, atidėti; (*anticipare*) atkėlti; s. *la partita a domani* nukėlti rungtynės rytójui.

► **spostãrsi** sngr 1. pasisliũkti; (*levarsi*) pasitrãukti; (*trasferirsi*) pėrsikelti; (*viaggiare*) važiñėti; s. *spesso per lavoro* dažnai važiñėti dãrbo reikalais; s. *in un'altra stanza* pėreiti ĩ kitã kambarĩ; *spòstati!* pasitrãuk!; fig polit s. *a sinistra* kairėti; 2. (*muoversi*) judėti; (*a poco a poco*) sliũkti; (*deviare*) nukrĩpti; 3. fig (*di discorso e sim.*) nukrĩpti.

spostãto, -a dkt v/m asocialũs žmogũs.

spot [spot] dkt v nkt (t.p. s. *pubblicitario*) reklãminis filmũkas, reklamã.

sprãnga dkt m 1. strĩpas; 2. (*di porta*) brũklỹs.

sprangãre vksm užšãuti (*duris, langã*).

spray [sprai] nkt 1. dkt v puřskãlas; 2. dkt v (t.p. *bomboletta* s.) purkštũvas; 3. bdv puřskiamas.

sprãzz||o dkt v prõřvaistė (*ir prk*); (*lampe*) pařvaistė; (*raggio*) spindulėlis; *uno s. di sereno* prãgiedrulis; ♦ a ~i prõtarpiais.

sprec||ãre vksm (spré-) (su)eikvóti, iřeikvóti; (*dissipare*) (iř)řvaistĩti; (*tempo*) (su)gaiřti; s. *energie* eikvóti enėrgijã; s. *un'ora* sugaiřti vãlandã; *sport s. un pallone* neiřnaudóti gerõs prõgos (ppr. muřti ĩvartĩ); ♦ s. *il fiato* (vėltui) áušinti bũrna; s. *un'occasione* pralėisti prõgã; *si ~a* (*si fa grande uso*) daũg vartójama; *i complimenti si ~ano* plačiaiã gĩria(ma).

► **sprecã**||rsi sngr fam iron: *ti sei pròprio ~ato!* nã, bijójai pėrsistengti! (*visai nesistengei*).

sprecãt||o, -a bdv iřřvaistĩtas; *due ore ~e* dviejũ valandũ gaiřatis -iės; *occasione ~a* praleistã prõgã; *soldi ~i* pinigũ řvaistymas; *tu sei s. in questo ufficio* tokiã kaip tũ dãrbas řiamė skĩ-

riuje pėr prãstas; *è un regalo s. per lei* tokiã dovanã jãĩ pėr gerã.

sprė||co dkt v eikvójimas; řvaistymas; (*di tempo*) gaiřatis -iės *femm*, laikõ gaiřinimas; *evitare gli ~chi* vėngti nereikalingũ sãnaudũ.

sprecóne, -a dkt v/m eikvótojas -a; (*spec. di denaro*) řvaistũnas -ė.

spreǵevole bdv niekingas, veřtas paniekõs.

spreǵativo, -a bdv 1. niėkinantis; (pa)niėkinamas; 2. gram: *in senso* s. niėkinamai.

sprėgio dkt v pãnieka; pãniėkinimas; *avere in* s. niėkinti.

spreǵiudicãto, -a bdv bė skrupulũ; savanaũdis.

sprémere vksm 1. (iř)spãusti; s. *le arance* spãusti apelsinũs; s. *l'olio* spãusti aliėjũ; ♦ s. *qen come un limone* trãukti iř kũ paskutiniũs sũvus; 2. fig (iř)mėlžti pĩnigus (*iř ko*).

► **sprémersi** sngr: s. *il cervello*, s. *le meningi* sũkti smėgenis, lãužyti (sãu) gãlvã.

spremiagrũmi dkt v nkt sulčĩãspaudė, citrusĩniũ vaĩsiũ spaudỹklė.

spremũta dkt m řviežios sũltys pl, řviežiaĩ spãustos sũltys pl.

sprezzãte bdv pãniėkinantis; (pa)niėkinamas; *tono* s. niėkinamas tũnas.

sprėzzo dkt v pãnieka; (pa)niėkinimas; *avere s. del pericolo* niėkinti pavõjũ.

sprigionãre vksm (-gió-) skleĩsti; lėisti; s. *scintille* kibirkřčiũti; fig s. *simpatia* pakerėti (sãvo linksmũ / maloniũ bũdũ); kėlti simpãtijã.

► **sprigionãrsi** sngr (pa)sklĩsti; eĩti; kĩlti.

sprint dkt v nkt sport spũrtas.

sprizz||ãre vksm 1. intr [E] (iř)trĩkřti; puřkřti; 2. tr: s. *faville* kibirkřčiũti (*ir prk*); *la falla ~va acqua* prõ plĩřĩ veržėsi / trĩřkõ vandũ; 3. tr fig spinduliuoti (*kuo*); s. *allegria* (*ottimismo*) trĩkřti linksmumũ (optimizmũ); s. *salute* (*da tutti i pori*) bũti sveikãtos řsikũnijimu.

sprofondãre vksm (-fõn-) 1. ĩgriũti; (nu)smėgti; (*affossarsi*) ĩdũbti; ♦ *avrei voluto* s. norėjau prasmėgti skrãdžiai žėmė / žėmės; 2. (*affondare*) (ĩ)klĩmpti; (ĩ)grimžti; s. *nella neve* klĩmpti ĩ sniėgã; 3. fig (nu)grimžti; s. *nella disperazione* (*nel sonno*) grimžti ĩ nėviltĩ (ĩ miėgã).

► **sprofondãrsi** sngr 1.: s. *sul divano* susmũkti ĩ sòfã; 2. fig ĩřigĩlinti; ĩřikniaũbti; s. *nel lavoro* ĩřigĩlinti ĩ dãrbã; s. *nei pensieri* grimžti sãvo mintysė.

sprofondãto, -a bdv fig: *essere* s. skėndėti.

sprolòquio dkt v põstringavimas; skambi tuřčiã kalbã; ilgã padrikã kalbã.

spronãre vksm (spró-) 1. (pa)rãginti (*pentinais*); 2. fig (pa)rãginti; (pa)řkãtinti.

spróne *dkt v* 1. *fig* ākstinas; (pa)ākinimas; 2. ⇒ **speróne**; ♦ *a spron battuto* visū greičiū.

sproporzionàto, -a *bdv* 1. neproporcingas; nedarnūs; 2. *fig (eccessivo)* pėrdėtas; pėr didelis. **sproporziónē** *dkt m* neproporcingumas; nedar-nūmas; disproporcija.

spropositàto, -a *bdv* pėr didelis; nenormalūs.

spropòsito *dkt v* 1. (*folia*) beprāsmis pólgelis; kvailystė; 2. (*sciocchezza*) nesāmonė; (*grosso errore*) šiurkšti klaidā; ♦ *a s.* nē vietoje; nē laikū; 3. (*quantità esagerata*) daugybė; bėgalė; ♦ *pagare uno s.* sumokėti krūvā pinigū.

sprovvist||o, -a *bdv* (*di qcs*) netūrintis (*ko*); bė (*ko*); *s. di titolo di viaggio* netūrintis bilieto, bė bilieto; ♦ *cogliere alla ~a* užklūpti netikėtai.

spruzzàre *vksm* 1. (*di qcs*) (api)puškšti (*kuo*); pa-puškšti; *s. il profumo su un fazzoletto*, *s. di pro-fumo un fazzoletto* pakvėpinti nōsinę; 2. (*schiz-zare di qcs*) (ap)taškýti (*kuo*).

spruzzàta *dkt m* papurškimas; *una s. di pioggia* purslójimas; *dare una s.* purkštelėti.

spruzzatóre *dkt v* purškiklis, purkštukas.

sprùzz||o *dkt v* purškimas; čiurkšlė; *dgs ~i* puřslai; ♦ *vernice a s.* purškiamieji dažai *pl*.

spudoratèzza *dkt m* begėdiškūmas.

spudoràto, -a 1. *bdv* begėdiškas; (*sfacciato*) akī-plėšiškas; 2. *dkt v/m* begėdis -ė; besarmātis -ė.

spùgna *dkt m* 1. *zool* pintis -ies; duřlė; kempinė; 2. (*l'oggetto*) kempinė; plaušinė; ♦ *bere come una s.* smārķiai gėrti; girtauti; 3. (*tessuto*) fro-tė *inv*; *di s.* frotinis *agg*.

spugnóso, -a *bdv* akýtas, korėtas; (*soffice*) purūs.

spulciàre *vksm* (iš)blusinėti (*ir prk*).

spùma *dkt m* 1. putā, pùtos; 2. *gastr* ⇒ *mousse*; 3. (*bibita*) vaivandenis.

spumànte *dkt v* (*t.p. vino s.*) putójantis vėnas; šampānas.

spumàre *vksm* [A] (iš)putóti.

spumeggiànte *bdv* 1. putójantis; 2. *fig* trýkštantis enėrgija; nepaprastai gājūs.

spùnta *dkt m*: *casella di s.* varnėlės langėlis; *se-gno di s.* varnėlė, paukščiuķas.

spuntà||re I *vksm* 1. *tr* nuláužti (*ko*) galiūkā; at-būkinti (*ką*); ♦ *s. i capelli* pakirpti plāukus; *s. i rami* pakarpyti šakās; 2. *intr* [E] (*sporgere*) kýšoti; pūpsóti; 3. *intr* [E] (*di erba, funghi, peli, denti*) (iš)dýgti; (*solo dei denti*) káltis; 4. *intr* [E] (*venir fuori*) (netikėtai) pasiródyti; (*sbuca-re*) išdýgti; *mi è ~to un bernòccolo in fronte* mán ant kaktōs iššóko gumbas; 5. *intr* [E] (*di astri*) (pa)tekėti; ♦ *kaip dkt v allo s. del sole* sāulei tėkant.

► **spuntàrla** *įvdž* gáući viršų; nugalėti.

► **spuntàrsi** *sng* (at)būkti.

spuntàre II *vksm* (*segnare con spunta*) pažymėti varnelė.

spuntàta *dkt m* (*taglio di capelli*) pakirpimas; (*taglio di fronde*) pakařpymas; *dare una s. ai capelli* pakirpti plāukus.

spuntàto, -a *bdv* būkas; bė galiūko.

spuntino *dkt v* užkandis; (*prima di pranzo*) prieš-piečiai *pl*; *s. notturno* naktīpiečiai *pl*; *fare uno s.* užkásti; užkandžiauti.

spùnto *dkt v* išeitiēs tāškas; (*idea*) idėja; *lo s. di un romanzo* pradinė romāno idėja; *fornire / offrire lo s.* suteikti prógā (*ppr. apie ką kalbė-ti*); paskātinti; *prendere (lo) s.* (*da qcs*) remtis (*kuo*).

spurgàre *vksm* (pra)valýti; (*con aria*) (pra)pūsti.

spùr||go *dkt v* 1. (*l'azione*) (pra)vālymas; 2. (*ppr. dgs ~ghi*) (*la materia spurgata*) sānašos *pl*; duřblas; (*acque di scola*) nūotekos *pl*; 3. *fisiol* (*secreto*) išskyros *pl*.

spùrio, -a *bdv* 1.: *figlio s.* nesantuokinis vaikas; 2. (*non autentico*) neautentiškas; (*falso*) ne-tikras.

sputacchiàre *vksm* [A] spjáudyti(s); (*spec. par-lando*) purslóti.

sputàcchio *dkt v* spjáudalas.

sput||àre *vksm* 1. spjáuti, nusispjáuti; (*più volte*) spjáudyti(s); *s. sangue* spjáudyti kraujais; *fig* lieti prākaitā; ♦ *s. nel piatto in cui si mangia* spjáuti į šulinį; 2. (*espellere dalla bocca*) (iš)-spjáuti; *s. un nocciolo* išspjáuti kauliūkā; ♦ *s. sentenze* pamoksláući; *s. veleno* spjáudytis nuo-daīs (*pagiežingai kalbėti*); *s. in faccia la verità* drėbti teisybė į akis; *~a il rosol* greičiāū sakýk!; 3. *fig* (*su qcs*) nusispjáuti (*i ką*); 4. (*di vulcani*) (iš)mėsti.

sputasenténze *dkt v/m nkt* spreg visažinis -ė.

spùt||o *dkt v* spjūvis; spjaūdalas; (*l'azione*) nusi-spjovimas; *coprire di ~i* apspjáudyti.

sputtanàre *vksm* (-tā-) *volg* 1. sugėdyti (prieš vi-sūs); 2. *fam* (*dilapidare*) mėsti į bālā (*pinigus*).

► **sputtanàrsi** *sng* *volg* (*perdere la faccia*) pa-sišikti; susimáući.

squàdra I *dkt m* *tecn* kampainis.

squàdra II *dkt m* 1. komāda; brigadā; *s. di ope-rai* darbiniņkų brigadā; *s. di vigili del fuoco* ugniagesių komāda; *s. di soccorso* gėlbėjimo brigadā; 2. *mil* būrys; *s. di ricognizione* žvalgo-masis būrys; žvalgybos rinktinė; *s. speciale* specialūsīs būrys; elitinis padalinys; 3. *sport* komāda, ekipā; *s. di calcio* fūtbolo komāda; *la s. ospite* svečiai *pl*.

squadràre *vksm* 1. padaryti kvadrato fōrmos

(*ppr. kalant, pjaustant*); (ap)tašyti; **2. fig** (*t.p. s. dalla testa ai piedi*) nužvelgti (nuo galvės iki kŃjų).

squadriglia *dkt m mil eskadrà; eskadrilė.*

squagliare *vksm* (iš)tirpdyti.

► **squagliarsela** *įvdž fam* (iš)nėsti kudąšių.

► **squagliarsi** *sng* (iš)tirpti.

squalifica *dkt m* diskvalifikacija; **s. a vita** diskvalifikacija visam laikui; **scontare una s.** nežaisti dėl diskvalifikacijos.

squalificare *vksm* (-li-) diskvalifikuoti.

squallid||o, -a *bdv* **1.** skurdūs; varģanas; (*triste*) niūrūs; **2. (turpe)** niėkšiškas; žemas; **una storia ~a** šlykšti istorija.

squallore *dkt v* skurdumas; skuřdas; (*desolazione*) niūrumas; (*abiezione*) morālinis nūopolis.

squālo *dkt v* zool ryklīs; **s. tigre** tigrinis ryklīs.

squāma *dkt m* žvynas.

squamare *vksm* (*un pesce*) (nu)skūsti (žuvies) (žvynus).

► **squamarsi** *sng* med apsitraukti žvynais.

squarciagola *dkt m nkt*: ♦ (**gridare / urlare**) **a s.** (rėkti) iš visos gerklės / visā gėrkle; kakarinę palėisti.

squarciare *vksm* (*strappando*) pėrplėšti; (*con un colpo*) pramušti; (*tagliando*) pėrrėžti; **s. una tela** pėrrėžti drėbę; **fig s. il velo del mistero** paslapties šyđą prasklėisti.

► **squarciarsi** *sng* pėrplyšti; pradūžti; **le nubi si sono ~te** prasiskyrė dėbesys.

squarcio *dkt v* **1.** (*strappo*) įplyšimas; plyšys; **uno s. in una manica** įplyšusi rankovė; **2. (larga spaccatura, parte sfondata)** pramuštā / pralaužtā skylė; **3. (ferita)** žiojėjanti žaizdā; **4. fig** (*di cielo*) prėperša; **5. fig** (*di un'opera*) fragmėntas.

squartare *vksm* ketvirėiuoti; (su)kapėti.

squash [skwɔʃ] *dkt v nkt sport* skvėšas.

squassare *vksm* (su)drėbinti; smārkiai (su)krėsti.

squatrinato, -a *bdv, dkt v/m* bepiniģis.

squilibrat||o, -a **1. bdv** nesubalansuotas; **dieta ~a** nesubalansuota dietā (/ mityba); **2. bdv** (*di qcn*) psichiškai nesveikas; pamišęs; **3. dkt v/m** psichopātas -ė; pamišėlis -ė.

squilibrio *dkt v* **1.** sutrikusi pusiausvra; **spec** disbalansas; **2. (t.p. s. mentale)** psichikos sutrikimas.

squillante *bdv* **1. (di suono)** skambūs; gaudūs; vāiskus; **2. (di colore)** ryškūs.

squillare *vksm* [A] (su)skambėti, nuskambėti; **ti ~a il telefono** tāvo telefonas skamba.

squillo **1. dkt v** skambūtis; skambtelėjimas; **s. del**

telefono telefonō skambūtis; **s. di tromba** trimitavimas; **fare uno s.** skambtel(ė)ti; **2. dkt m** (*t.p. ragazza s.*) prostitutė (*ppr. iškviečiama telefonu*).

squisitėzza *dkt m* **1. (di un cibo)** gardumas; (nepaprastas) skanumas; **2. (leccornia)** skanėstas; delikatesas; **3. fig** (*raffinatezza*) subtilumas; rafinuotumas.

squisito, -a *bdv* **1. (di cibo)** gardūs, nepaprastai skanūs; **2. fig** (*di qcn*) nepaprastai malonūs; (*di modi fini*) rafinuotų maniėrų; **3. fig** (*raffinato*) subtilūs; rafinuotas; **gusto s.** rafinuotas / išlāvintas skōnis.

squittio *dkt v* cypimas; cypsėjimas.

squittire *vksm* [A] (-isc-) (su)cypiti; cypsėti.

sradicamento *dkt v* išrovimas (*ir prk*).

sradicare *vksm* (*srà-*) (iš)rāuti sū šaknimis (*ir prk*); **fig s. la corruzione** išrāuti korūpciją.

sragionare *vksm* [A] (-gió-) svāičioti.

sregolatezza *dkt m* nesaikingūms; (*inosservanza delle regole*) taisyklių nesilaikymas.

sregolato, -a *bdv* **1. (senza misura)** nesaikingas; (*inosservante delle regole*) nesilaikantis taisyklių; **essere s. nel bere** nesaikingai gėrti; **2. (disolto)** palāidas; ištvirķęs; **3. tecn** išsidėrinęs; išdėrintas.

srotolare *vksm* (*srò-*) išvynioti; **s. un tappeto** išvynioti / ištiėsti kilimā.

► **srotolarsi** *sng* išsivynioti.

sss(t) *jst* šāl; cīt!

stabbio *dkt v* ⇒ **stazzo**.

stabile **1. bdv** (*saldo*) tvirtas, stabilūs; **un ripiano poco s.** nelabai tvirtā lentyna; **2. bdv fig** stabilūs; tvirtas; (*che non cambia*) pastovūs; (*continuativo*) nuolatinis; **dimora s.** nuolatinė gyvenamoji vietā; **lavoro s.** nuolatinis dārbas; **inflazione s.** stabilī infliācija; **una pace s.** tvirtā taikā; **un paese politicamente s.** politiškai stabilī šalīs; **tempo s.** pastovūs ōras; **valuta s.** pastovī valiutā; ♦ **teatro s.** repertuarinis teātras (*su nuolatine trupe ir sezono repertuaru*); **in pianta s. (di lavoratore)** etātinis agg; **3. bdv chim** patvarūs; stabilūs; **4. dkt v** pāstatas; nāmas.

stabilimento *dkt v* **1. (lo stabilire)** nustātymas; paskyrimas; **2. (l'istituire)** įsteigimas; **3. (fabbrica)** gamyklā; fābricas; (*ditta*) įmonė; **4. s. balneare** pajūrio maudynė; **s. termale** minerālinių vandenų kurōrtas, balneolōģinis kurōrtas.

stabilire *vksm* (-isc-) **1.** nustatyti; (*prevedere*) numatyti; (*fissare*) (pa)skirti; **s. una data** nustatyti datā; **s. l'identità (la paternità)** nustatyti tapatybę (tėvystę); **s. la pena** skirti bāusmę; **s.**

la propria residenza pasīrīnkti gyvēnamajā vietā; īsikūrti; **2.** (*chiarire*) iš(si)āiškinti; (*definire*) nustatīti; **s. la causa di un incidente** išāiškinti avārijos priežastī; **3.** (*decidere*) nusprēsti; nutaīti; **s. l'aumento dei prezzi** nutaīti padīdinti kāinas; **4.** (*fondare*) īsteīgti; **5.:** *sport s. un record, s. un primato* pasīēkti rekōrdā.

► **stabilīrsi** *sng* apsigyvēnti; īsikūrti; **s. in un nuovo appartamento** īsikūrti naujamē butē; **s. a Kaūnas** apsigyvēnti Kaunē.

stabilitā *dkt m* **1.** tvirtūmas; stabilūmas; **2.** *fig* stabilūmas; pastovūmas; **s. economica (politica)** ekonōmikos (politinis) stabilūmas; **patto di s.** stabilūmo pāktas; **econ s. dei prezzi** kāinų pastovūmas.

stabilit||o, -a *bdv* nustatītas; (*convenuto*) sūtartas; **il giorno s.** sūtarta diēnā; **il termine s. per legge** īstātymų nustatītas tērminas; **all'ora ~a** sūtartu laikū; **dir l'ordine s.** teisētvarka.

stabilizāre *vksm* stabilizūoti; darīti pastōvų.

► **stabilizārsi** *sng* stabilizūotis; nusistōvēti.

stabilizātore *dkt v spec* stabilizātorius.

stabilménte *prv* **1.** tvirtāi; stabiliai; **2.** *fig (con continuità)* nuōlat; stabiliai.

staccāre *vksm* **1. tr** (*sganciare*) atkabīnti; nukabīnti; (*scollare*) atklījuoti; (*scollegare*) atjūngti; (*scucire*) atardīti; (*togliere*) nuīmti; (*spegnere*) išjūngti; (*strappando*) atplēšti; (*spezzando*) atlāužti; nulāužti; (*tagliando*) nukiīrsti; (*con un morso*) nukāsti; **s. i cavalli dal carro** atkinkīti ārklius nuō vežimo; **s. la corrente** išjūngti elēktrā; **s. un francobollo** atklījuoti pāšto žēnkļā; **s. un frutto** nusīnti vaīsi; **s. un quadro** nukabīnti pavēikslā; **s. una toppa** atardīti / nuardīti lōpā; **s. un vagone** atkabīnti vagōnā; ♦ **s. un assegno** īšrašīti čēkī; **2. tr** (*scostare*) patrāukti; (*spingendo*) nustūmti; (*separare*) (at)skīrti (*ir prk*); ♦ **non s. gli occhi** (*da qc*) nenulēisti akių (*nuo ko*); **3. tr** (*distanziare*) atsiplēšti (*nuo ko*); atitrūkti; **4. intr** [A] (*risaltare*) īssīskīrti; **5. intr** [A] *fam* (*finire il lavoro*) baīgti dārbā (*ypač dirbant pamainomis*); (*fare una pausa*) (pa)darīti pertraukēlē; atsiplēšti nuō dārbo; **6. intr** [A] (*filmando*) pēreiti tiēsiai nuō viēno kādro priē kīto.

► **staccārsi** *sng* **1.** (*sganciarsi*) atsīkabīnti; (*venire via*) nusīīmti; (*scollarsi*) atsīklījuoti; atšōkti; (*scollegarsi*) atsījūngti; (*scucirsi*) atīrti; (*di bottoni*) īštrūkti; (*spegnere*) īssījūngti; (*strappandosi*) atplīšti; nuplīšti; (*spezzandosi*) atlūžti; nulūžti; **s. da terra** pakīlti ī ōrā, atsiplēšti nuō žēmēs; **2.** (*scostarsi*) pasītrāukti; (*separarsi*) atsīskīrti; **3.** ⇒ **staccāre** **3.**

staccionāta *dkt m* lentū tvorā; aptvarā.

stācco *dkt v* **1.** atkabīnīmas; nuēmīmas; atplēšīmas; atskyrīmas; *t.p.* ⇒ **staccāre** **1.**; **2.** *fig (contrasto)* kontrāstas; īssīskyrīmas; **3.** *fig (intervallo)* intervālas; (*pausa*) pērtrauka, pertraukēlē; **fare uno s.** padarīti pērtraukā; ♦ **s. pubblicitario** reklāminē pertraukēlē; **4.** (*filmando*) (staīgūs) kādro pakeitīmas; tiēsūs (kādrų) junģīmas.

stādio *dkt v* **1.** stadiōnas; **2.** (*fase*) stādīja; **s. terminale** paskutinē stādīja; **3. tecn** (*di un razzo*) (rakētos) pakōpa.

staff *dkt v nkt* brigadā; (*collaboratori*) padējējai *pl*; (*personale*) personālas; etātai *pl*; **uno s. di medici** mēdikų brigadā; **uno s. di ricercatori** mōkslininkų grūpē.

staff||a *dkt m* **1.** balnākīlpē, balno kīlpa; ♦ **pèr-dere le ~e** nesūsivaldīti („pamesti balnakilpes“); **avere / tenere il piede in due ~e** ≡ tar-nāuti dvēm pōnams („būti viēna koja abejose balnakilpēsē“); **2. tecn** laikīklis; atramā; gēmbē; **3. anat** (ausiēs) kīlpa.

staffetta *dkt m* **1.** sport estafētē; **corsa a s.** estafētīnis bēģīmas; **2.** *fig (avvicendamento)* pasi-keitīmas (*valdžioje*); **3. (corriere)** pasiuntīnys.

stage [sta:3, steid3] *dkt m nkt* stažuōtē; stāžas; **fare uno s.** stažuoti(s).

stagionāle *bdv* sezōnīnis; sezōno; **lavoro s.** sezōnīnis dārbas.

stagionāre *vksm* (-gió-) **1. tr** brandīnti; īšlaikīti; (*salumi*) vītinti; **2. intr** [E] būti brandīnamam / īšlaikītam; (*di salumi*) būti vītintam.

stagionāto, -a *bdv* brandīntas, īšlaikītas; (*di salumi*) vītintas.

stagión||e *dkt m* **1.** mētų laīkas; (*periodo dell'anno*) mētas; sezōnas; **la s. delle piogge** lietaūs sezōnas; **le quattro ~i** keturi mētų laīkāi; **la s. estiva** vāsara, vāsaros sezōnas; ♦ **di (fine) s.** sezōnīnis *agg*; **alta s.** sezōnas; **bassa s.** nē sezōno mētas, nē sezōnas; **mezza s.** pēreina-masis sezōnas (*ruduo, pavasaris*); **di mezza s.** demīsezōnīnis *agg*; **2. (in cui si svolge un'attività)** sezōnas; **la s. delle olive** alývuogių skynimo mētas, alývuogių sezōnas; **la s. di caccia (teatrale)** medžiōklēs (teātro) sezōnas; **la s. balne-are** māudymosi sezōnas.

stagista *dkt v/m* stažuotojas -a.

stagliārsi *vksm* didīngai atrōdyti; īšryškēti; īssi-skīrti.

stagnānte *bdv*: **acqua s.** stōvintis vanduō.

stagnāre **I** *vksm* [A] **1.** (*di acque*) telkšōti; užsi-stovētī; **2.** *fig* sustīngti; būti sustīngusiam.

stagnàre II *vksm* **1.** (*rivestire di stagno*) (už)alavuoti; **2.** (*rendere stagno*) (už)sandārinti.

stagnaziōne *dkt m econ* sąstingis, stagnācija.

stàgno I *dkt v chim* ālavas; **di s.** alavinis *agg.*

stàgno II *dkt v (specchio d'acqua)* kūdra; tvenkinys.

stagn||o III, -a *bdv* sandarūs, hermėtiškas; **a tenuta** ~a sandarūs; **compartimenti** ~i vādeniui nelaīdūs skýriai.

stagnōla *dkt m (t.p. carta s.)* (aliuminio) fōlija.

stalagmite *dkt m geol* stalagmitas.

stalattite *dkt m geol* stalaktitas.

stalinismo *dkt v polit, stor* stalinizmas.

stalinista *polit, stor bdv* stalinizmo; Stalino.

stall||a *dkt m tvártas (ir prk); (solo per cavalli)* arklidė; (*solo per mucche*) karvidė; ♦ **dalle stelle alle** ~e ≡ nuō tō kàs didinga, iki tō, kàs juokinga; **chiudere la s. quando sono scappati i buoi** ≡ šaukštai pō pietų.

stallière *dkt m* arkliniškas.

stallo *dkt v* **1.** (*sedile*) stālė; **2.** (*in una stalla*) gaīdas; **3.** (*negli scacchi*) pātas; **4.** *fig* aklāvietė.

stallōne *dkt v* eřzilas.

stamàne, stamàni *prv* šįryt.

stamattina *prv* šįryt, šį rytą.

stambécco *dkt v zool* alpinis ožys.

stambèrga *dkt m* landynė; lūšnà.

stàme *dkt v bot* kuokėlis.

stàmp||a *dkt m* **1.** spaudà; (*i caratteri*) šriftas; (*lo stampare*) spausdinimas; **errore di s.** spaudos / spausdinimo klaidà; **libertà di s.** spaudos laisvė; **una s. nitida** aiškus spausdintas tēkstas; aiškus šriftas; **una s. piccola** smūlkus šriftas; ♦ **a s.** spausdintas *agg*; **dare alle** ~e (iš)spausdinti; **essere in (corso di) s.** būti spausdinamam; **2.** (*i giornali e sim.*) spaudà; **dgs** ~e spaudiniai; **s. èstera (locale, lituana)** užsienio (viėtinė, lietuvų) spaudà; ♦ **sulla s.** spaudojė; **rassegna s.** laikraščiu apžvalgà; **3.** (*i giornalisti*) spaudà; **comunicato s.** (oficialūs) pranešimas spaūdai; **conferenza stampa** spaudos konferėncija; **4.** (*riproduzione*) ātspaudas; (*spec. d'autore*) estāmpas; (*incisione*) raizinys, graviūrà.

stampànte *dkt m* spausdintuvas; **s. a colori** spalvinis spausdintuvas; **s. laser (a getto d'inchio-stro)** lazerinis (rašalinis) spausdintuvas.

stampàre *vksm* **1.** (iš)spausdinti; **s. un file** spausdinti failą; **2.** (*pubblicare*) (iš)lėisti; **s. un quotidiano** lėisti diėnraštį; **3.** (*imprimere*) (i)spaussti; (at)spausdinti; ♦ **s. un bacio** pakštelėti (*i kq*); pabučiuoti; **4.** (*coniare*) (nu)kalti; **5. tecn** štampuoti.

► **stampārsi** *sng* įstrigti (į ātminti); įsiminti.

stampatèllo *dkt v*: ♦ **in s.** didžiōsiomis (spāusdintinėmis) raīdėmis.

stampàto, -a **1.** *dkt v* spaudinys; (*volantino*) lapėlis; (*modulo*) blānkas; **2. bdv, dlv** (iš)spāusdintas; atspāusdintas; įspāustas; **fig s. nella mente** įstrigęs (atmintyje); ♦ **s. in fronte** aīt kaktōs užrašyta; **parlare come un libro s.** kalbėti kaip iš knygōs; *t.p.* ⇒ **stampàre**; **3. bdv, dlv tecn** štampuotas.

stampèlla *dkt m* rameėntas.

stàmpo *dkt v* **1.** (*da cucina*) (kepimo) fōrma; **2. tecn** štāmpas; (*matrice*) (liejimo / spaudōs *ir pan.*) fōrma; **3. fig: di vècchio s.** senų pažiūrų; **dello stesso s.** tō paties plāuko; ♦ **si è perso lo s.** tokių (kaip jīs, jī *ir pan.*) nebėrà (*apie gerą žmogų*).

stanàre *vksm* **1.** (iš)giñti / (iš)varyti iš ūrvo; **2. fig** priveřsti išeiti.

stanc||àre *vksm* **1.** (nu)vārginti; (*spossare*) (nu)-ālinti; išsėkinti; **lavorare** ~a dārbas vārgina; **2.** (*annoiare*) nusibōsti (*kam*), atsibōsti; (*sec-care*) įkyrėti.

► **stancà||rsi** *vksm* **1.** pavařgti; nuvařgti; ♦ **non s. mai** (*di far qcs*) nesiliāuti (*kq darius*); **2.** (*sec-carsi*): **mi sono** ~to (*di qc, di far qcs*) mán atsibōdo (*kas, kq daryti*).

stanchézza *dkt m* nuovargis; **per la s.** iš nuovargio; **s. fisica (mentale)** fizinis (prōtinis) nuovargis.

stàncō, -a *bdv* **1.** pavařgęs; nuvařgęs; **s. per il viaggio** pavařgęs pō kelionėn; **s. di vivere** pavařgęs gyvėnti; **sono s. di lavorare** pavargau dirbti; **mi sento un po' s.** jaučiuosi trūputį išvařgęs; ♦ **s. morto** mirtinaai pavařgęs; **un nato s.** tinginių maišas; **2. (seccato s.) sono s.** (*di qc, di far qcs*) mán atsibōdo (*kas, kq daryti*).

stand [stend] *dkt v nkt* stēndas.

stàndard *dkt v nkt* **1.** standārtas; **s. di vita** pragyvėnimo lėgis; **2. bdv** standārtinis; tipinis.

standardizzàre *vksm* standārtinti, standartizuoti.

stand-by [stend'bai] *dkt v nkt tecn* pristabdytoji veiksenà; budėjimo režimas; ♦ **in s.** pristabdytas *agg*; veikiantis *bdv* budėjimo režimū.

stàndo *vksm: kaip prlk (a qc)* teigimū; anót (*ko*), pasāk; **s. a suo gto** anót jō dēdės.

stànga *dkt m* **1.** (*sbarra*) strėpas; (*pertica*) kártis; **2. (del carro)** iena; **3. fig (di qcn)** išstėpėlis -ė.

stangàre *vksm: fig s. a un esame* sukīrsti pėr egzāminą.

stangàta *dkt m fig (economica)* finānsinis smūgis.

stanghétta *dkt m (degli occhiali)* (akinių) kojėlė.

stanòtte *prv* šiānakt.

stànte **1. bdv:** ♦ **a sé s.** ātskiras; **seduta s.** kaip-

màt; 2. *prlk* rýšium (*su kuo*); dël (*ko*); ♦ *kaip jngt s. (il fatto) che* kadangi.

stantio, -a *bdv* pasenęs (*ir prk*), sėnas; gaižūs;

♦ *kaip dkt v sapere di s.* atsiduoti plėkais.

stantuffo *dkt v tecn* stūmōklis.

stànza *dkt m* 1. kambarys; (*locale*) patalpà; *s. da bagno* voniōs kambarys; *s. da pranzo* vālgomasis (kambarys); *s. d'ospedale* palatà; *la s. per gli ospiti* svečių kambarys; ♦ *s. dei bottoni* valdymo / vadovavimo cėntras; 2. *lett* stánca; 3. *mil.* ♦ *di s.* įkurdintas.

stanziāle *bdv* sėslys.

stanziāmént *lo dkt v* (pa)skyrimas, (pa)skirstymas; (*fondi stanziati*) paskirtos lėšos *pl.*; *ridurre gli ~i* sumāžinti lėšas, paskirti mažiau lėšų.

stanziāre *vksm* (pa)skirti (*lėšų*), (pa)skirstyti.

► **stanziārsi** *sng* įsikūrti.

stanzino *dkt v (sgabuzzino)* sandėliukas.

stappāre *vksm* atkiūšti.

star *dkt v/m nkt* žvaigždė; *una s. del cinema* kino žvaigždė.

stā||re* *vksm* [E] 1. būti; pabūti; *s. in campagna (al sole, di guārdia)* būti káime (sáulėje, sargyboje); *s. in fila* stovėti eilėje; *s. a letto* gulėti lóvoje; *s. in poltrona* sėdėti krėsle; *s. in ufficio tutto il giorno* būti biurė visą dieną; *starò da lui solo pochi minuti* pabūsiu pàs jį tik kelias minutes; *sta' qui ad aspettarmi* pabūk čia ir lauk manęs; ♦ *s. alla finestra* (tik) žiūrėti (*nesikišti*); *lasciamo s.!* pamiřskim!; 2. (*con agg, avv e sim.*) būti; (*seniirsi*) jaūstis; *s. appeso* kabėti, kabėti; *s. scomposto* drybsėti; *s. sdraiato* gulėti; *s. seduto* sėdėti; *s. a bocca aperta* žiopsėti, būti išsižiōjusiam; *s. a dieta* laikyti diētos; *s. in piedi* stovėti; *sto comodo (scōmodo)* mán (ne)patogū; jaučiuosi (ne)patogia; *mi sta simpático* jis mán simpātiškas; *sto bene anche in piedi* mán gerai ir stovėti; *c'è poco da s. allegri* nėra kuō džiaūgtis; *puoi s. sicuro* gali neabejėti; *le cose non stanno proprio così* nè visai taip yrà; *come stai?* – (*Sto*) *bene (meglio, così così)* kaip gyvenì / laikaisi? – Gerai (geriau, šiaip sàu); *stai attento!* (*presta attenzione*) įsidėmėk!; (*bada*) būk atsargus!; ♦ *s. dietro (a qcn)* (*far la corte*) mėilintis (*prie ko*); (*far pressione*) spāusti; (*accudire*) prižiūrėti; (*curarsi*) rūpintis (*kuo*); *s. intorno (a qcn)* kībti (*prie ko*); *s. a cuore* būti priē širdiēs; rūpėti; *s. in piedi (di discorso e sim.)* būti įtikinamam; *s. su (stare sveglio)* neiti miegėti; sėdėti nakti; budėti; *con questa giacca come sto?* kaip atrodau sù šiuō švarkū; *a benzina come stiamo?* kaip benzinas (, ar dār tūrime?); *è gente che sta*

bene (a soldi) tai pasitūrintys žmōnės; *stai in guārdia!* sàugokis!; *stai buono!* raminkis!; *fam stai fresco!* nesuláuksi!; *fam stai su!* (*coraggio!*) drąsiaū!; *kaip jst stammi bene!* lik sveikas!; 3. *fam (con qcn; t.p. s. insieme)* draugāuti; susitikinėti; 4. (*abitare; t.p. s. di casa*) gyvėnti; *s. al terzo piano (all'estero, da solo)* gyvėnti trečiamē aukštē (ūžsienyje, vienām); *dove stai di casa?* kuī gyvenì?; 5. (*passare il tempo*): *con te si sta volentieri* malonū būti sū tavim; *s. in compagnia* (pa)būti sū kitaīs, bendrāuti; 6. (*attenersi*) laikytis (*ko*); reūntis (*kuo*); *s. ai fatti* reūntis fāktais; *s. ai patti* laikytis susitarimo; ♦ *s. agli scherzi* suprāsti juokūs; *t.p. => stāndo*; 7. (*parteggiare*) palaikyti; *ma tu da che parte stai?* ō tū kienō pusē palaikai?; 9. (*essere sito, avere posto*) būti; *dove stanno le sigarette?* kuī (yrà) cigarētēs?; *il paese sta su una collina* káimas stōvi / yrà aūt kalvōs; ♦ *s. a significare* réikšti; 10.: *s. bene (di vestiti e sim.; con qcs; a qcn)* tikti (*prie ko; kam*); (*avere un buon aspetto*) gražiaū atrōdyti; (*essere opportuno*) derėti; *s. male (di vestiti e sim.; con qcs; a qcn)* netikti (*prie ko; kam*); (*avere un brutto aspetto*) negražiaū atrōdyti; ♦ *ben ti sta!* taip táu ir reīkia!; *kaip jst sta bene (d'accordo)* gerai!; puikū!; 11.: ♦ *stando così* le cose kadāngi taip yrà; ēsant tókiai pādēčiai; *sta di fatto, fatto sta (che...)* fāktas (, kad...); vis tiek; šiaip ar taip; 12. (*consistere*): *qui sta il difficile (l'errore)* čia ir yrà sunkūmas (klaidà); *tutto sta nel trovare un accordo* esmē – rāsti susitarimā, svarbiāusia – susitarti; 13. (*spettare*): *sta a voi decidere* jūms sprēsti; *sta a te dare le carte* táu dalyti kortās, tāvō eilē dalyti kortās; 14. (*entrarci*) (su)tīpti; *fare s.* (su)talpinti; *stiamo tutti in una sola macchina* visi sutīlpsime vienojē mašīnoje; *non sto più nei pantaloni* nebeįlendu į kėlnes; ♦ *non s. in sé / nella pelle per la gioia* nesitvėrti (sāvo káilyje) džiaugsmū; 15.: ♦ *s. per far qcs* ruōštis kā daryti; ketinti kā daryti; *sta per piovēre* ruōšiasi lėti, tuōj / greit līs; *quello che sto per dirti* tai, kā táu pasakysiu; *stavo già per uscire* jau ketinaū / ruošiaūsi eiti, jau buvaū beeinās; 16.: ♦ *s. a far qcs* rodo veiksmo užsitęsimā; *s. a guardare* (be)žiūrėti; vis žiūrėti; *s. a scusarsi* atsiprašinėti; *s. a sentire* pa(s)klausyti; *è inutile s. a parlarne* neveřta apiē tai kalbėti; kām apiē tai kalbėti?; *non s. a chiamarlo* nėra dël kō jām skāmbinti; *siamo ~ti un'ora ad aspettare* pralāukēme vālandā; *sta' a vedere che...* ar tik nebūs, kād...; 17.: ♦ *s. facendo qcs* rodo veiksmo tęstinumā; *ci sto pensando*

(vis) galvóju apiē tai; *stanno ancora dormendo* jiē dār miēga; *ma che stai facendo?* kā tū čia dīrbi?; **16.** *fam* (*costare*) kainúoti; *a quanto sta la farina?* kiek miltai kainúoja?; kiek už miltus?; **18.** *mat:* **6** *sta a 2 come 12 sta a 4* 6 sutiñka sū 2 (dviēm), kaip 12 sū 4 (keturiais); **19.** *tarm* ⇒ *essere*.

► **stārci** įvdž **1.** (*entrarci*) (su)tiłpti; išsitėkti; **2.** (*essere d'accordo*) sutikti; *ci sto* sutinkū; *ci stai a venire al mare?* ar važiuosi kartū priē jūros?, ar nōri priē jūros?; ♦ *fam è una che ci sta* jį lengvai pasirašo; **3.** *fam* (*esser possibile, ammesso*) galėti būti.

► **stārsene** įvdž būti; pabūti; *s. a casa* pasilikti namiē.

stārna *dkt m* zool kurapkā, laukinė vištėlė.

starnazzàre *vksm* [A] **1.** (*di oche*) gagėnti (*ppr. plasnojant sparnais*); (*di polli*) kudakúoti; **2.** *fig* tarškėti; tarškėti; kleketúoti.

starnutire *vksm* [A] (-isc-) (nusi)čiaudėti.

starnūto *dkt v* čiaudulys; čiaudėjimas.

stārter *dkt v nkt tecn* stārteris.

staséra [-'se-] *prv* šįvakar.

stāsi *dkt m nkt* sustingimas; sąstingis (*ir prk*).

statàle **1.** *bdv* valstybinis; (*dello Stato*) valstybės; *non s.* nevalstybinis; *apparato s.* valstybės aparatas; *finanziamento s.* valstybinis finansavimas; **2.** *dkt v/m* (*t.p. dipendente s.*) valstybės tarnautojas -a; **3.** *dkt m* (*t.p. strada s.*) magistralinis kėlias; plėntas.

stàtica *dkt m fis* stātika.

stàtico, -a *bdv* **1.** *fis* stātinis; **2.** stātiškas.

statista *dkt v/m* (garsūs -i) valstybės veikėjas -a.

statistica *dkt m* statistika.

statisticamėnte *prv* statistiškai (*ir prk*).

statistico, -a **1.** *bdv* stātinis; statistikos; *método s.* statistinis metodas; **2.** *dkt v/m* statistikas -a.

stàto I *dkt v* **1.** būklė; (*condizione*) būseną; (*situazione*) padėtis -iēs *femm*; *in buono* (*cattivo*) gerūs (prastūs) būklės; *s. d'animo* nusiteikimas; savijauta; *s. di assedio* (*di emergenza*) apgulės (nepaprastoji) padėtis; *s. di salute* sveikatos būklė; *med s. di shock* šoko būseną; ♦ *in s. interessante* nėsčią *agg*; *in s. di ebbrezza* neblavūs *agg*; išgėres *agg*; **2.** (*condizione sociale e sim.*) padėtis -iēs *femm*; *s. giuridico* tēisinis stātusas; *certificato di s. civile* šeimyninės padėties pažymā; *certificato di s. di famiglia* šeimōs sudėties pažymā; *certificato di s. libero* laisvōs būklės pažymā (*reikalinga norint tuoktis* *bažnyčioje*); **3.** (*ceto sociale*) lúomas; **4.** *chim, fis* būseną, būvis; *s. aeriforme* (*liquido, solido*) dūjinė (skystoji, kietoji) būseną; **5.** *mil lo S.*

Maggiore vyriāusiasis štābas; **6.** (*lo stare*): *gram complemento di s. in luogo* vietōs aplinkybė; ≅ vidaūs esamāsīs viētininkas; *verbi di s.* (stātīnēs) būsenos veiksmažodžiai.

stàto II *dkt v* (*nazione*) valstybė; šalīs -iēs *femm*; *s. federale* (*laico, unitario*) federacinė (pasauliētinė, vienalytė) valstybė; *s. islamico* islāmo valstybė; *s. membro dell'UE* ES valstybė narė; *gli Stati Uniti* Jungtinės Valstijos; *rapporti fra Stato e Chiesa* bažnyčios ir valstybės santykiai; *il bilancio dello S.* valstybės biudžetas; ♦ *di s.* valstybinis *agg*; *colpo di s.* valstybės perversmas; *uomo di s.* valstybininkas, valstybės veikėjas.

stàtua *dkt m* statulā; *s. di marmo* marmurinė statulā, statulā iš marmuro; *s. equestre* raitelio statulā.

statuàri ||o, -a *bdv fig* (*imponente*) didingas; *bellezza ~a* etalōninis grōžis; *fisico s.* tobulū proporcijų kūnas.

statuétta *dkt m dimin* statulėlė; figūrėlė.

statuina *dkt m dimin* ⇒ **statuétta**.

statuniténse **1.** *bdv* Jungtinių Amėrikos Valstijų; amerikiečių; amerikietiškas; iš Jungtinių Amėrikos Valstijų; **2.** *dkt v/m* amerikietis -ė; Jungtinių Amėrikos Valstijų gyvėntojas -a.

statūra *dkt m* **1.** ūgis; *di alta* (*bassa, media*) *s.* áukšto (māžo / žėmo, vidutinio) ūgio; **2.** *fig* lỹgis; *s. morale* morālinis lỹgis.

stātus *dkt v nkt dir* stātusas.

statùto *dkt v* **1.** *dir* statūtas; chārtija; (*spec. di un ente*) įstatai *pl*; *s. dei diritti dei lavoratori* darbūotojų tēisių chārtija; ♦ *regione a s. speciale* autonōminio stātuso sritīs -iēs (*Italijoje*); **3.** ⇒ **stātus**.

stavòlta *prv* šįkart, šįsyk.

stazionaménto *dkt v: tecn freno di s.* rañkinis stabdys.

stazionàre *vksm* [A] (-zió-) stovėti.

stazionà ||rio, -a *bdv* **1.** *fig* pastovūs, nekiñtamas; *temperatura ~ria* pastovī temperatūrā; *le condizioni del malato sono ~rie* ligōnio būklė nepakitusi / stabili; **2.** *fis* stacionarūs.

staziōne *dkt m* **1.** stotis -iēs; *s. degli autobus* (*dei treni / ferroviaria*) autobusų (traukinių / geležinkelio) stotis; **2.** (*non di mezzi di trasporto*): *s. di polizia* policijos nuovada; *s. di servizio* degalinė; *s. orbitante* orbitinė stotis; **3.** *s. balneare / climatica* kurortas; **4.** *s. radio* radijo stotis; **5.** *med* (*postura del corpo*) laikysena.

stàzza *dkt m* **1.** tonāžas; **2.** *fam* gabaritas.

stàzzo *dkt v* žařdis, gařdas; āptvaras.

stécca *dkt m* **1.** (*di legno*) lentėlė; leñtjuostė; (*di*

metallo) virb(al)as; (*piatta*) plokštėlė; ♦ *s. di balena* banginio ūsas; **2.:** *s. da biliardo* biliardo lazda; **3.:** *s. di cioccolato* šokolado plytelė; *s. di sigarette* cigarėčių blėkas; **4.** *med* įtvaras; **5.** *mus* (*stonatura*) detonacija; fėlšas; **6.** *sport* (*da hockey*) riėdmuša.

steccàre *vksm* (*stēc-*) **1.** *med* įtvėrti; uždėti įtvarą; **2.** (*una nota*) detonuoti; sudainuoti (/ sugrėti *ir pan.*) klaidinga nātą.

steccàto *dkt v* tvorė; āptvaras.

stechchétto *dkt v*: ♦ *fam mēttēre a s., tenere a s.* (*qc*) priversti (*kq*) laikytis diėtos; neduoti (*kam*) vėlgti; *ēssere a s.* laikytis diėtos.

stechchino *dkt v* dantų krapštukas.

stechchire *vksm* (*-isc-*) nudėbti (iš karto).

stechchito, -a *bdv* **1.** sudžiūvęs; **2.:** *morto s.* užmuštas (iš karto); **3.:** *fam lasciare s.* apstulbinti.

stēcco *dkt v* **1.** virbas, žabas; (sausà) šakėlė; (*bastoncino*) pagaliukas; **2.** *fig* (*di qcn*) džiūsnà com.

stēle *dkt m* stelà (*paminklo rūšis*).

stēll||a *dkt m* **1.** žvaigždė; (*t.p. stellina*) žvaigždutė; *le ~e brillano* žvaigždės mīrga / tvīska; ♦ *s. cadente* kriūntanti žvaigždė; *la buona* (*la cattiva*) *s.* (ne)laiminga žvaigždė; *s. polare* šiaurinė žvaigždė; *fig* kėlrodė žvaigždė; *la s. del mattino* aušrinė; *la s. della sera* vakarinė; *salire alle ~e* (*di prezzi*) baīsiai (*pa*)brangti; *levare alle ~e* iškėlti ĩ padanges; *ho visto le ~e* žvaigždės pasirėdė / pasipylė (mān) akysė; *il petrōlio ē alle ~e* nāftos kaina astronominė; **2.** (*star dello spettacolo*) žvaigždė; *le ~e del cinema* kīno žvaigždės; **3.** (*oggetto, figura e sim. a stella*) žvaigždė; žvaigždutė; *s. a cinque punte* penkia-kampė žvaigždė; *hotel a tre ~e* trijų žvaigždūčių viėbutis; *bot s. alpina* (ālpinė) liūtpėdė; *bot s. di Natale* Kalėdų žvaigždė, puansėtija; *zool s. marina* jūrų žvaigždė; ♦ *s. filante* ser-pantinas.

stellāre *bdv* **1.** žvaigždžių; žvaigždės; **2.** *fig* (*di prezzo*) astronominis; **3.** *fig* (*fenomenale*) fenomenalus.

stellātō, -a *bdv* žvaigždėtas.

stellétta *dkt m* mil žvaigždutė.

stēlo *dkt v* **1.** stėbas (*augalo*); **2.** *fig* (*gambo*) kojėlė; (*fusto*) stėvas; *lāmpada a s.* toršėras.

stēmma *dkt v* hėrbas.

stemperāre *vksm* (*stēm-*) **1.** ĩmaišyti; (*sciogliere*) tirpdyti; **2.** *fig* (su)švelninti.

stempiātō, -a *bdv* pliktelėjęs (priė smilkinių).

stendārdo *dkt v* hėrbinė vėliava (*ppr. nešiojama*).

stēndere* *vksm* **1.** (*le braccia, le gambe*) ištėsti; **2.** (*distendere*) (*pa*)klėti (*-i, už-*); (*spiegare*)

(*pa*)tėsti; (*svolgendo*) ištėsti; *s. il lino* klėti linūs; *s. i panni* džiaustyti / (*pa*)džiauti skalbinius; *s. la tovaglia* ištėsti staltiesė; **3.** (*far giacere*) (*pa*)guldyti; **4.** *fam* (*abbattere*) partreñkti; pargriauti; (*uccidere*) paklėti; **5.:** *s. la pasta* (iš)kočiėti tėsłą; *s. la vernice* (už)tėpti dažūs; **6.** *fig* (*scrivere*) (su)rašyti; *s. un verbale* rašyti protokolą; rašyti pareiškimą.

► **stēndersi** *sngr* **1.** (*di qcn*) ĩssitiėsti; atsigulti;

2. (*di qcs*) driėktis, nusidriėkti; plytėti.

stendibiancheria *dkt v nkt* skalbinių džiovyklà.

stenografāre *vksm* (*-nò-*) stenografuoti.

stenografia *dkt m* stenografija

stenōgrafo, -a *dkt v/m* stenografīninkas -ė.

stenogrāmma *dkt v* stenogramà.

stent||āre *vksm* [*A*] (*stén-*) **1.** (*a far qcs*) suñkiai / vargaīs negalaīs (*kq* daryti); *s. a imparare* suñkiai mokyti; *~ai a riconōscerlo* vīs atpažinaū; *~o a crēderti* mán sunkū tavimī tikėti; **2.** (*tribolare*) vargti.

stentāt||o, -a *bdv* **1.** ātliktas (/ pasiėktas *ir pan.*) vargaīs negalaīs; *maggioranza ~a* trapī daugumà; *vittōria ~a* vargaīs negalaīs išplėštà pėrgalė; **2.** (*con stenti*) vargingas; **3.** (*non sciolto*) nesklandūs; *passo s.* netvirtà eīsenà; *parlare un italiano s.* suñkiai kalbėti itāliškai; **4.** (*di vegetale*) nuskuřdės.

stént||o *dkt v* **1.** (*ppr. dgs ~i*) vargas; vargimas; *una vita di ~i* varganas gyvėnimas; **2.:** ♦ *a s.* vargaīs negalaīs; vīs (nė vīs);

stentōreo, -a *bdv* griausmingas (*apie balsq*).

stēppa *dkt m* geogr stėpė.

stērco *dkt v* mėšlas; ĩsmatos pl.

stēreo *nkt* **1.** *bdv* stereofōninis; *cūffie s.* stereofōninės ausinės; **2.** *dkt v* (*t.p. impianto s.*) muzikinis cėntras; stereoaparaturà.

stereofonia *dkt m* stereofōnija.

stereofōnico, -a *bdv* stereofōninis.

stereotipātō, -a *bdv* stereotīpinis.

stereotipo *dkt v* stereotīpas.

stēril||e *bdv* **1.** nevaisingas, sterilūs; *cōppia s.* nevaisinga porà; **2.** (*di terra*) nederlingas; nenašūs; **3.** (*sterilizzato*) sterilūs; **4.** *fig* bevaīs, nevaisingas; bėrgždžias; *discussione s.* bevaīsė diskūsija; *sforzi ~i* tūščios pāstangos.

sterilità *dkt m* **1.** nevaisingumas, sterilumas; *s. femminile* (*maschile*) mōters (vėro) sterilumas; **2.** (*di terra*) nederlingumas; nenašumas; **3.** *fig* nevaisingumas; bėrgždumas.

sterilizzāre *vksm* med sterilizuoti.

sterilizzaziōne *dkt m* med sterilizacija; (*l'azione*) sterilizāvimas.

sterlina *dkt m* stērlingas; (*lira*) *s.* svāras (stērlingū).

stermināre *vksm* (stēr-) išžudyti; (*animali, pian-te*) išnaikinti; sunaikinti.

stermināto, -a *bdv* (*ampio*) begalinis; neāpimamas.

sterminio *dkt v* išžudymas; (*t.p. s. di massa*) māsinis naikinimas; *campo di s.* naikinimo stovyklā.

sterno *dkt v anat* krūtinkaulis.

sterōide *dkt v chim* steroidas.

sterpāglia *dkt m* žabaī *pl*; brūzgynas.

stērpo *dkt v* stābaras, stāgaras; (*arbusto stentato*) krūmókšnis.

sterrāt||o, -a *bdv*: *strada ~a* vieškelis, neasfaltuotas / nēgrįstas kėlias.

sterzāre *vksm* [A] (stēr-) **1.** (*di qcn*) (pa)sukti vaīrą; **2.** (*di veicolo*) staigā pasukti / mėstis.

sterzāta *dkt m fig* lūžis; pėrsilaužimas.

stērzo *dkt v* vaīras.

stės||o, -a *bdv, dlv* **1.** pātiestas; paklėtas; (*spalmato*) ūžteptas; *panni ~i* išdžiaustyti skalbiniai; **2.** (*poggiato*) paguldytas; **3.** *fam* (*sfinito*) nusibaigęs; **4.** *fam* (*senza soldi*) plėkas (*be pinigų*); *t.p. ⇒ stėndere*.

stėss||o, -a **1.** *bdv* tās pāts *masc*, tā patī *femm*; (*uguale*) vienėdas; lėgus; tėks -iā pāt; *la ~a cosa* tās pāts; *lo s. giorno* tāj pāčią diēnā; *nello s. appartamento* tamē pačiamē butē; vienamē butē; *ripėtere le ~e cose* kartėti tāj pātį; ♦ *allo / nello s. modo* vienėdai; *allo / nello s. tempo* vėnu metū; **2.** *bdv* (*rafforzativo*) pāts -i; *lui s.* jīs pāts; *oggi s.* šiañdien pāt; *con i miei ~i occhi* savo patiēs (/ pačios) akimīs; *fiducia in sé s. / ~i* pasitikėjimas savimi; *chiūdersi in sé s.* užsisklėsti savjė; *conosci te s.* pažĩnk savē; *io s. ho visto tutto* āš pāts viskā mačiaū; *i suoi ~i amici lo criticano* pātys jō draugāi jĩ kritikuoja; nēt jō draugāi jĩ kritikuoja; *ama il prōssimo tuo come te s.* mylėk sāvō aĩtimā kaip savē pātį; ♦ *fine a sé s.* savitikslis; *il fatto s. che...* pāts fāktas, kād...; **3.** *bdv, iv* (*suddetto*): *redigere il contratto e firmare lo s.* sudarýti sūtartį ir jā pasirašýti; ♦ *su richiesta dello s.* patiēs prāšymu; **4.** *iv*: *lo s.* tās pāts; tėks pāt; *la ~a* tāj patī; tókia patī; *il prezzo ē lo s.* kaina tókia patī; *tu sei sempre lo s.* niekadā nepasikeĩsi; *bisogna fare lo s.* reikia darýti tāj pātį; ♦ *fa lo s., ē lo s.* tai tās pāts; nesvarbū; niėko tókio; *kaip prv lo s.* vis tiek; *kaip prv grazie lo s.* āčiū ir ūž tiek.

stėsūra *dkt m* **1.** surāšymas; (*stipulazione*) sudarymas; **2.** (*di opere*) redākcija; redagāvimas; *prima s.* jūdraštis; **3.** (*strato di qcs*) slėuksnis.

stetoscōpio *dkt v* stetoskėpas.

steward ['stju:əd, 'stjuəd] *dkt v nkt* stiuardas.

stia *dkt m* vištų narvėlis.

stick [stik] *dkt v nkt*: ♦ (*in*) *s.* pieštukinis *agg*.

stigmatē *dkt m dgs rel, stor* stėgmos.

stigmatizzāre *vksm* (pa)smeĩkti; (su)peĩkti.

stilāre *vksm* sudarýti; (su)rašýti.

stile *dkt v* **1.** stėlius; *s. architettōico* architektūros stėlius; *s. barocco* barėko stėlius; *s. cancelleresco* kanceliārinis stėlius; *s. cōmico (ėpico, trāgico)* kėmiškas (ėpinis, trāgiškas) stėlius; *s. innovativo* pažangūs stėlius; *di / in s. gōtico* gotikinis, gėtikos stėliaus; ♦ *in grande s.* prašmatnūs *agg*, didingas; prašmatniaĩ; **2.** (*modo di fare e sim.*) būdas, stėlius; manierā; *lo s. di un pittore* dailininko manierā; *lo s. di Mozart* Mėcarto stėlius; *s. di vita* gyvėnimo būdas / stėlius; gyvėnsena; *s. hippy* hėpių stėlius; *ē nel suo s.* tai jō stėlius; *lett stil novo* „naujasis stėlius“ (*Italijos XIII a. poezijos stėlius*); *sport s. libero* laisvāsīs stėlius, krāulis; **3.** (*gusto*) stėlius; skėnis; (*eleganza*) stėlingumas; *romanzo privo di s.* mēnko stėliaus romānas; *non avere s.* neturėti stėliaus / skėnio; ♦ *con s.* stėlingai; **4.** (*taglio di un abito*) fāsėnas.

stilėto *dkt v* stilėtas (*toks durklas*).

stilista *dkt v/m* (drabūzių) dizaineris -ė.

stilistico, -a *bdv* stėliaus; stėlistinis.

stilizzāre *vksm* stilizuoti.

stilizzāto, -a *bdv, dlv* stilizėutas.

stilla *dkt m* lašėlis; *s. di rugiada* rasės lašėlis.

stillāre *vksm* **1.** *tr* liėti lašaĩs; lašinti; **2.** *intr* [E] lašėti, varvėti; (*filtrare*) suĩktis.

stillicidio *dkt v fig* nesibaĩgianti vĩrtinė (*ppr. kažko negero*); (*lenta tortura*) lėtas kankinimas.

stilnovista *dkt v lett* „naujojo stėliaus“ poėtas.

stilogrāfi||co, -a *bdv*: (*penna*) ~ca pārkeris, automātinis plunksnākotis.

stim||a *dkt m* **1.** (*valutazione*) (i)vėrtinimas; (*calcolo*) apskaičiāvimas; (*di prezzo*) įkainojimas; vertės nustātymas; *secondo alcune ~e* kai kuriaĩs skaičiāvimais; *fare una s.* įvėrtinti; pateĩkti įvėrtinimą; **2.** (*valore stimato*) apytikslė vertė; **3.** (*buona opinione*) pagarbā; gerbimas; *avere s. (di qcn)* gerbti (*kq*), vėrtinti.

stimāre *vksm* **1.** (i)vėrtinti; (*stabilire il prezzo*) įkainoti; ♦ *s. a occhio* nustatýti iš akiēs; **2.** (*ammirare*) gerbti; vėrtinti; **3.** (*ritenere qcn qc*) laĩkyti (*kq kuo*).

► **stimārsi** *sng* laĩkyti savē (*kuo*).

stimāto, -a **1.** *bdv* puikiēs reputācijės; (didžiaĩ) gerbiāmas; **2.** *dlv* apytiksliai nustātýtas.

stimmate *dkt m dgs ⇒ stigmatē*.

stimolànte *bdv* patrauklūs; skātinantis veīkti; intriguojantis.

stimolàre *vksm* (*sti-*) **1.** (pa)skātinti; stimuliuoti; *s. a. partecipare, s. alla partecipazione* skātinti dalyvauti; **2.** (*suscitare*) (pa)žādinti; *s. la fantasia* žādinti vaizduotė; **3.** *fisiol* dirginti; jau-dinti.

stimol||o *dkt v* **1.** paskatà, stīmulas; skātinimas; ♦ *senza ~i* bė interēsų; apātiškas; **2.** (*esigenza*) póreikis; *lo s. della fame* póreikis válgyti; *s. sessuale* lytinis póreikis; **3.** *fisiol* dirgīklis; jau-dīklis; stīmulas; *s. nervoso* nērvinis jaudīklis.

stincò *dkt v* blauzdà; (*l'osso*) blauzdīkaulis; ♦ *s. di santo* šventuolis -ė.

stingere* *vksm* **1.** *intr* [A, E] (nu)blūkti, išblūkti; **2.** *tr* (nu)blūkinti, išblūkinti.

► **stingersi** *sng* ⇒ **stingere** **1.**

stipàre *vksm* (su)grūsti, prigūsti; (su)kīmšti.

► **stipàrsi** *sng* grūstis, susigrūsti.

stipàto, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) susigrūdęs; **2.** (*di qcs*) pėrpildytas (*ko*); pilnutėlis.

stipendiàto, -a *bdv, dlv* gāunantis àlgà / atlyginimà.

stipendiàre *vksm* (*-pén-*) (*qcn*) išmokėti (*kam, darbuotojams ir pan.*) atlyginimà.

stipéndio *dkt v* atlyginimas; (*retribuzione*) dárbo užmokestis; (*salario*) algà.

stipite *dkt v* staktà (*vertikali rėmo dalis*).

stipulàre *vksm* (*sti-*) sudaryti; *s. un contratto* sudaryti sūtartį; (*firmarlo*) pasirašyti sūtartį.

stiracchiàre *vksm* (*distendere*) (iš)tiēsti.

► **stiracchiàrsi** *sng* rāžytis, raivytis.

stiraménto *dkt v* (*t.p. s. muscolare*) pa(si)temptimas; (*procurarsi uno s. (a qcs)*) pasitempti (*kq*).

stiràre *vksm* **1.** (*col ferro da stiro*) (iš)lýginti (*lygintuvu*); **2.** (*stendere le gambe e sim.*) (iš)tiēsti.

► **stiràrsi** *sng* **1.** ⇒ **stiracchiàrsi**; **2.** (*un muscolo*) pasitempti (*raumenį*); **3.** (*qcs con il ferro da stiro*) išsilýginti (*kq lygintuvu*), lýgintis.

stiratūra *dkt m* lýginimas (*lygintuvu*).

stiro *dkt v nkt*: ♦ *asse da s.* lýginimo lentà; *ferro da s.* lygintuvas, laidynė.

stirpe *dkt m* giminė; padermė; (*la discendenza*) pālikuonys *pl*, palikuōniai *pl*; *di nobile s.* kilmingas *agg*; ♦ *la s. di Adamo* Adōmo vaikai (žmonija).

stitchézza *dkt m* med vidurių užkietėjimas.

stítico, -a *bdv* sėrgantis vidurių užkietėjimu.

stiva *dkt m* (laivo) triūmas.

stivà||e *dkt v* aulinis bātas; aulinis; (*di gomma*) bōtas, guminis bātas; (*da pesca, caccia*) pušnīs -iēs *femm*; *méttersi (tògliersi) gli ~i* apsiaūti (nusiaūti) auliniūs; ♦ *lo S. „Bātas“ (Italijos*

pravardė); *dei miei ~i* niēkam tīkēs; ♦ *flk il Gatto con gli ~i* batūotas kātinās.

stivalétto *dkt v* aulinūkas.

stivàre *vksm* (i)krāuti (ĩ laivà / ĩ triūmà *ir pan.*).

stizza *dkt m* papykimas; pāpykis; *avere un moto di s.* piktaĩ sureagūoti.

stizzire *vksm* (*-isc-*) pāpýkdyti.

► **stizzirsi** *sng* pāpýkti, užpýkti.

stizzóso, -a *bdv* irzlūs; ūmūs, staigūs.

stoccafisso *dkt v* džiovinta mėnkė.

stoccàggio *dkt v* sandėliāvimas.

stoccàre *vksm* (*stòc-*) sandėliuoti, (i)dėti ĩ sán-dėlj.

stoccàta *dkt m* **1.** sport dūris; tušė; **2.** fig igėlimas.

stòffa *dkt m* **1.** mēdziaga; (*tessuto*) audinys; *di s.* mēdziaginis *agg*; **2.** fig igimti gabūmai *pl*.

stoicismo *dkt v* filos, fig stoicizmas.

stòico, -a **1.** *bdv* stōjiškas (*ir prk*); stōikų; **2.** *dkt v* stōikas (*ir prk*).

stoino *dkt v* ⇒ **stuoino**.

stòla *dkt m* **1.** rel stulà; **2.** (*t.p. s. di pelliccia*) kailinis šalikas.

stòlido, -a *bdv* ⇒ **stólto**.

stólto, -a **1.** *bdv* kvaīlas, paīkas; **2.** *dkt v/m* kvailys -ė; neišmānėlis -ė.

stomacàre *vksm* (*stò-*) pýkinti (*ir prk*).

stomachévole *bdv* šleikštūs, kōktūs; (*nauseante*) pýkinantis (*ir prk*).

stòmaco (*dgs -ci/-chi*) *dkt v* **1.** skrañdis; *bruciore di s.* rémuo; ♦ *a s. pieno* pavālgius, pō valgio; *a s. vuoto* nevālgius; *avere qc sullo s.* nevirškinti (*ko*) (*ir prk*); fig neapkęsti (*ko*); *avere uno s. di ferro* turėti geležinį skrañdį; *dare di s.* vėmti; **2.** (*pancia*) pilvas.

stomatologia *dkt m* med stomatolōgija.

stomatòlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* stomatolōgas -ė.

stonàre *vksm* (*stò-*) **1.** *tr* nukrýpti nuō tōno (*gro-jant, dainuojant*), detonuoti; nepatāikyti ĩ tōnà; **2.** *intr* fig (*con qcs*) nesidėrinti (*prie ko*), netikti.

stonàt||o, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) nemókantis dainuoti; **2.:** *una nota ~a* klaidinga natà; **3.** (*scordato*) išsidėrinęs; **4.** fig nē vietoje; netiñkamas.

stonatūra *dkt m* **1.** nukrypimas nuō tōno, detonāvimas; klaidinga natà; **2.** fig netiñkamas dāliskas.

stop [stɒp] *nkt* **1.** *jst* stòp!; stók!; stókite!; **2.** *dkt v* (*il segnale*) stābdymo signālas, stòp žėnklas *fam*; **3.** *dkt v* (*la luce*) stabdžių šviesà; **4.** *dkt v* (*punto*) tāsкас; **5.** *dkt v* sport kāmualio susi-stābdymas.

stóppa *dkt m* pākulos *pl*.

stopper *dkt v nkt sport* vidurio gynėjas.

stoppare *vksm (stòp-)* **1.** (su)stabdyti; **2.** *sport (nel calcio)* su(si)stabdyti (kamuolį); **3.** *sport (nel basket)* blokuoti.

stoppàta *dkt m sport (nel basket)* blòkas.

stòppi||**a** *dkt m (ppr. dgs ~e)* ražiena; šiaudai *pl.* **stoppino** *dkt v* dągtis.

stoppòso, -a *bdv 1.: capelli ~i* plaukai kaip pūkulos; **2.** (*di alimenti*) skaidulingas; kietas.

stòrcere* *vksm 1. (deformare)* iškreipti; (*piegare*) išlenkti; sulekti; ♦ *s. la bocca, s. le labbra* patempti lūpą; *s. il naso* raukyti nosį; **2.** *fig* ⇒ **distòrcere**.

► **stòrcersi** *sng* **1.** išlenkti; (*di fianco*) klėpti; (*in due*) sulinkti; **2.** (*qcs*) išsisukti (*kq*).

stordiménto *dkt v* apsvaigimas.

stordire *vksm (-isc-)* (ap)svaiginti; (*assordare*) apkuftinti; (*con un colpo*) pritrenkti (*ir prk*).

► **stordirsi** *sng* svaigintis; apsvaigti.

stordito, -a **1.** *bdv, dlv* pritrenktas, trenktas; apsvaigęs; **2.** *dkt v/m* išsiblāškėlis -ė, prietranka *com*.

stòri||**a** *dkt m 1.* istorija; *s. antica (contemporanea, medievale, moderna)* senovės (šiuolaikinė, viduramžių, naujųjų amžių) istorija; *s. universale* visuotinė istorija; *la s. d'Italia (della Lituania)* Italijos (Lietuvos) istorija; *s. dell'arte (della filosofia)* menų (filosofijos) istorija; *med s. clinica* ligos istorija; ♦ *s. naturale* gamtotyra; *passare alla s.* įeiti / patėkti į istoriją; *il resto è s.* toliau visį žino kaip baigėsi; **2.:** *fam iscriversi a s.* įstoti į istorijos fakultetą; **3.** (*narrazione*) pasakojimas, istorija; (*descrizione*) aprašymas; (*favola*) pasaka; (*racconto*) apysaka; **4.** (*vicenda*) istorija; (*affare*) reikalas; *una s. sporca* nešvari istorija; *una s. vecchia* senas reikalas; *una s. di violenza* smūto istorija; ♦ *senza s.* bė intrigos; neypatingas *agg*; *la solita s.* seną giesmę; *che cos'è questa s.?* kàs čià dēdasi?; **5.** *fam (t.p. s. d'amore)* meilės istorija; romānas; **6.** (*frottole*) pasaka, istorija; (*pretesto*) pretėkstas; ♦ *poche ~e, niente ~e, senza tante ~e* jokių atsikalbinėjimų!; *fare (delle) ~e* atsikalbinėti; *sono tutte ~e!* nesąmonės!; nepasakok!

stòri||**co, -a** **1.** *bdv* istorinis; (*della storia*) istorijos; *archivio s.* istorijos archyvas; *documento s.* istorinis dokumentas; *fatti ~ci* istoriniai faktai; *romanzo s.* istorinis romānas; *ling grammatica ~ca* istorinė gramatika; ♦ *centro s.* senāmiestis; **2.** *bdv (tipico della storia)* istoriškas; *verità ~ca* istoriška tiesa; **3.** *bdv fig (memora-*

bile) istorinis; *una visita ~ca* istorinis vizitas; **4.** *dkt v/m* istorikas -ė.

storièlla *dkt m (barzelletta)* anekdotas.

storióne *dkt v zool* sturys.

stormire *vksm [A] (-isc-)* šlamėti; šiugždėti.

stórmo *dkt v 1.* pułkas, būrys; spiėčius (*ir prk*); *uno s. di zanzare* uodų spiėčius; **2.** *mil (di aerei)* eskadrilė.

stornàre *vksm (stòr-)* **1.** nukreipti; atitólinti; *s. un pericolo* nukreipti pavojų; **2.** (*qcn da (far) qc*) atkalbėti (*kq nuo ko*); **3.** *fin (rettificare)* stornuoti; (*modificare uno stanziamento*) pėrkelti lėšas.

stornèllo *dkt v lett* stornėlis, ritornėlis.

stórno I *dkt v fin (rettifica)* stòrno; (*trasferimento di fondi*) lėšų pėrkėlimas.

stórno II *dkt v zool* varnėnas.

storpiàre *vksm (stòr-)* **1.** (*menomare*) (su)lúošinti; **2.** *fig* iškraipyti; (*deturpare*) (su)darkyti; *s. un cognome* iškraipyti pavardę.

storpiatūra *dkt m fig* iškraipymas.

stórpio, -a **1.** *bdv* lúošas; sulúošintas; **2.** *dkt v/m* luošys -ė.

stórta *dkt m 1.* *fam* išsisukimas; *prēndersi una s. (a qcs)* išsisukti (*kq*); **2.** *chim* retorta.

stortézza *dkt m* kreivumas.

stórt||**o, -a** **1.** *bdv* kreivas; netiesūs; (*che si è storto*) sukrypęs; (*curvo*) lenktas; *gambe ~e* kreivos / šleivos kójos; *naso s.* netiesi nosis; **2.** *bdv (inclinato)* kreivas; pakrypęs; nelýgus; *il quadro è s.* pavėiklas pakrypęs; **3.** *bdv fig fam: una giornata ~a* blogà dieną; **4.** *prv* skersai, kreivai; *scrivere s.* kreivai rašyti; ♦ *andare s.* nesisėkti; *guardare s. (qcn)* skersai (pa)žiūrėti (*i kq*).

stortūra *dkt m (ingiustizia)* neteisybė.

stovigli||**a** *dkt m (ppr. dgs ~e)* indas; *lavare le ~e* plauti indus.

stra- priešdėlis: *pirmoji sudurtinių žodžių dalis, paprastai rodanti ko viršijimą (pvz., stracàrico), taip pat su stiprinamąja reikšme (pvz., strarico, stravincere, strabene).*

stràbico, -a **1.** *bdv* žvairas; **2.** *dkt v/m* žvairakis -ė.

strabiliànte *bdv* nerealus.

strabiliàre *vksm (-bi-)* apstułbinti.

strabismo *dkt v med* žvairumas.

strabuzzàre *vksm: s. gli occhi* akis vartyti (*blogai pasijutus*); (*spalancarli*) išpūsti akis.

strabocchévole *bdv (di folla)* tūkstantinis.

stracàrico, -a (*v dgs -chi*) *bdv* pėr daug apkrāutas, pėrkrautas.

straccétto *dkt v dimin* skudurėlis, skuduriukas.

stracchino *dkt v gastr* „strakīnas“ (*minkštas Lom-bardijos sūris*).

stracciare *vksm* **1.** plēsti; (*più volte*) (su)plēšyti, (su)draskyti; *s. un foglio* suplēšyti lāpa; *t.p.* ⇒ **strappare**; **2.** *fig fam* lengvai sutriūškinti; triūškinamai nugalėti.

► **stracciarsi** *sng* **1.:** ♦ *s. le vesti* „pērsiplēsti drabužius“ (*demonstratyvai pasipiktinti*); **2.** ⇒ **strapparsi**.

stracciatella *dkt m gastr* „stracatēlā“ (*plombyras su šokolado gabaliukais*).

stracciato **||o, -a** *bdv, dlv* **1.** suplēšytas; *un foglio* s. suplēšytas lāpas; **2.** *fig:* *prezzi* ~i juokā kēliančios kāinos; žemiausios kāinos.

straccio **I** *dkt v* **1.** skūduras; (*panno*) (pa)šluost-tē, mazgōtē; *lavare / pulire con lo s.* (nu)šluo-styti; *passare lo s. suī pavimenti* pašluostyti grindis; ♦ *ridursi uno s.* nusikālti; *mī sento uno s., sono uno s.* jaučiuosi išsēkēs -usi; nusika-mavaū; **2.** *spreng* (*ppr. dgs ~ci*) skārmalas, skūduras; ♦ *di ~ci* skudurinis; **3.** *fig fam:* *uno s. (di qcs)* menkiāusias agg; *non hai uno s. di prova* neturī nē menkiāusio įrōdymo; *non tro-va uno s. di marito* nerañda sāu vīro, kād īf kōkio.

stracci **||o II, -a** *bdv:* *carta ~a* makulatūrā.

staccione, -a *dkt v/m* **1.** nuskūrēlis -ē; driskius -ē, skarmālius -ē; **2.** *fig* skuřdžius -ē.

stracotto, -a *bdv* pėrvirēs; pėrkeptas.

strada **||a** *dkt m* **1.** kēlias; gātvē; *in s., per (la) s.* gātvėje; *la s. per Vilnius* Vilniaus kēlias; *una s. brutta (larga, polverosa)* bjaurūs (dulkētas, pla-tūs) kēlias; *s. maestra (secondaria)* pagrindinis (šalutinis) kēlias; *s. pedonale* pėsčiųjų gātvē; *s. senzuscita* aklāgatvis (*ir prk*); *il codice della s.* kelių eismo taisyklės *pl*; *attraversare la s.* pėr-eiti (pėr) gātvē; *córrere per s.* bēgti gātvē; *cos-truire (riparare) una s.* (nu)tiēsti ((pa)taisyti) kēliā; *uscire di s.* nuvažiuoti nuō kēlio; *la s. porta in città* kēlias vėdā ī miēstā; ♦ *s. ferra-ta* geležinkelis; *s. statale* magistrālinis kēlias; plēntas; *l'uomo della s.* žmogūs iš gātvės; *tra-sporto su s.* automobilių transpōrtas; *finire in s.* atsidūrti gātvėje; *flk tutte le ~e portano a Roma* visi keliai vėdā ī Rōmā; **2.** (*percorso*) kēlias (*ir prk*); maršrūtas; *una s. lunga* ilgas kēlias; *la s. del filobus* troleibūso maršrūtas; *chiedere / domandare la s.* pa(si)klāusti kēlio; *indicare (sapere) la s.* nurōdyti (žinōti) kēliā; *pērdere la s.* nuklōsti; *stai sbagliando s.* nē tuō keliū važiuōji; *fig la s. per il successo* kēlias ī pasisēkima; ♦ *a metà s.* pusiaūkelėje; *di s., in s., lungo la s.* pakeliuī; *sulla s. di casa* pakeliuī

namō; *a un'ora di s.* valandā kēlio; *fare s. (a qcn)* rōdyti (*kam*) kēliā; *fig (t.p. aprire la s.)* atvėrti kēliā; *farsi s.* skintis kēliā, prasiskinti kēliā (*ir prk*); *s. facendo* pakeliuī; *andare per la propria s.* eiti sāvo keliū (*ir prk*); *tagliare la s.* užkiřsti kēliā; *hai ancora tanta s. davanti* tāu dār vīskas priēs akis; *sono di s.* mán pakeliuī; *fig essere fuori s.* klōsti; *fig mettere / portare fuo-ri s.* išvēsti iš kēlio; *fig portare sulla s. sbagliata, portare sulla cattiva s.* nuvēsti klōstkeliais; *fig prendere un'altra s.* pasūkti kitā linkmē; **3.** *fig (mezzo): tentare tutte le ~e* išbandyti visūs ke-liūs; *non vedo / c'è altra s.* kito kēlio nērā, na-mataū kito kēlio.

stradale *bdv* kēlio; kelių; *incidente s.* autoavā-rija; *lavori ~i* kēlio darbai; *polizia s. (t.p. dkt v la s.)* kelių policija; *segnale s.* kēlio ženklas; *còdice s.* kelių eismo taisyklės *pl*; ♦ *anello s.* žiedinė magistrālē.

stradiciola *dkt v dimin* keliukas; šūnkelis.

strafalcione *dkt v* kvailiausia klaidā.

strafare* *vksm* [A] pėrsistengti.

straforo *dkt v:* ♦ *di s. (di nascosto)* slapčią.

strafottente *bdv* akiplēšiškas; įžūlus.

strafottenza *dkt m* akiplēšiškumas; įžūlumas.

strag **||e** *dkt m* **1.** žudynės *pl*; skerdynės; (iš)žū-dymas; *fig le ~i sulle strade* kāras keliuosē; *fig all'esame è stata una s.* pėf egzāminā daugelis susikiřto; **2.** (*rovina*) sunaikinimas; pražūtis -iēs; ♦ *fare s. (di qcs)* sunaikinti (*kq*); *fig far s. di cuori* būti širdžių ēdikū -ē.

stralciare *vksm* (at)skirti; (*in un calcolo*) atskai-čiuoti; *dir s. un processo* išskirti bylą (ī ātskirā).

stralunare *vksm* (-lū-): *s. gli occhi* akis vartyti (*blogai pasijutus*); (*spalancarli*) išvērti akis.

stralunato **||o, -a** *bdv* apsvaigēs; *con gli occhi ~i* išvērtēs agg akis.

stramazare *vksm* [E] (*t.p. s. a terra*) sudribti (añt žēmēs); parpūlti, pardribti.

stramberia *dkt m* keist(en)ybē.

strambo, -a *bdv* keistas; savōtiškas; (*svitato*) kūok-telējēs.

strampalato, -a *bdv* (*assurdo*) nesāmoningas; (*fuori di testa*) trēnkta, priplaūkēs *fam*.

stranamente *prv* **1.** keistaī; **2.** (*come inciso*): *s. ...* keista...

stranézza *dkt m* **1.** (*l'essere strano*) keistūmas; **2.** (*cosa strana*) keistenybē; (*atto strano*) kei-stas pōelgis.

strangolare *vksm* (*stran-*) smāugti (*ir prk*); (*ucciden-do*) pasmāugti.

straniér **||o, -a** *bdv* **1.** užsienio; svētimas; užsieni-nis; kitōs / svetimōs šaliēs; iš užsienio; *cittadi-*

no s. užsienio valstybės piliėtis; *migliore film* s. geriausias užsienio filmas; *lingua ~a* užsienio kalbà; *òspiti ~i* svečiai iš užsienio; **2.** *dkt v/m* užsieniėtis -ė; svetimšalis -ė; **3.** *dkt v sport* legioniėrius.

stràno, -a *bdv* **1.** keistas; savotiškas; (*solo di qcs*) neįprastas; *in modo* s. keista; *per quanto* s. kàd ir kaip keista; *un sogno s., uno strano* s. keistas sapnas; *un tipo s., uno s. tipo* keistas žmogus; *ha un aspetto* s. keista; atròdo; *suona* s. keista; skambà; ♦ *s. che...* keista, kàd...; *non ci trovo niente di* s. niėko keisto; (*non sorprende*) niėko nuostabaus; **2.** *kaip dkt v: lo* s. taĩ, kàs keista.

straordinariamėnte *prv* nepaprastaĩ.

straordinarietà *dkt m* nepaprastumas.

straordinàr||io, -a **1.** *bdv* (*non ordinario*) neeilinis; (*speciale*) specialus(is); nepaprastas; *congedo* s. specialiòsios atòstogòs; *poteri ~i* nepaprastieji igaliòjimai; *seduta ~ria* neeilinis pòsėdis; **2.** *bdv* (*incredibile*) nepaprastas; ispūdingas; ypatingas; *vista ~ia* ispūdingas vaĩzdas; **3.** *dkt v* (*ppr. dgs ~i, lavoro s., ore ~e*) viršvalandžiai *pl*; *fare gli ~i* dirbti viršvalandžius.

strapazzàre *vkms* **1.** (*vessare*) ėngti; **2.** (*sciupare*) sudirbti; baĩsiai (su)gadinti (*ir prk*); (*stropicciare*) maĩgyti; (*sformare*) užtampyti; *fig s. una canzone* sudarkyti dàinà.

► **strapazzàrsi** *sng* pėrvargti; (*di lavoro*) pėrsidirbti; (*trascurarsi*) neprisižurėti.

strapazzàt||o, -a *bdv*: *gastr uova ~e* plaktà kiaušiniėnė sg.

strapàzzo *dkt v* **1.** į(si)tempimas; vaĩgas; **2.** ♦ *da* s. niėkam tikėš agg; *médico da* s. šundaktaris; *scrittore da* s. rašėva *masc*.

strapién||o, -a *bdv* **1.** pėrpildytas; (*fino all'orlo*) sklidinas; *la sala era ~a* sàlė bũvo pilnũt pilnutėlė; **2.** (*di cibo*): *sono* s. pėrsivalgiau.

strapiómbo *dkt v* (labai) statũs skaĩdis; (*burro-ne*) bedũgnė; ♦ *a* s. stàtmenas.

strappalàcrime *bdv nkt* ašarĩngas (*jaudinantis*).

strapp||àre *vkms* **1.** (iš)plėsti; ištraukti; (*con le radici*) (iš)ràuti; (*pelì, piume e sim.*) (iš)pėsti; *s. via* nuplėsti; atplėsti (*ir prk*); *s. un bottone* ištraukti sąga; *s. una ciocca di capelli* išpėsti plaukų kũokštà; *s. le chiavi di mano* (*a qcn*) išplėsti (*kam*) iš raĩkų raktũs; *s. la maschera* (*a qcn*) nuplėsti (*nuo ko*) kàukę (*ir prk*); *s. una pagina da un libro* išplėsti knygòs lãpà; *il vento ha ~ato via il tetto* vėjas nuarėd / nuplėšė stógà; *fig s. un bambino alla madre* atplėsti vaĩkà nuò mótinos; *fig s. alla morte* išplėsti iš mirties nagũ; **2.** (*lacerare*) plėsti; drėksti; (*in due*) pėrplėsti; (*più volte*) (su)plėšyti, (su)draskyti; *s.*

un lenzuolo pėrplėsti paklòdę; *s. una lettera* suplėšyti lãiskà; **3.** *fig: s. una promessa* išgàuti pãžadà; *s. un sorriso* priveřsti nusišypsòti; išgàuti šypsenà; *sport s. il servizio* lãimėti geĩmà varžòvui padũodant; **4.** *kaip intr* [A] *tecn: la frizione ~a* sànkaba trũkčioja.

► **strappàrsi** *sng* **1.** (su)plėšyti; susiplėšyti; (*in un punto*) įplėšti; (*bucarsi*) praplyřti; (*scucirsi*) iširti; **2.** (*qcs*): *s. i capelli* rãutis plãukus (*ir prk*); *s. i pantaloni* susiplėšiaũ kėlnes; **3.** *sport* (*un muscolo*) patirti raumėns plyřimo trãumà; **4.** *sport* (*di muscolo*) plyřti (*raumeniui*); (*rompersi*) trũkti.

stràpp||o *dkt v* **1.** (*tirata*) trũkis; traukimas; *dare uno* s. trũktelėti; ♦ *a ~i* prieřokiais; *andare a ~i* trũkčioti; **2.** (*squarcio*) įplyřimas; plyřys; pròplėša; **3.** *sport* (*t.p. s. muscolare*) raumėns plyřimas; (*rottura*) raumėns trũkimas; **4.** *fig* (*dissidio*) nesutarimas; (*rottura*) atsiskyrimas; **5.** *fig fam* (*a una regola*) išimtis -iės *femm*; **6.** *fig fam* (*passaggio*) pavėžėjimas; *dare uno* s. pavėžėti.

straricco, -a *bdv* baĩsiai turtĩngas.

straripaménto *dkt v* (ũpės) išsiliejimas.

straripàre *vkms* (*strà-*) išsilieti iš krantũ.

strasciàre *vkms* (*strà-*) **1.** *s. i piedi* vilkti kójàs; brũkřėti kójomis; **2.** *fig s. le parole* lemėnti (žodžiũs).

► **strasciàrsi** *sng* šliaužti, vilktis; kėblinti.

stràsci||co (*dgs -chi*) *dkt v* **1.** šleifas; **2.** *fig* padarinỹs (*ppr. neigiamas*), pasekmė; *avere* (*degli*) *~chi* turėti pasekmĩ; **3.** *rete a* s. bradinỹs.

strass *dkt v nkt* blizgũtis; netikras deĩmantas.

stratagėmma *dkt v* gudrybė; (*trucco*) triukas.

stratėga *dkt v* stratėgas (*ir prk*).

stratėgia *dkt m* stratėgija (*ir prk*).

stratėgico, -a *bdv* stratėginis, stratėgiškas; *punto* s. stratėginis pũntkas.

stràt||o *dkt v* **1.** slũoksnius; klòdas; *uno s. di neve* (*di pólvore, di vernice*) sniego (dũlkių, dažũ) slũoksnius; *s. protettivo* apsauginis slũoksnius; **2.** *fig* (*ceto*) slũoksnius; grũpė; *gli ~i della società* visũomenės slũoksniai; **3.** *geogr* (*nubi*) slũoksniniai dėbesys *pl*; **4.** *geol* klòdas; slũoksnius; *s. carbonifero* anglĩų klòdas.

stratosfėra *dkt m* *geogr* stratosfėra.

stratosférico, -a *bdv* stratosfėros; *fig prezzo* s. astronòminė kàina.

strattonàre *vkms* (*-tò-*) trũktelėti; tĩmptelėti; (*dare una spinta*) pastũmti.

strattón||e *dkt v* trũktelėjimas; tĩmptelėjimas; *dare ~i* tĩmpčioti.

stravaccàrsi *vkms fam* drėbtis, išsidrėbti.

stravagānte *bdv* ekstravagāntiskas.

stravagānza *dkt m* 1. ekstravagāncija; 2. (*eccentricità*) ekstravagantišķūmas.

stravēcchio, -a *bdv* 1. baisiā sēnas; 2. (*stagionato*) ilgaiū brandīntas.

stravedére* *vksm* [A] (*per qc*) negalēti (*kuo*) atsidžiaūgti.

stravincere* *vksm* triūškinamai laimēti.

stravī||zio (*ppr. dgs -zi*) *dkt v* ištīrkāvimas; *fare ~zi* (*nel bere*) pērsigerti; (*nel mangiare*) pērsivalgyti.

stravō||gere* *vksm* 1.: *l'ira gli ~ge il viso* pŷktis išķreīpia jō vēida; ♦ *s. la mente* sumaišyti prōta; 2. *fig* (*turbare*) priblōkšti; (*sposare*) (nu)-ālinti; *la notizia lo ~se* žiniā jī priblōškē; 3. *fig* (*alterare*) sujaūkti; 4. *fig* (*travisare*) išķraipyti, išķreīpti; *s. i fatti* išķraipyti faktūs.

stravolgimēto *dkt v* *fig* (*travisamento*) išķreipīmas, išķraipīmas.

stravōlto, -a *bdv* (*sconvolto*) sūkrēstas, priblōkštas; *s. dal dolore* skaūsma palāužtas / sugniuždŷtas.

straziānte *bdv* 1. (baīsiai) kankīnantis; *dolore s.* vēriamas skaūsma; 2. *fig* širdj plēšiantis.

straziāre *vksm* 1. (*dilaniare*) suplēšyti (ī gābalus); (*maciullare*) sumāitoti; 2. (*torturare*) kankinti (*ir prk*); kamūoti; 3. *fig* (*t.p. s. il cuore*) plēšyti / draskyti širdj.

strazio *dkt v* 1. (baīsi) kančiā (*ir prk*); kankynē; kankīnīmas; 2. *fig* sielvarītavīmas.

strēga *dkt m* rāgana (*ir prk*).

stregāre *vksm* (*strē-*) 1. užbūrti; (ap)kerēti, pa-kerēti; 2. *fig* apžavēti; (pa)kerēti.

stregōne *dkt v* ragānīus.

stregoneria *dkt m* raganāvimas; raganŷstē; būrtai *pl*, keraī *pl*.

strēgua *dkt m*: ♦ *alla s.* (*di qcs*) kaīp (*kas*); pa-naīšai kaīp (*kas*); *alla stessa s.* vienōdai.

stremāre *vksm* (*strē-*) nugalūoti; nukamūoti, užkamūoti.

stremāto, -a *bdv, dlv* nugalūotas; nukamūotas.

strēmo *dkt v ntk*: ♦ *allo s.* artī pabaīgōs / gālo; bevēik pražūvēs *agg*; (*moribondo*) vōs gŷvas.

strēnn||a *dkt m*: ~e *natalizie* Kalēdŷ dōvanos.

strēnuo, -a *bdv* atkākļūs; (*vigoroso*) energīngas.

strepitāre *vksm* [A] (*strē-*) klegēti; (*gridare*) rēkti; (*di mezzi di trasporto*) bildēti, dardēti.

strēpito *dkt v* klegesŷs; rēkavīmas; (*di mezzi di trasporto*) bildesŷs, dardesŷs.

strepitōs||o, -a *bdv* 1.: *applausi ~i* griausmīngi / audrīngi plojīmai; 2. *fig* sensacīngas; didžiūlis; (*fenomenale*) fenomenālūs.

stress [stres] *dkt v nkt* strēsas, ītampa; *fattore di s. strēsorius*; ♦ *da s.* strēsinis *agg*.

stressānte *bdv* sūkeliantis strēsa.

stressāre *vksm* (*strēs-*) sūkēlti (*kam*) strēsā; īvarŷti (*kam*) strēsā, stresūoti *fam*.

stressāto, -a *bdv* īsietēpēs, keñčiantis nuō strēso; stresūotas *fam*; *sono molto s. in questo periodo* pastarūoju metū mān daūg strēso.

strētt||a *dkt m* 1. suspaudīmas; gniaužīmas; sugriebīmas; (su)veržīmas; (*abbraccio*) apkabīnīmas; *s. di mano* rañkos paspaudīmas; *la s. del nemico* priēšo apsuptis; *allentare la s.* palēisti; nebespausti; *dare una s.* priveržti; *liberarsi da una s.* pasilēisti, ištūrkti; ♦ *ho sentito una s. al cuore* mān suspāudē širdj; 2. (*il restringere*): *dare una s.* (*a qcs*) susiaūrinti (*kq*); 3. *fig* (*t.p. s. finale*) kulminācija; 4.: ♦ *mettere alle ~e* prirēmti priē sienos, īvarŷti ī kampa; *sono alle ~e* āš prirēmtas priē sienos; 5. *mus* strētā; 6. *sport* suēmīmas.

strettāmēnte *prv* 1. tvirtai; *fig s. connesso* (*a / con qc*) glaūdžiai susijēs (*su kuo*); 2. *fig* (*severamente*) griežtai; 3. *fig* (*del tutto*) vīsiškai.

strettēzz||a *dkt m* 1. (*l'essere stretto*) siaurūmas; 2.: *fig dgs ~e* neprītekliūs, vargas.

strētt||o I, -a *bdv* 1. siaūras; (*angusto*) aīnkštas; *porta ~a* siaūros dūrys *pl*; *strada ~a* siaūras kēlias; *ling vocale ~a* siaurāsīs balsīs; *fig vit-toria di ~a misura* pērgalē mažū skīrtumu; ♦ *stare ~i* (*in una casa*) aīnkštai gŷvēnti; *si sta ~i qui* čīā aīnkšta; *fig il risultato ci sta s.* rezultātas mūs tēnkina īš daliēs; 2. (*di abito e sim.*) aīnkštas; siaūras; (*piccolo*) māžas; *pantaloni ~i* aīnkštos kēlnēs; *andare s.* būti pēr mažām / siaurām; (*di scarpe*) veržti / spāusti kōjas; 3. (*serrato*) suspāustas; priveržtas; *fare un nodo s.* tvirtai užmēgztī māzgā; *tenere s.* gniaužti; *tiēniti s. a me!* kabīnkis ī manē!; ♦ *a denti ~i* dantīs sukāndūs; 4. *fig* (*di legami e sim.*) glaūdūs; (*spec. di qcn*) aīrtīmas; *amici ~i* artīmī draugāi; *parente s.* aīrtīmas gimināitis; *uno s. legame con la natura* glaūdūs ryšŷs sū gamtā; 5. *fig* (*rigoroso*) griežtas; *sotto ~a sorveglianza* griežtai prižiūrimas; *lo s. indispensabile* tai, kās būtiniaūsia; *in senso s.* siaurāja prasmē; *mantenere uno s. riserbo* neskleisti jokiōs informācijōs; 6. *fig: parlare in dialetto s.* kalbēti grŷna tarmē.

stretto II *dkt v* *geogr* sāsiauris.

strettōia *dkt m* (kēlio) susiaurējīmas.

stria *dkt m* (plōnas) drŷžis; līnija.

striāto, -a *bdv* drŷžuotas; (*di animali*) rāinas.

stridéntē *bdv, dlv* **1.** cýpíantis; geġġdzíantis; šai-žūs; **2.** *fig* (*fastidioso*) āķi rēziantis.

strid||ere *vksm* **1.** cýpti; geġġzti; ġirġždēti; džerškēti; **2.** *fig* nesidērinti; *due colori che ~ono* dvī (āķi) rēžiančios spalvos.

stridóre *dkt v* cypimas; ġirġždesys; ♦ *s. di denti* dantų griežimas.

stridulo, -a *bdv* cypūs; geġġdzíantis.

striglia *dkt m* grandýklė (*gyvuliams šukuoti*).

strigliäre *vksm* **1.** šveisti (šėpečiu) (*ppr. arkli*), valýti šėpečiu; **2.** *fig* dúoti (*kam*) velnių.

strigliāta *dkt m fig*; *dare una s. (rimproverare)* dúoti garų (*barti*); *prendersi una s.* gáuti velnių.

strilläre *vksm* [A] rēkti, rēkauti; spiēgti; klýkti.

strillo *dkt v* riksmas; spieġimas; *lanciare uno s.* surikti, suklíkti.

striminzito, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) sunýķes; visái līe-sas; sudžiúvēs; **2.** (*di abito*) peř māžas (*apie drabužį*); **3.** *fig* skurdūs.

strimpelläre *vksm* (-pėl-) čirpinti (*armoniką ir pan.*); *s. un piano* daužyti pianino klavišūs.

strin||ga *dkt m* raištēlis; *le ~ghe delle scarpe* bātų raištēliai, bātraiščiai.

stringātō, -a *bdv* glaūstas.

string||ere* *vksm* **1.** suspáusti; (su)gniáužti; (*lacci e sim.*) (su)veřžti; (*viti e sim.*) (pri)veřžti; *s. la cintura* suveřžti diržą; *s. la mano* paspáusti raňką; *s. il pugno* suspáusti kùmštį; *s. una vite* priveřžti sráigta; ♦ *s. il cuore* suspáusti širdį; *s. i denti* sukąsti dantis; **2.** (*premere*) (pri)glaūsti; (*con forza*) (pri)spáusti; (*l'un con l'altro*) suglaūsti; *s. a sé* prisispáusti; *s. al petto* priglaūsti priē krūtīnēs; *s. le labbra* sučiáupti lūpas; ♦ *s. all'angolo* užspeisti į kámpą; *s. d'assedio* apsiaūsti; **3.** (*impugnare*) spáusti raňkoje; laikyti (sugniáužus); ♦ *flk chi troppo vuole, nulla ~e* daūg reikaláusi, mažaī gáusi; **4.** (*di scarpe e sim.*) spáusti; veřžti; *il colletto ~e* apýkaklė spáudžia (kákla); **5.** (*restringere*) (su)siaūrinti; (*accorciare*) (pa)truřpinti; ♦ *s. i tempi* paspařtinti tēmpą; ~i, ~i galų galē; **6.** (*sancire*): *s. un'alleanza* sudaryti sąjungą; *s. amicizia* (*con qcn*) užmēgzti (*su kuo*) draugystę; **7.** *kaip intr*: *il tempo ~e* laikas spáudžia.

► **string||ersi** *sng* **1.** (*a qcs*) prisiglaūsti (*prie ko*); (*premendo*) prisispáusti; **2.** (*l'un l'altro, facendo spazio*) susispáusti; **3.** (*abbracciarsi*) (stipriai) apsikabinti; **4.** (*farsi stretto*) (su)siaurėti; ♦ *il cērchio si ~e* (*attorno a qc*) (*ką*) spáudžia; (*kas*) spáudžiamas agg; **5.**: ♦ *s. nelle spalle* tráukyti pečiaīs; **6.** (*restringersi*) susitraukti; **7.** (*qc, al petto e sim.*) prisiglaūsti (*prie krūtīnēs ir pan.*)

strip-tease [strip'tiz] *dkt v nkt* striptizas.

stri||scia *dkt m* **1.** juostėlė; rēžis; *una s. di carta* pōpieriaus juostėlė; *una s. di stoffa* áudeklo atraizā / rēžis; *tagliare a ~sce* pjáustyti juostėlėmis; **2.** (*riga*) drýžis; rúožas; (*linea*) linija; (*sulla carreggiata*) júosta; (*traccia lasciata strisciando*) šliūžė; *una s. di terra* žēmės rúožas / rēžis; **3.**: *dgs le ~sce (pedonali)* pėsčiųjų péréja; *attraversare sulle ~sce* péreiti (/ eiti) peř péréją; **4.** (*di fumetti*) kōmiksų sėrija; **5.** *fig (serie)* eilė; sėrija.

strisciānte *bdv fig* **1.** (*di qcn, viscido*) pataikáujantis; **2.**: *econ inflazione s.* šliaužianti / šliaužiamoji inflācija.

strisciäre **1.** *intr* [A] šliaužti (at-, į-, iš-, nu-); (*solo di animali*) ropóti; *s. sul terreno* šliaužti žemē; ♦ *s. ai piedi di qcn* šliaužioti priēš kę; **2.** *intr* [A] (*passare rasente*) prisiliēsti; braukti; **3.** *intr* [A] (*strusciare per terra e sim.*) vilkti; **4.** *tr* (*trascinare*) vilkti; tēmpti; *s. i piedi* vilkti kójas; **5.** *tr* (*rigare*) (i)drėksti; (nu)brózdinti.

striscio *dkt v* **1.**: ♦ *di s.* vōs vōs; *ferita di s.* įbrėžimas; **2.** (*graffio*) įdrėskimas.

striscione *dkt v* transparāntas; plakātas; *sport s. di arrivo, s. del traguardo* fīnišo júosta.

stritoläre *vksm* (stri-) sutrinti (į miltus (*ir prk*)); sutrūpinti; (*maciullare*) sutraiškyti.

strizzäre *vksm* **1.** (iš)grėžti; *s. i panni* grėžti skaľbinius; *fig s. come un limone* išsuňkti kaip citrīną; **2.** (*premere*) stipriai (su)sspáusti; **3.**: ♦ *s. l'occhio* pamérkti; *s. gli occhi* prisimérkti;

strōfa *dkt m* lett strofā, pōsmas.

strofinaccio (*dgs -ci*) *dkt v* mazgótė, pašluostė.

strofinäre *vksm* (-fi-) (pa)trinti; (*grattando via*) (iš)grándyti; (*lucidando*) (nu)šveisti; (*asciugando*) iššluostyti.

strombazzäre *vksm* **1.** *tr* (iš)būgnyti; **2.** *intr* [A] (įkyriai) pypsėti (*signalizuoti*); láidyti signalizāciją.

stroncā||re *vksm* (strón-) **1.** (nu)láužti; *fig s. una vita* pasiglemžti gyvybę; *fig lo ha ~to un infarto* jį pakiřto infárktas; **2.** *fig* (*reprimere*) (su-)trámdyti; (*far fallire*) (su)žlugdyti; *s. la resistenza* paláužti pasipriešinimą; *s. sul nascere* užgniáužti užuomazgoje; **3.** *fig* (*con critiche*) sudirbti (*sukritikuoti*); *il film è stato ~to dalla critica* kritikai išdėjo filmą į šuňs dienas, kritikai visái nurāšė filmą; **4.** *fig fam* (*sposare*) pribaiġti.

stronzāt||a *dkt m volg* **1.** (*scemenza*): *dire ~e* nusipežėti; *che s.!* (*chiacchiera*) paistalai!; (*cosa brutta*) tikras šlamštas!; **2.** (*azione riprovevole*) kiauľystė; **3.** (*oggetto inutile*) niekalas.

strónzio *dk* *v chim* strôncis.

strónzo, **-a** *volg* **1.** *dk* *v* šūdo gābalas; **2.** *dk* *v/m* šūdo gābalas; šūdžius.

stropicciare *vksm* **1.** (*sfregare*) (pa)trinti; **2.** *fam* (*sciupare*) (su)glāmžyti.

► **stropicciarsi** *sng* *s. gli occhi* trintis akīs.

strozzare *vksm* (*stròz-*) smāugti (*ir prk*); (*ucidendo*) (pa)smāugti, užsmāugti.

► **strozzarsi** *sng* (*per un boccone*) paspriņgti.

strozzatura *dk* *m* susiaurējimas.

strozzinaggio *dk* *v* lupikāvimas.

strozzino *dk* *v* lupikas (*ir prk*); lupikāutojas.

struggente *bdv* graudīngas, sielvartīngas.

struggersi* *vksm* (*sciogliersi*) (iš)tiŗpti; *fig s. d' amore* tiŗpti iš mēilēs; kankintis dēl mēilēs.

struggimento *dk* *v* *fig* sielvarta; kančīa.

strumental *|| e* *bdv* **1.** *mus* instrumentinis; **2.** *ling* (*t.p. caso s.*) īnagininkas; **3.** *econ* *beni* *~i* gamības priemonēs; **4.** *av volo s.* skrýdis pagal prietaisus; **5.** *fig* panaudojamas kaip priemonē; tikslingas.

strumentalizzare *vksm* instrumentalizuoti (*kq*); pasinaudoti (*kuo*).

strumentalizzazione *dk* *m* instrumentalizācija; instrumentalizāvimas; pasinaudojimas.

strumentazione *dk* *m* **1.** *tecn* īranga; prietaisai *pl*; **2.** *mus* instrumentuotē.

strumént *|| o* *dk* *v* **1.** (darbo) īrankis, instrumentas; (*apparecchio e sim.*) prietaisas; īrenginys; *dgs ~i* īranga, prietaisai *pl*; *s. di misurazione* matāvimo prietaisas; *~i chirurgici* chirurģo instrumentai; **2.** (*mezzo*) priemonē; *s. finanziario* finansinē priemonē; **3.** *mus* (*t.p. s. musicale*) (mūzikos) instrumentas; *s. a corda (a fiato, a percussione, a tastiera)* stýginis (pučiamāsis, klavišinis, mušamāsis) instrumentas; **4.** *fig* (*di qcn*) īrankis.

strusci *|| āre* *vksm* trinti; (*un attimo*) brūkštelėti; (*graffiare*) nubrōzdinti; (*sfiurare qcs*) prisiliēsti (*prie ko*); *s. i piedi* vilkti kōjas; *ho ~ato (con) la manica sulla vernice* brūkštelėjau rankōve peŗ dažūs.

strutto *dk* *v gastr* (lýdyti) taukai.

struttur *|| a* *dk* *m* **1.** struktūra, sāndara; (*composizione*) sudētis -iēs; *s. economica* ekonōminē struktūra; *la s. di un tessuto* āudinio sudētis; *la s. di un vocabolario* žodyno sāndara; **2.** (*corporatura*) (kūno) sudējimas; **3.** (*ossatura*) konstrūkcija; kōrpusas; (*edificio*) statinys; *una s. in acciaio* plieninē konstrūkcija; **4.** (*elementi di un impianto e sim.*) īrenginiai *pl*, ītaisai *pl*; infrastruktūra; **5.** *fig* (*organo, ente*) struktūra; īstaiga; (*area, complesso e sim.*) infrastruktūra;

komplēksas; *~e amministrative* administrācinēs struktūras; *s. ospedaliera* gýdymo īstaiga; *~e sportive* spōrto infrastruktūras.

strutturale *bdv* struktūrinis; *analisi s.* struktūrinē analizē; *fondi ~i* struktūriniai fōndai.

strutturare *vksm* (*-tù-*) struktūrizuoti (*kq*), suteikti (*kam*) struktūra; (*organizzare*) organizuoti; (*pianificare*) (su)planuoti.

struzzo *dk* *v* **1.** *zool* strūtis; *carne di s.* strūtiena; **2.** *boa di s.* boā (iš strūčio plūksnų).

stuccare *vksm* (už)glaistýti; apglaistýti.

stucchévole *bdv* *fig* pērdėtai saldūs; (*sdolcinato*) sentimentalūs.

stucco *|| co* *dk* *v* **1.** tinkāvimo gīpsas; (*decorativo*) stiukas; *dgs ~chi* stiuko lipdiniai; ♦ *rimanere di s.* būti priblokštām; likti bē žādo; **2.** (*pasta riempitiva*) glaistas.

studentato *dk* *v* **1.** (*periodo da studente*) studentāvimas; **2.** (*collegio e sim.*) studentų bendrābutis.

student *|| e, -essa* *dk* *v/m* **1.** (*di scuola secondaria*) mokinys -ė; **2.** (*universitario*) studentas -ė; (*di laurea triennale*) bakalāuras -ė; (*di laurea specialistica*) magistrāntas -ė; *s. del primo anno* pirmo kūrso studentas, pirmakuřsis -ė; *gli ~i* studentai, studentijā *sg*.

studentesco, **-a** *bdv* studentų; (*da studenti*) studentiškas; *movimento s.* studentų sąjūdis.

studiare *vksm* **1.** (*qcs*) mōkytis (*ko; kq*); *s. al ginnasio* mōkytis gimnāzijoje; *s. (la) chimica ((l')italiano)* mōkytis chēmijos (itālų kalbōs); *s. canto* mōkytis dainuoti; *s. la lezione (una poesia)* mōkytis pāmokā (eilēraštį); *smettere di s.* (*abbandonare gli studi*) mēsti mōkslus; **2.** (*solo all'università*) studijuoti; *s. economia (legge)* studijuoti ekonōmikā (tēisę); **3.** (*analizzare*) nagrinėti; (*esaminare*) tyrinėti, tirti; **4.** (*progettare*) (su)kūrėti.

studiato, **-a** *bdv* týčia dāromas, (iš anksto) apgalvotas; samoningas; (*artificiale*) nenatūralūs.

stù *|| dio* *dk* *v* **1.** mōkymasis; (*all'università*) studijāvimas; (*t.p. dgs ~di*) mōkslas *sg*; stūdijos; *~di superiori* aukštesnysis mōkslas; *~di umanistici* humanitāriniai mōkslai; *borsa di s.* stipēndija; (*lo stage*) mōkslinē stažuotē; *diritto allo s.* tēisė ī mōkslą; *programma di s.* studijų programā; *continuare gli ~di* tēsti stūdijas; toliau mōkytis; *dedicare tempo allo s.* skirti laiko mōkslui; *riuscire nello s.* geraĩ mōkytis; *trascurare lo s.* aplēisti mōkslus; **2.** (*indagine*) tyrinėjimas; tyrimas; (*analisi*) analizē; *s. del territorio* kraštótyra; *cómpiare degli ~di* tyrinėti; tirti; ♦ *la proposta è allo s.* pasiūlymas

nagrinējamas; **3.** (*l'opera*) stūdijs, mōkslo veīkalas; *s. su Dante* stūdijs apīē Dāntē; **4.** (*progetto*) (parengiamāsīs) projēktas; **5.** (*ufficio, e sim.*) kabinētas; stūdijs; (*in casa*) dārbo kambarys; (*bottega*) dirbtuvē; *lo s. di un architetto* arhitektō stūdijs; *s. cinematografico, ~di cinematografici* kīno stūdijs; *s. dentistico* stomatolōģijōs kabinētas; *s. fotografico* fotogrāfo dirbtuvē, fotoateljē; *s. legale (notarile)* advokāto (notāro) kontorā; **6.** *art, mus* etiūdas; stūdijs; *mus gli ~di di Chopin* Šopēno etiūdaī.

studiōso, -a **1.** *bdv* atsidāvēs stūdijs (/ *mōkslui*); (*impegnato*) stropūs, uolūs; **2.** *dkt v/m* mōkslininkas -ē; tyrējas -a.

stūfa *dkt m: s. a legna* krōsnis -ies; *s. elettrica* (elektrīnis) šildytūvas; *accendere la s. (a legna)* pakūrī krōsnī; (*elettrica*) jījūngti šildytūva.

stufā *re vksm* **1.** *gast* troškinti; šūtinti; **2.** *fig fam* jīkyrēti (*kam*); atsibōsti; *mi hai ~to* mān atsi-bōdai, mān nusibōdai; užknisai!

► **stufā** *rsi sngr fam: mi sono ~to* (*di far qcs, di qcs*) mān atsibōdo (*kā daryti, kas*).

stufāto I *dkt v gastr* troškinys.

stufāto II, -a *bdv* troškintas; šūtintas.

stūfo, -a *bdv fam: sono s. (di qcs, di far qcs)* mān atsibōdo (*kas, kā daryti*); *basta!, sono s.!* ganā! nebegaliū!; vīskas! užknīso!

stunt-man ['stantmen] *dkt v nkt* kaskādininkas.

stuōia *dkt m* demblīs.

stuoīno *dkt v* (dūry) kilimēlis.

stuōlo *dkt v* pulkas; spiēčius.

stupefacēte **1.** *bdv* stuļbinantis; priblōškiantis; *coincidenza* *s.* stuļbinantis sutapīmas; **2.** *dkt v (t.p. sostanza s.)* psihotrōpinē mēdžiaga.

stupefāre* *vksm (ap)* stuļbinti.

stupefatto, -a *bdv* apstuļbēs; priblokštas; *rimanere* *s.* apstuļbti.

stupēnd *o, -a* *bdv (che stupisce)* stēbinantis; (*meraviglioso*) nuostabūs, jspūdingas; *una giornata ~a* nuostabi diēnā; *► kaip jst s.!* nuostabū!

stupidāggīn *e dkt m* **1.** (*atto stupido e sim.*) kvailystē; nesāmonē; *dire ~i* nusišnekēti, niekūs šnekēti / kalbēti; *non fare ~i!* nedaryk kvailysciū!; ♦ *che s.!* kokiā nesāmonē!; **2.** (*inezia*) niēkis, meņkniekis; **3.** ⇒ **stupiditā**.

stupidamēte *prv* kvailai.

stupidāta *dkt m* kvailystē.

stupiditā *dkt m* kvailūmas.

stūpido, -a **1.** *bdv* kvailas; (*solo di qcn*) būkas; *sei stato s. a fidarti* kvailas buvai, kād pasitikėjai; **2.** *dkt v/m* kvailys -ē.

stup *ire vksm (-isc-)* (nu)stēbinti; *ci ha ~ito tro-*

varla al lavoro nustēbome jā rādē darbē; *la cosa non mi ~sce* tāī manēs nestēbīna.

► **stup** *lirsi sngr (di qcs)* nustēbti (*kuo*); (*meravigliarsi*) nusistēbēti (*kuo*), stēbēti; *di che ti ~sci?* kuō čīa stēbēsi?; *non mi ~irei (affatto)* se... (nē kīek) nenustēbčīau, jēi...

stupito, -a *bdv (di qcs)* nustēbēs (*kuo*); *rimanere* *s.* nustēbti.

stupóre *dkt v* nuostaba, nustēbīmas; nusistēbējīmas; *pieno di s.* visāī nustēbēs.

stuprāre *vksm* (iš)prievartāuti, (iš)žāginti.

stupratóre *dkt v* prievartāutojas, žāgintojas.

stūpro *dkt v* išprievarāvīmas, išžāginīmas.

sturalavandīni *dkt v nkt* pōmpa.

sturārē *vksm* **1.** (*una bottiglia*) atkīmšti (*buteli*); **2.** (*liberare un tubo*) (pra)valyti (*vamzdī*).

► **sturārēsi** *sngr* atskīmšti; *s. le orecchie* atskīmšti ausis (*ir prk*).

stuzzicadēnti *dkt v nkt* dantū krapštūkas.

stuzzicāre *vksm (stūz-)* **1.** krapštyti, krapštinēti; čiupinēti; **2.** *fig (infastidire)* (pa)ērzinti; (pa)kībinti; **3.** *fig (stimolare)* sudōminti; (*suscitare*) sužādinti; *s. l'appetito* sužādinti apetitā.

► **stuzzicārsi** *sngr: s. i denti* krapštītis dantis.

stuzzichino *dkt v* užkandis, užkanda.

su **1.** *prlk* aīt (*ko*); (*senza contatto*) virš (*ko*); (*solo moto a luogo*) ī (*kā*); *il cappotto sulla sedia* pāltas aīt kēdēs; *lo specchio sul camino* vēidrodīs virš židīnio; *incisione su rame* vārio raižīnys; *salire su un albero* kōpti ī mēdī; *stor la marcia su Roma* (fašistū) žyģis ī Rōmā; *fig la finestra sul cortile* lāngas ī kiēmā; *fig una vittoria sugli avversari* pērgalē priēš varžovūs; *fig sparare sulla folla* šaudyti ī mīniā; *fig telefonare sul cellulare* skāmbinti ī mobīlūjī; *fig vegliare sui figli* budēti priē vaikū; (*badarci*) rūpintis vaikaīs; ♦ *giorni su giorni* diēnū diēnās; *su due piedi* aīt karštūjū; bēregint; **2.** *prlk (nelle vicinanze)* priē (*ko*); *la casa sul lago* nāmas priē ēžero; **3.** *prlk (con mezzi di trasporto)* žymi vietā, *ppr. atitinka vietininko linksnī, ir kitus vietų reiškiančius pasakymus; essere sull'autobus* būti autobusē, važiuoti autobusu; (*salire sull'autobus*) līpti ī autobūsā; **4.** *prlk (modale)* žymi būdā; pagal (*kā*); *su richiesta (suggerimento) di qcn* kienō prāšymu (pasiūlymu); *scarpe su misura* būtai pagal užsākymā; *sul modello dei lituani* kāip lietūviai (dāro), lietūvių pavyzdžiū; *giurare sul proprio onore* prisiekti sāvo garbē; *parlare sul serio* rimtai kalbēti; **5.** *prlk (di argomento)* apīē (*kā*); *uno studio sull'immigrazione* stūdijs apīē imigrācijā; *il parere su una questione* nuōmonē tām tikrū klāusimu; *discutere*

sull'opportunità kalbēti apīē galimybē, svarstīti galimybē; **6. prlk** (*di tempo*) žymi laikā; *sul tardi* vēlāi; *sul fare della sera* tēmant; ♦ *sul momento* greitomis; **7. prlk** (*con numeri, misurare*) žymi apytikslj kiekj, skaičū; apīē (*ka*); maždaug; *una donna sui quaranta / sulla quarantina* kokiļ kēturiasdešimties mētū mōteris; *costa sui cento euro* kainuōja apīē šimtā eūrū; *dura sulle tre ore* truņka apīē trīs vālandas, truņka maždaug trīs vālandas; **8. prlk** (*distributivo*): *una probabilità su mille* vienā galimybē īš tūkstančio; **9. prv** (*stato in luogo*) viršujē; viršūj, viršuņ; *su in alto* aukštai; *su nel cielo* viršūj, dangujē; *su per i monti* kalnuosē; *fig tirare su i figli* auginti vaikūs; ♦ *su di giri, su di morale, su di tono* pakiliōs nūotaikos; *ama stare sulle sue* nesilēidžia ī kalbās; nemēgsta bendrāuti; *kaip jst su col morale!* nāgi, drašiaiū!; **10. prv** (*moto a luogo*) ī viršū; viršuņ; *guardare su* žiūrēti ī viršū; *tirarsi su i pantaloni* pasitēpti kēlnes; ♦ *su e giù* (*avanti e indietro*) pirmyn īr atgā; **11. prv** *fig: beviāmoci su!* īšgērkime (īr pamiřšime); *dormici su!* ≡ rytas protingēsnis ūž vākara; *pensateci su anche voi* pagalvōkite (apīē tai) īr jūs; **12. jst** nā!, nāgi!; *su, su, non piangere!* nā, nā, neverk!

sub *dk* *v/m nkt* nāras -ē.

subàcqueo, -a **1. bdv** povandeninis; **2. dkt** *v/m* nāras -ē; akvalāngininkas -ē.

subaffittare *vksm* subnūomoti.

subaffitto *dk* *v* subnūoma.

subaltērno, -a *dk* *v/m* pavaldinys -ē.

subappālto *dk* *v* subrangā.

subappaltatōre, -trice *dk* *v/m* subrangōvas -ē.

subbūlgio *dk* *v* sāmīšis; netvarkā; suirūtē; ♦ *méttere in* *s.* sukēlti aīt kōjū.

subcōscio *dk* *v med* pasāmonē.

subdolamēnte *prv* suktai; klastīngai.

subdolo, -a *bdv* sūktas; klastīngas.

subentr||āre *vksm* [E] (-bén-) (*a qc*) pakeīsti (*ka*); *s. a qcn in un'inchiesta* pērimti īš kō bylōs tyrīma; *allo stupore ~ò la paura* nūostabā pākeitē bāimē.

sub||ire *vksm* (-isc-) **1. (patire)** patīrti; *s. un affronto* gāuti akībrokštā; *s. un danno, s. dei danni* nukentēti; turēti / patīrti nūostoliū; *s. una perdita (una sconfitta, un trauma)* patīrti nētektī (pralaīmējīma, trāuma); **2. (ricevere, essere oggetto di qcs e sim.): s. un cambiamento** pasikeīsti; būti pakeistām; *ha ~ito una condanna a tre mesi* būvo nūteistas trīms mēnesiams nelāisvēs; *ha ~ito un'operazione alla testa* jām operāvo gālvā; *la partenza ~irà un*

ritardo reīsas vēluōs; īšvykīmo laikas atidētas; *i prezzi hanno ~ito un ribasso* káinos sumažējo; **3. (sopportare)** (īš)kēsti; *s. le conseguenze* īškēsti pāsekmes.

subissā||re *vksm* (*di qcs*) apipīlti (*kuo*), apibeīrti; *s. di fischì* audringai nušvīlpti; pasitīkti švilpīmais; *s. di richieste* apipīlti / ūžvērti prāšymais; *siamo ~ti di telefonate* mūms nuolat skambinēja, mūms skambinēja bē pērstojo.

subitāneo, -a *bdv* staigūs, netikētas; žaībiškas.

subito *prv* **1.** īskaīrt; (*all'istante*) tuōj, tuojaū; *s. dietro (qc)* īkandin (*ko*); tuōj (*po ko*); *s. dopo la partita* īskaīrt pō rungtīniū; *s. prima* īskaīrt priēš tai; *la cameriera viene* *s.* padavēja tuōj priēis; ♦ *s. s.* tuōj pāt; tūctuojaū; **2. (velocemente)** greīt(ai); *la vernice asciuga* *s.* dažai greīt džiūsta.

sublimāre *vksm* (-bli-) *spec* sublimuōti(s).

sublime *bdv* didīngas, didis; aukščiausias; (*nobile*) taurūs; (*senza pari*) nepalýginamas, neprilýgstamas.

subnormāle *bdv med* (prōtiškai) atsilikēs.

subodorāre *vksm* (-dó-) užuōsti.

subordināre *vksm* (-bór-) **1.** subordinuōti; *t.p.* ⇒ **subordinātō** **1.; 2.** *gram* prijūngti.

subordinativ||o, -a *bdv: gram congiunzione ~a* prijūngiamāsīs jungtūkas.

subordināt||o, -a **1.** subordinuōtas; *fin prestito* *s.* subordinuōta paskolā; *essere* *s.* (*a qcs*) (*dipendere*) priklausyti (*nuo ko*); *l'ammissione è ~a al consenso dei membri* nariū sutikīmas yrā būtinā priēmīmo sālyga; **2.:** *gram proposizione ~a* šalutinis prijūngiamāsīs sakīnys; **3. dkt** *v/m* (*t.p. impiegato* *s.*) pavaldinys -ē.

subordinaziōne *dk* *m* **1.** subordinācija; (*l'essere sottoposto*) pavaldūmas; **2. gram** prijūngīmas.

subornāre *vksm* (-bór-) *dir* papīrkti (*ka*); duōti (*kam*) kýši.

subornaziōne *dk* *m* *dir* papīrkīmas; kyšininkāvimas.

substrātō *dk* *v spec* substrātas.

subtotālē *dk* *v* tārpinē sumā.

subtropicālē *bdv* paatogražū; subtrōpinis.

suburbāno, -a *bdv* priemiestinis.

suburbio *dk* *v* miēsto rajōnas.

succedāneo *dk* *v* (*t.p. prodotto* *s.*) erzācas; pākai-talas.

succéd||ere* *vksm* [E] **1.** atsītīkti; nutīkti; (*avere luogo*) (i)výkti; *che ~e?* kās yrā?, kās čia dēdasi?; *che ti ~e?* kās táu dārosi?; *~e che...* būna, kād...; pasitāiko, kād...; *che è successo?* kās atsītīko?; *gli è successa una disgrazia* jām nutīko nelāimē; **2. (subentrare a qcn)** pakeīsti

(*ką*); *s. al trono* paveldėti sōstą; **3.** (*venire dopo*) eiti (*po ko*); būti (*paskui ką*).

► **succēdersi** *sng* **1.** eiti / v̇ykti vienām pō kito; **2.** *kaip dkt v*; *il s.* sekā.

successiōne *dkt m* **1.** *dir* paveldėjimas; **2.** (*serie*) sekā; eilė; *la s. degli eventi* įvykių sekā.

successivamēnte *prv* vėliau; pō tō.

successivo, -*a* *bdv* kitas; paskėsnis; (*solo nel tempo*) vėlėsnis; tolėsnis; *il giorno s. all'operazione* dienā pō operācijoj; *il mese s.* kitą mėnesį; *il passo s.* tolėsnis / kitas žiņgnis; *il volo s.* vėlėsnis reisas.

successo *dkt v* **1.** pasisekimas, sėkmė; *coronato da s.* sėkmingas, apvainikuotas sėkmė; *scarse possibilità di s.* menkā sėkmės tikimybė; *avere s.* turėti pasisekimą; pasisekti (*kam*); *ottenere / riscuotere un grande s.* susilaukti didelio pasisekimo; *raggiungere il s.* išgarsėti; ♦ *con s.* sėkmingai; *di s.* populiarūs *agg*; l̇ydimas *agg* sėkmės; *senza s.* nesėkmingai; nesėkmingas *agg*; **2.** (*opera, libro e sim.*); *s. editoriale* labai perkamā knygā; labai populiarī knygā; *essere un s.* būti (labai) sėkmingam; (*riuscire*) pav̇ykti; **3.** (*vittoria*) pėrgalė; *s. elettorale* pėrgalė rinkimuose.

successiōne *dkt v* didelis pasisekimas.

successōre *dkt v* (*valdžios, teisių*) pėrėmėjas -*a*; (*continuatore*) tęsėjas -*a*; (*erede*) įpėdinis -ė; *nominare il s. del cancelliere* paskirti naują kanclerį.

succhiāre *vksm* **1.** čiul̇pti; (*poppare*) žįsti; *s. il biberon* gėrti iš buteliūko; *s. il latte* čiul̇pti piėną, žįsti; ♦ *s. il sangue a qcn* čiul̇pti kienō kraują; **2.** (*aspirando*) (iš)siuṙbti; *s. con la cannuccia* trāukti pėr šiaudėlį; **3.** *s. una caramella* čiul̇pti saldainį.

► **succhiāre** *sng*: *s. il pōllice* čiul̇pti ṅykštį.

succhiello *dkt v* (raņkinis) grąžtėlis.

succhiotto *dkt v* **1.** čiul̇ptukas; žindūkas; **2.** *fam* (*livido di un bacio*) mėlynė (*nuo bučinio*).

succinto, -*a* *bdv* **1.** (*di abito*) mažytis, vōs deņgiantis (*apie drabužį*); **2.** *fig* glaūstas.

succo *co* *dkt v* **1.** sūltys *femm pl*; *ricco di s.* sultingas; *s. di arāncia (di mela)* apelsinų (obuolių) sūltys; **2.** *fisiol*: *~chi gāstrici* skrandžio sūltys; **3.** *fig* esmė.

succoso, -*a* *bdv* **1.** sultingas; (*di bacca*) prisirpęs; **2.** *fig* (glaūstas iř) turiningas.

succube *bdv* ⇒ **succubo**.

succubo, -*a* *bdv* valdomas; pō padū (laikomas).

succulento, -*a* *bdv* **1.** ⇒ **succoso**; **2.** (*delizioso*) gardūs; nepaprastai skanus.

succursale *dkt m* filiālas.

sud **1.** *dkt v* pietūs *pl*; *sud-est* piėtryčiai *pl*; *sud-ovest* piėtvakariai *pl*; *al sud* pietuosė; *a sud di qc* iř pietūs nuō kō; *piū a sud* piečiai; **2.** *dkt v* (*parte a sud*) pietinė dalis -iēs; **3.** *bdv nkt* pietų; pietinis; *latitudīne sud* pietų platumā; *geogr Polo Sud* pietų ašigalis.

sudamericāno, -*a* **1.** *bdv* Pietų Amėrikos; iš Pietų Amėrikos; **2.** *dkt v/m* pietų amerikietis -ė.

sudà *re vksm* [A] **1.** (su)prakaituoti; *s. per il caldo* prakaituoti nuō karščio; *sto ~ndo* prakaituoju; prākaitas mūša; ♦ *~o freddo* šaltas prākaitas išmušė; **2.** *fig* prakaituoti, (pa)pluštėti; **3.** *kaip tr*: ♦ *s. sangue* krūviną prākaitą braukyti; *s. sette camicie* (deviņtą) prākaitą liėti.

► **sudārsi** *sng* (*qcs*) pėr prākaitą gauti (*ką*); *s. il pane* krūvinu prākaitu dūoną užsidirbti.

sudārio *dkt v* skarā (*ppr. numirelio* veidui dengti); (*lenzuolo*) drobulė.

sudāta *dkt m*; *fare una s.* (iš)liėti prākaitą (*ir prk*); (*di malati*) išprakaituoti; *che s.!* nā, iř prakaitinė!; kaip pavargaū! (/ pavařgome! *ir pan.*)

sudaticcio, -*a* *bdv* lipnūs nuō prākaito.

sudāto, -*a* *bdv* **1.** (*di qcn*) prakaituotas; suprakaitāvēs; **2.** (*di qcs*) prakaituotas; prisigėręs prākaito; **3.** *fig* pėr prākaitą gāutas (/ pasiektas *ir pan.*); suņkiai pelṅytas.

suddetto, -*a* *bdv* anksčiaū / pirmiaū minėtas.

sūddito, -*a* *dkt v/m* (*di regno*) monārchijos pavaldiṅys -ė.

suddividere* *vksm* **1.** (pa)dal̇yti; (su)skirstyti; *s. in capitoli (in parti uguali, in tre gruppi)* suskirstyti iř skyriūs (iř l̇ygias dalis, iř tris grupes); **2.** (*distribuendo*) paskirstyti.

suddivisiōne *dkt m* **1.** (pa)dalijimas; (su)skirstymas; **2.** (*distribuendo*) paskirstymas; **3.** (*unità di divisione*) viėnetas; *s. amministrativa* administrācinis viėnetas.

sud-est *dkt v* piėtryčiai *pl*.

sudicio, -*a* *bdv* **1.** (*molto sporco*) (baįsiai) nešvarūs; sūterštas; purvinas; **2.** *fig* (*disgustoso*) šlykštūs; **3.** *fig* (*osceno*) nešvānkus.

sudiciūme *dkt v* nešvarūmai *pl*; šlamštās.

sudoraziōne *dkt m* prakaitāvimas.

sudōre *dkt v* prākaitas (*ir prk*); *bagnato di s.* prakaituotas; *māddo di s.* visas šlāpias nuō prākaito; *asciugarsi il s.* šlūostytis prākaitą; ♦ *s. freddo* šaltas prākaitas; *col s. della fronte* krūvinu prākaitu (*ką gauti ir pan.*).

sud-ōvest *dkt v* piėtvakariai *pl*.

sufficiēte *bdv* **1.** pakaņkamas, užtenkamas; *s. tempo, tempo s.* pakaņkamai laiko; *essere s.* užtėkti, pakakti; *è stata s. una telefonata* užtėko viėno skambūčio; užtėko paskambinti; *è*

più che s. tāī daugiaū neī reīkia / pakaņkamai; **2.** (*di voto e sim.*) paténkinamas; *kaip* **dkt v nkt** **prēndere** s. gāuti paténkinamā pažymī; **3.** **fig** (*borioso*) pasipūtes; ižlūls.

sufficienteménte *prv* pakaņkamai, užtektināī; gānā; gānētinaī.

sufficiēnza **dkt m** **1.** pakankamūmas; ♦ **a s.** užtektināī, pakaņkamai; **denaro** **a s.** užtektināī pinigū; **dormire** **a s.** atsimiegōti; **ne ho a s. di voi!** jūs mān jāū atsibōdote!; **2.** (*di voti e sim.*) patenkinamūmas; (*il voto stesso*) paténkinamas pažymīs; **3.** **fig** (*boria*) pasipūtimas; išdidūmas; **con** s. (žiūrint) iš āukšto.

suffisso **dkt v** ling priesaga.

suffragāre *vksm* (pa)remti (*teiginį ir pan.*), grįsti.

suffrāgio **dkt v** **1.** balsāvimas; bal̄sas; **polit s.** **universale** visūotinė rinkimų teisė; **2. rel:** **messa di s.** užpirtos mišios (*už mirusiųjį*).

suffrūdice **dkt v** bot pūskrūmis.

suggellāre *vksm* (-gėl-) **fig** patvirtinti.

suggerimēto **dkt v** (*proposta*) pasiūlymas; (*consiglio*) patarimas; (*indicazione*) nurōdymas; (*a lezione e sim.*) pasakinėjimas, pasuflerāvimas; **dare un s.** (*a lezione*) pasakinėti, pasufleruoti.

suggerire *vksm* (-isc-) **1.** (*consigliare*) patarti; (*proporre*) pasiūlyti; (*indicare*) nurōdyti; **s. di rivolgersi a un mēdico** patarti kreiptis į gydotoją; **2.** (*una risposta e sim.*) pasakinėti, (pa)sufleruoti; **3.** (*ispirare*) įkvėpti; **s. spunti per una riflessione** teikti pėno apmāstymams.

suggeritōre, -trice **dkt v/m** sūfleris -ė (*ir prk*).

suggestionābile *bdv* pasidūodantis įtaigai; lengvai paveikiamas.

suggestionāre *vksm* (-stio-) turėti (*kam*) įtaką / įtakos, daryti įtaką; įteigti (*ką*); **lasciarsi s.** pasidūoti įtaigai; lėistis veikiamām.

suggestiōne **dkt m** **1.** įtaiga; **2.** (*fascino*) žavesys.

suggestivo, -a *bdv* įtaigūs; (*affascinante*) žāvintis; (*emozionante*) jāudinantis.

sūghero **dkt v** **1.** bot (*t.p. quercia da s.*) kamščia-medis; **2.** (*la scorza*) kamščia-medžio žievė; **di s., in s.** kamštinis agg; **3.** (*galleggiante*) kamštini- nē plūdė.

sūgna **dkt m** kiaulės taukai *pl*.

sūgo **dkt v** **1.** (*salsa*) pādažas (*ppr. pomidorų*); ♦ **al s.** sū pādažu; **2.** (*liquido di cottura*) kepimo sūltys *femm pl*; **3.** **fig** esmė; **il s. della questione** reikalo esmė; **4.** (*succo*) sunkā.

suicid||a **1.** **dkt v/m** savižudis -ė; **morire** s. nusižudyti; **2.** *bdv:* **tendenze ~e** pólinkis į savižudybę; **3.** *bdv fig* savižudiškas.

suicidārsi *vksm* (-ci-) nusižudyti.

suicidio (*dgs -di/-dii*) **dkt v** nusižudymas; savižudybė (*ir prk*); **tentato** s. bañdymas nusižudyti.

sui gēneris *lot nkt* „sui generis“; savótiškas.

suin||o, -a **1.** **dkt v** (*ppr. dgs ~i*) kiaulė; **2.** *bdv:* **allevamento** s. kiaulių fėrma; **carne ~a** kiaulienā.

sul (*su + il*) ⇒ **su**.

sulfūreo, -a *bdv* sierōs; (*ricco di zolfo*) sieringas.

sultanin||o, -a *bdv:* **uva ~a** razinos *pl*.

sultāno **dkt v** sultōnas.

summenzionāto, -a *bdv* pirmiaū minėtas.

sūnto **dkt v** sántrauka; anotācija; (*prospetto*) suvestinė, konspėktas.

sū||o, -a **1.** *bdv, įv* (*di lui*) jō *inv*; (*di lei*) jōs *inv*; (*se soggetto e possessore coincidono*) sāvo; **il s.**

libro jō / jōs knygā; **s. nonno** jō / jōs senėlis; **la ~a situazione** jō / jōs padėtis; **a casa ~a** (*da lui*) pās jī; (*da lei*) pās jā; **conosci i suoi amici?**

pažįsti jō / jōs draugūs?; **viene con i suoi amici** ateis sū sāvo draugais; **questa macchina non è ~a, è la mia** tāī nē jō / jōs mašinā, ō māno;

♦ **Sua Maestà** Jō didenybė; **io sta dalla ~a** āš palaikau jī / jā; **ne ha fatta una delle ~e** prisidirbo, kaip visadā; **sa il fatto s.** jis / ji žino, kā dāro; **sta sulle ~e** nebendrāuja; **vuole dire la ~a** nōri sāvo nūomonę pasakýti; **ogni cosa a s.**

tempo viskam sāvas laikas; **2.:** **dkt v dgs i suoi** (*genitori*) jō / jōs tėvai; **3.** **dkt v vns:** **a ciascuno** *il s.* kiekvienām sāvo; **vive del s.** gyvėna (*pāts*) iš sāvo kišėnės.

suōcera **dkt m** ūošvė, ūošvienė; (*solo madre del marito*) anýta.

suōcer||o **dkt v** ūošvis; (*solo padre del marito*) šėšuras; ♦ **dai ~i** pās ūošviūs.

suōla **dkt m** (bāto) pādas; (bāto) pūspadis.

suolāre *vksm* (suō-) (*una scarpa*) prikálti pādą (/ pādūs / pūspadį *ir pan.*) (*prie bato*).

suolētta **dkt m** vīdpadis.

suōlo **dkt v** žēmė; (*coltivabile*) dirvā; dirvōžemis; *geol* grūntas; **inquinamento del s.** dirvōžemio tarša; **cadere al s.** nukristi aūt žēmės; **rādere al s.** sulýginti sū žēmėmis; ♦ **s. pubblico** viešoji nuosavybė.

suon||āre *vksm* (suō-) **1.** *tr* skām̄binti (*kuo*); (pa)gróti; **s. ad orēcchio** gróti iš klausōs; **s. il campanello** skām̄binti skambučiū, paspāusti skambūtį; **s. il clacson** signalizúoti; **s. il flauto** gróti fleitā; **s. il pianoforte** skām̄binti fortepijonū; **s. il tamburo** mūšti būgnā; **s. la tromba** pūsti trimitā, trimitúoti; **s. il violino** griėžti smuikū, smuikúoti; **2. tr** (*opere*) skām̄binti, gróti; **s. un valzer** gróti vālsā; **3. tr:** **s. la càrica** (*la ritirata*) dúoti signālā pūlti (tráuktis); **s. le ore** mūšti / skām̄binti vālandas; **4. tr fam** (*picchiare*) pri-

mūšti; **5. intr** [A] (*emettere suoni*) (su)skambėti; (*in modo acuto*) cypėti; pyptelėti; (*in modo cupo*) gaūsti; **è ~ato il telefono** suskambėjo telefonas; **♦ mi ~ano le orecchie** mán ausysė speñgia; **6. intr** [E] (*essere annunciato da suoni*): **sta ~ando la mezzanotte** mūša vidurnaktį; **♦ è ~ata la tua ora** išmušė tavo valandą; **7. intr** [A, E] *fig* (*di parole e sim.*) skambėti; **s. bene** (*ridicolo, strano*) gražiai (juokingai, keistai) skambėti.

► **suonàre** *ivdž fam* duoti į kailį.

suonàt|o, -a *bdv 1.*: **sessant'anni ~i** (jaū) suėjė šėšiasdešimt metų; **2. fam** (*di qcn*) kvaistėlėjęs, kūoktelėjęs.

suonatóre, -trice *dkt v/m* muzikantas -ė; **s. di jazz** džiazininkas; **s. di violino** smuikininkas.

suoneria *dkt m 1.* (elektrinis) skambūtis; (*di orologio meccanico*) mušamasis mechanizmas; **♦ s. di allarme** aliarmas; **2. (di cellulare)** melodija.

suon|o *dkt v* gařsas; (*il suonare*) skambėjimas; skambesys; **~i discordi** nedařnūs garsai; **il s. della tromba** trimtò garsas; **il s. delle campane** varpų skambėjimas; **ling s. nasale** nòsinis gařsas; **emettere un s.** skleisti gařsą; **♦ al s. (di qcs)** grójant (*kam*); **a suon (di qcs)** žymų priemonė; **accogliere a suon di fischi** pasitikti švilpimū; **l'hanno convinto a suon di bigliettoni** įtikino jį stambiomis kupiūromis.

suora *dkt m* sesuõ; (*monaca*) vienuolė; **suor Li-na** sesuõ Linà; **farsi s.** tàpti vienuolė.

super *nkt 1.* *bdv* išskirtinis; nepàprastas; puikūs; **superinis** *fam*; **2. dkt m** (*t.p. benzina s.*) 92 ař daugiau òktanų benzinas.

super- *priešdėlis: pirmoji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti viršenybę, aukščiausiąją kategoriją, pvz., superdonna, supermercato; taip pat rodo kiekio, kokybės ar limito viršijimą, pvz., super-lavoro, supersònico.*

supercòlico *dkt v* stiprūs (alkohòlinis) gėrimas.

superallenaménto *dkt v sport* pėrsitreniravimas. **superaménto** *dkt v 1.* (*di un limite*) viršijimas; **2. (il vincere)** įveikimas; (*risoluzione*) sprendimas; **s. di un esame** egzàmino išlaikymas; **3. (il riuscire superiore)** pranokimas.

super|àre *vksm (sù-)* **1.** (*passare di fianco*) praeiti (/ pravažiuoti *ir pan.*); (*di veicoli*) (ap-)leñkti; praleñkti; (*andare al di là*) pėreiti (/ pėrvažiuoti *ir pan.*) (*per qą*), eiti; **s. un camión** apleñkti suñkvežimį; **s. il confine** eiti pėr sieną, kiřti sieną; **la nave ~a il promontório** laĩvas praplaũkia iškyšulį; **fig s. le aspettative** pranók-

ti / viršyti lũkesčius; **fig s. ogni limite** pėržengti visàs ribàs; **fig s. la trentina** pėržengti trisdešimt metų; **♦ s. grandi distanze** įveikti / nueiti didelį atstumą; **2. (in termini quantitativi)** (pra-)leñkti; (*eccedere*) viršyti; **s. in altezza** praleñkti ūgiū, būti aukštesniám; praąugti; **s. in numero** praleñkti skaĩčiumi; **s. un livello** viršyti / pėržengti ribą; viršyti lęgi; **il prezzo ~a i 1000 euro** káina viršija 1000 eũrų; **la validità non ~a i due anni** galiõja nė ilgiaũ kaip dvejų metų; **3. (essere superiore)** pranókti, praleñkti; būti pranašesniám; (*battere*) įveikti; **s. un avversario** įveikti varžõvą; **s. tutti per capacità** visų pranókti gabũmais; **l'allievo ~a il maestro** mokinys (pra)leñkia mokytoją; **♦ s. sé stesso** pranókti savė patį; **4. fig** (*affrontare con successo e sim.*) įveikti; **s. un collaudo** pėreiti àpžiũrą; būti sėkmingai bañdomam; **s. un esame** išlaikyti egzàminą; **s. una malattia** įveikti ligą; atsigauti pò ligõs; **s. un ostacolo** įveikti kliūtį; **s. le semifinali** įveikti pùsfinalio barjėrą; laimėti pùsfinalį.

superàto, -a *bdv* pasėnęs.

superbia *dkt m* išdidumas; išpuikimas, puikybė; **montare in s.** kėltis į puikybę, išpuikti.

supèrbo, -a *bdv 1.* išdidūs; išpuikęs; **2. fig** nuostabūs, puikūs; grandioziškas.

superconduttóre *dkt v fis* superlaidininkas.

supereròe *dkt v* superheròjus.

superficiale *bdv 1.* paviršutinis; paviršinis; (*della superficie*) paviršiaus; **ferita s.** paviršutinė / negilį žaizdą; **strato s.** paviršinis slũoksnis; **fis tensione s.** paviršiaus įtemptis; **2. fig** paviršutiniškas; **conoscenza s.** paviršutiniškos žinios *pl*; **in modo s.** paviršutiniškai.

superficialità *dkt m fig* paviršutiniškumas.

superficie (*dgs -ci*) *dkt m 1.* paviršius; **in s.** (*stato in luogo*) paviršiuje; (*moto a luogo*) į paviršių; **sulla s. della pelle** ódos paviršiuje; **una s. liscia (rùvida)** lýgus (šiurkštus) paviršius; **s. terrestre** Žemės paviršius; **2. (area)** plótas; **s. abitabile (ùtile)** gyvėnamasis (naudingasis) plótas; **s. edificabile** namų valdõs paskirtiės sklėpas; **s. forestale** miško plótas; **3. fig** (*esteriorità*) išorė; **4. geom** paviršius; (*area*) (paviršiaus) plótas; **s. piana** plokštumà.

superfluo, -a **1. bdv** nereikalingas; **2. dkt v nkt: il** s. tai, kàs nereikalinga.

superfosfàto *dkt v chim* superfosfàtas.

supergigànte *dkt v sport* didžiausias slàlomas.

superiõra *dkt m* (vienuolýno *ir pan.*) vyresnioji.

superiõr|e *bdv 1. bdv* viršutinis; (*che sta in alto*) aukštutinis; **gli arti ~i** viršutinės galūnės; **il**

labbro *s.* viršutinė lūpa; **il ripiano** *s.* aukštutinė lentyna; **2. bdv** (*maggiore*) (*a qc*) aukštesnis (už *ką*, *negu kas*, *kaip kas*, *nei kas*); didesnis; *s.* **alla média** (*alla norma*, *al solito*) aukštesnis nei vidurinis (už normą, negu įprasta); *s.* **in / per numero** (*a qc*) praeiškiantis (*ką*) skaičiumi; **temperatura** *s.* **ai 5 gradi** temperatūra aukštesnė nei 5 laipsniai; **a un prezzo** *s.* didesnė kaina; ♦ **istituto** *s.* aukštoji mokykla; *dgs le* (*scuole*) ~i ≅ aukštesnioji / vidurinė mokykla; **3. bdv fig** (*per importanza e sim.*, *in una scala*) viršesnis; **potere** *s.* viršesnė galią; **4. bdv fig** (*migliore*) (*a qc*) pranašesnis (už *ką*), geresnis; *s.* **alle aspettative** geriau (/ geresnis *ir pan.*) nei tikėtasi; **di qualità** *s.* aukščiaušios rūšies; **essere** *s.* (*a qc*) būti (už *ką*) pranašesniams; (*a qcs*) nekreipti dėmesio (*i ką*); **sentirsi** *s.* (*a qcn*) jaustis viršesniams / geresniams (už *ką*); **4. bdv geogr: il corso** *s.* (*di un fiume*) aukštupys; **5. bdv geol** vėlyvasis; **6. dkt v** viršininkas; vyresnysis; *dgs i* ~i vyresnybės sg; **7. dkt v** (*di monastero e sim.*) (vicuolyno *ir pan.*) vyresnysis.

superiorità *dkt m nkt* pranašumas; *s.* **numérica** kiekibinis pranašumas; **darsi àrie di s.** įsivaizdinti.

superlativo, -a **1. bdv: gram** (*grado*) *s.* aukščiausiasis laipsnis; **2. bdv** nepalyginamas; neprilygstamas; **3. dkt v gram: s.** **assoluto** (*relativo*) absoliutūs (santykinis) aukščiausiasis laipsnis.

superlavóro *dkt v* pėsdirbimas.

supermàrket *dkt v nkt* ⇒ **supermercàto.**

supermercàto *dkt v* prekybos centras.

superuòmo *dkt v* (*dgs -uòmini*) *filos* antžmogis.

superònico, -a *bdv* viršgarsinis.

superstar [-'star] *dkt m nkt* superžvaigždė.

supèrstitute *bdv, dkt v/m* išlikęs -usi gyvas -à; išsigėlbėjęs -usi; **un s. di un disastro aereo** žmogus išgyvėjęs lėktuvo katastrofą.

superstizione *dkt m* prietaras.

superstizioso, -a *bdv* prietaringas.

superstràda *dkt m* greitkelis.

supervisione *dkt m* priežiūra; kontrolė.

supervisóre *dkt v* priežiūros pareigūnas; *s.* **dei lavori** darbų vadovas.

supino I, -a *bdv* aukštieininkas; **stare** *s.* gulėti ant nugaros.

supino II *dkt v gram* siekinys.

suppellèttile *dkt m* (*ppr. dgs ~i*) reikmuo; buitinis daiktas.

suppergiù *prv* maždaug.

supplementàr||e *bdv* **1.** papildomas; **attività** *s.* papildoma (darbinė) veikla; **entrate** (*spese*)

~i papildomos pajamos (išlaidos); **2.: geom** **angolo** *s.* papildomasis kampas; **3.: sport** (*tempo*) *s.*, (*tempi*) ~i pratėsimas sg.

supplémento *dkt v* **1. (integrazione)** papildymas; **un s. di carburante** papildomas kuras; **un s. di informazioni** informacijos papildymas; **2. (di pagamento)** papildomas mokeskis; priemoka; **pagare un s.** mokėti papildomą mokesį, priemokėti; ♦ **s. ràpido** priemoka už greitūs traukinius; **3. (inserto e sim.)** (lėidinio) priėdas; *s.* **di un'enciclopedia** enciklopedijos papildymų tomas; *s.* **di un quotidiano** dienraščio priėdas.

supplénte **1. bdv** pavaduojantis; **2. dkt v/m** pavaduojantis -i mokytojas -a; (*non insegnante*) pavaduotojas -a.

supplénza *dkt m* pavadavimas.

suppletivo, -a *bdv* **1.** papildomas; **2. ling** supletyvinis.

sùpli||ca *dkt m* **1.** maldavimas (*t.p. rel*), maldà; **ha ceduto alle sue ~che** lėidosi (jō) pėrmaldaujamam; **2. (richiesta)** prašymas.

supplic||àre *vksm* (*sùp-*) **1. (qcn)** maldauti (*ką, ko*); ♦ **ti ~o!** maldauju!; **2. (qcs)** maldauti (*ko*); *s.* **la gràzia** maldauti malonės.

supplire *vksm* (*-isc-*) **1. intr** [A] (*a qcs con qcs*) kompensuoti (*ką kuò*); **2. tr** (*sostituire*) (pa)vaduoti.

suppliziàre *vksm* (iš)kankinti (*ir prk*); (*a morte*) nukankinti.

supplizio *dkt v* **1.** (iš)kankinimas; (*a morte*) nukankinimas; *mit, fig s.* **di Tàntalo** Tàntalo kančios *pl*; **2. fig** (tikrà) kančia.

supponénza *dkt m* pasipūtimas; arogàncija.

suppórre* *vksm* **1.** spėti; manyti; (*ipotizzare*) spėlioti; **2. (implicare)** suponuoti.

suppòrto *dkt v* **1. (per appoggiare)** stovas; (*vas-soio*) padėklas; (*per puntellare*) atramà; (*per tenere*) laikiklis; **2. fig** paramà; (pa)rėmimas; (*aiuto*) pagálba; **3. inf** laikmenà; *s.* **magnético** magnėtinė laikmenà.

supposizione *dkt m* spėjimas, prielaida.

suppòsta *dkt m farm* žvakutė.

suppòst||o, -a *bdv* spėjamas; (*presunto*) tàriamas; numànomas; *la càusa ~a di un guasto* spėjamà gedimo priežastis.

supremazia *dkt m* viešpatavimas.

suprémo, -a *bdv fig* **1. (sommò)** aukščiausias; vyriausias; *mil comandante* *s.* vyriausiasis vadas; **2. (massimo)** didžiausias; **3. (estremo)** paskutinis.

surf [sɜ:f, serf] *dkt v sport* bañglentė; (*tàvola*) *da* *s.* bañglentė; *fare* *s.* plaukti bañglente.

surfista [ser'fista] *dkt v/m* bañglentininkas -ė.

surgelaménto *dkt* v (už)šaldymas.

surgeläre *vksm* (-gé-) (už)šaldyti (*maisto produktus*); atšaldyti.

surgelät||o, -a *bdv* **1.** (už)šaldytas; **2.** *dkt* v (*ppr. dgs ~i*) (už)šaldytas produktas.

surplus [sur'plus] *dkt* v *nkt econ* perteklius.

surrealismo *dkt* v *art* siurrealizmas.

surrealista **1.** *bdv* siurrealistinis; siurrealistų; (*del surrealismo*) siurrealizmo; **2.** *dkt* v/m siurrealistas.

surriscaldaménto *dkt* v **1.** (*il surriscaldare*) perkaitinimas; **2.** (*il surriscaldarsi*) perkaitimas.

surriscaldäre *vksm* perkaitinti.

► **surriscaldärsi** *sng* **1.** perkaiti; kaisti; **2.** *fig* (i)kaisti.

surriscaldätö, -a *bdv* **1.** perkaitęs; **2.** *fig* įkaitęs.

surrogätö *dkt* v pakait(al)as, pakaitinis produktas; surogatas; *s. alimentare* maisto pakaitas.

suscettibile *bdv* **1.** (*di qcn*) lengvai įsiseidžiantis; įžeidus; jautrus; **2.** (*poter subire qcs*): *s. di miglioramento* gąlintis pagerėti; *il progetto è s. di modifiche* projekte gali būti pakeitimų.

suscettibilità *dkt* m įžeidumas; jautrumas.

suscitare *vksm* (sù-) (su)kelti; (*stimolare*) (su)žadinti; (*spec. emozioni negative*) (su)kurstyti; *s. compassione* sužadinti gailestį; *s. un dubbio* kelti abejonę; *s. l'odio* kurstyti neapykantą.

sushi [suʃi] *dkt* v *nkt gastr* sūšis.

susina *dkt* m slyvą (*vaisius*).

susino *dkt* v *bot* (naminė) slyvą (*medis*).

suspense [ˈsɛpsɛns] *dkt* m *nkt* įtemptas įvykių laikymas (*filmo, romano ir pan.*); intrigą.

susseguénte *bdv* paskėsnis, vėlėsnis; vėliau įvykęs (/ vykstantis *ir pan.*); *il giorno* s. paskėsnė dieną; *l'esplosione e il s. incendio* sprogimas ir po jo kilęs gaisras; *il processo e la s. sentenza* bylós nagrinėjimas ir nuosprendis; *test e s. esame orale* tėstas ir vėliau vykstantis egzaminas žodžiu.

susseguirsi *vksm* (-sé-) **1.** eiti vienam po kito; (*avvenire*) įvykti vienam paskui kitą / po kito; **2.** *kaip dkt* v *nkt*: seką.

sussidiäre *vksm* subsidijuoti; (pa)remti.

sussidiarietà *dkt* m *dir* subsidiarumas; *principio di* s. subsidiarumo principas.

sussidiario **1.** *bdv* pagalbinis; (*aggiuntivo*) papildomas; **2.** *dkt* v pradinės mokyklos vadovėlis.

sussi||dio *dkt* v **1.** (*aiuto*) pagálba; (*appoggio*) paramà; **2.** (*in denaro*) pašalpà; *econ* subsidija; *s. all'agricoltura (alle esportazioni)* žemės ūkio (eksperto) subsidija; *~di per le aziende* subsidijos įmonėms; **3.:** *~di didattici* mokyimo priemonės.

sussiégo *dkt* v išdidi laikýsena; *trattare (qcn) con* s. išdidžiai (*su kuo*) elgtis.

sussisténza *dkt* m *econ* pragyvėnimas; *minimo di* s. pragyvėnimo minimumas.

sussist||ere* *vksm* [E] egzistuoti; būti; *non ~ono le condizioni* nėra sąlygų; *dir il fatto non ~e* nebūvo nusikaltimo įvykio.

sussultäre *vksm* [A] **1.** (*di qcn*) krūptelėti; pašókti; (*più volte*) krūpčioti; **2.** (*di qcs*) pūrtytis.

sussulto *dkt* v **1.** krūptelėjimas; *avere un s.* krūptelėti; **2.** (*scossa*) supūrtymas.

sussurräre *vksm* **1.** *tr* (pa)šnibždėti, sušnibždėti; (pa)kuždėti; **2.** *intr* [A] *fig* (*frusciare*) ošti; šnarėti, šlamėti.

sussürro *dkt* v **1.** šnabždesys, kuždesys; (*l'azione*) šnabždėjimas; **2.** (*fruscio*) šnaresys, šlamesys; (*l'azione*) ošimas.

sutùra *dkt* m **1.** anat siulė; **2.** *med* (chirurginė) siulė; *due punti di* s. dū siulės mazgai.

suturäre *vksm* (-tù-) *med* (su)siūti.

suvvia *jst* nagi!, nà!

svaccärsi *vksm* *fam* išsidrėbti.

svagärsi *vksm* linksmintis, pasilinksmintis; pramogauti.

svagätö, -a *bdv* išsiblaškęs.

svägö *dkt* v **1.** (*riposo*) atsipalaidavimas; (*divertimento*) pasilinksminimas; *ti serve un po' di* s. táu reikia truputį atsipalaiduoti; **2.** (*passatempo*) pramogà, laisvalaikio praleidimas.

svaligiäre *vksm* apiplėsti (*ne žmogų*).

svalutäre *vksm* (svä-) **1.** *econ* devalvuoti; nuvertinti; **2.** *fig* nuvertinti, sumeikinti.

► **svalutärsi** *sng* *econ* nuvertėti.

svalutaziöne *dkt* m *econ* devalvacija; nuvertėjimas; *s. di un bene* turto nuvertėjimas.

svampito, -a **1.** *bdv* vėjavaikiškas; **2.** *dkt* v/m vėjavaikis -ė.

svanire *vksm* [E] (-isc-) **1.** diñgti; pranýkti; *s. nel nulla* diñgti kaip į vandenį; **2.** *fig* (iš)dilti; išgaruoti; **3.** (*di alcolici e sim.*) išsivadėti.

svantaggiäre *vksm* nepadėti (*kam*) (*gauti pranašumą, prasimušti ir pan.*); (*danneggiare*) (pa)keikti (*kam*).

svantaggiätö, -a *bdv* netūrintis palankių sąlygų, nepalankioje padėtyje; (*che subisce torto*) nuskriaustas.

svantägg||io *dkt* v **1.** minusas; nepalanki aplinkybė; (*difetto*) trūkumas; (*scomodità*) nepatogumas; (*danno*) nenaudà; nuostolis; *presentare degli ~i* turėti trūkumų; ♦ *andare a s., tornare a s.* (*di qc*) išėiti (*ko*) nenaudai; **2.** *sport, fig* (*distacco*) atotrūkis; *sport essere in* s. atsilikti.

svantaggiós||o, -a *bdv* nepalankūs; nenaudingas;

(dannoso) nuostolingas; *condizioni* ~e nepalañkios sąlygos.

svaporàre *vksm* [E] (-pó-) 1. išsivadėti; 2. (evaporare) (iš)garuoti.

svariāt||o, -a *bdv* 1. (ppr. *dgs* ~i) (vario) įvairūs; visoks -ia; *ombrelli di colori* ~i visokių spalvų skėčiai; 2.: *dgs* ~i, ~e (molti) daug (ko), daugelis; (diversi) įvairūs *masc*, įvairios *femm*; *per* ~i *motivi* dėl įvairių priežasčių; ~e *volte* daug kartų.

svariōne *dkt* *v* šiurkšti klaidà.

svasàto, -a *bdv* platėjantis (ppr. ĩ āpačia).

svàsso *dkt* *v* zool krėgas.

svàstica *dkt* *m* svàstika.

svecchiàre *vksm* (svèc-) modeřninti.

svedése 1. *bdv* Švedijos; švedų; švediškas; iš Švedijos; *un regista* s. švedų režisierius; 2. *dkt* *v/m* švedas -ė; 3. *dkt* *v* švedų kalbà.

svėglia *dkt* *m* 1. (lo svegliarsi) pabudimas; (lo svegliare) pažadinimas; *dare la* s. (a qcn) pažadinti (kq); *la* s. è alle cinque kėlsimės penktą; ♦ *kaip jst* s.! pabusk! (ir prk); *fig* (veloce!) greičiau!, paskubėk!; 2. *mil* (il segnale di alzarsi) ryšinis trimėtas (signals keltis); 3. (l'orologio) žadintuvas; *puntare la* s. alle sei nu(si)statyti žadintuvą šeštai; *la* s. non ha suonato ne(su)-skambėjo žadintuvas.

svegli||àre *vksm* (své-) 1. (pa)žadinti, (pa)būdinėti; ~ami presto! pažadink manė anksti!; 2. *fig* (risvegliare) (su)žadinti.

► **svegliarsi** *sng* 1. (pa)būsti, at(si)būsti; (per un po') prabūsti; *non* s. in tempo (per qcs) pramiegoti (kq); s. di soprassalto šokti iš miego; 2. *fig* (di qcs) (pa)būsti, prabūsti; 3. *fig* (darsi da fare) suskàsti; (capire) susipràsti; (scaltrirsi) gūdrintis, išsigūdrinti.

svéglio, -a *bdv* 1. pabūdęs; *stare* s. nemiegoti, būdėti; 2. *fig* budrūs; žvalūs; 3. *fig* *fam* (scalstro) gudrūs; nuovokūs.

svelàre *vksm* (své-) *fig* atskleisti; s. le pròprìe intenzioni (un segreto) atskleisti sàvo ketinimus (pàslapti).

svèllere* *vksm* išràuti (sù šaknimis) (ir prk).

sveltézza *dkt* *m* 1. (agilità) vikrūmas, miklūmas; judrūmas; 2. *fig* apskrūmas, gūvūmas.

sveltire *vksm* (-isc-) (pa)sparťinti.

svélt||o, -a *bdv* 1. (agile) vikrūs, miklūs; judrūs; 2. (veloce) greitas, spartūs; ♦ *alla* ~a greitai, sparčiai; skubomīs; *kaip jst* s.! greičiau!; 3. *fig* (d'ingegno) apskrūs, gūvūs.

svéndere *vksm* išparduoti.

svéndita *dkt* *m* išpardavimas.

sveniménto *dkt* *v* nuaplėmas.

svenìre* *vksm* [E] (nu)aplėti, apaplėti; nuleipti.

sventagliàre *vksm* 1. vėduoti; 2. ⇒ **sventolàre**; 3. (allargare a ventaglio) išskleisti; 4. (sparare) apibėrti kùlkų lietumi / krušà; tràtinti ĩ visàs pusēs.

sventagliàta *dkt* *m* kùlkų lietūs, kùlkų krušà.

sventàre *vksm* (svén-) (qc) užkĩrsti kėlià (kam); (far fallire) sužlugdyti (kq); s. un attentato užkĩrsti kėlià pasikėsėnimui (nužudyti).

sventàto, -a 1. *bdv* neapdairūs; neatsargūs; 2. *dkt* *v/m* vėjajaikis -ė; lengvabūdis -ė.

svéntola *dkt* *m* 1.: *orècchie* a s. atlėpusios ausys; 2. *fam* (sberla) aĩtausis; (pugno) smūgis (kumščiu); 3. *fam* (donna attraente) (karštà) pupytė; 4. *sport* smūgis kaip iš patrànkos.

sventolàre *vksm* (svén-) 1. *tr* (qcs) mojuoti(s) (su kuo, kuo), mos(ik)uoti(s); s. una bandiera mošioti vėliava; 2. *tr* (per fare vento) vėduoti(s) (kuo); s. un ventàglio vėduoti(s) vėduoklė; 3. *intr* [A] plazdėti; plevėnti, plėvesuoti; plaikstytis.

► **sventolàrsi** *sng* (farsi vento) vėduotis.

sventràre *vksm* (svén-) 1. (sbudellare) (iš)darinėti, (iš)mėsinėti; 2. (qcn) pėrpjauti / pėrskrosti (kam) pilvą; 3. *fig* (edifici) (nu)griauti (pastatus); 4. *fig* (devastare) nusiaubti.

sventùra *dkt* *m* 1. (sfortuna) blėgas likimas; *colpito dalla* s. likimo nùskriaustas; 2. (sciagura) nelaimė; nėganda, nedalià.

sventuràto, -a 1. *bdv* (infelice) nelaimingas; (solo di qcs) nesėkmingas; 2. *bdv* (maledetto) nelėmtas; 3. *dkt* *v/m* nelaimėlis -ė; bedàlis -ė.

svenùto, -a *bdv*, *dlv* bė sąmonės; apalėpęs.

sverginàre *vksm* (svèr-) atimti (kam) nekaltybę.

svergognàre *vksm* (-gò-) (su)gėdyti, (su)gėdinti; (su)sarmàtyti.

svergognàto, -a *bdv*, *dkt* *v/m* besarmātis -ė.

svernaménto *dkt* *v* žiemėjimas.

svernàre *vksm* [A] (svèr-) žiemoti, pėrziemoti.

svestire *vksm* (svè-) nurengti.

► **svestirsi** *sng* nusirengti.

svettàre *vksm* [A] (svèt-) didingai kilti.

svezzaménto *dkt* *v* nujũnkymas.

svezzàre *vksm* (svèz-) 1. (nu)jũnkyti; 2. (disabilitare) (da qcs) atpràtinti (nuo ko).

sviàre *vksm* 1. (deviare) nukreipti (ir prk); *fig* s. il discorso nukreipti kalbà; s. le indàgini klaidinti tyrėjus; nukreipti tyrimà klaidinga kryptimi; 2. *fig* (traviare) išvėsti iš kėlio.

svicolàre *vksm* [A, E] (svi-) 1. pasukti už kàmpo; išsmũkti; 2. *fig* išsisukinėti.

svignàrsela *vksm* pasprũkti; (iš)nėšti kudàsius.

svilire *vksm* (-isc-) (su)mėnkinti.

sviluppare *vksm* **1.** (iš)výstyti; (*ampliare*) (iš)plēsti, (iš)plētóti; (*affinare*) (iš)lāvinti; (*educare*) (iš)ugdýti; (*potenziare*) (su)stīprinti; *s. l'auto-stima* ugdýti savīgarbą; *s. il commercio* plēsti prekybą; *s. l'industria* výstyti prāmonę; *s. la memoria* lāvinti ātmintį; *s. i muscoli* sustīprinti / užsiauginti raūmenis; **2.** (*suscitare e sim.*) (su)kēlti; (*emanare*) (iš)sklēisti; *s. calore* sklēisti šilumą; *s. un incendio* sukēlti gašrą; **3.** (*trattare un tema*) plačiai / plačiau išdėstyti; (iš)rūtulioti; (iš)plēsti; **4.** (*creare*) (su)kūrėti; **5. fot:** *s. le fotografie (una pellicola)* (iš)rýškinti nūotraukas (juostėlę).

► **svilupparsi** *sng* **1.** išsivýstyti, výstytis; (*amplarsi*) plēstis, išsiplēsti; plētótis, išsiplētótis; (*affinarsi*) (iš)lavėti; (*formarsi*) formuótis; **2.** (*di esseri viventi*) (už)augti; (*maturare*) (su)bręsti; (*ingrandirsi*) (pa)didėti; **3.** (*prodursi*) (pa)kilti; (*diffondersi*) sklēisti, išsisklēisti; **4.** (*svolversi*) rūtuliotis, išsirūtulioti.

sviluppatò, -a *bdv* išsivýstęs -čiusi.

sviluppo *dkt v* **1.** výstymas(is); iš(si)výstymas; (*estensione*) plētótimas(is); plētótė, plētrà; (*andamento*) raidà; *s. culturale* kultūros plētótė; *s. urbano* miesto plētrà; *s. dell'industria* prāmonės výstymas(is); *s. della rete stradale* kelių tīnklo plētótimas; *politica di s.* plētrės politika; *paese in via di s.* besivýstanti šalis; **2.** (*cre-scita, di esseri viventi*) augimas; výstymas(is); iš(si)výstymas; (*maturazione*) brendimas; *ritardo dello s.* výstymosi atsilikimas; ♦ *età dello s.* lytinio brendimo mėtās; **3.** (*il prodursi*) atsiradimas; pakilimas; **4.** (*svolgimento*) rūtuliojimas(is); raidà; **5. fot** (iš)rýškinimas.

svincolare *vksm* (*svin-*) *dir, fin* išlāisvinti; (*riscattare*) išpirkti (*ikeistą turtą*); (*sdoganare*) išmuītinti.

► **svincolàrsi** *sng* išsilāisvinti.

svincolo *dkt v* kelių māzgas; sánkryža; (*asse di raccordo*) jungiamasis plėntas; (*di entrata*) įvaža; (*di uscita*) nūovaža; (*circolare*) kilpinė nūovaža; *s. a quadrifoglio* dóbilo lāpo fōrmos sánkryža.

sviolinare *vksm* (*-li-*) *fam* (*qc*) meilikāuti (*kam*).

sviolinàta *dkt m* *fam* meilikāvimas.

sviscerare *vksm* (*svi-*) *fig* (iš)gvildėnti.

sviscerato, -a *bdv* (*appassionato*) aistringas; kárštas; (*profondo*) gilūs.

svista *dkt m* apsirikimas; riktas.

svitare *vksm* sūkti, sukinėti; (*togliendo*) išsūkti; (*allentando*) atsūkti; *s. una lampadina* išsūkti lemputę.

svitato, -a *fig* **1.** *bdv* kúoktelėjęs; **2.** *dkt v/m* keistuolis -ė; prietranka *com*.

svizzera *dkt m* *gastr* (māltas) kotlėtās.

svizzer||o, -a **1.** *bdv* Šveicārijos; šveicārų; šveicāriškas; iš Šveicārijos; **2.** *dkt v/m* šveicāras -ė;

3. *dkt v* (*t.p. guardia ~a*) šveicārų gvardiėtis;

4. *dkt v gastr* šveicāriškas sūris.

svogliatèzza *dkt m* vangūmas; neveiklūmas; nenóras veikti (/ dirbti *ir pan.*).

svogliato, -a *bdv* vangūs; neveiklūs; ištižęs.

svolazzare *vksm* [A] **1.** skrajóti; skraidýti; **2.** (*al vento*) draikýtis.

svolazzo *dkt v* (*grafico*) išraitymas; užraitas.

svolgere* *vksm* **1.** išvynióti; (*stendere*) išsklēisti;

s. un tappeto išvynióti kilimą; **2.** *fig* (*esporre*) (iš)dėstyti; (*sviluppando*) (iš)rūtulioti, plētóti;

3. (*eseguire*) atlikti; (pa)darýti; (i)výkdyti; *s. un esercizio* darýti pratimą; *s. una funzione* atlikti funkciją; *s. il programma di un corso* (iš)eiti kūrsą; *s. un sondaggio* výkdyti apklausą; ♦ *s. un ruolo* atlikti vaidmenį.

► **svolgersi** *sng* **1.** išsivynióti; **2.** *fig* (*avvenire*) (i)výkti; *s. secondo i piani* výkti pagal planūs.

svolgiménto *dkt v* **1.** išvyniójimas; **2.** *fig* (*andamento*) eigà; výksmas; (*sviluppo*) výstymasis; *lo s. dei fatti* įvykių eigà; *avere regolare s.* výkti bė kliūčių; **3.** (*l'eseguire*) atlikimas; (i)výkdymas.

svolta *dkt m* **1.** (*curva*) pósūkis; *s. a destra* (*a sinistra*) pósūkis į dešinę (į kairę); **2.** (*l'azione*) (pa)sukimas; *più avanti la strada fa una s.* toliau kēlias sūka; **3.** *fig* lūžis; pėrsilaužimas.

svoltare *vksm* [A] (*svòl-*) (pa)sūkti; *s. a destra* (*a sinistra*) pasūkti į dešinę (į kairę).

svuotare *vksm* (*svuò-*) (iš)tuštinti; (*scaricando*) (iš)krāustyti; (*versando*) išpilti; *s. il caricatore* ištuštinti āpkabą (*ir prk*); *fig s. qcs di significato* atimti iš kō prāsmę.

► **svuotàrsi** *sng* (iš)tuštėti.

T

t [ti] *dkt v/m nkt* **1.** *aštuonioliktąjį italų abėcėlės raidę; t minuscola* mažoji „t“; **T** *maiuscola* didžioji „t“; **T di / come Taranto** T kaip „Tārantas“ (*norint paraidžiui sakyti vardą, žodį ir pan.*); ♦ **a T T** pavaldalo / formos; **2.** *tonos santrumpa.*

tabaccàio -a *dkt v/m rūkalų parduojėjas -a.*

tabaccheria *dkt m rūkalų parduotuvė.*

tabac||co *dkt v* **1.** *bot* tabakas; **2.** (*il prodotto*) tabakas; *dgs ~chi* rūkalai; **t. da fiuto (da fumo)** uostomasis (rūkomasis) tabakas; **manifattura di t.** tabako fabrikas.

tàbe *dkt m med* tãbesas.

tabèlla *dkt m* lentelė; (*t.p. t. di màrcia*) grãfikas; **t. degli orari** tvarkaraštis; **t. dei prezzi** tarifų lentelė; kainoraštis; **t. riassuntiva** suvestinė (lentelė); **disegnare una t.** nubraižyti lentelę; **essere in ritardo sulla t. di màrcia** atsilikti nuo grãfiko.

tabellin||a (*ppr. dgs ~e*) *dkt m* daugybos lentelė.

tabellóne *dkt v* **1.** *steĩdas; skĩdas; t. pubblicitario* reklamos steĩdas; **2.** *sport (segnapunti)* šviestlentė; **3.** *sport (nel basket)* krepšinio lentã.

tabernàcolo *dkt v rel* tabernãkulis.

tabù *dkt v nkt* tabù (*ir prk*) *inv*; ūdraustas dalĩkas; *kaip bdv un argomento t.* draudžiamã temã.

tabulató *dkt v* **1.** *suvestinė; išklotinė; 2. inf* tabuliagramã; spaudinĩs.

tabulazióne *dkt m inf* tabuliãvimo žymė.

tàc I *ĩtĩ* tik; cãkt; táukšt.

TAC II *dkt m nkt med KT* [ka'te] (*kompiuterinė tomografija*).

tàcca *dkt m* **1.** *rãntas, ĩranta; ruĩbas; ĩspjova; 2. (di una scala graduata)* padalã; **3.:** ♦ **di mezza t.** nereikšmingas *agg.*

taccagneria *dkt m* šykštumas.

taccàgno, -a *dkt v/m* nãgas; šykštuolis -ė.

tacchétto *dkt v sport* (fũtbolo bãto) kapliũkas.

tacchino *dkt v* kalakũtas; (*carne di*) **t.** kalakutiena.

taccia *dkt m:* **avere la t. (di qc)** turėti (*ko*) reputacijã (*ppr. blogã*).

tacciãbile *bdv (di qcs)* gãlimas kãltinti (*kuo*).

tacciãre *vksm (di qcs)* (ap)kãltinti (*dėl ko, kuo*); (*considerare qcn qcs*) laikyti (*kã kuo*).

tàc||co *dkt v* **1.** (bãto) kulnas; pakuĩnė; **~chi a spillo** smailũs kulniũkai; **~chi bassi** žemĩ kulnai; **scarpe con il t. alto** aukštakulniai (bãtai); **rifare i ~chi** prikãlti naujũs kulnũs; ♦ **alzare i ~chi** pasipustyti padũs; dúoti ĩ padũs **2.** (*cuneo*) pleĩštas.

tàccola *dkt m zool* kũosa.

taccuino *dkt v* užrašų knygėlė; bloknõtas.

tac||ére* *vksm* **1. intr** [A] (*non parlare*) tylėti (*ir prk*); patylėti; **mẽttere a t., far t.** nutĩldyti (*ir prk*); **non posso piũ t.** nebegaliũ tylėti; ♦ **flk chi ~e acconsente** tylėjimas reiĩkia sutikimã; **flk kaip dkt v un bel tacer non fu mai scritto** tylã gerã bylã; **2. intr** [A] (*cessare di parlare, di farsi sentire*) nutĩlti; **~i!** nutĩlk!; **3. tr** nutylėti; (*non rivelare*) neatskleĩsti.

tachicardia *dkt m med* tachikãrdija.

tachimetro *dkt v tecn* spidomẽtras; greĩtmatis.

tacitãre *vksm (tã-)* nutĩldyti (*ir prk*); **fig t. la voce della coscienza** nutĩldyti / nuslopĩnti sãžinės balsã.

tãcit||o -a *bdv* tylũs (*ir prk*), nebylũs; (*placido*) tykũs; **fig una ~a intesa** tylũs susitarĩmas.

tacitũrno -a *bdv* nekalbũs, nešnekũs; tylũs.

tae-kwon-do [taekwon'do] *dkt v sport* tekvondò.

tafãno *dkt v zool* sparvã.

tafferglio *dkt v* muštĩnės *pl.*

taglia *dkt m* **1.** (*corporatura*) (žmogaũs) stõtas; kũno sudėjĩmas; **di mezza t.** vidutinio kũno sudėjĩmo; **2.** (*misura*) dĩdis; **che t. porta?** kõks jũsų dĩdis?; ♦ **t. forte** nestandãrtinis dĩdis; (*di qcn*) drũtuõlis -ė; **t. unica** vienas dĩdis; **3.** (*premio in denaro*) atlygis (ũž nusikaltẽlio pagavĩmã *ir pan.*).

tagliabõschì *dkt v nkt* (mẽdžių) kirtėjas, medkirtỹs.

tagliacãrte *dkt v nkt* põpieriaus peĩlis; laiškų peĩlis.

tagliaerba *dkt v nkt* žoliãpjovė.

tagliafuòco *bdv nkt:* **muro t.** gaisrãsiene.

tagliãlẽgna *dkt v nkt* medkirtỹs, (mẽdžių) kirtĩkas.

tagliãndo *dkt v* **1.** *kupõnas, atkarpã; 2.:* ♦ **fare il t.** atlikti automobilio tẽchninę priežiũrã (*ppr. gamintojo siũlomomis lengvatĩnẽmis sãlygomis*). **tagli||ãre** *vksm* **1.** *pjãuti; (mozzare)* nupjãuti;

(*con le forbici e sim.*) (nu)kiřpti; karpýti; (*con l'accetta e sim.*) (nu)kiřsti; kapóti; (*incidendo*) (nu)rėžti; **t. a mezzo, t. in due** pėrpjauti; pėrkirsti; **t. via** atpjauti; atkiřpti; atrėžti; **t. a fette** (pa)pjauštyti (griežinėliai); (pa)raikýti; **t. un albero** kiřsti / pjauti mėdį; **t. i baffi** nuskusti ūsų; **t. l'erba (la ségale)** pjauti žolę (rugių); **t. una fetta di pane** atriėkti dúonos riėkę; **fig t. il mazzo, t. le carte** nukėlti kortą; pėrkelti málką; **fig t. la scena di un film** iřkiřpti filmo scėną; ♦ **t. fuori** atskirti; izoliuoti; **t. la corda** nėšti káilį; **t. le gambe** pakįsti kóją; (*di alcolici*) kiřsti pėr kóją; **t. i ponti** nutráukti ryšius; **t. la testa al toro** užbaigti reikalą („nukirsti jaučiui galvą“); **sport t. il traguardo** kiřsti finišo liniją; **2. (intersecare)** kiřsti; ♦ **t. la strada (a qcn)** užkiřsti kėlią (*kam*); **3.: t. il gas (la luce, i vivere)** nutráukti dūjų (elėktros, maisto) tiekimą; **4. (fare un taglio)** prapjauti; įpjauti; (*incidendo*) įrėžti; **t. le gomme di un'auto** prapjauti mašinos pādangas; **5. fig (abbreviare e sim.)** (su)trumpinti; patrupinti; **t. un articolo** su-trumpinti stráipsnį; **t. le spese** sumąžinti iš-laidas; ♦ **t. corto** nutráukti pókalbį (/ giñčą *ir pan.*); *fam ~a!* greičiau baik pásakoti!; **6. (droga, vino)** atskiesti; **7. kaip intr [A] (seguire la via più breve)** kiřsti (*eiti skersai*); **8. kaip intr [A] (essere tagliente)** imti (*kirpti, apie įrankį*).

► **tagliarsi** *sng* **1. (ferirsi)** įsipjauti; (*mozzarsi*) nusipjauti; **t. un dito** įsipjauti (į) pirštą; **2.: t. la barba** nusiskusti barzdą; **t. i capelli** nusikiřpti pláukus, apsiikiřpti; **t. le unghie** nusikarpýti na-gųs; **t. le vene** pėrsipjauti venąs.

tagliata *dkt m* **1. gastr** plonai supjauštyta jáutienos išpjova; **2. ⇒ taglio**.

tagliatėle *dkt m* *dgs* ląkštiniai; *gastr t. al ragù* ląkštiniai sù ragù.

tagliat||o, -a *bdv, dlv* **1.** nupjautas; nùkirptas; nùkirstas; **t. in due** pėrpjautas; pėrkirstas; **capelli ~i** nukirpti plaukai; **sport palla ~a** suktas kamuolys; ♦ **t. con l'accetta** netařštas; **2.: essere t. (per qcs)** tikti (*kam*), būti tinkamám; būti su-kurtám; (*avere un'inclinazione*) turėti pólinkį (*i kq*); *t.p. ⇒ tagliare*.

tagliaunghie *dkt v nkt* nagų karpiklis.

taglieggiare *vksm* (-gliė-) reketuoti.

tagliente *bdv* ařtrūs (*ir prk*); **fig freddo t.** ařtrūs šáltis, spėigas; **fig lingua t.** ařtrūs / smailūs lie-žūvis.

tagliere *dkt v* pjauštymo lentėlė.

taglierina *m* **1.** pjaustyklė; **2. (cutter)** pjaustiklis.

tà||gio *dkt v* **1. (l'azione)** pjovimas; pjauštymas; (*con forbici*) kirpimas; kařpymas; (*con l'ac-*

cetta e sim.) kirtimas; kapójimas; (*incidendo*) rėžimas; (*il mozzare*) nupjovimas; nukirtimas; **il t. della barba** barzdós skutimas(is); **il t. di un bosco** miřko kirtimas; **il t. dell'erba** žolės pjovimas; ♦ **pizza al t.** gabaliuėkais parduodamà picà; *fam dacci un t.!* liaukis!; baik!; **2. (incisione)** pjūvis; įpjovimas; įkirpimas; įkirtimas; įrėžimas; (*in due*) pėrpjovimas; (*ferita*) įpjovimas; pjautinė žaizdà; (*tacca*) įranta; **farsi un t. (a qc)** įsipjau-ti (*i kq*); **fig il t. della t** raĩdės skersinis (brūk-šnėlis); ♦ **t. cesàreo** Cėzario pjūvis; **3. (dei capelli)** (ap)kirpimas; šukuosena; **un t. a spazzola** ežiukas, kirpimas ežiukų; **4. (di carne)** sker-denós dalis -iės *femm*; išpjova; **5. (foggia)** su-kirpimas; (*stile*) stilius, fasonas; **una giacca di t. sportivo** spòrtinio stiliaus švarkas; **6. fig (stile)** póbūdis; tónas; **un'opera di t. divulgativo** šviė-čiamojo póbūdžio veikalas; **dare a un tema un t. nuovo** pažvelgti į tėmą kitų kampų; **7. (pezzo tagliato)** atkarpà; iškarpa; (*di un film, di un testo*) kupiūrà; iřkiřptà dalis -iės *femm*; **un t. di stoffa** áudeklo atraizà / atkarpà; **versione senza ~gli di un film** neiškarpýta filmo versija; **8. (di banconote)** kupiūrà; **banconota di piccolo (grosso) t.** mažà (stambi) kupiūrà; **9. (parte taglien-te della lama)** ářmenys *pl*; briaunà; **arma a dóppio t.** dviařmėnis giñklas (*ir prk: priemonė, galinti duoti du priešingus rezultatus*); **pèrdere il t.** atřipti; **fig il t. della mano** pláštakos briaunà; **fig disporre i libri di t.** sustatýti knygàs nuga-rėlėmis; **10.: t. di un vino (per migliorarlo)** vėno mařšymas (sù kitų) (*kokybei gerinti*); **11. sport: colpo di t.** sukinys; efėktas; **colpire di t., dare il t. alla pallina** sukti kamuoliuka.

tagliòla *dkt m* (medžiotojo) spáštai; **restare pre-so in una t.** pakliúti į spástus.

taglióne *dkt v: legge del t.* taliónas, talióno įstátymas (*akis už akį, dantis už dantį*).

tagliuzzare *vksm* (su)karpýti; (su)pjauštyti.

tàiga *dkt m* *geogr* taigà.

tailleur [ta'jer] *dkt v nkt* kostiumėlis.

találtr||o, -a *iv* **1.** kai kàs; kařkàs; kiti kitos *pl*; **2.: talvolta... ~a...** kařtais... (*vienai*) kařtais... (*kitaip*).

tàlamo *dkt v* vedýbinis guólis.

talàre *bdv: àbito t.* sutanà.

talassemia *dkt m* *med* talasėmija.

talché *ngt* taĩp; taĩp, kàd ; (*allora*) tadà.

tàlco *dkt v* **1. min** tálkas; **2. (polvere)** tálko mil-tėliai *pl*.

tàle **1. bdv** (*t.p. tal*) tóks -ià; šiósks -ià; šitoks -ia; **t. ... quale** tóks... kóks; **non mi aspettavo una t.**

reazione nesitikėjau tokiōs reākcijos; *c'era un t. chiasso che non si capiva niente* tōks triūkšmas būvo, kād niēko nējo suprāsti; *ho una t. fame!* taip išalkau!; ♦ *t. (e) quale* tōks pāts *masc.*, tokiā patī *femm*; kaip iš akiēs lūptas; **2.** *bdv (t.p. tal) (questo): in tal caso* tōkiu / šiuō atveju; *in ~i condizioni* tokiomis / šiomis sąlygomis; *in tal maniera che...* tōkiu būdū, kād...; *a tal punto che...* taip, kād...; tiek, kād...; **3.** *bdv (t.p. tal): un tal X* kažkōks X; tōks X; *quel tal X* tās X; **4.** *iv: il t., quel t.* tās vyriškis / žmogūs; *la t., quella t.* tā moteriškė (/ mōteris / merginā *ir pan.*); ♦ *tal dei ~i* tōks ir tōks; toksai; **5.** *iv: un t.* kažkōks vyriškis / žmogūs; vienas tōks; *una t.* kažkokiā moteriškė (/ mōteris / merginā *ir pan.*); vienā tokiā.

talèa *dkt m bot* auginys.

talèbàno *dkt v* talības.

taléggio *dkt v* talėdžas (*toks pusminkštis sūris*).

talénto *dkt v 1. (abilità)* tālentas, talentingūmas; gabūmas; ♦ *di t.* talentingas *bdv*; **2.** (*di qcn*) tālentas; *un giòvane t.* jāunas tālentas; **3.** (*moneta*) tālentas.

talentúoso, -a *bdv* talentingas.

talismàno *dkt v* talismānas.

talk show [tolk'ʃou] *dkt v nkt* pōkalbių šou, pōkalbių laidā.

tallonàre *vksm (-lò-)* **1.** līpti (*kam*) aīt kulnū; sėkti įkandin (*ko*); **2.** (*perseguitare*) pėrsekioti.

talloncino *dkt v* kupōnas; talonėlis.

tallòne *dkt v 1.* kulnas (*pėdos*); ♦ *t. d'Achille* Achilō kulnas; **2.** (*di manico*) pėntis -ies *femm*.

talménte *prv* tōks -iā; tiek; taip; *dolore t. acuto* tōks aštrūs skaūsma; *un libro t. noioso, che non si riesce a finirlo* tokiā nuobodī knygā, kād neįmānoma pėrskaityti; *ho t. tanto lavoro* tiek dārbo turiū; *fa t. freddo* taip šalta.

talóra *prv* kařtais; *t.p. ⇒ talvòlta*.

tālpa *dkt m 1.* zool kūrmis; ♦ *cieco come una t.* āklas kaip kūrmis; **2.** *fig* slāptas informātorius; šnipas; **3.** *tecn* tūnelio grėžimo mašinā.

talùn||o -a 1. *bdv: dgs ~i, ~e (qualcuno)* kai kās sg; kai kuriē -iōs; (*un certo*) tam tikri; *in ~i casi* tam tikrais atvejais; **2.** *iv* kai kuriē -iōs; kai kās.

talvòlta *prv* kařtais; kařtkarčiais, kadā ne kadā; *t. lo incontro sull'autobus* sutinkū jī kartais autobusē.

tamarindo *dkt v bot* tamarindas.

tamburellàre *vksm (-rèl-)* barbėnti; stuksėnti, tauksėti; *t. con le dita sul tavolo* barbėnti pirštais į stālā.

tamburèllo *dkt v 1.* *mus* būgnėlis (sū žvangū-

čiais), tambūrinas; **2.** (*da ricamo*) siuvinėjimo lankėlis.

tamburino *dkt v (suonatore)* būgnininkas.

tambùro *dkt v 1.* būgnas; *suonare il t.* mūšti būgnā; būgnyti; ♦ *a t. battente* viens dū; tūčiuojau; **2.** (*il suonatore*) būgnininkas; **3.** *tecn* būgnas; *t. del freno* stābdžio būgnas; **4.** (*di pistola*) būgnėlis; *pistola a t.* būgninis pistoletas; **5.** *archit* tām būras.

tamerice *dkt m bot* eglūnas

tampinàre *vksm (-pi-) fam (infastidire)* grizinti.

tamponaménto *dkt v 1.* (*di veicoli*) atsitreūkimas į (automobilio) užpakalį; smūgis (į automobilį) iš užpakalio; (*scontro tra due*) susidūrimas; **2.** *med* tampōno (už)dėjimas / įdėjimas, tampōnācija; **3.** (*tappando*) užkišimas.

tamponàre *vksm (-pó-)* **1.** (*un veicolo*) įvažiuoti (į automobilį); atsitreūkti į (automobilio) užpakalį; užlėkti (*ant ko*); (*scontrarsi*) susidūrti (*su kuo*); **2.** *med* tamponuoti; (už)dėti tampōnā (*ant ko*); įdėti tampōnā (į ką); **3.** (*tappare*) užkišti; užkimšti; *t. una falla* užkišti plyšį.

tampóne *dkt v 1.* tampōnas; *med t. diagnostico* tepinėlis; **2.** (*perappare*) užkamšalas; kamštis; **3.** (*di inchiostro*) paspaudė, aītspaudų pagalvėlė (*per asciugare timbri*) sugertūkas, prespapjė *inv*; **4.** *kaip bdv fig: misure t.* laĩkinos priemonės.

tam-tam [-'tam] *dkt v nkt 1.* *mus* tamtāmas; **2.** *fig* žinių pėrdavimas neoficialiais kanālais.

tàna *dkt m* ūrvas, olā; landynė (*ir prk*), lindynė; guolis; (*solo di orso*) irštva; *infilarsi nella t.* lįsti į ūrvā.

tàndem *dkt v nkt* tándemas (*dvivietis dviratis*) (*ir prk*); *fig* *lavorare in t.* dirbti kartū; dirbti sutartinai.

tànfo *dkt v* tvaĩkas; dvōkas.

tànga *dkt v nkt* siaurikės *pl*.

tangénte **1.** *bdv geom* liečiamasis; **2.** *dkt m geom* liestinė; ♦ *partire per la t.* į lankās išeiti; **3.** *dkt m mat* tāngentas; **4.** *dkt m (bustarella)* kyšis; *pagare una t.* duoti kyšį.

tangentòpoli *dkt v nkt* „kyšių miestas“ (*corruzione sistema veikusi Italijos ekonomikoje ir politikoje*).

tangenziale **1.** *dkt m* miēsto aplinkkelis; miēsto žiedas; **2.** *bdv mat* tangėntinis.

tànghero *dkt v* stačiókas.

tangibile *bdv* apčiūpiamas (*ppr. prk*).

tàngo *dkt v nkt* tāngo *inv*; *ballare un t.* (pa)šokti tāngo.

tànica *dkt m* kanīstras; bidōnas.

tantino fam 1. *prv* trupučiūka; 2. *iv v: un t.* trupučiūkas.

tant||o I, -a 1. *bdv* daūg (*ko*), daūgelis; nemažai; *tantissimo* labai daūg (*ko*); daugybė; *non t.* nedaūg (*ko*); *~i anni* daūg metų, daūgelis metų; *t. lavoro* daūg darbo; *~i libri* daūg knygų; *~e volte* daūg kartų; *da t. tempo* seniai; *c'è t. da fare* yrà daūg ką nuveikti; *ho ~a fame* labai išalkau; ♦ *~i auguri!* labai sveikinui; *~e grazie!* labai ačiū!; *iron* didelio čia dąikto!; 2. *bdv* (*t.p. così t.*) tiek (daūg); šitiek; *dopo ~i e ~i errori* pō tiek ir tiek klaidų; *dopo t. lavoro!* pō šitiek darbo!; *non dovevi spëndere ~i soldi* neturėjai išlėisti tiek daug pinigų; 3. *bdv* (*tropo*) peř daūg (*ko*); *la pasta mi sembra ~a* makaronų mán atrodō peř daūg; *obbedisci senza ~e storie!* daryk neatsikalbinėjęs!; 4. *bdv, iv* (*comparativo*): *~i posti quanti* / *~i invitati* tiek vietų, kiek svečių; *abbiamo t. lavoro quanto voi* mēs turime tiek darbo, kiek ir jūs; *quanti più saremo, ~i meno soldi rimarranno* kuō daugiau mūsų būs, tuō mažiau pinigų liks; *quanto meglio lavori, t. più guadagni* kuō geriau dirbsi, tuō daugiau uždirbsi; 5. *bdv dgs* (*distributivo*): *ogni ~e ore devi prendere la medicina* kàs tiek valandų turì gėrti vaistų; 6. *iv* daūg; *tantissimo* labai daūg; *qui non c'è neve, ma al nord ce n'è ~a* čia nērà sniego, bēt šiaurėje (jō) daūg; *hai speso t.? ar daūg išlėidai?*; *più di t. non vorrei spëndere* daugiau nei tiek nenorėčiau išlėisti; *non rimane t. (tempo, spazio e sim.)* nedaūg liko / liėka (*laiko, pinigų ir pan.*); *era vestito bene, con t. di cravatta* gražiai apsirengė, ir dār sū kaklārasiū; ♦ *t. di guadagnato, t. meglio* tuō geriau; *di t. in t., ogni t.* kartas nuō karto; kai kadà; kadà ne kadà; *non più di t. nē* taip jau; *a dir t.* daugių daugiausia; *arrivare a t.* prieiti iki tō; *guardare con t. d'occhi* žiūrėti išpūtus akis; *se t. mi dà t.* jėi taip jau yrà; *e t. basta* ir štai kaip (yrà); 7. *iv dgs: ~i*, *~e* daūgelis, daūg kàs; *t.p. ⇒ molto I*; 8. *iv: ♦ t. vale* (*far qcs*) verčiau tadà (*ką daryti*); *tant'è vero che* tuō labiau, kàd; *tant'è* taip yrà; 9. *iv* (*una certa quantità*) tiek; *due volte t.* antra tiek; (*il doppio*) dvigubai; dūkart tiek; *tre volte t.* trėčia tiek; (*il triplo*) trigubai; *cento volte t.* šimtą (kartų) tiek; šimteriopai; *t. avevo da dire* tiek tenorėjau pasakyti; 10. *kaip dkt v: un t. (di qcs)* tiek ir tiek; *quel t. è bastato* tiek tereikėjo; 11. *kaip jst: t.!* (*che importa?*) kàs iš tō?

tanto II prv 1. (*talmente; t.p. così t.*) taip, tiek; tōks; *gli piaceva t.!* taip jam patikdavo!; *è t. carino!* jis tōks miėlas; *non è t. lontano* nērà taip

tolì; ♦ *kaip jngt t. più che...* tuō labiau, kàd...; 2. (*molto*) labai; *non t.* nelabai; *scusi t.!, scusami t.!* labai atsiprašau!; *non è tanto interessante* tai nērà labai įdomū; ♦ *neanche t. male* pusė vėlnio; *t.p. ⇒ molto II*; 3. (*comparativo*): *t. ... quanto* (*altrettanto*) tiek... kiek; (*sia... sia*) ir... ir; *non è t. intelligente quanto bella* jì nē tiek protingà kiek gražì; 4. (*solamente*) šiaip; *una volta t.* nōrs kartą; *pagaliau*; *t. per cambiare* (šiaip) dēl įvairōvės; *iron* kaip visadà; *t. per fare* šiaip sàu; *l'ho detto t. per dire* (šiaip) pasakiau ir tiek; 5. *kaip jngt* (*comunque*) vis tiek; ir taip; *prendi tu la macchina, t. a me non serve* iñk mašinà, vis tiek mán jōs nereikia; *t. è lo stesso* ir taip skirtumo nērà.

tapino, -a dkt v/m vargdiėnis -ė.

tapiro dkt v zool tapyras.

tapp||a dkt m 1. etāpas; *in due ~e* dviēm etāpais;

♦ *bruciare le ~e* (*in carriera*) sparčiai kilti karjėros laiptais; *voler bruciare le ~e* (*volere tutto subito*) norėti visko iš karto; 2. (*fermata*) sustojimas; *fare t.* sustoti pakeliuì; 3. *fig* etāpas, tařpsnis.

tappabùchi dkt v/m nkt spreg pastūmdėlis -ė.

tappare vksm užkimšti, užkšti; (*più cose*) (už-)kamšyti; *t. una fessura* užkimšti (/ užtaisyti) plyšį; *t. la bocca* (*a qcn*) užkimšti (*kam*) bėrnà (*ir prk*).

► **tapparsi sngr 1.** užsikimšti; *t. le orecchie* užsikimšti ausis; 2.: *t. in casa* užsidaryti namuose.

tapparèlla dkt m (apsauginės) žaliūzės pl.

tappettino dkt v *dimin* kilimėlis; *inf t. del mouse* pelės kilimėlis.

tappéto dkt v 1. kilimas; pătiesalas; *t. persiano* pėrsiškas kilimas; *arrotolare* (*battere, stendere*) *un t.* suvynioti (išdūlkinti / išdaužyti, patiėsti) kilimą; *fig un t. di fiori* gėlių kilimas; ♦ *t. erboso* vejà; *t. verde* lošimų stàlo dangà; *fig (il gioco d'azzardo)* azartinis lošimas; *t. volante* skraidantis kilimas; *bombardamento a t.* koncentruotas bombardavimas; *mettere una questione sul t.* pateikti klàusimą svarstýti; 2. *sport* ringo paklōtas; *andare al t.* pargriūti ant žėmės / ant grindų; *mandare al t.* nokautuoti (*ir prk*).

tappezzare vksm (-pėz-) 1. (iš)tapetuoti; (*con parati*) apklijuoti tapėtais / apmušalaís; *fig t. una parete di avvisi* išklijuoti sienà skelbimais; 2. (*mobili*) apmušti, aptraukti.

tappezzeria dkt m 1. apmušalai pl, tapėtai pl; ♦ *fare (da) t.* būti visų ignoruojamam („atstoti tapetus“); 2. (*di mobili*) baldų apmušalai pl.

tappeziere -a dkt v/m tapetūotojas -a.

tapp||o dkt v 1. kamštis (*ir prk*); (*di botte*) volė; *t.*

del lavandino kriauklēs kamštis; *t. di cerume* šīeros kamštis; *~i per le orecchie* ausū kamščiai; ♦ *sapere di t.* atsidūoti kamščiū (*apie vynu*); **2.** (*coperchietto, t.p. tappino*) dangtēlis; **3.** *fig* neūžauga *com.*

tāra I *dkt m* (*recipiente*) tarā; pakuotē; (*il peso*) tāros / pakuotēs svōris; ♦ *fare la t.* ≡ nepriimti vīsko ūž grūnā pīnīgā.

tāra II *dkt m* (*t.p. t. ereditaria*) paveldēta ligā.

tarantella *dkt m* tarantelā (*italu liaudies šokis*).

tarantola *dkt m* zool tarāntulas.

tarāre *vksm* **1.** *comm* nustatīti (tāros) svōrī, tarūoti; **2.** *tecn* kalibrūoti, tarūoti; etalonūoti.

taratūra *dkt m* *tecn* kalibrāvimas; etalonāvimas.

tarchiātō, -a *bdv* krēsnas.

tardāre *vksm* [A] (pa)vēlūoti, (už)deļsti; *t. a un appuntamento* vēlūoti ī pasimātmā; *t. a saldare un debito* uždēlsti gražinti skōlā; *vedi di non t.!* pasistēnk nevēlūoti!

tārdi *prv* **1.** vēlai; *più t.* vēliā; *tardissimo* labāī / nepaprastāī vēlai; *restare alzato fino a t.* naktinēti; *rimandare a più t.* atidēti vēlesniām laiīkui; *è t.* vēlū; *è troppo t.* peī vēlū; *non è ancora (troppo) t.* dār nevēlū; *ripassi più t.* užsūkite vēliā; ♦ *a più t.* pasimatysime vēliā; ikī pasimātymo vēliā; *al più t.* vēliāusiai; *sul t.* vēlai; (*verso sera*) ī vākara; dienōs pabaigojē; *presto o t.* anksčīaī ar vēliā; *moglio t. che mai* gerīaī vēliā neī niekadā; **2.** (*con ritardo*) pavēlūotai; **3.:** *fare t.* (*a qcs, per qcs*) (pa)vēlūoti (*i kq*), vēlintis; (*andare a letto tardi*) eīti vēlai miegōti.

tardiv||o, -a *bdv* **1.** (*tardo*) vēlvyas; *primavera ~a* vēlvyas pavāsaris; **2.** (*in ritardo*) pavēlūotas; *aiuto t.* pavēlūota pagālba.

tārd||o -a *bdv* **1.** (*di tempo*) vēlvyas, vēlūs; *a ~a notte* vēlai naktī, vēliā naktī; *in ~a età* (būdamas) senyō āmžīaus; sēnas *agg*; *in / nella ~a mattinata* priēš pietūs; *art t. gotico* vēlvōji gōtika; *stor t. Medioevo* vēlvīeji vidūramžiai *pl*; **2.** (*di qcn, lento*) lētas; (*ottuso*) būkas, nenuovokūs; **3.** ⇒ **tardivo** **2.**

tardōna *dkt m* *spre*g besijāuninanti bōba.

tār||ga *dkt m* **1.** (*lastra e sim.*) lentelē (*su užrašū*), lentā; *t. commemorativa* pamiņklinē lentā; *t. stradale* gātvēs lentelē; **2.** (*t.p. t. di circolazione*) automobilio nūmeris / nūmeriai *pl*, nūmerio lentelē; *prendere le t. di un veicolo* īsidēmēti automobilio nūmerius; ♦ (*circolazione a*) ~*ghe alterne* „ēīsmas pagal automobilio nūmerī“ (*eismo ribojimo sistema, leidžianti automobiliams važinėti padieniu, pagal galinį numerio skaičių, porinį ar neporinį*).

targāre *vksm*: *t. un veicolo* prikabinti automobilio nūmerī.

targāto, -a *bdv* **1.:** *veicolo t. X* automobilis, kuriō nūmeris X; **2.** *fig* (*creato da qcn*) sukūrtas (*ko*); (*prodotto*) pagamintas (*ko*).

targhētta *dkt m* *dimin* plokštēlē.

tariffa *dkt m* tarīfas; īkainis; *t. del gas* dūju tarīfas; *t. postale* pašto tarīfas.

tariffārio, -a **1.** *bdv* tarīfo, tarīfų; tarīfinis; *aumento t.* tarīfo padidinimas; **2.** *dkt v* kainynas.

tarlāre *vksm* (iš)varpīti, (su)grāužti (*ppr. medicina*); kinivarpōti.

tarlāto, -a *bdv* išvarpītas, sugrāužtas (*kinivarpu*).

tārlo *dkt v* **1.** kinīvarpa, mēdgraužis; **2.** *fig* kiīminas.

tārma *dkt m* zool kāndis -ies, kandis -iēs.

tarmato, -a *bdv* kāndžių suēstas / sugrāužtas.

taroccātō, -a *bdv fam* padīrbtas.

tarōc||co **I** *dkt v* (*carta*) tarō kortā; *dgs ~chi* tarō *inv*.

tarōc||co **II** *dkt v* (*arancia*) Sicīlijos raudōnasis apelsīnas, „tarōkas“.

tarpāre *vksm*: *t. le ali (a qc)* pakiīpti (*kam*) sparnūs; *fig* nulāužti / apkarpīti (*kam*) sparnūs.

tārso *dkt v* *anat* čiūrna.

tagtagliāre *vksm* mekēnti; (su)mikčiōti.

tartan *dkt v* *nkt* (*tessuto*) tartānas.

tārtaro I *dkt v* *med* dantų ākmenys *pl*.

tārtar||o **II, -a** **1.** *bdv* totōrių; totōriškas; *salsa ~a* totōriškas pādažas; **2.** *dkt v/m* totōrius -ē.

tartarūga *dkt m* **1.** zool, *fig* vēžlīs; *andare come una t.* eīti vēžlio žingsniū; **2.** (*il materiale*) vēžlenā; *di t.* vēžlenis *agg*.

tartassāre *vksm* (iš)kankīnti; *t. di domande* (iš)-kamantinēti.

tartina *dkt m* sumuštīnis (iš *vienos riekės*), užteptīnis; ūžkandis; (*crostino*) skrebūtis.

tartūfo *dkt v* **1.** *bot* trūmas; *t. bianco (nero)* baltāsīs (juodāsīs) trūmas; *crema di t.* trūmų krēmas; **2.** *gastr* triūfelis.

tā||sca *dkt m* kišēnē; *t. interna* vidīnē kišēnē; *méttersi in t.* īsidēti ī kišēnē; ♦ *da t.* kišēnīs *agg*; *avere la vittōria in t.* turēti pērgalę sāvō raīkose; *conoscere come le prōpie ~sche* pažinōti kaip sāvō penkis pirštūs; *fare i conti in t.* (*a qcn*) skaičiūoti (*kito, kitų*) pīnigus; *riempirsi le t.* prisikiīmšti ī kišēnēs (*praturtėti, ppr. nelegaliai*); *starsene con le mani in t.* sēdēti rankās sudėjus (*nieko nedīrbti*); *ne ho le ~sche piene* mān tō jāū ganā.

tascābile **1.** *bdv* kišēnīs; *dizionario t.* kišēnīs žodynas; **2.** *dkt v* mažaformātē knyga.

taschino *dkt v* (mažà) kišenė; **orologio da t.** kišeninis laikrodis.

tass||a *dkt m* mokestis; riñkliava; **t. di bollo** žyminė riñkliava; **t. d'iscrizione** stojamasis mokestis; **t. sui rifiuti** šiukšlių išvežimo mokestis; **~e pesanti** didelį mokesčiai; **pagare (riscuotere) le ~e** mokėti (imti / riñkti) mokesčius; ♦ **al netto di ~e** atskačius mokesčius.

tassabile *bdv* apmokestinamas.

tassámetro *dkt v* taksomėtras.

tassare *vksm* apmokestinti; **t. i redditi** apmokestinti pajamas.

tassativaménte *prv* griežtai; kategoriskai; **è t. vietato** griežtai draudžiamas.

tassativo -a *bdv* griežtas; kategoriskas.

tassazióne *dkt m* apmokestinimas.

tassello *dkt v* **1.** medinė trinkelė (*ivairios paskirties*); kaštis; **2. tecn: t. a espansione** inkarinis varžtas; **3. (di mosaico)** mozaikos plytelė; **fig t. mancante** trūkstamą detalę.

tassi *dkt v nkt* ⇒ **tàxi**.

tassista *dkt v/m* taksistas -ė.

tàsso I *dkt v zool* barsukas; opšrūs.

tàsso II *dkt v bot* kūkmedis.

tàsso III *dkt v* **1. econ, fin** nòrma; **t. di càmbio** valiutos kùrsas; **t. d'interesse** palùkanų nòrma; **2. (percentuale)** pròcentas; (*livello*) lýgis; (*grado*) láipsnis; (*quantità*) kíekis; (*numero*) skaĩčius; **t. di colesterolo** cholesterolio kíekis; **t. di inquinamento** taršos láipsnis; **t. di mortalità** mirštamumo pròcentas.

tastare *vksm* (pa)čiupinėti; (*palpare*) grabalióti; **t. il polso** apčiúopti pulsą (*ir prk: išsiaiškinti kieno būklę*); ♦ **t. il terreno** ištirti / zonduoti dirvą.

tastiera *dkt m* klaviatūrą; **t. del computer (del piano)** kompiùterio (pianino) klaviatūrą; **strumento a t.** klavišinis instrumeñtas.

tastierino *dkt v: inf t. numérico* klaviatūros skaitmenų sritis -iės.

tastierista *dkt v/m* klavišininkas -ė.

tàsto *dkt v* klavišas; **prémere un t.** paspáusti klavišą; ♦ **battere sullo stesso t.** sàvo giesmę giedóti; **toccare un brutto t.** paliėsti skaudžią temą.

tastóni *prv:* ♦ **camminare t., andare t.** eiti apgraibomis / apgraibòm; **cercare a t.** grabalióti.

tàta *dkt m fam* áuklė.

tàttica *dkt m* taktika; **t. di gioco** žaidimo taktika.

tàttico -a **1. bdv** taktinis; taktikos; **errore t.** taktinė klaidà; **2. dkt v/m** taktikas -ė.

tàttile *bdv: biol* òrgano **t.** lytėjimo òrganas.

tàtto *dkt v* **1.** lytėjimas, lytà; **mòrbido al t.** minkš-

tas pačiupinėti; **2. fig** taktas; taktiskumas; **con t.** taktiskai; **pieno di t.** taktiskas; **mancanza di t.** netaktas.

tatuàggio *dkt v* tatuiruotė.

tatuàre *vksm (tà-)* tatuiruoti; **farsi t.** tatuiruotis.

taurino -a *bdv: collo t.* stóras ir trumpas káklas (*kaip jaučio*).

tautologia *dkt m* tautològija.

tautològico, -a *bdv* tautològinis.

tavèrna *dkt m* smùklė; (*ristorante rustico*) ùžeiga.

tavernière, -a *dkt v* smùklininkas -ė.

tàvol||a *dkt m* **1. (asse)** lentà; **t. di abete** eglinė lentà; **pavimento di ~e** lentų klojinys; **sport t. a vela** burlentė; **2. art (quadro)** pavéikslas (tapýtas aĩt mēdzio); **3. (illustrazione)** iliustràcija (*ppr. ant atskiro lapo*); iliustruotas pùslapis; **4. (tabella)** lentėlė; (*prospetto*) gráfikas; **t. pitagòrica** daugýbos lentėlė; **5. (tavolo)** stálas (*ppr. valgymo*); **alzarsi da t.** kilti nuò stálo; **apparecchiare la t.** (pa)deĩgti stálą; **méttersi a t.** atsisėsti / sėstis priė stálo (*valgyti*); **il pranzo è in t.** piētūs paruošti; ♦ **a t.** priė stálo; **da t.** válgomasis agg; **servizio da t.** stálo komplėktas (*įrankiai, indai ir pan.*); **t. calda** (karštų patiekalų) užkandinė; **t. fredda** šaltų užkandžių bāras; **t. rotonda** āpskritas stálas (*ir prk*); **la buona t.** kulinārija; skānūs valgiai *pl.*

tavolàta *dkt m* užstalė; sėdintieji *pl* priė stálo.

tavolàto *dkt v* **1.** leĩtos *pl*; (*pavimento*) lentų klojinys; lentų paklōtas; (*tramezzo*) lentinė pėrtvara; (*di rivestimento*) lentinė apkalà; **2. geogr** plýnauskė.

tavolètta *dkt m* **1. dimin** lentėlė; **2.: t. di cioccolato** šokolādo plytelė; **3.: ♦ andare a t.** važiuoti visų greičiù (*nuspaudžiant akseleratorių iki galo*).

tavolière *dkt v* **1.** (žaidimo) lentà, (žaidimo) lentėlė; **2. geogr** stálkalnis.

tavolino *dkt v dimin* staliukas; (*per scrivere*) rāšomasis stálas; ♦ **a t.** abstrakčiai; teòriškai; **sport perdere a t.** pralaimėti tèchniniu rezultātù.

tàvolo *dkt v* stálas; **t. da disegno (da gioco, da lavoro)** braižýbos (lošimo, dārbo) stálas; **t. da ping pong** tēniso stálas; **un t. di róvere** āžuolinis stálas; **sotto il t.** pō stalù; **prenotare un t.** užsisakýti stálą; **med t. operatorio** operācinis stálas; ♦ **da t.** stálo; stalinis agg.

tavolòzza *dkt m* (daĩlininko) palètė (*ir prk*).

tàxi *dkt v nkt* taksì; **chiamare un t.** iš(si)kviėsti taksì.

tàzza *dkt m* **1.** puodėlis; **t. da tè** arbātinis puodėlis; **una t. di tè** arbātos puodėlis; **2. (water)** uni-tāzas.

tazzina *dkt m* dimin puodukas, puodėlis; **una t. di caffè** kavos puodukas / puodėlis.

te [te] **1.** *iv (compl. oggetto)* tavė (pabrėžiant, būtent tave, ne kitą); (*in frasi negative*) tavės (pabrėžiant, t.y. būtent tavės); **lei ama te** ji myli tavė; **2.** *usato con varie preposizioni:* **a te** tau (būtent tau); **con te** su tavimi; **da te** pàs tavė; iš tavės; **in te** tavyjė; **per te** tau; dėl tavės; už tavė; **su di te** aĩt tavės; virš tavės; **davanti a te** prieš tavė; **secondo te** tavo nuomone; pagal tavė; **senza di te** bė tavės; **se io fossi in te** tavimi dėtas; **parliamo di te** kalbame apie tavė; **ha nostalgia di te** jis tavės pasiilgo; **l'ha saputo da te** sužinojo iš tavės; **3.** (*come soggetto*): **come te** kaip tū; **ne so quanto te** aš apie tai žinau tiek, kiek ir tū; ♦ **beato te!** (nà, iĩ) sėkasi tau!; **pòvero te!** vargšėlis!; **4.** (*oggetto indiretto davanti ad altri pronomi*) ⇒ **ti**.

tè *dkt v nkt* **1.** arbatà; **tè inglese (verde)** ángliška (žalióji) arbatà; **tè al / col limone (senza zùcchero)** arbatà su citrinà (bė cukraus); **cucchiaino da tè** arbàtinis šaukštėlis; **sala da tè** arbàtinė; **fare un tè** išvirti arbàtos; **2.** (*ritrovo per bere*) arbatėlė; **3.** bot arbàtmedis; **fòglie di tè** arbàtžolės.

teatràle *bdv* **1.** teàtro; teàtrinis; **costume (stagione)** t. teàtro kostiùmas (sezònas); **produzione** t. teàtrinė kūryba; **2.** fig teatràliškas.

teatralità *dkt m* teatràliškumas.

teatrànte *dkt v/m* teatràlas -ė.

teàtro *dkt v* **1.** (*l'arte, l'edificio e sim.*) teàtras; **t. d'òpera, t. lirico** òperos teàtras; **t. di prosa** dràmos teàtras; **un t. greco** senòvės graikų teàtras; **due biglietti per il t.** dū bilietai į teàtrą; **teatr il t. dell'assurdo** absùrdo teàtras; **andare a t.** eĩti į teàtrą; **fig il t. di un delitto** nužùdymo vietà / scenà; **fig t. di guerra** kàro teàtras; **2.** (*le opere teatrali*) dramaturgija; dràmos veikalaĩ pl; teàtras; **il t. francese** prancūzų teàtras / dramaturgija; **3.** (*il pubblico*) teàtro žiūròvai pl.

téca *dkt m* vitrinà (*ppr. esponentui*); (*scrigno*) skrynĩa.

tècnica *dkt m* **1.** tèchnika; (*procedimento*) metòdas, metòdika; **t. di combattimento** kovòs tèchnika **t. aziendale** vadýba; **t. pittòrica** tapýbos tèchnika; **2.** (*abilità*) meistriškumas; **quel pianista è dotato di una t. impressionante** ispùdingas tò pianisto meistriškumas; **3.** (*tecnologia*) tèchnika; technologija; **t. agrària** agro-tèchnika; **t. spaziale** kòsminė technologija.

tècnico, -a **1.** *bdv* tèchninis; (*della tecnica*) tèchnikos; (*di tipo tecnico*) tèchniškas; **commissio-**
ne ~ca tèchninė komisiija; **disegno t.** (tèchninė)

braižýba; **istituto t.** tèchnikos mokyklà; **lavoro t.** tèchniškas dárbas; **paràmetri ~ci** tèchniniai paràmetrai; **studi t.** tèchniniai mòkslai; tèchninis lāvinimas sg; **sport (fallo) t.** tèchninė pražangà; **2.:** **tèrmine t.** specialūs tèrminas; **3.** (*di sportivo, artista*) tèchniškas; **4.** *dkt v/m* tèchnikas -ė; (*che ripara*) mèistras; **t. del suono** garšo operàtorius; **il t. della televisione** televiziijos mèistras; **5.** *dkt v sport* trėneris.

tecnologia *dkt m* technologija; **t. digitale** skaitmeninė technologija.

tecnològico, -a *bdv* technologinis; technologijos. **téco** *iv* su tavimi.

tedesco, -a **1.** *bdv* Vokietijos, vókiečių; vókiškas; iš Vokietijos; ♦ **pastore t.** vókiečių aviganis; **2.** *dkt v/m* vókietis -ė; **3.** *dkt v* vókiečių kalbà; **in t.** vókiškai.

tediàre *vksm* (*té-*) kėlti (*kam*) nuòbodulį; įkырėti. **tédio** *dkt v* nuòbodulýs; slogi nuòtaika.

tediòso, -a *bdv* nuòbodùs; ilgùs.

tedòforo *dkt v sport* dėglo nešėjas.

teenager [ti:'ne(i)dzer] *dkt v/m nkt* paauglys -ė.

tegàme *dkt m* keptuvė (*negili, apvali, ppr. su dviem rankenomis*); troškintuvas.

tegaminò *dkt v dimin:* **uova al t.** kepti kiaušiniai.

téglià *dkt m* kepimo fòrma.

tégola *dkt m* **1.** čėrpė; **2.** fig netikėta nelaimė, netikėtas smūgis.

teiéra *dkt m* arbatinùkas, arbàtinis.

téla *dkt m* **1.** dróbė; **di t.** drobìnis agg; **t. cerata** klijuotė; **2.:** **t. di ragno** voràtinklis; **3.** (*dipinto*) dróbė, pavėikslas (*ant drobės*); **4.** teatr scėnos uždanga.

telàio *dkt v* **1.** audimo stàklės pl; **t. a mano (mecànico)** raĩkinės (mechāninės) stàklės **2.** (*struttura e sim.*) karkāsas; rėmai pl; (*spec. di porte, finestre*) rėmas; staktà; **3.** (*di veicolo*) šasĩ inv; rėmas.

telàre *vksm* (*té-*) fam išnėsti kudàšių.

téle *dkt m nkt* fam tèlikas.

telecàmera *dkt m* televiziijos kāmėra; (*di sicurezza; cinepresa*) vaizdo kāmėra.

telecomandàre *vksm* valdyti pėr atstùmą; valdyti distāncinio valdymo pultu / pulteliù.

telecomandàto, -a *bdv* valdomas pėr atstùmą; nuotolinio valdymo.

telecomàndo *dkt v* **1.** (*l'azione*) nuotolinis valdymas; **2.** (*l'apparecchio*) distāncinio / nuotolinio valdymo pultas / pultėlis.

telecomunicaziòni *dkt m* dgs telekomunikācijos, ryšiàĩ.

telecrònaca *dkt m* televiziijos komentāras.

telecronista *dkt v/m (sportivo)* spõrto komentatorius -è.

telex *dkt v nkt* ⇒ **fax**.

teleférica *dkt m tecn* télferis; elektrinë tãlè.

telefilm [-'film] *dkt v* seriãlas; televizijos filmas.

telefonàre *vksm (-lé-)* (pa)skambinti; (*parlare al telefono*) kalbèti telefonù; *t. alla polizia* paskambinti policijai / *ĩ* policijà; *t. a un numero* skambinti (*tam tikru*) nùmeriu; *t. alla nonna* paskambinti senèlei.

► **telefonàrsi** *sngr* susiskambinti.

telefonàta *dkt m* (telefonò) skambùtis; (*conversazione*) telefonò pókalis; *t. a càrico (del destinatario)* pókalis kito sãskaityta; *t. interurbana* tarpmiestinis skambùtis; *fare una t.* paskambinti.

telefonamicènte *prv* telefonù.

telefonico, -a *bdv* telefonò; telefoninis; *apparecchio t.* telefonò aparãtas; *collegamento t.* telefoninis susisiekimas; *elenco t.* telefonù knyga.

telefonìa *dkt m* telefonija; (*come attività commerciale*) telefonù veršlas.

telefonino *dkt v* mobilùsis (telefonas).

telefonista *dkt v/m* telefonininkas -è.

teléfono *dkt v* telefonas; *t. cellulare (fisso)* mobilùsis (stacionarùs) telefonas; *t. pubblico* telefonas automãtas, taksofonas; *numero di t.* telefonò nùmeris; *parlare al / per t.* kalbèti telefonù; *rispondere al t.* atsilièpti; (pa)kèlti telefonò ragèlĩ; ♦ *t. azzurro* vaikù linija.

telegiornale *dkt v* (televizijos) žinios *pl.*

telegrafàre *vksm (-lé-)* telegrafuoti.

telegrafico, -a *bdv* 1. telegrãfo; telegrãfinis; 2. fig lakòniškas; glaùstas.

telegrafo *dkt v tecn* telegrãfas; *t. senza fili* bevièlis telegrãfas.

telegràmma *dkt v* telegramã.

teleguidàto, -a *bdv* valdomas pèr atstumã; (valdomas) nuotolinio valdymo pùltu.

telemàtico, -a *bdv* telemãtikos; telemãtinis.

telenovèla *dkt m* muĩlo òpera; (televizijos) seriãlas (*ppr. lotynų Amerikos*).

teleobiettivo *dkt v fot* teleobjektĩvas.

telepatia *dkt m* telepãtija.

telepàtico, -a *bdv* telepãtinis; telepãtijos.

telemànzo *dkt v* televizijos seriãlas (*ppr. romano ekranizacija*).

teleschèrmo *v dkt* televizoriaus ekrãnas.

telescòpio *v dkt* teleskòpas; *guardare al / col t.* stebèti prò teleskòpã.

telescòpico, -a *bdv* teleskòpinis (*ir prk*).

teleseleziòne *dkt m* tiesioginiũ tarpmiestiniũ pókaliũ sistemã.

telespettatòre, -trice *dkt v/m* televizijos žiūròvas -è.

televideo *dkt v nkt* teletèkstas.

televisione *dkt m* 1. televizija; *t. ad alta definizione (a colori, in bianco e nero)* raiškiòji (spalvòtoji, nespalvòtoji) televizija; *t. via cavo* kabelinë televizija; 2. *fam (televisore)* televizorius; *alla t., in t., per t.* pèr televizoriũ; *guardare la t.* žiūrèti televizoriũ.

televìsiv||o, -a *bdv* televizijos; televizinis; *programma t., trasmissione ~a* televizijos laidã.

televìsore *dkt v* televizorius; *davanti al t.* priè televizoriaus; *incollarsi al t.* prilipti priè televizoriaus.

telluric||o, -a *bdv* Žemès; telùrinis; *scossa ~a* požemìnis smũgis.

télo *dkt v* 1. àudeklo gãbalas; palã; 2.: *t. da bagno*, *t. da mare* mãudymosi paklòdè, mãudymosi ùžtiesalas; *t. di salvataggio* gãisrininkũ (*ištempìama*) paklòdè; gèlbèjamasis batùtas.

telòne *dkt v* 1. (*impermeabile, per riparare*) brezeñtas; teñtas; 2. (*sipario*) scènos ùždanga.

téma I *dkt v* 1. temã; siužetas; *il t. di una lezione* paskaitòs temã; *un t. di attualità* aktuali temã; *discostarsi da un t., andare fuori t.* nukrỹpti nuò temòs; ♦ *a t.* tèmìnis agg; 2. *gram* kamienas; 3. *mus* temã; *t. con variazioni* temã sũ variãcijomis; 4. (*scolastico*) rašinỹs; (*t.p. temìno*) rašinèlis.

téma II *dkt m*: *per t.* (*di qcs*) bijòdamas (*ko*); *senza t.* (*di qcs*) nebijòdamas (*ko*); *senza t. di smentita* nebijòdamas, kãd kãs galètũ žodžiũ paneĩgti.

temàtica *dkt m* temãtika.

temàtico, -a *bdv* 1. tèmìnis, temãtinis; tèmòs; 2. *mus* tèmòs; 3. *gram* kamieninis, temãtinis; kamieno.

temeràrio, -a *bdv* 1. beatòdairiškas; (*senza paura*) bebaĩmis; 2. (*avventato*) neapdairùs; neapgalvòtas; 3. (*impudente*) jžulùs.

tem||ère *vksm (té-)* 1. bijòti (*ko*); báimintis; *t. il maestro* bijòti mokytojo; *t. il peggior* bijòti blogiaùsio; ~o *di sì* bijaũ, kãd taĩp; *non ti ~o* tavès nebijaũ; ~o *che piova / piovèrà* bijaũ, kãd lĩs; ~o *di non far in tempo* bijaũ, kãd nesuspèsiu; bijaũ nesuspèti; ♦ *non t. confronti, non t. rivali* bũti nesulỹginamam; 2.: *t. Dio* bijòti Dièvo; 3. *fig (patire)* nepakèlti (*ko*), bijòti; *t. l'umidità* bijòti drègmès; 4. *kaip intr [A] (essere preoccupato per qc)* nerimãuti (*dèl ko*); bijòti (*ko*).

temibile *bdv* grèsmingas.

tempaccio *dkt v* bjaurùs óras, darganòtas óras.

tēmpēra *dkt m* (*opera, tecnica, colori*) tēmpēra.

temperamatite *dkt v nkt* drožtūkas.

temperamēnto *dkt v* temperamēntas; būdas; charāķteris; *t. calmo* ramūs būdas; *t. passionale* aistrīngas temperamēntas; (*pieno*) *di t.* sti-praūs charāķterio.

temperānte *bdv* saikīngas, nuosaikūs.

temperānza *dkt m* saikīngūmas, nuosaikūmas.

temprāre *vksm (tēm-)* **1.** (*frenare*) (su)trāmdyti; **2.** (*attenuare*) (su)švēlninti; **3.** ⇒ **temprāre**; **4.:** *t. una matita* (nu)drōžti pieštūkā.

temperāt||o, -a *bdv* **1.** (*mite*) švelnūs; *geogr zona* ~a vidutinio klimato zonā; **2.** (*sobrio*) nuosai-kūs; **3.** *tecn (temprato)* (už)grūdintas.

temperatūra *dkt m* temperatūrā; *t. dell'aria* oro temperatūrā; *t. corporea* kūno temperatūrā; *t. alta (bassa)* didelē / aukštā (mažā / žemā) temperatūrā; *t. sopra lo zero* temperatūrā aukščiau nulio, pliusinė temperatūrā; *t. sotto lo zero, t. sottozero* temperatūrā žemiau nulio, minusinė temperatūrā; *alla t. di 40 gradi, a 40 gradi di t.* 40 laipsnių temperatūroje, ēsant 40 laipsnių temperatūrai; *fis t. di fusione* lydymosi temperatūrā; *misurare la t.* matuoti tempēratūrā; *la t. aumenta / sale (cala / scende)* tempēratūrā kyla (kreiņa); ♦ *t. ambiente* kambario temperatūrā; *avere un po' di t.* turėti (trūputį) temperatūros.

temperino **1.** kišeninis peilis; (*ppr.* lenktinis) peiliukas; **2.** ⇒ **temperamatite**.

tempēsta *dkt m* **1.** audrā, āudra; *t. di neve* pūgā; *t. di sabbia* smėlio audrā; *t. magnetica* magnētinė audrā; *mare in t.* šėlstanti jūra; *med t. ormonale* hormōnų audrā; ♦ *una t. in un bicchiere d'acqua* audrā vandeņs stiklinėje; **2.** *fig* krušā; *una t. di applausi* plojimų audrā; *una t. di colpi (di domande)* smūgių (klāusimų) lavinā; *una t. di pallottole* kulķų krušā.

tempestāre *vksm (-pē-)* **1.:** *t. di colpi* apipilti smūgių krušā; įnirtingai daužyti; **2.** *fig (di qcs)* apibeŗti (*kuo*), apipilti; *t. di rimproveri* api-beŗti priekaištais; *t. di telefonare* nuolat skambinėti.

tempestāto, -a *bdv:* *t. di brillanti* nusėtas bri-liāntais.

tempestivamēnte *prv (quanto prima)* kuō anks-čiai; (*senza indugio*) nedelsiant; (*per tempo*) laikū.

tempestivitā *dkt m* operatyvūmas; reagāvimas tiņkamu laikū.

tempestivo, -a *bdv* **1.** (*di qcs*) (reikiamu / tiņkamu / nustatytu) laikū (dāromas / atliēkamas *ir pan.*); nepavēluotas; (*sollecito*) greitas; opera-

tyvūs; *l'intervento t. dei vigili del fuoco* greitas gaisrininkų reagāvimas; **2.** (*di qcn*): *essere t. (nel far qcs)* nedelsiant (*ką daryti*), nedelsiti; tiņkamu laikū (*ką daryti*).

tempestōs||o, -a *bdv* audringas (*ppr. prk*); *fig una vita ~a* audringas gyvėnimas.

tēmpia *dkt m* smilkinys.

tempiētto *dkt v dimin* koplytėlė.

tēmp||io (*dgs templi*) *dkt v* šventyklā; šventovė; *i ~li greci* senovės graikų šventyklas.

tempismo *dkt v* tiņkamas laiko pasirinkimas; operatyvūmas; greitas reagāvimas; *con t.* lai-kū; tiņkamai; *che t.!* kōks operatyvūmas!; kaip greitai!

tempistica *dkt m* (dārbo *ir pan.*) atlikimo laikas; įgyvėdinimo tērminas; *qual è la t.?* kiek tām reikēs laiko?; *per* kiek laiko tai dāroma (/ būs *ir pan.*)?

tēmp||o *dkt v* **1.** laikas; (*come contesto preciso*) mētas; (*t.p. periodo di t.*) laikotarpis; *ad un t., allo stesso t.* tuō pačiū metū; vienu laikū; *da molto t.* seniai; nuō sēno; *da quanto t.?* kiek laiko?; nuō kadā?; *in breve t.* greitai; *per* trumpā laikā; *per qualche t.* kurį laikā; kuriām laikui; *dopo qualche t.* pō kiek / kuriō laiko; *prima del t.* prieš laikā; *t. libero* laisvalaikis; *t. di guerra* karo mētas; *lasso di t.* laiko tārpas; *con il passare del t., col t.* ilgainiui, laikui bē-gant; *in una settimana di t.* savaitės laikotar-piui; *fare in t.* (su)spėti; *passare il t.* lėisti laikā; *perdere t.* gaišti; veltui lėisti laikā; *stare tutto il t. in casa* sėdėti namiē visā laikā; *al lavoro il t. non passa mai* darbē nuobodū; *non c'è t. per dormire, non c'è il t. di dormire* nērā laiko / ka-dā miegōti; *ti do due giorni di t.* duodu tātu dvi dienas; *fai ancora in t. a rifiutare, sei ancora in t. per rifiutare* dār spėsi atsisakyti; *hai t.?* turī laiko?; *quanto t. ci metterai?* kiek laiko užtrūk-si?; *il t. scade (vola)* laikas baigiasi (bēga); *il t. di pettinarmi e arrivo* mán tereikia susisūkuoti, iŗ ateisui; ♦ *a suo t., a t. debito* (reikiamu) lai-kū; savo laikū; *a t. (in)determinato* (ne)termi-nuotai; (ne)terminuotas *agg*; *in t.* laikū; *in t. utile* iki tērmino; *per* skirtā laikā; laikū; *inf in t. reale* tikralaikis *agg*; tikruoju laikū; *negli ul-timi ~i* paskutiniū metū; *per t. (presto)* anksti; (*in anticipo*) pirmā laikū; *un t.* kadāise; kaž-kadā; *t. fa* prieš kurį laikā; *tanto t. fa* (labaį) seniai; senovėje; *~i morti* tūščias laikas *sg*; (*sul lavoro*) prastovā; *lavoro a t. parziale (pie-no)* visas (nevisas) dārbo krūvis; *ammazzare / ingannare il t.* stūmti laikā; *dare t. al t.* kaŗtriai lāukti; *prendere t., guadagnare t.* laimėti laiko,

deļsti; *prèndere (del) t.* (*occuparlo*) užimti laiko; *una cosa che ha fatto il suo t.* atgyvēnēs daiktas; *quanto t. ha il bambino?* kiek mažyliui laiko?; *flk il t. è denaro* laikas – pinigai; *kaip jst quanto t.!* seniai matytas aggl; **2.** (*scadenza*) terminas; *quali sono i ~i?* kiek tam reikės laiko?; per kiek laiko reikės (*kq*) padaryti?; *siamo in ritardo sui ~i* atsiliekame nuo grafiiko; **3.** (*epoca*; *t.p. dgs ~i*) laikai pl; laikas, mėtas; *~i duri* sunkūs mėtas; *in quel t.* tuō metū; tais laikais; *al t. dei romani* romėnų laikais; *i ~i antichi* senieji laikai; *la Lituània di quei ~i* anuometinė Lietuva; ♦ *come ai vecchi ~i* kaip senais gerais laikais; **4.** *sport* kėlinys; *il primo (secondo) t.* pirmasis (antrasis) kėlinys; *t. supplementare* pratėsimas; **5.** *mus* tēmpas; (*battuta*) taktas; *battere il t.* mūšti taktą; ♦ *a t. ĩ* taktą; *fuori t.* nē ĩ taktą; *al t.!* minutėlę!; **6.** *mus, teatr (parte di un'opera)* dalis -iēs femm; **7.** *gram* laikas; *~i composti (semplici)* sudėtiniai (ištiesiniai) laikai; **8.** *tecn: motore a due ~i* dvitaktis variklis; *motore a quattro ~i* keturtaktis variklis; **9.** (*t.p. t. atmosférico*) ōras; ōrai; *bel (cattivo / brutto) t.* gēras (blōgas / bjaurūs) ōras; *t. variabile* nepastovūs / pėrmainingas; ōras; *previsioni del t.* ōrų prognōzē sg; *il t. si è rinfrescato* atvėso ōrai / ōras; *com'è il t. da te?, che t. fa da te?* kōks ōras pās tavē?; ♦ *t. da cani, t. da lupi* šuniškas ōras; *lascia il t. che trova* niēko nēlema / nekečia; tai nereikšminga.

temporale I *dkt v* audrā (sū perkūnija); vētra; liūtis -iēs femm sū audrā; *è scoppiato un t.* kilo audrā.

temporale II *bdv* **1.** (*del tempo*) laiko; **2.** (*terreno*) žemiškas; *stor potere t.* pasaulietinė valdžiā; **3.** *gram* laiko.

temporale III *bdv anat* smilkinio; smilkininis.

temporaneamēnte *prv* laikinaĩ.

temporaneo, -a *bdv* laikinas.

temporeggiamēnto *dkt v* laiko vilkinimas.

temporeggiare *vksm* [A] (*-rēg-*) vilkinti; deļsti; (stēngtis) laimėti laiko.

tēpra *dkt m* **1.** *tecn* grūdinimas; **2.** *fig (fisica)* tvirtas kūno sudėjimas; **3.** *fig (morale)* dvāsios stiprybē.

tempr||**are** *vksm* (*tém-*) (už)grūdinti (*ir prk*); *fig le sofferenze ~ano l'animo* kañcios grūdina dvāsiā.

► **temprarsi** *sng* užsigrūdinti, grūdintis.

tenàce *bdv* **1.** (*di qcn*) atkaklūs; **2.** (*di qcs*) tvirtas; *colla t.* stiprūs klijai; *fig odio t.* neblēstanti neapykanta.

tenacemēnte *prv* atkakliaĩ.

tenàcia *dkt m* atkaklūmas.

tenà||**glia** *dkt m* **1.** (*t.p. dgs ~glie*) rēplēs pl; žnyplēs pl; *med* chirūrginēs žnyplēs; **2.:** *fam dgs ~glie (chele)* žnyplēs (*vēžio ir pan.*).

ténd||**a** *dkt m* **1.** užuolaida; (*da alzare*) ūždanga; *t. a rullo* roletai pl; *t. da sole (esterna)* markizē; *chiudere (tirare) una t.* užtraukti (patraukti) užuolaidą; **2.** (*da campeggio e sim.*) palapinė; *med t. a ossigeno* deguoniēs palapinė; *piantare la t.* pastatyti palapinę; ♦ *levare le ~e* išvėkti (iš stovyklos); *fig kilti (ißeiti)*, vyniōti mēškeres *fam*; *piantare le ~e* (*di ospiti inopportuni*) užsibūti svečiuosē.

tendāggio *dkt v* drapiruōtē; (*portiera*) portjerā.

tendēnz||**a** *dkt m* **1.** tendēncija; (*inclinazione*) pōlinkis; palinkimas; *t. all'obesità* palinkimas tūkti; *~e omicide* žudikiški pōlinkiai; *econ, fin t. al rialzo* augimo tendēncija; *c'è la t. (a far qcs)* liñkstama (*kq daryti*); ♦ *di t. (alla moda)* madingas; **2.** (*orientamento*; *t.p. dgs ~e*) kryptis -iēs, tendēncija; pāžiūros pl; *~e liberali* liberālios pāžiūros.

tendenziale *bdv* pasižymintis (*tam tikra*) tendēncija / (*tam tikru*) pōlinkiu; kryptingas.

tendenzialmēnte *prv* (*in linea di principio*) iš principo; (*essenzialmente*) iš esmēs.

tendenziosamēnte *prv* tendencingai.

tendenziosità *dkt m* tendencingūmas.

tendenzioso, -a *bdv* tendencingas.

ténd||**ere*** *vksm* (*tén-*) **1.** *tr* (*tirare*) (iš)tempti; (*rendere teso*) įtempti; *t. un arco* ištempti / suleñkti lañką; *t. una corda* ištempti virvę; (*da un capo all'altro*) pėrtempti virvę; (*di uno strumento*) įtempti stýgą; ♦ *t. un agguato* reñgti pāsala; *t. insidie* rēgzti / statyti pinkles (*ppr. prk*); *t. una trappola* paspēsti spāstus (*ir prk*); **2.** *tr* (*allungare*) (iš)tiēsti; *t. il collo* tiēsti kākla; *t. le braccia* (*verso qc*) ištiēsti rankās (*i kq*); *t. la mano* ištiēsti rañką (*ir prk*); ♦ *t. l'oréchio* ištempti ausis; **3.** *tr* (*dare*) (pa)dūoti; **4.** *intr* [A] (*avere una direzione*) eiti; krýpti; **5.** *intr* [A] (*avere una tendenza e sim.*) būti liñkusiam, liñkti; *t. alla malinconia* liñkti ĩ melanchōlija; *polit t. a sinistra* liñkti ĩ kaire; *i prezzī ~ono a salire* kainos tūri tendēncija kilti; *il ragazzo ~e a scoraggiarsi* vaikinās liñkēs nusimiñti; *un rosso che ~e al viola* raudōna spalvā sū ryškiū violētiniu ātspalviu; *il tempo ~e al bello (al brutto)* ōras gerēja (bjaurēja); *è un tessuto che ~e a restringersi* tai audinys liñkēs trauktis; **6.** *intr* [A] (*mirare a qc*) siekti (*ko*); *t. alla perfezione* siekti tobulybės.

► **tëndersi** *sng* temptis, išsitempti.

tendina *dkt m* **1.** *dimin* užuolaidėlė; **2.:** *inf* *menù* a *t.* išskleidžiamasis meniù.

téndine *dkt v* anat sausgyslė.

tendinite *dkt m* med sausgyslės uždegimas.

tendóne *dkt v* **1.** (*telo impermeabile*) brežeñtas; **2.** (*da sole, spec. di negozio*) markizė; **3.** (*padi-glione*) teñtas; pavėsinė; (*del circo*) cirko palapinė.

tendòpoli *dkt v* palapinių miestėlis (*ppr. pabėgėliams ir pan.*).

ténebr||*a dkt m* (*ppr. dgs ~e*) tamsà; tamsumà; *al calar delle ~e* lėidžiantis sutemoms, tams-tant; *fig le ~e dell'ignoranza* tamsybė (*nemok-siškumas*); ♦ *col favore delle ~e* nakties prie-dangoje.

tenebróso, -a **1.** *bdv* tamsùs; (*tetro*) gūdùs; niū-rùs; **2.** *dkt v fam: bel t.* žavùs juodbruvys.

tenénte *dkt v* mil leitenántas; **t. di vascello** jau-nesnysis leitenántas; **t. colonnello** pàpulkinin-kis.

teneraménte *prv* švelniai.

ten||ére* *vksm* **1.** *tr* laikyti; (*solo per un po'*) palaikyti; (*avere*) turėti; **t. fermo** prilaikyti; **t. stretto** tvirtai laikyti; gniáužti; *fig (qcn)* nepalėisti (*ko*); **t. in mano** laikyti rankoje; **t. per mano** laikyti už rankos; **t. sulle ginòcchia** laikyti ant kėlių; **t. tra i denti** turėti dantysė; **t. i soldi in banca** laikyti pinigùs bánke; **mi tieni la porta?** palaikysi mán duris? (*leisi praeiti?*); ♦ **t. a mente** turėti galvojė, at(si)miñti; **t. in ostaggio** laikyti įkaitu; **t. in pugno** (*qcn*) laikyti (*kq*) pò padù; turėti rankose; **2.** *tr* (*mantenere*) (pa)-laikyti; **t. nascosto** (nu)slėpti; **t. segreto** laikyti paslaptjė; **t. la casa in ordine** rūpintis namais, tvarkyti namùs; **t. le finestre aperte** laikyti lán-gus atidarytus; **t. gli occhi bassi** būti nulėidu-siam akis; **t. al fresco la birra** laikyti àlų šaltaĩ; **t. premuto un pulsante** laikyti mygtukà pa-spàustà; **t. il ritmo** išlaikyti tempà; **tieni!** (*pren-di!*) imk!; ♦ **t. per sé** pasilikti (sáu); *fig (tacere)* nutylėti; **t. la destra** laikytis dešinės (pùsės); **t. fede** (*a qcs*) laikytis (*ko*); **non t. il passo** atsilikti; **t. la strada** laikytis kelyjė; stabiliaĩ važiuoti; *t.p.* ⇒ **mantenére** **1.;** **3.** *tr* (*conservare per sé*) pasilikti (sáu); (*per altri*) palikti; **t. il posto** (*a qc*) palikti / užimti (*kam*) vietà; **t. un segreto** sàugoti pàslapti; *~ga il resto* pasilikite gràžà; **mi tiene il libro fino a domani?** (*può non ven-derlo?*) gálite knygà mán atidėti iki rytójaus?; ♦ **t. presente** turėti omenĩ / omenyjė; **t. in ser-bo** laikyti atsargai; **4.** *tr* (*trattenere*) sulai-kyti, prilaikyti; **t. il respiro** prilaikyti kvàpà; ♦ **t. a freno** (su)valdyti; (pa)žabóti; *t.p.* ⇒ **trattené-**

re; **5.** *tr* (*contenere*); **la bottiglia tiene un litro e mezzo** bûtelyje telpa pusañtro litro; *t.p.* ⇒ **contenére;** **6.** *tr* (*fare*); **t. un'assemblea** posė-džiauti; **t. un discorso** (pa)sakyti kalbà; **t. una lezione** vėsti pàmokà; (*all'università e sim.*) skaityti pàskaità; **7.** *tr* (*gestire e sim.*) turėti; **t. in ordine** tvarkyti; **t. la contabilità** tvarkyti àpskaità; **t. un cane** laikyti šunĩ; **t. un diàrio** rašyti dienóraštĩ; **t. un ristorante** turėti resto-ràną; *mil t. la posizione* laikyti pozicijà; **8.** *tr:* **t. d'occhio** neišlėisti iš akių; **t. da conto** (rūpe-stingai) sàugoti; **t. in considerazione** (stimare) gerbti; (*prestare attenzione*) įsidėmėti; (*qcn*) skaitytis (*su kuo*); **t. caldo** laikyti šiltaĩ; (*di ves-titi*) būti šiltám (*apie drabužĩ*); **t. conto** (*di qcs*) (*calcolare*) įskaiciuoti; (*considerare*) atsižvelgti (*i kq*); nepamiřti; **t. in (gran) conto** (*stimare*) gerbti; **t. informato** (*qc*) dúoti (*kam*) žinóti; re-guliariaĩ informuoti (*kq*); **9.** *tr* *tarm* ⇒ **avére** **1** **1., 2.;** **10.** *intr* [*A*] (*reggere*) laikyti(s); **la colla non tiene** klijai nelaiko; **il nodo tiene** mąžgas laiko; **il tappo non tiene** kamštis pralėidžia vándeni; *fig è una scusa che non tiene* tóks pasitėisinimas neįtikinamas; ♦ **t. duro** (tvirtai) laikytis; atsilaikyti; neatlyžti; **11.** *intr* [*A*]: **t. a destra** (*a sinistra*) laikytis dešinės (kairės); ♦ **t. dietro** (*a qc*) (*seguire*) sėkti (*kq*); (*occuparsi*) rūpintis (*kuo*); **12.** *intr* [*A*] (*parteggiare per qc*) palaikyti (*kq*); siřgti (*už kq*); **13.** *intr* [*A*] (*dare importanza*) branginti; **t. alla linea** sàugoti figūrà; **t. alla propria salute** branginti sàvo sveikàtą; *t.p.* ⇒ **tenéreri.**

► **ten||érci** įvdž laikyti svarbiù dalykù; (*avere caro*) branginti; *ci ~go a partecipare* labai norėciau dalyvauti; *l'insegnante ci tiene alla disciplina* dėstytojui drausmė labai svarbù; *se proprio ci tieni* jei tikrai taip nóri; *gràzie, non ci ~go* àčiù, nereikia.

► **ten||ėrsi** *sng* **1.** (*reggersi a qc*) laikytis (*ko*); **t. alla ringhiera** laikytis už turėklų; **t. per mano** laikytis už rankų; **non si tiene sulle gambe** nesilaiko ant kójų; **tièniiti!** laikykis!; **2.** ⇒ **tenére** **11.;** **3.** (*in una condizione e sim.*): **t. al co-rrente, t. informato** domėtis aktuàlijomis; **t. in contatto** susižinóti; (*scriversi*) susirašyti; **t. in disparte** laikytis (būti / stovėti *ir pan.*) nuošalyje / nuošaliaĩ; **tién(i)ti pronto!** būk pasiruošęs!; ♦ *si è ~uto sulle sue* pasielgė ganà santūriaĩ; **4.** (*avere luogo*) (į)výkti; būti; **il funerale si terrà domani pomeriggio** láidotuvės būs rytój pò pietų; **5.** (*trattenersi da qcs*) susilaikyti (*nuo ko, ko nepadarius*); **6.** (*qcs per sé e sim.*) pasi-

laikyti, laikyti; *i commenti te li puoi t. per te* komentarus gali pasilaikyti sau.

tenerézz||a dkt m 1. (*morbidezza*) minkštumas; **2.** *fig* (*dolcezza*) švelnumas, meilumas; lipšnumas; ♦ *fare t.* būti mielam; jáudinti; **3.** (*atto tenero*) švelnėbė; (*carezza*) glamonė; *dgs ~e* (*parole dolci*) švelnūs žodžiai.

téner||o, -a bdv 1. (*morbido*) minkštas; *una carne ~a* minkštà mėsa; ♦ *dal cuore t.* minkštòs širdiės; **2.** *fig* (*dolce*) švelnūs, meilūs; lipšnūs; **3.** *fig* (*delicato*) glėžnas; ♦ *~a età* glėžnas amžius (*vaikystė*); **4.** *fig* (*indulgente*) nuolaidūs; minkštas; **5.** *kaip dkt v: tra quei due c'è del t.* tarp tųdviejų kažkas yra, tarp jų daugiaū neį draugystė; *ha del t. per te* jis tau neabejingas; **6.** *kaip dkt v: ♦ colpire nel t.* patáikyti į silpną(ja) vieta.

ténia dkt m zool kaspinuotis.

tènnis dkt v ténisas; *scarpe da t.* spòrtbačiai; *sport t. da tavolo* stàlo ténisas; *giocare a t.* žaisti ténisą.

tennista dkt v/m ténisininkas -ė.

tenóre dkt m 1.: t. di vita gyvenimo lėgis; **2.** (*tono*) tónas; **3.: t. alcòlico** alkohòlio tūris; **4.** *mus* ténoras.

tensióne dkt m 1. įtampa (*ppr. prk*); (*l'essere teso*) įtemptumas; (*il tendere*) įtempimas; *fig non reggere la t.* neišlaikyti įtamos; *fig t. internazionale* tarptautinė įtampa; **2.** *spec* įtampa; *fis alta (bassa) t.* aukštóji (žemóji) įtampa; *fis t. superficiale* paviršiaus įtemptis -iės; *med t. nervosa* nėrvinė įtampa.

tentacolare bdv fig: città t. klaidūs svaiginantis miestas; *un'organizzazione t.* galinga, toli siekianti organizacija (*ppr. nusikalstama*).

tentàcolo dkt v zool čiuptūvas, čiuptukas.

tentà||re vksm (tén-) 1. ((*di far*) *qcs*) (pa)bandyti (*kq daryti*); (pa)mėginti; *t. la fuga, t. di fuggire* pabandyti pabėgti; *ha ~to il suicidio, ha ~to di suicidarsi* mėgino nusižudyti; ♦ *t. la sorte, t. la fortuna* bandyti laimėti; *t. il tutto per tutto* eiti „va banque“; vėskuo surizikuoti; *flk tentat non nuoce* pabandėk, blogiaū nebūs; **2.** (*indurre in tentazione*) (su)gundyti (*ir prk*); *mi ~a una vacanza in Sicilia* manė gūndo atòstogos Sicilijoje; *fig farsi t.* susigundyti; **3.** (*sperimentare*) (iš)bandyti; (*saggiare*) (pa)mėginti; *t. una nuova cura* išbandyti naują gydymą.

tentativo dkt v bāndymas, mėginimas; *un t. fallito (riuscito)* nesėkmingas (sėkmingas / vėkėš) mėginimas; *t. di suicidio* bāndymas nusižudyti; *fare / compiere un t.* daryti bāndymą.

tentàto, -a 1. bdv, dlv: dir t. omicidio pasikėsini-

mas nužudyti; **2. dlv: sono t.** (*di far qcs*) mán nórisi (*kq daryti*), kyla pagūnda.

tentatóre, -trice dkt v/m gūndytojas -a.

tentazióne dkt m pagūnda (*ir prk*); (*il tentare*) (su)gūndymas; *che t.!* kokià pagūnda!; *la t. di mollare tutto* pagūnda vėską mėsti; *cédere (resistere) a una t.* pasidūoti (atsispirti) pagūndai; ♦ *non ci indurre in t.* nelėisk mūsų gūndyti.

tentennaménto dkt v *fig* (*esitazione*) svyrávimas, dvejojimas.

tentennàre vksm (-tèn-) 1. intr [A] klibėti; **2. intr [A]** *fig* (su)svyrúoti; nesirýžti; **3. tr: t. il capo** kraipyti gálvą (*ir prk*).

tentóni prv apgráibòm, apgráibomìs.

ténue bdv 1. (*non intenso*) blyškūs; silpnas; (*di colori*) neryškūs; (*di suoni*) prislopintas; **2.** (*sottile*) plónas, plonýtis; **3.** *fig* meškas; silpnas; **4.: anat (intestino) t.** plonóji žarnà.

tenùta dkt m 1. (*resistenza*) patvarumas; (*di un atleta*) ištvermingumas; ♦ *t. di strada* sukibimas (*su kelio danga*); **2.** (*proprietà terriera*) dvāras; (*con fattoria e sim.*) ūkis; **3. tecn** (*ermeticità*) sandarumas; (*impermeabilità*) nepralaidumas; *a t. stagna* sandarus agg; nepralėidžiantis agg vandėis; **4.** (*capacità*) talpà; talpumas; **5.** (*abbigliamento*) aprangà; (*uniforme*) uniformà; *t. di gioco* varžybų aprangà.

tenùto, -a bdv: èssere t. (*a far qcs*) privalėti (*kq daryti*).

teologia dkt m teologija.

teològico, -a bdv teològinis; (*della teologia*) teològijos.

teòlogo dkt v/m (*v dgs -gi/-ghi*) teològas -ė.

teoréma dkt v teoremà; *il t. di Pitàgora* Pitagòro teoremà; *dimostrare un t.* įròdyti teoremą.

teoria dkt m (*nei vari sensi*) teòrija; *t. e pratica* teòrija ir pràktika; *una t. filosofica* filosofijos teòrija; *la t. dell'evoluzione (della relatività)* evoliucijos (reliatyvumo) teòrija; *esame di t.* teòrinis egzāminas; *formulare una t.* sukūrti teòrija; ♦ *in t.* teòriškai.

teoricaménte prv teòriškai.

teòrico, -a 1. bdv teòrinis; *seminàrio t.* teòrinis semināras; **2. bdv** (*astratto*) teòriškas; *dal punto di vista t.* teòriškai; **3. dkt v** teorėtikas.

teorizzàre vksm teorizúoti.

tepóre dkt v šiltumas; šilumà.

teppismo dkt v chuliganizmas.

teppista dkt v/m chuligānas -ė.

terapèuti||co, -a bdv terāpinis, gydomasis; terāpijos; *proprietà ~che* gydomosios savybės.

terapia dkt m terāpija, gydymas; procedūra; *t.*

intensiva intensyvióji terāpija; *essere in t.* gydytis.

tergicristallo *dkt v* (priekinio stiklo) valytūvas.

tergilunotto *dkt v nkt* (galinio stiklo) valytūvas.

tergiversare *vksm* [A] (-vèr-) vāngstyti; išsisukinti.

tèrgo *dkt v*: **a t.** kitojè pùsèje; **da t.** iš užpakalio;

♦ **vedi a t.** prašom vèrsti (*toks užrašas puslapio gale*).

termàl||**e** *bdv* tèrminis; *àcque* ~*i* gydómieji vāndenys, tèrminiai vāndenys; *cure* ~*i* gydymas sg minerāliniais vandenimis; *stabilimento t.* balneològinis kuròrtas.

tèrme *dkt m dgs* **1.** minerālinių vandenų gydyklà sg; **2.** stor tèrmos.

tèrmi||**co**, -**a** *bdv* šilūminis, tèrminis; šilumòs; *energia* ~*ca* šilūminè enèrgija; *impianto t.* šilumòs pūnkta / māzgas *fam.*

tèrminai *dkt v nkt* galinè stotis -iès *femm*; (*spec. di aeroporto*) terminālas.

terminàle **1.** *bdv* galinis; (*ultimo*) paskutinis; **2.** *bdv med* terminālinis; *malato t.* terminālinis ligònis; *stadio t.* paskutinè / terminālinè stadija; **3.** *bdv*: *pietra t.* ežiāženklis; **4.** *dkt v inf* terminālas.

termin||**are** *vksm* (*tèr-*) **1.** *tr* pabaigti, (už)baigti; **t. gli studi** baigti stūdijas; **2.** *intr* [E] baigtis, pasibaigti; *il sentiero* ~*a davanti a una chiesetta* tāsas baigiasi prièš bažnytėlè; *l'incontro è ~ato in parità* susitikimas pasibaigè lygiòsimis; *parole che ~ano in / per "a"* žòdžiai, kuriè baigiasi „a“; žòdžiai sù galūnè „a“; *t.p.* ⇒ **finire**.

terminazione *dkt m gram* baigmuò; (*desinenza*) galūnè.

tèrmine *dkt v* **1.** (*fine*) pabaigà; gālas; (*l'azione*) baigimas; ♦ **avere t.** baigtis, pasibaigti; **portare a t.** (už)baigti, pabaigti; įvykdyti; **vòlgere al t.** eiti priè gālo, eiti į pābaigà; **2.** (*scadenza*) tèrminas; **t. di pagamento** mokėjimo tèrminas; **il t. previsto per la presentazione delle domande** nustatytas tèrminas paraiškòms pateikti; **contratto a t.** terminuòta sutartis; **fin pronti contro t.** terminuoti inðèliai; **il t. è scaduto** tèrminas jau praèjo; ♦ **a breve t.** trumpalaikis *agg*, trūmpo laikòtarpio; **a médio t.** vidutinio laikòtarpio; **a lungo t.** ilgalaikis *agg*, ilgo laikòtarpio; **3.** (*elemento di un tutto*) narýs; **filos i ~i di un sillogismo** silogizmo terminai; **mat i ~i di una proporzione** propòrcijos nariai; **4.**: *dgs* ~*i* pagrindiniai pūnkta; (*condizioni*) sálygos; **i ~i di un accordo** susitarimo sálygos; ♦ **in questi** ~*i* šitaip; tóks -ià *agg*; **in ~i** (*di qcs*) (*ko*)

póžiūriu; *dir a ~i di legge* pagal įstātymà; rēmiantis įstātymu; **5.** (*parola*) žòdis; (*t.p. t. tecnico*) (specialūs) tèrminas; **t. dialettale** tarmi-nis žòdis; **t. giuridico** teisès tèrminas; ♦ **in altri** ~*i* kitaip sākant, kitaip tariant; *senza mezzi ~i* bè užuòlankų; tièšiai švièšiai; *mòdera i ~i!* žiūrèk, kà šnekì!; **6.**: *gram complemento di t.* netiesioginis papildinýs sù prielinksniu „a“.

terminologia *dkt m ling* **1.** terminològija; **2.** (*l'insieme dei termini*) terminijà, terminològija.

terminològico, -**a** *bdv* terminològinis; terminològijos.

termite, **tèrmita** *dkt v zool* termìtas.

termodinàmica *dkt m fis* termodinàmika.

termoeletttri||**co**, -**a** *bdv*: *centrale* ~*ca* šilūminè elektrinè, termofikācijas elektrinè.

termòmetro *dkt v* termomètras.

termonucleàre *bdv* termobranduòlinis.

tèrmos *dkt v nkt* tèrmosas.

termosifòne *dkt v* radiàtorius, kaloriferis.

termòstato *dkt v tecn* termostātas.

tèrna *dkt m* trijùlè; **sport t. arbitrale** rungtyñių teisėjai *pl.*

tèrno *dkt v* trijų laimingų skaičių kombinācija.

tèrr||**a** *dkt m* **1.** (*il mondo*) pasāulis; Žemè; **su tutta la t.** visamè pasāulyje; **i beni della t.** žemiški tuftai; ♦ **non sta né in cielo né in t.** tai visiškas absùrδας; **2.** *astr, geogr la T.* Žemè; **la T. gira attorno al Sole** Žemè sùkasi aplink Sāulè; **3.** (*l'opposto di mare e sim.*) žemè; sausumà; ~*e emerge* sausumà; **mil le forze di t.** sausumòs pājègos; **trasporti via t.** sausumòs transpòrtas; ♦ **per mare e per t.** skersai išilgai; **scendere a t.** (*da una nave*) išlipti į krañtą; (*da un aereo*) išlipti iš lèktuvo; **toccare t.** (*di aereo*) nutūpti; (*di nave*) pasiekti krañtą; **3.** (*suolo*) žemè; (*pavimento*) griñdys *pl*; **in t., per t.** ant žemès; **faccia a t.** vèidu į žemè; **tecn messa a t.** įžeminimas; **buttare** (*cadere, posare*) **a / in t.** mèsti (pulti / krìsti, padèti) ant žemès; ♦ **t. t.** (*mediocre*) žemo lýgio; **gomma a t.** nuleistà padangà; (*essere*) **a t.** kaip (bùti) žemè par-dāvęs; **mi sento mancare la t. sotto i piedi** žemè slýsta iš pò kójų; **4.** (*territorio, paese*) žemè; krāštas; **t. natale, t. natia** gimtāsīs krāštas, gimtinè; **in t. straniera** nē gimtinèje; ♦ **t. bruciata** išdèginta žemè; **t. promessa** pažadètoji žemè; **T. Santa** šventoji žemè; **t. vergine** nelie-stà žemè; **5.** (*il materiale; terriccio*) žemè; grūntas; (*il suolo*) dirvòžemis; (*campo coltivato*) dirvā; **t. fertile** derlinga žemè; **dieci ettari di t.** dèšimt hektārų žemès; **i prodotti della t.** žemès (ũkio) produkta; **sport t. rossa** grūntas

(teniso korto); *coltivare* / *lavorare la t.* dīrbti žēmē; ♦ *t. battuta* suplūktā žēmē; *t. cotta* dēgtas mōlis, terakotā; *t. di Siena* sienā; **6.** *kaip bdv nkt: piano t.* pīrmas aukštas.

terraccotta *dkt m* **1.** dēgtas mōlis, terakotā; *di t.* (iš) dēgto mōlio, mōlinis *agg*; **2.** (*oggetto*) (dēgto) mōlio dirbinys, terakotos dirbinys.

terraferma *dkt m* sausumā; (*continente*) žemynas; *sulla t.* sausumoje.

terrapieno *dkt v* pýlimas.

terrario *dkt v* terāriumas.

terrazz||a *dkt m* **1.** stogo aikštėlė, plókščias stogas; plokščiasis denginys; (*terrazzo*) terasā; **2.** *geogr* terasā (*t.p. dirbtinė*); *coltivazione a ~e* terāsinis auginimo būdas.

terrazzo *dkt v* **1.** terasā; erdvūs balkonas; *cenare in t.* vakarieniāuti terasoje; **2.** ⇒ **terrazza** **1.**

terremotāt||o, -a **1.** *bdv* nukentėjęs nuo žemės drebėjimo; *zone ~e* žemės drebėjimo (ištiktos) zonos; **2.** *dkt v* žmogūs, nukentėjęs / nukentėjusysis nuo žemės drebėjimo.

terremoto *dkt v* **1.** žemės drebėjimas (*ir prk*); *t. del sesto grado della scala Richter* šešių bālų stiprumo pagal Richterio skalę žemės drebėjimas; **2.** *fig (di qcn)* nenúorama *com*.

terrén||o **1.** (*suolo*) žemė; grūntas; *t. saldo* tvirtas grūntas; *cedimento del t.* (žemės) įgriuvimas; *il t. si è crepato* suskilo žemė; **2.** (*quanto a coltivazione e sim.*) dirvā, žemė; dirvžemis; *t. argilloso* mōlio žemė, molynas; *t. arido (fertile)* sausā (derlinga) žemė; *t. calcareo* kalkinga dirvā; *t. incolto* dirvonas, užleista žemė; *t. paludoso* pėlkinis dirvžemis; *arare il t.* ārti dirvā; ♦ *preparare il t.* (*per qc*) paruošti dirvā (*kam*); **3.** (*apprezzamento*) (žemės) sklėpas; (*area*) plėtas; *t. boschivo* miškingas plėtas; *t. fabbricabile* statybos (paskirtiės) sklėpas; **4.** *mil* mūšio laukas; karo zonā; *guadagnare t.* sliñkti į priekį; *fig* plīsti; *pèrdere t.* atsiliñkti (*ir prk*); **5.** *sport (t.p. t. di gioco)* aikštėlė; *t. pesante* pažliūgusi aikštėlė; **6.** *fig (tema)* temā; (*settore*) sritis -iēs *femm*; (*ambiente*) dirvā.

terrén||o **II, -a** *bdv* **1.** žemiškas(is); *le preoccupazioni ~e* žemiški rūpesčiai; *la vita t.* žemiškasis gyvenimas; **2.:** *piano t.* pīrmas aukštas.

tèrreo, -a *bdv* pelenų spalvės (*ppr. apie veidą*).

terrestre **1.** *bdv* Žemės; *crosta t.* Žemės plutā; ♦ *paradiso t.* (žemės) rōjus (*ir prk*); **2.** *bdv (di terra)* sausumōs; *fauna t.* sausumōs gyvūnai; **3.** *dkt v/m* Žemės gyvėntojas -a.

terribile *bdv* **1.** (*orrendo*) baisūs; siaubingas; šiurpūs, kraupūs; *una t. disgrazia* baisi nelaimė; *hai un aspetto t.* baīsiai atrodāi; ♦ *kaip jst t.!*

(kóks) siaūbas!; **2.** (*spietato*) negailestingas; (*crudele*) žiaurus; **3.** (*molto intenso*) baīsus; *un t. mal di denti* baīsus dantų skausmas; *fa un caldo t.* baīsiai kāršta.

terribilmente *prv fig* baīsiai, vėlniškai.

terricciato *dkt v* pūdinys; *spārgere il t.* sklėisti pūdinį.

terriccio *dkt v (terra)* žemė; (*humus*) pūvenos *pl.* **terriéro, -a** *bdv* žemės; *proprietario t.* žemvaldys, žemės saviniñkas.

terrificante *bdv* **1.** klaikūs; šiurpinantis; **2.** *fig fam (fantastico)* nerealūs.

terrina *dkt m* dubuō (*ppr. molinis*), dubenėlis.

territoriale *bdv* teritōrinis; teritōrijos; *àcque t.* teritōriniai vāndenys; *competenza t.* teritōrinis teismingumas; *divisione t.* teritōrijos suskirstymas.

territò||rio *dkt v* **1.** teritōrija; *dgs ~i (occupati)* okupuota teritōrija *sg*; *t. dello Stato* valstybės teritōrija; *~ri d'oltremare* užjūrio teritōrijos; **2.** (*regione*) krāstas; teritōrija; *t. montuoso* kalnūotas krāstas; **3.** (*in etologia*) valdā (gyvūno žymėta vieta).

terróre *dkt v* **1.** siaūbas; klaīkas; baīmė; *avere il t.* (*di qcs*) labaī bijōti (*ko*); *incùtere t.* kėlti siaūbā, įvaryti siaūbā; **2.** *poliū, stor* terōras.

terrorismo *dkt v* terorizmas.

terrorista *dkt v/m* teroristas -ė.

terroristū||co, -a *bdv* terōro; teroristų; teroristinis; *attentato t.* terōro āktas / išpuolis; *rete ~ca* teroristų tīnklas.

terrorizzāre *vksm* terorizuoti; (pri)gāsdinti.

tèrso, -a *bdv* giēdras; vaīskus.

tèrza *dkt m* **1.** (*classe*) trečioji klāsė; **2.** (*marcia*) trečioji pavarā; *mèttre la t.* įjūngti trečią pavarā; **3.** (*misura*) trečias dýdis; **4.** *mus* tērcija.

terzétto *dkt v* **1.** trijūlė; **2.** *mus* tērcėtas; triō *inv*.

terziārio *dkt v econ (t.p. settore t.)* tretinis sėktorius.

terzina *dkt m* **1.** *lett* tērcinā; **2.** *mus* triolė.

terzino *dkt v sport* (krāšto) gynėjas.

tèrz||o, -a **1.** *sktv* trečias; *la ~a fila* trečioji / trečiā eilė; *al t. piano* trečiāmė aukštė; (*non contando il pianterreno*) ketvirtamė aukštė; *il t. século* trečiāsis āmzius; *Paolo III* Paūlius III (*trečiasis*); *è arrivato t.* finišāvo trečias; *gram ~a persona* trečiāsis asmuō; *lett ~a rima* tērcinā; ♦ *~a età* „trečiāsis āmzius“ (*senatvė*); senī žmōnės *pl*; *t. grado* tārđymas (*ppr. kankinant*); *il t. mondo* trečiāsis pasāulis; *di terz'ordine* trečiarūšis *agg*; **2.** *dkt v (terza parte)* trėčdalis; *mat un t.* vienā trečioji; **3.** *dkt v/m* trečiāsis -oji; *è il t. da sinistra nella foto* nūotraukoje

jis trečias / trečiąsis iš kairės; ♦ *flk tra i due litiganti il t. gode* kuž dū pėšasi, trečias laimi; **4.** *dkt v dir* trečiąsis asmuo; *dgs* ~i tretieji žmonės; (*in causa*) trečiosios šalys; *trāmīte* ~i iš trečiųjų rankų; **5.** *dkt v (t.p. il t. canale)* trečiąsis (kanālas); **6.** *prv (in terzo luogo)* trečia.

tėsa *dkt m* atbraila; kepūrės krāstas.

tėschio *dkt v* kākulė; kiāušas.

tėsi *dkt m nkt* **1.** (*affermazione*) tēzė; teiginys; **2.** (*t.p. t. di laurea*) bakalāuro (/ magistro / diplominis *ir pan.*) dārbas; *t. di dottorato* dāktaro disertacija / dārbas; *discūtere la t.* apginti (diplōminį *ir pan.*) dārbą, apsiginti.

tesina *dkt m* kūrsinis dārbas; trūmpas pranešimas.

tės||o, -a *bdv* **1.** įtemptas; *una fune ~a* įtempta virvė; **2.** (*disteso*) ištiestas; *mano ~a* ištiesta ranka; **3.** *fig (agitato e sim.)* įtemptas; (*di qcn*) įsitempęs; *nervi (rapporti)* ~i įtempti nėrvai (sāntykiai); **4.** *fig (volto a (far) qcs)* siekiantis (*ko, kq daryti*); *sforzi ~i al miglioramento della qualità dei servizi, sforzi ~i a migliorare la qualità dei servizi* pāstangos (, kuriomis siekiama) pagėrinti paslaugų kokybę.

tesoreria *dkt m* įzdas; įzdinė.

tesoriėre *dkt v* įzdininkas.

tesor||o *dkt v* **1.** lōbis (*ir prk*); *trovare un t.* rāsti lōbį; **2.** *fig* lobynas; (*beni*) tuftas; *i ~i dell'arte* mėno lobynas; *la salute è il t. più grande* sveikatā yrā didžiausias tuftas; **3.** *fig (di qcn)* brangenybė; brangūs -iōj; *che t. di marito!* kōks auksinis vėras!; **4.** (*l'erario pubblico*) įzdas; *il t. dello Stato* valstybės įzdas; *Ministero del t.* ≅ Įzdo ministėrija.

tėssera *dkt m* **1.** pažymėjimas; kortėlė; (*spec. di affiliazione*) bilietas; *la t. di un partito* pārtinis bilietas; *t. studentesca, t. dello studente* studeņto pažymėjimas; *t. magnética* magnėtinė kortėlė; *t.p. ⇒ tesserino*; **2.** (*di mosaico; t.p. t. musica*) (mozāikos) detālė, (mozāikos) gabalėlis; **3.** (*di domino*) (dominō) trinkėlė, (dominō) lentėlė.

tėsserare *vksm (tēs-)* (*qcn*) išduoti (*kam*) nārio kortėlė; priiūti (*kq*) (išduodant kortėlė).

tėssere *vksm* **1.** (iš)āusti; *t. una tela* āusti drōbė; *fig (del ragno)* rėgti vorātinklį; **2.** *fig t. inganni* rėgti pinkles; *fig t. le lodi (di qcn)* (kieno) ditirāmbus giedōti, kėlti (*kq*) į padāngas.

tėsserino *dkt v* *dimin* pažymėjimas; (*di abbonamento*) abonemėntinis bilietas.

tėssile **1.** *bdv* tekstilės; *fibra t.* (tekstilės) plūoštās; plaušai *pl*; *industria t.* tekstilės prāmōnė; **2.** *dkt v (settore)* tekstilė; **3.** *dkt v (lavoratore)* tekstilininkas.

tėssitōre, -trice *dkt v/m* audėjas -a.

tėssitūra *dkt m* **1.** (*l'azione*) audimas; **2.** (*stabilimento*) audyklā; **3.** *mus* registras, tesitūra.

tėssūtō *dkt v* **1.** audinys, āudeklas; (*stoffa*) mēdžiaga; *di t.* mēdžiaginis agg; *t. a maglia* trikotāžas; *t. di lana* vilnōnis audinys; *t. pesante (resistente)* stōras (tvirtas) āudeklas; **2.** *biol* audinys; *t. adiposo (connettivo, muscolare)* riebalinis (jungiamasis, raumeninis) audinys.

test [test] *dkt v* **1.** (*di verifica*) tėstas; (*compito*) kontrolinis dārbas; bilietas; *t. di intelligenza* intelėkto tėstas; *t. attitudinale* gabūmų tėstas; *far fare un t. (a qc)* testuoti (*kq*); **2.** (*esperimento*) bāndymas; *t. nucleare* branduolinis bāndymas.

tėst||a *dkt m* **1.** gālvā; *colpo di t.* smūgis gālvā; *fig* išsišokimas; *mal di t.* gālvōs skāusmas; *alzare la t.* pakėlti gālvā (*ir prk*); *dare un colpo in t.* smōgti į gālvā; *girare la t.* pasūkti gālvā; *riparrarsi la t. dal sole* prisidėngti gālvā nuō sāulės; *scuotere la t.* pakraipyti gālvā (*ir prk*); *tagliare la t.* nukiršti gālvā; *ho mal di t.* mān skāūda gālvā / gālvā; *mi gira la t.* mān svaigsta gālvā; *fig t. pesante* sunki gālvā; *fig sbattere la t. contro al muro* daužyti gālvā į sienā; ♦ *t. calda* karštagālvis; *t. dura* kietagālvis; *t. rasata* skustagālvis; *t. di legno* medinė gālvā (*neišmanėlis*); *t. vuota* tuščia gālvā; tuščia gālvis; *~e di cuoio* specialūs būrys sg; *t. di moro* tamšiai rudā spalvā; *t. di morto* kākulė; *zool* kaukolėtasis sfinksas; *t. d'uovo* gālvōčius; *t. e / o croce* hėrbas aī ceņtas / skaičius; *a t. in giù, di t.* žemyn gālvā; *a t. alta (bassa)* pakėlta (nulėista) gālvā; *dalla t. ai piedi* nuō gālvōs iki kōjų; *avere la t. sulle spalle* turėti gālvā aīt pėčių; *dare alla t.* mūsti į gālvā; *montarsi la t.* užriėsti nōsį, gālvā kėlti; *non sapere dove sbattere la t.* nežinōti kō griėbtis; *ne ho fin sopra la t. (di qc)* mān (*kas*) įgriso iki gėvo kāulo; ⇒ **cāpo** **1.**; **2.** *fig (mente)* prōtas; gālvā; *lavoro di t.* prōtinis dārbas; *agire con la t.* vėikti apgalvōtai; *essere una t.* būti sū gālvā (*protingam*); *far entrare in t.* įkālti į gālvā; *usare la t.* naudōtis gālvā; pasūkti gālvā; *che cosa ti sei messo in t.?* kās tāu šōvė į gālvā?; kās tāu pasišōvė?; *dove hai la t.?* kuī gālvā?; *lėvatelo dalla t.!* išmėsk tāī iš gālvōs!; *mėttitelo bene in t.!* įsikālk į gālvā!; ♦ *con la t. a posto* gālvōtas agg; tūrintis agg gālvā; *andare fuori di t.* išėiti iš prōto; *avere la t. fra le nūvole* padėbesiais skrajōti; *fare di t. propria* laikyti sāvo; aīt sāvo kūrpalio tēmpti; *far girare la t., far perdere la t. (a qcn)* apsūkti / susūkti (*kam*) gālvā; *far uscire di t.* išvėsti iš prōto; *mėttre la*

t. a posto surimtėti; ateiti į prõtą, susiprotėti; *passare per la t.* ateiti į gálvą; *pèrdere la t.* (*per qcn*) pamèsti gálvą (*dèl ko*); *non c'è (più) con la t.* jám (jaũ) nè visĩ namiè; *non mi entra in t.* galvą nèneša, neĩkertu; **3.** (*persona*): *uno a t.* pò viena; *paghiamo dieci euro a t.* mokèsime (kiekvienas) pò dèšimt eũrų; *facciamo due esercizi a t.* darýsime (kiekvienas) pò dũ pratimũs; *i bambini hanno ricevuto un pezzo di formaggio a t.* vaikaĩ gávo pò gábalą sũrio; **4.** (*parte iniziale o terminale di qcs*): *t. d'aglio* česnàko svogũnėlis; *t. del còvolo* kopũsto galvą, gũžė; *t. di un chiodo* viniės galvutė; *t. di un corteo* eitĩnių pradžia / priekis; *t. di un treno* traukinio priesakys; *t. del letto* galvũgalio lentà (/ rėmas); *t. del motore* variklio galvą; *in t. alla pàgina* pùslapio viršujė; ♦ *t. di còvolo, t. di rapa* avĩgalvis; teslagalvis; *anat t. del fémore* šlaunikaulio galvutė; *mil t. di ponte* placdármas; *polit t. di lista* pirmàsis (rinkimų) sąrašė; *sport t. di sèrie* pirmo krepšėlio pagál pajėgumà komànda (*traukiant burtus*); *volg t. di cazzo* debĩlas; subĩngalvis; **5.** *sport: essere in t.* pirmàuti; bũti lyderiu; *passare in t.* įsiveržti į priekį; ♦ *tenere t.* nenusiłėisti; (sėkmingai) priešintis; *kaip prv t. a t.* sũ vienodais šànsais laimėti; tàškas į tàšką.

testacòda *dkt m nkt: andare in t., fare un t.* slýstant apsisũkti (180 láipsnių) (*apie automobilį*).

testamentàrio, -a *bdv dir: esecutore t.* testameĩto vỹkdytojas.

testaménto *dkt v 1. dir* testameĩtas; *t. ològrafo* patiės testàtoriaus surašýtas testameĩtas; *fare t.* surašyti testameĩtą; **2. rel: l'Antico (il Nuovo) T. Senàsis (Naujàsis) Testameĩtas.**

testardàggine *dkt m* užsispyrimas.

testàrdo, -a *bdv* užsispyrėlis -ė; kietakàktis -ė; *non essere così t.!* nebũk tóks ožys!; ♦ *t. come un mulo* užsispyręs kaip ožys.

testàre *vksm (tè-)* testuoti; (iš)bandyti, (iš)mėginti; *t. un protòtipo* išbandyti prototĩpą.

testàta *dkt m 1. (colpo con la testa)* smũgis gálvą; *dare / tirare una t.* (*contro qcs*) susitreĩkti gálvą (ĩ kq); (*a qcn*) smògti gálvą (*kam*); **2.** (*del letto*) *t. del letto* galvũgalio lentà (/ rėmas); **3.** (*t.p. t. giornalistica*) laikràščio àntraštė (*jo pavadinimas*); *fig (giornale)* laikràstis; **4.:** *t. nucleàre* branduolinis užtaisas.

tèste *dkt v/m dir* liũdytojas -a; *t. dell'accusa* káltinimo liũdytojas.

tèster *dkt v nkt (di un prodotto)* mėginys, mėginũkas.

testicòlo *dkt v anat* sėklidė.

testiéra *dkt m: t. del letto* galvũgalio lentà (/ rėmas).

testimòne **1.** *dkt v/m* liũdininkas -ė; *dir* liũdytojas -a; *t. oculare* įvykĩ mātės liũdytojas; *sbarazzarsi di un t.* atsikratyti liũdininko; ♦ *t. di nozze* vestuvių liũdytojas; (*solo dello sposo*) (vyriàusias) pabrolỹs; **2.** *dkt v sport* estafètė (*lazdelė*); *passare il t.* pėrduoti estafètę; *fig* užlėisti vietà (*ppr. tarnýboje*).

testimònial *dkt v/m nkt* įžymybė, reklamuojuanti produkta.

testimoniànz||a *dkt m 1. (l'azione)* (pa)liũdijimas; **2.** *dir (deposizione)* paródymai *pl*, paródymas; *falsa t.* melagĩngas paródymas; **3.** *fig (prova)* įròdymas; (*segno*) ženklas; *~e scritte (fonti)* rašýtiniai dokumentai; ♦ *a t. (di qcs)* patvĩrtinant (*kq*).

testimoniàre *vksm (-mò-) 1.* (pa)liũdyti; *kaip intr dir [A] (deporre)* dúoti paródymus; *t. contro qcn (in favore di qcn)* liũdyti prieš kà (už kà); **2.** (*essere la prova*) bũti įròdymu, liũdyti.

testimònio *dkt v* liũdininkas (*ppr. vestuvių*).

tèsto *dkt v 1.* tėkstas; ràstas; *un t. in lituano* tėkstas lietuvių kalbà; *il t. di una canzone* dainòs žòdziai *pl* / tėkstas; *inf file di t.* tėkstinis fàilas; ♦ *traduzione con t. a fronte* tėkstas išverstas vertimà pateikiant gretà originàlo; **2.** (*libro*) knygà; (*lettura*) skaitinỹs; (*opera*) veĩkalas; *t. scolàstico, libro di t.* vadovėlis; *dir t. unico (tam tikros srities)* tėisės sàvadas; ♦ *t. sacro* šveĩtas tėkstas; *fare t.* bũti autoritetũ; skaitýtis.

testòne, -a *dkt v/m fig* kietakàktis -ė

testosteròne *dkt v fisiol* testosterònas.

testuàl||e *bdv 1.* tėksto; *analisi t.* tėksto ànàlizė; **2.** (*letterale*) pažòdinis; *citazione t.* pažòdinė citatà; *le sue ~i parole* jò tikslũs žòdziai.

testualmènte *prv* pažòdziuĩ, žòdis į žòdį.

testùggine *dkt m zool (di terra)* sausumòs vėžlỹs; (*di mare*) jũrinis vėžlỹs.

tétano *dkt v med* stàbligė.

tetraédro *dkt v geom* ketũrsienis.

tetraplégico, -a *bdv med* įstiktas visũ galũnių paralyžiaus, pàžeistas tetraplėgijos.

tétro, -a *bdv* gũdũs, nykũs; niũrũs; (*solo di qcn*) paniũres.

tétta *dkt m fam, volg (ppr. dgs ~e)* pàpas.

tettarèlla *dkt m* žindũkas (*ppr. ant buteliuko*).

tétto *dkt v 1.* stògas; denginỹs; *t. a due spioventi* dvišlaitis stògas; *t. di lamiera (di pàglia)* skardinis / skardòs (šiaudinĩs / šiaudũ) stògas; *posare un t.* deĩgti stògà; ♦ *il t. del mondo* pasàulio stògas (*apie aukštų kalnų viršũnes*); *vivere sotto lo stesso t.* gyvėnti pò vienu stògu;

2. *fig (casa)* pastógė; namaĩ *pl*; *il t. paterno* tėvų namaĩ; tėviškė; ♦ *senza un t.* benāmis *agg*; **3.** *fig (limite)* (aukščiausia) ribā; *t. massimo* māksumumas; **4.** ⇒ **tettuccio**.

tettòia *dkt m* stogėlis; (*come edificio*) stóginė.

tettóna *dkt m fam* didžiakrūtė.

tettònica *dkt m geol (geo)* tektònika.

tettònico, -a *bdv geol* tektòninis.

tettuccio *dkt v* (automobilio) stogėlis.

thermos *dkt v* ⇒ **tèrmos**.

thriller ['tril-] *dkt v nkt* trileris.

ti [iv (*kita forma: te*)] **1.** (*oggetto diretto*) tavė; (*con soggetto „tu“*) savė; *t.p.* ⇒ **3.**; (*in frasi negative*) tavėš; *ti hanno visto / vista* tavė pamātė; *la mamma ti sgrida* mamā tavė bāra; *non ti sento* negirdžiū tavėš; *non ti ha salutato* nepasisvėikino sū tavimi; **2.** (*oggetto indiretto*) táu; (*con soggetto „tu“*) sáu; *t.p.* ⇒ **3.**; *ti hanno detto* táu pasākė; *ti hanno chiesto* tavėš paklāusė; *ti piace?* táu patińka?; *non te lo presto più, il dizionario* táu žodyno (daugiaū) nebeskòlinsiu; *prénditi una vacanza!* pasiĩnk (sáu) atóstogų!; **3.** (*riflessivo*): *ti lavi* prausiesi; *non ti ricordi?* neprisimėni?; *ti sei comprato la macchina* nusipirkaĩ mašiną; *ti bevi una birra* gėrsi / geri ālų; **4.**: *eccoti!* štai kuĩ tui!

tiara *dkt m* rel tiarā.

tibia *dkt m anat* blauzdikaulis.

tic I *dkt v nkt* tikas (*nevalingas raumenų trūkčiojimas*).

tic II *išt* tik; cākt; tākšt.

ticchettare *vksm [A] (-chét-)* tiksėti; caksėti.

ticchettio *dkt v* tiksėjimas; caksėjimas.

ticchio *dkt v* užgaida; įnoris, įgeidis; *mi è saltato il t.* užėjo (mán) užgaida.

ticket ['tiket] *dkt v nkt* ≅ medicininės paslaugos mokesis; (vaistų) recėpto rińkliava.

tiepidézza *dkt m* drungnūmas.

tiépido, -a *bdv 1.* druńgnas; šiltokas; **2.** *fig* šaltokas; bė didėsnio entuziāzmo.

tifare *vksm [A] (per qc)* palaikyti (*ką*); siĩgti (*už ką*); *t. per lo Žalgiris* siĩgti už „Žalgirį“.

tifo *dkt v 1.* med šiltinė; **2.** *fig* sirgimas; *fare il t. per una squadra* siĩgti už komādą; **3.** *fig (tifo-si)* sirgāliai, aistruoliai.

tifoide *dkt m* med vidurių šiltinė; tifoidas.

tifone *dkt v* geogr taifūnas.

tifoso, -a *dkt v/m* aistruolis -ė, sirgālius -ė *fam*; gerbėjas -a.

tiglio *dkt v* liepa; *fiore di t.* liepžiedis.

tiglioso, -a *bdv* skaidulingas (*ir prk*).

tigrato, -a *bdv* ruožuotas (*kaip tigre kailį*); rāinas, rainuotas.

tigre *dkt m* zool tigras -ė.

tigròtto *dkt v* tigriukas.

tilde *dkt m* ling tildė.

timballo *dkt v gastr* (rýžių / makaronų) āpkepas.

timbrare *vksm 1.* (*mettere un timbro*) antspauduoti; **2.** (*convalidare biglietti*) pa(si)žymėti.

timbro *dkt v 1.* (*strumento, segno*) ańtspaudas; spaūdas; *t. postale* pāšto ańtspaudas; *apporre un t., mettere un t.* (už)dėti ańtspaudą; ♦ *fa fede il t. postale* galiójančia laikoma išsiuntimo datā; **2.** (*di suono*) tembras; *il t. della voce* balso tembras.

timer ['taimer] *dkt v nkt* laikmatis.

timidamėnte *prv* nedrāsiai; dróviai.

timidézza *dkt m* nedrāsūmas; drovūmas.

timido, -a *bdv* nedrāsūs; drovūs, kuklūs.

timo *dkt v* bot čiobrelis, čiobras.

timóne *dkt v 1.* (*di nave*) laivo vaĩras, vairāratis; *fig il t. dello Stato* valstybės vaĩras; *essere al t.* vairuoti (*ppr. prk*); **2.** (*di carro*) grāžulas, ĩena.

timoniére *dkt v* vaĩrininkas.

timorato, -a *bdv: t. di Dio* dievobāimingas.

timór||e *dkt v* (*apprensione*) būgstavimas; nuogāstāvimas; (*paura*) bāimė; (*l'avere paura di qcs*) bāiminimasis (*ko*), bijójimas; *t. reverenziale* pagarbi bāimė; nedrāsūmas; *~i infondati* nepagrįsti būgstavimai; *rel t. di Dio* dievobāimingūmas; ♦ *per t.* (*di far qcs*) bijant (*ko, ką daryti*), iš bāimės.

timoroso, -a *bdv* baikštūs; baimingas; (*timido*) nedrāsūs; (*di far qcs*) bijantis (*ką daryti*).

timpan||o *dkt v 1.* anat (ausiės) būgnėlis; ♦ *duro di ~i* apýkurtis, neprigirdintis; *fig* nenórintis klausyti; *rómpere i ~i* apkuĩrtinti; **2.** *archit* timpānas; **3.** *mus* timpānas.

tinello *dkt v* māžas valgomasis (kambarys).

tin||gere* *vksm 1.* (nu)dažyti; *t. di blu* dažyti mėlynai; *t. una stoffa* dažyti mēdžiaga; *fig il sole al tramonto ~se il cielo di rosso* besilėidžianti sáulė nudāžė dańgų raudonai; **2.** (*macchiare*) (su)tėpti.

► **tin||gersi** *sgr 1.* dažytis, nusidažyti; *t. i capelli* nusidažyti plāukus; *t. le labbra* pasidažyti lūpas; *fig la vicenda si ~ge di rosa* istórija įgāvo romantišką ātspalvį; **2.** (*macchiarsi e sim.*) susitėpti; *in lavatrice il maglione si è ~to* skalbyklėje megztinis nusidāžė.

tinòzza *dkt m* kūbilas (*ppr. maudytis, skalbti*).

tint||a *dkt m 1.* (*colore*) spalvā; (*sfumatura*) ātspalvis; *~e calde (fredde, morbide)* šiltos (šaltos, švelnios) spalvos; ♦ *a fosche ~e* niūriai; *a ~e forti* sūkrečiantis *agg*; (*a / in*) *t. unita* *nkt* vienspalvis *agg*, vienós spalvós; *in t.* (*con qcs*) tós

pačiōs (*ko*) (/ panašiōs (*ī kq*)) spalvōs; **2.** (*tin-tura*) dažāi *pl*; *calcare le* ~e tirštinti spalvās.

tintarēlla *dkt m* (grazūs) īdegis; (grazūs) īdegī-mas; *prēndere la t.* dēgintis.

tinteggiāre *vksm* (-tēg-) (nu)dažyti; *t. a calce* bāl-tinti kālkēmis.

tintinnāre *vksm* [A] žvang(s)ėti, dzingėti; skam-bėti; (*una volta*) sužvang(s)ėti; skambtelėti; (*con suono argentino*) tilindžiūoti.

tintinnio *dkt v* žvāngtelėjimas; žvangesys; dzing-ėjimas; tilindžiāvimas.

tint||o, -a *bdv*, *dlv* **1.** (*di qcs*) dažytas; *labbra ~e di rosso* lūpos raudonaī dažytos; *fig le cime dei monti ~e d'oro* paausūotos kalnų viršūnės; *t.p.* ⇒ *tingere*; **2.** (*di qcn*) dažytais plaukaīs.

tintóre, -a *dkt v/m* dažytojas -a.

tintoria *dkt m* **1.** (*di tintori*) dažyklā; **2.** (*lavande-ria*) (chēminē) valyklā.

tintūra *dkt m* **1.** (*l'azione*) dāžymas; **2.** (*tinta*) dažāi *pl*; *t. per capelli* plaukų dažāi; **3.** *farm* tinktūrā; *t. di iodio* jodo tinktūrā, jodas.

tipaccio *dkt v* įtafinas vyriškis.

tipico, -a *bdv* **1.** tipiškas; tipingas; (*di qc*) būdin-gas (*kam*); **2.** (*tradizionale*) tradicinis; (*locale*) vietinis; **3.** (*esemplare*) tipinis; pavyzdinis.

tip||o **I** **1.** *dkt v* tipas; (*modello*) modelis; *un t. di moto* motociklo tipas; ♦ *che tipo...* ? kóks -iā... ?; **2.** *dkt v* (*specie*) rūšis -ies *femm*; (*natura*) póbūdis; *dello stesso t.* tōs pačiōs rūšies; tóks pāts *masc*, tókia pati *femm*; *di altro t.* kitóks -iā; *di ogni t.* visokeriōpas *agg*; *di questo t.* tóks -iā; **3.** *dkt v* (*t.p. m ~a*; *t.p. t. di persona*) žmogūs; tipas; (*solo di uomo*) vyrukas; (*solo di donna*) moteriškė; *un t. tranquillo* ramūs vyrukas; *non sono il t.* āš nē tóks (žmogūs); *è proprio un bel t.!* nā, ir tipēlis!; *vedi che t. è!* māt kóks jīs!; ♦ *non sei il mio t.* tū nē māno skōnio; **4.** (*carattere a stampa*) spaudmuō; šriftas; *uscito per i ~i* (*di qc*) (*kieno*) išlėistas (*apie knyga ir pan.*); **5.** *bdv nkt* tipinis; *contratto t.* tipinė sutartis.

tipografia *dkt m* spaustūvė, tipogrāfija; *t. clandestina* pogrindinė spaustūvė.

tipografico, -a *bdv* spaudōs, tipogrāfijos; spaus-tūvinis; *carattere t.* spaudmuō; (*la serie intera*) šriftas; *inchiostro t.* spaudūviniai dažāi *pl*; *stabilimento t.* spaudōs įmonė.

tipografo, -a *dkt v/m* spaudūvininkas -ė; tipo-grāfas -ė.

tip tap *dkt v* ≅ „čėiotkā“; „tėpas“.

tir *dkt v nkt* kroviniis automobilis; autotraukinys.

tiraggio *dkt v* traukā (*kamino ir pan.*).

tiramisù *dkt v gastr* tiramisù *inv.*

tiranneggiāre *vksm* (-nég-) būti tironū; (*qcn*) tironizuoti (*kq*), elgtis tirōniškai (*su kuo*) (*ir prk*), elgtis kaip tirōnui.

tirannia *dkt m* tironijā (*ir prk*).

tirannico, -a *bdv* tirōniškas.

tiranno *dkt v stor*, *fig* tirōnas; *da t.* tirōniškas *agg*.

tirannosàuro *dkt v zool* tiranozāuras.

tirānte *dkt v tecn* **1.** (*fune*) trōsas; (*di palo*) atō-tampa; **2.** (*di sospensione*) pakabōs svirtis -ies *femm*; (*dello sterzo*) trauklė.

tirapiēdi *dkt v nkt* spreg pakalikas; statytinis.

tirapūgni *dkt v nkt* kastėtas.

tir||āre *vksm* **1.** *tr* (pa)traukti; (*avvicinando*) pri-traukti; (*trascinare*) (pa)tempti; *t. un carro* traukti vežimā; *t. da parte una cassa* tempti dėžę į šalį; *t. un tàvulo vicino al muro* pritraukti stālā priē sienos; *t. una tenda* patraukti užuolaidā; *fig t. a sé* (*qcn*) patraukti į savē; suvilioti; ♦ *t. iš(si)traukti*; *iš(si)imti*; *fig (dire)* išsakyti; *fig (far dire)* išgauti; *t. giù* nulėisti; (*buttare giù*) numėsti; *t. su* (*alzare*) pakėlti; (*erigere*) pastatyti; *fig (allevare)* (iš)auginti; *fig (rincuorare qcn)* pakėlti (*kieno*) nuōtaikā; *fam (col naso)* pliufti nōsimi; *t. via* atitraukti; *fig* atsainiai / aplaidžiaī dirbti; *t. fuori dai guai* ištraukti iš bėdōs; *t. fuori la lingua* parodyti liežuvį; *t. giù la lampo* atitraukti užtrauktūkā; *t. l'acqua* (*del wc*) nulėisti vādenį; *una cosa ~a l'altra* ≅ viskas vyksta pamažū; **2.** *tr* (*aspirare*) įtraukti; (*succhiare*) čiulpti; (*estrarre*) iš-traukti; *t. una boccata* (*fumando*) užtraukti dūmā; *t. un dente* ištraukti danť; *t. il latte* čiulpti piēnā; *fam t. (di) coca* traukti kokaīno, uostyti kokaīnā; ♦ *t. a sorte* traukti burtus; *t. il fiato* lengviai atsidūsti; *flk ognuno ~a l'acqua al suo mulino* kiekvienā pušis sàvo šilui ošia; **3.** *tr* (*tendere, allungando*) (pa)tempti; (*più volte*) tampyti; (*per rendere teso*) ištepti; *t. la corda* tempti virvę; *fig* pėržengti ribā; *t. per i capelli* tempti už plaukų; *fig (forzare conclusioni e sim.)* pritempti (išvadas *ir pan.*); *t. per la manica* tampyti už rankōvės; ♦ *t. in lungo*, *t. per le lunghe* tempti (*reikalą*); vilkinti; *t. il collo* nusūkti gālva; *t. una linea* (nu)brėžti / (nu)-vesti linijā; *t. mattina*, *t. tardi* naktinėti; **4.** *tr* (*lanciare*) mėsti; (*più cose*) mėtyti; (*sparare e sim.*) (iš)šauti, šaudyti; *t. i dadi* (iš)mėsti kau-liukūs; *t. una frèccia* iššauti / palėisti strėlę; *t. sassi contro le macchine* apmėtyti mašinās ak-menimis; *kaip intr* [A] *t. al bersaglio* šaudyti į tākini; *kaip intr* [A] *t. a canestro* mėsti į krėpšį; *kaip intr* [A] *t. a rete* smūgiuoti į vartūs; ♦ *t. di*

boxe boksūoti(s); *t. di scherma* fechtuotis(s); *t. dietro* (svendere) dovanoti (pigiai parduoti); *t. un accidente* prakéikti; *t. una bestemmia* nusi-kéikti; *t. calci* spárdyti(s); *t. pugni* kumščiūoti; *t. uno schiaffo* skélti aňtausi; **5.** *tr* (*stampare*) (iš)spáusdinti; išléisti; **6.** *tr*: *t. a lucido* (nu)-blízginti; **7.** *tr* *fig*: *~e le somme* (su)sumuoti, apibeňdrinti; \Rightarrow **trarre 4.**; **8.** *intr* [A] (*procedere*) eiti toliau; \diamond *t. avanti* (*fare vita grama*) sudúrti gálą sù galù; prateňpti; (*continuare*) tēsti; *t. d(i)ritto* (*per la pròpria strada*) nenukrýpti nuò tìkslo; niēko nepáisyti; *Come va? – Sì ~a avanti!* Káip eínasi? – Pò trùputi!; **9.** *intr* [A] (*del vento*) pústi; *~a un gran vento* púčia smarkùs vėjas; \diamond *che ària ~a?* kokiē vėjai púčia? (*kaip reikalai?*); **10.** *intr* [A] (*avere tiraggio*) tráukti (*apie kaminą ir pan.*); **11.** *intr* [A] (*avere successo*) klestėti; *è un prodotto che non ~a* ši gáminį nelabaĩ pėrka; **12.** *intr* [A] (*di abito, stringere*) bŭti pėr siaurám, bŭti aptemptám; spáusti; *la gonna ~a sui fianchi* sijónas pėr klubùs pėr siaúras; **13.** *intr* [A] *fig* (*cercare di far qcs*) sténgtis (*ką daryti*); \diamond *t. a campare* šiaip taip vėrstis; vėsti gálą sù galù; *t. a indovinare* spēlióti; *fam t. a casaccio* grybáu-ti; **14.** *intr* [A]: *t. sul prezzo* derétis.

► **tirārsela** įvdž *fam* (*di ragazza*) láužytis.

► **tirārsi** *sng* **1.**: *t. su* kéltis; *fig* atsigáuti; *fig t. indietro* (*rinunciare*) atsisakýti; (*recedere*) atsi-mėsti; **2.** (*qc*): *t. dietro la porta* uždaryti paskui savė duris; *fig t. dietro* (*qc*) nusivėsti; nusiteňpti; *t. su le calze* atsismáukti kójines; *t. su la coperta* užsitráukti aňtklodė; *fig t. addosso molte critiche* užsitráukti daųg křitikos.

tirasségno *dkt v nkt* **1.** (*il tirare*) šáudymas; **2.** (*il luogo*) šaudyklá; *sport* tīras.

tiràta *dkt m* **1.** trùktelėjimas; *dare una bella t.* trùktelėti; \diamond *dare una t. d'orecchi* dúoti pipirų (*barti*); **2.** (*viaggiare in una sola volta*): *fare (tutta) una t.* važiuoti bė sustojimo / nesustójus; **3.** (*lungo discorso*) tiradá; **4.** *fam* (*boccata di fumo*) dūmas; *dare una t.* už(si)tráukti dūmėlį.

tiràto, -a *bdv*: *volto t.* (*provato*) išvařges vėidas.

tiratóre, -trice *dkt v/m* šaulys -ė; *t. scelto* snáiperis.

tiratūra *dkt m* tirážas; *edizione a t. limitata* limi-tinis leidinys; *quotidiano a t. nazionale* šaliės laikraštis, didelio (/ nacionalinio) tirážo laik-raštis.

tircheria *dkt m* šykštumas.

tirchio, -a **1.** *bdv* šykštùs; **2.** *dkt v/m* šykštuolis -ė.

tiremmòlla *dkt v nkt* *fam* **1.** gumòs tampymas;

2. (*di qcn*) neapsisprėndėlis -ė.

tirétto *dkt v tam* (*cassetto*) stálčius.

tiritéra *dkt m* tūščias šnėkalas; nuobodĩ kalbá.

tiro *dkt v* **1.** traukimas; *t. alla fune* virvės trauki-mas; \diamond *a un t.* vienkiňkis *agg*; *cavallo da t.* traukòs arklýs; **2.** (*veicolo trainato*) kinkinys; **3.** (*lancio*) metimas; sváidymas; *t. di dadi* kau-liukų metimas; **4.** (*di armi*) šáudymas; (*sparo*) šŭvis; *t. con l'arco* šáudymas iš laňko; *mil cor-règgere il t.* koreguoti šáudymá; *fig* patìkslinti; \diamond *a t.* pasiekiamas *agg*; *fuori t.* nepasiekiamas *agg*; *t. a segno* tīras; (*locale*) šaudyklá; *a un t. di schioppo* čiá pát; *capitare a t.* pakliúti (ĩ nagùs); **4.** *sport*: *t. a canestro* metimas ĩ krėpši; *t. a rete*, *t. in porta* smŭgis ĩ vartùs; *t. al piattello* steĩdinis šáudymas; *t. di sponda* duplėtas; *t. da due* dvitaškis; *t. da tre* tritaškis; *t. libero* baudòs metimas; *sbagliare un t.* prašáuiti; (*nel basket*) pramėsti; **5.** *fam* (*boccata di fumo*) dūmėlis; **6.** *fig* (*t.p. brutto t., t. mancino*) bjaurùs pókštas; (*cattiveria*) šunybė.

tirocinànte *dkt v/m* praktikántas -ė.

tirocinio *dkt v* (mókomoji) prákтика; mókyma-sis; *svòlgere un t.* atlikti (mókomáją) prákτικά.

tiròide *dkt m* anat skýdinė liauká, skýdlaukė.

tirrénico, -a *bdv* Tirėnų jūros.

tisàna *dkt m* arbatá; užpilas; *t. di camomilla* ra-munėlių užpilas; *t. di erbe* vaistázolių arbatá; *t. di taglio* líepžiedžių arbatá.

tisi *dkt m* med džiová; *malato di t.* seřgantis džio-vá; *morire di t.* mirti nuò džiovòs.

tisico, -a **1.** *bdv* *fig* sunýkęs; skurdùs; **2.** *dkt v/m* džiovininkas -ė.

titànico, -a *bdv* titániškas.

titànio *dkt v* *chim* titánas.

titolàre *dkt v/m* **1.** (*direttore*) vedėjas -a; *profes-sore t. di una cattedra* etátinis profėsorius; **2.** (*proprietario*) saviniňkas -ė; (*possessore*) tu-rėtojas -a; *il t. di un diritto* tėisės turėtojas; *il t. di una rivéndita* kráutuvės saviniňkas; **3.** *sport* pagrindinės sudėties žaidėjas -a.

titol|o *dkt v* **1.** pavadinimas; (*intestazione*) aňt-raštė; *il t. di una poesia* eilėraščio pavadinimas; \diamond *i ~i del telegiornale* svarbiáusių žinių sán-trauka *sg*; pagrindinės žinios (trumpá); **2.** *fig* (*libro*) knyga; **3.** *dgs cin*: *~i di coda* pabaigòs títrai; *t. di testa* pradiniai títrai; **3.** (*qualifica*) (kvalifikácinis) láipsnis; vārdas; (*spec. non pro-fessionale*) titulas; *t. di campione* čempióno titulas; *t. di professore* profėsorius vārdas; *t. di ricercatore* dáktao láipsnis; *t. di studio* išsi-lávinimas; (*il documento*) išsilávinimo / išsi-mókslinimo dokumeňtas; *t. accadémico* móks-linis láipsnis; *t. nobiliare* aristokrátò titulas; \diamond *t. di viaggio* (važiávimo) bilietas; *concorso*

per ~i konkūrsas, kuriamē vērtinama turimā kvalifikācija; konkūrsas sū kvalifikācijas reikalāvimais; **4. fin** (*ppr. dgs ~i*) lākstas; vērtēbinis pōpierius; ~i *di Stato* valstībēs vērtēbiniai pōpieriai; **t. azionārio** ākcija; **5. chim** (*di un metallo*) prabā; **6. fig** (*diritto*) tēisē; **a pieno** *t.* (visiškai) teisētai; **a che t.?** kuriuō pagrindu?; ♦ **a t.** (*di qc*) kāip (*kas*); **a t. di esēmpio** kāip pavyzdys; **7.:** ♦ **a t. gratūito** nemōkamai; **a t. oneroso** ūž (*tam tikrā*) mōkestj; **a t. personale** pāts *masc*, pati *femm*; (*personalmente*) āsmeniškai; **ha parlato a t. personale** jis išrēiškē tiktai sāvo āsmeniņē nūomōņē.

titubānte *bdv* dvejōjantis; neryžtingas; (*non deciso*) neapsisprēndēs; **mostrarsi t.** dvejōti, svyrūoti.

titubānza *dkt m* dvejōjimas, svyrāvimas.

titubāre *vksm* [A] (*tì-*) (*su*)dvejōti; svyrūoti; (*solo un po'*) padvejōti.

tivū *dkt m* *fam nkt* tēlikas; **davanti alla t.** priē tēliko.

tizi||o, -a *dkt v/m* kažkōks žmogūs; kažkās; (*solo di uomo*) vyriškis; (*solo di donna*) moteriškē; **quel t.** tās žmogūs; tās vyrūkas; **quella ~a** tā moteriškē.

tizzōn||e *dkt v* nuodēgulys; ~i *ardenti* (*carbone*) žarijos.

to' [to] *jst* **1.** (*di stupore e sim.*) žiū!; nā!; **2.** (*prendi*) imk!; šē!

toast [tast] *dkt v nkt* skrūdintos dūonos riekēlē / riekē; skrūdinta dūona.

toccānte *bdv* jāudinantis; graudūs.

toce||āre *vksm* (*tóc-*) **1. tr** (*pa*)liēsti; pri(si)liēsti (*prie ko, ką*); (*spec. sfiorando o tastando*) (*pa*)lytēti; (*urtare*) užkliudyti; **t. la fronte** paliēsti kāktā; **t. il fondo** paliēsti dūgnā; *fig* visai nupūlti / nusigyvēnti; **non t. la mia roba!** neliēsk māno daiktū!; **non mi t.!** neliēsk manēs!; **non l'ho neanche ~ata!** priē jōs nēt neprisiļieciau!; **in casa non è stato ~ato nulla** namuosē niēkas nebūvo pāliesta; **parcheggiando ho ~ato il marciapiede** statydamas mašinā užkliudziau šaligatvio bordiūrai; *fig t. (qcn) nei suoi interessi* liēsti (*kieno*) interesūs; *fig guai a ~argli la madre!* tik nekritikuok jō mōtinās; *fig le tue insinuazioni non mi ~ano* tāvo šmeižiķiskos užuominos manēs neliēcia; ♦ **non t. cibo** neprisiļiesti priē valgio; **t. il cielo con un dito** jāustis devintamē dangujē; **2. tr** (*raggiungere*) (*pa*)sīēkti (*ir prk*); **t. riva** pasīēkti kraņtā; **t. terra** (*di aereo*) nutūpti; **la tournée del gruppo ~herà anche Kaūnas** grūpē gastroliuōs ir Kauņē; *fig t. i 35 gradi* pasīēkti 35 lāipsnius; ♦ **t. il**

cuore paliēsti širdi; **3. tr fig** (*emozionare*) (*su*)jāudinti; **4. tr fig** (*riguardare*) būti susijusiam (*su kuo*); būti aktualiām (*kam*); **il problema ~a tutti noi** tai mums visiems aktuali problemā; problemā liēcia mūs visūs *fam*; **5. tr fig** (*parlare di un tema*) paliēsti (*temā ir pan.*); **t. una questione importante** paliēsti / pajūdinti svarbū klāusimā; **6. intr** [E] (*capitare*) atitēkti; nutikti; **gli è ~ata una grossa disgrazia** jām nutiko didelē nelāimē; **7. intr** [E] *beasm* (*essere costretto*) tēkti; **Le ~herà aspettare** Jūms tēks palāukti; **mi è ~ato ritornare indietro** mān tēko sugrīžti atgā; **che mi ~a sentire!** kā teiķa girdēti!; **8. intr** [E] (*spettare*) (*ati*)tēkti; (*essere dovuto*) priklausyti; **t. in eredità** būti paveldētam; atitēkti; **il lavoro più difficile è ~ato a noi** sunkiausias dārbas atitēko mums; **mi ~ano altri due giorni di ferie** mān priklaūso dār dvi diēnos atostogu; **la casa ~ò al figlio maggiore** nāmas atitēko vyriāusiam sūnui; **non ~a a te giudicare** nē tāu sprēsti; **a chi ~a?** (*per turno*) kienō eilē?; ♦ **sotto a chi ~a!** kitas!

► **toccārsi** *sng* **1.** (*l'un l'altro*) liēstis, susiliēsti; **2. fam** volg tamptītis.

toccasāna *dkt v nkt* stebuklingas vaistas.

toccāta *dkt m* **1.** paliētimas; **2. mus** tokatā.

tócco **1** *dkt v* **1.** (*pa*)lietimas, prisilietimas; (*di pennello*) pōtēpis; **2. (colpo)** bārkstelējimas; (*alla porta*) pabeldimas; **t. di campana** vaīpo dūžis; **3. mus** tušē; **4. sport** prisilietimas priē kāmuolio; (*passaggio*) pērdavimas; **5. fig** (*accenno*) trūputis; **6. fig** (*stile*) braižas; **il t. del maestro** maēstro rankā.

tócco **II, -a** *bdv* *fam* kvāntelējēs.

toelētta *dkt m* (*mobiletto*) tualetinis staliūkas; *t.p.* ⇒ *toilette*.

tōga *dkt m* **1.** māntija; **2. stor** togā.

tōgli||ere* *vksm* **1.** (*alzando*) nuimti; (*tirando fuori*) išimti; (*indumenti*) nuvilkti; (*sganciare*) nukabinti; (*sfilare*) numāuti; (*strappare*) nuplēsti; **t. una benda** nurišti / nuyvinioti tvārstj **t. la buccia** (*a qcs*) nulūpti (*ką*); **t. il cappottino al bambino** nuvilkti vaīkui paltūkā; **t. il copèrchio** nuimti daņgti; **t. un dente** ištraukti daņti; **t. un'etichetta** atklījūoti / nulūpti etiķētē; **t. il figlio da una scuola** atsiimti vaīkā iš mōkỹklos; **t. una macchia da un vestito** išimti dēme iš drabūžio; **t. le mani dalle tasche** ištraukti rankās iš kišēnių; **t. i piatti da tavola** nuimti indūs nuō stālo; **t. un quadro dalla parete** nukabinti pavēikslā nuō sienos; **t. la torta dal forno** išimti pyrāgā iš ōrkaitēs; ♦ **t. la corrente** išjūngti elēktrā; **t. la seduta** nukēlti pōsēdji; **2. (spostare)**

patràukti; *t. la macchina dal sentiero* patràukti mašiną nuõ tãko; ~*mi le mani di dosso!* patrãuk rankàs nuõ manëš!; ♦ *t. di mezzo* (*qcn*) pašãlinti (*kq*); atsikratýti (*kuo*); *ciò non ~e che...* tai nerëiškia, kãd...; visgi...; 3. (*eliminare e sim.*) panaikinti; *t. l'embargo* (*una tassa*) panaikinti embãgã (mókestį); *t. la fame* numãlšinti alkį; *t. un nome da un lista* išbraukti vardã iš sãrašo; ~*mi un dubbio* pasakýk mán viená dalýkã; 4. (*privare*) (*qc a qc*) atimti (*kq* iš *ko/kam/(nuo ko)*); *t. la patente* atimti vairuotojo pažymėjimą; *t. la speranza* atimti viltį; *t. le tonsille* išpjãuti tonzilës; *fig t. ore allo studio* skirti mažiaũ laiko moksłams; atimti laiko iš moksłų; ♦ *t. il disturbo* nebetrukdyti; išeiti; *t. la parola* atimti žodį; *t. il respiro* užimti kvãpã; *t. il saluto* (*a qcn*) nebesisvëikinti (*su kuo*); 5. (*sottrarre calcolando*) išskaičiuoti; atimti; 6. *fig* (*liberare*): *t. dai guai* ištrãukti iš bédõs.

► **tògliersi** *sng* 1. (*farsi da parte*) pasitrãukti; 2. (*qcs*) nusiiimti; (*di dosso*) nusivilkti, nusimësti; (*sfilarsi*) nusimãuti; *t. il berretto* nusiiimti kepurę *t. i guanti* nusimãuti pirštines; *t. le scarpe* nusiauiti batùs; 3. *fig* (*qcs*): *t. un capriccio*, *t. una voglia* paténkinti įgeidį; *t. un peso dallo stomaco* nuristi ãkmenį nuõ širdiës; *t. la vita* atimti sãu gyvỹbę.

toh [to] *jst* ⇒ *to'* 1.

toilette [twa'let] *dkt m nkt* 1. (*bagno*) tualëtã; voniã; *scusi, dov'è la t.?* atsiprasãu, kuř yrã tualëtã?; 2. (*cura della persona*) tualëtã; grãžinimasis; 3. (*abito elegante*) tualëtã; puošni aprangã; 4. ⇒ **toelëtta**.

tòlta *dkt m mar* (viršutinis) dënis.

tollerànte *bdv* (*verso qc*) tolerãntiškã (*kam*), pakantùs; *t. verso gli omosessuali* tolerãntiškã homoseksuãlams; *t. nei confronti delle minoranze etniche* pakantùs ëtninių mažumų ãtžvilgiu.

tollerànta *dkt m* 1. (*verso qc*) tolerãncija (*kam*), pakantã; (*l'essere tollerante*) tolerãntiškumas, pakantumas; *t. verso gli immigrati* pakantumas imigrãntams, pakantumas imigrãntų ãtžvilgiu; ♦ *casa di t.* viëšnamis; 2. (*resistenza a qcs*) atsparumas (*kam*); 3. (*ritardo ammesso*): *c'è una t. di 10 minuti* lëidžiama vëlúoti (në ilgiau nëi) 10 minũčių; 4. *med* (*verso qc*) tolerãncija (*kam*); 5. *tecn* (*margini di errore*) paklaidã; paklaidõs ribã.

tolleràre *vksm* (*tòl-*) 1. (pa)kësti, pakëlti; toleruoti; *t. il freddo* pakësti šaltį; *non t. l'alcol* nepakëlti alkoholio; *non potere t. le ingiustizie* negalëti pakësti neteisýbës; 2. (*ammettere*) to-

leruoti; (*permettere*) lëisti; *non t. ritardi* netoleruoti vëlãvimo, netoleruoti, kãd (žmónës) vëlúotų; 3. *med* toleruoti; *non t. il lattosio* netoleruoti piëno cùkraus / laktozës.

tòma *dkt m*: ♦ *promettere Roma e t.* pažadëti áukso kálnus.

tomàia *dkt m* bãto viršùs.

tóm̃ba *dkt m* kãpas; *t. di famiglia* šeimõs kãpas (/kriptã); ♦ *fino alla t.* iki grãbo lentõs; *portare alla t.* nuvarýti į kãpùs; *rigirarsi / rivoltarsi nella t.* apsiversti karstë; *sarò una t.!* tylësiu kaĩp kãpas!

tombàle *bdv* aĩtkapio; antkapinis; *pietra t.* aĩtkapio akmuõ, aĩtkapis.

tómbola *dkt m* ≡ bingo *inv*; *giocare a t.* žãisti bĩngo.

tombino *dkt v* kanalizãcijos šùlinio dangtëlis.

tòm||o *dkt v* 1. tãmas; *in più ~i* daugiatõmis; 2. (*librone*) storã knygã; 3. *fam*: *un bel t.* keis-tuõlis -ë.

tomografia *dkt m med* tomogrãfija.

tònaca *dkt m* (*di monaci*) ábitas; (*di preti*) sutanã; ♦ *vestire la t.* bũti vienuoliũ.

tonàle *bdv* 1. *mus* tonalùs; 2. *art* tòninis

tonalitã *dkt m* 1. spalvõs tãnas; tonãcija; (*sfumatura*) ãtspalvis; *una t. di rosso* raudonãs ãtspalvis; 2. *mus* tonãcija; *t. maggiore* (*minore*) mažõrinë (minõrinë) tonãcija.

tonànte *bdv* griausmingas (*ppr. prk*).

tondeggiañte *bdv* apvalõkas; apvalùs.

tónd||o, -a 1. *bdv* ãpskritas; (*sferico*) apvalùs; *cappello t.* apvali kepurë; *viso t.* ãpskritas vëidas; 2. *bdv fig*: *cifra ~a* apvalùs skaičius; (*approssimata*) suapvãlintas skaičius; (*di denaro*) apvali sumã; 3. *prv*: ♦ *chiaro e t.* tiëusiai šviëusiai; 4. *dkt v* (*oggetto tondo; circonferenza*) skritulýs; *il t. della luna piena* pilnaties skritulýs; ♦ *muò-versi in t.* judëti ratù; 5. *dkt v art* tõndas; 6. *dkt v art*: *scultura a tutto t.* apvaliõji skulptũrà; 7. *dkt v* (*in tipografia*) (*t.p. carattere t.*) paprastãsis šriftas.

toner ['to-] *dkt v nkt* (spausdintũvo) dažãi *pl*, dãžomieji miltëliai *pl*.

tónfo *dkt v* 1. duslùs treĩksmas; (*in acqua*) pũkštelëjimas, pliũmptelëjimas; 2.: *fare un t.* nuvirsti sũ trenksmũ.

tónic||o, -a 1. *bdv ling*: *accento t.* akcëntas; *sillaba ~a* kirčiũotas(is) skiemuõ; 2. *bdv* (*stimolante*) tonizũojantis; (*solo di farmaci*) tòninis; (*acqua*) ~*a* tònikas; 3. *bdv* (*del fisico*) stangrùs; 4. *dkt v* (*bevanda*) tònikas; 5. *dkt v* (*prodotto cosmetico*) tònikas.

tonificàre *vksm* (-*ni*-) tonizũoti; (at)gaivinti.

tonnàra *dkt m* tūņ gaudyklē.

tonnellaggio *dkt v* tonāžas.

tonnellāta *dkt m* tonā.

tónno *dkt v* zool tūnas.

tòno *dkt v* **1.** tōnas; **t. acuto** (*grave*) āukštas (žemas) tōnas; **2.** (*intonazione e sim.*) tōnas (*ir prk*); **un t. freddo** šāltas tōnas; **fig il t. di una lettera** lāiško tōnas; **3.** (*in musica*) tōnas; **fuori t. nē** ī tōnā; ♦ **a t.** atitiņkamai; **cambiare t.** pakeīsti tōnā; **darsi un t.** susiimti; **essere in t.** (*con qcs*) tīkti (*prie ko*); **derēti** (*prie ko*); **4.** (*di colori e sim.*) (spalvōs) tōnas; (*sfumatura*) ātspalvā; **5.** *fisiol* tōnusas.

tonsill||a *dkt m* anat tonzilē; **togliersi le ~e, operarsi le ~e** pašālinti tonzilēs.

tonsillite *dkt m* med tonzilitas.

tonsūra *dkt m* tonzūrā.

tónto, -a **1.** *bdv* žiōplas; kvaīlas; **2.** *dkt v/m* žioplīs -ē; kvaīlīs -ē; **fa il finto t.** vaizdūoja kvaīļi.

top [tɒp] *dkt v nkt* **1.** (*maglietta con spalline*) palaidinē sū petnešēlēmīs; (*parte superiore di abito, costume*) viršutinē dalīs -iēs *femm* (*ppr. moteriško drabužio, maudymosi kostiumėlio*); **2.** (*il massimo*) aukščiausias lōgis; viršūnē.

topaia *dkt m* **1.** (*tana di topi*) peliū līzdas; **2.** *fig* lūšnā; landīnē.

topazio *dkt v* min topāzas.

topicida *dkt v* žiūrkių nuodai *pl*.

topless ['tɒples] *dkt v nkt* tōplesas.

top manager [tɒp 'meneger] *dkt v/m nkt* aukščiausio lōgio vadībīninkas -ē.

top model [tɒp 'mɒdəl] *dkt m nkt* aukščiausios klāsēs mōdelis, topmōdelis.

tòpo *dkt v* pelē; **t. di fogna** žiūrķē; ♦ **t. d'albergo** viēšbučio vagīlius; **t. di biblioteca** knygų pelē.

topografia *dkt m* topogrāfija.

topografico, -a *bdv* topogrāfinis; topogrāfijos.

topolino *dkt v* dimin pelýtē, peliūkas.

topònimo *dkt v* ling vietōvardis, toponīmas.

toponomastica *dkt m* ling toponīmika.

tóppa *dkt m* **1.** lōpas; **cuire** (*mettere*) *una t.* pri-siūti (uždēti) lōpā; ♦ **méter una t.** šiaip arī tāip īštāisyti pādēti; **2.** (*di serratura*) rākto skylūtē.

toppàre *vksm* (tóp-) *fam* susimāuti.

top secret [tɒp 'sikret] *bdv nkt* vīsiškai slāptas.

toràce *dkt m* krūtīnē.

toràcic||o, -a *bdv: anat gabbia ~a, cassa ~a* krūtīnēs lāstā.

tòrba *dkt m* dūrpēs *pl*.

tórbid||o, -a **1.** *bdv* druņstas; druņzlinas; *acqua ~a* druņzlinas vanduo; **2.** *bdv fig* (*peccaminoso*) nuodēmīngas; **3.** *dkt v: c'è del t.* reīkalas ītaīrtinas; druņstas vanduo; ♦ *pescare nel t.*

žvejōti drumstamē vandenijē; **4.** *dkt v* *dgs: ~i* neramūmai.

torbiéra *dkt m* durpynas.

tòrcere* *vksm* **1.** (su) sūkti; nusūkti; **t. il collo** nusūkti sprāndā (*ir prk*); ♦ **dare filo da t.** apsuīnkinti gyvēnimā; **non t. un capello** ≅ nē plāukui nuō galvōs nenukristi; **2.** (*strizzare*) (iš)grēžti.

► **tòrcersi** *sng* ⇒ **contòrcersi**.

torchiàre *vksm* (tòr-) (iš)kamantinēti; paimti ī nāgā.

tòrchio *dkt v* **1.** prēsas, slēgtūvas; **t. per le olive, t. per olio** aliējaus prēsas; ♦ **sotto t.** tārdomas *agg*; **2.: t. da stampa** spaudōs prēsas.

tòrcia *dkt m* dēglas, fākelas; **t. elettrica** žibintuvēlis.

torcicòllo *dkt v* kāklo nepaslankūmas; kāklo raumenų patempimas.

tórdo *dkt v* zool strāzdas (giesminiņkas).

toréro *dkt v* toreadōras.

torinése **1.** *bdv* Turīno; turiniēcių; turiniētiskas; īš Turīno; **2.** *dkt v/m* turiniētis -ē; **3.** *dkt v* turiniēcių tarmē.

tórma *dkt m* tūntas; puļkas.

torménta *dkt m* (*t.p. t. di neve*) pūgā.

tormentàre *vksm* (-mén-) kamūoti, kankīnti; (*della coscienza e sim.*) grāužti.

► **tormentàrsi** *sng* kankīntis; grāužtis; **t. nell'incertezza** kankīntis nežiniojē.

torménto *dkt v* **1.** kankīnimas; **2.** (*strazio*) sielvartāvīmas; sielvartas; **3.** *fig* (*molestia*) kankīnē; (Diēvo) rýkstē.

tornacónto *dkt v* asmenīnē naudā.

tornàdo *dkt v nkt* tornādas.

tornànte *dkt v* staigūs (kēlio) vīngis (*labai mažo spindulio, ppr. kalnuose*).

torn||àre *vksm* [E] (tór-) **1.** (su)grīžti; (*spec. a casa*) parēiti; (*con mezzi di trasporto*) parvažiūoti; (*venire di nuovo*) (vēl) (at)eiti; (vēl) (at)važiūoti; **t. indietro** grīžti atgā; **t. al proprio posto** grīžti ī sāvō viētā; **t. dalla Grécia in aereo** grīžti īš Graīkijos lēktuvū; ~o *sùbito, vado e ~o* tuōj grīšiu; **domani t. in biblioteca** rytōj vēl eīsiu ī bibliotēkā; ~i *a trovarci*! užsūkite dār ī svečiūs!; **fig t. su un argomento** grīžti priē tēmos; **fig t. su una decisione** pērsigalvoti; **fig mi è ~ato il raffreddore** vēl sloguōju; ♦ **t. a bomba** grīžti priē reīkalo; **t. alla mente** īskīlti atmintijē; **t. alla normalità** grīžti ī sāvō vēžēs; **t. in sé** atsikvošēti; **t. in vita** atgīti; prisikēlti; **t. sui propri passi** atsīsakīti sumānymo; ~iamo *a noi* grīžtam priē reīkalo; **qualcosa non ~a** čīa kažkās nē tāip; kažkās neliūpa; **i conti ~ano** vīskas yrā kāip tūri būti; **tī ~a?** arī nē

taip?; **2. fig** (*a far qcs*) vēl (imtis) (*kq daryti*); **t. a lavorare, t. al lavoro** grīžti priē dārbo, vēl imtis dārbo; **t. a sorridere** vēl (galēti) šypsotis; **te lo ~o a ripetere** dār kaīrtā tū pakartosis; **beasm si ~a a parlare** (*di qcs*) vēl kaībama (*apie kq*); **3. fig** (*ridiventare*): **t. di moda** grīžti ī māda; **t. giovane** (at)jaunēti; **t. (come) nuovo** būti vēl kaīp naujām; **t. sano, t. in salute** pasveikti; **è ~ato di buon umore** jām grīžo gerā nūotaika; **la camicia è ~ata bianca** maršķiniaī vēl baltī, maršķiniaī geraī iššķalbē; **4. fig** (*essere*): **t. a danno (a vantaggio)** (*di qcn*) išēiti (*kieno*) nenāudai (nāudai); **t. utile** būti pravarčiām, praveršī; **mi ~erebbe comodo** mām būtū patogū.

tornasóle dkt v *chim* lākmusas; **cartina di t.** lākmuso pōpierius (*ir prk*).

tornāta dkt m (*turno*) tūras.

tornāt||o, -a bdv, dlv: ♦ *kaip jst ben t.!* sveīkas sugrīžēs!; **ben ~a!** sveikā sugrīžusi!, **ben ~i!** sveikī sugrīžē!

tornéo dkt v 1. *sport* turnýras, varžýbos *pl*; **t. di scacchi** šachmātū turnýras; **2. stor** turnýras.

tórnio dkt v *tecn* tēkinimo stāklēs *pl*; **t. da vasāio** žiedžiamāsīs rātas.

tornito, -a 1. bdv, dlv tēkintinis; nutēkintas; **2. bdv** *fig* dailūs; darnūs.

tornitóre dkt v tēkintojas.

tórno dkt v: ♦ *lévati di t.!* diņk īš čia!

tòro dkt v 1. jāutis; **t. da monta** būlius; ♦ *forte come un t.* tvirtas kaīp jāutis; **2. (segno zodiacale)** taūras (*zodiako ženklas*), jāutis.

torpédine dkt m 1. *zool* elektrinē rajā; **2. mil** torpedā.

torpediniéra dkt m *mil* torpēdinis laīvas.

torpedóne dkt v (*turistinis*) autobūsas.

tòrpido, -a bdv 1. nutīrpēs; sustīngēs; **2. fig** tingūs.

torpóre dkt v stingulýs (*ir prk*); nutīrpīmas; sustīngīmas.

tóre dkt m 1. bókštas; **la t. di Pisa** Pīzos bókštas; **la t. della televisione** televīzijos bókštas; **stor, fig la t. di Babele** Bābelio bókštas; ♦ **t. di controllo** skrydžīu valdymo ceņtras; **2. (negli scacchi)** bókštas.

torrefazióne dkt m skrūdinīmas (*ppr. kavos pupeliū*).

torrénte dkt v 1. upēlis; **2. fig** sraūtas; **un t. di lacrime (di lava)** āšaru (lāvos) sraūtas.

torrenziāle bdv: pioggia t. liūtīs -ies.

torrétta dkt m bokštēlis.

tòrrid||o, -a bdv kaitrūs; kaitrīngas; *geogr zona ~a* atogrāžīnē jūosta.

torrióne dkt v (pilīēs) pagrīdinis bókštas.

torróne dkt v *gastr* nugā.

torsióne dkt m 1. (*su*)sukīmas; *tecn barra di t.* torsionas; **2. (il girare)** pasukīmas.

tórso dkt v 1. (*busto*) liemuō; (*petto*) krūtīnē; **a t. nudo** nūoga krūtīnē; **2. => tórsoło**; **3. art** tōrsas.

tórsoło dkt v graužtūkas, graužtas, nūograuža.

tórta dkt m pyrāgas; (*a strati, farcita*) tōrtas; **t. al cioccolato** šokolādinis tōrtas; **t. alla / di crema** tōrtas sū kremū; **t. di mele** obuoliū pyrāgas; ♦ *grafico a t.* skritulīnē diagramā.

tortellino dkt v *gastr* koldūnas, tortelīnas.

tortèllo dkt v *gastr* virtīnis.

tortiéra dkt m pyrāgo kepīmo fōrma; (*vassoio e sim.*) tōrtīnē.

tortino dkt v pyrāgas (*ne saldus*); (*sformato*) āpkepas.

tòrt||o dkt v 1. skriaudā; nūoskauda; (*ingiustizia*) neteisýbē; **fare un t.** (*a qcn*) nuskriaūsti (*kq*); **subire un t.** patīrti skriaudā; **2. (l'essere in errore)** neteisūmas; (*colpa*) kaltē; **hai t.** (*sbagli*) tū neteisūs; (*fai male*) blogāī daraī; **non ti do t.** negaliū tavēs káltinti; **non hai tutti i ~i** tū visāi teisūs; ♦ **a t.** klaidīngai; bē pāgrīndo; **a t. o a ragione** vienaīp ar kitaīp.

tórtora dkt m *zool* purplēlis.

tortuóso, -a bdv 1. vingiūotas; vingrūs; **2. fig** raizgūs, painūs.

tortūra dkt m 1. kankīnīmas; *strumenti di t.* kankīnīmo īrankiai; ♦ *sotto t.* kankīnamas *agg*; **2. fig** kankýnē; kančīa.

torturàre vksm (-tù-) kankīnti (*ir prk*).

tórvo, -a bdv niūrūs, paniūrēs; rūstūs; (*minacciato*) grasūs; **guardare (con occhio)** *t.* šnairūoti, skersai / pīktaī žiūrēti.

tosàre vksm (*tó-*) **1. (animali)** (*nu*)kiřpti (*gyvūnus, ppr. avis*); **fam t. i capelli** trumpāī nukiřpti plāukus; **2. (potare)** (*ap*)karpýti.

toscàn||o, -a 1. bdv Toskānos; toskaniēčīų; toskānišķas; īš Toskānos; **cucina ~a** Toskānos virtuvē; **2. dkt v/m** toskaniētis; **3. dkt v (dialetto)** Toskānos tarmē; **4. dkt v (sigaro)** toks cigāras.

tósse dkt m kosulýs; (*l'azione*) kósējīmas; *med t. grassa (secca)* drēgnāsīs (sausāsīs) kosulýs; **avere la t.** kósēti.

tossicchiàre vksm [A] kósētioti.

tossicità dkt m nuodingūmas, toksīškūmas.

tòssico, -a bdv nuodingas, tōksišķas, tōksinis.

tossicodipendēnte dkt v/m narkomānas -ē.

tossicodipendēnza dkt m narkomānija.

tossicologia dkt m toksikolōģija.

tossicòmane dkt v/m toksikomānas -ē.

tossina dkt m *biol* toksīnas.

tossire *vksm* [A] (-isc-) kósēti; *kaip tr t. sàngue* kósēti kraujū.

tostapāne *dkt v nkt* (dúonos) skrudintūvas.

tostāre *vksm* (tò-) (pa)skrudinti.

tostatūra *dkt m* (pa)skrudinimas.

tòsto I, -a *bdv fam* **1.** (*testardo e sim.*) užsispyręs;

2. (*duro*) kietas; (*pesante*) sunkūs; **3.** (*fico*) šūstras; kietas.

tòst||o II, -a *bdv: fàccia ~a* įžūlumas.

tòsto III 1. *prv* greitai; **2.** *jngt: t. che* kaip tik.

tot [tɔt] **1.** *dkt v (ppr. un t.)* tiek; kažkiek; **2.** *bdv (una certa quantità)* kažkiek (*ko*); kėletas; **3.** *bdv (tale)* tās -à; tóks -ià; **4.** *prv fam: un tot* žiaūriai (*labai*).

totālė *bdv 1.* *bdv* visiškas; totālinis, totalūs, visūotinis; (*intero*) visas; beñdras; *fallimento t.* visiškas fiāsko; *guerra t.* totālinis kāras; *l'importo t.* visā sumā; *astr eclissi t.* visiškas užtemimas; *med anestesia t.* bendrā / bendróji ne-jautrā; **2.** *dkt v* (bendrā) sumā; ♦ *in t.* iš viso.

totalità *dkt m nkt* visumā; *la t. dei partecipanti* visi daljviai *pl*; *nella quasi t. dei casi* bevėik visais atvejais.

totalitārio, -a *bdv* totalitārinis.

totalitarismo *dkt v polit* totalitarizmas.

totalizzānte *bdv* visapūsiškas; vīškā āpimantis.

totalizzāre *vksm* (*punti*) suriñkti (*taškus*).

totalmėnte *prv 1.* (*del tutto*) visiškai; **2.** *fam (molto)* juodai.

tòtano *dkt v zool* (Naujōsios Zelāndijos) kalmāras.

tòtem *dkt v nkt* totėmas.

totocalcio *dkt v* fūtbolo totalizātorius.

tournée [tur'ne] *dkt m nkt* gastrōlės *pl*; *essere in t.* gastroliuoti; būti gastrōlėse.

tovāglia *dkt m* staltiesė; *una t. di lino* lininė staltiesė; *sténdere la t.* patiėsti staltiesę.

tovaglietta *dkt m* *dimin* staltiesėlė.

tovagliolino *dkt v* servetėlė (*ppr. popierinė*).

tovagliolo *dkt v* servetėlė.

tózz||o I, -a *bdv* žėmas ir stóras; (*solo di qcn*) krėsnas; *dita ~e* trumpi storī pirštai.

tózzo II *dkt v* gābalas; ♦ *per un t. di pane* pūselčiui.

tra *prlk 1.* (*di luogo, anche fig*) (*qcs*) tarp (*ko*) (*ir prk*); *tra i cespugli* tarp krūmų; *tra la finestra e il tavolo* tarp lāngo ir stālo; *tra la folla* miniojė; *girare tra le viuzze del centro storico* váikščioti pō senāmiesčio gatvelės; *stare tra amici* būti sū draugais; *fig tra la vita e la morte* tarp gyvybės ir mirties; *fig una moda diffusa tra i giovani* madā paplitusi jaunimo tarpe; *fig passare la vita tra i libri* lėisti gyvėnimā tarp knygų; ♦ *tra*

l'altro bejė; tarp kitko; *tra l'incudine e il martello* tarp kūjo ir priėkalo; *tra il sì e il no* neap-sisprėndęs *agg*; *detto tra noi, resti tra noi* tarp mūsų sākant; *flk tra il dire e il fare c'è di mezzo il mare* lengviaū pasakyti, negū padaryti; **2.** (*indicando distanza, intervallo*) tarp (*ko*); (*dopo*) pō (*ko*), už; *tra le due e le tre* tarp antrōs ir trečiōs valandōs; *tra i cento e i duecento* ėuro tarp vieno ir dviejų šimtų ėurų; *tra due ore* pō / už dviejų valandų; *tra qualche chilometro* už kelių kilometrų; *il numero si aggira tra cinque e dieci* skāčius yrà tarp penkių ir dešimties; ♦ *tra poco* netrūkus; greitai; **3.** (*di relazione*) tarp (*ko*); *tra (di) noi* tarp mūsų; *scontri tra polizia e dimostranti* susirėmimai tarp policijos ir demonstrantų; *chi tra di voi?* kās iš jūsų?; *dividere il patrimonio tra gli eredi* dalyti turta tarp ĩpėdinių; *tra di loro c'è molto in comune* tarp jų daug beñdra; *tra gli amici è sorta una lite* tarp draugų kilo giñčas; *tra te e lei non c'è paragone* tū ir jį nepalyginamos; *tra vicini bisogna aiutarsi* kaimynai tūri vienas kitām pagėlbėti; ♦ *tra sé e sé* sáu; **4.** (*partitivo*) iš (*ko*); tarp; *il più basso tra i ragazzi* žemiāusias iš / tarp berniūkų; *uno tra tanti* vienas iš daugelio; *tra le due preferisco la mora* iš tų dviejų mán labiaū patiñka tamsiāplaukė; ♦ *primo tra tutti* visų pirmā; **5.** (*con valore cumulativo*); *tra cena e cinema ho speso 50* ėuro kinas ir vakariėnė mán atsiėjo 50 ėurų; *tra casa, marito e figli non rimane tempo per me* rūpinantis namais, vėru ir vaikai sáu pāčiai neliėka laiko; *tra andare e tornare ci vorrà una mezzora* (suvaikščioti (/ suvažinėti *ir pan.*)) teñ ir atgal prireiks pūselvalandžio; *t.p. → fra*.

traballāre *vksm* [A] **1.** (*di qcs*) klībėti; **2.** (*di qcn, vacillare*) svirduliuoti; **3.** *fig* (*scricchiolare*) braškėti.

trabiccolo *dkt v* klėdaras.

traboccare *vksm* [A] (-bóc-) **1.** (*di una sostanza*) bėgti / liėtis pė kraštūs; išsilieti; **2.** (*di recipiente*) būti sklidinām; būti pėrpildytam (*ir prk*); *fig t. di giòia* būti sklidinām džiaugsmo, trėkšti džiaugsmū; ♦ *è la goccia che fa t. il vaso* tai paskutinis lāšas.

trabocchètto *dkt v* spāstai *pl* (*ir prk*); *cadere in un t.* įkliūti į spāstus; *téndere un t.* paspėsti spāstus.

tracannāre *vksm* (iš)maukti (*godžiai gerti*); (iš)lākti.

trac||cia *dkt m 1.* pėdsakas (*ir prk*); (*orma*) pėdā; (*di ruote*) vėžės *pl*; (*nell'erba alta e sim.*) brydė; (*segno*) žymė; (*macchia*) dėmė; *le ~e di una*

volpe lāpēs pēdsakai; ~*ce di percosse* sumušimo žymės; ~*ce di umidità sulla parete* drėgmės dėmės ant sienos; *fig le ~ce di un'antica civiltà* senos civilizacijos pėdsakai; ♦ *senza lasciare t.* bė pėdsakų; *essere sulle ~ce (di qcn)* sėkti (ko) pėdomis; 2.: *dgs ~ce (quantità minima)* pėdsakai; ~*ce di sangue nelle urine* kraujo pėdsakai šlapimė; 3. (*schizzo*) eskizas; *la t. di una relazione* pranešimo eskizas; *la t. di un tema* rašinio temà; 4. *tecn (di un disco e sim.)* takėlis; 5. *tecn (scanalatura per cavi e sim.)* griovėlis (*laidams ir pan. vesti*).

tracciare *vkms* 1.: *t. un segno* padaryti / palikti žymę; (*incidendo*) (į)rėžti; *t. un sentiero* praminti taką; 2. (*segnare*) (pa)žymėti; *t. un percorso* nužymėti kėlią; *t. la rotta* nustatyti kūrą; ♦ *t. la via* atidaryti / skinti kėlią; 3. (*disegnare*) (nu)brėžti; (*progetti e sim.*) (nu)braižyti; *t. una linea* brėžti liniją; *fig t. un quadro della situazione* apibendrinti padėti.

tracciato *dkt v* 1. trasà; *il t. di una ferrovia* geležinkelio trasà; 2. *sport* trasà; (*ciclistico e sim.*) trėkas; takas; 3. *tecn (linea, curva segnata da uno strumento)* diagramà; nubrėžtą kreivė.

trachéa *dkt m anat* trachėja, kvėpuojamoji gerklė.

tracheite *dkt m med* tracheitas, trachėjos uždegimas.

tracimare *vkms* [A] (-ci-) išsilieti iš krantų.

tracolla *dkt m* per pėtį einantis diržas; perpetė;

♦ *a t.* per pėtį; ant peties.

tracollo *dkt v* krachas; visiškas žlugimas.

tracotante *bdv* arogantiškas; išdidus.

tracotanza *dkt m* arogantiškumas; išdidumas.

tradimento *dkt v* išdavystė; (*il tradire*) išdavimas; *dir alto t.* valstybės išdavimas; ♦ *a t.* išdavikiškai; (*con l'inganno*) apgaulė.

tradire *vkms* (-isc-) 1. išduoti; *t. gli amici (la patria)* išduoti draugus (tėvynę); 2. (*il partner con infedeltà*) būti neištikimam (kam); apgauldinėti (ką); 3. *fig: t. le aspettative* nepatėisinti lūkesčių; 4. *fig (venire meno): se la memoria non mi ~isce* jei atmintis manęs neapgauja; *le forze lo ~irono* loms neužtėko jėgų; 5. *fig (rendere manifesto)* išduoti; atskleisti; *lo ha ~ito la pronuncia* tarimas jį išdavė.

► **tradirsi** *sng* išsiduoti.

traditore, -trice 1. *dkt v/m* išdavikas -ė; 2. *bdv* išdavikiškas; (*infido*) klastingas.

tradizional *|| e bdv* 1. tradicinis; (*classico*) klasikinis; *riti ~i* tradicinės apeigos; 2. (*popolare*) tautinis; liaudies; *costumi ~i* tautiniai drabužiai; 3. *fam (solito)* įprastas; įprastinis.

tradizionalista *dkt v/m* tradiconalistas.

tradizionalmente *prv* tradiciškai; pagal tradiciją.

tradizión *|| e dkt m* 1. tradicija; (*costume*) paprotys; (*retaggio*) paveldas; *t. orale (scritta)* sakytinė (rašytinė) tautosaka; *rispettare le ~i* gerbti tradicijas; ♦ *per t.* iš tradicijos; 2. *fam: come è t.* kaip įprasta; *da noi è t.* pas mūs įprasta.

tradotta *dkt m* karinis ešelonas.

tradurre ** vkms* 1. (iš)versti; *t. a senso, t. liberamente (alla lettera)* laisvai (pažodžiui) išversti; *t. dal lituano in / all'italiano* išversti iš lietuvių kalbės į italų; 2. *fig* perteikti; *t. in pratica, t. in atto* įgyvendinti; 3.: *t. in carcere* (nu)vėžti į kalėjimą.

traduttore, -trice *dkt v/m* vertėjas -a (*ppr. raštū*). **traduzione** *dkt m* vertimas (*ppr. raštū*); *t. fedele (letterale, libera, simultanea)* tikslus (pažodinis, laisvas, sinchroninis) vertimas; ♦ *in t.* išverstas *agg*, verstinis *agg*.

trafelato, -a *bdv* uždušęs.

trafficante *dkt v/m* prekeivis -ė (*ppr. nelegalus*); *t. di armi (di droga)* narkotikų (giinklų) prekeivis.

trafficare *vkms* [A] (tràf-) 1. (*in qcs*) prekiuoti (kuo) (*ppr. nelegaliai*); 2. (*darsi da fare*) triūsti.

trafficato, -a *bdv (di strada e sim.)* judrus.

traffico *dkt v* 1. eismas; (*insieme di veicoli*) transportas; (*ingorgo*) (eismo) spūstis -ies *femm*; kamštis; *t. marittimo (aereo, ferroviario)* laivų (lėktuvų, traukinių) eismas; *t. intenso / sostenuto (rallentato)* intensyvus / didelis (sulėtėjęs) eismas; *chiudere una strada al t.* uždaryti eismą gatvėje; *dirigere il t.* reguliuoti eismą; *oggi non c'è t.* šiaandien nėra kamščių; *il t. è bloccato* eismas sustojo; ♦ *di grande t.* judrus *agg*; *t. telefonico* telefono ryšio (/ skambūčių) srautas; 2. (*commercio illecito*) (neteisėta) prekyba; *t. di armi (di droga)* narkotikų (giinklų) prekyba, prekyba narkotikais (giinklais); *t. di esseri umani (di opere d'arte)* prekyba žmonėmis (meno kūriniais); 3. *fig fam (agitazione)* sujudimas; bruzdesys.

traffigere ** vkms* 1. pėrdurti; pėrsmeigti; pėrverti; 2. *fig* pėrverti, vėrti.

trafila *dkt m* procedūra; tvarkà; *spreng t. burocratica* biurokratizmas; popierizmas.

trafilato, -a *bdv: t. al bronzo* pagamintas bronzinėse formose (*apie makaronus*).

trafilétto *dkt v* straipsnėlis; komentāras (*laikraštyje*).

traforare *vkms* (-fó-) 1. (*trapanando*) pagrėžti; (*di pallottola*) pėrskrosti; *t. una montagna* (iš)-kasti tunelį kalnė; 2. (*per decorare*) (pa)puošti

skylētu raštū; išpjaustyti; (*incidendo*) (i)raižyti; **3.** (*a ricamo*) siuvinėti kiauraraščiū.

trafōro dkt v 1. (*tunnel*) tūnelis; (*il traforare*) tūnelio kasimas; **2.:** *seghetto da t.* siaurāpjūklis; **3.** (*ricamo*) kiaurāraštis.

trafugāre vksm (-fū-) slapta pasisāvinti; pavōgti.

trafēdia dkt m 1. tragēdija; **la t. clāssica** klasikinē tragēdija; ♦ **fare di qcs una t.** daryti iš kō tragēdija; **2.** *fig* tragēdija; (baisi) nelāimē; **una t. familiare** šeimōs tragēdija; **è successa una t.** įvyko baisi nelāimē.

traghehtëare vksm (-ghēt-) **1.** (*trasportare*) kēlti (kēltu), pērkelti; (*spec. merci*) gabēnti (kēltu), pērgabenti; **2.** (*attraversare*) pērplaukti (*ppr.* kēltu).

traghētto dkt v 1. (*nave*) kēltas; **prēndere il t.** plaūkti kēltu; **2.** (*luogo*) pērkēla; **3.** (*trasbord*) pēr(si)kēlimas.

trāgico, -a 1. bdv (*da tragedia*) tragēdinis; trāgiškas; (*della tragedia*) tragēdijos; **attore t.** trāgikas; **2. bdv** *fig* trāgiškas; siaubingas; **3. dkt v:** *il t.* tragizmas.

tragicōmico, -a bdv tragikōmiškas.

tragicommēdia dkt m *lett, fig* tragikomēdija.

tragitto dkt v (*percorso*) kēlias; (*linea di mezzi pubblici*) maršrūtas; **lungo il t.** pakeliuį; **un t. di cinque minuti** penkių minūčių kēlias; peñkios minūtēs kēlio; **il t. più breve** trumpiausias kēlias.

traguārdo dkt v 1. sport finišas, baigmē; **arrivare al t.** finišuoti; **2.** *fig* uždavinys; tikslas.

traiettdōria dkt m trajektōrija.

traināre vksm (trā-) vilkti; trāukti, tēmpti; *spec* buksyrūoti.

trāino dkt v 1. vilkimas; **cavo da t.** vilktis -iēs (*lynas*), buksyras; ♦ **far da t.** (*per qcs*) duoti impūlsą (*kam*); būti (*ko*) varikliū; **2.** (*rimorchio*) priekaba.

tralasciāre vksm (-lā-) **1.** (*trascurare*) aplēisti; (*interrompere*) nutrāukti; **2.** (*saltare*) pralēisti; (*non menzionare*) neminėti; (*non includere*) neįtrāukti; (*dimenticare*) užmiršti.

trālēcio dkt v (*di vite*) vėnmedžio šakėlė.

tralēccio dkt v 1. rēminė konstrukcija; **2.** (*di una linea elettrica*) elēktros laidų stulpas.

tralice bdv: *in t., di t.* skersai, įkypai; **guardare in t.** skersai žiūrėti.

tram dkt v nkt tramvājus; **prēndere il t.** važiuoti tramvājumi; līpti / sēsti į tramvājū.

trāma dkt m 1. ataudai *pl*; (*di tessuto*) āudinio faktūrā; audimas; **2.** *fig* (*intrigo*) kēslas, užmačia; intrigos *pl*; **3.** *fig* (*storia*) siužetas; intrigā; **una t. intricata** vingrūs siužetas.

tramandāre vksm pėrduoti (iš kartōs į kartā).

tramāre vksm rēgti; intriguoti; **t. contro qc** rēgzti pīnkles / intrigās prieš kā; (*spec. in più persone*) susimōkyti prieš kā.

trambūsto dkt v šurmulys, maišalynė; sujudimas.

tramestio dkt v bruzdesys, sujudimas; triūkšmas.

tramezzino dkt v (sluoksniūotas) sumuštinis.

tramēzzo dkt v pėrtvara; sienėlė.

trāmīte 1. dkt v (*di qcs*) susisiekimō būdas; ♦ **per il t.** (*di qcn*) pēf (*kq*); (*kam*) tarpininkaujant; **fare da t.** tarpininkauti; **2. prlk** pēf (*kq*) (*žymint tarpininką, būdą*); **t. concorso** konkurso tvarkā; **t. posta** paštu; **t. terzi** iš trečiųjų rañkų; **ci siamo conosciuti t. amici** susipažinome pēf draugūs; **l'ho saputo t. un conoscente** suzinōjau iš pažįstamo.

tramontāna dkt m šiaurys.

tramontāre vksm [E] (-mōn-) lēistis, nusilēisti (*ppr. apie saulę*); **il sole sta per t.** saulė artī laidōs; saulė lēidžiasi.

tramōnto dkt v saulėlydis, laidā; (*anche non del sole*) nusileidimas, leidimasis; **al t.** saulei lēidžiantis.

tramortire vksm (-isc-) pritrenkti (smūgiū); smūgiū apsvaiginti.

trampolino dkt v sport 1. (*per tuffi*) tramplynas, tramplynas; **2.** (*pedana elastica*) batūtas.

trāmpoli dkt v dgs kojūkai; **sui t.** sū kojūkais; *fig fam* (*con tacchi alti*) sū labai aukštais kulniūkais.

tramutāre vksm (-mū-) (*in qcs*) (pa)vēsti (*kuo*); **t. in pietra** pavešti ākmeniū.

trance [trans] *dkt m nkt* trānsas; **in t.** trānso āpimtas *agg.*

trāncia dkt m 1. (*cesoia*) sekātorius; **2. ⇒ trāncio.** **tranciāre vksm** nupjauti; (švariai) nukiršti; atkiršti; *fig t. i rapporti* nutrāukti sāntykius.

trāncio dkt v gābalas (*mēsos, žuvies, torto*); kapōtinė; (*fetta*) griežinys.

trānēllo dkt v žabāngai *pl*, pīnklės *pl*; **cadere in un t.** patēkti į žabāngus.

trangugiāre vksm (-gū-) (su)rėti (*nekramtant*); šlañšti; **t. una pillola** nurėti tablētę.

trāñne prlk (qc) išskyrus (*kq*); **t. la domenica** išskyrus sekmadienį; **tutti t. lui** visi išskyrus jį; **ho parlato con tutti t. che con lei** sū visaīs kalbėjau, bēt nē sū jā; ♦ **kaip jngt t. che...** (*fuorché*) tik nē; bēt nē; (*a meno che*) nebeñt.

tranquillamēnte prv 1. ramiai; **2.** (*con sicurezza*) saūgiai; **3. fam** (*facilmente*) lengvai.

tranquillānte dkt v farm ramīnamieji vaistaī *pl*.

tranquillitā dkt m ramybė; (*quiete*) ramumā; (*l'essere tranquillo*) ramūmas; **con t.** ramiai; **la t.**

dell'animo sielos ramybė; *la t. della campagna* káimo ramumà; ♦ *t. economica* saugì finánsi-
nė padėtis -iės.

tranquillizzante *bdv* raminamas; raminantis.

tranquillizzare *vksm* (nu)raminti; apraminti.

► **tranquillizzarsi** *sng* nusiraminti; apsiraminti;
(*anche di qcs*) nurimti.

tranquillo||o, -a *bdv* 1. ramūs; (*quieto*) tykūs; ro-
mūs; *coscienza ~a* ramì sážinė; *sonno t.* ramūs
miėgas; *stai t.!* nurimk!; (*non agitarti*) nesijáu-
dink!; 2. (*pacifico*) taikūs; romūs.

trans *dkt v/m nkt* ⇒ **transessuale**.

transalpin||o, -a 1. *bdv* transálpinis; 2. *dkt v dgs:*
i ~i gyvėntojai anàpus Álpių (*prancūzai*).

transatlántico, -a 1. *bdv* transatlántinis; *volo t.*
skrýdis peř Atlánto vandenýnà; 2. *dkt v vande-*
nýno láineris.

transazióne *dkt m* 1. *comm, econ* sándoris, tran-
sákija; (*scambio*; *t.p. t. economica*) mainai *pl*;
t. finanziaria finánsinis sándoris; 2. *dir* tran-
sákija; gińčo suregulíavimas.

transénna *dkt m* barjėras; ūžtvara.

transessuale *dkt v/m* transseksuálas -ė.

transétto *dkt v archit* transėptas, skersinė navà.

transgénico, -a *bdv biol* transgėninis.

transigere* *vksm*: *non t.* (*su qcs*) nenusilėisti (*dėl*
ko); neėiti į kompromisà.

transistor *dkt v tecn* tranzistorius.

transitabile *bdv*: *banchina non t.* pavoįingas rúo-
žas.

transitàre *vksm* [E] (*tràn-*) (pra)važiúoti; (*di mer-
ci*) būti vežamám (*per kà*); (*di denaro*) būti
pėvedamam.

transitiv||o, -a *bdv* 1. *gram* tranzitývinis; ≡ gali-
nińkinis; 2.: *mat proprietà ~a* tranzityvumas.

trànsito *dkt v* tranzitas; važiávimas (*per kà*); *vis-
to di t.* tranzitinė vizà.

transitorietà *dkt m* praeinamumas; laikinumas.

transitório, -a *bdv* praeinamas; laikinas.

transizióne *dkt m*: (*periodo di*) *t.* pėreinamasis
laikótarpis; *polit governo di t.* laikinóji vyriau-
sýbė.

transumánza *dkt m* sezóninis galvįų vārymas į
vāsaros ganyklàs.

transazionale *bdv* tarpvalstýbinis; tarptautinis.

tran tran *dkt v nkt* rutinà.

tranvia *dkt m* tramvājus linija.

tranviário, -a *bdv* tramvājus; tramvājų.

tranvière *dkt v* tramvājininkas; tramvājus vai-
rúotojas.

trapanàre *vksm* (*trà-*) grėžti (grážtù); pagrėžti;
t. un'asse pagrėžti leńtą; *t. un dente* grėžti
dańtį.

tràpano *dkt v* grážtas; *fare un buco nel muro con
il t.* išgrėžti skýlę sienoje.

trapassàre *vksm* 1. *tr* pėrdurti; pėrsmeigti, pėr-
verti; (*sparando*) pėršauti; ♦ *t. il cuore* vėrti
širdį; 2. *intr* [E] (*morire*) iškeliauti anàpilin.

trapassàto *dkt v gram*: *t. pròssimo* ankstesnýsis
būtásis láikas, pliuskvamperfėktas; *t. remoto*
ankstesnýsis tolimásis būtásis láikas.

trapelà||re *vksm* [E] 1. suńktis, prasisuńkti; (*an-
che di luce*) skveřbtis, prasiskveřbti; 2. *fig* iš-
kilti aikštėn / į viešumą; *lasciar t.* išduoti; *la no-
tizia è ~ta* žinià iškilo / prasisunkė į viešumą.

trapézio *dkt v geom, sport* trapėcija.

trapezista *dkt v/m* trapėcininkas -ė (*akrobatas*),
trapėcijos akrobátas -ė.

trapezoidàle *bdv* trapėcinis.

trapiantàre *vksm* 1. (*piante*) pėrsodinti; *t. i po-
modori* pėrsodinti pomidorūs; 2. *med* pėrso-
dinti, transplantuoti; *t. un òrgano* pėrsodinti
òrganà.

trapiantàto, -a 1. *bdv* pėrsodintas; *t.p.* ⇒ **tra-
pianàre**; 2. *dkt v/m med* žmogus patýres pėr-
sodinimà; 3. *dkt v/m* (*emigrato*) atsikėlėlis -ė.

trapiànto *dkt v* 1. pėrsodinimas; 2. *med* pėrso-
dinimas, transplantàcija.

tràppola *dkt m* spàstai *pl* (*ir prk*), pinklės *pl*; *t.
per topi* pelėkautai *pl*, pelių spàstai; *cadere in t.*
įkliūti į spàstus (*ir prk*).

trapùnta *dkt m* (dàigstyta) ańtklodė.

tràrrre* *vksm* 1. (*tirare*) tráukti; tráukyti; (*tirare
fuori*) ištráukti; (*trascinare*) vilkti; *t. una barca
a riva* ištráukti váltį į krantà; *t. i chiodi dal
muro* tráukyti vinis iš sienos; *fig t. un sospiro*
atsidusti; *fig t. da un impiccio* (*qcn*) ištráukti
(*kà*) iš bėdės; 2. (*portare*) (nu)vėsti; *t. il sospet-
to in questura* nuvėsti įtariamàį į nuovadà; *fig
t. in errore* suklaidinti; *fig t. in inganno* (*in erro-
re*) suklaidinti; (*raggirare*) prigàuti; *fig t. in
salvo* išgėlbėti; 3. *fig* (*ricavare*) (iš)gàuti; (*pre-
ndere*) paĩmti; *t. un guadagno* gàuti pėlno; pa-
sipelnýti; *t. le conclusioni* padaryti išvadas; *t.
un film da un romanzo* sukurti filmà pagàl ro-
màną; *t. suoni dalla lira* išgàuti garsūs iš lýros;
4.: *fin t. una cambiale* išduoti vėkselį; *t.p.* ⇒
tiràre.

trasalire [-sa-] *vksm* [E, A] (-isc-) krúptelėti.

trasandàto, -a *bdv* apsilėidęs; netvarkingas.

trasbordàre *vksm* (-sbór-) 1. *tr* (*passaggeri*) pėr-
sodinti (*keleivius*); 2. *intr* [A] pėrsėsti.

trascendentàle *bdv* 1. *filos* transcendentalūs;
2. *fam*: *non è niente di t.* tai nieko ypatingo.

trascendénte *bdv* *filos* transcendeńtinis.

trascèndere *vksm* (-scén-) 1. *tr* pėrviršyti, viršyti; pralėnti; 2. *intr* [A] nesuivaldyti.

trascin|àre *vksm* (-sci-) 1. tėmpti (ati-, iš-, į-, nu-, pa-, pri-, už-), vilkti; *t. un sacco di patate (una valigia)* tėmpti / vilkti bėlvių maišą (lagaminą); ♦ *t. le gambe* vilkti kójas; 2. (a forza *qcn*) (nu)tėmpti, nusitėmpti; priėvarta (nu)vėsti (at-); *t. il marito a teatro* nuteĩmpti vyrą į teatrą; *fig t. (qc) alla rovina* stuĩnti (*kq*) į prāžūtį; 3.: *t. via (del vento, dell'acqua)* nunėšti; 4. *fig (esaltare)* (pa)tráukti; *esempi che ~ano* pavyzdžiaĩ, kuriė patráukia.

► **trascinàrsi** *sng* 1. (*strisciare*) (nu)šliaũžti (at-); 2. (*protrarsi*) užsitėsti, tėstis.

trascór|rere* *vksm* (-scór-) 1. *tr* (pra)lėisti; *t. una serata piacevole* maloniaĩ lėisti vākarą; *t. le vacanze* pralėisti atostogas; 2. *intr* [E] (pra)eĩti; *è ~rso un anno* praėjo mėtai.

trascrivere* *vksm* 1. (*copiare*) pėrrašyti, (nu)kopijuoti; nurašyti; (*mettere per iscritto*) užrašyti; *t. in bella* švariaĩ pėrrašyti; 2. *ling* transkribuoti, pėrrašyti.

trascrizione *dkt m* 1. (*l'azione*) pėrrašymas; (*copia*) kópija; nūorašas; 2. *ling* transkripcija, pėrraša; *t. fonetica* fonėtinė transkripcija.

trascuràbile *bdv* neesmĩnis; nereikĩsmĩngas.

trascuràre *vksm* (-scù-) 1. aplėisti (*kq*); nesirũpinti (*kuo*); neprižiurėti (*ko*); *t. la famiglia* nesirũpinti šeimā; *t. i propri figli* neprižiurėti sāvo vaikų; *t. lo studio* aplėisti mókslą; 2. (*dimenticare*) užmiršti; *t. un consiglio* nepāisyti patarĩmo; 3. (*non prendere in considerazione*) neatsižvelgti (*į kq*).

► **trascuràrsi** *sng* apsilėisti; nesirũpinti saviĩmĩ; *ha cominciato a t.* apsilėido.

trascuratėzza *dkt m* 1. apsilėidimas; (*negligenza*) aplaidũmas; *vestirsi con t.* netvarkingai rėngtis; 2. (*atto negligente*) aplaidũmas.

trascurat|o, -a *bdv* 1. (*negligente*) aplaidũs, nerũpestĩngas; *t. nel lavorare* aplaidžiaĩ dirbantis; 2. (*di qcn, sciatto*) apsilėidęs; (*anche di qcs*) netvarkingas; 3. (*senza cure*) aplėistas; *un bambino t.* neprižiũrmas vaĩkas; *un giardino t.* aplėistas sōdas; *una malattia ~a* užleistā ligā; *una moglie ~a dal marito* vỹro dėmesio stokójanti žmonā.

trasecolàre *vksm* [E, A] (-sé-) nustėrti.

trasferello *dkt v* dekalkomānija.

trasferibile *bdv* 1. pėrkeliamas; 2. pėrduodamas.

trasferimėnto *dkt v* 1. pėr(si)kėlimas; (*spec. di merci*) pėrgabenimas; *t. in albergo* nuvežimas į viešbutį; 2. (*bonifico di denaro*) pėrvedimas (*pinigu*); 3. (*cessione*) pėrdavimas.

trasferire *vksm* (-isc-) 1. pėrkelti; (*portare a destinazione*) nuvėžti; (*far prendere alloggio*) apgyvėndinti; *t. un insegnante (un ufficio)* pėrkelti mōkytoją (pādalinį); 2. (*denaro e sim.*) pėrvesti (*pinigus*); *t. dei fondi* pėrvesti lėšas; 3. *dir (cedere)* pėrduoti; *t. una competenza (una proprietà)* pėrduoti kompetėncijā (nuosavybę).

► **trasferirsi** *sng* pėrsikelti (*ppr. gyvėnti*).

trasfėrta *dkt m* 1. (*di lavoro*) komandiruotė; *indennità di t.* komandiruotėpinigiai *pl*; 2. *sport* rungtynės *pl* išvykoje; *in t.* išvykoje, svečiuosė.

trasfiguràre *vksm* (-gũ-) *fig t. la realtà dei fatti* iškreĩpti realiũs faktũs.

trasfigurazióne *dkt m* 1. (*il trasformarsi*) pėrėjimas (*į kītą būvį*); 2.: *rel la T.* Krĩstaus Atsimānymas.

trasformàre *vksm* (-sfór-) 1. (visĩškai) pakeĩsti; transformuoti; (*in qc*) (pa)vėrsti (*kuo, į kq*); *t. un castello in albergo* paveĩsti pilį viešbučiu; 2.: *sport t. un rigore* įmũsti 11 mėtrų baudinį.

► **trasformà|rsi** *sng* visĩškai pasikeĩsti; transformuotis; (*in qc*) (pa)viršti (*kuo, į kq*); (*passare ad essere*) pėreiti (*į kq*); *la festa si è ~ta in un incubo* šveĩtė pavĩrto košmarũ.

trasformatóre *dkt v tecn* transformātorius.

trasformazióne *dkt m* 1. (*il trasformare*) pakeitimas; (pa)vertimas; transformācija; (*lavorazione di qcs*) (*ko*) pėrdirbimas; *industria di t.* pėrdirbamoji prāmonė; 2. (*il trasformarsi*) pasikeitimas; (pa)virtimas; (*passaggio*) pėrėjimas; 3. *spec* transformācija; viršmas.

trasformismo *dkt v polit* prisitaikėliškũmas.

trasformista 1. *dkt v* transformistas (*artistas, attliekantis transformaciją*); 2. *dkt v polit* prisitaikėlis; 3. *bdv polit* prisitaikėliškās.

trasfusióne *dkt m* (*t.p. t. di sangue*) (kraũjo) pėrpylimas; *fare una t.* pėrpilti kraũją.

trasgredire *vksm* (-isc-) *tr, intr* [A] ((a) *qc*) pažėisti (*kq*); nusizėngti (*kam*); nesilaĩkyti (*ko*); (*disubbidire*) nepaklusti (*kam*); *t. un divieto* nesilaĩkyti draudĩmo; *t. alle / le regole* nusizėngti taisyklėms.

trasgressióne *dkt m* 1. (*violazione*) pažeidimas; nusizėngimas; nesilaĩkymas; 2. (*in senso morale*) morālės principų nepāisymas.

trasgressivo, -a *bdv* nepāisantis morālės principų; nemoralũs.

trasgre|ssóre, -ditrice *dkt v/m* pažeidėjas -a.

traslātò, -a *bdv*: ♦ *in senso t., per t.* pėrkeltine prasmė.

traslocàre *vksm* [A] (-lò-) pėrsikraustyti, kráu-

stytiš; išsikraustyti; pėrsikelti (*kitur gyventi*), išsikėlti.

traslò||co *dkt* v pėrsikraustymas, pėrsikėlimas; išsikraustymas; *ditta di ~chi* krovinių pėrvežimo įmonė; *fare un t.* pėrsikraustyti; pėrsikelti.

trasmèttère* *vksm* 1. pėrduoti; pėrteikti; (*spec. per vie legali*) pėrleisti; *t. la pròpria esperienza* pėrteikti sàvo pàtirtį; *t. una proprietà* pėrleisti nuosavybė; *t. le usanze* pėrduoti pàpročius; 2.: *t. una malattia* užnėšti / pėrnešti ligà, apkrėsti (ligà); 3. (*invviare*) pėrduoti; (*inoltrare*) pėrsiųsti; (*fornire*) (pa)teikti; *t. un dossier* pėrduoti bylà; 4. (*via radio, via etere*) transliuoti, pėrduoti; (*solo per tv*) rodyti.

► **trasmèttersi** *sng* pėrsiduoti; pėrsimesti.

trasmèttitóre *dkt* v *tecn* siųstūvas.

trasmigràre *vksm* [E, A] pėrsimesti.

trasmissibil|e *bdv* 1. pėrduodamas; pėrteikiamas; (*spec. per vie legali*) pėrleidžiamas; 2. (*di malattia*) užkrečiamas; *malattia sessualmente ~e* lytiškai / lytinių būdų pėrduodama ligà.

trasmissioné *dkt* *m* 1. pėrdavimas; (*spec. per vie legali*) pėrleidimas; *t. di un bene* turto pėrleidimas; 2. (*di una malattia*) (ligos) pėrnešimas, pėrdavimas; transmisija; 3. (*invio via radio, etere*) transliacija; transliavimas; 4. (*programma*) laidà; 5. *tecn* pavarà; transmisija.

trasmitténté *dkt* *m* 1. *tecn* (*apparecchio*) siųstūvas; 2. (*t.p. stazione t.*) ràdijo stotis -iės.

trasognàto, -a [-so-] *bdv* (*sognante*) užsisvajojęs; (*pensoso*) susimàstęs -ėusi.

trasparént|e 1. *bdv* pėrmatomas; skaidrūs (*ir prk*); váiskus; *calze ~i* pėrmatomos kójinės; *fig politica t.* skaidri politika; 2. *bdv fig* (*evidente*) áiščiai suprantamas; (ganà) áiškus; *allusione t.* áiški užuomina; 3. *bdv fig fam* (*sottilissimo*) plonytis; 4. *dkt v* (*foglio lucido*) skaidruolė (*plėvelė vaizdams rodyti*).

trasparénza *dkt* *m* pėrmatomumas, skaidrumas (*ir prk*); ♦ *in t.* pėr (*kitą daiktą*); (*in controlloce*) priėš šviėsa.

trasparire* *vksm* 1. pėrsišviesti; bėti pėrmatomam; 2. *fig* matýtis; *lasciare t. le emozioni* atskleisti sàvo emocijas.

traspiràre *vksm* [E] (-*spi-*) 1. (*filtrare*) suñktis, išsisuñkti; 2. (*sudare*) prakaituoti.

traspirazióne *dkt* *m* prakaitavimas.

trasporre* *vksm* 1. pėrkelti; (*invertire di posto*) sukeisti; 2. *fig* (*adattare*) pritaikyti; 3. *mat, mus* transponuoti.

traspor||täre *vksm* (-*spòr-*) 1. (at)vėžti; vežióti; (at)gabėnti; transportuoti; (*a braccia*) (at)nė-

šti; nešióti; (*a destinazione*) nuvėžti; nugabėnti; (*dentro*) įvėžti; inėšti; (*fuori*) išvėžti; išnėšti; (*altrove*) pėrvežti; pėrgabėnti; pėrkelti; pėrnešti; (*solo per via aerea*) skraidinti (at-, nu-); (*solo per via d'acqua*) plukdyti (at-, nu-); *t. merci in Germània* vėžti prekės į Vokietiją; *t. un ferito in ospedale* nuvėžti sužeistąjį į ligoninę; *fig il romanzo ci ~ta nel medioevo* romanas mūs pėrkelia į Viduramžius; 2. (*del vento e sim.*) (nu)nėšti; (*qua e là*) nešióti; *la corrente ~ta le fòglie* srovė nėša lapūs; 3. (*cedere, trasferire*) pėrduoti; pėrnešti; *i glòbuli rossi ~tano l'ossigeno* eritrocitai pėrneša deguonį; 4. *fig: lasciarsi t.* nesusivaldyti; (*da un sentimento*) pasiduoti (*jausmui*), lėistis (*jausmo*) pagautám; 5. *mus* transponuoti.

trasportatóre, -trice 1. *bdv: nastro t.* juostinis konvėjeris; (*della cassa di un supermercato*) kasos transpórteris; 2. *dkt v/m* vežėjas -a.

traspòrt||o *dkt* *v* 1. (*il trasportare*) vežimas, gabėnimas; transportavimas; pėrvežimas, pėrgabėnimas; pėrkėlimas; *documento di t.* važtės dokumentas; *prezzo (spese) di t.* vežimo kàina (išlaidos); 2. (*il consegnare*) atvežimas, nuvežimas; atgabėnimas, nugabėnimas; 3. (*come attività*) transpórtas; *t. di superficie* antžeminis transpórtas; *t. pubblico* viešasis transpórtas; *t. urbano* miėsto transpórtas; *mezzi (rete) di t.* transpórt priemonės (tinklas); *Ministero dei ~i, fam i Trasporti* Susisiekimo ministėrija; 4. (*cessione, trasferimento*) pėrdavimas; pėrnešimas; 5. *fig* (*passione*) pólėkis; užsidegimas.

trasposizióne *dkt* *m* 1. pėrkėlimas; (*inversione*) sukeitimas; 2. *fig* (*adattamento*) pritaikymas; ♦ *t. cinematografica (televsiva)* ekranizacija; 3. *mat, mus* transpozicija.

trastullàrsi *vksm* 1. žaisti; 2. (*perdere tempo*) dykinėti.

trastùllo *dkt* *v* (*giochino*) žaisliukas; (*passatempo*) laisvàlaikio užsiėmimas; (*svago*) pramogà.

trasudàre *vksm* (-*sù-*) 1. *intr* [E] almėti; suñktis, prasisuñkti; 2. *tr* varvėti (*kuo*); išskirti (*skystį ir pan.*).

trasversàle *bdv* 1. skersinis; įstrižinis; *sezione t.* skersinis pjūvis; 2. *fig: alleanza t.* įvairių pàrtijų sąjunga, tarpartinis susitarimas; *vendetta t.* netiesioginis kėřštas (*kai kenkiama kaltininko artimiesiems*).

trasversalménté *prk* skersai; įstrižai.

trasvèrso *dkt* *v* (*trave*) skersinė sijà, travėrsa.

trasvolàre *vksm* pėrskristi ((*per*) *ką*).

trasvolàta *dkt* *m* skrydis (*per ką*); pėrskridimas.

tràtta *dkt* *m* 1. (*commercio illegale*) nelegali pėr-

kýba; **la t. dei negri** juodaodžių vergų prekyba; **2. (di un percorso)** maršruto atkarpą; keliōnė; **3. comm** įsakytinis vėkselis, tratà.

trattàbil||e bdv **1. (di qcn, affabile)** sùkalbamas; **2. (che si può discutere)** svařstomas; traktùojamas; **10.000 euro ~i** 10.000 eūrų sù galimýbe derėtis; **3. (lavorabile)** apdorójamas.

trattaménto dkt v **1. tecn** apdirbimas; apdorójimas; (*trasformazione*) pėdirbimas; **t. antiruggine** antikorózinis apdirbimas; **t. termico** šiluminis apdirbimas; **t. del carbone** akmeňs anglių pėdirbimas; **t. degli scoli industriali** pramoninių nùotekų vālymas; **t. delle scòrie radioattive** (*eliminazione*) radioaktyviųjy atliekų sunaikinimas; **2. (gestione e sim.)** tvarkymas; (*elaborazione*) apdorójimas; **t. dei dati personali** asmeňs duomenų tvarkymas; **3. (cure mediche)** gydymas; (*la singola seduta*) (gydymo) procedūra; **t. postoperatorio** pooperacinis gydymas; **4. (comportamento)** elgesys; (*servizio*) aptarnāvimas; **t. di favore, t. di riguardo** ypatingas dėmesys; **5. (t.p. t. económico)** atlyginimas; **dir t. di fine rapporto** išeitinė (pašalpà).

trattàre vksm **1. tr** (*discutere*) aptarti; (*esporre*) traktuoti; (*analizzare*) (iš)nagrinėti; **t. a fondo** nuodugniai nagrinėti **t. una questione importante** aptarti svarbų reikalą; **t. in modo nuovo temi tradizionali** traktuoti naujai tradicines temàs; **dir t. una cāusa** nagrinėti byla; **2. tr** (*considerare*) traktuoti; (*valutare*) vėrtinti; **t. lo Stato come un soggetto giuridico** traktuoti valstybę kaip juridinį subjektą; **come t. questo risultato?** kaip vėrtinti šį rezultatą?; **3. tr** (*cercando un accordo*) tartis (*dēl ko*), susitariti; vėsti derýbas; **t. la pace** vėsti taikōs derýbas; **t. il / sul prezzo** derėtis (*dēl kainos*); **t. la resa** tartis dēl pasidavimo sálygų; **t. con i sindacati** vėsti derýbas sù profsąjungomis; **non intendo t. con loro** neketinù sù jais derėtis (/ tartis); **4. tr** (*comportarsi*) ēlgtis (*su kuo*); (*i clienti*) aptarnāuti (*klientus*); **t. male (bene) qcn** blogai (gerai) ēlgtis sù kuō; **t. (qcn) da amico** ēlgtis (*su kuo*) kaip draugas / kaip sù draugù; **t. (qcn) da scemo** ēlgtis (*su kuo*) tartum sù kvailiù; **in questo ristorante ~ano sempre bene** visadà gražiai aptarnāuja šiamė restoranė; **perché mi ~i così?** kodėl taip sù manimi ēlgiesi?; ♦ **t. a pesce in faccia (qcn)** paniėkinamai ēlgtis (*su kuo*); **t. (qcn) con i guanti** skirti (*kam*) didžiausia dėmesį; **5. tr** (*oggetti*) ēlgtis (*su kuo*); (*usare*) naudótis (*kuo*); **t. un pacco con cura** atsargiai ēlgtis sù siuntiniu; atsargiai nėsti siuntinį; **t. male** nerūpestingai naudótis; (*sciui-*

pare) suglāmžyti; **ti presto il dizionario, ma tu devi ~arlo bene** žodyną paskōlinsiu, bėt tū sāugok jį; **6. tr** (*commerciare*) prekiāuti (*kuo*); **t. articoli in pelle** prekiāuti ódos gaminiais; **è un modello che non ~iamo** tuō mōdeliù mės neprekiāujame; **7. tr** (*lavorare un materiale*) apdoróti; apdirbti; (*con trasformazione*) pėdirbti; **t. ad alte temperature** apdoróti aukstosė temperatūrose; **t. con un solvente** apdirbti tirpikliù; **t. chimicamente** chėmiškai apdoróti; ♦ **t. le colture** (*con qcs*) apipuřkšti pasėlius (*kuo*); **8. tr** (*in medicina, curare*) gydyti; (*applicare pomate e sim.*) tėpti; **t. con antibiotici** gydyti antibiotikais; **t. con radiazioni** (ap)švitinti, gydyti spinduliāvimu; **t. la cellulite** gydyti celiulitą; **9. intr** [A] (*di qcs*) būti (*apie ką*); (*parlare*) kalbėti; (*scrivere*) rašyti; **l'articolo ~a dell'immigrazione** tai strāipsnis apie imigrāciją; strāipsnyje rāšo(ma) apie imigrāciją; strāipsnyje nagrinėjama imigrācijos problemà; **10. intr** [A] *beasm*: **di che si ~a?** kōks reikalas?; kàs yrà?; (*che è successo?*) kàs nutiko?; **si ~a di una cosa da poco** tai meňniekis; **si ~a di mio zio** (*riguarda lui*) tai dēl mào dēdės; (*è lui*) tai mào dēdė; **si ~a dei nostri soldi** čià kalbama apie mūsų pinigų; tai mūsų pinigai; **si ~ato solo di uno scherzo** tai būvo tik pókštas; **11. intr** [A] *beasm* (*di far qcs*): **si ~a solo di compilare il modulo** tereikia užpildyti blānką; **si ~a di stabilire chi è stato** reikia nustatýti, kàs kaľtas; klāusimas, kàs kaľtas.

► **trattārsi** sng: **t. bene** lėpintis; ténkinti kiekvieną sàvo norą; gyvėnti kaip pōnu.

trattativ||a dkt m (*ppr. dgs ~e*) derýbos pl; ēssere **in t. (con qc)** derėtis (*su kuo*), tartis.

trattàto dkt v **1. (studio)** traktātas; mōkslo veĩkalas; **2. dir** (*accordo*) sutartis -iēs femm, traktātas; **t. di pace** taikōs sutartis; **t. di Nizza** Nicos sutartis; **stor t. di Varsāvia** Vāřšuvos pāktas.

trattazióne dkt m traktāvimas; nagrinėjimas.

tratteggiāre vksm (-tég-) **1.** brūkšniuoti; žymėti brūkšninė linija; **2. (schizzare)** šķiciuoti; **3. fig** nusakyti bendrais bruožais.

tratteggiāto, -a bdv: **linea ~a** brūkšninė linija.

trattēggio dkt v brūkšniuotė; brūkšniai pl.

tratten||ére* vksm **1. (far rimanere)** užlaikyti; (*non far uscire*) sulaikyti; (*far perdere tempo*) užgaiřinti; **sono stato ~uto, mi hanno ~uto** manė užlaikė; **2. (tenere fermo)** sulaikyti; (*solo un po'*) prilaikyti; **t. per la maglietta** prilaikyti už marřskinėlių; **t. il cane** sulaikyti šunį; ♦ **t. la lingua** laikyti liežuvį už dantų; **non la ~go (oltre)** (ilgiau) jūšų negaiřinsiu; **3. (qc dal far qcs)**

sulaikýti (*ką nuo ko*), suturėti; **t. da una mossa azzardata** sulaikyti nuò neapgalvoto žingsnio; **4.: t. gli ospiti** užimti svečius; **5. (tenere per sé)** pasilikti; (*tenere da parte per altri*) atidėti; **t. il resto** pasilikti grąžą; **6. fig (reprimere e sim.)** (su)trąmdyti; (su)laikyti; **t. le lacrime** sutrąmdyti ašaras; **t. il respiro** sulaikyti kvąpą; **la spugna trattiene l'acqua** kempinė (su)laiko vandenį; **7. fin** atskaityti, atskaičiuoti.

► **tratten||érsi sngr 1.** užsibūti; užgaisti; **t. a pranzo** pasilikti pietų; **t. in chiacchiere** užsiplėpėti; **2.** susilaikyti (*ko nepadarius, nuo ko*), laikyti; **t. dal riso, t. dal ridere** susilaikyti nuò juoko; **a stento mi sono ~uto dal colpirlo** vòs susilaikiau jám nesudávęs.

tratteniménto dkt v (ritrovo e sim.) póbūvis.

trattenùta dkt m 1. fin atskaitymas; atskaità; **t. sullo / dallo stipéndio** atskaitymas iš dárbo užmokesčio; **2. sport** prilaikymas (*prazanga*).

trattino dkt v brūkšnėlis.

tratt||o I dkt v 1. (segno) brūkšnys; linija; **t. d'unione** brūkšnėlis; **un t. di penna (l'azione)** brūkštelėjimas tušinukų; **2. (t.p. t. distintivo)** (skiriamasis) brúožas; **t. della personalità** asmenybės brúožas; **i ~i del volto** véido brúožai; **3. (parte)** dalis -iēs *femm*; (*pezzo*) gālas; (*zona*) rúožas; **un t. di cielo** dangaus rúožas; **un t. di tubo** vamzdžio dalis; **un t. di strada** kėlio gālas / atkarpà; **4.: ♦ tutto a un t., d'un t.** staigà; nei iš šiò, nei iš tò; **a ~i** tarpais, pròtarpiais; **5. (negli scacchi)** (pirmas) ėjimas.

tratt||o I, -a bdv, dlv: t. a sorte ištrauktas burtas; **t. in salvo** išgėlbėtas; **t.p. ⇒ trarre.**

trattóre dkt v traktorius; ♦ **t. stradale** vilkikas.

trattoria dkt m ūžeiga.

trattorista dkt v traktorininkas.

tràuma dkt m 1. med tráuma; sutrenkimas; **t. psichico** psichinė tráuma, psichinis sukrėtimas; **subire un t.** patirti / gauti tráumą; **2. fig** šòkas. **traumático, -a bdv 1.** tráuminis; tráumos; **2. fig** sùkrečiantis.

traumatizzare vksm traumuoti.

traumatològico dkt v traumatològijos skýrius.

travagliàto, -a bdv 1. (di qcn) sopulingas; kankinamas, kamúojamas; **2. (di qcs, difficile)** sunkus; pilnas sunkumų; (*teso*) įtemptas; **3. (di zona, sconvolta)** kamúojamas; (*da disordini*) àpimtas neramumų.

travà||glio dkt v 1.: t. (del parto), dgs ~gli gimdymo kančios *pl*; sàrėmiai *pl*; **2. fig** kančią; sopulys.

travasàre vksm (-và-) pėrpilti.

travàsò dkt v pėrpylimas.

travatùra dkt m sijinė sántvara, férma.

tràve dkt m 1. sijà; tāsas; (*di tetto*) gėgnė; ♦ **non vedere la t. nel próprio òcchio** nepastebėti rāsto sàvo akyjė; **2.: sport t. (di equilibrio)** búomas, rāstas.

travéggole dkt m dgs: avere le t. matyti haliucinācijas; **hai le t.** táu vaidėnasi.

traveller's cheque [ˈtravəl(s) ˈtʃek] **dkt v nkt** keliõninis čekis.

travèrsa dkt m 1. skersinis; (*di porta, divisoria*) skėrsstaktis; (*asse*) leñtuostė; **2. (t.p. via t.) (kitą kelią)** kėrtanti gátvė, kėrtancioji gátvė; (*piccola*) skėrsgatvis; **girare alla / prendere la prima t. (a destra)** sùkti į pirmą gátvė (iš dešinės), važiuoti pìrma gátvė (iš dešinės); **3. sport** (vaftų) skersinis; **colpire la t.** patáikyti į skersinį; **4. ⇒ traversina 1.; 5. (di scacchiera)** eilė.

traversàre vksm (-vèr-): t. la strada pėreiti pėr kėlią.

traversàta dkt m keliõnė (*per ką*); (*trasvolata*) skrydis (*per ką*); (*a nuoto*) pėrplaukimas.

traversi||a dkt m (ppr. dgs ~e) sunkumas; bėdà.

traversina dkt m 1. (di binario) pábėgis; **2. mus** dalmuò.

travèrs||o, -a 1. bdv skėrsas; skersinis; **mus (flauto) t.** skersinė fleità; ♦ **di t., per t.** skėrsas *agg.*, įstrižas; skersai; įstrižai; **guardare di t.** skersai / kreivai žiūrėti; **mi è andato un boccone di t.** užspringau kásniu; **venire a sapere per vie ~e** sužinóti aplinkiniais keliais; **2. dkt v (larghezza)** plòtis; **3. dkt v mar** travėrsas; **4. ⇒ trasvèrso.**

travertino dkt v min travertinas.

travestiménto dkt v (da qc) pėrsirengimas (*kuo*).

travestire vksm (-vè-) (da qc) pėrrengti (*kuo*).

► **travestirsi sngr (da qc)** pėrsirengti (*kuo*); apsivilkti (*kieno*) kostiumù (/ drabùžiais *ir pan.*); **t. da donna** pėrsirengti móterimi.

travestito, -a 1. bdv (da qc) pėrsirengęs (*kuo*); ♦ **lupo t. da agnello** vilkas aviēs káiliu; **2. dkt v** transvestitas.

traviàre vksm (trà-) (iš)tvirkinti; iš kėlio (iš)vėsti.

► **traviàrsi sngr (iš)tvirkti, pasilėisti; iš kėlio išklýsti.**

travisaménto dkt v iškraipymas.

travisàre vksm (-vi-) iškreipti, iškraipyti.

travolgénte bdv 1. gaivalingas; priblòskiantis; nesulaikomas; **2. fig** pavegiantis; kvąpą gniáužiantis; neatsispiriamas; **successo t.** triuškinan-ti pėrgalė.

travòl||gere* vksm 1. (spazzare via) nušlúoti; (*abbattere*) parblòkšti; (*devastare*) nusiauòbti; **l'incéndio ha ~to il villàggio** ugnis nušlavė káimą;

fig il governo è stato ~to dallo scandalo skandālas sužlugdē vyrausýbē; **2.** *fig (sopraffare)* sutriūškindi; (*di sentimenti*) pērsmelkti; apiñti; *lasciarsi t. dall'ira* lēstis pýkčio apimtām; **3.** (*investire*) partreñkti; suvažinēti.

trazióne *dkt m* 1. (*l'azione*) tempimās; traukimas; **2.** *fis, tecn* traukā, traukiamóji jēgā; **t. anteriore (posteriore)** priekiniai (užpakaliniai) vāromieji rātai *pl*; **t. integrale** keturi (/ visi) vāromieji rātai *pl*.

tre [tre] *sktv nkt* **1.** trýs; *tre anni* treji mētai; *tre euro* trýs eūrai; *tre giorni* trýs diēnos; *tre volte* trīs kartūs; *in tre* trīsē; *tre a tre* pō trīs; *uno su tre* vienas iš trijū; *tutti e tre* visi trýs; *abito al tre* māno nāmo nūmeris trýs; gyvenū trečiamē namē; **♦ due o tre, tre o quattro** kēletas; *tre per due* trýs už dviejū káina; *flk non c'è due senza tre* jēi dū kartūs tāip būvo, būs ir trēčias; *flk chi fa da sé fa per tre* jēi nóri, kād kās būtu geraī padaryta, padaryk pāts („kas dirba pats, dirba už trīs“); **2.:** *dgs le tre* trečiā valandā *sg*, trýs (vālandos); **3.:** *il t. (febbraio)* (vasārio) trečioji (dienā); **4.** (*terzo*) trečiāsis; *capitolo tre* trečiāsis skýrius; **5.** *kaip dkt v (il 3)* trējetas; **6.** *kaip dkt v (il voto)* trējetas; trējetūkas *fam*; **7.** *kaip dkt v (la carta)* triakē.

trebbiare *vksm (tréb-)* (iš)kūlti.

trebbiatrice *dkt m (macchina)* kuliamóji.

trebbiatūra *dkt m* kūlimas; kūlē.

trēc||cia *dkt m* **1.** (*di capelli*) kasā; *farsi le ~ce* pñtis kasās; **2.** (*solit. non di capelli*) pynē.

trecentesco, -a *bdv* keturióliktojo ámžiaus; trečēto.

trecento *nkt* **1.** *sktv* trýs šimtai; **t. persone** trýs šimtai žmonių; *con t. euro* sū trimis šimtais eūrai; **2.** *dkt v*; **il T.** keturióliktasis ámzius.

tredecenne *dkt v/m* trylik(a)mētis -ė.

tredecésima *dkt m* tryliktasis atlýginimas.

tredecésimo, -a **1.** *sktv* tryliktas; **il t. século** tryliktasis ámzius; **2.** *dkt v* tryliktoji dalis.

trédici *sktv nkt* **1.** trylika; **t. anni** trylika mētų; **2.:** *dgs le t.* trylikta valandā *sg*, trylika *sg* (valandų); **il treno delle t.** tryliktos valandōs traukinys; **3.:** **il t. (ottobre)** (spālio) tryliktoji (dienā); **4.** *kaip dkt v (il 13)* trylika.

tréfolo *dkt v (di corda e sim.)* vijā.

trégua *dkt m* **1.** (*pausa*) paliovā; ātilsis; **♦ senza t.** bē paliovōs, bē ātilsio; **non dare t. (a qc)** neduoti ramýbės (*kam*); (*affliggere*) kankinti (*ką*); **2.** (*armistizio*) paliáubos *pl*.

trekking [ˈtrek-] *dkt v nkt* trėkingas, kalnų žygis; ekskursija / išvyka į atókiās vietās.

tremānte *bdv* drėbantis.

trem||āre *vksm* [A] (*tré-*) **1.** drebėti (*ir prk*); virpėti, tirtėti; (*solo per un po'*) sudrebėti, suvirpėti; **t. di / dal freddo** drebėti iš / nuō šalčio; **le foglie ~ano** virpa lāpai; **le mani ~ano** drėba rañkos; **la voce ~a** balsas drėba; **♦ t. come una foglia** virpėti kaip drebulės lāpai; **2.** (*stare in ansia*) nerimāuti, jáudintis.

tremarèlla *dkt m* drebulys, virpulys; (*di fronte al pubblico*) scēnos báimė; **avere la t.** drebėti iš báimės.

tremendamente *prv* **1.** (*spaventosamente*) baĩsiai; siaubĩngai; **2.** (*parecchio*) nepaprastāi; baĩsiai, siaubĩngai.

tremendo, -a *bdv* **1.** (*spaventoso*) siaubĩngas; baĩsus; kraupūs; **2.** (*atroce*) žiaurūs; (*forte*) smarkūs; **3.** *fig* baĩsus; (*orrendo*) klaikūs; (*pazzesco*) nepāprastas; **fa un freddo t.** baĩsiai / siaubĩngai šalta; **il film è stato t.** filmas būvo tĩkras šlamštas; **4.** *fam (di qcn)* (*cattivo*) pĩktas; (*insopportabile*) nepakeñčiamas; **un bambino t.** baĩsus nenūorama (*apie vaiką*).

trementina *dkt m chim* terpentĩnas.

tremila *sktv nkt* trýs tũkstančiai; **t. anni** trýs tũkstančiai mētų.

trémito *dkt v* drebulys; (*il tremare*) drebėjimas.

tremol||āre *vksm* [A] (*tré-*) virpėti, drebėti; (*spec. di luci*) mirgėti; **le stelle ~ano** mirga žvaigždės.

tremolio *dkt v* virpėjimas, drebėjimas; (*spec. di luci*) mirgėjimas.

tremór||e *dkt v* virpesys, drebulys; **il corpo è scosso da ~i** drebulys krēčia / drėbina kūną.

trend [trend] *dkt v nkt econ* trėndas; tendėncija.

trenino *dkt v dimin* traukinukas.

trėno *dkt v* **1.** traukinys; **t. espresso** eksprėsas; **t. merci (passeggeri)** prėkinis (keleĩvinis) traukinys; **il t. delle sei per Torino** šeštōs valandōs traukinys į Turiną; **prėndere il t.** važiuoti traukiniu; (*salirci*) (į)sėsti į traukinį; **pėrdere il t.** pavėluoti į traukinį; **il t. è in ritardo** traukinys vėluoja; **2.:** **t. di gomme** padangų komplėktas.

trėnta *sktv nkt* trīsdešimt; **in t. giorni** pėr trīsdešimt dienų; **♦ (visto che) hai fatto t., fa' trentuno** tiek padarėi, ō dabar nenóri pabaigti?; kād pradėjai, daryk iki gālo.

trentatré *sktv nkt* trīsdešimt trýs.

trenténne *bdv, dkt v/m* trīsdešimtmētis -ė.

trentésimo, -a *sktv* trīsdešimtas.

trentina *dkt m* apĩ trīsdešimt; kokiē -ios trīsdešimt.

trepidāre *vksm* [A] (*tré-*) nerimāuti, nerimastáuti; **t. nell'attesa** láukti nerimáujant.

trepidazióne *dkt m* nerimāvimas; nėrimas; **stare in t.** nerimāuti.

treppiéde *dkt* *v* trikōjis, trikōjis stōvas.

trésca *dkt m* **1.** (*intrigo*) intrigà; **2.** (*relazione amorosa*) mēilēs romānas.

tréspolo *dkt* *v* stovēlis; (*per polli*) laktà.

tressètte *dkt* *v* „tresētas“ (*toks kortų žaidimas*).

triangolàre **1.** *bdv* trikaūpis, trikampio fōrmos; trikampiškas; **2.** *sport* trijų komāndų turnīras.

triangolaziōne *dkt m* **1.** *spec* trianguliācija; **2.** *sport* sienēlē (*taktikos veiksmas*).

triàngolo *dkt v* **1.** trikampis; *geom t. equilàtero* (*isòscele, rettàngolo, scaleno*) lygiakrāštis (*lygiašonis, statūsis, bukāsis*) trikampis; **2.** *mus* trikampis.

triat(h)lon *dkt v sport* trikovē, triatlōnas.

tribàle *bdv* gentinis; gentiēs.

tribolàre *vksm* [A] (*tri-*) sielvartāuti; (*penare*) kentēti; *fare t. (qc)* būti (*kam*) gýva bēdà.

tribolaziōne *dkt m* (*tormento*) sielvartas; kančia; (*guaio*) bēdà; (*sventura*) nēganda.

tribórdo *dkt v mar* dešinỹsis (laĩvo) bōrtas.

tribù *dkt m nkt* gentis -iēs; *t. nòmade* (*sedentària*) klajōklių (sēsli) gentis.

tribūna *dkt m* **1.** (*podio*) (orātoriaus) pakylà, tribūnà; ♦ *t. d'onore* garbēs pakylà; *t. elettorale* rinkimų debātų laidà; **2.** (*di stadio*) centrinė tribūnà.

tribunàle *dkt m* **1.** teismas; tribunōlas; *t. di primo grado* pirmosios instāncijos teismas; ≡ apỹlinkės teismas; *t. civile* civilinių bylų teismas; *t. internazionale* tarptautinis teismas / tribunōlas; *t. militare* karinis tribunōlas; *comparire davanti a un t.* stōti ĩ teisma; *portare in t.* patrāukti ĩ teisma; **2.** (*l'edificio*) teismo rūmai *pl*, teismas; *aula di t.* teismo sālē.

tribūno *dkt v stor* tribūnas; *t. della plebe* liāudies tribūnas.

tributàre *vksm* (-bù-); *t. un'accoglienza calorosa* šiltaĩ pasitĩkti; *t. lodi* atiduoti dúoklę (*girti*); *t. onori* (*a qc*) parēikšti pàgarbà (*kam*), pagerbti (*kq*).

tributàrio, -a *bdv* **1.** mokesčių; mokestinis; *dir contenzioso t.* mokestiniai giūcai *pl*; *fin gètito t.* mokesčių ĩplaukos *pl*; **2.** *geogr* ĩntakas.

tribùto *dkt v* **1.** *stor* dúoklē; **2.** (*tassa*) mokestis; **3.** *fig: un t. di riconoscenza* deramà padēkà; *t. di sangue* kraūjo praliejimas; *pesante t. di vite umane* gausūs aukų skaičius.

trichéco *dkt v zool* vėplỹs.

tricielo *dkt v* **1.** triratis; **2.** (*per bimbi*) triratūkas.

tricipite *dkt v anat* trigalvis raumuō.

tricolóre **1.** *bdv* trispalvis; **2.** *dkt v* trispalvė (*Italijos vėliava*).

tridénte *dkt v* **1.** (trirāžē) šākē; trirāžē; **2.** *sport* trijų puolējų atākos grandis -iēs *femm*.

tridimensionàle *bdv* trimātis, trijų matmenų.

triennàle **1.** *bdv* trimētis; trejų mētų; **2.** *dkt m* *art* trienālē.

triennio *dkt v* trimetis.

trifogliò *dkt v* dōbilas.

trifolàto, -a *bdv* *gastr* kēptas aliējuje sū česnakū ĩr petrāžolēmīs (*ppr. apie grybus*).

trigémino, -a *bdv* **1.** *med: parto t.* trynūkų gimdymas; trynūkai *pl*; **2.** *anat: nervo t.* trišakis nērvas.

triglia *dkt m zool* barzdōtē; ♦ *fare l'occhio da / di t.* svajingai žiūrēti; sentimentaliai žvilgčioti.

trigonometria *dkt m* trigonomētriya.

trillàre *vksm* [A] **1.** (*di uccelli*) (su)čirškēti (*trilēmīs*); (su)čirkšti; **2.** (*del telefono*) (su)skambēti; (su)čirkšti; **3.** *mus* treliuoti.

trillo *dkt v* **1.** *mus* trėlē; (*l'azione*) treliāvimas; **2.** (*del telefono*) (su)skambėjimas; sučirškimas; **3.** (*di uccelli*) (su)čirškėjimas (*trilēmīs*); sučirškimas.

trilogia *dkt m* trilōgija.

trimestràle *bdv* **1.** trimēstrinis, ketvĩrtinis; trijų mėnesių; **2.:** (*rivista*) *t.* ketvĩrtinis žurnālas.

trimèstre *dkt v* trimēstras, mētų ketvĩrtis.

trina *dkt m* nēriniai *pl*.

trincàre *vksm fam* (ĩš)maūkti, (ĩš)trāukti.

trincéa *dkt m mil* āpkasas; tranšēja.

trinceràre *vksm* (-cé-) *mil* (ap)sūpti apkasaĩs.

► **trinceràrsi** *sng* **1.** *mil* apsisūpti apkasaĩs, apsikāsti; **2.** *fig* (*nascondersi dietro qcs*) dangstýtis (*kuo*); (*chiudersi*) užsisklēsti.

trincétto *dkt v* (leñktas) bātsiuvio peĩlis.

trinciapóllo *dkt v* paukštienos žirklēs *pl*.

trinciàre *vksm* (*trin-*) (su)pjāustyti (*ppr. juoste-lēmīs*); *fig t. giudizi* sprēsti nepagalvōtai; (*condannando*) smērkti bē pagrindo.

Trinità *dkt m rel* (Švenčiausioji) Trejybē.

trino, -a *bdv: uno e t.* triviēnis, triasmēnis.

trio *dkt v* **1.** *mus* (*vari significati*) triō; **2.** (*gruppo di tre*) trijųlē; trējetas.

trionfàle *bdv* triūmfinis; pėrgalingas; triūmfo.

trionfalismo *dkt v* pėrdėtas džiūgavimas.

trionfànte *bdv, dlv* triūmfuojantis.

trionfàre *vksm* [A] (-ón-) triūmfuoti (*ir prk*); (*su qcn*) triūškinamai nugalēti (*kq*).

trionfatóre, -trice *dkt v/m* triūmfātorius -ė.

triónfo *dkt v stor* triūmfas (*ir prk*); (*vittoria*) pėrgalē; *arco di t.* triūmfo ārka; *fig lo spettacolo è stato un t.* spektaklis sulāukē didžiūlio pasisekimo.

tripla *dkt m sport* tritaškis.

triplétta *dkt m sport* trīs (vieno žaidėjo) įvarčiai *pl; segnare una t.* įmūšti tris įvarčius.

triplicare *vksm (tri-)* (pa)trigubinti.

► **triplicarsi** *sng* (pa)trigubėti.

triplice *bdv 1.: in t. còpia* trimis egzemplioriais; *t.p. ⇒ triplo; 2. (di tre tipi)* trejopas; **3. (a tre)** trišalis.

triplo, -a **1.** *bdv* trigubas; *un profitto t.* trigubas pelnas; *sport salto t.* trišuolis; **2.** *bdv: filo t.* trijų vijų siūlas; **3.** *dkt v: il t. di sei* tris kartus šeši; ♦ *il t.* trigubai; tris kartus daugiau; *pagare il t.* užmokėti trigubai.

tripode *dkt v* trikojis stovas.

trippa *dkt m 1. ≈ žarnokai pl; 2. fam* pilvas.

tripudiare *vksm [A] (-pù-)* džiūgauti.

tripudio *dkt v 1.* džiūgavimas; **2.** *fig* margumynas.

tris *dkt v nkt 1. (di carte)* trys vienodos *pl (kortos, ppr., lošiant pokerį); 2.: (gioco del) tris* nuliškai ir kryžiškai *pl; 3. (terzetto)* trėjetas.

trisavolo, -a *dkt v/m* proprošėnėlis -ė.

trisillabico, -a *bdv* triskiemėnis.

trisillabo *dkt v* triskiemėnis žodis.

trist||e *bdv 1. (di qcn)* liūdnas; (*ratrizzato*) nuliūdes; *essere t.* liūdėti, būti liūdnam; *perché sei così t.?* kò tū toks nuliūdes?; **2. (di qcs)** liūdnas; (*mesto*) gaudūs; (*cupo*) nykūs; *notizie (occhi, pensieri) ~i* liūdnos žinios (ākys, miñtys); *~i sere d'autunno* nykūs rudenį vakarai.

tristemēte *prv* liūdnai; graudžiai; *t. famoso* liūdnai pagarsėjęs.

tristezza *dkt m 1.* liūdesys; (*mestizie*) gaudulys; *con t.* liūdnai; *occhi pieni di t.* ākys pilnos liūdesio; *mī viene t.* manė āpima liūdesys; **2. (l'esere triste)** liūdnumas; gaudūmas.

tristo, -a *bdv (malvagio)* neląbas, negėras.

tritacarne *dkt v nkt* mėsmalė.

tritagliaccio *dkt v nkt* lėdo gabalėlių smulkintūvas.

tritare *vksm (su)malti; (sminuzzare) (su)smulkinti; (pestando) (su)grūsti.*

trit||o, -a *bdv, dlv 1. (su)maltas; (su)grūstas; carne ~a* maltà mėsa; **2.** *fig (t.p. t. e ritirito)* nuvālkiotas.

tritolò *dkt v chim* trotilas.

trittico *dkt v art* trīptikas.

trittongo *dkt v ling* tribalsis.

triturare *vksm (-tù-)* (su)trinti.

triumvirato *dkt v stor, fig* triumviratas.

trivella *dkt m* grėžtūvas.

trivellare *vksm (-vèl-)* grėžti.

trivellazione *dkt m* grėžimas; *tecn torre di t.* grėžimo bókštas.

triviale *bdv* vulgarūs, trivialūs; nešvānkus.

trivio *dkt v* trijų kelių krėžkelė; ♦ *da t.* trivialūs *agg.*

trofè||o *dkt v* trofėjus (*ir prk*); laimėkis; *~i di caccia* medžioklės trofėjai.

troglodita *dkt v* trogloditas (*ir prk*).

trògolo *dkt v* lovys, gėlda.

tròia *dkt m 1. fam* kiaulė (*patelè*); **2.** *volg* šliūndra, nūopisa.

tróm̃ba *dkt m 1.* trimėtas; *suonare la t.* pūsti trimėta, trimituoti; **2.: anat t. di Eustachio** trimėtas; **3.: t. d'aria** viėsulas; **4.: t. delle scale** laiptų šachtā.

trombàre *vksm (tróm-)* **1.** *tr, intr [A]* *volg* bārškinti(s); **2.** *tr fam (bocciare)* sukirsti; *t. alle elezioni* neišrinkti pėr rinkimūs.

trombétta *dkt m* dūdā, dūdėlė; māžas trimėtas.

trombettiére *dkt v mil* trimėtininkas.

trombettista *dkt v/m* trimėtininkas -ė.

trómbo *dkt v med* tróm̃bas, kraūjo krešulys.

trombóne *dkt v* trombónas.

trombósi *dkt m med* trombòzė; užsikimšimas.

troncaménto *dkt v ling* apòkopė, žòdžio gālo numetimas.

troncàre *vksm (trón-)* **1.** (at)kiřsti, nukiřsti; (*spez-zando*) nulāužti; **2.** *fig* nutrāukti; **t. i rapporti** nutrāukti sántykius.

tronchése *dkt v* rėplės *pl* (kandiklės).

tronchesina *dkt m 1. dimin* replytės *pl; 2. (per unghie)* nagų karpiklis.

trón||co **I** *dkt v 1. (fusto d'albero)* kamėnas; (*tagliato*) rāstas; *casetta di ~chi* rāstų / surēstas namėlis; **2. (busto)** liemuō; **3. ⇒ troncone 2.; 4. geom: t. di cono** nupjautinīs kūgis.

trónco **II, -a** *bdv 1.* nūkirstas; nupjāutas; ♦ *in t. (a metà)* nēbaigtas; (*all'improvviso*) staigā; **2. ling** kirčiūotas paskutiniamė skiemenyję.

troncone *dkt v 1. (ceppo)* kėlmas; **2. (di strada e sim.)** atkarpā; dalis -iēs *femm; (diramazione)* atšakā.

troneggiare *vksm [A] (-nég-)* didingai stovėti; didingai atródyti.

trónfio, -a *bdv* pasipūtės; išpuikęs.

tròno *dkt v* sòstas (*ir prk*); *t. regale* karāliaus sòstas; *salire al t.* (į)žėngti į sòstā.

tropicàle *bdv* atógrāžų; atógrāžinis, tròpinis; *clima t.* atógrāžų klīmatas.

tròpi||co *dkt v (ppr. dgs ~ci)* atógrāža, tròpikas; *geogr T. del Cancro (del Capricorno)* Vėžio (Ožiarāgio) atógrāža; *andare in vacanza ai ~ci* važiuoti atóstogų į atógrāžų šalīs.

tròpp||o **I, -a** **1.** *bdv (in quantità)* pėr daūg (*ko*); (*in intensità*) pėr didelīs; *~a gente* pėr daūg žmonių; *t. lavoro* pėr daūg dārbo; *~i libri* pėr

daug knygų; *t. traffico* peĩ didelės eĩsmas; *~e volte* peĩ dažnai; *senza ~a fatica* bẽ didesnio vargo; ♦ *questo è t.!, quel che è t., è t.!, quando è t., è t.!* tĩ jau peĩ daug!; *flk la prudenza non è mai ~a* atsargà gėdos nedàro; *2. iv* peĩ daug; *costa t.* peĩ daug kainuoja; *ho t. da fare* turiu peĩ daug reikalų / dárbo, esu baĩsiai užsiėmęs; *qui di luce ce n'è ~a* čia peĩ daug šviesos; *non far passare t. (tempo)* ilgai nedelsk; ilgai neužtrūk; ♦ *flk chi t. vuole, nulla stringe* daug reikaláusi, mažai gáusi; *3.: iv dgs ~i, ~e* peĩ daug (žmonių); *~i di voi* peĩ daug iš jũsų; *qui siamo in ~i* čia mĩsų peĩ daug; *lo sanno in ~i* peĩ daug žmonių tã žino; *4. dkt v nkt:* ♦ *flk il t. stròppia* kàs peĩ daug, tàs nesveĩka.

tròppo II *prv* **1.** peĩ; pernelýg; (*con verbi*) peĩ daug; *t. poco* peĩ mažai (*ko*); *t. caro* peĩ brangus; *mangiare t.* peĩ daug válgyti; pėrsivalgyti; *t. presto* peĩ anksti; *t. stanco* pernelýg pavaĩgęs; *t. pochi soldi* peĩ mažai pinigų; *mi sembra fin t. facile* mán atródo pernelýg leĩgva; *è t. bello per essere vero* tai neĩtikima; negáli bũti taip gerai; *il tavolo è t. largo per passare dalla porta* stálas peĩ platũs, kàd pralĩstų prĩ durĩs; ♦ *cento euro di t.* šimtũ eũrų peĩ daug; *essere di t.* bũti nereikalingam; *sono di t.?* gál trukdau?; *ho bevuto un bicchiere di t.* padáuginau; **2.** (*molto spesso*) peĩ dažnai; *esci t.* peĩ dažnai išeini; **3.: non t.** (*non molto*) nelabaĩ; *non sto t. bene* nelabaĩ gerai jaučiuosi; *la conferenza non è stata t. interessante* paskaità nebũvo tokia / labai įdomi; *non ne sarei t. sicuro* nebũčiau tĩks tikras; **4. fam** (*in senso superlativo*) nereaaliaĩ; žiaũriai; *quel film è t. bello* tàs filmas nerealiai gėras.

tròta *dkt m zool* upėtakis; ♦ *t. salmonata* lašišinis upėtakis (*rausvos mėsos vaivorykštinis upėtakis*).

trottàre *vksm* [A] (*tròr-*) **1.** (*di cavallo*) bėgti risčią; **2.** (*di cavaliere*) jĩti risčią; **3. fig** (*di qcn*) pasiskũbinti.

trotterellàre *vksm* [A] (*-rèl-*) **1.** risnĩti; **2. fig** tapinėti.

tròtto *dkt v* risčią; ♦ *al t.* risčią, risčiomis; *al piccolo t.* ristelė.

tròttola *dkt m* **1.** sukũtis; **2. fig** (*di qcn*) vijuĩkas.

troupe [trup] *dkt m nkt* trupė; kolektyvas.

trov||àre *vksm* (*trò-*) **1.** (*su*)ràsti; *t. conforto* (*lavoro, moglie*) rasti pagũodos (dárba, žmóną); *t. i fondi* (*la strada, un taxi, un tesoro*) rasti lėšų (kėlia, takš, lĩbj); *t. la porta chiusa* rasti durĩs uždarýtas; *t. il tempo* (*per qcs, per far qcs*) rasti laĩko (*kam, kq daryti*); *t. da mangiare* rasti kã

válgyti; *lo ~ai che dormiva* radaũ jĩ miėgant; *non ~a pace* neraĩda sãu ramybė; ♦ *t. da ridire* rasti prie kĩ prisikabĩti; (*su qcs*) prisikabinti (*prie ko*); **2.: ♦ andare a t.** (*ap*)lankyti; *vieni a ~armi!* užėik (pàs manė) į svečiųs!; atvažiũok (pàs manė) į svečiųs!; **3. (scoprire e sim.)** (*at*)ràsti; (*rinvenire*) aptĩkti; (*chiarire*) iš(si)áĩškinti; (*inventare*) sugalvĩti; *t. il colpevole* išáĩškinti, kàs kaltas; *t. un metodo* (*la soluzione, venti euro*) rasti metodà (išėitį, dvidešimt eũrų); *t. un pretesto* sugalvĩti pretėkstà; **4. (incontrare)** sutĩkti; ♦ *t. la morte* užsimuštĩ; **5. (sorprendere)** užklũpti; rasti; *t. il marito a letto con l'amante* rasti vyrà lĩvoje sũ meilužė; **6. (constatare e sim.): ti ~o bene** gražiaĩ atrĩdai; *ti ~o un po' pallida* atrĩdai truputį išblýškusĩ; *l'ho ~ato ingassato* jĩs mán atrĩdė pastorėjė; *che cosa ci ~i (di bello)?* kuĩ (jĩs) tãu patĩnka?; **7. (ritenere)** manyti; *non lo ~o giusto* nemanaũ, kàd tai teisinga; *come hai ~ato il pollo?* kaip tãu vištiena?; *non ~i?* nemanaĩ?

► **trov||àrsi** *sng* **1.** (*stare in un certo modo*) bũti; *t. a disagio* nepatogiaĩ / nejaũkiaĩ jauštis; *t. d'accordo* sutĩkti; susitaĩti; *t. bene* (*con qc*) sutaĩti (*su kuo*); *al lavoro mi ~o bene* darbė gerai jaučiuosi; darbė viskas gerai; *il palazzo si ~a in ottime condizioni* pastato bũklė puikĩ; *i miei non si ~ano più* mào tėvai nebesũtaria; *ci siamo ~ati a decidere in fretta* tėko sprėsti greĩtai; *si è ~ato solo* liko viėnas; **2.** (*essere in un posto*) bũti (*kur*); (*essere posato*) gulėti; (*essere sito*) stovėti; *Rimini si ~a in Romagna* Rĩminis yrà Romãnijoje; *i documenti si ~ano sul tavolo* dokumentai yrà / gulĩ aĩt stãlo; *in mezzo alla piazza si ~a una statua* aikštė; viduryjė stĩvi statulà; *dove ti ~i?* kuĩ esi?; *ci ~iamo nei guai* tũrimė bėdũ; ♦ *t. di fronte* (*a qcs*) susidũrti (*su kuo*); **3. (t.p. venire a t.)** atsidũrti; patėkti; *mi ~ai in piena campagna* atsidũriau giliamė kãime; **4. (incontrarsi)** susitĩkti; *t. con gli amici a / per giocare a carte* susitĩkti sũ draugais palĩšti kĩrtomis; *dove ci ~iamo?* kuĩ susitĩnkame?; **5. (qc)** susirãsti; *t. un posto* (*una ragazza*) susirãsti viėtà (merginà); **6. fam** (*venire ad avere*): *ho speso tanto, e mi ~o con un vestito che non mi sta* tĩek išlėidau, ō dabaĩ turiũ kostiũmà, kuriũ negaliũ vilkėti.

trovata *dkt m* gudrybė; triũkas; (*invenzione*) išmonė.

trovatello, -a *dkt v/m* pamestinũkas -ė, rastinũkas -ė.

trovato, -a *bdv, dlv:* ♦ *ben t.!* sveĩkas gývas!

trovatore *dkt v stor* trubadūras.

truccàre *vksm 1.* (nu)grimuoti; (*travestire da qc*) pėrrengti (*kuo*); **t. da Pulcinella** pėrrengti Pulcinėlà; **t. da vècchio** nugrimuoti kaip sėnį (*kad atrodytų kaip senis*); **2.** (*con cosmetici*) (pa)dažyti; (*qcn*) (pa)daryti makiāžą (*kam*); išdažyti; **3.** *fig* (*qcs*) padirbti; (*falsare*) (su)klastoti; **t. i dadi** padirbti kauliukūs (*ppr. įdedant svarelį*); **t. un motore** pėrdirbti variklį; **t. una partita** susitařti dėl rungtynių baigtiės; suklastoti rungtynių rezultatą; **t. dei risultati** (su)klastoti rezultatus.

► **truccàrsi** *sng* **1.** grimuotis, nusigrimuoti; (*travestirsi da qc*) pėrsirengti (*kuo*); **2.** (*con cosmetici*) dažytis, pasidažyti; pasidaryti makiāžą, darytis makiāžą; **3.** (*qcs con cosmetici*): **t. le labbra (gli occhi, il viso)** dažytis lūpas (akis, vėidą).

truccàt||**o, -a** *bdv, dlv 1.* (*di qcn*) nugrimuotas; (*travestito da qc*) pėrsirengęs (*kuo*); **2.** (*di qcn, con cosmetici*) pasidāžęs; **tutta ~a** visà (smařkiai) pasidāžiusi, visà išsidāžiusi; **3.** (*di qcs, con cosmetici*) dažytas; **4.** *fig* (*di qcs, con l'inganno*): **carte ~e** žymėtos kortos; **un incontro t.** sutartas māčas (*dėl kurio baigties iš anksto susitarta*); **risultati ~i** suklastoti rezultatai; *t.p.* ⇒ **truccàre**.

truccatōre, -trice *dkt v/m* grimuotojas -a.

truccatūra *dkt m* grimāvimas(is); grimas.

trucc||co I *dkt v 1.* (*illusione*) fōkusas; triukas; **un t. con le carte** fōkusas sū kortomis; **un t. fotografico** fotografijos triukas; ♦ **niente ~chi!** bė fōkusų!; **2.** (*imbroglio*) apgaulė; suktybė, klastā; **qui c'è sotto qualche t.** čia (turi būti) kažkokiā suktybė; **mi ha fatto firmare con un t.** apgāule įtikino manė pasirašyti; **3.** (*astuzia e sim.*) gudrybė; **i ~chi del mestiere** profėsinės gudrybės.

trucc||co I *dkt v 1.* (*teatrale e sim.*) grimas; (*l'azione*) grimāvimas(is); **2.** (*cosmetico*) makiāžas; (*l'azione*) dāžymas(is); **togliersi il t.** nusivalyti makiāžą; **3.**: *dgs ~chi* (*si prodotti*) grimas sg; (*cosmetici*) kosmėtika sg.

trūce *bdv* rūstūs; niūrūs; (*minaccioso*) grasūs; (*feroce*) nuožmūs.

trucidàre *vksm* (*trū-*) žiaūriai (nu)žudyti; išžudyti.

truciolàto *dkt v* mėdžio drožlės *pl.*

truciolo *dkt v* (*ppr. dgs ~i*) drožlė.

truculento, -a *bdv* (*feroce*) žiaurūs; *scherz film t.* filmas, kuř tāskosi kraujaĩ.

truffa *dkt m* apgavystė, afėra; sukčiāvimas; **commettere una t.** apgauti; padaryti afėrą.

truffaldino, -a **1.** *dkt v* sūkčius; **2.** *bdv* apgavikiškas; (*sporco*) nešvarūs.

truffàre *vksm 1.* (*imbrogliare*) apgauti, apsukti; įtraukti į afėrą; (*più volte*) apgaudinėti; **t. la gente** (*essere un truffatore*) sukčiāuti; **2.** (*sottrarre soldi con una truffa*) išvilioti (*pinigų*); gauti apgāule.

truffatōre, -trice *dkt v/m* apgavikas -ė; aferistas -ė; sūkčius; (*impostore*) apsimėtėlis -ė.

trullo *dkt v* „trūlis“ (*gyvenamasis statinys iš akmenų, būdingas tam tikroms Apulijos srities vietovėms*).

truògolo *dkt v* ⇒ **trògolo**.

trupp||a *dkt m* (*ppr. dgs ~e*) kariūvių padalinys (/ būrys *ir pan.*); *dgs ~e* kariuomenė; **~e da sbarco** desantas sg; *mil uòmini di t.* eiliniai.

tu 1. *įv nkt tū; anche tu* tū iřgi, iř tū; *tu stesso* tū pāts; *tu ed io* tū iř āš, mēs (sū tavimi); *sei tu?* aĩ čia tū?; *pròvaci tu!* pabandyk tū!; *io vado e tu?* āš einū, ō tū?; *sei stato tu a invitarmi!* (taĩ) tū manė pākvietei!; *tu che dici?* kā tū manai?; ♦ *a tu per tu* priė keturių akių; (*questo*) *lo dici tu!* taĩ tū taip sakai! (*čia tik tavo nuomonė*); *contento tu...* jėi tāu geraĩ...; **2.** *dkt v nkt: dare del tu* (*a qcn*), *usare il tu* (*con qcn*) kreiptis (*į ką*) „tū“; tūjinti; *darsi del tu* tūjintis.

tuàreg(h) *nkt 1.* *bdv* tuarėgų; **2.** *dkt v/m* tuarėgas -ė; **3.** *dkt v* tuarėgų kalbā.

tūba *dkt m 1.* (*cappello*) cilindras; **2.**: *anat t. (uterina / di Falloppio)* kiaušintakis; **3.** *mus* tūbā.

tubàre *vksm* [A] burkuoti (*ir prk*).

tubatūr||a *dkt m* (*tubo singolo*) vamzdis; (*t.p. dgs ~e*) vamzdžiai *pl*; vamzdėnas; **t. del gas** dūjų vamzdis, dujotakis.

tubaziōne *dkt m* vamzdėnas, vamzdžių sistemā.

tubercolōsi *dkt m* med džiovā, tuberkuliozė.

tūbero *dkt v* gumbas; šakniāgumbis *bot*; (*solo commestibile*) gumbāvaisis *bot*.

tubétto *dkt v 1.* tūbėlė; **t. di dentifricio** dantų pāstos tūbėlė; **2.** *dimin* vamzdėlis.

tubino *dkt v* (siaurā berankovė) aptemptā suknėlė.

tūbo *dkt v 1.* vamzdis; vamzdėlis; **t. di scappamento** išmetamasis vamzdis; **t. di scàrico** nutekamasis vamzdis; **si è intasato un t.** užsikimšo vamzdis; **2.** (*di gomma*) žarnā; **3.**: *anat t. digerente* virškinimo trāktas; **4.**: *tecn t. a raggi catòdici, t. catòdico* katòdinių spindulių vamzdėlis; **5.** *fam* (*niente*) niėniekas; **non capire un t.** niėnieko nesuprāsti; nė vėlnio nesuprāsti.

tubolàre **1.** *bdv* vamzdinis; cilindrinis; **2.** *dkt v* (*calza*) (frotinė) spōrtinė kojėnė; **3.** *dkt v* (gom-

ma) dviračio kamerinė padangà (*klijuojama prie ratlankio*).

tucàno *dk* v zool tukānas.

tuffàre *vk*sm (trumpai) (i)meĩkti; pameĩkti.

► **tuff||àrsi** *sng*r **1.** (i)šókti; (pa(si))nėrti; *t. dal trampolino* šókti nuó tramplino; *fig t. nello stúdio* įnĩkti į mókslus; *fig il sole si ~a nel mare* sáulė grĩmžta į jūrą; **2.** *sport (del portiere)* šókti.

tuffatóre, -trice *dk* v/m šúolininkas -ė (ĩ vándeni).

tuffo *dk* v **1.** šúolis (*ppr. ĩ vándeni*); pasinėrimas; ♦ *gettarsi a t. (in qcs)* įnĩkti (ĩ *kq*), įknĩbti; **2.** (*balzo*) šúolis; **3.**: ♦ *ho provato un t. al cuore* mán širdis sustójo; **4.** (*picchiata di aereo*) smi-gimas.

tũfo *dk* v geol tũfas.

tugũrio *dk* v lũšnà.

tulipàno *dk* v bot tũlpė.

tũlle *dk* v nkt tiũlis.

tumefatto, -a *b*dv ištĩnęs; (*livido*) pamėlynàvęs.

tumefazióne *dk* m (ištĩ)tinimas.

tumóre *dk* v med auglỹs, navĩkas; *t. benigno (ma-ligno)* gerỹbinis (piktỹbinis) auglỹs.

tumulàre *vk*sm (*tũ-*) (pa)laidoti.

tũmulo *dk* v stor (*sepoltura*) pilkapis.

tũmũltũ *dk* v **1.** (*sommossa*) riáušės *pl*; maištas; **2.** (*subbuglio*) šurmulỹs; bruzdėjimas; (*scom-piglio*) sámyšis; **3.** *fig* susijáudinimas; jausmũ siautulỹs.

tũmultuós||o, -a *b*dv **1.** šurmuliuójantis; (*rumo-roso*) triukšmingas; *àcque ~e* (smáikiai) šniók-ščiantis vanduó *pl*; **2.** (*in rivolta*) maištáujantis; **3.** *fig* siautulingas; audringas.

tũndra *dk* m geogr tũndra.

tungsténo *dk* v chim volfrāmas.

tũnica *dk* m tũnika.

tũnisino, -a *b*dv **1.** *b*dv Tunĩso; tunisiėčių; tuni-siėtiškas; iš Tunĩso; **2.** *dk* v/m tunisiėtis -ė.

tũnnel *dk* v nkt **1.** tũnelis; galėrija; *il t. del Monte Bianco* Monblāno tũnelis; *scavare un t.* kásti tũnelį; **2.** *fig: il t. della droga* narkòtikų liũnas; *uscire dal t.* išbrĩsti iš liũno; *vedere la luce in fondo al t.* matýti šviėsą tũnelio galė; **3.** *sport* kāmuolio vārymas prò varžovo kójas.

tũ||o, -a (*v dgs tuòi*) **1.** *b*dv, *iv* tãvo *inv*; (*se sogget-to e possessore coincidono*) sãvo; *il t. libro* tãvo knygà; *t. nonno* tãvo senėlis; *la ~a situazione* tãvo padėtis; *a casa ~a* pàs tavė; *conosco i tuoi amici* pažĩstu tãvo draugũs; *vieni con i tuoi amici* atėik sũ sãvo draugais; *questa mächina non è sua, è la ~a* tai nė jò masinà, ò tãvo; *non è affar t.* tai nė tãvo reĩkalas; ♦ *alla ~a!* ĩ tãvo

sveikàta!; *questa ~a* šis tãvo lãiškas; *lui sta dalla ~a* jis tavė palaĩko; *ne hai fatta una delle ~e* prisidĩrbai, kaip visadà; *vuoi dire la ~a?* nóri sãvo nuómonę pasakýti?; **2.**: *dk* v *dgs i tuoi (genitori)* tãvo tėvai; (*familiari*) taviškiei; **3.** *dk* v *vns: vivi del t.* gyvenĩ (pàts) iš sãvo kišėnės.

tuonàre *vk*sm (*tuò-*) **1.** *beasm* [A, E] (su)griáu-sti, (su)griáuđėti; **2.** *intr* [A] *fig* (su)griáuisti; (su)dundėti; **3.** *intr* [A] *fig (contro qc)* griežtai (pa)smeĩkti (*kq*); kėikiti.

tuòno *dk* v **1.** griaustinis; perkũnas; **2.** (*rombo*) dundesỹs.

tuórlo *dk* v trynỹs.

turàcciolo *dk* v (kamščiāmedžio) kamštis.

turàre *vk*sm užkĩmšti; užkĩsti kamščiũ; (*tappare più cose*) užkamšýti.

► **turàrsi** *sng*r **1.** (*qcs*): *t. il naso* užsiĩmti nósį; *t. le orécchie* užsikĩmšti ausĩs; užsideĩgti ausĩs; **2.** (*otturarsi*) užsikĩmšti.

tũrba *dk* m med (*disturbo*) sutrikĩmas.

turbaménto *dk* v **1.** (su)trikdymas; (su)drumsti-mas; *t. dell'ordine pũblico* viešosios tvarkõs pažeidimas; **2.** (*agitazione*) susijáudinimas; nė-rimas; (*smarrimento*) sumiřimas.

turbànte *dk* v turbānas.

turbàre *vk*sm **1.** (su)trikdyti; (su)drumsti; *t. il silénzio* trikdýti tylą; **2.** (*agitare*) (su)jáuđinti; (su)kėlti (*kam*) nėrimą.

► **turbàrsi** *sng*r susijáuđinti; sumiřti; sunerĩm-ti; *t. alla vista di qc* susijáuđinti kã pamãčius.

turbàto, -a *b*dv susijáuđinęs; sumiřęs; sunerĩmęs; *rimanere t.* sunerĩmti.

turbina *dk* m turbinà; *tecn t. a gas (a vapore)* dũjų (gāro) turbinà.

turbĩn||àre *vk*sm [A] (*tũr-*) verpetuóti; sũkuriũo-ti; *fig i pensieri ~ano nella mente* kĩrba miĩntys galvojė.

tũrbĩne *dk* v sukũrỹs (*ir prk*); verpėtas; (*spec. vortice di vento*) viesulas; *si alzò un t. di sabbia* pakilo smėlio sukũrỹs; *fig il t. della passione* aistrõs sukũrỹs.

turbĩnio *dk* v sũkuriāvimas; sukũriai *pl*.

tũrbo *nkt* **1.** *dk* v *tecn* turbokompresorius; **2.** *b*dv: *motore t.* turbĩninis variklis.

tũrbolénto, -a *b*dv **1.** (*di qcn*) maiřtingas; nera-mũs; (*indisciplinato*) nedrausmingas; **2.** (*di qcs*) audringas; neramũs; (*in tumulto*) šėlstantis.

tũrbolénza *dk* m **1.** *fis* turbulėncija; **2.** *dgs ~e (tumulti)* neramũmai.

tũrchėse **1.** *dk* v *min* tuřkis, kalaĩtas; **2.** *dk* v (*il colore*) tuřkio spalvà; **3.** *b*dv *nkt* tuřkio spal-võs.

turchino, -a *bdv* tuškio spalvės; žalsvai mėšvas.
turco, -a **1.** *bdv* Turkijos; tuškų; tuškiškas; iš Tuškijos; **2.** *dkt v/m* tuškas -ė; **3.** *dkt v* tuškų kalbà.
turgid||o, -a *bdv* pabrinkęs; išbrinkęs; *occhi ~i di lacrime* nuò ašarų pabrinkusios akys.

turibolo *dkt v rel* smilkỹklė.

turismo *dkt v* turizmas; **t. di massa** māsėnis turizmas; **t. religioso (sessuale)** religinis (sėkso) turizmas; ♦ *da t.* turistinis *agg.*

turista *dkt v/m* turistas -ė.

turistic||o, -a *bdv* turistinis; turizmo; (*di viaggi e sim.*) keliõnių; *agenzia ~a* keliõnių / turizmo agentūrà; *guida ~a* keliõnių vadovàs; *itinerario t.* turistinis maršrutas; *località ~a* turistų lañkoma vietà; ♦ *classe ~a* turistinė klāsė.

turkmėno, -a **1.** *bdv* Turkmėnijos, Turkmėnistāno; turkmėnų; iš Turkmėnijos, iš Turkmėnistāno; **2.** *dkt v/m* turkmėnas -ė; **3.** *dkt v* turkmėnų kalbà.

turlupinàre *vksm (-lù-)* dantìs (*kam*) užkalbėti; apsùkti (*kq*), apmùlkinti.

tùrn||o *dkt v 1.* (*di lavoro*) pamainà; (*l'avvicendarsi*) pa(si)maĩnymas; pa(si)keitimas; **a t.** pamainõm, pamainomis; (*alternandosi*) pakaitõm, pakaitomis; **t. di guardia** sargybos pamainà; **t. di notte** naktinė pamainà; *guidare a t.* vairuoti pakaitõm; *lavorare in due ~i, fare due ~i* dirbti dviem pamainomis; ♦ *di t.* būdintis *agg.*; *farmacia di t.* būdinti vāistinė; *essere di t.* (*la notte*) budėti; **2.** (*momento in cui qcs spetta*) eilė; **a t., a ~i** iš eilės; *aspettare il pròprio t.* lāukti sàvo eilės; *è il tuo t.* (*di far qcs*) tàvo eilė (*kq daryti*); *parlerai al tuo t.* kalbėsi, kai būs tàvo eilė; **3.** (*tappa e sim.*) tūras; **t. elettorale** rinkimų tūras; *eletto al primo t.* išrinktas pėr pirmąjį tūrą; **t. di qualificazione** atrankõs tūras; **t. sport squalificare per due ~i** diskvalifikuoti dvejom̃s rungtỹnėms.

turpe *bdv 1.* (*disonesto*) nedõras; niekingas; (*solo di qcs*) niėkšiškàs; **2.** (*osceno*) nešvānkus.

turpilõquo *dkt v* nepadorì / nešvānki kalbà; negrāžūs žõdžiai *pl.*

turpitũdine *dkt m* nedorỹbė; nešvānkỹbė.

turrito, -a *bdv* bokštũotas; tũrintis daũg bokštũ.

tũta *dkt m: t.* (*da lavoro*) kombinezõnas; **t. (sportiva)** trėningas; **t. mimética** karinė maskuõtė; **t. spaziale (subacquea)** kosmonāuto (nāro) kostiũmas.

tutėla *dkt m 1.* (*di qcn*) globà; rūpỹba; globõjimas; (*difesa*) gynimas; *sotto t.* globõjamas *agg.*; **t. delle minoranze** mažumų gynimas; *affidare un minore alla t. dello zio* paskirti dėdė vaiko globėju; **2.** (*di qcs*) apsaugà; (*difesa*) gynimas;

t. dell'ambiente gamtõs apsaugà, gamtõsauga; **t. dei diritti dei minori** vaikų tėisių apsaugà; ♦ **a t.** (*di qcs*) sėkiant apsaugoti (*kq*).

tutelàre *vksm (-tė-)* **1.** sāugoti; (*difendere*) (ap)ginti; **t. i diritti dei consumatori** sāugoti vartõtojų tėises; **t. i propri interessi** ginti sàvo interesùs; **2.: dir t. un minore** paskirti vaikui glõbà (/ rūpỹbà).

► **tutelàrsi** *sng* (*da qcs*) apsìdrausti (*nuo ko*); imtis atsargũmo priemoniũ (*prieš kq*).

tutõr||e, -trice *dkt 1.* *v/m* (*di qcn*) globėjas -a; **2.** *v* (*difensore*) gynėjas -a; **i ~i dell'ordine** teisėsaugos pareigũnai; **3. v med** (*t.p. t. ortopedico*) (ortopėdinis) įtvaras; tũtorius.

tũtt||a *dkt m: mētercela t.* nėrtis iš kailio, stėngtis iš paskutiniũjũ; **le pensa ~e!** kõ nesugalvõja!; **dilla t.!** išklok viskà!; ikì gālo pasakỹk!

tuttalpiũ *prv 1.* (*nel caso peggiore*) blogiāusiu atveju; **2.** (*al massimo*) daugiũ daugiāusia.

tuttavia *prv* tačiaũ, vis dėltõ; (*ma*) bėt; **non dovrebbero esserci errori, t. è meglio controllare** neturėtũ bũti klaidũ, bėt vis dėltõ geriaũ patikrinti; **è venuto, t. troppo tardi** jìs atėjo, tačiaũ pėr vėlaĩ.

tũtt||o I, -a *bdv 1.* visas; **~a la famiglia** visà šeimà; **t. il giorno** visà diėnà; **~i i soldi** visi pinigai; **noi ~i** mēs visi; **~a quanta la notte** kiāurà nāktj; **~a Milano** visas Milānas; **ho fatto t. quello che potevo** padariaũ viskà / visà, kà galėjau; **ha mangiato ~a quanta la torta!** suvālgė pāts viėnas visà tõrtà!; **i bambini sono ~i a letto** vikaĩ visi lõvose; ♦ **di ~i i tipi** visõks *agg.*; **in ~i i modi** visaĩ; **con t. il cuore** visà širdimi; **la questione è ~a qui** klāusimas štai tõks; **con ~a la neve che c'è...** (*malgrado*) nepāisant viso sniėgo...; **2.** (*ogni*) kiekviėnas; kās; **t. le sere** kiekviėnà vākarà; kās vākaras; **3.: ~i e due** abũ; **~e e due** abi; **~i e tre** visi trỹs; **~e e tre** visos trỹs; **~i e due gli anni** abejais mėtais; **4.** (*rafforzativo*): **t. felice** švỹtintis džiaugsmũ; **t. pulito** švarũt švarutėlis; **t. solo** vienuĩ viėnas; **t. sudato** visas suprakaitāvęs; **t. il contrario** visiškai priešingai; **t. un livido** viėnos mėlynė; **t. intorno** visuĩ aplinkui; **ha t. l'interesse** (*a far qcs*) jām ir rūpi (*kq daryti*); **tremo ~a** visà drebũ; ♦ **a tutt'oggi** ikì šiõl; **in ~a fretta** paskubomis; **tutt'altro (che)** visaĩ nē; toli gražũ nē; **tutt'a un tratto** nei iš šiõ, nei iš tõ; **è tutt'uno** tai (viėnas ir) tās pāts; **sono tutt'orecchi** klausaiũ ausis ištėmpēs; **5. bdv** (*soltanto*): **è ~a colpa tua** tũ viėnas kaltas.

tũtt||o II, -a *įv 1.* visas; **il vino è rimasto t.** liko visas vỹnas; **una volta per ~e** kartà visiems

laikáms; galutinaí; *il film l'ho visto t.* filmą mačiaū iki gālo; **2.** (*ogni cosa*) vīskas; vīsa; *penso io a t.* aš vīskuo pasirūpinsiu; *so t.* vīską žinaū; *tiéniti t. quanto* pasilik sáu vīską; *non t. è perduto* nè vīskas pràrasta; *andrà t. bene* vīskas būs gerai; *tra noi è t. finito* tarp mūsų vīskas baigta; ♦ *in t.* iš viso; *in t. e per t.* vīsiškai; *più di t.* labiáusiai; *t. compreso* vīskas įskaičiuota; *t. sommato* apskritaí įmant; šiaíp; *t. a posto* vīskas gerai; tvarkà; *ecco t., questo è t.* štai tiek; *prima di t.* visų pirmà; *t. qui* tai tiek; iř tiek; *e non è t.* iř dár nè vīskas; tai dár nè vīsa; *t. sta (nel far qcs)* esmė (*ką daryti*); svarbiáusia; *ho visto di t.* esū vīsko mātės; *la bellezza non è t.* grōžis – nè vīskas; *tu sei t. per me* tù mán esi vīskas; *t. è bene quel che finisce bene* vīskas ge-

rai, kàs gerai baigiasi; *t.p.* ⇒ **tùtta**; **3.:** *dgs* ~i, ~e visi, vīsos; *di fronte a ~i* visų akivaizdoje; *ci saremo ~i* būsime visi; *hai deluso ~i* tù vīsų nuvylei; *è il migliore di ~i* jīs (iš) visų geriausias; ♦ *~i ~i* visi ligi vieno; *~i per uno e uno per ~i* visi už viena, vienas už visų.

tùtto III *dkt v (ppr. il t.)* vīskas; visumà; *formare un t.* sudaryti vīsumà; *spedirò il t. entro domani* vīską išsiųsiu iki rytójaus; ♦ *del t.* visái; vīsiškai; *tentare il t. per t.* statyti vīską aīt kōrtos.

tuttofare *dkt v/m nkt* visų galų méistras -ė.

tuttóra *prv* vis dár.

tutù *dkt v nkt* balerīnos (klóstyta) sijonėlis.

tv [ti'vu] *dkt m nkt* tēlikas.

twist [twist] *dkt v* tvīstas.

tzigàno, -a *bdv* ⇒ **zigàno**.

U

u [u] *dkt v/m nkt devynioliktoji italų kalbos abėcėlės raidė; u minuscola* mažoji „u“; *U maiuscola* didžioji „u“; *U di / come Ūdine* kaip „Ūdine“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); ♦ *a U U* pavėdalo / formos; *inversione a U* apsisukimas.

ubbia *dkt m* prietaringa baimė.

ubbidiente *bdv* paklusnūs; (*docile*) nuolankūs.

ubbidienza *dkt m* 1. paklusnumas; nuolankumas; 2. (*l'azione*) paklusimas; klausymas; ♦ *dir in u.* (*a qcs*) rėmiantis (*kuo*), pagal (*kq*).

ubbidire *vksm* [A] (-isc-) 1. (*a qc*) paklusti (*kam*); (*spec. a qcn*) (pa)klausyti (*ko*); *u. ai genitori* klausyti tėvų; *u. ad un ordine* paklusti įsakymui; vykdyti įsakymą; 2. (*rispondere*) reaguoti; *non u. ai comandi* būti ne(su)valdomam.

ubertosò, -a *bdv* (*di terreno*) trašūs, derlingas.

ubicatò, -a *bdv, dlv* esantis (*kur nors*).

ubicazione *dkt m* buvimo vietà; padėtis -iės.

ubiquità *dkt m* buvimas visuŗ vienu metu.

ubriacare *vksm* (-bria-) (*t.p. far u.*) (nu)girdyti; (*dare alla testa*) (ap)svaiginti (*ir prk*).

► **ubriacarsi** *sng* 1. prisigėrti, pasigėrti; nusigėrti; 2. (*essere abitualmente ubriaco*) girtauti.

ubriacatura *dkt m* prisigėrimas; apsvaigimas (*ir prk*); *prendersi un'u.* prisigėrti, nusigėrti; *smaltire l'u.* išsipagirioti.

ubriachèzza *dkt m* 1. girtumas; apsvaigimas; *in stato di u.* neblaivūs *agg.* išgėręs; 2. (*stato abituale*) girtavimas; girtuokliavimas.

ubriaco, -a 1. *bdv* girtas; išgėręs; prisigėręs; *mezzo u.* pūsgirtis; *u. fradicio* girtas kaip pėdas, negyvai prisigėręs; 2. *bdv fig* apsvaigęs; 3. *dkt v/m* girtuoklis -ė.

ubriacòne, -a *dkt v/m* girtuoklis -ė.

uccellagione *dkt m* paukščių gaudymas, paukščių medžioklė.

uccellièra *dkt m* paukščių naŗvas; voljèras.

uccellino *dkt v* *dimin* paukščiukas.

uccell||o *dkt v* 1. paukštis; *u. da preda, u. rapace* plėšrūs(is) paukštis; *zool u. lira* lyrauodėgis; *zool u. del paradiso* røjaus paukštis; *gli ~i vòlano verso sud* paukščiai skreĩda į pietus; ♦ *u. del malaugùrio* neláimės pránaŗas; *farsi uccel di bosco* diĩgti kaip į vandenį (*ppr. apie besislapanĩtį nuo teisėsaugos*); 2. *volg* piĩmpis.

uccid||ere* *vksm* 1. (nu)žudyti, užmuŗti; (*sparan-*

do) nuŗauti; (*col veleno*) nunuòdyti; *u. a sangue freddo* ŗaltakraũjiŗkai žudyti; *u. per soldi* žudyti dēl pinigų; 2. *fig* žudyti; (*rovinare*) prazudyti; *la nòia mi ~e* nuobodulys manē žudo; *questa vita lo ucciderà* ŗitoks gyvėnimas jĩ prazudys.

► **uccidersi** *sng* (*suicidarsi*) nusižudyti.

uccisione *dkt m* (nu)žudymas; užmuŗimas; (*omicidio*) žmogųžudystė.

ucciso, -a 1. *bdv, dlv* nužudytas; užmuŗtas; *bestiame u.* paskersti gyvuliaĩ *pl*; *t.p.* ⇒ **uccidere**; 2. *dkt v/m* nužudytasis -oji.

uccisóre *dkt v* žudytojas; (*assassino*) žudikas.

ucraino -a 1. *bdv* Ukrainos; ukrainiēčių; ukrainiētiŗkas; iš Ukrainos; 2. *dkt v/m* ukrainiētis -ė; 3. *dkt v* ukrainiēčių kalbà.

udibile *bdv* gĩrdimas.

udibilità *dkt m* girdimumas.

udièzza *dkt m* 1. (*incontro con autorità*) audieĩncija; *chiedere u.* praŗyti audieĩncijos; 2.: *dare u.* (*a qc*) iŗklausyti (*kq*); 3. *dir* teĩsmo pòsėdis; (*dibattito*) bylòs svarstymas; *u. a porte chiuse* uždaras teĩsmo pòsėdis.

ud||ire* *vksm* 1. girdėti; išgĩrsti; *ho ~ito un rumore* išgirdau triukŗmà; *sĩ ~i una voce* pasigĩrdo balŗas; 2. (*ascoltare*) iŗklausyti (*kq*); klausyti (*ko*); ♦ *u. le preghiere* (*esaudirle*) iŗklausyti maldàs; 3. (*venire a sapere*) girdėti; suzinòti; *hai ~ito la novità?* aŗ girdėjai naujienà?; ♦ *~ite ~ite!* dėmesio!; (*ma vedi!*) nàgi nàgi!

uditivo, -a *bdv* klausòs; girdėjimo.

udito *dkt v* klausà; *un u. fine* gerà klausà; *essere duro d'u.* prastaĩ girdėti, neprigirdėti.

uditóre, -trice *dkt v/m* klausytojas -a.

uditòrio *dkt v* auditòrija; klausytojai *pl*.

uff(a) *jst* fē! (*nekantraujant*); (*mamma mia!*) vajē!; *uff, che caldo!* vajē, kaip kárŗta!; *u., che nòia!* fē, kaip nuobodù!

ufficià||e I *bdv* 1. oficialùs; *conferma u.* oficialùs patvirtinimas; *documento u.* oficialùs(is) dokumentas; *secondo dati ~i* oficialiaĩs duomenimĩs; ♦ *in via u.* oficialiaĩ; *lingua u.* oficialioji kalbà; valstybinė kalbà; 2. (*formale*) oficialùs; formalùs; *cerimònia u.* oficiali ceremonija; *pranzo u.* oficialùs pietùs *pl*; *visita u.* (oficialùs(is))

vizitas; **rendere** u. oficialiai paskēlbt; **3. sport gara** u. oficialios rungtynēs pl.

ufficiāle II dkt v **1. mil** kariniņkas; **u. di rotta** štūrmanas; **2. (funzionario): u. di polizia** policijos pareigūnas; **u. giudiziario** (teismo) aīnstolis; **pūbblico** u. oficialūs asmuō; pareigūnas; **sport u. di gara** teisējas.

ufficiālī dkt m oficialūmas.

ufficiālizzāre vksm oficialiai pripažinti; (*rendere legale*) īfōrminti.

ufficiālmēnte prv oficialiai.

ufficiō dkt v **1. (impiego)** tarnyba; (*mansioni*) pāreigos pl; ♦ **difensore d'u.** valstybēs skīrtas advokātas; **segreto d'u.** tarnybīnē paslaptis; **procēdere d'u.** pradēti tyrīmā „ex officio“ (*savo iniciatyva*); **2. (di enti, aziende e sim.)** skīrius; biūras; (*agenzia*) tarnyba; (*sezione*) pōskyris; **u. adozioni (anagrafe, passaporti)** īvaikinimo (metrikācijas, pasū) skīrius; **u. cambi** valiūtos keityklā; **u. informazioni** informācijas biūras; **u. postale** pāštas; pāšto skīrius; **u. pūbblico** viešōji īstaiga; **u. stampa** spaudōs tarnyba; **articoli per u.** rāštinēs reīkmenys; **3. (i locali di lavoro)** biūras; īstaiga; (*singola stanza*) kabinētas; **l'u. del direttore** vedējo kabinētas; **4. (dovere)** pareigā; **l'u. di un cittadino** piliēcīo pareigā; **5.: per i buoni ~ci (di qcn)** pē (kieno) malōnē; **6. rel** āpeigos pl; pāmaldos pl; **u. fūnebre** lāidotuvių āpeigos.

ufficiōsamēnte prv neoficialiai.

ufficiōs||o, -a bdv neoficialūs; **fonti ~e** neoficiālūs šaltīnīai; ♦ **in via ~a** neoficialiai.

ufficio dkt v: **stor il Sant'U.** inkvizīcija.

ūfo I dkt v: ♦ **a u.** īš svetīmōs / kīto kišēnēs.

ūfo II dkt v nkt (*t.p. UFO*) neatpažintas skraīdantis objēktas (NSO).

ugēllo dkt v **tecn** purkštūkas; purkštūvo aīntgalis.

ūggia dkt m nykūs nuobodulys.

uggiolāre vksm [A] (ūg-) uīkšti.

uggiōso, -a bdv nīkiai nuobodūs.

ūgola dkt m **1. anat** liežuvēlis; **2. (gola)** gerklē; **3.: ♦ u. d'oro** nuostabūs / auksīnis balās.

ugrofinnīco, -a bdv ling finoūgrū.

uguagliānza dkt m **1. lygībē; l'u. davanti alla legge** lygībē priēš īstātmā; **l'u. dei cittadini (sociale)** piliēcīų (sociālīnē) lygībē; **2. (identità)** tapatūmas; vienodūmas; **3. (l'essere piano)** lygūmas; **4. geom, mat** lygībē; **mat segno di u.** lygībēs zēnklas.

uguagliāre vksm **1. (pareggiare)** (su)vienōdinti; (su)līginti (*ir prk*); **2. (qc in qcs)** prilīgti (*kam kuo*); būti lygiām; **3.: sport u. un record** pakartōti rekōrdā.

uguāl||e bdv **1. (non diverso)** līgus; vienōdas; (*tale e quale*) tōks pāt(s) masc, tokīa patī femm; (*stesso*) tās pāts masc, tā patī femm; (*di un unico tipo*) vienōks -ia; **in parti ~i** lygiomīs dalīmīs; **due ragazzi ~i d'età** dū vienōdo āmžiaus vaikinai; **~i diritti** līgios teisēs; **~i possibilità** vienōdos galīmībēs; **scarpe ~i alle mie** bātai tokīē pāts kāīp māno; **sono due colori quasi ~i** tāī dvī bevēik vienōdos spalvos; **2. bdv (che è sempre lo stesso)** vienōdas; tōks pāt(s) masc, tokīa patī femm; **la legge è u. per tutti** īstātmāi yrā visiems vienōdi; **il prezzo è rimasto u.** kāina līko tokīa patī; **kaip dkt v per me è u.** mān tās pāts; mān vīs vīen; **kaip dkt v che tu venga o no è u.** jōkio skīrtumo, atēisi āf nē; **3. bdv (uniforme)** vienōdas; tolīgus; (*regolare*) reguliārūs; (*costante*) pastovūs; **u. distribuzione del peso** tolīgus svōrio paskīrstymas; **una voce sempre u.** monotōnīškas balās; **4. bdv (piano)** līgus; **superficie u.** līgus pavīršius; **5. bdv geom, mat** līgus; **tre per due è u. a sei** dūkart trīs līgu šešēms; **geom triāngoli ~i** līgūs trikampiāi; **6. dkt v: senza ~i** nepriļgstamas agg; **non avere ~i** neturēti sāu lygių; **7. dkt v nkt mat (segno “=”) lygībēs zēnklas; 8. prv** vienōdai; **sono belli u.** jīē vienōdai grāžūs; **sono vestite u.** jōs vienōdai apsireņģusios.

ugualmēnte prv **1. vienōdai; dividere u.** skīrstyti pō līgīai; **questi fattori sono u. importanti** šīē veiksnīai yrā vienōdai svarbūs; **2. (malgrado tutto)** vīs tīek; **i miei non vogliono, ma io andrō u.** tėvaī nenōri, ō āš vis tīek eīsiu.

uh [u] jst ūī!; ūī!; ūī!; **uh, come piove!** ūī, kād līja!

uhi [ui] jst ūī!; ākl!; āch!

uhm [um] jst hm, mm, mhm.

ūlcera dkt m med opā; (*come patologia*) opālīgē; **u. (gastrica)** skraīdžio opā.

ulcerāre vksm [A] (ūl-) med (īš)opēti.

ulivēto dkt v alīvmedzių sōdas.

ulivo dkt v alyvā; **bot** alīvmedis.

ūlna dkt m anat alkūnkaulis.

ulteriōr||e bdv (*successivo*) tolēsnsis; paskēsnsis; (*supplementare*) papīldomas; (*ripetuto*) pakartōtinis; **rivōlgersi (a qcn) per ~i informazioni** kreīptis (ī kq) (dēl) papīldomas informācijas; **sono necessariē ~i anālisi** reikalīngi tolesnī / papīldomi tyrīmai; ♦ **fino a u. avviso** īkī ātskiro pranešimo.

ulteriōrmēnte prv **1. (di più)** (dār) labīaū; **2. (oltre)** toliāū; **3. (più tardi)** paskīaū; vēliāū.

ūlīma dkt m fam: **hai sentito l'ū. di mio fratello?** girdējai, kā māno brōlis īskrētē (/ pasākē / padārē)?; **questa è l'ū. che mi fa!** dabār tāī jāū

viskas (*pripildė kantrybės taure*); *la sai l'ù?* žina / girdėjai paskutinę naujieną?; (*di barzelletta*) girdėjai naująsias anekdotą?

ultimamente *prv* pastaruoju metu; (*poco tempo fa*) neseniai; (*in questi giorni*) šiomis dienomis.

ultimare *vksm* (ùl-) pabaigti, (už)baigti.

ultimatum *dkt v nkt* ultimatumas (*ir prk*).

ultimazione *dkt m* (už)baigimas.

ultimissime *dkt m dgs: le u. (notizie)* paskutinės žinios / naujienos, naujausios žinios.

ultim||o, -a *bdv 1. (nello spazio)* paskutinis; (*il più lontano*) tolimiausias; (*finale*) galinis; (*il più in alto*) viršutinis; (*il più in basso*) apatinis; *le ~e file* paskutinės eilės; *l'ù. piano* paskutinis (/ viršutinis) aukštas; *l'ù. ripiano* paskutinė (/ apatinė) lentyna; (*tutti, dal primo all'ù., tutti fino all'ù.* visi ligi vieno; ♦ *kaip dkt v quest'ù.* pastarasis; *essere l'~a ruota del carro* būti tuščia vieta („būti paskutiniu vežimo ratu“); **2. (nel tempo)** paskutinis; (*definitivo*) galutinis; (*il più recente*) naujausias; (*scorso*) praeitas; pastarasis; (*precedente*) ankstesnis; *l'u. giorno del mese* paskutinė mėnesio diena; *l'~a guerra* paskutinis karas; *l'~a moda* paskutinė moda; *le ~e notizie* paskutinės žinios / naujienos; *la mia ~a offerta* mano galutinis pasiūlymas; *l'~a puntata* paskutinė sėrija; *all'ù. momento* paskutinę akimirką; *lo dico per l'~a volta* sakau paskutinį kartą; *fig è l'~a cosa che farei* nė už ką to nedarýčiau; *fig era l'~a cosa da dire* kaip tik to labiausiai nereikėjo pasakyti; ♦ *flk ride bene chi ride ù.* tās juòksis, kās juòksis paskutinis; **3. (ulteriore)** dār vienas; *serve un'~a firma qua* dār čia reikia pasirašyti; dār vienas parašas čia; **4. fig (estremo)** kraštutinis; **5. fig (somm)** aukščiausias; **6. fig (infimo)** prasciausias; (*il meno importante*) paskutinis; *l'~a delle mie preoccupazioni* paskutinis mano rūpestis; *di ~a categoria* prasciausios rūšies; ♦ *non ù.* ypač; **7. kaip dkt v/m: l'ù. dell'anno** paskutinė metų diena; *l'ù. della famiglia* jauniausias šeimojė; *l'ù. in classifica* paskutinę vietą užimantis spòrtininkas (/ žaidėjas *ir pan.*); *gli ~i saranno i primi* paskutinieji būs pirmi; *fig è l'ù. a cui chiederai un consiglio* j jį paskutinį kreipčiausi patarimo; ♦ *da ù., in ù., per ù.* galiausiai; paskiausiai; *fino all'ù.* iki paskutinio.

ultrà *dkt v/m nkt 1. polit* ekstremistas -ė; **2. sport** aistringas -a sirgalius -ė (*ppr. linkes į chuliganizmą*).

ultra- priešdėlis: sudurtinių žodžių pirmasis dėmuo, reiškiantis buvimą už ko nors ribų, saiko viršijimą, pvz., ultrasuono, ultraterreno; taip

pat vartojamas aukščiausiajam nesantyciniam laipsniui padaryti, ypač šnekamojoje kalboje, pvz., ultrapiatto.

ultramoderno, -a *bdv* ultramodernūs.

ultras *dkt v/m nkt* ⇒ **ultrà 2.**

ultrasònico, -a *bdv* ultragarsinis.

ultrasuòno *dkt v fis* ultragařsas.

ultraterreno, -a *bdv* pomirtinis.

ultraviolètt||o, -a *bdv fis* ultravioletinis; *raggi ~i* ultravioletiniai spinduliai.

ululàre *vksm* [A] (ù-) kaukti (*ir prk*), staugti; (*solo una volta*) sukaukti, sustaugti; (*di continuo*) stūgauti.

ululàto *dkt v* kaukimas, staugimas; kauksmas.

umanamente *prv 1. (nei limiti umani)* žmogiškai; *fare (tutto) quanto u. possibile* padaryti viską, kās žmogiškai / žmogui įmānoma; **2. (con umanità)** žmoniškai, humaniškai.

umanesimo *dkt v filos, lett* humanizmas.

umanista *dkt v/m* humanistas -ė.

umanisti||co, -a *bdv 1. (di studi e sim.)* humanitarinis; *scienze ~che* humanitariniai mòkslai; **2. (dell'umanesimo)** humanistinis.

umanità *dkt m nkt 1. (il genere umano)* žmonijà; **2. (la natura umana)** žmogaūs prigimtis -iės; žmogiškumas; **3. (bontà e sim.)** žmoniškumas, humaniškumas; (*pietà*) gailestingumas.

umanitàr||io, -a *bdv* humanitarinis; *aiuti ~i* humanitarinė pagálba sg.

umanizzare *vksm* (su)žmoginti, humanizuoti.

umàn||o, -a *bdv 1. (dell'uomo)* žmogaūs; (*degli uomini*) žmonių; *il corpo u.* žmogaūs kūnas; *le debolezze ~e* žmonių silpnybės; *rapporti ~i* žmonių santykiai; **2. (proprio dell'uomo)** žmogiškas; *le debolezze ~e* žmogiškos silpnybės; *diritti ~i* žmogaūs teisės; *errare è u.* klýsti yrà žmogiška; ♦ *essere u.* žmogus; *esseri ~i* žmónės; žmonijà sg; *le scienze ~e* humanitariniai mòkslai; **3. (buono e sim.)** žmoniškas, humaniškas; (*pietoso*) gailestingas; **4. kaip dkt v pl gli ~i** žmónės; žmonijà sg; **5. kaip dkt v taĩ,** kās žmogiška.

ùmbro, -a 1. bdv Ûmbrijos (sritiės); **2. dkt v/m** Ûmbrijos (sritiės) gyvėntojas -a, umbriėtis -ė.

umettàre *vksm (-mèt-)* (pa)vilgyti.

umidiccio, -a *bdv* apýšlapis; nemaloniaĩ šlāpias.

umidificatóre *dkt v* (óro) drėkintuvas.

umidità *dkt m 1. drėgmė; maccie di u.* drėgmės žymės; **2. (l'essere umido)** drėgnumas.

ùmid||o, -a 1. bdv drėgnas; (*inumidito*) padrėkintas; *panni ~i* drėgnĩ skalbiniai; *straccio ù.* padrėkintas skūduras; *diventare ù.* (su)drėkti; **2. bdv (del tempo e sim.)** drėgnas; *clima ù.*

drėgnas klimatas; **3.** *dkt v (umidità)* drėgmė; **4.** *dkt v gastr: in ù.* virtas agg padažė.

umil||e bdv 1. (*di qcn, modesto*) kuklūs; neišdidūs; **2.** (*di qcn, sottomesso*) nuolankūs; (*obbediente*) paklusnūs; (*che si umilia*) nusižėminęs; **ù.** *servitore* nuolankūs tašnas; **3.** (*di qcs, modesto*) kuklūs; (*semplice*) paprastas; **4.** (*non nobile*) nekilmingas; **~i natali** žemà / prastà kilmė; **5.** (*misero*) skurdūs; (*dimesso*) kuklūs; (*povero*) varģanas; **un ù.** *cappottino* skurdūs paltukas; **un lavoro ù.** jùodas dárbas (*žemī-namas, mažai įvertinamas*); **6.** *kaip dkt v dgs: gli ~i* prastuomenė sg, paprastī žmónės.

umiliante bdv žėminantis.

umiliare vksm (-mi-) (pa)žėminti.

► **umiliarsi sngr** nusižėminti, žėmintis.

umiliazion||e dkt m 1. (*di sé*) nusižėminimas; **2.** (*di dkt m*) (pa)žėminimas; **subire ~i** patirti pažėminimų; **che u.!** kóks pažėminimas!

umilmėnte prv 1. (*con sottomissione*) nuolankiaĩ; **2.** (*miseramente*) skuřdžiaĩ.

umiltà dkt m 1. (*modestia*) kuklumas; **2.** (*sottomissione*) nuolankumas; (*obbedienza*) paklusnumas; **3.** (*di origini e sim.*) nekilmingumas; **4.** (*povertà*) skurdumas; prastumas.

umorale bdv (nepastoviõs) nuotaikos; **persona u.** nuotaikos žmogus.

umór||e dkt v 1. *biol, bot* skýstis (*esantis gyvui*ose); **2.** (*disposizione d'animo*) nuotaika, ūpas; nusiteikimas; **secondo l'u.** pagal nuotaiką; **èssere di buon (cattivo, ottimo) u.** bŭti gerõs (blogõs, puikiõs) nuotaikos; **conoscere gli ~i del pubblico** žinõti, kaĩp pŭblika nusiteikusi; žinõti, kõ tikisi pŭblika; **sollevare l'u.** pakėlti nuotaiką; **non sono dell'u. giusto** neturiũ tam nuotaikos.

umorismo dkt v hũmoras; **senso dell'u.** hũmoro jaũsmas; **fare dell'u.** laĩdyti sãmojus.

umorista dkt v/m humoristas -ė.

umoristico, -a bdv humoristinis; (*ridicolo*) juokingas; (*comico*) kõmiškas.

un 1. *artk v ppr. neverčiamas: un amico* draũgas, vienas draũgas; **un anno** mėtai *pl*, vien(er)ĩ mėtai; **un negòzio** parduotŭvė, vienà parduotŭvė; **un giorno e mezzo** pusantrõs dienõs; **è un bravo ragazzo** jis – gėras berniũkas; **hanno rubato un Picasso** pavogtas Pikãso pavėikslas; ♦ **un po'** trũputĩ; **2.** *artk v (enfatico, un simile)* tóks -ià; kóks -ià; **ha un giardino!** tókĩ sõdą tũri!; **ho visto un incidente!** kókią avãriją mačiaũ!; **3.** *artk v (jeina į laiko aplinkybes): un giorno* vieną diėną; kadã nórš; **un tempo** kadãise; seniaĩ; **4.** *artk v (circa, con numerali): un*

mezzo chilo apiė pŭsė kilogrãmo, kókią pŭsė kilogrãmo; **un due ore** apiė dvi vãlandas, kókios dvi vãlandos; **5.** *artk v: ♦ un qualche* kažkóks -ia; **6.** *įv v: l'un l'altro* vienas kitas; tarpŭsavyje; **7.** *sktv* ⇒ **ùno 1., 2.**

un' artk m, įv, sktv ⇒ **ùna.**

ùn||a, un' 1. *artk m ppr. neverčiamas: ù. barca* vãltis, vienà vãltis; **ù. camicia** marškiniaĩ *pl*, vien(er)ĩ marškiniaĩ; **ù. pianta** áugalas, vienas áugalas; **un'idea** mintis, vienà mintis; **un'ora e mezzo** pusantrõs valandõs; **ù. Roma semideserta** pŭstuštė Romà; **è ù. bella ragazza** jĩ – graži merginà; **è passata ù. Ferrari** pravažiãvo Ferrãris; **2.** *artk m (enfatico, una simile)* tóks -ià; kóks -ià; **ha ù. casa!** tókĩ nãmą tũri!; **ho mangiato ù. pizza!** kókią pičą suvãlgiaũ!; **3.** *artk m (jeina į laiko aplinkybes): ù. domenica* vieną sekmãdienį; **ù. volta** vieną kařtą; seniaĩ; **4.** *artk m (circa, con numerali): ù. mezz'ora* apiė pŭsė valandõs, kókią pŭsė valandõs; **5.** *artk m: ♦ ù. qualche* kažkóks -ia; **6.** *įv m (una persona): ù. di voi* vienà iš jŭsų; **è venuta ù.** atėjo vienà merginà (/ moteriškė *ir pan.*); **le ~e... le altre** vienos... kitos; **quando ù. fa un figlio, la vita cambia** kaĩ susilãukei vaĩko, gyvėnimas pasikeičia; **7.** *įv m (una cosa qualunque)* vienas -à; **ù. di queste sere** kókį vãkarą, vieną vãkarą; **dammene ù.** dúok mán vieną; ♦ **ù. qualunque** bėt kurĩ; **per dirne ù.** čià tik kaĩp pãvyzdĩ; **8.** *įv m (una storia e sim.): te ne racconto ù.* táu papãsakosiu (vieną istõriją); **ne ha fatta ù. delle sue** vėl prisidĩrbo; **non me ne va mai bene ù.** mán niekadà nesĩseka; **me n'è capitata ù.!** kàs mán nutiko!; **9.** *įv m (ciascuna): dieci euro l'ù.* põ dėšimt eũrų; **10.** *įv m: ù. sì ù. no, ù. su due* kàs antrà; **11.** *ù. e l'altra* abi; iř tà, iř tà; **né l' ù. né l'altra** nei vienà, nei kità; nei tà, nei tà; **delle due l'ù.** arbà tà, arbà tà; **11.** *dkt m: l' ù.* pirmà valandà; **all'ù.** pirmą vãlandą; **12.** *sktv, bdv m (alcuna)* jóks -ià, nė vienas -à; **non c'è ù. nuvola** (nėrà) nė vieno debesėlio; **13.** *sktv* ⇒ **ùno 1.**

unànim||e bdv vienbãlsis; vienĩngas; **voto u.** vienĩngas balsãvimas; **i medici sono ~i nel dire che...** gýdytojai vienbãlsiai sutĩnka, kãd...

unanímėnte prv vienbãlsiai; sutartinai.

unanímità dkt m nkt vienbãlsiskũmas; vienĩngumas; **all'u.** vienbãlsiai.

uncinàt||o, -a bdv: croce ~a svãstika; **paréntesi ~e** kampũoti skliaũstai.

uncinétto dkt v vãšėlis; **lavoro all'u.** nėrinỹs (vãšėliu); **lavorare all'u.** nėrti vãšeliũ.

uncino dkt v kablỹs; kabliũkas; vãšas; ♦ **a u.** ūžleĩktas agg.

undicenne *dkt v/m* vienuolik(a)mētis -ē.

undicésimo, -a **1.** *sktv* vienuoliktas; *l'u. século* vienuoliktais; *ámzius*; *Pio XI* Pijus XI (*vienuoliktasis*); **2.** *dkt v* vienuoliktoji dalis -iēs *femm.*

undici *sktv nkt* 1. vienuolika; **ù. anni** vienuolika mētū; **2.**: *dgs le ù.* vienuolika valandā *sg*, vienuolika *sg* (valandū); **il treno delle ù.** vienuoliktos valandās traukinys; **3.**: *l'ù. (settembre)* (rugsėjo) vienuoliktoji (dienā); **4.** *kaip dkt v (l'I)* vienuolika; **5.** *kaip dkt v nkt sport* vienuolikē.

ungere* *vksm* **1.** (pa)tēpti; ištēpti; **ù. di grasso i cārdini** ištēpti vyriūs tēpalu; ♦ *fig ù. le ruote* patēpti; **2.** (*sporcando*) (su)tēpti; tepliōti.

► **un||gersi** *sng* **1.** (*sporcarsi di qcs*) susitēpti (*kuo*), tēptis; *mi sono ~to i pantaloni* susitēpiau kēlnes; **2.**: **ù. di crema** pasitēpti kremū.

ungherēs||e **1.** *bdv* Veņgrijos, veņgrū; veņgriškas; iš Veņgrijos; *danze ~i* veņgrū šokiāi; **2.** *dkt v/m* veņgras -ē; **3.** *dkt v* veņgrū kalbā.

unghi||a *dkt m* **1.** nāgas; (*la parte sotto*) panagē; ~e *lunghe* ilgī nagaī; *fig* ilgī piřštai; ~e *sporche* neřvārios pānagēs; *mettere lo smalto sulle ~e* nu(si)lakūoti nagūs; *mangiarsi (tagliarsi) le ~e* kramtýti (nusiķarpýti) nagūs; ♦ *con le ~e e con i denti* nagaīs iř dantimīs; *mostrare le ~e* nagūs parōdyti; *pagare sull'ù.* atsiskaitýti iš kařto iř grynaīs; **2.** (*minima quantità*) trupučīukas.

unghiāta *dkt m* jdrēskīmas; (*segno*) nāgo žymē.

unguēnto *dkt v* (gýdomasis) tēpalas.

ungulāto, -a *bdv zool* kanōpinis.

unicamēnte *prv* tiktāi; vien tīk.

unicellulāre *bdv biol* vienlāstis.

unic||o, -a *bdv* **1.** *bdv* vieniņtelis; (*isolato, a sé*) paviēnis; *solo e ù.* vienas iř vieniņtelis; *l'~a soluzione* vieniņtelē išeitis; *sono stato malato un'~a volta* vieniņtelī kařtā tesirgaū; *si tratta di casi ~i* tāi paviēniai ātvejai; *dir testo ù. (tam tikros srities)* tēisēs sāvadas; *teatr atto ù.* viēno veīkřmo dramā; ♦ *un conto ù.* vienā sāsķaitā; *figlio ù.* vientuftis sūnūs; *senso ù.* vienpūsis eīřmas; *più ù. che raro* unikalūs; **2.** *bdv (comune)* beīdras; *econ mercato ù.* bendrōji rinkā; **3.** *bdv (singolo)* (tīķ) viēnas; *corsia ~a* vienā jūosta; *ferrovia a binārio ù.* vienabēģis geležīnkelis; **4.** *bdv (senza pari)* unikalūs; iššķirtīnis; *in modo ù.* unikālīāi; *è di una bellezza ~a* jī iššķirtīnio grōžio; ♦ *ù. nel suo genere* nepriļģstamas; *sei ù.!* tū nepamaīnomas!; **5.** *dkt v/m* vieniņtelis žmogūs (/ dāīktas *ir pan.*); *sei l'ù. che non è venuto* tū vieniņtelis neatējaī, tīķ tū neatējaī; ♦ *un ù. (nel suo genere)* ūnikumas;

6. *dkt m: l'~a (la sola soluzione)* vieniņtelē išeitis; (*il solo modo*) vieniņtelis būdas.

unicòrno *dkt v* mit viēnarāģis.

unifamiliāre *bdv* individualūs (*skirtas, priklausantis vienai šeimai*); *villetta u.* individualūs nāmas; kotēdžas.

unificāre *vksm (-nī-)* **1.** (*unire*) (su)viēnyti; sujūngti; **2.** (*uniformare*) unifikuoti; (su)vienōdinti.

► **unificārsi** *sng* susivīēnyti; susijūngti.

unificaziōne *dkt m* su(si)viēnijimas.

uniformāre *vksm (-fór-)* **1.** (su)vienōdinti; (*paraggiare*) išļģinti; **2.** (*conformare*) standartizūoti; (*adeguare a qc*) sudērinti (*su kuo*).

► **uniformārsi** *sng* (*a qcs*) **1.** (*adeguarsi*) prisitāīkyti (*prie ko*); **2.** (*attenersi*) laikýtis (*ko*).

unifórm||e **I** *bdv* **1.** (*regolare*) tolyģūs, tolyģus; *distribuzione u.* tolyģūs pa(si)šķirstymas; **2.** (*uguale*) vienōdas; (*omogeneo*) vientīřas; *criteri ~i* vienōdi kriterijai; *in modo u.* vienōdai; *rendere u.* (su)vienōdinti; *fig vita u.* monotōniřkas gyvēnīmas; **3.** (*piano*) lģģus; **4.** *fis: moto u.* toļģīnis judējīmas.

unifórme **II** *dkt m* unifōrma; mundūras; *in u.* unifōrmuotas agģ; *alta u.* parādinē unifōrma; *essere in u.* dēvēti unifōrmā.

uniformemēnte *prv* **1.** toļģīai; **2.** vienōdai.

uniformitā *dkt m* **1.** tolyģūmas; **2.** vienodūmas.

unigénito, -a *bdv: rel figlio u.* vienātinis sūnūs.

unilaterāle *bdv* **1.** viēnāšālīřkas; viēnāšālis; *decisione u.* viēnāšālīřkas sprendīmas; *dir atto u.* viēnāšālis āktas; **2.** *fig* šālīřkas, vienpūsiřkas; *giudizio u.* šālīřkas pōziūris.

uninomināle *bdv: collégio u.* vienmandātē apýgarda; *sistema u.* vienmandātē sistēmā.

uniōne *dkt m* **1.** (*l'unire*) (su)jūngīmas; (*l'unirsi*) susijūngīmas; (*di qcs a qc*) prijūngīmas; *l'u. di due cavi* dviejū laidū sujūngīmas; **2.** (*il combinare*) (su)dērinīmas; (*combinazione*) derinys; **3.** *fig (senso di unità)* vienýbē; (*accordo tra qcn*) sutarīmas; ♦ *flk l'u. fa la forza* vienýbē – galýbē; **4.** *fig (l'associarsi)* susivīēnijīmas; **5.**: *u. coniugale* sāntuoka; *u. di fatto* nesantuoķinē sājunga, fāķtinē sāntuoka; **6.** (*alleanza*) sājunga; ūnija; (*associazione*) asociācija; *u. dei consumatori* vartōtoju asociācija; *u. doganale (monetaria)* muītu (piniginē) sājunga; *l'U. Europea* Eurōpos Sājunga; *polit u. personale* personālīnē ūnija; *stor l'U. Sovietica* Soviētu Sājunga.

un||ire *vksm (-isc-)* **1.** (su)jūngti; (*avvicinando*) sudēti (kartū); sudūrti; (*cucendo*) susiūti; (*incollando*) sukļģuoti; (*legando*) suriři; (*saldando*) suvīrinti; (*con punti, graffette*) susēģti;

(*collegare a qcs*) prijūngti (*prie ko*); **u. i capi di una corda** sujūngti viřvės galūs; **u. due tåvoli** sustūmti dū stalūs; **2. (allegare)** pridėti; prisėgti; **u. il curriculum alla domanda** pridėti gyvėnimo aprašymą priė paraiškōs; **3. (mescolare)** (su)maišyti; **u. uova alla farina** įmūšti kiaušinius į miltus; **4. (combinare)** (su)dėrinti; **u. dei colori** dėrinti spalvās; **u. l'utile al dilettevole** sudėrinti pāreigā sū malonumū; **~isce bellezza e intelligenza** jį ir graži, ir protinga; **5. fig (legare)** siėti; (*per qcs in comune*) viėnyti; (*con un vincolo legale*) (su)saisyti; **li ~isce un grande affetto** juōs sieja stiprūs prieraišūmas; **ci ~isce la passione per il calcio** mūs viėnija aistrā fūtbolui; **♦ u. in matrimōnio** (su)tuōkti; **6. fig (associare)** (su)jūngti; (su)viėnyti; **u. le forze** sujūngti jėgās; **u. il pōpolo** suviėnyti taūtā. **► uni||rsi sngr 1.** jūngtis, susijūngti; **2. (a qcn, a un gruppo e sim.)** prisijūngti (*prie ko*), prisidėti; (*entrare a far parte*) įsijūngti (*į kq*); **~sciti a noi** prisijūnk priė mūs; **3. (fondersi)** susilietti; **4.: ♦ u. in matrimōnio** susituōkti, tuōktis; **5. fig (associarsi)** viėnytis, susiviėnyti; jūngtis, susijūngti; **u. contro il nemico** susiviėnyti / viėnytis priėš priešā.

unisex bdv abių lyčių asmenims (*ppr. apie draubūžį*); ir vīrams, ir mōterims.

unisono dkt v mus unisōnas; **all'u.** unisonū; fig sutartinai; dařniai.

unit||à dkt m nkt **1.** (*l'essere singolo, unico*) viėnūmas; viėnōvė; **2. (l'essere unito)** viėnybė; viėningūmas; (*coesione*) vientisūmas; **l'u. della famiglia** šeimōs viėningūmas; **l'u. di teoria e prātica** teorijos ir prāktikos viėnybė; **il romanzo manca di u.** romānui trūksta vientisūmo; **3. (concordia)** sutarimas; viėnybė; (*armonia*) dermė; (*comunanza*) bendrūmas; **u. di vedute** pažiūrų viėnybė; **4. (unione politica)** viėnybė; (*unificazione*) su(s)viėnijimas; **l'u. d'Itālia** Itālijos su(s)viėnijimas; **5. (elemento singolo)** viėnetas; **mat decine e ~à** dėšimtys ir viėnetai; **ridurre il personale di alcune ~à** sumāžinti personālā keliais etātais; **6.: u. di misura** matavimo viėnetas, mātas; **u. monetāria** piniginis viėnetas; **7. (t.p. u. didattica)** pamokā; **8. (reparto)** skýrius; padalinys; (*servizio*) tarnyba; punktas; **u. di rianimazione** reanimācijas skýrius; **♦ u. di crisi** krizių valdymo cėntras (/ grūpė); **9. (gruppo di persone)** grūpė; (*squadra*) komāda; **10. inf: u. di lettura, u. disco** diskas, disko įtaisas; skaitlys; **u. centrale** centrinis procėsorius; **u. periferica** išorinis įrenginys; **11. mil** dalinys; dalis -iės; junginys.

unitamėnte prv (*a qcs*) kartū (*su kuo*).

unità||rio, -a bdv **1.** (*dell'unità e sim.*) viėneto; viėnetinis; **prezzo u.** viėneto kaina; **tariffa ~ria** viėnetinis tarifas; **2. (organico e sim.)** viėntisas; suviėnytas; **un complesso u.** viėntisas komplėksas; **stile u.** viėntisas / darnūs stilius; **3. (concorde)** viėningas; (*comune*) beįdras; **politica ~ria** viėninga politika.

unit||o, -a bdv **1.: a / in tinta ~a** vien(a) spalvis agg, viėnōs spalvōs; **2. fig (solidale)** viėningas; **una famiglia molto ~a** labai viėninga šeimā; **3.: le Nazioni Unite** Jungtinės Taūtos; **il Regno U.** Jungtinė Karalystė; **gli Stati Uniti d'América** Jungtinės Amėrikos Valstijos; **4. kaip dlv** sujūngtas; **a piedi ~i** abiēm kōjomis, suglaustomis kōjomis; **restare ~i** nesiskirstyti; likti kartū; **t.p ⇒ unire.**

universāl||e bdv **1.** (*dell'universo, della natura*) visuotinis; **leggi ~i** visuotiniai dėsniai; **2. (totale e sim.)** visuotinis, universalūs; (*mondiale*) pasaulio; pasaulinis; **letteratura u.** pasaulinė literatūra; **stōria u.** visuotinė istōrija; **♦ donatore u.** universalūs dōnoras (*galintis duoti kraują visoms kitoms kraujo grūpėms*); **3. (adatto a tutto)** universalūs; **pinze ~i** universāliosios rėplės; **4.: un gėnio u.** visa āpimantis gėnijas; **5. kaip dkt v dgs filas: gli ~i** universālijos.

universalitā dkt m visuotinūmas, universalūmas.

universalizzāre vksm (su)visuotinti.

universalmėnte prv visuotinai, universaliai.

universitā dkt m nkt **1.** universitėtas; **l'U. (degli studi) di Bologna** Bolōnijos universitėtas; **finire (frequentare) l'u.** baigti (lankyti) universitėtā; **isciversi all'u.** įstōti į universitėtā; **studiare all'u.** studijuoti universitėtė; **2. (l'edificio)** universitėtas, universitėto pāstatas.

universitār||o, -a **1. bdv** universitėto; universitėtinis; **cittā (mensa) ~a** universitėto miestėlis (valgyklā); **clinica ~a** universitėtinė ligōninė; **istruzione ~a** universitėtinis išsilāvinimas; **professore (studente) u.** universitėto profėsorius (studeñtas); **♦ istituto u.** aukštōji mokyklā; **2. dkt v/m (studente)** (universitėto) studeñtas -ė; **3. dkt v/m (docente)** (universitėto) dėstytojas; profėsorius.

universo dkt v **1.** visatā; (*lo spazio*) kōsmosas; (*il creato*) pasaulis; **2. fig** pasaulis.

univocamėnte prv vienareikšmiškai.

univocitā dkt m vienareikšmiškūmas.

univoco, -a bdv vienareikšmiškas; vienareikšmis.

un||o, -a **1. sktv v/m** viėnas -ā; **ū. solo** tik viėnas; **ū. su mille** viėnas iš tūkstančio; **ū. e mezzo** puosāntro masc; **l'ū. per cento** viėnas procėntas;

~a birra, per favore prašau (vieną) alaūs; *due più ù. fa tre* dū plius vienas yrà trys; *sport ù. a zero* vienas nūlis; *sport Fòrmula Ù. / 1 Fòrmulė* 1 (vienas); ♦ *ù. o due* keli agg, vienas kitas agg; kėletas (ko); (a) *ù. a ù., ù. alla volta* pō viena; *nùmero ù.* (il migliore, il più importante) nūmeris vienas; *è tutt'ù.* tai (yrà) vienas ir tās pāt; *tutti per ù. e ù. per tutti* visi ūž viena, vienas ūž visūs; 2. *sktv, bdv v/m (alcuno; t.p. ù. solo)* jōks -ià, nē vienas -à; *nell'esercizio non c'è ù. sbaglio* pratimē nē vienōs klaidōs; 3. *sktv v/m (primo)* pīrmas -à; *pàgina ù.* pīrmas pūslapis; *l'ù. mággio* gegužės pirmà dienà, gegužės pirmoji; *àbitò all'ù.* gyvenū pirmamē (gatvės) namē; *fam è nato nell'ù.* (2001 e sim.) jis gimęs pirmaisiais mėtais; 4. *dkt v vienas; (il segno)* vienetas; *contare da ù. a dieci* skaičiuoti nuō vieno iki dēšimt; 5. *dkt v (il voto)* vienetas; vienetūkas *fam*; 7. *artk v ppr. neverčiamas; ù. spēcchio* vėidrodis; *ù. stato* valstybė *femm; ù. stupendo* viàggio nuostabi kelionė; *ù. Žālgiris sottotono* prastōs fōrmos Žālgiris; *è ù. psicologo molto bravo* jis – labai gėras psicholōgas; 8. *artk v (enfatico, uno simile)* tōks -ià; kōks -ià; *deve sopportare ù. stress!* tōkį / kōkį strėsą tūri pakėlti!; 9. *artk v (jeina į laiko aplinkybes); ù. scorso sabato* viena (praėjusi) šeštadienį; *ù. di questi giorni* viena iš šių dienų; 10. *iv v (una persona); ù. di noi* vienas iš mūsų; *c'è ù. che ti vuole* (kažkās) tavės iėško; pās tavē žmogūs; *gli ~i... gli altri* vienī... kitī; *è ù. che parla poco* jis (iš tų, kuriē) mažai kalba; jis tylūs žmogūs; *quando ù. perde l'onore, ha perso tutto* kai netenki garbės, netenki visko; *se ù. chiede, bisogna rispòndere* jei klàusia / klàusiama, reikia (ir) atsakýti; 11. *iv v (una cosa, qualcosa)* vienas -à; *ù. dopo l'altro* vienas pō kito; *dàmmene ù.* dúok mán viena; ♦ *ù. qualunque* bēt kurīs; *due al prezzo di ù.* dū ūž vieno káiną; 12. *iv v (ognuno); dieci euro l'ù.* pō dēšimt eūrų; ♦ *per ù.* kiekvienám (po kiek); *paghiamo metà per ù.* mókame pō lýgiai / perpūs; 13. *iv v: l'ù. e l'altro* abū; ir tās, ir tās; *nē l'ù. e l'altro* nė vienas, nė kitas; nė tās, nė tās; *ù. sì ù. no, ù. su due* kās antras; *t.p. ⇒ unā, un'.*

uno-dùe *dkt v nkt sport* dū (greiti) smūgiai *pl* (iš cilės) (*ir prk*).

unt||o I, -a *bdv* 1. sūteptas; susitėpęs; (*di olio*) tepaluotas; (*di grasso*) taukuotas; riebaluotas; *capelli ~i* susiriebalavę / riebaluoti plaukai; ♦ *ù. e bisunto* prisigėręs riebalų; suskrėtęs; 2. *kaip dkt v rel: l'ù. del Signore* Viėspaties patėptasis.

unto II *dkt v (grasso)* taukai *pl*, riebalai *pl*; *màncchia di ù.* riebaluota dėmė; *sporco di ù.* (su-)riebaluotas; sūteptas.

untuoso, -a *bdv* 1. riebus; riebaluotas; 2. *fig* šlykščiai pataikaujantis.

unziōne *dkt m* 1. (*sulla pelle*) įtrynimasis (*į odą*); 2.: *rel estrema u.* paskutinis patėpimas.

uom||o *dkt v (dgs uòmini)* 1. (essere umano) žmogūs; (*l'umanità*) žmonijà; *l'u. delle caverne* urvinis žmogūs; *i diritti dell'u.* žmogaus teisės; *un disastro causato dall'u.* žmogaus sukeltà nelaimė; 2. (*in senso generico*) vyriškis, vyras; (*giovane*) vyrukas; (*persona*) žmogūs; *u. fatto* subrėndęs žmogūs; vyras; *un grand'u.* didis žmogūs; *mi ha fermato un u. per strada* gātvejė manē užkàlbino tōks vyriškis; ♦ *come un sol u.* visi kaip vienas; sutartina; *u. d'affari* verslininkas; *u. di Chiesa* dvāsiningas; *u. di fiducia* patikimas žmogūs; *u. di legge* teisiningas; *u. di lettere* literātas; *u. di mondo* (di alta società) aukštūomenės žmogūs; (*navigato e sim.*) pasaulį mātės žmogūs; ~ini *d'onore* „garbingi vėrai“ (*mafiozai*); *u. di scienza* mōkslo žmogūs; *u. di Stato* valstybės veikėjas; *l'u. della strada* eilinis žmogūs; *l'u. nero* baūbas; *ù. politico* politikas; *è il nostro u.!* kaip tik tōkio žmogaus mums reikia!; *fig u. morto* lavōnas; 3. (*in opposizione a "donna"*) vyras; *parità tra u. e donna* vyrų ir mōterų lygībė; *il mio u.* mào vyras; mào mylimasis; ♦ *da u. (non da donna)* vėriškas agg; *prv (virilmente)* vėriškai; *da u. a u.* kaip vyras sū vyrų; *una giacca da u.* vėriškas švařkas; *compòrtati da u.!* elkis vėriškai!; *sii u.!* būk vyras!; 4. *fam (lavoratore)* darbininkas; (*tecnico e sim.*) mēistras; *l'u. del gas* dūjininkas; *l'u. della lavatrice* skalbyklių mēistras; *l'u. delle pulizie* valytojas; ♦ *u. di fatica* juodadarbis; 5. (*di una squadra*) žaidėjas; vyras; *sport difesa a u.* asmeninė gynība; 6. *mil* kareivis; (*in marina*) jūreivis; *gli ~mini dell'equipaggio* įgulos nariai; laivo komāda sg.

uòpo *dkt v:* ♦ *all'u.* prireikus; *èssere d'u.* reikti.

uov||o *dkt v (dgs -a, m)* kiaušinis; *u. di gallina* vištos kiaušinis; ~a *fresche, ~a di giornata* švieži kiaušiniai; *chiara d'u., il bianco dell'u.* kiaušinio baltymas; *il rosso dell'u.* (kiaušinio) trynys; *covare le ~a* tupėti ant kiaušinių; *deporre le ~a* dėti kiaušinius; *sbattere le ~a* išplakti kiaušinius; *gastr u. à la / alla coque* minkštai virtas kiaušinis; *gastr u. affogato, u. in camicia* bė lūkšto išvirtas kiaušinis; *gastr u. sodo* kietai virtas kiaušinis; *gastr ~a strapazzate* plakti kiaušiniėnė sg; ♦ *pieno come un u.*

(*di qcs*) kimštē prikimštas; (*di qcn*) pērsivalgeš; *l'u. di Colombo* Kolūmbo kiaušinis (*pa-prastas, bet genialus sprendimas*); *u. di Pàsqua* velýkinis kiaušinis (*šokoladinis*); *rómpere* (*a qcn*) *le ~a nel paniere* suardýti (*kieno*) planūs („sudaužyti kiaušinius krepšyje“); *flk mèglio un u. oggi che una gallina domani* geriaū žvirblis rañkoje, negū briedis girioje.

ūpupa *dkt m* zool kukūtis.

uragàno *dkt v* **1.** (*ciclone*) uragānas (*ir prk*); *fig un u. di applausi* plojimų audrā; **2.** (*tempesta*) audrā; (*solo di terra*) vėtra.

urànio *dkt v* *chim* urānas; *u. arricchito* prisódrintas urānas.

urbanésimo *dkt v* urbanizācija.

urbanista *dkt v/m* urbanistas -ė, miēsto / miēstų planuotojas -a.

urbanistica *dkt m* urbanistika, miēsto / miēstų planāvimas.

urbanisti *||co, -a* *bdv* miēsto plėtrōs; urbanistinis; (*dell'urbanistica*) urbanistikos; *piano u.* miēsto plėtrōs plānas; *politica ~ca* miēsto plėtrōs politika.

urbanizzazióne *dkt m* urbanizāvimas; urbanizācija.

urbàn||o, -a *bdv* **1. (*della città*) miēsto; *trasporti ~i* miēsto transpōrtas sg; *vigile u.* ≅ miēsto policininkas; ♦ *centro u.* miēstas; miēstiškoji gyvėnviētė; **2.:** *chiamata ~a, telefonata ~a* viētinis skambūtis; **3.** (*cortese*) mandagūs.**

ūrbe *dkt m:* *PŪ.* Rōmos miēstas.

ūrca *jst tarm* niēko sáu!

uréa *dkt m* biol šlāpalas.

uretére *dkt v* anat šlapimtakis.

urētra *dkt m* anat šlaplė.

urgént||e *bdv* skubūs; aktualūs; (*non rinviabile*) neatidėliótinas; *lavori ~i* neatidėliótinai darbai; *un órdine u.* skubūs užsākymas; *è u.* (taĩ) skubū; *ho un impegno u.* turiū neatidėliótiną reĩkalą; *ho u. bisogno* (*di qcs*) mán skubiai reĩkia (*ko*).

urgenteménte *prv* skubiai; neatidėliójant.

urgénza *dkt m* skubūmas, skubā; *un affare della mássima u.* neatidėliótinas reĩkalas; *con procedura d'u.* skubōs tvarkā; *abbiamo u. di denaro* mūms skubiai reĩkia pinigū; *non c'è u.* taĩ neskubū; ♦ *d'u., con u.* skubiai; *dir* skubōs tvarkā; *in caso di u.* ēsant (būtinām) reĩkalui; *fare u.* (*a qcn*) skūbinti (*kq*); *operare d'u.* sku-biai operuoti.

ūrg||ere *vksm* būti neatidėliótinam; skubiai reĩkėti; *~ono dei provvedimenti* reĩkia kuō sku-biaū iñtis priemoniū.

ūrico, -a *bdv fisiol, med* šlapimo.

urina *dkt m* šlapimas.

urināre *vksm* (-ri-) šlapintis, nusišlapinti.

urinārio, -a *bdv anat* šlapimo.

urlāre *vksm* rėkti (*ir prk*); rėkauti; (*mandare un grido*) surikti; *u. di dolore* rėkti iš skausmo; *u. di paura* klýkti iš baimės; *u. órdini* rėkiant įsakinėti; *non u.!* nerėk!; nerėkauk!

ūrl||o *dkt v* (*dgs -i, -a m*) **1.** rĩksmas; (*stridulo*) klýksmas; *udire delle ~a* girdėti rėkiant / rėkaujant; *lanciare un u.* surikti; suklykti; ♦ *fam da u.* nerealūs agg; **2.** *fig* kauksmas; kaukimas; *l'u. del vento* vėjo kaukimas.

ūrn||a *dkt m* **1.** ūrna; (*solo elettorale*) balsādėžė; *andare alle ~e* eĩti balsuoti; *il responso delle ~e* rinkimų rezultatai; **2.** (*nell'antichità*) indas; indėlis; ♦ *u. cineraria* ūrna.

urogàllo *dkt v* zool kurtinỹs.

uròlogo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* urolōgas -ė.

urrà *jst* valiō!

urtāre *vksm* **1.** užkliudyti (*kq*), užkliūti (*už ko*); (*sbattere contro qc*) atsitreñkti (*i kq*), treñktis; (*con parti del corpo*) susitreñkti (*i kq*); (*sfregando*) brūkstelėti (*i kq*); (*spingere*) stūmteletti (*kq*); (*impigliandosi*) užsikabinti (*už ko*); *u. un palo* (*un passante, un vaso*) užkliudyti stulpą (*praeĩvį, vāžą*); *u. il capo contro lo stipite* susitreñkti gálvą į stāktą; *u. (contro) il marciapiede* užkliūti už bordiūro; *kaip intr [A] u. contro uno scóglio* užkliudyti uolą; (*sbatterci*) atsitreñkti į uolą; **2.** *fig* (*infastidire*) (su)ėrzinti; *u. la suscettibilità* (*di qcn*) užgauti (*kieno*) jautrūmą; **3.** *kaip intr [A] fig:* *u. con la logica* prasi-leñkti sū lògika.

► **urtārsi** *sgr* **1.** (*scontrarsi*) susidūrti; užkliudyti vienām kitą; **2.** *fig* (*avere dissapori*) susi-kiřsti; **3.** *fig* (*irritarsi*) susiėrzinti, ėrzintis.

urticānte *bdv* sūkeliantis (ódos) bėrimą.

ūrto *dkt v* **1.** (*scontro*) susidūrimas; (*colpo*) smūgis; (*spinta*) stūmtelejimas; *un ū. da dietro* smūgis iš užpakalio; **2.** (*assalto*) puolimas; *resistere all'ū. dei nemici* atlaikyti priešo puolimą; **3.:** *med* *terapia d'ū.* agresyvūs gydymas; *fig* šoko terapija; **4.** *fig* susikirtimas; susidūrimas.

ūsa e gētta *vksm* *kaip* *bdv nkt* vienkartinis agg.

usānz||a *dkt m* **1.** paprotỹs; *~e popolari* tautōs papročiai; *u. religiosa* religinis paprotỹs; *os-servare le ~e* laikytis papročĩų; *qui è u.* čia yrà tōks paprotỹs; ♦ *all'ū. (di qc)* pagāl (*ko*) pāprotį; **2.** (*abitudine*) įprotis; **3.** (*moda*) madā.

us||āre *vksm* **1.** (pa)vartōti; (*traendo utilità; fare uso*) (pa)naudōti; (*servirsi*) pasinaudōti (*kuo*),

naudotis; (*consumare*) suvartoti; sunaudoti; (*applicare nella pratica*) (pri)taikyti; **u. il computer** naudotis kompiuteriu; **u. il filobus** važiuoti troleibusu; (*abituamente*) važinėti(s) troleibusu; naudotis troleibusais; **u. il freno a mano** naudoti rankinį stabdį; **u. la forza** pavartoti jėgą; **u. medicinali** vartoti vaistus; gerti vaistus; **u. parole ricercate** vartoti įmanriūs žodžius; **u. la pelliccia** nešioti kailinius; **u. la porta sul retro** eiti pro užpakalinės duris; **u. un sistema nuovo** (pri)taikyti naują sistemą; **sai u. un trapano?** ar moki dirbti su grąžtū?; **un modo di dire che non si ~a più** nebevertojamas posakis; **potete u. la mia auto** galite naudotis mano mašina; **hai ~ato tutta la farina!** suvartojai visus miltus!; **per la spedizione useremo un corriere** siūsime per kūrjerį; **non può u. la mano sinistra** negali valdyti kairės rankos; ♦ **u. prudenza** atsargiai elgtis; **u. la testa** naudotis galva; **u. violenza** (a qcn) (pri)versti (ką) jėgą; **u. violenza a una donna** (iš)prievartauti moterį; **2. (sfruttare qcn)** išnaudoti; **3.: u. una cortesia, u. una gentilezza, u. un favore** padaryti paslauga; malonėti; **4.: u. (far qcs)** turėti įprotį (ką daryti); paprastai (ką daryti); **si ~a** (è consuetudine) įprasta; (è di moda) madinga; **~o leggere prima di dormire** paprastai prieš miegą skaitau; turiu įprotį prieš miegą skaityti; **~vamo passeggiare nel parco** vaikščiodavome parke; **da noi così si ~a** pas mus yra toks paprotys; (si fa così) pas mus taip daroma; **come si ~a** kaip įprasta; **non si ~a più** (ta) nebe madinga; **5. kaip intr [A] (essere di moda)** būti madingam; **una pettinatura che non ~a più** šukuosena išėjusi iš mados; **quest'estate ~a il colore giallo** šia vasarą geltona spalvą madinga; **6. kaip intr [A] (far uso, servirsi di qc)** pasinaudoti (kuo), naudotis.

usāt||o, -a bdv 1. naudotas, panaudotas; (*non nuovo*) nenaujas; (*solo di vestiti*) (pa)dėvėtas; **una bicicletta ~a** naudotas dviratis; **francobolli ~i** panaudoti pašto ženklai; **libro ~o** (pa)naudota knyga; sena knyga; **commercio di auto ~e** prekyba naudotais automobiliais; **2. (abituale)** įprastas; **3. (abituato a qcs)** pripratus (prie ko); įpratus (į ką); **u. alla fatica** pripratus prieš sunkaūs darbo; **4. kaip dlv (in uso)** vartojamas; naudojamas; *t.p.* ⇒ **usāre**; **5. kaip dkt v** naudotas daiktas (*ppr. automobili*); **il mercato dell'u.** naudotų prekių (*ppr. automobilių*) rinką; **véndere l'u.** parduoti seną automobilį.

usbéco, -a bdv 1. Uzbėkijos, Uzbekistano; uzbė-

kų; uzbėkiškas; iš Uzbėkijos, iš Uzbekistano; **2. dkt v/m** uzbėkas -ė; **3. dkt v** uzbėkų kalbą.

uscēnte bdv 1. (*a fine mandato*) kadenčią baigiantis; (*che lascia l'incarico*) pasitraukiantis; **2. gram (in qcs)** sū (*tam tikra*) galūne; besibaigiantis (kuo).

uscīere dkt v priėmimo darbuotojas; (*addetto a mantenere l'ordine*) tvarkos prižiūrėtojas.

ùscio dkt v durys *femm pl*; **all'ù.** prieš durų; (*fuori*) už durų.

usc||ire* vksm 1. (iš)eiti; (*camminando*) (iš)žėngti; (*con mezzo di trasporto*) (iš)važiuoti; (*in nave e sim.*) (iš)plaukti; (*volando*) (iš)skristi; (*a cavallo*) (iš)joti; (*sbucare e sim.*) (iš)lįsti; (*in acqua e sim.*) (iš)bristi; (*di corsa*) (iš)bėgti; (*di forza*) išsiveržti; **u. all'aperto** išeiti į lauką / į orą; **u. dai binari (di strada)** nuvažiuoti nuo bėgių (nuo kėlio); **u. da / di casa** išeiti iš namų; **u. dalla città** išvažiuoti iš miesto; **u. dalla porta** išeiti pro duris / per duris; **u. di prigionie** išeiti iš kalėjimo; būti paleistam iš kalėjimo; **u. in barca** išplaukti valtimi; **u. in strada** išeiti į gatvę; **u. a fare la spesa** išeiti apsipirkti; **far u.** išlėisti; **stavo per u.** ketinau išeiti; **il fiume è ~ito dagli argini** upė išsiliejo, upė išėjo iš krantų; **è ~ito il sole** saulė išliūdo iš debesų, pasirodė saulė; **il pulcino esce dal guscio** viščiukas ritasi iš kiaušinio; **fig u. dalla circolazione** išeiti iš apyvarotos; **fig u. di mente** išeiti iš galvės / iš atminties; **fig u. dal tema** nukrėpti nuo temos; ♦ **u. sconfitto** būti nugalėtam; **u. vittorioso** išeiti nugalėtoju; **è ~ito ieri dall'ospedale** jį vakar išrašė iš ligoninės; (*qcs*) **mi esce dagli occhi (dalle orécchie)** mán įgriso (kas); **2. (fuori di casa, per svago)** (iš)eiti (pramogai); **invitare a u.** pakviesti į pasimatymą; **la sera non esco mai** vakaraš niekada niekur neinu; **esce con una nuova ragazza** susitikinėja su naują merginą; **3. (fuoriuscire)** (iš)eiti; (iš)tekėti; (iš)bėgti; (*con forza*) veržtis, išsiveržti; (*esalarsi*) sklisti; **far u.** (iš)lėisti; **u. a fiotti** plūsti; **il fumo esce dal camino** iš kaminio rūksta / eina dūmai; **gli ~iva sangue dal naso** jam bėgo kraujas iš nosies; **4. (sporgere)** kyšoti; (*essere visibile*) matyti; **5. fam (saltare fuori)** atsirasti; **da dove è ~ito questo qui?** iš kur šitas atsirado?; **6. (da un gruppo e sim.)** atsiskirti (*nuo grupės ir pan.*); išeiti (iš ko); (*lasciare*) palikti (ką); **u. da un partito** išeiti iš partijos; **u. di casa (abbandonarla)** palikti namus; ♦ **u. dal gregge** išsiskirti iš miniōs; **7. fig (mutare di condizione e sim.): u. dall'ordinario** būti neįprastam; **u. dall'infanzia** suaugti; nebebūti vaikū; **u. da una malattia** pasveikti; atgauti sveikatą;

u. dai guai išsikapstýti iš bėdų; *u. dalla legalità* pažeidinėti įstatymus; *u. di sé* nesusivaldýti; **8. fig** (*di qcn, provenire*) kilti (*iš šeimos ir pan.*); *è ~ito da un'ottima università* baigė labai gerą universitetą; **9.** (*essere pubblicato e sim.*) išeiti, būti išleistám; pasiródyti; *è ~ito un mio articolo* pasiródė mano straipsnis; *è ~ito un nuovo dizionario* išėjo naujas žodynás; **10.** (*essere prodotto*) pasiródyti; būti pagamintam; *è ~ita la nuova 600* pasiródė naują „600“; **11.** (*essere estratto e sim.*) iškristi; *è ~ito il 3* iškrito (skaičius) „3“; **12.** (*essere speso*) išeiti (*apie pinigų*); būti išleistám; **13.** (*essere eliminato da competizioni e sim.*) iškristi; **14.** ⇒ **uscirsene**; **15. gram** (*in qcs*) baigtis; turėti (*tam tikrą*) galūnę; *u. in „a“* turėti galūnę „a“; **16. inf** išeiti; (*chiudere una sessione di lavoro*) baigti darbą; **17. sport** išeiti (iš varų).

► **uscirne** įvdž išsikapstýti.

► **usc||irsene** įvdž netikėtai parėikšti (/ pasakyti *ir pan.*); *se ne è ~ito con una proposta assurda* nei iš šių, nei iš tų pateikė absurdišką pasiūlymą; *se ne è ~ito con una bella barzelletta* suskėlė gerą anekdotą.

uscit||a dkt m 1. (*luogo*) išėjimas; (*di autostrada*) išvažiuojamasis kėlias, išvažiavimas; *all'u.* prie išėjimo; *u. di servizio* tarnýbinis išėjimas; *u. di sicurezza* atsarginis išėjimas; *ci vediamo all'u.* susitiksimė prie išėjimo; **2.** (*l'azione*) išėjimas; (*con mezzi di trasporto*) išvažiavimas; *l'u. da scuola* išėjimas; iš mokyklos; *inf posta in u.* (iš)siunčiami laiškai *pl*; *mil libera u.* leidimas išeiti (*iš kareivinių*); ♦ *via d'u.* išeitis -iės; **3.** ⇒ **fuor(i)uscita**; **4.** (*di un prodotto e sim.*) pasiródyimas; išėjimas į rišką; **5. fig** (*battuta*) (netikėtas) sámojis; (*cosa detta*) (netikėtas) pasákyimas; *avere un'u. infelice* nevykusiai (/ nė laikų ir nė vietoje) ką pasakýti; išsišókti; *l'u. del premier non è piaciuta all'opposizione* netikėtas premjėro sámojis nepatiko opozicijai; **6.:** *dgs fin ~e* išlaidos; **7. gram** galūnė; *l'u. del dativo* naudininko galūnė; **8. sport** išėjimas (iš varų).

user name [(j)uzer'neim] *dkt v nkt inf* naudotojo vardas.

usignòlo dkt v zool lakštingála.

uso, -a I *bdv* (*a qcs, a far qcs*) (i)prátęs (i) *kq, kq daryti*); *non ù. a mentire* neprátęs meluoti.

ùs||o II dkt v 1. (*l'usare*) (pa)naudójimas; naudójimasis; (pa)virtójimas; (*applicazione*) pritaikymas; *l'ù. della forza* jėgós pavirtójimas; *l'ù. di un método* método pritaikymas; *l'ù. di risorse* išteklų (iš)naudójimas; *istruzioni per l'ù.* naudójomosi instrúkcija *sg*; (*di medicine*)

virtójimo instrúkcija *sg*; *farm medicinale per ù. esterno (interno)* išoriniai (vidiniai) vaistai *pl*; *fin prestito d'ù.* virtójamoji paskolà; *concedere l'ù.* (*di qcs*) léisti pasinaudóti (*kuo*); *fare ù. di droghe* virtóti narkótikus; *fare buon ù.* (*di qcs*) geraí naudótis (*kuo*); *è permesso l'ù. del vocabolario* gálima naudótis žodynų; ♦ *a ù.* (*di qcn*) skirtas (*kam*); *a proprio ù. e consumo* vien sávo náudai; *con l'ù.* sù práktika; *di ù. comune* plačiaí virtójamas *agg*; *fuori ù.* sugėdęs *agg*; *in ù.* virtójamas *agg*; *pronto per l'ù.* páruostas virtóti; **2.** (*finalità dell'utilizzo*) pasikirtis -iės *femm*; *avere più ~i* turėti kelias páskirtis; *locali (per) ù. abitazione / abitativo* gyvenamosios pátalpos; *monolocale con ù. cucina* vieno kambario bútas sù virtuvė; *locali ù. ufficio* biúro pátalpos; *locali ù. negozio / commerciale* komercinės pátalpos; *ù. pelle* netikrós ódos; **3.** (*capacità di usare*); *l'ù. della parola* kalbà; *ha perso l'ù. del braccio* nebevaldo rañkos; **4.** (*usanza*) paprotýs; (*abitu:dine*) íprotis; *~i e costumi* papročiai ir tradicijos; *non è mio ù.* mán nebúdinga / neíprasta; ♦ *all'ù.* (*di qcn*) kaip (*kas*); pagal (*kieno*) pápročius; *d'ù.* (*abituale*) íprastas *agg*; **4.** (*della lingua*) (kalbós) vartósena; virtójimas; *di ù. dialettale* tarninis *agg*; *lingua d'ù.* dabartinė kalbà; *uscire dall'ù.* išeiti iš vartosenos; **5.** (*senso*) prasmė; *ù. figurato* pėrkeltinė prasmė.

ustionàre vksm (-stio-) nudėginti; (*spec. con liquidi*) nuplikýti.

► **ustionàrsi** *sng* nudėgti; nusidėginti.

ustionàto, -a dkt v/m nudėgęs žmogus.

ustióne dkt m med nudegimas; *u. di primo grado* pirmojo láipsnio nudegimas.

usuàle *bdv* íprastas; íprastinis; (*ordinario*) páprastas; *il percorso u.* íprastas kėlias.

usualmėnte *prv* (*di solito*) paprastai.

usucapióne dkt v dir įgyjamoji senatís -iės.

usufruire vksm [A] (-isc-) (*di qcs*) naudótis (*kuo*), pasinaudóti; *u. di agevolazioni* naudótis lengvátomis; *u. di uno sconto* gáuti núolaidą; naudótis núolaida.

usufrútto dkt v dir užufrúktas, svetnaudà.

usùra I dkt m (*t.p. prestito a u.*) lupikávimas; *prestare a u.* lupikáuti.

usùra II dkt m (*deterioramento*) nusidėvėjimas; dėvėjimasis, dilimas.

usuràio, -a dkt v/m lupikáutojas -a.

usuràre vksm (-sù-) nudėvéti; (*solo di vestiti e sim.*) nunešióti; (*solo di scarpe*) nuavėti.

► **usuràrsi** *sng* nusidėvéti, dėvétis; (nu)dilti; (*solo di vestiti e sim.*) nusinešióti, nešióti.

usurpàre *vk*sm uzurpúoti; užgróbt; (*appropriarsi*) pasisāvinti.

usurpatóre, -trice *dkt v/m* uzurpātorius -ė.

usurpaziõe *dkt m* uzurpācija; užgróbimas.

uténsile I *bdv*: *tecn macchina u.* stāklēs *pl*.

utensil||e II *dkt v* įrankis; ~i *da cucina* virtūvēs įrankiai; *cassetta degli ~i* įrankių dėžė.

utensileria *dkt m* (*attrezzi*) įrankiai *pl*; reikmenys *pl*.

uténte *dkt v/m* vartotojas -a; naudotojas -a; *l'u. di un servizio* paslaugos vartotojas; *inf u. finale* galutinis vartotojas.

uténza *dkt m* 1. (*l'usare*) naudojimas; vartojimas; *cānone d'u.* naudojimo mokesčiai; 2. (*t.p. bacino di u.*) (*tam tikros*) paslaugos vartotojai *pl*; vartotojų visumā; klieñtai *pl*.

uterino, -a *bdv* 1. *anat* gimdōs; 2. (*di bambino*) vienamōtis.

ùtero *dkt v* *anat* gimdā; *collo dell'ù.* gimdōs kaklėlis.

ùtil||e I *bdv* naudingas; (*rispondente a bisogni*) pravartūs; *un consiglio ù.* naudingas patarimas; *informazioni ~i* naudinga informācija; *lavoro socialmente ù.* visuomeniškai naudingas dārbas; *essere ù., tornare ù.* būti naudingam; praveřsti; *rēndersi ù.* padėti; *mi sei stato davvero ù.* tikrai mán labai padėjai; (*in che cosa*) *posso essere ù.?* kuō galėčiau pasitarnāuti?; ♦ *in tempo ù.* iki tēmino; (*a tempo debito*) (tiñkamu) laikū; 2. *dkt v* (*tornaconto*) naudā; (*profitto*) peñnas; 3. *kaip dkt v* (*ciò che è utile*): *l'ù.* tai, kās naudinga; *unire l'ù. al dilettevole* sudėrinti náudā (/ pāreigā) sū malonumū; 4. *dkt v econ, fin* (*t.p. dgs ~i*) peñnas; *ù. lordo (netto)* bendrāsīs (grynāsīs) peñnas; *ripartire gli ~i* paskirstyti peñnā.

utilità *dkt m nkt* 1. (*l'essere utile*) naudingumas; *servizi di pubblica u.* komunālinės pāslaugos; *non è di nessuna / alcuna u.* iš jō jokios naudōs;

è di scarsa u. iš jō menkā naudā; 2. (*vantaggio*) naudā; (*economico*) peñnas; ♦ *pública u.* vi-suomenės interesās.

utilitāria *dkt m* mažalitrāžis automobilis.

utilitārio, -a *bdv* utilitārinis; (*pratico*) prāktinis.

utilitarismo *dkt v* utilitarizmas.

utilitarista *dkt v/m* utilitaristas -ė.

utilitaristico, -a *bdv* utilitārinis.

utility [*u'tiliti*] *dkt m nkt inf* paslaugų programā.

utilizzābile *bdv* tiñkamas naudōti(s) / eksploa-tuoti; naudojamas (*kurį galima panaudoti*); *la pressa è ancora u.* presū dār gālīma naudōtis.

utilizzāre *vk*sm (pa)naudōti; pasinaudōti, nāu-dotis; (*spec. macchinari e sim.*) eksploa-tuoti; (*consumare*) sunaudōti; (*applicare*) (pri)tāi-kyti; *u. la corrente elettrica (fondi speciali)* nau-dōti elėktrā (specialiās lėšas); *u. una tecnolo-gia avanzata* tāikyti pažangiā technologijā; *t.p. ⇒ usāre* 1.

utilizzāziõe *dkt m ⇒ utilizzo.*

utilizzo *dkt v* (pa)naudojimas; (pa)vartojimas; (*consumo*) sunaudojimas; (*spec. di macchinari e sim.*) eksploa-tācija; (*applicazione*) (pri)tāi-kymas.

utopia *dkt m* utōpija (*ir prk*).

utopista *dkt v/m* utopistas -ė (*ir prk*).

utopistico, -a *bdv* utōpinis (*ir prk*).

ùva *dkt m* 1. vñnuogės *pl*; *chicco d'ù., acino d'ù.* vñnuogė; *ù. passa, ù. secca* razinos *pl*; ♦ *ù. sul-tanina* besėklės razinos *pl*; 2. *bot*: *ù. di monte* brūknė; *ù. spina* agrāstas.

ùvea *dkt m* *anat* (akiės) kraujagyslīnis dañgalas.

uvétta *dkt m* razinos *pl*.

uxoricida *dkt v/m* sutuoktinio (*ppr. žmonos*) žu-dikas.

uxoricidio *dkt v* sutuoktinio (*ppr. žmonos*) nužū-dymas.

uzbėco, -a [*uz-, udz-*] *bdv, dkt v/m ⇒ usbėco.*

ùzzolo *dkt v* tarm ėgeidis.

V

v [vu, vi] *dkt v/m nkt* **1.** *dividešimtoji italų kalbos abėcėlės raidė; v minūscola* mažoji „v“; *V maiūscola* didžioji „v“; *V di / come Vicenza* V kaip Vicenza (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.:** *V romėniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 5.*

va' *jst* va!, šė!; (*guarda!*) žiūrėkl!; ♦ *ma va'!* eik jau! **vacante** *bdv* vakuojuantis, laisvas; **posto** *v.* laisvą darbo vietą, vakansija.

vacanz||a *dkt m* **1.** (*t.p. dgs ~e*) atostogos *pl*; *durante le ~e* per atostogas; *le ~e di Natale* Kalėdų atostogos; *andare in v.* išeiti (/ važiuoti) atostogų; *essere in v., fare le ~e* atostogauti; poilsiauti; *prolungare la v.* pailginti atostogas; ♦ *v. studio* ≡ užsienio kalbės kursas užsienyje; **2.:** (*giorno di*) *v.* (*dal lavoro*) šventadienis; pòlisio diena; **3.** (*l'essere vacante*) buvimas laisvām (*apie darbo vietą*), laisvūmas.

vacanziere, -a *dkt v/m* atostogautojas -a; poilsiautojas -a.

vacca *dkt m* kárvė; *v. da latte* melžiamà / pieninė kárvė; ♦ *kaip jst porca v.!, v. boia!* pò velniū!, pò šimts!; blŷn! *fam.*

vaccata *dkt m fam* **1.** (*schifezza*) šlañštas; **2.** (*azione scorretta*) kiaulýstė, šunýbė.

vaccinare *vksm (-ci-)* (pa)skiep̃yti, vakcinuoti; *farsi v.* pasiskiepyti; *v. contro il vaiolo* skiepyti nuo raup̃ų.

vaccinazione *dkt m* skiepijimas, vakcinavimas; vakcinacija.

vaccino I *dkt v med* skiepaĩ *pl*, vakcinà; *v. antinfluenzale (antirabbico, antivaioloso)* skiepaĩ nuo gripo (nuo pasiutligės, nuo raup̃ų).

vaccino II, -a *bdv*: *latte* *v.* kárvės piėnas.

vacillante *bdv, dlv* **1.** svyrúojantis; **2.** (*della fiamma e sim.*) virpantis; mirgantis; **3.** *fig* netvirtas; svyrúojantis.

vacill||are *vksm [A]* **1.** svyrúoti; svirduliuoti, svyrinėti; *v. per un attimo* susvyruoti; **2.** (*della fiamma e sim.*) virpėti; mirgėti; mirguliuoti; **3.** *fig (essere incerto)* svyrúoti; (*indebolirsi*) silpti; *la memoria ~a* atmintis šlubuoja; **4.** *fig (essere in crisi)* išgyvėnti krizę; svyrúoti.

vacuo, -a *bdv fig* tūščias; *sguardo v.* tūščias žvilgsnis.

vademécum *dkt v nkt* žinýnas, vademėkumas.

vagabondàggio *dkt v* **1.** (*il vagare*) klajonė; **2.** (*il vagabondare*) valkatavimas.

vagabondare *vksm [A] (-bón-)* **1.** (*vagare*) klajoti (*ir prk*); **2.** (*fare il vagabondo*) valkatauti.

vagabóndo, -a *dkt v/m* válkata *com.*

vagàre *vksm [A]* klajóti; bastýtis; (*cercando la via*) kláidžioti; *v. per il bosco* kláidžioti miškė.

vagheggiare *vksm (-ghég-)* púoselėti; (*sognare*) svajóti (*apie ką*); (*con nostalgia*) ilgėtis (*ko*); *v. una speranza* púoselėti viltį.

vaghézza *dkt m* **1.** (*scarsa chiarezza*) neaiškūmas; nekonkretūmas; **2.** (*grazia*) dailūmas.

vagina *dkt m anat* makštis -iės, vaginà.

vaginale *bdv* makštiės, vaginàlinis.

vagire *vksm [A] (-isc-)* vėrk̃ti (*apie naujagimį*); klýkti.

vagito *dkt v* vėrk̃smas (*naujagimio*).

vàglia *dkt v nkt (t.p. v. postale)* pàšto pėrlaida.

vagliare *vksm* **1.** (iš)sijóti; **2.** *fig* atidžiai (ap)svarstýti; kruop̃ščiai (iš)nagrinėti.

vaglio *dkt v* **1.** siėtas; rėtis; (*meccanico*) vėtyklė; **2.** *fig* kruop̃štūs nagrinėjimas; atidūs svařstymas; *passare al v.* atidžiai svarstýti; *la proposta è al v.* pasiūlymas svařstomas.

vàg||o, -a *bdv* **1.** neáiskus; nekonkretūs; (*non definito*) neapibrėžtas; (*un qualche*) kažkòks -ia; *concetto v.* neapibrėžtà sąvoka; *critèrio v.* neáiskus kritėrijus; *~a somiglianza* kažkòks / tólimas panašūmas; **2.:** *kaip dkt v nkt stare / tenersi sul v.* áiškliai nepasakýti; **3.:** *anat (nervo)* *v.* nėrvas klajóklis.

vagonàta *dkt m fig* vežimas (*daugybė*).

vagóne *dkt v* vagónas; *v. letto (merci, passeggeri, ristorante)* miegamàsis (krovininis / prėkinis, keleivinis, restoràno) vagónas.

vaiòlo *dkt v med* raupaĩ *pl*.

valànga *dkt m* lavinà (*ir prk*); sniego griūtis -iės.

valdostàno, -a **1.** *bdv* Aðstos slėnio (sritiės); **2.** *dkt v/m* Aðstos slėnio gyvėntojas -a.

valėnte *bdv* talentingas; galingas; patýręs.

val||ére* *vksm [E]* **1.** (*aver importanza*) būti svarbiám; būti reikšmingam; **2.** (*essere valido*) galióti; *il biglietto ~e per due persone* bilietas (galiója) dvieĩm asmenĩms; *il contratto ~e due anni* sutartis galiója dvejų metų; *il gol non ~e* įvartis neįskaĩtomas; *questo ~e anche per*

te tai galiója ir táu; ♦ **non** ~e (*non si conta*) tai nesiskaityto; (*non è giusto*) tai nesąžininga!; **3.** (*giovare*) padėti; (*bastare*) užtekti; **i consigli non sono** ~si **a nulla** patarimai nuėjo perniek; ♦ **a che** ~e? kám?; **4.** (*avere un valore*) būti vertám (*ko*); (*costare*) kainuoti (*ką*); (*essere pregiato*) būti vertingam; **quel quadro** ~e **10.000 euro** tás pavéikslas vértas 10.000 eúrų; **quanto** ~e **la macchina?** kiek vértas šis automobilis?; ~e **poco** (tai) nevertingas agg; **un film che non** ~e **niente** tai niéko vértas filmas; ♦ **non v. una cicca, un fico secco** nebúti vertám sudílusio skatiko; ≡ neĩ ĩ tvórá, neĩ ĩ miétą; (**non**) **v. la pena** ((*di*) *far qcs*) (ne)vertėti (*ką daryti*); (ne)apsimokėti (*ką daryti*); **far v. i propri diritti, far v. le proprie ragioni** ginti sávo téises; **farsi v.** įródyti sávo vértę; primėsti sávo váliá; **5.** (*di qcn, essere capace*) būti gabiám / talentingam; **6.** (*essere equivalente*) būti lygiám; (*significare*) réikšti; ♦ ~e **a dire** vadínasi, atseĩt; tai réiškia; **una cosa** ~e **l'altra** tai práktiškai tás pátis; (*va bene tutto*) vėskas tíinka; **se devo rientrare presto, tanto** ~e **non uscire** jėi turėsiu ankstĩ grĩžti, tai ir eĩti neverta; jėi turėsiu ankstĩ grĩžti, verčiaũ neĩšeĩsiu; **7. kaip tr (fruttare)** pelnĩti; **un gesto che gli ha** ~so **la stima di tutti** póelgis, kurĩs jám pelnė visũ págarbą.

► **valėrsi** *sng* (*di qc*) naudótis (*kuo*), pasinaudóti; **v. dell'aiuto di qcn** pasinaudóti (*kieno*) pagálba.

valeriána *dkt m* bot valerijónas.

valévole *bdv* galiójantis; **partita v. per la coppa X** X taurės rungtynės.

valgo, -a *bdv* med iškrėpęs ĩ išorę.

valicàre *vksm* (*và-*) pėreiti; kĩrsti; (*con mezzi di trasporto*) pėrvažiuoti; (*acque*) pėrplaukti (*per ką, ką*); pėrsikelti (*per ką*).

valico (*dgs -chi*) *dkt v* (kalnũ) pėrėja.

validità *dkt m* **1.** galiójimas; **v. illimitata** neribótas galiójimas; **privo di v.** negaliójantis; **la v. del permesso è di tre giorni** leidimas galiója trĩs diénas; **2.** (*fondatezza*) pagrĩstumas; **3. dir (legittimità)** teisėtumas.

valid||o, -a *bdv* **1.** galiójantis; (*fondato*) pagrĩstas; **senza una** ~a **motivazione** bė patėisínamos priežastĩs; **essere v.** galióti; **senza firma la carta non è v.** bė párašo kortėlė negaliója; **il gol è v.** įvartis įskaĩtomas; **il biglietto è v. un mese** bilietas galiója mėnesĩ; **2. (efficace)** veiksmingas, efektyvũs; **un v. rimedio contro la tosse** veiksminga priemonė nuó kósulio; **3. (pregevole)** vertingas; gėras; **4. (di qcn, esperto)** gabũs; patýręs; **5. (di qcn, vigoroso)** pajėgũs.

valigeria *dkt m* (*negozio*) lagaminũ parduotuvė.

valgia (*dgs -ge/-gie*) *dkt m* lagaminas; ♦ **disfare la v.** iš(si)kráuťi lagaminą; **fare la v.** susidėti / susikráuťi dáiktus (ĩ lagaminą), su(si)kráuťi lagaminą.

vallàta *dkt m* (platũs) slėnis, klónis; lomà.

vall||e *dkt m* **1.** slėnis; lomà; ♦ **a v.** žemỹn; žemáĩ; **v. di làcrime** ášarų pakálnė; **per monti e per** ~i ir šeĩ, ir teĩ; visuĩ; **2. geogr (depressione)** (ũpės) dėltos slėnis.

vallétta *dkt m* laidós vedėjo asistėntė.

vallétto *dkt v* stor taĩnas, liokájus.

valligiàno, -a *dkt v/m* slėnio gyvėntojas -a.

vàllo *dkt v* (*muraglia*) siena; (*terrapieno*) sánkasa.

vallóne *dkt v* gilũs siaũras slėnis; *geogr* raguvà.

valór||e *dkt v* **1.** vertė; (*prezzo*) káina; (*preziosità*) vertingũmas; **v. di un bene** tuĩto vertė / káina; **merce per un v. di 1000 euro, merce del v. di 1000 euro** 1000 eúrų vertės prėkės; **econ v. aggiunto (nominale, d'uso)** pridėtinė (nominalióji, vartójamoji) vertė; **che v. ha la casa?** kokià nàmo vertė?; ♦ **di v.** vertingas agg; **di pari v.** lygiavėrtis agg; **di poco v.** menkós vertės, menkavėrtis agg; **senza v.** bevertis agg, bė vertės; **campione senza v.** nemókamas mėginỹs; **2.: dgs** ~i (*oggetti preziosi*) brangenỹbės; vertĩngi daiktáĩ, (piniginės) vertỹbės; **3. (pregio, importanza)** vertė; svarbà; reikšmė; (*l'essere pregiato*) vertingũmas; svarbũmas; **il v. di un libro** knỹgos vertės; **v. storico e letterario** istòrinė beĩ literatũrinė vertė; **dare v. (a qcs)** (su)teĩkti (*kam*) reikšmę / svarbós; vértinti (*ką*); ♦ **di v.** vertingas agg; **4.: dgs** ~i (*principi morali e sim.*) vertỹbės; **v. culturali (moralì)** kultũros (morálinės) vertỹbės; **crisi (scala) dei** ~i vertỹbių krizė (skálė); ♦ **giudizio di v.** (subjektyvũs) (į)vėrtinimas; **5. (talento e sim.)** vertė; tálentas; gabũmas; **essere consapévoli del proprio v.** jáusti sávo vértę; ♦ **di grande v.** nepaprastáĩ gabũs; talentingas; **6. (coraggio)** narsà; **medàglia al v.** medális už naĩsą; **7. (validità)** galià; **v. legale** juridinė galià; **privo di v.** negaliójantis; **avere v. di legge** turėti įstátymo gálià; **non avere v. di legge** neturėti įstátymo gálios; **8. (misura)** dỹdis; (*quantità*) kiėkis; (*dato rilevato*) rodmuó; **v. numérico** skaĩtinis dỹdis; **il v. di un'incògnita** nežĩnomojo reikšmė; ♦ **v. nutritivo** maistingũmas; **9. (significato)** reikšmė; prasmė; **v. figurato** pėrkeltinė reikšmė; **10.: dgs econ** ~i vertỹbiniai pėpieriáĩ; (*azioni*) ákcijos; (*obbligazioni*) obligácijos; ♦ **borsa** ~i vertỹbinių pėpierių bĩrža; **11. mus** (nátos) ilgũmas; **legatura di v.** lýga.

valorizzàre *vksm* **1.** (*qc*) (*pa*)didinti (*ko*) vėrte; **2.** (*dar risalto*) išryškinti (*teigiamas savybes*); *v. una persona* suteikti žmogui galimybę parodyti savo vėrtę.

valorizzazione *dkt m* **1.** *econ* valorizacija; vertės padidinimas; **2.** (*riconoscimento*) vertės pripažinimas.

valoroso, -a **1.** *bdv* narsūs; drąsūs; **2.** *dkt v/m* narsuolis -ė.

valsente *dkt v fam* pinigėliai *pl*.

valuta *dkt m* valiutà; *v. estera* užsienio valiutà; *v. forte (stabile)* tvirtà (pastovì) valiutà.

valutare *vksm* (*và-*) **1.** nustatyti (*ko*) vėrtę; (*i*)-vėrtinti; (*stabilire il prezzo*) įkainoti (*kq*); (*calcolare*) apskaičiuoti (*kq*); *v. seicento euro* vėrtinti šešis šimtus eūrų; *v. un appartamento* įvėrtinti būta; *v. una distanza ad occhio* iš akiės nustatyti atstumą; *v. le perdute* suskaičiuoti nūostolius; **2.** *fig* vėrtinti, įvėrtinti; *v. obbiettivamente le capacità (di qc)* nešališkai įvėrtinti (*ko*) sugebėjimus; *v. secondo i meriti* vėrtinti pagal nūopelnus; **3.** (*esaminare*) (ap)svarstyti; (iš)nagrinėti; *v. una proposta* svarstyti pasiūlymą.

valutario, -a *bdv econ* valiutos; valiūtų; *mercato v.* valiūtų rinkà.

valutazione *dkt m* **1.** vertės nustatymas; įvertinimas; įkainojimas; (*calcolo*) apskaičiavimas; *la v. di un bene* turto įvertinimas; *econ v. del bilancio* biudžeto įvertinimas; *fare una v. (di qcs)* įvėrtinti (*kq*); **2.** (*i*)vertinimas; *la v. della preparazione degli studenti* studeñtų žinių įvertinimas; *metodo di v.* įvertinimo metodas.

valva *dkt m zool* geldutė.

valvola *dkt m* **1.** vožtuvas; sklendė; ventilis; *tecn v. a farfalla* droselinė sklendė; *tecn v. di sicurezza* apsauginis vožtuvas; *tecn v. di sfogo* išleidimo vožtuvas; *fig* būdas / priemonė gārai nulėisti; **2.** *anat* (širdies) vožtuvas; **3.** (*fusibile*) saugiklis.

valzer *dkt v nkt* vālsas.

vampa *dkt m (fiammata)* liepsnės pliūpsnis; (*di calore*) įkaitusio oro pliūpsnis.

vampata *dkt m* **1.** pliūptelėjimas, pliūpsnis; **2.** (*di rossore*) paraudimas, raudonis; **3.** *fig* prōtrūkis; *v. di collera* pūkčio prōtrūkis.

vampiro *dkt v flk, zool* vampyras (*ir prk*).

vanadio *dkt v chim* vanadis.

vanamente *prv* tuščiaĩ, bergždžiaĩ.

vandalico, -a *bdv fig* vandališkas.

vandalismo *dkt v* vandalizmas.

vandalo, -a *dkt v/m fig* vandālas -ė.

vanagloria *dkt m* tuščia garbė.

vaneggiare *vksm* [*A*] (*-nég-*) klejōti; kliedėti (*ir prk*).

vanésio, -a *bdv* pasipūtęs; (*frivolo*) lengvabūdīškas; (*vacuo*) tūščias.

vanga *dkt m* kastūvas.

vangare *vksm* (*su*)kasti / (*iš*)purėti (kastuvū).

vangélo *dkt v (ppr. V.)* Evangėlīja; *il V. secondo Giovanni* Evangėlīja pagal Jōną; *un passo del V.* Evangėlījos ištrauka; ♦ *essere v.* būti tikrā tiesā, būti šventā teisýbe.

vanificare *vksm* (*-ni-*) paveřsti niėkais, (*su*)žlugdyti.

vaniglia *dkt m (piante e spezie)* vanilė.

vanigliato, -a *bdv: zuccherò v.* vanilinis cūkrus.

vanillina *dkt m chim* vanilīnas.

vanità *dkt m nkt* **1.** (*vuotezza*) tuštýbė; tuštūmas; **2.** (*inutilità*) bergždūmas; **3.** (*vanagloria*) tuščia garbė; išpuikimas.

vanitoso, -a *bdv* tuščiagarbis; išpuikęs.

vano I, -a *bdv* **1.** bergždžias, tūščias; (*senza frutto*) bevašis; nesėkmingas; **2.** (*infondato*) nepagrįstas; **3.** (*banale*) neturinīngas; **4.** (*frivolo*) lengvabūdīškas.

vano II *dkt v* **1.** (*apertura*) angā; (*spazio*) vietā; (*nicchia*) nišā; *v. dell'ascensore* līfto šachtā; **2.** (*locale*) patalpā; (*stanza*) kambarýs; *il v. delle scale* lāiptinė; **3.** (*comparto e sim.*): *v. motore* variklio skýrius; *v. portabagagli* bagažinė; *v. portaoggetti* daiktinė (*automobilije*).

vantaggio *dkt v* **1.** (*beneficio*) pranašūmas; *il v. dell'età* āmžiaus pranašūmas; **2.** (*aspetto positivo*) pliūšas; (*utilità*) naudā; (*comodità*) patogūmas; *ho tratto v. dalla cura* gydymas mán padėjo; *hanno tratto v. dai nostri errori* mūsų klaidos išėjo įiems ĩ naudā; ♦ *a v. (di qc)* (*kieno*) naudai; *andare a v., tornare a v. (di qc)* išeĩti (*kam*) ĩ naudā; **3.** *fig* (*distacco*) atōtrūkis; **4.** *sport* pėrsvara; pranašūmas; *avere un v. di quattro punti (su qc)* turėti keturių taškų pranašumą (*prieš kq*); *essere in v.* pirmāuti; turėti pėrsvarą; *andare / passare / portarsi in v.* išsiveržti ĩ prėkį; ♦ *v. (a tennis)* daugiaũ; *v. pari* lýgu.

vantaggiós||o, -a *bdv* naudīngas; (*proficuo*) pelningas; (*favorevole*) palankūs; *condizioni ~e* palānkios sálygos.

vantare *vksm* **1.** girti; *v. le proprie merci* girti savo prekės; *v. i propri successi* puikuotis savo rezultātais; **2.** (*possedere qcs di pregio*) turėti (*kq vertinga*); didžiūotis (*kuo*); *v. una lunga esperienza* turėti ilgametę patirtį; *v. una collezione di opere d'arte* didžiūotis mėno kūrinių kolekcija; **3.:** *v. un diritto (su qcs)* parėikšti savo teisę (*i kq*).

► **vant**||**ārsi** *sngr* **1.** girtis, pasigirti; (*farsi bello di qc*) puikūotis (*kuo*); **v. delle proprie ricchezze** girtis sāvo tuftais; *si ~a di aver fatto tutto da solo* gīriasi viskā vienas padārēs, gīriasi, kād viskā vienas padārē; ♦ **non per ~armi, ma...** nenōriu girtis, bēt...; **2.** (*andare fiero di qc*) didžiūotis (*kuo*); *sono italiano e me ne ~o* esū itālas, īr tuō didžiūojuosi.

vanteri||**a** *dkt m* (*t.p. dgs ~e*) gyrīmais.

vānto *dkt v* **1.** gyrīmais; **menare** *v.* (*di qcs*) girtis (*kuo*); **2.** (*t.p. motivo di v.*) pasididžiāvimas; *il v. della città* miēsto pasididžiāvimas; ♦ **avere il v.** (*di qcs, di aver fatto qcs*) galēti didžiūotis (*kuo, kā padarius*); *kaip jst bel v.!* būta čia kuō girtis!

vānvera *dkt m nkt*: **a v.** bēt kāip; kāip pakliūva; *parlare a v.* āušinti būrnā.

vapór||**e** *dkt v* **1.** gāras, garaī; **v. àcqueo** vandeñs garaī; *esalare ~i* garūoti; ♦ **a v.** gāro; *gastr al v.* vīrtas garuosē; troškintas *agg*; *locomotiva a v.* garvežys; **2.** (*t.p. battello a v.*) gārļaivis.

vaporétto *dkt v* (maršrūtīnis) gārļaivis.

vaporiera *dkt m* garvežys.

vaporizzāre *vksm* (*nebulizzare*) pulverizūoti.

vaporizzatōre *dkt v* purkštūvas, pulverizātorius.

vaporós||**o, -a** *bdv*: **capelli** ~i pūrūs plaukaī.

varāre *vksm* **1.** (*una nave*) nulēisti (*laivq*) ī vāndenī; **2.** *fig* (*dar inizio*) dūoti (*kam*) prādžia; **3.** *fig* (*approvare*) priiṁti; patvīrtinti; (*mettere in atto*) īvykdyti; **v. una legge** priiṁti īstātymā.

varcāre *vksm* pēržengti (*ir prk*); pēreiti; (*scalando*) pērkoṁti; (*in nave*) pērplaukti; **v. il confine** pēreiti / kīrsti siēnā; **v. la soglīa** pēržengti (pēf) sleñkstj; *fig v. la cinquantina* pērkoṁti pēf peñkiasdešimt.

varco *dkt v* pērējimas (*ppr. siauras*); ♦ **apīrsi un v.** prasiskīnti kēliā; **aspettare al v.** tūkoti; *fig* lāukti prōgos (*ppr. kam pakenkti*).

variābile *bdv* **1.** nepastovūs; kīntamas; **tempo v.** pērmainingas ōras; nepastōvūs ōraī *pl*; *mat* (*grandezza*) *v.* kīntamāsīs dīdis; **2.** *gram* kāītomas.

variabilitā *dkt m* nepastovūmas; kīntamūmas.

variāmēnte *prv* īvairiaī; nevienōdaī.

variānte *dkt m* **1.** variāntas; (*modello*) mōdelis; (*versione*) vērsija; **2.** (*modifica*): **apportare una v.** (*a qcs*) pakeīsti (*kq*); **3.** (*di strada*) apýlanka; **4.** *ling* gretybē, variāntas.

vari||**āre** *vksm* (*vā-*) **1.** *tr* (*modificare*) (pa)keīsti; **v. il programma** pakeīsti progrāmā; **2.** *tr* (*render vario*) (pa)īvairinti; **v. una dieta** īvairinti diētā; **3.** *intr* [E] (*mutarsi*) keīstis, pasikeīsti; (pa)kīsti; (*esser instabile*) būti nepastovīam;

(*oscillare*) svyrūoti; **la temperatura ~a** temperatūrā svyrūoja; **l'umore ~a** nūotaika keičiasi; nūotaika nepastovī; **4.** *intr* [E] (*mutare*) (*di qcs*): **v. d'opinione** pakeīsti nūomone; **l'auto è ~ata di prezzo** pasikeitē automobilio kaina; **5.** *intr* [E] (*esser vario*) īvairūoti; (*non coincidere*) nesutāpti; (*differenziarsi*) skīrtis; **la grafia ~a** rašýba īvairūoja; **le tradizioni ~ano da paese a paese** īvairiosē šalysē tradīcijas skīriasi.

variazión||**e** *dkt m* **1.** (*il mutare*) pakeitimas; **il programma ha subito qualche v., c'è stata una v. al / di programma** programā būvo šiek tīek pakeistā; **il prezzo non subirà ~i** kaina nesikeīs; **2.** (*il mutarsi*) pōkytis; pasikeitimas; (pa)kītimas; **v. di temperatura** temperatūros pōkytis (/ svyrāvimas); **~i climatiche** klīmato pōkyčiai; **3.** *mus* variācija; **~i su un tema di Bach** variācijos Bācho temā.

varice *dkt v* *med* išsiplētusi venā.

varicella *dkt m* vējaraupiai *pl*; **avere la v.** siṁgti vējaraupiais.

varicós||**o, -a** *bdv*: *med vene ~e* išsiplētusios vēnos.

variegāto, -a *bdv* **1.** īvairiaspalvis; mārgas; **2.** *fig* nevienalýtis; īvairiapūsis; mārgas.

varietā I *dkt m nkt* **1.** (*l'esser vario*) īvairūmas; **2.** (*diversità*) īvairōvē; **v. di articoli** prēkių īvairōvē; **3.** (*tipo*) rūšis -ies; **4.** *bot, zool* atmainā.

varietā II *dkt v nkt* varjetē; estradā; **número di v.** estrādinis nūmeris.

vā||**rio, -a** **1.** (*non uniforme*) īvairūs; nevienōdas; **paesaggio v.** īvairūs kraštōvaizdis; **rēndere v.** (pa)īvairinti; **2.** (*diverso*) skīrtīngas; īvairūs; daugeriōpas; **~ri interessi** īvairūs interesai; **di v. colore** skīrtīngu spalvū; **i mestieri più ~ri** visokiāusi amataī; ♦ **in ~ri modi** visaīp; *flk il mondo è bello, perché è v.* ≡ īvairōvē – gyvėnimo druskā; **3.** (*variabile*) nepastovūs; **4.**: **dgs ~ri, ~rie** (*alcuni*) kēli, kēlios; (*parecchi*) daūg (*ko*); **~rie volte** kelīs kartūs; daūg kařtū; **5.** *kaip* *iv v dgs* **~ri** daūgelis *sg*; **6.** *kaip dkt m dgs*: **~rie ed eventuali** kiti klāusimai, kīta *sg* (*darbotvarkeje*).

variopinto, -a *bdv* margaspalvis; īvairių spalvū.

vāro I *dkt v* **1.** laīvo nuleidimas (ī vādenī); laīvo krīkštas; **2.** *fig* (*di una legge e sim.*) priēmīmas.

vāro II, -a *bdv med* īskrýpēs ī vīdū.

vasāio, -a *dkt v/m* puōdžius; puōdininkas -ė.

vā||**sca** *dkt m* **1.** (*bacino*) baseīnas; (*serbatoio per acqua*) vandeñs talpyklā; rezervuāras; **2.** (*t.p. v. da bagno*) voniā; **v. con idromassaggio** sūkurinė voniā; **3.** (*piscina*) baseīnas; *fig fare due ~sche* dū kartūs pērplaukti (pēf) baseīnā;

4. *tecn* vonià; (*cisterna*) bākas; *v. dl candéggio* bālinimo vonià.

vascèllo *dkt v stor karo laīvas.*

vaschétta *dkt m indēlis (ppr. maistui).*

vascolāre *bdv anat kraujāgysliū.*

vaselina *dkt m farm vazelinās.*

vasellāme *dkt v (da cucina) virtūvēs rīkai pl; v. di porcellana* porcelāniniai iūdai *pl.*

vasétto *dkt v stiklaīnis.*

vās||o *dkt v 1. vazā; v. da fiori* vazōnas; gēliāpuodis; *un v. rotto* sudūžusi vazā; ♦ *mit v. di Pandora* Pandōros skryniā; **2.** (*barattolo*) stiklaīnis; **3.** (*water*) unitāzas; ♦ *v. da notte* naktīpuodis; **4.:** *anat v. sanguigno* kraujāgyslē, gysla; **5.:** *bot v. linfatico* limfāgyslē; gysla; **6.:** *fis ~i comuncanti* susisiekiantieji iūdai.

vasallō *dkt v stor vasālas (ir prk).*

vassōio *dkt v padēklas.*

vastitā *dkt m nkt 1. (l'essere vasto)* platūmas (*ir prk*); **2.** (*spazio*) platībē, platībēs.

vāst||o, -a *bdv 1. platūs; erdvūs; un paese v. platūs* krāstas; ♦ *di ~e proporzioni* didžiūlis *agg*; *su ~a scala* didelīu / plačīu mastū; **2.** *fig* platūs; didelīs; *~a cultura* platūs apsiskaītymas; didelē erudīcija; *~a esperienza* didelē patirtis; *un'opera ~a* platūs veikals.

vāte *dkt v (poeta) dāīnius (didis poetas).*

vaticān||o, -a *bdv Vatikāno; i Musei ~i* Vatikāno muziejai.

vaticināre *vksm (-ci-) (iš)pranašāuti.*

vaticinio *dkt v pranašystē; (l'azione) pranašāvimas.*

vattalapésca *jst fam velniā žīno!, balā žīno!*

ve *iv, prv* ⇒ **vi I, vi II.**

ve' *jst žiū!, žiūrēk!*

vecchiāia *dkt m senātvē; morire di v.* mīrti sāvo mirtimī; *morire in v.* mīrti senātvē.

vecchiétta *dkt m senūtē; senēlē.*

vecchiétto *dkt v senūkas; senēlis.*

vēc||chio, -a 1. bdv sēnas; (*invecchiato*) pasēnēs; *da v.* (kaī būsiu / būdamas *ir pan.*) sēnas; *un v. cane* sēnas šuō; *la ~chia generazione* senōji kartā; *pane v.* senā dūona; *roba ~chia* sēndaikčiai *pl*; senīenos *pl*; *scarpe ~chie* senī bātai; *diventare v.* (pa)sēnti; *non è ancora v.* jīs dār nesēnas; *è più v. di quanto sembra* jīs senēsnis, nei atrōdo; *è tre anni più v. di me* jīs trejaīs mētais vyrēsnis ūž manē; ♦ *v. come il cucco* visāi nusēnēs; nepaprastāi sēnas; *spreng* sukriōšēs; (*solo di qcs*) sēnas kaīp pasāulis; *Plinio il v.* Plīnījus Vyresnīs; *il V. Testamento* Senāsis Testamēntas; *una ~chia volpe* sēnas vilkas; **2. bdv (di altri tempi)** sēnas, senōvinis;

senōviškas; *come ai ~chi tempi* kaīp senāīs laikaīs; ♦ *di v. stampto* senōs madōs; *la città ~chia* senāmicistis; *il v. mondo* senāsis pasāulis; *è una stōria ~chia* senā pāsaka; **3. bdv (superato)** pasēnēs; sēnas; *una ~chia moda* senā madā; **4. bdv (precedente)** senāsis; būvēs; *il v. direttore* senāsis dirēktorijs; *il v. sistema* senōji sistēmā; *un mio v. studente* viēnas māno būvēs mokinys; **5. bdv (che dura da molto e sim.)** sēnas; ilgamētis; *una ~chia conoscenza* sēnas pažīstamas; *un v. debito* senā skolā; ♦ *la ~chia guardia* senōji gvārdija; *essere v. del mestiere* senāī dīrbti (*tam tikrā*) dārba; **6. bdv (stagionato)** išlaikytas; **7. dkt v/m** pagyvēnēs žmogūs; sēnis; *i ~chi* senī žmōnēs; senīmas *sg*; ♦ *da v.* kaīp sēnio; sēniškas *agg*; *il grande v.* ≡ pilkās kardinōlas; *fam v. mio!* draugūži!; **8. dkt v fam:** *il mio v.* māno sēnis (*apie tėvą*); *i miei ~chi* māno sēniai; **9. dkt v nkt:** taī, kās sēna; *sapere di v.* atsidūoti senumū.

vecchiūme *dkt v 1. (roba vecchia)* senī rakaūdai *pl*; **2. (idee antiquate)** atgyvėnūsios idėjos *pl.*

vēcīa *dkt m bot vikis.*

vēc||e *dkt m: in v. di qcn* kienō (kito) viētoje; *in v. mia* viētoj manēs; *fare le ~i (di qcn)* pavadūoti (*ką*), pakeīsti.

ved||ére* *vksm 1. matyti; regėti; (una volta)* pamatyti; (*scorgere*) išvysti; *v. il bosco in lontananza* matyti mišką tolumojē; *ho visto quello che hai fatto* mačiaū, kā padarēi; *hai mai visto un eclissi di Sole?* ar kada esi mātēs Sāulės užtemimā?; *non l'ho visto uscire* jō nemačiaū išėinant; *non l'ho mai visto arrabbiato* jō niekadā nemačiaū supykusio; *ti è solo parso di v.* tāu tik pasivaidėno; *non ho visto un errore* pražiūrėjau klaidą; *~o bene solo con gli occhiali* aš tik sū akiniaīs geraī mataū; *i bambini vedono un sacco di cartoni animati* vaikai prisiziūri bėgalę animācinių filmūkų; *fig non ho visto un centesimo!* aš nė ceñto nemačiaū! (*negavau*); *fig la giacca ha visto tempi migliori* šīs švarkas visko mātē (*susidėvėjo*); *fig ne ho viste tante!*; *ne ho viste delle belle!* kō tik netėko matyti; ♦ *non dare a v.* neparodyti; *far v.* (pa)rodyti; (*sfoggiare*) pademonstruoti; *farsi v.* pasirodyti, rodytis; (*verificarsi*) atsirasti; *fam (dal dottore)* pasitikrinti (*pas gydytoją*); (*mettersi in mostra*) afišuotis; *non farsi v.* akių nerodyti, akysė nesirodyti; *non v. al di là del proprio naso* toliaū sāvo nōsies nematyti; *te la faccio v. io!* aš tāu (parodysiu)!; *~essi!* matytum tū!; *chi s'è visto s'è visto!* ir baigta!; štai ir vīskas; *sì ~e che...* (*probabilmente*) matyt... ; (*è evidente*)

akivaizdù, kàd... ; **2.** (*guardare*) žiūrėti, matyti; (*una volta*) pažiūrėti; pamatyti; **v. la partita** žiūrėti rungtynės; **il film è da v.** filmą reikia pamatyti / pažiūrėti; **lasciami v.!** leisk mán pažiūrėti!; ♦ **cose da v.** (viėtos) įžymybės; **andare a v.** aplankyti; **non v. di buon occhio (qcn)** neturėti akiės (*ant ko*); **non posso v. tuo cugino (lo odio)** aš tavo pusbrolio (akysė) negaliu pakęsti; **3. (incontrare)** (pa)matyti; sutikti; **domani non posso ~erti** negaliu rytój sù tavimì susitikti; **non lo voglio più v.!** daugiau nenóriu jō matyti!; ♦ **v. un médico (un avvocato)** eiti pàs gýdytoją (pàs advokátą); **guarda chi si ~e!** žiūrėk, kàs čià (pasiródė!); **è triste a ~ersi** gaudù žiūrėti; **kaip jst lieto di ~erla (~erti)!** malonù jùs (tavė) matyti!; **4. (verificare)** (pa)žiūrėti; (*controllare*) pėrzvelgti, pėržiūrėti; **v. i conti** pėržiūrėti skaičiavimus; **v. il giornale** pėrzvelgti laikraštį; **v. un malato** apžiūrėti ligónį; **~i perché la porta non si chiude** pažiūrėk, kodėl dūrys neužsidaro; **~i che vuole** sužinók, kō jls nóri; ♦ **~i (v.) pag. 3** žiūrėk (žr.) 3 pūs-lapį; **si ~rà!; ~remo!** pamatýsim!, pažiūrėsím!; būs matýti!; **la ~remo!** dar pažiūrėsime!; **vuoi v. che...** ar tik nebūs, kàd...; lāžinuosi, kàd...; **~rai che ce la farai!** pamatýsi, táu pavýks! **5. (notare)** pastebėti; (*comprendere*) matyti; suvókti, suprasti; **~i che ho ragione?** matai, kàd aš teisùs?; **non (ci) ~o niente di strano** ne(į)žiūriù čià niėko keista; **non ~o come sia possibile** neįsivaizduóju, kaip tai būtų įmāno-ma; ♦ **~e, ~a** mātote; **~i** matai; **a mio modo di v.** māno išmānymu; **6. fig (considerare): non lo ~o adatto per questo lavoro** māno akimìs šitām dārbui jùs netiñka; **ce lo ~o a farlo** galiù įsivaizduoti jį taip dārant; **come la ~resti, tu?** kaip tū į tai žiūrėtum?; **io la ~o diversamente** aš kitaip manaù; **~i tu!** sprėsk pàts!, táu sprėsti!; **~a lei!** sprėskite jùs!, jùms sprėsti!; **7. (cercare di far qcs)** stėngtis (*kq daryti*), pasi-stėngti; žiūrėti; **~i di stare attento** žiūrėk, kàd būtum atsargùs; **~i di non fare stupidaggini** žiūrėk, kàd neprisidirbtum; **~rò di passare da te** pasistėngsiu pàs tavė užsùkti; **8. (con „si“ passivante): da qui si ~e casa mia** iš čià matýti māno namai; **non si ~ono più i monti** kalnų nebesimāto; **9.: ♦ non aver nulla a che v. (con qc)** neturėti niėko beñdra (*su kuó*).

► **ved|érci** įvdž (pri)matyti; regėti; **ci ~e dōp-pio** jām akysė dvėjinasi (*prisigėrė*); ♦ **voglio v. chiaro** nóriu išsiáiskinti; **non ci ~o dalla fame** akysė témsta, kaip nóriu válgyti; **non ci ho vis-to più** tadà nebesusivaldžiaù.

► **vedérsela** įvdž: **1.: te la ~i tu con lui** pàts tū sù juō išsiáiskinsi / susitvarkýsi; **2.: ♦ me la sono vista brutta** galvójau, kad mán gālas.

► **ved|lérsi** sngr **1.** matyti savė; žiūrėti į savė; **v. allo specchio** žiūrėti į savė vėidrodyje; **2. (incontrarsi con qcn)** pasimatyti, matýtis; (*con frequenza, o avendo una relazione*) susitikinėti; **non ci ~iamo da anni** mēs seniai nesimātėme; ♦ **ci ~iamo!** susimatýsim!; iki!; **3. (con valore copulativo): si ~e brutta** jaučiasi negraži; **si ~e nonno** įsivaizduoja esąs jau senėlis; **si ~e spacciato** māno, kàd viskas baigta; mātosi pra-žuvęs; **si vide costretto a sposarla** suvókė, kàd turės jā vėsti; **mi sono visto rifiutare il permesso** taip nutiko, kàd leidimo mán nedavė; **4. (qcs): v. un film** pasižiūrėti filmą.

vedétta dkt m **1.: essere di v., stare in v.** stovėti / būti sargýboje; **2.** sargýbinis; stebėtojas.

vedovanza dkt m našlýtė.

vedovile bdv (*di un vedovo*) našlio; (*di una vedo-vo*) našlės; **dir pensione v.** našlio (/ našlės) peñ-sija.

védov|o, -a **1.** dkt v/m našlýt -ė; **2.** dkt m: zool ~a nera juodóji našlė.

vedùt|a dkt m **1.** vaizdas; **v. sul mare** vaizdas į jūrą; **~e di Roma** Ròmos vaizdai; **2.: dgs ~e** pažiūros; **di àmpie ~e** plačių pažiūrų; **3.** art vedutà.

veeménte bdv smarkùs; ūmùs; (*accanito*) įnirt-ingas; (*tempestoso*) audringas; siautulingas.

veeménza dkt m smarkumas; įniršis, įnirtis; **la v. delle passioni** aistrų siautulys.

vegetà|e **1. bdv** augalų; **il regno v.** augaliją; **2. bdv (ricavato dalle piante)** augalinis; **grassi ~i** augaliniai riebalai; **3. dkt v** āgalas.

vegetàre vksm [A] (*vė-*) vegetuoti (*ir prk*); (*solo fig*) gývalioti.

vegetarianismo dkt v vegetarizmas.

vegetariàno, -a **1.** dkt v/m vegetāras -ė; **2. bdv** vegetāriškas.

vegetativo, -a bdv **1. fisiol** vegetācinis; **stato v.** vegetācinė būklė; **2. bot (assessuato)** vegetatyvùs; **3. biol (dei vegetali)** vegetatyvinis.

vegetazione dkt m **1.** augmenijà, augaliją; aug-laĩ pl; **2. (il vegetare)** vegetāvimas; vegetācija.

végeto, -a bdv gyvybingas; energingas; ♦ **vivo e v.** sveikūt sveikutėlis.

veggénte dkt v/m aiškiaregys -ė.

véglià dkt m **1.** nemiegójimas, budėjimas; **tra il sonno e la v.** snaudžiant; **2. (il vegliare)** budė-jimas; **fare la v. (a qcn)** budėti (*prie ko*); ♦ **v. fùnebre** šerfenys pl; **3. (festa)** póbūvis.

vegliardo dkt v sėnas išmiñčius; garbùs sėnis.

vegliare *vksm* (vé-) **1.** *intr* [A] nemiegóti; budėti; **2.** *intr* [A] *fig* (su *qc*) prižiūrėti (*ka*); **3.** *tr* budėti (*prie ko, ka*); (*accudire*) slaugyti; (*un moribondo*) marinti; **v.** *un defunto* budėti prieš mirusiojo.

veglióne *dkt v* šokių vakaras; *il v. di Capodanno / di fine anno* Naujųjų metų sutiktuvės *pl*.

veicolo *dkt v* **1.** transporto priemonė; (*a motore*) automobilis; **v.** *incidentato* į avariją patėkęs automobilis; **2.** *med* (ligos) nešiotojas; (užkratos) nešėjas -a; *il v. di un'infezione* infekcijos nešėjas; **3.** *fig* nešėjas; (*solo di qcs*) skleidimo priemonė.

vell||a *dkt m* **1.** būrė; *alzare le ~e* iškelti burės; ♦ *a v.* būrinis *agg*; *a gófnie ~e* kaip iš pypkės; *a ~e spiegate* pakeltomis būrėmis; *barca a v.* būrinė valtis; būrlaivis; **2.** sport buriavimas; *praticare la v., fare v.* buriuoti; **3.:** sport *volo a v.* sklandymas.

vell||are I *vksm* (vé-) **1.** (*con un velo*) apdengti šydū / vualiū; (*nascondere*) uždengti; (pa)slypti (*ir prk*); **2.** (*offuscare*) aptėmdyti (*ir prk*); uždengti; *le nùvole ~ano il sole* dėbesys dengia saulę.

► *velarsi sngr* (*del cielo*) lengvai apsiniaukti.

velare II *bdv ling* gerklinis.

velataménte *prv* netiesiogiai.

velat||o, -a *bdv* **1.** apdengtas šydū; **2.:** *calze ~e* pėrmatomos pėdkelnės / kójinės; **3.** (*offuscato*) aptėmdytas (*ir prk*); *occhi ~i di làcrime* ašarų aptėmdytos akys; **4.** *fig* (*non esplicito*) netiesioginis; pridengtas; *allusione ~a* švelni užuomina.

velcro *dkt v* lipukas, kibukas.

veleggiare *vksm* [A] (-lég-) **1.** buriuoti; plaukti; **2.** (*con un aliante*) sklandyti.

veléno *dkt v* **1.** nuodai *pl* (*ir prk*); **v.** *di vipera* gyvatės nuodai; **v.** *per topi* žiurkių nuodai; *uccidere col v.* nunuodyti; **2.** *fig* (*livore*) pagieža.

velenóso, -a *bdv* **1.** nuodingas; *fungo v.* nuodingas(is) grzyb; **2.** *fig* pagiežingas; piktas.

velíco, -a *bdv* būrlaivių; (*della vela*) buriavimo.

velícro *dkt v* būrlaivis.

velina *dkt m* **1.** (*t.p. carta v.*) šilkinis pópierius; **2.** (*nota per la stampa*) pranešimas spaūdai; **3.** (*ballerina*) laidos šokėja.

velista *dkt v/m sport* buriuotojas -a.

velivolo *dkt v* orlaivis; skraidymo aparatas.

velleit||à *dkt m nkt* nerealistiškas / nerealūs troškimas; tuščia ambicija; *ha ~a artistiche* įsi-vaizduoja esąs mėnininkas.

velleitário, -a *bdv* nerealistiškas, nerealūs; nepagrįstas.

vèllo *dkt v* gaurai *pl*, vilnos *pl*; *mit v. d'oro* áukso vilna.

vellutàt||o, -a *bdv* (*liscio, morbido*) švelnūs; *pelle ~a* aksominė / švelni oda; *voce ~a* švelnūs balsas.

vellùto *dkt v* **1.** aksomas; *di v.* aksominis *agg* (*ir prk*); *fig* švelnūs; ♦ *sul v.* bė kliūčių; **2.:** *v. a coste* velvėtas; *di v. a coste* velvėtinis *agg*.

vélo *dkt v* **1.** šydas; vualis; **v.** *da sposa, v. nuziale* nuometas; ♦ *sténdere un v. pietoso* (su *qcs*) nutylėti (*ka*) (iš gailėsčio); **2.** (*drappo, scialle*) skraistė; ♦ *préndere il v.* įstoti į vienuolyną; **3.** (*strato fine*) plonytis slūoksniis; ♦ *zùcchero a v.* miltelinis cukrus, cukraus pudrą; *fig un v. di tristezza* liūdesio šešėlis; **4.** *fig* (*copertura*) uždanga; *un v. di mistero* paslaptis šydas; **5.** *anat. v. palatino, v. péndulo* minkštasis gomurys; **6.** sport (*nel basket*) užtvara; *fare v.* statyti užtvara.

velóc||e *bdv* **1.** greitas; spartūs; *un cavallo (treno) v.* greitas žirgas (traukinys); *polso v.* greitas pulsas; *servizio v.* greitas aptarnavimas; *un viàggio v.* trumpa keliōnė; **v.** *come un fùlmine, v. come il vento* greitas kaip zuikis / kaip strėlė; *con passo v.* sparčiu žingsniu; *sport curva v.* greitas pósūkis; *sono ~i a / nel lavorare, la-vórano ~i* sparchiai dirba; **2.** *kaip prv:* *correre (parlare) v.* greit(ai) bėgti (kalbėti).

veloceménte *prv* **1.** greitai; sparchiai; **2.** (*presto*) greit, greitai; greitū laikū.

velocista *dkt v/m sport* sprinteris -ė.

velocità *dkt m nkt* **1.** greitis; *a grande v., a v. elevata* dideliu greičiū; **v.** *della luce (del suono)* šviesos (garso) greitis; *eccesso (limite) di v.* greičio viršijimas (limitas); *trasporto ad alta v.* greitasis transportas; *fis v. angolare* kampinis greitis; *aumentare (rallentare) la v.* (pa)didinti ((su)māžinti) greitį; *préndere v.* įsibėgėti; ♦ *a tutta v.* visū greičiū; **2.** (*l'essere veloce*) greitūmas; spartūmas; **3.** (*ritmo sostenuto*) tempas, sparta.

velocizzàre *vksm* (pa)greitinti, (pa)spartinti.

velódromo *dkt v* velodromas.

vèltro *dkt v* skalikas.

vén||a *dkt m* **1.** anat venà; (kraujo) gýsla; **v.** *cava* tuščioji venà; *tagliarsi le ~e* pėrsipjauti venas; **2.** rievė; gýsla; (*come insieme di linee e sim.*) tekstūrà; **3.** (*filone*) gýsla; (*strato*) klōdas; **v.** *aurifera* áukso gýsla; **4.** (*t.p. v. acquifera*) (vandenys) gýsla; (*sorgente*) šaltinis, versmė; **5.** *fig* (*disposizione*) nusiteikimas; nūotaika; ♦ (*non*) *èssere in v.* (*di far qcs, di qcs*) būti (ne)nusi-teikusiam (*ka daryti, kam*); neturėti ūpo; **6.** *fig*

(estro) gyslélē; **v. musicale (poetica)** muzikānto (poēto) gyslélē; **7. fig (traccia)** šesēlis; gaidēlē; **una v. di malinconia** melanchōlijos gaidēlē.

venāle *bdv* gobšus pinigū; godus (pinigāms).

venāto, -a *bdv* **1.** rievētas; gyslōtas; sū āiskia tekstūrā; **2. fig (della voce e sim.)** sū (ko) gaidēlē.

venatōrio, -a *bdv* medžiōklēs.

venatūra *dkt m* (come insieme di linee) tekstūrā.

vendemmia *dkt m* **1.** (la raccolta) vynuogių skynimas; **2.** (il raccolto) vynuogių deñlius; **3.** (la stagione) vynuogių skynimo mētas.

vendemmiaire *vksm* [A] (-dēm-) skinti vynuoges (derliaus metu); nuimti vynuogių deñliū.

vénd||ere *vksm* **1.** parduoti; pardavinėti; (ad esaurimento) išparduoti; **v. a caro prezzo (a 10 euro)** parduoti brāngiai (ūž 10 eūrų); **v. a un asta** parduoti aukcionē; **v. un appartamento** parduoti būta; **v. fiori** pardavinėti gėlēs; **fig v. il proprio corpo** parsidavinėti; **fig v. la patria** parduoti tėvynē; ♦ **~esi** parduodama(s) *agg*; **~onsi** parduodami *agg*; **v. l'anima al diavolo** parduoti vėlniui siēla; **v. fumo** akis dūmti; **v. cara la pelle** nepasidūoti; **ha coraggio da v.** drāsōs jān nestiņga; **2.** (commerciare) prekiauti (kuo); pardavinėti (kq); **v. al dettaglio / al minuto (all'ingrosso)** pardavinėti mažmenomis (didmenomis); **v. mobili (pesce)** prekiauti bāldais (žuvimī); **3. kaip intr** [A]: **il libro ~e bene** knygā labai pērka.

► **véndersi** *sng* **1.** parsidūoti; **2.** (essere venduto) būti parduodamām; **3.** (prostituirsi) parsidavinėti; **4.: sapersi** *v.* mokėti savē pateikti.

vendētta *dkt m* keřštas; keřšijimas; **per v.** iš keřšto; **assetato di v.** iřtrōškēs keřšto; **fare v. (di qcs)** (at(si))keřšyti (už kq).

vendicāre *vksm* (vén-) (at(si))keřšyti; **v. il fratello** keřšyti ūž brōlį; **v. la morte del padre** keřšyti ūž tėvo miřtį; **v. un oltraggio** keřšyti ūž skriaūdā; **v. il proprio onore** keřšyti ūž nūplēštā garbē.

► **vendicārsi** *sng* (di qcs su qcn) (at(si))keřšyti (už kq kam); **v. per le / delle offese sui nemici** keřšyti priešams ūž skriaudās.

vendicativo, -a *bdv* keřštingas.

vendicatōre, -trice *dkt v/m* keřšytojas -a.

vendita *dkt m* **1.** pardavimas; pardavinėjimas; (commercio) prekýba; **v. a crédito** pardavimas ĩ skōlā; **v. a domicilio (al dettaglio, all'ingrosso)** išnešiōjamoji (mažmeninē, didmeninē) prekýba; ♦ **in v.** parduodamas *agg*; **2. dgs ~e** pardavimas *sg*; parduotos prēkēs; **direttore delle ~e** pardavimo vadýbininkas; **le ~e sono aumentate del 23%** pardavimas išāugo 23 prōcentais; **3. (negozio)** krātuvė.

venditōre, -trice *dkt v/m* pardavėjas -a; **v. ambulante** prekeivis -ē, prēkių siūlytojas -a.

vendūto, -a **1.** *bdv, dlv* parduotas; **il libro piū v.** labiausiai perkamā knygā, perkamiausia knygā; **2. bdv, dkt v/m (di qcn)** parsidāvėlis -ē.

venéfico, -a *bdv* (labai) nuodingas.

venerābile *bdv* ⇒ **venerādo.**

venerānd||o, -a *bdv* garbūs, garbingas; gerbiamas; ♦ **~a età** garbūs āmžius.

venerāre *vksm* (vé-) **1.** (pa)gārbinti; **v. gli idoli** stabūs gārbinti; **v. la Madonna** gārbinti Švenčiausią Mergēlę; **2. fig (onorare)** didžiai gerbti; (adorare) diēvinti.

veneraziōne *dkt m* **1.** (pa)gārbinimas; **2. fig** didi pagarbā; gerbimas.

venerdī *dkt v nkt* penktādienis; (**questo**) *v.* (ši) penktādienį; **v. prossimo (scorso)** kitā / atėinantį (prāeitā / prāėjusį) penktādienį; **il v., di v., al v.** penktādieniais; ♦ **V. Santo** Didysis penktādienis; **gli manca un v. / qualche v.** jān nē visi namiē.

venère||o, -a *bdv*: **med malattia ~a** venėrinē ligā.

véneto, -a **1.** *bdv* Venēto (sritiēs); venetiēčių; **2. dkt v/m** Venēto (sritiēs) gyvėntojas -a, venetiētis -ē; **3. dkt v** Venēto (sritiēs) tarmē.

veneziāna *dkt m* žaliūzės pl.

veneziān||o, -a **1.** *bdv* Venēcijos; venecijiečių; venecijētiškas; iš Venēcijos; **gastr fégato alla ~a** venecijētiškos kēpenys pl; **2. dkt v/m** venecijietis -ē; **3. dkt v** venecijiečių tarmē.

venezuelāno, -a **1.** *bdv* Venesuelos; venesueliēčių; iš Venesuelos; **2. dkt v/m** venesueliētis -ē.

vénia *dkt m*: ♦ **chiedo v.** (labai) atsiprašū.

veniāle *bdv* dovanōtinās; atlėistinas; **rel peccato** *v.* nesunki nuodēmē; **fig** dovanōtina klaidā.

ven||ire* *vksm* [E] **1.** eiti, atėiti (*slinkties veikmas ppr. siejamas su pašnekovu, būtent „eiti su pašnekovu“, „eiti pas pašnekovą“ ir pan.*); (*non a piedi*) (at)važiūoti; (at)výkti; **vieni subito da me** atėik greit pās manē; **domani non verrò a lezione** rytōj neateišiu ĩ pāskaitā; **vieni al mare con noi?** važiūosi priē jūros kartū sū mumīs?; **vieni al mare da noi?** (at)važiūosi priē jūros pās mūs?; **sta ~endo una macchina** atvažiūoja mašinā; **il treno viene da Roma** traukinys atvýksta iš Rōmos; **~ite a trovarci!** užėikite pās mūs ĩ svečiūs!; **il mio amico viene dal Belgio** māno draūgas yrā (/ atvýko) iš Belgijos; **le nuvole vengono da est** dēbesys sleñka iš rytū; ♦ **fare v.** pakviēsti; iškviēsti; **v. alla luce (di qcn)** atėiti ĩ pasāulī; (*di qcs*) iškilti / išēiti ĩ viēšumā; **v. alle mani** palēisti ĩ dārbā rankās; **v. al punto** eiti priē reikalo; **2. (provenire, del ven-**

to) pūsti; (*di odori, suoni e sim.*) sklīsti; **3.** *fig* (at)eīti; (*sorgere*) (iš)kilti; (*derivare*) kilti, būti kilusiam; *mi è ~uto un brùfola sulla fronte* mán iškilo spúogas ant kaktôs; *mi viene un dubbio (una domanda)* mán kyla abejônê (kláusimas); *poi ~ne la guerra* paskuī prasidėjo / kilo káras; *mi è ~uta (in mente) un'idea* mán mintis atėjo į gálvą; *l'inverno verrà presto* greitai ateis žiemà; *è ~uto il momento di partire* atėjo laikas išvykti; *Natale viene di lunedì* Kalėdos išeina pirmadienį; *questa parola viene dal latino* šis žodis kilęs iš lotynų kalbôs; *viene la pioggia, viene a piovere* (tuoj) lis; *mi è ~uto il raffreddore* įšimetė slogà; *dalla casa gli viene una rendita* jam nāmas nēša pēlnas; *la settimana che viene* ateinančią savaitę; *non mi viene sonno* miegas nēima; ♦ *negli anni a v.* ateityjė; *le generazioni a v.* būsimos(ios) kartos; *v. a sapere (qcs)*, *v. a conoscenza (di qcs)* sužinoti (*ką*); *non mi viene (in mente)* neprisimenu; *ti ~isse (un accidente)!* kàd tavė kuř!; *come viene viene* kàs būs, tàs būs; *kaip jst fam ma vieni!* nāgi!; **4.** ♦ *mi viene (da far qcs)* (mán) nōrisi (*ką daryti*); *viene da ridere* juōktis nōrisi; juōkas ima; **5.** (*come risultato*) išeiti; *la foto è ~uta bene* nuotrauka (išėjo) graži; nuotrauka gerai išėjo; *la serata è ~uta bene* vakaras nusisekė; *il solitario non viene* pasjānsas (*kortų dēlionė*) neišeina; *che soluzione ti viene?* kōkį atsakymą gavai?; *fam è ~uto (fuori) il 35 (al gioco)* iškrito 35; ♦ *v. a crearsi, ~irsi a creare* susidaryti; *v. a mancare* pritrūkti; *fig (morire)* (staigà) mirti; *v. a trovarsi, ~irsi a trovare* atsидūrėti; **6.** *fam (t.p. v. a costare)* atsieiti; kainuoti; **7.** *fam (avere un orgasmo)* baigti (*patirti orgazmą*); **8.** įeina į ivairius prielinksnius ir prieveiksminius posakius: *v. avanti* paeiti į priekį; ateiti; *v. dentro* įeiti; *v. dietro (a qc)* eiti paskui (*ką*); *v. dopo* eiti pō (*ko*); *fig* būti mažiau svarbiām; *v. fuori* išeiti; išvažiuoti; išlįsti; *fig* išaiškėti; pasirodyti; iškilti aikštėn; *v. giù (scendere)* lėistis, nusilėisti; (nu)lįpti; (*crollare*) (nu)griūti; (*piovere e sim.*) kristi (*lietui ir pan.*); *v. meno (svenire)* (nu)alpti; (*cessare*) nustoti būti; (*mancare*) pritrūkti; (*sottrarsi a qcs*) (su)láužyti (*ką*); nesilaikyti (*ko*); *fig v. prima (di qc)* būti svarbesniām (*už ką*); *v. su* (už)lįpti; *fig (crescere)* (už)augti; (*solo di colture*) (už)derėti; *v. via (andarsene)* išeiti; (*staccarsi*) ištrūkti; nusilūpti; nusiiūmti; (*saltare via*) atšōkti; (*scindersi*) atsikilti; (*cancellarsi*) nusitrinti; (*di macchie*) nusivalyti; **9.** *su dlv* gali sudaryti neveikiamosios rūšies formas: *le buste*

vengono aperte vokaī atplėšiamī; *la partita viene annullata* rungtynės atšaukiamos; **10.** (*con il gerundio*) vartojamas su gerundijumi rodo besitęsiantį, arba pasikartojantį veiksmą: *v. dicendo* pasakoti; sakyti; *mi ~go accorgendo* pràdedu suprasti.

► **venirsene** įvdž **1.** (*andare*) eiti; **2.** (*andare via*) išeiti; *fig è un problema da cui non se ne viene fuori* bėdà tokià, kàd neišsikapstýsime; **3.:** ♦ *v. fuori* netikėtai parėikšti (/ sakyti *ir pan.*).

venóso, -a *bdv* **1.** *anat* vėninis; vėnų; *sangue v.* vėninis kraujas; **2.** (*con vene evidenti*) gyslōtas.

ventàglio *dkt v* **1.** vėduōklė; **2.** *fig* grupė; plūoštas; *un v. di proposte* plūoštas skirtingų pasiūlymų.

ventàta *dkt m* **1.** vėjo šuoras, (vėjo) gūsis; **2.** *fig* bangà; antplūdis; (*carica*) ūžtaisas.

ventennàle **1.** *bdv* dvidešimtīs mētų, dvidešimtmetis; **2.** *dkt v* dvidešimtosios mētinės *pl*.

ventènne *bdv, dkt v/m* dvidešimtmetis -ė.

ventènnio *dkt v* dvidešimtmetis; ♦ *stor il V. (fascista)* fašizmo dvidešimtmetis.

ventésimo, -a **1.** *sktv* dvidešimtas; *il v. secolo* dvidešimtasīs amžius; **2.** *dkt v* dvidešimtoji dalis -iēs.

vénti *sktv nkt* **1.** dvidešimt; *per v. persone* dvidešimčiai žmonių; **2.:** *dgs le v.* aštuntà sg (valandà) (*vakaro*), dvidešimtà valandà.

ventidùe *sktv nkt* **1.** dvidešimt dū; **2.:** *dgs le v.* dešimtà sg (valandà) (*vakaro*), dvidešimt ant-rà valandà.

ventiduésimo, -a *sktv* dvidešimt antras.

venticèllo *dkt v* dimin vėjėlis.

ventilàbro *dkt v* vėtyklė.

ventilàre *vksm (vén-)* **1.** (prajvėdinti, išvėdinti; **2.** *spec (cereal)* (iš)vėtyti; **3.** *fig* pateikti svarstýti; iškėlti (*klausimą ir pan.*)).

ventilàto, -a *bdv* **1.** (*ventoso*) vėjuotas; **2.** (*di locale*) (gerai) vėdinamas.

ventilatóre *dkt v* ventilātorius.

ventilazióne *dkt m* vėdinimas, ventiliācija.

ventina *dkt m* apīē dvidešimt; kokiē -ios dvidešimt; *una v. di giorni* apīē dvidešimt dienų.

ventiquattresimo, -a *sktv* dvidešimt ketvirtas.

ventiquàttrò *sktv nkt* **1.** dvidešimt keturi; ♦ *a-perto v. ore su v.* atidaryta visą parą; **2.:** *dgs le v.* dvýlikta sg (valandà) (*nakties*), vidurnaktis; dvidešimt ketvirtà valandà.

ventiquattróre *dkt m nkt* **1.** (*valigetta da viaggio*) lagaminėlis; (*valigetta portadocumenti*) pōrtfelis; **2.** *sport* 24 valandų (trukmės) lenktýnės *pl*.

ventitré *sktv nkt* **1.** dvidešimt trýs; **2.:** *dgs le v.*

vienuolikta *sg* (valandà) (*nakties*), dvīdesimt trečā valandā; ♦ *portare il cappello sulle v.* nešiōti skrybēlę pākreibtā aīt šōno.

ventitreésimo, -a *sktv* dvīdesimt trēčias.

vént||o *dkt v* **1.** vėjas; *v. contrario* (*favorévole / propizio*) priēšingas / priešpriešinis (palankūs) vėjas; *v. forte* (*gélido, moderato, violento*) stiprūs (žvARBūs, vidutinis, smarkūs) vėjas; *v. di levante* rytų vėjas; rytys; *mulino a v.* vėjo / vėjinis malūnas; *raffiche di v.* vėjo gūsiai; *tira v., c'è v.* pūčia vėjas; vėjuota; *si è alzato il v.* pakilo vėjas; ♦ *córrere come il v.* lēkti kaip vėjas; *gettare al v.* vėjais palēsti; *gridare ai quattro* ~i pasklēsti ī visās pusēs; *parlare al v.* būrnā āušinti (*be rezultato kalbēti*); *qual buon v. (ti porta)?* kokiē vėjai tavē čia ātnešē / ātpūtē?; *sóffiano* ~i *di guerra* kvēpia pāraķu; (*si avvicina un pericolo*) grēsia pavōjus; *flk chi sémina v. raccoglie tempesta* kās sēja vēja, pjāuna aūdra; **2.:** *fare v.* vēdinti; vēduoti; *fig* (*emettere gas intestinale*) gadinti ōrā; *farsi v.* vēdintis.

véntola *dkt m* *tech* ventilātorius; (*l'elica rotante*) sparnuōtē.

ventōsa *dkt m* **1.** siurbtūkas; **2.** *med* taurē; **3.** *zool* siurbtūkas, čulptūvas.

ventōso, -a *bdv* vējuotas.

ventrāle *bdv* pilvo; pilvnis, ventrālinis.

véntre *dkt v* **1.** pilvas; *dolori al v.* pilvo skausmaī; *danza del v.* pilvo šōkis; ♦ *basso v.* pilvo apačā, papilvē; *colpire al basso v.* smōgti žemiaū jūostos; **2.** *fig* (*parte rigonfia*) pilvas; **3.** *fig:* *il v. della montagna* kālno gilumā / vidūs.

ventricolo *dkt v* *anat* skilvēlis.

ventriglio *dkt v* *zool* raumeninis skilvys.

ventriloquo, -a *bdv, dkt v/m* pilvakalbys -ē.

ventunésimo, -a *bdv* dvīdesimt pīrmas; *il v. sécolo* dvīdesimt pirmāsīs āmžius.

ventūno *sktv nkt* **1.** dvīdesimt viēnas; **2.:** *dgs le v.* devintā *sg* (valandà) (*vakaro*), dvīdesimt pirmā valandā.

ventūra *dkt m* daliā; *stor capitano di v.* kondotjēras; *stor compagnia di v.* samdýtų karēvių būrys; ♦ *andare alla v.* ieškōti lāimēs.

ventūr||o, -a *bdv* kitas; atēinantis; (*futuro*) būsimas; artimiāusias; *l'anno v.* kitaīs mētais, ķitaķmet; atēinančiais mētais; *le generazioni* ~e būsimosios ķaķtos.

venūta *dkt m* atējīmas; atvyķīmas.

venūt||o, -a *dkt v/m:* *il nuovo v., la nuova* ~a atvķēlis -ē; ♦ *il primo v.* pirmas pakliūvēs / pasitāķķēs; bēt kās; *non è certo il primo v.* jīs nē īš ķēlmo spīrtas.

véra *dkt m* sutuoktūvių žīedas.

veràce *bdv* **1.** (*veridico, di qcn*) sāķantis teisýbē / tiēsā; (*di qcs*) atitiņķantis tiēsā; **2.** (*vero*) tikras; (*autentico*) autēntiķskas; **3.** *fam* (*spec. di prodotti*) grýnas; pirmōs rūšies; *napoletano v.* grýnas / tikras neapolietis.

veramēnte *prv* **1.** tikrai; īš tikrūjū; **2.** (*sul serio*) rimtai; tikrai; **3.** (*a dir la verità*) tiēsā sāķant.

verānda *dkt m* verānda.

verātro *dkt v* *bot* ķemerys.

verbāle I *bdv* **1.** žōdinis; verbālinis; *un accordo (una protesta) v.* žōdinis susitarīmas (skuņdas); **2.** *gram* veiksmāžōdinis; (*del verbo*) veiksmāžōdzio; *predicato v.* grynāsīs tarinys.

verbāle II *dkt v* protokōlas; āķtas; *il v. di una contravvenzione* paķaidōs protokōlas; *mettere a v.* īrašyti ī protokōlā; *redigere un v.* surašyti āķtā.

verbalizzāre *vksm* **1.** *tr* īrašyti / užfiksūoti ī protokōlā; **2.** *intr* [A] (su)rašyti protokōlā, protokolūoti; sekretoriāuti.

verbalmēnte *prv* žōdziū (*ne raštu*).

verbēna *dkt m* *bot* verbenā.

vērbo *dkt v* **1.** veiksmāžōdis; (*predicato*) tarinys; *v. (ir)regolare* (ne)taisyklingas veiksmāžōdis; *gram v. (in)transitivo* ≅ (ne)galiniņķinis veiksmāžōdis; *v. modale (riflessivo)* (sangrāķinis) modālinis veiksmāžōdis; **2.** (*parola*) žōdis.

verbositā *dkt m* *nkt* daugiažōdiķkūmas, daugiaķalbiķkūmas

verbōso, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) plepūs; daugiaķalbis; īlgaī īr nuobodžiaī ķalbantis; **2.** (*di qcs*) daugiažōdis; īštēstas.

verdāstro, -a *bdv* žālsvas; paķaliāvēs.

vėrd||e **1.** *bdv* žālias; *v. chiaro* (*scuro*) *nkt* šviēsiai (taūsiai) žālias; *erba v.* žaliā žolē; *foglie* ~i žali lāpai; *occhi* ~i žalios āķys; ♦ *numero v.* nemōkamas nūmeris; ķlieņtų līnija; *zona v., spāzio v.* žaliōji zonā; *v. d'invidia* paķaliāvēs īš pavýdo; **2.** *bdv* (*acerbo e sim.*) žālias; nepriņōķēs; *legna v.* žalios mālķos pl; **3.** *bdv* (*ecologico*) ekolōģiķskas; ♦ *benzina v.* bešvinis benzīnas; **4.** *bdv* *polit* žaliūjū; **5.** *dkt v* žaliā spalvā; *dipinto di v.* žaliaī daķytas; ♦ *al v.* plīķas *agg* (*be pinigu*); **6.** *dkt v* (*vegetazione*) žalumā; (*spazi verdi*) žaliosios zōnos pl; **7.** *dkt v* (*del semaforo*) žaliā šviesā (*sviesoforo*); ē *venuto il v.* užsīdegē žaliā šviesā; **8.** *dkt v* *polit:* *dgs i* ~i žaliēji.

verdeggīante *bdv* žaliūojantis.

verdeggīare *vksm* [A] (-dēg-) žaliūoti.

verderāme *dkt v* *nkt* *chim* **1.** (*miscela*) vārio sul-

fātas; **2.** (*patina*) žalià pātina; **3.** (*pigmento*) vārio žālis.

verdétto *dkt v* verdiktas; (*sentenza*) nūosprendis; (*decisione*) sprendimas.

verdògnolo, -a *bdv* žalsvokas; šviėsiai žālias.

verdūr||a *dkt m* daržovė; *dgs ~e* daržovės; žalumynai; *zuppa di ~e* daržovių sriubà.

verecòndia *dkt m* drovingūmas.

verecòndo, -a *bdv* drovingas.

vèrga *dkt m* **1.** viršbas; (*bastone*) lazda; (*frusta*) rýkštė; **2.** (*metallica*) viršbalas; (*barra*) strýpas; **3.** *anat, fam* varpa.

vergàre *vksm* (*vèr-*) (pa)rašyti rankà.

vergàta *dkt m* rýkštė, smūgis rýkštė.

verginàle *bdv* skaitūs.

vèrgine *bdv* **1.** (*di qcn*) nekal̄tas; skaitūs; **2.** (*di qcs*): *un DVD v.* neįrašytas DVD; *foresta v.* (žmogaūs) nēliestas miškas; (*pura*) *lana v.* natūralioji vilna; *òlio v. d'oliva* pirmojo spaudimo alývuogių aliėjus; *terreno v.* plėšinýs; dirvonas; **3.** *dkt m* nekal̄ta / skaiti merginà; ♦ *la (Santa) V.* (Šventoji) Mergelė; **4.** *dkt v* (*segno zodiacale*) mergelė (*zodiako ženklas*).

verginità *dkt m nkt* nekal̄tybė, skaitystė.

vergògna *dkt m* **1.** gėda; sarmatà; *arrossire di v.* parausti iš gėdos; *avere v., provare v.* (*di qcs*) pajusti gėdà (*dèl ko; kq padarius*); susigėdyti (*ko; kq daryti*), susigėsti; *hanno v. a farsi vedere* jiems gėda pasirodyti; ♦ *kaip jst che v.!* kokià gėdà!; **2.** (*infamia*) gėda; negarbė; *è la v. della famiglia* jis šeimōs gėdà; *è una v.!* kaip apmaudù!; kaip negražù!; kaip negarbingal!; **3.** (*soggezione*) nedrąšumas; varžymasis; *provare v.* nedrįsti, varžytis.

vergogn||àrsi *vksm* (-gó-) **1.** (*di far qcs; di qcs*) gėdytis (*kq daryti; ko*), susigėdyti; susigėsti; *far ~are (qcn)* padaryti (*kam*) gėdà; *mi ~o* mán gėdà; *si ~a delle pròprie origini* gėdijasi sàvo kilmės; *vergògnati!, dovresti ~arti!, ma non ti ~i?!*, (kaip tau nē) gėdà!; gėdykis!; **2.** (*avere soggezione a / di far qcs; di qc*) drovėtis (*kq daryti; ko*), varžytis; gėdytis.

vergognòso, -a *bdv* gėdingas.

veridicità *dkt m* tikrūmas; patikimūmas.

veridico, -a *bdv* sàkantis tiesà; (*affidabile*) patikimas; (*credibile*) (i)tikėtinas.

verifica *dkt m* **1.** (pa)tikrinimas; apžiūrà; (*controllo*) kontrolė; (*collaudo*) (iš)bañdymas; *v. tècnica* tèchininė apžiūrà; *v. dei conti* apskaitōs patikrinimas; *econ* (*audit*) auditas; *fare la v.* (*di qcs*) patikrinti (*kq*); **2.** (*prova scolastica*) kontrolinis (dárbas); tēstas.

verificàre *vksm* (-ri-) (pa)tikrinti; apžiūrėti; (*con-*

trollare) kontroliuoti; (*collaudare*) (iš)bandyti; *v. i conti* tikrinti àpskaità; atlikti audità; *v. delle informazioni* patikrinti informacijà; *v. una teoria* verifikuoti teorijà.

► **verific**||àrsi *sng* **1.** atsitikti; (*sorgere*) atsirasti, iškilti; *si sono ~ati dei problemi* atsirado / iškilo sunkūmų; **2.** (*avverarsi*) pasitvirtinti.

verismo *dkt v* **1.** lett verizmas; **2.** (*realismo*) realizmas.

verità *dkt m nkt* **1.** (*l'essere vero*) tikrūmas; (*affidabilità*) patikimūmas; *kaip bdv nkt inchiesta v.* bešališkas tyrimas; ♦ *in v., per la v.* iš tikrūjų, iš tiesų; **2.** (*ciò che è vero*) tiesà; teisybė; *l'amara v.* karti tiesà; *la sacrosanta v.* šventà teisybė; *màccina della v.* mēlo detèktorius; *dire (scoprire) la v.* (pa)sakyti (sužinoti) tiesà; *sputare in faccia la v.* drožti teisybę į akis; *è la pura v.* (tai) tikrà tiesà; *non corrisponde a v.* neatitinka tikrovės.

veritiér||o, -a *bdv* **1.** tikras; atitinkantis tikrovė; *deposizione ~a* teisingi paròdymai *pl*; *notizia ~a* tikrà žinià; **2.** (*di qcn*) kalbantis tiesà.

vèrm||e *dkt v* **1.** kiřminas; (*anche: larva*) kirmėlė; *con i ~i* sukirmijęs *bdv*; *zool v. solitario* kaspiuotis; *far i ~i* (su)kirmyti; ♦ *sentirsi un v.* jaustis slýkščiai; **2.** *fig* apgailėtinas pàdaras.

vermiglio, -a *bdv* skaiščiai raudonas.

vermouth ['vermut], **vermut** *dkt v nkt* vèrmutas.

vernàcolo *dkt v ling* patarmė; tarmė.

vernice *dkt m* **1.** dažai *pl*; *v. gialla* geltóni dažai; *dare una mano di v.* (*a qcs*) užtèpti (*kq*) dažais; ♦ *v. fresca (scritta)* atsargiai – dažyta; **2.** (*lacca trasparente*) lākas; *di v.* lakinis *agg*; *scarpe di v.* lakiniai bātai.

verniciàre *vksm* **1.** (nu)dažyti; *v. una parete* nuvažyti sienà; **2.** (*laccare*) (nu)lakuoti.

verniciàto, -a *bdv, dlv* **1.** (nu)dažytas; **2.** (*laccato*) (nu)lakuotas.

verniciatūra *dkt m* **1.** dāžymas; *v. a spruzzo* dažų purškimas; **2.** lakāvimas.

vér||o, -a **1.** *bdv* tikras; *non v.* netikras; *un v. amico* tikras draugas; *il suo v. nome* jō tikras vardas; *è v.* tai tiesà; *non è v.* tai netiesà; *non può essere v.* (tō) negali būti; *è v. che...* tiesà, kād...; *non mi sembra v.!* nētikui!, negaliu patikėti!; *è pròprio v.?* ar tikrai (tai tiesà)?; *non c'è niente di v.* niēko panašaus; tai vīsiškas mēlas; ♦ *v. e pròprio* tikrų tikriāusias; grýnas; *tant'è v. che...* ir iš tiesų...; (*tanto più*) tuō labiau, kād...; *kaip jst v.?*, *non è v.?* (ar) tiesà?; ar nē?; **2.** *bdv* (*reale*) realūs; (*autentico*) tikras, grýnas; autentiškas; *un v. idiota* tikras / vīsiškas idiotas; *una minaccia ~a* reali grėsmė; *una*

~a *sciocchezza* grynā nesāmonē; ♦ *è un v. piacere* tāi vienas malonūmas; (*nelle presentazioni*) (mān) ļabai malonū; **3.** *dkt v (verità)* tiesā; teisībē; *il v. e il falso* tiesā īf mēlas; *prendere per v.* priiṁti ūž teisībē; ♦ *a dir(e) il v.* īš tikrūjū; tiēsā sākant; *a onor del v.* tiēsā pasākius; **4.** *dkt v (la realtà)* tikrovē; *corrispondere al v.* atītkti tikrovē; *dipingere dal v.* piēsti īš natūros.

verōne *dkt v tarm* balkōnas.

verosimiglianza *dkt m* tikētīnūmas; ītikimūmas.

verosimile *bdv* **1.** tikētīnas; (*credibile*) ītikīmas; (*convincente*) ītikīnamas; *poco v.* nelabai tikētīnas; *è v.* tāi panašū ī tiēsā; gālimas daļykas; **2.** (*realistico*) tikrovīškas.

verosimilmēnte *prv* tikriāusiai, greičiāusiai.

verricello *dkt v tecn* suktūvas; (kēlīmo) gērvē.

verro *dkt v* kuilys; tēkis.

verruca *dkt m* kārpa.

versaccio *dkt v* (paniekōs) grimasā; šaipūs vaīpy-masis.

versamento *dkt v* **1.** (*il versare*) īšpylīmas; užpylīmas; **2.** (*il versarsi*) īšsiliejīmas; **3.** (*di denaro*) īnešīmas, īnašas; (*rata*) īmoka, īmokējīmas; (*accredito ad altri*) īsmoka, īsmokējīmas; *fare un v.* īnēsti pinigū; (*su proprio conto*) papildyti sāskaitā.

versante *dkt v* **1.** šlaītas; *il v. sud di un monte* kālno pietīnis šlaītas; **2.** *fig (aspetto)* aspēktas, ātžvilgis.

versare I *vksm (vēr-)* **1.** pīlti (ī-, īš-, pri-, su-, už-), pīlstyti; līeti (ī-, už-); (*solo sostanze incoerenti*) beṛti (ī-, īš-, pa-, pri-, su-), barstyti; *v. del latte nella zuppa* (ī)pīlti pīeno ī sriubā; *v. il sale sulle strade* barstyti keliūs druskā; *v. il sugo sulla pasta* užpīlti pādažā aīt makaronū, užpīlti pādažu makaronūs; *v. il vino nei bicchieri* pīlstyti vynā ī stiklinēs; ♦ *v. lacrime* līeti āšaras; *v. olio sul fuoco* īpīlti ī ūgnī žibalo; *v. il sangue per la patria* pralīeti kraujā ūž tēvynē; **2.** (*con fuoriuscita*) (īš)pīlti; (īš)līeti; (īš)beṛti; **3.** (*di fiumi e sim.*): *v. le acque (in qcs)* ītekēti (ī *kq*); **4.** (*depositare*) īnēsti, īdēti; (*pagare*) (su)mokēti; (īš)mokēti; (*parte di una somma e sim.*) īmokēti; *v. un acconto* (ī)mokēti avānsā; *v. l'importo dovuto* sumokēti reikiāmā sūmā; *v. lo stipendio* īsmokēti atļģinīmā.

► **versarsi** *sgr* **1.** īšsipīlti; īšsilīeti, līetis; (*solo di sostanze incoerenti*) (īš)byrēti; **2.** (*di fiumi e sim.*) ītekēti; **3.** (*qcs addosso*) užsipīlti; *v. il caffè sulla camicia* užsipīlti kavōs aīt maršķiniū; **4.** (*qcs per sé*) īsipīlti; užsipīlti.

versare II *vksm* [A] (vēr-) būti (*tam tikros bū-*

klēs); *v. in cattive condizioni* būti prastōs būklēs; *v. in fin di vita* būti arti mirtiēs.

versatile *bdv* lankstūs; (*poliedrico*) īvaiariapūs.

versatilità *dkt m* lankstūmas.

versato, -a *bdv (per qcs)* gabūs (*kam*); (*incline*) (pa)līnkēs (ī *kq*); (*esperto*) nusīmānantis (*apie kq*).

versetto *dkt v* eilūtē.

version || *e dkt m* **1.** (*traduzione*) vērtīmas; **2.** (*stesura di un testo*) tēksto variāntas; **3.** (*trasposizione*) pritāikymas (ķinui / teātrui *ir pan.*); *v. cinematografica* ekranižācija; *v. integrale* visā / neišķarpīta vērsija; *film in v. originale con sottotitoli / sottotitolato* nedubliuotas filmas sū subtitrais; filmas oriģinālo kalbā sū subtitrais; **4.** (*modello*) mōdelis; (*variante*) variāntas; *inf* vērsija; *un auto in due ~i* dū automobilio mōdeliai; *inf v. beta* betā vērsija; **5.** (*t.p. v. dei fatti*) vērsija; *una v. poco credibile* neģtikīmā vērsija.

vèrso I *dkt v* **1.** (*poetico*) eilūtē; *dgs ~i* eilēs; *lett v. libero* verlībras; *mettere in ~i* (su)jeiliuoti; ♦ *in ~i* (su)eiliuotas *agg*; **2.** (*senso*) kryptīs -iēs *femm*; linkmē; *nel v. del pelo* pagaī plāukus, paplaukiui; ♦ *prendere (qcn) per il suo v. (per il v. sbagliato)* tiņkamai (netiņkamai) elģtis (*su kuo*); **3.** *fig (modo)* būdas; ♦ *per un v.* tam tikrā prasmē; *per un v. o per l'altro* vienaīp aī kitaīp; *far le cose a v.* daryti kāip reikiant; *non c'è v.* niēkaip; neģmānoma; bē šānsū; (taī) beprāsmīška; **4.** (*di animali*) gyvūno baīsas; *il v. della civetta* ūķīmas; pelēdikēs gaīrsas; *il v. del lupo* staugīmas; vīlķo baīsas; *il v. della mucca* mūķīmas; kārvēs baīsas; ♦ *fare il v. (a qc)* (pa)mēgdģzioti (*kq*).

vèrso II *dkt v nkt (retro)* kitā / antrā pūsē, antrōji pūsē.

vèrso III *prlk* **1.** (*in direzione*) (*ko*) līņķ; ī (*kq*); (*ko*) kryptīmī; *v. l'alto* aukštyn; *v. il basso* žemyn; *v. il bosco* mīško līņķ; līņķ mīško *fam*; *v. casa* namō; namū līņķ; *tendere le braccia v. qcn* tiēsti rankās ī kā; *volare v. sud* skristi ī pietūs, skristi pietū linkmē; *voltati v. di me!* atsisūk ī manē!; *fig un nuovo passo v. la pace* naūjas ziņgsnis ī taīkā; **2.** (*vicino*) apīē (*kq*); tiēs (*kuo*); priē (*ko*); **3.** (*di tempo*) apīē (*kq*); ī (*kq*); *v. l'alba* aūštant; apyaušriais; *v. le due* apīē aītrā (vālanda); *v. sera* ī vākarā, pāvakare; vakarōp; **4.** (*nei confronti*) žymi santykį; *ben disposto v. qc* palankiai nusiteikęs kienō ātžvilgiu; *l'atteggiamento dei genitori v. i figli* tėvū elģimasis sū vaikaīs; *i meriti v. la patria* nūopelnai tēvynēi.

versóio *dkt v* (plūgo) verstūvas.

vērtēbra *dkt m anat* (stūburo) slankstēlis.

vertebrāle *bdv*: *anat colonna v.* stūburas, nugar-
kaulis.

vertebrāto, -a *bdv, dkt v zool* stuburinis.

vertēnza *dkt m dir* giņčas; *v. sindacale* darbo giņ-
čas; *risoluzione di una v.* giņčo (iš)sprendīmas.

vērt||ere *vksm (riguardare qc)* būti susijusiam (*su kuo*); (*comprendere*) apimti (*kq*); *la riunione ~e sulla strategia di mercato* susitikimē kalba-
ma apiē riņkos stratēģija; *la controversia ver-
teva sui confini della proprietà* tai būvo giņčas
dēl sklāpo ribū.

verticāle **1.** *bdv* vertikālūs; stāčias, stātmenas;
♦ *in posizione v.* statmenai; (*dritto*) tiesūs *agg*;
2. *bdv fig* vertikālūs; **3.** *dkt m (linea)* statmuō,
vertikālē; **4.** *dkt m sport* atsistoīmas (/ *stovē-
senā*) aīt raņķū; **5.** *prv (nelle parole crociate)*
vertikaliai.

verticālmēnte *prv* vertikaliai.

vērtice *dkt v 1. geom* viršūnē; **2.** *fig* viršūnē; auk-
ščiausias tāškas; *il v. della carriera* karjēros
viršūnē; **3.** *polit* vadovybē; vadōvai *pl*; **4.** (*t.p.*
incontro al v.) viršūnių susitikimas.

vertigin||e *dkt m (ppr. dgs ~i)* svaigulys; *soffrire
di ~i* bijōti aukščio; *ho le ~i* (mān) svaigsta
galvā.

vertiginosamēnte *prv* stuļbinamai.

vertiginóso, -a *bdv 1.* svaiginantis; *fig ritmo v.*
svaiginantis tēmpas; **2.** *fig (enorme)* nerealūs;
stuļbinantis; (*di cifre e sim.*) astronōminis.

verūno, -a *bdv, jv* jōks -iā.

verve [*verv*] *dkt m nkt* gyvybingūmas, gyvūmas;
veržlūmas; enērgija.

vērza *dkt m bot (t.p. cāvolo v.)* savōjinis kopūstas.

vescica *dkt m 1. anat (t.p. v. urināria)* šlapīmo
pūslē; **2.:** *zool v. natatōria* plāukiojamoji pūslē;
3. pūslē; *mi è venuta una v. sul piede* iškīlo
pūslē aīt pēdos; pritrynē pūslē aīt pēdos.

vescovādo *dkt v 1. (carica, ufficio)* vyskupystē;
2. (diocesi) vyskupijā.

vėscovo *dkt v* vyskupas.

vėspa *dkt m 1. zool* vapsvā; **2. (scooter)** Vapsvā
(*italų gamybos motorolerio tipas*).

vespāio *dkt v* vapsvū līzdas; ♦ *sollevare un v. ≅*
paliēsti širšių līzdā.

vespasiāno *dkt v* viešā išovietē.

vespertino, -a *bdv* vākarō; vakarinis; pavakarēs.

vėspro *dkt v 1.* vākaras; pavakarē; **2. rel (t.p. dgs
~i)** mišpārai *pl*; ♦ *stor i Vespri siciliani* „Sici-
lijos mišpārai“ (1282 m. Sicilijos sukilimas).

vessāre *vksm* ēngti; kamūoti; *v. i dipendenti* ēn-
gti / užgūiti pāvāldinius.

vessaziōn||e *dkt m* engīmas; (*oppressione*) priē-
spauda; *sottoporre a ~i* nuolat skriaūsti.

vessillo *dkt v* (karinē) vēliava (*ir prk*).

vestāglia *dkt m* (kambarinis) chalātas; *sono in v.*
āš sū chalātū; āš chalātū apsireņģes.

vestālē *bdv stor* vestālē; (*in Lituania*) vaidilūtē.

vėst||e *dkt m 1. (da donna)* suknēlē; ♦ *v. da
cāmēra* chalātas; **2.:** *dgs ~i* drabūžiai; **3. fig: la
v. editoriale / (tipo)grafica di un libro knygōs
apipavādalīnīmas; **4. fig (forma)** fōrma; **5. fig
(funzione): in v. ufficiale oficialiai; *in v. di ami-
co (di presidente)* kāip draūgas (pīrminīnkas).****

vestiārio *dkt v* drabūžiai *pl*; aprangā; *capi di v.*
(viršutiniai) drabūžiai.

vestibolo *dkt v 1.* priēangis, vestibūlis; fojē; **2.**
anat priēangis.

vestigio (*ppr. dgs -gia, m*) *dkt v* liēkana.

vėst||ire *vksm (vė-)* **1.** (ap)reņgti; (ap)vīlkti; *v. un
bambino* (ap)reņgti vaikā; **2. (indossare)** dēvēti,
vilktēti; *v. l'uniforme* dēvēti unifōrmā; ♦ *v.
l'abito, v. il saio* būti (/ tāpti) vienuoliū; *v. la
divisa* būti (/ tāpti) kariū; *io ~o la 46* māno
dūdīs 46; **3. (clienti e sim.)** siūti (*kam*) (dra-
bužiūs *ir pan.*); reņgti (*kq*); **4. (di abito): v.
bene (qcn)** tīkti (*kam*); **5. ⇒ rivestire 1.; 6.
kaip intr [A] ⇒ vestirsi 1.; 7. kaip dkt v nkt (i
vestiti)** drabūžiai *pl*; aprangā; **8. kaip dkt v nkt
(il modo)** reņģimosi stīlūs; aprangā.

► **vestirsi** *sng 1.* apsireņgti, reņgtis; *v. all'ulti-
ma moda* (con gusto, da città, di nero, pesante,
sportivo) reņgtis pagāļ paskutīnē mādā (sko-
nīngai, miestietīškai, juodaī, šiltaī, spōrtīškai);
vėstīti, fa freddo! apsireņk, šaltaī; **2. (travestirsi
da qc)** pērsirengti (*kuo*); **3. (acquistare abiti)**
pīrkti (*sau drabužius*); (*farsi fare abiti da qcn*)
siūdintis (*drabužius pas kq*).

vestit||o I, -a *dkt v 1.* drabūžis; rūbas *fam*; *dgs ~i*
aprangā *sg*, drabūžiai; *v. estivo (di lino, pesan-
te, usato)* vasarinis (lininis *agg*, šīltas *agg*, pa-
dēvētas *agg*) drabūžis; *l'armadio dei ~i* drabū-
žīų spīnta; *cambiarsi i ~i* pērsirengti; ♦ *il v.
buono* īseigīnis drabūžis; **2. (da donna)** su-
knēlē, suknīa; (*tailleur*) kostiumēlis; *v. a fiori*
gelēta suknēlē; *v. da sera* vakarinē suknēlē; **3.
(da uomo)** kostiūmas; eilūtē.

vestit||o II, -a *bdv, dlv 1. (che è stato vestito)* āp-
rengtas; sū drabūžiais; **2. (che si è vestito)**
apsireņģes; sū drabūžiais; *v. leggero* plonāī
apsireņģes; *una ragazza ~a da sera* merginā
sū vakarinē suknēlē; *dormire v.* miegōti sū
drabūžiais; *fig un colle v. di neve* sniēgo āp-
dengtā kalvā; **3. (travestito)** pērsireņģes; ♦ *lu-
po v. da agnello* vilkas aviēs kāiliu.

veteràno, -a *dkt v/m mil, sport, fig* veterānas -ē.
veterinārio, -a **1.** *dkt v/m* veterināras -ē; **2.** *bdv* veterinārinis; veterinārijs.

vetāre *vksm* (vē-) vetuoti.

vēto *dkt v* vēto *inv* (*ir prk*); **diritto di v.** vēto tēisē;
porre il v. (*su qcs*) parēikšti vēto (*dēl ko*).

vetrāio *dkt v* **1.** (*artigiano*) stiklius; **2.** (*operaio*) stiklininkas; **3.** **maestro** v. stiklapūtys.

vetrāta *dkt m* **1.** didelis (istiklintas) lāngas; **2.** (*artistica*) vitrāžas.

vetrāt||o, -a *bdv* **1.** istiklintas; **2.:** *carta* ~a švitrinis pōpierijs.

vetreria *dkt m* **1.** (*fabbrica*) stiklo gamyklā; **2.** (*negozio*) stiklo dirbiniū parduotuvē.

vetrin||a *dkt m* **1.** vitrinā; **la giacca in v.** švařkas vitrinoje; **guardare le** ~e žiūrinēti vitrinās; **2.** *fig* (*evento*) įvykis (*kultūros ir pan.*); **3.** ⇒ **vetrinēta**.

vetrinēta *dkt m* vitrinā (*muziejaus ir pan.*)

vetrinista *dkt v/m* vitrinū apipavidalintojas -a.

vetrino *dkt v* stiklėlis, stiklas; v. *del microscòpio* (mikroskōpo) objektinis stikliukas.

vetriolo *dkt v* *chim* vitriolis; ♦ **al v.** įgeliantis *agg.*

vetr||o *dkt v* **1.** stiklas; **di v.** stiklinis *agg.*, iš stiklo; v. *infrangibile* nedūžtamas stiklas; *soffiare il v.* pūsti stiklą; **2.** (*lastra di finestra*) stiklas (*ppr. langa*); stiklo plōkštė; *doppi* ~i stiklo pakėtas *sg*; *il v. di una finestra* lāngo stiklas; *lavare i* ~i valyti lāngus; *si sono appannati i* ~i langai aprasōjo; **3.** (*scheggia*) (stiklo) šukė; (stiklo) skevėldra; **4.** (*oggetto artistico*) stiklo dirbinys.

vetrorēsina *dkt m* *tecn* stiklāplastis; stiklo plūostas.

vetroso, -a *bdv* stikliškas; (*trasparente*) stiklinis.

vēta *dkt m* viršūnė (*ir prk*); **la v. di un monte** kālno viršūnė, viršūkalnė.

vettōre *dkt v* **1.:** *tecn* **razzo** v. raketà nešėja; **2.** (*di malattie*) pērnešėjas; **3.** *fis, mat* vėktorius.

vettoriāle *bdv* *fis, mat* vėktorinis; vėktorius.

vettovagliāre *vksm* (-vā-) (*qc*) aprūpinti (*kq*) maisto atsargomis.

vettovāglie *dkt m* *dgs* maisto ātsargos.

vettūra *dkt m* **1.** ekipāžas (vežimas); **2.** (*carrozza ferroviaria*) vagonas; **3.** (*auto*) automobilis.

vetturino *dkt v* vežėjas, vežikas.

vezzeggiāre *vksm* (-zėg-) (pa)myluoti.

vezzeggiativo, -a *gram* **1.** *bdv* malōninis; **2.** *dkt v* malōninis daiktāvardis.

vėzzo *dkt v* **1.** meilūs įprotis; **2.** (*carezza*) glamōnė; **3.** (*vizio*) blōgas / bjaurūs įprotis.

vezzōso, -a *bdv* **1.** meilūs; (*leggiadro*) grakštūs; dailūs; **2.** (*lezioso*) pamāiviškas; afektuotas.

vi I *iv* (*kita forma: ve*) **1.** (*oggetto diretto*) jūs; (*con*

soggetto „voi“) savė; *t.p.* ⇒ **3.**; (*in frasi negative*) jūsų; **vi hanno visto / visti** jūs pamātė; **la mamma vi sgrida** mamā jūs bāra; **non vi ha salutato** nesisvėikino sū jumis; **non vi stimo** jūsų negerbiū; **vi considerate gente onesta** laikote savė doraīs žmonėmis; **2.** (*oggetto indiretto*) jūms; (*con soggetto „voi“*) sāu; *t.p.* ⇒ **3.**; **vi hanno detto** jūms pasākė; **vi hanno chiesto** jūsų paklāusė; **vi restituirò i soldi** grāžinsiu jūms pīnigus; **ve la scriverò, una cartolina** jūms atvīrukā parašysiu; **prendetevi una vacanza!** pasiimkite sāu atostogas!; **3.** (*riflessivo*): **vi vedete** mātote savė; (*reciproco*) susimatysite; **vi lavate** praūsiatės; **vi siete lasciati** išsiskyrėte; **4.** (*forma di cortesia, oggetto diretto*) (*t.p. Vi*) ⇒ **la II 2.**; **5.** (*forma di cortesia, oggetto indiretto*) (*t.p. Vi*) ⇒ **le II 2.**; **6.** (*a ciò*) **non vi fare caso** nekreipk į tai dėmesio.

vi II *prv, iv* ⇒ **ci II.**

vi||a I *dkt m* **1.** gātvė; (*strada*) kėlias; **in v. Dante** Dāntės gātvėje; **per v.** gātvėje; **la v. maestra / principale** pagrindinė gātvė; **astr la V. Lātēa** Paukščių Tākas; **rel lot la v. Crucis** krėžiaus kėlias; **fig** *deviare dalla retta v.* iš vėžių iškrėpti; eiti kreivais keliais; ♦ **per** ~e *traverse* netiesiogiai; **mēttersi per v.** išsiruōšti; **2.** (*cammino, percorso, passaggio e sim.*) kėlias (*ir prk*); **la v. più breve** trumpiausias kėlias; **la v. di casa** kėlias namō; **stor la V. della seta** šilko kėlias; **aprirsi una v.** prasiskinti kėliā; **fig** *scēgliere la v. dell'insegnamento* pasirinkti dėstytojo profesiją; ♦ **a mezza v.** pusiaūkelėje; **dare (il) v. libera** uždėgti žalią šviēsā; lėisti imtis veiklōs; **3.** *fig*; ♦ **in v. di estinzione** nykstantis *agg*; **in v. di sviluppo** besivystantis *agg*; **essere in v. di guarigione** sveikti; **4.** *kaip prlk*: **v. aerea** oro keliū; (*di posta*) oro paštū; **v. e-mail** elektrōniniu paštū; **v. etere** ēteryje; ēteriu; **v. fax** faksū; **v. mare** jūra; **v. radio** pėr rādiją; **v. terra** saūskeliais; saūsuma; **collegamento v. satellite** palydōvinis ryšys; **televisione v. cavo** kabelinė televizija; **andare a Milano v. Verona** važiuoti į Milānā pėr Verōnā; **5.** *fig* (*maniera*) būdas; (*mezzo*) priemonė; (*modalità*) tvarkā; **v. d'accesso** prieiga; **v. di scampo** išsigėlbėjimas; **v. d'uscita** išeitis -iēs; **dir per v. amministrativa** administrācine tvarkā; **med per v. orale** pėr būrnā; **non c'è altra v.** kito kėlio nērā; ♦ **in v. confidenziale** konfidencialiai; **in v. eccezionale** išimtiēs tvarkā; **in v. sperimentale** eksperimentiniais tikslais; **in v. ufficiosa** neoficialiai; **v. di comunicazione** susisiekimo priemonė; **una v. di mezzo** tarpinis variāntas; **adire le** ~e *legali* kreiptis į teisimą;

passare a ~e di fatto iñtis smūrto; *le ~e del Signore sono infinite* ≅ Vičšpaties keliaī nežīnomi; **6.:** ♦ *per v. (di qcs) dēl (ko); per v. del cattivo tempo* dēl blogū ōro sálygu; **7.:** *anat ~e respiratorie* kvėpāvimo takai.

via II 1. *prv rodo nutolimą, at(si)skyrimą;* šaliñ; iš čia; *cacciare v.* išvyti; išgūiti; *portare v.* išnėsti; (*qcs a qcn*) atimti (*ką kam*); *spingere v.* atstūmti; išstūmti; *togliere v.* nuimti; *vai v.!* eik šaliñ!; eik iš čia!; ♦ *andare v.* išeiti; išvykti; *buttare v.* išmėsti; *dare v.* atiduoti; *essere v.* būti išvykusiam; nebūti; *mettere v.* padėti į šalį; atidėti; *stare v.* nebūti namiē (/ darbē *ir pan.*); *venire v. (staccarsi)* ištrūkti; (*scrostandosi*) nusilūpti; (*cancellarsi*) išsitrinti; *mangio un panino e v. di corsa* suvālgysiu sumuštinį ir dūmsiu iš čia; **2.** *prv:* ♦ *v. v.* pamažū; *si fa v. v. più buio* eina vis tamsyn; *la vista cala v. v. che passano gli anni* sėnstant regėjimas (vis) silpsta; **3.** *prv:* ♦ *e così v., e v. dicendo, e v. di questo passo, e v. discorrendo,* ir taip toliau; ir panašiai; **4.** *jst (fuori)* šaliñ!; lauk!; *fam pussa v.!* škac (iš čia!); *v. dalla strada!* šaliñ iš kėlio!; **5.** *jst (orsù)* nagi!; nà!; kà gi!; **6.** *jst (segnale di partenza)* pirmyn!; *pronti? v.!* pasiruošę? pirmyn!; **7.** *dkt v nkt:* ♦ *al mio v.* kaī dūosiu startą / starto signāla; *pronto al v.* pasiruošęs (*ir prk*); *dare il v.* duoti startą; *fig (a qcs)* duoti (*kam*) pradžia; užvesti (*ką*).

viabilità dkt m nkt 1. eismo sálygos *pl*, eismo būklė; **2.** (*rete stradale*) keliai *pl*; kelių tinklas. **viacard** [-kard] *dkt m nkt* autostrādų riñkliavos (išankstinio apmokėjimo) kortėlė.

viadotto dkt v estakadā; (*a ponte*) viadūkas.

viaggi||äre vksm [A] 1. keliauti; (*visitando paesi*) apkeliauti (*ką*); (*spostarsi spesso*) važinėti; *v. in autostop (in prima classe)* keliauti autostopū (pirma klasė); *v. in pullman* keliauti autobusū; *v. per l'Italia* keliauti pō Itālijā; *v. per lavoro* važinėti dēl darbo; *v. per mare* keliauti jūra; *fig v. con la fantasia* keliauti vaizduotė; **2.** (*di veicolo*) važiuoti; (*di nave*) plaukti; *v. a forte velocità* važiuoti dideliu greičiu; *il treno ~a con 20 minuti di ritardo* traukinys vėluoja 20 minūčių; ♦ *un auto che ~a* galingas automobilis; **3.** (*di merci*) būti vėžamam; būti transportuojamam; *la merce ~a in casse speciali* prėkės vėžamos specialiosė dėžėsė.

viaggiatore, -trice dkt v/m 1. (*chi fa viaggi*) keliautojas -a; **2.** (*passeggero*) keleivis -ė; **3.** *kaip bdv:* *commesso v.* komivojažierius; *piccione v.* pašto karvėlis.

viaggio dkt v 1. keliōnė; kėlias; *in v., durante il*

v. kelyjė; keliōnėjė; v. d'affari komandiruotė; dalýkinė / vėrslo keliōnė; *v. di nozze* (po)vestūvinė keliōnė; *v. di piacere* pramoginė keliōnė; *v. in Lituania* keliōnė į Lietuvą; (*in giro per il paese*) keliōnė pō Lietuvą; *v. in aereo (in treno)* keliōnė lėktuvū (traukiniu); *un v. faticoso* vārginanti keliōnė; *agenzia di ~gi* keliōnių agentūrā; *un giorno di v.* dienōs kėlias; *metter-si in v., partire per un v.* lėistis į keliōnę; *quanto dura il v.?* kiek laiko truñka keliōnė?; ♦ *da v.* keliōninis *agg*; *v. inaugurale* pirmās reisas; *v. organizzato* (organizūota) turistinė keliōnė; *kaip jst buon v.!* laimingos keliōnės!; gėro kėlio!; **2.** (*tragitto*): *fare un v. a vuoto* bė reikalo važiuoti; *per portare su le valige ci toccherà fare due ~gi* lagaminūs mums tēs užnėsti pėr dū kartūs; **3.** *fam (euforia da stupefacenti)* kėifas *fam*; *farsi il v.* kaifūoti *fam*.

viagra dkt v nkt farm viagrā.

viàle dkt v alėja; (*solo di parchi e sim.*) tåkas.

vialétto dkt v takėlis; keliūkas.

viandante dkt v klajotojas, klajūnas.

viàri||o, -a bdv: *rete ~a* kelių tinklas; keliai *pl*.

viàtico dkt v rel viatikas.

viavài dkt v nkt bruzdesys; judėjimas.

vibrànte 1. *bdv, dlv* virpantis; **2.** *bdv* (*sonoro*) skardūs; **3.** *bdv fig* jausmingas; virpantis.

vibr||äre vksm 1. *intr [A]* virpėti, vibruoti; drebėti; *l'auto ~a molto* mašinā labai krāto; *fig v. di sdegno* virpėti iš āpmaudo, drebėti āpmaudo; **2.** *tr: v. un colpo* suduoti; *v. una coltellata* smeigti peiliū; įsmeigti peilį.

vibràto, -a 1. *bdv* energingas; smarkūs; kārštas; **2.** *prv mus* vibrato.

vibratòre dkt v spec virpintūvas, vibrātorius.

vibrazione dkt m 1. virpesys; vibrācija, virpėjimas; *mettere in v.* (su)virpinti; **2.** *fig* (*fremito*) jaudulys.

vibrisse dkt m dgs katės ūsai.

vibromassaggio dkt v vibracinis masāžas.

viburno dkt v bot pūtinas.

vicàrio dkt v rel vikāras.

vice dkt v/m nkt pavaduotojas -a.

vice- priešdėlis: pirmoji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti buvimą kieno pavaduotoju, padėjėju, pvz., viceammiraglio, viceministro.

vicedirettore, -trice dkt v/m dirėktoriaus pavaduotojas -a.

vicénd||a dkt m 1. (*evento*) įvykis; atsitikimas; (*fatti e sim.*) istorija; *alterne ~e* likimo vingiai; **2.:** ♦ *a v.* (*l'un l'altro*) vienas kitą; (*a turno*) pakaitom; *si aiutano a v.* vienas kitam padeda.

vicendevole bdv savitarpiškas; savitarpio.

vicende *volménte* *prv* savitarpiškai; (*l'un l'altro*) vienas kita.

vicepresidēnte *dkt v/m* pirmininko pavaduotojas -a; viceprezidentas -ė.

viceversa *prv 1.* atvirkščiai; „*vice versa*“; **tragitto Milano-Roma** *e v.* maršrutas Milānas-Romā ir atgal; **investimenti UE in Cina** *e v.* ES investicijos Kinijoje ir atvirkščiai; **gli studenti rispettano gli insegnanti** *e v.* studentai gerbia dėstytojus, o jiė studentūs; studentai ir dėstytojai gerbia vieni kitūs; **2. fam** (*invece*) o.

vichingo, **-a stor 1.** *bdv* vikingu; **2. dkt v** vikingas.

vicinanz||a *dkt m* artūmas, buvimas arti; artimūmas (*ir prk*); **v. geografica** geografinis artūmas; **la v. del Natale** artėjančios Kalėdos *pl*; **la v. della stazione** *è una comodità* patogū, kàd stotis arti; ♦ **in v.** (*di qcs*) netoli (*ko*); **dgs nelle** (*immediate*) *~e* (visai) netolėse; (*nel vicinato*) kaimynystėje.

vicinato *dkt v 1.* kaimynystė; **rapporti di buon v.** geri kaimyniški santykiai; **2. (i vicini)** kaimynai *pl*, kaimynijà.

vicin||o, **-a 1.** *bdv* artimas, arti ēsantis; (*non lontano*) netolimas, netoli ēsantis; (*attiguo*) grėtimas; **più v.** artimėsnis; **vicinissimo** visai arti (ēsantis); **paesi ~i** grėtimos šalys; **una zona ~a al centro** rajonas netoli cėntro; **geogr il V. Oriente** Artimėji Rytai; **dov'è il distributore più v.?** kuř yrà artimiausia degalinė?; **l'estate è ~a** jau netoli vāsara; vāsara artėja; **il nonno è v. agli ottanta** senėliui greitai / arti aštuoniasdešimt (mėty); **il sole è ormai v. al tramonto** saulė jau arti laidōs; **fig fonti ~e alla società** bendrovei artimi šaltiniai; **fig parenti ~i** artimi giminaičiai; **fig essere v. alla verità** būti arti tiesōs; **fig mi è stato sempre v.** jis (mān) visà laiką būvo šalia (*guodė ir pan.*); **2. bdv** (*simile a qcs*) panašūs (*i kq*); **un colore v. al blu** spalvā panaši į mėlynà; **3. dkt v/m** (*t.p. v. di casa*) kaimynas -ė; **litigare con i ~i** ginčytis su kaimynais; **4. prv** arti; **più v.** arčiau; artyn; **v. al bosco** arti miško; **v. alla morte** arti mirtiės; ♦ **da v.** iš arti; **andarci v.** (*quasi indovinare*) beveik atspėti; (*mancarci poco*) vōs (*ko nepadaryti*); **5. prlk v.** (*a qcs*) priė (*ko*); (*non lontano*) netoli (*ko*); (*accanto*) šalia (*ko*); (*nei pressi*) tiės (*kuo*); **v. al centro** (*alla stazione, a Vilnius*) netoli cėntro (stoties, Vilniaus); **v. alla porta** priė durų; **v. alla strada** priė / šalia kėlio.

vicissitudin||e *dkt m* (*ppr. dgs ~i*) vařgas.

vico *dkt v* sōdzius.

vicolo *dkt v* gatvėlė; skeřsgatvis; ♦ **v. cieco** aklāgatvis; aklāvietė (*ir prk*).

video *dkt v nkt 1.* (*trasmissione*) vaizdo pėrdavimas; (*l'immagine*) vaizdas, vaizdai; **kaip bdv nkt segnale v.** vaizdo signālas; **2. (schermo)** ekrānas; **kaip bdv nkt inf interfaccia v.** vaizdo sāsaja; ♦ **a v.** ekranė; **3. ⇒ videoclip.**

video- *priešdėlis:* pirmasis sudurtinių žodžių dėmuo, rodantis sāsają su vaizdo pėrdavimu, įrašymu *ir pan.*, pvz., videoamatore, videocitòfono, videonolėggio *ir t. t.*

videocamera *dkt m* vaizdo kāmėra, videokāmėra; **v. digitale** skaitmeninė vaizdo kāmėra.

videocassėta *dkt m* vaizdo kasėtė, vaizdājuostė.

videoclip [-klip] *dkt v nkt* vaizdo klipas.

videoconferėnza *dkt m* televizijos konferėncija, videokonferėncija.

videogame [-'geim] *dkt v nkt ⇒ videogiõco.*

videogiō||co *dkt v* vaizdo / kompiuterinis žaidimas; **giocare ai ~chi** žaisti vaizdo žaidimūs.

videonolėggio *dkt v* vaizdājuosčių nūomos puñktas.

videoregistratōre *dkt v* vaizdo magnetofōnas; vaizdājuosčių leistūvas.

videosorveglianza *dkt m* vaizdo apsaugà.

videotėca *dkt m* videotėkà.

vidimāre vksm (vi-) (pa)tvirtinti (*dokumentus*).

viennėse 1. *bdv* Vienos; vieniėčių; iš Vienos; **un valzer v.** Vienos vālsas; **2. dkt v/m** vieniėtis -ė. **viet||are vksm** (viė-) (už)drausti; nelėisti; **v. il commercio di armi** uždrausti giñklų prekybà, uždrausti prekiauti giñklais; **v. ai figli di uscire** uždrausti vaikams išeiti; **la legge lo ~a** įstātymas nelėidžia, įstātymas tai draudžia; **nulla ~a** (*di far qcs*) niėkas nedraudžia (*kq daryti*).

vietāt||o, **-a bdv, dlv** draudžiamas; uždraustas; **film v. ai minori** filmas skirtas suaugusiems; **merci ~e** uždraustos prėkės; **è v.** draudžiama; negālima; **la tortura è ~a dal diritto internazionale** kankinimas draudžiamas pagal tarptautinę tėisę; ♦ **v. entrare** įeiti draudžiama; **senso v.** įvažiūoti draudžiama; **sosta ~a** stovėti draudžiama.

vietnamita 1. *bdv* Vietnāmas; vietnamiėčių; iš Vietnāmo; **2. dkt v/m** vietnamiėtis -ė.

vigėnt||e *bdv* galiōjantis; **secondo le norme ~i** pagal galiōjančias taisyklės (/ galiōjančius įstātymus).

vigere vksm galiōti, būti galiōjančiam.

vigilānte *dkt v* ginkluōtas apsauginiėkas.

vigilanza *dkt m 1.* priežiūra; kontrōlė; (*protezione*) apsaugà; (*osservazione*) stebėjimas; **sotto la v.** (*di qcn*) (*kam*) prižiūrint; **commissione di v.** priežiūros komisiija; **consiglio di v.** stebėtojų tarýba; **servizio di v.** apsaugōs tarnýba; **2. (at-**

tenzione) budrūmas; **allentare la v.** susīlpinīti budrūmā.

vigilāre vksm (vi-) **1.** tr. prižiūrēti; kontrolīuoti; (*proteggere*) sāugoti; **2.** intr [A] (*su qcs*) prižiūrēti (*kq*); (*garantire*) uztikrīnti (*kq*); **v. sui figli** prižiūrēti vaikūs; **v. che tutto proceda bene** uztikrīnti, kād vīskas vīktų sklāndžiai.

vigilāt||o, -a bdv: *dir libertà ~a* lygtīnis paleidīmas.

vigile 1. bdv budrūs; dēmesīngas; **2.** dkt v (*t.p. v. urbano*) ≅ municipālīnēs policījos pareīgūnas; mīēsto polīcinīnkas; **3.** dkt v: **v. del fuoco** gaīsrīnīnkas; ugnīagesys.

vigilēssa dkt m fam mīēsto polīcinīnkē.

vigilia dkt m īšvakarēs pl; **la v. degli esami** egzaminū īšvakarēs; ♦ **la V. di Natale** Kūčios pl.

vigliaccheria dkt m 1. (*codardia*) bailūmas, baīštūmas; **2.** (*atto codardo*) bailūs pōelgis; **3.** (*atto infame*) nīēkšybē.

vigliacco, -a 1. bdv bailūs; **2.** dkt v/m bailys -ē; **3.** dkt v/m (*infame*) nīēkšas -ē.

vigna dkt m vynuogīnas; vīnmedžiai pl.

vignaiolo dkt v vīnuogīnīnkas; vīnīnīnkas.

vignéto dkt v vīnmedžīų sōdas, vynuogīnas.

vignetta dkt m līnksmas paveīkslūkas; (*caricatura*) karīkatūrā; (*di fumetto*) kōmīkso paveīkslēlis.

vignettista dkt v/m karīkatūrīnīnkas -ē.

vigore dkt v 1. enērgija; smarkūmas; (*impeto*) veržlūmas; (*forza*) jēgā; **nel pieno v. delle forze** pačiamē jēgų žydējīme; **protestare con v.** enērgīngai protestūoti; **2.:** ♦ **in v.** galīojantis agg; **entrata in v.** īsgalīojīmas; **entrare in v.** īsgalīōtī; ēssere in v. galīōtī.

vigoria dkt m ⇒ vigore.

vigoroso, -a bdv enērgīngas, smarkūs; veržlūs; (*forte*) stiprūs.

vil||e bdv 1. (*codardo*) bailūs; menkōs dvāsios; **2.** (*ignobile*) nīēkīngas; žēmas; **3.:** **metalli ~i** netaurēji metālai.

vilipendere* vksm (īš)niēkīnti.

vilipendio dkt v dir īšniēkīnīmas; **v. alla bandiera** valstībēs vēliavos īšniēkīnīmas.

villa dkt m vilā.

villaggio dkt v 1. kāīmas, sōdžius; kaimēlis; ♦ **lo scemo del v.** kāīmo kvailys; **2. fig:** **v. olimpico** olīmpīnis kaimēlis; **v. turistico, v. vacanze** pōīlsīo bāzē / stovyklā, pōīlsīavīetē.

villania dkt m 1. šīurkštūmas, nemandagūmas; **2.** (*atto scortese*) šīurkštūs pōelgis.

villàn||o, -a 1. bdv šīurkštūs, nemandagūs; stačīōkīskas, storžīēvīskas; **risposta ~a** šīurkštūs atsākymas; **2.** dkt v/m stačīōkas -ē.

villeggiante dkt v/m pōīlsīautojas -a, atostogāutojas -a; (*solo in estate*) vasarōtojas -a.

villeggiare vksm [A] (-lég-) pōīlsīauti, atostogāuti; (*solo in estate*) vāsaroti.

villeggiatura dkt m pōīlsīavīmas, pōīlsis; atostogos pl; (*solo in estate*) vāsarojīmas; **località di v.** pōīlsīavīetē; kurōrtas; (*solo in estate*) vasārīvīetē.

villétta dkt m dimin mažā vilā; vilāitē, vilēlē.

villico dkt v fam sodīētīs.

villino dkt v dimin īstaīginga vilāitē.

villoso, -a bdv plaukūotas; gaurūotas.

vilnēse 1. bdv Vīlnīaus; vīlnīēčīų; vīlnīškis; īš Vīlnīaus; **2.** dkt v/m vīlnīētīs -ē, vīlnīškis -ē.

viltà dkt m nkt 1. bailūmas; dvāsīos menkūmas; **2.** (*atto vile*) bailūs pōelgis; **3.** (*azione ignobile*) nīēkšybē.

vilùppo dkt v raizgīnys (*ir prk*); **un v. di capelli** susīvēlūsīų plaukų kūokštas; **un v. di fili** susīpāīnojē sīūlai pl.

vimin||e dkt v (*ppr. dgs ~i*) vytēlē, vytīs -iēs femm; **cesto di ~i** pīntas krepšys; krepšys, pīntas īš vytēlīų.

vinaccia dkt m vīnuogīų īšspaudos pl.

vinacciolo dkt v vīnuogēs sēkla.

vinàio dkt v vīnīnīnkas.

vinàto, -a bdv raudōnojo vīno spalvōs.

vincēnte bdv, dlv: **biglietto v.** prīzīnis bīlietas.

vin||cere* vksm 1. (*qcn*) nugalēti; (*superare*) īvēīkti; **v. il nemico** nugalēti priēšā; **fig v. ogni difficoltà** īvēīkti visūs sunkumūs; **fig v. la paura** nugalēti bāīmē; **fig v. la timidezza** īvēīkti (sāvo) drovūmā; **fig kaip intr ha ~to il buon senso** nugalējo prōtas; **2.** (*qcs*) laimēti; **v. una causa** (*una guerra, le elezioni, una scommessa, un torneo*) laimēti bīlā (kārā, rīnkīmūs, lažybās, turnīrā); **kaip intr v. contro una forte squadra** laimēti priēš stipriā komāndā; **3.** (*ottenere qcs*) laimēti; (*al gioco*) īšlōštī; **v. alla lotteria** laimēti lotērījoje; **v. il primo premio** laimēti pīrmā prīzā; ♦ **flk chi la dura la ~ce** īstvermē nūgali vīskā; **4.** **fig** (*sopraffare, di passioni e sim.*) apīmtī; **il sonno lo ~se** jī āpēmē mīēgas; **5.** **fig** (*sorpassare*) pralēīkti; prānōkti; **v. in astuzia** (*qcn*) pralēīkti (*kq*) gudrumū; nōsī (*kam*) nušlūostyti.

► **vincersi sngr** valdītīs, susīvaldītī.

vincita dkt m laimējīmas; **v. al gioco** īšlōšīmas, īšlōšīs; **ritirare una v.** atsiīmīti laimējīmā.

vincitóre, -trice dkt v/m 1. laimētojas -a; (*solo in competizioni*) prīzīnīnkas; (*di riconoscimenti*) laureātas -ē; **il v. di una corsa** (*di una lotteria*) lenktīnīų (lotērījos) laimētojas; **il v. di un pré-**

- mio Nobel** Nöbelio prēmijos laureātas; **2.** (*chi sconfigge altri*) nugalētojas -a.
- vincolānte** *bdv*, *dlv* ipareigojantis; saīstantis; (*obligatorio*) privāļomas.
- vincolāre** *vksm* (*vin-*) **1.** (*obligare*) ipareigoti; (su)saistīti; **2.** (*mettere in relazione*) sieti, susieti; **3.:** *fin v. un deposito* išāldyti iņdēļi / depoziā.
- vincol||o** *dkt v* **1.** (*legame*) ryšys, saītas; *~i di parentela* giminystēs saītai; *~i di sangue* kraūjo ryšiai; **2.** (*obbligo*) i(si)pareigojimas; *sotto il v. del giuramento* prisiekus; **3.** (*limitazione*) apribojimas.
- vincolo**, -a *bdv* vinyininkystēs.
- vino** *dkt v* vīnas; *v. amabile* (*dolce, liquoroso, secco*) pusiāu saldūs (saldūs, spiritūotas, saūsas) vīnas; *v. bianco* (*rosso, rosé*) bāltas (raudōnas, raūsvas) vīnas; *v. frizzante* pusiāu putojantis vīnas; *v. giovane* (*leggero*) jāunas (nestiprūs) vīnas; *v. spumante* putojantis vīnas; *bere* (*del*) *v.* (iš)gērti vīno; *imbottigliare il v.* (su)pīlstyti vīnā ī būtelius; ♦ *color v.* raudōno vīno spalvōs.
- vint** *o*, -a *bdv*, *dlv* **1.** (*sconfitto*) nugalētas; īveiktas; ♦ *darsi per v.* pasidūoti; **2.** (*di qcs*) laimētas; (*vittorioso*) pergalingas; ♦ *avere partita ~a, averla ~a* pasiekti sāvo; *darla ~a* nusilēisti; **3.** (*ottenuto con una vincita*) laimētas; (*al gioco*) išloštas; *soldi ~i* išlošti pinigai; **4.** *fig* (*sopraffatto da qcs*) āpimtas (*ko*); (*sfinito*) palāužtas (*ko*); *v. dal dolore* palāužtas skaūsmo; **5.** *kaip dkt v/m* nugalētais -oji; ♦ *guai ai ~i!* vaŕgas nugalētiesiems!
- viola I** *dkt m* našlāitē; *bot v. del pensiero* trispalvē našlāitē *bot v. mammola* kvapiōji našlāitē.
- viola II** *nkt* **1.** *bdv* violētinis; *calze v.* violētinēs kōjinēs; **2.** *dkt v* violētinē spalvā; **3.** *dkt v sport* (*ppr. dgs*) Fiorentīnos žaidējas; **4.** *bdv sport* Fiorentīnos; *i tifosi v.* Fiorentīnos sirgāļi.
- viola III** *dkt m* *mus* āltas.
- violacciocca** *dkt m* *bot* (pilkōji) leukojā.
- violaceo**, -a *bdv* **1.** rausvai violētinis; **2.** (*livido*) pamēlynāvēs.
- violāre** *vksm* (*vi-*) **1.** pažeīsti; (*di continuo*) pažeidinēti; (su)lāužyti; *v. antiche consuetudini* lāužyti senūs īpročius; *v. un giuramento* sulāužyti priesaika; *v. la legge* pažeīsti ištātymā; *inf v. un sistema di protezione* pralāužti apsāugōs sistēmā; ♦ *v. un confine* pažeīsti valstībēs sīenā; **2.** (*profanare*) išniēkinti; ♦ *v. una donna* išniēkinti mōterji.
- violazione** *dkt m* pažeidīmas; sulāužymas; *dir v. di domicilio* būsto nelieciāmumo pažeidīmas.
- violentāre** *vksm* (*-lén-*) (iš)prievartāuti (*ir prk*), (iš)žāginti.
- violentatōre** *dkt v* prievartāutojas.
- violentemente** *prv* ļabai smārkiai; īs visū jēgū.
- violént||o**, -a *bdv* **1.** (*di qcn*) smurtingas, brutāļs; prievartūs; **2.** (*connesso a violenza*) smūrtinis; smūrto; *non v.* nesmūrtinis; *azioni ~e* smūrto veiksmāi; *morte ~a* smūrtinē mirtis; **3.** (*di fenomeni naturali*) smarkūs; šēlstantis; audringas; *un v. temporale* smarkī audrā; **4.** *fig* (*di qcs*) īnirtingas; audringas; *battàglia ~a* īnirtingas / aršūs mūšis; *lite ~a* audringas giņčas; *passione ~a* nesuvaldōma aistrā; **5.** *fig* (*forte, intenso*) smarkūs, stiprūs; *febbre ~a* smarkūs karščiāvimas; *luce ~a* ākī rēzianti šviesā; **6.** *kaip dkt v/m* smurtāutojas -a.
- violénza** *dkt m* **1.** smūrtas; smurtāvimas; (*costrizione*) prievarta; *con la v.* smūrtu; prievarta; *v. fisica* (*morale*) fizinis (morālinis) smūrtas; *v. giovanile* jaunīmo smūrtas; *v. sessuale* lytinē prievarta; *ricórrere alla v.* vartōti smūrtā; īmtis smūrto veiksmū; ♦ *farsi v.* prisīvēsti; **2.:** *v. (carnale)* (iš)žāginīmas, (iš)prievartāvimas; *far / recare v. a una donna* īsprievartāuti mōterji; **3.** (*intensità*) smarkūmas, stiprūmas; šēlsmas; *con v.* smārkiai; audringai; *la v. della pioggia* lietaūs smarkūmas; **4.** *fig* (*accanimento*) īniršis; ītūžis; aršūmas.
- violétta** *dkt m* (kvapiōji) našlāitē.
- violétto**, -a **1.** *bdv* (šviēsiai) violētinis; **2.** *dkt v* (šviēsiai) violētinē spalvā.
- violinista** *dkt v/m* smūikīninks -ē.
- violino** *dkt v* **1.** (*strumento*) smūikas; *suonare il v.* grīēžti smūikū; **2.** (*l'esecutore*) smūikīninks -ē.
- violoncellista** *dkt v/m* violončēlininks -ē.
- violoncello** *dkt v* **1.** (*strumento*) violončēlē; **2.** (*l'esecutore*) violončēlininks -ē.
- viottolo** *dkt v* tākas, takēlis; keliūkas.
- vip** *dkt v/m nkt* ļabāi svarbūs asmuō (*LSA*); (*celebrità*) garsenībē.
- vipera** *dkt m* zool gyvātē (*ir prk*), angīs -iēs.
- viperino**, -a *bdv* **1.** (*di vipera*) gyvātēs; **2.** *fig* gēliantis (kāp gyvātē).
- virāle** *bdv* *med* vīrusīnis.
- virāre** *vksm* [*A*] (*pa*)keīsti krūpti, pasisūkti.
- virāta** *dkt m* **1.** virāžas; pasisukīmas; **2.** *fig* lūžis.
- virgola** *dkt m* kablēlis; *punto e v.* kabliātaškis, tāškas kablēlis; *mettere una v.* dēti kablēļi; *mat due v. sei* dū īr šēšios dešīmtosios; dū kablēlis šeši.
- virgolétte** *dkt m* *dgs* kabūtēs; *tra v.* kabūtēse (*ir prk*); sū kabūtēmis; *mettere una parola tra v.* īmti žōdī ī kabūtēs.

virile *bdv* vīriškas (*ir prk*); vīro, vīru; *voce v.* vīro balsas; *fig* vīriškas balsas; *fig portamento v.* vyriškūmas; ♦ **membro v.** vīriškas orgānas.

virilità *dkt m* vyriškūmas.

virt||*ù dkt m nkt* **1.** dorā, dorūmas; (*anche: singola qualità*) dorýbē; *il cammino della v.* dorōs kēliās; *educazione alla v.* dorīnis āuklējimas; *la giustizia è una v.* teisingūmas yrā dorýbē; ♦ *fare di necessità v.* tāikstytis sū būtinýbē (*ppr. išpešant naudos*); **2.** (*proprietà*) savýbē; ~*ù curative* gýdomosios savýbēs; ♦ *in v.* (*di qcs*) (*a norma*) pagaļ (*kq*); rēmiantis (*kuo*); (*per mezzo*) dēļ (*ko*); pēļ (*kq*); *kuo*.

virtuale *bdv* **1.** virtualūs; (*nominale*) nominalūs; (*potenziale*) potencialūs; (*teorico*) teōriškas; **2.** (*di fatto*) fāktinis; **3.** *inf* virtualūs; *disco v.* virtualūs dīskas; *realità v.* virtualiōji realýbē.

virtualmente *prv* (*di fatto*) fāktiškai; iš esmēs.

virtuosismo *dkt v* virtuoziškūmas.

virtuoso, -a **1.** *bdv* dōras; dorybingas; dorovīngas; **2.** *dkt v/m mus, fig* virtuōzas -ē; *da v.* virtuōziškas *agg* (*ir prk*).

virulento, -a *bdv* **1.** *biol* virulentiškas; *med* (*acuto*) ūmūs; **2.** *fig* tulžīngas.

virulenza *dkt m med, biol* virulentiškūmas.

virus *dkt v nkt* **1.** *biol* vīrusas (*ir prk*); *biol v. influenzale* grīpo vīrusas; **2.:** *inf* (*t.p v. informatico*) (kompiūterī) vīrusas.

visagista *dkt v/m* vizažīstas -ē.

viscerale *bdv* **1.** *anat* viscerālinis; vidurių; **2.** *fig* gilūs (*apie jausmus*).

viscer||*e dkt m* **1.** vidaūs orgānas; **2.:** *dgs* ~*e*, ~*i* viduriai; žārnos; **3.:** *fig dgs* ~*e* gēlmēs; *le v. della terra* žēmēs gēlmēs.

vischio *dkt v bot* āmalas.

vischióso, -a *bdv* **1.** lipnūs, lipūs; limpantis; **2.** ⇒ **viscósó.**

viscido, -a *bdv* **1.** glītūs; gleivētas; **2.** (*scivoloso*) slidūs; glītūs; **3.** *fig* slidūs; veidmaiņīškas.

visciola *dkt m bot* (rūgščīōji) vyšniā.

viscònte *dkt v* vikōntas.

viscosa *dkt m* viskōzē.

viscosità *dkt m fis* klampūmas.

viscosó, -a *bdv fis* klampūs; tašūs.

visibile *bdv* **1.** mātomas; (*notabile*) pāstebimas; *v. a occhio nudo* mātomas plikā akimī; *non è v. da qui* iš čīā nesimāto; iš čīā yrā nemātomas; **2.** (*evidente*) akivaizdūs; (*che si nota*) pāstebimas; *con v. preoccupazione* pāstebimai sunerimēs; **3.:** *la mostra è v. solo il pomeriggio* parodā atidarýta tik popiēt; pāroda gālīma aplankýti tik popiēt; **4.:** *il film è v. agli adulti* filmas skirtas (žiūrēti) suāugusiesiems.

visibilio *dkt v:* ♦ *andare in v.* patēkti ī ekstāzē; susižavēti; *mandare in v.* varýti ī ekstāzē.

visibilità *dkt m nkt* matomūmas; pāstebimūmas; *buona v.* (*su strada*) gēras kēlio matomūmas.

visibilmente *prv* pāstebimai.

visiéra *dkt m* **1.** (*di berretto*) snapēlis, priekaktis; **2.** (*di elmo*) āntveidis.

visionàre *vksm* (-*sió-*) **1.** pēržiūrēti (*filmq ir pan. prieš viešai parodant*); **2.** (*esaminare*) (pa)-tikrinti, apžiūrēti; (*prendere visione*) susipažinti (*su kuo*).

visionàrio, -a *bdv* **1.** (*sognatore*) svajīngas; **2.** (*di grande estro*) lakiōs vaizduōtēs.

visióne *dkt m* **1.** (*vista*) regējimas, regā; ♦ *prendere v.* (*di qcs*) susipažinti (*su kuo*); **2.** (*esame*) pēržiūra, pēržiūrējimas; (pa)tikrinimas; apžiūra; **3.** (*proiezione*) demonstrāvimas; pēržiūra; *prima v.* (filmo) premjerā; **4.** (*scena, immagine*) vaizdas; **5.** *fig* (*concezione*) sāmprata; (*idea*) vaizdas; (*modo di vedere*) pažiūrā; vizija; *v. del mondo* pasaulēžiūra; *una v. distorta della realtà* īškreiptas tikrovēs vaizdas; **6.** (*apparizione*) vizija; regējimas; **7.** (*della fantasia*) vizija; vaizduōtēs padarinys.

visit||*a dkt m* **1.** ap(si)laņkymas; laņkymas(is); *v. di una fiera* apsilaņkymas mūgēje; mūgēs apsilaņkymas; *orario di v.* laņkymo vālandos; *fare v.* (*a qcn*) aplankýti (*kq*); ūžeiti ī svečiūs (*pas kq*); *ricambiare una v.* padarýti atsākomajī vizitā; revizitūoti; sāvo rūožu aplankýti; *è venuto a farmi v.* atējo manēs aplankýti, ūžējo pās manē ī svečiūs; apsilaņkē pās manē; ♦ *biglietto da v.* vizitinē kortelē; *avere* ~*e* turēti svečių; sulāukti svečių; **2.** (*turistica e sim.*) ekskursija; *v. guidata* ekskursija sū gidū; *v. della città* (*di un museo*) ekskursija ī muziējū (pō miēstā); **3.** (*t.p. v. di stato, v. ufficiale*) vizītas; *recarsi in v. ufficiale in Lituania* atvýkti ī Līetuvaž sū vizitū / vizito; **4.** (*t.p. v. medica*) (medicinīnē) apžiūra; sveikātos patīkrinimas; vizītas; *v. a domicilio* vizītas ī (ligōnio) namūs; *giro di* ~*e* (*in ospedale*) vizitācija; *prenotare una v.* ūž(si)registrūoti (pās gýdytoją).

visitàre *vksm* (-*vi-*) **1.** (ap)laņkýti (*kq*); apsilaņkýti (*pas kq, kur*); laņkýtis; *v. un amico* (*un malato*) aplankýti draūgā (ligōnī); **2.** (*qcs per turismo e sim.*) apsilaņkýti (*kur*); aplankýti (*kq*); apžiūrēti; *v. una fabbrica* (l'Irlanda) apsilaņkýti gamýkloje (Aīrijoje); *v. un museo* (Venezia) aplankýti muziējū (Venēcija); *far v.* apródyti; **3.** (*di medici*) apžiūr(in)ēti; (*fare esami*) īštirti; *farsi v. da uno specialista* apsilaņkýti / eiti pās specialistā; **4.** (*ispezionare*) vizitūoti.

visitatore, -trice *dkt v/m* lankytojas -a.

visiv||o, -a *bdv* **1.** (*della vista*) regėjimo, regos; **campo** *v.* regėjimo laukas; **òrgani** ~i regos òrganai; **2.** (*che si vede, relativo a visione e sim.*) vizuàlinis, vizualus; rėgimas; vaizdo; **arti** ~e regimàsis mėnas *sg*; **memòria** ~a regimóji atmintis -iės.

viso *dkt v* véidas; (*espressione del*) *v.* véido išraiška; *v.* **pàllido** išbàlęs véidas; *fig* baltaveidis; *v.* **triste** liūdnas véidas; ♦ *a v.* **aperto / scoperto** atviraĩ; drąsiai; **far buon v. a cattivo gioco / a cattiva sorte** tvirtai / drąsiai iškėsti; nařsiai sutikti likimà.

visone *dkt v* **1.** *zool* audinė; **2.** (*la pelliccia*) audinės kailis.

visóre *dkt v tecn* **1.:** *v.* **notturmo** naktinio mātymo prietaisas; **2.** (*display*) vaizduoklis.

visp||o, -a *bdv* žvitrūs, žvalūs; guvūs, gývas; judrūs; **occhi** ~i gúvios akys.

vissùto, -a **1.** *bdv* (*di qcn*) daug mātęs -čiusi; patýręs; **2.** *bdv, dlv* (*di qcs*) išgyvėntas; patirtas; **3.** *dkt v* gyvėnimo patirtis -iės *femm*; išgyvėnimai *pl*.

vista *dkt m* **1.** (*facoltà visiva*) regėjimas, regà; *v.* **buona** gėros akys *pl*; *v.* **corta** trumparegystė; *gli òrgani della v.* regėjimo òrganai; **affaticare la v.** várginti akis; **fare un esame della v.** pasitikrinti regėjimą; **pèrdere la v.** netèkti regėjimo, apàkti; **2.** (*il vedere*) mātymas; (*visuale*) vaizdas; *v.* **esterna** (*laterale, dall'alto*) vaizdas iš išorės (iš sóno, iš viršaus); **ostruire la v.** užstóti vaizdà; ♦ *a v.* (*visibile*) nedeñgtas *agg*; *a v.* **d'occhio** (*esatamente*) kiek akys (už)māto; *fig fam* (*con rapidità*) bemātant; pastebimai; *a prima v.* iš pirmo žvilgsnio; *alla v.* (*di qc*) pamāčius (*kq*); *in v.* (*in modo visibile*) mātomai; *fig* (*in arrivo*) prieš akis; netólimas *agg*; *fig* (*famoso*) žymūs *agg*; *in v.* (*di qcs*) netolĩ (*ko*); *fig* atsižvelgiant (*i kq*); numātant (*kq*); artėjant (*kam*); **punto di v.** póziūris; **sotto ogni punto di v.** visais átvilgiais; **conoscere di v.** pažinóti iš mātymo; **guardare a v.** neišlėisti iš akių; **mèttersi in v.** atkreĩpti (ĩ savė) dėmesĩ; **pèrdere di v.** (*qcn*) iš akių (*kq*) pamèsti; (*non frequentare più*) nutólti (*nuo ko*), atitrúkti; **presentarsi alla v.** pasiródyti; **3.** (*veduta*) vaizdas; (*scorcio*) vietóvaizdis; (*spettacolo*) reginỹs; **càmera con v. mare** kambarỹs sù vaizdù ĩ jũrà; **una v. orrenda** siaubingás reginỹs.

vistàre *vksm* vizúoti.

visto, -a **I** *bdv, dlv* **1.** matýtas; regėtas; ♦ *mai v.* neregėtas; **2.** *kaip jngt:* *v.* **che** kadāngi.

visto **II** *dkt m* vizà; **rilasciare un v.** išduóti vizà.

vistoso, -a *bdv* ryškūs; kriñtantis ĩ akis; mātomas; (*evidente*) akivaizdūs.

visuàle **1.** *bdv:* **àngolo** *v.* regėjimo kām̃pas; **2.** *dkt v* vaizdas; **coprire la v.** užstóti vaizdà.

visualizzàre *vksm* **1.** (*far comparire*) (pa)ródyti; pavaizduóti; **2.** *tecn* vizualizúoti; atvaizduóti.

visualizzazione *dkt m* pavaizdávimas.

visùra *dkt m* **1.** stātinio kadāstrinis matávimas; **2.** (*documento*) nekilnójamajo tũto pažymėjimas.

vita **I** *dkt m* **1.** gyvỹbė; *la comparsa della v.* gyvỹbės atsiradimas; *forma di v.* bũtỹbė; **rischiare la v.** rizikuóti gyvỹbe; *la bambina non è in pericolo di v.* pavójaus mergáitės gyvỹbei nėrà; *ti devo la v.* áš táu dėkingas už gyvỹbė; ♦ *in v.* gývas *agg*; *senza v.* bė gyvỹbės; mĩręs *agg*; *in fin di v.* lėisgyvis *agg*; **pèrdere la v.** netèkti gyvỹbės; **togliere la v.** atĩmĩti gyvỹbė; **togliersi la v.** atĩmĩti sàu gyvỹbė; *fig dare v.* (*a qcs*) duóti prādžià (*kam*); (*i*) kũrti (*kq*); sukũrti; **2.** (*esistenza*) gyvėnimas; *la bella v.* gėras gyvėnimas; *la v. terrena* žėmiškasis gyvėnimas; ♦ *a v., per tutta la v.* visām gyvėnimui; *della v.* (*irripetibile*) nepakartójamás *agg*; *mai in v.* mia niekadà gyvėnime; (*per*) *tutta la v.* visà gyvėnimà; *dóppia v.* dvigubas gyvėnimas; *rinàscere a nuova v.* atgĩmti naujām gyvėnimui; *così è la v.* tóks gyvėnimas; *hai tutta la v. davanti* visás gyvėnimas prieš akis; *questa sì che è v.!* čià taĩ gyvenimėlis!; **3.** (*t.p. stile di v.*) gyvėnimas; gyvėnimo būdas, gyvėnsena; *v. da ricchi* turtingas gyvėnimas; *v. sana* sveikà gyvėnsena; *fare una v. tranquilla* gėvėnti rāmų gyvėnimà; **4.** (*come attività, insieme di relazioni e sim.*) gyvėnimas; veiklà; *v. in comune* beñdras gyvėnimas; *v. culturale* (*matrimoniale, privata, sessuale*) kultũrinis (vedýbinis, asmeninis, lytinis) gyvėnimas; *la v. dei giovani* jaunimò gyvėnimas; *che cosa fai nella v.?* kà veikĩ gyvėnime?; *come va la v.?* kaip gyvenĩ?; ♦ *fare la v.* (*prostituirsi*) parsidavinėti; **5.** (*sostentamento, condizioni*) pragyvėnimas; buitĩs -iės; *condizioni di v.* buitinės sàlygos; *tenore di v.* pragyvėnimo lỹgis; **guadagnarsi la v.** užsidĩrbti pragyvėnimui; *la v. in Itàlia è cara* Itàlijoje pragyvėnimas brangūs; **6.** (*durata di qcs*) gyvávimas; *i 20 anni di v. di un gruppo* 20 grũpės gyvávimo mėtũ; *avere v. breve* ilgàĩ negyvúoti; greĩtai baĩgtis; **7.** (*vitalità*) gyvybingumas, gyvumas; (*animazione*) judrumas; *pieno di v.* gývas; gyvybingas; gajūs; **8.** (*essere vivente*) gyvỹbė; (*vittima di qcs*) aukà; ♦ *la v. animale* (*la fauna*) gyvũnijà; *la v. vegetale* (*la flora*) augmenijà; **9.** (*biografia*) biogrà-

fija, gyvėnimo istòrija; ♦ *conòscere v.*, *morte e miracoli di qcn* pažinti kà kaip penkis pirštūs.

vita II *dkt m* liemuò; tálíja, juosmuò; *jeans a v.* *ribassata* džinsai pažėmintu liemeniu.

vitàl||e *bdv* 1. gyvybinis; (*della vita*) gyvėbės; *le funzioni ~i* gyvybinės fúnkcijos; *istinto v.* gyvėbės instínktas; 2. (*pieno di vita*) gyvybingas, gývas; vitáliskas; 3. *fig* gyvybinis; (*di vita o di morte*) žútbutinis; *di v. importanza* gyvybiškai svarbūs *agg.*

vitalità *dkt m* 1. gyvybingumas, gyvumas; gajà; 2. (*dinamismo*) veiksmingumas; gyvumas.

vitalizio *dkt v* rentà iki gyvòs galvòs.

vitamin||a *dkt m biol* vitamìnas; *v. C* vitamìnas C [tse]; *ricco di ~e* vitaminingas, tūrintis daug vitamínų.

vitaminic||o, -a *bdv* 1. vitamínų; vitamíninis; *carezza ~a* vitamínų stokà; *integratore v.* vitamininis pàpildas; 2. (*ricco di vitamine*) vitaminingas.

vite I *dkt m* (*pianta*) vėnmedis; vynuogienòjas.

vite II *dkt m* 1. *tecn* sràigtas; vafžtas; *v. da legno* mėdsraigtis; mėdvaržtis; *v. senza fine* sliekas; *avvitare (svitare) una v.* įsukti (atsukti) sràigtà; ♦ *a v.* sràigtinis *agg*; *giro di v.* griežtà priemonė; 2. *av* suktukas; 3. *sport* sràigtas.

vitella *dkt m* (*la carne*) veršiena.

vitello *dkt v* 1. veršis; (*t.p. vitellino*) veršėlis, veršiukas; 2. (*la carne*) veršiena.

viticcio *dkt v bot* ūsėlis.

viticoltóre, -trie *dkt v/m* vėnuogininkas -ė.

viticoltūra *dkt m* vynuogininkystė.

vitigno *dkt v* vėnuogių vėislė; vėnuogės *pl.*

vitino *dkt v*: ♦ *v. di vespa* bitės liemuò.

vitreo, -a *bdv* 1. stiklinis (*ir prk*); stikliškas; *fig sguardo v.* stiklinis žvilgsnis; 2.: *anat (corpo) v.* stiklākūnis.

vittim||a *dkt m* 1. (*t.p. v. sacrificale*) aukà; 2. (*chi perde la vita e sim.*) aukà; nukentėjęs žmogūs; nukentėjusysis -ioji; (*morto*) žuvusysis -ioji; *le ~e della guerra* kàro aukos; *non ci sono state ~e* nebūvo aukų; niėkas nežuvo; ♦ *le ~e della strada* kàro keliuosė aukos; 3. (*chi subisce dei danni e sim.*) aukà; *v. di un equivoco (di uno stupro)* nesusipratimo (išprievertavimo) aukà; *essere v.* (*di qcs*) nukentėti (*nuo ko*); tàpti / būti (*ko*) aukà.

vittimismo *dkt v* savigaila; savęs gailėjimas.

vitto *dkt v* (*cibo*) maistas; (*pasto*) valgis; *dare v. e alloggi* duoti pastogę ir valgį.

vittoria *dkt m* pėrgalė; (*il vincere*) laimėjimas; *v. elettorale* pėrgalė rinkimuose; *v. schiacciante* (*sofferta, totale*) triuškinama (sunkì, visiška)

pėrgalė; *fare (a qcn) i complimenti per la v.* (pa)svėikinti (*kq*) sù pėrgalė; *ottenere (strappare) la v.* pasiekti (išplėšti) pėrgalė; ♦ *avere la v. in tasca / in pugno* turėti pėrgalę sàvo rañkose; *cantare v.* girtis pėrgale; (*esultare*) džiūgauti; *kaip jst v.!* jėgà!

vittoriosamėnte *prv* pėrgalingai.

vittoriós||o, -a *bdv* pėrgalingas; *esercito v.* pėrgalinga àrmija; *grida ~e* pėrgalingi šūkiai; *scontro v.* pėrgalinga kovà; *uscire v.* nugalėti, pasiekti pėrgalę.

vitupèrio *dkt v* 1. keiksmas; 2. (*disonore*) gėda.

viùzza *dkt m* (siaurà) gatvėlė; skersgatvis.

viva *jst* tegyvuoja!; valiò!; *v. l'Itàlia!, W l'Italia!* tegyvuoja Itálíja!, valiò Itálíjai!

vivacchi||are *vksm* [A] šiaip taip vėrstis; *fam come va? - Si ~a* Kaip sėkasi? - Po truputį.

vivàc||e *bdv* 1. gyvybingas, gývas; (*sempre in movimento*) judrūs; (*esuberante*) gajūs; 2. (*sveglia*) apskrūs; guvūs; 3. (*animato, acceso*) audrìngas; kàrštas; 4. (*sgargiante*) ryškūs; skaistūs; *a colori ~i* spalvingas *agg.*

vivacità *dkt m* 1. gyvybingumas, gyvumas; judrumas; gajumas; *con v.* gyvai; 2.: *v. d'ingegno, v. intellettuale* pròto guvumas; 3. (*fevere*) karštumas; 4. ryškumas; intensyvumas.

vivacizzare *vksm* (pa)gývinti.

vivàgno *dkt v* (*cimosa*) valinys.

vivaio *dkt v* 1. (*di pesci*) žuvų veisyklà; žuvų veislėnas; 2. (*di piante*) daigėnas; (*di alberi*) medelėnas; 3. *sport* fig komàndos jaunimas; 4. *fig* formavimosi tėrpė.

vivamėnte *prv* 1. (*con vivacità*) gyvai; rýškiai; 2. (*con partecipazione*) aktyviai; (*con energia*) energingai; (*con insistenza*) primygtinai; (*con sincerità*) širdingai; *v. preoccupato* rimtai susirūpinęs; *ringraziare v.* padėkoti iš širdies.

vivànda *dkt m* valgis; (*piatto*) pàtiekalas.

vivént||e 1. *bdv, dlv* gývas; gyvėnantis; *il più grande poeta v.* didžiausias šių laikų poetas; *essere v.* gyvà bŭtybė, gývis; 2. *dkt v dgs*: *i ~i* gyvėjė; žmónės.

viv||ere* *vksm* 1. *intr* [E, A] (*essere vivo*) gyvėnti; bŭti gyvám; gyvúoti; *v. a lungo* ilgai gyvėnti; *v. nel XXI secolo* gyvėnti XXI àmžiuje; *v. solo per i figli* gyvėnti tik dēl vaikų; *v. cento anni* (iš-)gyvėnti šimtą mėtų; *quanto gli resta da v.?* kiek jám dár liko gyvėnti?; ♦ *stare sul chi ~e* bŭti budriám; *chi vivrà vedrà* pagyvėnsim - pamatýsim; 2. *intr* [E, A] (*passare la vita, abitare e sim.*) gyvėnti; *v. a Firenze (in montagna, in via Leopardi, al terzo piano)* gyvėnti Floreñcijoje (kalnuosė, Leopárdžio gatvėje, trečiamė auk-

štė); v. *nell'abbondanza* (nella miseria) gyvėnti pėrtėkliuje (skurdė); v. *onestamente* (in pace) doraĩ (taĩkiai / taikojė) gyvėnti; ~e con i genitori (da solo, in famiglia) jĩs gyvėna vienas (sũ tėvaĩs, šeimojė); *viviamo felici* gyvėname laimingi; ~ono insieme (separati) gyvėna kartũ (atskirai / iĩssiskyrė); *ho vissuto qualche mese dallo zio* kelĩs mėnesius (pra)gyvenaũ pàs dėdė; ♦ v. *alla giornata* gyvėnti šiaĩndiena; v. *da gran signore* gyvėnti kaip bajoras; plačiai gyvėnti; *saper v.* mokėti gyvėnti; *fam è una che ha vissuto* jĩ iĩsidũko kaĩ bũvo jaunà; ~i e lascia v. gyvėnk iĩr lėisk kitiems gyvėnti; 3. *intr* [E, A] (*sostentarsi con qcs*; t.p. *guadagnarsi da v.*) pragyvėnti (iĩs ko); gyvėnti (kuo, iĩs ko); vėrstis (kuo); v. *a pane e acqua* gyvėnti vėndeniu iĩr dũona; v. *di caccia* vėrstis / manýtis medžioklė; v. *di rėndita* gyvėnti iĩs pajamũ (*be darbinės veiklos*); v. *della pensione* gyvėnti iĩs pėnсийos; *fig v. di illusioni* maitintis iliũzijomis; ♦ v. *alle spalle* (di qcn) bũti (kieno) iĩšlaikýtiniu; veltėdžiaũti; *non di solo pane ~e l'uomo* nė viena dũona žmogus gývas; 4. *intr* [E, A] *fig* (di qcs) gyvėnti; gyvuoti; (*conservarsi*) iĩlĩkti; laikýtis; v. *in eterno* gyvėnti amžinaĩ; iĩlĩkti amžiams; *la sua immagine ~e nel mio cuore* jũ pavėikslas gyvėna mĩno širdyė; *tradizioni che ~ono ancora* dár gyvuojančios tradicijos; 5. *tr* (*passare e sim.*) (iĩs)gyvėnti, pėrgyvėnti; pralėisti; v. *ore di angoscia* iĩsgyvėnti nėrimo vėlandas; v. *una vita serena* gyvėnti rĩmũ gyvėnimà; *ha vissuto i suoi ultimi anni a Parigi* sàvo paskutiniũ mėtũs pralėido Parýziuje; *viviamo tempi difficili* iĩsgyvėname sunkiũs laikũs; 6. *tr* (*sperimentare e sim.*) (iĩs)gyvėnti; (pa)jaũsti; v. *la città* pasinėrti iĩ miėsto gyvėnimà; v. *la fede* iĩsgyvėnti tikėjimà; v. *la parte* (di attore) įsijaũsti iĩ vaidmenĩ; 7. *kaip dkt v* (la vita) gyvėnimas; ♦ *per quieto v.* dėl ramaũs gyvėnimo; 8. *kaip dkt v* (il sostentamento) pragyvėnimas; *il costo del v. cresce* pragyvėnimas brĩngsta; 9. *kaip dkt v* (stile di vita) gyvėnsena.

viveri dkt v dgs (t.p. *scorte di v.*) maĩsto àtsargos; (*cibo*) maĩstas sg.

vivibile bdv tiĩnkamas gyvėnti.

vivido, -a bdv ryškũs; gývas.

vivificare vksm (-vi-) (at)gaivinti.

viviparo, -a bdv zool gyvėvedis.

vivisezióne dkt m vivisėkcija.

viv||o, -a bdv 1. gývas; (*che vive*) gyvėnantis; *un albero (un gatto) v.* gývas mėdis (kĩtinas); *sepolto v.* gývas palaidotas; *è ancora v.* jĩs dár gývas; jĩs dár gyvėna; ♦ v. *e végeto* gývas iĩr

sveĩkas; *più morto che v.* pũsgyvis; (*per la paura*) nėĩ gývas, nėĩ mĩrės; *farsi v.* dúoti žiniũ (*apie save*); (*telefonare*) paskambinti; (*scrivere*) parašýti; (*andare a trovare*) užsũkti (iĩ svečĩus); *non c'è anima ~a* nė gyvũs dvėsiũs; 2. *fig* (di qcs) gývas; gyvuojantis; (*ancora esistente*) iĩliėkantis; *lingua ~a* gyvũji kalbà; 3. (*vivace*) gyvybingas, gývas; (*sveglio*) žvitrũs; guvũs; (*di qcs, animato*) audringas; *dibattiti ~i* audringi debĩtai; *ingegno v.* guvũs prĩtas; *sguardo v.* žvĩtrios àkys pl; 4. *fig* (*forte, intenso*) stiprũs; dĩdelis; (*di colore*) ryškũs; sũdrus; *un abito rosso v.* rýskiai raudona suknià; *una ~a impressione* gilũs įspũdis; *mostrare v. interesse* parĩdyti dĩdelį susidomėjimà; *provare v. dolore* (*per qcn*) nuoširdžiaĩ (kq) užjaũsti; *sentire un v. bisogno* jaũsti stiprũ pĩreikĩ; ♦ *spigolo v.* aštrũs kĩmpas; *kaip jst ~i ringraziamenti!* nuoširdžiaĩ dėkoju!; *kaip jst vivissimi auguri!* nuoširdžiausiai sveĩkinu!; 5.: ♦ *a ~a forza* priėvarta; *a ~a voce* àsmeniškai; *la carne ~a* gyvà mėsà, gývmėsė; gyvuonis -iės; 6. *kaip dkt v dgs: i ~i e i morti* gyviejĩ iĩ mirusiejĩ; 7. *kaip dkt v: ♦ entrare nel v.* prieĩti prie esmės; (*di eventi*) pasĩėkti kulminacija; *pungere / toccare (qcn) nel v.* skaũdžiai (kq) užgĩti; paliėsti (*kieno*) skaũdamà viėtà; 8. *kaip dkt v: ♦ concerto dal v.* tikro / gývo garso koncėrtas; *ritratto dal v.* pavėikslas iĩ natũros; *trasmissione dal v.* tiesiĩginė transliacija.

viziare vksm 1. (iĩs)lėpinti; v. *i figli* lėpinti vaikũs; 2. (*compromettere*) gadinti; padarýti ydingà; *dir* (*rendere nullo*) paveĩsti niėkinu (/ negaliĩjančiu).

viziato, -a bdv, dlv iĩslėpintas; iĩslėpęs; lėpũs.

vizio dkt v 1. (*cattiva abitudine*) blĩgas / žalĩngas įprotis; ýda; (*debolezza*) silpnýbė; *il v. dell'alcol* piktnaudžiavimas alkoholiũ; *il v. del fumo* žalĩngas įprotis rūkýti; *il v. del gioco* blĩgas įprotis lĩšti; 2. (*dissolutezza*) iĩstvirkimas; (*disonestà*) nedorà; (*il male*) blĩgis; 3. (*difetto*) dėfėktas, trũkumas; *med v. cardiaco* širdiės ýda; *rel v. capitale* mirtinà nũodemė.

vizióso, -a 1. *bdv* (*di qcn*) iĩstvirkęs; pasilėidęs; nedoras; 2. *bdv* (*di qcs*) palaidas; nedoras; 3. *bdv: ♦ circolo v.* užbũrtas rĩtas; 4. *dkt v/m* iĩstvirėlĩs -ė, pasilėidėlĩs -ė.

vizzo, -a bdv 1. (*appassito*) suvýtęs; 2. (*floscio*) suglėbęs.

vocabolariėtto dkt v dimin kiėeninĩs žodynas, žodynėlis.

vocabolário dkt v 1. (*dizionario*) žodynas; v. *della*

lingua italiana itālų kalbės žodynas; *v. italia-no-lituano* itālų-lietuvių kalbų žodynas; *v. ta-scabile* kišeninis žodynas, žodynėlis; **2.** (*lessico di qcn*) žodynas; lėksika; *un v. pòvero* meškas žodynas.

vocàbolo *dkt v* žodis; (*termine*) terminas.

vocàl||e I *bdv* **1.** balso; *anat corde ~i* balso stygos; **2.** *mus* vokalinis.

vocàle II *dkt m ling* balsis; (*segno grafico*) balsė; *v. aperta (chiusa)* atvirasis (uždarasis) balsis.

vocàlico, -a *bdv ling* balso; balšių; balsinis; *sistema v.* balšių sistemà.

vocalizzo *dkt v mus* vokalizė.

vocativo *dkt v ling (t.p. caso v.)* šauksminiškas.

vocazione *dkt m* pašaukimas (*ir prk*); *v. religiosa* dvąsininko pašaukimas; *fig v. per la poesia* poetiško pašaukimas, palinkimas į poeziją; ♦ *per v.* iš pašaukimo.

vóc||e *dkt m* **1.** balšas; *v. femminile (maschile)* moters (vyro) balšas; *v. allegra (nasale, potente, roca, triste)* liūksmas (nósinis, stiprūs, užkimeš, liūdnas); *cin v. fuori campo* balšas už kàdro; *mus ~i bianche* vaikų balšai; *tecn il viva v.* laisvų rankų įrangą; *riconoscere dalla v.* pažinti iš balso; *la v. trema* balšas drėba; *fig la v. della coscienza (della ragione)* sąžinės (pròto) balšas; *fig la v. del sindacato* profsąjungos balšas; *fig le ~i della poesia italiana del novecento* dvidešimtojo amžiaus italų poezijos atstovai; ♦ *a v.* žodžiui; *ad alta v.* garsiai; *a bassa v.* tyliai; *a gran v.* visų balsų; pusbalsiu; *avere v. in capitolo* turėti teisę parėikšti savo nuomonę; *fig (avere importanza)* turėti svorį / įtakos; *dare v. (a qcs)* išrėikšti (*kq*); *dare una v. (a qcn)* pranešti (*kam*); *fare la v. grossa* pakelti balšą; *pèrdere la v.* netèkti balso; **2.** (*suono; verso di animali*) balšas; garsas; *la v. del cùculo* (gegutės) kukavimas, gegutės balšas; *la v. della natura* gamtos garsai *pl*; *la v. del vento* vėjo ūžesys, vėjo balšas; ♦ *kaip jst v.!* garsiaui!; **3.** (*ciò che si dice*) gāndas; garsas; *corre v.* skliūda gandai; eina garsas; *sono solo ~i* tai tik gandai / paskalos; ♦ *spārgere la v. (comunicare ad altri)* pèrduoti kitiems; **4.** (*vocabolo*) žodis; *ling (lemma)* vokàbula; strāipsnis; *v. dialettale* tarmybė; *v. tecnica* (specialūs) terminas; **5.** (*capitolo di un elenco e sim.*) strāipsnis; įrašas; pūntkas; *v. di bilāncio* biudžeto strāipsnis; **6.** *gram (t.p. v. verbale)* veiksmāžodžio fōrma; **7.** *mus* balšas.

vociāre *vksm [A]* (vó-) klegėnti; krýkšti.

vociferāre *vksm (-ci-)*: *beasm si vocifera che...* skliūda gandai, kàd...; sàko, kàd...

vocio *dkt v* klegesys, balsų šurmulys.

vòdka *dkt m* degtinė; *bersi una v.* išgerti degtinės; *puzzi di v.* nuò tavęs dvòkia degtinė.

vòga *dkt m* **1.** irklāvimas; **2.** *fig* madà; ♦ *in v.* madingas agg; populiariūs agg; *tornare in v.* grįžti į mādą.

vogāre *vksm [A]* (vò-) irkluoti; irti.

vogatóre *dkt v* **1.** (*rematore*) irkluotojas; **2.** (*at-trezzo*) irklāvimo treniruoklis.

vòglia *dkt m* **1.** (*desiderio*) nòras; (*brama*) troškimas; (*capriccio*) užgaida; *èssere preso dalla v. (di qcs, di far qcs)* įsigėisti (*ko, kq daryti*), užsigėisti; *ho v. (di qcs, di far qcs)* nòriu (*ko, kq daryti*); *mi viene v. (di qcs, di far qcs)* mán nòrisi (*ko, kq daryti*), mán kyla nòras; *mi è venuta v. (di qcs, di far qcs)* užsimaniau (*ko, kq daryti*), mán kilo nòras; panorėjau (*ko, kq daryti*); *non ho v. (di far qcs)* nenòriu (*kq daryti*), tingiu; neturiu nòro; ♦ *bruciare dalla v., morire dalla v.* dègti nòru / troškimū; *tògliersi / levarsi la v. (di far qcs)* pagaliau sàu lėisti (*kq daryti*); patėnkinti sàvo užgaidą; *ho una mezza v.* mán bevėik norėtųsi; *kaip jst hai v.!* (è inutile) befgždžias reikalas; *fam (eccome!)* iř dār kaip!; **2.** (*volontà*) nòras; (*disposizione*) nusi-teikimas; *v. di lavorare* nòras dirbti; *non ha v. di far niente* jīs niėko nenóri veikti; ♦ *di buona v.* nóromis; sù nòru; *di mala v., contro v.* nenóromis; **3.** *fam (desiderio sessuale)* geidulys; geišmas; **4.** (*macchia sulla cute*) (ódos) dėmė.

voglióso, -a *bdv* **1.** įnoringas; (*di qcs*) trókstantis (*ko*); **2.** (*lussurioso*) geidulingas.

vòi *iv* **1.** (*soggetto*) jūs; *voi due* jùdu *masc*, jùdvi *femm*; *voi stessi* (jūs) pātys; *anche v.* jūs iřgi, jūs taip pat; *come v.* kaip jūs; *non verrete neanche v.?* jūs tāt pāt neateisite?; (*perfino*) iř / nèt jūs neateisite?; **2.** (*compl. oggetto*) jūs (*pabrėžiant, t.y. būtent jus*); (*in frasi negative*) jūsų (*pabrėžiant, t.y. būtent jūsų*); *ama v.* myli jūs; **3.** *usato con varie preposizioni: a v.* jūms (*ppr. pabrėžiant, t.y. būtent jums*); *con v.* sù jumis; *da v.* pàs jūs; iš jūsų; *di v.* jūsų; *in v.* jumysė; *per v.* jūms; dėl jūsų; už jūs; *su di v.* aūt jūsų; virš jūsų; *davanti a v.* prieš jūs; *senza di v.* bė jūsų; *pārlando di v.* kalba apiė jūs; *uno (una) di v.* viėnas (vienà) iš jūsų; *ha nostalgia di v.* jì jūsų pasiilgo; *l'ha saputo da v.* suzinójo iš jūsų; **4.** (*formula di cortesia, compl. oggetto*) (*t.p. Vòi*) ⇒ lèi **4.**; **5.** (*formula di cortesia, con varie preposizioni*) (*t.p. Vòi*) ⇒ lèi **5.**; **6.** (*formula di cortesia, soggetto*) (*t.p. Vòi*) ⇒ lèi **6.**; **7.** *kaip dkt v nkt: dare del Vòi (a qcn), usare il Vòi (con qcn)* kreiptis (į *kq*) „Jūs“.

voiàltri *iv* jūs (*pabrėžiant priešpriešą*).

volàno *dkt v* **1.** sport bādmintonas, plūksnīnis;
2. (*pallina*) plūksnīnūkas; **3.** *tecn* smāgratis.

volānte **I** *bdv* **1.** skraidantis; skrajūs; *disco v.* skraidanti lēkstē; *zool pesce (scoiattolo) v.* žuvis (voverē) skraiduolē; ♦ *otto v.* amerikiešu kalnēlai *pl*; **2.:** *foglio v.* idētīnis lāpas; **3.:** (*squadra*) *v.* policijas (greiņojo reagāvim) ekipāžas.

volānte **II** *dkt v* vāiras; *al v.* priē vaīro; *girare il v.* pasūkti vaīra; ♦ *asso del v.* lenktīņu āsas.

volantīno *dkt v* skrajūtē; (reklāminis / agitācinis *ir pan.*) lapēlis.

vol||āre *vksm intr (vó-)* **1.** [A, E] skristi (ī-, iš-, nu-, pa-); skraidyti; (*svolazzare*) skrajoti; (*spec. con una traiettoria*) skrieti; *v. attorno (a qcs)* apskristi (*(apie) kq*); *v. su / via Vienna* skristi pēr Viena; *v. sulla città* skraidyti virš miēsto; *v. alto (basso, rasoterra)* skristi aukštāi (žemāi, pālei žemē); ē *~ata dentro una zanzara* įskrido ūodas; *le rondini sono ~ate* via krēgždēs įskrido; ē *passata, ~ando, una meteora* meteoras praskriejo; ♦ *non si sente v. una mosca* nē mūsēs negirdēti; **2.** [E] (*di qcs che da sé non vola*) skristi (ī-, iš-, nu-, pa-), lēkti; (*spec. con una traiettoria*) skrieti; *far v. un aquilone* lēisti / skraidinti āitvara; *il vento fa v. le foglie* vējas nešiōja lapūs; *il vento gli fece v. via il cappello* vējas nūpūtē kepūrē; *il pallone è ~ato fuori* kamuolys išskriejo ī ūžribī; *il piatto è ~ato fuori dalla finestra* lēkstē išlēkē prō lāngā; *attorno volano le pallottole* aplīnk lēkia kulkos; *volano scintille* skreīda / lēkia / žyra žiezīrbos; *fig fam* žiezīrbos lāksto; *fig sono ~ate parole grosse* (smārkiai) apsižodžiāvo; **3.** [E] *fig (con la mente e sim.): v. coi ricordi* grīžti ī prāēitī prisiminīmais; *fig il pensiero ~a a te* mīntys lēkia pās tavē; ♦ *v. di bocca in bocca* skristi iš lūpū ī lūpas; **4.** [E] *fig (muoversi velocemente)* lēkti (at-, ī-, nu-, pra-); skristi; *v. a casa* lēkti namō; *parlēkti*; *v. al negozio* (nu)lēkti ī parduotūvē; *la moto ~a sulla pista* motociklas lēkia trāsoje; **5.** [E] (*cadere; t.p. v. giù*) (nu)lēkti; išlēkti; (nu)kristi; įskristi; *v. giù dal cavallo* nūlēkti nuō ārklio; *v. giù dal terzo piano* išlēkti iš trēcio āukšto; *v. in terra* lēkti ī žemē; *il vaso è ~ato dal davanzale* vazā nūlēkē nuō palāngēs; ♦ *v. in pezzi* sudūžti ī šukēs, subyrēti ī šīpulius; **6.** [E] *fig (del tempo e sim.)* (greītai) (pra)bēgti; *il tempo ~a* laīkas bēga; *l'estate è ~ata* greītai (/ nejučiā) prabēgo vāsara.

volāta *dkt m* **1.** *fig (corsa)* lēkis; lēkīmas; *fare una v.* užbēgti; ♦ *di v.* tekināi; tekinomīs; (*in fretta*) paskubomīs; **2.** sport finīšo sprīntas.

volātile **1.** *bdv chim* lakūs; greītai išgaruōjantis; **2.** *dkt v* sparnuōtis; (*uccello*) paūkštis.

volatilità *dkt m chim* lakūmas.

volatilizzārsi *vksm* **1.** (iš)garuōti; **2.** *fig* dīngti kāip vandenijē; išgaruōti.

volēe *dkt m nkt sport* lēkiančio kāmuelio atmušimas.

volēnte *bdv, dlv:* ♦ *v. o nolente* nōrom(is) nenōrom(is); nōri nenōri.

volenterōso, -a *bdv* nōriai dīrbantis; stropūs; (*di buona volontà*) gerōs vālios; geranōris.

volentiēri *prv* mielāi; sū mielu nōru; (*di buona voglia*) nōriai; *ben v., molto v.* labāi mielāi; ♦ *spesso e v.* ganā dažnāi.

vol||ēre* **I** *vksm* **1.** (*far qcs*) norēti (*kq daryti*); (*il venire la voglia*) panorēti; ē *~uto partire, ha ~uto partire* panorējo išvažiuoti; *si ~eva ritirare, ~eva ritirarsi* norējo pasitraukti; *non ~evo offēderti, non ti ~evo offēdere* nenorējau tavēs įžeisti; *voglio sapere tutto* nōriu viskā sužinōti; *non posso venire, mia mamma non vuole* negaliū atēti, mamā nenōri; *fai come vuoi* daryk, kāip nōri; *beasm vuole piōvere* ruōšiasi lyti; *fig la macchina non vuol partire* mašinā niēkaip neužsiveda; mašinā nenōri užsivēsti; ♦ *a v., ~endo* nōrint; norēdamas *agg*; sū nōru; *senza v.* netyti; nenōrint; nenorēdamas *agg*; *voglio dire* turiū omenyti; nōriu pasakyti; *~evo ben dire!* taip ir galvōjau!; štai kaip!; *qui ti voglio (vedere)!* štai tū išbandymas; *vuoi scherzare?* juokāuji?; *non ne vuole sapere* jis apiē tāi nē girdēti nenōri; *flk volere è potere* tereikia panorēti; **2.** (*qcs*) norēti; (*invogliarsi*) panorēti; (*desiderare*) pageidāuti (*ko*); (*bramare*) trōkšti (*ko*); *vorrei un caffè* norēciau kavōs; *vuole il potere* trōkšta valdžios; *che cosa vuoi da me?* kō iš manēs nōri?; *i genitori lo vogliono avvocato* tėvai nōri, kād jis tāptų advokatū; *ti vogliono al telefono* kviečia tavē priē telefonō; *il direttore ti vuole vedere* dirēktorius tavē kviečia pās savē; *per quell'appartamento vogliono un milione* už tā būtā prāšo milijōno; ♦ *che tu lo voglia o no* nōri nenōri; **3.** (*con valore per lo più modale*) su modaliniu atspalviu *ppr.* neverčiamas; *non vorrei dire, ma...* gāl īr klýstu, bēt...; *vuoi vedere che...* āf tik nebūs, kād...; *vuoi stare zitto!* āf nenutīlsi!; *vuoi chiudere la finestra?* galī lāngā uždaryti?; āf ne uždarytum lāngo?; *vorrebbe cedere il posto alla signora?* gāl malonēsite užlēisti vietā pōniai?; *vuole accomodarsi?* prašāu užēiti; malonēkite užēiti; *vuole che la aiuti?* gāl jūms padēti?; *voglio seguirmi* prašāu, pāskui manē; **4.** (*di-*

sporre) panórti; (*ordinare*) liėpti; (*decidere*) nusprėsti; *ha voluto essere sepolto in Lituània* panóro bŭti palaidotas Lietuvojė; *il destino così ha ~uto* taip lėmė likimas; ♦ *voglia / volesse il cielo!* duók Dieve!; *Dio non voglia!* Diėve gĩnk!; *se Dio vuole!* (finalmente) pagaliaũ!; *5. (avere bisogno)* reikėti (*kam ko*); (*richiedere*) reikalauti (*kas ko*); *una pianta che vuole molta luce* áugalas, kuriám reikia daũg šviesos; áugalas, reikalaujantis daũg šviesos; *questo verbo vuole l'accusativo* šis veiksmažodis valdo galiniĩkã / reikalauja galiniĩko; *6. (pre-scrivere)* reikalauti; (*prevedere*) numatyti; *la legge vuole così* taip reikalauja įstátymai; *7. (ritenere qc qc)* laikyti (*kã kuo*); (*credere*) manyti; *molti lo vogliono innocente* daũg kãs laĩko jĩ nekaltũ; daũg kãs mãno, kãd jĩs nekalts; *la leggenda vuole che...* pasák legenėdos...; legendã pásakoja, kãd...; *8.: ♦ kaip jngt vuoi ... vuoi iř... iř; arbã... arbã*; *9.: v. bene* (*a qcn*) mėgti (*kã*), mylėti (*jausti prieraĩsumã*); *v. male* (*a qcn*) linkėti (*kam*) blõga; *10.: v. dire* (*significare*) réikšti; *che cosa vuol dire?* kã réiškia?; ♦ *vuol dire molto (poco)* (taĩ) daũg (mažaĩ) réiškia; *non vuol dire (niente)* (taĩ) niėko neréiškia.

► **volėrci** įvdž reikėti (*ko*), reĩkti; prirėĩkti; *ci vuole un'ora* reikia valandos; *ci vogliono piũ soldi* reikia daugiaũ pinigũ; ♦ *ci vuol ben altro!* taĩ niėkis!; *non ci vuole molto* taĩ nelabaĩ sunkũ; bepĩg(u); *che ci vuole?* aĩgi sunkũ?; *non ci voleva!* dár vienã bėdã!; *fam ce n'è voluto del bello e del buono!* nebũvo taip leĩgva!; tėko ilgaĩ plušėti!

► **volėrne** įvdž (*a qcn*) gĩežti daĩtĩ (*ant ko*).

► **vol|ėrsela** įvdž: *te la sei ~uta!* prisiprašė!

► **volėrsi** sng: *v. bene* mylėti vienám kĩtã.

volėre II dkt v valia; *contro il v. (di qcn)* priėš (*kieno*) vãlia; *per v. (di qcn)* (*kieno*) vãlia.

volgãr|e bdv 1. (*sconcio*) nešvãnkus, vulgarũs; necenzũrinis, necenzũriškas; 2. (*grezzo*) šiurkštũs; 3. (*schifoso*) šlykštũs; ~i *bugie* šlykštũs mėlas sg; 4. (*ordinario*) eilinis; (*senza nessun pregio*) prãstas; *un v. imbroglione* eilinis sũkčius; 5. *L'era v. mĩsũ erã*; 6. *ling. (la lingua) v., kaip dkt v il v.* liãudinė kalbã.

vulgaritã dkt m nkt 1. (*l'essere volgare*) nešvãnkũmas, vulgarũmas; 2. (*atto volgare*) nešvãnkus / vulgarũs gėstas; (*detto volgare*) nešvãnkũbė, vulgarĩbė.

vulgarizzãre vksm vulgãrinti, vulgarizuoti.

vulgarmėnte prv 1. (*nel linguaggio comune*) liãu-

diškai (tãriant); 2. (*sconciamente*) nešvãnkiai, vulgariai.

võlg|ere* vksm 1. tr atgrėžti; atsũkti; (*rivolgere*) (at)kreĩpti; (*altrove*) nukreĩpti; *v. lo sguardo (a / verso qc)* (nu)kreĩpti žvilgsnĩ (*i kã*); ♦ *v. in fuga il nemico* priverĩsti priešã pabėgti; 2. tr (*tradurre da qcs a qcs*) (iš)verĩti (*iš ko i kã*); 3. intr [A] (pa)krĩpti; (*altrove*) nukrĩpti; (*voltare*) sũkti; (*essere orientato*) žiũrėti; *il ramo del lago ~e a meridione* ėžero atšakã sũka ĩ pietũs; *il sole ~e a occidente* sãulė krĩpsta ĩ vãkarus; fig *v. al meglio (al peggio)* pakrĩpti ĩ gėrajã (blõgajã) pusė; 4. intr [A] fig (*avvicinarsi a qcs*) artėti (*prie ko*); *v. al termine* eĩti ĩ pãbaiga.

► **võlgersi** sng 1. atsisũkti, sũktis; atsigrėžti; 2. fig nukrĩpti; 3. fig (*darsi a qcs*) imĩtis (*ko*).

võlgo dkt v spreg prascĩokai pl, prastũmenė; tamsũomenė.

voliėra dkt m paukštĩdė; voljėras (*paukščiams*).

volitivo, -a bdv tvirtos / stiprios vãlios, vãlingas.

volley dkt v sport tinklinis; *beach v.* pãplũdimio tinklinis.

võl|o dkt v 1. skraĩdymas; skridimas, skrĩdis; (*spec. con traiettoria*) skriejimas; *v. acrobatico* akrobãtinis skraĩdymas; *v. notturno* naktinis skridimas; fig *il v. della fantasia* vaizduotės pólėkis; ♦ *a v. d'uccello* iš paũkščio skrĩdžio; *in v.* skreĩdant; *orė; prėndere il v.* pakilti; fig (*di qcn*) nėšti muĩlã; (*di qcs*) diĩgti; 2. (*viaggio in aereo*) skrĩdis; reĩsas; *v. di prova* bãĩdomasis skrĩdis; *v. diretto, v. senza scalo* tiesioginis skrĩdis / reĩsas, reĩsas bė sustojĩmũ; ~i *nazionali (internazionali)* vidĩniai (tarptautĩniai) reĩsai / skrĩdžiai; *ho il v. alle 16* mãno reĩsas 16 vãlanda; fig *il v. da Roma è atterrato* lėktũvas iš Rõmos nusilėido; 3. (*di qcs che da sé non vola*) lėkĩmas (õru); skridimas; ♦ *in v.* orė; *colpire la palla al v.* atmũšti lėkiantĩ kãmuolĩ (*prieš liečiant žemė*); fig *mangiare un panino al v.* greitomis suvãlgyti sumuštĩnĩ; fig *capire al v.* iškaĩt pagãuti (*prasmė ir pan.*); fig *cogliere al v. un'occasione* nedelĩsti pasinaudĩti prõga; fig *prėndere il treno al v.* sũkti ĩ trãukinĩ paskutinė akĩmirkã; 4. (*caduta*) nukritĩmas; *fare un v. dalle scale / giù per le scale* (nu)kristi nuõ lãiptũ.

volont|ã dkt m nkt 1. valia; *v. di ferro* geležinė valia; *v. tenace* tvirtã valia; *forza di v.* vãlios jėgã, valia; 2. (*il volere*) nõras; valia; ♦ *a v. ĩ* valias, iki vãlios; *contro la v. (di qcn)* priėš (*kieno*) vãlia; *di spontanea v.* sãvo nõru; *le ùltime ~ã* paskutinė valia sg; *sia fatta la tua v.*

teesiē tāvo valīā; **3.** (*voglia*) nóras; (*disposizione*) nusiteikimas; *buona* v. gerā valīā; *cattiva* v. piktā valīā; *di buona* v. gerōs vālios, geravālis agg; (*volentieri*) sū nōru.

volontariamēte *prv* **1.** (*di propria volontà*) sāvō nōru; savanōriškai; **2.** (*apposta*) sāmōningai.

volontariāto *dkt* v savanōriškas (visuomeninis) dárbas; savanōriška veiklā; *organizzazione di* v. savanōriška organizācija.

volontarietā *dkt* m savanoriškūmas.

volontā||**rio**, -**a** *1. bdv* savanōriškas; *servizio militare* v. savanōriška karinė tarnyba; **2. bdv** (*intenzionale*) sāmōningas; valingas; **3. bdv dir:** *omicidio* v. týcinis nužudymas; **4. dkt** v/m savanōris -ē; *donatore* v. neatlýginamas (/neatlýgintinas) dōnoras; *offrirs* v. pasisiūlyti; *ci sono ~ri?* ať yřā nōrinčię?

volonteróso, -**a** *bdv* ⇒ **volonteróso**.

volovelismo *dkt* v sport sklañdymas.

volovelista *dkt* v/m sklandýtojas -a.

volpacchiotto *dkt* v lapiūkas.

vólpe *dkt* m **1.** zool lāpē; (*maschio*) lāpinas; v. *ártica*, v. *polare* poliārinē lāpē; **2.** (*la pelliccia*) lāpēs káilis; *pelliccia di* v. lāpēs káilių kailiniai *pl*; **3.** *fig* lāpē; *vecchia* v. sēnas vīlkas.

volpino *dkt* v (*razza canina*) špicas.

volpóne *dkt* v *fig* sēnas lāpinas, sēnas žvīrbilis.

volt [vɔlt] *dkt* v *nkt* fis vólta.

vòlt||**a** **I** *dkt* m **1.** kařtas; sýkis; *un'altra* v. kitā kařtā, kitā sýkį; kitākart, kitāsyk; (*di nuovo*) iš naūjo; (*ancora*) vėl; *molte ~e, tante ~e* daūg kařtų; *ogni* v. kiekvienā kařtā; kaskařt; *poche ~e, rare ~e, una* v. *ogni tanto* rētkarčiais, kařtas nuō kařto; *la pròssima* v. kitā / sēkantį *fam* kařtā; *quante ~e?* kiek kařtų?; *quella* v. anā / tā kařtā; anākart, tākart; *questa* v. šį kařtā; šįkart, šįsyk; (*per*) *la seconda* v. aňtrā kařtā; (*per*) *l'ultima* v. paskutinį kařtā; *una* v. vīnā sýkį / kařtā, kadāise; kažkadā; *due ~e al mese (alla settimana)* dū kartūs peř mēnesį (peř savāite); *ancora una* v. dār kařtā; *non una* v. (*mai*) nē kařto; *non una v., più di una* v. kelis kartūs; nē kařtā; *è tutto per questa* v. (taī) tīek šiām kařtui; ♦ *a ~e, alle ~e, delle ~e, certe ~e* kařtais; kaī kadā; (*a intervalli*) tārpa; *di* v. *in* v., v. *per* v. kiekvienā kařtā (atskiraī); kiekvienu ātveju; *in una* v. iškařt; vīnu metū; *poco per v., un po' alla* v. pamažū; pō trūputį; *il più delle ~e* dažniāusia; *tutti in una* v. visi kartū; *una* v. *per tutte / sempre* galutinaī; (vīnā) kařtā visiēms laikāms; *una buona* v. pagaliaū; *una* v. *o l'altra* kadā nōrs; anksčiaū ať vēliaū; *una* v. *tanto* nōrs kařtā; *questa è la* v. *buona* dabāř

tikraī pavýks; *c'era una* v. ... gyvėno kařtā... ; **2.** (*turno*) eilē; ♦ *a mia* (/ *tua e sim.*) v. māno (tāvo *ir pan.*) rúořtu; *una cosa alla* v. vīskam sāvās / sāvō laīkas; *una lettera alla* v. paraidžiūī; *uno* (/ *due e sim.*) *alla* v. pō vīnā (/ *dù ir pan.*); **3.** (*in rapporti numerici e sim.*): *due ~e più piccolo* dūkart mažėsnis; perpūs mažėsnis; *dieci ~e più grande* dēřimt kařtų didėsnis; dēřimteriōpas; *due ~e tanto* aňtra tīek; *la tua casa è tre ~e la mia* tāvo namaī trīs kartūs didėsnī neī māno; *tre ~e sei fa diciotto* trīskart šeši yřā / lýgu aštuoniólika; *il due nel sei sta tre ~e* šešis padalinus iš dviejų yřā / lýgu trys; *fig mille ~e meglio* šimtā kařtų geriaū; **4.:** ♦ *alla* v. (*di qcs*) (*ko*) liňk; (*ko*) kryptimī; *i* *q*; **5.:** ♦ *ti ha dato di* v. *il cervello?* táu smegeninė / smėgenys apsisūko?; **6.** *kaip* *ingt*: *una* v. (*che...*) (pō tō), kaī; *ogni v. che...* kadā tik... ; kiekviena kařtā, kaī... ; *una* v. (*che siamo*) *arrivati, abbiamo scaricato la macchina* atvažiāvē iškróvėme mařinā.

vòlt||**a** **II** *dkt* m **1.** *archit* skliaūtas; *a ~e, con ~e* skliautūotas agg; v. *a botte* (*a crociera, a vela*) cilindrinis (kryžminis, sfėrinis) skliaūtas; *chiave di* v. sāvaros akmuō; **2.:** *fig* *la* v. *celeste* dangaūs skliaūtas; **3.** *anat* skliaūtas.

voltafaccia *dkt* v *nkt* *fig* žōdzio nesilaikymas; vīsiškas (*pažiūrių ir pan.*) pakeitimas; voltfāsas. **voltagabbàna** *dkt* v/m *nkt* oportunistas -ē; prisi-taikėlis -ē; (*traditore*) išdavikas -ē.

voltāggio *dkt* v fis įtampa.

voltāre *vksm* (vòl-) **1.** (*girare*) (pa)sukti; (*dirigere*) atkreipti; (*rivolgere*) atsukti, atgrėžti; (*in senso opposto*) apsukti, apgrėžti; v. *l'auto* apsukti mařinā; v. *il capo* pasukti gālva; ♦ v. *le spalle* (*a qcn*) nūgarā atsukti (*kam*); *t.p.* ⇒ **vòlgere** **1.;** **2.** (*sull'altro lato*) (ap)veřsti; v. *le frittelle* apveřsti blynūs; v. *una pagina* (at)veřsti pūslapį; ♦ v. *pagina* atveřsti naūją (gyvėnimo) lāpā; **3.:** v. *l'angolo* užsukti už kampo; **4.** *kaip* *intr* [A] (*svoltare*) (pa)sukti.

► **voltārsi** *sngr* **1.** atsisukti, atsigrėžti; (*in altra direzione*) pasisukti; (*in senso opposto*) nusi-sukti, nusigrėžti; **vòltati verso di me!** atsisuk ĩ manē!; **2.** (*rovesciarsi*) vartýtis; (*una volta*) apsiveřsti; v. *sull'altro fianco* apsiveřsti aňt kīto šono.

voltastòmaco *dkt* v *nkt* pýkinimas (*ir prk*); šleik-štulýs; *dare il* v., *fare venire il* v. (*a qcn*) pýkinti (*kq*) (*ir prk*).

volteggiare *vksm* [A] (-tég-) **1.** skrieti (ratū) (*ore*), sukti ratūs; **2.** (*far volteggi*) voltižirūoti.

voltageggio *dkt v* voltiziravimas; akrobatinis triukas; akrobaticos pratimas.

vólto I, -a *bdv, dlv 1. (orientato)* atkreiptas (*i q*); *t.p.* ⇒ **vólgerē**; **2. fig (mirato)** skirtas (*kam, kq daryti*); **un piano v. alla riduzione delle spese** plānas, kuriuō sėikiama māžinti išlaidas; **un progetto v. all'espansione delle infrastrutture** projektas, skirtas infrastruktūrų plėtrai.

vólto II *dkt v* vėidas (*ir prk*); **un v. emaciato (spigoloso)** sunykęs (kampuotas) vėidas; **espressione del v.** vėido išraiška; **colpire (qcn) al v.** suduoti (*kam*) ĩ vėida; **fig ha mostrato il suo vero v.** parodė savo tikrąjį vėidą.

voltolārsi *vksm* vartytis.

voltūra *dkt m 1. (di un bene)* tuřto pėrrašymas; **2. (di un contratto di utenza)** vartojimo sutarties pėrrašymas.

vólubile *bdv* nepastovaūs būdo, nepastovūs; (*in opinioni*) dažnai keičiantis nuomone.

vólubilità *dkt m* (būdo) nepastovumas.

vólum||e *dkt v 1. tūris; v. di un cubo* kubo tūris; **2.: v. dei capelli** plaukų purumas; **3. (di auto): una due ~i** hečbėkas; **una tre ~i** sedānas; **4. fig (ampiezza)** apimtis -iēs *femm*; (*quantità*) kiekis; **v. delle importazioni** impōrto āpimtyš *pl*; **v. della produzione (degli scambi, delle vendite)** gamybos (prekėbos, pardavimo) apimtis; **5. (sonoro)** (gařso) stiprūmas, garsūmas; **abbassare (alzare) il v. della rādīo** pritildyti (pagārsinti) rādiją; ♦ **a tutto v.** visū garsū; **6. (tomo) tomas; (libro) knygā; (opera) veikalas; in più ~i** daugiatōmis *agg*.

voluminōso, -a *bdv* didelės apimties; didžiulis, didelis; (*grosso*) stambūs; (*ingombrante*) griōzdiškas; (*di grossi carichi*) didelių gabaritų.

vólut||a *dkt m 1. įvija, spirālė; ūžraitas; ~e di fumo* dūmų tumulā; **2. archit volūtā; ūžraitas.**

volutamēnte *prv* (*apposta*) tycia; (*volontariamente*) sąmoningai; (*non a caso*) neatsitiktinai.

vóluto, -a *bdv, dlv 1. nōrimas; ottenere l'effetto v.* gāuti nōrimą efėktą; **2. (intenzionale)** sąmoningas; (*non casuale*) neatsitiktinis.

vóluttā *dkt m nkt 1. (piacere erotico)* geidulys, geismas; **2. (godimento)** pasigardžiavimas.

vóluttuārio, -a *bdv* prabangōs; **beni ~ri** prabangōs prėkės.

vóluttuositā *dkt m nkt* geidulingūmas; geismingūmas.

vóluttuōso, -a *bdv* geidulingas, gařlūs; geisminingas; (*eccitante*) gūndantis.

vōmere *dkt v* norāgas.

vomitāre *vksm (vō-)* **1. (iš)vėmti; v. addosso (a qc)** apvėmti (*kq*); **far v.** vėmdyti, vėřsti vėmti

(*ir prk*), (su)pėkinti; **mi viene da v. mán blōga** dārosi (*ir prk*); **manē tāso** (vėmti); **2. (dei vulcani)** (iš)vėřsti; **3. fig: v. insulti (su qcn)** apipilti / plūsti (*kq*) šlykščiais įzeidimais.

vomitēvole *bdv* pėkinantis (*ir prk*); vėmdantis; šleikštūs (*ir prk*).

vōmito *dkt v 1. (l'azione)* vėmimas; **2. (la sensazione)** šleikštulys; **far venire il v. (a qcn)** pėkinti (*kq*) (*ir prk*); **3. (il materiale)** vėmalai *pl*.

vóngola *dkt m* zool meilūtė (*toks moliuskas*).

vorāce *bdv* rajūs; ēdrūs; (*insaziabile*) nepasotinamas (*ir prk*).

vorāgine *dkt m 1. ĩgriuva; 2. geol (carsica)* smėgduobė; **3. fig** skylė.

vōrtice *dkt v* verpėtas, sūkurys (*ir prk*).

vorticōsamēnte *prv* sūkuringai (*ir prk*).

vorticōso, -a *bdv 1. sūkuringas (ir prk), verpetingas; sūkurinis; 2. fig (sfrenato)* pašėlęs; **ritmo v.** pašėlęs ritmas.

vossignoria *dkt m* gerbiāmās pōnas.

vōstr||o, -a 1. bdv, įv jūsų inv; (se soggetto e possessore coincidono) sāvō; **v. zio** jūsų dėdė; **i ~i libri** jūsų knygos; **la ~a situazione** jūsų padėtis; **a casa ~a** pās jūs; **conosco i ~i amici** pažįstu jūsų draugūs; **andate con le ~e amiche** eĩsite sū sāvō draugėmis; **questa mācchina non è sua, è la ~a** tai nē jō mašinā, ō jūsų; ♦ **questa ~a** šis jūsų lāiškas; **è uno dei ~i jīs** – vienas iš jūsĩškių; **lui sta dalla ~a** jīs jūs palaĩko; **dite la ~a!** tařkite sāvō žōdį!; **2. (di cortesia, spec. con appellativi)** Jūsų; **Vostra Eccellenza** Jūsų Eksceleñcija; **Vostra Maestā** Jūsų Didenybė; **V. Onore** Jūsų Kilnybė; **la Signoria Vostra** Jūs; pōnas; ♦ **il (sempre) v. (nelle lettere)** jūsų; **3.: dkt v dgs i ~i (amici)** (jūsų) draugai; (*alleati*) (jūsų) sąjungininkai; (*familiari*) jūsĩškiai; **sarò dei ~i stasera** ir āř prisijūngsiu šĩ vākarą; **4. dkt v vns: non volete rimetterci del v.** nenōrite sāvō pinigų prarāsti; **non c'è niente di v. qui** čia niėko jūsų.

votānte *dkt v/m* balsuotojas -a.

votāre *vksm (vō-)* **1. intr [A]** balsuoti; **v. per qc / a favore di qc (contro qc)** balsuoti ūž kā (priėř kā); **2. tr (nu)** balsuoti (už kā); (*appoggiare*) pritařti (*kam*) (balsuojant); **v. una legge** balsuoti ūž ištātymą; **3. (dedicare)** (pa)skirti.

► **votārsi** *sng* (*a qc*) atsiduoti (*kam*); ♦ **non sapere a che santo v.** būti aklāvietėje („nežinoti, kurį šventąjį melsti“).

votāt||o, -a *bdv (destinato)* pāsmerktas; **progetti ~i al fallimento** projektai pasmerkti žlūgti.

votaziōne *dkt m 1. balsavimas; v. segreta* slāptas

balsāvimas; *t.p.* ⇒ **vóto 1.; 2.** (*punteggio di esame*) ģvērtinimas; (*i voti*) pažymiai *pl.*

votivo, -a *bdv rel* votīvinis, ģžadinis.

vót||o *dkt v 1.* (*elettorale e sim.*) bal̄sas; (*votazione*) balsāvimas; *v. a favore (contrario)* bal̄sas ūž (priēš); *v. peralzata di mano* balsāvimas pākeliant rañķa; *v. palese (segreto)* ātviras (slāptas) balsāvimas; *maggioranza dei ~i* balsū daugumā; *scrutinio dei ~i* balsū skaičiāvimas; *diritto di v.* balsāvimo tēisē; ♦ *méttere ai ~i* pateikti balsūoti; **2.** (*valutazione*) pažym̄s; bālas; ♦ *a pieni ~i, col massimo dei ~i* aukščiāusiu balū / ģvērtinimu; **3.** (*impegno solenne, spec. rel*) ģžadas; *v. di castità* skaistībēs ģžadas; *fare v. di non bere più* padarýti ģžadā nebegērti; ♦ *prēndere i ~i* dūoti ģžadus; **4. rel** (*oggetto offerto*) vōtas.

voyeur [vwa'joer] *dkt v nkt* vujarīstas.

vulcāni||co, -a *bdv 1.* ugnīkalnio; vulkāninis; *eruzione ~ca* ugnīkalnio ģssiveržīmas; *isola ~ca* vulkāninē salā; **2. fig** (*vitale*) trýkstāntis enēģīja; (*pieno di idee*) kūpinas idēģu.

vulcanizzāre *vksm tecn* vulkanizūoti.

vulcanizzazióne *dkt m tecn* vulkanizācija; vulkanizāvimas.

vulcāno *dkt v* ugnīkalnis; *v. attivo / in attività* (*quiescente, spento*) veīkiantis (miēģantis, užģēšes) ugnīkalnis; *fig un v. di idee* žmogūs, trýkstāntis idēģomis.

vulnerābile *bdv* pažeīdzīamas (*ir prk*).

vulnerabilitā *dkt m* pažeīdzīamūmas (*ir prk*).

vulnerāre *vksm* (vul-) pažeīsti (*ir prk*); sužeīsti.

vūlva *dkt m anat* vūlva.

vuotāre *vksm* (vuò-) ģštūštinti; (*sgomberando*) ģskrāustyti; (*versando*) ģšpīlti; *v. una bottiglia* ģštūštinti būtelģ, ģģerti būtelģ (ģģi / ģķi dūģno); *v. la coppa dell'olio* ģslēisti tēpalā ģš kārterio; *v. una stanza* ģskrāustyti kañbarģ; ♦ *v. il sacco*

ģsklōti vīskā; *v. le tasche* (*a qcn*) (*derubare*) ģštūštinti ķīšenēs (*kam*) (*apvogti*).

► **vuotārsi** *sng* (ģš)tuštēti.

vuotēzza *dkt m* tuštūmas (*ir prk*).

vuot||o, -a *bdv 1. bdv* tūščias; *una cassa (strada) ~a* tuščia dėžė (gātvė); *un ristorante mezzo v.* pūstuštis restorānas; *sēdie ~e* neužimtos / tūščios ķėdēs; *tasche ~e* tūščios ķīšenēs (*ir prk*); ♦ *a mani ~e* tuščiomis rañkomis; *a stōmaco v.* nevāģius; tuščiu skrandžiū; **2. bdv fig** tūščias; (*senza senso*) beprāsmis; (*senza scopo*) beģīkslis; *parole ~e (di senso)* beprāsmiai / tušti žōdžiai; *sguardo v.* tūščias žvilgsnis; *vita ~a* beģīkslis / tūščias ģvėnimas; **3. bdv fig** (*di qcn*) tūščias; lēķstas; **4. dkt v** (*spazio vuoto*) tuščia vietā; tārpas; tuštumā; *un v. sulla parete* tuščia / laisvā sīenos vietā; *molte ~i in sala* daģ tuščiu vietu sālēģe; *polit v. di potere / politico* valdžiōs / politinis vākuumas; *avere lo sguardo nel v., fissare il v.* žiūrēti ģ vienā tāšķa; *lanciar-si nel v.* šōkti žemyn; *riempire i ~i* užpildyti tuščias vietas; ♦ *cadere nel v.* nesulāukti dėmesio; *fare il v. attorno a sé* atitōlti (nuō visu); (*rendersi sgradito*) sugadģnti sāntyķius (sū visais); **5. dkt v** (*cavità*) ertmė; tuštumā; (*spazio*) tārpas; **6. dkt v** (*spazio senz'aria*) beōrē erdvė; *fis v. spinto* vākuumas; ♦ *sotto v.* vakuumūotas agģ; (*spec. di generi alimentari*) vakuuminēģe pakuōtēģe; *v. d'aria* óro duobė; **7. dkt v fig** tuštumā; *lasciare un v.* palģkti tūštumā (ģirdyģ); *provare un (senso di) v.* ģausti tūštumā; ♦ *avere un v. di memōria* niēķaip neatsimģnti; **8. dkt v fig** (*lacuna*) spragā; *dir v. legislativo* tēisēs spragā; **9. dkt v:** ♦ *a v.* tuščiai; bē reģkalo, vėltui; *funzionamento a v.* tuščioģi eģģ; *andare a v.* niēķais nueģti; *fare un viāggio a v.* bē reģkalo (*kur nors*) vaģiūoti; *mandare a v.* niēķais paveģsti; **10. dkt v** (*recipiente*) tuščia tarā; *v. a rēndere* užstatinė tarā.

W

w [vu 'doppia, vu 'doppio] *dkt v/m* **1.** dvīguba vē; **w** *minuscola* mažoji „w“; **W** *maiùscola* didžioji „w“; **2.** žodžiu „viva“, „evviva“ (*tegyvuoja*) *santrumpa*; **W** *P'itàlia!* *tegyvuoja* Itālija!

wafer ['vafer] *dkt v nkt* vāflis; **w.** *al cioccolato* šokolādinis vāflis.

walkie-talkie ['wo(l)ki 'to(l)ki] *dkt v nkt* nešiojamoji rādījo stotis -iēs; nešiojamasis (pókalbių) siųstūvas-imtūvas; rācija *fam.*

walkman ['wolkmen] *dkt v nkt* ausinūkas, ausinūkai *pl*; nešiojamasis grotūvas.

water ['vater] *dkt v nkt* unitāzas.

watt [vat] *dkt v nkt* fis vātas; *una lampadina da 40 w.* 40 vātų lempūtē.

wattóra [vat-] *dkt m nkt* fis vātvalandē.

we [vu'tfī] *dkt v nkt* (*stanzino*) klozētas.

web [web] **1.** *dkt v nkt inf* žiniātinklis; **2.** *bdv*: *pàgina w.* tinklālapis; *sito w.* internēto svetaīnē.

webcam [web'kam, 'webkam] *dkt m nkt inf* internētinē vaīzdo kāmera.

webmaster [web'master] *dkt v nkt inf* svetaīnēs administrātorius.

week-end [wi'kend] *dkt v nkt* savāitgalis; *nel w.-e.* savāitgalī; (*ogni fine settimana*) savāitgaliais;

ho passato il w.-e. al mare pralēidau savāitgalī priē jūros.

welfare ['welfer] *dkt v nkt* valstībēs sociālinio aprūpinimo sistēmā.

welter ['velter] *dkt v nkt*: *sport* **peso w.** antrāsīs pūsvidutinis svōris.

west [west] *dkt v* (*t.p. far west*) laukīniai Vakaraī *pl*; ♦ *roba da far west* kāip laukīniuose Vakaruosē.

western ['western] *dkt v nkt* (*t.p. film w.*) vēsternas; *cin w. all'italiana* itāliškas vēsternas.

whisky ['wiski] *dkt v nkt* vīskis.

winchester [win'tfester] *dkt v nkt* mil vīnčesteris (*toks šautuvas*).

windsurf [wind'serf] *dkt v nkt* būrlentē; *fare w.* plāukioti būrlente.

wireless [wair'less] *bdv nkt tecn* belaīdis; *connessione w.* belaīdis pri(si)jungīmas.

wizard ['wizard] *dkt v nkt inf* vedīklis.

word processor [word pro'sessor] *dkt v nkt inf* tēkstų doróklē / apdorójimo programā.

wrestling ['restlin(g)] *dkt v* (amerikiētiškosios) imtūnēs *pl*.

würstel ['viu(r)stel] *dkt v nkt* (vókiška) dešrēlē.

X

x [iks] *dkt v/m nkt* **1.** ĩksas; *x minùscola* mažóji „x“; *X maiùscola* didžióji „x“; ♦ *gambe a x* ĩkso pavìdalo kójos; **2.** *mat (incognita)* ĩksas, nežinomàsis; ♦ *ora x* lemiámóji valandà; **3.:** *mat asse delle x* absčisių ašís; **4.:** *raggi x* reñtgeno spinduliai; *fare i raggi x* (*a qcn; di qcs*) švièsti / pèrsvièsti (reñtgnu) (*kq*); **5.** (*crocetta*) kryžèlis (*anketose dedamas žymint atsakymus ir pan.*); **6.:** *X* romèniškasis skaitmuo, atitinkantis skaičių 10; **7.** ženklas, žymintis *hygiąsias* futbolo totalizatoriuje.

xenofobia *dkt m* ksenofòbija.

xenòfob||o, -a **1.** *dkt v/m* ksenofòbas -ė; **2.** *bdv* ksenofòbiškas; *violenza ~a* smùrto veiksmai prieš svetimšaliùs.

xeròfil||o, -a *bdv bot* sausrinis; *piante ~e* kserofilai (augalai).

xerografia *dkt m* kserogràfija.

xilòfono *dkt v mus* ksilofònas.

xilografia *dkt m* **1.** (*tecnica*) ksilogràfija, mēdžio raižýba; **2.** (*opera*) ksilogràfija, mēdžio raižinýs.

Y

y [ˈipsilon; iˈgreko, iˈgreka] *dkt v/m nkt* **1.** ģrekas; **y** *minùscola* mažóji „y“; **Y** *maiùscola* didžióji „y“; **2.** *mat (incognita)* ģrekas, aņtras nežinomāsis; **3.:** *mat asse delle y* ordināčijū ašis.

yacht [jɔt] *dkt v nkt* jachtā; **y. club** [jɔtˈklab] *nkt* jāchtklūbas, jāchtų klūbas.

yak *dkt v nkt zool* jākas.

yankee [ˈjɛŋki] *dkt v nkt* jānkis, amerikōnas.

yen *dkt v nkt* jenā.

yéti *dkt v nkt* sniēgo žmogūš, jētis.

yiddish [ˈjiddiʃ] *dkt v jidiš inv.*

yòga *dkt v* jogā.

yògurt *dkt v nkt* jogūrtas; **y. alla frutta** vaišinis jogūrtas, jogūrtas sū vaišiais.

yorkshire [jɔrkˈʃɪr] *dkt v nkt (t.p. y. terrier)* Jòrkšyro terjēras.

yo-yo *dkt v nkt* jo jò (*toks žaisliukas*).

yuppie, yuppy [ˈjuppi] *dkt v nkt* jūpis, jāunas karjerīstas.

Z

z ['dzeta] *dkt v/m nkt* **1.** zèt; **z** *minùscola* mažoji „z“; **Z** *maiùscola* didžioji „Z“; **Z di / come Zara** *Z* kaip „Zara“ (*paraidžiui sakant vardą, žodį ir pan.*); **2.** *mat (incognita)* zèt, trečias nežino-masis.

zabaglióne *dkt v* ⇒ **zabaióne**.

zabaióne *dkt v gastr* **1.** (*t.p. crema di z.*) „dzabajò-nas“ (*kiaušininis kremas, ppr. su likeriu*); **2.** (*li-quore*) kiaušininis likeris; **3.** *fig* kratinys.

zàc [dz-, ts-] *išt* čikšt, čik.

zàcchete išt ⇒ **zàc**.

zaffàta *dkt m* dvōko bangà; staigà pasklidusi smàrvė; *si è sentita una z. di uova marce* staigà pasklido supuvusio kiaušinio smàrvė.

zafferàno *dkt v* **1.** šafrānas; *risotto allo z.* rýžiai pl sù šafranù; **2.:** (*color*) *z.* šafrāninis agg; **3.** *bot* kròkas.

zaffiro *dkt v* safýras.

zàffo *dkt v* volė.

zàgara *dkt m* apelsino / apelsinmedžio žiedas.

zainétto *dkt v dimin* mókinio kuprinė.

zàino *dkt v* kuprinė; *fare / preparare lo z.* su(si)-ruòšti / ruòšti(s) kuprinę, su(si)dėti / dėti(s) daiktus į kuprinę; *méttersi lo z. in spalla* užsi-dėti kuprinę ant pečių.

zàmp||a *dkt m* **1.** lėtena, pėdà; (*tutto l'arto*) kója; *~e anteriori / davanti (posteriori / di dietro)* priešakinės (užpakalinės) kójos; *pestare la z. al cane* užlipti šuniui ant kójos; ♦ *camminare a quattro* *~e* eiti ketūrpėsčia; *pantaloni a z. d'elefante* platėjančios kėlnės; *~e di gallina* vārnos nagaĩ (*rauškšlės prie akių kampų*); **2.** *fig fam* lėtena; *dgs ~e* nagaĩ; *giù le ~e!* patràuk nagùs!; *qua la z.!* dúok lėteną!

zàmpàta *dkt m* smūgis lėtena / nagaĩs; *dare una z., colpire con una z.* grībštelėti nagaĩs.

zampettàre *vksm* [A] (-pét-) bidzėnti, tapinėti; bėgti žingsnėliais.

zampill||àre *vksm* [A, E] (iš)trykšti; čiurkšti; (*un po*) trykštelėti; *l'acqua ~a dalla fontana* van-duó trykšta iš fontāno; *il sangue ~a dalla ferita* kraujas trykšta iš žaizdōs.

zampillo *dkt v* (trykštanti) čiurkšlė.

zampino *dkt v dimin fig:* ♦ *qui dev'esserci il suo z.* jis čia būs sàvo nagùs prikišęs; *méttere lo z. (in qcs)* kišti nagùs (*kur, prie ko*); *flk tanto va la*

gatta al lardo che ci lāscia lo z. ≡ daũg žinósi, greĩt pasėnsi (*smalsumas prie gero neprives*).

zampiróne *dkt v* smilkalų spirālė nuò uodų.

zampógna [dz-, ts-] *dkt m* dūdmaišis.

zampognàro [dz-, ts-] *dkt v* dūdmaišininkas.

zampóne *dkt v gastr* „dzampònas“ (*įdaryta kiau-lės koja, tradiciškai pateikiama su lėšiais*).

zàngola [dz-, ts-] *dkt m* mūštuvis, sviestmušė.

zànnà [dz-, ts-] *dkt m* iltis -ies; *z. di elefante (di cinghiale)* dramblis (šėrno) iltis.

zanžàra *dkt m* úodas; *mi ha punto una z., sono stato punto da una z.* mán úodas įkāndo; *zool z. anòfele* maliārinis úodas.

zanzariéra *dkt m* tiñklas nuò vabzdžių.

zàppa *dkt m* kauptukas; kaplys; ♦ *darsi la z. sui piedi* sàu žālą padarýti; sužlugdýti savė.

zappàre *vksm* (ap)kaup̃ti; kapliuóti; (*dissodare*) purėnti; *z. l'orto* purėnti daržą.

zappatóre *dkt v* žemdirbys; kaupėjas.

zàr [dz-, ts-] *dkt v nkt stor* cāras.

zarìna [dz-, ts-] *dkt m stor* carienė.

zàttera *dkt m* plāustas; *una z. di tronchi* rāstų plāustas; *z. di salvataggio* gėlbėjimo plāustas.

zatteróni *dkt v dgs (scarpe)* bātai ant platformos.

zavórra *dkt m* balāstas (*ir prk*).

zàzzera *dkt m* gaurai pl (žmogaus).

zèbr||a *dkt m* **1.** *zool* zėbras; **2.:** *dgs ~e* pėsčiųjų pėrėja.

zèbù *dkt v nkt zool* zebù, zèbù.

zécca I *dkt m zool* ėrkė (*ir prk*).

zécca II *dkt m* (pinigų) kalyklà; *z. clandestina* pa-dirbtų pinigų spaustuvė; ♦ *nuovo di z.* nauju-tėlāitis, naujutėlis.

zecchino *dkt v* cėchinas; ♦ *oro z.* grýnas áuksas.

zèfiro *dkt v* **1.** zefýras; **2.** (*brezza*) švelnūs šiltas vėjėlis.

zelànte *bdv* **1.** (*diligente*) uolūs, stropūs; **2.** (*ap-passionato*) smarkūs, aistringas.

zèlo *dkt v* **1.** uolūmas, stropūmas; *con z.* uoliai; **2.** (*passione*) užsidegimas, aistrà.

zén *dkt v nkt* dzenbudizmas.

zénit *dkt v nkt astr* zenitas (*ir prk*); *il Sole è allo z.* sàulė pakilo į zenitą, sàulė – zenitė.

zénzero *dkt v* imbieras; *allo z., di z.* imbierinis agg; *pan di z.* imbierinė dúona.

zèpp||a *dkt m* **1.** pākišalas; (*cuneo*) kaištis, pleiš-

tas; *méttere una z. sotto la gamba di un tavolo* pakišti pakišalą pō stalo kōja; **2.:** *scarpe con le ~e* bātai sū platfōrma.

zéppelin *dkt v nkt stor* metalinis dirizāblis, cepe-linas.

zépp||o -a *bdv (di qc)* pērpildytas (*ko*), pilnutėlis; *pieno z.* sausākīmšas, prikimštas; *un autobus z. di gente* autobūsas pērpildytas žmonių; *la sala era piena ~a* sālē būvo sausākīmšā; *il dettato è z. di errori* diktānte gausū klaidū.

zerbino *dkt v (dūru)* kilimėlis, kilimėlis (priē dū-ru) (*kojoms valyti*).

zéro *dkt v 1.* nūlis (*skaičius, skaitmuo*); *sotto z.* žemiaū nūlio; **10 gradi sotto z.** dėšimt laipsnių šalčio; *a tasso z.* už nūlines palūkanas; bē palūkanų; *pari a z.* lūgus nūliui; *fis z. assoluto* absoliūtinis nūlis; *sport z. a z.* nūlinės lūgiosios *pl*; ♦ *partire da z.* pradėti nuō nūlio; *mil sparare a z.* šaudyti tiesioginiu taikiniu; *fig* išdėti ĩ šuņs dienās; **gruppo z. 0 (nulinė)** kraūjo grūpē; *ora z.* lemiamōji valandā; *z. z. sette* specialūs is āgentas; **2. fig** nūlis, niēkas; ♦ *crēscita z.* nūlinis prieaugis; *rasare a z., tagliare i capelli a z.* plikaī nuskūsti, plikaī nukiřpti; *sei uno z.* tū esi nūlis; *vale z.* jīs – niēko vērtas.

zéta *dkt m* zēt *inv (raidė ir garsas)*; ♦ *dalla a alla z.* nuō ā ligi zēt.

zia *dkt m (sorella di un genitore)* tetā; (*moglie di uno zio*) dėdėnē; *z. materna (paterna)* tetā iš mōtinos (iš tėvo) pūsēs.

zibaldōne *dkt v* užrašū sūsiuvinis.

zibellino *dkt v 1.* zool sābalas; **2. (la pelliccia)** sa-balenā, sābalo kāilis.

zigāno, -a 1. *bdv* čigōnų; čigōniškas; **2. dkt v/m** čigōnas -ė (*ppr. Vengrijos*).

zìgom||o *dkt v* skruostikaulis; *dagli ~i sporgenti* sū išsišōvusiais skruostikauliais.

zigrināt||o, -a *bdv 1.* įraižytas plonomis linijomis; **2.:** *tela ~a* šagrenė.

zigzāg *dkt v nkt* zigzāgas, vingė; *a z.* zigzāgais; *zig-zāginis agg.*

zigzāgare *vksm [A] (-zā-) eiti (/ važiuoti ir pan.)* zigzāgais.

zimbello *dkt v fig* pajuokōs objėktas.

zìncō *dkt v* cinkas.

zìngarēscō, -a *bdv* čigōnų; čigōniškas.

zìngaro, -a 1. *dkt v/m* čigōnas -ė; *vita da z.* čigōniškas gyvėnimas; *spreng vestito come uno z.* apiplýšęs, nudriskęs; **2. dkt v/m fig** spreng bastūnas -ė, vālkata *com*; **3. bdv** čigōnų; čigōniškas.

zìnnia *dkt m bot* gvaizdūnė, ciniņa.

zìo *dkt v* dėdė *masc*; *z. materno (paterno)* dėdė iš mōtinos (iš tėvo) pūsēs.

zip *dkt m nkt* užtrauktukas.

zìppāre *vksm inf: z. un file* suglaūdinti fāilą.

zìrcōn||e *dkt v min* cirkōnas; *un anello di ~i* žiedas sū cirkōnais.

zìrlo *dkt v* strāzdo švilpimas.

zìtēlla *dkt m* sėnmergė.

zittire [dz-, ts-] *vksm (-isc-)* (nu)tildyti, priveřsti nutilti; *z. un oratore* nušvilpti oratorių.

zitt||o, -a [dz-, ts-] *bdv* tylūs, nēkalbantis; *stare z.* tylėti, nekalbėti; *lui continuava a far domande, ma io, z.* jīs toliaū klausinėjo, ō āš – nē žōdžio;

♦ *z. z.* tylomis, patyliūkais; *z. e buono* kaip pelė pō šluota; *kaip jst z.!* (*~a! ir pan.*) cīt!, tylėk!

zìzzānia *dkt m bot* (nelabōji) svīdrė; ♦ *méttere z., seminare z.* kūrstyti / sėti nesantaiką.

zòccola *dkt m* volg kėksė.

zòccol||o *dkt v 1. (calzatura)* klūmpė; *infilarsi gli ~i* įsispirti ĩ klūmpes; *portare gli ~i* avėti klūmpes; **2. (di animale)** kanōpa, nagā; *z. fesso* skeltā kanōpa; **3. archit** cōkolis; pjedestālas; ♦ *z. duro (partijos ir pan.)* branduolys; senōji gvārdija; **4. (battiscopa)** grīndjuostė; **5.:** *geol z. continentale* šelfas.

zodiacāl||e *bdv* Zodiāko; *i segni ~i* Zodiāko ženklai.

zodiacō *dkt v astr* Zodiākas; *i segni dello z.* zodiāko ženklai.

zolfanèllo *dkt v* degtūkas.

zólfo *dkt v* sierā; *miniera di z.* sierōs kasyklā.

zòlla *dkt m* grūmstas; (*erbosa*) velėna.

zollétta *dkt m* cūkraus gabalėlis.

zómbi *dkt v nkt* zōmbis.

zòn||a *dkt m 1.* plōtas; vietā; (*macchia*) dėmė; (*parte*) dalis; (*striscia*) rūožas; *una z. di sere-no* prāgiedrulis; *~e di colore* spalvōtos vietos; **2. (di territorio)** rajōnas, zonā; (*area estesa*) plōtas; teritōrija; (*regione*) krāštas; (*striscia*) rūožas; *z. agricola* žēmės ūkio plōtas; *z. alluvionata* apsėmtas krāštas; *z. collinare* kalvōtas krāštas; *z. desértica* dykumōs plōtas; *z. di confine* pasiėnio zonā / rūožas; *z. paludosa* pelkėtas krāštas; *z. sismica* seisminis rajōnas, seisminė zonā; *fig z. d'influenza* ĩtakos sferā; ♦ *in z.* čiā pāt, viētoje; netoli; *z. calda* karo židinys; **3. (area urbana)** zonā; (*quartiere*) rajōnas; *z. pedonale* pėsčiųjų zonā; *z. residenziale (industriale)* gyvenamasis (pramoninis) rajōnas; ♦ *z. disco* „ciferblāto zonā“ (*kur ribojama stovėjimo trukmė*); *z. rimozione* „priverstinio nuvežimo zonā“ (*kur griežtai draudžiama statyti automobilius*); *z. verde* žaliōji zonā; **4. anat** sritis -iēs; **5. geogr** zonā; sritis -iēs; (*fascia*) juosta; *z. polare* poliārinė sritis; *z. temperata*

subtròpinē / paatogrāžī ſūosta; **6.:** *geom. z. sfērica zonā*; **7.:** *sport giocare a z.* tāikyti zōnīnē gynība.

zonzo *dkt v nkt:* ♦ *andare a z.* bastītis, klajōti; vaikštīnēti.

zoo *dkt v nkt* zoolōģijos sōdas.

zoologia *dkt m* zoolōģija.

zoolōgico, -a *bdv* zoolōģinis; zoolōģijos; *giardino z.* zoolōģijos sōdas.

zoologo, -a (*v dgs -gi/-ghi*) *dkt v/m* zoolōģas -ē.

zoom [dzu:m] *dkt v nkt fot* priārtinimas; **z. digitale (ottico)** skaitmeninis (optinis) priārtinimas.

zootecnia *dkt m* zootēchnika.

zootecnico, -a **1.** *bdv* zootēchninis; zootēchnikos; **2.** *dkt v/m* zootēchnikas -ē.

zoppicante *bdv* šlubūojantis (*ir prk*).

zoppic||āre *vksm* [A] (zōp-) **1.** šlubūoti; šlubčioti; **z. da una gamba** šlubūoti viena kōja; **2.** (*di tavolo e sim.*) klibēti; **3.** *fig* būti silpnām; (*di qcs*) būti ydingam; nejtikinti; **il ragazzo ~a in matematica** vaikīnas silpnaī mōkosi matemātikos; **il tuo ragionamento ~a** tāvo samprotāvimas ydingas.

zopp||o, -a **1.** *bdv* raīšas, šlūbas; **2.** *fig* ydingas; *frase ~a* ydingas sakīnys; **3.** *dkt v/m* šlūbis -ē; ♦ *filk chi va con lo z. impara a zoppicare* sū kuō sutāpsi, tōks pāts patāpsi.

zotico -a *dkt v/m* stačiōkas -ē.

zoticone, -a *dkt v* ⇒ **zotico**.

zuāv||o -a *bdv:* *pantaloni alla ~a* gōlfo kēlnēs.

zucca [dz-, ts-] *dkt m* **1.** (*pianta e frutto*) moliūgas; **2.** *fam* smegeninē; makaulē; ♦ *avere sale in z.* turēti gērą smegeninē.

zuccata *dkt m* trenkīmasis gālva; *dare / prendere una z.* susitreñkti gālva.

zuccherare *vksm* (zūc-) (pa(si))sāldinti; **z. il tè** dēti(s) cūkraus ī arbātą, pa(si)sāldinti arbātą.

zuccheriéra *dkt m* cukrinē.

zuccherificio *dkt v* cūkraus fābrikas.

zuccherino -a **1.** *bdv* cukringas; (*dolce*) saldu-tēlis; **2.** *dkt v* (*caramella*) cukrinūkas, cūkrinis saldaīnis; **3.** *dkt v fig* dovanēlē (*kam ėsiteikti, kę nuraminti*).

zuccherò [dz-, ts-] *dkt v* **1.** cūkrus; **z. a velo** mil-telinis cūkrus, cūkraus pudrą *fam*; **z. di canna** cūkranendrių cūkrus; **z. in zollette** gabalinis cūkrus; **z. caramellato** karamėlē; **z. grezzo** tamsūsis cūkrus; **quanto z. nel caffè?** kiek cūkraus ī kāvą?; ♦ **z. filato** (saldī) cūkraus vatā; **2.** *chim* sacharōzē.

zuccheroso -a *bdv fig* pēr saldūs; saīšvas.

zucchétto *dkt v* (*aukštųjų dvasininkų*) kepuraitē; (*specie ebraico*) šlikē.

zucchina *dkt m* ⇒ **zucchino**.

zucchino *dkt v* (*pianta e frutto*) cukīnija.

zuccóne -a *dkt v/m* **1.** (*persona ottusa*) bukagaīvis -ē; **2.** (*testardo*) ožys, užsispyrēlis -ē.

zuffa *dkt m* **1.** (*mischia*) grumtynēs *pl*; **2.** (*rissa*) peštynēs *pl*, muštynēs *pl*; **ē scoppiata una z., c'è stata una z.** kīlo peštynēs.

zufolàre *vksm* [A] (zū-) **1.** (*suonare*) dūdūoti, pūsti dudėlę; švilpti; **2.** (*fischiettare*) švilpauti.

zufolo *dkt v* dūdėlē, švilpynē.

zumàre *vksm cin, fot* keīsti (vaizdo) mastēlį; priārtinti (vaizdą), (pa)dīdinti (vaizdą).

zuppa *dkt m* sriubą; **z. di pesce** žuviēnē; **z. di verdure** daržovių sriubą; *gastr z. inglese* „āngliškoji sriubą“ (*saldēsīs iš pamirkyto alkoholyje biskvito su šokoladu ir kremu*); **se non ē z. ē pan bagnato** vienaīp ar kitaīp, esmē nesikeičia.

zuppiéra *dkt m* sriubōs dubuō, sriubinē.

zuppo, -a *bdv* (kiaurāi) pērmirkęs, (vīsiškai) šlāpias; **sono z. di pioggia** kiaurāi pēršlapau nuō lietaūs.

zuzzurellóne, -a *dkt v/m* vėjavaikis -ē, pliuškis -ē.

zzz [dzz] *įst* **1.** (*di zanzara*) bz(z), zzz (*uodų zvimbui žymėti*); **2.** (*di persona che dorme*) chr(r) (*apie miegantį*).

GEOGRAFINIAI VARDAI

TOPONIMI

Italų kalboje visi miestų pavadinimai yra moteriškosios giminės, išskyrus vieną kitą, pvz.: *Il Càiro*. Taip pat vietovardžių sąvade pažymėti itališkų ir lietuviškų pavadinimų skirtumai pagal skaičiaus kategoriją.

In italiano tutti i nomi di città sono di genere femminile, eccetto pochi maschili, quali, ad esempio, *Il Cairo*. Nel repertorio di toponimi sono indicate le differenze nella categoria del numero tra italiano e lituano.

Italijos vietovardžiai

Pateikiami Italijos sričių (regionų), apskričių ir kai kurių mažesnių miestų pavadinimai kartu su atitinkamais būdvardžiais ir daiktavardžiais. Vyrishkosios giminės formos taip pat reiškia tos srities (ar apskrities) tarmę, teritoriją. Pvz.:

bolognése 1. *bdv* Bolònijos (miesto); boloniėtiškas; boloniėčių; iš Bolònijos; 2. *dkt v/m* boloniėtis -ė; 3. *dkt v* boloniėčių tarmė; 4. *dkt v* Bolònijos teritòrija, Bolònijos rajònas.

Ne miestų pavadinimai pateikiami kartu su kitais pasaulio vietovardžiais.

Toponimi italiani

Presentando i nomi dei capoluoghi di provincia, di regione e di alcune città più piccole si segnalano contestualmente i relativi sostantivi e aggettivi. Le forme al maschile significano parimenti il dialetto della zona (o regione), il territorio circostante. Per es.:

bolognése 1. *bdv* Bolònijos (miesto); boloniėtiškas; boloniėčių; iš Bolònijos; 2. *dkt v/m* boloniėtis -ė; 3. *dkt v* boloniėčių tarmė; 4. *dkt v* Bolònijos teritòrija, Bolònijos rajònas.

I toponimi non di città sono presentati insieme ai toponimi mondiali.

Agrigénto	Agriðžeñtas	agrigentino -a
Àlcamo	Àlkamas	alcamése
Alessàndria	Alesándrija	alessandrino -a
Alghéro	Algèras	algherése
Altamùra	Altamurà	altamuràno -a
Amàlfi	Amálfis	amalfitano -a

Ancóna	Ankonà	anconetàno -a
Àndria	Ándrija	andriése
Ànzio	Áncijus	anziàte
Aòsta	Aostà	aostàno -a
Arézzo	Arècas	aretino -a
Àscoli	Āskolis	ascolàno -a
Assisi	Asỹžius	assisiàte
Àsti	Āstis	astigiàno -a
Avellino	Avelīnas	avellinése
Avèrsa	Avèrsas	aversàno -a
Avezzàno	Avecānas	avezzanése
Àvola	Āvola	avolése
Bàri	Bāris	barése
Barlétta	Barletà	barlettàno -a
Bellùno	Belūnas	bellunése
Bèrgamo	Bèrgamas	bergamàsco -a
Biella	Bjelà	biellése
Bitónto	Bitòntas	bitontino -a
Bra	Brà	braidése
Bréscia	Brešà	bresciàno -a
Brindisi	Brìndizis	brindisino -a
Càgliari	Káljaris	cagliaritàno -a
Caltanissétta	Kaltanisetà (-ètos)	nisséno -a
Cànnè	Kānai	cannése
Càpua	Kāpuja	capuàno -a
Carràra	Kararà	carrarése
Càscina	Kāšina	cascinése
Casèrta	Kazèrta	casertano -a
Catània	Katānija	catanése
Catanzàro	Katandzāras	catanzarése
Càva dei Tirréni	Kava de Tirēnis	cavése
Cefalù	Čefalù	cefaludése
Ceséna	Čezenà	cesenàte
Civitavècchia	Čivitavèkija	civitavecchiése
Còmo	Kòmas	comàsco -a
Cosénza	Kozènca	cosentino -a
Cremóna	Kremonà	cremonése
Crotóne	Krotònas	crotonése
Cùneo	Kunéjas	cuneése
Domodòssola	Domodòsola	domése
Éboli	Èbolis	ebolitàno -a
Ènna	Enà (Ènos)	ennése

Fabriàno	Fabriànas	fabrianése
Fàno	Fānas	fanése
Ferràra	Ferarà	ferrarése
Firénze	Floreñcija	fiorentino -a
Fòggia	Fodžìa	foggiano -a
Forlì	Fòrlis	forlivése
Frosinóne	Frozinoné	frusinàte
Gaéta	Gaetà	gaetàno -a
Géla	Dželà	gelése
Génova	Gènuja	genovése
Gorizia	Gorìcija	goriziano -a
Grosséto	Grosètas	grossetàno -a
Ìmola	Ìmola	imolése
Impèria	Impèrija	imperiese
Isèrnia	Izèrnija	isernino -a
Ivrèa	Ivrèa, Ivрэja	eporediese
Jési	Jèzis	jesino -a
L'Àquila	Akvilà	aquilano -a
La Spèzia	Spècija	spezzino -a
Latina	Latinà	latinénse
Lécce	Lèččè	leccése
Lécco	Lèkas	lecchése
Livórno	Livòrnas	livornése
Lòdi	Lòdis	lodigiano -a
Loréto	Lorètas	loretano -a
Lùcca	Lukà	lucchése
Maceràta	Mačeratà	maceratése
Marsàla	Marsalà	marsalése
Màssa	Masà	massése
Màntova	Mántuja	mantovano -a
Mazàra del Vàllo	Madzara del Válas	mazarése
Matéra	Materà	materano -a
Meràno	Merānas	meranése
Messina	Mesinà	messinése
Mèstre	Mèstrè	mestrino -a
Milàno	Milānas	milanése
Milàzzo	Milācas	milazzése
Mòdena	Mòdena	modenése
Molfétta	Molfetà	molfettése
Monreàle	Monreàlé	monrealése
Mónza	Mònca	monzése

Nàpoli	Neāpolis	napoletàno -a
Novàra	Novarà	novarése
Nùoro	Nùoras	nuorése
Òlbia	Òlbija	olbiése, olbiénse
Oristàno	Oristānas	oristanése
Òtranto	Òtrantas	otrantino -a, idruntino -a
Pàdova	Pāduja, Pāduva	padovàno -a
Palèrmo	Palèrmas	palermitàno -a
Pàlmi	Pālmis	palmése
Pàrma	Pārma	parménse
Pavia	Pavijà	pavése
Perùgia	Perudžia	perugino -a
Pésaro	Pèzaras	pesarése
Pescàra	Peskarà	pescarése
Piacénza	Pjačēnca	piacentino -a
Piombino	Pjombinas	piombinése
Pisa	Pizà	pisàno -a
Pistòia	Pistojà	pistoiése
Pompèi	Pompéja	pompeiàno -a
Pordenóne	Pordenònas	pordenonése
Poténza	Potēnca	potentino -a
Pràto	Prātas	pratése
Quartu Sant'Élena	Kvārtu Sant'Èlena	quartése
Ragùsa	Ragūzà	ragusàno -a
Ravénna	Ravenà	ravennàte
Règgio Calàbria	Kalābrijos Rēdžas	reggino -a
Règgio (nell') Emilia	Emilijos Rēdžas	reggiàno -a
Rénde	Rēndē	rendése
Riétì	Riētis	reatino -a
Ricciónē	Ričōnē	riccionése
Rimini	Rìminis	riminése
Róma	Romà	romàno -a
Rossàno Càlabro	Kalābrijos Rosānas	rossanése
Rovìgo	Rovìgas	rodigino -a
Salèrno	Salèrnas	salernitàno -a
Sanrémo	San Rèmo	sanremése
Sàssari	Sāsarīs	sassarése
Savóna	Savonà	savonése
Siéna	Sienà	senése
Siracùsa	Sirakūzai <i>pl</i>	siracusàno -a
Sóndrio	Sòndrijus	sondriése

Taormina	Taorminà	taorminése
Tàranto	Tàrantas	tarantino -a
Téramo	Tèramas	teramàno -a
Tèrni	Tèrnis	ternàno -a
Tivoli	Tìvolis	tiburtino -a
Torino	Turìnas	torinése
Torre del Greco	Torè del Grèkas	torrése
Tràni	Trānis	tranése
Tràpani	Trāpanis	trapanése
Trénto	Treñtas	trentino -a
Treviso	Trevìzas	trevigiano -a
Trieste	Trièstas	triestino -a
Ùdine	Ùdinè	udinése
Urbino	Urbinas	urbinàte
Varése	Varézè	varesino -a, varesotto -a
Verbània	Verbānija	verbanése
Vercèlli	Verčèlis	vercellése
Veróna	Veronà	veronése
Vibo Valèntia [va'lentsia]	Vibo Valèntija	vibonése
Viaréggio	Viarèdžas	viareggino -a
Vicénza	Vičènca	vicentino -a
Vigévano	Vidžèvanas	vigevanése
Vitèrbo	Vitérbas	viterbése
Voghéra	Vogerà	vogherése
Voltèrra	Volterà	volterràno -a

Pasaulio vietovardžiai

Toponimi mondiali

Abadan	Abadānas	Afghanistan	Afganistānas
Aberdeen	Aberdīnas	Àfrica	Āfrika
Abidjan	Abidžānas	Alabama	Alabamà
Abissinia	Abisīnija	Alaska	Aliaskà
Abrùzzo, Abrùzzi	Abrùcai <i>pl</i>	Àlba Lónga	Ālba Lònga
Abu Dhabi	Abù Dābis	Albania	Albānija
Abuja	Abudžà	Algeri	Alžýras (<i>miestas</i>)
Accra	Akrà	Algeria	Alžýras (<i>valstybė</i>)
Àdda	Adà	Alma-Ata	Almatà
Addis Abeba	Adīs Abebà	Àlpi	Álpės
Adelàide	Ādelaidė	Alsàzia	Elzāsas
Aden	Ādenas	Altai	Altājus
Àdige	Ādidžė	Àlto Vòlta	Aukštutinė Vòlta
Àdria	Ādrija	Amburgo	Hámburgas

Amèrica	Amèrika	Bahrein	Bahreīnas
Amèrica del Nord	Šiáurēs Amèrika	Bàia di Hudson	Hādsono ĩlanka
Amman	Amānas	Baku	Bakù
Amsterdam	Ámsterdamas	Bàlaton (Lago B.)	Balatònas
Andalusia	Andalūzija	Balcàni	Balkānai
Ànde	Ándai	Baleàri	Baleāru sālos
Andorra	Andorà	Bali	Bālis
Angola	Angolà	Bàltico (Mar B.)	Báltijos júra
Ankara	Ankarà	Baltimòra	Báltimorè
Antananarivo	Antananarīvas	Bamako	Bamākas
Antàrtide	Antarktidà,	Bangkok	Bankòkas
	Antàrktis	Bangladesh	Bangladēšas
Antigua e Barbuda	Antigvā ĩr Barbudà	Bangui	Bángis
Antille	Antīlų sālos	Banjul	Bandžūlis
Anvèrsa	Ántverpenas	Barbados	Barbadòsas
Appennini	Apenīnai	Barcellona	Barselonà
Aràbia (Saudita)	(Saudo) Arābija	Basiléa	Bāzelis
Ararat	Ararātas	Basilicàta	Bazilikatà
Arcàngelo, Arkhangelsk	Archàngelskas	Baviéra	Bavārija
Ardènne	Ardėnai	Beirut	Beirūtas
Argentina	Argentīnà	Belfast	Bēlfastas
Arizona	Arizonà	Bèlgio	Beġija
Arkansas	Arkāzasas	Belgràdo	Belgrādas
Armènia	Armėnija	Belize	Belīzas
Àrno	Árnas	Belmopan	Belmopānas
Àrtide, Àrtico	Árktis	Bengàsi	Bengāzis
Ashabad	Ašchabādas	Benin	Benīnas
Àsia	Ázija	Bergen	Bèrgenas
Asmara	Asmarà	Berlino	Berlīnas
Assiria	Asīrija	Bermùde	Bermùdu sālos
Assuan	Asuānas	Bèrna	Bèrnas
Asunción	Asunsjònas	Bessaràbia	Besarābija
Aténe	Atėnai <i>pl</i>	Betlèmmè	Betliėjus
Atlanta	Atlánta	Bilbao	Bilbāo
Atlante	Ātlaso kalnāi <i>pl</i>	Birmània	Birma
Auschwitz	Osveñcimas	Birmingham	Birmingamas
Austràlia	Austrālija	Bisànzio	Bizántija
Àustria	Áustrija	Bishkek	Biškėkas
Avignone	Avinjònas	Boèmia	Bohēmija
Azerbaigian	Azerbaidžānas	Bogotà	Bogotà
Azzòrre	Azòru sālos	Bolivia	Bolīvija
		Bologne	Bolònè
B(i)elorùssia	Baltarùsija; Gùdija	Bombay	Bombėjus
Babilònia	Babilònas	Bonn	Bonà
Baghdad	Bagdādas	Bordeaux	Bordò
Bahamas	Bahāmos	Borgógna	Burgùndija

Bòrneo	Bornèo	Canberra	Kanberà
Bòsforo	Bòsforas	Cannes	Kânai <i>pl</i>
Bòsnia-Erzegovina	Bòsnija iř	Canterbury	Keñterberis
	Hercegovinà	Canton	Kantònas
Boston	Bòstonas	Cape Canaveral	Kanàveralio
Botswana	Botsvanà		kyšulỹs
Bramaputra	Bramaputrà	Càpo di Buòna Sperànza	Geròsios Viltiēs
Brasile	Brazīlija (<i>valstybė</i>)		kyšulỹs
Brasilìa	Brazīlija (<i>miestas</i>)	Capo Horn	Hòrno kyšulỹs
Bratisláva	Bratislavà	Càpo Nord	Nordkàpas,
Brazzaville	Brazavilis		Šiàurēs kyšulỹs
Bréma	Brémenas	Càpri	Kàpris
Breslavia II	Vròclavas	Caracas	Karàkasas
Brest	Brèstas	Cardiff	Kárdifas
Bretàgna	Bretānė	Carèlia	Karèlija
Briàna	Briāna	Carpāzi	Karpātai
Bridgetown	Brīdžtaunas	Cartàgine	Kartāgina
Brighton	Bráitonas	Casablanca	Kasablánka
Brisbane	Brīšbanas	Cascàte del Niagàra	Niagàros krioklỹs <i>sg</i>
Bristol	Brīstolis	Castiglia	Kastīlija
Brno	Brnò	Catalógna	Katalònija
Brooklyn	Brūklinas	Càucaso	Kaukāzas
Brunei	Brunėjus	Cervino	Červīnas
Bruxelles	Briūselis	Ceylon	Ceilònas
Bucarest	Bukarėštas	Chelsea	Čėlsis
Budapest	Budapėštas	Cherbourg	Šerbūras
Buenos Aires	Buėnos Airės <i>pl</i>	Chicago	Čikagà
Buffalo	Bāfalas	Chisinau	Kišiniòvas
Bujumbura	Bužumbūrà	Ciad	Čadas
Bulgaria	Bulgārija	Cile	Čilė
Burkina Faso	Burkīna Fāsas	Cina	Kīnija
Burundi	Burūndis	Cipro	Kīpras
Buthan	Butānas	Città del Capo	Keīptaunas
		Città del Mèssico	Mėksikas
Càdice	Kadišas	Còlli Albàni	Albānų kalnai
Calàbria	Kalābrija	Colòmbia	Kolūmbija
Calais	Kalė	Colombo	Kolòmbas
Calcùtta	Kalkutà	Colònia	Kėlnas
Califòrnia	Kalifòrnija	Colorado	Kolorādas
Cambògia	Kambodžà	Comore (Ìsole C.)	Komorų sàlos
Cambridge	Keĩbridžas	Conakry	Konākris
Càmerun	Kamerūnas	Congo	Kòngas
Campanìa	Kampānija	Connecticut	Konėktikutas
Cànada	Kanadà	Copenaghen	Kopenhagà
Canale di Suez	Suėco kanālas	Còrdova	Kòrdoba
Canàrie (Ìsole C.)	Kanarų sàlos	Coréa del Nòrd	Šiàurēs Korėja

Coréa del Sud	Pietū Korėja	Élba (Ìsola d'É.)	Èlba
Corfù	Kòrfus	Elbruz, Elbrus	Elbrùsas
Corinto	Korintas	Èllade	Eladà
Còrno Grànde	Kòrno kálnas	Emilia-Romagna	Emìlija-Romānija
Cornovàglia	Kòrnvalis	Emirāti Àrabi Uniti	Jungtīniai Arābų
Corrénte del Golfo	Gòlfo srovė		Emyrātai
Còrsica	Kòrsika	Erevan	Jerevānas
Còsta d'Avòrio	Drañblio Káulo	Eritréa	Eritréja
	Krañtas	Estònia	Èstija
Costa Rica	Kòsta Rikà	Etiòpia	Etiòpija
Costantinòpoli	Konstantinòpolis	Ètna	Etnà
Coventry	Kòventris	Eufràte	Eufrātas
Cracòvia	Krókuva	Euràsia	Eurāzija
Créta	Kretà	Euròpa	Europà, Európa
Criméa	Krýmas	Èverest	Everèstas
Croàzia	Kroātija		
Cuba	Kubà	Faer Oer (Ìsole F.O.)	Farerų sàlos
Curlàndia	Kuřsas, Kuřžemė	Falkland (Ìsole F.)	Fòklendo sàlos
		Fiandre	Flándrija sg
Dacca	Dakà	Figi (Ìsole F.)	Fidžio sàlos
Dakar	Dakāras	Filippine	Filipinai
Dakota	Dakotà	Finlàndia	Súomija
Dallas	Dālasas	Florida	Flòrida
Dalmàzia	Dalmātija	Frància	Prancūzijà
Damàsco	Damāskas	Francofòrte sul Méno	Fránkfurtas priė
Danimàrca	Dānija		Máino
Danùbio	Dunōjus	Fréjus	Frèjusas
Dànžica	Gdānskas	Friùli-Venèzia Giùlia	Friūlis-Venècija
Dardanèlli	Dardanėlai		Džūlija
Dar-es-Salaam	Dar es Salāmas	Fujiyama	Fudzijamà
Delaware	Dėlaveras		
Delhi	Dėlis	Gabon	Gabònas
Dnepr	Dnėpras	Gaborones	Gaborònas
Dodoma	Dòdoma	Galapagos (Ìsole G.)	Galāpagų sàlos
Dolomiti	Dolomitinės Álpės	Galizia	Galīsija
Dominica	Dominikà	Galles	Vėlsas
Dover	Dūvras	Gàllia	Gālija
Dublino	Dūblinas	Gàmbia	Gámbija
Dushambe	Dušanbė	Gànge	Gángas
		Gargàno	Gargānas
Ébriði (Ìsole É.)	Hebriðų sàlos	Garònna	Garonà
Ebro	Èbras	Geòrgia (<i>in Europa</i>)	Grūzija
Ecuador	Ekvadòras	Geòrgia (<i>USA</i>)	Džòrdžija
Edimbùrgo	Èdinburgas	Germània	Vokietijà
Egitto	Egįptas	Gerusalèmme	Jerūzalė
Élba (<i>fiume</i>)	Èlbė	Ghana	Ganà

Giacàrta	Džakárta	Hong-Kong	Honkòngas
Giamàica	Jamáika	Honolulu	Honolùlu
Giappóne	Japònija	Houston	Hiùstonas
Giàva	Javà	Idaho	Áidahas
Gibiltèrra	Gibraltáras	Il Càiro	Kaìras
Gibùti	Džibùtis	Illinois	Ilinòjus
Ginevra	Ženevà	Ìndia	Ìndija
Giordània	Jordānija	Indiana	Indianà
Giordàno	Jordānas	Indo	Ìndas
Glasgow	Glāzgas	Indocina	Indokìnija
Gòbi (deserto del G.)	Gòbis	Indonèsia	Indonèzija
Golfo del Bengala	Bengālijos ĩlanka	Inghiltèrra	Ánglija
Golfo di Biscàglia	Biskājos ĩlanka	Innsbruck	İnsbrukas
Golfo di Bòtnia	Bòtnijos ĩlanka	Iowa	Ājova
Golfo Pèrsico	Pèrsijos ĩlanka	Irak	Irākas
Gòlgota	Golgotà	Iran	Irānas
Göteborg	Gėteborgas	Irlànda	Aĩrija
Gran Bretàgna	Didžiòji Britānija	Irlànda del Nòrd	Šiaurės Aĩrija
Gran San Bernàrdo	Didýsis San	Ìschia	Ìskija
	Bernāras	Islamabad	Islamabādas
Granada	Granadà	Islànda	Islāndija
Grècia	Graĩkija	Ìsola di Man	Mėno salà
Greenwich	Grĩnvičas	Ìsola di Pàsqua	Velýkų salà
Grenada	Grenadà	Ìsola di Wight	Váito salà
Grodno	Gařdinas	Ìsole Aleutine	Aleutų sàlos
Groenlàndia	Grenlāndija	Ìsole del Càpo Vèrde	Žaliojo Kýšulio sàlos
Guadalupa	Gvadelupà		
Guatemala	Gvatemalà	Ìsole Ègadi	Egādų sàlos
Guinea	Gvinėja	Ìsole Lipari / Eòlie	Lipario sàlos
Guinea Bissau	Bišáu Gvinėja	Ìsole Lofoten	Lofòteno sàlos
Guyana	Gajanà	Ìsole Marchési	Markizo sàlos
		Ìsole Marshall	Máršalo sàlos
Haiti	Haitis	Ìsole Molùcche	Molùkų sàlos
Hannover	Hanòveris	Ìsole Pelàgie	Pelāgų sàlos
Hanoi	Hanòjus	Ìsole Salomone	Saliāmono sàlos
Harare	Harārė	Israele	Izraelis
Harlem	Hárlemas	Istambul	Stambùlas
Hawaii (Ìsole H.)	Havājai, Havāju sàlos	Ìstria	Ìstrija
		Itàlia	Itālija
Heidelberg	Heĩdelbergas	Iugoslàvia	Jugoslāvija
Helsinki	Hėlsinkis		
Heraklion	Herakliònas	Jena	Jėna
Himalaya	Himalājai <i>pl</i>	Johannesburg	Johānesburgas
Hiroshima	Hirosimà		
Hollywood	Hòlivudas	Kabul	Kabùlas
Honduras	Hondūras	Kaliningrad	Kaliningrādas

Kamchatka	Kamčiatkà	Las Vegas	Las Vègasas
Kampala	Kampalà	Làzio	Làcijus
Kansas	Kánzasas	Le Havre	Hāvras
Karachi	Karāčis	Leeds	Līdsas
Katmandu	Katmandù	Leningràdo	Leningrādas
Kaūnas	Kaūnas	Leòpoli, Lvov	Lvōvas
Kazachstānas	Kazāchija	Lèsbo	Lèsbas
Kazan	Kazānē	Lesotho	Lesòtas
Kènia	Kènija	Lettōnia	Lātvija
Kentucky	Kentùkis	Libano	Libānas
Khartoum	Chartùmas	Libèria	Libèrija
Kiev	Kijevas	Libia	Lībija
Kilimangiàro	Kilimandžāras	Libreville	Librevìlis
Kinshasa	Kinšasà	Lidice	Lìdicē
Kirghizistan	Kirgìzija	Liechtenstein	Lìchtenšteinas
Kiribati	Kiribātis sg	Liégi	Liēžas
Klaīpēda	Klaīpēda	Lienz	Līncas
Kuala Lumpur	Kvāla Lumpūras	Liepaja	Liepója
Kuwait	Kuveītas	Ligùria	Ligūrija
		Lilla, Lille	Lilis
L'Àia	Hagà	Lilongwe	Lilōngvè
L'Avana	Havanà	Lima	Limà
La Mànica	Lamánšas	Lincoln	Līnkolnas
La Mècca	Mekà	Lióne	Liònas
La Paz	La Pāsas	Lipsia	Leīpcigas
La Vallétta	Valetà	Lisbóna	Lisabonà
Labrador	Labradòras	Lituània	Lietuvà
Làgo Aral	Arālo jūra	Liverpool	Līverpulis
Làgo Bajkal	Baikālas	Livònia	Livònija
Làgo d'Isèo	Izėjo ēžeras	Lódz	Lòdzē
Làgo di Bolséna	Bolsēnos ēžeras	Lombardia	Lombárdija
Làgo di Bracciano	Bračāno ēžeras	Lomé	Lomē
Làgo di Còmo	Kòmo ēžeras	Londonderry	Lòndonderis
Làgo di Costanza	Bòdeno ēžeras	Lóndra	Lòndonas
Làgo di Gàrda	Gárdos ēžeras	Los Àngeles	Los Ándželas
Làgo Ladoga	Ládogos ēžeras	Losanna	Lozanà
Làgo Maggióre	Madžòrēs ēžeras	Louisiana	Luizianà
Làgo Onega	Onēgos ēžeras	Luanda	Luándà
Làgo Tanganica	Tanganikà	Lubiàna	Liublianà
Làgo Trasiméno	Trazimèno ēžeras	Lucània	Lukānija
Làgo Vittòria	Viktòrijos ēžeras	Lucèrna	Liucèrna
Lagos	Lāgosas	Lusaka	Lusakà
Lahore	Lahòras	Lussembùrgo	Liùkssemburgas
Lake City Salt	Solt Leik Sītis		
Lampedùsa	Lampedūzà	Macedònia	Makedònija
Laos	Laòsas	Madagascar	Madagaskāras

Madèira	Madeirà	Mascàte	Maskātas
Madras	Madrāsas	Maseru	Masèru
Madrid	Madridas	Massachussetts	Masačūsetsas
Magdebùrgo	Māgdeburgas	Mauritānija	Mauritānija
Magnitogorsk	Magnitogòrskas	Mauritius	Maurīcijus
Maiòrca	Maljòrka	Mbabane	Mbabānē
Malabo	Malābas	Mc Kenzie (<i>fiume</i>)	Makeņzis
Malawi	Malāvis	Medina	Medinā
Malaysia, Malésia	Maláizija	Melanèsia	Melanēzija
Maldivē	Maldývai	Melbourne	Mēlburnas
Male	Mālē	Méno	Máinas
Mali	Mālis	Mesopotāmija	Mesopotāmija
Malmö	Málmē	Mèssico	Mēksika
Malta	Málta	Miami	Majāmis
Manàgua	Managvā	Micronèsia	Mikronēzija
Manchester	Mančēsteris	Minnesota	Minesotā
Manciūria	Mandžiūrjia	Minorca	Minòrka
Manhattan	Manhātanas	Minsk	Mĩnskas
Manila	Manilā	Mississippi	Misisipē
Maputo	Mapùtu	Missouri	Misūris
Mar Adriàtico	Ādrijos jūra	Možambico	Mozambīkas
Mar Bāltico	Bāltijos jūra	Mogadiscio	Mogadišas
Mar Biānco	Baltóji jūra	Moldova, Moldàvia	Moldovā,
Mar Càspio	Kāspijos jūra		Moldāvija
Mar dei Caraibi	Karibū jūra	Molise	Molizē
Mar dei Corālli	Korālū jūra	Mònaco (<i>principato</i>)	Monākas
Mar dei Sargāssi	Sargāšū jūra	Mònaco (<i>di Baviéra</i>)	Miūnchenas
Mar Egēo	Egėjo jūra	Moncenisio	Mon Senī
Mar Iōnio	Jōnijos jūra	Mongolia	Mongolija
Mar Ligure	Ligūrijos jūra	Monròvia	Monròvija
Mar Mediterràneo	Vidūržemio jūra	Montagne Roccióse	Uolīniai kalnai
Mar Mòrto	Negvóji jūra	Montana	Montanā
Mar Néro	Juodóji jūra	Mónte Amiàta	Amiatā
Mar Róssó	Raudonóji jūra	Mónte Àtos	Ātoso kalnas
Mar Tirréno	Tirénū jūra	Mónte Biānco	Monblānas
Màrche	Márkē	Mónte Cārolo	Mònte Kārlas
Màre del Nòrd	Šiāurēs jūra	Mónte Ròsa	Mònte Rosā
Màre di Barents	Bārenco jūra	Montenégro	Juodkalnijā
Màre di Bering	Bèringo jūra	Montevideo	Montevidéjas
Màre di Galiléa	Galilējos ēžeras	Mónti Tatra	Tātrai
Maribor	Mèriboras	Montreal	Monreālis
Marmolàda	Marmolādas	Moràvia	Morāvija
Màrna	Márna	Mòsca	Maskvā
Maròcco	Maròkas	Mosèlla	Mōzelis
Marsiglia	Marsēlis	Mūrge	Le Murgijos
Martinica	Martinikā	Murmansk	Mūrmanskas

Myanmar	Mianmāras	Olimpia	Olīmpija
N'Djamena	Ndžamenà	Olimpo	Olīmpas
Nagasaki	Nagasākis	Oman	Omānas
Nairobi	Nairòbis	Omsk	Òmskas
Namibia	Namībija	Ontàrio	Ontārijas
Nanchino	Nánkinas	Òregon	Òregonas
Narvik	Nārvikas	Orinoco	Orinòkas
Nassau	Nāsau	Orléans	Orleānas
Nauru	Naūru	Òrtles	Òrtlis
Nepal	Nepālas	Osaka	Osakà
Néva	Nevà	Oslo	Òslas
Nevada	Nevadà	Ossèzia Meridionale	Pietū Osètija
New Orleans	Naujāsis Orleānas	Ossèzia Settentrionale	Šiāurēs Osètija
New York	Niujòrkas	Òttawa	Otavà
Newcastle	Niukāslis	Oxford	Òksfordas
Niamey	Niamējus		
Nicarāgua	Nikaragvā	Paési Bāssi	Nýderlandi
Nicosia	Nikòsija	Pākistan	Pakistānas
Niger	Nīgeris	Palestina	Palestinā
Nigēria	Nigērija	Pamir	Pamýras
Nilo	Nīlas	Pànama	Panamā
Nizza	Nicā	Pantelleria	Pantelērija
Norimbērga	Niūrnbergas	Pāpua Nuova Guinéa	Pāpua īr Naujójī
Normandia	Normāndija		Gvinēja
Norvēģia	Norvēģija	Paraguay	Paragvājus
Nottingham	Nòtingamas	Paramaribo	Paramarības
Nòvgorod	Nòvgorodas	Paranā	Paranā
Novosibirsk	Novosibirskas	Parigi	Parýžius
Nūbia	Nūbija	Pas-de-Calais	Pa de Kalē
Nuku'alofa	Nukualofā	Pàssò del Brènnero	Brēneris
Nuova Caledònia	Naujójī Kaledònija	Patagònia	Patagònija
Nuova Guinéa	Naujójī Gvinēja	Pearl Harbor	Perl Hárboras
Nuova Zēlānda	Naujójī Zēlāndija	Pechino	Pekīnas
		Peloponnésò	Peloponēsas
Ob	Òbē	Penisola di Kola	Kòlos pūsiasalis
Oceānia	Okeānija	Pennsylvānia	Pensilvānija
Océano Atlāntico	Atlānto vandenýnas	Perm	Pērmē
Océano Indiāno	Īndijos vandenýnas	Pērsia	Pērsija
Océano Pacifico	Didýsis / Ramūsis vandenýnas	Perù	Perù
Oder	Òderis	Philadelphia	Filadēlfija
Odessa	Odesà	Piave	Pjāvē
Ohio	Ohājas	Piccolo San Bernàrdo	Mažāsis San Bernāras
Okinawa	Okinavā	Piemónte	Pjemòntas
Oklahoma	Oklahomā	Pietrogràdo	Petrogrādas
Olanda	Olāndija	Pirenèi	Pirénai

Pilzen, Pilsen	Pilzenas	Sahara	Sacharà
Pnompenh	Pnompènis	Saigon	Saigònas
Po	Pò	Saint Lucia	Sent Lùsija
Polinèsia	Polinèzija	Saint Vincent e Grenadine	Sent Vinseintas iř
Polònia	Lénkija	Salisbùrgo	Grenadinai
Portogàllo	Portugàlija	Salisbury	Zàlcburgas
Portorico	Puèrto Rìkas	Salonicco	Sòlsberis
Potsdam	Pòtsdamas	Salvador	Salònikai <i>pl</i>
Poznan	Poznānē	Samarcanda	Salvadòras
Pràga	Prahà	Samoa Occidentāli	Samarkāndas
Pretòria	Pretòrija	Samogizia	Vakarū Samòa <i>sg</i>
Prùssia	Prūsija	San Francisco	Žemaitijà
Pskov	Pskòvas	San José	San Franciskas
Pùglia, Pùglie	Apùlija	San Kitts e Nevis	San Chosē
Punjab	Pandžābas		Sent Kìtsas iř
Pyongyang	Pchenjānas		Nēvis
		San Marino	San Marinas
Quatar	Katāras	San Pàolo (del Brasile)	San Pāulas
Quebec	Kvebēkas	San Pietroburgo	Sankt Peterbùrgas
Quito	Kitas	San Salvador	San Salvadòras
		Sana, Sānaa	Sanà
Rabat	Rabātas	Sant'Èlena	Šventôsios Elēnos
Rangoon	Rangūnas		salà
Reims	Reīmsas	Santiago	Santjāgas
Reno	Reīnas	Santo Domingo	Sānto Domīngas
Repùbblica Cēca	Čèkija	Sao Tomé e Principe	San Tomē iř
Repùbblica Centrafricāna	Centrinēs Āfrikos		Prinsipē
	Respùblika	Saragòzza	Saragosà
Repùbblica Dominicāna	Dominīkos	Sarajevo	Sarājevas
	Respùblika	Saratov	Sarātovas
Repùbblica Sudafricāna	Pietū Āfrikos	Sardégna	Sardinija
	Respùblika	Sassònia	Saksònija
Reykjavik	Reīkjavikas	Scandinàvia	Skandināvija
Riad	Rijādas	Schleswig-Holstein	Šlėzvigas-
Riga	Rygà		Hòlšteinas
Rio de Janèiro	Rìo de Žaneīras	Scòzia	Škòtija
Rio delle Amàzzoni	Amazònē	Seattle	Siētlas
Ròdano	Ronà	Sebastòpoli	Sevastòpolis
Ròdi	Ròdo salà	Sedan	Sedānas
Romania	Rumūnija	Seghedino	Sēgedas
Rostock	Ròstokas	Sempióne	Simplònas
Rostov	Rostòvas	Sēnegal	Senegālas
Ròtterdam	Roterdāmas	Sēnna	Senà
Ruānda	Ruándas	Sērbia	Sērbija
Ruhr	Rūras	Seul	Seūlas
Rùssia	Rūsija	Seychelles	Seišēliai

Shangai	Šanchājus	Svèzia	Švèdija
Sheffield	Šèfildas	Svizzera	Šveicārija
Shetland (Ìsole S.)	Šètlando sālos	Swaziland	Svāzilandas
Siam	Siāmas		
Sibèria	Sībiras	Tagikistan	Tadžikija, Tadžikistānas
Sicilia	Sicīlija	Tahiti	Taītis
Sidney	Sidnējus	Tailandia	Tailāndas
Sierra Leone	Sièra Leònè	Taiwan	Taivānas
Sierra Nevada	Sièra Nevada	Tallin	Tālinas
Sinai	Sinājus	Tamigi	Temžē
Singapore	Singapūras	Tàmperè	Támperē
Siria	Sīrija	Tàngeri	Tanžēras
Siviglia	Sevilija	Tanzània	Tanzānija
Skagerrak	Skagerākas	Tartu	Tārtu
Skop(l)je	Skòpjē	Tashkent	Taškeñtas
Slovàchia	Slovākija	Tasmània	Tasmānija
Slovènia	Slovénija	Tbilisi	Tbilisis
Smolensk	Smoleñskas	Tegucigalpa	Tegusigálpa
Sòfia	Sòfija	Teheran	Teherānas
Somàlia	Somālis	Tel Aviv	Tel Avīvas
Sonda (stretto della S.)	Zūndas	Tennessee	Tenēsis
Southampton	Sautāmptonas	Tèrra del Fuòco	Ugniēs Žēmē
Spàgna	Ispānija	Tèrra di Baffin	Bāfino Žēmē
Spàrta	Spārta	Tèvere	Tībras
Spitzbergen (Ìsola S.)	Špicbergenas	Texas	Tēksasas
Sprea	Šprē	Tibet	Tibētas
Sri Lanka	Šri Lānka	Tigri	Tīgras
Stalingrado	Stalingrādas	Tilsit	Tilžē
Stati Uniti d'Amèrica (USA)	Jungtinēs Amērikos Valstijos (JAV)	Timor	Timòras
Stettino	Ščēcinas	Tirana	Tiranà
Stoccàrda	Štūtgartas	Tiròlo	Tiròlis
Stoccólma	Stòkholmas	Togo	Tògas
Strasbùrgo	Strasbūras	Tòkio	Tòkijas
Strétto / Bòcche di Bonifàcio	Bonifāčo sāsiauris	Tolóne	Tulōnas
Strétto di Bering	Bèringo sāsiauris	Tomsk	Tòmskas
Strétto di Gibilterra	Gibraltāro sāsiauris	Tonga (Ìsole T.)	Tōnga sg
Strétto di Magellano	Magelāno sāsiauris	Toronto	Torōntas
Striscia di Gaža	Gāzos rúožas	Torshaven	Tørshaunas
Stròmboli	Stròmbolis	Toscàna	Toskanà
Sucre	Sùkrē	Tràcia	Trākija
Sudan	Sudānas	Transilvānia	Transilvānija
Sumatra	Sumatrà	Trentino-Alto Àdige	Trentīnas-Àlto Àdidžē
Suriname	Surināmas	Trinidad e Tobago	Trinidādas īr
Suva	Suvà	Tripoli	Tobāgas Tīpolis

Trivéneto	Trivènetas (<i>trys sritys Italijos šiaurės rytuose</i>)	Venezuela	Venesuelà
		Verdun	Verdènas
		Versailles	Versàlis
Tròia	Trojà	Vesùvio	Vezùvijus
Tùlisi	Tunìsas	Vichy	Višì
Turchia	Tuřkija	Viènnà	Vìena
Turingia	Tiurìngija	Vientiane	Vientiānas
Turkmenistan	Turkménija, Turkménistānas	Vietnam	Vietnāmas
		Vilnius	Vìlnius
Turku	Tuřku	Virginia	Virdžìnija
Tuvalu (Ìsole T.)	Tuvālu	Vistola	Vyslà
		Vitebsk	Vìtebskas
Uagadugu	Uagadùgu	Vladivostok	Vladivostòkas
Ucraina	Ukrainà	Vòlga	Vòlga
Uganda	Ugànda	Volgograd	Volgogrādas
Ulan Bator	Ulán Bātoras	Voltùrno	Voltùrnas
Ùmbria	Ùmbrija	Voronez	Vorònežas
Ungheria	Veñgrija	Vulcàno	Vulkānas
Unione delle Repubbliche Socialiste Soviètiche (URSS)	Tarýbų Socialistinių Respublikų Sąjunga (TSRS)	Výborg	Výborgas
		Washington	Vāšingtonas
Uràli	Urālas sg	Waterloo	Vaterlò
Uruguay	Urugvājus	Weimar	Veīmaras
Ùstica	Ùstikos salà	Wellington	Vèlìngtonas
Utah	Jutà	Wembley	Vèmblis
Utrecht	Ùtrechtas	Wiesbaden	Výsbadenas
Uzbekistan	Uzbèkija, Uzbekistānas	Windhoek	Vìndhukas
		Windsor	Vìndzoras
		Wrocław	Vròclavas
Vaduz	Vadùcas	Yalta	Jálta
Valencia	Valeñsija	Yangtze Kiang	Jangdzě
Vàlle d'Aòsta	Aòstos Slėnis	Yaoundè	Jaundě
Vàlli di Comàcchio	Komākijaus lagūnà sg	Yemen	Jėmenas
Vancouver	Vankùveris	Zagàbria	Zāgrebas
Vanuatu (Ìsole V.)	Vanuātu	Zaire	Zairas
Varna	Várna	Zambési	Zambèzè
Varsàvia	Váršuva	Zàmbia	Zám bija
Vaticàno	Vatikānas	Zanzibar	Zanzibāras
Vèneto	Venėtas	Zimbabwe	Zimbābvė
Venèzia	Venēcija	Zurigo	Ciùrichas

ITALŲ KALBOS GRAMATIKOS APŽVALGA

SINTESI DI GRAMMATICA ITALIANA

1. Itališkoji abėcėlė ir tarimas

Italų kalbos abėcėlę sudaro 21 ženklas:

Raidė	Tarimas
A, a	kaip lietuviškasis <i>a</i> , tik ppr. ilgas ir atviras
B, b	kaip lietuviškasis kietasis <i>b</i>
C, c	kaip lietuviškasis kietasis <i>k</i> kaip lietuviškasis kietasis <i>č</i> (prieš <i>i</i> ir <i>e</i>)
D, d	kaip lietuviškasis kietasis <i>d</i>
E, e	kaip lietuviškasis ilgasis <i>e</i> , tik ne toks atviras (<i>kai kirčiuotas, žodyne žymimas è</i>) kaip lietuviškasis <i>é</i> , tik ne toks siauras (<i>kai kirčiuotas, žodyne žymimas é</i>)
F, f	kaip lietuviškasis kietasis <i>f</i>
G, g	kaip lietuviškasis kietasis <i>g</i> kaip lietuviškasis kietasis <i>dž</i> (prieš <i>i</i> ir <i>e</i>)
H, h	netiriamas
I, i	kaip lietuviškasis <i>i</i> , tik ppr. ilgas
L, l	panašiai kaip lietuviškasis minkštasis <i>l</i>
M, m	kaip lietuviškasis kietasis <i>m</i>
N, n	kaip lietuviškasis kietasis <i>n</i>
O, o	kaip lietuviškasis <i>o</i> , tik šiek tiek grynesnis garsas (<i>kai kirčiuotas, žodyne žymimas ó</i>) panašiai kaip <i>o</i> svetimos kilmės žodžiuose (<i>kai kirčiuotas, žodyne žymimas ò</i>)
P, p	kaip lietuviškasis kietasis <i>p</i>
Q, q	kaip lietuviškasis kietasis <i>k</i>
R, r	kaip lietuviškasis kietasis <i>r</i>
S, s	kaip lietuviškasis kietasis <i>s</i> kaip lietuviškasis kietasis <i>z</i> (tarp balsių ir prieš <i>b, g, l, m, n, r, v</i>)
T, t	kaip lietuviškasis kietasis <i>t</i>
U, u	kaip lietuviškasis <i>u</i> , tik ppr. ilgas
V, v	kaip lietuviškasis kietasis <i>v</i>
Z, z	kaip lietuviškasis kietasis <i>c</i> kaip lietuviškasis kietasis <i>dz</i> (<i>šiuo atveju žodyne žymimas su taškeliu apačioje: „z“</i>)

Raidės *j, k, w, x, y* paprastai laikomos neitališkėmis, nes pasitaiko tik skoliniuose. Išskyrus *x*, kuris visada tariamas [ks], kitų raidžių tarimas gali skirtis nelygu iš kurios kalbos kilęs tas ar kitas paimtas skolinys. Šiame žodyne tokių žodžių tarimas pateiktas laužtiniuose skliaustuose.

Kai kurie italų kalbos garsai žymimi raidžių junginiais. Jų iš viso trys:

Dvigarsis Tarimas

gn	panašiai į lietuviškąjį <i>nj</i>
gl(i)	panašiai į lietuviškąjį <i>lj</i> (kartais kaip lietuviškasis <i>gl</i> ; <i>šie atvejai žodyne yra pažymėti</i>)
sci, sce	kaip lietuviškasis kietasis <i>š</i>

2. Artikelis

Žymimasis artikelis

Formos

	Vns.	Dgs.		Pavyzdžiai
vyr.	<i>il</i>	<i>i</i>	Prieš priebalsį	<i>il libro</i> ⇒ <i>i libri</i>
	<i>l'</i>	<i>gli</i>	Prieš balsį	<i>l'amico</i> ⇒ <i>gli amici</i>
	<i>lo</i>	<i>gli</i>	Prieš <i>s</i> + priebalsį, <i>z</i> -, <i>gn</i> -, <i>ps</i> -, <i>x</i> -, <i>y</i> -, <i>pn</i> -, <i>j</i> -	<i>lo studente</i> ⇒ <i>gli studenti</i> <i>lo yogurt</i> ⇒ <i>gli yogurt</i>
mot.	<i>la</i>	<i>le</i>	Prieš priebalsį	<i>la casa</i> ⇒ <i>le case</i>
	<i>l'</i>	<i>le</i>	Prieš balsį	<i>l'amica</i> ⇒ <i>le amiche</i>

Vartojimas

Žymimasis artikelis eina prieš daiktavardį ir rodo, kad daiktavardžiu žymimas dalykas kontekste yra žinomas, pvz. dėl to, kad anksčiau minėtas, kad žymi apskritai žinomą sąvoką, arba kai daiktavardis turi išskiriamąjį pažyminį, arba vartojamas apibendrintai ir pan. Kadangi lietuvių kalboje artikelio nėra, jo vartojimas italų kalboje lietuviakalbiams nelengvai perprantamas.

Prisimintina, kad artikelis nevartojamas su miesto pavadinimais be pažyminio (*Napoli è nel sud*), su savybiniais įvardžiais (išskyrus *loro*) prieš giminės pavadinimus vienaskaitoje be pažyminio (*mio fratello*), su asmenvardžiais be pažyminio (*Fabrizio è italiano*), kreipiniuose (*Ragazzi!*, *Dottor Nerozzi!*). Taip pat artikelis paprastai praleidžiamas, kai vartojamas kitas determinantas, pvz.: *molto*, *poco*, *ogni*, *qualche*, *nessun*, *questo*, *quello* ir pan. (*molto lavoro*, *nessun problema*, *questa finestra*). Įvairūs prielinksniniai vietą ar laiką nusakantys pasakymai be pažyminio dažnai irgi esti be artikelio (*Vado in chiesa*, *Parto ad agosto*).

Nežymimasis artikelis

Formos

	Vns.	Dgs.		Pavyzdžiai
vyr.	<i>un</i>	<i>(dei)</i>	Prieš priebalsį	<i>un libro</i> ⇒ <i>dei libri</i>
	<i>un</i>	<i>(degli)</i>	Prieš balsį	<i>un amico</i> ⇒ <i>degli amici</i>
	<i>uno</i>	<i>(degli)</i>	Prieš <i>s</i> + priebalsį, <i>z</i> -, <i>gn</i> -, <i>ps</i> -, <i>x</i> -, <i>y</i> -, <i>pn</i> -, <i>j</i> -	<i>uno studente</i> ⇒ <i>degli studenti</i> <i>uno yogurt</i> ⇒ <i>degli yogurt</i>
mot.	<i>una</i>	<i>(delle)</i>	Prieš priebalsį	<i>una casa</i> ⇒ <i>delle case</i>
	<i>un'</i>	<i>(delle)</i>	Prieš balsį	<i>un'amica</i> ⇒ <i>delle amiche</i>

Vartojimas

Nežymimasis artikelis eina prieš daiktavardį ir rodo, kad daiktavardžiu žymimas dalykas kontekste nėra žinomas (*Ti ha cercato una ragazza*), arba nėra apibrėžtas, pvz., yra pirmą kartą minimas (*Ho una gonna e un pantalone, ma scelgo la gonna*). Jis taip pat visada gali atitikti lietuviškąjį skaitvardį *vienas* (*Io prendo una birra*). Nežymimasis artikelis neturi savitos daugiskaitos formos, todėl kartais vartojamos atitinkamos dalies artikelio formos (žr. toliau). Kadangi lietuvių kalboje artikelio nėra, jo vartojimas italų kalboje lietuviakalbiams nelengvai perprantamas. Nežymimasis artikelis paprastai praleidžiamas, kai vartojamas kitas determinantas, pvz.: *molto, poco, ogni, qualche, nessun, questo, quello* ir pan. (*molto lavoro, nessun problema, questa finestra*).

Dalies (partityvinis) artikelis

Formos

Dalies artikelis daromas iš prielinksnio **di** ir atitinkamų žymimojo artikelio formų (*di + il ⇒ del, di + la ⇒ della, di + l' ⇒ dell', di + i ⇒ dei* ir t. t.):

	Vns.	Dgs.		Pavyzdžiai
vyr.	<i>del</i>	<i>dei</i>	Prieš priebalsį	<i>del latte ; dei fiori</i>
	<i>dell'</i>	<i>degli</i>	Prieš balsį	<i>dell'aceto ; degli amici</i>
	<i>dello</i>	<i>degli</i>	Prieš s + priebalsį, z-, gn-, ps-, x-, y-, pn-, j-	<i>dello zucchero ; degli yogurt</i>
mot.	<i>della</i>	<i>delle</i>	Prieš priebalsį	<i>della carne ; delle pesche</i>
	<i>dell'</i>	<i>delle</i>	Prieš balsį	<i>dell'acqua ; delle amiche</i>

Vartojimas

Dalies artikelis eina prieš daiktavardį ir žymi visumos dalį arba neapibrėžtą kiekį. Iš esmės atitinka pasakymus *un po' di, qualche, alcuni, alcune* („truputį“, „keletas“, „keli, kelios“) ir pan., arba lietuviškąjį dalies kilmininką (*Ho bevuto del vino = išgėriau vyno; ho comprato delle banane = nupirkau kelis bananus*).

Dalies artikelis paprastai nevartojamas po neigiamos veiksmazodžio formos (*Non ci sono soldi*) ir po prielinksnių *a, di, senza* (*Vengo senza amici*).

3. Daiktavardis

Formos

Italų kalbos daiktavardžiai gali turėti vieną iš dviejų giminių, vyriškąją arba moteriškąją, ir paprastai gali būti kaitomi dviem skaičiais, vienaskaita ir daugiskaita. Italų ir lietuvių kalbų giminės ir skaičiai nebūtinai sutampa (pvz.: *il letto = lova, la finestra = langas, la porta = durys, la colla = klijai*). Linksnių nėra, todėl kiekvienas daiktavardis turi tik dvi formas, vienaskaitos ir daugiskaitos.

Vienaskaitos galūnė

Daugiskaitos galūnė

-a (<i>mot. gim.</i>)	-e	la scuola	⇒	le scuole
-a (<i>vyr. gim.</i>)	-i	il pirata	⇒	i pirati
-o	-i	il maestro	⇒	i maestri
-e	-i	lo studente	⇒	gli studenti
		la cornice	⇒	le cornici
-i	-i	la crisi	⇒	le crisi
-ie	-ie	la serie	⇒	le serie

galūninio kirčiavimo žodžiai yra nekaitomi

la città	⇒	le città
il re	⇒	i re

svetimžodžiai yra nekaitomi

il film	⇒	i film
la radio	⇒	le radio

Pastabos apie formas

Dauguma daiktavardžių su galūne *-a* yra moteriškosios giminės, bet yra ir svarbių išimčių, vyriškosios giminės dažnai yra profesijų pavadinimai (pvz.: *il collega, il turista*), tarptautiniai graikų kilmės daiktavardžiai (pvz.: *il problema, il teorema*) ir dar keli pavieniai žodžiai (pvz.: *il vaglia*). Paprastai daiktavardžiai su galūne *-o* yra vyriškosios giminės, išimčių labai mažai (pvz.: *la mano, la radio*). Daiktavardžiai su galūne *-e* gali būti tiek vyriškosios, tiek moteriškosios giminės. Daiktavardžiai su galūnėmis *-i* ir *-ie* paprastai yra moteriškosios giminės.

Daiktavardžių daugiskaita sudaroma keičiant galūnės balsį. Įsidėmėtini kai kurie atvejai:

- ▶ jei daiktavardis baigiasi **-io** ir **i** yra kirčiuotas, daugiskaita sudaroma pridėdant galūnę **-i**: *lo zio* ⇒ *gli zii*; kai **i** yra nekirčiuotas, jis susilieja su galūne: *l'armadio* ⇒ *gli armadi*, *l'ufficio* ⇒ *gli uffici*.
- ▶ jei daiktavardis baigiasi **-co**, **-go** ir kirtis krenta ant priešpaskutinio skiemens, daugiskaita paprastai išlaiko kamiengalio garsus [k], [g], tam įterpiama raidė **h**: *il banco* ⇒ *i banchi*; *il lago* ⇒ *i laghi*.
- ▶ jei daiktavardis baigiasi **-co**, **-go** ir kirtis krenta ant trečio nuo galo skiemens, daugiskaita paprastai neišlaiko kamiengalio garsų [k], [g], ir raidė **h** nerašoma: *il medico* ⇒ *i medici*; *il filologo* ⇒ *i filologi* (neretai pasitaiko išimčių).
- ▶ jei daiktavardis baigiasi **-ca**, **-ga**, daugiskaitoje kamiengalio garsai [k], [g] išlaikomi, tad įterpiama raidė **h**: *l'amica* ⇒ *le amiche*; *l'aringa* ⇒ *le aringhe*.
- ▶ jei daiktavardis baigiasi **-cia**, **-gia**, ir **-cia**, **-gia** eina po priebalsio, daugiskaitos galūnės dažniausiai yra **-ce** ir **-ge**: *l'arancia* ⇒ *le arance*; *la spiaggia* ⇒ *le spiagge*; kai **-cia** ir **-gia** eina po balsio, daugiskaitos galūnės dažniausiai yra **-cie** ir **-gie**: *la camicia* ⇒ *le camicie*; *la ciliegia* ⇒ *le ciliegie*.

- kai kurių daiktavardžių vienaskaita yra vienos giminės, o daugiskaita – jau kitos: *il braccio* ⇒ *le braccia*, *il centinaio* ⇒ *le centinaia*, *il ciglio* ⇒ *le ciglia*, *il dito* ⇒ *le dita*, *il labbro* ⇒ *le labbra*, *l'osso* ⇒ *le ossa*, *il miglio* ⇒ *le miglia*, *il paio* ⇒ *le paia*, *l'uovo* ⇒ *le uova*.
- kai kurių daiktavardžių daugiskaitos formos esti netaisyklingos: *l'uomo* ⇒ *gli uomini*, *il bue* ⇒ *i buoi*, *il dio* ⇒ *gli dei*, *il tempio* ⇒ *i templi*.

Žodyne nurodomi visi daiktavardžio darybos ar kaitybos nukrypimai.

Vartojimas

Kadangi italų kalboje linksnių nėra, sudarant sintaksinius ryšius, daiktavardžiai paprastai vartojami kartu su prielinksniais. Kilmininką paprastai atliepia prielinksnis *di* (*di Maria* = *Marijos*), naudininką – *a* (*a Maria* = *Marijai*), arba *per* (*per Maria* = *Marijai*), įnagininką – *con* (*con il treno* = *traukiniu*), vietininką – *in* (*in stazione* = *stotyje*), arba *a* (*al cinema* = *kine*). Veiksmu arba tiesioginiu papildiniu einantis daiktavardis yra be prielinksnių (*Maria invita Pietro* = *Marija kviečia Petrą*), ir sintaksinio ryšio pobūdis nustatoma pagal žodžio poziciją sakinyje (plg. *Pietro invita Maria* = *Petras kviečia Mariją*).

4. Būdvardis

Formos

Būdvardžių morfologija labai panaši į daiktavardžių, nes jie derinami su daiktavardžiais bei kitais daiktavardiškais žodžiais gimine ir skaičiumi. Paprastai skiriamos dvi pagrindinės būdvardžių grupės; pirmajai grupei priskiriami būdvardžiai, kurie skirtingas gimines ir skaičių rodo skirtingomis galūnėmis (vyriškosios giminės vienaskaitos bei daugiskaitos galūnės: *-o*, *-i*; moteriškosios giminės vienaskaitos bei daugiskaitos galūnės *-a*, *-e*); antrajai grupei priskiriami būdvardžiai, kurie kaitomi tikta skaičiumi (galūnė *-e* rodo abiejų giminių vienaskaitą, o *-i* – daugiskaitą). Kai kurie būdvardžiai nekaitomi nei gimine nei skaičiumi.

Vienaskaitos galūnė *Daugiskaitos galūnė*

-a	-e	la bella favola ⇒ le belle favole
-o	-i	un ragazzo alto ⇒ dei ragazzi alti
-e	-i	un lavoro eccellente ⇒ dei lavori eccellenti una madre sensibile ⇒ delle madri sensibili
-i	-i	il numero pari ⇒ i numeri pari

galūninio kirčiavimo žodžiai yra nekaitomi il maglione **blu** ⇒ i maglioni **blu**

svetimžodžiai yra nekaitomi un concerto **rock** ⇒ dei concerti **rock**

Pastabos apie formas

Vienas kitas būdvardis, žymintis spalvą, yra nekaitomas (*rosa, viola*).

Būdvardžių, kurie baigiasi **-co, -go, -ca, -ga, -cio, -gio, -cia, -gia**, daugiskaita sudaroma kaip ir daiktavardžių (pvz.: *simpatico* ⇒ *simpatici*; *lungo* ⇒ *lunghi*; *bianca* ⇒ *bianche*; *grigio* ⇒ *grigi*).

Būdvardis *bello* ir *quello* turi ypatingas, panašias į dalies artikelio formas: *un bel libro* (plg. *del libro*), *un bell'albero* (plg. *dell'albero*), *un bello sport* (plg. *dello sport*), *una bella donna* (plg. *della donna*), *due bei cani* (plg. *dei cani*), *due begli orologi* (plg. *degli orologi*), *due belle sedie* (plg. *delle sedie*); taip pat: *quel libro* (plg. *del libro*), *quell'albero* (plg. *dell'albero*), *quello sport* (plg. *dello sport*), *quella donna* (plg. *della donna*), *quei cani* (plg. *dei cani*), *quegli orologi* (plg. *degli orologi*), *quelle sedie* (plg. *delle sedie*).

Nukrypimai nuo bendrų darybos ar kaitybos taisyklių žodyne visur pažymėti.

Vartojimas: būdvardžių vieta sakinyje

Dauguma būdvardžių sakinyje eina **po** daiktavardžio: *la maglia rossa*; *i cittadini italiani*; *il pane caldo*; *l'amico simpatico*.

Būdvardžiai *lungo, breve, buono, cattivo, bello, brutto, grande, piccolo, nuovo, vecchio* paprastai eina **po** daiktavardžio, kai turi išskiriamąją reikšmę: *la borsa piccola* (reikia suprasti, „ne ta didelė“), bet *una piccola casa* (tiesiog „mažas namas“). Dauguma būdvardžių (išskyrus reiškiančius spalvas, formą ar tautybę) gali eiti ir **prieš** daiktavardį, kai tam tikra jais reiškiamą savybę yra ypatingai akcentuojama (*la pallida luna, un grave incidente, uno scomodo testimone*).

Vartojimas: būdvardžių laipsniavimas

Paprastai skiriami keturi būdvardžių laipsniai:

- **aukštesnysis**: sudaromas surieveiksmiu *più* prieš pagrindinę būdvardžių formą, pvz.: *la serata è più piacevole* = vakaras yra malonesnis; *ieri eravamo più stanchi* = vakar buvome labiau pavargę.
- **mažesnysis**: sudaromas surieveiksmiu *meno* prieš pagrindinę būdvardžių formą, pvz.: *questo treno è meno veloce* = šis traukinys ne toks greitas; *ieri eravamo meno stanchi* = vakar buvome mažiau pavargę.
- **santykinis aukščiausiasis**: sudaromas pridodant aukštesniąją būdvardžio formą prie daiktavardžio su žymimuoju artikeliu, pvz.: *questa è la torre più alta (di tutte)* = šitas yra aukščiausias bokštas (iš visų). Daiktavardis taip pat gali būti nukeltas į galą (*questa è la più alta torre*), ar atskirtas nuo veiksmazodžio (*questa torre è la più alta*).
- **absoliutusias aukščiausiasis**: sudaromas iš pagrindinės formos su specialia priesaga *-issimo*, pvz., *una giornata freddissima* = nepaprastai šalta diena. Retkarčiais priesaga *-issimo* atitinka lietuvišką priesagą *-iausias*, pvz.: *alla mattina il caffè è un grandissimo piacere* = rytinė kava, tai didžiausias malonumas.

Kai kurie būdvardžiai turi dvejopas, taisyklingas ir netaisyklingas, formas:

<i>Nelyginamasis l.</i>	<i>Aukštesnysis l.</i>	<i>Santykinis aukšč. l.</i>	<i>Absoliutusias aukšč. l.</i>
buono	migliore	il migliore	ottimo
	più buono	il più buono	buonissimo
cattivo	peggiore	il peggioro	pessimo
	più cattivo	il più cattivo	cattivissimo
grande	maggiore	il maggiore	massimo
	più grande	il più grande	grandissimo
piccolo	minore	il minore	minimo
	più piccolo	il più piccolo	piccolissimo
alto	superiore	–	supremo
	più alto	il più alto	altissimo
basso	inferiore	–	infimo
	più basso	il più basso	bassissimo

Vartojimas: lyginimas

Ką nors lyginant vartojama *più ... di* (arba *che*), *meno ... di* (arba *che*), *(tanto) ... quanto* arba *(così) ... come*.

Aldo è più alto di me.	Aldas yra aukštesnis už mane.
Aldo è meno alto di me.	Aldas ne toks aukštas kaip aš.
Aldo è (tanto) alto quanto me.	Aldas yra aukštas kaip aš.

Dažniausiai teigiama, kad *di* vartojamas prieš daiktavardžius, įvardžius ir skaitvardžius, o *che* kitais atvejais (pvz., prieš būdvardžius, veiksmažodžius,rieveiksmius, prielinksnius), bet galimi ir nukrypimai nuo šios taisyklės:

Elena è più affascinante di Maria.	Elena yra žavesnė už Mariją.
Elena è più affascinante che bella.	Elena ne tiek graži, kiek žavi.
Parlare è più facile che scrivere.	Lengviau kalbėti nei rašyti.
Bevo più vino che birra.	Geriau daugiau vyno nei alaus.
Dormo più di giorno che di notte.	Miegu daugiau dieną nei naktį.
Oggi è più freddo di / che ieri.	Šiandien šalčiau nei vakar.

5. Įvardis

Asmeniniai įvardžiai

Formos

Lyginant su lietuvių kalba, galima teigti, kad italų kalbos asmeninių įvardžių esti trys linksniai: vardininkas, naudininkas ir galininkas. Be to, naudininkas ir galininkas turi po dvi formas – vieną kirčiuotą, kitą nekirčiuotą (nelygu ar įvardžiui tenka loginis kirtis; žr. toliau).

KIRČIUOTOS

NEKIRČIUOTOS

Vardininkas		Naudininkas		Galininkas		Naudininkas		Galininkas	
aš	io	a me	me			mi	mi		
tu	tu	a te	te			ti	ti		
jis	lui	a lui	lui			gli	lo		
ji	lei	a lei	lei			le	la		
mes	noi	a noi	noi			ci	ci		
jūs	voi	a voi	voi			vi	vi		
jie	loro	(a) loro	loro			gli (šnek.)	li		
jos	loro	(a) loro	loro			gli (šnek.)	le		
sangraž. forma (III asm.)		a sé	sé (stesso/-a/-i/-e)			si	si		

Rašytinei ir oficialiajai kalbai būdingos ir šios trečiojo asmens formos: **egli** (*jis*, ppr. vardininkas), **esso** (*tai, jis* apie daiktus), **ella** ir **essa** (*ji*, ppr. vardininkas), **essi** (*jie*, ppr. vardininkas); **esse**, (*jos* ppr. vardininkas).

Kaip mandagi kreipimosi forma į vieną asmenį italų kalboje vartojamas trečiojo asmens moteriškosios vienaskaitos giminės įvardis *lei* (kartais rašoma didžiąja raide: *Lei*). Kaip mandagi kreipimosi forma į du ir daugiau asmenis kartais vartojamas trečiojo asmens daugiskaitos įvardis *loro*.

Beasmenė forma reiškia dalelytę *si* + III asm. vns., plg.: *lui fuma* (*jis rūko*) ir *si fuma* (*rūkoma*).

Vartojimas

Kaip ir lietuvių kalboje prieš veiksmažodžius vardininko forma paprastai praleidžiama, nebent norima pabrėžti sakinio veiksnį, plg. *Studio fisica* (*studijuojų fiziką*) ir *Io studio fisica, e tu?* (*aš studijuojų fiziką, o tu?*).

Kirčiuotos ir nekirčiuotos formos skiriasi tuo, kad kirčiuotosios yra nesavarankiškos ir priklauso nuo veiksmažodžio. Kalbos sraute jos gali būti proklitikais (su asmenuojamomis veiksmažodžio formomis, išskyrus liepiamosios nuosakos) arba enklitikais (su neasmenuojamomis veiksmažodžio formomis ir liepiamąja nuosaka) ir su veiksmažodžiu sudaro vieną akcentinį junginį, plg. *ti amo* [sk. *tiàmo*] ir *amo te* [sk. *àmo tè*].

Kirčiuotosios formos vartojamos priešpriešai išreikšti (*amo te* todėl reiškia „myliu būtent tave, o ne kitą“) arba pabrėžiant asmenį. Su prielinksniais vartojami tik kirčiuotosios įvardžių formos (plg. *chiedo a lui*; nebūtų įmanoma *chiedo gli*).

Nekirčiuotos formos sakinyje eina prieš pat veiksmažodį (*lo vedo, ti chiamo*). Jei tarinio dėmeniu eina bendratis, nekirčiuota forma gali su bendratimi susijungti (*mi posso alzare = posso alzarmi*); nekirčiuotos formos visada prijungiamos prie liepiamosios nuosakos formų (*alziamoci!, telefonami!, guardatelo!*).

Nekirčiuotosios papildinio įvardžių formos gali eiti kartu. Pirmas paprastai eina netiesioginio papildinio įvardis (atsakantis į klausimą *kam?*), antras tiesioginio papildinio įvardis (atsakantis į klausimą *ką?*). Pirmojo įvardžio formos truputį pakinta: prieš *lo, la, li, le, ne* formos *mi, ti, ci, si, vi* tampa *me, te, ce, se, ve* (*porto*

a te il libro \Rightarrow *ti + lo porto = te lo porto*); *gli / le* tampa *glie* ir abu įvardžiai susijungia į vieną žodį (*porto a lei il libro* \Rightarrow *le + lo porto = glielo porto*); kai beasmenė dalelytė *si* vartojama kartu su sangražiniu įvardžiu *si*, kombinacija virsta *ci si*, plg.: *lui si alza (jis keliiasi)* ir *ci si alza (keliamasi, žmonės keliiasi)*.

Po *lo, la, li, le* dalyvį privaloma derinti su tiesioginiu papildiniu, pvz.: *ho visto gli amici* \Rightarrow *li ho visti, ho accompagnato la zia* \Rightarrow *la ho* (arba: *l'ho*) *accompagnata*.

Tik šnekamojoje kalboje toleruojamas įvardžio *gli* vartojimas daugiskaitai. Geriau vartoti kirčiuotas formas *loro* arba *a loro* (plg. *ho dato (a) loro un regalino*).

Sangražiniai *si* ir *se/sé* vartojami tik trečiam asmeniui. Jie nevisai atitinka *sau, save*; plg.: *Lina žiūri į save = Lina si guarda* (arba *guarda sé*), bet *aš žiūriu į save = io mi guardo* (arba *guardo me*); *Lina nusipirko knygą = Lina si è comprata un libro*, bet *tu nusipirkai knygą = tu ti sei comprato un libro*.

Savybiniai įvardžiai

Formos

Skirtingai nuo lietuvių kalbos italų kalboje savybiniai įvardžiai derinami gimine ir skaičiumi su daiktavardžiais reiškiančiais turėjimo objektą (nekaitomas yra tik *loro*). Turėtojo giminės ir skaičiaus šios formos neatspindi (pvz.: *suo, sua, suoi, sue = jos, jo*).

	<i>Vns. vyr.</i>	<i>Vns. mot.</i>	<i>Dgs. vyr.</i>	<i>Dgs. mot.</i>
mano	mio	mia	miei	mie
tavo	tuo	tua	tuoi	tue
jo, jos, Jūsų	suo	sua	suoi	sue
mūsų	nostro	nostra	nostri	nostre
jūsų	vostro	vostra	vostri	vostre
jų	loro	loro	loro	loro

Trečiojo asmens savybinių būdvardžių formos yra vartojamos taip pat kaip maldagumo formos. Jos kartais rašomos didžiąja raide, pvz.: *Professore, ho ricevuto la Sua lettera* („Profesoriau, gavau Jūsų laišką“).

Vartojimas

Kitaip negu kitose kalbose (pvz.: prancūzų, anglų), prieš įvardį paprastai vartojamas ir artikelis, nebent būtų kitas determinantas (ppr. parodomieji įvardžiai, būdvardžiai kaip *molto, poco, ogni* ir pan.), pvz.: *quel mio professore, molte tue parole, ogni suo gesto*.

Artikelis taip pat nevartojamas su artimą giminystę reiškiančiais žodžių vienas-kaita (išskyrus *loro*), jeigu jų formą ne mažybinė ar malonybinė, pvz.: *mio padre, suo nonno* (bet: *il tuo nipotino, il loro zio*); kartais, daugiausia sustabarėjusiuose pasakymuose, savybinis įvardis nukeliamas po daiktavardžio, taip pat atsisakoma artikelio, pvz.: *a casa nostra, di tasca mia, amico mio!, fatti tuoi*.

Parodomieji įvardžiai

Formos

Tradiciškai skiriami trys parodomieji įvardžiai: *questo*, *codesto* ir *quello*:

Vns. vyr.	Vns. mot.	Dgs. vyr.	Dgs. mot.
questo	questa	questi	queste
codesto	codesta	codesti	codeste
quello	quella	quelli	quelle

Vartojimas

Questo nurodo prie kalbančiojo asmens esantį daiktą (atitinka ppr. lietuvių *šis*); *codesto* nurodo prie pašnekovo esantį daiktą, bet jis jau baigia trauktis iš vartosenos; *quello* nurodo ir nuo kalbančiojo, ir nuo pašnekovo nutolusį daiktą (atitinka ppr. lietuvių *anas*, *tas*).

Kai *quello* vartojamas būdvardiškai (t.y. prieš daiktavardį), jo formos panašios į dalies artikelio formas (žr. 4.).

Santykiniai įvardžiai

Formos ir vartojimas

Pagrindinė santykinio įvardžio forma *che*, pažyminti veiksnį (*kas?*) arba tiesioginį papildinį (*ką?*), giminės ir skaičiaus kategorijų neturi. Todėl pagal kontekstą gali reikšti: *kuris*, *kuri*, *kurie*, *kurios*, *kurį*, *kurią*, *kurias*, *kuriuos*. Kitiems santykinio įvardžio linksniams reikšti vartojama išvestinė forma *cui* su atitinkamu prielinksniu, pvz., *la ragazza con cui esco*. Rašytinėje kalboje pasitaiko ir analitinės formos, atspindinčios pažymimojo žodžio giminę ir skaičių: *il quale* (*kuris*, *kurį*), *la quale* (*kuri*, *kurią*), *i quali* (*kurie*, *kuriuos*), *le quali* (*kurios*, *kurias*). Šias formas galima vartoti ir su prielinksniais, pvz., *al quale*, *per le quali*, *con la quale* ir t. t.

Kai *cui* atlieka nuosavybės kilminko funkciją, jis paprastai įterpiamas tarp artikelio ir daiktavardžio: *gli animali la cui vita* (= *di cui la vita*, *la vita dei quali*) *è in pericolo*. Kai *cui* atlieka naudininko funkciją, prielinksnis *a* gali būti praleistas: *la ragazza (a) cui ho promesso il mio cuore*.

Klausiamieji įvardžiai

Formos ir vartojimas

Klausiamasis įvardis *chi* vartojamas klausiant apie asmenis (*kas?*, *ką?*), o *che cosa* (kartais tik vienas *che* arba tik *cosa*) – ne apie asmenis. Į lietuvių kalbą verčiami *kas?*, *ką?*. Šalutiniai jų linksniai sudaromi pridedant atitinkamą prielinksnį:

<i>chi?</i> , <i>che cosa?</i>	<i>kas?</i>	<i>di chi?</i> , <i>di che cosa?</i>	<i>kieno?</i>
<i>a chi?</i> , <i>a che cosa?</i>	<i>kam?</i>	<i>chi?</i> , <i>che cosa?</i>	<i>ką?</i>
<i>per chi?</i> , <i>per che cosa?</i>	<i>kam?</i>	<i>con chi?</i> , <i>con che cosa?</i>	<i>su kuo?</i>

Tai pat galimi *da chi?*, *da che cosa?*, *su chi?*, *su che cosa?* ir t. t.

Klausiamasis įvardis *quale* vartojamas reiškime *kuris, kuri?* arba *koks, kokia?*. Paprastai jį pakeičia *che*, jei kartu vartojamas daiktavardis, plg.: *In quale anno?* ir *In che anno?* („Kuriais metais?“). *Quale?* turi ir daugiskaitos formą *quali?*, o *che* yra nekaitomas. Abu gali būti vartojami ir su prielinksniais, pvz.: *da quale città vieni?* ir *da che città vieni?*

Klausiamasis įvardis *quanto* reiškia *kiek?*, pvz.: *Quanto hai guadagnato?* („Kiek uždirbai?“). Kai vartojamas kartu su daiktavardžiu *quanto* (kaip ir *quale*) laikytinas būdvardžiu, tad su daiktavardžiu yra derinamas gimine ir skaičiumi, plg. *quanti anni?* („kiek metų?“), *quante persone?* („kiek žmonių?“), *quanta panna?* („kiek grietinėlės?“).

Nežymimieji įvardžiai

Formos ir vartojimas

Šie įvardžiai klasifikuojami įvairiai. Juos galima skirstyti į tokias grupes:

- ▶ įvardžiai vartojami be daiktavardžio:
niente „niekas“ (ne apie asmenis); *qualcosa* „kai kas“, „kažkas“ (ne apie asmenis); *tutto* „viskas“; *nessuno* „niekas“, „nei vienas“, (apie asmenis); *qualcuno* „kai kas“, „kažkas“ (apie asmenis); *ognuno* „kiekvienas“ (apie asmenis) ir kiti;
- ▶ įvardžiai vartojami su daiktavardžiais (t.y. būdvardiškai):
nessun, nessun', nessuno -a „nei vienas“, „joks“; *qualche* „keletas“, „vienas kitas“; *ogni* „kiekvienas“ ir kiti;
- ▶ įvardžiai vartojami su daiktavardžiais ar be jų:
alcuni -e „keli -ios“, *certi -e* „kai kurie -ios“, „tam tikri -os“, „keletas“; *molto, -a, -i, -e* „daug“; *poco, -a, -chi, -e* „mažai“; *ciascuno* „kiekvienas“ (apie asmenis) ir kiti.

Kai *nessuno* ir *niente* eina prieš veiksmažodį, jie atstoja veiksmažodžio neiginį, kai eina po veiksmažodžio, prieš veiksmažodį turi būti vartojamas neiginys *non*, plg. *nessuno è venuto* ir *non è venuto nessuno*; *niente mi spaventa* ir *non mi spaventa niente*.

Pasitaiko būdvardiškas *niente* vartojimas reiškime *joks*, pvz.: *niente dolci!* („jokių saldymynų!“).

6. Skaitvardis

Formos

	Kiekinis	Kelintinis
0	zero	–
1	uno	primo
2	due	secondo

	<i>Kiekinis</i>	<i>Kelintinis</i>
3	tre	terzo
4	quattro	quarto
5	cinque	quinto
6	sei	sesto
7	sette	settimo
8	otto	ottavo
9	nove	nono
10	dieci	decimo
11	undici	undicesimo
12	dodici	dodicesimo
13	treddici	treddicesimo
14	quattordici	quattordicesimo
15	quindici	quindicesimo
16	sedici	sedicesimo
17	diciassette	diciassettesimo
18	diciotto	diciottesimo
19	diciannove	diciannovesimo
20	venti	ventesimo
21	ventuno	ventunesimo
22	ventidue	ventiduesimo
30	trenta	trentesimo
40	quaranta	quarantesimo
50	cinquanta	cinquantesimo
60	sessanta	sessantesimo
70	settanta	settantesimo
80	ottanta	ottantesimo
90	novanta	novantesimo
100	cento	centesimo
101	centouno	centounesimo
110	centodieci	centodicesimo
120	centoventi	centoventesimo
200	duecento	duecentesimo
300	trecento	trecentesimo
400	quattrocento	quattrocentesimo
500	cinquecento	cinquecentesimo
600	seicento	seicentesimo
700	settecento	settecentesimo
800	ottocento	ottocentesimo
900	novecento	novacentesimo
1000	mille	millesimo
1001	milleuno	milleunesimo
2000	duemila	duemillesimo
3000	tremila	tremillesimo
10.000	diecimila	diecimillesimo
1.000.000	un milione	milionesimo
1.000.000.000	un miliardo	miliardesimo

7. Prieveiksmis

Formos

Prieveiksmiai skirstomi į pirminius ir išvestinius. Pirminiai prieveiksmiai turi savitą formą, neišvestą iš kitų kalbos dalių (pvz.: *tardi, sempre, bene, peggio*). Išvestiniai prieveiksmiai sudaromi iš būdvardžių moteriškosios giminės formos su priesaga *-mente*:

<i>būdvardis</i>	<i>mot. gim. forma</i>	<i>prieveiksmis</i>
<i>sereno</i>	<i>serena</i>	<i>serenamente</i>

Kai būdvardis baigiasi *-le* arba *-re*, sudarant prieveiksmį dažniausiai *-e* praleidžiama, pvz. *facile* ⇒ *facilmente*, *regolare* ⇒ *regolarmente*.

Vartojimas: prieveiksmių laipsniavimas

Prieveiksmiai, kaip ir būdvardžiai, turi keturis laipsnius:

► **aukštesnysis**: sudaromas su prieveiksmiu *più* prieš pagrindinę formą, pvz.: *lentamente* ⇒ *più lentamente*.

► **mažesnysis**: sudaromas su prieveiksmiu *meno* prieš pagrindinę formą, pvz.: *lentamente* ⇒ *meno lentamente*.

► **santykinis aukščiausiasis**: sudaromas su *il più* prieš pagrindinę formą, po kurios dažniausiai pridedamas ir būdvardis *possibile*, pvz.: *lentamente* ⇒ *il più lentamente (possibile)*.

► **absoliutusias aukščiausiasis**: sudaromas iš būdvardžio absoliučiojo aukščiausiojo laipsnio moteriškosios formos ir priesagos *-mente*, pvz., *lentissima* ⇒ *lentissimamente*.

8. Veiksmazodis

Formos

Aprašant veiksmazodžio sistemą paprastai skiriamos šios kategorijos: nuosaka, asmuo, laikas ir rūšis. Pagal bendraties galūnę skiriamos trys asmenuotės; *-are* (pvz.: *amare, andare*), *-ere* (pvz.: *credere, dovere*), *-ire* (pvz.: *partire, finire*). Žodyne bendratis laikoma pagrindine forma.

Italų kalboje asmenuojamas formas turi keturios nuosakos pagal tris vienaskaitos ir tris daugiskaitos asmenis: *indicativo* (tiesioginė nuosaka), *condizionale* (tariamoji nuosaka), *congiuntivo* nuosaka ir *imperativo* (liepiamoji nuosaka); trys nuosakos asmens kategorijos neturi: tai *infinito* (bendratis), *gerundio* ir *participio* (dalyvis), kuris kaitomas gimine ir skaičiumi.

Veiksmazodžio laikai yra: *presente* (esamasis laikas), *passato prossimo* (perfektas, t.y. būtasis kartinis laikas), *imperfetto* laikas (būtasis dažninis laikas; bet kartais gali atitikti ir lietuviškąjį būtajį kartinį laikas), *passato remoto* (tolimasis būtasis

kartinis laikas, arba neaktualumo perfektas), *trapassato prossimo* (pliuskvamperfektas, t. y. ankstesnysis būtasis laikas), *trapassato remoto* (ankstesnysis tolimasis būtasis laikas), *futuro* (būsimasis laikas), *futuro anteriore* (ankstesnysis būsimasis laikas). Visus šiuos laikus turi tik *indicativo* nuosaka, kitos nuosakos turi nuo keturių iki vieno laiko. Į italų kalbos laikų sistemą yra įtrauktos ir sudėtinės formos, kurios sudaromos su tam tikromis *essere* arba *avere* asmenuojamosiomis formomis ir dalyviu. Jei veiksmazodis yra tranzityvinis, kaip pagalbinis veiksmazodis visada vartojamas *avere*, jei yra sangražinis – visada *essere*. Kitais atvejais *essere* arba *avere* pasirinkimas gali kelti sunkumų, todėl žodyne nurodoma su katruo pagalbiniu veiksmazodžiu sudaromi sudėtiniai laikai: [A] jeigu vartojamas *avere*, [E] jeigu vartojamas *essere*.

Skiriamos trys veiksmazodžio rūšys: veikiamoji (pagrindinė), sangražinė ir neveikiamoji. Sudarant sangražines formas prie veiksmazodžio pridedamos sangražos dalelytės (*mi, ti, si, ci, vi, si*), o neveikiamosios rūšies formos sudaromas panašiai kaip ir lietuvių kalboje, tai yra su veiksmazodžio *būti* (*essere*) atitinkamomis formomis bei veiksmazodžio būtojo laiko dalyvį:

<i>veikiamoji rūšis</i>	<i>sangražinė rūšis</i>	<i>neveikiamoji rūšis</i>
lavo (<i>prausiu</i>)	mi lavo (<i>prausiuosi</i>)	sono lavato -a (<i>esu prausiamas -a</i>)
ho lavato (<i>prausiau</i>)	mi sono lavato (<i>nusiprausiau</i>)	sono stato lavato -a (<i>buvau nupraustas -a</i>)

Kitame priede pateikiamas pagalbinių, taisyklingų ir netaisyklingų veiksmazodžių formų sąvadas su pastabomis ir komentarais.

Vartojimas: *indicativo* nuosaka

Italų kalbos *indicativo* atitinka lietuvių kalbos tiesioginę nuosaką. Ja konstatuojama, kad veiksmas vyksta, vyks arba (į)vyko. Šioje nuosakojėlaikų daugiausia – iš viso aštuoni:

- *presente* (esamasis laikas): rodo kalbamuoju momentu vykstantį veiksmą; taip pat vartojamas apibendrintai, kalbant apie nuolat vykstantį veiksmą, ar išreiškiant visuotinai galiojančius teiginius. *Presente* taip pat gali būti vartojamas gyviau pasakojant apie praeitį (*presente storico*), arba – ypač šnekamojoje kalboje – kalbant apie ateities planus ir ketinimus:

Gli studenti **ascoltano** la lezione.
In inverno da noi non **nevic**a.
L'elefante **ha** buona memoria.
Dante **nasce** nel 1265.
Domani **vado** al cinema.

Studentai klausosi paskaitos.
Pas mus žiemą nesninga.
Dramblis gera atmintis.
Dantė gimė 1265 metais.
Rytoj einu į kiną.

● *passato prossimo* (būtas is kartinis laikas): rodo praeityje įvykusį veiks mą, arba tam tikrą apibrėžtą laiką vykstančią buvusią situaciją ar būseną; nors anksčiau – lyginant su *passato remoto* (žr. toliau) – reiškė ne tiek seniai įvykusį veiks mą, dabar šis laikas vartojamas nepriklausomai nuo laiko notolio:

Ieri **sono caduto** dalla scala.

Vakar nukritau nuo kopėčių.

Sono stato male tutta la settimana.

Sirgau visą savaitę.

Dante **è nato** nel 1265.

Dantė gimė 1265 metais.

● *imperfetto* (pažodžiui: „nebaigtasis laikas“): žymi tam tikru praeities momentu nesibaigusį veiks mą (pabrėžiama eiga, o ne baigtis); sudaro panašią priešpriešą su *passato prossimo*, kokia yra lietuvių kalboje tarp nepriešdėlinių ir priešdėlinių veiksmažodžių; dėl jo „nebaigtumo“ pobūdžio reikšmės *imperfetto* vartojamas taip pat apibūdinant būsenas, situacijas (kaip įvykių priešprieša), arba įvardijant kartotinį praeities veiks mą (šiuo atveju atitinka lietuviškąjį būtajį dažninį); gyviau pasakojant praeities įvykius, ypač stiliaus sumetimais, *imperfetto* gali būti vartojamas net vietoje *passato prossimo*:

Quando sono tornato, **facevi** i compiti.

Kai grįžau, darei namų darbus.

(plg.: ... hai fatto i compiti. = ... padarei namų darbus.)

Gli uccellini **cinguettavano**.

Paukšteliai čiulbėjo.

(plg.: Gli uccellini hanno cinguettato. = Paukšteliai sučiulbėjo.)

Ieri **stavo** male.

Vakar jaučiausi blogai.

(plg.: Ieri sono stato male. = Vakar pasijutau blogai.)

Da piccolo non **mangiavo** mele.

Mažas nevalgydavau obuolių.

Dante **nasceva** nel 1265.

Dantė gimė 1265 metais.

● *passato remoto* (tolimasis būtas is laikas): rodo praeityje įvykusį veiks mą, kuris neturi jokio ryšio su dabartimi; nors seniau pagal veiksmo nutolinimą laiko tekmėje sudarė priešpriešą su *passato prossimo* (žr. anksčiau), dabar beveik visame Italijos plote traukiasi iš šnekamosios kalbos, ir vartojamas beveik tik rašytinėje (ypač literatūrinėje) kalboje:

A Parigi l'ultima volta **andai** 20 anni fa.

Važiavau į Paryžių paskutinį kartą prieš 20 metų.

Dante **nacque** nel 1265.

Dantė gimė 1265 metais.

● *trapassato prossimo* (ankstesnysis būtas is laikas): dažniausiai reiškia praeityje prieš kitą veiks mą (ar būseną) įvykusį veiks mą (ar buvusią būseną), todėl jis visada santykinauja su kitais būtais is laikais:

L'ho cercato, ma **era** già **uscito**.

Ieškojau jo, bet jis jau buvo išėjęs.

Eri stanco, perché **avevi lavorato** molto.

Buvai pavargęs, nes daug dirbai / buvai dirbęs.

● *trapassato remoto* (ankstesnysis tolimasis būtasis laikas): retai vartojamas, ir tik šalutiniuose sakiniuose, reiškiant praeityje prieš kitą veiksmą (ar būseną), išreikštą *passato remoto*, įvykusį veiksmą (ar buvusią būseną); pavyzdys:

Quando **ebbe finito**, andò a dormire. Kai pabaigė, nuėjo miegoti.

● *futuro* (būsimasis laikas) rodo ateityje numatomą veiksmą ir paprastai suteikia kalbai oficialumo atspalvį; juo dažnai išreiškiamas spėjimas, be ateities veiksmo reikšmės:

Prenderò il treno delle sei. Važiuosiu šeštos valandos traukiniu.
Non **sarà** mica tuo fratello? Ar tik nebus tavo brolis?
A quest'ora **starà** dormendo. Greičiausiai šiuo metu miega.

● *futuro anteriore* (ankstesnysis būsimasis laikas) reiškia veiksmą vyksiantį anksčiau nei kitas būsimas veiksmas, todėl jis visada santykiauja su *futuro*; dažniausiai vartojamas spėliojant apie tai, kas galbūt įvyko, be ateities veiksmo reikšmės:

Uscirai, quando avrai lavato i piatti. Išeisi, kai išplausi / būsi išplovęs indus.
Si sarà attardato con i compagni. Ko gero užtruko su klasės draugais.

Vartojimas: *condizionale* nuosaka

Italų kalbos *condizionale* iš dalies atitinka lietuvių kalbos tariamąją nuosaką ir turi du laikus: *presente* (esamąjį, vientisinį) ir *passato* (būtąjį, sudėtinį).

Su *condizionale* atliekamos šios pagrindinės kalbos funkcijos:

► reiškiamas veiksmo galimybė, paprastai siejama su tam tikra sąlyga, pvz.: *Con te farei il giro del mondo* („su tavimi keliaučiau aplink pasaulį“); *mangerei volentieri un panino* („mielai suvalgyčiau sumuštinį“); *avresti fatto meglio a restare* („geriau būtų pasilikęs“);

► mandagiau nei tiesiogine nuosaka formuluojamas prašymas ar teiginys, pvz.: *Vorrei un biglietto* („norėčiau bilieto“), plg. *voglio un biglietto*; *avresti due minuti?* („gal turėtum porą minučių?“); plg. *hai due minuti?*;

– reiškiamas kalbėtojo abejonė šaltiniu ar atsiribojimas nuo teiginio, pvz.: *Lei non saprebbe niente* („ji, esą, nieko nežinanti“); *il presidente sarebbe malato* („prezidentas neva sergąs“);

► tik *condizionale passato* reiškiamas, dažniausiai netiesioginėje kalboje, praeities laiko kontekste vėlesnis, „būsimas“ veiksmas, pvz.: *Ha detto* (praeities laikas) *che sarebbe venuto* (būsimasis veiksmas) („pasakė, kad ateis“).

Vartojimas: *imperativo* nuosaka

Italų kalbos *imperativo* atitinka lietuvių kalbos liepiamąją nuosaką. Jo paprastai vartojamas esamasis laikas, ir jis turi tik tris asmenis (*tu, noi, voi*), pvz.: *mangia!*, *mangiamo!*, *mangiate!*. Kaip *imperativo* mandagumo forma vartojamas *congiunti-*

vo esamasis laikas, pvz. *mangi!* (žr. toliau). Įsidėmėtina, kad antrojo vienaskaitos asmens neigiamoji liepiamoji forma sudaroma su neiginiu *non* ir vieksmažodžio bendratimi, pvz.: *non mangiare!*. Jei su *imperativo* vartojamos nekirčiuotos įvardžių formos ar prieveiksminės dalelytės *ci* ir *ne*, pastarosios visada priduriamos prie liepiamosios nuosakos formų (*mangiala!*, *andiamoci!*, *ascoltatemi!*).

Vartojimas: *congiuntivo* nuosaka

Italų kalbos *congiuntivo* neturi tikslaus atitikmens lietuvių kalboje. Pagrindiniuose sakiniuose jo esamuju laiku dažniausiai reiškiamos liepiamosios nuosakos mandagumo formos, pvz.: *venga!*, *mangi!*. Jis turi keturis laikus: *presente*, *imperfetto* (vientisiniai), *passato* ir *trapassato* (sudėtiniai), kurie įeina į sudėtinių sakinų laikų sekos sistemą. Ši nuosaka vartojama daugiausia šalutiniuose sakiniuose kaip tiesioginės nuosakos (*indicativo*) priešprieša, jei pagrindinio sakinio veiksmazodis reiškia ne objektyvią tiesą, o subjektyvią nuostatą ar jasumą – abejonę, netikrumą, baimę, norą, nuomonę, viltį, lūkestį, poreikį ir pan., taip pat ji būtina po tam tikrų prijungiamojo tipo jungtukų (į lietuvių kalbą kartais verčiama tariamąja nuosaka). Pavyzdžiai:

Penso che **sia** una buona idea.

Non se se tu **abbia fatto** bene.

Temevo che **ti fossi dimenticato**.

Spero che la mamma **torni** presto.

Ero contento che **venissi** anche tu.

Vorrei che mi **ascoltassi**.

Manau, kad tai gera mintis.

Nežinau, ar gerai padarei.

Bijojau, kad pamiršai.

Tikiuosi, kad mama greit sugrįš.

Džiaugiausi, kad ir tu ateini.

Norėčiau, kad tu manęs klausytum.

Congiuntivo dažnai vartojamas po pagrindinio sakinio beasmensio veiksmazodžio:

Bisogna che ci **pensi** tu.

È strano che **ritardi**.

Reikia, kad tu tuo pasirūpintum.

Keista, kad vėluoja.

Įsidėmėtina, kad *congiuntivo* vartojimą nulemia ir kai kurie jungtukai:

Sebbene **piova**, esco.

Ti diedi la medicina, affinché tu **guarissi**.

Se **potessi** verrei.

Prima che **torni** papà, pulisci la cucina.

Ti racconto tutto, purché tu **taccia**.

Nors ir lyja, išeinu.

Daviau tau vaistus, kad pasveiktum.

Jei galėčiau, ateičiau.

Iki tėčiui sugrįžtant, išvalyk virtuvę.

Viską tau papasakosiu, jei tik tylėsi.

Congiuntivo pasitaiko ir kitais atvejais. Štai keletas pavyzdžių:

Aspetta che **passi** l'inverno.

Sei l'unico di cui **mi fidi**.

Chiunque **voglia** può partecipare.

Cerco una segretaria che **parli** tedesco.

Palauk, kol praeis žiema.

Tu vienintelis, kuriuo pasitikėčiau.

Kas tik nori, gali dalyvauti.

Ieškau sekretorės, kuri kalbėtų vokiškai.

Vartojimas: *infinito* nuosaka

Tai veiksmažodžio bendratis. Italų kalboje ji turi esamojo ir būtojo laiko formas, plg. *venire* / *essere venuto* – *ateiti* / *būti atėjusiam*; *vedere* / *avere visto* – *matyti* / *būti mačiusiam*.

Junginys *non* + *infinito* vartojamas kaip neigiamoji liepiamosios nuosakos forma, pvz.: *non entrare* („neįeik“; „įeiti draudžiama“) (taip pat žr. *imperativo*).

Junginys *stare per* + *infinito* reiškia tuoj įvyksiantį veiksmą, ketinimą atlikti veiksmą arba veiksmą, kuris vos neįvyko, pvz.: *Il tempo sta per cambiare* („oras greit pasikeis“); *stavo per cadere* („vos nenukritau“); *stiamo per uscire* („ruošiamės išeiti“).

Pridėjus vyriškosios giminės žymimąjį artikelį (*il, l', lo*), bendratį galima sudaiktavardinti, pvz.: *il mangiare* („valgymas, valgiai“); *il vivere insieme* („gyvenimas kartu“).

Kai nevartojamas kaip daiktavardis, *infinito* būdingas šalutiniams sakiniams. *Presente* rodo tuo pačiu metu ar vėliau vykstantį veiksmą, *passato* – anksčiau įvykusį veiksmą. Pavyzdžiai:

Sono qui per **frequentare** il corso.

Ha promesso di **venire**.

Dice di non **avere sentito** nulla.

Aš čia tam, kad lankyčiau kursą.

Pažadėjo ateiti.

Sako, kad nieko negirdėjo.

Vartojimas: *participio* nuosaka

Italų *participio* turi du laikus: *presente* (esamasis laikas, vientisinis) ir *passato* (būtais laikas, sudėtinis). Jis dažnai yra perėmęs būdvardžio (pvz.: *squadra vincente, un vetro rotto*) arba daiktavardžio (*il dirigente, i promossi*) vaidmenį. Būtais laikas įeina į visas sudėtinių laikų formas (pvz.: *è partito, ha pagato*), bei vartojamas sudarant neveikiamosios rūšies formas (pvz.: *è stato rubato, saremmo amati*).

Šalutiniuose sakiniuose *participio* gali atlikti lietuviško dalyvio ar padalyvio funkcijas, pvz.: *lavati i piatti, sono uscito* („išplovęs indus, išėjau“), *cominciata la primavera, mi sono messo a studiare* („prasidėjus pavasariui, ėmiausi mokytis“).

Vartojimas: *gerundio* nuosaka

Italų *gerundio* yra nekaitoma forma ir turi du laikus: *presente* (esamąjį laiką, vientisinį) ir *passato* (būtąjį laiką, sudėtinį). Šalutiniuose sakiniuose *presente* atitinka dažnai lietuviškąjį pusdalyvį, ar padalyvį, pvz.: *cucino, ascoltando la radio* („gaminu valgyti, klausydamasi radijo“); *viaggiando di rado ci si annoia* („keliaujant retai nuobodžiaujama“). Šalutiniuose sakiniuose *passato* atitinka dažnai lietuviškąjį dalyvį, ar padalyvį, pvz.: *avendo perduto ogni speranza, si impiccò* („puolęs į visišką neviltį, pasikorė“); *essendo caduta molta neve, rinunciai a uscire* („gausiai pasnigus, nutariau neišeiti“).

Įsidėmėtina, kad *gerundio* vartojamas po asmenuojamų veiksmažodžio *stare* formų pabrėžiant veiksmo tęstinumą, pvz.: *Sto mangiando* („valgau“, „esu bevalgantis“), *stava piovendo* („lijo“).

9. Kitos kalbos dalys

Kitos kalbos dalys – prielinksnis, jungtukas, ištiktukas ir jaustukas – yra nekaitomos ir sudėtinga morfologija nepasižymi. Atitinkamuose žodyno straipsniuose pateikiama paaiškinimų bei pavyzdžių, išsamiai iliustruojančių jų reikšmę ir vartoseną.

ITALŲ KALBOS VEIKSMAŽODŽIAI

VERBI ITALIANI

Šiame priede pateikiamos šešios ištisos italų kalbos veiksmažodžių paradigmos: pagalbinių veiksmažodžių (*essere* ir *avere*), ir *amare*, *credere*, *partire* bei *finire* kaip taisyklingų asmenuočių pavyzdžiai. Netaisyklingieji veiksmažodžiai aptariami paskutiniame skyrelyje.

Pagalbiniai veiksmažodžiai

ESSERE

indicativo presente

io sono
tu sei
egli è
noi siamo
voi siete
essi sono

indicativo imperfetto

io ero
tu eri
egli era
noi eravamo
voi eravate
essi erano

indicativo passato remoto

io fui
tu fosti
egli fu
noi fummo
voi foste
essi furono

indicativo futuro

io sarò
tu sarai
egli sarà
noi saremo
voi sarete
essi saranno

indicativo passato prossimo

io sono stato
tu sei stato
egli è stato
noi siamo stati
voi siete stati
essi sono stati

indicativo trapassato prossimo

io ero stato
tu eri stato
egli era stato
noi eravamo stati
voi eravate stati
essi erano stati

indicativo trapassato remoto

io fui stato
tu fosti stato
egli fu stato
noi fummo stati
voi foste stati
essi furono stati

indicativo futuro anteriore

io sarò stato
tu sarai stato
egli sarà stato
noi saremo stati
voi sarete stati
essi saranno stati

congiuntivo presente

che io sia
che tu sia
che egli sia
che noi siamo
che voi siate
che essi siano

congiuntivo imperfetto

che io fossi
che tu fossi
che egli fosse
che noi fossimo
che voi foste
che essi fossero

condizionale presente

io sarei
tu saresti
egli sarebbe
noi saremmo
voi sareste
essi sarebbero

imperativo presente

-
sii tu
-
siamo noi
siate voi
-

congiuntivo passato

che io sia stato
che tu sia stato
che egli sia stato
che noi siamo stati
che voi siate stati
che essi siano stati

congiuntivo trapassato

che io fossi stato
che tu fossi stato
che egli fosse stato
che noi fossimo stati
che voi foste stati
che essi fossero stati

condizionale passato

io sarei stato
tu saresti stato
egli sarebbe stato
noi saremmo stati
voi sareste stati
essi sarebbero stati

infinito presente
essere

participio presente
essente

gerundio presente
essendo

infinito passato
essere stato

participio passato
stato

gerundio passato
essendo stato

AVERE

**indicativo
presente**
io ho
tu hai
egli ha
noi abbiamo
voi avete
essi hanno

**indicativo
imperfetto**
io avevo
tu avevi
egli aveva
noi avevamo
voi avevate
essi avevano

**indicativo
passato remoto**
io ebbi
tu avesti
egli ebbe
noi avemmo
voi aveste
essi ebbero

**indicativo
futuro**
io avrò
tu avrai
egli avrà
noi avremo
voi avrete
essi avranno

**indicativo
passato prossimo**
io ho avuto
tu hai avuto
egli ha avuto
noi abbiamo avuto
voi avete avuto
essi hanno avuto

**indicativo
trapassato prossimo**
io avevo avuto
tu avevi avuto
egli aveva avuto
noi avevamo avuto
voi avevate avuto
essi avevano avuto

**indicativo
trapassato remoto**
io ebbi avuto
tu avesti avuto
egli ebbe avuto
noi avemmo avuto
voi aveste avuto
essi ebbero avuto

**indicativo
futuro anteriore**
io avrò avuto
tu avrai avuto
egli avrà avuto
noi avremo avuto
voi avrete avuto
essi avranno avuto

**congiuntivo
presente**
che io abbia
che tu abbia
che egli abbia
che noi abbiamo
che voi abbiate
che essi abbiano

**congiuntivo
imperfetto**
che io avessi
che tu avessi
che egli avesse
che noi avessimo
che voi aveste
che essi avessero

**condizionale
presente**
io avrei
tu avresti
egli avrebbe
noi avremmo
voi avreste
essi avrebbero

**imperativo
presente**
-
abbi tu
-
abbiamo noi
abbiate voi
-

**congiuntivo
passato**
che io abbia avuto
che tu abbia avuto
che egli abbia avuto
che noi abbiamo avuto
che voi abbiate avuto
che essi abbiano avuto

**congiuntivo
trapassato**
che io avessi avuto
che tu avessi avuto
che egli avesse avuto
che noi avessimo avuto
che voi aveste avuto
che essi avessero avuto

**condizionale
passato**
io avrei avuto
tu avresti avuto
egli avrebbe avuto
noi avremmo avuto
voi avreste avuto
essi avrebbero avuto

infinito presente
avere

participio presente
avente

gerundio presente
avendo

infinito passato
avere avuto

participio passato
avuto

gerundio passato
avendo avuto

Taisyklingieji veiksmažodžiai

AMARE

indicativo presente

io amo
tu ami
egli ama
noi amiamo
voi amate
essi amano

indicativo imperfetto

io amavo
tu amavi
egli amava
noi amavamo
voi amavate
essi amavano

indicativo passato remoto

io amai
tu amasti
egli amò
noi amammo
voi amaste
essi amarono

indicativo futuro

io amerò
tu amerai
egli amerà
noi ameremo
voi amerete
essi ameranno

indicativo passato prossimo

io ho amato
tu hai amato
egli ha amato
noi abbiamo amato
voi avete amato
essi hanno amato

indicativo trapassato prossimo

io avevo amato
tu avevi amato
egli aveva amato
noi avevamo amato
voi avevate amato
essi avevano amato

indicativo trapassato remoto

io ebbi amato
tu avesti amato
egli ebbe amato
noi avemmo amato
voi aveste amato
essi ebbero amato

indicativo futuro anteriore

io avrò amato
tu avrai amato
egli avrà amato
noi avremo amato
voi avrete amato
essi avranno amato

congiuntivo presente

che io ami
che tu ami
che egli ami
che noi amiamo
che voi amiate
che essi amino

congiuntivo imperfetto

che io amassi
che tu amassi
che egli amasse
che noi amassimo
che voi amaste
che essi amassero

condizionale presente

io amerei
tu ameresti
egli amerebbe
noi ameremmo
voi amereste
essi amerebbero

imperativo presente

-
ama tu
-
amiamo noi
amate voi
-

congiuntivo passato

che io abbia amato
che tu abbia amato
che egli abbia amato
che noi abbiamo amato
che voi abbiate amato
che essi abbiano amato

congiuntivo trapassato

che io avessi amato
che tu avessi amato
che egli avesse amato
che noi avessimo amato
che voi aveste amato
che essi avessero amato

condizionale passato

io avrei amato
tu avresti amato
egli avrebbe amato
noi avremmo amato
voi avreste amato
essi avrebbero amato

infinito presente

amare

participio presente

amante

gerundio presente

amando

infinito passato

avere amato

participio passato

amato

gerundio passato

avendo amato

CREDERE

indicativo presente io credo	indicativo imperfetto io credevo	indicativo passato remoto io credei / io credetti	indicativo futuro io crederò
tu credi	tu credevi	tu credesti	tu crederai
egli crede	egli credeva	egli credè / egli credette	egli crederà
noi crediamo	noi credevamo	noi credemmo	noi crederemo
voi credete	voi credevate	voi credeste	voi crederete
essi credono	essi credevano	essi crederono / essi credettero	essi crederanno
indicativo passato prossimo io ho creduto	indicativo trapassato prossimo io avevo creduto	indicativo trapassato remoto io ebbi creduto	indicativo futuro anteriore io avrò creduto
tu hai creduto	tu avevi creduto	tu avesti creduto	tu avrai creduto
egli ha creduto	egli aveva creduto	egli ebbe creduto	egli avrà creduto
noi abbiamo creduto	noi avevamo creduto	noi avemmo creduto	noi avremo creduto
voi avete creduto	voi avevate creduto	voi aveste creduto	voi avrete creduto
essi hanno creduto	essi avevano creduto	essi ebbero creduto	essi avranno creduto
congiuntivo presente che io creda	congiuntivo imperfetto che io credessi	condizionale presente io crederei	imperativo presente -
che tu creda	che tu credessi	tu crederesti	credi tu
che egli creda	che egli credesse	egli crederebbe	-
che noi crediamo	che noi credessimo	noi crederemmo	crediamo noi
che voi crediate	che voi credeste	voi credereste	credete voi
che essi credano	che essi credessero	essi crederebbero	-
congiuntivo passato che io abbia creduto	congiuntivo trapassato che io avessi creduto	condizionale passato io avrei creduto	
che tu abbia creduto	che tu avessi creduto	tu avresti creduto	
che egli abbia creduto	che egli avesse creduto	egli avrebbe creduto	
che noi abbiamo creduto	che noi avessimo creduto	noi avremmo creduto	
che voi abbiate creduto	che voi aveste creduto	voi avreste creduto	
che essi abbiano creduto	che essi avessero creduto	essi avrebbero creduto	
infinito presente credere	participio presente credente	gerundio presente credendo	
infinito passato avere creduto	participio passato creduto	gerundio passato avendo creduto	

PARTIRE

indicativo presente

io parto
tu parti
egli parte
noi partiamo
voi partite
essi partono

indicativo imperfetto

io partivo
tu partivi
egli partiva
noi partivamo
voi partivate
essi partivano

indicativo passato remoto

io partii
tu partisti
egli partì
noi partimmo
voi partiste
essi partirono

indicativo futuro

io partirò
tu partirai
egli partirà
noi partiremo
voi partirete
essi partiranno

indicativo passato prossimo

io sono partito
tu sei partito
egli è partito
noi siamo partiti
voi siete partiti
essi sono partiti

indicativo trapassato prossimo

io ero partito
tu eri partito
egli era partito
noi eravamo partiti
voi eravate partiti
essi erano partiti

indicativo trapassato remoto

io fui partito
tu fosti partito
egli fu partito
noi fummo partiti
voi foste partiti
essi furono partiti

indicativo futuro anteriore

io sarò partito
tu sarai partito
egli sarà partito
noi saremo partiti
voi sarete partiti
essi saranno partiti

congiuntivo presente

che io parta
che tu parta
che egli parta
che noi partiamo
che voi partiate
che essi partano

congiuntivo imperfetto

che io partissi
che tu partissi
che egli partisse
che noi partissimo
che voi partiste
che essi partissero

condizionale presente

io partirei
tu partiresti
egli partirebbe
noi partiremmo
voi partireste
essi partirebbero

imperativo presente

-
parti tu
-
partiamo noi
partite voi
-

congiuntivo passato

che io sia partito
che tu sia partito
che egli sia partito
che noi siamo partiti
che voi siate partiti
che essi siano partiti

congiuntivo trapassato

che io fossi partito
che tu fossi partito
che egli fosse partito
che noi fossimo partiti
che voi foste partiti
che essi fossero partiti

condizionale passato

io sarei partito
tu saresti partito
egli sarebbe partito
noi saremmo partiti
voi sareste partiti
essi sarebbero partiti

infinito presente

partire

participio presente

partente

gerundio presente

partendo

infinito passato

essere partito

participio passato

partito

gerundio passato

essendo partito

FINIRE

indicativo presente

io finisco
tu finisci
egli finisce
noi finiamo
voi finite
essi finiscono

indicativo imperfetto

io finivo
tu finivi
egli finiva
noi finivamo
voi finivate
essi finivano

indicativo passato remoto

io finii
tu finisti
egli finì
noi finimmo
voi finiste
essi finirono

indicativo futuro

io finirò
tu finirai
egli finirà
noi finiremo
voi finirete
essi finiranno

indicativo passato prossimo

io ho finito
tu hai finito
egli ha finito
noi abbiamo finito
voi avete finito
essi hanno finito

indicativo trapassato prossimo

io avevo finito
tu avevi finito
egli aveva finito
noi avevamo finito
voi avevate finito
essi avevano finito

indicativo trapassato remoto

io ebbi finito
tu avesti finito
egli ebbe finito
noi avemmo finito
voi aveste finito
essi ebbero finito

indicativo futuro anteriore

io avrò finito
tu avrai finito
egli avrà finito
noi avremo finito
voi avrete finito
essi avranno finito

congiuntivo presente

che io finisca
che tu finisca
che egli finisca
che noi finiamo
che voi finiate
che essi finiscano

congiuntivo imperfetto

che io finissi
che tu finissi
che egli finisse
che noi finissimo
che voi finiste
che essi finissero

condizionale presente

io finirei
tu finiresti
egli finirebbe
noi finiremmo
voi finireste
essi finirebbero

imperativo presente

-
finisci tu
-
finiamo noi
finite voi
-

congiuntivo passato

che io abbia finito
che tu abbia finito
che egli abbia finito
che noi abbiamo finito
che voi abbiate finito
che essi abbiano finito

congiuntivo trapassato

che io avessi finito
che tu avessi finito
che egli avesse finito
che noi avessimo finito
che voi aveste finito
che essi avessero finito

condizionale passato

io avrei finito
tu avresti finito
egli avrebbe finito
noi avremmo finito
voi avreste finito
essi avrebbero finito

infinito presente

finire

participio presente

finente

gerundio presente

finendo

infinito passato

avere finito

participio passato

finito

gerundio passato

avendo finito

Netaisyklingieji veiksmažodžiai

Pateikiama pagrindiniai italų kalbos netaisyklingieji veiksmažodžiai ir keletas bendrų pastabų. Į sąrašą nėra įtraukti išvestiniai veiksmažodžiai (pavyzdžiui, *aggiungere* netaisyklingos formos, asmenuojamos kaip *giungere*) ir *condizionale* nuosaka, nes jos kamienas atitinka būsimąjo laiko kamieną; *passato remoto* laiko pateikiamos abi formos, stiprioji ir silpnoji (žr. *pastabą e.*). Skliausteliuose pateikiamos norminės retesnės formos, kurių nepatariame vartoti užsieniečiui, ir veiksmažodžio šaknis, kai ji skiriasi nuo bendraties (iš kurios išvedamos visos taisyklingosios formos). Vartojamos tokios santrumpos: P = *presente indicativo* (tiesioginės nuosakos esamasis laikas), F = *futuro* (tiesioginės nuosakos būsimasis laikas), I = *imperfetto indicativo* (tiesioginės nuosakos *imperfetto* laikas), PR = *passato remoto* (tiesioginės nuosakos tolimasis būtasis laikas), PC = *presente congiuntivo* (*congiuntivo* nuosakos esamasis laikas), IC = *imperfetto congiuntivo* (*congiuntivo* nuosakos *imperfetto* laikas), IMP = *imperativo* (liepiamoji nuosaka), PP = *participio passato* (būtojo laiko dalyvis), G = *gerundio* (*gerundio* nuosaka).

accadere	F accadrà; PR accadde
accendere	PR accesi, accendesti; PP acceso
accludere	PR acclusi, accludesti; PP accluso
accogliere	P accolgo, accogli; PR accolsi, accogliesti; PP accolto
accorgersi	PR mi accorsi, ti accorgesti; PP accorto
addirsi (šaknis <i>dic-</i>)	PR si addisse; PP addetto
addurre (šaknis <i>adduc-</i>)	F addurrò; PR addussi, adducesti; PP addotto
affiggere	PR affissi, affiggesti; PP affisso
affliggere	PR afflissi, affliggesti; PP afflitto
alludere	PR allusi, alledesti; PP alluso
andare	P vado, vai, va, andiamo, andate, vanno; F andrò; PC vada, vada, vada, andiamo, andiate, vādano; IMP va' <i>arba</i> vai <i>arba</i> va, andate
annettere	PR annessi <i>arba</i> annettei, annettesti; PP annesso
apparire	P appaio (apparisco), PR apparvi (apparì, apparsi), apparisti; PP apparso
appendere	PR appesi, appendesti; PP appeso
aprire	PR aprii (apersi), apristi; PP aperto
ardere	PR arsi, ardesti; PP arso
aspèrgere	PR aspersi, aspergesti; PP asperso
assistere	PP assistito
assolvere	PR assolsi (assolvetti), assolvesti; PP assolto
assumere	PR assunsi, assumesti; PP assunto
avere	P ho, hai, ha, abbiamo, avete, hanno; F avrò; PR ebbi, avesti; PC abbia, abbia, abbia, abbiamo, abbiate, abbiano; IMP abbi, abbiate
bere (šaknis <i>bev-</i>)	F berrò; PR bevvi, bevesti
cadere	F cadrò; PR caddi, cadesti
chiedere	PR chiesi, chiedesti; PP chiesto

chiudere	PR chiusi, chiudesti; PP chiuso
cingere	PR cinsi, cingesti; PP cinto
cogliere	P còlgo, cogli; PR colsi; PP colto
collidere	PR collisi, collidesti; PP colliso
comparire	P compàio (comparisco), PR comparvi (comparii), comparisti; PP comparso
comprimere	PR compressi, comprimesti; PP compresso
concedere	PR concessi (concedei, concedetti), concedesti; PP concesso (conceduto)
concludere	PR conclusi, concludesti; PP concluso
condurre (šaknis <i>conduc-</i>)	F condurrò; PR condussi, conducesti; PP condotto
connettere	PR connessi <i>arba</i> connettei, connettesti; PP connesso
conoscere	PR conobbi, conoscesti
contundere	PR contusi, contundesti; PP contuso
convergere	PR conversi, convergesti; PP converso
coprire	PR coprii (copersi), copristi; PP coperto
correre	PR corsi, corresti; PP corso
creocere	PR crebbi, crescesti
cucire	P cùcio
cuocere	P cuòcio, cociamo, cocete; PR cossi, cocesti; PC cuòcia, cociamo, cociate; PP cotto
dare	P do, dai, dà, diamo, date, danno; F darò; PR diedi <i>arba</i> detti, desti, diede <i>arba</i> dette, demmo, deste, dièdero <i>arba</i> dèttero; PC dia, dia, dia, diamo, diate, diano; IC dessi, dessi, desse, dessimo, deste, dessero; IMP dai <i>arba</i> dà <i>arba</i> da', date
decidere	PR decisi, decidesti; PP deciso
dedurre (šaknis <i>deduc-</i>)	F dedurrò; PR dedussi, deducesti; PP dedotto
deludere	PR delusi, deludesti; PP deluso
deprimere	PR depressi, deprimesti; PP depresso
difendere	PR difesi, difendesti; PP difeso
dipendere	PR dipesi, dipendesti; PP dipeso
dipingere	PR dipinsi, dipingesti; PP dipinto
dire (šaknis <i>dic-</i>)	PR dissi, dicesti; IMP di <i>arba</i> di'; PP detto
dirigere	PR diressi, dirigesti; PP diretto
discutere	PR discussi, discutesti; PP discusso
disfare (šaknis <i>disfac-</i>)	P disfaccio (disfò, disfo), disfaì (disfi), disfà (disfa), disfacciamo (disfiamo), disfate, dis fanno (disfano); F disfarò <i>ir pan.</i> (disferò <i>ir pan.</i>); I disfacevo <i>ir pan.</i> (disfavo <i>ir pan.</i>); PR disfecì, disfacceti; PC disfaccia, disfacciamo (disfiamo), disfacciate (disfiate), disfàcciano (disfino); PP disfatto; G disfacendo (disfando)
dissuadere	PR dissuasi, dissuadesti; PP dissuasò
distinguere	PR distinsi, distinguesti; PP distinto
distruggere	PR distrussi, distruggesti; PP distrutto
divellere	PR divelsi (divulsi), divellesti; PP divolto (divulso); PC divelga
dividere	PR divisi, dividesti; PP diviso
dolere	P dolgo, duoli, duole, doliamo, dolete, dòlgono; F dorrò; PR dolsi, dolesti; PC dolga, dolga, dolga, doliamo (dogliamo), dogliate, dòlgano; IMP duoli, dolete; PP doluto

dovere	P devo (debbo), devi, deve, dobbiamo, dovete, dèvono; F dovrò
eccèllere	PR eccelsi, eccellesti; PP eccelso
elidere	PR elisi, elidesti; PP eliso
emèrgere	PR emersi, emergesti; PP emerso
èrgere	PR ersi, ergesti; PP erto
erigere	PR eressi, erigesti; PP eretto
escludere	PR esclusi, escludesti; PP escluso
esigere	PP esatto
esistere	PP esistito
espèllere	PR espulsi, espellesti; PP espulso
esplòdere	PR esplosi, esplodesti; PP esploso
esprimere	PR espressi, esprimesti; PP espresso
èssere	P sóno, sei, è, siamo, siete, sono; F sarò; I ero, eri, era, eravamo, eravate, erano; PR fui, fosti, fu, fummo, foste, furono; PC sia, sia, sia, siamo, siate, siano; IC fossi, fossi, fosse, fòssimo, foste, fòssero; IMP sii, siate; PP stato
estinguere	PR estinsi, estinguesti; PP estinto
evàdere	PR evasi, evadesti; PP evaso
evòlere	PR evolvi <i>arba</i> evolveti (evolsi); PP evoluto
fare (šaknis <i>fac</i> -)	P fàccio (fo), fai, fa, facciamo, fate, fanno; PR feci, facesti; IMP fa' <i>arba</i> fai <i>arba</i> fa, fate; PP fatto.
finger	PR finsi, fingesti; PP finto
flèttere	PR flessi <i>arba</i> flettei, flettesti; PP flessio
fòndere	PR fusi, fondesti; PP fuso
friggere	PR frissi, frigesti; PP fritto
fùngere	PR funsi, fungesti; PP funto
giacere	P giaccio, giaci; PR giacqui, giacesti
giungere	PR giunsi, giungesti; PP giunto
godere	F godrò
illùdere	PR illusi, illudesti; PP illuso
immèrgere	PR immersi, immergesti; PP immerso
imprimere	PR impressi, imprimesti; PP impresso
incidere	PR incisi, incidesti; PP inciso
inclùdere	PR inclusi, includesti; PP incluso
incùtere	PR incussi, incutesti; PP incusso
indùlgere	PR indulsi, indulgesti; PP indulto
indurre (šaknis <i>induc</i> -)	F indurrò; PR indussi, inducesti; PP indotto
infiggere	PR infissi, infiggesti; PP infitto
infliggere	PR inflissi, infliggesti; PP inflitto
infrangere	PR infransi, infrangesti; PP infranto
insistere	PP insistito
intridere	PR intrisi, intridesti; PP intriso
introdurre (šaknis <i>introduc</i> -)	PR introdussi, introducesti; PP introdotto
invàdere	PR invasi, invadesti; PP invaso
lèdere	PR lesi, ledesti; PP leso
lèggere	PR lessi, leggesti; PP letto
mèttere	PR misi, mettesti; PP messo

mòrdere	PR morsi, mordesti; PP morso
morire	P muoio, muori; F morirò <i>arba</i> morrò; PC muoia, muoia, muoia, moriamo, moriate, muòiano; PP morto
mùngere	PR munsì, mungesti; PP munto
muòvere	PR mossi, movesti; PP mosso
nàscere	PR nacqui, nascesti; PP nato
nascondere	PR nascosi, nascondesti; PP nascosto
negligere	PR neglessi, negligesti; PP negletto
nuòcere	P nocchio (nuoccio), nuoci; F nocerò; PR nocqui; PC nocchia (nuoccia); PP nociuto
occòrrere [<i>tik 3-iasis asm.</i>]	PR occorse; PP occorso
offendere	PR offesi, offendesti; PP offeso
offrire	PR offrii <i>arba</i> offersi, offristi; PP offerto
opprimere	PR oppressi, opprimesti; PP oppresso
parere	P paio, pari, pare, paiamo, parete, pàiono; F parrò; PR parvi, paresti; PC paia, paia, paia, paiamo, paiate, pàiano; PP parso
percuòtere	PR percossi, percotesti; PP percosso
pèrdere	PR persi <i>arba</i> perdetti (persi), perdesti; PP perso <i>arba</i> perduto
persistere	PP persistito
persuadere	PR persuasi, persuadesti; PP persuaso
piacere	P piaccio, piaci; PR piàcqui, piacesti
piàngere	PR piansi, piangesti; PP pianto
piòvere [<i>tik 3-iasis asm.</i>]	PR piovve
pòrgere	PR porsì, porgesti; PP porto
porre (šaknis <i>pon-</i>)	P pongo, poni; PR posi, ponesti; PP posto
potere	P posso, puoi, può, possiamo, potete, pòssonò; F potrò
prediligere	PR predilessi, prediligesti; PP prediletto
prelùdere	PR prelusì, preludesti; PP preluso
prèndere	PR presi, prendesti; PP preso
presùmere	PR presunsì, presumesti; PP presunto
produrre (šaknis <i>produc-</i>)	F produrrò; PR produssi, producesti; PP prodotto
protèggere	PR protessi, proteggesti; PP protetto
pùngere	PR punsi, pungesti; PP punto
ràdere	PR rasi, radesti; PP raso
recidere	PR recisi, recidesti; PP reciso
redigere	PR redassi, redigesti; PP redatto
redimere	PR redensi, redimesti; PP redento
règgere	PR ressi, reggesti; PP retto
rèndere	PR resi, rendesti; PP reso
reprimere	PR repressi, reprimesti; PP represso
resistere	PP resistito
ridere	PR risi, ridesti; PP riso
ridurre (šaknis <i>riduc-</i>)	F ridurrò; PR ridussi, riducesti; PP ridotto
riflèttere (<i>atspindėti</i>)	PR riflessi, riflettesti; PP riflesso (<i>reikšme „mąstyti“ veiksmazodis taisyklingas</i>)
rifùlgere	PR rifulsi, rifulgesti; PP rifulso
rimanere	P rimango, rimani; F rimarrò; PR rimasi, rimanesti; PP rimasto

risolvere	PR risolsi <i>arba</i> risolvetti (risolvei), risolvesti; PP risolto
rispondere	PR risposi, rispondesti; PP risposto
ròdere	PR rosi, rodesti; PP roso
ròmpere	PR ruppi, rompesti; PP rotto
salire	P salgo, sali; PC salga, salga, salga, saliamo, saliate, sàlgano
sapere	P so, sai, sa, sappiamo, sapete, sanno; F saprò; PR seppi, sapesti; PC sappia, sappia, sappia, sappiamo, sappiate, sàppiano; IMP sappi, sappiate; PP saputo
scalfire	PP scalfito <i>arba</i> scalfitto
scègliere	P scelgo, scegli; PR scelsi, scegliesti; PP scelto
scèndere	PR scesi, scendesti; PP sceso
scindere	PR scissi, scindesti; PP scisso
sciògliere	P sciolgo, sciogli; PR sciolsi, sciogliesti; PP sciolto
sconfiggere	PR sconfissi, sconfiggesti; PP sconfitto
scoprire	PR scoprii <i>arba</i> scopersi; PP scoperto
scòrgere	PR scorsi, scorgesti; PP scorto
scrivere	PR scrissi, scrivesti; PP scritto
scuotere	PR scossi, scotesti; PP scosso
secèrnere	PP secreto
sedere	P siedo (seggo), siedi, siede, sediamo, sedete, sièdono (sèggono); PC sie-da (segga)
sedurre (šaknis <i>seduc-</i>)	F sedurrò; PR sedussi, seducesti; PP sedotto
seppellire	PP seppellito <i>arba</i> sepolto
soddisfare (šaknis <i>soddisfac-</i>)	P soddisfaccio (soddisfo, soddisfò), soddisfai <i>arba</i> soddisfi, soddisfà <i>arba</i> soddisfa, soddisfacciamo (soddisfiamo), soddisfate, soddisfanno <i>arba</i> soddisfano; F soddisfarò <i>ir pan.</i> <i>arba</i> soddisferò <i>ir pan.</i> ; I soddisfacevo <i>ir pan.</i> ; PR soddisfeci, soddisfacesti; PC soddisfaccia <i>arba</i> soddisfi, soddisfacciamo, soddisfacciate, soddisfàcciano <i>arba</i> soddisfino; PP soddisfatto; G soddisfacendo (soddisfando)
soffrire	PR soffrii (sofferesi), soffristi; PP sofferto
solere	P sòglio, suoli, suole, sogliamo, solete, sògliono; PC sòglia; PP sòlito
sommèrgere	PR sommersi, sommergesti; PP sommerso
sopprimere	PR soppressi, sopprimesti; PP soppresso
sòrgere	PR sorsi, sorgesti; PP sorto
sospèndere	PR sospesi, suspendesti; PP sospeso
spàndere	PR spansi <i>arba</i> spandei, spandesti; PP spanto
spàrgere	PR sparsi, spargesti; PP sparso
spégnere	P spéngo, spegni; PR spensi, spegnesti; PP spento
spéndere	PR spesi, spendesti; PP speso
spingere	PR spinsi, spingesti; PP spinto
stare	P sto, stai, sta, stiamo, state, stanno; F starò; PR stetti, stesti, stette, stemmo, steste, stètterò; PC stia, stia, stia, stiamo, stiate, stiano; IC stes-si; IMP sta <i>arba</i> stai <i>arba</i> sta'.
stringere	PR strinsi, stringesti; PP stretto
strùggersi	PR mi strussi, ti struggesti; PP strutto
succèdere [tik 3-iasis asm.]	PR successe; PP successo
sussistere	PP sussistito

tacere	P tàccio, taci; PR tàcqui, tacesti
téndere	PR tesi, tendesti; PP teso
tenere	P téngo, tieni; F terrò; PR tenni, tenesti; PC tenga
tèrgere	PR tersi, tergesti; PP terso
tingere	PR tinsi, tingesti; PP tinto
tògliere	P tòlgo, tògli; PR tolsi, togliesti; PC tolga
tòrcere	PR torsi, torcesti; PP torto
tradurre (šaknis)	<i>traduc-</i> F tradurrò; PR tradussi, traducesti; PP tradotto
trafiggere	PR trafissi, trafiggesti; PP trafitto
transigere	PP transatto
trarre	P traggo, trai, trae, traiamo, traete, tràggonò; F trarrò; PR trassi, traesti; PC tragga, tragga, tragga, traiamo, traiate, tràggano; IC traessi; IMP trai, traete; PP tratto; G traendo
uccidere	PR uccisi, uccidesti; PP ucciso
udire	P òdo, odi, ode, udiamo, udite, òdono; F udirò <i>arba</i> udrò; PC oda, oda, oda, udiamo, udiate, òdano
ùngere	PR unsi, ungesti; PP unto
uscire	P esco, esci, esce, usciamo, uscite, èscono; PC esca, esca, esca, usciamo, usciate, èscano
valere	P valgo, vali; F varrò; PR valsi, volesti; PC valga; PP valso
vedere	P vedo (veggo), vèdono (vèggono); F vedrò; PR vidi, vedesti; PC veda (vegga); PP visto (veduto)
venire	P vengo, vieni; F verrò; PR venni, venisti; PC venga; PP venuto
vilipèndere	PR vilipesi, vilipendesti; PP vilipeso
vìncere	PR vinsi, vincesti; PP vinto
vìvere	F vivrò; PR vissi, vivesti; PP vissuto
volere	P vòglio, vuoi, vuole, vogliamo, volete, vògliono; F vorrò; PR volli, volesti; PC vòglia
vòlgere	P volgo; PR volsi, volgesti; PC volga; PP volto

Pastabos apie asmenuotes

- a. I asmenuotės veiksmazodžių su baigmeniu *-care* ir *-gare* gerklinis priebalsis išlieka toks pat tariant, keičiant rašybą, tai yra pridedant *h* prieš *i* ir *e*, pvz., *toccare* (*liesti*): *tocco, tocchi*. II ir III asmenuotės veiksmazodžiuose šių priebalsių tarimas priklauso nuo toliau einančio balsio; pvz., *leggere* (*skaityti*): *leggo* [-gg-], *leggi* [-dž-], *leggiamo* [-dž-], *leggono* [-gg-]. Kai kurie veiksmazodžiai išlaiko gomurinį garsą visoje asmenuotėje, kartais jis net dvigubėja, pvz., *cuocere* (*virti*): *cuocio, cuociono; cucire* (*siūti*): *cucio, cuciono; piacere* (*patikti*): *piaccio, piacciono*.
- b. I asmenuotės veiksmazodžiai pasibaigiantys *-iare*, praranda *-i-* prieš galūnės *-i*, pvz., *mangiare* (*valgyti*): *mangio, mangi* (iš *mangi-i*), *mangiamo* (iš *mangi-iamo*). Tačiau kai *-i-* būna kirčiuotas, išlieka ir prieš galūnės *-i*, pvz., *sciare* (*slidinėti*): *scio, scii*, bet *sciàmo*.
- c. Dauguma III asmenuotės veiksmazodžių įterpia intarpą *-isc-* esamojo laiko tiesioginės, *coniuntivo* bei liepiamosios nuosakos formose, išskyrus du pirmuosius daugiskaitos asmenis. Intarpas *-isc-* neįsiterpia tokiuose veiksmazodžiuose: *aprire, bollire, coprire, cucire, divertire, dormire, fuggire, morire, offrire, partire, pentirsi, riempire, seguire, sentire, servire, soffrire, venire, vestire* ir jų vediniuose.
- d. Pagrindiniai tiesioginės nuosakos esamojo laiko šaknies (ir iš jos sudaromų laikų, tai yra *coniuntivo* ir liepiamosios nuosakos) kaitos atvejai būna tokie:
 - šaknies balsių kaitaliojimas (dvibalsis atsiranda, jei skiemuo kirčiuotas, neatsiranda, jei jis nekirčiuotas); pavyzdžiui: *siédo* ir *sediàmo*; *muòre* ir *morite*; *puòì* ir *possiàmo*.
 - spraustinis gomurinis priebalsis prieš galūnės *-a* ir *-o*; pavyzdžiui: *dolere*: *dolgo, duoli, duole, doliamo, dolete, dòlgono; tenere*: *tengo, tieni, tiene, teniamo, tenete, tèngono*.
 - junginys *-gl-* virsta *-l-* prieš *-g-*, pvz., *scègliere*: *scelgo, scegli, scèglie, scegliamo, scegliete, scèlgo*.
- e. Beveik visi II ir dauguma III asmenuotės veiksmazodžių turi *passato remoto* su trimis stipriosiomis formomis, t. y. kirčiuotomis šaknyje, kai ji skiriasi nuo esamojo laiko šaknies – vienaskaitos 1-asis ir 3-iasis ir daugiskaitos 3-iasis asmenys, pvz., *prèndere*: *presi, prendesti, prese, prendemmo, prendeste, prèsero*. II asmenuotės veiksmazodžiai *passato remoto* laike, be formos *-ei*, turi dar formą *-etti*. Stipriosios *passato remoto* formos iš esmės gali būti: sigmatinės, t. y. su *s* (pvz., *accèndere*, PR *accesi*); atbalsinės, t. y. su šaknies balsių kaita (*vedere*, PR *vidi*); su priebalsių dvigubėjimu, pakitus lotynų kalbos galūnei *-ui* (pvz., *tenère*, lotyniškai *tenui*, PR *tenni*). Šie veiksmazodžiai dažnai turi ir netaisyklingą būtojo laiko dalyvį, kartais su stipriąja šaknimi (pvz., *prèndere*: *preso*), kartais su silpnąja šaknimi (pvz., *tacere*: *taciuto*).
- f. Kai kuriems veiksmazodžiams, vadinamiems „stokojamaisiais“, būdinga nepilna paradigma. Ne visos teoriškai galimos formos vartojamos. Pagrindiniai veiksmazodžiai, kurie turi tik esamąjį, *imperfetto* ir būsimąjį laiką, yra: *divèrgere, esimere, prùdere, spléndere stridere, vèrtere*.

Birutė Žindžiūtė-Michelinī

LIETUVIŲ–ITALŲ KALBŲ ŽODYNAS

Apie 70 000 žodžių ir posakių

VILNIUS • LEIDYKLA „ŽODYNAS“ • 2005

LIETUVIŠKI SUTRUMPINIMAI

ABBREVIAZIONI LITUANE

<i>agr.</i>	agronomija	<i>jng.</i>	jungtukas
<i>anat.</i>	anatomiija	<i>juok.</i>	juokiamasis, juokiamas
<i>archit.</i>	architektūra	<i>jūr.</i>	jūreivystė
<i>asm.</i>	asmuo, asmeninis	<i>kar.</i>	karyba
<i>astr.</i>	astronomija	<i>kiek.</i>	kiekinis
<i>av.</i>	aviacija	<i>kilm.</i>	kilmininkas
<i>b.</i>	bendroji giminė	<i>klaus.</i>	klausiamasis
<i>bažn.</i>	bažnytinis	<i>klnt.</i>	kelintinis
<i>bdv.</i>	būdvardis	<i>knyg.</i>	knyginis žodis
<i>beasm.</i>	beasmenė vartosena	<i>kom.</i>	komercija
<i>biol.</i>	biologija	<i>kt.</i>	kita, kitkas
<i>biur.</i>	biurokratinis	<i>kul.</i>	kulinarija
<i>bot.</i>	botanika	<i>kuop.</i>	kuopinis
<i>chem.</i>	chemija	<i>liep.</i>	liepiamoji nuosaka, liepiamasis
<i>daug.</i>	dauginis	<i>lingv.</i>	lingvistika
<i>dgs.</i>	daugiskaita, daugiskaitinis	<i>lit.</i>	literatūros teorija ar istorija
<i>dipl.</i>	diplomacija	<i>log.</i>	logika
<i>dkt.</i>	daiktavardis	<i>malon.</i>	maloninis
<i>dll.</i>	dalelytė	<i>mat.</i>	matematika
<i>dly.</i>	dalyvis	<i>med.</i>	medicina
<i>dvisk.</i>	dviskaita	<i>menk.</i>	menkinamasis, menkinamai
<i>džn.</i>	dažninis veiksmazodis	<i>meteor.</i>	meteorologija
<i>ekon.</i>	ekonomika	<i>min.</i>	mineralogija
<i>el.</i>	elektra	<i>mit.</i>	mitologija
<i>etnogr.</i>	etnografija	<i>modal.</i>	modalinis žodis ar junginys
<i>euf.</i>	eufemizmas	<i>muz.</i>	muzika
<i>fam.</i>	familiarus, familiariai	<i>mžb.</i>	mažybinis
<i>farm.</i>	farmacija	<i>naud.</i>	naudininkas
<i>fil.</i>	filosofija	<i>nežym.</i>	nežymimasis
<i>fin.</i>	finansai	<i>niek.</i>	niekinamasis, niekinamai
<i>fiz.</i>	fizika	<i>nkt.</i>	nekaitomas
<i>fiziol.</i>	fiziologija	<i>pan.</i>	panašus, panašiai
<i>flk.</i>	folkloras	<i>parod.</i>	parodomasis
<i>fol.</i>	fotografija	<i>pažym.</i>	pažymimasis
<i>gal.</i>	galininkas	<i>plg.</i>	palygink
<i>geogr.</i>	geografija	<i>poez.</i>	poezija; poezijoje tevartojamas žodis
<i>geol.</i>	geologija	<i>poligr.</i>	poligrafija
<i>geom.</i>	geometrija	<i>polit.</i>	politikos terminas
<i>glžk.</i>	geležinkelio terminas	<i>papr.</i>	paprastai
<i>gram.</i>	gramatika	<i>priešd.</i>	priešdėlis
<i>įnag.</i>	įnagininkas	<i>prk.</i>	perkeltinė reikšmė
<i>iron.</i>	ironiškas, ironiškai	<i>prl.</i>	prielinksnis
<i>istor.</i>	istorinis, istorija; istorizmas	<i>prv.</i>	prieveiksmis
<i>įterpt.</i>	įterptinis žodis, posakis	<i>psich.</i>	psichologija
<i>įv.</i>	įvardis	<i>psn.</i>	pasenęs žodis

<i>pvz.</i>	pavyzdžiui
<i>relig.</i>	religija
<i>sant.</i>	santykiniis
<i>savyb.</i>	savybinis
<i>sktv.</i>	skaitvardis
<i>sng.</i>	sangražinis
<i>spec.</i>	specialus
<i>sport.</i>	sportas
<i>spst.</i>	spaustuvės terminas
<i>stat.</i>	statyba
<i>šachm.</i>	šachmatai
<i>šnek.</i>	šneamosios kalbos žodis
<i>tap.</i>	tapyba
<i>tarm.</i>	tarminis žodis
<i>teatr</i>	teatras

<i>tech.</i>	technika, technologija
<i>teis.</i>	teisės terminas
<i>tekst.</i>	tekstilė
<i>t. p.</i>	taip pat
<i>t. t.</i>	taip toliau
<i>vard.</i>	vardininkas
<i>vet.</i>	veterinarija
<i>vksm.</i>	veiksmažodis
<i>vns.</i>	vienaskaita
<i>vulg.</i>	vulgarizmas, vulgariai
<i>zool.</i>	zoologija
<i>žaid.</i>	žaidimas
<i>žemd.</i>	žemdirbystė
<i>žr.</i>	žiūrėk

ITALIŠKI SUTRUMPINIMAI

ABBREVIAZIONI ITALIANE

<i>A</i>	avere
<i>E</i>	essere
<i>ecc.</i>	eccetera
<i>f</i>	femminile
<i>inf</i>	infinito
<i>inv</i>	invariabile

<i>m</i>	maschile
<i>pl</i>	plurale
<i>sim.</i>	simile
<i>sing</i>	singolare
<i>qc.</i>	qualcuno
<i>q.c.</i>	qualche cosa, qualcosa

A, A₂

ā, ā jst. 1. (*vidinēms būsenoms reikšti*) ah, oh, eh; *ā, kokiā nelāimē!* ah, che disgrazia!; *ā, vā kūr tū!* ecco dove sei!; *ar neisīt šaliņ, ā?* ehi, voi, andate via!; 2.: (*supant vaikā*) *ā ā ā, mažyti māno!* ninna nanna, piccolo mio!

abāt||as abate *m*; **~ijā** ab(b)azia *f*

abažūras paralume *m*

abēcēl||ē 1. (*raidynas*) alfabeto *m*; *pagāi ~ē* in ordine alfabetico; 2. *prk.* (*mokslo pagrindai*) ABC (*abbicci*); rudimenti *m pl*; **♦ Mōrzs a.** alfabeto Morse; **~inis, ~iškas** alfabetico; **~inis sārāšas** indice alfabetico; **~iškai prv.** alfabeticamente

abejaip prv. in entrambi i modi

ābej||as: *bē ~o* senza dubbio, certamente; *bē ~o, jīē ateis* arriveranno certamente

abej||i, ābejos entrambi, entrambe; **~i marškiniai** entrambe le camicie

abej||ng||ai prv. indifferentemente, con indifferenza; **~ai žiūri ī mūs** ci guarda con indifferenza; **~as** indifferente; **būti ~am (kam)** essere indifferente (*verso qc., q.c.*); *jīs neabejīngas grōžiui* non è indifferente alla bellezza; **~ūmas** indifferenza *f*

abej||ōjamas dubbioso; **~ōjimas, ~ōnē** dubbio *m*, incertezza *f*; *bē jokiōs ~ōnēs* senza alcun dubbio; *nērā ~ōnēs, kād...* non c'è dubbio che...

abejōp||ai prv. in entrambi i modi; **~as** di entrambi i tipi

abejō||ti dubitare A, aver dubbi, essere incerto; **~ti sāvō jēgomīs** dubitare delle pròprie forze; **~ju, af galēsiu ateiti** non so se potrò venire; *āš tuō ne-abejōju* non ne dubito; **~tinai prv.** dubbiamente, in modo incerto; **~tinās** dubbio, incerto; **~tina kilmē** origine (provenienza) dubbia

abejuř prv. in entrambi i luoghi

abiākis bioculare

abipus, abipusiai da entrambe le parti; *a. gātvēs* da entrambi i lati della strada

abipus||is, ~iškas reciproco, vicendevole, mūtuo, scambièvole; **~ē naudā** vantaggio (profitto) reciproco; **~išku sutikimū** con reciproco consenso, di comune accordo; **~iškai prv.** reciprocamente;

~iškūmas reciprocità *f*; **~iškūmo pagrindaīs** su basi di reciprocità

abisīnas žr. etiōpas

abišalē fetta di pane

abišāl||is reciproco, bilaterale; **~iai susitarimai** accordi bilaterali

abitūrā esame di maturità

abiturieņtas, -ē candidato all'esame di maturità, maturando

abonemeņt||as abbonamento *m*; *naudōtis ~ū* usufruire di un abbonamento; **~inis: ~inis biļietas** biglietto d'abbonamento

aboneņt||as abbonato, utente; *telefōno ~u knyga* elenco telefonico; **~inis: ~inis mōkestis** quota d'abbonamento

aborigēnas, -ē aborigeno *m (f-a)*, indigeno *m (f-a)*

abōrt||as aborto *m*; *padarīti ~q* abortire A

abrāk||as avena da viaggio per cavalli; **~inē** sacco di foraggio per cavalli

abrikōs||as 1. (*vaisius*) albicocca *f*; **~u sūltys** succo di albicocca; 2. (*medis*) albicocco *m*; **~inis** di albicocca

abscēsas med. ascesso *m*, pus *m*

absclisē mat. ascissa *f*

absoliučiai prv. assolutamente, del tutto, affatto

absoliūt||as fil. assoluto *m*; **~inis, ~ūs** assoluto; **~inē balsū daugumā** maggioranza assoluta dei voti; *turēti absoliūciq klaūsq* avere un orecchio finissimo; **~izmas** assolutismo *m*; **~izmo šalinīkas** fautore dell'assolutismo, assolutista

absolveņtas, -ē diplomato *m (f-a)* (*alla fine di un regolare corso di studi*)

absōrb||cija assorbimento *m*; **~eņtas** assorbente *m*; **~uoti** assorbire A

abstineņ||cija astinenza *f*, continenza *f*, moderazione *f*; **~tas** astinente, astēmio

abstrah||āvimas astrazione *f*; **~uoti(s)** astrarre A, astrarsi

abstrākcija astrazione *f*

abstrakčiai prv. astrattamente

abstrāktinis astratto

abstrakt||ūmas (ciò che è) astratto *m*, astrattismo *m*; ~ūs astratto; ~ūs mēnas arte astratta
absūrd||as (ciò che è) assurdo *m*, assurdità *f*; **prieiti** (*privēsti*) *iki* ~o arrivare (portare) all'assurdo; ~iškas assurdo; ~iškūmas assurdità *f*, contro-senso *m*
abū(du), **abī**(dvi) entrambi, tutti e due, l'uno e l'altro; **abū vaikai** entrambi i figli; **sū abiēm rañ-kom(is)** con tutte e due le mani; **iš abiejū pūsių** da entrambi i lati; **abū labū tókiu** l'uno o l'altro non fa differenza
abūoj||as odioso, insopportabile, noioso, ripugnante; ~ýbė, ~ūmas odiosità *f*, avversione *f*
acetāt||as acetato *m*; ~inis acético
acetilēn||as acetilene *m*; ~inis acetilénico
acetōnas acetone *m*
āct||as aceto *m*; ~o rūgštis ácido acético; ~o esėn-cija essenza d'aceto; ~inė acetiera *f*
āčiū grazie; **nuoširdžiaī ā**. grazie di cuore; **labai ā**. tante (mille) grazie; **ā. už viską** grazie di tutto; **ā. Diėvui** grazie a Dio
adapt||ācija adattamento *m*; ~uoti(s) adattare A, adattarsi
ādat||a 1. (*siuvamoji*) ago (*da cucire*) *m*; **ivėrti** ~q infilare l'ago; ~os ausėlė (*skylūtė*) cruna dell'ago; 2. (*spec. įrankis*): **chirurginė** ~a ago chirurgico; **švirkšto** ~a ago per iniezioni; **šnek.**: ~as lėisti li-góniui fare iniezioni al malato; **sausā** ~a (*piešimo technika*) punta secca; **jūry** ~a (*žuvis*) pesce-ago; **ėžio** ~os (*spygliai*) spine di riccio; **sedėti kaip ant** ~ų essere (stare) sulle spine; ~inė agorāio *m*, astùccio per aghi; ~inis (*adatos formos*) aghiforme
adiklis ago da rammendo
ādymas rammendo *m*, rammendatura *f*, rattoppo *m*, rappezzatura *f*
adýti rammendare A, rattoppare A, rappezzare A
adjutāntas kar. aiutante di campo *m*
administr||ācija amministrazione *f*, direzione *f*; ~ācinis amministrativo; ~ācinis teritōrinis su-skirstymas divisione amministrativa territoriale, ~ācine tvarkā per via amministrativa; ~ātorius, -ė amministratore *m* (*f*-trice); ~āvimas ammi-nistrazione *f*; ~uoti amministrare A
admiralitėtas ammiragliato *m*
admirōlas ammiraglio *m*
adrenalinas farm. adrenalina *f*
adresāntas, -ė mittente *m, f*
ādres||as indirizzo *m*, recapito *m*; **prašýti** ~o (*dúoti* ~q) chiedere (dare) l'indirizzo; **siųsti tókiu** ~u

inviare a un certo indirizzo (all'indirizzo); ~ų **knygā** rubrica degli indirizzi; ~ātas, -ė desti-natario *m* (*f*-a); ~uoti scrivere all'indirizzo di, indirizzare (una lettera) a
adsorb||cija assorbimento *m*; ~uoti assorbire A
advėntas bažn. avvento *m*
advokāt||as, -ė avvocato *m*, avvocatessa *f*; ~ų ko-lėgija collégio degli avvocati; ~auti esercitare la professione di avvocato; ~ūrā avvocatura *f*
aerōb||ika aeróbica *f*; ~inis aeróbico
aerodinām||ika aerodinamica *f*; ~inis aerodinámico
aero||drōmas aerodromo *m*; ~klūbas aeroclub *m*; ~nāutas aeronauta *m*; ~nautika aeronautica *f*; ~nuotrauka fotografia aèrea; ~plānas aeropla-no *m*; ~stātas aerostato *m*; ~stātika aerostatica *f*; ~terāpija aeroterapia *f*; ~zōlis aerosol *m*
afektācija affettazione *f*, ricercatezza *f*
afēkt||as affetto *m*, emozione *f*; ~o būsenā stato emozionale; ~uotas affettato, manierato
afēr||ā affare losco, speculazione *f*, imbròglio *m*, frode *f*; **lėistis į afērą** imbarcarsi in un affare losco; ~istas, -ė frodatore *m* (*f*-trice) specula-tore *m* (*f*-trice)
afgān||as, -ė afgano *m* (*f*-a); ~ų kalbā lingua afgana
afikšas lingv. affisso *m*
afišā affisso *m*, avviso *m*, manifesto *m*; **teātro a.** cartellone (teatrale)
afor||istinis aforistico; ~izmas aforisma *m*, afo-rismo *m*
afrikatā lingv. affricata *f*
afrikiēt||is, -ė africano *m* (*f*-a); ~iškas africano; ~iškos kalbos le lingue dell'Africa
1 āgentas, -ė (*atstovas*) agente *m, f*, rappresentante *m, f*; **prekýbos ā.** agente di commercio; **tiėkimo ā.** fornitore *m*; **slaptāsīs ā.** (*šnipas*) agente segreto (spia)
2 agėntas fiz. (*veiksny*) agente *m*
agentūrā agenzia *f*; **telegrāmų a.** ufficio telegrammi
agitā||cija propaganda *f*; **rinkimų** ~cija propaganda elettorale; ~cinis propagandistico; ~cinis dār-bas attività propagandistica; ~torius, -ė propa-gandista *m, f*; agitatore *m* (*f*-trice); ~vimas agi-tazione *f*, propaganda *f*
agit||pūntkas sede di un gruppo di propaganda; ~uoti (*už*) fare propaganda elettorale (*per*)
agōnij||a agonia *f*; **būti** ~oje essere in agonia
agrār||as, -ė proprietario terriero; ~inis agrario; ~inė refōrma riforma agraria; ~inis susivieniji-mas consorzio agrario

agrast||as 1. (*uoga*) uva spina *f*; 2. (*krūmas*) arbus-
to di uva spina; ~**auti** raccogliere l'uva spina;
~**ynas** luogo in cui cresce l'uva spina
agrēs||ija aggressione *f*; ~**inis**, ~**yvūs** aggressivo,
d'aggressione; ~**yvi politika** politica d'aggressio-
ne; ~**yvūs tōnas** tono aggressivo; ~**yviai prv.** ag-
gressivamente, con aggressività; ~**yvūmas** aggres-
sività *f*; ~**orius**, -**ē** aggressore *m*, aggreditrice *f*
agrikultūrā agricoltura *f*
agrikultūrin||is agricolo, dell'agricoltura; ~**ēs prie-**
monēs mezzi agricoli
agro||biolōgija agrobiologia *f*; ~**chēmija** agro-
chimica *f*
agronōm||as, -**ē** agronomo *m* (*f*-a); ~**ija** agrono-
mia *f*; ~**inis** agronómico
agrotēchni||ka agrotécnica *f*; ~**kas**, -**ē** agrotécnico
m (*f*-a); ~**nis** agrotécnico; ~**nēs prie-**
monēs procedimenti agrotécnicos
aguon||ā bot. papàvero *m*; **aguōnos grūdās** seme di
papàvero; **aguōnos galvūtē** càpsula *f*; **aguōnų aliē-**
jus òlio di papàvero; ◇ **aguōnos grūdo burnojē**
neturējau sono a denti asciutti; **nē peř aguōnos**
grūdą per nulla; ~**ainis** torta al papàvero; ~**auti**
raccogliere papàveri
aguon||iniai dgs. bot. papaveràcee *f pl*; ~**inis** di
papàvero; ~**pienis** latte di semi di papàvero
agurk||as bot. cetriolo *m*; **rauginti ~ai** cetrioli sot-
taceto; ~**auti** raccogliere cetrioli; ~**ynas** terreno
coltivato a cetrioli; ~**inis** di cetriolo
agurōtis bot. melone *m*, popone *m*
ahā, ahā jst. si; jāu baigē? – **Ahā** hai già finito? – **Si**
ai, ai jst. (škausmū, nuostabai ir pan. reikšti) ah, ahi;
ai, isidūriau! ahi, mi sono punto!
aiībē 1. moltitudine *f*, (grande) quantità *f*, insieme
m; **ā. žmonių** un sacco di gente; 2. **mat. sėrie f**,
successione *f*, sequenza *f*
aiičioti žr. aičkioti
aid||as eco *m*; ~**ėjimas**, ~**esys** echeggiamento
m, suono *m*, risonanza *f*; ~**ėti** (ri)suonare *E*,
echeggiare *E*, diffondersi; ~**ingas**, ~**ūs** echeg-
giante, risonante, sonoro; ~**ūs juōkas** riso so-
noro
aičkio||ti gèmere *E/A*, lamentarsi, mandare gèmiti;
~**ja iš skaūsmo** si lamenta per il dolore
aiksėti 1. **žr. aičkioti**; 2. (**loti**) abbaiare *A*, guaire *A*
aikšt||ē piazza *f*; **Katedros ~ē** piazza del Duomo;
miško ~ē radura del bosco; **spōrto ~ē** campo
sportivo; **išeiti (iškilti) į aikštę** scendere in piazza;
iškelti ~én mettere in piazza; ~**ėlē mžb.** campo

m, piazzuola *f*, piattaforma *f*, ripiano *m*; **vaikų**
~**ėlē** campo (di gioco) per bambini; **statybos ~ėlē**
cantiere *m*; **nutūpimo ~ėlē** campo di atterraggio;
pakrovimo ~ėlē piano di càrico; **šokių ~ėlē** pista
da ballo; **filmavimo ~ėlē** set *m*; **laiptų ~ėlē** plane-
ròtolo *m*

aikšt||ingas capriccioso, bisbètico, esigente; ~**in-**
gūmas capricciosità

aišt||is capriccio *m*, ghiribizzo *m*; ~**ytis** fare *i*
capricci, far le bizzze

aimán jst. ahimè!, ohimè!

áiman||a, ~**ávimas** lamento *m*, gèmito *m*, sospiro
m; ~**uoti** gèmere *A*, lamentarsi, affliggersi

aĩn||is, -**ē** pòstero *m* (*f*-a), discendente lontano;
mūsų ~tai i nostri pòsteri

aĩr||is, -**ē** irlandese *m, f*; ~**ių tautā** pòpolo irlandese;
~**iškas** d'Irlanda

aiščiai žr. baltai

aistr||à passione *f*; **valdyti (kūrstyti) ~às** frenare
(eccitare) le passioni; **mūzika būvo jō ~à** la mù-
sica era la sua passione; ~**ingai prv.** con pas-
sione, appassionatamente; ~**ingas** appassionato,
passionale, focoso, ardente; ~**inga mėlē** amore
appassionato; ~**ingas lošėjas** giocatore accanito;
~**ingūmas** passionalità *f*

aistrinti eccitare *A*, suscitare *A*, risvegliare *A*; **a.**
smalsumą destare la curiosità

aiškē||ti schiarirsi, rasserenarsi, diventare chiaro,
comprensibile; **oras ~ja** il tempo si rasserenò;
klāusimas prādeda ~ti la questione inizia a di-
ventare chiara

aiškiei prv. chiaramente, ovviamente, esplicita-
mente; **trumpai ir á.** chiaro e tondo

aiškia||kalbis chi parla in modo chiaro; ~**rėgis** chi
vede in modo chiaro; ~**regys**, -**ē** chiaroveggente
m, f, indovino *m* (*f*-a), profeta *m* (*f*-essa); ~**re-**
gystē chiaroveggenza *f*, lungimiranza *f*

aiškýbē žr. aiškūmas

aiškin||amasis, -**oji** esplicativo, chiarificatore;
~**amasis dárbas** òpera divulgativa; ~**amasis žo-**
dýnas vocabolàrio esplicativo (monolingue);
~**imas** spiegazione *f*, esplicazione *f*, interpre-
tazione *f*; **pamokōs ~imas** spiegazione della le-
zione; **istātymo ~imas** interpretazione della leg-
ge; ~**ti** spiegare *A*, far capire, illustrare *A*, inter-
pretare *A*, commentare *A*; ~**ti žōdžio réikšmę**
spiegare il significato di una parola; ~**tis** spie-
garsi, mēttersi d'accordo; ~**tojas**, -**a** commenta-
tore *m* (*f*-trice), intèrprete *m, f*

aiškūmas chiarezza *f*, luminosità *f*, comprensibilità *f*; **prōto a.** lucidità di mente

aišk||us 1. (*giedras*) chiaro, luminoso, sereno; **~us dangūs** cielo limpido; **~i dienà** giorno sereno; 2. (*ryškus*) distinto, chiaro; **~us tarīmas** pronuncia chiara (distinta); **~us rāštas** calligrafia chiara (leggibile); **turėti ~ų pōžiūrį į ką nōrs** avere un'idea chiara su q.c.; 3. (*suprantamas*) comprensibile, intelligibile, evidente; **~i kalbà** linguaggio chiaro; **~us dalýkas** è chiaro, è evidente; **~u kaip diēnq** chiaro come la luce del sole

aitrėti diventare amaro, irrandire E

aiŕ||iai *prv.* amaramente, aspramente; **~ybė, ~ūmas** 1. rancidezza *f*, rancidità *f*, acerbità *f*, bruschezza *f*; 2. ardore *m*, impetuosità *f*; **~inti** 1. (*daryti aiŕų*) rendere amaro, rancido; 2. (*erzinti*) irritare A, stizzare A; **~inti žaizdą** inasprire una ferita; **~ūs** 1. (*gaižus*) rancido, aspro, brusco; **~ūs sviestas** burro rancido; **~ūs vīnas** vino brusco; 2. (*smarkus*) ardente, impetuoso, focoso

aitvar||as 1. *flk.* mitica creatura volante portatrice di ricchezze; drago *m*; 2. aquilone *m*; **palėisti ~ą** lanciare un aquilone

aiž||ena 1. (*lupena*) buccia *f*, guscio *m*; 2. (*skeveldra*) scheggia *f*, frantume *m*, frammento *m*; **~ėti** incrinarsi, fendersi, screpolarsi

aiz||ymas sbacellatura *f*, sgranatura *f*, sguscatura *f*; **~yti** 1. sgusciare A, sbacellare A, sgranare A; **~yti žirnius** sbacellare i piselli; 2. (*skaldyti*) spezzare A, rompere A; **~ūs** che si sguscia, si screpola facilmente; **~ūs lėdas** ghiaccio fragile

ajė, ajė jst. ah!, oh!, ohimè!

ajer||as *bot.* àcoro *m*, càlamo aromatico; **~ynas, ~ynė** luogo ricoperto da àcori; **~lniai dgs. bot.** aràcee *f pl*

āk, āk jst. ah!, oh!, o!

akācija *bot.* acàcia *f (pl -cie)*

akadēmija accadēmia *f*; **Mókslų ~ja** accadēmia delle Scienze; **Mėno ~ja** accadēmia delle Belle Arti; **~kas** accadēmico *m*, membro effettivo di un'Accadēmia; **~nis, ~škas** accadēmico; **~škai** *prv.* accademicamente; **~škūmas** accademismo *m*

akcelerā||cija accelerazione *f*; **~torius** acceleratore *m*

akcent||as accento *m*; **jis kalbà su taŕmišku ~ū** parla con un accento dialettale; **~āvimas** 1. accentazione *f*; 2. accentuazione *f*; **~olōgija** accentologia *f*; **~uoti** accentare A, accentuare A

akceptāntas accettante *m*

akcēpt||as, ~āvimas accettazione *f*; **~uoti (vekselį)** accettare (una cambiale)

1 ākcija 1. *polit.* azione *f*; manifestazione *f*; 2. *prk.* (*didysis išpardavimas*) azione promozionale, promozione *f*; offerta *f*

2 ākcij||a ekon. azione *f*; **~os kyla (kriūta)** le azioni sono in rialzo (in ribasso)

ākcin||inkas, -ė azionista *m, f*; **~is** azionario, per azioni; **~is kapitālas** capitale azionario; **~ė bendrovė** società per azioni

akciz||as imposta indiretta, imposta di consumo, dazio *m*; **apdėti ~o mokesčiu** tassare, imporre un'imposta su (un prodotto); **neapdedamas ~ū** esente dall'imposta di consumo; **~ų rinkėjas** funzionario (dell'ufficio) delle imposte, daziere

akė||čios erpice *m*; **lėkštinės (virbalinės) ~čios** erpice a dischi (a denti); **~jimas** erpicamento *m*, erpicatura *f*

aketė žr. eketė

akė||ti erpicare A; **~tvirbalis** dente dell'erpice

akiāvimas *agr.* innestatura *f*

akibrokšt||as disonore *m*, infamia *f*; **gauti (padaryti) ~ą** ricèvere (dare) una strigliata

akl||dangčiai paraocchi *m*; **~duobė** occhiaia *f*, òrbita (dell'occhio) *f*

akyl||ai *prv.* con perspicacia; **~as** 1. di vista lunga, acuto, penetrante; 2. perspicace, sagace; **~ų akių** dalla vista acuta

akimirk||a, ~snis attimo *m*, istante *m*, momento *m*; **nė ~ai** neanche per un attimo; **vienu ~sniu** in un istante, in un attimo, in un batter d'occhio

akimojis attimo *m*, istante *m*

akin||iai occhiali *m (pl)*; **apsauginiai ~iai** occhiali di protezione; **~iai nuò sàulės** occhiali da sole; **motociklininko ~iai** occhiali da motociclista; **užsidėti (nusiūmti) ākinius** mettersi (tògliersi) gli occhiali; **nešiòti ākinius** portare (usare) gli occhiali; **♦ žiūrėti prò juodus ākinius** veder tutto nero; **~iuotas** che porta gli occhiali, occhialuto; **zool.:** **~iuotė gyvatė** serpente dagli occhiali, cobra *m inv*

ākin||ti 1. (*daryti aklą*) accecare A, abbagliare A, abbacinare A; **sàulės šviesà ~a** la luce del sole abbaglia; 2. (*raginti*) incitare A, esortare A; 3. (*barti*) rimbrottare A, redarguire A

akiplėš||a b. sfacciato *m (f -a)*, sfrontato *m (f -a)*, impudente *m, f*; **~iskai** *prv.* impudentemente, impertinentemente; **~iskai atsakýti** rispòndere

con tracotanza; *~iškas* insolente, irriverente, impertinente; *~iškūmas* sfacciataggine *f*, tracotanza *f*, insolenza *f*

akl̥p̥lo||*čiu* *prv.* a òcchio; *~tis* campo visivo

akl̥ra||*tis* orizzonte *m*; *~tyje būvo matyti* all'orizzonte si vedeva; *prk. siaūro ~čio žmogus* uomo dall'orizzonte limitato

akl̥is 1. (*regėjimo organas*) òcchio *m*, sguardo *m*, vista *f*; *įdubusios (iššokusios) akys* occhi incavati, infossati (sporgenti); *~iēs nērvas* nervo ottico; *~iēs obuolys* bulbo oculare; *blōgos (silpnos) akys* vista debole; *nukreipti ~is* stornare lo sguardo; 2. (*tinklo, mežginio*) maglia *f*; *kōjinēs ~is pasilēido* si è smagliata (sfilata) la calza; 3. (*korio*) cella *f*, alveolo *m*; 4. (*būvēs*) gemma *f*; 5. (*ežero, liūno*) buco *m*, gorgo *m*; 6. (*kortų*) punto *m*; *◊ ~is į akį* a quattr'occhi, a tu per tu; *~is už akį* òcchio per òcchio; *į ~is* in faccia; *iš ~iēs* a òcchio; *plikà ~imi* a òcchio nudo; *priēs ~is* davanti agli occhi; *už ~iū* in assenza di, dietro le spalle di *qc.*; *~iēs mirksniu* in un batter d'òcchio, a vista d'òcchio; *~is dūmti* ingannare; *į ~is meluoti* mentire sfacciatamente; *miglą į ~is pūsti* gettare la polvere negli occhi; *akį mērkiti* fare l'occhietto; *~is išpūsti (išversti)* sbarrare (spalancare) gli occhi; *prō ~is pralēisti* chiudere un òcchio su *q.c.*; *akį užmēsti* gettar l'òcchio; *~iū nenulēisti nuō ko nōrs* non levar gli occhi di dosso; *~imis ryti* divorare con gli occhi; *į akį kristi* dare nell'òcchio; *į ~is lįsti* far mostra di sé; *nerōdyti ~iū* non farsi vedere, non farsi vivo; *neišlēisti iš ~iū* tenere, non pèrdere d'òcchio; *nulēisti (nudelbti) ~is (į žēmę)* stare con gli occhi bassi (a terra); *šnairà (kreivà) ~imi žiūrėti* guardare di traverso; *~iēs kraštelii žiūrėti* guardare con la coda dell'òcchio; (*tamsū*), *nōrs į akį dūr̥k* fa buio pesto; *elti, ku̥r̥ akys vēda* andare dove pòrtano le gambe; *kaip krislas ~yję* come il fumo negli occhi; *iš ~iū skaityti* leggere negli occhi; *savo ~imis netikėti* non crèdere a propri occhi; *į akį dėti* dormire; *~imis glōstyti* fare gli occhi dolci; *~is užpilti* far ubriacare; *~is pražiūrėti (belaukiant ko)* stancarsi di guardare (aspettando *qc.* a lungo); *turėti akį (neturėti ~iēs)* *aūt ko nōrs* vedere di buon (di mal) òcchio *qc.*

akl̥stat||*a* confronto *m*; *suvēsti į ~ą* mēttare a confronto

aký||*tas* poroso, spugnoso; *~tas sūris* formaggio con i buchi; *~ta uoliena* pietra porosa; *~ti* diventare poroso; *~tūmas* porosità *f*

akýtkaulis *anat.* etmòide *m*

akiūo||*tas* che ha buchi, occhi; *~tos būvēs* patate con gli occhi; *~ti agr.* innestare *A*; *~ti obelaitę* innestare un melo

akl̥vaizd||*a* presenza *f*; *māno ~oje* in mia presenza, al mio cospetto, dinanzi a me, me presente; *pavojaus ~oje* di fronte al pericolo

akl̥vaizd̥inis: *a. mōkymas* studi regolari (presso una scuola; *contr.*: studi per corrispondenza)

akl̥vaizd||*ūmas* evidenza *f*; chiarezza *f*; ovvietà *f*; *~ūs* evidente, chiaro, manifesto; *~ūs mēlas* bugia manifesta; *~ūs įrōdymas* prova lampante; *~žiaī prv.* evidentemente, palesemente, manifestamente

akl̥valka *med.* cateratta *f*

akl̥varas 1. tratto senza vegetazione (*in una palude*) o non ghiacciato (*in un lago*); 2. luogo paludoso, acquitrinoso

aklā||*gatvis* vicolo cieco; *~gimis* cieco dalla nascita

aklaī *prv.* ciecamente, alla cieca; *a. kà daryti* fare *q.c.* alla cieca;

akl̥kelis strada senza uscita

akl̥||*as* 1. (*nematantis*) cieco, orbo; *~as iš prigimtiēs* cieco dalla nascita; *~as viēna akimi* orbo, cieco da un òcchio; *~ūjų mokyklà* istituto per ciechi; 2. (*tamsus, uždaras*) buio, cieco; *~à naktis* notte buia; *anat.:* *~ōji žarnà* intestino cieco; *prk.:* *~à mēilē* amore cieco

akl̥viet||*ē* vicolo cieco; *atsidūrti ~ėje* trovarsi in un vicolo cieco (in un'impasse); *išelti iš ~ės* trovare una via d'uscita

akl̥ėti divenir cieco, pèrdere la vista

akl̥ybē cecità *f*

akl̥imatiz||*ācija, ~āvimas(is)* acclima(ta)zione *f*, acclimatemento *m*; *~uoti* acclima(ta)re *A*, *~uotis* acclima(ta)rsi; *~uotis priē kitokių kl̥mato sąlygų* adattarsi a condizioni climatiche diverse

akl̥inaī *prv.* ermeticamente

akl̥in||*as* chiuso, cieco, senza fori; *~à slēna* muro cieco

akl̥inėti muoversi a tastoni, camminare alla cieca

akl̥inis cieco, chiuso ermeticamente; *a. lāngas* finestra cieca (finta)

akl̥inti 1. accecare *A*, abbagliare *A*; *a. automobilio žibiñtais* accecare con gli abbaglianti; 2. (*vadinti aklu*) dare del cieco; 3. camminare alla cieca

akl̥||*ys* 1. cieco *m*; 2. *zool.* tafano *m*; *~ystē* cecità *f*; *~omis prv.* alla cieca, ad occhi chiusi; *~ūmas žr. aklybē*

akmen||áuti raccogliere, cercare pietre; **~ėjimas** pietrificazione *f*; **~ėti** pietrificarsi; *prk.:* **širdis ~ėja** il cuore si indurisce; **~ynas, ~ynė** pietraia *f*, terreno sassoso; **~ingas** pietroso, sassoso; **~inis** di (in) pietra; **~inis aňtkapis** lapide di pietra; **~inis véidas** faccia pietrificata
akmenkal||ýs scalpellino *m*; **~ýstė** mestiere dello scalpellino
akménligė *med.* calcolosi *f*; **inkstu, tulžiės a.** calcolosi renale, biliare
akmén||pjūklis tagliapietre *m inv*; **~skaldė** frantio per le pietre; **~skaldýs** spaccapietre *m inv*; **~širdis** dal cuore di pietra, crudele, spietato; **~tašýs** scalpellino *m*; **~trupė** macchina per triturare le pietre; **~úotas** pieno di sassi, sassoso, pietroso; **labai ~úotas kėlias** una strada tutta sassi
akm||uō pietra *f*, sasso *m*; **mėsti ākmenį** gettare, scagliare una pietra; **padėti kertinį ākmenį** porre la prima pietra; **glrnu ~uō** macina *f*; **āňtkapio ~uō** lapide *f*, pietra sepolcrale (tombale); **tašýtas ~uō** pietra concia; **brangūs is ~uō** pietra preziosa; **muilo ~uō (natrio šarmas)** pietra da sarto, steatite *f*; **vėlnio ~uō (sidabro nitratas)** pietra infernale; *med.:* **inkstu, pūslės ~uō** calcolo renale, calcolosi vescicale; **~eňs aňt ~eňs nepalikti** non lasciare pietra su pietra; **~eňs širdį turėti** avere un cuore di pietra; **ākmenį ūžantįje laikyti** covare rancore; **ākmenį nuō širdiės nu(si)mėsti** togliersi un peso dal cuore; **~eňs āmžius** età della pietra
akompan||iātorius muz. accompagnatore *m*; **~imeňtas** accompagnamento *m*; **~úoti** accompagnare *A*; **~úoti solistui pianinū** accompagnare un solista con il pianoforte; **~úotojas** accompagnatore *m*
akōrd||as 1. *muz.* accordo *m*; **baigiamasis ~as** accordo finale; 2. *ekon.* accordo *m*, patto *m*, contratto *m*; **sudaryti ~q** concludere un accordo; **~inis: ~inis dárbas** lavoro a cottimo
akordeōn||as fisarmonica *f*; **~istas, -ė** fisarmonicista *m, f*
akredit||ývas 1. *fin.* lettera di credito; 2. *polit.* accreditamento *m*; **~úoti** accreditare *A*; **~úotas diplomātas** diplomatico accreditato
akrobāt||as, -ė acrobata *m, f*; saltimbanco *m*; **lýno ~as** funambolo *m*; **~ika** acrobazia *f*, acrobatismo *m*; **~inis, ~iškas** acrobatico; **~iniai pratimai** esercizi acrobatici
aksesuāras accessorio *m*

aksiomà assioma *m*
aksōm||as velluto *m*; **~inis** di velluto, vellutato; **~inės pirštinės** guanti di velluto
ākstin||as 1. (*dyglýs*) punta *f*, spina *f*, aculeo *m*; 2. (*akuotas*) àrista *f*, resta *f*; 3. *prk.* (*paraginimas*) incentivo *m*, spinta *f*, impulso *m*, stimolo *m*; **~as dirbti** stimolo a lavorare; **~imas** incitamento *m*, esortazione *f*, stimolo *m* (a fare q.c.); **~ti** incitare *A*, stimolare *A*, istigare *A*, sollecitare *A*; **~ti priė mōkslų** incitare (esortare) allo studio; **~úotas** pungente, spinoso
ākt||as 1. (*veiksmas*) atto *m*, azione *f*; **agrėsisijos ~as** atto d'aggressione; 2. (*dokumentas*) atto *m*; **surrašyti ~q** stendere un atto; **kāltinamasis ~as** atto d'accusa; **nuosavýbės ~as** titolo del diritto di proprietà; **civilinė bāklės ~ai** atti civili; 3. (*iškilmingas susirinkimas*) adunanza solenne (scolastica, universitaria); **~ų salė** aula magna; 4. (*meno kūrinys*) nudo *m*; **tapyti ~q** dipingere un nudo
ākti 1. divenir cieco, pèrdere la vista; 2. (*apie ežerą ir pan.*) coprirsi di vegetazione; 3. (*apie žaizdą*) chiudersi, cicatrizzarsi
aktýv||as 1. *polit.* insieme degli attivisti, militanti; **profšájungos ~as** attivisti del sindacato; **pártijos ~as** insieme degli attivisti del partito; 2. *ekon.* attivo *m* (*contr.:* passivo *m*); **įrašyti į ~q** segnare q.c. all'attivo
aktyv||ėjimas intensificazione *f*, risvèglio *m*; **~ėti** diventare (più) attivo, intensificarsi; **~iai prv.** attivamente, in modo attivo; **~iai dalyvāuti kur nors** prèndere parte attiva a q.c.
aktývinimas attivazione *f*, intensificazione *f*
aktýv||inti attivizzare *A*, intensificare *A*, rafforzare *A*; **~istas** attivista *m, f*; **~istas** militante *m, f*; **~umas** attività *f*, operosità *f*; **rōdyti ~umą** mostrarsi attivo; **~ūs** attivo, operoso; **labai ~ūs žmogūs** un uomo di grande attività; **~ūs balānsas** bilancio attivo
āktorius, -ė attore *m*, attrice *f*; **kino, teātro ā.** attore teatrale, cinematografico
aktualė||jimas il divenire attuale; **~ti** divenire attuale, tornare d'attualità
aktuāl||ija attualità *f*; **~inti** rèndere attuale, attualizzare *A*; **~umas** attualità *f*; **~ūs** attuale, d'attualità; **labai ~ūs klāusimas** questione di viva attualità
akumul||iācija accumulazione *f*; **~iātorius** accumulatore *m*, batteria *f*; **~iūoti** accumulare *A*

akúotas 1. (*varpos*) àrista *f*, resta *f*; 2. (*žuvies*) lisca *f*; 3. (*žvėries*) pelo *m*
akúoti chiudere le celle di un favo
akuot||ingas, ~**úotas** con reste, pieno di lisce;
 ~**ingi miėžiai** orzo a resta lunga
akupunktūrā agopuntura *f*
akūsti||ka acustica *f*, sonorità *f*; **gerā teātro ~ka** teatro con ottima acustica; ~**nis** acustico, fónico
akūš||erė ostetrica *f*, levatrice *f*; ~**ėrija** ostetricia *f*;
 ~**ėrinis** ostetrico, di ostetricia; ~**eris** ostetrico *m*, medico specializzato in ostetricia
akūt||ė 1. *mžb.* occhietto *m*, occhiello *m*; **dūrų ~ė** spioncino *m*; 2. *bot.* gemma *f*; **skiėpyti ~ėmis** innestare a gemma; 3. (*mezginio*) maglia *f*; 4. (*korio*) cella *f*
akvalāng||as autorespiratore *m*; ~**ininkas** sub-
 àqueo *m*, sommozzatore *m*
akvarėl||ė acquerello *m*; **tapýti ~ė** dipingere ad
 acquerello; ~**ių rinkinys** collezione di acquerelli;
 ~**ininkas**, -**ė** acquerellista *m, f*; ~**inis** all'acquerello
akvāriumas acquario *m*
ālav||as *chem.* stagno *m*; ~**o főlja** (carta) stagnola
f; ~**āvimas** stagnatura *f*
alav||jas *bot.* àloe *m / f inv*
alav||inis 1. di stagno; ~**inis kareivėlis** soldatino di
 piombo; 2. *prk.* (*sustingęs*) tòrbido, appannato;
 ~**úotas** stagnato; ~**uoti** stagnare *A*, rivestire con
 uno strato di stagno
albān||as, -**ė** albanese *m, f*; ~**ų tautā** pòpolo alba-
 nese
albatròsas *zool.* àlbatro *m*
albin||izmas *biol.* albinismo *m*; ~**òsas** albino *m*
albūmas album *m*, albo *m*; **šeimyninių fotogrāfijų a.**
 album per le fotografie di famiglia, album di
 famiglia
alchėm||ija alchimia *f*; ~**ikas** alchimista *m*
alebārda alabarda *f*
alebāstras *min.* alabastro *m*
alėgòr||ija allegoria *f*; ~**inis**, ~**iškas** allegòrico;
 ~**inė prasmė** senso allegòrico
alėj||a viale *m*; **váikščioti ~a** passeggiare lungo il
 viale
alergėnas *med.* allergene *m*
alėrg||ija *med.* allergia *f*; **sukėlti, išsāukti ~iją** cau-
 sare, provocare allergia; ~**ija dūlkėms** allergia
 alla (per la) pòlvėre; ~**ikas** allèrgico *m*
ālf||a alfa *m / f*; **nuō ~os ligi omėgos** dall'alfa all'o-
 mega

alfabėt||as alfabeto *m*; **pagal ~ą** in òrdine alfabė-
 tico
alg||ā stipendio *m*, salàrio *m*; **mažā, gerā ~ā** sti-
 pendio magro, lauto; **atsiimti ālgą** ritirare lo
 stipendio; (**mán**) **padidino ālgą** ho avuto un au-
 mento di stipendio; ~**ālapis** busta paga
ālgebr||a *mat.* àlgebra *f*; ~**inis** algèbrico; ~**inis**
veiksmas operazione algèbrica
algoritm||as *mat.* algoritmo *m*; ~**inis** algoritmico
aliāi *dll.* perfino; **a. žodėlis jām žinomas** gli è nota
 ogni parola; **a. paskutinis, a. vienas pažym. iv.**
 ognuno, tutti; **a. paskutinį grūdą suriņko** ha rac-
 colto fino all'último chicco; **a. vienas susiriņko** si
 sono riuniti tutti quanti
aliārm||as 1. (*pavojaus signalas*) allarme *m*; 2. (*sq-*
myšis) trambusto *m*, confusione *f*, agitazione *f*;
 ~**āvimas** allarmismo *m*; ~**uoti** dare l'allarme,
 allarmare *A*
aliėjinė oleificio *m*
aliejng||as oleoso; ~**os sėklos** semi oleosi; ~**ūmas**
 oleosità *f*
aliėjin||is d'òlio, oleoso; ~**ės kultūros** colture ole-
 acee; ~**iai dažai** colori a òlio; **tapýti ~iais dažais**
 dipingere a òlio
aliejuo||tas untuoso, (bis)unto; ~**tos raņkos** mani
 sporche di grasso; ~**ti** oliare *A*, ungere con
 òlio
aliėj||us òlio *m*; **alývų (saulėgrąžų, sėmenų, kanāpių)**
 ~**us** òlio d'oliva (di girasole, di lino, di cànapa);
 ~**aus spaudyklā** oleificio *m*; **salòtos sū ~umi** in-
 salata condita con òlio; ~**ų pilti į ugnį** gettare
 òlio sul fuoco
alijòšius *žr.* alavijas
alimeñt||ai *dgs.* alimenti *m pl*; **mokėti ~ūs** pagare
 gli alimenti
alinė birreria *f*
ālinimas deperimento *m*, spossatezza *f*, esauri-
 mento *m*, impoverimento *m*
ālīnis di, da birra
ālin||ti 1. (*apie žemę*) depauperare *A*, impoverire
A, isterilire *A*; *sng.*: **netrėšiamā žėmė ~asi** un
 terreno non concimato si impoverisce; 2. (*ka-*
muoti) debilitare *A*, spossare *A*, estenuare *A*,
 fiaccare *A*; **šitas karštis manė ~a** questo caldo mi
 spossa
alió jst. 1. (*raginimui reikšti*) ehi, eh; 2. (*atsiliepiant*
telefonu) pronto
alióti scacciare gridando o ululando
aliterācija *lit.* allitterazione *f*

aliumin||inis d'alluminio; ~*iniai iñdai* utensili di alluminio; ~*is chem.* alluminio *m*

aliüzij||a allusione *f*; *darýti ~as ĩ kq nòrs* fare allusioni a q.c. (a qc.)

1 alyvà 1. žr. alývmedis; 2. (*vaisius*) oliva *f*; *alývų aliėjus* òlio d'oliva; 3. (*tepalas*) òlio *m*, lubrificante *m*

2 alyvà bot. lilla *m inv*; siringa *f*

1 alývinis di, da òlio (lubrificante)

2 alývin||is 1. (*apie spalvą*) lilla, gridellino; 2. (*apie obelų veislę*): ~*iai obuoliai* qualità di mela estiva

alývmediniai dgs. bot. oleàcee *f pl*

alývme||dis olivo *m*, ulivo *m*; ~*džio šakėlė* ramoscello d'olivo

alývūo||tas unto, sporco di grasso; ~*ti* impregnare d'òlio

aljánas alleanza *f*, unione *f*

álkan||as affamato, famèlico; *būti ~ám* aver fame, essere affamato; *esù ~as kaip šuò* ho una fame da lupi; *prk.:* ~*į mėtai* anno di carestia; *♦ sotùs ~o neužaučia* pancia piena non crede a digiuno; ~*auti* patire la fame, digiunare *A*

alĩkas 1. collina coperta di àlberi; 2. *istor.* luogo sacro dei lituani antichi

alkĩmas il soffrire la fame

álkinti affamare *A*, ridurre alla fame

alk||is fame *f*; *kęsti ~į* soffrire la fame; *numalsinti ~į* cavarci (levarsi) la fame

alkohòl||ikas, -è alcolista *m, f*, alcolizzato *m (f-a)*; ~*inis* alcòlico; ~*inis gėrimas* bevanda alcòlica; ~*is* alcol *m*; *neatsispirti (atsiduoti) ~iui* darsi all'alcol

alksn||ýnas ontaneta *f*, ontaneto *m*; ~*inis* di ontano, di alno; ~*inės málkos* legna di ontano; ~*inùkas zool.* (*paukštis*) lucherino *m*, lucarino *m*

alĩsnis bot. ontano *m*, alno *m*

álk||ti soffrire la fame, essere affamato; *prk. ~sta šlovės, pinigų* ha fame (è affamato) di glòria, di denaro; ~*ulỹs* fame *f*

alkún||ė 1. *anat.* gòmito *m*; *atsireñti ~ėmis ĩ stàlq* appoggiarsi con i gòmiti sulla tàvola; (*pa*)*stùmti (sù) ~e* dare una gomitata; ~*ėmis eĩti (bráutis)* farsi avanti coi gòmiti (a colpi di gòmito); 2. (*rankovės dalis*) gòmito *m*; ~*ė praplýšo* si è strapato il gòmito; 3. (*vingis*) ansa *f*, meandro *m*, curva *f*; 4. *tech.:* *vamzdžio ~ė* gòmito di un tubo; ~*inis* del gòmito, cubitale; ~*inis sqnarỹs* articolazione cubitale; *tech.:* ~*inis vėlenas* àlbero a

gòmito; ~*iuoti* colpire col gòmito; ~*kaulis anat.* ulna *f*, cùbito *m*; ~*ramstis* bracciolo *m*

almanāchas raccolta di òpere letteràrie di vari autori contemporànei; almanacco *m*

almėti 1. gocciolare *E/A*, stillare *E*, trapelare *E*; *kraujas ĩš žaizdòs álma* il sàngue stilla dalla ferita; 2. scòrrere *E*, fluire *E*; *upėlis álma* il ruscello scorre

álpėti pèrdere e riprèndere i sensi

alpĩmas žr. alpulỹs

alpin||áriumas vivàio con vegetazione alpina; ~*ĩs-tas*, -è alpinista *m, f*; ~*istinis* alpinistico; ~*izmas* alpinismo *m*

alpĩn||ti far pèrdere i sensi, far venir meno; *šilumà ~a* il caldo debilita

álp||ti 1. pèrdere i sensi (la conoscenza), svanire *E*, indebolirsi; *jĩs greĩt ~sta* perde i sensi facilmente; 2. *prk. (norėti)* desiderare molto, bramare *A*; *širdis ~sta miėgo* ho tanta voglia di dormire; ~*ulỹs* svenimento *m*; ~*ùs* afoso, soffocante; ~*ùs óras* ària soffocante

alsāvimas respiro *m*, affanno *m*

aĩsiai *prv.* faticosamente

alsĩn||imas affaticamento *m*; ~*ti* affaticare *A*, stancare *A*, spossare *A*; *sunkùs dárbas jĩ ~a* il lavoro faticoso lo stanca

als||uoti respirare *A*; *ligónis suñkiai ~uoja* il malato respira con affanno; ~*ùs* 1. (*sunkus*) faticoso, pesante, affaticante; 2. (*troškus*) afoso, soffocante

altanà capanno *m*, pergolato *m*

altaristas sacerdote a riposo

áltas 1. (*balsas*) contralto *m*; 2. (*instrumentas*) viola *f*

alternatyvà alternativa *f*

altòr||ius altare *m*; *didỹsis ~ius* altar maggiore; *eĩti priė ~iaus* andare all'altare

altruĩ||stas, -è altruista *m, f*; ~*zmas* altruismo *m*

alùdaris produttore di birra, birraio *m*

aludarỹstė fabbricazione della birra, birrificio *m*

alud||ė birreria *f*; ~*ininkas* chi conduce o tiene una birreria

alũn||as *chem.* allume *m*; ~*uoti* trattare, conciare con l'allume

alũs birra *f*; *silpnas, stiprũs a.* birra leggera, forte; *šviesũs, tamsũs a.* birra chiara (bionda), scura; *pĩlstomas a.* birra alla spina

1 āmalas 1. *bot.* vischio *m*; 2. žr. āmaras 1

2 āmalas lampo (baleno) lontano

amaliniai *dgs. bot.* lorantàcee *f pl*
amaluoti lampeggiare *A*, emettere lampi
amar||**as** 1. *zool.* àfide *m*, gorgoglione *m*, pidocchio delle piante, ruggine *f*; 2. *prk.* (*daugybė*) moltitudine *f*, grande quantità; *vaikų kaip* ~o un mucchio di bambini; ~**uotas** coperto di ruggine, rugginoso; ~**uoti** coprirsi di macchie color ruggine
am||**as** *tarm.* voce *f*; *netėkti* ~o perdere la parola
amat||**as** mestiere *m*, arte *f*, professione *f*; *mokytis* ~o imparare un mestiere; ~**ū mokyklà** scuola professionale
amatiniūk||**as**, -**ė** 1. artigiano *m* (*f -a*); 2. *menk.* mestierante *m*, *f*; ~**ai** fare l'artigiano; ~**ystė** artigianato *m*; ~**iškas** artigianesco; ~**iškūmas** 1. possesso di competenze da artigiano; 2. svolgimento di un'attività in modo mediocre
amatīn||**is** artigiano, artigianale; ~**ė gamyba** produzione artigianale
amazōnė amazzone *f*
ambasadā ambasciata *f*
ambasādor||**ius** ambasciatore *m*; *nepaprastasis ir igaliotasis* ~**ius** ambasciatore straordinario e plenipotenziario; *atšaukti* ~**ių** richiamare un ambasciatore (in sede)
ambic||**ija** ambizione *f*, vanagloria *f*, supèrbia *f*; ~**lŋgai** *prv.* ambiziosamente, in modo ambizioso; ~**lŋgas** ambizioso
ambryti *šnek.* 1. abbaiare *A*, latrare *A*; 2. chiacchierare *A*, ciarlare *A*
ambulatōr||**ija** ambulatorio *m*; ~**inis**: ~**inis gydymas** cura ambulatoriale
amčioti abbaiare di tanto in tanto
amerik||**iėtis**, -**ė** americano *m* (*f -a*); ~**iėčių pa-pročiai** gli usi degli americani; ~**iėtiškas**, ~**lŋnis** americano, d'America; ~**ōnas**, -**ė** *šnek.* americano *m* (*f -a*); ~**onėti** *šnek.* divenire americano, americanizzarsi
amfibija anfibio *m*
amfibrāchis *lit.* anfibrico *m*
amfiteātras anfiteatro *m*
amnest||**ija** amnistia *f*; ~**uoti** amnistiare *A*, concedere l'amnistia
amoniāk||**as** *chem.* ammoniaca *f*; ~**inis** ammoniaco
amoral||**ia** *prv.* amoralmente, in modo amorale; ~**ūmas** amoralità *f*, immoralità *f*; ~**ūs** amorale, immorale; ~**ūs elgesys** comportamento amorale
amortiz||**ācija** ammortamento *m*, ammortizzamento *m*; ~**ātorius** ammortizzatore *m*; ~**uoti** ammortare *A*, ammortizzare *A*

ampēr||**as** *fiz.* ampere *m inv*; ~**mėtras** *fiz.* amperometro *m*
amplitūdė *fiz., tech.* amplitudine *f*, ampiezza *f*
āmpulė fiala *f*
amput||**ācija**, ~**āvimas** amputazione *f*; ~**uoti** amputare *A*
āmsėti, **āmtelėti** abbaiare di tanto in tanto
amulėtas amuleto *m*
amunicija *kar.* munizioni *f pl*, equipaggiamento *m*
āmžiais *prv.* 1. per sempre, per lungo tempo; 2. (*in frasi negative*) mai più; *ā. tēn kōjos nekėlsiu* non metterò mai più piede là
āmžina *prv.* eternamente, (per) sempre, perpetuamente; *būsiu tau a. dėkingas* ti sarò eternamente grato; *a. dejuoja* si lamenta sempre (*in continuazione*); *a. tas pats* sempre lo stesso, *šnek.* sempre la stessa musica
āmžin||**as** eterno, perenne, perpétuo; ~**as judėjimas** moto perpétuo; ~**ā šlovė** fama eterna (glòria imperitura); ~**l sniegynai** nevi perenni; *prisiekti* ~**q mėlę** giurare eterno amore
āmžinyb||**ė** eternità *f*, perennità *f*, perpetuità *f*; *laiko* ~**ė** perpetuità del tempo; *tėstis* ~**ę** durare un'eternità
āmžinink||**as**, -**ė** contemporaneo *m* (*f -a*), coetaneo *m* (*f -a*); *poetas ir jō* ~**ai** poeta e i suoi contemporanei
āmžinūmas eternità *f*; *matėrijos a.* l'eternità della materia
āmž||**ius** 1. (*gyvenimo metai*) età *f*, vita *f*, tempo *m*; *jūs mano* ~**iaus** è della mia età; *visām* ~**iui užtėks** basterà per tutta la vita; *garbingo* ~**iaus žmogūs** persona di una certa età (d'età matura, veneranda); *paga*l sàvo ~**ių** per la sua età; *atgyvėno sàvo* ~**ių** ha fatto il suo tempo; 2. (*laikotarpis*) età *f*, evo *m*; *naujieji* ~**iai** evo moderno; *viduriniai* ~**iai** medioevo *m*; *akmėn*s ~**iai** età della pietra; 3. (*šimtmetis*) sècolo *m*; *dvidešimtas* ~**ius** ventesimo sècolo; *devynioliktojo* ~**iaus pradžiojė** (*pa-baigojė*) all'inizio (alla fine) dell'Ottocento; *pir-mamė* ~**iuje prieš Kristų** nel primo sècolo avanti Cristo; *◊* ~**ių bėgyje** nel corso dei sècoli; *nuo* ~**ių** da tempo immemorabile; *per* ~**ių** ~**ius** per tutti i sècoli dei sècoli
anā *dll.* ecco, ecco là; *a., regėti mūsų namai* ecco che si vede la nostra casa; *a. vā, ar nematai?* eccolo là, non vedi?
anachronizmas anacronismo *m*
anādien *prv.* l'altro giorno, l'altro ieri

anaip *prv.* in un altro modo, in modo diverso
anaiptól *prv.* niente affatto, in nessun modo, tutt'altro che; *jls a. nērà tóks naivūs* è tutt'altro che ingènuo; *a. jām neprasitaŗk* non rivelargli assolutamente nulla
anākart *prv.* un'altra volta
analfabēt||**as**, -ē analfabeta *m, f*; ~**izmas** analfabetismo *m*
analg||**ēzija** analgesia *f*; ~**inas** *farm.* analgèsico *m*
analīt||**ikas**, -ē analista *m, f*; ~**inis** analitico; ~**inis** *metōdas* mètodo analitico
analizāvimas, **anāl**||**izē** anàlisi *f*; *kraiūjo ~izē* anàlisi del sangue; *atlikti kruopšēiŗ klāusimo ~izē* condurre un'accurata anàlisi di un problema; ~**izinis** analitico; ~**izūoti** analizzare *A*
analòg||**ija** analogia *f*, somiglianza *f*; *pagaĩ ~ija* per analogia; ~**inis** analògico; ~**inis** *metōdas* mètodo analògico; ~**iškai** *prv.* analogamente, in modo anàlogo, similmente; ~**iškas** anàlogo, simile, uguale; ~**iškos aplinkýbės** circostanze analòghe; ~**iškūmas** qualità di ciò che è anàlogo
anāmet *prv.* l'altr'anno
ananās||**as** ànanas *m*; ~**u sūltys** succo di ànanas
anapēstas *lit.* anapesto *m*
anāpus *prl. (su kilm.)* dall'altra parte; *gyvenū a. ūpēs* àbito dall'altra parte del fiume
anārch||**ija** anarchia *f*; ~**inis**, ~**iškas** anàrchico; ~**inēs idėjos** idee anàrchiche; ~**istas**, -ē anàrchico *m (f-a)*; ~**izmas** anarchismo *m*
anās, **anā** *parod. iv.* quello, codesto; *dúok mán anā knýga, ne šitą* dammi quel libro, non questo; *anaĩs mētais* quell'anno
anāsyk *prv.* l'altra volta; *a. geriaū sėkėsi* l'altra volta è andata meglio
anatòm||**as**, -ē anatomista *m, f*; ~**ija** anatomia *f*; *žmogaūs ~ija* anatomia umana; ~**inis** anatòmico
añčdėlis *ekon.* tassa *f*, imposta *f*
ančiasnāpis *zool.* ornitorinco *m*
anč||**iāuti** andare a caccia di ànatre; ~**iūkas** anatròcolo *m*
ančiūv||**is** *zool.* alice *f*, acciuga *f*; *konservūoti ~iai* acciughe sott'olio
añdai *prv.* l'altro giorno, l'altro ieri, giorni fa
anekdòt||**as** aneddoto *m*, barzelletta *f*; *šmaikštūs ~as* barzelletta spinta; ~**u pāsakotojas** aneddotista *m, f*; ~**iškas** aneddòtico
aneks||**āvimas**, **anėksija** annessione *f*; ~**ūoti** anettere *A*

anēm||**ija** *med.* anemia *f*; ~**iškas** anèmico
anestēz||**ija** *med.* anestesia *f*; ~**ūoti** anestetizzare *A*, sottoporre ad anestesia
angà pertugio *m*, foro *m*, apertura *f*, imboccatura *f*, bocca *f*, entrata *f*; *dūru, lāngo a.* vano di una porta, di una finestra; *krósnies a.* bocca di un forno; *tūnelio a.* imbocco di una galleria; *šaudymo a.* feritòia *f*; *skrañdžio a.* cavità gāstrica
angāras hangar *m inv*, capannone *m*, aviorimessa *f*
angaž||**āvimas** scritturazione *f*; ~**ūoti** *teatr.* scritturare *A*
āngel||**as** àngelo *m*; ~**as sargas** àngelo custode; ~**iškas** angèlico; ~**iškas grōžis** bellezza angèlica
anginà *med.* angina *f*, tonsillite *f*
angls *ŗr.* gývātē
āngl||**as**, -ē inglese *m, f*; ~**u kalbà** lingua inglese, l'inglese
anglėti 1. (*virsti anglimi*) carbonizzarsi, ridursi in carbone; 2. (*virsti angļu*) anglicizzarsi, adattarsi ai costumi inglesi
angliadegys carbonàio *m*
angliaduobė carbonàia *f*, carboniera *f*
angliakasys carboniere *m*, minatore *m*
angliā||**rūgstė** anidride carbònica; ~**skaldė** apparēcchio per spaccare il carbone; ~**vandenilis** *chem.* idrocarburo *m*; ~**vandenis** *chem.* idrato di carbònio, carbonidrato
angl||**ybė**, ~**icizmas** anglicismo *m*, inglesismo *m*
anglikōn||**as**, -ē anglicano *m (f-a)*; ~**u tikėjimas** religione anglicana; ~**ybė** anglicanesimo *m*
añglin||**as** sporco di carbone; ~**ė** ripostiglio per il carbone
anglīngas carbonifero
angliniūkas carbonàio *m*
anglīnis di, da carbone; carbònico
1 aņglinti tingere, macchiare di carbone
2 aņglinti anglicizzare *A*, adattare ai costumi inglesi
angl||**is** 1. (*kuras*) carbone *m*; ~**imis kūrėnama krōsnis** stufa a carbone; *mėdžio ~is* carbone vegetale, carbonella *f*; *akmėns ~is* carbone fòssile; ~**iēs nuodėgulis** tizzo di carbone; *žėruojanti ~is* brace *f*; *júodas kaĩp ~is* nero come il carbone; 2. *chem.* carbònio *m*
ānglišk||**ai** *prv.* in (modo) inglese; ~**ai kalbėti** parlare inglese; ~**as** inglese; ~**as būdas** carattere inglese; ~**o tipo pieva** prato all'inglese
angl||**yti** carbonizzarsi, ridursi in carbone; ~**iúotas** sporco di carbone

anfek *prv.* tanto, così

anilĩnas *chem.* anilina *f*, fenilammina *f*

animĩzmas animismo *m*

anỹta suðcera *f*

anỹzius *bot.* ànice *m*

anket||**à** mòdulo *m*, questionario *m*; **užpĩldyti** ~**q** compilare il mòdulo; ~**úoti** còmpiere un'indagine mediante questionari

ankstèsn||**is** scorso, passato, precedente; ~**iaĩs mėtaiš** negli anni passati, anni fa; ~**è jò knygà** il suo libro precedente; ~**is pavadinimas** nome precedente (vecchio)

anks||**tĩ** *prv.* 1. presto, di buon'ora; **šĩryt** ~**tĩ atsi-kėlėme** stamattina ci siamo alzati presto; **grĩžk kuò** ~**čiaũ** torna il più presto possibile; ~**čiaũ aĩ vėliaũ** presto o tardi, prima o poi; 2. prematuramente, precocemente; **baigiaũ dárba** ~**iaũ numatỹto laĩko** ho finito il lavoro prima del tempo previsto; **jĩs** ~**tĩ mĩrė** è morto prematuramente; ~**tỹbė** *žr.* ankstũmas

ankstiniĩkas, -**ė** mattiniero *m* (*f*-*a*)

aĩkstin||**tĩ** anticipare *A*, affrettare *A*; ẽssere in anticipo; **šiaĩs mėtaiš šaĩnis** ~*a* quest'anno il freddo è in anticipo; *sng.*: **laĩkrodis** ~**asi penkiũm minũtėm** l'orològio è avanti di cinque minuti

ankstỹv||**ai** *prv.* prematuramente, prima del tempo, precocemente; ~**as** primo, prematuro, precoce; ~**as pavasaris** primavera precoce; ~**i šaĩčiai** i primi freddi; ~**oji kũryba** le prime òpere; ~**leji vidũramžiai** il primo medioevo; ~**osios pãmaldos** mattutino *m*; ~**a mĩrtĩs** morte prematura; ~**leji vaĩšiai** frutti primaticci, primizie *f*; **kòks tũ šiaĩdien** ~**as!** come sei mattiniero oggi!

ankst||**ókas** abbastanza prematuro, precoce; ~**ũmas** ore mattutine, prima mattina; **tokiaĩn** ~**umė kėltis!** alzarsi così presto!; ~**ũs** che viene presto (per primo), precoce; ~**ũs rỹtas** primo mattino; **dár** ~**ũs laĩkas** è ancora presto; **ĩš anksto užmokėti** pagare in anticipo

ankštaĩ *prv.* strettamente, in modo stretto

aĩkšt||**as** stretto, angusto; **šĩtas drabũžis mán** ~**as** questo vestito mi va stretto; ~**i bãtai** scarpe strette; ~**a sėdėti** si sta stretti

ankstėtas, **ankstĩngas** che ha molti baccelli

ankšt||**ėti** divenir (più) stretto, restringersi; ~**ỹbė** strettezza *f*, angustia *f*

aĩkštin||**iai** *dgs. bot.* leguminose *f pl*; ~**is** baccellino; ~**iai augalai** piante baccelline

aĩkštinti rėndere (più) stretto

1 **aĩkšt**||**is** baccello *m*, legume *m*, *tarm.* tega *f*; **pũpũ** ~**ys** baccelli di fave

2 **aĩkštis** strettezza *f*, angustia *f*

ankšt||**ókas** piuttosto stretto; ~**umà** luogo stretto; ~**ũmas** *žr.* ankštỹbė

anòd||**as** *fiz.* anodo *m*; ~**inti**, ~**úoti** anodizzare *A*
anóks, -**ia** 1. *parod. įv.* di quel tipo, quello, tale; *a. drabũžis mán nepatiĩka, šĩtoks taĩ kas kità* quel vestito non mi piace, mentre questo è un'altra cosa; 2. *iron.* quale; *a. čià šaĩtis!* ma che freddo è questo!

anomàl||**ija** anomalia *f*; ~**inis**, ~**ũs** anòmalò

anonĩm||**as** anònimo *m*; ~**inis** anònimo; ~**inis laĩškas** lèttera anònima

anòns||**as** annũncio *m*, avviso *m*, affisso *m*; ~**úoti** annunziare *A*, annunciare *A*

anót *prl. (su kilm.)* secondo, stando a quanto dice; *a. mótinos* secondo la madre; *a. jò* secondo lui (a sentire lui); *a. patarlės* come dice il proverbio

anot||**ãcija** annotazione *f*; ~**úoti** annotare *A*, fare delle annotazioni

ansãmblis complesso *m*, unità orgànica; **folklorinis a.** complesso (gruppo) folcloristico; **architek-tũrinis a.** complesso architettònico

aĩt *prl. (su kilm.)* 1. (*žymint vietą*) su, sopra; **dėti a. stãlo** mėttere sulla tàvola; **atsigũlk a. lõvos** sdraia-ti sul letto; **užsimėsk skãrą a. pečiũ** bũttati uno scialle sopra le spalle; **uždėk daĩgtį a. pũodo** metti un copèrchio sulla pėntola; 2. (*žymint kryptį*) verso, in direzione di; **eĩna a. namũ** va verso casa; *a. kuĩ važiũuojate?* verso dove siete diretti?; 3. (*žymint asmenį*) nei riguardi (nei confronti) di; **supỹko a. manės** si è arrabbiato con me (nei miei confronti); **nesibãrk a. jò** non rimproverarlo

antagon||**ĩstas**, -**ė** antagonista *m*, *f*; ~**ĩstinis** antagonistico; ~**ĩzmas** antagonismo *m*

antaĩ *dll.* ecco, ecco là; *a. jĩs pareĩna* ẽccolo che torna; **kaĩp a.** per ẽsempio

aĩtak||**is** sopracceglio *m*; **tãnkũs, retĩ** ~**iai** soprac-ciglia folte, rade; **suraũkti, pakėlti** ~**ius** aggròt-tare, inarcare le sopracciglia

aĩtalkũnis gomitiera *f*

antanĩnis spėcie di mela autunnale o invernale

antãrktinis antãrtico; *a. klĩmatas* clima antãrtico

aĩtauga escrescenza *f*

aĩtaus||**is** 1. parte della guancia vicina all'orėcchio; 2. (*smũgis*) schiaffo *m*, ceffone *m*; **dũoti, gãuti** ~**į** dare, prėndere uno schiaffo; 3. paraorėcchie *m inv*

aĩtblauzdis gambiera *f*, schiniere *m*
aĩtbriaunis *tech.* bordino *m*
aĩtbūris *biol.* superordine *m*
aĩtduris tenda per la porta
antenà antenna *f*; **siunčiamóji, priimamóji** *a.* antenna trasmittente, ricevente
aĩtgalis puntale *m*, ghiera *f*
antgamt||inis soprannaturale; **~iškūmas** soprannaturalità *f*
antgerklinis epiglottico
aĩtgerklis *anat.* epiglottide *f*
antialkohòlinis antialcolico
antibiòtikas antibiòtico *m*
anticiklònas anticiclone *m*
antidalėlė *fiz.* antiparticella *f*
antidė riparo per le ànatre
antiena carne di ànatra
antifašist||as, -ė antifascista *m, f*; **~inis** antifascista
antifrizas *tech.* anticongelante *m*, antigelo *m*
ántika antichità *f*, mondo antico, cultura antica
antikarinis antimilitaristico
antikinis relativo all'antichità, antico; **a. mėnas** arte antica
antiklerikalizmas anticlericalismo *m*
antikomun||istinis anticomunista; **~izmas** anticomunismo *m*
antikonstitucinis anticostituzionale
antikoròzinis anticorrosivo
antikūnas *biol.* anticorpo *m*
antikvār||as antiquàrio *m*; **~iātas** antiquariato *m*, negòzio di antichità, negòzio di libri usati; **~inis** antiquàrio, antico; **~inių daiktų parodà** mostra dell'antiquariato; **~iniai baldai** mòbili antichi
antiliáudinis antipopolare
antilòpė *zool.* antilope *f*
antimėdžiaga *fiz.* antimateria *f*
aĩtinas māschio dell'ànatra
ántinis d'ànatra
aĩtinkstis *anat.* ghiandola surrenale
antipāt||ija antipatia *f*; **jaūsti kām ~iją** provare (sentire) antipatia per (verso) qc. o q.c.; **~iškas** antipático; **būti (atròdyti) kām ~išku** essere antipático a qc.
antipòdas antipode *m*
antirelginis antireligioso
1 ántis *zool.* ànatra *f*; **naminė, laukinė á.** ànatra domestica, selvatica; **♦ spaudós á.** (*pramanyta žinia laikraštyje*) montatura giornalistica; **canard** *m inv*; **būfala** *f*

2 aĩt||is (*vieta už drabužių*) petto *m*, seno *m*; **dėk pinigus || ~į** metti i soldi in seno
antisemitārinis antigigienico, contrārio alle norme dell'igiene
antisemitizmas antisemitismo *m*
ántišk||as di, da ànatra; **~a eĩsena** andatura da ànatra
antitėzė antitesi *f*
antivalstýbinis antistatale
antjutiminis *fil.* soprasensibile
aĩtkainis sopraprezzo *m*, maggiorazione *f*, aggiunta *f*
aĩtkaklis 1. collare *m*; 2. *prk.* (*vargas*) peso *m*, fatica *f*
aĩtkaktis frontale *m*
antkapinis sepolcrale, tombale, fùnebre; **a. įrašas** epitaffio *m*; **a. akmuo** lapide *f*, pietra sepolcrale
aĩtkapis lapide *f*, monumento sepolcrale
aĩtkaul||is *anat.* periòstio *m*; *med.:* **~io uždegimas** periostite *f*
aĩtkelis ginocchiera *f*
aĩtklod||ė coperta *f*; **užsiklòti šiltà ~e** coprirsi con una coperta pesante
aĩtkremzlis *anat.* pericòndrio *m*
aĩtkrytis contagio *m*, infezione *f*, epidemia *f*
aĩtkrūtinis pettorale *m*, pettino *m*
aĩt||kulnis soprattacco *m*; **~kurpis** ghetta *f*, gambaleto *m*
aĩtledis strato sottile di ghiaccio
aĩtnartis fòdera *f*, cappa *f*
aĩtodis *anat.* epidèrmide *f*
antològ||ija antologia *f*; **~inis** antològico
antonimas antònimo *m*
aĩtpamatis rialzo di terra intorno alle fondamenta di una casa
aĩtpelnis *ekon.* sopra(p)profitto *m*
aĩtpetis spallina *f*, distintivo *m*
aĩtpil||as 1. (*gėrimas*) liquore *m*, rosòlio *m*; 2. (*kau-pas*) eccedenza *f*, avanzo *m*; **sù ~u** in abbonanza, di troppo
aĩtpilvis panciera *f*, ventriera *f*
aĩtpirštis ditale *m*
aĩtplūdis afflusso *m*, affluenza *f*; **žiūròvų a.** affluenza di pubblico; **priešų a.** irruzione (incursione) del nemico; *prk.:* **pýkčio a.** scòppio d'ira
aĩtpuol||is attacco *m*, assalto *m*, incursione *f*; **gink-luotas ~is** aggressione armata; **atreĩti ~į** respingere un attacco
antracitas antracite *f*

antrádien||is martedì *m*; *kiekvieną* ~ĩ ogni martedì; *ateĩnantĩ* ~ĩ martedì pròssimo

antraeĩ||ininkas, -ė chi ha un secondo lavoro; *dĩrbti* ~ininku avere un secondo lavoro, cumulare impieghi; ~is di second'ordine, di secondo piano, secondario, marginale; ~is *kláusimas* questione secondaria, problema d'importanza marginale; ~is *vaidmuo* ruolo secondario; ~ės *páreigos* secondo impiego

antrágimis, -ė secondogenito *m* (*f*-a)

antraĩp *prv.* in un altro modo, in modo diverso, diversamente

aĩtrakart *prv.* per la seconda volta, di nuovo

antrakáĩtis 1. che si presenta per la seconda volta; 2. della seconda generazione

antra||klásis, -ė alunno della seconda classe; ~kuřsis, -ė studente del secondo anno (*di università*)

antrameč||iáuti ripetere l'anno scolastico, essere bocciato; ~iávimas ripetizione dell'anno scolastico

antramė||tis, -ė ripetente *m, f*; *likti* ~čiũ ripètere l'anno; ~tĩstė žr. antramečiávimas

antramitĩs, -ė di due anni (*detto dell'animale*)

aĩtrank||is 1. (*papuořalas*) braccialetto *m*; 2. (*řarvas*) bracciale *m*; 3. (*surakinimas*) manette *f pl*; *uždėti kam nors* ~ius mèttere le manette a qc.

aĩtrankovis soprammanica *f*

antrápus *prl.* (*su kilm.*) dall'altra parte; *a. miřko* dall'altra parte del bosco

antrarũsis di seconda qualità (scelta), di qualità inferiore

aĩtr||as *klnt. sktv.* secondo, altro; ~oji *jaunĩstė* seconda giovinezza; ~asis *pátiekalas* seconda portata, secondo *m*; *kovo* ~a il due marzo; *kas* ~q *diėnq* ogni due giorni; *gyvenũ* ~amė *aukřtė* àbito al primo piano; *jũs jaũ elna* ~us *metũs* è già al secondo anno di vita; *vėnas* ~am *pàdeda* si aiũtano l'un l'altro; *pasilĩkti* ~iems *mėtam*s ripètere l'anno; *ĩř* ~ũ *lũpũ* da fonti indirette; *ĩř* ~ũ *raĩkũ* di seconda mano; ~a *veřtus* d'altra parte, d'altro canto (verso); ~a *tĩek* due volte tanto; *aĩt* ~os *kójos* (*iřgėri*) ripètere il bicchierino, berne un altro

aĩtrąsyk *prv.* (per) la seconda volta

aĩtrař||as 1. (*užrašas*) soprascritta *f*; 2. žr. *adresas*; ~tė titolo *m*, intestazione *f*, testata *f*; *bė* ~tėis senza titolo; ~tĩnis di titolo, iniziale; ~tĩnis *pũslapis* frontespizio *m*

antráverřė vacca che ha avuto il secondo vitello

antresolė parte superiore di un armadio

aĩtrieřis bracciale *m*, braccialetto *m*

aĩtrinink||as, -ė 1. secondario, marginale; *lingv.*: ~ės *sákinio dąlys* elementi secondari della proposizione; 2. *řnek. (padėjęjas)* aiutante *m*, sostituto *m*, vice *m*, duplicato *m*

aĩtrĩn||is 1. secondario; ~ė *priežastĩs* causa secondaria; ~iai *veiksmąžodžiai* verbi derivati; 2. di seconda qualità, di second'ordine, d'importanza secondaria

aĩtrinti 1. ripètere A, fare per la seconda volta; 2. *muz.* fare la seconda parte

antrókas, -ė alunno della seconda classe

antróks diverso (dal primo)

antropològ||as, -ė antropòlogo *m* (*f*-a); ~ija antropologia *f*

aĩtsėlis quanto viene seminato una seconda volta

aĩtsiuvas gallone *m*, mostrina *f*

aĩtskrydis incursione *f*; *lėktĩvũ a.* incursione aerea

aĩtslėgis sovrappressione *f*

aĩtsluoksnis stratificazione *f*, sovrapposizione *f*

aĩtsmakris baviera *f*

aĩtsnapis parte superiore del becco

aĩtsnuk||is museruola *f*; *uždėti* ~ĩ mèttere la museruola

aĩtsparnis 1. parte superiore dell'ala; 2. (*vabzdžiũ*) èlitra *f*

aĩtspaud||as sigillo *m*, timbro *m*, stampiglia *f*; *pāřto* ~as timbro postale; ~uotĩ timbrare A, bollare A, stampigliare A

aĩtsrovis sovracorrente *f*

aĩstaktis traversa superiore che lega gli stipiti di una porta; architrave *m*

aĩstatas soprastruttura *f*, sovrastruttura *f*

aĩstolis *istor.* ufficiale giudiziario, usciere *m*

aĩtsvoris sovrappeso *m*

aĩtřalas gelo (*del terreno*) *m*

aĩtřeimė superfamiglia *f*

aĩtřlaitis sommità di un declivio

aĩtřova (*užrako*) boncinello *m*

aĩttvartis sottotetto, soffitto di una stalla

aĩtuodegis groppa *f*

aĩtvalan||dis tempo al di fuori dell'orario di lavoro; ~džiũ *dąrbas* lavoro straordinario

aĩtvalk||alas, ~as, ~tis fėdera *f*, fòdera *f*

antvandenĩnis sopràcqueo; *a. laivýnas* flotta di superficie

aĩtveid||is visiera *f*; *pakėlti, nulėisti* ~ĩ alzare, abbassare la visiera

aĩtveržlė *tech.* controdado *m*

aŋtviršis eccesso *m*, supèrfluo *m*, sovèrchio *m*
aŋtvož||as copèrchio *m*; **uždėti** ~*q* **aŋt ko nòrs** mèt-
 tere il copèrchio sopra a q.c.
antžemìn||is sopraelevato, aèreo; ~*es šāknys* radici
 aèree; ~*is geležinkelis* ferrovia sopraelevata
aŋtžmog||is superuomo *m*; ~*iškas* sovrumano
anūkas, -*ė* nipote *m*, *f*; *mžb.* nipotino *m* (*f* -*a*)
anul||iāvimas annullamento *m*, abolizione *f*, abro-
 gazione *f*, cassazione *f*, rèveça *f*; ~*iuoti* annullare
 A, abolire A, abrogare A, revocare A, cassare A;
 ~*iuoti kontraktą* annullare un contratto; ~*iuoti*
núosprendį cassare una sentenza
anuodu, **aniėdvi** *parod. įv.* quei due, ambedue
anuokart *prv.* quella volta
anuolaik, **anuomet** *prv.* in quel tempo, allora
anuometinis, **anuometis** di allora, di quei tempi
anuosyk *prv.* quella volta, qualche tempo fa
aorta *anat.* aorta *f*
apač||ià basso *m*, parte inferiore; **žiūrėti iš viršaus** *į*
apačią (*iš ~ios į viršų*) guardare dall'alto in basso
 (dal basso all'alto); **nusileisti į apačią** scendere
 giù (al pianterreno); **į gyvėną ~iojė** àbita di sot-
 to; **pasivilk ką pō apačia** mēttiti qualcosa sotto;
pūslapio ~iojė in calce, a piè di pàgina
apākėlis, -*ė* cieco *m* (*f* -*a*); *prk.* persona sbadata,
 distratta
apakėti ultimare l'èrpicoltura, smuovere il terreno
 con l'èrpice
apakimas pèrdita della vista
apākin||imas accecamento *m*, abbagliamento *m*;
 ~*ti* rēndere cieco, accecare A, abbagliare A;
prk.: **pāktis įl ~o** l'ira l'ha accecato
apakti divenir cieco, pèrdere la vista; **vėlena akimi**
apāko è divenuto cieco da un òcchio
apalpimas svenimento *m*, deliquo *m*
apałpti svenire E, perdere i sensi, cadere in de-
 liquo
apanglė||jimas carbonizzazione *f*; ~*ti* carboniz-
 zarsi, coprirsi di carbone
aparāt||as 1. *tech.* apparecchio *m*, congegno *m*,
 dispositivo *m*; **telefonò** ~*as* apparecchio tele-
 fōnico; **fotogrāfijos ~as** macchina fotogrāfica;
kino ~as cinepresa *f*; 2. *biol.* apparato *m*; **virš-**
kinimo ~as apparato digerente; 3. (*įstaigos*) ap-
 parato *m*; **biurokratinis valstybės ~as** apparato
 burocrātico statale; 4. (*etatai*) personale *m*, ruo-
 lo *m*; **ministėrijos ~as** personale del ministero;
 ~*inė* *tech.* sala delle apparecchiature; ~*ininkas*
 addetto agli apparecchi; ~*ūrā* apparecchiatura

f; apparecchiature *f pl*, attrezzatura *f*, strumenti
m pl

aparimas aratura *f*

apárti finire di arare, coprire di terra con l'aratro

apāstal||as apòstolo *m*; ~*auti* essere un apòstolo;
 ~*iškas* apostòlico

apātij||a apatia *f*; **kristi į ~q** cadere nell'apatia

apatinės *dgs.*, **apatinukės** *dgs.* mutande *f pl*

1 **apatinis**, **apatinukas** sottana *f*, biancheria intima

2 **apatin**||is inferiore, basso; ~*is aukštas* pianter-
 reno *m*; ~*ė lūpa* labbro inferiore; ~*iai lūomai*
 ceti bassi; ~*iai drabužiai* biancheria intima, sot-
 tovesti *f pl*

apātišk||ai *prv.* apaticamente, con apatia; ~*as*
 apàtico, indolente, indifferente; ~*umas* apatia *f*,
 indifferenza *f*, indolenza *f*

apauginti far crēscere, coprire (di vegetazione); *a.*
nāmą mēdžiais far crēscere àlberi intorno alla casa

apaukti farsi crēscere, coprirsi (di q.c.); *a. barzdā*
 farsi crēscere la barba; *a. sāmanomis* coprirsi di
 mūschio; *a. purvū* diventare sporco

apauksuoti indorare A, dare riflessi d'oro

apāusti tēssere a sufficienza

apaūti calzare A, mēttire le scarpe; *a. vaikui batūs*
 mēttire le scarpe al bambino; *sng.*: **būvo apsiāvęs**
zōmsiniaiis bātaiis calzava scarpe di camòscio

āpavas calzatura *f*; **žieminis, išeiginis ā.** calzatura
 invernale, da sera

apavė||ti logorare A, consumare A, sciupare A; ~*ti*
bātai scarpe sciupate

apcink||āvimas zincatura *f*; ~*uoti* zincare A

apcukruoti cospārgere di zūcchero, inzuccherare A

apčiūłpti succhiare (tutt'intorno) A; **pavālgęs nēt**
pirštūs apčiūlpė dopo aver mangiato si è succhia-
 to perfino le dita

apčiuopā *med.* palpazione *f*

apčiūop||iamas tàttile, palpābile, percettibile;
 ~*om* (*is*) *prv.* tastoni, tentoni; ~*ti* palpare A,
 tastare A

apčiuožti pattinare intorno

apčiupinėti tastare A, palpare A, toccare A (*da*
tutte le parti)

apčiūr||ti sporcarsi, imbrattarsi, insudiciarsi; **apý-**
kaklė jau ~usi il colletto si è già sporcato

apdabinti (*ad*)ornare A, abbellire A, decorare A

apdail||ā rifinitura *f*; ~*os darbai* lavori di finimento
 (di rifinitura); ūltimi tocchi; ritocchi *m pl*

apdailinimas rifinitura *f*, addobbamento *m*

āpdailininkas, -*ė* rifinitore *m* (*f* -*trice*)

- apdailinti** rifinire A, dare l'ultima mano (gli ultimi tocchi) a
- apdain**||**āvimas** esaltazione *f*, glorificazione *f*; ~**uoti** celebrare A (con canti o poesie), decantare A, esaltare A, osannare A
- apdair**||**à**, ~**ūmas** precauzione *f*, cautela *f*, circospezione *f*; ~**iaĩ** *prv.* con circospezione, con cautela; ~**iaĩ elgtis** agire con accortezza (con circospezione); ~**ūs** cauto, circospetto, avveduto, prudente
- apdal**||**inti**, ~**yti** distribuire A, assegnare A, fornire A (*q.c. a qc.*); ~**inti visūs dovanomis** distribuire regali a tutti
- apdang**||**à**, **āpdangalas** copertura *f*, velo *m*, manto *m*; **sniėgo āpdangalas** manto (coltre) di neve; **galvōs āpdangalas** copricapo *m*; ~**stýti** coprire A, avvolgere A
- āpđaras** 1. (*drabužis*) indumento *m*, vestito *m*; 2. (*knygos*) copertina *f*, (ri)legatura *f*; 3. (*namo ir pan.*) rivestimento *m*, guarnizione *f*
- apđaryti** 1. (*drabužiais*) vestire A, coprire con vesti; *sng.*: **visi gražiai apsidārę** tutti si sono vestiti elegantemente; 2. (*viršeliais*) mettere la copertina, (ri)legare A
- apđaužyti**||**ti** 1. (*primušti*) percuotere A, dare delle botte, bastonare A; 2. (*apgadinti*) guastare A, avariare A, ammaccare A; ~**tas obuolys** mela ammaccata
- apđazyti** far cambiare colore, colorare A, dipingere A; *sng.*: **marškiniai (skalbian) apsidazė** la camicia (con il lavaggio) ha cambiato colore
- apđeginti** bruciare A, scottare A, strinare A; (*sū*) **kárštu lygintuvu a. drabūžį** strinare (bruciare) un vestito col ferro rovente; *sng.*: **apsidėginau liežuvį** mi sono scottato la lingua
- apđegti** bruciarsi, scottarsi, abbronzarsi; **vištà apdegė** il pollo si è bruciato; **apdeges (nuo saulės) vėidas** viso abbronzato; *a.* **sparnūs** bruciarsi le ali
- apđelioti džn.** coprire A, riempire A; *a.* **stālq valgiais** riempire il tavolo di vivande
- apđeñgti** (ri)coprire A, (ri)vestire A, ammantare A; *a.* **stālq staltiese** coprire il tavolo con la tovaglia (mettere, stendere la tovaglia sul tavolo); *a.* **stógq** coprire (mettere) il tetto; *a.* **vaikūs** vestire (coprire) i figli; *sng.*: **apsideñgti sniegū, debesimis** coprirsi di neve, di nuvole
- apđergti** 1. (*apteršti*) sporcare A, imbrattare A, insudiciare A, lordare A; 2. *prk.* (*apšmeižti*) denigrare A, calunniare A, diffamare A, screditare A
- apđė**||**ti** mettere attorno, coprire A, ingombrare A; ~**ti ligonį pagālvėmis** sorreggere il malato con guanciali; **stālas ~tas knygomis** il tavolo è ingombro di libri; ~**ti mokesčiai** tassare A; *sng.*: **jis darbaīs apsidėjes** è stracàrico di lavoro
- apđėvėti** logorare A, sciupare A, consumare A; *sng.*: **švařkas jau apsidėvėjo** la giacca si è già sciupata
- apđýg**||**ti** iniziare a spuntare, germogliare E/A; **rugiai jau ~ę** la sègala sta già nascendo
- apđilti** consumarsi, logorarsi, pèrdere la punta o il filo
- apđirbimas** esecuzione *f*, lavorazione *f*, trattamento *m*, coltivazione *f*; **pirminių žaliavų a.** lavorazione delle materie prime
- apđirb**||**ti** 1. (*darbą*) eseguire un lavoro; **jis vienas višką ~a** fa tutto da solo; *sng.*: **ligi pietų apsidirbsime** termineremo il lavoro entro il pranzo; 2. (*gaminį*) lavorare A, trattare A; ~**ti gėležį** lavorare il ferro; ~**ti ódq** conciare le pelli; 3. (*žemę*) coltivare (un terreno); 4. **šnek. (apteršti)** sporcare A, imbrattare A, lordare A; *sng.*: **apsidirbęs vaikas** bambino che se l'è fatta addosso
- apđirž**||**ti** indurire E, farsi duro, raffermarsi, diventare raffermo; **dūona ~o** il pane si è raffermato; ~**usi (apvytusi) žolė** erba avvizzita; ~**es žmogūs** persona indolente, neghittosa, svogliata
- apđoró**||**jimas** lavorazione *f*, trattamento *m*, elaborazione *f*; ~**ti** 1. (*sutvarkyti*) ordinare A, sistemare A, mettere in ordine; ~**ti statistinius duomenis** elaborare dati statistici; 2. (*apdirbti*) lavorare A, trattare A; ~**ti vilnq** lavorare la lana; ~**ti radioaktyviās mēdžiagas** manipolare sostanze radioattive
- apđovanó**||**jimas** ricompensa *f*, prèmio *m*, decorazione *f*; **pinigñis ~jimas** gratificazione *f*; **vyriausybñis ~jimas** onorificenza statale; ~**ti** 1. (*duoti dovanų*) fare (distribuire) regali, far doni; ~**jo gausiomis dovanomis** ha fatto molti regali; *prk.*: **gamta jà ~jo grožiū** la natura l'ha dotato di bellezza; 2. (*įvertinti nuopelnus*) ricompensare A, premiare A, insignire A, decorare A; ~**ti medaliū** insignire di una medaglia; ~**ti garbės raštū** attribuire un diploma d'onore
- apđrabstýti** schizzare A, spruzzare A; *a.* **purvū** inzaccherare A
- apđraikyti** mettere in disordine, scompigliare A, arruffare A

apdraskyti||ti stracciare A, strappare A, lacerare A; ~tas *drabūžis* vestito lacerato; *sng.*: *apsidrāske vėidq* si graffiò il volto

apdraud||à risarcimento di un danno (*da parte di una società assicuratrice*), indennizzo *m*; ~imas assicurazione *f*

apdrausti 1. assicurare A; *a. nāmą* nuo gaisro assicurare la casa contro gli incendi; *a. gyvybę* assicurare la vita; 2. *prk.* (*apsaugoti*) preservare A, tenere lontano (difendere) dai pericoli; *niėkas nērà apdraustas nuò ligòs* nessuno è esente (immune) da malattia

apdrėbti schizzare di sostanza densa, inzaccherare A

apdrėkti inumidirsi leggermente, diventare umido

apdrib||ti 1. (*apkristi*) cadere E, coprirsi, spargersi; *drabūžiai ~o sniegū* il vestito è coperto di neve; 2. (*apsmukti*) diventare flòscio, vizzo, cadente; ~ė *skrūostai* guance vizzate; ~usios *kėlnės* pantaloni che càscano di dosso

apdri||ksti sfilacciarsi, sciuparsi, logorarsi; ~skės *drabūžis* vestito lògoro, frusto; ~skėlis, -ė straccione *m* (*f-a*), pezzente *m, f*; miserabile *m, f*

apdróžti scolpire A, piallare A (*un poco*)

apdūiti 1. (*apsitraukti rūku*) annebbirsi, offuscarsi; *apdūjės vėidrodīs* spècchio appannato; *prk.*: *apdūjusios àkys* sguardo velato; 2. (*apsvaigti*) rimanere stordito (intontito), istupidirsi; *mán galvà apdūjo* ho perso la testa (la ragione); *lėkia kaip apdūjės* corre come un pazzo

apdūjėlis, -ė demente *m, f*; matto *m* (*f-a*), pazzo *m* (*f-a*)

apdulkė||ti impolverarsi, coprirsi (sporcarsi) di pólvore; *visi mào drabūžiai ~jo* il mio vestito si è tutto impolverato

apdūlkinimas *bot.* impollinazione *f*; *kryžmėnis, dirbtinis a.* impollinazione incrociata (eterogamia), artificiale

apdūlkin||ti 1. impolverare A, imbrattare (coprire) di pólvore; 2. *bot.* impollinare A; ~tojas, -a impollinatore *m* (*f-trice*)

apdūmti 1. (*apnešti*) coprire A; *a. sniegū* coprire di neve; 2. (*ap rūkyti*) affumicare A; *a. bitės* gettare fumo negli alveari; 3. *šnek.* (*apgauti*) imbrogliare A, truffare A, raggirare A; *manės neapdūmsi* non mi imbroglierai; 4. *šnek.* (*apibėgti*) percorrere in fretta; ♦ *a. akis* gettare la pólvore negli occhi

apduoti 1. (*visiems paduoti*) dare, distribuire a turno; 2. (*apkerėti*) stregare A, ammaliare A, affascinare A, incantare A; *tà móteris turbūt jį*

apdavė quella donna l'ha forse stregato; 3. (*apnuodyti*) avvelenare A, intossicare con veleno

apdūs||ti 1. sentirsi mancare il fiato, èssere affaticato; ~ėš *bašas* voce soffocata; 2. (*prigesti*) smorzarsi, spègnersi; *ugnīs ~o* il fuoco si è smorzato; 3. (*pašvinkti*) diventare pùtrido, imputridire; ~usi *mėsà* carne pùtrida

apdvls||ti diventare pùtrido (ràncido), mandare cattivo odore; ~usios *dėsros* salumi ràncidi

apdvòkti intontire E, diventare come stùpido

apdžiàuti stèndere A, sciorinare dappertutto i panni ad asciugarsi

apdžiovinti asciugare un po', rèndere (in parte) asciutto

apdžiú||ti asciugarsi un po', diventare quasi asciutto; *žaidà ~vo* la ferita si è in parte rimarginata

apeig||à 1. (*apyvoka*) lavori domèstici; *šiañdien jì tūrì daug ~òs* oggi lei ha tanto da fare in casa; 2. (*eiguva*) giro *m*; *eigulys tūrì didelę apeigą* il guardaboschi ha un lungo giro da fare

apeig||ýnas rituale *m*, libro litùrgico; ~inis rituale; ~inis *šòkis* danza rituale

apeig||os *dgs.* rito *m*; *krikšto (vestuvių) ~os* il rito del battèsimo (nuziale); *susituòkti pagal civilines ~as* sposarsi con rito civile

apei||ti 1. aggirare A, andare attorno; ~ti *kliūtį* aggirare un ostàcolo; ~ti *įstátymus* elùdere le leggi; 2. (*aplankyti*) fare il giro di, visitare A; *visūs draugūs apėjaù* ho visitato tutti gli amici; *apėjome miēstą* abbiamo fatto il giro della città; 3. (*aptek-ti*) coprirsi; *dařžas žolė apėjo* l'orto si è coperto di erbacce; 4. (*aptvarkyti*) fare i lavori, mèttere in òrdine; *jīs viėnas visūs dárbus ~na* fa da solo tutti i lavori; 5. (*aptikti*) trovare A, scoprire A; *apėjaù grāžią viētą* ho scoperto un bel posto; 6. *prk.* (*apgauti*) ingannare A, truffare A, raggirare A; *nesilėidžia lengvai ~namas* non si lascia raggirare facilmente

apėjimas giro *m*, ronda *f*

apel||iàcija appello *m*; *paduoti, įteikti ~iàciją* presentare appello, ricòrrere in appello; ~iàcinis d'appello; ~iàcinis *tešmas* corte d'appello; ~iàvinimas appello *m*, ricorso *m*; ~iùoti appellare E, fare appello, rivòlgersi a qc.; ~iùoti *núosprendį* fare appello contro una sentenza; ~iùoti *į kieno nòrs sąžinę* appellarsi alla coscienza di qc.

apelsin||as 1. (*vaisius*) arància *f* (*pl-ce*); ~ų *sultys* succo (spremuta) di arància; 2. (*medis*) aràncio *m*; ~medis aràncio *m*; ~medžio *žiedai* fiori d'aràncio

- apendicitas** *med.* appendicite *f*
apeñdiksas *anat.* appendice *f*
apės||**ti** 1. mangiare tutt'intorno; 2. mangiare parte di q.c.; 3. (*apgraužti*) ròdere A; *kinīvarpų ~tas* tarlato, tarmato
apetit||**as** 1. appetito *m*; *gėro ~o!* buon appetito!; *sužādinti, praràsti ~q* stuzzicare, pèrdere l'appetito; *turėti gėrą ~q (neturėti ~o)* avere molto (poco) appetito; *~as ateina bevālgant* l'appetito vien mangiando; 2. *prk.* (*noras*) voglia *f*, brama *f*, cupidigia *f*; *~iškas* appetitoso
apgadin||**ti** guastare A, danneggiare A, sciupare A (un po'); *pótvynis ~o tiltą* l'alluvione ha danneggiato un ponte
apgailėst||**auti** dispiacersi, rincrescere E, dolersi, essere spiacente, rammaricarsi; *labai ~auju dėl to, kàs atsitiko* mi rammarico molto di quanto è accaduto; *~aujame, kàd negālime ateiti* ci dispiace di non poter venire; *nė kiek neapgailėstauju* non mi rincresco per niente; *~āvimas* rammarico *m*, rincrescimento *m*, rimpianto *m*
apgailė||**ti** compatire A, compiangere A, rimpiangere A; *~ti prĩmĩtą sprendĩmą* rimpiangere una decisione presa; *~tinai prv.* in modo increscioso, spiacevolmente; *~tinas* spiacevole, increscioso; *~tina situācija* situazione incresciosa
apgālė||**ti** vincere A, superare A, sopraffare A; *~jome visūs pavõjus* abbiamo superato tutti i pericoli
apgālvõ||**jimas** considerazione *f*, riflessione *f*, ponderazione *f*; *~tai prv.* in modo premeditato; *~ti riflėtėre* (su q.c.), pensare (a, su q.c.), ponderare, meditare, considerare con attenzione; *taĩ reĩkia gerai ~ti* ciò va ponderato (esaminato) bene; *kalbėti neapgālvõjus* parlare senza riflėtėre; *tāvo pasiūlymas būs ~tas* la tua proposta sarà presa in considerazione; (*iš anksto*) *~tas nusikalĩmas* delitto premeditato
āpgam||**as** *med.* neo *m*, *šnek.* voglia *f*; *~uotas: ~uotas vėidas* viso coperto di nei
apganýti brucare l'erba, pascolare A
apgársin||**ti** annunciare A, dichiarare A, rendere pubblico; *~o sąvo sugrĩžĩmą* ha annunciato il suo ritorno
apgaub||**ti** coprire A, avvòlgere A, ammantare A, avvolgere A; *liėpsnos āpgaubė pāstata* le fiamme hanno avvolto l'edificio; *prk.: nakĩs ~ia žemė* la notte ammantata la terra; *sng.: gerai āpsigaubk skarą* imbacuccati ben bene nello scialle
apgaudinė||**jimas** frode *f*, impostura *f*; *~ti ingannare A*, truffare A, frodare A; *~ti svėriant, matuojant* ingannare sul peso, frodare sulla misura; *gyvėna ~damas* vive imbrogliando; *~tojas* imbrogliatore *m*, truffatore *m*, frodatore *m*
apgāul||**ė** inganno *m*, imbròglio *m*, truffa *f*, insidia *f*; *~e pasĩkti (padaryti) ką nòrs* riuscire in q.c. (a fare q.c.) con l'inganno; *būti ~ės aukà* essere vittima di una truffa; *~ĩngai prv.* ingannevolmente, illusoriamente; *~ĩngas* ingannėvole, illusòrio; *~ĩngi pažadaĩ* promesse ingannėvoli; *~iõti* ingannare A; *~ūs* ingannėvole, fallace
apgāuti ingannare A, imbrogliare A, frodare A, truffare A; *sng.: neapsigavaũ taĩp galvõdamas* non mi sono sbagliato a pensarla così
apgavĩk||**as, -ė** imbrogliatore *m* (*f-a*), truffatore *m* (*f-trice*), impostore *m* (*f-tora*); *~ĩškai prv.* con un inganno, con un imbròglio; *~ĩškas* ingannėvole, fraudolento
apgav||**ĩmas, ~ỹstė** inganno *m*, truffa *f*, frode *f*; *per ~ỹstę* con l'inganno
apgedėti piangere A, rimpiangere A (*un morto*)
apgeĩbti *šnek.* indebolirsi, infiacchirsi, svanire E
apgeĩ||**sti** ingiallire E; *javaĩ ~to* le biade sono ingiallite
apgenė||**ti** potare A, troncare A, mozzare A; *grāziaĩ ~tas mėdis* àlbero ben potato
apgesĩnti smorzare, diminuire il fuoco
1 apgėsti (*apie ugnĩ, šviesą*) smorzarsi, attenuarsi; *ugnĩs apgėsta* il fuoco va smorzandosi
2 apgėsti (*apie maistą*) guastarsi, corrompersi, imputridire E, marcire E (*un po'*); *apgėdusi žuvis* pesce (*leggermente*) pùtrido
apgýd||**yti** curare A (*parzialmente*); *~ė, bėt neišgýdė* è stato curato, ma non guarito
apgiedõti celebrare A, esaltare con canti, decantare A
ap(si)ginklāvimas armamento *m*, equipaggiamento *m*; *tėchninis a.* attrezzatura tecnica
apginklũoti armare A, fornire di armi, munire A, attrezzare A; *a. ārmiją* armare l'esercito; *sng.: ikĩ dantių āpsiginklũoti* armarsi fino ai denti; *prk.: āpsiginklũoti kantrỹbe* armarsi (munirsi) di pazienza
ap(si)gynĩmas difesa *f*
apginti difendere A, protėggere A; *a. tėvynę* difendere la pàtria; *a. sąvo garbę* salvaguardare il pròprio onore; *a. disertāciją* discùtere una tesi; *sng.: āpsiginti nuõ šalčio* difendersi dal freddo

apgintīs difesa *f*, protezione *f*, tutela *f*

apgĩr||dyti 1. dar da bere; *galvijūs ~džiau* ho dato da bere al bestiame; 2. dar da bere oltre misura, ubriacare A; *būvo ~dytas vynū* è stato ubriacato col vino; 3. incantare A, ammaliare A; *gál tavė ~dė?* forse sei stato ammaliato?

apgỹti rimettersi (*parzialmente*) in salute; (*apie žaizdą*) cicatrizzarsi, rimarginarsi

apgvėndin||ti popolare A, sistemare A; *~ti tūščią krāstą* popolare una terra deserta; *~ome jį pàs draugūs* lo abbiamo sistemato presso amici

apgyvėnti installarsi, dimorare A, stabilirsi, alloggiare A; *sng.:* *jiė apsigyvėno káime* si stabilirono in campagna

apgįžti (*apie pieną*) inacidire E, diventare agro

apglaištýti spalmare A, stuccare A, turare A; *a. siėnu plyšiūs mólíu* turare le fessure del muro con argilla

apglámžyti sgualeire A, spieazzare A (*un po'*); *sng.:* *sijonas apsiglámžė* la gonna si è un po' sgualcita

apglėbti abbracciare A, stringere tra le braccia; *a. vaĩką* abbracciare un bambino

apgleivėti coprire di muco

apgliėti spalmare A; *a. dúoną sviėstu* spalmare di burro il pane

apgĩ||sti 1. ammuffire E, fare (prėndere) la muffa; *sĩris ~to* il formaggio è ammuffito; 2. diventare viscido, scivoloso; *kėlias ~to* la strada è diventata scivolosa

apglóbtı 1. (*apkabinti*) abbracciare A, cingere con le braccia; 2. (*apsiausti*) avvolgere A, ammantare A; *sng.:* *apsiglóbė skarà* avvolgiti in uno scialle

apglóstyti lisciare A, accarezzare A

apglúmıti restare sconcertato, stordito, attonito

apgnáıbyti pizzicare, beccare leggermente, dare un pizzicotto; *a. žólę* brucare l'erba

apgniáuz||ti tenere q.c. in pugno; *prk.:* *laĩko ~ęs pĩnigus* tiene i soldi stretti

apgóbtı avvolgere A, ammantare A, infagottare A

apgóž||ti 1. (*apdengti*) coprire A, nascondere A; *nāmas ~tas mėdžių* casa nascosta dagli alberi; 2. (*apimti*) prėndersi, appropriarsi; *āpgožė vĩa žėmę* si è preso tutto il terreno

apgrabĩti grossolano, rozzo, abbozzato; *a. paskai-čiāvĩmas* calcolo sommario

apgraibóm(ıs) prv. 1. (*apsigraibant*) a tentoni, a tastoni; *a. nusilėĩsti tamsiaĩs láiptais* scendere a tentoni per una scala buia; 2. *prk.* (*paviršutiniškai*) superficialmente, grossolanamente

apgrándyti raschiare A, grattare A, raspare A (*un po'*)

apgráužti 1. ródere A, rosicchiare A (*tutt'intorno*); *a. káulą* ródere un osso; 2. (*chemiškai veikiant*) corrodere A

apgrebėstuoti (*stogą*) montare i travicelli (*del tetto*)

apgrėbti rastrellare A, raccógliere tutt'intorno con un rastrello

apgrėmžti raschiare A, limare A, grattare A (*un po'*)

apgrėžti voltare A, girare A, vólgere A (*dall'altra parte*); *sng.:* *apsigrėžė iř nuvažiāvo* si girò e parti

apgríauti distruggere A (*in parte*), ridurre (*parzialmente*) in rovina

apgriózdin||ti ingombrare A; *kambarỹs ~tas knỹgomis* stanza ingombra di libri

apgríũti 1. andare (*in parte*) in rovina, rovinarsi, guastarsi (*un po'*); *apgríuves tiltas* ponte un po' rovinato; 2. (*prislėgti*) essere travolto, schiacciato (*da q.c.*)

apgróbtı depredare A, derubare A, rapinare A

apgrũb||ti intorpidirsi, intormentirsi (*leggermente*); *raĩkos ~o nuó šalčio* per il freddo si sono intormentite le mani

apgrũzdinti abbrustolire A, arrostitire A, tostare A; *a. vištą* dare una scottata al pollo

apgrũz||ti bruciarsi (*leggermente*), bruciacciarsi, venir tostato; *dúona ~do* il pane è leggermente bruciato

apgul||à assėdio *m*; *~os padėtis* stato d'assėdio

apgũltı 1. (*užimti*) assediare A, circondare A; *āpgultas miėstas* città assediata; 2. (*apsupti*) avvolgere A, coprire A; *rũkas āpgula piėvas* la nebbia ammantava i prati; 3. (*sukristi*) piegarsi a terra, allettarsi; *kviečiaĩ āpgulė* il frumento si è allettato

apgũž||ti coprire con le ali; *vištà ~ia viščiukūs* la gallina copre i pulcini sotto le prėprie ali

apýaiškis abbastanza chiaro

apýalkanis abbastanza affamato

apýaukštis abbastanza alto

apýaušr||is momento dell'albeggiare, alba *f*; *~iu išvažiũosime* partiremo all'alba

apibaĩgtı finire A, terminare A; *a. dárbus* finire i lavori

apibáltinti imbiancare A

apýbaltis biancastro, bianchiccio

apibarstýti džn. cospargere A, spargere A; *a. mil-tais* infarinare A; *a. cùkrumi* inzuccherare A

apibártı rimproverare A, sgridare A; *sng.:* *ap-sibártı sũ draugũ* bisticciare con un amico

apibég||**ti** 1. còrrere intorno a; ~**ti nāmą** còrrere intorno alla casa; 2. fare il giro correndo; ~**au visūs kaimýnus** ho fatto il giro di tutti i vicini; 3. (*apsiliet*) riversarsi, traboccare E/A, colare E, fuoriuscire E, coprirsi di; **púodas ~o taukaĩs** la pentola si è coperta di grasso

apibeñdrin||**imas** conclusione *f*, generalizzazione *f*; ~**ti** 1. venire alle conclusioni, concludere A, dedurre A; ~**ant gālīma sakýti, kàd...** concludendo si può dire che...; 2. generalizzare A; ~**ti tyrimų rezultātūs** generalizzare i risultati di un'indagine

apibėrti (ri)coprire A, cospargere A, colmare A; *a. žēmėmis* coprire di terra; *prk.: a. malónėmis* colmare di favori; *a. kláusimais* tempestare qc. di domande

apibintuoti bendare A, fasciare A; *a. žaizdą* bendare una ferita

apibyrė||**ti** essere coperto, cosparsi di; **drabūžiai ~jo smėliū** i vestiti sono cosparsi di sabbia

apibjauróti sporcare A, imbrattare A, insudiciare A, lordare A; *a. sieną užrašais* imbrattare un muro con scritte

apýblanda crepuscolo *m*; *a. atsikėlė* si è alzato al crepuscolo

apiblañk||**ti** diventare pallido, impallidire un po'; ~**ęs vėidas** volto un po' pallido; 2. *prk. (menkėti)* sbiadire E, appassire E, avvizzire E; ~**ęs grōžis** bellezza sbiadita

apiblės||**ti** attutirsi, indebolirsi, attenuarsi, smorzarsi; **ugnīs ~o** il fuoco si è smorzato; *prk.: ~usios ākys* occhi spenti

apiblōgti dimagrire un po'

apiblūk||**ti** scolorirsi, sbiadirsi, stingersi; **užuolaidos ~o** le tende si sono scolorite

apýbraiž||**a** 1. profilo *m*, contorno *m*; 2. compendio *m*, sommario *m*, saggio *m*; **graikų literatūros a.** compendio di letteratura greca; *a. apīē Dantę* saggio su Dante; ~**ininkas, -ė** saggista *m, f (pl m-i)*

apibraižyti graffiare A, scalfire A, scrostare la parte superficiale

apýbrangis abbastanza costoso

apýbrėža contorno *m*, abbozzo *m*, schizzo *m*

apibrėžimas definizione *f*, determinazione *f*

apibrėž||**tas** determinato, preciso; ~**ti** 1. (*apskriti-mą*) delineare, tracciare A, segnare A; 2. (*sąvo-ką*) definire A, determinare A, dare una definizione

apibrėžt||**inis**: *mat. ~inis daugiakampis* poligono circoscritto; ~**umas** precisione *f*, comprensibilità *f*, perspicuità *f*; **terminų ~umas** precisione dei termini

apibrigzti sciuparsi, consumarsi, logorarsi

apibrink||**ti** asciugarsi, indurirsi un po'; **žemė ~o** la terra si è asciugata un po'

apibūdīn||**imas** descrizione *f*, definizione *f*; ~**ti** caratterizzare A, descrivere A

apýdaugiai *prv.* abbastanza, alquanto, parecchio

apýdienis tempo prima dell'alba, crepuscolo *m*

apiē *prl. (su gal.)* 1. di, a, su, circa, rispetto a, riguardo a; **kalbėti a. politiką, a. orą** parlare di politica, del tempo; **galvóju a. tavė** penso a te; **veikalas a. Cėzarį** òpera su Cesare; *a. kiuką paskui pakalbėsime* circa il resto ne parleremo poi; 2. (*apytikriai*) verso, all'incirca, qualcosa come, su per giù, giù di lì; *a. vidurnaktį* verso mezzanotte; **jām a. trīsdešimt metų** è sulla trentina; **praėjo a. dešimt minūčių** sono passati circa dieci minuti; **mūsų būs a. dvidešimt** saremo in venti o giù di lì; 3. (*aplink, ties*) intorno a, attorno a, accanto a, vicino a, presso; **lankstyti a. namą** còrrere intorno alla casa; **rišti a. kàklą** mēttēre al collo; *a. Vilnių daug žalumōs* attorno a (presso) Vilnius c'è molto verde

apieškóti cercare dappertutto, frugare A

apifōrmin||**imas** forma *f*, veste *f*; ~**ti** dare la debita forma, formare A

apýgarda circoscrizione *f*, distretto *m*; **karinė a.** distretto militare; **rinkimų a.** circoscrizione elettorale; **geležinkelio a.** distretto ferroviario; **teismo a.** circoscrizione giudiziaria

apygardinis distrettuale, di circoscrizione

apýgeris abbastanza buono; conservato abbastanza bene

apýgirtis quasi ubriaco

apýgraž||**iai** *prv.:* ~**iai atródo** sta abbastanza bene; ~**is** abbastanza bello

apýgreitis abbastanza veloce

apýjaunis abbastanza giovane

apýjuodis nerastro; abbastanza sporco

apýkaita (s)cambio *m*; *fiziol.: medžiagų a.* ricambio *m*, metabolismo *m*

apýkaki||**ė** collo *m*, colletto *m*, solino *m*, bàvero *m*; **atverčiamà ~ė** colletto ripiegato; **krakmolyta ~ė** solino inamidato (duro); **pagriēbti kà už ~ės** prēndere qc. per il bàvero

apýkanta tolleranza *f*, sopportabilità *f*

apýkarštis abbastanza caldo, scottante

apýkartis abbastanza amaro

apýkietis semisólido, abbastanza rigido; *a. kiaušinis* uovo sodo

apýkurtis quasi sordo

apýlank||a 1. (*lankstas*) deviazione *f*; 2. *agr.* striscia di terreno non lavorato; 3. *prk.* (*išsisukinėjimas*): *kalbėti bè ~ų* parlare senza giri di parole, francamente

apýlengvis abbastanza facile

apýlyg||iai *prv.* in uguale misura; *~is* 1. abbastanza piano; 2. quasi uguale, pari

apýlink||ė 1. (*aplink esanti vieta*) dintorni *m pl.*, vicinanze *f pl*; *miėsto ~ėse* nei dintorni della città; 2. (*teritorinis vienetas*) circoscrizione *f*, sezione *f*; *rinkimų ~ė* sezione elettorale

apiłsti stancarsi un po'

apýmaž||is non grande a sufficienza; *~is švařkas* giacca un po' stretta; *~ė šeima* famiglia non numerosa

apiĩti 1. (*apkabinti*) abbracciare *A*, avvolgere *A*; *a. mėdį* abbracciare un tronco d'albero; *nāmas āpimtas liepsnōs* la casa è avvolta dalle fiamme (è in preda alle fiamme); 2. (*aprėpti*) estendersi, comprendere *A*, contenere *A*; *knygā āpima paskutiniųjų mėtų įvykius* il libro comprende gli eventi degli ultimi anni; *epidėmija āpėmė visą miėstą* l'epidemia si estese per tutta la città; 3. (*persmelkti*) prendere *A*, pervadere *A*, essere in preda a q.c.; *āpimtas bāimės* preso dalla paura; *miėgo āpimtas* in preda al sonno

apimt||is 1. (*dydis*) misura *f*, dimensione *f*; *išmatuoti liemeņs, pečių āpimtį* prendere la misura della vita, delle spalle; 2. (*mastas*) volume *m*, estensione *f*; *gamýbos ~is* volume della produzione; *visā ~imi* in tutto l'insieme

apýnasr||is cavezza *f*, freno *m*; *paiĩti ūž ~io* prendere qc. per la cavezza

apýnaujis quasi nuovo

apyn||iāuti raccògliere il lùppolo; *~ýnas* luppoletto *m*; *~inkýstė* coltura di lùppolo; *~ýs bot.* lùppolo *m*

apýn||kartė, *~smaigis* palo per sostenere il lùppolo

apýnuogis seminudo

apipāsakoti descrivere *A*, raccontare *A*

apipavidalin||imas allestimento *m*, veste *f*; *knýgos ~imas* veste tipografica; *rūpintis šventės ~imu* curare l'allestimento di una festa; *~ti* formare

A, allestire *A*; *~ti spektaklį, pārodą* allestire uno spettacolo, una mostra

apipeľ||ti ammuffire *E*, fare (prendere) la muffa; *~jusi duona* pane ammuffito

apipeĩti nutrire *A*, cibare *A*

apipešio||ti spennacchiare *A*, spelacchiare *A*; *~ta vištā* gallina spennacchiata

apipešti 1. spennare *A*, (s)pelare *A*, spelacchiare *A*; *sng.*: *váikšto vlsas āpsipėšęs* va in giro tutto disordinato; 2. (*apmušti*) picchiare *A*, dare delle botte; *sng.*: *āpsipešė tarę savęs* si sono picchiati tra di loro

apýpietė 1. tempo verso l'ora di pranzo; 2. riposo pomeridiano

apýpilnis semipieno, quasi pieno

apiplĩti 1. (*aplieti*) versare *A*, rovesciare *A*; *apiplė jį kibiru vandeņs* gli hanno versato addosso un secchio d'acqua; *sng.*: *āpsiplĩti āšaromis, prākaitu* grondare (essere bagnato) di lacrime, di sudore; 2. (*apiberti*) cospargere *A*, (ri)coprire *A*; *a. žėmėmis* coprire di terra; *prk.*: *a. dovanomis, bučiniais* colmare di regali, ricoprire di baci; *sng.*: *plėva āpsipýlusi žiedais* prato cosparso di fiori

apiplĩn||ti impagliare *A*, avvolgere *A*, attorcigliare *A*, avviluppare *A*; *~ti bũtelį* impagliare un fiasco; *prk.*: *krāštas padavĩmais ~tas* paese avvolto nelle leggende

apipjāusty||mas circonCISIONE *f*; *~ti* tagliare *A*, troncare *A*; *relig.* circoncidere *A*

apipjāuti tagliare tutt'intorno; *a. dalgį žolę* falciare l'erba

apipjovĩmas tagliatura *f*

apýplatis abbastanza largo

apiplaukĩmas (*laivu*) circumnavigazione *f*

apiplāukti nuotare intorno a q.c., circumnavigare *A*; *a. sālą* nuotare intorno a un'isola (*iriantis rankomis*), circumnavigare un'isola (*laivu*)

apiplāuti lavare *A*, pulire *A* (*un po'*); *sng.*: *āpsiplāuti kójas* lavarsi i piedi

apiplėkti ammuffire *E*, fare la muffa

apiplėšĩmas saccheggio *m*, rapina *f*, devastazione *f*

apiplėšyti lacerare *A*, stracciare *A*, sdruccire *A* (leggermente)

apiplėsti (*žmogų*) derubare *A*, depredare *A*, rapinare *A*; (*butą ir pan.*) saccheggiare *A*, svaligiare *A*; *jį āpiplėšė iki paskutnio siũlėlio* l'hanno depredato d'ogni suo avere; *a. bānką* svaligiare una banca

apýplikis 1. (*be plaukų*) quasi calvo, semicalvo; 2. (*be drabužių*) seminudo

apiplikýti 1. (*odą*) scottare A; *sng.*: *apsiplikýti vėrdančiu vandeniu* scottarsi con l'acqua bollente; 2. (*pvz., miltus*) versare dell'acqua bollente sopra q.c.

apiplýš||ėlis, -ė straccione *m* (*f*-a), pezzente *m*, *f*; ~**ti** sciuparsi, logorarsi, strapparsi, consumarsi; ~**ę bātai** scarpe lōgore

apýplonis abbastanza sottile, èsile

apiplovimas lavata *f*, lavaggio *m*, lavanda *f*; *relig.* abluzione *f*

apýprastis poco buono, poco bello

apipraūsti 1. lavare A, pulire A (*detto del corpo umano*); *sng.*: *apsipraūsti prieš išėinant* darsi una lavata (lavarsi) prima di uscire; 2. *prk.* (*apgauti*) ingannare A, imbrogliare A, truffare A

apipūdyti far marcire, imputridire A (*parzialmente*)

apipūlti assalire A (*accercchiando, circondando*); *apipūolė kaip vilką avį* l'hanno assalito come i lupi una pēcōra

apipučkšti spruzzare A, aspèrgere A; *sng.*: *apsipučkšti kvėpalais* aspèrgersi di profumo, darsi il profumo con lo spray

apipuřvinti infangare A, sporcare, imbrattare di fango; *sng.*: *grįžo apsipuřvinęs* tornò inzaccherato (sporco di fango)

apipūsti 1. asciugare un po' (*soffiando*); *vėjas api-pūtė šiėnq* il vento ha asciugato un po' il fieno; 2. (*aptraukti*) rivestire di q.c. (*soffiando*); *auksu apipūstas žiedas* anello rivestito di oro

apiпустý||ti coprire di; *kėlias (sniegū) ~tas* la strada è coperta (ingombra) di neve

apipūti marcire E, imputridire E (*un po'*); im-porrare E (*apie medį*)

apýrankė braccialetto *m*; *gintarinė a.* braccialetto d'ambra

apýre||čiai *prv.* piuttosto di rado; ~**tis** piuttosto rado; abbastanza raro

apýriebis abbastanza grasso, semigrasso

apýry||čiai, ~**čiu** di prima mattina, di buon mat-tino; ~**tis** le prime ore del giorno

apýrūgštis abbastanza àcido, semiacerbo

apýsak||a racconto *m*; ~**ų knyga** libro di racconti; ~**ininkas** narratore *m*

apýsaldis piuttosto dolce

apýsausis 1. quasi asciutto; 2. (*liesas*) piuttosto magro

apýsėklis *bot.* arillo *m*

apýsenis 1. piuttosto anziano, vecchiotto; 2. (*varto-tas*) alquanto vecchio, disusato

apýsiauris piuttosto stretto

apýsilpnis abbastanza dēbole; *a. mokinys* scolaro alquanto incapace

apýskait||a rendiconto *m*, resoconto *m*, consuntivo *m*; *parengti, pateikti ~q* fare, dare il rendiconto; *buhaltėrinė ~a* contabilità *f*; *biudžeto ~a* bilancio consuntivo

apýskaitinis: *a. pranešimas* rapporto *f*, relazione *f*

apýskystis 1. semiliquido; *a. kiaušinis* uovo baz-zotto; 2. *prk.* (*nerimtas*) semisèrio

apýsmagis 1. abbastanza allegro; 2. piuttosto ve-loce

apýsmarkis abbastanza attivo, forte

apýsmėlis terreno abbastanza sabbioso

apýstalė (*žmonės apie stalą*) tavolata *f*

apýstipris abbastanza forte

apýsunkis abbastanza pesante; piuttosto grave (complicato)

apýsveikis 1. (*apie žmogų*) quasi guarito, piuttosto sano; 2. (*apie daiktą*) quasi intatto, non corrotto

apý||šaltis piuttosto freddo; ~**šiltis** piuttosto caldo

apýšvaris abbastanza pulito; quasi puro

apýšviesis abbastanza chiaro

apýtaka circolazione *f*; *kraūjo a.* circolazione san-guigna

apýtamsis semiscuro, semibuio

apýtekin||e, ~**iu** *prv.* a passo di corsa

apýtikr||iai *prv.* approssimativamente, circa, all'in-circa, pressappoco; ~**is** approssimativo; ~**is paskaičiavimas** cācolo approssimativo

apýtikslis impreciso, approssimativo

apý||tirštis semidenso; ~**tuštis** semivuoto

apývaisis *bot.* pericarpo *m*

apývakar||is ore serali (di prima sera); ~**iu ateisiu pās tavė** verrò da te verso sera

apývart||a circolazione *f*; *pinigų, prėkių ~a* cir-colazione monetāria, delle merci; *lėisti į ~q* mēttare in circolazione; *išimti iš ~os* tōgliere dalla circolazione; ~**lnis** di circolazione, circo-lante; ~**inis kapitālas** capitale circolante; ~**inės lėšos** fondi *m pl*; ~**umas** ciclo di circolazione

apývoka faccende di casa, lavori domestici

apýžal||is 1. (*apie spalvą*) verdeggiante, tendente al color verde; 2. (*apie daikto kokybę*) non maturo, non cotto, non secco; ~**is šiėnas** fieno ancora fresco; ~**ės mālks** legna un po' verde; ~**ės vynuogės** uva acerba; ~**ė dūona** pane poco cotto; ~**ė mėsa** carne un po' cruda

apýžiedis *bot.* perianzio *m*

apýžilis dai capelli quasi bianchi

apjuodinti 1. annerire A; 2. *prk.* (*apšmeižti*) difamare A, denigrare A, screditare A

apjuokà derisione *f*, diléggio *m*, beffa *f*, scherno *m*

apjuòkti deridere A, beffare A, dileggiare A; *sng.*: *apsijuokė prieš visus* si è reso ridicolo davanti a tutti

1 apjuosti cingere A, avvòlgere intorno al corpo

2 apjuosti annerirsi, divenire nero (sporco)

apkabà 1. *tech.* cinghia *f*; 2. *kar.* caricatore *m*

apkabinėti appendere tutt'attorno; *a.* *visàs slėnas pavėikslais* appendere quadri a tutti i muri

apkabñ||imas abbraccio *m*; ~**ti** abbracciare A; *sng.*: *bróliai stipriai apsikabino* i fratelli si abbracciarono strettamente

apkaisti 1. (*apšilti*) (ri)scaldarsi; 2. (*suprakaituoti*) coprirsi (*leggermente*) di sudore; 3. (*parausti iš gėdos*) arrossire E, farsi rosso (*per vergogna*)

apkaišyti (ad)ornare A, abbellire A, decorare A (*inserendo q.c.*); *sng.*: *apsikaišyti plaukus rūtomis* ornarsi i capelli con la ruta

āpkaitas (s)cambio *m*

apkalà rivestimento *m*, foderatura *f*

apkalb||à calunnia *f*, diffamazione *f*; **āpkalbas** léisti spargere, fabbricare calunnie; ~**ėjimas** diffamazione *f*, denigrazione *f*; ~**ėti** 1. (*aptarti*) parlare di; ~**ėkime reikalus** parliamo degli affari; 2. (*apšmeižti*) calunniare A, screditare A, diffamare A; ~**ėtojas** calunniatore *m*, denigratore *m*, diffamatore *m*; ~**inėti dñ.** žr. *apkalbėti* 2; ~**inėtojas** žr. *apkalbėtojas*; ~**iniñkas**, -ė maldicente *m*, *f*, malalingua *f*, calunniatore *m* (*f*-trice); ~**ūs** calunnioso, denigratòrio, diffamatòrio, maligno

apkalti coprire A, rivestire A (di); *a.* *lentomis* rivestire di tavole; *a.* *statinę* ferrare una botte; *a.* *fanerà* impiallacciare A

apkaltin||imas accusa *f*, imputazione *f*; ~**ti** incolpare A, accusare A; ~**ti ką nors vagystė** accusare qc. di furto; ~**ti likimą** incolpare la sorte

apkamšytiappare A, riempire A, imbottire A, chiùdere A (*con q.c.*)

apkantùs tollerante, indulgente

apkapóti 1. (*šakas*) tagliare A, mozzare A, troncare A (*tutt'intorno*); 2. (*kietus daiktus*) rómper A, spaccare A

apkapstyti (ri)coprire di terra, raccògliere la terra intorno a q.c., rincalzare A

apkarpyti dñ. 1. (*apkirpti*) tagliare A, spuntare A (*pvz., plaukus*); tosare A, potare A (*pvz., šakas*);

tarpire A (*sparnus*); *sng.*: *apsikarpyti nagus* tagliarsi le ùnghie; 2. *prk.* (*sumažinti*) diminuire A, ridurre A; *a.* *išlaidas* ridurre le spese

apkařti 1. (*apie skonį*) irrancidire E, diventare rancido, stantio; 2. *prk.* (*įkyrėti*) importunare A, infastidire A, seccare A, annoiare A; *tù mán jaũ apkartaĩ* mi hai pròprio seccato

apkārstyti dñ. appendere A, stèndere A (*tutt'attorno*)

1 apkarti (*apdžiauti*) stèndere A, sciorinare A (*dappertutto*); *a.* *tvoràs skalbiniais* sciorinare il bucato sullo stecato

2 apkarti (*apkihti*) coprirsi (*in abbondanza*) di; *vyšnià apkarusi uogomis* ciliegio colmo (coperto) di frutti

apkartinti 1. (*apie skonį*) rèndere rancido, amaro; 2. *prk.* (*apsunkinti*) amareggiare A, affliggere A, addolorare A; *a.* *kam nors gyvėnimą* amareggiare la vita a qc.

āpkas||as *kar.* trincèa *f*; *iškasti ~us* scavare trincèe

apkasti 1. (*apipilti*) (ri)coprire di terra, sotterrare A, rincalzare A; *sng.*: *apsikasti smėliu* coprirsi di sabbia; 2. (*apsupti*) circondare con un fosso; *sng.*: *kar. apsikasti tranšėjomis* trincerarsi

apkaũpti rincalzare A, coprire di terra

apkausty||mas ferratura *f*; ~**ti** ferrare A; ~**ti duris**

ferrare la porta; ~**ti grandinėmis** mèttere le catene, incatenare A

apkeisti scambiare A, barattare A, sostituire A; *a.* *vieną daiktą į kitą* scambiare (barattare) una cosa con un'altra; *sng.*: *apsikeisti viėtomis* scambiarsi di posto con qc.; *apsikeisti nuomonėmis* avere uno scàmbio di idee

apkeitimas scàmbio *m*, baratto *m*, permuta *f*

apkel||iauti percòrrere A, fare un giro, girare A; *pusė pasaulio ~iavo* ha percorso mezzo mondo

āpkėpas *kul.* timballo *m*

apkėpinti arrostitire A, abbrustolire A, rosolare A, tostare A, crostare A; *a.* *mėsq* arrostitire la carne; *a.* *būlves* rosolare le patate; *a.* *dūonos riekutės* tostare fette di pane

1 apkėpti (*paskrusti*) rosolarsi, abbrustolirsi, arrostitire E

2 apkėpti 1. (*aplipti*) coprirsi di; *plūgas moliu apkėpo* l'aratro si è coperto di argilla; 2. (*apdžiuti*) asciugarsi, diventare asciutto; *apkėpusios lūpos* labbra asciutte

- apkeré||jimas** incanto *m*, incantesimo *m*, malia *f*, fascino *m*; ~**ti** incantare *A*, ammaliare *A*, affascinare *A*; **visūs ~jo jōs grōžis** la sua bellezza incantava tutti
- apkérpēti** coprirsi di musco
- apkēsti** sopportare *A*, tollerare *A*; **neapkenčiū grubiū žmoniū** non sopporto le persone maleducate
- apkiaū||sti šnek.** trascurarsi; ~**tēlis**, -**ė** persona trascurata; sciattoni *m* (*f*-*a*)
- apkībti** attaccarsi, appiccicarsi da tutte le parti
- apkyréti** recare noia, fastidio; seccare un po'
- apkirpimas** taglio *m*, tosatura *f*
- apkiŕpti** tagliare *A*, spuntare *A*, tosare *A*, tarpere *A*; **sng.**: **apsikiŕpti pláukus** tagliarsi i capelli
- apkiŕsti** 1. (**apkapoti**) troncare *A*, mozzare *A* (*tutt'in-torno*); 2. (**iškirsti**) di(s)boscare *A*, diradare *A*, sfoltire *A*; **āpkirstas miškas** bosco diradato
- apkłsti** cambiare *E*, mutare un po'
- apklusà** interrogazione *f*, inchiesta *f*; **teis.**: **liūdininkų a.** escussione dei testimoni
- āpklaus||as** questionario *m*; **užpildyti ~q** compilare il questionario; ~**lmas** interrogatorio *m*; ~**inėti džen.** 1. (**apklauti**) interrogare *A*, far un'inchiesta; 2. (**ieškoti**) informarsi, procurarsi notizie; **sng.**: **apsiklausinėk, kuŕ gerėsnės káinos** informati dove i prezzi sono migliori
- apkláusti** interrogare *A*, fare un'inchiesta; **a. káltinamąjį** interrogare l'imputato
- apklįuoti** ricoprire *A* (*incollando*); **a. slėną afšomis** ricoprire il muro con manifesti (cartelloni); **a. tapėtais** tappezzare *A*
- apklóstyti džen.** coprire *A*; **sng.**: **gerai apsiklóstyk** copriti bene
- apklótas** coperta *f*, panno *m*; **lóvos a.** coprietto *m*; **prk.**: **sniėgo a.** manto di neve
- apkló||ti** coprire *A*, avvolgere *A*, ammantare *A*; **sng.**: **apsiklók patalais** avvolgiti nelle coperte; **prk.**: **kalni viršūnės būvo ~tos sniegū** le cime erano ammantate di neve
- apkniaubti** chinare (*il capo, il volto*) sulle braccia incrociate; **sng.**: **apsikniaubęs ant stalo veŕkė** piangeva con il capo poggiato al tavolo
- apknłsti** frugare *A*, grufolare un po'
- apkramtyti** 1. **džen.** (**apkrimsti**) roscicchiare *A*, rosci-care *A* (*da tutte le parti*); 2. (**apkandžioti**) morderere *A*, morsicare *A* (*più volte*)
- apkratyti** 1. (**apiberti**) cospargere *A*, coprire *A* (*scuotendo*); **a. dūlkėmis** coprire di polvere; 2. (**apieškoti**) perquisire *A*, frugare *A*; **a. kišenės** frugare le tasche
- apkráust||yti** 1. (**apdėlioti**) coprire *A*, ingombrare *A*, liberare *A*; 2. (**apieškoti**) frugare *A*, rovistare *A*; 3. **šnek.** (**apvogti**) rubare *A*, spolverare *A*, portare via; **vāgys ~ė jō būta** i ladri gli hanno spolverato la casa
- apkráuoti** 1. (**apdėti**) ingombrare *A*, mettere attorno, caricare *A*; **lagaminais apkróvė kupė** hanno ingombrato lo scompartimento con le valigie; **a. stālų valgiais** imbandire la tavola; **sng.**: **jūs apsikróvės dárbu** è stracarico di lavoro; 2. (**daug pasirti**) opprimere *A*, sottoporre a vessazioni; **a. mokesčiai** opprimere con le imposte
- apkreikti** spargere *A*, coprire *A*; **a. kiēmą šiaudais** spargere la paglia nel cortile
- apkrė||sti** 1. (**apiberti**) cospargere *A*, coprire di q.c. (*scuotendo*); 2. (**apipurtyti**) scuotere *A*, scrollare *A*; 3. (**užnešti ligą**) contagiare *A*, contaminare *A*, infettare *A*; **apkrečiamà ligà** malattia contagiosa (*infettiva*); **sng.**: **jūs apsikrėtė tymais** ha contratto il morbillo (*è affetto da morbillo*); ~**timas** contagio *m*; **sng.**: **sāugotis apsikrėtimo** evitare il contagio
- apkrimsti** ródere *A*, roscicchiare *A*
- apkrį||sti** cospargere *A*, coprire *A*; **žemė ~tusi lāpais** terra cosparsa di foglie
- apkrov||à**, ~**lmas** carico *m*; **leistinóji ~à** carico permesso; **dirbti pilnu ~imū** lavorare a pieno ritmo
- apkūlti** 1. (**iškulti**) trebbiare *A* (*parzialmente*); 2. (**apmušti**) picchiare *A*, dare delle botte; **sng.**: **vaikai apsikūlė tarp savės** i ragazzi si sono picchiate tra loro
- apkumščiūoti** prendere a pugni, dare (delle) botte
- apkūnūs** robusto, corpulento, grasso
- apkuópti** 1. (**apvalyti**) pulire *A*, sbrattare *A*, spazzare *A*; 2. **prk.** (**apvogti**) derubare *A*, portare via; **šnek.** spolverare *A*
- apkūrėnimas** riscaldamento *m*
- apkūrėnti** riscaldare *A*; **a. kambarį krósnimi** riscaldare una stanza con la stufa
- apkuŕ||sti** diventare sordo; ~**tēlis**, -**ė** sordo *m* (*f*-*a*); ~**tinti** rendere sordo
- apkvaīlin||ti** istupidire *A*, intontire *A*; **nesilėisk ~amas** non lasciarti intontire
- apkvaī||sti** sentir girare la testa, avere le vertigini; ~**to nuó pypkės** la pipa gli ha fatto girare la testa

apkvaišti impazzire E, uscir di senno, rimanere stordito, perdere la testa; *a. iš džiaūgsmo* impazzire di gioia

aplai||dūmas negligenza *f*, noncuranza *f*, trascurataggine *f*; *~dūs* negligente, trascurato, sciatto; *~džiaĩ prv.* negligenzemente, senza accuratezza; *~džiaĩ dirbti* lavorare negligenzemente

aplaistyti 1. *džn.* (*aplieti*) aspèrgere d'acqua, annaffiare A; *sng.*: *vaikas apsiláistė vándeniū* il bambino si è bagnato con l'acqua; 2. *prk.* (*išgerti*) bagnare A, festeggiare q.c. bevendo

aplaižyti leccare A (*tut' intorno*); *sng.*: *apsilaižyti lūpas* leccarsi le labbra

apiaks||tyti girare (fare il giro) correndo, percorrere A; *~čiaũ visūs draugūs* ho fatto il giro di tutti gli amici

aplamaĩ prv. superficialmente, all'incirca, in generale; *a. kalbant* generalmente parlando

āplamas superficiale, sbadato, sventato

aplámd||yti 1. (*apglamžyti*) sgualcire A, sciupare A, sciattare A; *~ytas švařkas* giacca sgualcita; 2. (*apmušti*) picchiare A, bastonare A; *jám šonus ~ė* gli hanno spiantato le costole

aplándzioti girare dappertutto, frugare A, esplorare A

āplank||alas, ~as 1. (*raštams dėti*) cartella *f*, custodia *f* (*per fogli*); 2. (*knygos*) copertina *f*, involucrio *m*; 3. (*kepurės*) falda *f*

aplañk||ymas visita *f*; *sng.*: *giminių apsilankymas* visita dei parenti; *~yti* visitare A, fare una visita, andare a trovare q.c.; *~yti muziėjū* visitare un museo; *~yti ligonį* far visita a un malato; *sng.*: *apsilankyk pàs mūs* vieni a trovarci

aplankstyti piegare A, ammassare A, schiacciare A; *a. mašinós spařnq* ammassare un parafrangente dell'automobile

aplašėti gocciolare A, coprirsi di gocce

aplāšinti coprire di gocce; *a. stáltiesę* sgocciolare sulla tovaglia

apláužyti rompere A, spezzare A (*appena*)

apled||ėjimas congelamento *m*; *geol.* glaciazione *f*; *~ėti, ~yti* coprirsi di ghiaccio, ghiacciarsi, congelare E

apleidimas 1. trascuratezza *f*; 2. abbandono *m*

apleĩpti indebolirsi, infiacchirsi, svenire E, perdere i sensi

apleĩ||sti 1. (*nesirūpinti*) trascurare A, tralasciare A; *~sti moksłus* trascurare gli studi; 2. (*palikti*) abbandonare A, lasciare A; *~sti politikq* ritirarsi

dalla politica; *jėgos jĩ ~džia* le forze lo abbandonano; *~sti šĩ pasáulĩ* lasciare il mondo, morire; 3. (*duoti išsikeroti*) lasciare crescere; *prk.*: *~sti kalbomis* calunniare A, diffondere maldicenze

apleĩkti fare il giro (*correndo o volando*), girare A, percorrere A; *apleĩkau visàs parduotuvės* ho fatto il giro di tutti i negozi

aplenkimas 1. aggiramento *m*; 2. sorpasso *m*, superamento *m*; 3. ricoprimento *m*

apleĩkti 1. (*daryti lankstq*) aggirare A, andare attorno, fare il giro; *prk.*: *a. sunkumūs* aggirare le difficoltà; 2. (*pralenkti*) sorpassare A, superare A; *a. suñkvežimĩ* sorpassare un camion; *a. kq nōrs gudrumū* superare qc. in astuzia; 3. (*uždėti viršelius*) (ri)coprire A; *sng.*: *apsileñk knygq* metti la copertina al libro

apleĩpaũsis dagli orecchi pendenti

apleĩp||ti 1. (*apvysti*) appassire E, avvizzire E; *nuō karšćio gėlės ~o* con la siccità i fiori sono avvizziti; 2. (*nulinkti*) pendere A; 3. (*susmukti*) diventare floscio, fiacco

apleĩti beccare A (*un po'*); *paũkščiai aplesė vyšniàs* gli uccelli hanno beccato le ciliege

apliėti 1. (*apipilti*) versare addosso, rovesciare A, bagnare A; *a. stáltiesę vynū* rovesciare il vino sulla tovaglia; *sng.*: *apsilėjo sriubà* si è rovesciato la minestra addosso; *prk.*: *apsilėti ašaromis, prākaitu* bagnarsi di lacrime, di sudore; 2. (*palaistyti*) annaffiare A

aplyĩginti livellare A, levigare A, lisciare A (*un po'*); *a. dirvq* livellare un terreno

aplikacija applicazione *f*

apliñk 1. *prv.* intorno, attorno, in giro; *dairytis a.* guardarsi attorno; *a.!* (*komanda*) dietro front!; 2. *prl.* (*su gal.*) attorno a, intorno a; *Žemė sūkasi a. Sáulę* la Terra gira intorno al Sole; *a. nāmą áuga sōdas* intorno alla casa c'è un giardino; *bėgioti a. stālq* rincorrere attorno al tavolo; *keliōnė a. pasáulĩ* giro del mondo

aplink||à ambiente *m*, atmosfera *f*; *~ōs apsaugà* tutela dell'ambiente; *prisitáikyti priė ~ōs* adattarsi all'ambiente

aplinkyb||ė 1. circostanza *f*; *leĩgvinanti (suñkinanti) ~ė* circostanza aggravante (attenuante); *dėl šeimyninių ~ių* per ragioni di famiglia; *pagaĩ ~es* secondo le circostanze; (*taĩp*) *susidėjus ~ėms* date le circostanze; 2. *gram.* complemento circostanziale; *laĩko ~ės* complementi di tempo; *~inis* circostanziale

aplīnkin || **iai** *dgs.* vicinato *m*, vicini *m pl*; *sutaŕti sù ~iais* essere in buoni rapporti con il vicinato (con i propri vicini); *~is* adiacente, vicino, circostante; *~iai žmonės* persone circostanti; *~ės gātvės* strade adiacenti; *važiuoti ~iu keliu* allungare la strada

aplīnkraštis lettera circolare

aplīnkui 1. *prv.* intorno, attorno, tutt'intorno; *a. susiriņko daūg žmonių* attorno si radunò molta gente; *čia a. niėko nērà* non c'è nessuno qui intorno; 2. *prl. (su gal.)* intorno a, attorno a; *sėdėti a. lāužq* sedere attorno al fuoco

aplinkumà *žr.* aplinkà

aplip || **dýti**, **~inti** (ri)coprire A, (ri)vestire A (*in-collando*); *~dýti sienas rinkimų plakatais* rivestire le pareti di manifesti elettorali

aplip || **ti** coprirsi di q.c., appiccicarsi, attaccarsi; *bātai purvū ~o* le scarpe si sono infangate (coperte di fango); *medūs ~o pirštūs* il miele si è appiccicato alle dita

aplyti piòvere sopra, bagnare A; *manė aplijo* la pioggia mi ha bagnato

apliuòbti 1. (*pašerti*) dar da mangiare (*al bestiame*); 2. (*apšvarinti*) pulire A, fare pulizia, spazzare A

aplodismeñt || **ai** *dgs.* applauso *m*, battimano *m*; *audringi ~ai* applauso fragoroso; *jūs susilāukė daūg ~ų* fu molto applaudito

aplòmb || **as** presunzione *f*, sufficienza *f*, disinvoltura *f*, spigliatezza *f*; *kalbėti sù ~u* parlare con sufficienza

aplópyti rattoppare A, rappezzare A

aplòš || **ti** vincere al gioco; *jūs visūs ~ia šachmatais* vince tutti agli scacchi

apluóšinti rendere stòrpio, deformare A, deturpare A, mutilare A

apluóšti diventare stòrpio, mutilato; deformarsi

aplupinėti *džn.* scortecciare A, scrostare A, scalcinare A; *sng.:* *apsilupinėjusi siena* muro scalcinato, sbullettato

aplūpti 1. sbucciare A, pelare A, scortecciare A, scrostare A (*parzialmente*); *sng.:* *siena apsilūpo* il muro si è scrostato; 2. (*apmušti*) picchiare un po', sculacciare A

aplūžinė || **ti** rómpersi, spezzarsi (*un pò*); *šākos ~jo* alcuni rami si sono spezzati

aplūž || **ti** divenire semidistrutto, andare (*in parte*) in rovina, diroccarsi; *~es tiltas* ponte diroccato

apmaigyti sciupare A, schiacciare A, calpestare A, guastare A (*in parte*)

apmainýti scambiare A; *mán kepūrę apmainė* mi hanno scambiato il cappello

apmaldýti calmare A, placare A, mitigare A, quietare A; *a. skaūsmq* mitigare il dolore; *a. vaikq* quietare un bambino

apmalšinti attutire A, placare A, sedare A (*in parte*); *a. alkį* placare la fame; *a. maištq* sedare un tumulto

apmafgti 1. coprirsi di chiazze di più colori; 2. (*apraibiti*) restare abbagliato

apmarinti rendere insensibile, inerte; sottoporre ad anestesia

apmāstymas riflessione *f*, meditazione *f*, considerazione *f*

apmāstý || **ti** riflèttere A, meditare A, contemplare A, pensare A, ponderare A; *~ti tai, kàs įvỹko* riflèttere sull'accaduto; *gerai ~k prieš darýdamas* pènsaci bene prima di agire

apmatai *dgs.* 1. (*audeklo*) ordito *m*; 2. (*kūrinio*) abbozzo *m*, schizzo *m*, traccia *f*

apmatāvimas misurazione *f*, misura *f*

apmatýti abbracciare con lo sguardo, guardare fin dove giunge lo sguardo; *klek ākys apmāto* a pèrdita d'occhio

apmatuoti misurare A, prèndere la misura

āpmaud || **as** risentimento *m*, dispetto *m*, stizza *f*; *~q giēžti aņt ko nōrs* aver risentimenti (serbare rancore) contro qc.; *grāužtis iš ~o* ródersi di dispetto; *~u nesitvėrti* andare in còllera; *pilnas ~o* pieno di stizza; *~āuti* covare rancore, avere risentimenti (*contro, verso qc.*), provare stizza; *~ingai prv.* con risentimento; *~ingas* stizzito, seccato, irritato

apmaūd || **yti** stizzire A, indispettire A, irritare A, seccare A; *~ūs* 1. (*piktas*) irritato, rabbioso; 2. (*keliantis rūpestį*) spiacevole, molesto, increscioso; *kaip ~ù!* che peccato!

apmaūkšlinti imbacuccare A; *sng.:* *apsimaūkšlinti kepūrę* ficcarsi (calcarsi) il cappello in testa

apmaūtas fòdera *f*, telone *m*

apmāuti 1. (*apvilkti*) indossare A, calzare A, infilare A, mèttere A, vestire A; *a. vaikui batūs* mèttere le scarpe al bambino; *sng.:* *apsimāuk pirštines* infilati i guanti; 2. *prk. (apgauti)* burlare A, ingannare A, imbrogliare A, abbindolare A; *mūs apmóvé* ci hanno imbrogliati

apmazgóti lavare A, pulire con l'acqua

apmažė || **ti** diminuire E, calare E, attenuarsi; *šāltis ~jo* il freddo è diminuito

apmāžinti diminuire A, ridurre A, attutire A; *a. grelīt* ridurre la velocità
apmēgzt orlare A, fare un orlo a maglia, lavorare a maglia, sferruzzare A
apmēsti 1. (*apkloti*) coprire A (*gettando q.c.*); *a. scēnā gēlēmīs* coprire il palcoscenico di fiori; *sng.*: *apsimēsk gražesniais drabūžiais* méttiti l'abito più bello; 2. (*apvynioti siūlus*) ordire A; 3. (*suplanuoti*) tracciare A, delineare A, descrivere A
apmėtyti 1. lanciare A, gettare A, buttare A; *a. akmenimis* lanciare dei sassi; 2. (*atsiūti*) orlare A; *a. (sagōs) kilpėlę* orlare un'isola
apmėžti spargere il letame (*per concimare*)
apmīn||**dyti**, ~**džioti**, ~**ti** (cal)pestare A (*un po'*); ~**džioti gėlės** calpestare i fiori
apmīrti 1. restare fermo, impietrito; *a. iš báimės* rimanere impietrito dalla paura, sentirsi gelare dallo spavento; *a. iš nuostabos* restare di stucco; *apmīrusia širdimį* col cuore in gola; 2. *biol.* necrotizzarsi
apmókėstin||**imas** tassazione *f*, imposta *f*; *pajamų ~imas* imposta sul reddito; ~**ti** tassare A
apmokė||**jimas** pagamento *m*, retribuzione *f*, remunerazione *f*, ricompensa *f*; *dalinis ~jimas* pagamento a rate (rateale); ~*jimas grynais* pagamento in contanti; ~**ti** pagare A, retribuire A, remunerare A; ~*ti sąskaitą* pagare (saldare) un conto; ~*ti skolą* pagare un debito; ~*ti už atliktą darbą* retribuire il lavoro effettuato; *gerai apmokama profesija* professione ben retribuita (rimunerata); *apmokamas įėjimas* entrata a pagamento; *sng.*: *apsimokėti už viešbutį* pagare l'albergo
apmoky||**mas** istruzione *f*, insegnamento *m*, addestramento *m*, ammaestramento *m*; *naujokų ~mas* istruzione dei novizi; ~**ti** istruire A, insegnare A, ammaestrare A, addestrare A
āpmovas fòdera *f*, copertura *f*
apmuīt||**tin**||**imas** dazio *m*; *įvežamų prekių ~imas* dazio di importazione; ~*imo tarnyba* ufficio daziario; ~**ti spec.** daziare A
apmūlkin||**imas** inganno *m*, raggiro *m*, truffa *f*; ~**ti** imbrogliare A, abbindolare A, raggirare A, frodare A; *lėidosi ~amas* si è lasciato raggirare
apmūry||**ti** murare A, attorniare di cinta muraria; *kiėmas ~tas akmeninė tvorà* cortile cinto con un muro di sassi; *plytomis ~tas namas* casa di mattoni
apmūsoti ammuovere E, prendere la muffa
āpmušal||**as** tappezzeria *f*, rivestitura *f*, stoffa da mobili; *slėnų (baldų) ~ai* tappezzeria per pareti

(per mobili); *apklįjoti sienas ~ais* tappezzare le pareti
apmūšti 1. (*aptraukti*) coprire A, tappezzare A, rivestire A; *a. lentomis* rivestire di tavole; *a. fanerà* impiallacciare A; *a. geležimi* ferrare A; 2. (*apkulti*) picchiare A, dare botte, sculacciare A; *sng.*: *apsimūšti* percuotersi l'un l'altro, picchiarsi
apnaikinti decimare A, ridurre di numero o quantità
apnakvīdinti, **apnākvinti** offrire un pernottamento
apnaša, **āpnašas** patina *f*, deposito *m*, accumulo *m*, sedimento *m*; *med.*: *liežūvio a.* patina linguale; *smėlio āpnašos* deposito (accumulo) di sabbia
apnešio||**ti** logorare A, sciupare A, consumare A; ~*tas drabūžis* vestito consunto, logoro
apnešti 1. (*aplink*) portare attorno a q.c.; 2. (*apdengti*) coprire di q.c.; *a. sniegū* coprire di neve; *a. dulkėmis* impolverare A; *a. smėliū* insabbiare A
apniūk||**ti** 1. (*aptraukti*) ottenebrare A, oscurare A, offuscare A; *sng.*: *dangūs apsiniaukė* il cielo si ottenebrò; 2. *prk.* (*padaryti niūrų*) incupire A, rattristare A, turbare A; *sng.*: *apsiniaukęs veidas* viso rannuvolato, cupo
apnik||**ti** 1. (*apipulti*) assalire da tutte le parti, attorniare A, circondare A; *vaiką ~o šūnys* i cani hanno assalito il bambino; 2. *prk.* (*apimti*) prendere A; *būvo apniktas didžiausias neviltiės* era in preda alla più nera disperazione
apnỹkti ridursi di numero, diminuire E
apnioko||**ti** rovinare A, devastare A, distruggere A (*parzialmente*); *krušà ~jo sōdą* la grandine ha procurato dei danni al frutteto
apniūk||**ti** 1. (*apsiniaukti*) rabbuiarsi, rannuvolarsi, incupirsi; *oras ~o* il tempo si è incupito; 2. *prk.* (*paniurti*) oscurarsi in viso, accigliarsi, farsi triste
apnókti venire (*parzialmente*) a maturità, divenire quasi maturo
apnuod||**jimas** intossicazione *f*, avvelenamento *m*; *sng.*: *apsinuodijimo simptomai* sintomi di avvelenamento; ~**yti** intossicare A, danneggiare con sostanze tossiche, avvelenare A; *sng.*: *jis apsinuodijo grybais* si è intossicato coi funghi
apnúogin||**imas** denudazione *f*, spoliazione *f*; ~**ti** denudare A, spogliare A; *sng.*: *váikščioja apsinúoginusi* va in giro seminuda; *prk.*: *rūdenį mėdžiai apsinúogina* in autunno gli alberi si spogliano; ~**ti** (*ištraukti*) *kardą* sfoderare (sguinare) la spada

apogėj||us *astr.* apogeo *m*; *prk.*: *pasiekti šlovės* ~*u* raggiungere l'apogeo della gloria
apokalip||sė apocalisse *f*; ~*tinis* apocalittico
apolit||inis, ~*iškas* apolitico
apológėtas, -ė apologeta *m*, apologista *m*, *f*
apológija apologia *f*
apopleksija *med.* apoplessia *f*
aportas *agr.* specie di mela
apostrofà *lit.* apostrofe *f*
apostrofás apostrofo *m*
apoteozė apoteosi *f*
apraib||ti velarsi, annebbiarsi; pèrdere chiarezza, restare abbagliato; *jám ákys* ~*o* gli si annebbiò (si velò) la vista
apráišioti džn. fasciare A, bendare A, legare A (*più volte*)
apraiškà manifestazione *f*, espressione *f*, fenòmeno *m*
apraišti divenir zoppo
apraizg||ymas avvolgimento *m*, viluppo *m*, intrico *m*; ~*yti* avvolgere A, avvilluppare A; *prk.*: ~*yti melù* avvilluppare in una rete di menzogne
apraminti calmare A, placare A, mitigare A; *sng.*: *pagaliaù vaikas apsiraminò* il bambino finalmente si è placato
aprang||à veste *f*, àbito *m*, indumento *m*, vestiario *m*, guardaroba *m*; *spòrtinė, išėiginė, dárbo* ~*à* àbito sportivo, da sera, da lavoro; *kareivio* ~*à* divisa militare; *žiēmą reikia šiltos* ~*os* d'inverno sèrvono vestiti pesanti
apránkioti džn. cògliere A, prèndere A (*in parte*)
aprasó||ti 1. (*rasa*) bagnarsi, imperlarsi di rugiada; ~*jė lápai* foglie rugiadesi; 2. (*drėgme*) appannarsi, annebbiarsi; *mašinos langai* ~*jo* i finestrini dell'auto si sono appannati; 3. (*prakaitu*) bagnarsi, imperlarsi di sudore
āpraš||as inventario *m*, registro *m*, indice *m*; *bibliogrāfinis* ~*as* indice bibliografico; *nekilnojamojo turto* ~*as* registro immobiliare; *sudarýti* ~*q* fare l'inventario
aprašym||as descrizione *f*; *gamtós* ~*as* descrizione di un paesaggio; *ižymių žmonių gyvenimo* ~*ai* vite degli uòmini illustri
apraš||inėti džn. descrivere A (*più volte*); ~*yti* descrivere A; ~*yti keliōnę* descrivere un viaggio
apraudóti (rim)piangere A; *sng.*: *graūdžiai apsiraudóti* sciògliersi in pianto, strùggersi in làcrime, versare làcrime amare

apráug||ti far fermentare, salare A, mèttere in salamòia; *šviežiai* ~*tì aguřkai* cetrioli salati di fresco
1 aprausti (*apkasti*) coprire di terra, sotterrare A, scalzare A, grufolare A
2 aprausti (*pasidaryti raudonam*) arrossire E (*un po'*)
apráuti sradicare A, diserbare A (*una parte*)
apravėti diserbare A, sarchiare A, arroncare A (*una parte*)
apréikšti annunciare A, dichiarare A, informare A; *a. kienō gimimq* annunciare la nascita di qc.
apreiskimas annunciazione *f*, dichiarazione *f*
aprékti gridare contro qc., sgridare qc.
aprengti vestire A, mèttere le vesti, indossare A, coprire A, infilare A; *a. vaikq* vestire un bambino; *sng.*: *šiltaĩ apsirėnk* vèstiti (còpriti) bene
aprépti abbracciare A, contenere A, possedere A; *a. žvilgsniū* abbracciare con lo sguardo; *nóri visq gėrybė a.* vuole possedere tutti i beni; *savo darbų nespėja a.* non riesce ad ultimare i suoi lavori; *yra dalųkų, kurių prōtas neaprepia* ci sono delle cose che la mente non riesce a compèndere
apréž||ti 1. (*apipjauti*) tagliare A, tarpare A; 2. (*nubėžti*) tracciare un cèrchio; 3. (*apriboti*) limitare A, restringere A; ~*tos galimybės* facoltà limitate
apribó||jimas limitazione *f*, contenimento *m*; ~*ti* limitare A, restringere A; ~*ti išlaidas, póreikius* restringere le spese, le esigenze; *sng.*: *apsiribójo tik valgio gaminimu* si limitò solo a far da mangiare
apriėsti avvolgere A, attorcigliare A, abbracciare A, circondare A; *miėstas kalvomis āpriestas* la città è circondata dalle colline
aprie||ti mòrdere A, morsicare A; ~*tas* (*pasiutės*) *šuō* cane rabbioso
aprim||ti calmarsi, placarsi; *jūra* ~*o* il mare si è placato
apriŋkti 1. (*kiek nurinkti*) cògliere A, raccògliere A (*in parte*); 2. (*išrinkti*) scègliere A; *sng.*: *apsiriŋkti sau žmónq* scègliere qc. per moglie
aprišti avvolgere A, fasciare A, bendare A, legare A; *a. virvė* legare con una corda; *a. žaizdq* bendare una ferita; *sng.*: *apsirišti skarelė* annodarsi un fazzoletto
aprob||ācija approvazione *f*; ~*uoti* approvare A
aprod||yti far vedere, mostrare A; ~*ė jam visq ūkį* gli mostrò tutto il podere
aprūdýti arrugginire E, ricoprirsi (*in parte*) di rùgine

ap rūgti inacidire E (*un po'*), divenire agro, fermentare E

ap rūk ūti annerire A, affumicare A; *a. lubās* annerire col fumo il soffitto

ap rūk || ti annerirsi dal fumo, restare affumicato; *~es pūodas* pentola affumicata

ap rūōšti riordinare A, sistemare A, sbrigare le faccende domestiche; *sng.:* *tuōj apsiruošiu, iř ešim* sbrigo subito tutte le faccende e andiamo

ap rūpin || imas (ri) fornimento *m*, munizione *f*, approvvigionamento *m*; *~ti* fornire A, corredare A, provvedere A, approvvigionare A; *~ti šeimq* provvedere alla famiglia; *~ti kq nōrs pinigašs* fornire qc. di denaro; *~ti bibliotėkq knygomis* corredare una biblioteca di libri; *~ti kariuomenė atsargomis* approvvigionare l'esercito di provviste; *sng.:* *apsirūpinti maistū keliōnei* rifornirsi di cibo per il viaggio

āpsag || alas fermaglio *m*; *~as* cerchio *m* (di metallo), corona della ruota

apsākym || as lit. racconto *m*, novella *f*; *~ininkas*, -ė novellista *m, f*

apsak ūti raccontare A, narrare A, descrivere A; *mān apsākė vlsq sāvō istōrijq* mi ha raccontato le sue vicende

apsāl ti 1. diventare dolce; 2. (*apsilpti*) infiacchirsi, indebolirsi

apsamanō || ti 1. coprirsi di muschio; *~jės mēdis* albero muscoso; 2. *prk.* (*apsileisti*) trascurarsi, non riguardarsi, non darsi pensiero

apsaug || ā assistenza *f*, difesa *f*, protezione *f*, salvaguardia *f*, tutela *f*; *sociālīnė ~ā* assistenza sociale; *mėno vertībīų ~ā* protezione dei beni artistici; *sveikātos ~ā* sanità pubblica; *krāšto ~ā* difesa del paese; *pasienio ~ā* guardia di frontiera; *asmeņs ~ā* guardia del corpo; *būti kieno nōrs ~ojė* essere sotto la tutela, trovarsi sotto la protezione di qc.; *sū āpsauga* sotto scorta; *~inis* di sicurezza, di protezione, protettivo; *~inis diržas* cintura di sicurezza; *~iniai akiniai* occhiali di protezione; *~inė miškų juosta* barriera forestale protettiva; *imtis ~inių priemonių* prendere delle misure preventive (di sicurezza)

apsāug || ōti difendere A, proteggere A, riparare A, salvaguardare A, preservare A; *šalmas ~o gālvq* il casco ripara la testa; *~oti nuō pavōjaus* difendere da un pericolo; *sng.:* *apsisāugoti nuō šalčio* proteggersi (cautelarsi) dal freddo

apsausėti, apsaūs || ti prosciugarsi, diventare (in

parte) asciutto; *~inti* prosciugare A, rendere (*in parte*) asciutto

apsčiaiā prv. abbondantemente, copiosamente, in abbondanza, con profusione; *a. palijo* è piovuto abbondantemente

apseilėti inumidire con la saliva, insalivare A

apsėklin || imas spec. fecondazione *f*; *dirbtinis, kryžmėnis ~imas* fecondazione artificiale, incrociata; *~ti spec.* fecondare A

apsėkti abbassarsi, diminuire di altezza; *ūpė apsėko* il fiume si è abbassato

apsėmti allagare A, inondare A, sommergere A, coprire d'acqua; *ūpė apsėmė laukūs* il fiume ha inondato i campi

apsėnti invecchiare E (*un pò*); *a. anksčiaiū laiko* invecchiare anzi tempo

apsėrgėti žr. apsāugoti

apsė || sti 1. mettersi sedere (*attorno a*); *~do stālq* si sono seduti attorno al tavolo; 2. *prk.* (*apimti*) prendere A, pervadere A, impadronirsi; *puikybė ~do jō širdj* la supèrbia pervase il suo cuore; *♦ būti lėg vėlnio ~stām* avere il diavolo in corpo, essere indemoniato

apsėti seminare A, spargere il seme; *a. dirvq javais* seminare un terreno a grano

apsiašaroti mettersi a lacrimare

apsiaūs || tas sopràbito *m*, mantello *m*; *užsivilkō ~tq* s'infilò il sopràbito; *~tas nuō lietaūs* impermeabile *m*; *~ti* 1. (*apdengti*) avvolvere A, avvolgere A; *sng.:* *apsisiaūsti skarà* svilupparsi in uno scialle; 2. (*apsupti*) circondare A, assediare A, accerchiare A; *būti ~tām* essere assediato; *~tis kar.* assedio *m*; *~tiēs padėtis* stato d'assedio

apsiavimas calzatura *f*; *nuplyšęs a.* scarpe logore

apsiblaūs || ti oscurarsi, offuscarsi, incupirsi; *~es dangūs* cielo oscuro, fosco; *prk.:* *~es žvilgsnis* sguardo assonnato

apsibūti 1. (*apsistoti*) stabilirsi, prendere sede, alloggiare E; 2. (*apsiprasti*) acclimatarsi, abituarsi, adattarsi; *greitai apsibūvo* si è presto acclimatato

apsidairyti guardarsi intorno

apsidebesuoti rannuvolarsi, coprirsi di nùvole

apsidžiaugti rallegrarsi, diventar allegro; *apsidžiaugė jį pamātęs* vedendolo si rallegrò

apsieiti fare a meno di, privarsi di; *negālīma a. bė maisto* non ci si può privare del cibo; *apsieisiu bė tavęs* farò a meno di te

apsiēr || iūoti figliare A (*detto delle pecore*); *avis ~iāvo* la pecora ha figliato

- apsiēsti** mangiare troppo, fare indigestione; ◇ *drīgnīu a.* dare in smànie
- apsigalvóti** avere un ripensamento, cambiare idea
- apsigāsti** prendere un po' di paura, spaventarsi un po'
- apsigēdinti** disonorarsi, coprirsi di vergogna, far brutta figura
- apsigim||ēlis**, -ē che è affetto da malformazione; ~**ti** 1. nascere con una malformazione; *apsigimē āklas* è nato cieco; 2. essere portato per q.c.; *prk.:* ~*ēs poētas* poeta nato; ~*ēs medžiotojas* cacciatore accanito
- apsigirti** vantarsi; *jī visiems apsigyrē* si è vantata con tutti
- apsiimti** accettare A, incaricarsi di (far) q.c., impegnarsi a fare q.c.; *apsimē vienā viskā padarīti* si è impegnata a fare tutto da sola
- apsika||iūoti** figliare A (*detto dei gatti*); *katē ~iāvo* la gatta ha figliato
- apsikārstyti** vestirsi in modo trascurato
- apsikēs||ti** sopportare A, patire A, far l'abitudine; *būs sunkū, kōl ~i* sarà difficile finché non vi farai l'abitudine; *neapsikeitēs ēmiaū šaukti* non riuscendo più sopportare mi misi a gridare
- apsiklausyti** sopportare ascoltando; *tōks triūkšmas, kād negali a.* c'è un baccano insopportabile
- apsikumel||iūoti** figliare A (*detto dei cavalli*); *kumėlē ~iāvo* la cavalla ha figliato
- apsilēi||dēlis**, -ē persona trascurata, negligente; *šnek.* sciattonne *m (f -a)*; ~**sti** 1. (*nesirūpinti*) trascurarsi, lasciarsi andare, disinteressarsi; ~*do mōksle* ha trascurato lo studio; 2. (*nusileisti*) cedere A, darsi per vinto; *jīs niēkam neapsilēidžia* non cede a nessuno
- apsileikti** non incontrarsi, non riuscire ad incontrarsi
- apsiip||ti** diminuire di forza, placarsi, calmarsi; *vėjas ~o* il vento è diminuito
- apsimēs||ti** 1. *žr.* *apmēsti*; 2. (*dėtis kuo*) fingersi, farsi credere, voler apparire; ~*ti ligōniu* fingersi (darsi per) malato; *apsimeta negirdīs* fa finta di non sentire; ~*tinis* finto, simulato, falso; ~*tinės āšaros* lacrime false; ~*tinė draugystė* amicizia simulata
- apsimēt||ēlis**, -ē simulatore *m (f -trice)*, ipòcrita *m, f*; ~*imas* simulazione *f*, finzione *f*; ~*inėti džn.* fingere A, simulare A (*più volte*)
- apsimokė||ti** 1. *žr.* *apmokėti*; 2. (*būti verta*) convenire E, essere opportuno, vantaggioso; ~*jo teĩ* *nuvažiuoti* era opportuno andare là; *neapsimoka pirkti* non conviene comprare
- apsinakvóti** trovare dove passare la notte, fermarsi a dormire, pernottare A
- apsiparš||iūoti** figliare A (*detto dei maiali*); *kiaulē ~iāvo* la scrofa ha figliato
- apsipažin||ti** 1. (*kiek susipažinti*) conoscere superficialmente, fare una conoscenza superficiale; 2. (*nepažinti*) scambiare A, prendere una persona per un'altra
- apsipirkti** 1. fare la spesa, fare còmpere (acquisti); *išėjau a.* sono uscita a fare delle spese; 2. (*apsigauti*) fare una cattiva spesa, un pèssimo affare
- apsiplovimas** *žr.* *apiplovimas*
- apsiplunksnuóti** 1. impiumarsi, mèttere le penne; 2. *prk.* (*subręsti*) giungere alla maturità, divenire indipendente
- apsiprā||sti** abituarsi, acclimatarsi, adattarsi; ~*taū sū tà mintimĩ* mi sono abituato a questa idea; *dār neapsiprāto naujamē darbē* non si è ancora adattato al suo nuovo lavoro
- apsiputóti** coprirsi di schiuma, schiumare A; *prk.:* *a. iš pỹkčio* schiumare di rabbia
- apsirengim||as** vestiario *m*, àbiti *m pl*, vestiti *m pl*, indumenti *m pl*; *neturiū gėro ~o* non ho dei bei vestiti; *reikia galvóti apiē valgi ir ~q* bisogna pensare al mangiare e al vestire
- apsirg||ti** ammalarsi; ~*au bronchitū* mi sono ammalato di bronchite
- apsirikim||as** sbaglio *m*, errore *m*; *per ~q* per sbaglio
- apsirikti** sbagliare A, commèttere un errore; *labai apsirinkĩ taip kalbėdamas* sbagli molto a parlare così; *jėigu neapsirinkū* se non mi sbaglio
- apsiruósti** mèttere in órdine, sistemare A, sbrigare tutte le faccende domestiche
- apsiskaicē||iūoti** 1. (*apsisvarstyti*) ponderare bene, considerare tutti i pro e i contro; 2. (*apsirikti*) sbagliare nel contare; ~*iāvo penkiaĩs litais* ha sbagliato di cinque litai
- apsiskaityti** 1. (*daug perskaityti*) leggere molto, fare vaste letture; *jīs apsiskaitytēs žmogūs* è una persona colta, erudita; 2. (*apsirikti*) sbagliare nel contare
- apsisprendim||as** decisione *f*, risoluzione *f*, deliberazione *f*; *tautū ~o teisė* diritto all'autodeterminazione dei pòpoli
- apsisprēsti** decidere A, prendere una decisione, risolvere A; *polit.* autodeterminarsi; ~*ėndžiau pasilikti* ho deciso di rimanere; *negali ~ęsti* non sa decidersi

apsistóti prèndere allòggio, stabilirsi, dimorare A;
a. viššbutyje alloggiare in albergo

apsisùk||ti 1. žr. apsùkti; 2. (*apsvaigti*) avere le vertigini, giramenti di testa; *mán galvà ~o nuò dūmų* mi gira la testa per il fumo

apsišaùk||ėlis, -è impostore *m* (*f-tora*); *~ėlis dāktaras* sedicente dottore; *~ti* dichiararsi, mostrare di essere ciò che non si è

apsišūtinti scottarsi; *a. vėrdančiu vādeniu* scottarsi con acqua bollente

apsitrĩnti 1. žr. aptrĩnti; 2. *prk. (išsilavinti)* istruirsi, erudirsi

apsiturė||ti figliare A, partorire A; *kārvė ~jo* la mucca ha figliato

apsiulėti orlare A; rifilare A

apsiūti 1. (*aplink*) cucire tutt'intorno, contornare A; *a. juostelė kepūrė* filettare il cappello; 2. (*pašiūti*) cucire A, fare lavori di cucito; *sng.: jì patì apsiūtiuva* si cuce i vestiti da sola

āpsiuvas orlo *m*, bordo *m*, contorno *m*

apsivaikūoti *niek*. partorire A, figliare A

apsivālgyti 1. fare indigestione; 2. provocare un'intossicazione (*col cibo*)

apsiveřkti mētersi a piangere, sciogliersi in lacrime

apsiverřti 1. žr. apveřsti; 2. (*pasiverřti*) trasformarsi, mutarsi; 3. (*apsimesti*) fingere A, simulare A; 4. (*pasikeisti*) cambiare E, essere sconvolto; *gyvėnimas apsivertė* la vita si è sconvolta

apsiversř||iūoti figliare A (*detto delle mucche*); *kārvė ~iāvo* la mucca ha figliato

apsivyľimas delusione *f*, disillusione *f*

apsivilykimas vestiario *m*, abiti *m pl*, vestiti *m pl*

apsiv||ĩlti disilludersi, ricēvere una delusione; *~řlė sāvo draugū* è rimasto deluso del suo amico

apsivōgti commētere peculato, ēssere scoperto durante un furto

apsižiūrėti stare (ēssere) all'erta, vigilare A, usare cautela, stare attento

apskaič||iāvimas cācolo *m*, contēggio *m*, cōmputo *m*; *apýtikris nuostolių ~iāvimas* cācolo approssimativo dei danni; *~iūoti* calcolare A, computare A, fare i conti; *~iūoti dārbo išlaidas* preventivare il costo di un lavoro; *iř akiēs ~iāvo* ha calcolato a occhio

apskāinioti cōgliere qua e là

apskaitā 1. contabilitā *f*, cācolo *m*, conto *m*, resoconto *m*; *vėsti āpskaitų* tenere (fare) i conti; *balānsinė a. bilāncio m*; *pajamų a. resoconto*

delle entrate; 2. (*surařymas*) registro *m*, inventario *m*

āpskait||ininkas, -è chi esegue cācoli, calcolatore *m*, contābile *m, f*; *~ĩnis* contābile; *~ĩniai duomenys* dati di contabilitā

apskalbti lavare A, fare il bucato (*per tutti quanti*)

apskāldyti *řnek*. picchiare A, bastonare A, pigliare a schiaffi

apskārti sciuparsi, logorarsi, consumarsi; *āpskāřes drabūžis* veste logora

apskėlbt annunciare A, dichiarare A, proclamare A; *sng.: āpsiskėlbė nugālėtoju* si è proclamato vincitore

apskĩnti cōgliere A, raccōgliere A (*in parte*)

apskleĩsti spāgere A, distēdere A, coprire A; *a. stālų pōpieriais* spāgere fogli di carta sul tavolo

apskliaũsti mēttre (chiudere) tra parēntesi

apskr||ėsti coprirsi di sporcizia, imbrattarsi, conciarsi; *gyvėna ~ėtęs* vive nella sporcizia; *~ėtėlis*, -è sporcaccione *m* (*f-a*), sudicione *m* (*f-a*)

apskrė||ti 1. volare attorno, fare il giro volando; *palydōvas ~jo Mėnūlį* il satēllite ha fatto il giro attorno alla Luna; 2. *mat.* circoscrivere A

apskrĩ||sti volare attorno; *āntis ~do aplĩnk ēžerą* l'ānatra ha fatto il giro del lago

apskritagaľvis dalla testa tonda

apskritai *prv.* in generale, in gēnere, tutto sommato; *a. jįs neblōgas žmogūs* tutto sommato (in fin dei conti) non è una persona cattiva

apskritainis 1. ovale *m*; 2. *kul.* gnocco *m*

āpskrit||as 1. rotondo, tondo; *~as stālas* tāvola rotonda; 2. (*iřtisas*) tutto; *~us metūs* tutto l'anno; *~ą pāra* giorno e notte, 24 ore su 24

apskritaveĩdis dalla faccia tonda

apskrit||ėti arrotondarsi, prēndere forma rotonda; *~ľmas mat.* circonferenza *f*; *apibrėžti ~ĩmą apĩė daugiākampį* circoscrivere una circonferenza a un poligono

āpskritinti rēndere di forma rotonda, arrotondare A

apskritis regione *f*, divisione amministrativa

apskrũ||dinti abbrustolire A, rosolare A, tostare A; *~sti* prēndere un colore rossiccio (*detto dei cibi*), rosolarsi, bruciarsi un po'

apskundľmas querela *f*, appello *m*, ricorso *m*

apskūrėlis, -è straccione *m* (*f-a*), pezzente *m, f*

apskuř||sti impoverirsi, immiserirsi; *~dęs krāřtas* paese pōvero

apskũr||ti logorarsi, consumarsi, sciuparsi; *~ęs řvařkas* giaccia lōgora

apskùsti 1. (*plaukus*) ràdere A, rasare A; *plikaĩ a. (gálvą)* rasare (la testa) a zero; *sng.*: *apsiskùsti baĩzdą* farsi, ràdersi la barba; 2. (*žievę ir pan.*) scortecciare A, scrostare A, raschiare A

apskùsti 1. (*pranešti kaltę*) denunziare A, rap-
portare A, fare una delazione contro qc., fare la
spia; *a. kaimyną* denunziare un vicino; 2. (*paduoti skundą*) appellare A, far appello, querelare A; *a. nuosprendį* ricòrrere in appello contro la sen-
tenza

apsmaig(st)ýti conficcare (*rami, pali*) tutt'attorno

apsmilkýti affumicare A, annerire col fumo

apsmilkti affumicarsi, coprirsi di fumo, di fuliggi-
ne

apsmùk||ti scèndere E, cascare E, andare giù, sci-
volare E; *~usios kelnės* calzoni cascanti

apsmuřg||ėlis, -ė *šnek.* persona cupa, tetra, uggiosa;
~ti *šnek.* diventare di umor nero, incupirsi, rab-
buiarsi

apsnig||ti coprire di neve; ~ti *mėdžiai* àlberi coper-
ti di neve

apsnù||dėlis, -ė persona sonnolenta, assonnata;
~dimas assopimento *m*; ~sti assopirsi, asson-
nare E; *vaiškėioja kaip ~dęs* girònzola mezzo
addormentato

āpsod||as mech. cuscinetto *m*; *akinių ~ai* mon-
tatura degli occhiali; *šautuvo ~as* cassa *f*; *žiedo ~as* castone *m*

apsodinti 1. (*augalais*) piantare A (*intorno*), albe-
rare A; *a. sōdą* alberare un giardino; 2. (*žmo-
nėmis*) mèttere a sedere (*intorno*)

apspaņg||ti *šnek.* diventare cieco; *aĩ ~ai?* non ci
vedi? (sei diventato cieco?)

apspinduliuoti žr. apšvitinti

apsplsti attorniare A, circondare A, accerchiare
A; *būvo žmonių āpspistas* fu attorniato dalla gen-
te

apspjāudyti džen. sputare addosso (*più volte*); ri-
coprire con sputi

apspūr||ti sfilacciarsi, sciuparsi, consumarsi; *~usios rankovės* mániche sfilacciate

apstabdýti fermare A (*per un po'*)

āpstas abbondanza *f*, copiosità *f*, moltitudine *f*

apstāt||ymas 1. (*veiksmas*) costruzione *f*, ordi-
namento *m*; 2. (*interjeras*) arredamento *m*, ar-
redo *m*, ammobiliamento *m*; ~yti 1. (*apdėti*)
mèttere, disporre intorno; *sng. prk.*: *apsistatýti patikimaĩs žmonėmis* circondarsi di persone fi-
date; 2. (*įrengti*) arredare A, ammobiliare A;

gražiai ~ytas būtas appartamento ben arredato;
3. (*pastatyti*) costruire A, edificare A (*intorno*)

apst||ėti crèscere in quantità, aumentare E; ~ybė
abbondanza *f*, dovizia *f*

apstlę||ti 1. (*sukietėti*) indurirsi, assodarsi, assi-
derarsi; *kliaĩ ~o* la colla si è indurita; 2. (*sustirti*)
intorpidirsi, intirizzirsi; ~au *niėko neveĩkdamas*
mi sono intorpidito per l'inattività

apstó||ti 1. (*aplink*) attorniare A, accerchiare A,
circondare A; 2. (*liautis*) smèttere A, cessare E,
interròmpersi momentaneamente; *diėną skaũs-
mas būvo ~jęs* di giorno il dolore era in parte
cessato; 3. (*apnikti*) assalire A, colpire A; *grĩpas
~jo vĩsq šeĩmą* tutta la famiglia è stata colpita
dall'influenza

apstuĩb||inti stupire A, strabiliare A, stordire A,
sbalordire A; *taĩ manė ~ino* la cosa mi ha stra-
biliato; ~inti *pasáulį* stupire il mondo; ~ti stu-
pirsi, restare attonito, sbalordito; ~au *ĩš nũo-
stabos* sono rimasto attonito per lo stupore

apstūmas abbondanza *f*, ricchezza *f*, copiosità *f*,
profusione *f*, dovizia *f*

apstūmd||yti dare delle spinte, pigiare A; *minià ~ė
manė iš visų pusių* la folla mi ha pigiato da tutte le
parti

apst||ūs 1. (*gausus*) abbondante, copioso, numero-
so, ricco; ~ūs *deĩlius* raccolto abbondante, co-
pioso; *Báltijos jũroje ~ũ giũtaro* il mar Bàltico è
ricco di ambra; 2. (*erdvus*) spazioso, vasto, àm-
pio; *čią ~ũ viėtos* c'è spàzio qui

apsūdyti salare A, cospàrgere di sale, mèttere in
salamòia; *a. mėsq* salare la carne

apsùk prl. (*su gal.*) intorno a, attorno a; *a. kamėnų*
attorno al tronco

āpsuk||as circolare, rotondo; ~ai, ~óm(ĩs) *prv.*
intorno, attorno

apsukr||iaĩ *prv.* abilmente, destramente; ~iaĩ *išsi-
sũko iš kebliĩs padėtėis* è uscito con abilità da una
situazione imbarazzante; ~umas abilità *f*, de-
strezza *f*; ~uólis, -ė persona che sa arrangiarsi;
~ūs àbile, accorto, scaltro, astuto

apsùk||ti 1. (*apeiti*) fare un giro (*a piedi, in volo o in
màchina*) attorno a q.c.; 2. (*apvynioti*) avvòlgere
A, avvolgere A; 3. (*apgręžti*) vòltare A, volgere
A, girare indietro; *apsùk mašĩnų* fa màrcia in-
dietro; *sng.*: *nėrà kuĩr āpsisũkti* non c'è spàzio per
girarsi; *prk.*: *sėkmė ~o jām gálvą* il successo gli ha
dato alla testa; 4. (*apgauti*) frodare A, imbrog-
liare A, raggirare A, truffare A

apsukuī 1. *prv.* intorno, attorno, in giro; 2. *prl.* (*su gal.*) intorno a, attorno a

apsuñkin||**ti** 1. rendere più difficile (più pesante, complicato); *taī ~s situācijā* ciò renderà più difficile la situazione; *sng.*: *apsisuñkina sāu gvyėnimā* si complica la vita; 2. (*sutrukdyti*) disturbare A, scomodare A, infastidire A; *nenorėciau tavėš ~ti* non vorrei scomodarti; *jėigu taī neapsuñkins Jūsū* se ciò non La disturberà

apsuñk||**ti** appesantirsi, *prk.* intorpidirsi; *galvā ~o* la testa si è appesantita

apsūp||**ti** 1. (*apgaubti*) avvolgere A, avvolappare A, imbacuccare A; 2. (*apstoti*) circondare A, attorniare A, accerchiare A; *giminiiū apsuplas* circondato dai parenti; *~tis* accerchiamento *m*, assedio *m*; *~tiēs padėtis* stato d'assedio

apsūs||**ti** deperire E, indebolirsi, intristire E; *~ę augalāi* piante intristite

apsvaigīn||**ti** 1. inebriare A, ubriacare leggermente; *tās vėnas manė ~o* questo vino mi ha dato alla testa; 2. stordire A, far perdere i sensi, tramortire A; *smūgis jī ~o* il colpo lo tramortì

apsvaigti 1. inebriarsi, ubriacarsi; 2. tramortire E, perdere i sensi; *prk.*: *a. iš džiaūgsmo* sentirsi girare la testa dalla gioia

apsvarst||**ymas** considerazione *f*, esame *m*, discussione *f*; *pateikti ~ymui* mettere in discussione, prendere in esame; *~yti* considerare A, esaminare A; *~yti visās galimybės* considerare tutte le possibilità; *~yti problemā* esaminare un problema; *sng.*: *aī jau apsisvarstei?* ti sei già deciso?

apsverti ingannare nel peso (nel pesare)

apsvil||**inti** bruciare A, bruciacchiare A, strinare A; *sng.*: *apsisvilinti plaukus* bruciacciarsi i capelli; *~ti* bruciarsi, bruciacchiarsi, scottarsi

āpsalas lastra di ghiaccio, gelata *f*, vetrato *m*

āpsāl||**dyti** (con)gelare A, far raffreddare (*in parte*); *~ti* 1. coprirsi di ghiaccio (di brina); 2. gelare E, gelarsi; *mān kójos āpsālo* i miei piedi sono diventati di ghiaccio

āpsarmó||**ti** coprirsi di brina, brinare E; *mėdžiai ~jo* gli alberi si sono coperti di brina

āpsarvúoti far indossare una corazza, corazzare A; *sng.* *prk.*: *apsišarvúoti kantrybė, žiniomis* armarsi di pazienza, munirsi di cognizioni

āpsāšti coprirsi di croste, di scabbia

āpsāudyti colpire A, cannoneggiare A, mitragliare A

āpsāukti 1. (*apibarti*) sgridare A, dare una sgridata; *tėvas jī āpsaukė* il padre lo ha sgridato; 2. (*ap-*

skelbti) annunciare A, fare sapere; 3. (*apkalbėti*) diffamare A, screditare A; *sng.*: *apsišaukė priėjė visūs* si è screditato agli occhi di tutti

āpšėpėlis, -ė persona trascurata, negligente

āpšėpti 1. (*apaugti plaukais*) coprirsi di peli; 2. *šnek.* (*apskarti*) trascurarsi, sciuparsi, ridursi in cattivo stato

āpšerkšn||**yti** coprirsi di brina, brinare E; *~ijė mėdžiai* alberi coperti di brina

āpšėrti 1. dar da mangiare (*al bestiamė*), foraggiare A; 2. (*apnuodyti*) intossicare A

āpšildy||**mas** riscaldamento *m*; *centrinis ~mas* riscaldamento centralizzato; *~ti* (ri)saldare A, rendere caldo; *~ti nāmā* riscaldare la casa

āpšillmas sport. riscaldamento *m*

āpšil||**ti** riscaldarsi, intiepidirsi; *oras ~o* l'aria si è riscaldata

āpšiltinti tech. munire di isolamento termico

āpšiūr||**ti** ridursi in cattivo stato, consumarsi; *~ęs stogas* tetto malandato

āpšlakstyti spruzzare A, aspèrgere A; *a. tikinčiųsiuos švėntintu vandeniu* aspèrgere d'acqua benedetta i fedeli

āpšlāpinti bagnare A, spàrgere liquido su q.c., inumidire A; *a. vandeniu* bagnare con acqua; *sng.*: *vaikas apsišlāpino* il bambino si è fatto la pipì addosso

āpšlāp||**ti** bagnarsi, inumidirsi; *šiek tiek ~aū* mi sono leggermente bagnato

āpšliaūžti strisciare A (*attorno*)

āpšlūbti diventare zoppo

āpšlúos||**tyti** pulire A, asciugare A (*a grandi linee*); *~ciau dūlkes* ho dato una spolverata; *sng.*: *apsišlúostyk āšaras* asciugati le lacrime

āpšlúoti spazzare A, scopare A (*a grandi linee*)

āpšmežti diffamare A, denigrare A, calunniare A; *kaimynų būvo āpšmežtas* è stato calunniato dai vicini

āpsnek||**ā**, *~ėjimas* pettegolezzo *m*, maldicenza *f*, ciarla *f*, chiacchiera *f*; *~ėti* spettegolare A, sparlare A, dire male; *jī visūs ~ėjo* ha sparato di tutti

āpsnlukštinė||**ti** frugare A, rovistare A; *visūr ~jo* ha rovistato dovunque

āpsókti saltare intorno, attorniare A, accerchiare A

āpsū||**sti** 1. (*apvirtti*) cuocere E; *būlvės jau ~to* le patate sono già cotte; 2. (*apgesti*) imputridirsi, infradiciarsi; *šiėnas ~to* il fieno si è infradiciato; 3. *tarm.* (*apiblukti*) sbiadire E, scolorire E, stingere E; *~tinti* far cuocere, scottare A

apšvārinti 1. pulire A, riordinare A; 2. *prk.* (*apvog-ti*) derubare A, svaligiare A
apšveisti lustrare A, lucidare A
apšviē||sti illuminare A; *prk.*: ~*sti taūtq* illuminare il pòpolo; *sng.*: *apsišviētēs žmogūs* persona colta, istruita; ~*stūmas fiz.* illuminamento *m*; ~*tīmas* illuminazione *f*; *elēktros* ~*tīmas* illuminazione elettrica
apšvītin||imas irradiazione *f*; ~*ti* irradiare A (*a scopo terapèutico*)
āptais||as 1. (*drabužis*) vestito *m*, indumento *m*; 2. (*papuošimas*) addobbo *m*, ornamento *m*; 3. (*viršeliai*) copertina *f*, (ri)legatura *f*; 4. *tarm.* (*rėmai*) cornice *f*; ~*yti* 1. (*aprengti*) vestire A, coprire con vesti; *sng.*: *juodaī apsitaisiusi* vestita di nero; 2. (*knygai viršelius uždėti*) rilegare A
āptaka med. paterèccio *m*, paronichia *f*
aptak||iaī prv. evasivamente; aerodinamicamente; ~*ūs* 1. circolare, rotondo, tondo; 2. aerodinamico; 3. *prk.* elusivo, evasivo; ~*ūs atsākymas* risposta evasiva
aptālžyti šnek. picchiare A, pigliare a schiaffi
aptāmsinti abbuiare A, oscurare A
aptamš||ti abbuiarsi, oscurarsi; *mān ākys* ~*o* mi si è oscurata la vista
aptarimas discussione *f*, esame *m*, dibattito *m*
aptarn||āuti servire A, fare il servizio; ~*āuti pir-kėjus* servire i clienti; ~*āvimas* servizio *m*; *medicīninis* ~*āvimas* servizio sanitario; *sng.*: *pačiū aptarnāvimas* self-service *m inv*
aptaŕti esaminare A, trattare A, discùtere A; *a. reikalq* discùtere un problema
aptašyti sbizzare A, dirozzare A, digrossare A; *a. ākmenį* sbizzare una pietra
aptaškýti spruzzare A, schizzare A, aspèrgere A; *a. purvū* inzaccherare A; *sng.*: *apsitāškė drabužį* *vynti* si è schizzato il vestito di vino
aptėkti 1. (*apimti*) abbracciare A, avvòlgere A; 2. (*apsikrauti*) ricoprire A, colmare A, sovraccari-care A; *aptėkės skolomis, tuŕtais* è pieno di debiti, è colmo di ricchezze; 3. *šnek.* (*suspėti*) sbrigare E; *vīenas neaptenka darbū* non se la sbriga da solo
aptėmdyti abbuiare A, oscurare A, ottenebrare A
aptėmpti rēndere aderente, attillare A; *āptemptos kėlnės* pantaloni attillati
aptėmti abbuiarsi, oscurarsi, offuscarsi; *dangūs aptėmo* il cielo si offuscò; *begrįžtant aptėmo* al ritorno si è fatta notte

aptepliōti džn. 1. spalmare A, coprire A; *sng.*: *apsitepliōti véidq kremū* spalmarsi il viso di crema; 2. (*išiepti*) sporcare A, imbrattare A, lordare A
aptėpti 1. spalmare A, ungere A; *a. sviestu duona* spalmare il burro sul pane; *a. kálkėmis* incalcinare A
apterl||ėnti, ~iōti sporcare, imbrattare A, insudiciare A, lordare A
apteršti sporcare A, lordare A, imbrattare A; *prk.*: *a. sàvo vārdq* disonorare il pròprio nome
āptiesalas coperta *f*, velo *m*
aptiēsti (ri) coprire A, rivestire A; *a. stālq (staltiese)* stēndere la tovaglia (sulla tàvola)
aptikšti essere spruzzato, schizzato; *keli lašiukai mán aptiško káktq* uno spruzzo d'acqua mi arrivò sulla fronte
aptik||ti scoprire A, trovare A, avvistare A, rinvenire A; *vaikai ~o slėptūvę* i ragazzi hanno scoperto un nascondiglio
aptil||ti calmarsi, placarsi, tranquillizzarsi; *āudra ~o* la tempesta si è placata
aptįngti impigrirsi, impoltronirsi, infingardire E
aptink||āvimas intōnaco *m*, intonacatura *f*; ~*ūoti* intonacare A, mēttre l'intōnaco
aptin||ti gonfiarsi; *mān kója* ~*o* mi si è gonfiato il piede
aptiŕpti sciògliersi, disgelare E (*in superficie*)
aptrámdyti calmare A, placare A, mitigare A, sedare A; *a. pýktį* sedare l'ira
āptraukalas copertura *f*, panno *m*, telo *m*, involucro *m*
aptráukti (ri) coprire A, (ri)vestire A, avvòlgere A; *a. sòfq naujų āudeklu* rivestire il divano con una stoffa nuova; *sng.*: *dangūs apsitraukė (debesimis)* il cielo si annuvolò
aptrīn||ti 1. (*apnešioti*) consumare A, sciupare A, logorare A; *sng.*: *apsitrýnės švařkas* giacca lògora; 2. (*pabraukyti*) strofinare A, stropicciare A, sfregare A
aptriūš||ti sciuparsi, logorarsi, spelarsi, spelacchiarsi; ~*ęs kátinās* gatto spelacchiato; ~*ęs stógas* tetto malandato
aptrupė||ti 1. (*apie tinkq*) scrostarsi, scalcinarsi; 2. (*apie maistq*) sbriciolarsi, sminuzzarsi; *sausainiai ~jo* i biscotti si sono sbriciolati
aptrūpinti sbriciolare A, cospàrgere di briciole
aptūk||ti ingrassare E, diventar grasso; ~*ęs žmogūs* uomo grasso
aptūlōti šnek. imbacuccare A, infagottare A

aptūpti accoccolarsi, acchiocciolarsi

aptuštė||ti vuotarsi, diventare più vuoto; *miēstas vāsarq ~ja* la città d'estate si spòpola

aptuštinti vuotare A (*in parte*), rendere più vuoto

aptvarà recinto *m*, steccato *m*; *mūrīnė a.* recinto in muratura

āptvaras (*gyvuliams*) recinto *m*, riparo *m*, addiaccio *m*; *ā. avīms* ovile *m*; *ā. vīštoms* pollaio *m*; *ā. triūšiams* conigliera *f*

aptvarkýti 1. (*kambarius ir pan.*) mettere in ordine, fare un po' di pulizie; 2. (*reikalus*) sistemare (*in parte*) le proprie cose; 3. *sng.* (*save*) rimettersi in ordine, riordinarsi, rassettarsi

aptvārstyti bendare A, fasciare A, avvolgere A; *a. žaizdą* bendare una ferita

aptvėrti recintare A, (re)cingere A; *a. ganýklą* recintare un pàscolo

aptvīn||dyti allagare A, inondare A; *ūpė ~dė laukūs* il fiume inondò i campi; *~ti* allagarsi, inondarsi, dilagare E

apúokas zool. gufo *m*; *didýsis a.* gufo reale; *mažasis a.* gufo comune

apúos||ti šnek. presagire A, intuire A, subodorare A; *~tinėti džn.* annusare A (*più volte*); *~tyti* annusare A, fiutare A, odorare A; *~tyti maįstą* fiutare il cibo; *sng. prk., juok. jiė túoj apsiúostė* si sono riconosciuti al primo fiuto

āpvadas guarnizione *f*, orlo *m*, bordo *m*; *dūru, ląngo ā.* stipite *m*

apvāginti dare del ladro

apvagóti rincalzare solcando

apváiškšcio||ti fare il giro, visitare A; *~jau vįsq miėstą* ho girato tutta la città

apvainik||āvimas coronamento *m*, incoronazione *f*; *~āvimo iškilmės* cerimonia dell'incoronazione; *~úoti* (in)coronare A, cingere di una corona

apvaisīn||imas fecondazione *f*; *dirbtinis ~imas* fecondazione artificiale; *~ti biol.* fecondare A; *~tas kiaušinis* un uovo fecondato

apváižd||a provvidenza *f*; *tikėti ~a* sperare (confidare) nella provvidenza

apvalaīn||as ovale; *~inti* dare una forma ovale; *~is* ovale *m*

apvaldýti rendere dòcile, ubbidiente; sopire A, placare A, calmare A; *a. aįstą* sopire la passione; *sng.: tūrį apsisvaldýti* devi placarti

apvalėti prendere una forma rotonda, arrotondarsi

apválygti 1. mangiare in parte; 2. mangiare la parte di qc.

apvālinti rendere ovale, arrotondare A; *prk.: a. sūmq* arrotondare la somma

apvalýti mettere in ordine, pulire A, sgombrare A
āpvalkalas 1. fòdera *f*, copertura *f*, rivestimento *m*; 2. bot. involucro *m*, bràtea *f*

apválkioti šnek. sciupare A, logorare A, consumare A, ridurre in cattivo stato

apval||umà luogo rotondo; *~ūmas* rotondità *f*, rotondezza *f*; *~ūs* 1. rotondo, tondo, circolare; *žėmė ~i* la terra è rotonda; *~ūs skačius* cifra tonda (numero tondo); 2. (*riebus*) grasso; *šnek.* cicciotto; 3. (*ištisas*) intero, tutto; *jaū apvālūs mėtai, kaį jįs seįga* è passato l'anno intero da quando è ammalato

apvarà, āpvaras spago *m*, corda *f*, funicella *f*

apvartýti džn. (ri)voltare A (*più volte*); *a. šiėnq* voltare il fieno

apvarvė||ti gocciolare A, coprirsi di gocce; *žvākė ~jo* la candela ha gocciolato cera

apvaž||inėti 1. (*apkeliauti*) percorrere A, visitare A, fare un giro; 2. (*apdėvėti*) consumare A, usurare A, logorare A; *~inėtas dvįratis* bicicletta usurata; *~iuóti* fare un giro attorno, percorrere A

apvedžio||ti 1. džn. apvėsti; 2. (*aprodyti*) far vedere (mostrare) portando in giro; *mūs ~jo pō visūs namūs* ci ha mostrato tutta la casa; 3. (*papuošti*) orlare A, ornare A; *~ti kutaįs užuolaidą* ornare (guarnire) una tenda con frange

apveidūs piacente, gradėvole, grazioso

apveikti superare A, vincere A, sopraffare A

apvelėnuóti piotare A, ricoprire con zolle erbose

apvėlti 1. (*aptrinti*) stropicciare A, spelacchiare A, intricare A; 2. (*aplipdyti*) sporcare A, coprire A; *sng.: rātai purvaįs apsisėlė* ruote sporche di fango

apvėmti sporcare di vomito

apveřk||ti rimpiangere A, ricordare piangendo; *~tinis* miserabile, lacrimėvole, pietoso; *atsidūrti ~tinojė būklėje* essere ridotto in uno stato pietoso

apveřti 1. (ri)voltare A, girare A, rovesciare A, capovolgere A; *a. čiūžinį* girare (rivoltare) il materasso; *sng.: vāltis apsisvertė* la barca si capovolse; *apsiveřsti aūt kito šono* girarsi dall'altra parte; 2. (*apdėti*) colmare A, ricoprire A, empire A; *a. dovanomis* colmare di regali; *prk.: darbaįs āpverstas* è stracàrico di lavoro

apvėsdinti cercare di maritare, ammogliare A

apvėsti condurre intorno a, far fare il giro di

apvėžti (*aplink*) portare (*con un mezzo*) attorno a; *a. apiė miėstą* portare attorno alla città

apvijā *tech.* bobina *f*, filo avvolto
apvīlgyti aspèrgere A, spruzzare A, bagnare leg-
germente
apvyilmas delusione *f*, disillusione *f*
apvilk||ti 1. (*aplink*) trascinare intorno; 2. (*aprengti*)
vestire A, infilare A; *sng.*: *apsivilk megztinį* mèt-
titi un maglione; 3. (*apdengti*) (ri)coprire A,
velare A; *dēbesys ~o daņgu* le nubi hanno rico-
perto il cielo
apvilti deludere A, disilludere A, tradire le as-
pettative; *tikrovė manė apvylė* la realtà mi ha de-
luso
apvynióti avvolgere A, avvoltole A, avviluppare
A, attorcigliare A; *sng.*: *virvė apsvyniojo aplink*
pāgalį la fune si attorcigliò intorno al palo
apvīf||sti 1. cadere E, ribaltarsi, rivoltarsi, capo-
volgersi; *vežimas ~to* il carro si è ribaltato; *~sti*
aukštelininkam cadere supino; 2. (*apželti*) essere
infestato, essere coperto; *dažnas žolėmis ~tęs*
l'orto è infestato da malerba
apvirti far cuocere (*un po'*)
apvysti appassire E, avvizzire E (*parzialmente*)
apvyti 1. (*aplink*) far còrrere qc. intorno a; 2. (*apvy-*
nioti) avvolgere A, attorcigliare A, avviticchiare
A; *sng.* *prk.*: *apsivijo mótinai apiė kākla* si avvi-
ticchiò al collo della madre
apvýturiuoti avvolgere A, avvoltole A, infagot-
tare A; *žafzdą výturu a.* avvolgere una benda at-
torno a una ferita
apvōgti derubare A, svaligiare A; *a.* *būtą* svaligiare
un appartamento
apvōkti sbrigare tutte le faccende, riordinare A,
fare le pulizie
āpvož||alas, *~as* ciò che copre, che sovrasta
apvōžti 1. (*apdengti*) coprire A, mèttere una cosa
sopra; *a.* *dangėiū* coprire con un copèrchio; 2.
(*apversti*) ribaltare A, capovolgere A, rovesciare
A, andare sottosopra; *sng.*: *bevažiūodami apsi-*
vožėme durante il viaggio ci siamo ribaltati
apžulinti strofinare A, stropicciare A, sfregare A,
consumare A
apžad||aī dgs. voto *m*; *dūoti āpžadus* far voto, giu-
rare A; *dāvė āpžadus daugiaū nebegėrti* ha fatto
voto di non bere più; *~ėti šnek.* incantare A,
ammaliare A, affascinare A
apžarg||ōm(īs), *~uī prv.* a cavalcioni
apžav||aī dgs. incantesimo *m*, maleficio *m*, malia *f*;
~ėti incantare A, ammalare A, affatturare A;
~ūs incantèvole, ammirèvole

apžél||dinti 1. (*augalais*) piantare A, alberare A;
~dinti miškū kōpas alberare le dune; 2. (*barzda*)
far crèscere la barba; *sng.*: *apsižėldinęs barzdà*
barbuto; *~ti* coprirsi; *~ti miškū* coprirsi di bos-
co; *~ti barzdà* farsi crèscere la barba
apžergti 1. montare E (*mettėndosi a cavalcioni*),
inforcare A; *a.* *dviratį* inforcare la bicicletta; 2.
prk. (*aprėpti*) impossessarsi, impadronirsi; *visūs*
namūs marti āpžergė la nuora si impadronì di
tutta la casa
apžio||ti 1. abboccare A, prèndere con la bocca; 2.
prk. (*apimti*) possedere A, avere in proprietà; *◇*
daūg ~si – mąža gausi chi abbocca molto prende
poco
apžiūr||à visita *f*, revisione *f*, ispezione *f*; *gdytojo*
~à visita mèdica; *mokýklos ~à* ispezione di una
scuola; *~ėti* 1. (*patikrinti*) visitare A, controllare
A, esaminare A, revisionare A, ispezionare A;
~ėti motòrą revisionare un motore; *~ėti ligonį*
visitare un malato; 2. (*apžvelgti*) osservare A,
guardare attentamente; *~ėti ką nòrs nuò galvòs*
ikl kójų squadrare qc. da capo a piedi; *~ūs* avve-
duto, cauto, prudente
apžvalg||à 1. (*apžiūrėjimas*) visita *f*, osservazione
f; 2. (*pranešimas*) crònaca *f*, rassegna *f*, reso-
conto *m*; *spaudòs ~à* rassegna stampa; *politinė*
~à crònaca politica; *~iniñkas* commentatore
m, osservatore *m*; *spòrto ~iniñkas* commenta-
tore sportivo; *~inis* di rassegna; *~inė parodà*
mostra retrospettiva; *~yti* osservare A, guar-
dare A; *sng.*: *apsižvalgyti aplinkui* guardarsi
intorno; *~umas* circospezione *f*, cautela *f*, pru-
denza *f*; *~ūs* cauto, circospetto, guardingo,
prudente
apžveigti girare lo sguardo attorno, dare un'oc-
chiata
1 aī dll. 1. (*klausimui žymėti*) *aī tū ateisi?* ci verrai?;
aī (taī) tiesà? vero?; *aī (táu) nešálta?* non hai
freddo?; 2. (*gal*) forse, circa; *aī nė trėčią kartą*
ateinū sarà forse la terza volta che vengo; *aī mės*
nė draugai? non siamo forse amici?
2 aī jng. 1. (*netiesioginiuose klausimuose*) se; *neži-*
naū, aī jls atvažiavo non so se sia arrivato; *kąžin,*
aī līs chissà se pioverà; 2. (*arba*) o; *aī vienas, aī*
kiltas o l'uno o l'altro; *dabař aī niekadòs* ora o
mai; *šiaip aī kitaip* in un modo o nell'altro
arāb||as, *~ė* àrabo *m* (*f-a*); *~ų kultūrà* cultura àra-
ba; *~iškas* d'Aràbia, àrabo, aràbico; *~iški skaĩ-*
menys nùmeri àrabi, cifre aràbiche

aranž||**avimas** *arrangiamento m*; ~**uoti muz.** *arrangiare A, effettuare un arrangiamento*; ~**uotojas** *arrangiatore m*

1 āras *ara f*; pezzo di terra di 100 metri quadrati

2 āras poez. *àquila f*

arbà 1. jng. *o, oppure*; *a. tū, a. āš* *o tu o(d) io*; *ateik rytāj a. šiañdien* *vieni domani oppure oggi*; **2. dll.** *forse*; *a. táu kavōs išvirsiu?* *forse ti faccio un caffè?*

arbat||**à** (*gėrimas ir augalas*) *tè m*; *stiprī, silpnā* ~*à* *tè forte, dèbole*; *jls gėria arbātą sū citrinā* *prende il tè col limone*; *arbātos servizas* *servizio da tè*; ~**ėlė šnek.** *ricevimento familiare*; *kviečiū į ~ėlę* *invito a un tè*

arbatinė *casa del tè*

arbatin||**is** **1.** *bollitore m*; **2.** *di tè, da tè*; ~**is šaukštelis** *cucchiaino m* (*da tè*); ~**ūkas** *teiera f*

arbāt||**medis bot.** *tè m*; ~**pinigiai** *mància f*; *dūoti (gauti) ~pinigių* *dare (ricevere) una mancia*; ~**žolės dgs.** *tè m*

arbitr||**as** *arbitro m, arbitratore m*; ~**o sprendimas** *decisione arbitrale*; ~**āzas** *arbitrato m, arbitramento m, arbitraggio m*; *kreiptis į ~āžą* *ricorrere all'arbitraggio*

arbūz||**as bot.** *cocómero m, angūria f*; ~**ų parda-vėjas, augintojas** *cocomeràio m*

archaizmas **1. lingv.** *arcaismo m*; **2.** *fenòmeno, oggetto antiquato*

archāj||**inis, ~iškas** *arcàico, antiquato, antico*; ~**inė erà** *era arcàica*

archeolōg||**as, -ė** *archeòlogo m (f-a)*; ~**ija** *archeologia f*; ~**inis** *archeolōgico*; ~**iniai radiniai, kasi-nėjimai** *reperti, scavi archeolōgici*

architēkt||**as, -ė** *architetto m (f-a)*; ~**ūrā** *architettura f*; *barōko ~ūrā* *architettura barocca*; ~**ūri-nis** *architettōnico*; ~**ūrinis stilius** *stile architettōnico*

archyvāras *archivista m*

archyv||**as** *archivio m*; *valstybės ~as* *archivio di Stato*; *atiduoti (saugoti) į ~ą* *depositare in archivio*; ~**inis** *archivistico*

ardà šnek. *discòrdia f, dissidio m, litigio m*

ardas **1. etnogr.** *pèrtica (palo) dell'aia sul quale si pòngono i covoni per l'essicatura*; **2. (lygis)** *livello m, òrdine m*

ardėliai dgs. tech. *graticola f, gratella f, barre di griglia*

ard||**yti** **1. (griauti)** *disfare A, abbattere A, demolire A*; ~**yti sieną** *abbattere un muro*; **2. (narstyti)**

smontare A, sconnettere A; ~**yti spintą** *smontare un armadio*; **3. (jaukti)** *scomporre A, mèttere in disòrdine, scompigliare A*; **4. (trikdyti)** *sconvolgere A, turbare A, sovvertire A*; ~**yti viešąją tvarką** *turbare l'òrdine pùbblico*; **5. (drabužį)** *scucire A, sfilacciare A*; *sng.: šis audinys lengvai arđosi* *questo tessuto si sfilaccia facilmente*; ~**ytis** *litigare A, bisticciare A*; *baikit ~ytis* *smettete(la) di bisticciare*; ~**ūs** **1. (irus)** *friabile, sfaldabile*; ~**l žemė** *terreno sòffice*; **2. (vaidingas)** *litigioso, irritato*

areāl||**as** *areale m*; ~**inis** *areale*; ~**inė kalbótyra** *linguistica areale*

arenā **1.** *arena f*; *cirko a.* *arena del circo*; **2. prk.** (*veikimo sritis*) *teatro m, campo m*

ārešt||**as** **1.** *arresto m, cattura f*; *namų ~as* *arresti domiciliari*; **2. (turto)** *sequestro m*; *uždėti ~ą tuftui* *mèttere i beni sotto sequestro*; ~**inė** *càmera di sicurezza, guardina f*; ~**uoti** **1.** *arrestare A, mèttere in arresto, imprigionare A, catturare A*; ~**uoti vāgį** *arrestare, catturare un ladro*; **2.** *sequestrare A, sottoporre a sequestro*

ārī||**a muz.** *arpa f*; ~**ininkas, -ė** *arpista m, f*

arģi dll. *forse, veramente, davvero*; *a. nē taip?* *non è forse così?*; *a. tū tikrai nebuvaĩ ten?* *davvero non sei stato là?*

argume||**ntācija** *argomentazione f*; ~**ntas** *argomento m*; *pateikti svarių į ~į tikinamų ~ntų* *offrire argomenti fondati e persuasivi*; ~**ntuoti** *argomentare A, arguire A*

ariergārd||**as** *retroguardia f*; ~**inis** *di retroguardia*

ārija muz. *ària f*; *gerai žinoma ā.* *un'ària popolare*

ārij||**ai istor.** *arii m pl*; ~**ų kalbos** *lingue arie*

arīmas **1. (veiksmas)** *aratura f*; *rudėnīs a.* *aratura autunnale*; **2. (laukas)** *terreno, campo arato*

arinėti **1. džen.** *arare A*; **2. (kaupiti)** *solcare A, rincalzare A*

aristokrāt||**as, -ė** *aristocràtico m (f-a)*; *iron. dėdasi ~ū* *si dà àrie da aristocràtico*; ~**ija** *aristocrazia f*; ~**iskai prv.** *aristocraticamente, in modo aristocràtico, con raffinatezza*; ~**iskas** *aristocràtico*; *prk.* *raffinato, signorile*

aritmēt||**ika** *aritmētica f*; ~**inis** *aritmētico*; ~**inis skaičiavimas** *càlcolo aritmētico*

arītm||**ija** *aritmia f*; ~**iskas** *aritmico*

aritmometras *calcolatrice f*

ārka *arco m*; *triūmfo ā.* *arco trionfale (di trionfo)*

arkadā archit. *arcata f*; *tūlo arkados* *le arcate di un ponte*

- arkàngelas** *bažn.* arcàngelo *m*
- arkýtis** comportarsi con affettazione, agitarsi, fare chiasso
- arkivýskupas** arcivescovo *m*
- árklas** *etnogr.* àratro di legno
- arklénas** *zool.* bardotto *m*
- arkliaganýs, arklia||ganis** pastore di cavalli; **~pa-laikis** rozza *f*, ronzino *m*; **~pupė** *bot.* fava equina; **~rūgštė** *bot.* acetosa *f*, erba brusca; **~vagis** ladro di cavalli
- arkl||idė** scuderia *f*, stalla per cavalli; **~fena** carne equina; **~lgonė** pàscolo notturno dei cavalli
- arkliniūk||as** 1. stalliere *m*, mozzo di stalla; 2. allevatore di cavalli; **~ystė** allevamento di cavalli
- arklinis** equino, di (da) cavallo
- arkl||ýs** 1. *zool.* cavallo *m*; **bėras, širmas** **~ýs** cavallo baio, sauro; **grynavėslis** **~ýs** cavallo di razza (purosangue *m*); **lenktýninis, darbinis** **~ýs** cavallo da corsa, da tiro; **pabalnóti árklį** sellare il cavallo; **pakinkyti árklį** attaccare il cavallo al carro; **užlipti aūt árklío** montare a cavallo (in sella); **aūt árklío jóti** andare a cavallo, cavalcare *A*; **~ių lenktýnės** gare ippiche; 2. *tech.* cavallo *m*; **dvidešimties árklío jėgų motòras** motore da venti cavalli; 3. *sport.* cavallo *m*; **šokinėti peř árklį** saltare sul cavallo; **♦ dovanótam árkliui į dantįs nežiūri** a caval donato non si guarda in bocca; **sveikas kaip ~ýs** è sano come un pesce; **árklío gálvą turėti** (*sunkiai suprastį*) avere del bue
- árkl||iškas** da, di cavallo, cavallino; **~iška dòzė** dose da cavallo; **~iškas snùkis** muso cavallino; **~iùkas** 1. *mžb.* cavallino *m*, cavalluccio *m*; **sùpamas ~iùkas** cavallo a dòndolo; 2. (*žirgelis*) motivo ornamentale (in legno) alla sommità del tetto; 3. *tech.* cavallotto *m*; **♦ zool. júrų ~iùkas** cavalluccio marino; **vėlnio ~iùkas** libèllula *f*; **~iùkštis menk.** ronzino *m*
- árktinis** àrtico; **á. klímatas** clima àrtico
- armatūrà** *tech.* attrezzatura *f*, attrezzi *m pl*, armatura *f*
- armén||as, -ė** armeno *m (f -a)*; **~ų kultūrà** cultura armena
- ármij||a** esèrcito *m*, armata *f*; **okupācinė ~a** esèrcito di occupazione; **Napoleòno ~os būriai** gli esèrciti napoleònici; *prk.:* **bedařbių ~a** esèrcito di disoccupati
- armònik||a muz.** fisarmònica *f*; **grėžti ~a** suonare la fisarmònica; **palėisti ~ą** mèttersi a piangere, strillare; **~ėlė** (*lūpinė*) armònica a bocca; **~inin-**
- kas, -ė** fisarmonicista *m, f*; armonicista *m*
- ařnotas** *bažn.* paramento litùrgico, pianeta *f*
- arogán||cija** arroganza *f*; **~tas** arrogante *m*; **~tiš-kai** *prv.* arrogantemente; **~tiškai elgtis** trattare gli altri con arroganza; **~tiškas** arrogante, superbo, altezzoso
- aromāt||as** aroma *m*, profumo *m*, odore *m*; **kavòs ~as** aroma di caffè; **~lngas, ~inis** aromàtico, profumato, odoroso; **~lngas vėnas** vino aromàtico; **~iniai augalai** piante aromàtiche; **~inti** aromatizzare *A*
- ařp||as** vaglio per il grano, vagliatrice *f*; **~ávimas** vagliatura *f*; **~úoti** vagliare *A*
- arsenālas** arsenale *m*
- arsėn||as** *chem.* arsènico *m*; **~ikas** anidride arsènica
- ařšiai** *prv.* furiosamente, brutalmente; **a. káutis** combattere furiosamente
- ařšinas** *psn.* antica misura di lunghezza pari a 71,12 cm
- ařš||ùs** furioso, violento, brutale; **~i kovà** battaglia furiosa
- artėl||ė** cooperativa *f*; **žvejų ~ė** cooperativa di pescatori; **~ininkas** cooperatore *m*
- artėr||ija** artèria *f*; *anat.:* **miėgo ~ija** caròtide *f*; *prk.:* **intensyvaūs eĩsmo ~ija** artèria di grande tràffico; **~inis** arteriale, arterioso; **~inis kraūjas** sangue arteriale
- artė||ti** avvicinarsi, approssimarsi, appressarsi, accostarsi; **~ti priė júros kraūto** approssimarsi alla riva del mare; **atòstogos ~ja** le vacanze si avvicinano
- artėzinis** artesiano; **a. šulinýs** pozzo artesiano
- 1 arti** arare *A*; **būvo jau áriamas laikas** era già la stagione dell'aratura
- 2 arti** *prv.* presso, vicino, a poca distanza; **iš a. geriaū mataū** vedo meglio da vicino; **jau a. Kalėdos** Natale è ormai pròssimo; **prieĩkite arčiaū** venite più vicino
- 3 arti** *prl. (su kilm.)* vicino a, accanto a, presso a (di); **stovėjo a. manė** era accanto a me; **turi sodýbą a. Vilniaus** ha una villa presso Vilnius; **jis jau a. mirtiė** è già vicino a morire
- artýbė** vicinanza *f*, prossimità *f*
- artikelis** *gram.* articolo *m*; (*ne*) **žymimasis a.** articolo (in)determinativo
- artikulas** 1. *psn. (skyrius)* articolo *m*; **civilinio kòdekso a.** articolo del còdice civile; 2. (*gaminio tipas*) articolo *m*, oggetto *m*, capo di mercanzia

artikul||iācija *lingv.* articolazione *f*; ~**iūoti** articolare *A*

artilēr||ija artiglieria *f*; *sunkiōji, zenlīnē ~ija* artiglieria pesante, controaerea; ~**inis** d'artiglieria; ~**inis būrys** arma d'artiglieria; ~**istas** artiglierie *m*

artimaī *prv.* vicinamente, prossimamente, intimamente; *a. susidraugāuti* diventare amici intimi, allacciare un'amicizia intima

artīm||as 1. *dkt.* prōssimo *m*; *mylēk sāvo ~q kaīp pāts savē* ama il prōssimo tuo come te stesso; 2. *bdv.* vicino, prōssimo, intimo; ~**os šālys** paesi vicini; ~**as gimināitis** parente prōssimo; *vertīmas ~as originālui* la traduzione si avvicina all'originale; *atvīksiu ~iausiu laikū* verrò al più presto; ~**ieji** parenti prōssimi, amici stretti; *lāidotuvēse dalyvāvo visī ~ieji* al funerale era presente tutta la parentela; ~**ūmas** vicinanza *f*, prossimità *f*, intimità *f*

artŷn *prv.*: *ēlīti a.* avvicinarsi

artinti avvicinare *A*, accostare *A*, approssimare *A*, appressare *A*; *sng.*: *nesiařtink priē ugniēs* non accostarti al fuoco; *artinasi šalēiai* il freddo si avvicina

artipiīnis semipieno

artist||as, -*ē* artista *m, f*; *ōperos ~as* cantante lirico; *balēto ~as* ballerino *m*; ~**iškai** *prv.* artisticamente; ~**iškas** artistico; ~**iškos prigimtiēs** con l'animo di un artista; ~**iškūmas** artisticità *f*

artišōkas *bot.* carciofo *m*

artōjas aratore *m*

art||umā luogo vicino; ~**ūmas** *žr.* artŷbē; ~**ūs** vicino, prōssimo; *apējaū ~esniūs kiēmūs* ho visitato le case più vicine; *arēiausi tikslei* gli obiettivi più immediati; ~**utēlis** molto vicino; ~**utlīs** il più vicino

arūodas depōsito (magazzino) di verdure e granaglie; *grūdū a.* granāio *m*

aržūs *tarm.* 1. (*karštas*) ardente, appassionato, focoso; 2. (*atkaklus*) perseverante

asā 1. (*puodo*) mānico *m*; 2. (*qsočio*) ansa *f*; 3. (*stalčiaus, skrynios*) maniglia *f*; 4. (*drabužio, bato*) āsola *f*, occhiello *m*; 5. (*adatos*) cruna *f*

asamblėj||a assemblea *f*; *sušaũkti generālinę ~q* convocare un'assemblea generale

āsas asso *m*; *dviračių spōrto āsai* gli assi del ciclismo

asfalt||as asfalto *m*; ~**āvimas** asfaltatura *f*; ~**ūoti** asfaltare *A*; ~**ūota gātvē** strada asfaltata; ~**ūotojas** asfaltatore *m*, asfaltista *m*

asign||āvimas stanziamento *m*, assegnazione *f*; ~**ūoti** stanziare *A*, assegnare *A*; ~**ūojamos lēsos** somme stanziare (assegnate), crēditi *m pl*

āsil||as *zool.* āsino *m*; *prk.*: *kōks ~as!* che pezzo d'āsino!; *užsispyręs kaip ~as* cocciuto come un mulo; ~**ē** āsina *f*; ~**ēnas** mulo *m*; ~**iškas** d'āsino, asinino; ~**iškas elgesys** comportamento asinino; ~**iūkas** asinello *m*, ciuchino *m*

asimētr||ija dissimmetria *f*; ~**iškas** dissimmetrico

asimil||iācija, ~**iāvimas** assimilazione *f*; ~**iūoti** assimilare *A*

asist||āvimas assistenza *f*; ~**eñtas** assistente *m*, coadiutore *m*; ~**ūoti** fare l'assistente, assistere *A*, coadiuvare *A*; *prk.*: ~**ūoti mōteriai** corteggiare *A*, fare la corte a una donna

asiūklŷnas luogo in cui crēscano gli equiseti

asiūklis *bot.* equiseti *m*

askaridē *zool.* ascāride *m*

askēt||as asceta *m*; ~**iškai** *prv.* asceticamente, in modo ascetico; ~**iškas** ascetico; ~**iškūmas** qualità di ciò che è ascetico; ~**izmas** ascetismo *m*

aslā pavimento in terra battuta

asmen||ybē persona *f*, personalità *f*, personaggio *m*, individualità *f*; *kilnī ~ybē* persona di alte qualità morali; *išaiškindinti kienō ~ybę* riconoscere (stabilire) l'identità di qc.; ~**inis** personale, privato; *gram.*: ~**inis įvardis** pronome personale; ~**inė nuomonē** opinione personale; ~**inė nuosavybē** proprietà privata

āsmenišk||ai *prv.* personalmente, in (di) persona, in prōprio; *mēs sū juō ~ai pažįstami* noi due ci conosciamo di persona; ~**as** personale, privato, prōprio; ~**o naudōjimo daiktaī** oggetti d'uso personale; ~**as pōkalbis** collōquio privato

asmen||uotē *gram.* coniugazione *f*; ~**ūoti** coniugare *A*; *neasmenuojama fōrma* forma non coniugabile

asmėnvardis antropōnimo *m*

asm||uō 1. persona *f*, individuo *m*, personalità *f*, personaggio *m*; *vienas Diēvas trijuosē ~enysē* un solo Dio in tre persone; ~**eñs kultas** culto della personalità; *juridinis, fizinis ~uō* persona giuridica, fisica; *įtariamās ~uō* individuo sospetto; *veikiantieji āsmėnys* i personaggi; 2. *gram.* persona *f*; *veiksmāžodis kaltomas ~animis* il verbo vāria secondo la persona; *kalbėti pirmu āsmėniu* parlare in prima persona

asociācija associazione *f*; *spōrto a.* associazione sportiva

asocial||ūmas asocialità *f*; ~**ūs** asociale

asociatyv||ūmas associabilità *f*; ~ūs associativo, associabile
asocij||āvimas(is) associamento *m*; ~uoti associare
 A; ~uotis associarsi, unirsi
asonánsas 1. *lit.* assonanza *f*; 2. *muz.* consonanza *f*
asortimeñtas assortimento *m*; **platūs prėkių a.** vasto assortimento di merci
ąsót||as fornito di ansa, ansato; ~a **vazà** vaso ansato
ąsótis brocca *f*, caraffa *f*; *q.* **vandėns** brocca d'acqua
aspėkt||as aspetto *m*; **šiuo** ~ù sotto questo aspetto (da questo punto di vista)
aspirācija aspirazione *f*, desiderio *m*
aspiránt||as, -ė aspirante *m, f*; titolare di una borsa di dottorato; ~ūrà studi di dottorato
aspirīnas *farm.* aspirina *f*
astmà *med.* asma *m* / *f*; **brōnchinė a.** asma bronchiale
āstmininkas, -ė asmatico *m (f-a)*
āstras *bot.* astro della Cina
astrològ||as astròlogo *m*; ~ija astrologia *f*
astronāut||as astronauta *m*; ~ika astronàutica *f*
astronòm||as astrònomo *m*; ~ija astronomia *f*; ~inis astronòmico
āš *asm. iv. io*; **āš, žemiau pasirāšęs...** il sottoscritto...; **taĩ āš padariau** sono stato io a farlo; **kuo čià āš dėtas?** che centro io?; **mán šálta** ho freddo; **mán taĩ nerūpi** non m'interessa; **āš táu!** (*grasinant*) te la faccio vedere io!
āšak||a 1. (*grūdo*) resta *f*, arista *f*; 2. (*žuvies*) lisca *f*, spina *f*; ~ōtas con lisce, ariste
āšar||a 1. lacrima *f*; **kārčios** ~os lacrime amare; **apsipilti** ~omis scoppiare, sciogliersi in lacrime (in un pianto); **nušliūstyti kām** ~as asciugare le lacrime a qc.; **privėsti ikĩ** ~ų far piangere; 2. (*lašas*) goccia *f*, lacrima *f*; **lĩko** ~a **pĩeno** è rimasta una lacrima di latte; **šiojė** ~ų **pakaĩnėje** in questa valle di lacrime; **krokodilo** ~os lacrime di coccodrillo
āšarėlės *dgs. bot.* primula *f*; **♦ dangaūs a.** occhio della Madonna, nontiscordardimė *m*
āšarĩn||gas lacrimoso; ~is *anat.* lacrimale; ~ės **dūjos** gas lacrimògeno
āšaró||jimas lacrimazione *f*; ~tas lacrimoso, bagnato di lacrime; ~ti lacrimare A; ~ti **nuo dūmy** lacrimare per il fumo
āšgal||is polo *m*; **Pietų, Šiaurės** ~is Polo Nord, Polo Sud; ~iškas polare

āš||lĩnis assiale; ~inė **lĩnija** (*kelio viduryje*) asse stradale; ~lratĩs asse rotante; ~ĩs asse *m*, perno *m*, assale *m*; **žemės** ~ĩs asse terrestre; *prk.:* **pāsa-kojimo** ~ĩs perno di un racconto
āšmas *psn. žr.* aštuñtas
āšmen||ys *dgs.* lama *f*, filo *m*, punta *f*; **skustūvo** ~ys filo del rasòio; **paimti peĩlį už** ~ų prėndere il coltello per la lama
āštrė||ti 1. (*apie įrankius*) diventare più acuminato, appuntito; 2. (*apie reiškinius, santykius*) inasprirsi, acutizzarsi, accentuarsi, aggravarsi; **šaltis** ~ja il freddo si inasprisce; **krizė** ~ja la crisi si aggrava
āštriabriaūnis dallo spigolo appuntito
āštriadañtis dai denti aguzzi
āštriaĩ *prv.* acutamente, bruscamente; *a.* **kalbėti** parlare in modo brusco, duramente
āštrialiežūvis dalla lingua mordace (tagliante); spiritoso
āštrinti 1. (*galąsti*) affilare A, appuntire A; 2. *prk.* (*didinti*) acutizzare A, aggravare A, inasprire A, accentuare A; *ā.* **skaūsma** inasprire il dolore
āštr||ūmas acutezza *f*; *prk.:* **prōto** ~ūmas acutezza di mente; ~ūs 1. (*apie daiktus*) tagliente, acuto, puntuto, assotigliato, affilato, appuntito; ~ūs **pellis** coltello tagliente; 2. (*apie pojūčius*) acuto, acre, sottile; ~ūs **garšas** suono acuto; ~ūs **kvāpas** odore acre, acuto; 3. *prk.* (*smarkus*) forte, aspro, brusco, rigido; ~ūs **žodis** parola brusca; ~ĩ **padėtĩs** situazione tesa, grave
āštuntādis ottava parte
āštuñt||as *klt.* *sktv.* ottavo; otto; **šiañdien saūsio** ~à (*diena*) oggi è l'otto di gennaio; ~ōkas alunno della ottava classe (studente della prima liceo)
āštuonėlis ottonario *m*
āštuoner||ĩ, āštuonerios *daug. sktv.* otto; ~ĩ **mėtai** otto anni; **āštuonerios dūrys** otto porte; ~iōpai *prv.* in otto modi; ~iōpas di otto tipi
āštūon||etas *kuop. sktv.* (un gruppo di) otto; ~ĩ, **āštūonios kiek.** *sktv.* otto; ~ĩ **výrai** otto uomini; **išbuvaũ teĩ** ~ias **dienās** sono stato là otto giorni
āštūon(iā)kampis *mat.* ottàgono *m*
āštūoniasdeš||imt *kiek. sktv.* ottanta; ~imties **mėtų žmogūs** ottantenne *m, f*; ~imtas *klt.* *sktv.* ottantèsimo; ~imtieji **mėtai** gli anni ottanta
āštuon||iašiñtas *klt. sktv.* ottocentèsimo; ~fese *prv.* in otto; ~iōlika *kiek. sktv.* diciotto; ~iōlikos **mėtų jaunuolis** diciottenne *m*; ~iōliktas *klt. sktv.* diciottèsimo; **kovo** ~iōlikta il diciotto marzo

aštuonis||**kart**, ~syk *prv.* otto volte; ~**kart du** otto per due

aštuoniukė l'otto (*percorso, tracciato a forma di otto*)

aštuonkojis 1. *zool.* piovra *f*; 2. che ha otto piedi, otto zampe

aštuon||**linkas** piegato otto volte; ~**mėtis** di otto anni, ottenne; ~**vietė sport.** l'otto (*tipo di imbarcazione da otto vogatori*); ~**vietininkas sport.** vogatore di tale imbarcazione; ~**viētis** di otto posti

ašuotė bot. pianta di famiglia graminacee, stipa *f*

āšut||**as** crine *m* (*di cavallo*); ~**l̄nis** di crine

ašv||**à psn.** cavalla *f*; ~**ienis tarm.** cavallo da tiro

atābradas guado *m*

ataidėti riecheggiare *E* (*avvicinandosi*)

atakà attacco *m*, assalto *m*; **eiti į ataką** andare, muovere all'attacco; **atremti ataką** respingere l'assalto

atàkti 1. recuperare la vista; 2. *prk.* cominciar a vederchi chiaro, aprire gli occhi

atakūoti attaccare *A*, assaltare *A*, assalire *A*, andare all'assalto

atamānas 1. *psn.* atamano *m*; 2. capo *m*; **plėšikų a.** capobanda *m*

atardyti scucire *A*, sdruccire *A*, sfilacciare *A*

atárti arare di nuovo; rivoltare arando

ataskait||**a** resoconto *m*, rendiconto *m*, rapporto *m*, relazione *f*; **dūoti ~q** fare, dare il rendiconto; ~**l̄nis**: ~**l̄nis pranešimas** rendiconto consuntivo

atašė nkt. dkt. addetto *m*; **kāro a.** addetto militare

atātranka 1. contraccollo *m*; 2. (*ginklo*) rinculo *m*

atātupst||**as** ritroso, contrario, inverso; ~**om(īs)** *prv.* a ritroso, all'indietro; ~**om̄s eina** cammina ritroso, va a ritroso

ataudaĩ dgs. trama *f*

ataug||**à** 1. *bot.* pollone *m*, germoglio *m*; 2. *anat.*: **kāulo ~à** apofisi *f*; **akl̄sios žarn̄s ~à** appendice *f*; ~**imas** ricrescita *f*; ~**inti** far ricrescere; *sng.*: **atsiaugino bar̄zdą** si è fatto ricrescere la barba

atāugti (ri)créscere *E*

atāusti tramare *A*, ordire *A*, intessere *A*

ataušinti far raffreddare *A*

atāušti raffreddarsi, diventare tiepido

atavizmas biol. atavismo *m*

atbaidyti impaurire *A*, spaventare *A*; **jiė manė atbaidė nuō keliōnēs** (impaurēndomi) mi hanno fatto desistere dal viaggio

ātbals||**is** eco *m*, risonanza *f*; *prk.*: **susilāukti plataūs ~io** suscitare una vasta risonanza

atbarškėti venire, arrivare con un tintinnio

atbėgti arrivare di corsa, accorrere *E*; **a. į pagalbą** accorrere in aiuto

atbildėti venire, arrivare con fracasso

atbīgzti venire, arrivare rombando, ronzando

atblōkšti rigettare *A*, buttare *A* (indietro), rivoltare *A*, ripiegare *A*

atbrailà falda *f*, tesa *f*, cornice *f*, cornicione *m*; **skrybėlės a.** falda di un cappello

atbraškėti venire, arrivare fruscando, crepitando

atbrīgti sfilacciarsi, scucirsi, sciuparsi

atbrī||**sti** avvicinarsi (*guadando*); **v̄s ~daũ p̄f̄ tókį purvyną** sono arrivato a fatica attraverso questo fango

atbudimas risveglio *m*

atbūk||**ėlis** 1. (*neaštrus daiktas*) oggetto ottuso, non tagliente; 2. *prk.* (*bukaprotis*) stupidone *m*, zuccone *m*; ~**inti** 1. rintuzzare *A*, spuntare *A*, rendere ottuso; 2. *prk.* (*padaryti nejautrų*) ottundere *A*, indebolire *A*, affievolire *A*; ~**inti ātmintį** ottundere la memoria; ~**ti** diventare ottuso, spuntarsi; *prk.*: ~**es pr̄otas** mente ottusa

atbulai *prv.* a rovescio, all'indietro, al contrario; **viską a. dāro** fa tutto al contrario

ābul||**as** 1. ritroso, inverso, opposto, contrario; **pasitrāuk ~as** fatti (tirati) indietro; 2. (*atvirkščias*) rovescio; **pāēmė ~q knygą** ha preso il libro alla rovescia; ~**auti** contraddire *A*, contrastare *A*, opporsi, fare il contrario; ~**l̄nis** che va all'indietro, in senso contrario; ~**l̄nis bėgis** retro-marcia *f*; ~**om(īs)** *prv.* a ritroso, all'indietro

atbūsti svegliarsi; *sng.*: **ankst̄i atsibūdo** si è svegliato presto

atbūti 1. (*išbūti*) passare *A*, trascorrere *A*; *sng.*: **atsibūs iř pareis** tornerà dopo essersi fermato quanto vuole; 2. (*atidirbti*) rimanere a servizio; 3. (*atlikti*) portare a termine; **atbuvaũ visūs reikalus** ho terminato tutte le faccende

ātdaras aperto, spalancato

ateidinėti dzn. venire spesso o periodicamente

ateist||**as**, -ė āteo *m* (ātea *f*), ateista *m*, *f*; ~**inis**, ~**iškas** āteo, ateistico; ~**inē filosofija** filosofia ātea

ateĩ||**ti** venire (*a piedi*) *E*, giungere *E*, arrivare *E*; ~**siu p̄as tavė** verrò da te; ~**nančiaīs m̄tais** l'anno prossimo; **dār neatėjo laikas** non è ancora giunto il momento; **kadà ~na traukinys?** quando arriva il treno?; **kàs t̄au atėjo į gālvą?** cosa ti è venuto in mente?; **♦ į pr̄otą ~ti** rinsavire *E*

ateit||is avvenire *m*, futuro *m*; **artimiāusioje** ~*yjē* in un futuro immediato; ~*iēs* {*vykiai* gli avvenimenti futuri; ~*is parōdys* si vedrà, staremo a vedere

ateiv||is forestiero *m*; ~*iy gausūmas* affluenza di forestieri; ~*is iš kōsmos* alieno *m*

ateizmas ateismo *m*

atėjimas venuta *f*, arrivo *m*, ascesa *f*; *a. ė valdžią* ascesa al potere

atėjūnas *niek.* forestiero indesiderato

ateljė *nkt. dkt.* 1. (*dailininko*) stūdio *m*; 2. (*mady*) sartoria *f*, negozio di moda

atėmimas sottrazione *f*, privazione *f*, ritiro *m*; (*vairuotojo*) tėsių *a.* ritiro della patente

atėminys *mat.* sottraendo *m*

atentatas attentato *m*, tentativo *m*

atest||ācija attestazione *f*; ~ātas attestato *m*, certificato *m*; **brandōs** ~ātas diploma di maturità; ~uoti attestare *A*, dare un'attestazione, un certificato

atgabėnimas consegna *f*, fornimento *m*

atgabėnti far pervenire, consegnare *A*, fornire *A*; *a. prekės* consegnare la merce

atgail||ā penitenza *f*, contrizione *f*; ~āuti pentirsi, dolersi, rammaricarsi; ~āuti dėl savo nūodėmių pentirsi dei propri peccati; ~āvimas pentimento *m*

atgaiv||ā ristoro *m*, rinvigimento *m*, rincuoramento *m*, riposo *m*; ~lngas rinfrescante, fresco; ~lnimas 1. žr. atgaivā; 2. *med.* rianimazione *f*; ~lnti rianimare *A*, rinvigire *A*, far rinascere, rimettere in vita; ~lnti atmintį rinfrescare la memoria; *sng.*: atsigavinau pō šaltu dušu mi sono rinfrescato con una doccia fredda

atgaj||ā 1. rinvigimento *m*, ripresa *f*, rinascita *f*; 2. žr. atžalā; ~ūmas vigorosità *f*, vivificazione *f*; ~ūs rinfrescante, vivificante, vitale, vigoroso

atgai *prv.* indietro; grįžti *a.* tornare indietro, ritornare *E*; pirmyn iř *a.* avanti e indietro; bilietas pirmyn iř *a.* biglietto di andata e ritorno

atgalāsti affilare *A*, arrotare *A* (*di nuovo*)

atgalia *dgs.* residuo *m*, avanzo *m*, resto *m*, rimasuglio *m*

atgal||ias ritroso, opposto, contrario; stumk ~iq ārkli spingi il cavallo indietro; ~lnis 1. di ritorno, inverso, opposto; ~lnis ādresas indirizzo di ritorno (*del mittente*); 2. retroattivo, pregresso; ~lnis įstātymas legge retroattiva; ~iōs *prv.* indietro

atgamln||imas riproduzione *f*; ~ti riprodurre *A*, far risorgere

atganyti 1. impinguare *A* (*detto di animali*); 2. finire di pascolare

atgars||is eco *m*, risonanza *f*, rimbombo *m*; *prk.*: plataus ~io susilaukęs įvykis una vicenda che ha avuto vasta risonanza

atg||āuti riacquistare *A*, recuperare *A*, riavere *A*, riprendere *A*; ~āuti laisvę riacquistare la libertà; ~āvo jėgās ha recuperato le forze; ~avimas ricupero *m*, riacquisto *m*

atgiedō||ti 1. avvicinarsi cantando; 2. finire di cantare; *prk.*: jau tās ~jo sāvo quello è oramai alla fine della sua vita

atgimlm||as 1. (*veiksmas*) rinascita *f*, rinnovamento *m*; 2. *istor.* Rinascimento *m*; ~o laikų stilius stile rinascimentale

atgim||ti rinascere *E*, rivivere *E*, risorgere *E*, rinnovarsi, rinvigorirsi; jaučiuosi kaip naujai ~ęs mi sento rinato

1 atgiñti (*atvaryti*) far venire, condurre *A* (*in punto destinato*); *a. bandą* condurre un gregge

2 atginti (*apsaugoti*) difendere *A*, fare schermo, proteggere *A*; *sng.*: vōs atsigyniau nuō šunų con fatica sono riuscito a salvarmi dai cani

atgyti rimettersi in salute, ristabilirsi, ravvivarsi, rivivere *E*, rinascere *E*; *prk.*: ė pabaigą vākaras atgijo la serata si ravvivò verso la fine

atgyven||a sopravvivenza *f*, residuo *m*; *praeitiēs* ~os residui del passato

atgyvėnti 1. giungere alla fine della vita; *a. sāvo amžių* aver fatto il proprio tempo; 2. *prk.* uscire di moda, andare in disuso; atgyvėnės dāiktas roba vecchia

atgniāužti allargare il pugno

atgnybti togliere un pezzetto, sbocconcellare *A*, spilluzzicare *A*

atgodūs accorto, perspicace, sagace

atgras||lnti, ~yti far passare la voglia, far perdere l'abitudine; *negaliu jō* ~yti nuō rūkymo non riesco a fargli smettere di fumare; ~ūs ripugnante, sgradèvole

atgrėsti far perdere la voglia, disabituare *A*, disavvezzare *A*

atgrėžti (*ri*)vòlgere *A*, (*ri*)voltare *A*; *sng.*: atigrėžė ė manė si voltò verso di me

atgriēbti 1. (*atgauti*) recuperare *A*, riprendere *A*, riacquistare *A*; 2. *šnek.* (*atgaivinti*) rimettere in vita, ravvivare *A*

atgrīsti 1. (*atprasti*) disabituarsi, disavvezzarsi, allontanarsi; 2. (*igristi*) diventare fastidioso, noioso; seccarsi

atgrīžti 1. ritornare E; 2. voltarsi indietro

atgrub(a)nāgis, -ē menk. persona dalle mani di pasta frolla; imbranato *m* (*f-a*)

atgrūbti intirizzirsi, (in)torpidirsi, indurirsi, diventare rüvido

atgrūsti 1. *šnek.* (*atvaryti*) condurre A; 2. (*daug atgabenti*) portare in grande quantità; *ta! atgrūdo mums mālķu!* ma quanta legna ci hanno portato!

atgūiti *šnek.* condurre A, portare A

atguļti 1. (*išsitiesti*) sdraiarsi, mettersi a giacere, stendersi; *sng.*: *atsīgulē aņt sōfos* si è sdraiato sul divano; 2. (*susirgti*) ammalarsi, giacere ammalato

atgūsti disabituarsi, divezzarsi, pèrdere l'abitudine

atgužēti venire E, arrivare E (*in massa*)

atidā attenzione *f*, concentrazione *f*

atidāgstyti orlare A

atidainuoti avvicinarsi cantando

atidai||ijimas separazione *f*, divisione *f*; assegnazione *f*; *~yti* 1. separare A, dividere A; *sng.*: *atsidalījo nuō šeimōs* si è separato dalla famiglia; 2. *psn.* dare a ognuno la sua parte; assegnare A

atidangiņti *šnek.* far pervenire, portare A, fornire A; *sng.*: *kō čīa atsidangina!*? che diavolo sei venuto a fare?

atidangstīti *džn.* scoprire A, aprire A (*più volte*)

atidard||ēnti, ~ēti arrivare rombando, fremendo

atidār||ymas apertura *f*, inizio *m*, inaugurazione *f*; *teātro sezōno ~ymas* apertura della stagione teatrale; *~inēti džn.* aprire A (*ripetutamente*); *~yti* 1. aprire A, spalancare A; *~yti (atkiņšti) būtelī* stappare una bottiglia; 2. (*pradēti, īsteigti*) inaugurare A, aprire A, iniziare A; *~yti mokķklķ* inaugurare una scuola

atidav||īmas riconsegna *f*, restituzione *f*; *skolōs ~īmas* restituzione di un prèstito; *~inēti džn.* restituire A, ridare A, consegnare A (*più volte*)

atidējīmas rinvio *m*, rimando *m*, differimento *m*, dilazione *f*, pròroga *f*; *pōsēdžio a.* differimento di una seduta

atidēliōti džn. mèttere (*più volte*) da parte

atidengimas inaugurazione *f*; *pamiņklo a.* inaugurazione di un monumento

atidēņgti 1. scoprire A, aprire A; *a. pūodaķ* scoprire una pentola; *a. ūgnī* aprire il fuoco; *sng. prķ.*: *jām ākys atsidēņģē* gli si sono aperti gli occhi; 2. inaugurare A

atidē||ti 1. mèttere A, lasciare da parte; accantonare A; *sng.*: *atsidēķ skanesniķ obuoliķ* mèttere da parte le mele più buone; 2. (*nukelti*) rimandare A, rinviare A, differire A; *~ti dārbaķ rytōjui* rimandare un lavoro a domani; *mēnesiui ~jo vestuvēs* hanno differito di un mese le nozze; *~ti varķģbas* rinviare una partita

atidēķinti (s)vuotare A, liberare A, sgomberare A
atidērb||ti sdebitarsi lavorando; finire di lavorare; *sng.*: *āš sāvō jaū atsidērbau* la mia parte l'ho già fatta

atidēřinti *šnek.* avvicinarsi con passo lento, stanco
atidēķinti rendere ümido, inumidire A, bagnare A
atidēķti diventare ümido

atidērōti 1. scolpire A; 2. *šnek.* venire in gran fretta

atidēliņti *šnek.* avvicinarsi con passo lento

atidulkēti *šnek.* accorrere in fretta e fùria

atidulķti avvicinarsi (*detto di pioggia*); mettersi a piovigginare

atidūm||as attenzione *f*; *dīrbant reļķia ~o* quando si lavora bisogna stare attenti

atidūmti 1. far arrivare soffiando; *vējas atidūmia līetķ* il vento porta la pioggia; 2. *šnek.* arrivare in gran fretta

atidund||ēnti, ~ēti arrivare, venire rimbombando, rintonando

atidūoti 1. (*grāķinti*) rendere A, restituire A, ridare A; *a. skōlķ* restituire un dèbito; 2. (*perduoti*) dare A, concèdere A, dedicare A; *a. vīsaķ gyvēmīķ mōkslui* dedicare un'intera vita allo stùdio; *a. labas dienās* mandare i saluti

ati||dūs attento, desto, vigile; *būķ ~dūs pēr pāmokaķ* stai attento durante la lezione; *~dģia! prķ.* attentamente, in modo attento

atidvēlķti avvicinarsi con un leggero sōffio

ātils||is riposo *m*, rēquie *f*; *dīrba bē ~io* lavora senza riposo; *āmģinaķģ ~ģ dūok ģlems, Viēšpatie* l'eterno riposo da' a loro, o Signore

atim||inēti, ~liōti džn. prèndere A, tōgliere A (*ripetutamente*)

atiņ||ti 1. (*nusavinti*) levare A, tōgliere A, portar via, privare A; *~ti taļ, kās būvo dūota* tōgliere quel che si era dato; *~ti gyvģbē* privare della vita; *sng.*: *atsiņķ sāvō dōvanas* riprènditi i tuoi doni; *◇ ~ti ķādaķ* far pèrdere l'uso della parola; 2. (*atšķirti*) separare A, allontanare A, svezzare A; 3. (*trukti*) richièdere A, volere A; *ģītas dārbas ātima daģķ laķķo* questo lavoro richiede molto tempo; 4. *med.* paralizzare A; *jām rankās ātēmē* le sue mani

- sono rimaste paralizzate; 5. *mat.* sottrarre A; *iš penkių ~ti dū* da cinque sottrarre due; *~tis mat.* sottrazione *f*; *~tiēs žėnklas* segno di sottrazione
- 1 atirti** avvicinarsi remando, remare fino a
- 2 atirti** sfilacciarsi, scuicirsi, disfarsi; *kišėnė atiro* si è scucita una tasca
- atitaisyti** riparare A, accomodare A, corrèggere A; *a. klaidą* corrèggere un errore; *a. sveikātą* ristabilire la salute; *sng.:* *oras atsitaĩsė* il tempo si è rimesso; *pō lietaūs būlvės atsitaĩsė* dopo la pioggia le patate si sono riprese
- atitarnauti** finire il pròprio periodo di servizio
- atitarti** rispòndere A, accompagnare A (*un canto*)
- atitekėti** 1. affluire E, scòrrere E (*verso q.c.*); 2. trasferirsi
- atitėkti** toccare E, passare in possesso; *jām atitėko nedidelė palikimo dalis* gli toccò una piccola parte di eredità
- atitempti** far venire, portare A, trascinare A (*con fatica*)
- atitiēs||inti** raddrizzare A, fare tornare diritto; *~ti* 1. rimèttre diritto, raddrizzare A; *◇ ~ti strėnas* ristorarsi, interrompendo il lavoro; 2. (*kelią*) arrivare fino a un certo punto con la costruzione di una strada
- atitik||imas žr.** atiktis; *~muō* corrispondenza *f*, equivalente *m*
- atitik||ti** 1. (cor)rispòndere A, èssere conforme; *nūorašas atitiŋka originālą* la copia è conforme all'originale; *~ti tikrovę* corrispòndere alla realtà; 2. (*atsekti*) trovare A, conòscere A; *~tis* conformità *f*, corrispondenza *f*
- atitiŋkam||ai** *prv.* conformemente, in conformità, rispettivamente; *~as* (cor)rispondente, conforme, adeguato, appropriato, conveniente; *iŋtis ~ų priemonių* prèndere le misure adeguate
- atitókti** riaversi, rianimarsi, recuperare i sensi, rientrare in sé, rinvenire E; *sng.:* *negāli a. iš nūostabos* non riesce a riaversi dallo stupore
- atitólinti** allontanare A, (di)scostare A; *a. pavojų* allontanare un pericolo
- atitóliti** allontanarsi, (di)scostarsi; *a. nuō namų, nuō tradicijų* allontanarsi da casa, discostarsi dalle tradizioni
- atitráu||ti** 1. (*atstumti*) tirare via, trascinare A, scostare A, staccare A; *~ti stālą nuō sėnos* scostare un tavolo dal muro; *neatitráukti akių nuō ko nōrs* non staccare gli occhi da qc. o da q.c.; *~ti kiūtį* spostare l'accento; 2. (*nusukti kitur*) distò-
- gliere A, sviare A, distrarre A; *~ti nuō kō dėmesį* distògliere da q.c. l'attenzione; *~ti nuō mokslių* sviare dallo stùdio; 3. (*atvykti*) arrivare E, venire E; *~ia būrys vaikų* sta arrivando un gruppo di bambini
- atitrinti** far passare l'intorpidimento
- atitrūkti** 1. (*nutrūkti*) staccarsi, liberarsi; 2. (*nusišalinti*) scostarsi, allontanarsi; *a. nuō žmonių* allontanarsi dalla gente, pèrdere il contatto con la gente; *neatitrūkstant nuō dārbo* senza abbandonare il lavoro
- atitūštinti** vuotare A, sgombrare A, liberare A
- atitvėrti** cingere A, munire di siepe, separare A; *sng. prk.:* *nuō viško atsitvėrti* isolarsi, ritirarsi da tutto
- atjaunė||jimas** ringiovanimento *m*; *~ti* ringiovanire E, tornare giovane; *atrūdai ~jės* sembri ringiovanito
- atjaunin||imas** ringiovanimento *m*; *~ti* ringiovanire A, rēndere giovane
- atjaūsti** provare compassione, commiserare A, compatire A; *visi jį atjautė* tutti provavano compassione per lui
- atjaut||à, ~lmas** compassione *f*, commiserazione *f*, pietà *f*; *neturėti ~os* non avere compassione (*per, verso qc.*); *~ūs* compassionevole, misericordioso, pietoso
- atjótì** arrivare a cavallo
- atjūngti** tògliere A, chiùdere A; *a. telefono, elėktros laidūs* tògliere la comunicazione, la corrente
- atjūnk||ymas** divezzamento *m*; *paršėlių ~ymas* divezzamento dei maialini; *~yti* divezzare A; *~ti* 1. divezzarsi; 2. disabituarsi, pèrdere l'abitudine
- atjuosti** discingere A, sganciare A, slacciare A; *a. diržą* sganciare la cintura
- atkab||inėti džn.** staccare A, sganciare A, tògliere A (*più volte*); *~inimas* sganciamento *m*; *~inti* sganciare A, distaccare A, disgiungere A; *~inti priekabą* sganciare un rimòrchio
- atkāišioti (skolą) šnek.** restituire (*un dēbito*) un po' alla volta
- atkaitā** 1. luogo esposto al sole o al fuoco; 2. cibo riscaldato
- ātkaitalas** surrogato *m*, sostituzione *f*
- atkait||ōm(īs) prv.** a turno, l'uno dopo l'altro, alternativamente
- atkakl||auti** ostinarsi, intestarsi, impuntarsi, incapornirsi; *~iaĩ prv.* con ostinazione, in modo testardo, costantemente; *~ūmas* ostinazione *f*, caparbieta

f, perseveranza *f*, pertinàcia *f*; ~ūnas, -è persona ostinata; ~ūs 1. (*užsispyręs*) ostinato, testardo, caparbio, pervicace, cocciuto; 2. (*ryžtingas*) insistente, persistente, pertinace, costante; ~ūs *dárbas* lavoro costante; ~l *kovà* lotta persistente
atkàk||ti šnek. arrivare E, venire E; *iš kūr ~ai?* da dove sei arrivato?
atkalb||à, ~ėjimas, ~inėjimas dissuasione *f*; ~ėti dissuadere A, sconsigliare A, distogliere A; ~ėjo *jį nuò keliònës* gli sconsigliò il viaggio; 2. finire di parlare; ~inėti *džn.* sconsigliare A, distogliere A (più volte)
átkalėdis la settimana postnatalizia
atkalė||ti scontare A, spiare la pena; *jūs ~jo dėšimt metų* ha scontato dieci anni
atkalnė declivio *m*, pendio *m*, pendenza di una collina
atkalė schienale *m*, spalliera *f*; *atsirėmęs į atkalę* appoggiato allo schienale
atkalėti (*lentą*) staccare A, schiodare A (una tavola)
atkampiai *prv.* appartatamente, in disparte
átkamp||is luogo remoto, angolo sperduto; ~ūs lontano, remoto, appartato; *gyvėna ~iojė vietoje* vive in un luogo remoto
atkariai *prv.* in maniera disgustosa, schifosamente
atkar||iauti riconquistare A, recuperare combattendo; ~iāvimas riconquista *f*
atkarpà 1. (*atraiža*) taglio *m*, pezza *f*, scampolo *m*; 2. (*kuponas*) coupon *m*, tagliando *m*, cédola *f*; 3. (*laikraščio*) colonna *f*; 4. *mat.* segmento *m*; *kėlio a.* tratto di strada
atkarti (ri)piegarsi, incurvarsi
atkartoti 1. ripètere A, replicare A, ridire A; 2. (*suarti*) riarare A, arare il terreno; 3. (*atsiulėti*) orlare A
atkarūs 1. (*atlašus*) (ri)piegato, ingobbito; 2. (*neklausantis*) disubbidiente, testardo; 3. (*atstumiantis*) fastidioso, ripugnante, disgustoso, schifoso
atkasinėti *džn.* scavare A (più volte)
atkàs||ti scavare A, dissotterrare A, togliere A (*scavando*); ~k *sniėgą nuò tákò* toglie la neve dal sentiero; ~ti *lėbį* scavare un tesoro; *sng.*: *atsikąsti maisto iš pò sniego* scavarsi il cibo da sotto la neve
atkąsti addentare A, staccare coi denti; *sng.*: *atsikąsti óbuolio* dare un morso a una mela; *prk.*: *greit atsikándò tò dárbo* si è stancato presto di quel lavoro; ◇ *a.* *dañtį* (*neįveikti*) ròmpersi le corna (restare sconfitto)

atkėblinti šnek. arrivare a stento, trascinarsi
atkėikti *flk.* ròmpere un incantésimo
atkeliāuti venire E, arrivare E (*facendo un lungo viaggio*)
atkėlti 1. (*nuimti*) spostare A, rimuovere A (*sollevando*); *a.* *dėžės nuò sienos* spostare gli scatoloni dal muro; 2. (*atverti*) aprire A, spalancare A; 3. (*pakeisti laiką*) rimandare A, rinviare A, differire A, aggiornare A; *a.* *švenitę* rimandare la festa; 4. (*paskirti*) inviare A (*per trasferimento*), traslocare A; *atkėlė naują mokytoją* è stata inviata una nuova maestra
atkentėti aver sofferto molto
atkerš||ijimas vendetta *f*; ~yti vendicare A, vendicarsi; ~yti *kam už įžeidimą* vendicarsi dell'offesa con qc.; ~ijo *už tėvą* ha vendicato il padre
atkėrti staccarsi, scollarsi, andar via; *mėdžio žievė atkėro* la cortecchia si è staccata
átkilas (*apie vartus*) aperto, disserrato
atklėlis forestiero *m*, nuovo venuto
atkil(n)oti *džn.* 1. (*daiktus*) rimuovere A, spostare A (più volte); 2. (*vartus*) aprire A
atkilti venire E, arrivare E, provenire E
atkilus di alta statura, grande, robusto
atkiūš||ti sturare A, stappare A, aprire A; ~ti *būtelį* stappare una bottiglia; ~tūkas (*buteliui*) cavatappi *m*, caturaccioli *m*
atkiūti riacquistare la voce, non essere più rauco
atkiūpti tagliare A (*con la forbice*); *a.* *audeklo skiūtę* tagliare una pezza di tela
atkiūsti 1. (*nukirsti*) troncare A, recidere A, mozzare A; *a.* *kirviū šaką* tagliare un ramo con la scure; 2. (*atšipinti*) rintuzzare A, rendere ottuso; 3. (*atskirti*) tagliare A, impedire A, ostacolare A; *a.* *kėlią* impedire il passaggio; 4. *prk.* (*griežtai atsakyti*) contraddire A, rispondere obiettando; *gerai atkirtau, ir jis nutilo* gli ho risposto per le rime e si è messo a tacere
atkirt||is rēplica *f*, rimbecco *m*; *duoti tiñkamą ~į* replicare in maniera adeguata
atkišti 1. spòrgere A, (pro)tèndere A, allungare A; *a.* *šautuvą* puntare un'arma (da fuoco); *sng.*: *atsikišusi uolà* roccia sporgente; *atsikišusi nosis* naso prominente; 2. (*atsklęsti*) aprire A; *a.* *dūrų kaštį* tirare il chivistello; 3. *šnek.* (*atiduoti*) restituire con fatica (un prèstito)
atklampoti arrivare attraverso un terreno fangoso, paludoso
atklapà cinghie della sella

atklījuoti scollare A, staccare A; *sng.*: *pāsto zēnklas atsklījāvo* si è staccato il francobollo
atklīsti giungere E, arrivare E (*vagando*), capitare E
atklīūti 1. sganciarsi, liberarsi; 2. *šnek.* (*atvykti*) venire E, arrivare E (*all'improvviso*)
atklóti scoprire A, togliere le coperte; *sng.*: *miēga atsklōjēs* dorme senza coperte
atknaibyti, atknebinėti *šnek.* snodare A, liberare dal nodo
atknóti staccare A, scrostare A, levare A; *sng.*: *sienos ūnkas atsiknójo* l'intōnaco si è scrostato
atkópti avvicinarsi salendo
atkós||ėti scattarrare A, espettorare A; *~uliai dgs.* espettorato *m*, escreato *m*
atkovóti riconquistare A, riprendere combattendo
atkraginti piegare all'indietro, reclinare A
atkràg||ti 1. piegarsi all'indietro; 2. (*atšokti*) sporgere E, venire in fuori; *atkrāgusios kišenės* tasche gonfie; *~ūs* 1. (ri)piegato; 2. (*atkarus*) testardo, cocciuto
atkránt||ė riva *f*; *ūpės ~ėje* sulla riva del fiume, in riva al fiume
ātkrantis luogo vicino alla sponda, riva
atkrapštyti 1. ripulire raschiando; 2. (*atnarplioti*) snodare A, liberare dal nodo
atkraštys 1. (*pakraštys*) *mārgine m*, lembo *m*; 2. (*atraiža*) taglio *m*, stacco *m*
atkráu||styti 1. (*daiktus*) sgomb(e)rare A, liberare A; 2. (*gyventojus*) traslocare A, trasferire A; *sng.*: *jīs čia neseniai atsikraustė* ha traslocato da poco; *~ti* 1. liberare A, sgomb(e)rare A; 2. mettere da parte, accantonare A
atkreipti 1. (*atsukti*) vōlgere A, girare A; *nāmas atkreiptas į rytus* la casa è volta verso levante; *sng.*: *atsikreipė į jį* si volse verso di lui; 2. (*sutelkti*) stare attento a q.c.; *a. į ką dėmesį* prestare attenzione a, badare a
atkreišksti scattarrare A, scaracchiare A
atkrėsti 1. far muovere scuotendo, sbattendo; *a. lėda iš iūdo* far uscire il ghiaccio dal recipiente; 2. (*sumušti*) percuotere A, picchiare con forza
atkriáušė dirupo *m*, balza *f*
atkrimsti 1. addentare A, strappare coi denti; 2. (*atšipinti*) rintuzzare A, spuntare A
atkrypūoti giungere barcollando
atkrī||sti 1. (*atplyšti*) staccarsi, distaccarsi, scostarsi, cadere E; 2. (*pasidaryti nereikalingam*) non avere più vigore, pèrdere la forza (la validità); *tās klāusimas jau ~to* la questione non ha più impor-

tanza; *~to vienas rūpestis* una preoccupazione in meno; 3. (*vėl susirgti*) ricadere nella malattia, riammalarsi; 4. (*sumažėti*) diminuire E, calare E; *šaltis ~to* il freddo è diminuito
ātkrytis 1. (*apie ligą*) ricaduta *f*, recrudescenza *f*; 2. (*apie orą*) disgelo *m*
atkūrīmas ricostruzione *f*, restaurazione *f*, riattivazione *f*, ripristino *m*, ristabilimento *m*; *šaliės ūkio a.* ricostruzione econōmica del paese
atkuřsti riacquistare l'udito
atkūrti 1. (*pakurti*) riaccendere il fuoco; 2. (*atstatyti*) ricostruire A, riprodurre A, riattivare A, rigenerare A; *a. prāmone* far rināscere l'indūstria; *a. įstatymą* ripristinare una legge; 3. (*prisiminti*) richiamare alla memōria (alla mente), rievocare A, rammentare A; 4. *šnek.* (*atbėgti*) arrivare in gran fretta
atkū||sti 1. (*atšokti*) staccarsi, scrostarsi; 2. (*atsigauti*) rimēttersi, riprēndersi, ristabilirsi, andare meglio; 3. (*prasigventi*) arricchirsi, fare fortuna, prosperare A; *~tinti* 1. *šnek.* (*atgaivinti*) rimētere in vita, ravvivare A, rianimare A; 2. (*atpenėti*) ingrassare A, impinguare A
atkviēsti invitare A, chiamare A, far venire con un invito
atlaid||à 1. (*atodrekiš*) disgelo *m*; 2. (*perstojimas*) pausa *f*, momento di sosta; *dīrba bė ~ōs* lavora senza sosta
atlaidai dgs. bažn. 1. (*nuodėmių atleidimas*) indulgenza *f*, remissione *f*; 2. (*šventė*) festa *f* (parrocchiale); *švento Pėtro a.* festa di San Pietro
atlai||dūs 1. (*apie žmogų*) indulgente, arrendēvole, compiacente; 2. (*apie orą*) ūmido; 3. (*apie siūlus*) dipanato male, sciolto; *~džiaī prv.* indulgentemente
atlaikaī dgs. resti *m pl*, residui *m pl*, rifiuti *m pl*; *gamybės a.* scarti (avanzi) della produzione
ātlaika||alas, ~as resto *m*, residuo *m*, avanzo *m*, rimanenza *f*; *~inis* rimanente, non utilizzato
atlaikyti trattenere A, fermare A, contenere A, reprimere A; *a. priešų puolimą* contenere l'attacco dell'avversario; *a. ašaras* trattenere le lācrime; *sng.*: *neatsilaikėme pagūndai* non resistemmo alla tentazione
atlāisvinti 1. liberare A, sgomb(e)rare A, rimuovere A; *a. stālą* liberare il tavolo; 2. (*atpalaiduoti*) slegare A, slacciare A, sciōgliere A; *sng. prk.*: *atsilāisvinti nuō įsipareigōjimo* sciōgliersi da un obbligo

atljà 1. (*užliejama vieta*) golena *f*; 2. (*sekluma*) zona (a riva) poco profonda

atlank|jā *agr.* propāggine *f*; *dāuginti ~omls* moltiplicare per propāggine, propagginare *A*

ātlankas (*drabužio*) rivolta *f*, rovescia *f*, rimboccatura *f*

atlankyti visitare *A*, fare una visita, andare (venire) a trovare; *sng.*: *jūs dažnai atsilaņko pās mūs* viene spesso a trovarci

atlankstýti *džn.* (s)piegare *A*, distendere *A* (*più volte*)

1 ātlap||as bāvero *m*, risolto *m*; *švařko ~aĩ* i risvolti della giacca; *paiřti už ~ų* prēndere per il bāvero

2 ātlapas 1. (*nesusegtas*) sbottonato, scoperto; 2. (*atdaras*) spalancato, aperto

atlapaširdis sincero, aperto, franco, schietto

atlapóti 1. (*atsegti*) sbottonare *A*, disfare *A*; 2. (*atidaryti*) spalancare *A*, aprire *A*

1 ātlasas atlante *m*; *geogrāfijos, botānikos a.* atlante geografico, botanico

2 ātlasas (*audinys*) raso *m*

atlašūs 1. piegato all'indietro; 2. dritto, eretto

atlaũpti staccare *A*, scrostare *A*

atlaužà frammento *m*, frantume *m*, rottame *m*

atláužti 1. (*atskirti*) spezzare *A*, staccare *A*; *sng.*: *atsiláužk dūonos* prēnditi un pezzo di pane; 2. (*atlenkti*) sollevare *A*, alzare *A*, piegare all'indietro; *a.* (*šautuvo*) *gaidūkq* sollevare il grilletto

atlég||ti 1. (*susilpnėti*) diminuire *E*, indebolirsi, affievolirsi; *šalūs ~o* il freddo è diminuito; 2. (*aprimti*) calmarsi, placarsi, tranquillizzarsi

atleidimas 1. (*iš darbo*) licenziamento *m*, congedo *m*, dimissione *f*; 2. (*nuo pareigų, mokesčių*) esenzione *f*, dispensa *f*, esōnero *m*; 3. (*kaltės*) perdono *m*, scusa *f*; 4. (*nuodėmių*) assoluzione *f*, remissione *f*

atlėis||ti 1. (*atpalaiduoti*) allentare *A*, rilassare *A*; *~ti stābdį* allentare il freno; 2. (*pailginti ar pratinti*) allargare *A*, allungare *A* (*un vestito*); 3. (*pašalinti*) licenziare *A*, congedare *A*; *~ti iš pareigų* licenziare dal posto di lavoro; *~ti nuō mokesčių* esonerare dalle tasse; 4. (*dovanoti*) assolvere *A*, perdonare *A*, graziare *A*, scusare *A*; *niekadà jam tō neatlėisui* non gliela perdonerò mai; *~kite už trūkdymaq* scusate il disturbo; 5. (*sumažėti*) diminuire *E*, calare *E*, attenuare *A*; 6. (*atšilti*) intiepidirsi; disgelare *E/A*; *sng.*: *langai atsilėido* le finestre si sono disgelate

atlėkti 1. (*atskristi*) arrivare in volo; 2. (*atbėgti*) accorrere *E*, arrivare di corsa

atlėnk||ti 1. (*atitiesinti*) raddrizzare *A*, spiegare *A*; 2. (*atraityti*) ripiegare *A*, rimboccare *A*; 3. (*apie peilį*) aprire *A*; *~iamas peiliukas* temperino *m*, coltello a serramanico

atlėp||ti pēndere *A*, ēssere inclinato o piegato; *~usios aũsys* orēcchie a svēntola

atlēt||as atleta *m*; *~ika* atlētica *f*; *lengvóji, sunkióji ~ika* atlētica leggera, pesante; *~inis, ~iškas* atlētico, di (da) atleta; *~iškaĩ prv.* atleticamente, in modo atlētico

atlydà sosta *f*, pausa *f*, interruzione *f*

atlydė||ti accompagnare *A*; *~jo manė iki namų* mi ha accompagnato fino a casa

atlydys disgelo *m*

atliėkam||as supērfuo, eccedente, disponibile, libero, di troppo, in piũ; *~as laikas* tempo libero; *aĩ tũrite ~ų bilietų?* ha dei biglietti in piũ?

atliėp||ti 1. (*atsišaukti*) risonare *A*, riecheggiare *A*; *sng.*: *atsiliėpk, kaĩ pašauks* quando sarai chiamato rispondi; 2. (*pritari dainuojant*) accompagnare un canto; 3. (*atitikti*) corrispōndere *A*, ēssere proporzionale *a*; 4. (*turėti įtaką*) influire *A*; *rũkymas ~ia sveikātai* il fumo ha conseguenze sulla salute

atlygin||imas 1. (*už darbą*) paga *f*, pagamento *m*, salārio *m*, stipēndio *m*; *mėnesinis ~imas* stipēndio mensile; *pakėlti ~imq* aumentare lo stipēndio; 2. (*už nuopelnus*) ricompensa *f*, gratificazione *f*, remunerazione *f*, retribuzione *f*; 3. (*už nuostolius*) risarcimento *m*, indennizzo *m*; *~ti* remunerare *A*, (ri)compensare *A*, ripagare *A*, risarcire *A*; *~ti už sũteiktą pāslaugą* ricompensare per il servizio prestato; *~ti už nuostolius* risarcire i danni

atlik||ėjas, -a esecutore *m* (*f* -trice), (*vaidmens*) intērprete *m, f*; *~imas* esecuzione *f*, attuazione *f*, realizzazione *f*; *muzikinio kũrinio ~imas* interpretazione di un brano musicale; *bausmės ~imas* espiazione della pena; *~inėti džn.* eseguire *A*, attuare *A*, cōpiere *A* (*ripetutamente*)

atlik||ti 1. (*pasilikti*) rimanere *E*, restare *E*; *jūs namiė ~o* è rimasto a casa; 2. (*likti*) rimanere *E*, avanzare *E*; *~o dūonos* è avanzato del pane; 3. (*padaryti*) eseguire *A*, attuare *A*, realizzare *A*, effettuare *A*, cōpiere *A*; *~ti dārbq* eseguire un lavoro; *~ti sąvo pāreigą* cōpiere (adēmpiare) il prōprio dovere; *~ti bāndymą* fare un esperimento; *~ti reĩkalq* sbrigare una faccenda; 4.

(*pagroti, suvaidinti*) interpretare A, eseguire A; 5. (*atbūti*) completare A, terminare A; *~ti baūsmę* scontare la pena; *~ti karinę tarnybą* prestare il servizio militare; *~tintis* compiuto, completo; *gram.*: *~tintis laikas* passato remoto

atlinguoti avvicinarsi dondolando

atlinkas dispiegato, aperto

atliūkti dispiegarsi

atlip||dyti, ~inti scollare A, staccare A

1 atlipti scollarsi, staccarsi

2 atlipti giungere andando dal basso verso l'alto, salire E

atljsti avvicinarsi strisciando; *šnek.*: *kō čia atlindaĩ?* cosa sei venuto a fare?

atlýti 1. avvicinarsi (*detto della pioggia*); 2. piovere abbandonatamente

atlyž||ti 1. (*nurimti*) raddolcirsi, mitigarsi, calmarsi, placarsi; *jō pýktis greĩtai ~ta* la sua ira si placa presto; 2. (*sumažėti*) indebolirsi, diventar più mite, meno rigido; 3. (*atsitraukti*) allontanarsi, assentarsi, spostarsi; *nė žiūgnio nuō manės neatlyža* non si sposta di un passo da me

ātloš||as 1. (*kėdės ir pan.*) schienale *m*, spalliera *f*; 2. (*drabužio*) risvolto *m*, rovescia *f*; *~inis*: *~inis súolas* panca con spalliera

atlōsti piegare all'indietro, appoggiare A

atlóti avvicinarsi abbaiando; accompagnare abbaiando

atlūp||ti 1. (*atplėšti*) staccare A, strappare A, scorticare A, sbucciare A; *sng.*: *oda atsilūpo* si è scorticata la pelle; 2. *šnek.* (*brangiai paimti*) richiedere un prezzo esagerato, pelare A; *brangiai ~o už darbą* si è fatto pagare salato per il lavoro

atlūžti spezzarsi, staccarsi, rompersi

atmain||à 1. cambiamento *m*, mutamento *m*; *oro ~à* cambiamento di tempo; *mėnūlio ~à* fase della luna; 2. *bot.* varietà *f*, variante *f*; *naūjos vaismėdžių atmainos* nuove varietà di alberi fruttiferi; 3. *zool.* razza *f*, specie *f*, sorta *f*; *~ingas* variabile, mutabile, instabile, incostante; *~ingas ōras* tempo variabile; *~yti* 1. riprendere indietro ciò che è stato scambiato; 2. (*pakeisti*) cambiare A, mutare A; *sng.*: *ōras atsimaĩnė* il tempo è cambiato; *~ūs* incostante, instabile

atmat||à 1. *ppr.* rifiuto *m*, avanzo *m*, immondizia *f*, scarto *m*; *~ų kibiras* sècchio dei rifiuti, pattumiera *f*; 2. *prk.* *niek.* persona rifiutata dalla società; *visuomenės atmatos* rifiuti della società, la gente peggiore, canaglia *f*

atmatuoti misurare A; *a. žemę* misurare il terreno

atmaukti staccare A, strappare A, tirare A; *a. oda* scorticare la pelle; *sng.*: *atsismaukti kepturę* tirare il cappello all'indietro

atmazgyti džn. snodare A, disfare il nodo (i nodi)

atmazgóti far tornare di nuovo pulito, lavare A, smacchiare A

atmėgti snodare A, slegare A, sciogliere A; *sng. prk.*: *atsimezgė (jám) liežuvis* gli si è sciolta la lingua

atmen||à ricordo *m*; promemoria *f*; *~amaĩ prv.* per quanto si ricorda; *~ūs* ricordevole, memore

atmėrkti aprire A (*gli occhi*); *sng.*: *pagaliaũ atsimėrkė* finalmente ha aperto gli occhi

atmė||sti 1. rigettare A, buttare indietro; *~sk mán kámuolį* buttarmi il pallone; 2. (*nepriimti*) respingere A, rifiutare A, rinunciare A, negare A; *~sti káltinimus* respingere le accuse; *~sti hipotėzė* scartare un'ipotesi; 3. (*atlošti*) piegare all'indietro; 4. (*duoti grąžą*) dare di resto; *~stinaĩ prv.* neglientemente, senza accuratezza; *~stlins* che viene fatto con negligenza; *~tīmas* respinta *f*, rinvio *m*, rifiuto *m*; *kámuolio ~tīmas* rinvio della palla

atmėtys disgelo *m*

atmezgioti džn. snodare A, slegare A (*più volte*)

atmiešimas diluizione *f*

atmiešti diluire A, allungare A, annacquare A, temperare A; *a. vėnų vandeniu* annacquare il vino, temperare il vino con l'acqua

ātminas 1. *knyg.* oggetto di ricordo; 2. *bažn.* preghiera per i morti

atminim||as ricordo *m*, memoria *f*, reminiscenza *f*; *laikyti ~ui* tenere per ricordo; (*kieno nōrs*) *~ui* in memoria, a ricordo (di qc.); *~o vėrtas įvykis* fatto degno di memoria; *sng.*: *gyvėnti atsiminimais* vivere di ricordi

atmiñ||ti 1. (*neužmiršti*) ricordare A, rammentare A, avere nella memoria, ricordarsi (rammentarsi) di; *~ti laimingas dienās* ricordarsi dei giorni felici; *~tinà dienà* giorno memorabile; *sng.*: *negaliũ atsiminti, kuĩ jĩ mačiaũ* non riesco a rammentare dove l'ho visto; *daugiaũ niėko neatsimenu* non mi ricordo più nulla; 2. (*atspėti*) indovinare A; *~k mįslę* indovina l'indovinello

atmintinaĩ prv. a memoria, a mente; *a. mokėti eilėrašį* sapere una poesia a memoria

atmintin||ė promemoria *f*; *~is* ciò che si sa dire a memoria

atmintis || *is* memòria *f*; *regimóji*, *girdimóji* ~*is* memòria visiva, uditiva; *turėti gėrą atmintį* avere una buona memòria; *įkristi į atmintį* imprimersi, fissarsi nella memòria; *išdilti iš ~iės* cancellarsi dalla memòria; *màno ~yję* per quanto mi ricordo; *kiek žmogaus ~is mėna* a memòria d'uomo

atmirkyti bagnare *A*, ammolire *A*, ammorbidente *A*; *a. drabužius (prieš skalbiant) mėti* mettere i panni in ammollo; *a. ódą* macerare il cuoio

atmirkti ammolirsi, ammorbidarsi

atmok || *à*, *átmokestis* ricompensa *f*, prèmio *m*, gratifica *f*; *~ėti* ricompensare *A*, ripagare *A*, remunerare *A*, contraccambiare *A*; *sng.*: *kaip aš tau atsimokėsiu?* come ti ripagherò?

atmosf || *erà* atmosfera *f*; *prk.*: *nedraugiška ~erà* atmosfera ostile; *~èrinis* atmosferico; *~èriniai krituliai* precipitazioni atmosferiche

atmušalas glžk. fermacarro *m*; respingente *m*

atmuš || *imas* respinta *f*, ribattimento *m*; *~inėti džn.* respingere *A*, ribattere *A* (più volte)

atmūsti 1. (*atmesti*) respingere *A*, ribattere *A*; *a. kàmuolį* ribattere la palla; *a. prėšą* respingere il nemico; 2. (*atspindėti*) ripercuotere *A*, riflèttere *A*, riverberare *A*, rimandare *A*; *sng.*: *atsimūsti vėidrodyje* riflèttersi nello spècchio; 3. *prk.* (*paveržti*) attirare a sé, allettare *A*; *a. merginą* adescare una fanciulla

atnárplioti sciogliere *A*, slacciare *A*, snodare *A*

atnaš || *à* dono *m*, offerta *f*; *~auti* fare offerta, offrire *A*, donare *A*; *~auti dievams* fare offerte agli dei; *~autojas, -a* offerente *m, f*; *~avimas* atto dell'offerta

atnaūjin || *imas* rinnovo *m*, rinnovamento *m*, ripresa *f*; *~ti* 1. (*pakeisti nauju*) rinnovare *A*, restaurare *A*, far rinàscere; *~ti būta* rinnovare l'appartamento; 2. (*pradėti iš naujo*) riprendere *A*, ricominciare *A*, ristabilire *A*; *~ti draugystę* rianodare l'amicizia; *sng.*: *ligà atsinaūjino* la malattia ha ripreso (c'è stata una ricaduta); *žiemà atsinaūjino* l'inverno è ricominciato

atnėš || *ti* portare *A*, apportare *A*; *~ti (ne) láimę* portare (s)fortuna; *~ti nuostolių* (ar)recare danni; *sng.*: *atsinėšk knygą* porta con te il libro; *prk.* *šnek.*: *ką čia vėlnias atnėš?* chi diavolo è venuto?; *~tintis* 1. ciò che è portato in dote; 2. portato dall'estero, importato

atódair || *a* riguardo *m*, attenzione *f*, cura *f*, accuratezza *f*; *sù ~a dirbti* lavorare con cura; *~om(is) prv.* rivoltandosi, volgendosi indietro

atódanga *geol.* affioramento *m*

atódirbis compensazione (pagamento) col lavoro

atódrėkis disgelo *m*

atódūs || *is* 1. sospiro *m*, respiro *m*; *gilūs ~is* sospiro profondo; *iki paskutinio ~io* fino all'ultimo respiro; 2. (*atilsis*) respiro *m*, riposo *m*, sollievo *m*, trègua *f*, sosta *f*; *dėrba bė ~io* lavora senza respiro (senza sosta)

atógraž || *a* *geogr.* trópico *m*; *Vėžio ~a* trópico del Cancro; *~ų šalys* paesi tropicali; *~inis* tropicale; *~inis karštis* caldo tropicale

atókait || *a* luogo esposto ad una fonte di calore; *šildytis saulės ~oje* scaldarsi al sole

atók || *iai prv.* distante, lontano, discosto; *~iai laikykis nuò jò* tieniti lontano da lui; *~ūs* lontano, remoto, isolato, appartato

atókvėpis respiro *m*, riposo *m*, sosta *f*, pausa *f*

1 atólas grumerèccio *m*, fieno serotino

2 atólas *geogr.* atollo *m*

atòmas àtomo *m*

atómazga epilogo *m*, conclusione *f*, scioglimento *m*, èsito *m*, fine *m*, (ri)soluzione *f*; *netikėta dramos a.* epilogo inaspettato di un dramma

atòmin || *is* atòmico, nucleare; *~ė elektrinė* centrale atòmica

atóslūgis 1. riflusso *m*, bassa marèa; *jūros pótvytis iř a.* flusso e riflusso della marèa; 2. *prk.* (*susilpnėjimas*) ribasso *m*, calo *m*, diminuzione *f*; *gamybos a.* calo della produzione

atósmūgis controffensiva *f*

atóspyris resistenza *f*, opposizione *f*

atostog || *auti* trascorrere le vacanze; *~ausiu priė jūros* trascorrerò le mie vacanze al mare; *~autojas* vacanziero *m*; *~avimas* atto del trascorrere le vacanze; *~inis* relativo alle vacanze, feriale; *~iniai pinigai* anticipo sullo stipèndio per le fèrie

atóstog || *os dgs.* vacanza *f*, fèria *f*; *išeiti ~ų* andare in vacanza, entrare in fèrie; *peř vāsaros ~as* durante le vacanze estive; *dekrėtinės ~os* congedo per maternità; *nemókamos ~os* congedo non pagato

atóstūmis *fiz.* repulsione *f*

atósvoris contrappeso *m*

atóšliauža *kar.* (*pabūklo*) rinculo *m*

atóšvaistė riflesso *m*, folgorio *m*, bagliore *m*

atótaka afflusso *m*; *kraujo a.* afflusso di sangue

atótampa contrafforte *m*, rinforzo *m*, sostegno *m*

atótirpa luogo in cui si è sciolta la neve (o il ghiaccio)

- atótrauka** 1. (*abstrakcija*) astrazione *f*; 2. *stat.* contrafforte *m*
- atótrūk||čiais** *prv.* in modo interrotto e irregolare, saltuariamente, a balzelloni, nelle ore rubate; ~**is** distacco *m*, divario *m*, dislivello *m*, sproporzione *f*; ~**om(is)** *prv.* *žr.* atótrūkčiais
- atóveik||is**, ~**smis** controazione *f*, opposizione *f*, reazione *f*
- atpáinioti** sciogliere *A*, snodare *A*, sbrogliare *A*, districare *A*
- átpakalias** inverso, contrario
- atpakalys** *teatr.* fondale *m*
- atpalaid||ávimas** rilassamento *m*; **raumenių** ~**ávi-**
mas rilassamento muscolare; ~**úoti** rilassare *A*, liberare *A*, sciogliere *A*; *sng.*: **atsipalaiduoti**
pò *įtempto darbo* rilassarsi dopo un lavoro intenso
- atpásako||jimas** narrazione *f*, racconto *m*, esposizione riassuntiva (*orale o scritta*); ~**ti** ridire *A*, riferire *A*, narrare *A*, raccontare *A*
- atpažinim||as** riconoscimento *m*, identificazione *f*; ~**o** *ženklas* segnale di riconoscimento
- atpažinti** riconoscere *A*, identificare *A*; *a.* *iš balso* riconoscere *qc.* alla voce; *a.* *lavoną* identificare un cadavere
- atpédinti** *šnek.* venire lentamente, a stento
- atpenėti** ingrassare *A*, impinguare *A*
- atpig||inimas** ribasso (riduzione) del prezzo, sconto *m*; ~**inti** ribassare *A*, abbassare *A*, ridurre *A* (*il prezzo*), scontare *A*; ~**intos prėkės** merce a prezzo scontato; ~**ti** diminuire di prezzo, diventare meno caro
- átpild||as** 1. ricompensa *f*, prēmio *m*; 2. *prk.* (*bausmė*) castigo *m*, punizione *f*; **gauti pelnytą** ~**q** subire il meritato castigo
- atpilti** versar fuori; *sng.*: **atsipilk pieno** versa un po' del latte per te
- atpirkim||as** espiazione *f*, redenzione *f*; ◇ ~**o ožys** capro espiatorio
- atpirkti** 1. (*nupirkti*) ricomprare *A*; *a.* *parduotą namą* ricomprare la casa venduta; 2. (*gauti atleidimą*) espiare *A*; *a.* *jaunystės klaidas* espiare gli errori giovanili; *sng.*: **taip lengvai neatsipiřksi** non ti sdebiterai così facilmente
- atpjáuti** tagliare *A* (*peiliu*), segare *A* (*pjūklų*), falciare *A* (*dalgiu*); *sng.*: **atsipjovė mėsos gābalą** ha tagliato per sé un pezzo di carne
- atpjov||à** ritaglio *m*, pezzo *m*; ~**lmas** tagliatura *f*, segatura *f*
- atplaišà** scheggia *f*, frammento *m*, pezzo *m* (*stacato da q.c.*)
- atplasnóti** arrivare in volo (*battendo le ali*)
- atplaūk||ti** 1. arrivare a nuoto, arrivare navigando; ~**ti vėltimi priė krašto** giungere in barca a riva; 2. *prk.* arrivare in folla; ~**ia žmonių minios** arriva una marèa di gente
- atpláuti** 1. far tornare di nuovo pulito; 2. giungere a riva (*portato dalle onde*)
- atplėšà** pezzo *m* (*strappato, staccato da q.c.*)
- atplėšti** 1. strappare *A*, staccare *A*; *a.* *rankovę* strappare una manica; 2. (*laišką*) aprire *A* (*una lettera*); 3. (*jėga atimti*) strappare *A*, rimuovere *A*, allontanare a forza; *a.* *vaiką nuò mótinos* strappare il figlio alla madre; ◇ *akių nuo kó neatplėšti* tenere gli occhi su *q.c.* (*qc.*), non distogliere lo sguardo
- atplyš||ti** staccarsi, spezzarsi; (*medžio*) *šakà* ~**o** si è spezzato un ramo
- atplukdyti** condurre *A*, trasportare *A* (*per via d'acqua*); *a.* *upė slėlius* trasportare i tronchi lungo la corrente del fiume
- atplū||sti** affluire *E*, scorrere *E*, riversarsi; **daug žmonių** ~**do** è affluita molta gente
- atpràsti** disavvezzarsi, divezzarsi, disassuefarsi, disabituarsi, perdere un'abitudine, un vizio; *a.* *nuò rūkymo* divezzarsi dal fumo
- atprátinti** disavvezzare *A*, disabituare *A*, far perdere l'abitudine; *a.* *gėrti* far disabituare *qc.* dal bere
- atprausti** riuscire a lavare bene (*il viso o il corpo*)
- atpùl||ti** 1. (*atitrūkti*) sottrarsi, rendersi libero; ~**damas nuò darbų** nelle ore libere, a tempo perso; 2. (*sumažėti*) diminuire *E*, abbassarsi
- atpūsti** portare soffiando; **vėjas atpūtė lietų** il vento ha portato la pioggia
- atpuškėti, atpuškuoti** avvicinarsi sbuffando
- átpūtis** *šnek.* respiro *m*, riposo *m*, sosta *f*
- atrad||ėjas** scopritore *m*, inventore *m*; ~**lmas** 1. ritrovamento *m*, rinvenimento *m*; **pamesto daikto** ~**lmas** ritrovamento di un oggetto smarrito; 2. scoperta *f*, invenzione *f*; **didieji geografiniai** ~**lmai** le grandi scoperte geografiche
- atráišioti** *džn.* slegare *A*, slacciare *A* (*più volte*)
- átrait||as** risvolto *m*, paramano *m*, rovescia *f*; **kėlnės su** ~**ais** pantaloni con i risvolti; ~**yti, ~oti** rimboccare *A*, ripiegare *A*, arrovesciare *A*; *sng.*: **atsiraityti rankoves** rimboccarsi le maniche
- atraizgýti** sbrogliare *A*, sciogliere *A*, districare *A*; *a.* *siūlus* districare i fili

atraižā avanzo *m*, scàmpolo *m*, ritaglio *m*; **dróbēs a.** scàmpolo di lino

atraj||ā ruminazione *f*; cibo ruminato; rimasticaticcio *m*; ~**ójimas** ruminazione *f*, rimasticatura *f*; ~**óti** ruminare *A*, rumigare *A*, rimasticare *A*; *dgs. zool.* ~**ótojai** ruminanti *m pl*; ~**ótojas** ruminante *m*

atrāk||cija attrazione *f*; ~**ciōnas** attrazione *f*, numero sensazionale

atrak||inēti džn. aprire (più volte) le serrature; ~**inti** aprire la serratura

atram||ā 1. appoggio *m*, sostegno *m*; ~**ōs tāškas** punto di appoggio; *prk.:* **jīs – šeimōs ~ā** è il sostegno della famiglia; 2. *tech.* supporto *m*, fulcro *m*, rinalzo *m*, pilone *m*, puntello *m*; 3. (*atkalte*) spalliera *f*, schienale *m* (*nugarai*); bracciolo *m* (*rankoms*); ~**inis** di appoggio, di sostegno, di rinalzo

atrank||ā selezione *f*, scelta *f*; **dirbtinē ~ā** selezione artificiale; **kandidātu ~ā** selezione dei candidati; ~**inis** di, a scelta; *sport.:* ~**inēs varžybos** eliminatória *f*

ātrankos dgs. rimasuglio *m*, avanzo *m*, residuo *m*

atrāsti 1. ritrovare *A*, rinvenire *A*, scovare *A*; *sng.:* **ař atsirādo jūsu šuō?** è stato ritrovato il vostro cane?; 2. scoprire *A*, trovare *A*; *a.* **naūjā vāistq** scoprire un nuovo fàrmaco

ātraš||as risposta scritta; ~**yti** rispondere ad una lettera, rispondere per iscritto

atraūsti scavare *A*, cavare di sotterra; *sng.:* **kūrmis atsirāusē ikļ daržo** la talpa ha scavato (è arrivata scavando) fino all'orto

atrēgzi sciogliere *A*, snodare *A*, disfare *A*, rendere libero

atrem||ti 1. appoggiare *A*, addossare *A*, puntellare *A*, rinfiancare *A*, rinforzare *A*; ~**ti kópēcias ī mēdī** appoggiare scala all'albero; ~**ti kuō svīrančiq siena** puntellare, rinforzare un muro pericolante; *sng.:* **atsiremīk ī manē** appoggiati a me; **atsiremīa lazda** si sostiene col bastone; 2. (*atmesti*) respingere *A*, rimandare indietro, parare *A*; ~**ti puollmq** parare un attacco; ~**tis** appoggio *m*, supporto *m*

atrēpliōti arrivare a carponi, strascinarsi

atrēžā žr. atraizā

atrēžti 1. tagliare *A*; *a.* **gābalq stiklo** tagliare un pezzo di vetro; *a.* **gābalq žēmēs** assegnare un pezzo di terra; 2. *prk.* (*griežtai atsakyti*) rispondere bruscamente, ribattere *A*, contraddire *A*, confutare *A*

atribō||jimas delimitazione *f*, segregazione *f*, isolamento *m*; ~**ti** delimitare *A*, segnare il confine; segregare *A*, allontanare *A*, isolare *A*; *sng.:* **atsiribōti nuō pasaulio** isolarsi dal mondo

atribūt||as attributo *m*; ~**inis** attributivo

atriedēti arrivare rotolando, rotolare *E* (*fino a*)

atriēkti affettare *A* (*detto del pane*)

atriēsti spiegare *A*, distendere *A*, raddrizzare *A*; *a.* **užsileņkusius knýgos kampučiūs** togliere le orèchie alle pagine di un libro

atrinkimas scelta *f*, selezione *f*

atriņkti scègliere *A*, discèrnere *A*; *a.* **rāktq** scègliere la chiave giusta

atriōglinti 1. *menk.* arrivare malamente, giungere senza invito; *sng.:* **kō čīā atsiřiōglinai?** cosa sei venuto a fare?; 2. (*avilkti*) portare *A*, trascinare con fatica

atristi avvicinare rotolando; *sng.:* **kamuolýs atsirīto ikļ gātvēs** il pallone è rotolato fino alla strada

atristi slegare *A*, slacciare *A*, snodare *A*, sciogliere *A*; *sng.:* **mān bātas atsirīšo** mi si è slacciata la scarpa; *◇ a.* **liežuvī** far sciogliere la lingua; **rankās a.** lasciar le mani libere

atryti rigettare *A*, sputar fuori

atritinti žr. atristi

atrod||yti 1. (*turēti išvaizdq*) aver l'aspetto (l'aria), sembrare *E*; **gražiai ~ai** stai bene, hai un bell'aspetto; ~**o senēnis neī īš tikrūjy yrā** sembra più vecchio di quanto sia; **neatródo, kād jīs turētū tīek mētū** non sembra che abbia tanti anni (non dimostra i suoi anni); 2. (*rodytis*) parere *E*, sembrare *E*, dare l'impressione; **jō pasiūlymas ~ē priimtinās** la sua proposta pareva accettabile; ~**o, kād vīskas eīna geraī** sembra che tutto vada bene

atrod||ija atrofia *f*; ~**uotis** atrofizzarsi

ātrūgos 1. gas provenienti dallo stòmaco, eruttazione *f*; 2. *prk.* rifiuti del passato

atrūkti 1. avvicinarsi fumeggiando o piovigginando; 2. *prk.* venire in gran fretta

atsagstýti sbottonare *A*, slacciare *A* (*più volte*); *sng.:* **atsisagstýk švařkq** sbottònati la giacca

atsain||iaī prv. negligenemente, senza accuratezza, in modo approssimativo; ~**iaī ātliktas dārbas** lavoro fatto alla buona; ~**ūmas** negligenza *f*, svogliatezza *f*, mancanza di interesse; ~**ūs** negligente, incurante, disinteressato

atsaj||ā astrazione *f*; ~**aī prv.** astrattamente; ~**ūs** astratto

atsákan||čiai *prv.* bene, adeguatamente; ~čiai *privalgiau* ho mangiato come si deve; ~tis adeguato, giusto, conveniente

átsakas 1. risposta *f*; 2. rifiuto *m*, risposta negativa

atsákym||as risposta *f*; *dúoti ~q ĭ kláusimq* dare la risposta ad una domanda; ~as *žodžiù, raštù* risposta orale, per iscritto; 2. soluzione *f*, risultato *m*; *gáuti teisinq (ùždavinio) ~q* escogitare la soluzione giusta; 3. responsabilità *f*; *vĩsq ~q imù pàts sáu* mi assumo tutta la responsabilità

atsakinėti *džn.* rispondere A (*più volte*); *a. pámokq* dare risposte sulla lezione

atsákĩng||as 1. responsabilità; ~asis *redáktorius* direttore responsabile; 2. importante, impegnativo; ~as *momentas* momento decisivo; ~umas responsabilità *f*

atsakýti 1. rispondere A, replicare A; *a. ĭ láĩškq* rispondere a una lettera; *a. žodžiù, raštù* rispondere a voce, per iscritto; 2. rispondere A, assumersi la responsabilità di q.c. o di qc.; *jĩs dár negáĩ a. už sàvo veiksmùs* non è ancora responsabile delle sue azioni; *ùž niėkq neatsakaũ* non rispondo di niente; 3. negare A, disdire A, rifiutare A; *a. bùtq* disdire l'appartamento; *a. dárbaq* licenziare A, congedare A; *sng.:* *atsisakýti (nuõ) palikĩmõ* rinunciare a un'eredità; 4. *šnek. (pa-vargti)* stancarsi, non poterne più; *sng.:* *kójos atsísakė* i piedi non obbediscono più; 5. *šnek. (susidėvėti)* consumarsi, essere fuori uso

atsákom||as 1. orale, verbale; ~asis *egzāminas* esame orale; 2. (*atsakantis*) adeguato, giusto, conveniente; 3. (*atsakingas*) responsabile

atsakomýb||ė responsabilità *f*; *prisiĩmti, nusiĩmti ~ę* assumersi, declinare ogni responsabilità; *daryti kq sàvo ~e* fare q.c. sotto la propria responsabilità; *jaũsti morālinę ~ę* avere la responsabilità morale

atsakõvas *teis.* convenuto *m*, citato *m*

átsala *geogr.* banco di sàbia, basso fondo *m*, secca *f*

atsarg||à 1. precauzione *f*, cautela *f*, prudenza *f*, circospezione *f*; *sũ átsarga kq daryti* agire con cautela; 2. (*santaupos*) provvista *f*, riserva *f*, scorta *f*; *ruõšti átsargas žiėmai* fare provvista (farsi le riserve) per l'inverno; *maĩsto, váistų átsargos* riserve di viveri, di medicinali; *turėti pinigų átsargai* avere una scorta di denaro; 3. *kar.* riserva *f*; ~õs *kariniĩkas* ufficiale della riserva; ~iaĩ *prv.* attentamente, con precauzione, con cautela; ~iaĩ! attenzione!; ~inis 1. *dkt. kar.* riservista *m*,

richiamato *m*; *pašaũkti ~iniũs* richiamare le riserve; 2. *bđv.* di ricambio, di scorta; ~inès *dālys* pezzi di ricambio, ricambi per auto; ~inis *rātas* ruota di scorta; ~inis *išėjimas* uscita di sicurezza; ~umas prudenza *f*, cautela *f*, precauzione *f*, attenzione *f*; ~ūs accorto, prudente, cauto, circospetto, avveduto; ~ūs *žmogùs* un uomo cauto; *bũkite atsaĩgũs!* (state) attenti!, (fate) attenzione!

atsciaĩ *prv.* lontano, a lunga distanza

atsėdė||ti rimanere seduto per il tempo dovuto; scontare (espiare) la pena; *jĩs metũs ~jo kalėjime* ha scontato un anno di carcere

atsėgti slacciare A, sbottonare A, sfibbiare A

atseikėti misurare A (*detto di àridi*)

atsėĩt *modal.* quindi, dunque, allora, cioè; *a. tũ sergi* allora sei ammalato

atsėkti 1. seguire A, andar dietro; *a. pėdomĩs* seguire le orme di qc.; 2. (*surasti*) rinvenire A, ritrovare A, riconoscere A

atsėlinti avvicinarsi quatto quatto

átsėl||is *žemd.* risemina *f*, riproduzione *f*; ~iũoti riseminare A

atsėmti attingere A, versare un po' da parte (*detto di liquidi o àridi*)

atsėti seminare di nuovo, riseminare A

atsiaĩtrinti ricadere in una malattia

átsiauta 1. (*ĩlanka*) insenatura *f*, baia *f*; 2. zona di costa che si allaga in primavera

atsibāst||ėlis girellone *m*, vagabondo *m*, forestiero *m*; ~yti giungere E, arrivare girellando, vagabondando

atsibėgė||ti prendere la rincorsa; ~k *priėš šókdamas* prendi la rincorsa prima di saltare

atsibodė||ti 1. (*ĩkyrėti*) stancarsi, annoiarsi, infastidirsi; *mėsõs ~jo* si è stancato della carne; 2. (*atsikratyti*) disfarsi, sbarazzarsi; *võs juõ ~jau* con fatica mi sono sbarazzato di lui

atsibõ||sti seccare A, infastidire A, annoiare A, venire a noia; *tũ mán ~dai* mi hai seccato (sono stanca di te); *mũms ~do láukti* ci siamo stancati (siamo stanchi) di aspettare; *aĩ táu neatsibõdo namiė būti?* non ti sei annoiato a stare a casa?

atsibráĩzyti venire, arrivare con fracasso

atsibráuti giungere facendo rissa

atsibučĩuõti congedarsi baciando

atsidāvusiai *prv.* con devozione, fedelmente

atsidėjusiai *prv.* con impegno, zelantemente, con applicazione, diligentemente

atsidėkėjimas ringraziamento *m*; ~**ti** ringraziare A, esprimere gratitudine, rendere grazie di q.c.; *nežinau, kaip tau* ~**ti** non so come ringraziarti

atsidė||**ti** 1. žr. atidėti; 2. (*pasidėti*) mettere da parte (per sé); *turėjo šiek tiek pinigų ~jės* aveva messo un po' di soldi a parte; 3. (*skirti visas jėgas*) dedicarsi, applicarsi, darsi; ~**ti moksliui, sportui** dedicarsi allo studio, darsi allo sport

atsidirbti lavorare A, faticare A (*a sufficienza*)

atsidrebtį *šnek.* sedersi o sdraiarsi in modo scomposto

atsiduo||**ti** 1. dedicarsi, consacrarsi, abbandonarsi, cedere E; ~**ti aistroms** abbandonarsi alle passioni; ~**ti likimui** cedere al destino; 2. (*dvokti*) sapere di q.c., puzzare E; *pūodas žuvim* ~**da** la pentola puzza di pesce

atsidūr||**ti** venire a trovarsi, capitare E; ~**ti sunkioje situacijoje** trovarsi in una situazione difficile; *atsidūrėme mieste pakraštyje* ci siamo trovati in periferia della città

atsidūsėti mandare un sospiro

atsidusimas sospiro *m*

atsidusti 1. mandare un sospiro; *lengviau a.* mandare un sospiro di sollievo; 2. (*pailsėti*) prendere fiato, riposare un po'

atsidžiaugti rallegrarsi (*molto*); *jį neatsidžiaugia savo marčia* non può fare a meno di rallegrarsi di sua nuora (è molto contenta di sua nuora)

atsie||**ti** 1. (*kainuoti*) costare E; *šitą kelioną man brangiai atsiejo* questo viaggio mi è costato caro; 2. (*atsitikti*) capitare A, accadere E, succedere E, avvenire E; *gyvenime visaip ~na* accade di tutto nella vita

atsiėsti 1. mangiare a sazietà, rimpinzarsi, rimettersi in carne (*detto di animali*); 2. (*atšipti*) spuntarsi, diventar ottuso; 3. *šnek.* (*įkyrėti*) stancare A, annoiare A; *atsiėdė man tās vaikas* quel bimbo mi ha stancato

atsiė||**ti** astrarre A, separare A, prescindere A; *pasekmė neatsiėjama nuo priežasties* effetto è inseparabile dalla causa; ~**jant nuō faktu** astraendo dai fatti; ~**tėybė** astrattezza *f*; ~**tūnis** astratto

atsigaivel||**ėti**, ~**ióti** tornare in sé, riprendere (ricuperare) i sensi

atsigauti 1. riprendersi, rimettersi in salute, ravvivarsi; *a. pō ligōs* rimettersi dopo la malattia; *žolė pō lietaus atsigāvo* dopo la pioggia, l'erba si è ripresa; 2. (*atsikvošėti*) riaversi, rientrare in sé,

riprendere i sensi; *negali a. iš išgąsčio* non riesce a riaversi dallo spavento

atsigėrėti ammirare A, godere molto, rallegrarsi per q.c. di bello e piacevole; *negalėjo jà a.* non poteva non ammirarla

atsigėrti prendere da bere, bere A; *atsigėriau vandens* ho bevuto dell'acqua; *dūok man a.* dammi da bere

atsigim||**ti** prendere A, ereditare A (*qualità fisiche o morali*), somigliare E; *į ką tū toks atsigimei?* da chi hai preso?; ~**es į tėvą** somiglia (a) suo padre

atsigirti vantarsi, lodarsi; *negalėjo a. savo sodu* non si stancava mai di vantarsi del suo giardino

atsigodė||**ti** rendersi conto di; ~**jo negerai padaręs** si è reso conto di aver sbagliato

atsigō||**sti** 1. ricordarsi, accorgersi, rendersi conto; 2. riprendersi, tornare in sé; *pamažū ~do* si è lentamente ripreso

atsigrozėti ammirare A, contemplare molto; *negaliu a. šituo vaizdu* non posso far a meno di contemplare questo panorama

atsigrū||**sti šnek.** arrivare E, venire E; *ne laikū ~do* non è capitato al momento giusto

atsigulėti 1. rimanere coricato a lungo; 2. (*apie žemę*) restare incolto

atsiimti 1. žr. atimti; 2. (*gauti*) farsi dare, riprendere A, ritirare A, riconquistare A; *a. atlyginimą* ritirare lo stipendio; *a. žemę* riprendersi la terra; *a. skolą* ottenere la restituzione del debito; 3. (*gauti bausmę*) venire punito; *atsiimsi už savo nedorybes* la pagherai per le tue malefatte

ątsija tirante *m* (*di un carro*)

ątsijas astratto

ątsij||**os dgs.** vagliatura del grano; ~**óti** vagliare A, separare A, setacciare A (*il grano*); *prk.: gyvėnimas ~ója žmōnes* la vita fa la sua scelta

atsikabinti||**ti** sganciarsi; *šnek.: ~k nuō manęs!* lasciarmi in pace!

atsikalb||**ėti**, ~**inėti** disubbidire A, cercare addurre pretesti; *neklaušo, vīs atsikalba* disubbidisce, accampa delle scuse

atsika||**ti** appoggiarsi, addossarsi; *atsikōlęs į sieną* appoggiatosi al muro

atsikartō||**ti** ripetersi; *dažnai ~jantis reiškinyš* un fenomeno che ricorre spesso; *ligā ~jo* c'è stata una ripresa della malattia

atsikasti 1. žr. atkasti; 2. *prk.* (*sunkiai ateiti*) arri-
vare E, raggiungere a stento

atsikėlėlis forestiero *m*, immigrato *m*

atsikélti 1. *žr.* atkélti; 2. alzarsi, levarsi, tirarsi su; *ankstī atsikéliau* mi sono alzato presto; *a. (par-kritus ant žemės)* rizzarsi (da terra dopo una caduta); 3. (*atsikraustyti*) trasferirsi, traslocare A; *mēs neseniai čia atsikėlėme* abbiamo traslocato qui da poco (tempo)

atsiklįsti *žr.* atklįsti

atsiklaūpti inginocchiarsi; *jį atsiklaupė prieš šventą pavėikslą* si è inginocchiata davanti ad una immagine sacra

atsiklāusti informarsi, chiedere il permesso, consenso; *reikia tėvų a., ar leis* bisogna chiedere il permesso ai genitori

atsikrapštyti *šnek.* 1. (*atsikratyti kuo*) disfarsi, sbarazzarsi (di); 2. (*sunkiai ateiti*) arrivare E, venire a stento

atsikratyti *šnek.* disfarsi di, sbarazzarsi di, liberarsi da; *kaip čia man juo (nuo jo) atsikrāčius?* come potrei sbarazzarmi di lui?

atsikvėpti 1. inspirare A, tirare un sospiro; *jis lengviau atsikvėpė* ha tirato un respiro di sollievo; 2. (*pailsėti*) prendere (ripigliare) fiato, rifarsi un poco, fare una sosta

atsikvošėti riaversi, riprendere i sensi, rientrare (tornare) in sé, rinvenire E; *negali a. iš nuostabos* non riesce a riaversi dallo stupore

atsiliepim||as 1. eco *m*, risonanza *f*; *spaudos ~ai* gli echi della stampa; *susilaukti daug ~ų* suscitare una vasta risonanza; 2. (*balsu*) esclamazione *f*; *pritarianys ~ai sālėje* esclamazioni di approvazione in aula; 3. (*nuomonė*) parere *m*, giudizio *m*, recensione *f*

atsiliėpti 1. (*atsakyti*) rispondere A, risonare A, riechiaggiare A; *kas atsiliėpė? (telefonu)* chi ha risposto? (*al telèfono*); 2. (*pareikšti nuomonę*) dire la propria opinione; *gerai apie ką nors a.* dire bene di q.c.; 3. (*turėti įtaką*) influire A, agire su; *visa tai atsiliėpia sveikatai* tutto ciò influisce sulla salute

atsilik||ėlis chi resta indietro; *~imas* arretratezza *f*; *ekonominis šaliės ~imas* arretratezza economica di un paese; *~ti* 1. (*nesuspėti*) rimanere, restare indietro, ritardare A; *per kilometrą ~ti* rimanere indietro di un chilometro; *laikrodis penkiomis minutėmis atsiliėka* orologio è indietro di cinque minuti; *~ti nuo traukinio* perdere il treno; *~ti nuo gyvenimo* rimanere indietro rispetto ai tempi; 2. (*lygiu*) essere sottosviluppato, arretrato; *prōtiškai ~ęs vaikas* bambino mentalmente arre-

trato; *~usi šalis* paese sottosviluppato; *~ę mokiniai* alunni insufficienti

atsilōšti 1. prendersi la rivincita, riguadagnare A, rifarsi di una perdita; 2. (*atsiremti*) appoggiarsi allo schienale (*di una sedia*)

atsimēsti 1. (*atsisakyti*) desistere A, ritirarsi, rinunciare a, derogare a, venir meno a; *a. nuō duoto žodžio* venir meno alla parola data; *a. nuō politikos* ritirarsi dalla politica; 2. (*sumažėti*) diminuire E, calare E, abbassarsi

atsimēt||ėlis, -ė rinnegato *m* (*f-a*), apòstata *m, f*; *~imas* apostasia *f*, rifiuto *m*, rinuncia *f* (*a q.c.*)

atsimiegó||ti dormire a sazietà; *per šventės ~siu* durante le feste mi farò una buona dormita

atsimylėti non amarsi più

atsiminim||ai *dgs.* ricordi *m pl*, memòrie *f pl*; *rašyti ~ūs* scrivere le memòrie

atsineštinis portato con sé (*in dote*)

atsinorėti non volere più

atsipėikė||ti riprendere i sensi, rientrare in sé, riaversi, rianimarsi; *sužeistasis pamažū ~jo* il ferito si rianimò lentamente

atsipỹk||ti seccare A, annoiare A, importunare A, infastidire A; *~o man tās dārbas* questo lavoro mi ha seccato

atsiplēs||ti 1. *žr.* atplėšti; 2. *prk.* (*atsiskirti*) scostarsi, staccarsi; decollare A; *lėktuvas ~ė nuō žemės* l'aereo ha decollato

atsiprāš||ymas scusa *f*; *man nereikia tavo ~ymų* non accetto le tue scuse; *~inėti džn.* scusarsi (*più volte*); *~yti* scusarsi di q.c., chiedere scusa; *~yti dėstytojo už pavėlavimą* scusarsi con l'insegnante per il ritardo; *~aū, kad neatėjau* chiedo scusa (mi scuso) per non esser venuto; *~aū, galima įeiti?* è permesso (entrare)?

atsipūsti *šnek.* 1. tirare il fiato; 2. riposarsi, fare una sosta; *dīrba neatsipūsdamas* lavora senza sosta

atsiradimas origine *f*, nascita *f*, comparsa *f*; *pasaulio a.* origine del mondo

atsirā||sti 1. (*pasirodyti*) arrivare E, spuntare E, trovarsi; *iš kur čia ~dai?* da dove sei spuntato?; *jis vėlaį atsirādo* è arrivato tardi; 2. (*rastis*) esserci, essere rinvenuto; *jaū uodų ~nda* ci sono già le zanzare; *~s ir tū dārbo* ci sarà anche per te un lavoro; 2. (*gimti*) sorgere E, nascere E, aver origine; *kasmēt pō vaiką ~nda* ogni anno nasce un figlio; *kadā atsirādo rādijs?* quando fu inventata la ràdio?

atsirašinėti dare una risposta formale per lettera
atsiraugeti žr. **atsirūgti**

atsiriūglinti menk. 1. sdraiarsi in modo scomposto;
 2. giungere senza invito

atsirūgti 1. emettere un rutto, (e) ruttare A; 2. *prk.* (*igristi*) venire a noia (in uggia), seccare A; 3. (*atsiliepti*) influire A, determinare conseguenze (negative); *atsirūgs tau tie žodžiai!* la pagherai per queste parole!

atsisāk||ymas rifiuto *m*, rinuncia *f*, abdicazione *f*; *palikimo ~ymas* rinuncia all'eredità; *užduoties ~ymas* rifiuto di un incarico; *~inėti džn.* rifiutare A (*più volte*); *neatsisakinėk kviēčiamas* non dire di no quando ti invitano; *~yti* rifiutare A, negare A, respingere A, rinunciare (rinunziare) A, abdicare A; *~ė mán padėti* si rifiutò di aiutarmi; *~yti privilegijų, sósto* rinunciare ai privilegi, abdicare al trono

atsisėdėti stare seduto (*molto tempo*)

atsisė||sti 1. mettersi a sedere, sedersi; *patōgiai ~dau* mi sono seduto comodamente; *kuř ~sime?* dove ci sediamo?; 2. *prk.* (*patekti į kalėjimą*) essere messo dentro (in prigione), essere detenuto (incarcerato)

atsiskait||ymas pagamento *m*, regolamento *m*, versamento *m*; *išankstinis ~ymas* pagamento anticipato; *~ymas grynaisiais, dalimis* pagamento in contanti, a rate (rateale); *~ymų knygėlė* libretto dei pagamenti; *prk.: atėjo ~ymo valandà* è giunta l'ora della resa dei conti (dell'espiazione); *~yti* 1. sdebitarsi, disobbligarsi, ricompensare A, pagare A; *~yti sù kuō už darbą* ricompensare qc. del lavoro; *nežinau, kaip sù juō ~yti* non so come sdebitarmi con lui; 2. *prk.* (*atkeršyti*) vendicarsi, regolare i conti con qc.; *às sù juō dár ~ysiu!* me la pagherà (gliela farò pagare!); 3. (*duoti ataskaitą*) fare (dare) il rendiconto, rendere i conti

atsiskyrėi||is, -ė eremita *m*, solitario *m*; *gyvėna ~io gyvėnimą* vive da eremita

atsiskyrim||as 1. separazione *f*, segregazione *f*, secessione *f*; *~o teisė* diritto di separazione; 2. (*nutolimas*) allontanamento *m*, distacco *m*, separazione *f*; *skaudūs ~as nuō artimūjų* un doloroso distacco dai cari

atsiskirti žr. **atskirti**

atsispaudim||as sport. flessione *f*; *darýti ~ūs* fare le flessioni

atsispirti 1. appoggiarsi contro q.c.; *a. kōjomis į mēdį* appoggiarsi con piedi contro l'albero; 2. *prk.*

(*atsilaikyti*) resistere A, opporsi (a), non cedere, non arrendersi, tener duro; *a. pagūndai* resistere alla tentazione

atsistatýdin||imas (*iš pareigų*) dimissioni *f pl*; *vyriausybės ~imas* dimissioni del governo; *~ti* dare le dimissioni, dimettersi, recedere da una carica; *ministras ~o* il ministro si è dimesso

atsistebėti stupirsi, meravigliarsi; *negaliu a. jō veiklumū* non smetto di meravigliarmi la sua attività
atsistó||ti alzarsi, levarsi in piedi, tirarsi su; *jls ~jo iř išėjo* si alzò e uscì; *prk.: plaukaĩ aĩt galvōs ~jo* si sono drizzati i capelli

atsisvečiúoti stare (come ospite) da qc. quanto basta

atsisveikin||imas addio *m* (*pl* addii); *~imo láiškas* lettera d'addio; *~ti* salutare A, dire addio, congedarsi, accomiarsi (da qc.); *~ti sù draugais* congedarsi dagli amici; *išėldamas sù visaĩs ~o* uscendo ha salutato tutti

atsiškó||jimas diramazione *f*, ramificazione *f*; *úpės ~jimai* diramazioni di un fiume; *geležinkelio ~jimas* tronco ferroviario; *~ti* dividersi in rami, diramarsi

atsiškáudyti rispondere al fuoco (contro chi spara), difendersi sparando

atsiškauklmas polit. appello *m*, proclama *m*, manifesto *m*; *a. į gyvėtojus* proclama al popolo

atsiškáukti 1. rispondere A; 2. farsi vivo, dare notizie di sé

atsišnekė||ti 1. chiacchierare a lungo; *aĩ jūs ~site kadà?* non vi basta mai di chiacchierare?; 2. (*priešgyniauti*) contraddire A, contestare A, confutare A; *neatsišnekėk tėvams* non contraddire i genitori

atsišókti ballare a lungo

atsišviēsti 1. žr. **atšviēsti**; 2. *prk.* apparire E, mostrarsi; *jō veidė atšivietė pasiténkinimas* la contentezza raggiava dal suo viso

atsiteisim||as 1. pagamento *m*, regolamento di un conto; *skolōs ~as* sdebitamento *m*, pagamento di un debito; 2. *prk.* (*kerštas*) vendetta *f*, castigo *m*; *ateĩs ~o dienà!* verrà il giorno della vendetta!

atsiteĩsti pagare A, sdebitarsi con qc., regolare i conti con qc.; *sù juō jaũ atšleisau* mi sono sdebitato con lui; *už gėrą gerū a.* contraccambiare il bene col bene

atsýti (*nuo ko*) allontanarsi, distogliersi, separarsi, astrarsi; *a. nuō gyvėnimo* allontanarsi dalla realtà; *atsljusi sąvoka* concetto astratto

atsitikīm||as avvenimento *m*, caso *m*, accaduto *m*, accidente *m*, incidente *m*; *nelaimingas ~as dar-bė* infortunio (disgrazia) sul lavoro; *turėjau ir aš panāšų ~q* è capitato anche a me un caso simile

atsitīk||ti succedere *E*, accadere *E*, avvenire *E*, capitare *E*; *kas ~o?* che cosa è successo?; *~o taip, kàd...* accadde che...; *kaip dažnai atsitinka* come spesso avviene; *~tinaī prv.* per caso, casualmente, accidentalmente; *visai ~tinaī* per un puro caso; *~tinaī susitūkti sū kuo nors* incontrarsi con qc. per combinazione

atsitiktin||is 1. casuale, accidentale, occasionale; *~is susitikimas* incontro casuale (fortuito); 2. (*nedėsningas*) accidentale, contingente; *~iai fāktoriai* fattori contingenti; *~ūmas* 1. caso *m*, casualità *f*, accidentalità *f*, combinazione *f*; *jį išgėlbėjo tik ~ūmas* fu salvato per puro caso; 2. *fil.* contingenza *f*, possibilità *f*

atsitokėti žr. atitokti

atsitreñkti 1. scontrarsi, urtarsi, schiantarsi contro q.c.; *mašinà atsitrenkė į medį* l'automobile si è schiantata contro un albero; 2. *niek. (atsibelsti)* venire *E*, arrivare inatteso; *kō čià atsitrenkei?* cosa sei venuto a fare qui?

atsitūpti accoccolarsi, appollaiarsi, accovacciarsi; *vištà atsitūpė ant kiaušinių* la gallina si è accovacciata sulle uova

atsiturėti resistere *A*, opporsi, tener duro, star saldo; *a. priešui* opporsi al nemico; *a. prieš vėją* resistere al vento

atsiulėti orlare *A*

atsiūs||ti inviare *A*, mandare *A*, spedire *A*, indirizzare *A*; *~k mán faksū savo autobiogrāfiją* mandami per fax il tuo curriculum

atsiūti orlare *A*, fornire di orlo

atsivālgyti mangiare a sazietà, fare (farsi) una scorpacciata di q.c.

atsivažinė||ti fare molta strada; *~jau pō užsienį* ho viaggiato molto all'estero

atsivėdėti (*ranka*) alzare il braccio (la mano)

atsivėdinti rinfrescarsi, prendere il fresco

atsiversti 1. žr. atveřsti; 2. (*atsisukti*) girarsi, voltarsi, avvicinarsi

atsivilk||ti 1. žr. atvilkti; 2. *šnek. (ateiti)* arrivare *E*, venire inatteso; *mūms iš paskōs ir jįs ~o* è arrivato dietro di noi

atsivýti raggiungere *A*; *žiūriū – šuo atsiveja* vedo: il cane mi sta raggiungendo

atsizadė||jimas rinuncia *f*, ricusa *f*, rinnegazione *f*, abdicazione *f*; *tikėjimo ~jimas* ripudio di una fede; *~ti* rinunciare (rinunciare) *A*, rinnegare *A*, ripudiare *A*, abdicare *A*; *~ti tėvynės, tėvų* rinnegare la patria, ripudiare i genitori; *~ti prietarų* rifiutare le superstizioni; *~ti sosto* abdicare al trono

atsizīnti riconoscere *A*, comprendere *A*, farsi un'idea di q.c., orientarsi

atsiziūrė||ti 1. guardare a sazietà; *negaliū ~ti* non posso far a meno di guardare; 2. guardare (dare uno sguardo) indietro; *bėgo ~damas* correva voltandosi indietro

atsizvēlg||ti 1. guardare indietro; 2. (*paisyti*) prendere in considerazione, tener conto di; *~iant į aplinkýbes* tenendo conto delle circostanze; *į tavo prašymą bus atsizvēlgta* la tua domanda sarà presa in considerazione

atskaičiuoti detrarre *A*, sottrarre *A*, defalcare *A*; *iš pajamų a. išlaidas* detrarre le spese dal ricavato; *sng.: atsiskaičiuok šimtą litų* prendi per te cento litai

atskait||à 1. (*atsiskaitymas*) contèggio *m*, rendiconto *m*; 2. (*atskaitymas*) detrazione *f*, trattenuta *f*; 3. *fiz.:* *~ōs sistemà* il sistema di riferimento

atskaitymas 1. detrazione *f*, deduzione *f*, defalco *m*; *išlaidų a. iš bendrųjų pajamų* la deduzione delle spese dal guadagno lordo; 2. (*atskaityta suma*) trattenuta *f*, ritenuta *f*, prelevamento *m*

atskaiting||as dipendente, subordinato; *deputātas yrà ~as savo rinkėjams* un deputato deve tener conto dei suoi elettori; *~ūmas* subordinazione *f*, dipendenza *f*

atskaitýti 1. leggere un testo parzialmente; *atskaitė knygą ligi pūsės* è arrivato a metà del libro; 2. (*atskirti*) trattenere *A*, detrarre *A*, sottrarre *A* (*da una somma*); *a. pajamų mōkestį* trattenere la tassa sui redditi

atskaitomýbė rendiconto *m*, bilancio *m*, contabilità *f*; *mėtinė a.* bilancio annuale

atskalà 1. pezzo *m*, scheggia *f*, frammento *m*; 2. *prk.* gruppo *m*, setta *f*

atskalbti far tornare puliti panni molto sporchi

atskalūn||as, -ė apòstata *m*, *f*, scissionista *m*, *f*, rinnegato *m*; *~iškas* scissionistico

atskambėti avvicinarsi risuonando

ātskambis risonanza *f*, eco *m*

ātskaras cencio *m*, brandello *m* (*di un vestito*)

ātskardis declivio *m*, pendio *m*, versante *m*, scarpata *f*

atskarti logorarsi, sciuparsi, ridursi in cattivo stato, diventare cencioso

atskelti scheggiare A, staccare A, fendere A

atskersuoti šnek. venire E, arrivare E (*muovendosi di traverso*)

atskied|| alas, ~as diluente *m*

atskleisti diluire A, allungare A, annacquare A; *a. vlyną vandeniu* annacquare il vino; *a. tirpalą* diluire una soluzione

atskilà pezzo staccato da q.c.

atskil||ėlis, -ė rinnegato *m*, scissionista *m, f*; ~imas 1. staccamento *m*, scheggiamento *m*; 2. distacco *m*, separazione *f*, scissione *f*; ~ti 1. staccarsi, spaccarsi, scrostarsi; *gabalas akmeis* ~o si è staccato un pezzo di pietra; 2. (*atsiskirti*) separarsi, dividersi, allontanarsi

atskirai *prv.* separatamente

atskir||as separato, distaccato, isolato, singolo; *sukviesti* ~us *komiteto nariūs* convocare i singoli componenti del comitato; *miegoti* ~osė *lõvose* dormire in letti separati; *turėti* ~q *kambarį* avere una stanza a parte (tutta per sé); *kiekvienu* ~u *atveju* in ogni singolo caso; ~iamas separabile; ~iamumas separabilità *f*; ~ybė *fil.* differenza specifica

atskyrimas separazione *f*, segregazione *f*, secessione *f*, isolamento *m*; *bažnyčios a. nuõ valstybės* separazione della chiesa dallo stato

atskyr||ininkas, -ė *sport.* atleta *m, f* (*di categoria*); ~is categoria *f* (*professionale o sportiva*); *pirmo* ~io *dviratininkas* ciclista di prima categoria

atskir||ti 1. (*atidalyti*) separare A, staccare A, segregare A, isolare A; ~ti *gerį nuõ blõgio* separare il bene dal male; ~ti *pavojingą kalinį* segregare un prigioniero pericoloso; *sngr.:* *atsiskirti nuõ kitų* tenersi lontano (isolarsi) dagli altri; 2. (*daryti skirtumą*) distinguere A, individuare A; *neatskiria spalvų* non distingue i colori; ~tinis distintivo; ~tis separazione *f*, distinzione *f*; *gram.:* ~tiės *kilminiŭkas* genitivo partitivo; ~tumà solitudine *f*, isolamento *m*; ~tumas separatezza *f*

atsklandà *poligr.* vignetta *f*

atskleidimas 1. apertura *f*; 2. rivelazione *f*, scoperta *f*, svelamento *m*; *paslapties a.* svelamento di un segreto

atsklei||sti 1. (*atverti*) aprire A, (di)spiegare A, distendere A, schiudere A; ~sti *knýgą* aprire un libro; ~džiamosios dūrys porta scorrevole; *sngr.:*

atsiskleisti krūtinę scoprirsi il petto; *sngr.:* *atsiskleidžia puikūs vaizdas* si apre uno splendido panorama; 2. (*parodyti*) rivelare A, palesare A, scoprire A, svelare A, manifestare A; ~sti *savo jausmūs* scoprire i propri sentimenti; ~sti *suktýbę* smascherare un'impostura

atsklembti tagliare obliquamente

atsklęsti 1. (*atskristi*) avvicinarsi in volo (*planando*); *atsklendžia gañdras* sta arrivando una ciconia; 2. (*atidaryti*) tirare il chiavistello, aprire A

atskliausti aprire (chiudere) le parentesi

atskridimas arrivo *m* (*di aerei, uccelli*)

atskri||sti arrivare E (*in volo*); *lęktuvas* ~do *laikū* l'aereo è arrivato in orario

atskubę||ti arrivare in fretta, precipitarsi; ~jo *jám į pagalbą* si è precipitato a soccorrerlo

atskuosti šnek. accorrere in fretta e furia

atsliūk||ti avvicinarsi, accostarsi (*strascicando*); ~o *debesis* è arrivata una nuvola

atslūg||ti 1. (*apie vandenį*) abbassarsi, diminuire E, scemare E; *upė* ~o il fiume si è abbassato; 2. (*apie sutinimą*) sgonfiarsi, perdere la gonfiezza; 3. *prk.* (*sumažėti*) attutirsi, calmarsi, sbollire E; *jõ pyktis* ~o la sua ira è sbollita

atsmaukti tirare su o giù (*vestiti indossati*); *sngr.:* *atsismauk kepturę nuõ kaktõs* alza il cappello dalla fronte

atsodinti ripiantare A, piantare di nuovo

atspalvis sfumatura *f*, tonalità *f*; *prk.:* *reikšmės ā.* sfumatura di significato

atspar||à 1. puntello *m*, rincalzo *m*, supporto *m*, appoggio *m*, puntone *m*; *pastatýti atsparą griūvančiai sienai* mettere un puntello alla parete pericolante; ~õs *tāškas* punto d'appoggio; 2. *glžk.* fermacarro *m*, respingente *m*; ~umas resistenza *f*, fermezza *f*, stabilità *f*, saldezza *f*, tenacia *f*, tempra *f*; *mėdžiagų* ~umas resistenza dei materiali; ~umas *karščiui* refrattarietà *f*, infusibilità *f*; ~ūs 1. resistente, tenace, saldo, duraturo; ~ūs *šalčiui* resistente al freddo; ~ūs *smūgiui* antiurto; 2. (*apie sveikatą*) immune, forte; ~ūs *ligoms* immune da malattie

atspaudas 1. impronta *f*, marchio *m*, traccia *f*, orma *f*; *piřšto ā.* impronta digitale; 2. (*spaudinys*) impressione *f*, (ri)stampa *f*, edizione *f*; *strāipsnio ā.* estratto *m*

atspausti lasciare un'impronta, imprimere A, stampare A; *a. pėdas smėlyje* imprimere orme sulla sabbia

- atspėjamas** || as libero, disponibile; ~u laikù nel tempo libero
- atspėti** || ti indovinare A, intuire A, prevedere A, presentire A; ~k, *ką turiù kišenėje* indovina che cosa ho in tasca; ~ti *ateitį* prevedere, indovinare il futuro (l'avvenire)
- atspindėjimas** || rispecchiamento *m*, riflessione *f*; ~ti 1. riflettere A, riverberare A, rispecchiare A; ~ti *šviesos spindulius* riflettere i raggi luminosi; *sng.*: *vandenyje atspindį dēbesys* le nùvole si rispecchiano nell'acqua; 2. (*išreikšti*) esprimere A, riflettere A, rappresentare A, manifestare A; *prk.* *sng.*: *jō veidė atspindėjo gilūs skaūsmai* il suo volto esprimeva un dolore profondo
- atspindys** 1. riflesso *m*, riverbero *m*; *saulės a.* riflesso del sole; 2. *prk.* (*išraiška*) espressione *f*, immagine *f*; *literatūra – tai gyvėnimo a.* la letteratura è l'espressione della vita
- atšpyris** sostegno *m*, puntello *m*, appoggio *m*, stàggio *m*
- atšpyti** puntellare A, appoggiare A, rinfiancare A; *a.* *vašiais apklibusias šakąs* staggiare A
- atšpirtis** appoggio *m*, sostegno *m*, aiuto *m*, soccorso *m*
- atšpurti** scuotersi, sfilacciarsi, sciuparsi
- atstatymas** ricostruzione *f*, restauro *m*, risanamento *m*, ricupero *m*; *šaliės ūkio a.* ricostruzione economica del paese; *jėgų a.* ricupero delle forze
- atstatyti** || inėti *džn.* ricostruire A (più volte); ~yti 1. ricostruire A, far risorgere, restaurare A; ~yti *sugriautą miestą* ricostruire una città distrutta; 2. (*sugrąžinti*) ripristinare A, ristabilire A, rimettere A, ricuperare A; ~yti *vasaros laiką* ripristinare l'ora solare; *prk.* *sng.*: *jūs greitai atstatėte* è risanato in breve tempo; 3. (*atkišti*) spingere A, spingere A (*in avanti*), esporre A; *eina krūtine atstatęs* cammina pettoruto (con il petto in fuori); *o lūpą ~yti* spingere le labbra (*arrabbiarsi, essere scontento*); 4. *šnek.* (*iš vietos*) destituire A, rimuovere da un incarico; ~yti *iš pareigų* destituire da una carica; ~yti *į būvusias pareigas* reintegrare nella carica
- atsteigti** ricostituire A, rifondare A; *a.* *draugiją* ricostituire una società
- atstoti** || ti 1. (*atsitraukti*) spostarsi, staccarsi, venir via; *nuo darbo neatstoją* non si stacca dal lavoro; ~k *nuo manęs!* lasciarmi in pace!; 2. (*pavaduoti*) sostituire A, supplire A; *pinigai laimės neatstoją* il denaro non sostituisce la felicità
- atstovas** || as, -ė rappresentante *m, f*, esponente *m, f*; *profesųjungos ~as* rappresentante sindacale; ~auti rappresentare A, essere rappresentante; ~auti *tautai parlamentė* rappresentare il pòpolo in parlamento; ~avimas rappresentanza *f*; *užsienio firmos ~avimas* rappresentanza di una ditta straniera
- atstovėti** rimanere in piedi (*per un certo tempo*)
- atstovybė** rappresentanza *f*; *diplomatinė a.* rappresentanza diplomatica, ambasciata *f*; *prekybos a.* rappresentanza commerciale
- atstraksėti** arrivare saltellando, balzellando
- atstū** *prv.* lontano, a grande distanza; *a.* *nuo miesto* lontano dalla città
- atstūmimas** || as distanza *f*, intervallo *m*; *iš tokiu ~o negaliu skaityti* a questa distanza non riesco a leggere
- atstuminti** *džn.* spostare A, rimandare A (più volte)
- atstumti** 1. spostare A, scostare A, rimuovere A; *a.* *nuo sienos spintą* scostare l'armadio dal muro; 2. (*atidaryti*) aprire A; tirare A; *a.* *sklęstį* tirare il chiavistello; 3. *prk.* (*atmesti*) rifiutare A, respingere A, rimandare A, rinviare A; *a.* *pagalbą* rifiutare un aiuto; *a.* *žmoną* ripudiare la moglie
- atstūtas** lontano, distante
- atsukinėti** *džn.* svitare A (più volte)
- atsukti** || ti 1. svitare A; ~ti *srąigtą* svitare una vite; ~ti *kraną* aprire un rubinetto; 2. (*atkreipti*) girare A, voltare A, vòlgere A; *sng.*: *atsisukti!* vòltati indietro!; *atsisuko į jį* si volse verso di lui; ~tūvas *tech.* cacciavite *m*, giravite *m*
- atsvaras** *tech.* contrappeso *m*, contraccàrico *m*
- atsvaras** 1. *tech.* filo a piombo, piombino *m*, pendolo *m*, archipendolo *m*; 2. peso *m*, càrico *m*; 3. contraccambio *m*
- atsvė** || ti 1. pesare A, misurare il peso di q.c.; ~k *mán obuolių kilogramą* pèsami un chilo di mele; 2. contrappesare A, bilanciare A, pareggiare A
- atsvėsti** rigettare A, buttare indietro
- atsvyruoti** arrivare barcollando, traballando
- atšaiža** scheggia *f*, pezzo *m* (*staccato da q.c.*)
- atšaižus** scabro, scabroso, rùvido, aspro
- atšakà** diramazione *f*, ramificazione *f*; *geležinkelio a.* tronco ferroviario
- atšak** || ūs 1. lontano, remoto, isolato; ~i *vietà* luogo remoto; 2. (*užsispyręs*) testardo, ostinato, cocciuto
- atšaldymas** || mas raffreddamento *m*; ~ti far raffreddare, refrigerare A, rinfrescare A

atšāl||ēlis, -ē 1. persona freddolosa; 2. *prk.* persona insensibile, indifferente; ~īmas abbassamento di temperatura

atšāl||ti 1. raffreddarsi, divenire (più) freddo; *óras atšālo* l'aria si è raffreddata; 2. gelarsi; *rankās ~aū* mi si sono gelate le mani; 3. *prk.* raffreddarsi, divenire meno ardente; *jū draugystē labai atšālo* la loro amicizia si è molto raffreddata

atšaukīmas 1. abolizione *f*, annullamento *m*; 2. richiamo *m*, rēvoca *f*

atšaūkti 1. (*panaikinti*) abolire *A*, abrogare *A*, cassare *A*, disdire *A*, annullare *A*, rimandare *A*; *a. īstātymā* abolire una legge; *a. spektākļi* rimandare uno spettacolo; 2. (*sugrāžinti*) richiamare *A*, revocare *A*; *a. kariūomenē* richiamare le truppe

atšāuti 1. (*atsklesti*) aprire *A*; tirare *A*; 2. *prk.* (*at-kirsti*) rispondere bruscamente; *piktaī atšōvē mán* mi ha risposto bruscamente

atšērpētoti divenire rùvido, scabro; sciuparsi

atšērti ingrassare *A*, impinguare *A* (*detto di animali*)

atšiaur||īaī *prv.* villanamente, in modo sgarbato; ~ūs 1. rigido, freddo; ~ūs *kīlmatas* clima rigido; 2. *prk.* (*šīurkšus*) brusco, sgarbato, villano, rozzo; ~aūs *būdo* di carattere ritroso, di modi villani

atšīldyti riscaldare *A*, intiepidire *A*; rimettere al fuoco; *a. sriūbq* dare una riscaldata alla minestra; *a. šaldytuvā* sbrinare il frigorifero

ātšylis aumento di temperatura, disgelo *m*; *prasisēdjo ā.* fa più caldo

atšīl||ti 1. riscaldarsi, diventare (più) caldo; *šiañdien labai ~o* oggi si è riscaldato molto; 2. disgelarsi, sciogliersi dal gelo; *langaī prādeda ~ti* le finestre cominciano a disgelarsi

atšīp||inti smussare *A*, rintuzzare *A*, spuntare *A*; ~inti *daļģi* rintuzzare una falce; ~ti smussarsi, spuntarsi; *peīlis ~o* il coltello si è smussato

atšlaīmas *tarm.* 1. cortile *m*; 2. pavimentazione di un'aia

atšlaīnis annesso *m*; parti accessorie di una casa

atšlaīte declivio *m*, pendio *m*, versante *m*

atšlamēti arrivare fruscando

atšlavinēti *džn.* levare via con la scopa

atšlepsēti avvicinarsi ciabattando

atšliaužti arrivare strisciando (o carponi), strascinarsi; *atšliaužē žaltys* è arrivata strisciando una biscia

atšlīeti appoggiare *A*, accostare *A*, addossare *A*; *sng.*: *atsīslīeti ī slenā* addossarsi alla parete

ātšlijas inclinato, obliquo

atšlīti retrocedere *E*, farsi indietro; *žīngsnī atšlījo atgaī* ha fatto un passo indietro

atšliuōžti avvicinarsi strisciando o scivolando; arrivare sugli sci

atšlubūoti arrivare zoppicando

atšlūo||ti levare via con la scopa, spazzare *A* (via); ~*k lapūs īš pō kōjū* scopa via le foglie dai piedi

atšneke||ti sconsigliare *A*, dissuadere *A*, distogliere *A*; ~*jome, kād nevažiūotū tōkiu ōru* gli abbiamo sconsigliato di partire con questo tempo

atšniōkšti avvicinarsi rumoreggiando, scrosciando

atšokā contraccollo *m*, rinculo *m*

atšōk||ti 1. (*atgal ar ī šonā*) fare un salto (*indietro o di fianco*); 2. (*atsiknoti*) staccarsi, saltar via; 3. (*atsimušti*) rimbalzare *E*, essere respinto o rigettato; *kamuolys ~o nuō slēnos* il pallone è rimbalzato dal muro; 4. (*atšvēsti*) festeggiare ballando

atšuoliūoti arrivare al galoppo

ātšvai||stē riflesso *m*; ~*tas* 1. *tech.* riflettore *m*, riverbero *m*; 2. riflessione *f*, riflesso *m*

atšvēsti celebrare *A*, festeggiare *A*, commemorare *A*; *a. pērgalē, jubiliējū* celebrare una vittoria, un anniversario

atšviēsti 1. (*atspindēti*) riflettere *A*, riverberare *A*, rispecchiare *A*; *sng.*: *ežerē atšviēčīa kalnaī* le montagne si rispecchiano nel lago; 2. (*kopijuoti*) fotocopiare *A*

atšviēžinti rinnovare *A*, rinfrescare *A*; *a. pavēikslā* rinfrescare un dipinto

atšvilpti arrivare in volo fischiando

atšvytēti riflettere *A*, rispecchiare *A*, riverberare *A*

atšvytūoti avvicinarsi scintillando, luccicando

atūž||ti avvicinarsi rumoreggiando; ~*ia vējas* s'avvicina mugghiando il vento

ātvasas 1. spazio libero, distanza *f*, fessura *f*; 2. *tech.* cavo di collegamento

atvadīnti chiamare *A*, pregare di venire; *sng.*: *atsivadīnk jī pietūms* invitalo a pranzo

atvāisīnti contraccambiare l'ospitalità

ātvaizd||as 1. effigie *f*, ritratto *m*, quadro *m*; *čīa jō*

~*as* questo è il suo ritratto; 2. *fiz.* immagine *f*;

~*āvimas* rappresentazione *f*, descrizione *f*; *kāimo gyvēmimo ~āvimas* rappresentazione della vita contadina; ~*ūoti* rappresentare *A*, raffigurare *A*, descrivere *A*, esprimere *A*; *pavēiksle ~ūotas*

rudeñs peizāžas il quadro raffigura un paesaggio autunnale

ātvamzdis *tech.* manicotto d'accoppiamento
atvang||à 1. riposo *m*, sosta *f*, tregua *f*, posa *f*; *dīrbti bē* ~*os* lavorare senza sosta; 2. (*prieglauda*) rifugio *m*, riparo *m*, protezione *f*; ~*ūs* 1. (*saugus*) sicuro, quieto, tranquillo; 2. (*tingus*) pigro, svegliato, trascurato
atvaṛgti finire di faticare, di soffrire
atvar||*yti* condurre A, accompagnare A; ~*yti gyvulus* *ĩ tvártq* far venire il bestiame nella stalla; *kàs tavē čià atvārē?* chi t'ha fatto venire qui?
ātvart||*as* risolto *m*, rovescia *f*, rimboccatura *f*; *kišēnē sū ~u* tasca con risolto; *rankóvės sū ~aīs* maniche con le rovesce
atvaš||à *bot.* pollone *m*, germoglio *m*, rampollo *m*; ~*ynas* polloneto *m*, giovane bosco
atvaž||*iāvimas* arrivo *m*; ~*iūoti* arrivare E, venire E, giungere E (*con un mezzo di trasporto*); ~*iāvo-me sū mašinā* siamo venuti in macchina; ~*iūok pàs mūs* vieni da noi; *ĩš kuĩ ~iūoja šitas traukinys?* da dove arriva questo treno?
atveik||à controazione *f*, reazione *f*; ~*ūs* pronto a reagire
ātvej||*is* caso *m*, vicenda *f*, occasione *f*, possibilità *f*; *bet kókiu ~u* in ogni caso; *prĩšingu ~u* in caso contrario; *geriāusiu (blogiāusiu) ~u* nel miglior (nel peggior) dei casi; *šiuō ~u* in questo caso
ātvelykis *bažn.* la prima domènica dopo Pasqua
atvėpti *žr.* atvpti
atvėĩ||*sti* 1. rivoltare A, rovesciare A, ripiegare A, volgere A; ~*sti apykaklę* ripiegare, rivoltare un colletto; ~*sti gálvq* rovesciare la testa; 2. (*at-skleisti*) aprire A, scoprire A; *sng.*: *atsiveřsk knygq* apri il libro; 3. (*padaryti, koks buvo*) ritrasformare A, fare tornare nella forma precedente; *sng.*: *gulbē atsivertė mergelė* il cigno si (ri)trasformò in fanciulla; 4. (*pakeisti pažiūras*) convertire A; *sng.*: *atsiveřsti ĩ krikščionybę* convertirsi al cristianesimo
atvėrti 1. aprire A, spalancare A, schiudere A; *sng.*: *prĩš mūs atsivėrė platūs slėnis* dinnanzi a noi si aprì una vasta pianura; *prk.*: *a. širdĩ* aprire il cuore, l'animo; 2. *prk.* (*pradėti*) iniziare A, cominciare A
atvėsdinti condurre A, trasferire A; *a. káltinamaji ĩ teĩsmq* tradurre l'imputato in tribunale
atvės||*imas* raffreddamento *m*; ~*inti* raffreddare A, rinfrescare A, intiepidire A; *lietūs ~ino órq* la pioggia ha rinfrescato l'aria; *prk.*: *sunkūmai ~ino jũ entuziāzmq* le difficoltà hanno raffreddato il

loro entusiasmo; *sng.*: *išėjõ ĩ laūkq atsivėřinti* è uscito a prendere un po' d'aria

ātvėřis refrigerio *m*, fresco *m*

atvėřti 1. condurre A, accompagnare A, portare A; *a. vaikūs ĩ mokýklq* condurre i bambini a scuola; *kàs jūs čià atvėdē?* cosa vi ha portato qui?; 2. (*atĩiesiti*) fare arrivare, portare A, condurre A; *a. dujās* portare il gas; 3. (*turėti jauniklį*) figliare A, generare A, partorire A (*detto di animali*); *kiaulė atvėdē dēřimt paršiukų* la scrofa ha figliato dieci maialini

atvės||*ti* 1. raffreddarsi, rinfrescarsi, intiepidirsi; *óras ~o* la stagione si è rinfrescata; 2. *prk.* (*nu-rimti*) placarsi, calmarsi; *jõ pyktis ~o* la rabbia gli è bollita; *řnek. jõ iř pėdos ~o* si sono dissolte anche le sue tracce

atvestinis portato con sé (*in dote*)

ātvėtos *dgs.* mondata del grano, lolla *f*

atvėždinti far portare; *a. prėkių* fornire la merce

atvėžti far portare, condurre A, consegnare A (*usando un mezzo di trasporto*); *mūs atvėžē baldūs* ci hanno consegnato i mobili; *sng.*: *atsiveřiaudaug knygų* ho portato con me molti libri; ~*tinis* importato, d'importazione

atviėpti schiudere A, aprire A (*spingendo in avanti*); *a. lūpas* schiudere le labbra

atvyk||*ėlis*, -*ė* forestiero *m* (*f-a*); *òspite m, f*; ~*imas* arrivo *m*; ~*imo (išvykimo)* vietà (*stotyse ar oro uoste*) arrivi (partenze); ~*ti* arrivare E, venire E; *kadà ~sta autobusas?* quando arriva l'autobus?; *iř kūr ~sti?* da dove vieni?; *sveikl ~ė!* benvenuti! (benarrivati!)

atvilgyti bagnare A, ammolire A, ammorbidire A
atvilió||*ti* allettare A, attirare A, invogliare A; *jĩ ~jo melagĩngais pažadaĩs* lo allettarono con false promesse

atvilk||*ti* portare trascinando, trascinare A; *výrai ~o rāstq* gli uomini hanno trascinato un tronco
atvingiūoti avvicinarsi serpeggiando, serpeggiare A
atvynióti spaccettare A, svolgere A, distendere A, spiegare A, aprire A; *a. pakėtq* aprire un pacco; *a. (siūlu) kāmualį* svolgere un gomitolo
atvĩp||*ti*, *atvĩpti* schiudersi, aprirsi; ~*usi lūpa* labbro cascante

atviraĩ *prv.* sinceramente, francamente; *a. sākant* a dirla schietta, parlando francamente, chiaramente

ātvir||*as* 1. (*neužstotas*) aperto, scoperto, libero; ~*os dūrys* porta aperta; ~*à zonà* zona libera;

muziėjus pō ~u dangumĩ musèo all'aperto; *lingv.*: ~as *skiemuō* sillaba aperta; 2. (*viešas*) aperto, dichiarato, palese, evidente; ~as *balsāvimas* votazione palese; ~i *priešai* nemici dichiarati; 3. (*nuoširdus*) sincero, franco, schietto; ~a *širdimĩ* con cuore sincero, aperto; ~a *šiĩrdis*, -ė persona dal cuore aperto, buonuomo *m*

atvĩrinti far bollire di nuovo, ribollire *A*

atvirkščiaĩ *prv.* al (in) contrario, inversamente, in modo opposto, a rovescio; *a. suprasti* intendere a rovescio; *a. daryti* fare il contrario

atvirkščĩ || *ias* 1. contrario, opposto, inverso, rovesciato; *apsirengti megztinĩ* ~ia *pusė* mētersi il maglione alla rovescia; 2. *prk.* (*užsispyręs*) ostinato, caparbio, cocciuto

atvirkštĩn || *is mat.* inverso; ~ė *teorema* teorema inverso

atvĩrsti 1. cadere all'indietro, mētersi supino; 2. (*kuo*) ritrasformarsi, riacquistare l'aspetto precedente

atvĩrti finire di bollire; mētersi a bollire

atvirũk || *as* cartolina *f*; *atsiũsk mán ~q* māndami una cartolina; *Vilniaus miėsto ~ai* cartoline illustrate di Vilnius

atvirũmas sincerità *f*, franchezza *f*, schiettezza *f*

atvĩyti || *ti* 1. far venire, costringere a venire; ~k *čia šunĩ* fa venire qui il cane; 2. (*atpalaiduoti*) svolgere *A*, dipanare *A*, sgomitolare *A*, srotolare *A*; ~ti *siũlũ srũogq* districare una matassa

atvõžti scoprire *A*, tõgliere il copèrchio, aprire *A*; *a. dẽžė* scoprire una cassa

atzyliõti accõrrere sottraendosi agli assilli

atzviĩbti arrivare in volo ronzando

atžabõti sbrigliare *A*; *sng.*: *arklỹs atsižabõjo* il cavallo si è liberato dalle briglie

atžadas rifiuto *m*, rinũncia *f*

atžagariaĩ *prv.* al contrario, all'inverso, con ostinazione

atžagarĩ || *ias* 1. opposto, contrario, ritroso; *eĩna ~ias* va a ritroso; 2. rovescio, capovolto; ~i *q knỹgq laikai* hai il libro a rovescio; 3. *prk.* (*atkaklus*) scontroso, ostinato; ~iõm(ĩs) *prv.* 1. a ritroso, all'indietro; 2. *prk.* (*nenoromis*) mal volentieri; ~iõti fare il contrario (per ripicca)

atžagãris, -ė persona testarda, cocciuta, disubbidiente

atžaibũoti avvicinarsi folgorando

atžal || *à* 1. *bot.* pollone *m*, germõglio *m*; *išlėisti atžalq* germogliare *A/E*, germinare *A/E*; 2. *prk.*

(*palikuonis*) rampollo *m*, discendente *m*; *kilmingos šeimõs ~à* rampollo di una nobile stirpe; ~ĩnas 1. polloneto *m*, giovane bosco; 2. *prk.* discendenti *m pl*, la nuova generazione

atžang || *à* regresso *m*; ~inis, ~ũs retrocedente, regressivo; ~ũmas regressione *f*

atžar || *ũmas* villania *f*, sgarberia *f*, maleducazione *f*; ~ũs sgarbato, villano, scortese, rozzo

atželdinti fare, lasciare crẽscere; *sng.*: *atsiželdinti bařdaq* farsi ricrẽscere la barba

atžėlimas ricrẽscita *f*

atžėlti ricrẽscere *E*; *žolė atžėlė* l'erba è cresciuta di nuovo

atžėngti arrivare di buon passo

atžygiũoti arrivare a passo di marcia

atžĩndyti risucchiare *A*, far poppare di nuovo (dal seno materno)

atžĩngsniũoti arrivare di buon passo, andare al passo

atžvalg || *à* sguardo volto all'indietro; *bėgti bė ~õs* cõrrere senza voltarsi; ~ũs guardingo, avveduto, accorto

atžvangėti avvicinarsi tintinnando

atžvilg || *is* rapporto *m*, confronto *m*, punto di vista; *šiuõ ~iu* sotto questo aspetto, a questo riguardo; *visaĩs ~iaĩs* da tutti i punti di vista, sotto tutti i rapporti

audėjas, -a tessitore *m*, tessitrice *f*

áudecl || *as* tessuto *m*, stoffa *f*; ~inis di tessuto

audieĩcij || *a* udienza *f*; *paskirti ~q* accordare, concedere un'udienza

aud || *yklà* tessitoria *f*, opificio di tessitura; ~ĩmas 1. (*veiksmas*) tessimento *m*; tessitura *f*; 2. (*audinys*) tessuto *m*, stoffa *f*

audinė zool. visone *m*

audin || *ỹs* 1. tessuto *m*, stoffa *f*; *linĩnis, šilkĩnis, trikotãžinis ~ỹs* tessuto di lino, di seta, a maglia; *mãrgas ~ỹs* tessuto fantasia; ~iũ *parduotũvė* negõzio di tessuti; 2. *biol.* tessuto *m*; *raumenĩnis ~ỹs* tessuto muscolare; 3. *prk.* tessuto *m*, intrẽccio *m*, trama *f*; *sudėtingas drãmos ~ỹs* intrẽccio complicato di un dramma

auditõrij || *a* 1. (*patalpa*) aula *f*, auditõrio *m*; 2. (*klausytojai*) uditorio *m*; *kreĩptis ĩ ~q* rivõlgersi all'uditõrio; *negausĩ, atidĩ ~a* uditorio scarso, attento

áudmenys *dgs.* trama *f*, complesso dei fili

áudr || *a* tempesta *f*, burrasca *f*, bufera *f*; *jũroje siaũčia ~a* il mare è in burrasca; *prk.*: *kãro ~os* bufare della guerra; *plajĩmu ~a* scrõscio di applausi; *õ ~q kėlti* fare tumulto, agitarsi, infuriarsi

audrā||**paukštis** procellària *f*, uccello delle tempeste; ~**šauklis** 1. žr. audrāpaukštis; 2. *prk.* profeta di gravi turbamenti

audrīng||**ai** *prv.* burrascosamente, tempestosamente; ~**as** 1. tempestoso, burrascoso; ~**a jūra** mare in tempesta, mare grosso, agitato; 2. *prk.* (*smarkus*) tumultuoso, turbolento, impetuoso; ~**as susirinkimas** riunione turbolenta; ~**i plojimai** applausi scroscianti, fragorosi

audrīn||**is** temporalesco; ~**iai dēbesys** nùvole temporalesche

āudrin||**ti** 1. agitare *A*, (per)turbare *A*; 2. *prk.* (*jau-dinti*) eccitare *A*, stimolare *A*, destare *A*; ~**ti jausmūs** eccitare i sensi; *sng.*: **širdis** ~**asi** l'animo si turba

audr||**ōtas** temporalesco, tempestoso; ~**ōta naktis** notte tempestosa; ~**ōti** far tempesta, essere agitato, infuriato; **lėja ir** ~**ōja** piove e fa tempesta; ~**ūs** tempestoso, burrascoso

āugalas pianta *f*, vegetale *m*; **vienmėtis**, **daugiamėtis** *ā.* pianta annua, perenne; **váistinis**, **kultūrinis**, **laukinis** *ā.* pianta officinale, coltivata, selvatica; **vandėns**, **dykumū** *ā.* pianta acquatica, desertica

augalėd||**is** erbivoro; ~**žiai gyvūnai** animali erbivori

augalijà žr. augmenijà

āgalininkas coltivatore di piante

augalininkystė 1. coltivazione di piante; 2. (*mokslas*) fitologia *f*

augalīn||**is** vegetale, vegetariano; ~**is aliėjus** òlio vegetale; ~**ė dietà** dieta vegetariana

augalótas di alta statura, alto, grande

augāvietė luogo di crėscita (*di piante*), habitat *m inv*

āuges, ~**usi** grande, adulto; **jis jau** *ā.* žmogūs persona ormai adulta

augyklà allevamento *m* (*di piante o di animali*); vivàio *m*; **unguriū** *a.* vivàio per anguille

augīm||**as** crėscita *f*, crescita *f*, aumento *m*, incremento *m*; **vaiko** ~**as** crėscita del bambino; **gamýbos** ~**as** aumento della produzione; ~**vietė** žr. augāvietė

augýnas vivàio *m*, piantonàio *m*; **sėklinis** *a.* semenzàio *m*

augīnimas 1. (*gyvulių*) allevamento *m*; 2. (*augalų*) coltivazione *f*, coltura *f*; 3. (*vaikų, kadrių*) educazione *f*, formazione *f*

auginýs *bot.* talèa *f*, propàggine *f*, piantone *m*

auginti allevare *A*, coltivare *A*; *a.* **vaikūs** allevare (far crėscere, tirar su) i bambini; *a.* **daržovės** coltivare gli ortaggi; *a.* **avīs** allevare pècore

augintinis, ~**ė** figlio adottivo, figlia adottiva

augintojas, ~**a** allevatore *m* (*f-trice*), coltivatore *m* (*f-trice*), agricoltore *m*, educatore *m* (*f-trice*)

augl||**ys** 1. *bot.* tallo *m*, germoglio *m*, getto *m*, cima giòvane, pollone *m*, rampollo *m*; **išlėisti** ~**iūs** emettere germogli, getti; 2. *med.* tumore *m*, blastoma *m*, neoplasma *m*; **gėrybinis**, **piktybinis** ~**ys** tumore benigno, maligno

augm||**enijà** vegetazione *f*, flora *f*; **skurdì** *a.* vegetazione pòvera; ~**uò** 1. žr. āugalas; 2. žr. augl-ys 2

āug||**telėti** crėscere un po'; ~**ti** 1. crėscere *E*; **vaikas** ~**a** ragazzo cresce; **žolė nebeāuga** erba non cresce più; 2. aumentare *E*, estendersi, espandersi; **káinos** ~**a** i prezzi aumèntano; **miėstas** ~**a** la città si estende; **gyvėntojų skaičius** ~**a** la popolazione cresce; 3. *prk.* (*tobulėti*) migliorare *E*, progredire *E/A*; prosperare *A*

augūm||**as** 1. statura *f*; **didelio** ~**o** di alta statura; 2. (*amžius*) età *f*; **jis tavo** ~**o** è della tua età

augūs 1. (*vešlus*) rigoglioso, vigoroso; 2. (*augalotas*) alto, di alta statura

auk||**à** 1. vittima *f*; **kāro aukos** le vittime della guerra; 2. sacrificio *m*, rinūncia *f*; **jōs gyvėnimas** ~**vienà** ~**à** fa una vita di sacrifici (non conosce altro che sacrifici); **dideliū** ~**ū kāina** a costo di grandi sacrifici; 3. *relig.* offerta *f*, dono *m*, òbolo *m*, vittima *f*; **riñkti** ~**as** raccògliere le offerte; **paaukóti dievāms auką** immolare, sacrificare una vittima alle divinità

aukākalis *istor.* collina sacrificale (*dove si bruciavano le offerte a una divinità*)

aukāuti 1. fare le offerte; 2. raccògliere le offerte

aukción||**as** asta *f*, vèndita pùbblica; **parduoti iš** ~**o** vèndere all'asta

āuklė bambinàia *f*, bàlia asciutta

āuklė||**jimas** educazione *f*, istruzione *f*, formazione *f*; **grėžtas vaikų** ~**jimas** educazione rigida (*severa*) dei bambini; ~**ti** educare *A*, allevare *A*, formare *A*; ~**ti jaunīmą** educare i giòvani; ~**ti-nis**, ~**ė** allievo *m* (*f-a*), collegiale *m, f*, educanda *f*; ~**tojas**, ~**a** educatore *m* (*f-trice*), istitutore *m* (*f-trice*)

aukó||**jimas** donazione *f*, elargizione *f*; *sng.*: **aukó-jimasis šeimai** sacrificio per la famiglia; ~**ti** 1. consacrare *A*, sacrificare *A*, dedicare *A*, immolare *A*; ~**ti sąvo gyvībę tėvynėi** immolare la pròpria vita per la patria; *sng.*: **tėvai** ~**jasi vaikāms** i genitori si sacrificano per i figli; 2. donare *A*,

elargire A; ~*ti varġšams* fare un'elargizione ai pòveri; 3. *relig.* sacrificare A, offrire in sacrificio, immolare A

auksa||**buŕnis**, -*è* *prk.* boccadoro *m*; ~*kalŷs*, -*ě* oréfice *m*, òrafo *m*, gioielliere *m*; ~*kalŷstė* oreficeria *f*, gioielleria *f*; ~*kasŷs* cercatore d'oro; ~*plaũkis* dai capelli d'oro

áuks||**as** oro *m*; *grŷnas*, *netikras* ~*as* oro fino, falso; ~*o kasŷklos* miniere d'oro; ~*o saugyklà* riserva àurea; *mokėti* ~*u* pagare in oro; 2. *prk.*: ~*o žmogus* un uomo (un cuore) d'oro; ~*o amžius* sècolo d'oro; ◇ ~*o kàlnus žadėti* promettere mari e monti; ~*u apipilti* pagare moltissimo, rendere ricco; *nė viškas* ~*as*, *kàs* ~*u žiba* non è tutt'oro quel che luccica

auksa||**spaŷvis** di color d'oro, aurato, dorato; ~*šiŕdis* dal cuore d'oro

auksàvimas (in)doratura *f*

áuksinas antica moneta d'oro della Lituania

auksin||**gas** aurifero; ~*gas smėlis* sabbia aurifera; ~*is* d'oro, àureo; ~*is laikrodis* orologio d'oro; *prk.*: ~*ės vestuvės* nozze d'oro

áuksin||**ti** (in)dorare A; ~*tojas*, -*a* (in)doratore *m* (*f*-*trice*)

auksúo||**tas** (in)dorato, placcato in oro; ~*ti* (in)dorare A; ~*ti pavėikso rémus* dorare una cornice; *prk.*: *saulė* ~*ja kalnų viršūnes* il sole indora le cime dei monti; ~*tojas*, -*a* (in)doratore *m* (*f*-*trice*)

aukščiamatis *tech.* altimetro *m*

aukščiaũ 1. *prl.* (su *kilm.*) sopra, oltre; *skrenda a. debesų* vola sopra le nubi; *a. jūros lygio* sopra il livello del mare; *a. kėlių* sopra il ginocchio; *a. nūlio* sopra lo zero; 2. *prv.* (*anksčiau*) sopra, precedentemente; *kaip a. minėta* come è stato detto sopra; *a. nurodytas* sopraindicato, summenzionato

aūkšlė *zool.* (*žuvis*) leucisco *m*

aukšliagrybiai *dgs. bot.* ascomiceti *m pl*

aukšlŷs 1. *bot.* asco *m*; 2. (*indas*) recipiente fatto di cortecchia

aukštaĩ *prv.* (in) alto, (di) sopra; *a. skristi* volare in alto; *iš a.* dall'alto; *teĩ a.* là in alto, lassù; *gyvena aukštu aukščiaũ* abita al piano di sopra

aukštaĩ||**čiai** *dgs. etnogr.* abitanti della Aukštaitija (cioè della Lituania alta, che costituisce la parte orientale del territorio); ~*čiuoti* usare espressioni peculiari dei dialetti della Aukštaitija; ~*týbė* peculiarità linguistica dei dialetti della Aukštaitija; ~*tiškas* peculiare della Aukštaitija

aukštakaktis dalla fronte alta

aukštākrošn||*ě* alto forno, forno fusòrio; ~*ininkas* fonditore *m*

aukštàpelkė *geogr.* palude torbosa (*alimentata dalle piogge*)

1 **aukšt**||**as** 1. soffitta *f*, sottotetto *m*, solàio *m*; *lìpk ant* ~*o* vai nella soffitta; 2. piano *m*; *kelintamė* ~*ė gyvenĩ?* a che piano abiti?; 3. *geol.* piano *m*; livello *m*

2 **aukšt**||**as** 1. alto; ~*ĩ kalnai* montagne alte; *jĩs* ~*ėsnis už manė* lui è più alto di me; 2. alto, elevato, ingente, importante; ~*as spaudĩmas* pressione alta; ~*os káinos* prezzi elevati; ~*o lygio* di alto livello; ~*as baĩsas* voce alta, acuta; ~*asĩs išsilávinimas* istruzione superiore; *aukščiausiasis teĩsmas* Corte suprema; *aukščiausias kokýbės* di ottima qualità; *gram.*: ~*esnysis láipsnis* grado comparativo

aukšta||**stiebis** dall'alto stelo (fusto); ~*stiebis laĩvas* nave dal alto albero; ~*ũgis* di alta statura, alto

aukšt(en)ýbė 1. altezza *f*, elevatezza *f*, sublimità *f*; 2. (*tituluojant*) altezza *f*; *karáliškoji a.* altezza reale; *Jūsų Aukštýbe* Sua Altezza

aukštėti diventare più alto, créscere in altezza

aukštieľninkas supino; *a. apvirto* è caduto supino

aukštĩ||**kalnė** alta montagna; ~*matis* *žr.* aukščiaĩmatis

aukštŷn *prv.* in alto, sopra; *rankàs a.!* mani in alto!; ◇ *a. nòsĩ kėlti* essere orgogliosi di sé; *a. kójom visũs namũs apveĩsti* métttere sottosopra tutta la casa; *niek.*: *a. kójas pastatýti* morire E

aukštĩnė *mat.* altezza *f*; *prĩzmės a.* altezza d'un prisma

áukštĩnimas 1. innalzamento *m*, elevazione *f*; 2. (*garbinimas*) elògio *m*, glorificazione *f*

aukštĩnis apertura per il fumo sul tetto delle case antiche

áukštĩn||**ti** 1. rendere più alto, alzare A, elevare A; *a. pýlimą* alzare un terrapieno; 2. (*garbinti*) innalzare A, esaltare A, celebrare A, onorare A; *a. ką nòrs bė saĩko* alzare, esaltare qc. al cielo; *kàs savė* ~*a*, *bũs pažėmintas* chi si esalta sarà umiliato; *sng.*: *nėrà čià kō* ~*tis* non c'è da insuperbirsi; 3. (*duoti aukštesnes pareigas*) promuovere A

aūkš||**tis** 1. altezza *f*, elevatezza *f*; *kàs peĩ* ~*tis šĩto státinio!* quant'è alta questa costruzione!; *trijũ mètrų* ~*čio síena* muro alto tre metri; 2. altitudine *f*, quota *f*, altezza *f*; *lėktũvas skrenda dide-*

- liamè** ~tyje l'aereo vola ad alta quota; **šúolis** ĭ ~ų salto in alto
- aukštum**||à 1. altura *f*, poggio *m*; **aūt** ~ōs su un'al-
tura; 2. altitudine *f*, elevatezza *f*, altezza *f*; **prk.:**
pasiekti (šlovės, karjeros) **aukštumas** raggiungere
il vèrtice, èssere al cùlmine (della glòria, della
carriera)
- aukštūomenė** nobiltà *f*, aristocrazia *f*
- aukštupys** corso superiore di un fiume; **Nėmuno a.**
l'alto Nemunas
- aukštutinis** superiore, di sopra
- aūkūr**||as *istor.* ara *f*, altare *m*; **senovės pagonių** ~ai
gli antichi altari pagani
- aūl**||as gambale *m*; **batai ilgaīs** ~ais stivali *m pl*
- aūlas** villaggio *m* (nel Càucao o nell'Asia Centrale)
- aulin**||is stivale *m*; **apsiaūk** ~iais (~iūs) méttiti gli
stivali (le scarpe alte); ~ūkas scarpa alta, po-
laccchino *m*
- aurė dll.** ecco, ecco là; **a. jįs ateina** èccolo che vie-
ne
- aureolė** 1. *relig.* aureola *f*, nimbo *m*; 2. *prk.* (garbė)
splendore di glòria
- ausdinti** tèssere *A*
- ausėklis** bigoncio *m*
- ausėlė** 1. *mžb.* orecchietta *f*; **ādatos a.** cruna *f*; 2. *kul.*
chiacchiere *f pl*
- ausyl**||as di udito acuto; ~ūmas udienza *f*
- ausin**||ė cappello con paraorécchie; ~ės *dgs.* 1.
paraorécchie *m*; 2. cùffia *f*; **rādijās sū** ~ėmis ra-
dio a cùffia; ~is fornito di anse (di mànico, di
orécchio), ansato
- ausi**||is 1. *anat.* orécchio *m* (*pl* orécchi, orécchie);
išorinė, vidinė ~is orécchio esterno, interno;
atlēpusios aūsys orécchie a svèntola; **viena** ~imi
negirdėti èssere sordo di (da) un orécchio; 2.
(*daikto dalis*) ansa *f* (*qsočio*), mànico *m* (*puodo*),
cruna *f* (*adatos*), tirante *m* (*bato*); \diamond **iki** ~ų **įsi-**
mylėjes innamorato cotto; **iki** ~ų **prasiskolines** è
fino al collo nei dèbiti; **aūsys svyla** arrossiscono
gli orécchi (*dalla vergogna*); **prō** ~is **pralėisti** non
fare attenzione, non badare a q.c.; **kaip savo** ~is
matyti non vedere mai; **klausytis ištempus** ~is
dare, prestare orécchio (stare con l'orécchio
teso, èssere tutt'orecchi); **užsikiūnšti** ~is turarsi le
orécchie; **turėti gėrą aūsį** (*gerai girdėti*) avere
l'orécchio fine; **prō vlenq aūsį įeina, prō kitq išeina**
entra da un orécchio ed esce dall'altro; **vālgo nēt**
aūsys liūksta mangia con gran appetito; ~ytas
che ha orécchie
- aūskar**||as orecchino *m*; **gintariniai** ~ai orecchini
d'ambra
- auskultuoti** auscultare *A*
- áušti** 1. tèssere *A*; **a. rañkomis, mašinà** tèssere a
mano, a màcchina; **vóras áudžia sàvo vorātinklius**
il ragno tesse la sua tela; 2. *prk.* (*smarkiai kq*
daryti) fare q.c. frettolosamente; **áudžia ir áudžia**
durimis è un continuo viavài alla porta
- austinis** tessuto; **neaustinė mēdziaga** tessuto non
tessuto
- austyti džn.** mèttere (tògliere) le scarpe (*più volte*)
- austrāl**||as, -ė australiano *m* (*f-a*); ~ų **kalbà** lingua
australiana
- áustr**||as, -ė austriaco *m* (*f-a*); ~ų **valdymas** domi-
nazione austriaca
- áustrė zool.** ostrica *f*
- austūvas** piccolo tellàio per tessitura
- ausūo**||tas che ha orécchie; ~ti **šnek.** schiaffeggiare
A, prèndere a sberle *qc.*
- áuš**||alas refrigerante *m*; ~ėti raffreddarsi (in-
tiepidirsi) lentamente; ~yklà locale per la refri-
gerazione
- 1 aušimas** raffreddamento *m*, refrigerazione *f*
- 2 aušimas** l'albeggiare, lo spuntar del giorno
- aušin**||imas žr. 1 aušimas; ~ti raffreddare *A*, refri-
gerare *A*; ~ti **vandenyje kárštą gėležį** raffreddare
nell'acqua un ferro rovente; \diamond ~ti **būrnq** parlare
a vānvera, a caso; ~tūvas *tech.* raffreddatore *m*,
refrigeratore *m*, refrigerante *m*
- aušr**||à aurora *f*, alba *f*, albore *m*; **sū** ~à **išvažiavo**
parti sul far dell'alba (all'aurora, allo spuntar del
sole); \diamond ~ōs **žvaigždė** stella mattutina; ~inė Vē-
nere *f*, stella Diana; **jaū** ~inė **užtekėjo** Diana si è
già levata; ~inis dell'alba; ~inė **žvaigždė** stella
mattutina; ~oti spuntare l'alba
- 1 auš**||ti raffreddarsi, intiepidirsi; **arbatà** ~ta il tè si
raffredda
- 2 auš**||ti albeggiare *E*, farsi giorno, schiarirsi; **vāsa-**
rq ankstī ~ta in estate si schiarisce presto; **jaū**
~ta albeggia, si fa giorno; **atsikėlti** ~tant levarsi
all'alba
- aūt**||as pezza da piedi; **apvynioti kójas** ~ais avvòl-
gersi (fasciarsi) i piedi; \diamond **suminti** ĭ ~q (*sunie-*
kinti) trattare *qc.* come una pezza da piedi
- autėntišk**||as autèntico, vero, reale; ~ūmas auten-
ticità *f*
- autgalys** pezza da piedi malandata
- aū**||ti calzare (scalzare), mèttere (tògliere) scarpe,
calze o pantaloni; ~kis kójas méttiti le scarpe;

- namĩskiai jĩ iĩ vėlka, iĩ ~na* i familiari lo vèstono e lo càlzano
- aũtkojis** žr. aũtas
- autoavãrij**||**a** incidente stradale, infortũnio *m*, sinistro *m*; **nukentėti** ~*oje* rimanere vittima di un incidente d'auto
- autobãzė** rimessa *f*, depòsito *m* (per automòbili)
- autobiogrãf**||**ija** autobiografia *f*, curriculum vitae; ~**inis** autobiogrãfico
- autobũs**||**as** autobus *m*, autopullman *m inv*; **reĩsinis** ~**as** autobus di linea, corriera *f*; **nespėti** ĩ ~**q** pèrdere l'autobus; ~**iũkas** (talpinantis 9 žmones) pulmino *m*
- autochtõnas**, -**ė** autòctono *m* (*f-a*)
- auto**||**drõmas** autòdromo *m*; ~**garãžas** autorimesa *f*, garage *m inv*
- autogėnin**||**is** autògeno; *tech.*: ~**is suvĩrinimas** saldatura autògena; *psich.*: ~**ė treniruõtė** training autògeno
- aotogrãf**||**as** autògrafo *m*; **prašyti** ~*o* chière un autògrafo
- autojmonė** azienda di autotrasporti
- autoinspėk**||**cija** polizia stradale; ~**torius** agente di polizia stradale
- autokrãt**||**as** *polit.* autòcrate *m*; ~**ija** autocrazia *f*; ~**inis** autocrãtico
- autõlas** lubrificante per motori
- automašinã** automòbile *f*, veicolo a trazione meccanica
- automãt**||**as** 1. *tech.* automa *m*, distributore automatico, macchina distributrice, macchina automatica; **telefõnas** ~**as** telèfono pũblico; 2. *kar.* mitra *m*, moschetto automatico; 3. *prk.* automa *m*, robot *m*; ~**ėti** diventare automatico; ~**ika** 1. automatica *f*, scienza e tecnologia dell'automazione; 2. complesso di attrezzature automatiche; ~**ininkas** *kar.* mitragliatore *m*, fuciliere *m*; ~**inis** automatico; ~**inės dũrys** chiusura automatica; ~**inti** rėndere automatico
- automãtišk**||**ai** *prv.* automaticamente, in modo automatico; ~**as** automatico, meccanico; ~**i judesiaĩ** gesti automatici; ~**ũmas** automaticità *f*
- automatiz**||**ãvimas** automazione *f*, automatizzazione *f*; ~**ũoti** automatizzare *A*
- automėgėjas**, -**a** amatore automobilista
- automobil**||**ininkas**, -**ė**, ~**istas**, -**ė** automobilista *m*, *f*; ~**inis** automobilistico; ~**is** automòbile *f*, automezzo *m*, autoveicolo *m*; **lengvãsis** ~**is** macchina *f*, automòbile *f*; **važiuoti** ~**iũ** andare in macchina;
- ~**iũ gamyklã** fãbrica di automòbili, stabilimento automobilistico; ~**iũ lenktỹnės** corse (gare) automobilistiche; ~**izmas** automobilismo *m*
- autonõm**||**ija** autonomia *f*; **išlaikyti sãvo** ~**ijã** conservare la pròpria autonomia; ~**inis** autònomo; ~**inė sritis** regione autònoma; ~**istas**, -**ė** autonomista *m, f*
- autopãrkas** autoparco *m*, parcheggio *m*, autostazione *f*
- autoportrėtas** autoritratto *m*
- autorãlis** rally *m inv*
- autor**||**inis** d'autore; ~**inės teisės** diritti d'autore; ~**ỹstė** diritto d'autore, paternità *f*; **išradĩmo** ~**ỹstė** paternità di un'invenzione
- autoritarizmas** *polit.* autoritarismo *m*
- autoritėt**||**as** autorità *f*, prestigio *m*, stima *f*; **mõkytojo** ~**as mokiniãms** l'autorità del maestro sugli alunni; **prarãsti** ~**q** pèrdere il pròprio prestigio
- autoritėting**||**as** autorėvole, stimato; ~**a nuõmonė** giudizio autorėvole
- ãutor**||**ius**, -**ė** autore *m* (*f-trice*); **neĩzinomo** ~**iaus kũrinỹs** òpera di autore ignoto
- autoriz**||**ãvimas** autorizzazione *f*, concessione dei diritti d'autore; ~**ũoti** autorizzare *A*, concèdere l'utilizzo dei diritti d'autore; ~**ũotas vertĩmas** traduzione autorizzata
- autorõgės** *dgs.* autoslitta *f*
- auto**||**sėrvisas** autoservizio *m*, autorimessa *f*; ~**stõtĩs** autostazione *f*
- autostradã** autostrada *f*; **mõkama a.** autostrada a pedãggio
- autosugėstija** autosuggerzione *f*
- autošãržas** autocaricatura *f*
- auto**||**transpõrtas** autotrasporto *m*; ~**traukinỹs** autotreno *m*; ~**turizmas** autoturismo *m*; ~**ũkis** azienda per il autotrasporto
- autskãrys**, **ãutskãris** pezza da piedi, straccio *m*
- autũvas** žr. ãvalynė
- avã dll. tarm.** ecco là
- ãval**||**as** calzatura *f*; ~**ynė** calzatura *f*, ogni tipo di scarpa; **mõteriška**, **vỹriška** ~**ynė** scarpe da donna, da uomo; **odĩnė**, **gumĩnė** ~**ynė** scarpe di cuoio, di gomma; ~**ynės parduoitũvė** negozio di calzature; ~**ynės fãbricas** calzaturificio *m*; ~**ynės prãmonė** indũstria calzaturiera; ~**yninkas** calzaturiero *m*
- avangãrd**||**as** avanguardia *f*; **bũti** ~**e** essere all'avanguardia; ~**inis** d'avanguardia; ~**inė mėno mokyklã** scuola artistica d'avanguardia; ~**izmas** avanguardismo *m*

- aváns**||as anticipo *m*, acconto *m*; *gáuti, dúoti, įmo-kėti ~q* dare, ricevere, versare un acconto; *įšmo-kėti ~u* pagare in anticipo; *~ávimas* anticipazione *f*; *~úoti* dare un acconto
- avantiūr**||à avventura *f*; *lėistis į avantiūrą* mettersi in un'avventura, avventurarsi; *~įstas, -ė* avventuriero *m* (*f-a*); *~įstinis* avventuristico; *~įzmas* avventurismo *m*
- avārija** avaria *f*, guasto meccanico, infortunio *m*, incidente *m*, sinistro *m*; *kelyje atsitiko a.* è accaduto un incidente stradale; *a. darbė* infortunio sul lavoro
- avārin**||is 1. che si trova in stato malsicuro; *~is pāstatas* edificio pericolante; 2. di soccorso; *~ė mašinā* autosoccorso *m*; *~is stabdys* freno di emergenza
- avė**||ti 1. (*batus, batais*) calzare (*le scarpe*); *jį visadā ~jo aukštakulniais batūkais* calzava sempre scarpe col tacco alto; *sng.:* *šitie batai gerai āvisi* queste scarpe calzano bene; 2. *tarm. (kelnes)* indossare i calzoni
- aviācij**||a aviazione *f*, aeronautica *f*; *karinė, civilinė ~a* aviazione militare, civile; *~os mokyklā* scuola aeronautica
- avialāineris** aereo passeggeri di linea intercontinentale
- aviamōdel**||is aeromodello *m*; *~įzmas* aeromodelismo *m*
- aviātorius, -ė** aviatore *m* (*f-trice*), aeronauta *m, f*
- avidė** ovile *m*
- aviečiāuti** raccogliere lamponi
- avīena** carne ovina, agnello *m*
- aviė**||tė *bot.* lampone *m*; *~čiū uogiėnė* confettura di lamponi; *~tynas* posto in cui crescono molti lamponi; *~tinis* di lamponi; *~tinė spalvā* color lampone, lampone rosso
- avi**||galvis, -ė *niek.* testa d'asino, persona stupida, di poco senno; *~ganis, -ė* pecoraio *m*; *~ganis šuo* cane da pastore; *~jautis* bue muschiato; *~kailis* pelle di pecora; *~kirpis* 1. *dkt.* tosatore *m* (*di pecore*); 2. *bdv.* da tosare; *~kirpės žirklės* le forbici per la tosatura di pecore
- avilys** alveare *m*, arnia *f*, bugno *m*; *rėminis a.* alveare a telaio; *kelminis a.* alveare rustico, bugno
- āvin**||as 1. montone *m*; *~o mėsa* carne di montone; 2. *prk.* persona sciocca e stupida; 3. *astr.* ariete *m*; 4. (*taranas*) ariete *m*
- avynas** *psn.* zio materno
- avinėlis** *mžb.* agnello *m*; *bažn. Diėvo a.* l'agnello di Dio
- avinėti** *džn.* mettere (togliere) le scarpe (*più volte*)
- avin**||ėna *žr.* avīena; *~iňkas* 1. (*avidė*) ovile *m*; 2. (*priziūrėtojas*) pecoraio *m*; (*specialistas*) oviscoltore *m*; *~inkystė* ovicoltura *f*
- avinis** ovino, pecorino; *a. lājus* grasso pecorino
- av**||is 1. *zool.* pecora *f*; *~iū bandā* gregge di pecore; *~iės (plėno) sūris* formaggio pecorino; *~iės mėsa* carne ovina; 2. *prk.* persona sciocca o debole; *nebūk kaip ~is* non fare la pecora; *◇ pasiklydusi ~ėlė* pecora smarrita; *vilkas ~iės kailyje* un lupo travestito da agnello
- avitaminōzė** avitaminosi *f*
- avitaukiai** *dgs.* grasso di pecora
- aviž**||ā avena *f*; *~ų laūkas* campo di avena; *~ainis* 1. *dkt.* pane bianco di farina di avena; 2. *bdv.* d'avena; *~ėna* campo di avena (*dopo la mietitura*); *~iėnė* zuppa d'avena; polenta di avena mondata; *~lnis* d'avena; *~iniai drėbsniai* fiocchi d'avena; *~ojas* stelo dell'avena
- azālija** *bot.* azalėa *f*
- azart**||as azzardo *m*, frenesia *f*, passione *f*; *iňtis ko nōrs sū ~u* mettersi all'azzardo, prendere gusto a q.c.; *~inis: ~inis žaidimas* gioco d'azzardo; *~iš-kai* *prv.* appassionatamente, con frenesia
- azerbaidžaniėtis, -ė** azerbaigiano *m* (*f-a*)
- azižiėtis, -ė** asiatico *m* (*f-a*)
- āzimutas** *astr.* àzimut *m*
- azòt**||as *chem.* azoto *m*; *~o rūgštis* acido nitrico
- ažiotāžas** aggriotaggio *m*; *prk.* grande agitazione, turbamento *m*
- āžuol**||as 1. *bot.* quercia *f*, róvere *m*; *karštinis ~as* sughero *m*; *šimtamėtis ~as* quercia secolare; 2. *prk.* persona forte, robusta, famosa; *vyras kaip ~as* è una quercia; *mókslo ~as* grosso esponente della scienza; *~ynas* querceto *m*, rovereto *m*; *~lnis* di quercia, quercino; *~inės grīndys* pavimento in legno di quercia
- ažūr**||as ricamo a giorno o a intaglio; traforo *m*; *~inis* traforato; *prk.:* *~inis dárbas* òpera fine

B

babaūžis *tarm.* žr. baūbas

babiloniētis, -ė babilonese *m, f*

babsėti battersi A, dare dei colpi; *b. (sù) lazda ĭ žemę* battere col bastone per terra

bàbtelė || *ti* dare un colpo, cadere con rumore; *obuo-lỹs ~jo žemėn* è caduta a terra una mela

bacilà *biol.* bacillo *m*

bād || *as* 1. fame *f*; *kęsti ~q* soffrire la fame; *~ù miŗti* morire di fame; *~o streikas* sciòpero della fame; 2. *prk. (stoka)* carestia *f*, scarsezza *f*, penùria *f*; *pinigų ~as* penuria di denaro; *~áuti* patire la fame, digiunare A; *~áutojas, -a* digiunatore *m*, chi fa sciòpero della fame; *~ávimas* digiuno *m*, inedia *f*

badėklis (*gyvulys*) che colpisce con le corna

badėti patire la fame

badik || *as* žr. badėklis; *~lis* punta *f*, spina *f*

bād || *ymas* punzecchiatura *f*, incornata *f*; *~ỹnės dgs.* lotta a cornate; *~inėti džn.* dare una serie di colpi; *~yti* 1. incornare A, dare cornate; *sng.*: *óžkos ~osi* le capre fanno alle cornate; 2. pungere ripetutamente, punzecchiare A; *prk.*: *šaltis ~o* il freddo punge; *♦ akis ~yti* rimproverare A, svergognare A

bādmetis tempo di carestia; *pō kārō atėjo baisūs b.* alla guerra seguì una spaventosa carestia

bādmintonas *sport.* badminton *m inv*, volano *m*

badmir || *áuti menk.* sentire la fame, vivere con scarsità di cibo, stare a stecchetto; *~ỹs menk.* chi è sempre affamato, famèlico

bad || *ūs* 1. che colpisce con le corna; *~ĩ kárvė* mucca che dà cornate; 2. pungente, spinoso

bagāž || *as* bagàglio *m*; *rañkinis ~as* bagàglio a mano; *~o saugyklà* depòsito bagagli; *atidúoti, atsi-imti ~q* consegnare, ritirare il bagàglio; *siųsti ~ù* spedire come bagàglio; *prk.*: *žinių ~as* bagàglio di nozioni

bagazinė 1. (*mašinos, dviračio*) bagagliàio *m*, portabagagli *m*, portapacchi *m*; 2. (*stoties*) depòsito bagagli

bagėtas bastoncino *m*, bacchetta *f*

baidār || *ė sport.* canò *f*; *plaũkti ~ė* andare in canò; *~ininkas, -ė* canoista *m, f*

baid || *ỹklė* spaventapàsseri *m*, spauràcchio *m*; *prk.* fantasma *m*; *~inėti džn.* scacciare (*più volte*); *~yti* 1. (*gąsdinti*) spaventare A, impaurire A; *jō nebaĩdo jòks dárbas* non lo spaventa nessun lavoro; *sng.*: *vĩsko baĩdosi* si spaventa di tutto; 2. (*ginti*) scacciare A, far scappare via; *~yti vištàs iš daržo* scacciare le galline dall'orto

baigėna *b. menk.* 1. persona sfinita, malaticcia; 2. persona miserabile, meschina

baigiam || *asis* conclusivo, finale, definitivo; *~asis žòdis (pvz., knygoje)* parte conclusiva; (*pvz., susi-rinkime*) discorso di chiusura; *~asis etápas* tappa finale; *~leji (brandos) egzáminai* esami di maturità; *~leji (apdailos) darbai* finitura *f*, ritocco *m*; *~ỹbė, ~umas* finitezza *f*, completezza *f*

baigimas atto del finire, del terminare; conclusione *f*, compimento *m*

baigm || *ė sport.* 1. finale *m*; 2. (*finišas*) traguardo *m*; *~uó lingv.* parte finale di una parola o di una sillaba

baig || *ti* 1. finire A, terminare A, ultimare A; sméttere A; *~ti mòkslus* terminare gli studi; *taŗp mūsų vĩskas ~ta* fra noi tutto è finito; *baĩkite giñçytis* smettètela di litigare; *sng.*: *kėlias čià ~iasi* la strada finisce (tèrmina) qui; *vásarai ~iantis* sul finire (verso la fine) dell'estate; *vĩskas geraĩ, kàs geraĩ ~iasi* tutto è bene quel che finisce bene; 2. (*varginti*) tormentare A, affliggere A; *kosulỹs manė ~ia* la tosse mi tormenta

1 **baig** || *tis* 1. (*dvėsti*) morire E (*detto di animali*); *kárvė ~iasi* la mucca sta per morire; 2. (*nykti*) deperire E, scomparire E, andare in rovina; *miškas ~iasi* il bosco sta scomparendo

2 **baigt** || *ĩs* fine *m*, èsito *m*, risultato *m*; *rungtỹnių ~is* èsito di una partita; *~umas* compimento *m*, completamento *m*; *~ùvės dgs.* fine *m*, tèrmine *m* (*di un lavoro*)

baikščiai *prv.* paurosamente, con paura, timidamente

baikšt || *áuti* temere A, aver paura; *~ėti* divenire più pauroso, più timido; *~ỹbė, ~umas* timidezza *f*; *~inti* impaurire A, intimidire A; *~uólis, -ė*

persona paurosa; ~ūs pauroso, timoroso; ~ūs *žvilgsnis* sguardo timoroso; ~ūs *arkl̃ys* cavallo ombroso

bailėti intimidirsi

bail̃||**iai** *prv.* vilmente, in modo vile, paurosamente;

~**iai** *pabėgti* fuggire vilmente; ~**ybė** timidezza *f*, viltà *f*; ~**ys** vigliacco *m*, codardo *m*, *šnek.* fifone *m*; *pasielgei kaip* ~**ys** ti sei comportato da vile; ~**umas** viltà *f*, codardia *f*; ~**ūs** pauroso, vile, codardo, pusillanimo; ~**ūs** *kareivis* soldato vile

báim̃||**ė** 1. paura *f*, timore *m*, terrore *m*; *manė ima bais̃* ~**ė** mi entra addosso una tremenda paura; *drebėti iš* ~**ės** tremare per la paura; *jaūsti* ~**ę** provare timore; ~**ės** *apimtas* preso dal terrore; ◇ ~**ė** *turi dideles akis* la paura ha cento occhi; 2. *prk.* (*daugybė*) moltitudine *f*; ~**ės** *žmonių būvo* c'era una marè di gente; ◇ *gyṽa* ~**ė** moltissimo, in gran numero

baim̃g||**ai** *prv.* paurosamente, timorosamente; ~**as** pauroso, timoroso; ~**umas** timidezza *f*

báimiñ||**ti** spaventare A, impaurire A, intimidire A; *šit̃a keliõnė manė* ~**a** questo viaggio mi spaventa; *sng.*: ~**asi d̃el sveik̃atos** teme per la salute

baisenyb̃||**ė** 1. orrore *m*, orridezza *f*, orribilità *f*; *k̃aro* ~**ės** gli orrori della guerra; 2. (*pabaisa*) mostro *m*, orco *m*; *jūros* ~**ė** mostro marino

baisėtis 1. provare orrore, inorridire E; 2. *prk.* (*šlykštėtis*) provare disgusto; detestare A, aborrire A

baisiai *prv.* 1. terribilmente, orrendamente; 2. *prk.* (*labai*) assai, molto, eccessivamente; *b. k̃aršta* fa eccessivamente caldo; *b. graž̃u* è bellissimo; *es̃u b. užimtas* sono estremamente occupato; *es̃u b. alkanas* ho una fame da lupo

baisyb̃||**ė** 1. terrore *m*, orrore *m*, orribilità *f*; *k̃as per* ~**ė!** che orrore!; 2. (*baidyklė*) spauracchio *m*, fantasma *m*; 3. *prk.* (*daugybė*) moltitudine *f*, enormità *f*; *turiũ* ~**ę** *d̃arbo* ho un mucchio di lavoro

bais̃g||**ai** *prv.* terribilmente, in modo spaventoso; ~**as** terribile, spaventoso, orribile, tremendo; ~**as** *griaūsmas* boato spaventoso; ~**umas** orrore *m*, terrore *m*

bais̃iñ||**ti** spaventare A, impaurire A; *sng.*: ~**asi tams̃os** ha paura del buio

bais̃is, ~**umas** paura *f*, timore *m*, orrore *m*; *k̃aro* ~**umai** gli orrori della guerra; ~**ūnas**, ~**uõlis** spauracchio *m*, mostro *m*, orco *m*

bais̃ūs 1. spaventoso, terribile, orrendo, mostruoso; ~**ūs** *vėidas* viso orrendo; 2. *prk.* (*didelis*) enor-

me, eccessivo; ~**ūs** *d̃arbas* lavoro enorme; ~**i nuobodybė** una noia da morire

baj̃an||**as muz.** armònica a màntice; ~**istas** sonatore di armònica a màntice

baj̃inis di flanella, di ràscia

baj̃or||**as istor.** nòbile *m*; ~**ij̃a** nobiltà *f*, aristocrazia *f*; ~**ystė** titolo nobiliare; *suteĩkti* ~**ystę** conferire un titolo nobiliare; ~**iškai** *prv.* nobilmente, signorilmente; ~**iškas** nòbile, nobiliare; ~**iška šeima** famiglia blasonata; ~**iškas h̃erbas** stemma gentilizio (nobiliare)

bajus flanella *f*, ràscia *f*

bakalėj̃||**a** gèneri coloniali, derrate e spèzie; *prekỹba* ~**a** commercio di coloniali

b̃akas tànica *f*, serbatòio *m*

b̃ak||**inti**, ~**yti** *šnek.* 1. (*kumščiuoti*) picchiare A, bastonare A; 2. (*kimšti*) rimpinzare A, riempire A

baklaž̃anas *bot.* melanzana *f*

baks̃||**čiõti**, ~**enti** 1. tamburellare A, picchiare A; *nebaks̃enk̃ piřštais̃ i st̃al̃a* non tamburellare con le dita sul tavolo; 2. (*ragais*) dare colpi con la corna; ~**ėti**, ~**nõti** punzecchiare A, bàttere A; ~**nõti alkūñemis** dare gomitate

b̃akstelėti dare un colpo

bakt̃er||**ĩja biol.** battèrio *m*; ~**inis** battèrico

bakteriol̃g||**as** batteriòlogo *m*; ~**ĩja** batteriologia *f*; ~**inis** batteriologico; ~**inis k̃aras** guerra batteriologica

bal̃a 1. pozzànghera *f*; 2. (*pelkė*) pantano *m*, palude *f*; *ĩklĩmpti i b̃al̃a* finire in un pantano; ◇ *gyṽa b.* un'infinità, un mucchio, un sacco; *palaid̃a b.* confusione *f*, caos *m*; *b. žino* non si sa, chissà; *b. nemātė* lasciamo pèrdere; *kaĩp iř b̃alos* in abbondanza, copiosamente; *kaĩp i b̃al̃a (iřm̃esti)* inutilmente, senza utilità; *k̃ad taṽe (jĩ) b.!* maledizione!, mannaggia!

bal̃adė *lit.* ballata *f*

balad̃||**ti** 1. bussare A, far rumore; ~**ti i dur̃is** bussare alla porta; 2. *šnek.* (*taukšti*) dire sciocchezze; ~**tis** 1. rumoreggiare A; 2. *šnek.* (*bastytis*) gironzolare E

balag̃an||**as** 1. (*statinys*) baracca *f*, baraccone *m*; 2. *prk.* (*maivymasis*) buffonata *f*, farsa *f*; ~**ininkas**, ~**ė** baracconista *m*, *f*

balal̃aik̃||**a muz.** balalaica *f*; ~**ininkas** sonatore di balalaica

balaña 1. alburno *m*; 2. (*skala*) sverza *f*, schiappa *f*; 3. lume *m*

balánda *bot.* chenopòdio *m*

balan||dėlis 1. *mžb.* (*paukštis*) piccioncino *m*, colombina *f*; 2. *kul.* involtino di verza con ripieno di carne tritata e riso; 3. (*kreipiantis*) mio caro, mia cara; ~*dėli tū mào* tesoruccio mio; ~*diena* carne di piccione

balándiniai *dgs. bot.* chenopodiacee *f pl*

balañ||dinė colombàia *f*, piccioniàia *f*; ~*dininkas* allevatore di colombi; ~*dininkystė* colombicoltura *f*; ~*dis* 1. *zool.* Colombo *m*, piccione *m*; *pāsto* ~*dis* piccione viaggiatore; *taikōs* ~*dis* colomba della pace; *burkúoja kaip dū* ~*džiai* túbano come due colombi; 2. (*mėnuo*) aprile *m*; ~*džio mėnesį* in aprile; ~*džio pirmosios pókštas* pesce d'aprile

balás||as bilancio *m*; *patėikti mėtinį* ~*q* presentare il bilancio annuale; ~*uoti* 1. equilibrare *A*, bilanciare *A*; 2. fare il bilancio

bāl||as grado *m* (*d'intensità di un fenomeno*); *šešių* ~*q žėmės drebėjimas* terremoto del sesto grado

balástas 1. (*tvirtinamasis sluoksnis*) massiciata *f*, ballast *m*; 2. (*kroviny*) zavorra *f*; 3. *prk.* cosa ingombrante, di poco valore

balàžin *prv. šnek.* chissà, non si sa

balčius animale (*domestico*) bianco

baldákimas baldacchino *m*

bald||as mobile *m*; ~*q parduotuvė* negozio di mobili; *senóviški* ~*ai* mobili di antiquariato; *sve-tainės* ~*q komplėktas* mobilia da salotto; *būtas su* ~*ais* appartamento ammobiliato; ~*ininkas* mobiliere *m*

1 **báld||yti** bussare *A*, battere *A*, rumoreggiare *A*; *sng.*: *kàs teñ* ~*osi?* chi sta bussando là?

2 **báldyti** *žr.* báltinti

báidyti 1. *žr.* 1 bályti; 2. *šnek.* gironzolare *A*, bighellonare *A*

baldžius mobiliere *m*

balerinà ballerina *f*

balèt||as balletto *m*, ballo *m*; ~*mėisteris* maestro di ballo, coreògrafo *m*

baliklis candéggio *m*, sbianca *f*

balýnas luogo paludoso o con molte pozzanghere

bálinimas imbiancatura *f*, candéggio *m*

1 **bálinis** di palude, palustre; *b. paukštis* uccello palustre

2 **bálin||is** di, da ballo; ~*ė suknėlė* vestito da ballo

bálinti 1. imbiancare *A*, sbiancare *A*, candeggiare *A*; 2. aggiungere latte o panna, macchiare *A*

baliòn||as 1. (*indas*) bòmbola *f*; *dųjū* ~*as* bòmbola del gas; 2. (*pūsle*) palloncino *m*; *pripūsti* ~*q* gonfiare un palloncino

balist||ika balistica *f*; ~*inis* balistico; ~*inė raketà* missile balistico

bāl||ius festa *f*, ricevimento *m*; *surengti* ~*iu* dare, organizzare una festa; *kviesti* ~*iu* invitare a una festa; *kaukių* ~*ius* ballo in maschera

baliustradà balaustrata *f*

balkònas balcone *m*, terrazzino *m*; *teatr.* balconata *f*, loggione *m*

balksvas biancastro, bianchiccio

balnàkilp||ė staffa *f*; *sutruñpinti*, *pailginti* ~*es* accorciare, allungare le staffe

1 **bañ||as** sella *f*; *sėsti* ~*q* montare in sella

2 **bálnas** dalla schiena bianca (*detto di animale*)

balnėlis (*dviračio sėdynė*) sella *f*, sellino *m*

balneològ||as specialista di balneoterapia; ~*ija* balneoterapia *f*

bálnis, -*ė* animale (*domestico*) con la schiena bianca

bañnius sellàio *m*

balnó||ti 1. sellare *A*; ~*ti árklis* sellare i cavalli; ~*jamas arklis* cavallo da sella; 2. *šnek.* (*mušti*) picchiare *A*, percuotere *A*

baló||kšnis pozzanghera *f*; ~*tas* pieno di pozzanghere, paludoso

balotirúo||ti métttere al ballottaggio; *sng.*: ~*tis kandidatù* presentarsi al ballottaggio

baĩs||as 1. voce *f*; *kimùs*, *šaižùs* ~*as* voce roca, stridula; ~*o stýgos* corde vocali; *pažinti iš* ~*o* riconoscere dalla voce; *netėkti* ~*o* pèrdere la voce; *o* ~*q pakėlti* fare la voce grossa, alzare la voce; *nesavù* ~*u* surikiti gridare, urlare a squarciagola; *vėnu* ~*u* a una voce; 2. *muz.* voce *f*; *pĩrmu* ~*u* *dainúoja* ha voce di soprano; *jĩs netũri* ~*o* è stonato; *kũrinỹs keturĩems* ~*ams* òpera per quattro voci; 3. *prk.* (*nuomonė*) opinione *m*, parere *m*, voce *f*; *liáudies* ~*as* voce del pòpolo; 4. (*balsuojant*) voto *m*; *atidúoti* ~*q* votare *A*, dare il pròprio voto; *gáuti daũg* ~*u* ottenere molti voti; *skaičiũuoti* ~*us* fare il còmputo (lo spòglio, lo scrutinio) dei voti

balsàskylė *anat.* glòttide *f*

balsávim||as votazione *f*, voto *m*; *sláptas*, *viėšas* ~*as* votazione segreta, palese; ~*o tėisė* diritto di voto; *susilaikyti nuò* ~*o* astenersi dal voto; *sprėsti* ~*o keliũ* métttere ai voti, sottoporre a votazione

baĩsė *lingv.* vocale *f* (*segno grafico*)

balšiai *prv.* ad alta voce, alto
balsýnas *lingv.* vocalismo *m*
balsing||**as** sonoro, squillante; ~**as chòras** coro con voce robusta; ~**a dainà** canzone sonora; ~**umas** sonorità *f*
balšis||**is** *lingv.* vocale *f* (*suono*); **ilgíejì, trumpíejì** ~**iai** vocali lunghe, brevi
balsùmas sonorità *f*
balsúo||**ti** votare *A*; ~**ti ùž, priēš** votare a favore di, contro qc.; ~**ti pàkeliant rankàs** votare per alzata di mano; ~**tojas** elettore *m*
balsùs sonoro, sonante; **b. juòkas** riso sonoro
balšv||**as** biancastro, bianchiccio; ~**éti** 1. tendere al colore bianco, biancheggiare *A*; 2. (*apie plaukus*) divenire bianco di capelli; ~**inti** far diventare bianco; ~**uoti** apparire bianco, biancheggiare *A*
balta||**bařzdis** dalla barba bianca; ~**dañtis** dai denti bianchi; ~**duónis, -è menk.** scansafatiche *m, f*; ~**gaļvis** dalla testa bianca, canuto
1 bált||**ai** *dgs.* bàltici *m pl*; ~**u kalbos** lingue bàltiche
2 baltaí *prv.* di, in bianco; **b. apsireņgusi** vestita di bianco
balt(a)||**káklis** dal collo bianco; ~**káktis** dalla fronte bianca, con una chiazza bianca in fronte; ~**kařtis** dalla criniera bianca
baltákē šnek. acquavite *f*, grappa *f*
baltakēlnis dai pantaloni bianchi
balták||**is** dagli occhi bianchi; ~**iúoti** guardare di traverso
baltakraujstē *med.* leucemia *f*
báltalksnis *bot.* ontano *m*, alno *m*
balt(a)nugāris 1. dalla schiena bianca; 2. *prk.* (*tinginys*) fannullone *m*, bighellone *m*
baltaōdis 1. *bdv.* dalla pelle bianca; 2. *dkt.* bianco *m*, appartenente alla razza bianca
balta||**plaūkis** dai capelli bianchi, biondi; ~**pūkis** dalle piume bianche; ~**raņkis, -è** 1. dalle mani bianche; 2. *menk.* scansafatiche *m, f*
baltarusybē *lingv.* bielorusismo *m*
baltarūs||**is, -è** bielorusso *m (f-a)*; ~**ių kalbā** lingua bielorusa, bielorusso *m*
bált||**as** 1. bianco, cándido; ~**oji lelijā** ninfèa bianca; ~**as (žilas) žmogus** uomo canuto; 2. (*švarus*) pulito, bianco, nitido; 3. (*užbaltintas*) condito con latte o panna, macchiato; 4. *flk.* (*mielas*) caro, amato; ◇ ~**à vārna** mosca bianca; ~**osios eilēs** versi sciolti; *med.:* ~**oji karštligē** delirium tremens; **vidurý** ~**ōs dienōs** in pieno giorno; ~**āsìs, -ōji dkt.** uomo, donna di razza bianca

balta||**skruōstis** dalle guance bianche; ~**snūkis** dal muso bianco; ~**spařnis** dalle ali bianche; ~**šāk-nē** *bot.* poligonato *m*; ~**uodēgis** dalla coda bianca; ~**veidis** dal viso bianco; ~**ziēdis** dai fiori bianchi
bálteglē *bot.* 1. abete bianco; 2. picea *f*, abete di Moscovia
báltē||**ti** imbiancarsi, imbianchire *E*; **laukaí** ~**ja nuò sniego** i campi si imbiancano di neve
bálti 1. diventare bianco, sbiancarsi; 2. imbiancarsi; **javaí saulėje bāla** il grano si imbianchisce al sole; 3. incanutire *E*; **plaukaí bāla** i capelli incanutiscono; 4. (*blykšti*) impallidire *E*
balt||**ybē** *žr.* baltùmas; ~**ieji, baltosios** *dgs.* *žaid.* pezzi bianchi degli scacchi o della dama
baltikas *bot.* (*grybas*) tricoloma *m*
baltymaí *dgs. biol.* albumina *f*; **sudėtiniai b.** proteine coniugate
báltym||**as** 1. (*kiaušinio*) albume *m*; **šnek.** bianco *m*, chiara *f*; 2. (*akies*) il bianco dell'occhio; ~**è** macchia bianca
baltymln||**gas** ricco di albumina, albuminoso; ~**is** contenente albumina; protēico; **daūg** ~**ių mē-džiagų turintys produktai** alimenti ad alto contenuto protēico
baltiniai *dgs.* biancheria *f*; **apatlniai b.** biancheria intima; **lòvos b.** biancheria da letto
báltin||**imas** imbiancatura *f*, imbiancamento *m*, candēggio *m*; **slenų** ~**imas** imbiancatura delle pareti; ~**ti** 1. imbiancare *A*, candeggiare *A*, sbiancare *A*; ~**ti báltinius** candeggiare la biancheria; ~**ti óbelis** dare l'antiparassitario ai meli, incalcinare i meli; 2. aggiungere latte o panna, macchiare *A*; ~**ta kavā** caffè macchiato; ~**tojas** imbiancatore *m*
1 baĩtis (*baltumas*) bianchezza *f*, biancore *m*, candore *m*
2 báltis, -è animale (o uccello) bianco
balt||**istas** baltista *m*, studioso di filologia bàltica; ~**istika** filologia bàltica; ~**izmas** *lingv.* prēstito dalle lingue bàltiche
baltmārgis bianco con chiazze di altro colore
baltmē *med.* vitiligine *f*
bált||**milčiai** *dgs.* farina bianca di prima scelta; ~**miškis** bosco di fogliferi; ~**molis** argilla bianca; ~**smėlis** sabbia bianca
balt||**ukas** *zool.* piēride *f*; ~**ulys** mächchia bianca; ~**umà** luogo bianco, biancume *m*; ~**umas** bianchezza *f*, candore *m*; **ākinantis** ~**umas** candore

- accecente; ~uõlis cosa o essere bianco; ~uõti biancheggiare A, apparire bianco
- báltžemis** terreno mescolato con sabbia bianca
- balzām||as** balsamo *m*; ~āvimas imbalsamazione *f*; ~uõti imbalsamare A
- balžgan||as** biancastro, bianchiccio; ~uõti biancheggiare A, biondeggiare A; *javaĩ* ~uõja le messi biondeggiano
- balžginti** 1. *šnek.* bussare A, picchiare A; 2. versare un po' di latte
- bám̃b||a** 1. ombelico *m*; *plikas iki* ~os scoperto fino all'ombelico; 2. *prk.* (*iškilimas*) ingrossamento *m*, escrescenza *f*; ~āgyslė cordone ombelicale
- baĩmbal||as** *šnek.* chiacchierone *m*, ciarliero *m*; ~iũoti žr. bambėti
- bamb||ālius**, ~ėklis *šnek.* brontolone *m*, borbottone *m*
- bambė||jimas** borbottio *m*, brontolio *m*; ~ti *šnek.* brontolare A, borbottare A
- baĩmbinti** 1. *šnek.* suonare A, rintoccare E/A; 2. žr. bambėti
- bamblē||jimas** bot. accestimento *m*; ~ti accestire E, far cesto
- bamblys** 1. bot. nodo *m*, nõcchio *m*; 2. *fam.* persona panciuta, grossa; 3. *šnek.* brontolone *m*
- bamb||sėti** 1. battersi A, bussare A, tamburellare A; 2. *šnek.* (*kalbėti*) parlottare A, farfugliare A, borbottare A; ~sõti *šnek.* poltrire A, oziare A
- bám̃b̃telėti** 1. dare un colpo; 2. dire qualche parola in modo indistinto
- bambũk||as** bot. bambũ *m*; ~inis di bambũ
- banal||ėti** essere banale, cadere nella banalit ; ~iai *prv.* banalmente; ~ybė banalit  *f*, trivialit  *f*; *kalbėti* ~ybes dire delle banalit 
- banāl||inti** banalizzare A, r ndere banale; ~ũmas banalit  *f*; ~ũs banale, triviale
- banān||as** 1. bot. (*medis*) banano *m*; 2. (*vaisius*) banana *f*; *paslysti aĩt* ~o žiev s scivolare su una buccia di banana; 3. (*policininko lazda*) sfollagente *m inv*
- 1 **band ** branco *m*, m ndria *f*, gregge *m*; *ganyti aviũ* *baĩd * p scere un gregge di p core; *k rviũ* *b.* m ndria di mucche
- 2 **band|| ** pagnotta *f*; *iškep  dvĩ* ~ s ragaĩšio ha sfornato due pagnotte
- 3 **b nda** banda *f*, cricca *f*; *plėšikũ* *b.* banda di rapinatori
- band zas** 1. *med.* bend ggio *m*, fasciatura *f*; 2. *tech.* fàscia *f*
- band l ** focaccia *f*, brioche *f*
- bander l|| ** plico *m*, pacco *m*; *pasiũsti knyga* ~  spedire un libro sottof scia
- bandiklis** *tech.* provacircuiti *m*
- bandymas** prova *f*, s ggio *m*, esperimento *m*, tentativo *m*; *atsparũmo b.* prova di resistenza; *laborat rinis b.* esperimento di laboratorio; *l ktũvo b.* collaudo di un a reo; *nepavyk s b.* tentativo fallito
- bandinys** campione *m*; *paimti baĩdinį* prelevare un campione
- banditas** bandito *m*, brigante *m*, delinquente *m*
- bandyti** 1. provare A, sperimentare A, saggiare A, collaudare A; *b. mašina* provare una macchina; *b. s vo jėg s* saggiare le p prie forze; *b. kieno n rs kantryb * m ttere alla prova la pazienza di qc.; *baĩdomasis laikotarpis* periodo di prova; 2. tentare A, cercare A, provare A; *b. pabėgti* cercare di fuggire; *b. laim * tentare la fortuna
- banditizmas** banditismo *m*, brigant ggio *m*, sciaccall ggio *m*
- bandytojas** sperimentatore *m*, collaudatore *m*
- band nija** muz. bandonion *m inv*
- band takis** tratturo *m*
- baĩd sunis** cane pastore
- bandũr ** muz. bandura *f*
- bang|| ** 1. onda *f*, flutto *m*, ondata *f*; ~ s viršũn  cresta dell'onda; *baĩgos put ja, daužosi į uol s* le onde spumeggiano, si infrangono sugli scogli; *didžiul  jũros* ~  maroso *m*, cavallone *m*; *prk.:* ~omis sušukiuoti plaukaĩ capelli piegati a onde; 2. *fiz.* onda *f*; *gaĩso, švies s baĩgos* onde sonore, luminose; *truĩnposios, ilgiosios baĩgos* onde corte, lunghe; 3. *prk.* (*pasmarkėjimas*) onda *f*, ondata *f*; *kaĩšcio* ~  ondata di caldo; ~ vimas ondulazione *f*, ondeggiamento *m*, vibrazione *f*
- bangin||iai** *dgs. zool.* cet cei *m pl*; ~is *zool.* balena *f*; *mėlyn sis* ~is balen ttera azzurra
- bang ||lauzis** frangiflutti *m*, frangimare *m*, frangionde *m*; ~matis 1. *fiz.* ond metro *m*; 2. ond grafo *m*
- bang o||tas** 1. ondoso; ~ta jũra mare ondoso; 2. (*kalvotas*) ondulato, mosso; ~tas paviršius superficie ondulata; ~ti ondeggiare A, fluttuare, oscillare; *ėžeras ~ja* nel lago fluttuano le onde; *javiũ laũkas ~ja* il campo di spighe ond ggia (*al vento*)
- b nk||as** 1. banca *f*; ~o tarn autojas banc rio *m*; *turėti s skait * ~e avere un conto in banca; *duomenũ* ~as banca dei dati; 2. (*kortuojant*) banco *m*

- bankèt||as** banchetto *m*, convito *m*, simpòsio *m*;
~*u sālē* sala dei conviti; *dalyvauti* ~*ē* partecipare
a un banchetto
- bánkininkas** banchiere *m*
- banknòtas** banconota *f*; *šimto litų b.* banconota da
cento litai
- bankròt||as** bancarotta *f*, fallimento *m*; ~*o pa-
skelbimas* dichiarazione di fallimento
- bankrut||āvimas** žr. bankròtas; ~*uoti* fare ban-
carotta, fallire *E*; ~*avęs veřslininkas* imprendi-
tore fallito
- baobābas** bot. baobab *m inv*
- bapt||istas**, -*ē* battista *m, f*; ~*izmas* movimento dei
battisti
- barākas** baracca *f*, capanno *m*
- 1 bāras** 1. (*žemės*) appezzamento *m*, lotto *m* (*di
terreno*); 2. *kar.* zona *f*, settore *m*; *puolimo b.*
settore di attacco; 3. *prk.* (*veikimo sritis*) campo
m, àmbito *m*, ramo *m*, sfera *f*; *mókslinių tyri-
nėjimų b.* campo (settore) della ricerca scientifica
- 2 bār||as** 1. bar *m inv*, caffetteria *f*; *išgerti* ~*ē kavos*
prēndere un caffè al bar; 2. (*baldas*) bar *m inv*
- 3 bāras** fiz. bar *m inv*
- baravỹk||as** bot. porcino *m*; *tikrinis* ~*as* porcino
edule; ~*auti* andare per porcini; ~*ynas* luogo
dove crēsono porcini
- bārbar||as** bārbaro *m*; ~*ėti* imbarbarire *E*; ~*ybē* 1.
barbārie *f inv*, inciviltà *f*; 2. feròcia *f*, efferatezza
f; ~*iskai prv.* barbaricamente, in modo bārbaro;
~*iskas* barbārico, bārbaro; ~*iški papročiai* co-
stumi bārbari; ~*iskūmas* barbārie *f*, crudeltà *f*;
~*izmas lingv.* barbarismo *m*
- barb||ėnti** bussare *A*, tamburellare *A*; *lietūs ~ėna į
stogą* la pioggia tamburella sul tetto; ~*ėti* 1.
tintinnare *E/A*; 2. *šnek.* (*bambėti*) borbottare *A*
- bārbinti** tamburellare *A*, bussare *A*
- bārdas** lit. bardo *m*
- bardišius** istor. scure d'arme, azza *f*
- bārelis** barile *m* (*unità di misura*)
- bareljėfas** bassorilievo *m*
- barikad||à** barricata *f*; *kovoti barikādose* combattere
sulle barricate; ~*āvimas* barricamento *m*; ~*uoti*
barricare *A*, sbarrare *A*; ~*uoti gātę* barricare
una strada
- barīm||as** sgridata *f*, rimpròvero *m*; ~*asis* bistic-
cio *m*
- bāris** chem. bario *m*
- baritòn||as** muz. baritono *m*; *dainuoti* ~*ù* cantare
da baritono
- barjēras** barriera *f*, sbarramento *m*, steccato *m*;
muītų b. barriera doganale; *gařso b.* muro del
suono
- barkarolē** muz. barcarola *f*
- barkāsas** 1. scialuppa *f*; 2. lāncia *f*, barca *f*; *būrinis,
motūrinis b.* lancia (barca) a vela, a motore
- bārks||čioti**, ~*ėti* risonare *E*, tintinnare *E* (*ogni
tanto*); ~*nōti* battere fittamente
- bārksó||ti** spōrgere *E*, affiorare *E*, risaltare *A*; ~*jo
sudžiūvusi žolē* risaltava l'erba secca
- bārksťelėti** emēttre un leggero suono, fare un
tintin
- barķšti** 1. žr. barķėti; 2. muōversi con rumore
- barn||ingas** litigioso, rissoso; ~*iniņkas*, -*ē* attac-
cabrighe *m, f inv*
- bařn||is** lite *f*, litigio *m*, bisticcio *m*; *kėlti* ~*į* venire a
litigio; ~*ūs* litigioso
- barokāmera** càmera iperbārica
- baròk||as** barocco *m*; ~*o mėnas* arte barocca
- baromētras** baròmetro *m*
- baròn||as** istor. barone *m*; ~*ienē* baronessa *f*
- bařstalas** mangime sfuso
- barst||inėti džn.** (co)spārgere *A*; ~*inėti gėlės* spār-
gere i fiori; ~*yti* 1. *džn.* (co)spārgere *A*, spān-
dere *A*; ~*yti smėliu tąką* spārgere di sabbia il
sentiero; 2. *prk.* (*išleisti*) scialacquare *A*, sper-
perare *A*, dissipare *A*; *pīnigus ~yti* sperperare il
denaro; ~*ytūvas tech.* māchina per spāndere
q.c.; *trařų, mėšlo ~ytūvas* spandiconcime *m*,
spandiletame *m*; ~*ūs* che si sparge facilmente
- barsūkas** zool. tasso *m*
- bařščiai** dgs. minestra di barbabiētole
- bařskal||as** 1. sonāgio *m*, būbbolo *m*; 2. *šnek.* (*ple-
pėjimas*) chiācchiera *f*, ciarla *f*, ciāncia *f*; *ganā tų
~ų!* basta con le chiācchiere!; 3. *šnek.* (*plepys*)
chiacchierone *m*, ciarlone *m*; ~*ynē šnek.* 1. ciarla
f, chiācchiera *f*; 2. chiacchierone *m*, blaterone *m*;
~*iūoti* 1. tintinnare *E*, risuonare *E*; 2. (*plepėti*)
chiacchierare *A*, ciarlare *A*, blaterare *A*
- barškālius** šnek. chiacchierone *m*
- baršk||ėnti** bussare *A*, tamburellare *A*, ticchettare
A; ~*esys* rumore *m*, strēpito *m*, bussata *f*, tic-
chettio *m*; *grandinių ~esys* strēpito di catene;
~*ėti* 1. rumoreggiare *A*, ticchettare *A*; *daņtys
bārška nuō šalčio* i denti bātonno per il freddo; 2.
šnek. (*plepėti*) ciarlare *A*, cianciare *A*; *liāukis
~ėjes* smetti di cianciare; ~*ynē žr.* bařskalas
- bārškinti** bussare *A*, battere *A*, tamburellare *A*; *b.
į duris* bussare alla porta; *piřštais b. į stālą* tam-

burellare con le dita sul tavolo; *grandinėmis b.* scatenacciare A

barškuolė *zool.* serpente a sonagli, cròtalo *m*

baršk||ūs rumoreggiante, tintinnante; ~ūtis 1. sonaglio *m*; 2. chiacchierone *m*

bár||ti sgridare A, rimproverare A, riprendere A, ammonire A; ~ti už blōgą pažymį sgridare per un brutto voto; ~tis bisticciarsi, litigare A

barzd||à 1. barba *f*; *auginti barzdą* lasciarsi crescere la barba; *skūstis barzdą* radersi, farsi la barba; 2. *prk.* (*smakras*) mento *m*; 3. *prk.* (*kas panašu į barzdą*) barba *f*, barbetta *f*; *rāktu* ~à fernetta *f*; *išlėisti* ~às (*šaknis*) mettere le barbe; ~āplaukis pelo di barba; ~āskutys barbiere *m*; ~ylā, ~očius šnek. uomo barbuto; ~ótas barbato, barbuto; *prk.* (*tankus*) folto

barzdūkas *mit.* gnomo *m*

bārža chiatta *f*, barcone *m*

basakōjis che ha i piedi nudi

bās||as scalzo; *vāikščioti* ~omīs *kōjomis* camminare scalzo (a piedi nudi, a piedi scalzi); ~lēji *karmelitai* i carmelitani scalzi

basčiōti punzecchiare A, sfioracchiare A, bacchiare A

basein||as 1. (*indas*) vasca *f*, serbatòio *m*; 2. (*plaukykla*) piscina *f*; *ūždaras, ātviras* ~as piscina coperta, scoperta; *māudytis* ~è fare il bagno in piscina; 3. *geogr., geol.* bacino *m*; *akmešs angliū* ~as bacino carbonifero

bāsius, -ė 1. chi è scalzo; 2. *prk. menk.* (*nuskurėlis*) straccione *m*

basl||ys 1. palo *m*, piolo *m*, picchetto *m*; *sukalti bāslį į žemę* conficcare un palo nel terreno; *ė eina lėg bāslį prarijės* va come se avesse ingoiato un palo; 2. *prk. šnek.* (*apkiatėlis*) uomo rozzo e stūpido; *eik tū, -y!* ma va, testa di legno!

bas||nirčias che mette le scarpe senza calze; ~ōm(īs) *prv.* a piedi scalzi

bāstelėti pungere A, toccare A (*leggermente*)

bāstymasis vagabondaggia *m*

bastionas bastione *m*

bast||ytis vagabondare A, vagare A, errare A, gironzolare A; ~ytis *pō pasaulį* vagare per il mondo; *bāstosi nuō rýto iki vākaro* gironzola dalla mattina alla sera; ~ūnas vagabondo *m*

basūtė sandalo *m*

batalija *knyg.* battaglia *f*

batalionas *kar.* battaglione *m*; *pėstininkų b.* battaglione di fanteria

bāt||as scarpa *f*; *āūtis* ~ūs mēttersi, infilarsi le scarpe; *nusiaūk* ~ūs lėvati (tògliti) le scarpe; ~ų *parduotuvė* negòzio di calzature; ~ų *tėpalas* lūcido da scarpe; *kōks tāvō* ~ų *nūmeris?* che numero di scarpe hai?; ~ai *spāudžia* le scarpe sono strette (fanno male); *nunešiōti, pataisyti* ~ūs consumare, aggiustare le scarpe; *ė* ~ūs *laižyti* leccare i piedi a qc.

batėrij||a 1. *kar.* batteria *f*; *priešlėktūvinė* ~a batteria contraerea; 2. *tech.* pila *f*, batteria *f*; ~q *įkrauti, išėikvōti* caricare, scaricare una batteria

bātika batik *m inv*

batiskāfas *tech.* batiscafo *m*

bātist||as batista *f*; ~inis di batista

batlaižys, -ė *niek.* leccapiedi *m, f inv*, adulatore *m*

batōnas filone di pane bianco

bāt||raištis laccio, stringa da scarpe; *susirišk* ~raiščius allacciati le scarpe; ~siuvys calzolaio *m*; ~siuvystė mestiere di calzolaio; *veřstis* ~siuvystė fare il calzolaio; ~uotas che porta le scarpe; ~uotas *kātinās* gatto con gli stivali

batutā *muz.* bacchetta *f* (*da direttore d'orchestra*)

batūtas trampolino elastico

batvinis *žr.* burōkas

baū *dll. tarm.* forse, difficilmente; *vargū b. suspėsiu užbałgti* difficilmente riuscirò a finire; *b. tū nežina?* forse non lo sai?

baūb||as bau *m*, babau *m*, spauracchio *m*; *gāsdinti vaikūs* ~ū impaurire i bambini con il babau

bāub||čioti muggire A (*di tanto in tanto*); ~ėnti muggire piano

1 baublys *zool.* tarabuso *m*

2 baublys grosso albero cavo

baubōti *žr.* baūbti

baūb||ti 1. muggire A, muggiare A; *jāučiai* ~ia i buoi muggiscono; 2. *menk.* vociare A, urlare A

baud||à 1. multa *f*, ammenda *f*; *paskirti, užmokėti baūdą* infliggere, pagare una multa; ~à už *mašlėnos paliklėmą draudžiamojė vietoje* multa per divieto di sosta; 2. *sport.* fallo *m*, punizione *f*; ~ōs *metlėmas* tiro di punizione; ~ōs *aikštėlė* ārea di rigore; ~inys (*futbole*) calcio di rigore

baudžiamasis 1. punitivo, di punizione; *b. būrys* squadra punitiva; 2. penale; *b. kōdeksas* codice penale

baudžiāuninkas, -ė *istor.* servo (serva) della gleba

baūdžiāv||a *istor.* servitù della gleba, corvè *f*; ~q *ėlti* prestare un servizio obbligatorio, una corvè; ~ininkas feudatario *m*; ~inis, ~iškas feudale; ~inė *sāntvarka* regime feudale

- baugl̥n**||imas intimidazione *f*; ~ti intimidire A, incùtere timore o spavento; *sng.*: **bē reikalo** ~atēs vi spaventate per niente
- baugšt̥**||inti intimidire A, intimorire A, impaurire A; *sng.*: **nērā kō** ~intis non c'è niente per cui impaurirsi; ~ūs pauroso, timoroso; ~ūs **arkl̥s** cavallo ombroso
- baugūs** 1. (*bailus*) pauroso, timoroso, timido; 2. *prk.* (*lepus*) delicato, gràcile, débole; 3. (*baisus*) terribile, spaventoso
- bausmē** punizione *f*, castigo *m*, pena *f*; **mirtiēs b.** pena di morte; **gāuti pelnýtq baūsme** subire il meritato castigo; **baūsmei l̥ksi namiē** per punizione resterai a casa
- baūsti** 1. punire A, castigare A, multare A; **b. pini-ginē bausmē** punire con una sanzione pecuniaria, multare; **b. kalėjimu** punire con il carcere; **b. mirtimi** condannare a morte; **nusikal̥čius reikia b.** i colpévoli vanno puniti; 2. (*bauginti*) intimidire A, sgridare A; 3. *tarm.* (*versti*) obbligare A, costringere A, forzare A
- bazáltas** *geol.* basalto *m*
- bāz**||ē 1. (*pamatas*) base *f*, fondamento *m*; 2. (*vieta*) base *f*, depòsito *m*, stazione *f*; **karl̥nēs ~ēs** basi militari; **turtizmo ~ē** stazione turistica; **prēkių ~ē** depòsito delle merci; 3. (*atrama*) sostegno *m*, zòccolo *m*, basamento *m*; **kolōnos ~ē** zòccolo di una colonna
- bazilika** *archit.*, *bažn.* basilica *f*
- bazilikas** *bot.* basilico *m*
- bāz**||inis fondamentale, essenziale, principale; ~inē **stovyklā** campo base; ~ūotis 1. (*remtis*) basarsi, fondarsi; 2. (*telktis*) disporsi, collocarsi
- bažny̥**||čia chiesa *f*; **ēlti ĩ ~čią** andare in (frequen-tare la) chiesa; ~tinis di chiesa, ecclesiàstico, religioso; ~tiniai **drabūžiai** àbiti ecclesiàstici; ~tinē **mūzika** mùsica sacra; ~tinē **tėisė** diritto canònico; ~tinēs **àpeigos** funzione religiosa; ~tkaimis villàggio con chiesa
- 1 **bē prl.** (*su kilm.*) 1. senza, meno; **bē pinigų** senza soldi; **bē eilēs** senza fare la coda; **bē penkių (mi-nūčių) trys** le tre meno cinque; **bē mào žiniōs** a mia insaputa; **apsiešiu iř bē tavęs** farò a meno di te; 2. oltre; **bē mūsų niēkas kitas šito nežino** oltre a noi nessun altro ne è al corrente; **bē tō** oltre a ciò, inoltre; ◇ **bē gālo** senza fine, molto; **bē skalčiaus** moltissimo, in gran quantità; **bē pērstojo** senza sosta, senza trégua; **bē àbejo (abejōnēs)** senza dūbbio, certamente
- 2 **bē dll.** 1. mica, per caso; **bē nēsergi?** non sei mica ammalato?; 2. già, ormai; **kōks iš jō bē darbi-niūkas** ormai non è più un buon lavoratore
- beal̥stris** impassibile, imperturbàbile
- bealkohōlinis** analcòlico; **b. gérimas** bibita anal-còlica
- beasmēn**||is *gram.* impersonale; ~iai **veiksmāžo-džiai** verbi impersonali
- beatódairiškās** deciso, risoluto, inflessibile, ir-removibile
- bebaĩmis** intrèpido, impàvido, audace, coraggioso
- bebaĩsis** senza voce, àfono
- bebaĩzdis** 1. senza barba, sbarbato; 2. che non ha ancora la barba, imberbe
- bēbr**||as *zool.* castoro *m*; ~enà (*kailis*) pelle di castoro; ~enos (*kailiniai*) pelliccia di castoro; ~inis di castoro; ~inē **kepūrē** cappello di cas-toro; ~iūkas giòvane castoro
- bēd**||à 1. (*nelaimė*) sfortuna *f*, disgràzia *f*, guàio *m*; ~osē **prapūlti** èssere in un mare di guài; **taĩ ~à!** che sfortuna!; 2. (*vargas*) fatica *f*, difficoltà *f*, pe-na *f*; 3. (*kaltė*) colpa *f*; **bēdą vērsti aĩt kō** scaricare la pròpria colpa su qc.; **bēdą mēsti (kaltinti)** incolpare A; ◇ **kàs táu (mán) ~à** non è affare tuo (mio); **pū-sė ~ōs** è sopportàbile; **iš ~ōs** in caso di necessità
- bedālis** sfortunato, disgraziato
- bedaĩtis** senza denti, sdentato
- bedar̥b**||is, -ē disoccupato *m* (*f*-a); ~ių **skalčius** il nùmero dei disoccupati
- bediev**||ybē, ~ystē ateismo *m*
- bediēv**||is, -ē àteo *m*, senzadio *m*; ~iškas ateistico
- bēd**||ingas misero, sventurato, infelice; ~óti la-mentarsi, lagnarsi, dolersi
- bedūgn**||ē abisso *m*, precipizio *m*, voràgine *f*; *prk.*: **atsidūrti aĩt ~ēs krāšto** trovarsi sull'orlo dell'abis-so; ~is senza fondo, sfondato; *prk.*: ~is **ēžeras** lago molto profondo
- bedūmis** senza fumo
- beduōn**||ē mancanza di pane, carestia *f*; ~is, -ē chi non ha pane
- bedvāsis** 1. senza ànima, senza spirito; 2. senza vita, inanimato, esànime
- bedžiōti džn.** ficcare A, piantare A (*più volte*); **b. kuoleliūs ĩ žemę** ficcare paletti nel terreno
- bēdžius šnek.** poveràccio *m*, miseràbile *m*, *f*
- befōrmis** senza forma, informe
- bēgal**||ē notévole quantità, gran nùmero; **pateikti ~ę klāusimų** fare un sacco di domande; ~ē **žmo-nių** marèa di gente

begal||ybė infinità *f*; ~inis infinito, eterno, interminabile; *prk.:* *b. gražumas* bellezza infinita

be gālo *prv.* molto, moltissimo, assai, parecchio, in grande misura

begalvis 1. *bdv.* senza capo, acèfalo; 2. *dkt. prk.* stùpido *m*, imbecille *m*

begaršis senza suono, silenzioso, muto; *b. pistolėtas* pistola con silenziatore

bėgė||ià, ~iòm(is) *prv.* di (gran) corsa, con molta fretta, in modo precipitoso

begėd||is, -ė svergognato *m* (*f*-a), impudente *m*, *f*, spudorato *m* (*f*-a); ~iškai *prv.* spudoratamente, senza vergogna, sfacciatamente; ~iškas svergognato, impudente; ~iškas mėlas menzogna spudorata; ~iškumas spudoratezza *f*

begemōtas *zool.* ippopotamo *m*

bėgikas 1. *sport.* corridore *m*; *ilgų distāncijų b.* corridore di fondo, fondista *m*; *trumpų distāncijų b.* velocista *m*; 2. *zool.* trampoliere *m*

bėgim||as 1. *sport.* corsa *f*; ~o varžybos gara di corsa (di velocità); ~as sū kliūtimis corsa a ostacoli; 2. (*sprukimas*) fuga *f*, evasione *f*; ~as ė Egiptą la fuga in Egitto; 3. (*tekėjimas*) corso *m*, andamento *m*, flusso *m*; ~upės ~as corso di un fiume; *laiko* ~as flusso del tempo

bėginė||ti *džn.* 1. cōrrere qua e là, scorrazzare *E*; *kiemė ~ja vaikai* i ragazzi scorrazzano nel cortile; 2. (*triūsti*) occuparsi con premura di q.c., affaccendarsi; ~ti *apiė puodus* affaccendarsi intorno alle pentole

beginklis 1. (*nuginkluotas*) disarmato; 2. (*bejėgis*) inerme, indifeso

bėginti 1. (*versti bėgti*) far cōrrere; 2. (*leisti lietis*) lasciare uscire (detto di liquidi)

bėgió||ti *džn.* 1. scorrazzare *E*, cōrrere *E*; *prk.:* *šiurpuliai ~ja pō kūnq* i brividi cōrrono per il corpo; 2. (*apie namus*) affaccendarsi, affrettarsi; ~tis (*rujoti*) andare in calore, in frégola (detto di animali)

bėg||is 1. (*bėgimas*) corso *m*, andamento *m*, flusso *m*; *ámžiu ~yje* nel corso dei sēcoli; 2. (*sija*) rotàia *f*; *geležinkelio ~iai* rotàie *f pl*, binari *m pl*; *nuvažiuoti nuó ~iu* deragliare *E/A*; 3. *šnek.* (*pavara*) cāmbio *m*, mārčia *f*; *rankinis ~is* cāmbio a mano; *atbulinis ~is* retromārčia *f*; *pėrjungti ~į* cambiare mārčia

bėgl||ys fuggiasco *m*, pròfugo *m*, fuoruscito *m*, evaso *m*; *kāro ~iai* pròfughi di guerra; *polcija pagāvo dū ~iūs* (*iš kalėjimo*) la polizia ha catturato due evasi

beglób||is abbandonato, trascurato, derelitto; ~iai *vaikai* bambini abbandonati; ~iškumas abbandono *m*, trascuratezza *f*, incùria *f*

bėglūs veloce, ràpido; *b. arklỹs* cavallo veloce

bėgóm(is) *prv.* di corsa, di (gran) carriera, molto velocemente

begōnija *bot.* begōnia *f*

bėgsena modo di cōrrere; *árklio b.* andatura del cavallo

bėgsmas corsa *f*, andamento *m*

bėg||ti 1. cōrrere *E/A*; *iš visų jėgų ~ti* cōrrere a più non posso; ~ti *šūoliais* (*apie arklį*) andare al galoppo; ~ti *lenktynių* gareggiare nella corsa; 2. (*sprukti*) fuggire *E*, scappare *E*, darsi alla fuga, dārsela a gambe; ~ti *iš kalėjimo* fuggire dalla prigione; 3. (*tekėti*) fluire *E*, (s)cōrrere *E*, grondare *E*; *laikas ~a* il tempo corre; *prākaitas ~a* gronda il sudore; *iš puodo vanduo ~a* l'acqua trabocca dalla pentola; *stogas ~a* il tetto perde; *táu nosis ~a* (*varva*) ti gòcciola il naso; 4. (*irti*) smagliarsi, sfilacciarsi; ~a *kójinės ākys* le calze si smagliano; 5. (*tirpti*) sciògliersi, dispēdersi; ~tynės *dgs.* gara di corsa; ~ūnas 1. *tarm.* (*žirgas*) trottatore *m*; 2. (*sukynė*) carosello *m*, giostra *f* (*sul ghiaccio*); 3. (*durų vyris*) bandella *f*, cārdine *m*

bėgvinė *tech.* grosso chiodo a becco, arpione *m*

beĩ *jng. c.* tėvas beĩ mótina padre e madre; *tù beĩ aš* tu ed io

beĩc||as 1. mordente per la colorazione del legno; 2. disinfettante per i semi; ~āvimas 1. mordenzatura *f*; 2. disinfezione *f*; ~uóti 1. mordenzare *A*, trattare con mordente; 2. disinfettare *A* (*i semi*)

beidėj||inis, ~iškas senza idee, senza ideali; ~iškas kūrinỹs òpera priva d'idee; ~iškumas assenza di principi e di ideali

beĩdis ineccepibile, irreprensibile, perfetto

beĩsbolas *sport.* baseball *m inv*

bejaũsmis insensibile, indifferente

bejė *dll.* a propòsito, tra l'altro, inoltre

bejėg||is, ~iškas dēbole, impotente, fiacco; ~is pỹktis ira impotente; ~iškai *prv.* impotentemente, debolmente; ~iškumas debolezza *f*, impotenza *f*

bejungtũkis *gram.* asindètico

bejuók *prv.* senza scherzi, sul sērio, davvero

bekaĩbis 1. *bdv.* taciturno, di poche parole; 2. *dkt.* muto *m*

bekam̃pis, -ē senzatto *m, f inv*
bekaūlis 1. privo di ossa (di spine); 2. *prk. (lankstus)* àgile, flessibile, elàstico
bekēlnis 1. senza calzoni, piccolo (*di età*); 2. *prk. (nusigvyenęs)* pòvero, indigente
bekepūris, -ē 1. chi è senza cappello; 2. *prk. (nuskurdėlis)* pòvero *m*, indigente *m, f*
bekiūmis chi non ha pàtria, chi rinnega la pròpria pàtria
bekiūrtis *gram.* senz'accento, àtono
beklās||is non diviso in classi; ~ē *visuomenė* società senza classi
bekōjis senza gambe, senza piedi
bekōnas 1. maiale giòvane (*fino a 100 kg di peso*); 2. carne di maiale giòvane
bekonfliktis senza conflitto
bekōtis senza mànico; *b. lāpas* fòglia senza picciolo
bekraītė che non ha dote
bekrāštis illimitato, infinito, sconfinato
bekraūjis privo di sàngue, esàngue
bekūn||is incorpòreo, immateriale; ~ē *dvasià* ànima incorpòrea
bekvāpis senza odore, inodore
belaīdis senza fili, senza cavi; *b. ryšys* comunicazione via ètere
belaik||is prematuro; ~ē *mirtis* morte prematura
belaiv||is, -ē prigioniero *m (f-a)*; *kāro ~ių stovyklà* campo per prigionieri di guerra
belaūg||ē *šnek.* prigionie *f*, càrcere *m*, galera *f*; *sėdi ~ėje* è rinchiuso in prigione
belāpis privo di foglie, afillo
beletrist||as prosatore *m*, narratore *m*; ~ika 1. *lit.* prosa *f*, narrativa *f*; 2. *prk. menk.* letteratura di poco valore; chiàcchiere *f pl*; ~inis letteràrio
belg||as, -ē belga *m, f (pl m belgi)*; ~ū *tautà* pòpolo belga
belýtis 1. senza sesso, asessuato; 2. asessuale, agàmico
bėl||stelėti bussare *A (leggermente)*; ~sti 1. bussare *A*, bàttre *A*, picchiare *A*; ~sti *į langą* bussare alla finestra; 2. (*triukšmauti*) rumoreggiare *A*, far chiasso; ~stis *šnek.* andare, mèttersi in viaggio; *kurių galų teĩ ~diesi?* che diàvolo vai a fare là?
beluōmis non diviso in ceti
bemarškiniis senza camicia
bemāt, bemātant *prv.* sùbito, immediatamente, in un àttimo; *b. sugrįšiu* torno sùbito; *b. sutėmo* in un àttimo diventò buio

bemātis smisurato
bemāž, bemeñk *prv.* quasi, (all')incirca, appena, per poco; *b. užbaigiau* ho quasi finito; *b. neparvitaũ* per poco non cadevo; *b. vienodi* (sono) pressapoco uguali
bemiēg||is insonne; ~ē *naktis* notte bianca (insonne)
bemōkslis ignorante, incolto, illetterato
bėmolis *muz.* bemolle *m inv*
bemotōris senza motore; *b. skridimas* volo a vela
bemūtis esente dal dāzio doganale
benāmis, -ē 1. *dkt.* senzatto *m, f inv*; 2. *bdv.* privo di una casa; senza padrone; *b. šuo* cane randāgio
benaūdis inùtile, infruttuoso
bendraam̃žininkas, -ē, bendraam̃ž||is, -ē coetàneo *m (f-a)*; *jō ~iai* i suoi coetànei
bendraāutor||is, -ē coautore *m*, coautrice *f*; ~ystė collaborazione letterària
bendrābutis convitto *m*, pensione *f*; *studentų b.* casa dello studente
bendrābūvis convivenza *f*, vita comunitària
bendradarb||iāuti collaborare *A*; ~iāuja *laikraštyje* collabora a un giornale; ~iāujant *sũ...* in collaborazione con...; ~iāvimas collaborazione *f*, cooperazione *f*
bendradařbis, -ē collaboratore *m (f-trice)*, collega *m, f*; *mōkslinis b.* ricercatore (scientifico)
bendraĩ *prv.* in comune, insieme, assieme; *gyvėname b.* viviamo insieme
bendra||kaĩbis, -ē interlocutore *m (f-trice)*; ~kaĩtis, -ē còmplice *m, f*, còrreo *m*; ~keleivis, -ē, ~keliōnis, -ē compagno (compagna) di viaggio; ~klāsis, -ē compagno (compagna) di classe; ~mātis della stessa misura; ~miūtis, -ē chi condivide le stesse idee, seguace *m, f*; ~pavardis, -ē chi ha lo stesso cognome, omònimo *m*
1 beñdr||as 1. comune, collettivo; ~as *tuřtas* bene comune; ~as *dārbas* lavoro collettivo; ~o *nau-dojimo* di uso collettivo; ~ojo *lāvinimo mokyklà* scuola dell'òbbbligo; *gram.:* ~oji *giminė* genere comune; 2. generale, genèrico, vago; ~as *susirinkimas* riunione generale; ~os *kālbos* discorsi genèrici; ~aĩs *bruožais* a grandi linee, sulle generali; 3. globale, totale, complessivo; ~à *sumà* somma totale; ~oji *produkcija* produzione globale
2 beñdras, -ē compagno *m (f-a)*, còmplice *m, f*
bendrataūtis, -ē connazionale *m, f*
bendratīs *gram.* infinito *m*

bendrāu||ti frequentare A, essere in contatto con qc.; ~*ja sù įvairiaūs žmonėmīs* frequenta diverse persone

bendravaĩdis, -ė comproprietario *m* (*f*-a), condomino *m* (*f*-a)

bendravalstýbinis statale, di Stato, nazionale

bendravidikl||inti *mat.* ridurre ad un denominatore comune; ~*is mat.* denominatore comune

bendravaĩdis, -ė chi ha lo stesso nome, omònimo *m*

bendrāvimas relazioni *f pl*, rapporti *m pl*; *kultūrinis tautų b.* rapporti culturali tra i pòpoli

bendražýgis, -ė compagno d'armi, compagno (compagna) di lotta

bendr||ybė comunanza *f*, affinità *f*; *kalbinės ~ybės* affinità linguistiche; ~*ijā* società *f*, associazione *f*, comunità *f*; *spòrtinė ~ijā* società sportiva; *teis.: nusikaĩstama ~ijā* associazione per delinquere

beĩdrinink||as, -ė còmplice *m, f*; corrèo *m* (*f*-a); *nusikaltimo ~as* còmplice di un reato; ~*auti* partecipare A; ~*āvimas* partecipazione *f*, complicità *f*

bendrĩn||is comune, collettivo; ~*ė kalbā* lingua comune

beĩdrinti unire A, fòndere A, collegare A; *b. tuĩtą* unire i beni

bendrýstė comunanza *f*, amicizia *f*

bendróvė società *f*, consòrzio *m*, corporazione *f*; *ākcinė b.* società per azioni; *žėmės ūkio b.* consòrzio agrario

bendruomenė comunità *f*, società *f*; *pirmýkstė b.* società primitiva; *kāimo b.* comunità contadina

bendruomenĩnis della comunità, comunitario; *b. žėmės valdymas* godimento comune della terra

benė *dll.* forse; come se; *b. jĩs kā žĩno?* forse sa qualcosa?

bengālas, -ė bengalese *m, f*, abitante del Bengala

beĩt *dll.* almeno; *b. karĩtą galėtum manės paklausyti* potresti ubbidirmi almeno una volta; *taĩ b. mēdis!* questo è un albero come si deve!

benzĩn||as benzina *f*; *ĩsipilti ~o* fare benzina, far il pieno; ~*inis: ~inis varĩklis* motore a benzina; ~*uotas* sporco di benzina; ~*vežis* autocisterna *f* (*di benzina*)

benzōlas *chem.* benzolo *m*

beōr||is vuoto, vācuo; ~*ė erdvė* vuoto *m*, spāzio privo di matēria

bepiēnė periodo senza latte (*di una mucca*)

bepĩg(u) *prv.* fācile, còmodo; *b. táu kalbėti* è fācile per te parlare

bepĩngis privo di denaro; *b. atsiskaĩtymas* bancogiro *m*

bepĩřtis senza dita

bepluĩksn||is implume; ~*iai paũkščiai* uccelli implumi

beprasmybė assurdità *f*, insensatezza *f*

beprásm||is, ~*ĩškas* assurdo, insensato, inũtile; ~*ĩškos pāstangos* sforzi inũtili; ~*iai žōdžiai* parole prive di senso; ~*ĩškai prv.* assurdamente, inutilmente; ~*ĩškũmas* assurdità *f*

beprecedėntis senza precedenti

bepriĩncipis senza principi

bepročĩauti far pazzie, far sciocchezze

beprořvaĩstis oscuro; *prk.* disperato; *b. gyvėnimas* vita senza speranze

beprotýb||ė pazzia *f*, follia *f*, demenza *f*; *ikĩ ~ės* (fino) alla follia

beprōt||is, -ė pazzo *m* (*f*-a), matto *m* (*f*-a), demente *m, f*; ~*ystė* follia *f*, pazzia *f*; ~*ĩškai prv.* pazzamente, follemente; *prk.:* ~*ĩškai mylėti* amare alla follia; ~*ĩškas* pazzo, insensato; *prk.* eccessivo, smisurato, enorme; ~*ĩškũmas* pazzia *f*, demenza *f*, follia *f*

bėrā (*beyra*) c'è (*ancora*); *māža b. viltiės* c'è poca speranza

berāgis privo di corna

bėralas biada *f*, forāggio *m*, granāglie *f pl*

beraĩkis 1. mutilato alle braccia, monco; 2. *prk.* (*nugrubnagis*) imbranato, con le mani di pasta frolla

bėras (*apie arkli*) baio; *b. arklys* baio *m*

berāřtis analfabeta, ignorante, illetterato

bėregint *prv.* in un batter d'occhio, in un attimo, immediatamente, sũbito

bereĩk||(al) *prv.* inutilmente, invano

bereikailĩg||as inũtile, vano; ~*os kalbos* discorsi inũtili

bereĩkřmis insignificante; *b. žviĩgsnis* occhiata insignificante

berėtė basco *m*, berretta *f*

bergž||dũmas sterilità *f*, infecondità *f*; ~*džiai prv.* inutilmente, invano

bergž||džias 1. stėrile, infecondo, non fėrtile; 2. *prk.* (*tuřcias*) vano, inũtile; ~*ti* 1. (*bũti bergždžiai*) essere stėrile; 2. *tarm. (nokti)* maturare E, giungere a maturazione; 3. *řnek. (eikvoti)* sperperare A, scialacquare A

berib||is infinito, illimitato, sconfinato; ~*ė erdvė* spāzio infinito

bēr||imas spargimento *m*; ~**in̄ys** ciò che è sparso
béris baio *m*

bernāpalaikis *menk.* ragazzaccio *m*

bérnas 1. *šnek.* ragazzo *m*, giovanotto *m*; 2. *psn.* bracciante *m*, giornaliero *m*

bern||áuti 1. essere scàpolo, non ammogliato; 2. *psn.* fare il bracciante, servire *A*; ~**áu**tinis relativo ai tempi da bracciante (o al tempo giovanile); ~**āvimas** 1. vita da scàpolo; 2. *psn.* bracciantato *m*; ~**ēlis malon.** giovanotto *m*; ~**iōkas** 1. *tarm.* ragazzotto *m*; 2. *psn.* bracciante *m*; ~**ỹstē** 1. vita da scàpolo; 2. *psn.* bracciantato *m*; ~**ỹtis malon.** giovanotto *m*; ~**iūk**as 1. (*vaikas*) maschiotto *m*, bambino *m*, ragazzo *m*, fanciullo *m*; 2. (*jaunikaitis*) giòvane *m*, giovanotto *m*; 3. (*korta*) fante *m*; ~**iūk**stis *menk.* ragazzaccio *m*

berōds *dll.* da quanto pare, a quanto sembra

beř||ti 1. spàrgere *A*, versare *A*; *prk.:* ~**ti žodžiūs** parlare in fretta; 2. (*vėtyti*) vagliare *A*, mondare *A*; 3. (*sėti*) seminare *A*, spàrgere *A*; 4. (*spuogais versti*) coprirsi di herpes (di vescicole); **mán lūpas bēria** mi si sta formando un herpes sulle labbra; ~**tuvē** 1. (*vėtyklė*) macchina vagliatrice; 2. (*indas*) recipiente per grano o farina

bervid||iniai *dgs. bot.* scrofulariacee *f pl*; ~**is bot.** scrofularia *f*

béržas *bot.* betulla *f*; **b. svyruōklis** betulla piangente

berž||ynas bosco di betulle; ~**lnis** di betulla; ◇ ~**lnė kōšė** punizione a colpi di verga, vergata *f*, bastonata *f*

besaĩk||is, ~**iškas** eccessivo, smisurato, enorme; ~**iškas gobšūmas** avidità smisurata; ~**iškūmas** smisuratezza *f*, eccessività *f*

besąlyginis, **besąlygišk||as** incondizionato, assolutato; **besąlyginė kapituliācija** resa incondizionata (a discrezione); ~**ai** *prv.* incondizionatamente, senza riserve

besandūris privo di giuntura

besarmātis svergognato, spudorato, impudente

besąžlnis privo di coscienza, disonesto, sfacciato, sfrontato

besėklis privo di semi, aspermo

besiēlis inanimato, esànime

besiūlis senza cucitura, senza saldatura

beskatikis, -è chi è senza un soldo, pòvero *m*, indigente *m, f*

beskaūsmis indolore; **b. gir̄dymas** parto indolore

beskiautēris senza cresta (*detto di uccelli*)

beskiřtis imparziale, èquo

beskōn||is, ~**iškas** senza gusto, insipido; ~**iškai** *prv.* senza gusto; ~**iškai reņgtis** vestirsi di cattivo gusto

besmegēnis scervellato, stùpido; ◇ **sēnis b.** pupazzo di neve

besniēgis senza neve

besót||ē mancanza di sazieta; ~**is**, -è persona insaziabile; ~**ỹstē** insaziabilità *f*; ~**iškas** insaziabile, inappagabile; ~**iškas troškīmas** desiderio insaziabile; ~**iškūmas** insaziabilità *f*

bespaĩvis 1. privo di colore, incolore; **b. vanduō** acqua incolore; 2. *prk.* (*nerỹškus*) scialbo, monòtono, senza espressione, privo di personalità (di carattere)

bespařnis privo di ali, senza ali

bespýglis privo di spine, senza spine

bēsti ficcare *A*, piantare *A*; **b. bāslj ĩ žēmę** ficcare un palo in terra

bestiēbis privo di fusto (di stelo); *bot.:* **b. āugalas** pianta acàule

bestýgis privo di corde, senza corde

bestubūr||iai *dgs. zool.* invertebrati *m pl*; ~**is** privo di schēletro, invertebrato

besveikātis senza salute, infermo, débole

besvōr||is senza peso; ~è **padētis** assenza di gravità

bešākis privo di rami

bešāknis privo di radici

bešāl||is, ~**iškas** imparziale, spassionato, èquo, giusto; ~**is teisėjas** giudice imparziale; ~**iškas sprendīmas** giudizio spassionato; ~**iškai** *prv.* imparzialmente, in modo spassionato; ~**iškūmas** imparzialità *f*, equità *f*, giustizia *f*

bešeĩmis senza famiglia

bešiřd||is, ~**iškas** senza cuore, duro, spietato; ~**ỹstē**, ~**iškūmas** durezza di cuore (d'animo), spietatezza *f*; ~**iškai** *prv.* con durezza, crudelmente, spietatamente

bèt 1. *jng.* ma, ma anche, però, bensi, invece; **nē tik, bēt ĩř** non solo, ma anche; **nerēĩkia atidėliōti, bēt reĩkia veĩkti** non bisogna indugiare, bensi agire; 2. (*kaip sudėtinė dalis*): **bet kadā** *prv.* a qualunque ora, in ogni momento; **bet kaĩp** *prv.* in qualche modo, con negligenza; **bet kās nežym. ĩv.** chiunque, chicchessia; **bet kā dēl jō padarýciau** per lui farei qualsiasi cosa; **bet katrās nežym. ĩv.** ognuno (*di ambedue*); **bet kīek** *prv.* a volontà, non importa quanto; **bet kōks nežym. ĩv.** qualche, qualunque, qualsiasi; **bet kōkia kaina** a qualunque costo; **bet kuomēt žr.** bet kadā; **bet kuř** *prv.* dap-

- pertutto, dovunque, non importa dove; **bet kurīs** *nežym.* *iv.* qualunque, qualsiasi; **bet kurīs iš mūsų** ognuno di noi
- betāktis** privo di tatto, sconveniente
- betaŗp||is**, ~iŗkas diretto, immediato, spontaneo; ~iŗki *sánykiai* relazione diretta; ~iŗkai *prv.* direttamente, immediatamente, spontaneamente; ~iŗkūmas immediatezza *f*, spontaneità *f*
- betaūtis** senza nazionalità
- beteĩs||is**, ~iŗkas privo di diritti; ~iŗkūmas mancanza di diritti
- betēvis** orfano di padre o dei genitori
- bēti** *jng.* però, ma, tuttavia, eppure; **b. āš táu buvau sāķes** eppure te lo avevo detto
- betikslis** inutile, senza scopo
- betōn||as** calcestruzzo *m*, cemento *m*; ~āvimas cementazione *f*, rivestitura di calcestruzzo; ~inis di cemento; ~inis *tiltas* ponte in cemento armato; ~maiŗš betoniera *f*; ~uoti rivestire di calcestruzzo, cementare *A*; ~uotojas cementista *m*, betonista *m*; ~veŗis autocisterna *f* (*per calcestruzzo*)
- betriūkŗmis** privo di rumori, silenzioso
- betuŗtis** povero, indigente, nullatenente
- bētvarkē** disordine *m*, confusione *f*; **čia baisi b.** qui c'è un gran disordine
- betvark||is**, ~iŗkas disordinato, scompigliato; ~iŗkas *gyvēnimas* vita disordinata; ~iŗkai *prv.* disordinatamente, senza ordine
- beuodēgis** senza coda
- beūŗiai** *dgs. zool.* proturi *m pl*
- beūŗis** senza baffi
- bevaĩk||is** senza figli; ~ŗstē mancanza di figli
- bevaŗis** senza timone, senza manūbrio
- bevaĩs||is** 1. stérile, infecondo, non fētile; 2. (*tuŗčias*) vano, infruttuoso, inutile; ~is *dārbas* fatica infruttuosa; ~iŗkai *prv.* inutilmente, infruttuosamente, senza utilità; ~iŗkas *ŗr.* bevaĩs 2; ~iŗkūmas sterilità *f*, infecondità *f*, infruttuosità *f*
- bevaĩd||is** senza potere; ~ŗstē vuoto di potere, anarchia *f*
- bevāl||is**, ~iŗkas débole di carattere, indeciso; ~iŗkūmas mancanza di volontà; *med.* abulia *f*
- bevandēnis** privo d'acqua, arido
- bevaŗd||is** senza nome; ~is *piŗstas* anulare *m*; *gram.:* ~ē *giminē* gēnere neutro
- beveĩdis** privo di personalità, amorfo
- beveĩk** *prv.* quasi, circa, pressochē; *láuķiu b. vālandā* attendo da quasi un'ora; *dārbas b. baĩgtas* il lavoro è pressochē terminato
- beveŗtis** di poco valore
- beviēlis** senza fili
- bevĩlt||is**, -ē disperato *m* (*f*-a); ~iŗkai *prv.* disperatamente, alla disperata; ~iŗkas senza speranza, disperato; ~iŗkas *ligōnis* malato incurabile; ~iŗkūmas disperazione *f*, avvilitamento *m*; ~iŗkūmo *āpimtas* preso dalla disperazione
- beŗādis** privo di favella, muto, silenzioso
- beŗdŗiōnē** *zool.* scimmia *f*; *prk.:* *māivosi kaĩp b.* fa lo scimmiotto
- beŗdŗion||ēti** farsi simile alle scimmie; ~iāuti scimmiettare *A*, imitare *A*; ~iāvimas scimmiettatura *f*
- beŗdŗiōn||iŗkas** scimmiesco, di scimmia; ~ŗmogis *spec.* antropoide *m*
- beŗēmis** privo di terra, senza terra
- beŗiēdis** privo di fiori
- beŗiēvis** privo di corteccia
- beŗiūrint** *prv.* in un batter d'occhio, in un attimo, immediatamente, sūbito
- beŗōdis** privo della parola, privo della favella, senza parole
- beŗvaĩgŗdis** senza stelle
- biatlōnas** *sport.* biathlon *m*
- bĩbli||ja** bibbia *f*; ~jos *tēkstas* testo biblico; ~nis biblico
- bĩbiofilas**, -ē bibliōfilo *m* (*f*-a)
- bĩbiogrāf||as**, -ē bibliōgrafo *m* (*f*-a); ~ija bibliografia *f*; ~inis bibliogrāfico; ~inis *āpraŗas* bollettino bibliogrāfico
- bĩbiotēkā** biblioteca *f*; *vieŗōji b.* biblioteca pūblica
- bĩbiotēkinink||as**, -ē bibliotecārio *m* (*f*-a); ~ŗstē bibliologia *f*, biblioteconomia *f*
- biŗiul||iāuti** 1. (*draugauti su kuo*) fare amicizia (ēssere in amicizia) con qc., ēssere amico di qc.; 2. (*bitininkauti*) allevare api in societā con qc.; ~iāvimas(is) amicizia *f*
- biŗiul||is**, -ē 1. amico *m* (*f*-a); *sū juō ēsame gerĩ ~iai* io e lui siamo buoni amici; 2. comproprietārio di api; ~ŗstē amicizia *f*; *ō sueĩti i ~ŗstę* allacciare un'amicizia; ~iŗkai *prv.* amichevolmente, in modo amichēvole; ~iŗkas amichēvole, da amico; ~iŗkas *pōelgis* comportamento amichēvole; ~iŗkūmas amichevolezza *f*
- bidōnas** bidone *m*
- bidzēnti** *ŗnek.* andare a passi piccoli
- bĩenālē** biennale *f*
- bĩŗstēksas** *kul.* bistecca *f*
- biŗē** *ŗnek.* 1. coltello ottuso; 2. oggetto mozzo, troncato

bijó||jimas paura *f*, timore *m*; ~**ti** 1. temere *A*, aver paura (timore) di q.c. o di qc.; ~**ti egzāminu** avere timore degli esami; **bijaū, kād pavēlūsime ī trāukinī** temo che faremo tardi al treno; **bijaū suklīsti** temo di sbagliare; *sng.*: **bījosi īf sāvō šesēlio** ha paura anche della propria ombra; 2. (*nepakēsti*) soffrire *A*, risentire *A*; ~**ti kutēnimo** soffrire il sollētico; ~**ti šalčio** non sopportare il freddo

bijūnas bot. peðnia *f*

byl||a 1. *teis.* causa *f*, processo *m*, azione *f*; **iškēlti** (*vēsti*) **bīlq** intentare (fare, muðvere) causa a qc. (contro qc.); **baudžiamōji, civilinė** ~**a** causa penale, civile; 2. (*dokumentų rinkinys*) atti *m pl*, fascicolo *m*, incartamento *m*; **asmeñs** ~**a** fascicolo personale; 3. (*kalba*) discorso *m*, conversazione *f*, intervento *m*; 4. *tarm.* (*metas*) tempo *m*; **naktiēs ~ojē** nottetempo, durante la notte

bild||ėjimas, ~ėnimas rumore *m*, strēpito *m*, rimbombo *m*; ~**ėnti** 1. bussare *A* (*leggermente*); 2. rumoreggiare *A*, tonare *A*; far strēpito (*delle ruote*); **keliū ~ēna** si sente uno strēpito sulla strada; ~**esys** frastuono *m*, fracasso *m*, strēpito *m*; ~**ėti** rumoreggiare *A*, rimbombare *E/A*

bildinti 1. bussare *A*, bāttere *A*; 2. fare q.c. rumoreggiando

bildūkas mit. spirito domestico, diavoleto *m*

biliārd||as (*žaidimas*) biliardo *m*; ~**inē** (*patalpa*) biliardo *m*

biliet||as 1. biglietto *m*; **trāukinio ~as** biglietto ferroviario; **lotėrijos ~as** biglietto della lotteria; **mėnesinis ~as** abbonamento mensile; 2. (*dokumentas*) tēssera *f*, libretto *m*; **partinis ~as** tēssera di partito; **studeñto ~as** libretto universitario; 3. (*egzamino*) biglietto con le domande dell'esame; **jīs ištrāukė leñgvq ~q** gli sono capitate domande facili

bilijōnas bilione *m*

bylinė||jimas causa *f*, contesa *f*, questione *f*; ~**tis** essere in causa con qc.

bilingvīzmas bilinguismo *m*

bylō||ti 1. *psn. ar poet.* parlare *A*, dire *A*, raccontare *A*; ◇ **daūg žinōk, māža ~k** devi sapere molto e parlare poco; 2. *prk.* (*rodyti*) testimoniare *A*, dimostrare *A*

biīs||mas frastuono *m*, fracasso *m*, strēpito *m*; ~**nōti** picchiettare *A*, rumoreggiare *A*

bilstelė||ti emettere un rumore leggero; ~**jo dūrys** si è sentita sbāttere la porta

bylūs loquace

biñbal||as 1. *zool.* tafano *m*, assillo *m*; 2. *šnek.* (*verksnys*) piagnucolone *m*; ~**(i)uoti** 1. (*bimbtī*) ronzare *A*; 2. (*zylioti*) smaniare *A*

bimb||esys, ~lmas ronzio *m*

bimbinėti žr. bindzinėti

bimbsōti žr. bambsōti

biñb||ti 1. ronzare *A*; **mūsės ~ia** le mosche ronzano; 2. *šnek.* (*zyti*) piagnucolare *A*, frignare *A*

bindzinėti *šnek.* andare a zonzo, bighellonare *A*, gironzolare *A*

biñdzinti *šnek.* camminare a stento, trascinarsi

binòklis binòcolo *m*

binòmas mat. binòmio *m*

bint||as benda *f*, fascia *f*; ~**āvimas** bendaggio *m*, fasciatura *f*; ~**uoti** bendare *A*, fasciare *A*; ~**uoti žaizdq** bendare una ferita

bio||chēmija biochimica *f*; ~**fizika** biofisica *f*

biogrāf||as, -ė biògrafo *m* (*f -a*); ~**ija** biografia *f*; ~**inis** biogrāfico; ~**iniai dūomenys** dati biogrāfici

biològ||as, -ė biòlogo *m* (*f -a*); ~**ija** biologia *f*; **bendrōji ~ija** biologia generale; ~**inis** biològico

bio||ritmas bioritmo *m*; ~**sferà** biosfera *f*

biral||aī *dgs.* àridi *m pl*; ~**lnis** pagato in grano; ~**lnė riñkliava** tributo in grano

birb||esys, ~lmas ronzio *m*, rimbombo *m*; **motòro ~esys** ronzio di un motore

birbyn||ė 1. *muz.* zùfolo *m*, piffero *m*; 2. *šnek.* (*rėksnys*) piagnucolone *m*, frignone *m*; ◇ ~**ę palėisti** mētersi a piāngere; ~**ininkas** suonatore di zùfolo (di piffero); ~**iūoti** suonare lo zùfolo (il piffero)

birbinti 1. (*groti*) suonare lo zùfolo (il piffero); 2. *šnek.* fare q.c. rumoreggiando

birbtī 1. (*dūduoti*) žr. birbinti 1; 2. (*bimbtī*) ronzare *A*; 3. (*ūžti*) rombare *A*, fare strēpito; 4. (*mykti*) rugliare *A*, belare *A*; 5. *šnek.* (*verkti*) piagnucolare *A*

birėnti 1. uscìr fuori un po' alla volta (*detto di àridi*); 2. *prk.* piovigginare *E/A*; nevischiare *E*

byrė||ti 1. versarsi, cadere *E*, venir giù (*detto di àridi o di oggetti minuti*); **sausī lāpai byra** cādono le foglie secche; 2. *prk.* (*duoti derliu*) venire raccolto; **šįmet mažai ~jo** quest'anno è stato raccolto poco grano

birgztī 1. ronzare *A*, rombare *A*, rumoreggiare *A*; **ausysė birgzia** si sente un ronzio alle orēcchie; 2. *šnek.* (*bambėti*) brontolare *A*, borbottare *A*

birti cadere E, venir fuori (detto di àridi o di oggetti minuti); *prk.*: *žodžiai birtė būra* le parole èscono l'una dopo l'altra

bir||ūs friabile, granuloso, farinoso; ~*l uoliena* ròccia friabile; ~*ūs sniėgas* neve farinosa; ~*l žemė* terreno sciolto; *bīrios mēdžiagos* àridi *m pl*

birzg||ėlė 1. (*vabzdys*) assillo *m*, tafano *m*; 2. *šnek.* (*karštuolis*) persona irascibile; ~*ėti* 1. ronzare A, rumoreggiare A; 2. (*spirgėti*) scoppiettare A, sfriggere A; 3. (*verkti*) piagnucolare A, frignare A; ~*lmas* ronzio *m*; ~*ynė* 1. (*žaislas*) tròtola *f*; 2. *menk.* (*zurza*) brontolone *m*, borbottone *m*

bīrzinginti produrre uno stridio; *smuiką b.* strimpellare il violino

bīrž||a borsa *f*; *prėkių ~a* borsa merci; *dārbo ~a* ufficio di collocamento; *kūrsio kilimas, kritimas ~oje* rialzo, ribasso in borsa

bīržė (*ruožas*) appezzamento di terreno agricolo o di bosco cèduo

bīržėi||is giugno *m*; ~*io mėnesį* (~*į*) nel mese di giugno (in giugno)

bīržyti 1. segnare i mǎrgini; 2. *šnek.* camminare a passi larghi; 3. *šnek.* picchiare A

bis||as bis *m*; *kviėsti ~ui* chière un bis

biskvīt||as biscotto *m*; ~*inis* biscottato; ~*inis pyragaitis* pasticcino di pasta frolla

bismutas *chem.* bismuto *m*

bisuoti bizzare A, fare il bis, replicare A

bīt||ė 1. *zool.* ape *f*, pécchia *f*; *naminė ~ė* ape domèstica; *bičių mótina* ape regina; ~*ė darbininkė* ape operàia; ~*ės kopinėti* (*imti medų*) smielare A; *♦ vařgo ~ėlė* persona laboriosa; 2. *prk.* (*barzdelė*) mosca *f*, pizzetto di barba; ~*inas* ape regina; ~*ynas* apiàrio *m*; ~*ininkas* apicoltore *m*; ~*ininkauti* allevare le api, dedicarsi all'apicoltura; ~*ininkávimas, ~ininkystė* apicoltura *f*; ~*kopis* smielatura *f*; ~*koris* 1. (*korys*) favo di miele; 2. (*sutresęs medis*) àlbero mǎrcio

bitūmas bitume *m*

biudžēt||as bilàncio *m*, budget *m inv*; *šeimōs ~as* bilancio familiare; ~*inis* di bilàncio; ~*iniai mėtai* anno finanziàrio

biuletėn||is 1. bollettino *m*; *informācinis ~is* bollettino d'informazione; *mėtinis ~is* bilàncio annuale; 2. (*balsavimo*) scheda elettorale, mòdulo *m*; 3. *šnek.* (*nedarbingumo*) certificato di malattia; *jis tūri ~į* è in congedo per malattia

biūras 1. (*įstaiga*) ufficio *m*, servizio *m*; *informācijos b.* ufficio informazioni; *civilinės metrikācijas b.* ufficio di stato civile; *laidojimo apeigų b.* impresa di pompe fùnebri; 2. (*organas*) comitato *m*; *partinis b.* comitato del partito

biurokrāt||as buròcrate *m*; ~*ija* burocrazia *f*; ~*iškai prv.* in modo burocràtico, burocraticamente; ~*iškas* burocràtico; ~*izmas* burocratismo *m*

biūstas busto *m* (*scultura*)

biz||alas *šnek.* brodaglia *f*; ~*yti šnek.* here con avidità

bizniėrius, -ė affarista *m, f*

bizn||is affare *m*, business *m inv*; *užsiimti ~iù* darsi agli affari; *padārė ~į* ha fatto un affare

bizėnas *zool.* bisonte *m*

bizūn||as frusta *f*, sferza *f*; *plàkti (sù) ~ù* frustare A

bižutėrija bigiotteria *f*, chincaglieria *f*

bjaurast||is cattivèria *f*; *nenóriu tōs ~iės klausyti* non voglio sentire queste cattivèrie

bjauratīs maltempo *m*, cattiva stagione

bjaur||ėti 1. diventare brutto, imbruttirsi; 2. guastarsi, peggiorare E; *oras ~ėja* il tempo peggiora; ~*ėtis* provare disgusto; ~*iúosi jō elėgesiu* sono disgustato per il suo comportamento

bjaūriai *prv.* 1. in modo ripugnante; 2. terribilmente; intensamente, assai; *b. skaūda* fa molto male

bjaurýbė 1. (*bjaurumas*) bruttezza *f*; 2. (*bjaurus daiktas*) lordura *f*, sporcizia *f*; 3. (*netikėlis*) mascazone *m*, vigliacco *m*, canàglia *f*

bjaūrinti 1. abbruttire A; 2. lordare A, imbrattare A; 3. (*koneveikti*) diffamare A, disonorare A, denigrare A

bjauróti 1. deturpare A, spregiare A; 2. sporcare A, lordare A, insudiciare A; 3. (*keiktis*) bestemiare A, dir male di qc. o di q.c.

bjaur||ūmas bruttezza *f*, bruttura *f*; ~*ūs* 1. brutto, ripugnante, sgradèvole, disgustoso; ~*ūs įprotis* brutto vizio; ~*ūs kvāpas* odore sgradèvole; 2. *prk.* (*didelis*) tremendo, insopportabile; ~*ūs šaltis* freddo tremendo

bjūrti peggiorare E, guastarsi; *oras bjūra* il tempo si sta guastando

blaiv||as *žr.* blaivùs; ~*ėti* 1. rasserenarsi, rischiarsarsi; *dangūs ~ėja* il cielo si rischiara; 2. (*apie girtą žmogų*) diventare sòbrio; ~*iai prv.* ragionevolmente, con razionalità e chiarezza

blaiv||ýbė sobrietà *f*; ~*ybės draugija* associazione contro l'alcolismo; ~*yklà* luogo per far passare la sbòrnia; ~*iniňkas* astémio *m*

- blaiv**||inti 1. far passare (smaltire) una sbòrnia; 2. *prk.* (*džiuginti*) rasserenare A, rëndere più allegro; ~*ýtis* žr. *blaivýbė*; ~*ýtis* 1. (*giedrytis*) rasserenarsi, rischiararsi; 2. diventare sòbrio; ~*ūs* 1. (*giedras*) sereno, chiaro, limpido; ~*ūs dangùs* cielo sereno; 2. (*negirtas*) sòbrio; 3. *prk.* (*galvojančis*) assennato, sensato, giudizioso, ragionevole; ~*ūs pròtas* mente lùcida
- blāk**||ē *zool.* cimice *f*; *patalinē* ~ē cimice dei letti; ~*ēs dgs. zool.* emettere *m pl*; ~*ėtas* cimicioso; ~*ynē* cimiciào *m*
- blakstien**||a ciglio *m*; *turėti ilgą* ~as avere ciglia lunghe; ◊ ~*as sudėti* addormentarsi, prender sonno; ~*as šunims kapoti* mendicare A, chiedere l'elemòsina; ~*ėlė biol.* ciglio vibràtile
- bland**||ā annebbiamento *m*, offuscamento *m*, rannuvolamento *m*; ~*ytis* 1. (*giedrytis*) rasserenarsi, rischiararsi; 2. (*niauktis*) rannuvolarsi, offuscarsi; 3. (*atsigauti*) riprëndersi, ricuperare vigore; ~*ūs* 1. (*tirštas*) denso, spesso; 2. (*tamsus*) fosco, nebbioso, offuscato
- blānk**||as mòdulo *m*; *užpildyti* ~*q* compilare un mòdulo; *firminis* ~as carta intestata
- blānkiai** *prv.* scialbamente, in modo irrilevante
- blānk**||inti rëndere pàllido; ~*ti* 1. impallidire E, sbiancare E; 2. (*temti, gesti*) oscurarsi, spègnersi, estinguersi; 3. *prk.* (*menkėti*) affievolirsi, sbiadirsi; *prisiminimai* ~*sta* i ricordi si sbiadiscono
- blank**||ūmas pallore *m*; *prk.* mancanza di espressione; ~*ūs* 1. (*blyškus*) pàllido, smorto, sbiadito, scialbo; ~*ūs vėidas* viso pàllido; ~*i spalvą* colore scialbo; 2. *prk.* (*menkas*) insignificante, trascurabile, privo di interesse (di espressione); ~*ūs kūrinys* òpera insignificante
- blāšk**||yti 1. agitare A, scuòtere con forza; *vėjas blāško medžiūs* il vento scuote gli àlberi; 2. (*taršyti*) scompigliare A, sparpagliare A; 3. *prk.* (*eikvoti*) sperperare A, scialacquare A; ~*ytis* 1. agitarsi, dimenarsi, dibattersi; *blāškėsi kaip patrakęs* si dimenava come un ossesso; 2. (*bastytis*) vagare A, errare A; ~*ytis pò pasaulį* andar vagando per il mondo
- blausā** 1. rannuvolamento *m*, foschia *f*; 2. (*mieguitumas*) sonnolenza *f*; 3. (*apsiblausėlis*) persona inattiva, pigra
- blauš**||iai *prv.* cupamente, in modo non chiaro; ~*tis* 1. rannuvolarsi, offuscarsi, incupirsi; *oras* ~*iasi* il tempo si incupisce; 2. oscurarsi in viso, accigliarsi
- blaus**||ūs 1. (*ūkanotas*) nuvoloso, nebbioso; 2. (*neriškus*) fosco, cupo, tetto; ~*i šviesą* luce fosca; 3. (*matinis*) opaco, tòrbido, appannato; 4. (*paniu-rės*) scuro, turbato, spento; ~*ūs žvilgsnis* sguardo spento
- blauzd**||à gamba *f*, polpaccio *m*; *iki pūsės* ~*ų* fino a mezza gamba, fino al polpaccio; ◊ *jō dār skýstos blaūzdos* è ancora dèbole, fiacco; ha le gambe di stoppa; ~*ikaulis anat.* tibia *f*, stinco *m*; ~*inė* ghetta *f*, gambaleto *m*
- blėfas** bluff *m inv*, esagerazione *f*, montatura *f*; *vīsa tai – tik b.* è tutta una montatura
- blerb**||ėti 1. risuonare E/A; tremare A (*facendo rumore*); *stiklas blērba* il vetro trema; 2. *šnek.* (*plepėti*) parlottare A, borbottare A; ~*imas* 1. tintinnio *m*, ronzio *m*; 2. borbottio *m*, frignio *m*
- blef̃b**||ti 1. rombare A, ronzare A; 2. *šnek.* (*plepėti*) chiacchierare A, cianciare A; *niekūs* ~*ia* sta dicendo sciocchezze; 3. *šnek.* (*verkti*) piagnucolare A
- blėsčioti** 1. (*rusenti*) àrdere debolmente; 2. *prk.* (*žvilgčioti*) dare un'occhiata, guardare A
- blėsinti** spègnere A, estinguere A; *b. ūgnį* estinguere le fiamme
- blės**||ti 1. (*maišyti*) impastare A, amalgamare A; 2. *šnek.* (*lupti*) picchiare A, prèndere a botte; ~*tis* 1. (*niauktis*) rannuvolarsi, offuscarsi; 2. (*šviestis*) rasserenarsi
- blės**||ti 1. spègnersi, estinguersi; 2. *prk.* (*nykti*) sfiorire E, sbiadire E, attenuarsi; *grōžis grėitai* ~*ta* la bellezza sfiorisce presto
- blėsúoti** 1. (*rusenti*) àrdere debolmente; 2. (*sunkiai kvėpuoti*) ansare A, respirare con affanno
- blevyzg**||à 1. bestèmmia *f*, parolaccia *f*; 2. *b.* (*kas blevyzgoja*) bestemmiatore *m*, maldicente *m*, malalingua *f*
- blevỹzgoti** bestemmiare A, maledire A, imprecare A
- blezdingėlė** *etnogr.* ballo lituano raffigurante il volo di una ròndine
- bliaūk**||ti *šnek.* colare E, sgorgare E, grondare E; *prākaitas* ~*ė peř vėidą* il sudore grondava lungo il viso
- bliāuti** 1. belare A (*apie avį, ožką*); muggire A, muggiare A (*apie karvę, jautį*); ragliare A (*apie asilą*); 2. *menk.* (*verkti*) piangere forte, urlare A
- blik**||čióti, ~*sėti* (*silpniau*) mandare (*di tanto in tanto*) bagliori di luce, scintillare A, luccicare E/A; *žvaigždės bliksi* le stelle scintillano

blýk||čioti, ~sėti (*stipriau*) scintillare A, sfavillare A; folgorare A, lampeggiare A; **ugnis** ~čioja fuoco sfavilla; ~sėjo **žaičiai** lampeggiava

blýksnis bagliore *m*, baleno *m*, folgore *m*, lampo *m*; **šviesos** *b.* lampo di luce

blýksėti rilucere debolmente, biancheggiare A

blýkšti impallidire E, divenire pallido

blýn||as 1. frittella *f*, crêpe *m inv*; **bulviniai** ~ai frittelle di patate grattugiate; 2. **šnek.** (*mušimas*) manata *f*, pacca *f*; **užkirsti** ~q dare una manata

blindāzas blindaggio *m*, blindo *f*

blinkčioti buttare A, gettare A (*con rumore*)

bliovimas belato *m*, mugghio *m*, urlo *m*

blýšk||iai *prv.* vagamente; ~inti rendere (più) pallido

blýšk||ūmas pallidezza *f*, pallore *m*; ~ūs 1. pallido, smorto, scialbo, sbiadito; ~i **spalvā** colore scialbo; ~i **šviesā** luce tènue; 2. **šnek.** (*neaiškus*) incerto, vago; ~i **idėja** idea vaga

bliūks||ti sgonfiarsi, appiattirsi, schiacciarsi; **votis** ~ta l'ascesso si sta sgonfiando

bliurbėti **šnek.** 1. borbottare A, bisbigliare A; 2. (*verdant*) gorgogliare A, ribollire A

bliūti *žr.* bliūti

bliūvas *b.* 1. (*kas verkia*) piagnucolone *m*, frignone *m*; 2. (*kas šūkauja*) strillone *m*

bliūv||auti, ~ėti 1. belare A, muggire A, mughciare A, tagliare A; 2. **šnek.** (*rėkauti*) sbraitare A, vociare A, gridare A

blizgė 1. (*žuvims*) éscia artificiale, plugo *m*, cucchiaino *m*; 2. *bot.* lunària *f*; 3. *prk.* (*nerimta moteris*) lùcciola *f*, prostituta *f*

blizg||ėjimas, ~esys lucidezza *f*, lucentezza *f*, splendore *m*, bagliore *m*; **auksas** ~esys splendore dell'oro; ~ėti luccicare E/A, brillare A, scintillare A; **jō ākys** ~ėjo gli luccicavano gli occhi; **blizgantis vėidrodis** spēcchio brillante

blizgin||ti 1. lucidare A, lustrare A; ~ti **batūs** lucidare le scarpe; ~ti **vaškū grindis** lustrare il pavimento con la cera; 2. (*spiginti*) abbagliare A, accecare A; ~tūvas (*grindims*) lucidatrice *f*

blizgis 1. *zool.* calcòfora *f*; 2. *min.* blenda *f*

blizg||uoti luccicare E/A, scintillare A, brillare A; ~ūs luccicante, lùcido, splendente; **blizgūs batai** scarpe lùcide; ~ūtis oggetto che lùccica

blogai *prv.* male; *b.* **elgtis** comportarsi male

blōg||as cattivo, brutto; ~as **oras** brutto tempo; **būti** ~ōs **nūotaiškos** essere di cattivo umore; ~ōji (*iš-virkščiōji*) **pūsė** rovēscio *m*; ~iāsius **ātveju** nel

peggiore dei casi; **mān** ~a mi sento male; **kās čiā** ~o? che male c'è?

blogė||jimas peggioramento *m*; ~ti 1. peggiorare E; **santykiai** ~ja le relazioni peggiorano; 2. (*silpnėti*) aggravarsi, indebolirsi; **ligonis** ~ja il malato si aggrava; 3. (*liesėti*) dimagrire E

blog||ybė male *m*, difetto *m*, cattiva abitudine; **liūkti priė** ~ybū tendere al male; ~yn *prv.* (in) peggio; **reikalai eina vis** ~yn le cose stanno peggiorando

blōginti peggiorare A, aggravare A; *b.* **situācija** aggravare la situazione

blōg||is male *m*, cattiveria *f*; **išvėngti** ~io fuggire il male; ◇ **nėrā tō** ~io, **kād neišeitū** **i gėra** non tutto il male vien per nuocere

blōgti 1. (*apie orą*) peggiorare E; 2. (*apie ligonį*) aggravarsi; 3. (*liesėti*) dimagrire E

blōg||umu, ~ūoju *prv.* con modi bruschi e minacciosi; ~ūoju **ať gerūoju** con le buone o con le cattive; ~ūoti 1. (*nesveikuoti*) sentirsi male, essere indisposto; 2. (*vėmti*) avere la nausea, vomitare A

blokadā blocco *m*; **ekonōminė, karinė** *b.* blocco economico, bēlico

blōk||as 1. *polit.* blocco *m*, unione *f*, alleanza *f*; **politinis** ~as blocco politico; 2. *stat.* blocco *m*; **betōno** ~as blocco di cemento; **pastatū** ~as blocco (complesso) di costruzioni; ~inis: ~inis **nāmas** casa in blocchi prefabbricati

bloknōtas block-notes *m inv*

blōkšti 1. (*sviesti*) lanciare A, scagliare A, scara-ventare A; 2. *prk.* (*mušti*) colpire A, picchiare A; *b.* **peť žāndq** dare uno schiaffo

blōkūoti 1. (*stabdyti*) bloccare A, fermare A; 2. (*jungti*) fare blocco, concentrare A; *b.* **politines jėgās** concentrare le forze politiche

blondin||as, -ė biondo *m* (*f*-a), biondino *m* (*f*-a); **gražī** ~ė una bella bionda

blukimas, blūkinimas scolorimento *m*, sbianchimento *m*

blūkin||ti scolorire A, stingere A, sbiadire A; **saulė** ~a **ryškiās spalvās** il sole stinge i colori vivi

blūk||ti stingersi, scolorirsi, sbiadirsi; **šūtas audinys neblūnka** questo tessuto non si scolorisce; ~ūs che perde facilmente il colore; scolorito, stinto, smorto

blūost||as sonnellino *m*; ◇ ~q **sudėti** chiudere gli occhi, addormentarsi per un po'

blus||ā *zool.* pulce *f*; **vandėns** ~ā pulce d'acqua; ◇ **blūsos nūmirė** provare un grande spavento; ~ėtas

- pulcioso; ~**yné** pulciàio *m*; ~**inėti** 1. cercare, raccogliere le pulci; 2. *šnek.* (*knibinėti*) comportarsi da pignolo
- blūsūs**, -é chi è pieno di pulci
- blužn**||**š** *anat.* milza *f*; ~**iēs uždegimas** infiammazione della milza, splenite *f*
- bób**||**a** 1. *menk.* donna *f*, vecchia *f*, donnaccia *f*; 2. *menk.* (*apie vyrą*) uomo da poco (da nulla); *esi tikras* ~**a** non ti comporti da uomo; 3. (*pyragas*) dolce a forma di cùpola; ◇ ~**u vāsara** l'estate di San Martino
- bobaūsis** *bot.* elvella *f*
- bobėti** diventare una donnaccia
- bóbišk**||**as** donnesco, da donna; ~**i darbai** lavori donneschi
- bóbšė** *menk.* vecchia donna
- bòcmanas** *jūr.* nostromo *m*
- bod**||**ėtis** detestare *A*, provare ripugnanza per *q.c.*; *visi juō bōdisi* lo detestano tutti; ~**žiūosi šito valgio** mi ripugna questo piatto; ~**ūs** noioso, fastidioso
- boginti** *šnek.* portare *A*, trascinare *A* (*con fatica*)
- boikòt**||**as**, ~**āvimas** boicottaggio *m*; ~**uoti** boicottare *A*
- bokāl**||**as** bocciale *m*; *išgerti alaūs* ~**q** bere un boccale di birra
- bòks**||**as** pugilato *m*, boxe *f inv*; ~**o varžybos** incontro pugilistico; ~**ininkas** pugile *m*; ~**uoti(s)** praticare il pugilato
- bókšt**||**as** 1. torre *f*; *vandėns* ~**as** torre dell'acquedotto; *varpinės* ~**as** campanile *m*; 2. *šachm.* torre *f*; ~**inis**, ~**uotas** a torre, torreggiante
- bolšev**||**ikas** bolscevico *m*; ~**ikinis** bolscevico; ~**izmas** bolscevismo *m*
- boluoti** biancheggiare *A*, farsi intravedere
- bòmba** bomba *f*; *atòminė, aviacinė b.* bomba atòmica, bomba d'aereo
- bombard**||**āvimas** bombardamento *m*; ~**uoti** bombardare *A*; ~**uoti artilèrijos sviediniai** bombardare con l'artiglieria pesante
- bombónėsis** bombardiere *m*, aereo da bombardamento
- bòr**||**as** *chem.* boro *m*; ~**o rūgštis** acido bórico
- bòrt**||**as** bordo *m*, sponda *f*, lato estremo; *laivo* ~**as** bordo della nave; ~**inis**: ~**inis suňkvežimis** autocarro a cassone aperto
- borūž**||**ė** *zool.* coccinella *f*; ~**ės dgs.** *zool.* coccinellidi *m pl*
- 1 **bōs**||**as** *muz.* basso *m*; *dainuoti* ~**ù** cantare da basso
- 2 **bōsas** *žr.* statinè
- 3 **bōs**||**as** boss *m inv*, capo *m*, padrone *m*; *māsfijos* ~**ai** i boss della mafia
- botāg**||**as** frusta *f*, sferza *f*, scudiscio *m*; *mosuoti* ~**ù** far schioccare la frusta; ~**uoti** frustare *A*, sferzare *A*, scudisciare *A*
- botānik**||**a** botànica *f*; ~**os sōdas** orto (giardino) botànico; ~**as**, -**ė** botànico *m (f-a)*
- 1 **bōtas** (*batas*) soprascarpa *f*; stivale di gomma da donna
- 2 **bōtas** (*laivas*) battello *m*
- bōtkotis** mànico di frusta
- bradà** 1. luogo paludoso, pantanoso; 2. (*brasta*) guado *m*; *pereiti per bradą* passare a guado; 3. (*brydė*) pedata *f*, orma *f*, traccia *f*
- bradinys** (*tinklas*) rete a strascico
- braidyti, bráidžioti** 1. camminare *A* (*sprofondando in q.c. di cedevole*); 2. (*mindyti*) calpestare *A*, scalpiciare *A*
- bráizgėti** sfilacciarsi, sciuparsi, logorarsi
- braĩžas** 1. (*rašysena*) scrittura *f*, calligrafia *f*; *jō gražus b.* ha una bella scrittura; 2. *prk.* (*stilius*) modo di esprimersi, stile *m*
- braiž**||**yba** disegno tècnico, arte del disegnare; ~**yk-là** stúdio tècnico per il disegno; ~**iklinė** astuccio per strumenti da disegno; ~**iklis** strumento da disegno, tiralinee *m inv*
- braižym**||**as** atto del disegnare; ~**o lentà** tavolo da disegno
- 1 **braĩzy**||**ti** 1. (*draskyti*) graffiare *A*, grattare *A*, raschiare *A*; *peiliukū slenq* ~**ti** graffiare il muro con un temperino; 2. (*degtukas*) (*s*)fregare *A*; ~**tis** *šnek.* (*baldytis*) bighellonare *A*, gironzolare *A*
- 2 **braiž**||**yti** disegnare *A*, fare un disegno industriale; *braižomoji geometrija* geometria descrittiva; ~**ytojas**, -**a** disegnatore *m (f-trice)*; ~**ytuvas** strumento da disegno
- brakonier**||**iáuti** cacciare *A* (o pescare) di frodo; ~**iāvimas** bracconaggio *m*
- brakonierius** bracconiere *m*, cacciatore di frodo
- brākštelėti** fare trac
- brand**||**à** 1. (*derlius*) raccolta *f*, raccolto *m*; *tikėtis gerōs* ~**ōs** sperare in un buon raccolto; 2. (*subrendimas*) maturazione *f*; *pieninė grūdų* ~**à** il primo stádio nella maturazione del grano; 3. maturità *f*; ~**ōs atestātas** certificato (diploma statale) di maturità; ~**inti** far maturare, far crèscere

brandūmas maturità *f*, maturazione *f*
branduoiln||is nucleare; ~iai *ginklai* armi nucleari
branduolys 1. *biol.* nocciolo *m*, nucleo *m*; 2. *fiz.* nucleo *m*; *atomo b.* nucleo dell'atomo; 3. *prk.* (*svarbiausia dalis*) gruppo *m*, reparto *m*, nucleo *m*
brandūs 1. maturo, maturato; *brañdūs grūdaĩ* grano maturo; 2. *šnek.* (*riebus*) grasso; 3. *prk.* (*subrendęs*) maturo, ponderato, approfondito
brangakmenis pietra preziosa, gemma *f*
brangenybė 1. (*daiktas*) cosa preziosa, gioiello *m*, tesoro *m*; 2. (*brangumas*) prezzo eccessivamente caro; *kàs peĩ b. tō dāikto!* ma quant'è cara questa cosa!
brangėti crèscere di prezzo, rincarare *E*
brangiai *prv.* caro, a caro prezzo; *b. mokėti* pagare caro
brangiakailis dalla pelle pregiata; *b. žvėrlis* animale da pelliccia
brangim||as rincaro *m*, aumento dei prezzi; *su-stabdyti pragyvėnimo ~q* frenare il rincaro della vita
brangymetis carovita *m*
branginiškas, -ė chi vende a caro prezzo
brangiñ||ti 1. (*kelti kainą*) alzare il prezzo, far pagare molto; *sng.*: *per daug ~iesi* chiedi troppo; 2. (*vertinti*) valutare *A*, apprezzare *A*, stimare *A*; *reikia ~ti savo sveikātą* bisogna tenersi cara la salute; ~tis (*atsikalbinėti*) farsi desiderare
brangti rincarare *E*, diventare più caro
brang||umà, ~ūmas 1. caro *m*, prezzo alto; *būtų ~ūmas* il caro degli alloggi; 2. carovita *m*; ~umýnas cosa preziosa, gioiello *m*; ~ūs 1. caro, costoso, dispendioso; ~ūs *pragyvėnimas* vitto caro; ~ĩ *keliōnė* viaggio costoso; 2. *prk.* (*mielas*) caro, amato, gradèvole; ~ūs *draugas* caro amico; 3. *prk.* (*vertingas*) caro, prezioso, importante; ~leji *metalai* metalli preziosi
branksóti spòrgere *E*, affiorare *E*
brañktas bilancino *m* (*di carrozza, àratro e sim.*)
brántas *bot.* cùscuta *f*
bràs||as *sport.* rana *f* (*stile di nuoto*); *plaukimas ~ù* nuoto a rana
brastà guado *m*; *pėreiti peĩ brastą* passare a guado, guadare *A*
brašk||ė *bot.* fràgola *f*; ~ių *uogiēnė* marmellata di fràgole
brašk||ėjimas, ~esýs crepitio *m*, cigolio *m*, scoppiettio *m*; ~ėti 1. crepitare *A*, scricchiolare *A*, cigolare *A*; *kėdė brška* la sèdia scricchiola; 2. *prk.*

(*šalti*) gelare fortemente; 3. *šnek.* (*negaluoti*) star male, sentirsi indisposto
brašk||iáu*ti* raccògliere le fràgole; ~ýnas fragoleto *m*
braškin||ti 1. far stridere, far scroccare; *šaltis tvōrą ~a* il gelo fa stridere lo stecato; 2. *šnek.* (*vežti*) portare q.c. faticosamente
braškūs croccante, stridente
braukýti 1. (*trinti*) strofinare *A*, (s)fregare *A*, stroppicare *A*; *b. (masažuojant) kójas* fregare le gambe; 2. (*traukti*) tògliere *A*, staccare *A*; 3. (*minti linus*) scotolare *A*
braukštelėti (*suduoti*) colpire *A*, sculacciare *A*
brauktė *stat.* sparpiero *m* (*tavoletta usata dal mura-tore*)
braukti 1. (*traukti*) strofinare *A*, tèrgere *A*, tògliere *A*; *b. voratinklius* tògliere le ragnatele; *b. rankà peĩ vėidą* passare la mano sul viso; 2. (*brėžti*) sottolineare *A*; cancellare *A*; *b. iš sąrašo* cancellare dalla lista; 3. (*linus*) stigliare *A*, pettinare *A*; 4. *šnek.* (*eiti*) andare frettolosamente; *āšaras b.* piangere *A*; *b. prākaitą (sunkiai dirbti)* lavorare sodo; *b. peĩ dantis (šaipytis)* prèndere in giro
brauktùv||ai *dgs.* (*linams*) pèttine *m*, cardo *m*, scardasso *m*; ~as, ~ė (*linams*) stigliatrice *f*, scòtola *f*, gràmola *f*
brauningas pistola *f*, browning *f inv*
brautis introdursi a stento, spingersi avanti, cercare di entrare (o di uscire); *b. priė dūrų* farsi largo verso la porta
brāzdas cortèccia di mezzo, alburno *m*
brazd||ėnimas, ~esýs rumore *m*, strèpito *m*; ~ėn-ti, ~ėti, brāzdinti 1. rumoreggiare *A*, frusciare *A*; strepitare *A*; 2. *šnek.* (*važiuoti*) andare *E*, girare *A* (*facendo rumore*)
brazdúoti 1. (*grandyti*) scortecciare *A*, raschiare *A*; 2. (*graužti*) rosicchiare *A*, rosicare *A*; 3. (*tarkuoti*) grattugiare *A*
bražgėti scricchiolare *A*, crocchiare *A*
brazilas, -ė brasiliano *m* (*f-a*)
brėkš||ti 1. (*švisti*) alberggiare *E*, farsi giorno; ~tant sul far dell'alba, allo spuntare dell'alba; 2. (*temti*) imbrunire *E*, farsi sera, annottare *E*
brės||ti 1. (*nokti*) maturare *E*, diventare maturo; *javaĩ ~ta* il grano matura; *prk.*: *sumānymas ~ta* il propòsito sta maturando; 2. (*apie žmogų*) maturare *E*, giungere alla maturità; *dār nebrėndęs* non è ancora maturo
brevijōrius *bažn.* breviiario *m*

brežeñtas olona *f*, tela catramata
brēžīklis strumento da disegnare, tiralinee *m inv*
brēžinys disegno tecnico; **nāmo b.** pianta di un edificio
brēžis 1. (*įbrėžimas*) gràffio *m*, graffiatura *f*, unghia *f*; 2. (*linija*) tratto *m*, linea *f*
brėžtas arnese del falegname
brėžti 1. disegnare *A*, tracciare *A*; ~*ti liniją* tracciare una linea; 2. (*drėksti*) graffiare *A*, scalfire *A*, scrostare *A*; **katė ~ia** (*sù*) **nagaĩs** il gatto gràffia con le ùnghie; 3. (*braukti*) strofinare *A*, (*s*)fregare *A*; ~*tūvas* strumento per (*di*)segnare
briaun||*à* spigolo *m*, àngolo *m*, bordo *m*, orlo *m*; **aštri** ~*à* àngolo vivo; **atsitreñkti į stalo briauną** battersi contro lo spigolo del tavolo; ~**aĩnis mat.** polièdro *m*; ~**ótas** a faccette, (*s*)faccettato; ~**ótas kristālas** cristallo sfaccettato
brydė traccia *f*, orma *f*, pedata *f*
brýdoti stare nell'acqua
bried||*è* *zool.* fèmmina dell'alce; ~**enà** pelle d'alce; ~**ėna** carne d'alce; ~**is** *zool.* alce *m*; *prk.* uomo forte
briedkriaunis coltello con mànico di corno d'alce
briedžiukas 1. (*jauniklis*) nato d'alce; 2. *bot.* spugnola *f*
brigadà 1. *kar.* brigata *f*; **pėstininkų b.** brigata di fanteria; 2. (*darbo*) squadra *f*; **darbiniukų b.** squadra di operai
brigādininkas, -*ė* 1. caposquadra *m*; 2. *kar.* brigadiere *m*
brigzti 1. (*irti*) sfilacciarsi, scucirsi; 2. (*trupėti*) spezzarsi, fendersi; 3. (*šipti*) sfilarsi
brikà, **brīkas** (spèce di) calesse *m*
briket||*as* mattonella *f* (*usata come combustibile*); ~**uoti** produrre mattonelle
briliāntas brillante *m*, diamante *m*
brinkinti bagnare *A*, macerare *A*, ammolare *A*; **b. sausàs pupelės** mèttere i fagioli secchi a mollo
brinksóti poltrire *A*
brinkelėti cadere all'improvviso
brinkti||*ti* 1. (*pūstis*) gonfiarsi; **mėdis nuò drėgmės** ~*sta* con l'umidità il legno si gònfia; 2. (*džiūti*) asciugarsi, prosciugarsi; **kėlias ~sta** la strada si sta asciugando
brīsti 1. guardare *A*, attraversare *A* (*un luogo bagnato, paludoso o coperto di neve*); **b. peĩ upę** guardare (*a piedi*) un fiume; *prk.*: **ĩ skolàs b.** indebitarsi; 2. (*žvejoti*) pescare *A* (*con rete a strascico*)
brįsti *žr.* *brinkti*

brīt||*as*, -*ė* britanno *m* (*f -a*); ~**ų kalbos** lingue britanniche
brizas *geogr.* brezza *f*; **jūros, kraĩto b.** brezza di mare, di terra
brýzas šnek. pezzo di lardo, di carne
brizgalas straccio *m*, cencio *m*, brandello di stoffa
brizgil||*as* 1. freno *m*; 2. rėdine *f*, briglia *f*; **paimk ~us** prendi le rėdini
brizgùs 1. (*irus*) che si sfilaccia facilmente; 2. (*lengvai šimpantis*) che perde il filo in fretta
brōk||*as* 1. difetto *m*, imperfezione *f*; **gamybiniš ~as** difetto di fabbricazione; 2. (*brokuotas gaminys*) scarto *m*; ~**āvimas** verifica della qualità, collaudo *m*, scarto *m*; ~**darýs**, -*ė* chi lavora male, acciabbattone *m*
brōkeris broker *m inv*
brokúo||*ti* giudicare difettoso, scartare *A*; ~**tas dārbas** lavoro difettoso
brolė||*čia* nipote *f*, figlia del fratello; ~**nas** nipote *m*, figlio del fratello
brol||*iāutis* fraternizzare *A*, stringere rapporti fraterni; ~**iāujasi sù visas** fraternizza con tutti; ~**iāvaikis** figlio del fratello; ~**iāvimasis** atto del fraternizzare; ~**ybė** fraternità *f*, fratellanza *f*
bról||*ienė* cognata *f*, mogle di fratello; ~**ijà** 1. fratelli e sorelle; 2. *istor.* associazione artigiana; 3. *bažn.* confraternita *f*, comunità religiosa
bról||*is* 1. fratello *m*; **vyresnysis, jaunesnysis ~is** fratello maggiore, minore; **tikras** (*tų pačių tėvų*) ~*is* fratello germano; 2. *prk.* (*bičiulis*) fratello *m*, amico stretto; **neláimės ~iai** fratelli di sventura; 3. *bažn.* confratello *m*, frate *m*, fratello *m*; ~**ystė**, ~**iškūmas** fratellanza *f*, fraternità *f*; ~**iškai** *prv.* fraternamente
bról||*iškas* fraterno; ~**iška mėilė** amore fraterno; ~**iūotis** *žr.* *broliāutis*
brólvaikis figlio del fratello
brołzudýs, -*ė* fraticida *m, f*
brólzudiškas fraticida; **b. kàras** guerra fraticida
brōmas *chem.* bromo *m*
brōnch||*as anat.* bronco *m*; ~**itas** *med.* bronchite *f*
brōnz||*a* bronzo *m*; ~**os miltėliai** polvere di bronzo; ~**āvimas** bronzatura *f*; ~**inis** di bronzo, bronzeo; ~**inė statulà** statua bronzèa; ~**uoti** bronzare *A*, rivestire di bronzo
brošiūr||*à* brossura *f*, opuscolo *m*; ~**uoti** (*ri*)legare in brossura

brovimasis intrusione *f*, ingerenza *f*, irruzione *f*

brózdinti 1. far rumore; 2. (*drėksti*) sfregare A, scrostare A; *nebrózdink kėdė sienos* non sfregare il muro con la sedia

bruceliòzė *vet.* brucellosi *f*

brūgzti ronzare A, rombare A, strepitare A

brūklỹs 1. (*lazda*) bastone *m*, mazza *f*; 2. (*užšovas*) chiavistello *m*, spranga *f*

brūkñ || *ė* *bot.* mirtillo rosso; ~*iauti* raccogliere mirtilli rossi; ~*iėnė* marmellata di mirtilli rossi; ~*ynas* luogo in cui crescono i mirtilli rossi

brūkšñ || *ėlis* 1. *mžb.* lineetta *f*, trattino *m*; 2. *lingv.* (*skrybos ženklas*) lineetta *f*; ~*inė tiesė* linea discontinua (interrotta); ~*iniai rāšmenys* scrittura lineare; ~*ys* 1. tratto *m*, linea *f*, riga *f*; *brėžti brūkšnį* tracciare una linea; 2. *lingv.* lineetta *f*

brūkšniúotas a tratti, a righe; rigato; *b. audinỹs* tessuto a righe

brūkšniuótė linea a tratti

brūkšniúoti fare dei tratti, tratteggiare A

brūkštelėti fare uno o più sfreghi (tratti); ♦ *b. pórą žódžių* buttare giù due righe

brūk̃ || *ti* 1. (*kišti*) ficcare A, cacciare dentro, introdurre A; ~*ti į kišėnę pinigų* ficcare i soldi in tasca; 2. (*siūlyti*) imporre A, insistere A; 3. (*grūsti*) condurre A; spingere A; *sng.*: ~*tis priė durų* spingersi verso l'uscita; 4. (*linus*) stigliare A, dicanapulare A; ~*tuvé* stigliatrice *f*

brunėt̃ || *as, -ė* bruno *m (f -a)*; ~*ės iř blondinės* le brune e le bionde

bruņgzti ronzare A, rombare A, fare strėpito

brunzglimas ronzio *m*

brúožas 1. (*linija*) tratto *m*, linea *f*, segno *m*; 2. (*ypatybė*) tratto caratteristico, particolarità *f*, peculiarità *f*

brutal̃ || *iaĩ* *prv.* brutalmente, in modo bestiale; ~*umas* brutalità *f*, violenza *f*, bestialità *f*; ~*us* brutale, feroce, violento

brũto *nkt. bđv., prv.* (al) lordo; *b. svõris* peso lordo; *b. pājamos* incasso lordo

bruzd̃ || *ėjimas, -esys* agitazione *f*, tumulto *m*; ~*ėti* 1. tumultuare A, agitarsi, turbarsi; *minià -ėjo* la folla tumultuava; 2. (*skubėti*) fare q.c. affrettatamente, affacciarsi

brũzd̃ || *inti šnek.* 1. incitare A, stimolare A; ~*inti priė mókslų* incitare allo stũdio; 2. (*gabenti*) portare A, recare A; ~*us* sbrigativo, svelto, frettoso

brũzg̃ || *ai dgs., ~ynas* boscaglia *f*

brũž̃ || *as, ~ėklis, ~ỹklė* lima *f*

brũž̃klis 1. (*šveitimui*) spugna abrasiva, paglietta di ferro; 2. (*dildė*) raschietto *m*, raspa *f*

brũž̃inti fregare A, strofinare A, strusciare A; *b. kójomis į grindis* strusciare i piedi sul pavimento

brũž̃k̃ || *os dgs. etnogr.* mągano *m (per stirare)*; ~*uoti* 1. stirare con mągano; 2. (*brũžinti*) fregare A, strusciare A

brũž̃uoti 1. (*trinti*) strofinare A, fregare A; 2. *šnek. (landžioti)* star sempre tra i piedi

bũbauti muggire A, muggiare A

bub̃ || *ėnti, ~ėti* 1. rimbombare E, rintronare E, risuonare E; *visą diėną ~ėno perkūnas* i tuoni hanno rimbombato tutto il giorno; 2. *žr. bambėti*

bũb̃ || *inti, ~yti* 1. picchiare A, battere A, percuotere A; *bũgną ~inti* suonare il tamburello, tambureggiare A; 2. *šnek.* fare q.c. in gran fretta

bubsėti (*silpniau*), **bũbsėti** (*stipriau*) battere A, dare dei colpi

bũbtelėti (*silpniau*), **bũbtelėti** (*stipriau*) 1. cadere E (con rumore); 2. (*suđuoti*) scagliare A, gettare contro

buč̃ || *iāvimas(is)* atto del baciare, baciamento *m*; ~*inỹs* bacio *m*; *apipilti ~iniai* coprire di baci; ~*iúoti* baciare A; ~*iúoti į kaktą, į lūpas* baciare in fronte, sulle labbra

bũčius (*žuvims*) nassa *f*

bũčk̃ || *is šnek.* bacio *m*; *dúokš mán ~į* dammi un bacio

bũdà 1. (*pastogė*) casotto *m*, capanno *m*; *sárogo b.* casotto del custode; 2. (*šuns*) cuccia *f*; *į bũdą!* a cuccia!; 3. (*karietos dangtis*) copertura di carrozza, mantice *m*

bũd̃ || *as* 1. caràttere *m*, indole *f*, temperamento *m*, natura *f*; *bũti tvirtu ~o* essere di caràttere forte; *jĩs taikaus ~o* ha un'indole pacifica; 2. *tarm. (išvaizda)* aspetto *m*, apparenza *f*; 3. (*priemonė*) modo *m*, mezzo *m*, maniera *f*; *vartójimo ~as* modalità d'impiego; *jókui ~u* in nessun modo, per nessuna ragione; *tókui ~u* in questo (in tal) modo, così; *kókui ~u* in che modo; *išbandyti visus ~us* tentare ogni mezzo (tutti i modi); *gyvėnimo ~as* modo di vivere; *gram.: ~o aplinkybė* complemento di modo; 4. (*paprotys*) modo *m*, abitudine *f*, usanza *f*

bũdė cote *f*, mola *f*, affilatoio *m*

budėjim̃ || *as* guardia *f*, vėglia *f*, turno di sorveglianza; ~*o grāfikas* orario dei turni

būdėlė *mžb.* casotto *m*; cabina *f*; **telefonas** *b.* cabina telefonica

būdelis 1. bōia *m inv*, carnēfice *m*; 2. *prk.* persona crudele, tormentatore *m*

būdėti 1. stare di guàrdia, èssere di turno; *b. sargyboje* fare la guàrdia, stare di sentinella; *b. prieš ligonį* assistere un ammalato; 2. (*nemiegoti*) vegliare *A*, stare vigile; *b. prieš mirusiojo* vegliare un morto

būdėtojas, -a chi è di servizio, guardiano *m*

būdingai *prv.* in modo caratteristico, tipicamente; ~as caratteristico, peculiare, pròprio, tipico; ~i požymiai segni caratteristici; ~as lietuvių bruožas – vaišingūmas l'ospitalità è pròpria dei lituani; ~ūmas caratteristica *f*, peculiarità *f*

būdinys *gram.* forma verbale lituana indeclinabile esprime la nozione di intensità; *bėgtė* (*bėga*) corre velocemente; *šauktė* (*šaukia*) grida forte

būdinti 1. svegliare *A*, destare *A*; *nebūdink manęs vidury nakties* non destarmi nel cuore della notte; 2. *prk.* eccitare *A*, scuòtere *A*, ravvivare *A*; *b. žmones iš sustingimo* scuòtere dal torpore la gente

būdinti caratterizzare *A*, descrivere *A*

būdinti *is* di guàrdia, di turno, di servizio; ~is gydytojas mèdico di guàrdia; ~i vaistinė farmacia di turno

būdinti *istas*, -ė buddista *m, f*; ~izmas buddismo *m*

būdinti *iai* *prv.* con accortezza, con vigilanza; ~ūmas vigilanza *f*, avvedutezza *f*; ~ūs 1. vigile, svèglio; 2. (*apdairus*) acuto, perspicace, accorto

būdūras salottino *m*, boudoir *m inv*

būdvardis *ėjimas* trasformazione in aggettivo; ~ėti diventare aggettivo; ~inis aggettivale

būdvaris *dis gram.* aggettivo *m*; *kokybiniai ~džiai* aggettivi qualificativi

buferinis di tampone

buferis respingente *m*, tampone paracolpi

bufetis *as* 1. (*baldas*) credenza *f*, buffet *m inv*; 2. (*užkandinė*) caffè ristorante, bar *m inv*, buffet *m inv*; 3. (*prekystalis*) banco *m*; ~ininkas, -ė barista *m, f*; barman *m inv*

bugėnis *bot.* agrifoglio *m*, alloro spinoso

būgnas 1. muz., *tech.* tamburo *m*; ~q mūšti battersi, suonare il tamburo; *stabdžiai ~as* tamburo del freno; 2. (*kortų*) quadri *m pl*; ~q damà la regina di quadri; ~ėlis 1. *mžb.* tamburello *m*, tamburello *m*; 2. *anat.* timpano *m*; ~ijimas rullo

di tamburo; ~ininkas tamburino *m*, tamburo *m*; ~yti, ~uoti 1. battere il tamburo, tambureggiare *A*; 2. *šnek. (skelbti)* diffondere *A*, divulgare *A*

būgštai *ti* temere *A*, avere il sospetto; ~ju dėl jo sveikatos temo per la sua salute

bugštus pauroso, timoroso; (*apie arkli*) ombroso

buhaltėrija 1. (*apskaita*) contabilità *f*; 2. (*skyrius*) ragioneria *f*

buhaltėris, -ė ragioniere *m (f-a)*, contabile *m, f*

buitininkas chi scrive sui costumi e la vita quotidiana

buitis *inis* di vita quotidiana; ~is condizione di vita; vita quotidiana; *reikia gerinti žmonių buitį* occorre migliorare la condizione di vita del pòpolo; ~yje naudėjami daiktai oggetti di uso quotidiano

būvilas *zool.* bũfalo *m*

bukagalvis persona di poca intelligenza, testa d'asino

bukai *prv.* ottusamente

bukakampis ottusangolo

bukanosis col naso a patata

bukaprotis *ybė*, ~ystė ottusità di mente

bukaprotis *is*, -ė *menk.* persona priva di acutezza mentale; *šnek.* testa di legno, di rapa; ~iškas insensato, duro di mente, tonto; ~iškūmas ottusità di mente, stupidità *f*

1 būk *as* 1. (*nesmailus*) spuntato, ottuso, smussato; *mat.:* ~asis karūpas angolo ottuso; 2. *prk.* (*negudrus*) stolto, sciocco, duro di testa

2 būk *as bot.* faggio *m*; ~q giraitė faggeto *m*

bukasnūkis dal muso schiacciato

būkinimas ottundimento *m*, affievolimento *m*

bukinistas, -ė commerciante di libri vecchi, antiquario *m*

būkinti 1. spuntare *A*, rintuzzare *A*, smussare *A*; 2. *prk.* (*silpninti*) affievolire *A*, attenuare *A*, ottundere *A*; *b. prōta* ottundere la mente

būklė stato *m*, situazione *f*, posizione *f*, condizione *f*; *sveikatos b.* stato di salute; *ekonominė šaliės b.* situazione economica di un paese

buklėtas dépliant *m inv*

buklė *ybė*, ~ystė, ~ūmas astūzia *f*, furberia *f*, scalrezza *f*; ~ūs sagace, astuto

bukšavimas slittamento *m* (delle ruote di autoveicolo)

bukšyras *as* 1. (*laivas*) rimorchiatore *m*; 2. (*lynas*) rimorchio *m*, cavo *m*; *viikti ~ū* prendere a rimorchio; ~uoti rimorchiare *A*

bùksmedis *bot.* bosso *m*

buksúoti slittare E/A, scivolare E/A (*su superfici bagnate o gelate*)

bùkti 1. spuntarsi, smussarsi, sfilarsi; *peillis buñka* il coltello si sta smussando; 2. *prk.* (*silpnėti*) affievolirsi, attenuarsi, offuscarsi; *atmintis sù mėtai buñka* col passare degli anni la memoria si offusca

bùlbė *žr.* bùlvė

buldògas bulldog *m inv*

buldòzeris bulldozer *m inv*, livellatrice *f*

bulgār||as, -ė *bùlgaro m (f-a)*; ~iškas *bùlgaro*, della Bulgaria

bùlius toro *m*

buljònas brodo *m*; *daržóvių b.* brodo di verdure

bulvār||as viale *m*, passeggiata *f*; ~inis 1. di viale; 2. *prk.* (*prastas*) volgare, triviale; ~inis *romānas* romanzo d'appendice (*rispondente al gusto del grosso pubblico*)

bùlv||ė *bot.* patata *f*; ~es *skūsti* sbucciare le patate; *virtos, kėptos ~ės* patate lesse, fritte; ~ių *kōšė* purè *m*

bùlvia||kasė cavatùberi *m*; ~kasis raccolta di patate; ~kasys, -ė chi raccoglie le patate; ~sodė piantatrice di patate; ~sodis piantatura delle patate

bulv||ėna campo di patate; ~iėnė minestra di patate

bulvienójas fusto di patata

bùlvinė ripostiglio per le patate

bulvlniai *dgs. bot.* solanacee *f pl*

bulvininkystė pataticoltura *f*

bulvln||is di, da patate; ~ė *kōšė* purè *m*

bùmas boom *m inv*

bumb||ėti *žr.* bambėti; ~sėti 1. *žr.* bubsėti; 2. rimbombare A, tuonare A; *tolumojė ~sėjo patrānkos* i cannoni tuonavano in lontananza; 3. *žr.* bamb-sėti 2

bùmbtelėti ||ti 1. fare rumore; ~jo *šūvis* si è sentito uno sparo; 2. (*burbtelėti*) dire due parole

buñbulas pomo *m*, fiocco *m*, nodo *m*; *lazdōs b.* pomo del bastone; *kepūrės b.* fiocco del cappello

buñbur||as 1. *žr.* buñbulas; 2. (*pumpuras*) bulbo *m*, germoglio *m*; ~aī *sprōgsta aīt mēdžių* gli alberi germogliano

bumerāngas boomerang *m inv*, bumerang *m*

bùunker||is 1. bunker *m*; *užsidarýti ~yje* chiudersi nel bunker; 2. (*dėžė*) tramoggia *f*

búom||as 1. sbarra *f*, asta *f*, leva *f*, stanga *f*; *pakėlti (geležinkelio) pėrvažos ~q* alzare la sbarra del passaggio a livello; 2. *sport.* trave *f*, asse *f*

búožė 1. (*bumbulas*) nodo *m*, pomo *m*; 2. (*lazda*) mazza *f*, mazza ferrata; 3. (*spragilas*) correggiato *m*; 4. (*svarstyklės dalis*) stadera *f*; 5. (*šautuvo galas*) calcio *m*; 6. (*ūkininkas*) contadino benestante, kulak *m*

buožgaīvis *zool.* girino *m*

buožulas pomo *m*, nodo *m*

būras, -ė *istor.* contadino della cosiddetta "Piccola Lituania"

burb||ėjimas borbottio *m*, brontolio *m*; ~ėklis brontolone *m*, borbottone *m*; ~ėti 1. borbottare A, brontolare A; 2. (*kunkuliuoti*) barbugliare A, gorgogliare A

burbin||ti 1. *šnek.* (*skubanti daryti*) fare q.c. in fretta; ~k ī *maišq* infilare nel sacco; 2. (*burzginti*) rumorreggiare A, ronzare A

burblīs *šnek.* brontolone *m*, borbottone *m*

burbtelėti dire fra i denti, grugnire A

buřbti 1. (*burgzti*) ronzare A; 2. (*murmėti*) borbottare A

buřbulas bolla *f*; *muilo b.* bolla di sapone; *prk.: iš tō vīso tūk b. (niekai)* è finito tutto in una bolla di sapone

1 burbūlis *bot.* tröllio *m*

2 burbūlis, -ė *šnek.* 1. brontolone *m (f-a)*; 2. (*storulis*) grassone *m (f-a)*

burbuliúo||ti 1. formare le bolle; 2. bollire molto forte; 3. (*gurgėti*) gorgogliare A, brontolare E; *māno piļvas ~ja* mi brontola la pancia; 4. *šnek.* (*murmėti*) mormorare A, borbottare A; 5. (*ulbėti*) gloglottare A (*detto di tacchini*)

burbuolė 1. *bot.* pannocchia *f*, tirso *m*, spiga *f*; 2. *žr.* buñbulas

būr||ė vela *f*; *iškėlti ~ės* alzare, issare le vele; *nulėisti ~ės* calare le vele; *išskleisti, atlēisti ~ę* aprire, sciogliere la vela

būrėlis gruppo *m*, circolo *m*, capannello *m*; *mėdžiotojų b.* circolo di caccia; *literātu b.* cenàcolo letterario; *smalsuólių b.* capannello di curiosi

buř||gzti ronzare A, rombare A; *mūsės ~zgia* le mosche ronzano

buriāvim||as lo sport della vela; ~o *varžybos* gara di vela

būrīmas incantésimo *m*, predizione *f*, divinazione *f*; *b. iš kórtų* cartomanzia *f*

būrininkas 1. (*laivas*) nave a vela, veliero *m*; 2. (*buruiotojas*) velista *m, f*

būrininkas *kar.* caposquadra *m*, sottufficiale *m*
būrinis *di*, a vela; velico; *b. laivas* nave a vela
būr||ỹs 1. branco *m*, stormo *m*, stuolo *m*, frotta *f*,
 sciamе *f*; *gerbėjū ~ỹs* stuolo di ammiratori; *paūkš-*
čiū ~ỹs stormo di uccelli; *aviū ~ỹs* branco di
 pècore; *~iū (~iaĩs)* in gran quantità, a sciami, a
 miriadi, in branco, in frotta; 2. *kar.* reparto *m*,
 drappello *m*, distaccamento *m*; *smogiamlęji ~iaĩ*
 reparti d'assalto; 3. *zool.* ordine *m*
buriuoti navigare a vela, veleggiare *A*
būriuo||ti(s) 1. affollarsi, accalcarsi, stiparsi, adu-
 narsi; *priė teātro ~jasi žmónės* la gente si affolla
 davanti al teatro; 2. (*niaukstyti*) annuvolarsi,
 annebbiarsi
buriuotojai *dgs. zool.* papilionidi *m pl*
buriuotojas, -a velista *m, f*
burkāvimas il tubare
burkimas il gonfiarsi, gonfiore *m*
buĩkti gonfiarsi, aumentare di volume
burkuo||ti tubare *A*; *prk.: ~ja kaip dū balandėliai*
 túbano come due colombi
būr||laivis nave (barca) a vela, veliero *m*; *~lentė*
 tàvola a vela, windsurf *m inv*
būrmistras borgomastro *m*
burn||a 1. bocca *f*; *išžiūti burną* aprire la bocca; *~os*
ertmė cavità orale; 2. (*veidas*) viso *m*, faccia *f*;
nusipraūsk burną lāvati la faccia; 3. *prk.* (*šeimos*
narys) membro della famiglia; 4. *prk.* (*stiklėlis*)
 bicchierino *m* (di bevanda alcòlica); *◊ burną au-*
šinti parlare a vāvera; *burną laikyti* non aprire
 bocca; *burną užimti (užkĩšti)* chiudere (tappare,
 cucire) la bocca; *burną palėisti (plūsti)* essere
 larghi di bocca; *pusė ~os* a mezza bocca; *pilna*
burna (sočiai) a sazietà; *pilna burna (laisvai)* li-
 beramente; *ĩ burną neimti* non bere alcòlici
burnoti sparlare *A*, maledire *A*, bestemmiare *A*
burnot||iniai *dgs. bot.* amarantacee *f pl*; *~is bot.*
 amaranto *m*
burøk||as *bot.* barbabietola *f*, biètola *f*; *pašariniai,*
vālgomieji ~ai barbabietola da forāggio, da orto;
~ėlis bot. barbabietola rossa da orto; *~ėlių sa-*
lėtos insalata di barbabietole; *~lapis* foglia di
 barbabietola
būrstiebis àlbero che sostiene una vela
būrt||ai *dgs.* 1. sorte *f*, sorteggio *m*; *mėsti, traukti*
~us tirare a sorte, sorteggiare *A*; *~ų keliū* per
 sorteggio; 2. (*magija*) sortilègio *m*, magia *f*, in-
 cantésimo *m*; *pāsakų ~ai* incantésimo delle fia-
 be; *~āzodis* parola mágica

1 **būrti** 1. (*spręsti*) sorteggiare *A*, tirare a sorte; 2.
 (*kerėti*) incantare *A*, ammalciare *A*, affatturare *A*;
 3. (*spėti*) divinare *A*, predire il futuro; *b. iš kōrtų*
 lēggere le carte
 2 **būr||ti** riunire *A*, radunare *A*, assembrare *A*;
sng.: *paūkščiai ~iasi* gli uccelli si radūnano
būrtininkas, -ė 1. mago *m* (*f-a*), stregone *m*, strega
f, incantatore *m* (*f -trice*); 2. *prk.* persona in-
 cantévole
burzd||ėjimas, ~esỹs *žr.* bruzdesỹs; *~ėti* 1. *žr.* bruz-
 dėti; 2. *žr.* burzgėti 2
burzg||esỹs, ~imas ronzio *m*, rumore *m*; *motōro*
~esỹs ronzio di un motore; *~ėti* 1. ronzare *A*,
 rombare *A*; 2. *šnek.* (*murmėti*) borbottare *A*,
 mormorare *A*
buržuà *nkt. dkt. istor.* borghese *m*
buržuāz||ija borghesia *f*; *stambiōji ~ija* l'alta bor-
 ghesia; *~inis* borghese; *~inė visuomenė* società
 borghese
būsena stato *m*, condizione *f*, situazione *f*; *psichinė*
b. stato psichico; *apsvaigimo b.* stato d'ubria-
 chezza
būsim||as futuro, venturo, pròssimo; *~osios kartos* le
 generazioni future; *gram.:* *~asis laikas* futuro *m*
būstas casa *f*, abitazione *f*, allòggio *m*, dimora *f*,
 appartamento *m*
būsti (ri)svegliarsi, destarsi; *prk.:* *gamtà buñda* la
 natura si sta risvegliando
būstinė luogo *m*, sede *f*, residenza *f*; *kariūomenės*
vādo b. quartiere generale; *rinkimų b.* sèggio
 elettorale
butafōrija 1. *teatr.* oggetti per la scena, accessori
 teatrali; 2. oggetti pòsticci (della pubblicità); 3.
prk. (*netikra prabanga*) falsa apparenza
būt||as appartamento *m*, allòggio *m*; *trijų kambarių*
~as appartamento di tre stanze; *nūomotis ~ą*
 affittare un appartamento
būtel||is bottiglia *f*; *atkiĩšti ~į* stappare una bot-
 tiglia; *litrinis ~is* bottiglia da un litro; *apiplintas*
~is (vynui) fiasco *m*; *gėrti iš viso ~io* bere a collo
 (a fiasco); *~iukas mžb.* bottiglietta *f*; boccetta *f*,
 flaconcino *m*; *kvepalų ~iukas* boccetta di profu-
 mo
būtent *jng.* 1. (*išvardijant*) cioè, ossia, vale a dire; 2.
 (*paaiškinant*) precisamente, appunto, pròprio; *b.*
apiė tai iĩ galvōjau stavo appunto pensando a
 questo
bū||ti 1. (*egzistuoti*) essere *E*, esistere *E*; *~ti pačiū*
savimĩ essere se stesso; *jĩs būvo gėras sū manimĩ* è

stato buono con me; *nėrà sáulės* non c'è sole; 2. (*turėti vietą*) essere E, stare E, trovarsi; *~k šalià manės* sta' accanto a me; *vakaraĩs ~nū namiē* di sera sono a casa; *kuĩ mēs ēsime?* dove ci troviamo?; 3. (*vykti*) succedere E, accadere E, aver luogo; *kuĩ būs koncertas?* dove avrà luogo il concerto?; *visaĩp būna (ēsti) gyvenime* succede di tutto nella vita; *tebūniē (taĩp)* così sia; 4. (*lankytis*) essere E, venire E; *aĩ esĩ kadà būvęs Itálijoje?* sei mai stato in Italia?; *vākar būvo daktaras* ieri è venuto il dottore; 5. (*kaip pagalbinis veiksmazodis*) *buvau̯ beišeinąs* stavo per uscire; *būvo visų mylimas* era amato da tutti; *~siu jau vėską paruošęs keliōnei* avrò già predisposto tutto per il viaggio; 6. (*kaip sudėtinio tarinio jungtis*) *tėvas būvo teisūs* il padre aveva ragione; *būvo girdėti šūnys lójant* si sentiva l'abbaiare dei cani; *◇ būvęs nebūvęs* non è necessario

būtyb||ē essere *m*, creatura *f*; *gėvos ~ės* gli esseri viventi

būtinaĩ *prv.* necessariamente, per necessità, per forza; *b. turiu̯ sugrĩžti* devo necessariamente tornare

būtin||as necessario, indispensabile; *jėigu būs ~a* in caso di necessità; *~ybė, ~umas* necessità *f*, bi-

sogno *m*, occorrenza *f*; *pĩrmojo ~umo dalỹkai* generi di prima necessità; *jaučiaũ ~ybę kalbėti* sentivo il bisogno di parlare

būtis essere *m*, esistenza *f*, realtà *f*; *kiekvienas daĩktas turi savo būtį* ogni cosa ha il suo essere

būtpinigiai *dgs.* rimborso delle spese per l'alloggio, diària *m*

buvėĩn||ē sede *f*, residenza *f*, dimora *f*; *ĩsitaisýti ~ę* stabilire la pròpria dimora

būvęs ex, già; *b. prezideĩntas* ex presidente

buvinė||ti stare, trovarsi; *jĩ vėĩs namiē ~ja* sta sempre a casa

būv||is 1. essere *m*, esistenza *f*, vita *f*; *kovóti už ~į* lottare per l'esistenza; 2. (*stovĩs*) stato *m*, condizione *f*; *kāro ~is* stato di guerra; 3. (*laĩkas*) flusso *m*, andamento *m*, lo scòrrere; *ámžiu̯ ~yje* coll'andar dei sècoli

buvóti essere E, stare E; fermarsi, trattenersi; *mán tēko b. šiosė vietose* mi è capitato di fermarmi in questi posti

buz||à 1. (*gyvuliams*) beverone *m*, beveràggio *m*; 2. (*žmonėms*) broda *f*, cibo *m*; 3. *šnek. (purvynė)* fanghiglia *f*, melma *f*; *~óti šnek.* sporcare A, imbrattare A

C

cak||nóti, ~séti 1. (*tiksėti*) ticchettare A; *laĩkrodís cąksi* l'orologio fa tic tac; 2. (*lašnoti*) gocciolare E, stillare E

cąktelėti 1. colpire all'improvviso; 2. dare un morso

campinėti, cąmpinti žr cimpinėti, cimpinti

capėnti šnek. camminare a piccoli passi

caplys 1. (*lašas*) goccia f; 2. (*varveklis*) ghiacciolo m

cap||nóti, ~sėnti, ~séti 1. (*lašėti*) gocciolare E; 2. (*bidzenti*) andare a piccoli passi

cąptelėti afferrare A, acchiappare A; c. *ųž rankovės* afferrare qc. per una manica

cār||as zar m; ~*fenė* zarina f; ~*lnis* zarista; ~*lnė valdžia* le autorità zariste; ~*lmas* zarismo m

cėcė nkt. dkt. zool. mosca tse-tse

cėch||as 1. *istor.* corporazione f, associazione professionale; 2. reparto m, officina f; *surinkimo ~as* reparto di montaggio; *liejimo ~as* fonderia f; ~*inis* 1. di reparto; 2. *prk. knyg.* (*užsidařės*) di gruppo, ristretto, corporativo

cėitnotas šachm. esaurimento del tempo a disposizione

cėlė cella f

celibątas celibato m

celiuliųz è cellulosa f, cellulòsio m; ~*inis* cellulòsico

celofān||as cellofan m inv; ~*inis* di cellofan

cemeñt||as cemento m; ~*o gamyklą* cementificio m; ~*ąvimas* cementazione f; ~*betonis* cemento armato; ~*ininkas* cementista m

cement||inis di cemento; ~*lnis tiltas* ponte in cemento armato; ~*uoti* 1. cementare A, rivestire di cemento; 2. *prk.* (*jungti*) consolidare A, rinforzare A, rinsaldare A

cėnt||as centesimo m; *kėlis ~ųs temokėjau* ho pagato pochi centesimi

centimėtr||as 1. centimetro m; *dviejų ~ų plėčio juostėlė* nastro largo due centimetri; 2. *šnek.* (*liniuotė*) righello centimetrato

cėntneris quintale m

centraliz||ącija, ~ąvimas centralizzazione f, accentramento m

centraliz||mas centralismo m; ~*uoti* centralizzare A, accentrare A

ceñtr||as 1. (*susikirtimo taškas*) centro m; *svėrio ~as* centro di gravità; 2. (*vidurys*) centro m, punto (zona) centrale; *gyvenų miėsto ~ė* àbito nel centro della città; *būti dėmesio ~ė* essere al centro dell'attenzione; *polit.*: ~*o partija* partito di centro; 3. (*svarbiausias punktas*) centro m, complesso m, punto fondamentale; *prekųbos ~as* centro commerciale; 4. *šnek. sport.*: ~*o puolėjas* centrattacco m, centravanti m (*futbole*), pivot m inv (*krepšinyje*); ~*ąvimas* centratura f, centramento m

centrifug||ą 1. *tech.* centrifuga f; 2. (*pienui*) scrematrice f; ~*ąvimas* centrifugazione f; ~*uoti* centrifugare A; ~*uoti pieną* scremare il latte

centrin||is centrale, principale, fondamentale; ~*ė stotis* stazione centrale; ~*is šildymas* riscaldamento centrale; ~*is bankas* la sede principale della banca

centruoti centrare A, fissare nel centro

ceñzas censo m, requisito m, titolo m; *mókslo c.* grado d'istruzione (titoli accademici); *tuřto c.* condizione econòmica; *ámžiaus c.* censo d'età

ceñzorius censore m

cenzūr||ą censura f; *spaudós ~ą* censura sulla stampa (su testi scritti); ~*uoti* censurare A, sottoporre a censura; ~*uoti laiškus* censurare la corrispondenza

cepelinąs 1. dirigibile m, zèppelin m inv; 2. *žr.* *didž-kukulis*

ceratą psn. tovàglia d'incerata

ceremoniālas cerimoniale m, rituale m

ceremònij||a 1. cerimònia f; *vestuvių ~a* cerimònia nuziale; *prėsaikos davimo ~a* cerimònia del giuramento; 2. *menk.* cerimònie f pl, convenevoli m; *laikytis ~ų* stare sulle cerimònie (sui convenevoli)

ceremoning||ai prv. in modo cerimonioso, cerimoniosamente; ~*as* cerimonioso; *menk.*: *nebūk tóks ~as* non essere così cerimonioso

ceremònytis far cerimònie; *menk.*: *nesiceremònyk* senza tante cerimònie

cèris *chem.* cèrio *m*

ceŕkvė chiesa ortodossa

cėzis *chem.* cėsio *m*

cezūrà *lit.* cesura *f*

chalàtas 1. (*kambarinis*) accappatòio *m*, vestàglia *f*;

2. (*darbo*) càmice *m*, camiciotto *m*, sopravveste *f*;

báltas *ch.* càmice bianco; 3. (*rytietiškas*) caffettano *m*

chalvā *khalva* (*spėcie di dolce glutinoso*)

chāmas persona rozza, villana

chameleōnas *zool.* camaleonte *m*

chānas *khan m inv*, can *m*

chað||sas 1. caos *m*; 2. *prk.* confusione *f*, disordine *m*; ~**tiškai** *prv.* caoticamente, in modo caotico;

~**tiškas** caotico, confuso, disordinato; ~**tiškas eĩsmas** tràffico caotico; ~**tiškūmas** stato caotico

charaktering||ai *prv.* in modo tipico, caratteristicamente; ~**as** caratteristico, peculiare, pròprio, tipico; ~**i brúožai** segni caratteristici; ~**ūmas** aspetto caratteristico, peculiarità *f*

charāktēr||is 1. caràttere *m*, indole *m*, temperamento *m*; **žmogūs sù ~iu** (*bė ~io*) un uomo di caràttere (senza, privo di caràttere); ~**iu nesuderinamūmas** incompatibilità di caràttere; 2. (*kūrinio veikėjas*) caràttere *m*, personàggio *m*

charakteristika 1. (*apibūdinimas*) caratterizzazione *f*, profilo *m*; **švietimo epòchos** *ch.* profilo dell'illuminismo; **dārbo** *ch.* curriculum professionale; 2. (*dokumentas*) dichiarazione *f*, referenza *f*, attestato *m*; 3. *mat.* caratteristica *f*

charakterizuoti caratterizzare *A*, descrivere *A*, definire *A*, qualificare *A*; **glauštaĩ** *ch.* **žmōgų** con pochi tratti caratterizzare una persona

chārtija carta *f*; **žmogaūs tėisių** *ch.* la carta dei diritti dell'uomo

chēmij||a chimica *f*; ~**os prāmonė** indùstria chimica

chemikālas prodotto chimico

chēmi||kas, -**ė** chimico *m* (*f*-*a*); ~**nis**, ~**škas** chimico; ~**nė anālizė** anàlisi chimica; ◇ ~**nis pieštukas** matita copiativa; ~**škai** *prv.* chimicamente

chemiz||aciija, ~**āvimas** uso di prodotti chimici; ~**uoti** usare prodotti chimici

chimerā chimera *f*

chimerĩ||nis, ~**škas** chimèrico, fantàstico, illusòrio

chinĩnas *farm.* chinino *m*

chiromántija chiromanzia *f*

chirũrg||as, -**ė** chirurgo *m* (*f*-*a*); ~**ija** chirurgia *f*; ~**inis** chirùrgico; ~**inė operācija** intervento chirùrgico

chlòr||as *chem.* cloro *m*; ~**āvimas** trattamento con cloro, clorurazione *f*

chlorėlė *bot.* clorella *f*

chloro||filas *bot.* clorofilla *f*; ~**fõrmas** clorofõrmio *m*, triclorometano *m*

chloruoti trattare con cloro, clorurare *A*

chòlera *med.* colera *f*

cholėri||kas, -**ė** collèrico *m* (*f*-*a*); ~**škas** collèrico, irascibile; ~**škas būdas** temperamento collèrico

cholesteròlis colesterolo *m*

chòr||as 1. *muz.* coro *m*; **dainuoti** ~**ė** cantare in coro; 2. *archit.* coro *m*; **raižyto mēdžio** ~**as** coro di legno intagliato; (*vns. įnag.*) *prv.* ~**ù** in coro, a una voce

chòrd||a *anat.* corda *f*; ~**iniai** *dgs. zool.* cordati *m pl*; ~**inis** provvisto di corda dorsale

chorėjas *lit.* coreo *m*, trocheo *m*

choreogrāf||ija coreografia *f*; ~**inis** coreogràfico

chòrinis di, da coro, corale; *ch.* **daināvimas** canto corale

chor||istas, -**ė** corista *m*, *f*; ~**vedýba** direzione di coro; ~**vedýs** maestro di coro

chrestomāt||ija creستمazia *f*, antologia *f*, florilègio *m*; ~**inis** 1. di, da creستمazia, antològico; 2. *prk.* (*įprastas*) comune, banale, convenzionale

chrizantemā *bot.* crisantemo *m*

chròmas 1. *chem.* cromo *m*; 2. (*oda*) pelle conciata, camòscio *m*

chromātin||is cromàtico; *muz.*: ~**ė gamā** scala cromàtica

chromāvimas 1. cromatura *f*; 2. (*odos*) còncia al cromo, scamosciatura *f*

chromosomā *biol.* cromosoma *m*; **lytinės chromosomos** cromosomi sessuali

chromuoti 1. cromare *A*; 2. (*odą*) conciare *A*, sottoporre a còncia

chrònišk||as crònico; *prk.*: ~**a** (*nuolatinė*) **yda** vizio crònico (*permanente*)

chronològ||ija cronologia *f*; ~**inis**, ~**iškas** cronològico; ~**iškai** *prv.* cronologicamente, secondo l'òrdine cronològico

chronomėtras cronòmetro *m*

chuligān||as teppista *m*, vāndalo *m*; ~**iškai** *prv.* teppisticamente; ~**iškas** di, da teppista, teppistico; ~**iškas veiksmas** atto di teppismo; ~**iškūmas**, ~**izmas** teppismo *m*; **kovoti sù ~izmū** combattere il teppismo

ciānas *chem.* cianògeno *m*

cib||é *šnek*. capra *f*; ~**énti**, ~**nóti** chiamare la capra
cieksėti, **ciepsėti** pigolare A, pipiare A; **viščiūkai**
ciepsi i pulcini pigolano
ciferblātas quadrante *m*; **laikrodžio** *c.* quadrante
 (mostra) dell'orologio
cigār||**as** sigaro *m*; ~**ètė** sigaretta *f*; **per diėnq surū-**
kýti pakėlį ~**ėčių** fumare un pacchetto di sigarette
 al giorno; ~**inė** portasisgari *m inv*
cikadā *zool.* cicala *f*; **cikādos sviřpia** le cicale frini-
 scono
ciklamėnas *bot.* ciclamino *m*
cikl||**as** ciclo *m*; **gamýbos** ~**as** ciclo produttivo;
saulės ~**as** ciclo solare; ~**inis**, ~**iškas** ciclico;
 ~**inė eigā** andamento ciclico; ~**iškai prv.** cicli-
 camente, a fasi alterne; ~**iškūmas** ciclicità *f*
ciklōnas ciclone *m*, tifone *m*; **trōpinis** *c.* ciclone
 tropicale
ciklōpas 1. *žr.* kiclōpas; 2. *zool.* ciclope *m* (*cros-*
tāceo)
cikōrija cicōria *f*
ciksėti ticchettare A; **laikrodīs ciksi** l'orologio fa
 tic-tac
ciilindr||**as** 1. *mat., tech.* cilindro *m*, tamburo *m*;
 ~**o tūris** cilindrata *f*; 2. (*skrybėlė*) cappello a ci-
 lindro, stāio *m*, tuba *f*; 3. (*lėmpas stiklas*) vetro
 di una lāmpada a petrōlio; ~**inis**, ~**iškas** ci-
 lindrico
ciimbinti *žr.* ciimpinti
cimbōl||**ai dgs.** *muz.* cémbalo ad arco; ~**ininkas**, -**ė**
 cembalista *m, f*
cimpinėti *šnek.* bighellonare A, gironzolare A
ciimpinti *šnek.* camminare a stento
cinamōnas *bot.* cannella *f*
cingsė||**jimas** tintinnio *m*; ~**ti** tintinnire E/A
cīngtelėti dare un tintinnio
cīnija *žr.* gvaizdūnė
cīn||**ikas**, -**ė** persona cinica; ~**iškai prv.** cinica-
 mente, con cinismo; ~**iškas** cinico, impudente;
 ~**iškūmas** cinismo *m*, impudenza *f*
cīnk||**as chem.** zinco *m*; ~**āvimas** zincatura *f*; ~**ogrā-**
fija zincografia *f*, zincotipia *f*; ~**ūotas** zincato;
 ~**uoti** zincare A
cýp||**auti**, ~**čioti** pigolare A, squittire A, stridere A;
pelė ~**čioja** il topo squittisce; ~**avimas**, ~**čioji-**
mas squittio *m*, cigolio *m*, strido *m*; **vaikų** ~**avimai**
 strida di bambini; ~**dyti** far pigolare, squittire
cýp||**ė** *šnek.* càrcere *m*, prigione *f*, galera *f*; *šnek.*:
sėdėti ~**ėje** stare in gattabùia

cipėnti *šnek.* camminare a passi piccoli e veloci,
 sgambettare A
cyp||**esýs**, ~**imas** pigolio *m*, squittio *m*, stridio *m*
cýpinti *žr.* cýpdyti
cypI||**ė** *zool.* ànatra selvàtica (fischione); ~**ýs** *šnek.*
 pigolone *m*, piagnucolone *m*
cypsė||**jimas** pigolamento *m*, squittio *m*, ~**ti** pigo-
 lare A, pipiare A, squittire A
cīptelėti (*silpniau*), **cýptelėti** (*stipriau*) mandare un
 breve pigolio, uno strido
cýp||**ti** 1. pigolare A, squittire A; 2. cigolare A, scri-
 cchiolare A; **rātas** ~**ia** ruota cigola (geme); **sniė-**
gas pō kōjomis ~**ia** la neve scricchiola sotto i piedi
cip||**ūkas**, ~**ūlis** *šnek.* pulcino *m*
cypūs stridulo, acuto; *c.* **bašas** voce stridula
cirk||**as** circo *m*; ~**o vaidīnimas** spettacolo circense;
 ~**ininkas**, -**ė** attore (attrice) di circo
cirkul||**iācija**, ~**iāvimas** circolazione *f*; *ekon.*: **pi-**
nigų ~**iācija** circolazione monetaria; ~**iūoti**
 circolare E; **kraūjas** ~**iūoja gýslomis** sàngue cir-
 cola nelle vene
cirkumflėksas *lingv.* accento circonflesso
cirōzė *med.* cirrosi *f*; **kepenų** *c.* cirrosi epatica
cirp||**auti**, ~**sėti** cinguettare A, trillare A
cirp||**ti** grillare A, frinire A; **cikādos** ~**ia** le cicale
 friniscono
cistā *med.* cisti *f*; **cistos sienėlė** parete cistica
cistėrna 1. cisterna *f*, serbatōio *m*; 2. *šnek.* auto-
 cisterna *f*, vagone cisterna
citadėlė 1. *kar.* cittadella *f*, fortezza *f*; 2. *prk.* (*atra-*
ma) baluardo *m*, sostegno *m*
citatā citazione *f*; **šitame rašinyje daūg citātų** questo
 scritto è pieno di citazioni
cito||**lōgija** citologia *f*; ~**plazmā biol.** citoplasma *m*
citrā *muz.* cetra *f*
citrin||**ā** *bot.* (*medis ir vaisius*) limone *m*; **arbatā sū**
 ~**ā** tè al limone; **citrinų augīnimas** coltivazione di
 limoni, limonicoltura *f*; ~**inis** di limone; ~**inės**
spalvōs drabūžis vestito color limone; ~**inė rūgštis**
 àcido citrico
citrīnme||**dis** àlbero del limone; ~**džių plantācija**
 limoneto *m*
citrus||**ai ppr.** *dgs.* agrumi *m pl*; ~**inis**: ~**iniai auga-**
lai agrumi *m pl*; ~**inių kultūrų augīnimas** colti-
 vazione degli agrumi, agrumicoltura *f*
citūoti citare A, riportare A; *c.* **įštrauką iš Dántės**
 citare un passo di Dante
cītvaras *bot.* santōnico *m*
ciùcė, **ciùckis** (*vaikų kalboje*) cane *m*

civilin||is civile, civico, borghese; ~é *aviācija* aviazione civile; ~é *metrikācija* matrimonio civile; ~iai *drabūžiais* in borghese (in àbito civile)

civiliz||ācija civiltà *f*, civilizzazione *f*; *pasiekti aukštą ~āciją* raggiungere un elevato grado di civiltà; ~āvimas incivilimento *m*; ~ūotas civile, civilizzato; ~ūotas *pasaulis* mondo civile; ~ūoti civilizzare *A*, incivilire *A*

còkolis *archit.* zòccolo *m*, basamento *m*, piedistallo *m*

cól||inis di pòllice; ~is pollice *m*; *dviejų ~ių lentą* tavola di due pòllici

cukrainė pasticceria *f*

cùkraligė *med.* diabete *m*

cùkranendrė *bot.* canna da zùcchero

cukrėti *žr.* cukrutis

cùkrin||as cosparso di zùcchero; ~é zuccheriera *f*

cukrìng||as zùccheroso; ~ūmas presenza di zùcchero

cùkrin||is di, da zùcchero, zuccheriero; ~iai *ruņkeliai* barbabietole da zùcchero

cukrúo||tas cosparso di zùcchero; ~ti (in)zuccherare *A*, dolcificare *A*; ~tis cristallizzarsi, trasformarsi in cristalli di zùcchero; *medūs ~jasi* il miele si cristallizza

cùkr||us zùcchero *m*; *smulkūs, gabalnis ~us* zùcchero in pòlvare, in zollette (a quadretti); ~aus *puodrą* zùcchero a velo; ~aus *fabrikas* zuccherificio *m*

cvaksėti 1. ticchettare *A*, fare tic tac; 2. (*lašėti*) gocciolare *E/A*

cvàktelė||ti dare un colpetto, un morso; *kažkàs ~jo mán į pėtį* ho sentito una puntura a una spalla

cvángtelėti, cvíngtelėti dare un colpetto, pungere leggermente

Č

čáizyti frustare A, sferzare A, fustigare A; **č. iki kraūjo** frustare a sàngue

čaižūs sferzante, tagliente, aspro, pungente; **č. lietūs** pioggia sferzante; **č. balsas** voce aspra, stridula

čeburėkas kul. pasticcio imbottito con carne di agnello

ček||as, -ė ceco *m* (*f* -a); **~ų kalbà** lingua ceca

ček||is 1. (*banko*) assegno *m* (*bancàrio*); **~ių kny-gėlė** libretto degli assegni; **neužpildytas ~is** assegno in bianco; **keliōninis ~is** traveller's cheque; 2. (*kasos*) scontrino *m*, buono di cassa, biglietto di ricevuta; **išmūšti ~į** fare lo scontrino

ček||sėti, ~šnóti mangiare in modo rumoroso

čekstelėti dare un colpo secco; **č. žirklemis** dare una forbiciata

čemer||ys 1. *bot.* veratro *m*; 2. *šnek.* (*keikiant*) dià-volo *m*; **elkit visi pō ~iais!** al diavolo tutti quanti!

čėmpė pantòfolà di maglia

čėmpinti šnek. camminare pian piano, strascicare i piedi

čėmpion||as, -ė campione *m*, campionessa *f*; **Eurōpos bōkso ~as** campione europeo di pugilato; **~ātas** campionato *m*; **dviračių spōrto ~ātas** campionato di ciclismo

čėmpóti šnek. 1. camminare in modo goffo; 2. mangiare in maniera smodata

čėploti šnek. 1. masticare adàgio; 2. imbrattare A, sporcare A

čėpsėti mangiare rumorosamente; **č. lūpomis** schioccare con le labbra

čėfkasas etnogr. mezzalana *f* (*fatta in casa*)

čėrkšėti 1. (*žvangėti*) risonare E/A, tintinnare E/A; **č. žirklemis** dare dei colpi con le fōrbici; 2. (*grik-šėti*) scricchiolare A, crocchiare A

čėrkstelėti emettere un breve suono secco

čėrkšti stridulare A, garrire A, stridere A; **pjūklas čėrškia** sega stride

čėrp||ė tègola *f*, émbrice *m*; **~inis: ~inis stōgas** tetto ricoperto da tègole

čėršk||ėjimas 1. (*žvangėjimas*) tintinnio *m*; 2. (*čiul-bėjimas*) cinguettio *m*, cicalèccio *m*; **žvirblių ~ėji-**

mas cicalèccio dei pàsseri; **~ėti** 1. (*žvangėti*) tintinnare E/A, (ri)sonare E/A; 2. (*čiulbėti*) cinguettare A, garrire A, stridulare A; **krėgždės čėrška** le rōndini garriscono; 3. *prk.* (*kalbėti*) cicalare A, blaterare A; **~imas, ~esys** stridio *m*, cinguettio *m*, cicalèccio *m*, garrito *m*

čėrškinti 1. far tintinnare; 2. far pigolare

čėsnāk||as bot. àglio *m*; **~o skiltėlė** spicchio d'àglio

čėžėjimas fruscio *m*, stropiccio *m*; **šilkō č.** fruscio di seta

čėžen||a 1. (*skeveldra*) schéggia *f*, frammento *m*; 2. (*kevalas*) gūscio *m*, scorza *f*; **~oti** sgusciare A, scorzare A, sgranare A

čėž||énti, ~ėti frusciare A, stormire A; **lāpai ~ėna** le foglie stormiscono; **šilkas čėža** seta frūscia

čėžinti 1. produrre fruscio; 2. (*lukštent*) sgusciare A, sgranare A

čià 1. *prv.* qui, qua; **ateikite č.** venite qua; **āš č. pāt (arti) gyvenū** àbito qui vicino; **jis iš č. kilęs** è di qui; **elk iš č.** vieni via di qua; 2. *jng.* ora; **č. juōkiasi, č. veřkia** ora ride ora piange; 3. *dll.* (*reikšmei pa-brėžti*): **kās č. pėr lietūs** ma che pioggia è questa; **kuř č. nē!** ma va là!, ma no!

čiā||buvis indigeno *m*, aborigeno *m*, autòctono *m*; **~gimis** nativo *m*, indigeno *m*

čiaud||ėjimas starnuto *m*; **~ėti** starnutire A; **~ulī-nis** starnutatōrio; **~ulīnės dūjos** gas starnuta-tōrio; **~ulys** starnuto *m*; **sulaikyti ~ulį** soffocare uno starnuto

čiaukšėti 1. (*čiulbėti*) cinguettare A, garrire A; 2. (*tauškinti*) schioccare A, scoppiettare A; **č. žirk-lėmis** dare forbiciate; 3. (*pliaukšėti*) frustare A, sferzare A

čiaukšlūs šnek. chiacchierone *m*, ciarlone *m*, cicalone *m*

čiaukšnóti mangiare rumorosamente

čiaukstelėti dare un colpo secco; **č. botagū** far schioccare la frusta

čiaūkšti 1. mangiare rumorosamente; 2. chiacchie-rare A, cicalare A; **niekūs č.** raccontare, dire ciance

čiaumóti 1. mangiare in maniera smodata; 2. (*ter-lioti*) sporcare A, imbrattare A

čiaup||as rubinetto *m*; *vandéntiekio, dūjų ~as* rubinetto dell'acqua, del gas; *užsūkti, atsūkti ~q* chiudere, aprire il rubinetto

čiaupytis *šnek.* far smòrfie; *baik č!* smetti di fare quelle smòrfie!

čiaupsėti mangiare rumorosamente

čiaupti stringere A, chiudere A, serrare A; *č. lūpas* stringere le labbra

čiauškalas 1. (*plepalai*) chiacchiera *f*, ciància *f*, ciarla *f*; 2. (*kas daug šneka*) chiacchierone *m*, cicalone *m*, blaterone *m*

čiauškalas 1. *čiauškalas* 2; *~esys* 1. chiacchierio *m*, cicalio *m*; 2. cinguettio *m*; *~ėti* 1. cinguettare A, trillare A; *žvirbliai čiaūska* i pàsseri cinguettano; 2. (*kalbėti*) cicalare A, ciarlare A

čiauškinti 1. mangiare con rumore; 2. (*pliauškinti*) schioccare A, scoppiettare A

čiauškus ciarliero, loquace; *~ūtis, -ė* chiacchierino *m* (*f-a*)

čiauž||*inėti, čiaūzioti, ~yti* 1. scivolare sul ghiaccio, pattinare A; 2. camminare strascicando i piedi

čiauž||*ti* 1. (*čiuožti*) scivolare E/A; *~ti sniegū* scivolare sulla neve; 2. (*šliaužti*) strisciare A; *~ia gyvatė* il serpente striscia; 3. *prk. (tylomis eiti)* camminare silenziosamente

čyburuoti (*apie vieversį*) trillare A (*detto di allòdola*)

čieksėti, čiepsėti pigolare A, pipiare A; *paukščiukai čiepsi* gli uccelletti pigolano

čigōn||as, -ė zingaro *m* (*f-a*); *~iška* *prv.* zingarescamente; *~iška* *gyvėnti* fare la vita da zingaro; *~iškas* da zingaro, zingaresco; *~iški papročiai* usanze zingaresche

čiksėti 1. ticchettare A; 2. (*čerškinti*) schioccare A, picchiettare A; 3. (*svirpti*) grillare A, frinire A

činčiber||as *bot.* ipecacuana *f*; *~iniai dgs. bot.* loganiacee *f pl*

činksėti tintinnare E, (ri)suonare E/A

čink(š)telėti dare un colpo secco

činš||as *istor.* tributo al signore per la terra; *~ininkas* chi paga tale tributo

čiobrelis *bot.* timo *m*, serpillio *m*

čiōbrinti *šnek.* camminare a stento, strascicarsi

čiōn, čiona||*prv.* qui, qua, da questa parte

čionýkš||tis di qui, di qua, del luogo, locale; *~čiai žmōnės* gente locale

čypauti, čypti *žr.* cypauti, cýpti

čirėnti 1. cinguettare A, trillare A; *paukščiukai čirėna* gli uccellini cinguettano; 2. (*prastai groti*) strimpellare A

čýrinti *šnek. (griežti)* suonare A, strimpellare A; *smuikū č.* strimpellare il violino

čirkšlys 1. *žr.* švirškštas; 2. *žr.* svirplys; 3. (*rėksnys*) pigolone *m*, piagnucolone *m*

čir||*kšti* 1. cinguettare A, stridulare A, frinire A; *žioga*||*~škia* i grilli stridulano; 2. (*girgždėti*) stridere A, cigolare A, scricchiolare A; 3. (*hirbti*) suonare E, squillare E; *~škia telefonas* suona il telefono; 4. (*kepant*) sfriggere A, sfrigolare A; *aliėjus ~škia keptuvėje* l'olio sfrigge nella padella; 5. (*trykšti*) sgorgare E; 6. *prk. (bambėti)* brontolare A, borbottare A

čirpauti cinguettare A, stridere A, stridulare A

čirpinti 1. (*griežti*) suonare A, strimpellare A; 2. (*erzinti*) stuzzicare A, irritare A; *nečirpink tō vaiko* non stuzzicare quel bambino

čirpti 1. (*čirkšti*) cinguettare A, frinire A, stridulare A; 2. (*griežti*) strimpellare A; 3. (*girgždėti*) cigolare A, scricchiolare A; 4. (*verkti*) piagnucolare A

čiršk||auti cinguettare A, garrire A, stridere A; *~ėjimas, ~esys* 1. cinguettio *m*, garrito *m*, stridio *m*, cicaluccio *m*; 2. (*girgždėjimas*) stridore *m*, scricchiolio *m*, cigolio *m*; 3. (*spirgėjimas*) sfrigolio *m*, gorgoglio *m*; *~ėti* 1. cinguettare A, garrire A; *žvirbliai ~a* i pàsseri cinguettano; 2. (*spirgėti*) sfriggere A, sfrigolare A; 3. (*girgždėti*) scricchiolare A, cigolare A, crocchiare A; 4. *prk. (kalbėti)* parlare a voce alta e stridula; *~inti* 1. (*griežti*) strimpellare A; *smuikū ~inti* strimpellare il violino; 2. (*erzinti*) stuzzicare A, irritare A; 3. (*spirginti*) friggere A, arrostitare A

čyrūoti 1. (*griežti*) strimpellare A; 2. (*čiulbėti*) cinguettare A, garrire A; 3. *prk. (pjauti)* segare A, tagliare con un attrezzo ottuso

čirvai *dgs. (kortų rūšis)* cuori *m pl*

čiučėnti 1. (*šlamenti*) frusciare A, stormire A; 2. (*šnibždėti*) sussurrare A

čiūč||*ia ist.*: *~ia liūlia (supant vaiką)* ninna nanna; *~iuoti* 1. (*sūpti*) cullare A, ninnare A; 2. (*sūpuotis*) dondolarsi, muoversi oscillando

čiūkė *šnek.* maiale *m*

čiuksėti 1. (*eiti, velkant kojas*) strascicare i piedi; 2. (*pūškuoti*) sbuffare A

čiūkštelėti 1. (*paslysti*) scivolare E/A, sdrucciolare E/A; 2. (*šliūkštelėti*) versare, far sgorgare un po' di liquido

čiūkuras colmo *m* (*del tetto*)

čiulb||*ėjimas, ~esys* cinguettio *m*, trillo *m*; *lakštingalų ~ėjimas* trillo (canto) degli usignoli; *~ėti*

1. cinguettare A, trillare A; *vieversėliai čiulba* le allòdole trillano; 2. *prk.* parlare dolcemente; ~*uonėlis*, -ė, ~*ūtis*, -ė canterino *m*, uccello cantaiolo
- čiulkinys** (*valgis*) pappa di fiocchi d'avena ed altri ingredienti
- čiulpaĩ** *dgs. anat.* midollo osseo
- čiulpsėti** emettere un suono del succhiare; *č. lūpomis* schiacciare le labbra
- čiulp||ti** succhiare A, poppare A, assorbire A; ~*ti saldainį* succhiare una caramella; ◇ *kraują ~ti* sfruttare A; *pirštus ~ti* (*gailėtis*) rammaricarsi, sentire rinascimento; ~*tukas* tettarella *f*, ciuccio *m*; ~*tūvas*, ~*tuvėlis* *zool.* succhiatòio *m*, spirotromba *f*
- čiúopti** 1. (*griebti*) acchiappare A, afferrare A; 2. *med.* palpare A, tastare A
- čiuoz||ėjas**, -a, ~*ikas*, -ė pattinatore *m* (*f* -trice); ~*yklà* pista di pattinaggio; ~*imas* pattinaggio *m*; *dailùsis ~imas* pattinaggio artistico; ~*inėti* pattinare A, scivolare E; *vaikai ~inėja nuò šlaito* i ragazzi scivolano lungo una china
- čiuòžti** pattinare A, scivolare E/A; *č. aūt lėdo* pattinare su ghiaccio
- čiup||iklis** *žr.* čiuptūvas; ~*inėti* tastare A, toccare ripetutamente; *jìs nèt nepačiupinėjo knýgos* non ha toccato nemmeno il libro; ~*inėtis šnek.* perdere tempo, essere lento; *nà ir ilgaĩ ~inėjiesi!* ma quanto ci metti!; ~*nóti* tastare A, toccare A; ~*nótis* essere lento nel fare *q.c.*
- čiùptelė||ti** afferrare A, acchiappare A; ~*jo manè už skveřno* m'afferrò per un lembo della giacca
- čiup||ti** afferrare A, acchiappare A; ~*ti už plaukų* afferrare per i capelli; ◇ ~*ti jáutį už ragų* prendere il toro per le corna
- čiupt||ukas**, ~*ūvas*, ~*uvėlis* *zool.* antenna *f*, anténula *f*, tentàcolo *m*; *bítės ~ukai* le antenne dell'ape; *aštuonkòjo ~ūvai* i tentàcoli del polpo
- čiurėnti** *žr.* čiurlėnti
- čiùrinti** 1. *šnek.* lasciar fluire i liquidi; 2. (*juodinti*) sporcare A, insudiciare A
- čiurkš||ėti** scrosciare E/A, gorgogliare A; ~*lė* getto *m*, zampillo *m*; *kraujò ~lė* getto di sàngue; ~*nóti* 1. *žr.* čiurkšėti; 2. (*sroventi*) scórrere E, fluire E (*rumoreggiando*); 3. (*geri*) bere succhiando
- čiurkšti** sgorgare E, scaturire E, zampillare E; *kraujas čiurškia iš žaizdòs* il sàngue sgorga dalla ferita
- čiurlėnimas** mormorio *m*, sussurro *m*
- čiurlėnti** 1. scórrere mormorando, gorgogliare A; *čiurlėno šaltinis* la fontana gorgogliava; 2. (*čirenti*) cinguettare A, trillare A
- čiurlys** *zool.* rondone *m*
- čiurna** *anat.* tarso *m*
- čiurškinti** 1. far uscire a getto (*detto di liquidi*); 2. *šnek. (melžti)* mùngere A
- čiùrti** sporcarsi, imbrattarsi
- čiùst||yti** *šnek.* 1. (*puošti*) adornare A, agghindare A; *sng. jì ilgaĩ ~ijasi* perde molto tempo ad agghindarsi; 2. (*valgyti*) mangiare con appetito
- čiūžauti** 1. (*brūžinti*) strofinare A, strusciare A, fregare A; 2. (*čėžėti*) frusciare A, stormire A
- čiūžė** 1. (*šliūžė*) tràccia *f*, orma *f*, impronta *f*; *rògių č. aūt sniėgo* tràccia di una slitta sulla neve; 2. (*pačiūža*) veicolo a pattini per trasportare l'àratro e l'érpice
- čiūž||ėnti** 1. frusciare A, stormire A; *lāpai ~ėna* le foglie stormiscono; 2. (*trypti*) pestare A, scalpitare A; ~*esys*, ~*ėjimas*, ~*ėnimas* fruscio *m*, stropiccio *m*; *drabūžiu ~esys* fruscio degli àbiti; ~*ėti* frusciare A, stormire A; *gyvātė čiūža tarp lāpų* la serpe fruscia tra le foglie
- čiūžinėti** 1. pattinare A, scivolare sul ghiaccio; 2. camminare strisciando i piedi
- čiūžinys** materasso *m*; *ašutų prìkìmtas č.* materasso di crine
- čiūžúoti** andare lentamente, strascinarsi, strascinarsi
- čivylis** *zool.* fanello *m*
- čivirúoti** (*apie vieversį*) cinguettare A, trillare A
- čýž||ti** 1. (*mušti*) frustare A, sferzare A; 2. (*smarkiai lyti*) piòvere forte; *lietùs ~ia* piove a dritto

D

dabař *prv.* adesso, ora; *d. geriaũ jaučiuosi* ora sto meglio; *kã tik d.* proprio adesso, or ora; *nuõ d.* fin d'ora, d'ora in poi; *ikl d.* finora, fino a questo momento

dabartėlės, dabařtės *prv. šnek.* ora, adesso

dabartinis *is* attuale, presente, di oggi; *~iai įstātymai* le leggi attuali; *~is dirėktorius* direttore in carica

dabartinis tempo odierno, epoca attuale; *~iės jaunimas* gioventù di oggi (d'adesso)

dabinė *ti džn. žr.* dabinti; *sng.:* *merginos ~jasi* le ragazze si fanno belle

dabinimas agghindamento *m*, ornamento *m*; *~ys* ornamento *m*, addobbo *m*, gingillo *m*; *~ti* agghindare A, ornare A, abbellire A; *~ti jaunąją* agghindare la sposa

dabūlis, *~itā* bellimbusto *m*, damerino *m*

daboklė *psn.* cella per detenuti

dagā 1. (*kaitra*) grande caldo, afa *f*; 2. (*dygimas*) atto del germinare

dagilis *zool.* cardellino *m*, capiroso *m*

dagūnas campo di cardì; *~ys* 1. *bot.* cardo *m*; 2. *prk.* (*pikčiurna*) brontolone *m*, cattivo *m*

dagoti fare il raccolto

dągtis lucignolo *m*, stoppino *m*

1 **dagūs** 1. combustibile, infiammabile; 2. *prk.* (*ūmus*) focoso, irascibile

2 **dagūs** 1. spinoso; 2. tagliente, mordace; *dągūs žodžiai* parole mordaci

daigā periodo del germogliare, germinazione *f*

daigas 1. germoglio *m*, gemma *f*, sementale *m*; *būlvės ~aĩ* gemme, occhi della patata; 2. *prk.* (*pradmuo*) germe *m*, radice *f*, origine *f*; *civilizacijos ~aĩ* germe della civiltà; *~ynas* sementale *m*, piantonàio *m*; *~inti* far germinare

daigyti sentire fitte, punture; *mān pō krūtinē ~o* sento delle punture al cuore

daigoti *šnek.* ammazzare A, sterminare A

daigstas punto rado (*di cucitura*); *~yti* 1. imbastire A, orlare A; 2. piantare germogli; 3. sentire (*ogni tanto*) delle punture

daigūmas potere germinativo, germinabilità *f*;

~uotas gemmifero, con le gemme; *~ūs* germignabile

daiktas 1. oggetto *m*, roba *f*, cosa *f*; *susitvarkykite sąvo ~us* riordinate le vostre cose; *medinis ~as* oggetto di legno; *vālgomas ~as* cosa, roba da mangiare; 2. (*reikalas*) cosa *f*, fatto *m*; *pasakysiu tau vieną ~ą* ti dirò una cosa; 3. *šnek.* (*vieta*) posto *m*, luogo *m*; *šitam ~è mán skaūda* mi fa male da questa parte; *~ aiškus ~as* è chiaro, è ovvio; *didelis (čiā) ~as* non importa, fa niente; *gālimas ~as* può darsi, probabilmente; *negirdėtas ~as* inverosimile; *žiōplas ~as* persona sciocca; *nuõ ~o (iš eilės)* consecutivamente, di sèguito; *priē ~o (kartu)* insieme

daiktavardis *ėjimas gram.* sostantivazione *f*; *~ėti* diventare sostantivo A; *~inis: ~inēs kilmės būdvardis* aggettivo denominale

daiktavardis *is gram.* sostantivo *m*, nome *m*; *bendrnis, tikrinis ~is* nome comune, proprio; *~iškaĩ* *prv.* in funzione di sostantivo; *~iškas* sostantivato

daiktas *ėti* materializzarsi; *~inis* materiale, effettivo; *~inis tuřtas* bene materiale; *~inis įrōdymas* prova oggettiva

daiktas *inti* materializzare A; *~iškas* materiale; *~iškūmas* materialità *f*, sostanzialità *f*

dailis *ē* arte *f*; *~ēs akadēmija* accademia di Belle Arti; *liāudies ~ē* arte popolare; *tāikomoji, vaizduojamoji ~ē* arte applicata, figurativa; *~ėti* diventare più bello

dailėtyrė *a* critica d'arte; *~ininkas* critico d'arte

dailiai *prv.* bene, graziosamente, con cura

dailidė falegname *m*, carpentiere *m*; *~ystė* mestiere del falegname, falegnameria *f*; *~žiauti* fare il falegname

dailinimas abbellimento *m*, finimento *m*

dailininkas, *-ė* pittore *m* (*f -trice*), artista *m*, *f*; *šiuolaikinis ~as* pittore moderno; *~ų sąjunga* associazione degli artisti

dailinti *ti* 1. abbellire A, guarnire A, rifinire A; 2. (*lyginti*) lisciare A, levigare A, limare A; *~ti mēdį* levigare il legno; *~tis* 1. farsi bello; 2. (*gerintis*) rendersi bene accetto, ingraziarsi

dailýraštis calligrafia *f*

dail||**umas** bellezza *f*, finezza *f*; ~**ūs** 1. bello, fine, grazioso; ~**ūs dárbas** lavoro ben fatto; 2. (*lygus*) piano, liscio, levigato; ◇ ~**ūsis čiuožimas** pattinaggio artistico; ~**ióji lytis** gentil sesso

dainà canzone *f*, canto *m*; **skambì d.** canto melodioso; **liáudies dainos** canti popolari; **užstalės d.** canzone conviviale; ◇ **senà d.** la solita canzone

dainavedys, -ė prima voce

daināvim||**as** canto *m*; solo *m*; **chòrinis** ~**as** canto corale; ~**o mokytojas** maestro di canto

dainėlė mžb. canzonetta *f*; ◇ **d. sudainuota** è finita, non c'è più niente da fare

dainynas raccolta di canti, canzoniere *m*

daining||**as** 1. ricco di canzoni; 2. (*skambus*) canoro, melodioso; ~**umas** canorità *f*

daininiškas, -ė cantante *m, f*; **òperos, estràdos d.** cantante lirico (d'opera), cantante di musica leggera

dainius compositore di canzoni; **prk.:** **liáudies d.** poeta popolare

dainótyr||**a** stúdio dei canti; ~**ininkas** studioso di canti

dainuó||**ti** 1. cantare *A*; ~**ja ténoru** canta da tenore; **sng.:** **šiañdien mán nesidainuoja** non mi riesce (non mi va) di cantare oggi; 2. (*vaizduoti*) decantare *A*, celebrare *A*

dainuška canzonetta *f*, burla *f*

dair||**inėtis džn.**, ~**ytis** 1. guardarsi intorno (in giro), cercare di orientarsi; **daĩrosi aplĩnkui** si guarda intorno; 2. (*ieškoti*) cercare da tutte le parti; ~**ūs** accorto, guardingo

dāktar||**as** 1. dottore *m*; **filològijos mókslų** ~**as** dottore in scienze filologiche; **suteĩkti garbės ~o láipsnį** conferire un dottorato honoris causa; 2. **šnek.** (*gydytojas*) medico *m*; **buvau pàs ~q** sono stato dal medico

daktaràtas žr. doktoràtas

daktar||**áuti šnek.** praticare la medicina, fare il medico; ~**ystė šnek.** esercitazione della professione di medico

dāktarišk||**as** di, da medico; **prk.:** ~**a dešrà** salame cotto

dāktilis *lit.* dattilo *m*

daktiloskòpija dattiloscopia *f*

dálba leva *f*, stanga *f*, puntello *m*

dalbinti abbassare *A*; **d. akis** stare con gli occhi bassi

dalbstýtis šnek. 1. (*dairytis*) guardarsi in giro; 2. (*tinginiauti*) oziare *A*, poltrire *A*

dalėl||**ė**, ~**ýtė mžb.** particina *f*; *fiz.*, *gram.* particella *f*; **elementāriosios ~ės** particelle elementari

dalgėlė *etnogr.* falchetto *m*, falciola *f*

dalgià||**kirvis** alabarda *f*; ~**kotis** manico di falce

daĩg||**is** falce *f*; ~**is šiėnui pjáuti** falce fienàia, frulana *f*; ~**į pustýti** affillare una falce; **pjáuti ~iù žolę** falciare l'erba

dai||**ià** destino *m*, sorte *f*, fortuna *f*; **kėikti sąvo dālią** imprecare contro la sorte, prendersela col destino; ~**iōs ieškóti** cercare la fortuna

dalýb||**a** 1. *mat.* divisione *f*; ~**os žėnklas** segno di divisione; 2. *dgs.* (*turto*) spartizione *f*, divisione *f*, ripartizione *f*; **tuĩto ~os** divisione dei beni

dalljamasis *mat.* dividendo *m*

dalijim||**as** divisione *f*, frazionamento *m*; **palikĩmo ~as** frazionamento di un'eredità; **kòrtų ~as** distribuzione delle carte; ~**asis biol.** scissione *f*; *fiz.* fissione *f*; **ląstėlės ~asis** scissione della cellula

dalýk||**as** 1. (*atsitikimas*) cosa *f*, fatto *m*, avvenimento *m*; **atsitĩko baisūs ~as** è accaduta una cosa terribile; **meĩkas ~as** cosa da niente; 2. (*reikalas*) affare *m*, cose *f pl*; **taĩ rimtas ~as** sono cose grosse; **nė tào ~as** sono cose che non ti riguardano; **tĩkras ~as** dato di fatto; ~**as tàs, kàd** il fatto è (il fatto sta) che; 3. (*daiktas*) oggetto *m*, articolo *m*; **prabangòs ~ai** oggetti di lusso; 4. (*objektas*) tema *m*, argomento *m*; **dėstomieji ~ai** matière d'insegnamento (oggetto di studio); ◇ **aiškus ~as** è chiaro, è evidente; ~**inis** di matèria; ~**inė rodýklė** indice degli argomenti

dalýkišk||**ai** *prv.* in modo concreto, pratico; ~**as** determinato, concreto, pratico; ~**as žmogùs** uomo pratico; ~**umas** senso pratico

daliĩklis *mat.* divisore *m*; **beĩndras didžiausias d.** massimo comun divisore

dalinai *prv.* in parte, parzialmente

dalinė||**ti džn.** distribuire *A*, dividere *A* (*più volte*); **visiėms ~ja sąvo nuotraukas** dà a tutti le proprie foto

dalingas fortunato, favorito dalla sorte

dalinĩnk||**as**, -ė socio *m* (*f -a*), collaboratore *m* (*f -trice*), partecipante *m, f*; **fĩrmos ~ai** soci dell'impresa; **neláimės ~as** fratello di sventura

dalinis parziale; **d. sąulės užtemĩmas** eclisse parziale

dalinys 1. *kar.* plotone *m*; **pėstininkų d.** plotone di fanteria; 2. *mat.* dividendo *m*

dalinti žr. dalýti

dal||īs 1. parte *f*; *padalinti* *ī* ~īs (sud)dividere in parti; *būti neatskiriama ko nōrs* ~imi essere parte integrante di q.c.; *trijū ~iū romānas* romanzo in tre parti; *gram.*: *kalbōs dālys* le parti, categorie del discorso; 2. (*gabalas*) pezzo *m*; *atsarginės (mašinos) dālys* pezzi di ricambio; *sudūžti ī daūg ~iū* andare in pezzi; *trijū ~iū kostiūmas* completo a tre pezzi; 3. (*palikimas*) eredità *f*, dote *f*; *árklį ī dālį gāvo* come eredità ha ricevuto un cavallo; 4. (*dalia*) destino *m*, sorte *f*; *tokiā jau ~īs* il destino ha voluto così; 5. *kar.* unità *f*, formazione *f*; *īš ~iēs* in parte; *didžiōji ~īs* la maggior parte; *didžiā ~imi* in gran parte; *lýgia ~imi* del pari, ugualmente

daly||ti 1. dividere A, frazionare A, spartire A; ~ti *pusiū* dividere a (per) metà; *sng.*: ~tis *grōbį* spartirsi la preda; 2. distribuire A, assegnare A; ~ti *kortās* distribuire le carte; *sng. prk.*: ~tis *įspūdžiais* scambiarsi impressioni; ~tis *skausmaīs* *ir džiaugmaīs* condividere dolori e gioie; 3. *mat.* dividere A; *dėšimt ~ti iš penkiū* dividere dieci per cinque; ~tojas chi distribuisce, distributore *m*

dalytūvas *tech.* divisore *m*; *dāžnio d.* divisore di frequenza

dalyv||auti partecipare A, concorrere A; ~auti *kongresė, konkursė* partecipare a un congresso, a una gara; *sutikti, atsisakyti ~auti* dare, rifiutare la propria adesione; ~avimas partecipazione *f*, adesione *f*; *tavo ~avimas būtinās* la tua partecipazione è indispensabile

dalyv||inis *gram.* participiale; ~is 1. *gram.* participio *m*; *veikiamosios rūšies ~is* participio attivo; 2. partecipante *m*; *šventės ~iai* i partecipanti alla festa

dalmuō *mat.* quoziente *m*

daltōnikas, -ė daltōnico *m* (*f*-a)

daltonizmas daltonismo *m*

dal||ūmas divisibilità *f*; ~ūs *mat.* divisibile

damā 1. *istor.* nobildonna *f*, signora *f*; 2. (*šokio partnerė*) dama *f*; 3. (*kortų*) regina *f*, dama *f*; *pikų d.* regina di picche; 4. (*šaškių*) dama *f*

damāstas damasco *m*

dāmba *tech.* diga *f*, argine *m*, terrapieno *m*

dāmbra *muz.* 1. strumento popolare a fiato; 2. armōnica a bocca

dān||as, -ė danese *m, f*; *mōkytis ~ų kalbōs* studiare il danese

danciasnāpis *zool.* smergo *m*

dangā 1. (*apdaras*) abbigliamento *m*, vestiario *m*; 2. (*sluoksnis*) copertura *f*, strato *m*, manto *m*; *kėlio d.* manto stradale; *sniėgo d.* manto, coltre di neve; *mėdžio d.* copertura di legno; *nepėršlampama d.* rivestimento impermeabile

dañgalas *anat.* membrana *f*; *smegenų d.* dura meninge, dura madre

danginis *žr.* dañgiškas 1

dangin||ti (tras)portare A, rimuovere A; *sng.*: ~tis *į kitą vietą* trasferirsi in un altro posto

dañgišk||as 1. (*apie spalvą*) celeste, azzurro; ~os *akys* occhi celesti; 2. *prk.* (*puikus*) divino, eccellente, magnifico

dangoraižis grattacielo *m*

dāngos *dgs.* diaframma *m*

dangstý||ti *džn.* 1. coprire A, avvolgere A; *sng.*: ~tis *nuō saulės* difendersi dal sole; 2. *prk.* (*slėpti*) occultare A, nascondere A; ~ti *tiēsą* nascondere la verità

dañgt||is copèrchio *m*; *uždėti ~į* mēttēre il copèrchio

dang||ūs cielo *m*; *debesuotas, giėdras ~ūs* cielo nuvoloso, sereno; *pō atviru ~umi* a cielo aperto; ~aus *karalýstė* il regno dei cieli; *ī ~aus ašarėlės (neužmirštuolė)* occhi della Madonna; ~aus *júosta* arcobaleno *m*; *dañgų reñti* essere molto alto; *dañgų sū žemė sumaišyti* imperversare A (*detto di elementi naturali*); *kaip iš ~aus nukristi* piōvere dal cielo; *jaustis kaip septintamė ~ujė* essere al sēttimo cielo, toccare il cielo con un dito; *šunīs balśas į dañgų neina* rāgljo d'āsino non sale al cielo

daniėlius *zool.* daino *m*

dantāžolė *bot.* dentāria *f*

dañtenos *dgs.* gengiva *f*

danting||as 1. dai molti denti, dentato; ~a *žuvīs* pesce con bocca dentata; 2. *prk.* (*sąmojingas*) spiritoso, di lingua pungente

dantinis 1. fornito di denti, dentato; 2. *lingv.* dentale; *d. priėbalsis* consonante dentale

dantiraštis scrittura cuneiforme

dant||is 1. dente *m*; *piėniniai, nuolatiniai dañtys* denti caduchi (da latte), permanenti; *prōto ~is* dente del giudizio; *iltiniai, krūminiai dañtys* denti canini, molari; *dirbtinis, sugėdės ~is* dente artificiale, cariato; *gydytis ~is* farsi curare i denti; *ištraukti dañtį* tōgliere un dente; *vaikui dygsta dañtys* il bambino mette i denti; 2. *tech.* dente *m*; *pjūklo dañtys* i denti di una sega; *ī*

~*iml̥s kalénti* battere i denti; ~*l̥s sukándus* a denti stretti; *dañtj grl̥žti, galq̄sti aūt kō* avere il dente avvelenato contro qc.; *peř ~l̥s tráukti* prendere in giro; *dañtj atkq̄sti* restare a bocca asciutta (a denti secchi); *už ~u liežuvj laikyti* tenere a freno la lingua

dantl̥st||*as*, -*é* dentista *m, f*, odontoiatra *m, f*; ~*o kabinėtas* gabinetto dentistico

dantý||*tas* dentato, dentellato; ~*ti ašmenys* lama dentata; ~*ta fōma* forma a denti; ~*ti* 1. montare i denti; ~*ti grėblj* montare i denti a un rastrello; 2. (*pjaustyti dantimis*) dentellare *A*; 3. (*aštrinti*) aguzzare *A*

dañt||*oblis tech.* piala a denti; ~*ratis* ruota dentata, ingranaggio *m*

dantúotas *žr.* dantýtas

dār *prv.* 1. ancora, fino a ora, per ora; *jì d. jaunà* è ancora giovane; *d. nē* non ancora; *d. cāro laikāls* già ai tempi degli zar; 2. (*pridedant*) ancora, di nuovo, un'altra volta; *d. nōri trupučiūka?* ne vuoi ancora un po'?; 3. (*laipsniuojant*) ancor più, più; *d. geriaū už jį padarėi* hai fatto ancor meglio di lui; *pasidārė d. gerėsnis* è diventato ancor più buono; *o d. d.* in qualche modo, bene o male

darbādien||*is* 1. giorno feriale; 2. *istor.* giornata lavorativa di un kolchoziano; *mokėti už ~ius* retribuire un kolchoziano

darb||*as* 1. lavoro *m*, attività *f*, funzione *f*; *rañku (fizinis), prōto (prōtinis) ~as* lavoro manuale, intellettuale; *namų ruošōs, žėmės ~ai* lavori domestici, dei campi; *priverstiniai ~ai* lavori forzati; *spec.: širdiės ~as* funzione del cuore; *imtis ~o* mettersi al lavoro; *užbaigti pradėtą ~ą* ultimare, portare al termine il lavoro iniziato; 2. (*tamyba*) lavoro *m*, impiego *m*, mestiere *m*, occupazione *f*; *siuvėjo ~as* mestiere di sarto; *padiėnis, valandinis, pamaininis ~as* lavoro a giornata, a ore, a turni; *pastovūs, laikinas ~as* impiego fisso, precario; ~*o stāžas* anzianità di lavoro; ~*o pasiūla, paklausà* offerta, domanda di lavoro; *likti bė ~o* restare senza lavoro (senza impiego); 3. (*veiklos vaisius*) lavoro *m*, òpera *f*, prodotto *m*; *mėno ~ai* le òpere d'arte; *mokslinis ~as* lavoro scientifico; *namų ~o drabužis* vestito fatto in casa (fatto a mano); *o ~o jėgà* manodòpera *f*; ~*as kriñta iš rañku* il lavoro non riesce bene; *kàs mán ~o!* non me ne importa!; ~*as mėistrą gĩa* l'òpera loda il maestro; *gerà pradžia – pūsė ~o* chi ben comincia è alla metà dell'òpera

darbā||*stalis* banco da falegname; ~*vietė* *žr.* darbó-vietė

darb||*davys* datore di lavoro; ~*ėmys* lavoratore retribuito; ~*ymetis* periodo di grossi lavori

darb̥ng||*as* 1. (*galintis dirbti*) atto al lavoro, in grado di lavorare; 2. (*našus*) produttivo; 3. (*darbštus*) laborioso, operoso; ~*a tautà* pòpòlo laborioso; ~*umas* capacità lavorativa

darbiniñk||*as*, -*é* lavoratore *m* (*f-trice*), operàio *m* (*f-a*); ~*u klāsė* classe lavoratrice; *káimo, prāmonės ~as* lavoratore agricolo, dell'indùstria; *statybų ~ai* operàii edili; *namų ~ė* domestica *f*, donna di servizio; *prk.: bitė ~ė* ape operàia; *jls didelis ~as* è un gran lavoratore

darbininkjā classe lavoratrice, massa operaia

darbiniñkiškas *di*, da lavoratore

darb̥n||*is* *di*, da lavoro; ~*iai drabužiai* vestiti da lavoro; ~*is arklys* cavallo da tiro

darbó||*tvarkė* òrdine del giorno; ~*vietė* posto di lavoro, ufficio *m*

darbš||*čiai* *prv.* operosamente, laboriosamente; ~*tumas* laboriosità *f*, operosità *f*

darbšt||*uolis*, -*é* persona laboriosa; ~*ūs* laborioso, operoso; ~*šeimà* famiglia operosa

darbúo||*tis* lavorare *A*, essere affaccendato, occuparsi; ~*tis pō namūs* svòlgere lavori domestici; ~*jasi mōkslinių tyrinėjimų srityjė* si occupa di ricerche scientifiche

darbúotojas, -*a* lavoratore *m* (*f-trice*), impiegato *m* (*f-a*); *prekýbos d.* lavoratore del commercio; *partinis d.* funzionario di partito

darbūs laborioso

dard||*ėjimas*, ~*ėnimas*, ~*esys* fracasso *m*, frastuono *m*; *rātų ~ėjimas* rumore delle ruote; ~*ėnti*, ~*ėti* 1. rumoreggiare *A*, rintronare *A*; 2. andare facendo rumore

dārgana maltempo *m*, intempèrie *f pl*

darganó||*tas* brutto, fosco, nebbioso; ~*ti* fare brutto tempo; *kuř eisi taip ~jant?* dove andrai col tempo così brutto?

dārgi *prv.* ancora, persino, nemmeno; *d. nēt nepradėjau* non ho nemmeno iniziato

dar̥g||*ti* 1. guastarsi, peggiorare *E* (*detto del tempo*); 2. (*paikti*) diventare monello

dargūs 1. *žr.* darganótas; 2. (*šlykštus*) ripugnante, disgustoso

daryb||*a* derivazione *f*, formazione *f*; *lingv.: žodžių ~a* formazione delle parole; ~*inis* derivato; ~*iniai veiksmāžodžiai* verbi derivati

darýdinti fare A, produrre A

daryklà fabbrica *f*; **alaùs d.** birrificio *m*

dàrymas fabbricazione *f*, produzione *f*, esecuzione *f*; **valgio d.** preparazione del cibo, il cucinare; **pamokų d.** il fare i compiti

darinėti džn. 1. lavorare A, fare A (*saltuariament-*); 2. (*mėsinėti*) sbudellare A, sventrare A; **d. vištą** sventrare un pollo; 3. (*pjaustyti*) tagliare A, pulire A; 4. (*varstyti*) aprire e chiudere continuamente

darin||**ys** derivato *m*; **nàftos ~iaĩ** derivati del petrolio

darýti 1. (*gaminti*) fare A, fabbricare A, produrre A; **d. baldųs** fabbricare i mobili; **d. vyną** produrre il vino; **d. valgyti** fare da mangiare; *sng.*: **rasà dārosi** sta formandosi la rugiada; **dārosi tamsù** si fa buio; 2. (*atlikti, ruošti*) fare A, preparare A; **d. mañkštą** fare la ginnastica; **d. įspūdį** fare impressione; **d. gėdą** far vergognare; **d. pranešimą** tenere una conferenza; **d. vestuvės** celebrare un matrimonio; **d. kliūtis** ostacolare A; **d. bandymą** sperimentare A; 3. (*elgtis, veikti*) fare A, agire A, operare A; **d. gėra** fare il bene; **nėrą kàs bedarýti** non c'è niente da fare; **darýk, kaip išmanai** fa, come vuoi; *sng.*: **kàs čia dārosi?** cosa sta succedendo?; 4. (*verti*) chiudere A; 5. (*rengti*) vestire A; 6. (*dažyti*) tingere A, colorare A

darĳymas storpiamento *m*, deturpazione *f*

darkų||**ti** 1. storpiare A, deturpare A; **~ti žodžiùs** storpiare le parole; 2. (*plūsti*) denigrare A, calunniare A, diffamare A; **~tis** 1. vestirsi in modo disgustoso; 2. (*maivytis*) comportarsi da monello, far moine

darkùs brutto, ripugnante

darn||**à, ~umas** armonia *f*, concordanza *f*, coordinazione *f*; **spalvų ~à** armonia di colori; **judesių ~umas** coordinazione dei movimenti

dařn||**iai** *prv.* armonicamente, in modo armonioso; **~ūs** armonioso, armónico; **~i mūzika** musica armoniosa

darùs *lingv.* produttivo; **dāriosios prīesagos** suffissi produttivi

darvin||**istas, -ė** darvinista *m, f*; **~izmas** darvinismo *m*

darž||**as** orto *m*; **kàsti, ravėti ~ą** vangare, sarchiettare l'orto; **~o kultūros** ortaggi *m pl*

daržaviētė ortaglia *f*

darželinukas, -ė alunno (alunna) di una scuola materna

daržėlis giardino di fiori (*coltivato presso la casa*); **~ vaikų d.** asilo d'infanzia, scuola materna

daržinė fienile *m*, fienàia *f*

daržininkas, -ė 1. orticoltore *m*; 2. *psn.* (*mažažemis*) contadino con poca terra

daržinink||**áuti** occuparsi di orticoltura; **~ýstė** orticoltura *f*

daržov||**ė** ortaggio *m*, verdura *f*; **ánkštinės ~ės** legumi *m pl*; **~ių sriubà** minestra di verdure; **~inin-kas, -ė** ortolano *m (f-a)*

dāšis *bot.* saturèia *f*, santorèggia *f*

dat||**à** data *f*; **užrašyti, paskirti dátą** mettere, fissare la data; **~ávimas** datazione *f*

datulė *bot.* 1. (*medis*) palma da datteri (*dattilifera*); 2. (*vaisius*) dattero *m*

datuoti datare A; **d. laišką** datare una lettera

daub||**à** 1. *geogr.* avvallamento *m*, depressione *f*; 2. valle *f*, conca *f*; **~ōs šlaitai** i fianchi della valle; **~ōtas** dirupato, scosceso

daūbti *žr.* duōbti

daudytė *muz. etnogr.* lungo strumento a fiato in legno

daug *prv.* 1. molto, parecchio, tanto; **turėti d. draugų** avere molti amici; **siūsti d. linkėjimų** mandare tanti saluti; **turiu d. darbo** ho molto da fare; **kiek d. žmonių!** quanta gente!; 2. (*gerokai*) molto, più, maggiormente; **d. anksčiau** molto prima; **jis man labai d. padėjo** mi è stato di molto aiuto; **d. kaip** *prv.* in diversi, vari modi; **d. kas nežym. įv.** (in) molti, tanti, parecchi; **d. kas jį matė** l'hanno visto in parecchi; **d. kur** *prv.* da molte parti; **daugiaū** (di) più; **daugiaū ar mažiau** più o meno; **daugiaū nenóriu** non ne voglio più; **daugiausia** *modal.* in gran parte, per lo più, di solito, abitualmente **daugių daugiausia uždirbs 100 litų** al massimo prenderà 100 litai

daugėjimas aumento *m*, accrescimento *m*, incremento *m*

daugel *prv.* molto, parecchio, tanto; **d. metų praėjo** sono passati tanti anni; **~is** molti, tanti, parecchi; **~is iš mūsų** molti di noi; **vienas iš ~io** uno dei tanti; **~is (žmonių) tai žino** molti (*molte persone*) lo sanno

daugerióp||**ai** *prv.* in vari, tanti modi; **~as** multi-forme, vario, differente; **~os prasmės žodžiai** parole con più significati

daugė||**ti** moltiplicarsi, accrescersi; **gyvėtojų vis ~ja** il numero degli abitanti cresce continuamente; **vandėns upėje ~ja** sale il livello del fiume

daugia||**amžis** (pluri)secolare; ~**aūkštis** a molti piani; ~**balšis** a molte voci, polifonico; ~**balšis daināvas** canto polifonico; ~**branduolis** *biol.* polinucleato; ~**briaūnis** polièdrico, multiforme; ~**būtis**: ~**būtis nāmas** condominio *m*; ~**ciliāndris**: ~**ciliāndris varīklis** motore di grossa cilindrata; ~**diēnis** di molti giorni; ~**diēvis** politeistico; ~**fāzis** polifase; ~**galvis** dalle molte teste; ~**iŗklis** a più ordini di remi

1 daugiakālbis *bdv.* 1. (*plepus*) loquace; 2. multilingue

2 daugiakālbis, -*ē* *dkt.* 1. (*plepys*) chiacchierone *m*; 2. poliglotta *m, f*

daugiakamiēnis a più tronchi (*d'albero*)

1 daugiakāmpis *bdv.* poligonale

2 daugiākampis *dkt.* *geom.* poligono *m*

daugia||**kanālis** multicanale; ~**kaŗtis** reiterato

daugiākov||*ē* *sport.* gara in più prove; ~**ininkas** decatleta *m*

daugia||**krāštis** polièdrico; ~**laīpsnis** a più gradi, multigrado; ~**lāpis** che ha molte foglie; ~**lāšciai** *dgs. zool.* metazoi *m pl*; ~**lāstis** *biol.* pluricellulare; ~**laūkis**: ~**laūkē sējomaina** rotazione agraria; ~**lŷpis** moltèplice, plūrimo; ~**mētis** 1. di molti anni, annoso; ~**mētis āžuolas** quercia annosa; 2. *bot.* perenne; ~**mēčiai** *augalai* piante perenni; ~**milijōnis** di molti milioni, plurimilionario; ~**molekūlis** polimero; ~**nacionālinis** pluriètnico, multinazionale

1 daugiānaris *dkt. mat.* polinòmio *m*

2 daugianār||*is* *bdv.* mūltiplo; ~*ē* *žvaigždē* stella mūltipla

daugia||**pakōpis** multistadio, pluristadio; ~**pakōpē raketā** razzo pluristadio; ~**prāsmis** *ŗr.* daugiarēĩskmis; ~**pūsiŗkas** multilaterale; ~**reĩŗskmis** polisēmico, ambiguo; ~**reĩŗskmis žōdis** parola polisēmica

1 daugiāsienis *mat. dkt.* polièdro *m*

2 daugiasienis *bdv.* polièdrico

daugia||**skiemēnis** polisillabo, plurisillabo; ~**skiŗtis** multifido, multilobo; ~**sluōksnis** di molti strati, di molte sfoglie; ~**spaŗvis** multicolore; ~**stŷgis muz.** dalle molte corde; ~**ŗāķis** dai molti rami; ~**ŗāķnis** dalle molte radici; ~**ŗālis** multilaterale, plurilaterale; ~**ŗālē sutartis** accordo multilaterale; ~**ŗeĩmis** con numerose famiglie; ~**taŗtis** plurinazionale, multinazionale; ~**tirāŗis** ad alta tiratura; ~**tōmis** in molti volumi; ~**tūkstantinis** di molte migliaia

daugiaū, daugiausia *ŗr.* daũ

daugia||**vāgis**: ~**vāgis plūgas** àratro polivòmere; ~**vaĩķis** con una prole numerosa; ~**veĩdis** polièdrico, vārio; ~**veĩdis žmogūs** individuo polièdrico; ~**veĩksmis** in più atti, parti; ~**veŗslis** che comprende più mestieri; ~**viētis** che ha molti posti; ~**ŗēņķlis** di molte cifre; ~**ŗiēdis** multifloro; ~**ŗōdis** verboso, prolisso

daugiažodŗ||**iāuti** essere verboso; ~**iāvimas** verbosità *f*, loquacità *f*, prolissità *f*

daugyb||*a mat.* moltiplicazione *f*; ~*os lentelē* tavola pitagorica; ~*os ŗénklas* segno di moltiplicazione; ~*ē* moltitudine *f*, grande quantità; *ŗi tūri ~ē knŷgū* ha moltissimi libri

daugĩķlis *mat.* moltiplicatore *m*, fattore *m*

daugŷn *prv.* (*sempre*) più; *elĩi d.* crēscere di nūmero

dāugin||**amasis** *mat.* moltiplicando *m*; ~**imas** moltiplicazione *f*; ~**imasis** generazione *f*, riproduzione *f*; *biol.*: **nelytĩnis** ~**imasis** riproduzione agāmica

daugĩnis 1. moltèplice, numeroso; 2. *gram.* forma di plurale usata con "plurālia tantum"

dauginŷs *mat.* moltiplicando *m*

dāugin||*ti* 1. *mat.* moltiplicare *A*; *dū ~ti iŗ trijū* moltiplicare due per tre; 2. (*gausinti*) aumentare *A*, riprodurre *A*; *sng.ŗ. vabzdŗiai greĩtai ~asi* gli insetti si riproducono in fretta

daũgis moltitudine *f*, gran quantità *f*

daugĩskait||*a gram.* plurale *m*; ~**ĩnis gram.** che si usa soltanto al plurale; ~**ĩniai daiktāvardŗiai** "plurālia tantum"

daugkaŗt *prv.* molte volte, a più riprese

daugkartinis frequente, ripetuto molte volte, moltèplice

daugmāŗ *prv.* grosso modo, più o meno, all'incirca; *d. paskaiēiŗoti* fare un cācolo approssimativo

daugmuō *ŗr.* dauginŷs

daugōka(i) *prv.* 1. in grande quantità; parēcchio; 2. un po' troppo

daugpatŷstē poligamia *f*

daugsŷķ *prv.* spesso, molte volte

daũgtaŗķis *gram.* puntini di sospensione

daugumā 1. maggioranza *f*; *turēti balsū daũgumā* avere la maggioranza dei voti; *sprēsti balsū daũgumā* decidere a maggioranza; *neŗŷmĩ d.* maggioranza esigua, scarsa; 2. (*daugybē*) moltitudine *f*

daugūmas 1. *ŗr.* daugumā 1; 2. numerosità *f*, massa *f*

daug||**ūs** numeroso, copioso; ~**iáusia dalis pasiliēka** la gran parte rimane

daug||**valdýstė** poliarchia *f*; ~**vyrýstė** poliandria *f*

daūsinti šnek. vagare *A*, errare *A*

dausióti šnek. bighellonare *A*

daūsos dgs. 1. (*padangė*) aria *f*, volta celeste; 2. paesi tropicali; 3. (*rojus*) paradiso *m*

dáužė||**ti** 1. (*trūkinėti*) screpolarsi, incrinarsi, fendersi; **óda nuō šalčio** ~**ja** col freddo la pelle screspola; 2. (*plyšti*) lacerarsi, stracciarsi

daužiklis (*šautuvo*) percussore *m*

daužymas 1. (*skaldymas*) frantumazione *m*, spezzatura *f*; 2. (*trankymas*) percussione *f*

daužinėti džn. frantumare *A*, spezzare *A* (*più volte*)

daužý||**ti** 1. (*trupinti*) rompere *A*, spezzare *A*, frantumare *A*; ~**ti stiklūs** rompere i vetri; 2. (*trankyti*) battere *A*, percuotere *A*; ~**ti kūmščiais (į) stālą** percuotere coi pugni la tavola; 3. (*sklaidyti*) spargere *A*; ~**ti šiēną (iš pradalgijų)** spargere falciate d'erba (*per farla essiccare*); ~**tis** 1. (*muštis*) picchiarsi, battersi; ~**tis vėnas sū kitū** picchiarsi l'un l'altro; ~**tis į krūtinę** battersi il petto; *prk.:* (*mano*) **širdis daužosi** mi batte il cuore; 2. (*blaškytis*) agitarsi, dimenarsi, dibattersi; ~**tis narvė, tinklė** dibattersi nella gabbia, nelle maglie di una rete; 3. **šnek.** (*bastytis*) vagabondare *A*, gironzolare *A*

dauž||**ti** 1. (*skaldyti*) spaccare *A*, rompere *A*, dividere *A*; ~**ti ākmenį, rīešutus** spaccare una pietra, schiacciare le noci; 2. (*suđuoti*) colpire *A*, dare un colpo; ~**ti lazda** dare una bastonata; ~**tis šnek.** andare a gran velocità

davatka b. menk. bigotto *m* (*f-a*), baciapile *m, f*

davātkišk||**ai** *prv.:* ~**ai elgtis** fare il bigotto; ~**as** bigotto; ~**ūmas** bigottismo *m*

davėjas, -a datore *m* (*f-trice*), donatore *m* (*f-trice*); **vėkselio d.** traente *m* (*di una cambiale*)

daviklis tech. trasduttore *m*, rilevatore *m*

davinėti džn. dare *A*, offrire *A* (*più volte*)

davinys razione *f*, porzione *f*; **dienos d.** razione giornaliera; (*sausas*) **maisto d.** razione viveri (*al sacco*); **kareivio d.** rancio *m*

dažai dgs. colore *m*, tintura *f*, vernice *f*; **aliėjiniai, vandeniniai d.** colore a olio, ad acqua; **sintėtiniai d.** vernice sintetica; **d. plaukams** tintura per i capelli

dāžalas 1. colorante *m*; 2. (*padažas*) salsa *f*, sugo *m*

dažyklà tintoria *f*

dāžymas colorazione *f*, verniciatura *f*, tinteggiatura *f*, tin(gi)tura *f*; **āudinio d.** colorazione di un tessuto; **sienu d. (baltai)** imbiancatura delle pareti

dažln||**is** tintòrio; ~**iai augalai** piante tintòrie

dažinys 1. ciò che viene colorato; 2. (*padažas*) salsa *f*, sugo *m*

dažý||**ti** 1. colorare *A*, tingere *A*, pitturare *A*; ~**ti sienas (kalkėmis)** imbiancare le pareti; ~**ti mėlynai** colorare di blu; ~**ta blondinė (apie plaukus)** bionda ossigenata; **šviežiai ~ta!** vernice fresca!; *sng.:* ~**tis plaukus** tingersi i capelli; ~**tis akis** truccarsi gli occhi; ~**tis lūpas** darsi il rossetto alle labbra; 2. (*vilgyti*) intingere *A*, inzuppare *A*; ~**ti plunksną į rāšalą** intingere la penna nell'inchiostro; ~**tojas, -a** 1. (*audinių*) tintore *m* (*f-a*); 2. (*sienu ir pan.*) imbianchino *m*, verniciatore *m*; **jis dirba ~toju** fa l'imbianchino

dažnai prv. spesso, di frequente, sovente; **d. susitiškame** ci incontriamo spesso

dāžn||**as** 1. frequente; ~**l lėtūs** piogge frequenti; 2. (*daug kas*) molti, tanti; ~**as taip galvoja** tanti pensano così; ~**ėti** divenire più frequente

dažniāmatis tech. frequenzimetro *m*, frequenziometro *m*

dažn||**iausiai prv.** perlopiù, in genere, di solito; ~**inis** frequentativo; *gram.:* **būtasis ~inis laikas** passato iterativo

dāžn||**inti** rendere più frequente; ~**is spec.** frequenza *f*; **elektromagnetinių bangų ~is** frequenza delle onde elettromagnetiche

dažn||**ókai prv.** abbastanza spesso; ~**ókas** abbastanza frequente; ~**ūmas** frequenza *f*; ~**ūmų žodynas** dizionario delle frequenze

dažuotas macchiato di vernice

debāt||**ai dgs.** dibattito *m*, discussione *f*, disputa *f*; **dalyvauti** ~**uose** partecipare a un dibattito; **pō ilgū ~ū** dopo un lungo dibattito; **nutrūkti** ~**ūs** chiudere il dibattito

dėbčioti guardare di traverso

debes||**ynas** nuvolaglia *f*; ~**ingas** nuvoloso; ~**ingūmas** nuvolosità *f*; ~**ls, ~ys** nuvola *f*, nube *f*; **aukšti, žemi debesys** nubi alte, basse; **kamuoliniai debesys** cumuli *m pl*; **plūksniniai debesys** cirri *m pl*; **lietaūs ~is** nembo *m*; *prk.:* **dūlkių ~is** nuvola di polvere; **mašalų ~is** sciame di moscerini; ◇ **iš didelio debesio mąžas lietūs** molto fumo e poco arrosto; ~**(i)uotas** nuvoloso, coperto di nubi; ~**(i)uot(s)** annuvolarsi, annebbarsi; **dan-**

- gùs** ~*iuoja* il cielo si annùvola; ~*uotùmas* nuvolosità *f*; **nepastovùs** ~*uotùmas* nuvolosità variabile
- dèbet**||*as fin.* debito *m*; **užrašyti** || ~*q* addebitare *A*
- debitas** *tech.* portata *f*, volume *m*; **ùpès** *d.* portata di un fiume
- debitorius** *fin.* debitore *m*
- debiutantas**, -*è* debuttante *m, f*, esordiente *m, f*
- debiùtas** 1. debutto *m*, esordio *m*; **taĩ būvo puikùs** *d.* è stato un debutto strepitoso; **àktorius** *d. teatrè* prima apparizione sulle scene di un attore
- debiutuoti** debuttare *A*, esordire sulle scene
- dėbsóti** guardare con insistenza, non levar gli occhi di dosso
- dėbtelėti** gettare uno sguardo cattivo
- decentraliz**||*ācija*, ~*āvimas* decentralizzazione *f*, decentramento *m*; ~*uoti* decentralizzare *A*, decentrare *A*
- deci**||*bėlas* decibel *m*; ~*mėtras* decimetro *m*
- dedamóji** *mat.* addendo *m*
- dėdė** 1. zio *m*; 2. *šnek.* signore anziano
- dedėklė** gallina che fa molte uova
- dėdervin**||*ė* èrpete *m*, herpes *m inv*; ~*ėtas*, ~*iuotas* chi è affetto da herpes; ~*iuoti* essere colpito da affezione cutanea
- dedėšvā** *bot.* malva *f*; **aukštóji** *d.* altèa *f*, alcèa *f*
- dedėšviniai** *dgs. bot.* malvacee *f pl*
- dėdīenė** 1. (*dėdės žmona*) zia *f*; 2. *šnek.* signora anziana
- dedik**||*ācija* dedica *f*; ~*uoti* dedicare *A*, donare *A*
- dėdinėti** *žr.* dėlioti
- deduk**||*ācija* deduzione *f*; ~*cinis* deduttivo; ~*cinis* *metòdas* mètodo deduttivo; ~*uoti* dedurre *A*, ricavare per deduzione
- dėdžius** *šnek.* zio *m*
- dėfekt**||*as* difetto *m*, imperfezione *f*; ~*inis*, ~*yvùs* difettoso, imperfetto, anormale; ~*inis* *knýgos egzempliùrius* copia (*del libro*) difettosa; ~*yvùs* *vaĩkas* bambino con un difetto fisico o insufficienza mentale; ~*uoti* stabilire un difetto, un'imperfezione
- deficit**||*as* 1. *fin.* dèficit *m inv*, disavanzo *m*, pèrdita *f*; 2. (*trūkumas*) insufficienza *f*, carenza *f*, penùria *f*, scarsità *f*; 3. *šnek.* oggetto o prodotto assai richiesto e molto ricercato; ~*inis* 1. (*nuostolingas*) deficitario, in disavanzo; 2. (*trūkstamas*) mancante, scarseggiante; ~*inès* *prėkės* prodotti molto ricercati
- definīcija** definizione *f*, determinazione *f*
- deform**||*ācija* deformazione *f*; ~*uoti* deformare *A*, sformare *A*
- degalaĩ** *dgs.* combustibile *m*, carburante *m*; *skystieji, dūjiniai* *d.* combustibili liquidi, gassosi
- degalinė** distributore di benzina
- dėgam**||*as* infiammante, infiammabile; ~*umas* infiammabilità *f*
- degaz**||*ācija* degassificazione *f*, degassamento *m*; ~*ātorius* (*aparatas*) degassatore *m*; ~*uoti* degassificare *A*, degassare *A*
- degener**||*ācija* degenerazione *f*; ~*ātas* degenerato *m*; ~*uoti* degenerare *A*
- degės**||*is ppr.* *dgs.* cosa bruciata; ~*iai* quanto resta dopo un incendio
- degyklā** fornace *f*
- degiklis** *tech.* becco *m*, bruciatore *m*; **dūjū** *d.* becco a gas (becco di Bunsen)
- degim**||*as* 1. (*veiksmas*) combustione *f*; **vidaūs** ~*o variklis* motore a combustione interna; 2. (*plytų ir pan.*) cottura *f*; **kálkių** ~*as* calcinazione *f*; 3. (*vieta*) luogo bruciato
- deginėti** *džn.* accendere *A* (più volte)
- dėginimas** 1. (*veiksmas*) bruciamento *m*; **šiukšlių** *d.* bruciamento di immondizie; 2. (*pojūtis*) bruciore *m*; **sáulės** *d.* lo scottare del sole
- deginys** *chem.* ossido *m*; **angliės** *d.* ossido di carbonio
- dėgin**||*ti* 1. bruciare *A*, àrdere *A*; ~*ti* *málkas* bruciare la legna; ~*ti* (*eretikus*) **ait** *laužo* àrdere sul rogo (*gli eretici*); 2. (*žibinti*) tenere acceso; 3. (*svilinti*) bruciare *A*, inaridire *A*, seccare *A*; **sáulė** ~*a* *laukùs* il sole brucia i campi; 4. (*graužti*) mòrdere *A*; **āctas** ~*a* *lūpas* aceto morde le labbra; ~*antis* **šalīs** freddo mordente, pungente
- degióti** accendere *A* (più volte)
- 1 **dėglas** fiaccola *f*, tórcia *f*
- 2 **dėglas** (*apie kiaulę*) pezzato
- degrad**||*ācija* degradazione *f*, decadenza *f*; ~*āvimas* degradamento *m*, decadenza *f*; ~*uoti* degradarsi, decadere *E*; ~*uojanti tautā* pòpòlo decadente
- dėg**||*ti* 1. àrdere *E*, bruciare *E*; **krósnyje dėga málkos** la legna arde nella stufa; 2. (*kurti*) accendere *A*; ~*ti* **degtuką** accendere un fiammifero; 3. (*degimu gaminti*) cuocere *A*, calcinare *A*; ~*tā* **plytā** mattone cotto; 4. (*šviesti*) àrdere *E*, risplendere *E*; 5. (*būti karštam*) bruciare *E*, scottare *E/A*; (*mano*) **kaktā dėga** mi scotta la fronte; 6. (*džiūti*) seccarsi, inaridirsi; 7. (*svilti*) bruciare

E, sentire il dolore; *burnà dēga* brucia il palato; 8. *prk.* (*būti skubiam*) essere urgente; *dēgantys reikalai* problemi scottanti (i bisogni che urgono); ♦ *dárbas dēga jō raikose* lavora con grande fervore; *~ti iš gėdos* bruciare di vergogna; *pykčiū ~ti* ardere d'ira

degtindaris chi produce acquavite in casa

degtinė acquavite *f*, vodka *f*, grappa *f*; *kvietinė d.* acquavite di cereali

degtin||*is* cotto; *~ės plytos* mattoni cotti

degtūk||*as* fiammifero *m*; *brėžti ~q* (s)fregare un fiammifero

degtūvas 1. bruciatore *m*; 2. *kar.* innesco *m*

degūmas infiammabilità *f*

deguon||*is chem.* ossigeno *m*; *~ies junginiai* composti ossigenati

degūs infiammabile, combustibile; *nedeği mēdžiaga* sostanza ininfiammabile

degust||*ācija* degustazione *f*, assaggio *m*; *~uoti* degustare *A*

degūt||*as* catrame *m*, pece liquida; *tėpti ~ū* spalmare di catrame; *jūodas kaip ~as* nero come la pece; *~inė* luogo in cui viene prodotto (o conservato) il catrame; *~inis* catramoso

degutuo||*tas* macchiato di pece, di catrame; *~ti* catramare *A*

dehumaniz||*ācija* disumanizzazione *f*; *~uoti* disumanizzare *A/E*

deimantas diamante *m*; *nuglūdintas d.* brillante *m*

deimantin||*is* 1. di diamante; *~is vėrinys* collana di diamanti; ♦ *~ės vestuvės* nozze di diamante; 2. *prk.* (*žerintis*) adamantino, brillante, splendente

deivė divinità femminile, dea *f*

1 dejà (*bėda*) sventura *f*, guaio *m*

2 dejà jst. purtroppo; *d., turiu išvažiuoti* purtroppo devo partire

dej||*āvimas, ~onė* lamento *m*, gemitto *m*; *širdį draskanti ~onė* lamento straziante

dėjimas (*veiksmas*) posa *f*, collocazione *f*; *pirmos plytos d.* posa della prima pietra; *skyrėbos ženklų d.* interpunzione *f*, punteggiatura *f*

dejūoti lamentarsi, gemere *E/A*; *nedejuok dėl tokio nieko* non lamentarti per un nonnulla

dėkà 1. (*padėka*) ringraziamento *m*, gratitudine *f*; 2. (*malonė*) (*ppr. vartojama kaip polinksnis*): grazie *a*, per mèrito di, con l'aiuto di, a causa di; *tik jō d. viskas gerai baigėsi* tutto è andato bene solo grazie a lui; *nė tavo d.* non per mèrito tuo

dekadà 1. *décade f*; *pirmąją mėnesio dekadą* nella prima *décade* del mese; 2. manifestazione culturale di dieci giorni

dekad||*ansas* decadenza *f*, declino *m*; *~ėntas, -ė* decadentista *m, f*; *~ėntinis* decadentistico; *~ėntizmas* decadentismo *m*

dekalitras decalitro *m*

dekānas 1. prèside *m* (*di una facoltà universitaria*); 2. *bažn.* decano *m*

dekanātas 1. presidenza *f* (*di una facoltà universitaria*); 2. *bažn.* decanato *m*

dėking||*ai prv.* con animo grato; *~as* grato, riconoscente; *esū tau labai ~a* ti sono molto grata; *~ūmas* gratitudine *f*, riconoscenza *f*; *jaūsti ~ūmq* serbare gratitudine

deklam||*ācija, ~āvimas* declamazione *f*, *rēcita f*; *~ātorius, -ė, ~ūotojas, -a* declamatore *m* (*f -trice*); *~ūoti* declamare *A*, recitare *A*; *jausmingai ~ūoti eilėraštį* recitare con molto sentimento una poesia

deklarācija 1. *polit.* carta *f*, statuto *m*; *žmogaus teisių d.* la carta dei diritti dell'uomo; 2. *spec.* dichiarazione *f*; *multinės d.* dichiarazione doganale

deklaratyv||*iaī prv.* dichiarativamente; *~ūs* 1. dichiarativo; 2. *prk.* (*tuščiažodis*) vano, insincero

deklar||*āvimas* dichiarazione *f*, denuncia *f*; *~ūoti* dichiarare *A*, proclamare *A*, denunciare *A*; *~ūoti savo pajamas* dichiarare il proprio reddito

dėklas astuccio *m*, custodia *f*; *odinis d. pistolėtui* fondina *f*

deklas||*āvimasis* degradazione *f*, avvilimento morale; *~ūotis* degradarsi, subire un declassamento

deklinācija 1. *astr.* declinazione *f*; 2. *fiz.* inclinazione *f*; 3. *lingv.* flessione *f*

dėkojimas ringraziamento *m*

dekolonizācija decolonizzazione *f*

dekoltė *nkt. dkt.* scollatura *f*, décolleté *m inv*; *apvali d.* scollatura (ro)tonda

dekorācij||*a* 1. decorazione *f*; *teātro ~os* scene *f pl*, scenografia *f*; 2. *prk.* falsa apparenza

dekora||*tyviaiī prv.* decorativamente; *~tyvinis* decorativo; *~tyvinė dailė* pittura decorativa; *~tyviniai augalai* piante ornamentali; *~tyvūmas* decorativismo *m*; *~tyvūs* decorato, ornato

dekor||*āvimas* ornamentazione *f*, decorazione *f*; *~ūoti* decorare *A*, adornare *A*, abbellire *A*; *~ūoti salė* ornare una sala; *~ūotojas, -a* decoratore *m* (*f -trice*)

dėkoti (*kam*) ringraziare A, esprimere gratitudine (*a qc.*); *d. iš visos širdies* ringraziare di tutto il cuore
dėkrėt||as decreto *m*; ~inis conforme a decreto; ◇ ~inēs atostogos congedo per maternità
dėkui *jst.* grazie; *d. už viską* grazie di tutto
dėl *prl.* (*su kilm.*) 1. (*žymint priežastį*) per, a causa di, per colpa di; *d. ligos neatėjo* era assente per motivi di salute; *d. tavo kaltės* per colpa tua; 2. (*žymint tikslą*) per; *kovoti d. laisvės* combattere per la libertà; *gyvena tik d. pinigų* vive solo per il denaro; 3. (*žymint nuolaidą*) per ciò che riguarda, (in) quanto a; *d. manęs gali miegoti* per quel che mi riguarda, puoi dormire; **dėl kō** *prv.* perché, per quale ragione; **dėl kō nepaskarbinai?** perché non hai telefonato?; **dėl tō** *prv.* perciò, per questa ragione; **dėl visa kō** *prv.* caso mai, per ogni evenienza; **dėl visa kō pasiimk raktus** per sicurezza prendi la chiave
dėlbtį 1. (*žemyn leisti*) abbassare A, chinare A; *d. akis* chinare lo sguardo; 2. *prk.* (*mušti*) picchiare A, bastonare A
dėlčiai fase decrescente della luna; *šiandakt d.* questa notte c'è la luna calante
dėlė *zool.* sanguisuga *f*; *d. įsisiurbė* si è attaccata una sanguisuga
deleg||ācija delegazione *f*; *priimti, pasiūsti ~āciją* ricevere, inviare una delegazione; ~ātas, -ė delegato *m* (*f-a*); *konferencijos ~ātas* convenegista *m*; ~uoti delegare A, incaricare A, dare la delega
dėlei *prl.* *žr.* dėl
delfin||as 1. *zool.* delfino *m*; 2. *sport.:* *plaūkti ~ū* nuotare a delfino
delikačiai *prv.* con delicatezza
delikatėsas cibo prelibato, squisito
delikat||ūmas delicatezza *f*, gentilezza *f*; ~ūs 1. delicato, gentile, raffinato; 2. (*reikalingas jautrumo*) delicato; ~ūs *reikalas* faccenda delicata
dėlioti sistemare A, disporre A (*più volte*); *d. knygas į lentynas* disporre i libri negli scaffali
dėln||as palmo *m*, palma *f*; *paimti į ~ą* prendere q.c. nella palma della mano; *plōti, mūšti ~ais* battere le mani; ◇ *kaip ant ~o* in modo evidente; ~ais *sumūšti* darsi la mano in segno d'accordo
dels||à *žr.* delsimas; ~ėjas, -a persona lenta, tarda; ~imas indugio *m*, ritardo *m*, dilazione *f*
dėlspinigiai *dgs.* ammenda *f*, multa *f*
dėlsti indugiare A, tardare A; *d. atsakyti* indugiare a rispondere
delsūs lento, tardo

dėlta *geogr.* delta *m inv*
dėltō *dll.* eppure, tuttavia, ciò nonostante; *d. gi paklausė jįs manęs* tuttavia m'ha dato ascolto
demagōg||as, -ė demagogo *m* (*f-a*); ~ija demagogia *f*; ~inis, ~iškas demagogico ~iška kalbà discorso demagogico
demarkācij||a demarcazione *f*; ~os linija linea di demarcazione
demāršas *teis.* passo diplomatico, demarche
demask||āvimas smascheramento *m*; ~uoti smascherare A; ~uotojas, -a smascheratore *m* (*f-trice*)
demblýs studia *f*, stoino *m*
dėmė macchia *f*, chiazza *f*, alone *m*; *riebalų d.* macchia di unto; *išvalyti dėmę* smacchiare A; *saulės d.* macchia solare; ◇ *anat.:* *geltonoji d.* macula lutea
dėmesing||ai *prv.* attentamente, con premura; ~as attento, premuroso; ~as žvilgsnis sguardo attento; ~ūmas attenzioni *f pl*, riguardo affettuoso
dėmesys attenzione *f*; *būti dėmesio centrė* essere al centro dell'attenzione; *sutelkti dėmesį* concentrare l'attenzione; *dėmesio!* attenzione!
dėmė||tas 1. (*nešvarus*) macchiato, sporco; 2. (*su taškais*) mazzato, pezzato; ~tasis elnias renna pezzata; ◇ *med.:* ~toji šiltnė tifo petecchiale; ~ti macchiare A
dėmė||tis fermare l'attenzione, osservare A; ~kis, *kuį eini* osserva la strada che fai
demilitariz||ācija demilitarizzazione *f*, smilitarizzazione *f*; ~uoti demilitarizzare A, smilitarizzare A
diminutývas *lingv.* diminutivo *m*
demisezōninis da mezza stagione
demobiliz||ācija smobilitazione *f*; ~uoti smobilitare A
demogrāfija demografia *f*
demokrāt||as, -ė democratico *m* (*f-a*); ~ų partija partito democratico; ~ėti democratizzarsi
demokrāt||ija democrazia *f*; *konstitūcinė ~ija* democrazia costituzionale; ~inis democratico; ~inė valstybė stato democratico; ~inti democratizzare A; ~iška *prv.* democraticamente; ~iškas democratico; ~iški įstatymai leggi democratiche; ~iškūmas democraticità *f*; ~iācija democratizzazione *f*; ~izmas democratismo *m*
dėmonas *bažn.* demònio *m*
demonstrācija manifestazione *f*; *protėsto d.* manifestazione di protesta
demonstrantas, -ė manifestante *m, f*

demonstratyv||iaĩ *prv.* ostentamente, dimostrativamente; ~ūmas ostentazione *f*, esibizione *f*, mostra *f*; ~ūs ostentato, provocatorio

demonstr||āvimas dimostrazione *f*, illustrazione *f*, rappresentazione *f*; **filmo ~āvimas** proiezione di un film; ~ūoti 1. (di)mostrare *A*, presentare *A*, illustrare *A*; ~ūoti *mašinos veikimą* illustrare il funzionamento di una macchina; 2. (*dalyvauti eitynėse*) prendere parte a una manifestazione, manifestare *A*; 3. rivelare *A*, palesare *A*, manifestare *A*; ~ūoti *savo jausmūs* manifestare i propri sentimenti

demon||āvimas smontaggio *m*, smantellamento *m*; ~ūoti smontare *A*, smantellare *A*, scomporre *A*

demoraliz||ācija demoralizzazione *f*, scoraggiamento *m*; ~ūoti demoralizzare *A*, scoraggiare *A*, avvilire *A*

deŃpingas ekon. dumping *m inv*

dėmuo 1. (*sandas*) componente *m*, parte costitutiva; 2. *mat.* addendo *m*

dėmžti šnek. 1. (*mušti*) picchiare *A*; 2. (*eiti*) andare in fretta

denatūr||ātas alcool denaturato; ~āvimas denaturazione *f*; ~ūoti denaturare *A*

dendrològija dendrologia *f*

deng||ėjas, -a sport. marcatore *m*, difensore *m*; ~ikas (*stogo*) copritore di tetti; ~imas 1. coprimento *m*, rivestimento *m*; 2. *sport.* marcamento *m*, controllo *m*; ~inys *stat.* copertura *f*, tetto *m*, tettola *f*

dėg||ti 1. coprire *A*, mettere sopra; *prk.: stālq ~ti* apparecchiare la tavola; 2. (*gobti*) coprire *A*, avvolgere *A*, ammantare *A*; *sniėgas ~ia viršūnes* la neve ammantava le cime; 3. (*rengti*) vestire *A*, fornire gli indumenti necessari; 4. (*ginti*) difendere *A*, sostenere *A*, proteggere *A*; 5. *sport.* marcare *A*; ~ti *varžovą* marcare un avversario

dėn||is coperta *f*, palco *m*, ponte *m*; *visi i ~i!* tutti in coperta!

denons||āvimas denuncia *f*, disdetta *f*; *sutartiės ~āvimas* denuncia di un trattato; ~ūoti denunciare *A*, disdire *A*

dėntinas dentina *f*

departameŃtas dipartimento *m*, ministero *m*

dėpas 1. depòsito *m*, rimessa *f* (*per locomotive ferroviarie*); 2. (*gaisrinė*) sede dei vigili del fuoco

dėpešā teis. dispaccio *m*, comunicazione scritta

depon||āvimas deposizione *f*, depòsito *m*; ~ėntas, -ė depositante *m, f*; ~ūoti depositare *A*, affidare in depòsito

depozītas depòsito *m*, oggetto o somma depositata

depresij||a depressione *f*; *med.:* *jaũsti ~q* sentirsi depresso

deputātas, -ė deputato *m* (*f -a*); *seĩmo d.* deputato del parlamento

dėramas adatto, conveniente, appropriato

1 derėjim||as attitudine *f*, idoneità *f*; ~asis contrattazione *f*, mercanteggiamento *m*

2 derėjimas fruttificazione *f*

1 derėti 1. (*lygtis*) contrattare *A*, negoziare *A*, mercanteggiare *A*; *sng.:* *nupirko nesiderėdamas* ha acquistato senza tirare sul prezzo; 2. (*lažintis*) scommettere *A*; *d. iš dėsimi litų* scommettere dieci litai; 3. (*sutarti*) andare d'accordo; 4. (*tikti*) addirsi, convenire *E*; *šlūtas drabūžis tau labai dėra* questo vestito ti sta molto bene; *nėderantis elgesys* atteggiamento che non conviene (*alla situazione*)

2 derė||ti dare il raccolto, fruttificare *A*; *šiėmet javai gerai ~jo* quest'anno c'è stato un buon raccolto di grano

dėrgl||a b. sudicione *m* (*f -a*), sporcaccione *m* (*f -a*); ~iōti 1. sporcicare *A*, imbrattare *A*; 2. *prk.* (*plūsti*) diffamare *A*, calunniare *A*

dėrgti 1. (*darganoti*) fare tempo brutto, nevischiare *E*; 2. (*teršti*) lordare *A*, imbrattare *A*; 3. *prk.* (*eikvoti*) sperperare *A*, scialacquare *A*; 4. *prk.* (*šmeižti*) denigrare *A*, calunniare *A*

deryb||ininkas, -ė negoziatore *m* (*f -trice*); ~os *dgs.* 1. negoziato *m*, trattativa *f*; *vėsti ~as sũ kuo nōrs* essere in trattative con qc.; *užbaĩgti, nutrũkti ~as* concludere, interrompere una trattativa; *taikōs ~os* trattativa per la pace; 2. (*lygimas*) contrattazione *f* (*sul prezzo*)

dėrinimas 1. coordinazione *f*; *veiklōs d.* coordinazione di attività; 2. *gram.* concordanza *f*; 3. *muz.* accordatura *f*

derinys 1. combinazione *f*, unione *f*; *spalvũ d.* combinazione di colori; 2. *mat.* combinazione *f*; 3. *sport.* intesa *f*, collaborazione *f*

dėrin||ti 1. concordare *A*, conciliare *A*; *d. kalbōs dalis* concordare le parti del discorso; *sng.:* *nesidėrinančios spalvos* tinte che discordano (*stonano, contrastano*); 2. *muz.* accordare *A*, intonare *A*; 3. (*lygti*) (*con*)trattare *A*, mercanteggiare *A*; ~tojas, -a *muz.* accordatore *m* (*f -trice*), intonatore *m* (*f -trice*)

derlĩng||as 1. fèrtilè, fecondo, produttivo; ~a *žėmė* terreno fèrtilè; ~i *mėtai* buona annata; 2. (*veš-*

- lus*) copioso, ricco, abbondante; ~ūmas fertilità *f*, produttività *f*; *žēmės* ~ūmas fertilità di una terra
- deřl**||*ius* raccolto *m*; *gausūs, meňkas* ~*ius* raccolto abbondante, scarso; *tikėtis gėro* ~*iaus* sperare in un buon raccolto
- derl**||ūmas fertilità *f*; ~ūs 1. *žr.* derlingas; 2. (*rie-bus*) grasso
- derm**||ė 1. concordia *f*, intesa *f*; *gyvėnti* ~*ėjė* vivere in concordia, in pace; 2. *muz.* armonia *f*, concordanza *f*; ~ingas 1. armonioso, concorde; 2. pacifico; ~ingūmas armonia *f*, concordanza *f*
- dėrti** (*apie akis*) chiudersi
- dervà** 1. (*sakai*) resina *f*; 2. (*degutas*) catrame *m*, pece liquida
- dervadegys** *žr.* derviniňkas
- derv**||āsiūlis spago impeciato; ~ėti diventare catrame; ~ingas resinoso, resinifero, resinaceo; ~iniňkas distillatore di resina; ~inis catramoso; ~otas *žr.* dervingas; ~uotas sporco di catrame; ~uoti incatramare *A*; *válti* ~*uoti* incatramare la barca
- desánt**||as 1. sbarco *m*; 2. truppe da sbarco; *iš-laipinti* ~*q* sbarcare truppe; ~ininkas, -ė soldato delle truppe di sbarco, paracadutista *m, f*; ~inis di, da sbarco; ~inė *kariuomenė* truppe da sbarco
- dėscioti** *džn.* disporre *A*, collocare *A* (più volte)
- desert**||as *kul.* dessert *m inv*, frutta e dolce; ~inis di, da dessert; ~inis *vynas* vino da dessert
- dėsl**||ūmas capacità di produrre molte uova; ~ūs ovaiole
- dėsnįng**||as regolare, consueto; ~as *reiškinys* fenomeno regolare; ~ūmas regolarità *f*
- dėsn**||is legge *f*, norma *f*; *traukōs* ~*is* legge di gravità; *riňkos* ~*is* legge del mercato; *gamtōs* ~*iai* le leggi naturali
- desperā**||cija disperazione *f*; *patėkti į* ~*ciją* essere in preda alla disperazione; ~tiškai *prv.* disperatamente; ~tiškas disperato
- despōt**||as despota *m*; ~iškas dispotico, tirannico; ~iškūmas qualità di ciò che è dispotico; ~lžmas dispotismo *m*
- dėstym**||as 1. disposizione *f*, sistemazione *f*; 2. insegnamento *m*, esposizione *f*; ~o *metōdas* metodo d'insegnamento
- dėstinėti** *džn.* disporre *A*, sistemare *A* (più volte)
- dėstis** *dll.* secondo, dipende (da)
- dėstysena** modo di insegnare
- dėstyti** 1. (*dėlioti*) disporre *A*, sistemare *A*; *d. kortās ant stalo* disporre le carte sulla tavola; 2. (*pasa-koti*) raccontare *A*, narrare *A*; *d. sàvo bėdās* raccontare i propri guai; 3. (*mokyti*) insegnare *A*; *dėsto istōriją* insegna storia
- dėstytojas, -a** insegnante *m, f*, docente *m, f*
- destrūk**||cija distruzione *f*; ~tyviai distruttivamente; ~tyvūs distruttivo
- dėšimt** *nkt. kiek. sktv.* dieci; *būsiu už d. minūčių* sarò qui fra dieci minuti
- dėšimtā**||dalis dēcima parte, dēcimo *m*; ~dienis dēcade *f*, periodo di dieci giorni
- dėšimtaĩn**||is decimale; ~ė *trūpmena* frazione decimale
- dėšimtakė** (*korta*) dieci *m*; *pikų d.* il dieci di picche
- dėšimt**||as *klt. sktv.* dēcimo, dieci; *ateik ~q vālan-dą* vieni alle (*ore*) dieci; *atbėgo* ~as è arrivato dēcimo; ~amė *pūslapyje* nella pagina (*nūmero*) dieci
- dėšimtergis** di dieci anni, decenne (*detto di animali*)
- dėšimteriop**||ai *prv.*: ~ai *daugiaū* dieci volte tanto; ~as dēcuplo
- dėšimtėse** *prv.* in dieci
- dėšimtin**||ė *istor.* 1. misura agraria pari a 1,0925 ha; 2. dēcima *f* (*dovuta alla Chiesa o al feudo*)
- dėšimtininkas** caposquadra *m*, soprintendente *m*
- dėšim**||tis *kiek. sktv.* dieci, decina *f*; *dėšimtį kartų sakiaū* l'ho detto una decina di volte; *dėšimčia centimetrų ilgėsnis* è più lungo di dieci centimetri; *taĩ būvo penkių ~čių metų žmogūs* era un uomo sui cinquant'anni
- dėšimtkart** *prv.* dieci volte
- dėšimtkartis** dēcuplo
- dėšimtkōj**||is a dieci zampe; *zool.*: ~ai *vėžiagyviai* crostacei decapodi
- dėšimtkovė** *sport.* dēcath(lon) *m*
- 1 dėšimtmėtis** *dkt.* decennio *m*
- 2 dėšimtmėtis** *bdv.* decenne, di dieci anni
- dėšimt**||ōkas, -ė alunno (*alunna*) della dēcima classe (*in Italia: studente di seconda superiore*); ~ūkas 1. gruppo di dieci persone, decina *f*; 2. *šnek.* treno o autobus delle (*ore*) dieci; autobus o tram numero dieci
- dėšin**||ė 1. (*pusė*) destra *f*; *sukti į dėšinę* voltare a destra; ~ėjė *pūsėje* sulla, alla destra; *laikytis ~ės* tenere la destra; 2. (*ranka*) destra *f*; *spāusti dėšinę* stringere la destra; ~ėti *polit.* tendere verso la destra; ~iaū *prv.* più a destra

dešininis di destra; *lingv.*: *d. kiŕtis* accento acuto
dešin||ys 1. destro; ~*ė rankà* mano destra; ~*ėjė gâtės pùsėje* sul lato destro della strada; 2. *polit.* destro *m*; ~*iųjų pažiūrų žmogùs* persona di destra

dešrà salame *m*; *rūkýta, virtà, namlnė d.* salame affumicato, cotto, casalingo

dešragalýs pezzo di salame

dešraínis hot dog *m inv*

dešrėlė salsiccia *f*, wurstel *m inv*

dešrinė salumeria *f*

dėšrininkas chi produce o vende salumi, salumiere *m*

dešrin||is di, da salume (salsiccia); ~*ės žarnos* budella da salsicce

detāl||ė 1. *tech.* pezzo *m*, elemento *m*; *atsarginės ~ės* pezzi di ricambio; 2. (*smulkmena*) dettaglio *m*, particolare *m*; *nereikšminga ~ė* particolare insignificante; *išdėstyti reikalą sù visomis ~ėmis* esporre una vicenda in tutti i suoi dettagli; ~*iaĩ prv.* dettagliatamente

detaliz||āvimas descrizione minuziosa; ~*uoti* dettagliare *A*, particolareggiare *A*, descrivere minuziosamente

detalùs dettagliato, particolareggiato

dēt||as (trovandosi) al posto di; *maniml ~as, kiekvienas taip pasielgtų* al mio posto ognuno si comporterebbe così; *taviñ ~à, àš būčiau išėjusi* se fossi stata in te sarei uscita; ◇ *kuò àš čia ~as?* cosa c'entro io?

detektýv||as 1. (*seklys*) detective *m inv*, investigatore *m*; 2. (*kūrinys*) giallo *m*; ~*inis* investigativo; ~*inis filmas* film giallo (poliziésco)

detėktorius *tech.* detector *m inv*, rivelatore *m*

determin||āvimas determinazione *f*; ~*lžmas fil.* determinismo *m*; ~*uoti* determinare *A*, deliberare *A*

dėti 1. mettere *A*, porre *A*, collocare *A*; *d. dāiktus į lagaminą* mettere le cose nella valigia; *d. pinigùs į banką* depositare i soldi in banca; *sgr.*: *dėtis kepūrė* mettersi il cappello; 2. (*įrašyti*) mettere *A*, aggiungere *A*, inserire *A*; *d. pàrašą* mettere la firma; *d. skelbimą į laikraštį* inserire un annuncio sul giornale; 3. (*įtvirtinti*) montare *A*; *d. grindis* pavimentare *A*; 4. (*dauginti*) aumentare *A*, aggiungere *A*; *akis d. (mezgant)* aumentare le maglie; 5. (*eikvoti*) consumare *A*, sprecare *A*; *jūs tik pinigùs dėda* spreca solo denaro; 6. (*gaminti*) preparare *A*, fare *A*; *kopūstùs d.* preparare i

crauti (tagliando le foglie da far fermentare col sale); 7. (*nustatyti*) stabilire *A*, imporre *A*; 8. (*smogti*) colpire *A*; *į aūsį d.* dare uno schiaffo; 9. (*lyginti*) paragonare *A*, méttre a confronto; 10. (*kiaušinius*) deporre (le uova); ◇ *viltis d. į ką nòrs* riporre in qc. le pròprie speranze; *pàstangas d.* sforzarsi, impegnarsi; *d. visàs jėgàs* méttrecela tutta; *gálvą d.* affermare con certezza, scomméttre la testa

dėtin||is (arte)fatto; ~*iai dañtys* denti artificiali

dėtis 1. žr. dėti; 2. (*dingti*) nascondersi, andar a finire; *nežinójo, kuò d. iš gėdos* non sapeva dove nascondersi dalla vergogna; 3. (*apsimesti*) farsi passare, spacciarsi per; *dėdasi dīdeliu ponù* si spaccia per gran signore; 4. (*jungtis*) unirsi, associarsi, aggregarsi (*a*); 5. (*atsitikti*) avvenire *E*, succedere *E*; *kàs čia dėdasi?* che cosa sta succedendo?; 6. (*trauktis*) coprirsi, formarsi; ◇ *d. į širdį* prėndersi a cuore; *d. į gálvą* imprimersi nella mente; preoccuparsi

dėtys dgs. (*paukščių*) ovàia *f*, ovàio *m*

deton||ācija 1. *tech.* detonazione *f*; 2. *muz.* stonatura *f*; ~*uoti* 1. detonare *A*, esplòdere *E/A*; 2. *muz.* stonare *A*

dėtuvė *tech.* invòlucro *m*

devalv||ācija svalutazione *f*; ~*uoti* svalutare *A*

dėvé||jimas atto e modo del portare; ~*ti* portare *A*, avere indosso; *kāilinius (kailiniai)s* ~*ti* portare la pelliccia; ~*tinis* ordinàrio, quotidiano

devýnakė (*korta*) nove; *būgnų d.* nove di quadri

devyn||balsė *zool.* silvia *f*; ~*balsis* a più voci; ~*dařbis iron.* dai mille lavori; ~*ėllis* di nove versi; ~*ėrgis* (*apie gyvulius*) di nove anni

devyner||i, devýnerios *daug. sktv.* nove (con i "pluralia tantum"); ~*l marškiniai* nove camicie; ~*iaĩp prv.* in nove modi; ~*iópai prv.* nove volte di più; ~*iópas* di nove tipi

devýnetas *kuop. sktv.* (gruppo di) nove; *d. karėvių* nove soldati

devyngaĩvis a nove teste

devyni, devýnios *kiek. sktv.* nove; *devýnis kartùs* nove volte; ◇ *devýnios galýbės* notėvole quantità, moltissimo; *sùk tavė devýnios* lasciamo pėrdere, sarà quel che sarà

devyn(ia)aũkštis di nove piani

devýniasdešimt *nkt. kiek. sktv.* novanta; *jám d. mėtų* ha novant'anni

devýniasdešimtas *klnt. sktv.* novantèsimo, novanta; *d. pùslapis* pagina novanta

devyniėse *prv.* in nove
devyniólíka *kiek. sktv.* diciannove
devyniolik||**(a)mėtis**, -ė, ~**inis**, -ė diciannovenne *m, f*
devyniólíkt||**as** *klnt. sktv.* diciannovèsimo, diciannove; *gegužės* ~à il diciannove di mąggio
devynis||**kart**, ~**syk** *prv.* nove volte
devynlinkas *nònuplo*, piegato nove volte
devynmėtis novenne
devintádalis la nona parte
deviñt||**as** *klnt. sktv.* nono; ~**oji simfónija** la nona sinfonia; ~**as autobusas** autobus nùmero nove; *lýgiai* ~**q válandą** alle nove in punto; ◇ ~**oji bangà** onda decumana; ~**q pràkaitą braukti** lavorare duramente
Deviñtinės *dgs. bažn.* Corpus dòmìni; ◇ *šė táu, bóba, d.!* siamo rovinati!
devint||**ókas**, -ė alunno (*alunna*) della nona classe (*in Italia: studente di prima superiore*); ~**ukas šnek.** autobus delle (*ore*) nove; autobus o filobus nùmero nove
devizas motto *m*, parola d'òrdine, slogan *m inv*
dezaktyv||**áciią** decontaminazione *f*; ~**uoti** disattivare, decontaminare *A*
dezertyr||**as** 1. disertore *m*; 2. *prk.* traditore *m*, transfuga *m, f*; ~**avimas** diserzione *f*; ~**uoti** disertare *A*, abbandonare *A*
dezinfekavimas disinfezione *f*
dezinfekcija disinfezione *f*
dezinfekuo||**ti** disinfettare *A*, disinfezare *A*; ~**ti žaizdą** disinfettare una ferita; ~**jamoji priemonė** disinfettante *m*; ~**tojas, -a** disinfettatore *m*
dezinform||**áciią** disinformazione *f*; ~**uoti** diffondere disinformazione
dezodor||**ántas** deodorante *m*; ~**uoti** deodorare *A*
dezorganiz||**áciią** disorganizzazione *f*; ~**uoti** disorganizzare *A*
dezorient||**áciią** disorientamento *m*; *prk.* confusione *f*, smarrimento *m*; ~**uoti** disorientare *A*; *prk.* sconcertare *A*, confondere *A*
dėžė cassa *f*, scatolone *m*; *šiukšlių d.* pattumiera *f*, cassetta della spazzatura, bidone delle immondizie; *spec.:* *greičių d.* càmbio di velocità
dežur||**avimas** servizio di turno, assistenza *f*; ~**uoti** essere di servizio, assistere *A*, vigilare *A*; ~**uotojas, -a** vigilatore *m (f-trice)*
dėžutė *mžb.* cassetta *f*, scàtola *f*; *pášto d.* cassetta postale, buca delle lettere; *saldainių d.* scàtola di cioccolatini

diabėtas *med.* diabete *m*
diademà diadema *m*
diafilmas filmina *f*
diafragmà *anat., tech.* diaframma *m*
diagnò||**stika** diagnòstica *f*; ~**zė** *med.* diagnosi *f*; *nustatyti* ~**zė** formulare una diagnosi; ~**zuoti** diagnosticare *A*
diagonálas (*audinys*) tessuto diagonale
diagramà diagramma *m*, rappresentazione gràfica
diàkonas *bažn.* diàcono *m*
dialėktas dialetto *m*
dialėkti||**ka** *fil.* dialètica *f*; ~**nis** dialètico
dialektizmas dialettismo *m*, dialettalismo *m*
dialektològ||**as**, -ė dialettòlogo *m (f-a)*; ~**ija** dialettologia *f*
dialòg||**as** diàlogo *m*; *pradėti* ~**q** avviare un diàlogo con qc.
diametral||**iai** *prv.* diametralmente, in totale opposizione; ~**iai priešingos nuomonės** opinioni antitètiche; ~**ūs** antitètico, opposto
diāmetras *mat.* diāmetro *m*
diapazòn||**as** 1. *muz.* diàpason *m*, registro *m*, estensione *f*; *plataūs* ~**o balsas** voce di àmpio registro; 2. *tech.* banda di frequenza; 3. *prk.* (*apimtis*) volume *m*, quantità *f*; *žinių* ~**as** corredo di cognizioni
diapozityvas diapositiva *f*
diaskòpas diascòpio *m*
dīčkis, -ė grande *m, f*, grandone *m*
didákt||**as**, -ė didatta *m, f*; ~**ika** 1. didàttica *f*; 2. *prk.* (*pamokymai*) rimprròvero *m*, ramanzina *f*; ~**inis** didàttico
dīdburė vela principale, maestra *f*
didėjimas crèscita *f*, aumento *m*, incremento *m*; *svorio d.* aumento di peso; *gyvėtojų (skaičiaus) d.* incremento della popolazione
dīdel||**iai** *prv. tarm.* molto, assai; ~**is** 1. grande, grosso, àmpio; ~**ė laimė** grossa fortuna; 2. (*suaukęs*) adulto, maturo, grande; *kai būsiu* ~**is** da grande; 3. (*gausus*) numeroso, grande; 4. (*smarkus*) grande, forte; ~**is šaltis** gran freddo; 5. (*svarbus*) importante, rilevante; ~**is rašytojas** scrittore famoso; ◇ (*ne*) ~**is (čia) dāiktas** non importa
didenýbė grandezza *f*, maestà *f*; *Jō (Jūsų) d.* Sua (Vostra) Maestà
didė||**ti** crèscere *E*, aumentare *E*; *triūkšmas* ~**ja** il rumore aumenta; ~**jančia tvarkà** in òrdine crescente; *mat.:* ~**jančioji pagrėsią** progressione crescente

didýb|| è 1. grandezza *f*, grandiosità *f*; 2. (*kilnumas*) nobiltà *f*, eccellenza *f*; *dvāsios* ~é magnanimità *f*; 3. (*puikybė*) fasto *m*, pompa *f*, onori *m pl*; ~és *mānija* manie di grandezza; ◇ *Jō* ~é Sua Maestà
didik|| as, -è nobile *m, f*; *karāliaus dvāro* ~ai i nobili della corte

didyn|| *prv.*: *ėti d.* diventare sempre più grande

didling|| ai *prv.* grandiosamente, maestosamente; ~as grandioso, maestoso; ~as *važdas* panorama maestoso; ~ūmas maestosità *f*, imponentza *f*

didin|| imas aumento *m*, incremento *m*, accrescimento *m*; *káinų* ~imas aumento dei prezzi, rincaro *m*; ~ti aumentare A, incrementare A, ingrandire A; ~ti *atlyginimą* aumentare lo stipendio; ~ti *gamybą* incrementare l'attività industriale; ~amasis *stiklas* lente d'ingrandimento; ~tūvas *for.* ingranditore *m*

did|| is 1. grande; ~ýsis *kambarys* soggiorno *m*, salotto *m*; ~žiosios *raidės* le lettere maiuscole; ~žiōji *dalis* la maggior parte; 2. (*stiprus*) forte, grande; *šaukė* ~žiū *balsū* gridava a gran voce; 3. (*garsus*) grande, importante, famoso; ~žiosios *valstybės* grandi potenze; ◇ *bažn. Didýsis penktadienis* il Venerdì Santo; *Didýsis kunigaikštis* granduca *m*; ~ýsis *pirštas* dito medio (*rankos*), dito grosso (*kojos*); ~žiōji *kinų siena* la Grande Muraglia cinese; ~žiū *nėštis* farsi grande, vantarsi

dý|| dis 1. grandezza *f*, dimensione *f*, misura *f*; *pa-matúok kójos* ~dį prendi la misura del piede; *natūralaūs* ~džio in grandezza naturale; *kókio* ~džio *šitas būtas?* quant'è grande questo appartamento?; 2. *mat.* quantità *f*, valore *m*; *nežinomas* ~dis incognita *f*; *kintamasis* ~dis variabile *f*

didýstė || žr. didýbė

didmeistris gran maestro (*di scacchi o dama*)

didmenininkas, -è grossista *m, f*

didmenin|| is: ~é *prekyba* commercio all'ingrosso

didmen|| os *dgs.*: *parduoti* ~omis vèndere all'ingrosso

didmiestis metropoli *f*

did|| ókas piuttosto grande; ~umà maggioranza *f*; ~ūmas grandezza *f*, grossezza *f*; *šuō* ~ūmo *sulig veršiū* cane grande come un vitello; ~úomenė nobiltà *f*, aristocrazia *f*; ~ūs 1. grandioso, maestoso; 2. (*išdidus*) superbo, altero

dīdvakaris *etnogr.* sera del giovedì prima del matrimonio

dīdvyr|| is, -è eroe *m*, eroina *f*; *žūti* ~io *mirtimī* morire da eroe; *praetiīs* ~iai gli eroi del passato; ~iškaī *prv.* eroicamente, da eroe; ~iškas eròico; ~iškas *póelgis* azione eròica; ~iškūmas eroicità *f*

didžia|| ákis dagli occhi grandi; ~bálsis da voce forte; ~dařbis gran lavoratore; ~dvāsis magnanimo, generoso; ~dvāsiškaī *prv.* magnanimamente; ~dvasiškaūmas magnanimità *f*, grandezza d'animo

did(žia)ga|| lvis dalla testa grossa

didžia|| geřklis *šnek.* sbraitone *m*, strillone *m*; ~gūrklis gozzuto

didžiaī *prv.* molto, assai; *d. geřbiamas* (*kreipiantis*) rispettabile, onorevole, illustre

didžia|| jėgis forte, potente; ~piīvis panciuto; ~reikšmis importante, significativo; ~rūsis *psn.* (grande) russo; ~tuřtis ricco; ~valstybinis *knyg.* di grande potenza; ~valstybinė *politika* politica dei grandi

didžiavi|| masis orgoglio *m*, fierezza *f*; *d. saviml* vanagloria *f*, albagia *f*

didžiažemis, -è latifondista *m, f*

didžiažiedis dai fiori grossi

didžiū|| is 1. immenso, enorme, ingente; ~iai *rūmai* palazzo enorme; ~iai *tuřtai* ricchezze immense; ~iai *nuostoliai* danni ingenti; 2. (*stiprus*) forte, profondo; ~is *skaūsmas* dolore profondo; 3. (*svarbus*) importante, vasto; ~iai *sumānymai* idee vaste

didžiumà || žr. didumà

didžiūnas, -è nobile *m, f*

didžiūo|| tis 1. (*puikuotis*) montarsi la testa, esaltarsi, insuperbirsi; *nėrà kō* ~tis non c'è da insuperbirsi; 2. (*jausti pasitenkinimą*) essere fiero, andar superbo, gloriarsi di; ~tis *savo vaikaīs* andare superbo dei propri figli; ~jamės *pėrgale* siamo fieri della vittoria

didžkukulis *kul.* involtino di patate grattugiate con ripieno di carne o ricotta

dieg|| as 1. germoglio *m*; ~q *lėisti* emettere germoglio, germogliare A; 2. *prk.* (*apie žmogų*) imbroglione *m*, impostore *m*

dieglīs dolore acuto, fitta *f*, puntura *f*

dieg|| ti 1. (*sodinti*) piantare A, far germogliare; 2. *prk.* (*ugdyti*) introdurre A, inculcare A, inserire A; ~ti *vaikams pareigōs jaūsma* inculcare nei figli il senso del dovere; 3. (*gelti*) sentire dolori; *mán nūgarq* ~ia sento fitte alla schiena

diēmedis *bot.* abrotano *m*

dien||à 1. giorno *m*, giornata *f*; *sáulėta* ~à giorno di sole; *diėnos ilgėja*, *trumpėja* le giornate si allungano, si accorciano; *dárbo* ~à giorno feriale, giornata lavorativa; *švenčinė* ~à giorno festivo; ~*os uždarbis* guadagno giornaliero; *diėnq iř naktį* giorno e notte; *diėnai brėkstant* sul far del giorno, all'alba; *lábq diėnq* buongiorno; 2. (*data*) giorno *m*; *kokià šiańdien* ~à? che giorno è oggi?; 3. (*amžius*) tempo *m*, giovinezza *f*; *mūsų* ~*omls* ai nostri tempi; ◇ ~*os didvyris* uomo del giorno; ~à *į diėnq*, ~à *iš* ~*os* di giorno in giorno, ogni giorno; *jō diėnos suskaitytos* ha i giorni contati; *gyvėnti šia* ~à vivere alla giornata; *iš mažų* ~*ų* da piccolo; *vidurį baltos* ~*os* in pieno giorno; *aišku kaip diėnq* chiaro come la luce del giorno

diėndaržis recinto per gli animali (*domestici*)

dienýnas registro giornaliero, diário *m*; *mókinio d.* diário scolastico

dienlga grávida, incinta

dieninińkas, -ė giornante *m, f*

dienlń||*is* diurno, di giorno; ~*is spektákliis* spettacolo diurno; ~ė *pamainà* turno di giorno

dienórašt||*is* diário *m*; *rašyti, vėsti* ~*į* tenere un diário; *kelińės* ~*is* diário di viaggio; *laivo* ~*is* diário di bordo

dienóti 1. (*aušti*) albeggiare *E*, farsi giorno; 2. (*šilti*) farsi caldo

dienótvarė ordine del giorno

dienóvi||*dinis* *geogr.* meridiano *m*; *dangaús* ~*dinis* meridiano celeste; ~*dis* mezzogiorno *m*; ~*džio karštis* caldo meridiano

dienpelnýs, -ė bracciante *m*

diėnpinigiai *dgs.* diária *f*, indennità di trasferta

diėnraš||*tis* quotidiano *m*; *nepriklaúsomi* ~*čiai* i quotidiani indipendenti

dietà dieta *f*; *laikýtis diėtos* stare a dieta

diėtin||*is* dietético; ~*iai produktai* prodotti dietetici

dievadirbýs maestro dell'arte popolare che scolpisce immagini sacre in legno

dievagó||*jimas* giuramento *m*; ~*tis* giurare nel nome di Dio

dieváltis, -ė 1. dio (*dea*) della religione pagana; 2. *prk.* idolo *m*

Diėv||*as vns. relig.* Dio *m*; *tikėti į* ~*q* credere in Dio; ~*o apvázda* provvidenza di Dio; ◇ *tepàdeda jums* ~*as* che Dio vi assista; *dėl* ~*o (mėilės)* per l'amor di Dio; ~*e duók* Dio voglia, Dio volesse che

diėv||*as relig., mit.* dio *m*; *lietuvių mitolėgijos* ~*ai* gli dei della mitologia lituana; ◇ ~*o karvýtė* coccinella *f*; ~*ai žino* non si sa, chissà; ~*ai nemātė* non importa

dieváz, dievázl *jst.* veramente, sul serio

dievázijimas *žr.* dievagójimas

dievázlń *prv.* *šnek.* chissà, non si sa

dievázytis *žr.* dievagótis

díeveris cognato *m*, fratello del marito

dievýbė divinità *f*, dio *m*

diėvin||*imas* divinizzazione *f*, deificazione *f*; ~*ti* 1. divinizzare *A*, deificare *A*; ~*ti gamtės reiškinius* divinizzare i fenomeni della natura; 2. *prk.* (*aukštinti*) esaltare *A*, glorificare *A*

diėvišk||*ai* *prv.* divinamente, in modo eccellente; ~*as* 1. divino; ~*as gailestingumas* misericordia divina; 2. *prk.* (*puikus*) straordinario, eccellente; ~*umas* qualità di ciò che è divino

dievobáiming||*ai* *prv.* piamente, con devozione; ~*as* pio, devoto; ~*umas* devozione *f*

dievót||*ai* *prv.* religiosamente; ~*as* religioso, pio, devoto; ~*umas* religiosità *f*, devozione *f*

dievukas statuetta religiosa

diėzas *muz.* diėsis *m*

diferenciácia differenziazione *f*

diferenciál||*as mat., tech.* differenziale *m*; ~*inis* differenziale; ~*inė lygtis* equazione differenziale

diferencijuoti 1. differenziare *A*, distinguere *A*; 2. *mat.* differenziare *A*, calcolare il differenziale
diferėncinis differenziale; *d. tarifas* tariffa differenziale

difėr||*ija, ~itas med.* difterite *f*

diftongas *gram.* dittongo *m*

difúzija *fiz.* diffusione *f*

dýgčioti sentire (*ogni tanto*) dolore acuto

dýgė||*ti* 1. sentire dolore; 2. (*perštėti*) sentire prurito; (*man*) *nósis dýgi* mi prude il naso; 3. *prk.* (*imti norui*) aver desiderio di fare q.c.; ~*tis* provare disgusto, ripugnare *A*

dýgiai *prv.* in modo pungente

dygialápis con le foglie spinose

dygiaó||*dis* echinoderma *m*; ~*džiai dgs. zool.* echinodermi *m pl*

dyg||*ýs bot.* spina *f*; *rőžės* ~*iai* le spine della rosa

dýglė *zool.* spinarello *m*

dýglia||*kiaulé zool.* porcospino *m*, istrice *m*; ~*krūmis bot.* acanto *m*; ~*vinė* fermaglio *m*, giunto *m*; ~*žuvės dgs. zool.* gasterosteiformi *m pl*

dyglỹs spina *f*, aculeo *m*; ~iũ *vainikas* corona di spine; ~iũotas spinoso

dygliuõtis zool. istrice *m*

dygmĩnas bot. càrtamo *m*, zafferano falso

dygrẽsija lit. digressione *f*, divagazione *f*

dygsėti sentire (*ogni tanto*) fitte, punture

dygsniāvimas impuntitura *f*

dỹgsn||is punto *m*; *siũti dideliais* ~iais cucire a punti lunghi

dygsniũoti impuntire *A*, trapuntare *A*; *d. apỹkaklẽ* impuntire il bàvero

dỹg||ti 1. spuntare *E*, nascere *E*, germogliare *E/A*, germinare *E/A*; *javaĩ* ~*sta* grano germoglia; *daĩntys* ~*sta* stanno spuntando i denti; \diamond ~*sta kaip grỹbai pũ lietaũs* vengono su (crẽscono, nascono) come i funghi dopo la pioggia; 2. *prk.* (*ras-tis*) sũrgere *E*, apparire *E*; ~*sta namaĩ* sũrgono le case

dygulỹs 1. (*dyglys*) spina *f*, aculeo *m*; 2. (*dieglys*) fitta *f*, dolore acuto

dyg||ũs 1. pungente, acuto; ~i *rugiena* stũppia che punge; 2. *prk.* offensivo, mordace

dykaduon||iũauti oziare *A*, poltrire *A*, bighellonare *A*; ~iũautojas, -a *žr.* dykaduõnis; ~iāvimas òzio *m*, inattività *f*

dykaduõnis, -ẽ bighellone *m* (*f*-a), perdigiorno *m*, *f* **dykaĩ** *prv.* gratis, gratuitamente; *d. dirbti* lavorare senza compenso

dykarãgiai *dgs.* zool. cavicorni *m pl*

dỹk||as 1. (*tuščias*) vuoto, deserto; ~os *kišẽnẽs* tasche vuote; ~i *laukaĩ* campi deserti; ~omĩs *raĩnomĩs* a mani vuote; 2. (*be prasmẽs*) vãcuo, insignificante; ~a *kalbã* discorso vãcuo; 3. (*nemokamas*) gratũito; 4. (*laisvas*) libero, non occupato; *nusibõsta* ~am *bũti* è noioso restare senza far niente; \diamond *ũž* ~a gratis

dyk||iũti *žr.* dykinėti; ~ãvimas òzio *m*, inoperosità *f* **dĩkcija** dizione *f*; *taisyklĩnga d.* dizione corretta

dyk||ėjimas vuotamento *m*; ~ėti vuotarsi; ~ỹnẽ 1. terreno, campo incolto; 2. luogo disabitato, deserto *m*

dykinė||jimas òzio *m*, inattività *f*; ~ti oziare *A*, poltrire *A*, bighellonare *A*; *nedykinėk!* non fare il poltrone (non stãrtene con le mani in mano)!; ~tojas, -a bighellone *m* (*f*-a), poltrone *m* (*f*-a)

1 **dỹkinti** (*tuštinti*) vuotare *A*, svuotare *A*; *d. vežĩma* scaricare il carro

2 **dỹkinti** (*lepinti*) viziare *A*, vezzeggiare *A*; *d. vaikã* viziare un bambino

dykỹstẽ vita oziosa, inattività *f*

dykõm, **dykomĩs** *prv.* 1. (*tuščiomis*) a vuoto, senza càrico o passeggeri; *d. važiũoti* viaggiare a vuoto; 2. (*nemokamai*) gratis, gratuitamente; 3. (*be naudos*) invano

dykrã distesa deserta

dĩksilendas dixieland *m inv*

diktãnt||as dettato *m*; *taisyti* ~q corrẽggere il dettato

diktãt||as 1. diktat *m inv*; 2. *prk.* (*ĩsakinėjimas*) òrdine *m*, imposizione *f*; *nepakęsti* ~o non tollerare imposizioni; ~orius dittatore *m*

diktatũr||ã *polit.* dittatura *f*; *ĩvēsti*, *nuvēsti* ~q instaurare, abbãttere una dittatura

dỹkti viziarsi, contrarre cattive abitudini

dĩktorius, -ẽ annunciatore *m* (*f*-trice), speaker *m inv*; *rãdijo*, *televĩzijos d.* annunciatore radiofõnico, televisivo

diktũoti 1. dettare *A*; *d. lãĩškã* dettare una lèttera; 2. (*ĩsakinėti*) imporre *A*, dettare *A*, prescrivere *A*; *d. savo sãlygas* dettare le pròprie condizioni

dykum||ã deserto *m*; ~õs *kĩlimatas*, *augalijã* clima desertico, vegetazione del deserto

dykũmas 1. (*tuštumas*) vuoto *m*; 2. (*neveiklumas*) inattività *f*, òzio *m*

dykũnas, -ẽ fannullone *m* (*f*-a), poltrone *m* (*f*-a)

dykũoti (*apie žemẽ*) rimanere incolto

dỹkvietẽ luogo deserto

dĩlba 1. persona bũrbera e poco sociẽvole; 2. persona goffa e sgraziata

dĩlbakiũoti guardare di traverso

dĩlbĩti guardare qc. con occhi truci

dĩlbinti *šnek.* muðversi con lentezza a capo chino

dĩlbis anat. avambraccio *m*

dĩlbsėti guardare di traverso

dĩld||ẽ, ~ẽklis lima *f*, raspa *f*

dĩldyti 1. limare *A*, raspare *A*; 2. *prk.* consumare *A*, attutire *A*; \diamond *d. slẽĩkstĩ* frequentare, venire spesso

dilemã dilemma *m*; *prk.*: (*mums*) *ĩškilo tokiã d.* ci troviamo di fronte a questo dilemma

diletãnt||as, -ẽ dilettante *m, f*; ~iškai *prv.* da dilettante; ~iškai dilettantistico; ~iškũmas, ~ĩzmas dilettantismo *m*

dĩlgĩti sentire (*ogni tanto*) fitte, punture

dĩlgẽ, **dĩlgẽl**||ẽ bot. ortica *f*; *nesusidĩlgink* ĩ *dĩlgẽles* non pũngerti con le ortiche; ~ỹnas orticãio *m*; ~ĩnẽ med. orticãria *f*; ~ỹnẽ orticãio *m*; ~ĩniai *dgs.* bot. urticãcee *f pl*; ~ĩnis di, da ortica; ~ĩnũkas zool. vanessa urticãia

dilgėti 1. sentire prurito; 2. *prk.* (*rūpėti*) non resistere, aver voglia di fare q.c.

dilgin||ti 1. dare prurito, pungere A (*con ortica*); *dilgėlės kójas ~a* le ortiche pungono i piedi; 2. *prk.* (*erzinti*) irritare A, stimolare A; ◇ *~ti liežuvį* sforzarsi di tacere; *širdį ~ti* emozionare A

dilgsėti sentire dolori pungenti

dilgtelėti sentire una fitta

dilgūs urticante, irritante, pungente

dylinė||jimas šnek. inattività *f*, poltroneria *f*; *~ti šnek.* bighellonare A

dilinti 1. strofinare A, sfregare A; 2. tagliare con fatica

dilizānas istor. diligenza *f*

dilti 1. consumarsi, struggersi, logorarsi; 2. (*nykti*) scomparire E, dileguarsi; *prk.*: *d. iš atminties* cancellarsi dalla mente; 3. *šnek.* (*gaišti*) indugiare, tardare a fare q.c.; 4. *šnek.* (*skursti*) vivere nelle strettezze

dyluoti 1. tagliare con un attrezzo smussato; 2. *šnek.* girellare A

dilūs che si smussa, perde il filo facilmente

dīmas etnogr. disegno di un tessuto, tessuto stesso

dīm̃binti šnek. camminare a stento, trascinarsi

dimeñsija dimensione *f*

dīm̃sij||a dimissione *f*; *~os generōlas* generale dimissionario

dinamà dinamo *f inv*

dinām||ika dinamica *f*; *~iškaì prv.* dinamicamente, in modo dinamico; *~iškas* dinamico; *prk.*: *~iškas gyvėnimas* vita dinamica, movimentata; *~iš-kūmas* dinamicità *f*

dinamītas dinamite *f*

dinamizmas dinamismo *m*

dinamomētras dinamometro *m*

dināras 1. *istor.* dinār *m*; 2. dinaro *m*

dināst||ija dinastia *f*; *~inis* dinastico

dīnder||is šnek. bighellone *m*, vagabondo *m*; ◇ *~i mūšti* perdere il tempo senza concludere nulla

dindėti tintinnare E, suonare E; *vařpas diñdi* campana suona

dīndinti tintinnare A, risonare A; *varpeliū d.* far tintinnare un campanello

dīngas (*šuo*) dingo *m*

dīngčiōti, dings||ėti, ~ōti stare in pensiero per q.c., essere irrequieto; *galvojė vīs dīngsi tōji mintis* non riesco a levarmi dalla testa quel pensiero

dīngo||ti presentire A, intuire A; *sng.*: *jīs ~josi miegās* credeva di dormire

dīngst||is 1. (*mintis*) pensiero *m*, sospetto *m*; 2. (*pretekstas*) pretesto *m*, scusa *f*; *gerà ~is išėiti* una buona scusa per andārsene; *tā ~im̃i* col pretesto (con la scusa) di; 3. (*proga*) occasione *f*; *nerėikia pralėisti ~iēs* non bisogna pèrdere (lasciar sfuggire) un'occasione

dīngtelė||ti passare per la mente; *~jo ĩ gálvą, kād nesibaĩgs gerūoju* mi balenò un sospetto che non sarebbe finita bene

dīng||ti sparire E, svanire E, dileguarsi; *~o miniojė* spari tra la folla; *~o bet kokiā viltis* ogni speranza è svanita; ◇ *dīnk iš akių!* sparisce (vattene subito)!; *kuř ~si* non c'è niente da fare

dinozāuras zool. dinosauro *m*

diōdas tech. diodo *m*

diōptrija fiz. diottria *f*

diplomāntas, -ė 1. laureando *m* (*f -a*); 2. persona premiata con un riconoscimento

diplōmas diploma *m*; *aukštōsios mokýklos baigimo d.* diploma di làurea; *d. už nuopelnus* diploma di benemerenzia

diplomāt||as diplomatico *m*; *~ija* diplomazia *f*; *~inis* diplomatico; *~iniai sántykiai* rapporti diplomatici; *~iškaì prv.* diplomaticamente, con diplomazia; *~iškas* diplomatico, àbile, avveduto

diplōminis di làurea; *d. dārbas* tesi di làurea

diplomūotas diplomato; *d. inžiniėrius* ingegnere con làurea

dīptichas dittico *m*

dīrb||amas lavorabile; *~dinti* fabbricare A, produrre A

dīrbīmas lavorazione *f*; *žēmės d.* coltivazione del terreno

dīrbīnėti lavoricchiare A; *pō namūs d.* fare le faccende di casa

dīrbīn||ys manufatto *m*, oggetto *m*, prodotto *m*; *mėdžio ~iai* oggetti di legno

dīrb||ti 1. lavorare A; *suñkiai ~ti* lavorare sodo; *~ti fabrikė, firmoje* lavorare in una fabbrica, presso una ditta; *~a gýdytoju, mūrininku* fa il mèdico, lavora come muratore; *~ti pamainom̃s, ĩštisą pāra* lavorare a turni, ventiquattro ore su ventiquattro; 2. (*gaminti*) fabbricare A, produrre A; *~a lāngus* fabbrica finestre; 3. (*žemę*) coltivare A; 4. (*odą*) conciare A; 5. (*teršti*) sporcare A, lordare A; 6. (*plūsti*) infamare A, screditare A; ◇ *liežuviū ~ti* (*plepėti*) chiacchierare molto; *kāilį ~ti* (*mušti*) picchiare A

dirbtinai *prv.* artificialmente

dirbtin||is 1. artificiale, finto; *~is* *ėžeras* lago artificiale; *~is* *kvėpavimas* respirazione artificiale; *~is* *deimantas* diamante sintetico; 2. *prk.* (*nenuoširdus*) artificioso, falso; *~es* *maniėros* maniere artificiose; *~ė* *šypsena* sorriso falso; *~umas* artificioseità *f*

dirbtuvė officina *f*, laboratòrio *m*; *remonto d.* officina di riparazione; *staliaus d.* bottega del falegname; *batsiuvio d.* calzoleria *f*; *daulininko d.* stùdio di un pittore

dirėkcij||a direzione *f*, amministrazione *f*; *užėiti || ~q* recarsi in direzione

direktyvā direttiva *f*; *laikytis direktyvų* attenersi alle direttive

direktyvin||is direttivo; *~ė nuostata* norma direttiva
direktoriáu||ti dirigere A, fare il direttore; *jls ~ja mokykloje* è prėside di una scuola

dirėktor||ius, -ė direttore *m* (*f*-trice); *mokyklos ~ius* prėside *m*; *~iaus kabinėtas* direzione *f*

dyrėti *šnek.* 1. osservare A, sbirciare A; 2. stare inattivo, celato

dirgesys irritazione *f*, stimolazione *f*

dirgiklis stimolo *m*, eccitante *m*

dirgin||imas irritazione *f*, eccitamento *m*; *jausti ~imq* provare irritazione; *~ti* 1. irritare A, eccitare A; *~ti ódq* irritare la pelle; 2. (*erzinti*) innervosire A; *šnek.*: *~ti nervus* irritare i nervi

dirgliai *prv.* in modo sensibile

dirgl||umas irritabilità *f*, eccitabilità *f*; *~us* irritabile, eccitabile, sensibile; *~i óda* cute irritabile

dirgti 1. reagire all'irritazione, irritarsi; 2. (*apie orq*) guastarsi, rannuvolarsi

dirig||āvimas direzione d'orchestra; *~ėntas* direttore d'orchestra; *~uóti* 1. dirigere A, guidare un complesso musicale; 2. *prk.* comandare A

dýrinti camminare a capo chino

dirižāblis dirigibile *m*

dir̃s||čioti guardare di sfuggita, sbirciare A; *~telėti* dare un'occhiata

dir̃ti 1. (*lupti*) spellare A, sc(u)oiare A; *d. veřšiu* *kailį* scuoiare un vitello; 2. (*plėsti*) consumare A, logorare A; 3. (*mušti*) picchiare A, bastonare A

dirvā 1. terreno *m*, campo *m*; *apsėti dirvq* seminare un campo; 2. (*dirvožemis*) suolo *m*, terreno *m*; *naši d.* suolo fėrtile; 3. *prk.* (*sritis*) campo *m*, terreno *m*, àmbito *m*

dirv||ažolė erba di campo; *~inis* di campo; *~inė našlėitė* viola arvense

dirvó||dara costituzione (*geològica*) del terreno; *~kšlis, ~kšnis* piccolo pezzo di terra magra; *~nas* campo incolto, maggese *m*; *prk.*: *mókslo ~nai* i campi della scienza; *~ninis* di maggese; *~nuóti* 1. essere incolto; 2. *prk.* (*būti netyrinėtam*) essere sconosciuto alle ricerche scientifiche; *~tyra* agrologia *f*; *~žemininkas* esperto di agrologia; *~žemis* terreno *m*, suolo *m*; *~žemio ālinimas* impoverimento di un terreno

dirvuólė *bot.* agrimonia *f*, eupatòrio *m*

dirž||as 1. cintura *f*, cinghia *f*; *užsėgti, suveřžti ~q* allacciare, stringere la cintura; *saugōs ~as* cintura di sicurezza; *♦ gauti ~o* prėndere cinghiate; 2. *mech.* cinghia *f*, nastro *m*; *~ėlis mžb.* cinturino *m*; *laikrodžio ~ėlis* cinturino dell'orològio

dirž||ėti 1. diventare rùvido, corrugarsi; 2. *prk.* (*aptingti*) impigrirsi, impoltronirsi; 3. *prk.* diventare insensibile; *~ingas* 1. duro, rùvido; *~inga óda* pelle rùvida; 2. *prk.* (*stiprus*) robusto, forte; *~inis*: *~inė pavarā* trasmissione a cinghia

diržti rassodarsi, raffermarsi

disciplin||a disciplina *f*; *humanistinės disciplinos* discipline umanistiche; *laikytis disciplinos* tenere la disciplina; *~uotas* disciplinato; *~uóti* disciplinare A, sottoporre alla disciplina

disertācij||a dissertazione *f*, tesi di dottorato; *ginti daktarinę ~q* discùtere una tesi per il titolo di dottore in scienze

disertāntas, -ė dottorando *m* (*f*-a)

disharmōnija discordanza *f*; *prk.* disaccordo *m*, contrasto *m*

disideñtas, -ė dissidente *m, f*

disimil||iācija dissimilazione *f*; *~iuóti* dissimilare A

diskāntas *muz.* voce bianca

disk||as disco *m*; *mėnūlio ~as* disco lunare; *sport.*: *~o metikas* discòbolo *m*; *~inis* a disco; *~inis pjūklas* segatrice a disco

diskotėkā discoteca *f* (*locale*)

diskredit||āvimas discredito *m*; *~uóti* (dis)creditare A, esautorare A

diskrėtišk||as discreto, riservato; *~umas* discretezza *f*

diskrimin||ācija discriminazione *f*; *rāsinė ~ācija* discriminazione razziale; *~uóti* discriminare A

diskū||sija discussione *f*, dibattito *m*; *pradėti, užbaįgti ~sijq* aprire, chiùdere una discussione; *~sijos metū* nel corso del dibattito; *~sinis* discu-

tibile, discusso; ~**túoti** discutere A, fare una discussione con qc.; *apiē taī nērā kō* ~**túoti** su ciò non c'è da discutere
diskvalifik||**ācija** squalifica *f*; ~**uoti** squalificare A
dislok||**ācija** dislocamento *m*; *kariūomenės* ~**ācija** dislocamento di truppe; ~**uoti** dislocare A
disonānsas muz. dissonanza *f*; *prk.* discordanza *f*, disaccordo *m*
dispānseris dispensario *m*; *tuberkuliōzės d.* dispensario antitubercolare
dispanseriz||**ācija** assistenza dispensariale, cura profilattica; ~**uoti** offrire assistenza dispensariale
dispečer||**lėnė** centrale *f*; ~**lėnis** centralizzato
dispėcheris, -ė addetto (adetta) alla centrale
displėjus tech. display *m inv*
disponuoti disporre A, avere a disposizione, possedere A; *d. turtū* disporre di ricchezze
dispozicija 1. disposizione *f*, possibilità di disporre di q.c.; 2. *kar.* disposizione *f*, dislocamento *m*
disproporcija sproporzione *f*
disprōzis chem. disprōsio *m*
dīsputas discussione *f*, dibattito *m*
disputuoti discutere A, polemizzare A; *d. aktualiū klāusimu* discutere su un problema scottante
distānci||**ja** distanza *f*, intervallo *m*; *sport.*: *ilgū ~jū bėgimo varžybos* gara su lunga distanza; ~**nis** a distanza, distanziale; ~**nis valdymas** comando a distanza, telecomando *m*
distil||**ācija** distillazione *f*; ~**iūoti** distillare A; ~**iūotas vanduo** acqua distillata
ditirāmbas lit. ditirambo *m*
diversāntas, -ė sabotatore *m (f-trice)*
divėrsi||**ja kar.** diversione *f*, sabotaggio *m*; ~**nis** diversivo; ~**nis āktas** azione diversiva
divertismeñtas divertimento *m (musicale o teatrale)*
divideñdas ekon. dividendo *m*
divizi||**ja kar.** divisione *f*; *tānkų, pėstininkų ~ja* divisione corazzata, di fanteria; ~**ōnas kar.** gruppo, divisione (navale)
dizāin||**as** (graphic, industrial) design *m inv*; ~**eris**, -ė designer *m inv*
dyzelinis diesel; *d. traukinys* locomotore diesel
dýzelis motore diesel, diesel *m inv*
dizentėrija med. dissenteria *f*
dýžti šnek. 1. (*dėvėti*) consumare A, logorare A; *d. batūs* logorare le scarpe; 2. (*mušti*) picchiare A, bastonare A; 3. (*skubėti*) affrettarsi

dóbil||**as bot.** trifoglio *m*; ~**ėlis** 1. *mžb.* trifoglietto *m*; 2. (*kreipiantis*): ~**ėli tū mào** caro mio; ~**iena** campo di trifoglio; ~**ynas** trifogliàio *m*; ~**lėnis** di trifoglio; ~**uotas** mescolato con trifoglio
dóbtį šnek. colpire A, bastonare A
doceñt||**as**, -ė professore associato, docente *m, f*; ~**auti** essere professore associato; ~**ūrā** libera docenza; *įsigyti ~ūrą* ottenere la libera docenza
dōgas alano *m*
dogm||**à** dogma *m*; *tikėjimo dōgmos* i dogmi della fede; ~**ātika** dogmatica *f*; ~**ātikas**, -ė dogmatista *m, f*; ~**ātinis**, ~**ātiškas** dogmatico; ~**ātinė teologija** teologia dogmatica; ~**ātiškai prv.** dogmaticamente, in modo dogmatico; ~**atizmas** dogmatismo *m*
dōgminis dogmatico
dōk||**as** bacino *m*, darsena *f*; ~**ininkas** portuale *m*, scaricatore del porto
dōklas etnogr. cesta *f*, corbello *m*
doktor||**āntas**, -ė dottorando *m (f-a)*; ~**antūrā** corsi di dottorato; ~**ātas** 1. diploma di dottorato; 2. dissertazione di dottorato
doktrinā dottrina *f*
dokument||**ācija** documentazione *f*; ~**alīstika** scienza della documentazione; ~**alūs** documentale; ~**alūs įrodymas** prova documentale
dokumeñt||**as** 1. documento *m*; *apskaitōs ~as* documento contabile; *asmeñs ~as* documento d'identità; 2. (*žinių šaltinis*) testimonianza storica, materiale documentario; ~**āvimas** documentazione *f*; ~**inis** documentario; ~**inis filmas** documentario *m*; ~**iškai prv.** in maniera documentata; ~**iškas** documentario, documentale
dokumentuō||**ti** documentare A; ~**tojas**, -a documentalista *m, f*
dóler||**is** dollaro *m*; *prirīšti lita priė* ~**io** ancorare il litas al dollaro
dolomīt||**as geol.** dolomite *m*; ~**inis** dolomitico
dom||**ėjimasis**, ~**esys** interesse *m*; ~**ėjimasis menū** interesse per l'arte; ~**ėtis** interessarsi (*a, di q.c.*), mostrare interesse (*per q.c.*); ~**ėtis įvykiais** interessarsi agli avvenimenti; *jis dōmisi mūzika* si interessa di musica
domināvimas dominazione *f*, dominio *m*
domīnija istor. dominion *m inv*
dominikōn||**as** domenicano *m*; ~**ų ōrdinas** ordine domenicano
dominò nkt. dkt. domino *m inv (màschera e gioco)*

dōmin||**ti** interessare A; *šltie kláusimai ~a visùs* questi problemi interessano tutti

dominúo||**ti** dominare A, prevalere E/A; *~janti spalvà* colore dominante

domkrátas *tech.* cricco *m*, martinetto *m*

domùs interessato, attento

donkichòtas donchisciotte *m*

dōnoras, -è donatore *m* (*f-trice*); *kraūjo d.* donatore di sangue

donžuānas dongiovanni *m*

dōpingas doping *m inv*

dor||**à** onestà *f*, rettitudine *f*; *didžiōs ~ōs žmogùs* persona di grande onestà; *~ai prv.* onestamente, rettamente; *~ai gyvėnti* vivere onestamente, condurre una vita onesta

dōr||**as** 1. onesto, retto; *~os miñtys* pensieri onesti; 2. buono, idoneo; *niėko ~o neradaū* non ho trovato niente di buono; *~ėti* diventare (più) onesto; *~ybė* 1. virtù *f*; *turėti daūg ~ybių* possedere molte virtù; 2. onestà *f*, moralità *f*

dorybīg||**ai prv.** onestamente; *~as* onesto; *~ūmas* virtuosità *f*, onestà *f*

dorīg||**ai prv.** onestamente; *~as* onesto

dōrinti rendere più onesto

doró||**jimas** 1. elaborazione *f*; 2. (*mėsinėjimas*) sbudellamento *m*; *~ti* 1. (*tvarkyti*) elaborare A, preparare A; *~ti dūomenis* elaborare i dati; 2. (*mėsinėti*) sbudellare A, squartare A; *~ti veřšį* sbudellare un vitello; 3. (*imti nuo laukų*) fare il raccolto; 4. (*stengtis įveikti*) combattere A, lottare A; 5. (*godžiai valgyti*) mangiare con voracità

doróv||**ė** moralità *f*, morale *f*; *láužyti, pažeĩsti ~ė* offendere la moralità; *~īngai prv.* onestamente; *~īngas* di alta moralità, onesto

doróvin||**inkas**, -è moralista *m*, *f*; *~is* morale; *~is áuklėjimas* educazione morale; *~ti* formare moralmente, moralizzare A

dor||**ūmas** onestà *f*, rettitudine *f*; *~uoju prv.* con le buone, con modi cortesi

dōsniai *prv.* generosamente, con prodigalità

dōsn||**ybė**, *~ūmas* generosità *f*, munificenza *f*, liberalità *f*; *~ūs* generoso, munifico; *jō ~i rankà* ha la mano larga (è largo di mano)

dotácija dotazione *f*, finanziamento *m*, sovvenzione *f*

dovan||**à** 1. regalo *m*, dono *m*; *vestūvinė ~à* regalo di nozze; *dúoti ~ų knygą* dare in regalo un libro; *gáuti, priĩmti dōvaną* ricevere, accettare un regalo; 2. *prk.* (*gabumas*) dono *m*, virtù *f*, dote *f*; *turėti iškalbos dōvaną* avere il dono della parola

dovanaĩ *prv.* inutilmente, invano, senza scopo

dóvanas 1. gratuito; 2. invano, inutile

dovanójimas 1. donazione *f*; 2. (*atleidimas*) perdono *m*, grazia *f*; *kaltės d.* condono *m*

dovanóm(**is**) *prv.* 1. (*dykai*) gratis, gratuitamente; 2. (*tuščiai*) invano, inutilmente

dovanó||**ti** 1. regalare A, donare A; *~ti átminčiai* regalare per ricordo; *~ tam árkliui ĩ dantĩs nežiũri* a caval donato non si guarda in bocca; 2. (*atleisti*) perdonare A, scusare A; *~kite už (su) trūkdmą* scusate il disturbo; *tō jām niekadà nedovanósiu* non gliela perdonerò mai; (*ne*)*dovanótina klaidà* errore (im)perdonabile; *~tojas*, -a donatore *m* (*f-trice*)

dozà||**torius** dosatore *m*; *~vimas* dosaggio *m*

dōz||**ė** dose *f*, quantità *f*, razione *f*; *mažomĩs ~ėmis* a piccole dosi; *~imėtras* dosimetro *m*; *~úoti* dosare A; *~úoti váistus* dosare un fàrmaco (una medicina)

drabn||**à šnek.** nevischio *m*; *~ūs* 1. fiacco, moscio; 2. (*tvankus*) afoso

drabstýti schizzare A, sprizzare A; *~ d. purvaĩs* diffamare A, denigrare A

drabužinė guardaroba *m*

drabùžininkas, -è guardarobiere *m* (*f-a*)

drabužĩn||**is** 1. che serve per i vestiti; *~ė spĩnta* armadio per il vestiario; 2. (*audeklinis*) di tela, di tessuto

drabùž||**is** vestito *m*, indumento *m*, àbito *m*; *dárbo ~is* vestito da lavoro; *išeigĩnis ~is* àbito della festa; *apatĩniai ~iai* indumenti ĩntimi; *padėvėti ~iai* vestiti usati; *~ių parduotūvė* negozio di vestiario

dragūnas *kar.* dragone *m*, soldato di cavalleria

draĩkalas 1. ciò che è buttato all'aria; 2. *prk.* scritto in maniera disordinata, scarabocchio *m*

draik||**ýti** spargere A, scompigliare A, arruffare A; *vėjas draĩko pláukus* il vento arruffa i capelli; *~ýtis* 1. spargersi, arruffarsi; 2. (*maišytis*) essere tra i piedi a qc., disturbare A; 3. (*valkiotis*) gironzolare A; 4. (*rujoti*) andare in calore (detto dei cani); *~ūs* 1. che si arruffa facilmente; 2. (*einantis pažeme*) strisciante

draĩskal||**as menk.** straccio *m*, cėncio *m*; *~iúotas* lacerato, stracciato

draiskálius, -è straccione *m*, pezzente *m*, *f*

dràkaliuoti šnek. non riuscire a stare fermo

drakōnas drago *m*; *zool.*: *d. skraiduōlis* drago volante

dramà 1. *lit.* *dramma m*; *istòrinė d.* *dramma stòrico*; *dràmos teàtras* teatro di prosa; 2. *prk.* (*nelaimė*) *dramma m*, vicenda dolorosa

dramāt||*inis*, ~*iškas* drammatico; ~*iška padėtis* situazione drammatica; ~*inti* rendere drammatico o tragico; ~*iškai prv.* drammaticamente; ~*iškūmas* drammaticità *f*; ~*izāvimas* drammatizzazione *f*; ~*izmas* tensione drammatica; ~*izuoti* drammatizzare *A*; *prk.* esagerare la gravità di un fatto

dramatūrg||*as*, -*ė* drammaturgo *m*; ~*ija* drammaturgia *f*

drambalaĩ *dgs. šnek.* depòsito *m*, sedimento *m*

drambl||*iāligė med.* elefantiasi *f*; ~*inis* di elefante, elefantiaco

drambl||*inti šnek.* *žr.* *dramblóti*; ~*ys zool.* elefante *m*; ~*io káulas* avòrio *m*; *zool.*: *jūru* ~*ys* elefante marino; ◇ *iš mūsės* ~*i padaryti* fare di una mosca un elefante

drambl||*iškas*, ~*ótas* goffo, sgraziato, impacciato; ~*óta eĩsena* andatura goffa; ~*ótai prv.* goffamente; ~*óti* camminare in modo goffo; ~*otūmas* goffaggine *f*, grossolanità *f*

drāmin||*is* drammatico; ~*ė fōrma* forma drammatica; ~*ti* drammatizzare *A*, ridurre in forma di *dramma*

drang||*à* intempèrie *f pl.*, maltempo *m*; ~*ūs* brutto, piovoso, fosco

drāpana šnek. vestito *m*, abito *m*

drāp||*as* tessuto di lana, drappo *m*; ~*inis* di drappo

drapir||*uotė* drappèggio *m*, tenda *f*; ~*uoti* drappeggiare *A*

draš||*à* coràggio *m*, audàcia *f*; *turėti ~os ką padaryti* avere il coràggio di fare q.c.; *paródyti piliētinę drąsą* mostrare coràggio civile; *netėkti ~os* perdersi d'animo; ~*ėti* diventare più coraggioso

drāsiai prv. con coràggio, audacemente

drāsin||*ti* incoraggiare *A*, incitare *A*; *sng.*: ~*osi, kād nebijótų* s'incoraggiava per non aver paura

drāskym||*as* strappamento, graffiamento *m*; ~*asis* bisticcio *m*, litigio *m*

draský||*ti* 1. (*plėšyti*) sbranare *A*, strappare *A*, lacerare *A*; ~*ti ĭ gābalus* far a pezzi; ◇ *širdį ~ti* strappare il cuore; *akis ~ti* dire q.c. in modo sgarbato; 2. (*braižyti*) graffiare *A*, grattare *A*; *sng.*: *nesidraskýk taĩp smaĩkiai* non grattarti così forte; 3. *prk.* (*akėti*) erpicare *A*; ~*tis* 1. *žr.* *draskýti*; 2. *šnek.* (*bartis*) bisticciare *A*, litigare *A*; 3. *šnek.* (*smaĩkiai ką daryti*) sforzarsi, strapazzarsi

drāstišk||*ai prv.* drasticamente; ~*as* drástico, deciso

draš||*ūmas žr.* *drašà*; ~*uólis, -ė* persona coraggiosa; ~*ūs* coraggioso, ardito; ~*ūs póelgis* atto ardito; *drąsūs žmonės* gente coraggiosa

draud||*à* premio di assicurazione; ~*ėjas, -a* assicurante *m, f*; ~*ikas, -ė* assicuratore *m*, società assicuratrice; ~*ỹklė* segno di divieto

draudĩm||*as* 1. divieto *m*, proibizione *f*; *uždėti ~ą* porre, mèttere un divieto; *nesilaikyti ~o* non osservare il divieto; 2. assicurazione *f*; *privālomas ~as* assicurazione obbligatòria; ~*o ĩstaiga* società d'assicurazione; *asmeĩs, tuĩto ~as* assicurazione sulla vita, sui beni

draudžiam||*as* vietato, proibito; *rūkyti ~a* vietato fumare

draug||*as, -ė* 1. amico *m (f-a)*; *vaikýstės ~as* amico d'infāzia; *patĩ geriausia* ~*ė* l'amica del cuore; 2. compagno *m (f-a)*; *klāsės ~as* compagno di classe

draugáu||*ti* èssere amico, vivere in amicizia; *jiė seniaĩ ~ja* sono amici di vècchia data

draugāvimas amicizia *f*

draugė prv. 1. (*kartu*) insieme, assieme; *eĩsiu d. su tavimi* verrò assieme a (insieme con) te; 2. (*vienu metu*) contemporaneamente, simultaneamente

draug||*ė* 1. circolo *m*, gruppo *m*; *visĩ ~ėjė gyvėna* vivono tutti assieme; 2. *tarm.* famiglia *f*

draugijà 1. associazione *f*, sodalizio *m*; *priklausyti (mėno, spòrtu) draugijai* far parte di un'associazione (artistica, sportiva); *Milāno kalbiniĩkų d.* sodalizio glottològico milanese; 2. adunanza *f*, compagnia *f*; *linksmà d.* allegra compagnia

draugĩng||*ai prv.* amichevolmente; ~*as* amichėvole, sociėvole

draugýs||*tė* 1. amicizia *f*; *gyvėnti ~tėje* vivere in amicizia; *užmėgzti, nutráukti ~tę* allacciare, ròmpere (troncare) l'amicizia; 2. compagnia *f*; *vėngti blogų ~čių* evitare le cattive compagnie

draugišk||*ai prv.* amichevolmente; ~*as* 1. amichėvole, benigno, affābile; ~*as žmogūs* persona affābile; ~*os (sporto) rungĩnės* partita amichėvole; ~*ūmas* amichevolezza *f*, affābilità *f*, benevolenza *f*

draugóv||*ė* associazione *f*, squadra *f*; ~*ininkas, -ė istor.* membro di squadra di volontari per il mantenimento dell'órdine pùbblico

draugūs sociėvole, amichėvole

drausm||*ė* disciplina *f*; *laikýtis ~ės* tenere la disciplina; *ĩvėsti, pažeĩsti drausmę* imporre, violare

- la disciplina; *geležinė* ~ē disciplina fèrrea; ~*ingai* *prv.* disciplinatamente; ~*ingas* disciplinato; ~*ingūmas* disciplinatezza *f*
- draūsm**||*inimas* disciplinamento *m*; ~*inis* disciplinare; ~*inė* *nuobauda* sanzione disciplinare; ~*inti* disciplinare *A*; ~*inti klāse* disciplinare una scolaresca
- draū**||*sti* 1. proibire *A*, vietare *A*; ~*džiū (tau) išėiti* *ti* proibisco di uscire; ~*sti įstātymu* vietare per legge; ~*džiama rūkyti* vietato fumare; 2. *tarn. (sulaikyti)* trattenere *A*, fermare *A*; 3. (*apdrausti*) assicurare *A*; ~*sti namūs nuō ugniēs* assicurare una casa contro gli incendi; *sngr.*: ~*stis nuō nelāimēs* assicurarsi contro gli infortuni
- 1 **draustinis** riserva *f*; *medžioklės d.* riserva di caccia
- 2 **draustinis** vietato, proibito
- drėb**||*jimas* tremore *m*, trepidazione *f*, ànsia *f*; *žēmės ~jimas* terremoto *m*, movimento sismico; ~*ti* 1. (*virpėti*) tremare *A*, trepidare *A*, tremolare *A*; ~*ti iš šalčio, iš pūkio* tremare per il freddo, per la rabbia; 2. *prk.* (*bijoti*) aver paura, essere in ànsia; 3. *prk.* (*gailėti*) essere avaro; ~*ti dėl skatiko* lesinare il centesimo
- drėbinti** scuotere *A*, agitare *A*, far tremare
- drėbl**||*iai* *prv.* goffamente, in modo impacciato; ~*ūs* fiacco, floscio
- drėbtas** 1. (*stambus*) grosso, grossolano; 2. (*atloštas*) piegato all'indietro
- drėbtelėti** 1. lanciare *A*, gettare *A*; 2. *prk.* (*pasakyti*) dire uno sproposito
- drėb**||*ti* 1. (*krėsti*) versare *A*, spruzzare *A* (*detto di sostanze dense*); ~*ti purvaīs* schizzare di fango; 2. (*daryti iš molio*) costruire con argilla; 3. (*snigti*) nevischiare *E/A*; 4. (*sviesti*) gettare *A*, lanciare *A*; ◇ *teisybė į akis* ~*ti* dire q.c. chiaro e tondo; ~*tinis* 1. d'argilla; 2. (*dramblotas*) grossolano, robusto
- drėbūč**||*iai* *dgs. kul.* gelatina *f*; *žuvīs ~iuose* pesce in gelatina; *vaīsių ~iai* gelatina di frutta
- drėbul**||*ē* *bot.* pioppo trémulo; ~*ynas* bosco di pioppi trémuli; ~*inis* di pioppo trémulo
- drėbulys** trémito *m*, brivido *m*; *jį krėtė d.* fu preso da un trémito
- drėgm**||*ē* umidità *f*; *sāugoti nuō ~ēs* protèggere dall'umidità
- drėgmėmatis** misuratore dell'umidità
- drėgming**||*as* ùmido; ~*ūmas* umidezza *f*
- drėgnaī** *prv.* in modo ùmido
- drėgn**||*as* ùmido; ~*as óras* aria ùmida; ~*ėti* inumidirsi; ~*inti* umidificare *A*; ~*ókas* umidiccio; ~*umà* 1. umidità *f*; 2. luogo ùmido; ~*ūmas* umidità *f*, ùmido *m*; ~*uóti* inumidirsi
- drėif**||*as* deriva *f* (*dėl jūros srovės*), scarròccio *m* (*dėl vėjo*); ~*uóti* derivare *E*, andare alla deriva, scarrocciare *A*
- drėkimas** inumidimento *m*
- drėkin**||*imas* umidificazione *f*, irrigazione *f*; ~*imo kanālas* canale d'irrigazione; ~*ti* umidificare *A*, bagnare *A*; ~*ti lūpas* bagnare le labbra; ~*ti žemę* irrigare un terreno; ~*tūvas* 1. umidificatore *m*; 2. (*griovys*) fosso d'irrigazione
- drėksteletī** graffiare *A*, intaccare *A* (*leggermente*)
- drėksti** 1. graffiare *A*, scalfire *A*, scrostare *A*; *katė drėskia nagaīs* gatto grāffia; 2. (*plėšti*) lacerare *A*, strappare *A*
- drėkstūvas** *tech.* pialla *f*, raspa *f*
- drėkti** inumidirsi
- drėmbti** 1. (*minti*) pestare *A*, calpestare *A*; 2. *šnek. (jaukti)* scompigliare *A*
- dren**||*à* tubo di drenaggio; ~*āvimas*, ~*āžas* drenaggio *m*
- 1 **drėngti** *šnek.* 1. consumare *A*, logorare *A*; *batūs d.* logorare le scarpe; 2. (*bėgti*) andare in fretta
- 2 **drėngti** nevischiare *E/A*
- drenuóti** drenare *A*, prosciugare *A*
- dres(ir)**||*āvimas*, *dresūrā* addestramento *m*, ammaestramento *m*; ~*uóti* addestrare *A*, ammaestrare *A*; ~*uotojas*, ~*a* addestratore *m* (*f-trice*), ammaestratore *m* (*f-trice*); *liūtų ~uotojas* ammaestratore di leoni
- drev**||*ē* 1. cavità *f*, buco *m* (*di un albero*); 2. *etnogr.* alveare *m* (*nell'albero*); ~*étas* dalle molte cavità, buche; ~*étas (medžio) kamėnas* tronco pieno di cavità; ~*ėti* marcire *E*, diventar cavo (*detto di alberi*)
- drėvinink**||*as* *psn.* apicoltore *m*; ~*ystė* *etnogr.* apicoltura *f*
- drezinā** carrello per veicoli ferroviari
- drībčió**||*ti* 1. schizzare *A* (*ogni tanto*); *purvaī ~ja nuō rātų* le ruote schizzano fango; 2. (*bėgti*) cór-rere pigramente
- drīb**||*nóti* trotterellare *E/A*; ~*sėti* muòversi traballando
- drībsmėlis** sabbie mòbili, melma *f*
- drībšn**||*iai* *dgs.* falda *f*, fiocco *m*; *avižų ~iai* fiocchi d'avena; *sniūga dideliaīs ~iaīs* nèvica a larghe falde
- drībšnóti** 1. andare a piccolo trotto; 2. nevischiare *E*

drybsóti 1. (*riogsoti*) poltrire A; 2. (*karoti*) pèndere A; **plaukaĩ drýbso aĩt akių** i capelli càdono sugli occhi

drib||telėti 1. cadere E; cascare E; 2. *prk.* (*dosniai duoti*) dare con prodigalità; ~**ti** 1. cadere E; cascare E; ~**ti nuò dviračio** cadere dalla bicicletta; 2. (*smukti*) scèndere E, traboccare E; 3. (*glebti*) indebolirsi, infiacchirsi

driėk||ana 1. ciò che ha forma sottile e allungata, filo *m*; 2. *bot.* briònia *f*; ~**ti** 1. (*tęsti*) stèndere A, allungare A; *sng.*: **miėstas ~iasi iki jūros** la città si stende sino al mare; ~**tis žemė** (*apie augalą*) serpeggiare A; 2. (*skleisti*) spàrgere A, sparpagliare A

driežaĩ dgs. zool. lacèrtidi *m pl*

driežas zool. lucèrtola *f*

1 **driėn||ė** *bot.* giusquiamo *m*; ♦ ~**ių apsiėsti** uscire di senno

2 **driėnė** corona *f* (*solare o lunare*)

dryk||čioti, ~sėti šnek. salte(re)llare A, balzellare A

dryksti šnek. èssere (di)steso, pèndere A

drikskelėti (*lengvai*) 1. scucirsi, strapparsi; 2. graffiare A, scrostare A; 3. dare un colpetto

drykskelė||ti (*stipriau*) 1. stracciare A, lacerare A; 2. graffiare A, scrostare A; 3. colpire A; ~**jo diržū** ha dato una cinghiata

driksti consumarsi, andare in brandelli

drikti 1. (*veltis*) scompigliarsi, aggrovigliarsi; 2. (*sklisti*) sparpagliarsi

dryk||ti 1. fuoriuscire E; *sėilės ~sta iš burnės* viene la bava alla bocca; 2. (*įsti*) allungarsi, accréscersi in altezza

drimba b. menk. persona goffa; *šnek.* salame *m*, orso *m*

driėnb(l)inti šnek. camminare in modo goffo

driókskelė||ti 1. rimbombare E/A, risonare E/A; ~**jo šūvis** si è udito uno sparo; 2. (*virsti*) cadere di schianto

drišimas audacia f

drisk||alas straccio *m*, vestito lògoro; ~**ius, -ė** *menk.* straccione *m* (*f-a*), pezzente *m, f*

driš||ti ardire A, osare A; *nedrišo prieštaraĩti* non ardiva protestare; **kaĩp ~tĩ taĩp mán kalbėti?** come osi parlarmi così?

driüksóti šnek. 1. (*stüksoti*) spòrgere E, affiorare E; 2. (*drybsoti*) poltrire A, oziare A

dryž||as a righe, listato; ~**as áudeklas** tessuto a righe; ~**à katė** gatto striato

dryžinỹs tessuto rigato, rigatino *m*

dryžis riga *f*, striscia *f*, stria *f*

dryžuó||tas a righe, a strisce, rigato, zebrato; ~**tos kėlnės** pantaloni rigati; ~**ti** rigare A

drób||ė 1. (*audeklas*) tessuto *m*, tela *f*; **nebálinta ~ė** tela greggia, rozza; **nubáles kaĩp ~ė** è bianco come un panno lavato; 2. (*paveikslas*) tela *f*, quadro *m*; ~**ėlė** 1. tela casalinga; 2. tela di cotone; ~**inis** di tela; ~**inė paklodė** lenzuolo di tela; ~**ulė etnogr.** 1. lenzuolo *m*, telo *m*; 2. (*skara*) scialle *m*; 3. (*staltiesė*) tovaglia di tela

drov||à, ~ėjimasis timidezza *f*; ~**ėtis** vergognarsi di q.c.; ~**ėtis viešumós** vergognarsi del pubblico; **drovisi kalbėti** ha vergogna di parlare

dròv||iai prv. timidamente, vergognosamente; ~**ingas, ~ūs** timido, vergognoso, schivo; ~**ūs vaikas** bambino vergognoso; ~**umas** timidezza *f*, vergogna *f*, soggezione *f*; **paraũsti iš ~umo** arrossire per (di, dalla) vergogna

drožėjas, -a: mēdžio d. scultore (*di statue*) in legno **drožyba** arte dello scolpire, intàglio *m*; **mēdžio d.** scultura in legno

drožiklis scalpello per legno, sgòrbia *f*

drožinė||ti džen. 1. appuntare A, aguzzare A (*più volte*); **báslį ~ti** aguzzare un palo; 2. scolpire A, intagliare A; **statulėlės ~ja** scolpisce statuette (*di legno*)

drožinỹs intàglio *m*, scultura *f* (*in legno*)

drožlė trùciolo *m*; **mułlo drožlės** trùcioli di sapone

drož||iúoti piallare A; ~**ūs** che si scolpisce, si pialla facilmente

drožti 1. (*lyginti*) piallare A; **d. leĩtą** piallare un'asse di legno; 2. (*smailinti*) appuntire A, temperare A; **d. pieštuką** temperare una matita; 3. (*gaminti*) fabbricare in legno, scolpire A; 4. (*mušti*) colpire A; **d. peĩ aũsį** dare uno schiaffo; 5. (*kalbėti*) parlare A, dire A; **teisybė į akis d.** dire q.c. chiaro e tondo; 6. *šnek.* (*valgyti*) mangiare (*o bere*) con voracità; 7. camminare a gran passi, fare q.c. frettolosamente; *šnek.*: **drožk iš čia!** vattene via!

drožtù||kas temperino *m*, temperamatite *m inv*; ~**vas** scalpello *m*, pialla *f*

drùckis, -ė šnek. grassone *m* (*f-a*), ciccione *m* (*f-a*)

drug||iai dgs. zool. lepidòtteri *m pl*, farfalle *f pl*; ~**iáuti** acchiappare le farfalle; ~**inis** malàrico, febbrile; **d. úodas** zanzara anòfele; ~**ỹs** 1. *zool.* farfalla *f*; **naktinis d.** farfalla notturna, falena *f*; 2. (*liga*) malària *f*; 3. (*drebulys*) tremore *m*, trè-mito *m*

druṁst||as 1. tòrbido, sporco; ~as *vanduō* acqua tòrbida; 2. (*blausus*) fosco, cupo; ~os *ākys* sguardo fosco

drumstéjas, -a: *ramybės d.* perturbatore della quiete

drumstėti 1. intorbidarsi; 2. offuscarsi

druṁs||ti 1. intorbidare A; 2. *prk.* (*trikdyti*) turbare A, sconvolgere A; ~ti *minūlis* turbare la mente; ~timas perturbazione f, agitazione f

1 **druṁs**||tis 1. (*niauktis*) offuscarsi, annuvolarsi; *oras* ~*čias* il tempo s'annuvola; 2. (*nerimti*) agitarsi

2 **drumst**||is *med.* macula f, macchia cutanea; *ra-genōs* ~is macula corneale; ~ūmas opacità f, torbidezza f

druṁzlės dgs. sedimento m, depòsito m; *vyno d.* depòsito del vino

drumzlė||tas *žr.* *druṁzlinas*; ~ti 1. intorbidarsi; 2. offuscarsi, incupirsi

druṁzlinas 1. tòrbido, melmoso; *d. vanduo* acqua tòrbida; 2. (*blausus*) fosco, cupo; *d. dangūs* cielo fosco

druṁzlinti 1. intorbidare A; 2. oscurare A

drumzlūs žr. *druṁzlinas*

druṁgn||as 1. tiepido; 2. fresco; ~ėti diventare fresco, intiepidire E

druṁyti 1. *žr.* *trūnyti*; 2. *šnek.* (*drybsoti*) poltrire A, oziare A

druskà sale m; *vālgomai d.* sale da cucina; *stambū, smūlki d.* sale grosso, fino; *įbeṛti žiūpsnį drūs-kos* métttere un pizzico di sale; *trūksta (užteṅka) drūs-kos* manca il sale (è giusto, va bene di sale); *◊ žemės d.* sale della terra

druskė||tas salino; ~ti impregnarsi di sale

drūskinas cosparso di sale

druskynas salina f, miniera di sali

drūskinė saliera f

druskūg||as salifero, salino; ~as *klōdas* giacimento salifero; ~ūmas salinità f

drūskin||inkas, -ė *istor.* salinàio m; ~is di, da sale

druskó||matis salinòmetro m; ~žemis terreno salifero

druskúo||tas cosparso di sale; ~ti cospargere di sale, salare A; ~ti *žuvį* salare il pesce

drūtai *prv.* fortemente, bassamente; *d. kalba* parla a voce bassa

drūt||as 1. grosso, grande; 2. forte, robusto; 3. (*apie balsą*) basso, grave; ~ėti 1. (*storėti*) ingrassare E; 2. (*tvirtėti*) rinforzare E; ~galys pedale m, parte

superiore (più grossa) di q.c.; ~ybė grossezza f, robustezza f

drūt||inti 1. rendere più grosso; 2. rendere più forte; ~umà 1. grossezza f; 2. robustezza f, forza f; ~uōlis, -ė 1. ciccione m; 2. persona forte, robusta

druzg||ai *dgs.* 1. (*šiukšlės*) spazzatura f; 2. (*šukės*) schegge f pl, cocci m pl; *ĩ ~ūs sudūžti* andare in frantumi

drūž||ė *šnek.* striscia f, fascia f, riga f; ~ėtas a righe, a strisce

dū, dvī kiek. sktv. due; *išsirikiuoti pō dū* métttersi in fila per due; *vālgyti už dū* mangiare per due; *viena iš dviejū* una delle due; *◊ dū vienu* in due; *neĩ dū, neĩ vienas* non essere ben definito (né carne né pesce)

dual||istas, -ė *fil.* dualista m, f; ~izmas dualismo m

dubà žr. *dūoba*

dūbė conca f, avvallamento m

dubenėlis mžb. scodellino m

dūbl||eris, -ė controfigura f, doppiatore m (f-trice); ~ėtas doppiatore m; ~iāvimas 1. duplicazione f; 2. doppiaggio m; ~ikātas duplicato m; ~iūoti 1. duplicare A, raddoppiare A; 2. doppiare A; *fil-mas ~iūotas ĩ lietūvių kalbą* film doppiato in lituano; 3. (*būti dubleriu*) sostituire A; ~iūotojas, -a doppiatore m (f-trice)

dubsėti sprofondare E

dūbsėti essere cōncavo, sprofondato

dūbtelė||ti infossarsi, incavarsi; ~jė *skrūostai* guance incavate

dūbti 1. infossarsi, avvallarsi; *žemė dumba* il terreno si avvalla; *jō skrūostai ėmė d.* le guance gli si andavano infossando; 2. (*klimpti*) affondare E, sprofondare E; *d. smėlyjė* affondare nella sabbia; 3. (*griūti*) cadere E

dubumà 1. *geogr.* depressione f, avvallamento m; 2. fossa f, cavo m

dubūmas cavità f

dubuō 1. (*indas*) scodella f, ciòtola f, catino m; 2. *anat.* bacino m, pelvi f; 3. *geogr.* bacino m

dubur||ỹs 1. (*dauba*) conca f, bacino m; 2. (*duobė*) fossa f, buca f (*sul fondo di un fiume o lago*); ~iūotas con molte buche

dub||ūs 1. (pro)fondo; ~ĩ *lėkštė* piatto fondo; 2. (*erdvus*) ampio, vasto; 3. (*tuščias*) cavo, vuoto; ~ūs *mėdis* albero cavo

dūd||à muz. tromba f; *gróti (sù) ~à* suonare la tromba; *vargonų dūdos* canne dell'òrgano; *◊ dūda (~às) palėisti* métttersi a piangere, scoppiare in

- làcrime; *ĩ vīeną dūdą pūsti* andare d'accordo; *pagaĩ (kienō) ~ėlę šókti* agire secondo le direttive di un altro
- dud||énti** 1. (*belsti*) battere A, picchiare A, tamburellare A; 2. (*grumėti*) rimbombare E, rintonare E; *griaustinis ~ėna* il tuono rintonare; 3. (*važiuoti*) andare rumoreggiando; 4. *šnek. (kalbėti)* parlottare A
- dūd||ininkas**, -ė trombetta m, f; ~*maišis muz.* zampogna f; ~*uotĩ* 1. suonare la tromba; 2. *šnek. (raudoti)* piangere A
- dudūtis** zool. ùpupa f
- duėtas muz.** duétto m
- dūgn||as** 1. (*apačia*) fondo m; *šulinio ~as* fondo di un pozzo; *jūros ~ė* in fondo al mare; *ikĩ ~o* fino in fondo; 2. *tarm. (dangtis)* copèrchio m; 3. (*fonas*) sfondo m, fondo m; *baltamė ~ė* su fondo bianco; 4. *šnek. (užpakalis)* sedere m; 5. (*lentele*) tagliere m; *daržoves smulkinti aĩt ~o* tritare la verdura sul tagliere
- dugnĩ||ė** 1. pianale di un carro; 2. (*meškerė*) canna per pescare a fondo; 3. *šnek.* sedere m; ~*is* del fondo; ~*ės žuvys* pesci che vivono sui fondali
- dūgzi** ronzare A, rombare A; *būtės dūgia* le api ronzano
- 1 dūiti** 1. (*trauktis*) annebbiarsi; 2. (*kvaišti*) pèrdere il lume della ragione
- 2 dūiti šnek. (dumti)** córrere a gambe levate
- dujĩngas** gassoso, ricco di gas naturale
- dūjinink||as** gasista m; ~*ystė* tècnica della distribuzione del gas
- dūjin||is**: ~*ė viryklė* fornello a gas; ~*ti* 1. gasificare A; 2. gasare A; ~*tūvas tech.* gasògeno m
- dujofik||ācija** 1. installazione del gas; 2. gasificazione f; ~*uotĩ* 1. installare il gas; 2. gasificare A
- dujókaita** gasdināmica f
- dujókaukė** māschera antigās
- dujómatis tech.** apparècchio per misurare la pèrdita di gas
- dūj||os dgs.** gas m; *gamtinės, nuodingosios ~os* gas naturali, tòssici; *ašarinės ~os* lacrimògeni m pl; ~*ų mišinys* miscela gassosa; ~*ų kāmėra* cāmēra a gas; *uždėgti ~ās* accèndere il gas; *mokėti už ~ās* pagare la bolletta del gas; ~*ų skaitiklis* contatore del gas
- dujó||s vaidis** lanciafiamme m inv; ~*tiekis* gasdotto m
- dūkart prv.** due volte; *d. daugiaũ* due volte di più; *d. dũ* due per due
- dūkas šnek.** furia f, smania f; *jām d. užėjo* l'ha preso la smania
- dukātas istor.** ducato m
- 1 dūkinti** 1. far evaporare; 2. (*erzinti*) irritare A, stuzzicare A
- 2 dūkinti menk.** (*eiti be tikslo*) girellare senza scopo
- dūkis** 1. žr. dūkas; 2. (*siautimas*) baccano m, confusione f
- dukr||ā** figlia f; ~*aitė* nipote f
- dukslūs** (*apie drabužius, avalynę*) còmodo, largo, àmpio
- dūksóti** 1. *tarm. (vadėtis)* evaporare E; 2. žr. dunk-sóti; 3. poltrire A
- dukt||ė** figlia f; *išlėisti dūkerį už vỹro* maritare la figlia; *krikšto ~ė* figliòccia f; ~*erėčia* nipote f (*figlia del fratello o della sorella*); ~*erinis* di figlia, filiale; ~*erinė įmonė* filiale di un'azienda
- dūk||ti** 1. (*kvėptis*) evaporare E, svanire E; 2. (*niršti*) adirarsi, infuriarsi; 3. (*kvaišti*) confòndersi, pèrdere il lume della ragione; 4. (*siausti*) strepitare A; ~*ulỹs* fũria f, furore m, smānia f; ~*ūs* furioso, impulsivo
- dūlėšiai dgs.** putridũme m
- dūlė||ti** 1. (*trūnyti*) imputridire E, marcire E, decomporsi; 2. (*smilkti*) àrdere debolmente, fumigare A; *šlāpios mālkos ~ja (dũla)* la legna ùmida fũmiga; 3. *prk. (sentĩ)* invecchiare E, deperire E
- dūl||inti** 1. žr. dũlyti; 2. *šnek.* camminare a stento; ~*yti* affumicare (*un alveare*)
- dūlk||ė** 1. *ppr. dgs.* pólvere f; *pakėlti ~iũ dėbesĩ* sollevare, alzare una nũvola di pólvere; *padeĩgti ~ėmis* coprire di pólvere; *nukratyti ~es* scuòtere la pólvere; ~*ũ siurblys* aspirapólvere m; 2. (*žiedadulkė*) *ppr. dgs.* pòlline m; 3. *prk. (truputis)* briciola f; 4. *prk. (niekas)* nullità f; ◊ *ĩ ~es sumálti, sutrinti* ridurre qc. in pólvere
- dulkė||tas** polveroso, impolverato; ~*tas kėlias* strada polverosa; ~*tos knỹgos* libri impolverati; ~*ti* 1. impolverarsi; 2. *šnek. (bėgti)* andare velocemente
- dūlkinas žr.** dulkėtas
- dūlkinė bot.** antera f
- dūlkin||ti** 1. impolverare A; scuòtere, alzare la pólvere; 2. *bot.* impollinare A; 3. *šnek. (vyti)* incalzare A; 4. *šnek. (skubinti)* affrettare A; ~*tūvas* 1. spolveratore m; 2. polverizzatore m
- dūkšmas** 1. pólvere f, polverio m; 2. žr. dulkšnā

dulkšn||à piovischio *m*, pioviggine *f*; ~óti 1. piovigginare E/A; 2. nevischiare E/A; ~ùs 1. polveroso; 2. (*smulkus*) minuto, piccolo, fino; ~ùs *lietūs* pioggia minuta

1 duĩkti piovigginare E/A

2 dũkti impolverarsi

duĩsti žr. *duslėti*

duĩsv||as bianchiccio, pallido, fioco, grigiastro; ~à *šviesà* luce fioca

dũluoti 1. apparire confusamente, delinearsi; 2. žr. *dũlinti* 2

dũm||as *ppr. dgs.* fumo *m*; *tiršti* ~ai fumo denso; ◇ ~ais *palėisti* mandare in fumo; ~us *ĩ akĩs leĩsti* (*pũsti*) gettare il fumo negli occhi

dũmavamzdis *tech.* tubo di fiamma

duĩmbl||as melma *f*, limo *m*, fanghiglia *f*; *ũpės* ~as melma di un fiume; ◇ *sũ* ~ais *sumaišyti* diffamare, calunniare *qc.*

dumblė||jimas processo del diventare melmoso; sedimentazione lacustre; ~ti coprirsi di melma

duĩmblinas 1. žr. *dumbluotas*; 2. *prk.* (*blausus*) fosco, cupo

dumblýnas terreno coperto di melma, fangàia *f*

duĩmblin||ti immelmare A; ~tis offuscarsi, oscurarsi

duĩmbl||is *bot.* alga *f*; *jũrũ* ~iai àlghe marine

dumblóti andare (*con fatica*) attraverso un luogo melmoso

dumblúo||tas melmoso, limoso, fangoso; ~tas *van-duo* acqua limosa; ~ti(s) žr. *duĩmblinti(s)*

dũm||inè affumicatore *m* (*per alveari*); ~inis di, da fumo, fumògeno; ~inè *pirkià* casa rurale con stufa senza fumaiòlo; ~yti 1. (*leisti dũmus*) affumicare A; 2. fumare A; ~yti *pýpkę* fumare la pipa

dumplės *dgs.* mântice *m*, soffiétto *m*; *vargõnu* *d.* mântice dell'òrgano

dumpliũoti 1. usare il mântice; 2. *prk.* ansimare A, sbuffare A

dũmslė grinza *f*, crespa *f*, piega *f* (*di un tessuto*)

dũmtakis canna fumària

dũm||ti 1. soffiare A, spirare A; *vėjas* ~ia sòffia il vento; ◇ *akĩs* ~ti cercare di ingannare *qc.*, raccontare balle; 2. (*dumplėmis*) soffiare l'aria col mântice; 3. (*kvėpuoti*) ansare A, ansimare A; 4. (*bites*) affumicare A; 5. *šnek.* (*bėgti*) andar di corsa

dũmtraukis fumaiòlo *m*, comignolo *m*

dũmtuvės *dgs.* žr. *dumplės*

dũmúo||tas 1. pieno di fumo, fumoso; 2. (*parũkavės*) nebbioso, oscuro; ~ti 1. fumare A, mandar fumo; *fãbriko kãminas* ~ja la ciminiera di una fãbbrika fuma; 2. (*blaustis*) rannuvolarsi, offuscarsi

dund||ėjimas, ~ėnimas, ~esýs rimbombo *m*, fracasso *m*, strèpito *m*; *griaustĩnio* ~ėnimas rimbombo del tuono; ~ėnti 1. rimbombare E/A, rintronare E/A; 2. (*belsti*) bussare A, picchiettare A; 3. (*važiuoti*) andare rumoreggiando; 4. (*šnekučiuoti*) parlottare A; ~ėti 1. rimbombare E/A, risonare E/A; *tolumojė* ~ėjo *patrãnkos* i canoni rimbombavano in lontananza; 2. andare rumoreggiando; 3. parlare a voce alta

dũndinti žr. *dundėnti*

dundulė 1. (*pinlinė*) cesta di vimini; 2. *tech.* parte superiore di una caldàia a vapore

1 dundũlis *šnek.* tuono *m*

2 dundũlis, -ė 1. (*tuščiakalbis*) chiacchierone *m* (*f* -a); 2. (*storulis*) grassone *m* (*f* -a)

dunguotis rannuvolarsi, rabbiarsi

dũnks||čioti, ~ėnti, ~ėti, ~nóti tamburellare A, picchiettare A, bussare A; *širdĩs* ~i il cuore batte

dunksóti mostrarsi appena, delinearsi

dũoba 1. (*drevė*) cavità (*di un àlbero*); 2. *tarm.* (*jauja*) aia *f*

duob||ė 1. fossa *f*, buca *f*, scavo *m*; *kãsti duobę* scavare una fossa, buca; *atmatũ* ~ė mondezzàio *m*; 2. (*ĩdubimas*) cavo *m*, cavità *f*; *akiės* ~ė cavità dell'òcchio; 3. (*rũsys*) luogo sotterràneo, cantina *f*, *bũlvĩũ* ~ė depòsito delle patate; 4. *prk.* (*kapas*) tomba *f*, sepoltura *f*; ◇ *óro* ~ė vuoto d'aria

duobėtas con buche, accidentato; *d. kėlias* strada piena di buche

duobkasė mächina scavatrice

duobkasýs, -ė becchino *m*, necròforo *m*

duóbti incavare A, scavare A; *d. mėdĩ* incavare un tronco

dũokl||ė 1. *istor.* tributo *m*, imposta *f*; *mokėti* ~ė pagare il tributo; 2. *prk.* (*ĩndėlis*) apporto *m*, (con)tributo *m*; ~ė *pãžangai* tributo al progresso; ~ininkas, -ė tributàrio *m*

duom||uó dato *m*; ~enũ *apdorójimas* elaborazione dei dati

dũon||a 1. pane *m*; *ruginė*, *kvietĩnė* ~a pane di ségale, di frumento; *šviežià*, *sužiedėjusi* ~a pane fresco, stantio; ~os *minkštĩmas*, *plutà* mollica, crosta di pane; ~os *parduotĩvė* panetteria *f*; ~os *kepyklà* forno *m*; 2. (*pramitimas*) vitto *m*, pane *m*;

užsidirbti ~ai guadagnarsi il pane; ◇ **lengvà** ~a vita comoda, guadagno facile; **svėtimą** ~q **válgyti** mangiare il pane a ufo, vivere a sbafo; **nė viena** ~a **žmogùs gyvas** l'uomo non vive di solo pane
duondavys, -ė sostegno della famiglia, nutrittore *m* (*f*-trice)

duoneliáu||ti chiedere l'elemosina; ~tojas, -a mendicante *m, f*, accattone *m* (*f*-a)

duoniènė zuppa di pane

dúon||inē 1. *šnek.* (*parduotuvė*) panetteria *f*, forno *m*; 2. (*indas*) portapane *m*; ~lŋgas fertile, abbondante (*di pane*); ~inis di, da pane; ~iniai *javai* cereali *m pl*, granaglie *f pl*

duonkep||ē forno (*a legna*) per il pane; ~ys, -ė fornaiò *m* (*f*-a), panettiere *m* (*f*-a)

dúonkubilis recipiente (*in legno*) per l'impastamento del pane; mādia *f*

dúon||medis *bot.* albero del pane; ~milčiai *dgs.* farina di grano per il pane

duonpelnys, -ė chi mantiene la famiglia

dúon||riekis coltello da pane; ~vabalis insetto della farina; ~vežis camioncino per il trasporto del pane

dúo||ti 1. dare A, consegnare A, rilasciare A; ~ti *gérti* dare da bere; ~ti *pavyzdį* dare un esempio; ~ti *sauogojimui* dare in custodia; 2. (*leisti*) permettere A, lasciare A, concedere A; ~k *mán pagalvoti* lasciarmi pensare; *jám nédavė kalbėti* non gli hanno permesso di parlare; ~ti *suprasti* far capire; *nesidúok apgáunamas* non farti ingannare; 3. (*leisti už vyro*) dare in moglie (in sposa), maritare A; 4. *šnek.* (*trenkti*) colpire A, urtare A; ~ti *į ausį* dare uno schiaffo; *sng.*: *davėsi į sieną* ha urtato contro un muro; 5. *šnek.* (*daryti*) fare q.c. con gran impegno, imperversare A; *lietūs davė visą naktį* la pioggia ha imperversato tutta la notte; ◇ ~ti *į kójas* mettersi a fuggire; *gálvą ~ti* scommettere la testa; ~ti *į akį* dormire profondamente; *nedúok Diėve* Dio ce la mandi buona

dūrin||inkas, -ė portinaiò *m* (*f*-a); ~is di, da porta

dūrinys *lingv.* parola composta

dūrinti *šnek.* camminare col capo chino

dūr||ys *dgs.* porta *f*, uscio *m*; *sùveriamosios* ~ys porta a doppio battente; *užrakinti* ~is chiudere la porta a chiave; *bėlsti į ~is* bussare alla porta; *treñkti ~imis* sbattere l'uscio; *mašinos* ~ys portiera di un autoveicolo; ◇ ~is *parodyti* indicare la porta a q.c.; *uždaromis* ~imis a porte chiuse

dūr||is 1. (*dūrimas*) puntura *f*; *ādatos* ~is puntura d'ago; 2. (*dygsnis*) punto *m*; *retį ~iai* punti radi
dūrkl||as pugnale *m*; *pérverti ~u* trafiggere con un pugnale; ~o *kištis* pugnolata *f*

durnāropė *bot.* datura *f*, stramònio *m*

dūrp||ės *dgs.* torba *f*; ~ių *slūoksnis* strato di torba

durpė||tas torboso; ~ti diventare torboso

durpynas torbiera *f*

dūrpinė 1. (*kur kasama*) luogo di estrazione della torba; 2. (*kur laikoma*) deposito di torba

durp||ynė terreno torboso; ~lŋgas torboso, ricco di torba

dūrpinkas, -ė operaiò (operàia) di una torbiera
durpininkystė industria dell'estrazione della torba

dūrp||inis di torba, torboso; ~milčiai *dgs.* pólvore di torba; ~žemis terreno ricco di torba

dūrst||elėti pungere appena; ~yti *džn.* 1. (*badyti*) pungere ripetutamente, punzecchiare A; 2. (*diegti*) sentire dolori, fitte; 3. (*jungti*) unire A; ◇ *gālą sù galū* ~yti vivere in condizioni miserabili

dūr||ti 1. pungere A, pizzicare A; ~ti (*sù*) *ādata* pungere con un ago; 2. (*diegti*) sentire punture, fitte; *mán šoną ~ia* sento una fitta al fianco; ~iantis *skausmas* dolore lancinante; 3. (*jungti*) unire A, mettere insieme; 4. *šnek.* (*skubėti*) correre E/A; ◇ *tamsù, nòrs (pirštù į) akį* ~k è buio pesto; ~t̃inis 1. che punge, trafigge; ~t̃inė *žaidžà* ferita da coltello; 2. (*sudurtas*) composto; ~tis confinare A; ~tuvas baionetta *f*; ~tuvų *kautynės* combattimento alla baionetta

dūsau||ti 1. sospirare A; *kō ~ji?* che hai da sospirare?; 2. *žr.* *dūsuoti*

dusià *zool.* ditisco *m*

dūsyk *prv.* due volte; *d. daugiaū* due volte di più, il doppio

dūsinti 1. soffocare A; *med.* asfissiare A; 2. *šnek.* (*varginti*) strozzare A

duslė||jimas assordamento *m*; ~ti assordarsi

dusliai *prv.* sordamente

dūslinti assordare A

duslintūvas 1. *tech.* silenziatore *m*, marmitta *f*; 2. *muz.* sordina *f*

dusl||ūmas *lingv.* sordità *f*; ~ūs sordo, cupo, smorzato; ~ūs *balsas* voce cupa; *lingv.*: ~leji *priebalsiai* consonanti sorde

dusnūs afoso, soffocante; *d. óras* aria soffocante

dūs||telėti tirare un sospiro, riprendere fiato; ~ti 1. (*stigti oro*) soffocare E, rimanere senza fiato; 2.

(gesti) guastarsi, marcire E, imputridire E; *žuvīs greit dūsta* il pesce imputridisce rapidamente

dusulys soffocamento *m*; *med.* asfissia *f*

dūsúoti 1. ansimare A, affannare E; 2. (*dejuoti*) sospirare A, lamentarsi

dūš||as doccia *f*; *palįsti pō ~ū* farsi la doccia

dūzg||ėnimas, ~esys, ~imas ronzo *m*, mormorio *m*; **~ėnti** 1. ronzare A, rombare A; *blės ~ėna* le api ronzano; 2. (*belsti*) bussare A, picchiare A; **~ėti** fare ronzo, strépito

dūzginti rumoreggiare A

dūženos dgs. frammenti *m pl*, frantumi *m pl*; *laivo d.* relitto, avanzo di naufragio

dūž||is colpo *m*, battito *m*; *kūjo ~is* colpo di martello; *laikrodžio ~iai* battiti dell'orologio

dūž||ti 1. rompersi, (in)frangersi; *nedūžtamas stiklas* vetro infrangibile; 2. (*kiurti*) sciuparsi, consumarsi; **~ūmas** fragilità *f* (*del vetro*); **~ūs** fragile, frangibile

dvaĩ||as (rad)doppiato, accoppiato; **~ų arklių traukiamas vežimas** tiro a due (*cavalli*); **~inti** appaiare A, accoppiare A

dvāras 1. tenuta *f*, latifondo *m*; 2. *psn.* (*rūmai*) palazzo *m*

dvariniūk||as, -ė latifondista *m, f*, proprietario fondiario; **~ijà** la classe dei latifondisti

dvarĩškis, -ė 1. servo della gleba; 2. (*rūmininkas*) cortigiano di corte

dvār||laukis campo latifondista; **~ponis, -ė** latifondista *m, f*; **~vietė** ex latifondo

dvas||ià 1. (*kvepimas*) respiro *m*, fiato *m*, àlito *m*; *gáudyti dvāsį* riprendere fiato, raccogliere l'àlito; *bė dvāsios likti* rimanere senza fiato; *paskutinę dvāsį išleisti* mandare l'ultimo respiro; 2. (*psichinė jėga*) spirito *m*, ànimo *m*; *neramĩ ~ià* spirito inquieto; *kėlti dvāsį* sollevare lo spirito; *nepraràsti dvāsios* non pèrdersi d'ànimo; *prk.: laiko ~ià* spirito dei tempi; 3. *bažn.* ànima *f*; **~ià iř kūnas** l'ànima e il corpo; *piktà ~ià* ànima dannata; **~ingas** spirituale; **~inga kalbà** discorso ispirato; **~ingūmas** spiritualità *f*

dvāsĩnink||as sacerdote *m*, prete *m*; **~ijà** clero *m*

dvāsĩn||is 1. spirituale; **~ės vertėbės** valori spirituali; 2. religioso, ecclesiastico; **~ė akadėmija** seminario *m*

1 dvāsĩnti ispirare A, animare A, sollevare A

2 dvāsĩnti affamare A

dvāsĩšk||ai *prv.* spiritualmente; **~as** spirituale; **~a mėlė** amore spirituale; **~ūmas** spiritualità *f*

dvas||nà 1. *niek.* morte *f*, decesso *m*; 2. (*dvėsenà*) carogna *f*; 3. *menk.* catòrcio *m*, stecco *m*; **~úoti** ansimare A, affannare E; **~ūs** malaticcio, stecchito

dvazg||ėti brillare A, scintillare A; **~ūs** lucido, splendente

dveigys (*ppr. apie arklių*) di due anni

1 dvejà dubbio *m*

2 dvejà *prv.* due volte; *d. tiék didėsnis* due volte più grande

dvejaĩp *prv.* in due modi, ambiguamente

dvėj||etas *kuop. sktv.* due; **~etas arklių** paio di cavalli; **~ėti** raddoppiare E/A

dvej||ĩ, dvėjos *daug. sktv.* due; **~ĩ mėtai** due anni; *dvėjos dūrys* due porte

dvejyb||ė doppiezza *f*; **~inis** doppio; **~inė buhalterija** doppia contabilità

dvėjin||ti raddoppiare A, duplicare A; *sng.: mán akysė ~asĩ* vedo tutto doppio

dvejóks *žr.* *dvejópas*

dvejójimas, dvejõn||ė dubbio *m*, incertezza *f*; *bė jokiõs ~ės* senza ombra di dubbio; *išblaškýti ~ės* dissipare ogni dubbio

dvejóp||ai *prv.* in due modi, ambiguamente; **~as** di due tipi, ambiguo; *piřkti ~ų dažų* comprare colori di due tipi diversi; **~ūmas** doppiezza *f*, ambiguità *f*

dvejóti dubitare A, diffidare A; *d. dėl savo sugebėjimų* dubitare delle proprie capacità; *nėrà kò d.* non c'è motivo di essere incerti

dvelkimas, dveĩksmas sòffio *m*, *poet.* àlito *m*

dvelktelė||ti alitare A; **~jo lengvas vėjėlis** si senti un lieve sòffio di venticello

dvelk||ti 1. (*pūsti*) spirare A, alitare A (*di vento*); 2. (*kvepėti*) mandare odore; **~ia namaĩs** si sente odore della pròpria casa

dvėsávimas respiro affannoso, affanno *m*

dvės||eliens, ~ena carogna *f*; *prk.* catòrcio *m*, stecco *m*; **~inėti, ~ióti** crepare uno dopo l'altro; **~ĩnti** *žr.* *dvasĩnti*; **~ti** 1. morire E (*detto di animali*); *paršėliai labaĩ dvėsia* i maialini muoiono in gran numero; 2. *niek.* crepare E; 3. *šnek.* (*alkti*) soffrire la fame

dvėsúoti ansimare E, respirare con fatica

dviakė (*korta*): *pikų d.* il due di picche

dvi||ąsis a due anse; **~ąsis** a due assi; **~ašmėnis** a due tagli (a doppio taglio); **~aũkštis** di due piani

dvibalsė||jimas *lingv.* dittongazione *f*; **~ti** dittongare A

1 dvībalsis dittongo *m*

2 dvībālsis muz. a due voci

dvibradis (*tinklas*) vangaiòla *f*, rete a strascico

dvi||briaūnis a due bordi, a due facce; ~**cōlis** di due pollici

dvideginis chem. biòssido *m*; **angliēs d.** biòssido di carbonio

dvidešimt kiek. sktv. venti

dvidešimt||as klt. sktv. ventèsimo; ~**amē amžiuje** nel ventèsimo sècolo; ~**amē pūslapyje** a pagina venti; **liepos ~q** il venti luglio

1 dvidešimtmetis 1. (*laikotarpis*) ventènnio *m*; 2. (*sukaktis*) ventennale *m*

2 dvidešimtmētis, -è ventenne *m, f*

dvi||diēnis di due giorni; ~**dūgnis** a doppio fondo

1 dvieilis lit. distico *m*

2 dvieil||is a doppia fila; ~**is švařkas** giacca a doppio petto; ~**ē armōnika** fisarmōnica a doppia tastiera

dviese prv. in due; **likome d.** siamo rimasti in due

dvigaiv||is bicèfalo; ~**ē pabāisa** mostro bicèfalo; ~**is erēlis** (*herbuose*) àquila bicipite

dvigarsis lingv. dittongo *m*

dvigē||dis bivalve; ~**džiai dgs. zool.** bivalvi *m pl*

dvigub||ai prv. doppiamente, due volte; **svēria ~ai daugiaū už manē** pesa il doppio di me; ~**as** doppio; **gauti ~q pòrciją** ricèvere una doppia ragione; ~**i langai** finestre con doppi vetri; ~**ėti** raddoppiare E; ~**inti** raddoppiare A, duplicare A

dvigū||is a due piazze; ~**ē lōva** letto matrimoniale

dviiřklis a due remi

dvikaib||is bilingue; ~**is žodýnas** dizionàrio bilingue; ~**ýstē**, ~**iškūmas** bilinguismo *m*

dvi||kamiēnis con due tronchi; *lingv.* a due temi; ~**kiñkis**: ~**kiñkis vežimas** tiro a due; ~**kōjis** bipede

dvikov||a duello *m*; *prk.* contesa *f*, contrasto *m*; ~**ininkas**, -è 1. duellante *m, f*; 2. partecipante di una gara sportiva comprendente due prove

dvi||krýptis a due sensi; ~**kūpris** zool. cammello *m*; ~**laidis** bifilare

dvýlas (*apie galvijus*) rossiccio, bruno

dvylėk||is psn. soldo di poco valore; **nē ~io neverťas** non vale un centèsimo bucato; **♦ kišti sąvo ~i** mischiarsi, ingerirsi in affari altrui

dvýlika kiek. sktv. dōdici; **d. mėnesių** dōdici mesi

dvylīkamētis, -è dodicenne *m, f*

dvylīkapiršt||is (largo) dōdici dita; *anat.*: ~**ē žarnà** duodèno *m*

dvýlikt||as klt. sktv. dodicèsimo; ~**ame skýriuje** nel dodicèsimo capitolo; ~**a valandà** le (*ore*) dōdici

dvilinkas doppio, piegato in due; **d. siūlas** filo doppio

dvýlinti šnek. andare adàgio a testa bassa

dvilýpis 1. doppio, ambiguo; 2. *prk.* falso, infido

dvýlis, -è bovino di colore bruno

dvi||lýtis bot. bisessuale, ermafrodito; ~**līdzis** a due nidi

dvilk||čioti, ~**sėti** guardare di traverso

dvi||lūpis bot. bilabiato; ~**mātis** a due misure

1 dvīmetis dkt. biènnio *m*

2 dvimētis bdv. biennale, bienne di due anni; **d. áugalas** pianta bienne

dvi||motōris bimotores; ~**nāgis** bidente; ~**nāmis** bot. diòico

1 dvīnaris dkt. mat. binòmio *m*

2 dvīnār||is bdv. binomiale, binàrio; ~**ēs žvaigždės** stelle binàrie

dvyn||ys, ~**ūkas** gemello *m*; **jiē ~iaĩ** (~**ūkai**) sono gemelli (gemellini)

dvipatýstē bigamia *f*

dviprasmyb||ē ambiguità *f*, equivoco *m*; **vėngti ~ių** scansare ogni equivoco

dviprāsm||is, ~**iškas** ambiguo, equivoco; ~**is atsākymas** risposta ambigua; ~**iškai** prv. ambigualmente, equivocamente; ~**iškai kalbėti** parlare in modo equivoco; ~**iškūmas** ambiguità *f*, equivocità *f*

dvipūs||is bilaterale; ~**is eĩsmas** tràffico a due sensi; ~**ēs dūrys** porta a due battenti

dvi||rāgis bicornes; ~**rañkis** a due mani; con due mānici

dvīratininkas, -è ciclista *m, f*; *sport.* velocista *m, f*

1 dvīra||tis dkt. bicicletta *f*; *šnek.* bici *f*; **važiuoti ~čiu** andare in bicicletta; **vaikiškas, lenktýninis ~tis** bicicletta da bambino, da corsa; ~**čių spõrtas** ciclismo *m*

2 dvirātis bdv. a due ruote

dvi||rāžis bidente; ~**rāžės šākės** forza a due rebbi; ~**reikšmis** a doppio senso, ambiguo; ~**savaitinis** bisettimanale

dvīsēda prv. (seduti) in due

dvisiēnis a doppie pareti, a due facce; *mat.*: **d. kampas** dièdro *m*

dvī||skaita gram. duale *m*; ~**skiemēnis** bisillabo; ~**skiemēniai žōdžiai** parole bisillabe; ~**skiitis** bot. bilobato, bilobo; ~**sluōksnis** a due strati; ~**sluōksnis plūgas** àratro a due vòmeri; ~**spaivis**

bicolore; ~**spaŋniai** *dgs. zool.* ditteri *m pl*; ~**spaŋnis** a doppia ala

dvīsti 1. putrefarsi, dare cattivo odore; 2. (*gesti*) spengersi, estinguersi

dvi||stiēbis (*apie laivą*) a due alberi; ~**stýgis** *muz.* a due corde

dvišakas biforcuto, biforcuto; *d. kamienas* tronco biforcuto

dvišakymas biforcazione *f*, biforcamento *m*; *kelių d.* bivio *m*

dvišakumà, dvišakūmas biforcazione *f*

dvi||šālis bilaterale; ~**šālė sutartis** patto, accordo bilaterale; ~**šlaītis**: ~**šlaītis stogas** tetto a due falde; ~**šōnis** a due lati; ~**tāktis** *tech.* a due tempi, fasi

dvītaškis 1. *gram.* due punti; 2. *sport.* canestro da due

1 **dvītomis** *dkt.* òpera in due volumi

2 **dvītōmis** *bdv.* in due volumi

dvi||trýnis uovo con doppio tuorlo; ~**vāgis** àratro a due vòmeri

dvivald||a, ~ýstė dualismo del potere

1 **dvīvamzdis** *dkt.* doppietta *f*

2 **dvivamzdis** *bdv.* a due canne

dviveid||is, -ė simulatore *m (f -trice)*; ~**iškai** *prv.* doppiamente, in modo falso; ~**iškai elgtis** agire doppiamente; ~**iškas** ambiguo, falso, doppio; ~**iškūmas** ambiguità *f*, doppiezza *f*, simulazione *f*

dviveiksm||is in due atti; ~**ė komėdija** commedia in due atti

dvivėr||is che si chiude da entrambi i lati; ~**ės dūrys** porta a due battenti

dvivėžis a doppio binario

dvī||vietė *sport.* canò a due vogatori; ~**viētis** a due posti; ~**viētis lėktūvas** biposto *m inv*; ~**žėnkliis** di due cifre

dvōk||as, ~lmas puzza *f*, fetore *m*, lezzo *m*

dvoklinėti, dvoklinti *šnek.* gironzolare *A*, bighellonare *A*

dvōkti puzzare *A*, mandar cattivo odore; *d. prākaitu* puzzare di sudore

dvok||ulýs *žr.* dvōkas; ~**ūs** puzzolente, fetente

dzagnóti *šnek.* trotterellare *A/E*

dziimbinti *šnek.* camminare a stento

dzing||ėti, ~sėti tintinnare *E/A*; ~**ūliai** *dgs.* búbolo *m*, sonagliera *f*; ~**uliūoti** suonare i sonagli, tintinnare *E/A*

dzirinti, dzyrūoti *šnek.* 1. tagliare, segare con un attrezzo ottuso; 2. (*griežti*) strimpellare *A*; 3. (*čirkšti*) stridulare *A*

dziudò *nkt. dkt. sport.* judo *m inv*

dzūk||as, -ė abitante della Dzūkija (*regione sudorientale della Lituania*); ~**úoti** usare espressioni peculiari dei dialetti della Dzūkija

dzvāktelė||ti *šnek.* pungere *A*; man **širšė ~jo** mi ha punto una vespa

džėmas confettura *f*, marmellata *f*

džentelmėnas gentiluomo *m*; **elgiasi kaip tikras d.** si comporta da vero gentiluomo

džer||gžti cigolare *A*, scricchiolare *A*; ~**škėti** tintinnare *E*, suonare *E*; **stiklai džėška** i vetri suonano

džėrškinti far (ri)sonare

džiaūgsm||as gioia *f*, letizia *f*, allegria *f*; ~**ū nesi-tvėrti** non stare in sé (èssere fuori di sé) dalla gioia; **pašókti iš ~o** saltare per la gioia; **verkti ~o ašaromis** piangere lacrime di gioia

džiaugsming||ai *prv.* gioiosamente, lietamente; ~**as** gioioso, lieto; ~**as įvykis** evento gioioso; ~**ūmas** gioiosità *f*, giocondità *f*

džiaūg||tis gioire *A*, rallegrarsi; ~**tis pėrgale** gioire della vittoria; ~**iūosi tavė matýdamas** sono lieto di vederti

džiaū||styti *džn.* stendere *A* (*più volte*); ~**ti** 1. (*ka-binti*) stendere *A*, sciorinare *A*; ~**ti skalbinius sáulėje** stendere il bucato al sole; 2. *šnek. (smogti)* colpire *A*; 3. *šnek. (vogti)* rubare *A*

džiāz||as *muz. jazz m inv*; ~**o mūzika** musica jazz; ~**o orķestras** jazz-band; ~**ininkas** jazzista *m*

džinas 1. (*gėrimas*) gin *m*; 2. (*dvasia*) spirito *m*, gènio *m*

džing||sėti *žr.* dzingsėti; ~**ūlis** *muz., etnogr.* sonaglio *m*

džins||ai jeans *m pl*, blue-jeans *m pl*; ~**inis** jeans; ~**inis audinýs** tela di jeans, jeans *m inv*; ~**úotas** vestito di jeans

džiovà 1. (*sausra*) aridità *f*, siccità *f*, cal(d)ura *f*; 2. *med.* tisi *f*, tubercolosi *f*; **káulų, plaūčių d.** tubercolosi òssea, polmonare

džiov||yklà stenditòio *m* (*drabužių*), seccatòio *m* (*daržovių*), essicatòio *m* (*grūdų*); ~**iklis** essicatore *m*, essicante *m*, composto siccativo; ~**linimas** essicazione *f*, prosciugamento *m*

džiōvininkas, -ė tubercoloso *m (f -a)*

džiovīn||ti 1. seccare *A*, asciugare *A*, essiccare *A*; **sáulė ~a laukūs** il sole asciuga i campi; ~**ti grýbai** funghi secchi; *sng.*: ~**tis pláukus** asciugarsi i capelli; 2. (*mėsq*) affumicare *A*

džiovintūvas asciugatrice *f*, asciugatòio *m*, essicatòio *m*; *d. plaukams* asciugacapelli *f*

džìrinti, džyrúoti žr. džìrinti, džyrúoti

džiūgauti esultare A; *d. dėl pėrgalės* esultare per la vittoria

džiug||esys gioia *f*, allegria *f*; *džiūgesio apimtas* preso dalla gioia; *~iai* *prv.* gioiosamente

džiūginti rallegrare A, mettere allegria; *d. akį* rallegrare la vista

džiug||ūmas gioiosità *f*, giocondità *f*; *~ūs* gaio, gioioso, allegro, lieto; *~i žinià* notizia gioiosa; *mán ~ù tai žinóti* sono lieto di saperlo

džiùktelėti dare un colpetto

džiūngl||ės *dgs.* giungla *f*; *~ių įstatymas* la legge della giungla

džiūsna, džiusnius, -ė persona molto magra; *jūs tikras džiusna* è ridotto a uno scheletro

džiūtas *bot.* còrcoro *m* (*augalas*); iuta *f* (*žaliava*)

džiū||ti 1. asciugarsi, prosciugarsi, seccare E; *skalbiniai ~sta* i panni stanno asciugando; *šulinys ~sta* il pozzo si sta prosciugando; (*man*) *burnà ~sta* ho la gola secca; 2. (*vysti*) appassire E, avvizzire E; *prk.: jaunystė ~sta* giovinezza appassisce; 3. (*liesėti*) dimagrire E, deperire E; *prk.: ~ti iš mėilės* struggersi d'amore

džiūtis 1. žr. džiovà; 2. *med.* tabe *f*; *nugaros smegenų d.* tabe dorsale

džiūv||ėsis crostino *m*, pane abbrustolito; *~imas* asciugamento *m*, prosciugamento *m*; *tókią dieną gėras ~imas* asciuga bene in una giornata così

džòkeris (*korta*) jolly *m inv*, matta *f*

E, E, Ě

ē, è, ě *jst.* eh, ehi, ohi; ě, *ateik ěià!* ehi, vieni qui!

echolòtas scandàglio acústico

ēdal||as pastone *m*; *dūoti kiaulėms* ~o dare il pastone ai maiali

ēdāl||ius, -ė *žr.* ēdūnas; ~ūotas sporco di pastone

ēdesys cibo animale, foràggio *m*

ēdikas, -ė 1. mangiatore *m* (*f*-trice); ◇ *širdžiū* ē. rubacuori *m*; 2. *prk.* (*engėjas*) oppressore *m*, sfruttatore *m*

ediktas *istor.* editto *m*, ordine *m*

ēdīmas 1. atto del mangiare (*detto di animali*); 2. cibo animale

ēdinėti *džn.* mangiucchiare *A* (*detto di animali*)

ēdmenys *dgs.* *menk.* bocca *f*, denti *m pl*

ēdr||inėti *žr.* ēdinėti; ~ūmas voracità *f*, insaziabilità; ~ūnas, -ė mangione *m* (*f*-a), divoratore *m* (*f*-trice); ~ūs vorace, ingordo, insaziabile

ēduonis *med.* càrie *f inv*

ēdūs 1. (*kandus*) acre, mordace, pungente; *ēdūs dūmai* fumo acre; 2. *žr.* ēdrūs

ēdž||ia *b.* 1. divoratore *m*; 2. sfruttatore *m*; ~ios *dgs.* mangiatoia *f*, gréppia *f*

efekt||as effetto *m*, risultato *m*; *gėdymo* ~as effetto di una cura; *šviesos* ~ai effetti di luce; ~ingas ricco di forza espressiva, efficace; ~inga *scenà* scena d'effetto; ~ingūmas efficàcia *f*; ~yviai *prv.* efficacemente, con efficàcia; ~yvūmas efficàcia *f*, efficienza *f*; ~yvūs efficace, efficiente, effettivo; ~yvi *príemonė* rimedio efficace

efemėrišk||as effimero; ~ūmas qualità di ciò che è effimero

ėgi, ěgi *dll.* ecco, ebbene

egiptiė||tis, -ė egiziano *m* (*f*-a), egizio *m* (*f*-a); ~čiu *mėnas* arte egizia

ėgl||ė *bot.* abete *m*; *baltóji* ~ė abete bianco; ~ėtas (*apie audinio raštą*) a spinapesce, a punto erba; ~ynas bosco di abeti, abetàia *f*

ėglėnas *tarm.* ginepràio *m*

ėglinis di abete; *e. stėlas* tavolo d'abete

ėglis *bot. tarm.* ginepro *m*

ėgli||šakė ramo d'abete; ~tvorė siepe di abeti

ėglūnas *bot.* tamerice *f*, tamarisco *m*

ėglūt||ė 1. *mžb.* piccolo abete; 2. (*kalėdinė*) àlbero di Natale; 3. (*raštas*): *siuvinėti* ~ė ricamare a spinapesce

ego||stas, -ė egoista *m, f*; ~stinis, ~stiškas egoistico, egoista; ~stiškai *prv.* egoisticamente, da egoista; ~zmas egoismo *m*

ėgzalt||ācija esaltazione *f*, eccitazione *f*; ~ūotas esaltato, eccitato

ėgzāmin||as esame *m*, prova *f*; *stojamėji, keliamėji* ~ai esami d'ammissione, di promozione; *rāšomėji, atsākomėji* ~ai prove scritte, orali; *laikyti* ~us sostenere gli esami; ~ų *komisija* commissione esaminatrice; ~ātorius, -ė, ~ūotojas, -a esaminatore *m* (*f*-trice), esaminante *m, f*; ~ūoti esaminare *A*; ~ūoti *mókinius iš istorijos* esaminare gli scolari in stòria

ėgzekū||cija *istor.* esecuzione capitale; ~torius esecutore di giustizia, carnéfica *m*

ėgzėkvij||os *dgs.* *bažn.* esėquie *f pl*; *laikyti* ~as celebrare le esėquie

ėgzemà *med.* eczēma *m*

ėgzėminis eczematoso, eczemático

ėgzempliōr||ius esemplare *m*, còpia *f*; *privālomi* ~iai esemplari d'òbbbligo; *šimto* ~ių *tirāžas* una tiratura di cento copie

ėgzist||āvimas, ~ėncija esistenza *f*, vita *f*; ~ūoti esistere *E*, essere *E*, vivere *E*; *tėisė* ~ūoti diritto all'esistenza

ėgzōt||ika esotismo *m*, carattere esòtico; ~inis, ~iškas esòtico, strano, originale; ~iniai *vāšiai* frutti esòtici; ~iškai *prv.* esoticamente; ~iškūmas esoticità *f*

ėi, ěi *jst.* chi, chilà, ohe, ohi; *ėi, sāugokis!* ehi, stai attento!

ėib||ė 1. (*daugybė*) *žr.* āibė; 2. (*žala*) danno *m*, male *m*; *pridaryti* ~ių far danni; ~ininkas, -ė danneggiatore *m* (*f*-trice)

ėidīn||ė àmbio *m*, ambiatura *f*; ~iņkas (*arklys*) ambiatore *m*

ėig||ā 1. andamento *m*, svolgimento *m*, (de)corso *m*; *ligōs* ~ā decorso (andamento) di una malattia; *āmžiu* ~ojė nel corso dei sècoli; 2. *tech.* moto

- m*, funzionamento *m*, mārca *f*; *tuščiōji* ~à mārca in folle (a vuoto); ◇ *gram.*: ~*ōs vēikslas* aspetto imperfettivo
- eīgastis** andatura *f*, passo *m*
- eigu**||**liāuti** fare il guardaboschi; ~*līs* guardabòschi *m*, guàrdia forestale; ~*vā* 1. àrea di bosco affidata ad una guàrdia forestale; 2. ispettorato forestale
- eīkl**||**inti** rēndere veloce, ammaestrare *A*; ~*ūs* veloce, àgile, svelto
- eīkš**, **eikš**||**eñ** *liep.* vieni qua; ~*ēnkit(e)* *liep.* venite qua
- eīkvō**||**jimas** consumo *m*, spreco *m*, pērdita *f*; *laiko* ~*jimas* perditempo *m inv*; ~*ti* consumare *A*, sprecare *A*, dissipare *A*; ~*ti pīnigus* sprecare il denaro; ~*ti sàvo jēgās* sciupare le pròprie forze; ~*tojas*, -*a* dissipatore *m (f -trice)*, scialacquatore *m (f -trice)*
- eil**||**ē** 1. (*greta*) fila *f*, riga *f*, coda *f*; *sēdēti pirmojē* ~*ējē* sedere in prima fila; *stōti ī eilē* mēttersi in fila (in coda); *stovēti* ~*ējē* fare la fila (la coda); *sēti* ~*ēmīs* seminare a righe; *mēdžiu* ~*ē* filare di àlberi; 2. (*darymo tvarka*) turno *m*, òrdine *m*, volta *f*; *iš ~ēs* a turno; *dabať tàvo ~ē* è il tuo turno (tocca a te); *pāsakoti iš ~ēs* narrare per òrdine; 3. (*sluoksnis*) strato *m*; *dēti* ~*ēmīs* mēttere a (per) strati; 4. (*karta*) generazione *f*; *antrōs ~ēs pūsbrōlis* cugino di secondo grado
- eilēdara** *lit.* versificazione *f*, tēcnica del verso
- eilēraštis** in versi
- eilēraš**||**tis** poesia *f*, versi *m pl*; *rašyti* ~*čius* scrivere poesie, poetare *A*
- eīl**||**ēs** *dgs.* versi *m pl*, poesia *f*; *bāltosios ~ēs* versi sciolti (liberi); *skaityti* ~*ēs* lēggere poesie
- eilia**||**dirbys**, ~**kalys** *menk.* rimatore *m*, poetastro *m*
- eiliāvimas** versificazione *f*, composizione in versi
- 1 eilinis** 1. (*einantis iš eilės*) (sus)seguente, di turno; 2. (*paprastas*) sòlito, ordinàrio, regolare; *e. žmogus* uomo qualsiasi
- 2 eilinis**, -**ē** *kar.* gregàrio *m*, soldato sēmplice
- eiliškūmas** òrdine di successione, turno *m*
- eiliūo**||**tas** in versi, rimato; ~*ta pāsaka* fiaba in versi; ~*ti* 1. (*rikiuoti*) mēttere in fila (in riga); 2. (*rašyti*) comporre in versi, scrivere poesie, poetare *A*
- eilū**||**tē** 1. (*rašto linija*) riga *f*, linea *f*; *skaityti tarp* ~*čiu* lēggere tra le righe; *pėrkelti (žodį) ī kitą ~tę* andare a capo (alla riga seguente); 2. *lit.* verso *m*; *keturių ~čiu pōsmas* strofa di quattro versi; 3. (*kostiumas*) àbito completo (*da uomo*), vestito *m*; 4. *spec.* sērie *f inv*, successione *f*, sequenza *f*
- einam**||**āsis** presente, attuale, in corso; *eīnamosios pāreigos* funzione attuale; ~*ōji sāskaityta* conto corrente; ◇ *gram.*: ~*āsis vidaūs viētininkas* caso illativo
- éinis** *zool.* otarda *f*
- eīsen**||**a** 1. andatura *f*, passo *m*; *pažįstu tavę iš ~os* ti riconosco dall'andatura; 2. (*eitynės*) cortēo *m*, processione *f*; *laidotuvių ~a* cortēo fūnebre
- eīsm**||**as** tràffico *m*, circolazione stradale; *laivų, traukinių ~as* tràffico marittimo, ferroviàrio; *kelių ~o taisyklės* còdice stradale; *važiuoti prieš ~ą* andare contro mano
- eī**||**ti** 1. (*pėsčiomis*) andare *E*, camminare *E*, muòversi; ~*ti ī mokyklą, pās gdytoją* andare a scuola, dal dottore; ~*nū pasiváikščioti* vado a spasso; ~*ti ī svečiūs* andare a trovare qc., fare una visita a qc.; ~*ti dideliais žingsniais* camminare a grandi passi; 2. (*važiuoti*) andare *E*, partire *E*; *kadā ~na traukinys?* quando parte il treno?; 3. (*slinkti*) passare *E*, (tra)scòrrere *E/A*; *laikas ~na* il tempo passa; *mētams ~nant* con l'andare degli anni; 4. (*veikti*) funzionare *A*; *laikrodis neina* l'orològio non va più; 5. (*atlikinėti*) svòlgere *A*, fare *A*; ~*ti sargybą* fare (montare) la guàrdia; ~*ti prie pirmosios komūnijos* fare (ricevere) la prima comunione; ~*ti áukštas pāreigas* rivestire una càrica importante; ~*ti lāžą* prestare un servizio obbligatòrio (gratuito); 6. (*mokytis*) studiare *A*; *ką ~nate iš istorijos?* che cosa state studiando di stòria?; 7. (*tekėti už vyro*) sposare *A*, maritarsi; *kàs ~s už tókio?* chi lo sposerà mai?; 8. (*tilpti*) entrare *E*, starci; 9. (*tęstis*) estēndersi, allungarsi; 10. (*sklisti*) diffòndersi, spàrgersi; ~*na kalbos* si sparge la voce; 11. (*žaisti*) giocare *A*; ~*ti slėpynių* giocare a nascondino; 12. (*sektis*) procēdere *E/A*, andare avanti; *reikalai kol kàs ~na gerai* gli affari per ora vanno bene; ~*ti geryn* andare in meglio, migliorare; *sng.*: *kaip ~nasi?* come va?; ◇ *už niėką ~ti* andare in rovina; ~*ti iš prōto* pērdere il senno, impazzire *E*; *galvomis (sienomis) ~ti* fare un baccano infernale; *pagaugais ~ti* far venire i brividi; *eik (jaū) eik! Eik tū!* ma va là!
- eitynės** *dgs.* 1. cortēo *m*, processione *f*, manifestazione *f*; 2. camminata *f*, mārca *f*
- eiž**||**ena**, ~**ēti** *žr.* *áiž*||**ena**, ~**ēti**
- ēj**||**īkas**, -**ē** 1. camminatore *m*; 2. *sport.* marciatore *m (f -trice)*; ~**īmas** 1. *sport.* mārca *f*; 2. (*atli-*

- kimas*) andamento *m*, svolgimento *m*, funzionamento *m*; *pareigū* ~*imas* svolgimento delle funzioni (mansioni); 3. (*sprendimas*) movimento tattico, manovra *f*, mossa *f*; *gudrūs* ~*imas* mossa intelligente; ~*ūnas*, -*ė* *šnek.* vagabondo *m* (*f*-*a*)
- eketė** buco *m*, foro *m*, apertura *f* (in un fiume o lago ghiacciato); (*iš*)*kiřsti ledė* *ėketė* fare un buco nel ghiaccio
- ekipā** 1. *ėquipe* *f* *inv*; 2. *sport.* squadra *f*
- ekipāžas** equipaggio *m*; *lėktivo* *e.* equipaggio di un aereo
- eklėkt**||*ika* eclettismo *m*; ~*ikas*, -*ė* eclittico *m* (*f*-*a*); ~*iřkas* eclittico; ~*iřkūmas* ecletticitā *f*; ~*izmas* eclettismo *m*
- ekliptika** *astr.* eclittica *f*
- ekolōg**||*as*, -*ė* ecologo *m* (*f*-*a*); ~*ija* ecologia *f*; ~*inis* ecologico
- ekonōm**||*as*, -*ė* economo *m* (*f*-*a*), amministratore *m* (*f*-*trice*); ~*ija* economia *f*, risparmio *m*; *politinė* ~*ija* economia politica; ~*ika* economia *f*; *kapitalizmo (riņkos)* ~*ika* economia capitalistica (di mercato); *šeřėlinė* ~*ika* economia sommersa; ~*ikos mōkslai* scienze economiche; ~*inis* economico; ~*inė krizė* crisi economica; ~*istas*, -*ė* economista *m, f*; ~*iřkai* *prv.* economicamente, con economia; (*ne*)*ekonōmiřkai gyvėnti* vivere con (senza) economia; ~*iřkas* economico; ~*iřkūmas* economicitā *f*
- ekrān**||*as* schermo *m*; *kino* ~*as* schermo cinematografico, cinema *m*; *prk.:* ~*o žvaigždės* le dive dello schermo
- ekraniz**||*ācija* riduzione cinematografica; ~*uoti* adattare (ridurre) per lo schermo
- ekscleñcija** eccellenza *f*; *Jō (Jūsų)* *E.* Sua (Vostra) Eccellenza
- ekscėntri**||*kas*, -*ė* eccentrico *m* (*f*-*a*); ~*nis*, ~*řkas* eccentrico; *prk.:* ~*řkas elgesys* atteggiamento eccentrico; ~*řkai* *prv.* eccentricamente, in maniera stravagante, bizzarra; ~*řkūmas* eccentricitā *f*, stravaganza *f*
- ekscėsas** 1. eccēso *m*, esagerazione *f*; 2. *prk.* (*riauřės*) tumulto *m*, sommossa *f*
- ekskavātor**||*ininkas* escavatorista *m*; ~*ius* (*e*) scavatore *m*, macchina scavatrice; *kāušinis* ~*ius* escavatore a cucchiaio
- ekskursāntas**, -*ė* escursionista *m, f*, gitante *m, f*
- ekskūrsas** excursus *m* *inv*, divagazione *f*, digressione *f*
- ekskūrs**||*ija* escursione *f*, gita *f*; *turistinė* ~*ija* gita turistica; ~*ininkas*, -*ė* *žr.* *ekskursāntas*; ~*uoti* fare escursioni
- ekslībris**||*as* ex libris *m* *inv*; ~*ų kolekcionāvimas* collezionismo exlibristico
- ekspāns**||*ija* espansione *f*; ~*ionistas*, -*ė* espansionista *m, f*; ~*ionizmas* espansionismo *m*; ~*yviai* *prv.* in modo espansivo; ~*yvūmas* espansività *f*; ~*yvūs* espansivo
- ekspedi**||*cija* spedizione *f*; *dalyvāuti* ~*cijoje* partecipare a una spedizione; ~*cininkas*, -*ė* chi prende parte a una spedizione; ~*cinis* di spedizione; ~*cinė tarnyba* agenzia di spedizione; ~*jāvimas* spedizione *f*; ~*jūoti* spedire *A*, inviare *A*, mandare *A*; ~*torius* speditore *m*, mittente *m*
- eksperiment**||*as* esperimento *m*; ~*āvimas* sperimentazione *f*; ~*inis* sperimentale; ~*uoti* sperimentare *A*, verificare con esperimenti; ~*uotojas*, -*a* sperimentatore *m* (*f*-*trice*)
- ekspert**||*as*, -*ė* esperto *m* (*f*-*a*); *juridinis* ~*as* esperto legale; ~*izė* perizia *f*, consulenza tecnica; *medicininė, rařysenos* ~*izė* perizia medica, calligrafica
- eksploat**||*ācija* 1. (*iřnaudojimas*) sfruttamento *m*; 2. (*naudojimas*) uso *m*, impiego *m*, utenza *f*, esercizio *m*; *kelių* ~*ācija* utenza stradale; *atidūoti* ~*ācijai* mettere in esercizio; ~*ācinis* di esercizio; ~*ācinės išlaidos* costi d'esercizio; ~*ātorius* sfruttatore *m*; ~*āvimas* sfruttamento *m*; *naudūngų iškasenų* ~*āvimas* sfruttamento delle risorse del sottosuolo; ~*uoti* 1. (*iřnaudoti*) sfruttare *A*; ~*uoti darbininkūs* sfruttare gli operai; 2. (*naudoti*) utilizzare *A*, mettere a profitto
- ekspon**||*ātas* pezzo di un'esposizione, oggetto esposto; ~*āvimas* esposizione *f*; ~*omėtras* *fol.* esposimetro *m*; ~*uoti* esporre *A*, mettere in mostra
- eksport**||*as*, ~*āvimas* esportazione *f*; ~*as virřija* *importų* le esportazioni superano le importazioni; ~*ininkas* esportatore *m*; ~*inis* d'esportazione; ~*inės prėkės* merci d'esportazione; ~*uoti* esportare *A*; ~*uotojas*, -*a* esportatore *m* (*f*-*trice*)
- ekspozicija** 1. (*paroda*) esposizione *f*, mostra *f*, rassegna *f*; *mėno kūrinį* *e.* esposizione di opere d'arte; 2. *lit., muz., fot.* esposizione *f*, introduzione *f*, prologo *m*
- ekspresas** espresso *m*, treno (*o altro mezzo*) rapido
- ekspres**||*ija* espressione *f*; ~*ionistas*, -*ė* espressionista *m, f*; ~*ionizmas* espressionismo *m*

ekspresyv||*iaĩ* *prv.* espressivamente, in modo espressivo; *~umas* espressività *f*; *~ūs* espressivo; *~i kalbà* linguaggio espressivo

ekspròmt||*as* improvvisazione *f*; *~u* *prv.* d'improvviso, senza preventiva preparazione; *~u pakalbėti* fare un discorso improvvisato

ekspropi||*ācija*, *~jāvimas* espropriazione *f*; *žėmės saviniñkų ~jāvimas* espropriazione dei proprietari terrieri; *~juoti* espropriare *A*

ekstāz||*ė* èstasi *f*, rapimento *m*; *patėkti ĭ ~ę* andare (cadere) in èstasi, estasiarsi

ekstensyviaĩ *prv.* estensivamente, in modo estensivo

ekstensỹv||*inis*, *~ūs* estensivo; *~inis žėmės ūkis* coltivazione estensiva; *~umas* carattere estensivo

eksteritorial||*umas* extraterritorialità *f*; *~ūs* extraterritoriale, estraterritoriale

eksterjėras esterno *m*, parte esteriore

ekstėrn||*as* esterno *m*, privatista *m*; *~u* *prv.*: *laikyti egzāminus* *~u* sostenere gli esami da privatista

ekstrāktas estratto *m*, essenza *f*

ekstravagān||*cija* stravaganza *f*, bizzarria *f*; *~tiškai* *prv.* stravagantemente, in maniera stravagante; *~tiškas* stravagante, bizzarro, strano; *~tiškūmas* stravaganza *f*

ekstrem||*alūmas* estremità *f*, eccesso *m*; *~alūs* estremo; *~istas*, *-ė* estremista *m*, *f*; *~istinis* estremistico; *~izmas* estremismo *m*

ekvātorius *geogr.* equatore *m*

ekvilibrĩst||*as*, *-ė* equilibrista *m*, *f*; *~ika* equilibrismo *m*

ekvinòkcija *astr.* equinòzio *m*

ekvivalėnt||*as* equivalente *m*; *~iškai* *prv.* in modo equivalente; *~iškas* equivalente; *~iškūmas* equivalenza *f*

elasting||*ai* *prv.* elasticamente; *~as* elastico; *~umas* elasticità *f*, agilità *f*

eldijà piccola imbarcazione, barca *f*

elegān||*cija* eleganza *f*; *~tas*, *-ė* persona elegante, elegantone *m* (*f-a*); *~tiškai* *prv.* elegantemente; *~tiškai reñgtis* vestire con eleganza; *~tiškas* elegante, grazioso, fine; *~tiškūmas* eleganza *f*

elėg||*ija* *lit.*, *muz.* elegia *f*; *~inis*, *~iškas* elegiaco, triste; *~iškai* *prv.* elegiacamente

elektrà elettricità *f*; *įvėsti elektrą* portare (installare) l'elettricità; *elėktros srovė* corrente elettrica; *elėktros lempūtė* lampada elettrica; *elėktros linija* linea elettrica

elektrifik||*ācija*, *~āvimas* elettrificazione *f*; *~uoti* elettrificare *A*

elėktrikas, *-ė* elettricista *m*, elettrotecnico *m*

elektrĩn||*ė* centrale elettrica; *šilumĩnė, atòminė ~ė* centrale termoelettrica, atomica; *~is* elettrico; *~ė viryklė* forno elettrico

elėktrinti 1. elettrizzare *A*; 2. *prk.* (*jaudinti*) eccitare *A*, entusiasmare *A*

elėktri||*nimas*, *~zācija* elettrizzazione *f*

elektròdas elettrodo *m*

elektro||*litas* elettrolito *m*; *~lizė* elettrolisi *f*; *~magnėtas* elettromagnete *m*, elettrocalamita *f*; *~mechanika* elettromeccanica *f*; *~mònteris* elettricista *m*; *~motòras* elettromotore *m*, motore elettrico

elektròn||*as* *fiz.* elettrone *m*; *~ika* elettrònica *f*; *~inis* elettrònico; *~inė skaičiāvimo mašinà* calcolatore elettrònico

elektro||*tėchnika* elettrotecnica *f*; *~tėchnikas* elettrotecnico *m*; *~terāpija* elettroterapia *f*

elektróvar||*a*: *~os jėgà* forza elettromotrice

elektrovėžis locomotiva elettrica, elettromotrice *f*

elementar||*iaĩ* *prv.* elementarmente; *~umas* elementarità *f*; *~ūs* 1. (*pradinis*) elementare, essenziale; *~iòji dalėlė* particella elementare; 2. *prk.* (*paprasčiausias*) elementare, sèmplice

elementas 1. elemento *m*; *chėminis e.* elemento chimico; 2. *fiz.* pila *f*, cellula *f*

elementòrius abbecedario *m*, sillabario *m*

elevātorius 1. *tech.* elevatore *m*, montacàrichi *m*; 2. (*sandėlis*) silo *m*

elgesỹs comportamento *m*, atteggiamento *m*, condotta *f*; *nepagarbūs e.* comportamento irrispettoso; *elgesio pažymỹs* (*mokykloje*) voto di condotta (*scolastica*)

elget||*a b.* mendicante *m*, *f*, accattone *m* (*f-a*); *◇ ~omis palėisti* mandare a monte, in rovina; *~áu-ti* mendicare *A*, elemosinare *A*, accattare *A*; *vāikšto gātvėmis ~audamas* va elemosinando per le strade; *~ýnas psn.* mendicicòmio *m*, ricòvero (ospizio) di mendicità; *~ýstė* mendicità *f*; *~iškai* *prv.* poveramente, in modo miserabile; *~iškai gyvėnti* vivere una vita miserabile; *~iškas* da pòvero, miserabile

elgĩmasis, **elĩsen**||*a* comportamento *m*, trattamento *m*, condotta *f*, contėgno *m*; *pavyzdĩngos ~os žmogūs* uomo dalla condotta esemplare

elg||*tis* 1. comportarsi, condursi; *niėkšĩškai ~tis* comportarsi da vigliacco; 2. trattare *A*; *sù juò*

~esi *kaĩp sù sūnumi* lo hanno trattato come un figlio; *blogai ~tis sù pavaldiniai* maltrattare i dipendenti
èlips||é 1. *mat.* ellisse *f*; 2. *lit.* ellissi *f*; ~inis ellittico
elit||as 1. *žemd.* roba scelta, parte migliore; 2. élite *f inv*; *visúomenės ~as* il fior fiore della società; ~inis 1. scelto, selezionato; 2. elitario
éln||é cerva *f*; ~enà pelle di cervo
elniarag||iai *dgs. zool.* lucànid *m pl*; ~is *zool.* (*va-balas*) cervo volante
éln||ias *zool.* cervo *m*; *šiaurės ~ias* renna *f*; ~iena carne di cervo (di renna)
élninink||as allevatore di renne; ~ỹstė allevamento di renne
eln||inis di renna, cervino; ~inės *pirštinės* guanti di renna; ~iukas cerbiatto *m*
emaliavimas smaltatura *f*
emal||is smalto *m*; ~iuotas smaltato, ricoperto di smalto; ~iuoti smaltare *A*; ~iuotojas, -a smaltatore *m (f -trice)*
embargas embargo *m*, blocco economico
emblėma emblēma *m*, simbolo rappresentativo
embrionas *biol.* embrione *m*
émėjas, -a *žr.* emikas, -ė
emigr||ācija emigrazione *f*; ~āntas, -ė emigrante *m, f*, emigrato *m*; *lietuviai ~antai* gli emigrati lituani; ~āvimas emigrazione *f*; ~uoti emigrare *E*, espatriare *E*
ēm||ikas, -ė chi prende, raccoglie; *rugiai ~ikė* le-gatrice dei covoni di grano; ~iklis ciò che prende; *garso ~iklis* pick-up *m inv*, fonorivelatore *m*; *dėmių ~iklis* smacchiatore *m*; ~imas atto del prendere; *mokesčių ~imas* esazione (riscossione) delle tasse; *javų ~imas* raccolta del grano; *medaūs ~imas* smielatura *f*; ~ioti *žr.* iminėti
emyr||as emiro *m*; ~ātas emirato *m*
emisāras (*asmuo*) emissario *m*
emis||ija *fin.* emissione *f*; ~inis emissivo
emėc||ija emozione *f*; *išgyvėnti stiprią ~iją* provare una forte emozione; ~ingai *prv.* emotivamente; ~ingas emozionale, emotivo; ~ingas *žmogūs* individuo emotivo; ~ingūmas emotività *f*; ~inis emotivo, emozionale; ~inė *būsena* stato emozionale
empir||ija *fil.* empiria *f*; ~inis, ~iškas empirico
emulsija *chem., fot.* emulsione *f*
enciklopėd||ija enciclopedia *f*; ~inis, ~iškas enciclopédico; ~inis *žodynas* dizionario enciclo-

pédico; ~istas, -ė enciclopedista *m, f*; ~iškai *prv.* enciclopedicamente; ~iškūmas enciclopedismo *m*
energėti||ka energética *f*; ~nis energético
enėrg||ija 1. *fiz.* energia *f*; *šiluminė, branduolinė ~ija* energia tèrmica, nucleare; 2. (*veiklumas*) energia *f*, vigore *m*, vitalità *f*; *pilnas ~ijos* pieno di energia; ~ingai *prv.* energicamente, con energia; ~ingas enėrgico, attivo, risoluto; ~ingūmas energia *f*, vitalità *f*
eng||ėjas oppressore *m*; ~ėjiškas oppressivo; ~imas oppressione *f*
ėng||ti 1. (*spausti*) opprimere *A*, tiranneggiare *A*; ~ti *māžumas* opprimere le minoranze; ~iamosios *tautos* pòpoli oppressi; 2. (*lupti*) scoiare *A*; 3. (*plėšti*) consumare *A*, sprecare *A*
entomològ||as, -ė entomòlogo *m (f -a)*; ~ija *zool.* entomologia *f*
entuziā||stas, -ė entusiasta *m, f*; ~stingai *prv.* entusiasticamente; ~stingai *imtis dārbo* mēttersi con entusiasmo al lavoro; ~stingas pieno di entusiasmo, entusiastico; ~stingi *plojimai* applauso entusiastico; ~zmas entusiasmo *m*
ėpas *lit.* epos *m inv*, èpica *f*
epicėntras epicèntro *m*
epidėm||ija epidemia *f*; *gripo ~ija* epidemia influenzale; ~inis epidémico
epidiaskòpas epidiascòpio *m*
epigrāfas epigrafe *f*
epigramā *lit.* epigramma *m*
epilėp||sija *med.* epilessia *f*; ~tikas, -ė epilèttico *m (f -a)*
epilògas *lit.* epilogo *m*
ėpi||nis, ~škas èpico; ~nė *poėzija* poesia èpica; ~škai *prv.* epicamente
epitāfija *lit.* epitaffio *m*
epitėtas epiteto *m*
epizòd||as 1. *lit.* episòdio *m*; 2. (*atsitikimas*) caso *m*, avvenimento *m*, vicenda *f*; ~inis 1. episòdico, frammentario; 2. (*atsitiktinis*) accidentale, casuale; ~inis *reiškinys* fatto episòdico; ~iškai *prv.* episodicamente, in maniera irregolare; ~iškūmas episodicità *f*
epochā època *f*; *atgimimo e.* època risorgimentale
epòchinis epocàle
epopėj||a *lit.* epopèa *f*; ~iškas èpico, eròico
ėpuš||ė, ~ynas *žr.* drebuli, ~ynas
erā era *f*; *Naujoji (mūsų) e.* era di Cristo (*cristiana, volgare*)

eraičinas bot. festuca *f*
erčià luogo aperto, spiàzzo *m*, radura *f*
ėrdėti 1. (*irti*) fendersi, screpolarsi, aprirsi; 2. (*apie drabužį*) scucirsi
erdvė 1. astr. spàzio *m*; *kòsminė e.* spàzio còsmico; *oro e.* spàzio aèreo (atmosfèrico); *beorė e.* vàcuo *m*, vuoto *m*; 2. (*vieta*) distesa *f*, estensione *f*, vastità *f*
erdvėlaivis astronave *f*
erdvėti allargarsi, estendersi, dilatarsi
ėrdv||iai *prv.* spaziosamente, largamente; ~**inis** dello spazio, spaziale; ~**inti** allargare *A*, ampliare *A*; ~**umà** luogo spazioso, àmpio; ~**umas** spaziosità *f*, vastità *f*, ampiezza *f*; ~**ūs** spazioso, vasto, àmpio; ~**ūs drabūžis** vestito àmpio (largo, còmodo)
ėrėl||is zool. àquila *f*; *kilnūsis ~is* àquila reale; *dvigàlvis ~is* (*heraldikoje*) àquila bicipite; ~**iškas** aquilino, da àquila; ~**iška nòsis** naso aquilino
ėrenà pelle di agnello, agnello *m*
ėrė||tikas, -ė erètico *m* (*f-a*); ~**tīškas** erètico; ~**zija** 1. eresia *f*; 2. *prk.* (*paikystė*) eresia *f*, spropòsito *m*; *nepāsakok ~ziju!* ma non diciamo eresie!
ėriena carne di agnello, agnello *m*
erikiniai *dgs. bot.* ericàcee *f pl*
ėr||inga prėgna (*detto di pėcora*); ~**ýtis**, ~**iūkas** agnello *m*; ~**iūotis** figliare agnelli
ėrkė zool. zecca *f*; *niežinė é.* àcaro della scàbbia
ėrnis zool. ghiottone *m*
eroduoti eròdere *A*, consumare per erosione
eròti||ka èros *m*, erotismo *m*, sensualità *f*; ~**nis** eròtico; ~**škai** *prv.* eroticamente
ėròzi||ja erosione *f*; *ūpinė ~ja* erosione fluviale; ~**nis** erosivo; ~**nis vandeñs veiklmas** azione erosiva delle acque
ėrškėčiūotas 1. (*dygus*) spinoso, pieno di spine; 2. *prk.* (*sunkus*) difficile, scabroso
ėrškėtas zool. storione *m*; *didýsis e.* storione grande, lādano *m*
ėrškėt||ýnas 1. arboscèllo di rosa canina; 2. luogo pieno di piante spinose; ~**ingas** spinoso, pieno di spine
ėrškė||tiniai *dgs. bot.* rosàcee *f pl*; ~**tinis** di spino; ~**tis** bot. rosa selvàtica; *prk.* persona molesta; ◇ ~**čiu vainikas** corona di spine
ėrškėt||rožė bot. rosa selvàtica (rosa canina, di mächhia); ~**uogė** frutto di rosa selvàtica
ertmė 1. anat. cavità *f*; *burnòs e.* cavità orale; 2. (*vieta*) spàzio libero, vastità *f*

erudi||cija erudizione *f*; *didelės ~cijos žmogūs* uomo di vasta erudizione; ~**tas**, -ė erudito *m, f*
erzācas surrogato *m*, succedāneo *m*
erzel||iāvimas, ~**ýnė**, **ėrzelis** chiasso *m*, baccano *m*, baldòria *f*; *ėrzelį kėlti* fare baccano; ~**iūoti** strepitare *A*, far chiasso, baccano
ėrzin||imas irritazione *f*, eccitamento *m*; ~**ti** 1. (*dirginti*) irritare *A*, infastidire *A*; *šviesà ~a akis* la luce irrita gli occhi; 2. (*kiršinti*) aizzare *A*, stuzzicare *A*, molestare *A*; ~**ti šunį** stuzzicare un cane; *neėrzink manės* non farmi innervosire; 3. (*tyčiotis*) deridere *A*, canzonare *A*, prèndere in giro
erzlūs *žr.* irzlūs
ėržilas stallone *m*
esā *dll.* (*žymėti netiesioginei kalbai*) da quanto sembra (*pare*); *jis, esā, jau išvažiavęs* pare che sia già partito
ėsam||as *dlv.* presente, disponibile; *gram.:* ~**asis laikas** presente *m*; ~**ybė** *fil.* essenza *f*
ėsdiklis chem. mordente *m*, soluzione àcida
ėsdin||imas mordenzatura *f*; ~**ti** 1. mordenzare *A*, trattare con mordente; 2. dare da mangiare (*agli animali*)
esė *nkt. dkt.* sàggio *m*, scritto saggistico
eseñcija 1. chem. essenza *f*; *ācto e.* àcido acètico; 2. *prk.* (*esmé*) essenza *f*, parte fondamentale
esyb||ė 1. (*būtybė*) èssere *m*, creatura *f*; *gyvos ~ės* gli èsseri viventi; 2. (*esmé*) essenziiale *m*, sostanza *f*; *visà sąvo ~e* con tutta l'ànima; 3. *fil.* essenza *f*
eskadr||à kar. squadra *f*, unità orgànica dell'aeronàutica (*o della marina*) militare; ~**ilė** squadriglia *f*; *naikintuvų ~ilė* squadriglia di caccia; ~**onas** squadrone *m*
eskalācija escalation *f inv*, aumento graduale
eskalātorius scala mòbile
eskalòpas kul. scaloppina *f*
eskimas, -ė eschimese *m, f*
eskiz||as schizzo *m*, abbòzzo *m*, tràccia *f*; *daryti ~ą* fare uno schizzo, abbozzare *A*, delineare *A*; *pranešimo ~as* tràccia (schema, filo conduttore) di un discorso
eskòrt||as convòglio *m*, scorta *f*; ~**uoti** scortare *A*, fare la scorta, convogliare *A*
esm||ė essenza *f*, sostanza *f*; *problėmos ~ė* essenza del problema; *pāisyti ~ės, ó nė fòrmos* badare alla sostanza e non alla forma; *iš ~ės* essenzialmente, sostanzialmente; ~**ingas**, ~**inis** essenziiale, so-

- stanziale; ~*inis skirtumas* differenza sostanziale; ~*ingūmas* sostanzialità *f*
- esperánt||ininkas**, -è esperantista *m, f*; ~*o nkt. dkt.* esperanto *m*
- estafèt||è sport.** 1. staffetta *f*; *plaukimo* ~è staffetta di nuoto; 2. (*lazdelė*) testimone *m*; ~*ininkas*, -è staffettista *m, f*; ~*inis*: ~*inis bėgimas* corsa a staffetta
- est||as**, -è èstone *m, f*; ~*u kalbà* lingua èstone
- estámpas** stampa *f*, riproduzione gràfica
- estèt||as**, -è esteta *m, f*; ~*ika* estetica *f*; ~*ikas*, -è studioso di estetica; ~*inis* estetico; ~*inis skónis* gusto estetico; ~*iškai* *prv.* esteticamente; ~*iškas* estetico, piacevole a vedersi; ~*iškūmas* carattere estetico, buon gusto; ~*izmas* estetismo *m*
- ės||ti** 1. mangiare *A* (*detto di animali*); 2. *niek.* (*ryti*) divorare *A*; 3. (*graužti*) ródere *A*, corródere *A*, bruciare *E*; *rūgštis éda* àcido brúcia; ~*tis šnek.* odiarsi, tormentarsi reciprocamente; *édėsi vienas sù kitù* si rodėvano l'un l'altro
- ėstišk||ai** *prv.* in èstone; ~*as* èstone, d'Estonia
- estradà** 1. (*pakyla*) palcoscenico *m*; 2. (*menas*) varietà *m*; *estràdos daininiňkas* cantante di mùsica leggera
- estràdinis** del gènere leggero; *e. koncertas* concerto di mùsica leggera, spettacolo di varietà
- ešlòn||as** 1. convòglia *m*, treno *m*; *automobilių* ~*as* autocolonna *f*; *karinis (vagonų)* ~*as* tradòtta *f*; 2. *kar.* scaglione *m*; ~*uoti* scaglionare *A*
- ešerỹs** *zool.* pesce pèrsico
- èt, èt** *jst.* (*nepasitenkinimui, abejingumui žymėti*) ah, eh
- etalònas** campione *m*, modelio di riferimento
- etāp||as** tappa *f*, fase *f*; *dviēm* ~*ais* in due tappe; *istor.*: *siųsti* ~*ù* deportare sotto scorta a tappe
- etāt||as** ruolo *m*, orgànico *m*; *dĩdinti* ~*ūs* aumentare, ampliare l'orgànico; *laisvas* ~*as* posto di lavoro libero; *trūksta* ~*u* l'orgànico è insufficiente; ~*inis* di ruolo
- etažerė** étagère *f inv*, cantoniera *f*
- eterĩnis** *chem.* etéreo, etérico; *e. aliėjus* olio essenziale (etéreo)
- èter||is** 1. ètere *m*, spàzio *m*, cielo *m*; *pėrduoti* ĩ ~*ĩ* mèttere, mandare in onda; 2. *chem.* ètere *m*; ~*io narkòzė* narcosi etèrea, eterizzazione *f*
- etik||a** ètica *f*; *profėsinė* ~*a* ètica professionale; ~*ėtas* etichetta *f*; *laikýtis* ~*ėto* tenere all'etichetta
- etiketāvim||as** etichettatura *f*; ~*o mašinà* etichettatrice *f*
- etikèt||è** etichetta *f*, cartellino *m*; *prisėgti* ~*ę* attaccare, applicare un'etichetta; ~*uoti* etichettare *A*
- etilas** *chem.* etile *m*
- etimològ||as**, -è etimòlogo *m* (*f -a*); ~*ija* *lingv.* etimologia *f*; *liáudies* ~*ija* etimologia popolare; ~*inis* etimològico; ~*izāvimas* ricostruzione etimològica; ~*izuoti* etimologizzare *A*
- ėti||nis**, ~*škas* ètico; ~*škai* *prv.* eticamente; *neėtiškai elgtis* non comportarsi secondo i principi dell'ètica
- etiòp||as**, -è etiòpe *m, f*; ~*u kalbà* etiòpico *m*
- etiūd||as** schizzo *m*, stùdio *m*, improvvisazione *f*; *piėšti* ~*ūs* fare studi (bozzetti), schizzare *A*; *muz.*: *Šopėno* ~*ai* gli studi di Chopin; ~*inė* tavolozza *f*
- ètmonas** *istor.* comandante supremo dell'esercito
- ètni||nis**, ~*škas* ètnico; ~*nė grùpė* gruppo ètnico
- etnogrāf||as**, -è etnògrafo *m* (*f -a*); ~*ija* etnografia *f*; ~*inis* etnogràfico
- eucharistija** *bažn.* eucarestia *f*
- eufemizmas** *lingv.* eufemismo *m*
- eufonija** *lit.* eufonia *f*
- eugènika** *med.* eugenetica *f*
- eukaliptas** *bot.* eucalipto *m*
- europiēt||is**, -è europèo *m* (*f -a*); ~*iškai* *prv.* in maniera europèa; ~*iškas* europèo
- euròpin||is** europèo; ~*ės kalbos* lingue europèe
- evak||āvimas(is)**, ~*uācija* evacuazione *f*, evacuamento *m*; ~*uoti* evacuare *A*, sgombrare *A*; *sng.*: ~*uotis iš pavojingos viėtos* evacuare dalla zona in pericolo
- evangėl||ija** *bažn.* vangelo *m*; ~*ija pagal Mātą* vangelo secondo Matteo; ~*ikas*, -è evangèlico *m* (*f -a*); ~*ikų bažnyčia* chiesa evangèlica; ~*istas* evangelista *m*
- eventual||iaĩ** *prv.* eventualmente, nel caso, se mai; ~*umas* eventualità *f*, possibilità *f*; ~*ūs* eventuale, possibile
- evoliūci||ja** evoluzione *f*; ~*jos būdù* per evoluzione, evolutivamente; ~*nis* evolutivo; ~*onistas*, -è evoluzionista *m, f*; ~*onuoti* evòlvere *E*, evòlversi
- ežėin||iniai** *dgs. bot.* borraginàcee *f pl*; ~*is* *bot.* èchio *m*
- eženà** pelle di riccio

ēžer||as lago *m*; **kalnų ~as** lago montano (alpino); **dirbtinis ~as** lago artificiale; **~ýnas** gruppo, catena di laghi; **~ingas** ricco di laghi; **~inis** lacùstre, lacuale; **~inis áugalas** pianta lacùstre; **~ótyra** stùdio relativo ai laghi; **~úotas** coperto di laghi

ežià 1. (*riba*) confine *m*, limite *m* (*di un fondo agricolo*); 2. (*lysvė*) fila *f* (*coltivata a ortaggi*)

ežiāženkl||is cippo *m*, confine *m*; **nuiñti ~ius** tògliere i confini

ež||ýs zool. riccio *m*, porcospino *m*; *prk.:* **pasišiáušęs** (*piktas*) **kaip ~ýs** è scontroso come un istrice; **~jūru** **~ýs** riccio di mare, echino *m*; **~iùkas** giovane riccio; **~ nusikiřpti** (*plaukus*) **~iukù** tagliare i capelli a spàzzola

F

fabrik||ācija 1. fabbricazione *f*, produzione industriale; 2. *iron.* (*klastojimas*) falsificazione *f*; ~**āntas**, -**ē** fabbricante *m, f*; *iron.* falsificatore *m*
fābrikas fabbrica *f*; **dīrbti fabrikē** lavorare in fabbrica; **pōpieriaus** *f.* cartiera *f*; **stiklo** *f.* vetreria *f*
fabrikā||tas 1. prodotto fabbricato; 2. oggetto falsificato; ~**vimas** fabbricazione *f*, produzione *f*
fabrikúo||ti 1. (*gaminti*) fabbricare *A*, produrre *A*; *prk.:* ~**ti gandūs** fabbricare notizie false; 2. (*klastoti*) falsificare *A*; ~**tojas**, -**a** *iron.* fabbricatore *m*
fābula *lit.* trama *f*, intrèccio *m*, soggetto *m*; **paprastā** *f.* intrèccio semplice
fagocītas *fiziol.* fagocita *m*
fagot||as *muz.* fagotto *m*; ~**ininkas**, -**ē** fagottista *m, f*
fajāns||**as** faenza *f*; ~**inis** di faenza, ceramico
fajetōnas 1. (*karieta*) phaeton *m inv*; 2. (*automobilis*) torpedo *f inv*
fākelas fiaccola *f*, tōrcia *f*; *poez.* face *f*; **olīmpinis** *f.* fiaccola olimpica
fakýras fachiro *m*
faksimilē facsimile *m inv*; **rañkraščio** *f.* facsimile di un manoscritto
fākt||as fatto *m*, avvenimento *m*, fenòmeno *m*; **ivýkēs** ~**as** fatto compiuto; **patīkrinti** ~**ūs** verificare i fatti (venire alla prova dei fatti)
faktinaī, fākt||iškai *prv.* di fatto, in realtà, effettivamente; ~**iškai įrōdyta** è stato dimostrato con i fatti; ~**inis**, ~**iškas** che si fonda sui fatti, effettivo, reale; ~**inė padėtis** situazione reale
fāktor||ius fattore *m*, causa *f*; **gamýbiniai** ~**iai** fattori produttivi (di produzione)
faktūrā 1. (*sandara*) tessitura *f*, trama *f*, rilievo *m*; 2. (*sąskaita*) fattura *f*; **išduoti faktūrą** emettere una fattura
fakultatyviaī *prv.* facoltativamente, per scelta, senza obbligo
fakultatýv||inis, ~**ūs** facoltativo; ~**ūs kùrsas** corso facoltativo; ~**ūmas** facoltatività *f*
fakultētas facoltà *f*; **filolōgijos** *f.* facoltà di lettere
falānga falange *f*, schiera *f*

falcèt||as *muz.* falsetto *m*; **dainuoti** ~**ù** cantare in falsetto
falsifik||ācija falsificazione *f*, contraffazione *f*; ~**ātas** falso *m*, cosa contraffatta; ~**ātorius**, -**ē** falsificatore *m* (*f -trice*), falsario *m* (*f -a*); ~**āvimas** falsificazione *f*; ~**uoti** falsificare *A*, contraffare *A*; ~**uoti pārašą** falsificare una firma; ~**uotojas**, -**a** falsario *m* (*f -a*)
familiar||iaī *prv.* familiarmente, in modo familiare; ~**iaī elgtis su kuo nors** trattare familiarmente qc.; ~**ūmas** familiarità *f*; ~**ūs** familiare, confidenziale
fanabėrija *šnek.* arroganza *f*, presuntuosità *f*, burbanza *f*
fanātī||kas, -**ē** fanatico *m* (*f -a*); ~**škai** *prv.* fanaticamente; ~**škas** fanatico; ~**škas gerbėjas** ammiratore fanatico; ~**škūmas** l'essere fanatico
fanatiz||mas fanatismo *m*; ~**uoti** fanatizzare *A*
faner||a legno compensato, faesite *m*, piallaccio *m*; ~**āvimas** rivestimento di compensato, impiallacciatura *f*; ~**līs** di compensato, di faesite; ~**uoti** rivestire di compensato, impiallacciare *A*; ~**uotojas** operaiò adetto a tali lavori
fanfarā 1. *muz.* tromba *f*; 2. (*signalas*) segnale suonato con la tromba
fāntas pégno *m*, oggetto depositato (*nei giochi*)
fantāst||as, -**ē** 1. (*svajotojas*) fantascicone *m* (*f -a*); 2. autore di opere di fantascienza; ~**ika** 1. fantasticheria *f*; 2. (*mokslinė*) fantascienza *f*; ~**inis**, ~**iškas** 1. fantastico, immaginario; ~**inis romānas** romanzo fantascientifico; 2. (*nuostabus*) fantastico, favoloso; ~**iškai** *prv.* fantasticamente
fanta||stiškūmas fantasiosità *f*; ~**zāvimas** fantasticheria *f*
fantāzijā 1. fantasia *f*, immaginazione *f*; **stokoti** ~**os** mancare di fantasia; **žmogūs su ~a** persona fantasiosa, piena di fantasia; 2. (*pramanas*) fantasticheria *f*; **tūščios** ~**os** propòsiti irreali (castelli in aria)
fantazúo||ti fantasticare *A*, creare con la fantasia; ~**ti apiė ateitį** fantasticare sul futuro; ~**tojas**, -**a** fantascicone *m* (*f -a*), sognatore *m* (*f -trice*)

- fantòmas** 1. (*šmėkla*) fantasma *m*, spettro *m*, ombra *f*; 2. *spec.* fantoccio *m*, sàgoma umana o di animale
- faraòn||as** faraone *m*; ~o *kāpas* tomba faraònica
- fariziėj||iškaĩ** *prv.* in modo farisàico; *prk.* ipocritamente; ~iškas farisàico; *prk.* falso, ipòcrita; ~iškùmas fariseismo *m*, ipocrisia *f*; ~us farisèò *m*; *prk.* ipòcrita *m*, *f*
- farmacèutas, farmāci||ninkas**, -è farmacista *m*, *f*; ~ja farmacia *f*; ~nis farmaceutico
- farmakològija** farmacologia *f*
- fārsas** farsa *f*; *prk.* buffonata *f*, pagliacciata *f*
- fāršas** *kul.* condimento *m*, ripieno *m*, fārcia *f*
- faršir||āvimas** infarcimento *m*; ~uòti farcire *A*, imbottire *A*; ~uòta *žuvīs* pesce farcito; ~uòti *pipirai* peperoni ripieni
- fasād||as** *archit.* facciata *f*, fronte anteriore; *rūmų* ~as facciata di un palazzo; ~inis di facciata; ~inis *įėjimas* ingresso principale
- fasòn||as** 1. (*modelis*) modello *m*, tàglio *m*, fòggia *f*, stile *m*; *nemadīngas* (*plaukų*) ~as tàglio (*di capel- li*) fuori moda; *puikaūs* ~o *drabūžis* vestito di gran classe (*di ottimo tàglio*); 2. (*puikavimasis*) vanaglòria *f*, supèrbia *f*
- fas||āvimas** confezione *f*; ~āvimo *mašinà* confezionatrice *f*; ~uòti confezionare *A*, impaccare *A*, impacchettare *A*; ~uòti *prodūktai* prodotti confezionati; ~uotojas, -a confezionatore *m* (*f*-trice)
- fašĩ||stas**, -è fascista *m*, *f*; ~stinis fascista; ~stinis *judėjimas* movimento fascista; ~stūoti fascistizzare *A*; ~zmas fascismo *m*
- fatal||iaĩ** *prv.* fatalmente; ~istas, -è fatalista *m*, *f*
- fatāl||iškaĩ** *prv.* fatalmente, in modo fatale; ~iškas fatale; ~iškùmas fatalità *f*; ~izmas fatalismo *m*; ~umas fatalità *f*; ~ūs fatale, inevitabile
- fātumas** fato *m*, destino *m*, sorte *f*
- fāuna** fauna *f*; *jūrų, ūpių* *f.* fauna marina, fluviale
- favorītas**, -è favorito *m* (*f*-a)
- fazān||as** *zool.* fagiano *m*; ~ýnas fagianàia *f*
- fāz||ē** fase *f*; *mėnūlio* ~ės fasi lunari
- fecht||āvimas(is)** scherma *f*; ~āvimosi *pirmenybės* campionato di scherma; ~uòti(s) schermire *A*; ~uotojas, -a schermidore *m* (*f*-dora, -tora, -trice)
- federā||cija** federazione *f*; *profsąjungų* ~cija federazione sindacale; ~cinis federato, alleato; ~cinė *respublika* repubblica federata; ~linis federalistico, federale; ~linė *vyriausybė* governo federale; ~lizmas federalismo *m*; ~tývinis federativo, federale
- fėj||a** fata *f*; *geri* ~ų *darbai* azioni benèfiche delle fate
- fejervėrkas** fuochi d'artificio, fuochi artificiali (*pirotècnici*)
- fėlčėris**, -è assistente mèdico
- feldmāršalas** *kar.* feldmaresciallo *m*
- feljetòn||as** articolo di attualità (*scritto in tono satirico*), corsivo *m*; ~istas, -è scrittore (*scrittrice*) di tali articoli, corsivista *m*, *f*; ~iškas umoristico, satirico, buffo
- fenomenal||iaĩ** *prv.* in modo fenomenale; ~umas fenomenalità *f*; ~ūs fenomenale, eccezionale
- fenomèn||as** fenòmeno *m*; ~ològija fenomenologia *f*
- feodāi||as** *istor.* feudatàrio *m*, latifondista *m*; ~inis feudale; ~inis *laikótarpis* età feudale; ~izmas feudalesimo *m*
- fėrma** 1. (*ūkio šaka*) allevamento *m*; *paūkščių* *f.* allevamento di pollame; *karvių* *f.* vaccheria *f*; 2. (*ūkis*) fattoria *f*, tenuta *f*, azienda agricola, podere *m*; 3. *tech.* sostegno *m*, ossatura *f*, capriata *f*
- fermentāci||ja** fermentazione *f*; ~nis fermentativo, fermentabile
- fermeñt||as** fermento *m*; ~āvimas(is) fermentazione *f*; ~uòti fermentare *A*, èssere in fermentazione
- fėrmeris**, -è proprietàrio (o fittavolo) di una fattoria, fattore *m*, agricoltore *m*
- fėrmis** *chem.* fėrmio *m*
- festivālis** fėstival *m inv*; *mūzikos* *f.* fėstival musicale
- fetiš||as** feticcio *m*, idolo *m*; ~izmas feticismo *m*
- fėtr||as** feltro *m*; ~inis di feltro; ~inė *kepūrė* cappello in feltro, feltro *m*
- fiāsko** *nkt. dkt.* fiāsko *m*, fallimento *m*; *susilāukti* *f.* fare fiāsko, fallire in q.c.
- fibr||à** fibra *f*; ~līnas fibrina *f*
- figà** *bot. (medis ir vaisius)* fico *m*; ♦ *figos lapėlis* foglia di fico
- figmedis** àlbero di fico
- figūrā** 1. figura *f*, fisico *m*; *turėti grāžią figūrą* avere un bel fisico; 2. *prk. (asmuo)* figura *f*, personaggio *m*; *svarbĩ* *f.* una figura importante; 3. *mat., lit.* figura *f*, simbolo *m*; *retòrinė* *f.* figura retòrica; 4. (*atvaizdas*) figura *f*, disegno *m*, illustrazione *f*; 5. (*judesys*) figura *f*, posizione *f*, passo *m*
- figūrĩn||inkas**, -è *sport.* chi esègue figure nella danza o nello sport; ~is figurato, con figure; ~is *čiuožimas* pattinaggio artistico; ~is *skridimas* acrobazia aèrea

figūrúoti figurare A, essere presente, trovarsi

fikcija finzione *f*, simulazione *f*, falsità *f*

fiks||ácija, ~**ávimas** fissazione *f*, fissaggio *m*; ~**átorius tech.** fissatore *m*; ~**ážas fot.** fissaggio *m*; ~**úoti** 1. (*įtvirtinti*) fissare A, fermare A; 2. (*nustatyti*) fissare A, stabilire A; 3. (*pažymėti*) segnare A, registrare A; ~**úoti klaidās** segnare gli errori

fiktyv||iai *prv.* fittiziamente; ~**umas** carattere fittizio, falsità *f*; ~**ūs** fittizio, fasullo, falso; ~**l sán-tuoka** matrimonio fittizio

fikusas bot. ficus *m inv*

filantróp||as, -**ė** filantropo *m* (*f-a*); ~**ija** filantropia *f*; ~**inis** filantropico

filatèl||ija filatelia *f*; ~**istas**, -**ė** filatelista *m, f*

filė nkt. dkt. kul. filetto *m*; **žuviės f.** filetti di pesce

filharmònij||a filarmònica *f*; **konzértas výks ~oje** il concerto si terrà alla filarmònica

filiál||as filiale *f*, succursale *f*; **bánko ~ai** filiali di una banca

filmas 1. (*juosta*) film *m inv*, pellicola *f*; 2. (*kūriny*) film *m inv*; **mėninis f.** film a soggetto (*narrativo*); **dokumėntinis f.** documentario *m*; **detektývinis f.** giallo *m*, film poliziésco; **multiplikácinis f.** film d'animazione, cartone animato; **televizijos f.** telefilm *m inv*; **negarsinis f.** film (cinema) muto

filmávimas ripresa *f*

filmúo||ti filmare A, girare un film; riprendere A; ~**ta mėdžiaga** filmato *m*; ~**tojas**, -**a** operatore (operatrice) di ripresa

filològ||as, -**ė** filòlogo *m* (*f-a*); ~**ija** filologia *f*; **klasikínė ~ija** filologia clàssica; ~**ijos fakultėtas** facoltà di lettere; ~**inis**, ~**iškas** filològico; ~**iniai mókslai** scienze filològiche

filosòf||as, -**ė** filòsofo *m* (*f-a*); ~**ávimas** atto del filosofare; *iron.* filosoferia *f*; ~**ija** filosofia *f*; ~**inis**, ~**iškas** filosòfico; ~**iškas mąstymas** ragionamento filosòfico; ~**iškai prv.** filosoficamente, con filosofia; ~**úoti** 1. filosofare A; ~**úoti apiė gėrį** filosofare sul bene; 2. *iron.* filosofeggiare A; ~**úotojas**, -**a** filòsofo *m* (*f-a*); *iron.* filosofante *m, f*; filosofessa *f*

filtras filtro *m*; **oro f.** filtro dell'aria

filtrá||tas filtrato *m*, sostanza filtrata; ~**vimas** filtrazione *f*

filtrúo||ti filtrare A; ~**tojas**, -**a** filtratore *m*

finál||as 1. finale *m*; **dramos ~as** il finale di un dramma; 2. *sport.* finale *f*; **patėkti į ~ą** entrare in finale; ~**ininkas**, -**ė**, ~**istas**, -**ė** finalista *m, f*;

~**inis** finale, terminale, conclusivo; **žaisti ~ines rungtynės** giocare la finale

fináns||ai dgs. finanza *f*, risorse econòmiche; **valstybės ~ai** finanza statale (pùbblica); ~**ų ministėrija** ministero delle finanze; ~**ávimas** finanziamento *m*; **prašýti ~ávimo** chiedere un finanziamento; ~**ininkas** finanziere *m*; ~**inis**, ~**iškas** finanziàrio; ~**inė padėtis** situazione finanziària; ~**iškai prv.** finanziariamente; ~**úoti** finanziare A, fornire i capitali; ~**úotojas**, -**a** finanziatore *m* (*f-trice*)

finikiė||tis, -**ė** fenicio *m* (*f-a*); ~**čių kalbà** fenicio *m*

finiš||as sport. traguardo *m*; **pirmám pasiekti ~ą** arrivare primo al traguardo; ~**úoti** arrivare al (tagliare il) traguardo

fiòrdas fiòrdo *m*

fírm||a 1. (*įmonė*) ditta *f*, impresa *f*, azienda *f*; 2. *prk.* (*priedanga*) etichetta *f*, insegna *f*; ~**inis** di ditta; ~**inė parduotivė** negòzio specializzato

fisharmònija muz. armònium *m inv*

fistulė med. fistola *f*

fizik||a fisica *f*; **branduolinė ~a** fisica nucleàre; ~**as**, -**ė** fisico *m* (*f-a*), studioso (studiosa) di fisica; ~**inis** fisico; ~**iniai dėsniai** leggi fisiche

fizin||is fisico; ~**ė geogràfija** geografia fisica; ~**is lavinimas** educazione fisica

fiziològ||as, -**ė** fisiòlogo *m* (*f-a*); ~**ija** fisiologia *f*; **žmogaus, augalų ~ija** fisiologia umana, vegetale; ~**inis**, ~**iškas** fisiològico; ~**iškas pòreikis** bisogno fisiològico; ~**iškai prv.** fisiologicamente

fizionòmija fis(i)onomia *f*, espressione *f*

fizioteráp||ija fisioterapia *f*; ~**inis** fisioteràpico; ~**inės procedūros** cure fisioteràpiche

fizišk||ai prv. fisicamente; ~**ai silpnas žmogus** uomo fisicamente (dal fisico) dèbole; ~**as** fisico, corpòreo

flágmanas 1. (*vadas*) ammiràglio *m*; 2. (*laivas*) ammiràglia *f*

flakònas flacone *m*, fiala *f*

flamánd||as, -**ė** fiammingo *m* (*f-a*); ~**ų dailininkai** pittori fiamminghi

flamìngas zool. fenicòttero *m*, fiammingo *m*

flanėl||ė flanella *f*; ~**inis** di flanella

fláng||as kar. fianco *m*, lato *m*; **deñgti ~us** far fianco, fiancheggiare A

flegmāti||kas, -**ė** persona flemmàtica; ~**iškai prv.** flemmaticamente, con flemma; ~**škas** flemmàtico; ~**škas būdas** temperamento flemmàtico

fleit||**ā** muz. flauto *m*; **skersinė** ~**ā** flauto traverso; **išilginė** ~**ā** flauto diritto (dolce); **gróti** ~**ā** sonare il flauto

fleitininkas, -**ė** flautista *m, f*

fleksija gram. flessione *f*

flygelis archit. ala *f*, parte laterale di un edificio, dépendance *f inv*

fliirt||**as**, ~**āvimas** flirt *m inv*, amoreggiamento *m*; ~**uoti** flirtare *A*, amoreggiare *A*, civettare *A*; ~**uotojas**, -**a** amoreggiatore *m (f -trice)*

flomāsteris penna a feltro, pennarello *m*

florā flora *f*; **pėlkių**, **atogrąžų** *f.* flora di palude, tropicale

flotilė 1. flotta *f*; 2. flottiglia *f*; **povandeninė** *f.* flottiglia di sommergibili

fluoras chem. fluoro *m*

fojė nkt. dkt. vestibolo *m*, ridotto *m*, foyer *m inv*

foksrėtas fox-trot *m inv*

fokus||**as** 1. gioco di prestigio, illusione ottica, trucco *m*; 2. (**pokštas**) scherzo *m*, burla *f*; ~**ininkas** prestigiatore *m*, illusionista *m*; *prk.* burlone *m*

folija foglia *f*; **aliuminio** *f.* stagnola *f*, lamina di stagno

folklor||**as** folclore *m*; ~**inis** folcloristico; ~**inis ansamblis** gruppo (complesso) folcloristico; ~**ininkas**, -**ė**, ~**istas**, -**ė** folclorista *m, f*; ~**istika** stúdio del folclore

fõn||**as** 1. (s)fondo *m*; **juodamė** ~**ė** su fondo nero; **sudaryti** ~**q** formare lo sfondo; 2. (**aplinka**) sfondo *m*, ambiente *m*

fõnd||**as** 1. (**pinigai**) fondo *m*, capitale *m*; **dārbo užmokesčio** ~**as** fondo salari; **tarptautinis valiutos** ~**as** fondo monetario internazionale; 2. (**sankaupa**) fondo *m*, riserva *f*, scorta *f*; **archyvo** ~**ai** fondi di archivio; 3. *dgs.* (**vertybiniai popieriai**) fondi *m pl*, titoli *m pl*, azioni *f pl*, obbligazioni *f pl*; ~**inis** di fondi

fonemā lingv. fonema *m*

fonė||**minis** fonemático; ~**tika** lingv. fonètica *f*; ~**tinis**, ~**tiškas** fonètico; ~**tinė rašyba** scrittura fonètica; ~**tiškai** *prv.* foneticamente

fono||**grāfas** fonògrafo *m*; ~**gramā** fonogramma *m*; ~**lõgija** lingv. fonologia *f*; ~**tekā** fonoteca *f*

fontān||**as** 1. fontana *f*; **dųjų** ~**as** fontana ardente; 2. *prk.* (**srautas**) getto *m*, flusso *m*, torrente *m*; **trykšti** ~**ū** uscire a getto continuo; **žodžių** ~**as** torrente di parole

fõrm||**a** 1. (**pavidalas**) forma *f*, figura *f*, foggia *f*; **rūtulio** ~**os** di forma sferica; **suteikti** ~**q** dare una

determinata forma, foggiare *A*; 2. *dgs.* (**kūno sudėjimas**) corporatura *f*, forma *f*, linea *f*; **laikyti** (**saugoti**) **savo** ~**as** mantenere la linea; 3. (**įtaisas**) forma *f*, stampa *f*, modello *m*; **liejimo** ~**a** forma di colata; 4. (**reiškimosi būdas**) forma *f*, modo *m*, norma *f*; **valdymo** ~**os** forme di governo; **laikytis reikiamų** (**elgesio**) ~**ų** rispettare le dovute forme; **paisyti** ~**os** badare alla forma; 5. *sport.* forma *f*; **būti gerōs** ~**os** essere in buona forma; **blogōs** ~**os** giù di (fuori) forma

formācija formazione *f*, struttura *f*

formaliai *prv.* in maniera formale

formalinas formalina *f*, fòrmolo *m*

formāl||**inis** formale; ~**inė** **lõgika** lògica formale; ~**istas**, -**ė** formalista *m, f*; ~**istinis** formalistico; ~**izmas** formalismo *m*; **biurokratinis** ~**izmas** formalismo burocrático; ~**ūmas** formalità *f*; **taĩ tik pāprastas** ~**ūmas** è una sèmplice formalità; ~**ūs** formale; ~**ūs elgesys** comportamento formale

formā||**tas** formato *m*; **māžo** ~**to** di formato piccolo; ~**vimas**(is) formazione *f*

fõrminis formato, modellato

formulāvimas formulazione *f*; **klāusimo** *f.* formulazione di una domanda

fõrmulė fòrmula *f*; **priesaikos** *f.* fòrmula di giuramento

formul||**iāras** formulàrio *m*, mòdulo *m*, scheda *f*; **užpildyti** ~**iārą** compilare il mòdulo; ~**uotė** formulazione *f*; **tikslĩ** ~**uotė** precisa formulazione; ~**uoti** formulare *A*

formuotė kar. formazione *f*

formuo||**ti** 1. formare *A*, dare forma, modellare *A*; 2. (**sudaryti**) formare *A*, costituire *A*, creare *A*; *sng.*: **kariūomenė dār tik** ~**jasi** l'esercito è ancora in formazione; ~**tojas**, -**a** formatore *m (f -trice)*

forpõstas kar. avamposto *m*

fors||**āvimas** 1. accelerazione *f*, acceleramento *m*; 2. *kar.* forzamento *m*; ~**uoti** 1. accelerare *A*, aumentare *A*; 2. *kar.* forzare *A*, agire con la forza

fõrtas kar. forte *m*, luogo fortificato, fortilizio *m*

fortepijõn||**as** muz. pianoforte *m (a coda)*; **kūrinys** ~**ui** òpera per pianoforte, composizione pianistica

fortifikācija kar. fortificazione *f*

fõrumas 1. istor. foro *m*; **Rõmos** *f.* foro romano; 2. *prk.* (**pasitarimas**) consiglio *m*

fosfātas *chem.* fosfato *m*

fōsfor||**as** *chem.* fōsforo *m*; ~**inis** di fōsforo, fosforescente; ~**itas** fosforite *f*

fōtelis poltrona *f*; **gūlimas** *f.* poltrona letto

foto||**aparātas** macchina fotografica, apparecchio fotografico; ~**blýkstē** flash *m inv*

fotogēnišk||**as** fotogēnico; ~**ūmas** fotogenicità *f*, fotogenia *f*

fotogrāf||**as**, -ē fotògrafo *m (f-a)*; ~**ija** fotografia *f*, foto *f*; **spalvóta, juodaī baltā** ~**ija** fotografia a colori, in bianco e nero; ~**inis**, ~**iškas** fotografico; ~**iškai** (*tiksliai*) *prv.* fotograficamente (*in modo assolutamente fedele alla realtà*); ~**uoti** fotografare *A*; *sng.*: **jì nōri** ~**uotis** vuole farsi una fotografia

foto||**kōpija** fotocopia *f*, xerocopia *f*; ~**mégėjas**, -a fotoamatore *m (f-trice)*; ~**nūotrauka** foto *f*, fotografia *f*; ~**pōpierius** carta sensibile; ~**reportāžas** servizio fotografico, fotoreportage *m inv*; ~**telegrāfas** fototelegrafia *f*; ~**terāpija** fototerapia *f*

fragmeñt||**as** frammento *m*, brano *m*, passo *m*; ~**iškai** *prv.* frammentariamente; ~**iškas** frammentario, incompleto; ~**iškūmas** frammentarietà *f*

frākas frac *m inv*, marsina *f*

frākci||**ja** frazione *f*, gruppo politico; ~**ninkas**, -ē frazionista *m, f*; ~**nis** frazionistico

frānk||**as** 1. *istor.* franco *m*; ~**ų kalbā** lingua franca; 2. (*moneta*) franco *m*

frántas bellimbusto *m*, ganimède *m*, damerino *m*

frāz||**ē** frase *f*, espressione *f*; **kalbėti skambiomis** (*tuščiomis*) ~**ėmis** parlare per frasi fatte; **apsikeisti bendromis** ~**ėmis** stare (mantenersi) sulle generali

frazeolōg||**ija** *lingv.* fraseologia *f*; ~**inis** fraseologico; ~**izmas** costruito fraseologico

fregatā 1. (*laivas*) fregata *f*; 2. *zool.* (*paukštis*) fregata *f*

freskā affresco *m*, dipinto murale; **šešioliktōjo amžiaus frēskos** (gli) affreschi del Cinquecento

frez||**ā** 1. (*įrankis*) fresa *f*; **įlaidų** ~**à** fresa di profondità; 2. (*mašina*) fresatrice *f*; ~**āvimas** fresatura *f*; ~**uoti** fresare *A*; ~**uotojas** fresatore *m*

frýgas, -ē *istor.* frigio *m (f-a)*

frýzas, -ē frisone *m (f-a)*

frōnt||**as** fronte *m*; **elūi** **į** ~**q** andare al fronte; **rytų, vakarų** ~**as** fronte orientale, occidentale; **liūdies** ~**as** fronte popolare; *meteor.*: **šaltasis** (*šiltasis*) ~**as** fronte freddo (caldo); ~**ininkas**, -ē *kar.* combattente *m, f*; **sėnas** ~**ininkas** veterano (*reduce*) della guerra; ~**inis** (*priešakinis*) anteriore, frontale; ~**iškas** di fronte

frontōnas *archit.* frontone *m*

frot||**ē** *nkt. dkt.* spugna *f*, tessuto di cotone poroso; ~**inis** di spugna; ~**inis rañkšluostis** asciugamano di spugna

fūchtelis macchina per vagliare e svecciare il grano
fugā muz. fuga *f*

fūksijs *bot.* fucsia *f*

fundameñtinis fondamentale, principale, essenziale

funikuliērius funicolare *f*

fūnkci||**ja** funzione *f*, attività *f*, ruolo *m*; **širdies** ~**ja** funzione del cuore; **kalbōs** ~**jos** funzioni del linguaggio; ~**nis** funzionale; *med.*: ~**nis sutrikimas** alterazione funzionale

funkcion||**āvimas** funzionamento *m*; ~**uoti** funzionare *A*

furgōnas furgone *m*

fūrija *mit.* fùria *f*; *prk.*: **užpuolė manė kaip** *f.* mi ha aggredito come una fùria

furōr||**as** furore *m*; **sukėlti** ~**q** far furore, furoreggiare *A*

furūnkulas *med.* foruncolo *m*

fūtbol||**as** calcio *m*, football *m inv*; ~**o rungtynės** partita di calcio; **žaisti** ~**q** giocare a calcio (a pallone); **aistrā** ~**ui** passione calcistica; ~**ininkas**, ~**istas** calciatore *m*, giocatore di calcio

futliār||**as** astuccio *m*, custodia *f*, guaina *f*, fodero *m*; **akinių** ~**as** custodia degli occhiali; **įkišti kardą** **į** ~**q** rimettere la spada nel fodero

futuri||**stas**, -ē futurista *m, f*; ~**zmas** futurismo *m*

G

gābal||as 1. pezzo *m*, frammento *m*, zolla *f*; *sudūžti* *ĩ* *daūg* ~*ũ* andare in mille pezzi; *supjāustyti* ~*aĩs* tagliare a pezzi; 2. (*skiautė*) brandello *m*; *suplėšyti* *ĩ* ~*us* fare a brandelli; 3. (*sklypas*) appezzamento *m*, porzione di terreno; ~*inis* in pezzi, in zolle; ~*inis* *cūkrus* zùcchero in zollette (a quadretti)

gābana *tarm.* bracciata *f*; *g. šiėno* bracciata di fieno

gabaritas misura *f*, dimensione *f*

gabėnimas trasporto *m*, trasferimento *m*, spostamento *m*; *prėkių* *g.* trasporto di merci

gabėn||*ti* trasportare *A*, trasferire *A*, traslocare *A*; ~*ti* *ĩ ligoninė* trasportare all'ospedale; ~*ti* (*su*) *mašinà* autotrasportare *A*; *sng.*: *kur* ~*iesi*? dove stai traslocando?

gabijà 1. *mit.* dea del paganesimo lituano, protettrice del focolare domestico; 2. (*žvakė*) candela di cera

gab||*umas* capacità *f*, abilità *f*, attitudine *f*; *didelių* (*ribotų*) ~*umų* *žmogūs* persona di grandi (limitate) capacità; *netūri* ~*umų* *mūzikai* non è portato per la musica; ~*ūs* capace, (ad)atto, dotato, esperto, àbile; ~*ūs* *mókslams* atto agli studi; ~*ūs* *muzikántas* musicista dotato

gagdėnė *psn.* età *f*, epoca *f*, periodo *m*

gadin||*imas* deterioramento *m*, danneggiamento *m*, depravazione *f*, corruzione *f*; *sántykių* ~*imas* deterioramento dei rapporti; *akių* ~*imas* danno agli occhi; ~*ti* guastare *A*, danneggiare *A*, rovinare *A*, deteriorare *A*, corrómpere *A*; *drėgmė* ~*a* *sėlas* l'umidità rovina i muri; *blogi pavyzdžiai* ~*a* *jaunimq* i cattivi esempi corrómpo la gioventù; ~*ti sàu sveikàtq* rovinarsi la salute; ~*ti nùotaikq* mèttere di cattivo umore; ~*tojas*, -*a* chi guasta, danneggiatore *m*

gagà *zool.* (*paukštis*) edredone *m*

gagarà *zool.* (*paukštis*) tuffolo *m*, svasso piccolo

gag||*ėjimas*, ~*ėnimas*, ~*esys* schiamazzio *m* (*di oca*); ~*ėnti*, ~*ėti*, ~*uoti* schiamazzare *A* (*detto di oca*)

gaid||*à* 1. *muz.* (*melodija*) melodia *f*; *dainòs* ~*à* melodia del canto; 2. *muz.* (*nata*) nota *f*; *skaiyti* ~*às* leggere le note; 3. *prk.* espressione della voce

gaidėlis 1. *mžb.* galletto *m*; 2. (*grybas*) gallinaccio *m*

gaidgyst||*ė* tempo del canto del gallo, alba *f*; *atsikėlti* ~*e* alzarsi al canto del gallo

gaid||*ėna* pollo *m*; *virtà* ~*ėna* pollo lessato; ~*ys* 1. gallo *m*; *pentinuotas* ~*ys* gallo speronato; 2. *prk.* (*karštakošis*) persona irascibile; 3. *ppr.* *dgs.* alba *f*; *atvažiuok rytój apiė* ~*žiūs* vieni domani sul far dell'alba; *♦ raudonas* ~*ys* fuoco *m*, incendio *m*

gaidišk||*as* da gallo; ~*a* *ėisena* andatura da gallo

gaidr||*intis*, ~*ytis* *žr.* *giėdrytis*

gaidišk||*as* 1. *mžb.* galletto *m*; 2. (*šautuvo įtaisėlis*) grilletto *m*, cane *m*; *paspāusti* ~*q* prēmere il grilletto; 3. (*grybas*) gallinaccio *m*; 4. (*paukštis*) pavoncella pugnace

gaigalas il māschio dell'anatra

gaikščioti piangere a singhiozzi

gaila *prv.* 1. (*apie asmenį*): *g. ĩ jĩ žiūrėti* fa pena guardarlo; *mān tavės* *g.* provo compassione per te; 2. (*apie abstrakcijas*): *kaip* *g.* *prarāsti tókia prógq* che peccato pèrdere una simile occasione; *g.*, *kād negaliū atėfti* mi rincresce di non poter venire; *mūms labai* *g.* ci dispiace molto; *kaip* *g.!* che peccato!

gailáu||*ti* sentire rincrescimento, rammaricarsi, dolersi; ~*ju*, *kād nepaklausiaū tavės* mi dolgo di non averti ascoltato

gailės||*ys* *žr.* *gailestis*; ~*tāuti* spiacere *E*, dolersi, rammaricarsi; *negailėstāuk dėl tō, kās atsitiko* non èssere spiacente dell'accaduto

gailesting||*ai* *prv.* con misericórdia, pietosamente; ~*as* misericordioso, compassionévole, pietoso; ~*a širdis* ànimo misericordioso; ~*umas* misericórdia *f*, compassione *f*; *mėlsti* ~*umo* invocare la misericórdia

gailės||*tis* compassione *f*, pietà *f*, commiserazione *f*; *jausti kām* ~*tį* avere compassione per qc.; *bė* ~*čio* senza pietà; *ĩš* ~*čio* per pietà

gailė||*ti* 1. (*jausti užuojautq*) compāire *A*, compāngere *A*; ~*ti nelaimingo žmogāus* compāngere un uomo infelice; 2. (*krimstis*) rammaricarsi, dolersi, pentirsi; *sng.*: ~*tis už sàvo nùodėmes* pentirsi dei propri peccati; 3. (*saugoti*) tenere in riguardo,

- risparmiare A; *negailėdamas jėgų* senza risparmiare le forze
- gailiai** *prv.* amaramente, in modo doloroso; *g. verkti* piangere amaramente (a calde lacrime)
- gailiaširdis** caritativo, misericordioso, pietoso
- gailing** || *ai* *prv.* tristemente, con dolore; ~as 1. *žr.* *gailestingas*; 2. (*graudus*) triste, addolorato, infelice
- gailin** || *ti* 1. (*graudinti*) impietosire A, commuovere A; 2. *šnek.* (*užjausti*) compatire A, compassionare A; *visi jį ~o* tutti lo compassionavano
- gailis** *bot.* ledo m
- 1 **gail** || *ūs* 1. *žr.* *gailestingas*; 2. (*graudus*) triste, mesto, amaro; ~iomis *akimis žiūrėti* guardare con gli occhi mesti
- 2 **gailūs** 1. (*aštrus*) acre, agro, brusco, pungente; *gailūs dūmai* fumo acre; 2. (*šaltas*) freddo, fresco; *g. rytas* mattina fresca; 3. (*skaudus*) doloroso, penoso
- gainio** || *ti* rincorrere A, inseguire A, cacciare A; *sng.*: *vaikai ~josi vienas kitą* i ragazzi si rincorrevano
- gair** || *ė* 1. (*kartelė*) biffa f, asta f, palina f; *nužymėti ~ėmis* segnare con biffe, biffare A; 2. *prk.* (*kelrodis*) indicazione f, segno m, punto di riferimento; *pagrindinės ~ės* tappe fondamentali, pietre miliari
- gairin** || *ti* soffiare A, spirare fortemente; *vėjas ~a* tira un gran vento
- gaĩsas** 1. (*pašvaistė*) bagliore m, splendore m, baleno m; 2. (*šviesa*) luce f, faro m
- gaisrà** *bot.* licnide f
- gaĩsr** || *as* 1. incendio m, fuoco m, rogo m; *kilo ~as* è scoppiato un incendio; *užgesinti ~ą* spegnere (domare) un incendio; ~as! al fuoco!; 2. *prk.* (*ivykis*) conflagrazione f, disastro m; *o aūt pirmų ~ų* in (con) fretta, frettolosamente; *ĩ ~ūs pašókti (supykti)* arrabbiarsi
- gaisravietė** luogo devastato da un incendio
- gaĩsrena** *bot.* licnide f; *šilkažiedė g.* fiore di cùculo
- gaĩsrin** || *ė* caserma di vigili del fuoco; ~inkas vigile del fuoco, pompiere m
- gaisr** || *inis* 1. di, da incendio; 2. (*apie spalvą*) di colore scarlato; ~uoti rosseggiare A; *dangūs ~uoja* il cielo rosseggia; ~ūs vivido, smagliante, scarlato
- gaĩst** || *as*: *o vienu ~u* senza sosta; subito, in un batter d'occhio
- gaĩsalioti** 1. *žr.* *gaišioti*; 2. (*nykti*) crepare E, morire E (detto di animali)
- gaišatis** indugio m, arresto m, ritardo m; *laiko g.* perditempo m
- gaišena** carogna f
- gaišimas** 1. *žr.* *gaišatis*; 2. (*nykimas*) estinzione f; 3. (*dvėsimas*) moria f
- gaišin** || *imas* perdita di tempo; ~ti 1. (*trukdyti*) far perdere tempo, disturbare A; *negaišink manęs* non disturbarmi; 2. (*eikvoti*) spendere A, consumare A, dissipare A; 3. (*naikinti*) ammazzare A, sterminare A; ~ti *musės* sterminare le mosche
- gaiši** || *ys, -ė* persona lenta; ~ūs lento, tardo, torpido
- gaištas** 1. *žr.* *gaištis*; 2. *žr.* *gaišimas* 3
- gaiš** || *ti* 1. (*veltui leisti laiką*) perdere tempo inutilmente, indugiare A; *negaištant reikia važiuoti* si deve partire senza indugio; 2. (*nykti*) scomparire E, svanire E; *sniėgas ~ta* la neve si scioglie; 3. (*dvėsti*) crepare E, morire E (detto di animali)
- gaištis** perdita di tempo, indugio m; *sù juo tik vieną g.* fa soltanto perdere tempo
- gaiš** || *uolis, -ė* persona lenta; ~uoti indugiare A, tardare A; *kõ ~uoji?* perché indugi?
- gaivà** 1. (*gaivumas*) freschezza f, brio f; 2. (*gėrimas*) bevanda rinfrescante (di frutta)
- gaĩvalas** 1. (*stichija*) violenza scatenata, le forze (gli elementi) della natura; 2. essere vitale; 3. persona perfida; *o patamsių gaivalių* rifiuti della società, elementi pessimi
- gaivali** || *ngai* *prv.* furiosamente; ~ngas, ~nis potente, furioso, gagliardo; ~nės nelaimės calamità f pl (dovute a cause naturali); ~ngūmas, ~škūmas fùria f, impeto m, slancio m; *lietaūs ~škūmas* fùria della pioggia
- gaĩvališkas** furioso, pieno di energia, spontaneo
- gaĩv** || *aliuoti* trovarsi in cattive condizioni di salute; ~elėtis rimettersi lentamente in salute
- gaĩv** || *esys* ristoro m, sollievo m, conforto m; ~ėtis ristorarsi, rinfrescarsi
- gaĩviai** *prv.* in modo rinfrescante
- gaĩvinam** || *as* rinfrescante, rinvigorente, vivificante; ~asis *gėrimas* bevanda rinfrescante
- gaivngas** *žr.* *gaivūs*
- gaivn** || *imas* rianimazione f, ravvivamento m; ~ti rianimare A, ravvivare A, rinforzare A, rinvigorire A; ~ti *ugnį* attizzare il fuoco; ~tojas, -a rinvigorente m, animatore m (f -trice)
- gaiv** || *ūmas* freschezza f; ~ūs 1. (*gaivinantis*) rinfrescante, rinvigorente, fresco; ~ūs *oras* aria fresca; 2. (*gajus*) vitale, vigoroso

gaiž||ėti inasprirsi, inacidire E; (*mán*) **burnà ~ėja** ho la bocca amara; **~ulys** sapore amaro, asprézza f; **~ūs** 1. (*aitrus*) aspro, amaro, acre; **~ūs sviesas** burro rancido; 2. (*piktas*) bürbero, esigente
gaj||à, ~umas vitalità f, vigore m, forza vitale; **~ūs** 1. (*gaivus*) vitale, vigoroso; 2. (*greitai prigyjantis*) che attacca facilmente; 3. (*patvarus*) resistente, tenace
gaksóti tarm. 1. (*riogsoti*) stare in òzio; 2. (*spoksoti*) guardare con insistenza
gaktà 1. (*rogių*) parte anteriore di una slitta; 2. (*krosnies*) parte anteriore di una stufa
gaktikaulis anat. pube f
gál dll. forse, probabilmente; **g. àš suklýdau?** ho forse sbagliato?
galábinti šnek. 1. (*žudyti*) uccidere A, ammazzare A; 2. (*kankinti*) tormentare A
galáktika astr. galàssia f
galantèr||ija merceria f; **ódos ~ija** cuoiàme m, oggetti di cuoio; **~ininkas, -ė** merciàio m (f -a); **~inis** di merceria
galántišk||as galante, cortese, cerimonioso; **~umas** galanteria f, civetteria f
1 gál||as, -ė istor. gallo m (f -a); **~ų civilizàcija** civiltà gallica
2 gál||as 1. (*baigiamoji daikto dalis*) capo m, testa f, estremità f, punta f; **siūlo ~as** capo di un filo; **laūko ~ė** in fondo al campo; **lóvos ~ė** a capo del letto; **váikščioti pirštų ~ais** camminare in punta di piedi; 2. (*pabaiga*) fine f, tèrmine m, limite m; **nuò pradžiòs ikì ~o** dal principio alla fine; **mëtų ~ė** a fine anno; **èlti priè ~o** (*baigti*) vòlgere al tèrmine, èssere verso la fine; 3. (*gabalas*) pezzo m, fetta f, appezzamento m; **dúonos ~as** pezzo di pane; **dár liko èlti gèras (kelio) ~as** c'è ancora un bel pezzo di strada da fare; 4. (*mirtis*) morte f, fine f; **~o susiláukti** venire a morte; **prieš pát ~q** in punto di morte; **~q pasidarýti** tògliersi la vita, suicidarsi; **ò ant liežúvio ~o** sulla punta della lingua; **bè ~o bè krášto (daug, labai)** moltissimo, immensamente; **~ų ~ė (pagaliau)** finalmente, alla fine; **nè iš tò ~o pradėti** cominciare alla rovescia; **vòs ~q sù ~ù sudurti (išsiversti)** riuscire a campare stentamente; **visų ~ų žmogùs (viską mokantis)** persona capace di fare qualsiasi lavoro; **vieno ~o (vienodi)** essere uguali; **~as žino** chi lo sa; **kurių ~ų** perché diàvolo; **èik pò ~ais!** vai via! (al diàvolo!)

galás||ti affilare A, arrotare A; **~ti dalgį** arrotare la falce; **prk.: véjas galánda** vento punge; **ò dañtį aūt**

kò ~ti avere il dente avvelenato contro qc.; **~tuvas** affilatòio m, cote f, mola f; **~tuvas peiliams** affilacoltelli m inv
galbút dll. forse, può darsi, può èssere, probabilmente
galerà istor. galèa f, galera f
galèrija 1. galleria f; **drenàzo g.** galleria di scolo; **pa-véikslų g.** galleria d'arte, pinacoteca f; **teàtro g.** galleria f, loggione m; 2. **prk. (virtinė)** sèrie f, fila f
gal||ėti 1. (*įstengti*) potere A, èssere capace (in grado) di; **padariau, ką ~ėjau** ho fatto ciò che ho potuto; **kiek gálinti** nei limiti di possibilità; **kiek ~édamas** a più non posso, con la mässima forza; 2. (*turėti teisę*) potere A, avere il permesso di; **ař ~iù atsisèsti?** posso sedermi?; 3. (*būti įmanomam*) èssere possibile, probàbile; **visko gáli atsi-tikti** tutto può accadere; **gáli būti, kád...** può èssere (può darsi) che; 4. (*negalėti*) non poterne più, non sentirsi bene
gálgi dll. žr. gál
galià 1. (*jėga*) forza f, potenza f, energia f; **karinė g.** potenza militare; **perkamóji g.** potere d'acquisto; **iš visòs gálios** a tutta forza; 2. (*galiojimas*) validità f, vigore m, forza f; **pagal įstátymo gálią** in forza di legge; **netùrintis gálios** non vàlido, nullo; 3. **fiz.** potenza f; **variklio g.** potenza di un motore; **árklio g.** cavallo vapore
galiaús||iai prv. finalmente, in fine, alla fine; **~ias** ultimissimo
galýb||ė 1. (*galia*) potenza f, forza f; **ekonòminė ~ė** potenza econòmica; 2. **prk. (daugybė)** moltitudine f, grande quantità; **~ė žmonių** marèa di gente; **~ė mašalų** sciame di moscerini; **ò devýnios ~ės** quantità infinita (immensa)
gálim||as 1. eventuale, possibile; **negálimas dáiktas** cosa impossibile; **~i dienótvarkės pakitimai** eventuali cambiamenti d'oràrio; **kaip ~a greičiau** il più presto possibile; 2. (*leidžiamas*) è possibile, è permesso; **ař ~a įeiti?** si può entrare? (permeso?); **kaip taip ~a?** come è possibile?
galim||ýbė, ~umas possibilità f; **ribótos ~ýbės** possibilità limitate; **pagal mūsų ~ýbes** nel limite delle nostre possibilità
galiñčius žr. galiūnas
galindai dgs. istor. stirpe bàltica
galynė||jimas, galynės combattimento m; **èlti galýnių** combàttere A; **~tis** combàttere A, gareggiare A; **niėkas negáli ~tis sù juò** nessuno può compètere con lui

galing||ai *prv.* fortemente, potentemente; ~as potente, forte, poderoso; ~a *valstýbė* stato potente; ~as *bašas* voce poderosa (gagliarda)

galingumas *potenza f, forza f, potenzialità f; elektrinės g.* capacità produttiva di una centrale elettrica

galiniūk||as *gram.* (caso) accusativo *m*; ~inis che richiede l'accusativo; ~iniai *veiksmāžodžiai* verbi con complemento all'accusativo

galin||is ultimo, finale, terminale, estremo; ~is *nāmas* l'ultima casa; ~ė *stotėlė* fermata terminale, capolinea *f*

galiojim||as validità *f, forza f, vigore m*; ~o *laikas* termine di validità, scadenza *f*; *panaikinti* ~o *tėisę* infirmare la validità; *vžios* ~as *pasibaigė* il visto è scaduto

galion||as gallone *m*; ~uotas gallonato

galio||ti essere valido, essere in vigore, vigere *E*; *bilietas* ~ja *trīs dienās* biglietto è valido per tre giorni; *nebegaliójančios pāsas* passaporto scaduto, non valido; ~ti *nuò ateinančių mėtų* entrare in vigore dall'anno prossimo

gālis chem. gallio *m*

galūnas, -ė 1. persona forte e robusta; 2. nobile *m, f*, ricco *m*

galóp *prv.* 1. verso la fine; *šitas amžius eina g.* questo secolo sta per finire; 2. (*pagaliau*) in fine, finalmente; *g. jis apsisprendė* finalmente si è deciso

galū||dienė che è alla fine della gravidanza; ~dienis vecchissimo, decrepito; ~dirvis limite, margine di un campo arato; ~gerklis parte profonda della gola; ~kaimis limite, margine di un villaggio; ~laukė parte estrema, margine dei campi

galūn||ė 1. punta *f, cima f*; 2. *anat.* arto *m*, estremità *f pl*; *príekinės* ~ės gli arti superiori; 3. *gram.* desinenza *f*, terminazione *f*; ~inis finale; *gram.* desinenziale

galúo||ti 1. *psn.* (*žudyti*) ammazzare *A*, uccidere *A*; 2. (*varginti*) tormentare *A*, torturare *A*; ~tis 1. (*vargti*) faticare *A*, soffrire *A*; *ligónis* ~jasi il malato sta soffrendo; 2. (*siausti*) strepitare *A*

galū||sodė 1. *žr.* *galūkaimis*; 2. limite, margine di un giardino; ~stalė estremità di un tavolo; *sėdėti* ~staleje sedere a capotàvola

galutinaí *prv.* definitivamente, in modo decisivo, per sempre

galutinis 1. (*paskutinis*) *žr.* *galinis*; 2. (*baigiamasis*) definitivo, decisivo, finale; *g. tikslas* scopo finale; *g. atsākymas* risposta definitiva

galv||à 1. (*kūno dalis*) capo *m*, testa *f*; *pasukti, pūrti galvą* girare, scuotere la testa; *žilà, nuplikusi* ~à capo canuto, calvo; *mán skaūda galvą* ho mal di testa; *nuò* ~òs *iki kójų* dalla testa ai piedi; *plikà galva* (*be kepurės*) a testa scoperta; 2. *šnek.* (*atskiras vienetas*) persona *f*, capo *m*; *šeimynos peñkios galvos* la famiglia (è composta) di cinque persone; *bandojė šimtas* ~ų una mandria di cento capi; *nuò* ~òs (*kiekvienas*) per testa, pro capite (*individualmente*); 3. (*viršininkas*) capo *m*; *valstýbės* ~à capo dello Stato; 4. *prk.* (*protas, mintis*) testa *f*, mente *f*; *vyras su galva* è un uomo di testa (è una gran testa); *turėti* ~oję avere in testa; *šauti į galvą* passare per la testa, venire in mente; *išmėsti iš* ~òs levarsi una cosa di testa; *veikti, spręsti savo galva* fare di testa propria; 5. (*daikto dalis*) capo *m*, testa *f*; *aguonų galvos* teste di papàvero; *svogūno* ~à capo della cipolla; *prk.:* *žolė kiša galvą* l'erba sta spuntando; *o* ~omìs *elti* (*šėlti*) fare baccano; *galvą laužyti* rompersi il capo; *įsikalti į galvą* ficcarsi in testa *q.c.*; *galvą pamėsti* perdere la testa; *į galvą mūšti* (*svaiginti*) dare alla testa; *galvą išūžti* gonfiare la testa; *neirėti į galvą* non badare a *q.c.*; *ūž* ~òs *stvertis* non sapere dove sbattere la testa; *pūlti stačią galvą* gettarsi a testa bassa in *q.c.*; *priė mào* ~òs durante la mia vita; *pō* (*kienō*) ~òs dopo la morte di *q.c.*; *iki gyvōs* ~òs a vita; *mào galva* secondo me

galvakōj||ai *dgs.* cefalopodi *m pl*; ~is *zool.* cefalopode *m*

galvān||inis galvanico; ~izācija, ~izāvīmas galvanizzazione *f*; ~izuoti galvanizzare *A*; ~omētras galvanometro *m*

galvā||raištis, ~ryšis *etnogr.* copricapo *m*, fazzoletto *m*

galvažud||ýbė, ~ýstė assassinio *m*, omicidio *m*; ~ýs, -ė assassino *m* (*f-a*), omicida *m, f*

galvėnis bot. (*grybas*) aspergillo *m*

galvij||as 1. bovino *m*; *giñti* ~ūs *į ganýklą* condurre il bestiame al pascolo; 2. *prk.* *niek.* persona rozza, bestia *f*; ~iena carne bovina; ~ininkýstė allevamento bovino; *mėsinė* ~ininkýstė allevamento di bestiame da macello; ~inis di, da bestiame; ~iškaí *prv.* bestialmente, da bestia; ~iškas bestiale

galvín||gas 1. (*su didele galva*) dalla testa grossa; 2. (*su daug galvų*) dalle molte teste; 3. *šnek.* (*gudrus*) astuto, furbo, accorto; ~is di testa, di capo; ~is *bašas* voce di testa

galvōčius 1. saggio *m*, sapiente *m*; 2. *iron.* (*neišmanėlis*) imbecille *m*, stūpido *m*

galvō||jimas atto del pensare, pensiero *m*; **prāktiško ~jimo žmogūs** uomo di mente pratica; **~sena** modo di pensare, mentalità *f*

galvōspūdis pressione della testa; **~sūkis** 1. (*rūpestis*) preoccupazione *f*; 2. (*rebusas*) rompicapo *m*, rebus *m*

galvō||tai *prv.* in modo intelligente; **~tas** 1. (*išmintingas*) intelligente, sensato, astuto; **labai ~tas vyras** uomo di gran testa; 2. *žr.* *galvingas* 1, 2; **~ti** pensare *A*, riflettere *A*, ragionare *A*; **~ju apiė tavė** penso a te; **~ju išvažiuoti** ho intenzione di partire; **~tojas, -a** pensatore *m* (*f-trice*)

galvōtrūkčiais *prv.* precipitosamente, a precipizio, in gran fretta

galvūgalis capoletto *m*, capezzale *m*

galvūtė 1. *mžb.* testina *f*, testolina *f*; *tech.:* **įrašymo g.** testina di incisione; 2. (*platesnė dalis*) testa *f*, capo *m*, capocchia *f*, bulbo *m*; **vinies g.** capocchia (capo) di un chiodo

gamà gamma *f*, scala *f*; **muziklnė g.** scala musicale; **spalvų g.** gamma cromatica

gamyb||a produzione *f*, fabbricazione *f*; **mašinų ~a** produzione automobilistica; **serijlnė ~a** fabbricazione (lavorazione) in serie; **smulkioji ~a** piccola industria; **~os priemonės** mezzi di produzione, beni strumentali; **~ininkas** produttore *m*, fabbricatore *m*; **~inis** di produzione, produttivo; **~inis pasitarimas** consiglio sulla produzione; **~inės įėgos** forze produttive; **~inė prāktika** addestramento nell'attività produttiva, tirocinio *m*

gamyklà stabilimento *m*, fabbrica *f*, opificio *m*; **metalūrgijos g.** stabilimento siderurgico; **automobilių g.** fabbrica d'automobili; **cementų g.** cementificio *m*; **sūrių g.** caseificio *m*

gamyklin||inkas, -ė fabbricatore *m*, fabbricante *m*, *f*; **~is** di fabbrica, aziendale; **~is mokymas** insegnamento (addestramento) pratico in una fabbrica

gamīnimas fabbricazione *f*, produzione *f*, **valgio g.** preparazione del pasto

gamin||ys prodotto *m*, articolo *m*, oggetto *m*; **fābriko, amatiniņkų ~iaī** prodotti industriali, artigianali; **trikotāžo ~iaī** articoli di maglieria; **mėdžio ~iaī** oggetti di legno; **pīeno ~iaī** laticini *m pl*

gaminti 1. fabbricare *A*, produrre *A*, costruire *A*; *g. baldūs* fabbricare mobili; *g. elektros enėrgiją* pro-

durre energia elettrica; 2. (*valgi*) preparare *A*, cucinare *A*

gamintoj||as, -a produttore *m* (*f-trice*), costruttore *m* (*f-trice*), fabbricante *m, f*; **nuō ~o iki vartotojo** dal produttore al consumatore; **mašinų ~ai** costruttori di automobili; **vyno ~ai** produttori di vino; **smulkūs ~as** artigiano *m*

gamt||à natura *f*; **~ōs reiškiniāi** i fenomeni della natura; **~ōs mōkslai** scienze naturali; **gyvėnti ~ōs prīeglobstyje** vivere a contatto della natura; **išvyka į gamtą** gita in campagna

gamt||ininkas, -ė naturalista *m, f*, studioso di scienze naturali; **~lnis, ~iškas** naturale, attinente alla natura; **~lnės dūjos** gas naturali; **~iškai** *prv.* naturalmente, secondo l'ordine della natura; **~iškūmas** qualità di ciò che è naturale (della natura)

gamtōsaug||a difesa, salvaguardia dell'ambiente naturale; **~ininkas, -ė** chi è a salvaguardia dell'ambiente naturale

gamtō||tyra scienze naturali; **~vaizdis** paesaggio *m*, panorama *m*; **grožėtis ~vaizdžiu** ammirare il paesaggio

gañ, ganà *prv.* abbastanza, sufficientemente, piuttosto, basta; **jaučiūosi gañ gerai** mi sento piuttosto bene; **mán ganà** ne ho abbastanza (mi basta); **ganà skųstis** basta lamentarsi

gañd||as 1. (*žinia*) notizia *f*, novità *f*; 2. (*paskala*) pettegolezzo *m*, diceria *f*, voce *f*; **skleīsti ~ūs** spargere delle voci; **skliūda ~as** corre voce (circola la diceria)

gañdinti spaventare *A*, fare (mettere) paura a qc.

gandōnešis, -ė pettegolo *m* (*f-a*)

gandrālizdis nido di cicogna

gañdr||as cicogna *f*; **baltās ~as** cicogna bianca; **~inėti** camminare a passi di cicogna; **~iniai dgs. zool.** ciconiformi *m pl*; **~iūkas** il piccolo della cicogna, cicognino *m*

ganė||ti bastare *E*, essere sufficiente; **ganės mūms duonėlės** di pane ne avremo a sufficienza; **~tinai** *prv.* sufficientemente, a sufficienza, abbastanza; **~tinas** sufficiente, bastante; **~tinas kiėkis** quantità sufficiente

gangrėit *prv.* quasi, circa, pressapoco, pressoché

gangren||à *med.* gangrena *f*, cancrena *f*; **~uotas** gangrenoso; **~uoti** gangrenare *E*, cancrenare *E*

gañgrinti šnek. camminare a fatica

gān||iava 1. (*žolė*) erba di pastura; 2. (*ganykla*) pascolo *m*, pastura *f*; 3. (*ganymo laikas*) stagione

di pastura; ~**yba** atto del pascolare, pascòlo *m*; ~**yklà** pascòlo *m*, pastura *f*; **giñti kárves ĭ** ~**ýklq** condurre le mucche al pascòlo; ~**ýklinis** da pascòlo, pascolativo

gānymas il pascolare, pastura *f*, pascòlo *m*

ganý||ti 1. pascolare A, pasturare A, pascere A; ~**ti avīs** pascolare le pècore; **draūdžiama** ~**ti** divieto di pascòlo; 2. (**ėsti**) pascolare A, stare al pascòlo, pascere A/E; **sng.**: **āvys gānėsi pėvoje** le pècore pascolavano sul prato; 3. **šnek.** (**prižiūrėti**) prèndersi cura, occuparsi di qc.; ~**ti vaikūs** badare ai bambini; ~**tojas, -a** 1. pastore *m* (*f*-a), mandriano *m* (*f*-a); **kárvių** ~**tojas** vaccàio *m*, vaccaro *m*; 2. **bažn.** pastore *m*, sacerdote *m*

ganksóti šnek. poltrire A, oziare A

ganóvas, -ė guardiano *m* (*f*-a), conduttore d'animali

garankš||čiúotis (s)tòrcersi, avvilupparsi, intrecciarsi; ~**tėtas** avviluppato, intricato, ingarbugliato

garánkštis 1. (**susisukimas**) viluppo *m*, groppo *m*, groviglio *m*; 2. (**krūminis dantis**) dente molare

garantávimas, garantij||a garanzia *f*; **dúoti** ~**q** dare una garanzia

garántinis di garanzia; **g. laikas** periodo di validità della garanzia; **g. taisymas** riparazione con garanzia

garantúoti garantire A, assicurare A

gār||as 1. vapore *m*; **vandėis** ~**ai** vapore àcqueo; ~**o kátilas** caldàia a vapore; **virti** ~**als** cuocere al vapore; 2. (**migla**) vapori *m pl*, fumo *m*, nebbia *f*; 3. (**smalkės**) gas carbònico, òssido di carbònio; **apsinuódyti** ~**als** intossicarsi con gas carbònico; **dúoti** (**uždúoti**) ~**o** (**smarkiai kq daryti**) fare q.c. con la mässima celerità; **dúoti kám** ~**o** (**išbarti**) sgridare qc.; ~**āvimas** vaporizzazione *f*, evaporazione *f*

garāžas garage *m inv*, autorimessa *f*

gárban||a riccio *m*, ciocca *f*, ciuffo di capelli; (**sù**) **geltonomīs** ~**omis** a ricci biondi

garbān||ius, -ė, ~òčius, -tė persona dai capelli ricci

garbanó||tas riccio, ricciuto; ~**ti plaukaĩ** capelli ricci; ~**ti(s)** arricciare A, inanellare A, ondulare A; ~**ti pláukus** arricciare i capelli; **jós plaukaĩ pātys** ~**ja(si)** ha i capelli a ricci naturali

garb||ė 1. onore *m*; **taĩ** ~**ės dalykas** è una questione d'onore; **įžeĩsti kienō garbē** lèdere (offèndere) l'onore di qc.; **netėkti** ~**ės** pèrdere l'onore; **nuplėsti garbē** disonorare, privare dell'onore; **dúoti**

~**ės žodĩ** dare la parola d'onore; 2. (**pagarba**) onore *m*, rispetto *m*, stima *f*; ~**ės rāštas** diploma d'onore; ~**ės sargyba** guàrdia (scorta, picchetto) d'onore; ~**ės pāreigos** càrica onorifica; ~**ės narỹs** membro onoràrio; ~**ės svėčias** òspite di riguardo; 3. (**šlovė**) glòria *f*, fama *f*, vanto *m*; **trókšti** ~**ės** èssere àvido di glòria

garbėtroška b. persona vanagloriosa

garbĩng||ai **prv.** onestamente, con onestà; ~**ai gyvėnti** vivere onestamente; ~**as** onesto, rispettabile, venerabile; ~**a šeima** famiglia rispettabile; ~**as amžius** età veneranda; ~**umas** onestà *f*, rispettabilità *f*, venerabilità *f*

gárbinimas venerazione *f*, ammirazione *f*, esaltazione *f*; **šventĩjų g.** venerazione dei santi

garbin||ỹs ricciolo *m*, ciocca di capelli inanellati; ~**iúotas** ricciuto, riccioluto; ~**iúoti(s) žr.** garbanóti(s)

gárbin||ti 1. glorificare A, esaltare A, venerare A, adorare A; ~**ti dĩdvyrĩ** glorificare un eroe; 2. **prk.** (**plūsti**) diffamare A, denigrare A; 3. **šnek.** (**gabenti**) portare A, trasportare A; ~**tojas, -a** veneratore *m* (*f*-trice), ammiratore *m* (*f*-trice)

garbstýti 1. (**garbinti**) magnificare con lodi, esaltare A; 2. **psn.** (**apraudoti**) rimpiàngere un morto; 3. **prk.** (**apkalbėti**) calunniare A, screditare A

garbūs žr. garbĩngas

gárd||as recinto *m*, riparo *m*, addiaccio *m*, box *m inv* (nella stalla); **uždaryti kiaulės ĭ** ~**q** chiudere i maiali nel recinto; ~**ėlė** graticolato *m*, inferriata *f*

garderòbas 1. (**patalpa**) guardaroba *m inv*, spogliatòio *m*; 2. (**drabužiai**) vestiàrio *m*, guardaroba *m inv*, àbiti *m pl*

gard||ėsis golosità *f*, cibo gustoso; ~**ėti** diventare (più) gustoso; ~**ybė** golosità *f*, ghiottoneria *f*

gárdinti rèndere più gustoso, condire A; **g. salotàs** condire l'insalata

gárd||is, ~umà, ~umas bontà *f*, saporosità *f*; **taĩ ~umas!** che bontà!; ~**umỹnas** squisitezza *f*, golosità *f*; ~**ūs** 1. (**skanus**) gustoso, saporito, appetitoso; ~**ūs valgis** cibo gustoso; 2. **prk.** (**malonus**) gradėvole, piacėvole; ~**ūs kvāpas** odore gradėvole; ~**žiaĩ** **prv.** gustosamente, con sapore; **prk.**: ~**žiaĩ miegóti** dormire saporitamente

gardžiakvāpis dall'odore gradėvole, odoroso

gardžiúotis 1. (**skanintis**) gustare A, assaporare A; **g. ledaĩs** gustare un gelato; 2. **prk.** (**gėrėtis**) ammirare A, godere spiritualmente

garē||ti evaporare E/A, svaporare E; *alūs ~ja* la birra sta svaporando
gargal||ynē *menk.* bocca *f*, gola *f*; *užčiāupk sāvō ~ynē!* chiudi la tua boccaccia!; **~iūoti** 1. (*gerklē skalauti*) gargarizzare A, fare i gargarismi; 2. *šnek. (knarkti)* russare A, rantolare A; 3. *niek. (rēkti)* gridare con voce rauca
gargē||jimas 1. gorgoglio *m*; 2. schiamazzio *m*; **~ti** 1. *žr.* gargaliūoti 1; 2. (*apie žqsis*) schiamazzare A
gargimas 1. (*kvėpavimas*) rāntolo *m*, affanno *m*; 2. (*rėkimas*) sbraitio *m*, brontolio *m*
garġlinti *menk.* camminare a passi lunghi
gargsėti 1. (*apie žqsis*) schiamazzare A; 2. (*sunkiai kvėpuoti*) ansimare A
garġ||ti 1. (*kriokti*) rantolare A; 2. *prk. (rėkti)* gridare A, sbraitare A; **~ulys** rāntolo *m*, ronco *m*
garġzdas (*žvirgždas*) ghiàia *f*, pietrisco *m*
garġždē||jimas, garġzdesys 1. (*daikto*) scricchiolio *m*; 2. (*balso*) rantolio *m*, raucēdine *f*; **~ti** parlare con voce rauca
garġzd||ynas ghiaione *m*; **~uotas** ghiaioso; **~ūs** rauco, roco, fioco
garġzdžiai *prv.* raucamente
garin||ē 1. (*gaubtas*) cappa *f*, sfiatatōio *m* (*per rac-cogliere vapori*); 2. (*garinimosi patalpa pirtyje*) sudatōrio *m*; **~gas** evaporābile; **~gūmas** l'essere evaporābile
gārinimas evaporazione *f*, vaporizzazione *f*
garinis a vapore; *g. laivas* nave a vapore, vapore *m*
gārin||ti far evaporare; **~tūvas** evaporatore *m*, vaporizzatore *m*
garksóti *žr.* ganksóti
gárlaidē *žr.* garinē 1
gárlaivis nave *f*, battello a vapore, vapore *m*
garmėti 1. (*būriu bėgti*) spārgersi in folla, andare a frotte; 2. (*grimzti*) sprofondare E, impantanarsi; *g. ĭ dūgnq* andare a fondo; 3. (*tekėti*) scōrrere E, gorgogliare A
garnyr||as contorno *m*, guarnizione *f*; *mėsos kepsnys sū ~ū* arrosto con contorno
garnys *zool.* airone *m*; *pilkasis g.* airone cinerino, sgarza *f*
garnitūras sèrie completa, complesso *m*, insieme *m*; *baūdų g.* mobilia *f*
garó||matis *tech.* vaporimetro *m*; **~tiekis** conduttura *f*, condotto di vapore
garsā||eilis *muz.* successione graduata di suoni; **~gaudis** *tech.* localizzatore acustico

garš||as 1. suono *m*; *švelnūs, nemalonūs ~as* suono dolce, sgradēvole; (*iš*) *lėisti ~q* dare, mandare un suono; **~o sklīdīmas** il propagarsi del suono; **~o ribā** muro del suono; **~o įrāšymas** registrazione sonora; **bē ~o** senza suono, senza rumore, in silenzio; *lingv.*: **~ū kaitā** l'alternarsi dei suoni; 2. (*aidas*) eco *m*, risonanza *f*; 3. *prk. (gandas)* voce *f*, diceria *f*, chiācchiera *f*; *pasklīdo ~as* si è sparsa la voce; 4. (*šlovė*) fama *f*, glōria *f*
garsāžodis *lingv.* parola onomatopēica
garsenyb||ē *b.* celebritā *f*, vip *m, f inv*; **būti ~e** essere una celebritā
garsē||ti 1. (*skambėti*) echeggiare E, spārgersi, dif-fōndersi; 2. (*būti garsinamam*) essere noto, avere una gran fama; *Lietuvā ~ja giāntaru* la Lituania è nota per l'ambra
garš||iai *prv.* fortemente, ad alta voce; *kalbėk ~iaū* parla più forte
1 garsiākalbis *tech.* altoparlante *m*
2 garsiakālbis, -ē chi parla ad alta voce
garsynas sistema fonētico di una lingua
garsīngas *žr.* garsūs
gārsinimas divulgazione *f*, propagazione *f*
garsin||is 1. sonoro, fōnico; **~is kinas** cinema so-noro; 2. *lingv.* fonētico, fonolōgico; **~ē rašyba** scrittura fonētica
gārsin||ti 1. (*skleisti garsq*) dare, mandare un suono; 2. (*skelbti*) divulgare A, spārgere A, propalare A; **~ti nepāgrįstas žiniās** divulgare (diffōndere) notizie infondate; **~tojas, -a** divulgatore *m* (*f -trice*), propalatore *m* (*f -trice*); **~tūvas** *tech.* megāfono *m*, altoparlante *m*
garstý||čia *bot.* sēnape *f*; **~čios** *dgs. kul.* sēnape *f*, mostarda *f*; **~tinē** senapiera *f*
gars||ūmas 1. volume *m*, intensitā *f* (*del suono*); 2. (*šlovė*) fama *f*, notorietā *f*; **~uōlis, -ē** persona famosa, celebritā *f*; **~ūs** 1. (*skambus*) sonoro, forte; 2. (*žymus*) noto, cēlebre, conosciuto
garšvā 1. *bot.* egopōdio *m*; 2. (*arklio kojos plaukai*) barbetta *f*
gar||uoti evaporare E/A, diventare vapore; *ben-zinas lengvai ~uoja* la benzina evāpora con faci-litā; **~ūs** evaporābile
garvež||inė depōsito di locomotive; **~ys** locomotiva a vapore, vaporiera *f*; *šniokštūoja kaip ~ys* sbuffa come una locomotiva
gārvilka *žr.* garinē
gāščio||ti spaventarsi, temere A; *sng.*: **~jasi dėl vīsko** teme per tutto

gąsđin||**imas** intimorimento *m*, intimidazione *f*; ~**ti** angosciare *A*, spaventare *A*, impaurire *A*; **tamsą jį** ~**a** il buio lo impaurisce; ~**tojas**, ~**a** chi mette paura

gąsl||**iai** *prv.* con paura, timorosamente; ~**umas** timore *m*, trepidazione *f*; ~**ūs** pauroso, timoroso, timido; ~**ūs arklýs** cavallo ombroso

gąstąuti *žr.* gąščioti

gąstelėti prendere un po' di paura

gastrítas *med.* gastrite *f*; **ūminis g.** gastrite acuta

gastròl||**ės** *dgs.* tournée *f inv*; **būti** ~**ėse** essere in tournée; ~**iėrius**, ~**ė** 1. *žr.* gastròlininkas; 2. *šnek.* girellone *m*, vagabondo *m*; ~**ininkas**, ~**ė** artista in tournée; ~**iúoti** 1. fare (prendere parte a) una tournée; 2. *šnek.* fare il vagabondo

gastronòm||**as** 1. (*žinovas*) gastrònomo *m*; 2. (*par-duotuėvė*) negozio di alimentari; ~**ija** 1. (*menas gaminti*) gastronomia *f*; 2. (*maisto prekės*) generi alimentari

gaši||**ąuti** peccare di lussùria, menare una vita dissoluta; ~**iaĩ** *prv.* lussuriosamente; ~**yėbė**, ~**umas** lussùria *f*, lascivia *f*, dissolutezza *f*; ~**ūs** lascivo, lussurioso

gatavai *prv.* prontamente, subito; *prk.:* **g. girtas** è completamente ubriaco

gátav||**as** pronto, preparato, fatto, finito; **vakariėnė jaũ** ~**à** la cena è pronta; ~**as drabužis** àbito confezionato

gátv||**ė** via *f*, strada *f*; **pagrindinė, šalutinė** ~**ė** strada principale, secondaria; **gyvenũ Ròmos ~ėje** àbito in via Roma; ~**ės galė** in fondo alla strada; **pėreiti** ~**ę** attraversare la strada; *prk.:* **atsidũrti ~ėje** trovarsi sulla strada; ~**ėlė** viúzza *f*

gaub||**ėja** *etnogr.* donna che metteva il copricapo alla sposa; ~**ėti** *žr.* gobėti; ~**imas** avvolgimento *m*

gaublýs *geogr.* globo girėvole, mappamondo *m*

gaubstý||**ti** avvolgere *A*, avviluppare *A*; *sng.:* ~**tis skara** avvòlgersi in uno scialle

1 **gaubtas** 1. (*lempos*) paralume *m*; 2. (*galvos*) cappuccio *m*, copricapo *m*

2 **gaubtas** convesso, protuberante; *g.* **lėšis** lente convessa

gaubtasėkliai *dgs. bot.* angiosperme *f pl*

gaub||**ti** 1. (*dengti*) avvolgere *A*, coprire *A*, velare *A*; **rąkas ~ė miėstą** una nebbia copriva la città; 2. (*lenkti*) piegare *A*, curvare *A*, inarcare *A*; *sng.:* **leũtos ~iasi** le assi si stanno inarcando

gaubtũ||**mas** convessità *f*, inarcamento *m*, curvatura *f*; **anėtakiũ ~mas** inarcamento delle sopracciglia;

~**vas** 1. (*viryklės*) cappa *f* (*sopra di un fornello*); 2. (*galvos*) cappuccio *m*; 3. (*kokio daikto*) copertura *f*; ~**vės** *dgs. etnogr.* cerimònia nuziale in cui veniva messo un particolare copricapo alla sposa

gaubtvabalis *zool.* bòstrico *m*

gaudesýs ronzio *m*, rimbombo *m*; **varpũ** *g.* scampanio delle campane

gaudýklė (*spąstai*) trappola *f*, tagliola *f*; *g.* **paũkš-čiams** trappola per uccelli

gaudiklis *tech.* captatore *m*, recettore *m*

gaudimas *žr.* gaudesýs

gąudymas caccia *f*, inseguimento *m*, retata *f*; **nusi-kaltėlio g.** caccia all'uomo

gąudýn||**ės** *dgs.* 1. *žr.* gąudymas; 2. (*žaidimas*) chiapparello *m*, acchiapparello *m*; **eĩnam ~iũ!** giochiamo a chiapparello (a rincórrerci)!

gąud||**yti** 1. (*stengtis pagauti*) cercare di prendere, dare la caccia; **kátinas ~o pelės** il gatto dà la caccia ai topi; **vaikai ~o kāmualĩ** i ragazzi còrrono dietro al pallone; ~**yti žuvĩ** pescare *A*; 2. (*graibsyti*) afferrare *A*, acchiappare *A*; *prk.:* ~**yti žiniąs** andare alla ricerca di notizie; **óraq ~yti** boccheggiare *A*; ~**ytojas**, ~**a** prenditore *m* (*f -trice*), cacciatore *m* (*f -trice*); **žuvĩ ~ytojas** pescatore *m*

gaudytũvas *tech.* captatore *m*, recettore *m*, raccoglitore *m*

gaudũs (ri)sonante, sonoro, echeggiante

gaujà 1. branco *m*; **vilkũ g.** branco di lupi; 2. banda *f*, cricca *f*; **plėšikũ g.** banda di rapinatori; 3. *prk.* (*daugybė*) moltitudine *f*

gaujótis mētersi in branco

gaũr||**as** *ppr. dgs.* crine *m*, pelo *m*, capigliatura *f*; **glóstyti priėš ~ūs** andare contro pelo; *prk.:* **nusi-kiĩpk tuòs ~ūs** tagliati quella zàzzera; ~**úotas** peloso, irsuto, ispido; ~**úotas šuo** cane ispido

gaus||**à** ricchezza *f*, abbondanza *f*, còpia *f*, dovizia *f*; *♦* **kaĩp iš ~òs rągo** in abbondanza, copiosamente

gausė||**jimas** aumento *m*, incremento *m*, accrescimento *m*; **gyvėntojũ ~jimas** incremento della popolazione; ~**ti** aumentare *E*, créscere *E*, accréscere *E*, moltiplicarsi; **išlaidos ~ja** le spese aumentano

gąusiai *prv.* in abbondanza, copiosamente, abbondantemente, in grande quantità; *g.* **palijo** è piovuto molto

gaus||**yėbė**, ~**ingũmas** moltitudine *f*, abbondanza *f*, còpia *f*, ricchezza *f*; **nesuskaitoma ~yėbė** quantità innumerėvole; *♦* ~**yėbės rągas** corno dell'abbon-

- danza, cornucòpia *f*; ~**lŋas** numeroso, copioso, abbondante, ricco
- gaūsinti** aumentare *A*, accréscere *A*, moltiplicare *A*, incrementare *A*; *g. produkcija* aumentare la produzione
- gaũ**||**smas** ronzio *m*, rimbombo *m*, scampanio *m*; *sirėnos* ~**smas** fischio della sirena; ~**sti** risonare *E/A*, rintronare *E/A*, ronzare *A*; *ilgaĩ* ~**dė vařpas** la campana risonò a lungo; *bĩtės* ~**džia** le api ronzano
- gaus**||**ũmas** abbondanza *f*, copia *f*, ricchezza *f*; *vaĩ-giũ* ~**ũmas** abbondanza di cibo; ~**ũs** abbondante, copioso, ricco, dovizioso, numeroso; ~**ũs derlius** raccolto copioso; ~**ĩ** *šeimà* famiglia numerosa; *miestė* ~**ũ pamiñklũ** città ricca di monumenti; *šiaĩs mėtai* ~**ũ grĩbũ** quest'anno c'è abbondanza di funghi
- gáu**||**ti** 1. (*igyti*) ricévere *A*, riscuòtere *A*, ottenere *A*, conseguire *A*; ~**ti žinią** ricévere una notizia; ~**ti atlyginimą** riscuòtere lo stipèndio; ~**ti leidimą** ottenére un permesso; ~**ti diplomą** conseguire una làurea; ~**ti slõgą** prèndere il raffred-dore; ♦ *võs gãlo negavaũ* per un pelo non ho perduto la vita; ~**ti ĩ kãilį** prèndere una bella basto-nata; 2. (*privalėti*) dovere *A*, avere l'òbbbligo; ~**si už viską užmokėti** dovrai pagare per tutto; *gãvo sėdėti namie* era costretto a stare in casa; ~**tis** 1. (*taisyti*) ravnivarsi, riprèndersi; ~**nasi põ ligõs** si sta riprendendo dopo una malattia; 2. (*riebėti*) riméttersi in carne, ingrassare *E*; 3. (*vykti*) re-carsi, partire *E*, andare *E*; *reikės* ~**tis ĩ miestą** si dovrà andare in città
- gavėjas**, -a ricevente *m, f*; consegnatàrio *m*; *lãiško g.* destinatàrio di una lèttera
- gavė**||**jimas** *bažn.* osservanza di precetti quaresi-mali; ~**niã bažn.** quarésima *f*
- gavėti** 1. (*pasninkauti*) fare la quarésima; 2. *prk.* (*badauti*) digiunare *A*, astenersi di *q.c.*
- gav**||**ýba** estrazione *f*, produzione *f*; *nãftos* ~**ýba** estrazione del petròlio; *plėno* ~**ýba** produzione di latte; ~**lĩmas** ricevimento *m*, ottenimento *m*, riscossione *f*; *lãiško* ~**lĩmas** ricevimento di una lèttera; *kredĩto* ~**lĩmas** riscossione di un crédito; ~**inỹs** 1. (*rezultatas*) dato *m*, risultato *m*; 2. (*pre-kė*) merce arrivata di recente; *nauji* (*prekiũ*) ~**iniaĩ** gli ùltimi arrivi
- gazėlė** *zool.* gazzella *f*
- gazifik**||**ãcija**, ~**úoti** *žr.* *dujofik*||**ãcija**, ~**úoti**
- gazolinās** gasolina *f*, gazolina *f*
- gazõlis** gasòlio *m*
- gazúo**||**ti** gasare *A*, gassare *A*; ~**tas vanduo** acqua gassata, acqua frizzante
- geb**||**à**, ~**ėjimas** capacità *f*, facoltà *f*; ~**ėjimas mąs-tyti** capacità di riflèttere
- gebėnė** *bot.* édera *f*, éllera *f*; *g. lipikė* édera rampi-cante
- gebė**||**ti** sapere *A*, èssere in grado di, èssere abi-tuato *a*; ~**jo viską darýti** sapeva fare tutto (era ca-pace di tutto)
- gėd**||**a** vergogna *f*, pudore *m*; *mán* ~**a dẽl tavęs** mi vergogno di te; *neturėti* ~**os** non avere (mancare di) pudore; *paraũsti iš* ~**os** avvampare di vergo-gna; (*kokià*) ~**a!** (che) vergogna!; *turėk* ~**os!** ver-gògnati!
- gedãuti** 1. (*teirautis*) domandare *A*, informarsi; *niėkas tavęs negedãvo* nessuno ti ha cercato; 2. (*ilgėtis*) avere nostalgia di *q.c.*
- gedėjimas** lutto *m*, rimpianto nostàlgico
- gedėsis** parte deteriorata di un prodotto alimentare
- gedė**||**ti** èssere in lutto, rammaricarsi, dolersi; *ilgaĩ* ~**jo sãvo mĩrusio tėvo** pianse a lungo la morte di suo padre
- gedĩmas** guasto *m*, deterioramento *m*, decadenza *f*, corruzione *f*; *variklio g.* guasto (avaria) al mo-tore; *šeimõs g.* decadenza (declino) di una fa-miglia
- gėding**||**ai** *prv.* vergognosamente, timidamente; ~**as** 1. vergognoso, ignominioso, infamante; ~**as elgesys** comportamento ignominioso; 2. (*drovus*) timido, verendo, modesto; ~**ũmas** vergogna *f*, timidezza *f*
- gėd**||**inti**, ~**yti** far sentire vergogna, rimproverare *A*, disprezzare *A*; ~**yti mokinį už tingėjimą** rim-proverare uno scolaro per la sua indolenza; ~**ytis** vergognarsi, aver vergogna; ~**ytis žmoniũ** (*viešumos*) vergognarsi del pùbblico
- gėdul**||**as** lutto *m*, cordòglio *m*; *tautõs* ~**as** lutto nazionale; ~**o drabũziai** àbito da lutto, gramàglie *f pl*; ~**o mãršas** marcia fùnebre
- gedulĩng**||**ai** *prv.* lugubrementemente, tristemente; ~**ai apsireĩgti** vestirsi a lutto; ~**as** di lutto, fùnebre, lùgubre; ~**a nũotaika** stato d'ànimo lùgubre; ~**a procėsija** cortèo fùnebre; ~**os vėliavos** bandiere abbrunate
- gėgn**||**ė** *stat.* saétta *f*, puntone *m*; ~**lĩnis** trave supe-riore della capriata, tirante *m*
- gegùt**||**ė** *zool.* cùculo *m*; ~**ės kukãvimas** canto del cùculo, cucù *m*

gegužė||ē 1. žr. gegūtė; 2. (*mėnuo*) maggio *m*; ~ėš *mėnesį* in maggio
gegužėtas screziato, variegato; lentigginoso; *g. vėidas* viso lentigginoso
gegužinė||ē festiciuola primaverile all'aperto; ~is di maggio, maggesi; ~is *vabalas* maggiolino *m*
gegužis žr. gegužė 2
gegužlinis bot. politrico *m*
gegužraibė||ē bot. orchidea *f*; ~iniai *dgs. bot.* orchidee
gegužraibis screziato, variegato
gėibėti indebolirsi, infiacchirsi, deperire *E*
gėibėti||ti 1. (*leipti*) languire *A*, intristire *E*, deperire *E*; *gėlės nuò sausròs ~sta* le piante intristiscono per la siccità; 2. (*stipti*) crepare *E*, morire *E* (*detto di animali*); ~ūs gràcile, malaticcio, cagionevole
geidėti||auti desiderare *A*, volere *A*; ~avo *žinoti teisybę* voleva sapere la verità; ~avimas desidèrio *m*, vòglia *f*; ~lmas desidèrio *m*, brama *f*, vòglia *f*
geidulė||ingas passionale, lascivo, lussurioso; ~ingūmas lascivia *f*, voluttà *f*, passionalità *f*; ~ys brama *f*, passione *f*, desidèrio *m*; *keřšto ~ys* brama di vendetta; ~iū *àpimtas* vinto dalle passioni
geidūs bramoso, àvido
geismas||as desidèrio *m*, brama *f*, passione *f*; ~ingai *prv.* passionatamente, con passione; ~ingas passionale, desideroso
geĩ||sti desiderare *A*, bramare *A*, ambire *A*; ~sti *móters* desiderare una donna; ~sti *valdžios* ambire a un incàrico; ~stinas *dalýkas* cosa desiderabile; *gram.:* ~džiamóji *núosaka* modo ottativo
geiša geisha *f*, ghèiscia *f*
geĩzeris geyser *m inv*
gėlà 1. dolore *m*, male *m*; *dantiės g.* dolore a un dente; 2. *prk.* (*sielvaras*) sofferenza *f*, afflizione *f*, pena *f*
gėlė||as privo di sale, dolce; ~as *vanduò* acqua dolce; ~avandėnis di acqua dolce
gėlbėti||jimas salvataggio *m*, salvamento *m*; ~jimo *darbaĩ* operazioni di salvataggio; ~jimo *váltis* scialuppa di salvataggio; ~ti 1. (*traukti iš bėdos*) salvare *A*, difèndere dai pericoli, preservare *A*; ~ti *skėstantį* salvare un nàufrago; ~k *mùs nuò pĩkto* liberaci dal male; *sng.:* ~kitės, *kàs gálite!* si salvi chi può!; 2. (*padėti*) aiutare *A*, soccorrere *A*; *šitie váistai niėko negėlbsti* questa medicina non ha nessun effetto; ~tojas, -a salvatore *m (f -trice)*

gėldė||a tinozza *f*, conca *f*, trògolo *m*; ~ėlė, ~utė *zool.* conchiglia *f*, gùscio *m*; ♦ *anat.:* *ĩnksto ~ėlė* pėlvi renale, bacinetto *m*
gėlė||ē fiore *m*, pianta *f*; *augĩnti ~ės* coltivare fiori (piante); *nuskĩnti gėlę* cògliere un fiore; *daržėlio, pĩevų gėlės* fiori di giardino, di campi; *dirbtinė ~ė* fiore artificiale; ~ėtas 1. (*priaugęs gėlių*) coperto di fiori, in fiore, fiorito; 2. (*su gėlių raštais*) a fiori, a fiorami, fiorato; ~ėta *mėdžiaga* stoffa fiorata
geležė||galys pezzo di ferro; ~ingas ferruginoso, ferrugineo; ~ingas *vanduò* acqua ferruginosa; ~iniai *dgs.* catene *f pl*, ceppi *m pl*, ferri *m pl*; ~inis 1. di ferro, fèrreo; ~inė *ũžvara* cortina di ferro; 2. *prk.* (*tvirtas*) resistente, robusto, fèrreo; ~inė *sveikatà* salute fèrrea; 3. *prk.* (*griežtas*) rigido, rigoroso, fèrreo; ~inė *drausmė* disciplina fèrrea
geležinkelė||ininkas, -ė ferroviere *m (f -a)*; ~is ferrovia *f*; *važiuoti ~iu* viaggiare in treno; ~io *stotis* stazione ferroviaria
geležė||lis *chem.* ferro *m*; ~iės *kasimas, lydymas* estrazione, fusione del ferro; ~iės *dirbiniai* feramenta *m*, ferrame *m*; ~iės *laužas* rottami di ferro, ferraglia *f*; ♦ *kàlk gėležĩ, kòl karštà* batti il ferro finché è caldo; ~iės *amžius* età del ferro
gelėžtė 1. (*ařtruma*) punta di un'arma da taglio; 2. (*prastas peilis*) coltello di poco valore
gėliauti cògliere, raccògliere fiori
gėlmas 1. (*skausmas*) dolore *m*, male *m*; 2. (*kandimas*) puntura *f*, morsicatura *f*
gėlynas piantagione di fiori, aiuola *f*
gėlinimas dissalazione *f*, dissalamento *m*
gėlininkas||as, -ė floricoltore *m (f -trice)*, fiorista *m, f*, fioraio *m (f -a)*; ~ystė floricoltura *f*, floricoltura *f*
gėlinėti||ti dissalare *A*; ~ti *jūros vandenį* dissalare le acque marine; ~tūvas dissalatore *m*
gelmė||ē profondità *f*, abisso *m*; *jūros gėlmės* le profondità marine, gli abissi del mare; *panĩrti į gėlmę* immergersi in profondità; *žėmės ~ėsė* nelle viscere della terra; *prk.:* *iš sielos ~iū* dal profondo dell'animo
gėlmenys *dgs.* profondità *f pl*, abissi *m pl*
geĩnyti šnek. 1. (*pliekti*) frustare *A*, picchiare *A*; 2. fare q.c. attivamente
geĩs||telėti ingiallirsi appena; ~telėjęs *vėidas* viso giallastro; ~ti ingiallirsi; *mėdžių lāpai ~ta* le foglie degli àlberi ingialliscono; ~vai *prv.:* ~vai *nudažyti* tingere di giallo chiaro

gelsva||**kásė** dalle trecce bionde; ~**plaūkis** dai capelli biondi
geĩsv||**as** gialliccio, giallastro; ~**ėti** ingiallirsi, schiarirsi; ~**inti** ingiallire A; ~**is** (*arklys*) cavallo sauro; ~**ys zool.** (*drugys*) còlia f; ~**umà**, ~**umas** giallezza f; ~**uoti** gialleggiare A, biondeggiare A; ~**uojantis javų laukas** la messe biondeggiante
geltà 1. *med.* itterizia f; 2. (*pageltimas*) ingiallimento m
geĩt||**as** giallo, giallastro; ~è 1. (*dažai*) vernice gialla; 2. *bot.* serratura f
geltėklė *bot.* scorzonera f
geĩtena b. persona dall'aspetto malsano
geltėti ingiallire A
geĩti 1. (*leisti geluonį*) pungere A, pizzicare A, morderere A; **bitė gėlia** l'ape punge; 2. (*skaudėti*) dolere E, far male; **màn daĩtys gėlia** mi dōlgono i denti
geĩt||**ininkas**, -ė ittérico m (f-a); ~**inti** ingiallire A; ~**is** 1. (*geltumas*) giallezza f; 2. (*arklys*) cavallo sauro; ~**ligė med.** itterizia f
geltón||**ai** *prv.* di, in giallo; **šiltas duris rėkia nudažyti** ~ai questa porta va dipinta in giallo; ~**as** giallo; ~**oji rāsė** razza gialla; ◇ *med.:* ~**asis drugys** febbre gialla; ~**oji spaudà** stampa gialla
gelton||**drỹzis** a strisce gialle; ~**guĩklis** dal gozzo giallo (*detto di uccelli*)
geltón||**imas**, ~**ymė** macchia gialla; ~**inti** ingiallire A
geltón||**is** giallo m; ~**yti** ingiallirsi
gelton||**kásė** dalle trecce bionde; ~**maĩgis** variagato di giallo; ~**ōdis** di razza gialla; ~**ōdžiai** (*žmonės*) i gialli; ~**piĩvis** dal petto giallo; ~**plaūkis** dai capelli biondi; ~**snāpis** 1. *bdv.* dal becco giallo; 2. *dkt. prk.* (*pienburnis*) sbarbatello m; ~**spaĩvis** di colore giallo; ~**spaĩnis** dalle gialle ali; ~**uoti** apparire giallo, biondeggiare A; ~**veĩdis** dal viso giallo
geltón||**žemis** terreno giallo; ~**žiėdis** dai fiori gialli
geltúo||**ti** apparire giallo, biondeggiare A; **javai ~ja** le messi biondeggiano
gelumb||**ė** panno di lana; ~**ėtas** chi indossa un vestito di panno; ~**ĩnis** di panno; ~**inis pāltas** cappotto di panno
geluon||**is** 1. (*vabzdžių*) pungiglione m, aculeo m; 2. (*gyvatės*) lingua f; 3. *šnek.* (*votes*) punto centrale di un foruncolo; ~**iũotas** pieno di pungiglioni
gelžbetoninis in, di cemento armato
gelžbeton||**is** cemento armato; ~**io gamyklà** stabilimento di prefabbricati in cemento armato

gelžgalys, **gėlžgalis** pezzo di ferro
gėmal||**as biol.** germe m, embrione m, feto m; ~**o stādijoje** in germe, allo stato embrionale
gėmb||**ė** 1. (*kablys*) gancio m, uncino m (di legno); **pakabinti aĩt** ~ės sospendere a un gancio; 2. *tech.* mēnsola f, piano d'appoggio; ~**inė** appendibiti m *inv*
gėnas biol. gene m
gencijōn||**as bot.** genziana f; ~**iniai dgs. bot.** genzianacee f pl
genealōg||**ija** genealogia f; ~**ijos mėdis** àlbero genealogico; ~**inis** genealogico; ~**iniai tyrinėjimai** indàgini genealogiche
genėjimas potatura f
generācija generazione f
generalgubernātorius istor. governatore generale
generālin||**is** generale; ~**is kōnsulas** console generale; ~**is stābas** Stato Maggiore; ~**is (miesto) plānas** piano regolatore; ~**ė repeticija** prova generale, anteprima f
generalitėtas corpo (dei) generali
generātorius tech. generatore m; **elėktros, gāro g.** generatore elètttrico, di vapore
generōlas generale m; **g. majōras** maggiore generale
genėti potare A, troncare A, mozzare A; **g. vaĩs-medžius** potare le piante da frutto
genėt||**ika** genetica f; ~**inis** genetico; ~**inis kōdas** cōdice genetico
genėt||**ojas, -a** potatore m (f-trice); ~**uvas** potatōio m, rōncola f, ronchetto m
genėzė gēnesi f; **pasāulio g.** gēnesi del mondo
geniaĩ dgs. zool. picidi m pl
geniaĩ||**iaĩ** *prv.* genialmente; ~**umas** genialità f, gēnio m; **atradĩmo ~umas** genialità di una scoperta; ~**ūs** geniale; ~**ĩ mintis** un'idea (una trovata) geniale
genij||**us** gēnio m; ~**aus kūrĩnys** òpera di gēnio; ◇ **gerāsis (piktāsis) ~us** genio benèfico (malèfico)
gėn||**inas (kuo): ėjo žasimĩs ~inas** andava spingendo le oche; ~**ióti žr.** gáinioti
genỹs zool. picchio m; **didỹsis margāsis g.** picchio rosso maggiore; **mėdyje kauksėjo g.** sull'àlbero picchierellava un picchio
genocldas genocidio m
gent||**aĩnis, -ė** parente m, f, congiunto m (f-a); **mūsų ~aĩniai** i nostri congiunti; ~**ĩnis** tribale; ~**inė sántvarka** struttura tribale di una società
géntintis essere uniti da vincoli di parentela

gent||is 1. (*bendruomenė*) tribù *f*, stirpe *f*; **báltu geñtys** le stirpi baltiche; 2. *biol.* genere *m*, specie *f*; *tōs pačiōs ~iēs augalai* le piante dello stesso genere; 3. (*giminė*) parentela *f*, parente *m, f*; *su-siriñko visà ~ls* si riuni tutta la parentela; **tolimĩ geñtys** parenti lontani; **~ỹstė** parentado *m*

geñtiškas parentevole

geocentrĩnis geocentrico

geodėzi||ja geodesia *f*; **~ninkas, -ė** geodeta *m, f*; **~nis** geodetico

geofizĩ||ka geofisica *f*; **~nis** geofisico

geogrąf||as, -ė geografo *m (f-a)*; **~ija** geografia *f*; *fizinė, ekonominė ~ija* geografia fisica, economica; **~inis** geografico; **~inis žemėlapis** carta geografica; **~inė platumà, ilgumà** latitudine *f*, longitudine *f*

geològ||as, -ė geologo *m (f-a)*; **~ija** geologia *f*; **~jos specialistas** esperto in geologia; **~inis** geologico; **~inė sàndara** formazione geologica

geomėtr||as, -ė geometra *m, f*; **~ija** geometria *f*; *plokštumòs, braižomoji ~ija* geometria piana, descrittiva; **~inis** geometrico; **~inės figūros** figure geometriche; **~iškai** *prv.* geometricamente; **~iškumas** geometricità *f*

geopolitĩ||ka geopolitica *f*; **~inis** geopolitico

gėpàrdas *zool.* ghepardo *m*

gera||būdis bonario, benigno, benévolo; **~darýbė, ~darýstė** beneficio *m*, azione buona; **atsidėkòti už ~darystės** rendere grazie per le opere di bene; **~darýs, -ė** benefattore *m (f-trice)*

gėradarišk||ai *prv.* beneficamente; **~as** benéfico; **~umas** beneficio *m*

ger||ai *prv.* bene; **~ai baĩgtis** andare a buon fine; **būti ~ai nusiteĩkusiam** essere di buon umore; **ganà ~ai elĩgiasi** si comporta discretamente; **~ai palĩjo** è piovuto molto; **niėko nėrà ~iaũ** non c'è nulla di meglio; **~ai!** (*sutinku*) (va) bene, d'accordo!

gėral||as 1. bevanda *f*; 2. (*gyvuliams*) beverone *m*, beveraggio *m*; **~inė** (*lovys*) abbeveratoio *m*

geranòr||is, ~iškas benévolo, benevolente, benigno; **~iškai** *prv.* benevolmente, in modo favorevole; **būti ~iškai nusiteĩkusiam** provare (dimostrare) benevolenza verso qc.; **~iškumas** benevolenza *f*

1 gėr||as 1. buono, gentile, affabile; **pĩlnas ~ũ nòrũ** pieno di buona volontà; **bũkite ~l!** siate buoni!; 2. (*tinkamas*) buono, àbile, ùtile; **nàmas dár ~as** la casa è ancora in buono stato; **turėti ~às akis**

avere la vista buona (lunga); **pĩrkti už ~q kàinq** comprare a buon mercato; **pasinaudòti ~à pròga** cogliere la buona occasione; **būti ~osė rañkose** essere in buone mani; **~òji** (*audinio*) **pūsė** il d(i)ritto di una stoffa; **sport.:** **~as pėrdavimas** palla buona; 3. (*didelis*) buono, grande, abbondante; **~à valandà kėlio** un'ora buona di strada; **~as gābalas** un bel pezzo; **jaũ ~as** (*vėlus*) **laĩkas** è già tardi; **~nė priėš ~a** di cattivo augurio, un brutto segno; **išėlti [~a** avere buon fine; **kò ~o** può darsi, probabilmente; **kàs ~o?** (che) novità?; **~iaũsiu àtveju** nel modo migliore; **~uoju aĩ blo-gũoju** con le buone o con le cattive; **pėrduoti ~ũ dienũ** mandare i saluti; **~à pradžia pūsė dárbo** chi ben inizia è alla metà dell'opera

2 gėr||as (*turtas*) bene *m*, ricchezza *f*, patrimonio *m*; **išėikvòti sàvo ~q** consumare i propri averi; **namaĩ būvo pĩlnĩ visòkio ~o** in casa c'era ogni ben di Dio

gerašĩrd||is, ~iškas di buon cuore, benévolo, indulgente; **~iškai** *prv.* benevolmente; **~iškumas** bontà d'animo, benevolenza *f*, clemenza *f*; **pasĩkliàuti jò ~iškumũ** confidare nella sua clemenza

geravàlis onesto, retto

gerbėj||as, -a 1. ammiratore *m (f-trice)*, appassionato *m (f-a)*; **teàtro ~ai** appassionati del teatro; 2. (*kavaliarius*) corteggiatore *m (f-trice)*

gerberà *bot.* gerbera *f*

gefĩbiam||as 1. stimato, rispettabile, distinto; **~à šeimà** famiglia distinta (rispettabile); **jĩs visũ ~as žmogũs** è un uomo stimato da tutti; 2. (*kreipiniuose*) egrėgio, spettabile, chiarissimo; **~as pòne Vaĩtkau** egrėgio signor Vaitkus; **didžiaĩ ~am profesoriui** al chiarissimo professore

gerbĩmas rispetto *m*, stima *f*, riguardo *m*; **papročiũ g.** rispetto delle tradizioni

gerfbti 1. rispettare A, stimare A, onorare A; **g. kitũ nuòmonė** rispettare le opinioni altrui; **prk.:** **g. knygàs** apprezzare i libri; 2. **šnek.** (*vilkti*) vestire A, indossare A

gėrbũvis comodità *f*, conforto *m*

gėrėjas, -a bevitore *m (f-trice)*; **jĩs būvo didelis g.** era un gran bevitore

gerėjimas miglioramento *m*, ristabilimento *m*; **tarptautiniũ sàntykiũ g.** miglioramento delle relazioni internazionali

gėrėjimasis (*kuo*) ammirazione *f*, contemplazione *f*

gerė||ti 1. migliorare E, cambiare in meglio; **óras ~ja** la stagione si mette al buono; 2. (*sveikti*)

- migliorare E, rimettersi in salute; *ligónis* ~ja l'ammalato va migliorando
- gër||étis** (*kuo*) ammirare A, contemplare con ammirazione; ~*étis gražiais vaizdaís* ammirare un bel panorama; ~*iúosi tavimí* provo ammirazione per te
- gergždímas** 1. raucédine f; 2. scricchiolio m
- gergž||ti** 1. (*apie balsq*) parlare raucamente; ~*džiantis baľsas* voce rauca; 2. (*girgždėti*) scricchiolare A, cigolare A
- gėriamas** che si può bere; *g. vanduo* acqua potabile
- geriátrija** med. geriatria f
- gerýbė** bontà f, bonarietà f, gentilezza f
- gerýb||ė** bene m, ricchezza f, patrimonío m; *kultūrinės* ~ės beni culturali; *prarado visàs savo* ~es ha perso tutti i suoi beni (averi)
- gerýbinis** buono, benévolo; med.: *g. navikas* tumore benigno
- 1 **gėrim||as** (*gėralas*) bevanda f, bibita f; *svaigėji* ~ai bevande alcòliche
- 2 **gėrimas** (*veiksmas*) il bere, bevuta f; *arbātos g.* bevuta del tè
- gerýn** prv. in meglio; *gyvėnimas eina g.* la vita sta migliorando
- gerýnė** bevuta abbondante, baldoria f
- gėrinėti** džen. bevicchiare A
- gėrinim||as** miglioramento m; *žėmės* ~as miglioramento di un terreno; ~*asis* lusinga f, moina f, blandizia f
- gėrin||ti** 1. migliorare A, riparare A; ~*ti žmonių gyvėnimo sąlygas* migliorare la condizione di vita del pòpolo; ~*ti būta* apportare dei miglioramenti ad un appartamento; 2. (*taikinti*) pacificare A, mèttere in pace; ~*tis* adulare A, lusingare A; ~*asi savo mótinai* fa le moine a sua madre
- 1 **gėr||is** 1. (*kas gera*) bene m; *siėkti* ~io tèndere (aspirare) al bene; 2. (*gerumas*) bontà f, benevolenza f; 3. (*turtas*) beni m pl, averi m pl, ricchezza f
- 2 **gėris** (*gėrimas*) bevanda f, bibita f
- gerkl||ė** anat. gola f; (*man*) *gėrklė skauda* ho mal di gola; *griėbti už* ~ės prèndere per la gola; *įstrigti* ~ėjė rimanere, restare in gola; ◇ *visà gėrklė (iš visòs* ~ės) *šaũkti* gridare a piena gola (a squarciagola); *gėrklė užkĩmĩti* chiùdere, tappare la bocca; *peĩ (prò)* *gėrklė pralėisti* spèndere tutto per bere, mèttersi tutto in gola; ~*ėti šnek.* vociare A, sbraitare A, urlare A; ~*inė šnek.* infiammazione alla gola; ~*ingas šnek.* dalla voce stridente
- 1 **gerklinis** gutturale; *g. baľsas* voce gutturale
- 2 **gėrklinis** lingv. velare, laringale; *g. priebalsis* laringale f
- gėrkl||os** dgs. anat. laringe f; ~*ų uždegimas* laringite f
- germān||as**, -ė germano m (f -a); ~*ų kalbos* lingue germaniche
- germānis** chem. germanio m
- germanì||stas**, -ė germanista m, f; ~*stika* germanistica f; ~*zācija*, ~*zāvimas* germanizzazione f; ~*zmas* germanismo m; ~*zuoti* germanizzare A
- germė** parte scelta, migliore di q.c., mèglio m
- gerók||ai** prv. abbastanza, discretamente, piuttosto; *jauciūosi* ~ai *pavargęs* mi sento piuttosto stanco; ~*ai palijo* è piovuto parécchio; ~*as* 1. (*apygeris*) soddisfacentemente buono; 2. (*didokas*) piuttosto grande, discreto; *jĩs jaũ* ~*as vėras* ormai è quasi un uomo; ~*q (darbo) dālij padarė* ha fatto una discreta parte di lavoro
- gėrōvas**, -ė bevitore m (f -trice), beone m (f -a)
- gerōv||ė** benèssere m, prosperità f, agiatezza f; *gyvėnti* ~ėjė vivere nel benèssere (negli àgi); *visų* ~ei per il bene comune
- gėrti** 1. bere A; *g. vandenį* bere acqua; *nóriu g.* (*mane troškina*) ho sete; *g. tiesiog iš bûtelio* bere a collo; *g. į kienō sveikātą* bere alla salute di qc., brindare A; *einũ g. kavõs* vado a prèndere un caffè; 2. (*girtauti*) bere A, ubriacarsi; *g. nesveika* il bere fa male; 3. (*siurbti*) bere A, assorbire A; *sng.:* *vanduo gėriasi į smėlį* la sabbia beve l'acqua; ◇ *g. kienō kraują* bere il sangue di qc., sfruttarlo; *akimĩs g.* ammirare, mangiarsi qc. o q.c. con gli occhi
- gertuvė** borraccia f, fiasca f
- ger||ūlis** žr. geruōlis; ~*umà* 1. žr. germė; 2. (*tikimas*) giusta misura, convenienza f; *vanduo neĩ šiltas, neĩ šaltas* – *pačiojė* ~*umojė* l'acqua né calda né fredda: è pròprio ideale; ~*umas* 1. bontà f, benevolenza f, gentilezza f; 2. (*nauda*) utilità f, vantaggio m; 3. (*pajėgumas*) forza f, vigore m; *vėras pačiamė* ~*umė* uomo nel fiore degli anni
- gėrumu** prv. con le buone, con modi cortesi
- gėrūnas**, -ė žr. girtuōklis
- ger||úoju** prv. con le buone, di buona voglia; *juodu gyvėna* ~*úoju* loro due vanno d'accordo (vivono in concòrdia); ~*uōlis*, -ė persona buona, bonaccione m (f -a)
- gėrv||ė** 1. zool. gru f; ~*ių pulkas* stormo di gru; 2. tech. gru m, àrgano m; 3. (*šulinio svirtis*) cicogna f; ~*ėlė mžb.* gruetta f; ~*ės dgs.* zool. gruiformi m pl, ralliformi m pl

gervėtas screziato, variegato

1 gėrvinas (*gervių patinas*) il mäschio della gru

2 gėrvinas (*pilkai margas*) screziato, variegato

gerv||inėti džen., gėrvinti šnek. camminare a passi lunghi; ~iūkas il piccolo della gru

gėrvuog|| è bot. 1. (*uoga*) mora f; 2. (*vaiskrūmis*) rovo m; ~ynas rovetto m

gesi||klis (*pvz., žvakių*) spegnitòio m; ~mas diminuzione d'intensità; *prk.:* *gyvybės ~mas* lo spegnersi della vita

gesin||imas estinzione f, spegnimento m, smorzamento m; *kálkių ~imas* estinzione della calce; ~ti 1. estinguere A, spegnere A; ~ti *šviėsą* spegnere la luce; 2. *prk.* (*silpninti*) attenuare A, sedare A, placare A; ~ti *aistràs* sedare le passioni; ~tojas, -a spegnitore m (f -trice); ~tūvas estintore m

gėst||as 1. (*judesys*) gesto m; *kalbėti ~ais* parlare, esprimersi a gesti; *išraiškingas ~as* gesto eloquente; 2. *prk.* (*poelgis*) azione f, atto m; *kilnūs ~as* atto generoso

1 gėsti 1. (*darytis netinkamam*) guastarsi, rovinarsi, deteriorarsi, andare a male; *vašsiai greičiai gėnda* la frutta si guasta rapidamente; *televizorius pradėjo g.* il televisore ha cominciato a funzionare male; *dañtys gėnda* i denti si cäriano; 2. (*blogėti*) peggiorare E/A, cambiare in peggio; *ākys gėnda* la vista sta peggiorando; *óras gėnda* il tempo si mette al brutto; 3. *prk.* (*tvirti*) corrómpersi, viziarsi

2 gėsti 1. (*blėsti*) smorzarsi, spėgnersi; *láužas gėsta* il fuoco va smorzandosi; *sáulei gėstant* al cadere del sole; 2. *prk.* (*silpti*) attenuarsi, attutirsi, placarsi; *negėstantis skausmas* dolore implacabile

gestikul||iäcija, ~iävimas gesticolazione f, gesticolamento m; ~iúoti gesticolare A, fare gesti; *gyvai ~iúodamas* gesticolando animatamente

gėšė zool. sgarza f, airone cinerino

gėtas ghetto m

gėtras ghetta f, gambaletto m (*sulla scarpa*)

gi dll. (*pabrėžiant*) ecco; *gi žiūriū – priešais jįs ateina* ecco che lo vedo venirmi incontro

gýbena b. menk. persona gräcile e cagionevole

gibónas zool. gibbono m

gld||as, -ė guida f, cicerone m; *pabūti kám už ~ą* fare da guida a qc.

gydyba cura f, trattamento m; *moderni g.* cure moderne

gydyklà sanatório climätico; *puřvo g.* cura dei fanghi, terme f pl

gydym||as(is) cura f, trattamento m; ~o *kùrsas* ciclo di cure; *sanatòrinis ~asis* cura climätica;

nemókamas ~as assistenza sanitäria gratuita

gydy||ti curare A, medicare A; ~ti *ligónį* curare, avere in cura un malato; ~ti *žaiždą* medicare una ferita, *sng.:* ~tis *privačiojë klinikoje* curarsi in una clinica privata (in una casa di cura); ~tis *päs...* essere in cura presso...

gydytoj||as, -a mèdico m, dottore m, dottoressa f; *šeimós ~as* mèdico genérico (di famiglia, di base); *vyriäusiasis ~as* primärio m; *iškviesti ~ą* chiamare il dottore; ~as *šiañdien neprìma* il dottore oggi non visita; ~jo *pažymėjimas* certificato mèdico; ~äuti fare il mèdico

gydom||asis mèdico, medicinale, curativo; ~osios *žolės* erbe medicinali; ~oji *gimnästika* ginnästica mèdica (terapèutica)

giedó||jimas canto m; *grigäliškasis ~jimas* canto gregoriano; ~ti 1. cantare A; ~ti *mišiäs, himną* cantare la messa, un inno; 2. (*čiulbėti*) cantare A, trillare A; *gaidžiäms giedant* al canto del gallo; 3. *šnek.* (*prašyti*) chiediere A, insistere A; ~tinis cantato; ~tinės *mišios* messa cantata; ~tojas, -a cantore m (f -tora), corista m, f

giedr||à rasserenamento m, sereno m; *stójo g.* il tempo si è rasserenato; ~ai *prv.* serenamente

giedr||as 1. sereno, chiaro; ~as *dangùs* cielo sereno; 2. (*tyras*) limpido, trasparente; 3. *prk.* (*ramus*) tranquillo, sereno; ~as *vėidas* volto sereno; *ó kaip perkūnas iš ~o dangaus* fùlmine a ciel sereno

giedrāvalkis med. cateratta f

giedrėti rasserenarsi

giedr||inti rasserenare A; ~ytis žr. giedrėti

giedr||umà cielo sereno; ~umas serenità f; ~uoti

1. essere sereno, limpido; 2. (*švytėti*) trasparire E

giesm||ė canto m, inno m; *bažnytinė ~ė* canto ecclesiästico; *ó gulbės ~ė* il canto del cigno; ~iū ~ė Canto dei Càntici; *sėnų giesmę giedóti* cantare sempre la stessa canzone; *giesmę atgiedóti* non aver più nessun ruolo, essere rovinato

giesmýnas innärio m

giesminiñk||as, -ė 1. (*kas gieda*) cantore m (f -tora), corista m, f; 2. (*kas čiulba*) canoro, canterino;

paūkščiai ~ai uccelli canori

giėž||ti 1. (*graužti*) bruciare E, sentire prurito; (*man burnojė ~ia* mi brucia il palato; 2. *šnek.* (*kaulyti*) insistere a chiediere; 3. (*pykti*) sgridare A, rimproverare A; *ó ~ti añt kó äpmaudą* serbare ran-core contro qc.; ~ulýs bruciore m, ràschio m

gigant||as gigante *m*; ~iškas gigantesco, colossale;
~iškas mēdis àlbero gigante
gij||à 1. (siūlas) filo *m*; sūkti ~às tòrcere i fili; *prk.*:
gyvybės ~à filo di vita; 2. *prk.* (ryšys) legame *m*,
nesso *m*, relazione *f*
gijimas processo di guarigione, convalescenza *f*;
žaidžios *g.* cicatrizzazione di una ferita
gildija istor. corporazione di mercanti
gildyti dolore *E*, far male; *prk.*: širdį kām *g.* recare
dispiacere a qc.
gil||ē 1. (qžuolo vaisius) ghianda *f*; 2. (korta) fiori *m*
pl; ~ių karalius re di fiori
gylė profondità *f*; bristi į gylę andare in profondità
gilė||jimas approfondimento *m*; *prk.*: krizės ~jimas
l'aggravarsi della crisi; ~ti 1. divenire (più) pro-
fondo; 2. *prk.* (aštrėti) aggravarsi, divenire (più)
acuto
giliai *prv.* profondamente, a fondo; *g.* kvėpuoti
respirare profondamente
gyliamatis žr. gylmatis
gilia||miūtis *knyg.* ricco di pensieri, significativo;
~prāsmis dal senso profondo
giliašpaudė procedimento incavogràfico di stampa
giliašāknis dalle radici profonde
giliauti raccogliere le ghiande
gylia fuga di animali perseguitati dai tafani
giliavandėnis delle acque alte (profonde); abissale
gil||ybė profondità *f*, abisso *m*; ~yn *prv.* verso la
profondità, sempre più a fondo
gilin||imas approfondimento *m*; *prk.*: žinių ~imas
approfondimento di cognizioni; ~ti approfondi-
re *A*; ~ti šulinį approfondire un pozzo; ~tis
approfondire *A*, penetrare con la mente; ~tis į
problēmą approfondire una questione; ~tis į savę
concentrarsi in sé
gilis (korta) žr. gilė 2
gylis profondità *f*; vandeis *g.* ikį juostos l'acqua
arriva fino alla vita (cintola)
gyl||ys 1. (geluonis) pungiglione *m*, aculeo *m*; 2.
zool. (vabzdys) assillo *m*, tafano *m*, estro *m*; gal-
vijinis ~ys estro bovino; ~iuoti 1. (zyloti) còr-
rere a spron battuto (detto di animali perseguitati
dagli insetti); 2. šnek. (bėginėti) scorrazzare *E*
giljotin||ā ghigliottina *f*; ~uoti ghigliottinare *A*
gylmatis batimetro *m*, scandaglio *m*
gilok||ai *prv.* abbastanza profondamente; ~as piut-
tosto profondo
gilsnóti sentire un leggero dolore
gilti pūngere *A*, pizzicare *A*

giltinė *mit.* personificazione della morte, morte *f*; jį
g. papjovė è stato falciato dalla Morte; sudžiūvęs
kaip g. è magro come uno schēletro
gilum||à 1. profondità *f*, abisso *m*, fondo *m*; nusi-
lėisti į pācią gilumą scendere nel punto più pro-
fondo; jūros gilumas le profondità (gli abissi) del
mare; miško ~à il cuore del bosco; gātvės ~ojė in
fondo alla strada; *prk.*: širdiės ~ojė nel profondo
del cuore; 2. *prk.* (esmė) essenza *f*, sostanza *f*;
nesilėidžiant į gilumas senza penetrare addentro
alle cose; ~inis abissale; ~inė bōmba bomba di
profondità
gil||ūs 1. profondo, penetrante, alto; gilius šāknys
profonde radici; ~i žaidžà ferita penetrante;
šiēmet ~ū sniego quest'anno c'è molta neve; 2.
(tolimas) lontano, remoto; ~iojė senōvėje nell'an-
tichità remota; ~ūs ruduō autunno avanzato; 3.
knyg. (didelis) profondo, molto grande, intenso;
~ūs skaūsmas profondo dolore
gilzė bōssolo *m* (di un'arma a fuoco)
gimd||ā anat. ūtero *m*; ~yklā maternità *f* (reparto
ospedaliero)
gimdy||as parto *m*; priešlaikinis, beskaūsmis ~as
parto prematuro (precoco), indolore; ~o sārė-
miai le dōglie di parto; ~o namāi casa di mater-
nità
gimdý||ti 1. partorire *A*; 2. *prk.* (kelti) causare *A*,
provocare *A*; ~tojas, -a genitore (padre) *m*,
genitrice (madre) *f*; mào ~tojai i miei genitori
gimdyvė puērpera *f*, partoriente *f*
gimęs nato, venuto al mondo; dār negimęs non
ancora nato
gimim||as 1. nascita *f*, nascimento *m*; ~o liūdijimas
atto (certificato) di nascita; ~o vietā luogo di
nascita; ~o dienā compleanno *m*; 2. (kilmė) ori-
gine *f*, provenienza *f*; ~o jis lietūvis è di origine
lituana
gimin||āitis, -ė parente *m, f*, congiunto *m*, con-
sanguineo *m*; artimi, tolimi ~aičiai parenti stretti
(prōssimi), lontani; ~ė 1. parentēla *f*; visā ~ė
susiriūko si è riunita tutta la parentela; 2. (gimi-
naitis) parente *m, f*; jis mào ~ė è un mio pa-
rente, siamo parenti; 3. (priedermė) gēnere *m*,
stirpe *f*, tribù *f*; žmonių ~ė gēnere umano; 4.
gram. gēnere *m*; bevardė ~ė gēnere nētro
giminĩng||as 1. dalla numerosa parentela; 2. (gimi-
niškas) di parentela, di sāngue; ~os kalbos lingue
affini; ~ūmas parentela *f*; kalbų ~ūmas paren-
tela linguistica

- giminin**||is di tribù, tribale; ~*ē bendruomenė* società con struttura tribale
- gimininti** imparentare A, collegare A
- giminyst**||*ė* parentela *f*, parentado *m*; ~*ės laipsnis (ryšiai)* grado (vincoli, legami) di parentela; *sueiti* || ~*ę* imparentarsi; *artimā* ~*ė* parentado molto stretto
- giminišk**||as parentale, affine; ~*ūmas* parentela *f*, affinità *f*
- gimin**||*iuotis* mantenere i rapporti di parentela, frequentare i parenti; ~*ūs žr. giminiškas*
- gym**||is 1. (*gimimas*) nascita *f*; *añtro* ~*io* nato per secondo, secondogenito *m*; 2. (*prigimtis*) natura *f*, indole *f*, carattere *m*; *ramaūs* ~*io* di carattere pacifico; 3. (*išvaizda*) aspetto *m*, fisionomia *f*; *graužūs* ~*io* di aspetto gradèvole
- gimnāst**||as, -*ė* ginnasta *m, f*; ~*ika* ginnastica *f*; *spōrtinė, mėninė* ~*ika* ginnastica agonistica, artistica; ~*ikos sālė* palestra *f*; ~*ikos pratimai* esercizi ginnici
- gimnastikuoti** 1. praticare la ginnastica; 2. (*mankštintis*) esercitarsi, fare del movimento fisico
- gimnāz**||ija ginnasio *m*, liceo *m*; ~*istas*, -*ė* studente del ginnasio, ginnasiale *m, f*
- gimstamūmas** natalità *f*
- gimtādien**||is compleanno *m*; *svėikinti kă* ~*io prōga* fare a qc. gli auguri per il compleanno
- gimt**||as natale, natio, materno; ~*ėjai namai* casa natia (natale); ~*oji kalbā* lingua materna
- gim**||ti 1. nascere E, venire alla luce; ~*ė dvynukai* sono nati due gemelli; *pō laimlīga žvaigždė* ~*ti* nascere sotto buona stella; *poetū* ~*stama* poeta si nasce; 2. *prk. (kilti)* nascere E, venire E, sorgere E; *mān* ~*ė puikl mintis* mi è venuta un'ottima idea
- gimt**||inė luogo (paese) natio, terra natale, patria *f*; ~*inės mēilė* amor patrio; *kuř tavo* ~*inė?* dove sei nato?; ~*ūvės dgs.* giorno anniversario della nascita
- giñč**||as 1. disputa *f*, litigio *m*, lite *f*, alterco *m*; *pradėti* ~*q* attaccare lite con qc.; *tařp jū kīlo smarkūs* ~*as* scoppiò tra loro una violenta lite (una disputa accesa, animata); *baikim tuōs amžinus* ~*ūs* finiamola con le discussioni continue; 2. *teis.* contesa *f*, controversia *f*, lite *f*; *teisminis (turtinis)* ~*as* contesa giudiziaria (per motivi d'interesse); *spręsti* ~*q* comporre, decidere una lite; 3. *b. (priešgyna)* uomo caparbio, testardo
- giñči**||jimas(is) *žr.* giñčas 1; ~*ninkas*, -*ė* litigone *m* (*f*-a), disputatore *m* (*f*-trice)
- giñč**||yti(s) litigare A, discutere A, altercare A; ~*ytis su kaimynu* litigare con un vicino; ~*ijasi dėl pinigų* si litigano per motivi di denaro; ~*ytis dėl niekų* discutere per una sciocchezza; ~*ijamas teiginys* affermazione discutibile; *sport.*: ~*ytinias kamuolys* palla contesa (palla due); ♦ *dėl skonio nesigĩcijama* sui gusti non si discute
- gynėj**||as, -a 1. difensore *m* (*f*-sora); *tėvynės* ~*as* difensore della patria; *teis.*: *suteikti žodį* ~*ui* dare la parola alla difesa; 2. *sport.* difensore *m*, terzino *m*
- ginekolog**||as, -*ė* ginecologo *m* (*f*-a); ~*ija med.* ginecologia *f*; ~*inis* ginecologico
- gynyb**||a 1. *kar., sport.* difesa *f*, difesa *f*; ~*os linija* muro, baluardo di difesa; *pralaužti priešą* ~*q* abbattere le difese nemiche; *žaisti* ~*oje* giocare in difesa; 2. *teis.* difesa *f*, avvocato difensore; ~*inis* di difesa, difensivo; ~*inis kăras* guerra difensiva; *laikytis* ~*inės taktikos* stare, mantenersi sulla difensiva; ~*iniai įrengimai* lavori di fortificazione
- ginimas** (*pvz., gvuliu*) atto del mandare, condurre A
- gynim**||as(is) difesa *f*; *savo tėsių* ~*as* difesa dei propri diritti; *disertacijos* ~*as* discussione (difesa) della dissertazione; ~*osi veiksmai* attività difensiva
- gynio**||ti *džn.* proteggere A, riparare A; ~*tis* contestare A, negare A; *nesigyniok* non negare
- ginkla**||kalys, -*ė* armaioło *m* (*f*-a), armiere *m*; ~*nešys istor.* scudiero *m*
- ginkl**||as arma *f*; *šaunamasis, šaltasis* ~*as* arma da fuoco, arma bianca; *sū* ~*ū rañkoje* a mano armata; ~*ū pagerbti* presentare le armi; ~*o draugas* compagno d'armi; ♦ ~*ūs sudėti* deporre, posare le armi; ~*avimas(is)* armamento *m*; ~*avimosi varžybos* corsa agli armamenti
- giñklin**||*ė* fabbrica d'armi, arsenale *m*; ~*inkas*, -*ė* armaioło *m* (*f*-a), armiere *m*
- ginkluot**||as armato; ~*osios pajėgos* forze armate; ~*as iki dantų* armato fino ai denti
- ginkluot**||*ė* armamento *m*, armi *m pl*; *sumāžinti* ~*ę* ridurre gli armamenti
- ginklūo**||ti armare A; *kariuomenę* ~*ti* armare un esercito; ~*tis* armarsi
- giñtar**||as ambra *f*; ~*o vėrinys* collana d'ambra
- gintar**||auti raccogliere ambra; ~*ėti* diventare ambra; ~*ingas* ricco di ambra
- giñtarininkas**, -*ė* chi si occupa della raccolta, fabbricazione o vendita di ambra; gioielliere *m* (*f*-a)

gintarĩ||is 1. di ambra; ~è *apýrankė* braccialeto d'ambra; 2. (*apie spalvą*) ambrato

1 giñti 1. (*varyti*) condurre A, mandare A; **g. gyvulių ĩ ganýklą** condurre le bestie al pascuolo; 2. (*vyti*) cacciare A, inseguire A, incalzare A; *sng.*: *sù šunimis gėnasi* insėguono (incàlzano) con i cani

2 gĩn|ti 1. (*saugoti*) difendere A, preservare A, proteggere A; *sng. prk.*: ~tis nuõ šalčio difendersi dal freddo; 2. (*įrodinėti*) difendere A, sostenere A, affermare A; ~ti sávo núomonę difendere la pròpria opinione; ~ti *diplòminį dárba* sostenere, discùtere una tesi di làurea; 3. *teis.* difendere A; ~amóji kalbà arringa f; 4. (*drausti*) proibire A, vietare A, negare A; *sng.*: ~asi niėko nežinąs nega di saper qualcosa

gintĩs teis. difesa f; **būtinóji g.** difesa legittima

gĩps||as gesso m, ingessatura f; ~o *tvárstis* fasciatura di gesso; *nuiñti* ~q tógliere il gesso; ~ávi-mas (in)gessatura f; ~lñis di gesso, gessoso; ~úoti *med.* ingessare A; ~úoti kóją ingessare una gamba

girà bevanda rinfrescante a base di pane

giráitė mžb. boschetto m; **beržų g.** boschetto di betulle; *qžuolų g.* querceto m

gĩrd||as voce f, diceria f; ~as *eĩna* circolano, cór-rono voci; *palėisti* ~ūs spàrgere le voci

girdė|jimas 1. (*klausą*) udito m; ~jimo *sutrikĩmai* disturbi dell'udito; ~jimo *òrganai* organi uditivi; 2. (*gandas*) voci f pl, diceria f; *žinóti tik iš ~jimo* conòscere per sentito dire; ~ti 1. udire A, sentire A; *niėko negirdžiù* non sento nulla; *vós gĩrdi-mas gařsas* suono appena percettibile; *sng.*: *gĩr-disi dainúojant* si sente cantare; 2. (*sužinoti*) sentire A, venire a sapere; ~jai naujieną? hai sentito la notizia?; *kàs ~ti?* che c'è di nuovo?

girdĩ ĩterpt. si dice, dicono

girdyklà abbeveratòio m, abbeverata f; *vėsti gyvulių ĩ girdýklą* portare le bestie all'abbeverata

girdymas 1. abbeveraggio m; 2. (*skandinimas*) an-negamento m

girdimùm||as udibilità f; *tech.* ricezione f; ~o *ribà* sòglia di udibilità

girdyti 1. abbeverare A, dare da bere; **g. avĩs** abbe-verare le pėcore; **g. arbatà** far bere del tè; 2. (*nu-girdyti*) far ubriacare; 3. (*skandinti*) affogare A, annegare A; **g. kačiukùs** annegare i gattini

girdytuvė abbeveratoio m

girdùklis, -ė poppante m, f

girdùs che sente bene

gĩrgčioti mandare (*ogni tanto*) uno scricchio

gĩrg|ėti 1. (*apie žąsis*) schiamazzare A; 2. (*gĩrgždėti*) scricchiolare A, crepitare A; ~sėti žr. gĩrgėti 1

gĩrgžd|ėjimas, ~esýs scricchio m, scricchiolio m, cigolio m; *dùrų ~esýs* cigolio della porta; *bátų ~ėjimas* scricchio delle scarpe; ~ėlė (*grįžas*) scricchiolio òsseo; ~ėnti, ~ėti scricchiolare A, cigolare A, stridere A; *sniėgas ~ėjo pò kójomis* la neve scricchiolava sotto i piedi

gĩrgždinti 1. produrre cigolii, far scricchiare; 2. *prk.* (*vežti*) (tras)portare facendo il rumore

gĩrgždùs (*apie balsą*) stridulo, rauco, roco

gĩrgžtelė|ti dare uno scricchio; ~jo *dùrys* si è sen-tita scricchiolare la porta

girià foresta f, bosco m, selva f; *tamsl, tánkį g.* foresta cupa, fitta; *gĩrios glūdumojė* nel cuore del bosco

gyrĩm||as lode f, vanto m, elògio m; ~asis vanteria f, fanfaronata f

gĩrlė (*statinė*) bigòncia f

gĩrlingas boscoso, ricco di boschi

gĩrinink||as, -ė ispettore (ispettrice) forestale, guardabòschi m inv; ~áuti fare il guardaboschi; ~ijà ispettorato forestale

gĩrlinis di bosco, silvestre, silvicolo, silvano; **g. paūkštis** uccello silvicolo

gýcius 1. (*gyrimasis*) vanteria f, millanteria f; 2. (*gyrimas*) lode f, elògio m

gĩrkšėti scricchiolare A; *dúona gĩrkši tařp dantų* il pane scricchiola sotto i denti

gĩrkšnóti sorvegliare A, sbევucchiare A

gĩrliánd||a ghirlanda f, serto m; *puòšti ~omis* in-ghirlandare A

gĩrn||a, ~apusė mácina f, mola f

gĩrnėlė anat. ròtula f, rotella f, patella f

gĩrnus artigiano che fa mácine da mulino

gĩrn||os *dgs.* mácina del mulino, palmento m; ~omis *málti* macinare a palmenti

gyrpelnýs, -ė psn. fanfarone m, spaccone m

gĩrsnóti žr. gĩrkšnóti

gĩrtas ubriaco, ebbro; *grįžo namò vĩsiškai g.* è tor-nato a casa completamente ubriaco; ♦ **g. kaĩp žėmė** (*kaĩp maĩsas, kaĩp pėdas*) ubriaco fràdicio (màrcio, duro)

gĩrtáu|ti ubriacarsi, sbევazzare A, trincare A; *eĩna ~damas iš vienòs užėigos ĩ kltą* va sbევazzando da un'osteria all'altra; ~tojās, -a ubriacone m (f-a)

girtávimas vizio di sbევazzare, ubriachezza f

gĩr||ti lodare A, elogiare A; ~*ti mokinĩ* lodare un alunno; *sng.*: ~*iasi vĩską mokąs darýti* si vanta di saper fare tutto

girtýbė žr. girtávimas

gĩrtinas lodabile

girtumas ubriachezza *f*, ebbrezza *f*

girtuóklė bot. mirtillo uliginoso

girtuokl||iáuti 1. sbevazzare A, cioncare A, trincare A; 2. (*rinkti girtuokles*) raccogliere mirtilli uliginosi; ~*iávimas* žr. girtávimas

girtuókl||is, -ė ubriaccone *m* (*f*-a), beone *m*, sbornione *m*; ~*ýstė* žr. girtávimas

gyrūnas, -ė 1. (*kas giria*) lodatore *m* (*f*-trice); 2. (*kas giriasi*) fanfarone *m* (*f*-a)

gĩrūnė bot. sanicola *f*, erba fragolina

gýsl||a 1. (*kraujo tekamasis indas*) vaso sanguigno, vena *f*; *prk.*: *jausti kraują ~ose stįngstant* sentirsi agghiacciare le vene; 2. (*sausgyslė*) tendine *m*, fibra *f*, nervo *m*; 3. *geogr., geol.* vena *f*, filone *m*; *vandėns ~a* vena (polla) d'acqua; *áukso ~a* vena aurifera; *angliės ~a* filone carbonifero

gyslaĩnė (*akies*) anat. coròide *f*

gyslėlė 1. *mžb.* venina *f*; 2. *prk.* (*palinkimas*) vena *f*, inclinazione *f*, estro *m*; *poėtinė g.* vena poetica

gyslinėti (*mėsą*) snervare A (*tògliere nervi e tėndini alla carne*)

gýsl||inti *šnek.* muòversi con fatica; ~*ius*, -ė *šnek.* spilungone *m* (*f*-a)

gyslótas 1. ricco di venature, venato, nodoso; 2. (*apie mėsą*) fibroso, legnoso; 3. (*liesas*) scarno, asciutto

gyslót||iniai *dgs. bot.* plantaginàcee *f pl*; ~*is bot.* piantàggine *f*, lanciaola *f*

gyslotumas venatura *f*, fibrosità *f*; *bot.*: *lāpu g.* nervatura fogliare

gýs||ti cantare A; *gaidýs ~ta* canta il gallo

gitar||à muz. chitarra *f*; *elektrinė ~a* chitarra elėtrica; ~*istas*, -ė chitarrista *m, f*

gýti 1. (*apie ligonį*) guarire E, rimėttersi in salute; *suĩkiai gýja* stenta a guarire; 2. (*apie žaizdą*) cicatrizzarsi, rimarginarsi; *žaizdą gerai gýja* la lesione sta cicatrizzando bene; 3. (*apie augalus*) riprėndersi, ravvivarsi

gyvač||iáuti cercare, cacciare i serpenti; ~*iũkas* il piccolo del serpente; ~*iũoti* dar del serpente (*nel bestemmiare*)

gyvágimis žr. gyvėvedis

gyvaĩ *prv.* vivamente, animatamente, in modo vivace, con brio

gývalioti vegetare A, stentare A, trascinare la vita
gývanašl||is, -ė còniuge separato; *šnek.*: *anà dabaĩ líko ~ė* (*vyras toli ir ilgam išvažiavęs*) è una vėdova bianca

gyvāplauk||is pelo *m*, pelũria *f*, lanũgine *f*; *jō raĩkos ~iais apžėlusios* ha le braccia ricoperte di pelũria

gýv||as 1. vivo, vivente; ~*as pādaras* essere vivente; *kōl dār (esu) ~as* finchė sono vivo, finchė campo; *nebebũti ~ũjũ tārpe* non essere piũ tra i vivi; *iš-lĩkti ~ám* restare, rimanere in vita; *ō grįžo ~as iĩ sveĩkas* è tornato sano e salvo; *sveĩkas ~as!* salve!; *bũti neĩ ~ám, neĩ mĩrusiam* essere piũ morto che vivo; *nė ~ōs dvāsios (nėra)* non c'ė ànima viva; ~*asis sidābras* argento vivo; 2. (*judrus*) vivo, vispo, vivace, attivo; ~*as vaĩkas* ragazzetto vispo; 3. (*ryškus*) vivace, brioso, gaio; ~*os spalvos* colori vivi (accesi, intensi); 4. *prk.* (*tĩkras*) vero, pròprio, naturale; *jĩs ~as tėvas* è tutto suo padre; ~*à bėdà sũ juō* è una vera peste

gyvasakiai *dgs.* rėgina naturale (*di origine vegetale*)

gyvastĩng||as vitale; ~*umas* vitalità *f*

gývast||is vita *f*; ~*ies netėkti* pėrdere la vita

gyvā||šakė ramo di pianta arbòrea, margotta *f*; ~*šaknė* radice di pianta, talėa *f*

gyvatā *psn.* 1. vita *f*; 2. modo di vita; 3. (*sodyba*) abitato *m*, abitazione *f*

gyvāt||ė 1. *zool.* serpente *m*, vipera *f*; *nuodĩngosios ~ės* serpenti velenosi; *jām ~ė įkāndo* lo ha morso una vipera; ~*ė barškuolė* serpente a sonagli, cròtalo *m*; *vandeninė ~ė* vipera acquaiola, serpente d'acqua (natrice); *akiniuótė ~ė* serpente dagli occhiali, cobra *m*; 2. *niek.* persona malvāgia e maligna; ~*ės vaĩkas!* razza di vipera!

gyvat||ýnas, ~*ýnė* luogo pieno di serpi, serpaio *m*

gyvātiškas serpentino, viperino; *knyg.* anguineo

gyvatũkas *tech.* serpentino *m*, tubo a spirale

gyvatuodėgis *zool.* ofiũra *f*

gyvātvorė siepe viva

gyvāzolė bot. bistorta *f*

gyvāvaizdis *knyg.* immāgine *f*, riproduzione esatta;

jĩs tĩkras tėvo g. è l'immāgine vivente di suo padre

gyvāved||is *zool.* viviparo; ~*ės žũvys* pesci vivipari

gyvāvimas esistenza *f*, vita *f*

gyvė||dis rapace, predatore; ~*džiai paũkščiai* uccelli rapaci

gyvėnam||as(is) 1. (*skirtas gyventi*) abitativo, residenziale; ~*asis nāmas* casa d'abitazione; ~*asis rajōnas* quartiere residenziale; ~*oji vietā* domicilio *m*, abitazione *f*; 2. (*apgyventas*) abitato, popolato

gyvėnim||as 1. vita *f*, esistenza *f*; **gyvėnti** *rāmų* ~*q* fare (menare) una vita tranquilla; **apsuñkinti** *kām* ~*q* rendere la vita difficile a qc.; **gyvėnti** *dvigubą* ~*q* avere una vita doppia; **džiaugtis** ~*u* godere la vita; 2. (*buveinė*) abitazione *f*, casa *f*; ~**iškas** di vita, vitale

gyvėn||sena modo di vivere; ~**ti** 1. (*egzistuoti*) vivere *E*, essere in vita, esistere *E*; **skuřdžiai**, **põniš-kai** ~*ti* vivere in miseria, da gran signore; ~*ti* **dėl vaikų** vivere per i figli; **gyvėno** *klatą kartą* (*pasakų formulėse*) c'era una volta; *prk.*: ~*ti* **prisiminimais** vivere di ricordi; 2. (*įsikurti*) abitare *A*, risiedere *A*, alloggiare *A*; ~*ù* **Vilniuje** abito a Vilnius; 3. (*verstis*) vivere *E*, campare *E*; **gyvėna tik iš pensijos** vive dalla sola pensione; ~*ti* **šià dienà** campare alla giornata; 4. (*išgyventi*) vivere *E*, provare *A*, passare *A*; **daug gyvėnės žmogus** uomo che ha vissuto molti travagli

gyvėntoj||as, -a abitante *m, f*; **miesto** ~as cittadino *m*; **kaimo** ~as campagnolo *m*, contadino *m*; **šaliės** ~ai abitanti del paese, popolazione *f*; ~*ų* **tankumas** densità della popolazione

gyvėnviētē borgata *f*, borgo *m*, cittadina *f*, villaggio *m*; **miesto tipo g.** abitato cittadino

gyvėsis, -ė *šnek.* persona gracile e malaticcia

gyvė||ti animarsi, ravvivarsi; **giñčai viš** ~*jo* le discussioni si stavano animando

gyvųb||ē vita *f*; ~*ės ař mirtiēs klāusimas* questione di vita o di morte; **išgėlbėti kām** ~*ę* salvar la vita a qc.; **rizikuoti** ~*e* mettere a rischio (a repentaglio) la vita; ◊ ~*ę atimti* privar della (togliere la) vita a qc.

gyvybing||ai *prv.* vitalmente, con vivacità; ~as vitale, vivace, vigoroso; ~*umas* vitalità *f*, vivacità *f*, vigoresità *f*; **stiliaus** ~*umas* vigoria dello stile

gyvybin||is 1. vitale, della vita; ~*iai póreikiai* necessità vitali; 2. *prk.* (*svarbus*) vitale, fondamentale, essenziale

gyvybišk||ai *prv.* in modo vitale; ~*ai svarbūs reikalas* è una questione di vitale importanza; ~as *žr.* **gyvybinis** 2; ~*umas* vitalità *f*

gyvingas pieno di vita

gyvinti ravvivare *A*, animare *A*; *g.* (*ryškinti*) **spalvą** ravvivare, accentuare un colore

1 **gýv**||is 1. essere vivente; 2. *kuop.* (*gyvūnai*) animali *m pl*; **kiėmas pilnas visókio** ~*io* il cortile è pieno di animali di ogni sorta; 3. *kuop.* (*vabalai*) insetti *m pl*, parassiti *m pl*

2 **gývis** (*gyvumas*) vivacità *f*, vitalità *f*

gýv||mėsė carne viva; ~*nagis* punto vivo della unghia

gyvójas spermatozòo *m*

gýv||ragis punto vivo del corno; ~*sidabris chem.* mercurio *m*, argento vivo

gyvul||ėti imbestialire *E*; ~*lena* carne degli animali da macello; ~*ijà žr.* **gyvūnijà**

gývulinink||as, -ė allevatore (allevatrice) di bestiame, esperto (esperta) di zootecnia; ~*ystė* 1. allevamento di bestiame; 2. zootecnia *f*

gyvulin||is animale, bestiario; ~*iai taukaĩ* grasso animale; ~*iai vagónai* vagoni da bestiame

gyvul||fš 1. animale *m*, bestia *f*; **naminiai** ~*iai* animali domestici, bestiame *m*; **mėsinis**, **pėlinis** ~*ys* animale da macello, da latte; **darbiniai**, **vėsliniai** ~*iai* bestie da tiro, animali da razza; 2. *b. prk.* *niek.* persona rozza e violenta

gývulišk||ai *prv.* in modo animalesco, bestialmente; ~*ai gyvėnti* vivere da animale; ~as animalesco, bestiale; ~*umas* bestialità *f*, brutalità *f*

gyvum||as vivacità *f*, vivezza *f*, vitalità *f*, brio *m*; **šventė bė** ~*o* festa senza brio

gyvūn||as animale *m*, bestia *f*; ~*ijà* regno animale, fauna *f*

gyvuonis 1. (*nago, rago*) carne cruda; 2. *prk.* (*voties*) punto centrale di un foruncolo

gyvuo||ti vivere *E*, prosperare *E*; **laikraštis dār** ~*ja* il giornale è ancora in vita; **kaip** ~*ji?* come stai?; **tegyvuoja Lietuva!** evviva la Lituania!

gýžalas *šnek.* acidume *m*, bevanda avariata

gižėklis, -ė *šnek.* brontolone *m* (*f-a*), borbottone *m* (*f-a*)

giž||ėnti 1. (*peršėti*) bruciare *E*, sentire prurito; (*man*) ~*ėna gerklėjė* ho il räschio alla gola; 2. (*neduoti ramybės*) tormentare *A*, molestare *A*; ~*ėti* avere la gola irritata, sentire un sapore amaro

giž||inti inacidire *A*; ~*telėti* diventare acidulo; ~*ti* prendere un sapore àcido, inacidire *E*; **pėnas gýžta** il latte sta diventando àcido

giž||umas 1. acidità *f*, asprezza *f*; 2. *prk.* noia *f*, tédio *m*; ~*us* 1. (*aprūgęs*) àcido, malandato, guasto; ~*us sviestas* burro rancido; 2. (*suniuręs*) noioso, accigliato

glabstýti 1. (*glausti*) abbracciare *A*, accarezzare *A*; 2. (*dengti*) avvolgere *A*, coprire *A*

gladiātorius istor. gladiatore *m*

gladiolė bot. gladiolo *m*

glaĩst||as mąstice *m*, stucco *m*, intonachino a gesso; **aliėjinis** ~as mąstice ad òlio; **langū, grindū** ~as stucco per vetri, per legno; ~ymas stuccamento *m*, rinzaffatura *f*; ~ininkas stuccatore *m*, intonacatore *m*

glaistýti||ti 1. (*lipdyti*) stuccare *A*, turare *A*, rinzaffare *A*; **móliu sienas** ~ti stuccare con argilla i muri; 2. (*lyginti*) spianare *A*, livellare *A*; ~tojas žr. glaĩstininkas; ~tūvas spàtola *f*, stecca *f*, tavoletta *f*

glājus kul. glassa *f*, ghiaccia *f*

glamōnė, glamonė||jimas carezza *f*, vezzo *m*, amorevolezza *f*; ~ti vezzeggiare *A*, (ac)carezzare *A*, coccolare *A*; *sng.*: **tiėdu** ~jasi i due si abbracciano

glāmžyti sgualcire *A*, spiegazzare *A*, raggrinzare *A*, sciattare *A*; **neglāmžyk lāpo** non spiegazzare il fòglio; *sng.*: **šita mėdžiaga lengvai** ~osi questo tessuto (si) raggrinzisce facilmente

glāmžyti||uoti 1. žr. glāmžyti; 2. *tarm.* (*myluoti*) abbracciare *A*, accarezzare *A*; ~ūs che si raggrinzisce facilmente, grinzoso

glaūbti stringere al petto

glaūdės dgs. calzoncini aderenti (*da bagno, da sport*)

glaudėti farsi più vicino, stringersi

glaūdinti rendere più vicino, accostare *A*; ~yti *džn.* stringere *A*, accostare a sé (*più volte*); *sng.*: **jai patinka** ~ytis le piacciono le còccole

glaud||ūmas compattezza *f*, compagine *f*, connessione *f*; **pártijos** ~ūmas compagine di un partito; ~ūs 1. compatto, unito, stretto; ~ūs *ryšys* legame stretto (intimo); ~žios *eilės* schiere serrate; 2. (*lipšnus*) dolce, affabile

glaūdžiai *prv.* strettamente, intimamente; **būti g. susijusiam** essere strettamente legato; *g. sueiti* (*priapti*) combaciare *A*

glaustaĩ *prv.* brevemente, concisamente; *g. kalbėti* parlare con stringatezza

glaust||as compatto, breve, conciso, ristretto; ~a **kalbà** discorso conciso (stringato)

glaustašakis (*apie medį*) dai rami avvicinati, raccolti

glau||sti 1. (*šlieti*) accostare *A*, appressare *A*, avvicinare *A*; *sng.*: **nesiglausk prie sienos** non accostarti alla parete; **vaĩkas** ~džiasi *prie mótinos* il bimbo si stringe alla madre; 2. (*jungti*) unire *A*, congiungere *A*, serrare *A*; ~sti *eilės* serrare le file; ~sti *sparnūs* chiudere le ali; 3. (*globti*) ospitare *A*, offrire riparo, alloggiare *A*; *sng.*: **kol kàs**

jĩs ~džiasi *pàs brólį* per ora allòggia (dimora, sta) dal fratello; ~stýti 1. *džn.* accostare *A*, stringere a sé; *sng.*: **kātinas** ~stosi *apie krósnį* il gatto si strofina alla stufa; 2. (*skliausyti*) alzare *A*, (d)rizzare *A*; **ausis** ~stýti drizzare le orècchie

glaustūmas brevità *f*, compattezza *f*, stringatezza *f*; **stiliaus g.** concisione dello stile

glazūr||à smalto *m*; **aptraukti** ~à ricoprire di smalto; ~āvimas smaltatura *f*; ~uoti smaltare *A*; ~uotojas, -a smaltatore *m* (*f*-trice)

glėbesčiuoti abbracciare *A*, (ac)carezzare *A*, vezzeggiare *A*

glėb||iaĩ *prv.* con fiacchezza, svogliatamente; ~imas appassimento *m*, deperimento *m*

glėb||imas atto dell'abbracciare, dello stringere fra le braccia; ~inis misurabile a braccia; ~inis *ąžuolas* quercia con un grosso fusto

glėbin||ti infiacchire *A*, indebolire *A*, afflosciare *A*; **neveiklā** ~a *žmōgų* l'òzio infiacchisce l'uomo

glėb||ys 1. (ab)braccio *m*, stretta delle braccia; (*pa*)*imti* *ĩ glėbį* prendere in braccio; *laikyti* ~*yjė* tenere fra le braccia; *pulti kām* *ĩ glėbį* gettarsi nelle braccia di qc.; 2. (*kiekis*) bracciata *f*; ~ys *šiėno* bracciata di fieno; ~iaĩs a bracciate; 3. *prk.* (*daugybė*) moltitudine *f*, considerevole quantità; ~iuotis 1. abbracciarsi, accarezzarsi; 2. (*ristis*) venire alle mani, azzuffarsi

glėbn||as mōscio, flōscio, fiacco; ~i *raūmenys* mūscoli flaccidi

glėbti 1. (*glėžti*) diventare flōscio, avvizzire *E*; **nuō kaitrōs glėmba lāpai** con il caldo le fòglie avvizziscono; 2. (*silpti*) indebolirsi, infiacchirsi

glėbti abbracciare *A*, prendere fra le braccia; **glėbiaĩs g.** prendere a bracciate

glėb||ūmas fiacca *f*, fiacchezza *f*, svogliatezza *f*; ~ūs 1. fiacco, dēbole, grācile; 2. (*tižus*) bagnato, scivoloso

glėčėris geogr. ghiacciaio *m*

glėivės dgs. muco *m*, bava *f*, sostanza viscosa

glėivė||tas viscoso, vischioso, viscido, mucoso; ~ti coprirsi di muco, diventare viscoso

glėiviāgrybiai dgs. bot. micofita

glėivĩn||ė *anat.* membrana (tūnica) mucosa; **akių** ~ės membrane oculari

glėizà b. šnek. sporcaccione *m* (*f*-a), sudicione *m* (*f*-a)

glėizoti šnek. sporcare *A*, insudiciare *A*

glėmž||ėjas, -a, ~ikas, -ė piglia *m inv*; ~imas atto dell'afferrare

glemž||ti 1. afferrare A, arraffare A, pigliare A; *sng.*: *vìšką sáu ~iasi* prende tutto per sé; 2. (*godžiai èsti*) divorare A

glérti essere in via di sfacelo, mèttere a sconquasso

glėžn||as fiacco, gràcile, delicato; ~as *balsėlis* voce sottile; ~ėti diventare gràcile, indebolirsi; ~ybė, ~umas gracilità *f*, delicatezza *f*

glėžti afflosciare E, avvizzire E; *glėžta nuò kařšcio* si afflòscia per il caldo

gliáud||as gùscio *m*, bùccia *f*; ~ymas sgusciatura *f*, sbaccellatura *f*, sgranatura *f*; ~yti sgusciare A, sgranare A, sbaccellare A; ~yti *žirnius* sbaccellare i piselli; ~ytùvas (*kukurizų*) sgranatrice *f*; ~ūs che si sgùscia, si sgrana facilmente

gliaũm||as *ppr.* *dgs.* pellicola superficiale, sostanza mucosa (*su alcuni prodotti alimentari*); ~ėti, ~yti coprirsi di sostanza mucosa

glicerĩn||as glicerina *f*; ~inis di, a glicerina

gliė||ti (ri)coprire A, turare A, rinzaffare A; ~ti *móliu plyšiùs* turare le fessure con argilla; *sng.*: *dúona priė dantų ~jasi (limpa)* il pane si appiccica ai denti

glinda uovo di pidòcchio, lèndine *m*

gli||sti 1. (*darytis gličiam*) diventare viscoso, viscido; 2. (*trauktis gleivėmis*) coprirsi di sostanza viscosa; ~tas liquido vischioso, colla *f*; *tekst.* bòzzima *f*; ~távimas *tekst.* imbozzimatura *f*

glitėsiai *dgs.* viscidume *m*

glitėti *žr.* glĩsti 1

glĩt||imas glùtine *m*; ~inti rèndere viscido, colloso

glitúo||ti *tekst.* imbozzimare A; ~tojas, -a *tekst.* imbozzimatore *m* (*f*-trice)

glit||ūs 1. (*gleivėtas*) viscoso, viscido; ~i *gyvatė* serpe viscida; 2. (*lipnus*) appiccicoso, colloso

gliukòzė glucòsio *m*

gliurgėti *šnek.* *žr.* gurgėti

globà 1. cura *f*, assistenza *f*, protezione *f*; *patikėti kienò glòbai* affidare alle cure di qc.; *atsidúoti Diėvo glòbai* porsi sotto la tutela di Dio; 2. *teis.* tutela *f*

globàlin||is globale; ~ė *politika* politica globale

globėj||as, -a 1. protettore *m* (*f*-trice), curatore *m* (*f*-trice); *šv. Kazimieras – Lietuvòs ~as* San Casimiro è il patrono della Lituania; 2. *teis.* tutore *m*; ~jo *pàreigos* funzione tutòria, curatela *f*

globó||jamas tutelato, sottoposto a tutela, protetto; ~jimas cura *f*, assistenza *f*, tutela *f*; *benàmių ~jimas* assistenza dei senzatetto; ~ti curare A, assistere A, tutelare A, salvaguardare A; ~ti

ligónį assistere un ammalato; ~ti *vaikùs* prèndere cura dei figli; ~tinis, -ė 1. persona a càrico, assistito *m*; 2. *teis.* (*vaikas*) pupillo *m*; ~tojas, -a *žr.* globėjas

glób||styti *džn.* abbracciare A, avvòlgere A (*più volte*); ~ti 1. (*glėbti*) abbracciare A; 2. (*siausti*) avvòlgere A, avviluppare A; 3. (*šelpiti*) aiutare A, curare A, assistere A; *jì ~ia kaimýno vaikùs* ha preso cura dei figli del vicino; 4. *šnek.* (*grobti*) arraffare A

glód||nas, ~nùs, ~ūs piano, piatto, liscio; ~ūs *plaukaĩ* capelli lisci

glosà glossa *f*, annotazione marginale

glosnùs *knyg.* carezzévole, amorévole

glóst||ymas accarezzamento *m*; ~inėti *džn.* accarezzare A; ~yti 1. accarezzare A, lisciare A; ~yti *kātę priėš pláuqą* accarezzare un gatto contropelo; *prk.*: *žvilgsniù ~yti* accarezzare con lo sguardo; *sng.*: *ytis bařdaq* lasciarsi la barba; 2. *prk.* (*pataikauti*) adulare A, lusingare A

glotnaĩ, **glótn**||iai *prv.* lisciamente, in modo aderente; *leñtos ~iai prigùlusios* le tàvole combàciano; ~as, ~ūs 1. (*lygus*) piano, liscio, levigato; ~ūs *kaĩp šilkas* liscio come la seta; 2. (*malonus*) gentile, ben educato; ~inti lisciare A, levigare A ~umas liscezza *f*, levigatezza *f*, aderenza *f*

gludė||ti 1. (*tūnoti*) rimanere seminascosto, immerso; *miėstas ~jo tamsojė* la città era immersa nell'oscurità; 2. *prk.* (*slypėti*) nascondersi, essere celato; *jò žòdžiuose ~jo gilùs skaùsmas* dietro le sue parole si nascondeva un profondo dolore

glùdinimas levigazione *f*, lisciamiento *m*, molatura *f*; *medienos g.* levigazione del legno; *metàlo g.* brunitura *f*, metallocromia *f*

gludinỹs pietra levigata o metallo brunito

glùdinti levigare A, lisciare A, molare A, brunire A; *g. deĩmantą* brillantare un diamante

glũdinti camminare pian piano

glũdoti stare seminascosto, rimanere in silenzio

glũdum||à 1. (*vėlus laikas, ramybė*) ore tarde, pace *f*, silenzio *m*; *naktiės ~ojė* nel cuore della notte; 2. (*giluma*) profondità *f*, interno *m*, fondo *m*; *Áfri-kos ~ojė* nell'Africa profonda; 3. *prk.* (*toľybė*) che è molto lontano nel tempo; *iš àmžiu ~òs* dalla notte dei tempi

glud||ùmas liscezza *f*, levigatezza *f*; ~ūs 1. (*lygus*) liscio, piano, levigato; 2. (*lipšnus*) dolce, tènero, affettuoso; 3. (*tankus*) fitto, compresso, schiacciato

glūdūs 1. (*nykus*) cupo, tetro; 2. (*muošalus*) remoto, appartato
gludžiaĩ *prv.* lisciamente, in modo aderente
glūm||as istupidimento *m*, storditaggine *f*; (*jam*) ~as *užėjo* ha avuto un colpo di testa; ~inti sconcertare *A*, turbare *A*, disorientare *A*; *tà žinià visūs ~ina* questa notizia sconcerta tutti; ~ti turbarsi, rimanere stordito
gluōdenas *zool.* orbettino *m*
gluōdn||as, ~ūs *žr.* glodūs
gluosn||ynas, ~ynė sal(i)ceto *m*; ~inis di sàlcio, salcigno
gluosnis *bot.* sàlice *m*; *vytlnis g.* sàlice da vimini; *svyruōklinis g.* sàlice piangente
gluosniūotis *šnek.* stringersi, strofinarsi
glūs||telėti 1. accostarsi, avvicinarsi appena; 2. (*prigulti*) fare un sonnellino; 3. (*aprimti*) calmarsi, placarsi; ~ti stringersi, attaccarsi a
gnaibinėti džen., **gnáibioti**, **gnáib||yti** 1. *džen.* pizzicottare *A*, pizzicare *A*, pungere *A*; *prk.:* *šaltis ~o skruostus* il freddo punge (morde) le guance; *sng.:* *nesignáibyk* non darmi dei pizzicotti; 2. (*smulkinti*) spezzettare *A*, ridurre in briciole; ~ūs che pizzica (o può essere pizzicato) facilmente
gniáuž||yti džen. 1. (*glamžyti*) spiegazzare *A*, sgualcire *A*, sciattare *A*; 2. (*spaudyti*) tòrcere *A*, stringere *A*; *verkdamà ~ė rankàs* in lacrime si torceva le mani
gniáužt||as 1. (*plaštaka*) cavo della mano, pugno *m*; *prk.:* *atsidūrti kienō ~uose* trovarsi tra le grinfie di qc.; 2. (*sauja*) manciata *f*, pugno *m*; ~as *drūsks* un pugno di sale
gniáužti 1. serrare *A*, stringere *A*; *g. kùmšėius* serrare i pugni; 2. (*veržti*) gravare *E*, soffocare *E*; *kvāpā g.* mancare il respiro; 3. *prk.* (*slopinti*) frenare *A*, reprimere *A*
gniáužtūvas *tech.* strettòio *m*, tòrchio *m*, compressore *m*
gnybčioti džen. dare dei pizzicottini
gnybis 1. (*gnybimas*) pizzico *m*, pizzicotto *m*; 2. (*kiekis*) pizzico *m*, briciola *f*, pezzettino *m*
gnybtas *tech.* morsetto *m*, serrafile *m*
gnyb||telėti dare un pizzicotto; ~ti 1. pizzicare *A*; ~ti *ĩ žandą* dare un pizzico sulla guancia; ~ti *dáigą* staccare un germoglio; 2. *prk.* (*skaudinti*) pungere *A*, addolorare *A*
gnybtū||kas pinzetta *f*; ~vas pinza *f*, tenaglia *f*, molle *f*

gniūt||as *žr.* gniūtulas; ~inti 1. (*glamžyti*) spiegazzare *A*, sciattare *A*; 2. (*mindyti*) calpestare *A*; ~ulas ammasso *m*, involto *m*, fascio *m*; *sniėgo ~ulas* palla di neve
gniūždýti 1. schiacciare *A*, prèmere *A*, (cal)pestare *A*; *prk.:* *tàs karštis manė gniūždo* questo caldo mi opprime; 2. *tech.* laminare *A*, calandrare *A*
gniūžklis *tech.* chiodatrice *f*, ribaditrice *f*
gniūžinti *žr.* gniūždýti
gniūžis, **gniūžt||ė** pugno *m*, manciata *f*; *sniėgo ~ė* palla di neve
gniūžti 1. piegarsi, curvarsi; 2. indebolirsi, infiacchirsi; *sniėgas ĩma g.* la neve si mette a sciogliersi
gniūžul||as 1. involto *m*, mazzo *m*, fagotto *m*, ciuffo *m*; *rāktų ~as* mazzo di chiavi; *vatōs ~as* batùffolo di cotone; *dideliaĩs ~aĩs snĩgo* nevicava a grandi fiocchi (a larghe falde); 2. *bot.* tallo *m*; ~inis: ~inis *áugalas* pianta tallòfita
gniūžs che si comprime con facilità
gnōmas *mit.* gnomo *m*
gnoseolōg||ija *fil.* gnoseologia *f*; ~inis gnoseolōgico
gobelėnas arazzo *m*
gobėti portare sulla testa un fazzoletto, un foulard
gobėtis *žr.* godėtis
gōbis avidità *f*
gōbsty||ti džen. avvòlgere *A*, imbacuccare *A*, infagottare *A*; *sng.:* *kailiniaiĩs ~tis* imbacuccarsi in una pelliccia
gōbš||as, -ė persona àvida; ~áuti mostrarsi àvido; ~ýstė, ~ūmas avidità *f*, cupidigia *f*; *jĩs garsėja sąvo ~umū* è noto per la sua avidità; ~uōlis, -ė persona àvida; ~ūs àvido, cùpido, bramoso; ~ūs *pinigų* cùpido di denaro
gōb||ti 1. (*dengti*) coprire *A*, avvòlgere *A*, velare *A*; *sng.:* ~tis *nūometu* coprirsi con un velo nuziale; 2. (*grobtĩ*) afferrare *A*, arraffare *A*, prèndere per sé
gōbtū||vas 1. (*viryklės*) cappa *f*; 2. (*lempos*) paralume *m*; 3. (*galvos*) cappuccio *m*, copricapo *m*; ~vės *dgs. žr.* gaubtuvės
godā 1. (*svajonė*) sogno *m*, pensiero *m*; 2. *tarm.* (*šlovė*) glòria *f*, onore *m*
1 gōdas 1. (*godumas*) avidità *f*; 2. *b.* (*godus žmogus*) persona àvida
2 gōdas *bot.* 1. buglossa *f*, lingua di bue; 2. (*varnalėša*) bardana *f*, lappa *f*
god||ėtis desiderare *A*, bramare *A*; ~ėtis *tuftų* essere àvido di ricchezze; ~ĩšius, -ė persona àvida

gōdlapis fōglia di lappa
godōti 1. (*svajoti*) sognare A, pensare A; 2. *psn.* (*gerbti*) rispettare A, stimare A
god||ulys, ~ūmas avidità *f*, cupidigia *f*, brama *f*; ~ūmo *āpimtas* preso dall'avidità
1 godūnas bot. tartufo *m*; **baltāsis** *g.* tartufo bianco
2 god||ūnas, -ē persona àvida; ~ūs àvido, cūpido, bramoso; ~ūs *pinigāms* cūpido di denaro; *garbēs* ~ūs àvido di glōria; *jī* ~ī *saldumýnams* è molto golosa di dolci
gōdžiai *prv.* avidamente; *g. vālgo* mangia con avidità; *g. skaīto* legge con passione
gōgas (*guga*) garnetto *m*, garrese *m*
gōglinti *šnek.* camminare a stento, trascinarsi
gōkčioti singhiozzare A, piangere con singulti
goksōti *šnek.* 1. oziare A, bighellonare A; 2. guardare a lungo, curiosare A
gōlfas *sport.* golf *m*
gomur||īkaulis *anat.* osso palatino; ~īnis palatino, palatale; *lingv.*: ~īniai *prībalsiai* consonanti palatali; ~īs *anat.* palato *m*; *minkštāsis*, *kietāsis* ~īs palato molle (velopendulo *m*), palato duro
gondolā gōndola *f*
gōngas 1. *muz.* gong *m inv*; 2. colpo di gong
gonys *zool.* salamandra *f*
gonorēja *med.* gonorrea *f*, blenorragia *f*, blenorrea *f*
gōntas (*lentelė*) scāndola *f*, assicella di legno
gōrčius *etnogr.* antica misura (2,82 o 3 litri) per liquidi o àridi
gorilā *zool.* gorilla *m inv*
goslūs 1. (*godus*) àvido, cūpido; 2. (*gašlus*) lascivo, lussurioso
gōt||as, -ē *istor.* goto *m*; ~ū *kalbā* lingua gōtica
gōti||ka *archit.* stile gōtico; ~škas gōtico; ~škas *šriftas* scrittura gōtica
gōža 1. (*bangų eilė*) il susseguirsi delle onde frangenti; 2. (*bangų lūžimas*) risacca *f*
gožėlė *bot.* cūpola *f*
gōželis *b. menk.* (*žioplys*) sbadato *m* (*f*-a), imbranato *m* (*f*-a)
gōžinti *šnek.* camminare in modo goffo
gōžti 1. (*dengti*) coprire A, tōgliere la visibilità; 2. (*skleistis*) allargarsi
grabāila *b. šnek.* persona goffa, impacciata
grabai||inėti, ~iōti 1. brancolare A, annaspere A; 2. *prk.* riuscire a fare q.c. a malapena; *šiaip taīp* ~iōja *elementōrių* leggiūcchia con fatica l'alfabeto
grabālius, -ē *šnek.* persona imbranata

grāb||as *žr.* *kařstas*; ◇ *viena kōja* ~ē (*būti*) avere un piede nella bara; *ikī* ~o *lentōs* sino alla morte; ~ū *atsidūoti* essere vicino alla morte
grabinė||ti brancolare A, cercare a tentoni; *sng.*: ~jasi *kišēnėse* sta frugando nelle tasche
grabšt||āuti rubacchiare A; ~ūkas, -ē ladrūncolo *m*; ~ūs che tende a rubare
grab||ūs svelto, svēgljo, vispo; *jīs* ~iū *raņkų* è svelto di mano
grācija 1. (*grakštumas*) grāzia *f*, leggiadria *f*; 2. (*korsetas*) busto *m*
graciņ||ai *prv.* graziosamente, con grāzia; ~as grazioso, slanciato, snello
grad||ācija gradazione *f*, sequenza graduale; ~āvi-mas graduazione *f*; ~ūoti graduare A
grafā (*skiltis*) colonna *f*, rubrica *f*
grāf||as *istor.* conte *m*; ~īenė contessa *f*
grāfik||a 1. grāfica *f*; ~os *mėnas* arte grāfica; *knýgų* ~a composizione tipografica; *pramoninė* ~a disegno industriale, industrial design *m inv*; 2. *lingv.* grafia *f*
1 grāfik||as 1. (*brėžinys*, *lentelė*) grāfico *m*, diagramma *m*; 2. (*tvarkaraštis*) orārio *m*, piano *m*; *dārbo* ~as piano operativo (*di lavoro*); *valandinis* ~as tabella orāria; *laikytis* ~o seguire, rispettare l'orārio
2 grāfikas, -ē (*menininkas*) grāfico *m* (*f*-a), artista *m, f*
grāfinas caraffa *f*; *krištollinis* *g.* caraffa di cristallo
grāfinis grāfico; *g. skaičiāvimas* cācolo grāfico
grafystė *istor.* (*titulas ir valda*) contēa *f*
grāfišk||ai *prv.* graficamente; ~ai *pavaizduoti ligōs eīgą* rappresentare graficamente il decorso di una malattia; ~as grāfico
grāfitas 1. (*mineralas*) grafite *f*; 2. (*pieštuko širdelė*) mina *f*, grafite *f*
grafolōg||as, -ē grafōlogo *m* (*f*-a); ~ija grafologia *f*
grafomān||as, -ē grafōmane *m, f*; ~ija grafomania *f*
grāfuoti rigare A, segnare rigando
graib||inėti, ~yti *džn.* 1. toccare ripetutamente; brancolare A, cercare a tentoni; *sng.*: ~ydamasis *sienos nusilėido į rūšį* è sceso a tentoni in cantina; 2. (*traukioti*) tōgliere A, tirare via; ~yti *grietinę* scremare A; 3. *šnek.* (*kiek mokėti*) cavārsela; *sng.*: *jīs graibosi itāliskai* se la cava in italiano
graibst||inėti, ~yti 1. (*stvarstyti*) afferrare A, acchiappare A; *tā knýgą* ~yte *išgraibstė* (*išpirko*) questo libro è andato a ruba; 2. (*samstyti*) tōgliere A, privare di; *putās* ~yti schiumare A

graibštas 1. (*samtis*) schiumaiola *f*; 2. (*tinklas*) rete a sacco per i pesci

graibš||**tūs** atto ad afferrare, svelto, svèglio; **turėti**

~**čias rankàs** èssere svelto di mano

graik||**as**, -è greco *m* (*f*-a); ~**ų kultūrà** civiltà greca;

~**inis**, ~**iškas** greco, della Grecia; **pagal** ~**išką pàprotį** secondo l'uso greco, alla greca

graikštūs 1. (*puošnus*) bello, attillato; 2. (*išrankus*) incontentabile, capriccioso

graiz||**as** 1. (*sieto*) bordino *m*, cèrchio *m*; 2. (*skrybėlės*) falda *f*, tesa *f*; 3. (*indo*) orlo, mårGINE *m*; **pripilti stiklinę iki** ~**ų** riempire un bicchiere fino all'orlo;

4. (*monetos*) contorno *m*; 5. *bot.* capolino *m*

graizaziėdžiai *dgs. bot.* compòsite *f pl*, asteràcee *f pl*

1 **gráizyti džn.** (*gręžti*) fare dei buchi, forare *A*

2 **gráizyti džn.** (*pjaustyti*) tagliare a fette

gráižtai *dgs.* 1. (*užpjova*) incastri delle doghe; 2.

(*briauna*) orlo di un recipiente

gráižtv||**a** (*įvija*) rigatura *f*; ~**inis**: ~**inis šáutuvas** fucile a palla, carabina *f*

grakš||**čiai** *prv.* graziosamente, con gràzia; ~**tėti** diventare più grazioso

grákšt||**inti** rèndere più grazioso; ~**umas** graziosità *f*, gràzia *f*, leggiadria *f*; ~**uolis**, -è persona graziosa; ~**ūs** grazioso, leggiadro, snello; ~**l mer-ginà** ragazza snella, lanciata

grāmas grammo *m*

gramāti||**ka** *lingv.* grammàtica *f*; **lyginamóji** ~**ka** grammàtica comparata; ~**kas**, -è grammàtico *m* (*f*-a), studioso di grammàtica; ~**nis**, ~**škas** grammaticale; ~**nis nagrinėjimas** anàlisi grammaticale; ~**škai** *prv.* grammaticalmente

grambuolys *zool.* maggiolino *m*

grámdyti *žr.* grándyti

gramofōnas grammòfono *m*, fonògrafo meccànico

gramōzd||**as** *žr.* gremėzdas; ~**yti** *menk.* ingombrare *A*, riempire di cose inùtili

gramzd||**à** 1. (*grimzdimas*) immersione *f*; 2. (*grimzlė*) pescàggio *m*, pescaggione *f*; ~**ėti** immèrgersi, sprofondare *E*; ~**inti** immèrgere *A*, affondare *A*; *prk.*: **negramzdink jō** **į pràpultį** non portarlo alla perdizione; ~**ūs** 1. che scende facilmente in profondità; 2. *prk.* (*niūrus*) cupo, oscuro

granatà 1. *kar.* granata *f*; **rañkinė** *g.* bomba a mano; 2. *sport.* attrezzo di lāncio

1 **granātas** (*mineralas*) granato *m*, granata *f*

2 **granātas** 1. (*vaisius*) granata *f*, melagrana *f*; 2. (*medis*) granato *m*, melograno *m*

granātmedis *bot.* melograno *m*

granātsvaid||**ininkas** *kar.* adetto al lāncio delle granate; ~**is** *kar.* lanciagranate *m inv*, lancia-bombe terrestre

grand||**ỹkiė** arnese per raschiare; ~**ỹklė árkliui valyti** striglia *f*; ~**iklis** raschietto *m*, raschiatòio *m*, raschino *m*, grattino *m*

grandin||**ė** 1. catena *f*; **priřšti šunį priė** ~**ės** legare il cane alla catena; 2. (*virtinė*) catena *f*, sèrie *f*, fila *f*; **kalnų** ~**ė** catena montuosa; **įvykių** ~**ė** sèrie di avvenimenti; 3. *tech.* nastro *m*; **konvėjerio** ~**ė** nastro trasportatore; 4. *fiz.* circuito *m*; **uždaroji** ~**ė** circuito chiuso; 5. *mat.* sèrie *f*, sequenza *f*, successione *f*; 6. *kar.* òrdine *m*, fila *f*, riga *f*; **kareivų** ~**ė** fila di soldati; ~**ėlė mžb.** catenella *f*, catenina *f*, catenaccio *m*; **auksinė** ~**ėlė** catenina d'oro; **uždaryti duris sū** ~**ėlė** chiudere la porta con il catenaccio; ~**ės** *dgs.* catene *f pl*, ferri *m pl*, ceppi *m pl*; **uždėti** ~**ės** incatenare *A*; **nutráukti** ~**ės** spezzare le catene (i ceppi); **surakintas** ~**ėmis** in catene

grandiniai *dgs.* attaccaticcio *m*, cibo rimasto al fondo del recipiente

grandinin||**is** a catena, a nastro; ~**ė reākcija** reazione a catena; ~**is transpòrteris** trasportatore a nastro

grañdininkas, -è capogruppo *m, f*

grandinis *kar.* caporale *m*

grandiòz||**inis**, ~**iškas** grandioso, imponente, impressionante; ~**iniai planai** progetti grandiosi; ~**iškai** *prv.* grandiosamente, in modo imponente

grandis 1. (*grandinės dalelė*) anello *m*; **jungiamóji** *g.* anello di congiunzione; 2. (*padalinys*) gruppo *m*, squadra *f*, brigata *f*; **dažytojų** *g.* squadra di imbianchini

grándyti džn. raschiare *A*, grattare *A*, fregare *A*; **g. pridėgusį pūodo dūgną** raschiare il fondo abbruciacciato di una pentola

granit||**as** granito *m*; **jūs tvirtas kaip** ~**as** è un uomo di granito; ~**inis** di granito, granitico; ~**inis pamiñklas** monumento di granito; ~**inės uōlos** rocce granitiche

grānul||**ė** grānulo *m*, granello *m*, particella *f*; ~**iāto-rius** granulatore *m*; ~**iāvimas** granulazione *f*; ~**iūoti** granulare *A*, ridurre in grānuli

grasñ||**imas** minaccia *f*, intimidazione *f*; **priveřsti** ~**imais** costringere con le minacce; ~**ti** minacciare *A*, intimidire qc. con minacce; ~**ti mirtimì** minacciare di morte; ~**o jām pirštū** lo minacciava col dito; ~**amas láiškas** lettera minatoria

gras||yti žr. grasinti; ~ūs 1. minaccioso, tetro, pauroso; ~ūs žvilgsnis sguardo minaccioso; 2. (atstumiantis) sgradèvole, ripugnante, disgustoso
grāš||galis *menk.* soldo di scarso valore; **nė** ~galio *neturėti* essere senza un soldo; ~is 1. *istor.* antica moneta europea, soldo *m*; 2. (šimtoji dalis) centesimo *m*; 3. *prk.* (skatikas) quantità minima di denaro; *išlėisti iki paskutinio* ~io spendere sino all'ultimo centesimo; *uždėrba kelis* ~iūs guadagna quattro soldi; *sulūžusio* ~io *neveitas* non vale un centesimo; *kišti savo* ~i mischiarsi, ingerirsi in affari altrui

graudén||ti 1. žr. gaudinti; 2. (įspėti) mettere in guardia, preavvisare *A*; 3. (skųstis) lamentarsi, rammaricarsi; *sng.*: *nėrā kō dabar* ~tis è inutile ormai rammaricarsi

graudīn||gai *prv.* tristemente, con tristezza; ~gas triste, doloroso, amaro; ~gos ākys occhi tristi; ~ti commuovere *A*, impietosire *A*; *širdį kām* ~ti impietosire il cuore di qc.; ~tis dispiacersi, provare rincrescimento; ~asi *nepaklaūšęs manęs* gli rincresce di non avermi dato ascolto

graūdis žr. gaudulys

graudul||ingas triste, tetro, cupo, malinconico; ~inis: ~inė žvakė candela funebre; ~ys tristezza *f*, dolore *m*, commozione *f*; ~ys manė ima, klaū-santis šitos giesmės mi commuovo (mi viene la tristezza) all'udire questo canto

graud||ūmas žr. gaudulys; ~ūs 1. (liūdnas) triste, malinconico, doloroso, amaro; ~ū žiūrėti, kaip jįs kankinasi è una pena vederlo soffrire così; 2. (trapus) fragile, grācile, delicato

graūdžiai *prv.* tristemente, amaramente

graužā (graužimas) bruciore *m*, dolore *m*

grauž||as 1. (akmens) ghiāia *f*, pietrisco *m*, frammento *m*; 2. (vaisiaus) torso *m*, tòrsolo *m*; *nemėtyk* ~ų non gettare i torsi

graužātis dispiacere *m*, pena *f*, afflizione *f*, tribolazione *f*

graužėti (apie akmenį) scomporsi, andare in frantumi

graužik||ai *dgs. zool.* roditori *m pl*, rosicanti *m pl*; ~as, -ė roditore *m (f -trice)*

graužim||as 1. (krimtimas) rosicatura *f*, rosicchiamento *m*; 2. (odos dirginimas) prurito *m*, pizzicore *m*, prurito *m*; 3. (vidinis jausmas) rimorso *m*, tormento *m*, cruccio *m*; *kamūojamas sąžinės* ~o straziato dal rimorso; *sng.*: ~asis dėl sūnaūs tormento, sofferenza per il figlio

graužinėti *džn.* rosicchiare *A*

graužtas torso *m*, tòrsolo *m*; *ōbuolio g.* torso di mela

grāuž||ti 1. (krimsti) rosicchiare *A*, rosicare *A*, rōdere *A*; *kaulų* ~ti rosicchiare un osso; 2. (dirginti) bruciare *E*, pizzicare *A*, sentire prurito; *mān akis, gėrkę* ~ia mi bruciano gli occhi, mi pizzica la gola; 3. (ardyti) corrōdere *A*, (e)rōdere *A*, sgretolare *A*; *vanduō* ~ia *kraūtų* l'acqua erode la sponda; *rūgštis* ~ia *gėleži* l'acido corrode il ferro; *prk.*: *sveikātą* ~ti rovinare la salute; 4. *prk.* (kankinti) tormentare *A*, strūggere *A*; *jį sąžinė* ~ia è tormentato dai rimorsi; *širdį* ~ia *įtarimas* il sospetto rode l'animo; 5. *šnek.* (barti) rimproverare *A*, criticare *A*; ~tis 1. (skverbti) penetrare *E/A*, spingersi dentro; 2. *prk.* (sielotis) tormentarsi, darsi pena, crucciarsi; *nesigrāužk, viskas bus gerai* non tormentarti, tutto finirà bene; *pirštūs, nagūs* ~tis mangiarsi, mōdersi le mani, le dita

graužtūkas žr. graužtas

graužulys tormento *m*, rimorso *m*, cruccio *m*, afflizione *f*

grāveris, -ė incisore *m*

gravir||āvimas incisione *f*, bulinatura *f*; ~āvimo *mėnas* arte del bulino, incisione *f*; ~uoti incidere *A*, bulinare *A*

gravitācij||a gravitazione *f*; ~os laūkas campo gravitazionale

graviūrā incisione *f*, stampa *f*; *vārio, cinko g.* incisione su rame, su zinco; *mėdžio g.* xilografia su legno

grāž||ā 1. resto *m*; *dūok mán tris eurūs* ~ōs dammi tre euro di resto; 2. (grįžimas) ritorno *m*, riavvicinamento *m*; *saulės* ~ā solstizio *m*; 3. (apsigręžimas) inversione *f*, cambiamento della direzione; *glžk.*: ~ōs *rātas* piattaforma girèvole

grāžbyl||iāuti 1. (grāžiai kalbėti) arringare *A*; 2. *prk.* (tuščiai kalbėti) parlare a vānvera; ~ys, -ė 1. oratore *m (f -trice)*; 2. *prk.* (tuščiakalbis) ciarlantano *m*; ~ystė 1. eloquenza *f*, retōrica *f*; 2. *prk.* discorso vuoto, ciarlataneria *f*

grāžėiva *b.* bellimbusto *m*, elegantone *m (f -a)*

grāžė||ti 1. imbellire *E*; *jį dienā iš dienōs* ~ja imbellisce di giorno in giorno; 2. (apie orą) rasserenarsi, mēttersi sul bello

grāžia||balsis dalla bella voce; ~darbis chi lavora bene, dalle mani d'oro

grāžiai *prv.* bene, bellamente, con belle maniere; *g. reñgtis* vestire bene (elegantemente); *g. paprašyti* chiedere in modo gentile; *g. elgtis* comportarsi bene

grāzia||kalbis ciarliero; ~**plaūkis** dai bei capelli; ~**veidis** dal viso piacevole; ~**ziēdis** dai bei fiori
grāž||ybē bellezza *f*; ~**yn prv.** sempre più bello, sempre meglio; **oras eīna ~yn** il tempo sta diventando sempre più bello

grāžinim||as(is) abbellimento *m*, decorazione *f*, ornamento *m*; **užsiimti sālēs ~u** occuparsi dell'ornamento di una sala

grāžlnimas restituzione *f*, riconsegna *f*, rimborso *m*, rinvio; **skolōs g.** restituzione di un dèbito; **īstātymo g.** ripristinamento di una legge

grāžinys ornamento *m*, elemento decorativo

grāžin||ti abbellire *A*, ornare *A*, decorare *A*; **sng.:** *jī ~asi šveītei* si adorna (si fa bella) per la festa

grāžin||ti 1. far tornare indietro, rimettere *A*; ~**ti ī tarnybā** rimettere (riprendere) in servizio; ~**ti regėjimā** far riottenere la vista; 2. (*atiduoti*) riconsegnare *A*, rendere *A*, restituire *A*; ~**ti knygās ī bibliotēkā** restituire i libri alla biblioteca; ~**ti pinigus už (nepanaudotā) bilietā** rimborsare il biglietto; ~**ti lāiškā siuntėjui** rinviare la lettera al mittente; ~**ti īstātymā** ripristinare una legge; ~**tinis** restituibile

grāžyti džn. 1. (*grėžioti*) forare *A*, trapanare *A*; 2. (*ėsti*) ródere *A*, produrre tarlature; 3. (*sukioti*) voltare *A*, girare *A*; **sng.:** *grāžosi ī visās pusēs* si gira da tutte le parti; 4. (*spausti*) tórcere *A*, strizzare *A*; **rankās g.** tórcersi le mani

grāžiuoju prv. con le buone, con modi cortesi, senza asprezza; **g. susitařti** mēttersi d'accordo con le buone

grāžmenā ornamento *m*, addobbo *m*

grāžt||as trāpano *m*, foratòio *m*, punteruolo *m*; **grēžti ~ū skylēs** fare i buchi col trāpano, trapanare *A*; **spirālinis ~as** trāpano a spirale (*a vite*)

grāžulas timone di un carro

grāžum||ā 1. (*apie laikā*) tempo, età migliore; *jī dabař pačiojē ~ojē* è nel fiore della bellezza; 2. (*apie vietā*) luogo, posto migliore

grāžum||as bellezza *f*; **knyg. beltā f; dēl ~o** per bellezza; ~**ynas** ornamento *m*, addobbo *m*

grāžumu prv. žr. grāžiuoju

grāžuōl||is, -ė persona particolarmente bella; **kokiā ~ė!** che bellezza!

grāž||ūs 1. bello, piacevole, ammirévole; ~**ūs vaiklīnas** un bel ragazzo; ~**iōji lytīs** il bel (gentil) sesso; **kaip ~ū!** che bello!; 2. (*giedras*) bello, sereno, calmo; 3. (*didelis*) grande, vistoso, cos-

picuo; 4. (*geras*) buono, bello; ~**ūs póelgis** bella azione, bel gesto; **o tolī ~ū nē...** tutt'altro che; ~**iausia taī, kād...** il bello è che...; **taī ~iausia!** (*nustebus*) bella roba!, questa è bella!

grėbėj||as, -a: šiēno ~a donna che rastrella il fieno
grėbėst||as corrente *m*, travicello *m*; ~**uōti** coprire (*il tetto*) di travicelli

grėbezōti menk. 1. lavorare male; 2. leggiucchiare *A*, scrivucchiare *A*

grėb||imas rastrellatura *f*, ripulitura (*col rastrello*); **sōdo ~imas** rastrellatura del giardino; ~**inėti džn.** rastrellare *A*, rastrellinare *A*

grėblai prv.: *g. kalba* parla con l'erre mōscia

grėbias chi ha l'erre mōscia

grėbliā||dantis dente di un rastrello, rébbio *m*; ~**kotis** mānico di un rastrello

grėbl||inis di, da rastrello; ~**ys** rastrello *m*; **trak-torinis ~ys** rastrello meccanico

grėbl||ys, -ė persona che ha l'erre mōscia; ~**umas** pronūncia mōscia dell'erre; ~**uōti** parlare con l'erre mōscia

grėbōti žr. grėbstyti

grėboti žr. grabaliōti

grėbstinėti, grėbstyti džn. rastrellare *A*, rastrellinare *A*; **g. pārkō alėjas** rastrellare i viali del giardino
grėbti rastrellare *A*; **g. šiēnā** rastrellare il fieno

1 grėič||iaū, ~iausiai modal. forse, può darsi, probabilmente, è più probabile; ~**iausiai līs** probabilmente piovērā

2 grėič||iaū, ~iausiai prv. žr. grėitai

grėideris tech. livellatrice *f*

grėimas pellicola *f*, strato superficiale (*nel latte bollente*)

grėipfrut||as bot. pompelmo *m*; ~**u sūltys** succo (spremuta) di pompelmo

grėit prv. žr. grėitai; ~**ā (skuba)** fretta *f*, rapidità *f*
greita||brañdis (apie augalus) primaticcio, che matura prima; ~**darbis** che lavora velocemente; ~**ėigis** rápido, veloce; ~**ėigiai traukiniai** treni ad alta velocità

grėitai prv. presto, fra poco, tra breve, sùbito, rapidamente, velocemente; **g. užmigaū** mi sono addormentato sùbito; **g. bėga mėtai** gli anni scórono veloci; **g. nusprėsti** decidere con velocità; **g. pasirūošk** preparati alla svelta; **parašyk mán grėičiaū** scrivimi più presto che puoi; **kuō grėičiausiai** al più presto, nel più breve tempo possibile

grėitā||kalbė 1. (*skubi kalba*) il parlare in fretta, discorso fluente; 2. (*grėitai tariamas posakis*)

- scioglilingua *m inv*; ~**kalbis**, -ė chi parla in fretta; ~**kojis** dal passo veloce, alpede
- grėit**||**as** 1. (*spartus*) ràpido, veloce, cėlere, svelto, ratto; ~**ais žiņgsniais** con passi veloci, ràpidi; ~**ėsnis už žalbą** più veloce del lampo; ~**asis traukinys** treno ràpido; 2. (*skubus*) pronto, sollécito, immediato; ~**as atsākymas** risposta sollécita; ~**as pasveikimas** pronta guarigione; ◊ ~**oji pagálba** pronto soccorso; ~**oji džiovà** tisi galoppante; ~**ù laikù** fra poco, presto; **ikl** ~o *pasimātymo* a presto!
- greitė**||**jimas** accelerazione *f*; ~**ti** aumentare la velocità, accelerare *A*; **kvėpavimas** ~**jo** il respiro s'accelerava
- greit**||**ybė** rapidità *f*; ~**iklis tech.** acceleratore *m*
- greitin**||**imas** acceleramento *m*; ~**ti** accelerare *A*, prėndere velocità; ~**ti žiņsnį, dárba** accelerare il passo, affrettare un lavoro; ~**tūvas tech.** acceleratore *m*
- grei**||**tis** velocità *f*; **dideliu** ~**čiù** a grande velocità; **padidinti, sumāžinti** ~**ti** aumentare, diminuire la velocità; **pasiekti 100 km per vālandą** ~**ti** raggiungere la velocità di 100 km all'ora; **lėistinas** ~**tis** velocità consentita
- greit**||**kelis** superstrada *f*; ~**kepė** fornello per la cottura ràpida; ~**ligė šnek.** sciolta *f*, diarrea *f*; ~**matīs** tachimetro *m*
- greitok**||**ai** *prv.* in modo abbastanza veloce; ~**as** abbastanza veloce
- greit**||**omis**, ~**osiom(is)** *prv.* in fretta, velocemente; ~**omis apsirengė** si è vestito in fretta; ~**osiom užkąsti** mandar giù un boccone
- greit**||**puodis** pentola a pressione; ~**raštis** scrittura manuale veloce, stenografia *f*
- greit**||**umas** rapidità *f*, fretta *f*, velocità *f*; **visù** ~**umù** a tutta velocità; **lėkia žalbo** ~**umù** corre come un fùlmine; ~**úoju** *prv.* in fretta, con fretta; ~**úoju àtliktas dárbas** lavoro frettoloso; ~**uolis**, -ė che lavora, agisce con rapidità
- gremėzd**||**as** *menk.* 1. (*apie daiktą*) cosa ingombrante; ciarpame *m*, vecchiume *m*; **geriaù išmėsti visūs tuos** ~**ùs** è mēgljo gettare tutto questo ciarpame; 2. (*apie žmogų*) persona goffa, impacciata; ~**iškas** ingombrante, voluminoso; *prk.:* ~**iškas sakinys** frase mal riuscita
- gremžė** *geogr.* erosione *f*, sprofondo *m*
- gremž**||**telėti** raschiare, grattare appena; ~**ti** 1. (*grandyti*) raschiare *A*, raspare *A*, grattare *A*; ~**ti šleną** raschiare il muro; 2. (*skusti*) rasare *A* (*barz-*
- dą*); pelare *A*, sbucciare *A* (*pvz., bulves*); 3. (*kasyti*) grattare *A*, stropicciare la pelle; *sng.:* **baik** ~**tis** smetti di grattarti
- gremžtukas** 1. raschietto *m*, raschino *m*; 2. (*bulvėms skusti*) sbucciapatate *m inv*, pelapatate *m inv*
- grenadiėrius** *kar.* granatiere *m*
- grėndymas** 1. (*asla*) pavimento in terra battuta; 2. (*aikštelė javams*) aia *f*
- grėslūs** minaccioso, minatòrio
- grėsmė** 1. minaccia *f*, intimidazione *f*, pericolo *m*; **kāro g.** minaccia di guerra; 2. **šnek.** (*drausmė*) disciplina *f*, rimpròvero *m*
- grėsming**||**ai** *prv.* minacciosamente, in modo minaccioso; ~**as** minaccioso, minacciante; ~**i žodžiai** parole minacciose; ~**umas** qualità di ciò che è minaccioso
- grėsti** raschiare *A*, grattare *A*; *g.* **žievę nuò mēdžio** scortecciare un tronco d'albero
- grėsti** 1. (*kelti pavojų*) minacciare *A*, mėttere in pericolo; **ekstremistai grėsia taikai** gli estremisti minacciano la pace; **jò gyvybei nėgresia jòks pavojus** la sua vita non corre alcun pericolo; 2. (*drausti*) proibire *A*, vietare *A*, negare *A*; 3. (*atpratinti*) far pėrdere l'abitudine
- 1 gret**||**à** fila *f*, riga *f*, schiera *f* (*di persone*); **būti pirmoje** ~**oje** èssere in prima fila; **glāudžios grėtos** schiere folte; **bedarbių** ~**osė** nelle file dei disoccupati; **aplėisti** ~**às** disertare le file; *kar.:* **suglāusti** ~**às** serrare le file, raccògliere le schiere
- 2 gretà** *prv.* accanto, accosto, al fianco, vicino, al lato; **stovėti g.** stare accosto
- 3 gretà** *prl.* (*su kilm.*) accanto (vicino) *a*, a fianco di; **atsisėsk g. manės** siėditi accanto a me
- gretasiėnis** *geom.* parallelepipedo *m*
- gretimai**(s) *prv.* *žr.* 2 gretà
- grėtim**||**as** vicino, confinante, attiguo, contiguo, adiacente; ~**amė kambaryjė** nella stanza attigua; ~**os šālys** stati vicini (limitrofi); ~**ybė**, ~**umas** attiguità *f*, contiguità *f*, contatto *m*, vicinanza *f*; **kalbės** ~**ybės** affinità linguistiche; ~**inis** vicino, limitrofo, affine, parallelo
- grėtinimas** confronto *m*, comparazione *f*, raffronto *m*, paragone *m*
- gretinys** *mat.* proprietà distributiva
- grėtin**||**ti** confrontare *A*, paragonare *A*, raffrontare *A*; ~**ti kalbās** comparare le lingue; ~**tis** 1. (*artin-tis*) avvicinarsi, accostarsi, farsi più vicino; 2. (*meilintis*) adulare *A*, lusingare *A*; ~**tis priė merginos** fare la corte ad una ragazza

gretôm, **gretomîs** *prv.* accanto, vicino, di fianco; *sèdėjo g. sù jà* era seduto accanto a lei

gretutîn||is contiguo, vicino, confinante; *mat.:* ~iai *kampaĩ* angoli adiacenti

grėž||ėjas, -a, ~lkas, -ė trapanatore *m* (*f* -trice), traforatore *m* (*f* -trice); ~lmas 1. (*skylių*) trapanazione *f*, trapanatura *f*, trapanamento *m*; 2. (*žemės, uolų ir pan.*) trivellazione *f*, perforazione *f*; 3. (*skalbinių*) strizzatura *f*, il tōrcere; 4. (*krypties*) voltata *f*, voltamento *m*; ~inėti *džn.* trapanare *A*, forare *A*, trivellare *A* (*di tanto in tanto*); ~inys trivellazione per indàgini geolōgiche, foro *m*, buco *m*, scavo *m*; *nāftos ~inys* pozzo petrolifero; ~iōti *džn.* grėžti

grėžias *tech.* girabacchino *m*, menarola *f*

grėž||ti 1. (*skyles*) trapanare *A*, forare *A*, trivellare *A*; ~ti *danťi* trapanare un dente; ~ti *žemę* traforare (trivellare) il terreno; 2. (*šlapius drabužius*) tōrcere *A*, strizzare *A*; 3. (*kreipti*) girare *A*, voltare *A*; ~k *arklį atgaĩ* volta il cavallo indietro; *sng.:* *kuĩ mán ~tis?* da che parte devo girare?

grėžtinis di trivellazione, trivellato; *g. šulinys* pozzo trivellato

grėžtūvas 1. *žr.* grėžlas; 2. *tech.* trapanatrice *f*, trivellatore *m*, trivella *f*

griáučiai *dgs.* 1. *anat.* schēletro *m*; *prk.:* *iš tavės tik vienĩ g.* sembri uno schēletro; 2. *prk.* (*pagrindinės dalys*) struttura principale, ossatura *f*, carcassa *f*; 3. *prk.* (*metmenys*) schema *m*, trama *f*; *romāno g.* schēletro di un romanzo

griaudėnti (*apie griAustinį*) rintronare *E/A*, rimbombare *E/A*

griaudė||ti 1. tonare *E/A*, rintronare *E/A*, rimbombare *E/A*; ~jo *vīsq naktį* ha tonato per tutta la notte; *tolumojė ~jo patránka* in lontananza rimbombava il cannone; 2. *šnek.* (*šaukti*) gridare *A*, urlare *A*

griaudimas rimbombo *m*, tuono *m*

griaudūs *žr.* graudūs

griaudžioti rimbombare *E/A*, tonare *E/A* (*di tanto in tanto*)

griáu medis 1. àlbero schiantato (*dal vento*); 2. *menk.* persona goffa

griaušm||as 1. (*griAustinis*) tuono *m*; *žaibaĩ sù ~ù* lampi col tuono; 2. (*trenksmas*) rimbombo *m*, strēpito *m*, fragore *m*; *♦ kād tavė ~as!* mannàggia a te!

griausmĩng||ai *prv.* fragorosamente, in modo rumoroso; ~as rimbombante, strepitoso, fragoroso; ~as *baĩsas* voce di tuono; ~i *ploĩmai* applausi fragorosi

1 griáu||sti (*dundėti*) tonare *E/A*, rimbombare *E/A*, rintronare *E/A*; *ilgaĩ ~dė perkūnas* il tuono rintronò a lungo; *prk.:* ~*džia ploĩmai* scrōsciano gli applausi

2 griau||sti 1. (*nerimti*) turbarsi, agitarsi; ~*džia širdĩs mào* l'ànimo mio si turba; 2. (*gailėti*) rincreocere *E*, rammaricarsi; *sng.:* ~*džiasĩ negalĩs atėĩti* gli rincesce di non poter venire

griauštĩn||is tuono *m*; ~io *treĩksmas* scōppio di tuono

griáu||ti 1. (*guldyti*) atterrare *A*, schiantare *A*, abbattere *A*; *áudra medžiūs ~na* il temporale schianta gli àlberi; 2. (*naikinti*) distruggere *A*, demolire *A*; ~*namoĩ jėgà* potenza distruttiva, forza distruttrice; 3. *prk.* (*žlugdyti*) annientare *A*, frustrare *A*, minare *A*; ~ti *viltis* frustrare le speranze; ~tis (*veržtis*) cercare di entrare, spingersi avanti

griáužti *žr.* gráužti

grīb||as 1. *bot.* fungo *m*; ~o *kótas, kepurėlė* gambo, cappello di un fungo; *válgomas, nuodĩngas ~as* fungo edule (mangerēcchio, commestibile), velenoso; *šviežĩ, džiovĩnti ~ai* funghi freschi, secchi; *♦ áuga kaĩp ~ai pō lietaūs* viene (vengono) su come i funghi; 2. (*medžio puvinys*) muffa *f*, botrite *f*

grybau||ti andare per funghi, raccogliere funghi; ~tojas, -a cercatore (cercatrice) di funghi

gryb||ėlnis *med.* fungoso, battérico; ~ėlnis *su-sirgĩmas* micòsi *f*; ~ėlis *med.* fungo *m*, fungosità *f*; ~ėna *bot.* micèlio *m*; ~ėnė minestra coi funghi; ~ijà, ~ynas fungheto *m*, fungàia *f*

grībėnis di, da funghi, fungoso; *biol.* micotico

gribĩšius, -ė *šnek.* ladrūncolo *m* (*f* -a), ladroncello *m* (*f* -a)

grīb||ligė micosi *f*; ~šiai *dgs. bot.* funghi imperfetti, deuteromiceti *m pl*

grībšnis *sport.* bracciata *f* (*nel nuoto*)

grībštelėti toccare appena, sfiorare *A*

gryčĩa casa rústica

griebĩmas 1. atto dell'afferrare; 2. atto del tōgliere, levare

griėb||ti 1. (*čiupti*) afferrare *A*, aggrappare *A*, acchiappare; ~ti *už raĩkos* afferrare per (la) mano; ~ti *káiną už uodegōs* acchiappare un gatto per la coda; *sng.:* ~ėsi *už šakōs* si aggrappò a un ramo; ~tis *už galvōs* mēttersi le mani nei cappelli; ~tis *giĩklo* impugnare le armi; 2. (*imti paviršių*) levare *A*, tōgliere *A*; ~ti *pĩeną* scremare *A*; 3. *prk.* (*apimti*) prēndere *A*, buscare *A*; *jĩ slogà ~ė* ha preso

un raffreddore; 4. *prk.* (*gelti*) pungere A, mordre A; *šaltis* ~ia freddo punge; 5. (*liesti*) toccare A, sfiorare A; ~tis 1. (*intis*) mettersi a fare q.c.; ~esi *mókslų* si è messo a studiare; ~tis *klastôs* servirsi dell'inganno; 2. (*stiprėti*) riprendersi, rimettersi

griebtù||kas (*putoms nusemti*) schiumaiola f, palette bucherellata; ~vas *tech.* 1. (*krano žiaunos*) benna mordente; 2. morsetto m

griēnē pellicola (strato) superficiale

griē||stis condensarsi, depositarsi in superficie; ~ti tōgliere, levare lo strato superficiale; ~ti *plēnq* scremare A

grietinē panna f (*da cucina*), fiore del latte

grietinē||ē 1. panna f (*da dolci*), crema f; *plaktà* ~ē panna montata; *brāškės sū plaktà* ~ē fràgole con panna; 2. *iron.* parte eletta, scelta di un gruppo; *miesto* ~ē la crema dei cittadini

grietinū||is di panna, alla crema; ~iai *ledai* gelato alla crema

griež||ėjas, -a sonatore m (*f-trice*); ~lmas 1. (*grojimas*) atto del sonare, sonata f; 2. (*trynimas*) strido m, stridore m; ~lmas *dantimis* stridore di denti

griežin||ys fetta f; *pjaustyti dėšrą* ~iaīs affettare (tagliare a fette) il salame

griežlē 1. *zool.* re di quaglie; 2. *b. prk.* (*ikyrus žmogus*) persona noiosa

griežtai *prv.* severamente, rigorosamente, rigidamente; *g. draūdžiama* è severamente vietato; *g. laikytis įstatymo* osservare rigorosamente la legge

griežt||as 1. severo, austero, rigido, esigente; ~as *žvilgsnis* sguardo severo; ~as *auklėjimas* educazione rigida; ~a *tvarkà* (*drausmė*) disciplina austera; 2. (*tikslus*) rigoroso, preciso, determinato; ~i *nuródymai* ordini rigorosi

griežtēti diventare (più) severo, irrigidirsi

grīēž||ti 1. suonare A; *smuikū* ~ti suonare il violino; *pernakt mūzika* ~ē si è suonato tutta la notte; 2. (*čerksči*) stridere A; *dantimis* ~ti stridere i denti; 3. (*pjaustyti*) tagliare A, affettare A; 4. (*skaudėti*) far male; ◇ ~ti *aūt kō danči* avere il dente avvelenato contro qc.

grīēžtinti rendere più severo, irrigidire A; *g. baūs-mę* irrigidire una pena

grīēžtis *bot.* pianta crocifera; *aliėjinis g. (rapsas)* ravizzone m

griežt||ókas abbastanza severo; ~umas severità f, rigidità f, austerità f; *núosprendžio* ~umas rigidità di un giudizio; *papročiū* ~umas severità di costumi

griežtūvas attrezzo per lavori di falegnameria e intaglio

grifas *zool.* grifone m

grik||ainē polenta di grano saraceno; ~lėna campo di grano saraceno; ~lnis di grano saraceno

grik||is *bot.* fagopiro m; ~iū *kruōpos* grano saraceno; ~milčiai *dgs.* farina di grano saraceno

grikšē||jimas scricchiolio m, stridore m; *sqnariū* ~jimas scricchiolio delle ossa; ~ti scricchiolare A, crocchiare A; *cūkrus tarp dantų grikši* lo zùcchero scricchiola sotto i denti

grikštelėti 1. emettere un leggero scricchio; 2. (*nikstelėti*) riportare una leggera slogatura

grim||as trucco m (*di scena*), maquillage m *inv*; *nuiūti* ~q tōgliersi il trucco

grimas||à smòrfia f, boccaccia f; *daryti* ~às fare le boccacce, le smòrfie

grim||āvimas truccatura f (*per la scena*); ~uoti truccare A; modificare l'aspetto del viso; ~uotojas, -a truccatore m (*f-trice*)

grimzd||as piombino m; *tiūnklo* ~ai piombini di una rete

grimzd||ėti essere sprofondato; ~lmas immersione f, sprofondamento m

grimzl||ē pescàggio m, pescaggione m, immersione f; ~ēs *linija* linea d'immersione; ~ūs 1. immergibile; 2. paludoso, acquitrinoso

grimz||ti 1. (*skęsti*) sprofondare E, affondare E, immergersi; *laivas* ~ta i *dūgną* la nave va a picco; *prk.:* ~ti i *nusiminimą* sprofondarsi nella disperazione; 2. (*klimpti*) sprofondare E; ~ti i *sniėgą* sprofondare nella neve; ~ti i *purvą* impantanarsi

grynai *prv.* puramente, semplicemente; completamente; *g. nusikiřpes* con i capelli tagliati a zero

grynakraūjis purosangue; *g. žlrgas* cavallo purosangue, purosangue m *inv*

grýn||as 1. (*švarus*) puro, pulito, schietto, genuino; ~as *výnas* vino schietto, genuino; ~as *pėlnas* profitto netto; ~amē *orē* all'aria aperta, al fresco; *mokėti* ~aīs pagare in contanti; 2. (*plikas*) nudo, raso, privo di; *miegóti aūt* ~os *žėmės* dormire sulla nuda terra; ~omis *akimis* a ócchio nudo; 3. (*doras*) onesto, retto, sincero; ~a *sąžinė* coscienza retta; 4. (*tikras*) vero, puro, sēmplice, mero; ~a *teisybė* pura verità; *iš* ~os *širdiės* di vero cuore, con la massima sincerità; *jūs* ~as *tėvas* è idèntico a suo padre; 5. *prk.* (*neturtingas*) pòvero

gryna||širdis sincero, franco, ingènuo; ~**veislis** di razza pura, purosangue

grind||ėjas, ~**ikas** pavimentatore *m*, lastricatore *m*, selciatore *m*; ~**imas** pavimentazione *f*, lastricatura *f*, selciatura *f*; ~**inis** da pavimento, pavimentale; ~**inės lentos** tàvole da pavimento; ~**inys** pavimento *m*, selciato *m*, lastricato *m*; **medinis** ~**inys** pavimento stradale in legno; **tašytų akmenų** ~**inys** selciato *m*; ~**is** (*lenta*) tàvola *f*, asse *f* (*da pavimento*)

grind||ys *dgs.* pavimento *m*, tavolato *m*, assito *m*, impiantito *m*; **lentų**, **plytelių** ~**ys** pavimento di tàvole, di piastrelle (mattonelle); **blizginti** ~**is** lucidare il pavimento

grindyti pavimentare *A*; *g. kambarį* pavimentare (fare il pavimento di) una stanza

grindjuostė *stat.* battiscopa *m inv*

grynėti diventare (più) puro, purificarsi

gryn||ėji *dgs.* (*pinigai*) contante *m*; **mokėti** ~**ašiais** pagare in contanti

grýnin||imas purificazione *f*; ~**ti** purificare *A*, depurare *A*

grýn||ledis, ~**šala** vetrato *m*, gelata *f*

grynumà luogo raso, spoglio di vegetazione

grynùmas purezza *f*, purità *f*, genuinità *f*; **kalbòs g.** purità di una lingua

grynuòlis *min.* nativo; **àukso g.** oro nativo

grynúoti apparire privo di copertura

1 griovà *geogr.* sprofondo *m*, dirupo *m*, burrone *m*

2 grióva b. menk. (*kerėpla*) persona goffa; **šnek.** orso *m*

griovėjas, -a distruttore *m* (*f -trice*), demolitore *m*

griov||ėlis **1. mžb.** fossatello *m*, canaletto *m*; **2. tech.** intàglio *m*, incavo *m*, incisione *f*; ~**ėtas žr.** griuviùotas; ~**iàkasė** scavafossi *f*, macchina scavatrice; ~**iakasys** scavatore *m*, sterratore *m*

griovimas distruzione *f*, demolizione *f*, disfaccimento *m*; *prk.:* **šeimòs g.** dissoluzione (sfacelo) di una famiglia

griovys fosso *m*, fossa *f*, fossato *m*; **nutekamàsis g.** fosso di scolo, fogna *f*; **drėklinimo g.** fosso d'irrigazione; **iškàsti gynybinį griovį** scavare un fossato

grioviúo||tas pieno di fossi; ~**ti** scavare dei fossi

griòzd||as ingombro *m*; ciarpame *m*; **atitràuk tą ~q** togli quell'ingombro; **aūkštas ~ais užverstas** il solàio è ingombro di ciarpame; ~**inti** **1.** ingombrare *A*, ammassare *A*, ammucciare *A*; **2. (judėti)** muoversi goffamente

griòzdišk||ai *prv.* grossolanamente; ~**ai padarytas dàiktas** oggetto fatto in maniera grossolana; ~**as** **1.** ingombrante; ~**a spinta** armadio ingombrante; **2. (prastas)** grossolano, rozzo; ~**umas** **1.** qualità di ciò che è ingombrante; **2.** grossolanità *f*, rozzezza *f*

griòzti frugare *A*, rovistare *A*; *g. pò stálčius* rovistare nei cassetti

grip||as *med.* influenza *f*; **susiřgti** ~**ù** prendere l'influenza, influenzarsi; ~**uoti šnek.** essere influenzato

grįstas **1. (rąstelis)** palanca *f*; **2. (grindinys)** passerella *f*, impalcato *m*, tavolato *m*

grįsti seccare *A*, infastidire *A*, stancare *A*; **visfems grýsta jòs plepalai** le sue chiàccchiere stàncano tutti

grįs||ti **1. (kloti)** pavimentare *A*, lastricare *A*, selciare *A*; ~**tà gātvė** strada selciata (lastricata); **2. (remti)** basare *A*, motivare *A*, argomentare *A*; ~**ti fāktais** basare su dati di fatto; ~**tis (trauktis)** velarsi, coprirsi; **jaù lėdas grīndžiasi aūt vandeñs** l'acqua comincia a velarsi di ghiaccio

grįstkėlis selciato *m*

grisùs seccante, fastidioso, importuno, noioso

grytėlė piccola casa colònica

grytėlninkas, -ė contadino (contadina) senza terra

grįúti **1. (irti)** disfarsi, ridursi in pezzi, andare in rovina; **grįūvantis nāmas** casa in rovina; **grįūvančios sėlenos** muri pericolanti; **2. (virsti)** crollare *E*, cadere *E*, precipitare *E*; **griuvaù ĩ bālq** sono caduto in una pozzanghera; **3. šnek. (veržtis)** riversarsi, uscire in folla; **žmónės griūvo laukañ** la gente si riversava all'aperto; **4. (gultis)** sdraiarsi, coricarsi; *g. ĩ lóvq* gettarsi a letto; *ð ākys griūva (norisi miego)* gli occhi si chiudono (*dal sonno*)

grįútis **1. geogr.** frana *f*, valanga *f*, lavina *f*; **sniėgo g. nūnėšė vėskq** la valanga ha travolto ogni cosa; **2. caduta f** (*in massa*)

griuvė||iai *dgs.* rovine *f pl*, macerie *f pl*, resti *m pl*, rùderi *m pl*; ~**ių krūvā** cùmulo di macerie; (*iš*) **valýti** ~**ius** sgombrare le macerie; **piliė** ~**iai** i rùderi (resti) di un castello; *ð pakilti iš ~ių* risòr-gere dalle rovine

griuvėti essere crollato, trovarsi in macerie

griuvimas caduta *f*, crollo *m*, rovina *f*, sfacelo *m*, disfaccimento *m*; **stógo g.** crollo di un tetto; *prk.:* **komunizmo g.** caduta del comunismo; **šeimòs g.** sfacelo di una famiglia

griuvinėti džn. cadere *E* (*più volte*)

griuvùs che dirupa facilmente; franoso
grivina *psn.* antica moneta (*in uso ai tempi degli zar*)
griz||inti, ~**yti** *šnek.* 1. (*pjauti*) tagliare A, segare A (*con un attrezzo ottuso*); 2. (*įkyrėti*) seccare A; insistere A; *baik tū manė ~yti!* non mi seccare!
grizlùs fastidioso, molesto, noioso
grizas dolore articolare (*accompagnato da uno scricchiolio*); distorsione articolare
grįžcioti voltarsi, girarsi (*di tanto in tanto*)
grįžgatvis vicolo cieco, angioporto *m*
grįžimas ritorno *m*, rientro *m*; *lėktuvo g. į bāzė* rientro dell'aereo alla base; *emigrantų g. į tėvynę* rimpatrio degli emigrati
grįžinėti *džn.* (ri)tornare E; riprendere A (*più volte*)
grįžinys palindromo *m*
grįžratis 1. *geogr.* trópico *m*; 2. *glžk.* piattaforma girévole
grįžtam||as 1. (*atgalinis*) di ritorno; ~*asis bilietas* biglietto di ritorno; 2. (*pasikartojantis*) reversibile, invertibile; ~*oji reākcija* reazione reversibile; *negrįžtamas procesas* processo irreversibile; 3. *med.* ricorrente, a ricadute; ~*oji šiltinė* febbre (tifica) ricorrente; ~*umas* reversibilità *f*, ricorrenza *f*
grįžtė manipolo *m*, fastello di paglia, fascio d'erbe
grįžtelėti 1. dare un'occhiata all'indietro, girarsi d'improvviso; 2. farsi indietro
grįžtelėti riportare una leggera slogatura
grįž||ti (ri)tornare E, rientrare E; *ką tik ~au* sono appena tornato; ~*ti (pareiti) namō* rientrare a casa, rincasare E; ~*ti prieš darbō* riprendere il lavoro
grįžtūvės *dgs. etnogr.* visita degli sposi ai genitori di lei
grįžulas 1. *žr.* grāžulas; 2. (*maniežas*) manéggio *m*, cavallerizza *f*; *astr.: Didieji Grįžulo rātai* l'Orsa maggiore (Gran carro); *Mažieji Grįžulo rātai* l'Orsa minore (Piccolo carro)
grōb||as *tarm.* 1. (*šonkaulis*) cōstola *f*, costa *f*; ~*ai barkšo (liesas)* gli si vedono le cōstole; 2. (*žarna*) intestino *m*; *as ~as ~q rýja (esu alkanas)* sto morendo di fame
grobik||as, -*ė* 1. invasore *m*, conquistatore *m* (*f-trice*), occupante *m, f*; ~*ų ārmija* esército invasore; 2. (*plėšikas*) rapinatore *m* (*f-trice*), brigante *m*, ladro *m* (*f-a*); ~*auti žr. grōbti*; ~*avi-mas žr. grobimas*; ~*iškas* predatōrio; ~*iškas kāras* guerra di conquista

grobimas 1. presa *f*, occupazione *f*, conquista *f*; *tvirtovės g.* presa di una fortezza; 2. (*vagystė*) rapina *f*, furto *m*; *prk.: idėjų g.* sacchéggio di idee
grobini||ėti *džn.* 1. prendere A, afferrare A; 2. (*vaginėti*) scippare A, rubacchiare A; ~*ys, grōbis* preda *f*, bottino *m*; *kāro grōbis* preda di guerra; *pasidalinti grōbį* spartirsi il bottino; *grōbio ieškoti* andare in cerca (a caccia) di preda
grōbsty||mas sacchéggio *m*, depredazione *f*, devastazione *f*; *spec.: visuomeninės nuosavybės ~mas* malversazione *f*; ~*ti džn.* 1. afferrare A, prendere ripetutamente; *prk.: šitą prėkę labai grōbsto (perka)* questa merce va a ruba; 2. (*liesti*) toccare A, sfiorare A; 3. (*vaginėti*) saccheggiare A, rubacchiare A; *spec.* malversare A; ~*tojas, -a* saccheggiatore *m* (*f-trice*); *spec.* malversatore *m* (*f-trice*)
grōb||ti 1. (*stverti*) afferrare A, acchiappare A; ~*ti kām už rankovės* afferrare qc. per una manica; *sng.: ~tis už galvōs* mettersi le mani nei capelli; 2. (*plėšti*) rapire A, rapinare A, rubare A; ~*ti brangenýbes* rapinare dei gioielli; 3. (*užimti*) invadere A, occupare A, conquistare A; ~*iamieji kārāi* guerre di conquista
grobuōn||is, -*ė* 1. predatore *m* (*f-trice*), animale rapace; 2. (*grobikas*) invasore *m*; ~*iškai* *prv.* in maniera predatōria; ~*iškas* predatōrio; ~*iška veiklā* attività predatōria
grojimas il sonare, sonata *f*; *meñkas g.* strimpellamento *m*
gromulys ruminazione *f*
grōmuliuo||ti 1. (*atrajoti*) ruminare A; 2. *prk.* (*lėtai kramtyti*) biasciare A; 3. *prk.* (*svarstyti*) riconsiderare attentamente, rimuginare A; ~*tojas, -a* ruminante *m*
grotėl||ės *dgs.* grata *f*, gratella *f*, graticola *f*, griglia *f*; *žldinio ~ės* grata del focolare; *kėpti mėsą ant ~ių* cuocere la carne sulla graticola (griglia)
grotėsk||as grottesco *m*; ~*inis, ~iškas* grottesco; ~*iška situācija* situazione che ha del grottesco; ~*iškai* *prv.* grottescamente, in modo grottesco
grō||ti suonare A; ~*ti pianinū* suonare il pianoforte; *piļvas māršą ~ja* lo stomaco borbotta per la fame
grōt||os *dgs.* inferriata *f*, grata *f*, sbarramento *m*; *kalėjimo ~os* inferriata della prigione; *prk.: sėdėti už ~ų* essere dietro le sbarre
grožė||jimas ammirazione *f*; ~*tis* ammirare A, contemplare con ammirazione; ~*tis puikiaĩs vaizdāĩs* ammirare un bel panorama

grožyb|| è bellezza *f*; *gamtōs* ~ēs bellezze naturali
grōžin|| is d'arte; ~ē *literatūra* belle lettere, prosa d'arte

grōž|| is bellezza *f*, bello *m*; *knyg.* beltà *f*; ~io *konkūrsas* concorso di bellezza; *turēti* ~io *pōjūtī* avere il senso (gusto) del bello; *kās peļ* ~is! che bello (bellezza)!

grubīaļ *prv.* sgarbatamente, in modo grossolano
grūbin|| ti irrigidire A, rattrappire A; *šaltis* ~a *pirštūs* il freddo irrigidisce le dita

grūbias *žr.* *grumstas*

grubi|| ētas, ~ūotas, ~ūs 1. (*apie zemēs paviršiu*) disuguale, irregolare, accidentato; ~ūota *dirvā* terreno accidentato; 2. (*apie odā*) rūvido, scabro, rugoso; *vēidas* ~ūs *nuō raupī* volto butterato

grūbti irrigidirsi, rattrappirsi, intirizzare E; *g. nuō šalcio* irrigidirsi per il freddo

grub|| umā (*nelygumas*) irregolarità *f*, ruvidità *f*, asperità *f*, scabrosità *f*; ~ūmas 1. *žr.* *grubumā*; 2. (*nemandagumas*) sgarberia *f*, sgarbatezza *f*, villania *f*; ~ūs 1. (*nelygus*) rūvido, scabro, aspro; ~ūs *paviršius* superficie scabra (scabrosa); *grūbūs* (*sustingē*) *piřštai* le dita intirizzate; 2. (*nemandagus*) sgarbato, scortese, rozzo

gručiuoti (*ppr. arklius*) aggiogare A, accoppiare A, appaiare A

grūd|| aļ granàglie *f pl*; ~ū *sāndēlis* granàio *m*, silo *m*; ~ū *pāruošos* ammasso del grano

grūdalas *fov.* fissatore *m*

grūdas 1. (*sēkla*) chicco *m*, grano *m*; *kviēcio g.* chicco di grano; 2. *prk.* (*trupinēlis*) grano *m*, granello *m*, briciolo *m*

grūdēklis pestello *m*

grūdēt|| as granulare, granuloso, granelloso; ~as *paviršius* superficie granulosa; ~ūmas granulosità *f*, granellosità *f*

grūdgaliaļ *dgs.* grano di cattiva qualità

grūdim|| as pestatura *f*, pestata *f*; *drūskos* ~as pestatura del sale; ~asis ressa *f*, calca *f*

grūding|| as 1. granoso, fecondo di grano; 2. granelloso, granuloso; ~oji *uolā* roccia dalla struttura granulare; ~ūmas fecondità *f* (*di grano*), granulosità *f*

grūdinimas 1. *tech.* temprà *f*; 2. *prk.* rafforzamento *m*, rin vigorimento *m*

grūdin|| is di grano, cereale; ~ēs *kultūros* cereali *m pl*; ~ē *kandis* tignola del grano

grūdin|| ti 1. *tech.* temprare A; ~ti *pliēnā, stiklā* temprare l'acciaio, il vetro; 2. *prk.* rafforzare A, irrobustire

tire A; *sng.*: *reikia* ~tis bisogna diventare più forti
grūdinukas *zool.* bruco *m*; *žirņinis g.* bruco del pisello

grūdlesys granivoro

grūdoti affliggersi, struggersi, addolorarsi

grūdūotas *žr.* *grūdētas*

grūdūs *tarm.* che si sbriciola facilmente

grūdvežis autocarro o nave per il trasporto dei cereali

grukš|| ēti, ~nōti sgranocchiare A

grūkstelēti emettere un leggero scricchio

grumdynē tavola per il bucato

grūmdy|| ti 1. (*stumdyti*) spingere A, fare ressa; *sng.*: *baikite* ~tis! smettete di spingere!; 2. *šnek.* (*kimšti*) cacciare dentro, pigiare A, calcare A; 3. (*trinant skalbti*) stropicciare A, strofinare A (*facendo il bucato*)

grum|| ēnti 1. (*dudenti*) tonare E/A, rimbombare E/A, rintronare E/A; *tolumojē* ~ēno *griauštinis* il tuono rimbombava in lontananza; 2. *šnek.* (*barti*) rimproverare A, criticare A; ~ēti *žr.* *grumēnti* 1
grūmō|| jimas minaccia *f*; ~ti minacciare A, intimidire con minacce; ~jo *jām lazda* lo minacciava con un bastone

grūmst|| as zolla *f*, pezzo di terra *f*; ~ūs *daužyti* rompere le zolle; ~ynē terreno zoloso; ~ūotas zoloso, coperto (pieno) di zolle; ~uotūmas zollosità *f*

grumš|| ēti, ~nōti basciare A, ruminare A

grūmštelēti emettere un leggero scricchio

grūm|| ti 1. (*kauti*) battere A, affrontare A; ~ti *priešq* battere il nemico; *sng.*: ~tis *ikļ paskutinio kraujo lašo* battersi all'ultimo sangue; 2. *šnek.* (*grūsti*) spingere A, fare ressa; *sng.*: ~iasi *ļ priekļ* si spinge avanti; ~tynēs *dgs.* lotta *f*, mischia *f*, zuffa *f*; *īšivēli* *ļ* ~tynēs entrare nella zuffa

grūmulas *žr.* *gūmulas*

grūmz|| ti 1. (*grasinti*) minacciare A; *mān* ~dē (*sū*) *kūmšciu* mi minacciava col pugno; *tāu* ~džia *pavojus* sei in pericolo; 2. (*dundēti*) rimbombare E/A

grūnt|| as 1. (*dirva*) strato *m*, suolo *m*, terreno *m*; *moliņgasis* ~as terreno argilloso; 2. *spec.* sottofondo *m*, mēstica *f*; ~āvimas atto del dare il sottofondo (la mēstica); ~inīs: ~iniai *vādenys* acque sotterranee; ~kelis massicciata stradale
gruntotyra stūdio scientifico del suolo e del sotto-suolo, geotēcnica *f*

gruntuoti dare il sottofondo, mesticare A; *g. drōbē* applicare la mēstica sulla tela

gruoblētas *žr.* *grublētas*

grúod||as 1. pàtina di ghiaccio, gelo *m*; ~o *su-trauktà žemė* terreno coperto di gelo; 2. *vet.* scàbbia *f*, rognà *f*; ~is dicembre *m*; ~žio *šaltis* freddo dicembrino; ~šala gelata *f*, vetrata *f*

grupāvimas raggruppamento *m*, classificazione *f*; *g. pagal rūšis* classificazione per spèce

grūp||ė gruppo *m*, comitiva *f*, compagnia *f*; *mokinių* ~ė gruppo di scolari; *kraūjo* ~ė gruppo sanguigno; *susiskirstyti* ~ėmis dividersi in gruppi; *keliąuti su* (*turistine*) ~ė viaggiare in comitiva; ~ės *vadovas* capogruppo *m*; ~inis 1. di gruppo, collettivo; ~inė *dárbo sutartis* contratto collettivo di lavoro; ~inė *núotrauka* gruppo fotografico; ~iniai *namai* case a schiera; 2. *chem.*: ~inė *reakcija* reazione a catena

grupuotė raggruppamento *m*, formazione *f*, gruppo *m*; *ekonominė g.* gruppo economico

grupuo||ti raggruppare *A*, classificare *A*; *sng.*: *paūkščiai* ~jasi gli uccelli si raggruppano, si radunano

grūsti commuoversi, intenerirsi, turbarsi

grūsti 1. (*smulkinti*) pestare *A*, trit(ur)are *A*, smiuzzare *A*; *g. bulves* passare (*ridurre in poltiglia*) le patate; 2. (*brukti*) spingere dentro, pigiare *A*, calcare *A*; *g. tabaką į pypkę* pigiare il tabacco nella pipa; 3. (*vyti*) spingere fuori, cacciare *A*; 4. *šnek.* (*gabenti*) (*tras*) portare *A*

grūstinis pestato, tritato

1 **grū**||stis 1. (*brautis*) spingersi avanti, cercare di entrare (o uscire); ~stis *miniojė* farsi largo tra la folla; ~dasi į *stadioną* fanno ressa per entrare allo stadio; 2. *šnek.* (*išdykauiti*) fare baccano

2 **grūst**||is calca *f*, ressa *f*, folla *f*; ~yje tra la calca; *patėkti į grūstį* entrare nella ressa

grūstū||kas pestellino *m*; ~vas 1. pestello *m*; 2. (*šautuvui valyti*) bacchetta *f*; ~vė, ~vis mortaio *m*; *grūsti druską* ~vėjė pestare il sale nel mortaio

grūt||ė (*pora*) cōppia *f*, paio *m*; ~ėse a (in) cōppia, a due a due

gruzdai *dgs.* 1. (*degėsiai*) i resti di un incendio; 2. frammenti di mattoni, di pietre

grūzdas *bot.* lattario *m*, lattaiolo *m*

gruzdėti 1. (*skrusti*) bruciare *E*, bruciacchiarsi; *kàs čià grūzda?* cosa sta bruciando?; 2. (*traškėti*) scricchiolare *A*, crocchiare *A*

grūzdinti (*skrudinti*) rosolare *A*, abbrustolire *A*; *g. duoną* abbrustolire il pane

grūzdūs 1. (*apdegęs*) tostato, abbrustolito; 2. (*birus*) friabile, frollo; *g. pyragaitis* pasticcino frollo

grūzti (*džiūti*) seccare *E*, prosciugarsi

grūžas 1. *žr.* *gružtas*; 2. *žr.* *gružlys*

gružlys *zool.* ghiozzo *m*, chiozzo *m*

grūžtis 1. (*dieglys*) cōlica intestinale; 2. (*širdgėla*) rimorso *m*, tormento *m*

gružulis bocconcino di pasta di farina

guāšas guazzo *m*, gouache *m* *inv*

gub||à 1. bica *f*, barca *f* (*di grano*); 2. (*krūva*) mùcchio *m*, cūmulo *m*

gubern||átorius governatore *m*; ~atūrà governatorato *m* (*ufficio, càrica del governatore*)

gubėrnija istor. governorato *m* (*territorio amministrativo*)

gubóti (*statyti į gubas*) accatastare i covoni di grano, formare biche (*barche*)

gubótis (*suktis verpetais*) girare intorno a se stesso

gūbrinti 1. *šnek.* camminare curvo; 2. (*statyti gūbrį*) incresparsi

gūbrys 1. (*kalno*) cima *f*, vèrtice *m*; 2. (*stogo*) colmo *m*, sommità del tetto; 3. (*bangos*) crespà *f*, cresta *f*; 4. (*nugaros*) garrese *m*, dorso *m*, groppa *f*

gūbriuo||ti *šnek.* lavorare con le spalle incurvate; ~tis incresparsi

gūbti curvarsi, piegarsi, inarcarsi

gūbur||ys altura *f*, pòggio *m*, sporgenza *f*; ~iúotas con le sporgenze, collinoso

gūdas, -ė *žr.* *baltarūsis*

gūdas *žr.* *gūdis*

gūdė *žr.* *būdė*

gūdinti abituare *A*, avvezzare *A*, assuefare *A*; *g. prie dárbo* abituare qc. al lavoro

gūdis oscurità *f*, buio *m*, tēnēbra *f*

gūdobelė *bot.* biancospino *m*

gudragalv||iáuti agire con astūzia, cavillare *A*; ~iāvimas l'uso dell'astūzia

gudragalv||is, -ė uomo astuto, svèglio; ~ystė acutezza *f*, cavillo *m*, sofisma *m*

gudr||áuti usare l'astūzia, cavillare *A*; ~āvimas astūzia *f*, furbizia *f*, scaltrezza *f*; *imtis* ~āvimo ricòrrere a una furbizia; ~ėiva *b. menk.* furbacchione *m* (*f-a*); ~ėti infurbire *E*, scaltrirsi; ~iaī *prv.* astutamente, accortamente; ~iaī *veikti* agire con astūzia; ~ybe astūzia *f*, furbizia *f*, stratagemma *m*; *māžos móteriškos* ~ybes le piccole astūzie delle donne; *išgalvoti kókią* ~ybe inventare uno stratagemma; *āmato* ~ybes i trucchi del mestiere

gūdrin||ti scaltrire *A*, insegnare *A*; *patirtis* ~a l'esperienza scaltrisce

- gudr||ýstė** *žr.* gudrýbė; ~**očius**, -ė *juok.* sapientone *m* (f-a); ~**umas** accortezza *f*, astùzia *f*, scaltrezza *f*; ~**uolis**, -ė persona accorta; ~**ūs** astuto, accorto, avveduto, scaltro; ~**ėsnis už lāpę** è più astuto di una volpe
- gūd||umà** punto centrale di q.c.; **naktiės ~umojė** nel cuore della notte; **gīrios ~umà** fitto della foresta; ~**ūs** buio, oscuro, cupo; ~**ī naktis** notte cupa
- gūdžiai** *prv.* cupamente; in modo spaventoso
- gugà** 1. (*gumbas*) sporgenza di q.c., escrescenza *f*; 2. (*daikto dalis*) pomo *m*; **baño g.** pomo della sella; 3. (*kupra*) garrese *m*, dorso *m*, gobbo *m*
- gugė** bastone ricurvo
- gug||ėnti**, ~**ėti šnek.** tremare A, battere i denti; ~**ėna iš šalčio** trema dal freddo
- gūgin||ti šnek.** camminare curvo; ~**tis šnek.** (in)curvarsi, piegarsi
- gūgti šnek.** pēndere A, piegarsi in avanti
- gūiti** 1. mandare via, cacciare A; *g. iš namų* cacciare di casa; 2. (*barti*) sgridare A, rimproverare A
- guitynės** *dgs.* caccia col chiapparello
- gukčiōti** singhiozzare A, piangere a singhiozzi
- gulb||ė** *zool.* cigno *m*; ◇ ~**ės giesmė** il canto del cigno; *jām ~ės pieno tetrūksta* non gli manca nulla, vive nell'abbondanza; ~**inas** maschio del cigno
- gūldenās** 1. *istor.* moneta d'oro; 2. fiorino *m* (*olandese*)
- guldyti** 1. mēttre a letto, coricare A; *laikas vaikūs g.* è ora coricare i bambini; *g. ī ligōninę* ricoverare all'ospedale; 2. (*dėti*) mēttre giù, porre A, posare A; *g. maišūs aūt žēmės* posare i sacchi a terra; ◇ *gálvą g.* giurare sulla testa
- gulėkšnis** *stat.* corrente *m*, trasverso *m*
- gulė||ti** 1. giacere E, stare disteso; ~**ti aūt žēmės** giacere a terra; *gūli aūt šono* giace (sta) sul fianco; 2. (*nakvoti*) pernottare A, trascorrere la notte; 3. (*sirgti*) ēssere ammalato, infermo; 4. (*būti kur*) ēssere posto, collocato; trovarsi; *dār sniėgas gūli laukuosė* c'è ancora la neve sui campi; 5. (*laikytis prigludusiam*) ēssere aderenti, calzare A/E; *tās švařkas táu daīliai gūli* questa giacca ti sta benissimo; ~**tis** (*slėgėtis*) assestarsi; *nāmas dār tūri ~tis* la casa deve ancora assestarsi
- guliāšas** *kul.* gulasch *m inv*, spezzatino di manzo
- gulyklā** giaciglio *m*, covile *m*
- gulinėti** *džn.* sdraiarsi, coricarsi (*spesso*)
- gūlinti** (*duoti pailsėti*) lasciare riposare
- gulōm**, **gulomīs** *prv.* sdraiato, supino
- gulsčiai** *prv.* orizzontalmente
- guīsč||ias** 1. giacente, coricato; ~**ia padėtis** posizione orizzontale; 2. (*nuožulnus*) declive, dolce, piano; ~**ias stogas** tetto a leggìo (a una falda); ~**ioji** linea orizzontale
- gulsčiukas** *tech.* livella *f*, livello *m*; *cilīndrinis g.* livella a bolla (d'aria)
- gulstīn||ė** *geom.* linea orizzontale; ~**is** orizzontale, obliquo, inclinato; ~**iai spaūdmenys** scrittura inclinata
- gūitas** giaciglio *m*, tavolaccio *m*, branda *f*, letto *m*
- guī||ti** 1. sdraiarsi, coricarsi, stēndersi; *sng.:* *vaikai nuėjo ~tis* i bambini sono andati a letto; ~**tis ī ligōninę** ricoverarsi in ospedale; 2. (*linkti*) piegarsi, inclinarsi (*verso il basso*); 3. (*sėsti*) depositarsi, sedimentare E/A; 4. (*spausti*) prēmere A, gravare A; *prk.:* *mokesčių naštā gūla aūt mūsų* l'ōnere delle tasse preme su di noi; 5. (*slinkti*) cadere E, scēndere E; *sūtemos jaū gūla* scende già la notte
- gumà** gomma *f*, caucciū *m inv*; *kraūtomoji g.* gomma americana, chewing-gum
- gumāmedis** *bot.* acacia *f*
- gumāvimas** gommatura *f*, impermeabilizzazione *f*
- gumbāgrybis** *bot.* plasmodiōfora *f*
- guūbas** 1. bernōccolo *m*, bozza *f*, protuberanza *f*; *kaī vīrto, g. aūt kaktōs iššōko* cadendo si è fatto un bernōccolo in fronte; 2. *med.* tumore *m*, tumefazione *f*; 3. *bot.* nodo *m*, tubēcolo *m*; 4. *šnek.* (*vidurių gėla*) cōlica *f*
- gumbā||svogūnis** *bot.* bulbo *m*; ~**uodis** *zool.* cecidomia *f*; ~**vaisis** *bot.* tuberācia *f*; ~**vapsvė** *zool.* cinipe *m*; ~**žolė** *tarm.* erba medicinale
- gumb||ėtas** nodoso; ~**inė** bastone nodoso; ~**sōti** spōrgersi, emērgere E
- guūb||ti** formare dei nodi, ingrossarsi; ~**uotas** nodoso, rūvido, scabroso
- guūbur||as**, ~**ys** protuberanza *f*, groppo *m*, bernōccolo *m*; ~**ėlis** *med., anat.* tubēcolo *m*; ~**iuotas** nodoso
- gum||inis** di gomma, di caucciū, di para; ~**iniai bātai** scarpe di gomma; ~**ōtas** gommato, impermeabilizzato
- gūmul||as** involto *m*, fagotto *m*, ammasso *m*, biōccolo *m*, falda *f*, zolla *f*; *dideliais ~ais sniėga* nēvica a larghe falde (con grossi fiocchi); *dūmai ~ais vīrsta* il fumo esce a nūvole; *prk.:* *kažkōks ~as gerklėjė stōvi* ho un groppo alla gola
- gumuliūoti** 1. ammassare A, avvōlgere A; 2. (*storai rengti*) imbacuccare A, infagottare A

gumúoti gommare A, spalmare di gomma, impermeabilizzare A
gùmur||as, ~*ýs* žr. *gùmulas*
gùndy||mas tentazione *f*, lusinga *f*, seduzione *f*;
pasidiuoti ~*mams* cedere alle lusinghe; ~*ti* tentare A, invogliare A, indurre A, allettare A; **gùndo manė** *išvažiuoti* cerca di indurmi a partire; ~*ti mótėrį* allettare, sedurre una donna; ~*tojas*, -a tentatore *m* (*f* -trice), lusingatore *m* (*f* -trice), seduttore *m* (*f* -trice); *atsilaikyti prieš* ~*tojus* resistere ai tentatori
gung(l)inėti, **guŋg(l)inti** *šnek.* camminare gobbo, curvo
gūnià *etnogr.* gualdrappa *f*, groppiera *f*
gùnk||a, ~*as* 1. (*gumbas*) bernoccolo *m*; 2. (*sustorėjimas*) nodo *m*; 3. (*raukšlė*) grinza *f*, increspatura *f* (*di tessuti*)
gùnkšoti 1. *šnek.* stare rannicchiato; 2. (*dunksoi*) apparire confusamente
gùnkštelėti incurvarsi leggermente
gúob||a *bot.* olmo *m*; ~*ýnas* olmeto *m*, olmaia *f*; ~*lnis* di olmo
guodėjas, -a consolatore *m* (*f* -trice), confortatore *m* (*f* -trice)
guodim||as consolazione *f*, conforto *m*; ~*asis* lamento *m*, lagnanza *f*
guodžio||ti consolare A, confortare A; ~*tis* lamentarsi, lagnarsi
guogė *menk.* testa *f*, zuccone *m*
guolis 1. (*gulėjimas*) giacitura *f*; 2. (*vieta*) giaciglio *m*, covo *m*, tana *f*; *šnek.* letto *m*; *kiškio* g. covo della lepre; 3. *tech.* cuscinetto *m*; *rutulinis* g. cuscinetto a sfere; 4. *geogr.* bacino *m*; *ėžero* g. bacino lacustre; 5. *anat.* matrice *f*; *nāgo* g. matrice ungueale
guo||sti consolare A, confortare A; *tavo žodžiai manė* ~*džia* le tue parole mi consolano; ~*stis* lamentarsi; ~*džiasi sunkià dalià* si lamenta per il duro destino
guotas 1. gruppo *m*, raggruppamento *m*; *mėdžių* g. gruppo di alberi; 2. (*banda*) branco *m*, gregge *f*, frotta *f*, stuolo *m*, stormo *m*; *vaikų* g. frotta di ragazzi
gūra *b. šnek.* persona goffa, fagotto *m*
gùralas *geol.* detrito *m*
guřbas 1. (*krepšys*) cesta *f*, canestro *m*, corbello *m*; 2. *tarm.* (*tvarias*) stalla *f*; 3. (*narvas*) gabbia *f*; *triūšių* g. conigliera *f*; *paūkščių* g. uccelliera *f*, voliera *f*; 4. (*šuns būda*) cuccia *f*

guřb||ti 1. (*stiprėti*) riprendersi, rinforzarsi; *pō ligōs* ~*sta* sta riprendendosi dopo la malattia; 2. (*nykti*) deperire E, languire A
gurdinti 1. (*trukdyti*) disturbare A, seccare A; 2. (*kamuoti*) tormentare A
gurė||ti 1. (*trupėti*) sminuzzarsi, sbriciolarsi; 2. (*būriu bėgti*) affluire E, riversarsi; *žmonės* ~*jo į aikštę* la gente affluiva nella piazza
gurg||ėnti žr. *gurgėti* 1; ~*ėti* 1. (*čiurlenti*) scorrere rumoreggiando, mormorare A; *upėlis* ~*ėjo per akmenis* il ruscello scorreva tra i sassi mormorando; 2. (*burbuliuoti*) brontolare A, gorgogliare A; (*mano*) *piřvas gurga* mi brontola la pancia
gurgolas nodo *m*, viluppo *m*, groviglio *m*, groppo *m*
guřgti 1. žr. *gurgėti* 2; 2. (*urgzi*) ronzare A, strepitare A
guřgulas 1. (*burbulas*) bolla *f*; 2. (*luitas*) pezzo *m*, falda *f*; 3. žr. *gurgolas*
gurguliuoti 1. žr. *gurgėti*; 2. (*gargaliuoti*) gargarizzare A
gurguliotas nodoso, scabroso
gurguol||ė convoglio *m*, carréggio *m*; *karinė* ~*ė* convoglio militare; ~*ininkas* guida (o scorta) del convoglio
gurgutis 1. (*kankorėžis*) pigna *f*; 2. *kul.* bocconcino tondeggiante di pasta; 3. *tech.* perno *m*, stampo *m*, matrice *f*
guřgždas *geogr.* depòsito alluvionale
gurgžd||ėjimas, ~*esys* scricchio *m*, scricchiolio *m*, sgretolio *m*, fruscio *m*; *sniėgo* ~*ėjimas* scricchiolio della neve; *šilko* ~*esys* fruscio della seta; ~*ėti* scricchiolare A, scricchiare A, frusciare A
gūrinėti *džn.* muoversi senza fretta, girellare A
gurinys briciola *f*, minuzzolo *m*, pezzettino *m*; *prk.:* *žėmės* g. fazzoletto di terra
gūrinti 1. (*trupinti*) sbriciolare A, sminuzzare A; 2. (*daužti*) rompere A, frantumare A, spezzare A; *lāngus* g. frantumare i vetri
gūrinti *šnek.* camminare curvo, senza fretta
gurkl||ingas gozzuto; ~*ýs* 1. (*paukščio*) gozzo *m*, inglùvie *f*; 2. (*žmogaus*) doppio mento, pappagorgia *f*; ◇ *į gurklį pilti* ubriacarsi; 3. (*indo*) collo *m*
gurksóti *šnek.* stare rannicchiato
gùrkščiotti, **gùrkšėti** bere a sorsi in modo rumoroso
gùrkšn||is sorso *m*, sorsata *f*; *vienu* ~*iu* in un sorso; *gėrti dideliais (mažais)* ~*iais* bere a lunghi (a piccoli) sorsi
gùrkšnóti sorvegliare A, centellinare A
gùrkštelėti mandare giù un sorso di liquido

gùrktelėti inghiottire d'improvviso
gùrkti mangiare in fretta
guřnas (*kulkšnis*) caviglia *f*, garretto *m*
gurnėti correre a tutto spiano, affrettarsi
gùrti 1. (*irti*) disfarsi, sbriciolarsi; 2. *prk.* (*silpti*) indebolirsi, placarsi, diminuire *E*; *vėjas gūra* il vento si sta placando
gur||ulys *žr.* *gurinys*; ~*ūs* friabile, frollo; ~*i žėmė* terreno sòffice (sciolto)
gurv||olis, ~*uolys* pezzo *m*, ammasso *m*, involto *m*, zolla *f*; *lēdo ~oliai* pezzi di ghiaccio; *išdaužyti ~oliūs* (*grumstus*) rómperle le zolle
gūs||is 1. (*laiko tarpas*) intervallo *m*; ~*iais lįja* piove a intervalli (una volta tanto); 2. *geogr.* rāffica *f*, buffo *m*, colpo *m*; *vėjas sù ~iais* vento a rāffiche; ~*iūotas* impetuoso, irruente, brusco
gù||sti abituarsi, avvezzarsi, assuefarsi; *jis ~dęs priė vargo* è abituato alla fatica
gutapėrcia guttaperca *f*
guveľnis *bot.* fuco *m*
gubernántė governante *f*
guv||iaľ *prv.* sveltamente, vivamente, con rapidità; ~*iaľ žingsniuoti* camminare con passo svelto; ~*iaũ!* (*ką darykite*) svelti!, sbrigatevi!
gùv||inti animare *A*, ravvivare *A*; ~*umas* vivacità *f*, abilità *f*; ~*ūs* vivace, svelto, àbile; ~*ūs vaľkas* bambino svelto (svėglio); *žiurėjo ~iomis akimis* guardava con òchio vivace
gùz||as bernòccolo *m*; *aňt kaktòs jam ~as iššòko* si è fatto un bernòccolo in fronte; ~*ulas* *žr.* *gùmulas*; ~*uotas* nodoso, scabroso
gùžas cicogna *f*; cicogna bianca
gùžčioti (*pečiais*) alzare le spalle, stringersi nelle spalle
gùžė (*kopūsto*) testa, palla del cāvolo
gužėti correre in folla, affluire *E*; *būriaľs (pulkaľs) g.* andare a frotte
gùžėti stare accoccolato, rannicchiato
gužỹnė *šnek.* festicciola danzante
gùžỹn||ės *dgs.* (*žaidimas*) mosca cieca; *žaiškime ~ių* giochiamo a mosca cieca
gùžinėti 1. camminare rannicchiato; 2. (*žaidžiant*) acchiappare un compagno e riconòscerlo a tatto
gùžinis a forma di cespò (ciuffo)
gùžin||ti 1. camminare rannicchiato; 2. (*gaubti*) covare *A*; ~*tis* 1. (*tūptis*) accoccolarsi, abbassarsi; 2. *prk.* (*meilintis*) coccolare *A*
gùžys 1. (*paukščio*) gozzo *m*, inglùvie *f*; *prikiľšti gùžį* ingozzare *A*; 2. *med.* (*struma*) struma *m*, gozzo *m*, tumefazione *f*

gùžoti stare rannicchiato
gùžtà 1. nido *m*, covo *m*; *pėmpės g.* nido della pavoncella; *sùkti gùžtà* far il nido; 2. *prk.* rifùgio *m*, nascondiglio *m*; *vagių g.* covo di ladri
gùžtàuti 1. (*sukti gùžtà*) nidificare *A*, farsi il covo; 2. *prk.* (*slampinėti*) bighellonare *A*
gùžtelėti (*pečiais*) dare un'alzata di spalle
gùž||ti 1. (*dengti*) coprire con le ali, accostare *A*; 2. (*tūptis*) accoccolarsi, accoccovarsi; ~*tis* 1. *žr.* *gùžtàuti* 1; 2. (*riestis*) rannicchiarsi, restringersi, raggomitolarsi; 3. (*glaustis*) mētersi vicino, accostarsi
gùžul||as, ~*ys* *žr.* *gniūzulas*
gùžuoti camminare barcolloni
gužūtis cicogna *f*
gvaľbti *šnek.* indebolirsi, svenire *E*, pèrdere i sensi
gvaizdūnė *bot.* zinnia *f*
gvald||yti sgusciare *A*, sbacellare *A*; ~*yti riešutus* schiacciare le noci; ~*ūs* che si sgùscia facilmente
gvardiėtis *žr.* *gvardininkas*
gvárdija *istor.* guàrdia *f*; *Raudonóji g.* Guàrdie rosse; *apsaugòs g.* guàrdia del corpo
gvárdininkas soldato della guàrdia
gvazdik||as *bot.* garòfano *m*; ~*ėliai* *dgs.* chiodi di garòfano; ~*iniai* *dgs. bot.* cariofillàcee *f pl*; ~*medis* *bot.* eugènia cariofillata
gvėľbti *šnek.* afferrare *A*, arraffare *A*
gvėr||a *b. niek.* persona sventata, sbadata; ~*auti* agire alla sbadata
gvergžti 1. parlare raucamente; 2. (*gergžti*) scricchiolare *A*
gvėrinti sconquassare *A*, sgangherare *A*, sfasciare *A*; *negvėrink kėdės* non sfasciare la sėdia
gvėrinti *niek.* camminare sbadatamente
gvėrti sfasciarsi, sconquassarsi, fracassarsi; *dviratis gvėra* la bicicletta sta andando a pezzi
gviėštis desiderare *A*, ambire *A*, bramare *A*; *g. tuřtų* ambire le ricchezze
gvild||ėnimas 1. (*gliaudymas*) sgusciatura *f*, sbacellatura *f*; 2. *prk.* (*svarstymas*) esame *m*, anàlisi *f*, considerazione *f*; ~*ėnti* 1. (*gliaudyti*) sgusciare *A*, sbacellare *A*; 2. *prk.* (*nagrinėti*) esaminare *A*, analizzare con attenzione; ~*ėnti kláusimą* esaminare una questione
gvild||yti *žr.* *gvildėnti*; ~*ukai* *dgs.* schiaccianoci *m inv*
gvó||ti *tarm.* 1. strillare *A*, stridere *A*; *varnos ~ja* i corvi stridono; 2. *prk.* (*įkyriai prašyti*) chieđere con insistenza, accattare *A*

H

hāfnis *chem.* àfnio *m*, hāfnio *m*

hālē 1. àtrio *m*, salone *m*, hall *f inv*; 2. (*prekyvietė*) mercato coperto

haliucinācija allucinazione *f*; *klausos, regos h.* allucinazione uditiva, visiva

halogēnas *chem.* alògeno *m*

hamāk||*as* amaca *f*; *sūptis* ~è dondolarsi su un'amaca

harēmas harem *m inv*, arem *m*

harmōnija 1. *muz.* armonia *f*; 2. (*darna*) armonia *f*, concordanza *f*, concordia *f*; *spalvū h.* armonia di colori

harmonīg||*ai* *prv.* armonicamente, in modo armonico; ~*as* armonico, armonioso; ~*a mūzika* musica armoniosa; ~*ūmas* qualità di ciò che è armonioso

harmoniz||*āvimas* armonizzazione *f*; ~*ūoti* armonizzare *A*; ~*ūotos dainos* canti armonizzati; ~*ūotojas, -a* armonizzatore *m (f -trice)*

hārpīja *mit.* arpia *f*; *prk.* donna crudele

harpūnas arpone *m*, arpione *m*

hašlšas hascisc *m inv*, ascisc *m*

hāubica *kar.* obice *m*

hebraistika filologia ebraica

hebrāj||*as, -ė* ebrèo *m (f -a)*; ~*ų tautà* nazione ebraica

hedonizmas *fil.* edonismo *m*

hegemōnija egemonia *f*; *proletariato h.* egemonia del proletariato

hegzāmetras *lit.* esàmetro *m*

hektāras èttaro *m*

hektogrāf||*as* *psn.* poligrafo *m*; ~*ūoti* poligrafare *A*

hekto||*grāmas* ettogrammo *m*; ~*lītras* ettolitro *m*; ~*mētras* ettometro *m*

helēn||*as, -ė* *istor.* greco antico, elleno *m*; ~*ų kultūra* cultura ellenica

helio||*centrinis* eliocentrico; ~*graviūrà* eliografia *f*; ~*terāpija* *med.* elioterapia *f*

hēlis *chem.* èlio *m*

helmint||*as* *zool.* verme parassita; ~*òzė* *med., vet.* elmintiasi *f*, elmintosi *f*

hematolōgija *med.* ematologia *f*

hemoglobīnas emoglobina *f*

hemoròjus *med.* emorròide *f*

hepatītas *med.* epatite *f*

herāldika arāldica *f*

herbāriumas erbàrio *m*

hèrbas stemma *m*; *didikų h.* stemma nobiliare

herbicidas erbicida *m*

hèrbinis stemmato

hèrcas *fiz.* hertz *m inv*

hèrcog||*as* *istor.* duca *m*; ~*ienė* duchessa *f*; ~*ỹstė* ducato *m*

hermafrodīt||*as* *biol.* ermafrodito *m*; ~*izmas* ermafroditismo *m*

hermēt||*inti* rēndere ermético, perfettamente chiuso; ~*iškai* *prv.* ermeticamente, in modo ermetico; ~*iškas* ermético; ~*iškūmas* ermeticità *f (di un recipiente)*

heròika spirito eròico

heroīnas eroina *f*, narcòtico *m*

heroizmas eroismo *m*, atto eròico

heròj||*inis, -iškas* eròico; ~*inė* *poemà* poema eròico; ~*iškas žygis* impresa eròica; ~*iškai* *prv.* eroicamente, da eroe; ~*iškai kovóti* battersi eroicamente; ~*iškūmas* eroicità *f*; ~*us, -ė* 1. (*didvyris*) eròe *m*; *žúti ~aus mirtimì* morire da eròe; 2. (*personāžas*) eròe *m*, personaggio principale; *Homèro ~us* eroe omérico

heròldas *istor.* araldo *m*, messaggero *m*

heterà *istor.* etera *f*

hetīt||*as, -ė* *istor.* (h)ittita *m, f*; ~*ų civilizācija* civiltà ittita

hètmonas *istor.* žr. ètmonas

hiacīntas *bot., min.* giacinto *m*

hiātas *lingv.* iato *m*

hibrid||*as* *biol., lingv.* ibrido *m*; ~*inis* ibrido, misto, combinato; ~*inis áugalas* pianta ibrida; ~*izācija* ibridazione *f*

hidrà *mit., zool.* idra *f*

hidrāntas idrante *m*

hidrātas *chem.* idrato *m*

hidràuli||*ka* idràulica *f*; ~*nis* idràulico; ~*nis prėsas* pressa idràulica

hidroakumulātorius accumulatore idraulico
hidroelektrīn|| è centrale idroelettrica; ~is idroelettrico
hidroenērgija energia idraulica
hidrōlis olio dei freni
hidrolīzē *chem.* idrolisi *f*
hidrolōg||as, -ē idrologo *m (f-a)*; ~ija idrologia *f*;
 ~ijos *stotīs* stazione idrologica
hidromāzgas complesso, centro idroelettrico
hidrometeorolōgija idrometeorologia *f*
hidronīmas *lingv.* idronimo *m*
hidroplānas idrovolante *m*, idroplano *m*
hidrotēchnika idrotecnica *f*, idraulica *f*, ingegneria idraulica
hidroterāp||ija *med.* idroterapia *f*; ~inis idroterapia
 pico
hienā *zool.* iena *f*
hierārch||ija gerarchia *f*; ~inis gerarchico; ~ine *tvarā* ordinamento gerarchico
hierōglifas geroglifico *m*
higienā igiene *f*
higiēnišk||as igienico; ~os *sālygos* condizioni igieniche
higroskōpin||is igroscopico, idrofilo; ~ē *vatā* cotone idrofilo
hīmnas inno *m*; *valstybės h.* inno nazionale
hipērbol||ē 1. *lit.* ipèbole *f*; 2. *mat.* ipèbole *f*; ~iškai *prv.* iperbolicamente; ~iškas iperbolico; ~iškūmas iperbolicità *f*; ~izācija iperboleggiamento *m*
hipertōnija *med.* ipertonia *f*
hipnotiz||mas ipnotismo *m*; ~ūoti ipnotizzare *A*; ~ūotojas, -a ipnotizzatore *m (f-trice)*
hipnōz||ē ipnosi *f*; ~ēs *būklėje* in stato di ipnosi
hipodrōmas ippodromo *m*
hipopotāmas ippopotamo *m*; *didysis, mažasis h.* ippopotamo anfibio, nano
hipotē||tinis ipotetico; ~zē ipòtesi *f*; *pateikti įtikimą* ~zē formulare un'ipòtesi attendibile
hipotōnija *med.* ipotonia *f*
histolōgija *biol.* istologia *f*
hōb||is hobby *m inv*, passatempo preferito; *turėti* ~į avere un hobby
hōlmis *chem.* òlmio *m*, hòlmio *m*

holo||grāfija *tech.* olografia *f*; ~gramà ologramma *m*
homeopāt||as, -ē *med.* omeopatico *m (f-a)*, omeòpata *m, f*; ~ija *med.* omeopatia *f*
homogēninis omogeneo, affine
homonīmas *lingv.* omònimo *m*
homoseksualī||stas, -ē omosessuale *m, f*; ~zmas omosessualità *f*
honorāras onorario *m*, compenso *m*
horizontāl||ē *geom.* linea orizzontale; ~iaī *prv.* orizzontalmente, in senso orizzontale; ~ūmas orizzontalità *f*; ~ūs orizzontale; ~iōji *plokštumà* superficie orizzontale
horizōnt||as 1. orizzonte *m*; *pasirōdyti* ~e apparire all'orizzonte; *prk.: mūms atsiveria naujū* ~ai nuovi orizzonti si aprono davanti a noi; 2. (*vandens aukštis*) livello *m*
hormōn||as *biol.* ormone *m*; ~ų *terapija* terapia ormonale
horoskōpas oroscopo *m*
hortenžija *bot.* ortensia *f*
hospitaliz||āvimas ospedalizzazione *f*, ricòvero in ospedale; ~ūoti ospedalizzare *A*
hugenōtas *istor.* ugonotto *m*
human||ėjimas umanizzazione *f*; ~ėti umanizzarsi; ~istas, -ē *istor.* umanista *m, f*
humānišk||ai *prv.* umanamente, con umanità; ~as umano, umanitario, filantropico; ~i *tikslai* scopi umanitari; ~ūmas umanità *f*, natura umana
humanitār||as, -ē umanista *m, f*; ~inis umanistico; ~iniai *mōkslai* scienze umanistiche
humanizāvimas umanizzazione *f*
humaniz||mas umanésimo *m*; ~ūoti umanizzare *A*
hūmor||as 1. *lit.* umorismo *m*; 2. (*pašaipa*) umorismo *m*, argùzia *f*, spirito *m*; *kalbėti su* ~u fare dell'umorismo; *neturėti* ~o *jaūsma* non avere il senso dell'umorismo, mancare di umorismo
humoreskā piccolo componimento umoristico
humorist||as, -ē umorista *m, f*; ~ika letteratura umoristica; ~inis, ~iškas umoristico; ~iškai *prv.* umoristicamente, con umorismo
hūmusas humus *m inv*, umo *m*
hūn||as, -ē *istor.* unno *m (f-a)*; ~ų *anīpuoliai* le invasioni unne (degli unni)
husāras *istor.* ùssaro *m*

I, I, Y

ī prl. (su gal.) žymi: 1. (veiksmo kryptį, vietą) a, in, verso, su; *eiti į kiną* andare al cinema; *lįpti į traukinį* salire in treno; *pasukti į kairę* girare a sinistra; *šaudyti į minią* sparare sulla folla; 2. (apytikrį laiką, kiekį) a, verso, in; *į savaitės pabaigą* verso la fine della settimana; *tūri į trisdešimt metų* ha all'incirca trent'anni; 3. (veiksmo tikslą, siekimą) a, in, per; *eiti į svečius* andare in visita da qc.; *kreiptis į gydytoją* rivolgersi al dottore; 4. (veikimo būdą) in, a; *suplėsyti į gabalus* fare a pezzi; *dalinti į tris dalis* dividere in tre parti; *sustatyti į eilę* mettere in fila; 5. (daikto kokybę) a; *panašūs į motiną* assomiglia alla madre; ◇ *petys į petį* fianco a fianco; *žodis į žodį* parola per parola; *neį į tvorą, neį į miėtą* né in cielo, né in terra; *į sveikātą!* alla salute!

iaīstrinti suscitare passione, eccitare A, infiammare A

īakėti lavorare il terreno con l'èrpice, erpicare A
īakmenėti diventare duro come un sasso, indurire E
īámžin||imas perpetuazione f; ~ti perpetuare A, eternare A, immortalare A; ~ti *savo vardą* eternare il proprio nome

īárti penetrare nel terreno con l'aratro; arare A
īāsmenin||imas personificazione f; ~ti personificare A, impersonare A; ~ti *gamtės jėgą* personificare le forze della natura

īáudrinti turbare A, eccitare A, infiammare A; *į minią* eccitare la folla

īauginti far crescere, allevare A; *sng.*: *pilvuką įsiauginti* mettere su la pancetta

īaug||ti 1. (*apie nagą*) incarnire E; *nągas ~o į mėsą* l'unghia si è incarnita; 2. (*įsąugti*) crescere E, diventare grande; 3. *prk.* (*įsitvirtinti*) inserirsi, radicarsi; ~ti *į sąmonę* radicarsi nella mente

īáusti inserire nel tessuto, intessere A

īaūti infilare, mettere le scarpe; calzare A; *sng.*: *įsėlavė į klumpes* si è messo gli zoccoli

ībaidyti 1. intimorire A, intimidire A; 2. (*įvartyti*) spingere A, cacciare dentro

ībaįgti 1. (*užbaigti*) riuscire a finire; 2. (*įvarginti*) rendere stanco, sfinare A

ībaikštinti impaurire A, intimorire A; *sng.*: *šitas arkllys lengvai įsibaikština* questo cavallo s'impaurisce (s'adombra) con facilità

ībáiminti intimidire A, impaurire A; *į. kę grąslinimais* intimidire qc. con minacce

ībarstýti *džn. žr.* įbėfti

ībarškėti entrare E, arrivare con rumore

ībárti ingiungere A, intimare A, imporre A

ībaūdžiavinti *knyg.* ridurre a servo della gleba

ībauginti||imas intimidazione f, minaccia f; ~ti intimidire A, impaurire A; *sng.*: *vaikas įsibauginò* il bimbo si è intimidito

ībaugštinti *žr.* įbaikštinti

ībaū||sti 1. (*įgrasinti*) intimare A, ingiungere A, imporre A; *ībaudė vaikūs niekur neiti* intimò ai bambini di non uscire; 2. *prk.* (*įvarginti*) sfinare A, stancare A, indebolire A; *sng.*: *labai įsibaudžiau* mi sono affaticato molto

ībėgis rincorsa f

ībėg||ti 1. entrare di corsa; 2. (*įtekėti*) sboccare A, sfociare E, gettarsi; ~ti *į jūrą* sboccare nel mare; 3. (*įsisunkti*) infiltrarsi, penetrare E, trapassare E; *vanduō ~a peį stógą* l'acqua si infila dal tetto

ībėfti versare A, mettere dentro (*detto di aridi*); *į. druskos į vandenį* mettere del sale nell'acqua

ībėsti ficcare A, piantare A; *į. kūolą į žemę* ficcare un palo in terra; *sng.*: *į kóją įsibedžiau* mi sono punto al piede; ◇ *į. į kę akis* piantare gli occhi addosso a qc.; *stóvi kaip įbestas* sta come impalato

ībildėti entrare E, arrivare con rumore

ībimbti volare dentro ronzando

ībiūdinti *šnek.* entrare pigramente

ībiūngti||tarm. 1. (*įsigalėti*) attecchire A, radicarsi; 2. (*įprasti*) abituarsi, avvezzarsi; 3. (*įsiusti*) infuriarsi, adirarsi; ~es *šuō* cane infuriato

ībyrė||ti, įbirti entrare, cadere dentro (*detto di aridi*); *į batūs smėlio ~jo* è entrata della sabbia nelle scarpe

ībisas *zool.* ibis m; *įventasis į.* ibis sacro

ýbiškė *bot.* ibisco m

ībjaūrinti insudiciare A, imbrattare A, sporcare A

ibjùr||ti 1. (*apie orq*) peggiorare E, méttersi al brutto; 2. (*isipykti*) infastidire A, seccare A, importunare A; *jìs mán ~o* mi ha seccato
iblēsti 1. (*imaišyti miltų*) versare farina in un liquido; 2. (*prilupti*) prendere a botte
iblōkšti lanciare A, gettare A, buttare A (*dentro*)
iblūkti sbiadire E, scolorire E
iboginti šnek. trascinare dentro con fatica
ibōsti infastidire A, annoiare A, seccare A; *sng.*: *isibódo mán tàvo plepalai* mi sono stancato delle tue chiacchiere
ibraiža žr. *ibrėžimas*
ibrāškinti šnek. portare dentro con rumore
ibraukti 1. (*ibrėžti*) sfregare A; 2. (*ibrukti*) ficcare A, cacciare A; 3. (*jeiti*) entrare frettolosamente
ibrazdėti šnek. entrare, arrivare con rumore
ibrėžimas 1. sfregatura *f*, gràffio *m*, tacca *f*; 2. *mat.* iscrizione *f*
ibrėž||ti 1. scalfire A, graffiare A, scrostare A, intaccare A; *sng.*: *isibrėžiaui (ĩ) rañkq* mi sono graffiato la mano; 2. (*degtukq*) sfregare A; 3. *mat.* inscrivere A; *~tinis mat.* iscritto, iniscrittibile
ibrīsti entrare E (*nell'acqua o in q.c. di molle*); sprofondare E; *ĩ. ĩ sniēgq* sprofondare nella neve; *sng.*: *isibrīdusi skalbia* sta lavando (*il bucato*) con i piedi nell'acqua; *♦ ĩ. ĩ skolàs* impegnarsi nei debiti
ibrolis frateLLastro *m*
ibrūkti infilare A, cacciare A, ficcare A; *ĩ. rankàs ĩ kišēnē* infilare le mani in tasca; *ĩ. ĩ kalėjimq* cacciare qc. in prigione; *ĩ. blōgq prēkē* rifilare una merce cattiva; *sng.*: *isibrūko ĩ vidų* si è infilato dentro
ibrūožti tarm. graffiare A, scrostare A
ibrūzdinti 1. (*iraginti*) incitare A, istigare A; 2. portare dentro con rumore
ibrūžuoti scorticare A, sbucciare A
ibūgti spaventarsi, riempirsi di paura
ibuŕgti arrivare, volare (*dentro*) ronzando
ibūti (re)stare E, fermarsi a lungo; *sng.*: *neisibūk nuėjēs* non fermarti a lungo quando arriverai
icentrin||is centripeto; *~ē jēgà* forza centripeta
ichtiōlis farm. ittioLo *m*
ichtiōlōg||as, -ē ittioLogo *m* (*f-a*); *~ija* ittioLogia *f*
ichtiozāuras ittiosauRo *m*
ičukrinti knyg. saturare di zùcchero
ičiaūžti 1. scivolare dentro; 2. *prk.* (*tyliai įeiti*) entrare pian piano
ičiūlpti succhiare A, assorbire A

ičiuōžti 1. pattinare dentro; 2. *žr.* *ičiaūžti* 2
ičiūr||inti insudiciare A, far diventare nero; *~ti* divenir nero, sporcarsi
ičýžti prendere a botte, dare delle frustate
ýd||a vizio *m*, difetto *m*, imperfezione *f*; *bē jokiōs ~os* senza nessun difetto; *tūri bjaūriq ~q* ha un brutto vizio; *♦ širdiēs ~a* vizio cardiaco
įdag||as mārchio *m*, marca *f* (*sul bestiame*); *~āvimas* marcatura *f*; *~uōti* marcare A, contrassegnare con una marca; *~uōti árklį* marcare un cavallo
įdaiktėti knyg. materializzarsi
įdaiktinti knyg. materializzare A
įdainuōti 1. (*mokėti dainuoti*) saper cantare bene; 2. (*įrašydinti*) incidere A, registrare A; *ĩ. daĩnq* incidere una canzone; 3. *prk.* (*įeiti*) entrare, arrivare cantando
įdanginti šnek. trascinare dentro con fatica
idañt jng. knyg. affinché, perché, a scopo di; *tatai jūms bylōju, i. atmiñtumēte* vi dico ciò affinché vi ricordiate
įdant||yti, ~uōti montare i denti; *~yti grēblį* montare i denti ad un rastrello
įdar||as kul. ripieno *m*, fàrcia *f*; *sumuštĩniai sù ~u* panini ripieni (farciti)
įdárbin||imas collocamento *m*, sistemazione *f*, occupazione *f*; *~imo biūras* ufficio di collocamento; *~ti spec.* impiegare A, collocare A, trovare un lavoro a qc.
įdarbūs àbile al lavoro, pràtico, esperto
įdardėti arrivare facendo un gran rumore
įdary||ti 1. (*įkimšti*) farcire A, imbottire A, riempire A; *~ta ántis* ànatra farcita (ripiena); 2. (*įrėminti*) incorniciare A
įdauba avvallamento *m*, depressione *f*
įdauža ammaccatura *f*, spaccatura *f*, fenditura *f*
įdaužti infrangere A, rómpere A, ammaccare A; *įdaužtas púodas* pèntola ammaccata; *įdaužtas kiaušinis* uovo rotto
įdav||ėjas, -a chi consegna (dà, affida) una cosa a qc.; *~ikas, -ē* chi riferisce fatti altrui, delatore *m* (*f-trice*); *~imas* 1. (*įteikimas*) consegna *f*, conferimento *m*; 2. (*įskundimas*) delazione *f*, denuncia *f*, *šnek.* soffciata *f*; *~inėti džn.* 1. consegnare A (più volte); 2. (*skundinėti*) riferire A, rapportare A (spesso)
ideāl||as ideale *m*, perfezione *f*; *žmogūs bē ~ų* uomo privo di ideali; *~iai prv.* idealmente, in modo ideale; *~inti žr.* idealizúoti

ideal||**istas**, -**ė** idealista *m, f*; ~**istinis** idealistico; ~**izācija**, ~**izāvīmas** idealizzazione *f*; ~**izmas** idealismo *m*; ~**izūoti** idealizzare *A*; ~**izūotas** *vaizdas* immagine idealizzata; ~**ūmas** idealità *f*; ~**ūs** ideale, perfetto; ~**ī išeitis** soluzione ideale

idėb||**ti** fissare *A*, piantare *A* (*gli occhi, lo sguardo*); ~**ęs akis** con lo sguardo fisso

ideglīmas abbronzatura *f*

idėginti 1. (*padaryti žymę*) marchiare col ferro rovente; 2. (*įžiebt*) ravvivare *A*, attizzare *A*, rinfocolare *A*; 3. (*patamsinti*) abbronzare *A*

idegis abbronzatura *f*

idėgti 1. ravvivare *A*, infiammare *A*; accendere *A*; *sng.*: *pypkė įsidėgė* la pipa si è accesa; *ugnis neįsideda* la fiamma non prende; 2. (*įrusti*) abbronzarsi; *būti gražiai idėgusiam* avere una bella abbronzatura

idėj||**a** idea *f*; *pagrindinė romāno ~a* l'idea centrale (idea guida) di un romanzo; *aukōtis dėl ~os* sacrificarsi per un'idea

idėjimai *dgs.* investimenti *m pl*; *į žemės ūkį* investimenti nell'agricoltura

idėjī||**nis**, ~**škas** d'idea, concettuale, ideologico; ~**nis turinys** contenuto ideologico; ~**škai** *prv.* idealmente, ideallogicamente; ~**škūmas** carattere ideologico, idealità *f*; *pėrdėtas ~škūmas* esagerata idealità

idėklas *tech.* cuscinetto *m*, guarnizione *f*

idėliōti *džn.* mettere dentro (più volte)

idēm||**iaī** *prv.* attentamente, in modo attento; ~**iaī stebėti** osservare con attenzione; ~**ūmas** attenzione *f*; ~**ūs** attento, acuto

identifik||**ācija**, ~**āvīmas** identificazione *f*; ~**ūoti** identificare *A*

idėntīšk||**ai** *prv.* identicamente; ~**as** idèntico; ~**ūmas** identicità *f*

ideogr||**āfija** *lingv.* ideografia *f*; ~**amā** *lingv.* ideogramma *m*

ideolōg||**as**, -**ė** ideologo *m (f -a)*; ~**ija** ideologia *f*; ~**inis** ideologico

idervūoti incatramare *A*, impegolare *A*; *į. vāltį* incatramare la barca

idėtė astuccio *m*, custodia *f*

idė||**ti** 1. mettere dentro, porre *A*; ~**ti pīnigus į banką** depositare i soldi in banca; *sng.*: *įsidėti į gālva* mettersi, ficcarsi in testa; 2. (*įstatyti*) montare *A*, installare *A*; ~**ti stiklūs (į langus)** invetriare (le finestre); ~**ti (paveikslą) į rėmus** in-

corniciare (un quadro); ~**ti brāngakmenį į āpsodą** incastonare un diamante; *sng.*: *dantīs įsidėti* farsi fare la dentiera; 3. (*išspausdinti*) inserire *A*, pubblicare *A*; ~**ti skelbimą į laikraštį** inserire un annuncio sul giornale; 4. (*iduoti*) dare *A*, mandare *A*; *ir nuō manēs ~k labū dienū (laiske)* manda i saluti anche da parte mia

idėtin||**is** inserito, depositato; ~**is lāpas** foglio inserito, inserto *m*; ~**iai danťys** denti artificiali

idėvė||**ti** rendere sporco, insudiciare *A*; ~**ti marškiniai** una camicia sudicia

ideglīmas 1. (*įsodinimas*) piantagione *f*; 2. *prk.* (*įgyvendinimas*) introduzione *f*, inserimento *m*; *į. į gamybą* impiego nella produzione

idleg||**ti** 1. (*įsodinti*) piantare *A*; ~**ti dāigus** piantare germogli; 2. *prk.* (*įgyvendinti*) mettere in uso, diffondere *A*, introdurre *A*, inculcare *A*; ~**ti pareigōs jāusmą** inculcare il sentimento del dovere; 3. (*įbesti*) ficcare *A*, impalare *A*; *stōvi kaip ~tas* sta come impalato

idienōti 1. (*prašvisti*) albeggiare *E*, farsi giorno; *sng.*: *tuōj įsidienōs* fra poco si farà giorno; 2. (*įšilti*) scaldarsi

idilbinti *šnek.* entrare a testa bassa

idil||**ė** *lit.* idillio *m*; ~**inis**, ~**iškas** idilliaco, idillico; ~**iški sāntykiai** rapporti idilliaci

idilginti pungere *A*, far prurito (detto di ortica)

idilija *žr.* idilė

idilti consumarsi, smussarsi

ydlīg||**ai** *prv.* viziosamente, in modo vizioso; ~**as** vizioso, difettoso, imperfetto; ~**ūmas** viziosità *f*, difettosità *f*

idiomā *lingv.* idioma *m*

idiōt||**as**, -**ė** idiota *m, f*; ~**yīb** idiozia *f*, stupidità *f*; ~**iškai** *prv.* in modo idiota; ~**iškas** idiota; ~**iškas elgesys** comportamento da idiota; ~**iškūmas** idiozia *f*, imbecillità *f*; ~**izmas** idiotismo *m*

idirbīmas lavorazione *f*, coltivazione *f*

idirbis lavoro iniziato

idirbti 1. (*parengti sėjai*) coltivare *A*, lavorare la terra; *į. daržą* coltivare un orto; 2. (*įvarginti*) stancare *A*, faticare *A*; 3. (*uždirbti*) guadagnare *A*; 4. (*įtepti*) sporcare *A*, insudiciare *A*

idirginti irritare *A*, innervosire *A*; *į. kām nėrvus* far venire (urtare) i nervi a qc.

idyrinti *šnek.* entrare a testa bassa

idirž||**ti** indurirsi, rassodarsi, rafferinarsi; ~**usios raņkos** mani sode

idýžti prendere a botte, picchiare *A*

jdométi diventare (più) interessante

jdōmiai *prv.* in modo interessante, avvincente; *j. gyvėnti* fare una vita interessante

jdom||ybė curiosità *f*; *mókslo ~ybės* curiosità scientifiche; ~ūmas interesse *m*, curiosità *f*; *sù dideliu ~umù* con grande interesse; ~ūs interessante, curioso, strano; (*man*) ~ù būtu žinóti sarei curioso (mi interesserebbe) di sapere

jdrasėti incoraggiarsi

jdrásinti incoraggiare *A*; *sng.*: *įsidrąsino prieiti* si è fatto coraggio ad avvicinarsi

jdrėbti méttete, gettare dentro (*q.c. di denso*)

jdrėkinti inumidire *A*, bagnare *A*

jdrėksti graffiare *A*, scrostare *A*; *mán kátnas įdrėskė* il gatto mi ha graffiato

jdrėkti inumidirsi, bagnarsi

jdrėskimas grąffio *m*, graffiatura *f*, unghia *f*, scalfittura *f*

jdrīb||ti cadere *E*, cascare *E* (*dentro*); ~o *į griovį* è cascato in una fossa

jdrī||ksti lacerarsi, strapparsi (*appena*); (*mano*) *suknėlė ~sko* mi sono fatta uno strappo nel vestito

jdrįsti prèndere coraggio, incoraggiarsi

jdróžti 1. intagliare *A*, incidere *A*, intaccare *A*; 2. (*įbėgti*) entrare frettolosamente

jdruskėti *knyg.* divenire salato, saturarsi di sale

įdub||a, ~lmas, ~is avvallamento *m*, fossa *f*, buca *f*, cavo *m*; *akiės ~lmas* cavità dell'occhio

įdub||ti incavarsi, avvallarsi, sprofondare *E*; ~usios *akys* occhi incavati, infossati; ~ę *skruostai* guance incavate, smunte; ~ūs incavato, avvallato

įdūkimas, **įdūk**||is rabbia *f*, furia *f*, furore *m*; ~io *pagautas* in preda al furore

įdūklinti far montare su tutte le furie

įdukra figlia adottiva

įdukrin||imas adozione *f* (*di una figlia*); ~ti adottare *A* (*una figlia*); ~tojas, -a chi adotta una figlia, adottatore *m* (*f-trice*)

įdukterė *žr.* įdukra

įdūk||ti infuriarsi, andare in còllera, imbizzarrire *E*; ~ęs *arklỹs* cavallo imbizzarrito; *sng.*: *vaikai įsidūkò* i ragazzi si sono scatenati

įdūlinti *šnek.* entrare lentamente

įdulkėti 1. riempirsi di pòlvėre, impolverarsi; 2. *šnek.* (*įbėgti*) arrivare in gran fretta

įdūlkinti imméttete *A*, introdurre *A* (*sostanze in pòlvėre*)

įdumbłėti coprirsi di limo, di melma

įdūmti 1. (*ipūsti*) soffiare dentro; 2. (*idegti*) ravvivare *A*, attizzare *A*; 3. (*įbėgti*) entrare di corsa

įdundėti entrare rumorosamente

įduob||a, ~lmas *žr.* įduba

įduób||ti incavare *A*, incurvare *A* (*verso l'interno*); ~tà *sėdỹnė* sedia còncava

įduóti 1. (*įteikti*) consegnare *A*, affidare *A*; *j. gerų dienų* mandare i saluti; 2. (*įskųsti*) rivelare *A*, denunciare *A*, dichiarare *A*; *j. vągį* denunciare un ladro

įduras pezza *f* (*inserita in un vestito o in una scarpa*)

įdūrīmas, **įdūris** puntura *f*, punzecchiatura *f*

įdūrm||ais, ~u *prv.* dietro, seguendo le orme di *qc.*

įdūrti 1. pùngere *A*, ferire lievemente; *sng.*: *įsidūriau pirštą* mi sono punto un dito; 2. (*įbesti*) ficcare *A*, piantare *A*; *j. šakę į žėmę* piantare un forcone in terra; 3. (*įdėti*) inserire *A*, aggiungere *A*; *◊ akis į žėmę j.* stare con gli occhi bassi

įdūsti affannarsi, rimanere senza fiato

įdužīmas, **įdūžis** crepa *f*, spaccatura *f*, fessura *f*, fenditura *f*

įduž||ti fèndersi, spaccarsi, creparsi, ammaccarsi; ~usi *vazà* vaso crepato; ~ęs *obuolỹs* mela ammaccata

įdvāsin||imas spiritualizzazione *f*, animazione *f*; ~ti rèndere spirituale, animare *A*

įdveikti soffiare *A*, spirare leggermente (*dentro*)

įdžiūti asciugarsi, prosciugarsi, seccarsi

įeiga *knyg.* entrata *f*, ingresso *m*

įel||ti 1. entrare *E*; ~ti *prò durīs, prò lāngą* entrare dalla porta, per la finestra; *pašalinīams ~ti draūdžiama* è proibito entrare ai non addetti; ~namėji *bilietai* biglietti d'ingresso; *neįeinamas miškas* bosco impenetrabile; ~kite! avanti!, entrate!; 2. (*įsiterpti*) rientrare *E*, inserirsi, far parte; ~ti *į komisiją* far parte della commissione; *taį neįeina į mūsų planūs* ciò non rientra nei nostri piani; 3. (*įsitraukti*) prèndere la rincorsa; *sng.*: *kaį gerai įsieina, ir šlubioti nustoją* quando s'incammina bene non zoppica più; *◊ ~ti į istoriją* passare alla storia; ~ti *į vėžės* rientrare in carreggiata, riprendere la vita normale; ~ti *į azartą* infervorarsi, accalorarsi; *į metūs ~ti* arrivare all'età maggiore

įėjīmas entrata *f*, ingresso *m*; *j. draūdžiamas* ingresso vietato; *pagrindinis j.* entrata principale; *mókamas (nemókamas) j.* ingresso a pagamento (gratuito)

įelakštis *psn.* bure *f*, stanga dell'aratro

įelėktrinti elettrizzare *A*, caricare di elettricità

įen||a timone *m*; ~inis: ~inis *arklỹs* cavallo da tiro

ierzinti irritare A, indispettare A; *sng.*: *iesiēzina dēl niēku* si indispetta per cose di poco conto
ieškiklis *tech.* ricercatore *m*; *minų i.* ricercatore di mine; *for.*: *vaizdo i.* mirino *m*
ieškinėti *džn.* cercare A (*ogni tanto*)
ieškin || **inis** *teis.* relativo al diritto civile; *~inis pareiškimas* domanda giudiziale (processuale); *~ys teis.* querela *f*, azione *f*, domanda *f*; *civilinis* *~ys* azione civile; *parėikšti ieškinį* sporgere, proporre querela contro qc.; querelare A
ieškó || **jimas** (ri)cerca *f*; *dárbo ~jimas* ricerca di un lavoro; *nutráukti ~jimus* interrompere le ricerche; *~ti* 1. (ri)cercare A; *~ti dárbo* cercare lavoro; *~ti pámesto dáiko* ricercare un oggetto smarrito; 2. (*pasiekti*) ricercare A, indagare A; *~ti teisýbės* ricercare la verità; 3. *šnek. (lakstytis)* agitarsi, andare in calore; *sng.*: *kárvė ieškosi* la vacca è in calore; *~tojas, -a* cercatore *m* (*f-trice*); *áukso ~tojas* cercatore d'oro; *núotykių ~tojas* avventuriero *m*
ieškóvas, -ė *teis.* querelante *m, f*; *civilinis i.* parte civile
iešm || **as** 1. spiedo *m*, schidione *m*, girarrosto *m*; *aūt ~o keptà vištà* pollo allo spiedo; 2. *glžk.* scambio *m*, deviatòio *m*; *~ininkas, -ė* scambista *m, f*, deviatore *m*
ietigalis punta di lancia
iet || **ininkas** 1. *istor.* lanciere *m*, guerriero *m*; 2. *sport.* giavellottista *m, f*; 3. fabbricatore di lance; *~is* 1. (*ginklas*) lancia *f*; 2. *sport.* giavellotto *m*; *~ies metimas* lancio del giavellotto
ietisvaidis *istor.* attrezzo per scagliare lance
iev || **à bot.** ciliegio selvatico; *~ynas* boschetto di ciliegi selvatici; *~inis* di ciliegio
iförmin || **imas** formalizzazione *f*; *~ti* formalizzare A, regolarizzare A, legalizzare A
igabénti portare dentro; *i. spłntą į kambarį* portare un armadio nella camera
igalé || **ti** potere A, riuscire E; *klek ~damas* a tutta forza, a più non posso; *ať ~si vlską padaryti?* sarai in grado di fare tutto?
igálinti *knyg.* consentire A, permettere A, dare la possibilità
igalió || **jimas** mandato *m*, procura *f*, delega *f*; *palik mán ~jimą tėvo atlyginimui paimti* fammi una delega per ritirare il tuo stipendio; *pagaľ ~jimą* per procura; *~ti* delegare A, incaricare A, autorizzare A; *~jo sávo pavaduotoją atstováuți jam susirinkimė* delegò il suo vice a rappresentarlo

nella riunione; *~tinis, -ė* delegato *m* (*f-a*), incaricato *m* (*f-a*), fiduciario *m* (*f-a*), mandatario *m* (*f-a*); *~tojas, -a* mandante *m, f*, delegante *m, f*
igándinti *žr.* igąsdinti
iganýti ingrassare A, nutrire A; *sng.*: *isigānės arklýs* cavallo ben nutrito
igarmėti 1. (*būriu įbėgti*) entrare (*in gruppo*) con rumore; 2. (*įkristi*) sprofondare E
igársin || **imas** sonorizzazione *f*; *~ti* sonorizzare A, doppiare A; *filmas ~tas lietuvių kalbà* film doppiato in lituano; *~tojas, -a* sonorista *m, f*
igarúoti essere asfissiato, intossicato dall'anidride carbonica
igąsdin || **imas** intimidimento *m*, intimorimento *m*; *~ti* intimidire A, intimorire A, impaurire A; *~ti vaiką* impaurire un bambino
igaub || **a, ~imas** concavità *f*, curvatura *f* (*verso l'interno*)
igaubt || **as, ~inis** concavo; *~as lėšis* lente concava
igaubti piegare in dentro; *sng.*: *statlnės dūgnas įsigaubė* il fondo della botte si è piegato
igáuti ricevere A, acquistare A, guadagnare A; *i. prôto* mettere giudizio
igėidingas *žr.* igėidus
igėi || **dis** capriccio *m*, ghiribizzo *m*, grillo *m*; *tėnkina visūs jō ~džius* lo accontentano in tutti i suoi capricci; *~dūmas* capricciosità *f*, bizzarria *f*; *~dūs* capriccioso, bizzoso, esigente; *~dūs vaikas* bambino capriccioso
igėl || **imas** morso *m*, puntura *f* (*di un insetto*)
igėlti 1. pungere A, pinzare A; *mán širšė igėlė* mi ha punto una vespa; 2. *prk. (įžeisti)* offendere A, ferire moralmente
įgerklis 1. *anat.* laringe *f*, istmo delle fauci; 2. (*tinklo*) braccio della rete
igėrti 1. (*įtraukti į burną*) inghiottire A, bere un sorso; 2. (*daug išgerti*) bere molto (*bevande alcoliche*); 3. (*pasigerti*) ubriacarsi; 4. (*įsiurbti*) assorbire A, imbèverare A; *sng.*: *vanduô įsigérė į žemę* la terra si è imbevuta di acqua
igėsti guastarsi, avariarsi, alterarsi (*un po'*)
igiedóti 1. saper cantare bene; 2. (*ateiti giedant*) arrivare, venire cantando
igij || **ėjas, -a** acquirente *m, f*; *~imas* atto dell'acquisire; *žinių ~imas* acquisizione di cognizioni; *~inys* *knyg.* acquisto *m*, acquisizione *f*, còm-p(e)ra *f*
igil || **ti** *žr.* igėlti; *~ūs* pungente, mordace, offensivo; *~ūs žodžiai* parole mordaci

igimimas natura *f*, indole *f*, eredità *f*; **ipratimas** – **añtras** *i*. l'abitudine è una seconda natura
igymis inclinazione *f*, propensione *f*, attitudine *f*
igim||tas innato, congenito, ingènito, ereditario;
 ~tà **ligà** malattia ingènita; ~ti **gabùmai** facoltà innate

igimt||is *žr.* igimimas; **iš** ~iēs per natura, per indole
igim||ti possedere per natura, ricèvere con la nascita; ~tlnis *žr.* ĭgimtas

iginti far entrare, condurre A (*gli animali*)

igirgždinti portar dentro scricchiolando

igirti elogiare, esaltare con lodi; lodando dare per buono ciò che è falso o cattivo

igyti acquisire A, acquistare A, ottenere A, guadagnare A; *i.* **patirtiēs** acquistare esperienza; *i.* **kienō pasitikėjimą** guadagnare la fiducia di qc.; *i.* **kvalifikaciją** abilitarsi; *sng.*: **išigijo daug draugų** si è fatto molti amici; **išigijaū dū bilietus** mi sono procurato due biglietti

igytiñ||is acquisito, acquistato; ~ė **yda** difetto acquisito

igyvėdin||imas realizzazione *f*, attuazione *f*, effettuazione *f*; **reformos** ~imas attuazione di una riforma; ~ti **knyg.** effettuare A, realizzare A, attuare A; ~ti **pasiūlymą** realizzare un proposito

igįžti 1. inacidirsi; 2. *prk.* (*įkyrėti*) seccare A, infastidire A

iglūdinti *šnek.* entrare di nascosto

ignybti 1. dare un pizzico; *sng.*: **išignýbo sáu ĭ rañka** si è dato un pizzico sulla mano; 2. *prk.* (*įskaudinti*) pungere A, offendere A

ignor||ávimas ignoranza *f*; ~uoti ignorare A, sottovalutare A, trascurare A

igōžinti *šnek.* entrare inavvertitamente in un luogo

igramzdin||imas immersione *f*, affondamento *m*; ~ti immergere A, affondare A

igrasñ||ti ingiungere A, ordinare con minacce; ~o **tylėti** ingiunse di tacere

igraud||ėnti intimare A, ingiungere A; ~lnti impietosire A, intenerire A; *sng.*: **išigraudino besiklausydama liūdno pāsakojimo** si è impietosita al triste racconto

įgraža foro *m*, buco *m* (*fatto col trapano*)

igrėsti ingiungere A, intimare A, ordinare A

igriáuti far cadere, rómpere A, spaccare A

igriėbti 1. (*įtraukti*) far tirare dentro; mèttere mano a q.c.; 2. (*pričiūpti*) far cadere nelle mani di qc.; 3. (*pasemti*) attingere dal fondo

igriežti 1. (*įpjaustyti*) tagliare a fette; 2. (*pajėgti griežti*) saper suonare

igrimzdimas immersione *f*

igrimžti sprofondarsi; *i.* **ĭ puřvą** impantanarsi

įgriova *žr.* ĭgriuva

igriōzdinti, įgriozdōti portare dentro con fatica

įgrįs||ti seccare A, annoiare A, infastidire A; **tū mán jaū ~aĭ** m'hai proprio seccato; **◊ ~ti iki gývo káulo** èssere stufo di q.c. (qc.), averne le tasche piene

įgrįsus *žr.* įkyrūs

įgriūti 1. cadere E, crollare E, sprofondare E; *i.* **ĭ duōbę** cadere nella buca; **stōgas įgriūvo** il tetto è sprofondato; 2. *prk.* (*įeiti*) entrare energicamente, irrómpere E

įgriuva cedimento *m*, avvallamento *m*, depressione *f*

įgrōti incidere A, registrare A; *i.* **plokštėlę** incidere un disco

įgrumėnti *šnek.* ingiungere A, intimare A, avvertire A

įgrūsti cacciare A, ficcare A (*dentro*); *sng.*: **išigrūsti rankàs ĭ kišėnę** cacciarsi le mani in tasca

iguanà *zool.* iguana *f*

įgūbti piegarsi, incurvarsi, avvallarsi

įgūd||ęs esperto, àbile, destro, provetto; ~usi **akis** occhio esperto; ~usi **rankà** mano provetta; ~lmas *žr.* ĭgūdis; ~inti abituare A, allenare A, smaliziare A; *sng.*: **išigūdino ankstį kėltis** si è abituato ad alzarsi presto

įgū||dis *f*, abilità *f*, perizia *f*, maestria *f*; **vairāvimo ~džiai** perizia nella guida

įgul||a 1. *kar.* guarnigione *f*, presidio *m*; ~os **viřšininkas** comandante del presidio; 2. (*personalas*) equipaggio *m*; **laivo ~a** equipaggio di una nave

įguldýti mèttere a giacere, coricare A

įgułti 1. coricarsi, stēdersi; 2. (*susirgti*) ammalarsi, divenire infermo; 3. *prk.* (*įnikti*) dedicarsi, darsi; *i.* **ĭ mōkslus** darsi allo studio

įgumuliuoti imbacuccare A, infagottare A

įgund||yti indurre A, persuadere A; ~ė **manė išvažiuoti** mi ha indotto a partire

įgū||sti diventare àbile, abituarsi, smaliziarsi; ~do **geraĭ vairuoti** è diventato un autista àbile, esperto

įgužėti entrare (*in gruppo*) frettolosamente

įgūžinti entrare lentamente a testa bassa

įgūžti restringere A, rannicchiare A; *i.* **pečiūs** rannicchiare le spalle

įimti 1. (*paimti*) prendere in sé, assorbire A; 2. (*susiaurinti*) restringere A; *į. drabūžį* (re)stringere un vestito; 3. (*įisikolinti*) fare un debito

įirti giungere remando

įjaudinti turbare A, agitare A; *sng.*: *įsijaudina dėl mešnikų* si turba per poco

įjautrinti commuovere A, agitare A, eccitare A; *į. vaizduotę* agitare la fantasia

įjoti entrare a cavallo

įjudinti movimentare A, agitare A; *prk. sng.*: *gyvenimas įsijūdino* la vita si è fatta più movimentata

įjung||iklis *tech.* accenditore *m*, inseritore *m*, interruttore *m*; *~imas* 1. (*įtraukimas*) inserimento *m*, inclusione *f*, incorporazione *f*; 2. *tech.* avviamento *m*, attacco *m*, messa in moto; *~inėti džn.* accendere A, mettere in funzione (*più volte*)

įjungti 1. accendere A, attaccare A, avviare A; *į. lygintuvą* attaccare il ferro da stiro; *į. motorą* avviare il motore; *sng.*: *įsijungiau radiją* ho acceso la radio; 2. (*įtraukti*) inserire A, includere A, integrare A; *sng.*: *įsijungti į pokalbį* inserirsi nella conversazione; *įsijungti į politinį judėjimą* aderire a un movimento politico

įjunkimas, įjunkis abitudine *f*, consuetudine *f*

įjūnk||yti avvezzare A, abituare A, assuefare A; *~ti* abituarsi, avvezzarsi; *~o gėrti* ha preso l'abitudine di bere

įjuodėti žr. įjuosti

įjuodinti annerire A, sporcare A, insudiciare A

įjuokinti far ridere

įjuo||sti annerirsi, insudiciarsi; *~dę baltiniai* biancheria sudicia; *~dę (idegę) vėidas* volto abbronzato (*imbrunito per il sole*)

ik žr. iki

ikaba occhiello *m*, àsola *f*; *į. įrkliui* scalmiera *f*, scalmio *m*

ikabin||ti agganciare A, attaccare A; *sng.*: *įsikabinė man į parašikę* prenditi al mio braccio; *♦ kiek ~damas* a tutta forza, a più non posso

ikainis tariffa *f*, prezzo *m*

ikaino||jimas valutazione *f*, stima *f*; *~ti* stimare A, valutare A; *~ti namą* stimare una casa; *~tojas, -a* stimatore *m* (*f* -trice); *mėno kūrinii ~tojas* stimatore di oggetti d'arte

1 įka||sti 1. arroventarsi, infocarsi; *~tęs smėlis* sabbia rovente; *~tinta geležis* ferro incandescente; 2. *prk.* (*ipykti*) scaldarsi, accalorarsi; *besigirdamas ~to* si è scaldato nel discutere

2 įka||sti (*uždėti virti*) mettere q.c. sul fuoco a cuocere

įka||šioti džn. inserire A, ficcare dentro (*più volte*)

įka||štis 1. (*valgis*) cibo per il viaggio; 2. (*užrakto skylė*) buco della serratura

įkaita luogo esposto al sole

įkait||as 1. (*daiktas*) garanzia *f*, pegno *m*, ipoteca *f*; *piniginis ~as* cauzione *f*; *palikti ~u* lasciare (*da-*re) in pegno; *~o davėjas* creditore ipotecario; 2. (*žmogus*) ostaggio *m*; *pasimti, laikyti ~u* prendere in (*tenere come*) ostaggio; *~inis* di pegno, d'ipoteca, ipotecario; *~inė sutartis* contratto di pegno

įkaitinti arroventare A, infocare A, riscaldare A; *į. geležį* arroventare un ferro

įkaitis 1. (*karštis*) arsura *f*, caldura *f*; 2. (*aistra*) ardore *m*, passione *f*

įkalas cosa piantata, ficcata

įkalba, įkalbė||jimas 1. persuasione *f*, convinzione *f*; 2. registrazione *f*; *~ti* 1. (*itikinti*) persuadere A, convincere A; *~jo jį pasilikti* lo persuasero a restare; *lengvai įkalbamas* di facile persuasione; *sng.*: *įsikalbėti sau ligą* convincersi di essere malato; 2. (*įrašyti*) registrare A, sonorizzare A; *filmas ~tas lietuviškai* film doppiato in lituano

įkalbinė||jimas persuasione *f*, convincimento *m*; *~ti džn.* cercare di persuadere

įkálbin||ti 1. persuadere A, convincere A; *~o ir manė kartū važiuoti* mi convinse a partire insieme; 2. (*įtraukti į kalbą*) inserire, far entrare in una conversazione

įkalinėti džn. (con)ficcare A, piantare A (*più volte*)

įkál||in||imas carcerazione *f*, prigionia *f*; *~ti* imprigionare A, incarcerare A

įkálkin||imas calcinatura *f*; *~ti* calcinare A, spargere calce sui terreni

įkaln||ė, ~is salita *f*, erta *f*, versante *m*, pendio *m*; *kėlias kyla ~in* la strada è in salita

įkaln||iaĩ, įkainiui *prv.* in su, verso l'alto, ripidamente; *~iaĩ eiti* camminare in salita; *jiė ~iaũ gyvėna* abitano più su; *~ūs* ripido, erto, alto

įkálti ficcare A, piantare A; *vinį į sieną į. ficcare* un chiodo nel muro; *sng. prk.*: *įsikálti į gálvą* ficcarsi in testa

įkáltin||imas *teis.* accusa *f*; *~ti teis.* accusare A; *~ti ką vagystė* accusare qc. di furto; *~ti melāvimu* sbugiardare A; *~tojas, -a teis.* accusatore *m* (*f* -trice)

ĵkal||tis teis. indizio *m*, prova *f*, testimonianza *f*;
iŝtėisintas dėl ~čiu stokōs è assolto per mancanza di prove

ĵkampiai prv. obliquamente

ĵkamp||is prossimità di un angolo; ~ūs obliquo, sghembo

ĵkamš||a imbottitura *f*, materiale soffice; ~yti *džn.* riempire *A*, imbottire *A*

ĵkam||uoti stancare *A*, spossare *A*, tormentare *A*;
tās karštis manė ~avo questo caldo mi ha sposato

ĵkandim||as, ĵkandis morso *m*, morsicatura *f*; *šuņs ~as* morso di un cane

ĵkandin 1. *prl.* (*su kiln.*) dietro di (a), dopo di; *ĵ. manės atėjo* è arrivato dopo di me; 2. *prv.* dietro, seguendo le orme; *šaūkė jam ĵ.* lo chiamava dal di dietro

ĵkandūs prk. (*ižeidžiantis*) pungente, mordace, offensivo

ĵkankinti tormentare *A*, infastidire *A*, molestare *A*

ĵkap||ės dgs. vestito funebre; ~inis funerario

ĵkapóti 1. incidere (*più volte*) con la scure; 2. (*prmušti*) prendere a botte

ĵkarp||a incisione *f*, taglio *m*; ~yti fare dei tagli (*con le fòrbici*)

ĵkar||sti 1. prendere un sapore amaro; 2. *prk.* (*ikyrėti*) infastidire *A*, annoiare *A*; ~to *mán tās dárbas* questo lavoro mi è venuto a noia

ĵkaršti šnek. dare delle frustate, prendere a botte

ĵkarš||tis ardore *m*, fervore *m*, entusiasmo *m*, zelo *m*; *dĩrbti sũ ~čiu* lavorare con fervore; *giñčũ ~tyje* nel caldo della discussione; *sezòno ~tyje* in piena stagione; *pačiamė ~tyje* nel momento culminante (sul più bello)

ĵkarta (*žymė*) intaccatura *f*, intaglio *m*, tacca *f*

ĵkarti appendere *A*, attaccare *A*, mettere in alto

ĵkasti ficcare *A*, piantare *A*; *stulpą ĵ. ĵ žemę* ficcare un palo in terra; *sng.:* *įsikasė ĵ šiáudus* si è nascosto nella paglia; *♦ stóvi kaip ĵkastas* sta come impalato

ĵkásti 1. (*dantimis*) mordersi *A*, morsicare *A*; *jám šuo ĵkándo* l'ha morsicato un cane; *sng.:* *įsikándau ĵ liežuvĩ* mi sono morso la lingua; 2. (*įgelti*) pungere *A*, pinzare *A*; *jái blė ĵkándo* l'ha punto un'ape; 3. (*pajėgti kąsti*) riuscire ad addentare; 4. (*nudažyti*) tingere *A*, colorare *A*; 5. *prk.* (*įpirkti*) essere in grado di comprare; 6. *prk.* (*suprasti*) riuscire a capire, intendere *A*; *neįkándu aš tōs matemátikos* sono negato per la matematica

ĵkaũkti arrivare di corsa rumoreggiando; *ĵ kiėmą ĵkaukė greitóji pagálba* l'ambulanza è entrata nel cortile a sirene spiegate

ĵkaũš||ėlis, -ė ubriaccone *m* (*f -a*); ~imas, ĵkaušis ebbrezza *f*, ubriachezza *f*; ~ti ubriacarsi, inebriarsi

ĵkėblinti šnek. entrare lentamente in modo impacciato

ĵkėl||sti impegnare *A*, ipotecare *A*; ~sti *káilinius* impegnare la pelliccia; ~tėjas, -a debitore ipotecario, pignorante *m, f*; ~timas pegno *m*, ipoteca *f*

ĵkeliáuti arrivare viaggiando

ĵkėlti 1. mettere in alto, sollevare *A*, caricare *A*; *maĩšą ĵ. ĵ vežimą* caricare un sacco sul carro; 2. (*įkraustyti*) traslocare *A*, trasferire *A*; *sng.:* *įsikėlėme ĵ naują butą* ci siamo trasferiti (abbiamo traslocato) nel nuovo appartamento; *♦ kóją ĵ. mėttere* piede in un luogo, arrivarvi

ĵkėpinti 1. rendere duro, secco (*cuocendo*); 2. (*įšildyti*) scaldare *A*, arroventare *A*

ĵkėpti 1. mettere a cuocere; 2. (*sukietėti*) indurirsi cuocendo

iki 1. *prl.* (*su kiln., tarm. su naud.*) fino a, sino a; *i. rytójaus* fino a domani; *nuò pradžiòs i. gálo* dal principio alla fine; *kovóti i. gálo* lottare fino in fondo; *válgyti i. sóties* mangiare a (fino alla) sazietà; *visĩ i. víeno* tutti fino all'ultimo; 2. *jng.* finché, fino a quando; *láuksiu, i. tũ pareĩsi* aspetterò finché tu (non) sia tornato; 3. *prv.* prima che, per tutto il tempo che

ĵkĩbti 1. afferrare *A*, appigliare *A*; *sng.:* *įsikĩbti už šakōs* appigliarsi a un ramo; 2. *prk.* (*įsitraukti*) dedicarsi, darsi; *ĵ. ĵ mókslus* darsi allo studio

ĵkietėti indurirsi, incallire *E*

ĵkikapitalistinis precapitalistico, precapitalista

ĵkikarin||is prebellico, antebellico; ~ės *káinos* i prezzi d'anteguerra

ĵkĩlpoti avviluppare *A*, intricare *A*

ĵkimokýklinis prescolare, prescolastico; *i. ámžius* età prescolastica

ĵkimšti cacciare *A*, pigiare *A*, calcare *A* (*dentro*); *sng.:* *įsikimšti tabōkos ĵ pýpkę* pigiare il tabacco nella pipa

ĵkinkýti 1. attaccare *A*, aggiogare *A*; *ĵ. árklĩ ĵ vežimą* attaccare il cavallo al carro; 2. *prk.* (*įtraukti*) coinvolgere *A*, attirare *A*; *sng.:* *įsikinkýti ĵ dárba* darsi al lavoro

ĵkypai prv. obliquamente, di sbieco, per traverso, trasversalmente

ikypas obliquo, sghebo, inclinato
ikyrėti seccare A, venire a noia; *♦ i. iki gývo káulo* seccare a morte
ikirevoliūcinis prerivoluzionario
ikyriai *prv.* in modo seccante, molestamente; con insistenza
ikirm||**ýti** bacarsi (un po'); *~lįęs obuolys* mela bacata
ikiřpti tagliare A (*appena*); *sng.*: *įsikiřpo sù žirk-lėmis* si è tagliato con le forbici
ikiř||**sti** 1. dare un colpo, un taglio; ferire A; *sng.*: *įsikiřto (į) kóją* si è procurato un taglio (si è ferito) alla gamba; 2. (*įgelti*) morderne A, pungere A; *jám gyvátė* ~to l'ha morsicato una vipera; 3. (*suduoti*) dare una sculacciata; 4. *šnek. (pajęgti)* essere in grado; *bėga kėkė ~sdamas* corre a più non posso
ikiřšinti indispettare A, irritare A, stizzare A
ikiřšti *tarm.* irritarsi, stizzirsi
ikirtimas, **ikirtis** intacco *m*, incisione *f*, intaglio *m*
ikyr||**umas** importunità *f*, insistenza *f*; *~uolis*, -ė importuno *m* (*f-a*); *šnek.* rompiscàtole *m, f*; *~ūs* noioso, fastidioso, molesto, petulante; *~ūs kaimynas* vicino molesto
ikisantuoklį||**is** prematrimoniale; *~ė pavardė* cognome da nubile
iki šiól(ei) *prv.* fino ad ora, fino ad oggi, fino a questo momento
ikišiollnis di prima, precedente, anteriore
ikįšti 1. mettere dentro, insinuare A, far penetrare, ficcare A; *i. raňka į plyšį* insinuare la mano nella fessura; *sng.*: *įsikišti ką į užantį* mettersi q.c. in seno; 2. (*įbrukti*) dare per buona q.c. falsa, rifilare A
ikitarýbinis presoviëtico
ikitollnis di prima, precedente
iklamp||**inti** far entrare in un terreno fangoso, impantanare A; *prk.*: *~inti ką į skolàs* ingolfare qc. nei debiti; *~oti* impantanarsi, sprofondare E
iklegėti *šnek.* entrare, arrivare rumoreggiando
iklij||**a** inserto *m*; *~uoti* incollare A, inserire incollando; *~uoti išplėstą ląpą* incollare un foglio strappato
iklimp||**ti** 1. impantanarsi, sprofondare E; *mašinà ~o į purvyną* la macchina si è impantanata; 2. *prk. (patekti)* invischiarsi, impigliarsi, ingolfarsi; *bėdosė ~o* si è impigliato nei guai
ikliudyti intromettere A, impigliare A, immischia-

re A; *neįkliudyk manęs į tą reiką* non mettermi (non tirarmi) in ballo
ikliūti impigliarsi, imbattersi; impigliarsi, invischinarsi; *į spąstus i.* cadere in una trappola; *prk.*: *į į nemalonią situaciją* impigliarsi in una brutta faccenda
iklódė lenzuolo *m* (*per coprire il fondo di un carro*)
iklonis *geogr.* avvallamento *m*
iklóstyti džen. 1. distendere A; 2. avvolgere A, imbaccuccare A; *sng.*: *kailiniai įsiklostę* imbaccuccato in una pelliccia
iklót||**as** 1. copertura *f*; 2. (*padas*) soletta *f*; *~ė* soletta *f*
iklóti stendere sotto
ikniáubti appoggiare A, nascondere A; *sng.*: *įsiki- kniáubė į pręgalvį* ha nascosto (sprofondato) il viso nel guanciale
ikniūbti darsi, dedicarsi, sprofondarsi; *i. į darbą* darsi al lavoro
ikniūbti 1. (*veidu įsikniaubti*) nascondere il viso; 2. *žr. įkniūti*
ikonà *bažn.* icona *f*
ikopimas salita *f*, scalata *f*
ikópti salire E, montare E, ascendere E; *i. į káлно viršūnę* salire in cima a un monte; *i. į mēdį* arrampicarsi su un albero; *prk.*: *į į šlovės viršūnę* ascendere ai sommi onori
ikóšti versare colando, riempire stillando
ikrantis sponda *f*, riva *f*
ikr||**as** 1. uovo di pesce; 2. *dgs.* caviale *m*; *sumuštiniai sù ~ais* tartine al caviale
ikrat||**as** granello *m*, brüscolo *m*; *~yti džen.* versar dentro scuotendo
ikráu||**styti** 1. *džen. (ikrauti)* caricare A (*più volte*); 2. (*apgyvendinti*) collocare A, traslocare A; *prk. sng.*: *į būta vagis įsikráustė* un ladro è penetrato nell'appartamento; *~ti* 1. caricare A, mettere dentro; *~ti daiktus į tráukinį* caricare i bagagli sul treno; 2. (*įelektrinti*) fornire di càrica elettrica, caricare A
ikrėsti 1. versare dentro scuotendo (*detto di sostanze àride o dense*); 2. (*patręsti*) concimare A; 3. *šnek. (suduoti)* sculacciare A, picchiare A
ikrimsti 1. riuscire ad addentare, masticare A; *võs įkremtu šitą sūrį* a fatica riesco a masticare questo formaggio; 2. *prk. (įvarginti)* infastidire A, irritare A
ikrīngas ricco di uova (*detto del pesce*)
ikrypas *žr. įkypas*

ikrīsti 1. cadere E, cascare E (*dentro*); ~**sti** *ī vādenī* cadere in acqua; 2. (*īdubti*) infossarsi, incavarsi; ~**tę skruostai** guance infossate; 3. *prk.* (*pakliūti*) impegnarsi, invischiarsi; ◇ ~**sti** *ī ākī* dare nell'occhio; ~**sti** *ī širdī* avere qc. nel cuore

īkrytis abbassamento del terreno

īkrius, -ė pesce pieno di uova

īkrov||**a** carico *m*; ~**īklis** caricatore *m*; ~**īmas** caricamento *m*

ikšiōl||(**ei**) *prv.* fino ad ora (ad oggi), fino a questo momento; ~**inis** *žr.* *ikišiōlinis*

iktolinis *žr.* *ikitolinis*

īkūnėti divenire (più) grasso, irrobustire E

īkūn||**ījimas** incarnazione *f*, personificazione *f*; *sng.*: *jī* – *gerūmo* *īsikūnijimas* è la bontà in persona; ~**yti** incarnare A, avverare A, realizzare A; *sng.*: *jō svajonė* *īsikūnijo* il suo sogno si è avverato (si è fatto realtà)

īkūnūs corpulento, ben nutrito, robusto

īkurai *dgs.* ciò che si usa per attizzare il fuoco; *sverze* *f pl*, *schegge* *f pl*

īkurdinti 1. (*īsteigti*) fondare A, creare A, istituire A; *ī. mokykla* aprire una scuola; 2. (*apgyvendinti*) alloggiare A, sistemare A; *sng.*: *jīē* *īsikurdino senamė namė* hanno preso alloggio in una vecchia casa

īkūrėjas, -a creatore *m* (*f*-trice), fondatore *m* (*f*-trice); *miėsto* *ī.* fondatore di una città

īkūrėnimas riscaldamento *m*

īkūrėti riscaldare A

īkūrimas fondazione *f*, creazione *f*, formazione *f*, costituzione *f*; *naujōs partijos* *ī.* fondazione di un nuovo partito

īkurnėti *šnek.* arrivare, entrare di corsa

īkūrst||**ymas** incitamento *m*, esortazione *f*, stimolo *m*; ~**yti** 1. *džn.* (*īdegti*) attizzare A, rinfocolare A; 2. (*īraginti*) incitare A, istigare A, fomentare A; *jī draugai* ~ė è stato incitato dagli amici

īkūrti 1. (*īdegti*) accendere, ravvivare il fuoco; *sng.*: *laužas* *īsikūrė* il fuoco si è ravvivato; 2. (*īsteigti*) fondare A, istituire A, formare A; *ī. draugija* fondare una società; 3. (*apgyvendinti*) alloggiare A, sistemare A; *sng.*: *puikiai* *īsikūrėme* ci siamo sistemati ottimamente

īkurtūv||**ės** *dgs.* inaugurazione di una nuova dimora; *švęsti* ~ės festeggiare la casa nuova

īkvāliai *prv.* *tarm.* sufficientemente, abbastanza

īkvėp||**ėjas**, -a ispiratore *m* (*f*-trice), promotore *m* (*f*-trice), animatore *m* (*f*-trice); ~**īmas** 1. (*oro*)

inspirazione *f*; 2. (*minties*) ispirazione *f*, estro *m*, incitamento *m*; *jī pagavo* ~**īmas** gli è venuta l'ispirazione; *sū* ~**imū** con estro

īkvėpinti (*kvepalais*) dare il profumo, rendere profumato

īkvėp||**ti** 1. (*įtraukti*) inspirare A, inalare A; *giliai* ~**k oro** fai un respiro profondo; ~**ti** *ī plaučius oro* immettere aria nei polmoni; 2. *prk.* (*inspiruoti*) ispirare A, infervorare A, suscitare A; ~**ti** *geniāliq* *miñtī* ispirare un'idea luminosa; ~**ti** *kōvai* infervorare alla lotta

īkvėnas *žr.* *kiekvėnas*

īkviėsti invitare A, pregare di entrare

īl||**a** lėsina *f*, punteruolo *m*; ◇ ~**ōs maišė** *nepaslėpsi* la verità vien sempre a galla

īlaid||**a** 1. (*įpjova*) incavo *m*, scanalatura *f*, gola *f*; 2. (*eketė*) buco nel ghiaccio (*per pescare*); ~**inis** scanalato, incastrato; ~**ūoti** scanalare A, incavare A

īlaidūs 1. (*nesukrus*) libero, sciolto, allentato; *ī. siūlas* filo allentato; 2. (*nestiprus*) debole, mite, leggero; 3. (*erdvus*) ampio, vasto; 4. *tarm.* (*sugeriantis*) assorbente

īlaipin||**imas** imbarco *m*, imbarcata *f*; ~**ti** imbarcare A, caricare A; ~**ti** *keleiviūs* *ī laivq* imbarcare i passeggeri sulla nave

īlaja imbuto di una grondaia

īland||**a** riparo *m*, recesso *m*, buco *m*; ~**inti** far entrare

īlanka 1. *geogr.* baia *f*, golfo *m*; 2. *anat.* incisura *f*, incavatura *f*

īlankstyti *džn.* piegare A (*più volte*)

īlarāgis dalle corna aguzze

īlašėti penetrare gocciolando; *prō stōgq* *īlaša* il tetto gocciola acqua

īlāšinti versare a gocce, i(n)stillare A; *ī. vāistų* *ī ākī* istillare il collirio nell'occhio

īlauža fenditura *f*, spacco *m*

īláužti incrinare A, infrangere A; *neįláužiamas grūodas* patina di ghiaccio infrangibile

īlčiūotas zannuto, provvisto di zanne

īldeginis verga incandescente per aprire fori

īleid||**mas** 1. permesso di entrare, ammissione *f*; 2. (*vaistų*) iniezione *f*; ~**nėti** *džn.* far entrare (*più volte*)

īlėi||**sti** 1. far entrare, ammettere A; ~**sk kātę viduñ** lascia entrare il gatto in casa; 2. (*įpilti*) versare dentro; 3. (*ikišti*) mettere dentro, far andare giù; ~**sti šakniš** radicare A; ~**sti vāistų** iniettare A; ~**sti gėluonį** pungere A

ilėkti 1. volar dentro, entrare a volo; 2. (*ikristi*) volar giù, precipitare E, cadere E
ilenkimas piega *f*, incurvatura *f*
ileŋkti piegare in dentro, incurvare A
ilgaamžis 1. (*ilgai gyvenantis*) longevo; **~iai augalai** piante longeve; 2. (*ilgai trunkantis*) (pluri)secolare; **~ės tradicijos** tradizioni secolari; **~iškas** dalla lunga vita, durévole, duraturo; **~iškumas** longevità *f*, durevolezza *f*
ilga||aūsis dalle lunghe orëcchie, orecchiuto; **~baūgis** dalle onde lunghe; **~baŋzdis** dalla barba lunga; **~čiurkšlis** dal lungo getto d'acqua; **~daūtis** dai denti lunghi; **~diēnis** dal giorno lungo, diurno
ilg||ai *prv.* lungamente, a lungo, molto; **~ai tavęs laukiau** ti ho aspettato a lungo; **~ai truška** dura molto; **~iaū taip negali tęstis** così non può durare
ilgainiui *prv.* col passare del tempo, a lungo andare
ilga||kākalis dal collo lungo; **~kaŋtis** dalla criniera lunga; **~kāsis** dalle trecce lunghe; **~kōjis** dalle gambe lunghe; **~kōtis** dal mánico lungo; **~laikis** di lunga durata, durévole; **~laikė sutartis** contratto a lungo tèrmine; **~laikė paskolà** prèstito a lunga scadenza; **~ležiūvis, -ė** chi ha la lingua lunga, pettégolo *m* (*f*-a)
ilgām *prv.* per molto (tempo)
ilga||mėtis pluriennale, duraturo; **~mėtė patirtis** esperienza pluriennale; **~nāgis** 1. *bdv.* dalle ùnghe lunghe; 2. *dkt. prk.* ladrùncolo *m*; **~nōsis** dal naso lungo, nasone *m*; **~piŋštis** 1. *bdv.* dalle dita lunghe; 2. *dkt. prk.* ladrùncolo *m*; **~plaūkis** dai capelli lunghi, capellone *m*; **~pluoštis: ~pluoščiai linai** lino a fibra lunga; **~raūkis** 1. *bdv.* dalle braccia lunghe; 2. *dkt. prk.* ladrùncolo *m*
ilg||as 1. (*erdvės atžvilgiu*) lungo; **~à suknėlė** vestito lungo; **stovėti ~ojė eilėje** fare una lunga coda; **išsitiesė kaip ~as** è caduto lungo disteso; 2. (*laiko atžvilgiu*) lungo, di lunga durata, persistente; **linkėti ~iausių metų** augurare una lunga vita; **per ~a** (*per ilgą laiką*) a lungo andare, per molto tempo
ilga||sākis con frasi lunghe, con periodi prolissi; **~skveŋnis** con lunghi lembi (*di veste*), a lunghe falde; **~snāpis** dal becco lungo; **~spaŋnis** dalle ali lunghe; **~stiebis** dallo stelo lungo; **~šāknis** dalla radice lunga
ilgatis durata *f*, periodo lungo
ilga||uodėgis dalla coda lunga; **~ūsis** dai lunghi baffi; **~vaŋzdis: ~vaŋzdis šautuvas** fucile a canna lunga; **~vilnis** dal pelo lungo

ilgėjim||as allungamento *m*, accrescimento *m* (*in lunghezza o in durata*); **dienōs ~as** l'allungarsi della giornata; **~asis** nostalgia *f*, malinconia *f*
ilgesing||ai *prv.* nostalgicamente, con nostalgia; **~as** nostálgico, malincònico, mesto; **~as žvilgsnis** sguardo nostálgico
ilgesys nostalgia *f*, desidèrio *m*; **gráužtis iš ilgesio** soffrire di nostalgia
ilgė||ti allungarsi, prolungarsi; **diēnos ~ja** le giornate si allungano
ilgėtis avere la nostalgia di; **ilgiūosi tavęs** ho nostalgia di te
ilgyn *prv.:* **diēnos eina i.** le giornate si allungano
liginimas allungamento *m*, prolungamento *m*; **kėlio i.** prolungamento della strada
1 ilgīnis *stat.* spina del tetto, asse longitudinale, longherina *f*
2 ilgīnis d(i)ritto, eretto, lineare
ilgin||ti allungare A, prolungare A; **~ti sijoną** allungare una gonna; **~tūvas** *tech.* prolunga *f*
ilg||is 1. lunghezza *f*; **~io mātās** misura lineare; **išmatuoti ~į** prèndere la lunghezza; **trijų metrų ~io virvė** fune lunga tre metri; **kōkio ~io šitas kambarys?** quanto è lunga questa stanza?; 2. (*trukmė*) durata *f*; **vidutinis žmogaūs gyvenimo ~is** durata mèdia della vita umana
ilgók||ai *prv.* piuttosto lungamente (a lungo); **~as** abbastanza lungo
ilgšis, -ė *menk.* persona molto alta, pèrtica *f*
1 ilg||ti (*ilgėti*) allungarsi; **diēnos ~sta** le giornate si allungano
2 ilgti (*ilgu būti*) immalinconirsi, rattristarsi
ilgumà *geogr.* longitudine *f*
ilgum||as 1. lunghezza *f*; **dvių metrų ~o** lungo due metri; *lingv.:* **baľsio ~as** lunghezza di una vocale; 2. (*trukmė*) durata *f*; **dienōs ~as** durata del giorno
ilg||ūs triste, malincònico, mesto; **vienām ~ū būti** si sta tristi da soli
ilydėti accompagnare dentro, entrare insieme
ilieti 1. versare dentro (*detto di liquidi*); 2. *prk.* (*įjungti*) inclùdere A, inserire A; *sng.:* **įsillejo į kolektīvą** si è inserito nel collettivo
ilija 1. tempo piovoso; 2. acqua piovana
ilīng||inti, ~uoti 1. entrare barcollando; 2. (*įsupti*) far oscillare, scuòtere A
ilink||as curvo (*verso l'interno*), còncavo; **~imas, ilinkis** 1. incavatura *f*, concavità *f*; 2. (*vingis*) ansa *f*, svolta *f*, meandro *m*; **ùpės ilinkis** meandro di un fiume

jiinksmėti rallegrarsi

jiinksminti mettere allegria, rallegrare A; *sng.* *prk.*: *jis būvo jau gerokai įsilinksminęs* (išgėręs) era già piuttosto allegro (*brillo, alticcio*)

iliinkti incurvarsi, piegarsi (*verso l'interno*)

ilipdyti incollare A, inserire A

ilipimas salita *f*, imbarco *m*

ilipti salire A, imbarcarsi, montare A; *i.* *ī traukinį, ī mašiną* salire sul treno, in macchina; *i.* *ī laivą* montare sulla nave, imbarcarsi; *i.* *prō ląną* entrare dalla finestra; *i.* *ī puŗvą* impantanarsi; *sng.*: *įsilipo ī mēdį* si è arrampicato sull'albero

ilųr||as, -ė illiro *m* (*f*-a); *~ų kalbā* illirico *m*

ilųsti 1. entrare E, penetrare E, introdursi; *lāpē iliūdo ī ūrvą* la volpe è entrata nella tana; *rāktas neįlenda ī skylūtę* la chiave non entra nella toppa; 2. (*įsimesti*) attaccarsi, impadronirsi; *◊ ī skolās i.* impegnarsi nei debiti

ýliškas aghiforme

ilýti 1. piovere dentro; 2. (*įmerkti*) essere bagnato dalla pioggia

iliuminācija illuminazione *f*; *šveñtinė i.* luminaria *f*

iliuminātorius finestrino tondo, oblò *m inv*

iliumin||āvimas illuminazione *f*; *~uoti* illuminare A, fare la luminaria

iliustrācij||a 1. illustrazione *f*; *knýgoje daūg ~ų* il libro è ricco di illustrazioni; 2. *prk.* spiegazione *f*, commento *m*

iliustratyv||iaī *prv.* in modo illustrativo; *~ūs* illustrativo

iliustr||āvimas l'illustrare, illustrazione *f*; *~uoti* 1. illustrare A, disegnare A; *~uota knygā* libro illustrato; 2. (*aiškinti*) illustrare A, spiegare A, commentare A; *~uotojas*, -a illustratore *m* (*f*-trice)

iliūzi||ja illusione *f*; *gyvėnti ~jomis* vivere d'illusio-

ni; *~nis* illusorio, fallace, falso

ilomis *geogr.* bacino *m*, conca *f*, valle bassa

ilsė||jimas(is) riposo *m*, ricreazione *f*; *~ti(s)* riposare A, riposarsi, ristorarsi; *įlsisi pō dārbo* sta riposando dopo il lavoro; *◊ ~tis aūt laurų* riposare (dormire) sugli allori; *~tis ramýbėje* riposare in pace

1 **įlsinti** (*alsinti*) affaticare A, stancare A

2 **įlsinti** (*duoti pailsėti*) fare riposare, concedere riposo

īls||ti stancarsi, affaticarsi, sentire stanchezza; *~ūs* che si stanca presto

iltėtas *žr.* ilčiúotas

iltin||is: *~iai dañtys* denti canini

ilt||is 1. zanna *f*; *dramblio ~ys* le zanne dell'elefante; 2. dente canino, canino *m*

ilūzi||mas, *ilūzis* frattura *f*, spaccatura *f*

ilūzi||ti 1. (*įskilti*) fratturarsi, fendersi, rompersi; *káulas ~o* l'osso si è fratturato; 2. (*įkristi*) sprofondare E

imagnėtin||imas magnetizzazione *f*; *~ti* magnetizzare A

įmainýti scambiare una cosa con un'altra, barattare A

įmaiš||alas, *~as* 1. (*tešla*) pasta lievitata; 2. (*mišiny*s) composto *m*, miscuglio *m*

įmaišýti 1. mescolare con q.c.; 2. impastare A, amalgamare A; *i.* *dúoną* impastare il pane; 3. *prk.* (*įpainioti*) immischiare A, intromettere A; *sng.*: *įsimaišýti ī svėtimus reikalus* impicciarsi negli affari degli altri

įmaknóti entrare in q.c. di molle, impantanarsi

imaneñtinis immanente

įmaningas 1. comprensivo, sensato; 2. discreto, soddisfacente

įmaný||ti 1. (*galėti*) potere E, essere in grado di; *kalp ~damas stėngėsi padėti* cercava di aiutare come meglio poteva; 2. (*suprasti*) comprendere A, capire A

įmānom||ai *prv.* possibilmente, in modo accettabile; *~as* possibile, accettabile, ammissibile; *~a kaina* prezzo accessibile; *taī neįmānoma* è impossibile; *~umas* possibilità *f*, accettabilità *f*

įmantr||iaī *prv.* manierosamente, ricercatamente; *~ýbė*, *~umas* bizzarria *f*, stravaganza *f*, pretesa *f*, ricercatezza *f*; *~ýbių pilnā kalbā* un discorso pieno di ricercatezze; *~ūs* ricercato, manierato, stravagante, bizzarro; *įmantrios frāzės* frasi ricercate; *~ūs drabūžis* vestito pieno di pretese

įmanūs *žr.* įmaningas

įmarmėti sprofondare E, impantanarsi

įmāsinti attirare con lusinghe

įmatýti intravedere A, scorgere A; *įš toli neįmataū* non riesco a vedere da lontano

imatrikul||iaīcija immatricolazione *f*; *~iuoti* immatricolare A

įmauróti *šnek.* entrare, arrivare emettendo muggiti

įmaūtė astuccio *m*, custodia *f*; *akinių i.* custodia degli occhiali

įmaúti 1. introdurre A, infilare A, calzare A; *sng.*: *įsimáu*ti *ī šlepetės* infilarsi le ciabatte; 2. *šnek.* (*įbėgti*) entrare, arrivare in gran fretta

im̃bieras bot. zenzero *m*

im̃ciomis, im̃čiom *prv.* in (a) prestito

im̃č||ios *dgs.* lotta *f*, combattimento *m*; *eĩna ~iũ* stanno facendo la lotta

im̃egzti 1. intessere *A*, intrecciare *A* (*in un lavoro a maglia*); 2. fare un nodo

im̃ergėti *šnek.* crescere *E*, diventare grande (*detto di una ragazza*)

im̃eřkti 1. immergere *A*; *i. drabužiũs skalbĩmui* mēettere la biancheria a bagno (*in ammollo*); 2. bagnare *A*, impregnare *A*; *ũ uodegą i.* cacciarsi in un impiccio

im̃esti 1. gettare *A*, buttare *A* (*dentro*); *i. kãmuolį i krėpšį* buttare la palla nel cesto; *i. láišką i pãšto dẽžutę* imbucare, impostare una lettera; 2. *prk.* (*uždaryti*) chiudere *A*, cacciare dentro; *i. kã i kalėjimą* cacciare qc. in prigione; 3. *šnek.* (*įkaušti*) inebriarsi, ubriacarsi

im̃ęsti (*įmaišyti miltų*) aggiungere farina, impastare *A*

im̃etė||ti 1. (*subręsti*) pervenire alla maturità; 2. (*pasenti*) invecchiare *E*; *~jės vyras* uomo di età avanzata

im̃etimas azione del gettare, lancio *m*; *sport.: i. i krėpšį* canestro *m*

im̃ėtyti *džn. žr.* im̃esti 1

im̃etrikúoti registrare nel libro delle nascite

im̃ėžti concimare *A*, letamare *A*

im̃iešti mescolare *A*, diluire *A*; *i. vandeĩs i vỹnã* annacquare, allungare il vino

im̃yg||is sonno profondo; *pačiamė ~yje* nel primo (nel più bello del) sonno; *biol.: žiemõs ~is* letargo invernale, ibernazione *f*

imigr||ácija immigrazione *f*; *~acinis* immigratòrio; *~ántas, -ė* immigrato *m* (*f -a*); *~ávimas* immigrazione *f*; *~úoti* immigrare *E*

im̃igti immergersi nel sonno, dormire profondamente

im̃ýgti imprimere *A*, lasciare un segno premendo

imiñėti *džn.* prendere *A* (*più volte*)

imiñimas (*mĩslės*) soluzione *f* (*di un indovinello*)

imyñimas calpestamento *m*, impressione *f*

im̃lnkyti impastare *A*

1 **im̃inti** 1. (*žolę ir pan.*) pestare *A*, calpestare *A*; 2. (*pėdã*) lasciare un'impronta, imprimere un'orma; 3. (*dviratį*) pedalare *A*; *võs įminu* pedalo con fatica

2 **im̃iñti** (*atspėti*) indovinare *A*, risolvere *A*; *i. mĩslę* risolvere un indovinello

im̃iřkymas bagnamento *m*, ammolamento *m*

im̃irkýti bagnare *A*, ammolare *A*, inzuppare *A*; *i. skalbinius* ammolare il bucato

im̃iřk||ti bagnarsi, ammolarsi, impregnarsi; *~usi žemė* terreno bagnato

im̃lsti ingrassare *E*, impinguarsi

im̃lšti (*įsiterpti*) entrar dentro, inserirsi, ingerirsi

imitã||cija imitazione *f*; *~torius, -ė* imitatore *m* (*f -trice*); *~vimas* imitazione *f*

im̃ltin||imas ingrassamento *m*; *~ti* ingrassare *A*, impinguare *A*

imitúo||ti imitare *A*, copiare *A*, simulare *A*; *~ti balsũs* imitare le voci; *~tojas, -a* imitatore *m* (*f -trice*)

im̃liai *prv.* con grande capacità, ricettivamente

im̃lióti *džn.* prendere *A* (*più volte*)

im̃l||umas capacità *f*, capienza *f*, portata *f*; *šilumõs ~umas* capacità tèrmica; *riñkos ~umas* potere del mercato; *~umas ligõms* capacità ricettiva, ricettività *f*; *~ũs* di grande capacità, capace, ricettivo; *~ũs prõtas* mente ricettiva; *~ũs mõks-lui* è portato allo studio; *~ũs ligõms* facile ad ammalarsi

im̃ok||a pagamento *m*, versamento *m*; *dalinė ~a* acconto *m*, rata *f*; *avãnsinė ~a* caparra *f*; *mokėti kelionis ~omis (dalimis)* pagare a rate

im̃okė||jimas versamento *m*, pagamento *m*; *~ti* versare *A*, pagare *A*; *~ti avãnsã* versare l'anticipo; *~jo nãrio mõkestį* ha versato la pròpria quota; *~ti mõkesčius* pagare le tasse

im̃ókyti istigare *A*, incitare *A*, suggerire *A*

im̃óklinti *šnek.* entrare in un luogo sbadatamente; impantanarsi

im̃onė impresa *f*, stabilimento *m*, azienda *f*; *tekstĩlės i.* stabilimento tèssile; *valstybinė i.* impresa statale

im̃onininkas, -ė imprenditore *m* (*f -trice*), industriale *m, f*; *smũlkus i.* piccolo imprenditore

im̃ontúoti montare *A*, mēettere nel posto dovuto

im̃otė madre adottiva

im̃ova 1. custòdia *f*, astuccio *m*; 2. *tech.* incastro *m*, svasatura *f*

im̃peratývas imperativo *m*; *fil.: kategòriřkasis i.* imperativo categòrico

im̃perãtor||inis, ~iřkas imperiale, imperatòrio; *~ius, -ė* imperatore *m* (*f -trice*)

im̃periali||stas, -ė imperialista *m, f*; *~stinis* imperialistico, imperialista; *~stiniai siẽkiai* tendenze imperialistiche; *~zmas* imperialismo *m*

impèrij|| **a** impero *m*; *Ròmos* ~os *žlugìmas* la caduta dell'Impero romano

impilas traliccio *m*, fòdera per guanciali

imponuoti impressionare *A*, suscitare suggestione; *i. pùblikai* impressionare il pùbblico

impòrt|| **as**, ~*avimas* importazione *f*; ~*o bendrovė* società importatrice; ~*o padidėjimas, sumažėjimas* aumento, riduzione delle importazioni; ~*ininkas* *žr.* importuotojas; ~*inis* importato, d'importazione; ~*inės prėkės* merci d'importazione; ~*uoti* importare *A*, far entrare; *Lietuvà ~uoja nàftą* la Lituania importa petrolio; ~*uotojas*, -a importatore *m* (*f*-trice)

impotėn|| **cija** impotenza *f* (*sessuale*); ~*tas* impotente *m*; ~*tiškas* impotente

impozantiškas imponente, grandioso, solenne

impregn|| **avimas** impregnazione *f*; ~*uoti* impregnare *A*, imbèvere *A*, intridere *A*

impresion|| **stas**, -ė impressionista *m, f*; ~*stinis* impressionistico; ~*zmas* impressionismo *m*

improviz|| **acija**, ~*avimas* improvvisazione *f*; ~*atoriumas*, -ė, ~*uotojas*, -a improvvisatore *m* (*f*-trice); ~*uoti* improvvisare *A*

impuls|| **as** impulso *m*, stimolo *m*, spinta *f*; *veikti ~o pagautám* reagire d'impulso

impulsyv|| **iai** *prv.* impulsivamente, con impulsività; ~*umas* impulsività *f*; ~*us* impulsivo; ~*us judesys* gesto impulsivo

imstý|| **ti džn.** prèndere *A* (*più volte*); ~*tis* combattere *A*, lottare *A*

im|| **ti** 1. (*stverti*) prèndere *A*, afferrare *A*, pigliare *A*; ~*ti rañkomis* prèndere con le mani; 2. (*gauti*) prèndere *A*, ricèvere *A*, ritirare *A*; ~*ti algą* ritirare lo stipèndio; ~*ti kýmą* prèndere una bustarella; 3. (*valyti derlių*) far la raccolta; *mėdų ~ti* smielare *A*; 4. (*vesti*) sposare *A*; ~*ti (už) žmoną* prèndere in (per) moglie; 5. (*pirkti*) comprare *A*, acquistare *A*; ~*ti į kreditą* comprare a crèdito; 6. (*parduodant prašyti*) chière *A*, pretèndere *A*, volere *A*; 7. (*reikalauti*) richière *A*, esigere *A*; ~*ti mokesčius* riscuòtere le tasse; *tà mašinà ima daug benzino* questa macchina consuma molta benzina; 8. (*mobilizuoti*) convocare *A*, chiamare *A*; ~*ti į armiją* chiamare alle (sotto le) armi; 9. (*pjauti*) avere un buon taglio; *šitas peilis nebėima* questo coltello non taglia più; 10. (*pradėti*) dare inizio, mèttersi, (in)cominciare *A*; ~*ti pasakoti* mèttersi a narrare; *ėmė lyti* ha cominciato (si è messo) a piòvere; 11. (*pradėti jausti ką*) prèndere

A, subire *A*; (*mane*) *ima báimė; miėgas* mi prende la paura; mi viene il sonno; 12. (*staigumui žymėti*): ~*siu išėsiu* mi decido e me ne vado; *o zuikis kàd ~s bėgti* e la lepre a còrrere; *o ~ti į gálvą* stare in pensiero, in ànsia; ~*ti į širdį* prèndersi a cuore q.c.; ~*ti iš kò pàvyzdį* prèndere esèmpio da qc.; ~*ti žodį* prèndere la parola; ~*ti viršų* avere il sopravvento

imtina *prv.* incluso, compreso

imtýn|| **ės dgs.** lotta *f*, combattimento *m* (*a corpo a corpo*); *lašvosios ~ės* lotta libera; *savignos ~ės* lotta giapponese; *vaikai eina ~ių* i ragazzi fanno la lotta; ~*ininkas*, -ė lottatore *m* (*f*-trice)

imtinýs *žr.* belaisvis

1 **imtis** 1. (*panaudoti*) ricòrrere *E*, prèndere *A*, adottare *A*; *i. griežtų priemonių* ricòrrere a misure dràstiche, adottare dei provvedimenti; 2. (*ryžtis*) prèndere su di sé, assùmersi; *i. atsakomybės* assùmersi la responsabilità; *i. kuò rūpintis* prèndersi cura di qc.; 3. (*griebtis*) darsi, applicarsi; *i. mokslų* darsi allo studio; 4. (*ristis*) lottare *A* (*corpo a corpo*); 5. (*įsigauti*) prèndersi, appiccarsi; *ugnis gerai ĩmasi* la fiamma sta prendendo vigore

2 **imtis** *sport.* scontro *m*, gara tra due contendenti
imtúvas *tech.* ricevitore *m*; *ràdijo i.* radioricevitore *m*

imùginti *šnek.* cacciar dentro, infilare con fatica
imùkti *šnek.* affondare in q.c. di molle, impan-tarsi

imunitėtas *biol., teis.* immunità *f*; *deputato i.* immunità parlamentare

imuniz|| **avimas** immunizzazione *f*; ~*uoti* immunizzare *A*

imunūs immune

imùryti murare *A*, chiùdere in un muro

imùr(k)dyti immèrgere *A*, spingere dentro; *prk.: į ĩ bėdą* immischiare in un guaio

imùrti 1. (*įmirkti*) imbèversì, inzupparsi, impregnarsi; 2. (*įklimpti*) *žr.* imùkti

imùš|| **ti** 1. (*įkalti*) piantare *A*, (con)ficcare *A*, fissare *A*; ~*ti vinių į sieną* conficcare un chiodo nel muro; *sng.: o įsimušti į gálvą* ficcarsi in testa q.c., avere un chiodo fisso; 2. *sport.* segnare un goal, una rete; realizzare un punto; 3. (*įkietinti*) indurire *A*, rassodare *A*; ~*tà žemė* terreno sodo; 4. (*supilti*) mèttere, versare dentro

įnagininkas *gram.* (caso) strumentale *m*

įnagis strumento *m*, attrezzo *m*, arnese *m*

inamiāuti alloggiare *A*, abitare da qc.
īnamis, -ē, **īnamys**, -ē chi alloggia in casa di altri
īnaras 1. (*kas īneriama*) ciò che viene infilato in q.c.; 2. (*viržis*) tirella *f*
īnartinti fare arrabbiare, infuriare *A*
īnašas contributo *m*, apporto *m*; *ī. ī mōkslā* contributo alla scienza
incident||**as** incidente *m*, disputa *f*; *īšiaiškinti ~q* chiarirsi sull'incidente
1 īnd||**as**, -ē indiano *m* (*f* -a); *~u kalbos* lingue indiane
2 īnd||**as** 1. recipiente da cucina; *dgs. ~ai stoviglie f pl*, piatti *m pl*, vasellame *m*; *plāuti ~ūs* lavare i piatti (le stoviglie); 2. *bot.* vaso *m*
īndaujā credenza *f*, mobile da cucina
īndeksas 1. (*sąrašas*) indice *m*, elenco *m*; *vardų i.* indice dei nomi propri; 2. (*skaitinis rodiklis*) indice *m*, codice *m*; *pāsto i.* codice postale
īndēl||**ininkas**, -ē depositante *m, f*; *~is* 1. (*īnašas*) contributo *m*, apporto *m*; 2. (*santaupos*) deposito *m*; *įdėti, išimti ~i* fare, ritirare un deposito (*banکاری*)
īndēn||**as**, -ē indiano *m, f*, indigeno dell'America; *~u genųs* tribù indiane
indiferēnt||**as**, -ē indifferente *m, f*; *~inis* imparziale, neutrale; *~izmas* indifferentismo *m*; *~ūs* indifferente, apatico, insensibile
īndigas indaco *m*, sostanza colorante
indikā||**cija** *med.* indicazione *f*; *~torius chem.* indicatore *m*
īndis chem. indio *m*
individas individuo *m*
individual||**iai** *prv.* individualmente, singolarmente; *~ybė* individualità *f*
individuāl||**inis** individuale; *~istas*, -ē individualista *m, f*; *~istinis* individualistico
individualizā||**cija**, *~vimas* individualizzazione *f*
individual||**izmas** individualismo *m*; *~izuoti* individualizzare *A*; *~ūmas* individualità *f*; *~ūs* individuale, personale; *~i ypatybė* caratteristica individuale; *~i nuomonė* opinione personale
indoeuropeist||**as**, -ē indoeuropeista *m, f*; *~ika* indoeuropeistica *f*
indoeuropiē||**tis**, -ē indoeuropeo *m* (*f* -a); *~čių taūtos* popoli indoeuropei
indoiranēn||**as**, -ē indoiranico *m* (*f* -a); *~u kalbos* lingue indoiraniche
indoneziētis, -ē indonesiano *m* (*f* -a), abitante dell'Indonēsia

indukāvimas, **indūkci**||**ja** induzione *f*; *~nis* induttivo; *~nė elektros srovė* circuito induttivo
induktyv||**ūmas** induttanza *f*; *~ūs* induttivo
indukuo||**ti** indurre *A*, provocare l'induzione in un corpo; *~toji srovė* corrente indotta
indulgeñcija *bažn.* indulgenza *f*
induō||**tis bot.** vascolare; *augalai ~čiai* piante vascolari
industrializ||**ācija**, *~āvimas* industrializzazione *f*; *žemės ūkio ~āvimas* industrializzazione dell'agricoltura; *~uoti* industrializzare *A*
indūstrija indūstria *f*; *sunkiōji, lengvōji i.* indūstria pesante, leggera
indūstrin||**imas** industrializzazione *f*; *~is* industriale; *~ė gamyba* produzione industriale; *~ti* industrializzare *A*
inērcij||**a** 1. *fiz.* inērcia *f*; *iš ~os* per forza di inērcia; 2. *prk.* (*neveiklumas*) inoperosità *f*, oziosità *f*, inattività *f*, inērcia *f*
inērīmas 1. (*įlindimas į vandenį*) tuffo *m*; 2. (*įmezgimas*) intessitura *f*, infilatura *f*
1 inērti 1. (*į vandenį*) fare un tuffo nell'acqua, tuffarsi; 2. *šnek. (įbėgti)* entrare di corsa
2 inērti 1. (*įmegzti*) intessere *A*, intrecciare *A*; 2. (*įverti*) infilare *A*, far passare; *į. siūlą į adatą* infilare il filo nell'ago; 3. *prk.* (*įkišti*) mēttre dentro, calzare *A*
inērt||**inis**, *~iškas* inerte, inoperoso, inattivo, indolente; *chem.:* *~inēs dujos* gas inerti; *~iškai prv.* inerteemente, per inērcia; *~iškūmas* inērcia *f*, indolenza *f*, torpore *m*
inervācija *biol.* eccitamento nervoso
inėš||**īmas** 1. atto del portare, caricamento *m*; 2. (*pasoga*) dote *f*; *~iōti* 1. *džn.* portar dentro (*piū volte*); 2. (*įjuodinti*) insudiciare *A*, sporcare *A*
inėšti 1. portare dentro; *į. daiktus į vagoną* caricare i bagagli sul treno; *sng.:* *įsinėšk batūs į vidų* porta le scarpe dentro; 2. (*įmokėti*) dare un contributo, contribuire *A*
infārkt||**as med.** infarto *m*; *~ininkas*, -ē infartuato *m* (*f* -a)
infēkc||**ija med.** infezione *f*, contagio *m*; *~inis* infettivo, contagioso; *~inė ligā* malattia infettiva
infliksas *lingv.* infisso *m*
infiltr||**ācija** infiltrazione *f*; *~āvimas* infiltramento *m*; *~uoti* infiltrarsi, penetrare *E*
inflīācija ekon. inflazione *f*
informācij||**a** informazione *f*, comunicazione *f*; *~os biūras* ufficio informazioni; *suteikti ~q* dare

informazioni; *māsinēs* ~os *prīemonēs* mezzi di comunicazione di massa

informācin||is informatico, informativo, d'informazione; ~ē *sistemā* sistema informatico; ~is *pranešīmas* comunicato *m*, informativa *f*

informāntas, -ē chi risponde a un questionario

informātika informatica *f*

informatyv||*iaī* *prv.* in modo informativo; ~ūmas qualità di ciò che è informativo; ~ūs informativo

informā||*torius*, -ē informatore *m* (*f*-trice); ~vīmas informazione *f*

informuoti informare *A*, dare notizie, comunicare *A*, mettere al corrente; *i. apiē* [*vykį*] informare dell'accaduto

infuzōrijos *dgs. zool.* infusori *m pl*

īngzti *žr.* *īnkšti*

inhaliā||*cija* *med.* inalazione *f*; ~*torius* inalatore *m*

iniciāl||*as ppr. dgs.* iniziale *f*; *išsiuvinėti sąvo* ~ūs ricamare le proprie iniziali

iniciat||*yvā* iniziativa *f*; *imtis* ~*yvos* prendere, promuovere un'iniziativa; *paimti* ~*yvą* [*į sąvo rankās*] assumersi l'iniziativa di un'impresa, fare q.c. di propria iniziativa; ~*yvinis* promotore; ~*yvinė grupė* gruppo promotore; ~*yvūmas* spirito di iniziativa, intraprendenza *f*; ~*yvūs* pieno di iniziativa, intraprendente

iniciātorius, -ē iniziatore *m* (*f*-trice), promotore *m* (*f*-trice), intraprenditore *m* (*f*-trice)

īnikīmas, *īnykis* fervore *m*, zelo *m*, impeto *m*; *pačiamė darbo įnykyje* nel fervore del lavoro

īnik||*ti* 1. (*įsigilinti*) buttarsi, darsi, applicarsi; ~*o* [*į knygās*] si è dato alla lettura; ~*ti* [*į mokslos*] applicarsi allo studio; 2. (*įprasti*) abituarsi, assuefarsi

īniršēlis, -ē persona furiosa

īniršīmas, *īnirš*||*is* fùria *f*, furore *m*, accanimento *m*, còllera *f*; ~*io āpimtas* in preda al furore; *jō* ~*is atslūgo* la fùria gli è sbollita

īnirš||*ti* infuriarsi, montare in còllera, imbestialirsi; ~*usiai* *prv.* furiosamente, in modo violento

īnirtīng||*ai* *prv.* furiosamente, spietatamente, con accanimento; ~*as* furioso, infierito, accanito, violento; ~*as puolīmas* violento assalto; ~*ūmas* fùria *f*, furore *m*

īnirtis *žr.* *īniršis*

īnjėk||*cija* *med.* iniezione *f*; ~*uoti* iniettare *A*

īnkar||*as* ancora *f*; *išmėsti, pakėlti* ~*q* gettare, levare l'ancora

īnkas||*ātorius*, -ē riscotitore *m* (*f*-trice), esattore *m* (*f*-trice); ~*āvīmas* incasso *m*, riscossione *f*; ~*uoti* incassare *A*, riscuotere *A*, introitare *A*

īnkilas 1. abitacolo per gli uccelli; 2. (*bitėms*) àrnia *f* (*sull'albero*)

īnkorpor||*ācija*, ~*āvīmas* incorporazione *f*, incorporamento *m*; ~*uoti* incorporare *A*

īnkrimin||*ācija*, ~*āvīmas* incriminazione *f*; ~*uoti* incriminare *A*, accusare *A*

īnkrustā||*cija*, ~*vīmas* intarsiatura *f*, intarsio *m*, intarsiamento *m*; *geomėtrinė* ~*cija* intarsio geometrico

īnkrustuo||*ti* intarsiare *A*, lavorare d'intarsio; ~*tas baldas* mòbile intarsiato; ~*tojas*, -*a* intarsiatore *m* (*f*-trice)

īnkst||*as anat.* rene *m*; *med.*: ~*ų ākmenys* calcoli renali; ~*ų uždegīmas* nefrite *f*; *į gyvėna kaip* ~*as taukuosė* vive beato e contento, nuota nell'abbondanza; vive nel paese di cuccagna

īnkstininkas, -ē nefritico *m* (*f*-a)

īnkščioti gagnarare *A*, guaire *A* (*di tanto in tanto*)

īnks||*ti* 1. gagnarare *A*, guaire *A*; *šuō* ~*tė iš skaūs-mo* il cane guaiva per il dolore; 2. (*niurmėti*) lamentarsi, piagnucolare *A*, frignare *A*

īnkštīmas 1. guaito *m*; 2. lamento *m*, piagnucolio *m*

īnkštīr||*as* pùstola *f*, foruncolo *m*, *šnek*. punto nero; ~*uotas* ricoperto di foruncoli

īnkubā||*cija* incubazione *f*; ~*cinis* *med.*: ~*cinis perīodās* periodo d'incubazione; ~*torius* incubatrice *f*

īnkvizī||*cija* inquisizione *f*; ~*torius* inquisitore *m*

īnoriais *prv.* secondo la voglia, in dipendenza dall'umore; *į dirba* lavora secondoché gli piace

īnorīng||*ai* *prv.* capricciosamente, con pretese; ~*as* capriccioso, bizzoso, esigente; ~*as svėčias* òspite di grandi pretese; ~*ūmas* capricciosità *f*, pretesa *f*, esigenza *f*

īnor||*is* capriccio *m*, bizza *f*, ghiribizzo *m*, grillo *m*; *tėnkina visūs jō* ~*ius* lo accontentano in tutti i suoi capricci

īnos||*ės dgs. vet.* cimurro *m*; *susiřgti* ~*ėmis* incimurrire *E*, ammalarsi di cimurro

īnseniz||*ācija*, ~*āvīmas* 1. riduzione scènica, adattamento teatrale o cinematografico; 2. *prk.* finzione *f*, simulazione *f*; ~*uoti* 1. ridurre, adattare per il teatro (il cinema); 2. *prk.* inscenare *A*, simulare *A*

īnsekticīdas insetticida *m*

- inspēkci||ja** 1. (*tikrinimas*) ispezione *f*, indagine *f*, controllo *m*; 2. (*įstaiga*) ispettorato *m*; *mokesčių ~ja* guardia di finanza; *~nis* ispettivo, d'ispezione
- inspėktas** serra *f*
- inspėktorius**, -ė ispettore *m* (*f*-trice); *mokėklų i.* ispettore scolastico
- inspektuoti** ispezionare *A*, visitare *A*, esaminare per controllo
- inspirā||cija**, ~*vimas* ispirazione *f*, istigazione *f*, incitamento *m*; *~torius*, -ė ispiratore *m* (*f*-trice), istigatore (*f*-trice), sobillatore *m* (*f*-trice)
- inspiruoti** ispirare *A*, istigare *A*, incitare *A*, sobillare *A*; *i. maištą* istigare alla ribellione
- instaliācija** tech. installazione *f*
- instāncij||a** organo amministrativo o giurisdizionale, autorità *f*; *kreiptis į aukštesniąją ~ą* rivolgersi ad un organo di grado superiore
- instinkt||as** istinto *m*; *savisaugos ~as* istinto di autoconservazione; *atsiduoti ~ui* cedere all'istinto (seguire l'istinto)
- instinktyv||iaī** *prv.* istintivamente, per istinto, in modo istintivo; *~umas* istintività *f*; *~ūs* istintivo; *~l reācija* reazione istintiva
- institū||cija** istituzione *f*; *~tas* 1. *teis.* istituzione *f*, istituto *m*; *santuokos ~tas* istituzione del matrimonio; 2. (*mokslo įstaiga*) istituto *m*
- instrūkcij||a** istruzione *f*, disposizione *f*, direttiva *f*; *duoti, gauti ~as* fornire, ricevere istruzioni; *laikytis ~os* attenersi alle istruzioni; *vartojimo ~a* istruzioni per l'uso
- instruktā||vimas** azione dell'istruire; *~žas* corso d'istruzione, istruzioni *f pl*
- instrukt||orius**, -ė istruttore *m* (*f*-trice); *~uoti* istruire *A*, dare istruzioni
- instrument||as** strumento *m*, arnese *m*, attrezzo *m*; *chirurginis ~as* strumento chirurgico; *pučiamieji ~ai* strumenti a fiato; *~inis* strumentale
- insulinas** *fiziol.* insulina *f*
- insultas** *med.* apoplessia *f*, emorragia cerebrale, colpo apoplēttico
- įntakas** affluente *m*, confluyente *m*, fiume tributario
- įntarpas** 1. inserzione *f*, inserto *m*, inserimento *m*, aggiunta *f*; 2. *lingv.* infisso *m*; 3. *tech.* guarnizione *f*
- integrācija** integrazione *f*, coordinamento *m*
- integrāl||as** *mat.* integrale *m*; *~iaī* *prv.* integralmente, in modo totale; *~inis* integrale; *~inis skaičiāvimas* calcolo integrale; *~umas* integralità *f*, interezza *f*, totalità *f*; *~ūs* integrale, intero, totale
- integr||āvimas(is)** integrazione *f*, integramento *m*; *~uoti* integrare *A*, rendere completo
- intelėkt||as** intelletto *m*, intelligenza *f*; *gilaūs ~o žmogūs* persona di grande intelletto
- intelektuāl||as**, -ė intellettuale *m, f*; *~iaī* *prv.* intellettualmente, per mezzo dell'intelletto; *~umas* intellettualità *f*; *~ūs* intellettuale
- inteligėn||cija** intelligenza *f*; *~tas*, -ė intellettuale *m, f*; persona istruita, distinta
- intelegentijā** intellettualità *f*, intelligenzienza *f*
- inteligėntišk||ai** *prv.* in modo intellettuale; *~as* intellettuale, distinto; *~umas* intellettualità *f*, distinzione *f*, signorilità di modi
- intėncij||a** intenzione *f*, intendimento *m*, proposito *m*, scopo *m*; *gerų ~ų vėdamas* bene intenzionato
- intendānt||as** *psn.* intendente *m*; *~ūrā* *psn.* intendenza militare
- intensyv||ėjimas** intensificazione *f*; *~ėti* intensificarsi; *~iaī* *prv.* intensivamente, con intensità
- intensyvin||imas** intensificazione *f*; *~ti* intensificare *A*
- intensyv||umas** intensità *f*, forza *f*, energia *f*; *~ūs* intensivo, intenso; *~ūs gyvėnimas* vita intensa; *~ūs kėrsas* corso intensivo (accelerato)
- interesānt||as**, -ė interessato *m* (*f*-a), visitatore *m* (*f*-trice); *priminėti ~us* ricevere i visitatori
- interė||as** 1. (*nauda*) interesse *m*, affare *m*, lucro *m*; *pāisyti visuomenės ~ų* agire nel pubblico interesse; *ginti savo ~ūs* curare i propri interessi; 2. (*susidomėjimas*) interessamento *m*, interesse *m*; *rodyti didelį ~ą* mostrare vivo interesse (per q.c.); *~āvimas(is)* interessamento *m*, interesse *m*; *~uoti* interessare *A*, destare attenzione (interesse)
- interjėras** interno *m*; *pāstato i.* interno di un edificio
- intermėdija** intermezzo *m*
- internacional||as** internazionale *f*; *~inis* internazionale; *~inė organizācija* organizzazione a carattere internazionale; *~istas*, -ė internazionalista *m, f*; *~izāvimas* internazionalizzazione *f*; *~izmas* internazionalismo *m*; *~izuoti* rendere internazionale, internazionalizzare *A*
- intern||ātas** internato *m*, collēgio *m*; *~uoti* tenere sotto libertà vigilata
- interpel||iācija** interpellanza *f*; *~iuoti* interpellare *A*, presentare un'interpellanza

interpret||ācija, ~āvimas interpretazione *f*; *ištātymo* ~ācija interpretazione della legge; ~ātorius, -ē chi interpreta, interprete *m* (*f*-trice); ~ūoti 1. (*aišķinti*) interpretare *A*, spiegare *A*; 2. (*atlikti*) interpretare *A*, rappresentare *A*, eseguire *A*

intervālas intervallo *m*

interveñ||cija intervento *m*, ingerenza *f*; *karīnē* ~cija intervento armato; ~tas, -ē interventista *m, f*

interviū *nkt. dkt.* intervista *f*; *dūoti i.* dare (rilasciare, concedere) un'intervista; *imti i.* fare un'intervista, intervistare *A*

intym||iaī *prv.* intimamente, in modo intimo; ~iaī *bendrāuti sū kuō* essere in intimi rapporti con qc.; ~ūmas intimità *f*; ~ūs intimo, segreto, profondo, stretto; ~ūs *draugas* amico intimo

intonācija intonazione *f*; *lingv.*: *klausiamoji i.* intonazione interrogativa

intonuoti intonarsi, essere in tono, armonizzare *A*

intrig||ā 1. intrigo *m*, raggirio *m*, impiccio *m*; *rēgzti* ~ās ordire intrighi; *īšivēlti ī mēilēs intrīgā* cacciarsi in un intrigo amoroso; 2. *lit.* intriccio *m*; *painl* ~ā intriccio complicato

intrigānt||as, -ē intrigante *m, f*; *sāugotis ~u* tenersi lontano dagli intriganti

intriguoti 1. intrigare *A*, macchinare *A*; 2. interessare *A*, incuriosire *A*

intulcij||a 1. intuito *m*, perspicacia *f*; *īš ~os* per intuito, intuitivamente; *didelēs ~os žmogūs* persona dotata di un notevole intuito; 2. *fil.* intuizione *f*

intuityv||iaī *prv.* intuitivamente, per intuito; ~ūmas intuitività *f*; ~ūs intuitivo

invalid||as, -ē invalido *m* (*f*-a), mutilato *m* (*f*-a); *likti ~ū* rimanere invalido; *káro ~as* mutilato di guerra; ~ūmas invalidità *f*; ~ūmo *peñsija* pensione di invalidità

invāzija invasione *f*, incursione *f*

inventōrius 1. (*turtas*) beni *m pl*, ricchezze *f pl*, averi *m pl*; *gyvāsīs (negyvāsīs) i.* scorte vive (morte); 2. (*turto sąrašas*) inventario *m*, elenco *m*, lista *f*

inventoriz||ācija, ~āvimas inventariazione *f*; ~ūoti inventariare *A*, fare l'inventario

inversija inversione *f*

invest||āvimas, ~lcija *ekon.* investimento *m*; *trumpalaikē ~lcija* investimento a breve termine; ~lcinis d'investimento; ~ūoti *ekon.* investire *A*;

~ūoti *ī nekilnojamoji turta* investire in immobili; ~ūojanti *īmonē* impresa investitrice; ~ūotojas, -a investitore *m* (*f*-trice)

inžinieri||ja ingegneria *f*; ~jos *fakultētas* facoltà d'ingegneria; *kar.*: ~jos *pulkas* genio militare; ~nis d'ingegneria

inžinieriāuti lavorare come ingegnere

inžiniēr||ius, -ē ingegnere *m, f*; *statybos ~ius* ingegnere edile; ~iaus *diplōmas* laurea in ingegneria

ypač(iaī) *prv.* particolarmente, in particolare, in modo speciale; *šlitie obuoliai ypač skānūs* queste mele sono particolarmente buone

ipainioti 1. ingarbugliare *A*, intricare *A*, impigliare *A*; *sng.*: (*meškerēs*) *kabliukas įsipainiojo ī žolēs* l'amo si è impigliato nell'erba; 2. *prk.* (*įtraukti*) immischiare *A*, impicciare *A*; *sng.*: *įsipainioti ī nemalonią istoriją* cacciarsi in un pasticcio

ipak||āvimas impaccaggio *m*, impaccatura *f*, imballaggio, confezione *f*; *prėkės ~āvimas* imballaggio di una merce; ~ūoti imballare *A*, impaccare *A*, confezionare *A*

ipareigō||jimas impegno *m*, obbligazione *f*, obbligo *m*; *sng.*: *vykdyti įsipareigojimus* far fronte agli impegni presi; ~ti obbligare *A*, impegnare *A*; *mūs ~jo tylėti* ci hanno obbligato a tacere; *sng.*: *įsipareigojo jam padėti* si è impegnato ad aiutarlo

ypatyb||ē peculiarità *f*, particolarità *f*, tratto *m*; *charakterio ~ės* peculiarità del carattere

ypatīng||ai *prv.* particolarmente, specialmente, singolarmente; ~as particolare, peculiare, speciale, singolare, straordinario; ~as *įvykis* avvenimento straordinario; *niėko ~a neatsitiko* non è successo niente di particolare; ~ūmas particolarità *f*

ypatūs 1. particolare, straordinario; 2. *psn.* (*atskiras*) singolo, separato dagli altri

įpėdin||is, -ē erede *m, f*, successore *m*, succeditrice *f*; *sosto ~is* erede al trono

įpėdinyst||ē eredità *f*, successione *f*; ~ės *tėisė* diritto ereditario; *atsisakyti ~ės* rinunciare a un'eredità

įpenėti ingrassare *A*, impinguare *A*; *į. žąsīs* ingrassare oche

įperkamas modico, accessibile (*detto di un prezzo*)

įpėrti *šnek.* prendere a botte, picchiare *A*

įpiečiaū *prv.* più a sud

įpyk||dyti, **įpykinti** stizzire *A*, irritare *A*, infuriare *A*; *tiē žodžiai jį ~dē* queste parole lo hanno stizzito

įpykimas, **įpykis** rabbia *f*, collera *f*, ira *f*

ipýk |ti arrabbiarsi, irritarsi, adirarsi, stizzirsi; *jís ~sta dël meñkniekio* s'irrita per un nonnulla
ipil |styti *džn.* versare A (*più volte*); ~ti 1. mescere A, versare A; ~k *mán arbātos* vèrsami del tè; *sng.*: *isipýlè miltų ĩ maišq* si è versato la farina nel sacco; 2. (*įkirsti*) picchiare A, dare botte
ipinas žr. *kāspinas*
ipinti 1. inserire intrecciando; *ipýnè kāspinq ĩ kasàs* ha inserito un nastro nella treccia; 2. *prk.* (*įmaišyti*) immischiare A, coinvolgere A, implicare A; *sng.*: *isipinti ĩ svētīmus reikalas* impicciarsi negli affari degli altri
ipirkti essere in grado di comperare; *įperkamos* (*nebrangios*) *prėkės* merce a buon prezzo
ipiršti 1. convincere a sposare qc., combinare un matrimonio; *sng.*: *isipiršo ĩ marėiās* si è offerta come nuora; 2. (*įsiūlyti*) affibbiare A, attribuire A, dare A
ipjáu ||styti 1. *džn.* intagliare A, incidere A (*più volte*); 2. (*pjaustant įmaišyti*) aggiungere q.c. tagliandola a fette; ~ti 1. intagliare A, intaccare A, incidere A; ~ti *mėdžio žievę* incidere la cortecia di un albero; *sng.*: *isipjoviau ĩ pirštą* mi sono tagliato un dito; 2. (*įveržti*) imprimere un segno
ipjova tacca *f*, intaccatura *f*, incisione *f*
ipląkti versare dentro sbattendo (agitando)
įplauka imboccatura del porto
įplaukimas 1. imbocco *m*, entrata *f*; 2. (*pinigų*) incasso *m*, intròito *m*
įplaukos *dgs.* entrate *f pl*, incasso *m*, rēddito *m*, provento *m*, guadagno *m*; *mokesčių ĩ.* entrate tributarie
įplaūkti 1. entrare E (*navigando o nuotando*); *į. ĩ úostą* entrare nel (imboccare il) porto; 2. (*apie pinigus*) pervenire E, giungere E, arrivare E; *šiandien įplaukė daųg pinigų* oggi si è avuto un forte incasso
įplautis žr. *įnosės*
įplėk |ti ammuflire E; pèrdere freschezza, odore; ~usi *dūona* pane ammuflito, stantio
įplėš |a, ~imas strappo *m*, straccatura *f*, lacerazione *f*
įplėšti fare un leggero strappo; *sng. prk.*: *vagįs išplėšė ĩ būtą* un ladro si è introdotto nell'appartamento
įpliekti dare delle frustate, picchiare A
įplyš |ti 1. lacerarsi, strapparsi (*appena*); ~es *drabūžis* vestito strappato; 2. (*įskilti*) sgretolarsi, fēndersi, scrostarsi

įplūsti affluire E, giungere E, introdursi
ipot ||ekà ipoteca *f*; ~ėkinis ipotecario
įprāsmīn ||imas senso *m*, significato *m*, intendimento *m*; ~ti dare il senso, attribuire un significato, intēndere A; *neįprāsmintas gyvėnimas* vita priva di senso
įprastāi *prv.* solitamente, abitualmente; normalmente, generalmente; *kāip ĩ.* al sòlito, come sempre
įprast ||as sòlito, consueto, abituale; ~ojė *viėtoje* al sòlito posto; ~u *laikū* all'ora consueta
įprāsti abituarsi, assuefarsi, avvezzarsi; *į. priė triūkšmo* abituarsi ai rumori; *jīs įprātės ankstī kėltīs* è sòlito (di) alzarsi presto; *neįprāsk rūkýti* non prēndere il vizio di fumare
įprastīn ||is sòlito, consueto, abituale; ~iai *judesiai* gesti consueti
įprašýti pregare di entrare; ottenere con preghiere
įpratīm ||as abitudīne *f*, consuetudīne *f*; *iš ~o* per abitudīne
įpratīn ||imas avvezzamento *m*, assuefazione *f*; ~ti abituare A, avvezzare A, assuefare A; ~ti *kā priė dārbo* abituare qc. al lavoro
įprītas iprite *f*
įpro ||tis abitudīne *f*, consuetudīne *f*, usanza *f*, costume *m*, uso *m*, vizio *m*; *laikýtis káimo ~ėių* attenersi alle usanze della campagna; *turī atsisakýti bjauraūs ~ėio melúoti* devī pèrdere il brutto vizio di mentire
įpùlti 1. cadere E, cascare E (*dentro*); *į. ĩ griovį* cadere nel fosso; *prk.*: *į. ĩ bėdą* ingolfarsi nei guai; 2. (*įdubti*) infossarsi, incavarsi; *ipúolė skruostai* guance incavate, smunte; 3. (*įbėgti*) entrare di corsa
įpumpúoti pompare A, gonfiare A (*dentro*)
įpuolis 1. (*įdubimas*) avvallamento *m*, buca *f*; 2. (*įsiveržimas*) incursione *f*
įpuřkšti spruzzare dentro; iniettare A
įpusė ||ti arrivare, giungere a metà; *mūsų keliōnė jau ~jo* siamo giunti a metà del viaggio; *švenėi ~jus* nel bel mezzo della festa
įpūsti 1. (*apie vėją*) soffiare dentro; 2. (*apie ugnį*) attizzare A, ravvivare A; *į. ūgnį* ravvivare il fuoco; 3. *prk.* (*įkvėpti*) ispirare A, infiammare A, infervorare A
įpustýti soffiando, portare dentro (*la neve, la sabbia e sim.*)
įpúti marcire E, guastarsi (*in parte*); *įpūvės obuolýs* mela un po' mārčia

iř 1. *jng.* e(d), sia; *báltas iř júodas* bianco e nero; *tù iř àš* tu ed io; *diēnq iř naktį* sia di giorno, sia di notte; 2. *prv.* anche, pure; *àš iř tō nōriu* anch'io lo voglio; 3. *dll.* perfino; *iř vaikas tai suprastų* perfino un bambino lo capirebbe; 4. (*kad iř*) benché, sebbene; *kād iř vėlū, turiū važiuoti* benché sia tardi, devo partire

iracional||*įzmas* irrazionalismo *m*; ~*ūs* irrazionale

irāginti persuadere *A*, convincere *A*

įraiž||*a* tacca *f*, intaccatura *f*, rigatura *f*; ~*yti džn.* intaccare *A*, incidere *A*

įrajis cosa inghiottita

iranén||*as*, -*é* iranico *m* (*f*-*a*); ~*ų kalbos* lingue iraniche

įranga *tech.* installazione *f*, impianto *m*, attrezzatura *f*; *spaustūvės į.* macchinario di una tipografia; *laivo į.* allestimento di una nave

iraniētis, -*é* iraniano *m* (*f*-*a*)

įrankininkas, -*é* chi fabbrica utensili; attrezzista *m, f*

įrankinis di, da attrezzo

įrank||*is* 1. arnese *m*, attrezzo *m*, utensile *m*, strumento *m*; *bātsiuvio ~iai* arnesi del calzolaio; *chirurgų ~iai* strumenti chirurgici; *žemės ūkio ~iai* attrezzi agricoli; *gamybės ~iai* mezzi di produzione; ~*ių sándėlis* attrezzeria *f*; 2. *prk.* (*priemonė tikslui pasiekti*) strumento *m*, mezzo *m*

įrant||*a* tacca *f*, intaccatura *f*, intaglio *m*; ~*yti* intaccare *A*, intagliare *A*

įraš||*as* 1. iscrizione *f*, soprascritta *f*, scritto *m*; *pamiūklo ~as* epitaffio *m*; *monėtos ~as* leggenda *f*; 2. nota *f*, documento *m*, atto pubblico; *gimimo ~as* atto di nascita; *civilinės būklės aktų ~ų biūras* ufficio di stato civile; 3. *tech.* registrazione *f*, incisione *f*; ~*ų studija* studio di registrazione, sala di incisione

įrašymas 1. iscrizione *f*; *į. į sąrašą* iscrizione nella lista; 2. *tech.* registrazione *f*, incisione *f*, fonografica *f*

įrašinėti džn. iscrivere *A*, registrare *A* (più volte)

įrašyti iscrivere *A*, inserire *A*, mettere per iscritto, *į. pralėistą žodį* inserire una parola saltata; *į. į protokolą* mettere a verbale; *sng.*: *įsirašyti į kalbų kursą* iscriversi a un corso di lingue; 2. *tech.* registrare *A*, incidere *A*; *į. naują plokštelę* incidere un nuovo disco

įraud||*imas* rossore *m* (*del viso*); ~*oninti* arrossare *A*; ~*onyti* arrossire *E*

įrauginti, įraugti 1. far fermentare, lievitare *E/A*; *įraugti tėsłą duonai* mettere la pasta a fermentare; 2. (*agurkus ir pan.*) mettere sotto aceto

1 įraūsti (*imti raudonuoti*) arrossire *E*, divenire rosso

2 įraūsti (*įkasti*) penetrare scavando, affossare *A*, infossare *A*; *sng.*: *įsiraūsti į smėlį* infossarsi nella sabbia

įraža *tech.* sforzo *m*, forza *f*, potenza *f*

įregistru||*avimas* registrazione *f*, immatricolazione *f*; iscrizione all'anagrafe; ~*uoti* registrare *A*, iscriverne *A*, immatricolare *A*; *sng.*: *įsiregistravo Vilniuje* ha fissato la residenza a Vilnius

įrėmbėti 1. indurirsi, diventare rùvido; 2. *prk.* (*sutingti*) impigrirsi, impoltronirsi

įrėmimas puntellatura *f*, puntellamento *m*, appoggio *m*

įrėmin||*imas* incorniciatura *f*, inquadratura *f*; ~*ti* incorniciare *A*, inquadrare *A*; ~*ti pavėikslą* incorniciare un quadro

įrėmti puntellare *A*, appoggiare *A*; *sng.*: *įsiremti raškomis į šonus* mettersi le mani sui fianchi

įreng||*imai dgs.* impianto *m*, attrezzatura *f*, installazione *f*; *vālymo ~imai* impianto di depurazione; *lėktuvo vidaūs ~imai* installazioni di bordo; ~*imas* (*veiksmas*) montaggio *m*, allestimento *m*, collocazione *f*; ~*inys* impianto *m*, congegno *m*, dispositivo *m*; *apšvietimo ~inys* impianto di illuminazione; *signalizacijos ~inys* dispositivo d'allarme

įrengti impiantare *A*, installare, sistemare *A*; *sng.*: *įsirengti židinį* installare un camino

įrentimas tacca *f*, intaccatura *f*, intaglio *m*

įrėplióti entrare gattoni, introdursi strisciando

įrėsti intaccare *A*, incidere *A*

įrėž||*a tech.* intaglio *m*; ~*is* incisione *f*, tacca *f*

įrėžti 1. intaccare *A*, incidere *A*; ~*ti mēdzio žievę* incidere la cortecchia di un albero; *sng.*: *įsirežiaus smakrą* mi sono tagliato il mento; *prk.*: *įsirežti į atmintį* rimanere scolpito nella memoria; 2. (*įveržti*) imprimere *A*, lasciare un segno; 3. (*suduoti*) colpire *A*, sculacciare *A*

įręgi *dll.* anche, pure; *àš i. nōriu važiuoti* anch'io voglio partire; *jūs i. tō nežinójo* neppure lui lo sapeva

įryčiaū *prv.* più ad est (ad oriente)

įridėnti far rotolare dentro; *į. statinę į rūšį* far rotolare una botte in cantina

iridis *chem.* iridio *m*

iriebėti ingrassare E, diventare grasso
iriebinti *tech.* impregnare di grasso o d'olio
iriedė||**ti** rotolare dentro; *kamuolys ~jo ĭ vartūs* il pallone è rotolato nella porta
iriēsti 1. (*suvynioti*) spiegare A, (dis)tendere A; 2. (*išlenkti*) inarcare A, curvare A
irigā||**cija** irrigazione *f*; ~**cinis** irrigatorio; ~**cinis griovys** fosso d'irrigazione; ~**torius med.** irrigatore *m*
irimas 1. disgregazione *f*, disfacimento *m*, dissoluzione *f*, sgretolamento *m*, sfacelo *m*; *uolū i.* disgregazione delle rocce; *prk.: morālės i.* dissoluzione morale; 2. *fiz., biol.* decomposizione *f*, disintegrazione *f*
yrimasis voga *f*, canottaggio *m*
yrinėtis remare A, vogare A; *y. laivelū pō ēžerq* fare un giro in barca sul lago
řrininkas, -ė *sport.* primo rematore
iriōglinti *menk.* 1. (*įnešti*) trascinare, portare dentro; 2. (*įeiti*) entrare E, introdursi, cacciarsi; *sng.: kuř dabar ĭsiriōglinai?* ma dove hai messo i piedi?
řr *is* remata *f*; *keliaīs ~iaīs prīplaukė kraĩta* con poche remate raggiunse la riva
irīsas caramella al latte
irīsti rotolare dentro; *sng.: kamuolys ĭsirīto ĭ duōbė* la palla rotolò nella buca
irīsalas involucri *m*, imballaggio *m*, carta da im-pacco
irīši||**mas** (*knygos*) legatura *f*, rilegatura *f*; ~**nėti dšn.** (ri)legare A (più volte)
irīš||**ti** 1. annodare A, mēttre dentro, unire A; *sng.: ĭsirīšti kāspinq ĭ plāukus* mēttersi un fiocco nei capelli; 2. (*knygas*) (ri)legare A; *gražiaĩ ~tā knyga* libro ben rilegato
irytė||**ti** farsi giorno; *išvažiāvo gerōkai ~jus* è partito nella tarda mattinata
iryti ingerire A, inghiottire A
iritinti far rotolare dentro
irklakōjai *dgs. zool. i.* *řinduōliai* pinnipedi *m pl*; *i. paūkščiai* steganōpodi *m pl*, pelecantiformi *m pl*; *i. vēžiagyviai* copēpodi *m pl*
irklākotis mánico del remo
irkl||**as** remo *m*; *dvimeñtis ~as* remo alla battana; pagaia dōppia; *imeĩkti ~us* tuffare i remi
irklāvim||**as** voga *f*, canottaggio *m*; ~**o varžybos** gara di canottaggio
irklin||**inkas, -ė** *řr.* irklūotojas; ~**is** a remi; ~**ė vāltis** barca a remi

irklūo||**ti** remare A, vogare A; ~**tojas, -a** vogatore *m* (*f*-trice), rematore *m* (*f*-trice); *baidārės ~tojas* canottiere *m*
irōdymas dimostrazione *f*, prova *f*, testimonianza *f*; *mat.: teorėmos ĭ.* dimostrazione di un teorema; *teis.: daiktinis ĭ.* corpo del reato, prova materiale
irodinė||**jimas** atto del dimostrare, argomentazione *f*; ~**ti dšn.** dimostrare A, spiegare A (più volte)
irōd||**yti** provare A, dimostrare A; confermare A; ~**yti kienō nekaltūmq** dimostrare l'innocenza di qc.; *lengvai ~oma tiesā* verità facilmente dimostrabile
irōn||**ija** ironia *f*; *piktā ~ija* ironia pungente; *liklmo ~ija* ironia della sorte; ~**iškai** *prv.* ironicamente, con ironia; ~**iškas** irōnico; ~**iška šypsena** sorriso irōnico; ~**izūoti** ironeggiare A, ironizzare A
řropōti entrare gattoni, introdursi strisciando
ļros *dgs. psn.* rūderi *m pl*, resti *m pl*
irstinėti, ļrs||**tyti dšn.** remare A; *sng.: ilgai ~čiausi vāltimi pō ēžerq* ho fatto una bella remata sul lago
irštva tana invernale di un orso
1 ĭr||**ti** (*irkluoti*) remare A, vogare A; *sng.: ~kis priė kraĩto* rema verso la riva
2 ĭr||**ti** 1. (*griūti*) sgretolarsi, disgregarsi, dissolversi, scomporsi; *siėnos tinkas yra* si sgretola l'intōnaco del muro; *prk.: ~stanti visūomenė* società in dissoluzione; 2. (*gesti*) deperire E, sciuparsi, rovinarsi; *prk.: mán nėrvai yra* ho i nervi a pezzi; 3. (*apie audinĩ*) scuicirsi; 4. (*apie orq*) guastarsi, vōlgere al brutto
ļrtis 1. *řr.* 1. ĭrti; 2. *prk.* muōversi lentamente, fare q.c. con fatica
irūdinti abbronzare A, dare un colore bruno
irūdýti arrugginire E, prēndere la ruggine
irūgti inacidire E, prēndere un sapore ācido
iruošti installare A, impiantare A, sistemare A, preparare A
irūs che si sgretola, si disfa facilmente; friabile, frollo
irū||**sti** abbronzarsi, diventare bruno; ~**des vēidas** viso abbronzato
irūstinti infuriare A, irritare A; *sng.: ĭsirūstines išėjo* se ne andò infuriato
iržliai *prv.* irosamente, con ira
irzl||**umas** eccitabilità *f*, irritabilità *f*, irascibilità *f*; ~**ūs** eccitabile, irascibile, iroso
irž||**ti** irritarsi, adirarsi, eccitarsi; ~**ūs řr.** irzlūs
řsag||**as** fibbia *f*, fermaglio *m*; ~**styti dšn.** affibbiare A, attaccare A (più volte)

įsakas decreto *m*, editto *m*, bando *m*
įsākym||**as** 1. *ordine m*, comando *m*, disposizione *f*;
dúoti ~q dare un ordine; *atšaũkti ~q* dare un
 contrordine; *paklũsti ~ams* ubbidire agli ordini,
 ottenersi agli disposizioni; 2. *bažn.* comanda-
 mento *m*, precetto *m*; *dėšimt Diėvo ~ų* i dieci
 comandamenti di Dio
įsakinė||**jimas** comando *m*, ordine *m*; *~ti džn.*
 comandare A, dare ordini; *jĩs visadà nóri ~ti*
 vuole sempre comandare
įsaký||**ti** ordinare A, comandare A, ingiungere A,
 intimare A; *jám įsākė išvỹkti* gli ordinàrono di
 partire; *~tinis, -ė* 1. *knyg. (įgaliotinis)* incaricato
m (f -a), mandatario *m (f -a)*; 2. *menk. (pakali-*
kas) seguace *m, f*; accólito *m*
įsakm||**iaĩ** *prv.* con decisione, in modo affermativo;
~ūs rigido, deciso, severo
įsakūs *žr.* iškalbũs
įsálti diventare dolce, prèndere sapore dolciastro
įsamanóti turare,appare col musco
įsámoninti rèndere consapèvole, far capire; *sng.*:
geraĩ įsisámonink tã dalỹkã rènditi ben conto di
 questa cosa
įsaul||**is** luogo esposto al sole, solatio *m*; *~iuĩ* *prv.*
 al sole, verso il sole; *~ūs* assolato, soleggiato;
~ūs kambarýs càmera soleggiata
įsaũs||**ti** prosciugarsi, asciugarsi; *šiėnas ~o* il fieno
 si è asciugato
įšė||**ios** *dgs.* 1. ventre *m*, grembo *m*, pancia *f*; *mó-*
tinios ~iose nel grembo materno; 2. *prk. (giluma)*
 viscere *f pl*
įseg||**ĩmas** attaccatura *f*; *~ióti džn.* attaccare A (*piũ*
volte)
įsėgti attaccare A, affibbiare A; *sng.*: *įsisėgti gėlę ĩ*
pláukus mèttersi un fiore tra i capelli
įsėkti entrare dietro qc.
įsėlinti entrare di nascosto, introdursi, penetrare E
įsėlis seminata secondària
įsėmti attingere, raccògliere con un recipiente
įsėnti invecchiare E, diventare vecchio
įseserė sorellastra *f*
įsėsti 1. salire E, imbarcarsi; *ĩ. ĩ tráukinj, ĩ mašinq*
 salire sul treno, in màchina; *ĩ. ĩ laĩvã* imbarcar-
 si su una nave; 2. (*įsigerti*) imbèversi, impregnar-
 si
įsė||**ti** seminare A, spàrgere il seme; *~tas laũkas*
 campo seminato
įsiaĩstrinti entusiasinarsi, infervorarsi, accalorarsi,
 infiammarsi

įsiaũsti imbacuccare A, avvòlgere A, avviluppare
 A; *sng.*: *įsisiaũsti ĩ káilinius* avvòlgersi in una
 pelliccia
įsiaũti *žr.* įaũti
įsibaladóti *šnek.* entrare con fracasso
įsibang||**uóti** ondeggiare forte, agitarsi; *~ávusi júra*
 mare mosso, agitato
įsibaugĩnti *žr.* įbaugĩnti
įsibėgė||**jimas** rincorsa *f*; *~ti, įsibėgti* prèndere la
 rincorsa; *priėš šókdamas ~jo* ha preso la rincorsa
 prima di saltare
įsibėlsti *šnek.* entrare con frastuono
įsibėsti *žr.* įbėsti
įsibodė||**ti** annoiarsi, infastidirsi, seccarsi; *jaũ tù*
mán ~jai mi hai proprio seccato
įsibr||**áu**ti 1. irrómpere E, fare irruzione; *~áu*ti ĩ
rũmus irrómpere nel palazzo; 2. penetrare E,
 introdursi, infiltrarsi; *prk.*: *ĩ knýgã ~óvė spaudõs*
klaidũ nel libro sono sfuggiti alcuni errori di
 stampa
įsibrázdinti *šnek.* entrare, arrivare con fracasso
įsibrėžti *žr.* įbrėžti
įsibrĩsti *žr.* įbrĩsti
įsibrũkti *žr.* įbrũkti
įsibũti *žr.* įbũti
įsičiaudėti mèttersi a starnutire
įsidainuóti cantare di gusto, abbandonarsi al pia-
 cere del canto
įsidangĩnti *menk.* introdursi; stabilirsi, alloggiarsi
įsidėbsóti guardare con insistenza, stare con gli
 occhi fissi
įsidėgti *žr.* įdėgti
įsidejúoti lamentarsi senza sosta
įsidėmė||**jimas** considerazione *f*, osservazione *f*;
~ti fare attenzione, badare A, osservare A; *geraĩ*
~k šĩtai! mèttilo bene in testa!
įsidėti *žr.* įdėti
įsidĩlginti pũngersi con ortica
įsidĩngoti immaginare A, ritenere A
įsidĩrbi prèndere passione per un lavoro, immèr-
 gersi nel lavoro
įsidrásinti *žr.* įdrásinti
įsidrėksti graffiarsi, scalfirsi
įsidũkti *žr.* įdũkti
įsidũrti *žr.* įdũrti
įsiduóti (*įsikišti*) spòrgersi, stèndersi in avanti
įsienis nicchia *f*, incavo *m*
įsiė||**sti** 1. (*įsigraužti*) penetrare E; diffóndersi;
 impregnarsi; 2. *prk. (įkyrėti)* seccare A, infasti-

dire A, stufare A; *~dė mán tàs dárbas* sono stufo di questo lavoro
įsigáilinti impietosirsi, commuoversi
įsigalé||jimas predominio *m*, consolidamento *m*, radicamento *m*; *diktatūros ~jimas* consolidamento della dittatura; *~ti* consolidarsi, diffondersi, radicarsi, attecchire A; *ligà ~jo* la malattia si è radicata
įsigalió||jimas entrata in vigore; *~ti* entrare, andare in vigore; *įstátymas įsigaliós ateinančiais mėtais* la legge entrerà in vigore l'anno prossimo
įsigalvóti abbandonarsi ai pensieri, pensarci a lungo
įsiganýti žr. įganýti
įsigaũbti žr. įgaũbti
įsigáuti 1. (*atsigauti*) riprendersi, ravvivarsi; 2. (*patekti*) penetrare E, introdursi, internarsi; *vagis ~avo į būtaq* un ladro si è introdotto nell'appartamento
įsigeisti invogliarsi, desiderare A, volere A; *įsigeidė mięgo* gli è venuta voglia di dormire
įsigerinti insinuarsi nelle grazie di qc.; allettarsi
įsigėrti žr. įgėrti
įsigiedóti cantare di gusto; cantare senza posa
įsigijimas acquisizione *f*, acquisto *m*, comp(e)ra *f*
įsigilinti approfondire A, esaminare a fondo; *į detalės* entrare nei dettagli
įsigýti žr. įgýti
įsigyvėnti 1. (*apsiprasti*) abituarsi, acclimatarsi; 2. (*praturėti*) arricchirsi, fare fortuna; 3. (*įsijausti*) identificarsi, immedesimarsi; *į vaĩdmenį* immedesimarsi nella propria parte
įsignýbti žr. įgnýbti
įsigráužti 1. entrare rosicchiando; 2. penetrare E, introdursi
įsigriáuti entrare a forza, irròmpere E
įsigrũmti entrare a stento; spingersi dentro
įsigrũsti 1. žr. įgrũsti; 2. žr. įsigrũmti
įsigruzdėti cominciare ad ardere (*senza fiamma*)
įsigũdrinti trovar modo di, riuscire a, ingegnarsi
įsigulėti rimanere sdraiato, giacere a lungo, poltrire A
įsijaũsti immedesimarsi, sentire profondamente
įsijũngti žr. įjũngti
įsijuókti ridere forte, senza ritegno
įsikabarúoti šnek. salire su, arrampicarsi
įsikabĩnti attaccarsi, appigliarsi, afferrarsi
įsikalbėti 1. žr. įkalbėti; 2. (*įsileisti į kalbą*) mėttersi a parlare, chiacchierare a lungo

įsikálti žr. įkálti
įsikamúoti estenuarsi, spossarsi, tormentarsi
įsikasčė||iávimas fervore *m*, furore *m*, entusiasmo *m*; *~iúoti* accalorarsi, scaldarsi, infiammarsi, appassionarsi; *giñčijantis ~iúoti* accalorarsi nel discutere
įsikárti šnek. salire E, arrampicarsi; *į. į mėdį* arrampicarsi sull'albero
įsikásti 1. žr. įkásti 1; 2. *šnek. (nuolat kartoti)* non smettere di ripetere
įsikėlti žr. įkėlti
įsiker||ėti, ~óti 1. (*išsišakoti*) abbarbicarsi, radicarsi, allargarsi; 2. *prk. (įsigalėti)* diffondersi, entrare nell'uso
įsikĩbti žr. įkĩbti
įsikiĩšti žr. įkiĩšti
įsikinkyti žr. įkinkyti
įsikiĩsti 1. žr. įkiĩsti 1; 2. (*įsikibti*) aggrapparsi, afferrarsi; 3. (*įstrigti*) impigliarsi
įsikiĩšimas intromissione *f*, ingerenza *f*, intrusione *f*; *ginkluotas* intervento armato
įsikĩšti 1. žr. įkĩšti 1; 2. (*įsiterpti*) intervenire E, intromettersi, immischiarsi; *į. į svėtimus reĩkalus* immischiarsi, impicciarsi negli affari altrui
įsiklausýti ascoltare con attenzione, dare ascolto
įsiknelbti šnek. darsi, dedicarsi a q.c.
įsikniaũbti 1. žr. įkniũbti; 2. *prk. (įsigilinti)* immergersi; dedicarsi a q.c.
įsikniaũsti šnek. nascondersi, seppellirsi dentro q.c.
įsikniĩsti 1. žr. įsikniaũsti; 2. *prk. (įsigilinti)* sprofondarsi; dedicarsi a q.c.
įsikrapštyti šnek. entrare a fatica
įsikráustyti žr. įkráustyti 2
įsikũn||ijimas, ~yti žr. įkũn||ijimas, ~yti
įsikũrimas 1. atto dello stabilirsi, insediamento *m*, abitazione *f*; 2. žr. įkũrimas
įsikũrti žr. įkũrti
įsikvatóti non riuscire a trattenere le risate
įsiláuž||ėlis, -ė scassinatore *m* (*f -trice*); *~imas* scasso *m*, scassinamento *m*; *vagystė su ~im* furto con scasso; *~ti* far irruzione, irròmpere
įsilėisti 1. žr. įlėisti; 2. (*įsitraukti*) darsi, abbandonarsi; *į. bėgti* darsi a correre; *į. į smũlkmenas* entrare nei particolari
įsilėkti prendere la rincorsa, lo slancio
įsiliepsnó||ti accendersi, divampare E; *prk.: ~jo giñčas* si è accesa una discussione
įsilieti žr. įliėti

isiligóti rimanere ammalato a lungo, ammalarsi gravemente
isilyti piòvere in continuazione
isilóti non sméttere di abbaiare
isimaišyti žr. įmaišyti
isimanýti invogliarsi, aver desidèrio di q.c.
isimaštyti concentrarsi nel pensiero, meditare A
isimáuti žr. įmáuti
isiméilinti cattivarsi la benevolenza, insinuarsi nelle grazie di qc.
isimeluoti non sméttere di raccontare bugie; *šnek.* sballare A
isimėsti 1. žr. įmėsti 1; 2. (*isigauti*) penetrare E, introdursi; 3. (*atsirasti*) sorgere E, apparire E, avere inizio; *mán slogà isimetė* mi è venuto il raffreddore
isimylė||jėlis, -ė innamorato *m* (*f* -a); ~**jimas** innamoramento *m*; ~**ti** innamorarsi, invaghirsi di qc.; *jīs jā ~jo* si è innamorato di lei; *ikl ausų ~jes* innamorato cotto, fradicio
isimiñ||ti fissare nella memoria, ricordare A; ~**ti-nas įvykis** fatto memorabile
isimuilinti insaponarsi, spalmarsi di sapone
isimūsti 1. žr. įmūsti 1; 2. *prk.* (*isibrauti*) spingersi dentro, riuscire a entrare
isinárplioti 1. intricarsi, impigliarsi; 2. *prk.* im-mischarsi, impicciarsi
isinarsinti incoraggiarsi, prèndere coràggio
isinėsti žr. įnėsti 1
isinorė||ti invogliarsi, desiderare A, avere voglia; ~*jau kažkō saldaūs* mi è venuta voglia di q.c. di dolce
isipáinioti žr. įpáinioti
isipareigó||jimas, ~**ti** žr. įpareigó||jimas, ~**ti** *isipýk||ti* seccarsi, stancarsi, infastidirsi; *jám ~o láukti* si è seccato di aspettare
isipilti žr. įpilti
isiplinti žr. įplinti
isipiršti žr. įpiršti
isiplepėti non sméttere di chiacchierare
isiprašyti farsi entrare, farsi invitare; *isiprašė vaka-riėnei* si è fatto invitare a cena
isirangyti strisciare dentro o andare su (*con movi-mento tortuoso*)
isirašyti žr. įrašyti
isiraudóti piangere a dirotto
isiraūsti žr. 2 įraūsti
isiregistruoti žr. įregistruoti
isirelkti trovarsi in un assoluto bisogno, occórrere E

isirėkti non sméttere di gridare; alzare le grida
isiremti žr. įremti
isirengti žr. įrengti
isirėž||ti tèndersi, piegarsi; *tráukia ~es* tira con tutti gli sforzi
isirėžti žr. įrėžti
isiristi žr. įristi
isirlišti žr. įrišti
isirōpsti salire con fatica, arrampicarsi
isirūstinti žr. įrūstinti
isisaūmoninti žr. įsaūmoninti
isisaūvin||imas knyg. apprendimento *m*, assimila-zione *f*, conquista *f*; ~**ti** mèttere in uso, far pròprio, assimilare A; ~**ti pātirtį** mèttere a profitto l'esperienza
isisėgti žr. įsėgti
isisenė||ti 1. inveterare E; radicarsi; inserirsi; ~*jės įprotis* abitudine inveterata; 2. *teis.* prescriversi, cadere in prescrizione
isiaūsti žr. įsiaūsti
isiautėti infuriarsi, scatenarsi
isisirgti rimanere ammalato a lungo
isišūbuoti žr. įsišūbuoti
isišūlyti žr. įsišūlyti
isišiuřb||ti 1. (*sunktis*) infiltrarsi, impregnarsi, penetrare E; *į valtį ~ia vanduo* l'acqua s'infiltra nella barca; 2. (*įkibti*) attaccarsi, appigliarsi, ficcarsi; *jám erkė išsiurbė* gli si è attaccata una zecca
isiskaityti abbandonarsi alla lettura, lèggere con attenzione
isiskaudėti intensificarsi (*detto di dolore*), far (più) male
isiskōlinti žr. įskōlinti
isiskverbimas penetrazione *f*, infiltrazione *f*, intru-sione *f*
isiskverbti penetrare E, insinuarsi, infiltrarsi; *per plyšiūs ~ia šaltis* il freddo pènetra dalle fessure; ~**ti į miško gilumą** internarsi, addentrarsi nella foresta
isismāgin||ti 1. mèttersi in allegria, eccitarsi, entu-siasmarsi; 2. (*isitraukti*) darsi, abbandonarsi; ~**ti gėrti** darsi al bere; ~**o lyti** si è messo a piòvere come si deve
isismarkauti infuriarsi, scatenarsi, sfrenarsi
isismelkti penetrare E, insinuarsi, introdursi; *prk.*: *į jō mintis išsmelkė įtarimas* il sospetto si è insi-nuato nella sua mente
isisnįgti non sméttere di nevicare

įsisodinti žr. įsodinti
 įsisopėti intensificarsi (*detto di dolore*), far (più) male
 įsispąusti žr. įspąusti
 įsispecializuoti specializzarsi in q.c.
 įsispir̃ti 1. (*įsiremti*) appoggiarsi, puntellarsi, sostenersi; ~ti *kójomis į sieną* appoggiarsi con i piedi contro il muro; 2. (*įstoti*) infilare A, calzare A; ~k *į šlepėtės* infilati le ciabatte
 įsispir̃tėti šnek. guardare intensamente, fissare A
 įsispoksóti šnek. piantare gli occhi addosso a qc., non staccare gli occhi da q.c.
 įsisprąusti entrare a stento, spingersi dentro
 įsistebilyti šnek. tenere gli occhi fissi su qc. o su q.c.
 įsistebėti guardare attentamente, osservare A, esaminare A
 įsistiprinti žr. įstiprinti
 įsistóti (*į batus*) infilarsi (le scarpe)
 įsisũkti šnek. (*įsibrauti*) introdursi, intrufolarsi, infiltrarsi; *įls visuŗ įlsuka* s'intrufola dovunque
 įsisuũkti infiltrarsi, imbèversì, entrare a stille
 įsisũpti žr. įsũpti
 įsisũrėti žr. įsũrėti
 įsisvajóti abbandonarsi ai sogni, lavorare di fantasia
 įsišakñýti 1. attecchire A, mèttere radici; 2. *prk.* (*įsigalėti*) radicarsi, attaccarsi, inserirsi; ~l̃j̃ *prietaurai* pregiudizi radicati
 įsiš̃l̃ti žr. įš̃l̃ti
 įsišnekėti, įsišñkti mėttersi a parlare, venir coinvolti in un discorso
 įsišókti buttarsi nel ballo
 įsitaisýti 1. žr. įtaisýti; 2. (*įprasti*) prèndere un'abitudine, assuefarsi, avvezzarsi; 3. (*įsimaginti*) persistere nel fare q.c.; *įsitaisė lýti* piove in continuazione
 įsiteĩkti procurarsi il favore o la benevolenza altrũ, insinuarsi nelle grazie di qc.
 įsitėisėti entrare, andare in vigore
 įsitem̃pti žr. įtem̃pti
 įsiteĩpti žr. įteĩpti
 įsitlkiñ||imai *dgs.* convinzioni *f pl*, opinioni *f pl*, principi *m pl*; *politiniai ~imai* convinzioni politiche; ~imas, ~ti žr. įtlkiñ||imas, ~ti
 įsitráukti žr. įtráukti
 įsitr̃inti 1. žr. įtr̃inti; 2. *prk.* (*įsimaišyti*) immischiarsi, impicciarsi, introméttersi
 įsitỹ||érti afferrarsi, aggrapparsi, appigliarsi; ~ér̃e *màno raĩkos* si appigliò al mio braccio

įsitṽirtinti žr. įtṽirtinti
 įsiũbũoti far oscillare, dondolare A; *sng.* *prk.*: *minià įsisiũbũavo* la folla si è messa in agitazione
 įsiũlyti convincere, persuadere qc. a fare q.c.; *sng.*: *įsisiũliau už vertėją* mi sono offerto come intérprete
 įsiurb̃imas assorbimento *m*
 įsiurb̃ti assorbire A, ispirare A, aspirare A
 įsiũsti infuriarsi, imbestialirsi, montare su tutte le furie
 įsiũti cucire A, attaccare A; *sng.*: *įsisiũti sãgã* attaccare un bottone
 įsiut̃imas furia *f*, furore *m*
 įsiut̃inti far arrabbiare, irritare A, stizzare A
 įsiũtis žr. įnir̃sis
 įsiuṽ||as pezza inserita in un indumento, gherone *m*; ~l̃mas cucitura *f*, attaccatura *f*; ~iñėti *džn.* cucire A, attaccare A (*piũ volte*)
 įsiũžti mėttersi in agitazione, scatenarsi
 įsivad̃inti invitare ad entrare
 įsivaizd̃||ãṽimas immaginazione *f*; ~ũoti 1. immaginare A, concepire con la fantasia; 2. (*puikuotis*) darsi delle arie, darsi eccessiva importanza; ~ũotiñis immaginãrio, apparente, illusorio
 įsiveĩsti žr. įveĩsti
 įsiṽel̃ti žr. įṽel̃ti
 įsiveĩkti non smèttere di piangere
 įsiveĩž̃||ėlis, -ė invasore *m*, invaditrice *f*; ~l̃mas invasione *f*, irruzione *f*, incursione *f*; ~ti irrómpere E, invàdere A; *minià įsiveĩž̃ į rãmus* la folla ha fatto irruzione nel palazzo (ha invaso il palazzo)
 įsiviešpat̃||ãuti farsi, instaurarsi, diffondersi; ~ãvo *tylã* si fece silenzio
 įsiṽil̃kti 1. žr. įvil̃kti; 2. *menk.* (*įeiti*) entrare senza invito
 įsivil̃nýti èssere mosso dalle onde, agitarsi
 įsiṽýr̃||auti affermarsi, prender piede, invalere E; ~ãvusi *madã* una moda invalsa
 įsižãisti appassionarsi al gioco, èssere intento a giocare
 įsiž̃eĩsti žr. įž̃eĩsti
 įsiž̃ieb̃ti žr. įž̃ieb̃ti
 įsiž̃iopsóti šnek. non levar gli occhi di dosso
 įsiž̃iũr̃ėti 1. guardare attentamente, osservare A, scrutare A; 2. (*įsimylėti*) esser preso dell'amore, invaghirsi di qc.
 įskaičiuoti mèttere in conto, inclũdere A, aggiungere A, computare A

įskait||a 1. registrazione *f*, registro *m*, matricola *f*; *įrašyti* *ĩ* ~*q* registrare, iscrivere nel registro; 2. (*studentų apklausa*) prova d'esame, colloquio *m*; ~*ų knygėlė* libretto universitario
įskaitymas 1. (*rašto*) leggibilità *f*; 2. (*pinigų ir pan.*) inclusione *f*, còmputo *m*
įskaitinis 1. matricolare; 2. inclusivo, aggiuntivo
įskaityti||ti 1. riuscire a leggere, decifrare *A*; *neįskaitomas pārašas* firma illeggibile; 2. (*įskaičiuoti*) includere in un conto, computare *A*, calcolare *A*; 3. (*įrašyti*) includere in un elenco, iscrivere *A*, assegnare *A*; ~*tinaĩ* *prv.* incluso, compreso
įskaitom||ai *prv.* in modo leggibile; ~*umas* leggibilità *f*
įskaudinti addolorare *A*, affliggere *A*, rattristare *A*
įskaūsti dolore *E*, far (più) male
įskėlim||as 1. spaccatura *f*, fenditura *f*, crepatura *f*; 2. (*drabužio įkirpimas*) spacco *m*, taglio *m*, apertura *f*; *švařkas su* ~*ų* giacca con lo spacco
įskėlti 1. incrinare *A*, fèndere *A*, scheggiare *A*; *į stiklą* incrinare un vetro; 2. (*drabužį*) tagliare, fare uno spacco; 3. (*ugnį*) accèndere il fuoco
įskiepijimas 1. *bot.* innestatura *f*, innesto *m*; 2. *med.* vaccinazione *f*, inoculazione *f*; *į. nuō gripo* vaccinazione contro l'influenza
įskiepis *bot.* innesto *m*, marza *f*
įskiepyti 1. *bot.* innestare *A*; 2. *med.* vaccinare *A*, inoculare *A*; 3. *prk.* (*įdiegti*) inculcare *A*, infèndere *A*, suscitare *A*; *į. mėlę* infèndere amore
įskil||as incrinato, screpolato, crepato; ~*imas* incrinatura *f*, crepa *f*, fessura *f*
įskil||ti incrinarsi, scheggiarsi, fèndersi, screpolarsi; *kāulas ~o* l'osso si è incrinato
įskiriamai *prv.* incluso, compreso
įskirsti 1. (*apie odą*) screpolarsi; indurirsi; 2. (*įjuositi*) annerirsi; insudiciarsi
įskirsti||ti includere *A*, inserire *A*, introdurre *A*; ~*ti* *ĩ* *šitą grupę* far entrare in questo gruppo; ~*tinaĩ* *prv.* incluso, compreso
įsklimbas *žr.* įstrižas
įskōlinti indebitare *A*, *teis.* ipotecare *A*; *į. namą* ipotecare una casa; *sng.*: *įsiskōlinti iki kāklo* indebitarsi fino al collo
įskrēsti insudiciarsi, sporcarsi, imbrattarsi; *įskrētes drabūžis* vestito sudicio
įskristi volar dentro, entrare a volo
įskroda taglio *m*, incisione *f*, incavo *m*
įskrósti incavare *A*, incidere *A*, intagliare *A*

įskubėti entrare in gran fretta
įskundimas delazione *f*, denuncia *f*, spiata *f*
įskūsti fare una delazione, denunciare *A*, riferire in segreto
islām||as islam *m*; ~*o tikyba* religione islāmica
islánd||as, -*ė* islandese *m, f*; ~*ų tautà* pòpolo islandese
įslāptinti *knyg.* rendere segreto
įslėnis *geogr.* avvallamento *m*, depressione *f*; valla-
ta f
įslidinti rendere scivoloso
įsliūkti introdursi strisciando; entrare quattro quat-
to
įslýsti scivolare dentro
įsliuōgti entrare strisciando; arrampicarsi; *į. į mēdį* arrampicarsi sull'albero
įsmaigstýti *džn.* ficcare *A*, piantare *A* (più volte); *į. kuoliukus į žemę* ficcare dei paletti in terra
įsmaug||a, ~*imas* restringimento *m*, strettòia *f*, stretta *f*
įsmáug||ti (re)stringere *A*; *į llemenį ~tas drabūžis* àbito con la vita stretta
įsmėgti *žr.* įsmigti
įsmėgti (con)ficcare *A*, piantare *A*, infiggere *A*; *prk.*: *įsmeigę į manę akis* fissò gli occhi su di me; *sng.*: *įsįsmeigę dūrklą į krūtį* se infisse la spada nel petto
įsmig||ti conficcarsi, piantarsi, infiggersi; *į pirštą mán dyglįs ~o* mi si è piantata una spina nel dito; *prk.*: ~*ti į atmintį* infiggersi nella memoria
įsmir||sti prèndere un cattivo odore, puzzare *A*; ~*dės kambarýs* stanza puzzolente
įsmūkti 1. (*įkristi*) sprofondare *E*; cadere dentro; *į. į purvyną* piantarsi nel fango, impantanarsi; 2. *šnek.* (*įbėgti*) entrare in fretta; penetrare di nascosto
įsnigti nevicare dentro
įsodĩn||imas 1. (*įlaipinimas*) imbarco *m*; *keleĩvių ~imas* imbarco dei passeggeri; 2. (*įskiepijimas*) innestatura *f*, innesto *m*; ~*ti* 1. (*žmones*) imbarcare *A*, far salire; ~*ti į lėktuvą* imbarcare su un aereo; *sng.*: *įsisodĩno įĩ į vežimą* lo ha fatto sedere sul carro; 2. (*augalus*) piantare *A*; ~*ti dáigą* piantare un germoglio
įsōdrĩn||imas *tech.* arricchimento *m*, concentra-
zione f; ~*ti* arricchire *A*, concentrare *A*; ~*tas minerālas* minerale arricchito
įsōpti intensificarsi (detto di dolore)
įsōtin||imas *chem.* saturazione *f*; ~*ti* saturare *A*; ~*tas tĩrpalas* soluzione satura

ispān||as, -ė spagnolo *m* (*f*-a); ~iškas spagnolo, della Spagna

įspaud||a impronta *f*, traccia *f*, segno *m*; *palikti* ~q lasciare un'impronta; ~as *tech.* marchio *m*, marca *f*; *prābos* ~as marchio (*a garanzia di metalli pregiati*)

įspaud||āvimas marchiatura *f*, marcatura *f*; ~īmas pressione *f*; stampatura *f*

įspaudúo||ti marchiare A, marcare A; ~tojas, -a marchiatore *m* (*f*-trice), marcatore *m* (*f*-trice)

įspāu||sti 1. ammaccare A, imprimere A; ~stas *obuolys* mela ammaccata; *sng.*: *pėdos įsispāudė smėlyje* le orme si sono impresse nella sabbia; 2. stampare A

įspėjam||asis precauzionale, ammonitivo, preventivo; ~oji *priemonė* provvedimento precauzionale

įspėjim||as 1. (*pranešimas*) avvertimento *m*, ammonizione *f*, avviso *m*, diffida *f*; *gauti* ~q subire un'ammonizione, venir ammonito; 2. (*atspėjimas*) soluzione *f*, spiegazione *f*

įspėjinėti *džn.* avvisare A, avvertire A (*più volte*)

įspėti 1. avvertire A, avvisare A, ammonire A; *į. apie pavojų* avvertire di un pericolo; *į. nedrausmīngą darbinišką* ammonire un lavoratore indisciplinato; 2. (*įminti*) indovinare A, risolvere A; *į. mįslę* risolvere un indovinello

įspindėti *žr.* įspīsti

įspirti 1. dare, tirare un calcio; scalciare A; *į. mán įspyrė* mi ha dato un calcio; *į. kāmualį į vartūs* tirare in porta; 2. (*įremti*) puntellare A, fissare A, appoggiare A

įspīsti penetrare E, spingersi dentro (*detto dei raggi del sole*)

įsprāusti ficcare A, pigiare A, cacciare A (*dentro*)

įsprėsti introdurre, spingere con forza; *sng.*: *prk.*: *įsisprėsti raňkomis į šonus* mettersi le mani sui fianchi

įsprógti 1. (*įskilti*) fendersi, incrinarsi; 2. (*įlėkti*) volar dentro

įsprūda (*durų*) pannello *m*

įsprūkti entrare di corsa, introdursi

įsprūsti scivolare dentro

įspūdīng||ai *prv.* suggestivamente, con aria imponente; ~as impressionante, imponente, suggestivo; ~ūmas imponentza *f*, grandiosità *f*, solennità *f*

įspūdinti *šnek.* entrare con flemma

įspū||dis impressione *f*, effetto *m*; *darýti gėrą ~dį* fare una buona impressione; *sprėsti iš pirmo ~džio* giudicare dalle prime impressioni

įsriėgti *tech.* impanare A, filettare A

įstab||a, ~ūmas meraviglia *f*; ~ūs meraviglioso, stupendo, straordinario

įstaiga ufficio *m*, ente *m*, istituzione *f*, organizzazione *f*; *valstybinė* *į.* ente statale; *kultūros* *į.* istituzione culturale

įstang||a sforzo *m*, fatica *f*, tensione *f*; ~īngas, ~ūs forte, potente

įstat||ai *dgs.* statuto *m*, regolamento *m*, ordinamento *m*; *laikýtis* ~q attenersi al regolamento; *laužyti* ~us contravvenire al regolamento

įstātym||as 1. (*veiksmas*) atto del montare, fissaggio *m*, inserimento *m*; (*paveikslo*) *rėmų* ~as incorniciatura; (*lango*) *stiklų* ~as invetriatura *f*; 2. *teis.* legge *f*; *pažeisti* ~q violare una legge; *pagal* ~q a norma di legge; *už* ~o *ribų* fuori della legge; ~o *vardū* in nome della legge; *darbo* ~ai legislazione del lavoro

įstatymīnis, įstātym||iškas legittimo, legale; ~iška *tėisė* forza legale; ~inis (*įėdinis*) erede legittimo; ~iškai *prv.* legittimamente, conformemente alle leggi

įstatinėti *džn.* mēttre (*più volte*) nel posto dovuto

įstatinis di statuto, statutario, regolamentare

įstatýti 1. (*įtvirtinti*) fissare A, montare A; introdurre A, inserire A; *į. duris* montare una porta; *į. langui stiklą* invetriare una finestra; *į. paveikslą į rėmus* incorniciare un quadro; *į. kóją į balnākilpę* mēttre il piede nella staffa; 2. (*įtaisyti*) collocare A, sistemare A, impiegare A

įsteig||ėjas, -a fondatore *m*, fondatrice *f*; ~īmas fondazione *f*, istituzione *f*, costituzione *f*; *draugijos* ~īmas fondazione di una società

įsteigti fondare A, costituire A, istituire A, formare A, creare A; *į. mokýklą* istituire una scuola

įstėng||ti ėssere in grado, avere la forza, potere A/E; *kiek tik* ~damas a piū non posso, con tutte le forze

istėri||ja *med.* isteria *f*, isterismo *m*; ~jos *prėpuolis* accesso istérico; ~kas, -ė istérico *m* (*f*-a); ~škai *prv.* istericamente, in modo istérico; ~škas istérico

įstiklinti invetriare A, chiūdere con vetri

įstiprin||īmas rafforzamento *m*, fortificazione *f*; ~ti rafforzare A, rinforzare A, fortificare A; *sng.*: *kareiviai įsistiprino priė upės* i soldati si sono fortificati al fiume

įstojim||as entrata *f*, ingresso *m*, adesione *f*; ~as *į partiją* iscrizione al partito; ~o (*į aukštąją mokyklą*) *mokestis* tassa d'immatricolazione

- istòrija** 1. (*mokslas*) stòria *f*; *visuotinė i.* stòria universale; *naujųjų laikų i.* stòria moderna; 2. *prk.* (*įvykis*) caso *m*, faccenda *f*, episòdio *m*; ◇ *amžinà i.* è la sòlita stòria; *med.:* *ligos i.* cartella clinica
- istòri||kas**, -è stòrico *m* (*f*-a), studioso di stòria; ~*nis*, ~*škas* stòrico; ~*nės žinios* notizie stòriche; *lingv.:* ~*nė gramatika* grammatica stòrica; ~*škai prv.* storicamente; ~*škūmas* storicità *f*
- istorizmas** 1. storicismo *m*; 2. *lingv.* parola in disuso
- įstóti** entrare *E*, iscriversi, essere ammesso, as-sunto; *į. į vienuolyną* entrare in convento; *į. į partiją* iscriversi al partito
- įstraksėti** entrare saltellando
- įstrig||ti** 1. infiggersi, configgersi, conficcarsi; *jám ášaka į gėrklę ~o* gli si è confitta una lisca in gola; 2. incastrarsi, incepparsi, impigliarsi; *ráktas ~o spynoję* la chiave si è incastrata nella serratura; 3. *prk.* (*įsiminti*) fissarsi, imprimersi nella memoria; ◇ ~*ti į akį* dare nell'occhio
- įstriúokčioti** entrare a piccoli balzi
- įstrižai prv.** diagonalmente, obliquamente, di tra-verso
- įstrižain||ė** *geom.* diagonale *f*; ~*is* diagonale
- įstrižas** obliquo, trasversale, sghembo
- įstūmti** spingere dentro
- įsúdyti** salare abbondantemente, méttete in sala-mòia
- įsukas** *tech.* tappo a vite
- įsukti** 1. avvitare *A*, fermare con viti; *į. varžtą* avvi-tare una vite; 2. (*suteikti inerciją*) far prèndere lo slancio; 3. *šnek.* (*įbrukti*) dare per buona q.c. falsa o cattiva, rifilare *A*
- įsūnijimas** adozione *f* (*di un figlio maschio*)
- įsūnis** figlio adottivo, adottato *m*
- įsūny||ti** adottare (*un figlio maschio*); ~*tojas*, -a adottante *m, f*
- 1 **įsuñkti** assorbire *E*, riempire stillando
- 2 **įsuñkti** (*pasunkėti*) appesantirsi, diventare (più) pesante
- įsúodinti** sporcare di fuliggine, annerire *A*
- įsùpti** 1. (*įvynioti*) avviluppare *A*, imbacuccare *A*, avvòlgere *A*; *sng.:* *įsisùpti į skarą* avvilupparsi in uno scialle; 2. (*įsiūbuoti*) far oscillare, dondolare *A*; *sng.:* *įsisùpusi jūra* mare mosso
- įsūrėti** diventare salato; *sng.:* *įsisūrėjusi mėsa* carne salata (conservata con sale)
- įsvėsti** lanciare, gettare dentro
- įsvirduliuoti** entrare barcollando
- iš prl.** (*su kilm.*) žymi: 1. (*veiksmą išorės link*) di, da; *atvykti iš Ròmos* arrivare da Roma; *išlipti iš tráu-kinio* scèndere dal treno; *išėlti iš kalėjimo* uscire di prigione; *eik iš čia* vai via di qui; 2. (*pradinę veiksmo padėtį*) da; *iš ligos pagyti* guarire da una malattia; *pradėti iš pradžių* riprèndere dal prin-cipio; *išėlti iš mados* uscire di moda; 3. (*laiką*) a, da; *ateik iš ryto* vieni alla mattina; *iš mažens* da giòvane; 4. (*gaminimui panaudotą medžiagą*) di, in; *nāmas iš plytų* casa di mattoni; 5. (*priežastį*) di, da, per; *veikti iš skausmo* piangere per il dolore; *mirti iš bado* morire di fame; 6. (*veiksmo būdą*) di, da, a; *matuoti iš akiės* misurare a òcchio; *sprės-ti iš elgesio* giudicare dal comportamento; *par-duoti iš aukciono* vèndere all'asta; *piešti iš natūros* dipingere dal vero; *iš visų jėgų* a tutta forza; *iš visos širdies* di tutto cuore; *iš atminties* a me-mòria; 7. (*visumos dalį*) di; *kaį kuriė iš mūsų* alcuni di noi; 8. (*kilmę, ko nors davėją*) da; *iš mótinos pūsės* da parte di madre; *iš kilmingos šeimės* da famiglia nòbile; *imti iš kō pavyzdį* pren-der esèmpio da qc.; ◇ *iš esmės* in sostanza, in conclusione; *iš anksto* in anticipo; *iš eilės* di sè-guito, di fila; *iš karto* subito, sull'istante; *iš daliės* in parte, parzialmente; *iš mào pūsės* da parte mia, quanto a mé; *iš pažiūros* di aspetto; *iš netyčių* per caso; *neį iš šio, neį iš to* di punto in bianco; *iš naujo* di nuovo; *iš viso* in tutto
- įsadyti** ricamare *A*
- įsagrastauti** raccogliere tutta l'uva spina
- įsaguonauti** raccogliere tutti i papàveri
- įsagurkauti** raccogliere tutti i cetrioli
- įsaičioti** dire "ahi" e "ohi", mandare sospiri
- įsaimanuoti** 1. lamentarsi, gèmere *A*; 2. (*išprašyti*) ottenere a furia di lamentele
- įsaiškė||ti** chiarirsi, rivelarsi, venir alla luce; *padėtis ~jo* la situazione si è chiarita
- įsaiškin||imas** chiarimento *m*, spiegazione *f*, rive-lazione *f*; *įstātymo ~imas* interpretazione della legge; ~*ti* chiarire *A*, spiegare *A*; scoprire *A*, smascherare *A*; *sng.:* *pasiginčiję išsiaiškino* dopo la lite si sono spiegati
- įsaiž||a** mondata *f*, guscio *m*, scorza *f*; ~*yti* sgus-ciare *A*, sgranare *A*
- įsakėti** erpicare *A*; *sng.:* *dirvą gerai išsiaiškėjo* il terreno è stato lavorato bene
- įsak||yti** diventare poroso, spugnoso; ~*įęs kaulas* osso spugnoso
- įsaklinėti** muoversi alla cieca

išalas gelo *m*; *spec.*: **amžinàsis** *f.* permagelo *m*
išaldy||mas congelamento *m*; *fin.*: **káinu~mas** blocco dei prezzi; ~**ti** 1. (con)gelare A, refrigerare A, agghiacciare A; 2. *fin.* congelare A, bloccare A
išalimas congelamento *m*
išalki||mas sensazione di fame
išalki||inti affamare A, far patire la fame; ~**ti** avere fame; **labai~au** mi è venuta una gran fame
išalmėti uscire a gocce (*detto del pus*)
išaip||ti svenire E, pèrdere i sensi; **visi~o** tutti quanti hanno perso i sensi
išalsúoti žr. iškvėpúoti
išalti 1. gelare E (*in profondità*); 2. congelarsi, raffreddarsi, rimanere gelato
išanalizúoti analizzare A, esaminare punto per punto
išangliúoti sporcare di carbone
išankstin||is preliminare, preventivo; anteriore; ~**iai dúomenys** dati preliminari; ~**ė núomonė** pregiudizio *m*
iš anksto *prv.* prima, in precedenza, in anticipo
išapyniáuti raccogliere tutto il lùppolo
išardymas smontàggio *m*, smantellamento *m*, sfasciamento *m*, sfacelo *m*; **geležinkelio i.** smantellamento di una ferrovia; *prk.*: **šeimòs i.** sfacelo di una famiglia
išardýti 1. smontare A, smantellare A, scomporre A, disfare A; *i.* **laikrodį** smontare un orologio; *i.* **mėzginį** smagliare A; *sng.*: **šukuošena išsiařdė** si è sciolta la pettinatura; 2. (**pakrikdyti**) disunire A, dissolvere A; *i.* **draugystę** dissolvere l'amicizia; *i.* **planus** mandare a monte i piani
išarmóti coprirsi di brina
išarpúoti vagliare A, ventilare A; *i.* **ávižas** vagliare l'avena
išár||ti arare A; ~**tas laũkas** terreno arato; aratura *f*
išasfaltúoti asfaltare A, coprire di asfalto
išasmenúoti *gram.* coniugare A
išastrinti affilare A; *i.* **peľi** affilare un coltello
išáudyti aggiustare il tiro
išaug||a 1. crėscita *f*, crescenza *f*; **drabũžis~ai** vestito per la crescenza; 2. *bot.* germoglio *m*; 3. *med.* escrescenza *f*; ~**lmas** žr. išauga 1
išaugĩn||imas allevamento *m*, coltivazione *f*; ~**ti** far crėscere, allevare A, coltivare A; **jĩ~o senėliai** è stato allevato dai nonni; *sng.*: **išsiaugĩno búlvių** ha coltivato delle patate per sé
išáug||ti 1. crėscere E, venire su, ingrandirsi, aumentare E; **mėdis~o** l'álbero è cresciuto; **miėstas**

smařkiai~o la città si è molto ingrandita; 2. (**drabužius ar avalynę**) diventare stretto, avere dimensioni limitate; **jĩs jaũ~o tuòs batūs** queste scarpe gli sono ormai strette; 3. (**kokių ydų**) pèrdere un vizio (*durante la crėscita*); ~**tĩnis** (*detto di vestiti o di scarpe*) troppo stretto
išauklė||jimas educazione *f*, formazione *f*; **blògas~jimas** maleducazione *f*; ~**ti** educare A, allevare A, formare A; *sng.*: **išsiauklėjes žmogus** persona ben educata
išauksúoti rivestire di oro, dorare A
išaukštĩn||imas glorificazione *f*, esaltazione *f*, elogio *m*; **dorjbių~imas** esaltazione delle virtù; ~**ti** 1. glorificare A, elogiare A, lodare A, portare alle stelle; ~**ti didvyri** glorificare un eròe; 2. (**apie pareigas**) far crėscere di grado, innalzare A
išaukti 1. invitare a entrare; 2. riuscire a gridare forte
išaus||dinti, ~**ti** tēssere A; *sng.*: **išsiaudė audĩmą** ha tessuto per sé un tessuto
išaušėlis, -ė *menk.* persona sciocca e sbadata
išauš||ėti raffreddarsi, diventare (più) freddo; ~**inti** raffreddare A, rinfrescare A, refrigerare A; *sng.*: **patalpà išsiaušino** il locale si è raffreddato
išaušriai *dgs.* chiarore del cielo, alba *f*
1 išáušti (*išvesti*) raffreddarsi, divenire freddo
2 išáuš||ti (*prašvisti*) albeggiare E, farsi giorno; **jaũ~o** si è fatto giorno; **pavāsaris~o** è venuta (è giunta) la primavera
išaũti scalzare A, tògliere le scarpe e le calze; *sng.*: **išsiauk batūs** tògliti le scarpe
išavėti 1. far allargare (*coll'uso*) le scarpe; *sng.*: **batai išsiavėjo** le scarpe si sono allargate; 2. (**kuri laiką**) portare le scarpe (*per un certo periodo*)
išbadáuti patire la fame, astenersi dal cibo (*per un certo periodo*)
išbadė||jėlis, -ė affamato *m* (*f*-a); ~**ti** èssere affamato, avere gran fame
išbad||inėti *džn.* foracchiare A, bucherellare A; ~**yti** 1. forare A, bucare A; *sng.*: **akių neišsibadyk** non farti male agli occhi; 2. (**ragais**) colpire con le corna
išbaidýti spaventare A, mēttre in fuga
išbaigos *dgs.* resti *m pl*, avanzi *m pl*
išbaig||ti finire A, esaurire A, portare a tērmine; *sng.*: **išsibaigė vĩsos átsargos** si sono esaurite tutte le scorte; ~**tũmas** compiutezza *f*, finitezza *f*
išbaikšt||ėti intimidirsi; ~**inti** intimidire A, impaurire A; *sng.*: **vaĩkas išsibaikštĩno** il bimbo si è impaurito

išbaladóti fracassare A, sconquassare A
išbál||éti, -è persona pallida; ~**imas** pallore *m*,
 pallidezza *f*
išbálinti imbianchire A, sbiancare A, candeggiare
 A; *i. paklódę* sbiancare un lenzuolo
išbáltė||ti imbiancarsi, imbianchire E; **plaukaĩ ~jo** i
 capelli si sono imbiancati
išbálti impallidire E, divenire pallido o bianco;
išbālęs véidas viso pallido; **jávaĩ išbálo** il grano è
 imbiondito
išbáltinti imbiancare A; sbiancare A; *i. kaĩbarĩ*
 imbiancare una stanza; *sng.:* **neišibálintĩ ĩ sieną**
 non sporcarti appoggiandoti contro il muro
išbalzamóuti imbalsamare A
išbambėti šnek. brontolare a lungo; spifferare A
išbambósoti šnek. poltrire a lungo
išbaĩndymas prova *f*, tentativo *m*, sàggio *m*; **atspa-**
rũmo i. prova di resistenza
išbandỹ||ti provare A, sperimentare A, tentare A,
 mèttere alla prova; ~**ti motòrą** provare un moto-
 re; ~**ti laimę** tentare la fortuna; ~**tas (patikimas)**
žmogũs uomo di provata fedeltà
išbarbėti fracassarsi, ròmpersi
išbarimas sgridata *f*, rimpròvero *m*
išbařstymas spargimento *m*
išbarstỹti 1. spàrgere A, cospàrgere A, disseminare
 A; **tàką smėliũ i.** spàrgere di sabbia il sentiero; 2.
(išblařkyti) dispèrdere A, dissipare A, sperperare
 A; *sng.:* **àvyis išsibařstė pō krũmus** le pècore si
 sono disperse per la boscaglia
išbarřkėti 1. *(išbyrėti)* fracassarsi, frantumarsi; 2.
(išvažiũoti) partire col fracasso; 3. *šnek. (išplepėti)*
 spiattellare A, spifferare A
išbárřkinti 1. *(išdaužti)* fracassare A, spaccare A; 2.
(ligonĩ) percuòtere A
išbárti sgridare A, rimproverare A, dare una lavata
 di testa; *sng.:* **išsibārę susitáikė** dopo aver bistic-
 ciato hanno fatto la pace
išbaugřt||ėti, ~**inti žr.** išbaikřt||ėti, ~**inti**
išbedžióti bucherellare A, foracchiare A
išbėgėlis, -è pròfugo *m* (*f*-a), fuoriuscito *m* (*f*-a),
 èsule *m, f*
išbėginėti 1. *(i visas puses)* dispèrdersi, sparpa-
 gliarsi; 2. *(kurį laiką)* passare il tempo corren-
 do
išbėginis 1. *(aukřtas)* alto, slanciato; 2. *(bėglus)*
 veloce, vivace
išbėgĩnti far traboccare, lasciar uscire (*detto di*
liquidi)

išbėgió||ti džn. 1. córrere via, scappare E; *sng.:*
vaikaĩ išsibėgiójo pō miřką i ragazzi si dispèrsero
 per il bosco; **visĩ išsibėgiójo (išsiskirstė)** se ne sono
 andati tutti quanti; 2. *(kurį laiką)* fare un giro,
 passare il tempo (*correndo*); ~**jau visą miestą** ho
 girato tutta la città
išbėg||ti 1. andare via di corsa, darsi alla fuga;
trumpám ~o ĩ parduotũvę ha fatto un salto al
 negòzio; 2. *(pasprukti)* scappare E, fuggire E; ~**ti**
ĩř namų scappare di casa; 3. *(išsiliėti)* traboccare
 E, fuoriuscire E, gèmere E; **vandũ ~o iš pũodo**
 l'acqua è traboccata dalla pèntola; 4. *šnek. (iřtiř-*
ti) allungarsi
išbėlsti 1. frantumare A, ròmperre A; 2. *šnek. (išpa-*
sakoti) spifferare A, dire tutto
išbergřti 1. *(likti bergždžiam)* rimanere infecondo;
 2. *(išnokti)* diventare maturo, maturare E; 3.
šnek. (išėkvoti) sperperare A, scialacquare A
išbėrimas med. eruzione *f*, esantema *m*; **ódos i.**
 eruzione cutànea; *šnek.* sfogo *m*
išbernáuti 1. aver vissuto la vita da scàpolo; 2. *psn.*
 aver servito come bracciante
išbėrti 1. versare A, vuotare A, spàrgere A (*detto di*
àridi); *sng.:* **grũdaĩ išsibėrė iš maĩřo** il grano è
 uscito dal sacco; 2. *(spuogais)* coprire di vesci-
 cole, màcule; **manė išbėrė** mi è venuto un herpes;
jō raĩkos išbertos ha màcchie sulle mani
išbėsti bucare A, forare A; *i. skỹlę* fare un buco
išbetonóuti cementare A, rivestire di cemento
išbidzėnti šnek. uscire a piccoli passi
išbijóti rimanere (*per un certo tempo*) in grande
 paura
išbildėti andar via con fracasso
išbildinti 1. *(išdaužti)* fracassare A, ròmperre A; 2.
(išvežti) portar via con fracasso
išbylinėti vincere una causa
išbiĩmbti volar via ronzando
išbindzinėti šnek. bighellonare A, gironzolare A
išbiĩndzinti šnek. uscire lentamente
išbiĩrbinti 1. *(pagriežti)* saper suonare, strimpellare
 A; 2. *(išmuřti)* fracassare A
išbiĩrbti andar via ronzando
išbyrė||ti uscir fuori, venir giù, spàrgersi; **mĩltai ~jo**
iř maĩřo dal sacco si è sparsa la farina; **daĩtys ~jo**
 sono caduti i denti; **stiklas ~jo** il vetro si è fran-
 tumato
išbiĩrgřti andar via ronzando
išbiĩros dgs. resti di q.c.; **grũdũ ĩ.** loppa *f*, lolla *f*
išbiĩrti žr. išbyrėti

išbirzgėti uscire di corsa rumoreggiando
išbjaūr||inti, ~oti 1. sporcare A, imbrattare A, lordare A; *sng.*: *išsibjaurėjo rankas* si è sporcato le mani; 2. (*išdergti*) disonorare A, infamare A, screditare A

išbjūr||ti guastarsi, rovinarsi; *oras ~o* il tempo si è guastato

išblaivė||ti 1. rasserenarsi, rischiarirsi; *dangūs ~jo* il cielo si è rasserenato; 2. (*apie girtą žmogų*) tornare sobrio, smaltire la sbornia

išblaivinti 1. far passare la sbornia; 2. *prk.* (*pralinksminėti*) mettere allegria

išblaũk||ėlis, -ė persona pallida; ~inti rendere pallido, smorto; ~ti impallidire E; sbiadire E; *prk.*: *prisiminimai ~sta* i ricordi si sbiadiscono

išblaškýti 1. spargere A, dispèdere A, sparpagliare A; *vėjas išblāškė lapus* il vento ha sparpagliato le foglie; *prk.*: *i. abejonės* dissipare i dubbi; *sng.*: *jō draugai išsiblaškė pō visą Lietuvą* i suoi amici sono sparsi in tutta la Lituania; 2. *prk.* distrarre A, distogliere A; *sng.*: *esl labai išsiblaškęs* sei molto distratto

išblerbti šnek. 1. (*išlepėti*) spifferare A; 2. (*išverkti*) piagnucolare A

išblėsi spègnere A, estinguere A

išblėsti 1. spègnersi, estinguersi; 2. *prk.* (*išnykti*) svanire E, sfumare E, sbiadire E

išbliąuti 1. (*išverkti*) piagnucolare A; 2. (*išdainuoti*) cantare A (*per un certo tempo*)

išblyksėti lampeggiare A (*per un certo tempo*)

išblý||kšti impallidire E, sbiancarsi; ~škęs *vėidas* viso pallido, smorto; ~škėlis, -ė persona pallida; ~škimas pallore *m*, pallidezza *f*; ~škinti sbiancare A

išbliurk||ti 1. *šnek.* (*sutižti*) ammorbidsi, ammolarsi; 2. (*išpursti*) gonfiarsi, dilatarsi; ~ęs *vėidas* viso gonfio

išbliūr||ti bagnarsi, infangarsi; ~ęs *kėlias* strada fangosa, motosa

išblizginti lucidare A, lustrare A

išblōkšti 1. lanciare, gettare via; 2. (*iškulti*) trebbiare A

išblukimas, išblūkin||imas scolorimento *m*; ~ti scolorire A, sbiadire A, stingere A; *saulė ~o apmušalus* il sole ha sbiadito la tappezzeria

išblūk||ti scolorirsi, sbiadirsi, stingersi; ~ęs *drabūžis* vestito stinto

išblusinėti 1. raccògliere le pulci; 2. *šnek.* fare q.c. con cura delle minuzie

išboginti šnek. portare, trascinare fuori con fatica
išbraidýti, išbráidžioti calpestare A, scalpicciare A; *i. žolę* calpestare l'erba

1 **išbráizý||ti** (*išraižyti*) graffiare A, sfregiare A; *rāšomasis stālas visas ~tas* la scrivania è piena di sfregi

2 **išbraizýti** (*nubrėžti*) tracciare A, disegnare A, eseguire un disegno

išbraškėti šnek. partire con fatica

išbrāškinti portar via faticosamente

išbrauk||imas cancellazione *f*, (s)cancellatura *f*; ~yti *džn.* cancellare A; tōgliere A (*più volte*)

išbraũkti 1. tōgliere, levare via; 2. cancellare A, cassare A, depennare A, *biur.* radiare A; *i. žodį* cancellare una parola; *sng.*: *išsibraukė iš draugijos* ha abbandonato (è uscito) dall'associazione; 3. (*linus*) stigliare A; 4. *šnek.* (*išvykti*) partire E

išbrazdėti 1. rumoreggiare A (*per un certo tempo*); 2. partire con rumore

išbrėkšti farsi giorno, albeggiare E

išbrėžti tracciare A, disegnare A; *i. liniją* tracciare, tirare una linea

išbrįgti 1. (*apie drabužį*) sciuparsi, logorarsi; 2. (*apie ašmenis*) pèrdere il filo

išbrinkinti ammolare A, mèttere a mollo

išbrink||ti gonfiarsi, ingrossarsi; *kójos ~o* i piedi si sono gonfiati

išbrįsti 1. uscire E, venir fuori (*da q.c. di cedevole*); *i. iš upės* uscire (*a guado*) dal fiume; *prk.*: *iš bėdų* i. uscire dai guai; 2. (*išminti*) calpestare A

išbrizgėti žr. išbrįgti 2

išbrokāvimas scarto *m*, rigetto *m*

išbrokúo||ti scartare A, respingere A, mèttere da parte; ~tos *prėkės* mercanzia di scarto

išbrũkti 1. cacciar via, spingere fuori; *sng.*: *išsibrũkti priė durų* farsi largo verso la porta; 2. (*linus*) strigliare A, dicanapulare A

išbruzdėti partire in fretta

išbrũzdinti mèttere in movimento

išbrũž||inti, ~uoti strofinare A, (s)fregare A; *sng.*: *vādžios išsibrũžavo* (*nudilo*) le rēdini si sono consumate

išbũb||inti, ~yti *šnek.* 1. fracassare A, rōmpere A; 2. (*išvaryti*) cacciar via

išbučiũti baciare con passione, coprire di baci

išbudėti 1. èssere stato di servizio, di turno; *visą naktį i. priė ligónio* tutta la notte assistere un ammalato; 2. rimanere sveglio, non dormire

išbūdinti svegliare A; *sng.*: *išsibūdinti iš miėgo* svegliarsi, scuòtersi dal sonno

išbúožin || **imas** istor. espropriazione *f*; ~**ti** espropriare i proprietari terrieri
išburbėti uscire brontolando
išburiuoti partire navigando a vela
išbuŕkti žr. išpuŕsti
išburnóti lanciare insulti, imprecare A, inveire A
išbúrti predire A; *jám išbúre puŕkią áteitį* gli predisse un brillante avvenire
išbústi svegliarsi, scuotersi dal sonno
išbúti 1. rimanere E, restare E (*per un certo tempo*); *vįsą diėną išbuvaũ namiė* sono rimasto in casa tutto il giorno; 2. (*išstovėti*) stagionarsi, conservarsi; *sng.*: *išsibuvęs vįnas* vino stagionato; 3. (*iškėsti*) sopportare A, resistere A; 4. *šnek.* (*atsikratyti*) sbarazzarsi, liberarsi; *išbúvom jį iš čia* ci siamo sbarazzati di lui
išcementuoti cementare A, rivestire di cemento
išcentrin || **is** centrifugo; ~ė *jėgà* forza centrifuga
iščáizyti frustare A, sferzare A, vergare A
iščiaukšnóti mangiare in modo rumoroso
iščirškinti friggere A, arrostiti A, abbrustolire A
iščiulpti succhiare A; *prk.*: *i. visàs jėgàs* far esaurire tutte le forze
iščiuóžti 1. uscire coi pattini da ghiaccio; 2. pattinare A (*per un certo tempo*)
iščiup || **inėti**, ~**nóti** toccare ripetutamente, tastare A
iščiústyti *šnek.* pulire A; abbellire A, agghindare A
išdabinti abbellire A, adornare A; *sng.*: *jį gražiaĩ išsidabino* si è fatta bella
išdaig || **a** scherzo *m*, burla *f*, beffa *f*; *krėsti ~as* fare scherzi; ~**ingas** žr. išdaigùs; ~**ininkas**, -ė burlesco *m* (*f-a*), mattacchione *m* (*f-a*)
išdaiginti far germogliare, germinare A
išdaigóti *šnek.* ammazzare A, sterminare A
išdaigstyti 1. (*išsiuvinėti*) ricamare A; 2. (*išsodinti*) piantare germogli
išdaigùs scherzoso, burlesco
išdailėti diventare più bello
išdailinti rendere più bello, abbellire A
išdainuoti (ri)cantare A; *i. visàs dainàs* ricantare tutte le canzoni; *i. vįsą vąkarą* cantare tutta la serata
iš daliės *prv.* in parte, parzialmente
išdal || **ijimas** distribuzione *f*, somministrazione *f*; *vaidmenų ~ijimas* distribuzione delle parti; ~**inėti** *džn.* distribuire A (*più volte*); ~**inti**, ~**yti** distribuire A, dividere A, spartire A, ripartire A; ~**inti**

palikimą dividere un'eredità; *sng.*: *vągys išsidalijo gróbį* i ladri si spartirono il bottino
išdanginti portar via, trasportare A
išdant || **yti**, ~**uoti** dentellare A, intagliare a dentelli; *sng.*: *pjūklas išsidentijo* la sega si è sdentata
išdarb || **is** 1. elaborazione *f*, lavorazione *f*; *gėro ~io dáiktas* oggetto lavorato, elaborato; 2. *psn.* (*dirbinys*) oggetto *m*, prodotto *m*
išdard || **ėnti**, ~**ėti** partire con fracasso
išdarga *b. menk.* persona impudente; sfacciato *m* (*f-a*)
išdarinėti 1. parlare e agire per scherzo, scherzare A; *sng.*: *baik išsidarinėti* smettita di comportarti da fesso; 2. (*mėsinėti*) sbudellare A, sventrare A, eviscerare A; *i. vįstą* sventrare un pollo
išdarýti 1. (*išpuósti*) abbellire A, adornare A; 2. (*išdaigauti*) fare scherzi, divertirsi; 3. (*išmėsinėti*) žr. išdarinėti 2; 4. (*iškastruoti*) castrare A; 5. (*išrengti*) svestire A
išdarkýti 1. mēttre in disordine, scompigliare A, guastare A; *sng.*: *plaukaĩ išsidařkė nuó vėjo* col vento si sono scompigliati i capelli; 2. (*išplūsti*) lanciare insulti, bestemmie A
išdauba cavo *m*, cavità *f*, incavo *m*
išdaubti žr. išduóbt
išdaūsinti *šnek.* andārsene senza meta
išdaúžėti 1. (*susproginėti*) sgretolarsi, fēndersi; 2. (*susidėvėti*) sciuparsi, logorarsi
išdaužyti 1. *džn.* spaccare A, rómperre A, fracassare A; *sng.*: *daug stiklinių išsidaúžė* si sono rotti diversi bicchieri; 2. (s)bacchettare A, scuótere A; *i. kilimą* sbacchettare un tappeto
išdaúžti 1. frantumare A, rómperre A; 2. (*ištrenkti*): *i. iš rańkų* far cascare di mano
išdava *knyg.* conseguenza *f*, sėguito *m*, risultato *m*
išdavėjas, -a chi rilascia, dà in consegna; distributore *m* (*f-trice*)
išdavik || **as**, -ė traditore *m* (*f-trice*); *tėvynės ~as* traditore della patria; ~**iškai** *prv.* a tradimento, con l'inganno; ~**iškas** da traditore, ingannėvole, infedele
išdavimas 1. (*įteikimas*) consegna *f*, rilascio *m*, concessione *f*; *pažymėjimo i.* rilascio di un certificato; 2. (*atskleidimas*) tradimento *m*
išdavinėti *džn.* 1. (*išdalinti*) fornire A, distribuire A; 2. (*skundinėti*) riferire, riportare cose riservate
išdavýstė tradimento *m*, infedeltà *f*, slealtà *f*
išdāžymas colorazione *f*, coloramento *m*, tinteggiatura *f*

išdažyti 1. colorare A, dipingere A, tingere A; *i. kiaušiniūs* colorare le uova; *baltai i. sienas* imbiancare le pareti; *sng.*: *išsidažyti (pasipudrinti) vėidą* colorarsi il viso, darsi il belletto; *išsidažyti (išsitepti) dažais* macchiarsi, sporcarsi di colore; 2. (*suvaruoti*) esaurire A, consumare A; *i. lėkštę* pulire il piatto

išdėginti 1. bruciare A, ardere A; *saulės išdėginti laukai* campi bruciati dal sole; *i. lygintuvū mārškinius* bruciare una camicia col ferro da stiro; *agr.*: *i. ražieną* debbiare A; *med.*: *i. karpą* cauterizzare un porro; *i. įdaga* marchiare con ferro rovente, imprimere un marchio a fuoco; *i. piėšinį (medyje, odoje ir pan.)* pirografare A, incidere mediante pirografia; *sng.*: *išsidėginau gėrkę* mi sono bruciato la gola; 2. (*chemikalais*) bruciare A, corròdere A, intaccare A

išdėgti 1. bruciare E, danneggiarsi col fuoco; seccarsi, inaridirsi; *išdėgusi žemė* terra bruciata, arida; 2. (*sukietinti*) cuocere A, calcinare A; *i. plytās* cuocere i mattoni; 3. (*išsiplikyti*) bruciarsi, scottarsi, ustionarsi; 4. *šnek. (pavykti)* riuscire E, aver fortuna; *neišdegė jam tās reikalas* gli è andata male

išdegutuoti catramare A, spalmare di catrame

išdejuoti 1. lamentarsi (*per un certo tempo*); 2. *prk.* (*išprašyti*) ottenere a furia di preghiere

išdėlioti džn. disporre A, sistemare A, collocare A; *i. prekės vitrinoje* esporre le merci in vetrina; *sng.*: *išsidėlijo visūs savo pōpierius* ha tirato fuori tutte le sue carte

išdėlis 1. (*kiaušinis*) uovo imperfetto (*il primo o l'ultimo della stagione*); 2. *juok.* figlio ultimogenito

išdėlsti indugiare A, tardare A, tirarla per le lunghe

išderėti contrattare tirando sul prezzo, mercanteggiare A; *sng.*: *išsiderėjau penkių litų nuolaidą* ho ottenuto uno sconto di cinque litai

išdėrgti 1. lordare A, sporcare A; 2. *prk.* (*išplūsti*) denigrare A, calunniare A

išdėrinti scordare A; *sng.*: *išsidėrinęs pianėnas* pianoforte scordato

išdevuoti incatramare A, ricoprire di catrame

išdėstymas 1. disposizione *f*, collocazione *f*, sistemazione *f*; *viētų ~ymas priė stalo* disposizione dei posti a tavola; *faktų ~ymas* esposizione dei fatti; *sng.*: *kariuomenės išsidėstymas* dislocazione delle truppe; *~yti* 1. collocare A, disporre A, distribuire A; *~yti prekės* mettere fuori (in vista) le

merci; 2. (*išpasakoti*) esporre A, esprimere A, riferire A; *~yti savo nuomonę* esporre il proprio parere; *keliais žodžiais ~ė reikalą* in poche parole presentò il problema; 3. (*išaiškinti*) spiegare A, far capire

išdėti 1. (*išimti*) tirar fuori, (s)vuotare A; *i. vežimą* scaricare il carro; 2. (*išstatyti*) esporre A, porre in mostra; *sng.*: *išsidėjo knygās ant prekystalio* ha esposto i libri sul banco; 3. *šnek. (išrežti)* esprimersi con franchezza, dire le cose in faccia a qc.; *◇ i. kortās* leggere, fare le carte; *į suūs dienās i. maledire* con veemenza

išdėvė||ti 1. (*sunešioti*) consumare A, sciupare A; *~tas drabužis* vestito consunto; 2. (*išnešioti*) portare indosso (*per un certo tempo*); 3. (*pranešioti*) far allargare (*coll'uso*); *sng.*: *batai išsidėvėjo* le scarpe si sono allargate

išdezinfe||k||āvimas disinfezione *f*; *~uoti* disinfettare A

išdildėlis, -ė persona superba e arrogante

išdid||ybė, ~ūmas 1. orgoglio *m*, fierezza *f*; 2. arroganza *f*, supèrbia *f*; *~ūs* 1. orgoglioso, pieno di dignità; 2. superbo, arrogante, vanaglorioso; *~žiai prv.* orgogliosamente; con arroganza

išdienoti farsi giorno, albergare E

išdygsniuoti impuntire A; ricamare A

išdyg||ti 1. spuntare E, nascere E, venir fuori; *vaikui dantis ~o* al bambino è spuntato un dente; 2. *prk. (netikėtai atsirasti)* apparire all'improvviso, spuntare E

išdyk||auti combinare delle malefatte, comportarsi da monello; *~āvimas* monelleria *f*, birichinata *f*

išdykėlis, -ė monello *m* (*f*-a), birichino *m* (*f*-a)

išdykinėti bighellonare A, oziare A, poltrire A (*per un certo tempo*)

1 išdỹkinti (išuštinti) svuotare A

2 išdỹkinti (išlepinti) viziare A, abituare male

išdỹk||ti viziarsi, prèndere cattive abitudini, comportarsi male; *~es vaikās* monello *m*, birichino *m*; *~ūmas* carattere vizioso, monellesco

išdildyti consumare A, sciupare A; *prk.*: *i. prisiminimą* cancellare un ricordo

išdīlginti pungere, provocare prurito con ortica; *sng.*: *išsidīlginau kóją* mi sono punto il piede con un'ortica

išdīl||inti žr. išdīldyti; ~ti 1. consumarsi, sciuparsi, intaccarsi; *~es peilis* coltello intaccato; 2. *prk. (išblėsti)* cancellarsi, scomparire E, sbiadire E; *prisiminimai ~o* i ricordi si sono sbiaditi

išdirbim||as lavorazione *f*, elaborazione *f*; *žemės ~as* coltivazione di terra; *káilių ~as* concia *f*; *gėro ~o* di buona qualità

išdirbinėti 1. scherzare *A*, comportarsi da monello; *sng.*: *neišsidirbinėk* non fare sciocchezze, comportati bene; 2. *džn.* sottoporre (*più volte*) a una lavorazione

išdirb||is 1. (*darbo kiekis*) produzione *f*, produttività *f*, rendimento *m*; *~io norma* norma di produzione; 2. (*baigta produkcija*) fatturato *m*, manufatto *m*

išdirb||ti 1. lavorare *A* (*per un certo tempo*); *dvejus metus ~au mokýkloje* ho lavorato due anni a scuola; 2. (*parengti*) elaborare *A*, lavorare *A*, coltivare *A*; *~ti gėležį* lavorare il ferro; *~ti káilius* conciare le pelli; *gerai išdirbtas daržas* orto ben coltivato; 3. (*išteplioti*) sporcare *A*, insudiciare *A*, lordare *A*; *sng.*: *išsidirbti mārškinius* sporcarsi la camicia; 4. *šnek.* (*iškeikti*) denigrare *A*, calunniare *A*

išdirg||inti irritare *A*, snervare *A*, far pèrdere la pazienza; *~ti* 1. snervarsi, irritarsi, diventare nervoso; 2. (*išdykti*) viziarsi, prèndere cattive abitudini

išdýrinti uscire a testa bassa

išdirvonuoti èssere lasciato in riposo per un certo tempo (*detto di terreno*)

išdoroti sventrare *A*, sbudellare *A*, eviscerare *A*; *i.* *veřšį* sbudellare un vitello

išdrabstyti schizzare *A*, spàrgere *A*, gettare qua e là (*detto di sostanza densa*)

išdraikýti 1. spàrgere *A*, spàndere *A*; *sng.*: *išsitraikę plaukaį* capelli sparsi; 2. (*išskirstyti*) dispèrdere *A*, disgregare *A*; *sng.*: *minià išsidraikę pō gatvės* la folla si disperse per le strade

išdrambloti calpestare *A*, schiacciare coi piedi

išdrąseti incoraggiarsi, acquistare fiducia

išdrąsinti incoraggiare *A*, incitare *A*

išdraskýti strappare *A*, devastare *A*; *i.* *knýgos lapųs* strappare i fogli di un libro; *prk.*: *šeimàs i.* dividere le famiglie

išdraugáuti vivere in amicizia (*per un certo tempo*)

išdrebėti 1. tremare *A* (*per un certo tempo*); 2. *prk.* (*duoti*) dare q.c. con avarizia

išdrėbti 1. rovesciare *A*, riversare *A* (*detto di stanza densa*); 2. (*ištinkuoti*) intonacare *A*; *i.* *moliu* ricoprire di argilla; 3. *prk.* (*pasakyti*) dire q.c. chiaro e tondo; *i.* *teisýbę į akis* sputare la verità in faccia

išdrėksti 1. ferire graffiando; 2. (*išplėšti*) strappare *A*, distaccare *A*

išdrembti calpestare *A*, pestare *A*

išdrenuoti drenare *A*, prosciugare un terreno

išdres||iruoti, *~uoti* addestrare *A*, ammaestrare *A*; *lāpė neišdresuojama* la volpe non è ammaestrabile

išdrybsó||ti poltrire *A*, oziare *A*; *~jo visą dieną* ha poltrito tutto il giorno

išdrib||ti 1. rovesciarsi, uscire fuori (*detto di stanza densa*); 2. cascare *E*, cadere *E*; *~au iš lóvos* sono cascato dal letto; 3. (*nutukti*) ingrassare *E*

išdriėkti stèndere *A*, distèndere *A*, estèndere *A*; *sng.*: *jō žemės tolį išsidriėkia* le sue terre si estendono per molto; *išsidriėkti lóvoje* distendersi sul letto

išdrikaį *prv.* sconnessamente

išdrikas 1. (*išsitiesęs*) disteso, sdraiato; 2. (*padrikas*) scompigliato, confuso; slegato, sconnesso; *į. pókalis* discorso sconnesso

išdrikėlis, *-ė* persona trascurata, sciattona *m* (*f*-a)

išdrykėlis, *-ė* persona alta; spilungone *m* (*f*-a)

išdri||ksti lacerarsi, strapparsi, stracciarsi; *kišėnė ~sko* si è strappata la tasca

išdri||k||ti 1. arruffarsi, scompigliarsi, ingarbugliarsi; *~ę plaukaį* capelli arruffati; 2. sparpagliarsi, dispèrdersi

išdrykti stèndersi, allungarsi, prolungarsi

išdriimb(1)inti *šnek.* uscire in modo goffo

išdrįsti prèndere coràggio, avere l'audàcia, osare *A*; *neišdrįsai jam tō pasakýti* non ho avuto il coràggio di dirglielo

išdryžuoti segnare con righe, con strisce

išdroža 1. oggetto scolpito; 2. *tech.* intàglio *m*, incisione *f*

išdrožinėti *džn.* scolpire *A*, incidere *A*; *i.* *mėdyje sàvo vařdą* incidere il pròprio nome su un àlbero

išdróžti 1. scolpire *A*, incidere *A*, intagliare *A*; *i.* *statulą* scolpire una stàtua (*di legno*); 2. (*pasakyti*) dire quello che si pensa, dirla chiara; 3. (*išskubėti*) uscire in fretta

išdrunýti *šnek.* poltrire *A*, oziare *A* (*per un certo tempo*)

išdub||a 1. (*dauba*) bassura *f*, avvallamento *m*, depressione *f*; 2. (*drevė*) cavo *m*, cavità *f*, buca *f*, vuoto *m* (*di un àlbero*); *~as* incavato, cavo, cavernoso

išdūb || **ti** 1. diventare cavo, vuoto; ~*es mēdis* àlbero cavo; 2. (*išdilti*) consumarsi, logorarsi
išdūiti šnek. còrrere via in tutta fretta
išdūkēlis, -ė 1. stupidone *m (f -a)*; 2. chi fa molto chiasso
išdūkinti 1. lasciar svaporare; 2. (*išerzinti*) far arrabbiare, stizzire *A*
išdukra žr. *įdukra*
išdūk || **ti** 1. (*išsivadėti*) svaporare *E*, evaporare *E*; ~*es alūs* birra svaporata; 2. (*sukvailioti*) confondersi, pèrdere il lume della ragione; 3. (*pasiusti*) infuriarsi
išdūlė || **ti** 1. (*išpūti*) marcire *E*, decomporsi, putrefarsi; ~*jės rāstas* trave marcia, fràdicia; 2. (*išblėsti*) estinguersi, spėgnersi; 3. (*iškaršti*) arrivare alla tarda vecchiàia
išdūlinti šnek. uscire pian pianino
išdulkėti 1. levarsi, alzarsi (*detto di pòlvėre*); 2. *šnek.* (*išnykti*) svanire *E*, finire in nulla, dispèrdersi; 3. *šnek.* (*išbėgti*) andar via al volo
išdulkinti spolverare *A*, levare la pòlvėre; *sng.*: *išsidulkink drabužius* spòlverati i vestiti
išdukti piovigginare *E/A* (*per un certo tempo*)
išdumbi || **inti**, ~*uoti* sporcare di melma
išdūmy || **ti** affumicare *A*; ~*ta mėsa* carne affumicata
išdūmti 1. (*išpustyti*) raffreddare *A*; 2. (*išbėgti*) andar via di corsa, partire in fretta e furia; 3. *šnek.* (*išrūkyti*) fumare molto; 4. *šnek.* (*išvyti*) cacciar via
išdundėti partire con fracasso
išduobėti formare delle buche
išduobti 1. (*padaryti įdubimą*) incurvare *A*, piegare *A* (*verso l'interno*); *sng.*: *slėtas išsiduobė* il setàcio si è incurvato; 2. (*išskobti*) incavare *A*, scalpellare *A*, intagliare *A*
išduoti 1. (*įteikti*) rilasciare *A*, consegnare *A*; *i. pāsq* rilasciare il passaporto; *i. prekės* consegnare la merce; 2. (*atskleisti*) svelare *A*, rivelare *A*, scoprire *A*; *i. pāslaptį* rivelare un segreto; *sng.*: *neišsiduok kalbėdamas su juo* non scopirti quando parli con lui; 3. (*būti neištikimam*) tradire *A*; *i. draugą* tradire un amico; 4. (*skleisti*) emanare *A*, diffondere *A*; *i. kvapą* emanare un odore; 5. (*išleisti už vyro*) ammogliare *A*
išdūrimas traforazione *f*, bucatura *f*
išdūrinti šnek. uscire a testa bassa
išdurstinėti, išdurstyti džen. bucherellare *A*, foracchiare *A*

išdūrti bucare *A*, forare *A*; *sng.*: *akis išsidūrti* cavarsi gli occhi
išdūsauti sospirare *A* (*per un certo tempo*)
išdūs || **inti** privare dell'aria, far soffocare; ~**ti** 1. restare soffocato, morire (*in massa*) per soffocamento; 2. (*išblėsti*) estinguersi, spėgnersi
išdūž || **ti** frantumarsi, ròmpersi; *daug lėkščių ~o* si sono rotti diversi piatti
išdvas || **a b.** persona malaticcia; carogna *f*; ~**inti** far morire (*molti o tutti*)
išdvėsa, išdvėsėlis, -ė žr. *išdvasa*
išdvės || **inėti, ~iėti** morire l'uno dopo l'altro (*detto di animali*)
išdvėsti 1. morire *E*, crepare *E* (*in tanti*); 2. *šnek.* soffrire la fame; dimagrire *E*
išdžiāustyti stèndere *A*, sciorinare *A*; *i. skalbinius sūlėje* stèndere i panni al sole
išdžiovinti far asciugare, prosciugare *A*; far seccare, essiccare *A*; *i. šiėnq* far asciugare il fieno; *sng.*: *išsidžiovinau plaukus* mi sono asciugato i capelli
išdžiū || **ti** 1. asciugarsi, prosciugarsi, seccarsi, essicarsi; *žolė ~vo* l'erba si è seccata; *mān gerklė ~vo* ho la gola asciutta; 2. (*sunykti*) deperire *E*, dimagrire *E*, sciuparsi; ~**vėlis, -ė** persona magra; *jis tikras ~vėlis* è uno stecco
išėdimas chem. corrosione *f*
išėdos dgs. rimasuglio *m*, residuo *m*, avanzo *m* (*detto di cibo*)
išegzaminuoti esaminare *A*, sottoporre a un esame; *i. mokinius iš istorijos* esaminare gli scolari in storia
išeidinėti džen. uscire *E* (*più volte*)
išeiga 1. *knyg.* (*anga*) varco d'uscita, apertura *f*, passaggio *m*; 2. *teatr.* uscita *f*, comparsa *f*; 3. *ekon.* resa *f*, rendimento *m*, produzione *f*; *vidutinė į.* resa mèdia; 4. *geol.* affioramento *m*; 5. (*eisena*) andatura *f*
išeigln || **is** di uscita, di riposo; festivo; ~**ė dienā** giorno festivo (libero); ~**is drabužis** àbito festivo (da sera)
išeikvó || **jimas** 1. spreco *m*, pèrdita *f*, consumo *m*; 2. (*svetimų pinigų*) peculato *m*, malversazione *f*; ~**ti** 1. sprecare *A*, consumare *A*, sperperare *A*, scialacquare *A*; ~**ti daug elėktros** consumare molta elettricità; ~**ti palikimą** sperperare un'eredità; 2. (*neteisėtai pasisavininti*) malversare *A*, commettere un peculato; ~**tojas, -a** scialacquatore *m (f -trice)*; malversatore *m (f -trice)*

išėi||**ti** 1. uscire E, partire E, andar via; ~**ti iš namų** uscire di casa; ~**ti į svečius** andare a far visita a qc.; ~**ti apsipirkti** uscire a fare la spesa; ~**ti nežinoma kryptimi** partire per una destinazione ignota; **traukinys ~na pirmą vālandą** il treno parte all'una; **neišėinamas kėlias** strada impraticabile; 2. (**pasirodyti**) apparire E, mostrarsi; uscire E; ~**ti į sceną** comparire, entrare in scena; **knygà jau išėjo** il libro è già uscito (è stato già pubblicato); 3. (**apleisti**) lasciare A, abbandonare A; distaccarsi, separarsi; ~**ti iš žaidimo** abbandonare la partita, uscire dal gioco; ~**ti iš politikos** ritirarsi dalla politica; ~**ti iš tarnybos** lasciare, pèrdere l'impiego; 4. (**pasidaryti, pasisekti**) riuscire E, risultare E; succedere E; **išėjo taip, kàd...** successe che...; **bañdymas neišėjo** l'esperimento non è riuscito; **nūotrauka gerai išėjo** la foto è venuta bene; **niėkas iš tō neišėjo** tutto è andato male; 5. (**išsimokyti**) studiare A; frequentare, seguire (**un corso e sim.**); 6. (**susivartoti**) consumarsi, esaurirsi; 7. (**ištekti**) bastare E, essere sufficiente; **ar ~s sijonas iš tōs mēdžiagos?** basterà questa stoffa per far una gonna?; 8. (**būti nusi-kreipusiam**) essere rivolto, dare A, guardare A; **langai ~na į kiēmą** le finestre danno sul cortile; ◊ ~**ti į náudą** recare vantaggio, utilità; ~**ti iš kant-rybės** pèrdere la pazienza; ~**ti iš galvōs, iš at-mintiės** uscire di mente; ~**ti iš prōto** uscire di senno, impazzire E; ~**ti iš vėžiū** uscire di carreggiata; ~**ti į áikštę** venir alla luce del giorno; ~**ti į žmōnes** diventare qualcuno, farsi strada; ~**ti už vỹro** pèrdere marito, maritarsi; ~**ti iš madōs** uscire di moda; ~**ti iš apývartos** andare, cadere in disuso; ~**ti iš krantų** straripare E/A

išeit||**is** via d'uscita, scampo *m*, trovata *f*, rimedio *m*; **ieškoti ~iēs** cercare una via d'uscita; **nērà kitōs ~iēs** non c'è rimedio, non c'è (via di) scampo; **padėis bė ~iēs** situazione senza via d'uscita

išėivija emigrazione *f*, il complesso degli emigrati; **Amėrikos lietūvių i.** l'emigrazione lituana in America

išėiv||**is**, -ė emigrato *m* (*f*-a); ~**ystė** emigrazione *f*
išėjim||**as** 1. (**veiksmas**) uscita *f*; **aktorius ~as į sceną** uscita di un attore sulla scena; ~**as iš mokyklos** uscita da scuola; ~**as iš pareigų** dimissione *f*; 2. (**vieta**) uscita *f*; **lauksiu tavęs prie pagrindinio ~o** ti aspetterò all'uscita principale; **atsarginis ~as** uscita di sicurezza; 3. (**iš spaudos**) pubblicazione *f*

išėjūnas, -ė emigrato *m* (*f*-a)

išelėktrinti *fiz.* scaricare A, privare della carica elettrica

išėlimas, **išėlis** furia *f*, furore *m*

išėlti infuriarsi, andare su tutte le furie; scatenarsi; *sng.*: **vaikai įsišėlo** i bambini si sono scatenati

išėma incavo *m*, incavatura *f*

išėmija *med.* ischemia *f*; **širdiės i.** ischemia cardiaca

išėmimas atto del pèrdere, del tirar fuori; **dėmių i.** smacchiatura *f*; **pinigų i. (iš banko)** prelevamento dei soldi

išėrti ingrassare A, impinguare A

išėrzinti far pèrdere la pazienza, irritare A, stizzire A

išėsdin||**imas** morsura *f*, mordenatura *f*; ~**imas azoto rūgštimi** morsura all'acido nitrico; ~**ti** sottoporre all'azione chimica, trattare con un mordente

išėsti 1. mangiare tutto (*detto di animali*); 2. *chem.* corròdere A, intaccare A, mòrdere A; *prk.*: **dūmai akis táu išės** ti bruciaranno gli occhi dal fumo; 3. *šnek.* (**išvaryti**) cacciar via, sbarazzarsi di qc.

išformuoti sciògliere A, disfare A, far cessare

išgabėnimas atto del portar via; **kapitālo i.** esportazione di capitale

išgabėnti portare via; *sng.*: **išsigabėno (išsikraustė) su visaīs daiktais** se ne sono andati con tutti i loro beni

išgadinti||**ti** mandare in rovina, guastare A, danneggiare A; **saldumynai ~a dantīs** i dolci cariano i denti

išgāinio||**ti** dispèrdere A, disseminare A, sparpagliare A; **policija ~jo demonstrāntus** la polizia disperse i dimostranti

išgāirinti raffreddare A (*col movimento dell'aria*)

išgaiša b., **išgaišėlis**, -ė *šnek.* persona magra; catorchio *m*

išgaišinti 1. (**sutrukdyti**) far pèrdere tempo, disturbare A, infastidire A; 2. (**išeikvoti**) sperperare A, dilapidare A, scialacquare A; 3. (**išnaikinti**) distruggere A, sterminare A

išgaišti 1. rimanere E, stare in un luogo (*per un certo tempo*); 2. (**išnykti**) scomparire E, svanire E; 3. (**išdvėsti**) morire E, crepare in massa (*detto di animali*)

išgalāb||**inti**, ~**yti** *šnek.* sterminare A, massacrare A, ammazzare A

išgalās||ti affilare A; *gerai* ~tas *peilis* coltello tagliente, ben affilato
išgal||ės *dgs.* possibilità *f*, capacità *f*, forza *f*; *dirba pagal* ~es lavora secondo le sue possibilità; *stėngtis visomis* ~ėmis tentare con ogni forza
išgalė||ti potere A, essere in grado di, avere le forze per; *bėga kėlek* ~damas corre a più non posso
išgalvoti inventare A, ideare A, immaginare A; *sng.*: *išsigalvója visokiųsių dalykų* ne inventa di tutti i colori
išgama *b. niek.* degenerato *m* (*f*-a), mostro *m*
išgana 1. tratturo *m*; 2. luogo per il pascolo
išganymas *bažn.* salvezza *f*; *sielos* *i.* salvezza dell'anima
išganingas salutare, giovévole, útile; *i. patarimas* consiglio salutare
išganý||ti 1. pascolare A, essere al pascolo (*per un certo tempo*); 2. *bažn.* salvare A; ~tojas *bažn.* il Salvatore
išgaravimas evaporazione *f*, vaporizzazione *f*, svaporamento *m*
išgárbin||imas glorificazione *f*, elógio *m*; *poėto* ~imas glorificazione di un poeta; ~ti 1. elogiare A. glorificare A, onorare A; 2. *prk.* (*išniekinti*) disonorare A, infamare A; 3. *šnek.* (*išvaryti*) cacciar via
išgarėti 1. evaporare E, svaporare E; 2. (*išsivėdinti*) essere arieggiato, ventilato
išgárinti far evaporare, sottoporre a evaporazione
išgarmėti uscire in gruppo chiassosamente
išgarsėti diventare famoso; acquistare fama, notorietà
išgársinti rendere famoso
išgar||úoti 1. evaporare E, vaporizzarsi; *vanduō* ~avo l'acqua è evaporata; 2. *prk.* (*išnykti*) svanire E, sparire E, finire in nulla; *jō pyktis* ~avo gli è svanita l'ira
išgąsdinti spaventare A, far prėndere paura, impaurire A; *sng.*: *vaikai labai išsigąsdino* i bambini si sono impauriti molto
išgast||auti temere A, essere preoccupato; ~ingas 1. timido, pauroso; 2. spaventoso, terribile
išgas||tis spavento *m*; *iš* ~čio *negalėjo kalbėti* per lo spavento non riuscì a parlare
išgaub||a, ~imas spovessità *f*; inarcamento *m*; sporgenza *f*
išgaub||ti incurvare A (*verso l'esterno*), inarcare A; *sng.*: *grindų leitos išsigaubė* le assi del pavimento si sono inarcate; ~tinis convesso

išgáud||yti prėndere A, catturare A, acchiappare A (*molti o tutti*); *šėškas* ~ė *viščiukùs* la púzzola ha catturato tutti i pulcini
išgáuti riuscire ad ottenere, ricavare A; *niėko neišgavau iš jō* da lui non ricavai nulla; *i. iš kō pāslaptį* carpire un segreto a qc.; *i. nuolaidų* ottenere delle concessioni
išgav||a, ~imas ricavo *m*, estrazione *f*, procacciamento *m*; *minerálų* ~imas estrazione dei minerali
išgedėti rimanere in lutto (*per un certo tempo*)
išgėdin||ti 1. svergognare A; *viešai būvo* ~tas fu svergognato pubblicamente; 2. (*išprievartauti*) violentare A, stuprare A
išgėlbė||jimas salvataggio *m*, salvamento *m*, salvezza *f*; *sng.*: *nebėra išsigėlbėjimo* non c'è più una via di salvezza; ~ti salvare A, trarre fuori di pericolo; ~ti *skėstantį* salvare un naufrago; *sng.*: *išsigėlbėti nuō mirties* salvarsi dalla morte; ~tojas, -a salvatore *m* (*f*-trice); *padėkōk savo* ~tojui ringrazia il tuo salvatore
išgeĩ||sti ingiallirsi; ~tėlis, -ė persona dal viso giallastro
išgėlti deperire per il dolore
išgeltonuoti ingiallirsi, imbiondirsi
išgenėti 1. (*apkapoti*) potare A, tagliare A; *i. vynuogienoją* potare la vite; 2. (*išretinti*) sfoltire A, diradare A; *i. mišką* sfoltire un bosco
išgėros *dgs.* residui *m pl*, fondo *m* (*di un liquido*)
išgėrti aver bevuto, preso q.c.; bere A; *i. vienu ypū* bere d'un colpo, in un fiato; *i. mažais gurkšnėliais* bere a piccoli sorsi; *i. vaistų* prėndere una medicina; *i. ė kienō sveikātą* bere alla salute di qc.
išgertuvės *dgs.* bevuta *f*, bicchierata *f*
išgesinti spėgnere A, estinguere A
1 išgėsti spėgnersi, estinguersi, venir meno; *prk.*: *mūsų aistrā baigia* *i.* il nostro ardore va spegnendosi
2 išgėsti 1. (*sugesti*) andare a male, guastarsi, marcire E; *išgėdės dantis* dente guastato dalla càrie; 2. (*iššalti*) gelare E
išgýdyti guarire A, risanare A, riportare in salute; *i. ką nuō šiltinės* guarire qc. dal tifo; *neišgýdoma ligā* malattia incurabile
išgiedoti 1. (*išeiti*) uscire cantando; 2. (*galėti giedoti*) saper cantare bene; 3. (*viską*) (ri)cantare A (*tutto, molto*); 4. (*kurį laiką*) cantare A (*per un certo tempo*)
išgiedrėti rasserenarsi, schiarire E
išgiėdrinti rasserenare A, schiarire A; *sng.*: *dangūs išsigiėdrino* il cielo si è rasserenato

išgiēžti *šnek.* ottenere a fùria d'insistenze; ◇ *āp-maudq, pŷktj i.* sfogarsi su qc.

išgijlmas guarigione *f*, convalescenza *f*

išgiinti 1. condurre A; *i. bañdq [ganŷklq]* condurre il gregge al pàscolo; 2. (*išvyti*) scacciare A, cacciar via; *i. iš namū* scacciare di casa

išgirdyti 1. (*viskq*) far bere (*tutto*); 2. (*kurj laikq*) abbeverare A (*per un certo tempo*)

išgirgzdėti *šnek.* partire scricchiolando

išgīf||sti 1. riuscire a sentire, udire A; *~daū dai-nuojant* ho sentito cantare; 2. (*sužinoti*) sentir dire, essere informato

išgirti lodare A, esaltare con lode, elogiare A

išgyslinėti snervare A, tògliere nervi e tēndini alla carne

išgýti guarire E, rimētersi in salute, ristabilirsi

išgyvėndinti *knyg.* 1. (*iškraustyti*) sloggiare A, sfrattare A; 2. (*pašalinti*) eliminare A, tògliere A; *i. trūkumus* eliminare i difetti

išgyv||ėnti 1. trascórrere A, passare A, vivere A (*per un certo periodo*); *teñ jiē ~ėno dvejus metūs* hanno vissuto là per due anni; 2. (*ilgiau už kitus*) sopravvivere E, campare E; 3. (*patirti*) provare A, soffrire A, conòscere per esperienza

išgyvúoti durare E/A, esistere E (*per un certo tempo*)

išglaistýti stuccare A, turare A, rinzaffare A

išglamonėti fare molte carrezze

išglėb||ėlis, -ė persona molle, indolente; *jis tikras ~ėlis* è un uomo di pasta frolla; *~inti* infiacchire A, rammolire A, afflosciare A; *kařtis manė ~ina* il caldo mi afflòscia

išglėbti infiacchirsi, afflosciarsi, avvizzire E

išglėizoti *šnek.* sporcare A, imbrattare A, insudiciare A; *sng.:* *sviestu išsiglėizajo* si è sporcato di burro

išglėžti *žr.* išglėbti

išgliaudyti sgusciare A, sgranare A, sbacellare A; *i. pupās* sgusciare fave

išgliėti spalmare A

išgnáibyti (*išskainioti*) staccare A, distaccare A

išgniaūžyti 1. pigiare A, prēmere A (*con le mani*); 2. *tarm.* (*išskalbti*) fare il bucato

išgnýbti tògliere A, tirar via (*con la punta delle dita*); *i. žolę* sradicare un'erba

išgodóti aver sognato a lungo

išgōžinti *šnek.* uscire in modo goffo

išgrabalióti cercare dappertutto a tastoni

išgraib||ýti, ~stýti 1. tògliere A; scēgliere A; prēn-

dere A; 2. afferrare A, cògliere A; *prėkė greitai būvo ~stýta* la merce è andata a ruba

išgrándyti raschiare A, raspare A, grattare A

išgraūš *jst. šnek.* (*nedėkingumui reikšti*) nulla, un bel niente

išgrauža *geol.* erosione *f*

išgráuž||ti 1. (*iškrimsti*) far un buco, ródere A, rosicchiare A; 2. (*išardyti*) corródere A, eródere A; *vanduō ~ė užtvankq* l'acqua ha eroso l'àrgine

išgrąža *tech.* cavità *f*, foro da mina

išgražė||ti 1. imbellirsi; *augdamā ~jo* crescendo (si) è imbellita; 2. (*apie orq*) mētersi sul bello, rasserenarsi

išgrāžinti abbellire A, imbellire A, adornare A; *sng.:* *švenței išsigrāžino* si è adornata, si è fatta bella per la festa

išgrėb||styti *džn.*, ~ti rastrellare A, ripulire col rastrello

išgrėmžti formare una cavità (*raschiando, grattando*); *i. óbuoliui vīdurj* svuotare la polpa di una mela

išgrėsti 1. (*išvalyti*) pulire raschiando; 2. (*išgraužti*) corródere A, eródere A

išgrėž||lmas 1. (*skylės*) perforazione *f*, trivellazione *f*; 2. (*skalbinių*) strizzatura *f*; *~ióti džn.* foracchiare A

išgrėžti 1. (tra)forare A, bucare A, trivellare A; *i. sienq* forare un muro; *i. dañti* trapanare un dente; 2. (*skalbinius*) strizzare A, tòrcere A

išgriáusti aver tonato (*per un certo tempo*)

išgriáuti 1. (*išversti*) far cadere, abbàtttere A, atterrare A; *áudra išgrióvé mēdj* il temporale ha schiantato l'àlbero; 2. (*sunaikinti*) distruggere A, demolire A

išgrybáuti raccògliere tutti i funghi

išgriėbti 1. strappare A, tògliere con forza; *i. knýga iš rañkos* strappare un libro di mano; 2. (*iš vandens*) tirar fuori; *i. skėstantj* trarre in salvo un naufrago

išgrlėžti 1. suonare A (*per un certo tempo*); 2. *žr.* išgrėmžti

išgrindlmas pavimentazione *f*

išgrýninti purificare A, depurare A; *i. kalbq* depurare la lingua

išgriovlmas distruzione *f*, demolizione *f*, disfaccimento *m*

išgrióžti rovistare A, frugare A; *i. stálčius* rovistare i cassetti

- išgrįsti** pavimentare A, lastricare A, selciare A; *i. gátvę* lastricare una strada
- išgrįti** 1. crollare E, cascare E, precipitare E; *siena išgrįti* il muro è crollato; 2. (*išsiveržti*) uscire in folla, riversarsi, rovesciarsi; *žiūrôvai išgrįti* *laūk* gli spettatori si riversarono all'aperto
- išgrôb**||**stymas** rapina *f*, ruberia *f*; ~**styti džen.**, ~**ti** 1. (*išgriebti*) strappare A, afferrare A; *knýgą grôbstyle* ~*stė* (*išpirko*) il libro è andato a ruba; 2. (*išvogti*) rapinare A, saccheggiare A, svaligiare A
- išgrôti** suonare A (*per un certo tempo*)
- išgrûmdyti** lavare A (*stropicciando, calcando con le mani*)
- išgrûmti šnek.** scacciare A, cacciare via
- išgrûsti** 1. (*išdaužti*) fracassare A, rômperre A; 2. (*išginti*) cacciare via
- išgûbti** piegarsi, inarcarsi, incurvarsi
- išgudrėti** diventare più accorto; infurbersi, scaltrirsi
- išgûdrinti** scaltrire A, rëndere più accorto, avveduto; *sng.*: *vaikas išsigûdrino* il bimbo è diventato più furbo
- išgûiti** scacciare A, cacciare via, mandare fuori
- išgula** žr. išvarta
- išguld**||**ymas** (*javy*) allettamento *m*; ~**yti** 1. costringere a mëttersi a letto; 2. (*išvartyti*) piegare A, allettare A; *vėjas ~ė javûs* il vento ha allettato il grano
- išgulę**||**ti** 1. poltrire A, oziare A; ~*jo visą dieną* ha poltrito tutto il giorno; 2. (*sergant*) rimanere a letto per malattia; 3. (*išbûti*) giacere E, rimanere E
- išgulimas** (*javy*) allettamento *m*
- išgulti** 1. (*susirgti*) mëttersi a letto per malattia; 2. (*prilinkti prie žemės*) allettarsi, piegarsi a terra
- išgurėti** 1. (*ištrupėti*) spezzarsi, frantumarsi, rômpersi; 2. (*išbėgti*) uscire in gruppo, riversarsi
- išgurinti** frantumare A, rômperre A
- išgûrinti šnek.** uscire curvo lentamente
- išgûrti** 1. (*ištrupėti*) spezzarsi, sbriciolarsi; 2. *prk.* (*išglebti*) infiacchirsi, indebolirsi
- išgužėti** uscire in gruppo, rovesciarsi
- išgvaldyti** žr. išgliáudyti
- išgvér**||**ėlis**, -ė 1. cosa scassata, rovinata; 2. persona trascurata, negligente; ~**inti** scassare A, rovinare A; ~*intas dviratis* bicicletta scassata
- išgvérti** 1. scassarsi, rovinarsi, rômpersi; 2. *prk.* (*nusilpti*) deperire E, malandare E, sciuparsi; *jô sveikatà visai išgvėro* è assai malandato in salute; 3. (*apsileisti*) trascurarsi, degradarsi, invilirsi
- išgvildėnti** 1. sgusciare A, sbacellare A; *riėšutus i.* sgusciare le noci; 2. *prk.* analizzare A, esaminare A, studiare A; *i. kláusimą* esaminare una questione
- išiauriau** *prv.* più a nord
- išieška** *teis.* esazione *f*, riscossione *f*
- išieškó**||**jimas** ricùpero *m*, ritrovamento *m*; ~**ti** 1. cercare dappertutto, frugare A; 2. *teis.* riscuotere A, esigere A; ~*ti mokesčius* riscuotere le tasse
- išijas** *med.* ischialgia *f*, sciatica *f*
- išildyti** (ri)scaldare A; *i. motôrą* riscaldare il motore
- išilgaí** 1. *prl.* (*su kilm.*) lungo, accosto; *eik i. ûpės* vai lungo il fiume; 2. *prv.* per (il) lungo, nel senso della lunghezza, longitudinalmente; *skersai iř i.* per il lungo e per il largo
- išilgas, išilgin**||**is** longitudinale; ~ė *ašis* asse longitudinale; ~*is mètras* metro lineare; ~ė *sijà* longherone *m*
- išilmas** (ri)scaldamento *m*
- išytils** ora calda del giorno
- išil**||**ti** (ri)scaldarsi; *oras ~o* l'aria si è scaldata
- išim**||**inėti**, ~**lióti džen.** tógliere A, levare via (*più volte*)
- išiñti** tógliere A, levare A, tirare A (*via*); *i. dáiktus iš lagamino* tógliere la roba dalla valigia; *i. iš žaizdôs kulka* estrarre una pallottola dalla ferita; *i. duoną iš krósnies* sfornare il pane; *i. dëmę* smacchiare A; *i. iš apývartos* tógliere, ritirare dalla circolazione; *sng.*: *iššiñti iš kišenės nósinę* tógliersi il fazzoletto dalla tasca
- išimt**||**inaí** *prv.* esclusivamente, solamente; ~*inis* eccezionale, singolare, ùnico; ~*inė aplinkýbė* circostanza eccezionale; ~*inumas* eccezionalità *f*; ~*is* eccezione *f*; *bė ~iės* senza eccezione; ~*iės keliu* in via d'eccezione; *o nérà taisýklės bė ~iės* l'eccezione conferma la regola
- iširas** 1. scucito, disgiunto, sciolto; 2. *prk.* disordinato, confuso, caótico
- iširdimas, iširdis** ira *f*, rabbia *f*, furore *m*
- iširđ**||**inti** irritare A, infuriare A; ~*us* irascibile, iracundo, irritabile
- iširėlis**, -ė persona disordinata, trascurata
- iširimas** disgregamento *m*, disgregazione *f*, dissoluzione *f*, disintegrazione *f*, sfacelo *m*, disfacimento *m*; *imperijos i.* disgregazione dell'impero
- iširšti** infuriarsi, irritarsi, andare su tutte le furie
- 1 iširti** (*išplukdyti*) far partire remando
- 2 išir**||**ti** 1. (*išsiskaidyti*) disintegrarsi, disgregarsi, dissolversi, decomporsi, scindersi; *pártija ~o* il

partito si è scisso; 2. (*atsileisti*) scucirsi, slegarsi, disgiungersi; 3. *prk.* (*sužlugti*) andare in rovina, sfasciarsi, fallire E

išjodinė||jimas scozzonatura *f*; ~**ti** 1. scozzonare, ammaestrare cavalli; 2. (*apjoti*) girare a cavallo; 3. (*ištrypti*) calpestare cavalcando

išjodyti *žr.* išjodinėti 1, 3

išjojimas uscita a cavallo

išjoti 1. partire a cavallo; 2. *šnek.* (*išnešti*) portar via; 3. *šnek.* (*išvaryti*) cacciar via, scacciare A

išjudėti mettersi in moto, muoversi, spostarsi; *mašinà neišjuda iš vietos* la macchina non si muove, non si mette in moto

išjudinti 1. smuovere A, spostare A, far oscillare; 2. (*išraginti*) incitare A, stimolare A, scuotere A, spingere ad agire; *i. iš sąstingio* scuotere dal torpore; *sng.*: *kol jis išsijūdinęs iš namų* prima che si prepari ad uscire di casa

išjūdis *geol.* dislocazione *f*, spostamento *m*

išjung||ėjas, ~**iklis** *tech.* interruttore *m*; ~**imas** *tech.* disinnesto *m*, interruzione *f*, sconnessione *f*

išjungti spègnere A, staccare A, disinnestare A; *i. šviėsą* spègnere la luce; *i. lygintuvą* staccare il ferro da stiro; *i. elektros srōvę* tōgliere la corrente; *sng.*: *skalbiamáji mašinà patį išsijūngia* la lavatrice si ferma da sola

išjuodinti 1. annerire A, sporcare A; *sng.*: *rankàs išsijuodinai* ti sei sporcato le mani; 2. *prk.* (*apšmeižti*) diffamare A, denigrare A

išjuok||a, ~**imas** derisione *f*, beffa *f*, scherno *m*

išjuokti deridere A, schernire A, prèndere in giro; *i. žmōgą* deridere una persona

išjuosti tōgliere la cintura, discingere A; *sng.* *prk.*: *dīrbti išsijuosus* sgobbare A

iškaba cartello *m*, insegna *f*, targa *f*; *viėšbučio i.* insegna di un albergo

iškab||ėti rimanere sospeso, appeso (*per un certo tempo*); ~**inėti** *džn.*, ~**inti** 1. appendere A, attaccare A; ~**inėti pavėikslus ant sienų** appendere i quadri alle pareti; ~**inti vėliavą** esporre la bandiera; 2. (*išimti*) tōgliere A, tirare via; ~**oti** *žr.* iškabėti

iškaĩ||sti 1. (*išilti*) scaldarsi; 2. (*įrausti*) infocarsi; ~*tę skruostai* guance infocate

iškáišioti (*išdalyti*) distribuire A, dividere A

iškaišyti (ad)ornare A, abbellire A; *sng.*: *išsikaĩšė gėlėmīs* si è abbellita con fiori

iškáišti 1. (*išskobti*) scalpellare A, incavare A; 2. (*išskusti*) raschiare A, raspare A

iškaĩti||imas arroventamento *m*, riscaldamento *m*; ~**ti** riscaldare A, arroventare A, infocare A; ~*ta geležīs* ferro rovente; *sng.*: *išsikaĩtinti pirtyjė* fare un bagno caldo nella sauna

iškàkti partire E, andare via, mèttersi in viàggio

iškalb||a eloquenza *f*; *turėti gėrą ~ą* èssere dotato di eloquenza

iškalbė||ti 1. (*išsakyti*) dire apertamente, confidare A; *sng.*: *jīs nōri išsikalbėti* vuole aprirsi, sfogarsi con qc.; 2. (*kurį laiką*) parlare A; ~*jo dvī vālandas* ha parlato per due ore; 3. (*prikišti*) rimproverare A, biasimare A

iškalbinėti *džn.* rimproverare A, riprèndere con parole

iškalbing||as eloquente, espressivo; *prk.*: ~*a tylā silėnzio* eloquente; ~**umas** eloquenza *f*

iškalbus eloquente

iškalėnti (*dantimis*) bāttere i denti (*per qualche tempo*)

iškalė||ti rimanere, stare in càrcere; *jīs ~jo penketa mėtų* è rimasto in càrcere per cinque anni

iškalinėti *džn.* 1. bāttere A, martellare A; 2. rives-tire A, coprire A

iškalkiūoti incalcinare A, ricoprire di calce

iškalti 1. (*išmušti*) bāttere A, martellare A, fucinare A; *i. ikaĩtintą gėležį* martellare il ferro incandescente; 2. (*ištašyti*) scalpellare A, scolpire A, sbizzare A; *i. statulą* scolpire una stātua; 3. (*išduobti*) incavare A, scavare A; 4. (*padengti*) coprire A, rivestire A, rifinire A; *i. lubās lentėlėmīs* coprire il soffitto di tātole di legno; 5. *prk.* (*išmokti*) im-parare q.c. meccanicamente (a pappagallo)

iškamantinėti interrogare A, domandare con insis-tenza

iškamša animale impagliato, imbalsamato

iškamšyti (*plyšius*) stoppare A, turare A

iškam||uoti spossare A, estenuare A, stremare A, sfinire A; *ligą jį ~avo* la malattia lo ha spossato; *sng.*: *grįžo baĩsiai išsīkamāvęs* tornò sfinito (esausto, stremato)

iškand||yti tarmarsi, tarlarsi; ~*ijės drabūžis* vestito tarmato

iškándžioti *džn.* mōrdere A, morsicare A (*piū volte*)

iškankinti spossare A, stremare A, tormentare A; *sng.*: *išsikankino pėř nāktį* si tormentò per tutta la notte

iškapoti 1. tagliare A, potare A, sfoltire A; *i. šakàs* tagliare i rami; 2. (*snapu*) colpire col becco; *sng.*: *išsīkapoti akīs* cavarci gli occhi

iškapstýti raspare in terra, razzolare A, scavare A
iškariáuti fare la guerra (*per un certo tempo*)
iškarksóti šnek. poltrire A, oziare A (*per qualche tempo*)
iškáróti rimanere sospeso (*per qualche tempo*)
iškarp||a 1. (*drabužio*) scollo m, scollatura f; 2. (*spaudinio*) ritaglio m; ~**ýti** džn. ritagliare A (*più volte*)
iškárstyti džn. 1. (*iškabinėti*) appendere A, stendere A (*dappertutto*); 2. (*išžudyti*) impiccare A (*molti, tutti*)
iškársinti prendersi cura dei propri vecchi, mantenerli a vita
1 iškáršti 1. (*vilnq*) scardassare A, cardare A; 2. (*išperti*) picchiare A, percuotere A
2 iškárš||ti diventare vecchio, avanzare in età; ~**ęs sėnis** vecchio decrepito
iškařt prv. subito, sull'istante, immediatamente
iškarta (*miško kirtimas*) area disboscata
iškárti 1. appendere A, stendere A; *i. skalbinius* stendere il bucato; 2. (*iškišti*) sporgere A, protendere A; *sng.*: **išsikárti prò lángq** sporgersi dalla finestra; 3. (*išžudyti*) impiccare A (*molti, tutti*)
iškasa sterrato m
iškasen||a fossile m; ~**os** dgs. minerali m pl
iškas||imas sterramento m, scavo m; *minerálų ~imas* estrazione dei minerali; ~**inėti**, ~**ióti** džn. scavare A
iškąsniúoti 1. dare dei morsi; 2. tagliare a zigzag
iškąsti scavare A, sterrare A; *i. šulinį* scavare un pozzo; *i. akmenį anglį* estrarre, cavare il carbone; *sng.*: **iš žemės išsikąsti** trarre di sottoterra
iškąsti strappare coi denti, dare un morso
iškastin||is fossile; ~**iai augalai** piante fossili
iškastr||āvimas castrazione f; ~**uoti** castrare A
iškauskėti uscire ticchettando (*coi tacchi a spillo*)
iškaukti predire una sventura ululando
iškaulinėti dissossare A
iškaulyti ottenere dopo continue richieste, carpire A; *i. iš kō pinigų* carpire denaro a qc.
iškėblinti šnek. uscire in modo goffo
iškėdėti scuotere A, sprimacciare A; *i. pagálvę* sprimacciare un guanciaie
iškėdė||ti consumarsi, sciuparsi, logorarsi; ~**jės drabužis** vestito consunto, logoro
iškėikti imprecare A, inveire A, maledire A; *i. valdžią* inveire contro il governo
iškeipti šnek. morire E, crepare E (*in tanti*)

iškeĩ||sti (s)cambiare A, barattare A, permutare A; *sng.*: **išsikeičiau litūs ĩ dólerius** ho cambiato i litai in dollari; ~**timas** (s)cambio m
iškėldin||imas 1. (*iš buto*) sfratto m; 2. (*iš teritorijos*) sgombero m, evacuazione f; ~**ti** 1. sfrattare A, sloggiare A; 2. trasferire A, sgombrare A, evacuare A
iškeliáuti partire E; mettersi in viaggio, in cammino
iškėlīmas 1. sollevamento m, alzata f, levata f; *vėliavos i.* alzabandiera f; 2. trasloco m, sgombero m, trasferimento m; *kariúomenės i. ĩ krautį* sbarco delle truppe; 3. (*pasiūlymas*) avanzamento m, promozione f, designazione f
iškėlti 1. alzare A, levare A, sollevare A; *i. rankas* alzare le mani; *i. pāmatus* rialzare il fondamento; 2. (*išgabenti*) trasferire A, traslocare A, sgombrare A; *sng.*: **išsikėlėme ĩ miestą** ci siamo trasferiti in città; 3. (*išlaipinti*) sbarcare A, scaricare A, fare scendere a terra; 4. (*pasiūlyti*) presentare A, proporre A, avanzare A; *i. pasiūlymą* avanzare una proposta; *i. ką ĩ kandidatūs* proporre qc. come candidato; 5. (*paskelbti*) (pro)muovere A, dichiarare A; *i. kām bylą* intentare, muovere causa a qc.; 6. (*išaukštinti*) innalzare A, elevare A; *i. ĩ padanges* portare alle stelle; 7. (*išpūsti*) lievitare E/A, gonfiarsi; *sng.*: **dúona išsikėlė** il pane è (ha) lievitato; 8. (*suruošti*) fare A, organizzare A; *i. vestuvės* far un banchetto di nozze
iškėntė||ti 1. soffrire A, patire A, sopportare A; *jįs daug ~jo gyvėnime* ha sofferto molto nella vita; 2. (*susilaikyti*) trattenersi, resistere A; *neiškėntėjo nepaskambinęs* non ha resistito a non telefonare
iškėpin||ti 1. abbrustolire A, arrostitire A; 2. (*išdžiointi*) inaridire A, seccare A; *saulė ~o žolę* il sole ha seccato l'erba
iškėpti 1. (*krosnyje*) cuocere A; *gerai iškėpusi dúona* pane ben cotto; 2. (*keptuvėje*) friggere A, arrostitire A; *i. žuvį* friggere il pesce; 3. (*išdžiūti*) inaridirsi, seccarsi; 4. *prk.* (*iššalti*) gelare E
iškerėti žr. iškėroti
iškeřnoti šnek. 1. (*ištepti*) sporcare A, lordare A; 2. (*iškoneveikti*) inveire contro qc.
iškeróti ramificarsi, spandersi, allargarsi; *sng.*: **išsikerójes mēdis** albero frondoso
iškėsti 1. soffrire A, sopportare A, subire A, patire A; *i. bádą* patire la fame; *i. šalį* sopportare il freddo; 2. (*susilaikyti*) trattenersi, reggersi, resistere A; *nebeiškenčiau ĩr vėską jám pasakiau* non mi trattenni più e gli dissi tutto

- iškėtóti** distendere A, allargare A, spiegare A; *sng.*: *stovėti išsikėtójus* stare a gambe larghe
- iškeverzó||ti** 1. fare q.c. alla peggio; *~jo vįsq ląpq* ha scarabocchiato tutto il foglio; 2. (*išeiti*) uscire barcollando
- iškėžti** 1. (*išglebti*) infiacchirsi, afflosciarsi; 2. (*atsileisti*) sciogliersi, slegarsi
- 1 iškyla** (*iškilimas*) sporgenza *f*, prominenza *f*, rilievo *m*, rialzo *m*
- 2 iškyla** (*išyka*) gita *f*, escursione *f*; *į. į gamtą* gita in campagna
- iškil||as** piegato (*ad arco*), convesso; *~à kaktà* fronte convessa
- iškyláu||ti** fare un'escursione, partecipare a una gita; *~tojas, -a* gitante *m, f*, escursionista *m, f*
- iškiliāspaudė** stampa a rilievo
- iškilimas** rilievo *m*, sporgenza *f*, prominenza *f*
- iškilmės** *dgs.* festività *f*, solennità *f*, cerimonia *f*, celebrazione *f*; *jubiliėjus* *l.* celebrazione di una ricorrenza; *vestuvių* *l.* cerimonia nuziale
- iškilming||ai** *prv.* solennemente; *~ai žygiuoti* incedere con solennità; *~as* solenne, maestoso; *~a priesaika* giuramento solenne; *~umas* solennità *f*
- iškilnóti** *džn.* togliere A, levare via (*sollevando*)
- iškiln||umas** maestosità *f*, solennità *f*; *~us* solenne, imponente, maestoso
- iškilóti** *žr.* iškilnóti
- iškil||ti** 1. innalzarsi, elevarsi, erigersi; *~o debesį* *dūlkų* s'innalzò una nube di polvere; 2. (*išnirti*) emergere E, uscire fuori; *~ti į vandenį paviřių* venire a galla, a fior d'acqua; 3. (*atsirasti*) sorgere E, nascere E; *~o abejonė* è sorto un dubbio; 4. (*išrūgti*) lievitare E/A, fermentare A; 5. *prk.* (*išgarsėti*) diventare famoso
- iškil||umà** altura *f*, sporgenza *f*, elevazione *f*; *~us* 1. elevato, alto; 2. *prk.* superbo
- iškiĩšti** riempire A, imbottire A; *i. žvėriės kailį* impagliare la pelle di un animale
- iškinkýti** staccare A, slegare A, togliere i finimenti; *i. árklus* staccare i cavalli
- iškirm||ýti** 1. bacarsi, guastarsi; *~lęs obuolýs* mela bacata; 2. *šnek.* (*iřmiegoti*) dormire a lungo, poltrire A
- iškirpimas** (ri)taglio *m*, tagliatura *f*
- iškĩrptė** scollatura *f*, scollo *m*, décolleté *m inv*; *apvali* *i.* scollatura (ro)tonda
- iškĩrpti** 1. (ri)tagliare A; *sng.*: *iřsikĩrpti kà iš laikrařio* ritagliare q.c. da un giornale
- iřkĩřs||dinti** abbattere A, tagliare A (*con la scure*); *~ti* 1. abbattere A, atterrare A, tagliare A; *~ti miřką* tagliare un bosco, disboscare; 2. (*iřžudyti*) ammazzare A, sterminare A; 3. (*snapu sužeisti*) ferire a colpi di becco; 4. (*padaryti skylę*) bucare A, forare A; 5. *šnek.* (*iřvalgyti*) mangiare con estrema voracità; *~ti řunýbę (piklą juoką)* giocare un brutto tiro
- iřkyřa** sporgenza *f*, prominenza *f*, archit. aggetto *m*
- iřkiřas** sporgente, prominente
- iřkĩřti** 1. sporgere A, protendere A; *i. gálvą prò lągą* sporgere la testa dalla finestra; *sng.*: *tiltas iřsikĩa į ežerą* il ponte sporge sul lago; 2. *šnek.* (*sunkiai parduoti*) vèndere con fatica; 3. *šnek.* (*iřleisti už vyro*) maritare A, far sposare una figlia; *~nósies (kójos) iš namų neiřkĩřti* non mèttere il naso fuori, tappersi in casa
- iřkyřulýs** 1. sporgenza *f*; 2. *geogr.* capo *m*, promontorio *m*
- iřkiurksó||ti** ritirarsi, tappersi, rinchiùdersi (*per qualche tempo*); *vįsq diėną namiė ~jo* si è tappato in casa per tutto il giorno
- iřkiur||ti** forarsi, bucarsi; *kiřėnė ~o* si è bucata una tasca; *~ęs dantís* dente guastato dalla càrie
- iřkiūtinti** uscire lentamente
- iřkiūtóti** *žr.* iřkiurksóti
- iřkláidžio||ti** 1. vagare A, errare A (*per qualche tempo*); 2. girare A, visitare A; *~jau vįsq krąřtą* ho girato tutto il paese
- iřklaipýti** *džn.* deformare A, sformare A; *sng.*: *iřsiklaipė bātai* scarpe sformate
- iřklájóti** 1. *žr.* iřkláidžioti; 2. (*iřsisklaidyti*) dispèrdersi, spàrgersi
- iřklampóti** 1. uscire con fatica (*da un luogo cedėvole*); 2. (*iřminti*) calpestare A
- iřklaũsymas** audizione *f*; *med.* auscultazione *f*; *liudininkų* *i.* audizione di testimoni
- iřklausinėti** *džn.* interrogare A, domandare A, informarsi su q.c.; *sng.*: *gerai iřsiklausinėk kėlią* fatti spiegare bene la strada
- iřklausý||ti** 1. ascoltare A, sentire A; *~ti praneřimą* ascoltare una relazione; *~ti nuodėmes* ascoltare i peccati, confessare A; 2. (*dalyvauti*) frequentare A, assistere A, seguire A; *~ti kũrsą* seguire un corso; 3. (*patenkinti prařymą*) esaudire A, accógliere A; *jō prařymas nebũvo ~tas* la sua richiesta non è stata esaudita; 4. *med.* auscultare A
- iřkláusti** interrogare A, procurarsi notizie
- iřklėbinti, iřklėbti** *žr.* iřklėb||inti, *~ti*

iškleġėti uscire in gruppo chiassosamente
iškleĩpti deformare A, sformare A; *i. batūs* sfomare le scarpe
iškleĩsti sperperare A, scialacquare A; *i. pĩnigus* sperperare il denaro
išklėrinti sfasciare A, sconquassare, sgangherare A; *i. kėdę* sfasciare una sedia
išklėrti sfasciarsi, fracassarsi, sconquassarsi; *prk.: jō nėrvai išklėrę* ha i nervi a pezzi
iškliaũkti *šnek.* 1. (*išbėgti*) traboccare E, sgorgare E; 2. (*išgeri*) bere con avidità, tracannare A
išklĩbinti sgangherare A, sfasciare A (*muovendo in qua e in là*); *sng.: dũrys išsiklibino* la porta si è sgangherata; *~ti* sfasciarsi, sconquassarsi
išklýdėlis, -ė chi si è smarrito, si è perso
iškliedėlti delirare A (*per un certo tempo*); *ligonis ~jo visą naktį* il malato ha delirato tutta la notte
išklĩjuoti attaccare A, affiggere A; *i. afišas* affiggere cartelloni
išklỹkti strillare A, gridare A (*per un certo tempo*)
išklỹpĩlis, -ė chi ha le gambe storte; *~inti* *šnek.* uscire barcollando; *~ti* 1. stòrcersi, deformarsi; *~usios kójos* gambe storte; 2. sfasciarsi, fracassarsi, sconquassarsi; *dviratis ~o* la bicicletta si è sfasciata
išklýsti smarrirsi, pèrdersi; *i. iš kėlio* smarrire la strada
išklĩšinti 1. stòrcere A, incurvare A; 2. *žr. išklỹpinti*; *~ti* stòrcersi, piegarsi
išklĩukinti *šnek.* 1. (*išpilti*) far sgorgare un liquido; 2. (*išgeri*) bere d'un colpo, tracannare A
išklĩũti liberarsi, districarsi, sbrogliarsi; *prk.: i. iš bėdės* tirarsi fuori da un guaio
išklóti 1. stèndere A, (ri)coprire A, rivestire A; *i. asfaltu, plytėlėmis* coprire con asfalto, rivestire di piastrelle; 2. *prk. (išpasakoti)* esporre A, raccontare tutto; 3. *prk. (išžudyti)* abbattere A, sterminare A (*molti*)
išklotinė *mat.* evolvente *f.* sviluppante *f.*
išklũpoti rimanere inginocchiato (*per un certo tempo*)
išknaibýti *džn.* cavare A, tirare fuori
išknáisioti, *~yti* *džn.* 1. grufolare A; 2. *prk. (ieškoti)* frugare A, rovistare A
išknebinėti toccare più volte, osservare attentamente; *i. mązgą* allentare un nodo
išknėboti mèttere in disordine; sporcare A
iškneĩbti cavare A, tirare fuori; *i. duobutę* formare una piccola buca

iškniaũsti frugare A, rovistare A
išknibinėti *žr. išknebinėti*
išknisinėti *džn.* grufolare A
išknĩsti 1. (*išrausti*) grufolare A, raspare con il grifo; 2. *prk. (išieškoti)* frugare A, rovistare A; 3. *prk. (išaiškinti)* chiarire A, spiegare A
iškočióti 1. (*skalbinius*) manganare A, lisciare A; 2. (*tešlą*) spianare A, stèndere A
iškomandirũti inviare in missione
iškoneveikti denigrare A, diffamare A, calunniare A
iškopinėti *džn. (medų)* smielare A
1 iškópti 1. (*išlipti*) uscire E (*verso l'alto*); *i. iš duobės* uscire dal buco; 2. *prk. (iškilti)* salire E, giungere E; *i. į valdžią* salire al potere
2 iškópti 1. (*medų*) smielare A; 2. *žr. iškuópti*
iškorýti diventare poroso, spugnoso; *~ljusi uolà* pietra spugnosa
iškósėti mandar fuori con colpi di tosse
iškóšti 1. colare A, filtrare A; *i. peř sietėlį* passare per il colino; 2. *prk. (pasakyti)* dire q.c. malvolentieri; *i. prō dantĩs* dire fra i denti
iškovó||jimas conquista *f.* *laĩsvės ~jimas* conquista della libertà; *~ti* conquistare A, ottenere A, raggiungere A; *sng.: išsikovóti kienō palankumą* conquistarsi la benevolenza di qc.
iškráicio||ti cadere un po' alla volta; (*jam*) *daĩtys ~jo* ha perso i denti l'uno dopo l'altro
iškraikýti *džn.* spàndere A, spàrgere A
iškraipýti 1. *džn.* deformare A, sformare A; *sng.: išsikraĩpę bātai* scarpe sformate; 2. *prk.* distòrcere A, travisare A, falsare A; *i. faktūs* travisare i fatti
iškrakmólyti inamidare A
iškramtýti addentare A, rosicchiare A
iškraũkti 1. (*išpranašauti*) predire gracchiando; 2. *prk.* dormire a lungo russando
iškrapštyti 1. tógliere A, levar via; *i. pėlenus iš pýpkės* tógliere la cènere dalla pipa; 2. *šnek. (išvaryti)* cacciar via, mandare a spasso; *i. iš ūrvo* stanare A; *sng.: pagaliaũ išsikrāpštė* finalmente si è tolto dai piedi
iškratýti 1. (*išpurtyti*) scuótere A, sbàtttere A; *sng.: išsikratýk dũlkes* lèvati la pòlvare di dosso; 2. (*išsklaidyti*) spàndere A, spàrgere A; 3. (*išieškoti*) rovistare A, frugare A, perquisire A; *policeja iškrātė butą* la polizia ha perquisito un appartamento
iškráusty||mas 1. (*iškrovimas*) scàrico *m.*, svuotamento *m.*, sgòmbero *m.*; 2. (*iš buto*) sfratto *m.*; *sng.: išsikráustymas į naũją nāmą* trasloco in una

- nuova casa; ~ti 1. *džn.* scaricare A, sgombrare A, svuotare A; ~ti *rūsį* sgombrare una cantina; 2. (*iškeldinti*) sfrattare A, sloggiare A; *sng.*: *jiė jaũ išsikráustė* hanno già traslocato; si sono già trasferiti
- iškráu||ti** scaricare A; ~ti *dėžės iš vežimo* scaricare le casse dal carro; *sng.*: *išsikróvė akumuliatorius* l'accumulatore si è scaricato; ~tūvas *tech.* scaricatore *m*
- iškreidúoti** sporcare di gesso
- iškreikti** spandere A, spargere A, gettare qua e là
- iškreipimas** 1. distorsione *f*, deviazione *f*, incurvatura *f*; 2. (*minties ir pan.*) alterazione *f*, travisamento *m*
- iškreipti** 1. storcere A, contorcere A; *sng.*: *vėidas išsikreipė iš skaūsmo* il viso si è contorto per il dolore; 2. travisare A, falsare A, distorcere A; *i. žodžiūs* distorcere il senso delle parole
- iškreiv||inti**, ~oti incurvare A, storcere A, deviare A; *sng.*: *tākas išsikreivója* il sentiero procede a zigzag
- iškrėsti** 1. scuotere A, sbattere A; 2. (*išvalyti*) ripulire A, levare via; 3. (*apieškoti*) perquisire A, rovistare A; \diamond *išdāigq i.* fare uno scherzo a qc.
- iškrevezóti** scarabocchiare A
- iškriak||prv.** caoticamente, in modo confuso
- iškrik||as** 1. sparso, disseminato; 2. disordinato, caotico; ~dyti dissipare A, disseminare A
- iškrilk||ėlis**, -ė persona disordinata; ~imas sbandamento *m*, confusione *f*, scompiglio *m*; ~ti sbandarsi, dispendersi; *miniā ~o į visās pusės* la folla si è sbandata in varie direzioni
- iškrimsti** far un buco (*rosicchiando*)
- iškrýpėlis**, -ė degenerato *m* (*f-a*), perversito *m* (*f-a*)
- iškrypimas** 1. incurvatura *f*, deviazione *f*; *stūburo i.* deviazione della colonna vertebrale, scoliosi *f*; 2. perversione *f*
- iškrýp||ti** 1. sformarsi, storcersi, sfasciarsi; 2. deviare A, divagare A, fuorviare A; ~ti *iš teisingo kėlio* fuorviare dalla retta via; 3. *prk.* pervertirsi, degenerare A, corrompersi; ~es *gyvenimas* vita perversa
- iškrypúoti** uscire barcollando
- iškri||sti** 1. cadere E, venire giù, saltare E; ~to *iš lóvos* è caduto dal letto; *mán lėkštė ~to iš raňkų* mi è sfuggito il piatto di mano; *sagā ~to* si è staccato un bottone; *šiānakt sniėgo ~to* è venuta la neve stanotte; 2. (*apie dantis*) perdere A; *jám dantis ~to* ha perso un dente; 3. (*išmirti*) morire E, crepare E (*in massa*); \diamond *iš galvós ~sti* uscire di mente, dimenticare; *iš vėido ~sti* avere un brutto aspetto; ~sti *iš žaidimo* uscire dal gioco
- iškritikúoti** criticare A, giudicare disapprovando
- iškritimas** caduta *f*; uscita *f*; perdita *f*
- iškritos** *dgs.* precipitazioni *f pl*
- iškrov||a** 1. *žr.* *iškrovimas* 1; 2. *fiz.* scàrica *f*; ~iklis *tech.* scaricatore *m*; *žaibo ~iklis* parafulmine *m*; *dūjinis ~iklis* spinterometro *m*; ~imas 1. scaricamento *m*, scàrico *m*; *prėkių ~imas* scàrico delle merci; 2. *fiz.* scàrica *f*; *sng.*: *elėktros išsikrovimas* scàrica elettrica; ~inėti *džn.* scaricare A (più volte)
- iškrūtinti** 1. smuovere A, far oscillare; 2. *prk.* scuotere A, mēttre in attività
- iškrūvinti** insanguinare A, macchiare di sangue; *sng.*: *išikrūvinti rankās* insanguinarsi le mani
- iškuisti** 1. (*iškapstyti*) razzolare A, raspare in terra; 2. (*išgriozti*) rovistare A, frugare A; 3. *šnek.* (*išbėgti*) andar via in tutta fretta
- iškukúoti** 1. fare il verso del cùculo (*per un certo tempo*); 2. predire A
- iškūlimas** trebbiatura *f*
- iškulniúoti** *šnek.* uscire lentamente
- iškūlti** 1. (*javus*) trebbiare A; 2. (*išdaužti*) fraccassare A, rómperre A
- iškuūpti** incurvarsi, piegarsi
- iškunigis** spretato *m*
- iškuópti** 1. pulire A, tògliere lo sporco; 2. *šnek.* (*išvalgyti*) mangiare voracemente
- iškūprinti** uscire con le spalle incurvate
- iškūr||ėnti** 1. (*išildyti*) riscaldare A; 2. (*kūrenant sunaudoti*): ~ėnome *visās málkas* abbiamo consumato tutta la legna
- iškurnėti** *šnek.* andar via in fretta
- iškūrti** 1. riscaldare A; 2. *šnek.* (*išbėgti*) darsi alla fuga
- iškvailėti** istupidirsi, rimbecillire E
- iškvailinti** dare dello stúpido
- iškvaišti** rimbecillire E, rincretinare E
- iškvāršinti** stancare A, seccare A, annoiare A
- iškvėpimas** espirazione *f*
- iškvėpinti**, **iškvėpinti** profumare A, dare il profumo
- iškvėpis** espirazione *f*
- iškvėp||ti** espirare A; ~úoti consumare respirando
- iškviė||sti** chiamare A, far venire, invitare A; *sng.*: *išsikviėsti iš susirinkimo* chiamar fuori da una riunione; ~tīmas chiamata *f*, invito *m*

iškvošti interrogare A, esaminare A; *i. káltinamąjį* interrogare l'imputato
išlaidi||**áuti** sperperare A, sprecare A, prodigare A; ~**ávimas** spèrpero *m*, dispendio *m*; ~**ingas** prodigo, dispendioso
išláidyti džen. 1. (*išmėtyti*) buttare all'aria, mèttere a soquadro; 2. (*išeikvoti*) sperperare A, dissipare A; 3. (*išlyginti*) stirare A
išlaidi||**os dgs.** spese *f pl*; *turėti daug ~ų* avere molte spese; ~**os višija pajamas** le spese sono superiori alle entrate
išlaidi||**umas** prodigalità *f*, spèrpero *m*; ~**ūnas, -ė** spendaccione *m (f-a)*, sprecone *m (f-a)*; ~**uoti fin.** segnare all'uscita; ~**ūs** prodigo; ~**žiai prv.** con prodigalità; ~**žiai gyvėnti** vivere con prodigalità
išlaikymas 1. (*aprūpinimas*) mantenimento *m*, sostentamento *m*; *šeimōs i.* mantenimento della famiglia; 2. (*išsaugojimas*) conservazione *f*, preservazione *f*; *maisto i.* conservazione dei cibi; 3. *foto.* posa *f*, esposizione *f*; *ilgas i.* esposizione lunga
išlaikyti 1. (*išturėti*) sostenere A, sopportare A, reggere A; *i. svorį* sopportare il peso; *sng.*: *išsilaikyti ant kójų* reggersi, tenersi in piedi; 2. (*aprūpinti*) mantenere A, sostentare A, nutrire A; *būti kienō išlaikomam* essere a carico di qc.; 3. (*išsaugoti*) conservare A, serbare A, custodire A; *i. pāslaptį* serbare un segreto; *išlaikytas vėnas* vino stagionato; *sng.*: *šitie vaisiai gerai išsilaiko* questa frutta si conserva bene; 4. (*iškęsti*) resistere A, reggere A, tener duro; *i. bandymą* reggere alla prova; *sng.*: *išsilaikė neverkęs* ha resistito senza piangere (ha trattenuto le lacrime); 5. (*išbūti*) durare E/A, mantenersi; *sng.*: *šitas karštis ilgai neišsilaikys* questo caldo non durerà molto; 6. *foto.* esporre A; *◇ i. egzaminą* passare l'esame; *i. duotą žodį* mantenere la parola data
išlaikyti||**tinis, -ė** persona a carico; ~**tojas, -a** chi mantiene, provvede al sostentamento
išlaipinti||**imas** sbarco *m*; *keleivius ~imas* sbarco dei passeggeri; ~**ti** sbarcare A, fare scendere; *sng.*: *kareiviai išsilaipino naktį* i soldati sbarcarono di notte
išlaipioti andare su e giù; *i. (pō) kálnus* scalare i monti
išlaipsniuoti gram. formare i gradi di comparazione
išlaistyti džen. spargere A, spandere A, versare A (*detto di liquidi*)

išlaisvin||**imas** liberazione *f*; ~**ti** liberare A; sciogliere A; *sng.*: *išsilaisvinti iš vergijos* liberarsi dalla schiavitù; ~**tojas, -a** liberatore *m (f-trice)*
išlaizyti pulire leccando; *sng.*: *šuō žaizdą išsilaizō* il cane si lecca la ferita
1 išlakinti far volar via; portar via
2 išlākinti dar da bere (*ai gatti o cani*)
išlakioti volar via l'uno dopo l'altro
išlakos dgs. residui *m pl*, mondiglia *f*
išlakstyti 1. volar via; 2. dispèrdersi, spàrgersi; *sng.*: *vaikai išsilākstė pō kiēmą* i ragazzi si sono sparsi per il cortile; 3. (*išieškoti*) fare il giro in cerca di q.c.
išlakti lappare A, bere tutto (*detto di gatti e cani*)
išlakūs (apie medį) alto, diritto
išlāmdyti 1. pigiare A, prēmere A; 2. *prk.* (*išlavinti*) ammaestrare A, addestrare A
išlan||**da** varco d'uscita; ~**dýti** andare in cerca di q.c.
išlāndžioti 1. *džen.* uscire l'uno dopo l'altro; 2. *žr.* išlandyti
išlank||**a** curva *f*, piega *f*, tortuosità *f*, ~**styti** 1. (in)curvare A, (ri)piegare A; 2. formare A, creare q.c. piegando
išlapoti||**ti** coprirsi di fronde; ~**jės mēdis** àlbero frondoso
išlas||**ioti, ~yti** raccogliere A, scègliere A
išlašėti||**ti** sgocciolare E, stillare E/A; *alūs ~jo iš statinės* la birra è stillata dal barile
išlašinti sgocciolare A, vuotare A
išlauk||**ė, ~inis žr.** išor||**è, ~inis**
išlaukti (stare ad) aspettare A (*per qualche tempo*)
išlaupyti rimuovere A, levare A, scrostare A
išlauža 1. spāzio (*in un bosco*) pieno di àlberi abbattuti; 2. spaccatura *f*, buco *m*
išlaužti||**yti džen., ~ti** spaccare A, schiantare A, rōmpere A; *sng.*: *dañti išsilaužti* rōmpersi un dente; *◇ iš piršto ~ti* inventare di sana pianta
išlavėti istruirsi, scaltrirsi, svilupparsi
išlāvin||**imas** istruzione *f*, sviluppo *m*; ~**ti** istruire A, esercitare A, coltivare A; *sng.*: *išsilāvinęs žmogūs* persona istruita, colta
išleidi||**mas** 1. emissione *f*, messa in circolazione; 2. (*išsiuntimas*) spedizione *f*, invio *m*; 3. (*publikavimas*) pubblicazione *f*, edizione *f*; 4. (*pašalinimas*) svuotamento *m*, eliminazione *f*, scārico *m*; ~**klis tech.** scaricatore *m*; ~**nėti džen.** lasciar uscire (*l'uno dopo l'altro*)
išleipi||**ti** avvizzire E, afflosciarsi; *gėlės ~o i* fiori si sono avvizziti

išléisti 1. lasciar uscire, far partire; *i. ĭ láisvę* rimettere in libertà; *i. ĭš kalėjimo* scarcerare A; *i. ĭ mókšlus* far studiare; 2. (*pagaminti*) produrre A, fabbricare A; 3. (*išbėginti*) vuotare A, scaricare A; *i. vandenį iš vonios* vuotare la vasca; 4. (*išspausdinti*) pubblicare A, promulgare A, emettere A; *i. įstatymą* promulgare una legge; 5. (*išsiųsti*) spedire A, inviare A; 6. (*sunaudoti*) spendere A, sperperare A; 7. (*išauginti*) far nascere; *i. šaknis* mettere fuori le radici; 8. (*ištekinti*) maritare A; *i. už kō dukterį* maritare una figlia a, con qc.; 9. (*atpalaiduoti*) sciogliere A, disfare A; *sng.:* *māzgas išsilėjo* il nodo si è sciolto; \diamond *i. iš akių* non tener conto di q.c.; lasciarsi sfuggire q.c.; *peř gėrkle ĭ.* spendere tutto per bere; *vėjais ĭ.* buttare al vento

išleistù||*vas tech.* scaricatore *m*; \sim *vės dgs.* festa d'addio

išlėkimas, išlėkis volo *m*, volata *f*

išlėkti 1. volar via; 2. *prk.* andar via di corsa; 3. cadere E, venire giù; *i. ĭ órą (sprogti)* saltare in aria

išlemėnti dire q.c. barbugliando

išlenkimas incurvatura *f*, inarcamento *m*

išlenkti 1. (in)curvare A, (ri)piegare A, inarcare A; *i. nugarą* curvare la schiena; 2. (*išsukti*) deviare A; 3. (*išvengti*) evitare A, scansare A, schivare A; *sng.:* *visi jō išsilenkia* tutti lo scansano; 4. *šnek. (išgerti)* bere A; *i. stiklėlį* bere un bicchierino

išlėp||*ėlis*, -ė persona viziata, effeminata; \sim *inti* viziare A, effeminare A, infiacchire A; \sim *intas vaikas* bimbo viziato

išlėpti viziarsi, infiacchirsi

išlėpti avvizzire E, afflosciarsi

išlervóti šnek. 1. uscire striscioni; 2. allontanarsi a fatica; 3. calpestare A

išlėsti beccare (*mangiare*) tutto

išliáupsinti elogiare A, esaltare con lodi

išliáužti strisciare dentro; *gyvatė išliaužė ĭ ūrvą* il serpente strisciò nella tana

išlydė||*jimas* accompagnamento *m*, addio *m*; *mirusiojo ~jimas* accompagnamento funebre; \sim *ti* accompagnare A, congedare A; \sim *tūvės dgs.* cerimonia di addio

išlydis fiz. scàrica *f*; *elėktros ĭ.* scàrica elettrica

išlydymas fusione *f*, liquefazione *f*

1 išlydyti fòndere A, liquefare A, sciogliere A; *i. metalą* fòndere il metallo

2 išlydyti (lietuje) lasciare qc. o q.c. a lungo sotto la pioggia

išliėkamas (ciò) che resta, rimane

1 išliėti versare A, rovesciare A, vuotare A; *sng.:* *vynas išsilėjo ant stalo* il vino si è rovesciato sulla tavola; \diamond *širdį ĭ.* aprire il pròprio animo, sfogarsi

2 išliėti fòndere A, gettare A; *i. varpą* fòndere una campana; *pāmatus ĭ.* gettare le fondamenta

išliėti inclùdere A, inserire A, incastrare A

išliėžis 1. spàzio tra le dita; 2. *zool.* membrana *f* (*dei palmipedi*); 3. *bot.* segmento di una foglia palmata

išliėžti 1. leccare A, pulire A; 2. *prk. (išgraužti)* corròdere A, eròdere A

išlyg||*a* riserva *f*, condizione *f*, restrizione *f*; *bė ~ų* senza riserve

išlygin||*imas* 1. spianamento *m*, livellamento *m*; 2. stiratura *f*; \sim *ti* 1. spianare A, appianare A, livellare A; \sim *ti kėlią* spianare la strada; 2. (*ištiesinti*) raddrizzare A; 3. (*suvienodinti*) pareggiare A. uguagliare A; *sng.:* *jū jėgos išsilygino* le loro forze si sono pareggiate; 4. (*išlaidyti*) stirare A; *sng.:* *išsilygink kėlnes* stira i tuoi pantaloni

išlygiuoti allineare A, schierare A, mèttere in fila

išlygti patteggiare A, pattuire A, contrattare A

išlijas obliquo, storto, sghembo

išlišk||*ti* restare E, rimanere E; mantenersi, serbarsi: \sim *ome draugai* siamo restati amici; \sim *ti garbingam* serbarsi onesto; *iš(si)lko gyvas* è rimasto in vita

išlindėti rimanere nascosti, chiusi; tapparsi

išlinguoti 1. (*isupti*) far oscillare, dondolare A; 2. (*išeiti*) uscire barcollando

išliniuoti rigare A, segnare con righe

išlink||*as* curvo, storto, piegato; \sim *os kójos* gambe storte; \sim *imas, ~is* (in)curvatura *f*

išlinksniuoti gram. declinare A

išliūk||*ti* incurvarsi, piegarsi, inarcarsi; \sim *ęs mēdis* àlbero curvo

išlip||*dýti, ~inti* affiggere A, attaccare A, incollare A; \sim *dýti skelbimus* affiggere avvisi; \sim *inti kambarį tapėtais* tappezzare una stanza

išlipti 1. scèndere E, smontare E, uscire E; *i. iš tráukinio* scèndere dal treno; *i. iš duobės* uscire dalla buca; *i. iš lóvos* alzarsi dal letto; 2. (*išsilaipti*) sbarcare E

išlišti 1. (*iššliaužti*) uscire strisciando; 2. (*išsibrauti*) uscire a stento, farsi largo; 3. (*prasikišti*) uscire fuori; spòrgere E; spuntare E; *dantukas išliūdo* è spuntato un dentino; *sijonas iš pō pálto išlenda* la gonna sporge dal cappotto; \diamond *i. ĭ áikštę* venire in chiaro (in luce), manifestarsi

išlyti 1. piðvere E/A (*per qualche tempo*); 2. (*išmirkyti*) bagnare A
išliuliuoti 1. uscire barcollando; 2. (*išauginti*) far crescere ninnando
išliuðbti 1. (*iššerti*) nutrire A (*gli animali*); 2. (*išvalyti*) pulire A
išliuoksėti andar via saltellando
išliuðžti entrare striscioni
išlošimas, išlošis vincita *f*
išlðšti vincere A, guadagnare al gioco; *i. lotèrijoje* vincere alla lotteria
išlðti 1. abbaire A (*per un certo tempo*); 2. (*išvaryti*) cacciar via abbaiano; 3. *prk.* (*išprašyti*) ottenere q.c. dopo continue richieste; 4. (*išplūsti*) imprecare A, inveire A
išlūkėti stare ad aspettare (*per qualche tempo*)
išlukštėti sgusciare A, sgranare A; *i. pupelės* sgusciare i fagioli
išlūkuruoti žr. išlūkėti
išlupinėti džn. staccare A, tðgliere A (*più volte*)
išlūpti 1. (*ištraukti*) strappare A, staccare A, tirare via; 2. (*išpliekti*) percuotere A, picchiare A; *kailį gerai kām i.* picchiare qc. di santa ragione; 3. *šnek.* (*išreikalauti*) pelare A, spellare A, spillare A; *i. iš kō pinigų* spillare denaro a qc.
išlūžinėti džn., išlūžti rðmpersi, spezzarsi
išmagnėtin||imas smagnetizzazione *f*; ~ti smagnetizzare A
išmaigyti 1. strizzare A, premere A; 2. pestare A; 0 *šonus kām i.* rðmpere le cðstole a qc., picchiare forte qc.
išmain||a, išmaĩnymas (s)cambio *m*; ~yti (s)cambiare A, barattare A, permutare A; ~yti *knýgą ĩ pavėikslą* barattare un libro con un quadro; *sng.:* *išsimainiau pinigų* ho cambiato i soldi
išmaišyti 1. mescolare A, mestare A; *i. dažūs* mescolare i colori; 2. (*išlandžioti*) rovistare A, frugare A; 3. *prk.* (*išdaužyti*) fracassare A, rðmpere A
išmaĩtin||imas nutrimento *m*, sostentamento *m*, mantenimento *m*; ~ti nutrire A, mantenere A, sostenere A; *sng.:* *jīs negāli išsimaiĩinti* non ha da mantenersi
išmaĩtiti lordare A, imbrattare A, insudiciare A
išmakaluoti 1. mescolare A, mestare A; 2. pestare A, calpestare A
išmak||ėnti šnek. uscire in modo goffo; ~inėti fare un giro in cerca di q.c.
išmaklinti uscire da sbadato

išmak||nóti, ~óti 1. (*išbristi*) uscire a stento da un luogo cedevole; 2. (*išmindyti*) pestare A, calpestare A; 3. (*ištepti*) sporcare A, lordare A
išmald||a elemðsina *f*; **prašyti** ~os chiedere l'elemðsina; **dúoti** ~q fare l'elemðsina
1 išmaldauti (*išprašyti*) ottenere a furia di preghiere, invocare A
2 išmaldauti (*elgetauti*) elemosinare A, mendicare A
išmálti 1. (*sumalti*) macinare A; 2. *prk.* (*išdaužyti*) fracassare A, spaccare A; 3. *prk.* (*išvolioti*) pestare A, calpestare A
išmanginti addestrare A, ammaestrare A
išmaniaĩ prv. saggiamente, in modo sensato
išmānym||as comprensione *f*, giudizio *m*, opinione *f*; **māno** ~u a mio parere, secondo me
išmaning||ai prv. saggiamente, con saggezza; ~as saggio, sapiente, ragionevole; ~ūmas ragionevolezza *f*, sensatezza *f*
išman||yti intendere A, comprendere A, capire A, sapere A; ~yti (*apiē*) *mūziką* intendersi di musica; *jīs išmāno sàvo dárba* sa fare il suo lavoro; *daryk, kaip ~ai* fai come ti pare
išmānkyti 1. (*išlamdyti*) spiegazzare A, sgualcire A; 2. (*išmindžioti*) calpestare A
išmankštinti 1. allenare A, addestrare A, esercitare A (*bene*); *i. raūmenis* allenare i mðscoli; 2. (*suminkštinti*) ammorbire A; maneggiare A
išman||ūmas assennatezza *f*, saggezza *f*; ~ūs sensato, saggio, giudizioso
išmara b. šnek. persona molto magra, striminzita
išmārginti 1. decorare A, ornare A; *i. kiaušiniūs* decorare le uova; 2. screziare A
išmarinis: teis. *i. tuftas* proprietà caduca (priva di eredi)
išmarĩnti far morire, sterminare A (*molti, tutti*); *badū i.* far morire di fame
išmarmaliuoti (*išminti*) calpestare A, pestare A
išmarmėti 1. (*išbėgti*) uscire di corsa rumoreggiando; 2. (*išvirti*) essere cotto, bollito
išmar||os, ~ūnai, ~uonys dgs. defunti *m pl*, estinti *m pl*
išmāsinti ottenere con lusinghe, carpire A, estorcere A
išmaskatuoti šnek. uscire in fretta
išmastyti sciogliere A, slegare A
išmaštyti 1. meditare A, arrivare a una soluzione; 2. scoprire A, spiegare A
išmatāvimas misurazione *f*, misurazione *f*
išmatos dgs. escrementi *m pl*, feci *f pl*

išmatuoti misurare A; *i. vandeis gylį* misurare la profondità delle acque; \diamond *akimis (žvilgsniū) ką i.* squadrare qc. con l'occhio (con lo sguardo)
išmaudyti fare il bagno a qc.; *sng.*: *išsimaudžiau ežerė* ho fatto il bagno nel lago
išmaukti *šnek.* tracannare A, bere con avidità
išmaurėti 1. uscire muggendo; 2. *šnek. (išklampoti)* uscire a stento
išmausti dolore E (*per un certo tempo*)
išmauti 1. (*ištraukti*) tirare fuori; 2. *šnek. (išbėgti)* andare via in tutta fretta; 3. *šnek. (išgeriti)* bere con avidità
išmazgėti *džn.* snodare A, sciogliere A, slegare A
išmazgėti lavare A; *i. skalbinius* lavare il bucato; \diamond *nūgarą i.* picchiare qc.
iš mažėis *prv.* sin dall'infanzia, da piccolo
išmąžinti diminuire A, ridurre A
išmėčioti spargere A, dissipare A, buttare all'aria
išmeduoti sporcare di miele
išmedžioti catturare o uccidere in gran quantità (*durante la caccia*)
išmėgin||imas prova *f*, tentativo *m*, cimento *m*; *drašos ~imas* prova di coraggio; \sim ti provare A, tentare A, cimentare A, sperimentare A; \sim ti *stiklo atsparumą* provare la resistenza del vetro; \sim ti *kienō kantrībę* cimentare la pazienza di qc.
išmėgzti 1. (*išrīšti*) slegare A, sciogliere A; *i. mązgą* sciogliere il nodo, snodare; 2. (*raštus*) inserire elementi decorativi (*lavorando a maglia*)
išmėlyti *šnek.* ottenere con lusinghe
išmėlsti ottenere con preghiere, impetrare A, implorare A; *bažn. i. nuodėmių atleidimą* farsi perdonare i peccati a furia di preghiere
išmėlžti 1. finire di mungere; 2. *šnek. (išgauti)* carpire A, ottenere con la frode
išmėrgauti vivere (*per un certo tempo*) la vita da donna nubile
išmėsinėti sventrare A; disossare A
išmėsti 1. buttare, gettare via; rigettare A; *i. inkarą* gettare l'ancora; *i. prō lągą* buttare dalla finestra; *i. iš raņkų* lasciar cadere dalle mani; *i. į kraņtą* rigettare a riva; \diamond *i. desantą* sbarcare truppe; *i. kortas* fare le carte a qc.; 2. (*pašalinti*) espellere A, scacciare A; *i. iš mokyklos* espellere dalla scuola; \diamond *i. prō duris* cacciar via, gettare sul lastrico; *i. (mintį) iš galvōs* togliearsi, levarsi un'idēa dalla testa; 3. (*išleisti*) sprecare A, sperperare A; 4. *šnek. (išgeriti)* bere A; \diamond *i. stikliuką (burnėlę)* buttar giù un bicchierino

išmėstinis scadente, ordinario
išmėtim||as 1. lancio *m*; *bombos ~as* lancio di una bomba; \sim o *vaņzdis* tubo di scàrico; 2. (*pašalini-mas*) espulsione *f*; 3. (*išleidimas*) spreco *m*, spèrpero *m*; *pinigų ~as* spreco di denaro
išmetinėti *džn.* gettare, buttare via (*più volte*)
išmėty||mas spargimento *m*, spandimento *m*; \sim ti *džn.* 1. spàrgere A, spàndere A, buttare all'aria; *sng.*: *daug knygų išsimėtė (pasimetė)* parecchi libri si sono persi; 2. (*išleisti*) sperperare A, scialacquare A, spèndere e spèndere
išmėžti toglieare il letame
išmiegoti 1. aver dormito quanto basta; *sng.*: *gerai išsimiegotėjau* ho fatto una bella dormita; 2. (*kuri laiką*) dormire A; \sim jau *trīs vālandas* ho dormito per tre ore
išmýgti 1. sprèmere A, strizzare A; 2. (*išprašyti*) ottenere con richieste insistenti
išmīklinti esercitare A, allenare A, impratichire A; *sng.*: *išsimīklino árklį jodinėti* si è impratichito a cavalcare
išmīltuoti sporcare di farina; infarinare A
išmilžis quantità di latte munto
išmināvimas sminamento *m*
išmiñčius saggio *m*, sapiente *m*, *f*
išmind||yti, ~žioti, išmýnioti calpestare A, pestare A; \sim yti *gėlės* pestare i fiori
išmīnkyti impastare A, maneggiare A; *i. mōlį* impastare l'argilla
išmīnkštinti ammorbidente A; *i. káilius* conciare pelli
išmīnti 1. pestare A, schiacciare A; 2. (*žemę*) bàttare A; 3. (*linus*) scotolare A
išminting||ai *prv.* saggiamente; \sim ai *elgtis* comportarsi da saggio; \sim as saggio, giudizioso, prudente; \sim i *žodžiai* sagge parole; \sim umas saggezza *f*, sagàcia *f*
išmint||is saggezza *f*, sapienza *f*, senno *m*; *senų žmonių ~is* la saggezza dei vecchi; *jūs tūri daug ~iēs* è pieno di senno
išminuoti sminare A
išmīr||ėliai *dgs.* defunti *m pl*, estinti *m pl*; \sim imas estinzione *f*; \sim inėti, \sim ióti *džn.* morire E (*uno dopo l'altro*)
išmīrkymas 1. ammollo *m*, ammolamento *m*; 2. macerazione *f*
išmīrkýti 1. bagnare A, ammolare A, mèttere (tenere) in molle (a mollo); *i. pupelės* mèttere in molle i fagioli; 2. macerare A; *i. linūs* macerare il lino

išmišk||ti ammolarsi, ammolirsi, ammorbidirsi;
~usi dúona pane ammolito
išmirti estinguersi, morire E (*in massa*); *prk.:* *išmūrės miestas* città deserta, spopolata
išmīsti 1. nutrirsi, cibarsi, alimentarsi; 2. (*išgyventi*) campare E, vivere E
išmītinti nutrire A, sfamare A, mantenere A; *i. šeima* mantenere la famiglia
išmitrėti impraticchirsi, scaltrirsi
išmlrinti impraticchire A, addestrare A, scaltrire A
išmoka, išmokė||jimas pagamento *m*, corrispondenza *f*, rimborso *m*; *skolōs ~jimas* pagamento di un debito; *~ti* pagare A, corrispondere A, rimborsare A; *~ti dalimis* pagare a rate; *~ti grynais* pagare in contanti
išmokimas assimilazione *f*, acquisizione *f*; *kalbōs i.* acquisizione di una lingua
išmoky||mas insegnamento *m*, addestramento *m*; *~ti* insegnare A, istruire A, addestrare A
išmōkslin||imas istruzione *f*; *~ti* istruire A; *sng.:* *išsimōkslinės žmogūs* persona istruita, colta
išmōkti imparare A, apprendere A; *mintinai i. eilėrašį* imparare a memoria una poesia
išmól||inti, ~iuoti sporcare d'argilla
išmon||ē 1. (*išmanymas*) giudizio *m*, senno *m*; *māno ~e* a mio giudizio; 2. (*pokštas*) scherzo *m*, burla *f*; 3. (*prasimanymas*) invenzione *f*, ingegnoscità *f*
išmoning||ai *prv.* ingegnoscamente; *~as* ingegnoso, inventivo; *~umas* ingegnoscità *f*, inventiva *f*
išmontuoti smontare A, scomporre A, smantellare A
išmova žr. išnara
išmuil||inti, ~uoti insaponare A; *sng.:* *išsimuiliti vėidq* insaponarsi il viso
išmūr(g)dyti (far) fare il bagno, immergere A
išmūryti costruire, rinforzare con mattoni
išmurksóti šnek. tapparsi, rinchiudersi
išmūrti (*pašlapti*) bagnarsi, impregnarsi
išmuřzinti sporcare A, insudiciare A, imbrattare A
išmušal||as imbottitura *f*, tappezzeria *f*; *sienų ~ai* carta da parati
išmušinėti džn. 1. ammazzare A (*l'uno dopo l'altro*); 2. battere A, bacchettare A
išmūšti 1. (*išdaužti*) rompere A, spaccare A, sfondare A; *i. iš rankų* far cascare di mano; *sng.:* *išsimūšti dantį* rompersi un dente; 2. (*išžudyti*) ammazzare A, sterminare A; 3. (*išvaryti*) cacciare A, sloggiare A; 4. (*išplakti*) battere A, pestare A; *i.*

mėsą pestare la carne; 5. (*nuskambinti*) scoccare A; *laikrodīs išmušė trīs* l'orologio scoccò le tre; 6. (*iškalti*) coprire A, rivestire A, foderare A; *i. tapėtais* tappezzare A; *i. fanerą* impiallacciare A; 7. (*pasirodyti*) venire E, apparire E; *jį sáltas prākaitas išmušė* gli venne il sudore freddo
išnagrinė||jimas esame *m*, analisi *f*, disamina *f*; *~ti* esaminare A, studiare A, analizzare A; *šitą pasiūlymą reikia ~ti* questa proposta va presa in esame
išnaikl||imas 1. sterminio *m*, distruzione *f*; 2. estirpazione *f*, sradicamento *m*; *~ti* 1. sterminare A, distruggere A, annientare A; *~ti vabzdžiūs* sterminare gli insetti; 2. estirpare A, sradicare A; *~ti piktžolės* estirpare le erbacce
išnak||čiai, ~tės *dgs.* notte tarda; *iki ~čių* fino a notte tarda, fino alle ore piccole
išnara spòglia *f*; *gyvātės i.* spòglia del serpente
išnardyti andare in cerca di q.c. (*tuffandosi nell'acqua*)
išnarinėti rovistare A, frugare A
išnarinti slogare A, lussare A; *sng.:* *išsinarinau kóją* mi sono slogato un piede
išnárplioti sciogliere A, districare A, sbrogliare A; *i. mązgą* sciogliere un nodo; *sng. prk.:* *išsinárp-lioti iš bėdōs* districarsi dai pasticci
išnárst||ymas smontaggio *m*; *~yti* smontare A, scomporre A, sconnettere A; *~omas* smontabile, scomponibile
išnaršai *dgs.* uova di pesce
išnaršyti rovistare A, frugare A
išnaš||a 1. (*griovys*) fossa *f*, infossamento *m*; 2. (*pastaba*) nota *f* (*a piè di pàgina*); *~os* *dgs.* (*išplovos*) detriti *m pl*, residui *m pl*
išnašláuti rimanere in stato vedovile (*per un certo tempo*)
išnašūs alto, slanciato
išnaudó||jimas 1. utilizzo *m*, utilizzazione *f*, uso *m*, impiego *m*; *saulės enėrgijos ~jimas* utilizzazione dell'energia solare; 2. sfruttamento *m*; *~ti* 1. utilizzare A, usare A, impiegare A; *gerai ~ti savo laiką* impiegare bene il proprio tempo; 2. sfruttare A; *~ti darbininkūs* sfruttare gli operai
išnekė||ti persuadere A, convincere A; *jį ~jo pasi-likti* lo persuasero a restare
išnėrimas 1. (*iškilimas*) emersione *f*; 2. (*išnarinimas*) slogatura *f*, distorsione *f*
1 išneršti deporre uova (*detto di pesci*)
2 išneršti (*išrausti*) rovistare A, frugare A

išnėrti 1. emėrgere E, affiorare E; *i. iš vandeñs* emėrgere dall'acqua; 2. saltare fuori, spuntare E, sbucare E; *traukinys išnėrė iš tūnelio* il treno è sbucato dalla galleria; 3. spogliare A; *sng.*: *žaltys pavāsari iššīneria iš ódos* la biscia si spoglia a primavera; 4. slogare A, lussare A; *sng.*: *pėti iššinėrti* slogarsi una spalla; 5. (*išmegzti*) lavorare a maglia

išnešīmas asporto *m*, trasporto *m*; *kařsto i.* trasporto fūnebre; *sng.*: *mařstas išsinešīmui* cibi da asporto

išnešīo||jimas distribuzione *f*, recapito *m*, consegna *f*; *~ti džn.* 1. consegnare A, recapitare A, distribuire A; *~ti laiškus* recapitare la corrispondenza; *~ti kāvą* servire il caffè; 2. (*išgaudyti*) portar via, far sparire; 3. (*išplatinti*) spārgere A, diffōndere A, divulgare A; *āpkalbas ~ti* diffōndere voci; 4. (*dėvėti*) portare A, avere indosso; *sng.*: *bātai išsinešījo* le scarpe si sono allargate (*coll'uso*); *◊ neišnešīotas kūdikis* neonato prematuro

išnėšti 1. portar fuori, tōgliere via; *sng.*: *išsinėšk šitas knygas* porta via questi libri; 2. (*išplukdyti*) rigettare A; *i. į krañtą* rigettare a riva; 3. *prk.* (*išmušti*) rōmpere A, spaccare A; 4. (*išgalėti*) potere A/E, ėssere in grado; *dīrba klek išneša* lavora a più non posso (con la māsima forza); 5. (*užtekti*) bastare E; *◊ sveiką kailį i.* mėttersi in salvo, trovare scampo; *māno kišenė neišneša* ho pochi soldi

išniėkin||imas profanazione *f*, sacrilėgio *m*; *~ti* 1. disonorare A, screditare A, infamare A; *~ti sąvo vařdą* disonorare il prōprio nome; 2. profanare A, sconsacrare A; *~ti šventyklą* profanare un tēpio; 3. (*išprievarauti*) violentare A, stuprare A; *~tojas, -a* profanatore *m* (*f* -trice); stupratore *m*

išnykīmas sparizione *f*, scomparsa *f*

išnyk||ti sparire E, svanire E, scomparire E; *laivas ~o horizontė* la nave scomparve all'orizzonte; *dėmė ~o* la mēcchia è sparita

išnirīmas 1. (*iškilimas*) emersione *f*; 2. (*išnarinimas*) slogatura *f*, distorsione *f*

išnyrīnti *šnek.* uscire a testa bassa

1 išnūr||ti 1. emėrgere E, affiorare E; *~o iš tamsės* emerse dal buio; 2. venir fuori, apparire E, spuntare E; 3. (*išsimauti*) spogliarsi; 4. (*išbėgti*) cōr-rere via

2 išnūr||ti slogarsi, lussarsi; *rankà ~o* si è slogata una mano

išniūksōti rimanere rannuvolato, coperto di nūvole
išniūrkyti pigiare A, prēmere A, pestare A (*per bene*)

išniur||nėti, ~zgėti 1. brontolare A, borbottare A (*per un certo tempo*); 2. *šnek.* (*išėiti*) uscire brontolando

išnokīnti far maturare

išnók||ti maturare E; *slėvos jau ~o* le prugne sono già mature

išnuobodžiauti provare noia, rimanere annoiato (*per un certo tempo*)

išnuōdyti avvelenare A, sterminare col veleno

išnuōmo||jimas pigione *f*, affitto *m*, nolo *m*, nolėgio *m*; *~ti* affittare A, dare a pigione, noleggiare A, dare a nolo; *~ti būta* affittare (dare in affitto) un appartamento; *sng.*: *išsinuōmoti mašiną* noleggiare (prēndere a nolo) un'auto

įšokiais *prv.* saltuariamente, a sbalzi, balzelloni; ogni tanto

įšōkti saltare E/A, salire d'un balzo; *i. į traukinį* saltare sul treno

įšolis gelo perpėtu

įšoniai *prv.* obliquamente, di sbieco, per traverso

išopėti ulcerarsi, coprirsi di piaghe

išor||ė esteriore *m*, esterno *m*; apparenza *f*; *nāmo ~ė* esterno della casa; *sprėsti iš ~ės* giudicare dall'apparenza

išorīn||is esterno, esteriore; *~is pasāulis* mondo esteriore; *~ės sėenos* mura esterne; *prk.*: *~is ramūmas* calma apparente

įšovas *tech.* guarnizione *f*

išpaik||ėlis, -ė persona viziata; *~īmas* viziosità *f*

išpaikīn||ti viziare A, diseducare A; *~tas vaikas* bimbo viziato

išpaikti 1. viziarci; 2. (*iškvaisti*) istupidirsi

išpāinioti 1. sciōgliere A, snodare A, dipanare A; 2. *prk.* (*išgelbėti*) liberare A, districare A, sbrogliare A; *sng.*: *išspāinioti iš keblīs padėtiės* cavarsi da un bell'imbrōglio, sbrogliārsela

išpaišinti sporcare di fuliggine

išpaišyti decorare con disegni, coprire di ghirigori

išpak||āvimas sballatura *f*; *~uōti* sballare A, spaccettare A; *~uōti prekės* sballare la merce

iš paleñgvo *prv.* lentamente, pian pianino, a poco a poco

išpaūp||ėlis, -ė persona grossa o gōnfia; *~ti* 1. gonfiarsi, ingrossare E; 2. *šnek.* (*padvēsti*) crepare E, morire E

išpānciōti slegare A, snodare A; *sng.*: *išsipānciōti* *iš vergijos* liberarsi dalla schiavitù
iš paniūrų *prv.* cupamente; di traverso
išpard||avimas svendita *f*, liquidazione *f*; *bātų ~ avimas* liquidazione di scarpe; *~avinėti džen.*, *~uoti* (s)vendere A, liquidare A; *visi būlietai ~uoti* tutto esaurito
išpaŗpti 1. (*uŗkinti*) diventare rauco; 2. (*išpursti*) diventare poroso
išpāsakoti raccontare A, dire tutto; *sng.*: *išsipāsakoti draugui* aprirsi con amico
iš pasalų *prv.* di nascosto, alla chetichella
iš paskōs *prv.* dietro, al sēguito
iš paskutin||io, *~iūjų* *prv.* con la māsima forza, a più non posso
išpaŗyti 1. (*iŗkedenti*) sprimacciare A, agitare A; 2. (*sumaiŗyti*) scompigliare A
išpaŗin||ėjas, *-a* chi confessa; *~imas* confessione *f*, riconoscimento *m*
išpaŗin||ti 1. confessare A, riconōscere A, ammettere A; *~ti savo klaidās* riconōscere i propri errori; *~ti savo nuodėmes* confessare i propri peccati; 2. professare A; *~ti katalikų tikėjimą* professare il cattolicēsimo; *~tis* confessione *f*
išpėdūoti sporcare A (*con i piedi*), lasciar delle orme sul pavimento
išpeikimas biāsimo *m*, rimprōvero *m*, disapprovazione *f*
išpeikti biasimare A, criticare A, disapprovare A, rimproverare A; *i. knygą* criticare un libro
išpelenūoti coprire, imbrattare di cēnere
išpelūoti coprire, imbrattare di lolla, di pula
išpenėti 1. (*iŗŗerti*) nutrire A, allevare A; 2. (*nutukinti*) ingrassare A, impinguare A
iŗpera *b. niek.* persona malvāgia; *gyvātės ĩ.* (*keikiantis*) razza di vipera
iŗperėti far schiūdere (*uova*); *sng.*: *viŗčiūkai iŗsi-perėjo* sono nati (si sono schiusi dal gūscio) i pulcini
iŗperkam||āsis contrassegno; *gauti siuŗtinį sū ~uoju mōkesčiu* ricēvere un pacco contrassegno
iŗpėŗti 1. (*iŗvanoti*) far un bagno di vapore; 2. (*primuŗti*) picchiare A; *gerai kām kailį i.* dar un fracco di legnate a qc.
iŗpeŗ||inėti, *~iōti džen.* spennacchiare A, tōgliere A (*più volte*)
iŗpėŗti 1. tirar fuori, strappare A; *i. plūnsnas* spennare A; 2. *ŗnek.* (*sunkiai gauti*) carpire A
iŗpienūoti bagnare, imbrattare di latte

iŗpiėŗti dipingere A, disegnare A
iŗpikiūoti incatramare A
iŗpildy||mas esecuzione *f*, realizzazione *f*, attuazione *f*, compimento *m*; *iŗākymo ~mas* esecuzione di un ōrdine; *sng.*: *vilčių iŗsipildymas* realizzazione delle speranze; *~ti* eseguire A, esaudire A, realizzare A, avverare A; *~ti prāŗymą* esaudire una preghiera; *sng.*: *svajōnė iŗsipildė* il sogno si è avverato
iŗpil||styti džen. versare A, travasare A; *~styti ĩ būtelius vyną* imbottigliare il vino; *~ti* 1. versare A, vuotare A; *~ti miltus iŗ maĩŗo* versare la farina dal sacco; *sng.*: *pienas iŗsipylė* il latte si è rovesciato; 2. (*iŗmuŗti*) venire E, apparire E; *manė řāltas prākaitas iŗpylė* mi è venuto il sudore freddo; 3. *ŗnek.* (*iŗdauŗti*) fracassare A
iŗpinkioti *ŗr.* iŗpāinioti
iŗplinti 1. sciōgliere A, disfare A; *sng.*: *kasà iŗsipynė* la trēcchia si è sciolta; 2. (*nupinti*) intrecciare A, intēssere A, incrociare A
iŗpirk||a riscatto *m*; *~ėjas*, *-a* chi riscatta, libera; *~imas* 1. riscatto *m*, riconquista *f*; 2. espiazione *f*, redenzione *f*; *nuodėmių ~imas* espiazione dei peccati
iŗpirkinys, **iŗpirkis** riscatto *m*
iŗpirk||ti 1. (*iŗmokėti*) riscattare A, riacquistare A, redimere A; *~ti ūŗstatą* riscattare un pegno; 2. (*nupirti*) comprare A (*tutto*); *visas leidinys jau iŗpirtas* edizione esaurita; 3. (*atlyginti*) espiaire A, emendare A; *~ti savo klaidās* espiaire i propri errori; *~tinaĩ* *prv.*: *siŗsti prekės ~tinaĩ* spedire la merce contrassegno; *~tlnis* che si paga alla consegna; *~tūvės dgs. etnogr.* riscatto della sposa
iŗpirŗti combinare un matrimōnio, fare da mediatore di un matrimōnio
iŗpyŗkėti *ŗnek.* partire con fracasso
iŗpyŗkinti 1. (*iŗdauŗyti*) fracassare A, rōmpere A; 2. *ŗnek.* (*iŗsakyti*) dirla chiara
iŗpjāust||ymas intāglio *m*, ritāglio *m*; *~inėti džen.* ritagliare A (*più volte*); *~yti džen.* (ri)tagliare A, intagliare A, incidere A; *~yti mēdyje* intagliare su legno
iŗpjāuti 1. tagliare A, ritagliare A; *i. dalgių řolė* falciare l'erba; 2. *med.* estirpare A, asportare A, eliminare A; 3. (*iŗŗudyti*) massacrare A, sterminare A
iŗpjov||a 1. (ri)tāglio *m*, intāglio *m*; 2. (*drabuŗio*) scollatura *f*, scollo *m*; 3. *mat.* settore *m*, sezione

f; rūtulio ~a settore sférico; ~imas 1. (*peiliu*) (ri)tàglio *m*; 2. (*dalgju*) falciatura *f*; 3. (*pjūklū*) segatura *f*; 4. *med.* asportazione *f*, estirpazione *f*

išpjudyti scacciare A, cacciare via, scovare A

išplaikstyti scompigliare A, sparpagliare A, scomporre A

išplākti 1. percuotere A, picchiare A; battersi A; *i. dalgi* battere la falce; 2. agitare A, sbattere A, sciabordare A; *i. kiaušiniūs* sbattere le uova

išplan||**āvimas** progettazione *f*, disposizione *f*; ~**uoti** pianificare A, progettare A, disporre A; *gerai* ~**uotas būtas** appartamento ben disposto

išplasnóti volar via

išplatė||**jimas** allargatura *f*, dilatazione *f*; ~**ti** allargarsi, estendersi, dilatarsi; *upė* ~**ja** il fiume si allarga

išplātin||**imas** 1. allargamento *m*, estensione *f*; 2. (*paskleidimas*) diffusione *f*, propagazione *f*, divulgazione *f*; ~**ti** 1. allargare A, slargare A, dilatare A; ~**ti gātvę** allargare una strada; 2. (*paskleisti*) diffondere A, divulgare A, spargere A; ~**ti gandūs** spargere le voci

išplāukėti spigare E/A, méttire la spiga

išplaukimas 1. partenza *f* (*di una nave*); 2. fuga *f*, fuoriuscita *f*; *kapitālų i.* fuga di capitali

išplauk||**ioti**, ~**yti** nuotare A, navigare A (*per qualche tempo*); *visą gyvėnimą* ~**ioti jūromis** passare tutta la vita in mare

1 išplaūk||**ti** 1. partire E, salpare E; allontanarsi a nuoto; ~**ti į atvirą jūrą** prèndere il largo; 2. (*iškilti*) emèrgere E, venire a galla; 3. *prk. knyg.* (*paaiškėti*) derivare E, risultare E; *iš tó* ~**ia, kād...** ne deriva che...

2 išplaukti žr. išplāukėti

išplaukúoti coprire, sporcare di capelli

išplaušóti sfilacciare A, sciupare A

išplāuti 1. lavare A; *i. lėkštės* lavare i piatti; 2. (*išardyti*) eródere A; scalzare A; *vanduo išplóvé krantūs* l'acqua ha eroso le coste; 3. (*išnešti*) rigettare A; *i. į kraštą* rigettare a riva

išplempti *menk.* 1. (*išgerti*) bere avidamente; 2. (*išplepėti*) spifferare A, spiatellare A

išplepė||**ti** 1. spiatellare A, spifferare A; *visiems* ~**jo pāslaptį** ha spifferato a tutti il segreto; 2. parlare a vānvera, chiacchierare A

išplėrinti *šnek.* sconquassare A, rovinare A

išpleřpti 1. (*išvažiuoti*) partire ronzando; 2. (*išgerti*) bere in modo rumoroso; 3. (*išplepėti*) spifferare A, spiatellare A

išplėrti *šnek.* 1. sconquassarsi, sgangherarsi; *išplėręs pianinas* pianoforte sgangherato; 2. allargarsi (*coll'uso*); 3. *prk.* (*nutukti*) ingrassare E; gonfiarsi

išplėstākis, -ė dagli occhi sporgenti

išplėsti 1. allargare A, ampliare A, estèndere A, incrementare A; *i. savo žiniās* ampliare le pròprie cognizioni; *i. prekýbą* incrementare il commercio; *sng.*: *vėnos išsiplėtė* le vene si sono dilatate; 2. (*atverti*) aprire A, spalancare A; *i. akis* spalancare gli occhi

išplėstinis allargato, ampliato, esteso; *gram.*: *i. sakínys* frase complessa

išplėša 1. (*išplėšimas*) strappo *m*, rottura *f*; 2. (*karna*) fibra del legno; 3. (*grobis*) preda *f*, bottino *m*; 4. (*skriauda*) danno *m*, lesione *f*

išplėšyti *džn.* strappare A, stracciare A (*più volte*)

išplėškėti 1. distrúggersi col fuoco, bruciare E; 2. *šnek.* (*išbėgti*) partire in gran fretta

išplėškinti 1. bruciare A, consumare A; 2. *šnek.* (*išrėžti*) dire a bruciapelo; 3. *šnek.* (*ką padaryti*) fare q.c. energicamente

išplėsti 1. strappare A, tógliere via; *i. iš rańkų* strappare di mano; 2. (*išgrobti*) saccheggiare A, svaligiare A; *i. parduotuvę* svaligiare un negozio

išplėtimas 1. allargamento *m*, ampliamento *m*; incremento *m*, aumento *m*; estensione *f*, espansione *f*; *gamýbos i.* incremento della produzione; *teritòrijos i.* estensione territoriale; *sng.*: *výzdžio išsiplėtimas* dilatazione della pupilla; *med.* *midriasi f*; 2. (*atskleidimas*) apertura *f*; *sparnų i.* apertura d'ali

išplėtóti 1. (*išskleisti*) dispiegare A, (di)stèndere A; 2. (*vystyti*) sviluppare A, incrementare A, ampliare A, allargare A; *i. veiklą* sviluppare un'attività

išpliaukšti *šnek.* spifferare A, spiatellare A

išpliaupti 1. pióvere a dirotto; *išpliaupė visą naktį* è piovuto tutta la notte; 2. (*išsrėbti*) bere o mangiare in modo rumoroso; 3. žr. išpliaukšti

išpliekti 1. frustare A, sferzare A; 2. *šnek.* fare q.c. energicamente; *i. lāngus* fracassare i vetri; *i. rašytojus* criticare gli scrittori

išplikyti 1. stufare A, sciacquare con acqua bollente; *i. statinę* stufare una botte; 2. ustionare A, scottare A; *sng.*: *išsiplikyti gómurį* scottarsi il palato

išplik||**ti** 1. spelacchiarsi; sciuparsi; ~**ę kailiniai** pelliccia spelacchiata; 2. (*nudegti*) scottarsi; *i. bėga kaip akis* ~**ęs** corre a spron battuto

- išplīsti** espandersi, diffondersi, propagarsi
išplýšti strapparsi, staccarsi, logorarsi
išplīt||**ēs** diffuso, sparso; corrente, comune; ~**usi** *nūomonē* opinione corrente; ~**īmas** diffusione *f*, propagazione *f*; *ligōs* ~**īmas** diffusione di una malattia
išpliūrpti *šnek.* 1. spifferare A, spiattellare A; *jī vīšką išpliūrpe* ha spiattellato tutto; 2. *žr.* išpliaūpti 2
išpliūskoti (*išlaistyti*) spandere A, spargere A (*detto di liquido*)
išplonėti assottigliarsi; dimagrire E
išplóninti assottigliare A, rendere sottile
išplóti schiacciare A, appiattire A
išplova fossato *m*, buco *m* (*dovuti all'azione di acque*)
išplovīmas 1. lavatura *f*, lavaggio *m*; *med.:* *skrañdžio* *i.* lavanda gastrica; 2. erosione *f*; scalzamento *m*
išplovos *dgs.* (*pamazgos*) risciacquatura *f*, rigovernatura *f*
išplūdos *dgs.* sporcizie galleggianti (*che appaiono a fior d'acqua*)
išplukdyti 1. flottare A, far partire (*lungo la corrente di un fiume*); 2. fare il bagno a qc.
išplūkti 1. (*aslą*) battere A; spianare A; 2. (*linus*) scotolare A
išpluošti *šnek.* uscire in fretta
išplūsti 1. (*išplaukti*) emèrgere E, affiorare E, venire a galla; 2. (*išbarti*) insultare A, oltraggiare A
išplūs||**inti** sfilacciare A; ~**yti** sfilacciarsi
iš pō prl. (*su kilm.*) dal di sotto
išponėti trattarsi da signore; insuperbire E
išpopuliarėti divulgarsi, entrare di moda
išpopuliārinti divulgare A, volgarizzare A
išpórinti *žr.* išpāsakoti
išpóskinti *šnek.* dire a bruciapelo, dirla chiara
išprakai||**uoti** sudare molto; ~**avēs vėidas** viso bagnato di sudore
išpranašauti predire A, preannunziare A; *i.* *nelaimę* predire una sciagura
išprastėti peggiorare E; imbruttirsi
išprašyti 1. (*gauti*) ottenere A fūria di preghiere; ricèvere A; *sng.:* *išsiprašė į miestą* ha ottenuto di andare in città; 2. (*išvaryti*) mandar via, cacciar fuori
išpraūsti 1. lavare A, fare il bagno; 2. *prk.* (*išpeikti*) rimproverare A, criticare A
išprievertauti 1. (*priversti*) costringere A, forzare A; 2. (*išniekinti*) stuprare A, violentare A; *i.* *móterį* stuprare una donna
išprotauti dedurre A, arguire A, giungere alla conclusione
išprotėti impazzire E, uscire di senno, pèrdere la ragione
išprovokuoti provocare A, determinare A, causare A
išprūs||**inti** istruire A, dare un'istruzione; ~**ti** istruirsi, svilupparsi, maturare E; ~**ēs žmogūs** persona istruita, colta
išpūdyti far marcire, far imputridire
išpuodruoti incipriare A; *sng.:* *išsipudruoti vėida* darsi la cipria sul viso
išpuīk||**ėlis**, -**ė** persona arrogante; ~**ėti** 1. imbellirsi; 2. *žr.* išpuīkti; ~**īmas** arroganza *f*, supèrbia *f*, vanagloria *f*; ~**inti** 1. imbellire A, abbellire A; 2. insuperbire A; ~**ti** insuperbirsi, darsi delle arie, diventare arogante
išpūkuoti coprire di piume
išpūlti 1. (*iškristi*) cadere E, scappare di mano; 2. (*išbėgti*) precipitarsi, uscire in fretta; *i.* *prō duris* precipitarsi fuori della porta
išpumpuoti estrarre, svuotare pompando; *i.* *vandenį iš rūsio* pompare l'acqua dalla cantina
išpuolis *kar.* sortita *f*; attacco *m*, uscita *f*
išpuoselėti allevare A, nutrire A (*con molte cure*)
išpuošti adornare A, abbellire A, decorare A; *i.* *sālę gėlėmis* adornare di fiori una sala; *sng.:* *gražia! išsipuošusi ponià* una signora tutta agghindata
išpur||**ėnti** 1. (*žemę*) zappare A (*kaupťuku*), scarificare A (*kultivatoriumi*); 2. (*pagalvę*) agitare A, sprimacciare A; 3. (*plaukus ir pan.*) increspare A; scompigliare A; ~**ėti** diventare sòffice, mòrbido
išpuīkšti 1. uscire a stille; 2. spruzzare A, dare lo spray
išpuī||**pti**, ~**sti** 1. (*iškoryti*) diventare poroso, spugnoso; 2. (*patinti*) gonfiarsi; ~**tusios kójos** piedi gonfi; 3. (*išpūti*) marcire E
išpūrtyti scuòtere A, sbattere A, sprimacciare A; *i.* *kilimus* scuòtere i tappeti; *i.* *čiūžinį* sprimacciare un materasso
išpuīvinti sporcare A, imbrattare A, insudiciare A; *sng.:* *išsipuīvinti rankàs* sporcarsi le mani
išpūsta||**gūrklis** dal gozzo grosso; ~**akis** dagli occhi sporgenti; ~**piīvis** dalla pancia grossa; ~**žandis** dalle guance grosse

išpū||sti 1. gonfiarsi, dilatarsi; *jō kōja ~to* gli si è gonfiato un piede; 2. *menk. (išvalgyti)* mangiare, divorare tutto

išpūsti 1. soffiare via; *sng. nōšį išsipūsti* soffiarsi il naso; 2. gonfiare A; *vėjas išpūtė burės* il vento ha gonfiato le vele; 3. *prk. (padidinti)* esagerare A, montare A; *i. kōkią žinią* montare una notizia; *išpūstos pāgyros* lodi esagerate; *išpūstos káinos* prezzi gonfiati; *išpūstas stilius* stile ampolloso; ◇ *akls i.* spalancare gli occhi

išpustýti 1. (*išaštrinti*) affilare A, arrotare A; 2. (*išpūsti*) soffiare via; 3. (*atšaldyti*) raffreddare A; 4. *šnek. (išpuošti)* abbellire A, adornare A, agghindare A; *sng. išsipūsciusi panėlė* una signorina tutta agghindata

išpūstūmas (*stilius*) gonfiezza *f*, ampollosità *f*

išpuškėti, išpuškuoti *šnek.* partire sbuffando

išpūtėlis, -ė menk. gonfione *m* (*f*-a), pancione *m*

išpūti marcire E, diventare marcio, fradicio; *išpūvęs dantis* dente fradicio

išputóti schiumare A, fare schiuma

išpuva fradicio *m*, marcio *m*

išradėjas, -a inventore *m* (*f*-trice), ideatore *m* (*f*-trice)

išradim||as invenzione *f*, ideazione *f*, scoperta *f*; *spaudōs ~as* invenzione della stampa; *patentūoti ~q* brevettare un'invenzione

išrading||ai *prv.* ingegnosamente; *~as* inventivo, ingegnoso, immaginoso; *~as prōtas* ingegno inventivo; *~ūmas* ingegnosità *f*, inventiva *f*

išragáuti consumare (*i cibi o le bevande*) assaggiando, assaggiare tutto

išrāginti persuadere a fare q.c.

išraišk||a espressione *f*, manifestazione *f*; *vėido ~a* espressione del volto; *~ingai* *prv.* espressivamente, in modo eloquente; *~ingas, ~ūs* espressivo, eloquente; *~ingos ākys* occhi espressivi; *~ingas mōstas* gesto eloquente; *~ingūmas, ~ūmas* espressività *f*, eloquenza *f*, forza espressiva

išraitýti 1. (*išlenkti*) flettere A, incurvare A, piegare A; *~tas pārašas* firma con lo svolazzo; 2. (*išbanguoti*) arricciare A, ondulare A; 3. *šnek. (išvalgyti)* mangiare tutto avidamente

išraizgýti 1. intrecciare A, incrociare A; 2. (*išpailioti*) sciogliere A, disfare A

išraižýti *džn.* incidere A, intagliare A, intaccare A; *i. frašą* incidere un'iscrizione; *prk. raūkšlės išraižė jō káktą* le rughe gli solcavano la fronte

išrakinėti *džn.* levar via, togliere A; *sng. dantis išsirakinėti* stuzzicarsi i denti

išrangýti incurvare A; attorcigliare A; *sng. išsirañgiusi upė* fiume tortuoso, sinuoso

išránkioti *džn.* scegliere A, prendere la parte migliore

išrankos *dgs.* rimasuglio *m*, residuo *m*

išrankūs schifiloso, schizzinoso; *i. valgiui* schifiloso nel mangiare

išrant||a incisione *f*, intaglio *m*, tacca *f*; *~yti* incidere A, intagliare A, intaccare A

išràsti inventare A, scoprire A, ideare A

išrašas copia autentica, estratto *m*, citazione *f*; *protokōlo i.* estratto di un verbale

išrašinėti *džn.* 1. ricopiare A, trascrivere A (*più volte*); 2. (*išpjaustinėti*) incidere A, intaccare A

išrašýti 1. trascrivere A, ricopiare A; *sng. išsirašiaũ citatą* ho trascritto una citazione; 2. (*parengti*) compilare A, rilasciare A; *i. kvitą* rilasciare una ricevuta; 3. (*išregistruoti*) cancellare A, espellere A; *sng. išsirāšė iš partijos* è uscito dal partito; 4. (*išleisti*) dimettere A, far uscire; *jį išrāšė iš ligoninės* lo hanno dimesso dall'ospedale; 5. (*išmarginti*) decorare A, ornare A; 6. (*užprenumeruoti*) abbonare A; *sng. išsirašýti laikraštį* abbonarsi a un giornale

išraškýti cògliere A, raccògliere A, strappare A (*tutto quanto*)

išraštūoti decorare con ricami o disegni

išraudonóuti arrossire E, infocarsi

išraudóti piangere A (*per qualche tempo*)

išrauginti 1. fermentare A; 2. (*kailius*) conciare A; 3. (*agurkus*) mettere sotto aceto

išraus||a luogo scavato, tutto buchi; *~inėti, ~yti džn.* scavare A, rivangare A, formare dei buchi; *~inėta gātvė* strada tutta buchi e fosse

1 **išraũsti** 1. *žr.* išrausinėti; 2. (*išknisti*) grufolare A; 3. (*išieškoti*) frugare A, rovistare A; *i. visūs staličius* rovistare tutti i cassetti

2 **išraũsti** arrossire E; *i. iš gėdos* arrossire per la vergogna

išráuti 1. strappare A, sradicare A, svellere A; *i. mēdį* sradicare un albero; *i. dantį* estirpare un dente; 2. *prk. (sunaikinti)* eliminare A, distruggere A

išravėti togliere le erbacce, sarchiare A, diserbare A
išregistr||āvimas radiazione *f*, cancellazione *f*; *~uoti* radiare A, cancellare A (*da un registro*); *~uoti pāsą* cambiare la residenza

išrėgzti 1. sciogliere A, snodare A; 2. intessere A, intrecciare A
išreikaláuti ottenere con richieste insistenti, richiedere A
išreikšti esprimere A, manifestare A, rivelare A; *i. sàvo jausmùs* manifestare i propri sentimenti; *i. sàvo núomonę* esprimere la propria opinione; *i. užuėjautą* fare le condoglianze
išreišk||ėjas, -a interpretare *m, f*; **~imas** espressione *f*, manifestazione *f*
išreklamúoti fare pubblicità, reclamizzare A
išrėkti 1. gridare A, strillare A (*per qualche tempo*); 2. (*gerklę pagadinoti*) affaticare la gola, sgolarsi
išrengti 1. svestire A, spogliare A; *sng.:* **plikai išsirengti** spogliarsi nudo; 2. (*išruošti*) preparare A, predisporre A, munire A; *sng.:* **išsirengė į kelionę** ha preparato il necessario per il viaggio
išreplióti uscire striscioni
išretė||jimas 1. diradamento *m*; 2. (*dujų*) rarefazione *f*; **~ti** 1. diradarsi, divenire meno folto; *minià ~jo* la folla si è diradata; 2. rarefarsi, perdere densità
išrėtin||imas 1. žr. išretėjimas; 2. *poligr.* spazieggiatura *f*; **~ti** 1. diradare A; **~ti mišką** diradare un bosco; 2. (*dujas*) rarefare A; 3. (*teksto raides*) spazieggiare A
iš rėto *prv.* lentamente, con lentezza, piano piano
išrėža ritàglio *m*
išrėžyti žr. išraižyti
išrėžti 1. ritagliare A; 2. (*išbrėžti*) tracciare A, tirare A; 3. *šnek.* (*išsakyti*) dire q.c. chiaro e tondo
išridėnti rotolare fuori
išriebalúoti 1. ungere con grasso, oliare A; 2. sporcare di grasso
išriedė||ti 1. rotolare E; mettersi in moto; 2. (*išsikalti*) sgusciare E; *jaũ viščiukai ~jo iš kiaušinių* i pulcini sono già sgusciati
išriėsti 1. incurvare A, inarcare A, piegare A; *i. nūgarą* inarcare la schiena; 2. (*išvynioti*) dispiegare A, srotolare A
išrigzti disfarsi, sfilarsi, consumarsi
išrik||iavimas disposizione *f* (*in file ordinate*), allineamento *m*, schieramento *m*; **~iuoti** allineare A, schierare A, mettere in fila; *sng.:* **išsirikiuoti pagal ūgį** disporsi in ordine crescente
išrink||imas 1. scelta *f*, selezione *f*; 2. elezione *f*; **~tasis** eletto *m*
išriñkti 1. scègliere A, selezionare A; *sng.:* **išsiriñkti žmoną** scègliere qc. in moglie; 2. (*balsuo-*

jant) elèggere A; *sng.:* **išsiriñkome patarėją** abbiamo eletto un consigliere; 3. (*surinkti*) raccògliere A, ricavare A
išrióglinti menk. uscire (o portar via q.c.) in modo goffo
išristi rotolare fuori; *sng.:* **išsirsti (atsikelti) iš lovos** alzarsi dal letto
išrišimas 1. slegamento *m*, scioglimento *m*; 2. *bažn.* assoluzione *f*
išryškė||jimas manifestazione *f*, rivelazione *f*; **~ti** manifestarsi, rivelarsi, mettersi in evidenza; **~jo jō gabūmai** si sono manifestate le sue capacità
išrýškin||imas 1. risalto *m*, rilievo *m*, evidenza *f*; 2. *fol.* sviluppo *m*; **~ti** 1. evidenziare A, sottolineare A, mettere in rilievo; 2. *fol.* sviluppare A
išristi 1. snodare A, slegare A, sciogliere A; 2. *bažn.* assolvere A
išrýti mangiare tutto voracemente, divorare A
išritinti far rotolare (*fuori*)
išródyti far vedere, mostrare A
išrómyti šnek. castrare A
išropóti uscire striscioni; *keturiomis i.* strisciare (*fuori*) carponi
išrovimas 1. (*augalo*) sradicamento *m*, strappamento *m*; 2. (*danties*) estirpazione *f*
išrūg||os dgs. siero *m* (*del latte*); **~ótas** sieroso
išrūg||ti 1. fermentare A, lievitare E/A; *duona jaũ ~o* il pane è già lievitato; 2. inacidire E, acidificare E
išrūkýti 1. (*išsmilkyti*) profumare con aromi; 2. (*mėsą*) affumicare A; 3. (*pypkę*) fumare A; 4. *prk.* (*išvaryti*) cacciar via
išrúkti 1. essere affumicato; 2. *prk.* (*išbėgti*) andar via di corsa
išruošti preparare A, predisporre
išrúpinti ottenere A, procurare A, procacciare A
išrúšiúoti raggruppare A, classificare A, selezionare A, assortire A; *i. óbuolius* selezionare le mele; *i. láiškus* smistare le lettere
išsákýti dire apertamente, confidare A; *sng.:* **išsiskákýti draugui** confidarsi con (aprirsi a) un amico
išsakúoti incatramare A
išsamiaĩ *prv.* in modo esauriente, compiutamente, a fondo, profondamente; *i. apsvarstýti* esaminare a fondo
išsámstyti dzn. raccògliere A, tógliere A (*detto di liquidi*)

išsam||ūmas compiutezza *f*, pienezza *f*; ~ūs esauriente; completo, dettagliato; ~ūs *atsākymas* risposta esauriente

išsargāuti fare il guardiano (*per un certo tempo*)

išsāugo||jimas conservazione *f*, preservazione *f*; mantenimento *m*, salvaguardia *f*; *gamtōs ~jimas* salvaguardia dell'ambiente naturale; *tvarkōs ~jimas* mantenimento dell'ordine; ~ti conservare A, mantenere A, preservare A, salvaguardare A, serbare A; ~ti *prisiminimą* conservare un ricordo; ~ti *sveikātą* preservare la salute; *sng.:* *išsisāugoti (nuō) nelāimēs* sfuggire alla sciagura

išsausėti, išsaūs||ti asciugarsi, prosciugarsi, seccarsi; *upeliūkas ~o* il torrente è seccato; ~usi *gerklė* gola asciutta

išsėdėti 1. restare seduto (*per qualche tempo*); stare ad aspettare; *i. priė ligonio* vegliare al capezzale di un malato; 2. (*kalėjime*) stare in prigione, essere dentro

išseikėti misurare A (*detto di àridi*)

išsėlėti bagnare di saliva

išsekīmas esaurimento *m*, spossatezza *f*, estenuazione *f*

išsėkin||ti spossare A, estenuare A, esaurire A, indebolire A; *ligà jį ~o* la malattia lo ha spossato

1 išsėkti 1. (*išdžiūti*) prosciugarsi, disseccarsi; *šulinys išsėko* il pozzo si è disseccato; 2. *prk. (sunykti)* esaurirsi, spossarsi, estenuarsi; *išsėkusios jėgos* forze esauste

2 išsėkti (sekant išeiti) andare dietro, seguire qc.

išsėlinti uscire quattro quattro

išsėmti 1. togliere via, vuotare A (*detto di liquidi*); *i. vandenį iš valties* togliere l'acqua da una barca; aggettare A; *sng.:* *šulinys išsisėmė* il pozzo si è disseccato; 2. *prk. (pabaigti)* esaurire A, consumare A; *neišsemiamì tur̃tai* ricchezze inesauribili; *sng.:* *jaučiūosi išsisėmęs* mi sento esausto

išsėrgėti preservare A, conservare A, proteggere A; *sng.:* *išsisėrgėti pavojaus* fuggire un pericolo

išsėsti (išlipti) scendere E (*da un veicolo*)

išsėti seminare A; *i. vlsq sėklą* esaurire le sementi

išsiaiškinti spiegarsi, chiarirsi

išsiaūti togliersi le scarpe

išsibaigti *žr. išbaigti*

išsibaladoti *šnek.* uscire con fracasso

išsibaldyti 1. *žr. išsibaladoti*; 2. gironzolare A

išsibaltinti sporcarsi, coprirsi d'intonaco bianco

išsibarstyti *žr. išbarstyti* 2

išsibarti bisticciarsi, litigarsi

išsibastyti *šnek.* gironzolare A, vagabondare A (*per un certo tempo*)

išsibaūsti *tarm.* prepararsi, predisporre a fare q.c.

išsibėgioti *žr. išbėgioti*

išsibėlsti 1. rumoreggiare A (*per un certo tempo*); 2.

šnek. partire con fracasso

išsiblaivyti 1. rasserenarsi, schiarirsi; *dangūs išsiblaivė* il cielo si è rasserenato; 2. (*apie girtą žmogų*) smaltire una sbornia

išsiblandyti 1. *žr. išsiblaivyti* 1; 2. (*atsigauti*) riprendersi, ricuperare vigore

išsiblāšk||ėlis, -ė distratto *m (f-a)*, sbadato *m (f-a)*; ~yti *žr. išblaškyti*

išsibodėti (ko) *šnek.* sbarazzarsi, liberarsi, disfarsi (*di qc.*)

išsibrāuti spingersi a forza, uscire a fatica; *i. iš spūsties* farsi largo nella calca

išsibučiuoti baciarsi con tutti

išsibūdinti svegliarsi, destarsi

išsičiupinėti *šnek.* prepararsi a lungo (*a fare q.c.*)

išsidablinti abbellirsi, adornarsi

išsidairyti guardare da tutte le parti

išsidal||inti, ~yti dividersi, spartirsi

išsidanginti andarsene; trasferirsi, traslocarsi

išsidaūžti *šnek.* uscire, partire con fracasso

išsidažyti *žr. išdažyti*

išsiderėti *žr. išderėti*

išsidėrinti *žr. išdėrinti*

išsidėstyti disporsi, collocarsi

išsidienoti rasserenarsi, schiarirsi

išsidykāuti oziare A, poltrire A (*per un certo tempo*)

išsidraikyti *žr. išdraikyti*

išsidraskyti strapparsi; cavarci; *akl̃s i.* cavarci gli occhi

išsidriėkti *žr. išdriėkti*

išsid||uoti 1. *žr. išduoti*; 2. (*išsikišti*) sporgere E, venire in fuori; *dañtys ~avę į priekį* denti sporgenti

išsigalvoti *žr. išgalvoti*

išsig||andīmas spavento *m*, paura *f*; ~āsti spaventarsi, impaurirsi; *jūs vlsko ~āsta* si spaventa di tutto

išsigaūbti piegarsi, inarcarsi

išsigāuti uscire a fatica, scappare E

išsigėlbėti *žr. išgėlbėti*

išsigydyti risanarsi, guarire E, rimettersi

išsigiėdr||inti, ~yti rasserenarsi, schiarirsi; *dangūs ~ino* il cielo si è rasserenato

išsigl̥m̥||ēlis, -ē degenerato *m* (*f*-a), perversito *m* (*f*-a); **~l̥mas** degenerazione *f*; malformazione *f*;
~ti degenerare *E*, tralignare *E*; inselvaticarsi
išsigiñčyti discutere *A*, litigare *A* (*per un certo tempo*)
išsigl̥||inti negare *A*, smentire *A*; disdire, ritirarsi;
~ynē teñ būvēs ha negato di essere stato là
išsigrūsti *šnek.* spingersi fuori, uscire a fatica
išsigūdrinti *žr.* išgūdrinti
išsigulē||ti 1. rimanere a letto (*per un certo tempo*);
 2. stagionarsi, venire a maturazione; **~jusi mediena** legno stagionato
išsiilgti avere nostalgia; *i. sàvo krāšto* avere la nostalgia del proprio paese
išsiilsėti riposare bene, riprendere le forze
išsij||os dgs. avanzati della vagliatura; **~oti** 1. vagliare *A*, setacciare *A*; **~oti miltus** setacciare la farina; 2. *prk.* (*išblaškyti*) disperdere *A*, disseminare *A*
išsijūdinti mettersi in movimento
išsijūngti *žr.* išjūngti
išsijuokti 1. cadere nel ridicolo; 2. ridere molto
išsijūosti *žr.* išjūosti
išsỹk prv. subito, immediatamente, all'istante
išsikābaroti *šnek.* uscire a stento
išsikaĩtinti *žr.* iškaĩtinti
išsikalb||ėti *žr.* iškalbėti 1; **~inėti** sfuggire *A*, evitare *A*, sottrarsi a q.c.
išsikálti 1. (*išsiristi*) sgusciare *E*; *viščiūkai jaũ išsĩkalē iš kiaušinių* i pulcini sono già sgusciati; 2. (*išdygti*) spuntare *E*, venire fuori
išsikamuoti *žr.* iškamuoti
išsikankinti *žr.* iškankinti
išsikāpanoti *šnek.* uscire a stento
išsikapstýti 1. *žr.* išsikāpanoti; 2. *prk.* (*išsigelbėti*) scampare *E*, liberarsi, salvarsi; *išsikāpstē iš ligos* scampò alla malattia
išsikār||styti *šnek.* arrampicarsi; **~ti** *šnek.* scendere *E*, sporgersi
išsikāsti 1. *žr.* iškāsti; 2. *prk.* uscire a stento, scampare *E*, cavarsela
išsikėikti bestemmiare *A*, maledire *A*
išsikeĩsti *žr.* iškeĩsti
išsikėlti *žr.* iškėlti
išsikėpurnėti *šnek.* scampare *E*, salvarsi; *i. iš ligos* scampare alla malattia
išsikeróti *žr.* iškeróti
išsikiĩpti *žr.* iškiĩpti
išsikišti *žr.* iškišti

išsiklojėti stagionarsi
išsikósėti tossire *A*; schiarire la voce
išsikovóti *žr.* iškovóti
išsikapstýti 1. *žr.* iškrapštýti; 2. *šnek.* (*išsigelbėti*) salvarsi, liberarsi, scampare *E*
išsikráu||styti, **~ti** *žr.* iškráu||styti, **~ti**
išsikreĩpti *žr.* iškreĩpti
išsikristál||inti cristallizzarsi; **~izúoti** 1. cristallizzarsi; 2. *prk.* (*susiformuoti*) formarsi
išsikrūvinti sporcarsi di sangue
išsikvėplinti profumarsi, mettersi del profumo
išsikvėpti 1. perdere odore, svanire *E*; 2. *prk.* (*pa-vargti*) esaurirsi, indebolirsi
išsilaikýti *žr.* išlaikýti
išsilaipinti sbarcare *E*
išsiláivinti liberarsi, sprigionarsi
išsilaižýti leccarsi, pulirsi
išsilakstýti *žr.* išlakstýti
išsiláužti 1. *žr.* išláužti; 2. *prk.* (*išsiveržti*) uscire *E*, sprigionarsi
išsilávinti *žr.* išlávinti
išsilėisti *žr.* išlėisti
išsileĩkti *žr.* išleĩkti
išsiliej̥l̥mas effusione *f*, emissione *f*; *med.:* **kraũjo i. [smėgenis]** congestione cerebrale
išsilfē||ti 1. *žr.* 1 išlėti; 2. (*ištivinti*) straripare *E/A*, dilagare *E*; **ũpē ~jo** il fiume è (ha) straripato
išsilýginti *žr.* išlýginti
išsimaitinti *žr.* išmaitinti
išsimáudyti fare il bagno
išsimelúoti discolparsi mentendo
išsimėsti 1. *žr.* išmėsti; 2. (*apie gyvulius*) abortire *A*
išsimėtyti *žr.* išmėtyti
išsimiegóti *žr.* išmiegóti
išsimokė||ti 1. *žr.* išmokėti; 2. (*apsimokėti*) convenire *E*, valere la pena; *neišsimóka gaĩsti laĩko* non vale la pena di perdere tempo; **~tinai prv.** a rate, a credito; **piĩkti ~tinai** comprare a rate
išsimók||yti imparare *A*; **~ė vairuoti** ha imparato a guidare
išsimùšti 1. *žr.* išmùšti; 2. (*ištrũkti*) svincolarsi, sprigionarsi; 3. (*išsikišti*) sporgere *E*, venire in fuori; 4. *šnek.* (*iškilti*) diventare qualcuno, affermarsi; 5. *šnek.* (*netekti*) esaurire *A*, perdere *A*; *i. iš jėgų* esaurire le proprie forze; *♦ i. iš kėlio* smarrire la strada; *i. iš vėžių* uscire di carreggiata
išsinarinti *žr.* išnarinti
išsinárplioti *žr.* išnárplioti

išsinėrti žr. išnėrti

išsinėšdinti šnek. andarsene, levarsi, ritirsi (*da un luogo*)

išsinėšti 1. žr. išnėšti; 2. šnek. (*išbėgti*) andar via di corsa; 3. šnek. (*didžiūotis*) darsi delle arie

išsineštinaĩ prv. da asportare, da asporto

išsinuómoti žr. išnuómoti

išsipagirióti smaltire l'ubriachezza

išsipáinioti žr. išpáinioti

išsipásakoti žr. išpásakoti

išsiperėti žr. išperėti

išsipildyti realizzarsi, avverarsi

išsip||ĩlti 1. žr. išpilti 1; 2. *prk.* riversarsi, spàrgersi; *visi* ~*ylė* [*gatvės* tutti si riversarono nelle strade

išsipinti žr. išpinti

išsiplėsti žr. išplėsti

išsiplikyti scottarsi, bruciarsi

išsiprašyti žr. išprašyti

išsipuóšti abbellirsi, adornarsi, agghindarsi

išsipuřvinti sporcarsi, imbrattarsi

išsipūsti 1. soffirsi; 2. gonfiarsi

išsipustyti žr. išsipuóšti

išsiraityti serpeggiare A, procèdere a zigzag; *išsiraitęs tãkas* sentiero serpeggiante, tortuoso

išsirašyti žr. išrašyti

išsirėk||auti, išsirėkti 1. aver strillato, gridato a più non posso; 2. bisticciarsi, litigarsi

išsirengti 1. svestirsi, spogliarsi; 2. prepararsi, predispori

išsirgti essere stato malato; rimanere infermo (*per un certo tempo*)

išsirikiúoti žr. išrikiúoti

išsirinki žr. išriinki

išsirĩ||sti 1. žr. išristi; 2. *prk.* (*išsivaduoti*) liberarsi, svincolarsi; 3. (*išsikalti*) sgusciare E, uscire dall'uovo; *jaũ viščiũkai* ~*to* i pulcini sono già sgusciati

išsirópšti šnek. uscire a stento

išsirpłnti maturare A, rëndere maturo

išsirp||ti maturare E, venire a maturità; ~*usios aviētės* lamponi maturi

išsiruóšti prepararsi, predispori; *i. važiuoti* prepararsi a partire

išsirúpinti procurarsi, riuscire ad ottenere

išsirutulioti formarsi, crèscere E, svilupparsi

išsisakyti žr. išsakyti

išsisėmti žr. išsėmti

išsiskėsti žr. išskėsti

išsiskyrėtis, -ė divorziato *m (f -a)*

išsiskirstyti žr. išskirstyti

išsiskirti 1. separarsi, dividersi; divorziare A; *jĩs neseniaĩ išsiskyrė* ha divorziato di recente; 2. distinguersi, segnalarsi, farsi notare; *jĩs išsiskiria organizacĩniais sugebėjimais* si distingue per capacità organizzativa; 3. sprigionarsi, uscire fuori; *išsiskiria šilumà* si sprigiona il calore

išsisklaidyti žr. išsklaidyti

išsiskleĩti schiùdersi, aprirsi; *žĩedas išsiskleidė* il fiore si schiuse

išsiskubinti žr. išskubinti

išsislapstyti žr. išslapstyti

išsisluoksnuoti stratificarsi, sfaldarsi, sfogliarsi

išsispłrti tògliersi le scarpe, scalzarsi

išsisprėsti žr. išsprėsti

išsistovė||jimas stagionatura *f*; ~*ti* stagionarsi; ~*jės vỹnas* vino stagionato

išsisukinė||jimas sotterfùgio *m*, espediente *m*, ripiego *m*; *griėbtis* ~*jimũ* ricòrrere a sotterfugi; ~*ti* scansare A, schivare A, evitare A; ~*ti nuó dárbo* evitare il lavoro

išsisukti 1. žr. išsukti; 2. (*išvengti*) elùdere A, sfuggire E; *i. nuó mirtĩės* sfuggire alla morte; *i. nuó atsákymo* elùdere la risposta

išsisuňkti uscire a stille, stillare E, trasudare E

išsisūrėti divenire salato

išsišakó||jimas ramificazione *f*; *prk.* diramazione *f*, espansione *f*; ~*ti* ramificarsi; biforcarsi, diramarsi; ~*jės kamėnas* tronco ramificato

išsiš||auti (*išsikišti*) spòrgere E, venire in fuori; ~*óvę skruostíkauliai* zigomi sporgenti

išsišėrti 1. spelacchiarsi; mutare A (*apie paukščius*); 2. (*išsinerti*) spogliarsi; 3. (*išblukti*) scolorrarsi, stingersi

išsišiėp||ėlis, -ė 1. persona che ride spesso; 2. brontolone *m (f -a)*; ~*ti* 1. fare un largo sorriso, fare le boccacce; 2. *prk.* (*išsiskėsti*) spalancarsi, aprirsi, fėndersi

išsišnekėti dire tutto, aprirsi

išsišók||ėlis, -ė persona impulsiva; testa calda; ~*ĩmas* uscita *f*, sortita *f*, colpo di testa; ~*ti* uscire E, dire all'improvviso; ~*o sũ sàvo kvailỹstėmis* se ne uscì con le sue sciocchezze

išsišviėsti rasserenarsi, schiarirsi

išsitaisyti žr. ištaisyti

išsitampyti žr. ištampyti

išsitařti lasciar scappare una parola

išsiteirauti informarsi (su q.c.), domandare A, interrogare A

išsitėisinti discolparsi, giustificarsi, difendersi da un'accusa
išsiteĩsti vincere una causa
išsitėkti || **ti** entrare E, stare E, essere contenuto; *visĩ ~sime už stalo* ci staremo tutti a tavola; *♦ savyjė (savo kailyje) neišsitėkti* non stare in sè
išsiteĩp || **ti** tendersi, distendersi, allungarsi; *♦ sto-vėti ~us* stare sull'attenti
išsitėpti žr. ištėpti
išsitiėsti žr. ištiėsti
išsitrankyti šnek. gironzolare A, girellare A (*per un certo tempo*)
išsitraukti tògliere A; tirare A; prėndere A (*per sė*)
išsitreĩkti šnek. andārsene, partire E
išsitrĩnti 1. žr. ištĩrĩnti; 2. šnek. (*prasibastyti*) gironzolare A, girellare E
išsituokĩ || **ėlis**, -ė divorziato *m* (*f -a*); *~ti* divorziare A, separarsi; *priėš metũs jiė išsituokė* hanno divorziato un anno fa
išsiturėti žr. išturėti
išsiũbuoti 1. far oscillare, dondolare A; 2. essere in oscillazione, vibrazione (*per un certo tempo*)
išsiugdyti žr. išugdyti
išsiuntĩ || **mas**, ~**nėjimas** invio *m*, spedizione *f*; *prėkiũ ~mas* spedizione della merce; *~nėti džn.* inviare A, mandare A, spedire A; *~nėti pakvietimũs* inviare gli inviti
išsiurfbti 1. risucchiare A, aspirare A, estrarre A; 2. *prk.* (*išnaudoti*) sfruttare A
išsiũs || **dinti**, *~ti* spedire A, inviare A, mandare A; *~ti pāsto pėrlaidũ* spedire un vaglia; *~ti kũ apsi-pĩrkti* mandare qc. per la spesa
išsiũti 1. cucire A, fare il sarto (*per un certo tempo*); 2. (*papuošti*) ricamare A
išsiuvinėti ricamare A, fare ricami; *i. eglutė* ricamare a spinapesce
išsivadė || **ti** pėrdere il profumo, svanire E; *~jė kvėpalai* profumo svanito
išsivadĩnti žr. išvadĩnti
išsivadũeti žr. išvadũoti
išsiváikščioti 1. žr. išváiikščioti; 2. *prk.* (*išrũgti*) fermentare E; 3. (*išsidalyti*) dividersi; spārgersi
išsiváikioti šnek. gironzolare A, bighellonare A (*per un certo tempo*)
išsivartyti voltarsi, ribaltarsi, fare dei salti
išsivėdĩnti žr. išvėdĩnti
išsivėmti vomitare A, dare di stòmaco
išsiveĩkti abbandonarsi al pianto, sfogarsi in làcri-me

išsiveĩs || **ti** 1. žr. išveĩsti; 2. (*išsiveržti*) proròmpere A, precipitare fuori; 3. (*apsieiti*) cavārsela, fārcela, riuscire E; *gál ~iu taĩs pinigaiĩs* forse ce la farò con questo denaro; *~ime iĩ bė jũ* faremo a meno anche di lui
išsiveržimas (*pvz., ugnikalnio*) eruzione *f*
išsiveržti 1. (*išsilaisvinti*) sprigionarsi, svincolarsi, liberarsi; 2. (*išsiliėti*) fuoruscire E, scaturire E, proròmpere E; riversarsi; *vandũ išsiveržė prũ pylimus* il torrente proruppe dagli ārgini; 3. (*prasimušti*) staccare A, distanziare A, balzare E; *i. ĩ priėkĩ* balzare in testa; 4. (*išsprũsti*) lasciarsi sfug-gire
išsivėsti portare con sė (*a pėdi*)
išsivėžti portare con sė (*in veicolo*)
išsiviėpti žr. išviėpti
išsivĩlkti 1. žr. išvĩlkti; 2. šnek. (*išeiti*) andārsene, uscire E
išsivingiũoti serpeggiare A, procėdere a zigzag
išsivyniũti srotolarsi; sciògliersi; aprirsi
išsivĩrti cucinare per sė
išsivĩstyti evòlversi, svilupparsi
išsižadė || **jimas** rinũncia *f*, rinnegazione *f*, abdicazione *f*, ripũdio *m*; *palikĩmo ~jimas* rinũncia all'eredità; *tikėjimo ~jimas* ripũdio di una fede; *~ti* rinunciare A, rinnegare A, abdicare A; *~ti draũgo* rinnegare un amico; *~ti sũsto* abdicare al trono
išsižio || **jėlis**, -ė persona sbadata, imbranata; *~ti* žr. išžiũti
išsižodžiũti šnek. bisticciarsi, venire a parole
išskabĩti (*lapus, gėles*) cògliere A, strappare via
išskaič || **iāvimas** 1. cācolo *m*, còmputo *m*; 2. (*su-metimas*) convenienza *f*, cācolo *m*, tornaconto *m*; *daryti kũ dėl ~iāvimo* agire per cācolo; *ve-dỹbos sũ ~iāvimu* matrimònio di convenienza; *~iũoti* calcolare A, fare i conti, computare A; *sng.:* *pirmaĩs antraĩs išsiskaičiũok!* contate per due!
išskáidyti disgregare A, scindere A, scomporre A; *i. vādenĩ ĩ dėguonĩ iĩ vādenĩlĩ* scindere l'acqua in idrògeno e ossigeno
išskáinioti džn. cògliere A, strappare via
išskaita ritenuta *f*, detrazione *f*
išskaĩtymas detrazione *f*, trattenuta *f*, prelevamen-to *m*; *i. iš algũs* trattenuta sullo stipėndio
išskaityti 1. (*iškaityti*) riuscire a lėggere, decifrare A; *neiškaĩtomas rāstas* scrittura illeggibile (inde-cifrābile); 2. (*sužinoti*) apprėndere A, venire a

- conoscere (*leggendo*); *tą žinią išskaitė laikraščiuose* ha appreso questa notizia dai giornali; 3. (*išskaičiuoti*) trattenere A, prelevare A, detrarre A; 4. *prk.* (*numanyti*) comprendere A, intuire A, leggere A; *i. mintis* leggere nel pensiero
- išskaitomūmas** leggibilità *f*
- išskalauti** (ri)sciacquare A; *i. skalbinius* risciacquare il bucato; *sng.*: *išsiskalauti būną* sciacquare la bocca, fare gli sciacqui
- išskalbti** lavare A, fare il bucato; *sng.*: *išsiskalbė kójines* ha lavato le sue calze
- išskambinti** suonare A (*per un certo tempo*)
- išskaptuoti** scalpellare A, scolpire q.c.
- išskaudė**||ti dolore E, far male (*per un certo tempo*); *mán visą dieną ~jo galvą* tutto il giorno ho avuto il mal di testa
- išskėlti** (*ugni*) battere il fuoco
- išskeřsti** uccidere A, massacrare A, trucidare A (*in massa*)
- išskė**||sti allargare A, aprire A, divaricare A; *~sti kójas* divaricare le gambe; *~stomis raňkomis* a braccia aperte; *sng.*: *sėdėti išsiskėtus* sedere scompostamente, da sbracato
- išskėtóti** distendere A, spiegare A, aprire A
- išskė**||nti 1. cògliere A, raccògliere A; *~yniau visus agurkus* ho raccolto tutti i cetrioli; 2. (*iškirsti*) tagliare A; 3. *prk.* (*išžudyti*) ammazzare A, massacrare A
- išskiriant, išskyrus** *prv.* eccetto, tranne, escluso, salvo; *neišskiriant* senza escludere
- išskyrimas** 1. separazione *f*, divisione *f*; *sng.*: *susiťkti pò ilgò išsiskyrimo* ritrovarsi dopo una lunga separazione; 2. *med.* essudazione *f*, secrezione *f*; *sėilių i.* secrezione della saliva; 3. *fiz., chem.* sprigionamento *m*, emanazione *f*, emissione *f*; *šilumós i.* sprigionamento di calore
- išskyros** *dgs.* secrezione *f*, secreto *m*, escrezione *f*
- išskirsty**||mas ripartizione *f*, distribuzione *f*, suddivisione *f*; *pareigų ~mas* ripartizione degli incarichi; *laiškų ~mas* smistamento della corrispondenza; *~ti* 1. ripartire A, distribuire A, suddividere A, smistare A; *~ti vietàs* distribuire i posti; *~ti sklųpais* (*žemę*) dividere in lotti, lottizzare A; 2. (*išsklaidyti*) dissipare A, spargere A; *sng.*: *rūkas išsiskirsto* la nebbia si sta dissipando; *svečiai išsiskirstė* gli invitati se ne sono andati (sono partiti)
- išskir**||ti 1. dividere A, separare A, distinguere A; *~ti besiginčjančius* separare i litiganti; *sng.*:
- išsiskyrę gyvėna* vivono separatamente; 2. (*atriboti*) escludere A, eccettuare A; *gram.*: *~iamieji ženklai* segni d'interpunzione; 3. (*pabrėžti*) rilevare A, mettere in evidenza; 4. (*išleisti iš savės*) emettere A, secernere A, trasudare A; 5. (*ištuokti*) divorziare A, fare il divorzio
- išskirtin**||is eccezionale, singolare; isolato, unico; *~is atvejis* caso singolare; *gram.*: *~ės sakinio dąlys* parti della frase messe in rilievo
- išskirt**||is 1. distinzione *f*; *gram.*: *~iės kilminiňkas* genitivo partitivo; 2. *žr.* *išimtis*
- išskýsti** 1. (*išsileisti*) liquefarsi, sciogliersi; 2. (*iškrikti*) sparpagliarsi, sbandarsi
- išsklaid**||ymas diffusione *f*, dispersione *f*; *~yti* dispèdere A, dissolvere A, dissipare A; *saulė ~ė rūką* il sole dissipò la nebbia; *sng. prk.*: *mūsų abejonės išsisklaidė* i nostri dubbi si sono dissolti
- išskleidimas** spiegamento *m*, distensione *f*, apertura *f*; *sng.*: *parašiuo išsiskleidimas* l'aprirsi d'un paracadute
- išskleisti** distèdere A, (di)spiegare A, schiudere A; *i. burės* spiegare le vele
- išskli**||sti dispèdersi, sbandarsi, sparpagliarsi; *vaikai ~do pò mišką* i ragazzi si dispèsero per il bosco
- išskóbt** scolpire A, lavorare il legno
- išskólinti** dare in prèstito, prestare A (*più volte*)
- išskraidýti** 1. andar via in volo; 2. (*kuri laiką*) fare un certo numero di chilometri (*volando*)
- išskridimas** partenza *f* (*in volo*), volata *f*; *lėktuvo i.* partenza dell'aereo, decollo *m*
- išskriėti** 1. volar via; 2. *prk.* (*išbėgti*) uscire in gran fretta
- išskri**||sti volar via, partire in volo; *papūgà ~do iš nařvo* il pappagallo è volato via dalla gabbia
- išskroda** caletta *f*, scanalatura *f*, incastro *m*
- išskrós**||ti 1. (*išdarinėti*) eviscerare A, sventrare A, sbudellare A; *~tą žuvįs* pesce eviscerato; 2. (*padaryti skrodimą*) disseccare A, sezionare A, anatomizzare A; 3. (*išrėžti*) intagliare A, imprimere A
- išskubėti, išskubinti** uscire, partire in fretta; affrettarsi; *sng.*: *išsiskubino į darbą* si è affrettato al lavoro
- išskū**||sti 1. cassare A, tògliere via (*raschiando, radendo*); 2. fare incisioni, decorare A; 3. *prk.* (*išbėgti*) andar via di corsa; *~timas* raschiatura *f*, cassatura *f*, abrasione *f*; *~tinėti džen. žr.* *išskūsti* 2; *~tinėti kiaušiniai* uova decorate

išslánkioti gironzolare A, bighellonare A (*per un certo tempo*)

išslapstýti 1. nascòndere A (*tutto, molto*); *sng.*: *žvirbliai išsislāpstė* i pàsseri si sono nascosti; 2. dare rifugio, mèttere al riparo; *sng.*: *peř kārą išsislāpstėme kalnuosė* durante la guerra ci rifugiammo sui monti

išslaugýti curare, assistere un ammalato (*per un certo tempo*)

išsliñkti 1. uscire pian piano, andārsene di nascosto; 2. (*apie plaukus*) pèrdere A

išslýsti sgusciare E, scappare via, scivolare E; *stiklinė ~do mán iš rañkų* il bicchiere mi è scivolato di mano

išsliũkinti *šnek.* andārsene pian piano

išsluoksniũoti disporre a strati

išsmilkýti 1. fare fumigazioni, incensare A; 2. (*iš-vyti*) scovare A, stanare A (*col fumo*)

išsmũkti sgusciare E, scivolare E, scappare via

išsnáusti sonnacchiare A, dormicchiare A (*per un certo tempo*)

išsodinti fare scèndere, sbarcare A

išsopėti *žr.* išskaudėti

išspañginti (*akis*) *šnek.* spalancare A, sbarrare A

išspárdyti *džn.* buttare per ària; rómperė A (*a calci*)

išspaudos *dgs.* residui della spremitura; pannello *m*; *vynuogių* l. vinaccia *f*; *alývų* l. sansa *f*

išspáusdinti stampare A, pubblicare A; *i. stráipsni* pubblicare un articolo; *i. rāšomaja mašinėlė* bàttere a màccina

išspáusti 1. sprèmere A, strizzare A, pigiare A; *i. citrĩnų, vynuoges* sprèmere un limone, pigiare l'uva; 2. (*išdaužti*) rómperė A, schiacciare A (*premendo*); 3. *šnek.* (*išreikalauti*) ottenere con richieste; 4. *šnek.* (*išskubėti*) andārsene in fretta

išspindul||**iāvimas** radiazione *f*, emissione *f*, emanazione *f*; *~iũoti* irradiare A, emėttere A, emanare A

išspirg||**a** cicciolo *m*; *~ėti* arrostarsi (bene)

išspirginti arrostitire A, friggere A

išspirti spingere col piede; mandare via a calci

išspj||**ąuti** sputare A; *jls ~ovė váistus* ha sputato la medicina

išsprendimas risoluzione *f*, risolvimento *m*

išsprėsti decidere A, deliberare A, risòlvere A; *i. bỹlą* decidere una causa; *i. ūždavinį* risòlvere un problema; *sng.*: *jō likimas išsisprėndė* il suo destino è stato deciso

išsprogdĩn||**ti** far esplòdere, far saltare in ària; *kareiviai ~o geležinkelį* i soldati fècero saltare la ferrovia

išsproginti (*akis*) sbarrare A, stralunare A, strabuzzare A

išsprógtakis, -ė *šnek.* chi ha gli occhi in fuori

išspróg||**ti** 1. germogliare E/A, sbocciare E; *pavāsari ~sta mēdžiai* gli àlberi germògliano in primavera; 2. *šnek.* (*iššokti į paviršių*) venire in fuori; 3. *menk.* (*išryti*) mangiare (o bere) avidamente; 4. *menk.* (*išdvėsti*) crepare E, morire E

išsprũkti scappare E, fuggire E, andārsene lesta-mente

išsprũsti||**ti** scappare E, sfuggire E, scivolare E; *lydekà jam ~do iš rañkų* il luccio gli è scivolato di mano; *prk.*: *žodžiai ~do* le parole scappàrono di bocca

išspũdinti andārsene lentamente

išsrėbti *šnek.* mangiare tutto (*detto di cibi liquidi*); *išsrėbė visą sriubą* s'è mangiato tutta la minestra

išsriaũbti *šnek.* bere (tutto) a lunghi sorsi

išsrũti sgorgare E, fuoruscire E

išstatýti 1. costruire A, edificare A; *sng.*: *išsistātė gražiūs namūs* si è fatto una bella casa; 2. (*atkišti*) spòrgere A, mèttere fuori; *eĩna pilvą ištātęs* cammina con la pancia in fuori; 3. (*eksponuoti*) esporre A, mèttere in mostra

išstenėti 1. gèmere A, lamentarsi (*per qualche tempo*); 2. (*stenant pasakyti*) dire a fatica, balbettare A; 3. (*nenoromis duoti*) dare q.c. malvolentieri

ištštpėioti uscire in punta di piedi

ištštpėlis, -ė spilungone *m* (*f-a*), pètica *f*

ištštip||**ti** morire E, crepare E (*detto di animali*); *visi paršiũkai ~o* sono morti tutti i maialini

ištštýp||**ti** allungarsi, stēndersi; *peř vāsarą vaikas labai ~o* durante l'estate il ragazzo si è molto allungato

ištšojĩmas uscita *f*, abbandono *m*

ištšóti uscire E, ritirarsi; abbandonare A, lasciare A; *i. iš partijos* uscire da un partito

ištšovė||**ti** 1. restare in piedi (*per qualche tempo*); rimanere fermo; *vālandą eilėję ~jau* sono rimasto in (ho fatto la) fila per un'ora; 2. (*išsilai-kyti*) mantenersi, conservarsi; *brāškės ilgai neištšóvi* le fràgole non si consèrvano a lungo

ištstudijũoti studiare A, esaminare A (*a fondo*)

ištstuksėnti percuòtere A, fare una percussione

išštūmti 1. spingere fuori, spostare A, smuovere A; 2. (*išvaryti*) cacciar via, mettere alla porta; 3. *prk.* (*pašalinti*) eliminare A, togliere A
išstvárst||yti arraffare A, andare a ruba; *knýgą grei* ~ė il libro è andato a ruba
išsūdy||mas salatura f; ~ti salare A (*ben bene*)
išsuk||inėti, ~iėti *džn.* 1. svitare A, allentare A (*più volte*); 2. storcere A; ~inėti *pištai* dita storte (contratte)
išsūkti 1. svitare A, allentare A; *i. varžtą* svitare una vite; 2. (*išnarinti*) slogare A, lussare A, storcere A; *sng.*: *išsisūkti raiką* slogarsi una mano; 3. (*iškrypti*) girare A, cambiare direzione; *i. iš kėlio* uscire di strada; 4. (*sukant išskirti*): *i. plėną* scremare A; *i. mēdų* smielare A; 5. (*sukant padaryti*) formare A, fare A; 6. *šnek. prk.* (*išgelbėti*) salvare A, liberare A; togliere A; *i. ką iš bėdės* togliere qc. dagli impicci
išsuūkti spremere A, strizzare A; ◇ *āšarą i.* spremere le lacrime; *prākaitą i.* sfruttare, far sudare
išsuodinti sporcare di fuliggine
išsvaidyti džn. gettare A, buttare A, lanciare A
išsvajó||ti sognare A, immaginare in sogno; ~toji *šalis* il paese dei sogni
išsvarstýti 1. (*išverti*) pesare A, misurare pesando; 2. (*apsvarstyti*) esaminare A
išsvėrdėti uscire barcollando
išsvė||sti scagliare A, scaraventare A, gettare via; ~dė *lėkštę prō lągą* scaraventò il piatto dalla finestra
išsvil||inti bruciare A; ~inti *žėnklą* marchiare A (*col fuoco*); ~ti bruciare E, andare distrutto
iššál||dyti far gelare, raffreddare A; *šaltis ~dė gėlės* il freddo ha gelato le piante; ~ti gelare E, essere bruciato dal freddo
iššáudyti 1. (*išbaigti*): *i. visūs šovinius* finire, esaurire le munizioni; 2. (*išžudyti*) fucilare A, uccidere a fucilate, sterminare A (*in massa*)
iššaukimas chiamata f; *i. į teismą* citazione f, mandato di comparizione
iššaukti 1. chiamare A, far venire, convocare A; *i. gydytoją* chiamare il medico; *i. į teismą* citare in giudizio; *i. į dvikovą* sfidare a duello; 2. (*pajėgti šaukti*) (non) poter (più) gridare, sgolarsi
iššauti sparare A, far fuoco; *iššové į orą* ha sparato un colpo (di fucile) in aria
iššerti nutrire A, allevare A (*detto di animali*)
iššiėpti mostrare i denti, digrignare A; *sng.*: *iššiėpė iki ausų* ha fatto un largo sorriso

iššifrúoti decifrare A; interpretare A; *neiššifrúojamas rāštas* scrittura indecifrabile
iššlavos dgs. ciò che si spazza, spazzatura f
iššliáužioti 1. (*pravaikščioti*) gironzolare A, bighellonare A (*per un certo tempo*); 2. (*išmindžioti*) calpestare A, pestare A
iššliáužti uscire strisciando
iššlóvinti glorificare A, rendere glorioso
iššlubúoti uscire zoppiconi
iššluóstyti 1. pulire A, togliere via; 2. asciugare A; *sng.*: *iššišluóstyti lėkštės* asciuga i piatti
iššlúo||ti scopare A, spazzare A; *sng.*: *iššišlavė kambarius* ha spazzato le stanze; *prk.*: *gátvės kaip ~tos (tuščios)* le strade sono deserte
iššnekėti 1. dire tutto, spifferare A; 2. parlare con sovrabbondanza di parole
iššnipinėti scoprire A, scovare A, venire a sapere
iššnypšti soffiare A; *sng.*: *iššišnypšti nosį* soffiarsi il naso
iššokinėti džn. saltare E (*più volte*), salterellare A
iššók||ti 1. saltare E; ~ti *prō lągą* saltare dalla finestra; 2. (*netikėtai pasirodyti*) spuntare E, sbucare E; ~o *iš už krūmo* spuntò di dietro un cespuglio; 3. *prk.* (*iškilti*) venir fuori, sporgersi; formarsi; *aūt kaktos jam gūzas ~o* si è fatto un bernòcolo in fronte; ◇ *jám ākys (ant kaktos) ~o* ha spalancato (sbarrato) gli occhi; 4. (*kurį laiką*) ballare A, danzare A (*per un certo tempo*)
iššokúoti uscire saltellando
iššovimas sparo m, colpo m
iššūk||is sfida f; provocazione f; *darýti ~į* lanciare la sfida
iššukúoti 1. pettinare A; *sng.*: *iššišukúoti pláukus* pettinarsi i capelli; 2. (*vilną*) scardassare A
iššūsti 1. (*išvirti*) essere stracotto; 2. (*išpūti*) marcire E, imputridire E; 3. (*apie odą*) arrossire E, infiammarsi (*a causa di calore o di sudore*)
iššutimas med. intertrigine f
iššūtinti 1. (*išvirti*) stracuocere A; 2. (*išplikyti*) stufare A, sciacquare con acqua bollente; *i. statinę* stufare una botte
iššvaistymas (išėikvojimas) spreco m, spèrpero m, scialo m
iššvaistýti 1. (*išmėtyti*) buttare per aria, spargere A; 2. (*išeikvoti*) sperperare A, scialacquare A; *i. pinigų* sperperare il denaro
iššveisti pulire A, lustrare A, raschiare A; *i. grindis* lustrare i pavimenti
iššvilpinti šnek. gettare via

iššvilpti 1. uscire in gran fretta; 2. fischiare A (*per un certo tempo o un certo motivo*)

ištaig||a comodità *f*, àgio *m*, comfort *m inv*; **~áuti** vivere negli agi, darsi bel tempo; **~iaĩ**, **~ĩngai** *prv.* con tutti i comfort; comodamente; **~ĩngai gyvėna** fa una vita cōmoda; vive con agiatezza; **~ĩngas**, **~ūs** confortėvole, confortābile, cōmodo, agiato; **~ĩngas būtas** appartamento confortėvle; **~ūs gyvėnimas** vita agiata; **~ĩngūmas** agiatezza *f*, comodità *f*

ištaikyti trovare A, riuscire ad avere, ottenere q.c.; **niėkaip neištaikau nueĩti pàs gėdytoją** non trovo mai il tempo per andare dal mēdico

ištaisymas correzione *f*, rettifica *f*, modifica *f*; **klaidū i.** correzione degli errori

ištaisýti 1. corrėggere A, rettificare A, emendare A, rimediare A; *i.* **tėkstą** corrėggere un testo; *sng.*: **óras išsitaĩsė** il tempo si è aggiustato; 2. (**išpuošti**) adornare A, abbellire A; 3. (**surengti**) organizzare A, preparare A, predisporre A; *sng.*: **išsitaĩsýti ĩ keliõnė** prepararsi a un viaggjo

ištak||a sorgente *f*, origine *f*, fonte *f*; **ųpės ~os** le sorgenti del fiume; *prk.*: **civilizācijos ~os** le origini deila civiltà

ištakūs alto, slanciato

ištálzyti 1. (**primušti**) picchiare A, bastonare A; 2. (**išmėtyti**) buttare per ària

ištampýti džn. 1. dilatare A, estēdendere A, allargare A; *sng.*: **megztinis išsitaĩpė** il maglione si è allargato; 2. (**ištraukyti**) tirare fuori con fatica

ištapyti pitturare A, ornare di disegni

ištárdyti interrogare A; *teis.* escūtere A; *i.* **káltinamąjį** interrogare l'imputato

ištariamas pronūncia *f*, pronūnzia *f*; **taisyklėngas i.** pronūncia corretta

ištarn||áuti 1. aver servito, lavorato (*per un certo tempo*); **kėletą mėtų ~avo sárgu** per qualche anno ha fatto il guardiano; **~áuti kariūomenėje** fare il servizio militare; 2. (**pasiėkti**): **~áuti peĩsiją** avere, maturare il diritto alla pensione

ištaršýti scompigliare A, arruffare A; *sng.*: **išsitaršė plaukaĩ** capelli arruffati

ištarškėti uscire, partire con fracasso

ištaĩti pronunciare A, dire A, proferire A; **suĩkiai ĩštariamas gaĩsas** suono difficilmente pronunziabile; **nė žódžio neištaĩti** non aprir bocca

ištąsýti džn. 1. (**ištempti**) dilatare A, allargare A, sformare A; *sng.*: **batai išsitaĩsė** le scarpe si sono

sformate; 2. (**išvalkioti**) tirar fuori, portar via; dispēdere A

ištašýti 1. scolpire A; 2. mangiare (o bere) avidamente

ištaškýti schizzare A, spārgere A, riversare a fiotti (*detto di liquidi*)

ištaũkšti 1. dire tutto, spifferare A; 2. chiacchierare A (*per un certo tempo*)

ištaukúoti sporcare di grasso, ũngere A

ištėisin||imas teis. assoluzione *f*, proscioglimento *m*; **~ti** assolvere A, prosciogliere A; **~ti káltinamąjį** assolvere l'imputato

išteké||ti 1. (**apie skysčius**) fuoruscire E, fluire E, (s)colare E; 2. (**apie upę**) sōrgere E, scaturire E; 3. (**apie moterį**) maritarsi, sposarsi; **~jo ũž užsieniėčio** ha sposato (si è sposata con) uno straniero; **~jusi mōteris** donna sposata

ištekinis alto, slanciato

ištėkinti 1. (**skystį**) far uscire, scolare A, stillare A; 2. *tech.* tornare A, lavorare al tōrnio; 3. (**merginą**) maritare A, far sposare a un uomo; 4. (**išgaląsti**) affilare A

išteklėngas abbiente, benestante, agiato

ištekl||ius 1. provvista *f*, riserva *f*, risorsa *f*, scorta *f*; **maĩsto ~iai** scorta di viveri; **ekonòminiai ~iai** risorse econòmiche; 2. (**gerovė**) benēssere *m*, comodità *f*, agi *f pl*; **gyvėnti ~iuje** vivere negli agi

ištėkšti 1. schizzare A, spārgere A; 2. gettare via, lasciar cadere

ištėk||ti bastare E, ēssere sufficiente; **aĩ ~si pinigų keliõnei?** ti basteranno i soldi per il viaggjo?

išteliũskúoti sciabordare A, agitare A

ištempĩmas distensione *f*; *med.* stiramento *m*, distrazione *f*

ištempti 1. distēdendere A, tēdendere A, tirare A; *i.* **virvę, laĩką** tēdendere una corda, tirare l'arco; *♦ i.* **ausis** allungare gli orecchi; 2. (**ištraukti**) tirare fuori, estrarre A

išteplióti sporcare A, insudiciare A, imbrattare A; *sng.*: **válgydamas išsitepliója** quando mangia si sporca

ištėp||ti 1. spalmare A, stēdendere A; **~ti svėstų keptuvę** imburare una padella; **~ti degutų** incatramare A, *sng.*: **išsitepti kremų vėidą** stēdendere la crema sul viso; 2. sporcare A, imbrattare A; *sng.*: **išsitepti rankas** sporcarsi le mani

išterlióti sporcare A, imbrattare A, lordare A; *sng.*: **neišsterliók!** non sporcarti!

- ištesėti** 1. mantenere A, tener fede a; *i. dúotą žodį* mantenere la parola data; 2. (*ištengti*) riuscire E, essere capace
- ištęsti** 1. dilungare A, distendere A, dilatare A; *ištęstas pāsakojimas* racconto prolisso; 2. (*išvilkti*) tirar fuori
- ištęstin||is** continuo, ininterrotto; *mat.: ~ė trupmena* frazione continua; *~umas* prolissità *f*
- ištėžinti** ammolire A, inzuppare A
- ištėžti** ammolirsi, inzupparsi
- ištiės** *prv.* veramente, in verità, davvero
- ištiėsinti** raddrizzare A, aggiustare A; *i. vinių* raddrizzare un chiodo
- ištiėsti** 1. distendere A, spiegare A, allungare A, allargare A; *i. kójas* distendere le gambe; *i. sparnūs* spiegare le ali; *i. kám rañką* (*sveikinantis*) porgere la mano a qc.; *sng.:* *gulėjo išsitiėšęs ant sòfos* se ne stava disteso sul divano; 2. (*padaryti*) costruire A, formare A; *i. kėlią* costruire una strada
- ištiestinis** *mat.:* *i. kampas* angolo piatto
- iš tiesų** *prv.* veramente, davvero, sul serio
- ištikimai** *prv.* fedelmente, con fedeltà
- ištikim||as** fedele, leale; *liko ~as tradicijoms* è rimasto fedele alle tradizioni; *~ybė, ~umas* fedeltà *f*, devozione *f*; *prisiekti kám ~ybę* giurare fedeltà a qc.; *~ybė tėvynei* fedeltà verso la patria
- ištýkinti** andarsene alla chetichella
- iš týko** *prv.* alla chetichella, pian piano, lemme lemme
- ištikrinti** verificare A, controllare A
- iš tikro, iš tikrų** *prv.* davvero, in verità, veramente
- ištikšti** 1. uscire a spruzzi, riversarsi, spargersi; 2. (*sudužti*) spaccarsi, rompersi
- ištik||ti** 1. capitare E, accadere E, succedere E; *~o nelaimė* è successa una disgrazia; 2. colpire E/A; *med.:* *paralyžiaus ištiktas* colpito da paralisi; *šnek.:* *stovėjo lyg stābo ištiktas* è rimasto di stucco
- ištiktukas** *gram.* interiezione onomatopèica
- ištylėti** rimanere in silenzio (*per un certo tempo*)
- ištipti** entrare E, essere contenuto
- ištinimas** gonfiore *m*, tumefazione *f*
- ištinkuoti** intonacare A, fare l'intonaco
- 1 ištinti** 1. (*išplakti dalį*) battere A; 2. *šnek. (primušti)* picchiare A, percuotere A
- 2 ištinti||ti** gonfiarsi; *kėlis ~o* si è gonfiato il gonocchio
- ištyrimas** indagine *f*, ricerca *f*, analisi *f*, studio *m*
- ištyrinėti** *džn.* indagare A, esplorare A, studiare A; *i. sālą* esplorare un'isola
- ištirp||dyti, ~inti** fondere A, sciogliere A, liquefare A; *~inti cukrų vandenį* sciogliere lo zucchero nell'acqua; *~dyti vašką* fondere la cera
- ištirp||ti** 1. sciogliersi, fondersi, liquefarsi; *sniėgas sūulėje ~sta* la neve si scioglie al sole; 2. *prk. (išnykti)* perdersi, svanire E, scomparire E
- ištirti** indagare A, investigare A, esplorare A, analizzare A; *i. įvykio priežastis* indagare le cause di un fatto; *i. kraują* analizzare il sangue
- ištisa||prv.** interamente, totalmente, continuamente
- ištis||as** 1. diritto, retto; indiviso; *~as peilis* coltello fermo (a lama fissa); 2. tutto, intero, completo; *~us metų* tutto l'anno; *pef ~as tris dienas* tre giorni di seguito, difilato
- ištįsėlis, -ė** spilungone *m* (*f*-a)
- ištisimis** 1. intero, indiviso, non frazionato; 2. continuo, ininterrotto, incessante; *i. srautas* flusso ininterrotto; 3. *gram.* semplice
- ištįs||ti** allungarsi, allargarsi, (di)stendersi; *prk.:* *vaikai greit ~ta* i ragazzi si allungano rapidamente; (*jám*) *akys ~o bežiūrint* si è stancato di guardare
- ištisumas** interezza *f*, totalità *f*, integrità *f*
- ištį||ėlis, -ė** *menk.* persona fiacca; rammollito *m* (*f*-a); *~inti* 1. ammolire A, inzuppare A; 2. indebolire A, infiacchire A, rammollire A; *~ti* 1. ammolirsi, ammorbidsi, inzupparsi; *pieva nuò lietaūs ~usi* prato molle di pioggia; 2. *prk. (suglebti)* rammollirsi, infiacchirsi, indebolirsi
- ištobulėti** perfezionarsi, migliorarsi
- ištobulin||imas** perfezionamento *m*, miglioramento *m*; *~ti* perfezionare A, migliorare A
- iš tolo** *prv.* da lontano, lontanamente, in modo vago
- ištráiškyti** schiacciare A, sprèmere A
- ištrankýti** 1. (*išdaužyti*) fracassare A, spaccare A; 2. (*išmėtyti*) buttare per aria
- ištrátinti** *šnek.* fare q.c. energicamente; *i. stiklą* rompere il vetro; *i. qšotį alaūs* bere una brocca di birra
- ištrauk||a** 1. citazione *f*, passo *m*, brano *m*; *išvėsti keliàs poėmos ~as* tradurre alcuni passi d'un poema; 2. estratto *m*, copia *f* (*da documento*); 3. *ppr. dgs.* essenza *f*, estratto *m*
- ištráu||ioti, ~yti** *džn.* estrarre A, tirare fuori (*più volte*); *~ti* 1. tirare fuori, togliere via, estrarre A, cavare A; *~ti kárdą iš makšties* tirare una spada dal fodero; *~ti iš rañkų* strappare di mano;

~*iamas* (išskleidžiamas) stālas tavolo allungabile; *mat.:* ~*ti šaknį* estrarre la radice; 2. *šnek. (gauti)* trovare A, reperire A, pescare A, scavare A; *iš kuř ~ei šitą knygą?* dove hai pescato questo libro?; 3. *prk. (išvykti)* partire E, andarsene; 4. *šnek. (išgerti)* bere A, mandare giù

ištrėkšti sprēmere A, far uscire (*detto di liquidi*)

ištrėmimas deportazione *f*, esilio *m*

ištrėmpti calpestare A, pestare A

ištrėm||ti deportare A, esiliare A; ~*tis* deportazione *f*, esilio *m*

ištreniruoti esercitare A, addestrare A, allenare A (*bene*)

ištrėnkti 1. (*iš rankų*) far cascare di mano; 2. *šnek. (išmesti)* cacciare E, buttare via

ištrėpėnti calpestare A, pestare A

ištrėšti 1. (*supūti*) marcire E, imputridire E; 2. (*suminkštėti*) diventare molle

ištrėšti concimare A, letamare A

ištrų||kšti scaturire E, sgorgare E, uscire fuori; *iš akių jam ~ško ašaros* gli scaturirono le lacrime dagli occhi

ištrimituoti 1. suonare la tromba (*per un certo tempo*); 2. (*pagarsinti*) strombazzare A, divulgare A

ištrynimas 1. (*trintuku*) cancellazione *f*; 2. sfregamento *m*, strofinamento *m*

ištrinksėti partire con fracasso

ištriñkti lavare A; *gálvą i.* lavare la testa

ištrinti 1. (*išbraukti*) cancellare A, togliere fregando; *i. trintukų* cancellare con la gomma; *sng. prk.: išsitrinti iš atminties* cancellarsi, scomparire dalla memoria; 2. pulire A, asciugare A, lustrare A (*strofinando*); *i. grindis vašku* lustrare i pavimenti con la cera; 3. (*vaistais*) frizionare A, applicare massaggiando; *sng.:* *išsitrinti kamparu* farsi una frizione con la cànfora; 4. (*išmaišyti*) mescolare A, amalgamare A; 5. (*sudėvėti*) consumare A, logorare A, sciupare A; *sng.:* *sižonas visai išsitrinęs* la gonna è tutta sciupata; *išsitrėnūsios monėtos* monete lògore

ištrųpti calpestare A, pestare A

ištró||kšti 1. avere sete, sentirsi assetato; *prk.:* ~*škes garbės* assetato (bramoso, avido) di glòria; 2. (*uždusti*) soffocarsi, morire (*in tanti*) per soffocamento

ištrūkinėti džn. staccarsi (*più volte*)

ištrūk||ti 1. staccarsi, cadere da sé, venir via; *sagą ~o* si è staccato un bottone; 2. (*pabėgti*) scappare

E, sprigionarsi, fuggire E; ~*ti iš kalėjimo* scappare di prigione; ~*ti iš mirties* sfuggire alla morte

ištrupė||ti sgretolarsi, frantumarsi, sbriciolarsi; *tinkas ~jo* l'intònaco del muro si è sgretolato

ištrūpinti sgretolare A, sbriciolare A; *i. duoną* sbriciolare il pane

ištūnoti rintanarsi, nascondersi, chiudersi; *i. namiė* stare rintanato in casa

ištuok||a teis. divorzio *m*; ~*imas* scioglimento di un matrimonio

ištuok||ti sciogliere, annullare il matrimonio; ~*tis, -ė* divorziato *m (f -a)*

ištupė||ti 1. restare accoccolato (*per qualche tempo*); 2. restare, rimanere in un luogo; *šnek.:* *vėsq diėnų priė knygų ~ti* stare tutto il giorno sui libri; 3. (*kalėjime*) stare in prigione; *trejus metus ~jo* è stato dentro per tre anni

išturėti 1. reggere A, trattenerne A, frenare A; *i. įniřtusį árklį* reggere un cavallo imbizarrito; 2. sopportare A, resistere A, tollerare A; *i. šaltį* sopportare il freddo; *neišturėjau skausmo* non ho resistito al dolore; *sng.:* *negalėjo juokū išsiturėti* non riusciva a trattenersi dal ridere; 3. (*kurį laiką turėti*) tenere, avere q.c. in pròprio possesso (*per un certo tempo*)

ištuřkšti intorbidare A, sporcare A; *i. vandenį* intorbidare l'acqua

ištuštė||ti (s)vuotarsi; *miėstas vėsarą ~ja* d'estate la città si vuota (si spòpola)

ištūštinti (s)vuotare A, sgomberare A; *i. stálėių* vuotare un cassetto

1 ištėvirstyti afferrare A, prèndere A; mèttere a ruba

2 ištėvirstyti consumare tutte le bende (*per le medicazioni di ferite*)

ištėvėtyti šnek. fare q.c. energicamente: *i. vėsq bėtėlį vėyno* bere un fiasco di vino

ištėverm||ė resistenza *f*, forza *f*, temprà *f*, saldezza *f*; *nėpaprastōs ~ės žmogūs* uomo di una temprà straordinaria

ištėvermėng||ai prv. con resistenza, tenacemente; ~*as* forte, resistente, tenace; ~*umas* resistenza *f*, forza *f*, tenàcia *f*

ištėvėrti 1. conservarsi, mantenersi in buono stato; 2. (*iškęsti*) sopportare A, reggere A, tener duro; *nėbegaliū i. tókio gyvėnimo* non ne posso più di questa vita

ištėvilkyti 1. stufare A, sciacquare con acqua bollente; 2. scottare A, ustionare A

ištviñkti gonfiarsi, dilatarsi, ingrossarsi
ištvin||**ti** straripare E/A, traboccare E; *ùpé ~o* il fiume ha (è) straripato
ištviirk||**áuti** peccare di lussùria, far vita libertina, menare una vita dissoluta; *~ávimas* lussùria *f*, libertinaggio *m*, dissolutezza *f*, lascivia *f*
ištviirk||**élis**, -**é** persona lussuosa, dissoluta; *~lmas* dissolutezza *f*, depravazione *f*; *~lnti* depravare A, corrómpere A, pervertire A; *~ti* depravarsi, corrómpersi, guastarsi
ištvýroti mantenersi, rimanere E, durare E/A
išugdyti 1. (*išauklėti*) educare A, allevare A, formare A; 2. (*išplėtoti*) sviluppare A, avvezzare A, acquisire A; *sng.*: *išsiugdýti* *įgūdžius* acquisire maestria
išūg||**is** 1. crescita *f*; *drabūžis ~iui* vestito per la crescita; 2. maturità *f*
išūiti scacciare A, cacciare via
išuogáuti raccogliere tutte le bacche
išuostyti 1. fiutare A, annusare A, odorare A; 2. *šnek.* (*išsiteirauti*) scoprire A, venire a sapere
išurbinti (tra)forare A, bucare A
išūžti *šnek.* uscire con fracasso; *♦ ausis i.* riempire le orecchie di chiacchiere; *gálvą i.* gonfiare la testa
išvad||**a** conclusione *f*, deduzione *f*; *prieiti ~q (priė ~os)* venire alla conclusione; *padaryti ~q* trarre, cavare una conclusione
išvadávimas liberazione *f*
išvadelėti (*arklius*) sbrigliare A
išvadinti 1. chiamare A, invitare A (*ad uscire assieme*); *sng.*: *įis išsivadino manė pasiváikščioti* mi ha convinto ad andare a passeggio con lui; 2. chiamare A, dare un nome offensivo; *i. kà kvailiū* dare a qc. dello stùpido, del cretino
išvadúo||**ti** liberare A; *sng.*: *išsivadúoti iš kienō įtakos* liberarsi, sottrarsi all'influenza di qc.; *išsivadúojamasis judėjimas* movimento di liberazione; *~tojas*, -*a* liberatore *m*, liberatrice *f*
išvaginėti džen. rubacchiare A
išvąginti dare del ladro
išvagó||**ti** solcare A; *prk.*: *rauškliū ~ta kaktà* fronte solcata (rugosa)
išvaik||**ymas** dispersione *f*, scioglimento *m*; *~yti* dispèdere A, dissipare A, sbandare A; *policija ~ė demonstrántus* la polizia disperse i dimostranti; *vėjas ~ė dėbesis* il vento ha fugato le nubi
išváikš||**čioti**, *~tinėti* 1. andarsene, andar ognuno per la sua via; *sng.*: *svečiai išsiváikščiojo* gli invi-

tati se ne sono andati; 2. (*visur*) percorrere A, visitare A (*a piedi*); 3. (*kurį laiką*) passeggiare A, camminare A (*per un certo tempo*)

išvainóti sgridare A, rimproverare A

išvaisyti džen. generare A, prolificare A; coltivare A

išvaizd||**a** apparenza *f*, aspetto *m*; *gražiōs ~os žmogūs* persona di bell'aspetto; *sprėndžiant iš ~os* a giudicare dall'apparenza; *~lngas*, *~ūs* di aspetto gradévole

išvakar||**ės dgs.** 1. vigilia *f*; *rinkimų ~ėse* alla vigilia delle elezioni; 2. (*vėlyvas vakaras*) notte tarda

išvagyti mangiare tutto

išválymas pulitura *f*; *dėmių i.* smacchiatura *f*

išvalyti pulire A, detèrgere A; smacchiare A; *sng.*: *išsivalyti dantis* pulirsi i denti

išvalka buco nel ghiaccio (*per tirar fuori una rete*)

išválkioti 1. *džen.* (*išvilkti*) tirare fuori, estrarre A (*più volte*); 2. (*išmėtyti*) buttare per ària, spàrgere A; 3. (*nudėvėti*) consumare A, logorare A

išvalos dgs. mondiglia *f*, lolla *f*, pula *f*

išvamos dgs. vomitaticcio *m*

išvanóti 1. far un bagno di vapore; 2. picchiare A, frustare A

išvara 1. tratturo *m*; 2. addiaccio *m*, riparo *m*

išvařd||**inti**, *~yti* nominare A, enumerare A, elencare A; *~ijo visūs sunkumūs* ha enumerato tutte le difficoltà

išvargin||**ti** affaticare A, spossare A, estenuare A; *tàs dárbas manė ~o* questo lavoro mi ha sposato

išvařg||**ti** 1. affaticarsi, spossarsi, stancarsi; *būvo labai ~ęs pō keliōnēs* era stanco morto, sfinito per il viaggio; 2. (*iškęsti*) sopportare A, resistere A; *~sime vargūs* resisteremo alle fatiche; 3. (*kurį laiką*) soffrire A, patire A

išvārymas (*pašalinimas*) espulsione *f*, cacciata *f*

išvarinėti džen. 1. (*išginti*) condurre A; 2. (*išsklaidyti*) diffondere A

išvāryti 1. scacciare A, allontanare A; *i. iš namų* scacciare di casa; 2. (*išginti*) condurre A, accompagnare A; *i. galvijūs į ganýklą* condurre le bestie al pàscolo; 3. *šnek.* (*padaryti*) fare q.c. energicamente; *i. kāminq* costruire un comignolo; *i. tris kùrsus* fare tre anni di stùdio

išvarpý||**ti** 1. tarlare A, ródere A; *~tas mēdis* legno tarlato; 2. (*išbedžioti*) bucherellare A, foracchiare A

išvārstyti 1. *džen.* (*išverti*) sfilare A, sfilzare A; 2. (*iššaldyti darinėjant*) raffreddare A

išvarta àlbero schiantato
išvartýti džn. 1. buttare per ària, métttere sotto-sopra; 2. (*apie medžius*) schiantare A, sradicare A; 3. (*apie knygos lapus*) sfogliare A
išvartóti consumare sino all'último, esaurire A
išvarvėti scolare E, sgocciolare E; *sng.*: *padėk lėkštės, kàd išsivarvėtu* metti i piatti a sgocciolare
išvarvinti scolare A, sgocciolare A, vuotare A
išvarža 1. (*grobis*) preda *f*, bottino *m*; 2. *med.* *ėrnia f*
išvaržýti vèndere all'asta
išvaškúoti incerare A, lucidare con la cera
išvažiāvīm || **as** 1. (*veiksmas*) partenza *f*; 2. (*vieta*) uscita *f*; *uždarýti visus ~us* chiùdere, bloccare tutte le uscite
išvažinėti 1. *džn.* partire E, andàrsene; 2. (*apvažiuoti*) percórrere A, girare A, visitare A; *skersai iš išilgai i. šalį* percórrere in lungo e in largo un paese; 3. (*suplūkti*) calpestare A, calcare A
išvažiúoti 1. partire E, andare via (*col mezzo di trasporto*); *~iavo su reikalais* è partito per affari; 2. (*galėti važiuoti*) riuscire a métttersi in viàggio
išvedimas 1. allontanamento *m*, ritiro *m*; *kariuomenės i.* ritiro delle truppe; 2. (*išvada*) deduzione *f*, conclusione *f*
išvėdinti aerare A, ventilare A; *sng.*: *kambarys jau išsvėdino* l'aria nella stanza si è già cambiata
išvedžióti 1. (*apvedžioti*) portare in giro (*mostrando q.c.*), far vedere; 2. (*nutiesti*) costruire A; installare A; 3. (*išrašyti*) tracciare A, scrivere A (*con cura*)
išveisti 1. (*išnaikinti*) sterminare A; estirpare A; sradicare A; *i. musės* sterminare le mosche; *sng.*: *aviėtės išslveisė* i lamponi sono inselvaticiti; 2. (*naują veislę*) coltivare A, produrre nuove varietà (*di piante o di animali*)
išvelėti lavare i panni (*battèndoli con la mèstola*)
išvėmti vomitare A, rigettare A
išvėngti sfuggire A, evitare A, sottrarsi; *i. pavojaus* sottrarsi a un pericolo; *i. baismės* sfuggire alla giustizia; *i. smūgio* schivare un colpo
išvėntin || **ti** consacrare A; *būvo ~tas kūnigu (į kūnigus)* fu consacrato sacerdote
išvėp || **ėlis, -ė** imbranato *m (f-a)*, sbadato *m (f-a)*; *~ti* 1. diventare imbranato; 2. (*prasiskėsti*) aprirsi, spalancarsi
išverkti 1. piangere tutte le làcrime; 2. (*išprašyti*) ottenere *q.c.* col pianto

išverstageřklis, -ė šnek. strillone *m (f-a)*
išversták || **is, -ė šnek.** chi ha gli occhi sporgenti; *~umas med.* esoftalmo *m*
išveřsti 1. (*pargriauti*) far cadere, rovesciare A, ribaltare A; *iš šaknų mēdį i.* sradicare, divèllere un àlbero; *sng.*: *išsiveřsti iš lovos* cascare dal letto; 2. (*išmesti*) buttar fuori, scaricare A; 3. (*sujaukti*) buttare per ària, métttere in disòrdine; 4. (*išrausti*) scavare A, formare dei buchi; 5. (*į kitą pusę*) rivoltare A, rovesciare A; *i. priegalvio užvalktį* rivoltare una fèdera; 6. (*į kitą kalbą*) tradurre A; *i. tēkstą iš lietuvių kalbės į italų* tradurre un testo dal lituano in italiano; 7. *šnek.* (*išpūsti*) spòrgere A; gonfiare A; *akį i.* spalancare, sbarrare gli occhi; *sng.*: *gūzas išsivertė* si è formato un bernòccolo; 8. (*išberti*) coprire di vescicole
išvėrtėti 1. (*išgriūti*) allettarsi, ripiegarsi; 2. (*išsilankstyti*) piegarsi, incurvarsi
išvėrti sfilare A, sfilzare A; *raiščius iš bātų i.* sfilare, tògliere i lacci dalle scarpe; *sng.*: *karóliai išsivėrė* la collana si è sfilata
išvėřžti strappare A, ottenere per forza
išvēsti 1. portar fuori, far uscire; *i. šunį pasivaikščioti* portare il cane a passéggio; *♦ i. iš kėlio* métttere fuori strada; *i. iš kantrybės* far pèrdere la pazienza; *i. iš rikiuotės* métttere fuori uso; *iš prōto i.* far impazzire; 2. (*nutiesti*) costruire A, tracciare A; *i. geležinkelį* costruire una ferrovia; 3. (*sukurti*) creare A; allevare A, coltivare A; 4. (*apskaičiuoti*) calcolare A, dedurre A, conclùdere A
išvēsti raffreddarsi, divenire freddo
išvestin || **ė mat.** derivata *f*; *~is* derivato; *gram.*: *~is žodis* derivato *m*
išvēšėti accréscersi, infittirsi, prosperare A
išvētyti vagliare A, cèrnere A, mondare A; *i. kviečius* vagliare il grano
išvēžimas trasporto *m*; esportazione *f*; deportazione *f*; *kapitálo i.* esportazione di capitali
išvēžió || **jimas** trasporto *m*; *prėkių ~jimas* consegna delle merci; *~ti džn.* portare A (*in un veicolo*); *~ti prekės klieņtams* rifornire i clienti
išvēž || **ti** 1. trasportare A, portare via (*in un veicolo*); *~ti vaikūs priė júros* portare i bambini al mare; 2. (*eksportuoti*) esportare A, mandare all'èstero; 3. (*ištremti*) deportare A; *~tijų gyvėnimas* la vita dei deportati
išvidinis interno, interiore
išvīen, iš vīeno prv. 1. (*kartu*) insieme, assieme; unitamente; 2. (*nuolat*) in continuazione, con-

tinuamente; 3. (*ištisai*) interamente, completamente, del tutto; *iš vieno apsiniáuķę* tutto il cielo è coperto di nùvole

išviēpti spalancare, stòrcere la bocca; *sng.*: *nestovėk išsiviēpęs* non stare a bocca spalancata

išviešėti essere stato òspite (*per un certo tempo*)

išviešpatáuiti esercitare il pròprio dominio, regnare A (*per un certo tempo*)

išvietė gabinetto *m*, latrina *f*, ritirata *f*

išvijimas espulsione *f*, scacciata *f*, esilio *m*

išvyka viaggio *m*, escursione *f*, gita *f*; *l. l. gaitą* gita in campagna; scampagnata *f*; *koncėrtinė l.* tournée *f*

išvykimas partenza *f*

išvėk||ti partire E, mėttersi in viaggio; *traukinys ~sta trėčią vėląndą* il treno parte alle tre

išvilióti estòrcere A, carpire A; *i. iš kò pinigų* carpire denaro a qc.

išvilkėti portare A, avere indosso (*per un certo tempo*)

išvilkti 1. trascinare, tirare fuori; *i. veltį l. krautą* trascinare la barca sulla riva; 2. (*išrengti*) svestire A, spogliare A; *sng.*: *išsivilkiti nuogaĩ* spogliarsi nudo

išvynióti (di)spiegare A, distèndere A, srotolare A; *i. pakėtą* spaccettare A; *i. (siūlą) kámuolį* sgomitolare A

išvłpti spalancare, stòrcere la bocca; sogghignare A

išvłrinti far bollire

išvirkščiaĩ *prv.* alla rovèscia, a rovèscio, in modo inverso, al contràrio; *viską i. dāro* fa tutto alla rovèscia

išvirkš||čias rovèscio; *~tĩ marškiniaĩ* maglia rovèscia

išvirkš||ti iniettare A; *~tĩmas* iniezione *f*

išvirkštĩn||is rovèscio; *~ė áudinio pùsė* il rovèscio di una stoffa

išviros *dgs.* 1. bollitura *f*; broda *f*; 2. schiuma *f*; sedimento di un liquido

išviř||sti 1. crollare E, cadere E, cascare E; *~to senās is ážuolas* la vecchia quercia crollò; 2. (*apvirsti*) capovòlgersi, ribaltarsi; *vežĩmas ~to* il carro si è ribaltato; 3. (*išsiveržti*) rovesciarsi, riversarsi; *žmónės ~to l. gatvės* la gente si riversò nelle strade; 4. *prk.* (*išsiplėsti*) gonfiarsi, dilatarsi; *~tusios akys* occhi sporgenti; 5. (*pavirsti*) diventare E, divenire E, trasformarsi

išviršĩn||is esteriore, esterno; *~ė išvaizda* aspetto esteriore; apparenza *f*

išviřtėlis, -ė 1. àlbero schiantato, 2. *prk.* apòstata *m, f*; rinnegato *m (f -a)*

išvłrti 1. cuòcere A, cucinare A, preparare A; *bùl-vės dār neišvłrusios* le patate non sono ancora cotte; 2. (*verdant išgaruoti*) ebollire A, evaporare E/A (*in sėguito a bollitura*)

išvłs *modal.* affatto, del tutto, per nulla; *i. nenórių vályti* non ho affatto fame

išvisa, išvisėlis, -ė degenerato *m (f -a)*

1 iš viso *prv.* in tutto, in totale

2 iš viso *modal.* *žr.* išvłs

išvłsti degenerare E, tralignare E, inselvaticarsi

išvysti vedere A, scòrgere A; *prk.*: *i. pasáulio švięą* venire alla luce

išvysty||mas sviluppo *m*, evoluzione *f*; accrescimento *m*; *prāmonės ~mas* sviluppo dell'industria; *~ti* 1. sviluppare A, far crèscere, progredire A, ampliare A; *~ti veiklą* sviluppare un'attività; *~ti greĩtį* acquistare velocità; 2. (*išvynioti*) distèndere A, sfasciare A; *~ti kũdikį* sfasciare un neonato

1 išvysti (*išvaryti*) scacciare A, mandare via, mèttere fuori; *i. iš namų* scacciare di casa; *i. iš ūrvo* stanare A; *prk.*: *i. iš tarnýbos* defenestrare A

2 išvysti (*išsukti*) disfare A, sciògliere A, spiegare A; *i. siūlą kámuolį* sgomitolare A

išvysturiuoti disfare l'involto, distèndere A, sfasciare A

išvógti rubare A, rapinare A, sottrarre A; *i. brange-nýbes* rubare dei gioielli

išvolióti 1. (*ištrypti*) calpestare A (*rotolandosi per terra*); *sng.*: *išsivolióti purvė* infangarsi, sporcarsi di fango; 2. involtare A; *i. miltuose* infarinare A

išzĩřzti, išzýzti 1. ronzare A (*per un certo tempo*); 2. *prk.* (*išprašyti*) ottenere A (*dopo continue richieste*)

išžabóti sbrigliare A; *i. árklį* sbrigliare un cavallo

išžágin||imas stupro *m*, violenza carnale; *~ti* stuprare A, violentare A

išžál||inti, ~iúoti inverdire A; *~iúoti drabųžį žolė* sporcare il vestito d'erba

išžarg||as allargato, allargato, aperto; *~dýti* divaricare, allargare le gambe; *~óm(is) prv.* con le gambe divaricate, arcuate

išžarstýti (*žarijas ir pan.*) spàrgere A, spàndere A, stèndere A

išžem||ėti, ~iúoti sporcare di terra

išžeręgti divaricare le gambe; *sng.*: *stóvi išsižeręgs* sta con le gambe divaricate

išžer̃ti spārgere A, tōgliere via; *krōsnį* (žarijas) i. tōgliere le braci dal forno
išžibinti bruciare A, consumare A
išžiemoti trascorrere l'inverno
išžygiuoti partire E, mēttersi in marcia
išžio|dyti aprire la bocca (il becco, le fauci) a qc.; ~ti aprire, spalancare la bocca; *sngr.:* *išsižiōjės miēga* dorme a bocca aperta; *neišsižiōjo* (*neprakalbo*) *peř visą vakarą* non ha aperto bocca per tutta la serata; ◇ *išsižiōjės dāiktas* persona sciocca
išžiovauti sbadigliare A (*per un certo tempo*)
išžirgas žr. išžargas
išžįsti aver succhiato, poppato completamente
išžiūrėti 1. guardare A, rivedere A; 2. (*išieškoti*) rovistare A, frugare A
išžudyti massacrare A, sterminare A (*in massa*)
išžvalgýti esplorare A, perlustrare A, investigare A; i. *priešo pozicijas* esplorare le posizioni del nemico
išžvejoti 1. pescare A (*per un certo tempo*); 2. prēndere tutti i pesci
it dll. come (se), quasi che; forse; *elgiasi it niēko nebūvę* si comporta come (se) niente fosse
ítaig|a suggestione f; *gýdyti ~a* curare, guarire per forza di suggestione; ~ia| *prv.* suggestivamente; ~ingas, ~ūs suggestivo; ~ingūmas suggestività f
itai|kyti 1. (*įdėti*) riuscire a far entrare; incastrare A, adattare A; 2. *džn.* (*įtikti*) accontentare A, soddisfare A; *sunkū visiems į.* è difficile soddisfare tutti
itaik|ūmas docilità f, servilità f; adulazione f; ~ūs docile, mansueto; adulatōrio
įtaisas dispositivo m, congegno m, ordigno m; *valdymo į.* congegno di manovra; *sprogdinimo į.* ordigno esplosivo
itaís|ymas, ~inys 1. meccanismo m, attrezzatura f; 2. žr. įreng|imas, ~inys
įtaisýti 1. fissare A, montare A; preparare A, costruire A; 2. (*parūpinti, gauti*) procurare A, provvedere A, comprare A; *sngr.:* *įįtaisiau slōgą* ho preso il raffreddore; 3. (*įkurdinti*) sistemare A, alloggiare A, installare A; *sngr.:* *įįtaisė mūsų namuose* ha alloggiato in casa nostra; *patōgiai įįtaisýti ant sōfos* mēttersi cōmodo, adagiarsi sul divano; 4. (*įdarbinti*) impiegare A, collocare in una càrica; *sngr.:* *įįtaisė bānke* si è impiegato in una banca

įtak|a influenza f; zona, sfera d'influsso; *turėti kām ~os* avere influenza su qc.; *pasidūoti kienō ~ai* subire l'influenza altrui; lasciarsi influenzare; *klimatas tūri ~os augmenįjai* il clima influisce sulla vegetazione; ~ingas, ~ūs influente, autorévole; ~ingūmas autorevolezza f, influenza f
itāl|as, -ė italiano m (f -a); ~ų *tautā* pōpolo italiano; ~iška| *prv.* in modo italiano, all'italiana; ~iška| *rengtis* vestire all'italiana; *jis gerai kalba ~iška|* parla in buon italiano; ~iškas italiano, dell'Italia; ~iška *virtūvė* cucina italiana
itālik|as, -ė *istor.* itālico m (f -a); ~ų *kalbos* lingue itāliche
įtalp|a capacità f, portata f, volume m; ~inti racchiudere A, contenere A
įtamp|a tensione f, intensità f, sforzo m; *dvāsinė ~a* tensione d'animo; *fiz.:* *elektros ~a* tensione elettrica; ~ūmas intensità f, tensione f; ~ūs intenso, teso
įtar|ia| *prv.* con sospetto; ~iamā| *prv.* in modo sospetto, con sospetto
įtariam|as sospettabile, sospetto; ~ųjų *sąrašas* lista dei sospettabili
įtarim|as sospetto m; *mán kilo ~as* mi è venuto un sospetto; *sukėlti ~ą* destare, dare sospetto; ~as *pasivirtino* il sospetto è divenuto certezza
įtarinė|jimas sospetto m; *nepagrįstas ~jimas* sospetto infondato; ~ti *džn.* sospettare A, diffidare A; *jis visus ~ja* sospetta di tutti
įtaringas žr. įtarūs
įtarp|iais *prv.* *knyg.* talvolta, talora; ~is interstizio m, spāzio m, inserzione f
įtař|ti sospettare A, nutrire sospetti; *įtaria įį pamelāvus* sospettano che ābbia mentito; ~ti *kā išdavystė* sospettare qc. di tradimento; ~tinā| *prv.* con sospetto; ~tinās sospettabile, sospetto; ~tinās *elgesys* atteggiamento sospetto; ~tis, ~ūmas sospettosità f, diffidenza f; ~ūs sospettoso, diffidente; ~ūs *žvilgsnis* sguardo sospettoso
įteig|imas suggestione f
įteigti ispirare A, infōndere A, persuadere A; *į. miñtį* infōndere un'idėa; *sngr.:* *įsiteigti ligą* persuadersi di ēssere ammalato
įteik|ėjas, -a chi consegna; latore m (f -trice), portatore m (f -trice); ~imas consegna f, conferimento m, assegnazione f; *prēmijos ~imas* conferimento di un prēmio

įteikti consegnare A, recapitare A, conferire A; *į. laiška* consegnare una lettera; *į. diplomą* conferire un diploma; *į. įgaliojamosius raštus* presentare le credenziali

įteisinti||imas legittimazione *f*; ~ti legittimare A, legalizzare A, regolarizzare A

įtekėti sboccare E, sfociare E; *šitą upę įteka į jūrą* questo fiume sbocca nel mare

įtekšti schizzare A, versare dentro

įtempinti||as tensione *f*, intensità *f*, sforzo *m*; *laiko ~as* tensione dell'arco; *raumenų ~as* sforzo muscolare; *tarptautinių santykių ~o sumažėjimas* distensione internazionale

įtemptai *prv.* intensamente, con concentrazione; *į. galvoti* concentrarsi nel pensiero

įtempti||as 1. teso; ~à *stygą* corda tesa; *prk.: ~i nervai* nervi tesi; 2. (*sunkus*) intenso, sforzato, duro; ~as *gyvenimas* vita intensa

įtempti||ti 1. tendere A, tirare A, tesare A; ~ti *stygą* tendere le corde; ~ti *ausį* tendere l'orecchio; *sng.: įsitempę raumenys* muscoli tesi; 2. (*įvilkti į vidų*) tirare dentro; 3. *prk. (sutelkti)* forzare A, concentrare A; ~ti *dėmesį* concentrare, raccogliere l'attenzione; ~ti *vėlią* fare uno sforzo di volontà; ~tūmas tensione *f*

įtepti 1. (*patepti*) spalmare A, ungere A, spennellare A; *į. žalzdą vaistais* ungere una ferita con un medicamento; 2. (*ištepti*) sporcare A, macchiare A

įterpti||mas inserimento *m*, inclusione *f*, incastramento *m*

įterpti||inserirsi A, includere A, introdurre A; *sng.: įsiterpti į pokalbį* inserirsi in una conversazione

įterptinis incidentale, parentetico; *gram.: į. sakinys* frase parentetica; inciso *m*

įtėvinti||iai *dgs.* genitori adottivi; ~is padre adottivo

įtiesti stendere A, dispiegare A

itikėti 1. credere A, ritenere vero; *sunkū visū tuō į.* è difficile credere a tutto ciò; 2. confidare A, affidare A; *turiū į. tū pāsłaptį* ti devo confidare un segreto; *sng.: įsitikėjo sergąs* si crede ammalato

itikimai *prv.* credibilmente

itikimi||as credibile, attendibile, verosimile; *ne-įtikimas dalykas* cosa incredibile; ~ybė, ~ūmas credibilità *f*, verosimiglianza *f*

itikinami||as convincente, persuasivo; ~as *pavyzdys* esempio convincente; ~ūmas persuasività *f*, persuasiva *f*

itikinėti||jimas persuasione *f*, convincimento *m*; ~ti *džn.* persuadere A, convincere A (*più volte*); *visaįp įį ~jome, kàd nevažiuotų naktį* cercavamo in tutti i modi di convincerlo a non partire di notte

itikinti||imas persuasione *f*, convincimento *m*; ~ti convincere A, persuadere A; ~ti *pastangų be-prasmiškumū* persuadere dell'inutilità degli sforzi; *sng.: įsitikinau, kàd klýdau* mi sono convinto di aver torto

itykoti entrare di soppiatto, introdursi, insinuarsi

iti||kšti entrare dentro (*in spruzzi*); *lašas ~ško į akį* una goccia entrò nell'occhio

itikti far piacere, soddisfare A; *stėngiasi visiems į.* cerca di farsi piacere a tutti

iti||p||ti entrare E, stare E, trovar posto; *vōs ~ti prō duris* entrare a malapena dalla porta; *nebeįtelpu į šitą suknėlę* in questo abito non entro più; *àš dār ~siu? (mán dār būs viėtos?)* ci sto ancora?

itin *prv.* molto; in modo speciale; particolarmente; *į. šaltà žiemà* inverno particolarmente freddo

itlžti inumidirsi, inzupparsi, ammolirsi

itrauka (*tekste*) capoverso *m*; rientranza *f*, rientro *m*

itraukimas inserimento *m*; *į. į sąrašą* iscrizione nella lista

itraukti 1. inserire A, introdurre A, includere A; *į. nariais į vėrtinimo komisiją* includere fra i membri della giuria; *sng.: įsitraukti į pokalbį* inserirsi in una conversazione; 2. coinvolgere A, implicare A; *į. į kàrą* coinvolgere in una guerra; 3. (*įrašyti*) scrivere A, includere in un elenco; 4. (*į vidų*) tirare A, trascinare dentro; *prk.: į. pečiūs (susigūžti)* stringersi nelle spalle; 5. (*įsiurbti*) assorbire A (*skystį*), aspirare A (*orą*); *sng. prk.: įis būvo gerokai įsitraukęs (išgėręs)* aveva preso una bella sbornia

itreñkti 1. colpire col fulmine; 2. (*įdaužti*) infrangere A, spezzare A

itrėšti concimare A, fertilizzare A

itrykšti penetrare E, spingersi dentro (*in spruzzi*)

itrynimas (*vaistais*) frizione *f*

itrinti||frizionare A, strofinare A, spalmare A; *sng.: įsitrinti kūną pomadà* spalmarsi il corpo di unguenti

itrypti calpestare A, pestare A

itris *chem.* ittrio *m*

itruk||a, **itrukimas**, ~is crepa *f*, incrinatura *f*, fessura *f*

įtrūkti 1. creparsi, screpolarsi, fendersi; 2. (*įplyšti*) strapparsi, stracciarsi
įtrupėti cadere (*dentro*) in briciole
įtrūpinti versare dentro (*sbriciolando*)
itūk |inti ingrassare A, impinguare A; ~**ti** ingrassarsi, impinguarsi
itūžti 1. imbèversi d'acqua, ammollarsi; 2. žr. **itūžti**
itūpstas sport. affondo *m*
itūž |elis, ~**ė** furioso *m* (*f-a*); ~**imas**, **itūžis** fùria *f*, furore *m*, rabbia *f*
itūžti infuriarsi, montare in còllera, accanirsi
itvaras 1. supporto *m*, montatura *f*; 2. med. stecca *f*; 3. (*vyris*) càrdine *m*, bandella *f*
itvėrimas messa a posto, fissazione *f*
itvėrti fissare A, mèttere su; *į. dalį* immanicare una falce
itvėrtin || imas fissazione *f*; rafforzamento *m*; affermazione *f*; kar. fortificazione *f*; *naujų tradicijų* ~**imas** affermazione di nuove tradizioni; ~**ti** fissare A, rafforzare A; consolidare A; fortificare A; ~**ti kablį** fissare un gancio; ~**ti sąvo žiniąs** consolidare le pròprie conoscenze; *sng.:* *prėšiai įsitvirtino prie miško* i nemici si sono fortificati ai mąrgini del bosco
įvadas 1. introduzione *f*, prefazione *f*, premessa *f*; *knýgos į.* prefazione di un libro; *lógikos į.* introduzione alla lògica; 2. tech. attacco *m*, coda *f*, entrata *f*; *antėnos į.* coda di un'antenna
įvadelėti attaccare le briglie
įvadin || is introduttivo; ~**is strąipsnis** capitolo introduttivo; *taiti pórą ~ių žodžių* dire due parole d'introduzione
įvadinti invitare ad entrare, far entrare; *sng.:* *įsivadinau į į kaimbarį* l'ho fatto entrare in casa
įvaikin || imas adozione *f*; ~**ti** adottare A; affiliare A; *sng.:* *jiė įsivaikino dū berniukūs* hanno adottato due maschietti; ~**tojas**, ~**a** padre adottivo, madre adottiva
įvaikis figlio adottivo
įvairėjimas variazione *f*, cambiamento *m*
įvairėnųbė 1. varietà *f*, diversità *f*; 2. *ppr. dgs.* vārie cose, miscellānea *f*
įvairėti variare E, cambiare E, diventare diverso
įvairiaėdis onnivoro
įvairia |prv. variamente, in vari modi, diversamente
įvairia || ka |bis multilingue, poliglotta; ~**kamiėnis gram.** dai diversi temi; ~**kam |pis geom.** con àngoli diversi; ~**krāštis** multilaterale; *geom.:* ~**krāštis trīkampis** triàngolo scaleno; ~**lų |pis** multiforme,

multèplice, vārio; ~**lų |tis** multiforme, diverso; ~**mōkslis** dalla istruzione polièdrica; ~**plaūkis** 1. di pelo differente; 2. *prk.* di opinione incoostante; ~**prāsmis** polisenso; *lingv.* polisèmico; ~**pūsis knyg.**, ~**pūsiškas** versàtile, polièdrico; ~**pūsis žmogūs** uomo versàtile; ~**pūsiškai |prv.** da diversi punti di vista; dettagliatamente; ~**pūsiškūmas** varietà *f*, versatilità *f*, poliedricità *f*; *tā-lento* ~**pūsiškūmas** versatilità d'ingegno; ~**reikšmis** dai significati diversi, polisèmico; ~**rūšis** eterogēneo, diverso, svariato; ~**rūšiai gaminiai** oggetti eterogēnei; ~**spalvis** 1. multicolore, policromo, variopinto; 2. *prk.* senza un'opinione precisa; ~**taūtis** multiètnico, plurinazionale; ~**va |dis** dai vari nomi; *fiz.* eteropolare; ~**ženklis** dai segni diversi; ~**žiėdis** dai fiori diversi

įvairųbė varietà *f*, diversità *f*

įvairinti variare A, cambiare A, modificare A; *į. maistą* variare i cibi

įvairi |op || ai |prv. svariatemente, in modi diversi; ~**as** diverso, vārio, svariato

įvair || óvė, ~**ūmas** varietà *f*, diversità *f*; *spalvų ~óvė* varietà di colori; (*daroma*) *dėl ~umo* (si *fa*) per variare

1 **įvairuoti** variare A/E, èssere diverso, presentare differenze

2 **įvairuoti** entrare in automòbile

įvair || ūs vārio, diverso, (s)variato; ~**ūs maistas** alimentazione variata; *dėl ~ių priežasčių* per diverse ragioni; ~**aūs amžiaus žmonės** persone di vāria età; *į gálvą mán atėina ~iausios mintys* mi vėngono in mente le idėe più disparate

įvaisyti žr. įveisti

įvaizdis 1. immāgine *f*; 2. *lit.* espressione figurata, tropo *m*

įvaizdūs chiaro, nitido, distinto, netto

įvakariaū |prv. 1. (*į vakarą*) verso la sera; 2. (*į vakarus*) più a ovest

įva |dymas assimilazione *f*; padronanza *f*

įvaldyti assimilare A, impadronirsi, far pròprio; *į. techniką* impadronirsi della tècnica

įvalgūs ingordo, vorace, àvido nel mangiare

įvalk || alas fèdera *f*, fòdera *f*; ~**tis** coperta *f*, copertura *f*, involucro *m*

įvaras 1. žr. įvorė; 2. (*statinės kaištis*) spina *f*; 3. (*šovinio kapsulė*) càpsula *f*

įvardinis pronominale

įvard || is gram. pronome *m*; *savýbinis ~is* pronome possessivo; ~**iškai |prv.** pronominalmente

įvaždyti denominare A, dare un nome, chiamare A
 įvardžiūtin||is pronominale; ~iai būdvardžiai
 aggettivi pronominali
 įvargin||ti stancare A, spossare A, estenuare A;
 skaitymas ~a akis la lettura stanca gli occhi; tās
 dárbas manė ~o questo lavoro mi ha spossato
 įvargis stanchezza f
 įvargti stancarsi, affaticarsi, spossarsi
 įvartyti 1. spingere dentro, introdurre A; į. gyvulius
 į aptvarą rinchiudere il bestiame in un recinto; į.
 kāmualį į vartus mandare la palla in rete; 2. (įkal-
 ti) piantare A, (con)ficcare A, cacciar dentro; į.
 vinių piantare un chiodo; sng.: įsivartyti spýglį į
 raiką conficcarsi una spina nella mano; 3. prk.
 (sukelti) incùtere A, suscitare A, ispirare A; į.
 báimės suscitare lo spavento, méttire paura; į.
 núobodulį far venire la nòia
 įvástyti džen. infilare A, far passare; į. bātams raiš-
 čiūs infilare i lacci nelle scarpe
 įvart||is sport. go(a)l m inv; įmūšti ~į fare un goal,
 segnare una rete
 įvarvėti penetrare a gocce, gocciolare dentro
 įvarvinti versare dentro (a gocce)
 įvarža 1. tech. meccanismo usato per tēndere, ten-
 ditore m; 2. (įverža vieta) risega f
 ývas 1. žr. apúokas; 2. žr. pelėda
 įvažkuoti incerare A
 įvaž||a, ~iāvimas entrata f (per i veicoli)
 įvažinė||jimas (automobilio) rodàggio m; ~ti 1.
 (suplūkti) calcare A, bāttere A (con i mezzi di
 trasporto); 2. (pravažinėti) allenare A, rodare A
 įvažiuoti entrare E (con un mezzo di trasporto); į. į
 garąžą entrare nel garage
 įvedimas 1. tech. installazione f, collocazione f,
 messa in òpera; telefōno į. installazione del tel-
 lēfono; 2. immissione f, introduzione f, instau-
 razione f; demokratinės valdžios į. instaurazione di
 un governo democratico
 įvedinėti džen. méttire in uso; creare A, istituire A
 (più volte)
 įveik||ti 1. (nugalėti) superare A, vincere A, sor-
 montare A; ~ti priešą vincere il nemico; ~ti
 kliūtis sormontare gli ostàcoli; 2. (įvarginti) stan-
 care A, spossare A, sfinire A; tās karštis mūs
 įveikė questo caldo ci ha spossato
 įveikūs faticoso; noioso
 įveisimas coltivazione f; allevamento m
 įveisti 1. (augalus) coltivare A; sng.: įsiveisėme
 grāžų sōdą abbiamo piantato un bel giardino;

2. (gyvulius) allevare A
 įvėlti 1. intricare A, impigliare A, aggrovigliare A;
 sng.: plaukai įsivėlė tařp šakų i capelli si sono
 impigliati nei rami; 2. prk. (įpainioti) immischiare
 A, implicare A, coinvolgere A; sng.: įsivėlti į
 nemalōnią istōriją impegolarsi in una brutta fac-
 cenda
 įvėrsti 1. gettare A, buttare A (dentro); sng.: įsi-
 verčiau į duobę sono caduto in una buca; 2. sng.
 (įsiveržti) entrare energicamente, rōmpere E
 įvėrti infilare A, far passare; į. siūlą į ādatą infilare
 il filo nell'ago
 įvėrtin||imas valutazione f, apprezzamento m, giu-
 dizio m; ~ti valutare A, apprezzare A, stimare
 A; ~ti nuostolius valutare i danni; ~ti žemę sti-
 mare un terreno; ~tas siuntinys pacco postale
 con valore dichiarato
 įvėžti 1. (įtempti) tēndere A, tirare A; 2. (įspausti)
 stringere A, segare A, formare una risega
 įvesti 1. far entrare, introdurre A, presentare a qc.;
 manė įvedė pās dirėktorių mi introdusse dal diret-
 tore; sng.: įsivėšk šūnį į karūbarį porta il cane
 dentro con te; 2. (prijungti) installare A, im-
 piantare A; į. dujās installare il gas; 3. (padaryti
 vartojamą) méttire in uso, instaurare A, intro-
 durre A; į. naujadarą introdurre un neologismo;
 į. diktatūrą, įstātymą instaurare una dittatura;
 imporre una legge; ◇ knyg.: į. į rikiuotę far entrare
 in funzione; į. į mādą rēndere di moda; į. į kėlią
 (pamokyti) far trovare la strada giusta
 įvėž||amasis d'importazione; ~amasis mūltas dāzio
 d'entrata; ~imas importazione f
 įvėžlinti šnek. entrare goffamente
 įvėž||ti portare dentro (con un mezzo di trasporto).
 importare A; sng.: Lietuvā įsiveža nāftą la Li-
 tuania importa petrōlio; ~tinis d'importazione.
 importato
 įvija spira f, spirale f, ēlica f
 įvijas, įvijin||is a spire, elicoidale; ~iai lāiptai scala
 a chiocciola
 įvykd||ymas realizzazione f, attuazione f, esecu-
 zione f, effettuazione f; plāno ~ymas realiza-
 zione del piano; (mirties) bausmės ~ymas ese-
 cuzione capitale; ~yti realizuoti A, effettuare A,
 eseguire A, cōmpiare A; ~yti įsākymą eseguire
 un ōrdine; ~yti sàvo pāreigą cōmpiare il prōprio
 dovere; suñkiai ~omas sumānymas progetto dif-
 ficilmente realizzabile; ~omūmas realizzabilità
 f, effettuabilità f

įvyk||is 1. evento *m*, avvenimento *m*; *istòriniai ~iai* eventi stòrici; *svarbiáusias mêtų ~is* il principale avvenimento dell'anno; *dienôs ~iai* fatti del giorno, crònaca della giornata; 2. caso *m*, incidente *m*, accaduto *m*; *nelaimingas ~is darbè*; *kelyjè* incidente sul lavoro; incidente stradale; \diamond *gram.*: *~io véikslas* aspetto perfettivo

įvyk||ti 1. accadere *E*, avvenire *E*, succèdere *E*; *~o neláimè* è avvenuta una disgrázia; *~o nesusipratimas* c'è stato un malinteso; 2. realizzarsi, aver luogo, avverarsi; *jô pranašávimai ~o* le sue previsioni si sono avverate; *koncèrtas ~s spòrto rûmuose* il concerto avrà luogo nel palazzo dello sport

įvilióti attirare *A*, allettare *A*; *į. kâ į spâstus* attirare qc. in una trappola

įvilkti 1. trascinare *A*, tirare *A* (*dentro*); 2. (*apvilkti*) vestire *A*, mèttere un àbito indosso a qc.; *sng.*: *nebeįsivelku į šitą suknėlę* non entro più in questo àbito

įvynióti avvolgere *A*, invòlgere *A*, avviluppare *A*; *į. į pòpierių* incartare *A*; *sng.*: *įsivynióti į aplôtą* avvolgersi in una coperta

įvirsti 1. precipitare *E*, cadere *E* (*dentro*); *į. į sniego pùsnį* sprofondare nella neve alta; 2. (*įbègti*) irrómpere *E*, introdursi con impeto

įvisti generarsi, propagarsi, moltiplicarsi
įvýstyti infagottare *A*, fasciare *A*, avvòlgere *A*
įvýti cacciare *A*, spingere dentro; costringere ad entrare

įvýturiuoti imbacuccare *A*, infagottare *A*

įvoda *žr.* įvadas 2

įvorè *tech.* bòccola *f*, bùssola *f*

izo||barà *geogr.* isobara *f*; *~glosà* isoglossa *f*

izoliáci||ja isolamento *m*; *fiz.*: *šiluminè ~ja* isolamento tèrmico; *~nis* isolante; *~nè juostèlè* nastro isolante; *~nè kâmera* camera d'isolamento

izoliátorius 1. *fiz.* isolatore *m*; 2. (*ligoninéje*) reparto d'isolamento

izoliáu||ti isolare *A*, separare *A*, segregare *A*; *~ti ligónį* isolare un ammalato; *sng.*: *~tis (atsiskirti)* isolarsi, chiùdersi nell'isolamento

izotòpas *chem.* isòtopo *m*

izraelit||as, -è israelita *m, f*; *~ų bendrúomenè* comunità israelitica

įzvimbti volare dentro ronzando

įžabóti imbrigliare *A*; *į. árklį* imbrigliare un cavallo

įžad||as voto *m*; *skaistýbès ~as* voto di castità; *duóti ~ą nebegérti* far voto di non bere più

įžamb||iaį *prv.* obliquamente, di sbieco; *~inè geom.* ipotenusa *f*; *~umas* obliquità *f*; *~ūs* obliquo, sghembo, inclinato; *~ūs pjūvis* taglio obliquo; *įžambios ákys* occhi a màndorla

įžang||a prefazione *f*, introduzione *f*; *~inis* introduttivo; *~inis žòdis* discorso introduttivo; *~inis (laikraščio) stráipsnis* articolo di fondo, editoriale *m*

įžas ghiaccio galleggiante (*nel fiume*)

įzd||as tesoreria *f*; erário *m*, fisco *m*; *~o įplaukos* le entrate dell'erário; *~ininkas istor.* tesoriere *m*

įžeid||éjas, -a offensore *m*, insultatore *m*; *~imas* offesa *f*, insulto *m*, oltraggio *m*; *orùmo ~imas* offesa alla dignità; *~inèti džen.* insultare *A*, offèndere *A* (*più volte*)

įžeid||umas suscettibilità *f*, permalosità *f*; *~ūs* suscettibile, permaloso

įžei||sti offèndere *A*, insultare *A*, oltraggiare *A*; *~sti kienò atminimą* insultare la memòria di qc.; *~džiantys žòdžiai* parole offensive; *sng.*: *įsiželdžia dėl meñkniekių* si offende per un nonnulla

įželti crèscere *E*, fiorire *E*

įžemìklis *tech.* terra *f*; conduttore *m*

įžèmin||imas messa a terra; *~ti* mèttere a terra, far terra

įžemis *žr.* grūntas 1

įžengimas entrata *f*; ingresso *m*; *į. į sòstą* ascesa al trono

įžèngti entrare *E*, fare ingresso; *kariúomenè įžengè į mièstą* le truppe sono entrate nella città

įžibinti, **įžièbti** accèndere *A*; *įžièbti žvakę* accèndere una candela; *sng. prk.*: *jô ákys įsižiebè džiaugsmù* gli occhi gli s'accèsero di gioia

įžiemiaũ *prv.* più a nord

įžyg||iávimas ingresso *m* (*marciando*); *~iuóti* entrare *E*, fare ingresso (*marciando*)

įžyméti segnare *A*, marcare *A*; *į. gývulius* marchiare le bestie; *sng.*: *įsižyméti tráukinio bilietą* oblitterare un biglietto ferroviario

įžym||ýbè 1. persona famosa, celebrità *f*; 2. cosa notèvole da vedere, curiosità *f*; *~ūs* noto, famoso, cèlebre, illustre; *~ūs áktorius* attore famoso

įžingsniúoti *žr.* įžygiúoti

įžiūrėti 1. discèrnere *A*, intravedere *A*, avvistare *A*; *kąžką į. rūkè* intravedere qc. nella nèbbia; *vôs įžiūrimas* appena visibile; 2. (*pastebėti*) intuire *A*, accòrgersi

įžliūgti imbèversì d'acqua, inzupparsi, ammolarsi

įžnỹbti dare un pizzico, pizzicare A

įžti 1. (*skilti*) incrinarsi, creparsi, fendersi; 2. (*aižytis*) uscire dal baccello

įžuláuti insolentire E, essere sfacciato, avere faccia tosta

įžúl||ėlis, -ė sfacciato *m* (*f*-a), impudente *m, f*; **~ėti** diventare (più) sfacciato; **~iaĩ** *prv.* sfacciatamente, spudoratamente; **~iaĩ elgtis** comportarsi da sfacciato; **~ybė** žr. įžulūmas

įžuln||iaĩ *prv.* di sbieco, di traverso, obliquamente; **~umà** obliquità *f*, pendenza *f*, inclinazione *f*; **~ūs** obliquo, sghembo, inclinato; **įžulnūs spin-duliaĩ** raggi obliqui; **~ūs stogas** tetto spiovente

įžúl||ūmas sfacciatàggine *f*, sfrontatezza *f*, impudenza *f*; **negaliū pakęsti tókio ~ūmo** non posso tollerare tanta sfrontatezza; **~ūs** sfacciato, sfrontato, spudorato; **~ūs mēlas** menzogna spudorata

įžūs che si sgrana, si sbriciola facilmente

įžvalg||a, **~ūmas** previdenza *f*, accortezza *f*, avvedutezza *f*, cautela *f*; **~iaĩ** *prv.* previdentemente, avvedutamente, con accortezza; **~ūs** previdente, accorto, avveduto, perspicace

įžvelgti scòrgere A, discèrnere A, riuscire a vedere; **į. toľumojė šviėsq** scòrgere una luce in lontananza

įžvilginti lucidare A, rendere lucente

J

jacht||à yacht *m inv*, pànfilo *m*; ~**klùbas** circolo nautico, società di canottaggio

jaguáras *zool.* giaguaro *m*

jákas *zool.* yak *m inv*

jaksėti (*apie šunį*) latrare A, abbaiare A

jakùtas, -è iacuto *m (f -a)*

jámbas *lit.* giambo *m*

jánkis, -è yankee *m inv*

japòn||as, -è giapponese *m, f*; ~**iškas** giapponese, nipponico

járdas yard *f inv*

jaroviz||ácija *biol.* iarovizzazione *f*, vernalizzazione *f*; ~**úoti** vernalizzare A

jaũ 1. *prv.* già, ormai; **jiẽ j. išẽjo** se ne sono già andati; **j. uždarýta** già chiuso; **j. laikas apsispręsti** ormai è tempo di decidere; **jis čia j. nedirba** non lavora più qui; 2. *dll.* (*pabrėžiant*) già; **tòks j. jis iš mažeis** già da piccolo è così

jaudiklis agente *m*; *med.* eccitatore *m*, stimolatore *m*; **chėminis j.** agente chimico

jáudin||imas(is) agitazione *f*, eccitazione *f*, commozione *f*; ~**ti** eccitare A, turbare A, commuovere A; preoccupare A; **šitas žvilgsnis manė ~a** questo sguardo mi turba; ~**anti scenà** scena commovente; *sng.*: **nesijáudink dėl manės** non preoccuparti per me

jaudr||ùmas eccitabilità *f*; ~**ùs** eccitabile, emotivo

jaudulys eccitazione *f*, emozione *f*

jáuja aia *f*; granàio *m*

jaũk||as esca *f*; **dirbtiniai ~ai** esche artificiali

jauk||ėti diventare accogliente, comodo; ~**inti** addomesticare A, abituare A, assuefare A

jaũkti disordinare A, scompigliare A, confondere A

jauk||ùmas atmosfera d'intimità, tepore confortevole; ~**ùs** accogliente, piacevole, comodo; ~**ùs viėšbutis** albergo accogliente

jaunámartė giovane sposa, sposa novella

jaunamėtis, -è di giovane età, minorenne

jáun||as giovane; nuovo; ~**à mótėris** giovane donna; ~**óji kartà** la nuova generazione; ~**as mėnuo** luna nuova, crescente; ~**iáusia dukė** figlia minore; ~**esnýsis leitenántas** sottotenente *m*

jaunàsis dkt. sposo *m*

jaunatīs luna nuova, novilunio *m*

jaunátv||è giovinezza *f*, gioventù *f*; ~**iškas** giovanile

jaunave||dýs sposo novello; ~**dė** sposa novella; ~**džiaĩ dgs.** sposi novelli

jaunėlis, -è minore, il (la) più giovane di età

jaunėti ringiovanire E

jaun||feji *dgs.* sposi *m pl*, sposini *m pl*; ~**ųjū porà** coppia di sposi

jaunikaitis giovane *m*, giovanotto *m*, fanciullo *m*

jaunikis sposo *m*

jauniklis 1. piccolo (*di animale*), cucciolo *m*; 2. giovincello *m*, bambinello *m*

jaunim||as gioventù *f*; **knýgos ~ui** libri per la gioventù; ~**o organizácija** organizzazione giovanile

jáunin||ti ringiovanire A, rendere (più) giovane; **šità šukúosena tavė ~a** questa pettinatura ti fa sembrare più giovane; *sng.*: **jĩ ~asi** fa la giovane, vuole apparire più giovane

jaũn||is, -è giovane *m, f*, adolescente *m, f*; *sport.*: ~**ių kománda** squadra giovanile

jaunýst||è giovinezza *f*, gioventù *f*; **antróji j.** seconda giovinezza; **pačiojė ~ėje** nel fiore della gioventù

jaunývas piuttosto giovane

jaun||óji sposa *f*; ~**ósios suknėlė** vestito da sposa

jaunùmas giovinezza *f*, giovane età

jaunuolýnas giovane bosco

jaunuól||is, -è giovane *m, f*, adolescente *m, f*; ~**iškas** giovanile

jaunúomenė gioventù *m*, i giovani

jáur||a 1. melma *f*, fanghiglia *f*, motta *f*; 2. *žemd.* terra magra, terreno sterile; ~**inis**: ~**inis dirvóžemis** terreno magro; ~**ùs** melmoso, fangoso

jáusm||as senso *m*, sentimento *m*; **kaltės, gailėsčio ~as** senso di colpa, di pietà; **slėpti, išreikšti sąvo ~ùs** nascondere, manifestare i propri sentimenti

jausming||as sensitivo, sensibile, sentimentale; ~**as žmogùs** persona sentimentale; ~**ùmas** sensitività *f*, sensibilità *f*

- jaū||sti** sentire A, provare A; ~*sti skaūsmq* sentire il dolore; ~*sti malonūmq* provare piacere; *sng.*: ~*čiūosi pavaŗges* mi sento stanco; *kaĩp jūs ~čia-tės?* come sta?
- jaustūkas** *gram.* interiezione *f*
- jautenà** pelle di bue
- jautien||a** carne bovina, manzo *m*; *muštōs ~os kepsnys* bistecca di manzo
- jaut||is** bue *m* (*kastruotas*), toro *m*; ◇ *dĩrba kaĩp juodas ~is* fatica come un bue; *griėbti ~i ūž ragų* prendere il toro per le corna; *tvĩrtas kaĩp ~is* forte come un toro
- jautrėti** diventare sensibile
- jaūtr||iai** *prv.* sensibilmente, con sensibilità; ~*iai miegóti* avere un sonno leggero; ~*inti* 1. rendere sensibile, sensibilizzare A; 2. commuovere A, turbare A
- jautr||ūmas** sensibilità *f*, sensitività *f*; *spec.* ricettività *f*; ~*ūs* 1. sensibile, sensitivo; ~*ūs šalčĩui* sensibile al freddo; ~*iōs širdiės* di ànimo sensibile; 2. sottile, fine, delicato; ~*l klausà* udito sottile
- javāpj||ovė** mietitrebbiatrice *f*, mietitrėbbia *f*; ~*ūtė* mietitura *f*
- jāv||as** *ppr. dgs.* 1. piante cereali, messe *f pl*; *žiemĩniai, vasarĩniai ~ai* cereali vernini, primaverili; 2. (*grūdās*) grano *m*; ~*ų laūkas* campo di grano; ~*inis* di cereali, di grano, graminaceo
- jazmĩnas** *bot.* gelsomino *m*
- jėg||à** forza *f*, potenza *f*; *dvāsios ~à* forza d'ànimo, potenza dell'ànima; *gamtōs jėgos* forze della natura; *pritrũkti, netėkti ~ų* mancare, pėrdere le forze; *atstatyti ~às* rimėttersi in forze; *lš visų ~ų* a tutta forza; ◇ *gamýbinės jėgos* forze produttive; *išcentrinė ~à* forza centrifuga; *traukōs ~à* forza di gravità; *dārbo ~à* forza lavoro, manodopera *m*; *arklio ~à* cavallo vapore; ~*aĩnė: elėktros ~aĩnė* centrale elėttica; ~*ingas* forte, potente; ~*ōmatis* *tech.* dinamometro *m*
- jėi, jėigu** *jng. se*; *jėi būčiau žinōjės, būčiau tau pasākės* ti avrei detto se avessi saputo; *pakviėsk manė, jėigu karťais jĩs atėltų* se mai arrivasse, chiamami
- jėknos** *dgs. tarm. žr. kėpenys*
- jerubė** *zool.* francolino di monte, roncaso *m*
- jėzuĩt||as** gesuita *m*; ~*ų ōrdinas* ordine gesuitico
- jidiš** *nkt. dkt.* yiddish *m*
- jĩė, jōs** *asm įv. dgs.* essi, loro *m pl*; *esse, loro f pl*; *taĩ jiė padārė* sono stati loro a farlo
- jiėdu, jiėdvi** *asm. įv.* loro due
- jĩs, jĩ** *asm. įv.* lui, lei; egli, ella; *iĩ jĩs neatėjo* neppure lui era venuto; *jĩ patĩ tō norėjo* lei stessa lo voleva; *štai iĩ jĩ!* eccola!
- jō, jōs** 1. *asm. įv. (vns. kiln.)* lui, lei; lo, la; *jō teĩ nebũvo* lui non era là; *pirkaũ iš jōs* ho comprato da lei; *tũri jō klausyti* devi ascoltarlo; 2. *savyb. įv. suo*; *jōs tėvas* suo padre
- jōdas** 1. *chem.* iodio *m*; 2. *med.* tintura di iodio
- jodyklà** cavallerizza *f*, manėggio *m*
- jodinė||jimas** cavalcata *f*; ~*ti dźn.* cavalcare A; ~*tojas, -a* cavalcatore *m*, cavalcatrice *f*
- jodytis** fare chiasso, strepitare A, tumultuare A
- jodofōrmas** *chem.* iodofōrmio *m*
- jóg** *jng.* che; *tikiũosi, j. ateĩsi* spero che tu venga
- jogà** yoga *m inv*
- jōgas** yogin, yoghin *m inv*
- jojik||as** cavallerizzo *m*, fantino *m*, jockey *m*; ~*ė* amàzzone *f*
- jojyklà** ippòdromo *m*
- jojĩm||as** cavalcata *f*; ~*o varžybos* corsa al galoppo; *kliũtinis ~as* corse a ostàcoli; ~*o mokyklà* scuola di equitazione
- jōkeris** *žr. džokeris*
- jōks pažym.** *įv.* nessuno, alcuno; *tókiu laikũ neva-žiũoja j. traukinys* nessun treno passa a quest'ora; *nėrà jókio reĩkalo kėlti balsq* non c'è nessun bisogno di alzare la voce; *bė jokiōs abejjōnės* senza alcun dubbio; *jókui būdũ* in nessun modo
- jōnas** *fiz.* iōnio *m*
- jonāzolė** *bot.* ipérico *m*, erba di San Giovanni
- jonėnai** *dgs. istor.* ioni *m pl*
- jon||izāvimas** ionizzazione *f*; ~*izũoti* ionizzare A; ~*osferà* ionosfera *f*
- jōnvabalis** *zool.* lùcciola *f*
- jōsena** modo e atto del cavalcare, cavalcatura *f*
- 1 jōtas (raidė j)** iota *m/f inv*
- 2 jōtas (raitas)** cavalcando, a cavallo; *jĩs j. atjōjo* è arrivato a cavallo
- jōti** 1. cavalcare A, andare a cavallo; *išmókti j.* imparare a cavalcare; *jōjamas arklỹs* cavallo da sella; 2. *šnek. (vyti)* cacciare via, spingere A; ◇ *aĩt sprāndo kām j.* mēttire il piede sul collo a qc.
- jotýnės** *dgs.* corse di cavalli, gare ippiche
- jótvingiai** *dgs. istor.* jatvingi *m pl*
- jōval||as** 1. miscũglio *m*, intrũglio *m* (*per i maiali*); 2. *prk. (netvarka)* confusione *f*, disòrdine *m*, pasticcio *m*; ~*ynė* *žr. jōvalas* 2; ~*ũotas* sporco, sbrodolato

jōvaras bot. 1. càrpine *m*; 2. àcero pseudoplātano
jū 1. *asm. iv. (dgs. kilm.)* di loro; *kai kuriē iš jų*
 alcuni di loro; 2. *savyb. iv. loro*; *taī jų namas*
 questa è la loro casa

jubiliātas, -ē festeggiato *m (f-a)*

jubiliēj||inis anniversario, commemorativo; ~us
 anniversario *m*, giubilèo *m*; *švęsti ~ų* celebrare
 l'anniversario; *šimtmečio ~us* centenario *m*

judaizmas giudaismo *m*

judam||ýbė, ~ūmas mobilità *f*

judėj||as, -ė giudèo *m (f-a)*; ~ų *kultūra* cultura
 giudaica

judėjimas 1. moto *m*, movimento *m*; *amžinas j.*
 moto perpètuo; *kariuomenės j.* movimento di
 truppe; 2. (*gatvėje*) tràffico *m*, circolazione stra-
 dale

judesys movimento *m*, gesto *m*; *staigūs j.* movi-
 mento brusco, improvviso

judėti 1. muòversi, spostarsi, avanzare *E*; *nejudėk!*
 non muòverti!; *prk.: darbą juda į priekį* il lavoro
 va avanti; 2. *prk. (bruzdėti)* agitarsi, sollevarsi,
 muòversi; 3. *prk. (laikytis)* stare *E*, trovarsi; *kaip
 judi?* come stai?

jūdinti 1. muòvere *A*, spostare *A*, agitare *A*; *j.*
rankas muòvere le mani; 2. (*raginti*) incitare *A*,
 stimolare *A*, spronare *A*; *j. ką prieš mokslą* spro-
 nare qc. allo stùdio; 3. (*liesti*) toccare *A*, portare
 via

judrà, **jùdrė** bot. camelina *f*

judr||ėti diventare (più) mòbile, animarsi; ~iai
prv. vivacemente

jùdr||inti rèndere mòbile, animare *A*, stimolare *A*;
 ~ūmas mobilità *f*, vivacità *f*; ~ūs 1. (*gyvas*)
 vivace, vispo, esuberante; ~ūs *vaikas* bambino
 vivace; 2. (*galintis judėti*) mòbile

jūdu, **jūdvī** *asm. iv.* voi due

jūk *dll.* ma, mica; pure, eppure; *j. tai tiesa?* ma è
 vero?; *j. sakiau būti atsargiam* te l'avevo pur
 detto di stare attento; *bėt j. aš nebuvaū namiē*
 non ero mica in casa

juk||dýti, **jūkinti** žr. juōkinti; ~ūs fàcile al riso

jūnga jūr. mozzo *m*

jūng||as giogo *m*; *prk.: nusikratyti ~u* scuòtere il
 giogo

jungė *tech.* flàngia *f*

jungiam||asis che connette, che unisce; *anat.: ~asis*
audinys tessuto connettivo; *gram.: ~ieji jungtukai*
 congiunzioni copulative

jungiklis *tech.* interruttore *m*

jungimas congiunzione *f*, collegamento *m*, unione
f; *jėgų j.* unione delle forze

jūnginė *anat.* congiuntiva *f*

jūnginėti džn. unire *A*, attaccare *A* (più volte)

jūnginys 1. combinazione *f*, unione *f*; *garsų j.* com-
 binazione di suoni; 2. *kar.* formazione *f*, grande
 unità

jūng||ti 1. unire *A*, attaccare *A*, collegare *A*, con-
 giungere *A*, connètere *A*; ~ti *laidūs* collegare i
 fili; *mat.: ~ti dū taškūs* congiungere due punti;
 ~ti *lygintuvą* attaccare il ferro da stiro; ~ti *spal-
 vās* combinare i colori; *prk.: juōs ~ia gilūs jaūs-
 mas* li lega un affetto profondo; *sng.: ~tis į
 sąjungą* unirsi in un'alleanza; 2. (*dėti jungą*) ag-
 giogare *A*, mèttere sotto il giogo; ~ti *jaučius*
 agggiogare i buoi

jūngtin||is unito, comune, unificato; ~ės *valstijos*
 Stati uniti; ~is *pósėdis* seduta comune

jūngtis 1. congiungimento *m*, unione *f*; 2. *chem.*
 combinazione *f*, copulazione *f*; 3. *gram.* còpula *f*

jūngtū||kas 1. *gram.* congiunzione *f*; 2. *tech.* inter-
 ruttore *m*; ~vas 1. timone *m*; 2. *tech.* interrutto-
 re *m*

jūngtūv||ės *dgs.* matrimònio *m*, nozze *f pl*; ~inis
 matrimoniale; ~inis *žiedas* anello matrimoniale

jūnkeris 1. cadetto *m*; 2. *junker m inv*

jūnk||yti svezzare *A*, divezzare *A*, slattare *A*; ~ti
 avezzarsi, abituarsi; ~ūs fàcile da addomesti-
 care

juō 1. *asm. iv. (vns. įnag.)* (con) lui; *atėjaū su juō*
 sono venuto con lui; *aš juō nepasitikiu* non ho
 fidùcia di lui; 2. *jng.* (quanto) più; *juō anksčiau,*
juō geriau quanto più presto tanto è meglio; 3.
dll. tanto; *juō labiau* tanto più; *juō geriau, kàd jis
 ateis* è meglio ancora se lui viene

juobà *prv.* tanto più

juōčkis, -ė *šnek.* moro *m (f-a)*

juoda||akis dagli occhi neri; ~baždis dalla barba
 nera; ~dařbis, -ė manovale *m, f*, operaiò non
 specializzato; ~dėmis dalla màcchia nera, scura;
 ~gaľvis dalla testa nera

juodaī *prv.* in (di) nero; *j. reňgtis* vestire di nero

juoda||kařtis dalla chioma nera; ~kāsė dalle trec-
 ce nere; ~kepūris dal cappello nero

juodalksnynas ontaneta *f*

júodalksnis bot. ontano *m*, alno *m*

juod(a)||ōdis, -ė persona di pelle nera; negro *m (f-
 a)*; ~plaūkis dai capelli neri; ~raňkis, -ė dalle
 mani nere; manovale *m, f*

júod||as 1. (*tamsus*) nero, (o)scurò, buio; ~*as kaĩp smalà* nero come la pece; ~*à naktis* notte buia; ~*à dúona* pane nero, integrale; ~*as arklỹs* cavallo morello, corvino; *šachm.*: ~*osios figũros* pezzi neri; 2. (*nešvarus*) sporco, sùdicio; 3. *prk.* (*liũd-nas*) cupo, tetro, triste; ~*as véidas* volto cupo; 4. *prk.* (*nedoras*) nero, disonesto, losco; 5. *prk.* (*skurdus*) miserabile, pòvero; ◇ ~*óji bĩrža* borsa nera; ~*óji metalũrgija* siderurgia *f*; ~*ai diẽnai atidėti* far economie, risparmiare; *màtes iř ~o, iř bálto* aver vissuto, saper come vanno le cose

juoda||snũkis dal muso nero; ~*spaĩvis* di colore nero; ~*spaĩnis* dalle ali nere; ~*šiĩntis istor.* affiliato al cento nero; ~*ũsis* dai baffi neri; ~*veĩdis* dal volto scuro

júodaviet||è bot. rovo *m*; ~*es úoga* mora *f*

júod||bėris bàio scuro; ~*bruvās* dalla carnagione scura; ~*bruvỹs, -ė* bruno *m* (*f-a*)

juodėti annerirsi; oscurarsi

juod||gaĩvė bot. brunella *f*; ~*gaĩvis* dalla testa nera

júodgrybis bot. fumàggine *f*, nero *m*

júodgrūdė bot. nigella *f*, fanciullaccia *f*

juodėji, júodosios (*figũros*) *dgs.* pezzi neri

júodym||as, ~ė nerezza *f*, nerume *m*, màcchia nera; ◇ *nė peř nàgo ~q* per nulla, neppure un po'

júodinti 1. annerire *A*, tingere in (di) nero; 2. *prk.* (*šmeĩži*) denigrare *A*, diffamare *A*, screditare *A*

1 júodis (*juodumas*) nerezza *f*, nerume *m*

2 júodis, -ė animale nero; (*apie arklĩ*) morello *m*

juodýti annerirsi; oscurarsi

júod||ligė *biol., vet.* carbòncchio *m*; ~*medis* bot. èbano *m*; ~*miškis* bosco di (piante) aghifòglie

juodnugāris 1. *bdv.* dalla groppa nera; 2. *dkt. prk.* ignorante *m*, sempliciotto *m*; manovale *m*

1 juodókas *bdv.* nericcio, nerastro

2 juodókas *dkt.* cavallo corvino, morello *m*

júod||pilkis grigio scuro; ~*raštis* brutta copia, minuta *f*; ~*rusvis* castano scuro; ~*sidabris: ~sidabrė lāpė* volpe argentata; ~*širmis* (*apie arklĩ*) leardo, rabricano

juodu, jiėdvi *asm. ĩv.* loro due

juodũkas, -ė moro *m* (*f-a*), negro *m* (*f-a*)

juodu||lys màcchia nera, punto nero; ~*mà* nerume *m*, oscurità *f*

juoduoti 1. nereggiare *A*, apparire nero; *dangũs ėmė j.* il cielo cominciava a nereggiare; 2. (*juosti*) annerirsi, divenire nero

júodvabal||iai *dgs. zool.* tenebrionidi *m pl*; ~*is zool.* scarabèò stercoràrio, geotrupe *m*

júod||varnis *zool.* corvo *m*; ~*žalis* verde scuro; ~*žemis* terra nera; ~*žolė* bot. actèa *f*

juokaĩs *prv.* per scherzo, ridendo; *nė j. supỹko* si è arrabbiato sul sèrio

juok||as 1. riso *m* (*pl* le risa), risata *f*; *nuoširdũs, pašaipũs ~as* riso schietto, beffardo; ~*aĩs plyšti, sprĩgti* crepare dalle risa; *miĩti iš ~o* morire dal ridere; 2. (*pokštas*) scherzo *m*, burla *f*; *menkl ~aĩ* c'è poco da scherzare; *bė ~o* (*iř tikrujų*) senza scherzi, sul sèrio; 3. (*menkniekis*) cosa da nulla, inèzia *f*, sciocchezza *f*

juokáu||ti scherzare *A*, far burle, celiare *A*; ~*to-jas, -a* chi scherza, burlone *m* (*f-a*)

juokávimas risata *f*; scherzo *m*, burla *f*

juokdarỹs, -ė buffone *m* (*f-a*), giullare *m*, burlone *m* (*f-a*); *esĩ tikras j.* sei un gran burlone; *dvāro j.* buffone di corte

juokdariškas buffonesco, giullaresco

juoklĩg||ai *prv.* in modo buffo, ridicolmente; ~*as* ridicolo, buffo, còmico; *atsidũrti ~oje situācijoje* cadere nel ridicolo

juokinti far ridere, provocare il riso; *nejuokink manęs* non farmi ridere

juok||tis 1. ridere *A*; *linksmaĩ ~tis* ridere di gusto; *nėrà kō ~tis* non c'è da ridere; ◇ *tàs ~sis, kàs ~sis paskutĩnis* ride bene chi ride ùltimo; 2. (*tyčiotis*) burlare *A*, canzonare *A*, prèndere in giro qc.; *nesĩjuok iš manęs* non prèndermi in giro; 3. (*juokauti*) scherzare *A*; *àš rimtaĩ sakaũ, nesi-juokiũ* dico davvero, non sto scherzando

juosėti essere cinto; *j. diržũ* portare una cintura

juosmuo 1. regione lombare, reni *f pl*; *mán skaũda peř juosmenĩ* sento dolori ai reni; 2. cintola *f*, cintura *f*, vita *f*; *kėlniũ j.* cintola dei calzonì; *susiaũrinti drabũžĩ peř juosmenĩ* stringere un vestito in vita

júost||a 1. fàscia *f*, nastro *m*, striscia *f*; *gėdulo ~a* nastro di lutto; *karpỹti ~omis* tagliare a strisce; 2. *tech.* nastro *m*, pellicola *f*; *konvėjerio ~a* nastro trasportatore; *kĩno ~a* pellicola cinematografica, filmina *f*; *fiz.: dāžniũ ~a* banda di frequenze 3. (*juosmuo*) cintola *f*, vita *f*; *žolė ikĩ ~os* l'erba arriva fino alla cintola; 4. *geogr.* zona *f*; *kĩlimato ~os* zone climatiche; ◇ *laũmės ~a* arcobaleno *m*

juostāpjũklis *tech.* sega a nastro

1 júos||ti 1. cingere *A*, attorniare *A*, circondare *A*; *miėstaq ~ia áukštos sėenos* alte mura circondano la città; *sng.: ~kis diržq* méttiti la cintura; 2. *prk.* (*mušti*) picchiare *A*, percuotere *A*

2 juósti 1. (*tamsėti*) annerirsi, oscurarsi; 2. (*purvintis*) sporcarsi, insudiciarsi

juostinis a nastro; *j. pjūklas* sega a nastro

juostuotas a strisce, a righe; rigato, striato

juōsv||**as** nericcio, nerastro; ~**ėti** tēndere al nero, annerirsi

juozāžolė *bot.* issopo *m*

juōzganas *žr.* juōšvas

jūr a 1. mare *m*; *audringa* ~*a* mare grosso, mare in burrasca; *atvirojė* ~*oje* in alto mare, al largo; ~*os gėlmės* gli abissi del mare; ~*os bangos* onde marine; ~*os ligà* mal di mare; ~*ų uostas* porto marittimo; *karinis* ~*ų laivynas* marina militare; ~*ų mūšis* battaglia navale; 2. *prk.* (*daugybė*) gran quantità, marèa *f*; *žmonių* ~*a* marèa di gente; ◇ ~*ų vilkas* lupo di mare; *zool.*: ~*os liūtas* leone marino

jūreiv||**is** marinàio *m*; *būti* ~*iu* fare il marinàio

jūreivyst||**ė** navigazione marittima; nautica *f*; ~*ės mokyklà* scuola nautica

jūreivišk||**as** marinaro, marinaresco; ~*i papročiai* abitudini marinare; ~*a dainà* canzone marinaresca; ~*a sriubà* zuppa alla marinara

jurglnas *bot.* dàlia *f*

jurid||**inis**, ~**iškas** giuridico, di legge; ~*inė konsultàcija* consulenza giuridica; ~**iškai** *prv.* dal punto di vista giuridico, giuridicamente, secondo il diritto

jūrinink||**as** marinàio *m*, navigatore *m*; ~**ystė** navigazione marittima, nautica *f*

jūrinis di mare, marino, marittimo; *j. klīmatas*

clima marittimo; *j. vėjas* vento marino

juris||**dikcija** giurisdizione *f*; ~**kōsultas** giureconsulto *m*, esperto di diritto

juristas, -**ė** giurista *m, f*, giurisperito *m*

jūr||**kranklis** *zool.* cormorano *m*; ~**lapis** carta nautica; ~**ligė** mal di mare; ~**mylė** miglio marino; ~**vėjis** vento marino

jūs *asm.* *įv.* voi

jūsiškai *prv.* secondo voi, come voi

jūsišk||**is**, -**ė** 1. *savyb.* *įv.* vostro; ~*iai vaikai* i vostri figli; 2. *dkt.* i vostri

juslė 1. òrgano del senso; 2. sensitività *f*

juslīn||**gas** sensitivo; ~**gūmas** sensitività *f*; ~**is** sensitivo, sensoriale, sensòrio; ~**is suvokīmas** percezione sensitiva

jusl||**ūmas** sensibilità *f*, sensitività *f*, suscettibilità *f*; ~**ūs** sensibile, sensitivo, sensòrio

jūstelėti muòversi leggermente

jūsti 1. sentire *A*, provare *A*; *j. šalį, alkį* sentire il freddo, la fame; 2. (*nujausti*) presentire *A*, presagire *A*; *j. nelaimę* presagire una disgrazia

jūsų 1. *asm.* *įv.* *dgs.* (*kilm.* voi); *stovėjome už j.* stavamo dietro di voi; 2. *savyb.* *įv.* vostro; *j. draugai* i vostri amici

jutīm||**as** sensazione *f*, senso *m*; ~*o òrganai* òrgani dei sensi, ~**inis** sensòrio, sensuale, sensitivo

juvelýras, -**ė** gioielliere *m* (*f-a*), oréfica *m, f*, òrafo *m*

juvelýrin||**is** di gioielli; ~*ė parduotuvė* gioielleria *f*, oreficeria *f*; ~*iai dirbiniai* oggetti preziosi, gioielli *m pl*

K

kabà agganciamento *m*, attacco *m*

1 kabálda *b. šnek.* 1. persona goffa o zoppicante; 2. cosa sgangherata

2 kábaldá, kabáldom(is) *prv. šnek.* al galoppo

kabaldúoti 1. galoppare *A*; 2. camminare goffamente; 3. zoppicare *A*

kàbai||*ioti*, ~*iúoti* pèndere *A*, penzolare *A*; ~*iotis* arrampicarsi

kabarètas cabaret *m inv*

kabárkšt||*inti* *šnek.* cacciare via (*facendo rumore*); ~*úoti* *šnek.* 1. žr. kabárkštinti; 2. (*šlubuoti*) zoppicare *A*

kābarotis *šnek.* inerpicarsi, arrampicarsi; *k. ĭ kálnq* inerpicarsi su per la montagna

kabarúo||*ti* *šnek.* pèndere *A*, penzolare *A*; **palubyjè** ~*ja lémpa* la lāmpada pende dal soffitto; ~*tis* *šnek.* (*kapstyti*) salire aggrappandosi

kabaspārniai *dgs. zool.* megalòtteri *m pl*

kābè 1. fibbia *f*, fermāglio *m*; 2. gancio *m*, uncino *m*

kabeikà *b. šnek.* attaccabrighe *m, f*

kabēklis rampino *m*

1 kabēlis 1. uncino *m*, gancio *m*; 2. (*skalbiniams*) molletta *f*

2 kābelis cavo *m*; **požem̃inis k.** cavo sotterrāneo

kab||*ēti* pèndere *A*, èssere sospeso; **obuoliaĩ** *aĩt šakòs kāba* le mele pèndono dal ramo; ~*amàsis*

tĩltas ponte sospeso; ~*ikas* gancio *m*, uncino *m*;

~*yklā* attaccapanni *m inv*, appendiābiti *m inv*;

guardaroba *m*; ~*iklis* gānghero *m*, gancio *m*

kabinà cabina *f*; **lakāno k.** cabina di pilotaggio; **pėrsirengimo k.** (*paplūdimyje*) capanno *m*, spogliatòio *m*

kabinēt||*as* gabinetto *m*; stūdio *m*; **fizikos** ~*as* gabinetto di fisica; **gėdytojo** ~*as* gabinetto (stūdio) mèdico; **dārbo** ~*as* stūdio *m*; **sudarýti naĩjq minĩstrų** ~*q* formare un nuovo gabinetto; ~*inis* di gabinetto; *prk.* non prático, astratto

kabinė||*ti džn.* 1. appendere *A*, sospèndere *A* (*più volte*); 2. (*graiyti*) prèndere *A*, afferrare *A*; ~*tis* 1. afferrarsi, appigliarsi, aggrapparsi; ~*tis ĭ šakàs* appigliarsi ai rami; 2. *prk.* (*priekabių ieš-koti*) cavillare *A*, criticare *A*, fare obiezioni in-

giustificate; ~*tis priė vĩsko* cavillare su ogni cosa

kabĩnim||*as* sospensione *f*, agganciamento *m*; ~*asis* 1. l'attaccarsi, l'aggrapparsi; 2. cavillosità *f*, sofisticheria *f*

kabĩn||*ti* 1. appendere *A*, attaccare *A*, sospèndere *A*; **pavėikslq** ~*ti aĩt sienos* appendere un quadro al muro; 2. (*jungti*) agganciare *A*, unire *A*, collegare *A*; ~*ti vagonùs* agganciare i vagoni; 3. (*džiauti*) stèndere *A*, sciorinare *A*; 4. (*liesti*) toccare *A*, urtare leggermente; **dūgnq** ~*ti* toccare il fondo; 5. (*semti*) prèndere *A*, raccògliere *A*; 6. *šnek.* (*smarkiai bėgti*) córrere a più non posso; ~*tis* 1. aggrapparsi, attaccarsi, afferrarsi; *prk.*: **ũž šiaúdo** ~*tis* aggrapparsi a una speranza; 2. *prk.* (*kibti*) usar cavilli; prèndersela con qc.

kabýs 1. žr. kablýs; 2. *bot.* rampicante *m*

kablėl||*is* 1. *mžb.* uncino *m*, gancetto *m*; 2. *gram.* virgola *f*; **dėti** ~*ĩ* mèttere una virgola

kabliātaškis *gram.* punto e virgola

kabl||*ýs* gancio *m*, uncino *m*; **pakabĩti aĩt kāblio** sospèndere a un gancio; ~*iũ durĩs uždaryti* mèttere un gancio alla porta

kabliũk||*as* 1. *mžb.* gancetto *m*, uncinetto *m*; **mėgzti** ~*ũ* lavorare all'uncinetto; 2. (*meškerės*) amo *m*; **užkĩbti aĩt** ~*o* abboccare all'amo

kabliũoti 1. raschiare *A*, raspare *A*; 2. *šnek.* (*godžiaĩ valgyti*) divorare *A*, ingozzare *A*

kablũs 1. rampicante; 2. *prk.* (*priekabus*) cavilloso, sofisticato

kabóti pèndere *A*, èssere attaccato; *prk.*: **aĩt pláuko k.** èssere attaccato a un filo

kabũs 1. atto ad afferrare, prènsile; 2. attaccaticcio, appiccicoso; 3. žr. kablũs 2

kabũt||*ės dgs. gram.* virgolette *f pl*; **iĩti** ĭ ~*ės* mèttere tra virgolette

kacnóti chiamare un gatto

kač||*iũkas* 1. *mžb.* gattino *m*, micino *m*; 2. *bot.* amento *m*, gattino *m*; ~*iũotis* figliare gattini

kācpėdė žr. kātpėdė

kād 1. *jng.* che, perché, affinché; **tikiũosi, k. atėfsi** spero che tu venga; **kartóju taĩ, k. atsimiĩtum** te lo

ripeto affinché lo ricordi; *kreipiausi* [j] *j*, *k. mán padėtu* mi sono rivolto a lui perché mi aiutasse; 2. *jng.* (*jei*) se; *k. būčiau galėjęs, būčiau atėjęs* se avessi potuto, sarei venuto; *k. tū žinotum!* se tu lo sapessi!; *k. iř...* anche se...; *k. iř kaip* (*k. iř kàs*) *bebūtų* in ogni caso; comunque sia; 3. *dll.* che; ma; *taĩ k. gražus vaikas!* ma che bel bambino!

kadà prv., *jng.* quando; *k. grįši?* quando tornerai?; *nežinau, k. jis ateis* non so quando verrà; *aĩ k. (nórs) esi ką panašaus mātęs?* hai mai visto una cosa simile?; *neturiu k.* non ho tempo; *bėt k.* a qualunque ora

kadagį *ynas* ginepràio *m*; *~inis* di ginepro; *~ys bot.* ginepro *m*; *kādagio uoga* bacca di ginepro

kadaĩ, kadāise prv. una volta, tempo fa

kadà ne kadà prv. talora, talvolta; alle volte, di tanto in tanto, ogni tanto

kadangi jng. perché, poiché, siccome; *k. sirgau, negalėjau ateiti* non ho potuto venire perché ero ammalato

kada nórs prv. un (bel) giorno, un giorno o l'altro

kādaras straccio *m*, cencio *m*

kadaruo||*ti* ciondolare *A*, penzolare *A*; *skalbiniaĩ ~ja aĩt virvės* il bucato pēnzola dal filo

kadāstras spec. catasto *m*; *žēmės k.* catasto dei terreni

kadeñcija 1. mandato *m*; 2. muz. cadenza *f*

kādmis chem. cādmio *m*

kādr||*ai dgs.* quadri *m pl*, personale *m*; *~ų skýrius* ufficio personale; *~ų ūgdymas* formazione dei quadri; *~as* quadro *m*, immagine *f*; *kĩno ~as* fotogramma *m*

kādril||*is* quadriglia *f*; *šókti ~i* ballare la quadriglia

kādrin||*is* effettivo, regolare; *~iai darbúotojai* lavoratori effettivi, maestranze *f pl*; *~ė kariúomenė* esercito regolare; *~is kariniĩkas* ufficiale di carriera

kadugys tarm. žr. kadagys

kai jng., *dll.* quando; *k. baĩgsiu, ateĩsiu* verrò quando avrò finito; *tuò metu, k. ...* mentre, nello stesso tempo in cui

kaiĩcioti džn. cambiare *A*, mutare *A* (più volte)

kai kadà prv. alle (certe) volte, qualche volta, talvolta

kai kàs nežym. įv. 1. qualcuno, qualcheduno; 2. qualcosa, qualche cosa

kai katrās, -à nežym. įv. uno dei due

kai kóks, -ià nežym. įv. qualche; alcuno, certo

kai kuĩ prv. qua e là; un po' dappertutto

kai kur||*is, -i nežym. įv.* qualche, alcuno, certo; *kai ~iė iš mūsų* alcuni di noi; *kai ~ių kláusimų nesu-pratau* non ho capito certe domande

kailia||*dirbys* pellicciàio *m*; *~lupys* 1. scorticatore *m*; 2. *prk.* strozzino *m*, usuràio *m*

káilia||*mautis* forza per prosciugare le pelli; *~rau-gis* conciante *m*, concia *f*

káilin||*ė* berretto di pelo, colbacco *m*; *~ėliai dgs.* pellicciotto *m*; *~iai dgs.* pelliccia *f*; *~ius neĩiotti* indossare una pelliccia; *~inkas, -ė* pellicciàio *m* (*f-a*); conciaio *m* (*f-a*); *~inkystė* pellicceria *f*

kailin||*is* di pelo, di pelliccia; *~iai žvėreliai* animali da pelliccia; *~(i)ũkai dgs.* pellicciotto *m*; *~iuõ-čius, -tė* chi indossa una pelliccia; *~iúotas* vestito di pelliccia

káil||*is* pelle *f*, pelliccia *f*, pelo *m*; *lókio ~is* pelle d'orso; *dirti, lùpti ~i* scoiare *A*, spellare *A*; *rau-ginti ~ius* conciare le pelli; *~iu pāmuštas* foderato di pelliccia; *♦ būti kienõ ~yje* essere nella pelle di qc.; *savamė ~yje nesitvėrti* non stare più nella pelle; *sveĩkų ~i išnėsti* riportare la pelle a casa; *ĩ ~i duóti* prendere a botte; *ĩ ~i gáuti* essere preso a botte; *ĩš ~io nėrtis* farsi in quattro, sbracciarsi; *devynis ~ius kām lùpti* succhiare il sangue a qc.

káilius pellicciàio *m*

káim||*as* villàggio *m*, campagna *f*, paese *m*; *gyvėnti ~e* vivere in campagna; *~o gyvėntojai* gente di paese (di campagna), popolazione rurale; *~āvie-tė* luogo in cui sorge (o sorgeva) un villàggio; *~ėlis mžb.* piccolo villàggio, paesino *m*; *turistinis ~ėlis* villàggio turistico; *kálnų ~ėlis* paese di montagna

káimen||*ė* mândria *f*, gregge *m*; *arklių ~ė* mândria di cavalli; *ganýti avių ~ę* pascolare un gregge di pecore

kaimiēt||*is, -ė* campagnolo *m* (*f-a*), contadino *m* (*f-a*), paesano *m* (*f-a*); *~iškai prv.* alla paesana, alla contadina; *~iškai* paesano, agreste, rurale, rustico; *~iški papročiai* abitudini contadine; *~iška virtuvė* cucina paesana

kaimyn||*as, -ė* vicino *m* (*f-a*); *nesutaĩti su ~ais* essere in cattivi rapporti con i propri vicini; *~áu-ti* mantenere rapporti di buon vicinato; *~ijà* vicinato *m*, vicinanza *f*; *~inis* vicino, vicinale; *~inės šālys* paesi vicini (limitrofi)

káiminis di campagna, paesano

kaimynystė||*ė* vicinato *m*, vicinanza *f*; *~ėje gyvėna* àbita nelle vicinanze (àbita vicino)

kaimýnišk||as: ~i *sántykiai* rapporti di buon vicinato

káimišk||as campagnolo, contadino, paesano, rustico, agreste, rurale; ~a *kultūrā* cultura contadina; ~as *namėlis* casetta rustica; ~i *produktai* prodotti agresti; ~a *sriubā* zuppa alla contadina (alla paesana); ~a *ramybė* quiete della campagna

káin||a prezzo *m*, costo *m*; *didmeninė, mažmeninė* ~a prezzo all'ingrosso, al dettaglio; ~os *išáugo* (*nukrito*) i prezzi sono saliti (calati); \diamond *bet kokiā* ~a a ogni costo, a tutti i costi; ~ýnas, ~óraštis listino dei prezzi

káino||jimas stima *f*, valutazione *f*; ~ti stimare A, valutare A; ~ti *žemę* stimare un terreno

kainúo||ti costare E; *kiek ~ja?* quanto costa?, quant'è?

kaip *prv.*, *jng.*, *dll.* come, in che modo; *drąsūs k. liūtas* coraggioso come un leone; *k. gyven?* come stai?; *palik viską taip, k. yrā* lascia (stare) le cose così come sono; *k. bebūtų* in ogni caso, comunque sia; *k. gālīma daugiau* quanto più possibile; *mān tiē bātai k. tik* queste scarpe mi stanno giuste; *k. tik tō ir norėjau* è proprio quello che volevo

kaipalioti *šnek.* deperire E, languire A

kaip antai *īterpt.* per esempio; cioè

kaipgi *dll.* 1. come, quanto; 2. (*žinoma*) s'intende, si capisce; ma certo

kaip ir *dll.* come (se)

kaip kād *jng.* come; *elkis, kaip kād niēko nebūtų būvę* agisci come se niente fosse

kaipmāt, kaip matai *prv.* subito, immediatamente, in un attimo

kaip ne kaip *prv.* in qualche modo; alla meno peggio

kaip nōrs *prv.* in qualche modo, in un modo o nell'altro

kair||ė sinistra *f*; *sukti į kairę* girare a sinistra; *į kairę nuō manęs* alla mia sinistra; *rašyti (su) ~ė (ranka)* scrivere con la sinistra; ~ėn! (*duodant komandą*) sinistr!

kairė||jimas *polit.* apertura alla sinistra; ~ti *polit.* aprire alla (spostarsi a) sinistra

kairiarankis, -ė mancino *m* (*f-a*)

kairinis di sinistra; *gram.:* *k. kirtis* accento grave

kair||ys 1. *bdv.* sinistro; ~ys *kraūtas* riva sinistra; ~ėjė *pūsėje* sul lato sinistro; a sinistra; 2. *dkt.* mancino *m*; ~ūmas *polit.* sinistrismo *m*; ~uolis, -ė *polit.* sinistroido *m*, sinistrorso *m* (*f-a*); ~ūs sinistro

1 **kaisti** mettere sul fuoco, accendere A; *k. puodą* mettere la pentola sul fuoco

2 **kaisti** 1. (ri)scaldarsi; 2. (*rausti*) arrossire E. infocarsi; *k. iš gėdos* arrossire per la vergogna; 3. (*prakaituoti*) sudare A; 4. (*šusti*) infradiciarsi, andare a male

kaistūvas pentola *f*, casseruola *f*, paiolo *m*

káiš||ena scalpello *m*, raspa *f*; ~imas raspamento *m*

káiš||ymas (*gėlėmis ir pan.*) decorazione *f*, ornamento *m*; ~inėti *džn.* ornare A, decorare A; ~inėti *gėlėmis* ornare con fiori

káišioti 1. *džn.* mettere A, ficcare A; \diamond *pāgalius į ratūs k. (trukdyti)* mettere i bastoni tra le ruote; *nósį k. (smalsauti)* ficcare il naso; 2. (*davinėti*) dare A, distribuire A

kaišyti 1. decorare A, ornare A; 2. (*smaigyti*) piantare A, (con)ficcare A

káišti 1. (*gremžti*) raspare A, raschiare A; 2. (*lupti*) spellare A, scuoiare A, sbucciare A; 3. (*skaptuoti*) scalpellare A, scolpire A

kaištis 1. *tech.* spina *f*, spinotto *m*; perno *m*; caviglia *f*; *jungiamasis k.* spina di collegamento; 2. (*sklęstis*) chiavistello *m*, paletto *m*; 3. (*kamštis*) tappo *m*, zaffo *m*; 4. (*krosniakaištis*) chiusino *m*

kaištūvas 1. *žr.* káišena; 2. (*kailiams*) arnese per scuoiare

kaità cambiamento *m*, mutazione *f*; avvicendamento *m*; *mētų laikų k.* avvicendamento delle stagioni; *gram.:* *bašių k.* apofonia vocàlica

kaitalỹnė 1. (*žaidimas*) salto della cavallina; 2. *niek.* vicenda alterna

kaitalió||jimas(is) cambiamento *m*, variazione *f*. avvicendamento *m*; ~ti cambiare A, mutare A. variare A; *draugų nereikia ~ti* gli amici non vanno cambiati; *sng.:* *jō nuotaika lengvai ~jasi* il suo umore varia con facilità

kaitýba *žr.* kaitymas

kaitimas 1. riscaldamento *m*; 2. infradiciamento *m*. marcimento *m*; 3. sudata *f*, fatica *f*

kaitymas *gram.* flessione *f*, variazione *f*; *žodžių k.* variazione della parola

kaitin||imas(is) riscaldamento *m*; abbronzamento *m*; ~ti 1. (ri)scaldare A, arroventare A; ~ti *vandenį* scaldare l'acqua; *gėležį ugnijė ~ti* arroventare un ferro nel fuoco; ~amoji *lėmpa* lampada a incandescenza; *sng.:* *saulėje ~tis* prendere il sole, abbronzarsi; 2. *prk.* (*žadinti*) infiammare A, eccitare A, istigare A; *vaizduotė ~ti* eccitare la fantasia; ~tūvas riscaldatore *m*

kait |yti 1. cambiare A, variare A, mutare A; 2. *gram.* flëttere A; ~**ýtis** avvicinarsi, alternarsi, susseguirsi; *dienà kaitosi sù naktiml* il giorno alterna con la notte; ~**muó** *gram.* flessione *f*, desinenza *f*

kaitomas variabile, mutabile; *gram.* flessivo

kaitr |à calore *m*, calura *f*, canicola *f*, arsure *f*; *vāsaros* ~à canicola estiva; ~**ėti** (ri)scaldarsi; ~**ingas** *žr.* kaitrūs

kaitr |inti scaldare A, accalorare A; ~**umà**, ~**umas** *žr.* kaitrà; ~**ūs** 1. caldo, tórrido, cocente; ~**ī** *dienà* giornata tórrida; 2. *prk.* ardente, appassionato; ~**ūs žvilgsnis** sguardo ardente

1 **kaitulys** (*karštis*) caldo *m*; (ri)scaldamento *m*

2 **kaitulys** 1. (*svaigulys*) vertigine *f*, capogiro *m*; 2. *vet.* cenurosi *f*, capostorno *m*

kait |umas mutabilità *f*, variabilità *f*, volubilità *f*; ~**ūs** mutabile, variabile, volubile

kajutė cabina *f*

kakarin ||ē *menk.* gola *f*, strozza *f*; *šaukti iš visos* ~ēs gridare a squarciagola

kakavà cacàò *m*

kakāvmedis *bot.* cacàò *m*

kaklāraišt ||is cravatta *f*; *užsirīšti* ~i mëttersi la cravatta; *pioniėrių* ~is fazzoletto rosso dei pionieri

kākl |as collo *m*; *ištiesti* ~*q* allungare il collo; *pūlti kām aūt* ~*o* buttare le braccia al collo di qc.; *būtelio* ~as collo di una bottiglia; ◇ *įsiskōlinti iki* ~*o* indebitarsi fino al collo; *įgristi iki* ~*o* annoiarsi a morte; ~**ēlis**, ~**iukas mžb.** collo *m*; *anat.*: *gimdōs* ~**ēlis** collo dell'utero; ~**inis** da, di collo; ~**inis šuīs diržas** collare *m*

kakš |ėti, ~**nóti** picchiettare A, ticchettare A

kakt |à 1. fronte *f*; *suraukti kaktą* corrugare la fronte; ◇ ~à *sienos nepramūši* non si può spaccare il muro a testate; *aūt* ~**ōs (táu) neparašyta** non l'hai scolpito in fronte; 2. (*krosnies*) volta *f* (*di un forno*)

kakti partire E, andare E, mëttersi in cammino

kakti |kaulis *anat.* osso frontale; ~**nis** frontale

kaktomuš ||a, ~**ais**, ~**om(is) prv.** a fronte a fronte, (a) faccia a faccia

kaktusas *bot.* cactus *m*

kalafiōras *bot.* cavolfiore *f*

kalakučiukas mžb. tacchinotto *m*

kalakūt ||as tacchino *m*; ~as *burbuliūoja* il tacchino gloglotta; ◇ *nesipūsk kaip* ~as non fare il pavone; *pō šiūnts* ~*u!* per mille diavoli!; ~**ē** tacchina *f*; ~**ēna** carne di tacchino

kalambūras giuoco di parole, doppio senso, bisticcio *m*

kalavij ||as spada *f*; *sù* ~**ū rañkoje** con la spada in pugno; (su) ~**ū pėrdurti** passare a fil di spada; ~**ininkas** spadaiò *m*; ~**iskas** spadiforme; ~**uōtis istor.** portaspada *m* (*membro di un ordine cavalleresco monastico*)

kalb ||à 1. lingua *f*, linguaggio *m*; *gimtōji* ~à lingua materna; *literatūrinė, šnekamōji* ~à lingua letteraria, parlata; *ūžsienio kalbos* lingue straniere; *mōkslinė* ~à linguaggio scientifico; *prk.*: *gėlių* ~à linguaggio dei fiori; 2. parola *f*, loquela *f*, favella *f*; *netėkti* ~**ōs** pėrdere la parola (la favella); 3. (*pašnekesys*) discorso *m*, collòquio *m*, conversazione *f*; *pradėti kalbą* cominciare un discorso; ~à *eina apiė*... si tratta di...; *apiė tai ir* ~**ōs negali būti** non se ne parla neanche; *tūščios kalbos* discorsi vani; *bė* ~**ū!** senza tanti discorsi!; 4. (*pasiakymas*) discorso *m*, orazione *f*, arringa *f*; *pasakyti kalbą* fare, pronunciare un discorso; 5. *dgs.* (*gandai*) voce *f*, diceria *f*, chiacchiera *f*; *pasklido kalbos* si è sparsa la voce

kalbė ||jimas il parlare, parlata *f*; ~**sena** modo di parlare, stile *m*, accento *m*; *iš* ~**senos jė atpažīstu** lo riconosco dalla (alla) parlata

kalbė ||ti parlare A, conversare A; ~**ti sù draugū** parlare con un amico; *tyliai, garšiai* ~**ti** parlare a voce bassa, alta; *pašnibždomis kalba* parla sottovoce; *tuščia!* ~**ti** parlare a vānvera; *aiškiai* ~**k** parla con chiarezza; *jė gerai kalba āngliškai* parla bene l'inglese; *atvira!* *kalbant* a dir la verità; *sng.*: *draugiškai* ~**tis** conversare da amici; *kalbasi apiė šį bė tą* parlano del più e del meno; ~**tojas**, -a parlatore *m* (*f*-trice), oratore *m* (*f*-trice)

kalbinėti džen. cercare di convincere

kalbingas loquace, discorsivo

kalbiniūkas, -**ė** linguista *m*, *f*; glottòlogo *m* (*f*-a)

kalbīn ||is linguistico, di lingua; ~**ė nuojauta** intuito linguistico

kalbinti 1. (*ką*) rivòlgere la parola a qc.; attaccare discorso con qc.; 2. (*ikalbinėti*) cercare di convincere, persuadere

kalbišk ||ai *prv.* dal punto di vista linguistico; ~as linguistico

kalbótir ||a linguistica *f*, glottologia *f*; *bendróji* ~a linguistica generale; ~**ininkas**, -**ė** linguista *m*, *f*, glottòlogo *m* (*f*-a)

kalb ||umas loquacità *f*, verbosità *f*; ~**ūs** loquace, ciarliero, chiacchierone

kálcis *chem.* calcio *m*

káldinti 1. (*geležį*) battere A, fucinare A, forgiare A; 2. (*monetas*) coniare A

kalė (*ir prk.*) cagna *f*

kalėdaitis *bažn.* ostia *f* (distribuita all'inizio della cena della Vigilia di Natale)

kalėdin||is di Natale, natalizio; ~ė *giesmė* canto natalizio; ~ė *eglūtė* albero di Natale

kalėd||os *dgs.* bažn. Natale *m*; ~as *švėsti šeimojė* fare Natale in famiglia; ~ų *švėntės* feste natalizie; ♦ ~ų *senėlis* babbo Natale

kalėdóti 1. fare la visita di Natale ai fedeli; 2. *šnek.* chiedere un prestito; elemosinare A

kaleidoskopas caleidoscopio *m*

kalėjas, -a 1. martellatore *m* (*f-trice*); 2. (*monetų*) coniatore *m* (*f-trice*)

kalėjim||as 1. prigionie *f*, carcere *m*, galera *f*; *uždarýti* || ~q mettere, rinchiusere in carcere (in prigionie); *išleisti iš* ~o mettere in libertà, scarcerare A; *trejus metus atsėdėti* ~e scontare tre anni di carcere; *pabėgti iš* ~o evadere dal carcere; 2. (*buvimas kalėjime*) reclusione *f*, carcerazione *f*, prigionia *f*; *nubausti* ~u condannare alla reclusione; ~o *režimas* regime carcerario

kalėdōr||inis di calendario; ~iniai *mėtai* anno solare; ~ius calendario *m*; *stalo, sieninis* ~ius calendario da tavolo, murale; *Jūlijaus* ~ius calendario giuliano

kalėndra *bot.* coriandolo *m*

kalėnti 1. battere A, picchiare A; *k. dantimis iš šalčio* battere i denti per il freddo; *prk.: tolu mojė kalėno kulkosvaidis* il cannone rimbombava in lontananza; 2. *prk. (kartoti)* ribadire A, (con)ficcare A

kalėti 1. stare in prigionie (in carcere), fare prigioniero, *šnek.* essere dentro; *k. iki gyvės galvės* scontare l'ergastolo; 2. (*apie augalus*) soffocare A, privare della luce

kaliaropė *bot.* cavolo rapa

kaliaūsė 1. spaventapasseri *m*, fantoccio *m*; 2. *b.* persona trascurata

kalýba *žr.* kalimas 1, 2

kalibr||as calibro *m*; ~avimas calibrazione *f*; ~uoti calibrare A

kalif||as *istor.* califfo *m*; ~ātas califfato *m*

kalifornis *chem.* californio *m*

kaligrāf||ija calligrafia *f*; ~iška *prv.* in bella grafia; ~iškas calligrafico

kálja *bot.* calla *f*

kal||ikas, -ė 1. *žr.* kalėjas; 2. *niek.* secchione *m* (*f-a*); ~yklà: *pinigų* ~yklà zecca *f*; ~imas 1. (*geležies*) battitura *f*, fucinatura *f*; 2. (*monetų*) coniatrice *f*, monetazione *f*; 3. (*vinies ir pan.*) conficcamento *m*; 4. (*skylių*) stozzatura *f*, picchiatura *f*; 5. *niek. (pamokų)* secchiata *f*; ~imasis 1. (*dygimas*) lo spuntare; 2. (*ritimasis*) lo sgusciare

kalinėti *džn.* (con)ficcare A (*più volte*); picchiare A

kālin||imas carcerazione *f*, detenzione *f*, prigionia *f*; ~ys, -ė prigioniero *m* (*f-a*), carcerato *m* (*f-a*), detenuto *m* (*f-a*); ~io *pabėgimas* evasione di un detenuto; ~ti tenere in prigionie, imprigionare A, carcerare A

kaliōš||as caloscia *f*, galoscia *f*; ~uotas con le calosce **kāl**||is *chem.* potassio *m*; ~io *karbonātas* carbonato di potassio, potassa *f*

kālk||akmenis pietra calcare; ~degys, -ė calcinàio *m*; ~duobė calcinàia *f*

kālkė 1. (*popierius kopijoms*) cartacarbene *f*; 2. *lingv.* calco *m*

kalkėjimas 1. incrostazione calcarea; 2. *med.* calcificazione *f*

kālk||ės *dgs.* calce *f*; *negesintos, gesintos* ~ės calce viva, spenta; ~ių *skiedinys* calcina *f*

kalkė||tas calcareo, calcinoso; ~tas *vanduō* acqua calcarea; ~ti 1. incrostarsi di calcare; 2. *med.* calcificarsi

kālinkė fabbrica per la produzione della calce

kālink||as calcareo; ~a *dirvā* terreno calcareo

kālin||imas calcinatura *f*, calcinazione *f*; ~inkas, -ė calcinàio *m*; ~is di calce, calcare; ~is *akmuō* pietra calcare; ~ti 1. calcinare A; 2. imbiancare di calce

kalkiūo||tas sporco di calce; ~ti *žr.* kálkinti

kalkuliā||cija calcolo *m*, còmputo *m*; ~torius calcolatore *m*; ~vimas calcolo *m*

kalkuliūo||ti calcolare A, computare A; ~tojas, -a calcolatore *m* (*f-trice*), contabile *m, f*

kalmāras *zool.* calamaro *m*

kalnāgūbris *geogr.* crinale *m*, catena di monti

kalnakas||yba industria mineraria; ~ybos institutas Istituto d'ingegneria mineraria; ~ys minatore *m*, operai delle miniere

kalnā||pievė prato alpino; ~pušė pino montano; ~rūtė *bot.* asplenio *m*

kāln||as 1. *geogr.* montagna *f*, monte *m*; *kópti* || ~q scalare una montagna; ~o *viršūnė* cima, vetta del monte; ~o *papėdėje* ai piedi del monte; ~ų *oras*

- ària di montagna; 2. *prk.* (*daugybė*) mucchio *m*, montagna *f*; *knýgų ~as* montagna di libri; \diamond *áukso ~us žadėti* promettere mari e monti; *nė už ~ų (netoli)* dietro l'angolo (*vicino*)
- kaln** | **ėnas**, -ė, ~**iėtis**, -ė montanaro *m*; ~**iėčiai** gente montanara
- kalnýnas** *geogr.* altopiano *m*, regione montuosa
- kalni** | **ngas** *žr.* *kalnuotas*; ~**nis** montano, alpino; ~**škis**, -ė *žr.* *kalniėtis*
- kalnódara** *geol.* orogènesi *f*
- kalnúo** | **tas** montuoso, montagnoso; ~**tas krāštas** regione montuosa; ~**tumas** montuosità *f*
- kalnùs** elevato, alto
- kalòri** | **ja** caloria *f*; ~**mėtras** calorimetro *m*
- kalorìng** | **as** ricco di calorie, calòrico; ~**umas** valore calòrico
- kalpòkė** *bot.* scutellària *f*
- kalsnó** | **jimas** martellio *m*; ~**ti** martellare *A*, bāttere *A*, dare dei colpi
- kalstākālė** battipalo *m*
- kāistas** 1. (*paramstis*) palo *m*, puntello *m*, sostegno *m*; 2. (*polis*) palo di fondazione, palafitta *f*
- 1 **kālsty** | **ti** 1. bāttere, lavorare al martello; ~**to metālo dirbiniai** oggetti di ferro battuto; 2. (*kausyti*) ferrare *A*
- 2 **kālstyti** (*ramstyti*) puntellare *A*, sorrèggere *A*, sostenere con puntelli
- 1 **kāltas** (*įrankis*) scalpello *m*, sgòrbia *f*
- 2 **kālī** | **as** 1. colpévole; *jaūstis ~ū* sentirsi colpévole; *kuò aš ~as?* che colpa ho io?; *dėl vīsko tū ~as* la colpa è tutta tua; 2. (*skolingas*); *kīek aš táu ~as?* quanto ti devo?
- kalt** | **ė** colpa *f*; *vēsti aūt kō kālīę* attribuire la colpa a qc.; *nė dėl mào ~ės* non per colpa mia; ~**ės jaūsmas** senso di colpa
- kāl** | **ti** 1. (*smeigti*) piantare *A*, (con)ficcare *A*; *vīnį ~ti į sieną* piantare un chiodo nel muro; 2. (*plakti*) bāttere *A*, fucinare *A*; ~**k gėlėžį, kōl karštā** batti il ferro finché è caldo; 3. (*gaminti*) coniare *A*, fabbricare *A*; ~**ti medālį** coniare una medaglia; *prk.:* *eilės ~ti* comporre poesie; 4. (*kālentī*) picchiare *A*, tamburellare *A*; 5. *prk.* (*mechaniškai mokytis*) studiare da secchione; 6. *prk.* (*taupyti*) risparmiare *A*
- kaltýb** | **ė** colpa *f*, colpevolezza *f*; *dėl jō ~ės* per colpa sua, a causa sua
- kāltinam** | **asis**, -o*j*i accusato *m* (*f-a*), imputato *m* (*f-a*); *atsisėsti į ~ųjū sūolą* finire sul banco degli imputati
- kaltiniñk** | **as**, -ė colpévole *m, f*; autore, autrice (*di un misfatto*); ~**ai nebūvo išaiškinti** i colpévoli non furono individuati; *prk.:* *įskilmių ~as* il festeggiato
- kaltinis** 1. (*nukaltas*) battuto; coniato; 2. *prk.* (*dirbtinis*) artificiale, artefatto
- kāltin** | **ti** accusare *A*, incolpare *A*, imputare *A*; ~**ti kā vagystē** incolpare qc. di furto; ~**ti likimą** accusare la sorte; *teis.:* ~**amasis āktas** atto accusatòrio; ~**amoji kalbā** requisitoria *f*; ~**tojas**, -a accusatore *m* (*f-trice*)
- kāltis** 1. (*ristis*) uscire dal guscio dell'uovo; 2. (*dygti*) spuntare *E*, nascere *E*, venir fuori; *žolė ĩma k.* l'erba comincia a spuntare
- kaltūmas** colpa *f*, colpevolezza *f*
- kaltūn** | **as** *med.* tricoma *m*; ~**úotas** con i capelli aggrovigliati
- kaltūvas** battipalo *m*, mäglio *m*
- kal** | **ūmas** malleabilità *f*, duttilità *f*; ~**ūs** malleabile, dūtile
- kalv** | **à** collina *f*; ~**āgūbris** *geogr.* crinale *m*, catena di monti
- kālvė** fucina *f*, fòrgia *f*; *prk.:* *jaunų poetų k.* fucina di giovani poeti
- kalvēlė** *mžb.* collina *f*, poggio *m*, monticello *m*
- kalviāuti** lavorare come fabbro
- kalvýnas** zona collinare
- kalvinī** | **stas**, -ė calvinista *m, f*; ~**zmas** calvinismo *m*
- kālv** | **is** fabbro *m*; *prk.:* *kiekvienas žmogūs sąvo lāimės ~is* ognuno è artèfice della pròpria sorte; ~**ystė** mestiere del fabbro; ~**iškas**; ~**iškas kūjis** mazza da fabbro
- kalviūkas** *zool.* calandro *m*, pispola *f*
- kalv** | **ótas** collinare, collinoso; ~**óta vietovė** località collinosa; ~**ūs** elevato, alto
- kām** *prv.* perché, per quale ragione; *k. išėjai?* perché sei uscito?; *k. aš táu reikalingas?* a cosa ti serve?
- kamānė** *zool.* bombo *m*
- kāman** | **os** *dgs.* briglie *f pl*, redini *f pl*; ~**óti** imbrigliare *A*, mēttre le briglie
- kamañtai** *dgs.* collare *m*; cavezza *f*
- kamantinėti** interrogare *A*, domandare con insistenza, tentare di sapere
- kamarā** *etnogr.* dispensa *f*; ripostiglio *m*
- kambarin** | **ė** *psn.* cameriera *f*, domestica *f*; ~**is** di, da stanza; ~**ės gėlės** fiori da stanza; ~**is šuo** cane da salotto

kambar||ys stanza *f*, càmera *f*; *miegamasis, vālgomasis* ~ys stanza (càmera) da letto, da pranzo; *trijų ~ių būtas* appartamento di tre stanze; *išnuomotis kambarį* affittare una càmera; ~ys sù *baldais* stanza ammobiliata

kamblys 1. gambo *m*, stelo *m*; 2. (*kamieno drūtgalys*) pedale *m*

kamė *prv.* dove, da qualche parte

kamėlija *bot.* camelia *f*

kamė ne kamė *prv.* di qua e di là

kame nòrs *prv.* da qualche parte, in qualche luogo

kàmera 1. càmera *f*, cella *f*; *izoliacinė k. (kalėjime)* cella d'isolamento; *bagāžo sąugojimo k.* deposito bagagli; 2. *spec.* càmera *f*; *televizijos k.* càmera televisiva; *degimo k.* càmera di combustione; *pādangos k.* càmera d'aria

kameris||is da càmera; ~ė *mūzika* mùsica da càmera

kamertonas suono per accordare gli strumenti

kámgi *prv.* perché, per quale ragione; come mai

kamien||as 1. tronco *m*, fusto *m*; *pušies ~as* tronco di un pino; 2. *lingv.* tema *m*; ~galis *lingv.* parte finale del tema

kámin||as 1. camino *m*, canna fumaria, comignolo *m*, fumaiolo *m*; ~as *netrūkia* il camino non tira; 2. ciminiera *f*; *rūksta fabrika ~ai* fūmano le ciminiere di una fabbrica; ~krėtys spazzacamino *m*

kampaínis *tech.* 1. squadra *f*; 2. angolare *m*, cantonale *m*

kampāmatis *tech.* goniometro *m*

kampānija campagna *f*; *rinkimų k.* campagna elettorale

kam̃par||as cànfora *f*; ~o *aliėjus* òlio canforato; ~medis *bot.* cànforo *m*

kam̃p||as 1. àngolo *m*, canto *m*, cantonata *f*; spigolo *m*; *sėdi ~ė* sta seduto in un àngolo; *užsigauti į stalo ~ą* battere contro lo spigolo del tavolo; *gątvės ~as* canto della strada; *už ~o* dietro l'àngolo; *váikščioti iš vieno kambario ~o į kitą* andare su e giù per la stanza; 2. *mat.* àngolo *m*; *smailūs ~as* àngolo acuto; 3. (*nuošali vieta*) àngolo *m*, luogo appartato; 4. (*pastogė*) casa *f*, dimora *f*, tetto *m*; *dār netūri savo ~o* non ha ancora il suo tetto; 5. (*gabalas*) pezzo *m*, cantuccio *m*

kampinė (*lentyna*) angoliera *f*, cantoniera *f*, cantonale *m*

kampinėti girellare *A*, bigheλλονare *A*

kampiniūkas, -ė *psn.* inquilino *m* (*f-a*), òspite *m, f*

1 kampinis *sport.* càlcio d'àngolo, àngolo *m*

2 kampinis angolare; *k. akmuo* pietra angolare; *k. nāmas* casa all'àngolo

kam̃pmatis *žr.* kampāmatis

kampúot||as angoloso, spigoloso; *prk.:* ~i *judesiai* movimenti sgraziati; ~ūmas angolosità *f*

kamšà 1. *žr.* kamšalas; 2. *žr.* kamšatis; 3. (*žabų kelias*) copertura di fascine, chiusa *f*

kamšalas 1. imbottitura *f*; *pakulį k.* imbottitura di stoppa; 2. (*įdaras*) ripieno *m*

kamša||llynė, ~tis calca *f*, ressa *f*, pigia pigia *m inv*; *žmonių ~tyjė* tra la calca

kamščia||medis *bot.* sùghero *m*; ~traukis cavatappi *m inv*

kamšymas imbottitura *f*; turamento *m*

kámš||ioti *žr.* kamšyti 1; ~yti 1. *džn.* imbottire *A*. turare *A*,appare *A*; *lángus ~yti*appare le finestre; 2. (*stumdyti*) spingere *A*, pigiare *A*

kamši||ys, -ė *šnek.* mangione *m* (*f-a*); ~ūs vorace. ingordo

kamš||tinis di sùghero; *bot.* ~tinis *ąžuolas* sùghero *m*; ~tis 1. tappo *m*, turacciolo *m*; *užkimšti ~čiū* mettere il tappo; *ištraukti ~tį* tógliere il tappo. stappare *A*; 2. *prk.* (*užsikimšimas*) intoppo *m*. intasamento *m*, ingorgo *m*; *mašinų ~tis* ingorgo di macchine; *kraūjo ~tis* grumo (coàgulo) di sangue; 3. *spec.* vālvola *f*, fusibile *m*; ~čiai *pėrdegė* la vālvola è saltata

kamuolīs||is sférico, globulare; ~is *žaižbas* fūlmine sférico; ~iai *dėbesys* cūmuli *m pl*

kamuol||ys 1. (*siūlų*) gomitolo *m*; *išardyti kamuolį* disfare un gomitolo; 2. *prk.* sfera *f*, globo *m*, palla *f*; *sniėgo ~ys* palla di neve; *dūlkių ~ys* nūvola di pólvore; 3. *sport.* palla *f*, pallone *m*; *žaisti (sū) kamuoliu* giocare a palla; *spirti kamuolį į vartus* mandare il pallone in rete; *mėsti kamuolį į krėpsį* tirare (la palla) nel canestro; ~iūkas *mžb.* pallina *f*, palletta *f*; *tėniso ~iūkas* pallina da tennis; *susiriėsti į ~iūką* aggomitolarsi; ~iūotis 1. accumularsi; 2. turbinare *A*

kamuo||ti tormentare *A*, far soffrire; *manė ~ja galvės skaūsma* mi tormenta il mal di testa; ~tis tormentarsi, strūggersi, sforzarsi

kámža *bažn.* cotta *f*, rocchetto *m*

kanabėkas forcone con due denti, zappa *f*

kanadiėtis, -ė canadese *m, f*

kanāl||as 1. canale *m*; *drėkšimo ~as* canale d'irrigazione; *laivųbos ~as* canale navigabile; *televizijos ~as* canale televisivo; 2. *anat.* canale *m*, (con)dotto *m*; *stūburo ~as* canale (dotto) vertebrale; 3

prk. (*kelias*) canale *m*, via *f*, tràmite *m*; *veĩkti diplomátiñais* ~ais agire per via diplomatica
kanaliz||**ácija** canalizzazione *f*, fognatura *f*, fognaf;
 ~**ácinis**: ~**ácinis vamždis** tubo della fogna; ~**úoti**
 canalizzare *A*, fognare *A*
kanapà canapè *m inv*, sofà *m*
kanāp||**ē** *bot.* cànapa *f*; ~**ių aliējus** òlio di cànapa;
 ~**ių augñimas** canapicoltura *f*
kanapétas 1. (*raibas*) screziato, chiazato; 2. (*strazdanotas*) lentiginoso
kanāp||**grūdis** seme di cànapa; ~**ýnas** canapàia *f*;
 ~**inis** di cànapa, canapino
kanarélē *zool.* canarino *m*
kanauniñkas *bažn.* canònico *m*
canceliār||**ija** cancelleria *f*; ~**inis**, ~**iškas** di cancelleria, cancelleresco; ~**inis stilius** stile cancelleresco; ~**iškūmas** *prk.* formalismo *m*, burocratismo *m*
kancerogēnas cancerògeno *m*
kāncleris cancelliere *m*
kančià sofferenza *f*, tormento *m*, pena *f*, passione *f*;
mėilės kančios pene d'amore; *nepakeliamà k.* tormento insopportabile; *Kristaus k.* la passione di Cristo
kandėti *žr.* *kandýti*
kandidāt||**as**, -**ē** candidato *m* (*f-a*); ~**as ĩ deputatūs** candidato a deputato; *◊ moksly* ~**as** candidato in scienze (*dottore di ricerca*); ~**inis** di candidato; ~**úoti** candidare *A*; ~**ūrà** candidatura *f*; *iškėlti kienō* ~**ūrq** presentare, avanzare la candidatura di qc.; *atšaukti* ~**ūrq** ritirare una candidatura
kandikas (*dažymui*) mordente *m*, macerante *m*
 1 **kandiklis** bocchino *m*, imboccatura della pipa
 2 **kandiklis**, -**ē** chi mōrsica, chi punge
kandinėti *džn.* morsicare *A*, pūngere *A* (*piū volte*)
 1 **kañdis** (*ikandimas*) morso *m*, puntura *f*
 2 **kandis** *zool.* tarma *f*, tignola *f*, tarlo *m*; *drabužinė k.* tignola dei panni, tarma
kand||**ýti** tarlare *E*, tarmare *E*; *vilna lengvai* ~**ija** la lana tarma facilmente
kand||**ūmas** mordacità *f*; ~**ūs** mordace, pungente; *prk.*: *kañdūs žōdžiai* parole mordaci
kāndžio||**ti** *džn.* mōrdere *A*, morsicare *A*; pūngere *A*; ~**ti lūpas** mōrdersi le labbra; *sng.*: *uodai* ~**jasi** le zanzare pūngono
kanibāl||**as**, -**ē** cannibale *m, f*; ~**izmas** cannibalismo *m*
kanifōlija colofōnia *f*, pece greca
kanīstras canestro *m*, tànica *f*

kanjõnas *geogr.* canon *m inv*, canyon *m inv*
kañkal||**as** campana *f*, campanella *f*; ~**iúoti** 1. suonare la campanella; 2. (*kabėti*) ciøndolare *A*, penzolare *A*
kankýnē tormento *m*, supplizio *m*, martirio *m*
kankĩn||**imas(is)** tortura *f*, tormento *m*; ~**imo** (*rankiai*) strumenti di tortura; ~**ýs**, -**ē** märtire *m, f*; ~**ti** torturare *A*, tormentare *A*, far soffrire; *ligà jĩ* ~**a** lo tormenta una malattia; *būti* ~**amam** essere messo alla tortura; *sng.*: *nesikankink dėl manęs* non tormentarti per me
kañkl||**ēs** *dgs. muz.* kankles (*strumento a corde lituano*); ~**ininkas**, -**ē** suonatore, suonatrice di kankles; ~**iúoti** suonare le kankles
kankórēžis pigna *f*
kanojà canòia *f*
kanōjininkas canottiere *m*
kanonadà cannonata *f*
kanõnas canone *m*
kanoniérē (*laivas*) cannoniera *f*
kanõn||**iškas** canònico; ~**izúoti** canonizzare *A*
kanóp||**a** *zool.* zòccolo *m*; ùngula *f*, ùnghia *f*; ~**iniai** *dgs. zool.* ungulati *m pl*
kántas piega dei pantaloni
kantatà *muz.* cantata *f*
kantõnas cantone *m*
kañtorius cantore *m*
kañtriai *prv.* pazientemente, con pazienza
kantr||**ýbē**, ~**ūmas** pazienza *f*; *turék* ~**ýbės** abbi pazienza; *išvēsti iš* ~**ýbės** far pèrdere la pazienza; ~**uõlis**, -**ē** persona paziente; ~**ūs** paziente
kapà sessanta unità; *k. kiaušinių* sessanta uova
kap||**aĩ** *dgs.* cimitero *m*, camposanto *m*; *aplankýti* ~**ūs** fare una visita al cimitero; *lydėti ĩ* ~**ūs** andare in cortēo fūnebre; *prk.*: ~**ū tylà** silenzio tombale (*sepolcrale*); *◊ ĩ* ~**ūs nuvarýti** far morire qc.
kāpano||**ti** *šnek.* lavorare sodo, sgobbare *A*; ~**tis** *šnek.* 1. (*spurdėti*) muòversi faticosamente, agitarsi, sforzarsi; 2. (*lipti*) arrampicarsi, salire aggrappandosi
kāpas tomba *f*, sepolcro *m*, sepoltura *f*; *šeimōs k.* tomba di famiglia; *Kristaus k.* Santo Sepolcro
kapeikà copeco *m*; *nē kapeikos nevertas* non vale un centesimo
kapelà *muz.* cappella *f* (*complesso strumentale o corale*)
kapeliõnas *bažn.* cappellano *m*; *kāro k.* cappellano militare

kapelméisteris maestro di cappella; direttore di una banda musicale

kapiliār||as 1. capillare *m*; vaso capillare; 2. tubo capillare; ~inis capillare

kāpin||ēs *dgs.* cimitero *m*, camposanto *m*; **miēsto** ~ēs cimitero della città; ~ynas necròpoli *f*, sepolcreto *m*

kapinis tombale, sepolcrale; *k. akmuō* lapide *f*

kapišonas žr. gobtūvas

kapitāl||as capitale *m*; **apyvartinis** ~as capitale circolante; **sukaūpti** ~q accumulare un capitale; ~inis capitale, fondamentale, principale; ~inis **veikalas** òpera fondamentale; ~inis **remontas** restauro completo; ~istas, -ė capitalista *m, f*; ~istinis capitalistico, capitalista; ~istinė **visuomenė** società capitalista; ~izmas capitalismo *m*; ~izmo **sistema** sistema capitalistico

kapitōn||as 1. capitano *m*; **tólimojo pláukiojimo** ~as capitano di lungo corso; ~o **tiltėlis** (laive) ponte di comando, plància *f*; 2. comandante *m*; caposquadra *m, f*

kapitula *bažn.* capitolo *m*

kapitul||iācija capitolazione *f*, resa *f*; **besąlyginė** ~iācija resa incondizionata; ~iāntas, -ė capitolaro *m*, disfattista *m, f*; ~iuoti capitolare *A*, cedere *A*, arrendersi

kapiadañtis chi ha i denti radi e sporgenti

kapiākotis mánico di una zappa

kapl||ys 1. (**kauptukas**) zappa *f*; 2. (**kirtiklis**) piccone *m*; 3. (**dantis**) dente incisivo; 4. (**atšipės kirvis**) scure ottusa; ~iuoti (**kauptuku**) zappare *A*

kapnóti 1. (**lašnoti**) gocciolare *E/A*; 2. (**lynoti**) piovigginare *E/A*

kapōkl||ė (**platus peilis**) mezzaluna *f*; ~is (**kirvis mėsa**) spaccaossa *m inv*

kapōnė 1. trituttutto *m inv*; trinciatrice *f*; spaccaossa *m*; *k. ruñkeliams* trinciatrice per barbabiètole; 2. (**lentele**) tagliere *m*

kapō||ti 1. (**kirsti**) tagliare *A*, spaccare *A*, fendere *A*; ~ti **málkas** spaccare la legna; **snapū** ~ti colpire col becco; 2. (**smulkinti**) pestare *A*, tritare *A*, trinciare *A*; **česnákq** ~ti pestare l'aglio; ~ti **šiaudai** pàglia trinciata; ~ta (**mušta**) **mėsà** carne battuta; 3. (**plakti**) frustare *A*, sferzare *A*; 4. (**ėsti**) ródere *A*, tarmare *E*, tarlare *E*; **kañdys** ~ja **vllnq** le tarme ródono la lana; 5. (**gilti**) pùngere insistentemente; ~tinis trinciato, trito; ~tinis **cùkrus** zùcchero in pezzi; ~tis 1. (**snapu**) beccarsi, colpisci col becco; 2. (**bartis**) bisticciarsi, litigarsi

kaprālas caporale *m*

kapriz||as capriccio *m*; ghiribizzo *m*; **patėnkina visūs jō** ~ūs lo accontentano in tutti i suoi capricci; ~līngas capriccioso, bizzoso; ~ingūmas capricciosità *f*; ~ytis fare i capricci, far le bizze

kaprōn||as nylon *m*, nailon *m*; ~inis di nylon

kāpsai *dgs.* kapsai (*dialetto lituano*)

kaps||ėti 1. ticchettare *A*, picchiettare *A*; 2. (**snapu**) beccare *A*; ~nóti žr. kapstinėti

kapst||yklė forza a due rebbi; ~inėti **džn.** razzolare *A*, raspare *A*; *sng.*: **daržė** ~inėjosi **vištos** le galline razzolavano nell'orto; ~yti 1. razzolare *A*, raspare *A*, ruspate *A*; 2. frugare *A*, rovistare *A*; ~ytis 1. žr. kapstyti; 2. sforzarsi di fare q.c.; **iš duobės** ~ytis salire dalla fossa aggrappandosi; 3. (**baigtis**) morire lottando

kāpsulė càpsula *f*; *anat.*: **sąnario k.** càpsula articolare

kāpš||as, ~ėlis *šnek.* borsa *f*, borsellino *m*, borsetta *f*

kāpštelė||ti 1. afferrare *A*, abbrancare *A*, agguantare *A*; **jūs** ~jo **mán už rañkos** mi ha afferrato per il braccio; 2. (**staigiai įkirsti**) dare un morso

kapucīn||ai *dgs.* cappuccini *m pl*; ~as cappuccino *m*, frate cappuccino

kāpvietė sepoltura *f*, tomba *f*

karabīn||as carabina *f*; ~o **šūvis** carabinata *f*

karakulñis di àstrakan, di karakul

karākulis karakul *m inv*, caracul *m*, àstrakan *m*

karal||aitis, -ė principe *m*, principessa *f*; ~iāuti regnare *A*, dominare *A*; ~iāujant **Liūdvikui XIV** sotto il regno di Luigi XIV; ~iāvimas regno *m*, dominio *m*; **atsisakýti** ~iāvimo abdicare al regno; ~lenė regina *f*; ~ijā, ~ystė regno *m*; **paveldėti** ~ystė pervenire al regno; *prk.*: **dangaūs** ~ystė regno di Dio, regno dei cieli

karālišķ||ai *prv.* regalmente, con maestà; ~ai **priimti svečius** accogliere regalmente gli òspiti; ~as 1. di re, reale; 2. *prk.* (**puikus**) regale, maestoso; ~as **gyvenimas** vita da re; ~as **grōžis** bellezza regale

karaliūnas, -ė žr. karalaitis

karālius re *m inv*

karamėlė 1. (**saldainis**) caramella *f*; **mėtinė k.** caramella alla (di) menta; 2. (**degintas cukrus**) caramello *m*

karantñn||as quarantena *f*; **įvėsti** ~q proclamare la quarantena

kār||as guerra *f*; **piliėtinis**, **gynýbinis** ~as guerra civile, difensiva; **pradėti** ~q muovere guerra *a*

- (contro) qc.; ~o *stōvis* stato di guerra; ~o *prāmonė* indùstria bèlica; *nutráukti* ~o *veiksmùs* so-spendere le ostilità; *prk.*: *šaltàsis* ~as guerra fredda
- karātas** carato *m*
- karavānas** carovana *f*
- karb** | *amīdas* carbammide *f*, urėa *f*; ~*īdas* chem. carburo di càlcio
- karbiurātorius** carburatore *m*
- kārbol** | *īs* fenolo *m*; ~*io rūgštis* àcido carbòlico, àcido fènico
- karbonādas** kul. carbonata *f*
- karbonātas** chem. carbonato *m*
- kārceris** cella di rigore, cella di punizione
- 1 **karciaī** *prv.* amaramente, con amarezza, in modo doloroso
- 2 **kařē** | *iai dgs.* criniera *f*; *liūto* ~*iai* criniera del leone; ~*iūotas* crinito
- kardamōnas** bot. cardamomo *m*
- kardān** | *as* tech. cardano *m*; ~*inis* cardànico; ~*inis sujungimas* giunto cardànico
- kārd** | *as* sciàbola *f*, spada *f*; *ištráukti* ~*q iš makštiēs* sguinare, snudare la spada; ~o *smūgis* colpo di spada; sciabolata *f*; ♦ *Damòklo* ~as spada di Damocle
- kardāsaitis** cinturone *m*, cinghia ad armacollo
- kardėlis** bot. gladiolo *m*
- kardinalūs** cardinale, fondamentale, principale
- kardinin̄kas** spadaiō *m*; sciabolatore *m*
- kardinōlas** bažn., zool. cardinale *m*
- kardio** | *grāfas* cardiògrafo *m*; ~*grāfija* cardiografia *f*; ~*gramà* cardiogramma *m*; ~*lōgija* cardiologia *f*
- kārd** | *yti* ostacolare A, impedire A; *teis.*: ~*omosios prėmonės* mezzi repressivi
- kārdžuvė** zool. pesce spada
- karėiv** | *a b. menk.* guerriero da strapazzo; ~*iāuti* fare il soldato, fare il militare; ~*iāvimas* servizio militare; ~*inės dgs.* caserma *f*
- karėiv** | *īs* soldato *m*, militare *m*; *nežinomas* ~*is* milite ignoto; ~*iškas* soldatesco; militare, militaresco; ~*iška unifōrma* divisa militare; ~*iški bātai* scarponi da soldato
- karėlas**, -ė careliano *m* (*f-a*) (*abitante della Carelia*)
- karėti** žr. karoti
- kārglioti** 1. (*pinti*) intrecciare A, intessere A; 2. (*kabinėti*) appendere A, stendere A
- kariau** | *nā* 1. *menk.* cricca militarista; 2. *psn.* esercito *m*; ~*niūkas* *menk.* guerraiðlo *m*
- kariáu** | *ti* fare la guerra, guerreggiare A; ~*ti sū kuo nōrs* guerreggiare con, contro qc.; ~*jančios šalys* stati belligeranti; ~*tojas*, -a guerriero *m* (*f-a*), militante *m, f*, combattente *m, f*
- kar** | *iāvimas* atto del fare la guerra; combattimento *m*; ~*yba* scienza bèlica
- karietā** carrozza *f*, vettura a cavalli
- karikatūr** | *ā* caricatura *f*; *nupiešti karikatūrą* fare la (mèttre in) caricatura; ~*istas*, -ė caricaturista *m, f*
- karikatūrinti** caricaturare A, mèttre in caricatura
- karīng** | *as* bellicoso, battaglioso, guerresco; ~*a tautā* nazione bellicosa; ~*ūmas* spirito guerresco, bellicoso
- kariniūk** | *as* ufficiale *m*; *kādrinis* ~*as* ufficiale di carriera; *atsargōs* ~*as* ufficiale di complemento; ~*ijā* corpo (degli) ufficiali
- karīn** | *īs* militare, bèlico, guerresco; ~*ė tarnyba* servizio militare; ~*iai veiksmāi* azione guerresca; *užgrōbti* ~*ė jėgā* occupare militarmente; ♦ ~*is tribunōlas* corte marziale
- karys** guerriero *m*, combattente *m*
- kār** | *iškas* militare, militaresco; ~*iškis* militare *m*; ~*iškiai iř civiliai āsmenys* i militari e i civili; ~*iūnas* allievo dell'Accadēmia militare
- kariūomen** | *ė* 1. esercito *m*, truppe *f pl*, forze armate; *okupācinė* ~*ė* esercito di occupazione; *sausumōs* ~*ė* forze di terra; *sąjungininkų* ~*ė* le truppe alleate; 2. *šnek.* servizio militare; *tarnāuti* ~*ėje* fare il servizio militare
- karjerā** carriera *f*; *advokāto k.* carriera forense; *gdytojo k.* carriera mèdica
- karjėras** cava *f*; *žvyro k.* cava di ghiàia
- karjerl** | *stas*, -ė carrierista *m, f*; ~*zmas* carrierismo *m*
- kārka** stinco *m*, gambetto *m*
- kařkalas** med. crepitio respiratòrio; ronco *m*
- karkāsas** carcassa *f*, struttura portante
- kark** | *esys* 1. žr. karkimas; 2. žr. kařkalas; ~*imas* gracidio *m*, gracchio *m*; *vārny* ~*imas* gracchio dei corvi
- kārkinti** chiocciare A, crocchiare A
- kařkl** | *as* sàlice *m*; ~o *vytelė* ramoscello di sàlice, vinco *m*, vimine *m*
- karklavijas** bot. dulcamara *f*
- karklāžvirblis** zool. passero mattùgio
- karkl** | *ynas* vincheto *m*, saliceto *m*; ~*inis* di sàlice, di vimine, salcigno

- karksėti** chiocciare A, crocchiare A; *vištà kárksi* la gallina chioccia
- karksóti** *šnek.* oziare A, poltrire A
- kaĩkti** 1. žr. karksėti; 2. (*knarkti*) russare A
- kark**||*ulỹs* ronco *m*, rântolo *m*; ~*uoti* emettere ronchi, rantolare A
- kaĩkvabalis** *zool.* maggiolino *m*
- karmĩnas** carminio *m*
- karnà** fibra di tiglio; *lũpti kaĩnq* scortecciare A
- karnavai**||*as* carnevale *m*; ~*inis* carnevalesco, di carnevale
- karnĩena** fibra di tiglio
- karnĩzas** 1. *archit.* cornicione *m*, cornice *m*; 2. (*užuolaidoms*) sostegno dei tendaggi
- karõklinis** pendente, pensile
- karõl**||*iai* *dgs.* collana *f*; *giũtaro* ~*iai* collana d'ambra; ~*is* perlina *f*
- karõsas** *zool.* carassio *m*
- karóti** pèndere A, èssere sospeso, penzolare A
- karotĩnas** carotene *m*
- kárpa** porro *m*, verruca *f*
- kaĩpas** tacca *f*, intàglio *m*
- karpāžol**||*ė* *bot.* eufòrbia *f*; ~*ĩniai* *dgs. bot.* euforbiacee *f pl*
- kaĩpymas** tagliatura *f*; tosatura *f*
- kárpĩnės** *dgs. zool.* ciprinidi *m pl*
- karpĩn**||*ėti džn.* tagliuzzare A; ~*ỹs* figura di carta ritagliata; cartamodello *m*
- kárpis** *zool.* carpa *f*
- karpỹ**||*tas* intagliato a dentelli, dentellato; lobato; ~*ti džn.* (ri)tagliare A, potare A, tagliuzzare A; *nagũs* ~*ti* tagliare le ùnghie; ~*ti vynuogienõjus* potare le viti; *prk.:* *ausimĩs* ~*ti* muòvere le orèchie; ~*tlāpis* a foglia lobata
- kárpõ**||*tas* porroso, verrucoso; ~*tos raĩkos* mani verrucose; ~*ti* coprirsi di verruche
- karpũoti** intaccare A, intagliare A
- karstadĩrbỹs** fabbricante di bare
- 1 kaĩst**||*as* cassa da morto, bara *f*, fèretro *m*; *ĩ* ~*q paguldỹti* mèttere nella bara; *lydėti* ~*q* seguire, accompagnare il fèretro; *ĩ* *ikl* ~*o lentõs* fino alla tomba
- 2 kárstas** *geol.* carsismo *m*
- kárstelė**||*ti* irrancidire E (*leggermente*); ~*jės svĩestas* burro rāncido
- kaĩsti** rāncidire E, prèndere cattivo gusto
- karstinėti** *džn.* attaccare A, appendere A (*più volte*)
- kárstin**||*is* *geol.* càrsico; ~*ĩniai reiĩskiniaĩ* fenòmeni càrsici
- kársty**||*ti džn.* attaccare A, appendere A; ~*ti skalĩbinius* stèndere il bucato; ~*tis šnek.* arrampicarsi; ~*tis põ medžiũs* arrampicarsi sugli àlberi; *prk.:* *aĩt kāklo kām* ~*tis* buttarsi (*più volte*) al collo di qc.
- káršatis** tarda età, vecchiàia *f*
- karšćiai** *dgs.* caldo *m*, canicola *f*, calura *f*; *vāsaros k.* canicola estiva
- karšćiāvim**||*as* stato febbrile; ~*as ligõniui jaũ praėjo* il malato è già sfebbrato; ~*asis* irritabilità *f*, irascibilità *f*, iracòndia *f*
- karšćiuõ**||*ti* avere la febbre, febricitare A; ~*jantis ligõnis* malato febbricitante; ~*tis* accalorarsi, riscaldarsi, adirarsi; *taĩp nesikaršćiũok!* non scaldarti tanto!
- karš**||*ỹklā* laboratorio per la cardatura; ~*ỹklė* carda *f*, cardatrice *f*; ~*ĩklis* cardo *m*, scardasso *m*; ~*ĩmas* cardatura *f*, scardassatura *f*, pettinatura *f*
- karšĩnćius** persona anziana a càrigo di altri
- káršinti** mantenere una persona anziana
- kaĩšis** *zool.* scàrdola *f*, scàrdova *f*
- karštagalvis**, -*ė* testa calda
- karštai** *prv.* calorosamente, ardentemente
- karšta**||*kõšis*, -*ė* *menk.* persona irascibile; ~*kraũjis*, -*ė* testa calda
- kárst**||*as* 1. caldo; ~*à dienā* giornata calda; ~*à (deginanti) sàulė* sole cocente; 2. *prk.* (*smarkus*) acceso, focoso, ardente, impetuoso; ~*à mèilė* amore ardente; ~*ĩ giĩćai* discussione accesa; ~*as arklỹs* cavallo focoso; 3. *prk.* (*nuoĩrdus*) caldo, caloroso, cordiale; ~*ĩ plojĩmai* applauso caloroso
- karšćėti** 1. scaldarsi; 2. *prk.* accalorarsi, eccitarsi, irritarsi
- 1 kaĩšti** cardare A, scardassare A; *ĩ* *kailĩ kām k.* picchiare qc. di santa ragione
- 2 kársti** invecchiare E; infrollire E, indebolire E
- karštĩmas** minestra calda
- karštỹmetis** 1. grande caldo, canicola *f*, calura *f*; 2. *prk.* (*darbỹmetis*) periodo di lavoro pressante
- kaĩštinė** žr. kaĩštligė
- karštĩn**||*is* cardato; ~*ė vĩlna* lana cardata
- kárstinti** (ri)scaldare A
- kaĩš**||*tis* 1. caldo *m*; *krõsnies* ~*tis* caldo della stufa; *vāsaros* ~*tis* canicola estiva; 2. febbre *f*; *āš turiũ* ~*ćio* ho la febbre; 3. *prk.* (*ĩkarštis*) ardore *m*, fervore *m*, entusiasmo *m*; *dĩrba sũ dĩdeliũ* ~*ćiũ* lavora con grande fervore

karštlig|| è 1. *med.* febbre *f*; ◇ *baltóji* ~é delirium tremens; 2. *šnek.* (*šiltinė*) tifo *m*; 3. *prk.* (*skuba*) agitazione *f*; passione *f*; ◇ *aukso* ~é febbre dell'oro; ~iškas febbrile, agitato, convulso, intenso

karšt|| **ókas** piuttosto caldo; ~ūmas 1. caldo *m*, calore *m*; 2. *prk.* ardore *m*, fervore *m*; ~uólis, -é testa calda

karštūvai *dgs.* cardo *m*, scardasso *m*; carda *f*, cardatrice *f*

karšuliniai *dgs. bot.* dipsacacee *f pl*

karšulis *bot.* cardo dei lanaioli

karšus decrepito, senile; *k. sėnis* vecchio decrepito

kart|| à 1. generazione *f*; *iš ~ōs ĩ kartą* di generazione in generazione; *jaunóji ~à* la nuova generazione; 2. (*sluoksniš*) strato *m*, fila *f*

kartais *prv.* 1. a volte, certe volte, talvolta, qualche volta; 2. (*atsitiktinai, galbūt*) forse; per caso, occasionalmente

kart|| as volta *f*; *šį ~q* questa volta; *kita ~q* un'altra volta; *nė ~o* nemmeno una volta; *daug ~ų* molte (tante) volte; *tris ~ūs du yrà šeši* tre volte due fa sei; *gyvėno ~q...* (*pasakų pradžioje*) c'era una volta...; ◇ *iš ~o* (*tuoj pat*) subito; *iš ~o* (*iš pradžią*) all'inizio; *vienų ~ų* (*staiga*) tutto in una volta; *nė visi iš ~o* non tutti insieme

kartėlė paletto *m*, asticella *f*, pèrtica *f*

kartėlis *ekon., polit.* cartello *m*; *bánkų k.* cartello bancario

kartėlis 1. sapore amaro; bruciore di stomaco; 2. *prk.* (*apmaudas*) amarezza *f*, rancore *m*, dolore *m*; *sù ~iù kalbėti* parlare con amarezza; *išlieti sąvo ~į* dar sfogo al pròprio rancore

kartėnė *bot.* agretto *m*

kárteris *tech.* carter *m*

kartėti divenire (più) amaro; rancidire *E*

kárti 1. appendere *A*, attaccare *A*; 2. (*žudyti*) impiccare *A*; *sng.:* *tesikaria!* che s'impicchi!

kart|| **ýbė** amaro *m*, amarezza *f*; ~imas sapore amaro

1 **kartinis** *gram.:* *būtasis k. laikas* pretèrito non iterativo

2 **kartinis** (*kartus*) amaro

kártinti rëndere (più) amaro

1 **kártis** (*kartumas*) amaro *m*, amarezza *f*

2 **kártis** (*arklio sprandas*) collo del cavallo; criniera *f*

3 **kárt**|| **is** pèrtica *f*, palo *m*, asta *f*; *sport.:* *šūolis sù ~imi* salto con l'asta

4 **kártis** 1. *žr.* *kárti* 2; 2. *šnek.* (*lipti*) arrampicarsi, salire aggrappandosi; *prk.:* *añt kāklo kām k.* gettarsi al collo di qc.

kártkar|| **čiais, ~tēm(is)** *prv.* 1. di tanto in tanto, a volte, ogni tanto; 2. (*dažnai*) molte volte, spesso

kartogrāf|| **as, -é** cartògrafo *m* (*f-a*); ~ija cartografia *f*; ~uóti disegnare carte geografiche; fare rilievi topografici

kartogramà cartogramma *m*

kartójim|| **as(is)** ripetizione *f*, iterazione *f*; rēplica *f*; ricorrenza *f*; *pamokōs ~as* ripetizione della lezione; *rėiškinio ~asis* ricorrenza di un fenomeno; *mókslo mētų kūrso ~as* ripetenza di un anno scolastico; *spektāklio ~as* rēplica *f*

kartókas piuttosto amaro, amarognolo

kartòn|| **as** cartone *m*, cartoncino *m*; ~o *fābricas* cartonificio *m*; ~o *viršėliai* copertina cartonata; ~inis di cartone, cartonato

kartotekà cartoteca *f*, schedàrio *m*; *vartýti kartotėką* consultare lo schedàrio

kartó|| **ti** ripètere *A*, replicare *A*, reiterare *A*; *dažnai ~ti tą patį* ripètere (dire e ridire) le stesse cose; ~ti *pāmoką* ripassare la lezione; ~ti *koncèrto nùmerį* fare il bis, bissare *A*; *sng.:* *viskas ~jasi* si ripete tutto

1 **kartótinis** *mat.* múltiplo *m*; *bendrasis mažiausias k.* minimo comune múltiplo

2 **kartótinis** ripetuto, iterativo, reiterato; *gram.:* *k. veiksmāžodis* verbo iterativo

kartù *prv.* insieme, assieme; *eĩsiu k. sù tavimĩ* verrò assieme a te; *k. važiuosime* partiremo insieme

kartulýs, kartù|| **mas** sapore amaro, amarezza *f*; *jaũsti burnojė ~mą* avere la bocca amara; ~mýnas amaro *m*, cibo amaro

kartũn|| **as** (*audinys*) indiana *f*, calicò *m*, cotone *m*; ~inis d'indiana, di cotone

kartuõl|| è 1. *bot.* aristolòchia *f*; 2. *zool.* ròdeo *m*; ~iniai *dgs. bot.* aristolochiacee *f pl*; ~is amaro

kar|| **tùs** amaro; *prk.:* *verkti ~čiomis āšaromis* piangere làcrime amare

kártuv|| **ės** *dgs.* forza *f*; *pasmeřkti ~ėms* condannare alla forza

karul|| **ýs** pendàglio *m*, ciòndolo *m*; ~iũoti penzolare *A*, pèndere *A*

karũn|| **à** corona *f*; *karāliaus ~a* corona regale; ~ācija, ~āvimas incoronazione *f*; ~ėlė 1. *mžb.* corona *f*; 2. (*danties*) càpsula *f*; ~uóti incoronare *A*

karuó||klis, -ė 1. žr. karuonis 1; 2. ciøndolo *m*; ~nis
b. 1. impiccato *m* (*f* -a); 2. šnek. (*nenaudėlis*)
furfante *m, f*; farabutto *m* (*f* -a)
karusėlė giostra *f*, carosello *m*
kárv||ė vacca *f*, mucca *f*; **melžiamà** ~ė mucca (vacca)
lattifera; ~ės **piėnas** latte di mucca, latte vaccino
karvedys condottiero *m*, comandante supremo,
capitano *m*
karvel||ė colombàia *f*, piccionàia *f*; ~fena carne
di piccione
karvėlin||iai *dgs. zool.* colombiformi *m pl*; ~inkas
colombicoltore *m*, colombòfilo *m*
karvėlis *zool.* Colombo *m*, piccione *m*; **laukėnis** *k.*
colombo selvatico, palombo *m*; **pāsto** *k.* Colombo
viaggiatore; *k. purplėlis* tórtora *f*
karv||ė idė stalla per vacche, vacchiera *f*; ~fena carne
bovina
karvėjus *etnogr.* dolce nuziale
karžygys, -ė eroe *m*, eroina *f*
káržygišk||as eròico, da eroe; ~umas eroismo *m*
kàs *iv.* 1. (*klaus.*) chi, (che) cosa; **kàs teñ?** chi è là?;
kàs táu? cos'hai?; **kā sakai?** che (cosa) dici?; **kō**
nóri? cosa vuoi?; 2. (*sant.*) chi, che, il quale, ciò
che; **pasakiau viską, kā žinėjau** ho detto tutto ciò
che sapevo; **kàs mókosi, tās pėrkeliamas į aukš-**
tėsnę klāsę chi stùdia viene promosso; ◇ **kā tik** or
ora, adesso, in questo momento; **nė už kā** in nes-
sun caso; **kàs beatsitiktų** qualunque cosa avvenga;
kur kàs geriau molto meglio
1 **kasà** 1. tréccia *f*; **susipinti kāsą** farsi la tréccia; 2.
anat. pàncreas *m*
2 **kasà** cassa *f*; **taūpomoji** *k.* cassa di rispàrmio;
teātro *k.* botteghino del teatro, biglietteria *f*;
mokėti į kāsą (kasojė) pagare alla cassa
kasāci||ja teis. cassazione *f*; ~nis di cassazione;
~nis **teįsmas** corte di cassazione
kasamoji raccoglitrice *f*, scavatrice *f*; **būlvių** *k.* rac-
coglitrice di patate
kasdiėn *prv.* ogni giorno, tutti i giorni, quotidiana-
mente; ~ybė quotidianità *f*; ~lnis 1. quotidiano,
di tutti i giorni, di ogni giorno; ~lniai **póreikiai** i
bisogni quotidiani; 2. (*įprastas*) sòlito, ordinàrio;
~is, ~iškas quotidiano, usuale, sòlito; ~iškai
prv. in modo sòlito, da ogni giorno; ~iškūmas
quotidianità *f*
kas||ėjas, ~ikas zappatore *m*; sterratore *m*; terraz-
ziere *m*; raccoglitore *m*
kasėt||ė cassetta *f*; musicassetta *f*; ~inis: ~inis
magnetofonas mangianastri *m*

kas||yba estrazione *f*; **dūrpių ~yba** estrazione della
torba; ~yklà miniera *f*, cava *f*, giacimento *m*;
anglių, marmuro ~yklà miniera di carbone; cava
di marmo; **aukso ~yklos** miniere d'oro, campi
auriferi; ~iklis badile *m*, pala *f*; ~imas scavo *m*,
scavamento *m*; vangatura *f*; estrazione *f*; **tūnelio**
~imas scavo di una galleria; **angliės ~imas** estra-
zione del carbone; **būlvių ~imas** raccolta delle
patate
kasinė||jimas (e)scavazione *f*, scavo *m*; **archeolò-**
giniai ~imai scavi archeològici; ~ti *džn.* 1. sca-
vare *A*, vangare *A*; fare scavi; 2. grattare *A*; *sng.*:
nósj ~tis grattarsi il naso
kāsininkas, -ė cassiere *m* (*f* -a)
kas||inys 1. cava *f*; scavo *m*; 2. fossato *m*, trincèa *f*;
~ióti žr. kasinėti 1
kasý||ti grattare *A*; *sng.*: ~tis **gálvą** grattarsi il capo
kaskadà cascata *f*
kaskādininkas, -ė cascatore *m*
kaskařt, **kas kařtas** *prv.* ogni volta, sempre; **kaskařt**
geriau sempre meglio
kasketviřtinis trimestrale, di ogni trimestre
kas kĭta neįym. *iv.* altro, altra cosa; **taį visai kas kĭta**
è tutt'altra cosa; **āš apĭė kq kĭta galvėjau** pensavo
ad altro (avevo altro in testa)
kasmėnesinis mensile, di ogni mese; *k. leidinys*
pubblicazione mensile
kasmėt *prv.* annualmente, ogni anno; ~lnis an-
nuale, di ogni anno; ~lnė **švenėtė** festività annu-
ale
kasnākt *prv.* ogni notte; ~lnis di ogni notte
kàs ne kàs neįym. *iv.* qualcuno, qualcosa, qualche
cosa; **dār kā ne kā reĭkia padaryti** resta ancora
qualcosina da fare
kāsn||is 1. boccone *m*, morso *m*; ~į **nurýti** mandar
giù un boccone; 2. *prk.* (*gabalas*) pezzo *m*, fetta *f*;
~ius **sudraskýti** fare a pezzi; **žėmės ~is** appezza-
mento di terra; ~ius **skaičiuoti** contare i boc-
coni; **riebūs ~is** boccone che fa gola; ~iúoti
mangiare a grossi bocconi
kas nōrs neįym. *iv.* qualcuno, qualcheduno, qual-
cosa, qualche cosa; **kas nōrs jūk turės už taį už-**
mokėti qualcuno la dovrà pur pagare; **gál táu ko**
nōrs reĭkia? hai forse bisogno di qualcosa?
kāsnóti masticare *A*, mangiare lentamente
kasótas con le trecce
kāspin||as 1. nastro *m*, fiocco *m*; **suriřti ~ą** fare un
fiocco; 2. (*juosta*) fàscia *f*, striscia *f*; ~úotas con i
fiocchi

kasspinuõtis zool. 1. tènica *f*, verme solitario; *gal-vljinis k.* tènica saginata; 2. (*drugys*) catòcala *f*
kasrýt prv. ogni mattina
kassaváitinis settimanale, di ogni settimana
kassýk prv. ogni volta, tutte le volte
kast||à casta *f*; *skirstyti i ~às* dividere in caste
kástelėti 1. (*ikásti*) dar di morso; 2. (*užkásti*) prèndere un boccone
kàs||ti 1. scavare A, sterrare A, vangare A; *šulini ~ti* scavare un pozzo; *dařžq ~ti* vangare l'orto; *sngr.:* *savòm rankom duobė ~tis* scavarsi la fossa con le pròprie mani; 2. (*kelti i paviršių*) cavare A, estrarre A, tirar fuori; *aňgli ~ti* estrarre il carbone; 4. (*pilti i krūvą*) raccogliere A, ammassare A, accumulare A
kásti 1. addentare A; *k. óbuolį* addentare una mela; 2. mòrdere A, morsicare A; *šuõ kánda* il cane morde; 3. (*gelti*) pùngere A, pizzicare A; *šlrsės kánda* le vespe pùngono; 4. (*ėsti*) bruciare E; danneggiare A; 5. (*dažyti*) colorare A; *tiẽ dažai nekánda* questo colore non prende (non si attacca)
1 kástinis di casta; *prk.* privilegiato, favorito
2 kastinis sterrato, scavato
kastinýs etnogr. pietanza di panna sciabordata
kàstis 1. žr. kàsti 1; 2. *prk.* (*sunkiai kq daryti*) sforzarsi, impegnarsi in ogni modo
kastr||ácija, ~ávimas castratura *f*, castrazione *f*; ~átas castrato *m*; ~úoti castrare A
kastùvas vanga *f*, pala *f*, badile *m*
kasúoti cassare A, annullare A; *k. teismo sprendimq* cassare una sentenza
kasvâkar prv. ogni sera, tutte le sere
kasvalandinis di ogni ora
kas||vâsar prv. ogni estate; ~žiẽm prv. ogni inverno
kašalõtas zool. capidòglio *m*
kašmîras cachemire *m inv*, cascimir *f*, casimira *f*
kaštaĩn||is bot. 1. (*medis*) castagno *m*; 2. (*vaisius*) castagna *f*, marrone *m*; *kepti ~iai* castagne arrostate
kāšt||as costo *m*, spese *f pl*; *gamýbos ~ai* spese di produzione
kaštõn||as bot. ippocastano *m*; ~inis castano; ~iniai *plaukaĩ* capelli castani
kaštúoti žr. kainúoti
katafálkas catafalco *m*
kataklizmas cataclisma *m*, disastro *m*
katakõmbos dgs. catacomba *f*
katalèpsija med. catalessia *f*

katalik||as, -è cattòlico *m (f -a)*; ~ų *bažnyčia* la chiesa cattòlica; ~ybė cattolicèsimo *m*; ~iškas cattòlico; ~iškùmas cattolicità *f*
katalizátorius 1. fiz. catalizzatore *m*; 2. chem. accelerante *m*
katalòg||as catàlogo *m*; schedàrio *m*; *knýgų ~as* catàlogo dei libri; ~ávimas catalogazione *f*; ~úoti catalogare A
katapult||a catapulta *f*; ~úoti catapultare A
kataraktà med. cateratta *f*
katâras med. catarro *m*; *nósies, skrañdzio k.* catarro nasale, gàstrico
katastrofà catàstrofe *f*, disastro *m*, sciagura *f*, calamità *f*; *geležinkelio k.* disastro ferroviàrio
katastròfiškas catastròfico, disastroso
kat||ė zool. gatta *f*; *ð pjáunasi kaip šuõ sù ~ė* sono come cane e gatto; *kâtę maišė pirkti* comprare la gatta nel sacco
kâtedr||a 1. (*paaukštinta vieta*) càttedra *f*, pulpito *m*; *kalbėti iš ~os* parlare dalla càttedra; 2. (*pada-linys*) càttedra *f*, istituto *m*; *báltų filológijos ~a* istituto di filologia bàltica; 3. *bažn.* càttedrale *f*, duomo *m*
kategòr||ija categoria *f*; ~inis, ~iškas categòrico, reciso; ~iškas atsákyimas risposta categòrica; ~iškai prv. categoricamente; ~iškùmas categoricità *f*
katekizmas||as bažn. catechismo *m*; ~o mókytojas catechista *m, f*
kâter||ininkas motoscafista *m*; ~is motoscafo *m*
kq tik prv. or ora, appena, da poco; *kq tik grįžau* sono appena tornato
kâtilas 1. pentolona *f*, paiòlo *m*; 2. tech. caldàia *f*; *gâro k.* caldàia a vapore
katilėl||iniai dgs. bot. campanulàcee *f pl*; ~is bot. campànula *f*
katil||inė sala caldàie; ~iùkas (*skrybėlė*) cappello a cilindro
katilius pentolàio *m*
kâtin||as gatto *m*; ~as kniaũkia il gatto miàgola; *ð ~o diẽnos* vita spensierata; *baigėsi ~o diẽnos* è finita la cuccagna; ~ėlis, ~ùkas mžb. gattino *m*, micino *m*
katòd||as fiz. càtodo *m*; ~inis catòdico; ~iniai *spinduliaĩ* raggi catòdici
kâtorg||a galera *f*, lavori forzati; *prk.:* *taĩ tikrà ~a* è una vera galera; ~ininkas, -è galeotto *m*, forzato *m*; ~inis, ~iškas da galera, forzato; insopportàbile

kâtpedê *bot.* antennària *f*

katr||aĩp *prv.* come, in quale dei due modi; ~às *klaus.*, *sant.* *iv.* quale (dei due); ~uõ *keliù eĩti?* quale delle due strade si deve fare?; ~õ *nèrà, tàs kãltas* chi dei due manca, è colpevole; ~uĩ, ~uĩ *prv.* da quale parte, dove

katùkas (*alpinisto batui*) rampone *m*

katulỹs sollético *m*

kâtuliuoti fare il sollético

katù||tès *dgs.* battimano *m*, applauso *m*; **plóti** ~*čiu* (~*tès*) battere le mani

kât||zolè *bot.* gattàia *f*, nèpeta *f*; ~*žuvè zool.* pesce gatto

kaubòjus cow-boy *m inv*

kaubur||ýnas *geogr.* giogaia *f*; catena di colline; ~*ýs* poggio *m*, collinetta *f*, altura *f*; ~*iúotas* collinoso, accidentato; ~*iúota dirvã* terreno accidentato; ~*iúoti* rendere disuguale, accidentato

kaučũk||as caucciù *m inv*, gomma naturale; ~*o gamyklã* gommificio *m*; ~*inis* di caucciù, di gomma; ~*medis bot.* hevea *f*

káugé cùmulò *m*, mùcchio *m*; *šiẽno k.* mùcchio di fieno

kaũkaras 1. collinetta *f*, poggio *m*; 2. cima *f*, vetta *f*

kaũkas *mit.* gènio della casa, folletto *m*

kaũk(a)spenis belemnita *m*

kaukãzinis caucàsico

káukčioti (*apie šunį*) *džn.* ululare *A*; uggiolare *A*

káuk||è màschera *f*; ~*iu bãlius* ballo in màschera; *užsidėti, nusiimti* ~*ę* mèttersi in màschera; levarsi la màschera; *kosmetinė* ~*è* màschera di bellezza; *pomirtinė* ~*è* màschera funerària

kaukesỹs ululato *m*, ùlulo *m*, urlo *m*

kaukėtas mascherato, in màschera

kaukĩmas ululato *m*, ùlulo *m*, urlo *m*; *šunīs, vėjo k.* ululato di un cane, del vento

káukolè *anat.* crànio *m*, tèschio *m*

kaũksmas ululato *m*, ùlulo *m*; *sirėnos k.* ululato di una sirena d'allarme; *motòro k.* il ronzare di un motore

kaukš||ėjĩmas picchio *m*, ticchettio *m*; *aukštakulnių batukų* ~*ėjĩmas* il tic tac dei tacchi a spillo; ~*ėti*, ~*nóti* ticchettare *A*, picchiettare *A*, picchierellare *A*; ~*ėjo genỹs* il picchio picchierellava

káukštelėti dare un colpo

kaũk||telėti emettere un breve urlo; ~*ti* 1. ululare *A*, urlare *A*; *šuõ nãkti* ~*è* il cane ululava nella notte; *vėjas* ~*ia* il vento ùlula; 2. (*ũžti*) ronzare *A*, rombare *A*

kaukūtis (*žaislas*) tróttola *f*

káula||ligė malattia delle ossa; ~*milčiai dgs.* pólvere d'ossa

kául||as 1. osso *m*; *nósies* ~*as* osso nasale; *galvõs* ~*ai* l'ossatura del capo; ~*ų audinỹs* tessuto òsseo; *susilãužyti* ~*ą* fratturarsi, ròmpersi un osso; *iš jõ vienì* ~*ai palĩko* (*sulyso*) si è ridotto pelle e ossa; *ð dramblĩo* ~*as* avòrio *m*; *ĩ* ~*us dúoti* prèndere a botte, picchiare *A*; *iki gývo* ~*o įkỹrėti* infastidire, seccare da morire; *pėršalti iki* ~*ų* sentire il freddo fino alle ossa; ~*us pamĩklinti* sgran-chirsi le membra; 2. (*žuvies*) lisca *f*, spina *f*

kaulãvaisis *bot.* frutto con nòcciolo

kaulėl||is 1. *mžb.* osserello *m*, ossicino *m*; 2. (*žaidimo*) dado *m*; ~*iais žãisti* giocare a dadi; *mėsti* ~*iūs* tirare i dadi; 3. (*vãisiaus*) nòcciolo *m*, seme *m*; *vỹšnĩos* ~*is* nòcciolo della ciliegia; *výnuogės* ~*is* vinacciolo *m*; 4. (*kulkšnis*) caviglia *f*; *vandėns iki* ~*ių* l'acqua arriva alla caviglia

kaulėnis *bot.* cotognastro *m*

káulė||tas 1. con molte ossa; 2. (*apie žuvį*) pieno di lische, liscoso; 3. (*liesas*) ossuto, magro, scarso; ~*tos raĩkos* mani ossute; ~*ti* ossificarsi; indurirsi

kaulinėti *spec.* dissossare *A*

kaulĩn||gas *žr.* káulėtas; ~*is* di, dell'osso; òsseo; ~*ės šũkos* pèttine di osso

kaũlyti accattare *A*, chieðere con insistenza; *k.*

pinigų accattare soldi, bussare a quattrini

kauliũkas *žr.* kaulėlis

kaũp||as 1. (*krãva*) mùcchio *m*, cùmulò *m*, ammasso *m*; *akmenų* ~*as* cùmulò di sassi; 2. (*pervĩršis*) eccesso *m*, dismisura *f*, sovrèchio *m*; *sũ* ~*ũ* in eccesso, più del bisogno, in abbondanza

kaupĩ||kas *žr.* kaupiũvas; ~*mas* 1. *žemd.* rincalzatura *f*, zappatura *f*; 2. (*telkĩmas*) ammassamento *m*, accumulazione *f*, accumulamento *m*; *ekon.*: *pirmĩnio kapitãlo* ~*mas* accumulazione del capitale di base; *kariũomenės* ~*mas* concentramento di truppe

kaũpinas *žr.* kũpinas

kaũp||ti 1. *žemd.* rincalzare *A*, zappare *A*; *bũlves* ~*ti* rincalzare le patate; ~*ti dařžã* (*kaupĩuku*) zappare l'orto; 2. *prk.* (*telkti*) ammassare *A*, accumulare *A*, concentrare *A*; ~*ti patyrimã* accumulare esperienza; ~*ti dẽmesį* concentrare l'attenzione; *prk. sngr.*: *liũdesỹs* ~*ėsi mãno širdyję* il mio cuore si riempiva di tristezza

kaupĩũ||kas zappa *f*, marra *f*; ~*kũ* *ĩ kójã įsikiřsti* darsi una zappata sul piede; ~*vas* rincalzatore *m*

kaupúoti rincalzare A; zappare A
káust||ymas ferratura *f*; **~yti** 1. ferrare A; **árklj** **~yti** ferrare un cavallo; **~yti bātai** scarpe ferrate; 2. *prk.* (*varžyti*) intorpidire A, irrigidire A, pietrificare A; **šaltis ~o rankàs** il freddo irrigidisce le mani; **~ytojas** maniscalco *m*; ferratore *m*
káuš||as 1. (*samtis*) ramaiòlo *m*, mèstolo *m*; 2. (*ekskavatorius*) cucchiàio *m*; 3. (*tinklo*) sacco *m*, mánica *f*; **~ēlis, ~iūkas** 1. (*kiautas*) gùscio *m*, conchiglia *f*; 2. *anat.:* **ausiēs ~ēlis** padiglione auricolare; **~inis: ~inis ekskavātorius** escavatore a cucchiàio
káuškinti battersi A, picchiare A, tamburellare A
káuštelėti šnek. èssere un po' brillo, inebriarsi
1 kaūšti (*svaigti*) inebriarsi, ubriacarsi
2 kaūšti (*skobti*) scalpellare A, intagliare A, incidere A
káuiti battere A, picchiare A, ammazzare A; *k. priešus* battere il nemico
kautynės dgs. battaglia *f*, combattimento *m*; **púolamosios k.** battaglia offensiva
káutis battersi, combattersi A, lottare A; *k. už láisvę* combattere per la libertà
kav *ja* caffè *m*; **~ōs pupēlės** chicchi di caffè; **malta ~à** caffè macinato; **stiprī, silpnà ~à** caffè ristretto, lungo; **báltinta ~à** caffè macchiato; **~à sū píenu** caffelatte *m*; **~ōs tīrščiai** fondi di caffè; **~ōs prāmonė** industria caffèaria
kavalēr||ija cavalleria *f*; **~istas** soldato di cavalleria, cavalleggero *m*
kavaliērius cavaliere *m*; gentiluomo *m*; **ēlgiasī kaip tikras k.** si comporta da perfetto cavaliere; **~ Māltos ōrdino k.** cavaliere di Malta
kavā||malė macinacaffè *m*; **~medis bot.** caffè *m*
kavērna med. caverna *f*, cavità *f*
kavin||ė caffè *m*, bar *m*; **ēlti ĭ ~ę** andare al caffè; **~is 1. bdv.** di caffè; **~ēs spalvōs** di color caffè; 2. *dkt.* *žr.* **kavinūkas**; **~ūkas** caffettiera *f*, brico *m*
kazāchas, -ė kasakh *m*, kasakha *f*
kazeinas caseina *f*
kazemātas casamatta *f*
kazlėkas bot. boleto giallo
kazōk||as, -ė cosacco *m* (*f* -a); **~iškas** cosacco; **~iškas šōkis** danza cosacca
kazuisti||ka casuistica *f*, casistica *f*; **~nis** casuale
kazi(n) dll. chissà, poco probabile, è difficile che; *k. aĩ galėsiu atėĩti* chissà se potrò venire; **~ k. kōl** (*ilgai*) a lungo, per molto tempo

kažkadà prv. 1. chissà (non si sa) quando; 2. (*seniai*) tempo fa, da un pezzo
kažkaĩp prv. chissà come, non si capisce come, in qualche modo
kažkàs nežym. ĩv. qualcuno; qualcosa; *k. pasibėldė* qualcuno ha bussato
kažkiek prv. chissà quanto; molto; **~ nē k.** poco, non molto
kažkodėl prv. chissà perché
kažkōks nežym. ĩv. un certo, un tale, uno; **atėjo k. žmogūs** è venuto un tale
kažkuĩ prv. chissà dove, da qualche parte, in qualche posto
kažkurīs nežym. ĩv. qualcuno; *k. iš jūsu turės eĩti* qualcuno di voi dovrà andare
kebėklis 1. bastone nodoso; 2. (*kablys*) gancio *m*, uncino *m*
kebėkštelėti cascare a terra
kēbel||iotis šnek. baloccarsi, gingillarsi; **~is šnek.** lavoro lento, tardo
kebenėkas žr. kanabėkas
keberiókštelėti cadere all'improvviso
keberiótis arrampicarsi, salire aggrappandosi
kebėža b. šnek. persona goffa
keblė||ti complicarsi, aggravarsi; **padėtis ~ja** la situazione si sta aggravando
kēblinti complicare A, aggravare A
kēblinti šnek. camminare a fatica, trascinarsi
kebl||ūmas difficoltà *f*, impiccio *m*, ostàcolo *m*, imbarazzo *m*; **~ūs** difficoltoso, imbarazzante, disagévole; **atsidūrti ~iojė padėtyjė** trovarsi in una situazione imbarazzante; cacciarsi in un impiccio
kēbulas carrozzeria *f*; (*sunkvežimio*) cassone *m*; **verčiamasis k.** cassone ribaltabile
kēbz||dinti, ~linti žr. kēblinti
kēdė sèdia *f*, seggiola *f*; **supamōji k.** sèdia a dōndolo; **minkštà k.** sèdia imbottita; **pintà k.** sèdia di vimini
kedėnimas scioglimento *m*, scompigliamento *m*
kedėnti 1. scompigliare A; scuòtere A, agitare A; **plāukus k.** scompigliare i capelli; *k. pagálvę* spriacciare un guanciale; 2. (*linus, vilnų*) scotolare A, maciullare A, gramolare A
kedėntuvė tech. scòtola *f*, grāmola *f*
kedėti (brigzti) sfilacciarsi, sfrangiarsi, lacerarsi
kēdr||as bot. cedro *m*; **~ų giraitė** cedreto *m*, cedriera *f*
kefālė zool. mūggine *m*, cēfalo *m*
kefyras chēfir *m* inv, kefir *m*
kēgl||is birillo *m*; **žaĩsti ~iais** giocare a birilli

- keičiamumas** convertibilità *f*, reversibilità *f*, commutabilità *f*, sostituibilità *f*
- keik||esys** *žr.* keiksmas; **~imas** atto del bestemmiare, del maledire
- keiksm||as** bestemmia *f*, maledizione *f*, imprecazione *f*; **~ūs mėtyti** tirare bestemmie
- keiksmāzodis** parola blasfema, parolaccia *f*
- keiksminių** *as*, **-ė**, **~nys**, **-ė** bestemmia *m* (*f* -trice); blasfemo *m* (*f* -a), bestemmione *m*
- keiksn||oti** imprecare A, inveire A; **~oti valdžią** inveire contro il governo; **~ūs** incline alle bestemmie
- kėikti** bestemmiare A, maledire A, imprecare A, inveire A; **k. sąvo likimą** maledire la propria sorte
- keikūnas**, **-ė** *žr.* keiksnys
- keim||arys**, **~erys** oggetto doppio; frutto gemello
- keip||ti** *šnek.* 1. languire A, deperire E; **iš bado** **~ti** languire per la fame; 2. (*apie augalus*) intristire E, appassire E; **gėlė** **~sta saulėje** la pianta intristisce al sole
- keista||prv.** stranamente, in modo strano
- keist||as** strano, strambo, bizzarro; **~as elgesys** comportamento strano; **~ūs dalykus šnekėti** dire stranezze
- keistenybė** stranezza *f*, curiosità *f*, rarità *f*
- kei||sti** 1. (s)cambiare A, barattare A, mutare A, sostituire A; **~sti būta** cambiare casa; **~sti nuomonę** mutare opinione, cambiare parere; **~sti knygą į plokštelę** barattare un libro con un disco; **~sti žaidėją** sostituire un giocatore con un altro; *sng.*: **~stis dovanomis** scambiarsi regali; **oras** **~čiasi** il tempo cambia
- keist||okas** piuttosto strano; **~umas** stranezza *f*, stramberia *f*; **~uolis**, **-ė** persona strana, uomo bislacco
- keistūvas** *el.* commutatore *m*, commutatrice *f*
- keitiklis** *tech.* trasformatore *m*, convertitore *m*, invertitore *m*
- keitim||as** cambio *m*, baratto *m*, sostituzione *f*; **pinigų** **~as** cambio di denaro; **sugėdusios detalės** **~as** sostituzione di un pezzo deteriorato; **~asis** scambio *m*, mutamento *m*, cambiamento *m*; **~asis patirtimi** scambio d'esperienza; **klimato** **~asis** mutamento di clima; **nuotaikos** **~asis** cambiamento di umore
- keitinėti** *džn.* cambiare spesso; **k. nurėdymus** contrordinare A
- kėk||ė** grappolo *m*, grappo *m*, racemo *m*; **vynuogės** **~ė** grappolo d'uva; **augti** **~ėmis** crescere a grappoli; **~ėtas**, **~iškas** a grappoli, con grappoli
- kėksas** *kul.* specie di panettone
- kėksoti** *šnek.* sporgere E, affiorare E; mostrarsi
- kėkšė** donna scostumata, puttana *f*
- kėkštas** *zool.* ghiandaia *f*
- kėkul||as** pezzo *m*, boccone *m*, fiocco *m*; grumo *m*; **sniėgas** **~aš kriūta** la neve cade a fiocchi; **kraūjo** **~as** grumo di sangue
- kėldin||ti** 1. far alzare; 2. trasportare A; **~ti per upę** traghettare A; *sng.*: **~tis į kiltą miestą** trasferirsi, traslocarsi in un'altra città
- keleiv||inis** di passeggeri; **~inis traukinys** treno viaggiatori; **~is**, **-ė** 1. (*važiuotas*) viaggiatore *m*, viaggiatrice *f*; passeggero *m* (*f* -a); **~ių sulaipinimas** imbarco dei passeggeri; 2. (*pėsčias*) viandante *m*, *f*; pellegrino *m*; **~iškas** da viaggiatore
- kėlėjas** (*per upę*) traghettatore *m*, barcaiolo *m*
- keler||i**, **kėlerios** *dgs. įv.* 1. (*klaus.*) quanti; **~ių marškinių tau reikia?** quante camicie ti servono?; 2. (*nežym.*) alcuni, pochi; **praėjo** **~i metai** sono passati alcuni anni; **~iaip** *prv.* in alcuni modi; **~iopai** *prv.* qualche volta di più; **~iopas** diverso, eterogeneo
- kėlet||as** *nežym. įv.* qualche; alcuni, pochi; **prieš** **~q metų** qualche anno fa; **trūksta** **~o knygų** mancano alcuni libri
- kel||i**, **kėlios** *dgs. įv.* 1. (*klaus.*) quanto; **~i jūs čia rytą būsite?** in quanti sarete qui domani?; **~iomis pareisi?** a che ora tornerai?; 2. (*nežym.*) alcuni, pochi; qualche; **atėjo** **~i draugai** sono venuti alcuni amici; **už** **~ių minūčių** fra qualche minuto; **mačiau jį** **~is kartus** l'ho visto un paio di volte
- kelia||aūkštis** a più piani; **~balsis** a più voci
- keliaip** *prv.* in alcuni modi
- keliakalbis** plurilingue
- keliaklupsė||iais** *prv.* in ginocchio, ginocchioni; **~ias** inginocchiato, in ginocchio; **~iauti** 1. stare ginocchioni; 2. *prk.* umiliarsi; adulare A, lusingare A; **~iautojas**, **-a** adulatore *m* (*f* -trice); **~iavimas** adulazione *f*, servilismo *m*
- keliālapis** 1. prescrizione *f*; mandato *m*; documento di prenotazione (*per un soggiorno*), voucher *m inv*; 2. (*vairuotojui*) bolla di accompagnamento
- keliām||asis** di sollevamento, ascensionale; **~oji jėga** forza ascensionale; *prk.*: **~ieji egzaminai** esami di promozione; **~ieji metai** anno bisestile
- keliālinkas** piegato più volte
- keliāraištis** giarrettiera *f*, elastico *m* (*per le calze*)
- keliārodis** *žr.* kėlrodis

kėlias 1. strada *f*, via *f*; *pagrindinis, šalutinis ~ias* strada principale, secondaria; *neišvažiuojamas ~ias* strada impraticabile; *~io ženklas* cartello stradale; *kuř vėda šitas ~ias?* dove porta (conduce, va) questa strada?; *išklýsti iš ~io* smarrire la strada; *ełti sąvo ~iù* andare per la propria strada; 2. (*kelionė*) viaggio *m*, cammino *m*; *ilgas ~ias* lungo viaggio; *lėistis į ~ią* mettersi in cammino; *neláimė ~yję* incidente stradale; 3. *prk.* (*būdas*) mezzo *m*, via *f*; *teismo ~iù* per via giudiziaria; *tiesiausiai ~iù* per la via più semplice; *◊ iš ~io išvėsti* far uscire dalla retta via; *~ią kám užkiřsti* sbarrare il passo, chiudere il cammino a q.c.; *kryžiaus ~iùs nueiti* penare molto

kėliasdešimt nežym. *įv.* alcune decine

keliainiņkas, -ė viaggiatore *m* (*f*-trice)

keliáu||*ti* viaggiare *A*, andare *E*; *kuř ~ji?* dove stai andando?; dove sei diretto?; *prk.*: *paũkščiai ~ja į pietus* gli uccelli migrano verso sud; *◊ ~jantis teatras* teatro errante, vagante; *~tojas*, -a viandante *m, f*, viaggiatore *m* (*f*-trice)

keliavedys žr. kelvedys

keliaviėtė žr. kėlviėtė

keliaviētis a più posti

keliávimas il viaggiare; il pellegrinare

keliáženklis cartello stradale

kėlyba andata a capo

kėlese *prv.* (*in*) quanti; *k. važiuosite?* in quanti partirete?

kėliklis *tech.* martinetto *m*, cricco *m*, binda *f*

kėlim||*as* 1. sollevamento *m*, alzata *f*, levata *f*; *svėrių ~as* sollevamento pesi; *vėliavos ~as* alzabandiera *m*; *sng.*: *~asis (iš lovos) numatýtas šėštai vālandai* la levata è fissata per le (ore) sei; 2. (*didinimas*) aumento *m*, rialzo *m*, incremento *m*; *káinu* ~as rialzo dei prezzi; *kvalifikācijas ~o kùrsai* corso di perfezionamento; 3. (*kraustymas*) trasferimento *m*, trasloco *m*, spostamento *m*; *sng.*: *~asis į naują būtà* trasloco in una nuova casa; 4. (*perplukdymas*) traghettamento *m*; 5. (*žodžio*) andata a capo

kėlininkas 1. stradino *m*; 2. ingegnere stradale; ferroviere *m*

kėlinys 1. *sport.* tempo *m*; *pirmąsis k. baigėsi lygiomis* il primo tempo si è chiuso in parità; 2. *mat.* permutazione *f*

kėlinťas *įv.* 1. (*klaus.*) che, quale; *~à dabar vālandà?* che ora è (che ore sono)?; 2. (*nežym.*) quanto; *~ą kartą turių táu sakýti?* quante volte te

lo devo dire?; *sužinóti iš ~ų lūpų* sapere da terze persone; *~inis gram.* ordinale; *~inis skaítvardis* numerale ordinale

keliólíka nežym. *įv.* qualche, alcuni (*tra 11 e 19*)

keliôn||*ė* viaggio *m*, giro *m*, escursione *f*; *lėistis į ~ę* mettersi in viaggio; *~ė apliņk žemę* giro del mondo; *vestúvinė ~ė* viaggio di nozze; *prk.*: *paskutinė ~ė* l'ultimo, l'estremo viaggio; *~ių biùras* agenzia di viaggi; *laimingos ~ės* buon viaggio; *~inis di*, da viaggio; *~inis krepšys* borsa da viaggio; *~pinigiai dgs.* spese di viaggio; viaria *f*

kėl||*is* ginocchio *m*; *užsigáuti ~į* farsi male ad un ginocchio; *pulti ant ~ių* mettersi in ginocchio; *padėti ant ~ių* poggiare sulle ginocchia; *~iais eiti* camminare ginocchioni

kėlis||*kart.*, *~syk* *prv.* alcune volte, un paio di volte

kėlkraštis bordo di una strada

kėlmabudė *bot.* chiodino matto

kėlm||*akasys* chi srádica i ceppi; *~árovė tech.* sradicatore *m*

kėlm||*as* 1. ceppo *m*, ceppa *f*, troncone *m*; *pušiės ~as* troncone di un pino; 2. *prk.* (*giminė*) ceppo *m*; *jiė viėno ~o* sono nati dal medesimo ceppo; 3. *b. menk.* persona goffa; orso *m*, salame *m*; *◊ nė iš ~o spirtas* persona sveglia, astuta; *gyvas ~as (labai daug)* moltissimo; *~ai nemátė (tiek to)* lasciamo pèrdere

kėlm||*áuti* sradicare i ceppi; *~ýnas*, *~ýnė* ceppàia *f*, ceppata *f*; *~lnis* di ceppo; *~ókšnīs* ceppo non grosso; *~úotas* coperto di ceppi (di tronconi); *~ùtis bot.* chiodino *m*

kėlnáitės *dgs.* calzoncini *m pl*, mutande *f pl*, slip *m inv*; *máudymosi k.* calzoncini da bagno

kėlneris cameriere *m*

kėln||*ės* *dgs.* calzoni *m pl*, pantaloni *m pl*, brache *f pl*; *ilgos, truņpos ~ės* calzoni (pantaloni) lunghi, corti; *átemptos ~ės* calzoni aderenti; *~ėtas* con i calzoni

kėlpinigiai *dgs.* žr. keliópinigiai

kėlrod||*is* 1. *dkt.* cartello stradale; *prk.* guida *f*; *jō pavyzdys mums – kaįp ~is* il suo esèmpio ci fa da guida; 2. *bđv.* di guida; *prk.*: *~ė žvaigždė* stella polare

kėlt||*ai dgs. istor.* celti *m pl*; *~ų kalbà* lingua celtica **kėlt**||*as* traghetto *m*; *jūros ~as* nave traghetto; *lipti į ~ą* imbarcarsi su un traghetto

kėlti 1. alzare *A*, levare *A*, sollevare *A*; *nuō žēmės ką k.* sollevare q.c. da terra; *k. akis į daņų* alzare gli occhi al cielo; *iņkarą k.* levare l'ancora; *k.*

vėliavą issare la bandiera; *prk.*: **nekėlk baľso** non alzare la voce; *sng.*: **jįs ankstį kėliasi** si alza presto; 2. (*žadinti*) svegliare A; 3. (*gerinti, didinti*) aumentare A, accrescere A, elevare A; **atlygini-mą k.** aumentare lo stipendio; **k. pragyvėnimo lygį** elevare il tenore di vita; **k. sąvo kvalifikaciją** perfezionarsi in q.c.; 4. (*pergabenti*) spostare A, traslocare A, trasferire A; **pef ūpę k.** traghettare A; **k. žodį (į kitą eilutę)** andare a capo; *sng.*: **kėltis į kitą miestą** trasferirsi in un'altra città; 5. (*rengti*) organizzare A, preparare A; **vestuvės k.** organizzare il banchetto di nozze; **k. maištą** fomentare una ribellione; 6. (*skatinti*) eccitare A, suscitare A, destare A; **k. juoką** suscitare il riso; **k. pasipiktini-mą** provocare lo sdegno; **k. susidomėjimą** destare l'interesse; **k. apetitą** stuzzicare l'appetito; 7. (*rū-ginti*) lievitare E, fermentare A; *sng.*: **dūona kėliasi** il pane sta lievitando; 8. (*parodyti*) rilevare A, svelare A; **k. trūkumus** rilevare difetti; **reikalāvi-mus k.** avanzare richieste; **k. klāusimą** sollevare una questione; *prk.*: **k. į aikštę** mēttire in piazza (in piena luce); 9. (*vartus*) aprire A, chiudere A; 10. *mat.* elevare A; **k. kvadratū** elevare al quadrato

kėltininkas traghettatore m, barcaiolo m

1 kėltis dorso del piede

2 kėltis 1. *žr.* kėlti; 2. (*dygti*) crēscere E, nāscere E, spuntare E; **žolė kėliasi** spunta l'erba; 3. *prk.* (*didžiūotis*) insuperbire E, inorgogliare E, gonfiarsi; **jįs per daug kėliasi** si gonfia troppo

kėltuvas 1. *tech.* elevatore m; montacārichi m, ārgano m; 2. (*liftas*) ascensore m; 3. (*funikulie-rius*) funicolare m; 4. (*keltas*) traghetto m

keltuvė *psn.* mānico della corrēggia

keltuvės dgs. *etnogr.* rituale della sveglia dei neo-sposi dopo la prima notte di nozze

kėlvedys, -ė chi indica la via da seguire, guida f

kėlvietė 1. luogo dove passava una strada; 2. (*brasta*) guado m

kėlvinas *fiz.* grado Kelvin

kėmbti 1. (*stirti*) intirizzare E, intorpidire E; 2. (*džiūti*) deperire E, dimagrire E

kėmeras *bot.* eupatōrio m

kemėžinti šnek. camminare goffamente; trascinarsi

kėmp||**ė** *bot.* poliporo m; ~**ėti** 1. coprirsi di polipori; 2. (*kietėti*) indurirsi, rassodarsi

kėmpin||**ė** 1. *bot.* poliporo m; 2. *zool.* spongilla f; 3. spugna f; **valyti (sū)** ~**ė** pulire con la spugna, spugnare; 4. *b. šnek.* (*šykštus žmogus*) spilōrcio m (*f-a*), tirschio m (*f-a*)

kėmping||**as** campēggio m, camping m *inv*; **apsistoti** ~**ė** fermarsi in campēggio

kėms||**as** tūmulo m, gobba f (*su un terreno coperto di mūschio*); ~**ynas, ~ynė** luogo paludoso; acquitrino m; ~**uotas** coperto di tūmuli, gibboso

kėngė gancio m, gānghero m

kėngūrā *zool.* canguro m

kėnis *bot.* abete rosso

kėnkėj||**as, -a** 1. *žemd.* parassita m, insetto nocivo; **kovā priėš ~us** lotta antiparassitāria; 2. sabotatore m (*f-trice*); danneggiatore m (*f-trice*); ~**iškas** di sabotāggio; ~**iška veiklā** azione sabotatrice

kėnkimas sabotāggio m; nocumento m

kėnksm||**as** nocività f, dannosità f, danno m; **daug ~o pridārė** ha fatto molti danni

kėnksming||**as** nocivo, dannoso; ~**as sveikātai** nocivo alla salute; ~**ūmas** nocività f

kėnk||**ti** nuocere A, danneggiare A, recare danno; **rūkymas ~ia sveikātai** il fumo nuoce alla salute; **taĩ nekeñkia** ciò non fa male

kentāuras *mit.* centauro m

kent||**ėjimas** sofferenza f, afflizione f, tormento m; ~**ėti** soffrire A, sopportare A, patire A; **alkĩ ~ėti** soffrire la fame; **nekenčiū veidmainiū** non sopporto gli ipōcriti; ~**ėtojas, -a** chi sopporta; mārtire m, f; ~**imas** *žr.* kentėjimas

kepaľis šnek. pane (*casalingo*) di cattiva cottura

kėpal||**as** pagnotta f, pane a cassetta; **supjāustyti ~ą riekėmĩs** tagliare il pane a fette

kėp||**dinti** cuocere A; ~**ėjas, -a** fornāio m (*f-a*). panettiere m (*f-a*)

kepėnė 1. *tarm.* (*kepsnys*) arrosto m; 2. *tarm.* (*karš-tis*) calura f; 3. *bot.* fistulina f

kepenĩn||**is** di fėgato; ~**ė dešrā** salame di fegato

kėpen||**ys dgs.** *anat.* fėgato m; *med.*: ~**ū cirōzė** cirrosi epātica

kepersuoti, kepeštuoti 1. salterellare A, balzellare A; 2. camminare barcollando

kep||**yklā** forno m, panetteria f; ~**lmas** (*krosnyje*) cottura f; (*keptuvėje*) frittura f; (*ant gardelių*) arrostitimento m; **dūonos ~lmas** panificazione. fabbricazione del pane

kepin||**ėti dzn.** cuocere A; ~**ys** vivanda cotta

kėpin||**ti** 1. friggere A, cuocere A; 2. (*kaitinti*) scottare E/A; ~**a sālūlė** il sole scotta; *sng.*: **sālūlėje ~tis** prēndere il sole

kepsn||**inė** rosticceria f, friggitoria f; ~**ys** arrosto m. frittura f; **veršienos ~ys** arrosto di vitello

kėpsóti šnek. 1. (*gulėti*) stàrsene sdraiato; 2. (*kyšoti*) spòrgere E, emèrgere E
kėpstelėti dare un colpetto, toccare appena
kėpstelėti cadere all'improvviso
1 kėp||ti 1. cuòcere A, arrostitire A, friggere A; *krósnyje, keptùvėje* ~ti cuòcere al forno, friggere in padella; ~ti *kaštónai* castagne arrosto; 2. (*kaisinti*) bruciare E; scottarsi, arrostitirsi; *añt saúlės* ~ti arrostitirsi al sole
2 kėpti 1. (*džiūti*) seccarsi, inaridirsi; *lūpos kerėpa* si seccano le labbra; 2. (*lipti*) attaccarsi, aderire E; 3. (*krešti*) coagulare E
kepti |inis cotto, fritto, arrostito; ~ūvas casseruola f; ~ūvė padella f, tegame m; ~ūvė *bifštekams kepti* bistecchiera f
kėpuraitė cappellino m, cappello da donna; *naktinė k.* berretta da notte; *máudymosi k.* cūffia da bagno
kėpur|| é copricapo m, berretto m, cūffia f; *jūrėlviška* ~é berretto da marinàio; *kailinė* ~é colbacco di pelle; ~és *snapėlis* visiera f; *bė* ~és a testa scoperta; ~iū *parduotuvė* cappelleria f; ~étas 1. con berretto; 2. *prk.* (*kuoduotas*) crestato; 3. *prk.* (*vešlus*) frondoso; ~lnė *etnogr.* danza popolare lituana
kėpurnėtis šnek. muòversi faticosamente, salire aggrappandosi
kėpurninkas berrettàio m; cappellàio m
kėpurnotis žr. kėpurnėtis
kėpurstom(is) prv. (a) carponi
kerai *dgs.* incantésimo m, incanto m, malia f
kerami||ka ceràmica f, terraglia f; ~kos *dirbiniai* prodotti ceràmici; ceràmiche f pl; terraglie f pl; ~kas, -ė ceramista m, f; ~nis di ceràmica, ceràmico, in terraglia
kėras 1. (*kelmas*) ceppo m, troncone m; 2. (*krūmas*) cespùglio m, arbusto m
kerčià žr. kertė
kerėdžius capo dei pastori, primo mandriàno
kerėjimas ammalimento m, malia f, incantésimo m
kerėpla 1. ingombro m, impedimento m; 2. *b. menk.* persona goffa
kerėplinti šnek. camminare goffamente
kerėpliškas 1. ingombrante, voluminoso; 2. goffo, impacciato
kerė |ti ammalare A, incantare A; *prk.*: *kėrinti mūzika* mùsica che incanta; ~tojas, -a ammaliatore m (f-trice), incantatore m (f-trice), stregone m; *gyvāčiū* ~tojas incantatore di serpenti

kerėža bot. barbusa f
kerėim||as monta f, accoppiamento m; ~o *pūntas* stazione di monta
keřgti 1. *zool.* montare A, fecondare A; 2. (*rišti*) legare A
ker||ynas maccchia, boscaglia di arbusti; ~ingas cespuglioso; frondoso
keřnoti šnek. 1. (*jaukti*) mèttere in disòrdine; 2. (*plūsti*) bestemmiare A
keró||kšlis cespùglio m, arbusto m; ~tas frondoso, fronzuto; ~tas *mėdis* àlbero frondoso; ~ti 1. frondeggiare A, créscere E, infittirsi; *žolė* ~ja l'erba si infittisce; 2. *prk.* (*plisti*) diffòndersi, propagarsi, prèndere piede
kerp|| é bot. lichene m, mùschio m; ~ena bot. lichene d'Islanda; ~étas coperto da lichene; muschio; ~ėti coprirsi di mùschio; ~ynas luogo pieno di mùschio
kerplėša 1. (*išvarta*) àlbero schiantato; intoppo m, impedimento m; 2. *b. menk.* persona trasandata
kerp||ligė med. impetigine f; ~samanės *dgs. bot.* epàtiche f pl
kerpšóti affiorare E, spòrgere E, emèrgere E
kėršas pezzato, macchiato, chiazzato; *k. arklýs* cavallo pezzato
keřš||ijimas vendetta f; ~yti vendicare A, fare vendetta; ~yti *ūž įžeidimą* vendicare un'offesa; ~ytojas, -a vendicatore m (f-trice); ~tas vendetta f; ~ta *darýti* còmpiare una vendetta; *kraūjo* ~tas vendetta di sangue; ~táuti meditare una vendetta, serbare rancore contro qc.; ~tingas vendicativo; ~tingumas vendicatività f; ~tininkas, -ė vendicatore m (f-trice), vindice m, f
keršūlis pezzato, chiazzato; *zool.*: *karvėlis k.* colombaccio m, palomba f
kertamóji mietitrebbiatrice f
kert|| é 1. àngolo m, canto m, cantonata f; *sėdėti* ~ėje sedere in un àngolo; 2. (*įkarta*) tacca f, intaglio m; ~étas angoloso
kértėti (skilti) screpolarsi, incrinarsi
kérti (luptis) staccarsi, separarsi
kertinis angolare, cantonale; *k. akmuo* pietra angolare
kertùkas b. litighino m, attaccabrighe m, f
kertúotas angoloso
kerūž||is, -ė: bot. *bėržas* ~is betulla nana; *pušis* ~é pino montano
keřv||inti šnek. muòversi lentamente; ~óti šnek. camminare barcolloni

kèsin||**imasis** attentato *m*, tentativo *m*; ~**imasis** *ĩ valstýbės saugumq* attentato alla sicurezza dello stato; ~**tis** attentare *A*, tentare *A*, provare *A*

kés||**as** intrigo *m*, manéggio *m*, trama *f*, macchinazione *f*, malizia *f*; **atskleĩsti** ~**us** scoprire una trama; **bė piktų** ~**ų** senza malizia, in buona fede; ~**auti** tramare *A*, macchinare *A*, ordire intrighi

kės**mas** sofferenza *f*, tormento *m*, afflizione *f*

kesnóti *šnek.* (*risnoti*) trotterellare *A*

kėsnóti *šnek.* sbracciarsi, muovere le braccia

kėsti 1. soffrire *A*, patire *A*; **skuřdą, alkį k.** soffrire la miseria, patire la fame; 2. (*ĩverti*) sopportare *A*, resistere *A*, tollerare *A*; **k. skausmų** sopportare dolori; **nebesikėsdamas** senza poter più resistere

kėsti *žr.* **skėsti**

kėsulas 1. (*gumulas*) involto *m*, fagotto *m*, viluppo *m*; 2. (*kuokštas*) mazzo *m*, fascio *m*, ammasso *m*; **žolės k.** ammasso d'erba; 3. (*būrys*) frota *f*, stuolo *m*

keter||**à** 1. (*arklio gubrys*) garrese *m*; 2. (*gūbrio šeriai*) criniera *f*; 3. (*kalno viršūnė*) sommità *f*, cima *f*, cresta *f*; ~**ótas** che ha la cresta; crestato

ketinim||**as** intenzione *f*, propòsito *m*; **atskleĩsti sąvo** ~**us** manifestare le pròprie intenzioni

ketinis di ghisa

ketin||**ti** avere intenzione; intèndere *A*; prepararsi a q.c.; ~**ù išvažiuoti** ho intenzione di partire; **ką ~ate darýti?** cosa intendete fare?

kėtóti 1. (di)spiegare *A*, disgiungere *A*; 2. (*rankomis*) sbracciarsi; dimenare *A*

ketūr||**akė** (*korta*) quattro *m*; **kryžių ~akė** quattro di fiori; ~**akis** con quattro occhi; ~**āsis** con quattro assi; ~**aūkštis** di (a) quattro piani; ~**baĩsis** a quattro voci; ~**briaūnis** a quattro sponde; ~**diėnis** di quattro giorni

1 **ketūreilis** *dkt.* quartina *f*

2 **ketureĩlis** *bdv.* di quattro versi; di quattro file

ketūrgubas quadruplicato

ketur||**ĩ** *kiek. sktv.* quattro; ~**ių veiksmų dramà** dramma in quattro atti; **įėkite pō kėturis** entrate quattro alla volta; ◇ ~**iomis ropóti** strisciare carponi

kėturiasdešimt *kiek. sktv.* quaranta; **jām k. mėtų** ha quarant'anni

keturiasdešimtas *klnt. sktv.* quarantèsimo, quaranta

keturĩese *prv.* in quattro

keturiólik||**a** *kiek. sktv.* quattòrdici; ~**mėtis**, -ė quattordicenne *m, f*; ~**tas** *klnt. sktv.* quattordicèsimo, quattòrdici; **šiańdien sąsio** ~**ta** oggi è il quattòrdici di gennàio; ~**tasis amžius** il Trecento; il quattordicèsimo sècolo

keturióm(**is**) *prv.* a quattro zampe, carponi

kėturis||**kart**, ~**syk** *prv.* quattro volte

1 **ketūrkampis** *dkt.* quadràngolo *m*, tetràgono *m*

2 **keturkampis** *bdv.* quadrangolare

ketur||**klāsis** di quattro classi; ~**kōjis** 1. *bdv.* a quattro zampe; 2. *dkt.* quadrùpede *m*; ~**lāpis** quadrifòglio *m*; ~**laukis žemd.** a quattro campi; di quattro colture

ketūr||**linkas** quadruplo, quadrùplice; ~**mėtis** quadriennale, di quattro anni; ~**nāgis** a quattro rebbi; ~**pėdis** tetrametro, di quattro piedi

kėtur||**pėsčias** (a) carponi; ~**rātis** a quattro ruote

1 **ketūrsienis** *dkt. geom.* tetraèdro *m*

2 **ketursiėnis** *bdv.* tetraèdrico

ketur||**skiemėnis** *gram.* quadrisillabo; ~**spařnis** a quattro ali; ~**šakis** a quattro rami; ~**tāktis muz.** di quattro battute; ~**tōmis** di quattro volumi; ~**vāgis**; *žemd.* ~**vāgis plūgas** àratro a quattro vòmeri; ~**veĩksmis** in quattro atti; ~**viētė sport.** quattro *m* (*imbarcazione per quattro vogatori*); ~**viėtis** a quattro posti; ~**žeńklis** di quattro cifre

ketūs ghisa *f*

ketvėrgis (*apie gyvulius*) di quattro anni

ketverl *daug. sktv.* quattro; **kėtverios dūrys** quattro porte

kėtveria *prv.* quattro volte di più

ketverióp||**ai** *prv.* quattro volte di più; in quattro modi; ~**as** quadrùplice, quaternàrio

kėtvert||**as** 1. *kuop. sktv.* quattro; **mūsų būvo** ~**as** eravamo in quattro; ~**u arklių tráukiamas vežĩmas** tiro a quattro; 2. *dkt. žr.* **ketvertukas**

ketvertūk||**as** (*pažymys*) quattro *m*; **gauti** ~**q** *iš istorijos* prèndere un quattro in storia; ~**ininkas**, -ė *šnek.* scolaro che solitamente prende i quattro

ketvirciúoti dividere in quarti, squartare *A*

ketvirtadal||**is** quarto *m*; **suválgė** ~**į tōrto** ha mangiato un quarto della torta

ketvirtadien||**is** giovedì *m*; **ateĩna kiekvieną** ~**į** viene tutti i giovedì

ketvirtainis 1. *dkt.* quadràngolo regolare, quadrato *m*; 2. *bdv.* quadrangolare, quadrato

ketvirta||**klāsis**, -ė alunno (alunna) della quarta (elementare); ~**kuřsis**, -ė studente (studentessa) del quarto anno; ~**mėtis** di quattro anni

ketvirt̃||as *klt. sktv.* quarto; quattro; *péreiti ĭ ~q klāšę* passare in quarta; *~amē (knygos) skýriuje* nel quarto capitolo; *ateĩsiu ~q vālandą* verrò alle quattro; *~finalis sport.* quarti di finale

ketvirt̃||inis 1. trimestrale; *~inis plānas* piano trimestrale; 2. *žr. ketvirtainis* 2; *~is* 1. quarto *m*; trimestre *m*; *~is valandōs* un quarto d'ora; *per̃ pirmąjį mėtų ~į* nel primo trimestre

ketvirt̃||ōkas 1. *istor.* moneta del valore di un quarto di un'unità; quartarola *f*; 2. alunno della quarta (elementare); *~ūkas (apie transportą) šnek.* numero quattro; *sėsti ĭ ~ūką* prendere il (tram, autobus e sim.) quattro

kėval̃||as 1. guscio *m*; *riešuto ~as* guscio di noce; *~ė užsidaryti* stare nel proprio guscio; 2. *tech.* guscio *m*, carcassa *f*, ossatura *f*

keveřza *b. menk.* persona goffa

keveřz̃||inti camminare barcollando; *~ójimas, ~ōnē* lavoro malfatto; sgorbio *m*, scarabocchio *m*; *~óti* 1. (*blogai rašyti*) scribacchiare A, scarabocchiare A; 2. *žr. keveřzinti*

kėzulas *žr. kėsulas*

kėžėti *crēscere* a stento

kėžinti *šnek.* camminare pian piano

kėžys *bot.* spèrgola *f*, renaiðla *f*

kėžti indebolirsi, infiacchirsi, deperire E

kiáu||čioti *žr. kiauksėti* 1; *~sėti* 1. (*apie šunį*) uggiolare A, mugolare A; 2. (*apie kuosą*) stridere A, garrire A

kiauksėti stàrsene in disparte, oziare A, poltrire A

kiaukutas 1. conchiglia *f*; 2. guscio *m*

kiaũl̃||ė 1. maiale *m*, suino *m*, porco *m*; *~ių patėlė* scrofa *f*, trõia *f*; *~ė kriūksi* il maiale grunisce; *~ės mėsà* carne suina; *~ių augintojas* allevatore di suini; *prk.: pasiėlgė kaip ~ė* ha agito da maiale; *nebūk toks ~ė!* non fare il porco!

kiauliabadė *bot.* lattario *m*, lattaiðlo *m*

kiauliaganys̃, -ė guardiano di porci, porcaio *m*

kiaulia||migis giaciglio per porci; *~pienė* *žr. kiaulpienė*; *~šerys̃, -ė* chi dà da mangiare ai maiali

kiauliataukiai *dgs.* grasso di maiale, strutto *m*

kiauliatvartis̃ *žr. kiaulidė*

kiauliauogė *bot.* morella *f*

kiaul̃||idė porcile *m*, porcaréccia *f*; *~iena* carne suina, carne di maiale; *~ienos dešrėlės* salsicce di maiale

kiaulinink̃||as, -ė suinicoltore *m* (*f* -trice); *~ystė* allevamento di suini, suinicoltura *f*

kiauliñ||is di, da maiale; suino; *~ės būlvės* le patate

destinate ai maiali; *~zool.:* *~is kaspinuotis* tènia *f*, verme solitario; *~ti šnek.* dare (a qc.) del porco

kiaul̃||ióti *šnek.* 1. sporcare A, insudiciare A; comportarsi da porco; 2. *žr. kiaulinti*; *~ystė šnek.* maialata *f*, porcheria *f*; *~ystę kám iškrėsti* combinare una porcheria a qc.

kiaulišk̃||ai *prv.* porcamente, da porco, da maiale; *~as šnek.* porco, maialesco; vile, indecente; *~as póelgis* atto maialesco

kiaul̃||ýtė 1. *mžb.* maialino *m*, porcellino *m*; 2. *med.* orecchioni *m pl.*, parotite epidemica; *~zool.:* *jūru ~ýtė* porcellino d'India, cavia *f*; *~iūkė* *zool.* saltimpalo *m*

kiaulpienė *bot.* dente di leone, soffione *m*

kiáu||ė *zool.* màrtora *f*; *~ės dgs. zool.* mustèlidi *m pl.*; *~enà* pelliccia di màrtora; *~inis* di màrtora

kiaura||dañtis con i denti cariati; *~dūgnis* 1. *bdv.* con il fondo bucato; 2. *dkt. iron.* persona spendacciona; *~gaĩvis* scervellato, stupido

kiauraĩ 1. *prl. (su kilm. ir gal.)* attraverso; tra; *~k. žėmės prasmėgti* sprofondare sotto terra; 2. *prv.* del tutto, interamente; *k. tavė pažįstu* ti conosco a fondo; *k. šlāpias* bagnato fradicio; *k. pėrsłapti* bagnarsi sino alle ossa

kiaurarāš̃||tis traforato, lavorato a fori; *~čiai mezginiaĩ* ricami a traforo

kiaur̃||as 1. bucato, forato; *~os kójinės* calze bucate; 2. (*ištisas*) continuo, ininterrotto, tutto; *~q nāktį nemiegójau* non ho dormito per tutta la notte

kiauravidūris cavo, vuoto

kiaurāzaizdė ferita penetrante

kiaurāžemis *šnek.* terreno magro

kiaur̃||ýmė 1. (*skylė*) buco *m*, foro *m*, apertura *f*, cavità *f*, vuoto *m*; 2. (*bedugnė*) abisso *m*, precipizio *m*; *~inis* bucherellato, perforato; *~inis sām̃tis* paletta bucherellata, schiumaiðla *f*

kiaurinti bucare A, (tra)forare A

kiaurmiegis *šnek.* sonno leggero

kiaur̃||óti essere bucato; *~ūkalis* traforo *m*, galleria *f*; *~umà* *žr. kiaurýmė* 1; *~ūtis kul.* bocconcino di pasta modellato sulla grattugia

kiáušas cranio *m*, tèschio *m*

kiáuš̃||dėjys oviparo *m*; *~iālastė* *bot.* ovocellula *f*, oosfera *f*; *~idė anat.* ovario *m*, ovàia *f*; *~inėlis fiziol.* òvulo *m*

kiáušiñ||iāuti cercare, raccogliere le uova; *~ienė* frittata *f*, uova strapazzate

kiaušin||inis a forma di uovo, ovale; ~is uovo *m* (pl le uova); **dėti, perėti** ~iūs deporre, covare le uova; **kietai, minkštai virtas** ~is uovo sodo, uovo alla coque; ~iūotas sporco di uovo

kiaušintakis anat. tuba uterina, sálpinge *f*

kiaušinti šnek. camminare pian pianino

kiaušis žr. kiaušinis; ~**takis** žr. kiaušintakis

kiaut||as 1. conchiglia *f*; 2. guscio *m*, corazza *f*; 3. buccia *f*; ◇ ~ė **lindėti** rinchiusi nel guscio

kiautūot||as con il guscio protettivo; **zool.:** ~ieji **vežiagyviai** ostracodi *m pl*

kýbaruoti žr. kabaruoti

kibėklis rampino *m*, rāffio *m*; gāncio *m*, uncino *m*

kibernėtika cibernetica *f*

kibilduoti žr. kabalduoti

kibimas 1. (*kabinėjimasis*) molestamento *m*, allettamento *m*; 2. (*žuvies*) l'abboccare

kibinti 1. (*liesti*) toccare *A*, sfiorare *A*; 2. (*erzinti*) stuzzicare *A*, molestare *A*, irritare *A*; **baik k. merginās** smetti di stuzzicare le ragazze

kiblir||as sécchia *f*, sécchio *m*; **ištraukti** ~q iš šulinio tirare su la sécchia dal pozzo; ◇ **lėja kaip iš** ~o piove a secchie, a catinelle

kibirkšč||iāvimas scintillamento *m*, scintillazione *f*; ~iūoti scintillare, sfavillare *A*; **prk.:** ~iūojančios ākys occhi scintillanti

kibirkšt||ėlė 1. *mžb.* scintilletta *f*; 2. *prk.* parvenza *f*, barlume *m*; **viltiēs ~ėlė** barlume di speranza; ~is scintilla *f*, favilla *f*; **elėktros ~is** scintilla elettrica

kibis (*varnalėša*) bot. lappa *f*, bardana *f*

kiblūs, kibnūs žr. kibūs

kibōklis pianta rampicante

kýb||oti pēndere *A*, penzolare *A*; **pavėikslas ~o aūt sėnos** il quadro pende alla parete; **prk.:** **jō gyvėbė ~o aūt pláuoka** la sua vita è sospesa a un filo

kibti 1. (*lipti*) appiccicarsi, attaccarsi; **medūs kimba priē raņkų** il miele si appiccica alle mani; 2. (*griebti*) appigliare *A*, aggrappare *A*, afferrare *A*; **ī plāukus kām k.** afferrare qc. per i capelli; 3. (*apie ligą*) attaccarsi, trasmettersi per contagio; 4. (*apie žuvis*) abboccare *A*; **šiañdien žuvis nekimba** oggi i pesci non abboccano; 5. (*kabinėtis*) molestare *A*, importunare *A*, infastidire *A*; **k. priē mōters** importunare una donna; **nekibk priē manēs** non molestarmi; lāsciami in pace; 6. *prk.* (*pulti*) darsi, buttarsi, dedicarsi; **k. ī mōkslus** buttarsi nello studio

kýburiuo||ti 1. pēndere *A*, penzolare *A*; 2. dimenare *A*, sgambettare *A*; **vaikas kōjomis ~ja** il bimbo sgambetta

kibūs 1. appiccicoso, tenace, colloso; **kibūs klįjai** colla tenace; **kibūs nagai** grinfie prēnsili; 2. (*apie ligą*) contagioso, attaccaticcio; 3. (*priekabus*) importuno, noioso

kibždėti žr. knibždėti

kicėnti šnek. 1. camminare a passo di corsa; 2. chiamare un gatto

kiek *prv.* 1. (*klausiant*) quanto; **k. jām mėtų?** quanti anni ha?; 2. (*neapibrėžtai*) un poco; alcuni, pochi; **turėjau k. palaukti** ho dovuto attendere un po'; **praėjo k. mėtų** sono passati alcuni anni; **pō k. laiko** poco tempo dopo; **k. daugiau** un poco di più; **k. anksčiau** un po' prima; **beñt k.** almeno un po'; 3. (*santykiškai*) in quanto, per quanto; **k. aš žinau** per quanto io sàppia; **šaukė k. galėdamas** strillava a più non posso; **tiek...**, **k. tanto...** quanto; 4. *dll.* (*stebintis*) quanto; **k. tuščių kalbų!** quanti discorsi inutili!; ◇ **k. tik širdis geĩdžia** a piacere, a volontà

kiekýb||ė quantità *f*, quantitativo *m*; **daugiau žiūrėti kokýbės, nē ~ės** badare più alla qualità che alla quantità; ~inis quantitativo, numérico; ~iniai **skirtumai** differenze quantitative; ~iškai *prv.* quantitativamente

kiek||inis quantitativo; **gram.:** ~iniai **skaitvardžiai** numerali cardinali; ~is nùmero *m*, quantità *f*; **pakaņkamas šviesōs ~is** quantità sufficiente di luce

kiek||kaĩt, ~sýk *prv.* quante volte

kiek nōrs *prv.* un poco, un pochino, appena

kiekvien||as pažym. *iv.* ogni, ognuno, ciascuno; ~as iš mūsų ognuno di noi; ~q diēnq ogni giorno; ~as savaĩp ciascuno a suo modo; ognuno alla sua maniera

kielė *zool.* cutrėttola *f*, ballerina *f*, batticoda *f*

kiēm||as 1. cortile *m*; 2. corte *f*, casa colōnica; ~āvie-tė luogo in cui sorgeva una casa colōnica; ~inėti andare a far visita ai vicini; ~sargis, -ė 1. custode *m, f*; portinaio *m (f-a)*, spazzino *m*; 2. cane da guardia

kienō *iv.* (*vns. kilm.*) di chi

kieta||būdis dal carattere forte; ~gaĩvis, -ė testa di legno; ~grūdis bot. migliarino *m*

kietai *prv.* duramente, fortemente; **prk.:** **k. miegōti** dormire profondamente

kieta||kāktis 1. *bdv.* dalla testa dura; 2. *dkt.* testardo *m*; ~lāpis dalla foglia dura; ~raņkis dalle mani forti

kiet||as 1. sōlido, duro, rigido; ~ieji kūnai corp. sōlidi; ~as kaip akmuō duro come il sasso; ~i

- kiausiniai** uova dure, sode; 2. (*stiprus*) forte, saldo. tenace; ~**os rañkos** mani forti; 3. (*apie vidurius*) stitico, affetto da stitichezza; 4. **prk.** (*griežtas*) severo, rigoroso; 5. **prk.** (*negabus*) tardo ad intendere, ottuso; 6. **prk.** (*šykštus*) avaro, spilorcio
- kietasprañdis**, -**ė** testa dura, cocciuto *m* (*f*-a)
- kietasirdis**||**is**, -**ė** persona crudele, spietata; ~**iškai** *prv.* con crudeltà, spietatamente
- kietė jimas** indurimento *m*, solidificazione *f*; ~**ti** 1. indurirsi, solidificarsi, rassodarsi; **mólis** ~**ja** la creta si indurisce; 2. **prk.** (*žiaurėti*) incrudelire *E*, inaspriirsi; 3. (*apie vidurius*) divenire stitico, costiparsi
- kiet ybė** *žr.* kietumas; ~**imas** parte dura di q.c.
- kiet ymė** duro *m*; ~**inti** 1. indurire *A*, rassodare *A*; 2. **prk.** incrudelire *A*; 3. *med.* provocare stitichezza
- 1 **kietis** *bot.* artenùsia *f*
- 2 **kiėtis** durezza *f*; **metalo k.** durezza di un metallo
- kiet matis** *tech.* duròmetro *m*; ~**medis** legno duro; ~**metalis** *tech.* duralluminio *m*; ~**metris** metro cubo compatto di legno; ~**molis** terreno argilloso
- kiet ókas** piuttosto duro; ~**ulys** indurimento *m*; ~**umà** parte dura di q.c., duro *m*; ~**umas** durezza *f*, solidità *f*, rigidità *f*; **prk.**: **širdiės** ~**umas** durezza di cuore
- kiet viršis** *ppr.* *dgs.* copertina, rilegatura rigida; ~**žemis** terreno duro
- kīkas** *etnogr.* cuffia di antica foggia
- kikėnti** ridacchiare *A*, fare qualche risolino
- kiklī**||**iai** *dgs. zool.* fringillidi *m pl*; ~**is** *zool.* fringuello *m*
- kiklikas** *etnogr.* corpino *m*, gilė *m inv* (*da donna*)
- kiklòpas** ciclope *m*
- kiksėti** 1. *žr.* kikėnti; 2. (*žagsėti*) singhiozzare *A*
- kikūtis** *zool.* beccaccia *f*
- kildin**||**ti** derivare *A*, far discendere, far provenire; *lietuviai* ~**a savė iš romėnų** i lituani dicono di aver origine dai romani
- kylėti** 1. (*būti iškiliusiam*) sorgere *E*, stare in posizione eretta; 2. (*kelti*) sollevare *A*; 3. (*budinti*) far alzare, svegliare *A*
- 1 **kilim**||**as** tappeto *m*; **ištiesti** ~**q** stendere un tappeto; **prk.**: **žolės**, **sniėgo** ~**as** tappeto erboso; coltre di neve; **skraĩdantis** ~**as** tappeto volante
- 2 **kilimas** 1. elevamento *m*, elevazione *f*, innalzamento *m*; **temperatūros k.** innalzamento della temperatura; 2. (*lėktuvo*) decollo *m*; 3. (*kopimas*)
- salita *f*, scalata *f*, ascesa *f*, ascensione *f*; **k. ĩ valdžią** ascesa al potere; **k. tarnýboje** promozione *f*, avanzamento di grado; **saulės k.** il sorgere del sole; 4. (*augimas*) crėscita *f*, aumento *m*, incremento *m*; **káinų k.** aumento (rialzo) dei prezzi; 5. (*atsiradimas*) origine *f*, derivazione *f*, nascita *f*; **žodžio k.** derivazione di una parola; **mintiės k.** nascita di un'idėa; **gaĩsro k.** scoppio di un incendio
- kilis** 1. (*laivo*) carena *f*, òpera viva; 2. (*lėktuvo*) piano fisso verticale
- kilkė** *zool.* acciuga *f*, alice *f*
- kilm**||**ė** origine *f*, provenienza *f*, derivazione *f*; **lietuvių** ~**ės** di origine lituana
- kilmingas** 1. di nobile origine, di famiglia illustre; 2. *žr.* kilnūs
- kilminiñkas** *gram.* (caso) genitivo *m*
- kilminis** originario, etimologico
- kilnėti** diventare più dignitoso, migliorare *E*
- kilniadvās**||**is**, ~**iškas** magnanimo, generoso; ~**iškai** *prv.* con generosità, magnanimamente
- kilñiai** *prv.* con nobiltà, magnanimamente
- kilniaširdis**||**is**, ~**iškas** magnanimo, nobile
- kilnỹbė** 1. nobiltà *f*, elevatezza *f*; 2. (*kreipiantis*): **Jūsų Kilnỹbė** Vostra (Sua) Signoria; **Jó Kilnỹbė** Sua Maestà
- kilnin**||**ti** nobilitare *A*; **dárbas** ~**a žmògų** il lavoro nobilita l'uomo
- kilnójam**||**as** itinerante, ambulante, mòbile; ~**a parodà** mostra itinerante; *teis.*: ~**asis tuĩtas** beni mòbili
- kilnójim**||**as** 1. spostamento *m*, trasferimento *m*; *sng.*: **tautų** ~**asis** migrazione dei pòpoli; 2. sollevamento *m*; *sport.*: **svòrių** ~**as** sollevamento pesi, pesistica *f*
- kilnó**||**ti** 1. *džn.* sollevare *A*, alzare *A*, levare *A*; ~**ti rankàs** alzare le mani; 2. spostare *A*, rimuovere *A*; trasportare *A*, traghettare *A*; ~**tojas** (*sunkumų*) sollevatore di pesi; *sport.* pesista *m*
- kiln**||**umas** nobiltà *f*, elevatezza *f*; **dvāsios** ~**umas** nobiltà d'ànimo; ~**ūs** nobile, magnanimo, elevato; **kilnūs jausmaĩ** sentimenti nòbili
- kilo**||**grāmas** chilogrammo *m*; ~**hėrcas** chiloherztz *m*; ~**mėtras** chilòmetro *m*; ~**mėtrinis** chilomètrico
- kilóti** *žr.* kilnóti
- kilovāt**||**as** chilowatt *m*; ~**valandė** *tech.* chilowattora *m inv*
- kilp**||**a** 1. càppio *m*, nodo scorsòio, capestro *m*; **užveĩti** ~**q** stringere il càppio; 2. *ppr.* *dgs.* (*pinklės*)

tràppola *f*, insidia *f*, tranello *m*; *ĩ* ~as *ĩkliūti* cadere nella tràppola; 3. (*qsa sagai*) occhiello *m*, àsola *f*; 4. (*mezzinio*) màglia *f*; 5. (*upės*) ansa *f*, meàndro *m*; 6. (*balno*) staffa *f*; *♦ mirtiės* ~a cèrchio della morte, gran volta

kilpāvirvė laccio *m*, lasso *m*

kilpin||*ė* (*šaunamasis lankas*) arco *m*; *ĩtempti* ~*ę* tèndere l'arco; ~*inkas* 1. tiratore d'arco; 2. lanciatore di lasso; ~*is* 1. *dkt.* arco *m*; 2. *bdv.* a forma di càppio

kilp||*mazgis* càppio scorsòio; ~*oti* fare dei cappi; *sng.*: *siūlai* ~*ojasi* i fili si aggrovigliano; ~*saitis* 1. cinghia della sella; 2. staffa *f*; *ĩstatyti kóją* *ĩ* ~*saitį* mèttere il piede nella staffa

kils||*čioti*, ~*nóti* sollevare A, alzare A (*più volte*); ~*telėti* sollevare A, alzare A (*appena*); ~*telėti gálvą nuò pagálvės* sollevare la testa dal cuscino; *pragyvėnimo lygis kiek* ~*telėjo* il tenore di vita si è elevato leggermente

kilsuóti andare su e giù; oscillare A

kiltas (*apie audinį*) grossolano, rùvido, pesante

kilt||*ti* 1. (*keltis*) salire E, alzarsi, levarsi, sòrgere E; *liftu* ~*ti* salire con l'ascensore; *kýla vėjas, sáulė* si sta alzando il vento; sorge (si leva, spunta) il sole; *lėktūvas kýla* l'aèreo sta decollando; *♦ mán rankà nekýla tó darýti* non me la sento di farlo; 2. (*didėti*) aumentare E, crèscere E, intensificarsi; *triūkšmas kýla* il rumore aumenta; 3. (*prasidėti*) cominciare E, scoppiare E, venir su; *kýla šalīs* comincia a far freddo; ~*o gaĩsras* è scoppiato un incèndio; *mán* ~*o idėja, abejonė* mi è venuta un'idèa; mi è sorto un dùbbio; 4. (*gauti kilmę*) provenire E, derivare E; ~*ęs iš darbininkų* proveniente da una famiglia operàia; 5. (*imti bruzdėti*) ribellarsi, levarsi contro qc.; 6. (*rūgti*) lievitare E, gonfiarsi; 7. (*keliauti*) mèttersi in viàggio

kiltis *istor.* stirpe *f*, progènie *f*, schiatta *f*

kimiaĩ *prv.* raucamente, con voce rauca

kimin||*as bot.* sfagno *m*, mùschio *m*; ~*ynas* luogo ricoperto di mùschio

kimš||*imas* impagliatura *f*, riempimento *m*; ~*ynė*, ~*inys* 1. (*kamšalas*) imbottitura *f*; 2. (*įdaras*) ripieno *m*, fàrcia *f*; 3. (*spūstis*) calca *f*, ressa *f*

kimš||*oti* spòrgere E, affiorare E; *gerklėjė* (*man*) *kažkàs* ~*o* sento un nodo in gola

kimštelėri dare una spintarella

kimš||*ti* 1. imbottire A, riempire A, farcire A; ~*ti vilną* *ĩ* *čiūžinį* imbottire un materasso di lana; ~*tà žuvīs* pesce farcito; *tabòką* *ĩ* *pýpkę* ~*ti* pigiare

il tabacco nella pipa; ~*tinis* imbottito, riempito: ~*tis* accalcarsi, affollarsi, far ressa; *žmónės ~osi priė išėjimo* la gente s'accalcava all'uscita; ~*tūvas* dispositivo di riempimento

kim||*ti* arrochirsi, divenire rauco; *jūs dažnai* ~*sta* si arrochisce spesso; ~*ulys* raucèdine *f*; ~*ūs* rauco. roco

1 **kĩn**||*as*, -*ė* cinese *m*, *f*; ~*ų siena* muràglia cinese

2 **kĩn**||*as* cinema *m inv*, cinematògrafo *m*, film *m*: *begaĩsis, garsinis* ~*as* cinema muto, sonoro; *dokumeĩtinis* ~*as* documentàrio *m*; *statyti* ~*o filmą* girare un film; ~*o teatras* cinema *m*; ~*o stūdijs* stùdio cinematografico

kinemàtika cinemàtica *f*

kinematogràf||*as* cinematògrafo *m*; ~*ija* cinematografia *f*; ~*inis* cinematografico

kineskòpas cinescòpio *m*

kinėti||*ka* cinètica *f*; ~*nis* cinètico

kĩnis 1. (*guolis*) giaciglio *m* (*di animali*); 2. (*lizdas*) nido *m*

kĩniškas cinese; *k. rāštas* scrittura cinese

kinĩvarp||*a zool.* tarlo *m*; ~*ų sugráužtas mēdis* legno tarlato; ~*óti* tarlare A

kĩnk||*a šnek.* piede *m*, gamba *f*, còscia *f*; *plikomīs* ~*omis váikščioti* camminare a gambe nude; (*jám*) ~*os drėba* gli trèmano le gambe

kĩnkčioti 1. muòvere la testa, accennare col capo; 2. camminare barcollando

kĩnk||*ymas* bardatura *f* (*atto del mèttere i finimenti*): ~*inys* 1. carro attaccato al cavallo; 2. (*pakinktai*) finimenti *m pl*, bardatura *f*; ~*yti* 1. bardare A. attaccare A; ~*yti árklį* *ĩ* *vežimą* attaccare il cavallo al carro; *prk.*: *ĩ dárba* ~*yti* costringere al lavoro; 2. (*jaučius*) agggiogare A

kĩnk||*nóti*, ~*sėti* 1. muòvere la testa, annuire A; 2. camminare barcollando

kĩnskóti *šnek.* stare a gambe piegate

kĩnk||*telėti* fare un cenno col capo; ~*uóti* 1. accennare col capo, annuire A; 2. camminare barcollando

kinofik||*ácijs* installazione di una rete cinematografica; ~*uóti* installare apparecchiature di proiezione

kinótyr||*a* stùdio di cinematografia; ~*ininkas*, -*ė* studioso di arte cinematografica

kĩntam||*as* variàbile, mutàbile, alterno, incostante; *mat.*: ~*asis dýdis* variàbile *f*; *fiz.*: ~*óji srovė* corrente alternata; ~*umas* variabilità *f*, instabilità *f*. volubilità *f*; *orų* ~*umas* variabilità della stagione

kinvarpa žr. kinivarpa

kinžālas pugnale *m*

kiōglinti šnek. camminare goffamente

kioksóti šnek. stārsene inattivo, oziare *A*

kiōšk||as chiosco *m*; **spaudōs** ~as edicola *f*, chiosco del giornalāio; ~**ininkas**, -ē chi vende q.c. in un chiosco; edicolante *m, f*, edicolista *m, f*

kiōžėti, kiōžti divenire poroso, friabile

kiparīs||as bot. cipresso *m*; ~**ū giraitė** cipresseto *m*, cipressàia *f*

kipšas šnek. diāvolo *m*; **kād k. jūs nujótų!** che il diāvolo vi porti!

kypúoti šnek. 1. camminare a stento; 2. barcollare *A*, vacillare *A*

kīr ai dgs. zool. lariformi *m pl*; ~as zool. gabbiāno *m*

kīrbė||ti 1. muōversi, agitarsi, vibrare *A*; 2. brulicare *A*, formicolare *A*; **gātvēs ~jo žmoniū** le strade brulicāvano di gente

kīrbin||ė 1. frotta *f*, stuolo *m*; ~**ėmis lakstýti** correre a frotte; 2. fila *f*, sfilza *f*

kīrbinti šnek. 1. (**judinti**) muōvere *A*, agitare *A*, vibrare *A*; 2. (**kutenti**) solleticare *A*; **prk.** eccitare *A*, stimolare *A*

kīrč||iāvimas lingv. accentazione *f*; ~**iūotė** lingv. tipo di accentazione; ~**iūoti** accentare *A*; ~**iūo-tinis** accentato

kīrd||inti, ~yti svegliare *A*, far alzare

kīrgīzas, -ė kirghiso *m (f-a)*

kīrilica alfabeto cirillico

kīrk||auti, ~ėioti (**apie žąsis**) schiamazzare *A*

kīrkinti šnek. stuzzicare *A*, canzonare *A*

kīrkīlys, -ė šnek. strillone *m (f-a)*

kīrksėti schiamazzare *A*, gracchiare *A*

kīrkšnīs inguine *m*

kīrkti 1. žr. kīrksėti; 2. šnek. (**verkti**) piagnucolare *A*, frignare *A*

kīrilkas zool. piviere *m*

kīrmėl||ė 1. verme *m*; zool.: **žieduotosios kīrmėlės** anēllidi *m pl*; 2. bruco *m*, baco *m*; ~**ėtas** vermioso, bacato; ~**iāuti** cercare, raccōgliere vermi; ~**ynas, ~ynė** vermicāio *m*; ~**inis** di, da verme; **med.:** ~**inė ligā** elmintosi *f*, elmintiasi *f*; ~**iūotas** žr. kīrmėlėtas

kīrmgrauž||a 1. zool. tarlo *m*; 2. (**išėsta skylė**) tarlatura *f*; ~**oti** tarlare *E*

kīrmin||as 1. verme *m*; **žēmės ~as** verme di terra, lombrico *m*; **žarnyno ~as** verme solitārio, tēnia *f*; 2. **prk.** (**rūpestis**) tarlo *m*, baco *m*, rodimento interiore; **pavýdo ~as** tarlo della gelosia; ◇ ~**ą**

nuraminti (**užvalgyti; išgerti**) tōgliersi la fame; farsi un bicchierino; ~**auti** žr. kīrmėliāuti

kīrmýti 1. inverminirsi, bacarsi; 2. šnek. (**drybsoti**) dormire a lungo, poltrire *A*

kīrpčiai dgs. frāngia *f*, ciuffo *m*

kīrp||ėjas, -a 1. (**moterų**) parrucchiere *m (f-a)*; 2. (**vyrų**) barbiere *m*; 3. (**avių**) tosatore *m (f-trice)*; ~**yklā** negōzio di parrucchiere, di barbiere

kīrpim||as taglio *m*, tagliatura *f*, tosatura *f*; **plaukų ~as** taglio dei capelli; **siuviso ir ~o kūsai** corso di taglio e di cucito; **šakų ~as** potatura dei rami

kīrpin||ėti džn. tagliare *A*, sforbiciare *A*; ~**ys** carta-modello *m*, modello in carta

kīrp||is forbiciata *f*; ~**telėti** fare un leggero taglio (**con le fōrbici**); ~**ti** 1. (**žirklēmis**) tagliare *A*, tosare *A*, potare *A*; **plikaĩ ~ti plāukus** tagliare a zero i capelli; rapare *A*; **sng.:** ~**tis nagūs** tagliarsi le ūnghe; 2. **prk.** (**gnybti**) pūngere *A*, pizzicare *A*

kīrśdinti (**miška**) tagliare *A*, abbattere *A*, diboscare *A*

kīrślas, kīrśtas piccone *m*

kīrstelėti fare un leggero taglio (**con la scure**)

kīrsti 1. (**kīrvii**) tagliare *A*, spaccare *A*; **medžiūs, mālkas k.** tagliare gli ālberi; spaccare la legna; **k. gālvą** decapitare *A*; **ėketę k.** praticare un foro nel ghiaccio; **sng.:** **kardaĩs kīrśtis** battersi con le spade; 2. (**dalgiu**) falciare *A*, miētere *A*; **jāvūs k.** miētere il grano; 3. (**gelti**) morsicare *A*, pūngere *A*; 4. (**smogti**) colpire *A*, bāttre *A*; **snapū kām k.** colpire qc. col becco; **lietūs keĩta ĩ lāngus** la piōggia batte sui vetri; **k. ĩ žānda** dare uno schiaffo; 5. (**pereiti**) attraversare *A*, incrociare *A*, intersecare *A*; **sng.:** **dū keliaĩ keĩtasi** le due strade s'intersecano; 6. (**žaidžiant**) mangiare *A*; ◇ **kōrtomis k.** giocare d'azzardo con le carte; **lažybų k.** fare una scommessa, scommettere

kīrstinė mat. secante *f*

kīrstynės dgs. combattimento *m*; rissa *f*, zuffa *f*

kīrstinis tagliato, fatto con uno strumento tagliente

kīrśtis 1. žr. kīrsti; 2. (**bartis**) litigare *A*, bestemiare *A*

kīrstū||kas 1. zool. toporagno *m*; 2. (**įrankis**) punzone *m*, scalpello *m*; 3. šnek. (**peštukas**) attacca-brighe *m*, litighino *m*; ~**vas** piccone *m*; āscia *f*

kīršin||imas aizzamento *m*, incitamento *m*, istigazione *f*; ~**ti** aizzare *A*, istigare *A*, stuzzicare *A*; ~**tojas, -a** istigatore *m (f-trice)*, sobillatore *m (f-trice)*, aizzatore *m (f-trice)*

kīrśl̥ys zool. tēmolo *m*

kirš||ti irritarsi, adirarsi; ~ūs iracondo, stizzoso
kirtāvietē 1. bosco cèduo; àrea di disboscamento; 2. (*šachtoje*) galleria di avanzamento; strato da scavare
kirtējas, -a: *miško k.* boscaiòlo *m*, tagliaboschi *m*; *mālkų k.* spaccalegna *m*, taglialegna *m*
kirtiklis 1. piccone *m*; àscia *f*; bulino *m*; 2. *zool.* cobite *m*
kirtimas 1. tàglio *m*; *miškų, mālų k.* tàglio dei boschi; spaccatura della legna; 2. (*plotas*) àrea disboscata; linea di divisione nel bosco
kiř||tis 1. colpo *m*, urto *m*; *vienų kiřvio* ~čiū con un solo colpo di scure; 2. *lingv.* accento *m*; 3. (*lošiant*) presa *f*
kirvā||kotis mánico della scure; ~pentė capo della scure
kirvarpa žr. kinivarpa
kiřv||is scure *f*, àscia *f*, accetta *f*; ~iū *mālkas kiršti* spaccare la legna con la scure; *būdelio* ~is mannaia *f*; ~ūkas *mžb.* scuretta *f*
kisiēl||ius bevanda di frutta con gelatina di fècola; ◇ *deviūtas vanduō nuō* ~iaus parente lontano
1 kīsti mutare E, cambiare E, variare E/A; *oras kiūta* il tempo muta
2 kīsti (*plyšti*) sfilarsi, sciuparsi, consumarsi
kýřcioti mēttre fuori (o dentro); *liežuvį k.* tirar fuori (*più volte*) la lingua
kiřēn||ė tasca *f*; *vidinė* ~ė tasca ladra, tasca in petto; ◇ *būti tuščiomis* ~ėmis avere le tasche asciutte, èssere al verde; ~ės *prisikimšti* riempirsi le tasche; *sėdėti kienō* ~ėje èssere indebitato con qc.
kiřeninis da tasca, tascabile; *k. laikrodis* orològio da tasca; *k. žodýnas* vocabolàrio tascabile; *k. (lenktinis) peiliūkas* coltellino a serramànico *m*
kiřenpinigiai *dgs.* spiccioli *m pl*
kiřēnvag||is, -ė borsaiòlo *m* (*f-a*), borseggiatore *m* (*f-trice*); ~ystė borséggio *m*
kyřėti spòrgere E, emērgere E, spiccare A
kiřlmasis intromissione *f*, ingerenza *f*, interferenza *f*; *k. į kitos valstybės politiką* ingerenza di uno stato nella politica di un altro
kýřinink||as, -ė chi dà o prende bustarelle; chi si lascia corròmpere; concussionàrio *m* (*f-a*); ~auti dare o prēndere bustarelle; ~ystė concussione *f*
kýř||is bustarella *f*; *duoti* ~i dare la bustarella, *šnek.* ùngere le ruote
kiřkà *šnek.* 1. còscia *f*, polpaccio *m*; *pusiáu kiřkų* fino a mezza còscia; 2. (*kelnų*) calzone *m*; *dešinė k.* calzone destro

kiřk||ė lepre *f* (*femmina*); ~ėlis leprotto *m*; ~enà pelliccia di lepre
kiřkiakopūstis *bot.* acetosella *f*, trifoglio acetoso. erba luiula
kiřk||iauti andare a caccià di lepri; ~iena carne di lepre; ~inis leporino, di lepre
kiřk||is *zool.* lepre *f*; *pilkasis* ~is lepre europèa; *bailūs kaip* ~is pauroso come una lepre; ◇ *med.:* ~io *lūpa* labbro leporino; ~io *pyrągas* regalo *m.* dolci *m pl* (*che si donano*); ~i *pagauti* cadere per terra; ~iūkas, ~ūtis *mžb.* leprotto *m*, lepreto *m*
kýřoti spòrgere E, emērgere E, affiorare E; *k. iš vandens* affiorare dall'acqua
kýřtelėti ficcare A, cacciare A; ◇ *nosi k.* farsi vedere, presentarsi (*per breve tempo*); *k. liežuvį* denunciare A, riferire in segreto
kiř||ti 1. (*įkišti*) infilare A, introdurre A, ficcare A. cacciare A; ~ti *raktą į spyną* infilare la chiave nella toppa; ~ti *pirštus į nosį* ficcare le dita nel naso; ◇ ~ti *koją (trukdyti)* fare lo sgambetto a qc.; 2. (*iškišti*) spòrgere A, protēndere A; ~ti *galvą pro langą* spòrgere la testa dalla finestra; 3. *šnek.* (*duoti*) dare A, offrire A; ~tis intromētersi, immischiarci; ~tis į *kitų reikalus* immischiarci nelle faccende altrui
kýřtis tappo *m*; bullone *m*
kiřtū||kas *tech.* spina *f* (*da presa*), innesto *m*; ~vas (*skląstis*) chivavistello *m*, paletto *m*, catenaccio *m*
kyřul||ys 1. sporgenza *f*; *archit.* aggetto *m*; 2. *geogr.* promontòrio *m*, capo *m*; ~iūoti žr. kýřoti
kitad||à, ~ōs *prv.* una volta, tempo fa
kitądien *prv.* il giorno dopo, l'indomani
kitaip *prv.* 1. altrimenti, in altro modo, diversamente; *mės k. galvójame* noi la pensiamo altrimenti; *k. sakant* in altre parole; 2. (*priešingai*) in caso contràrio
kitakaibis di altra lingua, di lingua straniera
kitąkart *prv.* una volta; tempo fa
kita kas *nežym.* *iv.* žr. kas kita
kitakiūmis, -ė allògeno *m* (*f-a*)
kitamet *prv.* l'anno prossimo
kitapus *prl.* (*su kilm.*) dall'altra parte; *k. upės* dall'altra parte del fiume
kit||as *nežym.* *iv.* 1. altro, differente, diverso; *būvo* ~i *laiką* erano altri tempi; *taí visai* ~as *dalykas* è una cosa ben diversa; 2. (*antras*) altro, secondo; *vienas* ~am *pàdėda* si aiutano l'un l'altro; *vienas pō* ~o l'uno dopo l'altro; 3. (*tolesnis*) altro, pròssimo; ~q *sekmadienį* l'altra domēnica; *ař Jūs lipsite*

~*ojē stotēleje?* lei scende alla pròssima fermata?;
bē ~a kō tra l'altro; *~a tīek* altrettanto
kiṭaṣyk *prv.* una volta; tempo fa
kiṭa *šālis*, -*ē* straniero *m* (*f*-*a*), forestiero *m* (*f*-*a*);
~taūtis, -*ē* chi è di nazionalità diversa
kiṭātīkis, -*ē* chi è di religione diversa
kiṭē *jimas* mutazione *f*, cambiamento *m*; *~ti* cam-
 biare *E*, mutare *E*, variare *E/A*
kiṭīmas variazione *f*, mutamento *m*; *klīmato k.*
 mutamento del clima
kiṭkart *prv.* *žr.* *kiṭkart*
kiṭk *as nežym.* *iv.* altro; *galvók apiē visāi ~q* pensa
 a tutt'altro; *taṛp ~o* tra l'altro
kiṭkur *prv.* da qualche altra parte
kiṭó *ks*, *~niškas nežym.* *iv.* altro, diverso, dif-
 ferente; *jīs ~ks pasidārē* è diventato un altro; *aš*
~kiōs nuomonēs sono di opinione diversa; *~niš-*
kai *prv.* diversamente, in modo differente
kiṭuomēt *prv.* una volta; tempo fa
kiṭuṛ *prv.* da un'altra parte, in un altro posto; *niēkur*
k. da nessuna parte; *vienuṛ k.* qua e là; un po'
 dappertutto
kiugždēti frusciare *A*, frasccheggiare *A*
kiuksēti *šnek.* 1. (*žagsēti*) singhiozzare *A*; 2. (*kauk-*
sēti) picchiare *A*
kiuksōti *šnek.* 1. stārsene rannicchiato; 2. (*kyšoti*)
 spòrgere *E*, emèrgere *E*
kiuldinti *šnek.* camminare lentamente
kiuoksēti gracchiare *A*; chiocciare *A*
kiürdyti, **kiürinti** bucare *A*, forare *A*
kiüris *chem.* cùrio *m*
kiurksóti stārsene ritirato
kiürti bucarsi, strapparsi; logorarsi, sciuparsi
kiusnóti *šnek.* trotterellare *A*
kiūtīnēti, **kiūtinti** camminare lentamente
kiūtoti star nascosto, rinchiùdersi, ritirarsi
kiūž *as* rotto, incrinato, crepato; *~inti* rómper *E*,
 spaccare *A*; *~ti* 1. rómpersi, spaccarsi, incrin-
 narsi; 2. (*irti*) sdruccirsi, lacerarsi; 3. *prk.* (*menkēti*)
 indebolirsi
kivīřč *as* lite *f*, litigio *m*, alterco *m*, bisticcio *m*;
pradēti ~ūs venire a litigio; *~ytis* litigare *A*,
 bisticciare *A*; *~ijasi dēl niēku* litigano per un
 nonnulla
klabakščiūoti *šnek.* camminare zoppicando
klab *ēnti*, *~ēti*, **klābinti** bussare *A*, battersi *A*;
 strepitare *A*, rumoreggiare *A*
klaid *ī* *ā* errore *m*, sbaglio *m*, svista *f*; *spaudōs ~ā*
 errore di stampa; *padarýti klaidq* commettere un

errore, fare uno sbaglio; *taisýti ~ās* corrèggere
 gli errori
klaidātīkis, -*ē* eretico *m* (*f*-*a*)
klaidinēti errare *A*, vagare *A*
klaidīng *ai* *prv.* per sbaglio, erroneamente; *~as*
 errato, erròneo, sbagliato, falso; *~i apskaičiā-*
vimai conti sbagliati; *~ūmas* erroneità *f*, falsità *f*
klaidinti indurre in errore, far sbagliare, trarre in
 inganno
klaid *ūnas*, -*ē*, *~uōklis*, -*ē* vagabondo *m* (*f*-*a*),
 viandante *m, f*; *~ūs* facile da sbagliare; sbagliato
klāidžio *jimas* atto del vagare; *~ti* 1. vagare *A*,
 errare *A*; *~ti peř žmōnes* vagare fra la gente;
~jantis žvilgsnis sguardo smarrito; 2. cercare la
 strada giusta
klaīk *as* orrore *m*, spavento *m*; *~ŷnē* luogo or-
 ribile
klaikinēti, **klaīkinti** vagabondare *A*, girellare *A*
klaīk *ti* 1. impazzire *E*, ammattire *E*; 2. impaurirsi;
~umā luogo orribile; ora tremenda; *~ūs* orren-
 do, orribile, terribile; *~ūs vaizdas* visione orren-
 da
klaiptyti *džn.* 1. (*batus*) sformare *A*, deformare *A*; 2.
 (*vartyti*) girare *A*, rivoltare *A*
klajójimas vagabondaggia *m*, peregrinazione *f*
klajókl *is*, -*ē* nòmade *m, f*; *~iū tautā* popolazione
 nòmade; *anāt.:* *nērvas ~is* nervo vago; *~iškas*
 nòmade; *~iškas gyvėnimas* vita nòmade
klajōnē *žr.* *klajójimas*
klajóti 1. vagare *A*, errare *A*, peregrinare *A*; *k. pō*
pasauli vagare per il mondo; 2. cercare la strada
 giusta (*dopo èssersi smarrito*); 3. far vita nòmade,
 migrare *E*
klajūn *as*, -*ē* 1. viandante *m, f*, vagabondo *m* (*f*-*a*);
paūkščiai ~ai uccelli migratori
klaksóti giacere *E*, stare disteso; stēndersi
klamp *ŷnas*, *~ŷnē* pantano *m*, melma *f*, fanghiglia
f; *~inēti džn.* camminare lentamente (*in q.c. di*
molle, cedevole)
1 klampinti far affondare in un pantano
2 klampinti *žr.* *klampinēti*
klamp *óti* 1. camminare *A* (*nel fango, nella neve e*
sim.); 2. (*minti*) calpestare *A*; *~umā*, *~umŷnas*
 luogo melmoso, paludoso; *~ūmas* melmosità *f*;
 vischiosità *f*; *~ūs* 1. melmoso, paludoso, fango-
 so; 2. vischioso
1 klānas pozza *f*, pozzanghera *f*; *kraūjo k.* pozza di
 sangue
2 klānas *istor.* clan *m inv*

- klap||nóti**, ~**sėti** 1. traballare A, ciondolare A; 2. bussare A, battere A
- klarnèt||as muz.** clarinetto *m*; ~**ininkas**, -**é** clarinetista *m, f*
- klās||ē** 1. classe *f*, gruppo *m*, categoria *f*; **darbiniņķu** ~**é** classe operàia; **valdančioji** ~**é** classe dirigente; **biol.:** **žinduoliņ** ~**é** classe dei mammiferi; 2. classe *f*, aula *f*; **trečiōs ~ēs mokinys** alunno di terza classe; **ieļti ī** ~**ē** entrare in classe; 3. classe *f*, qualità *f*; **antrōsios ~ēs vagōnas** carrozza di seconda classe
- klasiciizmas** classicismo *m*
- klasifik||ācija**, ~**āvimas** classificazione *f*; ~**ūoti** classificare A
- klāsik||as**, -**ē** 1. classico *m*; **literatūros** ~**ai** i classici della letteratura; 2. specialista di filologia classica; ~**inis** 1. classico; ~**inē mūzika** musica classica; 2. (**būdingas**) classico, tipico, caratteristico
- klāsin||is** di classe, classista; ~**é visúomenē** società divisa in classi
- klāsišķ||as** classico, perfetto, esemplare; ~**ūmas** classicità *f*
- klastā** perfidia *f*, slealtà *f*, astùzia *f*
- klāstelēti** sedersi per un momento
- klāstlīg||ai** *prv.* perfidamente; ~**as** pèrfido, sleale, maligno; ~**os ūzmačios** pèrfide intenzioni; ~**a šypsena** sorriso maligno; ~**ūmas** *žr.* klastā
- klastiniņkas**, -**ē** persona pèrfida; truffatore *m (f -trice)*, falsificatore *m (f -trice)*
- klasty||ti** 1. *žemd.* spazzare la vagliatura; 2. (**šluostyti**) pulire A, togliere via; ~**ti dūlkes** spolverare A; ~**tis** avvilupparsi, avvolgersi, imbacuccarsi
- klastojimas** falsificazione *f*, contraffazione *f*, alterazione *f*; **dokumeņtu k.** falsificazione di documenti
- klastōtē** documento falso
- klastōti** falsificare A, contraffare A, alterare A; **k. pārašq** falsificare, contraffare una firma
- klast||ūnas**, -**ē**, ~**uōlis**, -**ē** *žr.* klastiniņkas; ~**ūs** *žr.* klastingas
- klaūp||tas** inginocchiatiōio *m*; ~**ti(s)** inginocchiarsi, porsi in ginōcchio
- klaus||ā** 1. udito *m*; ~**ōs sutrikimai** disturbi dell'udito; ~**ōs ōrganas** ōrgano uditivo; **prarāsti klausq** pèrdere l'udito; 2. (**muzikinē**) ōrēcchio *m*; **neturēti** ~**ōs** non avere ōrēcchio; **grīežia īš** ~**ōs** suona a ōrēcchio
- klausējas**, -**a** chi interroga, chi domanda
- klausiam||as** interrogativo, interrogatōrio; **gram.:** ~**leji īvardžiai** pronomi interrogativi
- klausyklā bažn.** confessionale *m*
- klausīklis** tubo acustico
- 1 klausīmas (veiksmas)** atto del chière, del domandare
- 2 klāusim||as** 1. domanda *f*, interrogativo *m*; **atsakyti ī** ~**q** rispōdere a una domanda; **dūoti, pateikti kām** ~**q** dare, rivōlgere una domanda a qc.; 2. (**problema**) problema *m*, questione *f*, quesito *m*; **svarstyti** ~**q** trattare una questione; **gīlintis ī** ~**o ēsmē** andare al nōcciolo del problema; **neišsprēndžiamas** ~**as** quesito insolubile
- klaūsymas** 1. (**veiksmas**) ascolto *m*, audizione *f*; 2. (**dalyvavimas**) partecipazione *f*; 3. (**klusnumas**) ubbidienza *f*
- klausinė||jimas** interrogazione *f*; ~**ti džn.** interrogare A, domandare A, chière informazio-ni; ~**jo apiē tavē** mi ha chiesto ripetutamente di te
- klausy||ti** 1. ascoltare A; **tylėk ir** ~**k** taci e ascolta; **sng.:** ~**tis mūzikos** ascoltare la musica; 2. (**paskaitų ir pan.**) seguire A, assistere A, frequentare A; ~**ti paskaitōs** assistere a una lezione; 3. (**paklusti**) ubbidire A, dare ascolto; ~**ti tėvų** ubbidire ai genitori; ~**ti patarimo** seguire, ascoltare un consiglio; **klausai!** agli ōrdini!; ~**tojas**, -**a** uditore *m (f -trice)*, ascoltatore *m (f -trice)*
- klāus||ti** 1. chière A, domandare A; ~**ti patarimo** domandare un consiglio; **jīs ~ē, kadā tū pareisi** mi ha chiesto quando saresti tornato; 2. (**mokinis**) interrogare A
- klaustūkas** 1. *gram.* punto interrogativo; 2. *prk.* (**neaiškumas**) dūbbio *m*, quesito *m*
- klausūs** 1. (**turintis klausq**) d'ōrēcchio fine; 2. (**paklusnus**) ubbidiente
- klāuzulē teis.** clāusola *f*
- klavesīnas muz.** clavicēmbalo *m*
- klav||iatūrā** tastiera *f*; ~**lšas** tasto *m*; ~**lšinis** a tasti
- klebekščiūoti** 1. traballare A, oscillare A; 2. camminare zoppicando
- kleb||ēnti** bussare A, battere A; ~**ēti**, ~**etūoti** traballare A, barcollare A, zoppicare A; **kēdē klēba** la sēdia traballa
- klēbinti** far dondolare; sconquassare A
- klēbōn||as bažn.** pàrroco *m*; ~**āuti** fare il pàrroco; ~**ijā** canōnica *f*
- klēbti** sconquassarsi, scassarsi, sgangherarsi
- klēdar||as šnek.** cosa scassata; catōrcio *m*; ~**uoti** traballare A, oscillare A

klej||**ėjimas**, ~**ėnimas**, ~**esys** 1. (*žmonių*) il vociare, chiasso *m*, strèpito *m*, baraonda *f*; **vaikų** ~**esys** il vociare dei bambini; 2. (*paukščių*) schiamazzo *m*, garrito *m*; ~**ėnti**, ~**ėti** vociare *A*, strepitare *A*; schiamazzare *A*; **žąsys** ~**ėjo** le oche schiamazzavano

klėginti far strepitare; far ridere

kleid||**ėjas**, ~**ūnas** sprecone *m*, dissipatore *m*; ~**imas** dissipatezza *f*, scialacquio *m*; ~**ūs** chi scialacqua, spèrpera

kleip||**ti** (*batus*) sformare *A*, deformare *A*; ~**tukas** strumento per dentellare la sega

kleisteris colla di fècola o di farina

klėisti scialacquare *A*, sperperare *A*, dissipare *A*

kleiš||**ioti šnek**. camminare zoppicando; ~**ys**, ~**ė šnek**. gambacorta *m inv*

kleiv||**as** dalle gambe storte; ~**ys**, ~**ė** zoppo *m (f-a)*; ~**oti** zoppicare *A*

kleizoti 1. zoppicare *A*; 2. (*negražiai rašyti*) scarabocchiare *A*

klejoti||**jimas**, **klejone** delirio *m*; ~**ti** delirare *A*

klek||**ėnti** strepitare *A*, schiamazzare *A*; ~**ėtas** sonaglio *m*, búbolo *m*; ~**ėti** 1. risonare *E*, tintinnare *E*; 2. gorgottare *A*, borbottare *A*; ~**etuoti** 1. *žr.* **klekėti** 1; 2. *žr.* **klekėti**; 3. *šnek. (plepėti)* blaterare *A*, ciarlare *A*

klėkti rassodarsi, rappigliarsi, rapprendere *E*

klems||**inti**, ~**ioti šnek**. camminare a fatica, trascinarsi

klep||**čioti**, ~**sėti** ciondolare *A (con rumore)*; ciabattare *A*

klètelė||**ti** far rumore; **kažkàs** ~**jo dūrimis** qualcuno ha sbattuto la porta

kleptomān||**as**, ~**ė** cleptomane *m, f*; ~**ija** cleptomania *f*

klerikāl||**as**, ~**ė** clericale *m, f*; ~**inis** clericale; ~**izmas** clericalismo *m*

klėrinti scassare *A*, sgangherare *A*

kleřkalas šnek. cosa scassata, catòrcio *m*

klėrkinti šnek. strimpellare *A*

kleřkti rombare *A*, fare ronzio

klėrti sconquassarsi, sgangherarsi, sfasciarsi

klestėjim||**as** fioritura *f*, floridezza *f*, rigòglio *m*, prosperità *f*; **menų** ~**as** fioritura delle arti; **ekonominis šaliės** ~**as** prosperità economica di un paese; **pačiamė jėgų** ~**e** nel pieno delle forze

klèstelėti sedersi, sdraiarsi all'improvviso

klestėnti sventolare *A*, agitare *A*

klestėti fiorire *E*, prosperare *A*; **prekėba klėsti** il commercio prospera

klėsti 1. spazzare la vagliatura; 2. avvòlgere *A*, imbacuccare *A*; 3. aprire *A*, allargare *A*; 4. fiorire *E*, créscere bene

klėšnė calzone *m (ognuna delle due parti dei calzoni)*

klėtis granàio *m*; ripostiglio *m*

klėv||**as bot.** àcero *m*; ~**ynas** acereta *f*, acereto *m*; ~**inis** di àcero

kliaud||**a** vizio *m*, difetto *m*, imperfezione *f*; ~**ingas** difettoso, imperfetto

kliaugėti 1. cinguettare *A*, garrire *A*; 2. strepitare *A*, vociare *A*

kliaukti šnek. 1. piòvere a diretto; 2. versare *A*, sgorgare *E*; 3. bere con avidità, tracannare *A*

kliautingas 1. cavilloso, capzioso; 2. *žr.* **kliaudingas**

kliautininkas, ~**ė** cavillatore *m (f-trice)*

1 kliaut||**is** 1. cavillo *m*, appiglio *m*, pretesto *m*; ~**ies ieškoti** cercare un appiglio; 2. *žr.* **kliauda**; 3. *žr.* **kliūtis**

2 kliautis 1. (*laikytis*) mantenersi, conservarsi; 2. (*pasitikėti*) fidarsi di qc., contare su qc.

klib||**as** 1. barcollante, sconquassato; 2. (*šleivas*) zoppo, claudicante; ~**čioti** 1. barcollare *A*, traballare *A*; 2. camminare zoppicando; ~**ėnti** 1.

far dondolare, muòvere *A*; 2. zoppicare *A*; ~**ėti** dondolare *A*, traballare *A*, tentennare *A*; **dantis** ~**a** il dente dòndola; ~**antis staliukas** tavolino traballante

klibikš||**čioti**, ~**tuoti šnek**. camminare zoppicando

klib||**inti** 1. far dondolare, muòvere *A*; 2. *šnek. (nuolat prašyti)* insistere nel chiedere; 3. *šnek.* camminare lentamente; ~**is**, ~**ė šnek**. 1. oggetto scassato; 2. zoppo *m (f-a)*; ~**sėti** zoppicare leggermente; ~**telėti** spostarsi appena; ~**ti** iniziare a dondolare; ~**ūs** barcollante, vacillante

klyd||**mas** errore *m*; ~**nėjimas** vagabondaggio *m*, peregrinazione *f*; ~**nėti džen**. 1. errare *A*, peregrinare *A*; 2. sbagliare *A*, commettere errori

klėd||**as** 1. delirio *m*; 2. *b. šnek.* persona furiosa; delirante *m, f*; ~**ėjimas**, ~**esys** 1. delirio *m*; **ligonio** ~**esys** delirio di un malato; 2. (*nesqmonės*) esaltazione fantàstica, fantasticheria *f*; ~**ėti** 1. delirare *A*; **ligonis visą naktį** ~**ėjo** il malato ha delirato tutta la notte; 2. (*svaičioti*) vaneggiare *A*, farneticare *A*; fantasticare *A*

kliėg||**esys**, ~**imas**, **kliėgsmas** strillo *m*, strido *m*

kliėgti strillare *A*, stridere *A*

kliėnt||**as**, ~**ė** cliente *m, f*; ~**ūrà** clientela *f*

klišerikas *bažn.* chiérico *m*, seminarista *m*

klij||**ai** *dgs.* colla *f*; *pōpieriaus, mēdžio ~ai* colla per carta, da legno; *stāliū ~ai* colla forte, colla da legname; *~āvimas* incollatura *f*; *~īngas* collosa, viscoso; *~īngūmas* collosità *f*; *~īnis* a (di) colla; *~īniai dažai* colore a colla; *~uotē* 1. tela incolante; 2. tela (in)cerata, tovaglia d'incerata; *~uoti* incollare *A*, attaccare *A*, appiccicare *A*; *~uoti ant sienos skelbimq* incollare un manifesto al muro

klikā consorteria *f*, camarilla *f*, cricca *f*

klyk||**auti** strillare *A*, vociare *A*; schiamazzare *A*; *~avimas* stridio *m*; schiamazzo *m*; *~čioti* gridacchiare *A*, lanciare (*ogni tanto*) uno strillo; *~esys, ~imas* strillo *m*, urlo *m*, grido *m*; *~inti* far strillare

klykis *žr.* *súopis*

klyks||**mas** strillo *m*, strido *m*, grido *m* (*pl gridi m, grida f*); *paūkščių ~mai* i gridi degli uccelli; *prk.: paskutinis madōs ~mas* l'ultimo grido della moda; *naujagimio ~mas* vagito di un neonato; *~nys, -ė* strillone *m* (*f-a*), urlatore *m* (*f-trice*)

klyktelėti lanciare un grido

klyk||**ti** 1. gridare *A*, strillare *A*, urlare *A*; *~ti visā gėrkle* urlare a squarciagola; 2. (*apie naujagimį*) vagire *A*; 3. (*apie paukščius*) stridere *A*, garrirare *A*; *pelėda ~ia* la civetta stride; *~uolė zool.* specie di anatra

klimaksas *fiziol.* menopausa *f*

klimat||**as** clima *m*; *žemyninis, jūrinis ~as* clima continentale, marittimo; *~inis* climatico; *~inis gydymas* cura climatica

klimp||**inėti** *džn.* sprofondare *E* (*in q.c. di molle*); *~soti* essere sprofondato, essersi impantanato

kliūp||**ti** sprofondare *E*, ammelmare *E*, impantanarsi; *kōjos ~sta purvė (į purvą)* i piedi s'impantanano (sprofondano nel fango)

klištelėti prendere una storta, slogarsi

klišsėti tintinnare *E*, trillare *E*, risonare *E/A*

klišgelėti fare un tin tin

klišnik||**a** clinica *f*; *~inis* clinico; *~inė mirtis* morte clinica

klišt||**ėtas, ~īngas, ~īnis** calcàreo; *~ėta dirvā* terreno calcàreo; *~is* calcare *m*, pietra calcàrea

klištmolis marna *f*

klišōk||**ti** *šnek.* 1. sgorgare *E*, versarsi; *lietūs ~ia* piove a dirotto; 2. (*virti*) gorgogliare *A*, brontolare *A*

klišpata *b. šnek.* persona malaticcia; catòrchio *m*

klypinėti *džn.* camminare barcollando

klypinti 1. sformare *A*; 2. *žr.* *klypinėti*

klišpytā *b. šnek.* persona dalle gambe storte

klyptelėti prendere una storta

klyp||**ti** piegarsi, curvarsi; deformarsi; *~uoti* camminare barcollando

klišrti sconquassarsi, sgangherarsi, sfasciarsi

klysti errare *A*, sbagliare *A*, cadere in errore; *tū labai klysti* ti sbagli di grosso; *jėigu neklystu* se non erro

klyst||**kelis** strada errata; *~žvakė* fuoco fātuo

klišas dalle gambe storte

klišė cliché *m inv*

klišinėti, kliš||**inti** camminare zoppicando; *~is, -ė* zoppo *m* (*f-a*); *~ti* diventare zoppo; *~uoti* camminare zoppicando

klišud||**ymas** ostàcolo *m*, impedimento *m*; *~yti* 1. (*trukdyti*) ostacolare *A*, impedire *A*, disturbare *A*; *blōgas ōras ~o mán važiuoti* il cattivo tempo mi impedisce di partire; 2. (*liesti*) toccare *A*, sfiorare *A*, urtare *A*; *nekliudyk jō knygū* non toccare i suoi libri; 3. (*pataikyti*) colpire *A*, centrare *A*, cògliere nel segno; *jį ~ė kulkā* è stato colpito da una pallottola

klišuk||**ėnti, ~ėti** *šnek.* 1. (*tekėti*) gorgogliare *A*; 2. (*gerti*) tracannare *A*

klišuk||**inti** 1. (*teliūskuoti*) sciabordare *A*, agitare *A*; 2. (*pilti*) far sgorgare un liquido; *~sėti* gorgogliare *A*, brontolare *A*, rumoreggiare *A*; *jō pilvas ~si* gli brontola la pancia

klišuktelėti versare un po' di liquido

klišnk||**inti** *žr.* *kliškinti*; *~sėti* *žr.* *klišksėti*; *~telėti* piombare *E*, cascare *E*; *~telėti į vandenį* fare un tonfo nell'acqua

klišūkalis *šnek.* minestra o bevanda disgustosa; broda *f*

klišūrkti *šnek.* (*prastai griežti*) strimpellare *A*

klišurksėti *šnek.* gorgogliare *A*; scrosciare *E/A*

klišūrkti *šnek.* 1. tracannare *A*; 2. soffiarsi il naso; 3. gorgogliare *A*, brontolare *A*; 4. chiacchierare *A*, ciarlare *A*

klišurti *šnek.* sconquassarsi, sgangherarsi, sfasciarsi

klišustelėti dare una schizzata, un getto

klišūti 1. (*už ko*) inciampare *E/A*, incespicare *A*. impigliare *A*; *k. už akmeņs* inciampare in un sasso; *šākos jāi klišūvo už plaukū* i rami si impigliarono nei suoi capelli; *prk.: (jam) kalbā klišūva* intoppa (incespica) nel parlare; 2. (*trukdyti*) impedire *A*, ostacolare *A*, disturbare *A*; 3. colpire

- A, centrare A; *strėlė jam klišvo į kóją* la frèccia lo ha colpito alla gamba; 4. toccare E; *jám klišvo didžiausia dalis* gli è toccata la parte più grande; 5. (*gauti mušti*) prendere bastonate
- klištin** || **inkas**, -è ostacolista *m*, *f*; ~is *sport.*: ~is *bėgimas* corsa a ostàcoli
- klišt** || is ostàcolo *m*, impedimento *m*, intoppo *m*, intralcio *m*; *įveikti* ~į superare un ostàcolo; *būti* ~imi essere d'impedimento; *dėl netikėtos ~ies jis negalėjo išvažiuoti* a causa di un contrattempo non gli è stato possibile partire
- klišvin** || **ėti džn.** inciampare E/A (*più volte*); ~ys impaccio *m*, ostàcolo *m*
- klišmà med.** clisma *m*, clistere *m*, enteroclisma *m*
- kloakà zool.** cloaca *f*
- kloakiniai dgs. zool.** monotremi *m pl*
- klođ** || as strato *m*, filone *m*, falda *f*, giacimento *m*; *vandėns ~as* falda acquifera; *anglių ~as* giacimento carbonifero; *debesų ~as* strato *m* (*di nuvole basse*); ~uoti stratificare A
- klojė** || ti 1. (*būti užsiklojusiam*) coprirsi; 2. (*driektis*) estendersi, distendersi; 3. (*apie linus*) macerare A; ~tis (*stovėtis*) stagionarsi, venire a macerazione
- klojimas** 1. (*veiksmas*) posa *f*, copertura *f*, collocamento *m*; 2. (*trobėsys*) granàio *m*, aia *f*
- klojinys** 1. tavolato *m*, impalcato *m*; 2. *stat.* armatura *f*
- kloba** aiuola *f*
- kloniaū prv.** più giù, più in basso
- klonis** valle *f*, vallata *f*
- klost** || è piega *f*; ~ėtas a pieghe; ~ėtas *sijonas* gonna a pieghe
- klostinėti džn.** coprire A (*con cura*)
- klost** || yti 1. (di)stendere A; coprire A; *sng.*: *skarà ~ytis* avvilupparsi in uno scialle; 2. *prk.* (*pasakoti*) narrare A, esporre A; ~ytis *prk.* (*vykti*) svòlgersi; accadere E; *kaip ~osi reikala?* come vanno le cose?
- klostuo** || tas a pieghe; ~tas *sijonas* gonna a pieghe; ~ti formare le pieghe
- klotai dgs. tech.** impalcatura *f*
- kloti** 1. stendere A, distendere A; *staltiesė k.* stendere la tovaglia; *k. lovą* fare il letto; 2. rivestire A, (ri)coprire A; *šiaudais k.* coprire di paglia; *k. grindis* pavimentare A; 3. (*mokėti*) pagare A, dare A
- klotingas** fortunato, ben riuscito
- klotinis** 1. a strati; 2. a pieghe
- 1 klo** || tis fortuna *f*, successo *m*, avanzamento *m*; *geros ~ties!* buona fortuna!
- 2 kló** || tis (*sektis*) riuscire E, andar bene; *kaip ~jasi?* come va?
- klotūvas tech.** impianto d'installazione
- klounas** clown *m inv*, pagliaccio *m*, buffone *m*
- klozėtas** water-closet *m inv*, gabinetto *m*
- klubakaulis anat.** osso iliaco
- 1 klub** || as anca *f*, fianco *m*; *rankas į ~ūs įsiremti* mettersi le mani sui fianchi
- 2 klubas** club *m inv*, circolo *m*; *spòrto k.* club sportivo
- klūika šnek.** 1. (*apie arkli*) ronzino *m*, rozza *f*; 2. *b.* (*apie žmogų*) stupidone *m*
- klūkinti šnek.** gironzolare A, bighellonare A
- klumpaitė bot.** cipripedio *m*, pianella della Madonna
- klump** || akōjis *etnogr.* danza popolare lituana; ~dirbys zoccolàio *m*
- klūmp** || è zoccolo *m*; *apsiaūti ~es* calzare gli zoccoli; *kauksėti ~ėmis* zoccolare A
- klūmpėlė zool.** paramécio *m*
- klūmpėtas** con gli zoccoli
- klūpinėti, klūpinti šnek.** 1. andare con gli zoccoli; 2. camminare a fatica
- klūmp** || ius zoccolàio *m*; ~sėti zoccolare A
- klūmpti žr.** klūmpinti
- klūon** || as granàio *m*, fienile *m*; ~fena piazzuola davanti al granàio
- klūpčiōti džn.** inciampicare A, incespicare A
- klūpčioti** mettersi (*più volte*) in ginocchio
- klūpdyti** mettere in ginocchio
- klūpėti** stare in ginocchio
- klūpin** || **ėti, ~iuoti džn.** camminare inciampando
- klūp** || **ōm(īs) prv.** ginocchioni, in ginocchio
- klūp** || **oti** stare in ginocchio; ~sčias inginocchiato
- klups** || **čiom(īs), ~tōm(īs) prv.** ginocchioni, in ginocchio
- klūps** || **tīs** ginocchio *m*; *vandėns iki ~čių* l'acqua arriva fino alle ginocchia
- klūp** || **telėti** 1. incespicare A; 2. inginocchiarsi appena; ~ti 1. inciampare E/A, intoppiare E/A, incespicare A; *prk.*: *kartais klūm̃pa kalbėdamas* talvolta intoppa nel parlare; 2. cadere in ginocchio
- klusn** || **iaī prv.** con ubbidienza, con docilità; ~ybė, ~ūmas ubbidienza *f*, obbedienza *f*; ~ūs ubbidiente, cedevole, dòcile; ~ūs *vaikas* bambino ubbidiente

klùs||**telėti** domandare timidamente; ~**ti** métersi ad ubbidire, diventare ubbidiente

klusùs dall'udito sensibile

kmŷn||**as bot.** cumino *m*, carvi *m*; ~**inē** distillato di carvi; ~**ŷnē** luogo pieno di cumini

knabanōsis *šnek.* dal naso adunco

knab||**ēnti**, ~**inēti** *žr.* **kneb**||**ēnti**, ~**inēti**

knablŷs 1. *tarm.* zappa a tre rebbi; 2. *šnek.* (*nagas*) artiglio *m*

knabóti grufolare *A*; beccare *A*, prèndere col becco

knàb||**ti** *žr.* **knèbti**; ~**ùs** curvo, piegato, adunco

knaib||**inēti** *džn.*, ~**ŷti** 1. stuzzicare *A*, pizzicare *A*, piluccare *A*; **pyràgq** ~**ŷti** piluccare un dolce; 2. (*dirbinėti*) lavoricchiare *A*

knáis||**ioti**, ~**ŷti** *džn.* 1. grufolare *A*; **kiaülē** ~**ioja pō lóvī** il maiale grùfola nel trògolo; 2. (*ieškoti*) frugare *A*, rovistare *A*

knaksóti *šnek.* stàrsene insonnolito

knap||**čióti** *žr.* **knapsėti**; ~**inēti** camminare inciampando; ~**inti** camminare strascicando i piedi; ~**sėti** 1. *žr.* **knapinėti**; 2. tentennare il capo; ~**sóti** stàrsene inattivo, poltrire *A*

knàptelėti inciampare in q.c.; avere un sussulto

knárkčioti (*apie arklį*) sbuffare *A*

knark||**esŷs**, ~**lmas** il russare; ~**sėti** russare *A* (*di quando in quando*)

knarksóti stàrsene insonnolito; oziare *A*, poltrire *A*

knařkti 1. russare *A*; 2. *šnek.* dormire *A*

kneb||**ēnti** 1. stuzzicare *A*, piluccare *A*, sbriciolare *A*; 2. (cercare di) sciogliere, disfare q.c.; ~**inēti** toccare ripetutamente; fare q.c. badando alle minuzie

knebóti 1. (*terlioti*) sporcare *A*, sbrodolare *A*; 2. *žr.* **knebinėti**

knèbti piegarsi, inclinarsi, curvarsi

kneib||**ti** staccare *A*, prèndere *A*; pizzicare *A*; ~**tis** immergersi, dedicarsi a q.c.

knérk||**čioti** *džn.* piagnucolare *A*, frignare *A*; ~**lŷs** piagnucolone *m*; ~**sėti** 1. *žr.* **knérkčioti**; 2. parlare con voce nasale

kneřkti piagnucolare *A*, frignare *A*

1 **kneřpti** (*linkti*) piegarsi, inclinarsi, curvarsi

2 **kneřpti** (*knebinėti*) fare q.c. con minuziosità

knēžinti rōmpere *A*, spezzare *A*

knēžti spezzarsi, rōmpersi, frantumarsi

kniaubsóti rimanere a capo chino

kniáubti nascōndere il viso (*nel guanciaie o altro*)

kniauk||**esŷs**, ~**lmas** miagolio *m*, miagolata *f*; ~**lŷs**, -**ē** miagolone *m*; *prk.* brontolone *m* (*f*-*a*); ~**sėti**

1. miagolare *A* (*di tanto in tanto*); 2. *prk.* lamentarsi, brontolare *A*

kniaūk||**smas** miagolio *m*; ~**ti** 1. miagolare *A*; **katē** ~**ē priē dūrų** il gatto miagolava davanti alla porta; 2. *prk.* (*niurgzti*) brontolare *A*; 3. *šnek.* (*vogti*) rubare *A*, soffiare *A*

kniausyti *džn.*, **kniaūs**||**ti** rovistare *A*, frugare *A*; *sng.*: ~**iasi pō stálčius** sta rovistando nei cassetti

knib||**čius** *b.* persona minuziosa; ~**inēti** *žr.* **knebinėti**; ~**ti** immergersi nel lavoro

knýburiuoti fare un lavoro di precisione

knibūs minuzioso, meticoloso, diligente

knibžd||**ėlynas**, ~**ŷnas**, ~**ŷnē** brulicame *m*, formicaio *m*, sciami *m*, frotta *f*; **vaikų** ~**ŷnē** sciame di bambini; ~**ėti** brulicare *A*, formicolare *A*, pullulare *A*; **skrūzdėlės knibžda** le formiche brulicano

kniedē *tech.* rivetto *m*, ribattino *m*, chiodo *m*, perno *m*

kniēd||**ijimas** ribaditura *f*, chiodatura *f*; ~**yti** ribadire *A*, chiodare *A*; ~**ytūvas** *tech.* ribaditrice *f*

kniē||**sti** bruciare dal desidèrio, aver voglia; **jám** ~**čia pasižūrėti** gli viene voglia di dare un'occhiata; ~**tėti** 1. (*niežėti*) prùdere *A*, pizzicare *A*; **mán gerklė** ~**ti** mi pizzica il palato; 2. *žr.* **kniēsti**

knietylŷs pensiero *m*, preoccupazione *f*

knýgà 1. libro *m*, volume *m*; **skaityti, vartyti knýgà** leggere, sfogliare un libro; **knýgų prekýba** commercio libràrio; 2. libro *m*, registro *m*; **buhaltėrijos knýgos** libri contàbili; **skuñdų k.** registro dei reclami; **telefónų k.** guida telefónica; **kaip iš knýgų kalbėti** parlare come un libro stampato

knýgdėtē libreria *f*, mòbile a scaffali per libri

knýgėlē libretto *m*, libricino *m*; **taūpomoji k.** libretto della cassa di risparmio; **čekių k.** libretto degli assegni; **užrašų k.** agenda *f*, taccuino *m*

knýgenos *dgs.* *anat.* omaso *m*, foglietto *m*, centopelle *m* *inv*

knýgynas libreria *f*, negòzio di libri

knýgininkas, -**ē** 1. libràio *m* (*f*-*a*), venditore (venditrice) di libri; 2. editore (editrice) di libri

knýg||**inis** libresco; basato sulla teoria; ~**inēs žinios** cognizioni libresche; ~**iškas** libresco, tratto dai libri

knýgiūkštē *menk.* libraccio *m*

knýgius, -**ē** amante di libri

knýgnešŷs, -**ē** *istor.* portatore (portatrice) di libri vietati

knýgótŷr||**a spec.** bibliologia *f*; ~**ininkas**, -**ē** bibliòlogo *m* (*f*-*a*)

knygriš||**yklà** legatoria f; ~**ýs**, -**ě** legatore m (f -*trice*); ~**ýstė** (ri)legatura f, arte di rilegare i libri
knygùtė žr. **knygėlė**
knỹkti 1. (*apie kiaulę*) stridere A; 2. (*apie vaiką*) piagnucolare A
knióstelėti 1. svegliarsi all'improvviso; 2. (*dingtelėti*) saltare in mente, balenare E
knýpava moltitudine f, brulicame m, formicaio m
knipinėti žr. **knibinėti**
knirk||**čioti** piagnucolare A, frignare A; ~**inti** 1. far piangere; 2. stuzzicare A, canzonare A; ~**sėti** žr. **knirkčioti**; ~**telėti** emettere uno strido
knirkti 1. stridere A; 2. piagnucolare A, frignare A
knis||**yklà** luogo in cui hanno rovistato i maiali; ~**lmas** il grufolare; ~**inėti** džen. grufolare A; rovistare A, frugare A; *sng.*: ~**inėtis tarp popierių** frugare tra le carte
knyš||**lė** grugno m, grifo m, muso m; ~**lys**, -**ė** *prk.* persona meticolosa
knis||**ti** 1. grufolare A; 2. *prk.* frugare A, rovistare A, razzolare A; *sng.*: ~**tis pō kišenės** rovistare nelle tasche
knitėti žr. **kniėtėti**
knitinti sentire prurito
kniúbčioti camminare zoppicando
kniúb||**oti** giacere bocconi; ~**sčias** bocconi, prono; ~**sčiom(is) prv.** (a) bocconi; ~**sčiom miėga** dorme bocconi; ~**sóti** stàrsene bocconi
kniútbti 1. cadere bocconi; inginocchiarsi; 2. (*linkti*) piegarsi, inclinarsi, curvare
kniuksėti piagnucolare A, frignare A
kniúp||**oti**, ~**sčias** žr. **kniúb**||**oti**, ~**sčias**
kniurkti 1. piagnucolare A, frignare A; 2. (*murkti*) ronfare A, fare le fusa
kniurzėti *šnek.* brontolare A, lamentarsi
knývė žr. **pėmpė**
knopsóti stàrsene nell'òzio a capo chino
knó ti staccare A, scrostare A; *sng.*: **siena** ~**jasi** il muro si sta scrostando
kō 1. *prv.* perché, per quale ragione; **kō taip spýrijesi?** perché ti ostini tanto?; **nėrà kō veřkti** non c'è ragione di piangere; 2. *dll.* appena, quasi; **kō nenukritaũ** stavo quasi per cadere; ero lì lì per cadere; 3. (*su aukščiausiojo bei aukštesniojo laipsnio bdv. ir prv.*): **bėk kō greičiaũ** corri il più veloce possibile; **kō geriáusias žmogūs** l'uomo migliore
koalici||**ja** coalizione f; ~**nis** di coalizione; ~**nė vyriausybė** governo di coalizione
kōbaltas *chem.* cobalto m

kobinỹs uncino m, gancio m, ràffio m
kobrà *zool.* cobra m *inv*
kobrinėti džen., **kōbrinti** camminare a fatica, strascicare i piedi
kočėlas 1. matterello m; spianatòio m; 2. *dgs.* (*skalbiniams lyginti*) màngano m
kočió||**jimas** 1. manganatura f; 2. spianatura f, spianata f; ~**ti** 1. (*skalbinius*) manganare A; 2. (*tešlą*) spianare A, assottigliare A; 3. *šnek.* (*mušti*) picchiare A, bastonare A; ◇ **šonus kám** ~**ti** dar un fracco di legnate a qc.
kōdas cōdice m; **raĩdinis k.** cōdice gráfico; **šifrávimo k.** cifràio m
kodeinas *farm.* codeina f
kōdeksas 1. *teis.* cōdice m; **baudžiamasis, civilinis k.** cōdice penale, civile; 2. *prk.* rēgola f, norma f; **morālinis k.** norme morali
kodėl *prv.* perché, per quale ragione; **k. neatėjai?** perché non sei venuto?
kodifik||**acija**, ~**avimas** codificazione f; ~**uoti** codificare A
koefficiėntas 1. *mat.* coefficiente m; 2. *fiz.* fattore m, grado m; **galingũmo k.** fattore di potenza; **naudingũmo k.** effetto ùtile, rendimento m
kofeinas *farm.* caffeina f
kōgi *prv.* perché, perché mai, come mai
kōj||**a** 1. piede m (*pėda*), gamba f (*nuo pėdos iki kelio*), cōscia f (*šlaunis*); zampa f (*gyvulių*); **atsistóti aĩt** ~**ų** alzarsi in piedi; **nuō galvòs iki** ~**ų** dalla testa ai piedi; **dailios, kreĩvos** ~**os** gambe snelle, storte; **turėti didele** ~**ą** avere un piede grande; **jis viena** ~**a šlũbas** è zoppo da una gamba; **basomis** ~**omis** a piedi nudi, scalzi; **aĩt** ~**ų nesilaikyti** non rēggersi in piedi (sulle gambe); **nesimaišyk pō** ~**omis** tōgliti dai piedi; **aĩt** ~**os kám užlipti** pestare il piede a qc.; ~**ą kám pakĩsti** fare lo sgambetto a qc.; **arklio** ~**os** zampe di un cavallo; 2. (*daikto*) gamba f, piede m; **kėdės** ~**os** gambe di una sėdia; ◇ **aukštyn** ~**omis apveřsti** mēttre sottosopra; **kairė** ~**a iš lóvos išlipti** essere di cattivo umore; **nuō** ~**ų nusivaryti** non avere piũ gambe; ~**a ĩ** ~**ą eĩti** andare al passo; **ĩ** ~**as lėistis** dārsela a gambe; **bėgti kėkė** ~**os nėša** cōrrere a gambe levate; **viena** ~**a grabė būti** essere con un piede nella fossa; ~**ėlė** 1. *mžb.* gambetta f, piedino m; 2. asta f, stanga f; **akinių** ~**ėlės** stanghethe degli occhiali
kōjĩn||**ė** calza f; **móteriškos** ~**ės** calze da donna; ~**ės akis išbėgo** si è smagliata una calza; ~**ių fābricas**,

parduotivė calzetteria *f*; ~is per piede, a pedale; ~ė (siuvamoji) *mašinà* macchina da cucire a pedale
koj||ōkas žr. kojūkas; ~ūgalis piedi del letto; *atsisėsti ~ūgalyje* sedersi ai piedi del letto; ~ūkas trampo-
 lo *m*; *vaikščioti ant ~ūkų* camminare sui trampoli
kokaīn||as *farm.* cocaina *f*; *uostyti ~q* fiutare la cocaina
kokakolà coca-cola *f*
kokāmedis *bot.* coca *f*
kokārda coccarda *f*, rosetta *f*, fiocco *m*
koketāvimas civetteria *f*, flirt *m inv*
kokēt||ė civetta *f*, vagheggiatrice *f*; ~uoti civettare
 A, fare la civetta
kokyb||ė qualità *f*; ~ės *kontrėlė* controllo della qua-
 lità; *puikiōs, prastōs ~ės prėkė* merce di ottima, di
 pessima (scadente) qualità; ~inis, ~iškas quali-
 tativo, di qualità; ~inis *šūolis* salto di qualità;
 ~iškas *dárbas* ottimo lavoro
kōkl||inis di ambrogette, di cotto, di ceramica smal-
 tata; ~inės *grindys* pavimento di cotto; ~inė
krōsnis stufa Franklin; ~is ambrogetta *f*, qua-
 drello di maiolica
kōkliušas *med.* pertosse *f*, tosse asinina
kokōnas *zool.* bōzzolo *m*
kōkos||as noce di cocco; ~o *pienas* latte di cocco;
 ~inis di cocco; ~inė *pálmė* cocco *m*, palma da
 cocco
kōk||s *iv.* 1. (*klaus.*) che, quale; ~ià *šiaūdien dienà?*
 che giorno è oggi?; 2. (*sant.*) quale, come quello
 che, (così) come; *susilaukė tikiōs sėkmės, ~iōs*
nedrįso tikėtis ha avuto un successo tale, quale
 non osava sperare; ~iē *tėvai, tikiē ir vaikai* i figli
 sono tali e quali i loro genitori; 3. (*nežym.*) qual-
 che, qualsiasi, qualunque; *užsūk pàs manė ~i*
kařtą qualche volta vieni a trovarmi; 4. (*nežym.*)
 circa; *gyvėna už ~ių dviejų kilometrų* abita a due
 chilometri circa
kōks||as *tech.* coke *m inv*; ~āvimas cokificazione *f*
kōks ne kōks, koks nōrs *nežym. iv.* qualche, qualun-
 que, qualsiasi; *paduok mán koki nōrs žurnālą* pàs-
 sami un giornale qualunque
koksūoti cokificare A
kokteilis cocktail *m inv*
kokt||ūmas disgusto *m*, ripugnanza *f*, nausea *f*; ~ūs
 ripugnante, disgustoso, schifoso, nauseante; ~ū
žiūrėti fa schifo
kōl *prv.* finché, fino a quando, mentre, intanto che;
lauksiu, k. sugrįši aspetterò finché tu (non) sia

tornato; *k. nueĩsiu, ir suteĩs* prima che io arrivi si
 farà buio
kōlba *chem.* bēuta *f*, pallone *m*
koldūnas *kul.* tortellino *m*; cappelletto *m*
koleg||à, kolėgė collega *m, f*; ~ialūmas collegialità
f; ~ialūs collegiale
kolėgij||a collēgio *m*, consiglio *m*; *teisėjų ~a teis.*
 collēgio arbitrale; *sport.* giuria *f*; ~inis collegiale;
 ~inis *ōrganas* òrgano collegiale
kolėgiškas da collega, amichėvole
kōlei *prv.* žr. kōl
kolėkcija collezione *f*, raccolta *f*; *giñklų k.* colle-
 zione di armi
kolėkcininkas, -ė, kolekcion||iėrius, -ė collezionista
m, f; ~uoti collezionare A, fare una raccolta;
 ~uoti *pàsto ženklus* collezionare francobolli
kolėktyv||as collettivo *m*; *gamyklos ~as* collettivo
 aziendale; ~iai *prv.* collettivamente, in modo
 collettivo, tutti insieme; ~inimas žr. kolektyvi-
 zācija; ~inis collettivo, comune; ~inė *dārbo*
sutaris contratto collettivo di lavoro; ~inti col-
 lettivizzare A; ~iškai *prv.* žr. kolektyviai; ~izā-
 cija collettivizzazione *f*; *žėmės ūkio ~izācija* col-
 lettivizzazione dell'agricoltura; ~izmas colletti-
 vismo *m*; ~izuoti collettivizzare A; ~ūmas col-
 lettività *f*; ~ūs collettivo, comune
kolėktorius 1. *tech.* collettore *m*; *gāro k.* collettore
 di vapore; 2. (*bibliotekos*) posto di distribuzione
 dei libri
kolenkōras percallina *f*, percallino *m*
kolibris *zool.* colibri *m*, uccello mosca
koliōkvumas collōquio *m*, esame universitario
 preliminare
kolitas *med.* colite *f*
kolizija collisione *f*, scontro *m*, contrasto *m*
kol kàs *prv.* per ora, per il momento, intanto
kolōid||as *chem.* collōide *m*; ~inis colloidale; ~inis
tiřpalas soluzione colloidale
kolon||à 1. *archit.* colonna *f*; *marmurinė ~à* colonna
 di marmo; 2. (*rikiuotė*) colonna *f*, cortėo *m*, sfi-
 lata *f*; *ĩsileiti ĩ koloną* mėttersi in colonna; ~adà
archit. colonnato *m*; ~ėlė *tech.* colonna *f*, tubo *m*,
 conduttura *f*; *vandėntiekio ~ėlė* colonna idraulica;
degalinės ~ėlė distributore di benzina; *šnek.*
 pompa *f*; *gařso ~ėlė* cassa acustica
kolonializmas colonialismo *m*
kolōnij||a (*iv. reikšmės*) colōnia *f*; *lietūvių ~a Čikā-*
goje la colōnia lituana a Chicago; *biol.: korālų ~a*
 colōnia di coralli, banco corallino; *vaikų ~a* casa

di rieducazione; ~inis coloniale, colonialistico;
 ~inés prėkės prodotti coloniali
kolonistas, -ė colono *m* (*f*-a), abitante di una colonia
koloniz||**ācija**, ~āvimas colonizzazione *f*; ~ātorius, -ė colonizzatore *m* (*f*-trice); ~uoti colonizzare *A*
kolorat||**jūrā muz.** gorgheggio *m*, modulazione della voce; ~ūrinis: ~ūrinis *soprānas* soprano lirico
kolor **imėtras** colorimetro *m*; ~itas colorito *m*
kolosalūs colossale, enorme, formidabile
kolosas colosso *m*, gigante *m*
kolūkiėtis, -ė colcosiano *m* (*f*-a)
kolūk||**inis** colcosiano; ~inė *nuosavybė* proprietà colcosiana; ~is colcos *m*, kolchoz *m inv*
komānd||**a** 1. (*įsakymas*) comando *m*, ordine *m*, imposizione *f*; *duoti* ~*q* dare un comando; *klusyti* ~*os* ubbidire a un comando (agli ordini); *pagal* ~*q* dietro comando; 2. (*būrys*) squadra *f*, distaccamento *m*, drappello *m*; *gašrininkų* ~*a* squadra di pompieri; 3. (*laivo igula*) equipaggio *m*; 4. *sport.* squadra *f*; *futbolo* ~*a* squadra di calcio; ~inis di squadra, a squadre
komandiruot||**ė** missione *f*; trasferta *f*; *išvykti* || ~*q* partire in trasferta; ~ės *pažymėjimas* certificato di missione
komandiruo||**ti** inviare in missione; ~tas *asmuo* inviato *m* (in missione); ~tpinigiai *dgs.* indennità di trasferta, diaria *f*
komanduoti comandare *A*, dare ordini; *k. kariuomenei* comandare un esercito
kombain||**as** 1. *žemd.* mietitrėbbia *f*, mietitrebbiatrice *f*; 2. (*kalkakasybos*) macchina estrattrice; ~ininkas *žemd.* conducente di una mietitrėbbia
kombinā||**cija** 1. combinazione *f*, unione *f*; *spalvų* ~*cija* combinazione di colori; 2. *šnek.* (*suktybė*) macchinazione *f*, imbroglione *m*; ~tas *ekon.* complesso industriale; ~torius, -ė *šnek.* imbroglione *m* (*f*-a); ~vimas *žr.* kombinācija
kombinezonas tuta *f* (da lavoro); *kosmonauto k.* tuta spaziale
kombinuoti 1. combinare *A*, accordare *A*; 2. *šnek.* macchinare *A*, imbrogliare *A*
komediāntas, -ė commediante *m, f*
komėdi||**ja** commedia *f*; *prk.:* *vaidinti* ~*jq* recitare, fare la commedia; ~nis, ~škas còmico; ~nis *žanras* genere còmico
komendānt||**as**, -ė 1. comandante *m*; 2. amministratore *m* (*f*-trice); *kar.:* ~o *valandā* coprifuoco *m*

komendantūra *kar.* ufficio del comando militare
koment||**āras** commento *m*, commentario *m*; *bė* ~*arų* senza commenti; ~ātorius, -ė commentatore *m* (*f*-trice); *spòrto* ~ātorius commentatore sportivo; ~uoti commentare *A*, fare commenti; ~uoti *politinius įvykius* commentare gli avvenimenti politici
komėrci||**ja** commercio *m*; ~nis commerciale
komersāntas, -ė commerciante *m, f*, negoziante *m, f*
kometā cometa *f*
komfòrt||**as** comfort *m inv*, comodità *f*; *viėšbutis su* ~*u* albergo con tutti i comfort
kòmikas, -ė 1. còmico *m*, attore (attrice) di commedie; 2. *prk.* buffone *m* (*f*-a), burlone *m* (*f*-a)
komisār||**as** commissario *m*; ~iātas commissariato *m*; *karinis* ~iātas commissariato militare
kòmis||**as** commissione *f*, mediazione *f*, provvigione *f*; ~o *parduotuvė* negozio di oggetti d'occasione
komisija commissione *f*; *egzāminų k.* commissione esaminatrice
komis||**nis** di commissione; commissionario; ~oniėrius, -ė commissionario *m* (*f*-a)
kòmišk||**as** còmico, buffo, ridicolo; ~ūmas comicità *f*
komitėtas comitato *m*; *organizācinis k.* comitato promotore; *výkdamosis k.* comitato esecutivo
komizmas comicità *f*; còmico *m*
komjaun||**imas istor.** comsomol *m* (unione della gioventù comunista); ~uòlis, -ė *istor.* giovane comunista
komodā comò *m*, cassettone *m*, canterano *m*
kompākti||**nis**, ~škas compatto, denso, spesso; ~nė *māsė* massa compatta; ~nis *diskas* compact disc, CD; ~škūmas compattezza *f*
kompānij||**a** 1. compagnia *f*; *veñgti blogōs* ~*os* evitare una cattiva compagnia; 2. società *f*
kompaniōnas, -ė 1. compagno *m* (*f*-a); 2. consocio *m*, socio *m* (*f*-a)
kòmpas||**as** bussola *f*; *keliāuti pagal* ~*q* viaggiare secondo la bussola
kompens||**ācija**, ~āvimas 1. compensazione *f*, indennizzo *m*, risarcimento *m*; *nūostolių* ~āvimas risarcimento dei danni; 2. compenso *m*, retribuzione *f*; *piniginė* ~ācija compenso in denaro; ~ācinis compensativo; ~uoti compensare *A*, risarcire *A*, ripagare *A*
kompeteñcij||**a** competenza *f*; *netūrime* ~*os priimti šį sprendimą* quella decisione non è di nostra competenza

kompetentĩngai||ai *prv.* competentemente, con competenza; ~as competente, esperto; ~umas competenza *f*

kompil||iācija, ~iāvimas scritto compilativo, compilazione *f*; ~iācinis compilativo, di compilazione; ~iūoti compilare *A*; ~iūotojas, -a compilatore *m* (*f*-trice)

kompjuiter||is computer *m inv*; ~iū *prāmonė* industria computeristica

komplėks||as complesso *m*, aggregato *m*, insieme *m*; *prāmonės* ~as complesso industriale; ~ija compressione *f*, costituzione fisica, corporatura *f*; ~inis, ~iškas complesso, composto, aggregato; *mat.:* ~iniai *skaičiai* numeri complessi; ~inis *dėstymo metòdas* metodo globale d'insegnamento; ~iškai *prv.* complessivamente, nell'insieme; ~iškumas complessità *f*

komplėkt||as completo *m*, assortimento *m*, set *m inv*; *patalynės* ~as completo di biancheria; *stalo frankių* ~as servizio di posate; *miėgamojo baldų* ~as mobili di una camera da letto; ~āvimas completamento *m*; ~ūoti completare *A*

komplik||ācija complicazione *f*; difficoltà *f*; ~ūoti complicare *A*; *taĩ* ~ūoja *pādėti* ciò complica la situazione; ~ūotis *med.* complicarsi, aggravarsi

kompliment||as complimento *m*; *pasakýti kām* ~q fare un complimento a *qc*.

kompon||āvimas composizione *f*, componimento *m*; ~eñtas componente *m*, ingrediente *m*; ~ūoti comporre *A*

kompòstas composta *f*, terriccio *m*

kompòster||is macchina oblitratrice; ~ūoti oblitrare *A*, timbrare *A*, convalidare *A*

kompòstūoti formare una composta, un terriccio

kompòtas bevanda di frutta cotta

kompozĩ||cija composizione *f*; struttura *f*; ~torius, -ė compositore *m* (*f*-trice)

komprės||as compressa *f*, impacco *m*; *uždėti* ~q applicare un impacco; *kārštas* (*sudrėkintas*) ~as fomento *m*; ~ija *tech.* compressione *f*; ~orius *tech.* compressore *m*

kompromĩs||as compromesso *m*, accomodamento *m*; *ėiti* ĩ ~q venire a un compromesso; ~inis di compromesso, accomodato

kompromĩt||ācija, ~āvimas il compromettere; ~ūoti compromettere *A*, discreditarlo *A*

komunā *istor.* comune *f*; ♦ *Parýžiaus k.* la Comune di Parigi

komunālin||is comunale, municipale, pubblico; ~is *ūkis* economia comunale; ~ės *paslaugos* servizi pubblici; ~is *būtas* appartamento in una casa popolare

komunāras, -ė 1. *istor.* comunardo *m* (*f*-a); 2. membro di una comune

komūnijā||a *bažn.* comunione *f*; *priĩmti* ~q fare, ricevere la comunione

komunikabil||umas comunicativa *f*, socievolezza *f*; ~ūs comunicativo, socievole

komunikā||cija comunicazione *f*; *māsinės* ~cijos *prĩemonės* mezzi di comunicazione di massa; ~cinis di comunicazione; ~tas comunicato *m*

komunĩ||stas, -ė comunista *m, f*; ~stinis, ~stiškas comunista; ~stinis *auklėjimas* educazione comunista; ~zmas comunismo *m*

komutātorius *tech.* 1. commutatore *m*; convertitore *m*; 2. (*telefono*) centralino *m*

koncentr||ācija concentrazione *f*, concentramento *m*, ammassamento *m*; *gamýbos* ~ācija concentrazione della produzione; ♦ ~ācijos *stovyklā* campo di concentramento; ~ātas concentrato *m*; ~āvimas concentrazione *f*; condensamento *m*; ~ūoti 1. (*telkti*) concentrare *A*, accentrare *A*. ammassare *A*; ~ūoti *kariūomenę* concentrare le truppe; *prk.:* ~ūoti *dėmesį* concentrare l'attenzione; 2. (*tirštinti*) concentrare *A*, condensare *A*: saturare *A*

koncėrnas *ekon.* consorzio *m*

koncėrt||as concerto *m*; *ėiti* ĩ ~q andare a un concerto; ~ų *sālė* sala da concerto; ~as *smuĩkui* ĩr *orkėstrui* concerto per violino e orchestra; ~inis concertistico; ~inis *sezònas* stagione concertistica; ~inis *fortepijònas* pianoforte a coda

koncėrtmėisteris, -ė 1. maestro concertatore; 2. accompagnatore *m* (*f*-trice); primo violino

koncėrtuò||ti dare, tenere dei concerti; ~tojas, -a concertista *m, f*

koncėsi||ja concessione *f*; ~ninkas, -ė concessionario *m* (*f*-a)

kondens||ācija condensazione *f*, condensamento *m*; ~ācinis di condensazione; ~ātas condensato *m*; ~ātorius *tech.* condensatore *m*; ~ūoti condensare *A*; ~ūotas *piėnas* latte condensato

kondĩci||ja condizione *f*, standard *m inv*, qualità *f*; ~nis conforme alla norma, qualitativo

kondicion||iėrius condizionatore *m*; ~ūoti condizionare *A*; ~ūotas *òras* aria condizionata

konditēri||ja dolciumi *m pl*, pasticceria *f*; ~jos *fābrikas* fābbrika di dolciumi; ~jos *parduotuvē* pasticceria, negōzio di dolciumi; ~jos *prāmonē* indūstria dolciāria; ~ninkas, -ē pasticciere *m (f -a)*; ~nis di pasticceria; ~niai *gaminiai* dolciumi. dolci

kondōras *zool.* condor *m inv*

kondūktorius, -ē conduttore *m (f -trice)*, bigliettāio *m (f -a)*; *glžk.* capotreno *m*, controllore *m*

konē *prv.* quasi; per poco; *lījo k. vīšq diēnq* ha pio-vuto quasi tutto il giorno; *k. iškritaū* per poco non cadevo

kōneveikti biasimare *A*, rimproverare *A*, bestemiare *A*

konfederāci||ja confederazione *f*; ~nis confederale, confederativo

konferansjē *nkt. dkt.* presentatore *m*

konferēncij||a conferenza *f*, convegno *m*; *dalyvāuti ~oje* partecipare a un convegno; *spaudōs ~a* conferenza stampa

konfēsija confessione *f*

konfidencial||iai *prv.* confidenzialmente, in segreto; ~ūmas confidenza *f*; ~ūs confidenziale, riservato, segreto

konfigūrācija configurazione *f*

konfisk||ācija, ~āvimas confisca *f*, espropriazione *f*. sequestro *m*; ~ūoti confiscare *A*, espropriare *A*. sequestrare *A*, requisire *A*; ~ūoti *kontrabāndines prekēs* confiscare merci di contrabbando

konflikt||as conflitto *m*, scontro *m*, contrasto *m*; *ginklūotas ~as* conflitto a fuoco; ~inis conflittuale

konformi||stas, -ē conformista *m, f*; ~stinis conformistico; ~zmas conformismo *m*

konfront||ācija, ~āvimas confronto *m*; ~ūoti confrontare *A*, mēttēre in disaccordo

konfūz||as confusione *f*; ~yti confōndere *A*, imbarazzare *A*, mēttēre a disāgio

konglomerātas conglomerato *m*; *ekon.* conglomerata *f*

kongrēs||as congresso *m*, convegno *m*; *tarptautinis gūdytojū ~as* congresso internazionale dei mēdici; ~o *mēdžiaga* atti congressuali

konjāk||as cognac *m inv*; *išgērti stikliūkq ~o* bere un cognac

konjunktūrā congiuntura *f*, circostanza *f*; *ekon.*: *nepalanki k.* congiuntura sfavorēvole

konjunktūrin||inkas, -ē *niek.* voltagabbana *m/f inv*, girella *m inv*; ~is congiunturale

konkrečiai *prv.* concretamente, in modo concreto
konkrē||tinti, ~tizūoti concretare *A*, concretizzare *A*; ~tūmas concretezza *f*, concreto *m*; ~tūs concreto; *pėreiti priē ~čiū fāktū* passare ai fatti concreti

konkūras *sport.* corsa (*di cavalli*) a ostācoli

konkureñ||cija concorrenza *f*, competizione *f*, rivalità *f*; *ekon.*: *įveikti ~cijq* bāttēre la concorrenza; ~cinis di concorrenza; ~tas, -ē concorrente *m, f*

konkūrs||as concorso *m*; gara *f*; *paskēlbtī ~q* bandire concorso; *dalyvāuti ~e* partecipare a un concorso; ~o *komisija* commissione concorsuale; ~inis di concorso; ~inis *egzāminas* esame di concorso

konkurūoti concōrrere *A*, compētēre *A*, rivaleggare *A*; *niēkas negāli sū juō k.* nessuno può compētēre con lui

konsekveñcija conseguenza *f*, successione *f*, logicità *f*

konserv||ai *dgs.* scatolame *m*, conserva *f*, conserve alimentari; ~ū *dēžūtē* scātola di conserva; ~ū *fābrikas* conservificio *m*; ~āntas conservante *m*

konservatyv||ūmas conservatorismo *m*; ~ūs conservatore, retrōgrado, retrivo

konservatōrij||a conservatōrio *m*; *mōkytis ~oje* studiare al conservatōrio

konservātor||ius, -ē conservatore *m (f -trice)*; ~iū *pārtija* partito conservatore

konserv||āvimas conservazione *f*; *maisto ~āvimas* conservazione di cibi; ~ūoti conservare *A*, mantenere *A*, custodire *A*; ~ūoti *archeolōgijos paminklūs* conservare monumenti archeolōgici; ~ūota *mēsā* carne in scātola (in conserva)

konsilium||as *med.* consulto *m*; *sušāukti ~q* chiamare a consulto

konsisteñcija consistenza *f*, solidità *f*

konsolid||ācija, ~āvimas(is) consolidamento *m*; ~ūoti consolidare *A*, rinsaldare *A*

konsonān||sas *muz.* consonanza *f*; ~tas *gram.* consonante *f*

konspēkt||as riassunto *m*, compēndio *m*, sommārio *m*; *pamokū ~ai* appunti delle lezioni

konspektyv||iai *prv.* in sintesi, in breve, succintamente; ~ūmas sommarietā *f*, concisione *f*; ~ūs compendioso, riassuntivo, sommārio

konspektūoti riassūmere *A*, prēndere appunti, compendiare *A*

konspir||ācija cospirazione *f*, complotto *m*, congiura *f*; ~ācinis, ~atvūs segreto, clandestino;

- ~*atyviai* *prv.* in segreto, clandestinamente; ~*ãtorius*, -*ẽ* cospiratore *m* (*f* -*trice*), congiurato *m* (*f* -*a*); ~*ũoti* cospirare *A*, congiurare *A*
- konstánta** *mat.* costante *f*
- konstat**||*ãvimas* constatazione *f*; ~*ũoti* constatare *A*, accertare *A*
- konstitũci**||*ja* 1. *teis.* costituzione *f*; *respũblikos* ~*ja* costituzione repubblicana; 2. *biol.* costituzione *f*, complessione *f*, corporatura *f*; ~*nis* costituzionale; *teis.*: ~*nẽ teisẽ* diritto costituzionale
- konstrãvimas** progettazione *f*, costruzione *f*
- konstrũkci**||*a* 1. costruzione *f*, òpera costruita; *tvirtõs* ~*os tiltas* ponte di sòlida costruzione; *išãrdoma* ~*a* costruzione smontabile; 2. *gram.* costruito *m*
- konstruktyv**||*iaĩ* *prv.* in modo costruttivo; ~*ũs* costruttivo; ~*ĩ mintis* idèa costruttiva
- konstrũktorius**, -*ẽ* costruttore *m* (*f* -*trice*); *laivũ k.* costruttore navale
- konstrũoti** costruire *A*, congegnare *A*, progettare *A*
- kõnsul**||*as* cõsole *m*; *generãlinis* ~*as* cõsole generale; ~*ãtas* consolato *m*
- konsultãci**||*ja* 1. consultazione *f*, consulto *m*, consulenza *f*; *gydytoju* ~*ja* consulenza mèdica; *klãusti* ~*jos* chieðere un consulto; 2. (*istaiga*) consultòrio *m*, ufficio di consulenza; ~*nis* consultivo
- konsult**||*ãntas*, -*ẽ* consulente *m*, *f*; consultore *m*; *jurĩdinis* ~*ãntas* consulente legale; ~*ãvimas* consultazione *f*; ~*ũoti* dare delle consultazioni; ~*ũotis* consultare *A*, consultarsi, consigliarsi; ~*ũotis sũ gydytoju* consultare un mèdico
- kontãkt**||*as* 1. contatto *m*, rapporto *m*, relazione *f*; *užmẽgzti* ~*q sũ publika* entrare in contatto con il pubblico; 2. *tech.* contatto *m*, collegamento *m*; ~*inis* di contatto
- kontẽineris** container *m inv.*, contenitore *m*
- kontẽkst**||*as* contesto *m*; *išĩĩti iš* ~*o* staccare, isolare dal contesto
- kontineĩt**||*as* continente *m*; ~*inis* continentale
- kontingẽntas** contingente *m*; *naujõkũ k.* contingente di leva
- kontorã** ufficio *m*, stũdio *m*; ragioneria *f*, cancelleria *f*; *notãro k.* stũdio notarile; *pãsto k.* ufficio postale; *kontõros darbũotojas* impiegato d'ufficio
- kontrabãnd**||*a* contrabbando *m*; *veĩstis* ~*a* esercitare il contrabbando; ~*os keliũ* di contrabbando; ~*ininkas*, -*ẽ* contrabbandiere *m* (*f* -*a*)
- kontrabõs**||*as* *muz.* contrabbasso *m*; ~*ininkas*, -*ẽ* contrabbassista *m*, *f*
- kontradmirõlas** contrammiraglio *m*
- kontrãkci***a* contrazione *f*
- kontrãkt**||*as* contratto *m*; *sudãryti* ~*q* stipulare, concludere un contratto; *nutrãukti* ~*q* rescindere un contratto; ~*ũoti* contrattare *A*
- kontrãltas** *muz.* contralto *m*
- kontramãrkẽ** contromarca *f*
- kontrapasiũlymas** controproposta *f*
- kontrãst**||*as* contrasto *m*, disaccordo *m*, contrapposizione *f*; *spãlvũ* ~*as* contrasto di colori; ~*ĩngai*, ~*iškai* *prv.* in contrasto; ~*ĩngas*, ~*inis*, ~*iškas* contrastante, opposto; ~*iškos núomonẽs* opinioni contrastanti; ~*iškũmas* carattere contrastante; ~*ũoti* contrastare *A*, òssere di contrasto
- kontratak**||*ã*, ~*ãvimas* *kar.* contrattacco *m*; ~*ũoti* contrattaccare *A*
- kontribũci***a* contributo di guerra, indennità di guerra
- kontrõl**||*ẽ* 1. controllo *m*, verifica *f*, ispezione *f*: *dokumeĩtũ* ~*ẽ* controllo dei documenti; 2. *prk.* (*asmenys*) controllori *m pl.*, revisori *m pl.*; ~*iãvimas* controllo *m*; ~*iẽrius*, -*ẽ* controllore *m*, revisore *m*, verificatore *m*; ~*inis* di controllo; ~*inis dãrbas* (*mokykloje*) verifica *f*, prova scritta; ~*iũoti* controllare *A*, verificare *A*
- kontrpuolĩmas** *kar.* controffensiva *f*, contrattacco *m*
- kontrevoliũci**||*ja* controrivoluzione *f*; ~*nis* controrivoluzionãrio; ~*oniẽrius*, -*ẽ* controrivoluzionãrio *m* (*f* -*a*)
- kontrsmũgis** controffensiva *f*
- kontržvalgỹba** controspionaggio *m*
- kõtũr**||*as* contorno *m*, sãgoma *f*, profilo *m*; *api-brẽžti* ~*us* tracciare i contorni; ~*ĩnis* di contorno; *geogr.*: ~*inis žemėlapis* carta muta
- kontũz**||*ija*, ~*ijimas* *med.* contusione *f*; ~*yti* contundere *A*; *jĩs bũvo* ~*ytas* è stato contuso
- konvãli***a* *bot.* mughetto *m*
- konvẽjer**||*is* *tech.* catena di montãggio; trasportatore *m*, convogliatore *m*; *jũostinis* ~*is* nastro trasportatore; ~*ĩnis* a catena; ~*ĩnẽ gamỹba* produzione a catena
- konvẽkci***a* *fiz.* convezione *f*
- konveĩci**||*ja* *teis.* convenzione *f*, patto *m*, accordo *m*; *sudãryti tarptautĩnẽ* ~*jq* stipulare una convenzione internazionale; ~*nis* convenzionale
- konveĩntas** *istor.* convento *m*, adunanza *f*, assemblea *f*
- konvõjus** scorta *f*, convòglio *m*

konvùlsi||ja convulsione *f*; ~**nis**, ~**škas** convulsivo, convulso; ~**škai** *prv.* convulsamente, in modo agitato

kooperāci||ja cooperazione *f*; cooperativa *f*; **var-totojų** ~ja cooperativa di consumo; ~**nis** cooperativo, cooperativistico; ~**nė bendrovė** società cooperativa

kooperātin||inkas, -ė cooperatore *m* (*f-trice*), socio di una cooperativa; ~**is** cooperativo; ~**ė statyba** edilizia in cooperativa; ~**ti** cooperare *A*, organizzare delle cooperative

kooper||atįvas 1. cooperativa *f*; *gyvėnamųjų namų statybos* ~atįvas cooperativa edilizia; 2. (*par-duotuvė*) negozio cooperativo; ~**uoti** *žr.* koope-rātinti

koopt||ācija, ~āvimas cooptazione *f*; ~**uoti** coop-tare *A*

koordin||ācija coordinazione *f*; *judesių* ~ācija coordinazione dei movimenti; ~**atė mat.**, *geogr.* coordinata *f*; ~**āvimas** coordinamento *m*; ~**uoti** coordinare *A*; ~**uoti pāstangas** coordinare gli sforzi

kopā duna *f*; *dykumų kōpos* barcane *f pl*

kōpēc||ios *dgs.* scala *f* (*a plioli*); *viřvinės* ~ios scala di corda; *sūlenkiamos* ~ios scala a libretto, scalèo *m*; *lipti* ~iomis salire le scale

kōpij||a copia *f*, doppione *m*; *dokumeņto* ~a copia di un documento; ~**āvimas** copiatura *f*; riproduzione *f*; ~**uoti** 1. copiare *A*, riprodurre *A*; 2. *prk.* (*sekti kuo*) imitare *A*, ripetere *A*

kōpimas (*į kq*) ascensione *f*, scalata *f*, arrampicata *f*

1 **kōpinėti** *džn.* arrampicarsi, salire *A*; *k. pō medžiūs* arrampicarsi sugli alberi

2 **kōpinėti** (*imti medų*) smielare *A*

kōply||čiā cappella *f*; *rūmų* ~čia cappella palatina; ~**tėlė** 1. *mžb.* cappelletta *f*, cappellina *f*; 2. *etnogr.* rappresentazione scultorea in legno con motivi religiosi

kōplýtstulpis *etnogr. žr.* kōplytėlė 2

kōptai *dgs.* 1. scala *f*; 2. (*pastoliai*) ponteggio *m*, impalcatura *f*

1 **kōpti** salire *E*, arrampicarsi, scalare *A*; *k. į Mon-blānq* scalare il Monte Bianco

2 **kōpti** 1. (*imti medų*) smielare *A*; 2. (*valyti*) pulire *A*, spazzare *A*

kōpūstai *dgs.* (*sriuba*) minestra di cavoli; *rauginti k.* crauti *m pl*

kōpūstānis *žr.* balandėlis 3

kōpūst||as *bot.* cavolo *m*; *gūžinis* ~as cavolo cap-puccio; *garbanótasis* ~as cavolo verza; *žiedinis* ~as cavolfiore *m*; *ķ kiškio* ~as trifoglio acetoso; *jūros* ~ai lattuga di mare

kōpūst||āuti raccogliere cavoli; ~**gaĩvis**, -ė *šnek.* testa di cavolo; ~**iėnė** minestra di cavoli; ~**ynas** cavolaio *m*

kōpūstin||is di cavolo; ~**is drugys** cavolaia *f*; ~**ukas** *zool.* cavolaia *f*

kōpūst||kotis torsolo di cavolo; ~**lapis** foglia di cavolo

korāl||as corallo *m*; *raudonasis* ~as corallo rosso; ~**ų vėrinys** collana di corallo; ~**inis** di corallo, corallino; ~**inis rifas** barriera corallina

korānas corano *m*

kordōnas *kar.* cordone *m*; *policijos k.* cordone di polizia

koreg||āvimas correzione *f*; *stráipsnio* ~āvimas correzione di un articolo; ~**uoti** corrèggere *A*; aggiustare *A*; ~**uoti spaudōs klaidās** corrèggere le bozze di stampa; ~**uoti šaudymą** aggiustare il tiro **korėjiē**||tis, -ė coreano *m* (*f-a*); ~**čių kalbā** lingua coreana

korėkcija correzione *f*, miglioramento *m*, modifica-zione *f*

korėktišk||ai *prv.* correttamente; ~as corretto, ineccepibile; ~as *elgesys* comportamento cor-retto; ~**umas** correttezza *f*, ineccepibilità *f*, irre-prensibilità *f*

korektyvā emendamento *m*, correzione *f*

korėkt||orius correttore di bozze; ~**ūrā** 1. correzio-ne di bozze; 2. (*atspaudas*) bozza, prova di stam-pa

koreliācija correlazione *f*, rapporto *m*

korepetitorius, -ė ripetitore *m* (*f-trice*), insegnante privato

korespondeņ||cija corrispondenza *f*; posta *f*; *as-meninė* ~cija corrispondenza personale; ~**cijos pristātymas** distribuzione della posta; ~**tas**, -ė corrispondente *m, f*; *mūsų (laikraščio)* ~tas nos-tro corrispondente, inviato speciale; *ķ narys* ~tas socio corrispondente

koresponduoti 1. corrispōndere *A*, essere in rap-porto epistolare con *qc.*; 2. informare la stampa

korė||tas, ~ti *žr.* korý||tas, ~ti

korīdorius corridoio *m*

korifėjus corifeo *m*

korī||kas, -ė impiccatore *m*; ~**mas** impiccagione *f*, impiccamento *m*

kor||lingas žr. korytas; ~**lnis**: ~**lnis medūs** miele in favi; ~**ŷs** favo *m*; **medaūs** ~**ŷs** favo di miele; ~**ŷtas** poroso, spugnoso; ~**ŷtas akmuo** pietra porosa; ~**ŷtas sūris** formaggio con i buchi; ~**ŷti** diventare poroso; ~**ytūmas** porosità *f*

kormorānas zool. cormorano *m*, marangone *m*

kornėtas muz. cornetta *f*

korōzi||ja tech. corrosione *f*; ~**nis** corrosivo

korpor||ācija corporazione *f*; ~**āntas**, -**ė** incorporato *m* (*f*-*a*)

kōrpusas 1. anat. corpo *m*, struttura fisica, ossatura *f*; 2. tech. corpo *m*, carcassa *f*, intelaiatura *f*, guscio *m*; **laīvo k.** guscio di una nave, scafo *m*; 3. kar., dipl. corpo *m*; **ārmijos k.** corpo d'armata; **diplomātinis k.** corpo diplomatico; 4. archit. corpo *m*, complesso *m*, costruzione *f*

korsėtas corsetto *m*; med. busto *m*

kort||à carta *f* (*da gioco*); **kōrtomis lōšti** giocare a carte; ◊ ~**às kėlti**, **mėsti (burti)** leggere, fare le carte; ~**às (planus) sumaišyti** imbrogliare le carte; ~**às atvėrsti** metterle le carte in tavola

kōrtas sport. campo da tennis

kortėlė scheda *f*, tesserà *f*, cartoncino *m*; **telefōno k.** scheda telefonica; **maīsto k.** tesserà annonaria; **vizitinė k.** biglietto da visita

kortėžas cortèo *m*, corteggio *m*; **automobilių k.** cortèo di automobili

kōrt||ininkas, -**ė**, ~**uotojas**, -**a** giocatore di carte accanito; ~**uoti** giocare a carte

korūpcija corruzione *f*

kōs||čioti tossicchiare *A*; ~**ėjimas** il tossire

kosėkantas mat. cosecante *f*

koserė šnek. gola *f*; ◊ **kōserė palėisti** mettersi a gridare a squarciagola

kōsėti tossire *A*

kōsinusas mat. coseno *m*

kosmėti||ka cosmesi *f*, cosmética *f*; ~**kos parduotivė** negozio di cosmětici; ~**kos specialistas** cosmetista *m*, *f*; estetista *m*, *f*; ~**kos kabinėtas** istituto di bellezza; ~**nis** cosmětico

kosmetolōgija med. cosmetologia *f*

kōsminis cōsmico; **k. laīvas** cosmonave *f*, astronave *f*

kosmo||drōmas cōsmōdromo *m*, astroporto *m*; ~**gōnija** cosmogonia *f*; ~**lōgija** cosmologia *f*; ~**nāutas**, -**ė** cosmonauta *m* (*f*-*a*), astronauta *m* (*f*-*a*); ~**nāutika** navigazione spaziale, cosmonautica *f*, astronautica *f*

kosmopolit||as, -**ė** cosmopolita *m*, *f*; ~**izmas** cosmopolitismo *m*

kōsmos||as cosmo *m*, spāzio *m*, universo *m*; **skrŷdis** **ĩ** ~**q** volo spaziale; ~**o užkariāvimas** conquista dello spāzio

kōstelėti dare un colpo di tosse

kostiūm||as ābito *m*, vestito *m*; completo *m*, costume *m*; **vŷriškas** ~**as** completo maschile, vestito da uomo; **mōteriškas** ~**as** tailleur *m* inv; **māudymosi** ~**as** costume da bagno; ~**ininkas**, -**ė** costumista *m*, *f*

kosul||ingas tossiccoloso; ~**lnis** (*apie vaistus*) tossifugo, bēchico; ~**ŷs** tosse *f*; **gavaū kōsulĩ** mi è venuta la tosse

kōš||ė cibo denso; pappa *f*, poltiglia *f*; **rŷzių** ~**ė** risotto *m*; **makarōnų** ~**ė** pastasciutta *f*; **mānų** ~**ė** minestrina di semolino; **kukurūzinė** ~**ė** polenta *f*; **būlių** ~**ė** purė *m*; **daržovių** ~**ė** (*tyrė*) passato di verdura; ◊ **ĩkrėsti kām beržinė** ~**ės** prēndere qc. a bastonate, curare qc. con sugo di bosco; ~**ės privĩrti** (*pĩkrėsti painiavos*) combinare dei pasticci

košmāras incubo *m*

kōš||ti colare *A*, filtrare *A*; *prk.*: ~**ti žodžiūs** parlare a denti stretti; ~**tūvas** colino *m*, filtro *m*

kotāngentas mat. cotangente *f*

kōt||as 1. mānico *m*, manūbrio *m*, impugnatura *f*; **kiřvio** ~**as** mānico di un'ascia; **dūrkle** ~**as** impugnatura di una spada; **vėliavos** ~**as** asta di una bandiera; 2. (*augalo*) gambo *m*, stelo *m*; **grŷbo** ~**as** gambo di un fungo; ~**ėlis** 1. bot. pedūncolo *m*, picciolo *m*, pedicello *m*; **ōbuolio** ~**ėlis** picciolo di una mela; 2. penna da scrivere

kotir||āvimas ekon. quotazione *f*; ~**uoti** quotare *A*

kotlėtas kul. polpetta *f*

kov||à lotta *f*, combattimento *m*; ~**à dēl būvio** lotta per l'esistenza; ~**à sū pačiū savimĩ** lotta contro se stesso; **stōti** **ĩ kōvą** entrare in lotta; ~**ōs dvasià** spirito combattivo; ◊ ~**ōs krĩkštas** battesimo del fuoco

kōv||arnis žr. kōvas 1; ~**as** 1. zool. corvo nero; 2. marzo *m*; ~**o mėnesĩ** in marzo

kovĩn||gas combattivo, battagliero, bellicoso; ~**ga prigimtĩs** carattere combattivo; ~**gūmas** combattività *f*; ~**is** bēllico, combattivo; ~**ė parengtis** efficienza bēlica

kovō||jimas combattimento *m*; ~**ti** 1. combāttere *A*, lottare *A*; ~**ti sū priėšais** combāttere contro il nemico; ~**ti dēl taikōs** lottare per la pace; 2. sport. combāttere *A*, gareggiare *A*, disputare *A*; ~**tojas**, -**a** combattente *m*, *f*, lottatore *m* (*f*-*trice*)

kózir || *is* briscola *f*; ~**iúoti** vincere (*una carta*) con una briscola; *giocar briscola*
krābas *zool.* granchio *m*
krabžd || *esys*, ~**ėti** *žr.* krebžd || *esys*, ~**ėti**
krāchas *crac m*, fallimento *m*, fiasco *m*, rovina *f*
krąginti piegare all'indietro
krągti piegarsi, spostarsi
kraigas sommità del tetto
kraiglioti 1. ingarbugliare *A*, arruffare *A*; 2. *prk.* (*negražiaiai rašyti*) scarabocchiare *A*
kraik || *as* lettiera *f*, lettine *m*, strame *m*; ~**lnis** da lettiera, per strame; ~**yti džn.** spargere *A*, stendere *A* (*paglia, strame e sim.*)
kraip || *inėti džn.* muovere *A*, voltare *A* (*più volte*); ~**yti** 1. voltare *A*; scuotere *A*, scrollare *A*; *gálvą* ~**yti** scrollare il capo; 2. *prk.* (*faktus*) travisare *A*, distorcere *A*
kraīt || *ė* cesta *f*, canestro *m*, corbello *m*; ~**ėlė** cestino *m*, canestrina *f*; ~**ėlis** corredino *m*
kraīt || *inis* da corredo; ~*is* dote *f*; corredo *m*; *susi-krauti* ~*į* farsi la dote; *vestūvinis* ~*is* corredo nuziale; ~*kubilis* baùle per corredo
krakmól || *as* amido *m*; *būlių* ~*as* fècola di patate; ~*lŕgas* amidaceo, amilaceo; ~*yti* inamidare *A*; *apykaklę* ~*yti* inamidare un colletto
kramčioti masticare *A*, addentare *A*
kramėnti *šnek.* 1. muoversi lentamente; 2. tossicchiare *A*
kram || *sėti*, ~*snóti* sgranocchiare *A*, rosicchiare *A*, masticare lentamente
kramt || *ymas* masticazione *f*; ~**yti džn.** 1. masticare *A*, mangiare *A*; *tabóką* ~**yti** masticare il tabacco; ~*omoji gumà* gomma da masticare; 2. (*kandžioti*) mordersi *A*, morsicare *A*; *lūpas* ~**yti** mordersi le labbra
krān || *as* 1. gruf; *uosto* ~*as* gru da porto; 2. rubinetto *m*; *atsukti, užsukti* ~*ą* aprire, chiudere un rubinetto; ~*ininkas* gruista *m*
krānk || *čioti* gracchiare *A* (*ogni tanto*); ~*esys*, ~*imas* gracchio *m*, gracchiata *f*; *vārnu* ~*esys* gracchio delle cornacchie; ~*lys zool.* corvo *m*; ~**sėti džn.** gracchiare *A*
krańksmas gracchio *m*
kranksóti poltrire *A*, oziare *A*
krāńksčioti džn., **krāńksči** scatarrare *A*
krāńktelėti emettere un gracchio
krāńkti 1. gracchiare *A*; 2. tossire *A*; 3. russare *A*
krańt || *as* riva *f*, sponda *f*, costa *f*; *váikščioti upės* ~*ų* passeggiare lungo la riva del fiume; *ańt ežero* ~*ų*

sulle sponde del lago; *uolėtas (jūros)* ~*as* costa rocciosa; *priplaũkti prie* ~*o* giungere a riva; *išlipti į* ~*ą* scendere a terra
krantín || *ė* lungofiume *m*, lungolago *m*, lungomare *m*; ~*is* rivierasco, costiero, litoraneo
krapalióti *šnek.* camminare barcollando
krāpas *bot.* aneto *m*, finocchio selvatico
krapinėti 1. camminare lentamente; 2. muoversi taston
krapnóti piovigginare *E/A*
krāpštelėti 1. fare una graffiatura; 2. produrre un rumore
krapštiklis arnese per pulire q.c.; *dantų k.* stuzzicadenti *m*; *pýpkės k.* scovolino *m*
krapštinė || *ti džn.* stuzzicare *A*, stropicciare *A*; *ausis, akis* ~*ti* stuzzicare gli orecchi; stropicciarsi gli occhi; ~*tis džn.* essere lento a fare q.c.
krapštý || *ti* 1. stuzzicare *A*, frugare *A*, grattare *A*; *tinką nuò sienos* ~*ti* grattare via l'intonaco dal muro; 2. *šnek.* (*raginti*) sollecitare *A*, affrettare *A*; ~*tis šnek.* 1. perdere tempo in q.c., essere lento a fare q.c.; *greičiaũ* ~*kis!* su, sbrigati!; 2. (*vykti*) andar via
1 krapštukas *žr.* krapštiklis
2 krapšt || *ukas*, ~*ė šnek.* persona lenta; persona meticolosa; ~*us* meticoloso, diligente
krasčioti scuotere *A*; traballare *A*
krašt || *as* 1. (*krantas*) riva *f*, sponda *f*, costa *f*; *upės* ~*aĩ* le sponde del fiume; 2. (*pakrašty*) bordo *m*, lembo *m*, sponda *f*, margine *m*, orlo *m*; *atsisėsti ańt lóvos* ~*o* sedersi sulla sponda del letto; *stógo* ~*as* orlo del tetto; *sijóno* ~*as* lembo di una gonna; *kėlio* ~*ė* ai margini della via; *pĩlnas ikĩ* ~*ų* (*apie indą*) pieno all'orlo; 3. (*šalis*) paese *m*, patria *f*, regione *m*; *gimtasis* ~*as* paese natio; *šiltėji* ~*aĩ* paesi caldi; *mūsų* ~*ė* dalle nostre parti; 4. (*pusė*) lato *m*, parte *f*; *ð bė galo bė* ~*o* senza fine ne limite, molto
kraštiėtis, ~*ė* compaesano *m* (*f-a*)
kraštín || *ė mat.* lato *m*; ~*is* estremo, ultimo; ~*is nāmas* l'ultima casa
kraštótyr || *a* studio etnografico del territorio; ~*inin-kas*, ~*ė* etnografo (etnografa) regionale
kraštóvaizdis paesaggio *m*
kraštúoti orlare *A*, fornire di orlo; *nósinę k.* orlare un fazzoletto
kraštutin || *ybė knyg.*, ~*umas* estremo *m*, eccesso *m*, opposto *m*; *nukrýpti į* ~*umą* passare all'estremo

- kraštutinis** 1. žr. kraštūnis; 2. *knyg.* estremo, radicale, eccessivo; ~iū *atveju* in caso estremo, nella peggiore delle ipotesi
- kratā** perquisizione *f*; *daryti kratą* eseguire una perquisizione; *asmeis k.* perquisizione personale; *būto (namų) k.* perquisizione domiciliare
- krāteris** cratere *m*
- krat** ỹklė spargitore *m*, scotitore *m*; ~iklis žemd. scuotipaglia *m inv*; ~inėti džen. 1. (*purtyti*) scuotere A, spargere A; 2. (*ieškoti*) rovistare A, frugare A
- kratinys** miscuglio *m*, mescolanza *f*, farraggine *f*; *minčių k.* miscuglio di idee
- kratý** ̥ti 1. (*pilti*) versare A, far uscire; 2. (*purtyti*) scuotere A, agitare A, scrollare A; *gálvą ~ti* scuotere la testa; *raňką ~ti (sveikinantis)* stringere la mano a qc.; ~ti *kilimą* battere un tappeto; 3. (*versti drebėti*) far tremare, far venire i brividi; *jį šaltis krato* trema dal freddo; 4. (*sklaidyti*) spargere A, spandere A; *mėšlą ~ti* spargere il letame; 5. (*kratą daryti*) perquisire A; ~tis 1. (*šokinėti*) sobbalzare A, traballare A; *vežimas kratėsi važiuojant grūdiniu* il carro sobbalzava sul selciato; 2. (*atsisakyti*) rifiutare A, respingere A, ricusare A; *kratosi bet kokioms pagalboms* rifiuta ogni aiuto; 3. (*bodėtis*) evitare A, scansare A, schivare A; *visi jo kratosi* tutti lo scansano; ~tūvas spangitore *m*; žemd. scuotipaglia *m inv*
- kratūs** 1. che fa sobbalzare; 2. che si sparge facilmente
- krauger** ỹs, -ė dissanguatore *m (f -trice)*; *prk.* sfruttatore *m (f -trice)*, oppressore *m*; ~ystė *prk.* sfruttamento *m*
- kraūgeriškas** sanguinario; opprimente
- kraujā** ̥gyslė anat. vaso sanguifero (sanguigno); ~ligė malattia del sangue; ~milčiai dgs. mangime a base di sangue di animali
- krauj** ̥as sangue *m*; *vėnu, arterijų ~as* sangue venoso, arterioso; ~o *pėrpylimas* trasfusione di sangue; ~o *spaudimas* pressione sanguigna; ~o *išsiliejimas į smėgenis* emorragia cerebrale; *iš nosies ~as bėga* esce il sangue dal naso; *o iki paskutinio ~o lašo* sino all'ultimo sangue; (*man*) ~as *sustingo gyslose* mi senti gelare (agghiacciare) il sangue; *per ~ą pasiekti* costare sangue; *vieno ~o* essere dello stesso sangue; ~avimas emorragia *f*
- kraujazolė** bot. achillèa *f*, millefoglie *m inv*
- kraujienė** kul. minestra a base di sangue
- kraujin** ̥gas sanguigno, sanguinoso; ~is di sangue; ~ė *dešrā* sanguinaccio *m*
- kraujó** ̥dara formazione del sangue; ~maiša incesto *m*; ~plūdis emorragia *f*, fuoruscita di sangue; ~spūdis pressione sanguigna (arteriosa); *sumažėjęs ~spūdis* pressione bassa; ~srūva med. ecchimosi *f*; ~taka circolazione del sangue; ~troška b. persona feroce, avida di sangue
- kraujuo** ̥tas insanguinato, sporco di sangue; ~ti sanguinare A; *žaizdā ~ja* la ferita sanguina
- kraulióti** collocare A, sistemare A, (ri)mettere A
- krāulis** sport. crawl *m inv*
- krapūs** orribile, orrendo, terribile, spaventoso; *k. važdas* scena terribile
- kraústym** ̥as spostamento *m*; ordinazione *f*; ~asis trasloco *m*, trasferimento *m*
- kraustinėti** džen. žr. kraustyti 1
- krausty** ̥ti 1. ordinare A, sistemare A; ~ti *knygās į lentyną* ordinare i libri sullo scaffale; *stálą ~ti (nuimti indus)* sparecchiare A; 2. spostare A. rimuovere A, sgombrare A; ~tis trasferirsi. traslocarsi; ~tis į *miestą*; į *naują būtą* trasferirsi in città; traslocarsi nella nuova casa; *o iš galvos ~tis* uscire di cervello, perdere il senno
- kraustuliai** dgs. masserizie *f pl*; ingombri *m pl*
- kraū** ̥ti 1. mettere insieme, caricare A, ammassare A, accumulare A; ~ti *dáiktus į mašiną* caricare i bagagli in macchina; *málkas ~ti* accatastare la legna; *prk.: pinigų ~ti* accumulare denaro; *mókesčiai ~ti* opprimere con imposte; 2. (*lizdą*) fare il nido; nidificare A; 3. (*žiedą*) sbocciare E. far nascere; 4. (*bateriją*) caricare A; ~tūvas tech. caricatore *m*; *šiėno ~tūvas* caricafieno *m inv*
- krautuv** ̥ė negozio *m*, bottega *f*; ~ininkas, -ė negoziante *m, f*, bottegaio *m (f -a)*
- krebžd** ̥ėnti, ~ėti fare rumore (*grattando, sfregando*)
- krebždinti** grattare A, sfregare A
- 1 krėditas** crédito *m*; *k. ir dėbetas* crédito e débito
- 2 kredit** ̥as fin. crédito *m*; *trumpalaikis ~as* crédito a breve termine; ~o *kortėlė* carta di crédito; *pirkti ~an* comprare a rate; ~avimas erogazione di un crédito; ~inis creditizio, creditório; ~orius, -ė creditore *m (f -trice)*; ~uoti dare, concedere crédito
- kregžd** ̥ė zool. rondine *f*; *langinė ~ė* rondicchio *m*, balestruccio *m*; *o vienā ~ė pavasario nepadaro* una rondine non fa primavera; ~ėtas lentiginoso; ~ūnė bot. vincetossico *m*, erba seta

kreid||à gesso *m*; **rašýti lentojè** (sù) ~à scrivere con il gesso sulla lavagna; ~**ingas**, ~**inis** ricco di gesso; cretáceo, cretácico; ~**ingas žēmės sluoksnis** terreno cretáceo; ◇ ~**inis pōpierius** carta patinata; ~**úotas** sporco di gesso; ~**úoti** sporcicare di gesso
kreikti spàrgere A, stèndere A, sparpagliare A
kreipĩm||as indirizzamento *m*, avviamento *m*; ~**asis** appello *m*, messaggio *m*, ricorso *m*; ~**asis ĩ rin-kėjus** appello agli elettori
kreipinỹs *gram.* richiamo *m*, invocazione *f*; (caso) vocativo *m*
kreipĩti 1. (*sukti*) vòlgere A, dirigere A, avviare A, indirizzare A; ~**ti žvilgsnĩ** vòlgere lo sguardo; **kurliĩk** ~**ĩ kãlbq?** dove vuoi arrivare?; 2. (*telkti*) concentrare A, raccògliere A; ~**ti dėmesĩ** concentrare l'attenzione; ~**tis** rivòlgersi, indirizzarsi, ricòrrere a qc.; ~**tis ĩ draũgq pagãlbo** ricòrrere a un amico per aiuto; ~**kitės ĩ gydỹtojq** rivolgetevi al mèdico
kreĩseris incrociatore *m*
kreiva||eĩgis curvilineo; ~eĩgis **judėjimas** moto curvilineo; ~**kãklis** dal collo storto
kreivakiũoti guardare di traverso, sbirciare A
kreiva||kõjis dalle gambe storte; ~**nõsis** dal naso storto; ~**rãgis** dalle corna curve; ~**raĩnkis**, -**ẽ** *prk.* (*netaiklus*) tiratore maldestro
kreĩv||as 1. curvo, storto; ~**os kójos** gambe storte; ~**as** (*vingiuotas*) **kėlias** via tortuosa; 2. *prk.* (*neteisingas*) ingiusto, erròneo, storto, sbagliato; ◇ ~**as vėidrodĩs** spècchio deformante; ~**ẽ** *mat.* curva *f*; ~**ėmatis** *tech.* curvimetro *m*; ~**ėti** incurvarsi, stòrcersi, piegarsi
kreivezõti *žr.* krevezõti
kreivinis curvilineo
kreivinti curvare A, deformare A
kreĩv||is curvatura *f*, curvezza *f*; ~**ỹs** 1. chi è storto, curvo; 2. *žr.* kreivaraĩkis; ~**õkas** piuttosto curvo; ~**õm** (*ĩs*) *prv.* di storto, di traverso; **žiũrėti ĩ kq** ~**õm** guardare qc. di traverso; ~**õti** zigzagare A; ~**umã** curvatura *f*, ripiegamento *m*; ~**uõlis**, ~**ũzas** chi è storto, curvo
krėkenos *dgs.* colostro *m* (*di vacca*)
krėkesas *bot.* globulãria *f*
krėkėti cagliare E, coagularsi, rapprèndersi
krėksėti *šnek.* 1. (*kriuksėti*) grugnire A; 2. (*kosėti*) tossicchiare A; 3. (*verkšlenti*) piagnucolare A, frignare A; 4. (*kikenti*) ridacchiare A
krėkti *žr.* krėkėti
krėk||ulas coãgulo *m*, grumo *m*; ~**us** coagulãbile

kremãcija cremazione *f*
krėmas 1. *kul.* crema *f*; 2. (*tepalas*) crema *f*; **kosmėtinis k.** crema di bellezza
krematõriumas crematõrio *m*
krembl||iãuti andare per funghi; ~**ỹs** fungo *m*
krėmin||is 1. di crema; ~**iai pyragãičiai** pasticcini alla crema; 2. (*color*) crema; ~**ẽ suknėlė** àbito crema
krėmzl||ẽ *anat.* cartilagine *f*; ~**ėtas**, ~**inis** cartilagineo, cartilaginoso; ~**inės žũvys** pesci cartilaginei
krėnã pellicola *f*, strato superficiale (*del latte e sim.*)
krėnk||sėti, **krėnkščiõti**, ~**šėti**, **krėnkšti** tossicchiare A, tossire A, espettorare tossendo
krėpas cresco *m*
krėpšėlis 1. *mžb.* sacchetto *m*, cestino *m*; **popierinis k.** sacchetto di carta; 2. *anat.* cãpsula *f*; **sãnario k.** cãpsula articolare; **plãuko k.** follicolo pilifero
krėpšininikas, -**ẽ** *sport.* cestista *m, f*, giocatore di pallacanestro
krėpšĩn||is *sport.* pallacanestro *f*, basket *m inv*; **žãisti** ~**ĩ** giocare a pallacanestro
krėpšỹs 1. (*pintinė*) cesta *f*, cesto *m*, canestro *m*, panier *m*, sporta *f*; **grỹbũ k.** panier di funghi; 2. (*maišelis*) borsa *f*, sacca *f*, bisaccia *f*; **k. pirkiniãms** borsa della spesa; 3. *sport.* canestro *m*, cesto *m*; **ĩmėsti** (*kamuolĩ*) ĩ **krėpšĩ** fare un canestro
krėpštelėti emettere un leggero rumore
krėslas sedia *f*, sèggiola *f*, sgabello *m*
krėsnas robusto, tarchiato, tozzo
krėsnõti 1. scuòtere A, agitare A; sobbalzare A; 2. (*risnoti*) trotterellare A
krėstelėti dare una scrollata, una scossa
krėsti 1. (*purtyti*) scrollare A, scuòtere A, agitare A; **k. mēdĩ** scrollare un àlbero; 2. far tremare, far venire i brividi; **manė šãltis krėčia** tremo dal freddo; 3. (*kratyti*) fare sobbalzare, sbalzare A; 4. (*barstyti*) spàrgere A, spàndere A; 5. (*pilti*) versare A; 6. (*kratq daryti*) perquisire A; 7. *šnek.* (*mušiti*) picchiare A, bussare A; ◇ **juokũs k.** fare scherzi, scherzare A
krėš||ėjimas coagulazione *f*, coagulamento *m*; **kraũjo** ~**ėjimas** coagulazione del sangue; ~**ėti**, **krėšti** coagularsi, rapprèndersi; ~**ulỹs** coãgulo *m*, grumo *m*; ~**umas** capacitã di coagularsi; ~**us** coagulãbile
krėt||ėnti *šnek.* 1. muòvere A, dondolare A; 2. camminare lentamente; ~**ėti** (*drebėti nuo senatvės*) tremare A (*dalla vecchiãia*)

- krėtilas** *tech.* buratto *m*, setaccio *m*, vāglio *m*; *žvyro* *k.* vāglio per la ghiàia
- krevètė** *zool.* gamberetto *m*
- kreve(i)zoti** scarabocchiare *A*, scrivere male
- krežinė** fiasco *m*, damigiana *f*
- krėž||is**, ~**ulys** paniere *m*, canestro *m*, cesta *f*
- kriaukl||ainis** calcare conchilifero; ~**ė** 1. *zool.* conchiglia *f*; 2. *anat.*: *ausiės* ~**ė** padiglione auricolare; 3. (*praustuvė*) lavandino *m*, lavabo *m*, lavello *m*; *virtūvinė* ~**ė** lavandino di cucina
- kriaukšėti** 1. (*kosėti*) tossicchiare *A*; 2. (*traškėti*) scricchiolare *A*, cricchiare *A*
- kriaukšlys** crosta *f*, cantuccio *m* (*di pane*)
- kriaukšnóti** rosicchiare *A*, smangiucchiare *A*
- kriaunos** *dgs.* impugnatura *f* (*di un coltello*)
- kriauš||ė** 1. (*vaisius*) pera *f*; 2. (*medis*) pero *m*; ~**ių** *sodas* pereto *m*; ~**inis** di pero
- kriauš||ingas**, ~**iūotas** dirupato, scosceso, ripido
- kriaušis** dirupo *m*, balza *f*, erta *f*
- kriaušlapiniai** *dgs. bot.* pirolàcee *f pl*
- krienai** *dgs.* cren *m*, salsa piccante
- kriėnas** *bot.* armoraccio *m*, barbaforte *m*, rāfano rusticano, cren(no) *m*
- kri||as** 1. cèrchio *m*, bordo laterale; 2. rete di un setaccio; ~**ėlis** (*siūlams lenkti*) incannatòio *m*
- krikdýti** spàrgere *A*, spàndere *A*; dividere *A*
- 1 **kryklė** *bot.* ciliegio *m*
- 2 **kryklė** *zool.* alzàvola *f*
- kryksėti** schiamazzare *A*, anatrare *A*
- kryksmas** schiamazzio *m*
- krikščion||ybė** cristianésimo *m*; ~**ijà** cristianità *f*
- krikščion||inti** cristianizzare *A*; ~**is**, ~**ė** cristiano *m* (*f-a*); ~**ių tikėjimas** religione cristiana; ~**iškai** *prv.* cristianamente
- krikštā||duktė** figliòccia *f*; ~**motė** madrina *f*
- krikšt||as** *relig.* battésimo *m*; *kā priė* ~**o laikyti** tenere qc. a battésimo; ~**o āpeigos** rito battesimale; *prk.*: *kovōs* ~**as** battésimo del fuoco
- krikštā||sūnis** figliòccio *m*; ~**suolė** *etnogr.* posto d'onore, capotàvola *m*; ~**tėvis** padrino *m*
- krykštauti** 1. gioire *A*, esultare *A*; 2. vociare *A*, strepitare *A*
- krikštā||vaikis** figliòccio *m*; ~**vardis** nome di battésimo
- krykštelėti** emettere un grido gioioso
- krykš||ti** 1. strillare *A*, gridare dalla gioia; 2. garrire *A*, stridere *A*, schiamazzare *A*; *krėgždės* ~**čia** le rondini garriscono
- krikštynos** *dgs.* battésimo *m*; banchetto di battésimo
- krikšty||ti** 1. *relig.* battezzare *A*; 2. *prk.* denominare *A*, chiamare *A*; ~**tojas**, ~**a** battezzante *m, f*
- krikti** 1. spàrgersi, spàndersi, dissiparsi; 2. sfasciarsi, guastarsi, andare in rovina
- krykti** (*apie paukščius*) schiamazzare *A*, starnazzare *A*; garrire *A*; gracchiare *A*
- krimināl||as** crimine *m*, delitto *m*, misfatto *m*; ~**inis** criminale, criminoso; ~**inis nusikaltimas** atto criminale; ~**inis romānas** romanzo polizièsco
- kriminalist||as**, ~**ė** 1. (*kriminalistikos specialistas*) criminalista *m, f*, penalista *m, f*, criminòlogo *m* (*f-a*); 2. (*nusikaltėlis*) criminale *m, f*; ~**ika** criminologia *f*
- krimsnóti** smangiucchiare *A*, sgranocchiare *A*
- kri||as** 1. masticare *A*, rosicchiare *A*; *mōrkā* ~**ti** rosicchiare una carota; 2. (*barti*) rimproverare *A*, ródere *A*; ~**tis** ródersi, tormentarsi; *nesikrimšk*, *viskas būs gerai* non tormentarti, tutto finirà bene
- kriok||imas** 1. (*sunkus kvėpavimas*) respiro affannoso, rāntolo *m*; 2. (*ūžimas*) ùlulo *m*, mūgghio *m*; *audringos jūros* ~**imas** mūgghio del mare in tempesta; ~**lys** cascata *f*
- kriōk||ti** 1. (*sunkiai alsuoti*) rantolare *A*, ansare *A*; 2. (*šaukti*) gridare con voce rauca; rumoreggiare cupamente; 3. (*knarkti*) russare *A*; 4. (*mauroti*) muggire *A*, muggiare *A*; ~**uóti** respirare con affanno
- kriošėti** *šnek.* stārsene inattivo, oziare *A*
- kriōšti** infrollire *E*, indebolire per l'età
- krypāvimas** barcollamento *m*, traballio *m*
- kryp||čioti** barcollare *A*, traballare *A*, vacillare *A*; ~**inėti**, **krypinti**, ~**sėti** camminare barcollando
- kryptelė||ti** piegarsi, inclinarsi, curvarsi; ~**jo į šoną** si piegò sul fianco
- kriptā** cripta *f*
- kryp||ti** 1. pēndere *A*, èssere inclinato o piegato; *bōkštas* ~**sta** la torre pende; 2. (*suktis*) dirigersi, (ri)vōlgersi; tēndere *A*; *saulė* ~**sta vakarōp** il sole volge al tramonto; *prk.*: *jō sveikatā* ~**sta** la sua salute tende a peggiorare
- krypting||as** diretto (*a, su, verso*); perseverante, fermo, saldo; ~**ūmas** fermezza *f*, perseveranza *f*, orientamento *m*, tendenza *f*
- krypt||is** 1. direzione *f*, senso *m*, verso *m*; *šiāurės* ~**imi** in direzione nord; *važiuoti tą pačią* ~**imi** procēdere nella stessa direzione; *vienōs* ~**iēs** *eīsmas* senso ùnico; *priešinga* ~**imi** nel senso opposto; 2. *prk.* orientamento *m*, indirizzo *m*. tendenza *f*; *mėno kryptys* correnti artistiche

kriptōnas *chem.* cripto *m*

kryptūkas (*šautuvo*) mirino *m* (*del fucile*)

kryp||**uliūoti** barcollare *A* (*leggermente*); ~**uoti** barcollare *A*, traballare *A*, vacillare *A*; *eina ~uo-damas* cammina barcollando; ~**utė** zigzag *m*

krišl||**as** bruscolo *m*, granello *m*, festuca *m*; *mán ~as į akį įkrito* mi è entrato un bruscolo in un occhio; ◇ *kaip ~as akyje* come il fumo negli occhi; ~**ėlis** briciola *f*, briciolo *m*; *neturi nė ~ėlio gailestingumo* non hai neppure un briciolo di pietà

kristál||**as** cristallo *m*; ~**inis** cristallino; ~**inė uo-līena** ròccia cristallina; ~**inti** cristallizzare *A*; ~**intis** cristallizzarsi; ~**izacija** cristallizzazione *f*

kri||**sti** 1. cadere *E*, cascare *E*; *lāpai ~nta* cadono le foglie; *viskas jāi ~nta iš rankų* tutto le casca dalle mani; 2. buttarsi, gettarsi; ~**sti į fotelį** buttarsi in una poltrona; ~**sti kām į glėbį** gettarsi tra le braccia di qc.; 3. (*leistas*) scendere *E*, venire giù; *plaukaĩ jāi ~to ant pečių* i capelli le scendevano sulle spalle; 4. (*žūti*) morire *E*, cadere *E*; ~**sti kovos laukė** cadere sul campo di battaglia; 5. (*dvėsti*) crepare *E*; 6. (*mažėti*) calare *E*, diminuire *E*, abbassarsi; *šaltis ~to* il freddo è diminuito; ◇ *gram.*: ~**ntančioji priegaidė** intonazione discendente; ~**ntanti žvaigždė** stella filante (cadente); ~**sti į akį** dare nell'occhio

krištol||**as** 1. cristallo *m*; 2. (*indai*) cristalleria *f*; ◇ *kalnų ~as* cristallo di rocca; ~**inis** cristallino, di cristallo; *prk.*: ~**inis balsas** voce cristallina

kritèrijus critèrio *m*, regola *f*, principio *m*

kritik||**a** critica *f*; *literatūros ~a* critica letteraria; ~**as**, -**ė** critico *m*; *teatro ~as* critico teatrale; ~**uoti** criticare *A*, disapprovare *A*

kritimas 1. caduta *f*; *dantų k.* caduta dei denti; 2. (*mažėjimas*) diminuzione *f*, calo *m*, abbassamento *m*; *kainų k.* calo dei prezzi; 3. (*gyvulių*) moria *f*

kritin||**is** critico; ~**ės pastabos** osservazioni critiche

1 **krytis** 1. (*žuvims gaudyti*) rete a sacco; 2. *anat.*: *širdies k.* pericardio *m*

2 **krytis** (*kritimas*) caduta *f*; *prk.* fiasco *m*, fallimento *m*

kritišk||**ai** *prv.* in modo critico, criticamente; ~**as** critico; *atsidūrti ~oje padėtyje* trovarsi in una situazione critica

krituliai *dgs.* precipitazioni atmosferiche

krituolis frutto cascato

kriūkimas *žr.* kriuknójimas

kriūk||**is** bastone *m*; ~**iū pasiremti** appoggiarsi al bastone; ◇ *baigtas ~is* è finita; punto e basta

kriuk||**nójimas**, ~**sėjimas** grugnito *m*; ~**nóti**, ~**sėti**, **kriūkti** grugnire *A*; *kiaulė kriūksi* il maiale grugnisce

kriunėti *šnek.* tossicchiare *A*

kriváitis, **krivis** *istor.* sacerdote *m* (*del paganesimo lituano*)

krivūlė *etnogr.* 1. bastone nodoso del capo di un villaggio; 2. avviso di adunata; 3. adunata del villaggio

krivuliūoti, **kryvūoti** camminare barcollando

krizė crisi *f*; *vyriausybės k.* crisi di governo

krizėnti *šnek.* ridacchiare *A*, ridere sotto i baffi

kryžėlis 1. *mžb.* crocetta *f*, crocina *f*; 2. (*mezginio figūra*) punto a croce

kryžgatvis crocevia *f*, crocicchio *m*

kryžia||**snāpis** *zool.* crociere *m*; ~**žiedė** *bot.* passiflora *f*, fior di passione

kryžiažod||**is** cruciverba *m inv*, giuoco delle parole incrociate; *spręsti ~į* fare un cruciverba

kryžiokai *dgs.* cavalletto *m*

kryžiškas cruciforme

kryžiūo||**ti** 1. incrociare *A*; ~**ti rankas** incrociare le mani; *sng.*: *keliai ~jasi* le strade si incrociano; 2. *istor.* crocifiggere *A*; 3. *žr.* kryžminti

kryžiuotis *istor.* crociato *m*, guerriero delle crociate; ◇ *zool.*: *voras k.* ragno crociato

kryž||**ius** 1. croce *f*; *medinis ~ius* croce di legno; *prikaltas prie ~iaus* crocifisso, inchiodato sulla croce; 2. *prk.* (*kančia*) croce *f*, tormento *m*, pena *f*; *kiekvienam savo ~ius* ognuno ha la sua croce; 3. (*korta*) *ppr.* *dgs.* fiori *m pl*; ◇ *istor.*: ~**iaus kėlas** crociata *f*; *bažn.*: ~**iaus kėlas** Via Crucis, stazioni del Calvario; *Raudonasis ~ius* Croce rossa

kryžkaulis *anat.* osso sacro

kryžkel||**ė** crocevia *f*, crocicchio *m*, incrocio *m*, bivio *m*; *prk.*: *stovėti gyvėnimo ~ėje* trovarsi a un bivio della vita

kryžkryžiais *prv.* 1. a (in) croce; 2. in lungo e in largo

kryžmādulka *bot.* impollinazione incrociata, eterogamia *f*

kryžm||**ai**, **kryžmais** *prv.* 1. a forma di croce; ~**ai sudėti rankas** incrociare le mani; 2. per (di) traverso

kryžmas cruciforme, incrociato

kryžmažiedžiai *dgs.* *bot.* crocifere *f pl*

krýžminimas *biol.* incrocio *m*
krýžmĩn||is incrociato, obliquo; ~ė *ugnis* fuoco incrociato; *bot.*: ~is *apsidũlkinimas* impollinazione incrociata
krýžminti *biol.* incrociare *A*
krýžmiškas incrociato, cruciforme
kryžmuõ *anat.* osso sacro; bacino *m*
krõkas *bot.* croco *m*, zafferano *m*
krokėtas *sport.* cricket *m inv*
krokodil||as *zool.* coccodrillo *m*; ♦ ~o *ãšaros* lâcrime di coccodrillo
kronã corona *f*; *Švėdijos k.* corona svedese
krõnik||a 1. *istor.* crònaca *f*, annali *m pl*; 2. crònaca *f*, informazione *f*; *miesto ~a* crònaca cittadina; *nusikaltĩmũ ~a* crònaca nera; ~ininkas, -ė cronista *m, f*, annalista *m, f*
krõsas *sport.* corsa campestre
krosniã *dangtis* chiusino *m* (del forno); ~kaištis chiusino *m* (di camino); ~kurỹs, -ė fochista *m, f*
krosnilanda *zool.* lui *m*
krõsnininkas, -ė, krõsnius fumista *m, f*
krõsnis stufa *f*, forno *m*; *mãlkomis kūrėnama k.* stufa a legna; *k. dũonai kėpti* forno per pane; *k. plytoms dėgti* fornace per mattoni
krov||ėjas, -a, ~ikas, -ė scaricatore *m*, facchino *m* (*f-a*); *ũosto ~ikai* scaricatori del porto
krovĩmas 1. (s) cãrico *m*, caricamento *m*; *prėkiũ k.* cãrico della merce; 2. (*akumuliatoriaus*) cãrica *f*
krovin||ėti džn. (s) caricare *A* (più volte); ~ĩnis da cãrico; ~ĩnis *laĩvas* nave da cãrico; ~ĩnis *traukĩnỹs* treno merci; ~ỹs cãrico *m*, merce *f*; *sunkũs ~ỹs* cãrico pesante; *laĩvo ~ỹs* merce imbarcata; ~iũ *apỹvarta* circolazione delle merci
krũmã||pjovė tagliatrice per arbusti; ~rovė sradicatore *m*
krũm||as 1. arbusto *m*, frutice *m*, cespũglio *m*; 2. *dgs.* boscãglia *f*, mãchia *f*; ~ỹnas *žr.* krũmas
krũminė *šnek.* vodka casalinga
krũmingas cespuglioso; frondoso
krũminis 1. *žr.* krũmingas; 2. (*apie dantĩ*) molare
krũm||yti accestire *E/A*; *sng.*: *rugiaĩ ~ijasi* il grano accestisce
krũmõ||kšnis cespo *m*, cesto *m*, cespũglio *m*; ~ti *žr.* krũmyti
krumpliãratis *tech.* ingranãggio *m*, ruota dentata; cremagliera *f*, dentiera *f*; *cilĩdrinis k.* ingranãggio cilindrico
krumplĩn||is *tech.* dentato, dentellato; ~ė *pavarã* comando ad ingranaggi

krumpl||ỹs 1. (*piršto*) nocca *f*; ~iaĩs *barbėnti* bussare con le nocche; 2. (*šiaudo*) nodo *m*; 3. *tech.* dente *m*, dentello *m*; ~iũotas 1. nocchioso, nodoso; 2. *tech.* dentato, dentellato
krũmũotas 1. cespuglioso; accestito; 2. frondoso; folto
krũnė *bot.* asperula *f*
krun||ėti tossicchiare *A*; ~ulỹs *šnek.* tosse *f*
kruop||ã ppr. *dgs.* grano mondato, granãglia *f*; *grĩkiũ kruõpos* grano saraceno; *perlĩnės kruõpos* orzo perlato; *mãnũ kruõpos* sēmola *f*, semolino *m*; ~ėlė *prk.* (*truputis*) granello *m*, chicco *m*, briciolo *m*; *dũonos ~ėlė* briciolo di pane; *drũskos ~ėlė* pizzico di sale; ~iėnė minestra di grano mondato
kruop||inis di grano mondato; ~iniai *miėžiai* orzo mondo; ~milčiai *dgs.* farina granulosa; ~õti ridursi in grani o in granelli
kruopšt||ũmas diligenza *f*, accuratezza *f*, scrupolosità *f*; ~uõlis, -ė persona diligente, meticolosa; ~ũs diligente, accurato, preciso, meticoloso, scrupoloso
krũp||auti aver paura, spaventarsi; ~čioti trasalire *A*, sussultare *A* (ogni tanto)
krũpnikas liquore al miele
krũpsėti *žr.* krũpčioti
krũptelėti trasalire *A*, sussultare *A*, sobbalzare *A*; *k. iš bãimės* trasalire per uno spavento
krũščioti muõvere *A*, dimenare *A* (di tanto in tanto)
krũsnis catasta *f*, mũchio *m*, cũmulo *m*; *prk.*: *knỹgũ k.* mũchio di libri
krũstelėti fare una mossa, muõvere leggermente; *nė pirštũ nekrũstelėjo* non ha mosso un dito
krũšã grãndine *f*, grandinata *f*; *prk.*: *strėliũ k.* grãndine di frecce
krũš||ti šnek. 1. (*grũsti*) pestare *A*, triturare *A*; 2. (*daužti*) rõmpere *A*, frantumare *A*; ~tũvas pestello *m*
krut||ėti 1. muõversi, agitarsi; *nė lapėlis nekrutėjo* non si muoveva una foglia; 2. *šnek.* (*gyvuoti*) stare *E*; *kaĩp ~ĩ?* come stai?; 3. (*darbuotis*) lavorare *A*, affaccendarsi
krũtĩn||ė 1. petto *m*; seno *m*; *ĩ ~ė mũstis* battersi il petto; *kĩbti ĩ ~ė* prendere qc. di petto; *spãusti kã priė ~ės* stringersi qc. al seno; *kvėpũoti pĩlna ~ė* respirare a pieni polmoni; (*man*) *põ ~ė dũria* sento dolori (fite) all'addome; *anat.*: ~ės *laštã* torace *m*; 2. (*antkrũtinis*) petto *m*; *krakmõlyta ~ė* petto inamidato, sparato *m*

krūtīnīn||ē (*mēsa*) petto *m*; *rūkŷta* (*kiaulēs*) ~ē pancetta affumicata; ~*gas* dal petto robusto; ~*is* di petto, pettorale; ~*is bālsas* voce di petto
krūtīn||**kaulis** *anat.* sterno *m*; ~*plēvē anat.* pleura *f*
krūtīn||**ti** 1. muovere A, dimenare A; ~*ti ūodega* dimenare la coda, scodinzolare A; *sng.*: *nesi-krūtink* non muoverti; 2. *prk.* (*raginti*) spingere A, incitare A, stimolare A; ~*tis šnek.* (*vykti*) mettersi in cammino
krūt||*is* seno *m*, mammella *f*, poppa *f*; *maitīnti* ~*imi* allattare al seno
krūt||*ys dgs.* seno *m*, petto *m*; ◇ *griēbti kâ ūž* ~*ū* prendere qc. per il petto
krut||**uliūoti** muoversi lentamente; ~*ūs* mobile, vivace, vispo
krūvā mucchio *m*, cumulo *m*, ammasso *m*, pila *f*; *akmenū k.* mucchio di sassi; *lēkščiū k.* pila di piatti; *mālkų k.* catasta di legna; *riñkti ĩ krūvą* ammucchiare A
kruvina||*prv.* sanguinosamente, con spargimento di sangue; con grande fatica
krūvin||*as* 1. sanguinoso, sanguigno, sangüineo; ~*as susirēmimas* combattimento sanguinoso (cruento); 2. *prk.* (*sunkus*) faticoso, gravoso, pesante; 3. (*apie spalvą*) color sangue, rosso sangue; ~*oji (liga)* dissenteria *f*; ~*ti* insanguinare A; *sng.*: ~*tis rankās* insanguinarsi le mani
krūvis 1. *fiz.* cārica *f*; *elēktros k.* cārica elettrica; 2. (*našta*) cārico *m*, onere *m*, peso *m*; *naudingasis k.* cārico ūtile; *pīlnas dārbo k.* impiego a tempo pieno; *prk.*: *mētų k.* peso degli anni
ksilofonas *muz.* xilofono *m*, silofono *m*
kūb||*as mat.* cubo *m*; *pakēlti (skaičių)* ~*ū* elevare al cubo; ~*atūrā* cubatura *f*
kūbilas tino *m*, tinozza *f*; mastello *m*; botte *f*; *k. duonai minkyti* mādīa *f*, mastra *f*
kūbilius bottaio *m*, barilāio *m*
kūbin||*is* cúbico *m*; ~*is mētras* metro cúbico; *mat.*: ~*ė šaknis* radice cúbica (terza)
kūbi||*stas, -ė* cubista *m, f*; ~*zmas* cubismo *m*
kūbr||*inti* andare gobbo; ~*ys* 1. (*nugara*) dorso *m*, groppa *f*; 2. (*ketera*) cresta, cima *f*
Kūčios *dgs. bažn.* 1. Vigilia di Natale; 2. cena della vigilia di Natale
kudak||*āvimas* coccodè *m*; ~*uoti* far coccodè
kudāš||*ius šnek.* ciuffo *m*, ciocca di capelli; ◇ ~*iu nēsti* correre a spron battuto
kūdik||*is* neonato *m*, bimbo *m*; *žindomas* ~*is* latitante *m, f*; bimbo da pappā; ~*iu maitinimas* ali-

mentazione dei neonati; ~*ystė* prima infanzia; ~*iškas* infantile, puerile, bambinesco
kūdra stagno *m*
kūdravabaliai *dgs. zool.* idrofilidi *m pl*
kuduliūoti *šnek.* 1. andare velocemente; 2. (*velti*) arruffare A, scompigliare A
kūg||*inis* cōnico; ~*is* 1. mucchio *m*, ammasso *m*, cumulo *m*; *šiaudū* ~*is* pagliāio *m*; *krāuti ĩ* ~*į* ammucchiare A, ammassare A; 2. *mat.* cono *m*; ~*iškas* a forma di cono, cōnico
kugždėti *žr.* kuždėti
kuilys verro *m*; porco *m*
kuinas brenna *f*, rozza *f*, ronzino *m*
kuišis zanzara *f*
kuisnóti *šnek.* trotterellare A
kuis||*ti* 1. (*kapstyti*) razzolare A; 2. (*ieškoti*) frugare A, rovistare A; 3. *šnek.* (*bėgti*) correre a gambe levate; ~*tis* 1. (*ilgai ruoštis*) perdere tempo in q.c., essere lungo nel fare q.c.; ~*kis greičiau!* su, sbrigati!; 2. (*apie paukščius*) aggiustare le penne
kūitena *b.* 1. persona trasandata; 2. persona lenta
kuitiniūoti camminare barcollando
kūj||*is* martello *m*, mazza *f*, mäglio *m*; *pneumatinis* ~*is* martello pneumatico; *sport.*: ~*o metimas* lancio del martello; ◇ *tařp* ~*o ĩř priekālo* tra l'incudine e il martello
kukāvimas cucù *m* (verso del cūculo)
kūkčioti piangere a singhiozzi
kūkinti *šnek.* 1. (*mušti*) picchiare A, bastonare A; 2. (*gerti*) tracannare A, bere A
kūkis *šnek.* 1. (*lazda*) bastone *m*; 2. (*kablys*) gāncio *m*, uncino *m*; 3. (*kūjis*) mazza *f*
kukl||*ėti* diventare più modesto; intimidirsi; ~*iaĩ* *prv.* modestamente, con modēstia
kukl||*intis* fare il modesto; ~*ūmas* modēstia *f*, umiltà *f*, moderazione *f*; *iš* ~*ūmo* per modēstia; ~*ūs* 1. modesto, ūmile, sēmplice; ~*ūs žmogūs* uomo modesto; 2. modesto, moderato, contenuto; *gauti* ~*ia peñsiją* percepire una modesta pensione
kukmedis *bot.* tasso *m*
kuksėti piangere a singhiozzi
kūkšter||*a* 1. schiena, dorso *m*, spalle *f pl*; *añt* ~*os kâ nēsti* portare q.c. sulle spalle; 2. sacca *f*, bisaccia *f*
kūkti piegarsi, curvarsi
kukulākis dagli occhi sporgenti
kukuliēnē gnocchi in brodo

kukùlis 1. *kul.* bocconcino di pasta, gnocco *m*; 2. (*gumulas*) grumo *m*, coàgulo *m*
kukùoti cuculiare *A*, fare cucù
kukurūz||**as** *bot.* granturco *m*, mais *m*; ~**u** *augini-*
mas maiscoltura *f*; ~**u** *aliėjus* òlio di mais; ~**u**
kōšē polenta *f*; ~**inis** di granturco
kukùtis *zool.* ùpupa *f*
kuldėnti *šnek.* andare a piccoli passi
1 kùlė (*kūlimas*) trebbiatura *f*; grano trebbiato
2 kùlė *bot.* (*parazitinis grybas*) ustilagine *f*; golpe *f*
3 kùlė (*įrankis kaliti*) mazza *f*, mazzuolo *m*
kūl||**enos** *dgs.* pula *f*, loppa *f*, lolla *f*; ~**ėtas** (*apie*
javus) affetto da ustilagine
kūlgrinda *istor.* selciato segreto sott'acqua
kūliais *prv.* 1. (*per galvą virstant*) (*a*) ruzzoloni, a
capitomboli; *k. vėrstis* fare le capriole; 2. (*labai*
greitai) impetuosamente, precipitosamente
kuliamoji trebbiatrice *f*
kūl(ia)virs||**čia**, ~**čiom(is)** *prv.* *žr.* *kūliais*; ~**čia**
nusirito nuò láiptų fece le scale ruzzoloni; ~**čiom**
atbėgo è corso a precipizio; ~**čias**, ~**tas** ruz-
zolante; *apvirto* ~**čias** cadde ruzzoloni per terra;
~**tis** capriola *f*
kūl||**ikas**, -**ė** trebbiatore *m* (*f* -*trice*); ~**yklà** spàzio
per trebbiare, aia *f*; ~**imas** trebbiatura *f*
kulinār||**as**, -**ė** chi s'intende di culinària, gastrò-
nomo *m* (*f* -*a*); ~**ija** gastronomia *f*, culinària *f*;
~**ijos gaminiai** specialità gastronomiche
kūl||**ys** 1. (*gniutulas*) involto *m*, fàscio *m*, ammasso
m; *dūmų* ~**iaĩ** nùvole di fumo; 2. (*pėdas*) covo-
ne *m*
kulīs||**ai** *dgs.* quinta *f*; *ūž* ~**u** dietro le quinte
kulkà proiettile *m*, pallottola *f*, palla *f*; *šautuvo k.*
pallottola di fucile; *lėkia kaip k.* va sparato
kūlkin||**is** di pallottola; ~**ė žaizdà** ferita d'arma da
fuoco
kulkósvaid||**ininkas** mitragliere *m*; ~**is** mitraglia-
trice *f*; *šaudyti iš* ~**žio** mitragliare *A*
kulkšnė *bot.* astràgalo *m*
kulkšn||**is** *anat.* mallèolo *m*, caviglia *f*; *vidinė* ~**is**
mallèolo interno; *sijonas sėkia* ~**is** la gonna
arriva alla caviglia
kulmināci||**ja** 1. *astron.* culminazione *f*; 2. *prk.* cùl-
mine *m*, vèrtice *m*; ~**nis** culminante, decisivo,
cruciale; ~**nis tāsks** punto culminante
kulnākaulis *anat.* calcagno *m*
kuln||**as**, **kulnis** 1. (*kojos*) tallone *m*, calcagno *m* (*pl*
i calcagni, le calcagna); *♦ aūt* ~**ū kām lipti** stare
alle calcagna di qc.; ~**ūs nėšti** (*sprukti*) voltare le

calcagna; ~**ū nepavilkti** non avere più gambe; 2.
(*bato*) tacco *m*; *aukšti* ~**ai** tacchi alti (a spillo);
pakalti ~**ūs** rifare i tacchi; ~**iūoti šnek.** cam-
minare *A*, andare *E*
kūlīs coscia *f*; lombo *m*; *vīštos k.* coscia di pollo
kūlt||**as** culto *m*; ~**o tarnai** ministri del culto; *prk.:*
asmenybės ~**as** culto della personalità
kūl||**ti** 1. trebbiare *A*; ~**iamoji mašinà** trebbiatrice
f; 2. (*mušti*) picchiare *A*, prèndere a bastonate;
~**tis** 1. picchiarsi, scambiarsi bastonate; 2. fare
chiasso
kultiv||**ātorius žemd.** coltivatore *m*; ~**āvimas** colti-
vazione *f*; ~**uoti** coltivare *A*
kultūr||**à** 1. cultura *f*, civiltà *f*; *materiālinė* ~**à** cul-
tura materiale; *Egipto* ~**à** civiltà egiziana; 2.
(*išprusimas*) cultura *f*, istruzione *f*; *didelės kultūros*
žmogūs uomo di grande cultura; 3. *žemd.* coltura
f; *tėchninė* ~**à** coltura industriale; *grūdinės kul-*
tūros cereali *m pl*; ~**ėti** civilizzarsi, istruirsi;
~**ingai** *prv.* civilmente, educatamente; ~**ingas**
istruito, civile, colto, educato
kultūrin||**is** 1. culturale; ~**iai rįšiai** rapporti cul-
turali; 2. *žemd.* coltivato; ~**iai augalai** piante
coltivate; ~**ti** 1. civilizzare *A*, istruire *A*; 2. colti-
vare *A*
kultuv||**as psn.** correggiato *m*; ~**ė** méstola *f* (*per*
bąterti i panni)
kuluārai *dgs.* anticamera *f*; corridòio del Parla-
mento
kūlvers||**čia**, ~**čiais**, ~**tiniu** *prv.* *žr.* *kūliais*
kūm||**a** madrina *f*, comare *f*; ~**ai** *dgs.* padrini *m pl*;
~**as** padrino *m*, compare *m*
kumbr||**inti** camminare gobbo; ~**ys** bastone *m*
kumėč||**iāuti** fare il bracciante; ~**iāvimas** brac-
ciantato *m*
kumelaitė puledra *f*
kumėl||**ė** cavalla *f*, giumenta *f*; ~**ės pienas** latte di
giumenta; ~**inga** pregna; ~**ys** cavallo *m*, stallone
m; ~**iūkas** puledro *m*; ~**iūotis** figliare *A* (*di una*
cavalla)
kumetýnas *istor.* edificio destinato ai braccianti
kūmetis, -**ė** *istor.* bracciante *m, f*
kumýsas kumis *m inv* (*latte di giumenta fermentato*)
kumpa||**kōjis** dalle gambe storte; ~**nōsis** dal naso
adunco
kum̃p||**as** curvo, storto; ~**inti** 1. (*lenkti*) piegare *A*.
curvare *A*; 2. *šnek.* andare gobbo
kum̃pis prosciutto *m*; *rūkýtas k.* prosciutto affumi-
cato, speck *m inv*

kumpsóti 1. stàrsene rannicchiato; 2. (*pūpsoti*) spòrgere E, emèrgere E
kuñpti piegarsi, incurvarsi, inflèttersi
kùms||čioti sgomitare A, dare gomitare; ~čiúoti tirare pugni, picchiare a pugni; *sng.*: *jièdu ~čiúo-jasi* loro due fanno a pugni; ~**teléti** dare una gomitata; *jls* ~**teléjo manè alkúne** mi ha dato una gomitata; ~**týnès dgs.** combattimento a pugni; ~**tinis** di, a pugni; ~**tinès piřštinès** guanti a manòpola; ~**tis** pugno *m*; *sugniáuži* ~**tj** stringere il pugno; *laikyti* ~**tyje** tenere in pugno; ~**čiais dau-žytis** fare a pugni
kūn||as 1. *anat.* corpo *m*, struttura fisica; *priziūrėti sàvo* ~**q** avere cura del pròprio corpo; *jls yrà gražaūs* ~**o sudėjimo** ha un bel fisico; ~**o bausmė** punizione corporale; 2. *fiz., astr.* corpo *m*, sostanza *f*; *kietàsis, skystàsis* ~**as** corpo sòlido, flùido; *dangaūs* ~**ai** corpi celesti; 3. *bažn.* carne *f*; ~**o prisikėlimas** resurrezione della carne; ~**u tàpti** incarnarsi, concretarsi; *đ* *drebėti visū* ~**u** tremare da capo a piedi; *ĩ* ~**q eiti** (*tukti*) ingrassare E
kūn||ėlis 1. *mžb.* corpicino *m*; 2. *biol.* corpùscolo *m*; *raudonėji kraūjo* ~**ėliai** glòbuli rossi; ~**ėti** ingrassare E, rimèttersi in carne
kunigaikš||čiáuti regnare A; ~**tlenė** duchessa *f*, principessa *f*
kunigaikš||tis principe *m*, duca *m*; *Didysis* ~**tis** granduca *m*; ~**čio rūmai** palazzo ducale; ~**týstė, ~tijà** principato *m*, ducato *m*; ~**týtė** principessa *f*, principessa *f*
kūnig||as prete *m*, sacerdote *m*; *miřti bė* ~**o** morire senza prete; ~**áu**ti fare il prete; ~**ijà** clero *m*; ~**ýstė** servizio sacerdotale, sacerdotio *m*; ~**ýstės pašaukimas** vocazione del sacerdote
kūnigišk||as sacerdotale; ~**i drabūžiai** àbiti sacerdotali
kūn||ingas corpulento, robusto; ~**ingūmas** corpulenza *f*
kūn||inis, ~iškas corpòreo, corporale; ~**iški malonūmai** piaceri corpòrei; ~**iškai** *prv.* corporalmente, col corpo; ~**yti** incarnare A, concretare A
kūnktelėti žr. gūnktelėti
kuñkul||as bolla *f*, bollicina *f*; ~**iúoti** gorgogliare A, bollire A; sgorgare E, scaturire E; *prk.:* *gyvėnimas ~iuoja* la vita è in piena attività
kuō 1. *dll.* appena, quasi, per poco; *k.* *nenūmirė* per poco non moriva; 2. *dll.* quanto; *k.* *greičiausiai*

quanto più velocemente possibile; *ateisiu k. anksčiau* verrò quanto prima; 3. *jng.* quanto..., tanto; *k. geriau jį pažįstu, tuō mažiau jis mán patinka* quanto più lo conosco, tanto meno mi piace; *k. daugiau prašai, tuō mažiau gáu*ni più insisti e meno ottieni

kuōd||as cresta *f*, ciuffo *m*, ciocca *f*; *gaĩdžio* ~**as** cresta del gallo; (*ant galvos susuktų*) *plaukų* ~**as** cròcchia *f*, chignon *m inv*; *đ* *sveiką* ~**q** *išnėsti* rimanere sano e salvo; ~**ėlis** 1. *mžb.* crestellina *f*, ciuffetto *m*; 2. (*gumulas*) gomitolino *m*, involto *m*, viluppo *m*; *vilnų* ~**ėlis** gomitolino di lana; ~**uotas** crestato, fornito di cresta

kúoja *zool.* triotto *m*

kúoka 1. mazza *f*, randello *m*, clava *f*; 2. *b. šnek.* (*kvaiša*) testa di legno

kuokėl||inis *bot.* stamineo; ~**is** *bot.* stame *m*

kúokšt||as fàscio *m*, ciuffo *m*, ciocca *f*; *žolės* ~**as** fàscio d'erba; *plaukų* ~**as** ciocca di capelli; ~**inis** *bot.:* ~**inės šaknys** radici fascicolate

kúoktelėti *šnek.* istupidire E, intontire E, uscire di cervello

kuōl||as palo *m*, piòlo *m*, picchetto *m*; *đ* *stovėjo kaip* ~**q** *prarijęs* se ne stava impalato; ~**ėlis, ~iukas** paletto *m*, picchetto *m*, cavicchio *m*

kúolinga *zool.* chiurlo *m*

kuomėt *prv.* 1. quando; *k.* *sugrįši?* quando tornerai?; 2. (*kada nors*) qualche volta, in qualche caso; mai; *ař esĩ k. būvęs Ròmoje?* sei mai stato a Roma?

kuonė žr. konė

kúop||a 1. *kar.* compagnia *f*, schiera *f*; *desantinė* ~**a** compagnia di sbarco; ~**os vadas** comandante di compagnia, capitano *m*; 2. *istor.* assemblea di un villaggio; ~**ėlė** gruppo *m*, circolo *m*, cellula *f*; *pártijos* ~**ėlė** cellula di un partito; ~**inis** collettivo, di gruppo; *gram.:* ~**iniai skaiřvardžiai** numerali collettivi; ~**ótis** radunarsi, riunirsi

kuōpti pulire A, nettare A; levare A, vuotare A; *šulinį k.* pulire un pozzo

kuōr||as torre *f*, pilone *m*; *dantyti piliės* ~**ai** merli ghibellini

kúos||a *zool.* cornacchia grigia, mulàcchia *f*; ~**iukas** cornacchiotto *m*

kupė *nkt. dkt.* scompartimento *m*

kūpet||a 1. mucchio *m*, cumulo *m*, bica *f*; *šiaudų* ~**a** pagliaio *m*; *šiėnq* ~**q** *dėti* ammucchiare il fieno; 2. *prk.* (*būrys*) gruppo *m*, frotta *f*, sciame *m*; ~**uoti** ammucchiare A, ammassare A, abbicare A

kūpėti 1. (*bėgti per kraštus*) traboccare E/A; *púodas kūpa* la pentola trabocca; 2. (*vešėti*) crêscere rigogliosamente; 3. *prk.* (*būti daug*) abbondare E/A, eccedere A

kūpinas pieno, (ri)colmo; *prk.:* *k. entuziāzmo* pieno di entusiasmo

kupīūrā 1. taglio *m*, riduzione *f*; 2. taglio *m*, valore *m*; *stambi k.* banconota di grosso taglio

kuplēt||as canzone scherzosa, stornello *m*; *~inin-kas*, -*ē* canzonettista *m*, *f*

kuplūs 1. (*apie medį*) frondoso, ramoso, rigoglioso; 2. (*apie žmogų*) robusto, vigoroso

kūpolas archit. cùpola *f*, volta *f*

kupoliāuti etnogr. festeggiare la notte di S. Giovanni

kūpōlis bot. melampiro *m*

kupōnas tagliando *m*, cédola *f*

kupr||ā gobba *f*, schiena *f*, spalle *f pl*; *sėnis sù ~ā* vecchio ingobbito; *užsidėti ant kūpros* caricarsi sulle spalle

kupranugār||is zool. cammello *m*; *~ių varōvas* cammelliere *m*; *vienkūpris ~is* dromedario *m*

kuprinė 1. zaino *m*, borsa a tracolla, sacco da montagna; 2. (*mokinio*) cartella *f*

kūprinėti, kūprin||ti camminare gobbo; *~tis* ingobbire E; curvarsi, piegarsi

kupr||ys, -ė, kūprius, -ė 1. gobbo *m* (*f*-*a*); 2. *žr.* kupranugaris; *~otas* gobbo, ingobbito, curvo, gibboso; *~ota nosis* naso gobbo (gibboso); *~otis* 1. ingobbire E; 2. piegarsi

kūpsóti spōrgere E, emērgere E, affiorare E

kūpst||as 1. sporgenza *f*, cùmulo *m*, pōggio *m* (*sul terreno erboso*); 2. *prk.* (*būrys*) frotta *f*, schiera *f*; *~ynas* luogo coperto di cùmuli erbosi

kupstúo||tas gibboso, ondulato; *~ti* 1. *žr.* kupe-túoti; 2. (*banguoti*) ondulare A; 3. *prk.* (*būriuotis*) radunarsi

kuř prv., dll. dove, dovunque; *k. eini?* dove vai?; *iš k.?* da dove?; *į k.?* per dove?; *k. tik beelium* dovunque tu vada; *nėrà k. atsisėsti* non c'è dove sedersi; *sprūko k. kàs* si sparsero da tutte le parti; *k. kàs geriaū* molto meglio; *♦ k. táu!* (niente) affatto!; *k. kliūvo, k. nekliūvo* in modo approssimativo, dove capita; *k. būvęs, k. nebūvęs* di continuo; spesso

kurántai dgs. orolōgio a carillon

kurapkā zool. pernice *f*

kūr||as combustibile *m*, carburante *m*; *~o atsargos* risorse di combustibile

kurátorius, -ė psn. curatore *m* (*f*-trice), protettore *m* (*f*-trice)

kuřč||ias sordo; *viena ausimi ~ias* sordo da un orecchio; *~ius* sordo *m*

kuřnebyl||is, -ė sordomuto *m* (*f*-*a*); *~ystė* sordomutismo *m*

kūrdin||ti creare A, fondare A; installare A, popolare A; *~tis* installarsi, stabilirsi

kūrėjas, -a creatore *m* (*f*-trice), fondatore *m* (*f*-trice), costruttore *m* (*f*-trice), edificatore *m* (*f*-trice)

kūrėnimas riscaldamento *m*

kūrėnti (ri)scaldare A; *k. málkomis* riscaldare a legna; *sngř.:* *ugnis kūrėnasi* il fuoco brucia

kuřgi 1. *prv.* dove, dove mai; 2. *dll.* come no, certamente

kūrýb||a creazione *f*, arte *f*; *mėninė ~a* attività artistica; *liáudies ~a* arte popolare; *Dántės ~a* le opere di Dante; *~os kėlias* iter artistico; *~ingas, ~inis, ~iškas* creativo, ingegnoso; *~inis procėsas* processo creativo; *~iškai prv.* creativamente

kūrija bašn. cùria *f*

kūr||ikas, -ė f(u)ochista *m, f*, attizzatore *m*; *~yklā* focolare *m*; *gāro kātilo ~yklā* focolare di una caldāia; *~imas* 1. (*ugnies*) accendimento *m*, riscaldamento *m*; 2. (*meno*) creazione *f*; 3. (*steigimas*) fondazione *f*, costituzione *f*, istituzione *f*

kūrin||ys òpera *f*, lavoro *m*; *mėno ~ys* òpera d'arte; *scėnos ~ys* lavoro teatrale; *mūzikos ~ys* composizione musicale; *genialūs ~ys* capolavoro *m*; *rašytojo ~iaĩ* le opere di uno scrittore

kuriōz||as caso curioso, stranezza *f*; *~inis, ~iškas* curioso, singolare, strano

kur||is *iv.* 1. (*klaus.*) chi, quale; *~is iš jūsu tai padārė?* chi di voi l'ha fatto?; *~iaĩs mėtais esĩ gimė?* in quale anno sei nato?; *dėl ~iōs priežasties?* per quale ragione?; 2. (*sant.*) cui, che, il (del. al) quale; *rajōnas, ~iamė gyvenũ* il quartiere in cui abito; *~is nĩri, tām ir duok* dai a chi vuole; 3. (*nežym.*) qualsiasi, qualunque; *bet ~iuō laikũ* a qualunque ora, in qualsiasi momento; *bet ~is tavo viėtoje būtu taip pasielgęs* chiunque al tuo posto avrebbe fatto altrettanto

kuris ne kuris *nežym. iv.* qualche

kuris nĩrs *nežym. iv.* qualsiasi, qualunque

kūrjeris corriere *m*, fattorino *m*; *diplomatinis k.* corriere diplomatico

kūrķ||čioti *žr.* kurksėti; *~ė žr.* kalakūtė

kurklýs zool. grillotalpa *m*, rùfola *f*, zuccaiola *f*

kurksėti gracidare A (*ogni tanto*)

kūrktelėti emettere un gracchio

kūrkti || **ti** 1. gracchiare A, gracidare A; *varlės ~ia* le rane gracidano; 2. (*gurkti*) borbottare A, gorgogliare A

kūrku || **as** 1. (*gumulas*) groviglio *m*, garbùglio *m*; 2. *ppr. dgs.* uova di rana; *~iūoti žr. kufkti* 2

kurmėnas *zool.* desman *m*, miògale *m*

kūrm || **iarausis** cùmulò di terra scavato da una talpa; *~inis* di talpa; *~is zool.* talpa *f*; *~is raūsia* la talpa scava

kur ne ku *prv.* qua e là, in alcuni luoghi, un po' dappertutto

kurnėti *šnek.* correre in fretta

kur nòrs *prv.* da (in) qualche parte, in qualche luogo, non si sà dove

kuròrt || **as** località di cura, stazione termale (balneare, climatica); *~ininkas*, -è degente (*di una stazione di cura*), villeggiante *m, f*; *~inis* di cura; *~inis gydymas* cura termale (climatica)

kurortològija climaterapia *f*, balneoterapia *f*

kurpaitė scarpetta *f*, sàndalo *m*

kurpāl || **is** forma di legno per scarpe; *♦ aūt vėno ~io siūtì* (*panašūs, vienodì*) èssere uguale, simile

kūrp || **ė** scarpa *f*; zòccolo *m*; *~ėlė* 1. *mžb.* scarpetta *f*; 2. *bot.* acònito *m*; 3. *zool.* paramècio *m*; *~iāuti* fare il calzolaio; *~ystė* mestiere del calzolaio

kūrpius calzolaio *m*, zoccolàio *m*

kūrpti fare q.c. (*cucire, rammendare e sim.*) negligerentemente

kūrš *sant. iv.* il quale, chi

kūrsai *dgs.* corsi *m pl*; *kvalifikācijas kēlīmo k.* corsi di perfezionamento

kursántas, -è uditore *m (f -trice)*, studente *m*, studentessa *f*

kūrs || **as** 1. (*judėjimo kryptis*) rotta *f*; *laikytis ~o* seguire la rotta; *nukrėpti nuò nustatýto ~o* deviare dalla rotta prestabilita; dirottare A; 2. (*politikos*) direzione *f*, indirizzo *m*, corso *m*; 3. (*mo-kymo*) corso *m*, ciclo *m*; anno di stùdio; *filosòfijos ~as* corso di filosofia; *paskaitų ~as* ciclo di lezioni; *pirmojo ~o studeñtas* studente del primo anno; 4. (*valiutos*) corso *m*; *~o didėjimas, smukimas* rialzo, ribasso del corso; *biržos ~as* quotazione di borsa

kursývas corsivo *m*, carattere italico

kuřsti diventare sordo, insordire E

kūrstý || **mas** 1. (*ugnies*) attizzamento *m*, ravvivamento *m*; 2. *prk.* incitamento *m*, istigazione *f*, so-

billazione *f*; *sukilimo ~mas* incitamento alla rivolta; *~ti* 1. (*ugni*) attizzare A, ravvivare A, rinfocolare A; 2. *prk.* (*skatinti*) istigare A, sobillare A, incitare A, fomentare A, aizzare A; *~ti neapýkanti* fomentare l'òdio; *~tojas*, -a istigatore *m (f -trice)*, sobillatore *m (f -trice)*, fomentatore *m (f -trice)*; *kāro ~tojas* fomentatore di guerra

kursúoti fare la spola da un luogo all'altro (*di veicoli*); traghettare A (*di navi*)

kuřšiai *dgs. istor.* curoni *m pl* (*tribù bàltica*)

kūrtas veltro *m*, levriere *m*

kūrti 1. (*degti*) accendere A, attizzare A; *sng.:* *ugniš nesikuria* il fuoco non si accende (non prende); 2. (*steigti*) fondare A, creare A, istituire A, formare A; *k. draugiją, mokýklą* fondare una società, istituire una scuola; *šeimą k.* formare una famiglia; 3. (*ką naujo*) creare A, ideare A, inventare A; *k. mėno kūrinį* creare un'òpera d'arte; *kuriamasis dárbas* lavoro creativo; *eilėraščius k.* scrivere poesie; 4. *šnek.* (*bėgti*) correre a gambe levate

kuřtinamai *prv.* a tutto il volume, ad altissima voce

1 kurtinýs 1. *zool.* urogallo *m*, gallo cedrone; 2. (*kurčias žmogus*) sordo *m*

2 kurtinýs (*kraigas*) colmo del tetto

kuřtin || **ti** stordire A, assordare A; *~antis gařsas* rumore assordante

kurt || **ókas** un po' sordo; *~ūs* 1. (*kurčias*) sordo; 2. (*dustus*) cupo, sordo, smorzato

kurúoti *knyg.* curare A, prendersi cura di q.c.

kūsti 1. (*stiprėti*) rimettersi, riprendersi; 2. (*atšokti*) staccarsi; scortecciarsi

kuřetė sofà *m*, canapè *m inv*

kuřėti *tarm.* (*krutėti*) muoversi; brulicare A, formicolare A

kūřinti 1. (*liesti*) toccare A; 2. (*erzinti*) stuzzicare A, irritare A

kūřt || **elėti** dire q.c. sussurrando; *~ėti* 1. sussurrare A, bisbigliare A; 2. *žr.* kuřėti; *~óm(īs) prv.* sussurrando, sottovoce

kūt || **as** frangia *f*; *užuolaidos ~ai* frangitura della tenda

kūtė *žr.* tvárta

kutėnim || **as** sollético *m*; *bijóti ~o* soffrire il sollético

kuténti fare il sollético, solleticare A; *padūs k.* fare il sollético sotto i piedi; solleticare la pianta dei piedi; *pláuukas mán nósį kutėna* un capello mi sollética il naso

kut||éntis, ~inétis (*apie pauksčius*) sistemarsi le penne; ~ulys sollético *m*

kutúo||tas con frange; ~ti ornare con frange

kútvėla *b. menk.* persona trasandata

kužd||ėjimas, ~esys sussurro *m*, bisbiglio *m*, mormorio *m*; ~ėti 1. sussurrare *A*, bisbigliare *A*, mormorare *A*; ~ėti *kám* [*aūsį*] sussurrare all'orecchio di qc.; 2. *žr.* kužėti; ~ōm(is) *prv.* sussurrando, sottovoce

kužėti brulicare *A*, formicolare *A*; *skrūzdėlės kūža* le formiche brulicano

kvadrāt||as quadrato *m*; *mat.*: *pakėlti* ~ù elevare al quadrato; ~inis quadrato, quadro, quadratico; ~inis *mėtras* metro quadro; *mat.*: ~inē *lygtis* equazione quadratica (di secondo grado); ~ūrā quadratura *f*; superficie in metri quadri

kvailāi *prv.* stupidamente, scioccamente

kvail||as stùpido, sciocco, scemo, matto, imbecille; ~as *žmogūs* persona stùpida; ~à *mintis* idèa sciocca; *atsidūrti* ~ojē *situācijoje* trovarsi in una situazione ridicola

kvail||ėti istupidire *E*, intontire *E*, imbecillire *E*; ~ybē *žr.* kvailystē

kvailinti 1. prèndere in giro, beffare *A*; 2. dare dello stùpido

kvailióti 1. istupidirsi, intontire *E*; 2. comportarsi da stùpido, fare sciocchezze o birichinate

kvailys, -ė stùpido *m* (*f*-a), scemo *m* (*f*-a), imbecille *m, f*, deficiente *m, f*

kvailys||tē stupidità *f*, stupidaggine *f*, sciocchezza *f*, fesseria *f*, scemata *f*; *nekalbėk* ~ėiū non dire delle stupidità; *krėsti* ~tēs fare sciocchezze

kvail||ókas un po' scemo, sempliciotto, ingènuo; ~ūmas stupidità *f*, scemenza *f*

kvaĩs||ti avere le vertigini, sentir girare la testa; *mán galvā* ~ta mi gira la testa

kvaiša *b.* fesso *m* (*f*-a), matto *m* (*f*-a), stùpido *m* (*f*-a)

kvaĩš||as fesso, scemo, sciocco; ~telėti andare giù di testa, pèrdere il lume della ragione; ~ti 1. istupidirsi, diventare matto, uscire di cervello; 2. *žr.* kvaĩsti

kvaĩtinti 1. istupidire *E*, intontire *E*, assopire *A*; 2. *šnek.* girellare senza scopo, bighellonare *A*

kvaĩtul||ys *žr.* 2. kaitulys; ~iūoti sentir girare la testa

kvak||čióti, ~ėti *žr.* kvaksėti

kvakn||ā *b. menk.* 1. chi chiacchiera molto; 2. chi ride facilmente; ~óti ridere *A*

kvàks||ė *šnek.* chioccia *f*; ~ėti 1. (*apie vištą*) chiocciare *A*; 2. (*apie varlę*) gracidare *A*, gracchiare *A*

kvàksš||ė *žr.* kvàksė; ~ėti *žr.* kvaksėti

kvalifikāci||ja qualifica *f*, qualificazione *f*, titolo *m*; *gėdytojo* ~ja qualifica di dottore; *aukštōs* ~jos *darbiniškas* operāio molto qualificato; ~jos *kėlmo kùrsai* corsi di qualificazione professionale; ~nis di qualificazione; ~nē *komisja* commissione di qualificazione

kvalifik||āvimas qualificazione *f*; ~uotas qualificato; ~uoti qualificare *A*

kvank||inėti, **kvañk(l)inti** *šnek.* bighellonare *A*, girellare *A*; ~sóti stārsene rinchiuso; restare immobile

kvánkteleiti 1. (*suduoti*) dare un colpetto; 2. (*pa-kvaišti*) istupidirsi

kvánt||as *fiz.* quanto *m*; ~inis *fiz.* quántico, quantistico; ~inē *mechānika* meccanica quantistica

kvāp||as 1. odore *m*, profumo *m*, fragranza *f*; *jaūsti nemalōnų* ~q sentire un odore sgradévole; *gėlės sklėidžia* ~q i fiori mandano profumo; 2. (*kvėpavimas*) respiro *m*, fiato *m*; *iš báimės* ~q *sulaikyti* trattenere il respiro per la paura; ~q *atgauti* riprendere fiato; *◊ kėlek turėdamas* ~o a più non posso, con tutte le forze; *nė (gývo)* ~o non c'è (un')ombra; *kād čià iř* ~o *tàvo nebūtų!* che non ti si veda più!

kvapín||gas *žr.* kvapūs; ~ė *zool.* stigma *m*; ~ti aromatizzare *A*

kvap||nūs, ~ūs odoroso, profumato, fragrante, aromatico; ~ūs *oras* aria profumata

kvārc||as quarzo *m*; ~o *lėmpa* lāmpada al quarzo; ~inis di, a quarzo; quarzifero

kvārk||čióti *žr.* kvarksėti; ~inti *šnek.* strimpellare *A*; ~sėti 1. gracchiare *A*, gracidare *A*; schiamazzare *A*; 2. *prk.* (*bambėti*) brontolare *A*, borbottare *A*; ~sóti *žr.* kvanksóti; ~šlė *šnek.* chioccia *f* **kvařkšti**, **kvařk||ti** gracidare *A*; schiamazzare *A*; chiocciare *A*; *vařlės* ~ia le rane grācidano

kvāršinti infastidire *A*, seccare *A*; *◊ gálvą kām k.* rōmpere le scatole a qc.

kvartālas quartiere *m*, rione *m*; *gyvėnamasis k.* quartiere residenziale

kvartėras *geol.* era quaternaria

kvartėtas *muz.* quartetto *m*

kvató||jimas riso *m*, risata *f*; *garsūs* ~jimas risata fragorosa; ~ti ridere *A*; ~jo *nesustódamas* rideva a crepapelle; *sng.*: ~tis, *pilvą susiėmus* rēggersi la pancia dalle risa

kvėkšti 1. (*inkšti*) piagnucolare A, frignare A; 2. (*apie paukštį*) stridere A, squittire A
kvėmptis chinarsi, curvarsi; nascondere il viso
kvėpal||aī *dgs.* profumo *m*; *pasišlakstyti ~aīs* cospargersi di profumo
kvėpāvīm||as respirazione *f*, respiro *m*; *dirbtinis ~as* respirazione artificiale; *~o òrganai* organi respiratori; *pasunkėjęs ~as* respiro affannoso
kvėpčioti respirare a fatica, sentirsi mancare il fiato
kvėpė||jimas aroma *f*, fragranza *f*, profumo *m*; *~ti* odorare A, profumare A, dare o spargere profumo; *~ti pakalnūtėmis* odorare di mughetto; *šitos gėlės nèkvėpia* questi fiori non hanno profumo; *nemalōniai ~ti* mandare un cattivo odore, puzzare A; *prk.: žinaī, kuō taī kvėpia?* sai cosa rischi?
kvėpin||ti profumare A, rendere odoroso, aromatizzare A; *sng.: kvėpalaīs ~tis* mettersi del profumo, profumarsi
kvėpinti 1. annusare A, odorare A; *k. gėlę* odorare un fiore; 2. *žr.* kvėpinti
kvėptelė||ti prendere fiato; *~jau grýno óro* ho preso una boccata d'aria
kvėp||ti 1. (*i save*) ispirare A, aspirare A; 2. *prk. (teikti)* ispirare A, infondere A, destare A; *~ti viltį* infondere speranza; *~tis* perdere odore, svanire E, evaporare E/A
kvėptukas *žr.* kvapinė
kvėpūo||ti respirare A; *suñkiai ~ti* respirare a fatica; *~jamieji òrganai* organi respiratori; *~jamoji gerklė* trachèa *f*
kvėřkti šnek. 1. piagnucolare A, frignare A; 2. gracchiare A; chiocciare A
kvėša *b. menk.* stupido *m* (*f -a*), imbecille *m, f*, scemo *m* (*f -a*)
kvė|čiamasis d'invito; *~sdinti* invitare A
kvieslīs, -ė 1. *etnogr.* chi invita gli òspiti a nozze; 2. messaggero *m* (*f -a*), inviato *m* (*f -a*)

kviēsti invitare A, chiamare A, convocare A; *k. pietų* invitare a pranzo; *k. gydytoją* chiamare il mèdico; *k. į pagálbą* chiamare in aiuto (in soccorso); *nekviestī svečiai* òspiti non graditi
kvietlīn||is 1. *bdv.* invitato, convitato; *~iai piētūs* pranzo con invitati; 2. *dkt. teis.* testimone *m*
kvietlīm||as invito *m*; *priimti ~ą* accettare un invito
kvietėna stóppia *f* (*di grano*)
kvietlīn||is di grano, di frumento; *~iai miltai* farina di frumento; *~ė duona* pane di grano
kvie||tys *bot.* frumento *m*, grano *m*; *žieminiai, vaseriniai ~čiai* frumento invernale (vernino), frumento primaverile
kvýk||auti, ~čioti, ~sėti stridere A, strillare A; mugolare A (*di tanto in tanto*)
kvýkimas, kvýk||smas stridio *m*, squittio *m*; *~ti* 1. (*žviegti*) stridere A; 2. (*cypti*) squittire A
kvinteseñcija quintessenza *f*
kvintėtas muz. quintetto *m*
kvlpti mandare odore, dare o spargere profumo; *gėlė skaniai kvlmpa* il fiore manda un buon profumo
kvlt||as ricevuta *f*, bolletta *f*, scontrino *m*, pólizza *f*, quietanza *f*; *mokesčių ~as* ricevuta fiscale; *bagāžo ~as* scontrino del bagaglio; *~uoti* rilasciare una ricevuta
kvortà *istor.* misura di capacità (*1,4 o 0,7 litri*)
kvòrumas quorum *m*
kvōsti domandare A, interrogare A, informarsi su q.c.
kvōšėtis riprëndersi, riaversi, rinvenire E; *pràdeda k.* comincia a riaversi
kvōstelėti venire in mente, passare per la testa, balenare E
kvotà 1. *teis.* inchiesta *f*, indagine *f*; *darýti kvotą* svòlgere un'inchiesta; 2. *ekon.* quota *f*
kvoti||mas interrogatòrio *m*, escussione *f*; *~nėti džn.* interrogare A, domandare A (*più volte*)

L

lab(a)diēn *jst.* buongiorno

labāī *prv.* molto; assai; grandemente; *l. idomū* è assai interessante; *mān l. patīko* mi è piaciuto molto; *l. gālimas dāiktas* è molto probabile; *l. āčiū* mille grazie; *vīs labiaū skaūda* il dolore diventa sempre più forte; *labiaūsiai džiaūgēsi mótina* più di tutti si rallegrava la madre; *l. tāī mān rūpi* (*visai nerūpi*) m'importa assai (*non mi importa nulla*)

labānakt(is) *jst.* buonanotte

1 lab||as *dkt.* bene *m*; *tēvynēs ~ui* per il bene della patria; *l. abū ~ū* tutti e due; *vīso ~o* (*iš viso*) in tutto, complessivamente

2 lab||as *bdv.* buono; *~as vākaras* (*~q vākarq*) buona sera; *pērduok jām ~ū dienū* porgigli tanti saluti; *l. vīso ~o* (*atsisveikinant*) buone cose!, arrivederci!

3 lābas *jst.* salve

labdar||ā beneficenza *f*; carità *f*; *~ōs vākaras* serata di beneficenza; *~iāuti* fare della beneficenza, fare la carità; *~ybē žr.* labdarā; *~īngas* di beneficenza, di carità; *~īnga draugijā* ente di beneficenza; *~īngūmas žr.* labdarā; *~ys, -ē* benefattore *m* (*f-trice*); *~ystē žr.* labdarā

lābinti 1. salutare *A*, porgere i saluti; 2. far piacere, soddisfare *A*

labirint||as labirinto *m*; *pasiklysti ~e* smarrirsi in un labirinto

laborántas, -ē laboratorista *m, f*; tecnico di laboratorio

laboratōri||ja laboratorio *m*; *chēmijos ~ja* laboratorio chimico; *~nis* di laboratorio

lafētas *kar.* affusto *m*

lagamīn||as valigia *f*; *susikrauti ~q* fare le valigie

lāgeris lager *m inv*, campo di concentramento

lagūnā *geogr.* laguna *f*

laī *dll. žr.* tegū(l) 1

laiba||kāklis dal collo sottile; *~kōjis* dalle gambe sottili

laīb||as 1. sottile; esile; snello; *~l pīštai* dita sottili; 2. (*apie balsq*) alto, acuto

laibēnis *bot.* alisso *m*

laib||ėti 1. assottigliarsi; 2. dimagrire *E*; 3. (*apie balsq*) diventare più acuto (più alto); *~galys* la parte sottile di q.c.; *~yn prv.: eiti ~yn* diventare più sottile (o più acuto)

laīb||inti assottigliare *A*, acuminare *A*; *~ōkas* piuttosto sottile; *~ūmas* sottigliezza *f*; finezza *f*

laidā 1. (*saulės*) tramonto *m*; *pef pāt saulės laidq* all'ora del tramonto; 2. (*spaudinio*) edizione *f*; pubblicazione *f*; tiratura *f*; *rytmetinė* (*laikraščio*) *l.* edizione del mattino; 3. (*mokyklos*) licenziati dello stesso anno; 4. (*radijo ar televizijos*) trasmissione *f*, programma *m*

laīdaras recinto *m*; addiaccio *m*

laīd||as 1. (*garantija*) garanzia *f*; pegno *m*; 2. (*užstatas*) cauzione *f*; *palėisti už ~q* liberare su cauzione; 3. *tech.* filo *m*, cavo *m*; *elėktros ~as* filo elettrico

laidāvimas garanzia *f*; avallo *m*; malleveria *f*

laidyklė *žr.* laidynė 2

laīd||ymas 1. (*lyginimas*) stiratura *f*; 2. (*mėtymas*) il lanciare, il gettare; *~ynė* 1. ferro da stiro; 2. fionda *f*

laīdininkas *fiz.* conduttore *m*

laīdyti *džn.* 1. (*mėtyti*) gettare *A*, lanciare *A* (*piū volte*); 2. (*eikvoti*) sperperare *A*, scialacquare *A*; 3. (*lyginti*) stirare *A*; *l. gėrklė* *l.* gridare a squarciagola; *liežuvį* *l.* chiacchierare *A*, parlare *A*. mettere in giro delle dicerie

laīdo||jimas sepolture *f*; *~ti* seppellire *A*; sotterrare *A*; *~tojas, -a* seppellitore *m* (*f-trice*)

laīdotuv||ės *dgs.* funerale *m*; *~iū procėsija* corteo funebre; *~iū biūras* (impresa di) pompe funebri: *kō sėdi kaip pef ~es?* (*toks nuliūdęs*) perché questa faccia da funerale?; *~ininkas, -ē* partecipante a un funerale; *~iškas* funebre; funereo

laidūmas *tech.* conduttività *f*, conduzione *f*

laidūo||ti garantire *A*; assicurare *A*; avallare *A*: *~tojas, -a* garante *m, f*, mallevadore *m* (*f-trice*)

laidūs 1. *tech.* conducibile, conduttivo; 2. (*vandėniui*) permeabile

laīgyti (*ppr. apie gyvulius*) saltellare *A*, correre qua e là

laīgonas *psn.* cognato *m* (fratello della moglie)

laikas 1. tempo *m*; ora *f*; stagione *f*; ~o *bėgimas* il corso del tempo; *astronominis* ~as ora solare; *vietinis* ~as ora locale; *darbo* ~as orario di lavoro; *keturi metų* ~ai le quattro stagioni; ~q *gaįsti* perdere tempo; *neturiu* ~o non ho tempo; *nakties* ~u nottetempo; *žiemos* ~è d'inverno; ~ui *bėgant* coll'andar del tempo, a lungo andare; 2. *terminas*; *momentas* termine *m*; momento *m*; ora *f*; *anksčiau* (*nustatyto*) ~o prima del termine, prima del previsto; ~u *užbaigti darbą* finire un lavoro in tempo; *nuo to* ~o da quel momento, da allora; *jaū* ~as *eiti* è ora di andare; *pats* ~as è proprio il momento; 3. (*amžius*; *periodas*) epoca *f*; periodo *m*; tempo *m*; *tuō* ~u in quel periodo; *mūsų* ~ais ai nostri tempi; *naujieji* ~ai i tempi moderni; *šiaūs* ~ais al giorno d'oggi, attualmente; 4. *gram.* tempo *m*; *esamasis* ~as (tempo) presente *m*; ~o *aplinkybė* circostanza temporale; *l. bė* ~o (*nelaiku*, *anksti*) prematuramente; *pō* ~o troppo tardi; *prieš* ~q troppo presto; *vienu* ~u (*staiga*) d'un tratto, all'improvviso; *kuris* ~as (*seniai*) da molto tempo; *bēt kuriuō* ~u a qualunque ora; *greitū* ~u fra poco, fra breve; *laisvū* ~u a tempo perso, nelle ore libere; ~as *parodys* si vedrà; *visiems* ~ams per sempre

laikiklis 1. manico *m*, maniglia *f*; impugnatura *f*; 2. *tech.* supporto *m*, sostegno *m*

laikymas 1. mantenimento *m*; conservazione *f*; *maisto produktų* ~as conservazione dei cibi; 2. allevamento *m*; cura *f*; *bičių* ~as allevamento delle api; ~asis osservanza *f*; adempimento *m*; *įstatymo* ~asis osservanza della legge

laikinais *prv.* temporaneamente, provvisoriamente; al momento; *l. einantis ministro pareigas* ministro ad interim

laikinas *as* temporaneo, provvisorio; avventizio; ~u *tarnyba* impiego avventizio; ~oji *vyrtausybė* governo provvisorio; ~umas temporaneità *f*, provvisoria *f*

laikysena portamento *m*, andatura *f*; contegno *m*

laikyti 1. tenere *A*; reggere *A*; *rañkoje lązdą* ~yti tenere in mano un bastone; *manės kōjos nebelaiko* le gambe non mi reggono; 2. mantenere *A*; conservare *A*; avere *A*; *pāslapti* ~yti mantenere un segreto; ~yti *pīnigus taupomōjoje kasoje* avere soldi alla cassa di risparmio; 3. esercitare *A*; gestire *A*; amministrare *A*; *jūs laikė krātuvę* gestiva un negozio; 4. ritenere *A*; considerare *A*; giudicare *A*; ~au *jį garbingu žmogumi* lo ritengo onese-

to; ~yti *ką pēr niėką* considerare qc. uno zero; *egzāminus* ~yti sostenere gli esami; ~yti *liežuvį už dantų* tenere a freno la lingua; ~ytis 1. tenersi, appoggiarsi, aggrapparsi; ~yķis *už turėklų* tienti alla ringhiera; 2. mantenersi, durare *A/E*, resistere *A*; *šitos gėlės ilgai laikosi* questi fiori dūrano molto; *šaltis ilgai nesilaikys* il freddo non si manterrà a lungo; 3. osservare *A*; rispettare *A*; ~ytis *dūoto žōdžio* osservare la parola data; 4. trattenersi, frenarsi; *vōs laikėsi neverķes* si tratteneva a stento dal piangere; 5. comportarsi; *grāžiai* ~yķis comportati bene; *~ytis kūrso* seguire una rotta; ~ytis *dešinės* tenere la destra; *kaip* ~aisi? come stai?; ~yķis! (*padrāsinant*) su! forza!, coraggio!

laikmetis, ~otarpis periodo *m*; *pōkario* ~otarpis dopoguerra *m inv*

laikraštis *ininkas*, -ė giornalista *m, f*; ~inis giornalistico; di giornale; da stampa; ~inis *pōpierių* carta da stampa; ~is giornale *m*; quotidiano *m*; gazetta *f*; *skaityti* ~yje leggere sul giornale

laikrodininkas, -ė orologiaio *m, f*; ~ystė industria orologiaia

laikrodis *is* orologio *m*; *rañkinis*, *kišeninis* ~is orologio da polso, da tasca; *sieninis* ~is orologio a muro (a pëndolo); *smėlio* ~is orologio a sabbia, clessidra *f*; *prisūkti*, *nustatyti* ~į caricare, regolare l'orologio; ~is *stōvi*, *atsiliėka* l'orologio è fermo, è indietro

laikū *prv.* in tempo, a tempo debito; al momento opportuno; tempestivamente

laimė *ė* 1. felicità *f*; fortuna *f*; *linkėti* ~ės augurare buona fortuna; *turėjau* ~ės *jį sutikti* ho avuto la fortuna di incontrarlo; ~ei... per fortuna...; 2. (*likimas*) destino *m*, sorte *f*; *taip* ~ė *lėmė* così ha voluto la sorte; *~ės kūdikis* figlio della fortuna

laimėjimas 1. (*pasiekimas*) vittoria *f*, conquista *f*; progresso *m*; *medicinos* ~imai le conquiste della medicina; 2. (*išlošimas*) vincita *f*; ~ti vincere *A*; conquistare *A*; guadagnare *A*; *būla* ~ti vincere una causa; ~ti *laiko* guadagnare tempo; ~tojas, -a vincitore *m (f -trice)*

laimikis bottino *m*, preda *f*; *medžiōklės* *l.* cacciagione *f*, selvaggina *f*

laimingai *prv.* fortunatamente, felicemente; *parvažiāvome* ~ai abbiamo fatto un felice ritorno; ~as felice, fortunato, fausto; ~a *dienā* giorno fortunato; *jaučiuōsi* ~as mi sento felice; ~as *bilietas* biglietto vincente; ~os *keliōnės* (*palinkėjimas*) buon viaggio

láiimin||imas benedizione *f*; ~**ti** benedire **A**; **teláimina tavė** *Diėvas* che Dio ti benedica

laimùs 1. *psn.* *žr.* *laimingas*; 2. *tarm.* (*derlus*) fèrtilè, fecondo

láiineris nave (o aèreo) di linea

laipinti far salire, imbarcare **A**; *l. keleiviùs į lėktuvą* imbarcare i viaggiatori sull'aereo

láipioti rampicare **A/E**, arrampicarsi; *l. pò medžiùs* arrampicarsi sugli àlberi

laipsniávimas *gram.* comparazione *f*, formazione del comparativo e del superlativo

lái-psn||is 1. grado *m*; *giminýstės ~is* grado di parentela; *trėčiojo ~io nudegimas* ustione di terzo grado; *gram.*: *aukštesnýsis ~is* grado comparativo; *trýs ~iai šalčio* tre gradi sotto zero; *matuoti ~iais* misurare in gradi; *suteikti ~į* conferire un grado; *skirstyti ~iais* graduare **A**; *~iskas* graduale; *~iuoti gram.* formare il comparativo e il superlativo

lái-pt||ai *dgs.* scala *f*; *akmeniniai, mediniai ~ai* scala in pietra, in legno; *sraigtiniai ~ai* scala a chiocciola; *~ų aikštelė* pianerottolo *m*; *~ų turėklai* corrimano *m*; *lįpti ~ais (aukšty)* salire, (*žemyn*) scendere le scale; *~as* 1. gradino *m*, scalino *m*; scaglione *m*; 2. (*kopėčių*) piòlo *m*

laip||tatakis *stat.* rampa *f*; *~tuotas* a gradini, scalettato; *~ūs* che si arrampica facilmente

laistýklė *žr.* *laistytuvas*

lái-sty||mas annaffiamento *m*, annaffiatura *f*; irrigazione *f*; *~mo įrenginys* irrigatore *m*; *~ti* 1. annaffiare **A**, innaffiare **A**; irrigare **A**; *dažą ~ti* annaffiare l'orto; 2. spargere **A**, versare **A**; bagnare **A**; *~tojas, -a* annaffiatore *m* (*f -trice*); *~tūvas* 1. (*indas*) annaffiatòio *m*; 2. (*įtaisas*) irrigatore *m*

laisvā||dienis giorno libero; *~laikis* tempo libero (perso), ore di riposo; *~laikiu* nelle ore libere, a tempo perso, nei ritagli di tempo

laisvai *prv.* 1. liberamente; con disinvoltura; 2. correntemente, speditamente, con scioltezza; *jūs l. kalba itališkai* parla correntemente l'italiano; 3. *kar.* riposo!; *♦ l. sąndomas darbininkas* lavoratore saltuàrio

laisvamanýbė libero pensiero

laisvamán||is libero pensatore; *~iskai prv.* da libero pensatore

laĩsv||as 1. libero, vacante; *~à tautà* pòpòlo libero; *~à tarnýba* impiego vacante; 2. (*apie elgesį*) libero, disinvolto, di fàcili costumi; 3. (*apie drabužį*)

ampio, largo, còmodo; *♦ teis.*: *~asis úostas* porto franco; *~osios ellės* versi liberi (sciolti); *~asis klausytojas* uditorè *m*

laĩsv||ė libertà *f*; *gyvėnti ~ėje* vivere in libertà; *atimti kám ~ę* privare qc. della libertà; *išlėisti į ~ę* rimettere in libertà; *~ėti* diventare più libero; *~inti* rèndere libero; *~inamieji karai* guerre di liberazione

laiškanešys, *~ė* *žr.* *laiškininkas*

láišk||as 1. lettera *f*; *registruotas ~as* lettera raccomandata; *pašiušti ~ą* spedire una lettera; 2. (*augalo*) foglia *f*; gambo *m*; *~ininkas, -ė* portalettere *m*, *f inv*; postino *m* (*f -a*); *~lnis* da lettera; *~lnis pòpierius* carta da lettera

laiškùs amaro; insipido; rancido

laĩtas terra battuta; pavimento *m*; suola *f*

laivā||galis poppa *f*; *~graužis zool.* terèdine *f*. bruma *f*; *~kortė psn.* biglietto per la nave; *~krovys* portuale *m*; *~priekis* prora *f*, prua *f*; *~ratis* ruota della nave

laiv||as nave *f*; battello *m*, bastimento *m*, vascello *m*; *keleivinis, prėkinis ~as* nave passeggeri, nave da càrigo; *būrinis, atòminis ~as* nave a vela, a energia atòmica; *povandeninis ~as* sommergibile *m*; *kòsminis ~as* nave spaziale, astronave *f*; *žvejybinis ~as* battello da pesca; *~ų statyklà* cantiere navale; *~o sudužimas* naufragio *m*; *įlįpti į ~ą* imbarcarsi, salire a bordo

laivā||sraigis èlica *f*; *~tiltis* pontone *m*; *~vedys* pilota *m*; *~vilkyš psn.* bordotto *m*; *~virvė* cordame *m*

laivėlis barca *f*, battello *m*, canotto *m*

laivýb||a navigazione *f*; *jūry, vidaus vandenų ~a* navigazione oceanica, interna; *~inis* navigabile

laivýnas flotta *f*, naviglio *m*; *prekýbos l.* flotta mercantile; *karinis, žvejýbos l.* naviglio militare, da pesca

laiviniñk||as *psn.* marinàio *m*; *~ýstė* *žr.* *laivýba*

laiv||lnis 1. navale, di nave; 2. a forma di nave: *~uoti* navigare **A**

laiz||inėti *džn.*, *~yti* leccare **A**; *lėkštę ~yti* leccare un piatto; *~ýtis* 1. leccarsi, lisciarsi; *pirštus ~ýtis* leccarsi le dita; 2. *prk.* (*pataikauti*) adulare **A**. lusingare **A**, fare il leccapiedi

lajà *bot.* chioma *f*, corona *f*

lāj||inis di grasso, di sego; *~uoti* ungere di grasso: *~us* grasso animale, sego *m*

lakà (*avilio*) foro *m*, apertura *f*

lākalas beverone *m* (*per gatti o cani*)

lākas 1. lacca *f*, vernice *f*; 2. (*antspaudams*) ceralacca *f*; 3. (*nagams*) smalto *m*
lākatas *šnek.* (*skarmalas*) straccio *m*, brandello *m*, pezza *f*
lākāvimas laccatura *f*, (in)verniciatura *f*
lākd |**lānē** aquilone *m*; ~**lānti** far volare, lanciare *A*
lākin |**is** di lacca, di vernice; ~**iai** *bātai* scarpe di vernice
1 lākinti far volare; far correre
2 lākinti dar da bere (*a gatti o cani*), far lappare
lākioti svolazzare *A*, correre qua e là
lākmusas *chem.* tornasole *m inv*, laccamuffa *f*
lākōn |**iškai** *prv.* laconicamente, in breve; ~**iškas** laconico; breve, conciso; ~**iškūmas** laconicità *f*; ~**izmas** laconismo *m*
lakst |**inēti**, ~**yti** *džn.* svolazzare *A*, correre qua e là; *orē lāksto krēgždēs* le rondini svolazzano in aria; ~**ytis** (*apie gyvulius*) essere (o andare) in calore; ~**ūs** vivace, vispo, irrequieto
lākstabūdiniai *dgs. bot.* agaricacee *f pl*
lākšt |**as** 1. (*augalo*) foglia *f*; 2. (*popieriaus*) foglio *m*; 3. (*skardos ir pan.*) lastra *f*, piastra *f*, lamiera *f*, lamina *f*; 4. *psn.* (*vertybinis popierius*) titolo di stato
lakštiŋgala *zool.* usignolo *m*
lākštin |**iai** *dgs. kul.* tagliatelle *f pl*; ~**is** 1. in fogli; 2. in lamiera, laminato; ~**ē geležis** ferro in lamiera
lakšt |**uoti** (*suokti*) trillare *A*; ~**ūtē** usignolo *m*
laktā (*vištoms*) posatoio *m*; *sutūpti ant laktos* posarsi su un posatoio, appollaiarsi
laktācija *biol.* lattazione *f*
lakti 1. lappare *A*; 2. *menk.* (*gerti*) bere alcòlici, tracannare *A*
lakūnas aviatore *m*, pilota *m*; aeronauta *m*
lakūoti |**ti** laccare *A*, (in)verniciare *A*; *duris ~ti* verniciare una porta; *sng.*: *nagūs ~tis* smaltarsi le unghie; ~**tojas**, -**a** laccatore *m* (*f -trice*), (in)verniciatore *m* (*f -trice*)
lak |**ūs** 1. veloce, rapido, svelto; ~**ūs arklys** cavallo veloce; 2. *prk.* (*neramus*) irrequieto; vispo, vivace; 3. (*kūrybingas*) fèrvido, creativo; fluente; ~**l vaizduotė** immaginazione fèrvida; 4. *chem.* volàile; *lākiosios mēdžiagos* sostanze volàtili
lal |**ėjimas**, ~**esys** schiamazzo *m*, fracasso *m*, vocio *m*; ~**ėti** 1. schiamazzare *A*, vociare *A*; 2. (*su garsu tekėti*) mormorare *A*, gorgogliare *A*
1 lamà *zool.* lama *m inv*
2 lamà (*budistų vienuolis*) lama *m inv*

lámdyti 1. (*glamžyti*) spiegazzare *A*, sgualcire *A*; 2. (*gadinti*) sgangherare *A*, sconquassare *A*; 3. *prk.* (*lavinti*) esercitare *A*, addestrare *A*
lam |**énti**, ~**inti** *žr.* *lámdyti* 1, 2
lañst |**as** ornamento *m*, disegno *m* (*di stoffa*); ~**uotas** con disegni, decorato
lamzdėlis *muz., etnogr.* strumento a fiato (*di legno*)
lámžyti *žr.* *lámdyti* 1
lancėtas *med.* lancetta *f*, bisturi *m*
land |**à** 1. (*anga*) buco *m*, foro *m*; bocca *f*, apertura *f*; *krósnies ~à* bocca del forno; 2. (*urvas*) tana *f*; covo *m*, covile *m*; ~**ynē** *menk.* covo *m*, covile *m*; riparo *m*, giaciglio *m*; ~**yti džn.** 1. entrare *E*, uscire *E* (*strisciando*); 2. frugare *A*, rovistare *A*
landšāftas *geogr.* paesaggio *m*
landuonis *med.* paterèccio *m*, panerèccio *m*
landūs 1. (*aštrus*) acuto, tagliente, affilato; 2. (*visur prieinantis*) intruso, importuno; penetrante
lándžioti 1. entrare *E*, uscire *E* (*strisciando*); brulicare *A*; 2. (*ieškoti*) frugare *A*, rovistare *A*; *nelándžioti* venire continuamente; importunare *A*, insistere *A*
láng |**as** finestra *f*; *nesisvėrk prō ~q* non spòrgerti dalla finestra; ~**o rėmas** telàio di una finestra
langėi |**is** 1. *mžb.* finestrino *m*, finestrella *f*; 2. (*vėdinimui*) sopraffinestra *f*; 3. *spec.* sportello *m*; apertura *f*, vano *m*; *stovėti eilėje prie ~io* fare la coda davanti allo sportello; 4. *prk.* (*keturkampis*) riquadro *m*, quadrato *m*
langin |**ē** imposta *f*, battente *m*, persiana *f*; *uždaryti ~ēs* chiudere le imposte; ~**is** di finestra; ~**is stiklas** vetro di finestra
lañgius vetràio *m*
langúotas a quadri, a quadretti, a scacchi; *l. pōpie-rius* carta a quadretti
lank |**à** prato allagabile; *o ĩ ~às išėiti* (*nukrypti nuo temos*) andare fuori tema, sragionare *A*
lankañnis anello *m* (*del fornello di una caldàia*)
lañk |**as** 1. (*žiedas*) cèrchio *m*, cerchione *m*; *statinēs ~as* cèrchio di una botte; 2. (*rankena*) mànico *m* (*semicercolare*); *kibiro ~as* mànico di un sécchio; 3. (*šaudymui*) arco *m*; *įtempti ~q* tirare l'arco; 4. (*vingis*) giro *m*, deviazione *f*; ~**q apvažiuoti** percorrere una deviazione; 5. (*spaudinio*) pàgina *f*; foglio *m*; *honorāras pagal ~ūs* emolumento per foglio; *o fiz.: elėktros ~as* (*voltas*) arco elèttico (*voltàico*); *dangaūs ~as* arcobaleno *m*; *ĩ ~q sulenkėti* (*įveikti*) sottomèttre *A*, costringere all'ubbidienza; ~**ėlis mžb.** cerchietto *m*

- lañkym||as(is)** visita *f*; frequentazione *f*; ~o *vālandos* orario delle visite
- lañkininkas** 1. (*kareivis*) soldato armato d'arco, arciere *m*; 2. *sport.* arciere *m*, tiratore d'arco
- lankin||is** ad arco; ~ė *lėmpa* lampada ad arco
- lanký||ti** 1. visitare *A*, far una visita, venire a trovare qc., andare da qc.; *sng.*: *kodėl nesilankai pàs mūs?* perché non vieni a trovarci?; 2. (*paskaitas ir pan.*) frequentare *A*; seguire un corso di studi; ~tojas, -a visitatore *m* (*f* -trice)
- lankomùmas** frequenza *f*; *paskaitų l.* frequenza alle lezioni
- lañkst||as** 1. curva *f*; gòmito *m*; svolta *f*, giro *m*; *daryti ~ą* (*važiuojant keliu*) fare una deviazione, allungare la strada; 2. *tech.* articolazione *f*, cerniera *f*
- lañkstym||as** piegatura *f*; *spst.*: ~o *mašinà* piegatrice *f*
- lankstý||ti** piegare *A*, curvare *A*, flèttare *A*; *paklòdę ~ti* piegare un lenzuolo; *sng.*: *pirštai nesilanksto* le dita non si piègano; ~tis (*žemintis*) umiliarsi, piegarsi, sottomèttersi
- lankst||ùmas** flessibilità *f*, agilità *f*; duttibilità *f*; *kùno ~ùmas* agilità del corpo; ~ùs flessibile, àgile, pieghévole; ~i *šakà* ramo flessibile; *prk.*: ~ùs *pròtas* cervello àgile
- lanksvà bot.** spirèa *f*
- lañktis** 1. (*siūlams lenkti*) aspo *m*, arcolàio *m*; 2. *žr.* lañkstas 1
- lankùoti** 1. (*lankstyti*) piegare *A*; 2. (*vyti*) avvòlgere *A*; aggomitolare *A*
- lantānas chem.** lantànio *m*
- lapà||lakštis bot.** lembo *m*, làmina *f*; ~makštė *bot.* guaina *f*; ~pjovė tagliatrice *f* (*per le foglie*)
- lāp||as** 1. (*augalo*) foglia *f*; *drėba kaip ~as* trema come una foglia; ~ų *kritimas* il cader delle foglie; *pasislėpti tarp mėdžio ~ų* nascondersi tra il fogliame; 2. (*popieriaus*) foglio *m*; pàgina *f*; mòdulo *m*, documento *m*; *išplėsti knygos ~ą* strappare una pàgina di un libro; *atlyginimų ~as* foglio paga; *klausimų ~as* questionàrio *m*; 3. (*skardos ir pan.*) foglio *m*, làmina *f*, lastra *f*
- lapatúoti** 1. (*šiuoliuoti*) córrere saltellando, galoppare *A*; 2. (*judinti*) agitare *A*, muòvere *A*
- lapáuti** raccògliere foglie
- lāpė** 1. *zool.* volpe *f*; *rudoji l.* volpe rossa; *júodsidabrė l.* volpe argentata; 2. *prk.* persona astuta, volpone *m*; ◇ *nė l. nesulójo* (*niekam nežinant*) all'insaputa di tutti
- lapėl||is** 1. *mžb.* fogliolina *f*, foglietta *f*; (*popieriaus*) foglietto *m*; *rōžės žiedo ~iai* i pètali di una rosa; 2. (*atsišaukimas*) volantino *m*, foglio volante; 3. (*blankas*) mòdulo *m*, documento *m*; *nedarbin-gumo ~is* certificato mèdico per assenza dal lavoro
- lapenà** pelle di volpe
- lāpenos dgs.** pelliccia di volpe
- lapėnti šnek.** 1. (*bėgti*) córrere *E*; trotterellare *A*; 2. (*sparnais plasnoti*) bàttre le ali
- lāpgraužiai dgs. zool.** crisomèlidi *m pl*
- lapiáuti** cacciare volpi
- lap||iēnė** minestra (di foglie) di ortaggi; ~ijà fogliame *m*, fronda *f*
- lāp||inas** maschio della volpe; ~ýnas luogo pieno di volpi
- 1 lapinė** (*pavėsinė*) frascato *m*, pèrgola *f*
- 2 lapinė** (*kepurė*) cappello di pelliccia di volpe
- lāpin||is** 1. di foglie; 2. frondifero, foglifero; ~iai *mėdžiai* àlberi fogliferi; 3. a forma di foglia
- lāpis, -ė** (*Laplandijos gyventojas*) lappone *m, f*
- lāp||iškas** volpino, di volpe; ~iška *gudrybė* astùzia volpina; ~iùkas volpacchiotto *m*
- lāp||kotis bot.** picciolo *m*; ~kritis novembre *m*: ~kričio mėnesį nel mese di novembre, in novembre; ~kritys stagione della caduta delle foglie
- lapnóti šnek.** 1. (*skubiai eiti*) andare in fretta; trotterellare *A*; 2. (*ėsti*) mangiare rumorosamente, grufolare *A*
- lapóti** germogliare *A/E*; mèttere le foglie
- lapsėti** 1. agitare *A*, muòvere *A*; 2. córrere *E*; trotterellare *A*; 3. mangiare con avidità, grufolare *A*
- lāpsukiai dgs. zool.** tortricidi *m pl*
- lapúotas** ricco di foglie
- lapuó||tis** foglifero, latifoglio; ~čių *mėškas* bosco di (àlberi) latifogli
- las||ióti, ~yti** raccògliere *A*, cercare *A*
- laštà** 1. (*narvas*) gabbia *f*; 2. (*būda*) cuccia *f*; covile *m*; ◇ *anat.*: *krūtinės l.* torace *m*
- laštėl||ė biol.** cèllula *f*; ~ių *dalijimasis* divisione cellulare; ~ėna *biol.* tessuto cellulare, cellulosa *f*; ~ýnas *biol.* sincizio *m*; ~inis cellulare
- lāšalas zool.** efèmera *f*
- lāš||as** 1. goccia *f*, gòcciola *f*, stilla *f*; ~as *pō ~o* una goccia dopo l'altra; *iki paskutinio ~o* fino all'última goccia; *išgėrti ~ų nuò širdiės* prèndere le gocce per il cuore; ~ai *akims* collirio *m*; 2. *prk.* (*truputis*) piccola quantità, goccio *m*, bri-

ciolo *m*; ◇ *~as pō ~o īr ākmenī pratāšo* goccia a goccia s'incava la pietra
laščiōti piovigginare *E/A*
lašēl *is mžb.* goccio *m*, gocchetto *m*, goccina *f*; *nē ~io burnōj neturējau* non ho bevuto neanche un goccio
laš ēnti piovigginare *E/A*; *~ēti* gocciolare *E/A*, stillare *E*, cadere a gocce; *vāškas lāša nuō žvākēs* la cera gocciola dalla candela; *iš statinēs ~ējo vynos* il vino gocciolava dalla botte; *~iklis* contagocce *m inv*
lašin *lētis kul.* salatino col lardo; *~iaī dgs.* lardo *m*, grasso *m*; *rūkūti ~iaī* lardo affumicato; *~īngas* lardoso; *~inis* da lardo, da grasso; *~iūotas* sporco di grasso
lāšin *ti* gocciolare *A*, far cadere a goccioline; *~tūvas* tubo contagocce
laš *išā zool.* salmone *m*; *~išinēs dgs. zool.* salmò-nidi *m pl*
lašnōti 1. gocciolare *E/A*; 2. piovigginare *E/A*
lāštakas grondaia *f*
lāstelēti cadere a gocce
latākas 1. (*kļanas*) pozzanghera *f*; 2. (*nutekamasis griovelis*) scanalatura *f*; grondaia *f*; 3. *anat.* dotto *m*; canale *m*; condotto *m*; *tulžiēs pūslēs l.* dotto biliare
latifūndija *istor.* latifondo *m*
latvībē prèstito dal lèttone
lātvis, -*ē* lèttone *m, f*; *~iškas* lèttone, della Lettonia
lauk, **laukaņ** *prv.* via, fuori; *mēsti laukaņ* gettare via; *lauk iš čia!* fuori di qui!
1 lauk *as dkt.* 1. spàzio aperto; fuori *m*; campagna *f*; *miegōti ~ē* dormire all'aperto; *neik ī ~q* non andare fuori; 2. (*dirva*) campo *m*; *javū ~as* campo di grano; *~ū gēlēs* fiori di campo; *~ū darbaī* lavori agricoli; 3. (*vieta*) campo *m*; àrea *f*; zona *f*; *mūšio ~as* campo di battaglia; *regējimo ~as* campo visivo
2 laukas *bdv.* (*apie gyvuli*) dal muso bianco, dalla fronte bianca
laukē *prv.* fuori, all'aperto; *L. sniņa* fuori nèvica
laukēti inselvaticare *E*, diventare selvatico
laukiamāsis sala d'attesa, sala d'aspetto, anticamera *f*
laukīmas attesa *f*; *sunkūs l.* attesa penosa
laukīmē 1. (*miško*) radura *f*; 2. (*gyvulio kaktos*) stella *f*, macchia *f* (*in fronte*)
laukiniņk *as*, -*ē* *psn.* agricoltore *m* (*f-trice*), lavoratore agricolo; *~ystē* agricoltura *f*, campicoltura *f*

lauklis 1. di campo; campestre; campagnolo; *~ē pelē* topo campestre; 2. selvaggio, selvatico; incolto, feroce; *~ēs rōžēs* rose selvatiche; *~ē gentis* tribù selvaggia; 3. (*išorinis*) esteriore, esterno; *~ēs dūrys* porta esterna; 4. *prk.* (*neišsiauclējēs*) rozso, maleducato, bārbaro; *~is žmogūs* uomo rozso; 5. *prk.* (*nežmoniškas*) disumano; straordinario
laukinū *kas bot.* pollone selvatico; *~mas* 1. *istor.* età della preistoria, cultura primitiva; 2. selvatichezza *f*; rozzeria *f*, rustichezza *f*
laukis, -*ē* animale con una macchia bianca in fronte
laukneša, **lauknešis** *etnogr.* recipiente di legno (*per trasportare il cibo*)
lāuk *ti* aspettare *A*, attendere *A*; essere (rimanere) in attesa; *~ti skambūcio* aspettare una telefonata; *jī nekañtriai lāukē grīžtant manēs* attendeva con impazienza il mio ritorno; *~tis* essere incinta, aspettare un bambino
lauktūvēs *dgs.* regalo *m*, dono *m* (*fatto al ritorno*)
laukūjis esterno, esteriore
laūm *ē mit.* strega *f*, maga *f*; ◇ *~ēs jūosta* arcobaleno *m*; *~ēs šlūota* scopazzo *m*; *~ēs plaukaī* ragnatele *f pl*; *~ēs piŗštas* belemnita *m*
lauminēti giocare a mosca cieca
laūm *šluotē bot.* scopazzo *m*; *~žirgis zool.* libellula *f*
laup *inēti*, *~yti dzn.* scortecciare *A*; scrostare *A*; scorticare *A*; spellare *A*; *nelaupyk mēdžio žievēs* non scortecciare l'albero
laup *ti* scrostare *A*; *~ūs žr.* lupus
laur *as bot.* alloro *m*; lauro *m*; *kul.:* *~ū lapēliai* foglie di lauro; *~ū vainikas* corona d'alloro; ◇ *añt ~ū ilsētis (užmēgti)* riposare, dormire sugli allori
laurāvyšnē *bot.* laurocèraso *m*
laureātas, -*ē* laureato *m* (*f-a*), vincitore *m* (*f-trice*); *Nobelio prēmijos l. fizikos srityje* Nobel per la fisica
laureñcis *chem.* laurènzio *m*
lauriniai *dgs. bot.* lauracee *f pl*
lauž *as* 1. (*ugnis*) falò *m*, fuoco *m*; rogo *m*; *užkurti ~q* accendere un fuoco; *sudėginti aīt ~o* condannare al rogo; 2. (*krūva šakų*) catasta *f*, mucchio *m*, ammasso *m*; 3. (*sulaužyti daiktai*) rottame *m*, scarti *m pl*, ferraglia *f*; *metalo ~as* rottame di ferro; 4. (*lokio guolis*) tana *f*; 5. *b. menk.* (*apsileidėlis*) persona trasandata
laužāvietē luogo per accendere fuochi (*in un campo*)

- lauž**||yklà cava *f*; **akmenų** ~yklà cava di pietra; ~imas frantumazione *f*; rottura *f*
- laužymas** 1. rottura *f*; frantumazione *f*; 2. *prk.* (*pažeidimas*) violazione *f*, trasgressione *f*, infrazione *f*; *sutartiės* *l.* violazione d'un trattato; 3. *spst.* impaginazione *f*; marginatura *f*; ◇ *kaulų* *l.* (*spūstis*) gran ressa, calca *f*; *galvės* *l.* (*galvojimas*) lambiccamento del cervello
- laužynas, laužynė** 1. luogo pieno di alberi abbattuti dal vento, sterpaio *m*; 2. (*guolis*) tana *f*, covo *m*, giaciglio *m*; 3. *prk.* (*apgriuvę namai*) casa in rovina; disastro *m*, disordine *m*
- laužinys** *spst.* bozza (*f*) impaginata
- laužyti** 1. rompere *A*, spezzare *A*, frantumare *A*, frangere *A*; *šakės* *l.* spezzare i rami; *ledūs* *l.* rompere i ghiacci; 2. (*gadinti*) sfasciare *A*, sconquassare *A*, sgangherare *A*; *nelaužyk kėdės* non sfasciare la sedia; 3. *spst.* impaginare *A*, marginare *A*; 4. *prk.* (*nesilaikyti*) violare *A*, trasgredire *A*; rompere *A*, non rispettare; *l. pažadą* violare una promessa; ◇ *rankas* *l.* torcersi le mani; *galvą* *l.* (*įtemptai galvoti*) rompersi la testa, lambiccarsi il cervello, scervellarsi; *liežuvį* *l.* (*sunkiai svetima kalba kalbėti*) masticare male una lingua
- laužytojas, -a** (*pažeidėjas*) violatore *m* (*f*-trice), trasgressore *m*, trasgreditrice *f*, perturbatore *m* (*f*-trice)
- laužti** 1. rompere *A*, spezzare *A*, fare a pezzi; 2. *fiz.* diffrangere *A*, rifrangere *A*; 3. (*spausti*) premere *A*, stringere *A*
- laužtin**||*è mat.* linea spezzata; ~is spezzato, rotto, infranto; ◇ ~iai *skliaūstai* parèntesi quadre; *lingv.*: ~ė *priegaidė* intonazione discontinua
- laužtis** voler penetrare a forza, spingersi dentro
- laužtū**||*kai* *dgs.* imboccatura *f*, morso *m*; ~vas (*įrankis*) leva d'acciaio, palanchino *m*, piede di porco
- lavà** *geol.* lava *f*
- lavė**||jimas sviluppo *m*; ~ti svilupparsi; progredire *E/A*; migliorare *E*
- lavinà** (*s*)lavina *f*, valanga *f*
- lavin**||imas(*is*) esercitazione *f*; addestramento *m*; sviluppo *m*; ◇ *fizinis* ~imas(*is*) educazione fisica; *beįdrojo* ~imo *mokyklà* scuola per l'istruzione di base; ~ti esercitare *A*, addestrare *A*, allenare *A*, sviluppare *A*; ~ti *balsą* esercitare la voce; ~amieji *žaidimai* giochi d'intelligenza
- laviruoti** 1. *jūr.* virare *A*, bordeggiare *A*; 2. *prk.* manovrare *A*; destreggiarsi, barcamenarsi
- lavón**||as cadavere *m*; ~inė obitorio *m*, morgue *f* *inv*; ~iškas di cadavere, cadaverico
- lavūs** 1. agile, flessibile; 2. svelto, sveglia
- lavsānas** lavsan *m* (*tessuto di fibre polièsteri*)
- lazd**||à bastone *m*; (*su*) ~à *pasiremti* appoggiarsi a un bastone; ◇ *dūoti* ~ų (*mušti*) prendere a bastonate, bastonare *A*; *gauti* ~ų ricevere delle bastonate; ~ėlė 1. *mžb.* bastoncino *m*, bastoncello *m*; 2. (*dirigento*) bacchetta *f* (*del direttore d'orchestra*); 3. *biol.* bacillo *m*; ~ėlinis bacilliforme
- lazdyn**||as *bot.* nocciolo *m*; cōrilo *m*; ~ynas nocciolo *m*
- lazedūti** bastonare *A*
- lazerinis** (*a*) laser
- lāzeris** laser *m* *inv*
- lazgėti** šnek. 1. (*klegėti*) vociare *A*, schiamazzare *A*; 2. (*plevėsuoti*) sventolare *A*
- lāž**||as *istor.* corvè *f*; ~ą *ėlti* prestare un servizio obbligatorio (*previsto dalla condizione di servo della gleba*)
- lažyb**||ininkas, -ė scommettitore *m* (*f*-trice); ~os *dgs.* scommessa *f*; ~ų *kiřsti* (*ėlti*) fare una scommessa
- lažiniņkas, -ė** *istor.* servo (serva) della gleba
- lažinis** di servitù, di schiavitù
- lažinys** posta *f*, somma scommessa
- lažintis** scommettere *A*, fare una scommessa; *l. iš dešimties eurų* scommettere dieci euro
- led**||ai *dgs.* 1. (*kruša*) grāndine *f*; 2. (*valgomieji*) gelato *m*; *šokolādiniai* ~ai gelato al cioccolato; ~ų *pardavėjas* gelatāio *m*; ~ainė 1. (*ledų parduotuvė*) gelateria *f*; 2. (*šalta patalpa*) ghiacciaia *f*
- lėd**||as ghiaccio *m*; ~o *slūoksnis* lastra di ghiaccio; *čiuožti* ~ū scivolare sul ghiaccio; *sport.*: ~o *ritulys* hockey *m* *inv*
- ledėsis** pezzo di ghiaccio
- ledėti** 1. ghiacciare *E*, gelare *E*, diventare ghiaccio; 2. coprirsi di ghiaccio
- ledyn**||as ghiacciaio *m*; ~inis *geol.* glaciale; ~inės *kilmės* d'origine glaciale
- ledinis** di ghiaccio; gēlido, freddissimo; *l. vanduo* acqua gēlida
- ledynmetis** *geol.* època glaciale
- ledin**||ūkas caramella *f*; lecca lecca *m* *inv*; ~uotas coperto di ghiaccio; ◇ ~uotasis *Šiaurės vandenynas* Mar Glaciale Àrtico
- ledyti** ghiacciare *E*, gelare *E*

léd |jūris mare glaciale; ~**kálnis** iceberg *m inv*; ~**kálnio viršūnė** punta di un iceberg; ~**kirtis**, ~**kirvis** piccozza *f*; ~**laukis** banco di ghiaccio; ~**laužis** rompighiaccio *m*

ledó |**dara** formazione di ghiaccio; ~**kšnis** 1. (*ledo gabalas*) pezzo di ghiaccio; 2. (*varveklis*) ghiacciolo *m*; ~**nešis** disgelo di un fiume; ~**tyra spec.** glaciologia *f*

lėdrogės *dgs. sport. bob m inv*

lėdspira *zool. cutréttola f, batticoda f inv, ballerina f*

leduotas coperto di ghiaccio

legaliai *prv.* legalmente, per vie legali

legaliz |**ācija**, ~**āvimas** legalizzazione *f*; ~**uoti** legalizzare *A*, regolarizzare *A*

legal |**ūmas** legalità *f*; ~**ūs** legale, conforme alla legge; **legālios priemonės** mezzi legali

legātas legato *m*, rappresentante (*m*) della Santa Sede

legendā 1. *mit.* leggenda *f*; 2. *prk.* (*pramanas*) fandonia *f*, bugia *f*, fröttola *f*; 3. (*ženklų paaiškinimas*) spiegazione *f*; didascalia *f*; 4. (*įrašas mone-toje*) leggenda *f*

legėndinis leggendario

legiōn |**as istor.** legione *f*; **Cėzario** ~**ai** le legioni di Cėsarė; ~**iėrius**, ~**ininkas** legionario *m*

leiboristas, ~**ė** *polit.* laburista *m, f*

leidėjas, ~**a** 1. (*knygų*) editore *m (f -trice)*; 2. (*įstatymų*) legislatore *m*

leidyb |**a** 1. editoria *f*; pubblicazione *f*; promulgazione *f*; 2. legislazione *f*; ~**inis** editoriale, di editore; ~**inė veikla** attività editoriale

leidyklā casa editrice

leidimas 1. pubblicazione *f*; edizione *f*; **knėgos l.** pubblicazione di un libro; **pilnas rāstų l.** edizione integrale di un'opera; 2. (*dokumentas*) permesso *m*; licenza *f*; autorizzazione *f*; visto *m*; lasciapassare *m inv*; *l. šautuvui laikyti* licenza di porto d'armi; 3. spėrpero *m*, spreco *m*; **pinigų l.** spėrpero di denaro; 4. (*įšvirkštimas*) iniezione *f*

leidimasis 1. (*saulės*) tramonto *m*; 2. (*lėktuvo*) atterrāggio *m*, atterramento *m*; 3. (*ėjimas žemyn*) discesa *f*

leidinėti *dzn.* 1. far entrare (o uscire) più volte; 2. (*eikvoti*) sperperare *A*, scialacquare *A*

leidinys pubblicazione *f*; **mōkslinis l.** pubblicazione scientifica

lėidžiam |**as** permissivo; ammesso; lėcito; *teis.:* ~**oji nōrma** norma permissiva; *įstatymų* ~**oji valdžia**

potere legislativo; *ař* ~**a įeiti?** è permesso di entrare?

lėinas 1. (*laibas*) sottile, èsile; 2. (*lankstus*) àgile; flessibile

lėipėti sentirsi male

lėipti 1. (*alpti*) svenire *E*, sentirsi mancare; 2. (*glebti*) infiacchire *E*; accasciarsi, afflosciarsi, svingorirsi; *♦ juokaĩs l.* scoppiare a ridere, ridere a crepapelle

lėisgyvis mezzo morto, più morto che vivo

lėi |**sti** 1. (*duoti eiti*) lasciare *A*, far entrare (o uscire); *nelėisk katės į kambarį* non far entrare il gatto in casa; ~**sti vādenį** far uscire l'acqua; *vaikūs ~sti į mōkslą* far studiare i figli; ~**sti į laisvę** lasciar libero, mēttēre in libertā; 2. (*duoti suti-kimą, nedrausti*) permēttēre *A*, consentire *A*, lasciare *A*, concēdere *A*; ~**sk mán miegōti** lāsciami dormire; ~**skite Jūsų paklāusti** mi permetta di domandārLe; *tėvas ~do jam išvažiuoti* il padre gli permise di partire; 3. (*sukelti veiksmą*) mēttēre in moto, dar l'avvio, avviare *A*; ~**sti variklį** avviare un motore; *ārklį ~sti šuoliais* far cōrrere al galoppo un cavallo; 4. (*mesti*) lanciare *A*, gettare *A*, scagliare *A*; 5. (*spausdinti*) pubblicare *A*, stampare *A*; 6. (*tekinti*) far sposare, maritare *A*; 7. (*skleisti*) far uscire, emēttēre *A*, mandar fuori; *dūmus ~sti* emēttēre fumo; 8. (*auginti*) germogliare *A/E*, rampollare *E*; *šaknīs ~sti* mēttēre radici, radicare *E*; 9. (*platinti*) diffōndere *A*, spāndere *A*, spārgere *A*; *nelėisk kalbų* non spāndere voci; 10. (*eikvoti*) spēndere *A*, sperperare *A*, scialacquare *A*; 11. (*tirpdyti*) far sciōgliere, liquefare *A*; 12. (*švirkšti*) iniettare *A*; 13. (*prabūti*) passare *A*, trascōrrere *A*; ~**sti atōstogas priė jūros** trascōrrere le vacanze al mare; 14. (*nuleisti*) far scēndere, ammainare *A*, abbassare *A*; ~**sti vėliavą** ammainare una bandiera; ~**sti káiną** abbassare un prezzo; 15. (*įmerkti*) immērgere *A*, affondare *A*, mandare a fondo

lėistin |**as** permissivo, tollerābile, ammissibile; ~**as elgesys** atteggiamento permissivo; ~**ūmas** permissibilitā *f*, ammissibilitā *f*

leistiniai *dgs. kul.* gnocchi di farina in brodo

lėi |**stis** 1. (*duotis, sutikti*) lasciarsi; permēttēre *A*, accettare *A*; *jīs ~dosi apgāunamas* si lasciō imbrogliare; 2. (*eiti, važiuoti žemyn*) scēndere *E*, andare (venire) giù; ~**stis láiptais** scēndere le scale; 3. (*apie saulę*) tramontare *E*; calare *E*; 4. (*apie lėktuvą*) atterrare *A*; 5. (*pradėti ką daryti*)

- méttersi a fare q.c.; iniziare A; entrare E; *jìs* ~*dosi bégti* si è messo a correre; ~*stis keliònèn* métttersi in viaggio, partire E; *nesiléisk f ginčūs* non entrare nella lite; 6. (*slūgti*) sgonfiarsi; 7. (*tirpti*) sciogliersi, liquefarsi
- leistūvas** (*oblius*) piallone *m*, pialla *f*
- leitenántas** *kar.* tenente *m*; *jaunesnysis l.* sottotenente *m*
- leitmotývas** *muz.* leitmotiv *m inv*
- lekálas** *tech.* sàgoma *f*, mōdano *m*
- lèkcija** *žr.* paskaità
- lèkimas** il volare, il correre; volo *m*
- lèksika** *lingv.* lessico *m*
- leksikogrāf||as, -è** lessicògrafo *m (f -a)*; ~*ija* lessicografia *f*
- leksikològ||as, -è** lessicòlogo *m (f -a)*; ~*ija* lessicologia *f*
- leksikònas** *psn.* dizionario *m*, glossario *m*
- lèksinis** lessicale, del lessico
- lèksmas** *žr.* lèkimas
- lèkščiūoti** *žemd.* lavorare la terra con l'aratro a disco
- lèkštas** 1. (*plokščias*) piatto, piano; 2. (*nestatus*) dolce, declive, non ripido; 3. *prk.* (*paviršutiniškas*) superficiale; triviale; scipito; *l. anekdòtas* barzelletta scipita
- lèkšt||è** piatto *m*; *gili, negili* ~*è* piatto fondo, piano; *svarstýklių* ~*è* piatto della bilancia; ~*ėlè mžb.* piattino *m*
- lèkštėti** 1. appiattirsi, farsi piatto; 2. diventare (più) superficiale, banalizzarsi
- lèkštín||is; ~és akėcios** èrpice a dischi; ~*ti* 1. appiattare A; 2. banalizzare A
- lèkštūmas** 1. (*plokštumas*) superficie piana, piano *m*; 2. (*paviršutiniškumas*) superficialità *f*, trivialità *f*; scipitaggine *f*
- lèkštūtè** piattino *m*
- lèkti** 1. (*skristi*) volare E; 2. (*bégti*) correre E, andare velocemente; *lèkia kaip vėjas* corre come il vento; 3. (*kristi*) cadere E, precipitare E
- lektòriumas** sala (da) conferenze
- lektorius, -è** conferenziere *m (f -a)*
- lèktūv||as** aereo *m*, aeroplano *m*, aeromobile *m*, velivolo *m*; *skristi (sù)* ~*ù* viaggiare in aereo; *reaktývinis* ~*as* aviogetto *m*; *viršgarsinis* ~*as* aereo supersonico; ~*nešis* portaerei *f inv*
- lekūoti** (*apie šunį*) trafelare A, ansimare (A) per stanchezza
- lèl||ė** 1. bàmbola *f*; *porceliāninė, skudurinė* ~*ė* bàmbola di porcellana, di stoffa (di pezza); 2. pupo *m*; burattino *m*; ~*ių teātras* teatro dei burattini
- lelijà** *bot.* giglio *m*; *miškinė l.* giglio gentile, margherita *m*, turbante di turco; *vandėns l.* giglio d'acqua, ninfea bianca
- lelijin||iai** *dgs. bot.* liliàcee *f pl*; ~*is* gigliaceo, liliaceo
- lėlininkas, -è** burattinaio *m (f -a)*
- lelióti** *šnek.* 1. (*vyti*) scacciare A (*urlando*); 2. (*barti*) sgridare A
- lėlys** *zool.* caprimulgo *m*
- lėlytė** *mžb.* bambolina *f*
- lėliūkė** 1. *zool.* crisàlide *f*, pupa *f*, ninfa *f*; 2. (*akies*) pupilla *f*
- leliuóti** 1. (*šūkauti*) vociare A, gridare A; 2. (*liūliuoti*) ninnare A, cullare A
- lemà** *mat.* lemma *m*
- lemėnti** balbettare A, borbottare A
- lėmiamas** decisivo, determinante, cruciale, risolutivo; *l. momentas* momento cruciale; *l. susitikimas* incontro decisivo
- lėmp||a** làmpada *f*, lume *m*; *žibalinė* ~*a* làmpada a petrolio; *stalinė, sieninė* ~*a* làmpada da tavolo, a muro; ~*inis* da làmpada; ~*inis imtūvas* apparecchio ràdio a valvole; ~*ūtė* lampadina *f*; *pérdegusi* ~*ūtė* lampadina bruciata (fulminata)
- lemtaĩ** *prv.* come si deve
- lėmtas** decente; discreto; *l. drabūžis* vestito decente
- lém||ti** 1. (*pranašauti*) destinare A, determinare A. assegnare A, decidere A; *kiekvienām gyviui ~ta mirti* ogni creatura è destinata a morire; 2. (*būti priežastimi*) causare A; dipendere E, derivare E; *derlių lėmia sėklos kokybė* il raccolto dipende dalla qualità della semente
- lemting||as** fatale; determinato; inevitabile; ~*a diená* giorno fatale
- lemtis** destino *m*, sorte *f*, fato *m*; *taip l. lėmė* la sorte ha voluto così
- iemūras** *zool.* lèmure *m*
- lėnas** *žr.* lėtas
- lėndrė** *žr.* nėndrė
- lengvaatlėtis, -è** *sport.* chi pratica l'atletica leggera
- lengvabūd||is, -è** persona spensierata, poco seria; ~*iskai* *prv.* con leggerezza, superficialmente, senza responsabilità; ~*iskas* spensierato, leggero, poco serio; ~*iskumas* leggerezza *f*, mancanza di serietà
- lengva||dařbis, -è** chi cerca un lavoro facile; ~*duónis, -è* scansafatiche *m, f inv*; fannullone *m (f -a)*

lengv||ai *prv.* 1. leggermente, in modo *l. ro.*; lievemente; *~iaū apsiřeņk* vestiti con i vestiti più leggeri; *~ai sūžeistas* lievemente ferito; 2. con facilità, facilmente, senza difficoltà; *~ai prieinama* facilmente raggiungibile; 3. con leggerezza, superficialmente

lengvamānis, -ē persona leggera, superficiale

lengvapēd||is, -ē facilone *m, f*; *~iškai prv.* con leggerezza, irresponsabilmente; *~iškūmas* irresponsabilità *f*; faciloneria *f*; leggerezza *f*

leņgv||as 1. (*nesunkus*) leggero; *~as maistas* cibo leggero; 2. (*nesudētingas*) facile; *~i klāusimai* domande facili; *nēleņgva apsisprēsti* non è facile decidere; 3. (*nestripus*) leggero, lieve, débole, mite; *~as vējēlis* lieve brezza; *~ā ziemā* inverno mite; *~as vīnas* vino leggero; 4. *prk.* leggero, facile, poco serio, superficiale; *~o eļģesio mōteris* donna leggera (di facili costumi); *◇ ~ōji prāmōnē* industria leggera; *~ōji atlētika* atletica leggera; *~ōji mūzika* musica leggera; *~ā širdiml (ramiai)* a cuor leggero

lengva||svōris *sport.* peso leggero; *~šifdis*, -ē persona alla buona

lengvatā facilitazione *f*, franchigia *f*, concessione (*f*) speciale; *suteikti kām lengvātū* concedere facilitazioni *a qc.*; *draudīmo l.* franchigia assicurativa

lengvatikybē credulità *f*; ingenuità *f*; dabbenaggine *f*

lengvātikis, -ē credulone *m (f-a)*, semplicione *m (f-a)*

lengvātin||is di favore; favorevole; *~ē kāina* prezzo di favore; *~ēmis sāhygomis* a condizioni favorevoli

lengvé||ti 1. alleggerirsi, diventare più facile (più semplice); 2. migliorare *E*; progredire *E/A*; *gyvenimas ~ja* la vita sta migliorando

leņgv||inti 1. alleggerire *A*; facilitare *A*; *~inti dārbq* facilitare un lavoro; 2. mitigare *A*, calmare *A*, addolcire *A*; *~inti baūsmę* mitigare una pena; *~ōkas* piuttosto leggero (facile); *~ūmas* 1. leggerezza *f*; *oro ~ūmas* leggerezza dell'aria; 2. facilità *f*; semplicità *f*; *užduotiēs ~ūmas* facilità di un compito; 3. agevolezza *f*, agilità *f*; *stīliaus ~ūmas* agilità di stile

lenin||iētis, -ē leninista *m, f*; *~izmas* leninismo *m*

lénk||as, -ē polacco *m (f-a)*; *~u kalbā* lingua polacca

lenkčiū *prv.* a gara

lénkē valle *f*, depressione *f*

lenk||ēti assumere caratteri polacchi; *~ybē lingv.* prestito dal polacco

lenkl||klis *anat.* flessore *m*; *~mas* 1. (*veiksmas*) flessione *f*, piegatura *f*; *kóju ~mas* flessione delle gambe; 2. (*sąnarys*) articolazione *f*; 3. (*aplenkimas*) sorpasso *m*

lénk||inti rendere polacco; *~iškai prv.* in polacco, alla polacca; *~iškas* polacco

lenkmuō 1. piega *f*, piegatura *f*; 2. articolazione *f*

leņk||ti 1. piegare *A*, flēttere *A*, curvare *A*; *šākq ~ti* piegare un ramo; *prk. nūgarq ~ti* (*būti nuolankiam*) curvare la schiena, umiliarsi; *~ti keliūs* (*klauptis*) piegarsi sulle ginocchia; *gālvq ~ti* chinare il capo, inchinarsi; 2. (*šalintis*) evitare *A*, scansare *A*, sfuggire *A*; *sng.: jls manēs ~iasi* lui mi evita; 3. (*aplenkti*) superare *A*, sorpassare *A*; *peř pōsūkį negālima ~ti* non si può sorpassare in curva; 4. (*vynioti siūlus*) incannare *A*; avvōlgere *A*; 5. *šnek. (geri)* bere *A*

lenktųn||ēs *dgs.* gara *f*; corse *f pl*; *arkliū ~ēs* corse di cavalli; *dviiračiū ~ēs* gara ciclistica, giro *m*; *~ēs laimėti* vincere una gara; *eūti ~iū* fare a gara, gareggiare *A*

lenktyniāu||ti gareggiare *A*, concórrere *A*, rivaleggiare *A*; *prk.: ~ti dosnumū* gareggiare in generosità; *~tojas*, -a partecipante ad una gara

lentyniāvimas emulazione *f*, competizione *f*; gara *f*

lenktųn||ininkas, -ē *sport.* corridore *m*; partecipante ad una gara; *~inis* da corsa; *~inis dviiratis* bicicletta da corsa

lenktln||is pieghévole; *~is peilis* coltello a lama pieghévole; *◇ ~iai skliaūstai* parentesi tonde

leņktis 1. *žr.* leņkti 2; 2. (*žemintis*) piegarsi, inclinarsi, incurvarsi; abbassarsi; *āš prieš jį nesileņksiu* non mi piego davanti a lui

lenktūvas (*siūlams*) rocchetto *m*, bobina *f*

lenkūoti parlare con accento polacco

lent||ā 1. tavola *f*, asse *f*; *~ū griūdys* pavimento di tavole; *lyginimo ~ā* asse da stiro; 2. *spec.* lavagna *f*; albo *m*; *mokytoja rāšo ~ojē* la maestra scrive sulla lavagna; *garbės ~ā* albo d'onore; *skelbimū ~ā* bacheca *f*; *memorialinė ~ā* lapide *f*; *šachmatū ~ā* scacchiera *f*; *virtūvinė ~ā* (*tešlai kočioti*) spianatōia *f*; *◇ ikli grābo ~ōs* fino alla morte; *ant ~ōs gulėti* essere morto

lentélé 1. *mžb.* tavoletta *f*, assicella *f*; 2. *spec.* tavola *f*; tabella *f*; targa *f*; *daugybos l.* tavola pitagorica; *gātvės l.* targa stradale; *virtūvinė l.* (*pjaustymui*) tagliere *m*; *sport.: turnyrinė l.* graduatōia *f*, classifica *f*

- lentgalỹs** pezzo di legno, tavolaccio *m*
- lentýn||a** palchetto *m*, ripiano *m*; scaffale *m*; ~**ėlė** mensole *f*
- lentĩn||is** di (in) tavole (asse); ~**ės lūbos** soffitto di tavole; *stat.*: ~**ė pėrdanga** assito *m*, tavolato *m*
- leĩt||juostė** tavoletta *f*, assicella *f*; ~**medis** legno da tavolo; ~**pjovỹs** segatore *m*; ~**pjũklis** segatrice *f*; ~**pjũvė** segheria *f*
- leopardas** *zool.* leopardo *m*
- lepėnti** 1. (*mindzioti*) pestare A, calpestare A; 2. (*lipdyti*) plasmare A
- lepĩnti** viziare A, vezzeggiare A, coccolare A; *l. vaikũs* viziare i figli
- lepš||ė** *bot.* boleto bruno; ~**ėti šnek.** infiacchirsi; impacciarsi; ~**is, -ė šnek.** persona fiacca, mollaccione *m* (*f-a*); ~**iškas** fiacco; impacciato
- lėptelėti** 1. (*nukristi*) cascare E, cadere E; 2. (*išsirtarti*) lasciarsi scappare una parola, dire uno sproposito
- lėpti** infiacchirsi; vizinarsi; impigrirsi
- lėpti** 1. (*vysti*) avvizzire E, afflosciarsi; 2. (*svirti*) pèndere A; èssere cascante
- lep||umas** viziosità *f*, fiacchezza *f*; svogliatezza *f*; ~**ũnas, -ė** persona viziata; svogliato *m* (*f-a*); ~**ũs** 1. viziato, svogliato; capriccioso, schifiloso; 2. gràcile, dèbole
- lėrva** *zool.* larva *f*
- leŗv||inti šnek.** camminare goffamente; ~**óti šnek.** strisciare A
- lėsal||as** becchime *m*; ~**ĩnė** (im)beccatòio *m*
- lesinėti džn.** becchettare A; mangiucchiare A
- lėsin||imas** nutrizione *f*, alimentazione *f* (*degli uccelli*); ~**ti** nutrire A, dar da mangiare (*agli uccelli*)
- lesióti** becchettare A
- lės||telėti** prèndere un po' di cibo (*col becco*); ~**ti** 1. beccare A, mangiare A; 2. colpire col becco
- lėšiėnė** minestra di lenticchie
- lėš||is** 1. *bot.* lenticchia *f*; 2. *fiz.* lente *f*; ~**iũkas anat.** cristallino *m*, lente cristallina
- lėš||os dgs.** mezzi *m pl*; risorse finanziarie, possibilità econòmiche; denari *m pl*; averi *m pl*; *pragyvėnimo* ~**os** mezzi di sussistenza; *sàvo* ~**omis** a proprie spese
- lėta||bũdis** lento di natura; ~**ėĩgis tech.** di velocità lenta (bassa)
- lėtaĩ prv.** lentamente, adagio, pian pianino
- lėta||kalĩbis** lento nel parlare; ~**pėdis, -ė šnek.** persona lenta
- letárg||as** letargo *m*; ~**ija med.** letargia *f*; ~**inis** letàrgico; ~**inis miėgas** sonno letàrgico
- lėt||as** 1. lento, tardo, piano; ~**ũ žingsniũ** con passo lento; *jĩs* ~**as apsisprėsti** tardo nel decidersi; 2. (*ramus*) calmo, quieto, tranquillo; ~**ėjimas** rallentamento *m*
- lėtena** zampa *f*; piede *m*; *šnek.* mano *m*; *šuĩs l.* zampa di cane
- letėnti** 1. (*tapnoti*) spianare A; livellare A; 2. (*mindzioti*) pestare A, calpestare A
- lėt||ėti** rallentare E; *dárbo ritmas* ~**ėja** il ritmo di lavoro rallenta; ~**ĩklis tech.** rallentatore *m*
- lėtinimas** rallentamento *m*; ritardo *m*
- lėtinis** crònico; *med.*: *l. bronchĩtas* bronchite crònica
- lėtĩnti** rallentare A; *l. greĩtĩ* diminuire la velocità
- lėt||ókas** piuttosto lento; ~**ũmas** lentezza *f*; ~**ũnas, -ė, ~uólis, -ė** persona lenta
- leuk||ėmija žr.** leukòzė; ~**ocĩtas fiziol.** leucocita *m*
- leukònija** *bot.* violacciocca *f*
- leukòzė med.** leucocitosi *f*
- levánda, levėndra** *bot.* lavanda *f*
- lezgėlis anat.** lòbulo dell'orècchio
- lianà** *bot.* liana *f*
- liápsusas** lapsus *m inv*; *kalbòs l.* lapsus linguae
- liáudin||inkas, -ė** *polit.* populista *m, f*; ~**is** popolare, nazionale
- liáud||is** pòpolo *m*; nazione *f*; masse *f pl*; *lietũviũ* ~**is** il pòpolo lituano; *dárbo* ~**is** masse lavoratrici; ~**ies mėnas** arte popolare; ~**ies ákis** economia nazionale; *susiriĩko daũg* ~**ies** c'era molta gente; *ĩ* ~**ies teĩsmas** tribunale del pòpolo; ~**ies universitėtas** università popolare
- liáudišk||as** popolare; ~**ũmas** popolarità *f*
- liauk||à anat.** ghiàndola *f*, glàndola *f*; *sėiliũ liaũkos* ghiàndole salivari; ~**ĩngas** ghiandolare
- liaũn||as** 1. (*lankstus*) flessibile, àgile, elàstico; 2. (*lieknas*) snello, slanciato; ~**ũmas** 1. flessibilità *f*, agilità *f*; 2. snellezza *f*
- liaupsė** lode *f*, elogio *m*, glorificazione *f*
- liáupsinti** lodare A, esaltare A, elogiare A
- liáu||ti(s)** smėttere A, cessare E/A; terminare A, finire A; *lióvėsi lyti* ha smesso di piòvere; ~**kĩtės juokàvė** finitela di scherzare
- liberál||as, -ė** liberale *m, f*; ~**ũ pártija** partito liberale; ~**inis, -iškas** liberale; ~**ĩzmas** liberalismo *m*; ~**ũmas** liberalità *f*; ~**ũs** liberale
- libis, -ė** libico *m* (*f-a*)
- librėtas** libretto *m*
- licėj||us** liceò *m*; *lankyti* ~**ũ** frequentare il liceò

licenciātas 1. licenziato *m*; 2. licenziatario *m*
licenċij||a licenza *f*; **išduoti** ~*q* concedere una licenza; **medžioklės** ~*a* licenza di caccia
licit **ācija** *psn.* asta *f*; ~**uoti** *psn.* vèndere all'asta
lydek||**à** *zool.* luccio *m*; **jūros** ~*à* luccio di mare; ~**āuti** pescare lucci
lyderis, -*ē* leader *m inv*; capo *m*; *sport.* primo in classifica
lydė||**ti** accompagnare *A*; seguire *A*; ~**ti vaiką** **ī mokykla** accompagnare un bambino a scuola; ~**ti akimis** seguire con lo sguardo; **numirėlį** **ī kapūs** ~*ti* accompagnare un fèretro, seguire in cortèo fùebre; ~**tojas**, -*a* accompagnatore *m (f-trice)*; ~**tuvės** *dgs.* cortèo fùebre
lydykla fonderia *f*
lydyklė: **aukštākrošnės** *l.* forno fusōrio
lydimas *ppr. dgs.* abbattuta *f*; tagliata *f*; radura *f*
lydym||**as(is)** fusione *f*; **metālų** ~*as* fusione dei metalli; ~*osi* **temperatūrā** punto di fusione
lydinys (*metalų*) lega *f*
lydys *žr.* lydekā
l lydyti bagnare *A*, lasciare sotto la pioggia
l lydy||**ti** fōndere *A*, sciōgliere *A*, liquefare *A*, strūggere *A*; **brōnzā** ~*ti* fōndere il bronzo; **lydyti** (*kiaulės*) **taukai** strutto *m*
lyd krosnė forno fusōrio; ~*metalīs* *tech.* lega per la saldatura; **minkštasis**, **kietasis** ~*metalīs* lega per la saldatura a dolce, a forte
lydraštis lettera di accompagnamento
lyd ūmas fusibilità *f*; ~*ūs* fusibile, fondibile
lydin||**imas** fusione *f*, colata *f*, colatura *f*, getto *m*; **stātulos** ~*imas* fusione di una stātua; ~*ti* fōndere *A*, colare *A*, gettare *A*; **vařpā** ~*ti* fōndere una campana
liej yba arte fusōria; ~*lkas* fonditore *m*; ~*yklā* fonderia *f*; ~*lmas* 1. *tech.* fusione *f*, colata *f*, gettata *f*, getto *m*; **pamatų** ~*lmas* getto delle fondamenta; 2. spargimento *m*, versamento *m*; **kraujo** ~*lmas* spargimento di sangue
liejin||**ėti džen.** fōndere *A*; ~*inkystė* arte fusōria; ~*ys* (ōpera di) getto *m*; fuso *m*; **pliėno** ~*ys* getto d'acciaio
liekan||**a** 1. *mat.* resto *m*; 2. rimanenza *f*; avanzo *m*; residuo *m*; **vakariėnės** ~*os* gli avanzi della cena; 3. vestigio *m (m pl vestigi, f pl vestigia)*, rovine *f pl*, rūderi *m pl*; **miėsto** ~*os* i rūderi di una città
liekanāgiai *dgs. zool.* perissodattili *m pl*
liekas 1. (*atliekamas*) supērfluo, sovèrchio, eccessivo; 2. (*neporinis*) dispari

l lieknas *dkt.* prato paludoso, pantano *m*
2 liėknas *bdv.* snello; alto
liemėnė gilė *m inv*; corpetto *m*, panciotto *m*
liemenėlė reggiseno *m inv*, reggipetto *m inv*
liemenin||**gas** 1. ben formato, prestante, snello; 2. di bel fusto; ~*is* 1. del fusto; 2. della radice, radicale
liem||**uō** 1. (*kūno dalis*) busto *m*, torso *m*, tronco *m*; 2. (*talija*) vita *f*; **švařkas aňkštas peř liemenį** giacca troppo stretta di vita; 3. (*medžio*) tronco *m*, fusto *m*; ◇ (*vyras*) **iš ~eňs ir iš stuomeňs** (uomo) ben formato, di bel fisico
liep||**a** 1. *bot.* tiglio *m*; ~*ų alėja* viāle di tigli; 2. luglio *m*; ~*os šeštōji* il sei di luglio
liepimas ōrdine *m*, ingiunzione *f*
liepynas bosco di tigli
liepin||**iai** *dgs. bot.* tigliācee *f pl*; ~*is* di tiglio
liepsn||**ā** fiamma *f*, fuoco *m*; ~*ōs āpimtas nāmas* casa in fiamme; ~*ōs liežuvis* lingua del fuoco; *prk.:* **mėilės** ~*ā* fiamma dell'amore
liepsnėlė *zool.* pettirosso *m*
liepsnin||**gas** 1. infiammato, infocato, ardente; 2. *prk.* vivace, impetuoso, appassionato; ~*is* 1. (*apie spalvą*) fiammante, fiammeggiante; 2. di fuoco; infiammato
liepsnō||**svaidis** *kar.* lanciafiamme *m inv*; ~*tas* in fiamme, infiammato; ~*ti* ārdere *E*, ēssere in fiamme, bruciare *E*; *prk.:* **pykčiū** ~*ti* ārdere d'ira
liėpt||**as** ponticello *m*, passerella *f*; passatōio *m*; ◇ *prieiti* ~*o gālį* trovarsi in una situazione disperata
liėp||**ti** ordinare *A*, ingiungere *A*, imporre *A*, comandare *A*; **mān būvo** ~*ta tuoj pāt išvažiūoti* mi fu ingiunto di partire subito; **gydytojas jam** ~*ė laikytis diėtos* il mèdico gli ordinò una dieta; *gram.:* ~*iamōji nūosaka* (modo) imperativo *m*
liėpžie||**dis** fiore di tiglio; ~**džių arbatā** decotto di tiglio
lies||**as** 1. magro, scarno, secco, asciutto; ~*as kaip silkė* magro come un'acciuga; ~*o vėido* di viso scarno (smunto); 2. (*be riebalų*) magro, pōvero di grassi; ~*as pienas* latte magro; 3. (*nederlus*) magro, poco fèrtile; ~**ėjimas** dimagrimento *m*; ~*inti* 1. dimagrire *A*; 2. (*žemę*) impoverire *A*; ~*ōkas* piuttosto magro
liėstelėti toccare appena, sfiorare *A*
liė||**sti** 1. toccare *A*, sfiorare *A*; *neliėsk mào daiktų* non toccare le mie cose; *sng.:* **alkūnėmis** ~*stis* toccarsi con i gōmiti; 2. *prk.* (*užsiminti*) accen-

nare A, toccare di sfuggita; 3. (*turėti ką bendra*) riguardare A, concèrnere A, spettare A; *tavęs tai neliēčia* ciò non ti riguarda

liestinė mat. tangente *f*

liestūkas 1. (*vabzdžio ūselis*) tentacolo *m*; 2. *tech.* sonda *f*

liesūmas magrezza *f*

1 lie||ti 1. versare A (*un liquido*), traboccare E/A; ◇ *āšaras ~ti* versare lacrime; *kraūją ~ti* versare sangue; *sng.*: *ūpė ~jasi iš krantų* il fiume sta straripando; 2. (*laistyti*) annaffiare A, innaffiare A; 3. *prk.* (*skleisti*) spargere A, diffondere A, spandere A; *saulė šviēsą ~ja* il sole diffonde la luce

2 lie||ti fondere A, colare A, gettare A; *vařpą ~ti* fondere una campana; *pāmatus ~ti* gettare le fondamenta; *~jamōji forma* forma di colata

lietīm||as(is) tocco *m*, tatto *m*; *~o ōrganai* corpūscoli tattili; *sng.*: *~osi tāsķas* punto di contatto

lietīngas piovoso, piovigginoso

1 lietīnis bdv. (*liejant padarytas*) fuso, ricavato da una gettata

2 lietīn||is kul. crespella *f*, crēpe *m inv*; *~iai sū vārške* crēpe con la ricotta

3 lietīnis bdv. 1. di pioggia, piovano; 2. piovoso, piovifero

lietis 1. (*jungtis*) fondersi insieme, confluire E, mescolarsi; 2. (*apie garsus*) farsi udire

liet||matis pluviometro *m*; *~paltinis*: *~paltinis audinys* tessuto impermeabile; *~paltis* impermeabile *m*; *~sargis* žr. skėtis 1

liet||ūs pioggia *f*; *smarkūs, staigūs ~ūs* pioggia forte, improvvisa; *pliaūpia ~ūs* piove a catinelle; *~ujė* sotto la pioggia; *~aūs vanduo* acqua piovana

lietūvai dgs. forma *f*; stampo *m*; modello *m*

lietuv||aitis, -ė giovane lituano (lituana); *~ėti* as-sumere caratteri lituani

lietuvybė 1. carattere lituano; 2. žr. liuanizmas

lietūv||ininkai dgs. istor. gli abitanti lituani della Prussia orientale; *~inti* rendere lituano; *~is*, -ė lituano *m (f -a)*; *~iškas* lituano; *~iški papročiai* i costumi lituani

lietvamzdis žr. stōgvamzdis

liēžti leccare A, toccare con la lingua

liežuváu||ti menk. sparlare A, pettegolare A; *~to-jas*, -a persona pettegola

liežuvėlis 1. *anat.* ūvula *f*, ūgola *f*; 2. *muz.* bocchino *m*; 3. oggetto a forma di lingua

liežūviai dgs. menk. chiacchiere *f pl*, pettegolezzi *m pl*, dicerie *f pl*

liežuvingas 1. spiritoso, arguto; 2. dalla lingua tagliente; pettegolo

liežuvin||inkas, -ė *menk.* pettegolo *m (f -a)*; *~is* di lingua, linguale; *lingv.*: *~is garšas* suono linguale

liežuv||is 1. *anat.* lingua *f*; *iškišti ~i* tirar fuori la lingua; 2. *prk.* lingua *f*, linguetta *f*; *ledyno ~is* lingua di un ghiacciaio; *bato ~is* linguetta di una scarpa; ◇ *añt ~io galo stovėti* avere q.c. sulla punta della lingua; *ilgą ~i turėti* avere la lingua lunga; *turėti āstrų ~i* avere una lingua tagliente; *~i prikąsti* mordersi la lingua; *~i prilaikyti* tenere a freno la lingua; *~i dilginti (niežėti)* sentirsi prudere la lingua; *~iū plakti (apkaltinti)* sparlare di q.c.; *~i suvaldyti (neprasitarti)* tenere la bocca cucita; *~i kystelėti (prasitarti; iđuoti)* lasciarsi dire q.c.; denunciare q.c.; *bėgti iškišus ~i* correre con un palmo di lingua fuori; *jō nereikia už ~io traukti* ha la lingua sciolta, non gli manca la lingua

liežūvnešis, -ė *menk.* persona pettegola

lift||as ascensore *m*; *~ininkas*, -ė ascensorista *m, f*

lig žr. ligi

lỹg 1. *jng.* come se, quasi che; *jį elgėsi, l. niēko nebūtų būvę* si comportava come se nulla fosse; 2. *prv.* come; quasi; *vālgė l. nenorėdamas* mangiava quasi contro voglia

lig||à malattia *f*, morbo *m*; *užkrečiamà, nepagydoma ~à* malattia contagiosa, incurabile; *Parkinsono ~à* morbo di Parkinson; *susiřgti plaūčių ~à* ammalarsi di polmonite; *vidaūs ligos* malattie interne; *dėl ~os* a causa di una malattia; *med.*: *ligą sukėliantis* patògeno; ◇ *jūros ~à* mal di mare; *svėtima ~à susiřgti* immischiarsi negli affari altrui; (*jis tikras*) *~ų maišas* (è un) ospedale ambulante

lỹga 1. lega *f*, associazione *f*, alleanza *f*; 2. *sport.* lega *f*, federazione *f*

lygėti spianarsi; appiattirsi; uniformarsi

ligi, lig 1. *prl.* (*su kilm.*) fino (sino) a; a; *manė paly-dėjo ligi varų* mi ha accompagnato fino al cancello; *lig siōs dienōs* fino ad oggi; *nuō pradžiōs ligi pabaigōs* dal principio alla fine; *ligi kāklo* fino al collo; *lig sōties* a sazietà; *susirinko ligi šimto žmonių* c'era all'incirca un centinaio di persone; 2. *jng.* finché, fino a che; *lig tik* (non) appena, subito dopo che; 3. *prv.* fin(o); *ligi kur?* fin dove?; *ligi kōl* fino a quando; *lig šiol* finora; *lig tōl* fino ad allora

lygiadienis *astr.* equinòzio *m*

lygiagre||**čiai** *prv.* parallelamente; *geležinkelis eina ~čiai sù jūros pakrante* la ferrovia corre parallela alla costa; *~taĩnis mat.* parallelogrammo *m*

lygiagre||**tė** 1. *mat.* parallela *f*; 2. *geogr., astr.* parallelo *m*; *dangaūs ~tė* parallelo celeste; *~tės dgs. sport.* parallela *f*; *mankštintis aĩt ~čių* esercitarsi alle parallele

lygiagrė||**tis, ~tiškas, ~tūs** parallelo; *~čios klāsės* classi parallele; *~tūmas* parallelismo *m*

lygiai *prv.* 1. (*tiesiai*) in linea retta, diritto; 2. (*vienodai*) ugualmente, nella stessa misura; in modo uniforme; *jĩtė l. gerĩ* sono ugualmente buoni; *l. padalinti* dividere in parti eguali; 3. (*kaip tik*) in punto; esattamente; giustamente; *l. peĩktą vālandą* alle cinque in punto

lygia||**kaĩmpis** *mat.* equiangolo, isògono; *~kraštis* equilaterale, equilatero; *~plótis* equivalente, di dimensioni uguali; *~reĩkšmis* equivalente, corrispondente; *~spaĩniai dgs. zool.* omòteri *m pl*; *~svõris* di uguale peso; *~šõnis mat.* isòscele; *~teĩsis, ~teĩsiškas* con diritti uguali; paritario; equiparato; *~teisiškūmas* uguaglianza *f*, parità *f*; *visų piliėčių ~teisiškūmas* la parità di tutti i cittadini; *~tūris* di uguale volume

lygiava uguaglianza formale; pareggiamento *m*, livellamento *m*; egualitarismo *m*

lygiavamzdis a canna liscia

lygiavėft||**is** di uguale valore, equivalente, di pari importanza; *~iškūmas* equivalenza *f*

lygiavimas allineamento *m*; schieramento *m*

lygiavĩn||**is** equalitario; *~iai principai* principi equalitari

lygĩb||**ė** 1. uguaglianza *f*, parità *f*; *mat.: ~ės žėnklas* segno di uguaglianza; *teĩsių ~ė* parità di diritti; 2. (*pavĩršiaus*) uniformità *f*

lyginimas 1. (*gretinimas*) confronto *m*, paragone *m*; *kalbų l.* confronto delle lingue; 2. (*pavĩršiaus*) spianatura *f*, spianamento *m*; livellazione *f*; 3. (*drabužių*) stiratura *f*

lygin||**is** *mat.* pari; *~iai iĩ nelyginiai skaĩčiai* numeri pari e dispari

lygin||**ti** 1. (*pavĩršių*) spianare *A*, livellare *A*; uguagliare *A*; 2. (*drabužius*) stirare *A*; 3. (*teises*) parificare *A*, equiparare *A*; 4. (*gretinti*) confrontare *A*, paragonare *A*, comparare *A*; *~ti originālą sù kōpija* confrontare l'originale con la copia; *~amąsis metòdas* metodo comparativo; *sng.: tũ sù juò nesilygink* non paragonarti con lui; *♦ fiz.: ~amąsis svõris* peso specifico relativo

lygintūvas 1. (*drabužiams*) ferro da stiro; 2. (*dirvai*) livellatrice *f*, spianatrice *f*; 3. *tech.* raddrizzatore *m*, raddrizzatrice *f*

lygiõ||**m(is)** *prv.* 1. in parti uguali, a metà; 2. *sport.: sužaĩsti ~mĩs* finire pari, concludere in parità

lygiosios *dgs. sport.* parėggio *m*; *šachm.* patta *f*

lyg||**is** livello *m*; *jūros ~is* livello del mare; *pragyvėnimo ~is* livello di vita; *aukšto ~io (svarbus)* ad alto livello

lygiũo||**ti** allineare *A*, schierare *A*; *kar.: dešinėn ~k!* destr! front!; *sng.: ~tis ĩ geriāusius (sũ geriāusiais)* schierarsi con i migliori

lygmalas, lygmalis pieno, colmo

lygm||**ė** pianura *f*; superficie *f*; *~uõ* 1. livello *m*; *lingv.: fonėtinis ~uõ* livello fonetico; 2. *psn.* somiglianza *f*; corrispondenza *f*

lignĩnas *farm.* lignina *f*

ligõnin||**ė** ospedale *m*; clinica *f*; *paguldýti ĩ ~ę* ricoverare in ospedale; *akių ~ė* clinica oculistica; *~is* ospedaliero; ospedale; *~is laĩvas* nave ospedale

ligõnis, -ė malato *m (f-a)*; infermo *m (f-a)*; (*gulintis ligoninėje*) degente *m, f*; *psichinis l.* malato di mente, psicopatico *m*; *l. pasitaĩsė* il malato si è rimesso

ligõ||**tas** malaticcio, malsano, cagionevole di salute; *~ti* essere malato; *~tūmas* cagionevolezza *f*

lygstamas *knyg.* relativo

ligšiõlinis precedente, anteriore

lyg||**ti** contrattare *A*; trattare *A*; *sng.: jĩs moka ~tis* è àbile nel contrattare

lygtinaĩ *prv.* sotto condizione, in modo condizionato

lygtĩnis condizionale, condizionato; *teis.: l. nu-teisĩmas* condanna condizionale

lygtĩs *mat.* equazione *f*; *kvadratinė l.* equazione di secondo grado

lygtõlinis di prima, di un tempo; ex, già

lygtũvės *dgs. žr. derýbos*

ligũist||**ai** *prv.* morbosamente, in modo eccessivo; *~as* 1. malaticcio, grácile, èsile, mingherlino; 2. *prk. (perdėtas)* morbooso, eccessivo, abnorme, anòmalò; *~umas* morbosità *f*

lyg||**umà** pianura *f*; *~umas* 1. uniformità *f*; uguaglianza *f*; regolarità *f*; levigatezza *f*; 2. egualità *f*, parità *f*

lyg||**us** 1. piano, uniforme, liscio, regolare, levigato; *~i dirvā* terreno piano; *~ūs plaukaĩ* capelli lisci; 2. uguale, equivalente, pari; *priėš ĩstātymą visĩ*

~ūs tutti sono uguali di fronte alla legge; *jīēdu*
~aūs *didūmo* sono pari di altezza; *jīs netūri sāu*
~iū non ha uguali (nessuno può competerne con
lui); *trīs piūs keturi* ~ *u septyniems* tre più quattro
fanno sette; 3. (*tiesus*) diritto, dritto; ~ *us sijōnas*
gonna dritta

ligūstas žr. ligūistas

ligūstras bot. ligustro *m*

lijūndra 1. nevischio *m*; 2. gelata *f*, vetrato *m*

likeris liquore *m*

likim||as destino *m*, sorte *f*, fortuna *f*; *susitāikyti sū*
~ū rassegnarsi al destino; *skūstis* ~ū imprecare
contro la sorte, prendersela col destino; *palikti kę*
~o *vāliai* abbandonare qc. alla sua sorte (al prò-
prio destino)

likin||ėti *džn.* restare *E*; ~ *iaĩ dgs.* resti *m pl*, residui
m pl, avanzi *m pl*; ~ *ys mat.* resto *m*

lįkyti (*taupyti*) risparmiare *A*, lasciare per il giorno
successivo

lik||ti 1. restare *E*, rimanere *E*; ~ *ti bė pinigų* restare
senza denaro; *jīs ~o našlīs* è rimasto vedovo;
niėko kito nebeliėka, kaip... non resta che...; 2.
avanzare *E*, essere in più; ~ *o duonos* è avanzato
del pane; 3. mancare *E/A*; restare *E*; *kiek liėka iki*
išvykimo? quanto manca alla partenza?; *mūms*
dār daug ~ *o nuvažiuoti* ci restava molta strada da
percòrrere; 4. (*tapti*) diventare *E*, divenire *E*; ◊
~ *ite sveiki!* (*atsisveikinant*) state bene!, addio!

liktin||is 1. ciò che resta; non utilizzato, non im-
piegato; 2. rafferma, rinnovato; *kar.:* ~ *ė tar-*
nyba rafferma *f*

likū||tis resto *m*, residuo *m*, avanzo *m*; *pietų* ~ *čiai*
i resti del pranzo; *audeklo* ~ *tis* avanzo di stoffa

likvid||ācija, ~ *āvimas* liquidazione *f*; eliminazione
f; ~ *ātorius*, - *ė* liquidatore *m* (*f*-trice); ~ *uoti*
liquidare *A*; eliminare *A*; abolire *A*; ~ *uoti* {*monė*
liquidare un'azienda

lilipūtas, - *ė* lillipuziano *m* (*f*-a)

lyliuoti ninnare *A*, cullare *A*

limf||a *fiziol.* linfa *f*; ~ *inis* linfatico; ~ *inės liaukos*
ghiandole linfatiche; ~ *mazgis anat.* vaso lin-
fatico; ~ *ocitas fiziol.* linfocito *m*

limit||as limite *m*; *nustatyti kām* ~ *q* fissare un limi-
te a...; ~ *inis* limitato, ristretto; ~ *uoti* limitare *A*,
porre dei limiti

limonādas limonata *f*

limuzinas tech. berlina *f*

linā||mynė maciullatrice *f*, gramolatrice *f*; ~ *mynis*
tempo di maciullatura del lino; ~ *rovė* macchina

per estirpare il lino; ~ *rovis* tempo di estirpatura
del lino

lin||as lino *m*; ~ *ū laūkas* campo di lino; ~ *ū augl-*
nimas coltivazione del lino; *ilgapluoštis* ~ *as* lino
a fibra lunga; ~ *ū prāmonė* industria liniera; ~ *ū*
fābrikas linificio *m*

1 lįnas zool. tinca *f*

2 lįnas cānapo *m*; fune *f*; cavo *m*; *vilkimo l.* fune per
rimòrchio, fune traente

lināzolė bot. linària *f*

linč||iāvimas linciaggio *m*; ~ *iūoti* linciare *A*

lind||ėti stare sempre in qualche luogo; rintanarsi,
rifugiarsi; *visqlaik namiė* ~ *ėti* stare sempre rin-
tanato in casa; ~ *ynė* nascondiglio *m*; tana *f*; covo
m; rifugio *m*

1 llingė 1. asta pieghėvole (*per appendere una culla*);
2. tech. molla *f*; balestra *f*

2 llingė zool. albanella *f*

lingynė žr. 1 llingė 1

linginis a molla

liūginti šnek. camminare barcollando

linguo||ti 1. dondolare *A*; cullare *A*; 2. barcollare
A; oscillare *A*, ondeggiare *A*; *vėjyje* ~ *ja vārpos* le
spighe ondeggiano al vento; 3. scuòtere *A*, agi-
tare *A*, scrollare *A*; *gālvq* ~ *ti* scuòtere la testa; 4.
andare lentamente

lingvįst||as, - *ė* linguista *m, f*; ~ *ika* linguistica *f*;
~ *inis* linguistico

linėna campo di lino (*dopo la raccolta*)

linij||a 1. linea *f*, tratto *m*; *nubrėžti* ~ *q* tracciare
una linea; *tiesioji, kreivoji* ~ *a* linea retta, curva;
2. confine *m*; limite *m*; linea *f*; *žymėti* ~ *q* se-
gnare un confine, marcare una linea; *šoninė, vi-*
durio, galinė ~ *a* linea laterale, mediana, di fon-
do; 3. sàgoma *f*; contorno *m*; lineamenti *m pl*;
linea *f*; *prk.:* *prarāsti (kūno)* ~ *as (sustorėti)* pèr-
dere la linea; 4. linea *f*; collegamento *m*; *gele-*
žinkelio, oro ~ *a* linea ferroviaria, aerea; 5. linea
f, direzione *f*; strategia *f*; 6. linea *f*, legame *m*;
giminystė mōtinis ~ *a* parentela in linea mater-
na; 7. tech. linea *f*, nastro *m*; *konvejerinė* ~ *a*
nastro trasportatore; ~ *inis* lineare, di linea; ◊
istor.: ~ *inis laivas* nave da guerra, corazzata *f*;
~ *iskas* bot. lineare

lininiai *dgs. bot.* linàcee *f pl*

lininink||as, - *ė* coltivatore del lino; ~ *ystė* coltiva-
zione del lino

linin||is di lino; ~ *ė staltiesė* tovaglia di lino; ~ *ės*
spalvōs color lino

līnīnis di fune; *l. geležīnkelis* funicolare *f* (terrestre)
līnīuotas rigato, a righe; *l. sūsiuvinis* quaderno
 rigato

līnīuotē righello *m*; riga *f*; rēgolo *m*; *logarītmīnē l.*
 rēgolo calcolatore

līnīuoti rigare *A*, righettare *A*

līnk prl. (*su kilm.*) verso, in direzione di; *jiē pasūko*
l. ūpēs si dirressero verso il fiume

līnkčioti 1. piegarsi, inchinarsi (*ogni tanto*); 2.
 scuotere *A*, scrollare *A*; annuire *A*

līnkē | jīmas 1. augūrio *m*, auspicio *m*; 2. saluto *m*;
pērduok nuō manēs ~ jīmų porta i miei saluti;
nuoširdžiāusi ~ jimai i più cordiali saluti; ~*ti*
 augurare *A*, fare gli auguri; ~*ti gerōs keliōnēs*
 augurare buon viaggio

līnkīmas 1. (*pasvirimas*) pendenza *f*; curvatura *f*; 2.
 (*polinkis*) inclinazione *f*, attitudine *f*

līnk | ymas piegatura *f*, piega *f*; ~*is* curva *f*; ansa *f*;
 meandro *m*

līnk m || ē direzione *f*; senso *m*; *pasūkti teisīnga ~ ē*
 prēndere la giusta direzione; *šidūrēs ~ ē* in dire-
 zione nord; *pasūkti kalbą kitą ~ ē* cambiare dis-
 corso

līnksėti (*galva*) accennare col capo; annuire *A*, far
 cenno di sì

līnksmabūdis dal carattere allegro

līnksmaī prv. allegramente, con allegria, in modo
 divertente

līnks m || as allegro, gaio, gioioso, lieto, divertente;
 ~*as žmogūs* persona allegra; ~*à žiniā* notizia
 lieta; ~*ū švenčių!* buone festel; *aī tū būvo ~ a?* ti
 sei divertito?; ~*ėti* rallegrarsi; ~*ybē* allegria *f*;
 divertimento *m*

līnksmin || ti rallegrare *A*; divertire *A*; *sng.:* *jaunī-*
mas ~ asi i giovani si stanno divertendo

līnks m || ókas piuttosto allegro; ~*ūmas* allegria *f*;
 gaiezza *f*; ~*uōlis*, ~*ē* persona allegra

līnksniāvimas gram. declinazione *f*

līnksn || is gram. caso *m*; ~*iuotē* (tipo di) declina-
 zione *f*; ~*iūoti* 1. *gram.* declinare *A*; 2. *prk.* men-
 zionare spesso

līnksóti pēndere *A*, stare curvo

līnktelē | jīmas (*galva*) cenno *m* (*col capo*); ~*ti* 1.
 fare un cenno col capo, salutare qc.; 2. incurvarsi,
 piegarsi (*leggermente*)

līnk | ti 1. piegarsi, inarcarsi, (in)curvarsi; pēndere
A; *lentā ~ sta nuō svōrio* l'asse s'incurva sotto il
 peso; 2. (*turėti patraukimą*) propēndere *A*, ēssere
 incline, avere propensione (inclinazione) per

q.c.; *jīs ~ ēs ī mēnq* ha una propensione per l'arte,
 è portato per l'arte

līnkui žr. līnk

līnmarka maceratōio *m*, mācero *m*

līnolēumas linoleum *m inv*

līnoraižinys linoleografia *f*

līnóti piovigginare *E/A*

līnotip || as spst. linotype *f*; ~*ininkas*, ~*ē* linotipista
m, f

līokāj || iškas di lacchè; servile; ~*iškūmas* servilis-
 mo *m*; ~*us* 1. servitore *m*, lacchè *m*; 2. *prk.* (*pa-*
taikūnas) adulatore *m*, leccapiedi *m inv*

līōsas geol. loess (loss) *m inv*

līpaī dgs. rēsina *f*, gomma *f*

līp || čius sostanza collosa; vischio *m*; ~*dē* nastro
 adesivo

līpdýba modellatura *f*, plàstica *f*

līpdymas 1. (*modeliavimas*) modellazione *f*, il plas-
 mare; 2. (*klijavimas*) incollatura *f*

līpdin || ys oggetto plasmato (modellato); *mólio ~ iaī*
 prodotti cerāmici; *puošýbiniai ~ iaī* ornamenti in
 gesso, stucco *m*

līpdý || ti 1. (*klijuoti*) incollare *A*, attaccare *A*, ap-
 picciare *A*; *skelbimą ant sienos ~ ti* incollare un
 manifesto al muro; 2. (*daryti*) plasmare *A*, mo-
 dellare *A*, foggare *A*; *stātulą ~ ti* modellare una
 stātua; *lįzdą ~ ti* fare un nido, nidificare *A*; ~*to-*
jas, ~*a* modellatore *m* (*f -trice*), plasmatore *m* (*f*
-trice)

līpdūkas adesivo *m*, autoadesivo *m*

līpikiniai dgs. bot. rubiācee *f pl*

līp || imas (*aukštyn*) salita *f*; (*žemyn*) discesa *f*, il
 venir giù; ~*imas láiptais* salita delle scale; ~*ynē*
 scalino *m*, scaletta *f*; ~*inėti džn.* salire *E*, arram-
 picarsi

līpīn || gas colloso, vischioso, viscoso; ~*ys žr.* līp-
 dinys; ~*ti žr.* līpdýti

līpīn || ūmas collosità *f*, vischiosità *f*; *medaūs ~ ūmas*
 vischiosità del miele; ~*ūs* colloso, vischioso,
 appiccicoso, attaccaticcio

līpsn || éti addolcirsi, diventare (più) affettuoso;
 ~*ūmas* dolcezza *f*, affettuosità *f*, affabilità *f*; ~*ūs*
 dolce, affābile, affettuoso

1 līp || ti 1. (*aukštyn*) salire *E*, arrampicarsi; scalare
A, scavalcare *A*; *nėlipk ant kėdės* non salire sulla
 sedia; ~*ti peī tvōrą* scavalcare uno stecato; 2.
 (*žemyn*) scēndere *E/A*; smontare *A*; ~*k nuō ár-*
klio smonta da cavallo; 3. *prk.* (*virsti per kraštus*)
 traboccare *E/A*

2 lìpti 1. incollarsi, attaccarsi; *klijaĩ geraĩ limpa* la colla attacca bene; *limpamà ligà* malattia contagiosa; 2. *prk. (kibiti)* appiccicarsi, essere attaccaticcio; *jìs priė visũ limpa* si appiccica a tutti

lipùs žr. lipnùs

lirà lira *f*; *mokėti liromis* pagare in lire

lyrà muz. lira *f*

lyrauodėgis *zool.* uccello lira

lỹri || *ka* lirica *f*; ~kas, -ė poeta lirico, lirico *m*; ~nis lirico; ~niai eilėraščiai versi lirici; ~škas lirico; romàntico, sentimentale; ~škùmas liricità *f*

lyrizmas lirismo *m*

lỹsė žr. lỹsvė

lĩsti 1. entrare E, infilarsi, introdursi, penetrare E; strisciare dentro; *peĩ plyšiùs liũdo vėjas* il vento penetrava dalle fessure; *prō duris nėlenda* non entra dalla porta; *lĩsk ĩ lōvq* infilati nel letto; *L. ĩ ũrvq* rientrare nella tana, intanarsi; *plaukaĩ leĩda ĩ akis* i capelli scendono sugli occhi; *bātas nėlenda aĩt kōjos* lo stivale non calza; 2. (*artėti*) avvicinarsi, approssimarsi, venire vicino; 3. (*kištis, kur nereikia*) immischiarsi, impegolarsi; *nelfsk ĩ kitũ reĩkalus* non immischiarti negli affari altrui (bada ai fatti tuoi); 4. (*pristoti*) seccare A, importunare A, infastidire A; *nelfsk tũ priė manėš!* non mi seccare!; 5. (*dygti*) spuntare E, nascere E; *žolė jaũ leĩda* sta spuntando l'erba

lỹsti dimagrire E, deperire E

lỹsvė ĩ fila *f* (*di ortaggi*), aiuola *f* (*dell'orto*); *pasėti ~ę svogũnũ* piantare una fila di cipolle

lyt || à tatto *m*; ~ōs òrganas òrgano del tatto

litānija *bažn.* litanìa *f*

lĩtas litas *m* (*unità monetaria lituana*)

litāurai *dgs. muz.* timpano *m*

litāvimas *tech.* saldatura *f*

lytėjim || as tatto *m*; ~o nėrvai corpùscoli tattili

literātas, -ė letterato *m* (*f-a*); uomo di lettere

literatũrā letteratura *f*; *pāsakojamoji l.* letteratura narrativa; *grōžinė l.* belle lettere; *literatũros krĩtika* critica letteraria; *literatũros žānrai* generi letterari

literatũr || inis, ~iškas letterario; ~inė kalbā lingua letteraria; ~inti rėndere letterario

lytėti toccare A, sfiorare A

lỹti 1. piovere E/A; *lỹja lietũs* sta piovendo; *lỹjo vĩa nākĩ* ha piovuto tutta la notte; *lỹja kaip ĩš kibiro* piove a catinelle (a dirotto)

lytĩnis 1. sessuale; *l. āuklėjimas* educazione sessuale; 2. *biol.* sessuato; *l. dāuginimasis* riproduzione sessuata

lĩtis *chem.* litio *m*

1 lyt || ĩs 1. sesso *m*; *vỹriškosios ~iės* di sesso maschile; ~iės òrganai òrgani sessuali; ◊ *stipriõji ~is* (*vyrai*) il sesso forte; *gražioji ~is* (*moterys*) il sesso dēbole, il gentil sesso; 2. forma *f*; aspetto *m*

2 lytis blocco di ghiaccio; banchisa *f*, banchiglia *f*
lỹtišk || ai *prv.* sessualmente, dal punto di vista sessuale; ~as sessuale

lỹtlauža riparo dai blocchi di ghiaccio

litogrāf || as, -ė litògrafo *m* (*f-a*); ~ija litografia *f*; ~inis, ~iškas litografico; ~inis akmuō pietra litografica; ~uoti litografare A

lĩtr || as litro *m*; ~āžas *tech.* cilindrata *f*; ~inis (della capacità) di un litro

lituanĩ || stas, -ė studioso (studiosa) di filologia lituana; ~stika filologia lituana; ~stinis concernente la filologia lituana; ~zmas *lingv.* parola pròpria del lituano

lituōklis *tech.* saldatoriō *m*, saldatore *m*, saldatrice *f*; *elektrinis l.* saldatore elettrico

litũo || ti saldare A; ~tojas saldatore *m*

litũrgĩ || ja *bažn.* liturgia *f*; ~nis liturgico; ~niai mėtai anno liturgico

liucernā *bot.* erba mēdica

liũd || ėjimas, ~esỹs tristezza *f*, mestizia *f*, afflizione *f*, malinconia *f*; *jā āpėmė ~esỹs* è stata presa dalla tristezza; ~ėti sentirsi triste, abbandonarsi alla malinconia; affliggersi, addolorarsi

liũdĩjim || as 1. (*veiksmas*) testimonianza *f*, attestazione *f*; dichiarazione *f*; *jō ~u* secondo la sua testimonianza; 2. (*dokumentas*) certificato *m*; carta *f*; *asmeĩs ~as* carta d'identità

liũdininkas, -ė žr. liũdytojas

liũdinti rattristare A, affliggere A, addolorare A

liũdy || ti 1. confermare A, dare prova; certificare A; 2. (*teisme*) testimoniare A, deporre in giudizio; ~ti priėš kq testimoniare a sfavore di qc.; ~tojas, -a testimone *m, f*; teste *m, f*; *apklāusti ~tojus* interrogare i testimoni; *teis.: káltinimo ~tojas* teste d'accusa

liũdnāĩ *prv.* tristemente, con tristezza, con malinconia

liũdn || as triste, mesto, malinconico, addolorato; ~os ākys occhi tristi; ~as atsisvėikinimas mesto addio

liũg || as pozza *f*, pozzanghera *f*; ~ynas, ~ynė fanghiglia *f*; pantano *m*

liũkas 1. (*lėktuvo*) portello *m*; 2. (*laivo*) boccaporto *m*

liukras žr. glājus

1 liuksas fiz. lux *m inv*

2 liuks || **as** (categoria di) lusso *m*; ~o **viēšbutis** albergo di lusso

liuksus || **as** lusso *m*; sforzo *m*; ~inis di lusso, sforzo

liulē culla *f*

liul ēti 1. (siūbuoti) ondeggiare A, traballare A; 2. (knibždėti) formicolare A, brulicare A; 3. (tekėti) scorrere E, sgorgare E; ~ynas terreno melmoso, pantano *m*

liulys šnek. žr. snarglys

liuliūoti 1. (banguoti) ondeggiare A, fluttuare A; 2. (supti) dondolare A, cullare A

liūmenas fiz. lumen *m inv*

liuminālis farm. luminal *m inv*

liuminescēnci || **ja** fiz. luminescenza *f*; ~nis luminescente

liūmpinti šnek. camminare a fatica

liūmpsėti oscillare A, fluttuare A; vibrare A

liūn || **as** luogo paludoso, pantano *m*; ~ē bot. ulva *f*, lattuga di mare

liuobà 1. (ora dell')alimentazione del bestiame, foraggiamento *m*; 2. faccende domestiche

liuob || **ti** 1. foraggiare A, dar da mangiare al bestiame; 2. (valyti) pulire A, mettere in ordine; *sng.*: ~tis **pō namūs** affaccendarsi nei lavori domestici

liuok || **čioti**, ~sėti saltellare A, salterellare A; ~te-
lėti fare un salto

liūrbis, -ē *menk.* persona trasandata; straccione *m* (*f-a*)

liūrlinti šnek. suonacchiare A, strimpellare A

liūsti rattristarsi, addolorarsi

liūstrà žr. sietynas 2

liūt || **as**, -ē *zool.* leone *m*, leonessa *f*; **kovója kaip** ~as combatte come un leone; ◇ **jūru** ~as leone marino, otaria *f*; ~enà pelle di leone

liūter || **is**, -ē, ~ōnas, -ē luterano *m* (*f-a*)

liuteron || **ybē**, ~izmas luteranésimo *m*, luteranismo *m*

liūtīngas piovoso, con piogge torrenziali

liūt || **inis** torrenziale, abbondante; ~is acquazzone *m*, pioggia torrenziale, rovescio di pioggia

liutnià muz. liuto *m*

liūt || **pėdē** bot. leontopodium *m*; ~ūkas mžb. leoncino *m*

līzd || **as** 1. nido *m*; **šárkos** ~as nido di gazza; ~q **sūkti** fare un nido; 2. *menk.* nido *m*, covo *m*; **vagiū**

~as covo di ladri; 3. *tech.* presa *f*; cavità *f*; camera *f*; **šakutės** ~as presa della corrente; **šoviniū** ~as caricatore *m*; 4. *lingv.* nido *m*, famiglia *f*; 5. *žemd.* cespo *m*; ~āvimas(is) nidificazione *f*; ~inis: ~inis sėjōs būdas seminatura a cespi; ~uoti nidificare A, fare il nido

lýžčioti leccare A (*ogni tanto*)

līžē pala (*f*) da fornào

lýžtelē || **jimas** leccata *f*; ~ti dare una leccata

lýž || **ti** cessare E/A, diminuire E; calare E; **šaltis** ~ta il freddo sta calando

lobėlija bot. lobelia *f*

lob || **ynas** tesoro *m*; fonte *f*; **mėno** ~ynas tesoro dell'arte; **žiniū** ~ynas fonte di cognizioni; ~līngas ricco

lōb || **inti** arricchire A; ~is ricchezza *f*; tesoro *m*; **susikráuti dīdelį** ~i ammassare una notevole ricchezza, arricchirsi; **atrasti** ~i trovare un tesoro; ~ti arricchirsi, diventare più ricco

lōcmanas jūr. pilota *m*

lōd || **inti**, ~yti far abbaiare, stuzzicare A (*un cane*)

logarītm || **as** mat. logaritmo *m*; ~ų **lentėlē** tavola dei logaritmi; ~inis logaritmico

lōgī || **ka** logica *f*; *fil.*: **formalioji** ~ka logica formale; ~nis, ~škas logico; razionale, coerente; ~nis **ryšys** nesso logico; ~škas **galvōjimas** ragionamento logico; ~ška *prv.* logicamente, con logica; ~škūmas logicità *f*

logopėd || **as**, -ē logopedista *m, f*; ~ija *med.* logopedia *f*

lojal || **iaī** *prv.* lealmente, in modo leale; ~ūmas lealtà *f*; ~ūs leale, schietto

lojīmas abbaiamento *m*, abbàio *m*

lokāl || **inis** žr. lokalūs; ~izācija, ~izāvīmas localizzazione *f*; ~izūoti localizzare A; individuare A; ~izūoti **gaīsrą** localizzare un incendio; ~ūs locale

lokātorius tech. radar *m inv*

lōk || **ē** orsa *f*; ~enà pelle d'orso; ~fēna carne d'orso; ~iniņkas domatore d'orsi; ~ys *zool.* orso *m*; **rudasis, baltasis** ~ys orso bruno, bianco; ◇ **miēga kaip** ~ys dorme come un ghiro; ~iškas d'orso, orsino; ~iūkas orsetto *m*, orsacchiotto *m*

lokomotīv || **as** locomotiva *f*; **elektrinis** ~as locomotiva elettrica, locomotrice *f*, locomotore *m*; ~o **mašinistas** locomotorista *m*

lomà 1. *geogr.* conca *f*, valle *f*, bassura *f*; 2. buca *f*, fossa *f*; incavo *m*, incavatura *f*

lombárdas monte di crédito su pegno

- lom||ingas**, ~ótas, ~ùs (*apie vietovę*) con molte bassure; basso, poco elevato
- lōp||as** 1. toppa *f*, pezza *f*, rappezzo *m*, rattoppo *m*; ~*q* *prisiūti priė drabūžio* fare un rattoppo a un vestito; *aūt stōgo ~q uždėti* rappezzare un tetto; *kėlnės sū ~aīs* calzonni rattoppati; 2. (*dėmė*) chiazza *f*, macchia *f*; *sū baltu ~ū kaktojė* con una chiazza bianca sulla fronte; 3. *prk.* (*sklypas*) appezzamento *m*; fazzoletto *m* (*di terra*)
- lōpet||a** pala *f*, vanga *f*, badile *m*; ~ēlē 1. *mžb.* paletta *f*; 2. *anat.* scàpola *f*, omoplata *f*
- lopín||ėti džn.** rappezzare *A*, rattoppare *A*; ~ỹs žr. lōpas; ~iūotas 1. rattoppato, pieno di rammendi; 2. (*su dėmėmis*) coperto di chiazze, macchiato
- lōpy||ti** rattoppare *A*, rappezzare *A*, rammendare *A*, raccomandare *A*; *kójines ~ti* rammendare le calze; ~tas stōgas tetto rappezzato; ~tojas, -a rattoppatore *m* (*f-trice*), rappezzatore *m* (*f-trice*), rammendatore *m* (*f-trice*)
- lopšelinūkas**, -ė bambino che frequenta l'asilo nido
- lopšėlis** asilo nido, asilo infantile
- lopšinė** ninnananna *f*; *muz.* berceuse *f inv*; *Šopėno l.* la berceuse di Chopin
- lopšỹs** culla *f*; *prk.:* *mėno l.* culla dell'arte
- lōrd||as istor.** lord *m*; ~*q rūmai* la camera dei lord
- lornėtas** lorgnette *f inv*
- loš||ėjas**, -a, ~līkas, -ė giocatore *m* (*f-trice*); *kōrtų ~ėjas* giocatore di carte; ~līmas gioco *m*; *azartinis ~līmas* gioco d'azzardo
- 1 **lōš||ti** 1. (*žaisti*) giocare *A*; *kōrtomis ~ti* giocare a carte; ~ti *iš pinigų* giocare a soldi; 2. (*laimėti loterijoje*) vincere *A*; *šitas bilietas ~ia* questo biglietto è vincente
- 2 **lōšti** piegare all'indietro, rovesciare *A*; *l. gálvq* rovesciare la testa
- lotėrij||a** lotteria *f*; *laimėti ~oje* vincere alla lotteria
- lō||ti** 1. abbaiare *A*, latrare *A*; *šuō ~ja* il cane abbàia; 2. *šnek.* (*šmeižti*) calunniare *A*
- lotyn||as**, -ė *istor.* latino *m* (*f-a*); ~ėti latinizzarsi; ~inti latinizzare *A*; ~līstas, -ė latinista *m, f*; ~iškai *prv.* in latino; ~iškai latino; ~iškai *pó-sakis* sentenza latina; ~līzmas latinismo *m*
- lotō nkt. dkt.** tombola *f*; *žaisti l.* giocare a tombola
- lōtosas bot.** loto indiano, nelumb(i)o *m*
- lōv||a** letto *m*; *viengulė, dvigulė ~a* letto a una piazza; a due piazze (letto matrimoniale); *sulañks-tomoji ~a* letto pieghevole, branda *f*; *gūltis ĩ ~q* andare (mēttersi, coricarsi) a letto; *paklōti ~q* fare il letto; *šimto ~q ligoninė* ospedale con cento posti letto; ~ātiesė copriletto *m inv*
- lovėlis** scanalatura *f*; incavo *m*; canaletto *m*; cas-setta *f*
- lovỹs** 1. trògolo *m*; conca *f*, vasca *f*; *kiaulė ėda iš lōvio* il maiale mangia dal trògolo; 2. *psn.* (*upės vaga*) letto (alvo) del fiume
- lòzungas žr.** šūkis 1
- lòžė** 1. (*teatro*) palco *m*; 2. *istor.* lòggia *f*; *masònų l.* lòggia massònica
- lūbinas bot.** lupino *m*
- lūb||os dgs.** 1. soffitto *m*; *žėmos ~os* soffitto basso; 2. (*aukštas*) soffitta *f*; *nėšti aūt ~ū* portare in soffitta; ~óti *stat.* soffittare *A*
- lūgn||ė bot.** nenūfaro *m*; ~iniai *dgs. bot.* ninfeàcee *f pl*
- luīstas, luīt||as** pezzo *m*; cùmulo *m*; blocco *m*; mas-so *m*; massa *f*; zolla *f*; *lėdo ~ai* blocchi di ghiaccio; *lašinių ~as* pezzo di lardo; *uolōs ~as* masso *m*; *žėmės ~as* zolla *f*; (*lydyto*) *áuksa ~as* lingotto d'oro; ~ādėžė *tech.* lingottiera *f*; ~inis a pezzi; in zolle; in lingotti, in verghe
- lūkesỹs, lūk||estis** 1. attesa *f*, aspettativa *f*; 2. aspirazione *f*, speranza *f*, desiderio *m*; *māno ~esčiai neišsipildė* le mie aspirazioni non si sono realizzate; ~ėti, ~inėti stare in attesa
- lūkšt||as** 1. (*kiaušinio, riešuto*) guscio *m*; 2. (*svogūno ir pan.*) buccia *f*, scorza *f*
- lukštāvaisis bot.** achènio *m*
- lukštén||ti** sgusciare *A*, sbucciare *A*, sbaccellare *A*, sgranare *A*; *pupelės ~ti* sbaccellare i fagioli; *riešutus ~ti* sgusciare le noci; ~tuvas sgusciatrice *f*, sgranatore *m*
- lukštūotas** coperto di buccia; con guscio
- lūktelėti** aspettare *A*, attendere *A* (*un po'*)
- lūkuriuoti** stare in attesa, aspettare *A*
- lukūtis žr.** kukūtis
- lunāt||ikas**, -ė lunatico *m* (*f-a*); sonnàmbulo *m* (*f-a*); ~līzmas sonnambulismo *m*
- luób||a** 1. buccia *f*, scorza *f*; 2. crosta *f*; ~as 1. corteccia *f*; *qžuolo ~as* corteccia di una quercia; 2. taglio *m*, filaccia *f*; ~ėlė 1. *bot.* involucro *m*; 2. buccia *f*; corteccia *f*
- luóm||as** cetò *m*; stato *m*; *bajorų ~as* il cetò dei nòbili, la nobiltà *f*; *psn.:* *moterystės ~as* stato nùbile; ~inis di cetò
- luopsėti šnek.** 1. battere *A*; 2. camminare con passo pesante
- luóptelėti** dare un colpo

lūoš||as storpio, inválido, sciancato, zoppo; ~as *iš prigimimo* inválido dalla nascita; ~à *eisena* andatura zoppicante; ~ýbė žr. luošumas; ~inti storpiare A, mutilare A; ~ýs, -ė storpio *m (f-a)*, mutilato *m (f-a)*, inválido *m (f-a)*

luoš||ti storpiarsi, sciancarsi; ~umas invalidità *f*, mutilazione *f*, storpiatura *f*

luōtas barca *f*

1 lupà tarm. 1. (*mušimas*) il picchiare; botta *f*; 2. (*luobas*) corteccia *f*

2 lupà lente *f (d'ingrandimento)*

lūp||a labbro *m*; *stōros ~os* labbra grosse; *apsilaižyti ~as* leccarsi le labbra; ◇ *med.: kiškio ~a* labbro leporino; ~q *pateĩpti* fare il muso; (*jám) dār pėnas nuō ~ų nenudžiūvo* ha ancora il latte alla bocca; *pusė ~ų pasakýti* fare un accenno a q.c.

lūpata b. menk. persona trasandata; straccione *m (f-a)*

lūpažiėdžiai *dgs. bot.* labiate *f pl*

lūpen||a buccia *f*; mondata *f*, mondiglia *f*; *būlvii ~os* bucce di patata

lupik||áuti esercitare l'usura, essere uno strozzino; ~áutojas, -a usuràio *m (f-a)*, strozzino *m (f-a)*; ~ávimas usura *f*, strozzinaggio *m*

lupikišk||as usuràio, da usuràio, da strozzino; ~os *palúkanos* interessi da usuràio

lupimas 1. (*medžio žievės*) scortecciamento *m*; (*vaisiaus*) sbucciatura *f*; (*kailio*) scorticamento *m*; 2. (*mušimas*) il prendere a botte; il picchiare; 3. žr. lupikāvimas

lupinė||ti dzn. scortecciare A; sbucciare A; scrostare A; *sng.: siėna ~jasi* il muro si sta scrostando

lūpin||is labiale; *lingv.: ~iai prėbalsiai* consonanti labiali

lupiōti žr. lupinėti

lūp||ti 1. (*žievė*) scortecciare A; (*vaisių*) sbucciare A, pelare A; (*kiaušinių*) sgusciare A; (*kailį*) spellare A, scorticare A; (*tinką*) scrostare A; 2. (*mušti*) picchiare A, prendere a botte, frustare A; 3. *šnek. (brangiai imti)* chiedere un prezzo esagerato, spellare A; ~ūs che si sguscia (si spella, si scorteccia) bene

lūstas žr. luītas

lūšenà pelle di lince

lūš||is zool. lince *f*; ~iūkas giovane lince

lūšnà casùpola *f*, stamberga *f*, tugùrio *m*

lutėcis chem. lutèzio *m*

lūž||enos dgs. rottame *m*, frantume *m*; cocci *m pl*; ~ėti rōmpersi, infrāgersi

lūžgal||ys frammento *m*, frantume *m*; *laĩvo ~iai* relitti *m pl*

lūžim||as 1. rottura *f*, frattura *f*, frantumazione *f*; *káulo ~as* rottura di un osso; 2. *fiz.* rifrazione *f*, diffrazione *f*; rifrangimento *m*; ~o *kaĩpas* àngolo di rifrazione

lūžinėti dzn. rōmpersi, spezzarsi, frāgersi

lūžis 1. rottura *f*, frattura *f*; *med.: pàprastas (káulo) l.* frattura sėmplice; 2. *prk.* cambiamento brusco, svolta *f*, sterzata *f*; *gyvėnimo l.* svolta della vita

lūž||ti 1. rōmpersi, frāgersi, spezzarsi; *saũsos šākos lengvai ~ta* i rami secchi si spėzzano facilmente; *jō kója ~usi* ha la gamba rotta; ~tanti (*jūros*) *bangà* frangente *m*; 2. *prk.* piegarsi sotto il peso; abbondare A (*di q.c.*); *nuō valgių stalai ~o* le tåvole abbondåvano di vivande

lūžtvė luogo con molti àlberi abbattuti dal vento; abbattuta *f*

lūž||umas frangibilità *f*; ~ūs che si spezza facilmente, frāgile

M

mācas àzzima *f.* pane àzzimo

machaðnas *zool.* macaone *m*

machinā||**cija** macchina*zione f.* intrigo *m*; ~**torius**, -**è** intrigante *m, f.*; maneggione *m (f-a)*; faccendiere *m (f-a)*

machòrka tabacco *m (pianta o foglie trinciate da fumare)*

māčas *sport.* match *m inv.* gara *f.* incontro *m*, partita *f*

mad||**à** 1. moda *f.* voga *f.*; ~**ų žurnālas** rivista di moda; **reñgtis pagal naujaušią mādą** vestirsi all'ultima moda; **grįžta į mādą trumpi sijonai** tornano in voga le minigonne; **išeiti iš ~ės** uscire di (essere fuori) moda; 2. **šnek. (įpratimas)** abitudine *f.*; vizio *m*; **jis turi mādą švilpauti** ha il vizio di fischiare

mading||**ai** *prv.* alla moda, elegantemente; ~**as** alla moda, di moda; **nemadingas sijonas** gonna fuori moda

madonà madonna *f*

madrigālas *muz.* madrigale *m*

maèstras, maèstro *nkt. dkt.* maestro *m*

magarčė||**ios** *dgs. šnek.* 1. trattenimento *m*, offerta *f (in occasione di affare concluso)*; **statyti ~ių** offrire da bere (da mangiare); 2. (**priedas**) agguinta *f.* soprappiù *m*

māgas, -è mago *m (f-a)*

magazinas *istor.* magazzino *m*, depòsito *m*

magė||**ti** volere A, desiderare A; **visiems ~jo išgiřsti tiėsą** tutti desideravano sentire la verità

māgi||**ja** 1. magia *f.*; **juodoji ~ja** magia nera; 2. *prk.* magia *f.* fascino *m*, incanto *m*; ~**nis** magico

māgin||**ti** attirare A, attrarre A; affascinare A, allettare A; **juos ~o jės tuřtai** le sue ricchezze li attiravano

magistrāl||**ė** strada maestra, artèria *f.*; **geležinkelio ~ė** artèria ferroviaria; **vandėntiekio ~ė** condotto principale dell'acqua; ~**inis** principale, più importante

1 **magistras** *istor.* Gran maestro

2 **magistras, -è** (**mokslo laipsnis**) laureato *m (f-a)*, master *m inv.*; **filologijos mokslo** *la.* laureato in lettere

māgišk||**ai** *prv.* magicamente; ~**as** magico

magnà *geol.* magma *m*

māgminis magmatico

māgmogis piacere *m*; divertimento *m*, svago *m*

magnāt||**as** magnate *m*; **finānsų ~ai** i magnati della finanza

magn||**età** *tech.* magnete *m*; ~**etas** *fiz.* magnete *m*; ~**etėti** magnetizzarsi

magnėtin||**imas** magnetizzazione *f.*; ~**is** magnetico; calamitato; ~**is laūkas** campo magnetico; ~**ė ādata** ago calamitato; ~**ti** magnetizzare A, calamitare A

magnetiz||**mas** magnetismo *m*; ~**ūoti** *žr.* magnėtinti

magneto||**fōnas** magnetòfono *m*; ~**là** radioregistratore *m*

magnėzi||**ja** magnèsia *f.*; ~**nis** magnesiacio

māgnis *chem.* magnèsio *m*

magnòli||**ja** *bot.* magnòlia *f.*; ~**niai** *dgs. bot.* magnoliacee *f pl*

mag||**ūmas** attrattiva *f.* fascino *m*; ~**ūs** attraente, affascinante, invitante

maharadžà maharajah *m inv*

mahometōn||**as** maomettano *m*, musulmano *m*; ~**izmas** maomettismo *m*

maigai *dgs.* paglia sparsa; strame *m*

māigy||**ti** 1. (**minkyti**) mestare A, impastare A; 2. (**glamžyti**) spiegazzare A, sgualcire A; 3. (**grūsti**) schiacciare A, pigiare A; ~**tūvas** schiacciatrice *f.* **būlviių ~tūvas** schiacciate *m inv*

maīlius pesce appena nato, avannotto *m*

main||**ai** *dgs.* (s)cambio *m*, interscambio *m*, baratto *m*; permuta *f.*; **prėkių ~ai** scambio di merci; **kultūriniai ~ai** interscambi culturali; *teis.:* **parengti ~ų sūtartį** fare una permuta; ~**aiš** *prv.* in cambio, in sostituzione; **arklių ~aiš gāvo** in cambio ha ricevuto un cavallo; ~**auti, ~ikauti** scambiare A. barattare A; commerciare A; ~**iniñkas** barattiere *m*, barattiero *m*

maīnym||**as** scambio *m*, baratto *m*; ~**asis** cambiamento *m*, mutamento *m*; **oro ~asis** mutamento del tempo

maĩnỹ||ti 1. scambiare A, barattare A, convertire A: *sng.*: ~tis laikrodžiais scambiarsi gli orologi; 2. mutare A, variare A, cambiare A, modificare A: plunksnas ~ti mutare le penne; *sng.*: pasáulis maĩnosi il mondo sta cambiando

maĩnũs variabile, incostante

maĩrũnas bot. maggiorana f

maĩst||as 1. cibo m, alimento m, nutrimento m, vitto m; sveĩkas ~as cibo sano; ~o mēdžiagos sostanze alimentari; ~o prodũktų parduotuvė negozio di (gēneri) alimentari

maĩstĩng||as nutriente, nutritivo, sostanzioso; ~as valgis cibo nutriente; ~ũmas valore nutritivo

maĩst||ininkas, -ė alimentarista m, f; ~ĩnis alimentare; ~lnė druskà sale da cucina

maĩst||milčiai *dgs.* farinacci m pl (alimento per animali); ~pinigiai *dgs.* spese per il vitto

maĩšal||as 1. miscuglio m, mescolanza f; 2. impasto m, impastatura f; ~iēnė, ~ỹnė 1. žr. maĩšalas 1; 2. *prk.* cào m, confusione f

maĩš||as sacco m, sacca f; *pripilti* ~q grūdų riempire un sacco di grano, insaccare il grano; iškráuti ~ūs scaricare i sacchi; ♦ kiáuras ~as (besotis žmogus) persona insaziabile; pelų ~as (netikėlis) imbranato m; pinigų ~as (turingas) ricco sfondato; pagyrų ~as persona vanitosa, fanfarone m; ligų ~as persona piena di malattie, ospedale ambulante; (jįs kaĩp) ~ũ treĩktas (kvailas) gli manca qualche rotella

maĩšatis confusione f, scompiglio m, disordine m, trambusto m, baraõnda f; žmonių m. confusione di gente

maĩšėl||is 1. sacchetto m, sacchettino m; borsetta f; saldainių ~is sacchetto di caramelle; ódos ~iai (paakiuose) le borse sotto gli occhi; 2. anat. borsa f. sacco m; ášarų ~is sacco lacrimale

maĩšgalỹs sacco scadente (o semivuoto)

maĩš||ỹklė mescolatrice f, impastatrice f; ~ĩklis tech. mescolatore m; agitatore m

maĩšymas 1. (veiksmas) mescolamento m, mescolatura f, mescolazione f; 2. (duonos) impasto m, impastatura f; 3. (alaus) miscuglio m, mistura f (di acqua e malto per fare birra); 4. (kortų) scozzo m; 5. (gaišinimas) disturbo m, fastidio m

maĩšiniũk||as, -ė menk. incettatore m (f -trice); venditore ambulante; ~aũti menk. incettare A, speculare A

maĩšinis da sacco; m. audinỹs tela da sacco, iuta f

maĩšinyš žr. mišinyš

maĩšỹ||tas misto, mescolato, non puro; ~tos jungtũvės matrimõnio misto; ~ti 1. mestare A, agitare A, (ri)mescolare A; pãdažq ~ti mestare il sugo; 2. (jungti) mescolare A, unire A; ~ti vãndenį sũ vynũ mescolare l'acqua col vino, annacquare il vino; 3. (tešlą) impastare A; 4. (kortas) mescolare A, scozzare A; 5. (painioti) confõndere A; sbagliare A; *sng.*: mán vardaĩ maĩšosi mi si confõndono i nomi; 6. (trukdyti) disturbare A, incomodare A; nesimaĩšyk mán pũ kójų non starmi tra i piedi; ~tis 1. žr. maĩšyti; 2. (rodytis) farsi vedere, girare attorno; 3. (mišti protui) sragionare A, òssere fuori di testa, pẽrdere il senno, mancare di qualche rotella; aĩ táu galvojė maĩšosi? sei forse fuori di testa?

maĩšytuvas tech. mescolatrice f, miscelatore m; stat.: betõno m. betoniera f

maĩštadarỹs, -ė žr. maĩštininkas

maĩšt||as ribellione f, insurrezione f, rivolta f; nu-maĩšinti ~q reprimere (domare) una ribellione

maĩštáu||ti ribellarsi, insõrgere E; protestare A; ~jantys karėiviai i soldati ribelli

maĩštãvimas ribellione f, protesta f

maĩštĩng||as ribelle, rivoltoso, irrequieto; ~ũmas spirito di ribellione

maĩštinink||as, -ė ribelle m, f; rivoltoso m (f -a); ~ai bũvo nubausti i ribelli fũrono puniti

maĩštmetis periodo di ribellione

maĩšũs che si mēscola facilmente

maĩt||à carogna f, carcassa f (di un animale); ~ėda b. che si ciba di carogne; ~ėdžiai *dgs.* zool. silfidi m pl; ~ĩena carne di animale morto, carogna f

maĩtĩn||imas alimentazione f, nutrizione f; dirbtĩnis ~imas alimentazione artificiale; viešãsis ~imas ristorazione collettiva; ~imas krũtimiĩ allattamento m; ~ti nutrire A, alimentare A, cibare A, dar da mangiare; (krũtimiĩ) allattare A; ~amosios mēdžiagos sostanze alimentari; *sng.*: ~tis vaĩšiais nutrirsi di frutta; ~tojas, -a chi nutrice (sostenta, mantiene); šeimõs ~tojas chi mantiene una famiglia

maĩtintũvas tech. alimentatore m

maĩt||kaulis ossa di carogna; ~lesis (apie paukš-čius) che si ciba di carogna

maĩto||ti 1. (varginti) affaticare A, strapazzare A; 2. *prk.* (gadinti) guastare A, deformare A; ~tis far smõrfie, comportarsi da monello

maĩtvanagis grifone m

maivytis far smòrfie, far moine, fare smancerie;
taip nesimáivyk non fare tante smancerie
māj||ai *dgs.* maya *m inv*; ~*u kultūrā* civiltà maya
majonėzas kul. maionese *f*
majōras kar. maggiore *m*
makakā zool. macaco *m*
mākalas b. šnek. persona precipitosa; chiacchierone *m (f-a)*
makal||iēnė, ~ŷnė 1. (*purvynė*) fangàia *f*; melma *f*, mota *f*; 2. (*prastas valgis*) brodaglia *f*, miscuglio *m*; 3. *prk.* (*sąmyšis*) confusione *f*, caos *m*, scompiglio *m*
makaluoti 1. (*maišyti*) rimestare *A*, mescolare *A*; 2. (*mosuoti*) agitare *A*, dimenare *A*, scuotere *A*; *uodega m.* dimenare la coda; 3. *prk.* (*skubant ką daryti*) affrettarsi, muoversi rapidamente
makarōn||ai *dgs.* maccheroni *m pl*, pasta *f*; ~*u sriubā* maccheroni in brodo; ~*u kōšė* pastasciutta *f*
makaron||ybė, ~lįzmas parola (o espressione) maccheronica
makarūoti žr. makaluoti
mākas šnek. borsellino *m*, borsa *f*
makasŷnė žr. makaliēnė 1
makaūl||ė *menk.* testa *f*; crànio *m*; zucca *f*; *gerai įsidėk į ~ę* méttiti bene in testa; *tuščia ~ė* testa vuota, zucca *f*; *vōžti į ~ę* mollare un ceffone
makedonas, -ė macèdone *m, f*
makēt||as 1. modello *m*, plàstico *m*; 2. *spst.* impaginato *m*; ~*uoti* 1. modellare *A*, plasmare *A*; 2. *spst.* impaginare *A*; ~*uotojas, -a* 1. modellatore *m (f-trice)*, plasticatore *m (f-trice)*; 2. *spst.* impaginatore *m (f-trice)*
maklėnti šnek. 1. camminare sbadatamente; 2. (*maišyti*) mescolare *A*, mestare *A*
mākleris 1. mediatore *m*, agente *m*; *biržos m.* agente di cambio; 2. *prk.* truffatore *m*, imbrogliatore *m*
maklinėti šnek. bighellonare *A*, girovagare *A*
māklinti muoversi sbadatamente
maknó||tas sporco; fangoso; ~*ti* sporcare *A*, infangare *A*; ~*ti peř purvyną* passare in mezzo al fango
makrokōsma macrocosmo *m*
maksėti (galva) šnek. scuotere *A*, scrollare *A*; annuire *A*
māksima māsima *f*, sentenza *f*, motto *m*
maksimal||iaĩ *prv.* massimamente, al māsimo; ~*lįstas, -ė* massimalista *m, f*; ~*lįzmas* massimalismo *m*; ~*ūs* māsimo; ~*ūs greiřtis* velocità māsima

māksimum||as māsimo *m*; *pasiekti ~ą* raggiungere il māsimo
makšt||is 1. guaina *f*, fòdero *m*, astùccio *m*, custòdia *f*; *ištraukti kàrdą iš ~iės* trarre la spada dal fòdero, sguainare la spada; *akinių ~is* astùccio degli occhiali; 2. *bot.* guaina *f*; coleòptile *m*; 3. *anat.* vagina *f*
māktelėti 1. (*kyřtelėti*) cacciare *A*, ficcare *A*, mèttere dentro; 2. (*linktelėti*) annuire *A*; 3. (*smogti*) colpire *A*; 4. (*iřgerti*) bere *A (tutto d'un colpo)*
makulatūrā carta straccia, carta da māsero
maldā bašn. preghiera *f*; *sukalbėti maldą* recitare (dire) una preghiera
maldāknygė libro di preghiere
mald||āuti supplicare *A*, implorare *A*, invocare *A*. pregare *A*; ~*āuti atleidimo* implorare il perdono; ~*āujantis bālsas* voce supplicante; ~*āvimas* supplica *f*, implorazione *f*
mald||yklā luogo di preghiera; ~*ŷnas* raccolta di preghiere
maidīng||as devoto, pio, religioso; ~*ūmas* devozione *f*, religiosità *f*
1 maldiniūkas, -ė persona devota, pellegrino *m (f-a)*
2 maldiniūkas zool. mātide religiosa
maldý||ti 1. (*raminti*) placare *A*, calmare *A*, tranquillizzare *A*, sopire *A*; ~*ti alkį* placare la fame: *sng.:* ~*kis* cālmati; 2. *žr.* maldāuti
malėjas, -a mugnāio *m (f-a)*, mulinaro *m (f-a)*
maliār||ija malāria *f*; ~*inis* malārico; ~*inis uodas* anòfele *m*
malį||kas, -ė *žr.* malėjas; ~*mas* macinatura *f*, macinazione *f*; molitura *f*; *rupaūs ~mo miltai* farina di bassa macinatura; *kavōs ~mo mašinėlė* macinacaffè *m inv*
malin||ėti džn. macinare *A (ogni tanto)*; ~*ŷs* macinato *m*
mālka 1. (*pagalys*) ciocco *m*, ceppo *m*; 2. (*rietuė*) catasta *f*, mūcchio *m*; 3. (*kortų*) mazzo *m*
malkakirtys, -ė spaccalegna *m inv*, taglialegna *m inv*
malkāuti (andare a) far legna
mālkin||ė legnāia *f*; ~*ėti* *žr.* malkāuti; ~*inkas, -ė* legnaiòlo *m*, boscaiòlo *m*; ~*is* della legna
māl||os *dgs.* legna *f*; ~*as kapóti* spaccare la legna: ~*omis kūrėnama krōsnis* forno a legna; ~*sna stat.* assicella *f*; ~*vežys* trasportatore di legna
malón||ė grāzia *f*, benevolenza *f*, favore *m*; *įsigyti kienō ~ę* ottenere la benevolenza di qc., entrare

nelle gràzie di qc.; *padaryti kám* ~*ę* concedere una gràzia (fare un favore) a qc.; ~*ės prāšymas* domanda di gràzia; 2. beneficio *m*, favore *m*, aiuto *m*, protezione *f*; *apipilti ká* ~*ėmis* colmare qc. di benefici

malonė||*ti* 1. (*teiktis*; *geisti*) gradire A, desiderare A, volere A; ~*čiau pasiklausyti* desidererei ascoltare; *gál* ~*site kavós?* vuole gradire un caffè?; 2. (*meilikauti*) adulare A, lusingare A; 3. (*glamonėti*) far le carezze, accarezzare A, vezzeggiare A

maloniai *prv.* gentilmente, cortesemente; piacevolmente, gradevolmente

malonýbė 1. (*malonumas*) piacere *m*, godimento *m*, diletto *m*; 2. (*malonė*) favore *m*, gentilezza *f*, cortesia *f*; ◇ *Jō (Jōs, Jūsų) m.* Sua Signoria, la Signoria Vostra

malonīg||*as* benèvolo, benigno; indulgente, clemente; ~*umas* bontà *f*, cortesia *f*, gentilezza *f*

malōninis carezzévole, vezzeggiativo, affettuoso; *m. vārđas* nome vezzeggiativo

malōnintis (cercare di) entrare nelle gràzie di qc.; adulare A, lusingare A

malon||*umas* 1. piacere *m*, diletto *m*; *teikti* ~*umo* dare piacere; *sù* ~*umù* con piacere; 2. (*sma-gumas*) divertimento *m*, svago *m*; *galvoti tik apiē* ~*umùs* pensare solo ai divertimenti; ~*ùs* 1. gentile, cortese, affàbile, amàbile; ~*ùs žmogùs* persona gentile; ~*ì šypsena* sorriso amàbile; 2. gradévole, piacévole, gradito; ~*ùs kvāpas* odore gradévole; ~*ù susipažinti sù Jumìs* è un piacere conóscerLa

malšín||*imas* 1. repressione *f*, soppressione *f*; *sukilimo* ~*imas* repressione di una rivolta; 2. lenimento *m*, alleviamento *m*, mitigazione *f*; ~*ti* 1. (*tramdyti*) reprimere A, domare A, soffocare A, sedare A; *pykti* ~*ti* reprimere l'ira; 2. (*raminti*) placare A, mitigare A, lenire A, calmare A; *tróškulį* ~*ti* placare la sete; *skaūsma* ~*ti* lenire il dolore; ~*tojas, -a* repressore *m*; soggiogatore *m* (*f* -*trice*)

maiš||*ti* placarsi, calmarsi, mitigarsi, attenuarsi; *vėjas* ~*ta* il vento si sta placando

málti 1. macinare A; tritare A; pestare A; *mėsq m.* tritare la carne; *malți pipirai* pepe macinato; 2. *prk.* (*virškinti*) digerire A; 3. *šnek.* (*judinti*) agitare A, dimenare A; ◇ *liežuviù m.* menare la lingua, pèrdersi in chiacchiere

maltinis *kul.* polpetta *f*

máltis šnek. 1. (*krutėti*) muóversi, agitarsi, non stare mai fermo; 2. (*brautis*) farsi largo

maltuvė 1. mácina *f*, macinino *m*; 2. (*patalpa*) locale per la mácina; 3. *menk.* (*burna*) boccaccia *f*

malūnas mulino *m*; *vėjo, vandeñs m.* mulino ad acqua, a vento

malūnėlis 1. macinino *m*; *kavós m.* macinino da caffè; 2. (*žaislas*) mulinello *m*, giràndola *f*

malūninink||*as* mugnàio *m*, mulinàio *m*, mulinaro *m*; ~*auti* fare il mugnàio; ~*ystė* 1. indùstria molitòria; 2. mestiere del mugnàio

malūnsparnis 1. elicòttero *m*; 2. *psn.* motore eòlico, motore a vento

málzyti mùngere A (*spesso e poco alla volta*)

mam||*à* mamma *f*; ~*ōs sūnėlis* (*lepūnėlis*) cocco di mamma; ~*aitė* nonna *f*

mamūt||*as* *zool.* mammut *m* *inv*; ~*medis bot.* sequoia gigantesca, àlbero mammut

mán *asm.* *iv.* (*naud.*) a me, per me; mi, me; *m. nerūpi* a me non importa; *paródyk m.* fammi vedere; *m. patiñka* a me (mi) piace

manà manna *f*

mân||*ai* *dgs.* semolino *m*; ~*ų kōšė* pappa di semolino

manaíp *prv.* a modo mio

mân||*as* *savyb.* *iv.* mio; ~*à sesuō* mia sorella; ~*āsis, -ōji dkt.* persona cara, familiare *m, f*

mandag||*ėti* ingentilirsi, diventare più educato; ~*iai* *prv.* con garbo, cortesemente, gentilmente, educatamente; ~*umas* educazione *f*, gentilezza *f*, cortesia *f*; ~*ūs* ben educato, gentile, cortese, garbato

mandarinas *bot.* mandarino *m*

mandāt||*as* mandato *m*; dèlega *f*, procura *f*; *atstovo* ~*as* mandato di rappresentanza; ~*ų komisija* commissione per la verifica dei poteri

mandīg *terpt.* (mi) pare; probabilmente; forse

mandolinà *muz.* mandolino *m*

mandžiūras, -ė manciù *m, f*, abitante della Manciuia

manė *asm.* *iv.* (*gal.*) me; mi; *jì atėjo pàs m.* è venuta da me; *žiūrėk į m.* guàrdami

manekėnas manichino *m*

manėš *asm.* *iv.* (*kilm.*) me; bė *m.* senza di me; *dėl m. galì elti* quanto a me puoi andare; *m. teñ nebūvo* là io non c'ero

manėvr||*as* 1. manovra *f*; *karliniai* ~*ai* manovre militari; 2. *prk.* manovra *f*, manèggio *m*, raggiro *m*; *politiniai* ~*ai* maneggi politici; ~*āvimas* ma-

- novramento *m*; maneggiamento *m*; ~**īngas** manovrabile, manovriero; ~**ingūmas** manovrabilità *f*; ~**inis** di (da) manovra; ~**uoti** 1. manovrare *A*; 2. *prk.* tramare *A*, brigare *A*
- mangāmedis** *bot.* (albero di) mango *m*
- mangānas** *chem.* manganese *m*
- manginti** addestrare *A*, ammaestrare *A*, esercitare *A*
- māngytis** 1. (*šėlti*) agitarsi, muoversi; 2. (*maivytis*) far moine, fare vezzi
- mangūtas** *žr.* usūrinis šuo
- maniāk**||**as**, -**ė** maniaco *m* (*f* -*a*); ~**inis** maniaco; *med.*: ~**inė psichozė** psicosi maniaca; ~**iškai prv.** maniacalmente, in modo ossessivo; ~**iškas** maniacale, maniaco
- manier**||**à** maniera *f*; modo *m*; stile *m*; *kàs peř ~à!* (*negerai elgiantis*) che maniera è questa!; belle maniere!; ~**īngas** manierato, affettato, lezioso; ~**īnga tapyba** pittura manierata; ~**ingūmas** affettazione *f*, ricercatezza *f*; ~**izmas** manierismo *m*
- manėž**||**as** 1. (*jodykla*) maneggio *m*, cavallerizza *f*; 2. (*cirko arena*) arena *f*; 3. *tech.* ruota motrice (azionata da un cavallo)
- manifest**||**ācija** manifestazione *f*, dimostrazione pubblica; ~**āntas**, -**ė** manifestante *m, f*, dimostrante *m, f*
- manifest**||**as** manifesto *m*; ~**uoti** manifestare *A*, partecipare a una manifestazione; ~**uotojas**, -**a** *žr.* manifestantas
- mānija** mania *f*; *pėrsekiojimo m.* mania di persecuzione; *didybės m.* mania di grandezza, megalomania *f*
- manikiūr**||**as** manicure *f inv*; *pasidarýti ~q* farsi la manicure; ~**ininkė** manicure *f inv*, manicurista *f*; ~**inis** della manicure
- mānym**||**as** opinione *f*, parere *m*, avviso *m*; *māno ~u* a mio avviso, a mio parere, secondo me
- manimi** *asm. iv. (īnag.)* me; *gyvėna sù m.* vive con me; *pasitikėk m.* fidati di me
- manipul**||**iācija** 1. manipolazione *f*; 2. *prk.* imbroglio *m*, intrigo *m*; ~**iātorius** *tech.* manipolatore *m*; ~**iūoti** manipolare *A*
- manišk**||**is** *savyb. iv.* mio; ~**is šuo** il mio cane; ~**is**, -**ė dkt.** il mio, la mia; ~**iai parvažiavo** sono tornati i miei
- man**||**ýti** pensare *A*, supporre *A*, ritenere *A*, credere *A*, considerare *A*; ~**aū**, *kàd laikas važiuoti* credo che sia ora di partire; *kā tū ~ai apiė šltą knygą?* cosa ne pensi di quel libro?; ~**aū**, *kàd jls*
- dōras žmogūs* lo ritengo una persona onesta; ~**ýtis** 1. (*tartis*) credersi, ritenersi, considerarsi; 2. (*verstis*) occuparsi, impiegarsi; campare *E*, tirar avanti
- mánkyti** 1. (*glamžyti*) sgualcire *A*, spiegazzare *A*; 2. (*mankštinti*) addestrare *A*, esercitare *A*; 3. (*klampoti*) pestare *A*, calpestare *A*
- mankštà** esercizio *m*, allenamento *m*; ginnastica *f*; *gydymoji m.* ginnastica medica
- mankštīn**||**imas(is)** allenamento *m*, addestramento *m*, esercitazione *f*; ~**ti** esercitare *A*, allenare *A*, addestrare *A*; ~**ti raūmenis** allenare i muscoli; ♦ *liežuvį ~ti (plepėti)* esercitare la lingua, chiacchierare molto
- māno** *asm. iv. (kilm.)* mio; *iš m. draugų* dai miei amici; *m. nuomone* a parer mio, secondo me; 2. (*su neveikiamosios rūšies dalyviais*) *m. sodintas mēdis* albero piantato da me
- manomētras** *fiz.* manometro *m*
- mansārda** mansarda *f*
- mant**||**à** beni *m pl*; ricchezze *f pl*; averi *m pl*; roba *f*; cose *f pl*; *iškeliavo sù visà sąvo ~à* parti con tutti i suoi beni
- mántija** mantello *m*, manto *m*
- mantisė** *mat.* mantissa *f*
- manufaktūrà** 1. manifattura *f*; 2. (*audiniai*) tessuti *m pl*, stoffe *f pl*; *manufaktūros prekyba* commercio di tessuti
- manufaktūrin**||**is** manifatturiero; ~**ė pramonė** industria manifatturiera
- manuskriptas** manoscritto *m*
- mār**||**as** peste *f*; ~**o epidēmija** epidemia di peste, pestilenza *f*; *sėgantis ~ù* appestato; ♦ (*nuò*) ~**o laikų (labai senas)** di antica data
- maratōn**||**as** *sport.* maratona *f*; gara di resistenza; ~**ininkas**, -**ė** maratoneta *m, f*
- marčiāuti** *žr.* martāuti
- mařčpietis** *etnogr.* pranzo nuziale offerto dalla nuora
- margapluūksnis** dalle penne variopinte
- margarīnas** margarina *f*
- 1 mārgas** *istor.* unità di misura di superficie agraria (da un quarto fino ai tre quarti di ettaro)
- 2 mārgas** 1. variopinto, variegato, screziato, picchiettato; *m. audinys* tessuto variopinto; 2. *prk.* (*įvairus*) vario, misto, eterogeneo
- marga**||**spalvis** dai vari colori; ~**spařnis** dalle ali variegato; ~**žiēdis** dai fiori variopinti
- margėti** diventare più variegato

márgymė màcchia di colore diverso

margín||ė, ~ỹs tessuto variopinto

márginti variegare A, screziare A; **kiaušiniūs m.** decorare le uova

1 **maĩgis** varietà di colori; variegatura *f*, screziatura *f*, chiazzeria *f*

2 **márgis**, -ė animale dal mantello screziato

maĩg||ti 1. cospargersi di vari colori; 2. (*raibti*) abbagliarsi, annebbiarsi, accecarsi; **mán ākys** ~sta mi s'annébbia la vista

margul||ỹs 1. màcchia *f*, chiazza *f*; 2. screziatura *f*; ~iúotas screziato, variegato; ~iúoti 1. cospargersi di vari colori; apparire E, mostrarsi (*in tutta la varietà*); **žiedaĩs** ~iúojanti **pĩeva** prato cosperso di fiori variopinti; 2. žr. maĩgti 2

margũm||as variegatura *f*, screziatura *f*; **āudinio** ~as variegatura di un tessuto; ~ýnas 1. žr. margũmas; 2. *prk.* (*įvairumas*) varietà *f*, diversità *f*; **núomonių** ~ýnas diversità di opinioni

marguõlė zool. vipera *f*, āspide *m*

margúoti apparire E, mostrarsi variopinto; èssere disseminato

margũ||tė bot. fritillària *f*; ~tis uovo decorato (*di Pasqua*); ~čiai *dgs.* zool. zigènid *m pl*

marinā||tas kul. marinata *f*; ~vimas marinatura *f*

marinistika ópere d'arte raffiguranti una veduta di mare

marĩn||ti 1. (*naikinti*) far morire, sterminare A; **badũ** ~ti far morire di fame; 2. (*budėti prie mirštančiojo*) vegliare A, vigilare A, assistere un moribondo; 3. (*daryti nejautrų*) rendere insensibile; anestetizzare A; ~amasis **vāistas** anestetico *m*; 4. (*apimti*) èssere in preda a q.c., èssere vinto da q.c.; **ĩĩ** ~o **miėgas** era in preda al sonno

marinũo||ti 1. marinare A; mèttere sotto aceto; conservare in salamòia; ~ti **aguĩkai** cetrioli sottaceto; 2. *prk.* (*vilkinti*) rallentare A, ritardare A, tirarla per le lunghe

marionėt||ė marionetta *f*, fantoccio *m*; ~inis inetto, privo di personalità; ~inė **vyriausybė** governo fantoccio

mārios *dgs.* 1. *flk.* mare *m*; 2. *geogr.* laguna *f*, baia *f*, insenatura del mare; 3. bacino d'acqua; lago *m*; 4. *prk.* grande quantità, marèa *f*; **m. žmonių** marèa di gente

markà 1. (*duobė merkimui*) maceratòio *m*, màcero *m*; 2. (*merkimas*) macerazione *f*, maceramento *m*; 3. (*merkiamas daikats*) macerato *m*

1 **márkė** (*piniginis vienetas*) marco *m*

2 **márkė** (*ženklas*) marca *f*, marchio *m*, bollo *m*; **gamỹbinė m.** marchio di fàbbrica

markĩnti macerare A, tenere a bagno

markĩzas *istor.* marchese *m*

markizėtas marquissette *f*, tessuto di garza

marksĩ||stas, -ė marxista *m, f*; ~stinis, ~stiškas marxista, marxistico; ~stiškai *prv.* marxisticamente; ~zmas marxismo *m*

márkstyti 1. bàttere le pàlpebre; chiùdere (o aprire) gli occhi; 2. (*niauktis*) offuscarsi, annebbiarsi

márlė garza *f*

maĩmal||as šnek. 1. (*purvynė*) fanghiglia *f*, pantano *m*, melma *f*; 2. (*prastas valgis*) brodaglia *f*, broda *f*; 3. *b.* (*plepys*) chiacchierone *m* (*f-a*); ~iėnė šnek. brodaglia *f*; ~ýnė žr. maĩmalas 1

marmāl||yti šnek. 1. (*virti*) bollire (A) borbogliando; 2. (*maišyti*) mestare A, mescolare A; ~iúoti 1. (*murmėti*) borbottare A, borbogliare A, gorgogliare A; 2. (*skęsti*) impantanarsi, affondare E; ~ius, -ė 1. balbuziente *m, f*; 2. chiacchierone *m* (*f-a*)

marmelādas marmellata *f*; gelatina di frutta

marmė||ti 1. (*grimzti*) affondare E; immergersi; 2. (*gurgėti*) gorgogliare A; 3. (*burbėti*) borbottare A, brontolare A, mormorare A; ~jo **sáu pō nōsimi** brontolava tra sé e sé

mārmur||as marmo *m*; ~o **kasyklā** cava di marmo; **šlifũotas** ~as marmo levigato; ~ininkas, -ė marmista *m, f*; marmoràrio *m*; ~inis, ~iškas di marmo, marmòreo; marmorizzato; ~inė **statulā** stàtua di marmo; ~inis **anĩkapis** làpide marmòrea; ~iškas **pōpieriũs** carta marmorizzata

marmũz||ė šnek. bocca *f*, boccaccia *f*, muso *m*; **gauti pėĩ** ~ė prèndere uno schiaffo

marodiėriũs saccheggiatore *m*, predatore *m*

marokiėtis, -ė marocchino *m* (*f-a*)

marseliėtė (*Prancũzijos himnas*) marsigliese *f*

márs||jst. marc', marsc'; **žengtė m.!** avanti marsc'!; **m. iš čià!** via di qui!

mársšalas *kar.* maresciallo *m*

maršálka 1. *istor.* funzionàrio di alto rango, ministro *m*; 2. maestro delle cerimònie, cerimoniere *m*

márs||as 1. *kar.* marcia *f*; spedizione armata; 2. *muz.* marcia *f*; **gedulĩngas** ~as marcia fùnebre; ~irũoti žr. maršũoti

márska 1. telo *m*, drappo *m*; 2. lenzuolo *m*; 3. to-vaglia *f*; 4. copriletto *m inv*

- marškin**||**iaĩ** *dgs.* camicia *f*; *móteriški ~iaĩ* camicia da donna, camicetta *f*; *naktiniai ~iaĩ* camicia da notte; *trámdomieji ~iaĩ* camicia di forza; *váikšto vienaĩs ~iaĩs* (*be švarko*) sta in maniche di camicia; *o bẽ ~iũ likti* (*visko netekti*) ridursi in camicia; *paskutiniũs mārškinius nusivilkti* (*nieko negailėti*) levarsi anche la camicia; *~inis* di (per) camicie; *~inis áudeklas* tela per camicie; *~iũotas* in camicia
- mārškonas** tela *f* (*di lino*)
- mārškõnis** di tela (*di lino*)
- maršrūt**||**as** itinerario *m*, percorso *m*; linea *f*; (*lėktuvo, laivo*) rotta *f*; *pakeĩsti ~q* cambiare itinerario; *~inis* di linea; *~inis autobusas* pulmann di linea
- marš**||**ávimas** il marciare, marcia *f*; *~úoti* marciare A, camminare a passo di marcia
- marš**||**umas** smemoratàggine *f*; *~ūs* 1. smemorato; 2. facile da dimenticare
- martáuti** essere nuora
- martèn**||**as** forno Martin; *~sĩtas* martensite *f*
- marti** nuora *f*
- mar**||**umas** mortalità *f*; *~ūs* 1. mortale; *žmogũs yrã ~ūs* l'uomo è mortale; 2. (*mirtĩ nešantis*) mortifero, micidiale, mortale; *mārũs nuodaĩ* veleno mortifero
- māsal**||**as** esca *f*; *žuvĩs pritráukti sũ ~u* attirare i pesci con l'esca, adescare i pesci
- masāž**||**as** massaggio *m*; *~ĩstas, -ẽ* massaggiatore *m* (*f-trice*); *~uõklis* massaggiatore *m*; *ritinĩnis ~uõklis* massaggiatore a cinghia; *~úoti* massaggiare A, fare un massaggio; *~úotojas, -a žr. masažistas*
- mās**||**ẽ** 1. massa *f*; mole *f*; volume *m*; 2. materia *f*; massa *f*; *plāstinẽ ~ẽ* materia plástica; 3. (*didelis kiekis*) massa *f*, moltitudine *f*, mucchio *m*; *~ẽs dgs. masse f pl*; *liáudies ~ẽs* le masse popolari; *~inis* di massa; *~inẽ kultūrã* cultura di massa; 2. in serie; *~inẽ gamýba* produzione in serie; 3. accessibile alle masse, per le masse
- māsin**||**ti** adescare A, attirare A, allettare A; invitare A, invogliare A; *gẽras uždarbis jĩ ~o* lo attirava il buon guadagno; *~antys pasiũlymai* proposte invitanti
- māsišk**||**as** di massa; massiccio; *~as nedárbas* disoccupazione di massa; *~umas* grande partecipazione; carattere collettivo (di massa)
- masýv**||**as** 1. massiccio *m*; 2. distesa *f*, estensione *f*; *miškũ ~ai* grandi distese di boschi; *~umas* gran-
- dezza *f*; solidità *f*; pesantezza *f*; *~ūs* massiccio, sòlido; pesante; *~ūs pãstatas* edificio massiccio
- maskarãdas** ballo in maschera; mascherata *f*; *prk.* buffonata *f*
- maskãt**||**as** cencio *m*, straccio *m*, brandello *m*; *~úoti* 1. (*tabaluoti*) penzolare A, ciondolare A, pendere; *palubẽjẽ ~úoja vorãtinklis* dal soffitto pende una ragnatela; 2. dimenare A, agitare A, muovere A; *kójomis ~úoti* dimenare le gambe; 3. *šnek.* (*skubiai eiti*) camminare in fretta
- mask**||**ávimas, ~uotẽ** mascheramento *m*, mascheratura *f*; camuffamento *m*; *~úoti* 1. mascherare A, coprire con una maschera; travestire A; 2. *prk.* coprire A, celare A, camuffare A, mascherare A; *~úoti sãvo ketinimus* camuffare le proprie intenzioni; *kar.: ~úoti ãpkasus* mimetizzare le trincee
- maskviẽtis, -ẽ** moscovita *m, f*
- mašl**||**umas** pensierosità *f*, ponderatezza *f*; *~ūs* penseroso, ponderato, meditativo
- masõn**||**ai dgs.** massoneria *f*; *~u lõžẽ* lòggia massonica; *~as* massone *m*
- mãst**||**as** 1. dimensione *f*, grandezza *f*; misura *f*, scala *f*; *plãciũ ~ũ* su vasta scala, in grandi porzioni; *ribõtu ~ũ* in misura non rilevante; 2. portata *f*, valore *m*, rilievo *m*, importanza *f*; *istõrinio ~o* (*vykis*) evento di portata stòrica; *pasãulinio ~o kurõrtas* stazione climatica di fama mondiale; 3. *psn.* (*uolektis*) braccio *m* (*unità di misura di lunghezza*)
- mastël**||**inis** in gradazione; graduato; fatto a scala; *~inẽ liniuotẽ* riga graduata; *~is geogr.* scala *f*; *skaitmeninis ~is* scala numèrica
- mastikã** masticce *m*
- mãstymas** riflessione *f*, meditazione *f*
- mãstýsena** (il proprio) modo di pensare
- mastĩtas med.** mastite *f*
- mãstýti** 1. intrecciare A, intessere A; 2. ordire A
- mãst**||**ýti** riflettere A, meditare A, pensare A; *~aũ, vadĩnasi, esũ* penso, dunque sono; *~ýtojas, -a* pensatore *m* (*f-trice*); *senõvẽs ~ýtojai* i pensatori antichi
- mãstúoti** misurare a braccia
- mãšalas zool.** moscerino *m*; simùlio *m*
- mašin**||**ã** 1. *tech.* macchina *f*; *gãro ~ã* macchina a vapore; *skaičiãvimo ~ã* macchina calcolatrice; *siuvamõji ~ã* macchina per cucire, cucitrice *f*; *skalbiãmõji ~ã* lavatrice *f*; 2. automobile *f*, auto *f*. macchina *f*; *važiũoti (sũ) ~ã* andare in macchina; *mašinũ gamýba* industria automobilistica

mašinai||**iaĩ** *prv.* macchinalmente, in modo meccanico; ~**ūs** macchinale, meccanico, automatico
mašin||**ėlė** macchina *f*, macchinetta *f*; *rāšomōji* ~**ėlė** macchina da scrivere; *mėsōs malamōji* ~**ėlė** tritacarne *m inv*; *plaukū kerpamōji* ~**ėlė** tosatrice *f*; ~**ėti** diventare simile a una macchina

mašininkas, -ė dattilògrafo *m (f-a)*

mašin||**inis** meccanico, automatico; ~**istas** macchinista *m*; meccanico *m*

mašiniz||**ácija**, ~**avimas** meccanizzazione *f*, motorizzazione *f*; ~**uoti** meccanizzare *A*, motorizzare *A*; ~**uoti žemės ūkį** meccanizzare l'agricoltura

mašinraštis 1. dattilografia *f*; 2. testo dattilografico

mašinuoti 1. (*kulti*) trebbiare *A* (*con la trebbiatrice*); 2. (*pieną separuoti*) scremare il latte (*con la scrematrice*)

mat *dll.* ecco; *m. kàs atsitiko* ecco cos'è successo; *jūs išvažiavo į Ameriką: m. norėjo uždirbti* egli parti per l'America perchè voleva guadagnare; *o m. jį gėlas* lasciamo perdere; *kaip m.* subito, in un attimo; *m. tavė šimūs* al diavolo

mataras *b. šnek.* persona poco seria

mataruoti 1. agitare *A*; muovere *A*; dimenare *A*; 2. mescolare *A*; rimestare *A*

1 **māt**||**as** misura *f*; *ilgio ~as* misura di lunghezza; ~*q imti* prendere la misura; 2. (*matavimo priemonė*) misuratore *m*

2 **māt**||**as šachm.** scacco matto; ~*q duoti* dare scacco matto

mataskuoti 1. dimenare *A*, muovere *A*, agitare *A*; 2. traballare *A*, vacillare *A*

matāvimas misurazione *f*; misura *f*; *žemės m.* misurazione del terreno, agrimensura *f*; *spaudimo m.* misurazione della pressione

matemāti||**ka** matematica *f*; *táikomoji ~ka* matematica applicata; ~**kas**, -ė matematico *m (f-a)*; ~**nis**, ~**škas** matematico; ~**nis tikslumas** precisione matematica; ~**škai** *prv.* matematicamente, con certezza

materiālin||**is** materiale; ~*iai iř dvāsiniai pōreikiai* esigenze materiali e spirituali; ~*ė padėtis* condizioni economiche; ~*ė gerovė* benessere *m*

materialist||**as**, -ė materialista *m, f*; ~**inis**, ~**iškas** materialistico, materialista; ~*inė pasaulėžiūra* concezione materialistica; ~**iškai** *prv.* materialisticamente

materializ||**mas** materialismo *m*; ~**uoti** materializzare *A*, concretare *A*

material||**ūmas** materialità *f*; concretezza *f*; ~**ūs** materiale, della matēria; ~**ūsis pasaulis** mondo materiale

matērija *fil.* matēria *f*

mātym||**as** vista *f*; visione *f*; *pažįstu jį iš ~o* lo conosco di vista

mātinink||**as**, -ė agrimensore *m*; geòmetra *m, f*; ~**auti** fare l'agrimensore, misurare terreni

mātinis opaco; *m. stiklas* vetro opaco

matyt *įterpt.* evidentemente; probabilmente; a quanto pare

mat||**yti** 1. vedere *A*; *savo akimis ~yti* vedere coi propri occhi; *sng. jū matėsi jūra* si vedeva già il mare; *o toliau savo nosies nematyti* non vedere più avanti del proprio naso; *kaip ~ai (bematant)* subito, in un batter d'occhio; *būs ~yti* si vedrà; *džiaugiuosi jūs ~ydamas* sono lieto di vederLa; 2. (*suprasti*) vedere *A*; comprendere *A*; riconoscere *A*; ~*aū, kàd nepavyks išvažiūoti* vedo che non si riuscirà a partire; 3. (*patirti*) vedere *A*, provare *A*, conoscere per esperienza; *o ~yti iř šilto iř šalto (iř jūdo iř balto)* vederne di tutti i colori, vederne delle belle; ~**ytis** 1. *žr. matyti*; 2. (*rodytis*) sembrare *E*, parere *E*

mātlankis goniòmetro *m*, rapportatore *m*

matm||**uò** dimensione *f*; *didelių ~enų daiktas* oggetto di grandi dimensioni

mātom||**as** visibile; ~*as plikà akimi* visibile a occhio nudo; ~**ūmas** visibilità *f*; *prāstas ~ūmas* scarsa visibilità

matrācas materasso *m*; *spyruòklinis m.* materasso a molle

matriarchātas *istor.* matriarcato *m*

mātrica *tech., mat.* matrice *f*

matuòkl||**ė**, ~**is** *tech.* misuratore *m*; *greičio ~is* velocimetro *m*; *lietaūs kièkių ~is* pluviòmetro *m*; *vandens lygio ~ė* idròmetro *m*

matuoti misurare *A*, prendere la misura; *m. sienos aukštį* misurare l'altezza di un muro

matūs misurabile

maudà *bot.* cicuta maggiore, cicuta di Sócrate

maud||**yklà** luogo dove si fa il bagno; ~**ỹklė**, ~**ỹnė** (stabilimento di) bagni *m pl*

māudy||**mas(is)** bagno *m*; ~*mosi kostiumėlis* costume da bagno; ~**ti** bagnare *A*, fare il bagno a qc.; *vaiką ~ti* fare il bagno al bambino; *sng. ~tis jūroje* far il bagno nel mare; *o ~tis ašarose* sciogliersi in lacrime; ~*tis dukse* guazzare nell'oro; ~*tis prakaitė* essere in un bagno di sudore

maudulỹs 1. dolore *m*; 2. rammàrico *m*, rincremento *m*, tristezza *f*

maūk||**alas** *šnek.* brodaglia *f*; ~**as** *šnek.* sorso *m*; **vĩenu** ~**ũ** *išgĩrti* bere in un sorso

máukna (*medžio luobas*) tiglio *m*; libro *m*; cortecia *f*

maūkšlin||**ti** tirare giù; infilare *A*, calcare *A*; *sng.*: **kepũrẽ** ~**tis aĩt akiũ** calcarsi il cappello sugli occhi

maũktelėti *šnek.* bere in un sorso, farsi un bicchierino

maūk||**ti** 1. infilare *A*, calcare *A*; *sng.*: **kepũrẽ** ~**tis** calcarsi il cappello; 2. (*lupti*) spellare *A*, scor-tecciare *A*; 3. *šnek.* (*godžiaĩ gerti*) tracannare *A*, bere avidamente

maulióti *šnek.* camminare sprofondando in q.c. di cedévole

maũmas *šnek.* 1. babau *m inv*; 2. *b.* (*tylenis*) persona taciturna

maũmedis *bot.* làrice *m*

maum||**ėnti** *šnek.* balbettare *A*, parlare a mezza bocca; ~**óti** *šnek.* mangiare avidamente, ingoz-zare *A*

maumuó *žr.* momuó

máuras, -**ẽ** mauro *m (f-a)*, mauritano *m (f-a)*; *istor.* moro *m (f-a)*

maur||**ai** *dgs. bot.* lemna *f*, lenticchia d'acqua (o di palude)

máur||**ėti** coprirsi di lemna; ~**ỹnẽ** luogo pieno di lenticchie d'acqua

mauró||**ti** 1. muggire *A*, muggiare *A*; (*apie liũtq*) ruggire *A*; **kárvẽs** ~**ja** le mucche muggiscono; 2. *šnek.* (*kalbėti*) urlare *A*, vociare *A*; 3. *šnek.* (*klam-poti*) sprofondare *E*

maurúotas sporco, coperto di lemna

maũ||**sti** 1. dolore *E*, far male; (*jám*) **daĩtĩ** ~**džia** gli duole un dente; *prk.*: **mán šĩrdĩ** ~**džia** mi sento stringere il cuore; 2. (*ilgėtis*) desiderare *A*, soffrire di nostalgia

maũstyti 1. *džn.* mēttēre *A (o toglĩere)*, infilare *A (o sfilare)* q.c.; 2. *šnek.* (*pašĩepti*) prēndere in giro, beffare *A*

maũ||**ti** 1. mēttēre indosso, indossare *A (togliere A)*; infilare *A (sfilare A)*; ~**k** **vaĩkui batũs** metti (*o togli*) le scarpe al bambino; ~**ti rātq aĩt ašĩẽs** infilare una ruota nell'asse; *sng.*: ~**tis žĩledq aĩt piĩšto** infilare un anello al dito; ~**tis žĩledq nuó piĩšto** toglĩersi un anello dal dito; 2. (*smeĩgti*) infilzare *A*, infiggere *A*; 3. *šnek.* (*greĩtai bėgti*)

córrere (*E*) a più non posso; precipitarsi, andare (*E*) a tutto gas

mautinũk||**ai** *dgs. žr.* šliaužtinũkai; ~**ẽs** *dgs.* cal-zamaglia *f*, collant *m inv (per bambini)*

máuzeris Mauser *m (tipo di fucile o pistola)*

mauzoliėjus mausolėo *m*

māzg||**as** 1. nodo *m*; ~**q užmėgztĩ** fare un nodo, annodare *A*; **atmėgztĩ** ~**q** disfare, sciògliere un nodo; **jũrinis** ~**as** nodo da marinàio; 2. *prk.* nodo *m*; centro *m*; groviglio *m*; **keliũ** ~**as** nodo stra-dale; **prāmonẽs** ~**as** centro industriale; 3. *anat.* ganglio *m*; **nėrvũ** ~**ai** ganglio nervoso; 4. *spec.* (*laĩvũ greĩčio vienetas*) nodo *m*; ~**ĩnis** a nodi, no-dale, nodoso

māzinỹs 1. stoviglia *f*; 2. *tarm.* cesta *f*, cestello *m*

māzg||**ỹti**, ~**ióti** fare dei nodi, annodare *A*; *sng.*: **siũlai māzgosi** i fili s'aggrovigliano (s'ingarbũ-gliano); ~**ỹtinẽ**, ~**ỹtuvẽ** i fili di un ordito

māzgójimas lavaggio *m*, lavatura *f*

māzgótẽ 1. straccio *m*, cencio *m*, strofinaccio *m*; 2. *b. menk.* persona di poco conto

māzgó||**ti** lavare *A*, pulire *A*; **lėkštẽs** ~**ti** lavare i piatti; ~**tuvẽ** lavabo *m*, lavandino *m*

māzgúotas nodoso

māzũrka mazorca (mazurka) *f*

māzũtas *chem.* masut (mazut) *m*

māž *prv.* 1. poco, non molto; 2. (*kone*) quasi; 3. (*mažiausiai*) come minimo, almeno

maž||**ai** *prv.* poco, non molto, un po'; ~**ai miėga** dorme poco; ~**ai belĩko elti** c'è poca strada da fare; ~**ai kàs** (in) pochi; ~**ai kũr** in pochi posti; ~**ai kadà** poche volte, di rado; ~**iaũ** meno; ~**iaũ-siai** meno di tutto

mažakaĩbis di poche parole; lacònico; taciturno

mažakraũj||**is** anémico; ~**ỹstẽ** *med.* anemia *f*

mažalitrāžis di piccola cilindrata

mažamėt||**is** minorennē, di piccola età; ~**ỹstẽ** età minorile

mažamókslis poco istruito

mažaprót||**is**, -**ẽ** demente *m, f*; ~**ỹstẽ** demenza *f*

mažarašt||**is**, -**ẽ** semianalfabeta *m, f*; ~**ĩškũmas** semianalfabetismo *m*

mažareĩkĩmis di poca importanza, insignificante

māž||**as** 1. piccolo, minuto, minũscolo; ~**as nāmas** piccola casa; ~**o ũgio** di piccola (bassa) statura; **sudũžti** ĩ ~**às šukelẽs** ridursi in frantumi minuti; ~**osios raĩdẽs** lēttēre minũscole; ~**asis piĩštas** minũlo *m*; 2. (*nesuaugẽs*) piccolo, di piccola età; **nuó** ~**ũ dienỹ pĩeno nevālgau** da piccolo non bevo

di latte; 3. (*negausus*) piccolo, scarso, poco numeroso; ~as *deřlius* raccolto scarso; 4. (*silpnas*) debole, fièvole, fioco; 5. (*nežymus*) piccolo, esiguo, irrilevante; ~à *klaidà* errore irrilevante; ò *būti* ~esniām (*nusileisti*) cedere davanti a qc.; *neturėti* ~iausio *supratimo apie ką* non avere la più pallida idèa di q.c.; *bè* ~a *kō* (*bemaž*) quasi quasi); ~a *kā* (*nesvarbu*) non è importante, fanniente; ~a *tō* non basta; non solo ma

maža *sveikātis* di salute debole; ~*šeĩmis* di famiglia poco numerosa; ~*tūris* di piccolo volume; ~*tuřtis* indigente, pòvero; ~*ūgis* di bassa statura; ~*vandėnis* pòvero d'acqua; àrido, secco; ~*vertis* di poco valore, di poco prezzo; ~*žėmis* senza terra; ~*žemystė* mancanza di terra

maždaug *prv.* approssimativamente, pressappoco, all'incirca, circa, più o meno; *jiė m. tō paties amžiaus* hanno pressappoco la stessa età

mažėjimas diminuzione *f*; riduzione *f*; calo *m*; attenuazione *f*; *káinu m.* diminuzione dei prezzi

mažėlis, -ė (*vaikas*) il più piccolo, la più piccola minore)

mažėti *ti* 1. diminuire *E*, impiccolirsi, ridursi; calare *E*; decrescere *E*; (*ligonio*) *karštis ~ja* la febbre sta calando; 2. (*silpnėti*) indebolirsi; attenuarsi, mitigarsi

mažyb || è piccola quantità; ~inis diminutivo; *lingv.*: ~inė *prėsaiga* suffisso di diminutivo

1 **mažylis** *bdv.* piccolo; minuto; *m. pirštas* mignolo *m*

2 **mažylis** || *is*, -ė *dkt.* piccolo *m* (*f* -a); bambino *m* (*f* -a)

mažyn *prv.*: *ėlti m.* diminuire *E*

mažin || *imas* diminuzione *f*, riduzione *f*; ~*ti* 1. diminuire *A*, ridurre *A*, impiccolire *A*, restringere *A*; ~*ti valždq* impiccolire l'immagine; ~*ti išlaidas* restringere le spese; 2. sminuire *A*, ridimensionare *A*; ~*ti kienō nuopelnus* sminuire i mēriti di qc.; 3. mitigare *A*, moderare *A*, attenuare *A*, temperare *A*; *greĩti ~ti* moderare la velocità; ~*ti skaũsmq* mitigare il dolore

mažystė || 1. tēneta età, infanzia *f*; *nuō ~ės* sin dalla tēneta età; 2. piccola quantità

maž || *ytis* 1. *bdv.* piccino, piccolino; 2. *dkt.* piccolo *m*; ~iūkas, ~iūlis *žr.* mažytis 1

mažmen || *iniņkas*, -ė commerciante al minuto, dettagliante *m, f*; ~inis al dettaglio, al minuto; ~inė *prekya* vëndita al dettaglio; ~inė *kaina* prezzo al minuto

māžmen || *os dgs.* piccole quantità; *parduoti ~omīs* vëndere in piccole quantità, vëndere al minuto (al dettaglio)

māžmož || *is* cosa di poco conto, minūzia *f*, inēzia *f*, nonnulla *f*; *nekreĩpk dėmesio ĩ ~ius* non badare alle minūzie; *supỹkti dėl ~io* arrabbiarsi per un'inēzia (per un nonnulla)

mažnė *prv.* quasi, per poco; *m. parpuoliau* per poco non cadevo

mažokas piuttosto piccolo

mažor || *as muz.* tono maggiore; ~inis 1. *muz.* (in tono) maggiore; 2. *prk.* (*linksma*) allegro, gioioso, gāio

māžti diminuire *E*, decrescere *E*; indebolirsi

mažumà minoranza *f*; *taūtinės mažumos* minoranze ètniche

māžum || *as* piccola quantità, poca cosa; ~*q numigau* ho dormito un po'

mažum || *ė* 1. tēneta età; infanzia *f*; *nuō ~ės* fin dall'infanzia, dalla tēneta età, da piccolo; 2. *kuop.* i bambini piccoli

mažutėlis 1. *bdv.* piccolissimo, piccino; 2. *dkt.* piccolo *m*

māžvaikis, -ė *menk.* moccioso *m* (*f* -a)

mecenātas, -ė mecenate *m, f*

mechanėti diventare simile a una macchina; meccanizzarsi

mechān || *ika* meccànica *f*; *kvāntinė ~ika* meccànica quantistica; ~ikas meccànico *m*; ~inis meccànico; ~inis *pjūklas* sega meccànica; ~inti meccannizzare *A*; ~iškai *prv.* macchinamente; ~iškas 1. meccànico; 2. *prk.* meccànico, macchinale, automatico; ~iški *judesiai* gesti macchinali

mechanizā || *cija*, ~vimas meccannizzazione *f*; ~torius specialista di meccannizzazione, operatore meccànico

mechaniz || *mas* meccanismo *m*; *prk.*: *valstybės ~mas* meccanismo dello stato; ~uoti meccannizzare *A*; motorizzare *A*; ~uotas *darbas* lavoro meccannizzato

mečėtė moschèa *f*

mėčio || *ti džn.* 1. lanciare *A*, scagliare *A*; 2. (*į šonus*) traballare *A*, barcollare *A*; 3. *prk.* (*išlaidauti*) spēndere *A*, sperperare *A*; ~tis (*būti ne vietoje*) essere sparso, trovarsi tra i piedi

medālininkas, -ė 1. medagliista *m, f*, medagliāio *m*; 2. persona decorata con una medaglia

medaliõnas medaglione *m*

medāl||is medaglia *f*; *atminīmo* ~is medaglia commemorativa; ~is *ūž piliētīnē drāsq* medaglia al valore civile; *apdovanōti* ~iū conferire una medaglia, decorare di una medaglia; ◇ *atvirkščiōji* ~io *pūsē* il rovescio della medaglia

medeīnē *mit.* divinità dei boschi

medējas, -a *psn.* žr. medžiotojas

medējimas *bot.* lignificazione *f*; *prk.* indurimento *m*

medelėnas vivaiò *m*, piantonaiò *m*, semenzaiò *m*; *miškininkystės* *m.* vivaiò forestale

medėlis 1. *mžb.* alberello *m*; 2. (*sodinimui*) arboscello *m*, piantone *m*

medėti *bot.* lignificarsi; indurirsi

medetkà *bot.* calendula (calendola) *f*

medgalys pezzo di legno

mėd||graužis *zool.* anòbio *m*; ~*grėžis* *zool.* rodilegno *m inv*, cosso *m*

medicinà medicina *f*; *teisminė* *m.* medicina legale; ◇ *medicinos sesuō* infermiera *f*

medicīn||inis, ~iškās di medicina, mèdico, medicinale; ~inē *ekspertizė* perizia mèdica; ~inis *aliėjus* òlio medicinale; ~iškai *prv.* dal punto di vista mèdico

medien||a 1. fibra legnosa, legno *m*; *qžuolo* ~a legno di quercia; 2. *kuop.* legname *m*, legno *m*; *statybīnē* ~a legname da costruzione; ~os *apdirbimo pramonė* industria per la lavorazione del legno

medikament||as medicamento *m*, fàrmaco *m*; ~inis medicamentoso

mėdik||as, -ė mèdico *m*; *dėrbti* ~u fare il mèdico

medināšis con assi di legno

meding||as ricco di miele, mellifero, nettareo; ~ieji *augalai* piante mellifere

mėdininkas 1. *tarm.* boscaiòlo *m*; 2. *zool.* xilòfago (*silòfago*) *m*

mėdin||is di legno, in legno, ligneo; ~is *krėžius* croce di legno; *prk.:* ~ės (*sustingusios*) *kójos* gambe legnose

mėd||is 1. albero *m*; *sodinti* ~i piantare un albero; *lėpti* ~i ~i arrampicarsi sull'albero; *lapuotas, spygliuotas* ~is albero fogliifero, conifero; 2. legno *m*, legname *m*; *apdirbti* ~i lavorare il legno; *išdróžti iš* ~žio scolpire in legno; ~žiūs *plukdyti* trasportare legname sull'acqua, flottare *A*

medit||acija, ~āvimas meditazione *f*; ~uoti meditare *A*, riflèttere *A*

mėdiūmas 1. (*asmuo*) medium *m*, *f inv*; 2. *spec.* (*terpė*) ambiente *m*; 3. (*studijų šventė*) festa a metà di un corso di stùdio universitàrio

medkirtys boscaiòlo *m*, legnaiòlo *m*

mėdkopis stagione della smielatura

medkòtis coltello dal manico di legno

mėd||kurpė zòccolo *m*; ~sraigis *tech.* vite per legno

mėdsukis smielatore *m*

mėdšarkė *zool.* averla *f*

medūnešis stagione della mellificazione

meduòlis biscotto al miele

meduó||tas mieloso; sporco di miele; ~ti spalmare di miele

med||ūs miele *m*; *mėdų iñti* (*kopinėti*) smielare *A*; *mėdų nėsti* (*apie bites*) mellificare *A*; *lėpų* ~ūs miele di (fiori di) tiglio; *saldūs kaip* ~ūs dolce come il miele; ◇ ~aūs *mėnuo* luna di miele

mėdūzà *zool.* medusa *f*

mėdvarlė *zool.* raganella *f*, ila *f*

mėdvaržtis žr. mėdsraigtis

mėdviln||ė cotone *m*; ~ės *prāmonė* industria cotoniera; ~ės *fābrikas* cotonificio *m*; ~ės *dirbinių* articoli di cotoneria; ~ininkystė coltivazione del cotone, cotonicoltura *f*; ~inis di cotone; ~inė *paklodė* lenzuolo di cotone

mėdvinė chiodino di legno

mėdžiag||a 1. materiale *m*; *statybīnē* ~a materiale da costruzione; *archyvinė* ~a materiale archivistico; *suriñkti* ~q *pranešimui* raccogliere il materiale per una relazione; ~ų *atsparūmas* resistenza dei materiali; 2. *chem., biol.* matēria *f*; sostanza *f*; *ūgniai atspari* ~a matēria infiammabile; *orgāninė* ~a sostanza (matēria) orgānica; *maisto* ~os sostanze alimentari; *nuodīngosios* ~os sostanze tòssiche; ~ų *apykaita* ricambio *m*, metabolismo *m*; 3. (*audinys*) stoffa *f*, tessuto *m*, tela *f*; *paltinė* ~a stoffa per cappotti; *margà* ~a tessuto fantasia; 4. *fil.* matēria *f*; ~inis 1. materiale; 2. di tela

mėdžiaširdis *šnek.* dal cuore duro

mėdžiòkl||ė caccia *f*; *ėlti* ~i ~q andare a caccia; ~ė *sū varòvais* caccia con agguato; battuta *f*; ~ės *laimikis* cacciagione *f*; ~inis da caccia; ~inis *šautuvas* fucile da caccia; ~is žr. medžiotojas; ~iškai *prv.* alla cacciatora; ~iškās da cacciatore

medžiò||ti 1. cacciare *A*, andare a caccia; *kiškius* ~ti cacciare lepri; *kātinās pelės* ~ja il gatto dà la caccia ai topi; *draūdžiama* ~ti divieto di caccia; *nemedžiòjamas paukštis* uccello non cacciabile; 2. *prk.* cercare *A*; raccogliere *A*; ~tojas, -a cacciatore *m* (*f*-trice)

mėdžirklės *dgs.* fòrbici da potatura

mėdžliepis žr. klėvas
mėgafonas megàfono *m*, tromba acùstica
mėgautis provare soddisfazione per q.c.; godersi; ammirare *A*; gustare *A*; *m. gyvėnimu* godersi la vita
mėgdžio||jimas scimmiettatura *f*; ~*ti* 1. scimmiettare *A*; imitare *A*; ricalcare *A*; 2. (*erzinti*) prendere in giro, fare le linguacce; ~*tojas*, -*a* imitatore *m* (*f*-trice)
mėgėjas, -*a* amatore *m* (*f*-trice); amante *m*, *f*; appassionato *m* (*f*-a); *òperos* ~*ai* appassionati della lirica; *mėno* ~*as* amante delle belle arti; 2. dilettante *m*, *f*; non professionista; ~*ų teātras* teatro di dilettanti
mėginimas tentativo *m*, prova *f*; *jėgų m.* prova di forza
mėginys med. prelievo *m*; campione *m*
mėgin |*ti* provare *A*, tentare *A*; cercare di riuscire; ~*au įėiti* ho cercato di entrare; ~*ti smuiko stygās* tentare le corde di un violino; ~*tuvėlis* provetta *f*
mėg |*ti* amare *A*, prediligere *A*; piacere *E*; richiēdere *A*; *šitie augalai ~sta šviēsą* queste piante richiēdono molta luce; ~*ti patogumūs* amare le comodità; *jis labiaū ~sta kaimą* predilige la campagna; ~*stu juokauti* mi piace scherzare
mėgz |*ti* 1. (*mazgą*) fare il nodo, annodare *A*; 2. (*su virbalais*) lavorare a maglia, fare la maglia, fare la calza; ~*tas šalikas* sciarpa a maglia; ~*ti (sū) kabliukū* lavorare all'uncinetto; *mezgamoji mašinà* macchina per maglieria; 3. *bot.* germogliare *E* *A*; allegare *A*; trasformarsi in frutto
mėgztnis 1. *bdv.* lavorato a maglia, fatto a maglia; *m. sijonas* gonna a maglia; 2. *dkt.* maglia *f*, maglione *m*, pullover *m*; *vilnōnis m.* maglia di lana
mėiláu |*ti* 1. volere *A*, desiderare *A*; 2. pregare *A*, supplicare *A*; ~*tis* žr. mėilintis
mėil |*ė* amore *m*; *mōtinōs ~ė* amore materno; ~*ė bė atsako* amore non corrisposto; ~*ė iš pirmo žvilgsnio* amore a prima vista; *ařtimo ~ė* amore per il prōssimo; *vėsti iš ~ės* sposarsi per amore; *prisiekti amžiną ~ę* giurarsi eterno amore
mėilia |*širdis* dal cuore tēnero; ~*žōdis* dalle parole dolci
mėilik |*auti* adulare *A*, lusingare *A*, blandire *A*; ~*aujantis balsas* voce lusinghiera; ~*autojas*, -*a* lusingatore *m* (*f*-trice); ~*avimas* lusinga *f*, adulazione *f*
mėiling |*ai* *prv.* amabilmente, affabilmente; ~*as* dolce, tēnero, affettuoso, amabile, affabile; ~*a*

šypsena sorriso amabile; ~*ūmas* amabilità *f*, affabilità *f*, affettuosità *f*
mėilintis stringersi a q.c.; insinuarsi nelle grazie di q.c.; lusingare *A*; fare moine; *m. sàvo mōtinai* far le moine alla prōpria madre
mėilyti desiderare *A*, volere *A*
mėil |*ūmas* dolcezza *f*, tenerezza *f*, amorevolezza *f*; ~*ūs* dolce, tēnero, amabile, affettuoso, affabile; *mėilūs žōdžiai* parole affettuose
mėilūžis, -*ė* *menk.* amante *m*, *f*
mėistras, -*ė* 1. (*cecho vadovas*) caposquadra *m*, *f*; caporeparto *m*, *f*; capofficina *m*, *f*; 2. (*kvalifikuotas amatininkas*) artigiano *m*, esperto *m*; carpentiere *m*; muratore *m*; *♦ visų galų m.* uno che sa fare tutto; uomo da basto e da sella; 3. (*pasiekęs meistriskumą*) maestro *m*, artista *m*; *rāšymo m.* maestro nell'arte dello scrivere
mėistrauti šnek. lavorare a mano, fabbricare *A*
mėistrystė mestiere *m*; attività di carpentiere
mėistrišk |*ai* *prv.* con grande maestria, magistralmente; ~*as* magistrale, da maestro; perfetto; ~*as dárbas* lavoro da maestro; ~*iškūmas* maestria *f*, perizia *f*, arte *f*
mėitėlis maiale *m*, porco *m* (*castrato*)
mėkėnimas (*ožkos, avies*) belato *m*
mėkėnti 1. belare *A*; 2. *prk.* balbettare *A*
mėklinti (cercare di) indovinare *A*; prevedere *A*; intuire *A*
mėknė zool. leucisco *m*
mėknóti 1. (*mekenti*) belare *A*; 2. *prk.* (*miksėti*) balbettare *A*
mėksikiėtis, -*ė* messicano *m* (*f*-a)
mėkšras zool. leucisco rosso
mėlaginė |*ai* *prv.* falsamente, con la menzogna; ~*as* menzognero, mendace, falso, ingannēvole, fallace; ~*i káltinimai* accuse menzognere; ~*ūmas* falsità *f*, mendacio *m*
mėlāg |*inti* dare del bugiardo a q.c.; ~*is*, -*ė* bugiardo *m* (*f*-a), mentitore *m* (*f*-trice); *♦ ~iu dieną* (il giorno del) pesce d'aprile; ~*ystė* menzogna *f*, bugia *f*
mėlanchōl |*ija* malinconia *f*; tristezza *f*, depressione *f*; ~*ikas*, -*ė* soggetto malinconico; ~*iškas* malinconico, triste, abbattuto; ~*iškas vėidas* volto malinconico
mėl |*as* bugia *f*, menzogna *f*, falsità *f*; *begėdiškas* ~*as* menzogna spudorata; *♦ sū ~ū toli nenuėisi* le bugie hanno le gambe corte
melasà melassa *f*

melāvimas affermazione falsa, menzogna *f*
mēldas *bot.* giunco *m*, scirpo *m*
meldīm||**as** supplica *f*, implorazione *f*; ~**asis** preghiera *f*
meldýnas giuncàia *f*, giuncheto *m*
meldžiamāsis, ~**óji** *psn.* egrégio; caro
melekēlis *anat.* ùgola *f*, ùvula *f*
meletà *zool.* picchio *m*; **žalióji** *m.* picchio verde; **juodóji** *m.* picchio nero
mėlynaĩ *prv.* di blu; *m.* **nudažyti** dipingere di blu
mėlynākis dagli occhi celesti (azzurri)
mėlyn||**as** 1. celeste, azzurro, blu *inv*; ~**as dangūs** cielo azzurro; *prk.:* **turėti ~o kraūjo** avere sangue blu; 2. livido, bluverdastro; ~**os raňkos** (*nuo šalčio*) mani livide
mėlyn||**ė** 1. (*kūno dėmė*) livido *m*, lividura *f*; *med.* ecchimosi *f*; **rankà vienų ~ių** braccio pieno di lividi; 2. (*žydrynė*) l'azzurro *m*, azzurrità *f*; **dangaūs ~ė** l'azzurro del cielo; 3. *bot.* mirtillo *m*; ~**ių uogiėnė** marmellata di mirtilli; ~**ėti** inazzurrarsi; ~**iauti** raccogliere i mirtilli; ~**yti** azzurreggiare A; inazzurrarsi; (*nuo šalčio*) illividire E; ~**iuoti** sporcare di mirtilli; ~**ókas** azzurrino
melionas *bot.* melone *m*
melior||**ācija** bonifica *f*, miglioria *f* (*di terreno*); **drėkinamoji ~ācija** bonifica idraulica; ~**ācinis** di bonifica; ~**ācinis kanālas** canale di bonifica; ~**ātorius**, -**ė** bonificatore *m* (*f-trice*); ~**āvimas** bonifica *f*; ~**avimo darbai** opere di bonifica; ~**uoti** bonificare A, risanare A; ~**uoti pėlkinį dirvėžemį** bonificare un terreno paludoso
mėlis 1. l'azzurro *m*, azzurrità *f*; **jūros** *m.* l'azzurro del mare; 2. (*dėmė nuo sumušimo*) livido *m*; 3. (*dažai*) turchinetto *m*
melisà *bot.* melissa *f*
melmuo *žr.* krýžkaulis
melòd||**ija** *muz.* melodia *f*; ~**įngai** *prv.* melodica-mente, melodiosamente; ~**įngas**, ~**inis** melòdico, melodioso; ~**inga dainà** canto melodioso
melodramà melodramma *m*
melodrámišk||**ai** *prv.* melodrammaticamente; ~**as** melodrammatico; ~**as personāžas** personaggio da melodramma
mei||**sti** supplicare A, implorare A, invocare A, pregare A; ~**sti pagálbos** invocare aiuto; ~**džiū išklausyti manę** prego di ascoltarmi; ~**stis bažn.** pregare A, recitare una preghiera, dire le preghiere

mėisv||**as** azzurrino, azzurrògnolo; bluastro; turchino spento; ~**ė** turchinetto *m*; ~**ėti** inazzurrarsi, azzurrarsi; ~**inti** 1. azzurrare A, tingere d'azzurro; 2. (*skalbinius*) dare il turchinetto al bucato; ~**umà** l'azzurro *m*; ~**uoti** azzurreggiare A, mostrarsi azzurro
mėl||**ti** azzurrarsi, diventare turchino (o blu); illividire E; **raňkos ~sta nuò šalčio** le mani illividiscono per il freddo
melúoti mentire A, dire bugie; *m.* **per akis** mentire sfacciatamente
melž||**ėjas**, -**a** mungitore *m* (*f-trice*); ~**yklà** mungitòio *m*; ~**imas** mungitura *f*; ~**imo mašinà** mungitrice *f*
mėlžolė *bot.* guado *m*
mėlž||**ti** 1. mungere A; **kárves ~ti** mungere le mucche; 2. **šnek.** sfruttare A, spillare A; **pínigus ~ti** spillare soldi; ~**tūvas** mungitrice *f*; ~**tuvė** mungitòio *m*
membranà membrana *f*; setto *m*; diaframma *m*
membrāninis membranaceo, membranoso
mėmė *b. šnek.* babbèò *m* (*f-a*), semplicitto *m* (*f-a*), tonto *m* (*f-a*)
memėklis, -**ė** balbuziente *m*, *f*
memėnti balbettare A, balbuzire A
memorāndumas memorandum *m* *inv*
memoriāl||**as** memorial *m* *inv*; ~**inis** memorativo, commemorativo; ~**inė lentà** lapide commemorativa
memuār||**ai** *dgs. lit.* memoriale *m*; *memòrie* *f pl*; ~**inis** memorialistico
mėnam||**as** immaginàrio, apparente; *mat.:* ~**àsis skačius** numero immaginàrio
mėn||**as** 1. arte *f*; ~**o kūrinys** opera d'arte; ~**as ~ui** (*grynasis ~as*) l'arte per l'arte (*arte pura*); **vaizduojamieji ~ai** arti figurative; **Mėno akadēmija** Accadèmia delle Belle Arti; ~**o saviveikla** attività artistica dilettantistica; 2. *prk.* arte *f*, capacità *f*. abilità *f*
mendelėvis *chem.* mendelėvio *m*
mėnė sala *f*, salone *m*, salotto *m*
mėnes||**ėtas** lunare, di luna; ~**ėta naktis** notte con un bel chiaro di luna; ~**ėna** chiaro di luna, luce lunara; ~**ėnoje išvažiàvome** siamo partiti al chiaro di luna
mėnesin||**ės** *dgs. fiziol.* mestruazioni *f pl*; ~**ėmis siřgti** avere le mestruazioni
mėnesinis mensile, d'ogni mese; *m.* **atlyginimas** salàrio mensile; *m.* **žurnàlas** mensile *m*

meningitas *med.* meningite *f*
mėninink||**as**, -ė artista *m, f*; *praeitiēs* ~**ai** gli artisti del passato
mėnin||**is** artistico, d'arte; ~ė *kūrýba* attività artistica; ~ė *gimnāstika* ginnastica artistica; ~**is** *filmas* film a soggetto
menisk||**as** *anat.* menisco *m*; *kėlio* ~**ai** i menischi del ginocchio
mėnišk||**ai** *prv.* artisticamente, in modo artistico; ~**as** artistico; ~**umas** artisticità *f*
meniù *nkt. dkt.* menu *m inv*
menkai *prv.* insufficientemente; poveramente; scarsamente; limitatamente; *m. uždirba* guadagna poveramente
meik||**as** 1. mediocre, scarso; piccolo; pòvero; ~**as** *deřlius* raccolto scarso; ~**as** *rašinys* scritto mediocre; ~**as** *šaltis* c'è poco freddo, non fa freddo; *turiù* ~**q** *vlti* ho un filo di speranza; 2. insignificante, di poca importanza; ~**l rūpesčiai** preoccupazioni di poca importanza; 3. débole, frágile, grácile, fiacco; ~**os sveikatos** di salute grácile; ~**as pasiprėšinimas** resistenza fiacca; 4. magro, scarno, ossuto
menkavėrt||**is** di poco prezzo, di poco valore; ~**iš-kūmas** mancanza di valore; sottovalutazione *f*
mėnkė *zool.* merluzzo *m*
menk||**ėti** indebolirsi; infiacchirsi; deperire *E*; peggiorare *E*; *sveikata* ~**ėja** la salute sta peggiorando; ~**ybė** 1. esiguità *f*; viltà *f*; 2. debolezza *f*; fiacchezza *f*
meik||**inti** sminuire *A*; deprezzare *A*; ridurre *A*; ~**inti kienō nūopelnus** sminuire i mèriti di qc.; *gram.*: ~**inamasis** peggiorativo; ~**ystā**, ~**ystė** 1. povertà *f*, meschinità *f*, limitatezza *f*; *dvāsios* ~**ystė** povertà di spirito; 2. persona di nessun valore, nullità *f*
meikniek||**is** cosa da nulla, di poco valore; inèzia *f*; nonnulla *m inv*; sciocchezza *f*; *pýkti dėl* ~**io** arrabbiarsi per un'inèzia; *netrukdyk manęs dėl tokio* ~**io** non disturbarmi per tale sciocchezza
meikti *žr.* *menkėti*
menotyra||**a** stùdio delle belle arti; ~**ininkas**, -ė studioso (studiosa) delle belle arti, critico d'arte
mėnraštis perìodico mensile, mensile *m*
menstruacija *žr.* *mėnesinės*
menšėvikas, -ė *istor.* menscevic *m (f-a)*
meñtalas 1. impasto *m*, impastatura *f*; 2. miscuglio *m*, mistura *f*; mescolanza *f*

ment||**ė** 1. (*maišymui*) spàtola *f*; méstolo *m*; cucchiàio di legno; 2. *stat.* cazzuola *f*; 3. *tech.* pala *f*, palletta *f*; *ventiliatoriaus meñtės* pale di un ventilatore; ~**ėlė** 1. (*dailininko*) spàtola (*f*) da pittore; 2. (*virtuvinė*) paletta *f*
mentikaulis *anat.* scàpola *f*
mentòlis mentolo *m*
mentūr||**inis** *bot.* verticillato; ~**is** 1. (*bulvėms grūsti*) pestello *m*; matterello *m*; 2. (*sviestui mušti*) sbattitore *m*, agitatore *m*; 3. *bot.* verticillo *m*
menuėtas minuetto *m*
mėnùl||**eigis** navicella per l'esplorazione della Luna; ~**is** luna *f*; ~**io pilnatis** luna piena, plenilùnio *m*; ~**io šviesojė** al chiaro di luna; *jūs kaip iš* ~**io iškritęs** (*naivus, nepatyręs*) vive nel mondo della luna; ~**žuvė** *zool.* pesce luna
mėn||**uo** 1. luna *f*; *jáunas* ~**uo** luna nuova, novilùnio *m*; 2. mese *m*; *šiō* ~**esio pabaigojė** alla fine del mese corrente; *pō trijų* ~**esiu** dopo tre mesi
menzūra misurino *m*, bicchiere graduato
mėras sindaco *m*
mėrd||**ėjimas** agonia *f*; ~**ėti** 1. essere in agonia, agonizzare *A*; 2. *prk.* non avere sviluppi, stagnare *A*; *prekýba* ~**i** il commercio stagna
merg||**à** 1. *šnek.* ragazza *f*, adolescente *f*; 2. *psn.* bracciante *f*; ~**aitė** 1. bambina *f*, femminuccia *f*, ragazzina *f*; 2. ragazza *f*, fanciulla *f*; ~**auti** 1. restare nello stato nùbile, non essere sposata; 2. *prk.* fare la bracciante; ~**autinis** da ragazza, da nùbile; ~**autinė pavardė** cognome da ragazza; ~**āvimas** 1. stato nùbile; 2. bracciantato *m*; ~**ėlė** 1. *malon.* fanciulla *f*, ragazza *f*; 2. bambina *f*
mėrgelis *geol.* marna *f*
mergin||**à** ragazza *f*, fanciulla *f*; *žavì* ~**à** ragazza affascinante; ~**ėti šnek.** còrrere dietro alle ragazze, corteggiare *A*; ~**iñkas** *menk.* donnaiòlo *m*
mėrgin||**ti šnek.** corteggiare *A*, far la corte a qc.; *sng.*: *Pėtras* ~**asi priė Onōs (Ōnai)** Pietro fa la corte ad Anna
merg||**iótė** 1. ragazza *f*; 2. bracciante *f*; ~**ystė** 1. adolescenza *f*; 2. stato nùbile; 3. bracciantato *m*
mėrgiščia *šnek.* ragazzotta *f*
mergišius *žr.* *merginiñkas*
mėrgiškas da ragazza, da donna
merg||**ytė** 1. bambina *f*, ragazzina *f*; 2. *malon.* ragazza *f*, fanciulla *f*; ~**iūkstė šnek.** ragazzotta *f*, ragazza *f*
mėrg||**šė** *menk.* ragazzaccia *f*; ~**ūžė** *malon.* ragazza *f*, fanciulla *f*; ~**vakaris** *etnogr.* festa della vigilia delle nozze a casa della sposa

meridiānas žr. dienovidinis

merinòsai *dgs.* merino *m*

1 mērk||ti 1. chiudere A (*gli occhi*); *sng.*: *mán ākys ~iasi* mi si chiudono gli occhi; 2. (*akimis duoti ženklą*) strizzare l'occhio, ammiccare A, fare l'occholino

2 mēfk||ti 1. mettere a mollo (a bagno), bagnare A, ammolare A; *skalbinius ~ti* ammolare la biancheria; *gėlės ~ti* mettere i fiori in un vaso con l'acqua; 2. (*linus ir pan.*) macerare A; 3. (*lyti*) piòvere E/A; *pef kiàurą diėną ~ė* aveva piovuto tutto il giorno

mēs *asm.* *įv.* noi; *mēs čià!* (noi) siamo qui!; *bė mūsų* senza di noi; *turėjai mūsų pasakýti* dovevi dircelo; *pàs mūsų* da noi; *sù mumis* con noi

mēs||à 1. carne *f*; *šviežià, konservuota ~à* carne fresca, carne in scàtola; *virtà, keptà ~à* carne lessa, fritta; *žalià ~à* carne cruda; 2. carne *f*; *mūscoli m pl*; *♦ mažiaù ~òs turėti (liesam būti)* avere poca carne addosso; 3. (*vaisių minkštimas*) carne *f*, polpa *f*; *~ainis hamburger m inv*

1 mēsėdis periodo dell'anno che va da Natale a carnevale

2 mēsė||dis carnivoro; *~dziai augalai* piante carnivore

mēs||ėtis žr. koldūnas; *~galys* pezzo di carne

Mesljas *bažn.* Messia *m*

mėsin||ė (*parduotuvė*) macelleria *f*; *~ėti* tagliare (*una bestia macellata*), squartare A, sventrare A

mėslng||as carnoso, polposo; *~i valšiai* frutta carnosa; *~umas* carnosità *f*

mėsininkas, -ė macellaio *m (f-a)*

mėsln||is di, da carne; *~iai gyvuliai* bestiame da carne; *~ė sriubà* brodo di carne; *~is pellis* coltello da macellaio

mėsišk||as càrneo, di carne; *~i valgiai* piatti di carne, alimentazione càrnea

mės||lovis tinozza *f* (*per mētere la carne in sala-mòia*); *~maiė* tritacarne *m inv*

mėstelėti buttare A, lanciare A (*appena*) in ària

mėsti 1. buttare A, lanciare A, gettare A, scagliare A, tirare A; *ākmenį m.* lanciare un sasso; *tinklūs m.* gettare le reti; *m. svėdinį į krėpsį* tirare in un canestro; *m. šaliñ* buttare via; *m. láišką į pašto dėžutę* imbucare una lèttera; *prk.:* *m. žvilgsnį* lanciare uno sguardo; 2. (*varyti lauk*) mētere fuori, cacciare A, mandare via; *m. iš namų* cacciare di casa; 3. (*nustoti ką daryti*) smētere A, cessare A; *m. rūkýti* smētere di fumare; 4. (*pa-*

likti) lasciare A, abbandonare A; *šnek.* piantare A; *mókslus m.* abbandonare gli studi; *m. tarnybą* lasciare l'impiego; *jis mētė žmóną* ha piantato la moglie; 5. (*netekti*) pėrdere A; far cadere; mutare A; *mėdziai mėta lapūs* gli àlberi pėrdono le foglie; *plūnksnas m.* mutare le penne; 6. *tekst.* ordire A; *♦ ākį m. (žvilgterėti)* dare un'occhiata; *bėdą (ant ko, kam) m.* riversare la colpa su altri; *šešėlį m.* fare ombra; *m. ginklūs* deporre le armi; *m. burtus* tirar a sorte

mėsti 1. (*maišyti*) mescolare A, rimestare A; 2. (*jaukti*) rovistare A, frugare A

mėstis 1. (*pulti*) buttarsi, gettarsi, precipitarsi. darsi; *jis mėtėsi bėgti* si è dato a córrere; 2. (*kreiptis*) piegarsi, curvarsi, inarcarsi; 3. (*burtis*) am-mucchiarsi, ammassarsi, raggrupparsi

mėstūvai *dgs.* orditòio *m*

mėsúotas sporco di carne

mėšk||à 1. orso *m*; 2. *b. šnek.* persona goffa, orso *m*; *♦ ~òs paslaugà* cattivo servizio

mėškā||pėdiniai *dgs. bot.* peltigeràcee *f pl*; *~uogė bot.* uva ursina

mėškenà pelle d'orso

mėškėnas *zool.* procione *m*, orsetto lavatore

mėšker||ė canna da pesca; amo *m*; *užmėsti mėškere* gettare l'amo; *prk.:* *ant ~ės pakliūti* abboccare l'amo; *~ýkotis* canna *f* (*da pesca*)

mėškeriò||jimas pesca (*f*) con l'amo; *~ti* pescare con l'amo (con la canna); *~tojas, -a* pescatore con canna, cannista *m, f*

mėškin||as maschio dell'orso; *~iñkas* žr. lokiniñkas

mėšk||is, -ė persona goffa, orso *m*; *~iškas* da orso: goffo, impacciato; *~iukas* orsetto *m*

mėslā||duobė letamàio *m*; *~kratė* spandiletame *m inv*

mėsl||as 1. letame *m*, concime *m*; *~u trėšti* concimare con il letame, letamare A; 2. (*išmatos*) sterco *m*

mėslā||vabalis scarabèo stercoràrio; *~vežis* tempo di letamazione; *~vežys* chi trasporta il letame. letamaiuòlo *m*

mėslldė letamàio *m*

mėsl||inas sporco di letame; *~ynas* letamàio *m*; *prk.* luogo sùdicio; *~inis* di, da letame; *~inti* letamare A

mėšlius, -ė *menk.* persona sùdicia

mėslūng||is crampo *m*, convulsione *f*; *~is (mán) kóją tráukia* ho il crampo alla gamba; *~iškas* convulso, convulsivo; *~iškas kosulys* tosse convulsa

mėšluoti 1. sporcare di letame; 2. concimare con il letame, letamare A
mėta bot. menta f; **mėtų arbatà** tè alla menta
metafizika metafisica f; **~ikas**, -ė metafisico m (f -a); **~inis** metafisico
metàfora lit. metafora f; **~inis**, **~iškas** metaforico; **~inė kalbà** linguaggio metaforico
mėt ai dgs. anno m; **pràeitas** ~ais l'anno scorso (passato); **atėinančiais** ~ais l'anno prossimo; **prieš daugelį** ~ų tanti anni fa; **už** ~ų fra un anno; **kàs** ~ai ogni anno; **~ai iš** ~ų di anno in anno; **kiek táu** ~ų? quanti anni hai?; **pagal** ~ūs jįs gerai atródo porta bene i suoi anni; **káro** ~ais negli anni di guerra, durante la guerra; **pókario** ~ai dopoguerra m, periodo postbellico; **~ų laikai** le stagioni dell'anno; **lietingi** ~ai annata piovosa; **~ keliamieji** ~ai anno bisestile; **mókslo** ~ai anno scolastico (mokykloje), anno accademico (universitete); **Naujieji** ~ai anno nuovo, Capodanno m; **jaunystės** ~ai verdi anni, giovinezza f
metál as metallo m; **juodieji**, **spalvotieji** ~ai metalli ferrosi, non ferrosi; **taurusis** ~as metallo nobile; **~o laužas** rottami di ferro, ferraglia; **~o pramonė** industria metalmeccanica; **~ininkas**, -ė metalmeccanico m (f -a); **~inis** di metallo, metallico; **prk.**: **~inis balsas** voce metallica; **~istas**, -ė žr. metalininkas; **~iškas** metallico; **~iškas junginys** lega metallica
metalofonas muz. xilofono m
metaloidas žr. nemėtalas; **~otyra** metallografia f
metalurgas, -ė metallurgico m (f -a); **~ija** metallurgia f; **~ijos pramonė** industria metallurgica; **juodoji** ~ija siderurgia f
metamorfōzė metamorfosi f
metānas chem. metano m
mėt as ora f; momento m; tempo m; periodo m; **šiuo** ~u a quest'ora, in questo momento; **nakties** ~u di notte, nottetempo; **anuo** ~u tempo fa, una volta; **vienu** ~u (staiga) all'improvviso, tutto d'un tratto; **jaũ** ~as važiuoti è ora di partire; **pietų** ~as ora di pranzo; **šienapiūtės** ~as tempo di fienagione; **káro** ~as periodo bellico
metafizė lingv. metatesi f; **~tonija** lingv. metatonia f
mėtelė bot. assenzio m
meteōr as astr. meteora f; **~ų** lietūs sciame meteorico, pioggia di stelle cadenti; **~inis** meteorico; **~itas** astr. meteorite m (f); **~itinis** meteorico

meteorolōg as, -ė meteorologo m (f -a); **~ija** meteorologia f; **~ijos stotis** stazione meteorologica; **~inis** meteorologico; **~inis žemėlapis** carta meteorologica
metėti crescere E, svilupparsi
metikas, -ė sport. lanciatore m (f -trice); **disko** m. lanciatore del disco, discobolo m
mėtyklė fionda f
metilas chem. metile m
metimas lancio m, getto m; sport.: **leties** m. lancio del giavellotto; **~ būrtų** m. sorteggio m; **kórtų** m. il fare le carte a qc.
mėtymas 1. džen. lancio m, getto m; 2. (eikvojimas) spèrpero m, spreco m, scialacquo m
mėtinės dgs. anniversario m, ricorrenza f; **mirtiės** m. anniversario della morte
metinėti džen. lanciare A, gettare A (più volte)
mėtinis 1. di ogni anno, annuale; **~ė šventė** festività annuale; 2. annuo, (della durata) di un anno; **~ė algà** stipendio annuo
mėtinis is di menta, alla menta; **~iai saldainiai** caramelle alla menta
metisas, -ė meticcio m (f -a)
mėtyti 1. džen. lanciare A, gettare A, buttare A; **sng.**: **~ytis sniego gniūžtėmis** lanciare palle di neve l'uno contro l'altro; **~yti pėdas** far sparire le tracce; 2. (blaškyti) far sobbalzare; traballare A; **per pėsūkių masiną** ~ė į šalį la macchina sobbalzava a ogni curva; 3. (eikvoti) spandere A, sperperare A, scialacquare A; **nemėtyk pinigų** non sperperare il denaro; 4. (apsiūti) orlare A, bordare A; **~ytis** 1. žr. mėtyti; 2. (būti ne vietoje) essere sparso qua e là, non trovarsi al proprio posto; 3. (kreivotis) piegarsi, incurvarsi, inarcarsi; 4. (blaškytis) agitarsi, dimenarsi; 5. **prk.** (svyruoti) oscillare A, tentennare A, essere indeciso
mėtmenys dgs. 1. (audeklo) ordito m; 2. **prk.** abbozzo m, schizzo m; **stráipsnis** m. abbozzo di un articolo
metòd as metodo m; **pritaikyti** ~ą applicare un metodo; **~ika** metodica f; **~ininkas**, -ė metodista m, f; **~inis**, **~iškas** metodico; **~istas**, -ė metodista m, f; **~izmas** metodismo m; **~olōgija** metodologia f; **~olōginis** metodologico
metonimija lit. metonimia f; **~inis** metonimico
1 mètr as 1. (matas) metro m; **kvađrātinis** ~as metro quadrato (quadro); 2. (įrankis) metro m; **matuoti (sù)** ~u misurare col metro

- 2 mètras** *lit.*, *muz.* metro *m*; *daktilinis m.* metro dattilico
- mètrašt**||**ininkas**, -è annalista *m*, *f*, cronista *m*, *f*; ~**inis** degli annali, annalistico; ~**is** 1. *istor.* annali *m pl*, crònache *f pl*; 2. pubblicazione annuale, annuario *m*
- metràž**||**as** 1. metraggio *m*; *trušpojo ~o filmas* film a corto metraggio; 2. metratura *f*
- 1 mètrika** *lit.*, *muz.* mètrica *f*
- 2 mètrika** 1. dato *m*, informazione *f*; 2. *žr.* mètrikai
- metrikáci|j**||**a** registrazione degli atti di stato civile; *civilinès ~os skýrius* ufficio dello stato civile
- mètrik**||**ai dgs.** certificato (atto) di nascita; *išduoti ~us* rilasciare il certificato di nascita; ~**ų knyga** registro degli atti di nascita
- metrikúo**||**ti** registrare un matrimònio civile; ~**tis** sposarsi con rito civile
- mètrin**||**is** 1. (*metro ilgumo*) lungo un metro, di un metro di lunghezza; 2. mètrico; ~**ė mātų sistemà** mètrico decimale; 3. *lit.* mètrico
- metrò** *nkt. dkt.* metrò *m inv*, metropolitana *f*
- metrològ**||**as**, -è metròlogo *m (f -a)*; ~**ija** metrologia *f*
- metropòlija** metròpoli *f*, territorio metropolitano, madrepàtria *f*
- metropolitėnas** metropolitana *f*
- mētūg**||**is**, ~**lis** tallo *m*, pollone *m (di un anno)*
- mezg**||**ėja** magliàia *f*; ~**yklà** maglificio *m*; ~**imas** 1. il lavorare a maglia; ~**imas vąšeliū** lavoro all'uncinetto; 2. *bot.* allegazione *f*; allegamento *m*
- mezginė** *bot.* ovario *m*, gemmulàrio *m*
- mezgin**||**ėti džen.** lavoricchiare a maglia; ~**iaĩ dgs.** ornamenti *m pl (fatti a maglia)*, pizzi *m pl*, merletti *m pl*; ~**iúotas** ornato con pizzi, guarnito di merletti
- mezgióti** annodare *A*, legare *A*
- mėzliava** 1. *istor.* tributo *m*; imposta *f*; tassa *f*; 2. (*surinkti pinigai*) colletta *f*
- mezolitas** *istor.* mesolitico *m*
- mėžinys** 1. letamàio *m*; 2. letame *m*
- mėžti** 1. raccogliere (o trasportare) il letame; 2. letamare *A*, concimare con il letame
- miaũkti** miagolare *A*
- mličmanas** *jūr.* sottotenente di vascello
- mildija** *zool.* mitilo *m*, cozza *f*
- midūs** idromele *m*
- miegālius**, -è dormiglione *m (f -a)*
- miegamasis** càmera da letto
- miegāpelė** *zool.* moscardino *m*
- miėg**||**as** sonno *m*; dormita *f*; *nóriu ~o* ho sonno: (*manė*) ~**as ima** mi viene sonno; *peř ~ūs kalbėti* parlare nel sonno; *išblaškýti ~q* far passare (levare) il sonno; *iš ~ų (tik atsikėlęs)* appena destato dal sonno; *med.:* ~**o terāpija** terapia (cura) del sonno; *saldaus ~o (linkėjimas)* sonno tranquillo; *anat.:* ~**o artėrija** caròtide *f*; ~**ligė med.** malattia del sonno
- miegó**||**ti** dormire *A*, andare a letto; *eik ~ti* vai a dormire, vai a letto; *kietai ~ti* dormire sodo; *saldziai ~ti* dormire saporitamente; *miėga kaip užmuštas* dorme come un masso (come un ghioro); *eiti ~ti sù vištomis* andare a letto con le galline; *pusiau ~damas* tra il sonno e la veglia, mezz'addormentato; *nemiegóta naktis* notte insonne, notte bianca
- miegūist**||**as** sonnolento, assonnato, sonnacchioso; ~**as žvilgsnis** sguardo assonnato; ~**umas** sonnolenza *f*
- miegūstas** *žr.* miegūistas
- mielai** *prv.* volentieri; con piacere; piacevolmente: *m. sutinku* accetto volentieri
- 1 miėlas** *žr.* gipsas
- 2 miėl**||**as** 1. caro, gentile, cortese; ~**as draugas** caro amico; ~**iāusiasis pōne** gentilissimo signore; 2. piacévole, gradévole, divertente; ~**à draugijà** compagnia piacévole; ~**a tavė matýti** mi fa piacere vederti; (*sù*) ~**u nōru** con piacere, volentieri; 3. (*ištisas*) tutto, intero; *vėsq ~q žiėmą prasingau* sono rimasto ammalato per l'intero inverno; ~**asis**, ~**oji** caro *m (f -a)*
- miėl**||**ės dgs.** lièvito *m*; *alaūs ~ės* lièvito di birra; *kaip ant ~ių augti (didžuotis)* gonfiarsi, alzare la cresta; ~**ėtas**, ~**inas** lievitato; ~**inti** mescolare con lièvito, lievitare *A*
- mielúoti** *žr.* mylúoti
- miescion**||**ėti** imborghesire *E*; ~**ijà** 1. *istor.* piccola borghesia; 2. l'insieme dei cittadini, cittadinanza *f*
- miesción**||**is**, -è 1. *istor.* abitante di una città, cittadino *m (f -a)*; 2. *menk.* borghese *m, f*, filistèo *m (f -a)*; ~**iškai** *prv.* borghesemente, da borghese; ~**iškas** borghese; gretto, meschino; ~**iška mąstysena** mentalità borghese; ~**iškumas** borghesismo *m*
- miėst**||**as** città *f*; *gyvėnti ~ė* vivere in città; ~**o gyvėntojai** i cittadini (gli abitanti) di una città, cittadinanza *f*; ~**o sienos** mura cittadine; ~**o gātvės** strade urbane; ~**o tarýba** consiglio municipale:

Vilniaus ~o savivaldýbė l'amministrazione comunale di Vilnius; ~o valdžià le autorità cittadine

miestelėnas, -ė abitante di una città, cittadino *m* (*f* -a)

miestėlis piccola città, cittadina *f*, borgo *m*; *universiteto m.* città universitaria, campus *m inv*

miestiēt||is, -ė cittadino *m* (*f* -a); ~iškai *prv.* alla cittadina; ~iškas di città, cittadino, urbano; ~iški *papročiai* abitudini cittadine

miešimas diluizione *f*, annacquatura *f*

miėšinas tòrbido, impuro; *m. vanduo* acqua tòrbida

miėšti diluire A, annacquare A, allungare A; *dažus vandeniu m.* diluire la pittura con acqua

miēt||as palo *m*, piolo *m*; *bėsti ~q || žemę* conficcare un palo nel terreno; *stovėjo kaip ~q prarijės* se ne stava ritto come un palo

miėž||fena campo di orzo (*dopo la mietitura*); ~iėnė minestra orzata; ~inis di orzo, orzato; ~iniai *mltai* farina d'orzo

miėž||is 1. *bot.* orzo *m*; ~iai *menkaĩ užderėjo* la raccolta di orzo è stata scarsa; 2. *med.* orzaiòlo *m*; *mán ~is iškilo* ho un orzaiòlo

migd||yti far dormire, addormentare A, assopire A; *migdomieji váistai* sonnifero *m*, sostanza soporifera; *sng.: bandžiaũ ~ytis* ho cercato di prėndere sonno

migdòlas 1. *bot.* màndorlo *m* (*medis*), màndorla *f* (*vaisius*); 2. *anat.* amigdala *f*, tonsilla *f*

miginti lasciar dormire

migis 1. giaciglio *m*; covo *m*; cuccia *f*; 2. porcile *m*

miglà foschia *f*, nebbia *f*, caligine *f*; *m. sklaĩdosi* la nebbia si dilėgua (si dissolve); ♦ *migla pūsti || akis* buttar pólvore negli occhi, confondere le cose

miglapūtys, -ė *menk.* imbroglione *m* (*f* -a), truffatore *m* (*f* -trice)

miglė *bot.* poa *f*

migl||ynas nebulosità *f*; ~inėti *šnek.* camminare a tastoni; ~ótai *prv.* nebulosamente, in modo poco chiaro; ~ótas 1. nebbioso, fosco, nebuloso; ~ótas óras tempo fosco; 2. *prk.* nebuloso, confuso, oscuro, incerto; ~óta *kalbà* discorso nebuloso; ~óti 1. coprirsì di nebbia; annebbiare A, annuvolare A; 2. (*lynoti*) piovigginare E/A; ~otùmas 1. nebulosità *f*, nuvolosità *f*, nebulosità *f*; 2. *prk.* confusione *f*, vaghezza *f*

migr||ácija, ~ávimas migrazione *f*; *paūkščių ~ácija* migrazione degli uccelli; ~ántas, -ė migratore *m* (*f* -trice)

migrenà *med.* emicrania *f*

migrúoti migrare E

mig||šas, -ė dormiglione *m* (*f* -a); ~telėti fare un sonnellino

mýgtelėti 1. prėmere A (*leggermente*); 2. *prk.* intensificarsi; aumentare E

migti 1. prėndere sonno; addormentarsi; 2. dormire A; *atsikėlė nemigęs* si è alzato senza aver dormito

mýg||ti 1. prėmere A; stringere A; *batai ~a* le scarpe stringono; 2. *prk.* (*spirti*) costringere A; indurre A; obbligare A; ~ti *priė dárbo* costringere al lavoro

mygtùk||as pulsante *m*; tasto *m*; bottone *m*; (*prie durų*) campanello *m*; *paspáusti ~q* prėmere il pulsante; ~inis a tasto, a pulsante; ~inis *valdymas* comando a tasto

migzti 1. intrecciarsi, avvilupparsi, ingarbugliarsi; 2. confondersi

mýkauti muggire A, muggiare A (*ogni tanto*)

mikčió||jimas balbùzie *f*; ~ti balbettare A, tagliare A

mikčius balbuziente *m, f*

miklėti diventare più àbile, più svelto

mikliaĩ *prv.* abilmente; con destrezza; sveltamente, con rapidità

miklinti rėndere àbile; addestrare A, esercitare A; *prk.: liežuvį m.* esercitare la lingua

mikl||umas abilità *f*, agilità *f*, destrezza *f*; *raĩkos ~umas* destrezza di mano; ~us 1. àbile, àgile, destro, svelto, pronto; ~iũ *judesiũ* àgile nei movimenti; 2. (*lankstus*) flessibile, elàstico

miknà b., **mikn||ius**, -ė balbuziente *m, f*; ~óti balbettare A

Mykolĩnės *dgs.* festa di S. Michele (*il 29 di settembre*)

mikrobangà *fiz.* microonda *f*

mikròb||as microbo *m*, micròbio *m*; ~inis micròbico

mikrobiològ||as, -ė microbiòlogo *m* (*f* -a); ~ija microbiologia *f*

mikrofòn||as micròfono *m*; *kalbėti || (peĩ) ~q* parlare al micròfono; ~inis micròfonico

mikro||klĩmatas microclima *m*; ~kòsmas microcosmo *m*; ~mėtras micròmetro *m*

mikrònas micron *m inv*

mikro||organĩzmas microorganismo *m*; ~rajònas quartiere cittadino, ríone *m*

mikroskòp||as microscòpio *m*; ~ija microscopia *f*; ~inis, ~iškas microscòpico; minùscolo, piccolissimo; ~inė *anàlizė* anàlisi microscòpica

miksėti balbettare A, tartagliare A
mikstūrā *farm.* mistura *f*
miktelėti incespicare nel parlare
mýktelėti mandar fuori un muggito
mýkti mugolare A; borbottare A, mormorare A
milt||as panno *m*, tessuto grossolano, tela casalinga;
 ~o *skiautė* pezza di panno
milčius 1. *zool.* tenebrione *m*; 2. farinaio *lo m*
myl||ėti 1. amare A, voler bene a qc.; ~ėti *arimą*
 amare il prossimo; *prisipažino ~įs* ha dichiarato
 il proprio amore; *sng.*: *jiėdu mýlisi iř gražiai*
gyvėna loro due si vogliono bene e vivono in pa-
 ce; 2. (*branginti*) apprezzare A, stimare A, amare
 A; 3. (*vaišinti*) offrire A; *kuo ~ėsime svėčia?* che
 cosa offriremo all'ospite?; ~ėtis 1. *žr.* *mýlėti* 1; 2.
 fare l'amore
myliā *istor.* miglio *m*; *◇ jūru m.* miglio marino (nau-
 tico); *anglų m.* miglio inglese (terrestre)
milibāras *fiz.* millibār *m inv*
milci||ja milizia *f*; ~ninkas, -ė miliziano *m (f-a)*,
 guardia nazionale
miligrāmas milligrammo *m*
milijārd||as 1. *kiek. sktv.* miliardo *m*; 2. *prk.* (*ppr.*
dgs.) quantità enorme, miliardo; ~us *kaŗtų jām*
sakiaū glielo ho detto un miliardo di volte; ~iė-
 rius, -ė miliardario *m (f-a)*; ~inis da miliardi
milijōn||as *kiek. sktv.* milione *m*; *prk.* quantità enor-
 me; ~asis *klnt. sktv.* milionesimo; ~asis *lan-*
kytojas il milionesimo visitatore; ~inis da mi-
 lioni, milionario; ~inis *miėstas* città milionaria,
 di parecchi milioni
mýlim||as *bdv.* caro, amato; ~iausias *sūnūs* figlio
 amatissimo; ~asis, -oji *dkt.* amato *m (f-a)*; *māno*
 ~asis il mio amato
milimėtr||as millimetro *m*; ~inis millimetrico
milinė pastrano *m*, cappotto militare
miln||is di panno; ~ės *kėlnės* calzoncini di panno
milinys manòpola di una mácina
militarist||as, -ė militarista *m, f*; ~inis militaris-
 tico
militariz||acija, ~āvimas militarizzazione *f*; ~uoti
 militarizzare A
milt||ai *dgs.* 1. farina *f*; *kvietiniai ~ai* farina di
 grano; *kukurūzų ~ai* farina gialla di granturco;
patiekalai iš ~ų farinacci *m pl*; ~ų *pardavėjas*
 farinaio *lo m*; 2. sostanza farinosa, farina *f*, pól-
 vere *f*; *káulų ~ai* farina di ossa; *◇ ė ~us kę sutrin-*
ti ridurre qc. in pólvare
miltainė *kul.* farinata *f*

mintėliai *dgs.* 1. pólvore *f*; *pieno m.* latte in pólvore;
skalbiámieji m. pólvore detersiva, detersivo *m*;
kėlimo m. lièvito vanigliato; 2. (*geriami*) so-
 stanza medicinale in pólvore, polverina *f*
milt||inas sporco di farina; infarinato; ~inė fari-
 nàio *m*
milting||as farinoso; pastoso; sfarinato; ~a *būl-*
vė patata farinosa; ~i *obuoliai* mele sfarinate;
 ~umas l'essere farinoso
milt||inis di farina; ~iniai *blėnai* frittelle *f pl (di fa-*
rina); ~uoti cospargere di farina, infarinare A
myliuoti accarezzare A, vezzeggiare A, far moine;
m. vaiką vezzeggiare un bambino
milžin||as gigante *m*, colosso *m*, titano *m*; *prk.*:
mókslo ~as gigante della scienza; ~iška *prv.* in
 modo colossale; ~iškas gigantesco, colossale, ti-
 tánico, enorme; ~iškos *pástangos* sforzo titánico
milžinkapis túmulo *m*, sepolcro *m (degli eròi giganti*
dell'antichità)
miltži *žr.* *mėlžti*
mimika mimica *f*
mimozā *bot.* mimosa *f*; *jautrioji m.* mimosa sen-
 sitiva
1 minā *kar.* mina *f*; *susprogdinti miną* far brillare
 una mina; *priėštánkinė m.* mina anticarro
2 minā espressione del volto; viso *m*; *nutaĩsė rimta*
miną ha fatto il viso duro
minarėtas minareto *m*
mināvimas posa di mine
mindyti 1. pestare A, calpestare A; *žolę m.* cal-
 pestare l'erba; 2. prēmere A, spingere A
mindžikuoti 1. non stare fermo; pestare i piedi; 2.
 poggiarsi ora su un piede, ora sull'altro
mindžioti 1. pestare A, calpestare A; 2. *prk.* (*laužy-*
ti) violare A; offēdere A; *įstātymus m.* violare le
 leggi
mynė maciullatura *f*, gramolatura *f (di lino)*
minerāl||as minerale *m*; ~ėjimas mineralizzazione
f; ~ėti mineralizzarsi; ~inis minerale; ~inė
druskā sale minerale
mineralōg||as, -ė mineralogista *m, f*; mineralogo *m*
(f-a); ~ija mineralogia *f*; ~inis mineralōgico
minė||ti 1. menzionare A; accennare A; *kaĩp buvaū*
táu ~jes come ti avevo accennato; *auksčiaū ~tas*
 sopram(m)enzionato; 2. ricordare A; rammen-
 tare A; ~si *māno žodžiūs* ricorderai le mie pa-
 role; ~tina *dienā* giorno memorabile; 3. comme-
 morare A; celebrare A, festeggiare A; ~ti *sūkak-*
tį celebrare un anniversario

minià folla *f*, calca *f*, ressa *f*; *skveŗbtis prō miniq* farsi largo tra la calca
miniatiūrà miniatura *f*; *miniatiūrų tapýtojas* miniaturista *m, f*
miniatiūrinis miniaturistico, in miniatura; *prk.* minùscolo, piccolo; *m. dárbas* lavoro in miniatura
minimal||**iaĩ** *prv.* minimamente, in minima quantità; ~**ūs** minimo; ~**ūs skirtumas** differenza minima
minimumas minimum *m inv*, minimo *m*; *pragyvėnimo m.* rēddito minimo per vivere
minininkas *kar.* 1. minatore *m*; 2. (*laivas*) torpediniera *f*
mýnioti pestare *A*, calpestare *A*
ministėrija ministero *m*; *vidaūs reikalų m.* ministero degli interni
ministr||**as, -ė** ministro *m*; *ūžsienio reikalų ~as* ministro degli èsteri; ~**ų taryba** consiglio dei ministri; ~**as pirmininkas** primo ministro, premier *m inv*
miñkalas impasto *m*; mescolanza *f*
minky||**mas** impastatura *f*, impastamento *m*; ~**ti** 1. impastare *A*; mescolare *A*, mestare *A*; maneggiare *A*; *dūonq ~ti* impastare il pane; *mōlį ~ti* maneggiare l'argilla; 2. *prk.* (*spausti*) schiacciare *A*, pigiare *A*; ~**tuvis** (*duonkubilis*) mādia *f*
1 minklė (*tešla*) impasto *m*; pasta *f*
2 miñklė (*mislė*) indovinello *m*, rompicapo *m*
minkšta||**būdis** dall'ànimo molle, dal carattere débole; ~**gālvis, -ė** testa vuota, testa di rapa
minkštaĩ *prv.* 1. mollemente, sofficientemente; 2. dolcemente; delicatamente; con morbidezza
minkšta||**kūniai** *dgs.* molluschi *m pl*; ~**kūnis** dal corpo molle; ~**prōtis, -ė** débole di mente, de mente *m, f*
minkšt||**as** 1. molle, mòrbido, sòffice, tēnero; ~**à mėsà** carne tēnera; ~**à lōva** letto mòrbido; *anat.:* ~**asis gomurys** palato molle; ~**asis vagōnas** vagone letti di prima classe; ~**as (nesuviręs) kiaušinis** uovo alla coque; *jō ~l viduriaĩ* ha la diarrèa; 2. *prk.* (*silpnas*) mite, clemente, débole, fiacco; ~**as žmogūs** persona débole, pappa molle; 3. *prk.* (*neryškus*) blando, tēnue, leggero; ~**à šviesà** luce blanda; 4. *lingv.* molle, dolce, palatalizzato; 5. (*apie vandenį*) dolce
minkštašird||**is** dal cuore tēnero, buono; ~**iškūmas** bontà di cuore, benevolenza *f*
minkštavīlnis dalla lana fine

minkštė||**jimas** 1. ammolimento *m*; intenerimento *m*; 2. attenuazione *f*, mitigazione *f*; 3. *lingv.* palatalizzazione *f*; ~**ti** 1. intenerirsi; ammorbidirsi, ammolirsi; mollificarsi; *nokdamĩ vaĩsiai ~ja* la frutta maturando s'intenerisce; 2. addolcirsi, mitigarsi; 3. *lingv.* palatalizzarsi
minkštiklis ammorbidente *m*
minkštimas 1. (*duonos*) mollica *f*; 2. (*vaisiaus*) polpa *f*; 3. (*kūno*) polpaccio *m*
minkštin||**imas** 1. ammorbimento *m*; ammolimento *m*; addolcimento *m*; *vandėns ~imas* addolcimento dell'acqua; 2. (*mažinimas*) lenimento *m*; attenuazione *f*; 3. *lingv.* palatalizzazione *f*; ~**ti** 1. ammorbire *A*; addolcire *A*; mitigare *A*; 2. *lingv.* palatalizzare *A*
minkšt||**ōkas** molliccio; ~**umà** molliccio *m*, mollica *f*; polpaccio *m*
minkštvaliai *dgs. zool.* cantàridi *m pl*
mindr||**as muz.** tono minore (*meno vivace, triste*); ~**inis** 1. *muz.* minore; ~**inė gamà** scala minore; 2. *prk.* triste, malinconico
minósvaid||**ininkas** mortaista *m*; ~**is kar.** mortàio *m*
1 mĩnti 1. (*trypti*) pestare *A*, calpestare *A*; 2. (*statyti koją*) poggiare *A*, posare *A* (*il piede*); 3. (*spausti*) prēmere *A*; schiacciare *A*; 4. (*minkyti*) maneggiare *A*; (*linus*) maciullare *A*; 5. (*žingsniuoti*) camminare *A*; *jĩs tánkiai mĩna* cammina a passi veloci
2 miñti 1. ricordarsi, tenere in mente; *menũ senũ laikũs* mi ricordo dei tempi passati; 2. (*spėti*) indovinare *A*; prevedere *A*; *mĩslę m.* risòlvere un indovinello; 3. (*duoti vardą*) dare un nome, nominare *A*; *sng.:* *jĩs mėnasi ponũ* si crede un signore
mintinaĩ *prv.* a memòria; *m. moku šitą eilėrašį* so questa poesia a memòria
1 mintinis mentale; *m. skaičiavimas* càlcolo mentale
2 mintinis (*mintas, minkytas*) impastato; pressato; pigiato
mint||**is** pensiero *m*, idèa *f*; *mán ĩ gálvą atėjo gerà* ~**is** mi è venuta una buon'idèa; *jĩ pėsekiojo įkyrĩ* ~**is** un pensiero insistente l'assillava; *paskendęs sàvo ~ysė* immerso nei propri pensieri; *šimtai minčių knibždėjo jō galvojė* mille idèe gli brullicavano nel cervello
miñtyti *knyg. žr.* mąstyti
mintrūs accorto, acuto, svelto, pronto

mintuvaĩ *dgs.* gràmola *f*, maciulla *f*

minúo||**ti** minare *A*; ~**tojas** *kar.* minatore *m*

minūs *dll.* 1. meno; *trỹs m. dù yrà víenas* tre meno due fa uno; 2. sotto; *šĩryt būvo m. penkĩ láipsniai* stamattina c'èrano cinque gradi sotto zero

minūs||**as** 1. *mat.* meno *m*; ~**o ženklas** segno del meno; 2. *prk.* (*trūkumas*) difetto *m*, mancanza *f*, lacuna *f*; ~**inis**: ~**inė temperatūra** temperatura sotto zero

minù||**tė** 1. minuto *m*; ~**tės skaičiuoti** contare *i* minuti; *põ penkių ~čiu* fra cinque minuti; 2. *prk.* minuto *m*, momento *m*, attimo *m*; *nė ~tės nenustygsta vietoje* non sta fermo neanche un minuto; ~**tininkas** lancetta dei minuti; ~**tinis** dei minuti, di un minuto; *sport.:* ~**tinė pertraukėlė** time out *m inv*

miokárd||**as** *anat.* miocàrdio *m*; ~**o infárktas** infarto miocàrdico

mirabėlė (*slyvų veislė*) mirabella *f*

mirāžas miraggio *m*

mirėsis, -ė 1. *žr.* numirėlis; 2. *prk.* persona malaticcia

mirg||**ėjimas**, ~**esỹs** luccichio *m*, scintillio *m*, brillio *m*; *šviesų ~esỹs* scintillio di luci; ~**ėti** 1. luccicare *A*, scintillare *A*, brillare *A*; *žvaigždės mirga* le stelle brillano; 2. (*virpėti*) tremolare *A*; baluginare *E*; (*apie vandenį*) incresparsi; 3. (*knibždėti*) brulicare *A*, pullulare *A*; 4. abbagliarsi, anebbiarsi; *mán akysė mirga* mi si abbaglia la vista

mirgul||**ỹs** bagliore *m*; abbagliamento *m*, accieciamento *m*; ~**iúoti** 1. scintillare *A*, luccicare *A*, brillare *A*; 2. tremolare *A*; vibrare *A*; guizzare *E*; *dangujė ~iávo žvaigždės* le stelle tremolavano nel cielo; 3. abbagliarsi, anebbiarsi

mirguoti 1. luccicare *A*, brillare *A*; 2. tremolare *A*, vibrare *A*

miriādai *dgs.* miriade *f*; *m. žvaigždžių* miriade di stelle

miri||**mas** 1. il morire, morte *f*; *priėš ~mq* prima di morire; 2. agonia *f*; ~**ėti džn.** morire *E*

myrióp *prv.* a morte, mortalmente; *m. pasmeĩkti* condannare a morte

mirkalkas intingolo *m*, salsa *f*, sugo *m*

mirkčioti 1. (*akimis*) aprire (e chiudere) gli occhi; palpebrare *A*; (*slapčiomis*) ammiccare *A*; 2. *prk.* (*mirgėti*) scintillare *A*, lampeggiare *A*, baluginare *E*

mirk||**yklà** maceratòio *m*, macero *m*; ~**ýti** 1. (*linus ir pan.*) macerare *A*; 2. ammolare *A*, bagnare *A*,

inzuppare *A*; *skalbinius ~ýti* ammolare la biancheria; ~**ýti dúoną píene** inzuppare il pane nel latte; ~**ýtinis** macerato

mirks||**ėjimas** lampeggiamento *m*; bagliore *m*; 2. (*akimis*) lo sbatter le palpebre; l'ammiccare; ~**ėklis** lampeggiatore *m*; ~**ėti** 1. lampeggiare *A*, sfolgorare *A*, baluginare *E*; *mirksintis žibintas* fanale lampeggiante; 2. (*akimis*) palpebrare *A*; ammiccare *A*, strizzare l'occhio

mirksn||**is** 1. batter d'occhio; 2. *prk.* istante *m*, momento *m*, attimo *m*; *tā ~į* in quel momento; *akiėš ~iu* in un batter d'occhio, in un attimo, sull'istante

1 mirksóti 1. stare a mollo (a bagno); essere immerso; 2. essere allagato

2 mirksóti stare con gli occhi semichiusi; essere mezz'addormentato

mirktelė||**ti** ammiccare *A*, strizzare l'occhio, fare l'occholino; *jĩs ~jo draugui* ammiccò all'amico

mirk||**ti** 1. stare a mollo (a bagno); macerarsi; *linai ~sta* il lino sta macerando; *lietuje ~ti* restare a lungo sotto la pioggia, bagnarsi per la pioggia; 2. *prk.* grondare *A*; *āsarose ~ti* grondare di lacrime

miršt||**amai** *prv.* a morte, mortalmente; ~**amas** 1. mortale, letale; ~**amà ligà** malattia mortale; 2. moribondo; ~**amūmas** mortalità *f*; ~**gyvis** mezzo morto, più morto che vivo

miršti non ricordarsi, dimenticare *A*

mirta *bot.* mirto *m*, mortella *f*

mirti 1. morire *E*, decedere *E*, mancare *E*; *m. nuó žaizdų* morire per le ferite; *iš bādo m.* morire di fame; *jĩs mirė prieš metus* è morto (è mancato) un anno fa; *tėvui mirus* dopo la morte del padre; 2. *prk.* (*nykti*) morire *E*, scomparire *E*, estinguersi; *káimai miršta* i villaggi muoiono; 3. *prk.* (*netverti*) morire *E*, soffrire fortemente; *m. iš juóko* morire dal ridere

mirtinaĩ *prv.* 1. mortalmente, a morte; *m. sužeĩsti* ferire a morte; 2. *prk.* (*labai*) a morte; profondamente; moltissimo; *m. nekėsti* odiare a morte; *m. pavargau* sono stanco morto; 3. (*būtinai*) necessariamente, per forza

mirtinas 1. mortale, letale; *m. smūgis* colpo mortale; 2. (*labai didelĩs*) implacabile, insopportabile; accanito; *m. priešas* nemico implacabile; 3. (*būtinai*) urgente, incalzante, impellente; *m. reĩkalas* affare urgente

mirting||**as** mortale, soggetto a morire; *žmogus yrà ~as* l'uomo è mortale; ~**ūmas** mortalità *f*; *vaikų*

- ~*umas* mortalità infantile; ~*asis*, -*oji* mortale *m. f.*; *pāprastas* ~*asis* sēmplice mortale
- mirtiniai** *dgs. bot.* mirtacee *f pl*
- mirtininkas**, -*ė* condannato (condannata) a morte
- mirtinis** mortale; ~*ls* morte *f*; decesso *m*; *smūrtinė* ~*ls* morte violenta; *staigl* ~*ls* morte improvvisa; *belaikė* ~*ls* morte immatura; *savo* ~*imi* *mirti* morire di morte naturale; *nuteisti* ~*imi* condannare a morte (alla pena capitale); *išvėngti* ~*iės* scampare alla morte; *būti priė* ~*iės* essere in fin di vita; *žiuřėti mirčiai* *į akis* sfidare la morte; *◊* ~*iės tās* *skas* punto morto; ~*iės kilpa* salto mortale; ~*imi vaduotis* essere in agonia
- mirusysis**, -*ioji* morto *m (f -a)*, defunto *m (f -a)*, deceduto *m (f -a)*
- misà** miscuglio *m*, mistura *f*; mosto *m*
- misija** missione *f*; *karinė* ~*a* missione di guerra; *atlikti* ~*q* cōmpiare una missione
- missionieriūs**, -*ė* missionario *m (f -a)*
- mislė** indovinello *m*, enigma *m*, rompicapo *m*; *mįslė* *ispėti* risolvere un indovinello; 2. *prk.* mistero *m*, fatto inspiegabile
- mislingas** misterioso, enigmatico; incomprensibile, oscuro; ~*umas* misteriosità *f*, enigmaticità *f*
- misterija** mistero *m*; misteri *m pl*
- misti** 1. nutrirsi, cibarsi, alimentarsi; *dūona m.* nutrirsi di pane; *◊ vėju m. (badauti)* patire la fame; 2. vivere E, tirar avanti
- misticizmas** misticismo *m*
- misti||ka** mistica *f*, misticità *f*; ~*kas*, -*ė* mistico *m (f -a)*; ~*nis*, ~*škas* mistico
- mišinys** miscela *f*, miscuglio *m*, misto *m*; *degūsis m.* miscela combustibile; *prk.:* *idėjų m.* miscuglio d'idèe
- mišios** *dgs. bašn.* messa *f*; *skaitytinės, giedotinės* ~*ios* messa letta, cantata; *laikyti* ~*iās* celebrare la messa; *užsakyti* ~*iās už mirusijį* far dire una messa per un defunto
- miškakirtys**, -*ė* tagliaboschi *m inv*, boscaiòlo *m (f -a)*
- mišk||as** bosco *m*, foresta *f*, selva *f*; ~*ų augalijà* vegetazione boschiva; ~*ų gyvūnijà* fauna silvestre; *atogrąžų* ~*aĩ* foreste tropicali; *pasiklysti* ~*ė* pèrdersi in un bosco; *apáugti* ~*ų* coprirsì con un bosco, imboschirsì; (*statybinė*) ~*o mēdžiaga* legname *m*; ~*ų ūkis* industria forestale; ~*o plūkdymas* fluitazione *f*
- miškà||stepė** *geogr.* steppa-foresta *f*, regione boschivo-stepposa; ~*tundrė* *geogr.* foresta-tundra *f*
- ~*vežis* mezzo per il trasporto del legno; ~*vietė* luogo disboscato
- miškings**||*as* boscoso, ricco di boschi; ~*umas* boscosità *f*
- miškinink||as**, -*ė* 1. abitante dei boschi; 2. boscaiòlo *m (f -a)*, guardaboschi *m inv*, guardia forestale; ~*ystė* 1. industria forestale; 2. selvicoltura *f*
- miškin||is** 1. *bdv.* boschivo, forestale, silvestre; ~*iai augalai* piante boschive (silvestri); 2. *dkt.* abitante dei boschi; *mit.* divinità silvestre
- miškótyr||a** selvicoltura *f*; ~*ininkas*, -*ė* selvicoltore *m*
- miškuótas** *žr.* miškings
- mišlūs** confuso, misto
- mišpārai** *dgs. bašn.* vespro *m*
- mišrainė** *kul.* insalata (*f*) mista
- mišrėti** diventare vario; mescolarsi
- mišria||kalbis** di varie lingue; ~*kraūjis* di sangue misto; ~*lytis bot.* bisessuale
- mišr||inti** 1. mescolare A; variare A; 2. *biol.* incrociare A; ibridare A; ~*ūnas*, -*ė* ibrido *m*; ~*ūs* misto, mescolato; impuro; eterogeneo; ~*ūs choras* coro misto; *lingv.:* ~*leji dvigarsiai* dittonghi impuri
- mišti** 1. (*maišytis*) mescolarsi, mischiarsi; confondersi; 2. (*irti*) disgregarsi, sgretolarsi; 3. (*eiti iš proto*) pèrdere il senno, vaneggiare A, farneticare A
- mištalas** cibo *m*; mangime *m*; pastura *f*
- mit||as** mito *m*; *graikų* ~*ai* i miti greci
- mitýba** alimentazione *f*, nutrizione *f*; *sveikà m.* nutrizione sana
- miting||as** comizio *m*, raduno *m*, riunione pubblica; ~*uotì* partecipare a un comizio
- mitin||is** mitico; ~*ė sąmonė* conoscenza mitica
- mitinti** nutrire A, alimentare A, dar da mangiare
- mitològi||ja** mitologia *f*; ~*nis* mitològico
- mitrà** *bašn.* mitra *f*
- mitr||ėti** sveltirsi, diventare più àbile; ~*iaĩ prv.* alla svelta, in fretta, rapidamente
- mitr||inti** sveltire A; addestrare A; ~*umas* destrezza *f*, sveltezza *f*, agilità *f*, abilità *f*; ~*ūs* destro, svelto; àgile, àbile
- mitukas** (*patiesalas po balnu*) gualdrappa *f*
- mitulys**, -*ė* animale (*domestico*) di un anno
- miuziklas** music hall *m inv*
- mizanscenà** *teatr.* quadro *m*, disposizione degli attori sulla scena

mizantrop||as, -è misàntropo *m* (*f*-a); ~ija misantropia *f*
mobiliz||ācija, ~āvimas mobilitazione *f*; *visuotinė* ~ācija mobilitazione generale; ~uoti 1. *kar.* mobilitare A, chiamare alle armi; 2. *prk.* (*telkti*) mobilitare A, unire A, concentrare A
môč||ia *šnek.* madre *f*; ~iutė 1. *malon.* madre *f*; 2. nonna *f*
modāl||inis modale; ~ūmas modalità *f*
modeliāvimas modellazione *f*; modellatura *f*; modellistica *f*
môdel||ininkas, -è modellista *m, f*; ~inis 1. di modelli, modellato; 2. modello, esemplare
môdelis 1. modello *m*; sàgoma *f*; prototipo industriale; *naujas mašinos m.* nuovo modello di automobile; 2. modello *m*; *matematinis m.* modello matematico
modeliūo||ti modellare A, formare A; ~tojas, -a modellatore *m* (*f*-trice); modellista *m, f*
modern||ėti modernizzarsi; ~iaī *prv.* modernamente, in modo moderno; ~ybė modernità *f*
modėrn||inti modernizzare A; ~istas, -è modernista *m, f*; ~izmas modernismo *m*; ~izuoti modernizzare A; ~ūmas modernità *f*; attualità *f*; ~ūs moderno; attuale; recente; ~ūsīs mėnas arte moderna
modifik||ācija, ~āvimas modificazione *f*; ~uoti modificare A; mutare A, cambiare A
modistė modella *f*
moduliā||cija, ~vimas modulazione *f*
môdulis modulo *m*; *fiz.*: *tamprūmo m.* modulo di elasticità
moduliuoti *muz., tech.* modulare A
môj||is mossa *f*; battito *m*; *vienu* ~ū con una sola mossa; ◇ *akiės* ~ū (*bematant*) in un batter d'occhio
mojūoti agitare A, sbattere A; *sparnaīs m.* sbattere le ali; *m. kàrdą* brandire la spada
mok||à žr. užmokestis; ~ōs fōndas fondo dei salari
mokam||āsis di pagamento; ~āsis balānsas bilancia dei pagamenti; ~ieji *dgs. šnek.* soldi *m pl*, denaro *m*
1 mokėjim||as pagamento *m*, paga *f*; *išankstinis* ~as pagamento anticipato; *algū* ~o *dienā* giorno di paga
2 mokėjimas conoscenza *f*; capacità *f*, abilità *f*; *kalbū m.* conoscenza delle lingue; *m. klausytis* il saper ascoltare

mokesting||as *ekon.* imponente; tassabile; ~ūmas imponentezza *f*, tassabilità *f*
mokestinis fiscale, tributario
môkes||tis 1. imposta *f*, contribuzione *f*, tassa *f*; *pajamū* ~tis imposta sul reddito; *apdėti* ~ciais tassare A, sottoporre a imposta; ~čių *mokėtojai* i contribuenti; ~čių *inspėkcija* guardia di finanza; ~čių *pažeidėjas* evasore fiscale; 2. quota *f*, versamento *m*, pagamento *m*; *draugijos nārio* ~tis quota di partecipazione a una società; *būto nuomos* ~tis canone d'affitto; *kėlio* ~tis pedaggio *m*; *teismo* ~tis tassa giudiziaria; *muito* ~tis dazio *m*. tariffa doganale
1 mokėti pagare A; *m. už viešbutį* pagare l'albergo; *brangiai m.* pagare caro (salato); *grynaīs, dalimis m.* pagare in contanti, a rate; *mokamas įėjimas* entrata a pagamento; *nemokamas bilietas* biglietto omaggio (gratuito)
2 mokėti sapere A, conoscere A; *m. savo darbą* conoscere il proprio mestiere; *jūs moka skaityti* sa leggere
mokėtojas, -a pagatore *m* (*f*-trice); *mokesčių m.* contribuente *m*
mokyklā scuola *f*; *lankyti mokyklą* frequentare una scuola, andare a scuola; *vairavimo m.* scuola di guida, autoscuola *f*; *mėno m.* scuola d'arte
mokýklin||is di scuola, scolastico; ~ės *knýgos* libri scolastici; ~is *súolas* banco di scuola
mókym||as insegnamento *m*, istruzione *f*; *privālomas* ~as istruzione obbligatoria; *nemokamas* ~as insegnamento gratuito; ~o *įstaiga* istituzione scientifica; ~o *programā* programma didattico; *sng.*: *savarañkiškas* ~asis stūdiu da autodidatta
mokin||ýs, -ė 1. scolaro *m* (*f*-a), alunno *m* (*f*-a). allievo *m* (*f*-a); *trečiōs klāsės* ~iaī alunni di terza elementare; 2. *bažn.* discipolo *m*
mók||iniškas scolare, scolastico; ~inti žr. mokyti
mók||ytas colto, istruito, dotto; ~yti 1. istruire A. insegnare A; dare istruzioni (ordini); ~yti *rašyti* insegnare a scrivere; 2. addestrare A, ammaestrare A; ~yti *dainavimo* ammaestrare nel canto; ~ytis imparare A, studiare A, apprendere A; *jūs* ~osi *griežti smuikū* studia il violino; ~ytis *atmintinai eilėraštį* imparare a memoria una poesia; ~ytis *amato* imparare un mestiere; *jį gerai* ~osi è una brava scolara, va bene a scuola; *iš klaidū* ~omės errando s'impara; ~ytinis, -ė *psn.* 1. persona colta; 2. discipolo *m*

mokytoj||as, -a 1. (*pradinės mokyklos*) maestro *m* (*f* -a); (*vidurinės mokyklos*) insegnante *m, f*; professore *m*, professoressa *f*; 2. (*skelbėjas*) maestro *m*: ~**ai**ti fare il maestro (la maestra), insegnare *A*; far scuola; ~**avimas** attività dell'insegnare; insegnamento *m*

moklinėti šnek. camminare goffamente

mokomasis istruttivo, didattico, educativo; *m. filmas* film educativo; *m. laivas* nave scuola; *m. šaudymas* esercizio di tiro

mokovas conoscitore *m*, intenditore *m*

mokslā||draugis, -ė compagno (compagna) di scuola; ~**pinigiai** *dgs.* tassa d'iscrizione scolastica

moksl||as 1. scienza *f*; ~**o atradimai** le scoperte della scienza; *gamtōs ~ai* scienze naturali; ~**o laipsnis** grado scientifico (*successivo alla laurea*); 2. (*išsilavinimas*) istruzione *f*; insegnamento *m*; *aukštasis ~as* istruzione superiore; *nemokamas ~as* insegnamento gratuito; 3. (*mokymasis*) studio *m*, studi *m pl*; *baigti ~us* terminare gli studi; ~**o metai** (*mokykloje*) anno scolastico, (*universitete*) anno accademico

moksleivija scolaresca *f*

moksleiv||is, -ė scolaro *m* (*f* -a), alunno *m* (*f* -a), allievo *m* (*f* -a); studente *m*, studentessa *f*; ~**ių atostogos** vacanze scolastiche; ~**iškas** scolare

moksliñčius šnek. persona istruita

moksling||as istruito, colto, dotto, erudito; ~**umas** erudizione *f*, sapienza *f*

mokslin||imas istruzione *f*; ~**inkas, -ė** scienziato *m* (*f* -a), studioso *m* (*f* -a); *pasaulinio garso ~inkas* studioso di fama mondiale; ~**is** scientifico, accademico; ~**iai tyrinėjimai** ricerche scientifiche; ~**ti** istruire *A*

moksl||iškas scientifico; ~**iškumas** scientificità *f*; ~**us** portato per lo studio

mok||umas solvibilità *f*, solvenza *f*; ~**us** solvente; ~**us pirkėjas** clientela solvente

molas molo *m*; diga *f*

molbėrtas cavalletto da pittore

moldāvas, -ė moldavo *m* (*f* -a)

molduobė cava di argilla

molė 1. (*malimas*) macinatura *f*, macinazione *f*; 2. (*malinys*) macinato *m*

molėkul||ė molecola *f*; ~**inis** molecolare; ~**inė biologija** biologia molecolare

molė||tas 1. argilloso, cretoso; 2. sporco d'argilla; ~**ti** diventare argilla

molibdėnas *chem.* molibdeno *m*

molėna *žr.* molėnas

mól||inas sporco d'argilla; ~**ynas, ~ynė** terreno argilloso; ~**ingas** ricco d'argilla, argilloso; ~**inis** di argilla, di creta, di terracotta; ~**inių dirbinių parodā** mostra di manufatti di creta

mól||is argilla *f*, creta *f*; *dėgtas ~is* terracotta *f*; ♦ *tō patiēs ~io* (essere fatti) della stessa pasta

moliūg||as *bot.* zucca *f*, cucurbita *f*; ~**ais apsodintas laūkas** zuccàia *f*; ~**iniai** *dgs. bot.* cucurbitacee *f pl*

moliūoti spalmare (o sporcare) d'argilla

moliūskas *zool.* mollusco *m*

mól||kasis *žr.* mólduobė; ~**kasys** scavatore di argilla; ~**žemis** 1. terreno argilloso; 2. *chem.* allumina *f*

momental||iai *prv.* in un momento, in un attimo; ~**us** momentaneo, istantaneo, subitaneo, repentino; ~**i mirtis** morte repentina

moment||as momento *m*, attimo *m*, istante *m*; *parinkti gėrą ~ą* cogliere il momento favorevole; *tiñkamu ~ū* al momento opportuno; *dabartinis ~as* momento (situazione) attuale; ~**inis** istantaneo, immediato; ~**inė nuotrauka** istantanea *f*

momuō *anat.* fontanella *f*

monārch||as monarca *m*; sovrano *m*; ~**ija** monarchia *f*; *absoliutinė ~ija* monarchia assoluta; ~**inis** monarchico; ~**istas, -ė** monarchico *m* (*f* -a); ~**izmas** monarchismo *m*

monet||à moneta *f*; *auksinė ~à* moneta d'oro; *kalti ~as* battere, coniare monete; *monėtų kalyklā* zecca *f*; *smulkios monėtos* spiccioli *m pl*

mongōlas, -ė mongolo *m* (*f* -a)

monistinis *fil.* monistico

monitorius monitor *m inv*

monizmas *fil.* monismo *m*

monogām||ija monogamia *f*; ~**inis** monogamico

monogrāfija monografia *f*

monogramā monogramma *m*; *išsiuvinėti sąvo monogrāmą* ricamare il proprio monogramma

monòklis monòcolo *m*

monolīt||as monòlito *m*; ~**inis, ~iškas** monolitico; *prk.* unitario, compatto; ~**inė kolonā** colonna monolitica

monològ||as monòlogo *m*; *vidinis ~as* monòlogo interiore; *sakýti ~ą* recitare un monòlogo, monologare *A*

monoplānas monopiano *m*

monopòl||ija *ekon.* monopòlio *m*; *abipusė ~ija* monopòlio bilaterale; ~**inis** monopolistico; ~**is** monopòlio *m*, possesso esclusivo; ~**istas, -ė** monopolista *m, f*

monopoliz||āvimas monopolizzazione *f*; ~uoti monopolizzare *A*
monote||stas, -ē monoteista *m, f*; ~zmas monoteismo *m*
monotīp||as *spst.* monotype *f inv*; ~ininkas, -ē monotipista *m, f*
monotōn||ija monotonia *f*; ~inis, ~iškas monotono; *prk.* uguale, noioso
montā||vimas, ~žas montaggio *m*; ~vimo darbai lavori di montaggio
mōnēris montatore *m*, aggiustatore *m*; *elēktros m.* elettricista *m*
montūo||ti montare *A*; comporre *A*, mettere insieme; ~ti knygų spintą montare una libreria; ~tojas, -a montatore *m (f-trice)*
monumental||ūmas monumentalità *f*; ~ūs monumentale; colossale, grandioso
monumēnt||as monumento *m*; ~inis monumentale; ~inis statinys costruzione monumentale
mopēdas ciclomotore *m*
mōpsas mops *m inv*, carlino *m*
morā||as morale *f*; pasakėčios ~as la morale della favola; ~ūs sakyti far della morale, fare una predica; ~ē morale *f*, moralità *f*; abejotinos ~ės di dubbio moralità; aukštōs ~ės žmogūs uomo profondamente morale; ~inis morale; ~inis auklėjimas educazione morale; ~istas, -ē moralista *m, f*; ~izuoti moraleggiare *A*, fare il moralista; ~ūs morale; onesto, retto
moratōriumas moratoria *f*, sospensione *f*, dilazione *f*
mor||enā *geol.* morena *f*; ~ėninis morènico
morf||emā *lingv.* morfema *m*; ~ėminis morfemico, morfemático; *lingv.*: ~ėminis skaidymas analisi morfemática
mōrfi||jus morfina *f*; ~nistas, -ē morfinòmane *m, f*; ~nizmas morfismo *m*
morfolōgi||ja *biol., lingv.* morfologia *f*; augalų ~ja morfologia vegetale; ~nis morfologico
morkā *bot.* carota *f*; morkų sultys succo di carote
mōrkinis 1. di carote; 2. color carota
mortyrā *kar.* bombarda *f*
mōscioti, mosikūoti agitare *A*, muovere *A*, dimenare *A*
moskītas *zool.* mosquito *m*
mostagūo||ti 1. muovere *A*, dimenare *A*; šuo uodega ~ja il cane dimena la coda; 2. (rankomis) gesticolare *A*
mōst||as 1. movimento *m*, mossa *f*; staigiu ~ū atstū-

mė stiklinę spostò il bicchiere con una rapida mossa; 2. gesto *m*, azione *f*, atto *m*; tai būvo gražūs ~as è stato un bel gesto (un atto generoso)
mōstelėti fare una mossa (un gesto), far cenno
mostigūoti agitare *A*, dimenare *A*, muovere *A*
mosūoti agitare *A*, muovere *A*, sventolare *A*; *m. skepetaitė* sventolare un fazzoletto; *sparnaīs m.* battere le ali; *kardu m.* brandire la spada
mōša (vyro sesuo) cognata *f*
mōtais; ◇ *nė m.* fregarsene, disinteressarsi, infischarsi
mōtė *psn.* 1. moglie *f*; 2. madre *f*
motēlis motel *m*
mōter||is 1. donna *f*, femmina *f*; žavi ~is donna affascinante; ištekejusi ~is donna maritata; ~ų kirpėja parrucchiera *f (per signora)*; ~ų komanda squadra femminile; 2. šnek. moglie *f*
moterystė vita coniugale, matrimoniale
mōterišk||ai *prv.* in modo femminile; ~as da donna, per signora, femminile; *lingv.*: ~oji giminė genere femminile; ~i batai scarpe da donna
moterišk||ė donna *f*; ~ėti diventare più donna; ~ūmas femminilità *f*
moterūnė, mōteržolė *bot.* partenio *m*
mōti 1. (judinti) agitare *A*, muovere *A*; 2. (duoti ženklą) fare dei gesti, far cenno
motiejūkas *bot.* flèolo *m*, coda di topo
mōtin||a madre *f*; vieniša ~a madre single; ~os pienas latte materno; dėdė iš ~os pūsės zio per parte di madre, zio materno; ◇ ~os dienà festa della mamma; krikšto ~a madrina *f*; blicų ~a ape regina; ~ėlė mžb. madre *f*; ~inis 1. di madre; ~inė ląstėlė cellula madre; 2. matriarcale; ~ystė maternità *f*; ~iškas materno
motyv||as 1. motivo *m*; movente *m*; ragione *f*; dėl nepagrįstų ~ų a causa di motivi infondati; 2. prova *f*, argomento *m*, ragionamento *m*; pateikti įtikinamų ~ų offrire argomenti persuasivi; 3. muz., lit. motivo *m*; particolare dominante, idèa principale; ~āvimas motivazione *f*
motyvūo||tas motivato, fondato, precisato; ~ti motivare *A*, addurre argomenti; ~ti savo sprendimą motivare la propria decisione
mōto nkt. dkt. motto *m*, massima *f*, sentenza *f*
motobòlas *sport.* motocalcio *m*
motocikl||as motocicletta *f*, moto *f*; ~ininkas, -ē motociclista *m, f*
motòr||as motore *m*; *elēktros ~as* motore elettrico. ~inis 1. a motore; ~inė valtīs barca a motore.

motobarca *f*; 2. *fiziol.* motòrio; ~*inis nērvas* nervo motòrio; ~*istas* motorista *m*, meccanico motorista

■ **motoriz||ācija**, ~*āvimas* motorizzazione *f*; ~*uoti* motorizzare *A*; ~*uotas būrys* reparto motorizzato

■ **motòrlaivis** motonave *f*

■ **motòrleris** motoretta *f*, motoscooter *m inv*

■ **motòrvežis** locomotiva (*f*) Diesel

■ **mot ūlė**, ~*ūšė*, ~*utė malon.* madre *f*

■ **ovà tech.** manicotto *m*, giunto *m*, innesto *m*

■ **ov ėti žr.** mūvēti; ~*inėti džen.* infilare *A* (*o sfilare*), mēttēre addosso (*o tōgliere*) *q.c.*

■ **ozāik||a** mosaico *m*; ~*ininkas*, -*ė* mosaicista *m, f*; ~*inis* fatto a mosaico, ornato di mosaici

■ **udrūs** svelto, āgile, spigliato

■ **ūdu**, *mūdvi asm. iv., dvisk.* noi due; *mūdviem pasisekė* è andata bene a noi due

■ **uflōnas** muflone *m*

■ **ūgė** fiera *f*, mostra-mercato *f*; *knýgų m.* fiera del libro; *Kaziūko m.* fiera dell'artigianato (*che si organizza a Vilnius il giorno di S. Casimiro, patrono della Lituania*)

■ **uiladarys**, -*ė* saponàio *m* (*f-a*), saponiere *m*

■ **uilāmedis bot.** sapindo *m*

■ **uīl||as** sapone *m*, saponetta *f*; *skalbiamas ~as* sapone da bucato; *praūsiamas ~as* sapone da toletta, saponetta *f*; ~*o gamyklā* saponificio *m*; ~*o burbulai* bolle di sapone; ◇ ~*o akmuo* steatite *f*, pietra da sarto; ~*āzolė bot.* saponaria *f*; ~*inas* insaponato; ~*inė* saponiera *f*, portasapone *m*; ~*ingas* saponoso, saponaceo; ~*inti*, ~*yti* 1. insaponare *A*; *sng.*: *gerai ~inkis rankās* insaponati bene le mani; 2. *šnek.* (*apgaudinėti*) imbrogliare *A*, ingannare *A*, prēndere in giro; ~*uoti* insaponare *A*

■ **uīst||yti** agitare *A*, scrollare *A*, muovere *A*; *sng.*: *arklys ~osi* il cavallo non sta fermo; ~*ytis (priešintis)* ostinarsi, intestardirsi

■ **uīt||as** dazio *m*, tariffa doganale; *impòrto ~as* dazio di importazione; *apsauginis ~as* dazio protettivo; *mokėti ~ą* pagare il dazio; *apdėti ~ū prėkė* imporre un dazio su una merce, daziare una merce; ~*inė* dogana *f*; ~*inės kontrolė* controllo doganale; ~*ininkas*, -*ė* doganiere *m*; daziere *m*

■ **ūkauti** (*apie galvijus*) muggire *A* (*ogni tanto*)

■ **ūksóti šnek.** stārsene appartato

■ **muksūnas zool.** corēgono *m*

■ **mùktelėti** bere (*A*) tutto in un sorso

■ **mùkti šnek.** 1. (*smukti*) cascare *E*, cadere *E*; 2. (*sprukti*) scappare *E*, fuggire *E*

■ **mūk||ti** muggire *A*, muggiare *A*; *kārvė ~ia* la mucca muggisce

■ **mulà** mullah *m inv*

■ **mùlas zool.** mulo *m*

■ **mulātas**, -*ė* mulatto *m* (*f-a*)

■ **mùlk||inimas** presa in giro, imbroglio *m*, raggiro *m*; ~*inti* raggirare *A*, imbrogliare *A*; ~*is*, -*ė* scemo *m* (*f-a*), sciocco *m* (*f-a*), stūpido *m* (*f-a*); ~*iškai* *prv.* stupidamente

■ **multimilijoniėrius**, -*ė* multimilionario *m* (*f-a*)

■ **mùltinas** (*audinys*) fustagno *m*

■ **multiplik||ācija**, ~*āvimas* 1. moltiplicazione *f*, riproduzione *f*; 2. (*filmavimas*) disegni (cartoni) animati; ~*ācinis*: ~*ācinis filmas* cartone animato; ~*ātorius* 1. moltiplicatore *m*; 2. animatore *m*; ~*uoti* moltiplicare *A*, riprodurre in copia; ciclostilare *A*

■ **mùmija** mummia *f*

■ **municipāli||nis** municipale; ~*tėtas* municipio *m*; comune *m*; amministrazione comunale

■ **mūr||as** muro *m*, costruzione in muratura; *apjuosti miėstą ~u* cingere di mura una città; *prk.*: *vyras kaip ~as* uomo forte, robusto; ~*daužys istor.* ariete *m*

■ **mùrd||yti** 1. (*nardinti*) immèrgere *A*; (cercare di) annegare *A*; bagnare *A*; 2. (*kimšti*) ficcare *A*, cacciare dentro; 3. *prk.* (*velti į bėdą*) invischiare *A*, immischiare *A* (*in una brutta faccenda*)

■ **mūrėlis etnogr.** muro riscaldato da una stufa

■ **mùrgdyti žr.** mùrdyti

■ **mūrinink||as**, -*ė* muratore *m*; ~*ystė* mestiere del muratore

■ **mūrin||is** in muratura, in pietra; in (di) mattoni; ~*is pāstatas* costruzione in muratura; ~*ys* muratura *f*; *plėtyti ~ys* muratura in mattoni

■ **mūryti** costruire (*A*) in mattoni, murare *A*; *nāmą m.* costruire una casa in muratura

■ **mùrkdyti žr.** mùrdyti

■ **murksà b. šnek.** persona cupa, assonnata

■ **murksėti** (*apie katę*) far le fusa

■ **murksóti** 1. (*snūduriuoti*) èssere mezzo addormentato; sonnecchiare *A*; 2. (*būti apsiniaukus*) restare fosco, rabbiato

■ **murkslėnti**, **mùrkšl||inti**, ~*ioti šnek.* sporcare *A*, imbrattare *A*

■ **mùrktelėti** 1. (*nuryti*) mandar giù un boccone; 2. (*pasinerti*) immèrgersi, fare un tuffo; 3. guizzare

E/A, entrare (o uscire) all'improvviso; *m. ĩ skýlę* guizzare dentro un buco

1 muřkti 1. (*apie katę*) far le fusa; 2. (*murmęti*) borbottare A, brontolare A

2 muřkti (*řlapti*) bagnarsi; piövere continuamente

murkuóti far le fusa

murm||**ėjimas**, ~**esýs** brontolio *m*, mormorio *m*; *nepasitękinimo* ~**esýs** mormorio di disapprovazione; ~**ęklis**, -**ę** brontolone *m* (*f*-a); ~**ęnti**, ~**ęti** brontolare A, mormorare A; gorgogliare A

mųrtelęti dire q.c. tra i denti

murmulióti 1. (*kunkuliuoti*) gorgogliare A, borbottare A; ribollire A; 2. (*bambęti*) brontolare A, borbottare A, mormorare A

mųr||**ti** 1. (*řlapti*) bagnarsi, inzupparsi, mollarsi; 2. (*klimpti*) sprofondarsi; impantanarsi; ~**ųs** molto bagnato, inzuppato, molle

mųrvinė *stat.* chiodo da muro; rampino *m*

mųrza *b.* sporcaccione *m* (*f*-a), zaccherone *m* (*f*-a)

mųř||**inas** sporco, sùdicio, lordo; ~**inti** sporcare A, insudiciare A; ~**ius**, -**ę** *řr.* mųrza; ~**óti** *řr.* mųřzinti

mųs||**ai** *dgs.* muffa *f*; ~**ais** *apsitráukti* coprirsi di muffa

mųsas *řr.* putęsiai

mųs||**ąsis**, -**óji** *savyb. įv.* il nostro, la nostra

mųs||**ę** *zool.* mosca *f*; ~**ę** *kandiklę* mosca del carbonchio; ~**ę** *cęcę* mosca tse-tse; ~**ęs** *vaikýti* scacciare le mosche; *ę* (*liko*) *kaip* ~*ę* *kándęs* (restò) con un pugno di mosche; *sport.:* ~**ęs** *řvõris* peso mosca; ~**ęlę** 1. moscerino *m*; 2. (*jaukui*) esca artificiale, mosca *f*; ~**ęs** *dgs. zool.* mųscidi *m pl*; ~**gaudis** moschicida *m*; ~**iáuti** acchiappare le mosche; ~**ýnas** moscaio *m*; ~**inųkę** *zool.* pigliamosche *m inv*

mųsiřk||**ai** *prv.* nostralmente, alla nostrana, come si usa da noi; ~**as** nostro, nostrano, nostrale

mųsiřkis, -**ę** *savyb. įv.* il nostro, la nostra; *m. kátnas* il nostro gatto

mųsýti *řr.* mųsóti

muskát||**as** 1. (*prieskonis*) noce moscata; 2. (*vynuogių veislę; jų vynos*) moscato *m*; ~**medis** *bot.* miristica *f*

mųskręslę *bot.* pulicària *f*

mųskus||**as** muschio *m*; ~**inis** di muschio, muschiato; ~**inis** *ėlnias* cervo muschiato

mųslinas mųssola *f*, mussolina *f*

mųslipdis carta moschicida

mųsmirę fungo velenoso, tignosa *f*, amanita *f*; *bot.:*

žalsvóji m. tignosa verdognola

mųsmušis acchiappamosche *m* / *f inv*

musón||**as** *geogr.* monsone *m*; ~**inis** monsònico; ~**inis** *klimatas* clima monsònico

mųsóti coprirsi di muffa, ammuffire E

mustángas mustang *m inv*

musulmónas, -**ę** musulmano *m* (*f*-a)

mųsúotas ricoperto di muffa

mųš||**à** 1. (*muřimas*) percosse *f pl*, botte *f pl*, busse *f pl*; *gáuti* ~**ós** prendere delle botte; 2. (*bangų plakimasis*) frangente *m*, spuma dei marosi

muřeikà *b.* attaccabrighe *m, f inv*; litighino *m* (*f*-a)

muř||**ęklis** battitore *m*; gràmola *f*; ~**imas** battito *m*. battitura *f*, percossa *f*; *laĩkrodžio* ~**imas** battito dell'orològio; ~**inęti** *džn.* dare dei colpi; bàtttere A; picchiare A

mųš||**is** battaglia *f*, combattimento *m*; *óro* ~**is** battaglia aerea; ~**io** *laũkas* campo di battaglia

muřkátas *řr.* muskátas 1

muřkietà *istor.* moschetto *m*

muřkiętininkas *istor.* moschettiere *m*

mųš||**ti** 1. picchiare A, percuótere A; pręndere a botte; ~**ti sù lazdà** bastonare A; *sng.:* ĩ *krūtinę* ~**tis** percuótersi il petto; 2. (*daužti*) bàtttere A: colpire A; ~**ti kųmščiu ĩ stálq** bàtttere col pugno sulla tàvola; ĩ *tàktq* ~**ti** bàtttere il tempo; *bũgnq* ~**ti** suonare il tamburo, tambureggiare; 3. (*kovoti*) combàtttere A, (cercare di) sconfiggere A: colpire A; *prięřq* ~**ti** combàtttere il nemico; *musęs* ~**ti** acchiappare le mosche; 4. (*kalti*) rivestire A, coprire A; imbottire A; *lentomis* ~**ti** rivestire di tàvole; 5. (*veržtis*) scaturire E, sgorgare E. venire E; *řáltas pràkaitas* *manę* ~**a** mi viene il sudore freddo; *kraũjas* ~**ę** *jám ĩ gálvq* il sangue gli montò alla testa; 6. (*sviestq*) fare (sbàtttere) il burro

muřtýn||**ęs** *dgs.* rissa *f*, zuffa *f*, mischia *f*; ĩ *isivęlti* ĩ ~**ęs** entrare nella mischia

1 muřtėnis *dkt.* 1. moneta d'oro (o d'argento); 2. *kul.* co(s)toletta *f*

2 muřtin||**is** *bđv.* battuto, pestato; ~**ę** *žaizdà* ferita contusa

mųštis 1. (*peřtis*) picchiarsi l'un l'altro; venire alle mani; azzuffarsi; 2. (*stengtis pasiekti*) bàtttersi. lottare A; *ikĩ paskutiniųjũ m.* bàtttersi fino all'último sangue

muřt||**ókę** *řr.* muřtųvis; ~**ųkas**, -**ę** litighino *m* (*f*-a). attaccabrighe *m, f inv*; ~**ųvas** battitore *m*, bat-

- tente *m*, mazzapicchio *m*; ~ùvis (*sviestui*) paletta della zàngola
- **utácija** mutamento *m*, mutazione *f*
- **utinỹs** 1. zuppa *f* (*di pane e zucchero*); 2. *prk.* miscùglio *m*; intrùglio *m*
- **ùtulas** ammasso *m*; nube *f*, nùvola *f*; *dũmũ m.* nube di fumo
- **uturiúoti** imbacuccare *A*; avvòlgere *A*, avviluppare *A*
- **üvéti** portare *A*, avere indosso; *žiedą m.* avere un anello al dito
- **űza** musa *f*
- **uziėj||ininkas**, -è chi lavora al musèò, chi si occupa di museografia; ~ininkýstė museografia *f*, museologia *f*; ~inis da musèò; ~us musèò *m*

- mùzik||a** mùsica *f*; *kamerinė, bažnytinė* ~a mùsica da càmera, mùsica sacra; ~os *kūrinỹs* composizione musicale; ~os *mokyklà* scuola musicale
- muzikal||ùmas** 1. musicalità *f*, armoniosità *f*; 2. senso musicale; doti musicali; ~ùs 1. musicale, melodioso, armonioso; 2. (*gabus muzikai*) musicale, intonato, portato per la mùsica
- muzikánt||as**, -è musicante *m*, musicista *m, f*; ~áuti fare il musicante
- mùzik||as**, -è musicista *m, f*; ~lnis musicale; ~inis *filmas* film musicale
- muzikològ||as**, -è musicòlogo *m (f -a)*; ~ija musicologia *f*
- muzikúoti** musicare *A*, eseguire pezzi musicali

N

nà 1. *jst.* (*skatinant, stebintis ir pan.*) allora; ebbene; dunque; su; via; eh; oh; *nà, tai ką jįs tau pasakė?* e allora, cosa ti ha detto?; *nà, užtėks verkšlėnti!* via, smétila di frignare!; *nà, greičiau krapštykėtės!* su, sbrigàtevi!; *nà, ir didelės užaugai!* oh, come sei diventato grande!; *nà, štai ir atvažiavome* eccoci qui: siamo arrivati; *nà, ir (prastas) óras!* ma che tempaccio!; 2. (*arklį raginant*) arri, hop, op là

nācij||a nazione *f*; *Suviėnytujų ~ų organizācija* organizzazione delle Nazioni Unite

nacionāl||inis nazionale; ~**istas**, -ė nazionalista *m, f*; ~**istinis** nazionalistico, nazionalista; ~**istinė politika** politica nazionalista; ~**izācija**, ~**izāvimas** nazionalizzazione *f*; ~**izmas** nazionalismo *m*; ~**izūoti** nazionalizzare *A*; ~**socialistas**, -ė nazionalsocialista *m, f*

nač||is, -ė; ~**istas**, -ė nazista *m, f*; ~**istinis** nazistico, nazista; ~**izmas** nazismo *m*

naftā petròlio *m*, nafta *f*; *nāftos gavība* estrazione del petròlio; *nāftos telkinys* giacimento petrolifero

naftalinas chem. naftalina *f*

naftingas ricco di petròlio, petrolifero

naftininkas, -ė petroliere *m (f -a)*

naftó||**tiekis** oleodotto *m*; ~**vežis** (nave) petroliera *f*

nagā zool. zòccolo *m*

nagānas pistola a tamburo, rivoltella *f*

nag||**ai** *dgs.* 1. (*įrankis*) zappetta *f*; rastrello scopa; tridente *m*; 2. *šnek.* dita *f pl*; mani *f pl*; grinfia *f*; *nuo šalčio ~ai sugrūbo* le mani si sono intirizite per il freddo; ♦ *jám viskas iš ~ų kriūta* (*nemiklus*) ha le mani di pasta frolla; *ilgus ~ūs turėti* (*vagiliauti*) avere le mani lunghe; ~**ūs grāužtis** rōdersi, tormentarsi intimamente; ~**ūs kīšti** (*kāišioti*) immischiarsi negli affari altrui; *pakliūti į kienō ~ūs* cadere nelle grinfie di qc.; ~**ūs parōdyti** mēttēre fuori le ūnghie

nāg||**as** 1. ūnghia *f*; artiglio *m*; grinfia *f*; *kirptis ~ūs* tagliarsi le ūnghie; ♦ *paiūti savē į ~ą* (*susivaldyti*) dominarsi, padroneggiarsi; *į ~ą ką paiūti* (*drausminti*) mēttēre qc. al dovere; *nē peř ~o*

jūodymą (*nė kiek*) neanche un po', per niente; 2. (*šakių virbas*) rebbio *m*; dente *m*; 3. (*šykštuolis*) tirchio *m*, taccagno *m*

nāgi *jst.* žr. *nà* 1

nāginė 1. (sorta di) scarpa *f*, sandalo *m*; 2. *niek.* donna cattiva, strega *f*

nāgingas àbile, destro, esperto, bravo

nāgrinė||**imas** anàlisi *f*; esame *m*; *gram.*: **sākinio** ~**imas** anàlisi grammaticale; ~**ti** esaminare *A*. analizzare *A*, studiare *A*; *būlą ~ti* esaminare una causa

nāguotas unghiato

naikklis muz. beq(q)uadro *m*

naiklīn||**imas** distruzione *f*, sterminio *m*, annientamento *m*; ~**ti** 1. distruggere *A*, sterminare *A*. annientare *A*, demolire *A*; *ugnīs vīską ~a* il fuoco distrugge ogni cosa; ~**amasis kāras** guerra di sterminio; 2. annullare *A*; abolire *A*; abrogare *A*: ~**tojas**, -a distruttore *m (f -trice)*, sterminatore *m (f -trice)*; ~**tūvas kar.** (aereo da) caccia *m inv*

nailōn||**as** nailon *m*, nylon *m inv*; ~**inis** di nailon

naiv||**ūmas** ingenuità *f*; ~**ūs** ingènuo, poco furbo. semplice

nakčiai *prv.* di notte, nottetempo

nakti||**balda b.**, ~**braiža b.** nottàmbulo *m (f -a)*

naktigonė *etnogr.* pàscolo notturno

naktiguīt||**as** posto da dormire, alloggio *m*; *prašyti ~o* chière dove passare la notte

naktinėti 1. vegliare *A*, lavorare fino a tarda notte; 2. vagare di notte; far notte

naktiniūkas, -ė 1. nottàmbulo *m (f -a)*; 2. guardiāno notturno

naktin||**is** 1. *bdv.* notturno, di (da) notte; ~**is dārbas** lavoro notturno; ~**iai marškiniai** camicia da notte; 2. *dkt.* guardiāno notturno

nakti||**is** notte *f*; nottata *f*; *žvaigždėta ~is* notte stellata; *vīsq naktį nemiegōti* passare la notte in bianco; *diēnq naktį* giorno e notte; *vidurį ~iēs* nel cuore della notte; *sklriasi kaip diēnā nuō ~iēs* ci corre quanto dal giorno alla notte; *labōs ~iēs* buonanotte

nakti||**švietė** zool. nottiluca *f*; ~**žiedė** bot. silene *f*

naktóvidis žr. vidūnaktis

nakvyn||**ė** 1. posto da dormire, all'oggiio *m*; ~**ės** *namaĩ* dormitorio pubblico; 2. pernottamento *m*; *apsistóti* ~**ei** fermarsi per la notte; ~**pinigiai** *dgs.* pagamento per il pernottamento

nakvinti far pernottare, dar posto da dormire

nakviša 1. *b.* nòttambulo *m* (*f*-*a*); sonnambulo *m* (*f*-*a*); 2. *zool.* nòttola *f*

nakvó||jimas pernottamento *m*; ~**ti** pernottare *A*; ~**ti višbutyje** pernottare in albergo

nam||**ai** *dgs.* 1. žr. *nāmas*; 2. (*gyvenamoji vieta*) casa *f.* abitazione *f*, all'oggiio *m*, dimora *f*; ~**ų ādresas** indirizzo di casa, recāpito *m*; *pasilgti gimtųjų* ~**ų** aver nostalgia della casa natia; 3. (*šeimos ūkis*) casa *f*, faccende domestiche; ~**ų ruošą apeiti** sbrigare tutte le faccende; ~**ų šeimininkė** donna di casa, casalinga *f*; 4. (*šeimyna*) casa *f*; famiglia *f*; 5. (*įstaiga*) casa *f*; istituzione *f*; *póilsio* ~**ai** casa di riposo, convalescenziario *m*; *senėlių* ~**ai** ospizio per anziani, gerontocómio *m*; *vaikų* ~**ai** orfanotrófio *m*; *kultūros* ~**ai** centro di cultura; *gimdymo* ~**ai** (casa di) maternità *f*; *pataisōs* ~**ai** casa di correzione, riformatōrio *m*; *pamišėlių* ~**ai** manicómio *m*

nāmas (*pastatas*) casa *f*, edificio *m*, costruzione *f*; *gyvėnamasis* *n.* casa d'abitazione; *plýtinis* *n.* costruzione in mattoni

namie *prv.* in (a) casa; *jō nērà* *n.* non è in casa (è fuori di casa); *jaūtėsi kaip* *n.* (*laisvai*) si sentiva (come se fosse) a casa pròpria (*a pròprio āgio*); ♦ *jām nē visi* *n.* gli manca qualche rotella

naminė šnek. vodka caserēcchia

naminiņkas, -**ė** 1. membro di famiglia; 2. padrone (padrona) di casa

namin||**is** *bdv.* 1. della casa, domèstico; ~**iai** *gyvūnai* animali domèstici; 2. (*namų darbo*) casalingo, caserēcchio; ~**ė duona** pane caserēcchio; ~**is**, -**ė** *dkt.* 1. *mit.* gènio della casa; spirito del focolare domèstico; 2. žr. *namisėda*

namisėda *b.* persona casalinga; *jis tikras* *n.* è un tipo casalingo, sta sempre in casa

namišk||**is**, -**ė** familiare *m*, *f*, membro della famiglia; *atostogavau su ~iais* ho trascorso le vacanze con i miei (familiari)

namiuškstis casūpola *f*

namō *prv.* a casa; *laikas* *n.* è ora di andare a casa

namūd||**ė** 1. economia domèstica; 2. artigianato *m*; ~**ininkas**, -**ė** artigiano *m* (*f*-*a*); ~**inis** artigianale; ~**inė gamyba** produzione artigianale

napálmas *chem.* napalm *m*

nār||**as** 1. palombaro *m*; ~**o kostiūmas** scafandro *m*; 2. *zool.* svasso *m*; tūffolo *m*

narcizas *bot.* narciso *m*

nárd||**ymas** il tuffare, tuffo *m*; ~**inėti** *džn.* tuffarsi (più volte); ~**inti** immèrgere *A*, tuffare *A*; ~**yti** 1. tuffarsi, immèrgersi; *nenárdyk tamė ežerė* non tuffarti in quel lago; 2. *prk.* córrere qua e là, guizzare *A*; ~**ytojas**, -**a** tuffatore *m* (*f*-*trice*); *sport.* tuffista *m*, *f*

narėlis 1. žr. *slankstėlis*; 2. žr. *bamblys* 1

narinėti frugare *A*, rovistare *A*

narinti 1. žr. *nardinti*; 2. (*rišti*) legare *A*, annodare *A*; *virvė ant kāklo* *n.* mèttere una corda al collo; 3. (*lenkti*) abbassare *A*, chinare *A*; *akis* *n.* abbassare gli occhi

nar||**ys** 1. *anat.* articolazione *f*; giuntura *f*; membro *m* (*pl* le membra); 2. (*visumos dalis*) parte *f*; *mat.* membro *m*; 3. (*asmuo*) membro *m* (*pl* i membri); socio *m*; iscritto *m*; *komisijos* ~**ys** membro della commissione; *nārio bilietas* tēssera di associazione; *nārio mōkestis* quota *f*; ♦ ~**ys korespondėntas** socio corrispondente; *garbės* ~**ys** socio onorārio; ~**ystė** appartenenza *f* (*ad un'associazione*, *ad un partito*)

nariuotakōjai *dgs. zool.* artròpodi *m pl*

nariúotas 1. articolato; 2. (*bambliuotas*) nodoso, nocchieruto

narkomān||**as**, -**ė** tossicómene *m*, *f*; ~**ija** tossicomania *f*

narkò||**tikas** 1. *med.* narcòtico *m*; 2. stupefacente *m*; ~**tinis** narcòtico; stupefacente; ~**tinės mēdžiagos** sostanze stupefacenti; ~**tizúoti** narcotizzare *A*; ~**zė** *med.* narcosi *f*, anestesia *f*; *visiškoji* ~**zė** anestesia totale (generale); *viėtinė* ~**zė** anestesia locale

narn||**ėklis**, -**ė** *šnek.* brontolone *m* (*f*-*a*); ~**ėti** 1. brontolare *A*; 2. (*apie šunį*) ringhiare *A*

nārplioti 1. (*painioti*) aggrovigliare *A*, ingarbugliare *A*; 2. (*stengtis atrišti*) (cercare di) sciogliere *A*, dipanare *A*, snodare *A*; 3. *prk.* (*svarstyti*) analizzare *A*, districare *A*, chiarire *A*

narsà corāggio *m*; valore *m*

nařs||**as** 1. žr. *narsà*; 2. *psn.* furia *f*, còllera *f*; ~**ėti** diventare più coraggioso; ~**iai** *prv.* con corāggio, audacemente; ~**ingas** žr. *narsùs*; ~**inti** incoraggiare *A*

1 nārstyti *džn.* 1. tuffarsi, immèrgersi; 2. córrere qua e là; guizzare *A*; svolazzare *A*

2 nárstyti džn. 1. sciogliere A, districare A; 2. smontare A, sconnettere A; 3. *prk.* tòrcere A; *rankàs iš skaũsno n.* tòrcersi le mani dal dolore
nars||ūmas coràggio *m*, audàcia *f*, prodezza *f*, valore *m*; ~**uòlis**, -*è* persona coraggiosa, prode *m*, *f*; ~**ūs** coraggioso, impàvido, ardito, audace, valoroso

naršas uova di pesce

naršyti rovistare A, frugare A

naršūs furioso, furibondo

naft||as 1. furia *f*, impetuosità *f*; 2. (*užsispyrimas*) cocciutàggine *f*, ritrosità *f*; ~**ūs** 1. furioso, impetuoso; 2. cocciuto; restio; ~**ūs arklys** cavallo restio

narūn||as tuffatore *m*; ~**ėlis** zool. ùria *f*

naŗv||as gabbia *f*; *liūtų ~as* gabbia dei leoni; ~**ėlis** (*paukščiāms*) uccelliera *f*

nasr||ai *dgs.* 1. fauci *f pl*; *vilko ~ai* fauci del lupo; 2. *muz.* bocca *f*, boccaccia *f*; ◇ ~**ūs kām užčiāupti** tappare la bocca a qc.; ~**ūs āušinti** (*be reikalo kalbėti*) parlare a vānvera; ~**ūs lāidyti** (*šūkauti*) gridare a squarciagola; ~**ióti menk.** gridare A, urlare A

nastūrta bot. nasturzio *m*

nāščiai *dgs.* bilanciare *m*

našlāitė bot. viola *f*; *trispālė n.* viola del pensiero
našlāitis, -*è* òrfano *m* (*f -a*); *jūs liko vlsiškas n.* è rimasto òrfano

naši||āuti vivere da vèdovo (da vèdova); ~**āvimas** vedovanza *f*; ~**ys**, -*è* vèdovo *m* (*f -a*); *išteketi už nāšlio* sposare un vèdovo; ~**ystė** stato vedovile, vedovanza *f*

naštā fardello *m*, fagotto *m*, peso *m*; *prk.:* *mėtų n.* peso degli anni

naš||ūmas rendimento *m*; resa *f*; produttività *f*; efficienza *f*; *žėmės ~ūmas* rendimento di un terreno; ~**ūs** 1. produttivo, redditizio, efficiente; ~**ūs dārbas** lavoro redditizio; 2. (*derlingas*) fèrtille, fecondo

nat||a muz. 1. nota *f*; *skaityti ~as* leggere le note; 2. *šnek.* melodia *f*

natiurmòrtas natura morta

nāt||os *dgs.* *muz.* spartito *m*, partitura *f*; *gróti iš ~ų* suonare guardando lo spartito

nātris chem. sodio *m*

natūr||ā 1. (*žmogaus prigimtis*) natura *f*; indole *f*; carattere *m*; *švelniòs natūros* di indole mite; 2. (*tikrovė*) realtà *f*; vero *m*; *piešti iš natūros* dipingere dal vero; 3. *ekon.* natura *f*; *mókestis ~ā* pagamento in natura

natūrāl||inis naturale; ~**inis ūkis** economia naturale; ~**istas**, -*è* naturalista *m, f*; ~**istinis**, ~**istiskas** naturalistico; ~**izmas** naturalismo *m*; ~**ūmas** naturalezza *f*, naturalità *f*; ~**ūs** naturale; vero; autentico; puro; ~**aus dýdžio** di grandezza naturale; ~**ūs šiškas** pura seta; ~**ióji atrankā** selezione naturale

natūrin||is naturale, in natura; ~**iai mainai** scambio in natura

naud||ā 1. ùtile *m*; profitto *m*; utilità *f*, vantaggio *m*; tornaconto *m*; guadagno *m*; beneficio *m*; *šištas dārbas neduoda didelės ~os* questo lavoro non dà un forte ùtile; *siekti ~os* trarre vantaggio; *bė ~os* senza profitto, inutilmente; *menkà ~ā iš tòs knygòs* questo libro è di poca utilità; *kalbėti kienò nāudai* intervenire a (in) favore di qc.; 2. (*turtas*) bene *m*; ricchezza *f*; averi *m pl*

nauding||ai *prv.* utilmente, in modo ùtile; ~**ai léisti laiką** impiegare utilmente il próprio tempo; ~**as** ùtile; vantaggioso; conveniente; ~**i patarimai** consigli ùtili; ~**ūmas** utilità *f*, vantaggio *m*; profitto *m*

naudinīškas gram. (caso) dativo *m*

naūdmen||os *dgs.* distese (*campi, boschi ecc.*) che rëndono; proprietà fondiaria

naudó||jimas(is) uso *m*; utilizzazione *f*; utilizzo *m*; *taikūs atòminės enėrgijos ~jimas* utilizzazione pacifica dell'energia nucleare; ~**ti** usare A; utilizzare A; adoperare A; impiegare A; ~**ti tiška-mą įrankį** adoperare lo strumento adatto; *sng.:* *galì ~tis mào dviračiu* puoi usare la mia bicicletta; ~**damasis próga** approfittando dell'occasione; ~**tojas**, -*a* utente *m*

naujādaras lingv. neologismo *m*

naujāgimis, -*è* neonato *m* (*f -a*)

nauj||ai *prv.* nuovamente; di recente; ~**ai p** *prv.* in modo nuovo; modernamente

naujākrikštis, -*è* neòfita *m, f*; convertito *m* (*f -a*)

naujakurys, -*è* nuovo abitante, nuovo inquilino (nuovainquilina)

naujamādiškai *prv.* all'última moda

naujamēt||is di Capodanno; ~**is svėikinimas** augùrio di Buon Anno; ~*è eglutė* àlbero di Natale

naujamiestis parte nuova di una città, città nuova

naũj||as 1. nuovo; recente; último; ~**as nāmas** casa nuova; ~**as atradīmas** scoperta recente; ~**āusios žīnios** le últime notizie; *Naujėji mėtai* Anno Nuovo; *kàs ~o?* che c'è di nuovo?; *niėko ~o* nulla di nuovo; 2. (*šviežias*) fresco; novello; nuovo; ~**os**

būlvės patate novelle; 3. (*modernus*) nuovo; moderno; **~ųjų laikų istorija** storia dei tempi moderni

naujā||tikis, -ė neòfita *m, f*; convertito *m (f -a)*; **~žodis** *lingv.* neologismo *m*

nauj|enýbė novità *f*; innovazione *f*; **~ėti** rinnovarsi, diventare nuovo

naujyb||ė novità *f*; cosa nuova; innovazione *f*; **mėgti ~es** amare le novità; **~inis** nuovo; recente

naujien||a novità *f*; notizia *f*; **sužinójau gėrą ~ą** ho saputo una bella notizia; **literatūros ~os** le novità letterarie

naujintelis nuovissimo, nuovo di zecca

naūjinti rinnovare *A*

1 **naujokas** piuttosto nuovo

2 **naujokas**, -ė 1. novellino *m (f -a)*; novizio *m (f -a)*; principiante *m, f*; 2. *kar.* recluta *f*; coscritto *m*; 3. *žr.* naujakurys

naujov||ė 1. novità *f*; **jis vaikosi ~ių** corre dietro alle novità; 2. (*naujieji laikai*) tempi moderni

naujovin||inkas, -ė amante delle novità, novatore *m (f -trice)*; **~is** nuovo; moderno; **~ti** innovare, modernizzare *A*

naujóvišk||ai *prv.* in modo nuovo, modernamente; **~as** (in)novatore; moderno; **~umas** innovazione *f*; novità *f*

nauj||umas novità *f*; **~ūt dll.:** **~ūt naujas** nuovo di zecca, nuovo fiammante

nausėdys, -ė *žr.* naujakurys

navà *archit.* nava *f*, navata *f*

navigā||cija navigazione *f*; **oro ~cija** navigazione aerea; **Nėmunas tiška ~cijai** Nemunas è navigabile; **~torius** navigatore *m*

navik||as, **~aulis** *med.* escrescenza *f*; tumefazione *f*; tumore *m*; **piktybinis ~as** tumore maligno

1 **nė dll.** 1. (*neigiant žodžio reikšmę*) non; **nė laikas ilsėtis** non è ora riposare; **nė tau sakaũ** non dico a te; **nė mažiaũ kaip** non meno di; 2. (*neigiamuose atsakymuose*) no; **šiañdien išvažiuoji?** – Nė, rytėj. parti oggi? – No, domani; 3. (*reiškiant priešpriešą*) non; **ne tik, bėt ir** non soltanto, ma anche

2 **nė jng.** (*negu*) che, di; **mán kavà skaniaũ, nė arbatà** il caffè mi piace più del tè

ne- 1. *priešd.* non; **nežinóti** non sapere; **neblogai** non male; **jis vòs nenukrito** per poco non cadeva; **išėjo neatsisveikinęs** se ne andò senza salutare; 2. (*su dkt., bdv.*) dis-, in-, s-; **negarbingas** disonesto; **neištikimas** infedele; **nesėkmė** sfortuna *f*; **nehumaniskumas** disumanità *f*

1 **nė dll.** (*pabrėžiant neigimą*) neanche, nemmeno; **nė žodėlio mán nepasakė** non mi ha rivolto neanche una parola; **nė kartò** nemmeno una volta; **nė kėk** per niente, niente affatto

2 **nė jng.** né...né; **nebũs nė tau, nė mán** non ci sarà né per te né per me

neabejótin||ai *prv.* indubbiamente; **~as** indubbio, indubitabile; sicuro; **~a tiesà** verità indubitabile

neaklivaizd||ininkas, -ė studente *m*, studentessa *f* (*di corsi per corrispondenza*); **~lnis:** **~lnis mokymas** insegnamento per corrispondenza

neapibrėžtas indefinito, indeterminato

neapýkant||a odio *m*; **jaũsti kám ~ą** nutrire odio contro qc., avere in odio qc.

neapk||eñčiamas odioso, detestabile; **~ėsti** odiare *A*, detestare *A*; **~enčiũ blógio** detesto il male

neaprašomas indescrivibile; enorme

neapsākóm||ai *prv.* enormemente; moltissimo; smisuratamente; **~as** inenarrabile, indicibile, ineffabile; enorme; **~as džiaũgsmas** gioia ineffabile

neapsiėviėtėlis, -ė *menk.* persona incolta; ignorante *m, f*

neapsižiūrė||jimas svista *f*; disavvertenza *f*; imprudenza *f*; **~ti** far una svista; non scòrgere, non notare

neapžvelgiamas immenso, sconfinato

neatidėlió||jamas, **~tinis**, **neatidėtinis** indifferibile, improrogabile; urgente; **~jamas reikalas** affare urgente

neatid||umas distrazione *f*, disattenzione *f*, sbadattaggine *f*; **~us** distratto, disattento, sbadato

neatitaĩsomas irreparabile; irrimediabile; irrevocabile

neatlyginamas gratuito, non pagato

neatmenam||as immemorabile; **nuò ~ũ laikų** da tempo immemorabile

neatpažįstamas irriconoscibile

neatsaking||ai *prv.* irresponsabilmente; **~as** irresponsabile; **~umas** irresponsabilità *f*

neatsarg||umas disattenzione *f*, imprudenza *f*; **~us** disattento, incauto, inavveduto, imprudente

neatskiriamas inseparabile

neatšaukiamas irrevocabile; **n. nutarĩmas** decisione irrevocabile

nebaudžiamas impunibile

nebè dll. non (più); **n. taip káršta** non fa più così caldo; **n. pirmas kartas** non è la prima volta

- nebeĩt** *jng.* a meno che (non); salvo che; eccetto che; *negalvóju teĩ eĩti, n. kàs pakviestu* non penso di andarci, a meno che qualcuno non mi inviti
- nebẽr(à)** non c'è, non ci sono (più); *n. ramýbės* non c'è più pace
- nebyl**||*ýs, -ẽ* muto *m (f -a)*; *~iũ kalbà* linguaggio dei muti; *~ýstẽ, ~umas* mutezza *f*; *~ũs* muto; *~ũsis kinas* cinema muto
- neblogaĩ** *prv.* non male
- neblõgas** abbastanza buono
- nebrẽndelis, -ẽ, nebreĩdila** *b.* persona immatura
- nebũ**||*tas* senza precedenti; mai visto; inaudito; straordinario; *~tus dalykũs pàsakoti* raccontare fròttole (fandonie); *~ti* non essere, non esistere; essere assente, mancare *E*; *mokýkloje jũ nebũvo* era assente da scuola; *~tis* inesistenza *f*, il non essere
- nebũv**||*ẽlis, -ẽ* chi è assente da molto; inaspettato, raro; *~ĩmas* assenza *f*; inesistenza *f*; mancanza *f*
- necenzũri**||*nis, ~škas* indecente; osceno; *~niai žodžiai* parole oscene
- nedalià** disgrazia *f*; sfortuna *f*
- nedal**||*ĩjamas* indivisibile, indiviso; inseparabile; *~ĩjamas tuĩtas* patrimonio indiviso; *~umas* indivisibilità *f*; *~ũs* indivisibile; *~ũs skaičius* numero indivisibile
- nedarĩb**||*as* disoccupazione *f*; *~o lygis* tasso di disoccupazione
- nedarbing**||*as* inabile al lavoro, inválido; *~umas* inabilità lavorativa; invalidità *f*; *laĩkinas ~umas* invalidità temporanea
- nedarýbinis** *gram.:* *n. veiksmãžodis* verbo intransitivo
- nedarn**||*à, ~umas* disaccordo *m*, disarmonia *f*; *muz.* dissonanza *f*, discordanza *f*; *~ũs* disarmonico; *muz.* dissonante
- nedaũg** *prv.* non molto, poco, un po'; *n. tepalijo* ha piovuto poco; *n. žmoniũ susiriĩko* è venuta poca gente; *~elis* pochi, poche persone; *~eliui pavýko išbẽgti* in pochi sono riusciti a scappare
- nẽdegamas** non combustibile
- nedẽking**||*as* ingrato, disconoscente; *~umas* ingratitudine *f*
- nedeĩsiant** *prv.* immediatamente, senza indũgio, subito
- nẽderamas** inopportuno, sconveniente
- nederling**||*as* infruttuoso, non fẽrtile; *~umas* infruttuosità *f*; sterilità *f*
- nedeĩlius** scarso raccolto, cattiva annata, carestia *f*
- nedermẽ** disaccordo *m*, dissenso *m*, discordia *f*
- nedorà** immoralità *f*
- nedõr**||*as* immorale; dissoluto; *~as elgesys* contegno immorale; *~ẽlis, -ẽ* persona immorale. maligna; *~ýbẽ* malignità *f*; cattiveria *f*; perversità *f*; *~õvẽ, ~umas* immoralità *f*, disonestà *f*, impudenza *f*
- nedovanõtin**||*as* imperdonabile; ingiustificabile; madornale; *~a klaidà* errore madornale
- nedraş**||*à, ~umas* timidezza *f*
- nedraş**||*iai* *prv.* timidamente, con incertezza; *~ũs* timido, timoroso, pauroso
- nedraũg**||*as b.* nemico *m (f -a)*; *~iškas* ostile, avverso, malẽvolo
- nedruĩsčiamas** imperturbabile, impassibile
- nedũžtamas** infrangibile
- neeĩlinis** straordinario
- neetãtinis** fuori ruolo, avventizio
- nefrĩtas** *med.* nefrite *f*
- nẽg** *jng. žr. negũ*
- negaleĩstĩg**||*ai* *prv.* senza pietà; *~as* spietato. crudele, inesorabile *~umas* spietatezza *f*, crudeltà *f*
- negaĩštant** *prv.* senza indũgio, subito, immediatamente
- negal**||*ai dgs.:* *ĩ peĩ vargũs ~ũs, vargaĩs ~aĩs* con fatica, faticosamente; *~ãvimas, nẽgalẽ* malẽssere *m*, indisposizione *f*; *jĩ užpuolẽ sunki nẽgalẽ* è stato colpito da un grave malẽssere; *~ẽti* 1. non potere, non essere in grado, non riuscire; *~iũ ateĩti* non posso venire; 2. essere indisposto. sentirsi male; *~ià* male *m*; malattia *f*; infermità *f*
- nẽgãlĩmas** impossibile; irrealizzabile; inammissibile
- negalinẽti** sentirsi male; essere malato
- negalĩngas** malaticcio, infermo, dẽbole
- negaliniĩkinis** *gram.:* *n. veiksmãžodis* verbo intransitivo
- negaliõjantis** non válido, nullo; *n. pãsas* passaporto non válido
- negalũoti** essere indisposto, malato; sentirsi male
- nẽgand**||*a* avversità *f*; disgrazia *f*; sventura *f*; traversia *f*; *gvẽnimo ~os* le traversie della vita
- negarbẽ** disonore *m*; infamia *f*; vergogna *f*
- negatýv**||*as fot.* negativo *m*, negativa *f*; *~inis, ~ũs* negativo; *~ũs atsãkymas* risposta negativa
- negausũs** poco numeroso, esiguo
- nẽgẽ** *zool.* lampreda *f*

negēr||as non buono, cattivo, balordo; ~à žinià notizia cattiva; *mán* ~a non sto bene, mi sento male

neger||óvė 1. cosa negativa, difetto *m*, imperfezione *f*; 2. cosa spiacevole, disgrazia *f*; ~umas 1. malèssere *m*; debolezza *f*; *jám užėjo* ~umas è stato colpito da malèssere; 2. disgrazia *f*, sfortuna *f*, sventura *f*; ~uotì šnek. sentirsi male, essere indisposto

negēstamas inestinguibile

nėgi *dll.* davvero, veramente; è possibile; sul serio; *n. tō nežinėjai?* davvero non lo sapevi?; *n. gálima tuō patikėti?* è possibile crederci?

nėginčijam||as indiscutibile, incontestabile, innegabile; ~a tiesà verità innegabile

negirdėtas inaudito, senza precedenti; incredibile, straordinario

negird||imas non udibile, silenzioso; ~om(īs) *prv.*: ~omis pralėisti non badare a ciò che si dice

negyvāgimis, -ė nato morto

negyv||as 1. morto, senza vita; inanimato; esànime; ~à būtybė essere inanimato; ~as kūnas corpo esànime; 2. *prk.* privo di vita, senza vitalità, spento; ~ėlis, -ė morto *m* (*f*-a), defunto *m* (*f*-a), cadavere *m*

negyvėnam||as disabitato; deserto; ~a salà isola deserta

nėgras, -ė negro *m* (*f*-a), nero *m* (*f*-a)

negražinamai, **negrįžtamai** *prv.* irrevocabilmente, irremissibilmente, irreparabilmente

negù *jng.* che; di; *geriaũ duoti*, *n. prašyti* è meglio dare che chiedere

1 **neĩ** 1. *dll.* né...né; *neĩ šiaip*, *neĩ taip* nē così né cosa; *neĩ daugiaũ*, *neĩ mažiaũ* né più né meno; ◇ *neĩ iš šiō*, *neĩ iš tō* (*be priežasties*) per niente, senza ragione, senza motivo; 2. *žr. negù*; 3. *žr.* 1 nē

2 **neĩ** *jng.* come se; quasi che; nello stesso modo che

neįbauginamas imperterrito, imperturbabile, impassibile

neįeinamas impenetrabile

neįigiam||ai *prv.* negativamente, in modo sfavorevole; ~ai atsakyti rispondere negativamente; ~as negativo; sfavorevole; ~as vertinimas giudizio negativo; ~ybė, ~umas qualità negativa; negatività *f*

neig||imas negazione *f*; ~inys *gram.* proposizione negativa

neįigti negare *A*; respingere *A*; *jis* ~ia teĩ būvęs nega di essere stato presente

neįgyvendinamas irrealizzabile, ineffettuabile

neįkainojamas inestimabile

neilg||ai *prv.* non a lungo; poco tempo; ~ai trūkus poco tempo dopo, fra poco, più tardi; ~am *prv.* per qualche tempo, per un po' di tempo

neįmanom||as impossibile, inammissibile, irrealizzabile; *taĩ* ~a è impossibile

neįprastas insolito

neįsivaizduojamas inimmaginabile, impensabile, inconcepibile

neįskaitymas illeggibile, indecifrabile

neišaiškinamas inspiegabile, inesplicabile

neišařdomas indissolubile, inseparabile; *n. ryšys* legame indissolubile

neišbrendamas impenetrabile; impraticabile; *prk.* irrimediabile

neišdildomas incancellabile; indelebile; indimenticabile; *n. prisiminimas* ricordo incancellabile

neiškėpėlis, -ė persona immatura

neišmān||ėlis, -ė ignorante *m*, *f*; semplicito *m* (*f*-a); ~ymas ignoranza *f*

neišmatuojamas immenso; infinito; enorme

neišmonė ignoranza *f*; irragionevolezza *f*; mancanza di buon senso

neišnaikinamas indistruttibile; inestirpabile

neišpasakytas *žr. neapsakomas*

neišprūsėlis, -ė persona incolta; ignorante *m*, *f*

neišsemiam||as inesauribile; ~i tuŗtai ricchezze inesauribili

neišseĩkamas inesauribile

neišsprėdžiamas insolubile; inestricabile

neįstikim||as infedele; sleale; pėrfido; ~as vyras marito infedele; ~ybė infedeltà *f*

neįstirtas inesplorato, sconosciuto

neįšvėngiam||ai *prv.* inevitabilmente; ~as inevitabile, ineluttabile; ~ybė, ~umas inevitabilità *f*, ineluttabilità *f*

neįšvėřčiamas intraducibile

neįtikimas incredibile; improbabile; inverosimile

neįveĩkiam||as invincibile; insormontabile; insuperabile; invalicabile; ~os kliũtyς ostacoli insuperabili; ~umas invincibilità *f*; invalicabilità *f*

neįvertinamas inestimabile, preziosissimo

neįžeĩngiamas impenetrabile; impraticabile

neįžiũrimas indiscernibile; indistinguibile

nejaũ(gi) *dll.* (*klausiant*) davvero; veramente; sul serio; è possibile; *n. tũ jō nepažĩsti?* veramente non lo conosci?

- nejuč||ià**, ~iôm(îs) *prv.* inavvertitamente; furtivamente; senza farsi notare
- nèjudam||as** immobile; fisso; ~as *tuřtas* bene immobile; ~ybè immobilità *f*
- nejuokals** *prv.* sul serio, senza scherzare
- nekaĩp** 1. *prv.* poco bene; così così; 2. *jng.* che; di; *jis gerėsnis*, *n.* *tù* lui è più buono di te
- nekaĩtomas** *gram.* invariabile; immutabile
- nekalbũs** poco loquace, taciturno, silenzioso
- nekaltaĩ** *prv.* senza colpa; innocentemente
- nekaĩt||as** 1. incolpèvole, innocente; 2. (*be piktumo*, *nuoširdus*) innòcuo; ingènuo; sèmplice; ~i *juokaĩ* scherzi innòcui; 3. (*skaistus*, *doras*) vèrgine; puro; cànido; ~ybè, ~umas 1. innocenza *f*; incolpevolezza *f*; 2. ingenuità *f*; semplicità *f*; 3. verginità *f*
- nekantr||à** impazienza *f*; ~aũti èssere impaziente; ~aũdamas *láuķe manēs* mi aspettava con impazienza; ~aĩvimas, ~umas impazienza *f*; smània *f*
- nekañtr||iai** *prv.* impazientemente, con irrequietezza; ~uõlis, -è persona impaziente; ~ũs impaziente; irrequieto; smanioso
- nekàs**, **ne kaĩzin kàs** *bdv. nkt.* mediocre; scadente; balordo, cattivo; **nekàs óras** tempo balordo
- ne kaĩzin kĩek** *prv.* non molto, non più di tanto
- ne kaĩzin kuř** *prv.* non lontano
- nekeĩciamas** immutabile; irrevocabile
- nekeñciamas** detestabile; odioso
- nekenksmĩng||as** inoffensivo, innòcuo; ~umas innocuità *f*
- nekėpėlis**, -è *šnek.* persona sciocca, immatura
- nekėsti** odiare A, detestare A; *n. mēlo* detestare le bugie
- nekĩek** *prv.* non molto
- nekilnójas** immobile; *n. tuřtas* bene immobile
- nekiñtamas** immutabile, invariabile, inalterabile
- nekirčiũotas** àtono, senz'accento
- neklaidĩngas** corretto, giusto
- nekláužada** *b.* disubbidiente *m, f*
- neklýstamas** infallibile; impeccabile
- nekliũdomas** libero; non ingombro; senza ostàcoli
- nekòks**, -ià mediocre, balordo, cattivo
- nėkrikštas** *b. bažn.* non cristiano, pagano *m (f-a)*
- nekrològas** necrologia *f*, necrològio *m*
- nekròzė** necrosi *f*
- nektàras** nèttare *m*
- nėkviestas** non invitato; indesiderato
- nelāb||as** cattivo, malizioso, maligno; ~asis diàvolo *m*, demònio *m*; *gāl ~asis tavė apstójo!* hai forse il demònio addosso!; ~ystė, ~umas malvagità *f*; cattiveria *f*
- nelaĩkšis**, -è prematuro *m (f-a)*
- neláim||è** disgràzia *f*; disastro *m*; sciagura *f*; sventura *f*; calamità *f*; *atsitĩko ~è* è accaduta una disgràzia; *gaivallnės ~ės* calamità naturali; *◊ ~è vienà neváikšto* le disgràzie non vengono mai sole; ~ėlis, -è disgraziato *m (f-a)*; sventurato *m (f-a)*
- nelaiming||as** sfortunato, disgraziato; ~os *vedýbos* matrimonio disgraziato; ~a *mėilė* amore infelice; ~as *atsitikĩmas darbė* incidente sul lavoro, infortunio *m*
- neláisv||è** prigionia *f*, prigionia *f*, cattività *f*; *paĩnti ĩ ~ę* far prigioniero, catturare A; *ištrĩkti iš ~ės* scappare dalla prigionia
- neláukt||as** inatteso, inaspettato, imprevisto, improvviso; ~a *žinià* notizia inaspettata
- nelėistinas** inammissibile, inaccettabile, intollerabile; *n. elgesys* comportamento inaccettabile
- nelėmt||as** nefasto, sfortunato, disgraziato; ~a *dienà* giorno nefasto
- neliėčiam||as** intoccabile, intangibile, inviolabile; ~os *santaupos* risparmi intoccabili; ~ybė, ~umas inviolabilità *f*; *diplomātinis ~umas* immunità diplomatica
- nelygýbė** disuguaglianza *f*, ineguaglianza *f*, disparità *f*
- nelýginamasis** *gram.*: *n. láipsnis* grado positivo
- nelýginant** *jng.* come (se); quasi che; *tõs gėlės n. gývos* questi fiori è come se fòssero vivi
- nelýginis** dispari; *n. skaĩčius* numero dispari
- nelýgstamas** incondizionato; assoluto
- nelýgu** *prv.* dipende da, varia a seconda di; *n. vaĩkas* dipende dal bambino
- nelygũmas** 1. ineguaglianza *f*; 2. ruvidezza *f*, scabrosità *f*; 3. irregolarità *f*; instabilità *f*
- nelýgus** 1. ineguale; disuguale; 2. rùvido; scabroso; 3. irregolare; instabile
- nemačiom(îs)** *prv.* furtivamente; di nascosto
- nemalón||è** disgràzia *f*; *patėkti ĩ kienõ ~ę* cadere in disgràzia di qc.; ~umas dispiacere *m*; guàio *m*; ~us spiacevole; sgradèvole; ~us *kvāpas* odore sgradèvole; *mán ~ù, kàd turiũ tai pasakýti* sono spiacente di doverlo dire
- nemar||ybė**, ~umas immortalità *f*; ~us immortale; perenne; imperituro

nematýtas mai visto; straordinario; insolito; eccezionale
nematòdai *dgs. zool.* nematodi *m pl*
nemátomas invisibile; nascosto
nematôm (ls) *prv.* di nascosto, furtivamente
nemāž *prv.* (per) niente, neanche un po'; per nulla; affatto; *n. nebijaũ* non ho affatto paura
nemažai *prv.* abbastanza, non poco
nemāžas piuttosto grande, non piccolo
nemetālas *chem.* metalloide *m*
nēmiga insonnia *f*; *jā n. kankina* soffre d'insonnia
nemiršėlė *žr.* neužmirštuolė
nemirštam||as immortale; perenne; ~à *šlovė* gloria perenne
nemirting||as immortale; imperituro; perenne; ~as *kūrinys* òpera immortale; ~umas immortalità *f*
nemókamai *prv.* gratis, gratuitamente; in omaggio
nemókš||a *b.* ignorante *m, f*; ~iškas ignorante, incolto; inesperto
1 nenaudà male *m*; danno *m*; svantaggio *m*; sfavore *m*; *jō nenáudai* a suo sfavore
2 nenáuda *b. žr.* nenáudėlis
nenáudėlis, -ė mascalzone *m (f-a)*; farabutto *m (f-a)*; briccone *m (f-a)*
nenaudingas inùtile; vano; poco vantaggioso
nėndr||ė *bot.* giunco *m*; canna *f*; ~ynas giuncàia *f*; ~inis di giunco; giuncàceo; di canna
nenór||as malavoglia *f*; svogliatezza *f*; *válgo peĩ ~q* mangia di malavoglia
nenūgalim||as 1. invincibile; imbattibile; invito; ~à *kariūomenė* esèrcito invincibile; 2. *prk. (labai stiprus)* irresistibile; insuperabile
nenuginčijamas innegabile; incontestabile; indiscutibile
nenuiřtam||ai *prv.* instancabilmente; incessantemente; di continuo; ~as instancabile; infaticabile
nenukrýpstam||ai *prv.* costantemente, di continuo; ~as continuo; regolare; costante
nenumaldomas implacabile, inesorabile; spietato
nenumatýtas imprevisto; inatteso
nenúorama *b.* persona irrequieta
nenúovoka 1. mancanza di accortezza; incomprendenza *f*; 2. *b.* persona tonta; semplicione *m (f-a)*
nenurámdomas indomabile, indòcile
nenuráminamas implacabile, inconsolabile
nenusákomas indicibile; inspiegabile; indescrivibile

nenutrūkštam||as incessante, ininterrotto, continuo, inarrestabile; ~as *judėjimas* movimento continuo; ~umas continuità *f*
nenuveĩkiamas insuperabile, invincibile, insormontabile
neodimis *chem.* neodimio *m*
neogòtika neogòtico *m*
neoklasicizmas neoclassicismo *m*
neokolonial||istas, -ė neocolonialista *m, f*; ~izmas *polit.* neocolonialismo *m*
neolitas *istor.* neolitico *m*
neologizmas *lingv.* neologismo *m*
neòn||as *chem.* neon *m*; ~o *lėmpa* lampada al neon
nepabaĩgiam||as interminabile, infinito; ~ybė, ~umas infinità *f*
nepador||umas indecenza *f*, sconvenienza *f*; ~us indecente, indecoroso, sconveniente, immorale; ~us *elgesys* condotta indecente
nepagáunamas 1. introvabile, irreperibile; 2. impercettibile
nepageidájamas indesiderabile, non gradito; spiacevole; *o n. asmuo* persona non grata
nepagýdomas incurabile, inguaribile
nepagrįstas infondato, ingiustificato
nepailstamas *žr.* nenuiřtamas
nepáisant *prl. (su kilm.)* malgrado; nonostante; a dispetto di; *n. niėko* malgrado tutto
nepáis||ymas negligenza *f*; trascuratezza *f*; ~yti trascurare A; negligere A; disprezzare A
nepajudinamas irremovibile; incrollabile; fermo, saldo
nepakáltinam||as *teis.* irresponsabile, non imputabile; ~umas non imputabilità, irresponsabilità *f*
nepakaĩkam||as insufficiente, deficiente, scarso; ~umas insufficienza *f*; *med.:* *řirdiės ~umas* insufficienza cardiaca
nepakantà 1. intolleranza *f*; 2. impazienza *f*
nepakartójamas irripetibile; eccezionale; ùnico
nepakeĩčiamas insostituibile; indispensabile
nepàkeliamas 1. superiore alle forze, troppo gravoso; 2. insopportabile, intollerabile
nepakeĩčiamas insopportabile, importuno, secante
nepaláima disgràzia *f*, sventura *f*, guàio *m*
nepaláužiamas inflessibile; non pieghevole
nepaleĩkiamas inflessibile, irremovibile; *n. apsisprendimas* decisione irremovibile
nepaliájamas ininterrotto, incessante, continuo; *n. lietūs* pioggia incessante

nepaličiamas žr. neličiamas
nepalýginamas impareggiabile, incomparabile; eccezionale, unico
nepamañomas insostituibile; indispensabile
nepàmenamas žr. neàtmenamas
nepàperkam||as incorruttibile; ~umas incorruttibilità *f*
nepàprast||as insólito, singolare; straordinario; eccezionale; ~oji *sėsija* assemblèa straordinaria; ◇ ~oji *padėtis* stato di emergenza; ~umas straordinarietà *f*, singolarità *f*
nepartinis senza partito, non iscritto ad un partito
nepasėda *b.* persona irrequieta
nepasiekiamas inaccessibile, irraggiungibile
nepasisekimas insuccesso *m*; fiasco *m*
nepasitėkinimas dispiacere *m*; malcontento *m*; insoddisfazione *f*
nepasitikėjimas diffidenza *f*, sfiducia *f*
nepasitūrintis bisognoso; indigente; pòvero
nepaslankūs indolente; pigro; lento
nepasótinamas insaziabile; incontentabile
nepastebimai *prv.* senza farsi notare; impercettibilmente
nepastėbimas impercettibile; molto piccolo
nepastovūs incostante, instabile, volubile
nepataisomas incorreggibile; irrimediabile; irrepairabile
nepatėisinamas ingiustificabile
nepatėkinamas insoddisfacente; deludente
nepàtikimas inaffidabile, poco sicuro
nepatiklūs diffidente, sospettoso
nepatógintis intimidirsi, imbarazzarsi, scomodarsi
nepavydėtinus poco invidiabile
nepavýkęs mal riuscito; fallito; sfortunato
nepavojingas senza pericolo; sicuro; inoffensivo
nepažabótas sbrigliato, sfrenato; impetuoso
nepažėdžiamas invulnerabile; intoccabile
nepažįstamas sconosciuto; estraneo
nepeiktinas impeccabile, irrepressibile
nepėreinamas impenetrabile, impraticabile
nepėrmaldaujamas implacabile, irremovibile, inesorabile
nepėrmatomas non trasparente, opaco
nepėrskiriamas indivisibile, inseparabile
nepėršlampamas impermeabile
nepėrtraukiamas continuo, ininterrotto, inarrestabile, incessante
nepėščias *šnek.* scaltro, svelto, furbo, astuto
nepilnamėtis, -ė minorene *m, f*

nepilnavėft||is inferiore; difettoso; imperfetto: ~iškūmas inferiorità *f*; ~iškūmo *komplėksas* complesso di inferiorità
neporakanópai *dgs. zool.* perissodattili *m pl*
nepraleñkiamas insuperabile; senza pari
neprašýtas non invitato, non desiderato
nepraust(a)buñnis, -ė impertinente *m, f*; insolente *m, f*; sfacciato *m (f-a)*
nepriáugėlis, -ė 1. persona immatura; 2. persona poco colta, poco esperta
nepriėñnam||as inaccessibile; inespugnabile; irraggiungibile; ~à *tvirtovė* fortezza inespugnabile
nepriekaištingas||as impeccabile; irrepressibile; inappuntabile; ~as *dárbas* lavoro irrepressibile: ~umas impeccabilità *f*, irrepressibilità *f*
nepríelėkis *kar.* colpo corto
nepriėmok||a arretrato *m*; *išieškóti* ~as riscuòtere gli arretrati
nepríeranga impreparazione *f*
nepríeranka mancanza *f*; carenza *f*; *mókesčių n.* esazione incompleta delle imposte
nepríesėja seminazione incompleta
nepríeskaíta deficit *m inv*; disavanzo *m*
nepríevalgis denutrizione *f*; sottoalimentazione *f*
nepríėžiūra trascuratezza *f*; negligenza *f*; inavvertenza *f*
neprigirdėti sentire male
nepriiñtinus inammissibile, inaccettabile
nepríklaūsom||as indipendente; ~ybė, ~umas indipendenza *f*; *iškóvóti* ~ybė conquistare l'indipendenza
neprilygstamas incomparabile, impareggiabile. ineguagliabile
nepríteklius mancanza *f*, scarsezza *f*, carenza *f*; *deguónies n.* mancanza d'ossigeno
neptūnis *chem.* nettunio *m*
nepuolím||as non aggressione; ~o *sutartis* patto di non aggressione
nėrà non c'è; *n. kadà láukti* non c'è tempo d'aspettare; *n. pinigų* non ci sono i soldi; *áciū.* – *N. už ką* grazie. – Non c'è di che
neraliúotas *šnek.* rozso; villano; maleducato
neram||umai *dgs.* disórdini *m pl*; tòrbidi *m pl*; tumulti *m pl*; *numalšinti* ~umūs sedare i disórdini: ~umas preoccupazione *f*; inquietudine *f*; agitazione *f*; ~ūs agitato; sconvolto; inquieto; ansioso; ~l *jūra* mare agitato
nerang||umas goffággine *f*; ~ūs goffo; impacciato. sgraziato; *neraņgūs judesiai* movimenti goffi

neraĩting||as analfabeta, illetterato; ~ũmas anal-fabetismo *m*

neregėtas mai visto; straordinario

nerėgimas invisibile

nerėg||ỹs, -ė cieco *m* (*f-a*); ~ỹstė cecità *f*

neribót||as illimitato; assoluto; totale; ~a valdžią potere illimitato

nerijà *geogr.* lingua di terra

nerim||as ansia *f*; angoscia *f*; inquietudine *f*; preoccupazione *f*; agitazione *f*; ~o àpimtas preso dall'ansia; **kėlti** ~q destare preoccupazione

nerĩmas 1. lavorazione all'uncinetto; 2. il tuffarsi, tuffo *m*

nerimast||áuči žr. nerimáuči; ~ĩngas ansioso, inquieto, agitato

nerimastis žr. nerĩmas

nerimáuči stare in ansia (in apprensione), essere in pensiero; preoccuparsi; turbarsi; *n. dėl kienõ sveikatos* preoccuparsi per la salute di qc.

nerĩmti 1. žr. nerimáuči; 2. muoversi con vivacità, agitarsi

nerĩnỹs lavoro all'uncinetto (o a maglia); merletto *m*, pizzo *m*

neršỹklà fregolatòio *m*

nerš||tai *dgs.* frégolo *m*; ~tas deposizione delle uova dei pesci; fecondazione dei pesci; ~távietė fregolatòio *m*; ~ti andare in frégola, deporre uova (*di pesci*)

nerĩtėti 1. arrabbiarsi, infuriarsi; 2. intestardirsi, incaponirsi

1 **nerĩti** 1. (*grimzti*) tuffarsi, immergersi; *prk.:* **lėktuvas nerė** į **dėbesis** l'aereo si tuffò tra le nubi; 2. (*sprukti*) scappare *E*, guizzar via

2 **nerĩti** 1. (*megzti*) lavorare all'uncinetto (o a maglia); *n. kójines* far la calza; **tiĩklą n.** tessere una rete; 2. (*rišti*) intrecciare *A*; annodare *A*; 3. (*lupti*) spelare *A*; scorticare *A*; sbucciare *A*; *sng.:* **ropliai nėriasi** i rėttili si sbucciano; 4. **šnek. (mušti)** percuotere *A*; picchiare *A*; ♦ *n. kilpq ant kàklo* mēettere un cappio al collo; *sng.:* **iš kàilio nėrtis** farsi in quattro

nerĩtinis 1. *dkt.* maglia *f*, maglione *m*; 2. *bdv.* lavorato a maglia (all'uncinetto)

nerv||as nervo *m*; *regimàsis, klausõs ~as* nervo ottico, acústico; ~ų **pakrikĩmas** esaurimento nervoso; **jõ gerl (stiprũs) ~ai** ha i nervi saldi; **gadinti, ardýti ~us** irritare i nervi, dare sui nervi

nerving||as nervoso; irritato; teso, agitato; ~ũmas nervosità *f*, nervosismo *m*; irritabilità *f*

nervin||is di nervi, nervoso; ~ė **ĩtampa** tensione nervosa; ~ė **skàidula** fibra nervosa; ~ti irritare i nervi, dare ai nervi, far venire i nervi; *sng.:* **jĩs labai ~asi** è molto nervoso, ha i nervi a fior di pelle

nėsjng. perché, poichė, siccome; **neatėjaũ, n. sirgaũ** non sono venuto perché ero ammalato

nesàmon||ė nonsenso *m*; assurdità *f*; sproposito *m*; fesseria *f*; **nekalbėk ~ių** non dire fesserie

nesántaik||a, **nesántarvė** disaccordo *m*; discórdia *f*; dissidio *m*; ~oje **gyvėnti** vivere in discórdia con qc.

nesantuokĩnis: n. vaikás figlio naturale, figlio illegittimo

nesàvas diverso dal solito, cambiato; **jĩs buvo kaip n.** non era in sé

nesėkmė insuccesso *m*; disgràzia *f*; sfortuna *f*; fiasco *m*

nesibaĩgiamas infinito, interminabile

nesiliàujamas continuo, incessante, ininterrotto

nesitvėrti non poter più resistere, scoppiare *E*; *n. piktumũ* scoppiare dalla rabbia

nesivaldymas sfrenatezza *f*, mancanza di ritegno

nesivaĩžymas disinvolture *f*; agevolezza *f*; naturalezza *f*

nesklandũmai dgs. difficoltà *f*; disturbo *m*; difetto *m*; **organizàciniai n.** difetti di organizzazione

nesmagũmas dispiacere *m*; spiacevolezza *f*; guaio *m*

nėsti žr. nerà

nestojĩmas (j teismą) contumàcia *f*

nesuaĩrdomas indistruttibile, incrollabile, invincibile

nesubrėndęs immaturo

nesudėrinamas incompatibile; incoerente

nesugyvėnamas scontroso; non sociėvole; intrattabile

nesugriàunamas indistruttibile; incrollabile; invincibile

nesũkalbamas intrattabile; irascibile

nesulaĩkomas inarrestabile; irrefrenabile; incontrollabile; sfrenato; *n. juõkas* riso inarrestabile

nesulýginamas incomparabile, impareggiabile

nesupraĩtamas incomprendibile, inintelligibile

nesusipratĩm||as malinteso *m*; equivoco *m*; **dėl ~o** per un malinteso

nesusivaldymas intemperanza *f*; incontinenza *f*; mancanza di moderazione; esagerazione *f*

nesuskaĩtomas innumerėvole; incalcolabile; infinito, immenso

nesutàikomas inconciliabile; incompatibile
nesutarìmas discòrdia *f*; disaccordo *m*; dissenso *m*
nesutikìmas 1. žr. nesutarìmas; 2. (*skirtingumas*) differenza *f*; dissomiglianza *f*
nesuvaldomas indomabile, indòcile
nesvarùmas fiz. imponderabilità *f*; ~ūs imponderabile
nesveik||atà indisposizione *f*; malèssere *m*; ~uotì essere malato, indisposto; sentirsi male
nėščia incinta, gràvida; *jì tào n.* è rimasta incinta
nėšdin||tis šnek. andarsene, sparire *E*; ~kis iš čia! lèvati di mezzo! (fuori di qui!)
neš||ėjas, -a portatore *m* (*f-trice*), latore *m* (*f-trice*); ♦ *raketà ~ėja* razzo vettore; ~ikas facchino *m*; portabagagli *m inv*
nėšin||as (kuo) portando; ~as vaikù con bambino in braccio; ~ys càrico *m*; fardello *m*
nešió||ti 1. portare *A*; ~ti valgiùs ànt stàlo portare in tàvola; 2. portare *A*, indossare *A*, avere *A*; *jì ~ja àkinius* porta gli occhiali; 3. spàrgere *A*, spàndere *A*; *gandùs ~ti* spàrgere voci; ♦ *ànt rañkų kà ~ti* portare qc. in palma di mano; ~tojas, -a portatore *m* (*f-trice*), latore *m* (*f-trice*)
nešlovė infàmia *f*; ignominia *f*; disonore *m*; vergogna *f*
nėš||ti 1. portare *A*; ~ti ànt rañkų, ànt pečių portare in braccio, sulle spalle; 2. portar via, spazzare via; *vėjas nėša lapùs* il vento porta via le foglie; 3. aver odore, sapere *A*; *nuò jò dūmais nėša* sa di fumo; ♦ *kulnìs ~ti* darsi alla fuga, scappare *E*; *nósį aukštai ~ti* darsi delle arie, alzar la cresta; *màno galvà nėneša* la testa non va più, non capisco più nulla; ~tis 1. (*smarkiai bėgti*) còrrere a gambe levate; darsi alla fuga; 2. (*didžiūotis*) insuperbirsi, gonfiarsi, darsi delle arie
nėštùmas gravidanza *f*
neštùv||ai dgs. barella *f*; lettiga *f*; portantina *f*; *nėšti ligónį (sù) ~ais* portare un malato con la barella
nešul||inis da soma, da basto; ~inis gyvulys animale da soma; ~ys soma *f*, basto *m*; càrico *m*; fardello *m*
nešvank||ybė, ~umas indecenza *f*, oscenità *f*; *nekalbėk ~ybių* non dire oscenità
nešvank||us indecente, osceno, turpe; ~ūs žodžiai parole oscene, turpi
nešvar||à, ~umas sporcizia *f*; sudiciume *m*; lordura *f*; ~umai *dgs.* immondizie *f pl*; rifiuti *m pl*; ~ūs sporco, sùdicio, imbrattato, lordo

nėt dll. perfino, persino; anche; addirittura; niente-dimeno; *n. iř vaikas tai padarytų* perfino un bambino potrebbe farlo; *jis n. nepadėkėjo* non ha neanche ringraziato
netàkt||as mancanza di tatto; sgarbatezza *f*, sgarbataggine *f*; ~iškas privo di tatto, sgarbato, poco delicato
netašytas šnek. villano; rozzo; maleducato
netėis||ė illegalità *f*, arbitrio *m*; ~ėtas illegale. illegittimo; irregolare; arbitrario
neteisybė 1. ingiustizia *f*, iniquità *f*; 2. inganno *m*, truffa *f*; 3. menzogna *f*, bugia *f*
neteising||ai prv. 1. ingiustamente; 2. erroneamente; male; ~ai manė supratai mi hai capito male; ~as sbagliato; erròneo; inesatto; ingiusto
netekėjusi nùbile, non maritata
netekìmas pèrdita *f*; abbandono *m*; separazione *f*; *apetito m.* inappetenza *f*
netėk||ti pèrdere *A*; smarrire *A*; ~ti sąmonės pèrdere i sensi; *žado ~ti* pèrdere la favella; ~tis pèrdita *f*; rimessa *f*; danno *m*
netesýbos dgs. teis. mora *f*; pena pecuniaria
nėtgi dll. perfino; addirittura; neanche
netýč||ia, ~iom(is) prv. senza intenzione, senza volerlo, involontariamente; per caso, casualmente
netiesà menzogna *f*, bugia *f*; *tai n.* (ciò) non è vero
1 netikėlis, -ė buono (buona) a nulla; discolo *m* (*f-a*)
2 netikėlis, -ė bašn. infedele *m, f*; àteo *m* (*f-a*)
netikęs inadatto, sconveniente; difettoso; cattivo. balordo; incapace
netikėt||ai prv. all'improvviso, improvvisamente. inaspettatamente; ~as improvviso, inaspettato. inatteso; imprevisto; ~as apsilankymas visita inaspettata; ~umas improvvisata *f*; sorpresa *f*
nėtikša b. persona buona a nulla; inetto *m* (*f-a*)
nėto nkt. bdv. netto
1 netoli prv. non lontano, vicino, a poca distanza: *n. nuò čia* non lontano da qui
2 netoli prl. (su kilm.) 1. presso, accanto a, vicino a: *n. Ròmos* presso Roma; *n. upės* vicino al fiume; 2. circa, verso, intorno a; *n. šimto žiūrėvų* intorno a cento spettatori; *jaù n. vidurnaktio* è già quasi mezzanotte
netol||iese, ~imaís prv. non lontano, poco distante
netolpìlnis semipieno
netrukdomas libero, senza ostàcoli

netrūkus *prv.* tra breve, fra poco; poco dopo; presto; subito

netuīt||**as** povertà *f*, indigenza *f*; **gyvėnti** ~ē vivere in povertà; ~ēlis, -ē persona povera

netvarkā disordine *m*, confusione *f*, sottosopra *m inv*

neūkiškas non economico; cattivo; *n. reikalų tvarkymas* cattiva amministrazione

neurálgija *med.* nevralgia *f*

neurastèn||**ija** *med.* nevrasenia *f*; ~ikas, -ē nevrasténico *m (f-a)*

neurologija *med.* neurologia *f*

neuronas *anat.* neurone *m*

neuropatològ||**as**, -ē neuropatòlogo *m (f-a; m pl -gi)*; ~ija *med.* neuropatologia *f*

neuròzė *med.* nevrosi *f*

neutralitèt||**as** *polit.* neutralità *f*; **paskėlbt** ~q proclamare la neutralità

neutraziz||**āvimas** neutralizzazione *f*; ~uoti neutralizzare *A*

neutral||**ūmas** neutralità *f*; ~ūs neutrale, neutro; ~ieji vandenys acque neutrali; *chem.*: ~ūs tirpalas soluzione neutra

neutr||**inas** *fiz.* neutrino *m*; ~onas *fiz.* neutrone *m*

neūžauga *b.* nano; **mėdis** *n.* albero nano

neuzmiršt||**amas** indimenticabile; ~uolė *bot.* nontiscordardimé *m*, miosòtide *f*

nevà *dll.* come se; pare; **jis** *n.* niēko nežino pare che non sappia nulla

nevala *b. menk.*, **nevalėika** *b.* persona trasandata; sciattoni *m (f-a)*

nevalià *prv.* non si può; non si deve; non è permesso

neval||**ývas**, ~ūs trascurato, trasandato, sciatto; ~ývas žmogus uomo trasandato

nevaržomas libero; disinvolto; illimitato

nevėdės cèlibe, scàpolo, non sposato

neveik||**iamasis** *gram.* passivo; ~iamoji rūšis forma passiva; ~lmas, ~lūmas inattività *f*, inazione *f*, inèrzia *f*; ~lūs inattivo, inerte

neveiksn||**ūmas** *teis.* invalidità *f*; ~ūs inválido, irritato, nullo

nevėkšla *b.* persona imbranata, maldestra

nevert||**as** indegno, immeritévole; **tù manės** ~as sei indegno di me; **nė skatiko** ~as non vale un soldo; ~a teñ važiuoti non vale la pena di andarci

nevidonas *šnek.* mascalzone *m*, farabutto *m*

nė vienas *pažym. iv.* nessuno; neanche uno

nevietà posto sbagliato; **neviėtoje padėti** collocare fuori posto, mēttre al posto sbagliato

nevýk||**ėlis**, -ē persona imbranata; sventurato *m (f-a)*; ~es, -usi mal riuscito; poco felice; fallito; balordo; ~es mėginimas tentativo fallito

neviltis disperazione *f*, desolazione *f*, afflizione *f*; **pulti į nėviltį** abbandonarsi alla disperazione

nevisaprōtis, -ē, **nevisprotis**, -ē demente *m, f*

nežabōtas sfrenato, indomato

nežėmiškas ultraterreno; soprannaturale; straordinario

nežymimasis *gram.*: *n. įvardis* pronome indefinito

1 nežinià ignoto *m*; incertezza *f*; **ėiti į nėžinią** andare verso l'ignoto

2 nežinià *prv.* si ignora; non si sa; *n. iš kur atėjo* non si sa donde venisse

nežiniōm(is) *prv.* 1. all'insaputa, di nascosto; 2. all'improvviso, inaspettatamente

nežinom||**asis** *mat.* incōgnita *f*; ~ybė ignoto *m*; incertezza *f*; ~ybės baimė timore dell'ignoto

nežmōnišk||**as** disumano, sovrumano; *prk.* grandissimo, enorme; ~os jėgos potenze sovrumane; ~ūmas disumanità *f*

niaūgti miagolare *A*; frignare *A*

niáu||**stytis**, ~tis rannuolarsi, incupirsi, rabbiarsi, oscurarsi; **dangūs** ~iasi il cielo si sta rabbiando; ~ūs cupo, oscuro, tenebroso

niaurōti 1. borbottare *A*, brontolare *A*; 2. ruggire *A*, muggire *A*; 3. arrabbiarsi, infuriarsi

niaur||**ūs** cupo; scuro; tetro; accigliato; lugubre; **būti** ~iōs nuotaikos essere d'umore tetro

niauzgėti 1. žr. niaūgti; 2. brontolare *A*, balbettare *A*

niēniek||**as** *pažym. iv.* (assolutamente) nessuno; ~ur *prv.* da nessuna parte, in nessun luogo

niēkad, ~à, ~ōs *prv.* mai; ~ōs taip nebedarýk non farlo mai più

niēk||**ai** *dgs.* sciocchezze *f pl*, cose da nulla, inèzie *f pl*; fesserie *f pl*; ~ūs kalbėti dire sciocchezze; ◊ ~ais nuėlti andare a catafascio (in rovina), finire male; ~ais užsiimti sprecare il proprio tempo; ~ais paveřsti (sužlugdyti) mandare in fumo, far fallire; **vieni** ~ai cosa da niente, cosa molto facile

niēkaip *prv.* in nessun modo, in nessuna maniera, assolutamente

niēkakaľbis, -ē parolào *m (f-a)*, chiacchierone *m (f-a)*

niēkalas scarto *m*, prodotto difettoso

1 **niėk**||as *pažym. įv.* nessuno; niente; nulla; ~as ~o *ūž dýką nedáro* nessuno fa niente per niente; ~am *nesakýk* non dirlo a nessuno; ~o *nežinójau* non ne sapevo nulla; *kaíp niėkur ~o* come se nulla fosse; ~o *nepadarýsi* non c'è niente da fare; ◇ ~o *panašaús* niente affatto; ~ù *gyvù* in nessun modo, per nessuna ragione; ~am *veřtas* che vale poco o nulla; ~uo (ne) *dėtas* non entrarci, non aver niente a che fare con q.c.

2 **niėk**||as 1. cosa da nulla, bagattella *f*, inėzia *f*; *dėl meňko ~o supýko* si è arrabbiato per un'inėzia; 2. (*menkysta*) nullità *f*, nulla *m inv*; nessuno *m*; ◇ ~ù *laikyti* considerare qc. una nullità; ~ù *nulėisti* far finta di nulla; *peř ~q elti* andare in fumo, svanire *E*; fallire *E*

niekatáuška *b.* chiacchierone *m (f-a)*, ciarlatano *m*

niekatr||as *pažym. įv.* né l'uno né l'altro; *gram.:* ~óji *giminė* genere neutro

niekýbė nullità *f*; vanità *f*

niekieno *nežym. įv. (kilm.)* di nessuno; *n. žėmė* terra di nessuno

niekįng||as 1. (*menkas*) di nessun valore; frivolo; vano; 2. (*niekšiřkas*) spregėvole; infame; vile; abietto; ~as *žmogùs* persona spregėvole; ~umas infamia *f*, spregėvolezza *f*, meschinità *f*

niekinimas disprezzo *m*, disdegno *m*; umiliazione *f*

niekin||is *teis.* nullo, non válido; ~umas *teis.* nullità *f*

niekin||ti 1. disprezzare *A*; disdegnare *A*; rifiutare *A*; ~ti *turtùs* disprezzare le ricchezze; 2. (*teršti*) diffamare *A*; denigrare *A*; profanare *A*; ~tojas, -a diffamatore *m (f-trice)*, profanatore *m (f-trice)*

niekis *ppr. vns. vard.* cosa da nulla, inėzia *f*

niekniekiąuti šnek. pėrdere il tempo in inėzie, ginguillarsi

niekniek||is inėzia *f*, bagattella *f*, bazzėcola *f*, sciocchezza *f*; *nesirúpink dėl tókio ~io* non preoccuparti per tale sciocchezza

niėko *prv.* 1. affatto; per nulla; assolutamente; ◇ *n. neláukus* subito, sull'istante; 2. niente male, discreto; *n. (sáu) panėlė* niente male questa ragazza

niekočià, **niekótė** tino *m*, tinozza *f*, mastello *m*, bigoncia *f*

niėkš||as, -ė mascalzone *m (f-a)*, vigliacco *m (f-a)*, malvagio *m (f-a)*, canaglia *f*; ~ėti invigliacchirsi; ~ybė, ~ystė vigliaccheria *f*, viltà *f*, meschinità *f*, bassezza *f*, porcheria *f*; ~ybė *iřkrėsti* commėttere una vigliaccheria; ~įngai, ~iřkai *prv.* vilmente,

da vigliacco, bassamente, perfidamente, in modo abietto; ~įngai *ėlgtis* comportarsi da vigliacco; ~įngas, ~iřkas vile, vigliacco, pėřfido, abietto. basso; ~įnga *iřdavýstė* vile tradimento; ~iřkumas viltà *f*, vigliaccheria *f*, bassezza *f*

niėktauška *b.*, **niėktauza** *b.* parolào *m (f-a)*, chiacchierone *m (f-a)*, ciarlatano *m*

niekuomėt *prv.* mai, mai più

niėkur *prv.* da nessuna parte, in nessun luogo; ~ *kaíp n. niėko* come se nulla fosse; *bė n. niėko* 1. senza nessun motivo, senza nessuna ragione; 2. a mani vuote

niekùtis sciocchezza *f*, bagattella *f*, cosina *f*

niežai *dgs. med.* scabbia *f*

niėž||as 1. *zool.* àcaro della scabbia; 2. prurito *m*; ~ėjimas prurito *m*; pizzicore *m*; ~ėti prùdere *E*; *jám delnái ~ti* gli prùdono le mani; ~ulýs 1. prurito *m*; 2. *med.* prurigo *f*; ~úotas scabbioso, rognoso

nihil||istas, -ė nichilista *m, f*; ~įzmas nichilismo *m*

nikeliávimas nichelatura *f*

niķei||is *chem.* nichel *m*; ~iúoti nichelare *A*

nyķimas sparizione *f*; estinzione *f*; decadimento *m*; degradazione *f*

nikotinas nicotina *f*

niķstelė||jimas slogatura *f*, lussazione *f*; ~ti slogare *A*, lussare *A*; *mán kója ~jo* mi si è slogato un piede

nyķštýs dito grosso, pòllice *m*

1 **nyķštukas** *zool.* scricciolo *m*

2 **nyķštùk**||as, -ė 1. (*pasakose*) Pollicino; gnomo *m*; nano *m*; *septyni ~ai* i sette nani; 2. lillipuziano *m (f-a)*, nano *m (f-a)*, pigmėo *m (f-a)*; *žvaigždė ~ė* stella nana; ~inis nano, lillipuziano, pigmėo; ~inė *valsýbė* stato lillipuziano

niķti darsi, mėttersi a fare q.c.; *n. į dárba* darsi al lavoro

nyķ||ti 1. svanire *E*, sparire *E*, scomparire *E*, estinguersi; *miřkai ~sta* i boschi scompaiono; ~stanti *žvėrių rūšis* specie animale in estinzione; 2. indebolirsi; deperire *E*; intristire *E*; languire *E*; ~ti *iř mėilės* languire d'amore

nyķulýs 1. malėssere *m*, acciaccio *m*; 2. *žr.* *nyķumas*

nýkuliuoti ėssere dėbole, malaticcio

nyķ||umà, ~umas cupezza *f*, tetràggine *f*; tristezza *f*; malinconia *f*; ~ùs 1. (*liūdnas*) triste, tetro. malincònico; 2. (*baisus*) cupo, lugubre, fosco; ~i *girià* foresta cupa

nįmfa *mit., zool.* ninfa *f*

niòbis chem. niòbio *m*

niòko |jimas devastazione *f*, distruzione *f*; ~ti 1. devastare *A*, distruggere *A*, saccheggiare *A*, rovinare *A*; ~jantis *kāras* guerra devastatrice; 2. (varginti) tormentare *A*, importunare *A*

niūrinti šnek. camminare a testa bassa

niūšinti far arrabbiare, rendere furioso; ~tas rabbia *f*, fùria *f*; ~ti infuriarsi, adirarsi, arrabbiarsi; jīš ~ta aūt manēs è adirato con me; ~ulys fùria *f*, ira *f*

niūrti 1. (nerti) immergersi; tuffarsi; 2. šnek. (sprukn) scappare *E*, guizzar via

niūrti 1. (apie sąnari) slogarsi; lussarsi; 2. (smukti) cadere *E*; separarsi

niūtingas furioso, violento

niūrtinti rendere furioso, far arrabbiare

niūrtul |ingas žr. nirtūs; ~ys 1. fùria *f*, rabbia *f*, còlera *f*; 2. (užsispyrimas) testardaggine *f*, caparbieta *f*; ~iūoti intestardirsi, incaponarsi, ostinarsi

niūrtūs 1. (užsispyręs) ostinato, caparbio, testardo; (apie arkli) restio; 2. (piktas) furioso, violento

niūrvanà nirvana *m*; *nirvānos būsenà* stato nirvànico

nišà archit. nicchia *f*

niūtyš dgs. fili dell'ordito; liccio *m*

niūtrātas chem. nitrato *m*

niūtrolicerinas chem. nitroglicerina *f*

niūuāns |as sfumatura *f*; gradazione *f*; ~iūoti sfumare *A*; attenuare gradatamente; ombreggiare *A*

niūikinti šnek. 1. fare a cazzotti; dare dei pugni; spingere coi gomiti; 2. (raginti) incitare *A*, istigare *A*; (arkli) spronare *A*

niūiks |as pugno *m*; spinta *f*; cazzotto *m*; scapaccione *m*; ~q *kām dūoti* dare un pugno a qc.; ~ėti 1. dare dei pugni, sgomitare *A*; 2. (raginti) incitare *A*; spronare *A*

niūiksóti 1. stārsene rabbuiato, accigliato; 2. apparire in lontananza, mostrarsi indistintamente

niūktelėti spingere leggermente, dare un pugno

niūkti 1. rabbuiarsi, farsi scuro; *dangūs niūnka* il cielo si sta rabbuiando; 2. accigliarsi, oscurarsi in volto

niūkti 1. lamentarsi, lagnarsi; 2. brontolare *A*; rimproverare *A*; 3. incitare *A*, istigare *A*

niūkti rabbuiarsi, oscurarsi, incupirsi

niūkūs scuro, cupo, rannuolato; accigliato

niūniūoti cantare a bocca chiusa; canticchiare *A*, canterellare *A*

niūr |a *b.* persona cupa, búrbera; ~ėti incupirsi, accigliarsi, oscurarsi in volto

niurgzlýs, -ė šnek. brontolone *m* (*f*-a)

niūr |gzti brontolare *A*, borbottare *A*; *kažkā ~zgė panósėje* brontolava tra sé e sé

niūrinti 1. incupire *A*, rendere tetto; 2. camminare a testa bassa

niūrkyti 1. spiegazzare *A*, sgualcire *A*; 2. premere *A*, stringere *A*, lavorare con le mani

niūrksóti stārsene intristito in qualche luogo

niūrktelėti fare un tuffo (*nell'acqua*)

niūrñ |a *b.*, ~ėklis, -ė brontolone *m* (*f*-a); ~ėjimas brontolio *m*, borbottio *m*; ~ėti brontolare *A*, borbottare *A*, mormorare *A*

niūrōm(is) prv. di traverso

niūroti essere cupo, oscuro

niūrti oscurarsi, incupirsi, rabbuiarsi

niūr |ūmas cupezza *f*, tetraggine *f*; ~ūs 1. (*slogiai nusiteikęs*) cupo, tetto, accigliato, búrbero, scontroso; 2. (*tamsus*) oscuro, cupo, buio, tenebroso; ~i *naktis* notte cupa

niūrzg |a *b.* brontolone *m* (*f*-a); ~ėti 1. brontolare *A*; borbottare *A*; 2. (*apie šunį*) ringhiare *A*; 3. (*apie vaiką*) frignare *A*, piagnucolare *A*; ~lys, -ė brontolone *m* (*f*-a); frignone *m* (*f*-a); ~ūs difficile da accontentare

niūtonas fiz. newton *m*

niūvel |iācija, ~iāvimas livellamento *m*, livellazione *f*; ~yras livello *m*; ~iūoti livellare *A*

nòbelis chem. nobèlio *m*, nobelium *m*

nokāut |as sport. knock-out *m* inv; *laimėti ~u* vincere per knock-out; *gauti ~q* subire un knock-out; ~iūoti sport. atterrare *A*, mēttre fuori combattimento

nokdāunas sport. knock-down *m* inv

nok |yklà seccatòio *m*; essicatòio *m*; luogo per la stagionatura; ~imas, ~inimas 1. stagionatura *f*; 2. maturazione *f*; ~inti maturare *A*; stagionare *A*; *sūrj ~inti* stagionare il formaggio

nók |ti maturare *E*; stagionarsi; *obuoliai ~sta* 'e mele stanno maturando

noktiūrnas muz. notturno *m*

nomenklatūrà nomenclatura *f*

nomināl |inis, ~ūs nominale; ~iné *vertė* valore nominale

nonparēlis spst. carattere in corpo sei

nōnsensas žr. nesāmonė

norāgas žemd., anat. vòmere *m*, vòmero *m*

nór |as voglia *f*; desidèrio *m*; volontà *f*; *neturiū jokia ~o išvažiuoti* non ho nessuna voglia di partire; *dėgti ~u* àrdere dal desidèrio; *sàvo ~u kà darýti*

fare q.c. di propria spontanea volontà; *prieš tėvų* ~q contro il volere dei genitori; *pagal pūblikos* ~q a richiesta del pubblico; *išsakyti paskutinįjį* ~q esprimere le ultime volontà; ◇ *gerų* ~u *vėdamas* con buone intenzioni; (sù) *mėlu* ~u di buona voglia, volentieri, con piacere; *lig* ~o (*pakan-kamai*) a volontà

norė||ti volere A, desiderare A, aver voglia; *nóriu miėgo* voglio dormire, ho sonno; *darýk, kà nóri* fai quello che vuoi; *kiek tik nóri* quanto ne vuoi; *aĩ (jūs) nóríte kavòs?* desidera un caffè?; *kàd iĩ ~tum, nepasiklýstum* neanche a volere è possibile pèrdersi; *visi nórintieji* tutti quelli che (lo) desiderano; *nenórimas svėcias* òspite indesiderabile; *nenorėdamas* senza volere, involontariamente; *sng.:* *nórisi tikėti* viene voglia di credere; ◇ *nóri nenóri, nórint nenórint* volente o nolente, che voglia o non voglia

norėngas volenteroso, desideroso

norm||a norma f, regola f; *išdirbio* ~a norma di produzione; *laikýtis elėgesio* ~u attenersi alle regole di condotta

normal||ėti normalizzarsi; ~*izáciią, izávimas* normalizzazione f; ~*izuoti* normalizzare A; ~*us* normale, solito, abituale; *normálios sąlygos* condizioni normali

normānas, -ė *istor.* normanno m (f-a)

normatýv||as normativa f; precetto m; ~*inis* normativo; ~*inė gramátika* grammatica normativa

normávimas 1. normazione f; regolamentazione f; regolarizzazione f; 2. razionamento m; tessera-mento m

norm||inis conforme alla norma; normale; regolare; stabilito; ~*inti, úoti* 1. regolare A, fissare A; regolarizzare A; 2. razionare A; calmierare A; *dúonaq ~úoti* razionare il pane

nórom(is) prv. volentieri, con piacere, di buona voglia; ◇ *n. nenórom(is)* volente o nolente

1 nòrs jng. benché; sebbene; anche se; malgrado che; nonostante; *n. jaũ sėnas, bėt stiprũs* benché sia già vecchio, è forte

2 nòrs dll. almeno; perlomeno; anche; *pasakýk mán n. žodėlį* dimmi almeno una parola; *n. iĩ rytój gálime išvažiuoti* possiamo partire anche domani; ◇ *n. užmũšk* neanche a costo di morire

norvėgas, -ė norvegese m, f

nósia||ryklė anat. rinofaringe f; ~*skylė* narice f

nosikaulis anat. osso nasale

nósinė fazzoletto m

nosėngas nasuto

nósín||gūmas nasalità f; ~*is* nasale; *lingv.:* ~*is prie balsis* consonate nasale

nós||is 1. naso m; *kumpà, atsiklįsusi* ~*is* naso adunco, prominente; *kalba prò* ~*į* parla nel naso; *nusišnypšti* ~*į* soffiarsi il naso; *užriėtęs* ~*į* col naso ritto; 2. (*kiaulės*) grugno m; ◇ ~*į riėsti* (*didžiutis*) alzare la cresta, montare in supèrbia; ~*į raukýti* (*rodyti nepasitenkinimą*) arricciare. tòrcere il naso; ~*į išklįti* (*trumpam iėiti*) mèttere il naso fuori; ~*į klįti, káišioti* (*domėtis kinų reikalais*) ficcare il naso nelle faccende altrui; ~*į nukabinti* (*nusiminti*) restare con tanto di naso; *nė tavo* ~*iai* non è per te (non per le tue possibilità); *toliaũ sàvo* ~*ies nematýti* non vedere più in là del pròprio naso; *ũž* ~*ies vedžióti* menare qc. per il naso

nostálgija nostalgia f

notà polit. nota f

notár||as, -ė notàio m; ~o *kontorà* studio (ufficio) notarile; ~*inis* notarile

noterà bot. bettonica f

notrėlė bot. làmio m

novátor||iškas innovativo, innovatore; ~*iškūmas* spirito innovatore; innovazione f; ~*ius*, -ė innovatore m (f-trice)

novėl||ė novella f; ~*ių rinkinỹs* raccolta di novelle. ~*istas*, -ė novellista m, f; novelliere m (f-a)

nóvyti 1. sterminare A; eliminare A; 2. torturare A; tormentare A

novokaĩnas farm. novocaina f

nũ jst. 1. (*raginant*) su!, via!, op là; 2. (*stebintis*) oh! toh!, (ma) come?!

nuaidėti risuonare E/A, echeggiare E/A

nuálin||ti 1. impoverire A; isterilire A; esaurire A. ~*ta žėmė* terreno impoverito; 2. affaticare A; strapazzare A; ~*tas arklỹs* cavallo strapazzato

nualpimas svenimento m

nualpti svenire E, pèrdere i sensi, venire meno

nualsinti affaticare A, spossare A, strapazzare A

nuardýti 1. scucire A; staccare A; separare A; 2. rovinare A; abbattere A; spazzar via

nuásmenin||imas spersonalizzazione f; ~*ti* privare di personalità

nuáu||ti 1. crėscere E; coprirsi di; *jĩs barzdà* ~o s. è fatto crėscere la barba; 2. crėscere E, diventare grande

nuáuks||inti, úoti indorare A; far apparire dorato

maūti scalzare A; tògliere A; *sng.*: *nusiaūk batūs* tògliti le scarpe
mavēti consumare A, logorare A, scalcagnare A
mbadėti indebolirsi per la fame
mbaidyti far scappare, scacciare A, allontanare A
mbaigti terminare A, completare A, finire A
mbālinti imbianchire A; rēndere canuto, bianco
mbalnóti 1. (*arklį*) dissellare A; 2. *šnek.* (*nubroz-dinti*) scrostare A, sbucciare A, spellare A
mbalsuóti votare A, decidere con una votazione
mbál||ti sbiancarsi, sbianchirsi; impallidire E; ~*ę plaukaĩ* capelli bianchi; ~*tinti* sbiancare A, imbianchire A; candeggiare A
mbarstý||ti 1. (*pro šalį*) versar fuori; 2. spārgere A, cospārgere A, coprire A; *gėlėmis ~tas* cosparsò di fiori; ~*ti smėliū* insabbiare A
mbarsškėti allontanarsi con fracasso
mbaudimas punizione *f*; castigo *m*
mbaūsti 1. punire A; castigare A; condannare A; penalizzare A; *n. kaltininkūs* punire i colpevoli; *n. mirtimĩ* condannare a morte; 2. (*pinigine bauda*) multare A, far pagare una multa; *įls būvo nūbaustas už greičio viršijimą* ha preso una multa per eccesso di velocità
mbėg||ti 1. andare di corsa; cōrrere E; affrettarsi; *nubėk jō pašaũkti* corri a chiamarlo; 2. (*nutekėti*) scōrrere E, fluire E; 3. (*iširti*) smagliarsi; *tàvo kójinės akis ~usi* hai una smagliatura nella calza; 4. (*nutirpti*) liquefarsi, sciògliersi
mbėrlimas med. esantema *m*, eruzione *f*
mbėrti 1. (*nupilti*) versar fuori; vuotare A; tògliere A (*un po*); 2. (*apipilti*) spārgere A, cospārgere A; 3. (*nuspuoguoti*) venir fuori; coprirsi; *jō véidas spuogaĩs nūbertas* il suo viso è coperto di foruncoli
mbildėti 1. andar via con fracasso; 2. scēndere E, cadere E, rotolare rumorosamente
mbiūdinti šnek. andārsene pian pianino
mburyrė||ti 1. cadere E; sfogliarsi; *rōžiu lapėliai ~jo* le rose si sono sfogliate; 2. *prk.* (*išeiti iš sudėties*) ritirarsi; abbandonare A
mbūrti versarsi (*di aridi*), sbriciolarsi, sgretolarsi
mbujauróti lordare A, sporcare A, insudiciare A
mbulañk||ti 1. impallidire E; sbiancarsi; sbiadirsi; scolorirsi; *įls tóks ~ęs* è tutto pallido; 2. *prk.* diminuire di valore, pērdere importanza
mbulaškýti spārgere A, gettare via, allontanare A
mblēsti spēgnersi; estinguersi; *prk.* sbiadirsi
mblykšti impallidire E; sbiancarsi

nublizginti lucidare A, dare il lucido
nublōkšti 1. (*žemyn*) far cadere, buttare giù; 2. (*į šalį*) gettare da parte, scaraventare A, sbales-trare A; 3. (*nuvaryti*) scacciare A; respingere A
nublūk||inti sbiadire A, scolorire A; ~*ti* sbiadirsi, scolorirsi; ~*usi suknėlė* vestito scolorito
nuboginti šnek. portare q.c. faticosamente
1 nubrąizyti graffiare A, scrostare A; *sng.*: *rankās nusibrąizyti* graffiarsi le mani
2 nubraižyti fare un disegno, disegnare A
nubraũkti 1. tògliere A; pulire A; asciugare A; *vorātinklius n.* tògliere le ragnatele; *n. dūlkes* pulire dalla pólvore, spolverare A; *sng.*: *prākaitą nusibraũkti* asciugare il sudore; 2. (*linus*) sbarbare A, strigliare A; 3. *šnek.* (*greitai nueiti*) andārsene in fretta
nubrėžti 1. (*nudrėksti*) graffiare A, scrostare A; 2. (*nupiešti*) tracciare A, disegnare A; 3. *prk.* (*nustatyti*) indicare A, stabilire A
nubrigzti consumarsi, logorarsi, sciuparsi, sfilacciarsi
nubristi allontanarsi, sprofondando in q.c. di cedēvole; passare a guado
nubrōzdinti scrostare A, sbucciare A, spellare A, scorticare A; *sng.*: *nusibrōzdinau kėlį* mi sono sbucciato un ginocchio
nubrũkti 1. (*nukišti*) mēttre da qualche parte, cacciare A; 2. (*linus*) strigliare A; scotolare A
nubrūž||inti, ~uóti sfregare A, strofinare A, scrostare A
nubučiuóti ricoprire di baci
nubudimas risveglio *m*
nubūdin||ti (ri)svegliare A, ridestare A; *telefonò skambūtis manė ~o* lo squillo del telēfono mi ha ridestato
nubúožinti istor. espropriare dei possedimenti (terrieri)
nubū||sti svegliarsi, destarsi; *ankstĩ ~daũ* mi sono svegliato presto
nubūti 1. (*nugyventi*) vivere E; campare E; passare A; 2. (*ištverti*) stare a lungo in qualche luogo; *įls negāli viētoje n.* non riesce star fermo
nuciñpinti šnek. andārsene pian pianino
nučáizyti prēndere a frustate, frustare A, vergare A
nučiaũžti scivolare E; scēndere E
nučirkšti suonare A; *nūčirškė žadintuvas* ha suonato la sveglia
nučiułpti succhiare A, leccare A; *pirštūs n.* leccarsi le dita

nučiuožti scivolare E/A; *n. ledù* scivolare sul ghiaccio

nučiupinėti sporcare toccando

nučiuų||ti afferrare A, acciappare A; prèndere A; cògliere A, sorprèndere A; ~o *jĩ bèvagiant* fu sorpreso a rubare; *sngr.:* *nusičiuų sùrio gābalą* mi sono preso un pezzo di formaggio

nučiuurti logorarsi, sciuparsi, consumarsi

nudabinti abbellire A, adornare A, decorare A

nudaigoti šnek. 1. ammazzare A, uccidere A; 2. far sparire, nascòndere A

nudailinti 1. abbellire A, adornare A; 2. lisciare A, spianare A

nudanginti 1. far portare, trasportare A; 2. *prk.* (*paslèpti*) far sparire, cacciare A; mèttere da qualche parte; *sngr.:* *kažin kur jį nusidangino?* chissà dov'è andato a finire?

nudangstyti tògliere A, scoprire A, scoperchiare A

nudardėti andar via con fracasso

nudarinėti pulire A; tògliere A; *grybùs n.* pulire i funghi

nudáugin||ti esagerare A, eccèdere A; ~ai *drùskos* hai messo troppo sale

nudaužyti spaccare A, tògliere con forza

nudaūžti staccare A, rómpere A, abbattere A

nudažyti colorare A, dipingere A, verniciare A, pitturare A, tingere A; *tvorą n.* pitturare lo stucco; *sngr.:* *dangùs nusidāžo raudónai* il cielo si colora di rosso

nudegimas 1. scottatura *f*, ustione *f*, bruciatura *f*; *med.:* *pirmojo láipsnio n.* ustione di primo grado; 2. (*nuo saulės*) abbronzatura *f*

nudėginti scottare A, bruciare A; *sngr.:* *liežuvį nusidėginau* mi sono scottato la lingua

nudėgti 1. (*degant išnykti*) bruciare E, andare distrutto; 2. (*nuo kaitros nunykti*) bruciare E; inaridirsi; seccarsi; 3. (*nusiplikyti*) bruciarsi, scottarsi, ustionarsi; 4. (*įdegti*) abbronzarsi; 5. *prk.* (*apsigauti*) cascarci; rimanere amareggiato, ingannato

nudelbti abbasare A, chinare A; *n. akis* tenere gli occhi bassi

nudengti 1. tògliere A, scoprire A, scoperchiare A; *pūodą n.* scoperchiare la pentola; 2. (*nuimti valgius nuo stalo*) sparecchiare A; 3. (*apdengti*) coprire A

nuderėti tirare sul prezzo, ottenere uno sconto

nudervuoti incatramare A

nudė||ti 1. (*apdėti*) riempire A; abbondare A/E; *stālas valgiais ~tas* la tavola abbonda di vivande; 2. (*nuimti*) sparecchiare A; tògliere A; 3. (*nu-kišti*) far sparire, cacciare A, mèttere da qualche parte; *kur ~jai mào šaukštą?* dove hai cacciato il mio cucchiàio?; 4. (*užmušti*) ammazzare A, uccidere A

nudėvėti consumare A, logorare A, sciupare A

nudidinti ingrandire A, esagerare A, far troppo grande

nudieg||ti 1. (*nusodinti*) piantare A, alberare A; 2. (*suskausti*) sentire dei dolori acuti, delle fitte; *mán širdį ~è* ho sentito una fitta al cuore; ♦ *kaip ~tas stóvi* sta come impalato

nūdien *prv.* oggigiorno; ora; adesso; ~à il tempo presente, oggigiorno *m*; ~*òs jaunimas* gioventù di oggi

nūdiėnis di oggi, attuale, moderno, contemporaneo

nudiībinti (akis) šnek. tenere gli occhi bassi

nudiildyti smussare A, ottundere A, sfilare A

nudiilginti pungere con ortiche; *sngr.:* *nusidilginau kójas* mi sono punto i piedi con le ortiche

nudi||inti 1. smussare A, spuntare A, sfilare A. *peilį ~inti* smussare un coltello; 2. (*nulyginti*) levigare A, spianare A; ~ti smussarsi, spuntarsi. *peilis ~o* il coltello si è smussato

nudirbti 1. (*užbaigti*) finire A, terminare A, completare A; 2. (*nuvarginti*) affaticare A, strapazzare A

nudýrinti šnek. andarsene a testa bassa

nudirbti 1. scorticare A, scoiare A, pelare A; *n. veřšiu káilį* scoiare un vitello; 2. *prk.* (*primušti*) picchiare A, prèndere a legnate qc.

nudýžti šnek. 1. (*nudėvėti*) consumare A, logorare A; 2. (*nuplakti*) frustare A, picchiare A

nudóbt ammazzare A, uccidere A

nudoróti riordinare A, pulire A, mèttere a posto

nudraikýti spàrgere A, gettare qua e là

nudraskýti strappare A; tògliere A; scoperchiare A; *vėjas stógą nudraskė* il vento ha scoperchiato il tetto; *sngr.:* *rankàs nusidraskýti* graffiarsi le mani

nudrėbti 1. (*padaryti iš molio*) costruire A; formare A; modellare A (*d'argilla*); 2. spàrgere A, gettare qc. disordinatamente

nudrėksti tògliere A, strappare A, scorticare A

nudrėngti consumare A, logorare A

nudrīb||ti cadere E, cascare E; ~usi *krūtinė* serena cascante

nudriēkti (di)stendere A, tendere A
nudri||ksti sfilacciarsi, consumarsi, logorarsi; *~skęs švarkas* giacca lōgora
nudrỹk||ti pēndere E; allungarsi; scēndere E, cascare E; *plaukaĩ ~ę ant pečių* capelli che scēndono sulle spalle
nudrĩskėlis, -ė straccione *m* (f-a), pezzente *m, f*
nudrōžti 1. appuntare A, aguzzare A, temperare A; *n. pieštuką* appuntare una matita; 2. scolpire A (in legno); 3. andārsene in fretta e furia
nudũk||ti svanire E, svaporare E; *~ęs alũs* birra svaporata
nudũlinti *šnek.* andārsene pian pianino
nudulkėti 1. coprirsi di pólvere; 2. *šnek.* dārsela a gambe, allontanarsi in fretta e furia
nudũlkinti ripulire dalla pólvere, spolverare A
1 nudũlkti piovigginare E/A (*per qualche tempo*)
2 nudũlkti coprirsi di pólvere
nudũmti 1. (*nupũsti*) portare (soffiare) via; 2. *šnek.* (*nubėgti*) cōrrere via a tutto gas
nudundė||ti rimbombare E/A, rintronare E/A; *~jo perkũnas* rimbombò il tuono
nudũoti 1. (*nusiũsti*) dare A; condurre A; 2. (*išleisti už vyro*) maritare A, far sposare; 3. (*apsimesti*) fingere A, simulare A; *nũdavė, kàd manęs nemàto* ha fatto finta di non vedermi
nudũ||ti 1. pugnalaré A, accoltellare A; *jĩs bũvo ~tas peiliũ* è stato accoltellato (a morte); 2. (*gyvũlĩ*) sgozzare A, scannare A; 3. (*nuleisti*) abbassare A, chinare A; *stovėjo akĩs nudũręs ĩ žėmę* se ne stava a occhi bassi
nudũsti soffocarsi, morire per soffocamento
nudũžti rōmpersi, staccarsi, infrāngersi
nudvasĩnti far morire di fame
nudvės||ėlis, -ė *šnek.* persona (o bestia) affamata, piũ morta che viva; *~ti* 1. crepare E, morire E; *badũ ~ti* morire di fame; 2. *šnek.* dimagrire E
nudžĩauti 1. (*daug pakabinĩ*) stēndere A, appēndere A (*ovunque*); 2. (*nuĩmti*) tōgliere A; raccōgliere A; 3. *šnek.* (*pavogti*) rubare A, soffiare A; *jám pinigĩnę nudžĩovė* gli hanno soffiato il portafogli; 4. *šnek.* (*nudėti*) ammazzare A, uccidere A
nudžiovĩnti far asciugare, prosciugare A, seccare A
nudžiuę||inti rallegrare A, allietare A; *tà žinià visũs ~ino* questa notizia rallegrò tutti; *~ti* rallegrarsi, allietarsi; *~aũ, jĩ pamàtęs* vedēndolo mi sono rallegrato

nudžiuĩ||ti 1. asciugarsi; prosciugarsi; seccarsi; *ãša-ros ~vo* si sono seccate le làcrime; 2. (*nuvysti*) appassire E, avvizzire E
nuėĩ||ti 1. andare E; incamminarsi; fare un salto; *nuėjo pasiváikščioti* è andato a spasso; *~k plėno* vai a prēndere il latte; *trumpám ~siu pàs draũgą* farò un salto da un amico; *nuėjo liĩk namũ* s'incamminò verso casa; 2. allontanarsi; andārsene; partire E; *autobũsas ką tik nuėjo* l'autobus è appena partito; *šypsena nenuėjo nuũ jōs lũpũ* il sorriso permaneva sul suo viso; 3. percōrrere A; attraversare A; passare A; *šalĩtis mán nuėjo pėr nũgarą* un brivido mi ha attraversato la schiena; *nuėjome penkĩs kilometrũs* abbiamo percorso cinque chilōmetri; 4. arrivare E, giũngere E; *aĩ jau bũs nuėjes láĩškas?* sarà già arrivata la lēttēra?; 5. deragliare A; *traukinỹs nuėjo nuũ bėgiũ* il treno ha deragliato; 6. distēndersi, estēndersi, allargarsi; *miĩškas ~na iki upės* il bosco si estende fino al fiume; 7. diffōndersi, spārgersi; *kãlbos plačĩai nuėjo* le chiācchiere si diffũsero ovunque; 6. pērdersi, sciōgliersi; svanire E; *sniėgas nuėjo* la neve si è sciolta; *♦ niėkais ~ti* andare a catafascio, andārsene in fumo; *nuũ liežũvio nenuėĩti* essere sulla bocca di tutti
nuėmĩmas 1. il tōgliere; soppressione *f*; *bažn.: n. nuũ krỹžiaus* deposizione *f*; 2. (*derliaus*) raccolta *f*
nuėngti 1. spelare A; scoiare A; 2. consumare A, logorare A; 3. affaticare A, strapazzare A
nuėsti 1. mangiare A; brucare A (*tutto*); 2. (*apie rūgštĩs*) corrōdere A, rōdere A
nufilmũoti filmare A, riprēndere A
nufotografũoti fotografare A, fare una foto; riprēndere A, ritrarre A
nugabėnti portare A; trasportare A; condurre A
nugáinioti cacciar via, scacciare A, allontanare A
nugáirinti 1. portare (soffiare) via; 2. prēndere aria, vento; esporre all'aria, alle intempērie
nugaĩš||ėlis, -ė essere mezzo morto di fame; *~inti* far morire; *~ti* 1. (*prapulĩti*) svanire E, sparire E, scomparire E; 2. (*nudvėsti*) crepare E, morire E
nugaláb||inti, *~yti* ammazzare A, massacrare A, far fuori
nugalásti consumare A, smussare A
nugalė||ti vincere A, superare A, sormontare A; *~ti priešą* vincere il nemico; *~jau visũs sunkũs* ho superato tutte le difficoltà; *~tojas, -a* vincitore *m* (f-trice)

nugalúoti 1. (*galą padaryti*) ammazzare A, far fuori; 2. (*nukamuoti*) affaticare A, strapazzare A, sfinire A; *sng.*: *nusigalāvo bedīrbdamas* si è sfinito a forza di lavorare

nuganýti 1. far mangiare tutta l'erba di un pàscolo; 2. far dimagrire (o ingrassare) durante il pàscolo; *sng.*: *gražiaĩ nusigānēs arklỹs* cavallo ben nutrito

nūgar||a 1. schiena *f*; dorso *m*; dosso *m*; spalle *f pl*; *mān* ~*q* *skaūda* ho mal di schiena; *ištiēsti* ~*q* raddrizzare le spalle; *nusiĩnti kuprĩnē nuō* ~*os* toglliersi lo zaino dalle spalle; *nēsti vaiką aĩt* ~*os* portare il bambino a cavalluccio; *gulėti aĩt* ~*os* giacere supino; *plaukimas* ~*a* nuoto sul dorso; *mān ūž* ~*os* alle mie spalle, dietro di me; ~*q* *atslėkti* voltare le spalle; ◊ ~*q* *leĩkti* (*pataikauti*) piegare il dorso, curvare la schiena; ~*q* *paródyti* (*pabėgti*) vòlgere le spalle, fuggire a gambe levate; 2. dietro *m*; retro *m*; dorso *m*; fondo *m*; schienale *m*; *švaĩko* ~*a* il dietro di una giacca; *kálno* ~*a* dorso di un monte; ~*ėlė* (*knygos*) dorso *m*; còstola *f*

nugarĩnė *kul.* lombo *m*, filetto *m*

nugárkaulis colonna vertebrale

nugarmėti 1. sprofondare E, cadere in fondo; 2. allontanarsi con fracasso

nūgarplauka *zool.* notonetta *f*

nugarsėti 1. risuonare E/A; 2. acquistare fama

nugarúoti 1. evaporare E/A; 2. essere asfissiato, intossicarsi con anidride carbonica

nugāsdinti spaventare A, far prendere paura

nugaũbti tògliere A; scoprire A; *sng.*: *nusigaubė skārą nuō pečių* si è tolta lo scialle dalle spalle

nugeĩbti *šnek.* 1. svenire E, pèrdere i sensi; 2. crepare E, morire E

nugeĩ||*sti* ingiallire E, ingiallirsi; ~*to mēdžių lāpai* le foglie degli àlberi si sono ingiallite

nugėlti 1. pūngere A (*da molte parti*); 2. sentire una fitta; *mān šoną nugėlė* ho sentito una fitta al fianco

nugelton||*ýti*, ~*uoti* *žr.* *nugėlsti*

nugenė||*jimas* potatura *f*; ~*ti* potare A; tagliare A; *óbelį* ~*ti* potare un melo

nugėrti bere un po', prendere un sorso

nugėsti guastarsi; infiacchirsi; (*apie augalus*) inaridirsi, seccarsi

nugýdyti 1. guarire A, sanare A; 2. sottoporre a cure sbagliate; *jĩs manės vōs nenugýdė* m'ha fatto quasi morire

nugiĩčyti 1. vincere A; prevalere E/A (*in una discussione*); 2. negare A; *negalĩ tō n.* non puoi negarlo

nuginkl||*āvimas* disarmo *m*; *sng.*: *nusiginklāvimo konferėncija* conferenza sul disarmo; ~*uoti* disarmare A

nugiĩti 1. condurre A; *n. avĩs ĩ ganỹklą* condurre le pècore al pàscolo; 2. scacciare A; allontanare A

nugĩrdyti far ubriacare

nugiĩsti 1. sentire A, udire A; 2. (*sužinoti*) venire a sapere, sentir dire, aver notizia

nugĩrti lodare molto, portare alle stelle

nugýti guarire A; cicatrizzarsi

nugyvėn||*ti* 1. vivere A, trascórrere E/A; ~*o rāmu gyvėnimą* ha vissuto una vita tranquilla; 2. (*nuskurdinti*) portare alla miseria, mandare in rovina

nuglaistýti stuccare A; turare A; *stat.* rinzaffare A

nuglemžti afferrare A, acchiappare A, prendere A

nuglũdinti levigare A, lisciare A

nugnýbti tògliere A, strappare A (*con le dita*); *n. žvākės dągtį* smoccolare una candela

nugóbti *žr.* *nugaũbti*

nugóžti coprire A; soffocare A

nugraib||*ýti*, ~*stýti* tògliere A, levare A; *putàs* ~*ýti* schiumare A; *pieną* ~*ýti* scremare il latte

nugramzdinti affondare A, mandare a fondo

nugrándyti tògliere via (*raschiando*), scrostare A

nugras||*inti*, ~*ýti* far passare la voglia (*di far q.c.*). far pèrdere l'abitudine

nugráuž||*ti* ródere A, rosicchiare A; *pėlės* ~*ė virvė* i topi hanno roso la fune

nugrėbti ripulire col rastrello, rastrellare A

nugrėmžti scrostare A, tògliere via (*raschiando*)

nugrėžti 1. strizzare A, stringere A; *kempinę n.* strizzare una spugna; 2. (*nukreipti*) sviare A: distògliere A, vòlgere A, voltare A, girare A; *n. žvilgsnį* distògliere lo sguardo; *sng.*: *nusigrėžk ĩ sieną* girati verso il muro

nugriáušti rimbombare E/A, rintronare E/A

nugriáuti demolire A, distruggere A, abbattere A: *n. sėną nāmą* demolire una vecchia casa; *n. sieną* abbattere un muro

nugriėbti tògliere A (*la parte superficiale*); *n. putàs* schiumare A; *nūgriebtas piėnas* latte scremato

nugrimuoti truccare A

nugrimžti affondare E, sprofondare E, immergersi; *n. ĩ smėlį* affondare nella sabbia, insabbiarsi; *prk.*: *ĩ nėviltį n.* sprofondare nella disperazione

nugriovimas demolizione *f*, distruzione *f*
nugriōzdinti portar via (*faticando, trascinando*)
nugriūti cadere *E*, crollare *E*, cascare *E*; *n. nuō*
dviracio cadere dalla bicicletta; *tiltas nugriūvo* il
 ponte crollò
nugrūb||nagis, -ė šnek. persona imbranata (dalle
 mani di creta); ~*ti* intirizzirsi, irrigidirsi, in-
 torpidirsi; *mán raňkos ~o nuō šalčio* mi si sono
 intirizzate le mani per il freddo
nugrū||sti 1. (*nutrinti*) pestare *A*, fregare *A*; 2.
šnek. (nukišti) cacciare *A*, ficcare *A*; *kuř ~dai*
màno pirštines? dove hai cacciato i miei guanti?;
 3. (*nuginti*) condurre *A*; portare *A*
nugulė||ti 1. (*pvoz., ranką*) intormentire *A*, intorpi-
 dire *A* (*appoggiandosi*); ~*jau raňką, dabař tĩrpa*
 mi si è intorpidito un braccio; 2. (*pvoz., javus*) al-
 lettare *A*, far piegare
nugulti 1. (*negyvai nuspausti*) soffocare *A* (*cori-*
candosi sopra), comprimere *A*; 2. (*nusėsti*) posar-
 si, fermarsi; scēdere *E*; *dũlkės nugulė aũt gėliũ* la
 polvere si è posata sui fiori; 3. (*susirinkti*) radu-
 narsi, ammassarsi, ammucchiarsi; *laũkas nugul-*
tas vārnu il campo è pieno zeppo di cornacchie
nugurėti sbriciolarsi, scrostarsi
nuguřkti ingerire *A*, inghiottire *A*
nugužėti cōrrere via, andarsene in fretta
nuilginti allungare troppo
nuilsti affaticarsi, stancarsi
nũmamas staccabile
nuiĩti 1. staccare *A*, tōgliere *A*, levare via; *n. nuō*
sienos pavėikslą staccare un quadro dal muro;
stālą n. (nukraustyti) sparecchiare *A*; *grĩmą n.*
 tōgliere il trucco, struccare *A*; *prk.: skaũsmą kaĩp*
rankà nuēmė il dolore è passato come d'incanto;
sngř.: nusiĩmĩk kepũrė tōgliti il cappello; 2. (*kailĩ*)
 spelare *A*, scoiare *A*; 3. (*derliũ*) far il raccolto; 4.
šnek. (paveikti) avere addosso (nell'ànimo); *ma-*
nė šalĩtis nuēmė (nupurtė) ho avuto dei brividi; 5.
 (*nudažyti*) tingere *A*
 1 **nuĩrti** giungere remando, remare *A*; *sngř.: nusi-*
ỹriau ĩ ėžero vidurĩ sono giunto (*in barca*) fino al
 centro del lago
 2 **nuĩrti** scuirsi, staccarsi
nujaũ||sti presentire *A*, prevedere *A*, intuire *A*;
 ~*tĩmas* presentimento *m*, presàgio *m*
nujōdyti 1. (*nuvarginti*) strapazzare *A*, affaticare *A*;
 2. *šnek. (nukišti)* cacciare *A*, ficcare *A*
nujōti 1. partire a cavallo; cavalcare *A*; 2. *šnek.*
 (*pavogti*) rubare *A*, soffiare *A*

nujũnk||yti svezzare *A*; ~*ti* svezzarsi, disabituarsi,
 pēdere un vizio
nujuod||yti, ~uoti annerirsi, oscurarsi
 1 **nujũosti** tōgliere la cintura, discingere *A*
 2 **nujũosti** annerirsi, oscurarsi
nukab||inėti appendere *A*, attaccare *A* (*ovunque*);
 ~*ĩnti* 1. staccare *A*, tōgliere *A*, sganciare *A*; 2.
 abbassare *A*, chinare *A*; *ĩ nĩsĩ ~ĩnti* intristirsi,
 cadere nella disperazione
nukabti pēdere *E*, penzolare *A*; *nukabusios šakos*
 rami pendenti
nukáino||jimas ribasso *m*, riduzione *f* (*del prezzo*),
 sconto *m*; ~*ti* ribassare il prezzo, fare uno scon-
 to sul prezzo; ~*tos prėkės* merci a prezzo ri-
 bassato, merci in offerta
 1 **nukaĩsti** levare *A*, tōgliere *A* (*dal fuoco*); *n. puo-*
dą tōgliere la pentola dal fuoco
 2 **nukaĩsti** arrossire *E*, diventare rosso, accēdersi
 in volto
nukaĩtinti scaldare *A*; sciōgliere *A*
nukàk||ti giungere *E*, arrivare *E*; raggiungere *A*;
gál ~tum ĩ miėstą? potresti forse raggiungere la
 città?
nukalbėti 1. (*kvailai pasakyti*) parlare fuori luogo;
 dire fesserie; divagare *A*; 2. (*atkalbėti*) dissua-
 dere *A*, sconsigliare *A*
nukálti 1. fucinare *A*, forgiare *A*; *kárdą n.* forgiare
 una spada; 2. (*monetą, medalĩ*) coniare *A*
nukamanóti sbrigliare *A* (*un cavallo*)
nukamũoti stancare *A*, affaticare *A*, spossare *A*,
 strapazzare *A*; *sngř.: grĩžo mirtinaĩ nusikamāvės* è
 tornato stanco morto
nukándžioti rōdere *A*, rosicchiare *A*; staccare coi
 denti
nukankĩn||ti 1. tormentare *A*, torturare *A*; 2. affa-
 ticare *A*, stancare *A*, spossare *A*; *tàs dárbas jĩ ~o*
 questo lavoro lo ha spossato
nukapóti 1. tagliare *A*; troncare *A*; potare *A*; 2.
 (*snapu*) beccare *A*
nukapstýti tōgliere *A*, levare via
nukariáu||ti conquistare *A*; ~*tojas, -a* conquista-
 tore *m* (*f-trice*)
nukarpýti tagliare *A* (*con le fōrbici*); *sngř.: nusi-*
karpýk nagũs! tàgliati le ũnghe!
nukárstyti appendere *A*, stēdere *A* (*ovunque*)
nukársinti prēdersi cura di una persona vecchia,
 accudirla fino a morte
 1 **nukárs||ti** arrivare all'estrema vecchiàia; diven-
 tare decrēpito; ~*ės sėnis* uomo decrēpito

2 nukařšti (*linus*) cardare A; pettinare A
nukarti 1. (*apkabinti*) attaccare A, appendere A (*ovunque*); 2. (*nuleisti žemyn*) pèndere E, penzolare A; *sėdėti, kójas nukórus* sedere con le gambe penzoloni; 3. (*nukabti*) venire giù, scèndere E; *plaukaĩ jái nukarė aĩt akių* i capelli le scèndonono sugli occhi
nukasýti levar via (*fregando, raschiando*); grattare energicamente
nukasti 1. spalare A; sterrare A; *n. sniėgą* spalare la neve; 2. raccògliere A (*estraendo dal terreno*); *sng.*: *jaũ nusikasėmė bũlves* abbiamo già raccolto tutte le patate
nukąsti 1. staccare coi denti (con un morso), mòrdere A; *sng.*: *nenusikąsk liežuvio* non mòrderti la lingua; 2. (*nudažyti*) tingere A, colorare A; 3. (*nušaldyti*) gelare A; inaridire A; *šalnà nukándo dáigus* il freddo ha gelato le piante
nukaũkti andare E, partire E (*ululando, ronzando o con le sirene spiegate*)
nukáuti ammazzare A, uccidere A
nukėblinti šnek. andarsene pian pianino
nukėĩp || *ėlis, -ė šnek.* persona malaticcia; *~ti* 1. indebolirsi, deperire E; (*apie augalus*) intristire E; 2. svenire E, pèrdere i sensi; 3. *menk.* crepare E, morire E
nukeliáuti venire E; arrivare E; giungere E
nukėlti 1. tògliere A, levare via; *n. puodą nuò ugniės* tògliere la pentola dal fuoco; 2. (*atidėti*) rinviare A, rimandare A, differire A; *ĩšvyką nukėlė ĩ penktádienį* la gita è stata rimandata a venerdì; 3. (*perkelĩ*) spostare A; trasportare A; trasferire A; *sng.*: *nusikėlti mintimis ĩ práeitį* trasferirsi col pensiero nel passato; 4. (*ĩ kitą eilutę*) andare a capo
nukentė || *jėlis, -ė* vittima f; sinistrato m (*f-a*); danneggiato m (*f-a*); (*nuo povynio*) alluvionato m (*f-a*); (*nuo žemės drebėjimo*) terremotato m (*f-a*); *~ti* restare colpito (danneggiato) da un sinistro, essere vittima di q.c.; *jĩs ~jo nuò gáisro* è stato danneggiato da un incèndio; *nuò krušós ~jės nāmas* casa sinistrata dalla gràndine; *teis.*: *~ju-sioji pūsė* parte lesa
nukėpti šnek. ammazzare A (*sparando*), colpire a morte
nukėsti 1. sopportare A, soffrire A; *turėjau daũg vaĩgų n.* ho dovuto sopportare molte fatiche; 2. resistere A; trattenersi; *kaĩp jĩ nukės teĩ nenuėjusi* come resisterà a non andarci

nukietinti rèndere troppo duro
nukilnóti tògliere A, scoperchiare A
nukĩlti venire E; arrivare E; giungere E
nukinkýti staccare A; slegare A; *árklius n.* staccare i cavalli
nukirpĩmas taglio m; tosatura f
nukĩrp || *ti* tagliare A (*con le forbici*); tosare A; *~ti juostą* tagliare un nastro; *~tą avĩs* pècora tosata; *sng.*: *pláukus nusikĩrpti* tagliarsi i capelli
nukĩrsti 1. tagliare A, troncare A, recidere A. mozzare A; *šáką kirviũ n.* tagliare un ramo con la scure; *šũniui uodegą n.* mozzare la coda al cane; *gálvą n.* recidere la testa, decapitare A; *dalgĩũ n.* falciare A; 2. (*lošiant kortomis*) ammazzare A; 3. *prk.* (*nutraukti*) interròmpere bruscamente, troncicare A; *sántykius n.* troncicare i rapporti con qc.; 4. *prk.* (*privarginti*) sfinire A, spossare A
nukĩš || *ti* ficcare A, cacciare A; *kuĩ ~aĩ mào rak-tũs?* dove hai ficcato le mie chiavi?
nukĩtinti andarsene pian pianino
nuklampóti andarsene sprofondando in q.c. di cedévole
nukleĩn || *as biol.* nucleina f; *~o rūgštĩs* àcido nucleico
nukleĩpti consumare A; deformare A; scalagnare A; *sng.*: *nusikleĩpė bātai* scarpe scalagnate
nukliedėti farneticare A, vaneggiare A, dire cose assurde
nuklijúoti scollare A, staccare A
nukliĩp || *ti* sprofondare E, affondare in q.c. di cedévole; *~ti ĩ smėĩ (smėlyje)* affondare nella sabbia, insabbiarsi; *mašinà ~o purvỹneje* l'automobile si è impantanata; *prk.*: *~ti skolosė* impantanarsi, impagolarsi nei débiti
nuklỹpti deformarsi, consumarsi; scalagnare A
nuklỹ || *sti* deviare A; smarrirsi, pèrdersi; allontanarsi; *~sti nuò kũrso* deviare dalla rotta, pèrdere la rotta; *~do toĩ gĩrion* s'addentrò in un bosco
nukló || *styti džn.*, *~ti* 1. scoprire A, tògliere A (*la coperta o altro*); *nenuklók manės* non tògliermi la coperta; 2. coprire A; stèndere A; ingombrare A; *stálas knỹgomis ~tas* il tavolo è ingombro di libri
nuknabĩti piegare A; abbassare A
nuknàbti 1. piegarsi; abbassarsi; incurvarsi; 2. (*nusiminti*) essere giù (*di morale*), abbattersi. pèrdersi d'animo
nuknėbti 1. piegarsi, abbassarsi; pèndere E; *nuknėbusi nósis* naso all'inghiù; 2. *žr.* nuknàbti 2

nukniaũkti *šnek.* rubare A, fregare A
nuknłsti sterrare A (*grufolando, raspando*)
nukopijũoti copiare A, fare una copia
nukópti (di)scendere E; *n. nuó kálno* scendere dal monte
nukóšti scolare A, filtrare A; *n. vȳnq* filtrare il vino
nukramtȳti rosicchiare A, ródere A; mangiare A
nukrapnóti piovigginare E/A (*per qualche tempo*)
nukrapštȳti tògliere A, levar via (*raschiando, gratando*); scrostare A; staccare A
nukratȳti levar via, far cadere (*scuotendo*); scuòtere A, agitare A; *kłlīmā n.* scuòtere (spolverare) un tappeto; *termomėtrq n.* far scendere il termometro; *prk.: manė šiuŗpas nukrātė* mi sono venuti i brividi; *sngř.: nusikratȳk sniėgq nuó bātų* lėvati la neve dalle scarpe
nukrau||ĩvĩmas dissanguamento *m*; ~ũoti dissanguarsi, pėrdere molto sangue
nukráustyti 1. (*stalq*) sparecchiare A; pulire A; 2. trasportare A, trasferire A, traslocare A; *sngř.: jiė nusikráustė ĩ naujā bũtq* si sono trasferiti in una nuova casa
nukráu||ti 1. (*nuĩmti*) tògliere A, levar via; scaricare A; 2. (*apdėti*) mėttėre A (*su*), ingombrare A; riempire A; ~ti *gėlėmłs palāngė* mėttėre molti fiori sul davanzale; *stālas lėkštėmis ~tas* il tavolo è ingombro di piatti
nukreĩkti spārgere A, gettare qua e là
nukreipłm||as 1. orientamento *m*; indirizzo *m*; designazione *f*; *dũoti ~q* indirizzare A; 2. diversione *f*; deviazione *f*
nukreĩpti 1. dirigere A; vòlgere A; indirizzare A; *manė nukreipė ėiā* mi hanno indirizzato qui; *n. žvilgsnĩ ĩ tólĩ* vòlgere lo sguardo lontano; *n. giĩnkłq ĩ...* vòlgere (puntare) l'arma contro...; 2. deviare A, distògliere A, allontanare A; *n. eĩsmq* deviare il tràffico; *prk. n. ĩ teisĩngq kėliq* mėttėre sulla buona via; *n. kālba* cambiare discorso; *dėmesiui n.* per distògliere l'attenzione
nukreĩv||inti, ~óti rėndere curvo, incurvare A
nukrėsti 1. far cadere scuotendo, scuòtere A, scrolare A; 2. rimanere scosso (colpito, preso da q.c.); *manė elektrā nukrėtė* ho preso una scossa; *jĩ nukrėtė šiuŗpas* gli è venuto un brivido
nukrimłsti ródere A, rosicchiare A; staccare coi denti
nukrėp||ėlis, -ė *polit.* deviazionista *m, f*; ~ĩmas deviazione *f*; digressione *f*; divagazione *f*; ~ĩmas *nuó kũrso* deviazione dalla rotta; *lȳrinis ~ĩmas*

divagazione poetica; ~ti 1. piegarsi, inclinarsi, incurvarsi; ~ėš *mėdis* àlbero curvo; 2. deviare A, divagare A; spostarsi; ~ti *nuó tėmos* divagare dal tema; *dėmesȳs ~o kituŗ* l'attenzione si spostò altrove

nukrł||sti 1. cadere E, cascare E; ~sti *nuó kópėċiũ* cadere da una scala; 2. diminuire E; calare E; abbassarsi; decrėscere E; *šaltis ~to* il freddo è diminuito

nukryž||ĩāvĩmas crocifissione *f*; ~ĩũoti crocifiggere A

nũksėti *šnek.* spronare A, incitare A (*un cavallo*)

nukũlti 1. (*jāvus*) trebbiare A, bāttėre il grano; 2. (*prilupti*) percuòtere A, picchiare A

nukuĩp||ti piegarsi, ricurvarsi; ~usi *lazdā* bastone ricurvo; ~ėš *snāpas* becco adunco

nukuópti pulire A, mėttėre in órdine

nukũrti *šnek.* córrere via in fretta e furia

nulaikȳti fermare A; frenare A; rėggere A; *árklius n.* fermare i cavalli; *sngř.: nenusilaikaũ aĩt kóju* non mi reggo in piedi

nulaipłnti far scendere

nulāistyti far uscire, versare spargendo (*di liquidi*)

nulaizȳti leccare A; *sngř.: pirštũs nusilaizȳti* leccarsi le dita

nulakstȳti 1. volar via; andārsene di corsa; 2. staccarsi; separarsi

nulakũoti laccare A, inverniciare A; smaltare A; *sngř.: nusilakũoti nagũs* smaltarsi le ùnghe

nulankstȳti piegare A, curvare A, flėttėre A

nulašė||ti sgocciolare E; *vandėns ~jo aĩt žėmės* l'acqua è sgocciolata sul pavimento

nulāš||inti far cadere una goccia, sgocciolare A; ~nóti piovigginare E/A (*per un po'*)

nulaũpti scorticare A, sbucciare A; staccare A

nulāužti spezzare A; staccare A; rómpere A; *šāka n.* spezzare un ramo; *sngř.: jĩs raĩka nusilāužė* si è rotto un braccio

nuleidĩmas 1. abbassamento *m*; ribasso *m*; diminuzione *f*; calata *f*; *vėliavos n.* ammainabandiera *m inv*; 2. (*laivo ĩ vandenĩ*) varo *m*; 3. (*kraujo*) *med.* salasso *m*, flebotomia *f*

nuleĩpti 1. svenire E; accasciarsi, afflosciarsi; 2. (*apie augalus*) intristire E, avvizzire E

nulėisti 1. far scendere, calare A; ammainare A; abbassare A; chinare A; *n. uždangq* calare il sipario; *burės n.* ammainare le vele; *mat.: n. stātmenĩ* abbassare una perpendicolare; *n. akłs (mezgant)* calare, diminuire le maglie; *n. akłs (žvilgsnĩ)*

chinare gli occhi; *n. iňkarq* gettare l'ancora; *sng.*: *nusilėisti láiptais* scendere le scale; 2. (*laivq i vandenį*) varare A; 3. (*padangq*) bucare A; *mán pādangq nulėido* ho bucato una gomma (una gomma è a terra); 4. (*medį*) abbattere A, tagliare A; 5. (*kainq*) diminuire A, ridurre A; 6. (*sniegq*) sciogliere A, fondere A; 7. (*vandenį*) far scorrere, far defluire; *vāndenį iš voniós n.* vuotare la vasca; 8. (*už vyro*) maritare A, far sposare; \diamond *nósį n.* perdersi di coraggio, cadere nella disperazione; *juokaís n.* scherzarci sopra, metterla in burla

nulėkti 1. (*nuskristi*) andare in volo, volare E/A; 2. (*nubėgti*) andare in fretta; fare una corsa (un salto); *nulėkiau į váistinę* ho fatto una corsa in farmacia; 3. (*nukristi*) cadere E, cascare E

nulém||ti 1. predestinare A, predeterminare A; segnare A; *jō likimas ~tas* la sua sorte è segnata; 2. (*būti priežastimi*) determinare A, causare A, provocare A

nulėnkti 1. piegare A, chinare A, abbassare A; *n. gálvq* chinare la testa; 2. (*įtikti*) persuadere A; indurre A; 3. (*nuvyti siūlus*) svolgere A, dipanare A

nulėpaūsis, -ė dalle orecchie pendenti

nulėpti 1. avvizzire E, appassire E; afflosciarsi; 2. pèndere E, penzolare A

nulėsti beccare A (mangiare) tutto

nuletėnti pestare A, calpestare A

nulydėti accompagnare A; seguire A; *n. vaikq į mokyklq* accompagnare un bambino a scuola; *n. į kapūs* seguire un fèretro, far parte di un cortèo funebre

nuliė||dinti gettare A, fare un getto; \sim *jimas* getto *m*, gettata *f*, colata *f*

nuliėkamas inùtile; supèrfluo

1 **nulėti** far scorrere, versare un po' (*di liquido*)

2 **nuliėti** fondere A, gettare A; *vařpq n.* fondere una campana; \diamond *kaip nuliėtas (gražus)* bello, perfetto

nulyginti spianare A, livellare A

nulygti tirare sul prezzo, ottenere uno sconto

nulikti restare E, rimanere E

nulinguóti 1. allontanarsi barcollando; 2. ondeggiare A

nulin||is zero, nullo; *sport.*: \sim *és lygiosios* parèggio a reti inviolate

nuliňkti 1. piegarsi, incurvarsi, inclinarsi; *n. nuó svorio* piegarsi sotto un peso; 2. pèndere E

nulipdýti 1. appendere A, attaccare A (*ovunque*); 2. modellare A, plasmare A

nulłpti scendere E/A, smontare E/A; *n. láiptais* scendere le scale; *n. nuó árklío* smontare da cavallo

nul||is zero *m*; *pradėti nuó ~io* ripartire da zero (dal nulla); \diamond *absoliútinis ~is* zero assoluto

nulįsti penetrare E; insinuarsi; addentrarsi

nulýti piovere E/A; *nulįo lietūs* ha piovuto

nuliū||dinti rattristare A, addolorare A; \sim *sti* rattristarsi, addolorarsi, intristire E

nulóšti vincere al gioco

nulųpti 1. sbucciare A; sgusciare A; scortecciare A; scrostare A; pelare A, spellare A; *n. óbuoli. kiaušini* sbucciare una mela, sgusciare un uovo: *sng.*: *tinkas nusilųpo* l'intonaco si è scrostato: *nusilųpti nuó sáulės* spellarsi dal troppo sole; 2. *šnek. (brangiai paimti)* pelare A, chiedere troppo; 3. *šnek. (išperti)* percuotere A, prendere a legnate

nulųžti rómpersi, spezzarsi, spaccarsi

numaldýti 1. calmare A, placare A, quietare A; 2. lenire A, mitigare A, attutire A; *skaūsmq n.* mitigare il dolore

numalšn||imas 1. repressione *f*, soppressione *f*; 2. mitigazione *f*, attenuazione *f*; \sim *ti* 1. (*pvz., sukilimq*) reprimere A, soffocare A, sedare A, domare A; 2. (*pvz., skausmq*) lenire A, mitigare A, alleviare A; 3. (*troškulį, alkį*) far passare, togliere A; \sim *ti alkį* torgliersi la fame, sfamarsi

numan||ýti 1. intuire A, prevedere A, immaginare A; \sim *aū, apiė kq eina kalbà* intuisco di che si tratta; 2. intendere A, comprendere A, capire A: *sng.*: *nusimāno apiė mūzikq* s'intende di musica: \sim *ūs* comprensivo; intelligente; sveglia

numárginti screziare A, venare A, chiazare A (*di colori diversi*)

numarłnti 1. far morire, estenuare A; *badū n.* far morire di fame; 2. *prk.* attutire A, diminuire A

numátymas previsione *f*

numatýti 1. prevedere A, presagire A, pronosticare A; *viskas klóstėsi taip, kaip būvo ~ta* tutto è andato com'era previsto; 2. (*į kandidatus*) indicare A, designare A, proporre A

numáudyti far il bagno a qc.

numaūkti 1. (*nusmaukti*) tirare giù; calcare A; 2. (*nulųpti*) spelare A; scortecciare A; 3. (*nubrozdinti*) graffiare A, scalfire A; *sng.*: *nósį nusi-maukiau* mi sono graffiato sul naso

numáuti 1. tògliere di dosso, sfilare A; *sngr.*: *nusi-máuk batùs* tògliti le scarpe; 2. *šnek.* andàrsene in fretta e furia

numazgótì lavare A, pulire A

numažétì diminuire E, decréscere E, ridursi

numāžinti diminuire A, ridurre A; rimpiccolire A

numēgzti fare la calza, lavorare a maglia; *sngr.*: *nusimezgiau pirštines* mi sono fatta guanti di maglia

numėlynóti 1. illividirsi; 2. inazzurrarsi

numenkėti 1. indebolirsi, infiacchire E; 2. dimagrire E

numėnk||inti 1. indebolire A, infiacchire A; 2. sminuire A, minimizzare A; *~inti núopelnus* sminuire i mèriti; *~ti žr.* numenkėti 1

numerā||cija, *~vimas* numerazione f

numėr||is 1. nùmero m; *mašinos ~is* nùmero di targa; *nāmo ~is* nùmero civico; *šiandieniniame laikrašcio ~yje* sul giornale di oggi; 2. nùmero m, misura f, grandezza f; *kóks tavo bātų ~is?* che nùmero di scarpe porti?; *šlitas švařkas ~iu pė di-delis* questa giacca è di una misura troppo grande; 3. *prk.* nùmero m, scherzo m, tiro m; *iškrėsti ~į* giocare un brutto tiro; *~iukas* gettone m; *contrassegno m*; (contro)marca f; nùmero m; *~uotì* numerare A

numėsti 1. far cadere, buttare A, gettare A, lanciare A; *n. šuniui kaulą* buttare un osso al cane; *nenumėsk stiklinės* non far cadere il bicchiere; *n. bōmbą* lanciare una bomba; *sngr.*: *nusimėsk švařką* tògliti la giacca; 2. *prk.* (*nuversti*) rovesciare A, abbattere A; liberarsi; *jūngą n.* liberarsi dal gioco; 3. (*prapuldyti*) far sparire, cacciare A, ficcare A; *sngr.*: *kažkuř nusimetė rāktas* si è persa la chiave; 4. (*sumažinti*) diminuire di peso, dimagrire E; *jį nūmetė trīs kilogramūs* è dimagrita di tre chili; 5. (*nukristi*) far cadere, pèrdere A; *mėdžiai nūmetė lapūs* gli àlberi hanno perso le foglie

numįgti fare una dormitina (un sonnellino), schiacciare un pisolo

numýgti prèmere A, schiacciare A, comprimere A

numýkti borbottare A, mormorare A, dire q.c. indistintamente

numylė||ti 1. (*pamilti*) amare (A) profondamente; 2. (*vaišinant nugirdyti*) far ubriacare; *~tinis*, -ė beniamino m (f-a), prediletto m (f-a), favorito m (f-a)

numĩn||dyti, *~džioti* pestare A, calpestare A; *~džioti žolę* calpestare l'erba; *~ti* 1. calpestare

A, pestare A; *kóją kām ~ti* pestare il piede a qc.; 2. consumare A, logorare A, scalagnare A; *bātai ~tais kulnaĩs* scarpe scalagnate; 3. bāttēre A; *~tas tākās* sentiero battuto

numĩrėl||is, -ė morto m (f-a), defunto m (f-a), deceduto m (f-a), scomparso m (f-a); *išbālės kaĩp ~is* pallido come un morto; *~iškas* da morto, cadavèrico

numirkýti ammolire A, mèttere a mollo (a bagno)

numĩrkti ammolirsi, ammorbidirsi, bagnarsi

numĩrti morire E, decèdere E, venire a mancare; *badũ n.* morire di fame; *♦ juokaĩs n.* morire dal (gran) ridere, scoppiare dalle risa

numizmāt||as, -ė numismàtico m (f-a); *~ika* numismàtica f

numótì far segno, muòvere leggermente; *♦ rankà n.* non prestar attenzione, non far caso a q.c.

numūšti 1. far cadere, abbāttēre A; *n. lėktũvą* abbāttēre un aèreo; 2. colpire A, sbāttēre A, bacchiare A, urtare A; *sngr.*: *nusimušiau kóją į ākmenį* ho sbattuto il piede contro un sasso; 3. (*nugalėti*) sconfiggere A, vincere A; 4. diminuire A, ribassare A; *n. káiną* ribassare il prezzo; 5. *prk.* guastare A, turbare A, peggiorare A; *nūotaiķą n.* guastare l'umore; 6. suonare A, bāttēre le ore; *laĩkrodis nūmušė trīs vālandas* l'orològio ha suonato le tre; 7. (*žaidžiant kortomis*) ammazzare A; (*šachm. ar šaškėmis*) mangiare A

nūn(aĩ) prv. oggiigiorno, al tempo presente, ora

nunarĩnti 1. (*atrišti*) slegare, sciògliere A; 2. (*išner-ti*) slogare A; 3. (*nulenkti*) abbassare A, chinare A

nuneĩgti negare A, smentire A, confutare A

1 nūnėrti 1. (*į vandenį*) tuffarsi, immèrgersi; 2. (*nubėgti*) guizzar via, andàrsene a tutto gas

2 nūnėrti 1. (*virbalais ar vąšeliu*) fare la maglia; lavorare all'uncinetto; 2. (*nulupti*) sbucciare A, spelare A; 3. (*nuleisti*) abbassare A, chinare A; *akĩs n.* abbassare gli occhi

nunešiótì consumare A, logorare A, sciupare A; *sngr.*: *nusinešiótįs švařkas* giacca lògora

nunėš||ti 1. portare A; dare A, consegnare A; *~ti dėžę į rūšį* portare una cassa in cantina; *ką jai ~i dovanų?* cosa le dai in regalo?; 2. portar via, trascinare con sè; *vėjo gūsis nūnešė jō kepūrę* una folata di vento gli portò via il cappello

nunýkti 1. scomparire E, svanire E; 2. dimagrire E; 3. crepare E, morire E

nuniókoti devastare A, saccheggiare A, mandare in rovina

1 nunĩrti (*nugrimzti*) immergersi; sprofondare E
2 nunĩrti 1. (*išsinarinti*) slogarsi; 2. (*išsinerti*) spogliarsi, sbucciarsi
nuniũrkyti tormentare A, torturare A
nunĩžti diventare rognoso, scabbioso
nunokĩnti maturare A; stagionare A
nunók||ti maturare E; ~*ę obuoliaĩ* mele mature
nunuod||ijimas avvelenamento *m*; ~*yti* avvelenare A, uccidere col veleno; intossicare A; *sng.:* *jĩ bañdė nusinuodyti* ha tentato di avvelenarsi
nunuoginti denudare A; spogliare A; scoprire A
nuoũ prl. (*su kilm.*) 1. da; *traukis n. dũrų* spòstati dalla porta; *nepriklaũso n. manęs* non dipende da me; *atsiskyręs n. pasaulio* isolato dal mondo; 2. da (a partire da), fino da; *skaičiuoti n. vieno iki dėsimt* contare da uno a dieci; *n. rýto iki vākaro* dal mattino fino alla sera; *n. praeitų mėtų* fin dall'anno passato; *n. mažumės* fin da bambino; 3. da; per; a causa di; di; *váistai n. kósulio* medicina per la tosse; *drėba n. šalčio* trema dal freddo; *miĩrti n. džiovõs* morire di tisi; *pabũsti n. triukšmo* svegliarsi a causa del rumore; *dėžutė n. bātų* scàtola di (da) scarpe; *jĩs kilęs n. Kaũno* è nato nei pressi di Kaunas; 4. da parte di, a nome di, per conto di; *pasvėikink jį n. manęs* salùtala da parte mia; *n. savęs parąšė* l'ha scritto a nome proprio
núoalpis svenimento *m*, pèrdita dei sensi
núobaigos *dgs.* 1. residui *m pl*, rimasugli *m pl*; 2. (*pabaigtuvės*) festa per la fine di un lavoro
núobauda teis. sanzione *f*, penale *f*; penalità *f*; *drausmė n.* sanzione disciplinare
núobėgis scolatòio *m*; chiàvica *f*
nuobirýnas frana di sassi
núobiros *dgs.* resti *m pl*, residui *m pl*; cascatura *f*; vagliatura *f*
nuobliuotĩ piallare A; levigare A
nuob||odėti diventare (più) noioso; ~*odinti* rendere più noioso, annoiare A
nuobod||ulỹs, ~*umas* nòia *f*, ùggia *f*, tédio *m*; ~*ulỹs manė ĩma* mi viene la nòia; *miĩrti ĩš ~umo* morire di nòia; ~*ũs* noioso, uggioso, monòtono; *mán ~à namiė* mi annòio a stare in casa; ~*žiaũti* annoiarsi, provare nòia, tediarsi
núobrizga cencio *m*, brandello *m*
nuodugn||iaĩ *prv.* profondamente; completamente; a fondo; ~*iaĩ kę išsiáĩškinti* andare a fondo su q.c.; ~*ũs* profondo; totale; completo; compiuto
núodvasa b. menk. persona (o bestia) semimorta di fame

núodžiũvis sfrido *m*, calo di peso
nuogaĩ *prv.* a nudo; nudamente; *n. nusirengti* spogliarsi completamente
nuoga||kákliis col collo nudo; ~*kõjis* a piedi nudi. scalzo
nuogã||lius, -*ė* chi è nudo, spogliato; ~*pĩlvĩs* dalla pancia nuda
núog||as 1. nudo; spogliato; svestito; ~*a krūtĩnė* a torso nudo; 2. spoglio, nudo, disadorno; ~*os šákos* rami spogli; ~*as kalavĩjas* spada nuda. sguainata; 3. *prk.* nudo, schietto, palese; ~*ĩ fãktai* i nudi fatti
nuogast||áuĩ aver paura, temere A; stare in ànsia. preoccuparsi; ~*ávimas* timore *m*; preoccupazione *f*
núogast||is paura *f*; spavento *m*; ~*ũs* spaventoso: pauroso; timoroso
nuog||ėti (cominciare a) spogliarsi, denudarsi: ~*ýbė* nudità *f*
núoginti denudare A, spogliare A
núogird||os *dgs.* voci *f pl*, dicerie *f pl*; *sužinójau ĩš ~ų* l'ho saputo dalle voci
nuog||ýstė nudità *f*; ~*ĩšius*, -*ė žr.* nuogãlius
núograibos *dgs.* 1. schiuma *f* (*tolta dalla superficie di un liquido*); 2. vagliatura *f*
núograndos *dgs.* scrostatura *f*; raschiatura *f*
núograuža rosicatura *f*; *óbuolio n.* torso di mela
núogriuva frana *f*
núogulos *dgs.* depòsito *m*; sedimento *m*; detrito *m*
nuog||umà, ~*umas* nudità *f*
núoĩsis stanchezza *f*, spossatezza *f*, languore *m*
núojauta presentimento *m*; sensazione *f*; intuito *m*: fiuto *m*
núokainis sconto *m*, riduzione del prezzo
núokaln||ė china *f*; pendio *m*, declivio *m*, versante *m*; ~*ũs* in pendenza, declive, inclinato; ~*ĩ vietà* luogo in pendenza
nuokampũs appartato
núokana *bot.* cicuta *f*
núokarpa ritaglio *m*, pezzo *m*
núokaršos *dgs.* cascami di pettinatura (*della lana*)
núokarta troncone *m*; mozzicone *m*
núokošos *dgs.* sostanza colata, colatura *f*
núokrypis deviazione *f*
núokulos *dgs.* cascatura *f*
núolaid||a 1. ribasso *m*; riduzione *f*; sconto sul prezzo; *padarýti ~ą* fare uno sconto; *káinos sũ ~omis* prezzi scontati; 2. compromesso *m*, concessione *f*; *nedarýti jokiũ ~ų* non scèndere a

- nessun compromesso; *gram.*: ~os *aplinkybė* proposizione concessiva; 3. *žr.* nuolaidumà
- nuolaid**||*ūma* luogo in pendenza; ~*ūmas* 1. pendenza *f*, declivio *m*; 2. *žr.* nuolankumas; ~*ūs* 1. in pendenza, in declivio, inclinato, obliquo, spiovente; ~*ūs stogas* tetto spiovente; 2. (*nuolankus*) cedevole, condiscendente
- nuolaidž**||*iáuti* scendere ai compromessi; darsi per vinto; cedere *A*; ~*iávimas* consenso *m*; connivenza *f*
- nuolank**||*ūmas* ubbidienza *f*; arrendevolezza *f*; sottomissione *f*; docilità *f*; ~*ūs* ubbidiente; dòcile; arrendevole; remissivo; sottomesso; *◇ psn.*: ~*ūs Jūsų tařnas* Suo devotissimo
- nuolat** *prv.* di continuo, continuamente; costantemente; spesso
- nuolatín**||*is* costante; continuo; durévole; abituale; fisso; sòlito; *neturėti ~ės gyvėnamosios viėtos* non avere dimora fissa (stàbile); ~*is klieřtas* cliente abituale; ~*is dėmesys* attenzione costante; ~*ė parodà* mostra permanente; *fiz.*: ~*ė srovė* corrente continua; ~*is bilietas* tessera di abbonamento
- nuolatōs** *prv.* *žr.* nuolat
- nuolauž** 1. frammento *m*, scheggia *f*; 2. àlbero abbattuto
- nuolydis** pendio *m*, pendenza *f*, declivio *m*; *kálno n.* declivio di un monte
- nuoliekos** *dgs.* avanzi *m pl*, resti *m pl*, residui *m pl*
- nuolinkis** *žr.* nuolydis
- nuolupos** *dgs.* mondiglia *f*; bucce *f pl*
- nuom**||*a* 1. affitto *m*; locazione *f*; ~os *sutaris* contratto d'affitto; 2. (*transporto priemonių*) noléggio *m*; *dviračių ~a* noléggio di biciclette; 3. (*nuompinigiai*) affitto *m*, pigione *f*; *mokėti ~q* pagare l'affitto
- nuomar**||*ininkas, -ė* epilèttico *m (f -a)*; ~*is med.* epilessia *f*
- nuo mào** *prv.* da piccolo, da bambino
- nuometas** *etnogr.* copricapo da donna sposata
- nuom**||*ininkas, -ė* inquilino *m (f -a)*, pigeonante *m, f*; ~*ojimas* affitto *m*, pigione *f*, noléggio *m*
- nuomon**||*ė* opinione *f*, parere *m*, avviso *m*; *laikytis sàvo ~ės* rimanere della pròpria opinione, restar fermo sulle proprie idèe; *výraujanti ~ė* opinione corrente (prevalente); *màno ~e a* mio avviso, a mio parere, secondo me; *išreikšti sàvo ~ę* esprimere il pròprio parere
- nuomo**||*ti* 1. affittare *A*, dare (o prèndere) in affitto (in locazione), dare (o prèndere) a pigione; ~*ti žemę* affittare un terreno; *sng.*: *jì ~jasi bûtą* prende in affitto un appartamento; 2. (*transporto priemonės*) noleggiare *A*, prèndere (o dare) a noléggio; ~*ti mašiną* noleggiare un'auto
- nuompinigiai** *dgs.* affitto *m*, pigione *f*; cànone d'affitto (di locazione)
- nuopeln**||*as* mèrito *m*; pregio *m*; valore *m*; *nesigirk sàvo ~ais* non vantarti per i tuoi mèriti; *medalis už karinius ~us* medaglia al valor militare
- nuopjova** 1. ritaglio *m*, pezzo tagliato; 2. *mat.* segmento circolare
- nuoplėša** pezzo lacerato, brandello *m*
- nuoplov**||*a* *geol.* erosione *f*; ~os *dgs.* depòsito *m*, sedimento *m*, detrito *m*
- nuopuolis** decadenza *f*, declino *m*; scadimento *m*; *morālinis n.* decadenza morale
- nuoraiža** ritaglio *m*; scàmpolo *m*; pezzo *m*
- nuorašas** copia *f*; duplicato *m*; doppione *m*; *patvirtintas n.* copia legalizzata (autenticata)
- nuoraudis** rossore *m*, arrossamento *m*
- nuorėža** *žr.* nuoraiža
- nuoroda** (*tekste*) rimando *m*, rinvio *m*, richiamo *m*
- nuorūk**||*a* cicca *f*, mozzicone *m*; *numėsti ~q aūt žemės* buttare una cicca in terra
- nuosaik**||*iai* *prv.* moderatamente; sobriamente; misuratamente; ~*iai gėrti* bere moderatamente; ~*ūmas* moderazione *f*; sobrietà *f*; temperanza *f*; ~*ūs* moderato, contenuto, sobrio, temperato; ~*ūs džiaūgsmas* giàia moderata
- nuosaka** *gram.* modo *m*; *liepiamoji n.* modo imperativo
- nuosav**||*as* pròprio, di proprietà privata; *gyvėna ~ame namė* àbita in una casa di proprietà; ~*ybė* proprietà *f*; *asmeninė, kolektyvinė ~ybė* proprietà privata, pubblica
- nuosėdinis** sedimentàrio
- nuosėdos** *dgs.* sedimento *m*, depòsito *m*, detrito *m*
- nuosekl**||*iai* *prv.* 1. consecutivamente; di séguito; 2. coerentemente; con lògica; ~*ūmas* 1. sequenza *f*; séguito *m*; successione *f*; 2. coerenza *f*; conseguenza *f*; logicità *f*; ~*ūs* 1. coerente, lògico, conseguente; ~*ì kalbà* discorso coerente; 2. successivo, consecutivo; ~*ià tvarkà* in órdine consecutivo
- nuosijos** *dgs.* vagliatura *f*
- nuoskaita** *ekon.* addèbito *m*
- nuoskala** frammento *m*, scheggia *f*
- nuoskaud**||*a* mortificazione *f*; offesa *f*; ingiustizia *f* (*morale*); *patirti ~q* subire una mortificazione

núoskyna taglio del bosco; radura *f*
núoskriauda offesa *f*, danno morale
núoskutos *dgs.* mondiglia *f*, mondata *f*; bucce *f*
pl
núoslanka frana *f*
núoslūgis decrescenza *f*; depressione *f*; calo *m*
núosmukis decadenza *f*; declino *m*; scadimento *m*;
dvāsins n. decadenza morale
núospaud||*a* callo *m*; *nutrinti ~q* fare il callo, incallirsi; *rañkos pilnos ~q* mani callose, incallite
núospaudas 1. pressa *f*; pressacarte *m inv*; 2. (*piršto atspaudas*) impronta digitale
núosprend||*is teis.* sentenza *f*; giudizio *m*; verdetto *m*; condanna *f*; pena *f*; *paskėlbtī, padaryti ~i* pronunciare una sentenza; *mirtiēs ~is* condanna a morte
núosproga *menk.* carogna *f*
núosprūdis *geol.* smottamento *m*
núostab||*a* stupore *m*, scalpore *m*; sorpresa *f*; meraviglia *f*; *sukėlti ~q* suscitare scalpore; *~iaī prv.* 1. in modo meraviglioso, stupendamente; 2. straordinariamente, fuori del comune; *~iaī gabūs* straordinariamente bravo; *~ūs* stupendo, meraviglioso, splendido; sorprendente; straordinario, eccezionale; *niėko ~aūs* niente di sorprendente; *taī ~ù!* è meraviglioso!, è stupendo!
núostat||*a* direttiva *f*; disposizione *f*; *~ai dgs.* regolamento *m*, ordinamento *m*; norme *f pl*; *laikytis ~q* attenersi al regolamento; *~as* 1. (*teiginys*) tesi *f*; principio *m*; 2. *žr.* *núostata*
núostoling||*as* 1. dannoso, nocivo; poco vantaggioso; 2. *ekon.* deficitario; in perdita, in passivo, a scàpito; *~a įmonė* azienda in passivo; *~a prekyba* vèndita a scàpito
núostol||*is* danno *m*; pèrdita *f*; scàpito *m*; rimessa *f*; *krušà padarė daug ~ių* la gràndine arrecò un danno ingente; *atlyginti ~ius* risarcire i danni; *bė ~ių* senza pèrdite; *turėti didelį ~ių (prekyboje)* avere una forte rimessa
núosvyra *stat.* sporgenza *f*, aggetto *m*
núosvoris *kom.* peso scarso, peso mancante
núošal||*ė* 1. luogo appartato; 2. *sport.* fuorigioco *m*; *~iaī prv.* isolatamente; in modo ritirato; in disparte; lontano; *~ybė, ~umas* isolamento *m*; solitudine *f*; *~ūs* 1. isolato, solitario, ritirato; *~ūs žmogūs* uomo solitario; 2. remoto, appartato, riposto, nascosto; *~i vietà* luogo remoto
núošimtis 1. percentuale *f*; 2. *ekon.* interesse *m*
nuo šiōl(ei) prv. da ora, da questo momento

nuošir||*dūmas* cordialità *f*, sincerità *f*, franchezza *f*.
~dūs sincero, schietto, franco, leale; cordiale:
nuoširdūs žodžiai parole sincere; *nuoširdūs linkėjimai* cordiali saluti; *~džiaī prv.* cordialmente: in modo sincero; con franchezza; *būvome ~džiaī priimtī* siamo stati trattati cordialmente
núošlavos *dgs.* 1. vagliatura *f*; 2. spazzatura *f*
núošliauža *geol.* frana *f*; smottamento *m*
núošukos *dgs.* cascami di lino; stoppa *f*
núotaik||*a* umore *m*, stato d'animo; *ji būvo puikiōs (prastōs) ~os* era di ottimo (cattivo) umore; *nustōti ~os* pèrdersi d'animo, buttarsi giù, abbattersi; *pataisyti ~q* mèttere di buon umore; *~ingas. ~ūs* di buon umore; allegro; animato, vivace
1 núotak||*a* sposa *f*; *~os suknėlė* àbito da sposa
2 núotak||*a* scolo *m*; *~os griovys* fossa di scolo
núotak||*as* 1. (*upės baseinas*) bacino *m*; 2. scolo *m*: scàrico *m*; drenaggio *m*; *~umà, ~umas* inclinazione *f*, declivio *m*, pendenza *f*; *~ūs* declive. inclinato, in pendenza
núotėkis 1. fuoriuscita *f*, pèrdita *f*, fuga *f*; *dųjū n.* fuoriuscita di gas; 2. corso *m*; flusso *m*; scolo *m*: 3. *spec.* (*nutekančio vandens kiekis*) portata *f*
núotykin||*gas* avventuroso; *~is* d'avventure; *~is filmas* film d'avventure
núotyk||*is* avventura *f*; vicenda *f*; caso *m*; *keliōnė su ~iais* viaggio pieno d'avventure; *~ių ieškotojas* avventuriero *m*
núotolis distanza *f*
núotrauka fotografia *f*, foto *f*; *mėninė n.* fotografia artistica; *reñtgeno n.* radiografia *f*
núotryna scrostatura *f*, lesione *f*
núotrup||*a ppr.* *dgs.* 1. briciola *f*; 2. frammento *m*: *~inis* frammentario
núotuok||*a* comprensione *f*, prontezza d'ingegno: *~ūs* svelto, sveglio
núovad||*a* posto di polizia; *~as šnek.* commissario di polizia
núoval||*a, ~os dgs.* anat. placenta *f*
núovargis 1. stanchezza *f*, spossatezza *f*, fatica *f*; 2. *tech.* usura *f*; fatica *f*
núovarta frana *f*; slavina *f*
núovarvos *dgs.* (*žvakių*) mòccolo *m*
núovėlos *dgs.* cascami di lana
núoviras broda *f*; brodo *m*; decotto *m*; *mėsos n.* brodo di carne
núovok||*a, ~umas* comprensiva *f*, comprensione *f*: prontezza d'intelligenza; acutezza *f*; *~ūs* comprensivo; acuto; pronto, sveglio, àbile, destro

nūožamb||is declivio *m*, pendenza *f*, inclinazione *f*;
~ūs inclinato, obliquo, sghembo

nūožiūr||a discrezione *f*; arbitrio *m*; libertà di azio-
ne: *nusprėšk sąvo ~a* decidi a tua discrezione (fai
di tua testa)

nūožm||ėti inferocirsi, imbestialirsi; ~ūmas fe-
rocia *f*; spietatezza *f*; ~ūs feroce, crudele, spie-
tato

nūožuln||umā inclinazione *f*, declivio *m*, pendenza
~ūs inclinato, declive, in pendenza; ~i *plokš-
tumà* piano inclinato

nūožvarba *med.* gelone *m*, eritema pèrnio

nūpaišyti *žr.* nupiešti 1

nūpāsakoti raccontare *A*, descrivere *A*

nūpėdinti *šnek.* andārsene pian pianino

nūpeikti svalutare *A*, screditare *A*, criticare *A*,
disapprovare *A*

nūpelnyti guadagnare *A*

nūpenėti ingrassare *A*, impinguare *A*; *sng.*: *nusi-
penėjusi kiaulė* maiale grasso, ben nutrito

nūpefti frustare *A*, percuotere *A*, prendere a le-
gnate

nūpešiōti džn., **nūpėšti** spennare *A*, spennacchiare
A; strappare *A*; *nēnupėšk mán plaukų* non strap-
parmi i capelli; *sng.*: *nusipešiōjusi vištà* gallina
spennacchiata

nūpiešti 1. dipingere *A*, disegnare *A*; *n. natiur-
mōrtą* dipingere una natura morta; 2. *prk.* rac-
contare *A*, descrivere *A*

nūplg||inti scontare *A*, ridurre *A*, abbassare *A* (*il
prezzo*); ~inti *drabūžiai* vestiti a prezzi scontati;
~ti calare *E*, diminuire di prezzo

nūpliti 1. versar fuori (*un po'*); rovesciare *A*; *sng.*:
trupūtis vyno nusipylė ant staltiesės un po' di vino
si è versato sulla tovaglia; 2. venire *E*, manifest-
tarsi; *manė šaltas prākaitas nupylė* mi è venuto il
sudore freddo; 3. spārgere *A*

nūpiltūvas tubazione *f*; canale *m*

nūpinti intrecciare *A*; intēssere *A*; *n. gėlių vainiką*
intrecciare una ghirlanda di fiori

nūpifkti comp(e)rare *A*; *n. už gėrą kainą* comprare
a buon mercato; *sng.*: *nusipirko dviratį* si è com-
prato una bicicletta

nūpjauti tagliare *A*; (*pjūklū*) segare *A*; (*dalgiu*)
falciare *A*; *med.* amputare *A*; *žolę n.* tagliare
l'erba

nūplākti frustare *A*, percuotere *A*; *ikl kraūjo n.*
frustare a sangue; *◇ liežūviais n. (apkalbėti)* ca-
lunniare *A*, diffamare *A*

nūplātinti rendere troppo largo

nūplaūkti andare *E*, arrivare *E* (*a nuoto, in barca o
sulla nave*); nuotare *A*; navigare *A*; *prk.*: *daug
laiko nūplaukė* è passato molto tempo

nūplāuti 1. lavare *A*, pulire *A*; *sng.*: *nusiplauk
rankās* lavati le mani; 2. portare via, trascinare
con sé

nūplėiskanoti coprirsi di fōrfora

nūlepėti dire fesserie; sragionare *A*

nūlēšti 1. tōgliere *A*, levare via; staccare *A*, strap-
pare *A*; *skelbimą n.* staccare un manifesto; *sng.*:
jūs nusiplėšė tvarščius si è tolto le bende; 2. (*nu-
dėvėti*) consumare *A*, logorare *A*, sciupare *A*; 3.
šnek. (brangiai paimti) chīedere un prezzo esage-
rato, pelare *A*; *◇ garbę n.* macchiare d'infāmia,
disonorare *A*

nūplėksti accēndere *A*, infiammare *A*, sfolgorare
A; *sng.*: *jō skruostai nusiplieskė raudōniū* gli s'in-
fiammārōno le guance

nūplėkti percuotere *A*, frustare *A*, prēndere a
bastonate

nūplikinti 1. denudare *A*, spogliare *A*; 2. *prk.* ina-
ridire *A*; seccare *A*

nūplikyti versare dell'acqua bollente sopra, scot-
tare *A*; *sng.*: *ranką nusiplikyti* scottarsi il brac-
cio

nūplik||ti 1. pērdere i capelli, diventare calvo, pe-
larsi; ~usi *galvā* testa calva, pelata; 2. spogliarsi,
denudarsi; ~ę *mėdžiai* ālberi spogli; 3. scottarsi,
bruciarsi; ~ai *liežuvį* mi sono scottato la lingua;
4. *šnek. (nusigventi)* impoverirsi, ridursi in misē-
ria

nūplýš||ėlis, -ė straccione *m* (*f -a*), pezzente *m*, *f*;
~ti 1. ēssere in brandelli; strapparsi, lacerarsi;
2. logorarsi, consumarsi; ~ę *batai* scarpe lōgo-
re

nūplovimas lavaggio *m*, lavatura *f*

nūplukdyti far trasportare (*via acqua*); (*sielius*)
flottare *A*

nūplūkti sposarsi, sudare molto

nūprāsti disabituarsi, svezarsi

nūprātinti svezzare *A*, disabitare *A*

nūpraūsti lavare *A*; *sng.*: *ať jau nusiprausei?* ti sei
già lavato?

nūpuodrūoti incipriare *A*; *sng.*: *jį nusipudravo* si è
data la cipria

nūpūlti 1. cāscare *E*, cadere *E*; 2. diminuire *E*,
calare *E*; 3. *prk. (moraliskai)* decadere *E*, degra-
darsi

nupùrt||yti 1. far cadere (*scuotendo*); scuòtere A; agitare A; ~**yti** *dùlkes nuò švařko* scuòtere la pólvere dalla giacca; 2. far tremare; trepidare A; sobbalzare A; *jĩ báimė ~ė* sobbalzò di paura

nupūsti portare (soffiare) via

nupūti marcire E; guastarsi

nuráišioti džn. slegare A; sciògliere A; liberare A

nurámdyti 1. calmare A, placare A, quietare A; 2. domare A, sedare A; *n. sukilėlius* sedare gli insorti

nuraminti 1. calmare A, placare A, tranquillizzare A, quietare A; *n. dūkstančius vaikūs* quietare i ragazzi scatenati; *sng.:* *jĩ niėkaip negalėjo nusiraminti* non riusciva calmarsi, non poteva darsi pace; 2. lenire A, mitigare A, appagare A; *n. skausmą* lenire il dolore; *n. tróškulį* appagare la sete

nuránkioti džn. raccògliere A; tògliere A

nurášymas (*panaikinimas*) estinzione *f*; annullamento *m*; cancellazione *f*

nuraš||inėti džn. (ri)copiare A, trascrivere A; *sng.:* *nusirašinėti nuò draugo užduotį* copiare il còm-pito da un amico; ~**yti** 1. copiare A, trascrivere A; 2. cancellare A, annullare A; eliminare A; ~**yti skólą** cancellare un débito; *prk.:* ~**ytas žmogūs** uno scarto d'uomo, uno che non vale più nulla; 3. scrivere A; 4. consumare scrivendo

nuraškýti cògliere A, raccògliere A; staccare A, spiccare A; *n. gėlę* raccògliere un fiore dalla pianta

nuraudón||inti arrossare A, imporporare A; ~**yti**, ~**uoti** arrossarsi, arrossire E; imporporarsi; ~*lę skruóstai* guance arrossite

1 nuraūsti scavare A; sterrare A

2 nuraūsti arrossire E, accendersi in volto; *n. iš gėdos* arrossire di (dalla) vergogna

nuraūsvinti tingere di rosa, arrosare A

nuráuti 1. strappare A; estirpare A; sradicare A; *nenuráu*k mán *plaukų* non strapparmi i capelli; *piktžoles n.* estirpare le erbacce; 2. (*linus ir pan.*) far la raccolta

nuravėti diserbare A, sarchiare A, estirpare A

nurėgzti intrecciare A; intessere A

nurėkšti spiccare A, staccare A, cògliere A

nurėngti svestire A, spogliare A, denudare A; *sng.:* *nusirenk švařką* tògliti la giacca

nurėplióti strisciare via, allontanarsi carponi

nurėtinti diradare troppo

nurėžti tagliare A; mozzare A; troncere A

nuridėnti far rotolare, ruzzolare A

nuriebalinimas sgrassatura *f*, sgrassaggio *m*

nuriedėti rotolare E, ruzzolare E; *n. nuò láiptu* ruzzolare per le scale

nuriėkti tagliare A (*a fette*)

nuriėsti 1. piegare A; flèttare A; incurvare A; 2.

šnek. (pameluoti) raccontar fròttole, dire bugie
nurim||ti calmarsi, placarsi, mitigarsi; cessare E: *baņgos ~o* le onde si placarono

nuriñkti raccògliere A; tògliere A; *agurkūs n.* raccògliere i cetrioli; *n. stála* sparecchiare A

nuristi far rotolare, ruzzolare A; *n. ákmenį nuò šlaito* rotolare un masso dalla china; *sng.:* *nusiristi láiptais* ruzzolare per le scale

nurišti slegare A; snodare A; sciògliere A; liberare A

nurý||ti inghiottire A, ingoiare A, ingerire A; ~*ti sėiles* inghiottire la saliva; *♦ nòrs liežuvį ~k (apie gardų maistą)* da leccarsi le labbra

nurítinti žr. nurísti

nuród||ymas indicazione *f*; istruzione *f*; disposizione *f*; órdine *m*; *laikýtis ~ymų* attenersi alle indicazioni; ~**inėti džn.**, ~**yti** 1. indicare A; insegnare A; mostrare A; ~**yti kėlią** indicare la strada; 2. spiegare A; chiarire A; informare A; ~**yti priežastis** spiegare le cause

nuropóti andar via strisciando, allontanarsi carponi (gattoni)

nurūdýti arrugginire E

nurudúoti imbrunire E; ingiallirsi; pèrdere il color verde; inaridire E

nurúgti inacidirsi; inasprirsi

nurūkti 1. annerirsi, restare affumicato, oscurarsi; 2. *šnek.* dàrsela a gambe, partire a tutto gas

nurūngti vincere A, battersi A, superare A

nurūsti 1. imbrunire E; abbronzarsi; 2. ingiallirsi

nusagstýti 1. *džn.* staccare A; tògliere A; 2. attaccare A; addobbare A

nusákin||imas resinatura *f*, resinazione *f*; ~**ti** resinare A

nusakýti 1. definire A; determinare A; esprimere A; *n. žódžio réikšmę* definire il significato di un vocábolo; 2. raccontare A, descrivere A

nusáldinti zuccherare A, addolcire troppo

nusamdýti 1. assumere A, pèndere alle proprie dipendenze; 2. (*išnuomoti*) affittare A, dare (o prendere) in affitto (a pigione); *sng.:* *nusisamdžiau kambarį* ho preso in affitto una stanza

nusámstyti džn. (*putas*) schiumare A

nusáugoti preservare A, protèggere A, difèndere A
nusausėti prosciugarsi, asciugarsi
nusaūs||inti prosciugare A, asciugare A, bonificare A; *pélkė ~inti* bonificare una palude; ~ti žr. nusausėti
nusávin||imas espropriazione f; ~ti espropriare A; ~ti žemę espropriare un terreno
nusėdėti||ti 1. intorpidire A, intormentire A, avere un formicolio; *kójq ~jau* ho una gamba intorpidita; *sng.*: *nusisėdėjau, eišiu pasivaikščioti* vado a fare due passi per sgranchirmi le gambe; 2. rimanere seduto, stare a lungo in un posto; *negāli viētoje ~ti* non riesce star fermo
nusėdīm||as 1. cedimento m; abbassamento m; avvallamento m; 2. depòsito m; sedimentazione f; posatura f; *med.*: *eritrocitų ~o greitis* velocità di eritosedimentazione
nusėgti sfibbiare A; staccare A; *sng.*: *nusisėgti diržą* togliearsi la cintura
nuseklmas abbassamento del livello dell'acqua
1 nusėkti (*apie vandenį*) decrescere E, diminuire E, calare E (*di livello*); restare poco profondo
2 nusėkti (*paskui ką*) inseguire A, seguire A, andare dietro a qc.
nusėlinti andare di soppiatto
nusėmti prendere A, toglieare un po' (*di liquidi o aridi*); *putās n.* schiumare A; *sng.*: *nusisėmk miltų iš maišo* prendi un po' di farina dal sacco
nusén||ti 1. invecchiare E; farsi vecchio, decrepito; *jūs jau visai nusėno* è molto invecchiato; 2. cadere in disuso, pèrdere attualità; *nusėnusi fōrma* forma antiquata (in disuso)
nusėsti 1. smontare E/A, scèndere E; *n. nuō árklío* smontare da cavallo; 2. (*nusileisti*) tramontare E; sparire E; 3. (*nugulti*) posarsi; depositarsi; sedimentare E; assestarsi; 4. (*nugrimzti*) affondarsi; sprofondare E; avvallarsi; 5. (*nuslūgti*) diminuire E (*di livello*); sgonfiarsi
nusė||ti 1. seminare A; 2. *prk.* (*nuberti*) disseminare A; cospàrgere A, spàrgere A; *pleva gėlėmis ~ta* il prato è cosparsa di fiori
nusiaūbti devastare A, saccheggiare A, mandare in rovina
nusiaurėti restringersi
nusiaūrinti restringere troppo
nusiaūsti 1. scoprire A; toglieare A; 2. (*grūdus*) vagliare A
nusiaūti žr. nuaūti

nusibaĩg||ėlis, -ė šnek. persona, animale più morto che vivo; ~ti 1. crepare E, morire E; 2. sfinirsi, indebolirsi; dimagrire E
nusibastýti šnek. giungere vagabondando; cacciarsi; *kuĩgi buvai nusibastęs?* ma dove ti eri cacciato?
nusibėgióti strapazzarsi, affaticarsi, stancarsi
nusibėlsti šnek. cacciarsi; giungere E; capitare E
nusiblaivýti rasserenarsi, schiarirsi
nusibó||sti venire a noia; seccare A; infastidire A; stufare A; ~do *mán tãvo plepalai* le tue chiacchiere mi hanno stufato (mi hai seccato)
nusibrózdinti žr. nubrózdinti
nusičiáudėti starnutire A
nusidábrinti inargentare A, illuminare di argento
nusidanginti žr. nudanginti
nusidažýti žr. nudažyti
nusidėginti žr. nudėginti
nusidėj||ėlis, -ė bašn. peccatore m (f -trice); ~imas peccato m
nusiderėti žr. nuderėti
nusidė||ti 1. peccare A, commettere errori, èssere colpevole di q.c.; *kuō aš tãu ~jau?* quali colpe ho nei tuoi confronti?; 2. (*apsimesti*) fingere A, far finta; ~jo *niēko nežĩnanti* fingeva di non saper nulla
nusidėvėjimas consumo m; logorio m; usura f; *padangų n.* usura delle gomme
nusidienóti rasserenarsi, schiarirsi
nusidriėk||ti estendersi, distendersi, dilatarsi, prolungarsi; *miškas ~ia paleĩ upę* il bosco si estende lungo il fiume
nusidúoti 1. (*pavykti*) riuscir bene; aver fortuna; 2. (*atsitikti*) accadere E; capitare E; *visaĩp gāli n.* può capitare di tutto; 3. (*pasirodyti*) sembrare E; 4. (*atsigimti*) somigliare E/A; *sūnūs nusidãvęs ĩ tėvq* il figlio somiglia molto al padre (è tale quale il padre)
nusidžiaũgti rallegrarsi; gioire A
nusieĩti riuscire E; venir bene
nusigāsti spaventarsi, impaurirsi, prendere paura
nusigáuti giungere E, arrivare E
nusigėrėlis, -ė ubriacone m (f -a)
nusig||ėrti ubriacarsi; *grĩžo visai ~ėręs* è tornato ubriaco fradicio
nusigiėdrinti rasserenarsi, schiarirsi
nusiginklãvimas žr. nuginklãvimas
nusigyvėnti impoverirsi, cadere in miseria, ridursi sul làstrico, andare in rovina

nusigręžti žr. nugręžti

nusigrūsti šnek. cacciarsi; andare a capitare; finire E

nusiimti žr. nuiimti

nusijoti vegliare A; crivellare A

nusijuokti fare una risata; scoppiare a ridere

nusikaĩstam||as criminale, criminoso, delittuoso;
~a veiklā attività criminale; ~ūmas criminalitā
f, criminalitā f, delinquenza f; kovā prieš ~ūmq
lotta contro la criminalitā

nusikaĩ||sti 1. teis. delinquere A; commettere delitti; 2. peccare A; commettere errori; offendere A, violare A; ~sti įstātymams violare le leggi; kuō jįs tūu ~to? che cosa ti ha fatto di male?; ~tėlis, -ė delinquente m, f; criminale m, f; malfattore m; malvivente m; karinis ~tėlis criminale di guerra; ~tėlių grupuotė associazione per delinquere; ~tėmas delitto m; reato m; crimine m; padarėti ~tėmq commettere un delitto (un reato); teis.: ~tėmo sudėtis corpo del reato

nusikamuoti žr. nukamuoti

nusikāpanoti šnek. crepare E, morire E

nusikapstėti šnek. 1. crepare E, morire E; 2. arrivare (E) a stento, raggiungere (A) faticosamente

nusikārti šnek. 1. scēdere E, venire giù (a stento); 2. (nusikratyti) sbarazzarsi di

nusikāsti 1. žr. nukāsti; 2. (pasiekti) arrivare E, giungere E (a stento)

nusikėikti dire una bestemmia

nusikėlti žr. nukėlti

nusikiŗpti žr. nukirŗpti

nusiklausyti 1. venire a sapere (origliando); 2. sapere q.c. a orecchio; dainuoja nusiklausęs canta a orecchio

nusikōsėti dar un colpo di tosse, tossire A

nusikrapstėti šnek. 1. venir giù (a stento); 2. raggiungere faticosamente

nusikra||tyti 1. žr. nukratyti; 2. sbarazzarsi, liberarsi; disfarsi; ~tyti svetimšālių priespaudos liberarsi dalla dominazione straniera; ~čiaū tuō tĩginiu mi sono sbarazzato di quel fannullone

nusikrāustyti žr. nukrāustyti

nusikreĩkšti dar un colpo di tosse; schiarirsi la voce

nusikvatoti prorompere in una risata

nusikvėpti evaporare E; svanire E

nusilakstėti strapazzarsi, affaticarsi, stancarsi (dal correre troppo)

nusilākti menk. ubriacarsi

nusilāužti žr. nulāužti

nusileidĩmas 1. discesa f, scesa f; statūs n. scesa ripida; 2. (lėktuvo) atterrāggio m; 3. (saulės) tramonto m

nusilėi||sti 1. žr. nulėisti; 2. cēdere A; arrēndersi: darsi per vinto; rassegnarsi; neturi jām ~sti non devi cēdere nei suoi confronti; 3. (apie lėktuvą) atterrare A; 4. (apie dangaus šviesulius) tramontare E; calare E; scēdere E; sāulė ~do il sole è tramontato

nusileĩgvinti 1. alleggerirsi; 2. euf. andare di corpo

nusilenkĩmas inchino m

nusileĩkti 1. fare un inchino, inchinarsi; n. pūblikai inchinarsi di fronte al pūbbllico; 2. prk. (nusileisti) cēdere A; sottomētersi; inchinarsi; n. likĩmui inchinarsi al fato

nusilėsti šnek. 1. stancarsi, strapazzarsi; 2. ubriacarsi

nusilp||ĩmas indebolimento m, infiacchimento m; ~nėti indebolirsi; affievolirsi; infiacchirsi

nusilp||ninti indebolire A, infiacchire A, svigorire A; ilgā ligā jĩ ~nino la lunga malattia lo ha infiacchito; ~ti indebolirsi, affievolirsi, svigorirsi; jō bālsas ~o gli si è affievolita la voce

nusilūpti žr. nulūpti

nusimānymas comprensione f; intendimento m; conoscenza f

nusimelūoti sballare A, esagerare A, dire fandōnie

nusiminĩmas disperazione f; tristezza f

nusimiĩti disperarsi; rattristarsi; abbattersi, pēdersi d'animo

nusinešiōti žr. nunešiōti

nusinuōdyti žr. nunuōdyti

nusipelnĩti conquistarsi, guadagnarsi, accattivarsi; n. pasitikėjimā conquistarsi la fiducia

nusipiŗkti žr. nupiŗkti

nusiplikĩti žr. nuplikĩti

nusiplūkti šnek. strapazzarsi, affaticarsi, stancarsi a morte

nusiramĩti žr. nuramĩti

nusireĩgti žr. nureĩgti

nusisėdėti žr. nusėdėti

nusisėkti riuscire E; aver buon ěsito; aver fortuna: concludersi bene; andare a buon fine; nenusiėkė

vākaras la serata non è andata bene

nusiskundĩmas lamento m; lagnanza f

nusiskūsti žr. nuskūsti

nusiskūsti lamentarsi, lagnarsi; nusiskundė menkū ūždarbiu si è lamentato per il magro guadagno

nusispjáuti 1. sputare A, tirare uno sputo; 2. *šnek.* (*nekreipti dėmesio*) infischarsi; *jám ĩ vīską n.* se ne infischia di tutto

nusistāt||ymas atteggiamento *m*; disposizione *f*; giudizio *m*; opinione *f*; *tvirtu ~ymo žmogus* uomo di carattere risoluto; *išankstintis ~ymas* pregiudizio *m*; *~yti* 1. *žr.* nustatyti; 2. (*pasiryžti*) decidere; *~ė užbaigti mokslius* ha deciso di terminare gli studi; 3. (*priešiškaĩ nusiteikti*) fare lo scontro; avere dei pregiudizi; *prieš jĩ visi ~ė* tutti hanno dei pregiudizi nei suoi confronti

nusistebė||jimas stupore *m*, scalpore *m*; meraviglia *f*; *~ti* stupirsi, meravigliarsi; *jĩs ~jo mào žodžiaĩs* si meravigliò delle mie parole

nusistojimas (*skysčių*) chiarificazione *f*; depòsito *m*; sedimento *m*

nusistó||ti 1. diventare chiaro, limpido; depositarsi; sedimentarsi; *vynas greitai ~ja* il vino si depòsita in poco tempo; *lėisti skysčiui ~ti* far riposare un liquido; 2. (*įsigalėti*) affermarsi; stabilizzarsi; venire in uso

nusistovė||ti 1. rimanere in piedi a lungo; 2. invadere E, prendere piede; diffondersi, affermarsi; *jaũ ~jo tokià madà* una moda ormai invalsa; *pagal ~jusias taisyklės* secondo le regole in uso

nusistūmti 1. *žr.* nustūmti; 2. arrivare E, raggiungere a stento

nusisukti *žr.* nusukti

nusišaipyti ridere in faccia a qc.; provocare dispetto; prendere in giro

nusišalinti appartarsi, isolarsi, ritirarsi

nusišauti uccidersi sparandosi

nusišėrti 1. spelarsi; spennarsi, spennacchiarsi; *vīštos nusišėrė* le galline si sono spennate; 2. (*nublukti*) scolorirsi, sbiadirsi

nusišypsó||ti fare un sorriso, sorridere A; *prk.: jám laimė ~jo* ha avuto un colpo di fortuna

nusišlāpinti *euf.* orinare (urinare) A, pisciare A

nusišlūostyti *žr.* nušlūostyti

nusišnekėti *žr.* nušnekėti

nusišnypsti soffiarsi il naso

nusišókti affaticarsi per il troppo ballare

nusitašyti *šnek.* ubriacarsi

nusiteikimas umore *m*, stato d'animo

nusiteĩk||ti 1. entrare in una certa disposizione d'animo; *jĩs būvo pulkiai ~ęs* era di ottimo umore; 2. predisporre; essere intenzionato (*a fare q.c.*); *mēs ~ę derėtis* noi siamo intenzionati a trattare

nusitęsti *žr.* nutęsti

nusitiė||ti estendersi, distendersi, prolungarsi; *tākas ~ia iki ėžero* il sentiero si prolunga fino al lago

nusitrāuk||ti 1. *žr.* nutrāukti; 2. distendersi, estendersi, prolungarsi; *darbaĩ ~ė iki rudeĩs* i lavori si sono prolungati fino all'autunno

nusitrĩnti *žr.* nutrĩnti

nusitvėrti *žr.* nutvėrti

nusiuřbti pompare A

nusiuntimas invio *m*; spedizione *f*

nusiųsti spedire A; mandare A; inviare A; *n. linkėjimų* inviare i saluti; *nusiųnciau jĩ apsipĩrkti* l'ho mandato per la spesa

nusivadėti evaporare E, svaporare E, svanire E

nusiváikščioti stancarsi (*per il troppo camminare*)

nusivarýti *žr.* nuvarýti

nusivėmti vomitare A, rigettare A

nusiveřkti piangere A, scoppiare in lacrime

nusiveřsti *žr.* nuveřsti

nusivýl||ėlis, -ė persona delusa; *~lmas* delusione *f*

nusivĩlkti 1. *žr.* nuvĩlkti; 2. *šnek.* andarsene pian piano

nusivĩlti restare deluso, disilludersi, disingannarsi, disincantarsi; *nusivýliau tavimĩ* sono deluso di te

nusivýti inseguire A, correre dietro a qc.

nusižėmin||imas umiltà *f*; rassegnazione *f*; *~ti* umiliarsi; indocilirsi; sottomettersi; *neturĩ jám ~ti* non devi umiliarti davanti a lui; *~ęs prašau jũsų* vi chiedo umilmente

nusižeĩng||ėlis, -ė trasgressore *m*, trasgreditrice *f*; *~lmas* trasgressione *f*; contravvenzione *f*; colpa *f*; (*ir sport.*) fallo *m*; *~ti* trasgredire A, commettere un fallo; *~ti įstātymui* trasgredire la legge

nusižióvauti fare uno sbadiglio

nusižiūrėti 1. imparare guardando, prendere esempio; 2. (*išsirinkti*) scegliere A; stabilire A

nusižũd||ėlis, -ė suicida *m*, *f*; *~ymas* suicidio *m*

nusižvėngti emettere un nitrito, nitrire A

nuskabýti cògliere A; spiccare A; staccare A

nuskaidrė||ti rasserenarsi, schiarirsi; *dangũs ~jo* il cielo si è schiarito

nuskaĩdrinti rasserenare A, schiarire A

nuskaitýti 1. leggere A; 2. (*skaičiuojant atmesi*) detrarre A

nuskalāuti sciabordare A; risciacquare A

nuskambė||ti 1. (ri)sonare E/A; echeggiare E/A; *~jo skambũtis* ha suonato il campanello; 2. *prk.* (*pasklisti žiniai*) diffondersi, divulgarsi, propagarsi

nuskam̃bin||**ti** (*valandas*) sonare E/A, battere A;
ką tik ~o vidurdienį è appena sonato mezzogiorno

nuskandinti affondare A, annegare A, affogare A;
n. laivą affondare una nave; *sng.:: jį bandė nusi-skandinti* ha tentato di affogarsi

nuskārēlis, -ė straccione *m* (*f*-a), pezzente *m*, *f*
nuskārti andare in brandelli; stracciarsi; logorarsi
nuskaūsmin||*imas med.* anestesia *f*; *viėtinis ~imas* anestesia locale; ~**ti** anestetizzare A

nuskėlti spezzare A, staccare A; infrangere A; scheggiare A

nusk||ėndėlis, -ė annegato *m* (*f*-a); ~**ėsti** 1. (*žūti*) annegare E, affogare E; 2. (*nugrimzti*) andare a fondo, affondare E, sprofondare E

nuskėsti 1. diluire A, annacquare troppo; 2. *šnek.* dire fesserie

nuskil||**ti** 1. staccarsi, scheggiarsi; 2. *šnek. (pasi-sekti)* riuscire E, aver fortuna; *jám gerai ~o* ha avuto un colpo di fortuna

nuskinti cògliere A, spiccare A, staccare A; *gėlę n.* cògliere un fiore

nuskýstinti diluire troppo

nusklembti tagliare in posizione obliqua

nuskóbt *žr.* **nuskinti**

nuskrėsti sporcarsi; trascurarsi

nuskriaūs||**ti** recar dolore; trattare ingiustamente; offendere A; danneggiare A; *pažėmintieji iř ~tėlė-ji* umiliati e offesi; *jįs nė mūsės nenuskriaústų* non farebbe male a una mosca

nuskrėti 1. volar via; 2. *prk.* andar via a tutto gas

nuskristi volar via; partire in volo (in aereo)

nuskubėti affrettarsi; precipitarsi; andare rapidamente

nuskúosti *šnek.* darsi a correre, precipitarsi

nuskuřd||**ėlis**, -ė miserabile *m*, *f*; poveraccio *m* (*f*-a); ~*lmas*, ~*inimas* impoverimento *m*, immiserimento *m*; *kultūros ~inimas* immiserimento della cultura; ~**inti** impoverire A, immiserire A; ~*intas krāštas* paese impoverito

nuskūrēlis, -ė straccione *m* (*f*-a), pezzente *m*, *f*

nuskuřsti 1. impoverirsi, immiserirsi, ridursi in miseria; 2. (*apie augalus*) intristire E, intisichire E

nuskūrti stracciarsi, andare in brandelli, sciuparsi

nuskūsti 1. rādere A; *plika! n. gálvą* rādere i capelli a zero; *sng.:: bařzdą nusiskūsti* rādersi, farsi la barba, sbarbarsi; 2. (*nulupti*) sbucciare A; pelare A; scortecciare A; *būlves n.* sbucciare le patate; 3. (*nugrandyti*) raschiare A, grattare A, scrostare A

nuslėpti nascóndere A; occultare A; celare A; tenere segreto; *n. tiėsq* nascóndere la verità

nuslĩdinti rėndere scivoloso

nusliũk||**ti** 1. franare E; 2. scėndere strisciando: scivolare giù; 3. trascinarsi via; allontanarsi; *prk.:: ~ti užmarštin* andare nell'oblio; 4. cadere E: pėrdere A; *jám visi plaukaĩ ~o* ha perso tutti i capelli

nuslý||**sti** scivolare E/A, sdrucciolare E; ~*do nuó laiptų* sdrucciolò dalle scale

nusliuógti scėndere scivolando

nuslopĩn||*imas* repressione *f*; soffocamento *m*; ~**ti** soffocare A; domare A; sedare A; reprimere A; ~*ti sukilĩmą* reprimere un tumulto; *gaĩsrą ~ti* soffocare le fiamme

nuslũgĩmas decrescenza *f*, calo *m*, diminuzione *f*, abbassamento *m*

nuslũg||**ti** 1. decrėscere E, abbassarsi, calare E. diminuire E; *šaltis ~o* il freddo è diminuito; *ũpė ~o* l'acqua del fiume si è abbassata; 2. *prk.* attenuarsi, attutirsi, smorzarsi; *entuziāzmas ~o* l'entusiasmo si è smorzato

nusmaig(st)ýti ficcare A, piantare A

nusmaĩlinti aguzzare A, appuntire A

nusmaũgti strangolare A, strozzare A; soffocare A
nusmaũkti tirar giù, abbassare A, calcare A; *sng.:: nusismaũkti kepūrę aĩt akių* calcarsi il cappello sugli occhi

nusmėgti sprofondarsi, affondare E; *lš gėdos bū-čiaiau kiauraĩ žemės nusmėgęs* mi sarei sprofondato per la vergogna

nusmėĩgti trafiggere A; infilzare A; infiggere A; *dũrklų prieřą n.* infilzare un nemico con la spada

1 nusmėĩkti 1. sentire un dolore acuto (fitta, puntura); *mán nusmėlkė šóną* ho sentito una fitta al fianco; 2. *prk.* baluginare E; penetrare E; pervadere E; *jĩ nusmėlkė báimė* il terrore pervase il suo animo

2 nusmėĩkti (*užgožti*) soffocare A; coprire A

nusmuk||**dýti** mandare in rovina, portare al decadimento; ~*lmas* decadenza *f*, decadimento *m*. rovina *f*, sfacelo *m*; *morālinis ~lmas* decadenza morale

nusmũk||**ti** 1. cadere E, cascare E; scivolare giù: *aĩtklodė ~o aĩt žemės* la coperta è scivolata giù: ~*usios kėlnės* calzoni cascanti; 2. *prk.* decadere E; andare in sfacelo; cadere in miseria; ~*usi įmonė* azienda in sfacelo

nusmuŕgti *šnek.* 1. disperarsi; abbattersi; pèrdersi d'ànimo; 2. cadere in misèria

nusnáušti, nusnúšti fare una dormitina, schiacciare un pisolino

nusodlnti 1. (*nulaipinti*) far scèndere, smontare A; 2. (*apsodinti*) piantare attorno, alberare A; 3. *chem.* precipitare E; depositare A; sedimentare A

nuspaĩvinti colorare A, dipingere A; *n. melynai* colorare di blu

nuspárdyti levar via a calci, calciare A, spingere col piede; *sng.*: *vaikas nusispárdęs mięga* il bambino dorme scoperto

nuspáu||sti 1. indolenzire A, far male (*per il troppo peso o per lo stringere a lungo*); *kuprinė ~dė pečiūs* lo zaino ha indolenzito le spalle; 2. spingere A, prèmere A, schiacciare A; *~sk mygtuką* premi il pulsante

nuspeŋgti riecheggiare E, risonare E/A; ronzare A; *mán ausis nùspengė* sento ronzare le orécchie

nuspėti presagire A, predire A, profetizzare A; *n. ateitį* presagire il futuro

nusplrti calciare A; spingere col piede; cacciar via a calci; *n. svėdinį* calciare la palla

nusprėsti decidere A, prèndere una decisione; *nusprėndžiau pasilikti* ho deciso di restare

nusprógti *menk.* 1. crepare E, morire E; 2. dimagrire E

nusprústi scivolare giù, cadere E

nuspūdinti andàrsene a testa bassa (o con la coda tra le gambe)

nuspuogúoti coprirsi di pùstole

nuspūr||ėlis, -ė straccione *m* (*f*-a), pezzente *m, f*; *~ti* stracciarsi, andare in brandelli, logorarsi

nustátymas 1. accertamento *m*; appuramento *m*; constatazione *f*; affermazione *f*; *tiesos n.* appuramento della verità; 2. fissazione *f*; stabilizzazione *f*; regolazione *f*; 3. determinazione *f*; definizione *f*; identificazione *f*; *ligos n.* identificazione di una malattia

nustatý||ti 1. (*apstatyti*) riempire A, ingombrare A; *palangė ~ta gėlių vazónais* il davanzale è pieno di vasi di fiori; 2. (*paskirti*) stabilire A; fissare A; determinare A; concordare A; *~ti žemės ribas* determinare i confini di un terreno; *sng.*: *jūs nusistatė tókią tvarką* ha stabilito per sé un tale ordine; 3. identificare A, individuare A; riconòscere A; scoprire A; *~ti rėiškinio priežastis* iden-

tificare le cause di un fenòmeno; 4. puntare A; regolare A; *~ti laikrodį* regolare l'orològio

nustėbin||ti stupire A; sorprèndere A; meravigliare A; *jō atsākymas visūs ~o* la sua risposta meravigliò tutti

nustėbti stupirsi; sorprèndersi; meravigliarsi; *at-ródė nustėbęs* sembrava stupito

nustekėnti *šnek.* affaticare A, strapazzare A

nustelbti 1. coprire A; superare A; *vėjo kauksmas nustelbė mào balsą* l'ùlulo del vento coprì la mia voce; 2. (*apie augalus*) soffocare A

nustėrti pietrificarsi; rimanere di stucco; restare sbalordito (meravigliato)

nustýgti (*ppr. su neiginiu*) restar fermo, rimanere seduto; *tàs vaikas negali n.* questo bambino non riesce star fermo

nustilbti *žr.* nustėbti 2

nustiĩpinti *šnek.* andàrsene pian piano

nustilpti crepare E, morire E; *badū n.* morire di fame

nustojĩm||as 1. pèrdita *f*; 2. cessazione *f*; *bė ~o* incessantemente, senza fermarsi, di continuo

nustó||ti 1. pèrdere A, rimanere privo di; *~ti sveikatos* pèrdere la salute; *~ti pinigų* rimanere privo di denaro; *vòs žādo nenustójau* per poco non perdevo la favella; 2. cessare E/A; smètttere A; terminare A; interròmpere A; *nenustója lyti* non cessa di piòvere; *~k šaukti!* smètttila di gridare!

nustovėti star fermo; rėggersi in piedi (sulle gambe); *nebegaliu n. aĩt kójų* le gambe non mi rėgono più

nustraksėti allontanarsi a saltelli

nustum||ti 1. spostare A, scostare A, allontanare spingendo, spingere A; *~k kėdę nuò sėnos* scosta la sedia dal muro; *~ti vežimą į daržinę* spingere il carro dentro il fienile; *sng.*: *laidotuvės nusistūmė į trėčią diėną* il funerale è stato spostato di due giorni; 2. far cadere, buttar giù (*spingendo*); *~ti ką nuò láiptų* spingere qc. giù per le scale; 3. *sport.* lanciare A, gettare A; *♦ alkį ~ti* cavarci la fame

nustvėrti *žr.* nutvėrti

nusúdyti mèttere troppo sale

nusùkti 1. tòrcere A; contòrcere A; *n. vištai gálvą* tòrcere il collo a una gallina; *aūsį kám n. (pabarti)* dare una tirata d'orécchio; 2. ròmpere A; fraccassare A; rovinare A; *sng.*: *kóją nusisùkti* ròmpersi una gamba; 3. voltare A; vòlgere A; girare A; sviare A; *žvilgsnį n.* vòlgere lo sguardo; *kalbą*

n. sviare un discorso; *sng.*: **nusisùkti** *ĩ kltq pùsẽ* voltarsi dall'altra parte; 4. ingannare A, imbrogliare A; truffare A; barare A; **n. grāžq** imbrogliare sul resto

nusuñkti scolare A, lasciar sgocciolare; **n. makaronùs** scolare la pasta

nusùs||**elis**, -**ẽ** *menk.* miserabile *m, f*, poveraccio *m (f -a)*; ~**inti** impoverire A, immiserire A; ~**inti kalbq** impoverire la lingua; ~**ti** 1. impoverirsi, immiserirsi, cadere in miseria; 2. deperire E, estenuarsi; 2. (*apie augalus*) intristire E, intisichire E

nusvaidyti džn. gettare A, buttare via

nusvarinti abbassare A, chinare A

nusvarstýti prendere una decisione

nusveřti 1. sorpassare di peso, pesare di più; 2. indolenzire A (*per il troppo peso*); 3. *prk.* (*lemti*) destinare A; decidere A; stabilire A

nusvidinti lustrare A; lucidare A; lisciare A

nusvie||**sti** scagliare A, scaraventare A, sbalzare A; ~**sti ākmenĩ** scagliare un sasso; **bangà jĩ ~dẽ** *ĩ jũrq* l'onda lo sbalzò in mare

nusvil||**inti** bruciacciare A, abbruciacciare A; strinare A; ~**inti vištq** abbruciacciare il pollo; ~**ti** 1. bruciarsi, scottarsi, ustionarsi; 2. *prk.* (*ap-sigauti*) ingannarsi, abbagliarsi, cadere in errore

nusvirduliuoti andarsene barcollando

nusvĩr||**ti** 1. piegarsi, (in)curvarsi, inclinarsi; pendere E; ~**es bókštas** torre inclinata; 2. abbassarsi, chinarsi; **jõ galvā ~o** la sua testa si è abbassata

nusvyruoti andarsene barcollando

nušāl||**dyti** gelare A, far prendere freddo, congelare A; **šalnā ~dẽ gėlẽs** il freddo ha gelato i fiori; *sng.*: **keliõnẽje nusisāldžiau** ho preso freddo durante il viaggio; ~**imas med.** congelamento *m*

nušālin||**imas** rimozione *f*; destituzione *f*; allontanamento *m*; ~**imas iš (nuõ) pareigũ** rimozione da una carica; *teis.*: **teisẽjo ~imas** ricasazione *f*; ~**ti** 1. destituire A, rimuovere A, dimettere A; ~**ti pāpirktq valdiniñkq** destituire un funzionario corrotto; ~**ti teisẽjq** ricasare un giudice

nušāl||**ti** 1. gelarsi, congelarsi; patire il freddo, perire di freddo; ~**au kõjas** ho i piedi gelati; 2. (*susirgti*) prendere un raffreddore

nušāšti coprirsi di foruncoli, di herpes; **jĩs višas nušāšes** è pieno di foruncoli

nušauti 1. uccidere sparando; colpire a morte; fucilare A; **jĩs kĩškĩ nušovẽ** ha ucciso (*a colpi di fucile*) una lepre; 2. abbattere A (*con arma da*

fuoco); 3. **šnek.** correre a tutto gas, passare rapidamente

nuščiũti calmarsi, placarsi, quietarsi

nušeimininkauti rovinare A, mandare in miseria (*amministrando male*)

nušẽpti 1. sciuparsi; trasandare E; 2. immiserirsi, impoverirsi

nušerti ingrassare A, nutrire bene

nušienauti falciare A, tagliare l'erba

nušĩl||**dyti** 1. scaldare A; 2. far sciogliere, liquefare A; ~**ti** 1. scaldarsi; 2. sciogliersi, liquefarsi

nušiuřpti 1. spaventarsi, impaurirsi; 2. intirizzirsi, irrigidirsi (*per il freddo*)

nušiũr||**ti** 1. spennarsi, spennacchiarsi; ~**usi vištā** gallina spennacchiata; 2. sciuparsi, logorarsi; ~**ẽ drabũžiai** vestiti lögori

nušiũruoti pulire A (*raschiando, grattando*)

nušlamėti allontanarsi frusciando

nušleivoti (*batus*) scalagnare A

nušliaũžti 1. strisciare via; muoversi carponi (*gaton*); trascinarsi; 2. scendere E, scivolare giù

nušlifuoti levigare A, lisciare A, lustrare A, polire A

nušlyti inclinarsi, pendere da un lato

nušliuõžti 1. scivolare E/A, scendere giù; strisciare A; 2. (*slidẽmis*) andare con gli sci

nušlubuoti muoversi zoppicando

nušluostyti 1. tögliere via; asciugare A; detèrgere A; pulire A; **n. dũlkes** pulire dalla polvere, spolverare A; **āšaras n.** asciugare le lacrime; *sng.*: **nusišluostyk bũrnq** pulisciti la bocca; *õ* **nõsĩ kām n.** riuscire superiore a qc.

nušliuoti 1. spazzare A, scopare A; *sng.*: **greitomĩs nusišlavẽ kiẽmq** ha dato una spazzata al cortile; 2. *prk.* spazzare via; distruggere A; **uragānas nusišlavẽ višq káimq** l'uragano spazzò via un intero villaggio; **n. stālq** (*visq suvalgyti*) spazzare via tutto (*mangiare tutto quanto*)

nušnekėti sragionare A; dire fesserie; farneticare A, vaneggiare A; *sng.*: **kq čia nusišneki?** cosa stai farneticando?

nušnypšti 1. pulire il naso; 2. allontanarsi sibilando

nušók||**ti** 1. saltare A (*giù o in lungo*); ~**ti nuõ kẽdẽs** saltare giù da una sedia; **kĩek tũ ~i** *ĩ tõi?* quanto salti in lungo?; 2. (*nukristi*) saltare (*schizzare*) via; (*nuo bẽgiũ*) deragliare A; **vařžtas ~o** è saltato (*via*) un bullone

nušokũoti muoversi a saltelli

nušukũoti 1. pettinare A; 2. (*arklĩ*) strigliare A

nušù||sti 1. scottarsi, bruciarsi; 2. (*apie spalvą*) scolorirsi, sbiadire E; **~tinti** 1. scottare A; versare dell'acqua bollente sopra; stufare A; 2. scolorare A, sbiadire A

nušveľsti pulire A, lucidare A (*strofinando, fre-gando, raschiando*); *ikl blizgesio nušveitė púodą* lucidò la pentola sino a farla brillare

nušviesti 1. illuminare A; schiarire A; ravvivare A; *saulė nušvietė žemę* il sole illuminò la terra; *sng.:* *į vakarą nusivietė* verso sera il tempo si è schiarito; 2. *prk.* chiarire A; spiegare A; presentare A; *n. situaciją* chiarire la situazione

nušvilpti 1. fischiare A, disapprovare A; *daini-ninkas publikos buvo nušvilptas* il cantante fu fischiato dal pubblico; 2. *šnek. (nulekti)* correre a tutto gas; 3. *šnek. (pavogti)* rubare A, fregare A; *mán nušvilpė laikrodį* mi hanno fregato l'orologio

nušvľ||sti 1. illuminarsi; mettersi a brillare, rag-giare A; *~to visl namai* s'illuminò tutta la casa; 2. *prk.* accendersi; schiarirsi, rasserenarsi; *jō ākys ~to džiaugsmū* i suoi occhi s'accesero di gioia

nutáikyti 1. prendere la mira, mirare A, puntare A; *n. į kiškį* mirare a una lepre; 2. cogliere A; trovare A; *n. tiškamą prógą* cogliere l'occasione opportuna

nutaisýti 1. (*pagadinti*) guastare A (*cercando di aggiustare*); 2. (*nurengti*) svestire A, spogliare A; 3. (*nudarinėti*) pulire A; preparare A; 4. *šnek. (apiplešti)* derubare A, spogliare A; 5. (*veido išraišką*) tentare di esprimere, abbozzare A, fare A; *šypsena n.* abbozzare un sorriso

nutapý||ti dipingere A; *aliėjiniiais dažais ~tas pavėikslas* dipinto a olio

nutarľm||as decisione f; deliberazione f; decreto m; ordinanza f; (*teismo*) sentenza f; *priimti ~q* prendere una deliberazione

nutaf||ti decidere A; deliberare A; stabilire A; *jaū viskas nutarta* ormai è tutto deciso; *~ti balsų dauguma* decidere a maggioranza; *~tis teis.* decisione f; ordinanza f; sentenza f

nutasýti digrossare A; squadrare A; *rąstą n.* squadrare una trave

nutasųkti bagnare (o sporcare) con spruzzi; spru-zare A, schizzare A; *sng.:* *nusitaškiaū dažais* mi sono schizzato di vernice

nutasųkúoti punteggiare A, macchiettare A

nutau||sti, **~tėti** perdere le proprie caratteristiche nazionali; assimilarsi; **~timas**, **~tinimas** dena-

zionalizzazione f, snazionalizzazione f; **~tinti** denazionalizzare A, snazionalizzare A

nuteľkti predisporre A; pregiudicare A; mettere in uno stato d'animo; *tà žinià mūs gerai nuteikė* questa notizia ci ha messo di buon umore; *n. viėnus prieš kitus* mettere gli uni contro gli altri

nuteis||imas condanna f; *teis.:* *lygtinis ~imas* condi-zionale f; **~tasis**, **-óji** condannato m (f-a)

nuteľsti condannare A; *n. dvejus metus kalėti* con-dannare a due anni di carcere

nutekė||jimas 1. scola m; 2. perdita f, fuoriuscita f, fuga f; *dųjų ~jimas* fuoriuscita di gas; **~ti** 1. scolare E; scorrere E; fluire E; 2. maritarsi, an-dare sposa; *jį tolį ~jo* è andata a sposarsi lontano

nutekinti 1. far scorrere; scolare A; 2. maritare A, far sposare; 3. (*staklėmis*) tornire A; levigare A

nutekšti 1. schizzare A, dare una spruzzata; 2. lanciare A, gettare A, buttare A; *nuteškė maišą ant žemės* buttò il sacco per terra

nuteľpti trascinare A, tirare via, portare a stento; *sng.:* *nusitempė manė į kiną* sono stata trascinata al cinema

nuteplióti 1. impiastricciare A, imbrattare A, spor-care A; 2. far un brutto disegno

nutepti 1. spennellare A; spalmare A; 2. sporcare A, imbrattare A

nuterlióti žr. nuteplióti 1

nutėsti trascinare A; strascinare A; tirare A; pro-trarre A; prolungare nel tempo; *nenutėsk moks-lų* non protrarre gli studi; *n. žodžius* strascinare le parole; *sng.:* *darbai nusitęsė ilgiau nei buvo manýta* i lavori si sono prolungati oltre il previs-to

nutiėsti 1. stendere A; dispiegare A; *n. kilimą* stèn-dere un tappeto; 2. costruire A; installare A; impiantare A; *n. kėlią* costruire una strada

nutikimas accaduto m; caso m; avventura f

nutýkoti stare in agguato; appostare A; cogliere A; afferrare A; *n. prógą* cogliere il destro

nutikšti cadere a gocce

nutik||ti 1. riuscire E, venire bene; *~es darbas* lavoro ben riuscito; 2. accadere E; avvenire E; succedere E; *jám ~o neláimė* gli è accaduta una disgrazia; *kas gi ~o?* che cosa è successo?

nutýkti calmarsi, placarsi

nutľldyti 1. far tacere, imporre il silenzio; chetare A; zittire A; 2. *prk.* sedare A, placare A

nutylėti passare sotto silenzio; tacere A; non sve-lare; *knyg.* sottacere A

nutil||ti 1. placarsi; quietarsi; chetarsi; méttersi in silenzio; *véjas ~o* il vento si placò; 2. cessare E/A; interròmpersi; fermarsi, arrestarsi; *~ti vidurý žòdzio* interròmpersi nel mezzo di una frase

nutinkuoti intonacare A

nutirp||dyti, ~inti far sciogliere, liquefare A

nutirp||ti 1. sciogliersi, liquefarsi; *sniégas ~o* la neve si è sciolta; 2. (*apie sąnarius*) indolenzirsi, intorpidirsi, intormentirsi; *mán rankà ~o* mi si è intormentito un braccio; 3. (*iš baimės*) impietirirsi, rimanere di stucco

nutirštinti rëndere troppo denso

nutis||ti 1. stëndersi, allungarsi; *slėniù ~sta kalnų šešėliai* le ombre dei monti si allungano sulla pianura; 2. pëndere E; scëndere E; cascare E; *jám sėilė iš burnos ~o* gli scese la bava dalla bocca

nutolimas, nutolin||imas allontanamento *m*; distacco *m*; *~ti* allontanare A; tenere distante; *~ti pavojų* allontanare un pericolo

nutolti allontanarsi; distaccarsi; staccarsi; separarsi; *n. nuò krañto* allontanarsi dalla riva; *nuò draugų n.* distaccarsi dagli amici

nutraukimas 1. strappo *m*; rottura *f*; troncamento *m*; *sántykių n.* rottura dei rapporti; 2. annullamento *m*; scioglimento *m*; 3. sospensione *f*; cessazione *f*; interruzione *f*; *darbų n.* sospensione dei lavori

nutrauk||ti 1. strappare A; spezzare A; staccare A; troncare A; *~ti grandinės* spezzare le catene; *~ti rañką* troncare una mano; *karė jam ~ė kóją* la guerra lo ha mutilato di una gamba; 2. tirare A, levar via, tögliere A; *sng.:* *nusitráukė sau vlsq añtklodę* ha tirato tutta la coperta verso di sè; 3. interròmperre A; sospèndere A; sméttere A; *~ė mókslus* ha interrotto gli studi; 4. rómperre A; sciögliere A; annullare A; *~ti sutartį* sciögliere un contratto; 5. fotografare A, scattare A, fare una foto; 6. (*atpratinti*) svezzare A; 7. *šnek. (nu-eiti)* incamminarsi, méttersi in moto

nutremti deportare A

nutreñkti 1. scagliare A, scaraventare A; *nùtrenkė jį aūt žėmės* l'ha scaraventato per terra; 2. fulminare A, uccidere sul colpo; *jį elektrà nùtrenkė* fu fulminato da una scàrica elèttrica; 3. *šnek.* trasferire A; cacciare A; portare con fracasso; *sng.:* *kuñgi buvái nusitreñkės?* ma dove ti eri cacciato?

nutręsti concimare A, letamare A

nutrija zool. nutria *f*

nutriñkti lavare A

nutrinti 1. pulire A (*strofinando, fregando*); tögliere via; cancellare A; *n. rāštą nuò lentos* cancellare la lavagna; *sng.:* *šiltos dėmės lengvai nusitrina* queste macchie se ne vanno facilmente; 2. scorticare A, sbucciare A, spellare A; *bātas nutrýnė mán kóją* la scarpa mi ha spellato il piede; 3. logorare A, sciupare A, consumare A; *sng.:* *nusitrýnės pòrtfelis* cartella consunta

nutrýpti calpestare A, pestare A

nutriūsti sciuparsi; spelarsi; spuntarsi; rovinarsi

nutró||kšti soffocarsi, morire per soffocamento: *~škinti* soffocare A, far morire

nutrūkimas rottura *f*; strappo *m*

nutrūkt(a)galvis, -ė discolo *m* (*f -a*); monello *m* (*f -a*)

nutrūk||ti 1. rómpersi; staccarsi; spezzarsi; straparsi; *viřvė ~o* la corda si è spezzata; *~o sagà* si è staccato il bottone; 2. interròmpersi; fermarsi. arrestarsi; restare sospeso; cessare d'improvviso: *derýbos ~o* le trattative sono state sospese; *draugystė ~o* l'amicizia si è interrotta

nutrumpėti accorciarsi troppo

nutrumpinti accorciare A, abbreviare troppo

nutrupėti sbriciolarsi, sgretolarsi

nutrupinti sbriciolare A; frantumare A

nutukimas grassezza *f*, pinguèdine *f*; *med.* obesità *f*

nutuk||ėlis, -ė persona obesa; *~inti* ingrassare A. impinguare A; *~ti* ingrassare E; impinguarsi; diventare obeso

nutuók||ti compèndere A; capire bene; intèndersi: *aĩ ~i apiė motòrus?* t'intendi di motori?

nutùpd||ymas atterràggio *m*; *~ýti (lėktuvą)* far atterrare

nutùpim||as (lėktuvo) atterràggio *m*; *priverstinis ~as* atterràggio forzato; *~o aikštėlė* campo di atterràggio; *skridimas bė ~o* volo senza scalo

nutùp||ti 1. (*apie lėktuvą*) atterrare A; 2. posarsi: appollaiarsi; *aūt šakos nutùpė paūkštis* l'uccello si posò su un ramo; *prk.:* *miestėlis ~es kálno šlaità* un paese appollaiato sulla montagna

nuturėti trattenerre A; fermare A; frenare A; *n. árklį* fermare il cavallo; *sng.:* *negalėjau nusitūrėti juokù* non riuscivo a trattenermi dal ridere

nutušuoti ombreggiare A

nutvarkýti 1. ordinare A, riméttere al suo posto; 2. *prk.* cambiare il posto

nutvārstyti sfasciare A, togliere le bende
nutvėrti 1. afferrare A; aggrappare A; acchiappare A; *n. k̃a ūž apykaklės* afferrare qc. per il bavero; *sng.*: *nusivėriau ūž šakos* mi sono aggrappata a un ramo; 2. cògliere A; sorprendere sul fatto; *nutvėrė jį obuolius bėvagiant* l'hanno sorpreso a rubare le mele
nutviėksti illuminare A; accendere A
nutvil̃k||yti scottare A; stufare A; ~ti scottarsi, bruciarsi
nutṽinti allagarsi, inondarsi
nutvóti percuotere A, prendere a bastonate
nuuogáuti raccògliere (tutte) le bacche
nuúosti 1. fiutare A, conòscere al fiuto; 2. *šnek.* intuire A, presagire A, subodorare A
nuūžti allontanarsi ronzando
nuvaikýti scacciare A, mandar via; *musės n.* scacciare le mosche
nuváikš̃čio||ti pestare A; battere A; ~tas *tākas* sentiero battuto
nuvainikúoti 1. togliere una corona (una ghirlanda); *prk.*: *n. karalių* deporre (detronizzare) un re; 2. ornare di ghirlande
nuvairúoti arrivare stando al volante
nuváišinti offrire troppo, far ubriacare
nuvaldyti dominare A; padroneggiare A; controllare A; *vairuotojas nenuvaldė mašiną* l'autista ha perso il controllo della macchina
nuvalgyti mangiare parte di q.c.
nuvalýti 1. pulire A; *sng.*: *nusivalyk batūs* pulisciti le scarpe; 2. spazzare A, togliere via; *sniėgą n.* spazzare la neve; 3. (*derlių*) far la raccolta
nuválkio||ti 1. consumare A, logorare A, sciupare A; ~tas *švaikas* giacca sciupata; 2. *prk.* rendere triviale, banalizzare A; ~ta *frāzė* frase banale
nuvalkstýti džn. 1. svestire A, spogliare A; 2. (*užvalkalus*) sfoderare A
nuvārginti affaticare A, spossare A, strapazzare A; *akis n.* affaticare la vista
nuvařg||ti affaticarsi, stancarsi; ~aũ *beváikš̃čiodama* mi sono stancata a camminare
nuvar||ýti 1. condurre A; portare A; trascinare A; ~yti *gývulius į ganýklą* condurre il bestiame al pàscolo; *sng.*: *nusivārė jį pàs viřšininką* è stato trascinato dal capoufficio; 2. scacciare A, mandar via; respingere A; 3. costringere A, obbligare A; ~iaũ *jį pamokų ruošti* l'ho costretto ad andare a far i còmpiti; 4. togliere A; privare A; *prk.*: *tos miñtys mán miegus nuvārė* quei pensieri m'hanno

tolto il sonno; 5. rubare A, rapire A; *jám mašiną nuvārė* gli hanno rubato l'automobile; 6. far sciògliere, liquefare A; 7. affaticare A; sfinire A; stancare A; *sng.*: *grįžo visai nusivāręs* è tornato stanco morto (sfinito)

nuvartýti džn. far cadere

nuvarvé||ti sgocciolare E, pèrdere gocce; *vandėns ~jo aũt grindų* è sgocciolata acqua sul pavimento

nuvařvin||ti sgocciolare A; scolare A; ~k *lėkstės* metti i piatti a sgocciolare

nuvaž||iúoti allontanarsi, partire E, andare E (*in veicolo*); *sėdo į mašiną ir ~iavo* salì in macchina e partì; *jį ~iavo pàs dūkų* è andata a trovare la figlia; *o į lankas ~iúoti* uscire fuori dal tema

nuvéikti 1. còmpiare A; fare A; eseguire A; *n. gėrą darbą* còmpiare una buona azione; *vienas daũg nenuvéiksi* da solo non riuscirai a far molto; 2. vincere A; superare A

nuvélinti ritardare A; rimandare A

nuveřsti 1. far cadere, buttar giù; abbattere A; *mėdį n.* abbattere un àlbero; *sng.*: *jis nusivertė nuò láiptų* è caduto dalle scale; 2. rovesciare A; costringere alle dimissioni; detronizzare A; *váldžią n.* rovesciare il governo

nuvertė||jimas svalutazione f; deprezzamento m; ~ti svalutarsi; diminuire di valore

nuvérti 1. infilzare A; trafiggere A; 2. sfilare A; togliere A; 3. schiacciare A; comprimere A; *sng.*: *jis pirštą nusivėrė* si è schiacciato un dito

nuvertimas abbattimento m; rovesciamento m; (*karaliaus*) detronizzazione f

nuvértin||imas svalutazione f; deprezzamento m; annullo m; cancellazione f; ~ti 1. svalutare A; deprezzare A; sminuire A; sottovalutare A; ~ti *piginis* svalutare la moneta; *nenuvértink sąvo sugėbėjimų* non sottovalutare le tue capacità; 2. annullare A; cancellare A

nuveřžti stringere troppo

nuvésti accompagnare A, portare A, condurre A; *n. vaiką į mokýklą* accompagnare il figlio a scuola; *sng.*: *nusivėdė manė į teatrą* mi ha portato con sé al teatro

nuvésti raffreddarsi

nuvéžlinti šnek. andarsene a passi di lumaca

nuvéž||ti trasportare A, portare A, accompagnare A (*in veicolo*); ~k *manė į stotį* accompagnami alla stazione; *sng.*: *nusivėšime válgyti* porteremo con noi da mangiare

- nuvýk**||**ti** 1. partire E; arrivare E; giungere E; *bu-vaũ ~usi ĩ minis̀tèrijq* ero andata al ministero; 2. riuscire E, venir bene
- nuvilióti** attrarre A; allettare A; trascinare A
- nuvil̥kinti** tirare in lungo, ritardare A, rallentare A, rimandare A
- nuvil̥kti** 1. portar via di peso, trascinare A, strascicare A; 2. tirare in lungo, ritardare A, rimandare A; *sng̃r.: darbaĩ nusivĩlko* i lavori si sono rallentati; 3. tȝgliere (*un vestito*), svestire A, spogliare A; *sng̃r.: nusivĩlk páltq* tȝgliti il cappotto
- nuvilti** deludere A; disingannare A; *nuvĩlei manẽ* mi hai deluso
- nuvingiũoti** 1. serpeggiare A; procèdere a zigzag; 2. allontanarsi strisciando
- nuvynióti** (di)spiegare A; srotolare A; sfasciare A
- nuvĩrinti** 1. far bollire; 2. far bruciare (o gelare)
- nuvĩr**||**sti** cadere E, cascare E; *jĩs ~to nuõ dvĩračio* è caduto dalla bicicletta; *~sti aĩt lóvos (trumpam atsigulti)* distendersi sul letto
- nuvĩrti** (*verdant išgaruoti*) evaporare E
- nuvỹ**||**sti** appassire E, avvizzire E; *pr̥k.: ~tẽs grȝĩs* bellezza avvizzita
- 1 nuvýti** mandar via, scacciare A, allontanare A
- 2 nuvýti** tȝrcere A; avvȝlgere A; arrotolare A; aggomitolare A
- nuvýtinti** far appassire
- nuvȝti** derubare A, portar via
- 1 nuvók̥ti** far la raccolta; miètere A; falciare A
- 2 nuvók̥ti** comprendere A; capire A; intendersi; *nenuvók̥ia, kȧ kal̥ba* non capisce quel che dice; *sng̃r.: nusivók̥ti apiẽ mēnq* intendersi di arte
- nuvȝ̥ti** tȝgliere A; scoprire A; *n. pũodo daĩgtĩ* scoperciare una pēntola
- nuzũlinti** (s)fregare A; graffiare A; scorticare A; *nenuzũlink s̥lenos* non sfregare contro la parete!
- nuzvĩmbti** volar via ronzando
- nuzaibũoti** lampeggiare A, baluginare E
- nužarstýti d̥zn.** spàrgere A; tȝgliere via
- nužẽmin**||**ti** 1. abbassare A, rēndere troppo basso; *balsq n.* abbassare la voce; 2. umiliare A; avvilire A; mortificare A; *jĩs priẽš visũs bũvo ~tas* è stato umiliato di fronte a tutti
- nužẽngti** 1. (*tolyn*) fare qualche passo avanti; incamminarsi; 2. (*žemyn*) scēndere E, venire giù
- nužẽrti** 1. spàrgere A, tȝgliere via; 2. illuminare A
- nužydėti** sfiorire E, appassire E
- nužiẽ**||**sti** tornire A, creare A; *grȝiaĩ ~stȧ vazȧ* vaso ben tornito
- nužiẽvin**||**imas** scortecciatura *f*, scortecciamento *m*; *~ti* scortecciare A
- nužygiũoti** percȝrrere una distanza in marcia, marciare A
- nužĩl**||**inti** rēndere canuto; *~ti* incanutire E, diventare canuto, brizzolato; *~ẽs žmogũs* uomo brizzolato
- nužymẽ**||**jimas** segnalazione *f*; designazione *f*; *~ti* 1. (*paženklinti*) segnalare A; segnare A; marcare A; tracciare A; 2. (*nurodyti*) indicare A; designare A; stabilire A
- nužingsniũoti** incamminarsi, andar avanti
- nužýsti žr.** nužydėti
- nužiũrėti** 1. adocchiare A; individuare A; scēgliere A; 2. (*prietaruose*) dare il malocchio
- nužnỹbti** levar via (*con le dita*); spilluzzicare A
- nužũd**||**ymas** omicidio *m*, assassinio *m*, uccisione *f*; *teis.: tȝčĩnis ~ymas* omicidio doloso, volontario; *~ýti* uccidere A, assassinare A, ammazzare A; *sng̃r.: jĩ baĩdẽ nusižudyti* ha tentato di suicidarsi (tȝgliersi la vita)
- nužvangėti** allontanarsi tintinnando
- nužvaĩbti** intirizzirsi, intorpidirsi (*per il freddo*)
- nužvėlgti** lanciare uno sguardo, mēttre gli occhi addosso; *n. kȧ nuõ galvȝs ikĩ kȝjũ* squadrare qc. da capo a piedi
- nužvilginti** far brillare, lustrare A
- nužvyrũoti** inghiaiare A

O

o 1. *jng.* ma, invece, eppure, bensì, al contràrio, e; *às važiūoju, o tū pasiliksi* io parto, ma tu resti; *reikia apsispręsti, o nē svyrūoti* non bisogna tentennare, bensì decidere; 2. *jst.* o, oh, ah; *o, kaip gražū!* oh, che bello!; 3. *dll.* (*dažnai neverčiama*) *o tū kuŗ eini?* e tu dove vai?

oāzē òasi *f*

obel |ýnas meleto *m*; ~inis di melo; ~ls *bot.* melo *m*; *laukinē* ~ls melo selvàtico

obeliskas obelisco *m*

obertōnas muz. ipertono *m*; armònico superiore
objēktas 1. oggetto *m*; materia *f*; argomento *m*; *tyrinėjimų o.* oggetto delle ricerche; 2. *kar.* obiettivo *m*; 3. complesso *m*; insieme *m*; *statýbos o.* cantiere *m*

objektýv||as obiettivo *m*; ~iaĩ *prv.* obiettivamente, in modo obiettivo, con imparzialità; ~iaĩ *pateĩkti faktùs* esporre i fatti in modo obiettivo; ~lzas oggettivismo *m*; ~ūmas oggettività *f*, obiettività *f*; ~ūs 1. oggettivo; ~ĩ *tikrovē* realtà oggettiva; 2. obiettivo, imparziale, oggettivo; ~ūs *vértinimas* giudizio obiettivo

obligācija obbligazione *f*; buono *m*; titolo *m*; *valstybinē o.* titolo di stato

obliu||ti piallare A, spianare A, levigare A; *leĩta* ~ti piallare un'asse di legno; ~tojas, -a piallatore *m* (*f* -trice)

oblius pialla *f*, pialletto *m*; *mechāninis o.* piallatrice *f*

obòj||ininkas, -ē oboista *m, f*; ~us *muz.* òboe *m*

observatōrija osservatōrio *m*; *astronōmijos o.* osservatōrio astronōmico

obskurānt||as, -ē oscurantista *m, f*; ~iskas oscurantistico; ~lzas oscurantismo *m*

obstrūkcija ostruzionismo *m*

obuol||iauti raccògliere mele; ~iēnē confettura di mele; ~inis di mele; ~inis *pyrāgas* torta di mele; ~ýs mela *f*; *lit.* pomo *m*; *nulūpti obuolį* sbucciare una mela; *sukirmijes* ~ýs mela bacata; *o nesántaikos* ~ýs pomo della discòrdia; *Adomo* ~ýs pomo d'Adamo; *anat.*: *akiēs* ~ýs bulbo (globo) oculare; ~ýs *nuō obel̃s netolĩ tenuriēda* quale è il

padre tale è il figlio; ~iūotas 1. sporco di succo di mela; 2. pomellato

óbuolmušis (*apie arklių*) pomellato

ochrà ocrà *f*

ód||a 1. pelle *f*; *anat.* cute *f*; epidèrmide *f*; *lýgi, sausa* ~a pelle liscia, secca; ~os *ligos* malattie della cute (della pelle); ~os *ligų dispānseris* ospedale dermatològico; *mán* ~a *pašiuŗpo* ho la pelle d'oca; *ĩs jō tik kaulai iŗ* ~a *beliko* è rimasto pelle e ossa; 2. (*ĩsdirbtas kailis*) cuoio *m*, pelle *f*; *knygà* ~os *viršēliais* libro rilegato in pelle; *prekiauti* ~omis commerciare in pellami; ~os *dirbiniaĩ* pelletteria *f*, cuoio *m*; ~u *dirbtūvė* conceria *f*; 3. (*luobelė*) buccia *f*, pelle *f*; *nulūpti bũvei* ~a sbucciare una patata

oda||dirbýs, -ē cuoiàio (coiaio) *m* (*f* -a), pellàio *m* (*f* -a); ~lupýs, -ē scorticatore *m* (*f* -trice)

odė *lit.* ode (oda) *f*

odėdis zool. dermeste *m*; tarma *f*; pellicciàio *m*

odekolōnas acqua di Colonia

odenà *anat.* sclera *f*

odgraužýs *žr.* odėdis

ódinink||as, -ē cuoiàio *m* (*f* -a), pellàio *m* (*f* -a); ~ýstė indùstria del cuoio

odĩn||is di cuoio, di pelle; ~is *rankinũkas* borsa di pelle; ~iũ *dirbinĩų parduotūvė* pelletteria *f*; ~ũkė giubbotto di pelle

od||lupýs, -ē scorticatore *m* (*f* -trice); ~minýs, -ē *žr.* odadirbýs

odontològ||as, -ē odontoiàtra *m, f*; ~ija odontoiatria *f*

odorántas deodorante *m*

òdžius *žr.* ódininkas

ofenzyvā offensiva *f*

oficial||iaĩ *prv.* ufficialmente, in forma ufficiale; ~ūmas ufficialità *f*; ~ūs ufficiale; *prk.* formale; ~ūs *pranešimas* comunicato ufficiale

oficiántas, -ē cameriere *m*, cameriera *f* (*di sala*)

oficiòz||as òrgano (giornale) ufficioso; ~inis ufficioso, ufficiale; ~inis *laikraštis* gazzetta ufficiale

ofòrtas acquaforte *f*

ofsèt||as offset *m inv*; ~o *spaudā* stampa in offset

- oftalmològ||as**, -è oftalmòlogo *m* (*f*-a); ~ija *med.* oftalmologia *f*
- ôgi dll.** (*pabrëžiant*) ecco; ma; eppure; *ôgi vâ kuř jîs!* eccolo!
- ohô jst.** (*nusistebint*) oh!, pero!
- ôi jst.** 1. (*skundžiantis*) oh!, ahi!, ohimè!, ahimè!; 2. (*gërintis*) oh!, ah!
- ojè jst.** oh, oh
- okeān||as** oceāno *m*; ~inis, ~iškas oceānico; ~iškas *klimatas* clima oceānico; ~inis *laīvas* transatlāntico *m*; ~ogrāfija oceanografia *f*
- oksidā||cija**, ~vimas(is) *chem.* ossidazione *f*
- oksid||as** *chem.* ossido *m*; ~uotī(s) *chem.* ossidare A, ossidarsi
- oksimorōnas** *lit.* ossimoro *m*
- oktavā muz.** ottava *f*
- oktētas muz.** ottetto *m*
- okul||iāras** oculare *m*; ~īstas, -è oculista *m, f*
- okuliūoti agr.** innestare a occhio, inoculare A
- okultizmas** occultismo *m*
- okup||ācija** occupazione *f*, invasione *f*; ~ācinis d'occupazione; ~āciniai *būriai* truppe d'occupazione; ~āvimas occupazione *f*; ~uotī occupare A; ~uota *šalis* paese occupato
- ol||ā** 1. (*urvas*) tana *f*, covo *m*, covile *m*; *lāpės ~ā* tana di volpe; *īļīsti ī ūlq* rintanarsi; *išvaryti iš ~ōs* stanare A; 2. (*oloje*) caverna *f*, grotta *f*
- olānd||as**, -è olandese *m, f*; ~iškas olandese, dell'Olanda
- oleāndras bot.** oleandro *m*
- oligārch||as** oligarca *m*; ~ija oligarchia *f*; ~inis oligārchico
- olimpiadā** 1. *istor.* olimpiade *f*; 2. *sport.* olimpiadi *f pl*; *žiemōs o.* olimpiadi invernali
- olimpiādīnīkas**, -è olimpiōnico *m* (*f*-a)
- olimp||inis**, ~iškas olimpico, olimpiōnico; ~inēs *žaidynēs* giochi olimpici; ~inē *ugnis* fiaccola olimpica; ~inē *komānda* squadra olimpiōnica; *prk.:* ~iška *rimtis* calma olimpica
- omāras zool.** aragosta *f*
- ōmas fiz.** ohm *m inv*
- omē** istinto *m*
- omegā** omega *m / f inv*
- omen||is** forza memorativa, memōria *f*; *turėti gėrą ōmenį* avere una buona memōria; *ī ōmenį įsidėti* cercare di ricordare; *turėti ką ~yję* prēndere in considerazione, tener conto di
- omlētās kul.** frittata *f*, omelette *f inv*
- omnībūsas istor.** omnibus *m inv*
- ōmulis zool.** corègono (coregone) *m*
- ondatrā zool.** ondatra *f*
- onkològ||as**, -è oncòlogo *m* (*f*-a); ~ija oncologia *f*; ~inis oncologico
- onomāstica** onomāstica *f*
- onomatopēja lingv.** onomatopèa *f*
- ontològija fil.** ontologia *f*
- òp jst.** op là, opplà, oppe là
- 1 opā med.** ūlcera *f*, piaga *f*; *skrañdžio o.* ūlcera gāstrica; *prk.:* *atvėrti sėnq ōpq* riaprire una vecchia piaga
- 2 òpa jst.** žr. òp
- opālas** opale (opalò) *m / f*; *taurūsis o.* opale nobile
- òper||a muz.** òpera *f*; lirica *f*; ~os *teātras* teatro dell'òpera, teatro lirico; ~os *teātro sezōnas* stagione operistica; *mėgti ~q* amare la lirica; ~os *daininiškas* cantante lirico
- operāci||ja** 1. operazione *f*, intervento chirùrgico: (*plastinė*) plāstica *f*; *skrañdžio ~ja* operazione allo stōmaco; *jį pasidārė plāstinę nosies ~jq* si è fatta la plāstica nasale; 2. *kar., mat., fin.* operazione *f*; *bānko ~ja* operazione bancāria; ~nē sala operatōria; ~nis d'operazione, operatōrio: ~nis *skaičiāvimas* cācolo operatōrio
- operatyviai prv.** operativamente, in modo efficace
- operatīvīn||inkas**, -è agente di una sezione operativa della polizia; ~is operativo; ~is *plānas* piano operativo
- operatīv||ūmas** operatività *f*; funzionamento *m*: efficācia *f*; ~ūs operativo; efficace; ~i *pagālba* aiuto efficace
- operātorius**, -è operatore *m* (*f*-trice); *kino o.* operatore cinematogrāfico
- oper||ètė** operetta *f*; ~inis operistico; ~inē *mūzika* mūsica operistica
- operuo||ti** 1. operare A, sottoporre a operazione chirùrgica; *ligóniui skubiai būvo ~ta širdis* il malato è stato operato d'urgenza al cuore; 2. operare A, fare operazioni; agire A; avvalersi: ~ti *skaičiais* operare con le cifre; ~ti *fāktais* avvalersi di dati di fatto
- opė||tas** ulcerato, coperto di piaghe; ~ti ulcerare E, degenerare in ūlcera
- òpijus farm.** oppio *m*
- opīnija** opinione (*f*) pūbblica
- òpiumas žr.** òpijus
- opon||ėntas**, -è opponente *m, f*; oppositore *m* (*f*-trice); ~uotī opporre obiezioni; opporsi; obiettare A

oportun||istas, -è opportunista *m, f*; ~**istinis** opportunistico; ~**istiškai** *prv.* opportunisticamente; ~**izmas** opportunismo *m*

opozic||ija opposizione *f*; *polit.*: **pereiti** *ī* ~**iją** passare all'opposizione; ~**inis** d'opposizione; ~**ioniērius**, -è oppositore *m (f -trice)*

opšrūs *zool.* tasso *m*

optik||a ottica *f*; ~**as**, -è ottico *m*, optometrista *m, f*
optimalūs ottimale; **optimālios sąlygos** condizioni ottimali

optim||istas, -è ottimista *m, f*; ~**istinis**, ~**istiškas** ottimistico, ottimista; ~**istinis būdas** carattere ottimista; ~**izācija** ottimizzazione *f*; ~**izmas** ottimismo *m*; ~**izūoti** ottimizzare *A*

optimumas optimum *m inv*, ottimo *m*

optin||is ottico; ~**ė apgaulė** illusione ottica

op||umas sensibilità *f*, delicatezza *f*; ~**ūs** 1. delicato, sensibile; fragile; doloroso; ~**ūs klāusimas** questione delicata; ~**ūs šalčiui** sensibile al freddo; 2. *prk.* (*svarbus*) attuale, importante

orācija *psn.* orazione *f*, discorso solenne

orākulas 1. oràcolo *m*; 2. *prk.* profeta *m*, veggente *m*

orangutāngas *zool.* orango *m*, orangutān *m inv*

oranžādas aranciata *f*

oranžerij||a serra *f*; ~**oje išaugusi gėlė** fiore cresciuto in serra

orānzi||nis, ~**škas** (color) arancio, arancione

orāpūtė *žr.* **orūpūtė**

or||as 1. aria *f*; atmosfera *f*; **grūnas** ~**as** aria pura; **troškūs** (*neišvėdintas*) ~**as** aria viziata; **grynamė** ~**ė** all'aria aperta; **pakilti** *ī* ~**ą** alzarsi in aria; ~**o srovė** corrente d'aria; ~**o duobė** vuoto d'aria; ~**o erdvė** spazio aereo; ~**o paštas** posta aerea; ~**o balionas** palloncino *m (di gomma)*; 2. tempo *m*; **gėras** ~**as** bel tempo; ~**ų prognozė** previsione del tempo; **kóks laukė** ~**as?** che tempo fa?

orā||sraigis *žr.* **órsraigis**; ~**tielis** *žr.* **órtakis**

oratōrija *muz.* oratōrio *m*

orātor||ius, -è oratore *m (f -trice)*; ~**iaus mėnas** arte oratōria

orbitā orbita *f*

orbītinis orbitale; orbitante; *o.* **palydovas** satellite orbitante

orchidėja *žr.* **gegūžraibė**

ord||a orda *f*; **bārbarų** ~**os** le orde barbàriche

orderis 1. *teis.* mandato *m*; ordine *m*; disposizione *f*; **suėmimo** *ò.* mandato di arresto; 2. *archit.* ordine *m*; **doriėčių** *ò.* ordine dòrico

ordināri||ja *istor.* remunerazione in natura per un lavoro; ~**ninkas**, -è *istor.* bracciante retribuito in natura

ordinārinis 1. (*iprastinis*) ordinario, consueto; normale; *o.* **tarīfas** tariffa ordinaria; 2. (*etatinis*) ordinario, di ruolo; *o.* **profėsorius** professore ordinario

ordin||as 1. onorificenza *f*, decorazione *f*; **apdovanoči** ~**u** decorare con un'onorificenza; 2. *bažn.* ordine *m*; **jėzuitų** ~**as** l'ordine dei gesuiti; *istor.* **kryžiuočių** ~**as** l'Ordine Teutonico

ordinātė *mat.* ordinata *f*

ordininkas, -è decorato (decorata) con un'onorificenza

orė tempo di aratura

orėiv||is, -è aeronauta *m, f*; ~**ystė** aeronautica *f*, aeronavigazione *f*

organ||as 1. *anat.* organo *m*; **virškinimo** ~**ai** organi della digestione; **kvėpavimo** ~**ai** organi respiratori; 2. organo *m*; ente *m*; **spaudos** ~**as** organo di stampa; **vadovaujantys** ~**ai** organi direttivi; **valdyimo** ~**as** ente di gestione

orgāni||nis, ~**škas** dell'organismo; organico; ~**ne mėdžiaga** materia organica; ~**niai sutrikimai** disturbi organici; ~**škas ryšys** unità organica

organizā||cija organizzazione *f*; struttura *f*; associazione *f*; **politinės** ~**cijos** organizzazioni politiche; ~**cinis** di organizzazione, organizzativo; ~**cinis komitėtas** comitato organizzatore; ~**ciniai gabūmai** capacità organizzative; ~**torius**, -è organizzatore *m (f -trice)*; ~**vimas** l'organizzare, organizzazione *f*

organizm||as organismo *m*; **gyvėji** ~**ai** organismi viventi

organizūo||tai *prv.* in modo organizzato; ~**tas** organizzato, ben preparato, sistemato; ~**ta kelionė** viaggio organizzato; ~**ti** 1. (*tvarkyti*) organizzare *A*, sistemare *A*, preparare *A*; 2. (*steigti*) organizzare *A*, fondare *A*, istituire *A*; ~**tumas** capacità organizzativa

orgija orgia *f*

ōriai *prv.* dignitosamente, degnamente

orientā||cija, ~**vimas(is)** orientazione *f*, orientamento *m*; **profėsinis** ~**vimas** orientamento professionale; **jūs neturi** ~**cijos** non ha senso di orientamento; ~**cinis** orientativo; approssimativo; ~**ciniai duomenys** dati orientativi

orientalist||as, -è orientista *m, f*; ~**ika** orientalistica *f*

- orient**||ýras punto d'orientamento, punto di riferimento; ~úoti orientare A; vòlgere A; ~úotis orientarsi, indirizzarsi; ~úotis pagal žvaigždės orientarsi secondo le stelle
- origināl**||as 1. originale *m*; *veřsta iš ~o* tradotto dall'originale; 2. persona originale, tipo curioso; ~iaī *prv.* originalmente, in modo insolito; ~umas originalità *f*; ~ūs 1. originale, autentico; 2. *prk.* originale, stravagante, bizzarro
- orl̃inis** ad ària, aèreo; *o. pavõjus* allarme aèreo
- órkait**||é forno *m*; *kèpti ~ėje* cuocere al forno
- orkestrántas**, -é orchestrale *m, f*; (*pučiamųjų orkestro*) bandista *m, f*
- orkestr̃as**||as 1. orchestra *f*; *stýginių ~as* orchestra ad archi; *kamerl̃inis, simfòñinis ~as* orchestra da camera, sinfònica; *pučiamųjų (dūdų) ~as* banda *f*; 2. (*vieta prieš sceną*) orchestra *f*; ~úoti orchestrare A, strumentare A
- órlaidė** finestrino per la ventilazione; sopraffinestra *f*; sfiatatòio *m*
- órlaivis** aeromòbile *m*, aeroplano *m*
- ornament̃as**||as ornamento *m*, decorazione *f*, abbellimento *m*; *architektūr̃inis ~as* ornamento architettonico; ~āvimas ornamentazione *f*; ~inis ornamentale; ~úoti ornare A, decorare A, abbellire A
- ornitològ**||as, -é ornitòlogo *m* (*f -a*); ~ija ornitologia *f*; ~inis ornitològico
- ór**||pūslė *knyg.* aeròstato *m*; ~pūtė *tech.* ventilatore *m*, soffiatore *m*; ~sraig̃tis propulsore *m*, elica *f*; ~tak̃is *tech.* condotto aèreo
- orteñzija** žr. horteñzija
- ortodòks**||as, -é ortodosso *m* (*f -a*); ~ija ortodossia *f*
- orto**||èpija ortoepia *f*; ~grāfija žr. rašýba
- ortopèd**||ija ortopedia *f*; ~inis ortopèdico
- or**||umas dignità *f*; *žmogiškàs̃is ~umas* dignità della persona umana; ~ūs dignitoso, rispettabile; ~ūs elges̃ys contegno dignitoso
- òsmis** *chem.* òsmio *m*
- osteològija** osteologia *f*
- òstija** bažn. òstia *f*
- oš̃imas** fruscio *m*; mormorio *m*; *bangų o.* il mormorio delle onde
- òš**||ti frusciare A, mormorare A, stormire A; *mė-džių lāpai ~ia* le fronde stormiscono
- òtas** *zool.* pàssera di mare, pianuzza *f*
- ovācij̃**||a ovazione *f*; *sukėlti ~as* fare un'ovazione
- ovāl̃as**||as ovale *m*; ~inis, ~iškas ovale; ~inēs fòrmos di forma ovale
- òzas** *geogr.* crinale *m*; catena collinosa
- ozòn**||as *chem.* ozono *m*; ~úoti ozonizzare A
- ožėkšnis** *bot.* evònimo *m*, berretta da prete, fusagine *f*
- ož**||ėlis *mžb.* capretto *m*; \diamond *zool.*: *perkūno ~ėlis* beccaccino *m*; ~enà pelle di capra
- ožia**||rāgis 1. *zool.* ceràm̃bice *m*; 2. *astr.* capricorno *m*; ~rūtis *bot.* gālega *f*
- óžiažolė** *bot.* pimpinella *f*
- ož**||ýs 1. capro *m*; caprone *m*; montone *m*; becco *m*: \diamond *atpirkimo ~ýs* capro espiatòrio; *užsispyręs kaip ~ýs* ostinato (cocciuto) come un mulo; ~iūs *varinėti* fare i capricci; *į óžio rāgą suriēsti* piegare qc. alla propria volontà; 2. (*atrama*) cavalletto *m*; 3. *sport.* cavallo *m*; 4. (*rogių priekinė sėdynė*) serpa *f*
- óž**||iškas da caprone; caprino; ~iška barzdėlė barba caprina; ~iukas capretto *m*; ~iuotas *šnek.* cocciuto, ostinato; ~iuotis 1. figliare A (*di capra*); 2. *šnek.* ostinarsi, fare i capricci; ~kà capra *f*; *ožkōs vilna* lana caprina; \diamond *if ~kà sveikà, if vilkas sòtus* salvare capra e càvoli
- ožka**||bařzdis *bot.* 1. (*asiūklis*) equisetò *m*; 2. (*plūkė*) anèmone *m*; ~gañys, -ė capràio *m* (*f -a*)
- óžka**||rozė *bot.* epilòbio *m*; ~vilnis dalla lana rūvida
- ožk**||ėlis capretto *m*; ~enā pelle di capra; ~fena carne di capra; ~iniūkas, -ė allevatore di capre: ~l̃inga *pregna (di capra)*; ~iukas capretto *m*
- óžrag**||é *bot.* trigonella *f*; ~is corno caprino

P

paabejóti dubitare A (*per un po'*), aver qualche dubbio su q.c.

paaimanúoti lamentarsi un po', emettere qualche gemito

paaiškė||ti chiarirsi; rivelarsi; risultare E; ~**jo**, **kād jīs dōras žmogūs** si è rivelato un uomo onesto; **pa-dėtīs dār nepaaiškėjo** la situazione non si è chiarita ancora

paaiškin||imas chiarimento *m*; spiegazione *f*; precisazione *f*; ~ti spiegare A; chiarire A; illustrare A; ~ti **uždavinį** spiegare il compito

paākinti spingere A; incitare A; sollecitare A; stimolare A

paak||ys parte sotto l'occhio *m*; **jō ~iaī pamėlynavę** ha i lividi sotto gli occhi (ha le occhiaie)

paalsinti affaticare A; spossare A; strapazzare A

paamžiui *prv.* lungo i secoli

paan̄kstin||ti anticipare A; ~**ai atėlti** sei venuto troppo presto

paan̄kštinti restringere A; ridurre A

paantraštė sottotitolo *m*

paan̄trinti 1. ripetersi A; 2. accompagnare nel canto

paarti arare A (*un po'*)

paastrė||jimas inasprimento *m*; aggravamento *m*; peggioramento *m*; ~ti 1. acutizzarsi; acuirsi; inasprirsi; **skaušmas ~jo** il dolore si è acuito; 2. aggravarsi; peggiorare E; **santyčiai ~jo** i rapporti sono peggiorati

paāstrinti 1. affilare A; arrotare A; **p. pelį** arrotare il coltello; 2. inasprire A; acutizzare A; aggravare A

paauginti far crescere (*un po'*)

paaugl||ys, -ė adolescente *m, f*; giovincello *m* (*f-a*); ~ystė adolescenza *f*

paaugti 1. crescere E (*un po'*); diventare grande; 2. aumentare E; accrescersi

paaukoti offrire A; donare A; consacrare A; sacrificare A; **p. vaikams sąvo gyvėnimą** sacrificare la propria vita per i figli

pauks||āvimas doratura *f*; ~**uoti** (in)dorare A; ~**uoti rėmai** cornice dorata

paaukstin||imas 1. (**veiksmas**) innalzamento *m*; elevazione *f*; 2. (**vieta**) altura *f*; rialto *m*; rialzo *m*;

pòdio *m*; piattaforma *f*; **užlėpti an̄t ~imo** salire su un rialto; 3. (**tarnyboje**) promozione *f*; ~ti 1. alzare A; innalzare A; rialzare A; elevare A; ~ti **nāmą** rialzare la casa; 2. (**tarnyboje**) elevare di grado; promuovere A

paaus̄n||is: **anat. ~ė liaukà** ghiandola parotide
paaus||ys parte vicina all'orecchio; tèmpia *f*; **jō ~iaī žil̄i** ha le tèmpie bianche

paažuolis *bot.* boleto *m*

pabadauti patire la fame (*per qualche tempo*)

pabadyti bucherellare A; punzecchiare A

pabaidyti 1. far prendere paura; spaurire A; 2. far fuggire; scacciare A

pabaig||à 1. fine *f*; tèrmine *m*; conclusione *f*; **pasaulio ~à** fine del mondo; **nuo pradžiōs iki ~ōs** dal principio alla fine; **mėnesio ~ojė** a fine del mese; **artėti priė ~ōs** volgere al tèrmine, essere verso la fine, venire alla conclusione; **bė ~ōs** senza fine; 2. (**baigiamoji ko nors dalis**) parte terminale, conclusiva di q.c.; finale *m*; **rungtinių ~à** finale di un match; **žodžio ~à** desinenza *f*

pabaig||ti finire A; terminare A; completare A; ultimare A; ~ti **mokslus** terminare gli studi; **pabalk vālgyti** finisci di mangiare; *sng.*: **pasibaigus šven̄tei** a festa finita; ~**tinaī** *prv.* definitivamente
pabaigtuvės *dgs.* 1. fine *f*, ultimazione *f* (*di un lavoro*); 2. festa *f*, festeggiamento *m*, rinfresco *m* (*in occasione di un lavoro ultimato*); **kūlimo p.** festa della mietitura

pabáisa mostro *m*; orco *m*

pabaksnóti toccare leggermente, tentare A; **p. lazdà žėmę** tentare il terreno con un bastone

pabaladóti bussare A, battere A; **p. ĩ duris** bussare alla porta

pabálda *b.* vagabondo *m* (*f-a*); discolo *m* (*f-a*)

pabálėlis, -ė persona pallida

pabalimas pallore *m*, pallidità *f*

pabálin||ti imbiancare A; sbiadire A; candeggiare A; **saulė ~a áudeklą** il sole sbiadisce il tessuto; ~ti **kávą** macchiare il caffè; ♦ **akis ~ti** guardare di traverso

pabalys margine di una palude (di un pantano)

pabalnė gualdrappa *f*; groppiera *f*
pabalnóti sellare *A*, méttare la sella
pabálti imbiancarsi; sbiancarsi; impallidire *E*; *jō véidas pabālo* si sbiancò in viso
pabáltinti 1. imbiancare *A*; tingere di bianco; 2. (*pienu*) macchiare *A*, aggiungere un po' di latte
pabambėti *šnek.* brontolare *A* (*un po'*)
paban||dýti provare *A*; tentare *A*; cercare *A*; sforzarsi; *~džiaū jō dviraŭ* ho provato la sua bicicletta; *jì pabañdė šypsótis* si sforzò di sorridere; *tik ~dýk!* (*grasinant*) pròvaci!
pabarbėnti bussare *A*; picchiettare *A*
pabarimas rimpròvero *m*; biàsimo *m*
pabarstýti *džn.* cospargere *A*; spolverizzare *A*; *p. militais* cospargere di farina, infarinare *A*; *smėliū p.* insabbiare *A*
pabárškinti bussare *A*, picchiare leggermente; *p. ĭ lāngq* bussare alla finestra
pabárti sgridare *A*; rimproverare *A*; biasimare *A*; *p. vėluojančius* rimproverare i ritardatari
pabarzdė 1. parte sotto il mento; 2. (*paukščio*) bargiglio *m*
pabaudà multa *f*; ammenda *f*; penalità *f*; *mokėti pābaudq* pagare una multa
pabauginti intimidire *A*; spaventare *A* (*un po'*)
pabaūsti 1. punire *A*; castigare *A*; 2. spaventare *A*
pabėdóti lamentarsi, lagnarsi (*un po'*)
pabėgė||is, -ė 1. pròfugo *m* (*f-a*); fuoriuscito *m* (*f-a*); fuggitivo *m* (*f-a*); *~ių stovyklā* campo dei pròfughi; 2. disertore *m* (*f-trice*)
pabėgė||ti còrrere un po'; fare una corsa (un salto); *~k ĭ pāštq* fai una corsa in posta
pabėgimas 1. fuga *f*; evasione *f*; *p. iš kalėjimo* evasione dal càrcere; 2. diserzione *f*
pābėgis glžk. traversina *f*; traversa *f*
pabėgóm(is) prv. di corsa; in fretta
pabėg||ti 1. còrrere via, scappare *E*, fuggire *E*; *~ti iš namų* scappare di casa; *~ti iš kalėjimo* fuggire (evādere) dal càrcere; 2. (*bėgant palįsti*) (còrrere per) nascòndersi, ripararsi, rifugiarsi; *~o pō balkonū* si riparò sotto il balcone; 3. (*įstengti bėgti*) èssere in grado di còrrere; *jì nebegalėjo ~ti* non era più in grado di còrrere
pabėlsti bussare *A*; battersi leggermente; *sng.:* *pasibėlsk prieš įeidamas* bussa prima di entrare
pabėrti spàrgere *A*; versare *A*
pabėržis bot. lattàrio *m*
pabildėnti, pabildinti bussare *A*; picchiettare *A*

pābir||as 1. friàbile; frolo; 2. *prk.* sparso; frammentàrio; sconnesso; staccato; *~i žodžiai* parole sconnesse
pabīrbinti, pabīrbti (*prastai groti*) sonicchiare *A*. strimpellare *A*
pābiros dgs. vagliatura *f*; cascatura *f*; trèbbie *f pl*
pabīr||ti versarsi; spàrgersi; riversarsi; *drūskos ~o aūt stālo* si è versato un po' di sale sul tavolo; *žmónės ~o ĭ gatvės* la gente si riversò sulle strade
pabjūr||ti guastarsi; peggiorare *E*; vòlgere al brutto; *~o óras* il tempo si è guastato
pablañk||ti impallidire *E*; sbiancarsi; scolorirsi; *~ęs véidas* viso scolorito
pablėsti attutirsi; smorzarsi
pablý||kšti impallidire *E*; sbiancarsi; *~kšti iš báimės* impallidire per la paura; *~škėlis, -ė* persona pàllida; *~škinti* scolorire *A*; sbiadire *A*
pablizgėti luccicare *E/A*, brillare *A* (*per un po'*)
pablizginti far brillare, lustrare *A*
pablogė||jimas peggioramento *m*; aggravamento *m*; deterioramento *m*; *~ti* peggiorare *E/A*; aggravarsi; deteriorarsi; *padėtis ~jo* la situazione si è aggravata
pablóg||inti peggiorare *A*; aggravare *A*; deteriorare *A*; *pavýdas ~ina sántykius* la gelosia deteriora i rapporti; *~ti* 1. žr. pablogėti; 2. (*sublogti*) dimagrire *E*; *atródė ~usi* sembrava dimagrita
pablókšti lanciare *A*; gettare *A*
pablūk||ti scolorirsi; sbiadirsi; *~usios spalvos* colori sbiaditi
pabó||sti annoiarsi; stancarsi; venire in ùggia; *~do mán namiė sėdėti* mi sono annoiato di stare in casa
pabraidýti, pabráidžioti camminare sprofondando: tentare il guado
pabrang||imas, ~inimas rincaro *m*, rialzo *m*, aumento (*dei prezzi*); *maĩsto produktų ~imas* rincaro dei gèneri alimentari; *~inti* 1. rincarare *A*. rialzare *A*, far aumentare (*i prezzi*); 2. (*pasaugoti*) riguardare *A*, aver cura di; *~ink sąvo sveikātą* àbbia cura della tua salute
pabráng||ti rincarare *E*; salire *E* (*di prezzo*); *benzinas labai ~o* la benzina è salita a stelle
pabraũkti 1. sottolineare *A*; tracciare *A*; *p. klaidas* sottolineare gli errori; 2. (*pašluostyti*) spolverare *A*; asciugare *A*; pulire strofinando; 3. (*paskinti*) staccare *A*; spiccare *A*
pabrėžti 1. (*pabraukti*) sottolineare *A*; tracciare *A*; 2. (*ypač išskirti*) accentuare *A*; evidenziare *A*;

mettere in rilievo; *reikia p. vieną dalį* c'è da evidenziare una cosa; 3. (*parašyti*) scrivere A

pabrėžtinai *prv.* con ostentazione; mettendo in rilievo

pabriaunys *margine m*; orlo *m*

pabrigzti sfilacciarsi, sciuparsi (*un po'*)

pabrinkimas gonfiore *m*, tumefazione *f*

pabrinkti 1. gonfiarsi, ingrossarsi (*un po'*); 2. (*pašiuoti*) asciugarsi (*un po'*)

pabrįsti (tentare di) passare a guado

pabrolys compare d'anello, testimone dello sposo

pabrūkti mettere sotto; ficcare A; *uodegą p.* mettersi la coda tra le gambe

pabrūžinti, *~uoti* strofinare A; (s)fregare A (*un po'*)

pabuči||*iāvimas* bacio *m*; *~iuoti* baciare A, dare un bacio; *~iavo man į kaktą* mi ha baciato in fronte

pabudėti vegliare A, assistere di notte

pabudimas risveglio *m*

pabūdinti svegliare A, destare A; *prk.* scuotere A; *p. iš sustingimo* scuotere dal torpore

pabūgti prendere paura, intimorirsi

pabūklas 1. strumento *m*; arnese *m*; 2. *kar.* cannone *m*; *šaudyti iš ~ų* sparare dai cannoni

paburbėti brontolare A (*un po'*); dire q.c. indistintamente

pabuškinti gonfiarsi, inturgidirsi; *~es vėidas* viso gonfio

paburnis mento *m*

pabūrti predire A; presagire A; *p. iš rankos* leggere la mano

pabūsti svegliarsi; destarsi; *anksčiau ~dau* mi sono svegliato presto

pabūti||*ti* 1. stare E, restare E, trattenersi (*per un po'*); *~siu čia iki vakaro* starò qui fino alla sera; *sng.*: *ilgokai pasibuvaį päs draugę* ti sei trattenuto a lungo dall'amica; 2. durare E/A; mantenersi; conservarsi; *žuvįs neilgai tepabūva* il pesce non dura molto

pabuvoti *žr.* *pabūti* 1

pacieñtas, -*ė* paziente *m, f*

pacifi||*stas*, -*ė* pacifista *m, f*; *~zmas* pacifismo *m*

pacitūoti citare A, riportare una citazione

pačiauska *b.* chiacchierino *m (f-a)*

pačiřkšti cinguettare A; stridulare A; grillare A (*un po'*)

pačiřpinti strimpellare A (*un po'*)

pačiřkinti far friggere, arrostitire A

pačiūpti succhiare A (*un po'*)

pačiuožti scivolare A; pattinare A (*un po'*)

pačiupinėti toccare A; tastare A; tentare A

pačiūpti prendere A; afferrare A; acchiappare A; *p. katei už uodegōs* acchiappare un gatto per la coda

pačiūž||*a* pattino *m*; lama *f*; *čiūžinėti ~omis* andare con i pattini, pattinare A

pačiūžinėti 1. pattinare A (*un po'*); 2. camminare strascicando i piedi

pačiūžininkas, -*ė* pattinatore *m (f-trice)*

padabinti addobbare A; adornare A; abbellire A

padáiga, *pádaigas* penna nascente; peluria *f*

padailėti farsi (più) bello

padáilinti 1. abbellire A; ornare A; *p. pásakojimą* abbellire una narrazione; 2. (*užbaigiant*) rifinire A; perfezionare A

padainuoti cantare A; eseguire A; *p. lopšinę* cantare una ninnananna

padalà 1. divisione *f*; sezione *f*; parte *f*; 2. scala graduata

padalbinti abbassare A, chinare A; *akįs p.* chinare gli occhi

padalijimas divisione *f*; ripartizione *f*; spartizione *f*; *tuřto p.* ripartizione del patrimonio; *sng.*: *dárbo pasidalijimas* divisione del lavoro

padalinys sezione *f*; unità *f*; reparto *m*; *kar.* suddivisione *f*

padalinti, *~yti* 1. dividere A; suddividere A; spartire A; ripartire A; *~inti į dvi lygias dalis (pusiáu)* dividere in due parti uguali (a metà); *sng.*: *pasidalinti grōbį* ripartirsi il bottino; *įspūdžiais pasidalinti* scambiare le impressioni; 2. distribuire A; assegnare A; dare A; *~inti aktoriams vaidmenis* distribuire le parti agli attori; 3. *mat.* dividere A; *šešis ~yti iš dviejų* dividere sei per due

pādalyv||*inis* gerundivo; *gram.*: *~inė žodžių grupė* costruito gerundivo; *~is gram.* gerundio *m*

padangà gomma *f*; copertone *m*; pneumatico *m*; *nulėido padangą* la gomma si è sgonfiata

padáng||*ė* cielo *m*; volta celeste; firmamento *m*; alto *m*; *~ėje skraidė vānagas* nel cielo svolazzava uno sparviero; *dūmai kilo į ~ę* il fumo s'alzava in alto; *prk.*: *kàs naujo jūsu ~ėje?* cosa c'è di nuovo dalle vostre parti?; *♦ į ~es iškėlti (garbinti)* portare al cielo (alle stelle); *į ~es išlėkti (susprogdi-nus)* saltare in ària; *~ėmis skraidyti (fantazuoti)* vivere tra le nuvole

pādaras 1. creazione *f*; prodotto *m*; 2. creatura *f*; essere vivente; 3. *žr.* *padargas* 1

- padárg||as** 1. strumento *m*; attrezzo *m*; arnese *m*; *žemės ūkio ~ai* attrezzi agricoli; 2. organo *m*; *kalbės ~as* organo fonatorio
- padárymas** compimento *m*, creazione *f*; produzione *f*; fabbricazione *f*
- padarin||ỹs** conseguenza *f*; sèguito *m*; risultato *m*; effetto *m*; *káro ~iai* le conseguenze di guerra
- padar||yti** 1. fare *A*; fabbricare *A*; preparare *A*; eseguire *A*; *~yti stálą* fabbricare un tavolo; *~iaũ vályti* ho preparato da mangiare; *sng.:* *pasidarýk pats* fai da tè; 2. fare *A*; còmpiere *A*; comméttere *A*; *klaĩdą ~yti* comméttere un errore; *aĩ ~ytum mán viená pászlaugą?* mi faresti un favore?; *niẽko nepadarýsi* non c'è niente da fare; 3. fare *A*; produrre *A*; causare *A*; provocare *A*; rëndere *A*; *gaĩsras padārė daũg núostolių* l'incendio ha causato molti danni; *~yti kám nemalonumą* causare dispiacere a qc.; *nepadarýk mán gėdos* non farmi vergognare; *žmogum ~yti* far diventare un uomo; *~yti laimingu* rëndere felice; *sng.:* *ką piřštui pasidareĩ?* cosa ti sei fatto al dito?
- pád||as** 1. (*kojos*) pianta *f*; 2. (*bato*) suola *f*; *odinis ~as* suola di cuoio; *nudilę ~ai* suole consumate; *prk.:* *krósnies ~as* suola del forno; 3. (*klojimo*) pavimento di terra battuta; *đ jam ~ai svýla* gli scotta la terra sotto i piedi; *pō ~ũ būti* essere sotto il taccone; *ĩ ~ūs duoti (bėgti)* córrere a gambe levate; *~ūs dildyti (dažnai lankyti)* frequentare spesso; *niek.:* *~ūs padžiáuti (mirti)* morire *E*
- padaugė||jimas** aumento *m*; incremento *m*; accrescimento *m*; *gyvėntojų ~jimas* incremento della popolazione; *~ti* aumentare *E*; créscere *E*; accréscersi; moltiplicarsi; *~jo bedarbių skaičius* il número dei disoccupati è aumentato
- padaugin||imas** 1. aumento *m*; accrescimento *m*; 2. *mat.* moltiplicazione *f*; *~ti* aumentare *A*; accréscere *A*; ampliare *A*; moltiplicare *A*; *tris ~ti iš dviejų* moltiplicare tre per due; *~ai išgérti* hai bevuto troppo
- padauža b.** scapestrato *m* (*f-a*); discolo *m* (*f-a*)
- padaužyti** 1. dare dei colpi; battersi *A* (*più volte*); *p. kumščiu ĩ stálą* battere con il pugno sul tavolo; 2. percuòtere *A*; scuòtere *A*; 3. spezzare *A*; frantumare *A*
- padaužti** colpire *A*, (s)battere *A* (*leggermente*); *sng.:* *kóją pasidaužiaũ ĩ ákmenį* ho sbattuto il piede contro un sasso
- padavėj||as, -a** cameriere *m*, cameriera *f* (*di sala*); *dúoti ~ui arbátpinigių* dare una mánčia al cameriere
- padav||imas** 1. (*veiksmas*) consegna *f*; presentazione *f*; 2. *lit.* leggenda *f*; 3. *tech.* alimentazione *f*; 4. *sport.* passaggio *m*; *~inėti džn.* dare *A*; pòrgere *A*; passare *A* (*più volte*)
- pádaž||as** salsa *f*; sugo *m*; condimento *m*; *aštrūs ~as* salsa piccante; *~inė* salsiera *f*
- padažyti** 1. intingere *A*; immèrgere *A*; inzuppare *A*; *plunksną p. ĩ rászalą (rašalė)* intingere la penna nell'inchostro; 2. tingere *A*; colorare *A*; truccare *A* (*leggermente*); *pláukus p.* tingere i capelli; *lúpas p.* mèttere il rossetto; 3. (*přz., sieną*) dare una ripassata di vernice
- padažnė||ti** accelerare *A*, diventare più frequente; *~jęs pulsas* polso accelerato
- padažnin||ti** rëndere più frequente; *jĩs ~o sąvo apsilankymus* le sue visite sono diventate più frequenti (viene più spesso)
- padebes||ỹs** cielo *m*; alto *m*; *~yjė, ~iaĩs* in cielo, in alto, sotto le nùvole
- padebesiúoti** annuvolarsi; rabbuiarsi
- padegėjas, -a** incendiario *m* (*f-a*)
- padėgėlis, -ė** danneggiato (danneggiata) da un incendio
- padėgimas** incendio doloso
- padėgin||ti** 1. arrostiti *A*; rosolare *A*; *~tos bulvės* patate arrostate; 2. scaldare *A*; bruciare *A*
- padėg||ti** 1. incendiare *A*; infiammare *A*; dar fuoco. dare alle fiamme; *~ti námą* incendiare una casa; *~amieji šoviniai* proiettili incendiari; 2. bruciare *E* (*per un po'*)
- padėjėjas, -a** aiutante *m, f*; aiuto *m*; assistente *m, f*; vice *m, f*; *režisiėrius p.* aiuto regista; *dirėktoriaus p.* vicedirettore *m*
- padėjimas** 1. (*veiksmas*) posa *f*; posizionamento *m*; *kertinio akmeĩs p.* posa della prima pietra; 2. (*vieta*) depòsito *m*; ripostiglio *m*; 3. (*būklė*) stato *m*; posizione *f*; 4. (*pagelbėjimas*) aiuto *m*; appòggio *m*; assistenza *f*
- padėjúoti** lamentarsi, lagnarsi (*un po'*)
- padėkà** ringraziamento *m*; gratitudine *f*; *reĩkšti pàdėką* esprimere la gratitudine
- padeklamúoti** recitare *A*, declamare *A*; *p. eilėraštį* recitare una poesia
- padėklas** 1. supporto *m*; sostegno *m*; appòggio *m*; mènsole *f*; *p. lygintuvui padėti* appoggiaferro *m* inv; 2. (*valgiams nešioti*) vassòio *m*; 3. (*gėlių vazonui*) sottovaso *m*
- padėkóti** ringraziare *A*; *p. už dónaną* ringraziare per il regalo

padelīb||ti chinare A, abbassare A; ~*ēs akīs* con gli occhi a terra

padēlīs 1. (*vieta padēti*) ripostiglio *m*; dispensa *f*; 2. (*gūžtoje laikomas kiaušinis*) nidiandolo *m*, én-dice *m*

pademonstruoti manifestare A, mostrare A, mēt-tere in mostra

padengimas 1. ricoprimento *m*; (ri)copertura *f*; *p. čėrpėmis* ricopertura di tègole; *p. lentomis* pavimentazione in legno; *p. variū* ramatura *f*; ekon.: (*banknotų*) *p. auksu* copertura aurea; 2. rimborso *m*; *išlaidų p.* rimborso delle spese

padėngti 1. (*aptraukti*) rivestire A, (ri)coprire A; *p. plytelėmis* rivestire di piastrelle; *p. lakū* laccare A; *p. cinku* zincare A; 2. (*atlyginti*) rimborsare A; saldare A; pagare A; *p. skolą* saldare un dèbito; 3. (*stalą valgymui*) apparecchiare A

padėrinti muz. accordare A

padermė spèce *f*; gènere *m*; razza *f*; stirpe *f*

padėr||ti smorzarsi; spėgnersi; attutirsi; ~*usios akys* occhi spenti

padespānas (*sokis*) passo di Spagna

padė||ti 1. mēttere A; rimēttere A; collocare A; posare A; appoggiare A; ~*ti pātalynę į spintą* mēttere la biancheria nell'armadio; ~*k stiklinę ant stalo* appoggia il bicchiere sul tavolo; *pāmatas* ~*ti* porre le fondamenta; *sng.*: *pasidėk batūs į vietą* rimetti le scarpe al loro posto; *kuř pasidėjo tavo drąsumas?* dov'è sparito (dov'è andato a finire) tuo coraggio?; *neturiū kuř pasidėti* non so dove andare (dove sbattere la testa); 2. mēttere A; porre A; apporre A; aggiungere A; *pārašą* ~*ti* porre la firma; ~*ti kablėlį* mēttere una virgola; 3. deporre A; depositare A; *pīnigus* ~*ti į banką* depositare denaro in banca; *vištą* ~*jo kiaušinį* la gallina ha deposto un uovo; 4. aiutare A; soccór-re A; assistere A; ~*ti vargstantiems* soccór-rere i bisognosi; *vėnas pādėda vīrškinimui* il vino aiuta a digerire; *sng.*: *vėnas kitām pasidėti* darsi aiuto a vicenda; ♦ *ginklūs* ~*ti* deporre le armi; *gálvą* ~*ti* sacrificare la pròpria vita; *raňką ant širdiės* ~*jus* col cuore in mano, a cuore aperto

padėt||is posizione *f*; stato *m*; situazione *f*; condizi-one *f*; *geogrāfinė* ~*is* posizione geografica; *tarp-tautinė* ~*is* situazione internazionale; *kāro* ~*is* stato di guerra; *nepaprastoji* ~*is* stato di emer-genza; *atsidūrti kebliojė* ~*vyjė* trovarsi in una situ-azione imbarazzante; ♦ *nėrą* ~*iės bė išėitiės* ogni situazione ha una via d'uscita, a tutto c'è rimēdio

padėvé||ti portare A, indossare A; usare A (*per qualche tempo*); ~*ti drabūžiai* vestiti usati

padidė||jimas aumento *m*; incremento *m*; accre-scimento *m*; *ekspòrto* ~*jimas* incremento delle esportazioni; ~*ti* 1. aumentare E, créscere E, accréscersi; *šeimyna* ~*jo* la famiglia è cresciuta; *karštis* ~*jo* il caldo è aumentato; 2. ingrandirsi, allargarsi, allungarsi; *batai* ~*jo* le scarpe si sono allargate

padidin||imas aumento *m*; accrescimento *m*; in-grandimento *m*; *algos* ~*imas* aumento dello sti-pendio; ~*ti* 1. aumentare A; ingrandire A; incre-mentare A; ~*ti nuotrauką* ingrandire una foto-grafia; ~*ti greitį* aumentare la velocità; ~*amasis stiklas* lente d'ingrandimento; 2. accréscere A; allargare A; estēdere A; ampliare A; ~*ti pasėliū plótus* estēdere i campi di sēmina

padėgti 1. (*pasodinti*) piantare A; 2. (*pamerkti*) mēttere a bagno; 3. (*pagelti*) sentire un dolore leggero

padien||ininkas, -ė lavoratore saltuario; *psn.* gior-nante *m, f*; ~*is* a giornata; saltuario; discontinuo; ~*is dárbas* lavoro a giornata; ~*iuī prv.* 1. a gior-nata; ~*iuī mokėti* pagare a giornata; 2. un giorno si e uno no

padýgti germogliare E/A; spuntare E

padikaulis anat. osso metatarsale

padýkėlis, -ė monello *m* (*f-a*); birichino *m* (*f-a*)

padykinėti stare in ózio, bighellonare A (*per un po'*)

padýk||ti viziarsi, guastarsi (*un po'*); ~*ēs vaikas* bambino viziato

padiktuoti dettare A; stabilire A; imporre A; *p. taikos sąlygas* dettare le condizioni della pace

padilbom(is) prv. di traverso; *p. žiūrėti* guardare di traverso

padilti 1. consumarsi, logorarsi (*un po'*); 2. dimi-nuire E; svanire E

pādin||is di suola; ~*ė óda* cuoio per le suole; ~*ė dúona* pane cotto sulla suola del forno

padirbdinti fabbricare A; costruire A

padirb||ėti lavorare A (*per qualche tempo*); ~*imas* 1. fabbricazione *f*; lavorazione *f*; 2. falsificazio-ne *f*; contraffazione *f*; ~*inys* falso *m*; imitazio-ne *f*

padirb||ti 1. fabbricare A; costruire A; fare A; *sng.*: *jis pasidirbo stālą* si è fatto un tavolo; 2. lavorare A (*per qualche tempo*); 3. falsificare A; contraf-fare A; ~*ti pinigai* banconote false

- padīrginti** irritare A, eccitare A (*un po'*)
- padīrži** 1. (*sukietėti*) indurirsi; irrigidirsi; 2. (*pa-vysti*) avvizzire E (*un po'*)
- padlaiži||iāuti** *niek.* adulare A; lusingare A; blandire A; ~*ys*, -*ė* leccapiedi *m, f inv*; adulatori *m (f -trice)*
- padōriai** *prv.* in modo decente; dignitosamente; decorosamente; *p. gyvėnti* vivere in modo decente; *p. reñgtis* vestire con decoro
- pador||ūmas** decoro *m*; decenza *f*; educazione *f*; *laikytis ~ūmo taisfiklių* osservare le regole della decenza; ~*ūs* 1. decente; decoroso; dignitoso; ~*ūs elgesys* atteggiamento decoroso; 2. discreto; accettabile; sufficiente; ~*i algā* stipendio discreto; 3. bello; grazioso
- padovanōti** regalare A; donare A; dare in dono
- padrāika** *b. menk.* persona volubile, poco seria; banderuola *f*
- padraikyti** spargere A, gettare qua e là
- padrasėti** prendere coraggio, acquistare fiducia
- padrāsini** *imas* incoraggiamento *m*; ~*ti* incoraggiare A; infondere la lena
- padraskyti** 1. lacerare A, strappare A; 2. graffiare A, grattare A (*un po'*)
- padraūsti** avvertire A; sgridare A
- padrėbinti** far vibrare, tremare A
- padrėkinti** inumidire A; bagnare A (*un po'*)
- padrėk||ti** inumidirsi, bagnarsi; ~*usios sienos* pareti umide
- padribā** (*paakiuose*) occhiaie *f pl*
- padrib||ti** pendere E; cascare E; ~*usios lūpos* labbra cascanti
- pādrink||as** 1. sparso; sciolto; sfuso; ~*i plaukaĩ* capelli sparsi; 2. scomposto; scompigliato; disordinato; 3. sconnesso; incoerente; sconclusionato; ~*i žodžiai* parole sconnesse
- padrikti** 1. spargersi; sparpagliarsi; 2. sconnētersi; disgiungersi
- padriōskė||ti** 1. udirsi; rimbombare E/A; ~*jo šūvis* si udì uno sparo; 2. (*griūti*) cadere di schianto
- padrōžti** 1. piallare A (*un po'*); 2. assottigliare A, aguzzare A (*un po'*)
- padrumsti** intorbidare A (*un po'*)
- pādrumzlės** *dgs.* tōrbida *f*; posatura *f*
- padrūtėti** ingrossarsi; rafforzarsi
- padūdūoti** suonare il piffero (*per un po'*)
- pādugn||ės** *dgs.* 1. fondo *m*; posatura *f*; depōsito *m*; *vyno ~ės* depōsito del vino; 2. *prk.* fēcchia *f*; rifiuto *m*; bassofondo *m*; *visūomenės ~ės* la fēcchia della società; ◇ *iš ~ių (visiškai)* a fondo; completamente
- padūkėlis**, -*ė* scervellato *m (f -a)*; testa matta
- padūkės**, -*usi* 1. impetuoso; turbolento; 2. eccezionale; straordinario; forte; *p. gražūmas* bellezza eccezionale
- padūk||ti** 1. impazzire E; andare giù di testa; essere fuori testa; 2. ammalarsi di rabbia, arrabbiare E; ~*es šuo* cane arrabbiato; 3. scatenarsi; infuriare E/A; imperversare A; *vėjas ~o* il vento infuriò; 4. mētersi a fare q.c. con fūria (all'impazzata); *jis ~o bėgti* si è messo a cōrrere all'impazzata; ~*usiai* *prv.* 1. all'impazzata; con furia; 2. eccezionalmente; grandemente; assai; fuori del comune; ~*usiai graži merginā* ragazza eccezionalmente bella
- padulėti** marcire E (*per qualche tempo*)
- padukti** piovgginare E/A (*per un po'*)
- padūmė** *istor.* focatico *m*
- padūmyti** mandare un po' di fumo, affumicare A
- padūmti** soffiare A (*un po'*)
- padūmuoti** 1. riempirsi di fumo; 2. offuscarsi; rabbiarsi; annuvolarsi
- padundėnti, padundinti, padunksnōti** bussare A. battere A (*leggermente*)
- paduo||ti** 1. dare A; pōrgere A; passare A; *šnek.* allungare A; ~*ti kām rañkq* pōrgere la mano a qc.; ~*k mán tā knygq* allūngami quel libro; *pietūs ~ti* servire il pranzo; 2. consegnare A; presentare A; ~*ti pareiškimq* presentare una domanda; *ĩ teismq ~ti* chiamare in causa; 3. sapere A, avere odore; *nuō jō dūmais ~da* sa di fumo; 4. *sport.* passare A; ~*ti kāmuli* passare la palla
- padurk||as** sottogonna *f*; ◇ (*výrq*) *pō ~ū laikyti* stare attaccato alla gonnella (della moglie), avere il mēstolo nella mano
- padūr||ti** 1. pūngere A; infilzare A; *sng.*: *kōjq pasi-dūriau* mi sono punto un piede; 2. dolore E, far male; *mán sōnq pāduria* sento dei dolori al fianco
- padūsauti** sospirare A; affliggersi (*un po'*)
- padūs||inti** sposare A, affaticare A, strapazzare A; ~*ti* 1. (*pailsti*) sposarsi; affaticarsi; 2. (*padvisti*) impuzzolare E, imputridire E; ~*usi žuvis* pesce pūtrido
- padvejōti** essere in dubbio, dubitare A (*per un po'*)
- padvėkti** 1. (*apie vėjq*) soffiare A, alitare A; 2. (*apie kvapq*) emētere un ālito, odorare A
- padvēsti** 1. *menk.* morire E, crepare E; 2. *šnek.* (*sublogti*) dimagrire E, rinsecchirsi

padvigubė||ti raddoppiare E; *kapitālas ~jo* il capitale è raddoppiato

padvigubin||ti raddoppiare A; *~tomis jėgomis* con raddoppiate energie

padvis||ti impuzzolire E; imputridire E; *~ęs kambarys* stanza puzzolente

padvokė||ti 1. impuzzolire E, imputridire E; *~usi mėsà* carne pùtrida; 2. avere odore, sapere di; *spinta ~usi naftalinù* l'armadio sa di naftalina

padžiāuti stèndere A, mèttere ad asciugare

padžioviñti asciugare A, prosciugare A (*un po'*)

padžiū||ti 1. asciugarsi, prosciugarsi, seccarsi (*un po'*); 2. dimagrire E; *~vęs véidas* viso magro (smunto)

paeiliū||prv. a turno; l'uno dopo l'altro; a vicenda

paeĩ||ti 1. fare qualche passo; andare E, camminare E (*un po'*); *~ti kelis žingsnius ĩ priekį* fare alcuni passi in avanti; *~k ĩ šoną* fatti da parte, spòstati; *kiek paėję sustojo* dopo aver camminato un po' si sono fermati; *nebegaliū ~ti* non riesco più a camminare; 2. (*įlisti*) entrare sotto, infiltrarsi; 3. (*apsitraukti*) coprirsi

paėjėti fare qualche passo

paėmimas 1. presa f; conquista f; *virtovės p.* presa di una cittadella; 2. cattura f; arresto m; *belašvių p.* cattura dei prigionieri; 3. (*atėmimas*) confisca f; prelevamento m

paėrzinti 1. irritare A, provocare un leggero bruciore; *p. ódą* irritare la pelle; 2. irritare A, stuzzicare A, indispettire A, molestare A; *šūnį p.* stuzzicare un cane

paėsti 1. mangiare a sazietà (*di animali*); 2. ródere A, corródere A; 3. *šnek. (įkyrėti)* seccare A; infastidire A; importunare A; *paėdė mán tàs vaikas* quel bambino mi ha seccato

paežerė lungolago m

pafrontė zona vicina al fronte

pagadinti guastare A; rovinare A; deteriorare A; alterare A; *p. sąntykius* deteriorare i rapporti

pagaikšt̃||is 1. bastone m; 2. (*žarsteklis*) attizzatòio m; ◇ *~į paimti (išvaryti)* cacciar via qc.

pagail||à grazia f; pietà f; *bė ~ōs* senza pietà; *~ėti* 1. commiserare A; compatire A; provare compassione per qc.; avere pietà di qc.; *sng.:* *pagailėk mūsų* abbi pietà di noi; 2. risparmiare A; lesinare A; èssere avaro; *nepagailėk pinigų valgy-mui* non lesinare sul mangiare

pagail||ti dispiacersi; rammaricarsi; *mán ~o tō senūko* sono dispiaciuto per quel vecchietto

pagairė luogo ventoso

pagaišinti disturbare A, infastidire A (*per un po'*)

pagai||prl. (*su gal.*) 1. accosto a; vicino a; accanto a; lungo; rasente; *stóvi p. sieną* sta accosto al muro; *ėlti p. ūpę* andare lungo il fiume; *skristi p. žemę* volare rasente terra; *kėlias eina p. mišką* la strada costeggia il bosco; 2. secondo; in conformità a; in base a; rispetto a; in proporzione (in rapporto) a; *rengtis p. madą* vestire secondo la moda; *p. galió-jančius įstatymus* in conformità alle leggi vigenti; *p. naujaušius duomenis* in base agli ultimi dati; *apmokestinti p. pajamas* tassare in proporzione al reddito; *p. metus jį ganė aukštą* rispetto all'età è piuttosto alta; *p. manė* secondo me (dal mio punto di vista)

pagaląsti affilare A; arrotare A; *p. peilį* arrotare un coltello

pagalb||a 1. aiuto m; soccorso m; assistenza f; *prašyti ~os* chiedere aiuto; *ateĩti ĩ ~ą* venire in aiuto; *suteĩkti sužeistąjam pirmąją ~ą* prestare i primi soccorsi a un ferito; *tėchninė ~a* assistenza tecnica; *tarpusavio ~a* mutuo soccorso; 2. (*pini-gais*) sussidio m; ◇ *greitóji ~a* pronto soccorso

pagalbininkas, -ė aiutante m, f; aiuto m; assistente m, f

pagalbiñ||is ausiliare; ausiliario; sussidiario; *~iai būriai* truppe ausiliarie; *~ės mokyimo priemonės* sussidi didattici; *~is pastatas* edificio ausiliario, dépendance f; *lingv.:* *~is veiksmāžodis* verbo ausiliare

pagalėti riuscire E, èssere in grado

pagaliaū 1. *prv.* finalmente; infine; *p. apsisprėndei* finalmente ti sei deciso; 2. *dll.* alla fin fine, in fin dei conti; *p. esū tavo brólis* in fin dei conti sono tuo fratello

pagalys pezzo di legno; bastone m; bacchio m; *dúoti sū pagaliu* colpire con un bastone, bastonare; *esi sudžiūvęs kaip p.* sei una pèrtica

pagalṽ||ė 1. cuscino m; guanciaie m; *pūkinė ~ė* cuscino di piume; 2. *istor. (mokestis)* testàtico m; capitazione f; ◇ *tech.:* *óro ~ė* cuscino d'aria; *~ėlė mžb.* cuscinetto m; *~is žr. pagálvė* 1

pagalvóti riflèttere A, pensarci un po'

pagamĩn||imas preparazione f; fabbricazione f; produzione f; *~ti* 1. fabbricare A; produrre A; fare A; *~ti virš plāno* produrre oltre il piano; *~ta iš plieno* fatto di acciaio; 2. (*patiekti*) preparare A; cucinare A; *piētūs jau ~ti* il pranzo è pronto; *sng.:* *jis móka pasigaminti valgyti* sa cucinare per sé

- paganýti** pascolare A, pàscere A, pasturare A (*per qualche tempo*)
- pagarb**||à 1. rispetto *m*; stima *f*; ossèquio *m*; *jaučiù jam didelę pāgarbą* provo un grande rispetto per lui; ~*ōs veřtas* degno di stima (di rispetto); *sù (didžià) pāgarba* (baigiant laišką) distinti saluti; *kar.: atiduoti pāgarbą* eseguire un saluto militare; 2. onore *m*; ~*iaĩ prv.* rispettosamente, con rispetto; ~*iai pasisvėikinti* salutare con rispetto
- pagárbin**||imas glorificazione *f*; celebrazione *f*; ~*ti* glorificare A; celebrare A; onorare A; ~*ti Diėvą* glorificare Dio
- pagarb**||ūmas deferenza *f*; ossèquio *m*; rispetto *m*; ~*ūs* 1. rispettosso; ossequioso; deferente; riverente; *pagarbūs žodžiai* parole rispettose; 2. rispettabile, meritèvole; ~*ūs svėčias* òspite rispettabile
- pagardai** *dgs.* spèzie *f pl*; condimento *m*
- pagárdinti** condire A, rèndere più gustoso
- pagargaliuoti** fare qualche gargarismo, gargarizzare A
- pāgarsas** notizia *f*; voci *f pl*; dicerie *f pl*
- pagarsėti** diventare famoso, acquistare notorietà
- pagársinti** 1. (*garsiau padaryti*) alzare il volume; 2. divulgare A; annunciare A; dichiarare A; *p. naujieną* divulgare una notizia; *sng.: pasigársino norįs ją vesti* annunciò di volerla sposare
- pagāsdinti** spaventare A, mèttere un po' di paura
- pagāudyti** (cercare di) prèndere A, acchiappare A; *einù žuvų p.* vado a pescare
- pagaug**||a *dgs.* brivido *m*; trèmito *m*; ♦ *kūnas (mán) ~aĩs nuėjo* per il corpo mi passò un brivido (mi è venuta la pelle d'oca)
- pagaulūs** 1. che apprende rapidamente; svelto; svèglio; 2. còmodo; agèvole
- pagausė**||jimas aumento *m*; accrescimento *m*; incremento *m*; ~*ti* aumentare E; accrèscersi; moltiplicarsi; ~*jo sunkumų* le difficoltà si sono moltiplicate
- pagaūsinti** aumentare A; accrèscere A; moltiplicare A
- pagáu**||ti 1. prèndere A; acchiappare A; catturare A; captare A; *žuvį ~ti* prèndere un pesce; ~*ti vāgį* catturare un ladro; ~*ti (rādįjo) stōtį* captare una stazione; *sng. prk.: slōgą pasigauti* acchiapparsi un raffreddore; 2. invādere A; assalire A; prèndere A; *jį pagāvo įkvėpimas* lo ha preso l'ispirazione; *neviltiės ~tas* assalito dalla disperazione; 3. apprèndere A; intèndere A; cògliere A; *jį greičiai ~na dalįko ėsmę* coglie al volo il senso di una cosa; *nepagaunamà prasmė* concetto inapprensibile; 4. darsi, mèttersi a fare q.c.; *jis pagāvo bėgti* si è messo a còrrere
- pagavūs** *žr.* pagaulūs 1
- pagėdėlis**, -ė persona buona a nulla
- pagėdau**||ti desiderare A; volere A; gradire A; *kō Jūs ~jate?* cosa desidera?; ~*jamas svėčias* òspite gradito; ~*tina, kād...* è desiderabile che...
- pagėdāvim**||as desidèrio *m*; richiesta *f*; gradimento *m*; *atsižvelgsime į tavo ~us* prenderemo in considerazione i tuoi desideri; *pūblikos ~u* a richiesta del pūbblico
- pagelà** tempo ùmido e freddo
- pagėlbė**||ti aiutare A; dare una mano; soccòrrere A; ~*k mán pastūmti stālą* aiūtami a spostare il tavolo; *sng.: reikia vienas kitam pasigėlbėti* è necessario aiutarsi a vicenda
- pageležinkelė** zona lungo la ferrovia
- pagėls**||ti, ~*vėti* ingiallirsi; ~*vinti* ingiallire A
- pagėlti** dolore E, far male (*per qualche tempo*)
- pagelton**||ýti, ~*uoti* ingiallirsi; ~*įję lāpai* fòglie ingiallite
- pagerbim**||as onoranza *f*; celebrazione *f*; festeggiamento *m*; *surengti iškilmingą žuvusiųjų ~ą* tributare solenni onoranze ai caduti
- pagėrbti** onorare A; festeggiare A; celebrare A; rèndere onore; *p. svečiūs* onorare gli òspiti; *p. tylūs minutė* osservare un minuto di silènzio
- pagerė**||jimas miglioramento *m*; *sveikatos ~jimas* miglioramento dello stato di salute; ~*ti* migliorare E; aggiustarsi; *oras ~jo* il tempo è migliorato
- pagėrin**||imas miglioramento *m*; *dārbo sąlygų ~imas* miglioramento delle condizioni di lavoro; ~*ti* 1. migliorare A; 2. (*pagardinti*) condire A
- pagėrti** bere a sazieta
- pagėsti** 1. guastarsi, rovinarsi; *pagėdo laikrodis* si è guastato l'orològio; 2. peggiorare E, vòlgere al brutto; *oras pagėdo* il tempo è peggiorato; 3. putrefarsi; marcire E; *pagėdusi žuvis* pesce pūtrido; 4. vizarsi; deteriorarsi; *vaikas pagėdo* il bambino si è viziato
- pagýdyti** guarire A; risanare A, rimèttere in salute
- pagiedoti** 1. cantare A, eseguire un canto; 2. *šnek.* dire A, raccontare q.c.
- pagiež**||a risentimento *m*; dispetto *m*; sdegno *m*; stizza *f*; malevolenza *f*; *jausti kām ~ą* provare risentimento verso (contro) qc.; *kūpinas ~os* pieno di stizza

pagiež||ingas, ~ūs stizzoso; malèvolo; maligno; ~ingi *žodžiai* parole stizzose

pagijimas guarigione *f*

pagilė||jimas *prk.* aggravamento *m*; inasprimento *m*; *krizės* ~jimas aggravamento di una crisi; ~ti diventare più profondo; *prk.* aggravarsi; inasprirsi; deteriorarsi

pagilinti approfondire A; *prk.:* *p. žiniàs* approfondire le conoscenze

pagimdýti far nascere; partorire A; dare alla luce; *ji pagimdė dvynukùs* ha partorito due gemelli

pagiñti 1. allontanare A; cacciare via; 2. (*pavyti*) raggiungere A

pagyrà b., **pagýras** *žr.* pagyrūnas

pagirdyti dare da bere; (*gyvulius*) abbeverare A

pagyrim||as lode *f*; elògio *m*; *veřtas* ~o degno di lode; *gauti diplòmą sù* ~ù laurearsi a pieni voti (*Italijoje: laurearsi con 110 e lode*); ~o *rāštas* certificato onorifico

págir||ios *dgs.* conseguenze di una solenne ubriacatura; ~iòti smaltire una solenne ubriacatura

pagirýs zona ai màrgini di un bosco

págyr||os *dgs.* lode *f*; elògio *m*; ♦ ~ų *púodas* fanfarone *m*, spaccone *m*

pagirti lodare A; elogiare A; *p. kà už gėrą darbą* lodare qc. per un lavoro ben fatto

pagyrūnas, -ė fanfarone *m* (*f-a*); spaccone *m* (*f-a*); vanaglorioso *m* (*f-a*)

pagyrūnišk||as vanaglorioso, millantatore; ~a *kalbà* discorso vanaglorioso ~ūmas vanteria *f*; millanteria *f*

pagyti guarire E; recuperare la salute; ristabilirsi; *jis jau pagijo* è già guarito

pagyvėjimas animazione *f*; movimento *m*; ravvivamento *m*; ripresa *f*; *kultūrinis p.* animazione culturale

pagyvėnės, -usi attempato; di una certa età

pagyvėn||ti 1. vivere E, stare E, trattenersi in un luogo (*per un certo tempo*); *pagyvėnome teñ dvejus metùs* abbiamo vissuto là per due anni; ~sime - *pamatýsime* chi vivrà, vedrà; 2. (*pasilinksinti*) fare la bella vita

pagyvė||ti ravvivarsi; animarsi; accalorarsi; *giñčas* ~jo la discussione si animò

pagývinti animare A; ravvivare A; riaccendere A; vivificare A; *p. spalvàs* ravvivare i colori; *p. švenitę* animare la festa

pagiž||ti rapprendersi; ~es *píenas* latte rappreso

paglamonėti accarezzare A, fare qualche vizzo a qc.

paglámžyti sgualcire A, spiegazzare A (*un po'*)

paglėbti afflosciarsi, avvizzire E (*un po'*)

paglėmžti prèndere A; conquistare A; impossessarsi; *sng.:* *pasiglėmžti svėtimą turį* impossessarsi di un bene altrui

pagliáudyti sgusciare A, sbacellare A, sgranare A (*un po'*)

paglobóti prèndersi cura di qc. (*per qualche tempo*)

paglóstyti accarezzare A; lisciare A

pagnábyti pizzicare A, pùngere A (*un po'*)

pāgoda pagoda *f*

pagon||ýbė paganésimo *m*; ~ijà paganità *f*

pagón||is, -ė pagano *m* (*f-a*); ~ýstė paganésimo *m*; ~iškas pagano; ~iški *papročiai* usanze pagane

pagrabinėti cercare testando

pagraibýti 1. cercare testando; 2. (*nusemti*) tògliere via; *p. putàs* schiumare A

pagraibóm(is) *prv.* a tastoni, alla cieca

pagrakštėti diventare più grazioso

pagramzdinti immèrgere A, affondare A

pagrandá *dgs.* raschiatura *f*

pagrandėlis 1. pagnotta *f* (*fatta con i resti dell'im-pasto*); 2. *prk.* ultimogénito *m*

pagránd||yti raschiare A, scrostare A, grattare A (*un po'*); ~os *dgs.* raschiatura *f*

pagrandūkas *žr.* pagrandėlis

pagrasñ||ti avvertire A, ammonire A, minacciare A; ~o *jám pirštù* l'ha minacciato con un dito

pagraudėnti rammaricarsi; lamentarsi (*un po'*)

pagráuža 1. (*vandens*) erosione *f*; 2. (*graužatis*) rammàrico *m*, rimpianto *m*

pagráužti 1. eròdere A; ródere A; tarlare A; *p. krañtą* eròdere la costa; 2. minare A, indebolire A

pāgrāžas ornamento *m*; addobbo *m*; decorazione *f*

pagražėti diventare più bello; abbellirsi

pagrāžin||imas abbellimento *m*; ornamento *m*; artificio *m*; ~ti adornare A; decorare A; abbellire A; imbellettare A; *sng.:* *pasigrāžino prieš išeidamà* prima di uscire si è imbellettata (si è fatta bella)

pagražinti far tornare indietro

pagrėbti ripulire con un rastrello, rastrellare A

pagrečiui *prv.* 1. di séguito; di fila; uno dopo l'altro; consecutivamente; *p. trls dienàs lįjo* è piovuto per tre giorni di fila; 2. accanto, vicino

pagreitė||jimas accelerazione *f*; ~ti accelerare A; accréscersi; *kvėpāvimas* ~jo il respiro è diventato più veloce

pagreĩtin||imas acceleramento *m*; ~ti accelerare A; affrettare A; ~ti *žiũgsnĩ* accelerare il passo
pāgreitis *fiz.* accelerazione *f*; *laĩsvojo kritĩmo p.* accelerazione di gravità
pagrėt, ~à *prv. žr.* pagrečĩuĩ
pagriāusti rimbombare E/A; rintronare E/A (*per qualche tempo*)
pagrybāuti andare per i funghi
pagriėbti prėndere A, afferrare A, aggrappare A, acciappare A; *p. ūž plaukũ* afferrare per i capelli; *sngř.: pasĩgriebė gražiausią ōbuolį* ha preso per sé la mela più bella
pagriežti suonare A, eseguire un pezzo musicale
pāgrind||as 1. base *f*; fondo *m*; *smėlio ~as* fondo sabbioso; *mat.: trikampio ~as* base di un triangolo; *reĩtis ĩ tvirtą ~ą* poggiare su una solida base; 2. (*esminis dalykas*) base *f*; fondamento *m*; parte essenziale; elemento fondamentale; *van-duō – gyvėnimo ~as* l'acqua è la base della vita; *fizikos ~ai* i fondamenti della fisica; 3. (*priežastis*) causa *f*; ragione *f*; motivo *m*; fondamento *m*; *turiũ ~ą taip manýti* ho le mie ragioni di pensare così; *tiė gandai netũri ~o* quelle voci sono senza fondamento; *bė ~o* senza ragione (senza motivo); *ĩ ĩš ~ũ* a fondo; completamente; radicalmente
pagrindėjas, -a fondatore *m* (*f*-trice); iniziatore *m* (*f*-trice)
pagrindimas argomentazione *f*, motivazione *f*
pagrindĩn||is fondamentale, principale, essenziale; ~iai *dalykai* le cose essenziali; ~ė *miėsto aikštė* la piazza principale della città; ~ės *taisyklės* regole fondamentali; *gram.:* ~is *sakinys* proposizione principale
pagriovỹs striscia che costeggia un fosso
pagrĩs||ti motivare A, argomentare A, basare A, fondare A; ~ti *fāktais* basare su dati di fatto; ~ti *sāvo apsisprendĩmą* motivare la prōpria decisione; ~tā *ĩšvada* conclusione argomentata; *ne-pagrĩstĩ káltinimai* accuse infondate
pagrĩstũmas fondatezza *f*; validità *f*; *ĩtarĩmo p.* fondatezza di un sospetto
pagrob||ėjas, -a rapitore *m* (*f*-trice); ~lmas 1. rapina *f*, rapimento *m*, ratto *m*; *nũotakos ~lmas* ratto della sposa; 2. (*asmens*) sequestro di persona
pagrōb||ti 1. prėndere A, afferrare A, aggrappare A; ~ti *šautuvą* afferrare un fucile; 2. impossessarsi, impadronirsi; *sngř.: pasigrōbti žėmių* im-

possessarsi dei terreni; 3. rapinare A, rapire A; *ĩs manės ~ė raĩkinę* mi hanno rapinato della borsetta

pagrōti suonare A, eseguire un pezzo musicale
pagrũbti intirizzirsi, irrigidirsi (*un po'*)
pagrũdinti temprare A
pagrũmō||ti minacciare A, ammonire A; ~jo *jām kũmšėiu* lo minacciò col pugno
pagrũsti ratttristarsi, addolorarsi
pagrũsti 1. pestare A; triturare A (*un po'*); 2. cacciare A, ficcare A (*sotto*)
pagruzdėti, **pagrũzti** arrostitirsi, abbrustolirsi
paguldỹ||ti 1. coricare A, adagiare A, distendere A; ~ti *ligōnį ant lōvos* adagiare un malato sul letto; *rāstą ~ti* coricare una trave; *sngř.: pasiguldžiaũ vaiką prie savės* ho messo il bambino a letto accanto a me; 2. (*gydymui*) ricoverare A; *jĩs skubiai bũvo ~tas ĩ ligōninę* è stato ricoverato d'urgenza in ospedale; *ĩ gálvą ~ti* pėrdere la vita, morire sul campo
pagulėti 1. stare sdraiato (coricato); restare a letto (*per un po'*); 2. (*apie dirvą*) riposare A; 3. (*apie vaisius*) stare a maturare
paguĩti 1. (*palinkti*) piegarsi; allettarsi; 2. (*pri-spausti*) prėmere A, schiacciare A (*coricandosi sopra*)
pāgumburis anat. ipotālamo *m*
pagũnd||a tentazione *f*, seduzione *f*; *neatsispirti ~ai* cadere in (non resistere alla) tentazione; *nevėsk mūs ĩ ~ą* non indurci in tentazione; ~yti tentare A, mėttere in tentazione; allettare A; invogliare A
pagũo||da consolazione *f*; conforto *m*; *ieškōti ~dos* cercare consolazione; ~dos *žōdžiai* parole consolatorie; ~sti consolare A, confortare A; alleviare A; *tāvo žōdžiai manė ~dė* le tue parole mi hanno consolato; *sngř.: atėjo pasigũosti sāvo skausmũ* è venuto a farsi confortare per il suo dolore
pagũrklis 1. doppio mento, pappagorgia *f*; 2. (*gai-džio*) bargiglio *m*
pagũrōm||is *prv.* piegato, curvo, ingobbito
pagũžčioti (*pečiaĩs*) alzare le spalle, stringersi nelle spalle
pagũžōm||is *prv. žr.* pagũrōm(is)
pagvėlbtĩ fregare A, rubare A
pagvėrtĩ sfasciarsi, scassarsi, guastarsi
pagvildėntĩ 1. (*palukštenti*) sgusciare A, sbacellare A (*un po'*); 2. (*panagrinėti*) analizzare A, esaminare A

paieškà 1. *teis.* investigazione *f*; indàgini *f pl*; 2. ricerca *f*; *diņgusio žmogaus p.* ricerca di una persona scomparsa

pāieškos *geol.* prospezione *f*; esplorazione *f*

paieškóti cercare *A* (*per qualche tempo*); tentare di trovare; *sng.*: *pasiieškók dárbo* cercati un lavoro

paĩk||as sciocco, stùpido, tonto; *neapsimėšk ~ù* non fare il finto tonto; *~ybė, ~umas* stupidaggine *f*; stupidità *f*

pāikinti viziare *A*; vezzeggiare *A*; *nepāikink vaikų* non viziare i figli

pāikioti fare lo sciocco, comportarsi in modo poco sèrio

paikýs||tė stupidità *f*; sciocchezza *f*; *nekalbėk ~čiu* non dire sciocchezze

paĩk||ius, -ė, ~šis, -ė tontolone *m* (*f-a*); scemo *m* (*f-a*); stùpido *m* (*f-a*); *~ti* 1. istupidirsi, intontirsi; 2. scatenarsi, infuriarsi

paiļgas di forma allungata; oblungo; bislungo

pailg(a)veĩdis dal viso allungato

pailgė||jimas allungamento *m*, prolungamento *m*; *~ti* allungarsi, prolungarsi; *diėnos ~jo* le giornate si sono allungate

paiļginti allungare *A*, prolungare *A*; *p. rankóves* allungare le màniche; *sng.*: *jì pasilļgino sàvo atóstogas* ha prolungato le sue vacanze

paiļg||ti annoiarsi; stancarsi; *~o jái namuosė* si è stancata di stare a casa

pailsė||ti riposare *A/E*; *geraĩ ~jau kalnuosė* ho riposato bene in montagna

1 **pailsinti** affaticare *A*, stancare *A*

2 **pailsinti** far riposare

pailsti 1. affaticarsi, stancarsi, spossarsi; 2. (*priđus-ti*) affannarsi; ansimare *A*

paiĩti 1. prendere *A*, afferrare *A*, agguantare *A*; *p. vaiką aĩt raĩkų* prendere un bambino in braccio; *greĩt pàemė šautuvą* afferrò un fucile; *sng.*: *pasi-iĩnk liėtsargį* prendi con te l'ombrello; 2. prendere *A*, ritirare *A*, prelevare *A*; *p. kraũjo tyrĩmui* prelevare il sàngue; *sng.*: *paslėmiau atlyginimą* ho ritirato il mio stipendio; 3. prendere *A*, invadere *A*, occupare *A*; *p. tvirtovė* prendere una fortezza; *p. valdžią* assumere il potere; 4. (*sulaikyti*) prendere *A*, catturare *A*, arrestare *A*; *vāgį p.* catturare il ladro; *p. į nelaisvę* far prigioniero, imprigionare *A*; 5. (*į kariuomenę*) chiamare alle armi; fare il servizio militare; 6. prendere *A*, sposare *A*; *jįs pàemė mào sėserį* ha sposato mia sorella; 7. *sport.* (*sulaikyti*) fermare *A*, bloccare *A*,

parare *A*; (*atmušti*) ribattere *A*, rimandare *A*; 8. (*ištikti, užėiti*) prendere *A*; invadere *A*; assalire *A*; *manė pàemė miėgas* mi prese il sonno; *pỹkčio pàimtas* invaso dalla fùria; *♦ viřų p.* prendere il sopravvento su qc.

pāiniav||a confusione *f*; pasticcio *m*; intrico *m*; groviglio *m*; *įkliũti į ~ą* cacciarsi nei pasticci

pāinio||ti 1. ingarbugliare *A*, intricare *A*; *siũlus ~ti* intricare i fili; 2. complicare *A*, confondere *A*; *sng.*: *kalbėdamas ėmė ~tis* cominciò a confondersi nel parlare; 3. *prk.* coinvolgere *A*, immischiare *A*; intromettere *A*; *nepāiniok manęs į tą reĩkalą* non immischiarmi in questa faccenda; *~tis* 1. *žr.* pāinioti; 2. (*trukdyti*) disturbare *A*, incomodare *A*; *nesipāiniok mán pō kójų!* non disturbarmi!, togliti dai piedi!

pain||umas complessità *f*, complicatezza *f*; *~us* 1. complesso, complicato; *~us klàusimas* questione complessa; 2. ingarbugliato, arruffato, intricato; *prk.*: *~i kalbà* discorso ingarbugliato

pāiras scompigliato; sciolto; sparso

pairimas 1. scompiglio *m*; disordine *m*; disorganizzazione *f*; 2. *med.* disturbo *m*

pāirstyti far un giro in barca

1 **pāirti** (*pairkluoti*) remare *A* (*per un po'*)

2 **pāir**||ti 1. (*kiek iširti*) scucirsi, sfilacciarsi; 2. *prk.* (*pagesti*) guastarsi, andare in rovina; *oras ~o* il tempo si è guastato; *~usi sveikatà* salute malferma

1 **pāisyti** (*kreipti dėmesį*) badare *A*; fare attenzione; dare peso; *p. sveikatos* badare alla salute; *ne-pāisyk, ką jįs šnėka* non dare peso a quello che dice

2 **pāisyti** (*miežius*) mondare *A* (*l'orzo*)

pāist||alas *šnek.* chiacchiera *f*; sciocchezza *f*; *~yti* dire sciocchezze; vaneggiare *A*; farneticare *A*

pāįstrižas sghembo, obliquo

paišaĩ *dgs.* fuliggine *f*

paišdykauti divertirsi; giocare *A* (*un po'*)

paišýba disegno *m*; arte del disegnare

paišin||as sporco di fuliggine; *~ti* sporcare di fuliggine

paišýti disegnare *A*; *p. gamtós vaizdùs* disegnare paesaggi

paįvairėti diventare più vario (diverso); cambiare *E*

paįvaįrin||imas diversità *f*; varietà *f*; *~imui* per variare; *~ti* variare *A*, cambiare *A*, mutare *A*; *~ti maĩstą* variare i cibi; *~ti gyvėnimą* movimentare la vita (*renderla più interessante*)

pajācas pagliaccio *m*

pajamīng||as redditizio; lucroso; profittévole; van-taggiioso; ~as *ūkis* podere redditizio; ~ūmas redditività *f*

pājam||os *dgs. fin.* rēddito *m*; incasso *m*; intròito *m*; guadagno *m*; entrata *f*; *mētinēs* ~os rēddito annuale; ~ū *mókestis* imposta sulle entrate (sul rēddito); *grýnosios* ~os guadagno netto; ~os *viřšija lřlaidas* le entrate sùperano le uscite

pajamúoti *fin.* iscrivere all'entrata, accreditare A **pajāudinti** eccitare A; irritare A (*un po'*)

pajaunēti ringiovanire E, apparire più giòvane

pajāuninti ringiovanire A, far sembrare più giòvane

pajaunīs testimone dello sposo, compare d'anello

pajaūsti sentire A; provare A; *p. skaūsmā* sentire dolore; *sng.:* *jī pasijautē atstumtā* si è sentita respinta

pajāuta *knyg.* sentore *m*; sentimento *m*

pājēgos *dgs.* forze *f pl*; potenza *f*; energia *f*; *kar.:* *ginklūotosios p.* forze armate

pājēg||ti èssere in grado; riuscire E; potere E/A; *ař* ~si *užbařgti mōkslus?* riuscirai a portare a tèrmine gli studi?

pājēgum||as potenza *f*; potenziale *m*; capacità *f*; rendimento *m*; forza *f*; *ekonōminis* ~as potenza econōmica; *gamybīnis* ~as capacità produttiva; *dirbtī pilnu* ~ū lavorare con tutte le forze (a pieno ritmo); *kūrībīnis* ~as facoltà creativa

pājin||inkas, -ē azionista *m, f*; ~is azionario; ~is *kapitālas* capitale azionario

pajodinēti fare una breve cavalcata

pajodyti far cavalcare, far andare a cavallo

pajódžarga *b. niek.* scapestrato *m (f -a)*; discolo *m (f -a)*; briccone *m (f -a)*

pajóti andare a cavallo (*per qualche tempo*)

pajudē||ti (cominciare a) muòversi; mēttersi in moto (in cammino); avviarsi; *lř būimēs negalējo* ~ti non potē muòversi per la paura; *traukinīs* ~jo il treno si è messo in moto

pajūdinti 1. muòvere A; smuòvere A; spostare A; spingere A; *ākmenī p.* smuòvere un masso; *nē pirřto nepajūdinti* non muòvere un dito; 2. *prk.* toccare A, affrontare A, trattare brevemente; *p. svarbū klāusimā* toccare una questione importante

pajungīmas sottomissione *f*; soggezione *f*

pajūng||ti 1. soggiogare A; sottométtere A; annéttere A; ~tā *tautā* pòpolo sottomesso; 2. subordi-

nare A; *viskā* ~ti *asmenīniam tikslui* subordinare tutto al pròprio interesse personale

pajūnkti abituarsi, avvezarsi, assuefarsi

pajúodēlis, -ē *menk.* 1. sporcaccione *m (f -a)*; 2. moro *m (f -a)*

pajuod||yti, ~úoti annerirsi; oscurarsi

pajuok||à derisione *f*; ludibrio *m*; scherno *m*; *tāpti* ~ōs *objektū* diventare oggetto di scherno; *iřstatyti visū pājuokai* esporre alla pùbblica derisione

pajuokáuti scherzare A; fare per scherzo; parlare per burla; *sū juō negálima iř p.* con lui non si può nemmeno scherzare

pajuōkti deridere A; prèndere in giro; schernire A; canzonare A; *sng.:* *visi lř jō pasijuōkdavo* tutti lo prendēvano in giro

1 **pajúosti** cingere A, legare intorno; *sng.:* *pasi-júosti kalavijā* cingere la spada

2 **pajuō**||sti annerirsi; oscurarsi; abbuiarsi; ~dēs *dangūs* cielo oscuro

pajūr||inis marittimo; ~is costa marina; costiera *f*; lungomare *m*; litorale *m*; lido *m*; *pasiváikščioti* ~iu far una passeggiata sul lungomare; *Palangōs* ~is costiera di Palangà; ~io *miēstas* città marittima; ~io *augmenijā* vegetazione litorànea; *va-žiúoti lř* ~i andare al mare; *dēgintis* ~yje prèndere il sole sulla spiàggia

pajūriřkis, -ē abitante di una zona costiera

pājus parte *f*; quota *f*; azione *f*

pajū||sti sentire A; provare A; intuire A; fiutare A; ~sti *kvāpā* sentire un odore; ~taū *jām gailestj* ho provato pietà per lui; *sng.:* *pasijuto laimingas* si è sentito felice; *pasijutaū paklydēs* mi sono reso conto di èssermi perso

pakabā 1. gancio *m*; uncino *m*; 2. *tech.* supporto *m*; sospensione *f*; staffa *f*

pākab||as attaccapanni *m inv*, appendiàbiti *m inv*; *pakabink švarkā aūt* ~o appendi la giacca all'attaccapanni

pakab||ēti èssere appeso, pèndere E (*per un po'*); ~inti 1. appèndere A, attaccare A, sospèndere A; ~inti *aūt lubū šviestuvā* sospèndere un lampadario al soffitto; *sng.:* *jī pasikabino mōtinai aūt kāklo* si è attaccata al collo della madre; 2. (*pa-semti*) attingere A, versare A (*q.c. di denso*)

pakābti restare sospeso; ciondolare A; *jō gyvībē aūt siūlo pakābusi* la sua vita è sospesa a un filo

pakabūtis ciondolo *m*

1 **pakaīsti** mèttere al forno

2 **pakaīsti** scaldarsi (*un po'*)

pakaišyti 1. (*papuošti*) adornare A, abbellire A; 2. (*užkišti*) accomodare A, sistemare A (*alzando, piegando*)

pakait||à càmbio *m*; sostituzione *f*; ~*ais* *prv.* a turno, uno dopo l'altro

pākait||*alas* sostitutivo *m*; surrogato *m*; succedàneo *m*; *kavōs* ~*alas* surrogato di caffè; ~*as* 1. sostituzione *f*; càmbio *m*; 2. *žr.* *pākaitalas*; ~*inis* 1. sostitutivo; sostituibile; 2. alternativo; alternato; di turno

pakaitinti (ri)scaldare A; *sng.*: *pirtyjė pasikaitinti* riscaldarsi in una sauna

pakaityti *džn.* cambiare A (*ogni tanto*)

pakaitōm(is) *prv.* a turno; a vicenda; alternativamente; l'uno dopo l'altro

pakākinti accontentare A; soddisfare A; *sng.*: *pasikākink tuō, kę turį* accontentati di ciò che hai

pakakl||ė (il sotto) collo *m*; ~*inė* fazzoletto da collo

pakāk||*ti* bastare E; essere sufficiente; avere (a) sufficienza; *drabūzių* ~*ti* avere sufficienza di vestiti; *táu vis nepakañka pinigų* i soldi non ti bastano mai; ~*s tų kalbų!* basta con queste chiacchiere!

pakalà 1. cūneo *m*; bietta *f*; zeppa *f*; calzuolo *m*; 2. (*batų*) taccone *m*; tacchetto *m*

pakalbėti parlare un po'; dire due parole; fare quattro chiacchiere; *sng.*: *norėčiau pasikalbėti su tavimi* vorrei parlarti

pakālbīn||*ti* 1. rivolgere la parola; attaccare discorso con qc.; 2. invitare A; proporre A; ~*o eiti pasivaiikščioti* invitò a far due passi

pakalėnti (*dantimis*) battere i denti (*per qualche tempo*)

pakalikas, -*ė niek.* lacchè *m*, servo *m*; scagnozzo *m*; tirapiedi *m inv*; reggicoda *m inv*; *valdžios p.* lacchè del potere

pakalimas risolatura *f*; attaccatura *f*; rivestimento *m*; *bātų p.* risolatura delle scarpe

pakāln||ė 1. (*kalno apačia*) piede *m*; piè *m*; falda *f*; ~*ėje* a piè del monte; 2. (*kalno šlaitas*) declivio *m*; pendio *m*; versante *m*; *stati* ~*ė* pendio ripido; ~*iui* *prv.* verso il basso; lungo il pendio; ~*ūs* declive; inclinato

pakalnūtė *bot.* mughetto *m*, convallària *f*

pakālti 1. (*plakutku*) martellare A; battere A; 2. (*lentomis*) rivestire A (*di tavole*); 3. (*arklį*) ferrare A; 4. (*batus*) risolvere A

pakāltinam||*as teis.* responsabile; capace; ~*umas teis.* responsabilità penale

pakāltin||*imas* accusa *f*; incriminazione *f*; ~*ti* incolpare A; accusare A; imputare A

pakamanóti imbrigliare A

pakamantinėti fare qualche domanda; interrogare A
pakāmp||ė, ~*is* àngolo *m*; cantuccio *m*; ripostiglio *m*; *palikti* ~*ėje* lasciare in un cantuccio; ~*ėmis slānkioti* andare su e giù per la stanza

pakamšyti *džn.* spingere A, ficcare dentro

pakamúoti affaticare A; fare soffrire (*un po'*)

pakañkam||*ai* *prv.* sufficientemente; a sufficienza; quanto basta; abbastanza; ~*ai pavālgiau* ho mangiato a sufficienza; ~*ai āiškiai* abbastanza chiaramente; ~*as* sufficiente; bastante; che basta; ~*as kiėkis* quantità sufficiente

pakankinti tormentare A; infastidire A; far soffrire (*per un po'*); *sng.*: *nemažai pasikankinome pókario mėtais* abbiamo sofferto molto nel dopoguerra

pakañktė tirella *f*; corrèggia *f*

pakant||à, ~*umas* pazienza *f*; indulgenza *f*; tolleranza *f*; ~*ūs* tollerante; indulgente

pakapó||*ti* 1. tagliare A; spaccare A (*un po'*); ~*k mālų* spacca della legna; 2. pestare A; tritare A; ~*ti česnāko* tritare un po' di aglio

pakapstyti razzolare A; raspare A; frugare A (*un po'*)

pakarāila *b. šnek.* 1. spilungone *m*; 2. rompicollo *m*
pakarčiul *prv.* l'uno dopo l'altro, a turno

pakariāuti fare la guerra (*per qualche tempo*)

pakarp||à *šnek.* collottola *f*; nuca *f*; *pagriėbti už* ~*ōs* prendere per la collottola

pakarpýti tagliare A (*con le forbici*)

pakař||*sti* 1. irrancidire E, diventare stantio; ~*tęs sviestas* burro rāncido; 2. *prk.* stufarsi; seccarsi; ~*to mán tās dārbas* sono stufo di questo lavoro

pakarštėti (ri)scaldarsi

pakārštinti (ri)scaldare A

pakartėti diventare più amaro; irrancidire E

pakār||*ti* 1. appendere A; attaccare A; 2. impiccare A; *sng.*: *jis bañdė pasikārti* tentò di impiccarsi; *neĩ* ~*tas, neĩ palėistas* né così né così

pakārtinti rendere più amaro

pakartó||*jimas* ripetizione *f*; rēplica *f*; bis *m inv*; ~*ti* ripètere A; replicare A; ripassare A; fare il bis; ~*k klāusimę* ripeti la domanda; ~*ti pāmokę* ripassare la lezione; *sng.*: *taĩ netūri pasikartóti* ciò non deve ripetersi; ~*tinai* *prv.* ripetutamente; di nuovo; ~*tinai susirgti* ammalarsi di nuovo (avere una ricaduta); ~*tinis* ripetuto; replicato più

volte; reiterato; iterativo; altro, nuovo; ~*tiniai* *prāšymai* reiterate preghiere; ~*tinis īspējīmas* un nuovo avvertimento

pakarūkļai *dgs.* bargiglio *m*

pakaruōklis, -ē impiccato *m* (*f-a*)

pākas pacco *m*; involto *m*; fagotto *m*

pakasīnēti *džn.* scavare *A* (*un po'*)

pakasynos *dgs.* žr. *laidotuvēs*

pakasyti grattare *A*; *sng.*: *pasikasyti nūgarą* grattarsi la schiena

pakāsti 1. scavare *A*, vangare *A* (*un po'*); sterrare *A*; 2. sotterrare *A*, nascōndere sotto terra; *lōbī p.* sotterrare un tesoro; *sng.*: *pasikāsti pō smēliū* nascōndersi nella sabbia

pakāsti gelare *A*; inaridire *A*; *šalnā gēlēs pakāndo* il freddo ha gelato le piante

pakaūkti ululare *A* (*per un po'*)

pakāustyti (*arkļi*) ferrare *A*; *sng.* *prk.*: *politiškai pasikāustyti* ferrarsi in politica

pakāuš||is nuca *f*; testa *f*; *susitreñkti ~i* bāttare la nuca; *jō ~is šviēčia* (*plikas*) ha la testa calva; *◇ (jō) mīnkštas ~is* ha poca testa

pakāvimas impacchettatura *f*; imballaggio *m*; confezione *f*

pakedēnti (*plaukus*) scompigliare *A*, sciōgliere *A*; (*plunksnas*) sprimacciare *A*

pakēikti biasimare *A*; bestemmiare *A* (*un po'*)

pakei||sti 1. cambiare *A*; mutare *A*; variare *A*; modificare *A*; trasformare *A*; ~*sti nūomonę* cambiare parere; ~*sti ištātymus* mutare le leggi; *ligā jī pakeitē* la malattia l'ha trasformato; *sng.*: *pasikeisti suknēlę* cambiarsi d'ābito; *ōras pasikeitē* il tempo è mutato; 2. scambiare *A*; barattare *A*; *sng.*: *pasikeisti žvilgsniais* scambiarsi gli sguardi; 3. sostituire *A*; succēdere *A*; rimpiazzare *A*; ~*sti sugēdusią detalę* sostituire un pezzo guasto; *ārklius ~čia trāktoriai* i cavalli vengono rimpiazzati dai trattori; *nepakeičiamas darbininkas* lavoratore insostituibile

pakeitimas 1. cambio *m*; cambiamento *m*; mutazione *f*; mutamento *m*; variazione *f*; trasformazione *f*; modifica *f*; *pinigų p.* cambio dei soldi; *sutartiės p.* modifica di un contratto; *sng.*: *išgyvėnti didelius pasikeitimus* subire mutamenti radicali; *klimato pasikeitimai* variazioni climatiche; 2. sostituzione *f*; cambio *m*; *sudūzusio stiklo p.* cambio di un vetro rotto; 3. scāmbio *m*; baratto *m*; *sng.*: *pasikeitimas nūomonėmis* scāmbio di opinioni

pakel||ē zona ai mārgini di una strada; bordo della strada; ~*ēs berzai* le betulle lungo la strada; ~*ējē sēdējo vaikas* sul bordo della strada era seduto un bambino

pakeleivīngas (che è) di passaggio

pakeleivis, -ē 1. passante *m, f*; viandante *m, f*; 2. compagno di strada (di viaggio)

pākeliam||as 1. sopportabile; nella misura delle forze; ~*as skaūsma* dolore sopportabile; 2. di sollevamento; che può ēssere sollevato; ~*āsis tiltas* ponte levatōio

pakeliāuti fare qualche giro, viaggiare un po'

pakēlimas 1. sollevamento *m*; alzata *f*; levata *f*; *svōrio p.* sollevamento di un peso; *vēliavos p.* alzabandiera *m inv*; 2. (*padidinimas*) elevamento *m*; aumento *m*; incremento *m*; rialzo *m*; *atlyginimo p.* aumento dello stipēndio; 3. (*tarnyboje*) promozione *f*; avanzamento di grado

pakelinis 1. che si trova lungo la strada; 2. stradale

pakeliui *prv.* sulla strada; strada facendo; durante il cammino; *p. ī namūs* andando a casa; *mān sū tavimī p.* vado nella tua stessa direzione; *prk.*: *mūms sū jāis nē p.* (*neturime bendrų tikslų*) andiamo per strade diverse

pakēlti 1. alzare *A*; sollevare *A*; levare *A*; issare *A*; *p. ūždangą* alzare il sipario; *p. iņkarą* levare l'āncora; *pakēlę gālvą nuō pagālvēs* ha sollevato la testa dal cuscino; 2. rimēttre in piedi; rizzare *A*; tirare su; raccōgliere *A*; *p. parkritusį vaiką* rizzare un bambino caduto; 3. svegliare *A*; destare *A*; *pakēlk manē šeštą (vālandą)* svegliami alle sei; 4. rialzare *A*; elevare *A*; innalzare *A*; aumentare *A*; *p. gyvėnimo lęgi* elevare il tenore di vita; *kāinas p.* aumentare i prezzi; *mat.*: *p. kvadratū* elevare al quadrato; *sng.*: *ūpē pasikēlę* il fiume si è innalzato; 5. suscitare *A*; sollevare *A*; fare *A*; *p. skandālą* suscitare uno scāndalo; *pakēlę triūkšmą* ha fatto chiasso (ha sollevato un putifērio); 6. promuōvere *A*; elevare *A*; innalzare *A*; *jī pakēlę skýriaus viršininku* lo hanno promosso a caporeparto; *p. ī výskupus* innalzare all'episcopato; *p. kultūrą* promuōvere la cultura; 7. sopportare *A*; sostenere *A*; patire *A*; soffrire *A*; *jīs daūg vargo gyvėnime pakēlę* ha sofferto molto nella vita; *p. skaūsma* resistere al dolore; *jī nepākēlia šalčio* non sopporta il freddo; 8. dare *A*, organizzare *A*; *p. išleistuvės* dare una festa di addio; *◇ p. tōstą* fare un brindisi; *raņką prieš ką p.* alzare le mani su qc.

pakeņciamas 1. sopportabile; tollerabile; 2. soddisfacente; passabile; discreto; **p. filmas** film passabile

pakenkīmas danno *m*; *med.* lesione *f*

pakeņkti 1. nuocere A; danneggiare A; ledere A; *taī pakenkē jō sveikātai* ciò ha nociuto alla sua salute; *sausrā pakenkē deīliui* la siccità ha danneggiato il raccolto

pakentēti (cercare di) sopportare A; pazientare A (*un po'*)

pakēpinti abbrustolire A; arrostitire A; soffriggere A

pakēpti 1. (*krosnyje*) infornare A; cuocere al forno; 2. (*keptuvēje*) friggere A (*un po'*)

pakerē||ti incantare A; affascinare A; ammaliare A; *jīs būvo ~tas jōs žvīgsnio* fu incantato dal suo sguardo

pakēsti 1. resistere A; reggere A; sostenere A; **p. skaūsmā** resistere al dolore; **p. šālītī** reggere al freddo; 2. sopportare A; tollerare A; subire A; *nebegaliū tavēs p.!* non ti sopporto più!

pakēt||as pacco *m*; pacchetto *m*; involto *m*; *išsiūsti ~q* spedire un pacco postale; *~āvimas* impacatura *f*

paketūo||ti impacchettare A; confezionare A; *~tojas, -a* impaccatore *m* (*f -trice*)

pakeverzōti scrivere male, scarabocchiare A

pakībinti 1. toccare appena; 2. stuzzicare A (*un po'*)

pakīb||ti pendere E; restare appeso (sospeso); *~es orē* sospeso nel vuoto; *prk.: viršūn mūsū ~o grēsmē* una minaccia pendeva su di noi

pakiem||ē margine di un cortile; *~emīs vāikšēioti* gironzolare, passare da un cortile all'altro

pakietinti rendere più duro

pakyl||ā 1. rialzo *m*; rialto *m*; pòdio *m*; piattaforma *f*; pedana *f*; *užlīpti aūt ~ōs* salire sul pòdio; 2. *kar.* elevazione *f*

pakylē||jīmas 1. *bažn.* elevazione *f*, consacrazione *f*; 2. (*tarnyboje*) promozione *f*; *~ti* sollevare A, alzare appena

pakiliai||prv. 1. elevatamente; in modo solenne; 2. animatamente; con brio

pakilīm||as 1. alzata *f*; levata *f*; ascensione *f*; *saulēs ~as* la levata del sole; *ūzdangos ~as* l'alzarsi del sipario; *lēktūvo ~as* decollo *m*; *prk.: ~as ī valdžia* ascesa al potere; 2. (*aukštuma*) rialto *m*; rialzo *m*; pòdio *m*; 3. (*pagerējimas*) miglioramento *m*; avanzamento *m*; 4. (*padidėjimas*) aumento *m*;

crēscita *f*; 5. (*pagyvėjimas*) animazione *f*; vivacità *f*; fervore *m*; *kalba sū ~ū* parla con animazione

pakil||ti 1. sòrgere E; sollevarsi; innalzarsi; elevarsi; salire E; *dār saulē nepakilo* il sole non è ancora sorto; *paūkštis ~o aukštai ī daņgū* l'uccello salì molto in alto; 2. alzarsi; levarsi; rizzarsi; tirarsi su; mēttersi in piedi; *~ti nuō stālo* levarsi da tavola; *~o nuō kēdēs* si alzò da sedia; 3. *av.* decollare A; prēndere quota; *lēktūvas ~o* l'aereo ha decollato; 4. (*padidėti*) crēscere E; accrēscere E; aumentare E; salire E; *~o vaišių káinos* la frutta è salita di prezzo; *vanduō ~o* il livello dell'acqua è cresciuto; 5. (*gerėti*) migliorare E; progredire E; riprēndersi; 6. (*būti paaukštintam*) ēssere promosso; crēscere di grado; 7. (*įrūgti*) lievitare E; gonfiarsi; 8. (*sukilti*) insòrgere E; sollevarsi; *tautā ~o prieš grobikūs* il pòpolo si sollevò contro gli invasori; 9. (*atsirasti*) sòrgere E; levarsi; *~o stiprūs vėjas* si levò un forte vento

pakil||umà altura *f*; rialto *m*; rialzo *m*; *~ūmas* 1. *žr.* pakilumà; 2. *prk.* (*pakili būsenà*) stato eufòrico; *~ūs* 1. alto; rialzato; sollevato; 2. *prk.* elevato; solenne; àulico; *~ūs stilius* stile elevato; 3. brioso; animato; eufòrico; entusiasmante

pakiñšti ficcare dentro, spingere A (*un po'*)

pakimti diventare raucò

pakinkýti (*arklius*) attaccare A; (*jaučius*) aggiogare A

pakinkl||is ginòcchio *m*; polpaccio *m*; gamba *f*; *mán kójos liñksta peř ~ius* mi sento piegar le ginòcchia; *sijōnas lig ~ių* gonna fino al polpaccio

pakiñktai *dgs.* finimento *m*; bardatura *f*

pakinkúoti (*galvą*) muòvere A, accennare A (*col capo*)

pakyrėti seccarsi, annoiarsi

pakirkinti stuzzicare A (*un po'*)

pakirm||ýti bacarsi (*un po'*); *~lįęs obuolýs* mela bacata

pakirpīmas taglio *m*, tagliata *f*

pakirpti tagliare A (*con le forbici*); *sng.:* *pasikirpaū pláukus* ho dato una tagliata ai capelli

1 pakir||sti 1. tagliare A (*con la scure*); spaccare A; 2. abbattere A; colpire a morte; 3. *prk.* compromettere A; minare A; *ligà ~to jō sveikātą* la malattia ha compromesso la sua salute; *mán kójas ~to* non sento più le gambe

2 pakirsti svegliarsi; destarsi

pakīsti cambiare E; mutare E; trasformarsi; alterarsi

pākišalas sostegno *m*; rinalzo *m*; appoggio *m*
pakiš||*ti* 1. mēttēre, ficcare sotto; rincalzare *A*; ~*o knýga pō pagálve* ha messo il libro sotto il cuscino; ~*ti kq pō stalū (kad neklibētu)* rincalzare un tavolo; 2. šnek. dare *A* (di nascosto); corrómpere *A* (con denaro); ◇ *kójq kām ~ti* fare lo sgambetto a qc.; ~*ti liežuvī (įskusti)* fare la spia, riferire *A*
pakit||*ėjimas* mutazione *f*; modificazione *f*; ~*ėti* mutarsi; modificarsi; ~*imas* mutamento *m*; cambiamento *m*; variazione *f*; *klimato ~imas* mutamento di clima
paklaid||*à* sbaglio *m*; errore *m*; svista *f*; *skaičiavimo ~à* errore di calcolo; ~*inti* far sbagliare, far errare
paklaidžioti errare *A*; vagare *A* (per qualche tempo)
paklaik||*ėlis, -ė* demente *m, f*; folle *m, f*; ~*ti* impazzire *E*; istupidirsi; pèrdere la testa
paklajoti errare *A*, vagare *A* (un po'); *p. pō laukūs* vagare per i campi
paklaus||*à* richiesta *f*; domanda *f*; *turėti didelę paklausą* essere molto richiesto; ~*inėti džn.* domandare *A*
paklausy||*ti* 1. ascoltare *A*; sentire *A*; ~*ti rādijo* ascoltare la ràdio; 2. ubbidire *A*, dar retta; ~*k sąvo tėvo* dai retta a tuo padre
paklaus||*ti* chiedere *A*; domandare *A*; ~*k jō, af nōri vālyti* domandagli se ha fame; *sng.:* *pasi-klāusti kėlio* chiedere la strada
paklausūs richiesto; *paklausios prėkės* prodotti richiesti
pakleběnti muovere *A*; agitare *A*; bussare *A*
paklibėti muoversi; traballare *A* (un po')
paklibinti (cercare di) smuovere *A*; muovere *A*
paklydėlis, -ė chi va errando; vagabondo *m (f -a)*; *šuō p.* cane randàgio; ◇ *sūnūs p.* figliol pródigo
paklypti inchinarsi da una parte; piegarsi
paklysti pèrdersi; smarrirsi; sbagliare strada; *p. miškė* pèrdersi nel bosco
pakliudyti 1. toccare appena; 2. disturbare *A*
pakliūti 1. (patekti) capitare *E*; cadere *E*; venirsi a trovare; finire *E*; *p. į kalėjimą* finire in galera; *p. į spąstus* cadere in una trappola; 2. (įsipainioti) cacciarsi; impegnarsi; immischiarsi; *p. į bėdą* impegnarsi in un guaio; 3. (pataikyti) colpire *A*; centrare *A*; *akmuo pakliūvo į langą* il sasso colpì la finestra; 4. (pasitaikyti) capitare *E*; accadere *E*; *mūms pakliūvo gėras gidas* ci è capitato un buon cicerone; *kuř pakliūva* dove cāpita; *kaip pakliūva* come cāpita, a caso; *kās pakliūva* qualunque cosa

cāpiti per le mani
paklōd||*ė* lenzuolo *m* (*pl i lenzuoli, le lenzuola*); *pakeisti ~ę* cambiare il lenzuolo
paklōtas *stat.* tavolato *m*; assito *m*
paklōtė 1. lenzuolo *m*; 2. strato *m*; strame *m*; lettiera *f*
paklō||*ti* 1. stēndere *A*; spiegare *A*; ~*ti kilimą aūt grindų* stēndere un tappeto sul pavimento; 2. mēttēre *A*; porre *A*; 3. (*lovą*) fare *A*; disfare *A*; rifare *A*; ~*k svėčiui lovą* fai il letto all'ospite
paklūonė mārGINE di un'āia
paklupdyti mēttēre in ginocchio; *prk.* sottomēttēre *A*; assoggettare *A*
paklusn||*ūmas* ubbidienza *f*; sottomissione *f*; ~*ūs* ubbidiente; dōcile; remissivo
paklūsti ubbidire (obbedire) *A*; *p. tėvams* ubbidire ai genitori
paknebinėti toccare curiosando; spiluzzicare *A*
pakn(i)opst||*om(is) prv.* 1. in fretta e fūria; a rotta di collo; 2. inciampando
paknīsti grufolare *A*; rovistare *A* (un po')
pakniūbti 1. inciampare *A*, incespicare *A*; 2. piegarsi, abbassarsi (un po')
pakōja pedana *f*; predellino *m*; predella *f*; montatōio *m*
pakōjis, pakojys 1. spazio presso i piedi; *nesimaišyk mán pakōjyje* non starmi tra i piedi; 2. (*kojūgalis*) i piedi di un letto
pakōjui *prv.* di pari passo, con la stessa andatura
pākomitetis sottocomitato *m*
pakōneveikti rimproverare *A*, sgridare *A* (un po')
pakōp||*a* 1. gradino *m*, scalino *m*; scaglione *m*; *laiptų ~os* gradini di una scala; 2. *prk.* grado *m*; livello *m*; tappa *f*; *pasiėkti aukščiausiaq ~ą* arrivare al sommo grado; 3. (*šlaito*) ripiano *m*; terrazza *f*; 4. (*raketos*) stādio *m*; ~*ti* salire *E* (un po'); (cercare di) arrampicarsi
pakorīmas impiccagione *f*
pakósėti tossire *A* (un po')
pakovoti combattere *A*, lottare *A* (per un po')
pakraigė 1. colmo di un tetto; 2. sottotetto *m*; soffitta *f*; solaio *m*
pākraik||*as* lettiera *f*; strame *m*; ~*yti* spārgere *A*; spāndere *A*
pakraipà 1. direzione *f*; senso *m*; indirizzo *m*; 2. corrente *f*; orientamento *m*; tendenza *f*; *naujà politinė p.* nuova corrente politica
pakraipyti *džn.* 1. voltare *A*; girare *A*; rigirare *A*; 2. (*galvą*) scuōtere *A*

pakram||snóti, ~týti rosicchiare A; sgranocchiare A; masticare A (*per un po'*)

pakránt||é sponda *f*; riva *f*; (*jūros*) costa *f*; lido *m*; riviera *f*; *ūpės ~ėje* in riva al fiume; *pasiváikščioti jūros ~e* passeggiare sul lungomare; ~inis costiero; rivierasco

pakrapnóti piovigginare A/E

pakrapštýti grattare A; frugare A; stuzzicare A; *sng.*: *dañtį pasikrapštýti* stuzzicarsi un dente

pakraš||týs 1. mǎrgine *m*; estremità *f*; bordo *m*; orlo *m*; *griovio ~týs* orlo di un fosso; *gátvės ~tyjė* ai mǎrgini della via; *gyvėnti miėsto ~tyjė* abitare nella periferia di una città; 2. (*pakrantė*) sponda *f*; riva *f*; 3. (*pakampis*) àngolo *m*; luogo remoto; *slánkioti ~čiaĩs* gironzolare, andare qua e là senza meta; 4. (*paraštė*) mǎrgine *m*

pakrataĩ *dgs.* lettiera *f*; strame *m*

pakratýti 1. scuòtere A; agitare A; *p. gálvą* scuòtere la testa; 2. spǎndere A, spǎrgere A; 3. fare una piccola perquisizione; frugare A; 4. *prk.* interrogare A, esaminare con la mǎssima scrupolosità

pakráuti caricare A; *p. maišūs ĩ vežimą* caricare i sacchi su un carro

pakreĩkti spǎrgere A; spǎndere A; *p. tvártą* spǎndere la lettiera nella stalla

pakreĩpti 1. piegare A; inclinare A; *sng.*: *vežimas pasikreipė ĩ sóną* il carro si piegò da una parte; 2. girare A; voltare A; vòlgere A; *p. válties nósį lińk krańto* voltare la prua verso la riva; *prk.*: *p. ĩvykių eĩgą* invertire il corso degli eventi

pakrėsti scuòtere A; agitare A (*un po'*)

pakriáušė ripa *f*; pendio *m*; dirupo *m*

pákrikas sparso; sciolto; sconnesso

pakrikdýti 1. scompigliare A; sciògliere A; 2. dissestare A; disorganizzare A

pakrikĩmas 1. scompiglio *m*; disórdine *m*; confusione *f*; 2. sfacelo *m*; disfacimento *m*; dissesto *m*; *ũkinis p.* dissesto econòmico; *nėrvinis p.* esaurimento nervoso

pakrĩkštyti *bažn.* battezzare A

pakrĩk||ti 1. spǎrgersi; scompigliarsi; disgregarsi; dispėrdersi; *minià ~o pò gatvės* la folla si sparse per le vie; ~*usios mińtys* idėe scompigliate; 2. decadere E; andare in rovina (in decadenza); subire un dissesto; ~*usi ĩmonė* azienda in dissesto

pakrĩnsti rosicchiare A, ródere A (*un po'*)

pakrýp||ti 1. piegarsi, inclinarsi da una parte; *prk.*: *reikalaĩ ~o ĩ gėrają pùsę* gli affari hanno preso

una buona piega; 2. vòlgere E; *sáulė ~o vakaróp* il sole volge al tramonto

pakrĩsti cadere E (*sotto*)

pakriútė ripa *f*; pendio *m*; erta *f*

pakrósnis (il sotto) forno *m*

pakrov||à 1. càrico *m*; 2. depòsito *m*; ~*ĩmas* 1. caricamento *m*; càrico *m*; *nepĩlnas ~ĩmas* càrico incompleto; 2. (*ĩ laivą*) imbarco *m*; *prėkių ~ĩmas ĩ laivą* imbarco delle merci

pakrúmė luogo vicino ad un cespùglio

pakrutėti muòversi appena

pakrùtinti muòvere A, smuòvere A; *nė piršto nepakrùtinti* non muòvere un dito

pakšėti 1. picchiettare A; ticchettare A; 2. schioccare A; 3. (*valgant*) grufolare A

pákštelėti toccare appena; dare un colpetto; dare un bacio

páktas *polit.* patto *m*; *nepuolimo p.* patto di non aggressione

pakúkčioti piàngere singhiozzando

pakulĩ||is di stoppa; ~*ė viřvė* corda di stoppa

pakuĩnis tacco *m*

pákul||os *dgs.* stoppa *f*; capēcchio *m*; ~*óti (paku-lomis kamšyti)* stoppare A; otturare con la stoppa

pakùlti trebbiare A (*un po'*)

pakuĩp||ti piegarsi; incurvarsi; ricurvarsi; ingobbirsi; ~*usi lazda* bastone ricurvo; ~*usi nosis* naso gobbo; *váikšto ~es* cammina ingobbito

pakuópti pulire A (*un po'*)

pakuótė confezione *f*; impaccatura *f*; imballàggio *m*

pakúo||ti impaccare A; imballare A; confezionare A; impacchettare A; ~*ti knygàs* impaccare i libri; ~*tùvas tech.* impaccatrice *f*

pakurà forno *m*; *tech.* focolare *m*

pakūrėnti riscaldare A; (ri)accèndere la stufa

pakūrstyti 1. attizzare A, ravvivare il fuoco; 2. *prk.* istigare A; eccitare A; incitare A; sobillare A; *p. pavýdą* eccitare l'invidia

pakūrti accèndere A, attizzare la stufa; *sng.*: *pasikūrė krósnį* accènditi la stufa

pakutėnti far sollètico

pakuždėti sussurrare A; mormorare A; *p. ĩ aũsĩ* sussurrare all'orēcchio

pakuždóm(ĩs) *prv.* sussurrando; sottovoce

pakvaĩš||ėlis, -ė pazzo *m* (*f-a*); matto *m* (*f-a*); ~*ti* impazzire E; istupidirsi; pėrdere la ragione; *ĩš mėlės ~ti* impazzire d'amore; *ĩšlėkė kaip ~es* è fuggito all'impazzata

pakvāršinti (*galvą*) scervellarsi, rómpersi la testa

pakvèpinti annusare A; fiutare A

pakvèpúo||ti fare qualche respiro, respirare A;
ligónis vòs ~ja il malato respira a fatica; *išėjo ~ti grýnu óru* è uscito per prendere una boccata d'aria

pakviēsti invitare A; chiamare A; *p. gýdytoją* chiamare il medico; *sng.:: jì pasikvietė manė ĩ namùs* lei mi ha invitato a casa sua

pakvietim||as invito *m*; chiamata *f*; convocazione *f*;
gáuti ~q ĩ parodòs atidarymą ricevere un invito all'inaugurazione della mostra

pakvìp||ti mandar odore; sentire profumo; *kambaryjė ~o kavà* nella stanza si senti un profumo del caffè; *drabūžiai dūmais ~ę* i vestiti sanno di fumo

pakvit||āvimas ricevuta *f*; quietanza *f*; *mokėjimo ~āvimas* ricevuta di pagamento; *~uoti* rilasciare una ricevuta; quietanzare A

1 pal||à 1. telo *m*; drappo *m*; pezzo di stoffa; 2. fascia *f*; *vaiką susukti ĩ ~às* fasciare un bambino

2 palà jst. aspetta; *p., ĩr àš tuoj atėsiu* aspetta, fra poco vengo anch'io

palābinti salutare A (con "buongiorno")

palādis chem. palladio *m*

palāid||as 1. sciolto; sfuso; sparso; slegato; libero; *~ì plaukaĩ* capelli sciolti; *~os karamėlės* caramelle sfuse; *~as šuo* cane libero (sguinzagliato); 2. (*apie drabužį*) comodo; ampio; largo; abbondante; 3. *prk. (nenuoseklus)* confuso; sconnesso; incoerente; 4. *prk. (nedoras)* dissoluto; sregolato; licenzioso; *~as gyvėnimas* vita dissoluta; 5. (*apie vidurius*): (*jō*) *viduriaĩ ~ì* la ha la diarrea

palaidinė blusotto *m*; camiciotto *m*

palaidynė fionda *f*

palaid||lnis 1. camicia *m*; 2. camiciotto *m*; *~inukė* camicetta *f*; camiciola *f*; *šilkinė ~inukė* camicetta di seta

palāido||jimas sepoltura *f*; *~ti* seppellire A; sotterrare A; *čià ~tas poėtas* qui è sepolto il poeta

palaid||ūmas (*moralinis*) dissolutezza *f*; lussuria *f*; libertinaggio *m*; *~ūnas, -ė* persona dissoluta; libertino *m* (*f -a*); *◇ sūnūs ~ūnas* figlioli prodi-gio

palaikaĩ dgs. 1. lascito *m*; eredità *f*; 2. resti mortali; spoglie *f pl*; salma *f*; 3. *bažn.* reliquie *f pl*

palaikymas mantenimento *m*; appoggio *m*; sostegno *m*; *morālinis p.* appoggio morale; *drausmės p.* mantenimento della disciplina

palaikis logoro; consunto; usato; vecchio

palaik||yti 1. tenere A; reggere A; fermare A; *~yk mán kópėčias* tiènimi la scala; *sng.:: pasilaikyti už turėklų* reggersi a corrimano; 2. mantenere A; osservare A; *~yti tvařką* mantenere l'ordine; *~yti pókalbį* tener vivo il discorso; *sng.:: pasilaikyti tėisę* riservarsi il diritto; 3. sostenere A; appoggiare A; favorire A; *~aũ tėvo pasiūlymą* sostengo la tua proposta; 4. resistere A; durare E/A; *dār ~ys tiė bātai* queste scarpe dureranno ancora; *sng.:: žiemà ilgaĩ pasilaikė* l'inverno è durato molto; 5. scambiare A; prendere per; *àš ~iaũ jĩ gýdytoju* l'ho preso per un medico

palāim||a 1. beatitudine *f*; benedizione *f*; 2. soddisfazione *f*; gioia *f*; *~lngas* beato; fortunato; felice

palāimin||imas benedizione *f*; *~tas* benedetto; venerato; sacro; *~tasis, -toji bažn.* beato *m*, beata *f*; *~ti* benedire A; *tėvas ~o sūnų* il padre benedisse il figlio

palāip||a bot. rampicante *m*; *~ioti* arrampicarsi (*un po'*)

palaipsniū prv. gradualmente

palāiptė sottoscala *m inv*

palāistyti dzn. annaffiare A, innaffiare A; irrigare A; *p. daržą* annaffiare l'orto

palaizyti leccare A (*un po'*)

palaizūnas, -ė leccapiedi *m, f inv*; adulatore *m* (*f -trice*)

palākinti dar da bere (*ai gatti, cani*)

palak||ióti svolazzare A; *~stýti* correre qua e là

palākti bere a sazieta (*di gatti, cani*)

palāmdyti sgualcire A, spiegazzare A (*un po'*)

palāndýti, palāndžioti andare avanti e indietro

palāngė 1. davanza *m*; 2. sottofinestra *f inv*

palankiaĩ prv. benevolmente; in modo favorevole

palankstýti piegare A; flèttare A; curvare A (*un po'*)

palank||ūmas benevolenza *f*; favore *m*; indulgenza *f*; *įsigyti kienò ~umą* ottenere la benevolenza di qc.; *~ūs* ben(e)volente; benèvolo; favorèvole; propizio; indulgente; *jì mán labai ~ì* mi è molto benèvola; *láukti ~iòs prògos* aspettare l'occasione propizia; *~ūs vėjas* vento favorevole

palapin||ė tenda *f*; *kareiviu ~ė* tenda militare, tenda da campo; *alpinistų ~ė* tenda d'alta quota, tenda da bivacco; *pastatýti ~ę* piantare, rizzare una tenda

palatà corsia *f*; camerone di ospedale; *palātos gýdytojas* mèdico di corsia

palaukė margine di un campo

paláukti aspettare A (*un po'*)

paláužti 1. staccare A; spiccare A; 2. *prk.* rovinare A; minare A; indebolire A; *p. sveikātą* minare la salute; 3. *prk.* sottomettere A; vincere A; piegare A; *p. priešo pasipriešinimą* piegare la resistenza nemica

paleĩ prl. (*su gal.*) 1. presso; vicino a; accanto a; in prossimità di; *p. ląngą* accanto alla finestra; *gyvėna p. Kaūną* abita presso Kaunas; 2. lungo; accosto; rasente; *kėlias eina p. upę* la strada corre lungo il fiume; 3. secondo; in rapporto a; in proporzione a; *p. kitūs jis ne toks aukštas* in proporzione agli altri non è così alto

paleidiklis *tech.* avviatore *m*; motorino d'avviamento

paleidimas 1. liberazione *f*; scarcerazione *f*; congedo *m*; *kalinio p. (iš kalėjimo)* scarcerazione di un detenuto; *ligonio p. (iš ligoninės)* dimissione di un degente; *seimo p.* scioglimento del parlamento; 2. avviamento *m*; messa in marcia (in servizio, in funzione); *įrenginio p.* messa in funzione di un impianto

palėi||sti 1. (ri)lasciare A; liberare A; congedare A; *įkaitai buvo ~sti* gli ostaggi sono stati rilasciati; *įf ~do iš kariuomenės* ha ottenuto il congedo; *~sti atostogų* lasciar andare in vacanza; 2. lasciarsi scappare (sfuggire); *pėrdere A*; *nepalėisk tokiōs prōgos* non lasciarti sfuggire una tale occasione; *~sti iš rankų* lasciarsi scappare di mano; 3. slegare A; sciogliere A; fōndere A; *plāukus ~sti* sciogliere i capelli; *sng.:* *sviestas greitai pasilėidžia* il burro si fonde facilmente; 4. avviare A; mētere in moto (in funzione); *~sti variklį* avviare il motore; *~sti į apyvarą* mētere in circolazione; 5. lanciare A; scagliare A; scaraventare A; *~do ākmenį į sieną* scaraventò un sasso contro il muro; *~sti rakėtą* lanciare un missile; 6. diffōndere A; divulgare A; propagare A; *~sti gandūs* diffōndere delle dicerie; 7. (*pakeisti dirbantį*) sostituire A; dare il cāmbio a qc.; 8. (*vidurius*) avere la diarrea; *◇ gėrkle ~sti* mētersi a gridare a squarciagola; *ūgnį ~sti* aprire il fuoco; *~sti dūmais* mandare in fumo; *juokaīs pasilėisti* scoppiare a ridere

paleistuv||āuti menare una vita dissoluta; far vita libertina; peccare di lussuria; *~āvimas* libertinaggio *m*; dissolutezza *f*; *~lingas* dissoluto; licenzioso; libertino; *~lingas gyvėnimas* vita dissoluta

paleistuv||is, -ė persona dissoluta; libertino *m* (*f -a*); *~ystė* dissolutezza *f*; lussuria *f*

palėkti 1. volare A/E, restare in volo (*per un po'*); 2. cōrrere E (*per un po'*)

palengv||ā, ~ėlė *prv.* lentamente; con lentezza; pian piano

palengvė||jimas alleggerimento *m*; sollievo *m*; ristoro *m*; *atsidūsti sū ~jimu* tirare un sospiro di sollievo; *~ti* 1. alleggerirsi; sgravarsi; 2. mitigarsi; attenuarsi; *skaūsma ~jo* il dolore si è attenuato

palengvin||imas alleggerimento *m*; facilitazione *f*; *~ti* 1. alleggerire A; sgravare A; *~ti nāštą* alleggerire un carico; 2. alleviare A; mitigare A; lenire A; attenuare A; *~ti kačią* attenuare una sofferenza

palenkimas piega *f*; piegamento *m*; abbassamento *m*

paleñkti 1. piegare A; (in)curvare A; flēttare A; *p. šaką* piegare un ramo; *sng.:* *įeidamas pasilenkė* si curvò per entrare; 2. inclinare A; abbassare A; chinare A; *gālvą p.* chinare la testa; 3. accorciare A; abbreviare A; *p. sijoną* accorciare una gonna; 4. *prk.* attirare A; accattivare A; attrarre A; *jį visūs pālenkė į savo pusę* ha attirato tutti dalla propria parte

paleograf||as, -ė paleografo *m* (*f -a*); *~ija* paleografia *f*

paleolitas *istor.* paleolitico *m*

paleontolōg||as, -ė paleontologo *m* (*f -a*); *~ija* paleontologia *f*; *◇ lingvīstinė ~ija* paleontologia linguistica

palėpė solāio *m*; soffitta *f*

palėpinti coccolare A; far godere; *sng.:* *pasilėpinau sūle* mi sono goduto il sole

palėsinti far beccare, dare da mangiare (*alle gal-line*)

palėsti mangiare (beccando) a sazietà

palėtė tavolazza *f*

palėtė||ti rallentare E; *dārbo ritmas ~jo* il ritmo di lavoro è rallentato

paiėtinti rallentare A; diminuire la velocità; *p. žingsniūs* rallentare i passi

paliāub||os *dgs.* tregua *f*; armistizio *m*; *~as darýti* stipulare una tregua

paliaukiaĩ *dgs.* 1. ghiàndole paròtidi; 2. *žr.* *kiaulýte*

paliāukis pappagorgia *f*

paliāu||ti cessare E/A; smēttare A; terminare A; *lietūs paliōvė lįęs* la pioggia è cessata; *~kite bārtis* smettete di bisticciare

- palydà** séguito *m*; cortèo *m*; scorta *f*; *garbės p.* scorta d'onore; *vestūvinė p.* cortèo nuziale; *karaliaus p.* il séguito del re
- palydė**||**ti** 1. accompagnare *A*; seguire *A*; ~*ti* *į stotį* accompagnare alla stazione; 2. (*mirusį*) seguire un fèretro; far parte di un cortèo fùebre; 3. *prk.* (*prarasti*) pèrdere *A*; seppellire *A*; *gyvįbę ~ti* pèrdere la vita; 4. (*atsvęsti*) festeggiare *A*; ~*tu-vės, palydos dgs.* 1. festeggiamento *m*; festa di addio; 2. accompagnamento fùebre
- 1 **palydovas** *astr.* satèllite *m*; *dirbtinis p.* satèllite artificiale
- 2 **palydovas, -ė** 1. accompagnatore *m* (*f-trice*); guida *f*; cicerone *m*; 2. *glžk.* conduttore dei vagoni letto
- palieg**||**ėlis, -ė** persona malaticcia, cagionèvole di salute; ~*ti* rovinarsi la salute; debilitarsi; indebolirsi; deperire *E*
- paliepimas** *ordine m*; ingiunzione *f*
- paliepis** *bot.* lattàrio *m*
- paliepti** ordinare *A*; ingiungere *A*; comandare *A*; obbligare *A*; *mán paliepė išvažiuoti* mi hanno ordinato di partire
- paliesėti** dimagrire *E* (*un po'*)
- paliėsti** 1. toccare *A*; sfiorare *A*; rasentare *A*; *p.* (*sù*) *pirštū kaktą* toccare la fronte con un dito; 2. *prk.* (*užsiminti*) toccare *A*; trattare brevemente
- palfeti** 1. far uscire, versare un po' (*di liquido*); 2. annaffiare *A*, innaffiare *A*
- paliėtimas** tocco *m*; sfioramento *m*
- paliežuvai** *menk.* sparlare *A*; denigrare *A*; diffamare *A*
- paliežuvinis** *anat.* sottolinguale
- palýginamas** comparabile; paragonabile; confrontabile
- palýginim**||**as** 1. livellamento *m*; spianatura *f*; 2. comparazione *f*; confronto *m*; paragone *m*; *dúoti taiklą ~q* portare un paragone calzante
- 1 **palýginti** *modal.* 1. in paragone *a*; in confronto *a*; rispetto *a*; *šitas pavėikslas nepalýginti gražėnis už tą, kurį pirmą mačiaū* questo quadro è molto più bello rispetto a quello che ho visto prima; 2. relativamente; *jis dār p. jáunas* è relativamente giovane
- 2 **palýginti** 1. spianare *A*; livellare *A*; *p.* *dirvą* spianare il terreno; 2. confrontare *A*; paragonare *A*; *núorašą p. sù originalū* confrontare la còpia con l'originale
- palikim**||**as** 1. eredità *f*; làscito *m*; successione *f*; *paveldėti ~q* entrare in possesso di un'eredità; 2. eredità spirituale, retàggio *m*; *kultūrinis ~as* retàggio culturale
- palik**||**ti** 1. restare *E*; rimanere *E*; ~*aū vienas namiė* sono rimasto da solo in casa; *sng.*: *pasilik sù manimį* resta con me; *pasilikti antriems mė-tams (mokykloje)* ripètere l'anno; 2. sopravvivere *E*; ~*aū gyvas* sono sopravvissuto; 3. divenire *E*; ritrovarsi; restare *E*; rimanere *E*; ~*aū bė niėkur niėko (dideliam skurde)* mi ritrovai in una misèria nera; *jis ~o našlės* è rimasto vedovo; ~*o tamsù* è diventato bùiò; *sng.*: *pasilikite sveik!* (*atsisveikinant*) state bene!; 4. lasciare *A*; abbandonare *A*; ~*ti vaikūs namiė* lasciare i bambini a casa; ~*ti gimtąjį krāštą* abbandonare il paese natale; *palik manė ramybėje* lasciarmi in pace; 5. tenere *A*; conservare *A*; avere per sè; *sng.*: *pasilik sau tą knygą* tieni questo libro per te; 6. *teis.* testare *A*; legare *A*; nominare *A*; lasciare *A*; affidare *A*; ~*ti įpėdinį* nominare un erede; ~*ti testamentū savo tuftą sūnui* lasciare per testamento i propri beni al figlio; ~*ti vaiką kiėno glėbai* affidare un bambino alle cure di qc.
- paliktinis** ereditato; ereditario
- palikuonis, -ė** 1. pòstero *m*; discendente *m*; 2. erede *m, f*
- palinguoti** 1. dondolare *A*; cullare *A* (*un po'*); 2. (*galvą*) scuòtere *A*; annuire *A*
- palinkčioti** *žr.* *palinguoti* 2
- palinkė**||**jimas** augùrio *m*; auspicio *m*; ~*ti* augurare *A*; auspicare *A*; ~*ti kām sėkmės* augurare a qc. buona fortuna
- palinkimas** inclinazione *f*; vocazione *f*; propensione *f*; *p.* *į mokslius* inclinazione allo stùdio
- palinksminti** rallegrare *A*; divertire un po'
- paliūk**||**ti** 1. piegarsi; inclinarsi; (*in*)curvarsi; ingobbirsi; ~*es mēdis* àlbero curvo; 2. propèndere *A*; èssere incline; avere propensione; *ji ~usi į mėną* ha una propensione per l'arte
- palynóti** piovigginare *A/E* (*per qualche tempo*)
- pālios** *dgs.* zona paludosa; acquitrino *m*
- paliov**||**à, ~imas** cessazione *f*; interruzione *f*; *bė ~ōs* incessantemente, senza interruzione, di continuo
- palypėti, palipti** salire *E*; arrampicarsi (*un po'*); *p.* *lāiptais* salire qualche gradino sulla scala; *sng.*: *pasilipti ant kėdės* salire sulla sèdia

palīsti infilarsi, entrare E (*sotto*); nascondersi; introdursi striscioni; **p. pō aūtklode** infilarsi sotto la coperta; **šnek.: jīs paliņdo (pakliūvo) pō mašinā** è finito sotto un'automobile

palýsti dimagrire E (*un po'*)

palytēti toccare appena, sfiorare A

palýti piovere E/A; **vākar smaŗkiai palījo** ieri è piovuto molto

paliūd||ijimas testimonianza *f*; attestazione *f*; **~yti** testimoniare A; attestare A; certificare A; autenticare A; **~yti teismē** testimoniare, deporre in un processo; **~yti pāraŗq** autenticare una firma

paliūliūoti dondolare A; oscillare A (*per un po'*)

paliuōbti dar da mangiare (*al bestiame*)

paliuokom(is) *prv.* a saltelli; saltelloni

jaliūtis diluvio *m*; stagione piovosa

palivārkas *istor.* podere *m*

pālm||ē bot. palma *f*; **kokosinė ~ē** palma del cocco; **~iū giraitē** palmeto *m*

palópyti rammendare A; rattoppare A (*un po'*)

palóŗti giocare a carte (*un po'*)

palóv||ē, ~is spazio sotto il letto

pālŗas grigio chiaro; grigiastro; sbiadito

pālŗmaŗgis grigio macchiato

pālt||as cappotto *m*; paltò *m*; sopràbito *m*; **vaikiŗkas ~as** cappotto da bambino; **~inis** da cappotto

pāltis pezzo di lardo, lardone *m*

pāltusas *zool.* ippoglossò *m*, halibut *m inv*

palub||ē, ~ŗs soffitto *m*; **pilŗas ~ŗs vorātinkliū** soffitto pieno di ragnatele

pālūkanos *dgs.* interesse *m*; percentuale *m*; **lupi-kiŗkos p.** interesse usurario

palūkēti aspettare A (*un po'*)

palūkininkas, -ē usurario *m (f-a)*; strozzino *m (f-a)*

palūpis parte sotto le labbra

palūpti 1. sbucciare A; spellare A; scortecciare A (*un po'*); 2. picchiare A

palūŗti 1. rómpersi; spezzarsi; infrangersi; 2. *prk.* abbattersi; sentirsi distrutto

palŗas paglierino; giallastro

palŗē pianura sabbiosa

pamāginti invogliare A; indurre A; stimolare A; *sngr.:* **pasimāgino stiklēlī iŗgērti** si è invogliato a bere un bicchierino

pamāigyti pestare A; maneggiare A (*un po'*)

pamain||ā 1. turno *m*; cāmbio *m*; sostituzione *f*; **naktinė ~ā** turno di notte; **dirba trimis ~omis** lavorano a tre turni; 2. nuova generazione; leva *f*;

~iniņkas, -ē turnista *m, f*; **~inis** di turno; di cāmbio

pamainýti 1. cambiare A; scambiare A; **pīnigus p.** cambiare i soldi; *sngr.:* **pasimaĩnēme kepūrēmis** ci siamo scambiati i cappelli; 2. sostituire A; alterarsi; fare a turno; *sngr.:* **dirbame pasimainýdami** lavoriamo a turni

pamain||ōm(is) *prv.* a turno; a vicenda; alternativamente; l'uno dopo l'altro; **~ūmas** turnazione *f*

pamaiŗý||ti 1. mescolare A; mestare A; **~k pādaŗq** mēscola il sugo; 2. impedire A; ostacolare A; **lietūs pamaŗŗē dāŗbus** la pioggia ha impedito i lavori

pamaitĩnti dare da mangiare

pamāĩva b. menk. smorfioso *m (f-a)*; civetta *f*; civettone *m*

pamakalūoti mescolare A; agitare A

pamaldýti (cercare di) tranquillizzare A; quietare A
pāmald||os *dgs. baŗn.* messa *f*; **~as laikýti** celebrare la messa; **vakarĩnēs ~os** messa vespertina

pamald||ūmas devozione *f*; religiosità *f*; **~ūs** devoto, religioso, pio

pamalkāuti andare per legna

pamalonēti accarezzare A; coccolare A

pamalōninti addolcire A; rendere piū piacevole

pamālti macinare A (*un po'*)

pamanýti pensare A; riflēttere A; **iŗ kās būtū galēŗes p.!** chi l'avrebbe pensato!

pamankŗŗĩnti esercitare A, allenare A; sgranchire A; **turiū sāŗnarius p. (ilgai sēdējus)** ho bisogno di sgranchirmi un po'

pamārginti screziare A; macchiare A; cospārgere di vari colori

pamarŗs lungomare *m*; costa marina; riviera *f*; litorale *m*

pamarmēti borbottare A, mormorare A (*un po'*)

pamāŗinti (cercare di) allettare A; attrarre A; invogliare A

pamaskatūoti far ciondolare A; dimenare A

pamāŗtýti pensare A; riflēttere A; **priēŗ sāŗkant reĩkia p.** prima di dire, bisogna pensare

pamatarūoti scodinzolare A, dimenare A

pāmat||as 1. base *f*; fondamento *m (pl i fondamenti, le fondamenta)*; **iŗliēti pāŗtato ~us** gettare le fondamenta di un edificio; *prk.:* **kāltinimai bē ~o** accuse senza fondamento; **ō iŗ ~ū** del tutto; completamente; **pō ~aĩŗ kāŗtis** indagare a fondo; cercare di nuocere

pamatiné *euf.* rospo *m*

pamatinis fondamentale; principale; essenziale; basilare

pamatý||ti 1. vedere A; avvistare A; scòrgere A; *kàd tū ~tum!* (*stebintis*) vedessi!; 2. (*patirti*) passare A; provare A; vivere A; 3. (*pajusti*) sentire A; osservare A; notare A

pamatúotas fondato; argomentato; basato

1 pamatúoti (*paremti*) basare A; fondare A; argomentare A; motivare A

2 pamatúoti misurare A; provare A; *p. temperatūra* misurare la temperatura

pamaústi far male, dolore E (*per un po'*)

pamáustyti 1. *džn.* infilzare A; infilare A; 2. *šnek.* deridere A, prendere in giro

pamáuti 1. mettere indosso; *kāmanomis p. árklį* imbrigliare il cavallo; 2. (*pasmeigti*) infilare A; infilzare A; inforcare A

pamazgln||ė mondezzàio *m*; letamàio *m*; ~is: ~is *kibiras* sècchio delle immondizie

pāmazg||os dgs. risciacquatura *f*; *išpliti ~as* vuotare la risciacquatura

pamazgóti lavare A; pulire A (*un po'*)

pamažėl||() (è), ~iais *prv.* lentamente; con lentezza; piano

pamažė||ti diminuire E; ridursi; venir meno; *kařstis ~jo* il caldo è diminuito

pamāžin||ti diminuire A; ridurre A; sminuire A; impiccolire A; ~ti *švařka* ridurre (restringere) una giacca; ~ti *kienò nuopelnus* sminuire i meriti di qc.; ~au *dūonos nupirkti* di pane ne ho comprato troppo poco

pamažũ *prv.* 1. lentamente; senza fretta; piano; 2. a poco a poco; un po' alla volta

pameč||iaĩs, ~iuĩ *prv.* 1. annualmente; di anno in anno; 2. ogni due anni

pamedžióti andare a caccia, cacciare A (*per qualche tempo*)

pamėgdžio||jimas imitazione *f*; scimmiottatura *f*; ~ti imitare A; rifare A; scimmiottare A; ~ti *balsũs* imitare le voci

pamėgln||ti 1. tentare A; provare A; saggiare A; ~ti *savo jėgàs* saggiare le pròprie forze; *tĩk ~k!* (*grasinant*) pròvacì!; 2. (*paragauti*) assaggiare A; provare A; gustare A

pamėgti appassionarsi; prender gusto per q.c.; *p. teātrą* appassionarsi al teatro

pameistrýs, -ė apprendista *m, f*; garzone *m*

pamėklė spettro *m*; fantasma *m*

pamėlyn||ýti, ~úoti illividire E; diventare blu (o rosso); ~ýti *iš šalčio* illividire per il freddo

pamėl||ti illividire E; ~usios *raĩkos* mani livide

pamelúoti dire una bugia, mentire A

pamėlžti (finire di) mungere A

pamėnesiuĩ *prv.* ogni mese; mensilmente

pamėrgáuĩ restare nùbile (*per qualche tempo*)

pamėrgė damigella d'onore, testimone della sposa

1 pamėrkti far l'occholino; strizzare l'òcchio; ammiccare A

2 pameřkti 1. mēttēre a mollo (a bagno); ammolare A; immērgere A; *p. skaĩbinius* mēttēre i panni a mollo; 2. (*linus*) macerare A

pamėsti 1. mēttēre A, buttare A, gettare A (*sotto o da qualche parte*); 2. pėrdere A; smarrire A; *pāmečiau raktũs* ho smarrito le chiavi; *sngř.: nepasimėšk miškė* non pėrderti nel bosco; 3. smēttēre A. pėrdere un'abitudine; *pāmetė rūkýti* ha smesso di fumare; 4. lasciare A; abbandonare A; *p. šėĩmą* lasciare la famiglia

pamestinũkas, -ė trovatello *m* (*f-a*)

pameřkerióti pescare (*con la canna*) per un po'

pamėtėti buttare A, gettare A (*in alto o più vicino*)

pametĩmas 1. lāncio *m*; 2. (*praradimas*) pėrdita *f*: smarrimento *m*

pametĩnis 1. nato a distanza di un anno; 2. (*apie sodą*) che produce ogni due anni

pamėžti letamare A

pamflėt||as lit. pamphlet *m inv*; libello *m*; ~ĩstas, -ė pamphlettista *m, f*

pamiegóti dormire A (*per un po'*); fare un sonnellino (una dormitina)

pamigdyti lasciar dormire

pamĩgti non destarsi in tempo; dormire troppo a lungo

pamýgti prēmēre A; pressare A

pamikčióti balbettare A (*un po'*)

pamiklinti 1. incitare A; spronare A; *p. árklį* spronare il cavallo; 2. esercitare A

pamylėti 1. innamorarsi; 2. (*pavaiřinti*) offrìre A (*da mangiare e da bere*)

pāmiltės dgs. crusca *f*; mondìglia *f*

pamĩl||ti innamorarsi; voler bene; accēndersi d'entusiasmo per q.c.; *jĩs ~o tą mergĩną* s'innamorò di quella ragazza

pamylúoti coccolare A; vezzeggiare A

paminà predella *f*; montatòio *m*; predellino *m*

pamindžikúoti poggiarsi ora sull'uno ora sull'altro piede

pamindžioti pestare A; calpestare A (*un po'*)

paminėjimas 1. menzione *f*; citazione *f*; 2. commemorazione *f*; *žuvusiųjų ~jimas* commemorazione dei caduti; *~ti* 1. accennare A; menzionare A; citare A; *~jau tavo straipsnį* ho menzionato il tuo articolo; *aukščiaū ~tas* sopracitato; 2. ricordare A; commemorare A; *~ti sūkaktį* commemorare un anniversario

pamiņklas monumento *m*; memorial *m inv*; *antkapinis ~as* monumento funebre, cenotafio *m*; *pastatyti kām ~q* erigere un monumento a qc.; *~inis* monumentale; memorativo; *~inis akmuo* lapide memorativa

paminkštėti ammolarsi; ammorbidirsi

paminkštinti ammolare A; ammorbidire A

1 **paminti** 1. mettere sotto il piede; pestare A; 2. *prk.* calpestare A; violare A; offendere A; *p. tėises* violare i diritti

2 **pamiñti** ricordarsi; *nebepāmenu tų laikų* non mi ricordo di quei tempi

pamirkti *žr.* **pamirskėti**

pamirkyti tenere a mollo; ammolare A; inzuppare A; immergere A

pamirskėti ammiccare A; far l'occhiolino; far cenni

pamiřkti stare a mollo (a bagno); ammolarsi; inzupparsi

pamiřšti *ti* dimenticare A; scordare A; lasciarsi sfuggire di mente; *~au tau pasakyti* ho scordato di dirti; *adresq ~ti* dimenticare l'indirizzo

pamiřšelis *is*, -*ė* demente *m*, *f*; alienato *m* (*f* -*a*); pazzo *m* (*f* -*a*); *~ių namai* manicòmio *m*; *~iškas* demenziale

pamiřšimas alienazione mentale; demenza *f*; pazzia *f*

pamiřkė margine di un bosco

pamįšti 1. impazzire E; pèrdere la ragione; 2. andare in dissesto; pèrdere l'equilibrio; disgregarsi

pamojti *uoti* muovere A; agitare A; sventolare A; far cenni; *~uoti nosināte* sventolare il fazzoletto; *~avaū jam, kād sustotų* gli feci cenno di fermarsi

pamokas *à* 1. lezione *f*; insegnamento *m*; *vėsti pāmoką* tenere una lezione; *inīti pāmokas* (*privačiai mokytis*) prèndere lezioni private; *pasikartoti pāmoką* ripassare la lezione; *rytoj nebūs ~ų* domani non c'è scuola; 2. lezione *f*; esèmpio *m*; *taī būs tau ~ā* ciò ti servirà di lezione

pāmokestis compensazione *f*; compenso *m*; risarcimento *m*

pamokėti pagare la differenza; compensare A

pamókymas insegnamento *m*; ammonizione *f*; mònito *m*; morale *f*; *~yti* 1. insegnare A; *~ė manė jodinėti* mi ha insegnato un po' a cavalcare; 2. far capire A; dare un consiglio (una lezione); *sng.*: *pasimókyti iš klaidų* imparare dagli errori

pamókomas *as* didattico; ammonitòrio; istruttivo; esortativo; *~as pavyzdys* esèmpio istruttivo; *~i žodžiai* parole esortative; *~as tónas* tono ammonitòrio

pamóksl *as* 1. *bažn.* prèdica *f*; *sakýti ~q* fare una prèdica; 2. *prk.* prèdica *f*; omelia *f*; sermone *m*; esortazione *f*; *◇ kúnigas dūkart ~o nesāko* Paganini non ripete

pamokslau *ti* predicare A; tenere una prèdica; *prk.* moraleggiare A; *baik ~ti!* finiscila con le prèdiche!; *~tojas, -a, pamókslininkas, -ė* predicator *m* (*f* -*trice*)

pamos *taguoti, ~uoti* agitare A; sventolare A; dimenare A; *~uoti uodega* dimenare la coda

pāmotė matrigna *f*

pamóti *ti* agitare A; far cenni; indicare con cenni; *atsisvėikindamas ~jo mūms rankà* ci fece un cenno d'addio

pāmpa *geogr.* pampa *f*

pāmplinti *šnek.* camminare goffamente

pamplys, -ė *šnek.* 1. pancione *m* (*f* -*a*); 2. ragazzaccio *m*

pampsóti 1. stàrsene a pancia all'aria; 2. spòrgere E; affiorare E

pāmpti 1. dilatarsi; estèndersi; 2. gonfiarsi; tume-farsi; 3. ingrassare E; 4. divorare A

pāmuilės *dgs.* risciacquatura *f*; saponata *f*

pamuilinti, *~yti, ~uoti* insaponare A

pamùistyti agitare A; muovere A; scuotere A

pamùrdyti 1. immergere A (*nell'acqua*); 2. cacciare A, ficcare A (*dentro*)

pamúryti murare A; costruire q.c. in mattoni

pamurmėti brontolare A; mormorare A (*un po'*)

pamùrti bagnarsi; inzupparsi

pāmušai *as* 1. fòdera *f*; *įsiūti švařkui ~q* foderare una giacca; 2. fondo *m*; strato *m*; *◇ vėjo ~as* persona sventata, banderuola *f*; *~inis* da fòdera

pamuřimas 1. foderatura *f*; 2. rivestimento *m*; rivestitura *f*

pamùšti 1. picchiare A; percuotere A (*un po'*); 2. colpire A; sbàttere A; urtare A; *sng.*: *pasimuřiau kóją į akmenį* ho urtato il piede contro un sasso; 3. colpire A; abbàttere A; ammazzare A; *p. lėktuvą* abbàttere un aereo; 4. foderare A; rivestire

A; imbottire A; *lentos* p. rivestire di tavolo; 5. (*batų padus*) risolvere A; rinforzare A; 6. (*pasaga*) ferrare A; 7. (*sviestą*) sbattere A (*con la zangola*); 8. *šnek. (pavilioti)* attirare a sè; soffiare A; p. *nuo kō merginą* soffiare la ragazza a qc.

pamuštinis giaccone imbottito

panā *šnek.* donna nubile, zitella f

panacėja panacea f

panag||ē faccia interna dell'ungghia f; *nešvārios pānagės* unghie sporche; *pānagės užėjo* (*nuo šalčio*) si sono intirizzate le dita (*per il freddo*); ◇ *iš ~iū* a fondo; dettagliatamente

pānagės dgs. med. patericcio m

panagrinėti esaminare A; studiare A; analizzare A

panaikin||imas abolizione f; abrogazione f; revocazione f; *baūdžiaivos ~imas* abolizione della servitù della gleba; ~ti abolire A; abrogare A; revocare A; annullare A; ~ti *įstatymą* revocare una legge

panakčiū prv. una notte si e una no

panaktinis, -ė 1. guardiano notturno; 2. *prk.* nottambulo m (f-a)

panamā pànama m inv

panamė margine di una casa

panardin||imas immersione f; tuffo m; ~ti immergere A; far sprofondare

panárdyti fare qualche tuffo; tuffarsi

1 panarinti žr. panardinti

2 panarinti 1. lussare A; slogare A; *sng.*: *kóją pasinarinti* slogarsi un piede; 2. abbassare A; chinare A; p. *akis* chinare gli occhi

panaršyti frugare A; rovistare A; *sng.*: *pasinaršė pō kišenės* ha frugato nelle proprie tasche

panašė||ti essere simile; somigliare E/A; avvicinarsi; *charakteriu jįs vis labiau ~ja į tėvą* nel carattere si avvicina sempre di più al padre

panaš||iai prv. similmente; analogamente; allo stesso modo; ~ybė, ~umas somiglianza f; rassomiglianza f; affinità f; mat. similitudine f

panašlāuti vivere (*per un po'*) da vedovo (o da vedova)

panaš||ūs 1. simile, somigliante; assomigliante; jį ~i į motiną è simile alla madre; *niėko ~aus nesū girdėjęs* una cosa del genere non l'ho mai sentita; 2. *prk.* (*geras*) buono; conveniente; ragionevole

panaudā teis. godimento m; usufrutto m; interesse m

panaudō||jimas uso m; utilizzo m; impiego m; utilizzazione f; *jėgōs ~jimas* uso della forza; ~ti usare A; utilizzare A; impiegare A; adoperare A;

~ti *elėktros enėrgiją* usare l'elettricità; ~ti *savo sugebėjimus* utilizzare le proprie capacità; *sng.*: *pasinaudoti pavyzdžiu* servirsi di un esempio; *pasinaudoti kienō pagálba* avvalersi dell'aiuto di qc.

panaujinti rinnovare A, rendere più nuovo

pānč||iai dgs. 1. catene f pl; ceppi m pl; ferri m pl; *uždėti ~ius* mettere le catene, incatenare A; *nutraukti ~ius* spezzare le catene, liberarsi dai ceppi; 2. pastōia f; legame m; impaccio m; ~ioti (*gyvulio kojās*) impastoiare A

panegirika lit. panegirico m

paneigimas negazione f; confutazione f; smentita f; *kálinimo p.* confutazione di un'accusa

paneigti negare A; confutare A; smentire A; p. *žinią* smentire una notizia; *pāneigė tai sakęs* ha negato di averlo detto

panėlė signorina f

panėlis rivestimento m; zòccolo m

panemunė territorio in prossimità del fiume Nemunas

1 panėrti 1. immergersi; tuffarsi; sprofondare E; p. *į vandenį* tuffarsi in acqua; *sng.*: *pasinėrė į sniegą pūsnį* sprofondò nella neve alta; 2. *prk.* immergersi; dedicarsi; darsi; *sng.*: *pasinėrti į mokslus* immergersi nello studio

2 panėrti 1. lavorare a maglia (*per un po'*); 2. abbassare A; chinare A; *gálvą p.* chinare la testa

1 panėšėti assomigliare A/E; somigliare A/E; jįs į tavę *panėši* assomiglia a te

2 panėšėti portare q.c. (*per un breve tratto*)

panešiō||ti 1. portare A (*per qualche tempo*); ~ti *vaiką ant nūgaros* portare un bambino a cavalluccio; 2. indossare A; usare A; consumare A; ~tas *švařkas* giacca consunta (usata)

panėš||ti portare A (*per un breve tratto*); ~k *manė ant raikų* portami in braccio; jį vōs *pānėšė savo lagaminą* a fatica riusciva a portare la sua valigia

pāniek||a disprezzo m; disdegno m; *žiūrėjo į jį su ~a* lo guardava con disprezzo

pāniekin||imas 1. žr. pānieka; 2. offesa f; sacrilegio m; profanazione f; ~ti 1. disprezzare A; disdegnare A; *už savo elgesį visų būvo ~tas* era disprezzato da tutti per il suo comportamento; ~ti *turtus* disdegnare le ricchezze; 2. rifiutare A; respingere A; negligerare A; jįs ~o *mūsų pagálbą* rifiutò il nostro aiuto

pānik||a pánico m; confusione f; trambusto m; *nepasidūoti ~ai* non lasciarsi prendere dal pánico

1 panirti immergersi; tuffarsi

2 panirti slogarsi; lussarsi

pānišk||as pānico; allarmistico; ~a **báimė** timor pānico

paniuksėti 1. dare qualche gomitata; 2. (*arklį*) spronare A

paniūrėlis, -ė persona búrbera, cupa

paniurnėti brontolare A; borbottare A (*un po'*)

paniūrôm(is) *prv.* cupamente; di traverso

paniūr||ti oscurarsi; rabbuiarsi; incupirsi; accigliarsi; ~*es véidas* volto cupo

paniž||ti (cominciare a) prùdere A; *prk.:* **gál táu liežūvis** ~o? ti senti forse prùdere la lingua?

panò *nkt. dkt.* pannello *m*; riquadro decorativo

panokl̃n||ti far maturare; stagionare A; ~*tas sūris* formaggio stagionato

panókti maturare E (*per qualche tempo*)

panònas, -ė *istor.* pannònio *m* (*f-a*)

panoram||à panorama *m*; **grožėtis** ~à ammirare il panorama

panorāmi||nis, ~škas panorāmico; ~*nis kinas* cinerama *m inv*

panorė||ti, **panórti** invogliarsi, aver vòglia; desiderare A; ~*jau išvažiuoti* mi è venuta vòglia di partire; *sng.:* **jám pasinorėjo dviračio** gli è venuta voglia di una bicicletta

panós||ė 1. (il sotto) naso *m*; *iš* ~*es nunėsti* portar via da sotto il naso; *jì kažką murmėjo sáu* ~*ėje* brontolava tra sé e sé; **miškas** ~*ėje* il bosco è molto vicino; *ð* (**jám**) **pienas iš** ~*es dár neišdžiūvo* ha ancora il latte alla bocca

pantei||stas, -ė panteista *m, f*; ~*zmas fil.* panteismo *m*

panteònas pāntheon *m inv*

panterà žr. leopárdas

pán||tis corda *f*; fune *f*; (*gyvuliams rišti*) pastòia *f*; **kanapinis** ~tis corda di cānapa; ~*čiu árklį supānčioti* impastoiare un cavallo; *ð* **tinginių** ~tis pigrone *m*, poltrone *m*

pantomimà pantomima *f*; **pantomimos áktorius** pantomimo *m*, mimo *m*

panuobodžiāuti annoiarsi (*per qualche tempo*)

panú||sti invogliarsi; aver vòglia; *jìs* ~*do mókytis* gli è venuta voglia di studiare

paódis žr. póodis

papad||ė pianta *f* (*del piede*); *ð* ~*ės neveftas* indegno, spregévole

papaik||ėlis, -ė persona sciocca; ~ti diventare sciocco, impazzire E; *iš džiaūgsmo* ~ti impazzire di gioia; **lėkia lėg** ~*es* corre all'impazzata

papáinioti mescolare A; immischiare A; intromettere A; *sng.:* **akmuo pasipáiniojo, iř parpúoliau** ho inciampato in un sasso e sono caduto; *ð* **gál vél-nias čia pasipáiniojo?** non vi ha forse messo il suo zampino il diavolo?

papáistyti vaneggiare A; farneticare A (*un po'*)

papartýnas felceta *f*, felceto *m*

papařtis *bot.* felce *f*; **kelm̃inis p.** felce màschio

pāpas *vulg.* 1. tetta *f*; poppa *f*; 2. succhiotto *m*; ciucio *m*

papāsako||ti raccontare A; narrare A; *jì mán viską smūlkiai* ~*jo* mi ha raccontato tutto per filo e per segno; *sng.:* **pasipāsakojo mán apiė savė** mi narrò di sé

papašýti 1. strappare A; tirare A (*un po'*); 2. (*pake-denti*) sprimacciare A

papéd||ė 1. *geogr.* falda *f*; piede *m*; piè *m*; **kaimėlis driėkiasi kálno** ~*ėje* il villaggio sorge ai piedi del monte; 2. *archit.* zòccolo *m*; piedistallo *m*; 3. (*pakopa*) montatòio *m*; predella *f*

papeikl̃m||as ammonizione *f*; biàsimo *m*; censura *f*; **gáuti gríežtą** ~*q* ricèvere una nota di biàsimo, venire censurato

papeikti biasimare A; criticare A; riprovare A; rimproverare A; censurare A

papel||ėti, ~ýti ammuffire E (*un po'*)

papenėti dar da mangiare A; ingrassare A

papėntis 1. cantùccio *m*; tozzo *m* (*di pane*); 2. sciàvero *m*; pezzo di legno

pāperas uovo covato

pāperkam||as corruttibile; ~ūmas coruttibilità *f*

papėšti strappare A, tirare A (*appena*); *p. kám už ausiės* tirare l'orècchio a qc.

papetė 1. spalla *f*; 2. (*drabužio dalis*) sprone *m*; carré *m inv*

papietáu||ti pranzare A; ~*siu namiė* pranzerò a casa

papėvis mārGINE di un prato

papigin||ti ridurre A, ribassare A, diminuire A (*il prezzo*); ~*tos káinos* prezzi ribassati (scontati); **bilietas** ~*ta kaina* biglietto ridotto

papig||ti diminuire E, calare E (*di prezzo*); **benzinas** ~o la benzina è calata

papýk||ti arrabbiarsi, irritarsi (*per un po'*); *jìs* ~*sta iř vél atsilėidžia* si arrabbia e di nuovo gli passa

papiktin||imas sdegno *m*; indignazione *f*; ~ti indignare A; sdegnare A; provocare irritazione; **tóks atsākymas visūs** ~o una tale risposta ha indignato tutti; *sng.:* **áš juó pasipiktinau** mi sdegnai con lui

- papildy||mas** aggiunta *f*; supplemento *m*; integrazione *f*; soprappiù *m*; ~**ti** 1. aggiungere A; dare in più; addizionare A; ~**ti púodq** aggiungere dell'acqua nella pentola; 2. integrare A; completare A; ampliare A; ~**ti maĩstq vitamĩnais** integrare l'alimentazione con vitamine; **péržiūrėtas iř ~tas knýgos leidĩmas** edizione riveduta e ampliata
- papildom||as** aggiuntivo; integrativo; supplementare; complementare; addizionale; ~**i autobùso reĩsai** corse supplementari dell'autobus; ~**i darbai** lavori addizionali
- papilkėti, papĩlkti** diventare grigio (brizzolato); ingrigire E
- papilnėti** 1. ingrassare E (*un po'*); 2. aggiungersi; arricchirsi
- papĩlti** rovesciare A; versare A; spargere A (*di liquidi o aridi*); **výno papýliau aĩt stáltiesės** ho rovesciato del vino sulla tovaglia
- papilvė** 1. zona ventrale, pancia *f*; (**paukščio**) petto *m*; 2. (*mėsa*) pancetta *f*
- papinigauti** 1. raccogliere soldi; fare una colletta; 2. guadagnare A
- papĩnti** 1. intessere A, intrecciare A (*un po'*); 2. immischiare A; intromettere A
- papirk||à, ~imas** bustarella *f*; sbruffo *m*
- papĩrkti** corrompere A; sbruffare A; **p. pinigais** corrompere con il denaro; **papirktas valdiniĩkas** funzionario corrotto
- papirmininkauti** presiedere A; dirigere A (*per qualche tempo*)
- papiròs||as** sigaretta *f*; ~**inė** portasigarette *m inv*
- papĩrĩti** presentare A, proporre A (*da sposare*)
- papĩrus||as** papiro *m*; ~**o ritĩnys** rotolo di papiro
- papjástyti** tagliare A; affettare A; **p. dešròs** affettare il salame
- papjauti** 1. (**peiliu**) tagliare A; (**dalgiu**) falciare A; (**pjũklu**) segare A; 2. (**paskersti**) sgozzare A; scannare A; ammazzare A; 3. **prk. (užkankinti)** straziare A; cruciare A; tormentare A; **papjaũs manė tàs jò bambėjimas** mi strazierà quel suo brontolio
- papjudyti** (**šunis**) aizzare i cani contro qc.
- paplaiša** fibra *f*; scorticatura *f*; scarnatura *f*
- paplàkti** 1. frustare A; sferzare A; 2. affilare A; arrotare A; 3. frullare A; sbattere A
- paplast||à, ~òm(is) prv.** sbattendo le ali; in gran fretta
- paplatė||jimas** allargamento *m*; ampliamento *m*; ~**ti** allargarsi; ampliarsi; **kėlias čià ~ja** la strada qui si allarga
- paplátinti** 1. allargare A; ampliare A; 2. diffondere A; divulgare A; propagare A
- papláukioti** 1. fare una nuotata; 2. far un giro in barca (o sulla nave)
- paplaukiuĩ prv.** a pelo, secondo la piega del pelo
- paplaũkti** nuotare A; navigare A (*un po'*); **negaliũ p.** non riesco a nuotare
- papláu||ti** 1. lavare A (*un po'*); 2. dilavare A; erodere A; **vandėns ~tos uòlos** rocce erose dall'acqua
- paplavĩnis** delle immondizie
- pāplavos dgs.** risciacquatura *f*; immondizia *f*
- paplekšnóti** dare dei buffetti (delle pacche); battersi affettuosamente
- paplėkti** ammuffire E (*un po'*); pèrdere la freschezza
- paplėntė** bordo di una strada asfaltata
- paplepėti** parlare un po', fare due chiacchiere
- paplėĩti** 1. staccare A; strappare A (*un po'*); 2. **šnek.** guadagnare bene
- papliaũkĩti šnek.** chiacchierare A, dire fesserie
- papliaũška** 1. **b. šnek.** chiacchierone *m (f-a)*; 2. **bot.** sagittaria *f*
- papliauškėti** 1. schioccare A; 2. **šnek.** chiacchierare A
- papliauškiniai dgs. bot.** alismatàcee *f pl*
- papliauškinti** schioccare A
- paplėkti** 1. frustare A; sferzare A; 2. **šnek.** criticare aspramente
- paplitĩm||as** diffusione *f*; espansione *f*; moltiplicazione *f*; **kalbòs ~o ribos** àrea di diffusione di una lingua
- papli||sti** diffondersi; spargersi; divulgarsi; propagarsi; **placĩalĩ ~tusios idėjos** idee molto diffuse
- papliũp||à** salva *f*; scàrica *f*; ràffica *f*; **šaudyti ~omĩs** sparare a ràffiche, scaricare proiettili
- papliũp||ti** scoppiare E; scaturire E; scrosciare E/A; venire all'improvviso; **āsaros ~o jám iš akiũ** gli scaturirono le lacrime dagli occhi; ~**ti juòktis** scoppiare a ridere
- paplókĩĩas** piatto; piano; schiacciato
- paplokĩtaĩnis** ciottolo *m*; ghiàia *f*
- paplonėti** assottigliarsi; dimagrire E
- paplóninti** assottigliare A; spianare A; appiattare A; **tėĩlq p.** spianare la pasta
- paplotėlis** pagnottina *f*; pasticcino di grano
- papló||ti** 1. schiacciare A; appiattare A; 2. battere affettuosamente; dare delle pacche; ~**jo jám peĩ pėtĩ** gli diede una pacca sulla spalla; ~**ti raĩkomis** battere le mani

paplovīmas *geol.* dilavamento *m*; erosione *f*
paplūdīmas 1. flusso *m*; torrente *m*; 2. straripamento *m*; piena *f*
paplūdīm̃s 1. spiaggia *f*; *smélētas p.* spiaggia sabbiosa; 2. territorio alluvionale
paplūkti allagarsi; bagnarsi; grondare *E*; *kraužāis p.* grondare di sangue; *āšaromis p.* sciogliersi in lacrime
paplūkti livellare *A*; spianare *A*; battere *A* (*un po'*)
paplū||sti 1. scaturire *E*; sgorgare *E*; scoppiare *E*; *āšaromis ~sti* scoppiare in lacrime; 2. riversarsi; affluire *E*; *žmōnēs ~do ĭ gatvės* la gente si è riversata sulle strade
paplušėti lavorare sodo (*per un po'*)
paporiuī *prv.* in coppia
paprakaituoti 1. sudare *A* (*un po'*); 2. lavorare duramente
paprastaī 1. *modal.* di solito; generalmente; comunemente; usualmente; 2. *prv.* semplicemente; con semplicità; con naturalezza; *p. reñgtis* vestirsi con semplicità
pàprast||as 1. ordinario; comune; solito; *~l žmōnēs* gente comune; *~l rūpesčiai* preoccupazioni ordinarie; 2. semplice; elementare; non complicato; facile; *~as klāusimas* domanda semplice (elementare); *taī ne taip ~a* non è così semplice; 3. modesto; frugale; *~as valgīs* pasto frugale
paprastėti 1. semplificarsi; 2. peggiorare *E*; imbalordirsi
paprast||sti abituarsi; assuefarsi; avvezzarsi; *rytaīs ~taū ankstī kēltīs* mi sono abituata ad alzarmi presto al mattino
paprast||ybė, *~ūmas* semplicità *f*; disinvoltura *f*; naturalezza *f*
paprašyti 1. chiedere *A*; domandare *A*; *p. atleidimo* chiedere perdono; *sng̃r.: ĭls pasiprāšė pavēžėti* ha chiesto di dargli un passaggio; 2. far chiamare; invitare *A*
paprati||as abitudine *f*; consuetudine *f*; assuefazione *f*; *senū ~ū* per una vecchia abitudine
paprātinti abituare *A*; avvezzare *A*; assuefare *A*; *p. priė tvarkōs* abituare all'ordine
paprieštarauti opporre *A*; obiettare *A*
pāprika 1. *bot.* capsico *m*; 2. (*prieskonis*) paprica *f*
paproti||is usuale; consueto; consuetudinario; *~ė tėisė* diritto consuetudinario
papro||tys 1. tradizione *f*; costume *m*; usanza *f*; uso *m*; *tautōs ~čiai* i costumi di un popolo; *gerbti*

viėtinius pāpročius rispettare gli usi locali; *senū pāpročiu* secondo una vecchia usanza; 2. abitudine *f*; consuetudine *f*; *nepāmetei sāvō pāpročio vėluoti* non hai perso la tua abitudine di venire in ritardo

paprūsė zona al confine con la Prussia
papsėti 1. schiacciare *A*; 2. ticchettare *A*
papuāsas, *-ė* papuano *m* (*f-a*)
papudruo||ti incipriare *A*; *~tas vėidas* viso incipriato
papūgà *zool.* pappagallo *m*
papūliuoti formare un po' di pus (di cispa)
pāpulkinkinkis *kar.* tenente colonnello
papūlti 1. cadere sotto; 2. capitare *E*; venire a trovarsi; *papūolė graži dienā* è capitata una bella giornata; *ĭ bėdą p.* trovarsi in un guaio
papunkčiuī *prv.* punto per punto
pāpunktis comma *m*
pāpuošal||as addobbo *m*; decorazione *f*; ornamento *m*; paramento *m*; *kalėdiniai ~ai* decorazioni natalizie
papuošimas addobbamento *m*; decorazione *f*; *lubū p.* decorazione di un soffitto
papuōsti decorare *A*; addobbare *A*; (ad)ornare *A*; abbellire *A*; *p. eglūtė* addobbare l'albero di Natale; *p. gėlėmis altorių* adornare di fiori l'altare; *sng̃r.: ĭl pasipuošė ĭr išėjo* si è abbellita (si è fatta bella) ed è uscita
papurgaļvis dai capelli arruffati
papuřkšti spruzzare *A*; dare lo spray; *sng̃r.: pasi-puřkšti kvepalais* darsi il profumo con lo spray
papuř||sti gonfiarsi; dilatarsi; *nuo verkimo ~tusios ākys* occhi gonfi per il pianto
papūr||ti 1. arruffarsi; scompigliarsi; *~ė plaukaī* capelli arruffati; 2. (*suminkštėti*) diventare soffice, morbido; 3. (*apie paukštį*) rizzare le penne
papūrtyti scuotere *A*; scrollare *A*; agitare *A*; dare una scossa; *gālva p.* scuotere la testa; *p. mēdį* scrollare un albero
papūsryčiauti fare colazione, mangiare la colazione
papūsti gonfiarsi; dilatarsi (*un po'*)
papūsti 1. soffiare *A*; *p. nōsį* soffiare il naso; 2. gonfiare *A*
papustyti 1. (*pagalsti*) affilare *A*; arrotare *A*; 2. (*apie vėją*) soffiare *A*
papūti marcire *E* (*un po'*)
papūtžandis dalle guance paffute
papūvėlis marcio *m*

parà ventiquattro ore; *dìrba ìstisq pàrq* lavora giorno e notte, è aperto ventiquattro ore su ventiquattro

parabēlis parabellum *m inv*

parābol||è *mat., lit.* paràbola *f*; ~*l̥nis* parabolico, paraboloidico; ~*òidas mat.* parabolòide *m*

parād||*as* parata *f*; sfilata *A*; rassegna *f*; gala *f*; *žygiuoti* ~è sfilare in parata; *Valstybės diėnai skirtas* ~*as* parata per la festa della Repubblica

paradigmà *lingv.* paradigma *m*

parādin||*is* di, da parata; di gala; solenne; ~è *uni-forma* uniforme da parata, àbito di gala (da cerimonia), alta uniforme; ~*is žiėgnis* passo di parata

paradoksai||*umas* paradossalità *f*; ~*us* paradossale

paradòksas paradosso *m*

paraduoti sfilare in parata; passare in rivista

parafin||*as chem.* paraffina *f*; ~*o žvākė* candela di paraffina

parafrāz||è paràfrasi *f*; paràfrase *f*; ~*uoti* parafrasare *A*

paragāuti assaggiare *A*; gustare *A*; provare *A*

parāgin||*imas* incitamento *m*; stimolo *m*; incentivo *m*; ~*ti* stimolare *A*; incitare *A*; sollecitare *A*; ~*o sparčiaũ dīrbti* incitò ad accelerare il lavoro; *árklį* ~*ti* spronare il cavallo

parāgraf||*as* paràgrafo *m*; ~*uoti* paragrafare *A*; dividere in paràgrafi

paraid||*l̥nis* alfabetico; ~*žiui* *prv.* 1. in ordine alfabetico; 2. lettera per lettera; letteralmente

paraišyti affettare *A* (*un po'*)

paraišioti *džn.* legare *A*; annodare *A*

paraiškà richiesta *f*; domanda *f*; reclamo *m*; *išradimo p.* richiesta di un brevetto; *pagal pàraišką* su richiesta

parait||*yti, ~oti* 1. arricciolare *A*; ondulare *A*; ~*yti plaukus* ondulare i capelli; 2. ripiegare *A*; rimboccare *A*; *sng.*: *rankòves pasiraitòti* rimboccarsi le maniche

pàrak||*as* pólvore da sparo; pólvore pirica; *bedūmis* ~*as* pólvore senza fumo; ~*o sándėlis* polveriera *f*, depòsito di esplosivi; *~u kvepėti* fiutare odor di pólvore; ~*l̥nė* scatola per le pólvori

paraláksas *astr.* parallasse *f*

paralėl||è parallela *f*; confronto *m*; paragone *m*; ~*inis žr.* lygiagretūs; ~*izmas* parallelismo *m*

paralitikas, -è *med.* paralitico *m* (*f-a*)

paralyžiuoti 1. paralizzare *A*, rēndere paralitico; 2. *prk.* arrestare *A*; bloccare *A*

paralyžius *med.* paràlisi *f*

param||à sostegno *m*; appòggio *m*; aiuto *m*; *prk.* favore *m*; protezione *f*; *likti bė* ~*òs* rimanere senza appòggio

parāmetras *mat., fiz.* parámetro *m*

paraminti (cercare di) tranquillizzare *A*; placare *A*; quietare *A*

paramstýti *džn.* appuntellare *A*; puntellare *A*; appoggiare *A*; *sng.*: *eina, lazdelė pasiramstýdamas* cammina appoggiandosi al bastone

paramstis 1. puntello *m*; 2. *prk.* appòggio *m*; sostegno *m*; protezione *f*

parangà 1. preparazione *f*; 2. *ekon.* appalto *m*

parankà scelta *f*; selezione *f*

parañk||è braccio *m*; *paiñti už* ~è*s* tenere sotto braccio (a braccetto)

1 parankinis *bdv.* ausiliario; d'uso frequente; da tenere sotto mano

2 parankinis, -è *dkt.* aiuto *m, f*; manovale *m*; garzone *m*; *kepėjo p.* garzone di fornàio

parankùs cómodo; agévole; adatto; *taip mán neparankù* mi è scòmodo così

parantýti scanalare *A*, incavare *A* (*un po'*)

parāpij||*a bažn.* parròchia *f*; ~*os klebõnas* parroco *m*; ~*iėtis*, -è parrochiano *m* (*f-a*)

parāpin||*is* parrocchiale; ~è *bažnyčia* chiesa parrocchiale

pāraš||*as* firma *f*; *suklastotas* ~*as* firma falsa; *riñkti* ~*us* raccògliere firme

parāšymas scrittura *f*; scritto *m*

parāšyti scrivere *A*; *p. į laikraštį* scrivere su (in) un giornale

parašiut||*as* paracadute *m inv*; *išskleisti* ~*q* aprire il paracadute; *nusilėisti* ~*ù* lanciarsi col paracadute, paracadutarsi; ~*ininkas*, -è paracadutista *m, f*; ~*inis* di, da paracaduta; paracadutistico; ~*izmas* paracadutismo *m*

paraškýti staccare *A*; spiccare *A*; raccògliere *A* (*un po'*)

parašt||è margine *m*; *pasizymėti kà knýgos* ~è*jė* annotare q.c. sul margine di un libro

paraudón||*inti* arrossare *A*; méttire il rossetto; ~*yti, ~uoti* arrossire *E*; rosseggiare *A*; *iš gėdos* ~*avo* arrossi dalla vergogna; ~*ljes dangùs* cielo rosseggiante

paraudóti piangere *A* (*per un po'*)

parauginti, paraugti far fermentare; méttire sotto aceto; conservare in salamòia; *parauginti aguškai* cetrioli sottaceto

paraũkyti corrugare A; incresparsi A; aggrottare A;
p. kãktq corrugare la fronte
paraũkti 1. stringere A, tirare un po'; 2. arricciare
 A; incresparsi A; *nõsĩ p.* arricciare il naso; 3.
 cucire q.c. frettolosamente
paraũ||**sti** arrossire E; rosseggiare A; *ĩs susijãudi-*
nimo ~do arrossi per l'emozione; ~svinti arros-
 sare A; tingere di rosso
paraũti strappare A; stradicare A; raccogliere A (*un*
po')
paravãnas paravento *m*
paravėti strappare A; estirpare A (*le erbacce*)
parazit||**as** parassita *m*; *prk.: visũomenės* ~ai pa-
 rassiti della società; ~inis, ~iškas parassitico;
 parassitario; parassita; ~inēs ligos malattie pa-
 rassitarie; ~iškas gyvėnimas vita da parassita
parazit||**izmas** parassitismo *m*; ~olõgija paras-
 sitologia *f*; ~ũoti parassitare A
parbėgti ritornare di corsa, cõrrere indietro
parbildėti ritornare con fracasso
parblõkšti far cadere; abbattere A; rovesciare A;
prk.: ligã jĩ parbloškė è stato abbattuto dalla ma-
 lattia
parbristi ritornare E (*a guado o sprofondando in*
q.c. di cedevole)
parcẽl||**ė** istor. parcella *f*; appezzamento *m*; ~iãcija
ekon. parcellazione *f*; ~iũoti suddividere (*un*
terreno) in parcelle; lottizzare A
pardangĩnti riportare a fatica; *sng. menk.: kadã*
parsidangĩnsi? quando tornerai?
pardavėjas, -a venditore *m* (*f-trice*); negoziante *m*,
f; commesso *m* (*f-a*); *žuvũ p.* pescivendolo *m*;
mėsõs p. macellaio *m*; *daržoviũ p.* fruttivendolo *m*,
 ortolano *m*; *ledũ p.* gelataio *m*; *gėliũ p.* fioraio *m*;
laĩkrašėiũ p. giornalista *m*; *bilietũ p.* bigliettaio *m*
pardavik||**as**, -ė traditore *m* (*f-trice*); ~iškas da
 traditore
pardavĩm||**as** vèndita *f*; *didmenĩnis, mažmenĩnis*
 ~as vèndita all'ingrosso, al minuto; ~o kãina
 prezzo di vèndita; *išankstĩnis bilietũ* ~as pre-
 vèndita di biglietti
pardavinė||**jimas** vèndita *f*; smercio *m*; ~ti vèndere
 A; *nebrãngiai* ~ja vende a buon mercato; ~to-
 jas, -a venditore *m* (*f-trice*)
pardribti cadere E; cascare E
pardũmti ritornare di gran corsa
pardundėti ritornare con fracasso
pardũo||**ti** vèndere A; ~ti išsimokėtinai vèndere a
 rate; *ĩs varžytyniũ* ~ti vèndere all'incanto (*all'as-*

ta); *ũž kĩek* ~di nãmq? a quanto vendi la casa?;
nepardũodama non è in vèndita; *prk.: vėlniui siela*
 ~ti vèndere l'anima al diavolo
parduotũvė negõzio *m*; bottega *f*; *spõrto prėkiũ p.*
 negõzio di articoli sportivi; *maĩsto produktũ p.* ne-
 gõzio di gèneri alimentari; *rãšymo reikmenũ p.*
 cartoleria *f*; *drabũziũ p.* negõzio di confezioni;
mėsõs p. bottega del macellaio, macelleria *f*; *uni-*
versãlinė p. supermercato *m*, empõrio *m*, grande
 magazzino
pareig||**ã** dovere *m*; òbligò *m*; dèbito *m*; *piliėcio*
tėisės iĩ pãreigos i diritti e i doveri del cittadino;
atlikti sãvo pãreigã cõmpiare il prõprio dovere;
tėvũ ~ã išlaikyti vaikũs è òbligò dei genitori
 mantenere i figli; ~ybė žr. pãreigos
pareigĩng||**as** col senso del dovere; rispettoso; de-
 ferente; ossequioso; premuroso; ~ũmas senso
 del dovere; diligenza *f*; obbedienza *f*
pãreig||**os dgs.** funzioni *f pl*; mansioni *f pl*; cãrica *f*;
turėti vadovãujančias ~as avere funzioni direttive;
ėlti ~as ricoprire, occupare una cãrica; *laĩ-*
kinaĩ pėrimti dirėktoriaus ~as fare le veci del
 direttore; *reĩkamosios* ~os cãrica elettiva
pareigũnas, -ė funzionario *m* (*f-a*); pũbblico uff-
 ciale
pareikal||**ãuti** esigere A; richièdere A; domandare
 A; ~ãuti pasiãiĩkinimo esigere una spiegazione;
interesãntui ~ãvus a richiesta dell'interessato;
 ~ãvimas richiesta *f*; domanda *f*; esigenza *f*;
ekon.: ~ãvimas iĩ pasiũlymas domanda e offerta;
 ♦ *laĩškas ikl* ~ãvimo lèttera fermoposta
parėi||**kšti** dichiarare A; manifestare A; esprimere
 A; presentare A; ~kšti sãvo vãliã manifestare la
 prõpria volontà; ~škė esq̃s nekaltas si dichiarò
 incolpèvole; ~škė nõrq̃ išvažiũoti ha espresso il
 desidèrio di partire; *teis.: ~kšti ieĩkinĩ* intentare
 una causa; ~kšti kãm kãltinĩmq̃ muòvere, rivòl-
 gere un'accusa a qc.
pareikštĩnis pagãbile; dovuto; *p. čekis* assegno
 pagãbile al portatore
pareiškėj||**as**, -a 1. dichiarante *m, f*; ~o pãrašas
 firma del dichiarante; 2. portatore *m* (*f-trice*);
 latore *m* (*f-trice*)
pareiškĩm||**as** dichiarazione *f*; domanda *f*; richiesta
f; ricorso *m*; comunicato *m*; *padarỹti* ~q̃ rila-
 sciare una dichiarazione
parėi||**ti** 1. tornare E (*a piedi*); rientrare E; rinca-
 sare E; ~ti iš mokỹklos tornare da scuola; 2. (*pri-*
klausyti) dipèndere E; derivare E; dovere E/A;

taĩ nuõ tavēs ~na ciò dipende da te; 3. *tarm.* (*tilpti*) starci; entrarci; *nepareĩna vĩskas ĩ lagaminą* non ci sta tutto nella valigia

parėjimas ritorno *m*

parėkauti, parėkti gridare A, sbraitare A (*per qualche tempo*)

parėmĩmas sostegno *m*; appoggio *m*; puntello *m*

parėmti 1. appoggiare A; puntellare A; sorreggere A; *p. valsiaĩs aplĩpusias mēdžių šakàs* puntellare i rami degli alberi carichi di frutta; staggiare A; *sng.:* *lazdà pasiremti* appoggiarsi al bastone; 2. favorire A; accettare A; approvare A; *p. pasiũlymą* accettare una proposta; 3. *prk.* aiutare A; sostenere A; *p. draũgą neláimėje* sostenere un amico nella disgrazia

parengėjas, -a preparatore *m* (*f -trice*); curatore *m* (*f -trice*); *leidinio p.* curatore di un'edizione

parengiam||asis preparativo; preparatòrio; *~ieji darbai* lavori preparatori; *~ieji kũrsai* corsi di preparazione

parengĩmas preparazione *f*; formazione *f*; istruzione *f*; *profėsinis p.* formazione professionale; *sng.:* *pasirengĩmas egzámĩnams* preparazione agli esami

parėngti 1. preparare A; approntare A; allestire A; *p. vakariėnę* preparare la cena; *p. pãrodą* allestire una mostra; *jaũ parengėi pãmokas?* hai già fatto i compiti?; *sng.:* *bũvo pasirengęs važiuoti* era pronto per partire; 2. *prk.* esercitare A; educare A; formare A; *p. jaunĩmą* formare i giovani

parėngtĩnis preliminare; preparatòrio; introduttivo; *teis.:* *p. tyrĩmas* indagini preliminari

parėngt||ĩs prontezza *f*; speditezza *f*; assetto *m*; preparazione *f*; *kovõs ~yję* in assetto di guerra; *laikyti šautuvą ~yję* tenere il fucile in posizione di puntamento

parėtėti diradarsi; sfoztirsi

parėtinti diradare A; sfoztire A; *p. mišką* diradare un bosco

parfumėrija profumeria *f*

pargabėnti riportare A, portare indietro

pargĩnti ricondurre A, riportare A (*il bestiame*)

pargražĩnti far ritornare

pargriáuti far cadere; abbattere A; rovesciare A

pargr||iũti cadere E; cascare E; *jĩs ~iũvo aukštieĩninkas* è caduto supino

pargr[žti] tornare E; rientrare E; *p. namõ* tornare a casa

paribýs mǎrgine *m*

paridėnti rotolare A (*sotto*)

pariebėti ingrassare E

pariedėti rotolare E, venire sotto rotolando

pariėsti 1. (ri)piegare A; flèttare A; (in)curvare A: *kõjas p.* flèttare le gambe; 2. arrotolare A; avvolto-
tolare A; rimboccare A; *♦ nõsį p. (didžiũotis)* rizzare la cresta

parĩmti appoggiarsi; rėggersi

parĩnkĩmas scelta *f*; selezione *f*; *spalvų p.* combinazione di colori; *sng.:* *nėrà kĩto pasĩrinkĩmo* non c'è altra scelta

parĩnkti 1. raccogliere A (*un po'*); 2. scėgliere A. fare la scelta; selezionare A; *sng.:* *yrà ĩš kõ pasĩrĩnkti* c'è da scėgliere, c'è molta scelta

parĩsti 1. far rotolare (*sotto*); *sng.:* *kamuolỹs pasĩrito põ sũolu* la palla rotolò sotto la panca; 2. far cadere

pãrišalas fascia *f*; benda *f*

paryškėti distinguersi; chiarirsi; manifestarsi

parýškinti mèttere in evidenza; far notare; distinguere A

parĩsti legare A; annodare A; *sng.:* *pasĩrĩsti kaklãraištį* annodarsi la cravatta

paritėtas fin., teis. parità *f*; *valiũtinis p.* parità monetaria

pary||tỹs primo mattino *m*; *pãryčiu (~čiaĩs) parėjo* è tornato di primo mattino

parjõti ritornare E (a cavallo)

parkãkti (ri)tornare E; rientrare E

pãrkas 1. parco *m*; *miėsto p.* parco urbano, giardino pubblico; 2. parco *m*; depòsito *m*; *ĩmonės transporto mašinų p.* parco macchine, parco vetture

parkaũkti tornare ululando, ronzando

parkeliáuti tornare da un viaggio

pãrkeris penna stilografica

parkėt||as parquet *m inv*; parchè *m*; parchettatura *f*; *~ininkas, -ė* parchettista *m, f*; *~lentė* listello *m*; tassello di legno (*per il parchè*)

parklampõti tornare E (*sprofondando in q.c. di cedevole*)

parkrãustyti far riportare; far ritornare; *sng.:* *jĩė parsikrãustė ĩ Lĩetuvą* sono tornati (hanno traslocato) in Lituania

parkristi cadere E; scivolare E; *võs neparkritaũ* per poco non cadevo

parkũrti *šnek.* tornare di corsa

parlamentãr||as, -ė parlamentare *m*, membro del parlamento; *~ĩzmas* parlamentarismo *m*

parlameĩt||as polit. parlamento *m*; *~inis* parlamentare

parlėkti 1. tornare volando; 2. tornare a tutta velocità
parlydėti riaccompagnare A
parmėsti far cadere; rovesciare A; abbattere A
parmūšti far cadere (*con un colpo*)
parnėsti portare A (*a casa*); *p. vaikams ledų* portare il gelato ai bambini
parod|| *à* mostra *f*; esposizione *f*; *dailės ~à* mostra di pittura; *žemės ūkio ~à* esposizione agricola; *~ōs atidarymas* inaugurazione di una mostra; *išstatyti ~ojė* mettere in mostra
parodij|| *a* parodia *f*; *~uoti* fare la parodia, parodiare A
parod|| *ymas* 1. *teis.* deposizione *f*; testimonianza *f*; dichiarazione *f*; *melagingas ~ymas* deposizione falsa; 2. dimostrazione *f*; manifestazione *f*; presentazione *f*; *~yti* 1. far vedere; mostrare A; presentare A; esibire A; *~yti kontroliėriui bilietą* presentare il biglietto al controllore; *àš tau ~ysiu!* (*grasinant*) te lo faccio vedere io!; *sng.*: *pasirodyti pūblikai* mostrarsi al pūbblico; *turì pasirodyti gėdytojui* devi farti visitare dal mēdico; 2. indicare A; insegnare A; segnalare A; *pirštū ~yti* indicare con il dito, additare A; 3. esprimere A; manifestare A; rivelare A; dimostrare A; *~yti sàvo jausmūs* manifestare i prōpri sentimenti; *gram.*: *~omasis įvardis* pronome dimostrativo; 4. *teis.* deporre A; testimoniare A; *♦ durīs ~yti* (*išvyti*) cacciar via; *kulnīs ~yti* (*pabėgti*) alzare i tacchi, dārsela a gambe; *pāvyzdį ~yti* servire d'esempio
parodontozė *med.* periodontosi *f*
parōlis *žr.* slaptāžodis
paronimas *lingv.* paronimo *m*
parplaūkti tornare E (*a nuoto, in barca o sulla nave*)
parplūs, *-ė* chi russa
parpti 1. russare A; 2. sbuffare A; 3. ronzare A
parpūlti cadere E; cascare E; *p. ant kėlių* cadere sulle ginōcchia
parpuoti 1. (*apie katę*) fare le fusa; 2. sbuffare A; russare A
parsėkas *astr.* parsec *m inv*
parsibāldyti *šnek.* tornare E, rientrare E (*con fracasso*)
parsibastyti *šnek.* ritornare dopo un vagabondāgio
parsibėlsti *žr.* parsibāldyti
parsidāvėlis, *-ė* chi si vende, chi si lascia corrōmpere; traditore *m* (*f-trice*)

parsidavimas 1. venalità *f*; corruzione *f*; 2. tradimento *m*
parsiduoti 1. vendersi; lasciarsi corrōmpere; *p. prėšui* vendersi al nemico; 2. tradire A
parsigauti tornare E (*con fatica*)
parsigrūsti *šnek.* tornare E (*con fracasso*)
parsikapstyti, **parsikāsti** *šnek.* tornare faticando
parsikviesti invitare A, chiamare presso di sé
parsirāsti essere di ritorno, tornare E (*dopo lunga assenza*)
parsisamdyti farsi assumere; prēndere servizio; ingaggiarsi
parsitreñkti *šnek.* tornare E (*con fracasso*)
par(si)**siūsdinti** far spedire; inviare A; far pervenire q.c. (*a casa prōpria*)
parsivīkti *šnek.* tornare E (*a stento*)
parskri|| *sti* tornare E (*in volo*); *jaū gandrai ~do* sono già tornate le cicogne
parskubėti tornare in gran fretta
parstūmti far cadere spingendo
paršas 1. maiale *m*; 2. *b. prk. menk.* porco *m*; mascalzone *m* (*f-a*)
paršavedė *knyg.* scrofa *f*
parš|| *ėlis* porcello *m*; porcellino *m*; maialino *m*; *~ėna* carne suina; *~inga* pregna (*di scrofa*); *~iūkas* *žr.* paršėlis; *~iuotis* figliare porcellini; *~uoti* dare del porco
paršliaūžti tornare strisciando
pārteris platēa *f*
partiėtis, *-ė* membro di un partito
pártij|| *a* 1. *polit.* partito *m*; *įstoti į ~ą* iscriversi a un partito; 2. frazione *f*; gruppo *m*; raggruppamento *m*; 3. *muz.* parte *f*; *tėnoro ~a* la parte del tenore; 4. *žaid.* partita *f*; *šāškių ~a* partita a dama; 5. (*prekių*) partita *f*; lotto *m*; *āvalynės ~a* lotto di calzature
partikuliarizmas particolarismo *m*
partin|| *is* 1. *bdv.* di partito; partitico; *~iai nesutarimai* disaccordi partitici; 2. *dkt.* membro di un partito
partiškūmas partitismo *m*
partitūrā *muz.* partitura *f*; spartito *m*
partizān|| *as*, *-ė* partigiano *m* (*f-a*); *~auti* essere partigiano; *~inis*, *~iškas* dei partigiani; partigiano; *~inis kāras* guerra partigiana
pārtneris, *-ė* 1. partner *m*, *f inv*; alleato *m* (*f-a*); sōcio *m* (*f-a*); 2. *žaid.* compagno di gioco
partnerystė partnership *f inv*
partreñkti far cadere; scaraventare A; urtare A; investire A; *viėnu kūmšcio smūgiū partrenkė jį ant*

- žemės* con un pugno l'ha scaraventato per terra; *jį mašiną partrėnkė* fu investito da un'automobile
- parūdýti** arrugginirsi (*un po'*)
- paruodúoti** imbrunire E; inscurirsi; tēndere al color bruciato
- parugė** (màrgine di un) campo del grano
- pārūg||os** *dgs.* siero del latte; ~*ótas* sieroso
- parūgštė||ti** inacidirsi; inasprirsi; inacerbirsi; *vynas ~jo* il vino si è inasprito
- parūgštinti** acidificare A; inacidire A
- parūg||ti** 1. fermentare A (*per qualche tempo*); 2. inacidirsi; ~*ęs pienas* latte acido
- parūký||ti** 1. fumare A, farsi una fumata; ~*kim!* ci facciamo una fumata!; 2. affumicare A (*un po'*)
- parūkúoti** coprirsi di nebbia; annebbiarsi
- paruoš||à** 1. preparazione *f*; 2. *žr. ruošinys*; ~*ėjas, -a* preparatore *m* (*f -trice*)
- paruošiamasis** preparativo; preparatòrio; preliminar; *p. dárbas* lavoro preparatòrio
- paruošimas** preparazione *f*; approntamento *m*; allestimento *m*; formazione *f*; *scėnos p. spektakliui* allestimento scėnico; *sng.:* *turėti gėrą kultūrinį pasiruošimą* avere buona formazione culturale; *taį reikalauja didelio pasiruošimo* ciò richiede una grande preparazione
- pāruošos** *dgs.* forniture *f*; ammasso *m*; approvvigionamento *m*; *grūdų p.* ammasso del grano
- paruošti** preparare A; allestire A; approntare A; apprestare A; *p. vakariėnę* preparare la cena; *p. pārodą* allestire una mostra; *p. (padengti) stālą* apparecchiare A; *sng.:* *pasiruošti egzāminui* prepararsi a un esame; *ąš jau pasiruošęs važiuoti* sono pronto per partire
- parūpin||imas** rifornimento *m*; approvvigionamento *m*; forniture *f*; *maisto atsargų ~imas* rifornimento di viveri; ~*ti* provvedere A; (ri)fornire A; approvvigionare A; mēttre in serbo; ~*ti fābrikui žaliavų* fornire a una fābbrika le matērie prime; *sng.:* *pasirūpinti žiemai mālų* approvvigionarsi di legna per l'inverno; *laikų pasirūpinti dokumentais* provvedersi dei documenti in tempo
- parūp||ti** avere (mostrare) interesse; incuriosirsi; importare E; stare a cuore; *jām ~o tą merginą* lo incuriosiva questa ragazza
- parūsti** imbrunire E; diventare scuro; abbronzarsi
- parūžti** tornare con fracasso
- parvarýti** far ritornare, riportare a casa
- parvaž||iāvimas** ritorno *m*, rientro *m*, arrivo *m* (*in veicolo*); ~*iuoti* tornare E, rientrare E, arrivare a casa (*in veicolo*); ~*iāvome iš atostogų* siamo tornati dalle vacanze
- parvēsti** far cadere, rovesciare A
- parvēsti** portare A; riaccomagnare A; (ri)condurre A (*a casa*); *sng.:* *parsivedžiau namo draugę* ho portato con me un'amica (sono tornato a casa con un'amica)
- parvēžlinti šnek.** tornare a casa (*a passi di lumaca*)
- parvēžti** portare a casa (*in veicolo*); *išvažiavo p. gydytoją* è andato a prēndere il mēdico; *sng.:* *parsivežiau daug knygų* ho portato con me molti libri
- parvỹkti** tornare E, rientrare A, rincasare E
- parvilióti** far ritornare con lusinghe
- parvilkti** portare a casa (*trascinando*)
- parvĩr||sti** cadere E; cascare E; rovesciarsi; ~*sti vėidu į žemę* cadere bocconi; *butelys ~to* si è rovesciata la bottiglia
- parvỹti** costringere a tornare, far tornare a casa
- paržygiuoti** ritornare a passo di mārčia
- paržingsniuoti** tornare a casa (*camminando di buon passo*)
- pās prl. (su gal.)** 1. (*nurodant kryptį*) da; *einu p. gydytoją* vado dal mēdico; 2. (*žymint vietą*) presso: a; accanto a; vicino a; *stovi p. duris* sta accanto alla porta; *gyvėna p. tėvus* àbita presso i genitori; *užsākė drabužį p. siuvėją* ordinò un vestito al sarto
- pasagà** ferro di cavallo
- pāsagiškas** a (forma di) ferro di cavallo
- pāsaitas** 1. (*gyvuliams*) legaccio *m*; cavezza *f*; pastòia *f*; capestro *m*; 2. (*kibiro lankelis*) mānico *m*; 3. *anat.* mesentere *m*
- pasāk prl. (su kilm.)** secondo; a seconda di; conformemente a; stando a (*ciò che dicono*); *p. jō, nevēta teñ važiuoti* secondo lui non vale la pena di andarci
- pāsak||a** 1. fiaba *f*; fāvola *f*; *liāudies ~os* fiabe popolari; ~*ų herōjus* personaggio fiabesco; 2. *prk.* fandonia *f*; frōttola *f*; bugia *f*; *nepāsakok mán ~ų* non raccontarmi frōttole; ♦ ~*a bė gālo* stōria senza fine; la sōlita canzone
- pasakė||čia lit.** fāvola *f*; ~*čios morālas* morale della fāvola; ~*tininkas, -ė* favolista *m, f*
- pasākymas** 1. espressione *f*; frase *f*; detto *m*; proverbio *m*; 2. disposizione *f*; ordine *m*; *tóks būvo jō p.* questa era la sua disposizione
- pasakinėti (sufleruoti)** suggerire A
- pāsakininkas, -ė** 1. narratore (narratrice) di fiabe; 2. scrittore (scrittrice) di fiabe; favolista *m, f*

pásakiškas fiabesco; favoloso; straordinario; incredibile

pasaký||ti dire A; esprimere A; pronunciare A; dichiarare A; ~*k mán tiēsą* dimmi la verità; ~*ti sàvo nuómonę* esprimere la propria opinione; ~*ti eilėraštį* recitare una poesia; ~*ti kalbą* pronunciare (tenere) un discorso; ~*ti pamókslą* fare una predica; ~*ta – padaryta* detto fatto; *geriaū pasákius* per meglio dire; *trumpaī pasákius* in breve; *sng.:* *pasisákė prieš* si è dichiarato contro

pasako||jamas narrativo; di narrazione; ~*jamasis kūrinys* opera narrativa; ~*jimas* narrazione f; racconto m; *liūdies ~jimai* racconti popolari; *liudininkų ~jimu* stando al racconto dei testimoni; ~*ti* narrare A; raccontare A; ~*jama, kád...* si narra (si dice) che...; ~*tojas, -a* narratore m (f -trice)

pasalà agguato m; imboscata f; tranello m; *pakliūti į pāsą* cadere in un agguato

pasaldinti addolcire A; dolcificare A

pasalóm(īs) *prv.* occultamente; di nascosto; quattro quattro

pasálti addolcirsi

pasalūn||as, -ė persona pèrfida; traditore m (f -trice); ~*iškai prv.* alla traditora; proditoriamente; di nascosto; ~*iškas* pèrfido; proditorio

pasamdýti 1. assumere A; prèndere alle proprie dipendenze; *sng.:* *jis pasisamđė kambarinę* ha assunto alle sue dipendenze una cameriera; 2. affittare A; dare in affitto

pasámonė *psych.* subcosciente m

1 **pās||as** passaporto m; *nebegaliójantis ~as* passaporto scaduto; ~*ų skýrius* ufficio passaporti; 2. (automobilio) registro m (automobilistico); libretto m

2 **pāsas** 1. *sport.* passaggio m; 2. (kortų žaidime) passo!

pasātas (vėjas) alisèo m

pasaugà custòdia f; depòsito m

pasáugoti custodire A; sorvegliare A (per un po'); dare un'occhiata

pasaulėjauta percezione del mondo

pasaulė||jimas laicizzazione f; ~*ti* laicizzarsi

pasaulė||vaizdis visione del mondo; ~*žiūra, ~žvalga* concezione del mondo

pasauliēt||is, -ė làico m (f -a); ~*inis, ~iškas* làico; ~*iška valstybė* stato làico

pasáulin||is mondiale; ~*is kāras* guerra mondiale; ~*io garso* di fama mondiale

pasául||is 1. mondo m; universo m; ~*io atsiradimas* l'origine dell'universo; *keliònė aplink ~į* giro del mondo; 2. mondo m; terra f; umanità f; *šiandieninis ~is* il mondo presente, l'umanità di oggi; 3. mondo m; gruppo m; ambiente m; *gyvėnti sàvo ~yje* vivere nel proprio mondo; *mėno ~is* ambiente artistico; ◇ ~*io šviēsą išvysti (gimti)* venire alla luce; ~*į aplėisti (mirti)* lasciare il mondo; ~*io kraštė (labai toli)* in capo al mondo; *anās ~is* l'altro mondo, aldilà m; *kaip nē šiō ~io* è fuori del mondo

pasauliui||prv. seguendo il sole; in senso orario

pasausėti 1. prosciugarsi; asciugarsi (un po'); 2. stecchirsi; dimagrire E

pasaūs||inti prosciugare A; asciugare A (un po'); ~*ti žr.* *pasausėti*

pasavaičiui||prv. 1. ogni settimana; 2. una settimana sì e una no

pasāvimas *sport.* passaggio m

pasāžas 1. galleria f; passaggio m; via coperta; 2. *muz.* passaggio m; modulazione f

pasėdėti restare seduto (per un po'); *jis dýkas nepasėdi* non sta mai a sedere (non sta mai in ózio)

pasėd||ūmas sedentarietà f; ~*ūs* sedentario

pasėgti affibbiare A; attaccare A (dal di sotto)

pasėil||ėti, ~inti bagnare con la saliva

pasekėjas, -a žr. šalininkas

pasekimas imitazione f

pasekmė conseguenza f; séguito m; risultato m; effetto m; *kāro pasekmės* conseguenze di una guerra

pasekóm(īs) *prv.* dietro; appresso

1 **pasėkti** 1. andare dietro a qc.; 2. osservare A; sorvegliare A (per qualche tempo); 3. seguire A; imitare A; diventare seguace di qc.; *p. kienō pavyzdžiui* seguire l'esèmpio di qc.; 4. raccontare A; narrare A; *pasėk mán pāsaką* raccontami una fiaba; 5. *prk.* (atsigimti) somigliare a qc.

2 **pasėkti** abbassarsi; diminuire E (di livello d'acqua)

pasėlýs 1. seminato m (di grano); 2. *med.* prelievo m

pasėmti 1. attingere A; *p. vandeñs iš šulinio* attingere acqua da un pozzo; 2. *prk.* trarre A; ricavare A; prèndere A

pasėndinti far sembrare più vecchio

pasenėti žr. pasénti 1

pasénti 1. invecchiare E; *jis labai pasėno* è molto invecchiato; 2. passare di moda; cadere in disuso; diventare sorpassato; *pasėnės pōsakis* locuzione in disuso; 3. pèrdere la freschezza; raffermarsi; diventare stantio, rāncido; *pasėnusi duona* pane stantio

- pasérgėti** 1. stare in guàrdia; stare attento; vigilare
A; *sng.*: *pasisérgek šuňs* stai attento al cane; 2. accòrgersi; avvedersi
- paséštas** žr. pasòštė
- pasė||sti** 1. sedersi sopra; ~*dai mào pírštines* ti sei seduto sui miei guanti; 2. (*kiek nusėsti*) assestarsi; avvallarsi (*un po'*)
- pasėti** 1. seminare A; *p. javùs* seminare il grano; 2. disseminare A; spàrgere A
- pasiaiškin||imas** giustificazione *f*; spiegazione *f*; chiarimento *m*; rapporto *m*; ~*ti* spiegarsi; chiarirsi; giustificarsi; ~*ti dėl pavėlavimo* giustificarsi per il ritardo
- pasiańsas** solitario *m*
- pasiaukó||jimas** abnegazione *f*; dedizione *f*; sacrificio *m*; ~*ti* consacrarsi, votarsi, sacrificarsi, dedicarsi; ~*jantis dárbas* lavoro che richiede sacrificio
- pasiaurėti** restringersi (*un po'*)
- pasiaūrinti** restringere A; ridurre A (*un po'*); *p. sijōnq* restringere una gonna
- pasiaūsti** 1. (*apdengti*) coprire A; 2. (*pašėlti*) infuriare E/A (*per qualche tempo*)
- pasibaigimas** fine *f*; tèrmine *m*; scadenza *f*
- pasibaigti** 1. žr. pabaigti; 2. scadere E; superare il tèrmine di validità; *pasibaigė pāso galiójimo laikas* il passaporto è scaduto; 3. deperire E; pèrdere forza; intristire E
- pasibaisė||jimas** orrore *m*; terrore *m*; *sukėlti ~jimq* suscitare orrore; ~*ti* inorridire E, provare terrore; ~*tinās* orrendo; spaventoso; tremendo
- pasibàrti** bisticciarsi, litigarsi, venire alle parole
- pasibažtyti** šnek. gironzolare A; bighellonare A; vagare A (*per un po'*)
- pasibaūsti** tarm. essere intenzionato a fare q.c.
- pasibėgióti** 1. córrere qua e là; 2. (*apie gyvulius*) andare in calore
- pasibylinėti** essere in causa con qc.
- pasibjaurė||jimas** raccapriccio *m*; ribrezzo *m*; ripugnanza *f*; disgusto *m*; ~*jimq kėliantis valždas* vista ripugnante; ~*ti* disgustarsi; raccapricciare E; ripugnare A; *āš ~jau jō elgesiu* mi sono disgustato del suo comportamento
- pasiblaškyti** 1. agitarsi; muòversi; 2. girellare A; vagare A (*per qualche tempo*)
- pasibučiúoti** baciarsi, darsi un bacio
- pasičiaupyti** fare smòrfie
- pasidablinti** abbellirsi, adornarsi, agghindarsi
- pasidabr||úoti** (in)argentare A; *prk.*: ~*avę plaukal* capelli inargentati
- pasidairyti** guardarsi intorno
- pasidal||jimas** žr. padalijimas; ~*lnti* žr. padalinti
- pasidarbúoti** aver lavorato, faticato (*per qualche tempo*)
- pasidarėti** žr. padarėti
- pasidav||imas** resa *f*; ~*inėti džn.* (cominciare a) cedere A; arrèndersi
- pasidažyti** truccarsi, darsi il belletto, méttersi il rossetto
- pasiderėti** contrattare sul prezzo; mercanteggiare A
- pasidėti** žr. padėti
- pasididž||iavimas** orgòglio *m*; fierezza *f*; vanto *m*; *kalba sù ~iāvimu* parla con orgoglio; ~*iuoti* inorgogliersi; insuperbirsi; gloriarsi; vantarsi; darsi delle àrie; ~*iuoti sàvo sėkmė* insuperbirsi del pròprio successo
- pasidievāžyti** šnek. giurare in nome di Dio
- pasidomėti** (*kuo*) mostrare interesse (curiosità) per q.c.
- pasidrāsinti** farsi coraggio; acquistare fidúcia
- pasidrovėti** sentirsi intimidito, imbarazzato; vergognarsi
- pasidúoti** 1. arrèndersi; darsi per vinto; cedere A; *p. ĩ neláisvę* arrèndersi al nemico; *p. pagùndai* cedere alla tentazione; 2. mollare A; piegarsi; lasciarsi convincere; *p. kienō vāliai* piegarsi al volere di qc.
- pasidžiaugti** rallegrarsi; provare giòdia, contentezza
- pasiekiam||as** raggiungibile; ottenibile; fattibile; *suňkiai ~ā viršūnė* cima difficilmente raggiungibile
- pasiekim||as** 1. raggiungimento *m*; conseguimento *m*; compimento *m*; *tikslo ~as* raggiungimento di un fine; 2. *ppr. dgs.* acquisizioni *f pl*; progressi *m pl*; realizzazioni *m pl*; *mókslo ~ai* i progressi della scienza
- pasiekti** 1. raggiungere A; arrivare a toccare (a prèndere) q.c.; ~*ti dūgnq* toccare il fondo; *jį ~ė sàvo tiksłq* ha raggiunto il suo scopo; 2. giungere E; arrivare E; pervenire E; *vanduō ~ė júosmenį* l'acqua è arrivata alla cintola; 3. ottenere A; conquistare A; ~*ti pėrgalę* ottenere la vittòria
- pasielgimas** atto *m*; gesto *m*; azione *f*; *drąsùs p.* atto coraggioso
- pasielgti** comportarsi; agire A; còmpiere un'azione; *jįs niėkšiškai pasielgė* si è comportato da vigliacco
- pasieniėtis**, -ė 1. (*pasienio gyventojas*) frontaliero *m* (*f -a*); 2. (*karys*) guàrdia di frontiera; agente di polizia confinària

pasien||inis di frontiera; di confine; confinàrio; ~is
1. bordo di una parete (di un muro); ~yje *stóvi*
lóva presso la parete c'è un letto; *slánkioti* ~iais
andare su e giù per la stanza; 2. zona di confine
(di frontiera); ~io *kariúomenė* truppe di confine,
forze di frontiera
pasigailė||ti žr. pagailėti; ~tinai *prv.* pietosamente;
~tinas 1. pietoso; commovente; 2. malridotto;
trascurato; meschino
pasigalynėti affrontarsi; scontrarsi in combatti-
mento
pasigardž||iávimas gusto *m*; piacere *m*; *válgo sù*
~iávimu mangia di (con) gusto; ~iúoti gustare
A; assaporare A
pasigársinti žr. pagársinti
pasigéréjimas ammirazione *f*; godimento *m*; rapi-
mento *m*; èstasi *f*
pasigérėlis, -ė ubriacone *m* (*f-a*)
pasigérėti godere A; ammirare A; *p. kalnų vaizdù*
ammirare un panorama di montagne
pasigérimas ubriacatura *f*; ubriachezza *f*
pasigėrinti (*kam*) insinuarsi nelle grazie di qc.;
accattivarsi le simpatie di qc.
pasigėrti ubriacarsi; *grįžo vėsiškai pasigėręs* è tor-
nato ubriaco fradicio
pasigėsti notare la mancanza; accorgersi dell'as-
senza; *buvaū tavęs pasigėdęs* avevo sentito la tua
mancanza
pasigýdyti guarire E, rimettersi in salute
pasigĩńtyti litigare A; discutere A; venire a con-
trasto
pasigyrimas vanto *m*; vanteria *f*; millanteria *f*
pasigir||sti sentirsi; udirsi; ~do *šūvis* si udi uno
sparo
pasigirti vantarsi; gloriarsi; lodarsi
pasigróbti žr. pagróbt
pasigrožėti ammirare A; godere A; *p. pavėikslu*
ammirare un bel quadro
pasigrūmti lottare A; battersi (*per qualche tempo*)
pasigúosti 1. žr. pagúosti; 2. (*pasiskųsti*) lamentarsi
pasigūžti ingobbirsi; incurvarsi
pasigviėsti invogliarsi; desiderare vivamente
pasilg||ti aver nostalgia; sentire desiderio; *labai*
~au *savo vaikų* ho tanta nostalgia dei miei figli
pásijos *dgs.* vagliatura *f*; crusca *f*
pasijuokimas scherzo *m*; burla *f*
pasijuókti 1. ridere A; *smagiai pasijuokėme* ab-
biamo riso di gusto; 2. (*pašiepti*) deridere A;
prendere in giro; burlare A; canzonare A; *p. iš*

draūgo deridere un amico; 3. (*pajuokauti*) scher-
zare A, fare scherzi
pasikamúoti soffrire A; patire A (*per qualche tem-
po*)
pasikárstyti *šnek.* arrampicarsi
pasikarščiúoti scaldarsi; accalorarsi; infervorarsi
pasikartó||jimas ripetizione *f*; iterazione *f*; ~ti žr.
pakartóti
pasikáuti combattere A; lottare A (*per un po'*)
pasikeĩsti žr. pakeĩsti
pasikėlmas 1. salita *f*; ascensione *f*; 2. *prk.* presun-
zione *f*; orgoglio *m*
pasikėlti 1. žr. pakėlti; 2. salire E; alzarsi; levarsi;
liftu p. salire con l'ascensore; 3. crescere un po';
4. essere intenzionato; *♦ p. į puikybę* insuperbirsi,
darsi delle arie
pasikėpinti scaldarsi, esporsi al sole
pasikėsĩn||imas attentato *m*; ~imas *prieš karalių*
attentato contro il re; ~ti attentare A; ~ti *į kienò*
gyvėbę attentare alla vita di qc.
pasikivirėtyti litigare A; bisticciare A
pasikláusti žr. pakláu
pasikliáuti affidarsi; fidarsi; confidare A; contare
A; *negálima juò p.* non si può contare su di lui; *p. li-
kimu* confidare nella sorte (affidarsi alla sorte)
pasiklydėlis, -ė chi si è perso
pasikliovimas confidenza *f*; fiducia *f*
pasiknáisioti (*ieškant*) rovistare A; frugare A
pasiknĩsti 1. grufolare A (*sotto*); 2. žr. pasiknáisioti
pasikórėlis, -ė impiccato *m* (*f-a*)
pasikrĩkĩstyti battezzarsi
pasikulsti (*ieškant*) rovistare A; frugare A
pasikūprin||ti piegarsi; incurvarsi; ingobbirsi; *eĩna*
~ęs cammina ingobbito
pasilaikyti 1. žr. palaikyti; 2. (*pragyventi*) tirar avan-
ti; campare E; vivere E
pasilakstýti 1. correre qua e là; 2. (*apie gyvulius*)
andare in calore
pasilėid||ėlis, -ė persona dissoluta; libertino *m* (*f-
a*); ~ęs, -usi 1. (*ištvirkęs*) licenzioso; dissoluto; 2.
(*išdykęs*) vizioso; indisciplinato; ~lmas dissolu-
tezza *f*; libertinaggio *m*
pasilėisti 1. žr. palėisti; 2. (*išdykti*) viziarsi; fare una
vita dissoluta; 3. (*iširti*) scucirsi; disgregarsi;
sciògliersi; 4. (*pradėti*) darsi; lasciarsi andare;
scoppiare E; *p. bėgti* darsi a correre; *juokaĩs p.*
scoppiare a ridere
pasiligóti ammalarsi; sentirsi male
pasilikti žr. palikti

pasilīnksmin||imas divertimento *m*; svago *m*; ~ti divertirsi; darsi agli svaghi
pasilpnēti indebolirsi; infiacchirsi
pasilsēti riposare *A*; riprendere fiato
pasimainyti žr. pamainyti
pasimaiš||yti 1. žr. pamašyti; 2. (*pasirodyti*) farsi vedere; capitare *E*; venire tra le mani; *aplankyk mūs, jei kada šitam krašte ~ysi* vieni a trovarci se cāpiti da queste parti; 3. *šnek.* andare giù di testa; impazzire *E*; mancare di qualche rotella; *gál tau galvojē pasimaišē?* sei forse impazzito?
pasimāivyti menk. fare moine (smōrfie); civettare *A*
pasimāty||as appuntamento *m*; *paskirti ~q* dare, fissare un appuntamento; *vėluoti, neatvykti i ~q* tardare, mancare a un appuntamento; *o iki ~o!* (*atsisveikinant*) arrivederci!
pasimatyti||ti 1. farsi vedere; mostrarsi; apparire *E*; *pasimatē aukštas kálnas* apparve un monte alto; 2. vedersi; incontrarsi; *~sime rytój* ci vedremo domani
pasimatuoti provare *A*; misurare *A*
pasimāudyti fare il bagno; *p. ežerē* fare il bagno nel lago
pasimėgauti godersi; gustarsi; assaporare *A*; provare soddisfazione; *p. gyvenimu* godersi la vita
pasimėilinti mostrarsi carezzevole; cercare di compiacere
pasimeis||ti pregare *A*, dire qualche preghiera; *~k už manē* prega per me
pasimėsti 1. žr. pamėsti; 2. (*išsiskirti*) dividersi; separarsi; lasciarsi
pasimylėti 1. scambiarsi delle cōccole; 2. assaporare *A*; gustare *A*
pasimiřti uscire di mente; cadere nella dimenticanza; essere dimenticato
pasimūsti picchiarsi, azzuffarsi, venire alle mani
pasinaudoti žr. panaudoti
pasinēsti 1. žr. panēsti; 2. *šnek.* (*palinkti i kq*) essere incline; essere propenso a q.c.; *jūs pasinēšes moky-tis toliau* è propenso a continuare gli studi; 3. darsi; mēttersi a fare q.c.; *p. bėgti* cominciare a cōr-rere, dārsela a gambe
pasiniāukstyti rannuvolarsi; anebbiarsi
pasinēti žr. 1 panēti
pāsininkas, -ė responsabile di un ufficio passaporti
pasiožiūoti šnek. fare dei capricci; incaponirsi; intestardirsi

pasipainio||ti capitare *E*; presentarsi per caso; *skaltē tai, kās pō rankā ~davo* leggeva quel che capitava
pasipelnym||as lucro *m*; profitto *m*; *~o tikslas* a scopo di lucro
pasipelnyti trarre profitto (vantaggio); guadagnare *A*; arricchirsi
pasipėsti azzuffarsi; venire alle mani
pasiplktinti žr. papiktinti
pasipild||yti rifornirsi; provvedersi; arricchirsi; *kolėkcija ~ė naujais pavėikslais* la collezione è stata arricchita con nuovi quadri
pasipilti 1. žr. papilti; 2. sgorgare *E*; scaturire *E*; *jai iš akių pasipylė ašaros* le lacrime le scaturirono dagli occhi; 3. *prk.* riversarsi; capitare in abbondanza; *žmonės pasipylė laukān* la gente si riversò all'aperto
pasipinigauti guadagnare denaro
pasiplnti capitare *E*; imbattersi; *pasipynė kitas, ir už jō iřtekėjo* si è imbattuta in un altro e lo ha sposato
pasipiřti avanzare una richiesta di matrimōnio; fare delle avance
pasiplūkti faticare *A*; sudare *A* (*per qualche tempo*)
pasipraktikuoti addestrarsi; fare un tirocinio
pasiprašyti žr. paprašyti
pasipriešin||imas resistenza *f*; opposizione *f*; *pasivys ~imas* resistenza passiva; *~ti* fare resistenza; opporsi; *~ti tėvų valiai* opporsi alla volontà dei genitori
pasipudruoti darsi la cipria, incipriarsi
pasipuikinti, pasipuikuoti inorgoglire *E*; insuperbirsi; darsi delle arie
pasipuōsti žr. papuōsti
pasipū||sti gonfiarsi; insuperbirsi; *~tęs gōnfio*; trōnfio; pieno di sē
pasiraivyti sgranchirsi; stiracchiarsi
pasiramsčiuoti appoggiarsi; sostenersi; (*sū*) *lazdā p.* appoggiarsi al bastone
pasirangyti 1. muōversì; agitarsi; 2. sgranchirsi; stiracchiarsi
pasirāš||ymas sottoscrizione *f*; firma *f*; *~yti* sottoscrivere *A*; firmare *A*; mēttre la firma; *~yti sūtartį* firmare un contratto
pasiraūsti 1. scavare sotto; 2. rovistare *A*; frugare *A*
pasiražyti sgranchirsi; stiracchiarsi
pasirėi||kšti manifestarsi; palesarsi; mostrarsi; apparire *E*; *šl ligā ~škia keliais būdais* questa malattia si manifesta in alcuni modi; *~škimas* manifestazione *f*; dimostrazione *f*; espressione *f*

pasirėmimas 1. appoggio *m*; sostegno *m*; 2. rimando *m*; rinvio *m*

pasiremti 1. žr. paremti; 2. (*vadovautis*) riferirsi; richiamarsi; ricorrere *E*; basarsi; *p. įstātymo nūrodomis* richiamarsi alle disposizioni di legge; *p. negiūčjmais įrodymais* basarsi su prove sicure

pasirengti žr. parengti

pasirgti restare malato (*per qualche tempo*)

pasirinkt||**inaĩ** *prv.* a scelta; ~**inis** scelto

pasiristi 1. žr. paristi; 2. (*eiti imynių*) lottare corpo a corpo (*per un po'*)

pasirýž||**ėlis**, -ė persona decisa, risoluta; ~**imas** decisione *f*; risoluzione *f*; deliberazione *f*; ~**ti** decidersi; risolversi; ~**o mokyti** si è deciso a studiare; *viskam ~ęs* è disposto a tutto

pasiród||**ymas** 1. apparizione *f*; comparsa *f*; *šmėklos ~ymas* apparizione di un fantasma; 2. (*leidinio*) uscita *f*; pubblicazione *f*; ~**yti** 1. žr. paródyti; 2. apparire *E*; comparire *E*; emèrgere *E*; spuntare *E*; ~**ė saulė** è spuntato il sole; *jūs ~ė netikėtai* è comparso all'improvviso; 2. rivelarsi; dimostrarsi; risultare *E*; ~**ė esąs dōras žmogūs** si è rivelato un uomo onesto; *jōs įtarimai ~ė nepagrįsti* i suoi sospetti sono risultati infondati

pasirūpin||**imas** 1. žr. parūpinimas; 2. cura *f*; sollecitudine *f*; premura *f*; ~**imas našlāičiais** cura degli ōrfani; ~**ti** 1. žr. parūpinti; 2. prėndersi cura di; provvedere *A*; ~**ti senāis tėvais** prėndersi cura dei vecchi genitori

pasisāk||**ymas** 1. confessione *f*; riconoscimento *m*; 2. relazione *f*; intervento *m*; discorso *m*; ~**yti** 1. žr. pasakýti; 2. confessarsi; riconoscere *A*; ~**yti sāvō nūodėmes** confessare i propri peccati

pasisapnūoti apparire in sogno; crėdere di vedere

pasisāugo||**ti** èssere prudente; stare attento; mostrare cautela; ~**k, eidamas pėr gātę** stai attento ad attraversare la strada

pasisāvin||**imas** appropriazione *f*; *neteisėtas ~imas* appropriazione indėbita; ~**ti** appropriarsi; impadronirsi; impossessarsi; ~**ti svėtimą tuftą** impossessarsi di un bene altrui

pasisekĩm||**as** successo *m*; buona riuscita; èsito positivo; *sū ~ū* con successo

pasisekti riuscire *E*; venire (andare) bene; avere fortuna; *mūms pasisekė užbaĩgti darbą* siamo riusciti a terminare il lavoro; *jām nepasisekė* gli è andata male, è stato sfortunato; *nepasisėkusios vedýbos* matrimōnio mal riuscito (fallito)

pasisiūdinti farsi fare (confezionare) un ābito

pasisiūlyti žr. pasiūlyti

pasiskandinti uccidersi per affogamento, annegarsi

pasiskonėti assaporare *A*; gustare *A*

pasisklirstyti žr. pasklirstyti

pasiskólin||**ti** prėndere in prėstito; prėndere a mūtuo; ~**au iš draūgo knygą** ho preso in prėstito un libro da un amico

pasiskųsti 1. lamentarsi; lagnarsi; *p. kām dėl patirtōs skriaudōs* lamentarsi con qc. per un torto subito; 2. consolarsi; rassegnarsi; 3. *teis.* spórgere querela; ricorrere in giudizio

pasislėpti nascóndersi; *jūs pasislėpė už mėdžio* si è nascosto dietro un ālbero

pasiliĩkti žr. pasliĩkti

pasismāgin||**imas** divertimento *m*; svago *m*; diporto *m*; ~**ti** divertirsi; svagarsi; distrarsi; *gerai ~ome* ci siamo divertiti molto

pasisodĩnti žr. pasodĩnti

pasispārdy||**mas** mossa *f*; agitazione *f*; *prk.: paskutĩnis ~mas* l'ūltimo sforzo (tentativo); ~**ti** 1. agitarsi; muóversis; sforzarsi (*di liberarsi*); 2. dare dei calci

pasispýrioti fare capricci; ostinarsi; impuntarsi

pasispłrti prėndere lo slāncio; prėndere la rincorsa

pasistatýti žr. pastatýti

pasistén||**gti** sforzarsi; impegnarsi; cercare di riuscire; ~**gė išliĩti ramūs** si è sforzato a mantenere la calma; ~**k neveliūoti** cerca di non tardare

pasistiėbti alzarsi sulla punta dei piedi

pasistłprinti ristorarsi; rifocillarsi; riprėndere energia (*mangiando q.c.*)

pasistóti montare *E*, salire su q.c.; *p. aūt kėdės* salire su una sėdia

pasistūmdyti spingersi; venire alle mani

pasisuk||**inėti**, ~**ióti** girare *A*; vagare *A* (*per qualche tempo*); ~**inėjau pō senāmiesčio gatvėlės** ho girato un po' per le viūzze della cittā vėchia

pasisũkti 1. žr. pasũkti; 2. (*pašokti*) fare un giro di ballo; 3. (*pasirodyti*) farsi vedere; apparire *E*; comparire *E*; 4. *šnek.* (*pasimeĩlinti*) fare la corte; corteggiare *A*

pasisvečiūoti èssere óspite di qc.; fare una visita a qc.

pasisvėikinti salutarsi, scambiarsi saluti; *šaltaĩ p.* salutarsi freddamente

pasišaipyti farsi beffe di qc.; deridere *A*; canzonare *A*; prėndere in giro

pasišálin||imas ritiro *m*; uscita *f*; abbandono *m*; ~ti ritirarsi; andarsene; allontanarsi; assentarsi; ~ti iš *politinio gyvénimo* ritirarsi dalla vita politica

pasišáuti offrirsi volontariamente di fare q.c.; essere intenzionato a fare q.c.

pasišáuš||élis, -ė 1. persona spettinata; 2. persona piena di sé; 3. persona ostinata; ~ti 1. žr. pašiáušti; 2. (*pasipūsti*) insuperbirsi; 3. intestardirsi; ostinarsi

pasišlaistýti gironzolare A; bighellonare A (*per qualche tempo*)

pasišlykštė||jimas ripugnanza *f*; ribrezzo *m*; disgusto *m*; *kėliantis ~jimq* ripugnante; ~ti disgustarsi; provare ripugnanza per q.c.

pasišnekėti conversare con qc.; scambiare due parole; fare quattro chiacchiere

pasišvaistýti 1. agitare A; muovere A; *prk.: tuščiaš pažadaš p.* fare promesse sventate; 2. gironzolare A; vagare A (*per un po'*)

pasišveñt||élis, -ė chi si dedica, si sacrifica a q.c.; ~imas sacrificio *m*; abnegazione *f*

pasišvēsti consacrarsi; dedicarsi; votarsi; *p. ligóniū slaugymui* dedicarsi alla cura dei malati; *p. moks-lui* votarsi allo studio

pasitáik||yti capitare E; accadere E; succedere E; ~ė gerà *próga* è capitata una buona occasione; *keistų dalykų ~o* accadono cose strane

pasitaisýti 1. žr. pataisýti; 2. rimettersi in salute; ristabilirsi; 3. ingrassare E

pasitarlmas consiglio *m*; riunione *f*; seduta *f*; assemblea *f*; conferenza *f*

pasitar||ti consigliarsi; consultarsi; scambiarsi pareri; ~k sù *sàvo tėvu* consigliati con tuo padre

pasiteiráuti informarsi; chiedere informazioni; *p. apiė sveikátq* informarsi sullo stato di salute

pasitéisin||imas giustificazione *f*; scusa *f*; ~imo *ráštas* documento giustificativo; ~ti giustificarsi; scusarsi; ~ti dėl *pavėlavimo* giustificarsi per il ritardo

pasitempti 1. *med.* slogarsi; lussarsi; *p. kójq* slogarsi un piede; 2. *prk.* (*pasistengti*) cercare di migliorare; ricuperare A; *sport.* rimontare A, tentare la rimonta

pasiténkin||imas soddisfazione *f*; contentezza *f*; piacere *m*; sù *dideliu ~imu* con grande soddisfazione; ~imas *saviml* autocompiacimento *m*; ~ti accontentarsi; appagarsi; ~k tuō, *kq turl* accontentati di ciò che hai

pasityčio||jimas presa in giro; canzonatura *f*; beffa *f*; burla *f*; ~ti prendersi gioco di qc.; beffarsi; burlarsi; ~ti iš *žmonių* beffarsi della gente

pasitikė||jimas fiducia *f*; sicurezza *f*; *praràsti ~jimq* perdere la fiducia; *atgáuti ~jimq saviml* riprendere sicurezza di sé, prendere confidenza; ~ti fidarsi; aver fiducia; contare A; *jì niėkuo nepasitiki* non si fida di nessuno; *juō gálima ~ti* si può contare su di lui

pasitlk||ti incontrare A; accogliere A; salutare A; *jì ~o manė išskėtoml rañkomis* mi ha accolto a braccia aperte

pasitóbulinti perfezionarsi (*in q.c.*); seguire un corso di perfezionamento

pasitrákyti *šnek.* bighellonare A; vagabondare A (*per qualche tempo*)

pasitrauklmas ritiro *m*; ritirata *f*; arretramento *m*; allontanamento *m*; *kariuomenės p.* arretramento delle truppe

pasitraukti 1. žr. patráukti; 2. arretrare E; indietreggiare E/A; retrocedere E; *prlešas būvo priverstas p.* il nemico fu costretto a retrocedere; *prk.: né peř žiņsnį nepasitraukti* non cedere di un passo; 3. ritirarsi; lasciare A; abbandonare A; *p. iš politikos* ritirarsi dalla politica

pasitūr||imas, ~intis abiente; agiato; benestante; ~inti šeimà famiglia benestante; ~inčiai *prv.* agiatamente; ~inčiai *gyvėnti* vivere nell'agiatezza, nel benessere

pasitūštinti 1. žr. patūštinti; 2. *euf.* andare di corpo

pasitvrltin||ti confermarsi; risultare fondato; *jō abejonės ~o* i suoi dubbi si sono confermati; *žinià nepasitvrltino* la notizia risultò infondata

pasiūbúo||ti barcollare A; oscillare A; *eina ~damas į šonus* cammina barcollando

pasiučiaū *prv. šnek.* (sempre) di più; più forte

pasiūdinti far confezionare, far cucire

pasiūlà proposta *f*; offerta *f*; *dárbo p.* proposta d'impiego; *ekon.: p. ir paklausà* offerta e domanda

pasiūly||mas proposta *f*; consiglio *m*; suggerimento *m*; (*susirinkime*) mozione *f*; *priimti, atmėsti ~mq* accettare, respingere una proposta; ~ti proporre A; offrire A; suggerire A; consigliare A; ~ti *kandidatq* proporre la candidatura di qc.; *sngř.: jls pasisiūle mán padėti* si è offerto di aiutarmi; ◇ ~ti *rañkq* avanzare una proposta di matrimonio

pasiuntlmas invio *m*; spedizione *f*

pasiuntin||**ybè** 1. legazione *f*; ambasceria *f*; missione diplomatica; 2. ambasciata *f*; residenza; diplomatica; ~**ys**, -**è** 1. inviato *m* (*f*-a); ambasciatore *m* (*f*-trice); messaggero *m* (*f*-a); *nepapras-tàsis* ~**ys** inviato straordinario; *taikòs* ~**ia** messaggeri di pace; 2. delegato *m* (*f*-a); rappresentante *m*, *f*; 3. corriere *m*; fattorino *m*; ~**ystè** missione *f*

pasiūsdinti far spedire, inviare *A*

pasiū||**sti** 1. ammalarsi di rabbia; arrabbiare *E*; diventare idrofobo; ~**tēs šuo** cane arrabbiato; 2. arrabbiarsi; adirarsi; infuriarsi; 3. *šnek*. mettersi a fare q.c. con impeto (all'impazzata); ~**to lyti** si è messo a piovere a dirotto

pasiūs||**ti** spedire *A*; inviare *A*; mandare *A*; delegare *A*; ~**ti registruotą laišką** spedire una raccomandata; ~**k jį nupirkti pieno** mandalo a comprare il latte; ◇ ~**ti pō velnių** mandare al diavolo, mandare a quel paese

pasiūt||**ėlis**, -**ė** 1. chi è affetto dalla rabbia; 2. persona vivace, indisciplinata; ~**es**, -**usi** 1. arrabbiato; rabbioso; idrofobo; ~**es šuo** cane rabbioso; 2. incollerito; adirato; furioso; 3. *prk.* eccessivo; smisurato; enorme; ~**es gerūmas** bontà smisurata

pasiūti cucire *A*; confezionare *A*; fare *A*; *p. suknėlę* confezionare un abito

pasiutimas ira *f*; rabbia *f*; fùria *f*; furore *m*

pasiūtiškas eccessivo; vertiginoso; smisurato; *p. greitis* velocità vertiginosa

pasiūtligė *med.* rabbia *f*; idrofobia *f*

pasiūtpolkė *šnek.* polca a ritmo vertiginoso

pasiūtusiai *prv.* da impazzire; terribilmente; eccessivamente; smisuratamente; moltissimo; *p. šalta* fa un freddo eccessivo (un freddo bōia); *p. daug pinigų reikia* servono moltissimi soldi

pasiuvimas cucitura *f*; confezione *f*; lavorazione *f*; fabbricazione *f*

pasivadinti||**ti** 1. denominarsi; farsi chiamare; ~**ti pranašu** denominarsi profeta; 2. invitare *A*; chiamare *A*; ~**o jį alaūs išgerti** lo invitò a prendere una birra

pasivaidėnti apparire *E*; parere *E*; *jām pasivaidėno šmėkla* gli apparve uno spettro; *mān pasivaidėno jō balsas* mi è parso di sentire la sua voce

pasivaikyti 1. rincorrersi; 2. (*apie gyvulius*) andare in calore; montare *A*

pasivaikščio||**jimas** passeggiata *f*; passeggiare *m*; ~**ti** passeggiare *A*; andare a spasso (a passeggiare);

~**jome pajūriu** abbiamo fatto una passeggiata lungo il mare

pasivaipyti fare le smòrfie

pasiválkioti gironzolare *A*; bigheggionare *A* (*per qualche tempo*)

pasivartyti rigirarsi; volteggiare *A*; *p. ant lygiagrečių* volteggiare sulle parallele

pasivaržyti 1. (*palenktyniauti*) compètere, misurarsi con qc.; gareggiare *A*; 2. (*pasidrovėti*) intimidirsi; vergognarsi

pasývas ekon., *gram.* passivo *m*

pasivažinėti fare un giro; *p. dviračiu* fare un giro in bicicletta

pasiveřsti *žr.* paveřsti

pasylvia *prv.* passivamente, con passività

pasivilk||**ti** 1. vestirsi, mettersi sotto; ~**o megztinį pō švarkū** ha messo un maglione sotto la giacca; 2. *šnek.* camminare a stento; strascicare i piedi

pasyv||**ūmas** passività *f*; ~**ūs** passivo; ~**l gynyba** difesa passiva; ◇ ~**iōji rinklmo tėisė** eleggibilità *f*

pasizūlinti 1. grattarsi; fregarsi (*un po'*); 2. *šnek.* andare girando qua e là

pasizadė||**ti** 1. promètttere *A*; fare una promessa; 2. impegnarsi; obbligarsi; ~**jo užbaigti darbą** si è impegnato a finire il lavoro

pasizymė||**jimas** 1. distinzione *f*; differenza *f*; 2. decorazione *f*; onorificenza *f*; mèrito *m*; *baigti mokyklą sū ~jimu* diplomarsi a pieni voti; ~**ti** 1. prendere nota, annotare *A*; 2. (*išsiskirti*) distinguersi; segnalarsi; spiccare *A*; ~**ti sąvo sugebėjimai** distinguersi per le sue capacità

pasiziūrėti *žr.* pažiūrėti

pasizmonėti andare in giro; visitare *A*; venire a trovare; *p. pō pasaulį* girare per il mondo

pasizvalgyti guardarsi intorno

paskabýti raccogliere *A*; staccare *A*; brucare *A* (*un po'*)

paskaič||**iāvimas** càlcolo *m*; contèggio *m*; còmputo *m*; ~**iūoti** calcolare *A*; contare *A*; computare *A*

paskaidrėti rischiararsi; rasserenarsi (*un po'*)

paskáidrinti rischiarare *A*; rasserenare *A*

paskáinioti *džn.* brucare *A*; raccogliere *A* (*un po'*)

paskaistėti 1. rasserenarsi; rischiararsi; 2. allettarsi; ralleggrarsi

paskait||**à** lezione *f* (*di tipo universitario*); conferenza *f*; *dalyvauti ~ojė* assistere a una lezione; *lankýti ~ų kursą* frequentare un corso di lezioni; *skaitýti viešą paskaitą* tenere una lezione pubblica (una conferenza)

- paskaitinėti** *džn.* leggiucchiare A
pāskaitininkas, -ė conferenziere *m* (f-a)
paskaityti||*ti* 1. leggere A (*per qualche tempo*); riuscire a leggere; ~*k mán šiuą laišką* leggere questa lettera; 2. (*paskaitą*) tenere A; fare A; 3. contare A; calcolare A
paskalà chiacchiera *f*; diceria *f*; pettegolezzo *m*; *pāskalas plātinti* diffondere delle dicerie
paskalanduoti sciabordare A; agitare A; scuotere A (*un po'*)
paskalauti dare una sciacquata; (ri)sciacquare A; *p. stiklinės* risciacquare i bicchieri; *sng.*: *pasiskalauti būrną* sciacciarsi la bocca, fare i gargarismi
paskalbti lavare un po' di panni
paskaldyti spaccare A; spezzare A (*un po'*)
paskālis *fiz.* pascal *m inv*
paskāmbin||*ti* 1. tintinnare A; suonare A; ~*ti varpeliū* tintinnare il campanello; ~*ti pianinū* suonare il pianoforte; 2. telefonare A; dare un colpo di telefono; chiamare A; ~*k mán rytój* telefonami (chiamami) domani
paskandīn||*imas* affondamento *m*; annegamento *m*; *laivo ~imas* affondamento di una nave; ~*ti* affondare A; annegare A; *prk.*: ~*ti bėdās degtinėje* annegare i dispiaceri nell'alcol
paskāninti rendere un cibo più gustoso, condire A
paskatà stimolo *m*; impulso *m*; spinta *f*; incentivo *m*
paskātin||*imas* incitamento *m*; incentivo *m*; incoraggiamento *m*; stimolo *m*; ~*ti* incitare A; stimolare A; spingere A; esortare A; ~*ti jaunīmą mōkytis* incitare i giovani allo studio
paskaudėti, **paskausti** dolore E; far male (*per qualche tempo*)
paskelbimas proclamazione *f*; dichiarazione *f*; pubblicazione *f*; annuncio *m*; *kāro p.* dichiarazione di guerra; *teis.*: *nuosprendžio p.* notificazione di una sentenza
paskēlbt dichiarare A; proclamare A; sentenziare A; promulgare A; annunziare A; bandire A; *p. įstatymą* promulgare una legge; *p. visuotinį streiką* proclamare uno sciopero generale; *p. konkursą* bandire un concorso; *sng.*: *pasiskelbė nugalėtoju* si è proclamato vincitore
paskēliaū *prv.* un po' più tardi; fra poco
paskend||*imas* affogamento *m*; annegamento *m*; ~*uōlis*, -ė annegato *m* (f-a)
paskeryčioti agitare A; gesticolare A
paskersakiuoti guardare di traverso
paskersti sgozzare A; scannare A; uccidere A; *p. kiaulę* sgozzare un maiale
paskersuoti guardare di traverso
paskėscioti agitare A; battere A; gesticolare A; *sparnais p.* battere le ali
paskėsn||*is* ulteriore; successivo; nuovo; ~*i įvykiai* gli eventi ulteriori
paskęsti 1. annegare E; affondare E; *jūs paskenėdo ežerė* annegò nel lago; 2. *prk.* immergersi; ingolfarsi; impantanarsi; *skolosė p.* ingolfarsi nei debiti; *p. savo mintysė* immergersi nei propri pensieri
pask||*iaū* *prv.* 1. più tardi; dopo; poi; in seguito; 2. più in là; più lontano; ~*iausiai* *prv.* per ultimo; più tardi di tutti; ~*iausias* ultimo; ~*iausias valkas* ultimogenito *m*, il figlio più giovane
paskiemeniui *prv.* sillaba per sillaba; sillabando
paskiėpyti 1. *bot.* innestare; 2. *med.* vaccinare A; inoculare A; *p. šunį nuò pasiūtligės* vaccinare un cane contro la rabbia
paskinti raccogliere A; staccare A; spiccare A (*un po'*); *sng.*: *pasiskyniau ramūnių* ho raccolto delle margherite per me
paskyrà ordine *m*; fattura *f*
paskiraĩ *prv.* separatamente; a parte
pāskiras singolo; separato; isolato; *p. atsitikimas* caso singolo
paskyrim||*as* 1. assegnazione *f*; prescrizione *f*; designazione *f*; *paveldėtojo ~as* designazione di un successore; *prėmijos ~as* assegnazione di un premio; 2. nòmina *f*; carica *f*; impiego *m*; posto *m*; ~*as direktoriumi* nòmina a direttore; *gavo ~ą į gamyklą* ha ottenuto un posto in uno stabilimento
paskyriuĩ *prv.* capitolo dopo capitolo
paskirsty||*mas* distribuzione *f*; ripartizione *f*; spartizione *f*; stanziamento *m*; divisione *f*; *dārbo ~mas* divisione del lavoro; *fondų ~mas* stanziamento di fondi; *sng.*: *vaidmenų pasiskirstymas* distribuzione delle parti; ~*ti* distribuire A; dividere A; spartire A; ripartire A; ~*ti vietās* distribuire i posti; *sng.*: *pasiskirstyti grupėmis* dividersi in gruppi, raggrupparsi
paskir||*ti* 1. assegnare A; conferire A; infliggere A; ~*ti apdovanojimą* conferire una decorazione; ~*ti bausmę* infliggere una punizione; 2. fissare A; stabilire A; indire A; ~*ti pasimatymą* fissare un appuntamento; 3. nominare A; designare A; *jūs būvo ~tas komisijos pirmininku* è stato nominato

- presidente della commissione; 4. dedicare A; destinare A; votare A; *visą savo gyvenimą jį paskyrė mokslei* ha dedicato tutta la sua vita alla scienza
- paskirti**||is 1. scopo *m*; fine *m*; mira *f*; *mėno ~is* il fine dell'arte; 2. uso *m*; funzione *f*; destinazione *f*; *úkinės ~iės daiktaĩ* oggetti d'uso domestico; *árkos ~is – pėrdengimų laikymas* l'arco ha la funzione di sostegno
- paský**||sti 1. sciògliersi; fòndersi; *~dės sviestas* burro fuso; 2. spàrgersi, dispèrdersi
- paskýstinti** diluire A; allungare A; liquefare A
- pasklaidýti** 1. (*pavartyti*) sfogliare A; 2. (*paskleisti*) spàrgere A; dispèrdere A
- pasklandýti** planare A; veleggiare A; volare ad ali aperte (*per qualche tempo*)
- paskleisti** 1. disseminare A; spàndere A; spàrgere A; 2. divulgare A; diffòndere A; *p. gandus* diffòndere delle dicerie
- paskliautė** 1. (il sotto) volta *f*; sottotetto *m*; 2. *teatr. arlecchino m*
- pāsklidas** 1. sparso; disseminato; disperso; dissipato; 2. sconnesso; cadtico
- pasklì**||sti 1. spàrgersi; dispèrdersi; sparpagliarsi; *āvys ~do pō pėvas* le pècore si dispèsero per i prati; 2. diffòndersi; spàndersi; espàndersi; propagarsi; *orė ~do švelniūs kvāpas* un delicato aroma si diffuse nell'aria
- paskliūnda** obliquità *f*; pendenza *f* (*di una strada*)
- paskol**||ā prèstito *m*; mütuo *m*; *gauti ilgalaikę paskolą* ottenere un prèstito a lunga scadenza; *paĩmti paskolą nāmo statýbai* fare un mütuo per costruirsi una casa; *~ĩnis* di prèstito; *~ĩnės palūkankanos* interesse di prèstito
- paskōlin**||ti prestare A; dare in prèstito; fare dei prèstiti; mutuare A; dare a mütuo; *~k mán pieštuką* prèstami una matita
- paskraid**||inti far fare un giro (*in volo*); *~yti* volare A/E (*per qualche tempo*); fare un giro (*in volo*); *norėčiau ~yti oro balionu* vorrei fare un giro in mongolfiera
- paskrajóti** žr. paskraidýti
- paskrėbti** indurirsi; irrigidirsi
- paskristi** volare A/E (*per un breve tratto*); èssere in grado di volare
- paskrù**||dinti abbrustolire A; rosolare A; tostare A; *~dinta duona* pane tostato; *~sti* abbrustolirsi; bruciare E; *kepsnys ~do (pridegė)* l'arrosto è bruciato
- paskub**||à fretta *f*; *válgyk bė ~ōs* mangia senza fretta; *~ėti* affrettarsi; fare in fretta; far presto; *~ėk, jei nōri suspėti ĩ šitą tráukinĩ* affrettati, se vuoi prèndere questo treno
- paskubinti** 1. affrettare A; accelerare A; *p. žiņgsnĩ* accelerare il passo; *sngr.: pasiskubino atsakýti* si è affrettato a rispòndere; 2. incitare A; sollecitare A
- paskubōm**(is) *prv.* frettolosamente; affrettatamente; in fretta; con gran rapidità; *p. paválgė* ha mangiato in fretta; *p. àtiktas dárbas* lavoro frettoloso, affrettato
- paskuciāus**||iai *prv.* (in) ùltimo; per ùltimo; *~ias* ùltimo; *~ios naujienos iš ūžsienio* le ultimissime dall'èstero
- 1 paskui** *prv.* (*laikui žymėti*) dopo; poi; più tardi; *p. pasakýsiu* lo dirò dopo; *p. būs pėr vėlu* poi sarà troppo tardi
- 2 pāskui** *prv.* (*vietai žymėti*) dietro; *tū eĩk prieĩky, aš p.* tu vai davanti, io sto dietro
- 3 pāskui** *prl.* (*su gal.*) dietro di; appresso a; *eĩkite p. manė* venite dietro di me; *vėnas p. kĩtą* uno dietro l'altro
- paskuĩgalis** žr. pasturgalis
- 1 paskuĩ** žr. 1 paskuĩ
- 2 pāskum** žr. 2, 3 pāskui
- paskūsti** 1. (*plaukus*) ràdere A; rasare A (*un po'*); 2. (*žievę*) pelare A; sbucciare A; scortecciare A; *turiu bũlvių p.* devo pelare un po' di patate
- paskūsti** denunciare A; riportare A; riferire A; fare la spia
- paskutinaĩ** *prv.* definitivamente
- paskutin**||iōjĩ *šnek.* fine *f*; morte *f*; *ĩ iklĩ ~iōsios* fino all'ùltimo respiro
- paskutĩn**||is 1. ùltimo; estremo; *~ė vakariėnė* ùltima cena; *pagaĩ ~ę mādą* all'ùltima moda; *~iai būs pirmaĩsiaĩs* gli ùltimi saranno i primi; *~iōjĩ (mirties) valandā* l'ora estrema; 2. (*užpakalinis*) di dietro; posteriore; *~ės kōjos* gambe di dietro; 3. (*prasčiausias*) ùltimo; pèssimo; peggiore; *taĩ ~is dárbas, kuriō galėtum iĩntis* è il peggior lavoro che tu potessi fare; *~ės rūšies* di pèssima qualità; *ĩ iklĩ ~io (iklĩ ~iūjũ)* fino all'ùltimo, fino alla fine; *ĩš ~io (ĩš ~iūjũ)* fino allo stremo delle forze, fino all'ùltimo respiro; *~is niėkšas* mascalzone matricolato
- paskvilis** pasquinata *f*
- paslampinėti** *šnek.* gironzolare A; bighellonare A (*per qualche tempo*)

- paslank**||à, ~ùmas agilità *f*; mobilità *f*; speditezza *f*; prontezza *f*; ~ùs mòbile; àgile; spedito; pronto; sbrigativo
- paslapč**||là, ~iôm(ìs) *prv.* di nascosto; furtivamente; in segreto; all'insaputa
- paslaptýbė** misteriosità *f*; segretezza *f*
- paslaptīng**||ai *prv.* misteriosamente; in modo misterioso; ~as misterioso; enigmàtico; ~as žmogùs uomo misterioso; ~ùmas misteriosità *f*; mistero *m*
- paslaptis** mistero *m*; segreto *m*; *karinė p.* segreto militare; *sáugoti, atskleisti paslaptį* custodire, svelare un segreto; *gamtòs paslaptys* i misteri della natura
- paslaug**||à favore *m*; piacere *m*; servizio *m*; *padaryti paslaugą* fare un favore (piacere); *kunūnālinės paslaugos* servizi pubblici; ~ų biūras azienda di servizi; *àš tavo ~oms* sono a tua disposizione; ~ùmas disponibilità *f*; cortesia *f*; compiacenza *f*; ~ùs serviziévole; premuroso; cortese; pronto ad aiutare
- paslėgti** comprimere *A*; prèmere *A*; pressare *A*
- paslėnys** mārigne di una valle
- paslėpimas** occultamento *m*
- paslėpsnis** anat. inguine *m*
- paslėp**||ti nascóndere *A*; celare *A*; occultare *A*; tenere segreto; ~ti *tiēsą* celare la verità; *pàslėpė vėidą delnuosė* ha nascosto il viso tra le mani; ~tīnis nascosto; occulto
- paslidinėti** fare un giro con gli sci
- pāslikas** 1. sdraiato; in posizione orizzontale; 2. stordito; tramortito; mezzo morto
- pasliñkti** spostare *A*; spingere *A*; *p. kėdę prie sienos* spingere la sèdia verso la parete; *sng.*: *pasisliñk arčiaū manės* avvicinati a me, fatti più vicino
- paslý**||sti scivolare *E/A*; sdrucchiolare *E*; *añt banāno žievės ~sti* scivolare su una buccia di banana; *prk.*: ~dusi mōteris donna scostumata, immorale
- pāsluoksnis** sostrato *m*
- pasmaguriuoti** gustare *A*; assaporare *A*
- pasmailė**||ti affilarsi; aguzzarsi; assottigliarsi; ~jusi nōsis naso affilato
- pasmailinti** affilare *A*; aguzzare *A*; appuntire *A*; *p. pieštuką* appuntire una matita
- pasmakrė** parte sotto il mento
- pasmaliziuoti** gustare *A*; assaporare *A*
- pasmalsėti** incuriosirsi
- pasmarkinti** impuzzare *A*; impuzzare *A*
- pasmarkė**||ti intensificarsi; rinforzarsi; *vėjas ~jo* il vento si è intensificato
- pasmařkinti** intensificare *A*; rafforzare *A*; accelerare *A*; aumentare *A*
- pasmaugimas** strangolamento *m*
- pasmaug**||ti strangolare *A*; strozzare *A*; soffocare *A*; *jį rādo ~tą* fu trovato strangolato; *prk.*: ~ti *sukilimą* soffocare una rivolta
- pasmaukti** tirare giù (o sù); *sng.*: *rankóves pasismaukti* rimboccarsi le mániche
- pasmeigti** infilzare *A*; infiggere *A*; inforcare *A*; *p. (šakėmis) šiēną* inforcare il fieno; *p. vīštą ant iēšmo* infilzare un pollo sullo spiedo
- pasmeikti** sentire dei dolori acuti
- pasmeiti** appannarsi; offuscarsi
- pasmerkimas**||as condanna *f*; disapprovazione *f*; riprovazione *f*; *sulaukti visūotinio ~o* incontrare la riprovazione generale
- pasmerk**||ti 1. riprovare *A*; disapprovare *A*; biasimare *A*; ~ti *kienō ēlgesį* disapprovare il comportamento di qc.; 2. condannare *A*; giudicare *A*; sentenziare *A*; ~ti (*kalėti*) *ikl gyvōs galvōs* condannare all'ergástolo; 3. *prk.* destinare *A*; dare in sorte; *lietūvių kalbā būvo ~tā išnýkti* la lingua lituana era destinata a morire
- pasmilkin**||ys tēmpia *f*; *jō ~iaį pažilę* ha le tēmpie bianche
- pasmilkyti** affumicare *A*; fumigare *A*; incensare *A*
- pasmilkti** 1. annerirsi col fumo; 2. spāndersi (*dell'odore del fumo*)
- pasmir**||dėlis, -ė puzzone *m* (*f-a*); ~dīmas il puzzare; puzzo *m*; ~sti impuzzolare *E*; imputridire *E*; ~dēs kambarys stanza puzzolente
- pasmuk**||ti 1. scivolare giù; cascare *E*; scēndere *E*; ~usios kėlnės calzonni cascanti; 2. *prk.* (*nuskursti*) immiserirsi
- pasmulkéti** sminuzzarsi; ridursi; frantumarsi
- pasmulkin**||ti sminuzzare *A*; spezzettare *A*; sbriciolare *A*; *pīnigus p.* spicciolare, cambiare in moneta spicciola
- pasnaiguriuoti** nevicare *E/A* (*di neve fina*)
- pasnausti** fare un sonnellino; schiacciare un pisolino
- pasnig**||ti nevicare *E/A* (*per qualche tempo*); *būvo iš naktiēs ~ę* stanotte aveva nevicato
- pāsnink**||as bažn. digiuno *m*; laikytis ~o osservare il digiuno; ~auti bažn. digiunare *A*; ~autojas, -a digiunatore *m* (*f-trice*)
- pasōdas** pianta da seme

pasodīn||imas piantagione *f*; piantata *f*; *miškū* ~imas imboscimento *m*; ~ti 1. mēttere a sedere; far sedere; *galē stālo* ~ti mēttere a sedere a capotàvola; *sng.*: *pasisodīno vaīkq priē savēs* ha fatto sedere il bambino accanto a sé; 2. piantare *A*; *mēdī* ~ti piantare un àlbero; 3. (*ī kalējimq*) mēttere in prigione, mandare in galleria; *šnek.* mēttere dentro

pasogā istor. dote *f*

pasopēti dolere *E*; far male (*per qualche tempo*)

pasōstē sedile *m*; (*karietos*) serpa *f*

pasōtin||imas saziamento *m*; ~ti saziare *A*; s-tollare *A*; *ālkanus* ~ti saziare gli affamati; *sng.*: *jaučiūosi pasisōtīnēs* mi sento sàzio (satollo); *prk.*: *nepasōtinami nōrai* desideri insaziabili

pāspalvis 1. primo strato di base (*di un colore*); fondotinta *m inv*; 2. sfumatura *f*

pasparā, pāsparas supporto *m*; appōggio *m*; puntello *m*; sostegno *m*

paspārdyti tirare calci; calciare *A*; *p. kāmuloj* giocare al pallone

pasparnē parte inferiore dell'ala

paspartē||ti accelerarsi; intensificarsi; *dārbo rītmas* ~jo il ritmo di lavoro si è intensificato

paspařtinti accelerare *A*; affrettare *A*; *p. žiņsni* accelerare il passo

paspāu||dyti *džn.* prēmere *A* (*più volte*); ~sti 1. prēmere *A*; schiacciare *A*; spingere *A*; stringere *A*; ~sti *mygtūkq* prēmere il pulsante; *jīs ~dē mār raņkq* mi ha stretto la mano; *uodegq ~dēs* con la coda tra le gambe; *sng.*: *pasispāuskite, kād mār viētos būtu* stringētevi per farmi posto; 2. incitare *A*; spronare *A*; 3. fare forza; intensificare *A*; impegnare *A*; ~sti *īrkļus* fare forza sui remi; *sng.*: *pasispāusk kļēk galī sū mōkslais* impēgnati al māsimo nello studio

paspēsti tēndere *A*; preparare *A*; *p. spāstus* tēndere una trāppola (un tranello)

paspē||ti arrivare (fare) in tempo; *vōs ~jau ī trāukinī* appena ho fatto in tempo a prēndere il treno; *nepaspēju sū tavimī ēlti* non riesco ad andare del tuo passo

paspiģinti 1. gelare con intensità; 2. (*apie šviesq*) abbagliare *A*

paspyrēti dare un calcio

paspiģinti 1. soffriggere *A*; rosolare *A*; 2. žr. *paspiģinti* 1

pāspyris 1. supporto *m*; puntello *m*; stāggio *m*; 2. žr. *paspiřti*

paspiřti 1. calciare *A*; dare un calcio, una pedata; *ākmenī p.* calciare un sasso; 2. puntellare *A*; rinforzare *A*; staggiare *A*; 3. *prk.* (*padēti*) appoggiare *A*; aiutare *A*

paspiřti||is appōggio *m*; sostegno *m*; aiuto *m*; *sūnūs būvo vienīntelē jōs ~īs* il figlio era il suo ūnico appōggio; *neturiū īš tavēs ~iēs* non mi sei d'aiuto

paspiřdyti *džn.* sputare *A*

pasprāu||sti mēttere *A*, ficcare sotto; *uodegq ~dēs* con la coda tra le gambe

pasprēstē (*balno*) sottopancia *m inv*

paspiřgti strozzarsi; sentirsi soffocare

pasprūk||ēlis, -ē fuggiasco *m (f -a)*; fuggitivo *m (f -a)*; ~imas fuga *f*; evasione *f*; diserzione *f*; ~ti sfuggire *E*; evādere *E*; scappare *E*; *īš kalējimo* ~ti scappare di prigione

pasprū||sti 1. scivolare *E/A*; sdrucciolare *E*; ~do *nuō lāiptu* sdrucciolo dalle scale; 2. *šnek.* (*pasprukti*) sfuggire *E*; guizzare via

paspuřdēti guizzare *E*; agitarsi; muōversi

paspuřti sfilacciarsi; logorarsi (*un po'*)

pasrēbti mangiare rumorosamente (*di cibo liquido*)

pasriūbōm (*īs*) *prv.* rumorosamente; singhiozzando

pasroviuī *prv.* secondo la corrente; a seconda; *prk.*: *p. nuēti* seguire la corrente

pasrūti allagarsi; grondare *E/A*; colare *E/A*; *kraujū p.* grondare di sàngue; *āšaromīs p.* sciōgliersi in lacrime

pastā sostanza densa, pasta *f*; *dantiū p.* pasta denticifrica, dentifricio *m*

pastab||ā 1. (*tekste*) nota *f*; appunto *m*; annotazione *f*; postilla *f*; glossa *f*; *vertējo ~ā* nota del traduttore; 2. osservazione *f*; considerazione critica; rimprōvero *m*; nota *f*; *dāvē teisīngu ~ū* ha fatto delle osservazioni giuste; *mokinys gāvo pāstabq* lo scolaro ha preso una nota di biāsimo

pastab||ūmas capacità di osservazione; ~ūs osservatore; attento; vigile

pāstaibis *zool.* tarso *m*

pastalē spāzio sotto un tavolo

pastambēti ingrossarsi; ingrandirsi

pastambinti ingrossare *A*; ingrandire *A*

pastaņdinti irrigidire *A*; indurire *A*; (*krakmolu*) inamidare *A*

pāstang||os *dgs.* sforzo *m*; impegno *m*; *dēti visās ~as* fare ogni sforzo, impēgnarsi con tutte le energie; *tāvo ~os niēkais nuējo* i tuoi sforzi sono andati in fumo

- pāstar**||as ultimo; precedente; *~āšiais laikais* in questi ultimi tempi; *~ajā naktī* la notte precedente
- pastarnōkas** bot. pastinaca *f*
- pāstat**||as edificio *m*; fabbricato *m*; costruzione *f*; stabile *m*; casa *f*; *mūrīnis ~as* edificio in muratura; *gyvnamasis ~as* casa d'abitazione; *miēsto pakraštjē kyla nauji ~ai* nuove costruzioni sorgono alla periferia della città
- pastatýdinti** far costruire
- pastatýmas** 1. costruzione *f*; edificazione *f*; fabbricazione *f*; *tilto p.* costruzione di un ponte; 2. teatr. messa in scena, messinscena *f*; *geriausias metų p.* il miglior spettacolo dell'anno
- pastatýti**||ti 1. (ri)méttere A; collocare A; sistemare A; piantare A; *pastatė stālą viduryjē kambario* ha collocato il tavolo in mezzo alla stanza; *~k kėdę į vietą* rimetti la sedia al suo posto; *sng.:* *pasi-statýti palapinę* piantare una tenda; 2. far alzare; tirare su; rizzare A; *ausis ~ti* rizzare gli orecchi; *spąstus ~ti* tendere una trappola; *sng.:* *pasistatė apykaklę* ha alzato il colletto; 3. innalzare A; costruire A; edificare A; fabbricare A; *~ti namą* costruire una casa; *~ti pamiňklą* innalzare (erigere) un monumento; 4. teatr. méttre in scena; allestire A; 5. parcheggiare A; posteggiare A; *neradaū vietos mašinai ~ti* non ho trovato un posto per parcheggiare; *◊ akis ~ti* spalancare gli occhi; *añt kōrtos ~ti* tentare la sorte; *añt savo ~ti* impuntarsi, rimanere della pròpria idea
- pastebė**||jimas osservazione *f*; *~ti* 1. accòrgersi; avvedersi; *jō aš nepastebėjau* non mi ero accorto di lui; 2. notare A; osservare A; *~ti trūkumų* notare i difetti
- pastebimaī** *prv.* visibilmente; manifestamente
- pastebimas** visibile; *vōs p.* appena visibile
- pastėl**||ė pastello *m*; *~ė tapýtas pavėikslas* dipinto a pastello
- pastenėti** lamentarsi, lagnarsi (*un po'*)
- pasteriz**||ācija, *~āvimas* pastorizzazione *f*; *~ātorius* pastorizzatore *m*; *~uoti* pastorizzare A; *~uotas pienas* latte pastorizzato
- pastėrti** impiettrirsi; rimanere di stucco; intirizzirsi; irrigidirsi
- pastiebėlis**, -ė gambalunga *m, f inv*
- pastilė** pastiglia *f*
- pastipėlis**, -ė carogna *f*
- pastiprėti** rinforzarsi; rin vigorirsi
- pastiprin**||imas rafforzamento *m*; rinforzo *m*; rinforzata *f*; *~ti* rinforzare A; rafforzare A; *~ti sleną* rafforzare un muro
- pastipti** (*apie gyvulį*) crepare E; morire E
- pāstiras** intirizzito; intorpidito; immobile
- pastir**||ti intirizzirsi; intorpidirsi; intormentirsi; *~es nuō šalčio* intorpidito per il freddo
- pastóg**||ė 1. sottotetto *m*; 2. gronda *f*; pensilina *f*; 3. *prk.* casa *f*; dimora *f*; tetto *m*; *likti bė ~ės* restare senza tetto (senza casa); *~inė* tettòia *f*; capannone *m*; riparo *m*
- pastojimas** (*moters*) concepimento *m*
- pastoliai** *dgs. stat.* impalcatura *f*; ponteggio *m*; armatura *f*
- pastoralė** *lit., muz.* pastorale *f*
- pastorėti** 1. ingrossarsi; gonfiarsi; 2. (*apie balsą*) abbassarsi
- pastoriauti** fare il pastore
- pastorinti** ingrossare A; (*balsą*) abbassare A
- pāstorius** *bažn.* pastore *m*
- pāstotė** 1. istor. carro da trasporto; carrozza postale; 2. sottostazione *f*
- pastó**||ti 1. impedire A; ostacolare A; sbarrare A; *kėlią ~ti* impedire il passo; 2. rimanere incinta; 3. cominciare E; iniziare E; farsi; *~jo naktis* si è fatta notte
- pāstotininkas** istor. postiglione *m*; cocchiere *m*
- pastovas** 1. pedana *f*; 2. sostegno *m*; treppiede *m*; cavalletto *m*
- pastovėti** 1. stare in piedi; restare fermo (*per qualche tempo*); 2. conservarsi; mantenersi; *žuvis ilgai nepastóvi* il pesce non si conserva a lungo
- pastoviaī** *prv.* costantemente; di continuo; permanentemente; stabilmente; sempre
- pastoviniuoti** fermarsi ogni tanto; dondolarsi da un piede all'altro
- pāstovis** riposo *m*
- pastov**||ūmas costanza *f*; stabilità *f*; fermezza *f*; *káinų ~ūmas* stabilità dei prezzi; *~ūs* costante; fermo; fisso; stàbile; persistente; *~ūs dárbas* lavoro fisso; *~l temperatūrā* temperatura costante; *neturėti ~iōs gyvėnamosios vietos* non avere stàbile dimora; *el.:* *~iōji elėktros srovė* corrente continua
- pastráipa** paràgrafo *m*
- pastraipsniū** *prv.* per articoli; per (a) paràgrafi
- pastríukinti** accorciare A; abbreviare A
- pastríuokom(is)** *prv.* a saltelli; salterellando
- pastudijuoti** 1. studiare A; frequentare l'università (*per qualche tempo*); 2. studiare A; esaminare A; analizzare A (*un po'*)

pastūgauti ululare A (*per un po'*)
pastuks||**énti**, ~**éti** dare dei colpetti; bussare A; ticchettare A; picchettare A
pastūmd||**élis**, -**é menk**. persona sfruttata dagli altri; pedina *f*; ~**yti** spostare A; spingere A
pastūmē||**ti** 1. dare una spinta; spostare appena; 2. *prk.* spingere A; incitare A; indurre A; **kās jī** ~**jo išvažiūoti**? chi l'ha spinto a partire?
pastūm||**ti** spingere A; spostare A; smuovere A; ~**k kēdē priē dūrų** spingi la sedia verso la porta; *sng.*: **pasistūmėme į priekį** ci siamo fatti (ci siamo spinti) avanti
pasturgalin||**is** posteriore; di dietro; ~**ės kójos** zampe posteriori
pastūrgal||**is** 1. la parte posteriore di q.c.; **laivo ~is** poppa *f*; 2. sedere *m*; ◇ ~**iais badýtis** essere stretti, sentire la mancanza di spazio
pastūrlaka *b. menk.* persona buona a nulla
pastūrlakai *dgs.* mondiglia *f*; mondata *f*
pastvérti afferrare A; acchiappare A; aggrappare A; *p.* **ūž apýkaklės** afferrare per il bavero; **danti-mis** *p.* addentare A
pasúdy||**mas** salatura *f*; ~**ti** salare A
pasukim||**as** giro *m*; rotazione *f*; svolta *f*; voltata *f*; **galvōs ~as** voltata di testa; **užrakinti dvilēm rākto ~ais** chiudere a doppia mandata; *sng.*: **kēlio pasisukimas** svolta (curva) di una strada
pasuk||**inėti**, ~**ióti** girare A; voltare A (*più volte*)
pāsukos *dgs.* laticello *m*, siero del latte
pasukti 1. girare A; voltare A; vòlgere A; *p.* **į kairę** girare a sinistra; *sng.*: **jūs pasisuko į manę** si volse verso di me; 2. arricciare A; ondulare A; **pláukus** *p.* arricciare i capelli; 3. **šnek. (paslapčia įduoti)** dare q.c. a qc. senza farsi scòrgere
pasunkėti 1. créscere di peso; appesantirsi; 2. aggravarsi; complicarsi
pasuñkinti appesantire A; aggravare A; complicare A; ostacolare A; *p.* **baūsme** aggravare la pena; *p.* **pádėti** complicare la situazione
1 pasuñkti appesantirsi; aggravarsi
2 pasuñkti (s)prèmere A (*un po'*); *p.* **citrinós sūlčių** sprèmere il succo da un limone
pasúolė spazio sotto una panca
pasuótė *sport.* passaggio *m*
pasúoti 1. *sport.* passare A; 2. *prk.* (*nusileisti*) cèdere A; darsi per vinto
pasùpti far oscillare, dondolare A (*per qualche tempo*); *sng.*: **supýnėse pasisùpti** dondolarsi sull'al-talena

pasváiçioti vaneggiare A; farneticare A (*un po'*)
pasváiðyti lanciare A; gettare A; buttare A; *sng.*: **pasiváiðyti sniego gniūžėmis** lanciarsi palle di neve
pasvaigti 1. sentirsi girare la testa; 2. rimanere intontito
pasvajóti sognare A; fantasticare A; *p.* **apiē ateitį** fantasticare sul futuro
pāsvaras 1. (*laikrodžio*) peso *m*; 2. (*tinklo*) piombino *m*; 3. (*svirties*) contrappeso *m*
pasvařst||**ymas** ponderazione *f*; riflessione *f*; ~**yti** 1. *džn.* pesare A; 2. ponderare A; riflèttere A; esaminare A; ~**yti kláusimą** riflèttere su una questione
pasveikimas guarigione *f*
pasvéikin||**imas** 1. saluto *m*; **jūs neatsākė į manō ~imą** non ha risposto al mio saluto; 2. saluti *m pl*; auguri *m pl*; felicitazioni *f pl*; **gavaū kalėdinį ~imą** ho ricevuto un biglietto d'auguri di Natale; ~**ti** 1. salutare A; ~**k jį nuō manės** salùtalo da parte mia; ~**ti atvýkusius svečiūs** dare il benvenuto agli òspiti; 2. congratularsi; felicitarsi; fare gli auguri; ~**ti jaunúosius** felicitarsi con gli sposi; **norėjau ~ti tavė gimimō dienōs prōga** volevo farti gli auguri di buon compleanno
pasveikti guarire E; riméttersi in salute
pasvėrdėti pèrdere l'equilibrio; barcollare A, vacillare A (*un po'*)
pasverdóm(**is**) *prv.* barcolloni
pasvėrimas pesatura *f*; pesa *f*
pasveřti 1. pesare A; *p.* **dėžę** pesare una cassa; 2. *prk.* pesare A; ponderare A; valutare A; *p.* **žodžiūs** pesare le parole
pasvėisti lanciare A; gettare A
pasvil||**inti** 1. abbruciacchiare A; 2. bruciare A; scottare A/E; 3. gelare con intensità; ~**ti** bruciare E; ~**usio maisto kvāpas** odore di bruciato
pāsvir||**as** inclinato; piegato; pendente; ~**imas** inclinazione *f*; pendenza *f*
pasvyrinėti barcollare A; traballare A (*un po'*)
pasvir||**ti** 1. inclinarsi, piegarsi da una parte; (*apie laivą*) sbandare A, andare alla banda; 2. pèndere, stare sospeso; ~**es bókštas** torre pendente
pasvyruoti 1. barcollare A; vacillare A (*per un po'*); 2. titubare A; esitare a prèndere una decisione
pašà pascià *m*
pašaip||**à** beffa *f*; derisione *f*; ironia *f*; ~**ingas** beffardo; canzonatòrio; irònico; mordace; ~**ingas tōnas** tono canzonatòrio; ~**ūnas**, -**ė**, ~**uōlis**, -**ė** derisore *m*; beffatore *m* (*f-trice*); canzonatore *m*

- (*f-trice*); ~ūs beffardo; canzonatòrio; derisòrio; ~ūs *juōkas* risata beffarda
- pašakn||ė** (il sotto) radice *f*; ◇ *iš ~iū* dalle radici, con i minimi particolari
- pašalaĩtis**, -ė žr. pašaliėtis
- pāšalas** gelo perpétuo
- pašaldyti** raffreddare *A*; far gelare
- pašalė** 1. gronda *f*; tettòia *f*; 2. mārGINE *m*; orlo *m*; ciglio *m*
- pašal||ėnti**, ~ėti gelare *E/A* (*un po'*); *šiānakt ~ėno* stanotte ha gelato
- pašaliėtis**, -ė estraneo *m* (*f-a*)
- pašalimas** gelata *f*; raffreddamento *m*
- pašālinimas** 1. eliminazione *f*; rimozione *f*; destituzione *f*; *kliūtis p.* rimozione di un ostàcolo; *p. iš pareigū* destituzione da una càrica; 2. esclusione *f*; espulsione *f*; *p. iš mokýklos* espulsione dalla scuola; 3. estirpazione *f*; estrazione *f*; asportazione *f*; *dantiēs p.* estrazione di un dente; *med.:* *ĩnksto p.* ablazione di un rene
- 1 pašalĩn||is** 1. estrāneo; straniero; forestiero; 2. secondario; collaterale; accesòrio; marginale; ~ės *aplĩnkýbės* circostanze accessòrie
- 2 pašalĩn||is**, -ė persona estrānea; ~iams *jeĩti draĩdžiamā* è vietato l'ingresso agli estrānei
- pašālinti** 1. eliminare *A*; tōgliere *A*; levare *A*; *p. gedĩmą* eliminare un guasto; *p. dėmę* levare una mākchia, smacchiare *A*; 2. *med.* asportare *A*; estirpare *A*; *p. aũglį* asportare un tumore; 3. espèllere *A*, cacciare *A*; mandar via; *p. iš pārtijos* espèllere dal partito; 4. (*iš pareigų*) licenziare *A*; destituire *A*; rimuòvere *A*
- pašal||ýs** 1. mārGINE *m*; bordo *m*; *mĩško ~ýs* mārGINE di un bosco; 2. parte perifèrica; luogo appartato; *gyvėna miēsto ~yję* àbita in periferia della città; 3. parte *f*; paese *m*; *iš visų ~iū* da tutte le parti; 4. tettòia *f*; gronda *f*
- pašalnóti** gelare *E/A* (*un po'*)
- pašalpā** 1. sussidio *m*; sovvenzione *f*; indennità *f*; *bedarbio p.* sussidio di disoccupazione; *invalidūmo p.* pensione di invalidità; 2. sostegno *m*; aiuto *m*
- pašaltėti** raffreddarsi
- pašálti** 1. gelare *E/A*; *nāktį pašālo* di notte ha gelato; 2. irrigidirsi; intorpidirsi
- pašankĩnti** 1. far saltare; 2. *prk.* costringere *A*, obbligare *A*
- pāšar||as** mangime *m*; forāggio *m*; (*paukščių*) becchime *m*; ~ų *ruošimo prāmone* indùstria mangimistica
- pāšar||áuti** andare alla ricerca di forāggio; ~ĩnė depòsito di forāggio (di mangime)
- pāšarininkas**, -ė chi si òccupa di mangimi; *kar.* foraggiere *m*
- pāšarĩn||is** foraggero; ~ės *žolės* erbe foraggiere
- pāšarmės** *dgs.* risciacquatura *f*
- pāšarminti** lisciviare *A*
- pāšarmóti** coprirsi di brina
- pāšarvóti** comporre una salma
- pāšāudyti** sparacchiare *A*
- pāšaukim||as** 1. chiamata *f*; ~as *ĩ kariuomenę* chiamata alle armi; 2. inclinazione *f*; vocazione *f*; *turėti ~ą mūzikai* avere una vocazione alla (per la) mùsica
- pāšaukt||as** 1. chiamato; destinato; *daũg yrā ~ų, bėt mažāĩ išrinktų* molti sono i chiamati, pochi gli eletti; 2. *šnek.* noto; ben conosciuto
- pāšaukti** chiamare *A*; invitare *A*; invocare *A*; *p. ĩ vĩdų* invitare a entrare
- pāšauktĩnis** *istor.* soldato di riserva
- pāšáuti** 1. ferire sparando; *kóją p.* ferire a una gamba; 2. informare *A*
- pāšeimininkáuti** farla da padrone (*per qualche tempo*)
- pāšėl||ėlis**, -ė persona vivace, scatenata; ~ĩmas fùria *f*; furore *m*; pazzia *f*; ~ės, ~ĩškas folle; pazzesco; terribile; smisurato; ~ės *skaũsmas* dolore terribile; ~usu *greičiũ* a velocità pazzesca
- pāšelmenė** faccia inferiore del colmo del tetto
- pāšėl||ti** 1. arrabbiare *E*; ammalarsi di rabbia; 2. arrabbiarsi; incollerirsi; infuriarsi; 3. scatenarsi; sfrenarsi; 4. *šnek.* darsi, mētersi a fare q.c. (*con intensità*); ~o *lyti* si è messo a piòvere a dirotto
- pāšėrti** dare da mangiare (*agli animali*); foraggiare *A*
- pāšiaũšti** rizzare *A*; drizzare *A*; scompigliare *A*; *sng.:* *iš báimės jāĩ plaukaĩ (aĩt galvós) pasišiaũsė* per la paura le si rizzarono i capelli
- pāšienáuti** falciare *A*, tagliare un po' di erba
- pāšiėpti** deridere *A*; canzonare *A*; prèndere in giro
- pāšýkstėti** lesinare *A*; dare malvolentieri
- pāšĩldyti** scaldare *A*; *sng.:* *pasišĩldyk priė ugniēs* scàldati al fuoco
- pāšĩltėti, pašĩl||ti** scaldarsi; *kambarýs ~o* la stanza si è scaldata
- pāšĩnas** schèggia *f*; fuscello *m*; *ĩ pirštą p. ĩliĩdo* è entrata una schèggia nel dito

pašiótī žr. pešiótī
pašipti sfilarsi; smussarsi
paširdž||iaĩ *dgs.* (regione vicina al) cuore *m*; ad-dome *m*; ♦ *ūž ~iū tvėrti* toccare il cuore, sentirsi stringere il cuore
pašyti 1. (*žolę*) brucare A; 2. (*plunksnas; vilną*) spennare A; spiumare A; spelare A; sprimacciare A; 3. (*kortas*) scozzare A; mescolare A
pāšiuops *dgs.* trèbbie *f pl*
pašiūrė tettòia *f*; pòrtico *m*; ripostiglio *m*
pašiurkštėti irruvidirsi
pašiurp||ti rabbrivire E; intirizzirsi; intorpidirsi; venire la pelle d'oca; *mán óda ~o* mi è venuta la pelle d'oca
pašiūr||ti arruffarsi; scompigliarsi; rabbuffarsi; ~ę *plaukaĩ* capelli arruffati
pašlaitė pendio *m*; declivio *m*; china *f*; versante *m*
pašlakstýti aspèrgere A; spruzzare A; *p. švęstu vandeniu* aspèrgere d'acqua benedetta; *sng.:* *pasišlakstýti kvepalais* darsi una spruzzata di profumo
pašlāpinti inumidire A, bagnare leggermente
pašlāpti inumidirsi; bagnarsi
pāšlavos *dgs.* spazzatura *f*
pašlēmėkas *b. menk.* mascalzone *m (f-a)*
pašliaužti strisciare A; trascinarsi (*per un breve tratto*)
pašl||yti 1. inclinarsi; piegarsi; incurvarsi; ~įjęs *mėdis* álbero curvo; 2. *prk.* peggiorare E; aggravarsi; deteriorarsi; *jō sveikatā ~įjo* la sua salute è peggiorata
pašliūža žr. slidė
pašluostė straccio *m*; strofinaccio *m*; panno *m*
pašluostyti pulire, asciugare con un panno; dare lo straccio; *dūlkes p.* spolverare A; *sng.:* *pasišluostyk rankas* pulisciti (asciugati) le mani
pašluoti dare una spazzata
pašnabždė||ti sussurrare A; mormorare A; bisbigliare A; ~jo *kazką jái ĩ aūsį* le sussurrò qualcosa all'orecchio
pašnabždóm(ĩs) *prv.* sottovoce; sussurrando
pašnairuoti guardare di traverso
pašnek||esys conversazione *f*; collòquio *m*; discorso *m*; *įsiterpti ĩ pašnekesį* inserirsi in una conversazione; ~ėti conversare A; parlare un po'; ~ėti *sū draugais* conversare con gli amici
pašnėkinti rivolgere la parola; attaccare discorso
pašnekóvas, -ė interlocutore *m (f-trice)*
pašnekučiúoti fare due chiacchiere

pašnibžd||ėti sussurrare A; dire q.c. sottovoce; ~óm(ĩs) *prv.* sottovoce; sussurrando
pašnipinėti spiare A; cercare di sapere q.c.
pašniukštinėti rovistare A; frugare A (*un po'*)
pašokdinti 1. žr. pašokinti; 2. *šnek. (prigriebti)* obbligare A; indurre A
pašokė||ti 1. fare un salto; 2. *prk.* salire E; aumentare E; *karštis ~jo* il caldo è aumentato
pašokinėti 1. fare dei salti; saltellare A; *sng.:* *eĩna pasišokinėdamas* cammina saltellando; 2. *šnek.* impegnarsi; darsi da fare
pašokinti far fare un ballo; invitare a un ballo
pašókom(is) *prv.* a salti; saltelloni; (*apie arkli*) al galoppo, galoppando
pašók||ti 1. saltare su; balzare E; sbalzare E; sobbalzare A; *aĩt kóją ~ti* balzare in piedi; ~ti *ĩš báimės* sobbalzare di paura; *prk.:* *káinos ~o* i prezzi sono sbalzati; 2. ballare A; danzare A (*per qualche tempo*); 3. venire E; salire E; *jám ~o pỹktis* gli è venuta la rabbia
pašón||ė 1. fianco *m*; lato *m*; *kūmštelėjo mán ĩ ~ę* mi ha dato una gomitata sul fianco; 2. *prk. (kaimynystė)* vicinanza *f*; vicinato *m*; *gyvėna ~ėje* vive nelle vicinanze
pašt||as posta *f*; *óro ~as* posta aerea; *laũko ~as* posta militare; *pasiųsti ~ù* spedire per posta; *einù ĩ ~q* vado alla posta; ~o *dėžutė* cassetta postale
paštėtas *kul.* pasticcio *m*; *kepenų p.* pasticcio di fégato
pāštininkas, -ė 1. impiegato (impiegata) postale; 2. postino *m (f-a)*
pašúkauti gridare A (*per qualche tempo*); chiamare gridando
pāšuk||inis tela rùvida; ~os *dgs.* rifiuti di lino; cànapa *f*; stoppa *f*
pašukúoti 1. pettinare A; (*linus*) cardare A; *sng.:* *pasišukúok* pettinati; 2. *šnek. (išbarti)* rimproverare A; sgridare A; ♦ *kailį kám p. (primušti)* lisciare il pelo a qc.
pašù||sti 1. cuocere (E) a lungo; 2. arrossarsi (*per il sudore*); 3. marcire E (*un po'*); ~tinti 1. cuocere (A) a lungo, stufare A; 2. scottare A; scaldare bene
pašvaistė bagliore *m*; splendore *m*; scintillio *m*; *galsro p.* bagliore di un incendio; ♦ *šiáurės p.* aurora boreale
pāšvaitas *fol.* maccchia bianca
pašvarėti diventare più pulito

pašvārinti rëndere più pulito, pulire A
pašveīsti 1. strofinare A; fregare A; lucidare A; lustrare A (*un po'*); **p. pūodus** fregare le pëntole; 2. *šnek.* fare q.c. energicamente; **pāšveitē batūs pō lōva** gettò le scarpe sotto il letto
pašvelnēti 1. ammorbidirsi; 2. addolcirsi; mitigarsi; intenerirsi
pašvelninti 1. ammorbidire A; 2. addolcire A; mitigare A; intenerire A
pašvēntin||imas bažn. benedizione *f*; consacrazione *f*; ~**ti** 1. *bažn.* benedire A; consacrare A; 2. *šnek.* dare una frustata
pašvēšti 1. benedire A; consacrare A; 2. celebrare A; festeggiare a lungo
pašviesē||ti schiarirsi; rasserenarsi; **dangūs ~jo** il cielo si è rasserenato
pašviesinti schiarire A; rasserenare A; **p. plāukus** schiarire i capelli
pašviēsti dare un po' di luce; illuminare A
pašvilp||ti fare una fischiata; fischiare A (*un po'*); ◇ ~**k tū jām (ī ūodegā)** non c'è niente da fare; è troppo tardi
pašvīnk||ti imputridire E; putrefarsi; marcire E; ~**usi žuvīs** pesce pùtrido
pašvītinti esporre all'azione dei raggi
pāt dll. stesso; pròprio; **šiañdien p. išvažiūoju** parto oggi stesso; **čia p. gyvėna** àbita pròprio qui vicino; **tuojau p. pareīsiu** torno sùbito; **tokia p. didūmo** è della stessa grandezza; **nuo p. pradžiū** dal principio; **ten p.** nello stesso luogo; **tiek p.** altrettanto; **dīrba taip p., kaip aš** lavora così come me
pataik||āuti adulare A; ingraziare A; compiacere A; comportarsi servilmente; ~**autojas, -a** persona servile; adulatore *m* (*f*-trice); ~**āvimas** adulazione *f*; servilismo *m*
pataik||yti 1. colpire A; cògliere A; centrare A; azzeccare A; ~**yti ī tāikinį** cògliere nel segno, colpire il bersaglio; ~**ē ākmeniu ī lāngā** ha colpito la finestra con un sasso; **šovė, bėt nepatāikė** ha mancato (sbagliato) il colpo; ~**yti ī krėpšį** (*žaidžiant krepšinį*) fare canestro; **nepatāikyti ī vartūs** (*žaidžiant futbolą*) fallire la porta; 2. capitare E; giungere in tempo; **pačiū laikū ~ei** sei capitato al momento giusto; 3. accontentare A; soddisfare A; appagare A; **sunkū jām ~yti** è difficile accontentarlo
pataikūn||as, -ė adulatore *m* (*f*-trice); leccapiedi *m*, *f* inv; ~**iškas** servile; da servo; vile; meschino; ~**iškas elgesys** atteggiamento servile

patais||à 1. riparazione *f*; 2. correzione *f*; modificazione *f*; modifica *f*; **istātymo ~à** modificazione di una legge; 3. (*mokykloje*) esame di riparazione; **jūs gāvo matemātikos pataisą** è stato rimandato in matematica; ◇ **teis.:** ~**ōs darbai** lavori forzati
pātaisas bot. licopòdio *m*
pātaisininkas, -ė rimandato *m* (*f*-a)
pataisymas 1. riparazione *f*; aggiustatura *f*; **stogo p.** riparazione del tetto; 2. correzione *f*; modifica *f*; miglioramento *m*
pataisyti 1. riparare A; aggiustare A; accomodare A; **p. batūs** riparare le scarpe; **p. gātvę** accomodare una strada; **nepataisoma klaidà** errore irrimediabile; **sng.:** **oras pasitaīsė** il tempo si è aggiustato; 2. corrèggere A, modificare A; cambiare A; migliorare A; **p. klaidą** corrèggere un errore; **sng.:** **jō nuotaika pasitaīsė** il suo umore è migliorato; 3. preparare A; fare A; **p. pietūs** preparare il pranzo; **sng.:** **pasitaisyti lōvą** farsi il letto; 4. sistemare A; ordinare A; mèttere a posto; **sng.:** **pasitaisyk plāukus** sistèmati i capelli
pataitė žr. patėlė
patakà 1. (*kraujosrūva*) *med.* ecchimosi *f*; 2. macchina di ùmido
pātal||as 1. letto *m*; **paklōti ~q** fare il letto; **prk.:** **mirtiēs ~as** letto di morte; 2. *ppr. dgs.* trapunta di piumino; piumone *m*; **pō ~ais gulėti** stare sotto il piumone; ~**ynė** biancheria da letto
pataln||is di, da letto; zool.: ~**ė blākė** cimice dei letti
patalkininkāuti dare una mano a qc.; aiutare qc.
patalpà locale *m*; ambiente *m*; spāzio *m*; vano *m*; **gyvėnamoji p.** spāzio abitabile; **ėrdvios pātalpos** locali spaziosi; **mokýklos pātalpos** locali scolàstici
patalpinti mèttere dentro; sistemare A; collocare A; **sng.:** **aš pasitālpinsime visi?** ci staremo tutti?
patampýti 1. dare qualche tirata; tirare A; **p. už plaukų** tirare per i capelli; 2. trascinare A; condurre a forza
patamprėti elasticizzarsi
patamsė||ti inscurirsi; oscurarsi; abbuaiarsi; annerirsi; **oda nuō sáulės ~jo** la pelle si è inscurita per il sole; ~**jės dangūs** cielo oscuro
patáms||iais prv. al (nel) buio; ~**inti** 1. inscurire A; oscurare A; affumicare A; ~**inti akinių stiklai** lenti affumicate; 2. (*piešiant*) ombreggiare A; ombrare A; ~**is** buio *m*; oscurità *f*; **neskaitýk ~yje** non lèggere al buio; ◇ ~**iy gaivalai** la gente malvagia

patanké||ti 1. infittirsi; addensarsi; *gyvátvorė ~jo* la siepe si è infittita; 2. accelerarsi; diventare più frequente; *~jės pulsas* polso accelerato

patānkinti 1. infittire A; addensare A; 2. accelerare; affrettare A; *p. žingsniūs* accelerare il passo

patapšnó||ti battere affettuosamente; dare delle pacche (dei buffetti); *~jo jam peį pėį* gli ha dato delle pacche sulla spalla

patāpti diventare E; divenire E

patarėjas, -a consigliere *m (f-a)*

patariamasis consultivo; *p. balsas* voto consultivo

patarim consiglio *m*; suggerimento *m*; *dúoti gėrq ~q* dare un buon consiglio

patarinėti džen. consigliare A (*più volte*)

patarlė proverbio *m*; detto *m*

patarmė *lingv.* sottodialecto *m*

patarn||auti 1. servire A; prestare servizio; *~auti priė stalo* servire in (a) tavola; 2. (*apie šunį*) stare sulle zampe posteriori; *~autojas, -a* persona di servizio; cameriere *m (f-a)*; servitore *m*; domestico *m (f-a)*; *viėšbučio ~autoja* cameriera *f*; *restorāno ~ autoja* cameriere (*di sala*); *~āvimas* servizio *m*; *kambarįs sū ~āvimu* camera con servizio

patarpininkauti mediare A; fare da mediatore; fare da tràmite

pataršyti scompigliare A; arruffare A

patārška 1. *b. šnek.* chiacchierone *m (f-a)*; 2. *zool.* nùmda *f*; gallina faraona

patařti consigliare A; suggerire A; raccomandare A; *patariu tau nesikarėėiúoti* ti consiglio di mantenere la calma

pātas šachm. (situazione di) stallo *m*; patta *f*

patąsyti trascinare A; tirare A; *p. už plaukų* tirare per i capelli

pataškýti spruzzare A; schizzare A

pataupýti risparmiare A; mēttare da parte; *prk.: p. jėgąs* risparmiare le forze

patausóti riguardare A; custodire A; avere cura; *p. sàvo sveikātą* aver cura della pròpria salute

patáuška *b. šnek.* chiacchierone *m (f-a)*

patauskėti 1. battere A; dare dei colpetti; *dantimįs p.* battere i denti; 2. *šnek.* fare due chiacchiere

patefōnas grammōfono *m*

pateikėj||as, -a portatore *m (f-trice)*; latore *m (f-trice)*; *ėėkis ~o vardų* assegno al portatore

pateikimas presentazione *f*; esibizione *f*

pateikti presentare A; esibire A; fornire A; fare A; dare A; *p. projektą* presentare un progetto; *p.*

įródymų fornire prove; *p. kláusimą* fare, rivòlgere una domanda; *p. pāvyzdį* dare, portare un esēm-pio; *p. svařtymui* sottoporre a un esame

pateiktinis: *p. ėėkis* assegno pagābile al portatore

patėisin||imas giustificazione *f*; scusa *f*; *~ti* 1. giustificare A; assòlvare A; *~ti sàvo ėlgesį* giustificare la pròpria condotta; *~amasis dokumentas* documento giustificativo; *bė ~amos priežastiės* senza un motivo vāldo; *nepatėisinama klaidà* errore ingiustificābile; 2. appagare A; soddisfare A; esaudire A; *~ti visų lūkesčius* appagare le aspettative di tutti

patekė||jimas levata *f*; *prieš sáulės ~jimą* prima del levar del sole; *~ti* levarsi; alzarsi; sòrgere E; spuntare A; *dár sáulė nepatekėjo* il sole non è ancora sorto

patekš||ėnti, ~nóti battere amichevolmente; dare delle pacche

patėkšti gettare A; scagliare A; lanciare A

patėkti capitare E; giungere E; venire a trovarsi; finire E; cadere E; *p. į neįžinomą vietą* capitare in un posto sconosciuto; *p. į kienō įtaką* cadere sotto influenza di qc.; *p. į kalėjimą* finire in galera; *p. į spąstus* cadere in trāppola; *p. į bėdą* mēttarsi in un pasticcio, cacciarsi nei guàì

patėlė fémmina *f (di animali)*

patėikti organizzare aiuto

patempimas *med.* distorsione *f*; slogatura *f*; strappo muscolare

pateĩpti 1. tirare A; tēndere A; stringere A (*un po'*); *p. pāvadžius* tirare le briglie; 2. lussare A; slogare A; distòrcere A; *p. riešą* slogare il polso; 3. far strascicare, trascinare A; *jį vōs patempė kójas* a stento trascinava le gambe; *♦ lūpą p.* tòrcere il muso, fare il bròncio

patėnkin||amas soddisfacente; discreto; sufficiente; *gauti ~amą pažymį* prēndere una sufficienza; *~imas* soddisfacimento *m*; appagamento *m*; *~ti* soddisfare A; accontentare A; appagare A; *~ti kienō nórą* appagare il desidėrio di qc.; *tàvo atsākymas manės nepatėnkina* la tua risposta non mi soddisfa; *sngr.: mokėti pasitėnkinti mažais dalykais* saper accontentarsi di poco

pāten||tas 1. brevetto d'invenzione; 2. licenza *f*; *~uoti* brevettare A; *~uoti váistai* medicinale brevettato

pātepalas unto *m*

pateplióti 1. sporcare A; insudiciare A; 2. scarabocchiare A

- patepīmas** spal mata *f*; unzione *f*; ◇ *bažn.:* *ligónių p.* unzione degli infermi
- patēpti** 1. spalmare *A*; ungere *A*; *sng.:* *pasitēpk kremū* ungiti con la crema; 2. *šnek.* dare una bustarella; ungere *A*; *p.* *valdinišką* ungere un funzionario
- paterlióti** sporcare *A*; lordare *A*
- patēs||ti** 1. allungare *A*; prolungare *A* (*un po'*); 2. trascinare *A*; strascicare *A*; *kaĩba ~damas žo-džiūs* parla strascicando le parole
- patėti||ka** patetico *m*; ~nis, ~škas patetico; ~škas *stilius* stile patetico; ~škūmas patetismo *m*
- patėvis** patrigno *m*, padrigno *m*
- pati** *šnek.* moglie *f*
- patýč||ios** *dgs.* derisione *f*; scherno *m*; canzonatura *f*; presa in giro; *víską aĩt ~ių dāro* fa tutto per scherno; *kaĩp aĩt ~ių (lyg tyčia)* neanche a farlo apposta
- pātiekal||as** piatto *m*; portata *f*; pietanza *f*; vivanda *f*; *trijų ~ų piētūs* pranzo di tre portate; ~aĩs *nukráutas stālas* tavola imbandita di vivande; *mēsōs ~as* pietanza di carne; *saldūsīs ~as* dolce *m*
- patiēk||ti** 1. preparare *A*; fare *A*; cucinare *A*; *ką vakariēnei ~si?* cosa fai per cena?; 2. servire *A*; fornire *A*; presentare *A*; ~ti *informāciją* fornire informazioni; ~ti *sąskaitą* presentare il conto
- pātiesalas** passatōia *f*; pedana *f*; tappeto *m*; (*prie lovos*) scendiletto *m*
- patiēsinti** raddrizzare *A*; rimettere diritto
- patiēsti** 1. stendere *A*; spiegare *A*; *p.* *kilimą aĩt grindų* stendere un tappeto sul pavimento; 2. (*parversti*) far cadere; abbattere *A*
- patikė||ti** 1. credere *A*; ritenere vero; prestar fede; ~k *manimĩ* credimi; *negalėjau sąvo akimĩs ~ti* non potevo credere ai miei occhi; 2. affidare *A*; confidare *A*; *kám galiũ ~ti šią užduotį?* a chi posso affidare questo incarico?
- patiētėtinis**, -ė persona di fiducìa; fiduciario *m* (*f -a*); incaricato *m* (*f -a*); *dipl.:* *laikināsīs reikalų p.* incaricato d'affari
- pātikim||as** fidato; affidabile; sicuro; certo; attendibile; ~as *draugas* amico fidato; ~ojė *viētoje* al posto sicuro; *iš ~ų šaltinių* da fonte attendibile
- patikimūmas** affidabilità *f*; sicurezza *f*
- patikinti** assicurare *A*; confermare *A*; dare per certo
- patiki||ūmas** fiducìa *f*; credulità *f*; confidenza *f*; ~ūs fiducioso; fidente; credulo
- patýkom(is)** *prv.* 1. (*tylom*) in silenzio; alla chetichella; quattro quattro; 2. (*paslapčiom*) di nascosto; di soppiatto
- patýkoti** 1. stare in agguato; appostare *A*; spiare *A*; 2. cògliere *A*; sorprendere *A*
- patikrin||imas** verifica *f*; controllo *m*; riscontro *m*; ispezione *f*; *kasōs ~imas* verifica di cassa; *dokumentų ~imas* controllo dei documenti; *gydytojo ~imas* visita mèdica; ~ti controllare *A*; verificare *A*; ispezionare *A*; accertare *A*; ~ti *mokyklos dārba* ispezionare il lavoro di una scuola; ~ti *blietūs* controllare i biglietti; *sng.:* *táu reikia pasiūkrinti akĩs* devi fare un controllo della vista
- patĩkslin||imas** precisazione *f*; puntualizzazione *f*; ~ti precisare *A*; puntualizzare *A*; specificare *A*
- patĩk||ti** 1. piacere *E*; garbare *E*; essere gradito; *mán ~o šita knyga* questo libro mi è piaciuto; *riĩkis dōvaną, kurĩ tau patiĩka* scegli il regalo a tuo gradimento (a tuo piacimento); 2. incontrare *A*, andare incontro
- patylė||ti** tacere *A*; restare in silenzio; stare zitto (*per un po'*); ~k! stai zitto!; ~kite! fate silenzio!
- patyliūkais**, **patylōm(is)** *prv.* zitto zitto; quattro quattro; alla chetichella
- patĩltė** àrea sotto un ponte
- patĩlžti** inzupparsi; imbèversì; impregnarsi
- patĩmpčioti** tirare *A* (*leggermente*)
- pātinās** māschio *m* (*di animali*)
- pating||ėti** lasciarsi prèndere dalla pigrizia; impigrirsi; ~iniāuti stare in òzio (*per qualche tempo*)
- pating||ti** impigrirsi; diventare pigro; *jĩls ~o mōkytis* è diventato pigro nello stúdio
- patinĩmas** gonfiore *m*; tumefazione *f*
- patĩn||ti** gonfiarsi; tumefarsi (*un po'*); ~usios *kōjos* gambe gònfie
- patyrĩm||as** esperienza *f*; *pėrduoti sąvo ~ą* trasmètere la pròpria esperienza
- patyrinėti** esaminare *A*; studiare *A*; esplorare *A* (*un po'*)
- patĩrp||dyti**, ~ĩnti far sciògliere, fòndere *A*
- patĩrpti** 1. sciògliersi; fòndersi (*un po'*); 2. intorpidirsi; intirizzirsi
- patĩrstė||ti** addensarsi; infittirsi; *rũkas ~jo* la nèbbia si è infittita
- patĩrštĩnti** infittire *A*; rèndere più denso
- patĩr||ti** provare *A*; sentire *A*; subire *A*; ~ti *vaĩgo* provare la misèria; ~ti *malonũmą* sentire piacere per q.c.; ~ti *pralaimėjimą* subire una sconfitta;

~*tĩ* *jausmaĩ* emozioni vissute; *patỹręs žmogùs* uomo esperto; ~*tĩnis* sperimentale; ~*tĩs* esperienza *f*; *žinaũ taĩ iš ~tięs* lo so per esperienza

patỹręs, -usi esperto; pratico

pátisas disteso; sdraiato; lungo; prolungato

patisònas bot. zucchina *f*, zucchini *m*

patỹsoti restare sdraiato; poltrire *A* (*per un po'*)

patĩsti 1. allungarsi; prolungarsi; 2. *prk.* crćscere *E* (*un po'*)

patĩž||*ti* 1. inzupparsi; ammolarsi; intridersi d'acqua; *nuò lietaũs ~usi píeva* prato molle di pioggia; 2. *prk.* afflosciarsi; infiacchirsi; ~*ęs žmogùs* persona flòscia

patobulėti perfezionarsi; fare progressi; migliorare *E*

patóbulin||*imas* perfezionamento *m*; miglioramento *m*; *sng.*: *pasitóbulinimo kũrsai* corso di perfezionamento; ~*ti* perfezionare *A*; migliorare *A*

patog||*enėzė med.* patogėnesi *f*; ~*ėninis* patogenetico; ~*eniškũmas med.* patogenicità *f*

patógiai prv. comodamente; con agiatezza; *p. gyvėnti* vivere con agiatezza

patogũm||*as* comodità *f*; comfort *m inv*; agiatezza *f*; àgio *m*; *vięšbutis sũ visaĩs ~ais* albergo dotato di tutte le comodità

patog||*ũs* còmodo; confortėvole; piacėvole; *aĩ tũu ċià ~ũ?* sei còmodo qui?

patològ||*as, -ė* patòlogo *m* (*f -a*); ~*ija med.* patologia *f*; *bendròji ~ija* patologia generale; ~*inis, ~iškas* patològico; *prk.* anormale; abnorme; ~*iškas reiškĩnỹs* caso patològico

patòlti allontanarsi (*un po'*)

patòs||*as* pathos *m inv*; ěnfasi *f*; *kalbėti sũ ~ũ* parlare con ěnfasi

patrāk||*ėlis, -ė* persona scatenata, mezzo pazza; ~*ęs, -usi* pazzesco; enorme; fortissimo; smisurato; ~*ęs skaũsmas* dolore fortissimo; *lėkia kaĩp ~ęs* corre all'impazzata; ~*usiai prv.* da impazzire; moltissimo

patrākti impazzire *E*; scatenarsi; infuriarsi

patránk||*a* cannone *m*; pezzo d'artiglieria; bocca da fuoco; *iššãuti iš ~os* sparare un colpo di cannone; *priešlėktĩvinės ~os* artiglieria contraerea; ~*ũ mėsà* carne da cannone; ~*ininkas* cannoniere *m*

patrankỹti 1. rimbombare *A/E*; rintronare *A/E*; *griaustĩnis ilgòkai patraňkė* il tuono rintronò a lungo; 2. far sobbalzare; traballare *A*

patraukà inclinazione *f*; propensione *f*; *jaũsti pãtrauką priė mũzikos* avere propensione per la mũsica

patraukĩm||*as* 1. tirata *f*; strappo *m*; colpo *m*; *viėnu ~ũ nuplėšiau plėistrą* ho tolto il cerotto con uno strappo; 2. propensione *f*; inclinazione *f*; disposizione *f*; *netĩri stipraũs ~o mokytis* non ha una forte inclinazione allo stũdio; 3. *teis.* citazione *f*

patráukyti dare qualche tirata; ~*pečiaĩs p.* fare spallucce, alzare le spalle

patraukl||*ũmas* attrazione *f*; attrattiva *f*; fascino *m*; seduzione *f*; ~*ũs* attraente; affascinante; seducente; allettante; invitante; ~*ĩ merginà* ragazza attraente; ~*ũs pasiũlymas* proposta invitante

patráuk||*ti* 1. tirare *A*; spostare *A*; avvicinare *A* (*un po'*); ~*ti užuolaidą* tirare la tenda; ~*ti kėdė ar ċiãũ stãlo* avvicinare la sėdia al tãvolo; ~*ti kã nuò tãko* liberare il passãggio; ~*ti cigarėtę* dare una tirata; *sng.*: *kójines pasitrãukti (kad nesmuktų)* tirarsi su le calze; 2. attirare *A*; attrarre *A*; affascinare *A*; trascinare *A*; rapire *A*; *jĩs visũs ~ia sãvo žãvesiu* trascina tutti con il suo fascino; ~*ti dėmesį* attirare l'attenzione; 3. *teis.* citare *A*; convocare *A*; ~*ti ģ teĩsmą* citare in giudizio; 4. mėttersi in cammino; incamminarsi; dirigersi; ~*ti liňk namũ* incamminarsi verso casa; 5. continuare *A*; procedere nel tempo; *kařstis dár gãli ~ti* il caldo può ancora continuare; 6. *šnek. (išgerti)* bere *A*; alzare il gòmito

patreps||*ėnti, ~ėti (kojomis)* scalpiciare *A*; pestare con i piedi

patrėšti marciare *E* (*un po'*)

patrėšti concimare *A*; fertilizzare *A*; letamare *A*

patriarchãli||*nis, ~škas* patriarcale; ~*nė šeima* famiglia patriarcale

patriárch||*as* patriarca *m*; ~*ãtas* patriarcato *m*

patricijus istor. patrizio *m*

patrigubėti triplicarsi

patrigubinti triplicare *A*

patrikti 1. confòndersi; sconcertarsi; smarrirsi; 2. impazzire *E*; pėrdere la ragione

patĩnti 1. fregare *A*; strofinare *A*; stropicciare *A*; *sng.*: *akĩs pasitĩnti* stropicciarsi gli occhi; 2. ùngere *A*; spalmare *A* (*frizionando*); massaggiare *A*

patriòt||*as, -ė* patriota *m, f*; ~*inis, ~iškas* patriòttico; ~*inė dainà* canto patriòttico; ~*iškũmas* patriottismo *m*

patrỹpti 1. scalpiciare *A*; pestare con i piedi; 2. fare un ballo; danzare *A* (*un po'*)

patriukšmáuti fare un po' di chiasso
1 patrōnas *tech.* portalàmpada (portalàmpade) *m inv*
2 pātronas *istor.* patrono *m*; *prk.* difensore *m*
patron||**ātas** 1. *istor.* patronato *m*; 2. patrocinio *m*; tutela *f*; assistenza *f*; ~**uoti** patrocinare *A*; proteggere *A*; assistere *A*
patrūkčioti tirare *A* (*ogni tanto*); ◇ *pečiaĩs p.* fare spallucce, stringersi nelle spalle
patrukdyti dare disturbo, disturbare *A* (*un po'*)
patrūklmas strappamento *m*; èrnia *f*
patrūkti strapparsi; provocare un'èrnia; *prk.:* *juokaĩs p.* scoppiare dalle risa
patruliāvimas pattugliamento *m*
patrūl||**inis** di pattuglia; ~**is** 1. *kuop.* pattuglia *f*; *oro* ~*is* pattuglia aerea; 2. pattugliante *m*; ~**iūoti** pattugliare *A*; sorvegliare *A*
patrupė||**ti** accorciarsi; abbreviarsi; ridursi; *diēnos* ~*jo* le giornate si sono accorciate
patruĩpinti accorciare *A*; abbreviare *A*; ridurre *A*; *p. kalbą* abbreviare il discorso
patrūn||**yti** marcire *E*; imputridire *E* (*un po'*); ~**iju-si mediena** legno marcio
patrupėti sbriciolarsi; frantumarsi (*un po'*)
patrūpinti sbriciolare *A*; frantumare *A*
pāts, patĩ *pažym. iv.* 1. stesso; pròprio; in persona; medesimo; *aš pāts teĩ buvaũ* io stesso ero là; *patĩ sàvo akimis regėjau* l'ho visto con i miei propri occhi; *pāts karālius taĩ pasakė* il re medesimo l'ha detto; *jaũ pāts laikas važiuoti* è pròprio ora di partire; 2. da solo; da sé (da me, da te); *pāts sũ savimi kalba* parla da solo; *pāts pasiĩmk* prènditelo da te; *patĩ nueĩsiu* andrò da sola; *pātyš savė apgaudinėja* ingannano se stessi; *pāts višką nĩri daryti* vuol fare tutto da sé; *liko pāts viėnas* è rimasto solo soletto; 3. più; *liko pāts skanũmas* è rimasta la parte più buona (*da mangiare*); *perĩ pātĩ karštĩ* nell'ora più calda; *išėjo patĩ paskutinė* è uscita per ultima; *pačiamė vāsaros viduryjė* nel bel mezzo dell'estate; 4. *šnek.* tu; Lei; Voi; *pāts kaip galvĩji?* tu cosa ne pensi?
pats tās *pažym. iv.* pròprio giusto
patuksėnti bussare leggermente
patulžti imbèversi d'acqua
patūnoti restare appartato
patupdyti 1. (*vištą ant kiaušinių*) mèttere in cova (*la chioccia*); 2. *šnek.* (*ĩ kalėjimą*) mèttere in prigione, mèttere dentro
patupėti restare accovacciato, rannicchiato (*per un po'*)

paturėti tenere *A*; avere con sé (*per qualche tempo*)
patuskėnti battere leggermente
patuštė||**ti** vuotarsi; spopolarsi; ~*jusios lentynos* gli scaffali più vuoti
patūštinti vuotare *A*; sgomberare *A*; *sng.:* *pasi-tūštinau sàvo piniginę* ho vuotato il mio borsellino
patvald||**ys** autòcrate *m*, monarca assoluto; ~**ystė** autocrazia *f*; assolutismo *m*
patvankà corso superiore di un fiume
patvankėti diventare più afoso
patvarà resistenza *f*; fermezza *f*; forza *f*; tenàcia *f*
patvarkymas ordine *m*; ordinanza *f*; disposizione *f*
patvarkyti 1. mèttere in ordine; (ri)ordinare *A*; sistemare *A* (*un po'*); *sng.:* *pasitvarkyk sàvo kambarĩ* metti in ordine la tua stanza; 2. dare ordine; disporre *A*
patvar||**umas** 1. resistenza *f*; persistenza *f*; 2. fermezza *f*; saldezza *f*; stabilità *f*; ~**us** 1. resistente; tenace; forte; duro; ~**us audinys** tessuto resistente; 2. durévole; duraturo; persistente; stàbile; ~**i taikà** pace durévole
patvérti 1. resistere *A*; sopportare *A*; tollerare *A*; 2. conservarsi; mantenersi
patvinlmas inondazione *f*; alluvione *f*; straripamento *m*
patvln||**ti** straripare *E/A*; *upė* ~*o* il fiume ha (è) straripato
patvirk||**ėlis**, -*ė* dissoluto *m* (*f-a*); libertino *m* (*f-a*); depravato *m* (*f-a*); ~**lmas** dissolutezza *f*; libertinaggio *m*; depravazione *f*; corruzione *f*; ~**ti** corròmpersi; pervertirsi; depravarsi; ~*es žmogus* uomo depravato
patvirtin||**imas** conferma *f*; attestazione *f*; con-vàlida *f*; ~**ti** 1. confermare *A*; approvare *A*; attestare *A*; documentare *A*; ~**ti projektą** approvare un progetto; 2. legalizzare *A*; autenticare *A*; certificare *A*; ~**ti parašą** autenticare una firma
patviskėti brillare *A*; scintillare *A* (*per un po'*)
patvorys mágina di un muro (di uno steccato)
paúbauti (*apie pelėdą*) gridare *A*, stridere *A* (*ogni tanto*)
paúdrė 1. pància *f* (*di un maiale*); 2. pancetta *f*
paūgėti crèscere *E* (*un po'*); allungarsi
paūkauti, **paūksėti** chiamare gridando
paūksm||**ė** penombra *f*; ombra *f*; *sėdėti* ~*ėje* stare nella penombra
paukšč||**iáuti** uccellare *A*, andare a caccia di uccelli; ~**iùkas** 1. *mžb.* uccellino *m*; 2. *lingv.* pipetta *f*
paukš||**ėti**, ~**nóti** battere *A*; picchiare *A*

paukštelėti sbattere A; colpire A
paukšt||**gaudys**, -ė uccellatore *m* (*f*-trice); ~**ldė** 1. uccelliera *f*; 2. (*vištidė*) pollaio *m*; ~**lena** 1. (*naminė*) pollame *m*; 2. (*sumedžiota*) selvaggina *f* (*di penna*); ~**ynas** 1. complesso d'avicoltura, stabilimento avicolo; 2. pollaio *m*
paukštinink||**as**, -ė 1. avicoltore *m* (*f*-trice); 2. žr. paukštgaudys; ~**ystė** avicoltura *f*
paukš||**tis** 1. uccello *m*; volatile *m*; **miško, vandenės** ~**čiai** uccelli silvani, acquatici; **naminiai** ~**čiai** volatili da cortile, pollame *m*; ~**čiai keliauniškai** uccelli migratori; ~**čio giesmė** canto di un uccello; 2. šnek. tipo *m*; volpone *m*; ◇ *astr.*: **Paūkščių tūkšas** Via lattea
paukšt||**iškas** d'uccello; ~**pienė** bot. ornitògalo *m*; ~**šunis** cane da ferma, bracco *m*; ~**vanagis** zool. sparpiero *m*
paumė||**lįmas** inasprimento *m*; aggravamento *m*; acutizzazione *f*; esacerbazione *f*; ~**ti** inasprirsi; acutizzarsi; aggravarsi
pauksmė penombra *f*; ombra *f*
pauodegys sottocoda *m inv*
pauogauti raccogliere un po' di bacche
pauostyti fiutare A; annusare A; odorare A
pauop||**lnis** di fiume, fluviale; ~**ys** zona lungo il fiume; **pasivaikščioti pāupiu** passeggiare lungo il fiume
pauřgti ringhiare A (*un po'*)
pauškėti scoppiettare A; crepitare A
pauškinti 1. sbattacchiare A; picchiettare A; 2. sgranocchiare A; roscchiare A
paūtas žr. kiaušinis
pauzė pausa *f*; intervallo *m*
paužti 1. rumoreggiare A; ululare A; 2. divertirsi; far un po' di baldoria
pavadāvimas supplenza *f*; sostituzione *f*
pavadėlis 1. (*šuniui*) guinzaglio *m*; 2. anat. frènuolo *m*
pavadin||**imas** 1. denominazione *f*; nome *m*; **mōkslinis āugalo** ~**imas** denominazione scientifica di una pianta; **kōks tō kaimėlio** ~**imas?** come si chiama questo villaggio?; 2. titolo *m*; **dainōs** ~**imas** titolo di una canzone; ~**ti** 1. dare il nome (il titolo); (de)nominare A; intitolare A; **kaip** ~**si sāvō knygā?** come intollerai il tuo libro?; 2. chiamare A; invitare A
pavādis briglia *f*; rēdine *f*
pavadovāuti amministrare A; comandare A (*per un po'*)

pavaduoti sostituire A; dare il cāmbio; fare le veci; rimpiazzare A; **p. dirėktorių** sostituire il (fare le veci del) direttore; *sng.*: **dirbame pasivaduodami** lavoriamo dāndoci il cambio
pavaduotojas, -a sostituto *m* (*f*-a); supplente *m, f*; vice *m*; **dirėktorius p.** vicedirettore *m*
pavaidln||**ti** 1. recitare A (*un po'*); 2. fingere A; simulare A; ~**o sėgantį** ha finto di esser ammalato
pavaikyti far cōrrere; scacciare A; cacciar via
pavaiķš||**čioti**, ~**tinėti** andare avanti e indietro; passeggiare A
pavainikis figlio illegittimo, figlio adulterino; *niek.* bastardo *m*
pavaišinti offrire A; servire A; **p. svėčių kavā** offrire un caffè all'ōspite; *sng.*: **prāšom pasivaišinti** servitevi pure
pavaizd||**āvimas** descrizione *f*; rappresentazione *f*; ~**uoti** rappresentare A; illustrare A; esporre A; **romanė** ~**uotas kāimo gyvėnimas** nel romanzo viene rappresentata la vita contadina
pavaizdūs pittorico; espressivo
pavakar||**ė** ora serale; crepūscolo *m*; **į pavakarę atvėso ōras** verso sera è diventato fresco; ~**iai dgs.** merenda *f*; ~**ieniāuti** cenare A; consumare la cena; ~**iōp prv.** verso sera; ~**ys** ora serale; crepūscolo *m*; vespro *m*; **ateik** ~**y** vieni verso la sera
pavākaroti passare la serata in compagnia; andare a una veglia
pavaldinys, -ė subordinato *m*; subalterno *m* (*f*-a)
pavaldyti comandare A; guidare A; manovrare A (*per qualche tempo*); **jls kōjos nepavaldō** non riesce a muovere una gamba
pavald||**ūmas** subordinazione *f*; subordinato *m*; dipendenza *f*; ~**ūs** 1. subordinato; dipendente; sottomesso; sottoposto; 2. governabile; manovrabile
pavalgydinti dare da mangiare
pavālg||**yti** mangiare A; (*pietus*) pranzare A; (*vakarienė*) cenare A; **skaniai** ~**iaiu** ho mangiato bene; **aĩ jaũ** ~**ei pūsryčius?** hai già fatto colazione?
pavalyti pulire A (*un po'*)
pavalkai dgs. collare *m* (*di un cavallo*)
pavanden||**lįmas** acquosità *f*; ~**yti** diventare acquoso; impregnarsi d'acqua; ~**iuĩ prv.** secondo corrente; ~**iūoti žr.** pavandenyti
pavar||**ā** tech. trasmissione *f*; comando *m*; **krumplynė** ~**ā** comando a catena, ad ingranaggi; **diržinė** ~**ā** trasmissione a cinghia; ~**ū dėžė** scatola del cāmbio

pavar||dė cognome *m*; ~**džiūi** *prv.* secondo i cognomi, seguendo l'elenco dei nomi

pavarġelis, -ė 1. danneggiato *m* (*f*-a); 2. poveraccio *m* (*f*-a)

pavarglmas stanchezza *f*; spossatezza *f*

pavarginti stancare *A*; affaticare *A*; spossare *A*; strapazzare *A*

pavařg||ti 1. stancarsi; affaticarsi; spossarsi; ~**au beėdamas** mi sono stancato a camminare; 2. faticare *A*; patire *A*; travagliare *A*; *gyvėnime jį nemažai ~o* ha patito molto nella vita

pavaryti 1. spingere *A*; spostare *A*; allontanare *A*; *p. laikrodžio rodyklę* spostare la lancetta; *sng.:: pasivārėme į priekį* ci siamo spinti avanti; 2. cacciare *A*; mandar *via*; espellere *A*; 3. costringere *A*; indurre *A*; obbligare *A*; 4. ficcare dentro; infilare *A*; *sng.:: pasivariau rākstį* mi è entrata una scheggia; 5. darsi, mettersi a fare q.c. energicamente

pavartė àrea presso il cancello

pavartyti 1. far girare; rigirare *A*; volteggiare *A*; *p. ką rankose* rigirare q.c. tra le mani; 2. sfogliare *A*; *p. žurnalą* sfogliare una rivista

pavartoti fare uso; servirsi; ricorrere *E*; adoperare *A*; impiegare *A*; *p. ginklą* fare uso di un'arma; *p. smurtą* ricorrere alla violenza; *p. tiņkamą pavyzdį* servirsi di un esempio felice

pavaržyti stringere un po'; avvitare *A*

pavasar||ėti sentir arrivare la primavera; ~**ėjant sugrįžti** tornare verso primavera; ~**lįgas** 1. (d'umore) primaverile; 2. (*prastai išmityęs*) deperito; dimagrito; ~**lnis** primaverile; ~**lñs gėlės** fiori primaverili; ~**ióp** *prv.* verso primavera

pavāsar||is primavera *f*; **vėlyvas ~is** primavera tardiva; **vienā kregždė neātneša ~io** una rondine non fa primavera; ~**iškai** *prv.* da primavera, in modo primaverile; ~**iškas** primaverile

pavaškuoti dare un po' di cera, incrare *A*

pavažā (*rogių*) pattino *m*

pavažinėti 1. viaggiare *A*; girare *A*; *p. pō pasaulį* girare il mondo; 2. portare in giro; far fare un giro

pavažiuo||ti 1. andare *E* (*per un breve tratto*); spostarsi; fare un giro (*in veicolo*); **turiu ~ti iki tufigaus** devo andare fino al mercato; **dār reikės ~ti pōrą kilometrų** si dovrà fare ancora qualche chilometro; 2. (essere in grado di) andare *E*, partire *E* (*in veicolo*); **mašinā nebepavažiuoja** l'automobile non va più; **suņkiai ~jamas kėlias** strada difficilmente praticabile; 3. *šnek.* (*aštriai pasakyti*) dire chiaro e tondo, dire le cose in faccia

pavedėti accompagnare *A*; portare *A* (*per un breve tratto*); *sng.:: jis pasivėdėjo manė į šalį* mi ha portato in disparte

pavedim||as commissione *f*; incarico *m*; missione *f*; **atlikti ~ą** fare una commissione; **slāptas ~as** missione segreta

pavėdinti dare aria; aerare *A*; arieggiare *A*; *p. kambarį* dare aria a una stanza

pavedžioti accompagnare *A*; portare a spasso; far fare un giro; *p. svėčių pō miėstą* portare l'ospite in giro per la città

pavėiksl||as 1. quadro *m*; dipinto *m*; pittura *f*; **nutapyti ~ą** fare un quadro; **aliėjiniāis dažais tapytas ~as** dipinto a olio; ~**ų galėrija** galleria di quadri, pinacoteca *f*; **knygā su ~ais** libro con illustrazioni; 2. immagine *f*; scena *f*; 3. *teatr.* quadro *m*; 4. (*pavyzdys*) esempio *m*; modello *m*; 5. *šnek.* fotografia *f*; ~**uoti šnek.** fotografare *A*; fare una foto

pavėikti 1. influire *A*; influenzare *A*; avere influenza su; **jį pavėikė modernistų idėjos** fu influenzato dalle idėe dei modernisti; 2. avere effetto (efficacia, risultato, conseguenza); **neįgiamai p.** aver un effetto negativo; **šitie vāistai mažai tepavėikė** questa medicina ha avuto scarsa efficacia; 3. colpire *A*; impressionare *A*; turbare *A*; **šis vāizdas manė labai pavėikė** questa scena mi ha colpito molto

paveik||ūmas efficacia *f*; efficienza *f*; effetto *m*; ~**ūs** efficace; efficiente; vālidu; ~**ūs vāistas** farmaco efficace

pavėlāvim||as ritardo *m*; **atvėikti su ~u** arrivare con ritardo

pavėj||inis sottovento; ~**inis šlaītas** versante sottovento; ~**ui** *prv.* secondo il vento; sottovento; **plaūkti ~ui** navigare sottovento

pāveldas retaggio *m*; eredità *f*; **kultūros p.** retaggio culturale

pavėldė||jimas eredità *f*; successione *f*; ~**jimas pagal įstātymą, pagal testamėntą** successione legittima, testamentaria; **atsisakyti ~jimo** rinunciare a un'eredità; **sōsto ~jimas** successione al trono; ~**ti** ereditare *A*; ~**ti namūs** ereditare una casa; ~**tinis** ereditario; ~**tinis tuītas** bene ereditario; ~**tojas, -a** erede *m, f*; **sōsto ~tojas** erede al trono

pavėldim||as ereditario; ~**a ligā** malattia ereditaria; ~**ūmas** ereditarietā *f*

pavėlinti (*ri*)tardare *A*; fare tardi; *p. ateiti* arrivare con ritardo

pavėlti scompigliare *A*; arruffare *A*; disordinare *A*

pavėluo||tai *prv.* con ritardo; troppo tardi; tardivamente; ~**ti** arrivare in ritardo; venire troppo tardi; far tardi; *nepavėluok į mokymą* non arrivare tardi a scuola; ~**ti į traukinį** perdere il treno; ~**tas** tardo; tardivo; ~**tas atsiprašymas** scuse tardive

pavėnė 1. žr. pavėsis; 2. žr. pavėsinė

pavėpti *šnek.* diventare imbranato; istupidirsi

paverg||ėjas, -a soggiogatore *m* (*f* -trice); oppressore *m*; ◇ *širdžių ~ėjas* rubacuori *m inv*; ~**imas** soggiogamento *m*; sottomissione *f*

paverg||ti 1. soggiogare *A*; assoggettare *A*; sottomettere *A*; ~**ti taūtą** assoggettare un popolo; 2. (*užvaldyti*) impossessarsi; impadronirsi; 3. *prk.* (*sužavėti*) incantare *A*; ammaliare *A*; sedurre *A*; *jį ~ė jės grōžis* la sua bellezza lo ammaliò

paveřkti mettersi a piangere; versare un po' di lacrime

paveřpti filare *A* (*per qualche tempo*)

pavėrsmis luogo ricco di sorgenti d'acqua; sorgente *f*

paveřsti 1. far cadere; abbattere *A*; 2. far diventare; trasformare *A*; convertire *A*; *vādenį p. garaš* convertire l'acqua in vapore; *sng.:* *pasivertė žalcis* si trasformò in serpente; 3. *mat.* ridurre *A*; 4. (*kiek išversti*) tradurre *A* (*un po'*); 5. (*perversti*) sfogliare *A*; ◇ *juokaš p.* metterla sul ridere

paveřžti 1. stringere *A*; tirare *A* (*un po'*); *diržą p.* stringere la cinghia; 2. attirare a sé; usurpare *A*; sottrarre *A*; soffiare *A*; *p. sōstą* usurpare il trono; *jis pāveržė merginą nuō draugo* ha soffiato la ragazza all'amico

pavėšin||ė luogo ombreggiato; pèrgola *f*; chiosco del giardino; ~**gas** pieno d'ombra; ombroso; ombreggiato

pavėš||inti fare ombra; ombreggiare *A*; ~**is** ombra *f*; *ilsėtis ~yje* riposarsi all'ombra

pavėsti 1. incaricare *A*; affidare *A*; delegare *A*; *jis mán pāvedė nupirkti bilietus* mi incaricò di comprare i biglietti; *kaľba viřšininko pāvestas* parla per conto del capo; 2. concedere *A*; assegnare *A*; dare *A*; 3. far portare; accompagnare *A*

pavėžėti chiedere (o dare) un passaggio

pavėžinti, **pavežióti** far fare un giro; dare un passaggio

pavėžti 1. dare un passaggio; 2. essere in grado di portare (di tirare; di andare); *arklys nepāveža vežimo* il cavallo non riesce a tirare il carro; 3. *šnek.* dire le cose in faccia

paviānas *zool.* amadriade *f*

pavidal||as aspetto *m*; forma *f*; sembianza *f*; apparenza *f*; *žmogaūs ~o* d'aspetto umano; *žiedo ~o* a forma di cèrchio

pavidalėti prèndere forma

pavidalinti dare una determinata forma; formare *A*

pavýd||as 1. invidia *f*; *jį ~as grāužia* è rosso dall'invidia; *nesitverti ~ū* crepare d'invidia; 2. gelosia *f*; *iškėlti ~o scėną* fare una scenata di gelosia

pavydė||ti 1. invidiare *A*; provare invidia; *nepavydėk kitám laimės* non invidiare la fortuna altrui; 2. essere geloso; ~**tinas** invidiabile; ~**tina sveikatà** salute invidiabile

pavydui||iauti provare gelosia; essere geloso; *ėmė ~iauti savo žmónai* è diventato geloso della propria moglie; ~**iāvimas**, ~**ystė** gelosia *f*

pavyd||ūmas 1. invidia *f*; 2. gelosia *f*; ~**ūnas**, -ė, ~**uolis**, -ė 1. persona invidiosa; 2. persona gelosa; 3. avaro *m* (*f* -a); ~**ūs** 1. invidioso; *jám ~ū, kád mán sėkasi* è invidioso per come mi vanno gli affari; 2. geloso; 3. avaro; tirchio

pavýdžiai *prv.* con invidia

pavienečiui *prv.* 1. a còttimo; *apmokėti p.* pagare a còttimo; 2. a pezzo; *pardavinėti p.* vèndere a pezzi

paviėnininkas, -ė 1. lavoratore individuale; agricoltore non associato; 2. *sport.* vogatore singolo

paviėn||is 1. isolato; singolo; unico; ~**iai ātvejai** i singoli casi; 2. individuale; privato; personale; ~**is ūkis** azienda agricola a conduzione personale; 3. a uno; ~**is vežimas** tiro a uno; ~**iui** *prv.* separatamente; da solo; uno alla volta

paviesėti fare una visita; essere ospite; stare da qc. (*per qualche tempo*)

pavieskelė margine di una strada

paviėtas *istor.* distretto *m*

pavýk||ti riuscire *E*; andare (venire) bene; avere buon esito; *mán ~o gāuti bilietą* sono riuscito a trovare un biglietto; *kaľp ~o egzāminas?* come è andato l'esame?

pavilgà condimento *m*

pāvilg||as *med.* impacco *m*; *uždėti ~ą* applicare un impacco

pavilgyti inumidire *A*; bagnare *A*; *p. lūpas* inumidire le labbra

pavilióti attrarre *A*; sedurre *A*; incantare *A*; *p.*

pažadaš sedurre con le promesse

paviljōnas padiglione *m*

pavilkėti portare *A*; indossare *A* (*per qualche tempo*)

pavilkinys sottana *f*; sottoveste *f*
pavilkinti ritardare *A*; tirare per le lunghe
pavilkinti 1. portare a stento; tirare *A*; trascinare *A* (*un po'*); 2. mettere sotto
pavilinė peluria *f*
pavymui *prv.* 1. (*iš eilės*) di fila; di seguito; 2. (*iš paskos*) dietro; appresso
pavingiuoti 1. procedere a zigzag; 2. sottolineare *A*
pavirinti far bollire (*un po'*)
pavirkdyti far piangere (*per un po'*)
pavirpinti far tremolare; vibrare *A*
pavir̃sti 1. inclinarsi, piegarsi da una parte; 2. rovesciarsi; cadere *E*; 3. trasformarsi; mutarsi; diventare *E*; *vanduō ~to ledū* l'acqua si è trasformata in ghiaccio; *tinginiu ~taĩ* sei diventato pigro
pavir̃š *prv.* žr. pavir̃šium
pavir̃šiai *dgs.* 1. strato superficiale (*di un liquido*); pellicola *f*; 2. panna *f*; *~inis* superficiale; *~iniai vandenys* acque superficiali; *~ium* *prv.* in superficie; al di sopra; per di sopra; *~ius* superficie *f*; *lygus ~ius* superficie piana, liscia; *iškilti ĩ ~iū* risalire in superficie; *laikytis vandeñs ~iūje* mantenersi alla superficie dell'acqua, stare a galla
pavir̃šutinaĩ *prv.* superficialmente
pavir̃šutinis, *~iškas* superficiale; *prk.* poco profondo; generico; non esauriente; *~iškai* *prv.* superficialmente; in modo trascurato, non profondo; *~iškumas* superficialità *f*
pavirti cuocere per un po'; restare in bollizione
pavirtimas 1. caduta *f*; 2. trasformazione *f*; mutamento *m*
pavir̃zis *etnogr.* 1. aggiunta al salario (*in prodotti alimentari*); 2. cibo per il viaggio
paṽsti appassire *E* (*un po'*); *prk.*: *~tęs vėidas* volto appassito
1 paṽyti 1. raggiungere *A*; *p. iř praleĩkti* raggiungere e sorpassare; *sng.*: *mañs nepasiṽysi* non mi raggiungerai; 2. scacciare *A*; mandar via
2 paṽyti avvolgere *A*; torcere *A*; intrecciare *A*
pavyzd̃lis *gas* esemplare; modello *inv*; *~gas elges̃ys* comportamento esemplare; *~is* esemplare; modello *inv*; campione *inv*; standard *inv*; *~ė mokyklā* scuola modello; *~ės pr̃kės* merce campione; *~is knygos egzempliōrius* esemplare (copia) di saggio
pavyzd̃ys 1. esempio *m*; *s̃ekti kienō pavyzd̃ziū* seguire l'esempio di qc.; *iĩnti pavyzd̃jį* prendere esempio; *paĩĩškink s̃avo miĩtį pavyzd̃ziū* spiègati

con un esempio; *p̃avyzd̃ziū netūrintis ātvejis* caso senza precedenti; 2. modello *m*; campione *m*; saggio *m*; *nauj̃ausio p̃avyzd̃zio mašinā* automobile dell'ultimo modello; *paiĩnti uolĩenos p̃avyzd̃jį* prelevare un campione da una roccia
p̃avyzd̃ziui ĩerpti per esempio; ad esempio
paṽzinti (*uodega*) scodinzolare *A*; dimenare *A*
paṽogti rubare *A*; borseggiare *A*; portar via; *šnek.* soffiare *A*; *j̃am p̃avogė mašiną* gli hanno rubato l'automobile
pavoj̃ing̃ai *prv.* pericolosamente; *~as* 1. pericoloso; rischioso; *~a keliōnė* viaggio pericoloso; 2. dannoso; nocivo; *rūkymas ~as sveik̃atai* il fumo nuoce alla salute
paṽojus pericolo *m*; rischio *m*; *~p. gyṽybei* pericolo di vita; *j̃am jaũ neb̃egresia p.* è fuori pericolo; *oro p.* allarme aereo
pavoliōti (*ri*)voltare *A*; (*ri*)girare *A*; rotolare *A*; *p. d̃ziūṽėsiuose m̃ės̃os mušt̃iñj* impanare una cotoletta; *sng.*: *p̃levoje pasivoliōti* rotolarsi nel prato
paṽōžti mettere sotto; coprire *A*; coperchiare *A*
paz̃ulinti strofinare *A*; fregare *A*
pažabōti 1. (*arkl̃j*) imbrigliare *A*; 2. *prk.* frenare *A*; trattenere *A*; moderare *A*; *aistr̃as p.* frenare le passioni
p̃ažad̃as promessa; *ištes̃ėti ~q* mantenere una promessa; *neiĩlaik̃yti ~o* mancare (venir meno) a una promessa
p̃ažad̃ė *ĩjimas* promessa *f*; impegno *m*; *sng.*: *laik̃ytis duot̃ų pasižad̃ėjim̃ų* far fronte agli impegni presi; *~ti* promettere *A*; fare una promessa; *~jo m̃an pad̃ėti* ha promesso di aiutarmi; *♦ k̃ā ~j̃es, iĩtes̃ėk* ogni promessa è debito
p̃ažadinti svegliare *A*; destare *A*
pažaĩbuoti lampeggiare *A* (*ogni tanto*); *prk.*: *akim̃is p.* fulminare con un'occhiata
pažaid̃a 1. lesione *f*; ferita *f*; 2. violazione *f*; trasgressione *f*; infrazione *f*; *teis.*: *t̃ėis̃ės p.* infrazione alla legge
pažaid̃ūmas vulnerabilità *f*; *~ūs* vulnerabile
pažaĩsti giocare *A* (*un po'*); *p. sū k̃amuoliu* giocare a palla
pažalĩuoti coprirsi di verderame; *prk.*: *iĩ p̃yk̃cio p.* diventare verde per la rabbia
pažalsṽėti assumere un colore verdiccio; verdeggiare *A*
paž̃and̃l̃ės *dgs.* 1. *anat.* ghiandola sottomascelare; 2. *vet.* adenite equina; *šnek.* stranguglione *m*; *~inis* sottomascelare; sottomandibolare

pažang||à progresso *m*; perfezionamento *m*; miglioramento *m*; ~ėti fare progressi; progredire E/A; migliorare E/A

pažang||ūmas 1. progressività *f*; 2. avanzamento *m*; profitto scolastico; *mėtinis mokinio* ~ūmas voto finale di profitto; ~ūs 1. progressivo; progressista; progressistico; *pažangios idėjos* idèe progressiste; 2. (*apie mokini*) che studia con profitto; buono

pažarstyti (*žarijas*) attizzare A; smuovere A

pāzas istor. pāggio *m*

pažast||is 1. ascella *f*; *pō* ~imi *pasiklšti* mettere sotto l'ascella; 2. bot. ascella *f*

pažeid||ėjas, -a trasgressore *m*; trasgreditrice *f*; violatore *m* (*f*-trice); *įstātymo* ~ėjas violatore di una legge; ~imas 1. violazione *f*; trasgressione *f*; infrazione *f*; *eismo taisyklių* ~imas infrazione del codice stradale; 2. lesione *f*; alterazione *f*; *širdies* ~imas lesione al cuore

pažeĩ||sti 1. violare A; trasgredire A; infrangere A; ~sti *įsakymus* trasgredire gli ordini; 2. ledere A; nuocere A; portar danno; *kulkà pàžeidė vidaus ūrganus* il proiettile ha leso gli organi interni

pažėl||dinti far crescere; ~ti crescere E (*un po'*)

pažem||ėti diventare più basso; ~iaĩ *dgs. žr. pažemys*

pažėmin||imas 1. abbassamento *m*; ribasso *m*; *baĩso* ~imas abbassamento della voce; 2. umiliazione *f*; avvillimento *m*; *kentėti* ~imus subire umiliazioni; 3. (*tarnyboje*) *kar.* degradazione *f*; retrocessione *f*; ~ti 1. abbassare A; ribassare A; ~ti *lubàs* abbassare il soffitto; 2. umiliare A; avvillire A; ~ti *prieš visus* umiliare di fronte a tutti; 3. degradare A; far retrocedere

pažemys spāzio al di sopra della terra; soprassuolo *m*; superficie terrestre; *pāžemiu skraidė kregždės* le rondini svolazzavano a fior di terra (raso terra)

pažeĩgti 1. farsi avanti; far due passi (in) avanti; 2. *prk.* avanzare E; progredire E/A; *mókslas smarkiai pažengė į priekį* la scienza è progredita molto

paženklin||imas segnalazione *f*; indicazione *f*; marcatura *f*; ~ti segnare A; segnalare A; indicare A; marcare A; ~ti *ribą* segnare il confine; ~ti *avis* marcare le pecore

pažėrti spārgere A; versare A

pažiaunė 1. (*žuvies*) brāncie *f pl*; 2. (*skerdienos dalis*) guancia *m*; 3. mandibola *f*

pažibà celebrità *f*; orgoglio *m*; onore *m*

pažibaĩ *dgs.* lustrino *m*; orpello *m*

pažibėti luccicare E/A; scintillare A (*per un po'*)

pažibinti emanare luce; illuminare A

pāžibintis tech. luce di posizione

pažiedė bot. brāttea *f*

pažledė||ti indurirsi; diventare stantio, vecchio; ~jusi *dūona* pane stantio

pažĩlti incanutire E; ingrigire E (*un po'*)

pažymà 1. certificato *m*; attestazione *f*; *p. apiė sveikatos būklė* certificato di sana costituzione; 2. (*knygoje*) annotazione *f*; indicazione *f*; postilla *f*

pažymėjimas 1. certificato *m*; attestato *m*; atto *m*; diploma *m*; *gydytojo p.* certificato medico; *asmeĩs p.* carta d'identità; *mókslo baigĩmo p.* diploma di maturità; *tarnybinis p.* tessera di servizio; 2. (*paminėjimas*) commemorazione *f*; 3. (*paženklinimas*) segnalazione *f*; marcatura *f*; segno *m*; marca *f*

pažymėti 1. contrassegnare A; marcare A; indicare A; *p. klaidàs raudónu pieštukù* segnare gli errori con una matita rossa; *p. tàkq* marcare un sentiero; 2. accertare A; attestare A; certificare A; affermare A; *pažymima, kàd...* si certifica che...; 3. commemorare A; ricordare A; celebrare A; 4. notare A; rilevare A; sottolineare A; osservare A; *reĩkia p. dár viėnq dalĩkq* c'è da notare un'altra cosa

pažymi||màsis *gram.* determinativo; ~mieji *įvardžiai* pronomi determinativi; ~nys *gram.* attributo *m*

pažymys 1. voto *m*; punto *m*; valutazione *f*; *kókį pažymį gavaĩ?* che voto hai preso?; *turėti gerus, blógus pažymius* avere voti belli, brutti; 2. *psn.* segno *m*; indizio *m*

pažĩndinti far conoscere, presentare A

pažĩndyti nutrire A, allattare A (*un po'*)

pažĩnlm||as *fil.* 1. conoscenza *f*; cognizione *f*; ~o *teòrija* teoria della conoscenza; 2. sapere *m*; scienza *f*

pažĩnó||ti conoscere A; ~jau *jĩ iš mātymo* lo conoscevo di vista

pažĩn||ti 1. conoscere A; distinguere A; sapere A; ~k *pàts savė* conosco te stesso; *àš tĩ grĩbų nepažĩstu* questi funghi non li conosco; ~ti *ĩs baĩso* riconoscevo dalla voce; *sng.* *mės sũ juò seniaĩ pasĩžĩstame* io e lui ci conosciamo da tanto; 2. patire A; soffrire A; *jĩs daũg vargo gyvėnime* ~o ha patito molto nella vita; *ĩtikrà draũgà neláimėje* ~si un vero amico si conosce nel bisogno

pažint||inis conoscitivo; informativo; educativo; ~*inė reikšmė* valore conoscitivo; ~*is* conoscenza *f*; relazione *f*; *užmėgti su kuō pažinti* far conoscenza con qc.; *nutráukti pažinti* troncare una relazione; ◇ *pagal pažinti* per amicizia, per protezione

pažin||umas conoscibilità *f*; intelligibilità *f*; ~*us* conoscibile; intelligibile; percepibile; *pasáulis yrà ~us* il mondo è conoscibile

pažįstam||as, -a conoscente *m, f*; conoscenza *f*; *taĩ senà mào ~a* è una mia vecchia conoscenza; *suėjo draugai iř ~i* sono venuti gli amici e i conoscenti

pažįsti succhiare *A* (*un po'*)

pažiūr||à 1. (*iřvaizda*) apparenza *f*; aspetto *m*; esterno *m*; presenza *f*; vista *f*; *iř ~òs* all'apparenza, a prima vista; 2. (*nuomonė; nusistatymas*) opinione *f*; parere *m*; punto di vista; vedute *f pl*; ~*ų vie-novė* unità di vedute; *politinės pažiūros* opinioni politiche; ~*à i dárba* atteggiamento verso il lavoro

pažiūrė||jimas sguardo *m*; occhiata *f*; ~*ti* 1. guardare *A*; dare un'occhiata; adocchiare *A*; gettare uno sguardo; *jis piktaĩ ~jo i manė* mi ha guardato male; *sng.*: *pasiziūrėk i vėidrođį* guardati nello specchio; 2. (*pasaugoti*) badare *A*; custodire *A*; sorvegliare *A* (*per un po'*); 3. (*įvertinti*) vedere *A*; considerare *A*; valutare *A*; ~*sime, ař sugebėsi* vedremo se ne sei capace; *sng.*: *neteĩsk kĩto, nepasiziūrėjes i savė* non giudicare un altro senza aver valutato te stesso; 4. (*tik bendratis*) a guardare; a prima vista; ~*ti jĩs negražũs* a guardarlo non è bello

pāžiūr||os *dgs.* concezione *f*; visione del mondo; vedute *f pl*; *mókslinės ~os* concezione scientifica; *senũ ~ų žmogũs* uomo di vecchio stampo

pažliūgti imbèversi d'acqua; bagnarsi; inzupparsi
pažliūmbti šnek. piagnucolare *A*, piangere *A* (*per un po'*)

pažliūgti mèttere a mollo

pažnáibyti pizzicare *A*; pungere *A* (*un po'*)

pažód||inis interlineare; alla lèttera; ~*inỹs lit.* traduzione interlineare, traduzione alla lèttera; ~*iřkai prv.* alla lèttera

pažo||diřkũmas letteralità *f*; ~*džiuiĩ prv.* letteralmente; alla lèttera; in modo letterale

pažoliáuti raccògliere un po' di erba

pažulnũs žr. nuožulnũs

pažuváuti pescare *A* (*per qualche tempo*)

pažvairúoti guardare di traverso; sbirciare *A*

pažvalėti ravvivarsi; animarsi

pažvánginti far suonare; tintinnare *A*; (*grandinė-mis*) scatenacciare *A*

pažvařbti irrigidirsi; intirizzirsi (*per il freddo*)

pažvejóti pescare *A* (*per qualche tempo*)

pažvelgti guardare *A*; dare un'occhiata (uno sguardo); *jĩ pažvelgė mán i akĩs* mi guardò negli occhi; *p. i viřšų* alzare lo sguardo

pažvilgčioti lanciare sguardi; adocchiare *A*; sbirciare *A*; *sng.*: *pasivilgčiodami vienas i kitą* scambiandosi sguardi

pažvyruóti inghiainare *A*

pažvitrėti ravvivarsi; animarsi

peč||iaĩ *dgs.* spalle *f pl*; *plačĩų ~ių výras* uomo dalle spalle larghe; ◇ ~*iaĩs tráukyti* alzare le spalle, stringersi nelle spalle, fare spallucce; *gálvą ant ~ių turėti* avere la testa sulle spalle; *ũž (kienō) ~ių būti* vivere alle spalle di qc.

pečiũkas, -ė persona dalle spalle larghe

pečiúotis spingersi con le spalle

pėd||à 1. pianta *f*; piede *m*; *plokščia ~à* piede piatto; *bāsos pėdos* piedi scalzi; 2. orma *f*; traccia *f*; impronta *f*; *kĩškio pėdos sniegė* tracce di una lepre sulla neve; *prk.*: *sėkti tėvo ~omis* seguire le orme del padre; 3. istor. (ilgio *matas*) piede *m*; 4. lit. piede *m*; ◇ *nė ~òs nekėlti* non mèttere più piede

pedagóg||as, -ė pedagogo *m (f-a)*; insegnante *m, f*; ~*ų tarýba* consiglio degli insegnanti; ~*ika* pedagogia *f*; ~*ikos fakultėtas* facoltà di magistero (di scienze pedagogiche); ~*inis* pedagogico; magistrale; ~*inis institũtas* istituto magistrale (pedagógico); ~*iřkai prv.* pedagogicamente; in maniera pedagogica; ~*iřkas* pedagogico

pedál||as pedale *m*; *stābdžio ~as* pedale del freno; *spáusti dviračio ~us* pedalare *A*

pedánt||as, -ė pedante *m, f*; ~*iřkai prv.* pedantemente; ~*iřkas* pedantesco; pignolo; ~*iřkũmas* pedanteria *f*; pignoleria *f*

pėdáriřė tech. mietilega *f*; mietilegatrice *f*

pėd||as covone *m*; *jávũs rĩšti i ~us* legare in covoni (accovonare) il grano; ◇ *girtas kaip ~as* è ubriaco frádicio

pėdėlė pedana *f*

pėdės *dgs.* treppiede (treppiedi) *m*

pediátr||as, -ė pediatra *m, f*; ~*ija med.* pediatria *f*

pedikiũras cura del piede, pedicure *m inv*

pėdinti šnek. camminare pian piano

pėdkelnės *dgs.* collant *m inv*; *vilnōnės p.* collant di lana

pėdsak||as 1. orma *f*; traccia *f*; impronta *f*; *lāpės ~ai* tracce di una volpe; *pamėsti kienō ~us* perdere le tracce di qc.; *prk.:* *palikti neišdildomą ~ą* lasciare un'orma indelèbile; *nė ~o (nė žymės) neliko* spari ogni traccia (non è rimasta traccia); 2. *ppr. dgs.* tracce *f pl*; presenza *f*; *baltymų ~ai kraujyje* tracce di albumina nel sangue

pėdsek||ys, -ė 1. (*šuo*) cane poliziotto; bracco *m*; segugio *m*; 2. (*medžiotojas*) inseguitore *m*; perulustratore *m*; battitore *m*

pėdūkė calzino corto; soletta *f*

1 **pėduoti** lasciar delle orme sul pavimento; calpestare *A*

2 **pėduoti** (*rišti pėdus*) accovonare *A*

pėikėtis riprëndersi; rimëttersi; ricuperare i sensi

pėikimas riprovazione *f*; biàsimo *m*; censura *f*

pėik||ti riprovare *A*; biasimare *A*; censurare *A*; criticare *A*; *~tinās elgesys* condotta biasimévole (riprovévole); *~ūnas, -ė* biasimatore *m (f-trice)*

pėiliākotis mànico di un coltello

pėilíninkas, -ė coltellinaio *m (f-a)*

pėil||is 1. coltello *m*; *lenktinis ~is* coltello a serra-mànico; *dūonriekis ~is* coltello per pane; *aštrūs, atbūkęs ~is* coltello affilato, spuntato; *~ių par-duotuvė* coltelleria *f*; *smūgis ~iū* coltellata *f*; 2. (*plūgo dalis*) lama d'acciaio; coltro *m*; 3. *prk. (vargas)* fatica *f*; tortura *f*; *~ant ~ių eiti (labai nesutikti)* odiarsi a morte; *~iūkas mžb.* coltellino *m*; (*lenktinis*) temperino *m*; *~iūkštis menk.* coltellaccio *m*

pėizāž||as paesaggio *m*; *~ininkas, -ė, ~istas, -ė* paesaggista *m, f*

pėktinas *chem.* pectina *f*

pel||ai *dgs.* lolla *f*; loppa *f*; pula *f*; *~ū mašas* chi è di lolla; persona fiacca

pelamidė *zool.* palamita *f*

pelargōnija *bot.* pelargōnio *m*

pėlas fuscello *m*; pagliuzza *f*

pėlė *zool.* topo *m*; *naminė p.* topo delle case, topolino domestico; *prk.:* *knųgu p. (knygu žmogus)* topo di biblioteca

pėlėd||a *zool.* civetta *f*; *naminė ~a* allocco *m*; *raiboji ~a* ulula *f*; *~a ūbauja* la civetta grida, stride; 2. *prk.* donna poco bella, befana; *~os dgs. zool.* strigidi *m pl*

pėlėdė *zool.* corègono *m*, lavarello *m*

pėlėdgalviai *dgs. zool.* nottùidi *m pl*

pėlėd||iškas di (da; a) civetta; *~iškos ākys* occhi di civetta; *~žiūkas* piccolo di civetta

pėlējūnas *bot.* penicillio *m*

pėlėjimas ammuffimento *m*

pėlekas pinna *f*; *nūgaros, uodegōs p.* pinna dorsale, caudale

pėlėkas (*apie spalvą*) topo grigio; sorcino

pėlėkaut||ai *dgs.* tràppola *f (per topi)*; *paspėsti ~us* tèndere una tràppola

pėlėkis (*apie arkli*) cavallo sorcino, topato

pelen||ai *dgs.* cénere *f*; *~ais paveřsti (sudeginti)* ridurre in cénere; *paviřsti į pėlenus (sudegti)* andare in cénere; *~bažn.:* *~ų dienā* le Céneri

pėlėnas *zool.* arvicola *f*, microtus *m*; *dīrvinis p.* topo campagnolo

pėlėnė 1. ceneratòio *m*; ceneraccio *m*; 2. (*pasakose*) cenerètola *f*; 3. *bažn.* le Céneri

pelenėti ridursi in cénere

pėlengas *spec.* rilevamento *m*

pėleng||ātorius rilevatore tàttico; *rādijo p.* radiogoniòmetro *m*; *~uoti* rilevare *A*

pėleninė 1. portacénere *m inv*, posacénere *m inv*; 2. *žr.* pėlėnė 1

pėlėnius, -ė persona trasandata

pėlenūo||tas coperto, sporco di cénere; ceneroso; *~ti* coprire di cénere

pėlėnviētė posto per la cénere; ceneratòio *m*; ceneraccio *m*

pelerinā pellegrina *f*

pėlėsakalis *zool.* ghèppio *m*; falchetto *m*

pėlės||iai *dgs.* muffa *f*; *apāugti ~iais* ricoprirsi di muffa, fare la muffa, ammuffire *E*; *~ių kvāpas* odore di muffa, tanfo *m*

pėlėti fare la muffa, ammuffire *E*

pėlėtrūnas *bot.* dragoncello *m*

pėlėžirnis *bot.* làtiro *m*; *piėninis p.* erba galletta; *kvapūs p.* pisello odoroso

pėliāuti catturare, cacciare topi

pėlikānas *zool.* pellicano *m*

pėlėnas *žr.* mētėlė

pėlinėti *žr.* pėliāuti

pel||yti fare la muffa; ammuffire *A*; *dūona ~ija* il pane ammuffisce

pėliūkas topolino *m*

pėlk||ė palude *f*; pantano *m*; acquitrino *m*; *melioruoti ~ę* bonificare una palude; *~į ~ę mėti* sprecare, buttare al vento

pėlkė||jimas impaludamento *m*; *~tas* paludoso; acquitrinoso; pantanoso; *~ti* impaludarsi; ridursi a palude; *~tyra* studio delle paludi

pėlkėnas, pėlkėnė luogo pieno di paludi; brughiera *f*

- pélkin**||is paludoso; palustre; ~iai *paũkščiai* uccelli palustri
- peĩn**||as profitto *m*; lucro *m*; provento *m*; guadagno *m*; entrata *f*; rëndita *f*; rëddito *m*; intròito *m*; *mētinis* ~as rëddito ànnuo; *grynàsis* ~as profitto netto; *dienòs* ~as intròito della giornata; *gáuti* ~o trarre profitto; ~à *dalýtis* spartirsi il guadagno; ~o *neslėkianti draugijà* associazione senza fini di lucro
- pelnàuti, pelnikáuti** cercare un guadagno fàcile
- pelnĩng**||as vantaggioso; ùtile; lucroso; redditizio; proficuo; ~as *ũkis* podere redditizio; ~a *veiklā* attività lucrosa; ~umas profitto *m*; vantàggio *m*; utilità *f*; beneficio *m*
- pelniniũkas, -ė** 1. chi cerca un guadagno fàcile; 2. chi sostiene la famiglia
- pelný**||ti 1. guadagnare *A*; trarre un beneficio; *jĩs gerũs pinigus pelno* ha guadagnato fior di quattrini; *sng.:: dũonq ~tis* guadagnarsi il pane; 2. *prk. (ĩgyti)* guadagnare *A*; meritare *A*; ~ti *kienõ palankũmą* guadagnarsi la benevolenza di qc.; ~ta *bausmė* castigo meritato
- peltak**||ỹs cucitura *f*; impuntitura *f*; ~iũoti 1. cucire *A*; impuntire *A*; 2. ricamare *A*
- peludė** depòsito di pula (di loppa)
- pėmp**||ė *zool.* pavoncella *f*, fifa *f*; ~ėtas 1. (*strazdanotas*) lentigginoso; 2. (*raibas*) screziato; chiaz-zato; ~ỹnė 1. luogo dove nidificano le pavoncelle; 2. prato acquitrinoso
- pemzā** *geol.* pòmice *f*
- pėnālas** astuccio *m*; portamatite *m inv*
- pėnas** cibo *m*; alimento *m*; nutrimento *m*; *prk.:: dvāsios p.* nutrimento dello spirito
- pėndėti** *šnek.* 1. deteriorarsi; marcire *E*; 2. deperire *E*; consumarsi
- pėnė**||jimas, *penýba* alimentazione *f*; nutrizione *f*; ~ti 1. nutrire *A*; alimentare *A*; 2. ingrassare *A*; impinguare *A*; ~tojas, -a nutritore *m*, nutri-(tri)ce *f*
- penicillnas** *farm.* penicillina *f*
- peniũkšlis, -ė** animale da ingrasso
- penkėrgis, -ė** animale di cinque anni
- penker**||ĩ, *peñkerios daug. sktv.* cinque; *põ ~iũ mētų* dopo cinque anni; ~iaĩp *prv.* in cinque modi diversi; ~iõpas 1. di cinque tipi; 2. quintùplice
- peñket**||as 1. *kuop. sktv.* cinque; ~as *draugų* i cinque amici; 2. *dkt.* cinque *m*; *baĩgti mokýklą ~ais* diplomarsi con la mèdia del cinque (cioè con il mässimo dei voti nel periodo sovietico)
- penketũk**||as cinque *m*; *gáuti ~q iš istòrijos* prèndere cinque in stòria; ~ininkas, -ė ottimo alunno (che prende sempre il mässimo dei voti)
- penk**||ĩ, *peñkios kiek. sktv.* cinque; *turiũ ~is óbuoliũs* ho cinque mele; *põ ~iũ dienų* dopo cinque giorni; ~ĩ *šimtaĩ* cinquecento
- penkia**||aĩžis da cinque sècoli; ~aũkštis di (a) cinque piani; ~briaũnis pentaèdrico; ~diėnis di cinque giorni
- penk**||iāgubas quintuplo; quintùplice; ~iaĩp *prv.* in cinque modi
- 1 **penkiakampis** *bdv.* pentagonale
- 2 **penkiākampis** *dkt.* pentàgono *m*
- penkiākov**||ė *sport.* pentat(h)lon *m inv*; ~ininkas, -ė *sport.* pentat(h)leta *m, f*
- penkialāpis** a cinque fòglie
- penkiālinkas** quintuplo; quintùplice
- penkiamėtis** cinquenne
- penkiapėd**||is a cinque piedi; *lit.* ~ė *eilutė* pentàmetro *m*
- peñkiasdešimt** *kiek. sktv.* cinquanta
- penkiasdešimt**||as *klnt. sktv.* cinquantesimo; cinquanta; ~aisiais *mėtais* negli anni cinquanta
- 1 **penkiasdešimtmėtis** 1. cinquantenàrio *m*; cinquantèsimo anniversàrio; 2. cinquantènnio *m*
- 2 **penkiasdešimtmėtis, -ė** cinquantenne *m, f*
- penkia**||skiemėnis pentasillabo; quinàrio; ~šimtas *klnt. sktv.* cinquecentèsimo; ~tòmis in cinque volumi; ~veĩksmis *teatr.* in cinque atti; ~viėtis a cinque posti; ~žėnkľis di cinque cifre
- penkfese** *prv.* in cinque; *atėjo p.* sono venuti in cinque
- penklinė** *šnek.* banconota da cinque (unità monetàrie)
- penkiólik**||a *kiek. sktv.* quindici; *ũž ~os minũčių* dopo quindici minuti
- penkiolika**||aũkštis di quindici piani; ~mėtis, -ė quindicenne *m, f*
- penkiólikt**||as *klnt. sktv.* quindicèsimo; quindici; *jĩ gĩmė saũsio ~q (dieną)* è nata il quindici di gen-nàio; *jĩs atbėgo ~as* è arrivato quindicèsimo
- penkis**||kart, ~syk *prv.* cinque volte; ~kart *penkĩ* cinque per cinque
- peñklinė** *muz.* pentagramma *m*
- penkmetĩn**||is quinquennale; ~ė *programà* piano quinquennale
- peñkmetis** quinquènnio *m*
- pentādal**||is quinto *m*; ~ĩ *knýgos pėrskaĩčiau* ho letto un quinto del libro

penktādien||is venerdì *m*; **ateik** ~ī vieni venerdì; *bažn.:* **Didýsis** ~is Venerdì santo

penktaklāsis, -ē alunno (alunna) della quinta elementare

peñkt||as *klnť. sktv.* quinto; cinque; **gyvēna** ~amē **auksťē** abita al quinto piano; **ateik** ~q **vālandq**

vieni alle cinque; ~amē **pūslapyje** a pàgina cinque

penkt||ōkas žr. penktaklāsis; ~ūkas **šnek.** autobus

(o filobus) nùmero cinque

peñsas penny *m inv*

peñsij||a pensione *f*; **išeiti** ĩ ~q andare, mēttersi in pensione; **senātvē**, **invalidūmo** ~a pensione di vecchiaia, di invalidità

peñsin||inkas, -ē pensionato *m (f-a)*; ~is pensio-nābile; pensionistico; ~is **āmžius** età pensio-nābile

pensìon||as 1. *istor.* pensionato universitàrio; col-lēgio *m*; convitto *m*; 2. pensione *f*; **apsistōti** ~ē alloggiare in una pensione

pensnē nkt. dkt. occhiali a molla, pince-nez *m inv*

pentāmetras lit. pentāmetro *m*

pentin||as 1. sperone *m*; sprone *m*; **ārkļi** ~ais **pa-spāusti** dar di sprone al cavallo, spronare il caval-lo; 2. *zool.* sp(e)rone *m*

pentinius bot. delfinio *m*

pentinūot||as speronato; ~os **gaĩdžio kójos** le zampe speronate di un gallo

péntis 1. capo di una scure; 2. (*kulnas*) calcagno *m*

pēpinas spēcie di mele

pepsinas fiziol. pepsina *f*

1 **peř prl. (su gal.)** 1. (**dažnai neverčiamas**) attraver-so; per; **pėreiti p. gātve** attraversare la strada; **pėřskoti p. sienėlę** saltare un muretto; **pėřbristi p. ūpę** guardare un fiume; **žiūrėti p. rākto skylūtę** guardare attraverso il buco della serratura; **trau-kinỹs važiuoja p. Kauną** il treno passa per Kaunas; **p. klaĩdą** per errore; 2. tra; fra; in; **skveřbtis p. mĩnią** farsi strada tra la folla; **p. miegus kalbėti** parlare nel sonno; 3. a, (al, alla); su (sul, sulla); **padalinti p. puseę** dividere a metà; **dũ kartus p. diėną** due volte al giorno; **važiavo šiĩnto kilometrų p. vālandą greičiũ** andava a cento chilòmetri all'ora; **paglóstyti p. nūgarą** accarezzare sulla schiena; 4. a causa di; per colpa di; **p. tavę pavė-lāvome** a causa tua siamo arrivati in ritardo; 5. per mezzo di; (per) via; trāmite; **pėřduok mán knỹgą p. sàvo brólį** māndami il libro trāmite tuo fratello; **pėřduoti žinią p. rādią** diffōndere una notizia (per) via ràdio; 6. durante; nel corso

(nell'arco) di; in; per; **baĩgė dārbą p. tris diėnās** finì il lavoro in tre giorni; **snĩgo p. visą naktį** nevicò per tutta la notte; **p. atóstogas** durante le vacanze; 7. oltre; più di; **gāvo p. šiĩntą laišką** ha ricevuto più di cento lēttēre; ◊ **tik p. plāuką** per poco

2 **peř dll.** 1. (*su įv. kas*) che; ma che; **kās tũ p. žmo-gūs?** ma che razza di uomo sei?; **kās p. ramýbė!** che pace!; 2. (*su bđv. ar prv.*) troppo; più del dovuto; eccessivamente; **p. dažnai jįs čia laĩkosi** viene qui troppo spesso; **p. didelį greitį** velocità eccessiva; **tõ jaũ p. daĩg!** questo è già troppo!

pėrakėti erpicare di nuovo

pėralkti aver una gran fame, sentirsi affamato

pėrarti arare di nuovo

1 **pėř**||as 1. covata *f*; nidiaa *f*; **vĩeno** ~o **viřčiũkai** i pulcini di una covata; 2. uovo covato; 3. *dgs. zool.* larva *f*; (**bičĩų**) covata *f*

2 **pėras** pari *m*; membro della Càmera dei Lords

pėraugti 1. crēscere troppo; diventare troppo gran-de; 2. superare qc. in statura

pėrauklė||jimas rieducazione *f*; ~ti rieducare A

pėraušinti raffreddare troppo

pėrauti far cambiare scarpe; *sngř.:* **pėrsiauk batũs** mēttiti altre scarpe

pėrbadėti aver una gran fame

pėrbalnoti sellare di nuovo

pėrbalsuoti rivotare A; sottoporre di nuovo a vota-zione

pėrbal||ti diventare pallidissimo, impallidire E; ~tinti imbiancare A

pėrbėg||ėlis, -ē trānsfuga *m, f*; disertore *m*; ~imas

1. diserzione *f*; 2. passaggio *m*; traversata *f*; 3. flusso *m*; pėřdita *f*; ~ti 1. attraversare A; passare di corsa; ~ti **peř kėlią** attraversare la strada; 2. scórrere A; sfiorare A; ~ti **akimįs laĩšką** scórrere con lo sguardo la lēttēra; 3. traboccare E/A; versarsi; **pũodas** ~o la pēntola ha traboccato; 4. passare di nascosto; disertare A; ~ti **pās pėrieřą** passare al nemico; ~ti **sleną** varcare il confine

pėrbesti trafiggere A; trapassare A

pėrblykšti impallidire notevolmente

pėrblokšti gettare A, buttare A (*attraverso*; *sopra*)

pėrbraižyti rifare un disegno

pėrbraukti 1. cancellare A, cassare A; 2. passare A; toccare A; **ranką p. (peř) vėidą** passare la mano sul viso; **p. grindįs sũ šliũta** dare una scopata al pavimento

pėrbręsti maturare troppo; diventare stramaturato

pérbrėžti 1. graffiare A; scalfire A; intaccare A; *sng.*: *pérsibrėžia* *rañkq* mi sono graffiato una mano; 2. *žr.* *pérbraukti* 1

pérbristi passare a guado

pérbūti 1. (*praleisti laikq*) passare E; trascórrere E/ A; 2. restare troppo a lungo

pérčiuoži attraversare pattinando

pérčiupinėti toccare ripetutamente

pérdal||ijimas ripartizione *f*; suddivisione *f*; *~yti* 1. dividere A; ripartire A; spartire A; 2. ridividere A; ridistribuire A

pérdanga 1. *stat.* piano orizzontale di un edificio; soffitta *f*; 2. *anat.* diaframma *m*

pérdanginti (tras)portare A; traslocare A

pérdaras parete divisòria; tramezzo *m*

pérdaryti 1. rifare A; modificare A; 2. tramezzare A; dividere A

pérdauži rómpere A; spezzare A; infrangere A

pérdavėjas, -a latore *m* (*f* -trice); portatore *m* (*f* -trice)

pérdavimas 1. trasmissione *f*; trapasso *m*; trasferimento *m*; *teis.* cessione *f*; *žinių p.* trasmissione delle notizie; *nuosavybės p.* trasferimento di proprietà; 2. consegna *f*; passaggio *m*; *kamuolio p.* passaggio di una palla

pérdavinėti džen. trasméttere A; passare A (*più volte*)

pérdažyti ridipingere A; ricolorare A; ritingere A; *sng.*: *jì pérsidažė pláukus* si è ritinta i capelli

pérdeg||inti bruciare A; scottare troppo; *sng.*: *nepésidegink sáulėje* non bruciarti troppo al sole; *~ti* 1. bruciare E; *el.* fulminarsi; *lempūtė ~ė* si è fulminata la lampadina; 2. *prk.* (*nusiraminti*) assopirsi; placarsi; spėgnersi

pérdélioti džen. spostare A; riméttere A; sistemare di nuovo

pérdėm prv. del tutto; interamente; completamente

pérendinginys žr. *pérdanga* 1

pérendgti 1. ricoprire A; rivestire A; 2. soffittare A

pérdė||ti 1. spostare A; riméttere A; cambiare posto; 2. méttre A, gettare A (*sopra*; *attraverso*); *liėptq ~ti pėr upėlį* gettare una passerella attraverso un fiumicello; 3. méttre troppo; *drūsks ~jai* hai salato troppo; 4. esagerare A; ingrandire A; montare A; gonfiare A; *nepérdėk sàvo nùopelnų* non esagerare i tuoi mèriti; *~ti sunkumùs* ingrandire le difficoltà

pérdiėn prv. tutto il giorno; in giornata

pérdykti viziarsi troppo; diventare monellaccio

pérdilti consumarsi del tutto

pérdirbimas 1. rielaborazione *f*; lavorazione *f*: trasformazione *f*; *pramoninis p.* lavorazione industriale; 2. rifacimento *m*; rifacitura *f*; modificazione *f*; *tėksto p.* rifacimento di un testo

pérdirbinėti džen. rifare A; modificare A (*più volte*)

pérdirbinys oggetto rifatto; rifacimento *m*

pérdirbis ekon. lavoro straordinario

pérdirbti 1. rifare A; modificare A; *vėskq reikia p.* è tutto da rifare; 2. trasformare A; lavorare A; *p. žaliavq* lavorare le materie prime; 3. *šnek.* rieducare A; cambiare A

pérdraudimas riassicurazione *f*

pérdrėks||ti 1. graffiare A; scalfire A; *sng.*: *pérsidrėksti piřštq* scalfirsi un dito; 2. lacerare A; strappare A; *~tas švařkas* giacca strappata

pérdrėkti inumidirsi; impregnarsi d'acqua

pérdukti andare su tutte le fúrie; adirarsi molto

pérduo||ti 1. trasméttere A; (tra)mandare A; passare A; consegnare A; *žinià buvo ~ta pėr rãdiq* la notizia fu trasmessa via ràdio; *jì ~da tãu linkėjimq* lei ti manda i suoi saluti; *sport.*: *~ti estafėtė* passare il testimone; *sng.*: *pāsakos pérsiduodavo iš kartòs į kartq* le fiabe venivano tramandate di generazione in generazione; 2. dare troppo

pérdukti trafiggere A; infilzare A; forare A

pérduži rómpersi; spaccarsi; infrangersi

pérdvėsti šnek. aver molta fame; dimagrire E

pérdžiovinti seccare A; asciugare A; prosciugare A (*troppo*)

pérdžiū||ti seccarsi troppo; inaridirsi; insecchirsi; *mán gerklė ~vo* ho la gola secca; *~vusi žėmė* terra àrida

péreiga 1. passaggio *m*; transizione *f*; 2. *b. žr.* *pérėjūnas*

péreikvo||jimas consumo eccessivo; *~ti* eccèdere A; oltrepassare A; consumare oltre la norma

péreina||as di passaggio; di transizione; transitorio; *~asis laikótarpis* periodo di transizione; *sport.*: *~oji taurė* coppa *f*; *~umas* transitorietà *f*

pėrei||ti 1. attraversare A; varcare A; *~ti gãtvė* attraversare la strada; *~ti siėnq* varcare il confine; 2. cambiare A; passare E; trasferirsi; *~kime į svėtainė* passiamo nel salotto; *~ti į kitq darbq* cambiare lavoro; *~ti į puolimq* passare all'attacco; 3. cessare E; terminare E; passare E; *~s jò pýktis* la sua rabbia passerà; *pėrėjo lýti* la pioggia è cessata; 4. trasformarsi; diventare E; *mėilė pėrėjo į neapýkantq* l'amore si trasformò in odio; 5.

trapassare A; pervadere A; penetrare E; *véjas ~na peř plyšiūs* il vento pènetra dalle fessure
pérėja 1. (*gatvės*) passaggio *m*; attraversamento pedonale; strisce pedonali; *požemìnė p.* sottopassaggio *m*; 2. (*kalnų*) passo *m*; varco *m*; valico *m*
1 pérėjimas passaggio *m*; transizione *f*; trapasso *m*; trasformazione *f*; *p. nuò vienòs mintiės priė kitòs* trapasso da un'idèa a un'altra
2 pérėjimas cova *f*; covatura *f*
pérėjūnas, -ė menk. vagabondo *m (f -a)*
perėkšlė chiodicia *f*
pérėm||ėjas, -a successore *m*; erede *m, f*; *~imas* successione *f*; trasmissione *f*; *bajorystės (titulo) ~imas* trasmissione di un titolo nobiliare; *pareigų ~imas* successione in una càrica
perė||ti 1. covare A; 2. *prk.* (*veisti*) procreare A; generare A; *~tūvas* incubatrice *f*
perforá||cija perforazione *f*; *~cinis* perforato; *~cinė kortėlė* scheda perforata; *~torius tech.* perforatrice *f*; perforatore *m*; *~vimas* perforazione *f*
perforuoti perforare A; eseguire una perforazione
pérgabenti (tras)portare A; trasferire A; traslocare A
pérgal||ė vittòria *f*; trionfo *m*; *pasiekti ~ę* conquistare, ottenere una vittòria; *~ėti* vincere A; superare A; bàtttere A; *~ėtojas, -a* vincitore *m (f -trice)*
pérgaling||as vittorioso; trionfante; *~a kovà* battaglia vittoriosa
pergameñt||as pergamena *f*; cartapècora *f*; *sėnas ~as* antica pergamena; *~inis* pergamènaceo; pergamenato; *~inis pòpierius* carta pergamenata
pérgasdiinti mèttere in grande spavento; impaurire A
pérger||ti passare attraverso; penetrare A; trapassare A; *šaltis vėsq kúnq ~ia* il freddo pènetra tutto il corpo
pérginti rinàscere E; rigenerarsi
pérginčyti risultare vincitore di una contesa; prevalere E/A
pérginkl||avimas riarmamento *m*; riarmo *m*; *~uoti* riarmare A; rifornire di nuove armi
pérginti (*gyvulus*) condurre A, portare A (*in un altro posto*)
pérgirdyti abbeverare troppo
pérgyven||imas esperienza *f*; emozione *f*; *suñkūs ~imai* sofferenze *f pl*; tormenti *m pl*; *~ti* 1. sof-

fire A; sopportare A; provare A; *jì daūg ~o* ha sofferto molto; *~ti sunkiūs laikūs* attraversare tempi difficili; 2. sopravvivere E; *tėvas ~o vaikūs* il padre è sopravvissuto ai figli
pérglaistyti ristuccare A; turare di nuovo
pérgnyb||ti 1. staccare A (*con le dita*); 2. stringere A; serrare A; *peř liemenį ~ta suknėlė* àbito con la vita stretta
pérgraužti ródere A; tagliare coi denti
pérgrežti perforare A; traforare A; *p. leñtą* traforare una tàvola
pérgrišti riselciare A; rilasticare A; pavimentare di nuovo
pérgrup||avimas riordinamento *m*; raggruppamento *m*; *~uoti* riordinare A; raggruppare A
pérgudrauti superare in astùzia; mostrarsi più furbo di qc.
pérgulėti 1. restare sdraiato; 2. pernottare A; 3. passare la notte con una donna
périeškoti ricercare A; rifrugare A
periferi||ja periferia *f*; *~nis* periferico; *~nė nėrvų sistemà* sistema nervoso periferico
perifrąsti||nis, ~škas perifràstico; *~nis pasàkymas* locuzione perifràstica
perifrąz||ė lingv. perifrasi *f*; circonlocuzione *f*; *~uoti* perifrasare A; esprimere con perifrasi
pérgalioti ridare una nuova dèlega, dare un nuovo mandato di procura
perigėjus astr. perigèo *m*
peryklà 1. incubatrice *f*; 2. luogo di nidificazione
périls||inti affaticare A; strapazzare A; *~ti* affaticarsi; spossarsi
perimetras mat. perimetro *m*
périmti 1. prèndere A; far pròprio; assimilare A; ereditare A; adottare A; *jì pèrėmė mótinos jautrūmq* ha ereditato la sensibilità della madre; *p. pàpročius* assimilare le consuetùdini; 2. sostituire A; succèdere A; rilevare A; *p. vadovàvimą* succèdere nella direzione; *p. parduotūvę* rilevare un negòzio; *p. palikimą* entrare in possesso di un'eredità; 3. prèndere troppo; esagerare in quantità; 4. invàdere A; penetrare E/A; pervadere A; *jì pýktis pèrėmė* fu preso dalla rabbia; 5. intèndere A; capire A; cògliere A; *jìs greiř vėsq pėrima* còglie tutto al volo
pėrinti far covare
periòdas periodo *m*; tempo *m*; *kāro p.* periodo bèllico; *med.:* *inkubacinis ligòs p.* periodo d'incubazione

periòdi||**ka** stampa periòdica; ~**nis**, ~**škas** periòdico; ~**ški ligōs prīepuoliai** attacchi periòdici di una malattia; ~**škūmas** periodicitā *f*
periodiz||**ācija**, ~**āvimas** periodizzazione *f*; ~**ūoti** periodizzare *A*
peripètija peripezia *f*
périrti traversare remando
periskòpas periscòpio *m*
peristáltika fiziol. peristalsi *f*
peritonitas med. peritonite *f*
pérjoti traversare a cavallo
pérjung||**iklis tech.** commutatore *m*; cāmbio *m*; invertitore *m*; *el.* interruttore *m*; ~**imas** invertimento *m*; cambiamento *m*; ~**ti** cambiare *A*; commutare *A*; ~**ti pirmą bėgį** mēttere in prima
pérjuosti cingere *A*; fasciare *A*
pérkabinti cambiare posto; appēndere altrove
pérkaino||**jimas** rivalutazione *f*; ~**ti** rivalutare *A*
pérkai||**sti** surriscaldarsi; ~**tinti** surriscaldare *A*
pérkalbėti 1. parlare *A*; conversare *A* (*un po'*); 2. dissuadere *A*; sconsigliare *A*
pérkalti 1. (*kiaurai*) trapassare *A*; perforare *A*; 2. (*iš naujo*) rifermare *A*; rifare *A*
pérkamieji dgs. šnek. soldi *m pl*; denaro *m*
pérkamūmas richiesta *f*; domanda *f*
pérkar||**ėlis, -ė** *menk.* persona deperita; carogna *f*; ~**šėlis, -ė** persona decrēpita
1 pérkaršti (vilnas) cardare di nuovo
2 pérkaršti (persenti) diventare decrēpito; invecchiare molto
pérkar||**ti** 1. *žr.* pérkabinti; 2. ridursi alla fame; ~**ęs šuō** cane affamato
pérkas||**a** scavo *m* (*archeològico*); ~**as** canale *m*; fosso *m*; solco *m*; ~**ti** 1. traforare *A* (*scavando*); *kálną* ~**ti** traforare una montagna; 2. (*iš naujo*) rivangare *A*; scavare di nuovo
pérkašti 1. morsicare *A*; recidere coi denti; *gérklę p.* sgozzare *A*; 2. (*užkašti*) fare uno spuntino; mangiare un boccone; 3. *prk.* (*suprasti*) capire *A*; intēndere *A*
pérkaustyti (arklį) riferare *A*
pérkėla traghetto *m*
pérkėlim||**as** 1. spostamento *m*; trasferimento *m*; rimozione *f*; trasloco *m*; *kariūomenės* ~**as** trasferimento delle truppe; *sng.*: *pėrsikėlimo išlaidos* spese di trasloco; 2. (*per upę*) traghettamento *m*; traghetto *m*; 3. (*i kitą eilutę*) divisione *f*; fine di riga; ~**o žėnklas** lineetta *f*; 4. *fin.* riporto *m*
pėrkėlinis di percallo

pėrkėlis percallo *m*; indiana *f*
pėrkelti 1. spostare *A*; rimuòvere *A*; trasportare *A*; traslocare *A*; trasferire *A*; *p. stālą* spostare un tavolo; *p. darbūotoją* trasferire un impiegato; *sng.*: *pėrsikėlėme į naują namą* ci siamo traslocati nella nuova casa; 2. attraversare *A*; varcare *A*; valicare *A*; *p. kóją pėr slėnkstį* varcare la sòglia; *sng.*: *kariūomenė pėrsikėlė pėr Ąlpes* l'esercito valicò le Ąlpi; 3. (*per upę*) traghettare *A*; 4. (*i kitą klasę*) promuòvere *A*; 5. (*i kitą eilutę*) dividere *A*; andare a capo
pėrkeltin||**is** traslato; metafòrico; figurato; ~**ė žòdžio reikšmė** significato traslato di una parola
pėrkentėti aver patito (sofferto, sopportato) molto
pėrkep||**inti** friggere troppo; bruciare *A*; ~**ti** 1. cuòcersi troppo; bruciarsi; ~**usi dūona** pane troppo cotto; 2. (*iš naujo*) ricuòdere *A*
pėrkęsti (riuscire a) sopportare *A*; resistere *A*; *p. šalį* sopportare il freddo
pėrkil(n)oti džen. spostare *A*; rimuòvere *A*; cambiare posto
pėrkirpti tagliare in due (*con le fòrbicį*); *p. júostą* tagliare il nastro
pėrkirsti 1. spaccare *A*; fēndere *A*; tagliare *A* (*con una scure*); *p. kėlmą* spaccare un ceppo; 2. attraversare *A*; intersecare *A*; *sng.*: *kelią pėrsikerta* le strade si intersēcano; 3. interròmpere *A*; impedire *A*
pėrkišti infilare *A*; far passare (*attraverso q.c.*)
pėrklaus||**a** audizione *f*; ascoltazione *f*; ~**yti** (ri)ascoltare *A*
pėrklausti 1. interrogare di nuovo; 2. ridomandare *A*; rifare la domanda
pėrkloti (lovą) rifare il letto
pėrkopti passare di sopra; scavalcare *A*; valicare *A*
pėrkoš||**ti** 1. filtrare, colare di nuovo; 2. *prk.* penetrare *A*; trapassare *A*; trasudare *A*; *grįžo kiaurai* ~**tas (perlytas)** è tornato bagnato fràdicio
pėrkratyti 1. ricercare *A*; rifrugare *A*; 2. *prk.* riesaminare *A*, rivedere attentamente
pėrkraustyti trasferire *A*; traslocare *A*; *sng.*: *jįs pėrsikraustė į miestą* si è trasferito in città
pėrkrau||**ti** 1. spostare *A*; mēttere in un altro posto; 2. sovraccaricare *A*; ~**ta mašiną** automobile sovraccàrica, strapiena; 3. *prk.* sovrabbondare *E* *A*; eccēdere *A*; esagerare *A*; *rašinėys* ~**tas citātomis** il tema sovrabbonda di citazioni
pėrkreip||**ti** 1. (ri)piegare *A*; (in)curvare *A*; *sng.*: *eina pėrsikreipęs* cammina curvo; 2. contòrcere *A*; stòrcere *A*; *kō* ~**ei lūpas?** perchè hai storto la bocca?

pérkrėsti ricercare A; rifrugare A
pérkrikšt||as, -ė *bažn.* convertito *m* (*f -a*); **~yti** *bažn.* ribattezzare A (*un convertito*)
pérkrimsti ródere A; tagliare coi denti
pérkrypti 1. inclinarsi; piegarsi da una parte; 2. contórcersi; stórcersi
pérkristi (*nuo alkio*) dimagrire E; deperire E
pérkrov||a, ~imas 1. trasbordo *m*; **překiu ~a** trasbordo delle merci; 2. sovraccàrico *m*; sovrabbondanza *f*; **~inėti džn.** trasbordare A
perkún||as 1. tuono *m*; fùlmine *m*; *vĩsq nàktį griáu-dėjo ~as* ha tonato tutta la notte; **~o bildesỹs** fragore di tuono; **jĩ ~as nùtrenkė** fu colpito da un fùlmine; **kaip ~as iĩ giedro dangauĩs** come fùlmine a ciel sereno; 2. *mit.* Giove tonante; 3. (*keikian-tĩs*) diàvolo *m*; **pō ~ais!** al diàvolo!; **◇ zool.:** **~o ožėlis** beccaccino *m*; **~ija** temporale *f* (*con gli scoppi di tuono*); **~ĩškas** tonante; risuonante; altitonante; **~ĩškas bāĩsas** voce tonante
perkúnropė *bot.* semprevivo *m*
perkũnsargis parafulmine *m*
perkũnuóti 1. rimbombare A; rintronare A; riso-nare A; 2. bestemmiare A
pérkurti 1. riscaldare A; riaccèndere A; 2. ricreare A; rifare A
pérkvipti impregnarsi di un odore
pérkvosti interrogare di nuovo
pėrlaida rimessa *f*; vāglia *f*; **pāĩsto p.** vāglia postale
pėrlaiky||mas fot. sovraesposizione *f*; **~ti** 1. tenere troppo a lungo; *fot.* sovr esporre A; 2. (*egzaminą*) rifare A; ridare A; ripètere A
perlamũtr||as madreperla *f*; **~inis** di madreperla, madreperlàceo
pėĩlas perla *f*; **užaũgĩntas p.** perla coltivata
pėrlaukti restare in attesa
pėrlaužti 1. spezzare A; rómperė A; fratturare A; *sng.:* **kóją pėrsilaužti** rómpersi una gamba; 2. *prk.* far cambiare opinione; dissuadere A; sconsigliare A
pėrlei||dimas cessione *f*; trasferimento ad altri; **ĩmonės ~dimas** cessione di azienda; **~sti** 1. cè-dere A; trasferire A; lasciare ad altri; **sàvo ūkį ~do sũnui** ha ceduto il podere al figlio; *teis.:* **~sti nuosavybę** trasferire la proprietà; 2. lasciar passa-re; **~sti mĩltus pėĩ sietą** passare al vāglia la farina; 3. trascórrere A; passare A; **~sti žiēmą** passare l'inverno
pėrlėk||ti 1. volare sopra; trasvolare A, superare A; **kamuolỹs ~ė pėĩ tvōrą** la palla ha superato il re-

cinto; 2. fare una corsa; fare un giro (*di fretta*); 3. visitare di corsa
pėrlenkti 1. piegare A; curvare A; flèttēre A; **p. lā-pą** piegare un foglio; *sng.:* **vāĩkĩsto pėrsilenkėĩs** cammina curvo; 2. *prk.* (*perdėti*) esagerare A; ingrandire A
pėrlydy||mas rifusione *f*; rifòndita *f*; **~ti** rifòndere A; risciógliere A
1 pėrlieti 1. travasare A; versare troppo; **p. pėĩ kraĩtũs** far traboccare; 2. bagnare A; lavare A; *sng.:* **pėrsiliek šáltu vāndeniu** vėĩrsati addosso acqua fredda; 3. *šnek.* frustare A; picchiare di santa ragione
2 pėrlieti (*liejant perdirbti*) rifòndere A; rifare A
pėrlĩn||is di perla; perlàceo; madreperlàceo; per-lato; **~iai karōliai** collana di perle; **◇ ~ėĩs kruōpos** orzo perlato; **~ė vĩĩtā** gallina faraona
pėrlĩnk||is piegatura *f*; piega *f*; **~ti** piegarsi; (*in*)-curvarsi; inflèttērsi
pėrlipti passare di sopra; scavalcare A; superare A; **p. pėĩ tvōrą** scavalcare un recinto
pėrlĩsti passare attraverso un foro; entrare (*fati-cando*) dal di sotto
pėrlyti bagnarsi per la pióggia
perluótė *zool.* óstrica perlifera
perluótĩs *bot.* antillide *f*; vulnerària *f*
pėrlũžti rómpersi; spaccarsi (*in due*)
pėrmain||a cambiamento *m*; mutamento *m*; svolta *f*; **patĩrti didelių ~ų** subire mutamenti radicali; **bė ~ų** senza variazioni; **~ĩngas** mutàbile; variàbile; volùbile; incostante; **~ĩngo būdo** dal carattere volùbile; **~ĩngas óras** tempo variàbile; **~ĩngu-mas** variabilità *f*; mutevolezza *f*; volubilità *f*; **~yti** cambiare A; mutare A; *sng.:* **pėrsimainyk mārĩ-kinius** cāmbiati la camicia
pėrmaiĩyti rimescolare A
pėrmaitinti sovralimentare A
pėrmaldauti implorare A; ottenere con sùppliche
permanėĩtinis permanente
pėrmanyti capire A; intèndere A; compřendere A
pėrmāĩyti ripensare A; tornare a riflèttēre
pėrmatyti 1. riuscire a vedere; intravedere A; 2. *prk.* intuire A; percepire A
pėrmatom||as trasparente; limpido; **~as stĩklas** vetro trasparente; **~umas** trasparenza *f*; limpi-dità *f*; limpidezza *f*
pėrmatuoti 1. rimisurare A; riprèndere le misure; 2. ristabilire i confini

- pérmauti** cambiare A, métttere (*un altro indumento*); *sng.*: *pérsimauk sausomìs kélnémis* méttiti i calzonì asciutti
- pérmerk||ti** bagnare A; inzuppare A; intridere d'acqua; *manè lietùs* ~é la pioggia mi ha bagnato completamente
- pérme||sti** 1. gettare A, buttare A (*sopra; attraverso*); ~*sti lièptą peř griðvį* gettare una passerella attraverso un fosso; 2. (*perkelti*) trasportare A; trasferire A; 3. *prk.* (*peržvelgti*) scórrere con lo sguardo; dare un'occhiata; sfogliare A
- pérmiegoti** passare la notte; pernottare A
- pérmirk||ti** 1. bagnarsi; impregnarsi; inzupparsi; *esù ~es iki paskuiñio siulėlio* sono bagnato fradicio; 2. restare troppo a mollo
- pérmok||a**, ~*ėjimas* pagamento eccessivo; ~*ėti* pagare più del dovuto
- pérmušti** 1. rómpere A; spaccare A; frantumare A; 2. picchiare A; riempire di botte; 3. superare A; prevalere A; coprire A
- pérnai** *prv.* l'anno scorso; l'anno passato; *p. vāsara* l'estate scorsa
- pernākt** *prv.* (durante) tutta la notte
- pérnakv||inti** dare da dormire, far pernottare; ~*oti* pernottare A; dormire da qualche parte; ~*ojau pās tėtą* ho dormito dalla zia
- pernelýg** *prv.* troppo; eccessivamente; oltremisura; smisuratamente; *šiañdien p. káršta* fa troppo caldo oggi
- 1 pérnerti** traversare sott'acqua
- 2 pérnerti** far passare attraverso un foro; infilare A
- pérnešėjas**, -a portatore *m* (*f-trice*); veicolo *m*; *ligų p.* veicolo di malattie
- pérnešimas** 1. trasporto *m*; trasferimento *m*; trasloco *m*; 2. diffusione *f*; estensione *f*
- pérnešioti** *med.* avere un parto tardivo (serotino)
- pérnešti** portare oltre; spostare A; *p. vaiką peř upelį* portare il bambino oltre il ruscello
- perniėk** *prv.* invano; inutilmente; *viškas p. nuėjo* tutto è andato a monte
- pernýkštis** dell'anno scorso; dell'anno passato
- pérnokti** maturare troppo; diventare stramaturato
- peřnugaris** groppiera *f*
- pérnumeruoti** rinumerare A
- pérnuom||a** subaffitto *m*; ~*ininkas*, -ė subaffittuario *m* (*f-a*); ~*oti* subaffittare A
- peroksidas** *chem.* perossido *m*; *vandenilio p.* perossido d'idrogeno
- perònas glžk.** marciapiede *m*; banchina *f*
- pérpakuoti** rifare un pacchetto
- pérpard||avimas** rivendita *f*; ~*uoti* rivendere A
- péřpasakoti** ripètere A; raccontare di nuovo
- peřpetė** 1. (*drabužio dalis*) spalla *f*; spallina *f*; 2. (*diržas per pečius*) tracolla *f*
- péřpiešti** ridipingere A; rifare un disegno
- péřpiet||ė** 1. riposo pomeridiano; ~*ės prigulti* fare una dormitina; schiacciare un pisolo; 2. ora del pranzo
- péřpykti** infuriarsi; arrabbiarsi; montare in còllera
- péřpildy||ti** traboccare E/A; gremire A; affollare A; *aikštė ~ta žmonių* la piazza trabocca di gente; ~*tas traukinys* treno sovraffollato (pieno zeppo)
- péřpylim||as** *med.* trasfusione *f*; *kraūjo ~o pūntas* centro trasfusionale
- péřpilti** 1. versare in quantità eccessiva; traboccare E/A; *sng.*: *pienas peř kraštus péřsipylė* il latte è traboccato; 2. travasare A; trasfondere A; *p. vėną į grafiną* travasare il vino nella caraffa; *kraūją p.* trasfondere il sangue; 3. bagnare A; versare sopra; *sng.*: *péřsipyliau šaltu vandeniu* mi sono versato dell'acqua fredda addosso
- péřpinti** intrecciare A; intessere A (*di nuovo*); *p. kāsą* rifare la trèccia
- péřpirkti** comprare di seconda mano
- péřpj||auti** tagliare in due; *sng.*: *rañką péřsipjoviau* mi sono tagliato una mano; ~*ova* taglio *m*
- péřplanuoti** rifare un piano (un programma); progettare di nuovo
- péřplaukti** traversare a nuoto
- péřplauti** 1. risciacquare A; 2. lavare di nuovo
- péřplėšti** 1. spezzare A; spaccare A (*in due*); 2. strappare A; lacerare A; *sng.*: *krišdamas péřsiplėšiau švařką* cadendo mi sono strappato la giacca
- péřplyšti** 1. spaccarsi; spezzarsi; 2. lacerarsi; strapparsi
- péřprasti** capire bene; comprendere A; *niėko aš čia nepérprantu* non ci capisco niente
- péřprašyti** (supplicando, riuscire a) dissuadere A; distògliere A
- péřprodukcija** *ekon.* sovrapproduzione *f*
- péřpūdyti** far marcire
- péřpump||avimas** pompaggio *m*; travasamento *m*; ~*uoti* pompare A; travasare A
- péřpūs** *prv.* 1. a (per) metà; in due; *p. padalinti* dividere a metà; 2. due volte tanto; *p. daugiau* due volte di più, il dōppio

pėrpū||sti soffiare A; penetrare E; *vėjas kiaurai pėrpučia* il vento pėnėtra ovunque; *vėjas manė ~tė, iė susirgaũ* ho preso freddo e mi sono ammalato

pėrpūti marcire completamente

pėrranga modernizzazione tēcnica

pėrraš||a, ~ymas riscrittura *f*; trascrizione *f*; **~inėtojas**, -a trascrittore *m* (*f* -trice); copiatore *m* (*f* -trice); **~yti** 1. trascrivere A; riscrivere A; *fonėtiškai ~yti žodžius* trascrivere le parole foneticamente; 2. (ri)copiare A; fare una cōpia; *~yti rāšiniĩ* ĩ *švāraštĩ* copiare il tema in bella; 3. (*pėrleisti*) trasmėttere A; cėdere A; trasferire A (*all'iscritto*)

pėrrauginti inacidire troppo

pėrredaguoti redigere di nuovo; rivedere un testo

pėrreg||ėti vedere attraverso; ~imas trasparente; ~ima *suknėlė* vestito trasparente

pėrregistruoti effettuare una nuova registrazione

pėrrėkti gridare piũ forte, coprire le altre voci

pėrrėngti far cambiare; rivestire A; *sng.:* *eĩk pėrsirengti* vai a cambiarti

pėrrėžti 1. tagliare A; intersecare A; 2. graffiare A; scalfire A

pėrriedėti traversare ruzzolando

pėrrikk||iavimas riordinamento *m* (*delle file*); ~iuoti riordinare A; ridisporre in fila

pėrrinkti 1. selezionare A; cėrnere A; 2. rielėggere A; 3. ricomporre A

pėrriš||imas bendatura *f*; fasciatura *f*; *žaizdōs ~imas* medicazione di una ferita; ~ti 1. (*žaizdą*) medicare A; fasciare A; bendare A; 2. legare A; annodare A; *sng.:* *pėrsirišo plāukus kāspinu* ha legato i suoi capelli con un nastro

pėrrũgti inacidirsi troppo

pėrrũkyti affumicare troppo (o di nuovo)

pėrrũsiuoti riscėgliere A; selezionare di nuovo

pėrsakyti 1. ridire A; ripėtere A; 2. riferire A; riportare un discorso

pėrsaldinti addolcire troppo; mėttere troppo zũchero

pėrsas, -ė persiano *m* (*f* -a)

pėrsėdim||as (*keliaujant*) cāmbio *m*; coincidenza *f*; *trasbordo m*; (*lėktuvu*) *scalo m*; *susisiekimas bė ~ų* collegamento diretto; *skrỹdis bė ~o* volo senza scalo; *patogũs (greitas) ~as* coincidenza immediata

pėrsekio||jimas persecuzione *f*; inseguimento *m*; *med.:* ~jimo *mānija* mania di persecuzione; *teis.:*

baudžiamasis ~jimas azione penale; ~ti perseguitare A; inseguire A; dare la caccia a; ~ti *vāgĩ* inseguire un ladro; *prk.:* *manė ~jo tās vaĩzdas* questa immagine mi perseguitava

pėrsenti diventare decrepito; invecchiare troppo

pėrsėsti 1. cambiare posto; 2. (*keliaujant*) cambiare A; *trasbordare A*; fare scalo; *p. ĩ kltą trāukiniĩ* cambiare treno; *atskridęs ĩ Frānkfurtą, turėsi p.* quando sarai a Francoforte, dovrai fare scalo

pėrsėti riseminare A

pėrsiauti cambiarsi le scarpe

pėrsidirbti strapazzarsi; affaticarsi troppo

pėrsiduoti passare E; trasmėttersi; diffōndersi; *jōs jaudulỹs pėrsidavė pũblikai* la sua emozione si ĩ trasmessa al pũblico

pėrsiėsti mangiare troppo

pėrsigalvoti ripensare A; cambiare parere

pėrsigaĩti prėndere molta paura; spaventarsi

pėrsigauti passare A; traversare A; valicare A; *p. pėĩ ūpę* traversare un fiume

pėrsigerti 1. bere troppo; 2. ubriacarsi; 3. impregnarsi; intridersi; imbėversì

pėrsigimėlis, -ė žr. išsigimėlis

pėsigrũsti spingersi a forza; farsi largo

pėsigulėti giacere troppo a lungo

pėrsiimti 1. assimilare A; far prōprio; 2. bāttersi (corpo a corpo)

pėrsijoti vagliare di nuovo

pėrsik||as bot. 1. (*medis*) pėscō *m*; 2. (*vaisius*) pėscā *f*; ~ų *sũltys* succo di pesca

pėrsikėl||ėlis, -ė immigrato *m* (*f* -a); colono *m* (*f* -a); ~imas 1. trasloco *m*; trasferimento *m*; cambiamento di abitazione (di sede); 2. passaggio *m*; traghettamento *m*

pėrsikelti žr. pėrkelti

pėrsikraustyti trasferirsi; traslocare A

pėrsikũn||ijimas immedesimazione *f*; ~yti immedesimarsi; identificarsi

pėrsilauž||imas cambiamento brusco; svolta *f*; crisi *f*; ~ti 1. žr. pėrlaužti; 2. mutarsi, cambiarsi nel carattere

pėrsilei||dimas aborto spontāneo; ~sti abortire A

pėrsilenkti 1. žr. pėrlenkti; 2. spōrgersi fuori; *nepėrsilenk pėĩ lāngą* non spōrgerti dalla finestra

pėrsimainyti cambiarsi; mutarsi

pėrsime||sti 1. mėttersi, gettarsi su; ~sti *pėĩ pėtiĩ* gettarsi sulla spalla, mėttere a tracollo; 2. diffōndersi; propagarsi; estēndersi; *gaĩsras ~tė ĩ tvartą* l'incendio si ĩ esteso fino alla stalla; 3. scambiare

A; scambiarsi; ~*sti keliaĩs žodžiais* scambiare due parole; ~*sti žvilgsniais* scambiarsi occhiate; 4. piegarsi; incurvarsi
pérsimet||élis, -è transfuga *m, f*; disertore *m*; ~imas diserzione *f*
pérsiorientuoti orientarsi di nuovo; cambiare orientamento
pérsipildyti riempirsi troppo; gremirsi; traboccare E/A
pérsiplėsti strapparsi; lacerarsi
pérsirangyti passare sopra faticosamente
pérsirengti cambiarsi d'abito
pérsirng||ti aver superato una malattia; essere stato ammalato; ~*au gripū* ho avuto un'influenza
pérsiristi passare sopra; scavalcare A; superare A; *p. peř tvorą* scavalcare uno steccato
pérsirišti *žr.* pėrišti
pérsiryti *menk.* rimpinzarsi di cibo; mangiare a crepapelle
pérsirpti maturare troppo; diventare stramaturato
pérsirungti battersi; rivaleggiare A
pérsiskyr||élis, -è divorziato *m (f -a)*; ~imas 1. separazione *m*; distacco *m*; 2. (*sutuokinių*) divorzio *m*
pérsismaugti *žr.* pėrsmaugti
pérsistengti strafare A; eccedere A; esagerare A; fare con troppo zelo
pérsistovėti stare troppo a lungo; guastarsi; imballordirsi
pérsisunkti *žr.* pėrsunkti
pérsisverti sporgersi, stendersi in fuori; protendersi in avanti; *p. prō lągą* sporgersi dalla finestra
pėrsišaldyti prendere un raffreddore
pėrsiškas persiano; *p. kilimas* tappeto persiano
pėrsišviesti *žr.* pėršviesti
pėrsitarti scambiare due parole
pėrsitemp||imas sforzo eccessivo; tensione eccessiva; ~ti sforzarsi, affaticarsi troppo; strapazzarsi
pėrsiūdinti ricucire A, rifare un vestito
pėrs||iuntimas spedizione *f*; ~iuntimo išlaidos spese di spedizione; ~iūsti spedire A; inviare A; mandare A
pėrsiūti ricucire A; rifare A
pėrsivalgyti mangiare troppo
pėrsiversti (*kūliais*) fare capriole; (*per galvą*) fare un capitolombolo
pėrsivilkti cambiarsi d'abito
pėrsižegnoti farsi il segno della croce

pėrskaičiuoti 1. ricontare A; computare di nuovo; 2. convertire A
pėrskaityti 1. leggere A; *p. pranešimą* leggere una relazione; 2. *žr.* pėrskaičiuoti
pėrskalauti risciacquare A
pėrskalbti rilavare A
pėrskaudėti cessare E, passare E (*di dolore*)
pėrskelti 1. spaccare A; fendere A; sfondare A; rompere A; *p. mēdį pusiau* fendere un albero in due; *sng.:* *pakaušį pėrsiskelti* rompersi l'osso del collo
pėrskiepyti 1. *agr.* reinnestare A; 2. *med.* rivaccinare A
pėrskil||ti spaccarsi; fendersi; rompersi; aprirsi; *kiaušinio lukštas ~o* il guscio dell'uovo si è rotto
pėrskyr||a 1. muro divisorio; 2. *psn. (knygos skyrius)* capitolo *m*; ~imas divisione *f*; separazione *f*; sezione *f*
pėrskir||styti ridistribuire A; ridividere A; spartire di nuovo; ~ti dividere A; separare A; disgiungere A; spartire A; ~ti *besiginčijančius* dividere i litiganti; *plaukus ~ti (padaryti sklastymą)* spartire i capelli, fare la riga; *nepėrskiriami draugai* amici inseparabili
pėrskristi traversare a volo; trasvolare A; *p. (peř) vandenyną* trasvolare l'oceano
pėrskrosti 1. fare un taglio; tagliare A; fendere A; *prk.:* *p. kę žvilgsniū* fulminare qc. con uno sguardo; 2. *med.* incidere A; aprire A; sezionare A
pėrsmaug||a strettura *f*; stretto *m*; ~ti stringere troppo; *sng.:* *pėrsismaugusi kaip skruzdėlė* ha una vita di vespa
pėrsmeigti trafiggere A; infilzare A; *p. sū dūrklui* trafiggere con una spada
pėrsmelk||ti 1. sentire un dolore, una fitta; *mán šóną ~ė* ho sentito una fitta al fianco; 2. penetrare A; trapassare A; *prk.:* ~iantis žvilgsnis sguardo penetrante; 3. prendere A; *nėrimo ~tas* preso dall'ansia
pėrsodin||imas trapianto *m*; *širdies ~imas* trapianto cardiaco; ~ti 1. far cambiare posto; trasbordare A; 2. *agr., med.* trapiantare A
personà 1. *knyg.* persona importante; personaggio *m*; 2. *prk.* celebrità *f*
personāl||as personale *m*; dipendenti *m pl*; *vadovaujantis ~as* personale direttivo; *aptarnaujantis ~as* personale di servizio; ~inis personale; individuale; ~inė *parodà* (mostra) personale *f*
personāžas personaggio *m*

personifik||**ácija**, ~**ávimas** personificazione *f*; ~**úoti** personificare *A*

pérsotin||**imas** *chem.* soprassaturazione *f*; ~**ti** impinzare *A*; saziare *A*; saturare *A* (*troppo*); *chem.*: ~**tas** *tīrpalas* soluzione soprassatura; *sng.* *prk.*: *pérsisotinti gtvēnimo malonūmais* essere stucco e ristucco dei piaceri della vita

pérs Pau||**das** ristampa *f*; ripubblicazione *f*; ~**sdini-mas** riproduzione *f*; ripubblicazione *f*; ricopiatura *f*; ~**sdinti** ristampare *A*; (*mašinėle*) dattilografare *A*, ribattere a macchina; ~**sti** 1. schiacciare *A*; schiantare *A*; rompere *A*; 2. *žr.* *pérs* *spausdinti*

perspektyvā prospettiva *f*; *linijinė, oro p.* prospettiva lineare, aerea; *prk.*: *neturėti perspektyvų* essere senza prospettive

perspektīv||**inis** prospettico; di (in) prospettiva; ~**inis plānas** piano di prospettiva, piano a lunga scadenza; ~**ūmas** buone prospettive; ~**ūs** prospettivo; promettente

pérs pē||**imas** avvertimento *m*; preavviso *m*; ~**ti** avvertire *A*; preavvisare *A*; mettere in guardia; ~**ti draugą apiė pavojų** avvisare un amico di un pericolo

pérsprēsti reconsiderare *A*; rifare un problema

pérsprogti esplodere *A*; rompersi; incrinarsi

pérstaty||**mas** 1. ricostruzione *f*; riedificazione *f*; 2. trasposizione *f*; spostamento *m*; ~**ti** 1. trasportare *A*; rimuovere *A*; spostare *A*; ~**ti knygas lentynoje** trasportare i libri nello scaffale; 2. ricostruire *A*; riedificare *A*; rifare *A*; *sieną* ~**ti** rifare un muro

pérstoj||**is** interruzione *f*; sospensione *f*; sosta *f*; pausa *f*; *bė ~o* senza sosta, di continuo, ininterrottamente

pérstovėti 1. restare in piedi (*per qualche tempo*); 2. stare troppo a lungo, guastarsi; imbalordirsi; 3. restare a lungo in vita; sopravvivere *E*

pérstumti spostare *A*; rimuovere *A*; cambiare di posto (*spingendo*)

pérsūdyti salare troppo

pérsukti 1. rigirare *A*; rivoltare *A*; 2. (*sukant sugadinti*) forzare *A*; guastare *A*

pérsunkti trasudare *E*; passare *A*; colare *A*; filtrare *A*; *sng.*: *drėgmė pėrsisunkia pėf sienas* l'umidità trasuda dalle pareti

pérsvar||**a** preponderanza *f*; superiorità *f*; vantaggio *m*; *sport.*: *igyti ~ą* andare in vantaggio; *balsų ~a* maggioranza di voti

pérsvarsty||**mas** revisione *f*; ~**ti** rivedere *A*; riesaminare *A*; riconsiderare *A*; ~**ti pasiūlymą** riconsiderare una proposta

pérsverti 1. sorpassare di peso; 2. *prk.* superare in valore; predominare *A*

pérsviesti gettare *A*; buttare *A* (*sopra; attraverso*)

pérsvirti 1. inclinarsi; piegarsi da una parte; 2. sporgersi, pendere dall'altra parte

péršal||**dyti** 1. far prendere un raffreddore; 2. far gelare; ~**imas** raffreddore *m*; ~**ti** 1. raffreddarsi; prendere un colpo d'aria; *esū stipriai ~ės* sono molto raffreddato; 2. gelare *E*, essere gelato

péršaukti gridare più forte; coprire le altre voci

péršauti trapassare *A*, forare *A* (*con una pallottola*)

péršerti nutrire eccessivamente

péršėti prudere *A*; sentire bruciore; *mán kójas pėrši* mi prudono i piedi; *gėrklė pėrši* sento bruciore alla gola

péršil||**dyti** scaldare troppo; ~**ti** scaldarsi troppo

pérširsti 1. andare su tutte le furie; montare in collera; 2. placarsi; sbollire *E/A*

péršlap||**ti** bagnarsi; impregnarsi; imbèversi d'acqua; *grįžo visas ~ės* è tornato bagnato fradicio

péršliaužti traversare strisciando; passare carponi

péršluostyti ripulire *A*; riasciugare *A*

péršluoti 1. dare una scopata; 2. rispazzare *A*

péršnekėti 1. scambiare due parole; 2. dissuadere *A*; sconsigliare *A*; distogliere *A*

péršokiais *prv.* a intervalli; con interruzioni; a tratti

péršokti saltare *A*; scavalcare *A*; superare *A*; passare sopra; *p. pėf tvorą* scavalcare uno steccato; *p. pėf griovį* saltare un fosso; *prk.*: *nuo vienės tēmos p. priė kitės* saltare da un tema all'altro

pérštėti *žr.* *pėršėti*

péršukuoti ripettinare *A*

péršulys prurito *m*; pizzicore *m*; bruciore *m*

péršu||**sti** 1. cuocere troppo; 2. scaldarsi troppo; ~**tinti** stracuocere *A*

péršveisti lustrare *A*; strofinare di nuovo

péršviesti 1. *med.* radiografare *A*; sottoporre a raggi *X*; 2. essere trasparente, traslucido; *sng.*: *pėrsišviečianti suknėlė* abito trasparente

pértaisyti rifare *A*; corrèggere *A*; modificare *A*; ritoccare *A*

pértakas canale *m*; condotto *m*

pértar||**as** intercalare *m*; ritornello *m*; ~**ti** interrompere *A*; impedire *A*

pérteik||imas 1. trasmissione *f*; trasferimento *m*; 2. rappresentazione *f*; riproduzione *f*; ~**ti** 1. trasmettere A; trasferire A; trasfondere A; 2. rendere A; rappresentare A; esprimere A; ~**ti miñtj** rendere un'idea

pértekimas abbondanza *f*; copiosità *f*

pértekil̃||is eccedente; eccessivo; sovèrchio; sov-rabbondante; ~**è gamýba** produzione eccedente, sovrapproduzione *f*

pértekl̃||ius 1. eccesso *m*; eccedenza *f*; supèrfluo *m*; sovèrchio *m*; sovrabbondanza *f*; **svòrio** ~**ius** eccedenza di peso; **dárbo jégòs** ~**ius** sovrabbondanza di mano d'opera; 2. abbondanza *f*; ricchezza *f*; agiatezza *f*; **gyvènti** ~**iuje** vivere nell'agiatezza

pértek||ti abbondare A/E; eccedere A; avere in abbondanza; **jò namaĩ víska** ~**ę** la sua casa abbonda di tutto; ~**tinai prv.** in abbondanza; a profusione; ~**tinias** abbondante; copioso

pértempti 1. tèndere A; distèndere A; dispiegare A; 2. trasportare A; spostare A (**tirando**); 3. tèndere troppo; tirare eccessivamente; 4. sforzare troppo; strapazzare A

pértep||ti 1. riùngere A; 2. spalmare A; farcire A; **kremù** ~**tas pyragáutis** dolce farcito di crema

peřti 1. (**pirtyje**) fare un bagno di vapore; 2. (**mušti**) frustare A; preñdere a botte

pértiesti stèndere A; dispiegare A; **tiltq p.** gettare un ponte

pértikrinti rivedere A; revisionare A

pértjsti crèscere troppo; allungarsi molto

pértrauk||a intervallo *m*; pausa *f*; interruzione *f*; sosta *f*; **pietų** ~**a** pausa del pranzo; **spektákliis sù** ~**a** spettacolo con un intervallo; **dírbtj bè** ~**os** lavorare senza sosta (senza pause); ~**iklis el.** interruttore *m*; ~**ti** 1. spezzare A; rómpere A; **viřvę** ~**ti** spezzare una corda; 2. interrómpere A; sospèndere A; sméttere A; ~**ti pámoką** interrómpere una lezione; 3. rimuòvere A; spostare A; cambiare di posto (**spingendo**); 4. tògliere A; levare via

pértrėkšti schiacciare A; pestare A

pértrin||ti passare A; ridurre in poltiglia; ~**ta dar-žonių sriubà** passato di verdura

pértrūk||is intervallo *m*; pausa *f*; sosta *f*; **bè** ~**io** senza sosta, continuamente; ~**ti** 1. spezzarsi; rómpersi; 2. interrómpersi; fermarsi

perturbácija astr. perturbazione *f*

pértvar||a(s) divisòrio *m*; tramezzo *m*; ♦ **anat.:** **nósies** ~**a** setto nasale

pértvark||a, ~**ymas** riorganizzazione *f*; ristrutturazione *f*; riordinamento *m*; ~**yti** riorganizzare A; ristrutturare A; riformare A; ~**yti mokýklą** riformare la scuola; **sng.:** **pėrsitvarkyti būtą** ristrutturare il próprio appartamento

pértverti 1. tramezzare A; dividere A; separare A; **sienelė p. kambarj** tramezzare una stanza con un muro; 2. bendare A; fasciare A

perujiėtis, -**ė** peruviano *m* (*f*-*a*)

perùkas parrucca *f*

pėrvalkas trasporto via terra di imbarcazioni da un corso navigàbile ad un altro

pėrvalkstyti (**pagalves**) **džn.** cambiare le fèdere ai guanciali

pėrvarg||imas fatica eccessiva; spossatezza *f*; esaurimento *m*; ~**inti** spossare A; affaticare A; sfìnire A; **tàs dárbas jį** ~**ino** questo lavoro lo ha spossato; ~**ti** spossarsi; affaticarsi; sfìnirsi

pėrvary||ti 1. portare A; accompagnare A; condurre A (**altrove**); **sng.:** **pėrsivariau dviratj pėř liėptą** ho attraversato la passerella con la bicicletta a mano; 2. spossare A; strapazzare A; ~**tas arklys** cavallo strapazzato; 3. far passare; ~**ti pėř mėsmaľę** far passare nel tritacarne; 4. passare attraverso; trafiggere A

pėrvarta cambiamento *m*; mutamento *m*

pėrvartyti 1. rivoltare A; rigirare A; 2. sfogliare di nuovo

pėrvásar prv. durante l'estate

pėrvaža glžk. passaggio a livello

pėrvažiuoti 1. attraversare A; varcare A (**in vei-colo**); **p. pėř tiltą** attraversare un ponte; **p. sieną** varcare il confine; 2. mèttere sotto; investire A

pėrvedimas trasferimento *m*; rimessa *f*

pėrveikti 1. superare A; sopraffare A; prevalere A; 2. stufare A; seccare A

pėrvers||mas rovesciamento *m*; rivolgimento *m*; rivoluzione *f*; **pràmonės** ~**mas** rivoluzione industriale; **valstybinis** ~**mas** colpo di stato; ~**ti** 1. capovòlgere A; rovesciare A; rivoltare A; ~**ti pavėikslą** rivoltare un quadro; **sng.:** **padėtis pėrsi-vertė** la situazione si è capovolta; 2. sfogliare A; 3. rovistare A; rifrugare A

pėrverti infilzare A; trafiggere A; penetrare E/A; **prk.:** **tiė žòdžiai pėrvėrė jò širdj** queste parole gli trafissero il cuore

pėrvertin||imas 1. sopravvalutazione *f*; 2. rivalutazione *f*; ~**ti** 1. sopravvalutare A; 2. rivalutare A

pérvesti 1. condurre A; accompagnare A (*per; attraverso*); **p. peř gátvę** aiutare ad attraversare la strada; 2. trasferire A; stornare A; spedire A; far pervenire; **p. pinigų į einamąją sąskaitą** trasferire i soldi sul conto corrente

pérvež||ėjas, -a trasportatore *m* (*f -trice*); ~imas trasporto *m*; **prėkių p.** trasporto di merci; ~imas geležinkelio, jūromis trasporto ferroviario, marittimo; ~ti trasportare A; trasferire A; portare A (*in veicolo*); ~ti suikvežimiais autotrasportare A; ~ti upėmis traghettare A

pėrvilkti 1. spostare A, portare A (*trascinando*); 2. cambiare A; **p. patalynę** cambiare la biancheria da letto

pėrvynioti riavvolgere A; arrotolare di nuovo

pėrvirinti 1. stracuocere A; 2. ricuocere A

pėrvir||sti rivoltarsi; capovolgarsi; rovesciarsi; **prk.: viskas kitaip ~to (pasikeitę)** si è capovolto tutto

pervirš prv. troppo; soverchiamente; oltre misura; eccessivamente; **negirk jō p.** non lodarlo troppo; **púodas p. bėga** la pentola sta traboccando

pėrvirš||ijimas superamento *m*; eccesso *m*; **valdžios ~ijimas** eccesso di potere; ~inis eccessivo; soverchio; ~is eccesso *m*; eccedenza *f*; supérfluo *m*; soverchio *m*; **gamybės ~is** eccesso di produzione; ~yti eccedere A; oltrepassare A; superare A; sorpassare A; ~yti plānų superare il piano

pėrvirti 1. stracuocere A; 2. ricuocere A

1 **pėrvyti (pervaryti)** ricondurre A; riportare A

2 **pėrvyti (pervynioti)** riavvolgere A; aggomitolare di nuovo

pėržaisti rigiocare A; ripetere la partita

pėržegnoti fare il segno della croce; segnare con una croce

pėrženg||ėjas, -a trasgressore *m*, trasgreditrice *f*, violatore *m* (*f -trice*); ~imas 1. attraversamento *m*; 2. trasgressione *f*; violazione *f*; **įstātymų ~imas** violazione delle leggi; **valdžios ~imas** eccesso (abuso) di potere; 3. peccato *m*; ~ti 1. attraversare A; varcare A; oltrepassare A; ~ti ribās oltrepassare i limiti; **prk.: jįs jau ~ė šešiās dėsintis mėtų** ha varcato la sessantina; 2. trasgredire A; violare A; **įstātymus ~ti** violare le leggi

pėržydėti sfiorire A; appassire A

pėržiēm prv. durante l'inverno

pėržiēmoti passare l'inverno; svernare A

pėržięgiuoti traversare marciando

pėržiūr||a visione *f*; anteprima *f*; **uždara filmo ~a** visione privata; **dalyvauti spektaklio ~oje** assistere

all'anteprima di uno spettacolo

pėržiūrė||jimas revisione *f*; ~ti rivedere A; revisionare A; esaminare A; ~ti korektūros klaidās revisionare le bozze di stampa; **greitomis ~jau laikraštį** ho sfogliato un giornale

pėržvalga rassegna *f*; revisione *f*; visione *f*; **spaudōs p.** rassegna stampa

pėržvelgti scorrere E; dare una riveduta; dare un'occhiata; **p. sąrašą** scorrere un elenco; **p. straipsnį** dare una riveduta ad un articolo

pėšč||ias pedestre; a piedi; **namō ~ias parėjau** sono tornato a casa a piedi; ~iūjų žygis escursione a piedi; trekking *m inv*; ~iūjų tiltas ponte per soli pedoni, passatōio *m*; **pėrėja pėstiesiems** passaggio pedonale; ~iōm(is) *prv.* a piedi

pesetā (pinigas) peseta *f*

pesimist||as, -ė pessimista *m, f*; ~inis, ~iškas pessimistico; pessimista; ~iškai *prv.* pessimisticamente; con pessimismo

pesimizmas pessimismo *m*

pestlys zool. nibbio *m*

pesticidas pesticida *m*

pėstijā kar. fanteria *f*

pėstininkas 1. *kar.* fante *m*; 2. *šachm.* pedina *f*

pėst||inti camminare a piedi; ~utė *prv.* a piedi

pėstiōti 1. (*žolę*) brucare A; 2. (*plunksnas*) spennare A; spennacchiare A; strappare A; 3. (*antakius*) depilare A

pėšti 1. strappare A; spennare A; **nepėšk mán plaukų** non strapparmi i capelli; 2. *šnek.* ottenere A; raggiungere A; **niėko nepėšti** non ottenere nulla

pėštyn||ės dgs. rissa *f*; zuffa *f*; mischia *f*; **įsivėlti į ~ės** cacciarsi in una zuffa

pėšt||is azzuffarsi; picchiarsi; percuotersi l'un l'altro; ~ūkas, -ė attaccabrighe *m, f inv*; litighino *m* (*f -a*)

petārda petardo *m*

petėlis 1. spallaccio *m*; tracolla *f*; 2. spallina *f*; imbottitura *f*

petelišk||ė 1. farfalla *f*; **naktinė ~ė** farfalla notturna, falena *f*; *sport.:* **plaukimas ~ė** nuoto a farfalla; 2. (*kaklaraištis*) farfalla *f*; farfallino *m*

peticij||a petizione *f*; **įteikti ~ą** rivolgere una petizione

petikaulis anat. omero *m*

pet||ingas largo di spalle; ~ys 1. *žr.* pečiaĩ; 2. spalla *f*; **išsinarinti pėtį** lussarsi una spalla; *o* ~ys į pėtį spalla a spalla (*in stretta collaborazione*); **iš ~ies** col massimo sforzo, a tutta forza; **paplōti peř pėtį** dare una manata sulla spalla; 3. *tech.* braccio *m*

petitas *spst.* corpo otto; testino *m*
pētnēšos *dgs.* bretelle *f pl*
petrāžolē *bot.* prezzemolo *m*
Petrinēs *dgs.* onomastico di Pietro
petūkas spallina *f*
petūnija *bot.* petūnia *f*
pŕēnigas pŕennig *m inv*
pianin||as muz. pianoforte *m*; piano *m*; *skam̃binti* ~ū suonare il pianoforte
pianistas, -ē pianista *m, f*
piečīaū *prv.* più a sud
piemen||āitis, -ē pastorello *m (f -a)*; ~āuti fare il pastore
piemēn||ē 1. pastora *f*; 2. *menk.* ragazzaccia *f*; ~galys 1. pastore balordo; 2. *menk.* ragazzaccio *m*; ~ystē mestiere del pastore
piemeniškas di pastore; pastorale
piemuō 1. pastore *m*; mandriano *m*; (*avių*) pecoraio *m*; (*karvių*) vaccàio *m*, vaccaro *m*; 2. *bažn. prk.* pastore *m*; 3. *šnek.* ragazzaccio *m*
pien||as 1. latte *m*; *šviežias* ~as latte fresco; *rūgusis* ~as latte rappreso, yogurt *m*; *nūgriebtas* ~as latte scremato; ~o *pėrdirbimo cėntras* centrale del latte; ~o *prāmonė* industria lattiera; ~o *prodūktai* latticini *m pl*; ~o *parduotuvė* latteria *f*; 2. lattice (lattice) *m*; latte *m*; *kōkoso* ~as latte di cocco; ◇ (*jām*) ~as *nuō lūpų dār nenudžiūvo* ha ancora il latte alla bocca; *kaip iš* ~o *plaūkės* è latte e sangue
pienburnis, -ē *menk.* lattante *m, f*; sbarbatello *m*; moccioso *m (f -a)*
piēnē 1. *bot.* dente di leone; 2. *žr.* ūmėdė
pienėlis (*bičių*) pappa reale
pŕengrybis *bot.* lattario *m*
piėniai *dgs.* latte di pesce
pŕeninė latteria *f*
pieningas lattifero, ricco di latte
pieninink||as, -ē operàio (operàia) di una latteria; lattàio *m (f -a)*; ~ystē industria lattiera
pŕieni||nis, ~škas di latte; lattēo; lattiero; ~ška *diētā* dieta lattēa; ~ška *sriubā* minestra al latte; ~nė *kārvė* vacca lattifera; ◇ ~niai *dañtys* denti da latte
pŕien||liaukė *anat.* ghiandola mammària; ~ligė *žr.* šėrpės; ~milčiai *dgs.* pōlvėre di latte; ~puodis latteria *f*; ~traukis tiralatte *m inv*
pienuoti sporcare A, bagnare di latte
pŕenvežis autocarro per il trasporto di latte
piepsėti pigolare A; *viščiūkai pŕėpsi* i pulcini pigolano

piėpatis (*paukščių liga*) pipita *f*
piestà recipiente di legno; mortàio *m*
piestėlė *bot.* pistillo *m*
piestų *prv.* (*apie arkli*) sulle zampe posteriori; *p. stotis* alzarsi sulle zampe posteriori, impennarsi; *prk.:* *plaukaĩ p. stōja* si rizzano i capelli
pieš||yba, ~imas disegno *m*; *pōpierius* ~imui carta da disegno; ~inys disegno *m*; ~inys *pieštukų, anglimi* disegno a matita, a carboncino
piešti 1. disegnare A; *p. iš rañkos* disegnare a mano libera; 2. *prk.* disegnare A; descrivere A; illustrare con parole
pieštūk||as matita *f*; lapis *m*; *rašyti (sū)* ~ū scrivere a matita; *nudrōžti* ~q temperare una matita; *chėminis* ~as matita copiativa; ~inė portamatite *m inv*
pietā pietà *f*
pietāu||ti pranzare A; *šiañdien* ~siu *namiė* oggi pranzero a casa
pietiēt||is, -ē abitante del sud; meridionale *m, f*; ~iškas meridionale, del sud
pietinis meridionale; del mezzogiorno; del sud; *p. krañtas* costa meridionale
pietys vento del sud, austro *m*
pietizmas pietismo *m*
pietry||čiai *dgs.* sud-est *m*; ~čių *kryptimi* in direzione sud-est; ~tinis di sud-est; ~tis vento di sud-est, scirocco *m*
piēt||ūs *dgs.* 1. pranzo *m*; *virti* ~ūs preparare il pranzo; ~ų *stālas* tavolo da pranzo; 2. mezzo-giorno *m*; pomeriggio *m*; *kasdiėn pō* ~ų *jįs pamiėga* tutti i pomeriggi fa un sonnellino; 3. sud *m*; meridione *m*; ~ų *pūsrutulis* polo sud; *langai išėina į* ~ūs le finestre guardano a sud; ~ų *Italija* meridione d'Italia, Italia meridionale
piėtvakar||iai *dgs.* sud-ovest *m*; ~inis di sud-ovest; ~is vento di sud-ovest, libeccio *m*
piėtvėjis vento del sud, austro *m*
pŕėv||a prato *m*; *lakstyti pō* ~q cōrrere su un prato; ~ų *gėlės* fiori di prato
pievā||grybis *bot.* prataiōlo *m*, pratolino *m*; ~žolė erbe prative
pievininkystė praticoltura *f*
pievinis di prato; pratense; prataiōlo; prativo
pievotyra stūdio scientifico dei prati
pig||iai *prv.* a buon mercato; a basso prezzo; ~iai *nupirkti* comprare a buon mercato; ~ybė bassi prezzi
pigin||imas riduzione del costo; ~ti 1. ribassare A, ridurre il prezzo; 2. sottovalutare A; sottostimare A

pigmėj||as, -a pigmèo *m* (*f*-a); ~*ų gentis* popolazione pigmèa
pigmentācija *biol.* pigmentazione *f*
pigmeñtas pigmento *m*
pig||telėti diminuire un po' di prezzo; ~*ti* calare *E*, ridursi di prezzo
pig||ūmas prezzo basso; buon mercato; ~*ūs* a buon mercato; a basso prezzo; econòmico; di poco valore
pikāntiškas piccante; *prk.* arguto; frizzante
pikāpas furgoncino *m*; camionetta *f*
pik||as 1. picco *m*; punta *f*; ~*o vālandos* le ore di punta; 2. (*korta*) picche *f pl*; ~*ų damà* dama di picche
pikčiūrna *b.* persona irascibile; brontolone *m* (*f*-a)
pýkdyti far arrabbiare; irritare *A*
pikèt||as 1. *kar.* picchetto *m*; 2. picchettāggio *m*; ~*ininkas*, -ė scioperante *m, f*; ~*uoti* picchettare *A*; esercitare il picchettāggio
pýkin||ti 1. *žr.* pýkdyti; 2. stomacare *A*; far venire la nausea; disgustare *A*; *šitas kvāpas manè ~a* questo odore mi fa venire la nausea
pikirūoti *av.* picchiare *A*, eseguire una picchiata
pik||is pece *f*; ~*iūoti* impieciare *A*; incatramare *A*
pikliūoti macinare finemente
pykšėti 1. sbattere *A*; battere *A*; 2. (udirsi) schioccare *A*; sparare *A*
pýkštelė||ti sparare un colpo; scoppiare *E*; ~*jo šūvis* parti un colpo di fucile
pikt(a)dagis *bot.* cardo selvatico
piktadar||iāuti comportarsi male; commettere azioni malvāgie; ~*ybė* malvagità *f*; misfatto *m*; scelleratezza *f*; ~*ys*, -ė malfattore *m*; malvivente *m*; scellerato *m* (*f*-a); ~*ystė* *žr.* piktadarýbė
piktadarišk||as scellerato; malvāgio; iniquo; ~*ūmas* scelleratezza *f*; malvagità *f*
piktaĩ *prv.* 1. irosamente; con rabbia; con cattiveria; *p. kālba* parla con rabbia; *p. iš kō pasijuōkti* fare un brutto scherzo a qc.; 2. sdegnosamente; malvagamente
piktaliežūvis, -ė malalingua *f*; maldicente *m, f*
piktanōris, -ė persona malèvola
pikt||as 1. (*blogas*) cattivo; malvāgio; maligno; malèvolo; ~*į juokaĩ* risa maligne; ~*as sumānymas* intenzione malèvola; *niēko ~a jįs nepadārė* non ha fatto niente di male; 2. (*vaidingas*) scontroso; litigioso; imbronciato; bisbètico; 3. (*supykęs*) iroso; irato; arrabbiato; in còllera; ~*as baĩsas* voce irata; *o ~a akis* malòcchio *m*; ~*oji dva-*

sià spirito del male, diàvolo *m*; *dėl visa ~a* (*dėl visa ko*) per maggior sicurezza; ~*asis dkt. euf.* diàvolo *m*; demònio *m*
pikt(a)šašiai *dgs. med.* tricotizia *f*
piktavāl||is, ~*iškas* malizioso; malèvolo; malintenzionato
pikt(a)žodžiāuti maledire *A*; sparare *A*
piktdžiugiāuti rallegrarsi delle disgrazie altrui
piktdžiugišk||as maligno; malèvolo; dispettoso; ~*a šypsena* sorriso maligno
pýktelėti arrabbiarsi un po'; imbronciarsi
piktėti diventare più cattivo; irritarsi
pýk||ti arrabbiarsi; irritarsi; adirarsi; stizzirsi; *nepýk aĩt manēs* non ti arrabbiare con me; ~*sta dėl niēku* si irrita per niente
piktýbė 1. cattiveria *f*; 2. male *m*; vizio *m*
piktýbin||is 1. malizioso; malèvolo; 2. *med.* maligno; pernicioso; ~*is auglys* tumore maligno; ~*ė anēmija* anemia pernicioso
piktin||imasis indignazione *f*; ~*ti* indignare *A*; disgustare *A*; irritare *A*; rivoltare *A*; *jō elgesys manè ~a* il suo atteggiamento mi disgusta; *sng.:* ~*tis neteisýbe* indignarsi per l'ingiustizia
1 pýk||tis *dkt.* rabbia *f*; ira *f*; furore *m*; stizza *f*; ~*čio āpimas* in preda alla rabbia; ~*čiu netvėrti* ródersi di stizza
2 pýk||tis *vksm.* litigare *A*; venire a contrasto; *jiė dažnaĩ ~stasi* litigano spesso
piktnaudž||iāuti abusare *A*; approfittarsi; ~*iāuti valdžiā* abusare del potere; ~*iāvimas* abuso *m*
piktogrāfi||ja *lingv.* pittura *f*; ~*nis* pittografico
piktogramā pittogramma *m*
pikt||oji *dkt. euf.* serpente *f*; ~*okas* piuttosto arrabbiato, cattivo; ~*ūmas* cattiveria *f*; rabbia *f*; stizza *f*; ~*ūmas manè ĩma* mi viene la rabbia; ~*ūoju* *prv.* con rabbia; per forza; *gražiūoju aĩ ~ūoju* con le buone o con le cattive (maniere); *neminėkite manēs ~ūoju* conservate un bel ricordo di me; ~*uolis*, -ė persona cattiva; brontolone *m* (*f*-a)
pikt||varlė *šnek.* rospo *m*; ~*votė* foruncolo *m*; pustola *f*; ~*zaizdė* 1. piaga *f*; ulcera *f*; 2. *prk.* male *m*; disgrazia *f*; peste *f*; ~*žolė* malerba *f*; erbaccia *f*; *rāuti ~žoles* strappare le erbacce
pyl||a 1. acquazzone *m*; rovescio di pioggia; 2. botta *f*; percossa *f*; bussa *f*; ~*ōs duoti* prèndere a botte
pild||ymas(is) realizzazione *f*; esecuzione *f*; attuazione *f*; *įsākymų ~ymas* esecuzione degli órdini; *svajonių ~ymasis* realizzazione dei pròpri sogni; ~*yti* riempire *A*; colmare *A*; completare *A*; ~*yti*

benzino bāką fare il pieno; ~**ytis** 1. riempirsi; 2. (ivykti) avverarsi; realizzarsi; compiersi; **màno svajonė** ~**osi** il mio sogno si sta avverando
pilėnas, -**ė** *istor.* abitante di un castello; castellano *m*
piliakalnis *istor.* altura *f*, collinetta *f* (sulla quale è edificato un castello)
piliarožė *bot.* altèa *f*, alcèa *f*
pýliava tributo di grano
piliáviētė sito archeològico su cui sorgeva castello
pilietybė || **ė** cittadinanza *f*; **gáuti Lietuvòs** ~**ę** ottenere la cittadinanza lituana
piliēt || **inis** civile; civico; di cittadino; ~**inės teisės** diritti civili; ~**inė pareigà** dovere di cittadino; **~inis kàras** guerra civile; ~**is**, -**ė** cittadino *m* (*f* -*a*); **garbės** ~**is** cittadino onorario; ~**iškas** civile; civico
piligrimas, -**ė** pellegrino *m* (*f* -*a*)
1 pýlimas rialzo *m*; àrgine *f*; terrapieno *m*; **geležinkelio p.** terrapieno della ferrovia
2 pýlimas (**veiksmas**) versamento *m*
piliōrius *archit.* pilastro *m*
pilis castello *m*; **vidūramžių p.** castello medievale
piliūt || **ė** pillola *f*; **~ kárčią** ~**ę prarýti** ingoiare la pillola
pilkapis *istor.* tùmulo *m*; sepolcro *m*
pilkas 1. grigio; bigio; cenerino; ~**à suknėlė** abito grigio; 2. *prk.* grigio; scialbo; monòtono; ~**os diėnos** giorni grigi; ~**ėti** 1. ingrigire *E*; 2. *prk.* intristire *E*, diventare monòtono; ~**švas** grigiastro; cenerino
pilkti ingrigire *E*; incanutire *E*
pilkumà 1. grigiore *m*; 2. *prk.* monotonia *f*; tristezza *f*; ~**uoti** apparire grigio
pilkžemis terreno sabbioso
pilnakraūjis, ~**iškas** *prk.* intenso; ricco; pieno; ~**ystė** *med.* plètora *f*
pilnamėlis, -**ė** maggiorenne *m*, *f*; ~**ystė** età maggiore
pilnametrāžis a lungo metràggio
pilnapādis dai piedi piatti
pilnas 1. pieno; riempito; colmo; **púodas** ~**as vandeñs** pentola colma d'acqua; **jō atsākymas** ~**as klaidų** la sua risposta è piena di errori; 2. pieno; intero; completo; ~**as rāštų rinkinys** collana completa, òpera òmnia; ~**as** (**nesutrumpintas**) **leidimas** edizione integrale; **autobūsas jaū** ~**as** l'auto-bus è al completo; ~**o prōto** in pieno possesso delle facoltà mentali; ~**u balsū** a piena voce, a tutta voce; **pō nepilnų mētų** dopo meno di un an-

no; ~**as mėnuo** luna piena; 3. pieno; totale; assoluto; ~**as užtemimas** eclissi totale; ~**à láisvė** libertà assoluta; 4. (**apkūnus**) grasso; ben nutrito; paffuto; tondo; 4. *prk.* pieno; ricolmo; **širdis** ~**à džiaugsmo** ànimo ricolmo di gioia

pilnateisis che gode tutti i diritti

pilnatīs 1. plenilūnio *m*; luna piena; 2. pienezza *f*; l'insieme; il tutto

pilnātvė pienezza *f*; compiutezza *f*; ricchezza *f*

pilnaveitis di pieno valore; di buona qualità

pilnavidūris 1. (**apie žiedą**) dōppio; 2. integrale; intero

piln || **ėti** 1. riempirsi; diventare completo; 2. ingrassare *E*; ~**ybė**, **pilnis** pienezza *f*; **maišas artū pilnio** il sacco è quasi pieno

pilnutis || **ėlis** pieno zeppo; strapieno; ricolmo; gremito; affollato; **namai** ~**ėliai žmonių** la casa è strapiena di gente; ~**ėlis traukinys** treno pieno zeppo; ~**inaī** *prv.* completamente; totalmente; interamente

pilotas, -**ė** pilota *m*, *f*; aviatore *m* (*f* -*trice*); ~**āžas** pilotàggio *m*; **aukštasis** ~**āžas** acrobazia aerea

pilotė berretta militare; bustina *f*

pilotuoti pilotare *A*

pilstymas versamento *m*; mēscita *f*; imbottigliamento *m*; ~**yti džn.** versare *A*; mēscere *A*; imbottigliare *A*; ~**yti vyna** || **~ būtelius** imbottigliare il vino; **grūdus** ~**yti** || **~ maīsus** versare il grano nei sacchi; **~ yti iš tuščio** || **~ kiāurą** (**tuščiai kalbėti**) parlare a vānvera; ~**ytojas**, -**a** mescitore *m* (*f* -*trice*); **degalų** ~**ytojas** benzinaio *m*; ~**omas**: ~**omas alūs** birra alla spina

pilti || **ti** 1. versare *A*; mēscere *A*; *sng.*: ~**kis sriubòs** vēr sati del brodo; 2. grondare *E/A*; piòvere *E/A*; ~**a kaip iš kibiro** piove a catinelle; **prākaitas jį pylė** grondava di sudore; 3. rinterrare *A*; rialzare *A* (**scavando**); 4. **šnek.** fare q.c. energicamente; ~**ti kōrtomis** giocare (d'azzardo) a carte; **botagū** ~**ti** dare una frustata; ~**tis** 1. žr. pilti 1; 2. (**sklisti**) diffōndersi; spāndersi; spārgersi

piltūvas imbuto *m*; ~**o fōrmos** imbutiforme

pilvakalbis, -**ė** ventriloquo *m* (*f* -*a*); ~**ystė** ventriloquio *m*, ventriloquia *f*

pilvakojai *dgs. zool.* gasteròpodi *m pl*

pilvapenys, -**ė** goloso *m* (*f* -*a*); ghiottone *m* (*f* -*a*)

pilvāplėvė *anat.* peritonėo *m*

pilvas 1. ventre *m*; pāncia *f*; addome *m*; ~**o raūmenys** mūscoli addominali; ~**o skausmai** dolori ventrali; **atsigūti ant** ~**o** sdraiarsi bocconi, dis-

tèndersi sul ventre; *jám ~q paléido* (viduriuoja) ha la diarrea; *~q užsiauginti* méttire (su) la pancia; *~q prisikiñšti* riempirsi il ventre; *◊ juòk-tis ~q susiėmus* tenersi la pancia dalle risate

pilv||ėlis 1. *mžb.* ventricino *m*; pancina *f*; 2. *stòmaco m*; *~inis* addominale; ventrale; *~òčius žr.* pilvūzas; *~ótas* panciuto; *~ūzas, -ė menk.* pancione *m* (*f-a*)

pimpinėti *šnek.* gironzolare *A*; bighellonare *A*

pincėtas pinza *f*; pinzetta *f*

pinčiukas *šnek.* 1. nano *m*; 2. diavoletto *m*

pynė 1. (*svogūnų*) trèccia *f*; resta *f*; filza *f*; 2. ghirlanda *f*; impagliatura *f*; graticcio *m*; 3. *archit.* trèccia *f*; 4. *muz.* pot-pourri *m inv*

pingvinas *zool.* pinguino *m*

pynyba intrecciamento *m*; impagliatura *f*; viminata *f*

pinig||as 1. moneta *f*; banconota *f*; soldo *m*; *auksinis ~as* moneta d'oro; *popierinis ~as* cartamoneta *f*, valuta cartacea; *~ų refòrma* riforma monetaria; *~ų kalimas* coniazione di monete; *~ų kalyklà* zecca *f*; *◊ už grįnq ~q imti* prèndere per moneta buona; 2. *ppr. dgs.* soldi *m pl*; quattrini *m pl*; denaro *m*; *turiù atsidėjes ~ų* ho dei soldi da parte; *jám striùka sù ~ais* è a corto di quattrini; *mokėti grynais ~ais* pagare in contanti; *laikas ~ ai* il tempo è denaro; *◊ už jókius ~us tó nedaryčiau* non lo farei per tutto l'oro del mondo

pinigauti 1. raccògliere soldi; 2. guadagnare denaro

pinigù||ė portafòglio *m*; portafògli *m*; borsellino *m*; portamonete *m*; *jám ~q pàvogė* è stato derubato del portafòglio; *~gas* pieno di soldi; danaroso; *~is* monetario; pecuniario; finanziario; *~ė baudà* pena pecuniaria, multa *f*, ammenda *f*; *~ė prēmija* prēmio in denaro; *~is viėnetas* unità monetaria

piniguòčius, -tė persona ricca

pinikai *dgs.* pizzo *m*; merletto *m*

pynimas intrecciamento *m*; impagliamento *m*

pinkl||ės *dgs.* 1. tràppola *f*; calàppio *m*; *pakliāti ĩ ~ės* cadere in tràppola; 2. *prk.* intrigo *m*; insidia *f*; tranello *m*; *~ės rėgztì* ordire intrighi, tèndere un tranello

pinklininkas, -ė intrigante *m, f*; maneggione *m*

pinkl||ioti 1. ingarbugliare *A*; intricare *A*; 2. *prk.* confòndere *A*; imbrogliare *A*; *~ūs* 1. ingarbugliato; arruffato; intricato; 2. *prk.* complesso; complicato

pìn||ti 1. intèssere *A*; intrecciare *A*; fare la trèccia; (*iš vytelių*) *~tas krepšėlis* cestello di vimini; *sngr.: aĩ móki patì ~tis kàsą?* sai fatti la trèccia da sola?; 2. ingarbugliare *A*; intricare *A*

pinlín||ė cesta *f*; cesto *m*; *~is* intrecciato; intessuto; fatto di vimini

1 **pintis** 1. *bot.* poliporo *m*; 2. *zool.* porifero *m*; spugna *f*

2 **pìn||tis** 1. *žr.* pìnti; 2. (*maišytis*) confòndersi; mescolarsi; turbarsi; *miñtys mán ~asi* mi si confòndono le idèe; *nesipink mán pò kójų* non starmi tra i piedi, tògliti dai piedi; 3. (*apie liežuvį*) impaperarsi; ingarbugliarsi; annodarsi

pinūčiai *dgs.* 1. graticciata *f*; viminata *f*; canniccio *m*; 2. (*grotos*) inferriata *f*; grata *f*; graticola *f*

pioniēr||ius, -ė pioniere *m*; *~iškas* di pioniere; pionieristico

pýpčioti 1. pigolare *A*; 2. clacsonare *A*, suonare il clacson

pipètė contagocce *m inv*

pypynė piffero *m*

pýpinti 1. fischiettare *A*; pifferare *A*; 2. *žr.* pýpčioti 2

pipir||as 1. *bot.* pepe *m*; *juodasis ~as* pepe nero; *malis ~ai* pepe macinato; *užbarstýti ~ų* condire col pepe; *◊ ~ų dúoti* rimproverare *A*, punire seriamente; *~ų gáuiti* èssere rimproverato, sgridato; 2. *šnek.* (*mažas vaikas*) piccino *m*

pipirin||ė 1. (*indelis*) pepiera *f*; pepaiòla *f*; 2. (*gėrimas*) grappa al pepe; *~iai dgs. bot.* piperàcce *f pl*; *~is* di pepe; piperita; *~ė mėtà* menta piperita

pipir||lapė *bot.* àsaro *m*; *~malė* macinino per pepe; *~mėtė* *bot.* menta piperita

pipirñė *bot.* lepidio *m*

pipirúoti méttire del pepe, condire col pepe

pýpk||ė pipa *f*; *~ė kiñšti, rūkýti* caricare, fumare la pipa; *◊ kaip iš ~ės* andar liscio; *pò šiñts ~ių!* al diavolo! per tutti i diavoli!

pypkiākotis cannuccia della pipa

pýpkin||inkas, -ė 1. (*kas rūko*) pipatore *m*; 2. (*kas gamina*) pipaiò *m*; *~is* da pipa

pypkiúoti fumare la pipa, pipare *A*

pýpkius *žr.* pýpkininkas 1

pyplinėti *šnek.* bighellonare *A*; curiosare *A*

pyplýs, -ė 1. piagnucolone *m* (*f-a*); 2. marmòcchio *m* (*f-a*)

pypsėti 1. pigolare *A*; 2. clacsonare *A*; dare dei segnali acústici

pýpti 1. pigolare *A*; 2. piagnucolare *A*; frignare *A*; 3. clacsonare *A*

- pyragái||tis** pasticcino *m*; dolce *m*; ~*čiu parduotuvė* pasticceria *f*
- pyrāgas** pagnottina dolce; pasticcio *m*; torta *f*; *kalėdinis p. (Italijoje)* panettone *m*
- piramid||** è piramide *f*; ~*inis* piramidale
- pirānija zool.** piranha *m inv*
- pirāt||as** pirata *m*; ~*auti* pirateggiare *A*; ~*iškas* piratèsco; ~*iška veikla* pirateria *f*
- pirītas min.** pirite *f*
- pirkėj||as, -a** compratore *m (f-trice)*; acquirente *m, f*; cliente *m, f*; *mažai ~ų tojė parduotuvėje* quel negozio ha pochi clienti
- pirkiā** casa rurale; casupola *f*
- pirklm||as** il comprare; còmpera *f*; acquisto *m*; ~*o beį pardavimo sutartį* contratto di compravendita
- pirkin||ys** còmpera *f*; acquisto *m*; spesa *f*; ~*ių maišelis* borsa della spesa
- pirki||iāuti** mercanteggiare *A*; commerciare *A*; ~*iāuti javais* mercanteggiare in grano; ~*ys* mercante *m*; commerciante *m*; *vergū ~ys* mercante di schiavi; *mālkū ~ys* commerciante di legna da ardere; ~*ių laivas* nave mercantile
- pirkliškas** mercantesco; mercantile; *p. godūmas* avidità mercantesca
- pirk||ti** comp(e)rare *A*; acquistare *A*; *pigiaī, brāngiai ~ti* comprare a buon mercato, a caro prezzo; ~*ti išsimokėtinai* comprare a rate; ~*tinis* acquistato; comprato
- pirm prl. (su kilm.)** 1. prima (di); innanzi; avanti; *p. vīsko* prima di tutto, innanzi tutto; 2. davanti (a); dinanzi
- pirmā** 1. *prv.* prima; in precedenza; in passato; anteriormente; *vīskas liko kaip p.* tutt'è rimasto come prima; 2. *prv.* prima; avanti; davanti; *eik p., o aš pāskui* vai davanti, mentre io ti sègno; 3. *prl. (su kilm.)* prima di; *atėjaū p. tavęs* sono venuto prima di te; *p. laiko* prima del tempo, prematuramente
- pirmaātskyrininkis, -ė** *sport.* atleta di prima categoria
- pirmādien||is** lunedì *m*; *mės susitiņkame ~iais* ci vediamo al lunedì
- pirmaėllis** di somma importanza; immediato
- pirmagal||inis** anteriore; ~*iniai rātai* ruote anteriori; ~*ys* parte anteriore di q.c.; *laivo ~ys* prora *f*
- pirmāgim||is, -ė** primogènito *m (f-a)*; ~*ystė* primogenitura *f*
- pirm||ai prv. šnek.** prima; tempo fa; ~*akart prv.* per la prima volta
- 1 pirmaklāsis, -ė** alunno (alunna) della prima elementare
- 2 pirmaklāsis** 1. della prima classe; 2. di prim'ordine; di prima qualità; ottimo
- pirmakufsīs, -ė** studente (studentessa) del primo anno (d'università); matricola *f*
- pirmalaīk||is** 1. anticipato; ~*iai rinkimai* elezioni anticipate; 2. prematuro; precoce; ~*ė mirtis* morte prematura
- pirmamėtis** al primo anno (*di vita, di stūdio ecc.*)
- pirmāmiličiai dgs.** farina di prima qualità
- pirmaprādis knyg.** iniziale; primordiale; originario
- pirmarūšis** di prima qualità; di prima scelta; ottimo
- pirm||as klnt. sktv.** 1. primo; *jis atėjo ~as* è arrivato per primo; ~*ieji patiekalai* i primi (piatti); *iš ~ų raikū* di prima mano; *nė ~os jaunystės* di una certa età; *ateik ~ą vālandą* vieni all'una; *o iš ~o žvilgsnio* a prima vista; 2. *prk. (geriausias)* primo; migliore; ~*as mokinys* il primo della classe
- pirmasyk prv.** per la prima volta
- pirmāu||ti** primeggiare *A*; èssere il primo; *sport.* èssere in testa; ~*janti komāda* squadra in testa
- pirmāvaizdis** prototipo *m*; archètipo *m*
- pirmāversė** vacca al primo parto
- pirmāvimas** primato *m*; preminenza *f*; supremazia *f*; leadership *f inv*
- pirmāzolė** erba del primo taglio
- pirmėlvis, -ė** 1. *žr. pirmtakas*; 2. *psn.* progressista *m, f*
- pirmenyb||** è preferenza *f*; precedenza *f*; vantaggio *m*; superiorità *f*; *dūoti ~ę* dare la preferenza
- pirmenybės dgs. sport.** (gare di) campionato *m*; *pasaulio dviračių p.* campionato mondiale di ciclismo
- pirmėsnis** 1. che viene prima; 2. che sta più avanti
- pirmgalis žr.** pirmagalys
- pirm||iaū prv.** prima; tempo fa; nel passato; ~*iāusia(i) prv.* prima di tutto (di tutti); per prima cosa; anzitutto; *pirmiausia turį pavālgyti* per prima cosa (prima di tutto) devi mangiare
- pirmlena** novità *f*; prima volta
- pirmykštis** originario; primitivo; primordiale; *p. žmogūs* uomo primitivo, uomo delle caverne
- pirmyn prv.** avanti; *pažeņgti p.* farsi avanti, avanzare *E*
- pirmininkas, -ė** presidente *m*, presidentessa *f*; *vėrtinimo komisijos p.* presidente di una giuria; *ministras p.* primo ministro, premier *m inv*

pirminink||**ăuti** presiedere A; ~**ăuti susirinkimui** presiedere un'assembl a; ~**ăujant p nui...** sotto la presidenza del signor...; ~**ăvimas** presidenza f

pirm n||**is** 1. iniziale; prim rio; origin rio; ~** s svarb s dal kas** questione di prim ria importanza; ~**  b kl ** stato iniziale; 2. primitivo; primordiale; 3. essenziale; elementare; 4. *lingv.* non derivato; primitivo; 5. *mat.* primo; ~**iai ska čiai** numeri primi

pirm kas, -  alunno (alunna) della prima elementare

p rmtakas, -  1. iniziatore *m* (*f-trice*); promotore *m* (*f-trice*); 2. predecessore *m*; **dabartinio ministro p.** predecessore dell'attuale ministro

pirmu   us||**iai prv.** per prima cosa; prima di tutto; ~**ias** prim rio; il pi  importante; fondamentale

pirmukart *prv.  r.* pirm kart

pirm m||**as** precedenza *f*; preferenza *f*; superiorit  *f*; ~**o t is ** diritto di precedenza, di priorit ; ~**o   nklas (kelyje)** segnale di precedenza

pirm nas, -  1. (*mokykloje*) il primo (la prima) della classe; 2. (*gamyboje*) l'oper io (operàia) migliore di una fabbrica

pirmu nys *dgs. zool.* protoz i *m pl*

p rmsyk *prv.  r.* pirm syk

pirmutin ||**is** 1. primo; ~**is at ja ** sono venuto per primo; 2. anteriore; davanti; ~** s k jos** le zampe anteriori; 3. *prk.* migliore; pi  importante

pirog  piroga *f*

pirot chnika pirot cnica *f*; pirotecnia *f*

p rpti * r.* birbti

p rsas j r. molo *m*; banchina *f*; pontile *m*

p r   ukas 1. *m b.* ditino *m*; 2. (*antp r tis*) ditale *m*

p r   as(is) richiesta di matrim nio

p r  ||** uti** fare il mediatore di matrimoni; combinare matrimoni; ~** ybos** *dgs.* richiesta di matrim nio; ~** ys** mediatore di matrimoni; sensale *m*

p r   kaulis *anat.* falange *f*

p r  t||**as** 1. dito *m* (*pl f le dita*); ~**  gras inti** minacciare col dito; ~**  r dyti** mostrare a dito, additare A; **n  ~o nepaj dinti** non muovere un dito; **a  t ~  sk i   oti** contare sulle dita; ~**  gala s v ik   oti** camminare in punta di piedi; ~**  antspaud i** impronte digitali; 2. (* aki *) rebbio *m*; 3. *tech.* bottone *m*; dito *m*;   **n rs ~     k  d rk (tamsu)** fa buio pesto; **j s v enas ka p ~as**   solo soletto; **pr  ~ s l isti (nemayti)** chiudere un  cchio su q.c.; **ka p penk s ~ s   n ti** avere q.c. sulla punta

delle dita, conoscere come le proprie tasche; ~** s nud gti (apsigauti)** cascarci, cadere in un tranello

p r  ti 1. (tentare di) combinare un matrim nio; 2. offrire A, proporre A (*con insistenza*)

p r   kaulis  r. p r   kaulis

p r  tin||** ** guanto *m*; **od n s ~ s** guanti di pelle; **k m   n s ~ s** guanti a manopola; **b kso ~ ** guantone *m* (*da pugilato*); **m utis ~es** infilarsi i guanti, inguantarsi;   **m sti ~ ** gettare il guanto; ~** tas** inguantato, con i guanti

p r  t||** kas  r.** p r    kas; ~** otas** 1. con dita; ~** otos p r   n s** guanti con le dita (*divise*) 2. (*apie lapus*) digitato; palmato

p rt s 1. bagno *m*; sauna *f*; **v    ji p.** bagno p blico; 2. *psn.* locale per l'essiccazione di lino; aia *f*;   **p rt      rti (  b ri)** dare una lavata di capo

p ru  as piroetta *f*

p     ia *bot.* p     io *m*

p     t||**as** pistola *f*; **     ti    ~o** sparare un colpo di pistola; **       is ~as** pistola lanciarazzi; *tech.:* **s       o ~as** pistola saldatrice

p     as 1. (*     io*) c psula *f*; 2. *muz.* pistone *m*

p    ||**    as, ~es s** crepitio *m*; scoppiettio *m*; ~**  ti** scoppiettare A; crepitare A; fare un gran fracasso; **tolum   ~  jo      ai** si udivano spari in lontananza

p     ti 1. (*     ti*) sparare A; lanciare una s rie di spari; 2. (*d    ti*) sbattere A; r mpere A; 3. (* otagu*) schiacciare A

p         as pitec ntropo *m*

p     as *zool.* pitone *m*

p       as leggio *m*

p      pigiama *m*

p        ji     . mietitrice *f*

p       s *kul.* co(s)toletta *f*; **       s p.** costoletta di vitello

p    t||**    ** tagliatrice *f*; ~**    s (       i)** tagliacarte *m inv*

p    t||**   as** tagliatura *f*; segatura *f*; intagliatura *f*; ~**     d  .** 1. tagliuzzare A; 2. bulinare A; incidere A; intagliare A; ~**    s** intaglio *m*; incisione *f*; ~**  ti** 1. tagliare A; affettare A; trinciare A; (*p    u*) segare A; **d     ~  ti** affettare il salame; ~**  ti tab  o lap  s** trinciare le foglie di tabacco; 2. intagliare A; incidere A; ~**     is** intagliato

p    t   as tagliatrice *f*; trinciatrice *f*; **        p.** trinciat beri *m inv*; **    o p.** tagliafieno *m inv*; *tech.:* **    o p.** tr ncia *f*, ces ia *f*

pjáuti 1. (*peiliu*) tagliare A; (*pjūklū*) segare A; (*dalgiu*) falciare A; **vytelēs p.** tagliare i vimini; **šitas peilis nebepjáuna** questo coltello non taglia più; 2. (*javus*) miètere A; 3. (*žudyti*) uccidere A; macellare A; sgozzare A; 4. (*kąsti*) morsicare A; pungere A; 5. (*rėžtis į kūną*) stringere A; segare A; 6. **prk.** (*varginti*) tormentare A; stroncare A; **ligà jį pjáuna** la malattia lo sta stroncando

pjautynės dgs. 1. rissa f; zuffa f; 2. **prk.** discordia f; dissidio m

pjautin||is tagliato; **~ė žaizdà** ferita da coltello

pjáutis 1. (*rietis*) bisticciare A; azzuffarsi; (*apie šunis*) mordersi; 2. (*nesiderinti*) stonare A; discordare A; **besipjáunančios spalvos** colori discordanti

pjáutuv||as falce f; **mėnūlio ~as** falce della luna; **~iškas** a forma di falce; falcato

pjedestāl||as piedistallo m; **užkėlti ant ~o** mettere sul piedistallo

pjėsė 1. breve òpera teatrale, pièce f inv; dramma m; 2. breve composizione musicale

pjovyklà macello m; mattatdìo m

pjovl||klis tech. tagliarina f; taglietto m; **~mas** 1. (*veiksmas*) tagliatura f; falciatura f; segatura f; 2. (*javų*) mietitura f; 3. (*šieno*) fienagione f; 4. (*gyvulių*) macello m; macellazione f; **~nys** ritaglio m

pjovynės dgs. strage f; carneficina f

pjudyti 1. (*šunimis*) aizzare i cani contro qc.; 2. **prk.** (*kiršinti*) istigare A; incitare A; mèttere in contrasto

pjúklas sega f; **raikinis p.** sega a mano, saracco m; **mechāninis p.** segatrice f

pjúklāžuvė zool. pesce sega

pjúklėliai dgs. zool. trentedini m pl

pjúkli||ninkas segatore m; **~škas** (*apie lapus*) seghettato

pjuū||is mietitura f; messe f; raccolto m; **~iės mėtas** tempo della messe; **gerà ~is** mietitura abbondante

pjuvenos dgs. 1. (*medžio*) segatura f; 2. (*metalo*) limatura f; scaglia f

pjuvis taglio m; incisione f; sezione f; **gilūs p.** taglio profondo; **mat.: išilginis, skersinis p.** sezione longitudinale, trasversale; **♦ med.: Cėzario p.** taglio cesàreo

placdar̃mas 1. **kar.** testa di ponte; piazza d'arme; 2. **prk.** base f; punto d'appoggio

placentà fiziol. placenta f

plackartinis con posti numerati

plačia||bāris a larga presa; **~bėgis glžk.** a scartamento normale; **~buñnis** dalla bocca larga; **~drýžis** a strisce larghe; **~dūgnis** dal fondo largo; **~ėllis** a filari larghi; **~ekrānis** 1. (*kino teatras*) a schermo grande; 2. (*filmas*) per schermo largo; **~geřklis** dalla bocca larga; **prk.** strillone

plačiaiā prv. largamente; ampiamente; estesamente; **p. gyvėna** vive largamente, con lusso; **p. paplitęs paprotys** uso molto esteso; **p. atvėrti duris** spalancare la porta

plačia||kaktis dalla fronte larga; **~krāštis** (*apie skrybėlę*) dalle falde larghe; **~lāpis** dalle foglie larghe; **~pėtis** dalle spalle larghe; **~šākis** ricco di rami; ramoso; frondoso; **~žėmis** che ha molte terre; **~žnỹplis** dalle chele larghe

plāčkelnės dgs. calzoni larghi

plāfōnas 1. elemento decorativo del soffitto; 2. (*šviestuvas*) plafoniera f

plagi||ātas plàgio m; **~ātorius, -ė** plagiatore m (f -trice); **~júoti** plagiare A

plaikstý||ti 1. ingarbugliare A; arruffare A; 2. sventolare A; agitare A; muovere A; **sng.: vėliava plāikstosi** la bandiera sventola; **~tis** 1. žr. plaikstýti 2; 2. **prk.** (*šlaistytis*) vagabondare A; girovagare A

plaišà crepa f; fenditura f; screpolatura f

plakātas cartellone m; cartello m; manifesto m; poster m inv; **rinkimų p.** manifesto elettorale

plākīm||as 1. (*čaižymas*) flagellazione f; fustigazione f; 2. (*širdies; pulso*) battito m; pulsazione f; palpazione f; **~asis** (*bangų*) sciabordio m

plāktas martello m; mąglio m

plāk||ti 1. flagellare A; fustigare A; frustare A; **neplāk árklis** non frustare il cavallo; 2. (s) battersi A; colpire A; **sparnaš ~ti** sbattere le ali; **dalgi ~ti** (*tinti*) battere la falce; 3. (*apie širdį*) battere A; palpitare A; pulsare A; **jō širdis smařkiai plākė** il cuore gli palpitava violentemente; 4. agitare A; sciabordare A; sbattere A; montare A; **~ti kiaušiniūs** sbattere le uova; **~tà grietinėlė** panna montata; **sng.: baņgos plākėsi į kraņtą** le onde sciabordavano contro la riva; **~tis** 1. žr. plākti 4; 2. (*glaustis*) stringersi; ammucchiarsi; 3. (*bastytis*) vagabondare A; gironzolare A

plaktūk||as 1. martello m; martelletto m; **bātsiuvio ~as** martelletto da calzolaio; **kālti ~ū** battere col martello, martellare A; 2. **anat.** martello m

plaktūvas sbattitōia f; sbattitōio m; sbattitore m; **elektrinis p.** frullatore m

plam̃pinti *šnek.* camminare a fatica
plān||as 1. pianta *f*; disegno *m*; carta (topografica);
miēsto ~as pianta di una città; 2. piano *m*; programma *m*; progetto *m*; obiettivo *m*; *gamybos plėtėjimo* ~as piano di sviluppo economico; *kūrti* ~ūs *ateičiai* fare dei programmi per il futuro; *viršyti* ~q superare l'obiettivo; 3. (*kino kadre*) piano *m*; *stambūsis* ~as primo piano
planāvimas pianificazione *f*; programmazione *f*;
gamybos p. pianificazione industriale
planet||à *astr.* pianeta *m*; ~āriūmas planetario *m*
planimètr||as planimetro *m*; ~ija planimetria *f*
planln||gas sistemático; regolare; conforme al piano prestabilito; ~gūmas regolarità *f*, conformità ad un piano; ~is pianificato; ~is ūkis economia pianificata
planktōnas *biol.* plāncton *m inv*
planšētė cartella *f*; custodia *f*
plantā||cija piantagione *f*; *kavōs* ~cija piantagione di caffè; ~torius, -ė piantatore *m* (*f*-trice)
planuo||ti 1. progettare *A*; programmare *A*; fare progetti; ~ti *keliōnė* [*Indiją*] progettare un viaggio in India; 2. fare la pianta (il piano) di; disegnare *A*; ~tojas, -a progettista *m, f*; *gātvių* ~tojas urbanista *m*; *pārķų* ~tojas paesaggista *m*
plasnōti 1. (*skristi*) remigare *A*; volare *E/A*; 2. *prk.* (*plėvėsuoti*) sventolare *A*
plastėnti sbattacchiare *A*; agitare *A*; sventolare *A*
plastėti 1. tremolare *A*; vibrare *A*; 2. (*apie širdį*) palpitare *A*; battere *A*
plāstik||a plāstika *f*; plasticità *f*; ~as matėrie plāstiche; ~o *gaminiai* oggetti di (in) plāstica
plastilīnas plastilina *f*
plāsti||nis, ~škas plāstico; ~nis *mėnas* arte plāstica; ~ški *judečiai* movimenti plāstici; ~nė *operacija* chirurgia plāstica, plāstico *m*
plastmās||ė (matėria) plāstika *f*; plāstico *m*; ~inis in (di) plāstica; di materiale plāstico; ~inis *indas* recipiente di plāstica
plāstodė cuoio artificiale
plāstak||a mano *f*; (*delnas*) palmo *m*; *sniėgo iškrito* *peř* ~q è caduto un palmo di neve; *plāukštelėjo sū* ~a *peř pėtį* ha dato una manata sulla spalla
plāštākė farfalla *f*; *naktinė p.* falena *f*
plāštakiškas *bot.* palmato
plātānas *bot.* plātano *m*
plātėti allargarsi; dilatarsi; estendersi
platfōrma 1. piattaforma *f*; terrazza *f*; 2. *glžk.* banchina *f*; marciapiede *m*; 3. (*vagonas*) carro piatto

(con piano ribassato); pianale *m*; 4. *prk.* programma politico
platybė vastità *f*; larghezza *f*; ampiezza *f*; *jūros p.* vastità del mare
platgalys la parte larga di q.c.; *irklo p.* pala *f*
platinā *chem.* plātina *f*
plātin||ti 1. allargare *A*; dilatare *A*; distendere *A*; ~ti *gātve* allargare una strada; 2. diffondere *A*; divulgare *A*; propagare *A*; *mūsės* ~a *ligās* le mosche propagano le malattie; *gandūs* ~ti diffondere dicerie, spargere voci; ~ti *atsišaukimūs* distribuire volantini; ~tojas, -a propagatore *m* (*f*-trice); diffusore *m*, diffonditrice *f*; portatore *m* (*f*-trice)
platókas piuttosto largo
platōniškas platōnico
platumà 1. *žr.* platūmas; 2. *geogr.* latitudine *f*
platūm||as ampiezza *f*; vastità *f*; larghezza *f*; *mėtro* ~o largo un metro, (*apie audinį*) alto un metro; *prk.*: *pažiūrų* ~as ampiezza di vedute
plat||ūs 1. largo; vasto; ampio; spazioso; esteso; ~i *upė* fiume largo; ~i *teritorija* territorio esteso; ~ūs *slėnis* valle ampia; 2. *prk.* (*gausus, didelis*) largo; grande; vasto; numeroso; ~i *giminė* parentela numerosa; ~aūs *vertėjimo prėkės* merci di largo consumo; *plāčiosios māsės* grandi masse popolari
plaūč||iai *dgs. anat.* polmoni *m pl*; *med.*: ~ių *uždegimas* polmonite *f*; *anat.*: ~ių *plėvė* pleura *f*; *linksmų* ~ių di carattere allegro; ~kepeniai *dgs.* (*prasta mėsa*) frattaglie *f pl*
plaukagaīvis *zool.* triccēfalo *m*
plāuk||as 1. capello *m*; *lėgūs, garbanoti* ~ai capelli lisci, ricci; *žilstelėję, susivėję* ~ai capelli brizzolati, arruffati; *jām* ~ai *sleika* sta perdendo i capelli; 2. pelame *m*; pelo *m*; mantello *m*; *barzdōs* ~ai i peli della barba; *bėro* ~o *arklėys* cavallo dal mantello bāio; *glōstyti kātę prieš* ~q accarezzare un gatto contropelo; *peř* ~q (*vos vos*) per un pelo, per poco; *visokio* ~o di ogni tipo, vārio; *ant* ~o *kėboti* pēndere a un filo; ~ai *ant galvōs stėjasi* si rizzano i capelli
plaukėlis 1. *mžb.* capelluzzo *m*; capellino *m*; 2. *bot.* villo *m*
plāukėti spigare *E/A*; mēttare la spiga
plauk||ikas, -ė nuotatore *m* (*f*-trice); ~yklā piscina *f*; ~imas nuoto *m*; ~imas *nūgara* nuoto sul dorso; ~imo *varžybos* gara di nuoto
plaūkym||as 1. nuoto *m*; ~o *mokyklā* scuola di nuoto; 2. (*laivu*) navigazione *f*

pláukio||jimas navigazione *f*; *tolimàsis ~jimas* navigazione di lungo corso; *~ti džn.* nuotare A; navigare A; sguazzare A; *jìs geraĩ ~ja* sa nuotare bene; *prk.: dangumĩ ~ja dēbesys* le nubi nàvigano per il cielo; *tuĩtuose ~ti* sguazzare nell'oro

plaukýti džn. nuotare A; galleggiare A; navigare A; *mùsė sriubojė plaũko* nella minestra gallèggia una mosca; *jũromis p.* navigare nei mari

plaukmuõ ppr. dgs. pinna *f*

plauk||ti 1. (*apie žmogų, gyvūną*) nuotare A; *iš-mókau ~ti* ho imparato a nuotare; *~ia kaip žuvis, kaip kiŗvis* nuota come un pesce, come il piombo; 2. (*apie laivą*) navigare A; veleggiare A; *~ti vältimi* andare in barca; *~ti turistiniu laivũ* andare in crociera; *~ti prieš vėją* navigare contro vento, *jũr.* orzare A; *~ti tolyn į jūrą* prèndere il largo; *kókiu greičiũ ~iame?* a che velocità andiamo?; *prk.: ~iantys dēbesys* nubi vaganti; 3. (*plūduriuoti*) galleggiare A; fluttuare A; flottare A; *upė ~ia bûtelis* una bottiglia gallèggia lungo il fiume; 4. (*skendėti*) grondare E/A; èssere immerso; nuotare A; *kraujuosė ~ti* nuotare nel sangue; *prākaitu ~ti* grondare di sudore; 5. *prk.* (*plūsti*) venire (o uscire) a fiumi; affluire E; *į švenťę ~ė daugybė žmoniũ* molta gente affluiva alla festa; 6. *prk.* (*sklisti*) diffondersi; spandersi; 7. *prk.* (*telktis*) ammassarsi; ammucchiarsi

plaukuõ||as capelluto; peloso; villoso; irsuto; *~a krūtinė* petto irsuto; *~os kójos* gambe pelose; *~umas* pelosità *f*; villosità *f*; *med.* irsutismo *m*; ipertricosi *f*

plaust||as zattera *f*; *gėlbejimo ~as* zattera di salvataggio; *~ininkas* zatteriere *m*

plaušámolis stat. argilla con aggiunta di paglia

plaũš||as ppr. dgs. fibra *f*; filamento *m*; *lėpos ~aĩ* fibra della cortèccia di tiglio; *~inė* 1. spugna *f*; *nusitrĩnti sũ ~inė* lavarsi con una spugna; 2. stuõia *f*; *~ingas* fibroso; filamentoso; tiglioso; *~inis* di fibra; *~õti* sfibrare A

plaũtas (pirties) ripiano *m*, palchetto *m*, tavolaccio *m* (*in un bagno a vapore*)

plaũtė bot. polmonària *f*

pláu||ti 1. lavare A; *~ti grindĩs* lavare il pavimento; *sng.:* *~kis rankàs* làvati le mani; 2. (*skalauti*) risciacquare A; gargarizzare A; 3. (*ardyti*) ródere A

plauť||ininkas, -ė tisico *m*; *~inis* polmonare; *zool.:* *~iniai moliũskai* polmonati *m pl*; *~is anat.* (*žr. dgs. plaũčiai*) polmone *m*

plautũv||as tech. lavatrice *f*; *stiklo ~as* lavavetri *f inv*; *grindũ ~as* lavapavimenti *f inv*; *~ė (dubuo)* bacinella *f*; catinella *f*

plazd||ėnti, ~ėti 1. agitare A; sventolare A; garrire A; *vėliava plázda* la bandiera svèntola; 2. (*apie širdį*) battersi A; palpitare A

plazmà spec. plasma *m*

plázminis plasmático

plebėjas istor. plebèo *m*

plebiscitas polit. plebiscito *m*

plėdas plaid *m inv*

plėiskan||a fòrfora *f*; *galvà pilnà ~ų* capelli pieni di fòrfora

pleiskánė pianta maschile della cànapa

plėiskano||tas forforoso; squamoso; *~tumas med.* desquamazione *f*; *~ti* desquamarsi

plėistras med. cerotto *m*

plėišė||ti fèndersi; incrinarsi; screpolarsi; *õda ~ja* la pelle si scrèpola

pleišťáraštis žr. dantĩraštis

pleišť||as bietta *f*; cùneo *m*; zeppa *f*; cõnio *m*; *~inis* cuneiforme; *~uõti* incuneare A; imbiettare A; mèttere una zeppa

plejadà plèiade *f*

plėk||aĩ dgs. muffa *f*; *~aĩs atsidũoti* sapere di muffa

plėkas 1. bracciata *f*; rastrellata *f*; 2. ammasso *m*; avvolto *m*; falda *f*

plėkš||ėjimas, ~ėnimas 1. battimento *m*; *raĩkų ~ėjimas* battimani *m*; 2. sciabordio *m*; mormorio *m*; *vandėĩs ~ėnimas* sciabordio delle acque; *~ėnti, ~ėti* 1. sciabordare A; mormoreggiare A; *ĩrklaĩs ~ėnti* sciabordare coi remi; 2. battersi A; sbatacchiare A; schioccare A; *~ėti liežuviũ* schioccare la lingua

plėkšné zool. pàssera *f*; *jũrinė p.* pàssera di mare, pianuzza *f*

plėkšnõti sbattacchiare A; dare dei colpetti; prèndere a scapaccioni

plėkštelėti 1. dare un colpetto (una manata, una pacca); *p. rankà peĩ pėtĩ* dare una pacca sulla spalla; 2. dare uno schiocco; *botagũ p.* dare uno schiocco di frusta

plėkti fare la muffa, ammuffire E

plėktras muz. plettro *m*

plėĩpti menk. 1. parlare a vànvera; 2. tracannare A, bere con avidità

plenàrinis plenàrio; *p. pòsėdis* assemblèa plenària

plėnė žr. plėvė 2

plenėras plein-air *m inv*

plén||is *ppr. dgs* cénere *f*; ~**yti** estinguersi; incenerirsi

plént||as strada maestra; ~**ininkas** stradino *m*

plènumas plenum *m inv*; riunione plenària

pleonázmas *lit.* pleonasma *m*

plèpal||as 1. chiacchiera *f*; ciància *f*; 2. *b. (plepys)* chiacchierone *m (f-a)*; ◇ ~**ū maĩšas** un gran chiacchierone

plep||éti chiacchierare *A*; ciarlare *A*; **neplepék niėkų** non dire fesserie; ~**ys, -ė** chiacchierone *m (f-a)*; ~**ūmas** loquacità *f*; garrulità *f*; ~**ūs** loquace; ciarliero; garrulo

pleĩ||kšti ronzare *A*; ~**palas, ~pýnė** 1. veicolo sgangherato e rumoroso; 2. *b.* chiacchierone *m (f-a)*

plėrpinti far suonare, strimpellare *A*

plėrpsóti *menk.* oziare *A*; poltrire *A*

plėrpti 1. ronzare *A*; 2. chiacchierare *A*; ciarlare *A*; 3. mangiare rumorosamente

plės||čioti agitare *A*; muovere *A*; battere *A*; **spar-naĩš ~čioti** battere le ali; ~**telėti** fare una mossa; aprire *A*; allargare *A*; **raĩkomis ~telėti** allargare le braccia

plėsti 1. allargare *A*; dilatare *A*; **gātų p.** allargare una strada; *sng.*: **metālai nuò šilumòs plėčiasi** col calore i metalli si dilātano; 2. estēdere *A*; espāndere *A*; ampliare *A*; **p. sàvo žiniàs** ampliare le proprie cognizioni; *sng.*: **miėstas plėčiasi** la città si sta estendendo; 3. incrementare *A*; aumentare *A*; sviluppare *A*; **p. gamýbą** incrementare l'attività industriale; 4. (**skleisti**) diffōndere *A*; divulgare *A*; propagare *A*; 5. (**skėsti**) aprire *A*; spalancare *A*

plėstūvas *tech.* alesatrice *f*

plėšà vimine *m*

1 **plėšikas** *zool.* stercoràrio *m*

2 **plėšik**||as, -ė rapinatore *m (f-trice)*; saccheggiatore *m (f-trice)*; depredatore *m (f-trice)*; brigante *m*; **jūŗų ~as** corsaro *m*, pirata *m*; ~**ų gaujà** banda di rapinatori, masnada di briganti; ~**auti** 1. condurre vita da brigante; saccheggiare *A*; rapinare *A*; 2. *prk.* (**brangiai imti**) chiedere un prezzo esagerato; spellare *A*; ~**āvimas** brigantaggio *m*; (**jūroje**) pirateria *f*; **užsiĩmti ~āvimu** darsi al brigantaggio; ~**iškas** da brigante; predatorio; banditèsco; ~**iški veiksmāi** atti predatori

plėš||mas 1. rapina *f*; saccheggio *m*; 2. preda *f*; bottino *m*; 3. *žr.* plėšinys; ~**nys** campo arato per la prima volta; dissodamento *m*

plėšy||ti fare a pezzi; strappare *A*; lacerare *A*; ◇ **širdį ~ti** addolorare *A*, affliggere *A*; **gėrkę ~ti** gridare a squarciagola; **akis ~ti** assalire con male parole; ~**tis** 1. *šnek.* impegnarsi al māsimo; affaticarsi troppo; strapazzarsi; 2. bisticciarsi

plėškė finimento *m*; bardatura *f*

plėšk||ėnimas, ~esys 1. sciabordio *m*; mormorio *m*; 2. picchietto *m*; scoppietto *m*; ~**ėti** 1. sciabordare *A*; 2. scoppiettare *A*; crepitare *A*; fruscicare *A*; **plėška dėgančios mālkos** la legna che brucia scoppietta; 3. *prk.* chiacchierare *A*; ciarlare *A*

plėškinti 1. bruciare *A*, dare alle fiamme; 2. *šnek.* fare q.c. energicamente; **p. iš šautuvų** sparare senza sosta

plėšr||ūnas, -ė predatore *m (f-trice)*; **paūkščiai ~ūnai** uccelli predatori; rapaci *m pl*; ~**ūs** predatore; rapace; vorace; *zool.*: ~**ėji žinduoliai** carnivori *m pl*

plėš||ti 1. strappare *A*; staccare *A*; tōgliere via; **neplėšk lāpo iš sąsiuvinio** non staccare il foglio dal quaderno; **žievė ~ti nuò mēdžio** scortecciare un albero; *sng.*: **plāukus nuò galvòs ~tis** strapparsi i capelli; 2. (**nudėvėti**) consumare *A*; logorare *A*; 3. (**grobti**) depredare *A*; saccheggiare *A*; rapinare *A*; **kāimus ~ti** saccheggiare i villaggi; *prk.*: **garbė ~ti** privare dell'onore, disonorare *A*; 4. *šnek.* (**lupti**) chiedere un prezzo esagerato; spellare *A*; 5. (*ariant*) dissodare *A*; 6. aver un forte dolore; non poterne più; 7. fare q.c. energicamente; **daĩnų ~ti** cantare con tutto il cuore; ~**tinis**: *med.*: ~**tinė žaidžà** ferita lācera

plėtim||as(is) 1. allargamento *m*; ampliamento *m*; dilatazione *f*; espansione *f*; **kelių tiĩklo ~as** allargamento della rete stradale; **výzdžių ~asis** dilatazione delle pupille; 2. aumento *m*; incremento *m*; accrescimento *m*; **gamýbos ~as** incremento della produzione

plėtójim||as(is) svolgimento *m*; sviluppo *m*; evoluzione *f*; ~**osi galimybės** possibilità di sviluppo

plėtótė sviluppo *m*; evoluzione *f*; **kultūros p.** sviluppo culturale

plėtó||ti 1. aprire *A*; dispiegare *A*; distēdere *A*; 2. svōlgere *A*; sviluppare *A*; coltivare *A*; esercitare *A*; ~**ti kāimo turizmq** sviluppare l'agriturismo; *sng.*: **kalbà ~jasi** la lingua si evolve

plėtr||à 1. sviluppo *m*; evoluzione *f*; 2. espansione *f*; estensione *f*; ampliamento *m*; ~**ūs** espansibile; estensibile

plèur||a *anat.* pleura *f*; ~*itas med.* pleurite *f*
plèv||**ē** 1. *anat.* membrana *f*; setto *m*; involucro *m*; tunica *f*; 2. pellicola *f*; ~**ēlē** 1. pellicola *f*; strato superficiale; 2. (materiale) plàstico *m*
plevėnti 1. agitare *A*; sventolare *A*; 2. svolazzare *A*; remigare *A*; aleggiare *A*; 3. tremolare *A*; vibrare *A*; baluginare *E*
plėvės||a *b.* persona poco sèria; banderuola *f*; ~**uoti** sventolare *A*; sbattere al vento
plėv||**ėtas** membranoso; (*apie mėsq*) fibroso, filamentoso; ~**iaspaŋniai dgs. zool.** imenòtteri *m pl*; ~**inis** membranoso; ~**iniai sparnaĩ** ali membranose
plezdėnti *žr.* plazdėnti
pliaukšėti schioccare *A*; dare dei colpetti; *botagù p.* far schioccare la frusta
pliaukštelėti fare uno schiocco; dare una manata (una pacca, una sculacciata); *p. vaikui peĩ užpakalĩ* dare una sculacciata al bambino
pliaukšti šnek. chiacchierare *A*; parlare a vāvera
pliaup||**ti šnek.** 1. piòvere a dirotto; 2. zampillare *E/A*; sgorgare *E*; *kraujas ~ė iš žaizdōs* il sangue zampillava dalla ferita; 3. bere avidamente, trancannare *A*
pliauskā ciocco *m*, ceppo *m* (*da ārdere*)
pliauškalas šnek. 1. chiàcciera *f*; ciarla *f*; 2. *b.* chiacchierone *m* (*f-a*)
pliauškālūs, -ė chiacchierone *m* (*f-a*); ciarlone *m*
pliaušk|ėjimas 1. lo schioccare; 2. lo sciabordare, sciabordio *m*; ~**esys** 1. schiocco *m*; schioccata *f*; 2. chiàcciera *f*; ciarla *f*; ~**ėti** 1. schioccare *A*; dare dei colpetti; 2. sciabordare *A*; 3. chiacchierare *A*
pliauškinti schioccare *A*; bāttre *A*; *rañkomis p.* bāttre le mani
pliāž||as spiāggia *f*; ~**inis** da spiāggia
pliē||**ksti** 1. ėssere in fiamme; mandare vampe; fiammeggiare *A*; 2. smagliare *A*; abbagliare *A*; *tā šviesā ~skia mán ĩ akls* questa luce mi abbaglia
pliek||**ti** 1. frustare *A*; sferzare *A*; flagellare *A*; 2. *šnek.* fare q.c. energicamente; *kōrtomis ~ti* giocare a carte d'azzardo; ~**tūvas** frusta *f*; sferza *f*; scudiscio *m*
pliēn||as acciāio *m*; *grūdinti ~q* temprare l'acciāio; *nerūdijantis ~as* acciāio inossidābile; ~*o lėdytojas* fonditore d'acciāio; ~**inis** d'acciāio; *prk.:* ~**inė valią** volontà d'acciāio
plikagaĩvis, -ė persona calva, pelata

plikaĩ prv. nudamente; completamente; *p. kirptā galvā* testa rasata a zero
plikakāktis dalla fronte pelata
plik||**as** 1. pelato; calvo; rasato a zero; 2. spoglio di vegetazione; brullo; nudo; ārido; ~**os šākos** rami spogli; 3. nudo; svestito; spogliato; *neĩk ~ā gālva* non uscire a testa nuda; ~**omīs kōjomis** a piedi nudi (scalzi); 4. vuoto; nudo; ~**as kambarys (be baldų)** una stanza nuda di mōbili; 5. (*grynas*) nudo; puro; sėmplice; ~**ĩ skaĩčiai** cifre nude; ~**ā akimĩ** a òcchio nudo; 6. *šnek.* pòvero; ◊ ~**as kaĩp tilvikas** senza letto né tetto
plikasėkliai dgs. zool. gimnosperme *f pl*
plikbajoris psn. nobile impoverito
plikė pelata *f*; calvizie *f inv*
plikynė luogo nudo, spòglio di vegetazione
plikinti 1. scottare *A*; bruciare *A*; 2. denudare *A*; spogliare *A*; 3. impoverire *A*
plikis, -ė 1. persona calva; 2. *prk.* persona pòvera
plikyti 1. versare dell'acqua bollente sopra; 2. (*apie vėją, šalĩ*) mōrdere *A*; pūngere *A*
plikledis vetrato *m*; gelata *f*
plýks||**čioti, ~ėti** baluginare *E*; lampeggiare *A/E*; balenare *E/A*; ~**ĩ žaibaĩ** sta lampeggiando; ~**telėti** 1. illuminarsi; accēdersi; divampare *E*; *jōs vėidas ~telėjo raudōniu* si accese in volto; 2. (*trenkti*) scoppiare *E*
plikšala gelata *f*; vetrato *m*
plikšis, -ė šnek. poveraccio *m* (*f-a*); pezzente *m, f*
plik||**telėti** diventare un po' calvo; ~**ti** 1. diventare calvo; pėrdere i capelli; 2. spelarsi; spelacchiarsi; *kailiniai plĩnka* la pelliccia si sta spelando; 3. spogliarsi; denudarsi; 4. *prk.* impoverirsi; immiserirsi; 5. restare nell'acqua bollente; ėssere sottoposto a stufatura
plik||**umā** luogo spòglio, nudo; ~**umas** 1. (*galvos*) calvizie *f inv*; 2. (*kūno*) nudità *f*; 3. *žr.* plikumā; ~**uoti** mostrarsi nudo, spoglio
plýn||**as** 1. nudo; spòglio; raso; ~**as kálnas** montagna nuda; 2. piano; liscio; levigato; ~**ā jūra** mare liscio; ◊ *pō ~u dangumĩ* all'āria aperta; ~**amė orė** all'aperto; ~**aukstė geogr.** altipiano *m*, altopiano *m*; ~**ė** 1. luogo pianeggiante; pianura *f*; 2. luogo acquitrinoso; palude *f*; ◊ *kād tavė ~ės!* ti venisse un accidente!; ~**inti** lisciare *A*; levigare *A*; ~**ledis** ghiaccio non coperto da neve; ~**umā** pianura *f*
pliópti šnek. 1. piòvere a dirotto; 2. chiacchierare *A*
pliskėti 1. avvampare *E*; ārdere vivamente; 2. brillare *A*; scintillare *A*

pliskinti 1. (*i akis*) abbagliare A; 2. (*apie saulę*) sfolgorare A; 3. (*apie žaibus*) lampeggiare A/E; baluginare E; 4. (*apie šaltį*) mordersi A; pungere A
pli||sti diffondersi; spargersi; divulgarsi; propagarsi; ~*nta kalbos* si spargono le voci; *ligà ~nta* la malattia si sta diffondendo
plisúo||ti plissettare A; pieghettare A; ~*tas sijonas* gonna plissettata
plyšauti gridare A; vociare A
plyšimas strappo *m*; lacerazione *f*
plyšinėti *džn.* fendersi; incrinarsi; screpolarsi
plyš||ys fessura *f*; crepa *f*; fenditura *f*; *vėjas peř ~iūs eina* entra l'aria dalle fessure; ~*iūotas* pieno di crepe; con fessure
plyšoti gridare A; vociare A; schiamazzare A; *visà gėrkle p.* gridare a squarciagola
plyš||ti 1. strapparsi; lacerarsi; rompersi; *sijonas ~o* si è strappata la gonna; *prk.: tóks gařsas, kàd aūsys ~ta* un suono da lacerare le orecchie; 2. fendersi; incrinarsi; screpolarsi; spezzarsi; *tinkas ~ta* si screpola l'intonaco; *prk.: mán širdis ~ta* mi si spezza il cuore; 3. consumarsi; logorarsi; sciuparsi; 4. *šnek. (rėkti)* gridare A; urlare A; *o iš piktumo ~ti* scoppiare dalla rabbia; *juokaš ~ti* scoppiare dalle risa; *trūks plyš* a ogni costo, a qualunque condizione, in ogni modo
plyt||à mattone *m*; *žalià (nedepta) ~à* mattone crudo; *ūgniai atspārios plytos* mattoni refrattari; *skylėta ~à* (mattone) forato *m*; *plytų gamyklà* mattonificio *m*; *statyti iš plytų* costruire in mattoni, murare A; *siena peř dvj ~às* muro di due mattoni; ~*dirbys* mattonaio *m*
plytėl||ė 1. *stat.* mattonella *f*; piastrella *f*; pianella *f*; *klóti ~ėmis* ricoprire con mattonelle, piastrellare A; 2. tavoletta *f*; zolla *f*; *šokolādo ~ė* tavoletta di cioccolato; 3. (*elektrinė*) fornello *m*
plytėti stendersi; distendersi; estendersi
plytgalys pezzo di mattone
plūimas diffusione *f*; propagazione *f*; espansione *f*; *šviesos p.* diffusione della luce
plytin||ė mattonificio *m*; ~*inkas* mattonaio *m*; ~*is* di (in) mattoni; in muratura; ~*is nāmas* casa in mattoni
pliuksėti sciabordare A; guizzare A; *baņgos pliuksī ĭ kraņtą* le onde sciabordano contro la riva
pliučkšti 1. sgonfiarsi; calare E; decrescere E; 2. dimagrire E
pliušpinti *šnek.* 1. tracannare A; 2. camminare goffamente

pliušptelėti fare un tonfo; tuffarsi
pliušpėti borbottare A; gorgogliare A
pliušpinti *šnek.* 1. piòvere a catinelle; 2. bere avidamente; tracannare A; 3. frustare A
pliušpėti 1. vampeggiare A; mandare fiamme; 2. borbottare A; gorgogliare A
pliušpsn||is 1. lampo *m*; sprazzo *m*; vampa *f*; 2. raffica *f*; folata *f*; *šūvių ~iai* raffiche di spari
pliušptelė||ti 1. versare A; schizzare A; ~*ti vandeņš ĭ laužą* versare acqua sul fuoco; 2. scoppiare E; prorompere A; scrosciare E/A; *jam pasiròdžius, ~jo plojimai* al suo apparire gli applausi scrosciaronono; *āšaros ~jo jai iš akių* le si inondarono gli occhi di lacrime (scoppiò in lacrime)
pliušpti sgorgare E; zampillare E/A; *kraujas pliušpa iš žaizdōs* il sangue zampilla dalla ferita
pliušpalizmas pluralismo *m*
pliušrė *šnek.* 1. fanghiglia *f*; fango *m*; 2. brodaglia *f*; sbobba *f*
pliušrkšti 1. sguazzare A; spruzzare A; 2. *šnek.* chiacchierare A; ciarlare A
pliušpalas *šnek.* 1. brodaglia *f*; sbobba *f*; 2. *b.* chiacchierone *m* (*f-a*)
pliušpsėti 1. bere rumorosamente; 2. borbogliare A
pliušpsėti *šnek.* stārsene in òzio
pliuš||pti *šnek.* 1. bere rumorosamente; 2. chiacchierare A; dire fesserie; ~*škalas žr. pliušpalas*
pliuš||ti *šnek.* inzupparsi; imbèversi d'acqua; ~*za šnek.* 1. fanghiglia *f*; 2. brodaglia *f*; 3. *b.* persona trasandata
pliušzinti *šnek.* intorbidare A; sguazzare A
pliuš dll. 1. *mat.* più; *dù p. vienas yrà trys* due più uno fa tre; 2. (*apie temperatūrą*) più; sopra zero
pliuš||as 1. *mat.* più *m*; ~*o ženklas* segno del più; 2. *prk.* lato positivo; vantāggio *m*; ~*inis (apie temperatūrą)* sopra zero
pliuš||as peluche *f inv*; felpa *f*; ~*inis* di peluche; felpato; ~*inis meškiukas* orsacchiotto di peluche
pliušk||ėnimas sciabordio *m*; ~*ėnti, ~ėti* sciabordare A; sguazzare A; *sng.: vaikā ~ėnāsi vandenjė* i bambini sguazzano nell'acqua
pliuškintis sguazzare A; giocare nell'acqua
pliušškis, -ė *menk.* 1. persona poco sēria; banderuola *f*; 2. chiacchierone *m* (*f-a*)
pliuškūoti sciabordare A; sguazzare A
plojim||ai *dgs.* applausi *m pl*; *griāudėjo ~ai* gli applausi scrosciaronono; ~*as* 1. *tech.* appianamento *m*; laminazione *f*; 2. battimano *m*; applauso *m*

plokščiadūgnis a fondo piatto
plokščiaiakalnis altopiano *m*
plokščia||**nōsis** dal naso schiacciato; camuso; ~**pādis** dai piedi piatti
plokščiaireplės *dgs.* pinza a becco piatto
plokščias 1. piatto; piano; schiacciato; appiattito; *p. akmuo* sasso piatto; 2. *prk.* (*paviršutiniškas*) piatto; superficiale; scialbo
plokščiasnāpis dal becco piatto
plokščiaspaudė stampa litografica
plokščiažiaūniai *dgs. zool.* lamellibranchi *m pl*
plokštainis *kul.* crostata *f*
plokštė lastra *f*; piastra *f*; lamiera *f*; lāmīna *f*; fòglio *m*; *stat.:* *gėlžbetonio p.* piastra di calcestruzzo; *vārio p.* lamiera di rame
plokštėl||**ė** 1. *mžb.* lamella *f*; piastrina *f*; placca *f*; 2. *muz.* disco (*fonografinio m*); *irašyti* ~*ę* incidere un disco; *ilgaĩ grėjanti* ~*ė* disco microsolco; 3. *fot.* lastra *f*; 4. *med.* dentiera *f*; apparecchio ortodontico
plokštėtaūšiai *dgs. zool.* scarabèidi *m pl*
plokštėti appiattirsi; schiacciarsi
plokštinti appiattare A; schiacciare A
plokštum||**à** piano *m*; superficie piana; *mat.:* *nuožlūnių* ~*à* piano inclinato; ~**inis** piano; piatto
plomb||**a** 1. sigillo *m*; piombo *m*; piombino *m*; *mul-tinės* ~*a* piombo della dogana; *nuplėšti* ~*q* togliere la piombatura, spiombare A; 2. *med.* impiombatura *f*; piombo *m*; *dėti* ~*q* piombare, otturare un dente; ~*āvimas* 1. piombatura *f*; 2. *med.* otturazione *f*
plombyras gelato alla panna
plombuoti 1. piombare A; chiudere con un sigillo di piombo; *p. vagoną* piombare un carro ferroviario; 2. *med.* otturare A; impiombare A
plonabālis dalla voce sottile (acuta)
plonaĩ *prv.* 1. sottilmente; finemente; minutamente; *p. supjāstyta dešrā* salame tagliato a fette sottili; 2. leggermente; scarsamente; insufficientemente; *p. apsirenges* con i vestiti leggeri
plona||**kāklis** dal collo sottile; ~**lākštis** di lastra sottile; laminato; ~**ōdis** di pelle fine
plon||**as** sottile; fine; esile; snello; ~*as plāukas* capello fine; ~*l pīštai* dita sottili
piona||**siēnis** dalle pareti sottili; ~**sluōksnis** a strato sottile; ~**vīlnis** a lana fine
plonėti 1. assottigliarsi; diventare più fine; 2. dimagrire E
plongalys la parte sottile di q.c.

plónin||**ti** assottigliare A; affinare A; snellire A; *šitas drabūžis tavė* ~*a* questo abito ti snellisce
plōnis sottigliezza *f*
plon||**umà** la parte sottile; ~**ūmas** sottigliezza *f*; ~**utėlis** molto sottile; finissimo
plōt||**as** superficie *f*; ārea *f*; *dirbamōs žēmės* ~*as* superficie agraria; *gyvėnamasis* ~*as* ārea abitabile; ~*ais* (*vietomis*) in alcuni luoghi, qua e là; ◇ *akių* (*akiės*) ~*u* a vista d'occhio; *visų* (*akių*) ~*u* (*placiai*) largamente, fin dove può giungere lo sguardo
plōti 1. battere A; appiattare A; *tech.* laminare A; *gėležį p.* battere il ferro; 2. dare un colpo; percuotere A; *pėr pėtį kām p.* dare una manata sulla spalla di qc.; 3. applaudire A; battere le mani; *p. daininiūku* applaudire un cantante
plōtis larghezza *f*; ampiezza *f*; *kambario p.* larghezza di una stanza
plotm||**ė** 1. spazio *m*; distesa *f*; *mīško* ~*ė* radura *f*; 2. *prk.* piano *m*; aspetto *m*; campo *m*; *ivairiomis* ~*ėmis* su diversi piani
plotūvas *tech.* appianatoio *m*
plōvas *kul.* pilaf *m inv*
plovėj||**as, -a** chi lava; lavatore *m* (*f-trice*); *iūdų* ~*a* lavapiatti *f*, sguattera *f*; *baltinių* ~*a* lavandaia *f*
plovyklā lavatoio *m*; lavanderia *f*; *automobilių p.* autolavaggio *m*
ploviklis detergente *m*; detersivo *m*; *p. inđams* detersivo per piatti
plovim||**as** lavatura *f*; lavaggio *m*; *knyg.* lavanda *f*; ~*o mašinā* lavatrice *f*; *drabūžių* ~*as* lavaggio della biancheria; *gerklės* ~*as* risciacquo *m*, gargarismo *m*; *med.:* *skrandžio* ~*as* lavanda gastrica; ~*asis* il lavarsi
plūdė 1. galleggiante *m*; 2. *bot.* lingua d'acqua
plūden||**à** *bot.* lenticchia d'acqua, lemna *f*; ~**iniai** *dgs. bot.* lemnacee *f pl*
plūdimas 1. flusso *m*; afflusso *m*; affluenza *f*; *kraujo p.* flusso del sangue; *prk.:* *prėkių p.* affluenza di merci; 2. (*keikimas*) bestemmie *f pl*; ingiurie *f pl*
plūdinėti 1. galleggiare A; 2. bighellonare A; gironzolare A
plūdiniai *dgs. bot.* potamogetonacee *f pl*
plūdrūs galleggiabile, galleggiante
plūdur||**as** galleggiante *m*; *jūr.* gantello *m*; boa *f*; ~*iuoti* galleggiare A; ~*iuojantis tiltas* ponte galleggiante
plūgas aratro *m*; *arklinis, traktorinis p.* aratro a trazione animale, a trazione meccanica

plūkauti galleggiare A; sguazzare A

plūkd||ymas (*sieliu*) fluitazione f; flottazione f; ~yti

1. flottare A; trasportare via acqua; 2. (*maudyti*) fare il bagno a qc.

plūkė bot. anemone m

plūkėnis bot. naïade f

plūkoti žr. plūkauti

plūkti grondare E/A; inondare A; *āšarose p.* grondare di lacrime

plūk||ti 1. battere A; rullare A; spianare A; ~tā *žėmė* terra battuta; 2. (*linus*) scotolare A; gramolare A; maciullare A; 3. *šnek.* (*vargti*) tribolare A; affaticare A; strapazzare A; *visą gyvenimą ~iaū* ho tribolato tutta la vita; *sng.:* *nesiplūk taip* non strapazzarti, non affaticarti troppo

plūktūv||as (*keliui plūkti*) rullo compressore; ~ė (*linams*) scotola f

plūmpinti *šnek.* 1. scuotere A; sbattere A; 2. camminare faticosamente

plūmptelėti 1. cadere con un tonfo; 2. colpire A; *p. sū lazda* colpire col bastone

plūmp||ti, ~uoti *šnek.* camminare faticosamente

plūnksn||a 1. penna f; *kuop.* piumaggio m; *vai-rúojamosios ~os* penne timoniere; *deņgiamosios, plasnójamios ~os* penne copritrici, remiganti; *mėsti ~as* far la muda; *nupėsti vištai ~as* spennare un pollo; *leņgvas kaip ~a* leggero come una penna (come una piuma); 2. (*rašymui*) penna f; ~os *darbiniņkas* uomo di penna

plunksnagraužys, -ė *menk.* scribacchino m (f-a); imbrattacarte m, f inv

plunksnākotis portapenne m inv; penna f; *auto-mātinis p.* penna stilografica

plunksnalāpė bot. achillèa f; millefoglio m

plūnksnīn||ė portapenne m inv; astuccio m; ~is a forma di penna; pennato; ~is *lāpas* foglia pennata; *spec.:* ~iai *dėbesys* cirri m pl

plunksnó||tas pennuto, coperto (o decorato) con le penne; ~ti impennare A; impiumarsi; mēttre le penne

plunksn||úotas 1. provvisto di penne, pennuto; 2. sporco di penne (di piuma); ~uotis, -ė pennuto m; volatile m; uccello m

plūnkti (*pešti plunksnas*) spennare A

plúoštas 1. fibra f; filamento m; *dirbtinis p.* fibra artificiale; *kanāpių p.* canapa f; *linų p.* lino m; 2. fiocco m; ciuffo m; batùffolo m; *plaukų p.* ciuffo di capelli; 3. bracciata f; manciata f; mazzo m; *šiėno p.* bracciata di fieno; 4. fascio m; *spindulių*

p. fascio di luce; *fiz.* pennello m; *sąsiuvinių p.* fascio di quaderni; 5. grande quantità; mucchio m; sèrie f; *p. pavyzdžiū* sèrie di esempi

pluošting||as fibroso; ricco di fibre; ~umas fibrosità f

plúoštin||is fibroso; filamentoso; ~iai *augalai* piante fibrose, piante tessili

plūsma flusso m

plústelė||ti 1. divampare E; accendersi; scoppiare E; *[jō skrūostus ~jo raudonis]* gli si accesero le guance; 2. uscire fuori; riversarsi; *žmónės ~jo [aikštę]* la gente si riversò nella piazza

plustėti 1. muoversi; agitarsi; 2. *prk.* strapazzarsi; affaticarsi

plú||sti 1. sgorgare E; zampillare E/A; scaturire E; *iš žaizdės ~do kraujas* il sangue sgorgava dalla ferita; 2. inondare A; straripare E/A; traboccare E/A; *upės ~sta* i fiumi stanno straripando; 3. grondare E/A; *āšaromis ~sti* grondare di lacrime; 4. *prk.* affluire E; riversarsi; *žmónės vis ~sta [spektākli]* la gente continua ad affluire per lo spettacolo; 5. ingiuriare A; inveire A; bestemmiare A; ~sti *valdžią* inveire contro il governo

plūstis bot. salvinia f, erba pesce

pluš||à, ~ėjimas faccende domestiche; ~ėti affaccendarsi; darsi da fare; lavorare A

plūšinti 1. sfibrarsi; sfilarsi; logorarsi; 2. camminare con fatica

plūš||yti, ~oti sfibrarsi; consumarsi

plūšti žr. plūšėti

plutà crosta f; corteccia f; scorza f; *dūonos p.* crosta di pane; ♦ *geol.:* *žėmės p.* crosta terrestre

plutokrāt||as, -ė plutocrate m; ~ija plutocrazia f

plutōnis chem. plutonio m

pneumātinis pneumatico; *p. stabdys* freno pneumatico

pneumōnija med. pneumonia f, polmonite f

pō prl. (su *kilm.*, *naud.*, *gal.* ir *inag.*) 1. sotto; *pasislėpė p. lóva* si è nascosto sotto il letto; *p. atviru dangumi* a cielo aperto; 2. sotto; presso; accanto; vicino; *jaū žiemà p. nósimi* l'inverno è sotto il naso (è vicino); *sustójo p. dūrimis* si è fermato presso la porta; *laikyk knygą p. rankà* tieni il libro sottomano; *nesimaišyk p. kójų* non stare tra i piedi; 3. per, in; *váikščioti p. sódą* passeggiare per il giardino; *lakstýti p. kiēmą* correre nel cortile; *išsirikiuoti p. dū* mēttersi in fila per due; *ieškók p. visus kampūs* cerca in ogni angolo; 4. dopo; tra;

fra; oltre; *p. pietų* dopo pranzo; *jis atėjo p. mūsų* è arrivato dopo di noi; *jaū p. vidurnaktio* è oltre mezzanotte; *ateisiu p. dviejų dienų* vengo tra due giorni; *vienas p. kito* uno dopo l'altro; *p. kiek laiko* fra poco, fra non molto; *p. laiko atėjai* (per vėlai) sei arrivato troppo tardi; *jaū p. tuŕgaus* il mercato è già finito; 5. a (al, alla); sino a; *eik p. kairėi* vai a sinistra; *įeikite p. viėnq* entrate uno alla volta; *dúoti kiekvienam p. óbuolį* dare una mela a ciascuno; *kasdiėn p. vālandq paskaitýk* leggi un'ora al giorno; *p. šiái diėnai* sino al giorno d'oggi, sino ad oggi; *p. kiek (p. kām) bŭlvės?* a quanto si vendono le patate?; *jis dirba p. savām* lavora a modo suo; *gyvėna p. senóvei* vive come al solito

póakis žr. paakýs

poatostoginis che viene dopo una vacanza

póaukštis piuttosto alto

pobaudžiavinis postfeudale

póbū||dis natura *f*; carattere *m*; *mókslinio ~džio veikalas* òpera di carattere scientifico

póbūris zool. sottordine *m*

póbūv||is serata *f*; festa *f*; trattenimento *m*; *reėgti ~į* dare una festa

podagrà med. podagra *f*; gotta *f*

pódaugiai prv. abbastanza; un po' troppo

pódėlis 1. ripostiglio *m*; dispensa *f*; 2. žr. padėlys

pódidis piuttosto grande

podirvinis del sottosuolo; sotterraneo

pódirvis sottosuolo

podraūg prv. insieme, assieme

pódukra figliastra *f*

póelgis atto *m*; azione *f*; gesto *m*; *drqsūs p.* atto coraggioso

poemà poema *m*; lit.: *ėpinė p.* poema epico; muz.: *simfōninė p.* poema sinfonico

póėmis teis. confisca *f*; sequestro *m*; presa di possesso

poėt||as, -ė poeta *m*, poetessa *f*; *~ika* poetica *f*; *~inis* poetico; *~inė kūryba* creazione poetica; *~inti* poeticizzare *A*; *~iškas* poetico; *~iška sėla* ànimo poetico; *~izúoti* poeticizzare *A*

poėzij||a poesia *f*; *lietuvių ~a* la poesia lituana; *~os rinkinýs* raccolta di poesie

pógentis bot., zool. sottospèce *f inv*

pógeris piuttosto buono

pógilis abbastanza profondo

pogimdyminis puerperale; *p. periódas* puerpèrio *m*

pógrind||ininkas, -ė membro d'una organizzazione clandestina; clandestino *m (f-a)*; *~lnis* clandes-

tino; *~lnis veikimas* attività clandestina; *~is* 1. sotterraneo *m*; scantinato *m*; 2. *prk.* clandestinità *f*; *~žio organizacija* organizzazione clandestina

pogròmas pogrom *m inv*; massacro *m*

pógrupis sottogruppo *m*

pógul||is siesta *f*; sonnellino *m*; dormitina *f*; pisolino *m*; *atsigulti ~io* fare una dormitina, fare la siesta

póilgis piuttosto lungo

poils||kauti riposare *A*; villeggiare *A*; passare le vacanze; *~iáutojas, -a* villeggiante *m, f*; *~iáivimas* villeggiatura *f*; *~lnė* casa di villeggiatura; pensione *f*

póils||is riposo *m*; *dirbti bè ~io* lavorare senza riposo; *naktinis ~is* riposo notturno; *prk. amžinasis ~is* requie eterna; *~io dienà* giorno di riposo, giorno festivo, giornata libera; *~io namai* casa di riposo, ospizio *m*

pójaunis piuttosto giovane

pojūtinis sensòrio; sensitivo; sensoriale

pójūtis sensazione *f*; senso *m*; *regòs, klausòs p.* senso dell'udito, della vista

pókaitis žr. pógulis

pókalb||ininkas, -ė interlocutore *m (f-trice)*; conversatore *m (f-trice)*; *jis nekòks ~ininkas* è una persona di poca conversazione; *~is* conversazione *f*; collòquio *m*; diàlogo *m*; discorso *m*; *užmėgti ~į* attaccare discorso con qc.; *įsiterpti į ~į* inserirsi in una conversazione, entrare nel discorso; *pakeisti ~io tēmą* cambiare discorso; *nepalaikyti ~io* lasciar cadere il discorso, non dare séguito a una conversazione; *telefonò ~is* conversazione telefonica; *slāptas ~is* collòquio segreto

pokar||in||is postbèllico; del dopoguerra; *~ė krizė* crisi postbèllica

pókar||is dopoguerra *m inv*; periodo postbèllico; *~io sunkūmai* difficoltà del dopoguerra

pókeris žaid. poker *m inv*

pókyl||is banchetto *m*; festa *f*; *dalyvauti ~yje* partecipare a un banchetto

pokirtlnis lingv. postònico

póky||tis cambiamento *m*; mutamento *m*; modifica *f*; *kokýbiniai ~čiai* cambiamenti qualitativi

póklasis bot., zool. sottoclasse *f*

pòkostas tech. òlio di lino cotto; siccativo *m*

pókrypis inclinazione *f*; pendenza *f*; *prk.* svolta *f*

pokšėti 1. sbattere *A*; picchiare *A*; picchiettare *A*; *plaktukù p.* martellare *A*; 2. crepitare *A*; scoppiettare *A*; *ugnis pókši* il fuoco sta scoppiettando

pókštelėti spezzarsi; rómpersi (*facendo trac*); scoppiare E
pókšt||as scherzo *m*; tiro *m*; burla *f*; *iškrėsti kám piktą ~q* giocare un brutto tiro a qc.; *nevýkęs ~as* scherzo di cattivo gusto; *balañdzio pirmosios ~as* pesce d'aprile; *~auti* scherzare A; burlare A; fare scherzi; prendersi gioco di qc.; *~ininkas, -ė* chi scherza; burlone *m* (*f-a*)
pókvaillis un po' scemo; stupidotto
pólaidis periodo dello scioglimento della neve; impraticabilità delle strade
pólaiškis *bot.* protallo *m*
poled||ýninis 1. situato sotto il ghiaccio; 2. *geol.* postglaciale; *~inis žr.* poledýninis 1; *~inė žuklė* pesca sotto il ghiaccio
póledynmetis *geol.* periodo postglaciale
pólėk||is volo *m*; *prk.* slancio *m*; trasporto *m*; *vaizduotės ~iai* i voli della fantasia
polėmi||ka polèmica *f*; controversia *f*; *~nis, ~škas* polèmico; controverso; discusso; *~nis stráipsnis* scritto polèmico; *~zuoti* polemizzare A; fare polèmiche; discutere A
pólengvis abbastanza leggero; piuttosto sémplíce
póliakalė *tech.* battipalo *m*; máglio *m*; berta *f*
póliáratís *geogr.* circolo polare; *šiáurės, pietų p.* circolo polare ártico, antártico
póliárin||inkas, -ė esploratore (esploratrice) polare; membro di una spedizione polare; *~is* del polo; polare; *~is šaltis* freddo polare; *~ė pašvaistė* aurora boreale
polícij||a polizia *f*; *pasienio, kelių ~a* polizia confinària, stradale; *~os núovada* posto di polizia, commissariato *m*; *~os valdyba* (*Italijoje*) questura *f*
polícin||inkas, -ė poliziotto *m* (*f-a*); agente di polizia; *~is* polizièsco; di polizia; *~ės priemonės* misure polizièsche
polietilėnas *chem.* polietilene *m*
poliežuvinis sottolinguale
polifóni||ja *muz.* polifonia *f*; *~nis* polifònico
poligámija poligamia *f*
poliglòtas, -ė poliglotta *m, f*
poligònas *kar.* poligono *m* (*di tiro*); campo di esercitazioni militari; *artilėrijos p.* balipėdio *m*
poligráfi||ja poligrafia *f*; *~jos {monė}* stabilimento poligrafico; *~ninkas, -ė* poligrafico *m* (*f-a*)
poliklini||ka poliambulatorio *m*; *~nis* ambulatoriale; *~nis gydymas* cura ambulatoriale
polimėras *chem.* polimero *m*

pólink||is 1. inclinazione *f*; pendenza *f*; *~io kámpas* angolazione *f*; 2. propensione *f*; disposizione *f*; attitudine *f*; *tùri ~i į mûziką* ha propensione per la mùsica; 3. *ppr.* dgs. abitudini *m pl*; vezzi *m pl*; *blogi ~iai* cattive abitudini
pólinksnis *gram.* particella enclitica
poliomielítas *med.* poliomielite *f*
polipas *zool., med.* pòlipo *m*
polir||ávimas levigazione *f*; lucidatura *f*; (*metalų*) brunitura *f*; *~uoti* levigare A; lisciare A; lucidare A; brunire A; *~uotas mėdis* legno levigato
pól||is *stat.* palo di fondazione; palafitta *f*; *tiltas ant ~ių* ponte su palafitte
pólisas pólizza di assicurazione
polistiròlas *chem.* polistirolo *m*; polistirene *m*
politéchni||ka: ~kos institutas istituto politècnico; *~kumas* politècnico *m*; *~nis* politècnico
politeizmas politeismo *m*
polítik||a politica *f*; *vidaūs, užsienio ~a* politica interna, esterna; *užsiimti ~a* fare della politica; *~os veikėjas* uomo politico; *~as, -ė* uomo politico; statista *m, f*; *~iėrius, -ė* *menk.* politicante *m, f*; *~uoti* 1. fare della politica, fare l'uomo politico; 2. *šnek.* fare il politicante
políti||nis, ~škas politico; *~nis kalinys* prigioniero politico; *~škai prv.* politicamente; dal punto di vista politico
politūrā *tech.* lùcido *m*; vernice *f*; smalto *m*
poliuretānas *chem.* poliuretano *m*
pól||ius 1. polo *m*; *prk.: dū priešingi ~iai* due poli opposti; 2. *žr.* ašgalis
pólka *muz.* polka *f*
polonėzas *muz.* polonese *f*; polacca *f*
polònis *chem.* polònio *m*
polon||istas, -ė studioso (studiosa) di lingua polacca; *~lstika* filologia polacca; *~izacija* polonizzazione *f*
pomadā pomata *f*
pómažis un po' piccolo
pómėgis 1. piacere *m*; divertimento *m*; 2. predilezione *f*; propensione *f*; attitudine *f*; *p. skaityti* predilezione per la lettura
pomidòr||as *bot.* pomodoro *m*; *~ų pādažas* salsa di pomodoro
póminkštis abbastanza tènero
pomirtin||is 1. postumo; *~is leidinys* edizione postuma; 2. ultraterreno; dell'aldilà; dell'oltretomba; *tikėti ~iū gyvėnimu* crėdere nell'aldilà
pómiškis sottobosco *m*

1 pòm||a pompa *f*; *sù ~a* (*svečiq*) *sutikti* ricevere un ospite con gran pompa
2 pòmpa *tech.* pompa *f*; *dviračio p.* pompa da bicicletta
pompāsti||ka pomposità *f*; *~škas* pomposo; sfarzoso; fastoso
ponāitis 1. *psn.* giovane nobiluomo; signorino *m*; 2. *prk.* fannullone *m*
pōn||as 1. *psn.* gran signore; padrone *m*; nobiluomo *m*; *dvielem ~ams tarnāuti* servire due padroni; 2. (*kreipiantis*) signore *m*; *~ai iř pōnios!* signori e signore!; *~as ministras* signor ministro
pon||āuti 1. essere il padrone; padroneggiare *A*; 2. vivere da gran signore; *~ėti* diventare un signore; imborghesirsi
poniā 1. nobildonna *f*; dama *f*; padrona *f*; gran signora; 2. (*kreipiantis*) signora *f*; *atėjo p. Ritā* è venuta la signora Rita; 3. *prk.* fannullona *f*
ponijā *kuop.* cetto dei nobili
pōnis pony *m inv*
pōnišk||as di, da signore; signorile; *~as gyvėnimas* vita da signore; *~as nāmas* casa signorile; *~ėti žr.* ponėti; *~ūmas* modi signorili; alterigia *f*; arroganza *f*
pōnpalaikis *menk.* signore impoverito; persona poco buona
pontōn||as pontone *m*; *~inis* di pontoni; *~inis tiltas* ponte di barche (di chiatte)
poodn||is sottocutaneo; ipodermico; *~ė injekcija* iniezione ipodermica
pōdis tessuto sottocutaneo
pooperācinis postoperatorio
popā *šnek.* punto dolente; piccola ferita
pōpas pope *m inv* (*prete ortodosso russo*)
pópieč||iai *dgs.* merendina *f*; *~iais* *prv.* nei pomeriggi
pōpiergalis pezzo di carta; cartaccia *f*; cartastraccia *f*
pōpierininkas, -ė lavoratore dell'industria cartaria; cartàio *m* (*f-a*)
popierin||is di carta; cartaceo; *~is maišelis* sacchetto di carta; *~iai pinigai* cartamoneta *f*
pōpier||ius 1. carta *f*; *~iaus lāpas* foglio di carta; *rāšomasis, vytiōjamasis ~ius* carta da scrivere, carta da pacco; *švitrinis ~ius* carta vetrata; *sleninis ~ius* carta da parati; *tualetinis ~ius* carta igienica; *~iaus fābrikas* cartiera *f*; 2. *šnek.* carta *f*; documento *m*; *ař susitvarkei ~ius?* hai le carte in regola?; *♦ blogi (mūsų) ~iai* andiamo male, siamo rovinati

popierizmas pastòie burocratiche; burocratismo *m*; formalismo *m*
pōpier||malkės, *~medžiai* *dgs.* pasta di legno
popiēt *prv.* (nel) pomeriggio; dopo pranzo; *ateik šiañdien p.* vieni oggi pomeriggio
pópie||tė pomeriggio *m*; dopopranzo *m inv*; *~tės pólisls* riposo pomeridiano, siesta *f*; *kiekvieną ~tę jis išėina* esce tutti i pomeriggi; *~tlnis* del pomeriggio; del dopopranzo; pomeridiano; *~tlnis pōsėdis* seduta pomeridiana; *~tis* pomeriggio *m*; dopopranzo *m*; *vėlyvas ~tis* tardo pomeriggio; *~čio miėgas* sonnellino pomeridiano
popiežiāuti essere papa
pópiež||ininkas, -ė fautore (fautrice) del papa; papista *m, f*; *~ius* papa *m*
pōpiktis piuttosto arrabbiato
pópinti *šnek.* viziare *A*; coccolare *A*
póplatis piuttosto largo
póplūdis inondazione *f*; piena di un fiume
póprastis non molto buono; piuttosto scadente
populiācija popolazione *f*
populiarėti diventare (più) popolare; acquisire popolarità
populiārin||imas divulgazione *f*; popolarizzazione *f*; *~ti* divulgare *A*; volgarizzare *A*; rendere popolare; *~ti mōkslą* divulgare la scienza; *~amojo pōbūdžio vėikalas* òpera di carattere divulgativo; *~tojas*, -a divulgatore *m* (*f-trice*); volgarizzatore *m* (*f-trice*)
populiariz||ātorius, -ė *žr.* populiārintojas; *~uoti žr.* populiārinti
populiar||ūmas popolarità *f*; *įsigyti ~umo* acquistare popolarità; *~ūs* 1. (*visiems suprantamas*) divulgativo; accessibile; facile da capire; 2. (*pa-plūtes*) popolare; diffuso; noto; di successo
popurl 1. *nkt. muz.* pot-pourri *m inv*; 2. *prk.* miscuglio *m*; mescolanza *f*
1 por||ā 1. paio *m*; *pirkaū dvì poras pirštinių* ho comprato due paia di guanti; 2. coppia *f*; duo *m inv*; tandem *m*; *jaunavedžiū ~ā* coppia di sposi; *grazi iš jų ~ā* fòrmano una bella coppia; *neišskiriamā ~ā* duo inseparabile; *žaisti ~oję* giocare in tandem; *~omis* in coppia, a due a due; 3. (*keletas*) paio *m*; due; *už ~os dienų* fra un paio di giorni; *turiū tau pasakyti porą žodžių* devo dirti due parole
2 porā *anat.* poro *m*; *odos poros* pori cutanei
porakanōpiai *dgs. zool.* artiodattili *m pl*
pórakart *prv.* un paio di volte
pōras *bot.*: *daržinis p.* porro *m*

porāvimsis accoppiamento *m*
porąsyk *prv.* un paio di volte
porceliān||as porcellana *f*; ~inis di porcellana
porcija porzione *f*; *didelė, menkà p.* porzione abbon-
dante, piccola
póreik||is bisogno *m*; necessità *f*; richiesta *f*; esigen-
za *f*; fabbisogno *m*; *didelių ~ių žmogus* persona
dalle molte esigenze; *patėnkinti pirkėjo ~ius*
soddisfare le richieste dell'acquirente; *materiā-
liniai ~iai* bisogni materiali
póreiskis manifestazione *f*; espressione *f*
póretis piuttosto rado
porevoliūcinis postrivoluzionario
porfyr||as *min.* porfido *m*; ~inis porfirico
poring||as poroso; ~ūmas porosità *f*
pōringė racconto *m*; favola *f*
pórininkas, -ė socio *m* (*f-a*); compagno *m*
pórin||is 1. in coppia; a coppie; a due; ~is *čiuo-
žimas* pattinaggio (artistico) in coppia; ~is *vežl-
mas* tiro a due, pariglia *f*; 2. accoppiato; (ab)bi-
nato; gemello; geminato; ~ės *kolonos* colonne
binate; 3. pari; ~iai *skaičiai* numeri pari
pōrinti raccontare *A*; dire *A*
porýt *prv.* dopodomani; posdomani
pornogrāfi||ja pornografia *f*; ~nis, ~škas porno-
grafico; ~nė *literatūra* stampa pornografica
porolonas poliuretano (polistirolo) espanso
portālas archit. portale *m*
portatýv||inis, ~ūs portatile; portabile
pōteris birra scura
pōrtfel||is cartella *f*; portafoglio *m*; portacarte *m*
inv; portadocumenti *m inv*; ♦ *ministras bė ~io*
ministro senza portafoglio; *redakcijos ~is* mate-
riale da pubblicare
pōrtikas archit. portico *m*
portjerà portiera *f*; tenda pesante
portrèt||as ritratto *m*; ~as *iš profilio, iki juosmeňs*
ritratto di profilo, a mezzo busto; ~istas, -ė
ritrattista *m, f*; ~uoti fare il ritratto a qc.
portsigāras (cigarams) portasigari *m inv*; (*ciga-
retėms*) portasigarette *m inv*
portugālas, -ė portoghese *m, f*
pōrtveinas (vynas) porto *m*
pōrūgštis asprigno; brusco
poruó||ti appaiare *A*; abbinare *A*; ~tis accoppiarsi;
coniungersi
pōrūšis zool., bot. sottospecie *f inv*
pósakis detto *m*; frase *f*; sentenza *f*; motto *m*; *gerai ži-
nomas p.* detto ben noto

pósausis quasi asciutto
pósėd||ininkas, -ė 1. partecipante a una seduta; 2.
istor. giurato *m*; ~is seduta *f*; riunione *f*; as-
semblėa *f*; *viėšas, ūždaras ~is* seduta pubblica,
seduta a porte chiuse; *teismo ~is* seduta del tri-
bunale, udienza *f*; ~žiāuti tenere una seduta,
partecipare ad una riunione
pósenis di una certa età
pósiauris piuttosto stretto
póskiepis agr. port(a)innesto *m inv*
póskyris suddivisione *f*; sottosezione *f*
póslinkis 1. spostamento *m*; scostamento *m*; 2.
cambiamento *m*; miglioramento *m*
pósluoksnis geol. sostrato *m*; substrato *m*
pósm||as 1. *lit.* strofa *f*; stanza *f*; *trijų ~ų eilėraštis*
poesia di tre strofe; 2. (*siūly*) matassa *f*; lucignolo
m; ~uoti poetare *A*; comporre versi
pósnapis zool. mandibola inferiore
postameñtas piedistallo *m*; basamento *m*
póst||as 1. posto *m*; *kovos ~as* posto di combatti-
mento; *stovėti sargybos ~ė* essere in un posto
d'osservazione, stare in vedetta; 2. *prk.* posto
responsabile; carica *f*; impiego *m*; *užimti sekre-
toriaus ~ą* occupare il posto di segretario; *pasi-
traukti iš ~o* ritirarsi da un impiego
póstovis 1. riposo pomeridiano; 2. sosta *f*; fermata
f; accantonamento *m*
póstringauti šnek. raccontare *A*; parlare *A*; decla-
mare *A*
postul||ātas postulato *m*; ~uoti postulare *A*; am-
mettere per vero
póstūmis spinta *f*; sforzo *m*; impulso *m*; stimolo *m*;
prk. incentivo *m*
pósūk||is 1. (*kelio*) voltata *f*; sterzata *f*; svolta *f*;
curva *f*; (*kalnų kelyje*) tornante *m*; ~is *į kairę*
svolta a sinistra; *sulėinti greitį ties ~iu* rallentare
in curva; *jis padarė staigų ~į* ha fatto una sterzata
brusca; 2. *prk.* mutamento *m*; svolta *f*; *esminiai
politikos ~iai* mutamenti politici radicali
pósūnis figliastro *m*
pósunkis non facile
pósvyris inclinazione *f*; pendenza *f*
póšalmis cuffia di un elmo
póšeimis biol. sottofamiglia *f*
póšiltis tièpido
pošk||ėjimas, ~esys 1. bussata *f*; picchiata *f*; 2.
crepitio *m*; scoppiettio *m*; ~ėti scoppiettare *A*;
crepitare *A*; risonare *E/A*; ~ėjo *šūviai* si udivano
gli spari

póškinti far schioccare; picchiettare A; bussare A
póšlapis piuttosto bagnato
pošvėntinis che arriva dopo le feste
pótamsis piuttosto scuro, buio
potāšas *tech.* potassa *f*
pótekom(is) *prv.* di corsa; in fretta
pótekstė senso implicito di un testo
potenciál||*as* potenziale *m*; *fiz.*: *elektrinis* ~*as* potenziale elettrico; *prk.*: *karinis* ~*as* potenziale bellico; ~*us* potenziale; ~*us pavójus* pericolo potenziale
poteñci||*ja* potenza *f*; forza *f*; energia *f*; ~*nis* potenziale; ~*nė enėrgija* energia potenziale
pótėp||*is* tocco *m*; colpo di pennello; pennellata *f*; *keliāš* ~*iais užbaigė piėšinį* con poche pennellate finì il disegno
póter||*iai dgs. bažn.* preghiera *f*; *kalbėti* ~*ius* dire le preghiere; ♦ *kaip* ~*ius bėria* parla come se sapesse tutto a memoria; ~*iauti* 1. *bažn.* recitare una preghiera; dire le preghiere; 2. *šnek.* brontolare A
pótipis *zool.* sottotipo *m*
pótyris esperienza *f*
pótrauk||*is* inclinazione *f*; attrazione *f*; tentazione *f*; *jūs tūri* ~*į* *į moksłus* ha inclinazione allo studio; *lytinis* ~*is* attrazione sessuale
pótroškis desiderio *m*; brama *f*
pótvar||*is* ordine *m*; ordinanza *f*; disposizione *f*; *ministrėrijos* ~*is* ordinanza ministeriale; *laikytis* ~*iu* attenersi alle disposizioni
pótvynis allagamento *m*; inondazione *f*; piena *f*; ♦ *jūros p. ir atóslėgis* marèa *f*
póvakaris *žr.* pavakarys
povandenin||*is* subacqueo; sottomarino; ~*ė žūklė* pesca subacquea; ~*is laivas* sottomarino *m*; ~*ė uolà* scoglio subacqueo
póv||*as* *zool.* pavone *m*; ~*as skleidžia úodegà* il pavone fa la ruota; ~*ė pavona* *f*, pavonessa *f*
povedybėnis posteriore alle nozze
póveik||*is* influo *m*; influenza *f*; azione *f*; *turėti kám* ~*į* avere influenza su q.c.
póveislis *biol.* sottospecie *f inv*
póveliai *prv.* piuttosto tardi
póverksnis (quasi) in lacrime
póverzė *tech.* rosetta *f*; rondella *f*; ranella *f*; disco *m*
povestūvin||*is* successivo alle nozze; ~*ė keliōnė* viaggio di nozze
po visám *prv.* alla fine; dopo tutto
póvyza *žr.* išvaizda

poz||*ā* posa *f*; posizione *f*; atteggiamento *m*; *nutai-syti rimtą pōzà* assumere una posa seria; ~*āvi-mas* il posare; posa *f*
pozici||*ja* posizione *f*; *kar.*: *užimti* ~*ją* occupare una posizione; *būti priešakinėse* ~*jose* essere nelle prime posizioni (nelle posizioni di testa); ~*nis* di posizione; posizionale
pozityv||*as fot.* positiva *f*; ~*inis* positivo
pozityv||*istas, -ė* positivista *m, f*; ~*istinis* positivistico; ~*izmas* *fil.* positivismo *m*; ~*umas* positività *f*; ~*us* positivo
pozitrōnas *fiz.* positrone *m*
pozūo||*ti* posare A; mettersi in posa; ~*tojas, -a* 1. posatore *m (f -trice)*; 2. modello *m*, modella *f*
požemėn||*is* sotterraneo; ~*is smūgis* boato sotterraneo; ~*ė pėrėja* sottopassaggio *m*
1 pōžem||*is dkt.* sotterraneo *m*; scantinato *m*; *piliės* ~*iai* sotterranei di un castello; *prk.*: ~*iu karalystė* regno delle tenebre
2 pōžemis *bdv.* bassotto
požievėnis *anat.* sottocorticale
póžym||*is* segno *m*; indizio *m*; sintomo *m*; *skiriamasis* ~*is* segno particolare; *ligōš* ~*iai* sintomi di una malattia
póžiūr||*is* 1. punto di vista; modo di vedere; *mėni-niu* ~*iu* dal punto di vista artistico; 2. concezione *f*; ~*is į gyvėnimą* concezione della vita
praálkti avere un po' di fame
praardyti scucire A; aprire A; bucare A (*un po'*)
praáuhti superare A; sorpassare in altezza
praáušinti raffreddare A
1 praáušti raffreddarsi
2 praaūs||*ti* albeggiare E; farsi giorno; ~*o rýtas* si è fatto giorno
praavėti 1. far allargare; *sng.*: *jaū prasiavėjo bātai* le scarpe si sono già allargate; 2. portare (*le scarpe*) per un certo tempo
prabà titolo *m*; lega *f*; qualità *f*; *áukso p.* titolo dell'oro; *auksčiāusios prābos* della miglior qualità; *žemōš prābos* di bassa lega
prabālinti 1. imbiancare A; candeggiare A; 2. macchiare A (*con un po' di latte*)
prabang||*à* lusso *m*; sfarzo *m*; abbondanza *f*; *gyvėnti* ~*ojė* vivere nel lusso; ~*iai* *prv.* con lusso; sfarzosamente; sontuosamente; ~*us* di lusso; lussuoso; sontuoso; fastoso; sfarzoso; ~*į puotà* banchetto sontuoso; ~*us būtas* appartamento di lusso
prabėgioti correre E (*per un certo tempo*)

prabēgōm(īš) *prv.* 1. di passaggio; strada facendo; 2. in fretta; di sfuggita

prabēg||**ti** 1. passare davanti correndo; passare di corsa; 2. passare *E*; ~o *žiemā* l'inverno è passato; 3. gocciolare *E/A*; pèrdere *A*

prabernāuti 1. vivere (*un certo tempo*) da scàpolo; 2. *psn.* fare la vita del bracciante

prabēsti trafiggere *A*; infilzare *A*

prabilēdēti passare (*in veicolo*) con fracasso

prabīlti mēttersi a parlare; prēndere la parola

prabiṁbti passare ronzando

prabindzinēti *šnek.* gironzolare *A*; oziare *A* (*per qualche tempo*)

prabiṛgzi passare ronzando

prablaivēti 1. rasserenarsi; schiarirsi; 2. smaltire una sbōrnia

prabrēksti albeggiare *E*; farsi giorno

prabrēzti scalfire *A*; graffiare *A*; scorticare *A*; *sng.*: *prasibrēzti kōjā* scorticarsi un piede

prabrīnkti prosciugarsi; asciugarsi (*un po'*)

prabudēti vegliare *A*; lavorare nel turno di notte

prabūdinti svegliare *A*; destare *A*

prabūo||**ti** saggiare *A*; cimentare *A*; ~tojas, -a saggiatore *m* (*f*-trice)

prabuṛgzi passare ronzando

prabū||**sti** svegliarsi; destarsi; *ankstī ~daū* mi sono svegliato presto

prabūti passare *A*; trascórrere *A*; restare *A*; *vīšq vāsarā prabuvaū kāime* ho passato tutta l'estate in campagna

pračīaupi (*lūpas*) schiudere *A*

pradainūoti cantare *A* (*per un certo tempo*)

pradalgē erba che cade sotto la falce

pradangīnti pèrdere *A*; smarrire *A*

pradañtē fessura interdentale

1 **prādaras** *dkt.* condimento *m*

2 **prādaras** *bdv.* semiaperto

pradardēti passare (*in veicolo*) con fracasso

pradarý||**ti** 1. aprire *A* (*a metà*); ~tas *lāngas* finestra semiaperta; 2. *kul.* condire *A*

prādas principio *m*; origine *f*; inizio *m*

pradaūzti rōmpere *A*; spaccare *A*; ◇ (*sū*) *kaktā sīenos nepradaūši* non puoi dare la testa contro il muro

pradedantýsis principiante; esordiente

pradēginti bruciare *A*; *mārškinis p.* bruciare la camicia

pradēgti bruciare *E*; danneggiarsi col fuoco; *kiaurai p.* bruciare da parte a parte

pradējīm||**as** principio *m*; inizio *m*; esordio *m*; ◇ *vīenu ~ū* in una volta; intanto che

pradejūoti lamentarsi; gēmere *A* (*per qualche tempo*)

pradelsti indugiare *A*; ritardare *A*

pradeñgti aprire *A* (*a metà*); schiudere *A*

pradē||**ti** (*in*)cominciare *A*; iniziare *A*; mēttersi a fare q.c.; ~ti *dārbq* iniziare un lavoro; *mašinā ~jo važiūoti* l'auto si è messa in moto; ~k *vālyti* comincia a mangiare; ~ti *susirinkīmā* aprire la riunione; ~ti *kārq* entrare in guerra; *prādedant nuō šīos dienōs* a partire da oggi; *sng.*: *prasidējo žiemā* è cominciato l'inverno; *kadā prasideda spektaklis?* quando inizia lo spettacolo?

pradēt||**inis** *gram.* incoativo; ~ūvēs *dgs. šnek.* festiciola all'inizio di un lavoro

pradēvēti 1. allargare portando (*scarpe*; *vestiti*); 2. consumare *A*; logorare *A*

pradien||**iaīš**, ~**iuī** *prv.* un giorno si e uno no

pradykinēti oziare *A*; bighellonare *A* (*per qualche tempo*)

pradýkti viziarsi (*un po'*)

pradīl||**inti** consumare *A*; logorare *A*; ~ti consumarsi; logorarsi

pradiñg||**ti** sparire *E*; svanire *E*; scomparire *E*; *kuīr buvaī ~es?* dov'eri sparito?

pradiniñkas, -ē 1. iniziatore *m* (*f*-trice); fondatore *m* (*f*-trice); 2. precursore *m*

pradin||**is** 1. iniziale; di partenza; ~ē *kaina* prezzo iniziale; ~ē *padētīs* posizione di partenza; 2. elementare; primario; ~ē *mokyklā* scuola elementare

pradīrbti 1. lavorare *A* (*per un certo tempo*); 2. lavorare in pèrdita

pradmē *sport.* (punto di) partenza *f*

pradmuō inizio *m*; principio *m*; fondamento *m*; rudimento *m*; *kultūros prādmenys* fondamenti di cultura

pradrasēti incoraggiarsi

pradraskýti 1. strappare *A*; aprire *A*; bucare *A*; 2. *žr.* *pradrēksti*

pradrēksti 1. lacerare *A*; stracciare *A*; strappare *A*; 2. graffiare *A*; scorticare *A*; *sng.*: *prasidrēskiau rañkq* mi sono graffiato la mano

pradrēkti inumidirsi; impregnarsi d'umidità

pradrīksti lacerarsi; strapparsi

pradrīsti prēndere coraggio

pradūmti passare rapidamente; sfrecciare *A*

pradūr̥ti bucare A; forare A; *pādangq p.* bucare una gomma; *sng̃r.:* *aus̥s̥ prasidūr̥ti* farsi dei buchi nelle orecchie

pradūž̥ti spezzarsi; rōmpersi; infrāngersi

pradž̥||iā 1. inizio *m*; principio *m*; avvio *m*; esordio *m*; *pavāsario* ~iā inizio della primavera; *karjēros* ~iojē agli esordi della carriera; *nuō* ~iōs iki gālo dal principio alla fine; *iš* ~iū all'inizio, dapprincipio; 2. sorgente *f*; origine *f*; *ūpēs* ~iā sorgenti di un fiume; *ō* ~iōs *mokyklā* scuola primaria (elementare); *gerā* ~iā – *pūsē dārbo* chi ben comincia è a metà dell'opera

pradžīāmokslis sillabario *m*; abbecci *m*

pradžiov̥inti prosciugare A; asciugare A (*un po'*)

pradžūg̃||inti rallegrare A; allietare A; ~ti rallegrarsi; allietarsi

pradžūti prosciugarsi; asciugarsi (*un po'*)

praē̃nam||as 1. di passaggio; passante; penetrabile; *šachm.:* ~as *pēstininkas* pedina passante; *ne-praeinam̥i miškaĩ* boschi impenetrabili; 2. transitorio; passeggero; temporaneo; ~i *skausmaĩ* dolori passeggeri

praē̃||ti 1. passare E; transitare E; ~ti *prō šālī* passare di fianco (di lato); *praē̃jo nepastebētas* è passato inosservato; 2. passare E; trascorrere E; *praē̃jo dv̥i diēnos* sono passati due giorni; ~tais *mētais* l'anno scorso, l'anno passato; 3. passare E; cessare E/A; terminare E; *lietūs praē̃jo* la pioggia è cessata; *mān nepraeina galvōs skaūsma* il mal di testa non mi passa; ~tis passato *m*; *tolimojē* ~tyjē nel lontano passato; ~vis, -ē passante *m, f*

praē̃j||ēs passato; scorso; ~usiomis *dienom̥is* nei giorni scorsi

praē̃jimas passaggio *m*; passo *m*; *siaūras p.* passaggio stretto

praē̃sti 1. bucare A; forare A (*coi denti*); 2. (*apie rūgštis*) rōdere A; corrōdere A

pragaiš̥inti far sparire; pēdere A; smarrire A; *p. raktūs* smarrire le chiavi

pragaiš̥||ti 1. pēdere A; ~aū *visq diēnq* ho perso l'intera giornata; 2. sparire E; scomparire E; svanire E; ~o *kaip ĩ vādenj* spari nel nulla

pragaišt̥||ingas disastroso; pernicioso; rovinoso; dannoso; ~is 1. rovina *f*; morte *f*; distruzione *f*; 2. danno *m*; pēdita *f*

pragan̥||yti smarrire A; pēdere A (*durante il pāscolo*); *prk.:* *kepūrē* ~iaū ho perso il berretto

prāgar̥||as inferno *m*; ~o *kañčios* le pene dell'inferno; *prk.:* *tikras* ~as *gyvėnti sū juō* vivere con lui è

pròprio un inferno; *ō* ~o *akmenėlis* pietra infernale; ~o *mašinā* macchina infernale; ~iškas d'inferno; infernale; terribile; insopportabile

pragarm̥||ē precipizio *m*; abisso *m*; ~ēti precipitare E; sprofondare E

pragēr̥||ti spendere in alcōlici; bere molto; *pinigus* ~ti bersi i soldi; ~tas *baĩsas* voce rovinata (*per il troppo bere*)

pragiedrēti rasserenarsi; schiarirsi

prāgiedrulis 1. schiarita *f*; rasserenamento *m*; sprazzo di sole; 2. *prk.* barlume *m*; spiraglio *m*; *viltiēs p.* spiraglio di speranza

pragỹsti (*apie paukščius*) mēttersi a cantare

pragyvėnim̥||as: ~o *lēšos* mezzi econōmici, risorse finanziarie; ~o *šaltinis* mezzi di sussistenza (di mantenimento); ~o *minimumas* salārio sufficiente per vivere

pragyv̥||ēnti 1. vivere A; passare A; trascorrere A; ~ēnome *šaltq žiēmq* abbiamo passato un freddo inferno; 2. vivere E; campare E; ~ēnti *iš rentōs* campare di rēndita; *jĩs visūs* ~ēno è vissuto più a lungo degli altri

pragmāti||kas, -ē pragmatista *m, f*; ~nis pragmatico

pragmatizmas *fil.* pragmatismo *m*

pragraužā (*vandens*) burrone *m*; gola *f* (*scavati dall'erosione*)

pragrauž̥ti 1. bucare A; forare A (*rosicchiando*); 2. erōdere A; corrōdere A

pragrēž̥ti perforare A; traforare A; trapanare A; *p. sienq* perforare una parete

pragudrēti scaltrirsi, acquisire abilità

pragul̥||ā *med.* piaga da decūbito; ~ēti 1. giacere E; restare sdraiato (*per qualche tempo*); 2. (*sergant*) rimanere a letto per malattia; (*tinginiaujant*) poltrire A; 3. (*žaidq*) piagare A

pragūsti apprēndere A; impraticarsi; abituarsi

prailgē̃||ti allungarsi; prolungarsi; *diēnos* ~jo le giornate si sono allungate

prailg̃||inti allungare A; prolungare A; ~inti *atōstogas* prolungare le vacanze; ~ti 1. prolungarsi; protrarsi; 2. venire a nōia; divenire insopportabile

praĩnti iniziare (ad usare); aprire A

prair̥ti scucirsi; sfilarsi

prajodinēti ammaestrare A; domare A; scozzonare A

prajōti passare a cavallo

prajuōkinti far ridere

prākait||as sudore *m*; *šāltas ~as jī išpýlē* gli venne il sudore freddo; *~u apsipilti* grondare sudore, essere in un bagno di sudore; *anat.: ~o liaũkos* ghiandole sudoripare; *ð ~q lietī (sunkiai dirbti)* sudare sette camicie; *~āvimas* sudorazione *f*; *~inti* far sudare; *~inamieji vāistai* diaforètico *m*, sudorifero *m*

prakaituó||tas sudato, bagnato di sudore; *~ti* 1. sudare *A*; *jō raňkos ~ja* gli sudano le mani; 2. *prk.* affaticarsi; sgobbare *A*; sudare *A*

prakalb||à 1. discorso *m*; intervento *m*; *sakýti prākalką* pronunciare un discorso; 2. (*knygoje*) prefazione *f*; presentazione *f*; 3. (*laidotuvsė*) orazione fùnebre; *~ėti* 1. cominciare a parlare; dire qualche parola; 2. parlare *A* (*per un certo tempo*)

prakālbinti far parlare; (tentare di) inserire qc. in una conversazione

prakālbti žr. prakālbėti 1

prakalėti restare in càrcere (*per un certo tempo*)

prakālti 1. perforare *A*; bucare *A*; 2. spaccare *A*; rómperė *A*

prakándžioti džn. morsicare *A*; addentare *A*

prakapóti 1. spaccare *A*; forare *A*; 2. (*snapu*) bec-care *A*, colpire col becco

prakarpà tàglio *m*; spacco *m*; apertura *f*

prākart||as 1. mangiatòia *f*; 2. (*lovys*) trògolo *m*; *~ėlė mžb. žr. prākartas* 1; *ð Kalėdu ~ėlė* presèpio (presepe) *m*

prākakas 1. fosso *m*; fossato *m*; 2. *kar.* trincèa *f*

prakāsti scavare *A*; aprire scavando

prakāsti mòrdere *A*; addentare *A*

prakaulùs scarno; ossuto; magro; *prakaũlios raňkos* mani scarne

prakeikimas, prākeiksmas maledizione *f*; dannazione *f*; imprecazione *f*

prākėik||tas maledetto; dannato; *~tà dienà* giorno maledetto; *~ti* maledire *A*; dannare *A*; *~ti liki-mą* maledire la sorte

prakėlti (*praveriti*) aprire *A* (*a metà*)

prakentėti, prakēsti sopportare *A*; patire *A* (*per un certo tempo*)

prākilas socchiuso; semiaperto

prakiln||ýbė 1. elevatezza *f*; nobiltà *f*; 2. (*titulas*) eccellenza *f*; *Jō ~ýbė* Sua eccellenza; *~umas* nobiltà *f*; elevatezza *f*; *širdiės ~umas* elevatezza d'ànimo; *~ūs* nobile; elevato; magnànimo; elet-to; *~ūs jaũsmas* sentimento nobile

prakirpimas tàglio *m*; spacco *m*; apertura *f*

prakirp||ti fare un tàglio, uno spacco; *sijõnas sũ ~taĩs sõnais* gonna con gli spacchi

prakiršti tagliare *A*; spaccare *A*; *p. ėketę* praticare un foro nel ghiaccio

praklšti 1. far passare (*attraverso q.c.*); 2. *šnek.* pèrdere *A*; *lažýbas p.* pèrdere una scommessa

prakiur||dyti forare *A*; bucare *A*; *~imas* perforazione *f*

prakiurksóti stàrsene appartato (*per un certo tempo*)

prakiur||ti forarsi; bucarsi; *kójinė ~o* si è bucata una calza; *prk.: ~o lýti* si è messo a piòvere a diretto

praklaidžioti vagare *A*; girellare *A* (*per un certo tempo*)

prakortuóti pèrdere al gioco (*di carte*)

prakóšti 1. colare *A*; passare per un filtro; 2. *prk.* dire q.c. a denti stretti

prakrapštýti staccare *A*; scrostare *A*; sturare *A*; liberare *A*; *aušį p.* sturare l'orècchio; *sng.: prasi-krapštýk akis* àprii gli òcchi

prakrimsti ródere *A*, bucare roscchiando

prakticizmas praticismo *m*

prāktik||a 1. pràtica *f*; *teðrijos iř ~os ryšys* unione della teoria e della pràtica; *pritaũkyti ~oje* mèttere in pràtica; 2. pràtica *f*; apprendistato *m*; tirocinio *m*; addestramento pràtico; *pedagòginė ~a* tirocinio didattico; *atlikti gamýbinę ~ą* fare la pràtica nella produzione; 3. pràtica *f*; esperienza *f*; *jám trūksta ~os* gli manca la pràtica (ha poca esperienza); *~ántas, -ė* tirocinante *m, f*; *~as, -ė* persona pràtica, esperta (*in un lavoro*); *~umas* tirocinio *m*

praktikuo||ti praticare *A*; mèttere in pràtica; esercitare *A*; applicare *A*; *tik žiēmą ~jamas spòrtas* sport praticabile solo d'inverno; *nepraktikuojantis gýdytojas* mèdico che non esèrcita (non pràtica); *~tis* fare pràtica (tirocinio); esercitarsi; addestrarsi

prākti||nis, ~škas pràtico; ùtile; conveniente; *~nė veiklà* attività pràtica; *~škas pasiũlymas* consiglio pràtico; *~škai prv.* praticamente; in modo pràtico; *~škũmas* praticità *f*

prakulti 1. trebbiare *A*; macinare *A* (*un po'*); 2. spaccare *A*; rómperė *A*

prākuras ppr. dgs. legna minuta (*per accèndere un fuoco*)

prakurti accèndere *A* (*un fuoco, una stufa*)

prakùsti 1. riprèndersi; rimèttersi; ristabilirsi; 2. *prk.* arricchirsi; far fortuna

prakuždėti sussurrare A; mormorare A

pralaid||à passaggio *m*; fossato *m* (*per lo scola delle acque*); ~ūmas permeabilità *f*; *fiz.*: **magnėtinis** ~ūmas permeabilità magnetica; ~ūs permeabile; penetrabile

pralaikyti far rimanere; trattenere A (*un certo tempo*)

pralaimė||jimas perdita *f*; sconfitta *f*; **patirti** ~jima subire una sconfitta; ~ti pėrdere A; restare sconfitto; ~ti *kārą* pėrdere una guerra; *dvėm taškai* ~jome abbiamo perso per due punti

praláisvinti liberare A; svuotare A; sgomberare A

pralàkti *menk.* bersi i soldi

pralámdyti *prk.* ammaestrare A; addestrare A

pralandà foro *m*; apertura *f*; buco *m*

pralankà *glžk.* binario di scambio

praláukti restare in attesa (*per un certo tempo*)

pralauž||à, ~imas rottura *f*; spaccatura *f*; brèccia *f*; sfondamento *m*

praláužti ròmper A; sfondare A; forzare A

pralávinti sviluppare A; coltivare A; istruire A (*un po'*); *sng.*: **prasilávinės žmogùs** persona istruita

praleid||imas 1. (*laiko*) passatempo *m*; 2. (*nebuvi-mas*) assenza *f*; **nepatėisintas** ~imas assenza ingiustificata; *jì laňko mokýklą bė* ~imų frequenta la scuola regolarmente; ~inėti *džn.* essere assente; ~inėti *pāmokas* marinare la scuola

pralėi||sti 1. lasciar passare; far passare; dare la precedenza; *jis* ~do *manė pirmą* mi ha lasciato passare per prima; *batai vandenį* ~džia le scarpe lasciano passare l'acqua; ~džiamos *iš dešinės atvažiuojančios mašinos* si dà la precedenza ai veicoli provenienti da destra; ~sti *kāmuolį į vartus* far entrare la palla nella porta; 2. tralasciare A; saltare A; omettere A; ~sti *žodį* saltare una parola; 3. mancare E/A; pėrdere A; lasciarsi sfuggire; ~sti *susirinkimą* mancare alla riunione; ~sti *gėrą prógą* lasciarsi sfuggire una buona occasione; 4. passare A; trascorrere A; *vāsarą* ~dau *priė jūros* ho passato l'estate al mare; 5. spendere A; consumare A; sprecare A; *płnigus* ~sti spendere i soldi; ♦ ~sti *negirdomìs* non fare attenzione, non dare ascolto; ~sti *pef (prō) gėrklę* bersi (o mangiarsi) i soldi

pralėkti 1. volare E/A; sorvolare A; passare sopra; 2. sfrecciare A; passare davanti

praleménti dire (a fatica) due parole; balbettare q.c.

praleñkti sorpassare A; superare A; oltrepassare A; *tiės pōsūkiu jis manė pralėnkė* mi ha sorpassato

in curva; **nepralėnkiamas grōžis** bellezza insuperabile

pralėsti colpire col becco

praliejimas spargimento *m*

pralėti spārgere A; versare A; *kraūją p.* spārgere sangue

pralindėti stārsene in un āngolo

pralinksméti rallegrarsi; allietarsi

pralinksminti rallegrare A; allietare A

pralįsti 1. entrare con difficoltà; passare a stento (o strisciando); *spinta nepralėnda prō duris* armadio non entra dalla porta; 2. insinuarsi; intrufolarsi; *jis pralindo bė bilieto* s'intrufolato senza biglietto

pralobimas arricchimento *m*

pralōbti arricchirsi; far fortuna

pralōšti pėrdere A; *býlą p.* pėrdere una causa

pralūpti scrostare A; sbucciare A

pramainyti (s)cambiare A; spicciolare A

pramaišyti mescolare A; rimestare A

pramaitinti mantenere A; sostenere A

pramalti macinare A (*un po'*)

prāmanas, pramānymas 1. inventiva *f*; invenzione *f*; 2. fandonia *f*; bugia *f*

pramaný||ti inventare A; ideare A; escogitare A; ~tas *vardas* nome inventato

pramankšt||à *sport.* riscaldamento *m*; ~inti sgranchire A; sciogliere A; snodare A; *raūmenis* ~inti sciogliere i muscoli; *sng.*: *turiū kiek prasimankštinti* ho bisogno di sgranchirmi un po'

pramanūs inventivo; ingegnoso; scaltro

pramáuiti *šnek.* 1. sfrecciare A; passare rapidamente; 2. sbagliare A; non azzeccare

pramečiui *prv.* ogni due anni

pramėrk||ti aprire appena; schiudere A; ~tos *ākys* occhi socchiusi

pramėsti sbagliare il tiro; mancare il colpo; non centrare

pramėtyti (*pinigus*) sperperare A; scialacquare A

pramiegóti 1. dormire A (*per qualche tempo*); 2. pėrdere A; lasciarsi scappare (*a causa del troppo dormire*)

pramįgti dormire troppo (oltre l'ora fissata); non alzarsi in tempo

pramiklinti sgranchire A; sciogliere A

1 praminti (*suplūkti*) battere A (*camminando*); calpestare A

2 pramiñti (*vardą duoti*) soprannominare A; dare un nome

pramiřkti imbèversi; inzupparsi

pramīsti sostentarsi; tenersi in vita; nutrirsi
pramītinti nutrire A; mantenere A; sostentare A
pramog||a divertimento *m*; svago *m*; distrazione *f*; passatempo *m*; *tik dēl ~ōs* solo per divertimento; *šitame miestē mažai ~ū* in questa città ci sono pochi svaghi; *~āuti* divertirsi; darsi agli svaghi (ai passatempi); *~inis* di divertimento; di piacere; ricreativo; divertente; *~inis skaitymas* lettura ricreativa; *~īnīai šōkiai* danze moderne
pramók||yti insegnare A; far imparare; *~ti* imparare A (*un po'*)
prāmon||ē industria *f*; *sunkiōji, lengvōji ~ē* industria pesante, leggera; *tekstilēs, maīsto ~ē* industria tessile, alimentare; *~ēs gaminīai* prodotti industriali; *~īngas* industriale; industrializzato; *~ininkas, -ē* industriale *m, f*; imprenditore *m (f-trice)*; *smūlkus ~ininkas* piccolo imprenditore; *~inis* industriale; *~inē īmonē* impresa industriale; *~inti* industrializzare A
pramurmēti borbottare A; mormorare A
pramuštgālv||is, -ē rompicollo *m*; monello *m (f-a)*; birichino *m (f-a)*; *~iškas* da birichino; monellesco
pramušti 1. rōmpere A; spaccare A; sfondare A; *p. lēdā* rōmpere il ghiaccio; *prk.: (sū) gālva sienā p.* dar la testa contro il muro; 2. forare A; punzonare A; obliterare A; *p. talōnā* obliterare il biglietto
pramuštūvas 1. *tech.* punzonatrice *f*; foratōio *m*; 2. (macchina) obliteratrice *f*
pranakčiū||*prv.* ogni due notti
pranar||uotas, ~ūs (*apie medį*) nodoso
prānaš||as 1. precursore *m*; messaggero *m*; nūnzio *m*; *taikōs ~as* messaggero della pace; 2. (*ženklas*) indizio *m*; presāgio *m*; annūnzio *m*; *liūdni karo ~ai* tristi presagi di guerra; 3. *bažn.* profeta *m*; *◊ savam kraštē ~u nebūsi* nessuno è profeta in patria
pranašau||ti predire A; presagire A; profetizzare A; *~ti ateitį* presagire il futuro; *~tojas, -a* veggente *m, f*; indovino *m (f-a)*; profeta *m*; vate *m*; orācolo *m*
pranaš||āvimas, ~ystē profezia *f*; predizione *f*; vaticinio *m*; *~ystē išsipildē* vaticinio si avverò
prānašišk||as profetico; *sapnūoti ~q sāpnā* fare un sogno profetico
pranaš||ūmas superiorità *f*; vantāggio *m*; preferenza *f*; *puikūotis ~umū* darsi arie di superiorità; *įgyti ~umā* ottenere un vantāggio; *~ūs* superio-

re; preponderante; soverchiante; *jaūčiasi ~ėsnis už kitūs* si sente superiore agli altri
pranciškōnas, -ē *bažn.* francescano *m (f-a)*
prancūz||as, -ē francese *m, f*; *~iškai prv.* in francese; alla francese; *~iškas* francese
pranešėjas, -a 1. relatore *m*; conferenziere *m (f-a)*; 2. speaker *m, f inv*; annunciatore *m (f-trice)*; *televizijos, radijo p.* annunciatore televisivo, radiofonico
pranešim||as 1. annūncio *m*; avviso *m*; comunicato *m*; *reklāminis ~as* annūncio pubblicitario; *~as spaudojē* comunicato stampa; 2. comunicazione *f*; relazione *f*; rapporto *m*; *daryti ~q* tenere una comunicazione, fare una relazione
pranešinē||ti *džn.* comunicare A; trasmettere A; presentare A; *~ti koncēto progrāmā* presentare il programma di un concerto; *~tojas, -a* presentatore *m (f-trice)*
pranešiōti allargare A (*portando, calzando*)
pranēsti 1. comunicare A; annunciare A; trasmettere A; avvisare A; informare A; *jūs pranešē apie savo atvykimā* ha informato del proprio arrivo; *p. žinią per radiją* trasmettere una notizia per via radio; 2. riferire A; far rapporto; rapportare A; *p. policijai* riferire alla polizia
pranỹk||ti scomparire E; svanire E; sparire E; *saulė ~o už kalno* il sole scomparve dietro la montagna
pranokėjas, -a *žr.* pirmtakas
pranok||ti superare A; sorpassare A; oltrepassare A; *jūs visūs ~o greitumū* ha superato tutti in velocità
prapilti far traboccare; versare fuori; spārgere A
prapiŗkti spēndere soldi (*per gli acquisti*)
prapj||āuti tagliare A; incidere A; fēndere A; aprire A; *~āuti pūlinį* incidere un ascesso; *sng.: prasi-pjoviau pirštą* mi sono tagliato un dito; *~ovā* taglio *m*; apertura *f*
praplatē||ti allargarsi; dilatarsi; estēndersi; ampliarsi; *upė už pōsūkio ~ja* dopo l'ansa il fiume si allarga
praplātinti allargare A; ampliare A; dilatare A; *p. griovį* ampliare un fossato
praplaũkti passare navigando
praplāuti lavare A; astērgere A; *sng.: prasiplāuk kōjines* lavati le calze
praplepēti 1. chiacchierare A (*per qualche tempo*); 2. spiattellare A; spifferare A
praplēsti 1. ampliare A; allargare A; estēndere A; dilatare A; *sng.: miēstas labai prasiplētē* la città si è molto estesa; 2. (*akis*) spalancare A

praplēšti strappare A; stracciare A; lacerare A; *sng.*: *rankové prasiplēšiau* mi sono strappato una manica; ◇ *akšs p.* aprire gli occhi, svegliarsi
praplīk||ēlis, -ē persona calva, pelata; ~ti diventare calvo; *šnek.* pelarsi
praplīšti 1. strapparsi; lacerarsi; stracciarsi; smagliarsi; 2. *žr.* *praplīūpti*
praplīūp||ti *šnek.* scoppiare E; prorompere A; scaturire E; ~o *āšaromis* scoppiò in lacrime
praprūsti istruirsi un po'
prapūl||dyti pèrdere A; smarrire A; ~ti 1. pèrdersi; smarrirsi; dispèrdersi; *pédsakai prapúolē* si sono perse le tracce; ~ti *bē žiniōs* essere dato per disperso; 2. sparire E; svanire E; scomparire E; *ēiā ūpē prapúola* qui il fiume scomparire; 3. tratteneresi; tardare A; indugiare A; 4. deperire E; intristire E
prapultis 1. pèrdita f; rovina f; fine f; morte f; 2. disgrazia f; sfortuna f
prapúolēlis, -ē persona perduta, smarrita
prapūsti 1. pulire soffiando; 2. asciugare A (*al vento*); 3. raffreddare A (*soffiando*)
praradīmas pèrdita f; privazione f; *lāisvės p.* privazione della libertà
praraj||ā abisso m; precipizio m; voragine f; *stovėti ant ~os krāsto* essere sull'orlo di un abisso
prarāsti pèrdere A; venire privato; *jīs prarādo (vairavimo) tėises* è stato privato di patente; *p. sąmonę* pèrdere i sensi (la conoscenza)
prarečiui *prv.* 1. ogni tanto; 2. di rado; raramente
praregėti 1. ricuperare la vista; 2. *prk.* aprire gli occhi; cominciare a vederci chiaro
prarékti 1. gridare A; urlare A (*per un certo tempo*); 2. rovinare la voce (*gridando troppo*)
praretė||ti diradarsi; sfoltirsi; *miniā ~jo* la folla si è diradata
prarétin||imas diradamento m; sfoltimento m; ~ti diradare A; sfoltire A; ~ti *mišką* sfoltire un bosco
prārēžas apertura f; taglio m; abbottonatura f
prarēžti tagliare A; aprire A; fèndere A
prarikdyti far piangere
prarýmoti restare in attesa
prarýti inghiottire A; ingerire A; mandar giù; *prk.*: *āšaras p.* inghiottire le lacrime
prarūdýti arrugginire E
prarúgti inacidirsi; (*apie vyną*) inacetire E
prasaūsti prosciugarsi; asciugarsi (*un po'*)
prasčiōkas, -ē persona zōtica; poveraccio m (*f-a*)
prasėdėti 1. restare seduto (*per qualche tempo*); 2.

stare in prigione; essere dentro
prasiavėti (*apie batus*) allargarsi; diventare comodo da portare
prasibastýti *šnek.* gironzolare A; vagabondare A (*per qualche tempo*)
prasibylinėti essere in causa (*per un certo tempo*)
prasiblaivýti 1. rasserenarsi; schiarirsi; *dangūs prasiblaivė* il cielo si è rasserenato; 2. ritornare sòbrio; smaltire la sbòrnia
prasiblaškýti 1. vagare A; errare A (*per qualche tempo*); 2. distrarsi; svagarsi; divertirsi; *einū prie jūros p.* vado al mare per distrarmi un po'
prasibr||áuti, ~uktį farsi largo; aprirsi un varco; introdursi a stento; spingersi a forza; ~áu *prō minią* aprirsi un varco tra la folla
prasad||ėjimas concezione f; *bažn.: nekalūs ~ėjimas* Immacolata concezione; ~ėti 1. *žr.* *pradėti*; 2. (*turėti reikalų*) avere a che fare con qc.; entrare in rapporto; stabilire relazioni
prasidienóti 1. farsi giorno; 2. rasserenarsi; schiarirsi
prasig||áuti introdursi a stento; spingersi a forza; penetrare E; ~avo *į laivą* si è spinto a forza nella nave
prasigėrti bersi i soldi; rovinarsi la vita con lo sbavazzare
prasigiedr||inti, ~yti rasserenarsi; schiarirsi
prasigvynti 1. arricchirsi; far fortuna; 2. procurarsi; acquistare A; acquisire A
prasigraūžti 1. *žr.* *pragraūžti*; 2. (*sielotis*) tormentarsi; strūggersi (*per qualche tempo*)
prasigrūsti spingersi a forza; introdursi a stento: farsi largo
prasijūdinti muoversi; sgranchirsi
prasijuōkti mēttersi a ridere
prasikalbėti lasciarsi sfuggire una parola
prasikałsti *žr.* *nusikałsti*
prasikałti 1. sgusciare E; uscire dall'uovo; 2. spuntare E; nascere E; *dantukas prasikalė* è spuntato un dentino
prasikankinti tormentarsi; strūggersi (*per qualche tempo*)
prasikeikti prorompere in un'imprecazione; coprire qc. di maledizioni
prasikeiști non incontrarsi
prasiķiști 1. spòrgere E; venire in fuori; 2. *prk.* (*paiķkėti*) rivelarsi; apparire E
prasiķapštýti 1. *žr.* *prakrapštýti*; 2. *šnek.* pèrdere il tempo in inēzie
prasilākėlis, -ē *menk.* ubriacone m (*f-a*)

prasilàkti *menk.* žr. prasigėrti
prasiláužti sfondare A; forzare A; *kar.:* *p. iš apsupimo* sfondare l'accerchiamento
prasileñkti 1. passare incrociandosi; *siauramè kelyjè sunkù p.* in una strada stretta è difficile passare incrociandosi; 2. non incontrarsi; 3. non corrispondere; non essere conforme; violare A; *p. su įstátymais* violare le leggi
prasilòšti pèrdere al gioco (*di carte*)
prasimaitinti mantenersi; sostentarsi; nutrirsi
prasimān||*ėlis*, -ė spaccone *m* (*f-a*); ~*ymas* 1. cosa inventata; spaccata *f*; 2. bugia *f*; falsità *f*; invenzione *f*; ~*yti* inventare A; ideare A; *visókių dalykų ~o* ne inventa di tutti i colori
prasimūšti 1. scoppiare E; sgorgare E; scaturire E; *jám iš nosies prasimušè kraūjas* il sàngue gli scaturì dal naso; 2. uscire a stento; spuntare E; *žolė prasimušè prò asfaltą* dal di sotto l'asfalto è spuntata l'erba; 3. farsi strada; aprirsi un varco; spingersi avanti a forza; *prk.:* *p. į gyvenimą* farsi strada nella vita
prasiplėsti žr. praplėsti
prasirgti restare malato (*per un certo tempo*)
prasiskėiti rómpersi; ferirsi; *gálvą p.* rómpersi la testa
prasisk||lirti aprirsi; separarsi; dividersi; *minià ~yrė, léisdama įiems praeiti* la folla si divise per lasciarli passare; *žemė ~yrė* la terra si aprì
prasiskleisti schiùdersi; dischiùdersi; *rōžė prasi-skleidė* la rosa si schiuse
prasiskōlinti indebitarsi; riempirsi di dēbiti; *p. iki ausų* indebitarsi fino al collo
prasiskverbimas penetrazione *f*; infiltrazione *f*; intrusione *f*
prasiskveřbti penetrare E; introdursi; infilarci; infiltrarsi; *prō plyšiūs prasiskverbė šviesà* la luce penetrava dalle fessure; *p. prō žmōnes* farsi largo tra la gente
prasislapstýti rifugiarsi; nascondersi; vivere nella clandestinità (*per qualche tempo*)
prasmėlkti 1. penetrare E; introdursi; 2. farsi largo; aprirsi un varco
prasisprāusti spingersi a forza; farsi largo; aprirsi un varco
prasislum||*dyti šnek.* bighellonare A; gironzolare A (*per qualche tempo*); ~*ti* spingersi avanti; farsi largo
prasisuñkti penetrare E; infiltrarsi; passare attraverso

prasišiėpti fare un largo sorriso
prasišviesti 1. rasserenarsi; schiarirsi; 2. trasparire E; tralúcere E
prasitařti dire inconsideratamente; lasciarsi scappare (*una parola, un segreto*)
prasiteřpti allargarsi; slargarsi
prisirinti 1. žr. pratrinti; 2. *šnek.* istruirsi un po'; 3. *šnek.* girellare A (*per un po'*)
prasiválkioti gironzolare A; bighellonare A (*per qualche tempo*)
prasivėdinti 1. essere aerato, arieggiato; 2. prèndere una boccata d'aria; ricrearsi
prasiveřsti (riuscire di) sostentarsi, mantenersi in vita
prasivėrti aprirsi; schiùdersi; *prk.:* *žemė prasivėrė* la terra si aprì
prasiveřž||*ti* 1. farsi largo; aprirsi un varco; spingersi avanti; ~*ti prō minią* aprirsi un varco tra la folla; 2. penetrare E; trapassare E; introdursi; *spinduliai ~ia* pèntrano i raggi; 3. scoppiare E; prórómperė A; scaturire E; *netikėtai prasiveržė jō pýktis* la sua ira scoppiò all'improvviso
prasivėřinti rinfrescarsi; prèndere una boccata d'aria
prasižeñgti žr. nusižeñgti
prasižióti žr. pražióti
praskaidrė||*ti* 1. rasserenarsi; schiarirsi; *dangūs ~jo* il cielo si è rasserenato; 2. (*apie skystį*) chiarificarsi
praskáidrinti 1. rasserenare A; rischiarare A; 2. chiarificare A; raffinare A
praskaláuti risciacquare A; gargarizzare A; *skie-dinys būnai p.* risciacquo per la bocca
praskalbti lavare un po' (*di panni*)
praskáldyti spaccare A; spezzare un po' (*di legna*)
praskaudėti sentire il dolore (*per qualche tempo*)
praskėlti spaccare A; fèndere A; infrangere A; rómperė A
praskėsti aprire A; allargare A; divaricare A; *p. kōjas* divaricare le gambe
praskiėpas spaccatura *f*; apertura *f*; spacco *m*
praskiėsti diluire A; annacquare A; allungare A; *p. dažus* diluire una vernice; *vyną vādeniu p.* annacquare il vino
praskilti fèndersi; infrangersi
praskinti 1. tagliare A; sfoltire A; diradare A; 2. aprire A; liberare A; *sng.:* *kėlią prasiskinti* aprirsi un varco

praskirti aprire A; dividere A; disgiungere A; separare A

praský||sti 1. diventare acquoso, fluido; inzupparsi; liquefarsi; *žemė nuō lietaūs ~do* la terra si è inzuppata di acqua piovana; 2. *prk.* avere la diarrea

prasklaidyti dissipare A; dispèdere A; dissolvere A; *p. rūkq* dissipare la nebbia

praskleisti 1. aprire A; disgiungere A; tirare A; *p. palapinė* aprire la tenda; 2. schiudere A; dischiudere A

praskr||jeti, ~isti 1. volare A; trasvolare E/A; passare sopra (o vicino); 2. *prk.* balenare E/A; *jám peř gálvq ~lejo mintis* gli balenò un'idea per la testa

praskuřsti passare la vita in misèria; stentare la vita

praslampinėti šnek. bighellonare A; gironzolare A (*per un certo tempo*)

prasliņk||ti 1. sfilare E/A; passare E (*davanti, oltre*); 2. trascorrere E; passare E; *~o dveji mėtai* sono trascorsi due anni

prasly||sti sfuggire E; scivolare E; guizzare via; passare inosservato; *mullas mán ~do prō pirštūs* il sapone mi è scivolato di mano; *jám niėkas (prō akis) nepraslýsta* non gli sfugge nulla

prasm||ē 1. senso *m*; significato *m*; *tiesióginė, perkeltinė (žodžio) ~ē* senso diretto, figurato (*di una parola*); 2. (*tikslas*) ragione *f*; motivo *m*; senso *m*; *nėra ~ės taip gráužtis* non c'è ragione di tormentarsi così; *gyvenimo ~ē* senso della vita

prasmėgti precipitare E; sprofondare E; *◊ iš gėdos kiaurai žemės p.* sprofondarsi (nascóndersi sotto terra) per la vergogna; *skolosė p.* impantanarsi nei débiti

prasmĩn||gas pieno di senso; sensato; assennato; significativo; *~is* di senso; *lingv.* semántico

prasmĩrsti impuzzire E; prèndere cattivo odore

prasmũkti šnek. entrare furtivamente; intrufolarsi; introdursi di soppiatto

prasnáusti 1. dormicchiare A (*per qualche tempo*); 2. *prk.* lasciarsi sfuggire

prasprũ||sti scappare E; passare inosservato; *~do klaidà* è scappato un errore

prastaĩ prv. male; poco bene; così così; *reikalai p. klóstosi* le cose si stanno mettendo male

prãst||as 1. sèmplice; ordinàrio; feriale; *~à (darbo) dienà* giorno feriale; 2. mediócre; scadente; precàrio; cattivo; balordo; *~à sveikatà* salute precària; *~as mokinỹs* alunno scadente; *~as óras*

tempo balordo; *jĩ būvo ~ós nuótaikos* era di cattivo umore; 3. (*nekilmingas*) ùmile; non nòbile

prastė||ti peggiorare E/A; imbalordirsi; *óras ~ja* il tempo va peggiorando

prãsti abituarsi; prèndere un'abitudine; *jĩs neprãtęs suĩkiai dirbti* non è abituato a lavorare sodo

prãstinti 1. peggiorare A; 2. semplificare A; 3. *mat.* ridurre A

prastov||à sosta *f*; pausa *f*; arresto *m*; inoperosità *f*; immobilizzazione *f*; *gamýbinė ~à* immobilizzazioni tècniche; *laĩvo ~à* controstellia *f*; *~ėti* 1. restare in piedi, rimanere fermo (*per qualche tempo*); *vãlandq eilėje ~ėjau* sono rimasto per un'ora in fila; 2. sostare A; èssere inattivo, inoperoso

prastũm||ti 1. far passare; spingere A; *~ti spĩntq prō durĩs* far passare l'armadio dalla porta; 2. *šnek.* passare A; trascorrere A; *kaip nórs ~sime žiēmq* in qualche modo passeremo l'inverno; 3. *prk.* promuovere A; imporre A; raccomandare A; *~ti sãvo kandidatq* imporre il pròprio candidato

prastuólis, -ė persona di origini ùmili; persona poco istruita

prastuómenė gente di basso rango; gente comune, sèmplice; *menk.* volgo *m*

prasũkti scansare A; sfuggire A

prařal||aĩtis, -ė, ~iėtis, -ė straniero *m* (*f -a*); forestiero *m* (*f -a*)

prařãlinti allontanare A; mandar via

prařãuti 1. (*pro řali*) mancare il colpo; 2. (*kiaurai*) trapassare A; forare A (*con una pallottola*); 3. *prk.* (*apsirikti*) sbagliare i conti; fallire E/A

prařiėpti (lũpas) schiudere A; (*dantis*) mostrare i denti; digrignare A

prãřym||as richiesta *f*; preghiera *f*; domanda *f*; ricorso *m*; istanza *f*; *padũoti ~q* presentare una richiesta; *atlėistas sãvo patiės ~u* licenziato dietro sua richiesta; *◊ malónės ~as* domanda di grãzia

prař||inėti dźn. chiedere spesso; *~yti* 1. chiedere A; domandare A; pregare A; *~yti atleidĩmo* chiedere perdono; *~yti žodžio* domandare la parola; *~aũ tavęs nuĩlti* ti prego di tacere; *~aũ (prãřom)!* (*kviečiant įeiti*) avanti!; *~aũ (~ýčiau), ař negalėtum...* per favore, non potresti...; 2. chiamare A; invitare A; *suėjo tik ~yti svečiai* sono venuti solo gli invitati; 3. (*parduodant*) volere A; chiedere A; *per daũg ~yti* chiedere un prezzo esagerato; *~ytis* 1. chiedere A; insistere A; *~ytis*

dárbo chiedere lavoro; **vaikas prāšosi aūt raikų** il bambino insiste per essere preso in braccio; 2. **šnek.** meritare A; **tóks eilėraštis prāšosi dainuojamas** è una poesia che merita di essere cantata
prašliaužti strisciare A (*davanti*)
prašlúoti dare una scopata; **grindis p.** dare una scopata al pavimento
prašmatn||iaĩ *prv.* 1. sfarzosamente; con lusso; magnificamente; 2. con chic; con eleganza; elegantemente; ~ybė, ~umas sontuosità f; sfarzo m; lusso m; eleganza f; raffinatezza f; ~ūs 1. di lusso; sfarzoso; sontuoso; fastoso; **prašmātnūs rūmai** palazzo sfarzoso; 2. chic *inv*; elegante; fine; magnifico; ~i *poniā* signora molto chic
prašnekėti 1. cominciare a parlare; aprire la bocca; 2. parlare A; chiacchierare A (*per qualche tempo*)
prašnekinti far parlare qc.; avviare un discorso con qc.
prašnėkti cominciare a parlare
prašók||ti 1. saltare E/A, passare di corsa (*davanti*); 2. superare A; oltrepassare A; eccedere A; **taĩ ~o mào lūkesčius** ciò ha superato le mie aspettative; 3. ballare A; danzare A (*per qualche tempo*); 4. passare A; trascorrere A
prašom jst. si prega; per favore; **p. nerūkėti** si prega di non fumare; **p. čiā pasirašyti** metta qui una firma, per favore; **p. sėstis** si accomodi (accomodatevi); **p. valgyti** si serva (servitevi); **p. į vidų** entri pure
prašvaistyti scialacquare A; sperperare A
prašviesėti rasserenarsi; schiarirsi
prašvilpti 1. passare rapidamente (*fischando*; *a sirene spiegate*); sfrecciare A; 2. **šnek.** sperperare A; dissipare A; **pūnigus p.** sperperare il denaro; 3. (*apie laiką*) passare E; trascorrere E/A
prašvisti 1. albeggiare E; farsi giorno; 2. *prk.* rasserenarsi; rallegrarsi; illuminarsi
prātakas condotto m; canale m
pratakūs 1. permeabile; 2. attraversato da un corso d'acqua
pratampyti allargare A, slargare A (*portando, calzando*)
pratarmė prefazione f; presentazione f
pratarnauti restare in servizio (*per qualche tempo*)
pratafti dire A; pronunciare A; articolare A; **jls nė žodžio nepratarė** non ha detto una parola, non ha aperto la bocca
pratartis psn. žr. pratarmė

pratašyti incavare A; forare A (*digrossando, sgrossando*); ◇ **lāšas pō lāšo ir ākmenį pratāšo** a goccia a goccia s'incava la pietra
pratekėti 1. percorrere A; passare attraverso; **prō miestą prateka upė** il fiume attraversa la città; 2. gocciolare E/A; colare E/A
pratėkti uscire E; scappare E
prateĩpti 1. allargare A; allungare A; distendere A; **p. batūs** allargare le scarpe; 2. *prk.* campare E; tirar avanti; arrivare E; 3. *prk.* far passare con l'inganno
pratęsimas prolungamento m; estensione f; dilazione f; **mokėjimo p.** dilazione (proroga) di un pagamento; **atostogų p.** prolungamento delle vacanze; **sport.: rungtynių p.** tempi supplementari
pratęsti prolungare A; protrarre A; prorogare A; estendere A; **p. tęminą** prorogare un termine; **p. pāso galiėjimo laiką** rinnovare il passaporto; **sng.: pōkalbis prasitęsė** la conversazione si è prolungata
pratýbos dgs. esercitazioni m pl; esercizi m pl; **karinės p.** esercitazioni militari; **skaitymo p.** esercizi di lettura
pratiėsti distendere A; estendere A; allungare A
pratyłėti restare in silenzio
pratim||as esercizio m; **gimnāstikos ~ai** esercizi ginnici
pratinginiāuti oziare A; poltrire A (*per un certo tempo*)
prātinti abituare A; avvezzare A; assuefare A; **p. priė tvarkōs** abituare all'ordine
prātis||as continuo; prolungato; ~as **veřksmas** pian-to continuo; **kalbėjo ~u balsu** parlava strascicando le parole
pratįsti allungarsi; prolungarsi; estendersi
pratrāukti passare A; campare E; tirar avanti; **p. žiēmą** passare l'inverno
pratr||inti 1. bucare A (*strofinando, sfregando*); sciupare A; logorare A; **sng.: megztinio alkānės prasiųnyusios** i gòmiti del maglione sono bucati (lògori); 2. scorticare A; spellare A; **bātas mán kóją ~ynė** la scarpa mi ha scorticato un piede
pratrūk||ti 1. aprirsi; fendersi; ròmpersi; 2. scoppiare E; proròmper A; riversarsi; **jĩ ~o āšaromis** è scoppiata in làcrime; **žmónės ~o laukaĩ** la gente si riversò all'aperto; ~o **lyti** si è messo a piovere forte
pratupėti restare appollaiato, rannicchiato (*per qualche tempo*)
praturtėti arricchirsi, fare fortuna

pratuftin||ti arricchire A; *prk.*: *skaitymas tavè ~a* la lettura ti arricchisce
pratuštėti diventare più vuoto
praus||*yklà* stanza da bagno; ~*ỹklè žr.* praustuvė; ~*imas(is)* lavata f; lavatura f
praūs||ti 1. lavare A; *vaiką ~ti* lavare il bambino; 2. *prk.* (merkti) bagnare A; inzuppare A; 3. *prk.* (barti) rimproverare A; criticare A; ~*tūvas*, ~*tuvė* lavabo m; lavandino m; lavello m; lavamano m inv
praūžti 1. passare (davanti) con fracasso; 2. divertirsi (per qualche tempo); 3. *šnek.* sperperare A; dissipare A
praváikš||*čioti* passare il tempo camminando; ~*tà* assenza (dal lavoro) ingiustificata
praválgyti spendere per il mangiare
pravalýti pulire A; sturare A; lavare A; *ausis p.* sturare gli orecchi
pravar||*dė* soprannome m; ~*džiúoti* dare un soprannome; soprannominare A
pravařgti faticare A; tribolare A (per un certo tempo)
pravaryti scacciare A; mandar via
pravartūs utile; adatto; conveniente; pratico; *p. dáiktas* oggetto utile
pravažiávimas passaggio m
pravažinė||ti 1. battere A; spianare A; ~*tas kėlias* strada battuta; 2. fare molti chilometri di strada; passare un certo tempo in viaggio; 3. spendere per i viaggi; 4. (arkli) scozzonare A; domare A; ammaestrare A
pravaž||*iuoti* 1. passare E; *autobūsas jau ~iavo* l'autobus è già passato; 2. saltare A; lasciare (passare); ~*iavaū savo stotėlę* ho saltato la mia fermata; *lėisk jam pirmám ~iuoti* lascialo passare per primo; ~*umas (automobilio)* tenuta di strada
pravėdinti aerare A; arieggiare A; ventilare A; *p. kambarį* aerare una stanza
praveřkti piangere A (per qualche tempo)
praveřsti 1. (lapus) sfogliare A; 2. essere utile; servire E/A; andar bene; *šitas krepšys gáli tau p. keliñei* questa borsa può servirti per il viaggio
praver||ti aprire A (a metà); ~*tas ląngas* finestra semiaperta
pravėřinti raffreddare A
pravėřti far passare; accompagnare A; condurre A
pravėřti raffreddarsi
pravėžti far passare (in veicolo); trasportare A
praviēpti schiudere A; aprire (la bocca)

pravieřėti soggiornare A; essere ospite di qc. (per un certo tempo)
pravilkėti portare A; indossare A (per qualche tempo)
praviłkti trascinare A; strascicare A (davanti)
práviras semiaperto; socchiuso
praviřk||*dyti* far piangere; ~*ti mėttersi* a piangere; scoppiare in lacrime
1 praviřti aprirsi un po'; schiudersi
2 praviřti cuocere A; cucinare A (in fretta)
pravóž||ti scoperchiare A, aprire A (un po'); *dėžė ~tā* la cassa è semiaperta
prazeodimis chem. praseodimio m
prazūlinti consumare A; logorare A; sciupare A
prazviñb||ti passare E, volare E/A (ronzando, sibilando, fischiando); sfrecciare A; ~*davo kuikos* le pallottole volavano fischiando
pražalsti passare il tempo giocando
pražambūs obliquo; inchinato
pražangà errore m; sbaglio m; sport. fallo m
pražanglñis (apie augalo lapus) alterno
pražydėti sbocciare E; fiorire E
pražygiuoti passare in mārcia; sfilare E/A
praziilmas canutezza f
praził||inti 1. rendere canuto; 2. macchiare A (con un po' di latte); ~*ti* incanutire E; imbianchire E; ~*es žmogūs* uomo canuto
praziódyti far aprire (la bocca)
praziopsóti pèrdere A; lasciar scappare; *p. prógą* pèrdere un'occasione
prazióti schiudere A, aprire (la bocca); *sngř.: prasižióti iš nuostabos* restare a bocca aperta per la meraviglia
pražý||sti sbocciare E; mėttersi a fiorire; *jau liėpos ~do* già fioriscono i tigli
praziūrėti 1. (cominciare a) vedere A; 2. non accorgersi; lasciarsi sfuggire; *akis p. (belaukiant)* stancarsi di guardare (aspettando con ansia qc.)
praziūrėti (cominciare a) vedere A; aprire gli occhi
pražudýti rovinare A; distruggere A; pèrdere A; *sveikātą p.* rovinarsi la salute; *degtinė jį pražudė* l'alcol lo ha distrutto
pražulnūs obliquo; inclinato
pražúti 1. perire E; morire E; *nuó bado p.* morire di fame; 2. andare distrutto, rovinato; *pražuvęs žmogūs* uomo rovinato; 3. andare perduto, smarrito; *raktas pražuvo* la chiave è andata smarrita; 4. sparire E; svanire E; scomparire E; *kaip į ūgnį (į vandenį) p.* svanire nel nulla

pražūt||**īngas** funesto; pernicioso; rovinoso; ~**īnga klaidā** errore pernicioso; ~**īs** rovina *f*; pèrdita *f*; perdizione *f*; sfacelo *m*; morte *f*; **stūmti** || **pražūtī** condurre a perdizione, portare verso la rovina
pražūv||**ēlis**, -**ē** scomparso *m* (*f*-*a*); ~**lmas** scomparsa *f*; sparizione *f*; (**laivo**) naufràgio *m*
pražvālgos *dgs. etnogr.* visita "esplorativa" in casa del futuro sposo
pražvingti (cominciare a) nitrare *A*
precendeñt||**as** precedente *m*; ~**o netūrintis ātvejis** caso senza precedenti
precizi||**ja** precisione *f*; ~**nis tech.** di precisione
predikāt||**as** *log.* predicato *m*; ~**ỹvinis** predicativo
prefēkt||**as** prefetto *m*; ~**ūrā** prefettura *f*
preferānsas (**kortų lošimas**) préférence *f*
prefīksas *lingv.* prefisso *m*
prēk||**ē** merce *f*; prodotto *m*; articolo *m*; mercanzia *f*; gènere *m*; **užsakýti, pristatýti** ~**ēs** ordinare, consegnare la merce; **prāmonės, namūdės** ~**ēs** prodotti industriali, artigianali; **būtinosis** ~**ēs** gèneri di prima necessità; **maisto** ~**ēs** gèneri alimentari; **spōrto** ~**ēs** articoli sportivi; **ūkinių** ~**ių parduotūvė** negòzio di casalinghi; **šita** ~**ē tūri gērą pāklausą** questo prodotto è molto richiesto
prekēvis, -**ē** *psn.* venditore ambulante
prekiáu||**ti** commerciare *A*; fare il commerciante; negoziare *A*; trafficare *A*; ~**ti grūdais** commerciare in granàglie; **jīs** ~**ja audiniai** fa il commerciante di tessuti; ~**ti vogtomis prēkėmis** trafficare con merce rubata; ~**tojas**, -**a** venditore *m* (*f*-*trice*)
prekiāvimas commèrcio *m*; tràffico *m*
prekỹb||**a** attività commerciale; commèrcio *m*; tràffico *m*; **didmeninė, mažmeninė** ~**a** commèrcio all'ingrosso, al minuto; **veřstis** ~**a** esercitare il commèrcio; ~**os rūmai** càmera di commèrcio; ~**os cēntras** centro commerciale
prekỹbin||**inkas**, -**ē** commerciante *m*, *f*; negoziante *m*, *f*; mercante *m*; **smūlkus** ~**inkas** piccolo commerciante; ~**inkų asociācija** società commerciale; ~**is** di commèrcio; commerciale; ~**iai ryšiai** relazioni commerciali; ~**is laivynas** flotta mercantile
prekỹdėžė botteghino portatile
prekỹjas *psn.* mercante *m*
prekỹ||**langis** vetrina *f*; ~**metis** fiera *f*; mercato *m*
preking||**as**: ~**a ūkio šakā** settore ad alta produzione mercantile

prekingūmas capacità commerciale
prēkin||**inkas**, -**ē** piccolo commerciante; venditore *m* (*f*-*trice*); ~**is** di merci; mercantile; ~**is traukinys** treno merci; ~**is laivas** nave mercantile; ~**iai javai** grano per il mercato
prekỹ||**raštis** fattura *f*; bolla da consegna; ~**stalis** banco *m* (*di vėndita*); **parduoti iš pō** ~**staliu** (**slapta**) vèndere sottobanco; ~**vietė** piazza del mercato; ~**ženklis** mārchio di fàbrica
prelātas *bažn.* prelato *m*
prelegēntas, -**ē** relatore *m* (*f*-*trice*); conferenziere *m* (*f*-*a*)
preliminār||**inis**, ~**ūs** preliminare; ~**inė sutartis** accordo preliminare; ~**leji duomenys** dati preliminari
preliūd||**as muz.** prelūdio *m*; ~**ija** 1. žr. preliūdas; 2. *prk.* introduzione *f*; inizio *m*
prēmij||**a** 1. prēmio *m*; ~**ų įteikimas** consegna dei premi; **skātinamoji** ~**a** prēmio di incoraggiamento; 2. gratifica *f*; compenso *m*; indennità *f*; **kalėdinė** ~**a** gratifica natalizia; ~**ų fondas** fondo di incentivazione; 3. (**draudimo**) prēmio di assicurazione; ~**āvimas** premiazione *f*; ~**inis** di premiazione; d'incentivo; ~**uoti** premiare *A*; ~**uoti nugalėtojus** premiare i vincitori
premisā *fil.* premessa *f*
premjerā *teatr.* prima *f*
premjerās, -**ē** premier *m inv*; primo ministro
prenumer||**atā** abbonamento *m*; **žurnālo** ~**atā** abbonamento a una rivista; ~**ātorius**, -**ē** abbonato *m* (*f*-*a*); ~**uoti(s)** abbonarsi; **jīs** ~**uojasi du laikraščius** è abbonato a due giornali
prepar||**ātas** preparato *m*; **anatōminis** ~**ātas** preparato anatōmico; ~**ātorius**, -**ē** preparatore *m* (*f*-*trice*); ~**uoti** sezionare *A*; anatomizzare *A*; disseccare *A*; sottoporre a dissezione
prērija *geogr.* prateria *f*
prerogatyvā prerogativa *f*
prēsas pressa *f*; strettōio *m*; tōrchio *m*; **rañkinis p.** tōrchio a mano; **hidrāulinis p.** pressa idrāulica; **šiēno p.** pressafieno *m inv*; **vỹnuogių p.** tōrchio per l'uva
presāvimas *tech.* pressatura *f*
prēskas insipido; scipito; sciapo
prestīž||**as** prestigio *m*; **netēkti** ~**o** pèrdere il prestigio; ~**inis** di prestigio
presūo||**ti** pressare *A*; ~**tojas**, -**a** pressatore *m* (*f*-*trice*)
pretēkostas pretesto *m*; ragione *f*; motivo *m*

pretend||ēñtas, -è pretendente *m, f*; ~ēñtas *ĩ sósatq* pretendente al trono; ~úoti pretèndere *A*; aspirare *A*; ambire *A*; ~úoti *ĩ dirèktoriaus viètq* ambire al posto del direttore

preteñz||ija pretesa *f*; presunzione *f*; *rėikšti ~ijas* accampare pretese; *žmogūs sù ~ijomis* uomo di molte pretese; ~ingas pretensioso (pretenzioso); presuntuoso; ~ingūmas pretensiosità (pretenziosità) *f*; presuntuosità *f*

preveñci||ja prevenzione *f*; ~nis preventivo; ~nės *prėmonės* misure preventive

prevent||yvinis, ~yvūs *žr.* preveñcinis

prezideñt||as, -è presidente *m, f*; ~o *pāreigos* carica presidenziale; ~auti ricoprire la carica di presidente; ~āvimas presidentato *m*; ~inis di presidente; presidenziale; ~inė *respublika* repubblica presidenziale; ~ūrā presidenza *f*; ufficio presidenziale

prezidiumas presidio *m*; òrgano direttivo

prezūmpcija teis. presunzione *f*

priagurkauti raccogliere cetrioli

priaižyti sgranare *A*; sbacellare *A*; sgusciare *A* (*in quantità*)

priálkti aver fame

prialsinti affaticare *A*; spossare *A*; strapazzare *A*

priartėti avvicinarsi; accostarsi; approssimarsi; *p. priė krañto* avvicinarsi alla riva

priárti aver arato (*in quantità*)

priartinti avvicinare *A*; accostare *A*; approssimare *A*

priauglñ||ti far crèscere; coltivare *A*; *jì ~o daūg būlvių* ha coltivato molte patate

priáuğ||ti 1. (*prisitvirtinti*) attecchire *A*; radicarsi; 2. (*išaugti*) crèscere *E* (*in altezza o in quantità*); aumentare *E*; ~ti *svorio* crèscere di peso; *daržas žolių ~es* l'orto è pieno di erbacce; 3. *prk.* (*apsinešti*) incrostarsi; sporcarsi; *puodas kálkių ~es* la pentola si è incrostata di calcare

priáušti tèssere *A* (*in quantità*)

pribadauti aver patito la fame

pribadyti bucherellare *A*; punteggiare *A*

pribaidyti impaurire *A*; spaventare *A*

pribaigti 1. (*užbaigti*) finire *A*; terminare *A*; completare *A*; 2. (*nugalabinti*) porre fine *a*; distruggere *A*; dare il colpo di gràzia; 3. *prk.* (*privarginti*) sfinire *A*; spossare *A*

pribarstyti spàrgere *A*; gettare qua e là

pribėg||ti 1. accórrere *E*; arrivare di corsa; raggiungere correndo; *jì ~o priė manės* è arrivata di

corsa da me; 2. scórrere *E*; affluire *E*; riempirsi; *kibiras ~o vandeñs* il sècchio si è riempito d'acqua

pribefti versare *A*; spàrgere *A*; méttre dentro

pribijóti aver un po' di paura; evitare *A*

pribyrėti, priblirti penetrare *E*; entrare *E* (*di àridi*); *mán smėlio ĩ akis pribiro* mi è entrata sabbia negli occhi

pribjaūrinti, pribjauróti lordare *A*; sudiciare *A*; sporcare *A*

priblésti estinguersi; spègnersi

priblókšti 1. buttare *A*; gettare *A* (*in quantità*); 2. tramortire *A*; stordire *A*; *jĩ pribloškė tà žinià* la notizia lo stordì

pribraížyti coprire di linee; scarabocchiare *A*

pribraũkti 1. staccare *A*; cògliere *A* (*in quantità*); 2. (*linų*) maciullare *A*

pibrėsti maturare *E*; diventare maturo

pibrĩnkti gonfiarsi; inturgidirsi

pibrũkti riempire *A*; ficcare *A*; méttre dentro (*in quantità*)

pribũdinti svegliare *A*; destare *A*

pribũkti spuntarsi; sfilarsi

priburbulióti šnek. affogare *E*; annegare *E*

pribũti rimanere *E*, restare a lungo; *sngn.: prisi-buvaũ teñ vėsq vāsaraq* sono rimasto là per tutta l'estate

pribuvėja šnek. levatrice *f*; ostetrica *f*

pričiauškėti parlare *A*; chiacchierare *A* (*a volontà*)

pričlřskinti friggere *A* (*in quantità*)

pričiułpti succhiare *A* (*in quantità*)

pričiuóžti 1. arrivare pattinando; 2. avvicinarsi quattro quattro

pričiuų||ti 1. sorpreñdere *A*; cògliere sul fatto; beccare *A*; ~o *jĩ obuolius vāgiant* l'hanno beccato a rubare mele; 2. méttre a dovere

priđaigstyti 1. (*prisiũti*) imbastire *A*; 2. *džn.* (*priso-dinti*) piantare *A* (*in quantità*)

pridainũoti cantare *A* (*a piacere*)

pridangstyti džn. coprire *A*

pridary||ti 1. fare *A*; preparare *A*; fabbricare *A* (*in quantità*); *prk.: bėdōs ~ti* combinare un guàio; 2. socchiudere *A*; accostare *A*; ~k *durĩs* accosta la porta

pridaužyti 1. ammaccare; spaccare *A* (*in quantità*); 2. prèndere a botte; picchiare *A*

pridažyti colorare *A*; dipingere *A*; tingere *A* (*in quantità*)

prīdedam||as 1. accluso; allegato; 2. aggiuntivo; addizionale; complementare; *ekon.*: ~**ōji vertē** plusvalore *m*

prīdēginti 1. bruciare A; bruciacchiare A; 2. *med.* cauterizzare A

prīdēgti 1. accendere A; 2. bruciare E; attaccarsi (*al fondo*); 3. scaldarsi; scottarsi

prīdējīlmas aggiunta *f*; aumento *m*

prīdēlióti džn. disporre A; mettere dappertutto

prīdēngti 1. coprire A (*un po'*); *sngr.*: **prīsideņk gālvq nuō sūlēs** còpriti la testa dal sole; 2. *prk.* mascherare A; camuffare A; celare A; *p.* **sāvo ketinimus** camuffare le pròprie intenzioni; *sngr.*: **prīsideņgti svētimu vardū** celarsi sotto falso nome

prīderamaļ prv. come si deve; in modo conveniente; adeguatamente; correttamente

prīderamas dovuto; conveniente; appropriato; corretto; giusto; *p.* **elgesys** comportamento corretto

prīderēti 1. convenire E/A; adattarsi; addirsi; **tāu neprīdera tāļp kalbēti** non ti si addice parlare in questo modo; 2. appartenere E/A; spettare E; compètere; **atidúok, kās mán prīdera** ridammi ciò che mi compete; 3. dipendere E; **nuō jō vīskas prīdera** tutto dipende da lui

prīdērgti lordare A; sporcare A

prīdērinti adattare A; adeguare A; accordare A; *p.* **spalvās** accordare i colori

prīdēti 1. accostare A; appoggiare A; mettere sopra; *p.* **raņķq priē kaktōs** mettere la mano sulla fronte; *sngr.*: **prīsidējo šautuvq priē petiēs** ha appoggiato il fucile sulla spalla; 2. caricare A; riempire A; *sngr.*: **prīsidējo kišenēs obuolių** ha riempito le sue tasche di mele; 3. aggiungere A; aumentare A; allungare A; **algōs p.** aumentare lo stipendio; *sngr.*: **prīsidējo naujų rūpesčių** si aggiunsero nuove preoccupazioni; **prīsidējo diēnos** la giornata si è allungata; 4. *mat.* addizionare A; sommare A; aggiungere A; **priē dviejų p. trīs** aggiungere tre a due; 5. accludere A; allegare A; unire A; **priē láiško p. dokumeņtq** accludere un documento a una lettera; 6. confrontare A; paragonare A; **neĩ p., neĩ atiņti (tiksliai)** non tōgliere né aggiungere; proprio così, esattamente; **neĩ piřšto neprīdēti (nieko neveikti)** non muðvere un dito; (*nepalīesti*) non toccare nemmeno

prīdētln||is aggiuntivo; addizionale; supplementare; ~**ēs īšlaidos** spese aggiuntive, spese extra; ~**iai darbaĩ** lavori addizionali; ~**ē veiklā** attività

supplementare; ~**is mōkestis** tassa aggiuntiva, sopratassa *f*

prīdygsniūoti imbastire A

prīdygti spuntare E; nascere E; crèscere E (*in quantità*)

prīdirbti 1. fare A; produrre A; fabbricare A (*in quantità*); **kėdžių p.** fabbricare molte sèdie; *prk.*: **p. nemalonumų** fare, combinare dei guai; *sngr.*: **prīsidirbti skolų ikĩ kāklo** indebitarsi fino al collo; 2. lavorare molto; affaticarsi; 3. lordare A; sporcare A

prīdōbti šnek. tramortire A; ammazzare A

prīdrabstýti schizzare A; spruzzare A (*di cose dense*)

prīdraikýti spàrgere A; buttare un po' dappertutto

prīdraskýti strappare A; spezzare A (*in quantità*)

prīdrėbti riempire A; (**sniego**) nevicare abbondantemente

prīdrėk||ti inumidirsi; ~**ēs kambarýs** stanza ùmida

prīdrōžti 1. fare A; produrre in quantità (*scalpellando il legno*); 2. riempire la pancia

prīdulkė||ti copirsi di pólvore; ~**jusios lentýnos** scaffali polverosi

prīdulkinti coprire di pólvore; alzare la pólvore

prīduoti 1. dare A; consegnare A; *p.* **bagāžq** consegnare un bagaglio; 2. dare A (*in quantità*); riempire A; sovraccaricare A; **prīdavė mán visókių užduočių** mi hanno sovraccaricato di vari còmpiti

prīduřkas 1. *ppr. dgs.* balza *f*; volant *m*; 2. (*priedas*) aggiunta *f*; aumento *m*

prīdūrm||ai(s), ~u(i) prv. 1. dietro; seguendo le orme di qc.; 2. subito

prīdūrti 1. allungare A; inserire A; **rankóves p.** allungare le màniche; 2. aggiungere A; unire A; aggregare A; **prīdūrė kėletq žodžių** aggiunse alcune parole

prīdūs||inti 1. affaticare A; affannare A; 2. affievolire A; soffocare A; ~**ti** 1. affannarsi; affaticarsi; ansare A; ~**ēs kvėpāvimas** respiro affannato; 2. affievolirsi; (**apie balsq**) diventare rauco; 3. prèndere cattivo odore

prīdvók||ti impuzzolire E; imputridire E; ~**usi žuvīs** pesce pùtrido

prīdžiāuti stèndere A; mettere ad asciugare (*in gran quantità*)

prīdžiovĩnti far seccare (*in gran quantità*)

prīdžiũti attaccarsi (*disseccando*)

priē prl. (*su kilm.*) žymi: 1. (*vietaq*) a; accanto a; vicino a; presso a (*di*); **sėstis p. stālo** mèttersi a

tāvola; *sēsk p. manēs* sièditi accanto a me (presso di me); *gyvēna p. tēvū* àbita presso i genitori; *p. pāt nōsies (arti)* sotto il naso; 2. (*krypti*) a; verso; *vaziūoju p. jūros* vado al mare; *paslīenkē p. vaiko* si chinò verso il bambino; 3. (*ko buvimą, dalyvavimą*) davanti a; in presenza di; al cospetto di; a; *p. liudininkų* in presenza di testimoni; *p. svetimų jįs susigēsta* s'intimidisce davanti agli estranei; *p. keturių akių* a quattr'occhi; *p. žvākės šviesos* a lume di candela; *p. tėvo galvōs* finchè il padre era in vita; 4. (*kieno valdžią*) durante il governo di; sotto; *p. cāro* sotto lo zar; 5. (*aplīnkybes*) a; verso; *dārbas eina p. pabaigōs* il lavoro va verso la fine; *saulė p. laidōs* il sole volge al tramonto; *jįs jau p. mirimo* è in punto di morte; *jį liūkusi p. mėno* è incline all'arte; *žemė p. smėlio* terra ricca di sabbia

prīeangis 1. pōrtico *m*; terrazzino d'ingresso; veranda *f*; 2. anticāmēra *f*; vestibolo *m*; ingresso *m*; 3. *anat.* vestibolo *m*; *ausiēs p.* vestibolo auricolare

prīeaug||a *escrescenza f*; fungo *m*; ~is incremento *m*; accrescimento *m*; aumento *m*; *gyvėtojų ~is* incremento della popolazione; ~lis 1. *kuop.* animali giovani; pollame giovane; figliata *f*; 2. piccolo *m*; nato *m* (*di animali*); 3. *žr.* *prīeaugis*

prīebals||ē *lingv.* consonante *f* (*littera*); ~ynas consonantismo *m*; ~lnis di (in) consonante; consonāntico; ~is *lingv.* consonante *f* (*suono*); *sprogstamėji ~iai* consonanti occlusive

prīebažnytis *sagrato m*

prīebėg||a rifūgio *m*; ricòvero *m*; ~om(is) *prv.* a tempo perso; nelle ore libere; di quando in quando; a intervalli

prīeblanda *crepuscolo m*

prīebutis *veranda f*; terrazzino d'ingresso

prīedainis *ritornello m*

prīedang||a 1. copertura *f*; cortina *f*; schermo *m*; *dūmų ~a* cortina di fumo; 2. *kar.* truppa di copertura; pattūglia fiancheggiatrice; 3. *prk.* protezione *f*; riparo *m*; rifūgio *m*; *naktiēs ~oje* col favore della notte

prīed||as 1. aggiunta *f*; aumento *m*; integrazione *f*; soprappiù *m*; extra *m inv*; *algā sū ~ū* stipendio con un'aggiunta; *maisto davinio ~as* integrazione della razione alimentare; 2. allegato *m*; inserto *m*; supplemento *m*; appendice *f*; *sutartiēs ~as* allegato a un contratto; *laikraščio ~as* inserto di un giornale; ~as *prīē bilieto (greituoju traukiniu)* supplemento rapido

prīedėlis 1. aggiunta *f*; appendice *f*; *anat.:* *smegenų p.* ipòfisi *f*; 2. *lingv.* apposizione *f*

prīederm||ē dovere *m*; òbbbligo *m*; *atlikti sąvo ~ę* còmpiere il pōprio dovere

prīėdinis accessōrio; complementare; secondario; *anat.:* *p. nervas* nervo accessōrio

prīedumblis *geogr.* limo *m*

prīeduras allungamento *m*; aggiunta *f*; inserto *m*

prīeduris sòglia *f*

prīegaidė *lingv.* intonazione *f*; accento *m*; *tvirtaprādė p.* intonazione discendente

prīegalvis cuscino *m*; guancia *m*

prīeglauda rifūgio *m*; ricòvero *m*; *senėlių p.* ricòvero dei vecchi; *pamestinukų p.* orfanotròfio *m*

prīeglobst||is riparo *m*; rifūgio *m*; asilo *m*; protezione *f*; *rasti ~į* trovare rifūgio; *politinis ~is* asilo politico

prīeig||a accesso *m*; àdito *m*; entrata *f*; ~a *prīē jūros* accesso al mare; *miesto ~ose* nei pressi (nelle vicinanze) della città

prīėlnam||as 1. accessibile; raggiungibile; *suñkiai ~à viršūnė* cima difficilmente raggiungibile; 2. (*apie kainą*) accessibile; mòdico; non esagerato; alla portata di tutti; 3. (*apie žmogų*) accessibile; accostabile; alla mano

prīė||ti 1. venire vicino; avvicinarsi; accostarsi; approssimarsi; *jį prīėjo prīē manēs* mi si è avvicinata; ~ti *prīē lango* accostarsi alla finestra; 2. arrivare fino a; raggiungere A; essere confinante; *mīškas ~na prīē ūpės* il bosco arriva fino al fiume; 3. affollarsi; ammassarsi; riempirsi; gremirsi; *prīėjo žmonių pilnā sālė* la sala si è gremita di gente; 4. accostare A; aderire A; combaciare A; 5. *prk.* avvicinare A; entrare in rapporto; fare conoscenza; *nelenėva prīē jō ~ti* non è fàcile avvicinarlo; 6. venire E; arrivare E; giungere E; ~ti *prīē išvados* venire alla conclusione; 7. maturare E; diventare maturo

prīėjimas 1. accesso *m*; àdito *m*; entrata *f*; *p. prīē jūros* accesso al mare; 2. avvicinamento *m*; accostamento *m*; appròccio *m*; impostazione *f*

prīējuostė *žr.* *prijuostė*

prīėkab||a rimòrchio *m*; *suñkvežimis sū ~a* cāmion con rimòrchio

prīėkab||ē cavillo *m*; appiglio *m*; pretesto *m*; *ieškoti ~ių* cercare cavilli; ~iaī *prv.* cavillosamente; scrupolosamente

prīėkabiáu||ti cavillare A; sottilizzare A; ~tojas, -a cavillatore *m* (*f* -trice)

priekab||ingas žr. priekabūs; ~ūmas cavillosità *f*; capziosità *f*; ~ūs cavilloso; capzioso; minuzioso; scrupoloso; ~ūs žmogūs persona cavillosa

priekaišt||as rimpròvero *m*; biàsimo *m*; sgridata *f*; critica *f*; padarýti ~q fare un rimpròvero; sąžinės ~ai rimorsi *m pl*, scrùpoli di coscienza; ~áuti rimproverare *A*; biasimare *A*; sgridare *A*; criticare *A*; ~áuti mokinui dėl padarýtų klaidų rimproverare uno scolaro per gli errori fatti

priekaišting||ai *prv.* con rimpròvero; biasimevolmente; ~as riprensivo; ~i žodžiai parole riprensive

priekaktis (*kepurės*) visiera *f*

priekál||as incùdine *f*; ♦ tařp kújo ir ~o tra l'incùdine e il martello

priekalnis colline basse ai piedi di una catena montuosa

priekėpis aumento di peso (*nel pane cotto*)

priek||in *prv.* avanti; ~inis anteriore; davanti; ~inės kójos zampe anteriori; ~inis plānas primo piano; ~is davanti *m*; la parte anteriore; facciata *f*; drabūžio ~is il davanti di un vestito; nāmo ~is facciata (fronte) di una casa; eiti i ~i andare avanti, avanzare; procèdere; stovėti ~yje stare davanti

prieklėtis tettòia davanti a un granàio

priekrošnis àngolo di un focolare

priekurtis un po' sordo; duro d'orecchi

priekvailis sciochinino; sempliciotto

priekvapis odore estraneo

prielaida premessa *f*; supposizione *f*; presupposto *m*; pagrįsta *p.* supposizione fondata

prielangis davanale *m*

prielankūs affabile; gentile; benévolo; favorévole

prielapis bot. stipola *f*

prielinksnis preposizionale

prielinksnis gram. preposizione *f*

prielipa(s) 1. cosa aggiunta, attaccata; 2. *b. menk.* persona seccante, noiosa; 3. *menk.* convivente *m, f*

priemaiš||a additivo *m*; miscela *f*; mescolanza *f*; (*metaluose*) lega *f*; bė ~ų senza additivi; non mescolato; puro, genuino, pulito

priemėj||a levatrice *f*; ostètrica *f*; ~as ricevitore *m*; accoglitore *m*; collaudatore *m*

priemenė veranda *f*; anticamera *f*

priemėtis attacco nervoso; accesso epilèttico

priemiestinis suburbano; perifèrico; *p. traukinys* treno locale

priemiest||is sobborgo *m*; subùrbio *m*; periferia suburbana; gyvėna Kauno ~yje àbita in periferia di Kaunas (nei pressi di Kaunas)

priėmim||as 1. ricevimento *m*; ricezione *f*; ~o vālandos oràrio di ricevimento; prėkių ~as ricezione delle merci; 2. ricevimento *m*; accoglienza *f*; iškilmingas prezidenčio ~as ricevimento solenne del presidente; šiltas ~as accoglienza calorosa; 3. ammissione *f*; accettazione *f*; assunzione *f*; naujo nārio ~as ammissione di un nuovo sòcio; ~as i dārbą assunzione al lavoro; 4. collaudo *m*; pāstato ~as collaudo di uno stàbile; 5. approvazione *f*; promulgazione *f*; adozione *f*; įstātymo ~as approvazione di una legge

priemoka pagamento supplementare; premijinė *p.* gratifica *f*; prėmio *m*

priemolis terreno argilloso

priemon||ė 1. mezzo *m*; strumento *m*; gamybos ~ės mezzi di produzione; imtis visų ~ių ricòrrere a tutti i mezzi; 2. misura *f*; provvedimento *m*; rimėdio *m*; saugūmo ~ės misure di sicurezza; ieškoti ~ių nedārbui įveikti escogitare dei rimedi per combàttere la disoccupazione

prienamis veranda *f*; terrazzino d'ingresso

priepirtis ingresso (spogliatòio) di un bagno

prieplaikūs affabile; amorévole

prieplaka *b. menk.* persona appiccicosa, servile; adulatore *m* (*f-trice*)

prieplauka scalo *m*; banchina *f*; bacino *m*; pontile *m*; ponte d'approdo; krovinių *p.* scalo merci; remonto *p.* bacino di carenaggio

priepuolis attacco *m*; accesso *m*; crisi *f*; širdiės *p.* attacco cardiaco; kósulio *p.* accesso di tosse

prieraiš||ūmas attaccamento *m*; dedizione *f*; affezione *f*; ~ūmas šėlmai attaccamento alla famiglia; ~ūs che si affeziona facilmente; affettuoso; amorévole

prieranga preparazione *f*

prierašas aggiunta *f*; nota *f*; (laiško pabaigoje) poscritto *m*, post scriptum *m inv*; redākcijos *p.* nota del redattore

priėrzinti aizzare *A*; innervosire *A*

priesag||a lingv. suffisso *m*; ~inis suffissale

priesaik||a giuramento *m*; duoti ~q fare, prestare un giuramento; sulāužyti ~q rōmpere, violare un giuramento; melagīnga ~a giuramento falso, spergiuo *m*

priesakas 1. precetto *m*; insegnamento *m*; 2. órdine *m*; mandato *m*; rinkėjų *p.* mandato elettorale

prīeskaīta *fin.* accreditamento *m*

prieskonīn||*is* aromático; ~*iai augalai* piante aromatiche

prieskon||*is* 1. *ppr. dgs.* spèzie *f pl*; droghe *f pl*; aromi *m pl*; *idėti ~iū* condire con spèzie, aromatizzare; *prekiāuti ~iais* commerciare in spezierie; ~*iū parduotuvė* drogheria *f*; spezieria *f*; 2. (*pagardas*) condimento *m*; 3. (*pašalinis skonis*) sapore estraneo

priesmėlis terreno sabbioso

priesodyb||*is*: ~*io žėmė* appezzamento di terra accanto alla casa

priespaud||*a* oppressione *f*; giogo *m*; dominio *m*; *išsivaduoti iš svetimšalių ~os* liberarsi dall'oppressione straniera

priestatas piccolo fabbricato annesso; dépendance *f*

priėsti (*apie gyvulius*) divorare *A*; mangiare a sazietà

priestotis *glžk.* banchina *f*; marciapiede *m*

priesvilos *dgs.* bruciaticcio *m*

priesvoris aumento di peso

1 prieš *prl.* (*su gal.*) žymi: 1. (*vietą*) davanti; dinanzi; di fronte; dirimpetto; contro; *jį stovi p. manė* sta davanti a me; *stoti p. teisėją* comparire dinanzi al giudice; *p. mūsų namą yrą sōdas* di fronte alla nostra casa c'è un giardino; *stovėjo vienas p. kitą* stavano l'uno contro l'altro; 2. (*kryptį, priešingumą*) contro; *plaukti p. srōvę* nuotare contro corrente; *p. jį visi nusistatė* tutti si sono messi contro lui; *glōstyti p. plauką* accarezzare contro pelo; *balsuoti p.* votare contro; 3. (*laiką*) prima di; innanzi; avanti; *pabudaū p. aušrą* mi svegliai prima dell'alba; *p. Krīstaus gimimą* avanti Cristo; *p. išvažiuodamas tū paskambinsiu* ti telefonerò prima di partire; *p. trėjetą metų* tre anni fa; 4. (*lyginimą*) in confronto a; rispetto a; a paragone di; *tū esi niekas p. jį* in confronto a lui non vali nulla

2 prieš *prv.* 1. davanti; dinanzi; di fronte; *tū dar visas gyvenimas p.* hai tutta la vita dinanzi; 2. contro; in (modo) contrario; *as nieko p.* non ho nulla in contrario

1 priešais *prl.* žr. 1 prieš

2 priešais *prv.* 1. di fronte; davanti; dinanzi; in contro; *gyvėna p.* abita di fronte; *duktė sutiko jį p.* gli si fece incontro la figlia; 2. contro; in modo contrario; *vėjas p. pūtė* il vento era contrario

priešakėti *lingv.* palatalizzarsi

priešakin||*is* 1. anteriore; avanzato; ~*iai dañtys* i denti anteriori; *lingv.*: ~*iai balsiai* vocali anteriori; *kar.*: ~*ė linija* linea avanzata; 2. *knyg.* progressivo; d'avanguardia

priešak||*ys* parte anteriore; davanti *m*; *nāmo ~ys* il davanti di una casa; *laivo ~ys* prora *f*; ~*vyė* davanti, dinanzi; *išsivežti į priešakį* mettersi alla testa

priešalkohòlinis antialcolico

prieš||*as* nemico *m*; avversario *m*; *mirėtinas ~as* nemico mortale; *įvelkti ~ą* sconfiggere il nemico; ~*o puolimas* attacco nemico

priešaušris crepuscolo *m*

priešdėl||*ėtas, ~inis* con prefisso, prefissale

priešdėlis *lingv.* prefisso *m*

priešdienis alba *f*

priešdūjin||*is* antigas *inv*; ~*ė kaukė* maschera antigitas

priešgaisrin||*is* antincendio *inv*; ~*ė apsaugà* misure contro gli incendi

priešgamtinis innaturale; contrario alla natura

priešgaris *tech.* controvaapore *m*

priešgyn||*a b.* persona caparbia, ostinata; ~*iāuti* contraddire *A*; contrariare *A*; confutare *A*; *ne-priešgyniāuk mán* non contraddirmi

priešyb||*ė* contrarietà *f*; opposto *m*; contrasto *m*; ~*iū kovà* lotta degli opposti

priešing||*ai prv.* all'opposto; al contrario; contrariamente; ~*as* opposto; contrario; ~*as vėjas* vento contrario; *esū ~os nuomonės* sono di opinione opposta; ~*u atveju* in caso contrario

priešing||*ybė, ~umas* contrarietà *f*; contrasto *m*; scontro *m*; *charakterių ~umas* contrasto di caratteri

priešinim||*asis* resistenza *f*; opposizione *f*; *pasyvūs ~asis* resistenza passiva; *įvelkti tėvų ~ąsi* vincere l'opposizione dei genitori

priešinink||*as, -ė* nemico *m* (*f-a*); avversario *m* (*f-a*); oppositore *m* (*f-trice*); *valdžios ~ai* oppositori del governo; *įvelkti ~ą* battere l'avversario

priešin||*is* avverso; opposto; antistante; contrario; ~*is vėjas* vento avverso; *mat.*: ~*iai kampai* angoli alterni; ~*ti* mettere in contrasto; contrapporre *A*; opporre *A*; ~*tis* opporsi; resistere *A*; avversare *A*; contrastare *A*; *nesipriešinink mán* non contrastarmi; ~*tis sąvo likimui* opporsi al proprio destino

prieširdis *anat.* atrio (cardiaco) *m*; *kairysis p.* atrio sinistro

priešistorė preistoria *f*
priešistorin||is preistorico; ~iai *laikai* età preistoriche
priešišk||ai *prv.* con ostilità; avversamente; ~as ostile; avverso; nemico; ~as *likimas* destino avverso; ~a *valstybė* stato nemico; ~umas ostilità *f*; avversione *f*; inimicizia *f*; malànimo *m*; *jausti kám ~umą* sentire avversione per qc.
prieškalėdis periodo prenatalizio
prieškalnė salita *f*; pendio *m*
prieškarbaris anticamera *f*; entrata *f*
prieškarin||is prebèllico; anteguerra *inv*; ~ė *pramonė* indùstria anteguerra
prieškaris anteguerra *m inv*
prieškiñtinis *lingv.* protònico; pretònico
priešlaikn||is 1. prematuro; precoce; ~ė *mirtis* morte precoce; ~is *gimdymas* parto prematuro; 2. anticipato; ~is *mokėjimas* pagamento anticipato
priešlapis *spst.* risguardo *m*
priešlėktūvin||is antiaereo; contraereo; ~ė *slėptuvė* rifugio antiaereo
priešliaudinis antipopolare
priešmirtin||is di prima della morte; ultimo; estremo; *tėvų ~ė valià* le ultime volontà dei genitori; ~ė *valandà* l'ora estrema
priešmokýklinis prescolastico
priešnuodis antidoto *m*; contravveleno *m*; disintossicante *m*
priešok||iais, ~om(is) *prv.* saltuariamente; irregolarmente; a strappi; a sbalzi
priešpaskutinis penultimo
priešpieč||iai *dgs.* 1. (*laikas*) mattina tarda; mattinata *f*; *jaū gerì ~iai* è già quasi mezzogiorno; 2. (*valgymas*) seconda colazione; spuntino *m*; ~iauti fare la seconda colazione; fare lo spuntino
priešpiēt *prv.* prima di pranzo; entro mezzogiorno
priešpietn||is di prima del pranzo; antimeridiano; ~ės *vālandos* ore antimeridiane
priešpietis (tarda) mattinata *f*
priešpilnis luna crescente
priešplanis controprogetto *m*
priešplūgis avanzomere *m*
priešprieš||a 1. contrarietà *f*; opposto *m*; contrasto *m*; 2. *lit.* antitesi *f*; ~iais *prv.* l'uno contro l'altro; ~inis 1. opposto; avversativo; contrario; *gram.*: ~inis *sakinių sujungimas* congiunzione avversativa; 2. *mat.* alterno; ~liniai *kampaì* àngoli

alterni; ~inti avversare A; contrariare A; contrastare A
priešpuol||is contrattacco *m*; *pėreiti į ~į* passare al contrattacco
priešrakėtin||is antimissile *inv*; ~ė *raketà* missile antimissile
priešrevoliūcinis 1. prerivoluzionario; 2. antirivoluzionario
priešrinklmin||is antecedente alle elezioni; ~iai *pažadai* promesse elettorali
priešsėjlnis che precede la sèmina; *p. žėmės dirbimas* lavorazione della terra prima della sèmina
priešslėgis *tech.* contropressione *f*
priešsmūgis contrattacco *m*
priešsrovė controcorrente *f*
priešsvara contrappeso *m*
prieššventin||is prefestivo; ~ė *dienà* giorno prefestivo
prieštaktis *muz.* anacrusi *f*
prieštánkinis anticarro *inv*; *p. griovys* fossato anticarro
prieštara contraddizione *f*; contrasto *m*; antagonismo *m*
prieštaráu||ti contraddire A; obiettare A; contrastare A; opporsi; *liūdytojai vienas kitám ~ja* i due testimoni si contraddicono; *šiám pasiūlymui nėkas neprieštaravo* nessuno si è opposto a questo progetto; ~jančios *nūomonės* opinioni contrastanti
prieštarāvīm||as contraddizione *f*; obiezione *f*; contrasto *m*; antagonismo *m*; *paklūsti bė ~ų* obbedire senza fare obiezioni
prieštarīng||as contraddittorio; contrastante; opposto; ~i *paródymai* testimonianze contraddittorie; ~umas contraddittorietà *f*; discordanza *f*
prieštarūs *knyg.* contrastante; discordante
prieštikýbinis antireligioso
prieštvánlnis 1. antidiluviano; 2. *prk.* vecchissimo; antiquato
priešvalstybinis che è contro lo stato
priešvedybīn||is prematrimoniale; ~iai *sántykiai* rapporti prematrimoniali
priešvėjin||is esposto al vento; situato verso la parte da cui soffia il vento; ~ė (*laivo*) *pūsė* lato di sopravvento
priešvėžlnis pretumorale
priešvisuomeninis antisociale
priešžaismis *sport.* riscaldamento *m*
priešžieminis precedente l'inverno

prīetais||*as* *tech.* apparecchio *m*; congegno *m*; dispositivo *m*; strumento *m*; impianto *m*; *matāvimo* ~*ai* strumenti di misura; *optinis* ~*as* apparecchio ottico; *šildomasis* ~*as* impianto di riscaldamento; *laivo* ~*ai* attrezzatura di una nave
prīetaka afflusso *m*; affluenza *f*
prīetamsa penombra *f*; semioscurità *f*; crepuscolo *m*
prīetar||*as* superstizione *f*; pregiudizio *m*; *tikėti* ~*ais* credere alle superstizioni
prīetaring||*as* superstizioso; ~*a báimė* paura superstiziosa; ~*umas* superstiziosità *f*
prīetema, **prīetėmis** crepuscolo *m*; tenebre *f pl*; semioscurità *f*
prīetiltis 1. (*iš laivo išlipti*) ponticello di sbarco; 2. *kar.* testa di ponte
prīetrumpis piuttosto corto
prīetvaras 1. stitichezza *f*; 2. diarrea *f*
prīeust||*is jūr.* rada *f*; *stovėti* ~*yje* stare in rada
prīevaiva 1. accrescimento *m*; moltiplicazione *f*; 2. figliata *f*; i piccoli (*di un animale*)
prīevaizdas *istor.* sorvegliante *m*; amministratore *m*; intendente *m*; castaldo *m*; *dvaro p.* amministratore di una tenuta
prīevardis nome aggiuntivo; titolo *m*
prīevart||*a* violenza *f*; costrizione *f*; forza *f*; *imtis* ~*os* ricorrere alla violenza; *pef* ~*q* (~*os būdū*) per costrizione, per (di) forza, per sforzo; *pef* ~*q nusišypsoti* fare un sorriso sforzato; *bė* ~*os* senza esservi costretto, di spontanea volontà; ~*auti* 1. fare violenza; forzare *A*; costringere *A*; *neturi jō* ~*auti* non devi forzarlo; 2. (*moteri*) violentare *A*; stuprare *A*; 3. ricattare *A*; ~*autojas*, -*a* 1. violentatore *m* (*f*-trice); stupratore *m*; 2. ricattatore *m* (*f*-trice); ~*avimas* violenza *f*; costrizione *f*; ~*inis* forzato; coercitivo; ~*inis dárbas* lavoro forzato
prīevartis *anat.* piloro *m*
prīevartūs violento; forzato; *p. žmogūs* uomo violento
prīevarža *tech.* morsetto *m*; fissazione *f*
prīevaža accesso *m*; piattaforma *f*
prīeivksm̃inis avverbiale
prīeivksm||*is gram.* avverbio *m*; ~*iškai* *prv.* avverbialmente; con valore avverbiale
prīėvilas esca *f*; adescamento *m*; lōgoro *m* (*per falconi*)
prīėvilg||*as*, ~*is* impacco *m*; bagnolo *m*
prīėvol||*ė* servizio *m*; tributo *m*; obbligo *m*; *karinė* ~*ė* obbligo di leva, servizio militare; *apdėti* ~*ėmis* imporre tributi; ~*ininkas*, -*ė* prestatore *m* (*f*

-trice); *kāro* ~*ininkas* soggetto al servizio militare; ~*inis* d'obbligo; vincolato da norme; *teis.* ~*inė tėisė* diritto d'obbligazione
prīezas||*tingūmas* causalità *f*; ~*tingūmo prīncipas* principio di causalità; ~*tinis* causale; *gram.* causativo; ~*tinis ryšys* nesso causale; ~*tis* causa *f*; motivo *m*; ragione *f*; *ligōs* ~*tis* causa della malattia; *bė jokiōs* ~*tiēs* senza alcun motivo, senza ragione; *dėl neaiškių* ~*čių* per cause imprecise; *pef mào* ~*tj* per causa (per colpa) mia; *dėl šiōs* ~*tiēs* per questo motivo, per ciò; *gram.*: ~*tiēs aplinkybė* complemento di causa
prīezdà posto davanti alla bocca del forno
prīezemis *geogr.* substrato della troposfera
prīežiūr||*a* osservazione *f*; sorveglianza *f*; vigilanza *f*; manutenzione *f*; assistenza *f*; cura *f*; *kelių* ~*a* manutenzione delle strade; *ligōnio* ~*a* assistenza di un malato; *kūno* ~*a* cura del corpo; *jām trūko tėvų* ~*os* gli è mancata la vigilanza dei genitori; *nepalik ugniēs bė* ~*os* non lasciare il fuoco incustodito
prīežo||*dis* 1. detto *m*; proverbio *m*; *tàpti* ~*džiū* passare in un proverbio; 2. (*pertaras*) intercalare *m*; ritornello *m*
prīežvyris terreno ghiaioso
prigabėnti portare *A*; rifornire *A* (*in grande quantità*)
prigadinti guastare *A*; danneggiare *A* (*in quantità*)
prigáinioti affaticare *A*; stancare *A* (*facendo cor-rere*)
prigalvóti inventare *A*; ideare *A*; *sng.*: *visókių niėkų prisigalvóti* inventarne di tutti i colori
prigaminti fare *A*; fabbricare *A*; preparare *A* (*in quantità*)
priganýti dar da mangiare (*l'erba del pascolo*) a sazieta
prigargaliuoti *menk.* annegare *E*; affogare *E*
prigaruoti riempirsi di vapore
prigásdinti impaurire *A*; spaventare *A*
prigaudinėti *džn.* truffare *A*; bidonare *A*
prigáudyti prendere *A*; acchiappare *A*; catturare *A* (*in quantità*); *daug žuvų p.* prendere molti pesci
prigáuti 1. ingannare *A*; imbrogliare *A*; raggirare *A*; 2. sedurre *A*; allettare *A*
prigavti||*kas*, -*ė* ingannatore *m* (*f*-trice); imbrogliatore *m* (*f*-a); ~*mas* inganno *m*; imbroglione *m*; truffa *f*; raggiro *m*
prigenėti potare *A*; tagliare rami (*in gran quantità*)
prigėrti 1. bere a sazieta; placare la sete; 2. bere

troppo; ubriacarsi; *sng.*: *vīsiškai prisigėręs* è ubriaco fradicio; 3. imbèvere A; impregnare A; inzuppare A; *sng.*: *sienos drėgmės prisigėrusios* i muri si sono imbevuti di umidità; 4. affogare E; annegare E; *vōs neprisigėriau* stavo per affogare
prigesinti attenuare A; smorzare A; abbassare A; *p. šviėsą* smorzare la luce
prigėsti smorzarsi; attenuarsi; attutirsi; *prigėsus* ugnis fuoco semispento; *prk.*: *jō geismas prigėso* la sua passione si è smorzata
prigydėti far attecchire; rivitalizzare A
prigimim||as natura f; indole f; carattere m; *tōkio jīs jaū ~o* è di natura così; *pripratimas – antras ~as* l'abitudine è una seconda natura
prigimtas žr. įgimtas
prigimt||inis naturale; *~inė tėisė* diritto naturale (della natura); *~is* 1. natura f; indole f; carattere m; *jīs gerōs ~iēs žmogūs* è una persona buona per (di) natura; 2. nascita f; infanzia f; *lš ~iēs nemāto* è cieco dalla nascita
prigirdyti 1. abbeverare A; dare da bere a sazietà; 2. far ubriacare; 3. affogare A; annegare A; 4. imbèvere A; impregnare A
prigirti lodare molto, esaltare A
prigyti attecchire A; allignare A; radicarsi; *prk.*: *šis paprotys neprigijo* quell'usanza non ha attecchito
prigyvi||ėnti 1. vivere fino a; arrivare E; *sng.*: *jaū pakaikamai prisigyvenaū* ho già vissuto abbastanza; 2. acquistare A; accumulare A; *~ėnti tufto* fare fortuna, arricchirsi; *jiē ~ėno trīs vaikūs* hanno avuto tre figli
priglausti 1. addossare A; accostare A; stringere A; appoggiare A; *priglaudė gálvą priē jō petiēs* appoggiò il capo sulla sua spalla; *p. aūsį priē dūrų* accostare l'orecchio alla porta; *sng.*: *mótina prisiglaudė vaiką priē krūtlnės* la madre si strinse il figlio al seno; 2. accogliere A; ospitare A; alloggiare A; *p. našláičius* accogliere gli òrfani; *sng.*: *prisiglaudžiau pās tētą* ho alloggiato (ho trovato ospitalità) dalla zia
priglaudyti sgranare A; sbacellare A; sgusciare A (in quantità)
priglóbt ospitare A; accogliere A; dare rifugio
priglóstyti (plaukus) lisciare A
priglù||sti accostarsi; addossarsi; stringersi; *~sti priē mēdžio* accostarsi al tronco di un àlbero; *~dės drabūžis* àbito aderente
prignyb||ti schiacciare A; *~o sáu piřštą* si schiacciò un dito

prigraibyti raccogliere a poco a poco; racimolare A
prigrándyti raccogliere A (*raschiando, sfregando*)
prigras||inti, ~yti minacciare A; intimare A; imporre A; *~ino niėkam nesakyti* gli intimò di non dirlo a nessuno
prigrėbti rastrellare A (in quantità)
prigrėžióti džen. bucherellare A; forare A
prigrybauti raccogliere molti funghi
prigriėbti 1. cògliere A; acchiappare A; afferrare A; *prk.*: *ligà jį prigriebė* fu colto da una malattia; 2. *šnek.* forzare A; *p. priē dárbo* forzare al lavoro
prigriózdinti ammassare A; ammucchiare A; ingombrare A; riempire A
prigriúti 1. abbattersi; cadere E (in quantità); *prigriuvo daug mēdžių* sono stati abbattuti molti àlberi; 2. *šnek.* venire E, arrivare in gran numero; riempirsi
prigróbt 1. rapinare A; depredare A (in quantità); 2. appropriarsi; impadronirsi
prigrú||sti riempire A; imbottire A; inzeppare A; stipare A; pigiare A; *~do lagaminą daiktų* ha inzeppato la valigia di roba; *~sti į pypkę tabako* pigiare il tabacco nella pipa; *lentýna ~stà knygų* lo scaffale è pieno zeppo di libri; *sng.*: *vagónas prisigrúdo žmonių* il vagone era stipato di gente
prigulėti 1. essere rimasto molto a letto; giacere (poltrire) a lungo; 2. appartenere E/A; spettare E; *nė táu priguli kitūs teĩsti* non spetta a te giudicare gli altri
prigulti 1. sdraiarsi; coricarsi (*per un po'*); *peĩpietės p.* fare un sonnellino (una dormitina); 2. sdraiarsi, mēttersi a giacere (in molti); 3. schiacciare A; comprimere A (*coricandosi sopra*); 4. aderire A; combaciare A; *ta suknėlė táu gerai prigula* ti aderisce bene questo vestito
prigundyti attirare con lusinghe; indurre A
prigurgėti riempirsi; affluire E (*gorgogliando*)
prigurgulióti affogare E; annegare E
prigusti abituarsi; assuefarsi
prigužėti affollarsi; riempirsi; venire a frotte
priĩsinti affaticare A; spossare A; strapazzare A
priĩlsti affannarsi; affaticarsi; stancarsi
priimamàsis sala di ricevimento; anticamera f
priiminė||ti džen. ricevere A; *gydytojas ~ja antrą dienais* il mèdico riceve il martedì
priĩmti 1. ricevere A; prèndere A; accettare A; *p. sprendimą* prèndere una decisione; *p. kvietimą* accettare un invito; *prekės p.* ricevere la merce; *sng.*: *neprisimk daug daiktų* non prèndere molte

cose; 2. accogliere A; ospitare A; ammettere A; *p. ĭ mokýklq* ammettere in una scuola; *jìs šaltaĩ* *bũvo priĩmtas* fu accolto con freddezza; 3. approvare A; adottare A; *p. ĭstātymq* approvare una legge; *p. nũosprendĩ* emettere una sentenza; 4. sport. parare A; bloccare A; fermare A; 5. (*signalus*) ricevere A; raccogliere A; \diamond *kaĩp prĩmta* com'è di consuetudine

priĩmtĩnas 1. accettabile; ammissibile; 2. (*apie kainq*) ragionevole; moderato; giusto

priĩmtũv||**as** 1. *tech.* ricevitore *m*; apparecchio ricevente; 2. ricettacolo *m*; \sim *ès dgs.* ricevimento *m*; accoglienza *f*

priĩrtĩ avvicinarsi remando

priĩaukĩntĩ addomesticare A; domare A; ammansire A; *sng.*: *prisĩjaukinaũ stĩrnq* ho addomesticato un capriolo

priĩauũ||**sti** 1. compatire A; compassionare A; commiserare A; *visĩ jĩ priĩautė* tutti lo compassionavano; 2. presentire A; intuire A; 3. *prk.* approvare A; simpatizzare A; *nariaĩ iĩ ~čiantieji* soci e simpatizzanti

priĩjótĩ arrivare cavalcando, avvicinarsi a cavallo

priĩjungĩmas 1. agguinzione *f*; aggregazione *f*; 2. incorporazione *f*; annessione *f*; 3. connessione *f*; accoppiamento *m*; 4. *gram.* subordinazione *f*

priĩjungũ||**ti** 1. unire A; allegare A; aggiungere A; aderire A; \sim *ti priė bylõs* allegare agli atti del processo; *sng.*: *prisĩjungti priė sājũdžio* aderire a un movimento (schierarsi con un movimento); 2. *polit.* annettere A; 3. *el.* connettere A; congiungere A; 4. *gram.* subordinare A; \sim *iamasis jungtũkas* congiunzione subordinante

priĩjũnkti abituarsi; assuefarsi; avvezzarsi

priĩjuõkĩntĩ far ridere

priĩjuõstė grembiule *m*

priĩjuõsti cingere A; legare A; *kárdq p.* cingere la spada

priĩkabĩntĩ 1. attaccare A; appendere A; sospendere A; agganciare A; *p. šviestũvq priė lubũ* attaccare un lampadario al soffitto; *p. vagõnq* agganciare una carrozza (al treno); *sng.*: *prisĩkabĩno (prisėsegė) gėlė priė kepũrės* ha appuntato un fiore sul cappello; 2. riempire A; versare dentro; 3. *prk.* mangiare a sazietà

ĩ priĩkaĩsti (*prĩstatyti kaitĩntĩ*) mettere sul fuoco (molte cose)

2 priĩkaĩsti (*prĩšĩltĩ*) 1. scaldarsi; 2. coprirsi di sudore
priĩkaĩstũvis pentola *f*

priĩkaĩšio||**jĩmas** rimprovero *m*; biasimo *m*; \sim *ti džn.*

1. punteggiare A; conficcare A; piantare A; 2. rimproverare A; rinfacciare A; *nepriĩkaĩšioĩk mán mào klaidũ* non rimproverarmi i miei errori

priĩkaĩšyti conficcare A; piantare A

priĩkaĩtĩntĩ scaldare A

priĩkalbė||**ti** 1. dire molte cose; raccontare A; *niėkũ ~ti* raccontare fròttole; 2. convincere A; persuadere A; \sim *jo manė važiũoti* mi convinse a partire

priĩkalbĩntĩ *žr.* *priĩkalbėti* 2

priĩkál||**ti** 1. fissare A; attaccare A; (*vinimis*) inchiodare A; *prk.*: \sim *tas priė pátalo* è inchiodato a letto; 2. (*priė kryžiaus*) crocifiggere A; 3. *prk.* guadagnare molto

priĩkamũoti affaticare A; spossare A; strapazzare A

priĩkankĩntĩ far soffrire; tormentare A; tribolare A; *sng.*: *prisĩkankĩno jĩs sũ tà ligà* ha sofferto molto per quella malattia

priĩkapótĩ 1. tagliare A (*con la scure*); spaccare A (*in quantità*); 2. prendere a legnate

priĩkarpyti tagliare A (*con la forbice*); tagliuzzare A

priĩkaĩsti sapere di amaro

priĩkárstyti appendere A; stendere A (*in quantità*)

priĩkástĩ 1. arrivare scavando; scavare fino a; *sng.*: *prisĩkástĩ ikĩ vandeĩs* scavare fin a trovare l'acqua; 2. raccogliere scavando; estrarre A (*dal terreno*); *priĩkasėme maĩšq bũlviũ* abbiamo raccolto un sacco di patate

priĩkás||**ti** morderre A; stringere A; \sim *k liežũvĩ (nutilk)!* chiudi la bocca! stai zitto!

priĩkáustyti incatenare A; fissare A; *prk.*: *p. priė lóvos* inchiodare a letto

priĩkaũšti ubriacarsi

priĩkėltĩ 1. svegliare A; destare A; scuotere A (*dal sonno*); 2. risuscitare A; far risorgere; far rivivere; riportare in vita; 3. rimettere in piedi; ricostruire A

priĩkentėti aver sofferto molto

priĩkėpĩntĩ 1. bruciare A (*un cibo*); 2. scaldare molto

priĩkėptĩ 1. friggere A; cuocere al forno (*in quantità*); 2. attaccarsi; appiccicarsi; 3. *prk.* (*prĩsteĩgtĩ*) emettere A; promulgare A (*in quantità*)

priĩkėĩgtĩ unire A; aggiungere A; annettere A; collegare A

priĩkeverzótĩ riempire di scarabocchi

priĩkĩb||**ti** 1. attaccarsi; appiccicarsi; incollarsi; *prk.*: \sim *o kaĩp šlāpias lāpas* si è attaccato come una gramigna; 2. molestare A; importunare A; insidiare A; 3. cercare cavilli; prendersela con qc.

prikimš||ti inzeppare A; imbottire A; impinzare A; farcire A; riempire A; pigiare A; ~ti *čiūžini vilnos* imbottire un materasso di lana; ~ti *pypkę tabako* pigiare il tabacco nella pipa; *žasīs ~tā slėvų* oca farcita di prugne; *lentėnos prikimštos knėgų* gli scaffali pieni zeppi di libri; *sng.*: *prisi-kimšti pėlvą* riempirsi la pancia

prikimti aver la voce un po' rauca

prikinkyti attaccare A; aggiungere A

prikirpti 1. tagliare A; accorciare A (*un po'*); 2. *prk.* punire A; mettere in riga

prikirsti 1. tagliare A (*con la scure*); falciare A (*in quantità*); 2. *šnek.* mangiare a sazietà; ingozzarsi

prikųštė žr. *prijuostė*

prikūsti 1. avvicinare A; accostare A; appoggiare A; *neprikūšk knėgos prie ugniės* non avvicinare il libro al fuoco; *sng.*: *prisikišęs žiūrėjo* guardava da vicino; ◇ *nė piršto neprikūsti* (*nieko nedaryti*) non muovere un dito; 2. mettere dentro; riempire A; inzeppare A; imbottire A; 3. rimproverare A; rinfacciare A; ricordare A

priklaūpti inginocchiarsi

priklausymas appartenenza f; dipendenza f

priklausinys 1. *teis.* pertinenza f; accessorio m; 2. appendice f; aggiunta f

priklausyti 1. appartenere E/A; spettare E; *šita žemė mums priklauso* questa terra ci appartiene; 2. dipendere E; essere dovuto a; *nuo tavęs viskas priklauso* tutto dipende da te; 3. essere alle dipendenze di qc.; essere sottoposto all'autorità di qc.; 3. far parte di; aderire a; *nepriklauso prie jokių partijų* non aderisce a nessun partito

priklausomai *prv.* in dipendenza di; in relazione con; subordinatamente a; ~as 1. dipendente; subordinato; 2. sottomesso; soggiogato; ~os *šalys* popoli sottomessi; ~ybė, ~umas 1. dipendenza f; *ekonominė ~ybė* dipendenza economica; 2. subordinazione f; appartenenza f

priklydėlis, -ė vagabondo m (*f -a*); *šuō p.* cane vagabondo (*randagio*)

prikliedėti vaneggiare A; farneticare A

priklijuoti incollare A; attaccare A; appiccicare A
priklysti restare E; fare dimora (*dopo un vagabondaggio*)

prikloti coprire A; stendere A (*in quantità*)

prikniėdyti inchiodare A; ribadire A

prikniūbti piegarsi; inchinarsi

prikopti arrivare scalando; raggiungere la cima

prikratyti 1. spargere A; gettare qua e là; 2. far cadere scuotendo; 3. far traballare

pikráu||ti 1. riempire A; colmare A; ingombrare A; caricare A; accumulare A; ~ti *vežimą akmenų* caricare un carro di sassi; *stėlas knėgų ~tas* tavolo ingombro di libri; *sng.*: *prisikrovė pinigų* ha accumulato denaro; 2. *el.* caricare A

pikreikti spargere A; gettare qua e là

pikrėsti 1. far cadere scuotendo; 2. imbrattare A; intasare A; ostruire A; *sng.*: *į akis sėodžių prisikrėčiau* mi è entrata la fuliggine negli occhi; 3. versare dentro

pikri||sti 1. cadere E (*in quantità*); ~to *lėpų* sono cadute molte foglie; 2. stringersi; appoggiarsi; 3. sdraiarsi; coricarsi; far un sonnello

pikūlti 1. trebbiare A (*in quantità*); 2. (*primušti*) prendere a botte; picchiare di santa ragione

pikūrėnti riscaldare A (*bene*)

pikūrsti||yti sobillare A; incitare A; spingere A; ~ė *jį meluoti* l'ha spinto a mentire

pikūrti 1. scaldare A (*bene*); 2. creare A; scrivere A (*molto*)

pikūsti attaccarsi; appiccicarsi

pikvailiėti fare molte stupidaggini

pikvėpinti profumare A; *sng.*: *jį smažkiai prisikvėpino* si è messa molto profumo

pikvėpti||ti ispirare A; fare un respiro profondo; ~uoti rendere l'aria pesante, vizziata

pikviėsti invitare A; chiamare A; convocare A (*molto*); *sng.*: *prisikviečiau draugų* ho invitato molti amici

pikvėpti avere un buon odore; sapere di q.c.

prilaikyti||ti 1. frenare A; tenere A; trattenere A; ~k *arklį* frena il cavallo; *kvėpą ~ti* trattenere il respiro; ◇ *liežuvį ~ti* tenere la lingua a freno; 2. appoggiare A; sostenere A; *sng.*: *eina slėnos prisilaikydamas* cammina appoggiandosi al muro; 3. mantenere A; conservare A; attenere A; *sng.*: *prisilaikyti senųjų papročių* attenersi alle usanze antiche; 4. abitare A; alloggiare A; *sng.*: *prisilaiko pės tėtį* allògia dalla zia

priláistyti bagnare A; spargere dell'acqua

prilaižyti 1. saziarsi di assaggi; 2. (*plaukus*) lisciarsi i capelli

prilàkti 1. (*apie katę, šunį*) lappare a sazietà; 2. *menk.* ubriacarsi; 3. *menk.* affogare E; annegare E

prilašėti cadere a gocce; riempirsi goccia a goccia

prilášinti versare a gocce

priláužyti, ~ti rómpere A; spezzare A (*in quantità*)

- prilėis**||ti 1. lasciar entrare; far venire vicino; *jls būvo ~tas priė ligonio* gli fu permesso di entrare dal malato; *sng.*: *jls niėko neprisilėidžia* non si fa avvicinare da nessuno; 2. ammettere A; accettare A; consentire A; ~ti *priė egzaminų* ammettere agli esami; 3. riempire A; far entrare; ~ti *alaūs qsoťi* riempire la caraffa di birra; 4. (*teigti; manyti*) supporre A; ammettere A
- prilėkti** 1. arrivare in volo; 2. accorrere E; venire di corsa; 3. arrivare in tanti
- prileñkti** piegare A; curvare A; flèttare A
- prilėsinti** far mangiare (*gli uccelli*); imbeccare A
- prilėsti** 1. mangiare a sazietà (*di uccelli*); 2. *šnek.* ubriacarsi
- prilýdyti** 1. far fòndere; sciògliere A (*in quantità*); 2. *tech.* saldare A
- priliėsti** toccare A; sfiorare A; *sng.*: *prisilietė (sù) rankà priė manės* mi toccò con una mano
- 1 prilieti** 1. (*pripilti*) spàrgere A; versare A (*di liquidi*); 2. annaffiare A (*abbondantemente*)
- 2 priliėti** (*liejant privirtinti*) saldare A; congiungere A
- priliežuváuti** fare molti pettegolezzi
- prilýgin**||imas paragone *m*; confronto *m*; ~ti paragonare A; pareggiare A; equiparare A; uguagliare A; *žvrbli; erėliui* ~ti equiparare un pàssero all'àquila; *sng.*: *niėkas negali jam gudrumù prisilýginti* nessuno può pareggiarlo in astùzia
- prilýg**||ti uguagliarsi; mèttersi alla pari; *gerumù ji ~sta tėvui* è pari a suo padre in bontà
- prilik**||ti 1. conservare A; tenere per sé; *sng.*: *prisilikaũ tã kaėiũkq* ho tenuto per me quel gattino; 2. (*skirti*) predestinare A; assegnare A
- prilinksminti** far divertire molto
- priliñkti** piegarsi; curvarsi
- prilip**||dýti, ~lnti 1. incollare A; attaccare A; 2. modellare A (*in quantità*)
- 1 prilip**||ti attaccarsi; appiccicarsi; incollarsi; *prk.*: *vaikas ~o priė mótinos* il bambino si è incollato alla madre
- 2 prilip**||ti 1. arrampicarsi fino a; raggiungere A; 2. salire E (*in gran numero*); riempirsi; stiparsi; ~o (*žmonių*) *pilnas autobusas* l'autobus era stipato di gente
- prilįsti** 1. entrare E (*in molti*); 2. (*tarp dantų*) incastrarsi; restare tra i denti; 3. spingersi; pigiarsi (*cercando di avvicinarsi*); 4. *šnek.* entrare in rapporto; far conoscenza con qc.
- prilýti** 1. aver piovuto abbondantemente; 2. essere inzuppato dalla pioggia
- prilituoti** saldare A
- prilukštėnti** sbacellare A; sgusciare A (*in quantità*)
- prilųpti** 1. sbucciare A; pelare A; scortecciare A (*in quantità*); 2. prèndere a botte
- primadonà** primadonna *f*
- primaishýti** 1. mescolare A; aggiungere A; unire A; 2. (*apie tešlą*) impastare A
- primálti** macinare A (*in quantità*)
- primaný**||ti 1. riuscire E; potere E/A; *kad ~čiau, viską vienà padaryčiau* se potessi farei tutto da sola; 2. intendersi; avere conoscenza di; *sng.*: *neprisimāno apie spalvās* non s'intende di colori
- primankštinti** addestrare A; esercitare A; allenare A (*bene*)
- primanùs** àbile; svelto; svèglio; destro
- primárginti** 1. screziare A; macchiare A; 2. decorare A; dipingere A
- primarmėti** 1. venire in gran nùmero; affollarsi; 2. fare molte chiacchiere
- primāsinti** allettare A; adescare A; attirare A
- primát**||ai *dgs. zool.* primati *m pl*; ~as primato *m*
- primatāvimas** prova *f*; adattamento *m*
- primatýti** 1. riuscire a vedere; 2. aver visto (*vissuto, sofferto*) molto
- primatúoti** provare A; misurare A; *sng.*: *prisimatúok batùs* pròvati le scarpe
- primaũkti** *šnek.* tracannare A; bere a sazietà
- primáu**ti mèttere A; infilare A; calzare A (*in quantità*)
- primazg**||iotti, ~yti legare A; annodare A; ingarbugliare A
- primedžiotti** cacciare A; abbattere A (*molta selvàgina*)
- primėgzti** 1. legare A; annodare A; 2. aggiungere A (*lavorando a maglia*); 3. lavorare a maglia, fare la calza (*in quantità*); 3. *bot.* allegare A; trasformarsi in frutto
- primelúoti** dire molte bugie; raccontare fròttole
- primelžimas** žr. primilžis
- primėlžti** mùngere A (*una certa quantità*)
- 1 primérkti** (*akis*) socchiudere gli occhi
- 2 primeřkti** 1. mèttere a bagno; ammolare A; 2. inzuppare A; bagnare A
- primėsti** 1. riempire A; caricare A (*gettando*); ammucchiare A; accumulare A; *primetė vežimq akmenų* ha caricato il carro di sassi; *p. málkq į krósnį* mèttere altra legna nella stufa; 2. *prk.* imporre A; attribuire A; addossare A; *p. sàvo váliq* imporre la pròpria volontà; *p. kám kalę* addossare a qc. una colpa

primeškerióti aver pescato (*in quantità*)

primėtyti 1. spargere A; gettare qua e là; 2. imbastire A

primlčijos dgs. bažn. la prima messa di un sacerdote novizio

primiegóti aver dormito a sufficienza

primiėšti annacquare A; diluire A; *výnq p. vándeniu* annacquare il vino

primlgti fare una dormitina

primýg||ti 1. schiacciare A; pressare A; comprimere A; 2. *prk.* costringere A; indurre A; insistere A; *~tinaĩ prv.* insistentemente; con insistenza; urgentemente; *~tlnis* insistente; pressante; impellente; incalzante; *~tlnis reikalāvimas* richiesta pressante

primilžis resa di latte; quantità di latte munto

primlndžioti, primýnioti sporcare A; lasciare orme sul pavimento

1 primlnti 1. schiacciare col piede; pestare A; calpestare A; *kažkàs mán kójq primýné* qualcuno mi ha pestato un piede; 2. sporcare il pavimento

2 primiñti 1. ricordare A; *geraĩ, kàd priminei susitikimq* hai fatto bene a ricordarmi l'appuntamento; 2. rassomigliare A

primirkýti impregnare A; imbèvere A; inzuppare A; *p. vatòs gniužulėĩ spiritu* imbèvere d'alcol un batùffolo di cotone

primirfk||ti impregnarsi; imbèversi; inzupparsi; *drabūžiai ~ę* vestiti inzuppati

primiřš||ti dimenticarsi (*in parte*); non ricordarsi di tutto; *~aũ kai kuriuòs žodžiũs* mi sono sfuggite (passate di mente) alcune parole

primlřti mescolarsi; unirsi; confondersi con

primityv||as primitivo *m*; *~iaĩ prv.* in modo primitivo; *~inti* rendere primitivo; *~lžmas* primitivismo *m*; *~umas* primitività *f*; *~ũs* 1. primitivo; rudimentale; *~ũsis mėnas* arte primitiva; 2. sėmplice; genuino; 3. rozzo; incivile

primokė||jimas pagamento supplementare; sopratassa *f*; extra *m inv*; differenza *f*; supplemento *m*; *~ti* pagare in più; pagare il supplemento (la differenza)

primókyti incitare A; istigare A; spingere A

primullinti, primuilóoti insaponare A

primulė žr. raktázolė

primúryti annettere una costruzione in muratura

primusas fornello a petrólio

primúřti 1. picchiare di santa ragione; prėndere a botte; 2. colpire A; abbattere A; ammazzare A

(*in quantità*); 3. fissare A; attaccare A; 4. unire A; ammontare A

princ||as principe *m*; *prk.: svajóniũ ~as* principe azzurro; *~ėř* principessa *f*

princip||as principio *m*; mässima *f*; norma *f*; *tvirtũ ~ų žmogũs* uomo di saldi principi; *lř ~o ař sutinkũ* in linea di mässima sono d'accordo

principln||gas avente principi morali; *~gũmas* dirittura morale; *~is* di principio; *~is reikalas* questione di principio

prinėrti lavorare a mąglia (o all'uncinetto); fare la calza (*in quantità*)

prinėrvinti far arrabbiare; innervosire A

prinėř||ti 1. portare piũ vicino; accostare A; *~k kėdę priė ląngo* accosta la sėdia alla finestra; 2. riempire A; colmare A; *prinėřė statinę vandeĩs* ha riempito la botte di àcqua; 3. ammucciare A; ammassare A; ingombrare A; *keliaĩ sniėgo ~ti* le strade sono ingombre di neve

prinokinti maturare A, rėndere maturo

prinók||ti maturare E, diventare maturo; *výnuogėř jaũ ~usios* l'uva è matura

prioritėtas priorità *f*

pripáinioti 1. ingarbugliare A; aggrovigliare A; 2. confondersi; interpretare male

pripáistyti dire fesserie; raccontar fróttole

pripaiřýti dipingere A (*molte cose*)

pripaĩnpti menk. ingozzarsi; riempirsi la pancia

pripaĩžinlm||as riconoscimento *m*; ricompensa al valore; conferimento *m* (*di titolo*); *knygà susilaukė plataũs ~o* il libro ha ottenuto un vasto riconoscimento

pripaĩžn||ti 1. riconóscere A; ammėttere A; *~ti Diėvo buvimq* ammėttere l'esistenza di Dio; *pripaĩřstu sąvo klaĩdq* riconosco il mio errore; 2. dichiarare A; ritenere A; considerare A; *~ti kaltũ* dichiarare colpėvole; *visũ ~tas* considerato da tutti; 3. aggiudicare A; attribuire A; conferire A; *~ti mókslinĩ láipsnį* conferire un grado scientifico

pripėdúoti lasciare delle orme

pripel||ėti, ~ýti ammuffire E; fare la muffa

pripenėti dar da mangiare (*a saziėtą*)

priperėti mėttere al mondo (*molti uccellini o animalletti*)

pripiėřti dipingere A (*molte cose*)

pripil||dyti riempire A; colmare A; completare A; *~dyti benzino bąkq* riempire il serbatóio di benzina, fare il pieno; *sng. prk.: řirdis prisipildė*

džiaūgsmo l'anima si riempì di gioia; ~ti versare A; riempire A; colmare A; ~ti *stiklinę vyno* colmare il bicchiere di vino; *sng.*: *prisipilkite gėrti* versatevi da bere; *prk.*: *žvaigždžių dangujė kaip ~ta* il cielo è cosparso di stelle

priplinti intrecciare A; fare q.c. di vimini (*in quantità*)

pripirkti 1. comprare ancora; 2. comprare molto; *sng.*: *prisipirkaū knygų* mi sono comprato molti libri

pripiršti far conoscere; presentare (*come futuro sposo/futura sposa*); combinare un matrimonio

priplėjūstyti tagliare A; affettare A (*in quantità*); ~ti tagliare A; (*pjūklų*) segare A; (*dalgų*) falciare A (*in quantità*)

priplakti 1. piegare A; prostrare A; allettare A; *lietūs priplakė javus prie žemės* la pioggia allettò il grano; 2. spingere A; avvicinare A; *baņgos priplakė valtį prie kraņto* la barca è stata spinta dalle onde verso la riva; 3. montare A; frullare A (*in quantità*); 4. frustare A; prendere a legnate

priplaūkti 1. raggiungere a nuoto; arrivare navigando; *p. kraņtą* raggiungere la riva; (*apie laivą*) approdare E/A; 2. arrivare in gran numero (*nuotando, navigando*); 3. *prk.* affollarsi; ammassarsi

priplauti 1. lavare A (*in quantità*); 2. essere portato dalle correnti; *smėlio p.* insabbiare A, accumulare la sabbia

priplėkti prendere la muffa; sapere di stantio (di rancido)

priplepėti chiacchierare molto; raccontar fröttole

priplėsti 1. strappare A; scortecciare A (*in quantità*); 2. rapinare A; saccheggiare A

pripliakšti šnek. dire molte fesserie, raccontar fröttole

priplėkti frustare A; picchiare di santa ragione

pripló||ti 1. schiacciare A; appiattare A; *jó nosis ~ta* ha il naso schiacciato; 2. accostare A; avvicinare A; stringere A; *sng.*: *jį prisiplójo prie sienos* si accostò al muro; 3. *žr.* *priplakti* 1

priplūdimas flusso *m*; afflusso *m*; affluenza *f*; *kraūjo p.* afflusso del sangue

priplū||sti 1. scorrere impetuosamente; affluire E; riempirsi; *jó vėidas ~do kraūjo* il sangue gli affluisce al viso; *burnà ~do sėilių* la bocca si riempì di saliva; 2. *prk.* gremire A; affollare A; inondare A; *gātės ~do žmonių* la gente inondò le strade

priprast||as consueto; solito; ~u *būdū* come al solito

priprasti abituarsi; assuefarsi; avvezzarsi; *jis pripratęs anksčiau kėltis* è abituato ad alzarsi presto

priprašyti 1. ottenere con preghiere; 2. invitare A; chiamare A (*molti*)

pripratim||as abitudine *f*; consuetudine *f*; vezzo *m*; *iš ~o* per abitudine

pripratinti abituare A; assuefare A; avvezzare A

pripučiam||as gonfiabile; ~à *váltis* canotto gonfiabile (pneumatico); gommone *m*

pripulti 1. accorrere E; precipitarsi; *jį pripulė prie lango* si precipitò alla finestra; 2. serrarsi; stringersi; accostarsi; 3. fare q.c. saltuariamente, di tanto in tanto

pripumpuoti pompare A; gonfiare A

pripurtyti far cadere scuotendo

pripurvinti sporcare A; infangare A

pripūsti menk. ingozzarsi; riempirsi la pancia

pripūsti 1. *žr.* *pripustyti*; 2. gonfiare A; *balioną p.* gonfiare un palloncino; 3. *prk.* convincere A; mettere nella testa; *◇ miglų p.* raccontar fröttole

pripustyti ||ti ammucchiare A, ammassare A, ingombrare A (*detto del vento*); *vėjas pripustė smėlio* il vento ha ammassato molta sabbia; *kiemas sniego ~tas* il cortile è ingombro di neve

priragauti saziarsi di assaggi

prirąginti convincere qc. a fare q.c.

piraikyti affettare A (*in quantità*)

piraišioti legare A; annodare A; attaccare A

piraižgyti aggrovigliare A; avviluppare A

pirakinti incatenare A; fissare A; legare A; *dviračį p.* legare la bicicletta; *prk.*: *prie lóvos p.* inchiodare a letto

priřankioti džn. raccogliere A; raccattare A

priřaš||ymas aggiunta *f* (*allo scritto*); nota *f*; iscrizione *f*; ~inėti džn. 1. aggiungere scrivendo; 2. scarabocchiare A; ~yti 1. scrivere molto; 2. aggiungere scrivendo; (*laiške*) fare un poscritto; 3. iscrivere A; registrare A; *sng.*: *prisirašyti prie partijos* iscriversi a un partito; 4. prescrivere A; ordinare A; *p. vaistų* prescrivere una medicina

piraiškėti cògliere A; raccogliere A (*in quantità*)

priřauti strappare A; estrarre A; sradicare A (*in quantità*)

priřeik||ti essere necessario; aver bisogno; occórrere E; volerci; *priřeikė trijų dienų darbui užbaigti* ci sono voluti tre giorni per finire il lavoro; *jėi ~s* se si avesse bisogno, in caso di necessità; *sng.*: *prisireikė mán pinigų* mi occorreva del denaro

priremti 1. accostare A; appoggiare A; addossare A; *kópēcias p. priē mēdžio* appoggiare la scala all'altare; 2. *prk.* costringere A; indurre A; *◇ priē sienos p. (priversti)* mettere qc. con le spalle al muro

prirengti 1. vestire pesantemente; 2. preparare A (*in quantità*); fare una provvista

prirėžti (*pridėti*) aggiungere A

priredėti avvicinarsi rotolando

pririėsti 1. piegare A; flèttare A; *sng.*: *negaliū prisiriėsti iki žemės* non riesco a piegarmi fino a terra; 2. *šnek.* costringere A; obbligare A; 3. *šnek.* raccontare bugie

pririūkti 1. raccogliere A (*in quantità*); *p. pilnā krepšėlį vėšnių* riempire il cestino di ciliegie; 2. scègliere A; adattare A; *p. ākinius* adattare gli occhiali

pririōglinti menk. accumulare A; ammassare A; ingombrare A

priřisti avvicinare rotolando

priřišti legare A; attaccare A; fissare A; (*prie grandinės*) incatenare A; *šūnį p.* legare un cane; *sng.*: *prisirišk, kàd nenukrīstum* lègati per non cadere

priřyti menk. ingozzarsi; riempirsi la pancia

priropóti avvicinarsi strisciando (oppure gattoni)

priřūdýti arrugginire E

priřuký||ti riempire di fumo; *kaip čià ~ta!* quanto fumo c'è qui!

priřukti riempirsi di fumo; annerirsi dal fumo; affumicarsi

priuōšti preparare A (*in gran quantità*); imbandire A

priřūpinti procurare A; provvedere A

prisagstýti džn. affibbiare A; appuntare A; attaccare A

prisaik||dinti, ~inti far giurare

priřāk||ymas ordine *m*; comandamento *m*; *~yti* 1. ordinare A; imporre A; intimare A; *~ė vaikams niėko neliėsti* intimò ai bambini di non toccar nulla; 2. raccontare A; dire molte cose

prisamdýti assumere A (*molti*)

prisapnūoti fare molti sogni

prisėdim||as il momento di sedersi; lo star seduto; *vėnu ~ū* in una volta; al primo tentativo; di séguito

prisėgti appuntare A; affibbiare A; *sng.*: *prisėgė gėlė prie kepūrės* ha appuntato un fiore sul suo cappello

prisėil||ėti, ~inti sporcare di saliva; sbavare A

prisėkti raggiungere A; arrivare E (*seguendo le orme di qc.*)

prisėlinti avvicinarsi di soppiatto

prisėmti attingere A (*una certa quantità*); riempire A; *p. pilnā kibirā vandeņs* riempire il sècchio di acqua; *sng.*: *bātai smėlio prisėsmė* la sabbia è entrata nelle scarpe

prisė||sti 1. (*šalia*) mèttersi a sedere accanto; *~sti prie dārbo* mèttersi al lavoro; 2. (*trumpam*) sedersi per un momento; 3. (*ant*) sedersi sopra; *~dai mào kepūrė* ti sei seduto sul mio cappello; 4. (*daugeliui*) mèttersi a sedere (*in tanti*); riempire A; occupare A; *~do pilnas autobūsas* l'autobus si è riempito

prisėti seminare A (*in quantità*)

prisiařtin||ti avvicinarsi; accostarsi; approssimarsi; *jį ~o prie manės pakalbėti* mi si avvicinò per parlarmi

prisibáiminti aver avuto molta paura

prisibėlsti bussare fino a farsi aprire

prisibráuti raggiungere a stento; spingersi; arrivare facendosi largo

prisidainūoti cantare a volontà

prisiđėngti žr. pridiđngti

prisiđėrinti adattarsi; adeguarsi; conformarsi; *p. prie aplinkýbių* adattarsi alle circostanze

prisiđė||ti 1. žr. pridiđti; 2. unirsi; associarsi; schierarsi; aderire A; *jįs ~jo prie mūsų* si uni a noi; *~ti prie streiko* aderire allo sciòpero

prisiđlrbti 1. aver lavorato molto; 2. combinare guai

prisiđziaūgti rallegrarsi; gioire molto; *negalėjo p.* era fuori di sé dalla gioia

prisiėk||dinti far giurare; *~ti* 1. giurare A; prestare giuramento; *~ė teisýbė sakýti* ha giurato di dire la verità; *~ti savo garbė* giurare sul pròprio onore; *~ė teisėjas* giurato *m*, giudice popolare; *~usiųjų teismas* giuria (popolare) *f*; 2. (*pasiekti*) riuscire a toccare (o a prèndere); arrivarci

prisigalvóti žr. prigalvóti

prisigáuti raggiungere A; riuscire ad arrivarci

prisigėrinti insinuarsi nelle grazie di qc.

prisigėrti žr. prigėrti

prisigiñčyti aver litigato (discusso) a lungo

prisiglaūsti žr. priglaušti

prisigrėtinti avvicinarsi; arrivare all'altezza di

prisigrožėti ammirare a sazieta

prisigrú||sti affollarsi; stiparsi; gremirsi; accalcarsi; *žmonių ~do pilnas autobūsas* l'autobus era stipato di gente; *negalėjau ~sti prie dūrų* non riuscivo a raggiungere la porta

prisiilsėti aver riposato sufficientemente
prisiimti 1. žr. priimti; 2. (*apsiimti*) prèndere su di sé; accettare A; *p. pàreigas* accettare l'incàrico; 3. (*prigyti*) attecchire A; prèndere A; *rôžės gerai prisimè* le rose hanno preso bene
prisijūngti žr. prijūngti
prisijuokti aver riso molto
prisikabinti 1. žr. prikabinti; 2. attaccarsi; appiccicarsi; prèndersela con qc.
prisikàsti 1. žr. prikàsti; 2. *prk.* raggiungere a stento; arrivare con fatica
prisikaūpti accumularsi; ammassarsi
prisikėikti aver bestemmiato molto
prisikėllmas *bažn.* resurrezione *f*
prisikėlti risórgere E; tornare in vita
prisikimš||ti 1. affollarsi; stiparsi; gremirsi; *sālè ~o žmonių* la sala si è gremita di gente; 2. (*pilvą*) riempirsi la pància
prisiklausyti aver sentito molte cose; ascoltare a lungo
prisikráuti žr. prikráuti
prisikvatóti aver riso a crepelle
prisilābinti insinuarsi nelle grāzie di qc.
prisilaikyti žr. prilāikyti
prisilaizyti 1. (*plaukus*) lisciarsi i capelli; 2. *prk.* adulare A; insinuarsi nelle grāzie di qc.
prsilēisti žr. prilēisti
prsilietimas tocco *m*; sfioramento *m*
prsililytėti toccare A; sfiorare A
prsilýginti žr. prilýginti
prisillnksminti èssersi divertito molto
prisilpti indebolirsi; infiacchirsi
prisimāudyti fare il bagno a sazietà
prisimaūkti *šnek.* ubriacarsi
prisimēilinti mostrarsi carezzévole; insinuarsi nelle grāzie di qc.
prisimérkti socchiūdere gli òcchi
prisimèsti 1. accostarsi; stringersi; attaccarsi; 2. fingersi; simulare A; farsi crédere; *p. ligóniu* fingersi malato
prisiminim||as ricordo *m*; *vaikystės ~ai* i ricordi d'infāzia
prisimiñti ricordare A; ricordarsi; *p. ādresą* ricordare l'indirizzo; *nebeprisimenu, ką tau norėjau pasakyti* non mi ricordo più cosa dovevo dirti
prisipáinioti (*prikibti*) attaccarsi; appiccicarsi
prisipaž||inimas riconoscimento *m*; confessione *f*; ~inti confessare A; dichiarare A; riconòscere A; ~įstu *suklydęs* riconosco di aver sbagliato; *vagis*

~ino il ladro ha confessato; ~ino *jā mylįs* le dichiarò il suo amore
prisipildyti žr. pripildyti
prisiplākti appiccicarsi a qc.; insinuarsi nelle grāzie di qc.; *prisiplakė priė viřšininko* si insinuò nelle grāzie del superiore
prisiplēsti arricchirsi (*con rapine, saccheggii*)
prisiplūkti *šnek.* sfinirsi; spossarsi; stancarsi a morte
prisireikti žr. prireikti
prisirengti 1. vestirsi pesantemente; 2. trovare tempo; riuscire a fare q.c.; *neprisirengiu jō aplankyti* non trovo il tempo per fargli una visita
prisiriñk||ti 1. raccógliere per sé; 2. riempirsi; affollarsi; gremirsi; *žmonių ~o pilnà sālė* la sala si è gremita di gente
prisiriš||ti 1. žr. priřišti; 2. attaccarsi; affezionarsi; appassionarsi; *jį labai ~usi priė tėvų* è molto affezionata ai genitori
prisiripti maturare E; diventare maturo
prisirūkėti aver fumato molto; sapere di fumo
pr~iruósti žr. prisirengti 2
prisisapnuóti sognare A; vedere in sogno
prisisedėti restar seduto a lungo
prisisėgti 1. žr. prisėgti; 2. attaccarsi; appiccicarsi; incollarsi; *jám ėrkė prisisėgė* gli si è attaccata una zecca
prisisiuřbti 1. žr. prisiuřbti; 2. žr. prisisėgti 2; 3. *menk.* ubriacarsi
prisiskaft||ėlis, -ė iron. lettore privo di senso critico; ~yti aver letto molto
prisiskañbinti 1. suonare (*alla porta*) fino a farsi aprire; 2. riuscire a mētersi in comunicazione telefonica; raggiungere telefonicamente; *negalėjau tau p. non sono riuscito a telefonarti*
prisisótinti 1. mangiare a sazietà; saziarsi; satollarsi; 2. saturarsi
prisispáu||sti stringersi; accostarsi; serrarsi; *vaikas ~dė priė mótinos* il bambino si strinse alla madre
prisispiēsti riempirsi; ammuccchiarsi; affollarsi
prisisp||irti 1. impegnarsi; obbligarsi; 2. impuntarsi; ostinarsi; insistere A; ~yręs *prašo* chiede con insistenza
prisisprógti *menk.* 1. ingozzarsi; 2. ubriacarsi
prisistatyti 1. žr. pristatyti; 2. *šnek.* (*pasirodyti*) presentarsi; apparire E
prisistebėti poter meravigliarsi, guardare a lungo
prisisukti 1. žr. prisukti; 2. *šnek.* insinuarsi nelle grāzie di qc.; farsi piacere

prisisuũk||ti impregnarsi; imbèversi; assorbire A;
slena drėgmės ~usi parete piena di umidità
prisisvečiuoti essere stato ospite (*per molto tempo*)
prisišaipyti aver burlato, scherzato molto
prisišaũkti žr. prišaũkti
prisišokti aver ballato (danzato) a lungo
prisitáikėl||is, -ė opportunista *m, f*; ~iškas opportunistico; ~iškumas opportunismo *m*
prisitáik||ymas adattamento *m*; adeguamento *m*;
 ~ymas *prie aplinkýbių* adattamento alle circostanze; ~ymas *prie klimato* acclimatazione *f*; ~yti
 1. adattarsi; adeguarsi; conformarsi; ~yti *prie aplinkės, prie madės* adattarsi all'ambiente, conformarsi a una moda; 2. (*šaukiant*) prendere la mira; puntare A; 3. riuscire ad avere (trovare) il tempo; cògliere l'occasione; ~iau *pakalbėti su jà* ho colto l'occasione per parlarle; *neprisitáiko ateiti* non trova tempo per venir qui
prisirankýti šnek. aver vagabondato, gironzolato a lungo
prisiraukimas sport. flessione *f*
prisiráukti žr. pritráukti
prisiúlyti 1. offrire A (*molte cose*); 2. imporre A; ingiungere A
prisiúostyti aver annusato molto
prisiurbti aspirare A; assorbire A; imbèvere A;
sng.: *kempinė prisisiurbė vandėis* la spugna si è imbevuta di acqua
prisiųsti spedire A; inviare A (*in quantità*)
prisiúti 1. attaccare A; cucire A; impuntire A; *sąga p.* attaccare un bottone; 2. cucire A; confezionare A (*molto*); *sng.:* *prisisiúvo suknėlių* si è fatta molti vestiti
prisiválkioti aver gironzolato a lungo
prisivárginti spossarsi; affaticarsi; stancarsi
prisivažinėti aver viaggiato molto
prisiveltsti moltiplicarsi; riprodursi; propagarsi (*in quantità*); *prisiveltė pelių* i topi si sono moltiplicati
prisivefkti aver pianto molto; versar fiumi di lacrime
prisivefsti sforzarsi; impegnarsi; *prislvertė nusišypsoti* si è sforzato di fare un sorriso
prisivérti schiacciarsi; *pirštą p.* schiacciarsi un dito
prisivilksti 1. vestirsi pesantemente; 2. šnek. venire in gran numero
prisižaisti aver giocato a volontà
prisižiūrėti 1. aver visto molto; 2. imparare osservando
prisižmonėti žr. priviešėti

priskabýti cògliere A; raccògliere A
priskaičiuoti aggiungere A; aggregare A; unire A
priskaitýti 1. aver letto molto; 2. aggiungere A; sommare A; *p. prie skolės* aggiungere al débito
priskalbti lavare in quantità (*di panni*)
priskáldyti spaccare A (*in quantità*); *málkų p.* spaccare legna
priskinti cògliere A; raccògliere A; *sng.:* *prisiskýniau puokštę gėlių* ho raccolto un mazzo di fiori
priskýrimas attribuzione *f*; aggregazione *f*
priskir||ti 1. attribuire A; far rientrare; qualificare A; *šis pavėiskas priskiriamas Van Gogh; Trakai ~ti Vilniaus apskríciai* Trakai rientra nel (fa parte del) distretto di Vilnius; 2. annoverare A; aggregare A; associare A; *jā priskiriu prie savo draugų* la annòvero tra i miei amici; 3. (*pavesti*) affidare A; consegnare A
priskólinti dare in prèstito (*molte cose*); *sng.:* *jis priskólino pinigų* ha preso in prèstito denaro (*da molte persone*)
priskrèsti 1. coprirsi di sporcizie; 2. attaccarsi; appiccicarsi
priskristi 1. raggiungere in volo; volare fino a; 2. arrivare, venire (*volando*) in gran numero
priskrũ||sti bruciarsi; attaccarsi; ~dusi *mėsà* carne bruciata
priskũsti sbucciare A; pelare A (*in quantità*)
prislėgtas depresso; avvilito; abbattuto
prislėgti 1. schiacciare A; comprimere A; pressare A; *mėdis jam kóją prislėgė* l'albero gli schiacciò un piede; 2. opprimere A; *prislėgtosios taštos* pòpoli oppressi; *rūpesčių prislėgtas* oppresso dalle preoccupazioni
prislĩnkti avvicinarsi di soppiatto; strascinarsi; *sng.:* *prislĩnė arčiaũ* avvicinati
prislĩuogti avvicinarsi strisciando
prislĩpin||ti attutire A; smorzare A; soffocare A; ~tas *šauksmas* grido soffocato
prislĩpti 1. indebolirsi; esaurirsi; 2. attutirsi; smorzarsi; attenuarsi
prismaig(st)ýti conficcare A; configgere A (*in quantità*)
prismardinti riempire di cattivo odore; impuzzare A; ammorbare A
prismaũgti soffocare A; strangolare A (*appena*)
prismelgti appuntare A; fermare A, attaccare A (*con spilli*)
prismilkýti riempire di fumo; affumicare A

prismiľkti riempirsi di fumo
prismĩrsti riempirsi di cattivo odore; impuzzire E
prisnĩg||ti: *snięgo daũg* ~o è caduta molta neve; *suľlig langaĩs* ~o la neve è arrivata fino alle finestre; ~ti *laukaĩ* i campi coperti di neve
prisnũsti fare un sonnellino; schiacciare un pisolino
prisodĩn||ti 1. mēttre a sedere accanto; 2. far accomodare, far sedere (*molti*); 3. piantare A; ~aũ *daũg tũlpiũ* ho piantato molti tulipani
prisodĩrin||imas *chem.* 1. saturazione f; 2. arricchimento m; ~ti *spec.* arricchire A; saturare A
prisotĩn||ti 1. saziare A; satollare A; 2. saturare A; ~tas *tĩrpalas* soluzione satura
prispaud||ėjas, -a oppressore m; ~imas 1. pressione f; 2. oppressione f; soggezione f
prispaũsdinti stampare A; pubblicare A (*in quantità*)
prispaũ||sti 1. prēmere A; stringere A; schiacciare A; pressare A; *mán kójq* ~dei mi hai schiacciato un piede; 2. *prk.* (*priversti*) costringere A; imporre A; ingiungere A; 3. *prk.* (*kamuoti*) opprimere A; vessare A; *vargũ* ~stas oppresso dalle fatiche; ♦ *liežũvĩ* ~sti (*tyľėti*) tenere a freno la lingua; *priė sėnos* ~sti (*priversti*) mēttre con le spalle al muro; *ũodegq* ~sti (*suvaržyti laisvę*) stringere i freni
prispirginti friggere A; abbrustolire A (*in quantità*)
prispirti 1. puntellare A; rinforzare A; 2. appoggiare A; sostenere A; 3. costringere A; imporre A; ingiungere A; *prispyrė jũ tekėti ũž sėnio* l'hanno costretta a sposare un vecchio; ♦ *priė sėnos p.* mēttre con le spalle al muro
prispijauti sputare dentro
prisprĩgti menk. 1. ingozzarsi; riempirsi di cibo; 2. ubriacarsi
prisriėgti avvitare A; fissare A
prisrũti affluire E; riversarsi; raccogliersi (*di liquidi*)
pristabdĩti fermare A; bloccare A (*parzialmente*); *greĩtĩ p.* diminuire la velocità
pristatĩm||as 1. costruzione f (*di un annesso*); 2. consegna f; recapito m; ~as *ĩ namũs* recapito a domicilio; ~o *teĩminas* termine di consegna; 3. presentazione f; *knĩgos* ~as presentazione di un libro
pristatĩ||ti 1. mēttre vicino; appoggiare A; accostare A; ~ti *kĩpėčias priė sėnos* appoggiare la scala al muro; 2. costruire accanto; annēttre A; *priė*

daržĩnės pristatė málkinę accanto al fienile hanno costruito una legnàia; 3. costruire A; mēttre A (*in quantità*); *balkĩnas gėlių* ~tas il balcone è pieno di fiori; *sng.*: *paleĩ kėliq žmĩnės prisistatė namũ* lungo la strada tanta gente si è costruita la casa; 4. consegnare A; recapitare A; fornire A; ~ti *prekės* consegnare della merce; 5. costringere A; imporre A; mēttre alle strette; *priė dārbo* ~ti mēttre al lavoro; 6. raccomandare A; sottoporre A; proporre A; ~ti *ĩstatĩmq svaĩstymui* sottoporre una legge all'approvazione; 7. presentare A; far conĩscere; illustrare A; ~ti *projėktq* presentare un progetto; *sng.*: *lėiskite mán prisistatĩti* permetta che mi presenti

pristeĩgti fondare A; costituire A; istituire A (*in quantità*)

pristĩgti, pristĩkti mancare E; non bastare; pērdere A; *mán pristĩgo kantrĩbės* ho perso la pazienza; *jĩs pinĩgũ niėkad nepristĩksta* i soldi non gli mancano mai

pristĩ||ti 1. radunarsi; affollarsi; stiparsi; 2. appiccarsi; importunare A; infastidire A; *nepristĩk tũ priė jĩs!* non importunarla!; 3. stancarsi; affaticarsi; 4. *prk.* (*imtis*) mēttersi; darsi; *jĩs* ~jo *mĩkytis* si è messo a studiare

pristũmti accostare A; avvicinare A (*spingendo*)

pristvėrti mēttre in riga; imporre A; *priė dārbo p.* mēttre al lavoro

prisũkti 1. avvitare A; girare A; fissare A; *p. varžtq* avvitare una vite; *prĩsukamas žaĩslas* girella f; *sng.*: *lempũtė neprĩsũsuka* la lampadina non si avvita; 2. (*laikrodĩ*) caricare A; 3. (*siũlũ*) avvĩolgere A; incannare A; 4. (*dagtĩ*) abbassare A; piegare A

prisuĩkti (s)prēmere A (*in quantità*)

prisũpti far dondolare (*a lungo*)

prisvaĩgĩnti stordire A; frastornare A

prisvajĩti far molti sogni; fantasticare A

prisvĩl||inti far bruciare; ~ti 1. bruciare E; *vištũ* ~o il pollo è bruciato; 2. *prk.* attaccarsi; appiccicarsi

prĩšĩlti 1. (*šqlant prilipti*) attaccarsi per il gelo; 2. gelare E/A (*molto*)

prĩšĩud||yti cacciare A; abbattere A (*in quantità*); *jĩs* ~ė *daũg ĩnėĩũ* ha abbattuto un gran numero di anatre

prĩšaũkti (riuscire a) chiamare A; invocare A; attirare l'attenzione di qc.; *sng.*: *neprĩšĩšaukiaũ pagĩlbos* non sono riuscito ad invocare aiuto

prĩšėrti dar da mangiare; foraggiare A (*a sazietà*)

prisienauti falciare A (*in quantità*)
prišil||dyti scaldare A (*bene*); ~ti scaldarsi
prišlpti spuntarsi; pèrdere il filo
prišiùkšlinti sporcare A; sparpagliare A; mèttere in disòrdine
prišlāpinti 1. bagnare A; inumidire A; 2. orinare A; pisciare A; *sng.*: **prisišlāpinti** farsela addosso
prišlēmšti 1. sporcare A; mèttere in disòrdine; 2. *šnek.* ingozzarsi; riempirsi di cibo
prišliaũžti 1. avvicinarsi strisciando; 2. strisciare dentro (*in tanti*)
prislīeti 1. appoggiare A; accostare A; addossare A; *sng.*: **prisišlīeti priē dūrų** accostarsi alla porta; 2. aggiungere A; unire A; congiungere A
prišlyti appoggiarsi; accostarsi; stringersi
prišnekėti 1. raccontare A; dire molte cose; 2. *žr.* **prišnėkinti**
prišnėkin||ti convincere A; persuadere A; ~o *jf* **važiuoti** lo convinse a partire
prišnėkšti sporcare A; imbrattare A
prišók||ti 1. precipitarsi; accórrere E; avvicinarsi con un salto; ~o *mán ĩ pagálbą* accorse in mio aiuto; 2. (*daugeliui įšokti*) saltare dentro (*in molti*)
prišukúoti 1. (*plaukus*) lisciarsi i capelli; 2. (*linus*) pettinare A; cardare A
prišù||sti 1. bruciare E; 2. scaldarsi molto; ~tinti 1. scaldare A; scottare A; 2. *šnek.* riempirsi la pancia
prišvelsti 1. lucidare A (*molte cose*); 2. *šnek.* ingozzarsi; riempirsi di cibo
prišvinkti prèndere un cattivo odore
pritáiky||mas adattamento *m*; applicazione *f*; impiego *m*; uso *m*; ~ti 1. adattare A; adeguare A; conformare A; *užúolaidas ~ti priē baldų* adattare le tende ai mobili; 2. applicare A; impiegare A; usare A; utilizzare A; ~ti *metòdą* applicare un metodo
pritaisýti 1. fissare A; sistemare A; mèttere a posto; 2. preparare A; fare una provvista; approvvigionare A; *málkų žiėmai p.* far la provvista di legna per l'inverno
pritalžyti šnek. prèndere a botte; picchiare di santa ragione
pritampýti portare faticosamente; trascinare A
pritāpti 1. adattarsi; legarsi; unirsi; *p. priē káimo gyvėnimo* adattarsi alla vita contadina; *jis nepri-tāpo priē mūsų* non ha legato con noi; 2. avvicinarsi; attaccarsi; 3. aderire A; combaciare A

pritarim||as approvazione *f*; consenso *m*; assenso *m*; *susiláukti ~o* ottenere il consenso; *valdžios ~as* il benessere delle autorità
pritarikuoti grattugiare A (*in quantità*)
pritaršýti spàrgere A; sparpagliare A
pritafti 1. approvare A; assentire A; consentire A; *p. pasiūlymui* assentire a una proposta; *nepritariu tavo elgesiui* disapprovo il tuo comportamento; 2. *muz.* accompagnare A; *p. pianinū* accompagnare al pianoforte
pritašýti 1. avvicinare trascinando; 2. *prk.* affaticare A; spossare A
pritašýti 1. digrossare A; squadrare A (*in quantità*); 2. *šnek.* ingozzarsi; ubriacarsi
pritaškýti spruzzare A; schizzare A; bagnare A; *nepritaškýk vandeňs aňt grindų* non spruzzare l'acqua sul pavimento
pritaũkšti šnek. raccontar fròttole
pritaukuoti sporcare di grasso
priteisti aggiudicare A; sentenziare A; condannare A; *priteisė jam trejų metų kalėjimo* è stato condannato a tre anni di prigione; *sng.*: *prisiťeisė tėvo namą* ha ottenuto la casa paterna per vie legali
pritekė||ti scórrere E; fluire E (*dentro*); *ĩ váltį ~jo vandeňs* è entrata acqua nella barca
pritekšti spruzzare A; schizzare A
pritėkti 1. arrivare E; giungere E; raggiungere A; *vanduō jam pritėko ikĩ kėlių* l'acqua gli arrivava fino a ginòcchia; 2. bastare E; èssere sufficiente; non mancare; *nepritenkũ trijų eūrų* mi mancano tre euro; 3. capitare E; cògliere A; *bėdōs pritekias* colto da una disgrazia
priteikti radunare A; riunire A; ammassare A
pritėmdyti oscurare A; abbassare la luce
pritempti avvicinare trascinando
pritėmti oscurarsi; abbuaiarsi; imbrunire E; scurire E; *grįžo jau pritemus* è tornato sull'imbrunire
pritėpti 1. sporcare A; insudiciare A; 2. spalmare A; ùngere A (*abbondantemente*)
priterlió||ti 1. sporcare A; 2. scarabocchiare A; *sąsiuvinis visas ~tas* quaderno pieno di scarabocchi
priteršti sporcare A; insudiciare A; lordare A
pritiėkti 1. preparare A; cucinare A (*in abbondanza*); 2. fare una provvista
pritiėsti stèndere A; dispiegare A
pritykinti avvicinarsi quatto quatto
pritykoti cògliere il momento buono (*stando in agguato*)

pritikšti cadere a goccie (a spruzzi)

pritikti 1. stare bene; accordarsi; adattarsi; intonarsi; *táu pritiška tà kepūrė* ti sta bene quel cappello; 2. addirsi; confarsi; convenire E/A; *nepritiška táu tálp elgtis* non ti si addice comportarti in questo modo

pritiłłdyti placare A; abbassare A; diminuire A; *~dyti rádiją* abbassare la radio; *~ti* placarsi; attutirsi; smorzarsi; diminuire E; *vėjas ~o* il vento si è placato

pritingti impigrirsi

pritiřpti sciogliersi; fiondersi

pritiřti 1. aver provato (sofferto) molto; 2. acquisire esperienza; *prityřes žmogūs* uomo esperto

pritráišyti schiacciare A; pestare A (*in quantità*)

pritraukim||as attrazione f; attrattiva f; *turėti ~q priė...* provare attrazione per...

pritráuk||ti 1. accostare A, avvicinare A (*tirando, trascinando*); *~ti kėdę priė stálo* avvicinare la sedia al tavolo; 2. raccogliere A; concentrare A; ammassare A; *~ti kariūomenės būriūs* concentrare le truppe; 3. attaccare A; aderire A; 4. aspirare A; trarre a sè; *~ti kavos aromátą* aspirare l'aroma del caffè; 5. assorbire A; imbèverare A; impregnare A; *sng.*: *drabūžiai drėgmės pristráukė* i vestiti si sono impregnati di umidità; 6. attirare A, attrarre A; richiamare A; *~ti dėmesį* attirare l'attenzione; *šviesà ~ia drugiūs* la luce richiama le falene

pritreĩpti calpestare A; sporcare A (*il pavimento*)

pritreĩkti 1. colpire A; stordire A; stornare A; *žaiabas jį pritrėnkė* fu colpito da un fulmine; *sng.*: *krišdamas prisitrėnkiau* sono rimasto stordito in séguito alla caduta; 2. *prk.* frastornare A; sbalordire A; intontire A; *tà žinià manė pritrėnkė* quella notizia mi ha sbalordito; *♦ lėg šlaplų maišų pritrėntas* è intontito, istupidito

pritrĩnti 1. pestare A; tritare A (*in quantità*); *pipirų p.* pestare molto pepe; 2. (*odą*) scorticare A; spellare A; *núospaudas p.* far venire i calli; 3. (*siūly*) incannare A

pritrĩpti calpestare A; sporcare A (*il pavimento*)

pritrūk||ti mancare E/A; non bastare; non essere sufficiente; *jám ~o pinigų* gli sono mancati i soldi; *~au drąsės* non mi basta l'animo

pritrupėti sbriciolarsi

pritrupinti sbriciolare A (*in quantità*)

pritũpti 1. abbassarsi; accosciarsi; 2. (*apie paukščius*) appollaiarsi; posarsi (*in molti*)

priturėti trattenere A; tenere a freno

prituřkti (*vandenį*) intorbidare A

pritvaĩkti prèndere un cattivo odore

pritvėrti obbligare A; costringere A; mèttere in riga

pritviĩk||ti 1. (ri)gonfiarsi; inturgidirsi; *prk.*: *lietaūs ~ę dėbesys* nubi rigonfie di pioggia; 2. riempirsi; *jō ākys ~o āšarų* gli occhi gli si riempiono di lacrime

pritylrinti fissare A; attaccare A; legare A

prityvoti colpire A; stordire A; tramortire A

priuogauti raccogliere molte bacche

priužti 1. avvicinarsi ronzando; 2. *prk.* essersi divertito molto

privaĩčiai *prv.* privatamente; in via privata; in privato; *p. mokytis* studiare privatamente

privaĩlnti invitare A; chiamare A (*molti*)

privaĩkyti affaticare A; spossare A; strapazzare A

privaĩkščioti aver camminato (passeggiato) molto

privaĩsyti *džn. žr.* priveisti

privaĩšinti offrire da bere e da mangiare (*a volontà*)

prival||ėti 1. dovere A; avere l'obbligo; essere tenuto a; *padariaũ, kã ~ėjau* ho fatto quel che dovevo; *~al elti į mokyklą* sei obbligato ad andare a scuola; 2. aver bisogno; necessitare E; *neprivalaũ távo pagálbos* non ho bisogno del tuo aiuto

privalgydinti dar da mangiare (*a sazieta*)

privalgyti aver mangiato (*a sazieta*); riempirsi di cibo

privalomas d'obbligo; obbligatorio; *p. mokslas* istruzione obbligatoria

prival||umas 1. necessità f; obbligatorietà f; 2. qualità f; caratteristica f; 3. vantaggio m; mèrito m; prègio m; *~ūs* doveroso; dovuto; necessàrio; occorrente; *póilsis yrà ~ūs* il riposo è necessàrio; *~ù gerbti sąvąją kalbą* è doveroso rispettare la pròpria lingua

privárginti affaticare A; spossare A; strapazzare A

privařg||ti 1. affaticarsi; stancarsi; spossarsi; 2. soffrire A; patire A; travagliare A; *jì daũg ~o jaunystėje* ha sofferto molto in gioventù

privary||ti 1. far venire; spingere A; portare A (*per forza*); *vėjas privarė váltį priė uolį* il vento ha portato la barca verso gli scogli; 2. ammassare A; affollare A; riempire A; *pĩlnas kiėmas belaiřvių ~tas* il cortile era pieno zeppo di prigionieri; *sng.*: *prisivārėme maišūs būlvių* abbiamo riempito i sacchi di patate; 3. costringere A; ridurre A;

far fare q.c.; *priē dárbo* ~ti costringere al lavoro; ~ti *priē skuřdo*, *priē bādo* ridurre sul làstrico, alla fame; *privārē jā priē āšarų* l'ha fatta piangere; *báimēs* ~ti incutere paura; 4. sfinire A; spossare A; strapazzare A; ~tas *arklųs* cavallo strapazzato; *sng.*: *parėjo prisivārēs* è tornato sfinite (stanco morto)

privarvėti gocciolare E/A; riempirsi a gocce

privařvinti gocciolare A; versare a gocce

privátin||inkas, -ē proprietario *m* (*f*-a); gestore privato; ~is privato; ~ē *nuosavýbē* proprietà privata

privatūs privato; personale; *p. asmuō* cittadino privato; *p. nāmas* casa di proprietà privata; *p. láiškas* lettera personale

privaz||iāvimas accesso *m*; entrata *f*; ingresso *m*; ~iūoti 1. avvicinarsi; accostarsi (*in veicolo*); ~iúok *priē pāt varų* accosta l'automobile al cancello; 2. raggiungere A; arrivare fino a (*in veicolo*); ~iāvome *ųpę* abbiamo raggiunto il fiume; 3. arrivare E; venire E (*in molti*); ~iāvo *daųg svečių* sono arrivati molti ospiti

privėlkti 1. superare A; vincere A; 2. riuscire E; essere in grado; *neprivėlksiu vísko suválgyti* non riuscirò a mangiare tutto; 3. affaticare A; stancare A; sfinire A

privėsti 1. allevare A; coltivare A; produrre A (*in abbondanza*); *p. gėlių* coltivare fiori; *sng.*: *jįs nóri prisiveřsti žuvų* vuole farsi un allevamento di pesci; 2. propagare A; moltiplicare A

privėlti 1. spāgere A; scompigliare A; 2. ingarbugliare A; avviluppare A; impigliare A; *prk.*: *klaidų p.* fare degli errori; *sng.*: *į šukās prisivėlė plaukų* i capelli si sono impigliati nel pèttine

privėmti sporcare vomitando

privėng||ti evitare A; sfuggire A; *jįs ~ia mào žvilgsnio* evita il mio sguardo

priveřčiam||as forzato; coercitivo; ~ieji *darbai* lavori forzati

priveřpti filare A (*in quantità*)

priveřsti 1. far cadere; abbattere A (*in quantità*); *áudra privertė daųg mėdžių* la tempesta ha abbattuto molti alberi; 2. ammucchiare A; ammassare A; ingombrare A; inondare A; *málkų privertė vísq kiēmą* hanno ingombrato con la legna tutto il cortile; *tuřgus prėkių priverstas* il mercato è inondato dalle merci; *náktį sniego priverťe* ha nevicato molto stanotte; 3. costringere A; obbligare A; forzare A; ridurre A; *jįs būvo priverstas išvažiuoti*

fu costretto a partire; *p. paklūsti* ridurre all'obbedienza

priverst||inaĩ *prv.* 1. forzatamente; per forza; 2. con sforzo; senza naturalezza; ~inis forzato; costretto; coatto; *av.*: ~inis *nutūpimas* atterrāggio forzato

privėr||ti 1. infilare A; infilzare A (*in quantità*); 2. socchiudere A; accostare A; ~tos *dūrys* porta socchiusa; 3. schiacciare A; stringere A

priveřžti 1. avvitare A; 2. comprimere A; stringere A; prēmere A

privėsti 1. avvicinare A; accompagnare A; *p. priē altōriaus* accompagnare all'altare; 2. far arrivare; condurre A; portare A; *p. vandėntiekį* far arrivare l'acquedotto; *sng.*: *prisivedžiau draugų* ho portato molti amici con mè; 3. ridurre A; spingere A; *p. priē skuřdo* ridurre sul làstrico; *taĩ privėdė jā priē savizudybės* ciò l'ha spinto al suicidio; *neprivėsk jōs priē āšarų* non farla piangere; *p. priē giņčo*, *priē káro* coinvolgere in una discussione, provocare una guerra; *p. iki gālo* portare a termine (a compimento)

privėžti portare A; condurre A (*in veicolo*); *privežė mūs ligi stotiēs* ci ha portati fino alla stazione; *sng.*: *prisivežėme málkų* abbiamo portato per noi molta legna

privieřėti essere stato ospite di qc. (*per molto*); aver fatto una lunga visita a qc.

privilegij||a privilegio *m*; *bajōrų ~os* i privilegi della nobiltà; ~úotas privilegiato

privilióti attrarre A; adescare A; allettare A; *tuščiaĩs pažadaĩs p.* adescare con vaghe promesse

privilkti 1. avvicinare trascinando; 2. ammucchiare A; ammassare A; portare A (*in quantità*); 3. vestire pesantemente

privynióti avvolgere A; arotolare A (*bene*)

privirinti 1. far bollire; cuocere A (*molto*); 2. *tech.* saldare A

privirkdyti far piangere (*molto*)

priviřsti 1. cadere E; abbattersi (*in quantità*); 2. sdraiarsi; stendersi (*per un po'*); 3. venire in gran numero; affluire E

privlřti cuocere A; preparare A; cucinare A (*in quantità*); *sng.*: *◊ kōšės prisivlřti* mėttersi nei guai, arruffare una matassa

privlřs||ti moltiplicarsi; riprodursi; propagarsi; ~o *daųg pelių* i topi si sono moltiplicati a dismisura

privýti 1. raggiungere A; *bėglį p.* raggiungere il fuggitivo; 2. avvicinare A

privõgti rubare A (*in gran quantità*)

priz||as prèmio *m*; trofèo *m*; *pereinamàsis ~as* challenge *m inv*; *laimėti ~q* ottenere un prèmio; *~ininkas, -è* premiato *m (f -a)*; vincitore (vincitrice) di un prèmio; *~inis* da vincitore; d'onore; *~inè vietà* piazza d'onore

prizm||è *mat.* prisma *m*; *stačiõji ~è* prisma retto; *~inis* prismàtico; *~inis stiklas* lente prismàtica

prizad||as, ~ėjimas promessa *f*; *~ėti* promettere A; *~ėjo ateiti* ha promesso di venire

prizādinti svegliare A; destare A

prizėldinti far crèscere; coltivare A; creare zone verdi

prizėlti coprirsi di vegetazione; crèscere in grande quantità

prizygiuoti arrivare marciando

priziūrė||ti 1. sorvegliare A; vigilare A; badare A; tener d'occhio; *~ti tvařka* vigilare all'ordine; *~ti vaikùs* badare ai bambini; 2. occuparsi; prèndere cura; assistere A; *~ti sòdq* occuparsi del giardino; *ligonį ~ti* assistere un malato; *~tojas, -a* sorvegliante *m, f*; vigilatore *m (f -trice)*; *darbų ~tojas* sorvegliante ai lavori; *kalėjimo ~tojas* guardia carcerària

prizuvauti, prižvejoti prèndere molti pesci

prõ prl. (*su gal.*) 1. (*greta ko*) vicino a; davanti a; *kasdièn praeinù p. tàvo nāmą* passo davanti alla tua casa tutti i giorni; *prašauti p. šālį (nepataikyti)* non cògliere il bersaglio; *bėdà praėjo p. šālį* la disgràzia non ha colpito; 2. (*per tarpą*) attraverso; per; da; fra; tra; *įeiti p. vartùs* passare attraverso il cancello; *įlįsti p. langą* entrare dalla finestra; *atvažiavome p. Kauną* siamo arrivati, passando per Kaunas; *spráustis p. žmónes* farsi largo tra la folla; *gėrti p. šiaudėlį* bere con la cannuccia; *♦ p. pirštùs žiūrėti (nekreipti dėmesio)* chiudere gli occhi su q.c.; *p. nosį kalbėti* parlare col naso; *šypsotis p. ūsą* ridere sotto i baffi; *p. sukąstus dantùs* a denti stretti; *p. ašaras* tra le làcrime; *p. miegùs* nel dormivèglia; *ne p. šālį* è opportuno, sarebbe bene, conviene

proamerikinis favorévole agli americani

próanūkis, -è pronipote *m, f*

próaušris alba *f*

prõbėg||om(is), ~šmais *prv.* di sfuggita; in fretta

problem||à problema *m*; questione *f*; *išspręsti problemą* risòlvere un problema; *~atika* problemàtica *f*; *~atinis žr. probleminis*

problėm||inis, ~iškas problemàtico; *~inè padėtis* situazione problemàtica; *~iškūmas* problematicità *f*

procedūrà 1. procedura *f*; procedimento *m*; *teismo p.* procedura giudiziària; 2. *med.* trattamento *m*; cura *f*; terapia *f*; *gydomosios procedūros* trattamenti curativi

prõcent||as 1. percentuale *m*; tasso *m*; *įvykdyti planą šimtų ~ų* realizzare il piano al cento per cento; *mirtingumo ~as* tasso di mortalità; 2. interesse *m*; *ekon.: paprastieji ~ai* interesse sèmplice; *~inis* percentuale

procėsas 1. processo *m*; *vystymosi p.* processo di evoluzione; *med.: ligos p.* processo morboso; 2. *teis.* giudizio *m*; processo giudiziàrio; procedimento *m*; *baudžiamasis p.* giudizio penale

procėsiija processione *f*; cortèo *m*; *laidotuvių p.* cortèo fùnebre

procėsin||is processuale; *~è teisė* diritto processuale

procėsorius *tech.* processore *m*

pródebesiai *dgs.* sprazzo di luce (*fra le nùvole*); schiarita *f*

prodekānas viceprèside *m* (*di una facoltà*)

produkcija produzione *f*; prodotto *m*; *mėtinė p.* produzione annuale; *perteklinė p.* sovrapproduzione *f*; *grynóji p.* prodotto netto; *bendrójį šaliės p.* prodotto interno lordo

pródukraitė pronipote *f*

prodùkt||as 1. prodotto *m*; *prāmonės, žemės ūkio ~ai* prodotti industriali, agricoli; *pieno ~ai* latticini *m pl*; 2. *prk.* prodotto *m*; frutto *m*; risultato *m*

produktivityià *prv.* produttivamente; in modo produttivo

produktyv||umas produttività *f*; resa *f*; rendimento *m*; capacità produttiva; *dirvos ~umas* rendimento di un terreno; *~ūs* produttivo; di buono rendimento; *~ūs darbas* lavoro produttivo

produkúoti žr. gaminti

profanā||cija, ~vimas profanazione *f*

profān||as, -è profano *m (f -a)*; *mūzikos ~as* profano di mùsica; *~uoti* profanare A

profašistinis favorévole al fascismo

profėsi||ja professione *f*; *pasiriñkti ~ją* scègliere una professione; *~nis* professionale; professionistico; *~nė ligà* malattia professionale, *med.* tecnopatia *f*; *~nė sąjunga* associazione professionistica

profesionālas, -è professionista *m, f*; *p. aktorius* attore professionista

profesional||**ūs** professionale; di professione; ~**ūsīs mēnas** arte professionale

profesoriāuti **ēssere** professore; lavorare come professore

profēsor||**iškas** di, da professore; professorale; ~**ius**, -**ē** professore *m*, professoressa *f* (*di università*); ~**iaus láipsnis** grado (titolo accademico) di professore

profesūrā 1. cārica di professore; 2. corpo accademico

profilākti||**ka** 1. *med.* profilassi *f*; prevenzione *f*; 2. *tech.* assistenza tecnica; manutenzione ordinaria; ~**nis** profilattico, preventivo; *imtis* ~**nių priešmoniu** prendere misure profilattiche, adottare misure preventive

profilaktōriumas preventorio *m*

profil||**is** 1. profilo *m*; *vėido* ~**is** profilo del viso; *iš* ~**io** di profilo, di fianco; *tech.:* *skersinis* ~**is** sezione trasversale; 2. *prk.* tipo *m*; specializzazione *f*; ~**iūoti** *tech.* profilare *A*; sagomare *A*

profsąjung||**a** sindacato *m*; ~**os susirinkimas** riunione sindacale; ~**os veikėjas** sindacalista *m*; ~**inis** sindacale; ~**inė organizacija** organizzazione sindacale

próg||**a** occasione *f*; caso *m*; opportunità *f*; circostanza favorevole; *pralėisti* ~**a** perdere un'opportunità; *naudodamasis* ~**a** cogliendo l'occasione; *kiekviena* ~**a giriasi** si vanta ad ogni occasione

prógailis *bot.* anagallide *f*, mordigallina *f*

prógiedris schiarita *f*

progimnāzija *istor.* ginnasio inferiore (*di 4 o 6 anni*)

próginis d'occasione; dedicato *a*

prognòz||**ē** previsione *f*; pronóstico *m*; *med.* prògnosi *f*; *oro* ~**ē** previsione del tempo; ~**ūoti** pronosticare *A*; prevedere *A*; presagire *A*

program||**ā** programma *m*; *laikytis priimtós programos* attenersi al programma fissato; *spektaklio p.* programma di sala, locandina teatrale; *nė pagal programą* fuori programma; ~**āvimas** programmazione *f*

progrām||**inis** di programma; programmatico; ~**inis pranešimas** dichiarazione programmatica; *neprogrāminis koncerto kūrinys* brano musicale fuori programma; ~**ūoti** programmare *A*; progettare *A*; ~**ūotojas**, -**a** programmatista *m, f*

progrēs||**as** progresso *m*; ~**ija mat.** progressione *f*; *aritmėtinė* ~**ija** progressione aritmetica

progresyv||**inis** progressivo; ~**inis mōkestis** imposta progressiva; ~**ūs** 1. progressista; progressistico; ~**ios idėjos** idèe progressiste; 2. progressivo; graduale; ~**ūs augimas** crēcita progressiva

progresuoti fare progressi; migliorare *E/A*; progredire *E/A*; avanzare *E*

prógrybiai *dgs. bot.* archimiceti *m pl*

próguma 1. radura *f*; 2. schiarita *f*

próistorė *žr.* *priėistorė*

projėkci||**ja** proiezione *f*; ~**nis** proiettivo

projėkt||**as** progetto *m*; *ištātymo* ~**as** progetto di legge; ~**āvimas** progettazione *f*; progettistica *f*

projėktorius proiettore *m* (*apparėchio ottico*)

projėktuó||**ti** progettare *A*; fare un progetto; ~**ti tilta** fare il progetto di un ponte; ~**tojas**, -**a** progettatore *m* (*f -trice*); progettista *m, f*

prókalbė *lingv.* lingua madre, protolingua *f*

proklam||**ācija** 1. proclamazione *f*; 2. volantino *m*; manifestino *m*; ~**āvimas** proclamazione *f*; ~**ūoti** proclamare *A*

prokuratūrā procura *f* (*della repubblica*)

prokurōras, -**ē** procuratore *m* (*f -trice*); pùbblico ministero; *generālinis p.* procuratore generale

proletār||**as**, -**ē** proletario *m* (*f -a*); ~**ų klāsė** classe proletaria

proletar||**iātas** proletariato *m*; *kāimo* ~**iātas** proletariato agricolo; ~**inis**, ~**iškas** proletario

prólytė *lingv.* archetipo *m*

prolōgas pròlogo *m*

promėtis *chem.* promèteo *m*, promèzio *m*

pròmilė millèsimo *m*

propagānd||**a** propaganda *f*; *mōkslo* ~**a** propaganda scientifica; ~**ininkas**, -**ē** propagandista *m, f*; ~**inis** propagandistico

propag||**āvimas** propagazione *f*; ~**ūoti** propagare *A*; propagandare *A*; fare propaganda; diffōndere *A*

propėleris propulsore *m*; èlica *f*

próperša 1. (*lede*) crepa nel ghiaccio; 2. (*danguje*) schiarita *f*; 3. (*miške*) radura *f*

propòrc||**ija** proporzione *f*; ~**ingas**, ~**ionalūs** proporzionale; proporzionato; *atvirkščiai* ~**ingi dydžiai** grandezze inversamente proporzionali; ~**inis** proporzionale; ~**inė rinkimų sistemā** rappresentanza proporzionale

prórečiai(s) *prv.* di tanto in tanto; ogni tanto; di rado

prorėktorius, -**ē** prorettore *m*

próreta radura *f*

prórėža squarcio *m*; tàglio *m*
prorùsiškas favorėvole ai russi
pròsen||**eliai**, ~**iai** *dgs.* antenati *m*; avi *m*; bisnonni *m*; ~**elis**, ~**is** bisnonno *m*; proavo *m*; ~**elė**, ~**ė** bisnonna *f*; proava *f*; ~**oliai** *dgs.* žr. pròseneliai
pròskyna striscia senza àlberi in un bosco
prospėktas 1. (*gatvė*) corso *m*; viale *m*; 2. (*planas*) prospetto *m*; programma *m*; quadro *m*; specchietto *m*; 3. (*reklama*) dépliant *m inv*; locandina *f*; volantino *m*
prostitù||**cija** prostituzione *f*; *užsiimti* ~**cija** darsi alla prostituzione; ~**tė** prostituta *f*; puttana *f*
pròsūnaitis pronipote *m*
prošàl *prv.* davanti; oltre; *p.* **praėjó** passò davanti; ◇ (*būtų*) **neprošàl** non sarebbe mica male
pròšvaista *tech.* gioco *m*
pròšvaistė 1. schiarita *f*; sprazzo di luce; (*miške*) radura *f*; 2. *prk.* barlume *m*; segno *m*; spiràglio; *vilties* *p.* barlume di speranza
prótaka condotto *m*; ramo *m*; canale *m*
protaktinis *chem.* protoattinio *m*
prótamsa crepuscolo *m*
prótarp||**iais** *prv.* ogni tanto; a intervalli; ~**lnis** intermedio; interposto; interstiziale; intermittente; ~**is** 1. spàzio *m*; interstizio *m*; distanza *f*; 2. intervallo *m*; pausa *f*; sosta *f*; *dirbti bè* ~**ių** lavorare senza sosta
prót||**as** senno *m*; ragione *f*; giudizio *m*; mente *f*; intelletto *m*; intelligenza *f*; *vadovautis* ~**ù** lasciarsi guidare dalla ragione; *sù* ~**ù** *dirbti* lavorare con intelligenza; *didelio* ~**o** *žmogùs* persona di grande intelletto; *aštraūs* ~**o** di mente acuta; *būdamas pilno* ~**o** in pieno possesso delle pròprie facoltà mentali, a mente lùcida; *netėkti* ~**o** pèrdere il lume della ragione, uscire di senno; ◇ ~**o** *dantis* dente del giudizio; ~**o** *ligà* malattia mentale; *ĩ* ~**q** *ateĩti* tornare in senno, riacquistare l'uso della ragione; *ĩš* ~**o** *išvaryti* far impazzire
prot||**áuti** ragionare *A*; riflèttere *A*; ~**ávimas** ragionamento *m*; riflessione *f*
proteg||**ávimas** protezione *f*; appòggio *m*; raccomandazione *f*; ~**úoti** protèggere *A*; raccomandare *A*; ~**uojamas asmuo** raccomandato *m* (*f*-a)
protelnas *biol.* proteina *f*
protėkcij||**a** protezione *f* (*particolare*); raccomandazione *f*; *kilti karjėros láiptais peĩ* ~**as** fare carriera a forza di raccomandazioni
protekcionizmas protezionismo *m*

protėkin||**e**, ~**iais** *prv.* di corsa; in fretta
protėkis falla *f*; flusso *m*
protektoràtas protettorato *m*
1 protėktorius *tech.* (*padangos dalis*) battistrada *m inv*
2 protėktorius, ~**ė** (*globėjas*) protettore *m* (*f*-trice); mecenate *m, f*
protestánt||**as**, ~**ė** protestante *m, f*; ~**iškas** dei protestanti; protestante; ~**izmas** protestantèsimo *m*
protėst||**as** protesta *f*; ~**o** *mitingas* manifestazione di protesta
protestúo||**ti** protestare *A*; ~**ti prieš valdžią** protestare contro il governo; ~**tojas**, ~**a** protestatore *m* (*f*-trice)
protėti raggiùngere l'età del giudizio; diventare più intelligente
protėv||**iai** *dgs.* progenitori *m pl*; antenati *m pl*; avi *m pl*; ~**ynė** pàtria originària, pàtria d'origine; ~**is** progenitore *m*
protėzas pròtesi *m*; apparėcchio *m*; *dantų* *p.* pròtesi dentària; *galūnių* *p.* apparėcchio ortopèdico, arto artificiale
protezúo||**ti** munire di pròtesi, fare una pròtesi; ~**tojas**, ~**a** ortopèdico *m*; *dantų* ~**tojas** meccanico dentista
protling||**ai** *prv.* in modo ragionėvole; sensatamente; giudiziosamente; ~**as** intelligente; ragionėvole; giudizioso; assennato; ~**as šuo** cane intelligente; ~**as pasirinkimas** scelta giudiziosa; *neprotlingas veiksmas* azione insensata; ~**umas** ragionevolezza *f*; sensatezza *f*; potere intellettuale, intelligenza *f*
prótin||**is** intellettuale; intellettivo; mentale; ~**is dárbas** lavoro intellettuale; ~**iai sugebėjimai** facoltà mentali; ~**ti** educare *A*; insegnare *A*
prótirpa spàzio disgelato
prótišk||**ai** mentalmente; ~**ai atsilikęs vaikas** bambino dallo sviluppo mentale ritardato, bambino deficiente; ~**as** 1. mentale; 2. astratto
prótligė malattia mentale, *med.* deficienza *f*, oligofrenia *f*
protokòl||**as** 1. verbale *m*; *įrašyti* *ĩ* ~**q** mèttere a verbale, verbalizzare *A*; 2. atto pùbblico; protocollo *m*; rapporto *m*; relazione *f*; *surašyti* ~**q** stèndere un rapporto, mèttere a protocollo; 3. *dipl.* protocollo *m*; *laikytiis* ~**o** rispettare il protocollo; ~**ininkas**, ~**ė** protocollista *m, f*; ~**inis**, ~**iškas** protocollare; ~**úoti** protocollare *A*; verbalizzare *A*

protònas *fiz.* protone *m*
protoplazmà *biol.* protoplasma *m*
prototìpas prototipo *m*
prótrūk||iais *prv.* a intervalli; di tanto in tanto; ~is afflusso *m*; ondata *f*; scòppio *m*; scatto *m*; *kařšcio* ~is ondata di caldo; *pykčio* ~is scòppio d'ira
próvaik||aitis, ~is pronipote *m*
próvaizdis prototipo *m*
próverksmiai *prv.* tra le làcrime
próvéža carreggiata *f*; rotàia *f*
provinciàlas, -é provinciale *m, f*
provincial||ybė *lingv.* provincialismo *m*; ~izmas 1. provincialismo *m*, mentalità provinciale; 2. žr. provincialybė; ~umas provincialità *f*; ~ūs provinciale
provincij||a provincia *f*; ~os *gyvėnimas* vita di provincia
provincijòlas *bažn.* padre provinciale; provincialato *m*
provincinis provinciale, di provincia
provyriausýbinis favorevole al governo (*in càrica*)
provizòri||nis, ~škas provvisorio; temporaneo; ~nis *apskaičiavimas* calcolo provvisorio
provizorius, -é farmacista *m, f*
provokà||cija provocazione *f*; ~cinis, ~toriškas provocatòrio; ~cinė *kalbà* discorso provocatòrio; ~torius, -é provocatore *m (f-trice)*
provok||ávimas provocazione *f*; ~úoti provocare A; istigare A; ~úoti *muštynės* provocare alla rissa; ~úojantis *elgesys* atteggiamento provocante
prozà *lit.* prosa *f*; *pròzos kūrinys* òpera in prosa; *prk.: gyvėnimo p.* la prosa della vita
prozàikas, -é, **pròzininkas**, -é prosatore *m*; prosatrice *f*; narratore *m (f-trice)*
pròzi||nis di prosa; prosaico; prosastico; ~škas 1. žr. pròzinis; 2. *prk.* quotidiano; grigio; scialbo; ~škumas prosaicità *f*; prosaicismo *m*
prozopopėja *lit.* prosopopèa *f*
prožektorius riflettore *m*; proiettore *m*; faro *m*; fanale *m*; *signàlinis p.* lampeggiatore *m*
próžirnis *bot.* ginestra *f*
pruňkš||ti 1. sbuffare A; sbruffare A; *arkliai ~čia* i cavalli sbuffano; 2. (*juoktis*) reprimere il riso; ridacchiare A
prūsas, -é *istor.* prussiano *m (f-a)*
prūsinti istruire A; illuminare A; educare A
prūsiškas della Prussia, prussiano
prūsos *dgs.* 1. muso *m*; grugno *m*; 2. *menk.* bocca *f*
prūsòkas *zool.* blatta *f*

prùsti istruirsi; progredire E; crèscere E
psàlm||ė *bažn.* salmo *m*; *giedoti* ~es salmodiare A; ~ynas libro dei salmi; saltèrio *m*
pseudomókslas pseudo-scienza *f*
pseudonìmas pseudònimo *m*
psichiàtr||as, -é psichiàtra *m, f*; ~ija psichiatria *f*; ~inis psichiàtrico; ~inė *ligoninė* clinica psichiàtrica
psìchi||ka 1. psiche *f*; stato psichico (mentale); ~kos *sutrikimas* turbamento psichico; 2. mentalità *f*; *kaimiėčio* ~ka mentalità contadina; ~nis, ~škas psichico; mentale; ~nė *trauma* trauma psichico; ~nės *ligos* malattie mentali; ~škai *prv.* mentalmente; psichicamente; ~škai *nesveikas* malato di mente
psichoanàlizė psicoanàlisi *f*
psichològ||as, -é psicòlogo *m (f-a)*; ~ija psicologia *f*; ~inis, ~iškas psicòlogico; ~inis *romànas* romanzo psicòlogico
psichopàt||as, -é psicopàtico *m (f-a)*; ~ija psicopatìa *f*; ~iškas psicopàtico
psichoteràpija psicoterapia *f*
psichòzė *med.* psicosi *f*; *maniàkinė-deprėsinė p.* psicosi maniaco-depressiva
publicist||as, -é publicista *m, f*; ~ika publicistica *f*; ~inis publicistico
pùblika 1. pùbblico *m*; uditòrio *m*; *p. ilgaĩ plójo daininiũkui* il pùbblico applaudi a lungo il cantante; *iřrankl p.* uditòrio eletto; 2. *řnek. (řmonės)* gente *f*
publik||acija, ~ávimas pubblicazione *f*; ~úoti pubblicare A; ~úoti *stráipsnį* pubblicare un articolo
pùčas colpo di stato
púd||as *istor.* unità di misura di peso (*pari a kg 16,3*); *trls ~us drùskos suválgyti* aver vissuto a lungo
pùdelis (cane) barbone *m*; barboncino *m*
púdym||as maggese *m*; *laũkà ~u palikti* tenere un campo a maggese; ~úoti magesare A; lasciare il terreno in riposo
pùdingas *kul.* budino *m*; pasticcio *m*; sformato *m*
pūdinys composto *m*; concime *m*
pūdyti far marcire; imputridire A; *prk.: kalėjime p.* far marcire in prigione
pudr||a cipria *f*; *vėidaq ~à pabarstýti* darsi la cipria, incipriarsi il viso; *čukraus ~à* zùcchero in pólvere
pūdrinė scàtola per cipria, cipriera *f*

- pudrúo||ti** incipriare A; ~*tas véidas* viso incipriato; ~*tis* incipriarsi, darsi la cipria
- puertorikiētis, -ė** portoricano *m* (*f*-*a*)
- pūgà** bufera di neve; tormenta *f*
- pūgžlỹs** *zool.* acerina *f*
- puik||áuti** *žr.* puikúotis; ~*āvimas(is)* vanteria *f*; millanteria *f*
- puikėti** 1. diventare più bello; 2. diventare più borioso; insuperbirsi
- puikiai** *prv.* ottimamente; perfettamente; magnificamente
- puikyb||ė** 1. bellezza *f*; splendore *m*; 2. supèrbia *f*; altezzosità *f*; bõria *f*; ◇ *ĩ ~ę kėltis* darsi delle àrie
- puĩkinti** 1. abbellire A; 2. insuperbire A; *sng.*: *nesipuĩkink* non insuperbirti, non darti delle àrie
- puĩk||is, ~ỹstė, ~umas** *žr.* puikybė
- puĩkti** insuperbirsi; inorgogliarsi; darsi delle àrie
- puikūnas** *bot.* mimulo *m*
- puikuõlis, -ė** 1. persona bella, brava; 2. persona superba, piena di bõria
- puikúo||tis** 1. presentarsi bene; 2. insuperbirsi; mostrare bõria; vantarsi; gloriarsi; ~*tis sàvo sėkmė* insuperbirsi del pròprio successo; *kõ tũ čià ~jiesi?* di che ti vanti?
- puik||ūs** 1. (*gràžus*) bellissimo; stupendo; magnifico; splèndido; ~*ĩ móteris* splèndida donna; 2. (*geras*) eccellente; òttimo; perfetto; ~*ĩ atmintĩs* òttima memòria; 3. (*išdidus*) superbo; borioso; altezzoso
- pūkagruažiai** *dgs. zool.* mallòfagi *m pl*
- pūk||as** 1. *ppr. dgs.* piuma *f*; piumino *m*; *žasiės ~ų antklođė* trapunta di piumino d'oca; *leņgvas kaĩp ~as* leggero come una piuma; 2. lanùgine *f*; pelùria *f*; pelo *m*
- pūkĩn||ė** coperta di piume; piumino *m*; ~*is* 1. di piume; di piumino; piumoso; 2. coperto di pelùria; vellutato
- pukšėti** gorgogliare A; brontolare A
- pūkšlė** *med.* flittena *f*
- pūkšnóti** 1. sbuffare A; 2. brontolare A; lagnarsi
- pūkštelėti** 1. fare un tonfo; tuffarsi; 2. scoppiare E; sgorgare E; 3. riversare A
- pūkšti** coprirsi di forùncoli
- pūkšti** sbuffare A; ansare A; ansimare A
- pūkūnė** *bot.* filago *m*
- pūkúo||tas** 1. piumoso; lanuginoso; 2. vellutato; ~*ti lāpai* foglie vellutate; ~*ti* coprirsi di piume (di piumino, di pelùria, di lanùgine)
- pūkūtis** piumino per la cipria
- puldinėti** 1. *džn.* attaccare A; assalire A; aggredire A; 2. agitarsi; córrere qua e là
- pūliai** *dgs.* pus *m inv*; suppurazione *f*; (*iš akių*) cispa *f*
- pūlynas** *med.* flèmmone *m*
- pūling||as, pūlinis** purulento; suppurativo; ~*a žaizdà* piaga purulenta
- pūlinỹs** *med.* ascesso *m*
- pūliúo||tas** pieno di pus; ~*ti* formare pus; suppurare E/A; *žaizdà ~ja* la ferita sta suppurando
- pulk||as** 1. schiera *f*; nugolo *m*; frotta *f*; sciame *m*; stormo *m*; ~*as vaikų* frotta di ragazzi; ~*as žvėrblių* stormo di pàsseri; *streikininkų ~as* schiera di scioperanti; *jaunóji sũ sàvo ~à* la sposa con le sue damigelle; ~*aĩs atvažiúoja* arrivano a sciame; 2. *kar.* reggimento *m*; squadrìglia *f*; drappello *m*; *pėstininkų ~as* reggimento di fanteria
- pūkininkas** *kar.* colonnello *m*
- pulkúoti(s)** raggrupparsi; schierarsi; affollarsi; ammassarsi
- pulsácia** pulsazione *f*
- puls||as** 1. polso *m*; *tikrinti ~ą* tastare il polso; *sutrikęs, vòs užčiúopiamas ~as* polso irregolare, impercettibile; 2. *prk.* ritmo *m*; movimento *m*
- puls||āvimas** pulsazione *f*; ~*úoti* pulsare A; battersi A; palpitare A; ~*úojanti srovė* corrente pulsante
- pūltas** 1. *tech.* comando *m*; quadro *m*; pannello *m*; *valdymo p.* quadro di comando; 2. (*piupitras*) leggio *m*
- pūlti** 1. cadere E; cascare E; buttarsi; *iš mėdžio p.* cascare dall'àlbero; *p. aĩt kėlių* buttarsi in ginòcchio, inginocchiarsi; 2. precipitarsi; darsi; mėttersi a fare q.c.; *p. valgyti* darsi a mangiare; *púolė priė durų* si precipitò alla porta; 3. attaccare A; assalire A; aggredire A; *p. priešą* attaccare il nemico; 4. accusare A; incolpare A; rimproverare A; 5. *prk.* abbassarsi; diminuire E; calare E; *káinos púola* i prezzi diminuiscono; 6. *prk.* degradarsi; andare in decadenza morale; ◇ *ĩ ášaras p.* scoppiare in làcrime; *ĩ ákį p.* attirare lo sguardo
- pulveriz||átorius** polverizzatore *m*; ~*úoti* polverizzare A
- pumà** *zool.* puma *m inv*
- pumpāvimas** pompaggio *m*
- pumpótaukšlis** *bot.* vèscia *f*
- pūmptelėti** cascare con tonfo
- pumpúoti** pompare A; gonfiare A; *p. vandenį iš šulinio* pompare àcqua da un pozzo; *p. dviračio padangas* gonfiare le gomme della bicicletta

puṃpuras 1. *bot.* gemma *f*; *viršūninis, šoninis p.* gemma apicale, ascellare; 2. boccio *m*; bocciolo *m*; *rōžės p.* bocciolo di rosa
pumpur||*āvimas bot.* gemmazione *f*; ~*uoti* mettere le gemme, gemmare *A*
pūnkcija med. puntura *f*
pūnktas 1. punto *m*; posto *m*; stazione *f*; *stratėginis p.* punto strategico; *pirmosios pagālbos p.* posto di pronto soccorso; *kar.* punto di medicazione; *medicinos p.* stazione sanitaria, ambulatorio *m*; 2. punto *m*; paragrafo *m*; capitolo *m*; *sutartiės pūnktai* i capitoli di un contratto; *kālinimo p.* capo d'accusa
punktūr||*as* linea punteggiata; ~*ū pažymėti* punteggiare *A*
punktuācija žr. skyryba
punktual||*iai prv.* puntualmente; con puntualità; ~*ūmas* puntualità *f*; ~*ūs* puntuale
pūnšas punch *m inv*
pūntagalvis žr. buožgalvis
pūod||*as* pentola *f*; casseruola *f*; *varl̃nis, moliñis ~as* pentola di rame, di coccio; *uždėti ~q aūt ugniēs* mettere la pentola sul fuoco; ◇ *pagyrū ~as* spaccone *m*; fanfarone *m*
pūoddangtis copèrchio *m* (*di una pentola*)
puodėlis 1. pentolina *f*; casseruolino *m*; 2. tazza *f*; tazzina *f*; *p. kāvai* tazza da caffè
puodynė vaso *m*, tegame *m* (*di terracotta*)
puodininkas, -ė žr. puodžius
puodininkystė fabbricazione di terracotte; arte della ceramica
pūodlaižis, -ė leccapiatti *m, f*
pūodšakės dgs. forchettone *m* (*per tōgliere le pentole dal forno*)
puodukas tazza *f*; tazzina *f*
puodžiedys, -ė tornitore (*tornitrice*) di vasi
puodž||*ius* vasàio *m*; pentolaio *m*; (*žiedžiamasis*) ~*iaus rātas* tōrnio da vasàio
pūokšt||*ė* mazzo *m*; *priskinti ~ę tūlių* raccogliere un mazzo di tulipani
puolam||*asis* offensivo; d'attacco; ~*asis kāras* guerra offensiva; ~*asis žaidimas* gioco d'attacco; ◇ ~*oji ligā* epilessia *f*
puolėjas, -a sport. attaccante *m, f*; *vidurio p.* centrattacco *m*; *krašt̃inis p.* ala *f*
puolim||*as* attacco *m*; assalto *m*; aggressione *f*; *sport.: pėreiti ĩ ~q* passare ad un'azione di attacco; *prk.: spaudōs ~as* attacco della stampa
puolinėti dzn. 1. cadere *E* (*piū volte*); 2. attaccare *A*; assalire *A* (*spesso*)

pūoselėti curare con amore; proteggere *A*; allevare *A*; nutrire *A*; *prk.: p. viltį* nutrire la speranza
puošėikā, puošėiva b. menk. damerino *m*; zerbinotto *m*
puošyb||*a* decorazione *f*; *lubū ~a* decorazione di un soffitto; ~*inis* decorativo; ornamentale
puošimas(is) decorazione *f*; adornamento *m*; abbellimento *m*
puošmenā ornamento *m*; addobbo *m*; paramento *m*; *stillstinēs puošmenos* ornamenti stilistici; *gam-tōs puošmenos* bellezze della natura
puošniai prv. sfarzosamente; elegantemente; con ricercatezza; *p. reñgtis* vestirsi con eleganza
puošn||*ūmas* splendore *m*; sfarzosità *f*; eleganza *f*; ~*ūs* splendido; elegante; ricercato; agghindato; sfarzoso; fastoso; *puošnūs rūmai* palazzo sfarzoso; ~*ī kalbā* discorso agghindato
puoš||*ti* decorare *A*; adornare *A*; addobbare *A*; abbellire *A*; agghindare *A*; ~*ti gėlēm̃is altōrių* adornare di fiori l'altare; ~*ti kalėdinę eglūtę* addobbare un albero di Natale; *sng.: ĩl mėgsta ~tis* a lei piace agghindarsi
puotā banchetto *m*; festa *f*; *vestūvių p.* banchetto di nozze; *puotą kėlti* organizzare un banchetto, dare una festa
puotauti banchettare *A*; festeggiare *A*; (*keliant triukšmą*) fare baldoria (gozzoviglie)
pupā bot. fava *f*; ◇ *pupų pėdas (pėdėlis)* persona di bassa statura, nano *m*
pūpalaiškis bot. trifoglio *m*
pupėl||*ė bot.* fagiolo *m*; ~*ių sriubā* fagiolata *f*; ◇ *kavōs ~ė* chicco di caffè
pup||*fena* campo coltivato a fave; ~*iēnē* zuppa di fave, favata *f*; ~*ienōjas* fusto di fava
pūpmedis bot. laburno *m*, maggiociondolo *m*, citiso *m*
pupsėti 1. ticchettare *A*; picchiettare *A*; *lietūs pūpsi ĩ lāngus* la pioggia ticchetta sui vetri; 2. *šnek.* brontolare *A*; mormorare *A*
pūps||*nis* gonfiamento *m*; rialzo *m*; ~*óti* sporgere *E*; affiorare *E*; aggettare *E*
pūptelėti 1. cascare con un tonfo; 2. dare un colpetto, colpire *A*
pupūlis, -ė malon. bambino *m* (*f-a*); pupo *m*
purén||*ti* 1. *žemd.* scarificare *A*; sarchiare *A*; 2. sciogliere *A*; rendere soffice, poroso; ~*tūvas tech.* scarificatore *m*; sarchiatrice *f*; sarchio *m*; zappatrice *f*
puriena bot. calta *f*

purist||as, -è purista *m, f*; ~inis puristico; dei puristi

puritōnas, -è puritano *m (f -a)*

purizmas purismo *m*

pūrka bot. stigma *m*

pūrks||čioti, ~ėti 1. sbuffare *A*; 2. ridacchiare *A*

purksn||à pioggerella *f*; spruzzata *f*; ~oti piovigginare *E/A*

pūrksťauti 1. brontolare *A*; borbottare sbuffando; 2. ridacchiare *A*

puřks||ti 1. irrorare *A*; vaporizzare *A*; nebulizzare *A*; spruzzare *A*; ~ti vādeni spruzzare acqua; ~ti herbicidūs irrorare, nebulizzare un insetticida; *sng.*: ~tis kvepalais darsi il profumo con lo spray; 2. (lynoti) piovigginare *E/A*; 3. (pykti) brontolare *A*; borbottare *A*

purkstū||kas tech. ugello *m*; effusore *m*; spruzzatore *m*; gicleur *m inv*; ~vas 1. žemd. irroratrice *f*; 2. tech. spruzzatore *m*; nebulizzatore *m*; polverizzatore *m*

purkuoti (apie katę) fare le fusa, ronfare *A*

purplėlis zool. tōrtora *f*

purpsoti stārsene rannicchiato

pūptelėti volar via

puřpti 1. ronzare *A*; 2. ronfare *A*; fare le fusa; 3. russare *A*

puřpur||as pōrpora *f*; ~inis porporino; purpūreo

puřslai *dgs.* spruzzi *m pl*; schizzi *m pl*; bangų p. spruzzi delle onde

pursloti 1. spruzzare *A*; schizzare *A*; sbavare *A*; 2. piovigginare *E/A*

puřsti 1. diventare poroso; 2. gonfiarsi; inturgidirsi

puřskalas 1. liquido da spruzzare; 2. pioggia fine; spruzzata *f*

puřski||klis žr. purkstūkas; ~mas 1. spruzzatura *f*; aspersione *f*; 2. žemd. irrorazione *f*

puřskūs šnek. irascibile; collerico

puřtėti tremare *A*; vibrare *A*; trepidare *A*; raņkos pūrta trēmāno le mani

pūrti 1. gonfiarsi; 2. diventare sōffice; arruffarsi

pūrt||inti, ~yti 1. scuotere *A*; agitare *A*; battere *A*; mēdį ~yti scuotere un albero; 2. far tremare; far venire i brividi; manė šaltis ~o mi è venuto un brivido; ~ytis 1. scuotersi; agitarsi; 2. respingere *A*; rifiutare *A*; scansare *A*; visl jō ~osi tutti lo scānsano

pur||ūmas 1. porosità *f*; friabilità *f*; 2. morbidezza *f*; ~ūs 1. poroso; 2. sōffice; mōrbido; ~l pagālvė cuscino sōffice

puřv||as fango *m*; sporcizia *f*; apsitaškyti ~ū schizzarsi di fango, infangarsi; gyvėnti ~è vivere nella sporcizia; ~o terāpija cura di fanghi; ~o vonià bagno di fango, fangatura *f*; ∅ sū ~als sumaišyti (apšmeižti) coprire di fango, diffamare *qc.*

purvāsaus tech. parafango *m*

puřvin||as 1. sporco; sūdicio; imbrattato; grįžo vīsas ~as è tornato tutto sporco; 2. fangoso; infangato; ~à gātvė strada fangosa

purvynas, purvynė fango *m*; fanghiglia *f*

puřvinti infangare *A*; sporcare *A*; imbrattare *A*; insudiciare *A*

pūsaklis dalla vista débole

pūsalknis, pūsalkis mezzo affamato

pūsamžis 1. dkt. mezzo sècolo; 2. bdv. di mezza età

pusañtr||o sktv. (tik kilm.) uno e mezzo; praėjo ~os valandōs è passata un'ora e mezzo; ~o šimto centocinquanta

pūsapskritimis semicircolo *m*; semicèrchio *m*

pūsapskritis, pūsapval||is semicircolare; ~è aikštė piazza semicircolare

pūsašis tech. semiasse *m*

pusaštuōno sktv. (tik kilm.) sette e mezzo

pūsaus adolescente; non maturo

pūsaukštis 1. di statura (altezza) mēdia; 2. (apie batus) a mezzo tacco

pūsautomatis apparècchio semiautomàtico

pūsba||dis mezzo affamato; ~džiū prv.: gyvėnti ~džiū soffrire la fame; vivere a stecchetto

pūsbals||is lingv. semivocale *f*; ~iu prv. a mezza voce; sottovoce

pūsbaltis biancastro

pūsbatis polacchino *m*

pūsbernis 1. adolescente *m*; giovanotto *m*; 2. psn. bracciante *m (giovane)*

pūsbeždžionės *dgs.* zool. proscimmie *f pl*

pūsbrangis piuttosto caro

pūsbrolis cugino *m*

pūsbutelis mezza bottiglia

pūsčioti džen. soffiare *A (di tanto in tanto)*

pūsdaļvis gram. semiparticipio *m*

pūsdešiņto sktv. (tik kilm.) nove e mezzo

pūsdeviņto sktv. (tik kilm.) otto e mezzo

pūsdien||iai *dgs.* merenda *f*; ~is metà del giorno: mezza giornata

pūsdievis mit. semidio *m*

pūsdyk||iai prv. quasi per niente; a prezzo ridotto: ~is 1. non impegnato; non occupato; 2. semi-vuoto

pùsdykumė semideserto *m*

pùsdubenis ciottola *f*

pùsdulkinė bot. teca *f*

pùsdvėsis denutrito; stecchito; striminzito

pùs||*ė* 1. metà *f*; mezzo *m*; *ũž ~ė káinos* a metà prezzo; *apiė ~ė lėpos* verso metà di lùglio; *da-lintis peř ~ė* dividere a metà; *nepasakiau nė ~ės žodžio* non ho detto mezza parola; *išgėriau ~ė litro pieno* ho bevuto mezzo litro di latte; *jaũ ~ė trijų* sono già le due e mezzo; 2. parte *f*; lato *m*; direzione *f*; *kitojė gátvės ~ėje* dall'altra parte della strada; *sùktis į kitą ~ė* voltarsi dall'altro lato; *į pietų ~ė* in direzione sud; *jūs palaiko máną ~ė* sta dalla mia parte; *iš visų ~ių* da tutte le parti, da ogni lato; *išvirkščioji ~ė* rovescio *m*; *~ė bėdōs (pakenčiamai)* discretamente, abbastanza bene; *~ė lūpų (neaiškiai)* dire q.c. per metà, in modo poco chiaro; fare un accenno a q.c.; *~ė vėlnio (pusėtinai)* non va così male, è un male rimediabile

pusėtinai||*ai* *prv.* così così; discretamente; *~as* discreto; passabile; mediocre

pùsfabrikatis žr. pùsgaminis

pùsfinali||*is* *sport.* semifinale *f*; *patėkti į ~į* entrare in semifinale

pùsgalvis, -*ė* testa vuota; scemo *m* (*f-a*)

pùsgaminis prodotto semilavorato

pùsgarsiu *prv.* sottovoce

pùsgirtis brillo; alticcio

pùsgyvis semivivo; mezzo morto; tramortito

pùshektaris mezzo èttaro

pùsiasalis penisola *f*

pusiáu 1. *prv.* a metà; per metà; in due; *dalyti p.* dividere a metà; *pagalys lūžo p.* il bastone si è spaccato in due; *p. atviros dūrys* porta semiaperta; *p. gyvas* semivivo; 2. *prl.* (*su kilm.*) fino a (metà); nel mezzo di; *vandėns p. blauzdų* l'acqua (arriva) fino ai polpacci; *váltis jaũ būvo p. ėžero* la barca era già nel mezzo del lago

pusiáudienis mezzogiorno *m*

pusiáu||*as* 1. cintola *f*; vita *f*; lombo *m*; reni *f pl*; *apkabinti peř ~ė* afferrare alla vita; *mán ~ė sōpa* ho un dolore alle reni; 2. *geogr.* equatore *m*; *dangaũs ~as* equatore celeste

pusiáukampinė *mat.* bisettrice *f*

pusiáukel||*ė* metà strada; metà del viaggio; *nesustók ~ėje* non fermarti a metà strada; *ėsame ~ėje* siamo giunti a metà del viaggio

pusiáukraštinė *mat.* mediana *f*

pusiáumieg||*is* 1. sonno *m*; *peř pātį ~į* nel bel mezzo del sonno; 2. dormivèglia *f*

pusiáumirka *prv.* con gli occhi semichiusi; *~ p. žiūrėti* chiudere un occhio su q.c.

pusiáunaktis mezzanotte *f*

pusiáuryčiai *prv.* prima di colazione

pusiáusėd||*a*, *~om(is)* *prv.* mezzo seduto; semisdraiato

pusiáusvyr||*a* equilibrio *m*; bilico *m*; *prarasti ~ą* pèrdere l'equilibrio; *išmūšti iš ~os* squilibrare, sbilanciare; *išlaikyti ~ą* stare in equilibrio

pusiáusviras equilibrato; posato

pusiáušnibžda *prv.* sottovoce

pusiáuvasaris metà estate

pusiáužiemis metà inverno

pùsilgis di mezza lunghezza

pùsinink||*as*, -*ė* 1. *istor.* mezzadro *m* (*f-a*); 2. partecipante *m*, *f*; sòcio *m*; *~ystė* mezzadria *f*

pùsin||*is* 1. parziale; non completo; *~is paralýžius* paràlisi parziale; *muz.: ~ė natà* semibreve *f*; 2. composto di due parti (di due componenti); 3. diviso in due

pùskailiniai *dgs.* pellicciotto *m*

pùskarinkis *kar.* sottufficiale *m*

pùskepalis mezza pagnotta

pùsketvirto *sktv.* (*tik kilm.*) tre e mezzo

pùskietis piuttosto duro; semirigido; semisólido

pùskilogramis mezzo chilogràmmo

pùskilometris mezzo chilòmetro

pùskojin||*ė* calzino *m*; *výriškos ~ės* calzini da uomo

pùskolonijė semicolònia *f*

pùskrūmis bot. suffrùtice *m*

pùskurtis semisordo

pùskvai||*lis*, *~šis* mezzo stùpido; scemo *m* (*f-a*)

pùslaidininkis *fiz.* semiconduttore *m*

pùslankis semicèrchio *m*

pùslap||*is* pàgina *f*; *~ių numerāvimas* paginatura *f*; *internėtinis ~is* sito internet

pùslaukin||*is* semiselvaggio; semibàrbaro; *~ės taũtos* pòpoli semiselvaggi

pùstl||*ė* 1. *anat., zool.* vescica *f*; *šlapimo ~ė* vescica urinària; *plaukiamoji žuviėš ~ė* vescica natatòria; 2. *med.* vescicola *f*; pùstola *f*; flittena *f*; *prisitrinti pùslė aĩt kōjos* farsi una vescicola a un piede; 3. (*burbulas*) bolla *f*; gallòzzola *f*; *~ėlė mžb.* vescichetta *f*; bollicina *f*

pùslėkštė piattino *m*

pùslėlinė *med.* herpes *m inv*; ėrpete *m*

pùslengvis *sport.* peso medio-leggero

pūslė||tas vescicoso; pieno di vesciche; coperto di bolle; ~**ti** coprirsi di vesciche
pūsilnė *med.* pēmfigo *m*
pūslitis mezzo litas
pūslitris mezzo litro
pūsmaišis mezzo sacco
pūsmarškonis tessuto di lana e lino (o cotone)
pūsmėnul||is semiluna *f*; mezzaluna *f*; ◇ **Raudonàsis** ~*is* mezzaluna rossa; ~**iškas** semilunare
pūsmėrgė 1. adolescente *f*; ragazza *f*; 2. *psn.* bracciante *f* (giovane)
pūsmetalis *chem.* semimetallo *m*
pūsmetlnis semestrale; di sei mesi; di mezz'anno
pūsme||tis semestre *m*; mezz'anno; ~**čio plānas** piano semestrale
pūsmetris mezzo metro
pūsmilijonis mezzo milione
pūsmiris mezzo morto; più morto che vivo
pūsmokstis, -**ė** semianalfabeta *m, f*
pūsnaktis mezzanotte *f*
pūsn||ėtas coperto di cūmuli di neve; ~**ýnas**, ~**is** cūmulo di neve; **iklīmpti** [**pūsnį**] sprofondare nella neve alta
pūснуogis seminudo
pūspa||dis (mezza) suola *f*; **pakálti** ~**džius** mēttēre le mezze suole, risolvere le scarpe
pūspaltis cappotto corto
pūspėnkto *sktv.* (tik *kilm.*) quattro e mezzo
pūspeperiodis *fiz.* semiperiodo *m*
pūspilnis semipieno
pūsplikis 1. seminudo; 2. quasi calvo; 3. *prk.* pōvero
pūspriekabė *tech.* semirimdorchio *m*
pūsprotis mezzo pazzo
pūšraštis semianalfabeta
pūšra||tis semicèrchio *m*; emiciclo *m*; **susėsti** ~**čiu** sedersi a semicèrchio
pūšryč||iai *dgs.* (prima) colazione *f*; ~**iams dāvė arbātos** a colazione c'era il tè; ~**iauti** far colazione; mangiare la colazione
pūšriebis 1. abbastanza grasso; 2. *spst.*: *p.* šriftas neretto *m*
pūšrytis *žr.* pūšryčiai
pūšrūsis scantinato *m*
pūšrutulis emisfero *m*; *geogr.*: šiaurės, pietų *p.* emisfero boreale, australe
pūšsausis quasi asciutto
pūseptiñto *sktv.* (tik *kilm.*) sei e mezzo
pūsseserė cucina *f*
pūsskystis semiliquido

pūsskritulis semicèrchio *m*
pūsstotė piccola stazione; stazione intermēdia
pūssunkis *sport.* mediomāssimo
pūššešėlis penombra *f*
pūššėsto *sktv.* (tik *kilm.*) cinque e mezzo
pūššilkis misto di seta
pūššimtis mezzo centinaio; una cinquantina
pūššvarkis giacca corta
pūštamsis piuttosto scuro; semibūio
pūštas 1. coramella *f*; 2. *žr.* pustýklė
pūšt||as 1. (*apie stiklą*) soffiato; 2. panciuto; rigònfio; ~**à puodýnė** vaso panciuto
pūštaškis mezzo punto
pūstekine *prv.* di corsa; in gran fretta
pūšti 1. gonfiarsi; intumidire *E*; 2. *menk.* divorare *A*; pigliar pasto
pūšti 1. (*apie vėją*) soffiare *A*; spirare *A*; tirare *A*; **vėjas pūčia** il vento sōffia; **čia pūčia** qui c'è corrente d'aria; 2. soffiare *A*; mandar fuori; *p.* stiklą soffiare il vetro; 3. gonfiare *A*; dilatare *A*; ingrossare *A*; **balioną p.** gonfiare un palloncino; *sng.*: **mán piľvas pūčiasi** mi si gōnfia la pancia; 4. *muz.* suonare *A*; **dūdą p.** suonare la tromba; **pučiamieji instrumeñtai** strumenti a fiato; ◇ **miglą į akis p.** gettar il fumo negli òcchi; **į akį p.** dormire sodo; **nósį p.** rizzare la cresta, insuperbirsi
pustýklė cote *f*; affilatōio *m*; mola *f*
pūštūnis soffiato; gōnfio; panciuto
pūštirštis semidenso
pūštis 1. (*didžiutis*) gonfiarsi; darsi delle àrie; essere pieno di bōria; 2. (*apie tešlą*) lievitare *E/A*
pūštýti 1. essere portato, sollevato dal vento (*di neve, sàbbia*); **sniegą pūsto** c'è la tormenta di neve; 2. affilare *A*; arrotare *A*; **skustuvą p.** affilare il rasoio; 3. **šnek. (puošti)** abbellire *A*; ornare *A*; 4. **šnek. (ryti)** divorare *A*
pūštonis 1. *muz.* semitono *m*; 2. (*piešiant*) sfumatura *f*; colore smorzato
pūstrėčio *sktv.* (tik *kilm.*) due e mezzo; *p.* **kařto** due volte e mezzo
pūstrumpis semibreve
pūštūkas *muz.* āncia *f*; imboccatura *f*; bocchino *m*
pūštuštis semivuoto
pūštūv||as *tech.* soffiatore *m*; māntice *m*; ~**ė** sfiatatōio *m*; cenerario *m*
pūštuzinis mezzo dozzina
pūšvagonis pianale *m*; carro merci
pūšvaikis ragazzo *m*; giovanotto *m*
pūšvakaris 1. tardo pomeriggio; 2. merenda *f*

pūsvalan || **dis** mezz'ora *f*; **pō** ~ **džio** dopo mezz'ora
pūsvelčiui *prv.* quasi gratis; per due soldi
pūsvidutinis *sport.* mèdio-leggero
pūsvilnonis di mezza lana; di lanetta
pūšzalis semicrudo; semicotto
pūšžilis brizzolato
pušýnas pineta *f*
pušín || **iai** *dgs. bot.* pinàcee *f pl*; ~ **is** di pino; ~ **é**
lentà asse di pino
puš || **ls** *bot.* pino *m*; **mišklinė** ~ **ls** pino silvestre; ~ **iēs**
kankorėžis pigna *f*
pūškas *žr.* spúogas
puškėntis sciabordare A; guizzare A; giocare con
gli spruzzi d'acqua
puškėti 1. gorgogliare A; borbottare A; 2. sbuffare
A; ansimare A
pūškūoti 1. camminare a fatica; 2. andare sbuffando;
3. sbuffare A; ansimare A
pušnīs stivale *m*
put || **à** schiuma *f*; spuma *f*; bava *f*; **nugraibýti** ~ **às**
tògliere la schiuma, schiumare A; **jám pùtos iš**
burnōs eina ha la bava alla bocca
pūtbetonis cemento espanso
pūtelis *bot.* barba di becco
putėšiai *dgs. kul.* dolce spumoso, mousse *f inv*
pūti 1. marcire E; imputridire E; impoerare E;
vaisiai greitai pūva la frutta marcisce in fretta; 2.
prk. degradarsi; putrefarsi; marcire E; languire
A; **kalėjime p.** marcire in prigione; **pūvanti visuo-**
menė società putrescente
pūtī || **kas, -ė** (*stiklo*) soffiatore *m (f -trice)*; ~ **klis** *žr.*
pūstukas; ~ **mas** 1. (*vėjo*) sòffio *m*; àlito *m*; 2.
(*stiklo*) soffiatura *f*; 3. (*nosies*) soffiata *f*; 4. (*šno-*
pavimas) sbuffata *f*; affanno *m*
pūtinās *bot.* viburno *m*; lantana *f*; pallone di màoiggio

putl || **umas** morbidezza *f*; ~ **ūs** 1. sòffice; mòrbido;
leggero; ~ **ì** **pagálvė** cuscino sòffice; 2. paffuto;
grassottello; rotondo; ~ **iū** **skriūstų** dalle guance
paffute
pūtmenys *dgs.* gonfiezza *f*; tumefazione *f*
pūtnagas quarzo *m*
putnūs *žr.* putlūs
putóklis *bot.* saponària *f*
putókšlė *bot.* poligala *f*
putókšliai *dgs. chem.* sostanze schiumògene
putó || **tas** schiumoso; spumoso; spumeggiante; ~ **tas**
alūs birra spumosa; ~ **ti** fare schiuma; spumeg-
giare A; schiumare A; **jūra** ~ **ja** il mare spumèg-
gia; *prk.:* **iš pýkčio** ~ **ti** schiumare di rabbia
pūtpelė *zool.* quàglia *f*
pūtplastis *tech.* espanso *m*
putrà 1. brodàglia *f*; sbobba *f*; 2. (*gyvuliams*) crus-
cata *f*; beverone *m*
pūtralakė *menk.* bocca *f*; muso *m*
putró || **tas** sporco; sùdicio; ~ **ti** *menk.* 1. sporcare A;
insudiciare A; 2. ingozzarsi; grufolare A
pūstiklis *tech.* vetroflex *m inv*
pūtúoti ansimare A; sbuffare A
pūvenos *dgs.* 1. sostanze putrescenti; màrcio *m*; 2.
terricciato *m*; humus *m inv*
puvėsinūkai *dgs. zool.* pselàfidi *m pl*
puvėsis 1. pezzo di legno màrcio; marciume *m*;
putrèdine *f*; 2. *žr.* puvimas
puvīm || **as** putrefazione *f*; marcimento *m*; decompo-
sizione *f*; **baigiamóji** ~ **o stādija** stadio di putrefa-
zione avanzata
puvinys marciume *m*; màrcio *m*; *med.:* **dantiės p.**
càrie dentària
pūzras 1. pezzo di legno màrcio; 2. *b. prk.* persona
decrèpita, sfinita

R

rabárbaras *bot.* rabàrbaro *m*
rābinas rabbino *m*
rabždintis arrampicarsi, salire aggrappandosi
rachīt||**as** *med.* rachitismo *m*, rachitide *f*; ~**ikas**, -è rachitico *m* (*f*-*a*)
rācij||**a** ragione *f*, motivo *m*, causa *f*; **nērà** ~**os** non c'è ragione
racionaliaī *prv.* razionalmente; *r. maitintis* nutrirsi razionalmente
racional||**inis** *žr.* racionalūs; ~**inti** razionalizzare *A*; ~**istas**, -è razionalista *m, f*
racionalizā||**cija**, ~**vimas** razionalizzazione *f*; ~**cinis** di razionalizzazione, innovativo; ~**torius**, -è razionalizzatore *m* (*f*-*trice*), innovatore *m* (*f*-*trice*)
racionaliz||**mas** *fil.* razionalismo *m*; ~**uoti** razionalizzare *A*
racional||**umas** razionalità *f*; ~**ūs** razionale; *mat.:* ~**ūsis skaičius** numero razionale
raciōnas ragione *f*
račiūti esercitare il mestiere del carràio
rāčius carràio *m*, carrettàio *m*
radāras *tech.* radar *m inv*
radastà *bot.* 1. rosa rugosa; 2. deutzia *f*
radiāci||**ja** *fiz.* radiazione *f*; **saulēs** ~**ja** radiazione solare; ~**nis** radioattivo
radiātorius 1. *tech.* radiatore *m*; 2. (*šildymo*) termosifone *m*
radýbos *dgs.* ricompensa *f* (*per ritrovamento di un oggetto smarrito*)
rādiij||**as** radio *f*; **jūngti** ~**q** accendere la radio; ~**o aparātas** apparecchio radio, radio ricevitore; ~**o stoīs** stazione radio; ~**o baņgos** radioonde *f pl*; ~**o mėgėjas** radioamatore *m*; **dīrbti** ~**uje** lavorare alla radio; **transliuoti pė** ~**q** trasmettere per radio (via radio)
1 radikālas *mat., chem.* radicale *m*
2 radikāl||**as**, -è *polit.* radicale *m, f*; ~**iaī** *prv.* radicalmente; ~**inis** *žr.* radikalūs; ~**lzmanas** radicalismo *m*; ~**ūs** radicale, fondamentale; ~**ios priemonės** rimedi radicali
radikulītas *med.* radicolite *f*

radl||**mas** ritrovamento *m*, rinvenimento *m*, scoperta *f*; **pāmesto dáikto** ~**mas** ritrovamento di un oggetto smarrito; ~**nys** ritrovato *m*, reperto *m*; **archeolōginiai** ~**niaī** reperti archeologici
radioaktīv||**inis** *žr.* radioaktyvūs; ~**umas** radioattività *f*; ~**ūs** radioattivo
radiofik||**ācija**, ~**āvimas** installazione di radio-collegamento, creazione della rete di radiodiffusione e di radioaudizione; ~**uoti** installare (un impianto) radio
radio||**fōnas** radiofonia *f*; ~**gramā** radiogramma *m*
radiolā radiofonògrafo *m*
radiolokā||**cija** radiolocalizzazione *f*; ~**cinis** di radiolocalizzazione, di radar; ~**torius** radiolocalizzatore *m*, radar *m*
radiotēchnik||**a** radiotecnica *f*; ~**as**, -è radiotecnico *m*
radiote||**legrāfas** radiotelegrafia *f*, stazione radiotelegrafica; ~**legramā** radiotelegramma *m*; ~**rāpija** radioterapia *f*
rādis *chem.* radio *m*, radium *m*
radīstas, -è radiotelegrafista *m, f*, marconista *m, f*
radōnas *chem.* radon *m*
radžà *istor.* ragià *m*.
rafin||**ādas** zùcchero in quadretti; ~**āvimas** raffinazione *f*, raffinamento *m*; ~**uotas** raffinato; *prk.:* ~**uotas skōnis** gusto raffinato, ricercato; ~**uoti** raffinare *A*, purificare *A*; ~**uoti cùkrų** raffinare lo zùcchero
ragaišis pane bianco (*di frumento o di orzo*)
rāgan||**a** 1. *mit.* strega *f*, fattucchiera *f*, maliārda *f*; ◇ ~**ų medžioklė** caccia alle streghe; ~**os šluota** scoppazzo *m*; 2. *prk.* donna malvagia, brutta; ~**auti** stregare *A*, affatturare *A*, ammaliare *A*
ragānė *bot.* clemàtide *f*
raganýstė malia *f*, maleficio *m*, incantésimo *m*
ragānius stregone *m*, fattucchiere *m*
raganōsis *zool.* 1. rinoceronte *m*; 2. (*vabalas*) scarabēo rinoceronte
rāg||**as** 1. corno *m* (*pl* corna *f*); **šakōti** ~**aī** corna ramificare; 2. *muz.* corno *m*, cornetto *m*; **pūsti** ~**q** suonare il corno; **medžiotojo** ~**as** corno da caccia;

3. *prk.* (*gumbas*) bernòccolo *m*; 4. *prk.* (*kyšulys*) capo *m*, promontòrio *m*; ◇ *gausýbės* ~as cornucopia *f*, corno dell'abbondanza; *ĩ óžio* ~q *suriēsti* sottomettere, costringere all'ubbidienza; ~*ais ir nagaĩs* con mani e piedi

raga||*snāpis* *zool.* búcero *m*; ~*uodėgiai* *dgs. zool.* siricidi *m pl*; ~*uodėgis* *zool.* sirice *m*

rag||*auti* assaggiare *A*, gustare *A*; ~*aukite šito vyno* gustate questo vino; ~*autojas*, -a assaggiatore *m* (*f*-trice); ~*avimas* assaggio *m*

ragėl||*is* 1. *mžb.* cornicino *m*, cornetto *m*; 2. (*telefonu*) cornetta *f*, ricevitore *m*; *pakėlti* ~i alzare il ricevitore; *pėrduoti* ~i passare la telefonata; 3. *kul.* cornetto *m*, croissant *m inv*

ragenà *anat.* còrnea *f*; *rāgenos padrumzlėjimas* appannamento della còrnea

rag||*ėti* ossificarsi, indurirsi, irrigidirsi; ~*inis* di (in) corno, còrneo

rāgin||*imas* incitamento *m*, incoraggiamento *m*; *spec.*: *teĩsmo* ~*imas* mandato di comparizione; ~*ti* incitare *A*, spingere *A*, stimolare *A*

raguōčiai *dgs.* animali a corna, bestiame *m*; *stambieji* *r.* bestiame grosso, bovini *m pl*; *smulkieji* *r.* bestiame minuto

raguōlis 1. frittella *f*; 2. focaccia *f*

raguot||*as* cornuto, fornito di corna; ~*asis* *flk.* diavolo *m*

raguōtis 1. animale cornuto; *žr.* *raguōčiai*; 2. palo ramoso

raguvà *geogr.* burrone *m*, gola *f*

rāib||*as* screziato, macchiato, variopinto, variegato; ~*ėti* diventare variopinto; ~*inti* 1. rendere variegato; smaltare *A*; 2. (*apie vandens paviršių*) incresparsi, ondulare *A*

rāib||*is* variegatura *f*, screziatura *f*; ~*ti* abbagliarsi, confondersi la vista; (*mán*) *akysė* ~*sta* mi si abbaglia (offusca) la vista

raibul||*iaĩ* *dgs.* 1. (*akyse*) bagliore *m*; 2. (*vandenyje*) crespa dell'acqua, intaccatura *f*; ~*iāvimas* bagliore *m*, scintillio *m*; ~*iūoti* 1. abbagliarsi, offuscarsi (*la vista*); 2. (*apie vandenį*) incresparsi, ondulare *A*; 3. (*mirgėti*) scintillare *A*, lucificare *E/A*

raib||*umas* variegatura *f*, screziatura *f*; ~*ūnėlis*, ~*uonėlis* *flk.* uccello variopinto; ~*uoti* 1. *žr.* *raĩbti*; 2. (*mirgėti*) scintillare *A*, sfavillare *A*; *jūra* ~*uoja* il mare scintilla

raičio||*ti* rotolare *A*, ruzzolare *A*; ~*tis* rotolarsi, voltolarsi; ~*tis aĩt žemės* rotolarsi per terra; ◇

~*tis iš juoko* ridere a crepappelle

raidà sviluppo *m*, evoluzione *f*, svolgimento *m*; *mókslo* *r.* evoluzione della scienza

raĩd||*ė* lettera *f*, carattere *m*; *didžioji, mažoji* ~*ė* lettera maiùscola, minùscola; *graikiškomis* ~*ėmis* in caratteri greci; ~*ynas* alfabeto *m*; ~*inis*, ~*iškas* per (di, con) lettera, letterale; ~*iškai* *prv.* letteralmente, alla lettera

raikýti (*duona*) affettare *A*, tagliare a fette

rāila *b. šnek.* 1. persona irrequieta; 2. chiacchierone *m* (*f*-a), ciarlone *m* (*f*-a)

raĩlinti *šnek.* 1. camminare goffamente; 2. chiacchierare *A*

rāin||*as* screziato, variegato; striato, tigrato; ~*ė* *zool.* fregarola *f*; ~*ėlė* *anat.* iride *f*; ~*ėti* diventare (più) variegato; ~*inti* rendere (più) variegato

rainuó||*tas* striato, variegato; ~*ti* 1. striare *A*, variegare *A*; 2. apparire variegato

raĩst||*as* acquitrino *m*, pantano *m*, palude *f*, brughiera *f*; ~*ingas* acquitrinoso, paludoso

rāiš||*as* zoppo; claudicante; ~*čioti* zoppicare *A*; ~*inti* rendere zoppo

rāišioti *džn.* legare *A*, attaccare *A*, unire *A* (*più volte*)

1 **rāišis**, -*ė* zoppo *m* (*f*-a)

2 **rāišis** zoppaggine *f*, zoppicatura *f*

raĩšk||*à* espressione *f*, manifestazione *f*; ~*ōs prfemonės* mezzi d'espressione

rāišk||*iai* *prv.* in modo espressivo; ~*ingas* espressivo, eloquente; ~*ingūmas* espressività *f*, forza d'espressione; ~*umas* 1. chiarezza *f*, comprensibilità *f*; 2. espressività *f*; ~*ūs* 1. chiaro, comprensibile; 2. espressivo; ~*ūs žvilgsnis* sguardo espressivo

rāišti zoppicare *A*

raĩš||*tis* 1. (*virvutė*) legaccio *m*, laccio *m*, cord(onc)ino *m*, stringa *f*; *bātų* ~*čiai* lacci delle scarpe; 2. (*juosta*) benda *f*, fascia *f*, bracciale *m*; *gedulingas* ~*tis* (*ant rankos*) fascia di lutto; 3. *anat.* legamento *m*

raĩš||*umas* zoppaggine *f*, zoppicatura *f*; ~*uoti* zoppicare *A*, claudicare *A*

raĩt||*as* a (dorso di) cavallo; *atjójo* ~*as* è arrivato a cavallo; ~*elis*, ~*ininkas* 1. cavaliere *m*, cavalcante *m*, cavalcatore *m* (*f*-trice); 2. *kar.* soldato di cavalleria, cavalleggero *m*; ~*ininkų būrys* squadrone di cavalleria

raitinýtė *bot.* graziola *f*, tossicària *f*

- raitý**||ti 1. (*vynioti*) arrotolare A, rimboccare A, ripiegare A; *sng.*: ~tis *rankóves* rimboccarsi le maniche; 2. (*plaukus*) arricciare A, inanellare A, ondulare A; *sng.*: ~tis *ūsūs* arricciarsi i baffi; 3. *šnek.* (*godžiai valgyti*) mangiare con grande avidità; ~tis 1. *žr.* raitýti 1, 2; 2. (*vingiuoti*) serpeggiare A, procedere a zigzag; *kėlias* ~*damasis kyla aukštyn* il sentiero sale serpeggiando; 3. (*vyniotis*) attorcigliarsi; avvolgersi a spirale; contorcersi; *iš skaūsmo* ~tis contorcersi per il dolore; 4. (*vartytis*) rotolarsi, voltarsi
- raitojėlis** *flk.* cavaliere *m*, cavalcante *m*
- raitom**(is) *prv.* a cavallo
- raitoti** ripiegare A, rimboccare A
- rait**||ūnas, ~ūnėlis, ~uolis, ~užėlis *žr.* raitojėlis
- raiv**||ytis 1. sgranchire gli arti, stiracchiarsi; *nesiraivyk prie žmonių* non stiracchiarti in pubblico; 2. *prk.* (*išsisukinėti*) sottrarsi, sfuggire E; ~ulys stiracchiamento *m*
- raizg**||aī *dgs.* laccio *m*, calappio *m*; trappola *f*, tagliola *f*; *paūkštį sū* ~aīs *sugauti* accalappiare un uccello
- raizgal**||aī *dgs.* groviglio *m*, garbuglio *m*, viluppo *m*; ~iōti ingarbugliare A, avviluppare A, intricare A
- raizg**||ynas, ~inys intreccio *m*, viluppo *m*, groviglio *m*; *prk.*: *minčių* ~inys viluppo di idee
- raizg**||ioti *žr.* raizgaliȯti; ~yti 1. (*painioti*) avviluppare A, ingarbugliare A, confondere A; *sng.* *prk.*: *mintys raizgėsi jō galvojē* i pensieri gli si confondevano nella testa; 2. (*pinti*) intessere A, intrecciare A, ordire A; ~oti 1. *žr.* raizgyti 1; 2. fare discorsi sconclusionati; ~ulys groviglio *m*, viluppo *m*; ~ūs 1. aggrovigliato, arruffato, scompigliato; 2. *prk.* (*klaidus*) facile da sbagliare; complesso
- raiz**||as intaglio *m*, tacca *f*; ~yba incisione *f*, intaglio *m*; *vārio* ~yba incisione su rame; ~iklis bulino *m*; cesello *m*; scalpello *m*; ~inėti *džn.* intagliare A, intaccare A, incidere A; *sūolq peiliukū* ~inėti intaccare il banco col temperino; ~inys intaglio *m*, incisione *f*; *mėdžio* ~inys intaglio in legno
- raižy**||ti 1. incidere A, (in)tagliare A, scolpire A; bulinare A, cesellare A; 2. *prk.* (*diegti*) sentire dolore; 3. (*plakti*) frustare A, sferzare A; ~tinis intagliato; ~tojas, -a intagliatore *m* (*f*-trice), incisore *m*, bulinatore *m* (*f*-trice); *kāulo* ~tojas intagliatore d'avorio; ~tuvas *žr.* raiziklis
- raižūs** acuto, stridulo, penetrante; *r. bālsas* voce stridula
- rajà** *zool.* razza *f*, rāia *f*; *elektrinė r.* torpedine *f*
- rajon**||as 1. (*administracinis vienetas*) regione *f*, provincia *f*; 2. (*miesto dalis*) riōne *m*, quartiere *m*; 3. (*vietovė*) zona *f*, ārea *f*, regione *f*; *pramoninis* ~as zona industriale; *kalnų* ~as regione montuosa; ~inis provinciale, regionale, rionale; ~uȯti dividere in province
- raj**||ūmas voracità *f*, ingordigia *f*; ~ūnas, -ė *menk.* ghiottone *m* (*f*-a); ~ūs vorace, ghiotto, ingordo
- rakañdai** *dgs.* 1. (*indai*) vasellame *m*; 2. (*baldai*) masserizia *f*; 3. (*seni daiktai*) ciarpame *m*, vecchiume *m*
- raketà** razzo *m*, missile *m*; *palėisti raketa* lanciare un missile; *signālinė r.* razzo da segnalazione; *daugiapakopė r.* razzo (missile) pluristadio; *balistinė r.* missile balistico; *r. nešėja* razzo vettore
- raketė** *sport.* racchetta *f*; *stalo teniso r.* racchetta da ping-pong
- raketin**||is missilistico, a razzo; ~iai *giñklai* armi missilistiche
- rakiklis** (*dantims krapštyti*) stuzzicadenti *m inv*
- 1 rakinėti** *džn.* (*rakinti*) chiudere (o aprire) a chiave (*piū volte*)
- 2 rakinėti** *džn.* (*krapštinėti*) stuzzicare A; frugacchiare A
- rakìn**||ti 1. (*užrakinti*) chiudere A, serrare A; ~ti *duris* chiudere (con la chiave) la porta; 2. (*atrankinti*) aprire A (serratura); 3. *prk.* (*kaustyti*) irrigidire A, indurire A, rassodare A; ~tūvas grimaldello *m*
- rakys** *bot.* spina
- rakštis** 1. scheggia *f*, fuscello *m*, pagliuzza *f*; *įsivarýti rākštį* prendere una scheggia; 2. *prk.* (*kliuvins*) ostacolo *m*, impedimento *m*
- rākt**||as 1. chiave *f* (*per serratura*); *užrakinti* (sū) ~ū *duris* chiudere la porta a chiave; *viską pō* ~ū *laikyti* tenere tutto quanto sotto chiave; *žūrėti pef* ~o *skylutē* spiare dal buco della serratura; 2. *tech.* chiave *f*; *veržlėnis* ~as chiave per dadi e viti; *laikrodžio* ~as chiave di carica dell'orologio; ~ū *veržlės priveržti* serrare le viti; 3. *muz.* chiave *f*; *bōso* ~as chiave di basso; ~āskylė buco della chiave, toppa *f*
- raktāzol**||ė *bot.* primula *f*; ~iniai *dgs.* *bot.* primulacee *f pl*
- raktėlis** 1. mžb. chiavetta *f*, chiavina *f*; 2. *žr.* raktāžolė

1 rākti (*krapštinėti*) stuzzicare A; frugare A; fare q.c. con minuziosità

2 rākti (*rauktis*) restringersi, ridursi, diminuire E
raktikaulis anat. clavicola *f*

rāktininkas, -ė 1. chiavàio *m* (*f*-a), magnano *m*; 2. guardiano (guardiana) di casa

raktūvas 1. (*pypkei*) scovolino *m*; 2. (*dantims*) stuzzicadenti *m*

rākursas scórcio *m*

rālis rally *m inv*

raliūoti trillare A, cantare A (*durante il pàscolo*)

ramb||ėti 1. impigrirsi; 2. indurirsi; ~ūs 1. pigro; 2. goffo, impacciato

rámdy||mas 1. (*žvėrių*) addestramento *m*, domatura *f*; 2. (*sukilimo*) repressione *f*; ~ti 1. calmare A, placare A, tranquillizzare A; 2. (*žvėrį*) domare A, ammansire A; 3. (*sukilimą*) reprimere A, soffocare A; ~tojas, -a domatore *m* (*f*-trice), ammaestratore *m* (*f*-trice)

rameñt||as grucciona *f*, stampatella *f*; **váikščioti sù** ~ais camminare colle grucce

ramiai *prv.* con calma, tranquillamente, quietamente; *r!* kar. attenti!

ramýb||ė pace *f*, calma *f*, quiete *f*, tranquillità *f*, serenità *f*; **drumsti ~ę** turbare la quiete; **netėkti ~ės** pèrdere la calma; **dúok mán ~ę** lasciarmi in pace; **dvāsios ~ė** serenità dell'animo; ~ės **valandà** (*ligoninėse*) ora di riposo

ramin||imas acquietamento *m*; consolazione *f*; ~ti 1. tranquillizzare A, calmare A, placare A; **išgėrti ~amujų váistų** pèndere un calmante; *sng.*: ~kitės! calmatevi!; 2. (*guosti*) consolare A, confortare A; 3. (*malšinti*) domare A, sedare A

ramové 1. luogo tranquillo; 2. circolo militare della Repubblica lituana

rámpl||a ribalta *f*; **♦ išvysti ~os šviėsą** andare in scena, èssere rappresentato

ráms||čioti, ~čiūoti puntellare A, sorreggere A, sostenere A; *sng.*: **lazdà ~ėčiūotis** appoggiarsi al bastone; ~tinėti *žr.* ramsčiūoti

rañs||tis puntello *m*, sostegno *m*, appoggio *m*; *prk.*: **jis tápo šeimōs ~čiū** è diventato il sostegno della famiglia; ~týti *džn.* puntellare A, rinforzare A, sostenere A; *spec.*: ~týti **vañsmedžių šakās** staggiare A; *sng.*: ~týtis **lazdà** appoggiarsi al bastone; ~tūkas *muz.* ponticello *m*

ramumà, ramūmas calma *f*, pace *f*, quiete *f*; **káimo r.** la calma della campagna

ramùn||ė bot. margherita *f*; ~ėlė bot. camomilla *f*, matricaria *f*; **išgėrti ~ėlių arbātos** pèndere una camomilla

ram||ūs 1. (*nejudrus*) plácido, calmo, pacifico; ~i **ùpė** fiume plácido; ~ūs **is vandenýnas** ocèano Pacifico; 2. (*netriukšmingas*) silenzioso, quièto, tranquillo; **ieškóti ~aūs kam̃po** cercare un àngolo tranquillo; 3. (*neturintis rūpesčių*) sereno, calmo, tranquillo; ~ūs **miėgas** sonno tranquillo; ~ià **sąžinė** in buona coscienza

ránd||as cicatrice *f*; ~ėti cicatrizzarsi, rimarginarsi; ~uotas coperto di cicatrici

rang||à 1. (*rengimasis*) preparazione *f*, approntamento *m*; 2. ekon. appalto *m*; ~ōs **sutartis** contratto di appalto; ~ōs **darbai** lavori di appalto

ráng||as grado *m*, rango *m*; **diplomatinis ~as** rango diplomatico; **pirmojo ~o kapitōnas** capitano di vascello

rangý||ti 1. attorcigliare A, attòrcere A; *sng.*: **gyvātės rañgosi** le serpi si attorcigliano; 2. (*plaukus*) arricciare A, ondulare A; ~tis 1. serpeggiare A; **kėlias kyla ~damasis** la strada sale serpeggiando; 2. (*sunkiai lipti*) arrampicarsi, salire aggrappandosi

rangōvas, -ė appaltatore *m* (*f*-trice), imprenditore *m* (*f*-trice); **statýbos r.** imprenditore edile

rangúoti 1. arrotolare A, attorcigliare A; 2. (*vingiuoti*) serpeggiare A

rangūs svelto, sbrigativo, àgile; *r.* **vaikas** bambino svelto

rank||à mano *f* (*plaštaka*), braccio *m* (*nuo plaštakos iki peties*); **pláutis ~às** lavarsi le mani; **laikýtis už rañkų** tenersi per mano; **paĩmti aĩt rañkų** pèndere in braccio; **paspáusti kám rañką** stringere la mano a qc.; **trĩnti ~às** stropicciarsi, fregarsi le mani; **pėrrašyti ~à** copiare a mano; **jō patiēs ~à parašyta** è scritto di suo pugno; **taĩ rañkų dárbas** è fatto a mano; ~às **aukštýn!** mani in alto!; **♦ suĩkti išskėstomis rañkomis** ricèvere a braccia aperte; **paĩmti valdžią ĩ sávo ~às** pèndere il potere nelle proprie mani; **aĩt rañkų nešiĩti** portare in palma di mano; **auksinių rañkų** dalle mani d'oro; **dykomis rañkomis** a mani vuote; **iš rañkų kriĩta** casca di mano; **iš trečiųjų rañkų** di seconda mano, indirettamente; **iš rañkų ĩ ~às** di mano in mano; **kaĩp ~à nuėmė** è passato del tutto; ~à **pasĩekiamas** a due passi; **pō ~à** a portata di mano; ~às **grąžýti** tòrcersi le mani; ~às **nulėisti** abbàttersi, pèrdersi d'animo; ~à (*nu*)**móti** lasciar pèrdere; **rañkomis sukiĩsti** darsi la mano (*in segno di accordo*); **rañ-**

- kos prašyti* chiedere la mano; ~à *raņķ plāuna* una mano lava l'altra
- raņkdarbis** lavoro ad ago, lavoro femminile
- rankēlē** 1. *mžb.* manina *f*, manetta *f*; 2. *tarm.* maniglia *f*
- rankenā** 1. maniglia *f*, mánico *m*, manòpola *f*, impugnatura *f*; *dūru r.* maniglia della porta; *īrklo r.* impugnatura del remo; *plūgo r.* mánico dell'aratro, stégola *f*; 2. *anat.* manùbrio sternale
- raņkininkas**, -ē *sport.* pallavolista *m, f*
- 1 raņkin||is** *sport.* pallavolo *m*; *žaīsti ~i* giocare a pallavolo
- 2 raņkinis** da (a, di) mano; *r. stabdys* freno a mano; *r. laikrodīs* orologio da polso; *r. bagāžas* bagaglio a mano
- rankinūķ||as** borsetta *f*, borsa da signora; ~u *fābrikas* borsettificio *m*
- rānkioī dzn.** raccogliere *A*
- rankō||galis** polsino *m*; ~vē mánica *f*; *atsiraityti ~ves* rimbocarsi le maniche
- rankpelnys**, -ē *psn.* artigiano *m (f-a)*
- raņķpinig||iai dgs.** caparra *f*, anticipo *m*; *īdavē ~iu* ha dato una caparra
- rankrašt||ynas** 1. raccolta di manoscritti; 2. sessione (di) manoscritti; ~lnis scritto a mano
- raņkraštis** manoscritto *m*, originale *m*
- raņķsluos||tis** asciugamano *m*; *nusišlūostyk ~čiu* asciugati con un asciugamano
- raņktūris žr.** rankenā
- rānt||as** 1. (*ipjova*) tacca *f*, intaccatura *f*, intaglio *m*; 2. (*karvēs rago vagelē*) anello circolare; 3. (*bato*) guàrdolo *m*, tramezza *f*; 4. (*kraštas*) bordo *m*, orlo *m*; ~étas, ~ýtas intaccato, dentato, seghettato; ~ýti 1. intaccare *A*, intagliare *A*, dentellare *A*; 2. (*kapoti*) tagliare *A*, spaccare *A*; ~úotas žr. rantētas; ~úoti žr. rantyti 1
- rapyrā sport.** fioretto *m*
- rapyrininkas**, -ē *sport.* fiorettista *m, f*
- rāport||as** rapporto *m*, relazione *f*, resoconto *m*; *paduoti ~q* presentare un rapporto; ~úoti rapportare *A*, fare rapporto, riferire *A*
- rāpsas bot.** colza *f*; *aliējinis r.* ravizzone *m*, napo *m*, navone *m*
- rapsōdija muz.** rapsodia *f*
- rārōtai dgs.** bažn. messa mattutina durante l'avvento
- ras||ā** rugiàda *f*; *apkrītes ~ā* ùmido di rugiàda; *išeīti sū ~ā* uscire di primo mattino; ◇ ~ōs *švenīte* festa del solstizio d'estate
- rasakilā bot.** alchimilla *f*, erba stella
- rāsē** razza *f*; *baltōji r.* razza bianca
- rasēnti** piovigginare *E/A*
- rāsi(t) dll.** forse, può darsi, può essere
- rāsin||is** di razza, razziale, razzistico; ~iai *pōzymiai* caratteristiche razziali
- rasī||stas**, -ē razzista *m, f*; ~stinis razzista, razzistico; ~zmas razzismo *m*; ~zmo *politika* politica razzistica
- rasō||tas** 1. rugiadoso, ùmido di rugiàda; 2. (*prakaituotas*) bagnato di sudore; 3. (*apie stiklą*) appannato; ~ti 1. coprirsi di rugiàda; 2. bagnarsi di sudore, sudare *A*; 3. appannarsi, trasudare *E*; *stiklaī, slēna ~ja* i vetri si appannano, i muri trasudano; 4. (*lynoti*) piovigginare *E/A*
- rāst||as** tronco *m (d'albero)*, trave *f (di legno)*; ◇ ~o *sāvo akj nematyti* non vedere la trave nel pròprio òcchio; ~galys ceppo *m*, ciocco *m*, troncone *m*
- rāsti** trovare *A*, rinvenire *A*, scoprire *A*; *r. pāmestą dāiktą* rinvenire un oggetto smarrito; *r. draugą* trovare un amico; *r. žudiką* scoprire l'assassino; *suñkiai randamā knyga* libro difficilmente reperibile
- rastin||is (ri)trovato**; ~ūkas, -ē trovatello *m (f-a)*
- rāstis** 1. diventare *E*, divenire *E*; succedere *E*, accadere *E*; *rādosi visai tamsū* è diventato buio pesto; 2. (*rodytis*) apparire *E*, comparire *E*, spuntare *E*; *iš kur čià radaīsi?* da dove sei spuntato?
- rāsal||as** 1. inchiostro *m*; ~o *dēmē* macchia d'inchiostro; 2. *šnek.* vino di qualità scadente; ~inē calamàio *m*; ~inis d'inchiostro; *anat.:* ~inē *liaukā* tasca del nero; ~úotas sporco d'inchiostro; ~úoti macchiare d'inchiostro, inchiostare *A*
- rašēiva b. menk.** scribacchino *m (f-a)*, imbrattacarte *m, f*; scrittorùcolo *m*
- rašyb||a lingv.** ortografia *f*; ~os *klaīdos* errori di ortografia; ~os *žodynas* dizionario ortografico
- rašiklis** strumento per scrivere; matita d'ardesia
- rāšym||as** lo scrivere, scrittura *f*; ~o *mēnas* arte dello scrivere; *eilērašēio ~as* composizione di una poesia; ~o *reikmenys* materiale per scrivere
- rašin||ēti dzn.** scrivere *A (ogni tanto)*; scribacchiare *A*; ~ys 1. (*mokyklos*) tema *m*, componimento *m (scolastico)*, composizione *f*; 2. testo scritto, componimento *m*; *prōzos ~ys* componimento in prosa
- rašysena** scrittura *f*, calligrafia *f*; *nejskaītoma r.* scrittura illeggibile

rašy||ti 1. scrivere A; *aiškiai rašo* scrive in modo chiaro; ~ti *pieštukū, mašinėlė* scrivere con la matita, a macchina; 2. comporre A, stendere A, scrivere A; *jis rašo į laikraštį* scrive su (collabora a) un giornale; ~ti *protokolą* stendere un verbale; *eilėraščius* ~ti comporre le poesie; ~ti *pāžymį* dare un voto; 3. (*marginti*) abbellire A, variegare A; ~tinis scritto; ~tiniai *šaltiniai* fonti scritte; ~tis 1. firmare A, mettere la firma, sottoscrivere A; 2. (*stoti nariu*) iscriversi; ~tis į *partiną* iscriversi a un partito; ~tojas, -a scrittore m (f-trice); *pasakėčių* ~tojas favolista m

rašk||inėti džen., ~yti cògliere A, raccògliere A, strappare A; *obuolius* ~yti raccògliere le mele; ~ytuvas raccoglitrice f

rāš||liava 1. psn. žr. raštija; 2. menk. scritti privi di valore; ~muo segno gráfico, carattere m; *kinų* ~menys caratteri cinesi

rāšom||asis 1. dkt. compito scritto, verifica f, tema m; 2. dlv. da scrivere; ~oji *mašinėlė* macchina da scrivere; ~asis *popierius* carta da lettere; ~asis *stālas* scrivania f, scrittòio m; ~ieji *reikmenys* oggetti di cancelleria

rāšt||ai dgs. scritti m pl, òpere letterarie; *rinktiniai* ~ai òpere scelte; *pilnas* ~ų *rinkinys* òpere complete, òpera omnia; *istòriniai* ~ai scritti di carattere stòrico; ~as 1. (*ženklų sistema*) scrittura f, carattere m; ~o *išradimas* invenzione della scrittura; ~o *mokyti* insegnare a leggere e a scrivere; *graikų* ~as caratteri greci; 2. (*rašysena*) scrittura f, calligrafia f, grafia f; *gražūs tavo* ~as hai una bella calligrafia; 3. (*tekstas*) scritto m; *išdėstyti* ~ū mettere per scritto (per iscritto); ◇ *Šventasis* ~as la Sacra Scrittura; *kalba kaip iš* ~o parla come un libro stampato; 4. (*dokumentas*) lettera ufficiale, documento m, carta f; *dipl.*: *igaliójamieji* ~ai lettere credenziali; *garbės* ~as diploma d'onore; 5. (*išmarginimas*) disegno m, ornatura f; *staltiesės* ~ai disegni di una tovaglia

raštelis biglietto m, letterina f; quietanza f

raštija produzione letteraria; letteratura f; tradizioni scritte

rāstin||ė amministrazione f, cancelleria f, ufficio m; ~ės *knėgos* libri contabili; ~ės *tarnautojas* scrivano m, impiegato m

rašting||as alfabetà, istruito; ~ūmas istruzione elementare, alfabetismo m

rāstinink||as scrivano m, impiegato d'ufficio; ~au-ti fare lo scrivano

rāštiškas scritto; *r. atsākymas* risposta per scritto

raštúo||tas decorato, lavorato a fregi, coperto di ricami; ~ti decorare A, arabescare A, inserire motivi ornamentali

raštvėd||yba lavoro d'ufficio; ~ys, -ė impiegato (impiegata) d'ufficio, segretario m (f-a), protocolista m, f

ratà rata f; *ratomis mokėti* pagare a rate

rāt||ai dgs. carro m; ~ais *važiuoti* andare col carro; *astr.*: *Didieji, Mažieji Grįžulo* ~ai Gran carro (l'Orsa maggiore); Piccolo carro (l'Orsa minore)

rāt||as 1. ruota f; *atsarginis* ~as ruota di scorta; *varantysis* ~as ruota direttrice; ◇ *pāgalius* į ~ūs *kaišioti* mettere i bastoni tra le ruote; 2. (*apskritimas*) cerchio m, disco m, circolo m; *susėsti* ~ū sedersi in cerchio; *apsūpti* ~ū cingere in cerchio, accerchiare A; *sūkti* ~ūs (ore) volteggiare A, volare girando attorno a q.c.; *poliārinis* ~as circolo polare; *gėlbėjimo* ~as salvagente m; 3. *sport.* giro m, girone m; turno m; *garbės* ~as giro d'onore; 4. *prk.* (*sritis*) sfera f; campo m; *veiklūs* ~as sfera di attività; 5. *prk.* (*grupė*) gruppo m, ambito m, cerchia f; *šeimūs* ~ė nell'ambito della famiglia; *siaūras draugų* ~as ristretta cerchia di amici; ◇ *užbūrtas* ~as circolo vizioso

ratdirbys žr. rāčius

ratėl||is 1. mžb. r(u)otella f, r(u)oticina f; 2. (*verpi-mui*) filatòio m; *verpti* ~iū filare a filatòio; 3. (*grupė*) circolo m, crocchio m, cenàcolo m; 4. (*šokis*) girotondo m; ~i *šokti* fare il girotondo

ratifik||ācija, ~āvimas ratifica f, ratificazione f; ~uoti ratificare A, convalidare A

rātīl||as cerchio m, corona f, anello m; ~as *aplīnk saulę* corona solare; ~ai *apiė akis* cerchio intorno agli occhi, occhiāie f pl

ratilis bot. astro della Cina, aster m

rātin||ė tettòia per i carri; ~is con (a) ruote

rāt||lankis cerchione m, corona della ruota; ~pė-dis raggio della ruota; ~pjūklis sega circolare; ~stabdis *tech.* freno a ceppi

ratūk||ai dgs. carretto m, carrello m; ~as žr. ratėlis 1, 4

ratúo||tas (*su našta*) càrlico di q.c.; ~ti 1. (*skrieti ratu*) volteggiare A, volare girando attorno a q.c.; 2. (*ploti rankomis*) battersi le mani

1 raudà 1. pianto m; 2. canto fùnebre, trenodia f

2 raudà colore rosso, rosso m

raudālius, -ė piagnucolone m (f-a), frignone m (f-a)

raūd||**as** 1. rossiccio, fulvo; 2. (*apie arklių*) bàio; ~**è** 1. color rosso; 2. *bot.* oldenlandia *f*; 3 *zool.* scàrdola *f*

1 raūdinti (*raudoninti*) far diventare rosso; arrossare **A**

2 raūdinti (*virkdyti*) far piangere; addolorare **A**

raūdis 1. (*raudonis*) rosso *m*, rossore *m*; 2. (*arklys*) bàio *m*

raudójimas 1. pianto *m*; 2. canto fùnebre, trenodia *f*

raudōkl||**è** *bot.* salcerella *f*; ~**iniai** *dgs. bot.* litràcee *f pl*

raudón||**ai** *prv.* di rosso; ~**as** rosso; ~**ieji serbeñtai** ribes rosso; ~**ieji kraūjo kūnėliai** glòbuli rossi; **skaišciai** ~**as** rosso acceso, scarlato; ◇ **Raudonasis Kryžius** Croce Rossa; ~**drýžis** a strisce rosse

raudonė *med.* eritema *m*; arrossamento *m*

raudonėlis *bot.* origano *m*

raudonėti *žr.* raudonýti

raudon||**galvis** dalla testa rossa; ~**guřklis** dal petto rosso; ~**ikis** *žr.* raudonviřsis

raudon||**ymė** màchia rossa; ~**inti** arrossare **A**; tingere di rosso

raudon||**is** rosso *m*, rossore *m*; **jōs skruostus nūplieskė** ~**is** il rossore salì alle sue guance; ~**ýti** diventare rosso; arrossire **E**; ~**kāklis** dal collo rosso; ~**kepuraitė** (*pasakose*) Cappuccetto rosso; ~**kepūris** dal cappello rosso; ~**kōjis** dalle gambe (*zampe*) rosse

raudon||**ligė** *vet.* erisipela *f*; ~**medis** *bot.* mògano *m*, acagiù *m*

raudon||**nōsis** dal naso rosso; ~**ōdis**, -**ė** pellerossa *m, f*; ~**plaūkis** dai capelli rossi; ~**plūnksnis** dalle penne rosse; ~**skruōstis** dalle guance rosse; rubicondo; ~**spařnis** dalle ali rosse; ~**ūkė** *med.* rosolia *f*, rubèola *f*; ~**uodėgė** *zool.* codirosso *m*; ~**uōti** 1. rosseggiare **A**, apparire rosso; **dangūs** ~**uōja** il cielo rosséggia; 2. *prk.* arrossire **E**; ~**vėdis** rubicondo; ~**viřsis** *bot.* boleto rosso, rósola *f*

raudon||**žemis** terra rossa; ~**žiėdis** dai fiori rossi

raudō||**ti** 1. piangere dirottamente, singhiozzare **A**; 2. eseguire un pianto fùnebre; ~**tojas**, -**a** prėfica *f*

raudul||**ingas** lamentėvole, quėrulo, doloroso; ~**ys** lamento *m*, pianto *m*

rauduvė *žr.* kúoja

raūgalas 1. *žr.* ráugas 1; 2. bevanda àcida

rāug||**as** 1. (*tešlai*) fermento *m*, liėvito *m*; 2. (*kailiams*) conciante *m*, concia *f*, sostanza tannica; ◇

jīs sėno ~**o** (*senų pažiūrų*) è un uomo di vecchio stampo; 3. *b. menk.* brontolone *m*

rāugė *bot.* agrostemma *m*, gettaione *m*, mazzetto-ne *m*

raugeřšk||**iniai** *dgs. bot.* berberidàcee *f pl*; ~**is** *bot.* berbėride *f*

rāugėti ruttare **A**, fare rutti

raugyklà luogo di fermentazione o di concia; **kāilių r.** concerìa *f*

raugin||**imas** 1. fermentazione *f*, lievitatura *f*; 2. (*kailių*) concia *f*, conciatura *f*; ~**ti** 1. far fermentare (lievitare); ~**tas pienas** latte fermentato (cagliato); 2. (*kailius*) conciare **A**; 3. (*agurkus ir pan.*) marinare **A**; conservare sotto aceto; mėttere in salamòdia; ~**ti aguřkai** cetrioli sottaceto; ~**ti kopūstai** crauti *m pl*; ~**tojas** (*kailių*) conciatore *m*

rāug||**sėti** ruttare **A**; ~**telėti** emėttere un rutto

rāugti 1. far fermentare; mėttere sottaceto; salamoiare **A**; 2. (*kailius*) conciare **A**

raugulys rutto *m*

raūk||**čiai** *dgs.* pieghe *f pl*; **sijōnas sū** ~**čiai**s gonna a pieghe; ~**imas** pieghettatura *f*; raggrinzamento *m*; corrugamento *m*

rauký||**ti** 1. *džn.* corrugare **A**, aggrondare **A**, aggrottare **A** (*più volte*); ~**ti kākta, būrna** corrugare la fronte, stòrcere la bocca; 2. (*klostyti*) pieghettare **A**; ~**tis** 1. corrugarsi, aggrondarsi, accigliarsi, fare smòrfie; 2. (*pykti*) adirarsi, turbarsi

raukšlė 1. (*odos*) ruga *f*, grinza *f*, crespa *f*; **jō kākta vagōjo raūkšlės** le rughe gli solcàvano la fronte; 2. (*drabužio*) piega *f*

raukšlė||**jimas(is)** formazione delle rughe (delle pieghe); ~**tas** rugoso, grinzoso, increspato; ~**tas vėidas** volto rugoso; ~**ti** 1. corrugare **A**, aggrondare **A**, raggrinzire **A**, increspare **A**; *sng.*: **jō vėidas vīs labiaū** ~**josi** il suo viso si riempiva di rughe; **šiltas audinys greĩtai** ~**jasi** questo tessuto (si) raggrinzisce facilmente; (*vaisiaus*) **odėlė** ~**jasi** la buccia s'increspa; 2. (*glamžyti*) spieggazzare **A**, sgualcire **A**

raūk||**ti** 1. corrugare **A**, increspare **A**, arricciare **A**, raggrinzire **A**; ~**ti kākta** corrugare la fronte; **neraūk nōsis** non arricciare il naso; 2. (*traukti*) stringere **A**, unire **A**, coprire **A**; ~**tinis** a pieghe, increspato; ~**tinukas** volant *m inv*, falpalà *m*, balza *f*; **suknėlė sū** ~**tinūkais** àbito a volant; ~**tis** 1. corrugarsi, raggrinzirsi, incresparsi; 2. (*niauktis*) rannuvolarsi, incupirsi, oscurarsi; 3. (*mažėti*) diminuire **E**

raumen||*ýnas* muscolatura *f*; ~*lŋas* muscoloso; ~*lŋa rankà* braccio muscoloso; ~*lŋis* muscolare; ~*lŋis audinys* tessuto muscolare; ~*úotas* che ha molta polpa

raum||*uō* 1. *anat.* muscolo *m*; *širdiēs ~uō* muscolo cardiaco; ~*enū skaidulos* fibre muscolari; 2. (*liesa mėsa*) polpa *f*, carne muscolosa

raundas *sport.* round *m inv*, ripresa *f*

raup||*ai dgs. med.* vaiðlo *m*; *skiēpijimas nuō ~ū* vaccinazione antivaiolosa; ~*ū sugadintas vėidas* viso butterato

raup||*lēs dgs. bot.* vaiðlo *m*, verruca *f*; ~*lėtas* 1. nodoso, bitorzoluti; 2. *žr.* *raupūotas*; ~*saī dgs. med.* lebbra *f*, morbo di Hansen; ~*sūotas* lebbroso; ~*úotas* butterato, coperto di butteri

raus||*lmas(is)* 1. (*ieškojimas*) rovistio *m*, frugata *f*; 2. (*kasimas*) scavamento *m*, escavazione *f*; ~*inėti*, ~*ióti džn.* scavare *A*; raspare *A*

1 **raūs**||*ti* 1. (*knisti*) grufolare *A*, raspare *A*, razzolare *A*; *kiaulė ~ia* il maiale grufola; *sng.*: *vištos ~ėsi pō daržą* le galline razzolavano nell'orto; 2. (*kasti*) scavare *A*

2 **raūs**||*ti* 1. rosseggiare *A*, apparire rosso; *dangūs ima ~ti* il cielo comincia a rosseggiare; 2. arrossire *E*, diventare rosso; ~*ti iš gėdos* arrossire per vergogna

raūs||*tis* 1. *žr.* 1 *raūsti*; 2. (*ieškoti*) frugare *A*, rovistare *A*; *prk.*: ~*iasi atmintyję* sta rovistando nella memoria

raūs||*as* rossastro, rossiccio; ~*ėti* rosseggiare *A*, tendere al rosso; ~*inti* arrossare *A*, tingere di rosso; ~*uoti* apparire rosso

ráu||*ti* strappare *A*, sradicare *A*, svellere *A*, estirpare *A*; *žolės ~ti* sradicare le erbacce; *sng.*: *plaukus ~tis* strapparsi i capelli; *o velniai ~tu!* diavolo! accidenti!; ~*tis šnek.* (*peštis*) picchiarsi, percuotersi a vicenda; ~*tūvas (kelmų)* sradicatore *m*

raūz||*gan* *žr.* *raūs*||*as*

ravė||*jimas* sarchiatura *f*, diserbatura *f*; ~*ti* sarchiare *A*, sarchiare *A*, diserbare *A*; *morkàs ~ti* sarchiare le carote; ~*tojas, -a* sarchiatore *m (f -trice)*; ~*tūvas tech.* sarchiatrice *f*, zappatrice *f*

razetà *bot.* reseda *f*, melardina *f*, amorino *m*

razinà chicco di uva passa

razinos *dgs.* uva secca, uva passa

rāž||*as* 1. (*virbas*) ramoscello *m (secco)*, bastoncello *m*; 2. (*šluota*) ramazza *f*; 3. (*šakių virbalas*) rébbio di una forca; 4. (*nupjautas stiebas*) stóppia *f*;

~*fena* campo di stóppie; *dėginti ~ieną* ardere le stóppie

rāž||*ymasis, ~ulys* stiracchiamento *m*; ~*ytis* stiracchiarsi, sgranchire gli arti

reabilit||*ācija, ~āvimas* riabilitazione *f*; ~*uoti* riabilitare *A*

reag||*āvimas* reazione *f*, risposta *f*; ~*eñtas chem.* reagente *m*, reattivo *m*; ~*uoti* reagire *A*; *prk.*: ~*uoti į įžeidimą* reagire ad un'offesa

reākcija *chem., fiz.* reazione *f*; *grandininė r.* reazione a catena

reakcing||*as* reazionario; retrògrado; ~*ūmas* reazionarismo *m*

reakcionėrius, -ė reazionario *m (f -a)*

reaktyv||*inis* reattivo, a reazione; ~*inė jėgà* forza reattiva; ~*inis lėktūvas* aereo a reazione, aviogetto *m*, reattore *m*; ~*ūmas* reattività *f*; ~*ūs* reattivo

reāktorius reattore *m*; *chėminis r.* reattore chimico

real||*iai prv.* in modo reale; ~*ybė* realtà *f*

reāli||*ja* oggetto reale; ~*nis*: ~*nė gimnāzija* liceo scientifico

realist||*as, -ė* realista *m, f*; ~*inis, ~iškas* realistico; ~*inis pōžiūris* punto di vista realistico; ~*iškūmas* carattere reale, realtà *f*

realizā||*cija, ~vimas* 1. realizzazione *f*, attuazione *f*; *svajonių ~vimas* realizzazione dei propri sogni; 2. (*pardavimas*) vèndita *f*, smercio *m*

realiz||*mas* realismo *m*; ~*uoti* 1. realizzare *A*, attuare *A*, effettuare *A*; ~*uoti pasiūlymą* realizzare un propòsito; 2. (*parduoti*) vèndere *A*, smerciare *A*

real||*ūmas* realtà *f*; ~*ūs* 1. (*tikras*) reale, vero, effettivo; ~*ūsis darbo ūzmokėstis* salario reale; 2. (*įvykdomas*) realizzabile, attuabile, fattibile; ~*ūs troškimas* desiderio realizzabile; 3. (*atitinkantis tikrąją padėtį*) realistico; ~*l politika* politica realistica

reanim||*ācija, ~āvimas med.* rianimazione *f*; ~*ācijos skėrius* reparto di rianimazione; ~*uoti* rianimare *A*

rėbus||*as* rebus *m*, enigma *m*; *išsprėsti ~ą* risolvere un rebus; ~*ų sudarėtojas* enigmista *m, f*

recenzeñtas, -ė recensore *m*, recensitrice *f*

receñz||*ija* recensione *f*; *palanki ~ija* recensione favorevole; ~*uoti* recensire *A*; scrivere una recensione

recēpt||*as* 1. *med.* ricetta *f*, prescrizione *f*; *šitie vāistai pardūodami tik su gydytojo ~ū* questo

fàrmaco si vende solo dietro presentazione della ricetta mèdica; 2. *kul.* ricetta *f*; *obuolių torto* ~as ricetta della torta di mele

recèptorius *fiziol.* recettore *m*

receptūrā ricettario *m*, farmacopèa *f*

recidyv||as *teis.* recidiva *f*; ~*istas*, -è recidivo *m* (*f-a*)

rečitā||lis *muz.* recital *m inv*; ~*tįvas muz.* recitativo *m*

rečiūotas 1. (*randuotas*) coperto di cicatrici; 2. (*raupuotas*) butterato

rėčius fabbricatore di setacci

redag||*āvimas* 1. redazione *f* (*di un testo*); 2. direzione *f* (*di un giornale*); ~*uoti* 1. redigere *A*, curare *A*; ~*uoti strāipsnį* redigere un articolo; *knygā* ~*uota*... libro a cura di...; 2. (*vadovauti*) dirigere *A*; ~*uojamas*... sotto la direzione di...

redāk||*cija* 1. (*redagavimas*) redazione *f*; 2. (*suredaguotas tekstas*) stesura *f*, versione *f*; *naują kūrinių* ~*cija* nuova stesura di un'opera; 3. (*kolektyvas*) gruppo di redazione *f*; 4. (*patalpa*) ufficio redazionale; ~*cinis* redazionale, di redazione; editoriale; ~*cinė kolėgija* comitato di redazione, collègio redazionale; ~*torius*, -è redattore *m* (*f-trice*); direttore *m* (*f-trice*); *vyriausiasis* ~*torius* redattore capo; *atsakingasis* ~*torius* direttore responsabile

redūk||*cija* riduzione *f*; ~*torius tech.* riduttore *m*; ~*uoti* ridurre *A*; *lingv.*: ~*uotas balsis* vocale ridotta

reduplikācija *lingv.* raddoppiamento *m*; ripetizione *f*

referātas 1. (*pranešimas*) relazione *f*, rapporto *m*; 2. (*trumpas išdėstymas*) riassunto *m*, compendio *m*

referėndumas referendum *m inv*

refer||*eñtas*, -è 1. relatore *m* (*f-trice*); 2. (*pareigūnas*) referendario *m*; ~*uoti* 1. (*skaiyti referatą*) leggere una relazione; 2. (*pranešti*) riferire *A*, informare *A*, riportare fatti

reflėks||as *fiziol.* riflesso *m*; *sąlyginis, įgijamas* ~as riflesso condizionato, acquisito; ~*ija fil.* riflessione *f*, meditazione *f*; ~*inis* riflesso; ~*inis judesys* movimento riflesso (inconcio)

reflėktorius riflettore *m*

refōrm||a riforma *f*; *piniginė* ~a riforma monetaria; ~*ācija istor.* riforma *f* (*movimento religioso*); ~*ātorius*, -è riformatore *m* (*f-trice*), rinnovatore *m* (*f-trice*); ~*istas*, -è *polit.* riformista *m, f*; ~*izmas polit.* riformismo *m*; ~*uoti* riformare *A*, rinnovare *A*

refrāktorius telescopio rifrattore, rifrattore *m*

refrėnas ritornello *m*

refrižerātorius refrigeratore *m*

reg||à vista *f*; ~*ōs sutrikimai* disturbi di vista; ~*ōs ūrganai* ūrgani visivi

regālīja 1. insegne reali; 2. insegna di riconoscimento

regatā sport. regata *f*

rėgb||*ininkas*, -è *sport.* rugbista *m, f*; ~*is sport.* rugby *m inv*

regėjim||as 1. vista *f*, facoltà visiva; *jis silpno* ~o ha la vista débole; ~o *kampas* àngolo visuàle; 2. (*vizija*) visione *f*

regener||*ācija* rigenerazione *f*; ~*uoti* rigenerare *A*, ricostituire *A*

regeñt||as, -è reggente *m, f*; ~*ystė* reggenza *f*

regė||*ti* 1. vedere *A*; *neregėtas daiktas* cosa mai vista; 2. *prk.* (*patirti*) provare *A*, conōscere *A*; *daug kančių* ~*jo* ha provato molte sofferenze; ~*tis* sembrare *E*, parere *E*; *kaip tau rėgis?* che te ne pare?, cosa ne pensi?

regimāi prv. visibilmente, manifestamente

rėgim||as 1. visibile, visivo, visuàle; ~*i daiktaĩ* oggetti visibili; ~*oji atmintis* memoria visiva; *med.*: ~*asis nėrvas* nervo ottico; 2. (*tariamais*) apparente, illusòrio; ~*ybė* parvenza *f*, apparenza *f*, illusione *f*; ~*umas* visibilità *f*

reginys 1. veduta *f*, vista *f*, panorama *m*; *prieš mào akis atsivėrė puikūs r.* una splèndida vista apparve ai miei occhi; 2. scena *f*, spettacolo *m*, rappresentazione *f*

regiōn||as regione *f*; ~*inis* di regione, regionale

rėgis modal. probabilmente, forse

registrācij||a registrazione *f*, iscrizione *f*; ~*os mōkestis* tassa d'iscrizione

regīstras 1. (*sąrašas*) registro *m*, lista *f*, elenco *m*; 2. *muz.* registro *m*

registrā||*torius*, -è registratore *m* (*f-trice*); ~*tūrā* ufficio di registrazione, sportello *m*; ~*vimas* 1. registrazione *f*; *sutartiės* ~*vimas* registrazione di un contratto; 2. (*gyventojų*) iscrizione anagrafica

registrūo||*ti* 1. registrare *A*, immatricolare *A*, iscriverne in un registro; ~*ti gimimūs* registrare le nascite; ~*ti mašiną* immatricolare un'automobile; ~*tas laiškas* lèttera raccomandata; *sng.*: ~*jasi konferėncijos dalįviai* si iscrivono i partecipanti al convegno; 2. (*daryti užrašus*) prèndere nota, registrare *A*

reglameñt||as regolamento *m*, ordinamento *m*;
laikytis ~o attenersi al regolamento; ~*āvimas*
 regolamentazione *f*; ~*uoti* regolamentare *A*
reglān||as raglan *f inv*; ~o *rankovės* maniche alla
 raglan
regrēs||as regresso *m*, decadenza *f*; ~*yviai* *prv.*
 regressivamente, con moto regressivo; ~*yvūs*
 regressivo; ~*uoti* regredire *E*, retrocedere *E*
rēgul||a *bažn.* regola *f*; *paklūsti* ~ai ubbidire alla
 regola
reguliar||iaī *prv.* regolarmente, con regolarità;
 ~*ūmas* regolarità *f*; ~*ūs* regolare; ~*iōji ka-*
riūomenė esercito regolare
reguliā||torius *tech.* regolatore *m*; ~*vimas* 1. re-
 gola(rizza)zione *f*, regolamento *m*; *eismo* ~*vimas*
 regolazione del traffico; ~*pės vagōs* ~*vimo darbai*
 regolamento del corso di un fiume; 2. *tech.* ag-
 giustamento *m*, messa a punto
reguliūo||ti 1. regolare *A*; ~*ti eismą* regolare il
 traffico urbano; 2. aggiustare *A*, registrare *A*,
 mettere a punto; ~*ti laikrodį* registrare un oro-
 lógio; ~*tojas, -a* regolatore *m (f-trice)*
regūs che vede bene; di vista lunga
rēgz||ti 1. (in)tessere *A*, intrecciare *A*, tramare *A*;
prk.: *sámokslą* ~*ti* tramare (ordire) una con-
 giura; 2. *prk.* (*paistyti*) dire sciocchezze, rac-
 contare fandonie; ~*tinis* intrecciato, tessuto
rēgz||is rete *f*; amaca *f*; branda *f*; ~*ūkas* rete per la
 spesa
1 reid||as *jūr.* rada *f*; *prisišvartuoti* ~è ancorarsi
 nella rada
2 reidas 1. *kar.* raid *m inv*, incursione *f*; 2. (*netikėta*
revizija) ispezione inaspettata
reikal||as 1. affare *m*, cosa *f*, faccenda *f*; *kalbėti apie*
 ~*us* parlare d'affari; ~*as tās, kād...* il fatto è
 che...; *turiū ĩ Jūs* ~*q* ho da parlarle; *eikime prie*
 ~*o* passiamo all'argomento, veniamo al sodo; *tur-*
rėti ~*q sū...* aver da (a che) fare con...; *taī ne mą-*
no ~*as* non è affar mio, ciò non mi riguarda; *tur-*
riū svarbesniū ~*ū* ho ben altro da fare; *nesikišk*
ne ĩ sàvo ~*us* bada ai fatti tuoi; *asmeninis* ~*as*
 questione personale; *beviltiškas* ~*as* impresa
 disperata, causa persa; *širdiės* ~*aī* relazione
 amorosa; 2. (*būtinumas*) bisogno *m*, necessità *f*;
nerà ~*o šaukti* non c'è bisogno di gridare; *bė* ~*o*
 senza bisogno, inutilmente; *ėsant* ~*ui* in caso di
 bisogno; *būtinās* ~*as* necessità urgente; 3. (*tiks-*
las) ragione *f*, motivo *m*, causa *f*; *beñdras* ~*as*
 causa comune; *kókiu* ~*u atejai?* per quale ragio-

ne (a che scopo) sei venuto?

reikaláu||ti richiedere *A*, esigere *A*, pretendere *A*,
 rivendicare *A*, reclamare *A*; *per daug iš manės*
 ~*ji* esigi troppo da me; ~*ti algų padidinimo* ri-
 vendicare aumenti di stipendio; *šitas darbas* ~*ja*
kruopštumo questo lavoro richiede diligenza
reikalāvim||as 1. esigenza *f*, richiesta *f*, rivendica-
 zione *f*; *pūblikos* ~*u* a richiesta del pubblico;
patėnkinti visūs ~*us* soddisfare tutte le esigenze;
teisėti ~*ai* rivendicazioni legittime; 2. *ppr. dgs.*
 (*reikmė*) requisito *m*, norma *f*; *kandidātas atitiñka*
 ~*us* il candidato risponde ai requisiti (ha i requi-
 siti richiesti); *pagaī etikėto* ~*us* a norma dell'eti-
 chetta; ~*us atitiñkantys dydžiai* dimensioni stan-
 dard
reikaling||as necessario, occorrente, indispensa-
 bile; ~*a sąlyga* condizione necessaria; *pasiimk sū*
saviñ vīsa, kās ~*a* prendi con te tutto l'occor-
 rente; *niėko nesū* ~*as* non ho bisogno di nulla; *tė-*
vū sutikimas būtinai ~*as* è indispensabile il con-
 senso dei genitori; ~*ūmas* necessità *f*, bisogno
m, occorrenza *f*
reikalinis di affari; commerciale
reikė||ti *beasm.* aver bisogno di, occórrere *E*, essere
 necessario; *mán reikia eiti* devo andare, bisogna
 che io vada; *reikia, kád jis čia ateitų* è necessario
 che egli venga qui; *nerėikia meluoti* non bisogna
 dire bugie; *táu* ~*tu daugiaū mókytis* dovresti
 studiare di più; *kō tau reikia?* di (che) cosa hai
 bisogno?, cosa vuoi?; *ō kaip reikiant* come si
 deve, per bene; *kō bereikia* non manca nulla,
 tutto va bene
reĩkiam||ai *prv.* debitamente, nel modo dovuto,
 come si deve; ~*as* debito, doveroso, giusto; ~*u*
laikū a tempo debito; *sū* ~*a pāgarba* col debito
 rispetto; ~*ybė*, ~*ūmas* necessità *f*, bisogno *m*;
gram.: ~*ybės dalỹvis* participio di necessità
reikl||ūmas esigenza *f*, pretensione *f*; ~*ūs* esigente,
 severo, rigido
reikm||ė bisogno *m*, fabbisogno *m*, necessità *f*;
patėnkinti materiālines sàvo ~*ės* soddisfare i pro-
 prii bisogni materiali; ~*eninė* nécessaire *m inv*;
 ~*uō ppr. dgs.* oggetto *m*, articolo *m*, accessori *m*
pl; *rāšymo reikmenys* articoli di cancelleria; *asme-*
ninio vartójimo reikmenys oggetti di uso perso-
 nale; *plataūs vartójimo reikmenys* gèneri di largo
 consumo; *virtūvės reikmenys* utensili da cucina
reikšm||ė 1. significato *m*, senso *m*; *tiesioginė, pér-*
keltinė žodžio ~*ė* significato próprio, figurato

della parola; 2. (*svarba*) importanza *f*, rilievo *m*, valore *m*; *teikti kám ~ės* dare importanza a q.c.; *taĩ tũri lėmiamas ~ės* ciò ha un valore decisivo; *didelės ~ės renginys* manifestazione di grande importanza

reikšmingai *ai prv.* in modo significativo; *~as* 1. significativo, espressivo; *~as žvilgsnis* sguardo significativo; 2. (*svarbus*) importante, notevole, rilevante; *~as atradimas* scoperta importante; *~umas* importanza *f*, valore *m*, portata *f*; *istòrinio ~umo įvykis* evento di portata storica

reikšmĩn *is*, **reikšmiškas** che riguarda il significato, semantico; *~is žodžių skirtumas* distinzione semantica delle parole

reikš *ti* 1. significare A, avere importanza; *ką taĩ reĩkia?* che significa ciò?; 2. esprimere A, manifestare A, dichiarare A; *~ti sàvo nuomoneĩ, sàvo reikalàvimus* esprimere la propria opinione, presentare le proprie rivendicazioni; *~ti užuėjautĩ* fare le condoglianze; *~ti pretenzijas* avanzare, accampare pretese; *~ti sàvo nepasitėnkimà* mostrare il proprio disappunto; *~tis* manifestarsi, rivelarsi, presentarsi, mostrarsi

reĩkti *žr.* reikėti

reĩs *as* corso *m*, tragitto *m*, traversata *f*, volo *m*; *~inis: ~inis autobusas* autobus di linea

reĩšk *ėjas, -a* portavoce *m inv*, intèrprete *m, f*; *~imas* espressione *f*, manifestazione *f*; *mintiės ~imas* espressione del pensiero; *~inys* 1. fenomeno *m*, evento *m*, fatto *m*, caso *m*; *gamtòs ~iniai* fenomeni naturali; *įprastas ~inys* fatto ordinario, caso comune; 2. (*žodžių junginys*) locuzione *f*; 3. *mat.* espressione *f*, formula *f*; *algebriinis ~inys* espressione algebrica

rejėstras *žr.* registras 1

rėk *aloti, ~auti* gridare A, sbraitare A, vociare A; *~auti ànt vaikų* sbraitare contro i ragazzi; *~čioti* gridacchiare A, piagnucolare A; *~dyti* far strillare, far piangere

1 **rekėt** *as tech.* dente (nottolino) di arresto; *~o mechanizmas* arpionismo *m*

2 **rėketas** racket *m inv*, estorsione *f*

rekė *tis, ~žis* 1. albero ramoso; 2. palo nodoso; 3. supporto a tre piedi

rėkinti far piangere, far strillare

reklam *à* pubblicità *f*, réclame *f inv*; *reklàmos biũras* agenzia di pubblicità; *reklàmos àgentas* agente di pubblicità, reclamista *m*; *šviesòs ~à* réclame luminosa; *~acija* reclamo *m*, rimostranza *f*; *pa-*

reĩkti ~acijà fare, presentare un reclamo; *~àvimas* pubblicizzazione *f*

reklà *m* *inis* reclamistico, pubblicitario; *~inis skelbimas* manifesto pubblicitario; *~uoti* reclamizzare A, pubblicizzare A; *~uoti naujà gaminĩ* reclamizzare (fare réclame a) un nuovo prodotto

rėkl *ė žr.* gėrklos; *~ys, -ė žr.* rėksnys; *~ūs* atto a strillare

rėkojimas lo strillare

rekolėkcijos *dgs. bažn.* ritiro spirituale

rekomend *acija, ~àvimas* raccomandazione *f*; *~acinis* di raccomandazione, commendatizio; *~uoti* raccomandare A, consigliare A; *nerekomenduojamas asmuò* persona non raccomandabile

rekonstr *avimas, ~ũkcija* ricostruzione *f*; *ekonòminis šalies ~avimas* ricostruzione economica del paese; *miėsto ~ũkcijos plànas* piano regolatore della città; *~ũccinis* di ricostruzione; *~uoti* ricostruire A, restaurare A

rekòrd *as* record *m inv*, primato *m*; *pasėkti pasàulio ~q* conquistare un primato mondiale; *~ininkas, -ė* primatista *m, f*, recordman *m inv*, campione *m*, campionessa *f*; *šũolio į aukštĩ ~ininikas* primatista del salto in alto; *~inis* di (da) primato (record); *~iniai skaĩčiai* cifra record

rekreacija ricreazione *f*, ricupero delle forze

rekrũt *as istor.* recluta *m*, coscritto *m*; *iĩti į ~ũs* reclutare A, arruolare A

rėksm *as* 1. grido *m*, strillo *m*; 2. pianto *m*; *~ingas* 1. stridulo, strillante, stridente, acuto; *~ingas balsas* voce stridula; 2. *prk.* (*ryškus*) vistoso, sgargiante, appariscente, chiassoso; *~inga įškaba* réclame vistosa

rėksnys, -ė 1. strillone *m (f -a)*; 2. piagnucolone *m (f -a)*

rėksti cògliere A, strappare A

rėktelėti lanciare un grido

rėk *ti* 1. gridare A, urlare A, strillare A; *įš skaũsmo ~ti* gridare per il dolore; *~ia visà gėrkle* urla (grida) a squarciagola; *prk.:* *~ianti spalvà* colore vistoso; 2. (*barti*) sbraitare A, sgridare A

rektifik *acija chem.* rettificazione *f*; *~uoti* rettificare A, sottoporre a rettificazione

rektor *àtas* rettorato *m*; *~iàuti* ricoprire la càrica di rettore

rėktorius, -ė rettore *m (f -trice)*

reku *ltiv* *avimas* nuova coltivazione; *~uoti* ricoltivare A

rēk||ūnas, ~ūs žr. **rēk||snys**, ~lūs
rekviz||āvimas, ~lcija requisizione *f*, sequestro *m*
rekvizitas 1. *teis.* requisito *m*; 2. *teatr.* attrezzera *f*,
 accessori teatrali
rekvizuoti requisire *A*, sequestrare *A*
relaksācija relax *m inv*, rilassamento *m*, distensione *f*
relē *tech.* relè *m*, relais *m inv*, soccorritore *m*
reliatyv||iaī *prv.* in modo relativo, relativamente;
 ~istas, -ė relativista *m, f*; ~istinis relativistico;
 ~izmas *fil.* relativismo *m*; ~ūmas relatività *f*;
 ~ūmo *teorija* teoria della relatività; ~ūs relativo
relig||ija religione *f*; **krikščionių** ~ija religione
 cristiana; ~ingas religioso, pio, devoto; ~ingū-
 mas religiosità *f*; ~inis, ~iškas religioso; ~inė
 šventė festa religiosa; ~iniai karaī guerre di reli-
 gione; ~iškai *prv.* religiosamente, secondo la reli-
 gione
relikt||as relitto *m*; ~inis relitto, residuo, restante;
 ~inė augalijà flora relitta
relikvij||a reliquia *f*; **praieitiš** ~os le reliquie del
 passato
reljef||as rilievo *m*; superficie terrestre; ~inis in
 (di) rilievo; rilevato, sporgente; ~inė figūrà fi-
 gura dai contorni rilevati; ~inis žemėlapis carta
 in rilievo; plàstico *m*; ~iškas 1. in rilievo; 2. *prk.*
 (ryškus) espressivo, chiaro
rēm||ai *dgs.* 1. (paveikslas) cornice *f*; **paauksuoti** ~ai
 cornice dorata; 2. (akinių) montatura *f*; 3. *prk.*
 (ribos) limiti *m pl*; **pėržengti** ~us superare i limiti
remārka 1. postilla *f*, glossa *f*, chiosa *f*; 2. (*dramos*
veikale) didascalìa *f*
rēm||as 1. (*lango, durų*) telàio *m*, infisso *m*; **dvigubi**
 (*lango*) ~ai doppie finestre; 2. *tech.* ossatura *f*,
 intelaiatura *f*, carcassa *f*
rėmbėti 1. (*kietėti*) indurirsi; 2. (*trauktis*) rimargi-
 nare *E*, cicatrizzarsi; 3. *prk.* (*darytis nerangiam*)
 diventare goffo, impacciato
remėjas, -a sostenitore *m (f -trice)*
remilitariz||ācija, ~āvimas nuova militarizzazione;
 ~uoti militarizzare di nuovo
rēmimas sostegno *m*, appoggio *m*
rėmin||is di cornice; a telàio; ~ė antenà antenna a
 telàio
reminiscen|cija reminiscenza *f*
rėminti incorniciare *A*; *r. pavėikslą* incorniciare un
 quadro
remont||as, ~āvimas riparazione *f*, ristrutturazione
f, restauro *m*; **mašinų** ~o dirbtūvės officina di

riparazione; **kapitālinis pāstato** ~as restauro
 completo dell'edificio; **einamasis kėlio** ~as ma-
 nutenzione ordinaria della strada; ~ininkas
 riparatore *m*, aggiustatore *m*; **kelių** ~ininkas
 stradino *m*; ~uoti riparare *A*, aggiustare *A*,
 accomodare *A*

rēm||ti 1. puntellare *A*, appoggiare *A*, rinforzare *A*,
 reggere *A*; ~ti griūvančių sieną puntellare un
 muro pericolante; **kol kijos rėmia** finchè reggono
 le gambe; *sng.*: ~tis į kienō raiką appoggiarsi al
 braccio di qc.; **nesiremė alkūnėmis į stālą** non
 appoggiare i gomiti sul tavolo; 2. *prk.* (*šelpiti*)
 soccorrere *A*, aiutare *A*, assistere *A*; ~ti vaŕgs-
 tančius soccorrere i bisognosi; 3. *prk.* (*pritarti*)
 sostenere *A*, appoggiare *A*, favorire *A*; ~ti kienō
 kandidatūrą sostenere la candidatura di qc.; 4.
prk. (*spausti*) stringere *A*, premere *A*; ~tis 1.
 (*siektis*) confinare *A*, essere vicino, toccare *A*;
pirštai rėmiasi į bātų galūs le dita toccano la punta
 delle scarpe; 2. (*imti pagrindu*) basarsi, fondarsi;
 ~tis fāktais basarsi sui fatti; **rėmiantis tuō...** te-
 nuto conto di...

rėmuō bruciore di stomaco, pirosi *f*

rēmzti 1. (*kasyti*) grattare *A*; 2. *prk.* (*skubėti*) affret-
 tarsi

renegātas, -ė rinnegato *m (f -a)*; apōstata *m, f*

renesānsas 1. *istor.* Rinascimento *m*; 2. *prk.* ri-
 nāscita *f*, ripresa *f*

renėtas renetta *f*, mela renetta

reng||ėjas, -a organizzatore *m (f -trice)*, promotore
m (f -trice); curatore *m (f -trice)*; **šventės** ~ėjai gli
 organizzatori di una festa; **katalogo** ~ėjas cura-
 tore di un catalogo; **ykla teatr.** camerino *m*;
 ~imas(is) 1. organizzazione *f*, preparazione *f*,
 allestimento *m*; **parodōs** ~imas allestimento di
 una mostra; **kādrų** ~imas formazione dei quadri;
 ~imasis egzāminams, keliōnei preparazione agli
 esami; preparativi di un viaggio; 2. (*vilkimas*)
 atto del vestire o del vestirsi; ~inėti *džn.* vestire
A (più volte); ~inys manifestazione *f*, iniziativa
 culturale

reŋg||ti 1. preparare *A*, organizzare *A*, predisporre
A; ~ti vakariēnę preparare la cena; ~ti įstātymą
 elaborare una legge; ~ti sāmokslą ordire una
 congiura; *sng.*: ~iasi egzāminui si sta prepa-
 rando per un esame; ~iasi lyti sta per piōvere; 2.
 (*vilkti*) vestire *A*; ~ti vaikūs vestire i bambini;
sng.: **gražiaī** ~tis vestirsi bene, con eleganza; 3.
 (*atlikti apdailos darbus*) rifinire *A*

rēnis *chem.* rēnio *m*

reñkam||*as* elettivo, elettorale; *~os pāreigos* càrica elettiva; *~ūmas* elettività *f*

rent||*à* rēndita *f*; *žēmēs ~à* rēndita fondiària; *gyvėnti iš ~ōs* vivere di rēndita

rentabil||*ūmas* redditività *f*, profitto *m*; *~ūs* red-
tizio, profittevole, fruttuoso

reñtgen||*as* raggi Rontgen, raggi X; *~o nūotrauka*
radiografia *f*; *~o kabinėtas* gabinetto di radio-
logia

rentgeno||*gramà* radiogramma *m*; *šnek.: pasidarýti ~grāmą* farsi le lastre; *~lōgas, -ė* radiòlogo *m* (*f*
-a); *~lōgija* radiologia *f*; *~skōpija* radioscopia *f*;
~terāpija radioterapia *f*

reñtininkas, -ė chi vive di rēndita

rentinỹs 1. (*trobessio*) travatura *f*; 2. (*šulinio*) lati
esterni di un pozzo

reorganiz||*ācija, ~āvimas* riorganizzazione *f*, ri-
ordinamento *m*; *įmonės ~āvimas* riorganizzazi-
one di un'azienda; *~uoti* riorganizzare A, riordi-
nare A

reostātas reostato *m*

reparāci||*ja* riparazione *f*, risarcimento *m*; *~nis* di
riparazione

repatri||*ācija* rimpatrio *m*; *~āntas, -ė* persona
rimpatriata; *~juoti* rimpatriare E/A

repečk||*ėnti žr.* repečkóti; *~ōm(įs) prv.* (a) carponi,
gattoni; *~ōm šliáužioti* strisciare carponi; *~óti*
1. avanzare carponi, gattonare A; *šnek.: vaikas*
jaũ ~ója il bimbo sta già gattonando; 2. (*lipti*)
arrampicarsi, muoversi aggrappandosi

repetuāras repertório *m*; *platūs r.* repertório vas-
to

repetīcija prova *f*; *generālinė r.* prova generale

repetītorius, -ė žr. korepetītorius

repetóti žr. repečkóti

repetúo||*ti* provare A, fare le prove; *rytój ~sime*
domani si prova

rėpl||*ės dgs.* tenaglie *f pl*, pinza *f*, cacciachiodo *m*; *sũ*
~ėmis vlnį ištraukti tōgliere un chiodo con le
tenaglie

rėplik||*a* rēplica *f*, battuta *f*; *pašaipl ~a* battuta
spiritosa; *~uoti* replicare A, contraddire A

rėpl||*inėti, ~ióti* strisciare carponi, gattonare A;
~ōm(įs) prv. (a) carponi, gattoni

reportāžas reportage *m inv*, servizio giornalistico;
tiesioginis r. diretta *f*

repòrteris, -ė reporter *m inv*, cronista *m, f*; *rādijo r.*
radiocronista *m*

reprės||*ija* repressione *f*, rappresaglia *f*; *~inis* re-
pressivo; *~inės priėmonės* mezzi repressivi; *~yvūs*
punitivo; *~uoti* reprimere A, fare rappresaglie

reprezent||*ācija* rappresentazione *f*; *~ācinis, ~aty-
vūs* rappresentabile, rappresentativo; *~āntas, -ė*
rappresentante *m, f*; *~āvimas* rappresentazione
f; *~uoti* rappresentare A, fare le veci di; *~uoti*
įmonę rappresentare una ditta

reprodūk||*cija* 1. (*kopija*) ristampa *f*, riproduzione
f, rifacimento *m*; 2. *biol., ekon.* riproduzione *f*;
~torius riproduttore *m*; *~uoti* riprodurre A;
ristampare A

reprogrāfija riprografia *f*

rėpsóti menk. ingombrare A; èssere tra i piedi

rėpti abbracciare A; impossessarsi

reptīlija žr. roplỹs

reputāci||*ja* reputazione *f*, stima *f*; *turėti gėrą ~ą*
godere di un'ottima reputazione

respekt||*abilūs* rispettabile; *~uoti* rispettare A

respirātorius respiratore *m*

respùblika repubblica *f*; *parlamenteinė ~a* repùb-
blica parlamentare; *~inis* di repùbblica, repùb-
blicano; *~ōnas, -ė polit.* repubblicano *m* (*f*-*a*)

restaur||*ācija, ~āvimas* restàuro *m*, restaurazione
f, ristabilimento *m*; *~āvimo darbai* lavori di res-
tàuro; *monārchijos ~ācija* restaurazione della
monarchia; *~ātorius, -ė* restauratore *m* (*f*-*trice*);
~uoti restaurare A; *~uotas pavėikslas* dipinto
restaurato

rėš||*ti* 1. (*daryti įkarpas*) intaccare A, intagliare A;
2. (*kirsti*) tagliare A, abbattere A; 3. (*statyti iš*
rašty) costruire in legno; *~tinis nāmas* casa cos-
truita con tronchi

restorān||*as* ristorante *m*; *vakarieniāuti ~ė* cenare
al ristorante

resùrsai dgs. risorse *f pl*; *gamtōs r.* risorse naturali

rėsv||*as* piuttosto rado, rarefatto; *~à barzdà* barba
rada; *~ėti* diradare E

retadañtis dai denti radi

retai *prv.* radamente, di rado, raramente

reta||*kalbis* dal parlare lento; *~pėdis, -ė* persona
lenta; *~plaũkis* dai capelli radi

rėt||*as* 1. rado; *~as àudeklas* tela rada; 2. raro; *~o*
grōžio di rara bellezza; *~enybė* rarità *f*, cosa rara;

~ėti 1. diradarsi; sfoltersi; *rūkas ~ėja* la nébbia si
dirada; 2. diventare meno frequente

rėtilas setaccio *m*, crivello *m*, vaglio *m*

rėtinimas diradamento *m*, sfoltimento *m*

retin||*is* rado; *~ės šukos* pėttine a denti radi

rētīn||**ti** diradare A, soltire A; *mīška* ~**ti** diradare un bosco; ~**tūvas** diradatrice *f*
rē||**tis** setaccio *m*, vaglio *m*, crivello *m*, buratto *m*; *mīltus pe* ~**tī išsijoti** passare al setaccio la farina; ♦ ~**čiū vādeni nēsti** portar l'acqua nel paniere
retys cicatrice *f*
rētkarčiais *prv.* di quando in quando, ogni tanto, qualche volta
retmē radura *f*
retor||**ika** retorica *f*; ~**inis**, ~**iškas** retorico; ~**inis klāusimas** interrogativa retorica; ~**iškas** (*išpūstas*) *stilius* stile retorico (ampoloso, gonfio)
retoromān||**as**, -ē ladino *m* (*f*-a); ~**u kaibos** lingue retoromanze (ladine)
retorta *chem.* retorta *f*, storta *f*
retransl||**iācija** ritrasmissione *f*; ~**iūoti** ritrasmettere A
retrospektyv||**ā** retrospettiva *f*; ~**iaī** *prv.* retrospettivamente; ~**ūs** retrospettivo
rētsykiais *prv. žr.* rētkarčiais
retumā radura *f*
retum||**as** rarità *f*; ~**ynas** bosco rado
rētuš||**as**, ~**āvimas** ritocco *m*, correzione *f*; ~**ūoti** ritoccare A; ~**ūotojas**, -a ritoccatore *m* (*f*-trice)
reumāt||**as med.** reumatismo *m*; *ūminis* ~**as** reumatismo articolare acuto; ~**ikas**, -ē chi è affetto da reumatismi; ~**inis** reumatico; ~**lzas** *žr.* reumātas
rēvā *geogr.* banco di sabbia, barra *f*; basso fondo *m*
revalvācija *ekon.* rivalutazione *f*
revānš||**as** rivincita *f*, rivalsa *f*, riscossa *f*; ~**lsta**, -ē revansista *m, f*; ~**lzas** revansismo *m*; ~**ūotis** rivalersi, rifarsi
reverāns||**as** riverenza *f*, inchino *m*; *padaryti* ~**q** fare una riverenza
revidūoti rivedere A, riesaminare A
reviū *nkt. dkt.* rivista *f*, spettacolo di varietà
revizion||**istas**, -ē revisionista *m, f*; ~**stinis** revisionistico; ~**zmas** revisionismo *m*
revizit||**as** visita di contraccambio; ~**ūoti** contraccambiare una visita
reviz||**orius**, -ē revisore *m*, ispettore *m* (*f*-trice); ~**ūoti** revisionare A, ispezionare A
revoliūc||**ija** rivoluzione *f*; ~**ingas** rivoluzionario; ~**ingūmas** carattere rivoluzionario; rivoluzionarismo *m*; ~**inis** rivoluzionario; ~**inti** rivoluzionare A; ~**ioniērius**, -ē rivoluzionario *m* (*f*-a); ~**ionizūoti** rivoluzionare A; rinnovare, trasformare A

revolverinis *tech.* girévole, rotativo
revolver||**is** rivoltella *f*, revolver *m inv*; ~**io šāvis** rivoltellata *f*, revolverata *f*
rezervācija riserva *f*; *indėnų r.* riserva indiana
rezerv||**as** 1. riserva *f*, scorta *f*, provvista *f*; *gamybos* ~**ai** riserve di produzione; 2. *kar.* riserva *f*; ~**ātas** riserva *f*; ~**āvimas** prenotazione *f*; ~**inis** di riserva; ~**uāras** serbatòio *m*, cisterna *f*; bacino di riserva; ~**ūotas** 1. riservato; ~**ūota vietā** posto riservato; 2. discreto, schivo; ~**ūoti** riservare A, prenotare A
rēzg||**alas ppr. dgs., menk.** discorso complesso; ~**imas** intrecciamento *m*; ~**inēs** *dgs.* rete *f*; ~**inys** groviglio *m*, viluppo *m*; *prk.:* *minčių* ~**inys** groviglio di idèe
rezideñcija residenza *f*, sede *f*
reznign||**ācija** rassegnazione *f*, abbandono *m*; ~**ūoti** rassegnarsi, sottomettersi
rezisteñcija resistenza *f*, opposizione *f*
reziūm||**ē nkt. dkt.** riassunto *m*, sunto *m*, sommario *m*; ~**ūoti** riassumere A, riepilogare A
rezoliūcija 1. risoluzione *f*, deliberazione *f*; 2. ordine *m*, disposizione *f*
rezon||**ānsas** 1. risonanza *f*; 2. *prk.* interesse *m*, eco *m*; ~**ātorius** risonatore *m*; ~**ūoti** risonare E/A, riecheggiare E
rezultāt||**as** risultato *m*, èsito *m*, conseguenza *f*; *egzaminų* ~**as** èsito degli esami; *pasiekti gerų* ~**u** ottenere un buon risultato; *kóks* (*rungtynių*) ~**as?** qual è il punteggio?; ~**yvūs** efficace, efficiente
rēžiklis *tech.* bulino *m*, cesello *m*, scalpello *m*
režim||**as** regime *m*; *demokratinis* ~**as** regime democratico; *maitynimosi* ~**as** regime alimentare; *laikytis* ~**o** essere a regime
rēž||**imas** (in)tagliatura *f*; ~**inys** (in)taglio *m*
rēžis 1. (*įbrėžtas ženklas*) intaccatura *f*, tacca *f*, incisione *f*; 2. (*atrėžta dalis*) taglio *m*, pezza *f*, pezzo *m*; 3. (*žemės ruožas*) appezzamento *m*, lotto di terreno
režis||**iērius**, -ē regista *m, f*; *teātro* ~**iērius** regista teatrale; ~**iērius padėjėjas** aiuto regista; ~**ūoti** curare la regia, mettere in scena, dirigere (*un film, uno spettacolo*); ~**ūrā** regia *f*, attività registica, direzione *f*
rėžyti *džn.* (ri)tagliare A, incidere A
rėžt||**as: sąvo** ~**u** 1. a modo suo, di testa propria; 2. a suo turno
rėžti tendere A, sforzare A; *r. akis* fissare lo sguardo

rėž||ti 1. (*pjauti*) tagliare A, intagliare A, scolpire A; 2. (*skaudėti*) sentire dolori; 3. (*trenkti*) colpire A, dare un colpo; 4. (*erzinti*) irritare A, eccitare A; ~**ianti spalvą** colore vistoso, appariscente; 5. *šnek.* (*tiesiai sakyti*) dire chiaro e tondo; ~**tūkas** žr. *rėžiklis*; **stiklo ~tūkas** diamante tagliavetro

riaug||ėti, ~**ulys** žr. *raug||ėti*, ~**ulys**

riaumó||jimas 1. (*jaučią*) muggio m, muggito m; 2. (*liūto*) ruggito m; 3. (*vėjo*) ululato m; 4. (*motoro*) ronzio m, strèpito m; ~**ti** muggire A, muggiare A; ruggire A; rugliare A; rugzare A; *prk.:* **jūra ~ja** il mare muggisce

riauš||ės *dgs.* tumulto m, rivolta f, sommossa f; **daug kur kilo ~ės** esplosero vari tumulti; ~**ininkas**, -ė rivoltoso m (f-a), ribelle m, f

rib||ā confine m, limite m, tèrmine m; **už šaliės ~ų** oltre confini del paese; **viskam yrā ribos** tutto ha un limite; **greičio ~à** limite di velocità; ◇ **išeiti iš ~ų** superare ogni misura; **péržengti ~às** oltrepassare i limiti

ribėti 1. scintillare A, luccicare A; 2. abbagliarsi, annebbiarsi; **mān akysė riba** mi si abbaglia la vista

riblnis estremo, māsimo, massimale; **r. greitis** velocità māsima

ribó||tas limitato, esiguo, scarso; **turėti ~tas ātsargas** disporre di risorse limitate; ~**ti** limitare A, restringere A; ~**tis** confinare A, essere contiguo (limitrofo); *Lietuvā ~jasi sū Latvija* la Lituania confina con la Lettonia; ~**tūmas** limitatezza f; ~**tuvas** *tech.* limitatore m; ~**ženklis** limite m, cippo m, paletto m

ribul||iaĩ *dgs.* (*vandens*) crespa f, ondulazione f; ~**iūoti** incresparsi

ricinā olio di ricino

riclnmedis *bot.* ricino m

ryčiaũ *prv.* più ad est (ad oriente)

ridā percorso m, corsa f, marcia f

rid||ėnti rotolare A, ruzzolare A; *sngl.:* **sviedinys ~ėnasi pėr pėvą** il pallone rōtola nel prato; ~**ėti** rotolarsi, ruzzolare E

ridlk||as *bot.* rāfano m; ~**ėlis** *bot.* ravenello m

ridinėti, ridinti rotolare A, ruzzolare A

rýd||inti, ~yti far inghiottire

riebal||aĩ *dgs.* grasso m; **augaliniai, gyvuliniai ~aĩ** grasso vegetale, animale; ~**ingas, ~lnis** grasso, adiposo; ~**lnis audinys** tessuto adiposo; ~**uotas** sporco di grasso, unto; ~**uoti** spalmare (o sporcicare) di grasso; ūngere A

rieb||ėti ingrassare E; ~**iaĩ** *prv.:* ~**iaĩ vályti** mangiare di grasso

riebinti ingrassare A

riėb||is žr. *riebūmas*; ~**ókas** piuttosto grasso; ~**ókš-lis** *tech.* premistoppa m *inv*; ~**ūmas** grassezza f, adiposità f; **pieno ~ūmas** percentuale di grasso del latte; ~**ūs** 1. grasso; ~**i mėsa** carne grassa; ~**i žemė** terra grassa (fèrtilis); 2. *prk.* (*nešvankus*) salace, spinto, piccante

riedėti 1. rotolare E, ruzzolare E; **r. nuó láiptų** ruzzolare dalle scale; 2. (*važiuoti*) andare E (*in auto*), transitare E; 3. (*byrėti*) colare E, scorrere E, stillare E; **iš akių jái riėda āsaros** dagli occhi le scórrono làcrime; 4. (*kaltis*) sgusciare E

riėdlentė *sport.* skate-board m *inv*

riėdmenys *dgs.* materiale rotābile

riedūčiai *dgs.* pattini a rotelle

riedulys 1. *geol.* masso errātico; 2. *sport.* hockey m *inv*; **žolės r.** hockey su prato

riejlmasis bisticcio m, zuffa f, litigio m; **šunų r.** rissa di cani

riekė fetta f, pezzo m; **dūonos r.** fetta di pane

riėkti 1. tagliare A; 2. (*arti*) arare A

riėsta, riestaĩ *prv.* male; con difficoltà, a stento; **táu būs r.** ti andrà male

riestaĩnis dolce di pasta arrotolata, ciambella f

riesta||kāklis dal collo piegato (incurvato); ~**nāgis** uncinato, unghiato; ~**nōsis** col naso all'insù; ~**rāgis** dalle corna piegate

riėst||as (ri)curvo, incurvato, piegato, adunco; ~**ā nōsis** naso adunco; ~**asnāpis** dal becco ricurvo; ~**audėgis** dalla coda arricciata

riė||sti 1. (ri)piegare A, (in)curvare A, inarcare A, flèttare A; **viėlq ~sti** piegare un filo di ferro; **ūsūs ~sti** arricciare i baffi; *sngl.:* **lentā ~čiasi** l'asse s'inarca; ~**stis iš skaūsmo** contōrcersi per dolore; ◇ ~**sti nōsį** (*didžiūotis*) rizzar la cresta, darsi delle àrie; 2. (*vynioti*) aggomitolare; 3. *šnek.* (*meluoti*) mentire A, dire bugie; ~**stlnis** *lingv.:* ~**stlnis kirėio ženklas** accento circonflesso; ~**stlniai skliaustėliai** parentesi graffe f pl; ~**stūvas** (*staklių*) sùbbio m

riėšas 1. (*rankos*) polso m, carpo m; 2. (*kojos*) tarso m

rieškū||ios *dgs.* giumella f, manciata f, manata f; **atsigėrti vandeņs iš ~ių** bere acqua a giumelle; **pilnomis ~iomis** in gran quantità

rėšut||as noce f, nocciola f; **kōkoso, muskāto ~as** noce di cocco, noce moscata; ◇ **kietas ~as** osso

duro; ~**āuti** raccogliere noci; ~**ýnas** noceto *m*, nocciolo *m*; ~**lnē** *zool.* nocciolaia *f*, nuciifraga *f*; ~**lnis** di noce, di nocciola; ~**lnē spalvā** color noce; ~**medis** *bot.* noce *m*; ~**medžio baldai** mobilio in noce

rietas *šnek.* anca *f*, coscia *f*

riētena 1. *bot.* lycopodium *m*, erba strega; 2. *bot.* poligono *m*; 3. *med.* (*nago tvinkimas*) pateréccio *m*, paronichia *f*

rietenos *dgs.* battibecco *m*, lite *f*, rissa *f*

rietėti *žr.* riedėti

rie||ti bisticciare *A*, litigare *A*; *sng.*: ~**jasi sù visais** bisticcia con tutti

rietimas 1. (*veiksmas*) inarcamento *m*, rotolamento *m*; 2. (*ritinys*) ròtolo *m* (*di stoffa*)

rietkaulis *žr.* šlaunikaulis

rietmėnė *bot.* gramigna *f*

rietuvė catasta *f*; **malkas krāuti** *ī rietuvę* accatastare la legna

riev||ē 1. (*metinis medienos sluoksnis*) anello di crēcita annuale (*di albero*); 2. (*raukšlė*) piega *f*, grinza *f*, crespia *f*; 3. (*dryžis*) riga *f*, striscia *f*, stria *f*; ~**ėtas** 1. costituito da diversi strati di anelli; 2. incurvato, ondulato; 3. rigato; ~**ėti** segnare *A*

1 **rifas** scoglio *m*, scogliera *f*; **korālinis r.** banco corallifero

2 **rifas** (*burės*) terzarolo *m*

rigzti 1. (*kibti*) attaccarsi, appiccicarsi; 2. (*raizgytis*) intrecciarsi, avvilupparsi; *prk.*: **miñtys rýzga** la mente si confonde

rij||imas inghiottimento *m*; ~**ūnas**, -**ė** *menk.* mangione *m* (*f-a*)

rýkas 1. (*indas*) recipiente *m*, vasellame *m*; 2. (*įrankis*) arnese *m*, attrezzo *m*

rýkauti strillare *A*, gridare *A*, strepitare *A*

1 **rikdýti** far strillare, far piangere

2 **rikdýti** (*trikdyti*) disturbare *A*, importunare *A*

rik||ē bica *f*, barca *f*; **statýti** *ī ~ės* abbicare *A*, abbarcare *A*

rikiāvimas allineamento *m*, schieramento *m*

rikis *šachm.* alfiere *m*

rikiuōt||ē *kar.* formazione *f*, ordine *m*; fila *f*, linea *f*; **kautyniū** ~**ė** ordine di battaglia; **stóti** *ī ~ę* schierarsi, mettersi in linea; *prk.*: **išeiti iš ~ės** (*sugesti*) essere messo fuori servizio

rikiuō||ti allineare *A*, schierare *A*, mettere in fila; ~**ti pagal ūgį** mettere in fila per altezza; *sng.*: ~**kitės pō dū** schieratevi due a due

rykl||ē *anat.* faringe *f* (*m*); ~**ės uždegimas** faringite *f*

rykl||ýs *zool.* squalo *m*; ~**ūs** *šnek.* vorace, ingordo

rikošet||as rimbalzo *m*; ~**uōti** rimbalzare *E/A*

riksmas 1. grido *m* (*gridi m pl, grida f pl*), strillo *m*; 2. (*naujagimio*) vagito *m*

rikšā riscio *m*, riscò *m*

rýkšt||ē 1. verga *f*, sferza *f*, frusta *f*; **nuplākti ~ėmis** punire a colpi di verga; 2. *prk.* (*nelaimė*) flagello *m*, calamità *f*; *♦* **Diėvo ~ė** flagello di Dio

rýkšti disfarsi, sfasciarsi; scucirsi, sciuparsi

riktas sbaglio *m*, errore *m*

riktelėti lanciare un grido

rikti 1. (*klysti*) sbagliare *A*; 2. (*irti*) disgregarsi, disfarsi, scomporsi

ryl||ā 1. *muz.* organetto *m*; 2. canto *m*; ~**iūoti** cantare *A*, trillare *A*

rymā pensiero *m*

rim||as *lit.* rima *f*; **kryžminis ~as** rima incrociata; ~**āvimas** il rimare

rimb||as frusta *f*, sferza *f*; ~**ū užkiřsti** colpire con la frusta

rýmoti 1. (*būti pasirėmusiam*) stare appoggiato (*a, su q.c.*); 2. (*mąstyti*) pensare *A*

rimtaĩ *prv.* seriamente, con serietà

rimt||as 1. serio; **jūs ~as žmogūs** è una persona seria; 2. importante, grave, serio; **taĩ ~ā problemā** è una questione importante

rim||ti 1. calmarsi, placarsi, cessare *E*; **vėjas ~sta** il vento si sta placando; 2. (*kęsti*) resistere *A*, stare fermo; ~**týbė** serietà *f*; ~**tinti** rendere (più) serio; ~**tis** calma *f*, pace *f*, quiete *f*; **drumsti rimti** disturbare la quiete; ~**tūmas** serietà *f*; gravità *f*

rimuō||ti rimare *A*, comporre in rima; ~**tos eilės** versi rimati

rinčiūo||tas rigato, intaccato; ~**ti** intaccare *A*, intagliare *A*, rigare *A*, filettare *A*

ringas *sport.* ring *m inv*, quadrato *m*

ring||ē 1. (*kilpa*) sinuosità *f*, ansa *f*; flessione *f*; 2. (*rumbas*) taglio *m*; segno *m*; ~**is** ansa *f*, meandro *m*; **ūpės ~iuose** nei meandri del fiume; ~**iūotas** sinuoso, tortuoso; ~**iūoti** serpeggiare *A*; attorcigliarsi

ringsóti stàrsene rannicchiato; oziare *A*

ringuō||ti 1. serpeggiare *A*; contorcersi; *sng.*: **gyvātė ~jasi** la serpe avanza contorcendosi; 2. (*vynti*) arrotolare *A*, avvolgere *A*; 3. (*dainuoti*) cantare gorgheggiando

rinkā mercato *m*; **vidaūs r.** mercato interno, nazionale; **riņkos kaina** prezzo di mercato

- rink||ėjas, -a** 1. raccoglitore *m* (*f*-trice); *liaudies dainų ~ėjas* raccoglitore di canti popolari; 2. (*kandidatų*) elettore *m* (*f*-trice); *~ėjų sąrašas* lista degli elettori; 3. (*mokesčių*) esattore *m* (*f*-trice); riscotitore *m* (*f*-trice); 4. (*raidžių*) compositore *m* (*f*-trice); *~yklà poligr.* sala di composizione; *~iklis tech.* selettore *m*
- rinkim||ai** *dgs.* elezione *f*; *paskelbti visuotinius ~us* indire le elezioni generali; *~ų apygarda* seggio elettorale; *~as* 1. (*surinkimas*) raccolta *f*; *parašų ~as* raccolta di firme; 2. (*išrinkimas*) elezione *f*, scelta *f*; 3. (*mokesčių*) riscossione *f*, esazione *f*; *nario mokesčių ~as* riscossione delle quote
- rinkin||ėti** *džn.* raccogliere *A*; *~ys* 1. raccolta *f*, collezione *f*, miscellanea *f*; *pąšto ženklių ~ys* raccolta di francobolli; *dainų ~ys* canzoniere *m*; *pilnas rąstų ~ys* opere complete; (*stalo*) *įrankių ~ys* servizio di posate; 2. *poligr.* composizione *f*
- riñkliava** 1. imposta *f*, tributo *m*, tassa *f*; *telſmo r.* tasse giudiziarie; 2. (*muito*) dazio *m*, tassa doganale, diritti doganali; *uosto r.* diritti di porto; 3. (*aukojami pinigai*) colletta *f*
- riñk||ti** 1. raccogliere *A*, riunire *A*, radunare *A*; *grybų ~ti* raccogliere i funghi; *sng.*: *~tis sve-tainėje* riunirsi in salotto; 2. (*ieškoti tinkamo*) scegliere *A*, preferire *A*; *sng.*: *nėrą kō ~tis* non c'è da scegliere; 3. (*sudėti*) comporre *A*; *~ti telefonų numerį* comporre un numero di telefono; 4. (*balsuojant*) eleggere *A*; 5. (*mokesčius*) esigere *A*, riscuotere *A*; 6. (*kraustyti*) sprecchiare *A*, liberare *A*; *stālų ~ti* sprecchiare la tavola
- rinktīn||ė** 1. *kar.* squadra speciale; 2. *sport.* (squadra) rappresentativa *f*, nazionale *f*; *Itālijos futbolo ~ė* la nazionale italiana di calcio; 3. *lit.* opere scelte, scritti scelti; *~is* scelto, selezionato, eccellente; *~ės prėkės* merce scelta
- riñktis** 1. *žr.* riñkti 1, 2; 2. (*kaup̃tis*) accumularsi, ammassarsi, addensarsi
- rinktūvas** 1. *žemd.* raccoglitrice *f*; 2. *poligr.* vantaggio *m*, balestra *f*; 3. (*indas*) serbatòio *m*, ricettacolo *m*
- riñtis** 1. (*rantas*) intaccatura *f*, tacca *f*; 2. (*įvija*) spira *f*, elica *f*; 3. *žr.* rievė 1
- riogl||a** *b.* persona goffa; *~inėti džn.* camminare goffamente
- rioglin||ti** 1. ingombrare *A*, ammucchiare *A*; 2. *žr.* rioglinėti; *~tis menk.* arrampicarsi (*in maniera sgraziata*)
- riogsóti menk.** 1. essere fuori posto, ingombrare *A*; 2. oziare *A*
- ripsas** reps *m* *inv.*, cordonato *m*
- rypúoti** 1. piangere amaramente; 2. cantare *A*, trillare *A*
- 1 risčià** trotto *m*; *įvyti árklį ĩ risčià* spronare il cavallo al trotto
- 2 risčià, risčiôm(īs)** *prv.* di (al) trotto; *r. bėgti* andare di trotto, trottare *A*
- rišdinti** far rotolare
- rišlingas** riesling *m* *inv.*
- risnóti** andare al piccolo trotto
- rišt||as** (*apie árklį*) veloce; *~elė* *prv.* di trotto; *~elė bėgti* andare di trotto, trottare *A*
- riš||ti** 1. rotolare *A*, ruzzolare *A*; *sng.*: *~tis nuô láiptų* ruzzolare dalle scale; 2. (*griauti*) capovolgere *A*, rovesciare *A*
- ristýnės** *dgs.* lotta *f*, rissa *f*, zuffa *f*
- ri||stis** 1. *žr.* risti 1; 2. (*byrėti*) scendere *E*, cadere *E*; 3. (*imtis*) azzuffarsi, battersi; 4. (*kaltis*) sgusciare *E*; *viščiūkai ~tasi iš kiaušinių* i pulcini stanno sgusciando
- rist||ūnas** corsiero *m*; trottatore *m*; *~utė* *prv.* di trotto
- ristūvas** rullo *m*
- rišėjas, -a** 1. (*javų pėdų*) accovonatore *m* (*f*-trice); 2. (*knygų*) legatore *m* (*f*-trice)
- rišdinti** far legare
- ryšėti** portare *A* (*fazzoletto, foulard*)
- ryš||iai** *dgs.* 1. legami *m pl.*, relazioni *m pl.*; *prekėbiniai ~iai* legami commerciali; *nutráukti sù kuô ~iūs* interrompere le relazioni con qc.; 2. comunicazioni *f pl.*; *~ių skýrius* agenzia postale
- riš||yklà** legatoria *f*; *~inėti džn.* legare *A* (*più volte*)
- rýšininkas, -ė** 1. impiegato (impiegata) postale; 2. (*tarpininkas*) intermediario *m* (*f*-a); 3. *kar.* trasmettitore *m* (*f*-trice)
- ryšys** 1. (*raištis*) legaccio *m*, laccio *m*, cordino *m*; 2. (*mazgas*) nodo *m*; 3. (*ryšulys*) fascio *m*, fagotto *m*; 4. (*sąsaja*) nesso *m*, (cor)relazione *f*, legame *m*, rapporto *m*; *užmėgti sù kuô rýšį* stabilire un rapporto (prendere contatto) con qc.; *ieškóti rýšio tarp dviejų įvykių* cercare il nesso tra due fatti; *giminystės r.* legame di parentela; 5. (*susižinojimas*) comunicazione *f*; *telefonų r.* comunicazione telefonica; *r. nutrúko* la comunicazione se si è interrotta
- ryšium** *prv.* a propòsito di, in relazione a

rýšk||*alas fot.* rivelatore *m*; **~ėti** rivelarsi, manifestarsi, apparire *E*

rýškiai *prv.* chiaramente; vivacemente; **r. geltónos spalvós** d'un giallo vivo (acceso)

rýškiaspalvis dal colore vivo, acceso

rýškin||*imas fot.* sviluppo *m*; **~ti** 1. méttre in risalto; 2. *fot.* sviluppare *A*

rýšk||*is* 1. *žr.* rýškūmas; 2. *astr.* misura della luminosità degli astri; **~ūmas** 1. chiarezza *f*, nettezza *f*, limpidezza *f*; **gařso ~ūmas** chiarezza (pulizia) del suono; 2. vivezza *f*, vivacità *f*, luminosità *f*; **spalvū ~ūmas** vivezza dei colori; **~ūs** 1. chiaro, manifesto, evidente; **~i įtaka** influsso evidente; 2. vivo, vivace, chiaro; **~ūs vaizdas** immagine chiara; **~i šviesà** luce vivace

riř||*ūmas* connessione *f*, coerenza *f*; **~ūs** connesso, coerente, legato; **~i kalbà** discorso connesso

riř||*ti* 1. legare *A*, stringere *A*, attaccare *A*; **šunį ~ti prie būdós** legare il cane alla cuccia; **māzgą ~ti** annodare *A*; *sng. prk.:* **kalbà nesiriřa** il discorso non si avvia (non si sviluppa); 2. (*knygas*) (ri)legare *A*; **~tūvas tech.** legatrice *f*

ryřulỹs fagotto *m*, fardello *m*, fascio *m*, fastello *m*, balla *f*; **mālķų r.** fascio di legna; **skalbinių r.** fagotto della biancheria; **řiēno r.** fastello di fieno

rýt *prv.* domani; **r. rýta** domani mattina, domattina

ryt||*aĩ dgs.* oriente *m*, est *m*, levante *m*; **~uosė** ad est; **~ų Europà** Europa dell'est, Europa orientale; **Tolimieji ~ai** Estremo oriente; **~ų vėjas** vento di levante

rýt||*as* mattino *m*, mattina *f*, mattinata *f*; **ankstį ~q** al mattino presto; **nuo ~o iki vākaro** dalla mattina alla sera; **řĩ ~q** stamattina; **lābas ~as!** buon giorno!

rýtdien||*a* 1. il domani; **atidėti ~ai** rimandare a domani; 2. *prk.* futuro *m*

rit||*ė* rocchetto *m*, bobina *f*, cannello *m*; **spiningo ~ė** mulinello *m* (*per canna da pesca*); **~ėnti** *žr.* ritinti

riter||*is* cavaliere *m*; paladino *m*; **~ių romānai** romanzi cavallereschi; **~iřkas** da cavaliere, cavalleresco; **~iřkas pólėgis** gesto cavalleresco; **~iřkūmas** cavalleria *f*

ritėti *žr.* riedėti

rýti 1. inghiottire *A*, ingoiare *A*, mandar giù; *r. kāsņį* inghiottire un boccone; 2. divorare *A*, ingozzare *A*, ingollare *A*; *prk.:* **knygās r.** divorare i libri

rytiēt||*is*, **-ė** abitante dei paesi orientali; **~iřkas** orientale, d'oriente

ritin||*ėti* 1. *džn.* far rotolare; 2. (*vartyti*) voltolare *A*, rivoltare *A*; *sng.:* **ĩř skaūsmo ~ėtis** contorcersi per il dolore; **~ys** 1. ròtolo *m*; 2. rullo *m*; 3. *mat.* cilindro *m*

rytĩn||*is* 1. mattutino, mattinale, del mattino; **~is pasiváikřčiojimas** passeggiata mattutina; 2. orientale, d'oriente, di levante; **~ės júros** mari orientali

ritinti rotolare *A*, ruzzolare *A*

rytỹs vento orientale, vento di levante

ritm||*as* ritmo *m*; **řirdiės ~as** ritmo cardiaco; **vālso ~ū** al ritmo di valzer; **laikýtis ~o** tenere il ritmo, andare a tempo

rytmet||*inis* mattutino; **~ys** mattino *m*, mattinata *f*

ritmika ritmica *f*

ritmĩngai, ritmiřkai *prv.* ritmicamente, con ritmo

ritmĩngas, ritmi||*nis*, **~řkas** ritmico, ritmato, cadenzato; **~nė gimnāstika** ginnastica ritmica;

~řkas kirėiāvimas accento ritmico; **ritmĩngas žiņgnis** passo ritmato; **~řkūmas** ritmicità *f*

ritmuřa sport. bastone *m* (*da hockey*)

ryt||*ój* *prv.* domani; **~ój vakarė** domani sera; **~ójus**

1. il domani; **iki ~ójaus** a domani; 2. *prk.* il futuro, l'avvenire

rýřalis gelata mattutina

rituāl||*as* 1. rituale *m*, rito *m*; **vestuvių ~as** rituale nuziale; 2. cerimoniale *m*; **laikýtis ~o** osservare, rispettare il cerimoniale; **~inis** rituale, di rito

ritul||*ininkas sport.* hockeista *m*; **~ys** 1. *žr.* ritinỹs; 2. *sport.* disco *m*; **lēdo ~ys** hockey su ghiaccio

rytvėjis vento di levante

riūk||*inti řnek.* 1. pigliare a pugni; 2. bere avidamente; **~sas řnek.** pugno *m*, colpo *m*, scapaccione *m*; **~sėti** caricare di pugni; **~telėti** dare una gomitata

rizėnti menk. fare risolini; ridere sotto i baffi

rizg||*inỹs* *žr.* raizginỹs; **~uliai dgs.** *žr.* raizgalaĩ; **~ūs** *žr.* raizgūs

ryzgūs 1. fastidioso, seccante, molesto; 2. litigioso, cavilloso

řizik||*a* rischio *m*, àlea *f*, pericolo *m*; **veĩkti sàvo ~a** agire a proprio rischio; **řýžtis ~ai** esporsi a un rischio; **~āvimas** rischio *m*; **~ĩngas** rischioso, pericoloso; **~ĩngūmas** rischiosità *f*; **~úoti** rischiare *A*, córrere il rischio, méttre a repentaglio; **~úoti gyvybę** rischiare la vita

ryř||*iai dgs.* riso *m*; **~ių sriubà** riso in brodo; **~ių kōřė** risotto *m*; **~is bot.** riso *m*

- rỹzt**||as decisione *f*, risolutezza *f*, volontà *f*, fermezza *f*; **jám trũksta** ~o gli manca forza di volontà; **tvirtas** ~as piena fermezza, volontà decisa
- ryžting**||ai *prv.* decisamente, risolutamente, fermamente; ~as deciso, risoluto, determinato; **kalbėti** ~u **balsù** parlare con tono deciso; ~umas *žr.* rỹztas
- rỹž**||tis decidersi, risolversi; ~osi **išvažiuoti** si è deciso a partire
- ròbotas** robot *m inv*
- rodỹkl**||ė 1. ago *m*, lancetta *f*; **laĩkrodžio** ~ės lancette dell'orologio; **kòmpaso** ~ė ago della bussola; 2. indice *m*; indicatore *m*; **kėlio** ~ė cartello (indicatore) stradale; **vardỹ** ~ė indice dei nomi propri
- rodĩkl**||is 1. (**grąžulas**) timone *m* (di un carro); 2. (**duomuo**) indicatore *m*, indice *m*; **gamỹbos** ~iai indice di produzione; 3. *mat.* esponente *m*
- ród**||ymas mostra *f*, proiezione *f*, visione *f*; **filmo** ~ymas proiezione di un film; ~inėti *džn.* mostrare A (*più volte*)
- ròdis** *chem.* ródio *m*
- ród**||yti 1. mostrare A, presentare A, indicare A; **kėlią** ~yti indicare la strada giusta; ~yti **spektąklį** presentare uno spettacolo; **pirštũ** ~yti mostrare a dito, additare A; 2. *prk.* manifestare A, rivelare A, dimostrare A; ~yti **sàvo jausmũs** manifestare i propri sentimenti; ~ytis 1. mostrarsi, farsi vedere, presentarsi; ~ytis **žmonėse** farsi vedere in pubblico; 2. apparire E, spuntare E, venir fuori; **sàulė** ~osi sta spuntando il sole; 3. (**atrodyti**) sembrare E, parere E; **mán** ~osi, **kàd jĩ pažĩstu** mi pare di conoscerlo; **jám** ~osi (**vaidenasi**) gli sembra di vedere
- rododėndras** *bot.* rododendro *m*
- ródos** *modal.* probabilmente, forse; *r.*, **ruòšiasi lýti** pare che voglia piovere
- rogėlės** *dgs.* slittina *f*, slittino *m*
- ròg**||ės *dgs.* slitta *f*; ~emis **važiuoti** andare in slitta; **šunỹ tráuķiamos** ~ės slitta trainata da cani; ~iakelis strada praticabile con slitte
- rogũt**||ės *dgs.* slittino *m*; *sport.* bob *m inv*; ~ininkas, -ė *sport.* bobbista *m, f*
- rojál**||is pianoforte a coda; **skambinti** ~iũ sonare il pianoforte
- ròj**||iškas paradisiaco, di paradiso; ~us paradiso *m*; ♦ *zool.*: ~aus **paũkštis** uccello del paradiso, paradisea *f*
- ròk**||as *muz.* rock *m inv*; ~o **mũzikos koncėrtas** concerto rock
- rokir**||ávimas, ~uotė *šachm.* arroccamento *m*, arrocco *m*; ~uoti arroccare A
- rokòk**||as rococò *m*; ~o **stĩliaus baldas** mòbile roccò
- 1 **román**||as, -ė romano *m* (*f*-a); ~ų **kalbos** le lingue romanze
- 2 **románas** *lit.* romanzo *m*; **núotykių** *r.* romanzo d'avventure
- románinis** románico; *r.* **stĩlius** románico *m*
- romanĩst**||as, -ė 1. romanziere *m* (*f*-a); 2. studioso di filologia romanza; ~ika filologia romanza
- románs**||as romanza *f*; **dainuoti** ~q cantare una romanza
- románti**||ka romanticismo *m*, sentimentalismo *m*; ~kas, -ė romántico *m* (*f*-a); sognatore *m* (*f*-trice); ~nis, ~škas romántico; ~škũmas l'essere romántico
- romantĩzmas** romanticismo *m*
- ròmas** rum *m inv*, rhum *m*
- ròmb**||as *mat.* rombo *m*, losanga *f*; ~o **fòrmos** a forma di rombo; ~inis ròmbico
- romén**||as, -ė *istor.* romano *m* (*f*-a); ~ų **impėrija** l'impero romano; ~iškas romano; ~iskieji **skaitmenys** nùmeri romani
- rómyti** *šnek.* castrare A
- rom**||umas mitezza *f*, docilità *f*; ~ūs 1. mite, dòcile, remissivo; 2. tranquillo, pacifico
- romuvà** *istor.* luogo sacro (*ai tempi del paganėsimu lituano*)
- róp**||ė 1. *bot.* rapa *f*; 2. serbatòio *m* (di un lume a petrolio); ~inė caraffa *f*; ~inis di rapa; ~inis **kopũstas** càvolo rapa
- ropliaĩ** *dgs. zool.* rèttili *m pl*
- rop(l)inėti** *džn.* strisciare A, avanzare carponi
- ropl**||ỹs rèttile *m*; ~òm *prv.* *žr.* ropòm(is); ~óti *žr.* ropóti
- ropòm(is)** *prv.* striscioni, carponi, pancia a terra; *r.* **váĩkščioti** camminare carponi
- ropò**||ti 1. strisciare A, camminare carponi; **sraĩgė žemė** ~ja la lumaca striscia per terra; 2. *šnek.* arrampicarsi, inoltrarsi con fatica
- ròpštis** arrampicarsi, salire aggrappandosi; *r.* **ĩ mėdĩ** arrampicarsi su un àlbero
- ropuonis** *žr.* roply̯s
- ropùtė** *tarm.* *žr.* bùlvė
- rotà**||cija rotazione *f*; **sėjomainos** ~cija rotazione agrària; ~cinis rotativo; ~cinė **spáusdinimo mašĩnà** rotativa tipogràfica; ~printas màcchina rotocalcogràfica; ~torius ciclostile *m*

rōtmistras *istor.* capitano di cavalleria

rotorinis di rotore, a rotazione

rōtorius *tech.* rotore *m*

rōtušē 1. *istor.* municipio *m*, consiglio municipale;
2. palazzo municipale

rov||ėjas, -a, ~ikas, -ė estirpatore *m* (*f*-trice), sradicatore *m* (*f*-trice); ~imas estirpazione *f*, estirpatura *f*, sradicamento *m*; žolių ~imas estirpazione delle erbacce

rozètė *archit.* rosone *m*

rozmarinas *bot.* rosmarino *m*

rožaņč||ius *bažn.* rosario *m*; kalbėti ~ių dire, recitare il rosario

rōž||ė 1. *bot.* rosa *f*; ~ių krūmas rosàio *m*; ♦ Álpių ~ė rosa delle Alpi, rododendro *m*; 2. *med.* erisipela *f*, risipola *f*; ~ynas roseto *m*, rosàio *m*; ~inis di rosa, rosato, ròseo; ~inė spalvą colore ròseo; ~lapis pètalo di rosa

rūbas vestito *m*; gerai pasiūtas *r.* vestito ben fatto

ruberoidas *stat.* cartone bituminato

rubidis *chem.* rubidio *m*

rubinas rubino *m*

rūbin||ė spogliatòio *m*; guardaroba *m*; ~inkas, -ė guardarobiere *m* (*f*-a)

rūblis rublo *m*

rūbrika rubrica *f*; titolo *m*

rubūlis, -ė chi è paffuto, grassoccio

rūčkis *šnek. žr.* rūdis

rūd||à minerale *m*; geležiės ~à minerale di ferro; ~ōs kasyklà miniera *f*

ruda||barzdis dalla barba fulva (rossa); ~kākliš dal collo fulvo

rūdakasys, -ė minatore *m*, cavatore *m*

rud||ākis dagli occhi castani; ~nōsis dal naso bruno

ruda||ōdis dalla pelle scura; ~plaūkis dai capelli castani (rossi)

rūd||as marrone; bruno; fulvo; rosso; ~i bātai scarpe marroni; ~à voverė scoiattolo fulvo; ~ās is lokys orso bruno; ~oji skruzdėlė formica rossa

rūdė 1. terreno torboso; 2. *bot.* puccinia *f*

ruden||ėti approssimarsi dell'autunno; ~inis autunnale, di autunno; ~iōp *prv.* verso l'autunno

rūdeniškas autunnale

rudėti imbrunire *E*, diventare marrone (fulvo)

rud||galvis dalla testa marrone, fulva; ~guoklis dal gozzo rosso

rūd||ijimas arrugginimento *m*; ~ymė terreno torboso

rudimeñt||as rudimento *m*; ~inis rudimentale

rūdýnas 1. *geol.* miniera *f*; geležiės *r.* miniera di ferro; 2. terreno torboso

rudinė *psn.* pastrano *m*

rūdīn||gas ricco di minerali, metallifero; ~is di minerale

rūd||inti rëndere bruno; tingere di marrone; abbronzare *A*; sáulė ~ina ódq il sole abbronzare la pelle; ~is, -ė bruno *m* (*f*-a)

rūd||ys *dgs.* ruggine *f*; ~yti arrugginire *E*, irrugginire *E*; geležis lengvai ~ija il ferro (si) arrugginisce facilmente; nerūdijantis plėnas acciaio inossidabile; *prk.:* senà mėilė nerūdija il primo amore non si scorda mai; ~kasys, -ė minatore *m*, cavatore *m*

rudmařgis dalle chiazze marroni

rūdmėsė *bot.* lattario *m*, lattaiòlo *m*

rūd||širmis, ~širvis (*apie arkli*) sauro bruciato

rud||uō autunno *m*; vėlyvas ~uō autunno avanzato; ~ėns darbaī lavori autunnali

ruduō||kė *žr.* rūdmėsė; ~lis, -ė chi ha il color bruno

rudúoti imbrunire *E*, diventare fulvo

rūdvietė miniera *f*

rūdžemis terra bruna

rūdžemis terreno con miniere

rūgėti 1. inacidire *E*; 2. imputridire *E*, marcire *E*

rūgiagėlė *bot.* fiordaliso *m*, battiségola *f*

rug||iapjūtė mietitura del grano; ~fėna campo di stoppia; ~ienōjas stelo della sėgala, paglia *f*; ~inis di sėgala, segalino; ~inė dúona pane segalino

rūginti far fermentare, lievitare *A*

rug||ys *bot.* sėgala *f*; žieminiai ~iai sėgala vernina

rūgpienis latte cagliato (rappreso)

rug||pjūtis agosto *m*; ~sėjis settembre *m*; ~sėjo šalnà gelata settembrina

rūgstėlė bevanda acidula

rūgst||elėti prëndere un sapore àcido; ~ėti inacidirsi; ~imas bevanda àcida; acidume *m*

rūgstýn||ė *bot.* acetosa *f*, erba brusca; ~ių sriubà minestra di acetosa

rūgsting||as àcido; ~umas acidità *f*; skrañdzio ~umas acidità di stòmaco; *med.:* padidėjęs skrañdzio sulčių ~umas ipercloridria *f*

rūgstyniāuti raccogliere l'acetosa

rūgstin||imas acidificazione *f*, acidulazione *f*; ~ti acidificare *A*, acidulare *A*

rūgst||is àcido *m*, acidità *f*, acidume *m*; vynas ~imi? atsiduoda il vino sa di àcido; *chem.:* sierōs ~is

ácido solfòrico; ~ókas acidulo, agretto; ~ùmas acidità *f*; ~ùs 1. ácido, agro, aspro, acerbo, brusco; *rūgštūs obuoliai* mele acerbe; ~ùs *vynas* vino aspro; 2. (*apie pieną*) inacidito, cagliato, rapreso; 3. *šnek. (piktas)* arrabbiato

rūg||ti 1. inacidire *E*, acidificare *E*; *vāsara maistas greitai ~sta* d'estate i cibi inacidiscono facilmente; 2. fermentare *A*, lievitare *E/A*; *dūona ~sta* il pane sta lievitando; 3. *šnek. (būti suniurusiam)* avvilirsi; rattristarsi

rūgt||iniai *dgs. bot.* poligonacee *f pl*; ~is *bot.* poligono *m*

ruj|| à 1. *biol.* frégola *f*, calore *m*, estro *m*; ~ōs *laikas* stagione degli amori; 2. (*gauja*) branco *m*; ~ōti andare in calore

rūkalkas *ppr. dgs.* 1. qualcosa da fumare; 2. incenso *m*

rūkalius, -è fumatore *m (f-trice)*

rūkan||a foschia *f*; ~as fosco, nebbioso

rūkas nébbia *f*, foschia *f*; *tiřštas r. nébbia* fitta, densa; nebbione *m*; *sklaidosi r.* la nébbia si dilègua, si dissolve

rūk||yklà 1. affumicatòio *m*; 2. *šnek.* stanza per fumatori; ~iklis 1. (*kandiklis*) bocchino *m*; 2. *žr. rūklỹs*

rūk||ymas 1. (*tabako*) il fumare, fumata *f*; 2. (*mais-to*) affumicamento *m*, affumicatura *f*; ~yti 1. fumare *A*; *mētē ~ęs* ha smesso di fumare; ~omas *sis kambarỹs* stanza per fumatori; ~omas *sis pōpierius* carta da sigarette; 2. affumicare *A*; ~yta *žuvỹs* pesce affumicato; ~ytojas, -a fumatore *m (f-trice)*; ~lys (*bitēms rūkyti*) affumicatore *m*

rūknóti piovigginare *E/A*

rūksnóti far fumo, fumigare *A*

rukš||lė *žr. raukšlė*; ~lėti, ~lėti *žr. raukšlėti*

rukšnà *b. menk.* brontolone *m (f-a)*, cattivone *m*

rūkti 1. (*trauktis*) chiudersi, coprirsi; 2. (*raukšlėtis*) corrugarsi, raggrinzirsi

rūk||ti 1. fumare *A*, fumigare *A*; *kāminas ~sta* il camino fuma; 2. (*dūmuose būti*) essere esposto all'affumicatura; 3. *prk. (bėgti)* correre a tutta velocità

rūkūo||tas nebuloso, nebbioso; ~ti annebbiarsi, annuvolarsi

rulet||ė 1. *tech.* nastro mètrico; 2. roulette *f*; *lōšti ~ė* giocare alla roulette

ruļonas ròtolo *m*; *pōpieriaus r.* ròtolo di carta

rūm||ai *dgs.* 1. palazzo *m*; *spōrto ~ai* palazzo dello sport, palasport *m*; *karāliaus ~ai* palazzo reale, corte *f*; 2. càmera *f*; *prekỹbos ~ai* càmera di com-

mercio; *knỹgų ~ai* ufficio del libro; ~as *žr. rūmai* 1

ruĩb||as 1. (*randas*) cicatrice *f*; 2. (*rantas*) tacca *f*, incisione *f*, taglio *m*; 3. (*krařtas*) bordo *m*, orlo *m*; ~ė 1. (*raukšlė*) piega *f*, crespa *f*, grinza *f*, ruga *f*; 2. *žr. ruĩbas* 1; ~ėti cicatrizzarsi, rimarginarsi

rumbūo||tas 1. segnato (deturpato) da cicatrici; 2. intagliato, dentellato; ~ti intagliare *A*, dentellare *A*, fare delle tacche; ~tinis segnato con una tacca

rūmininkas *istor.* maggiordomo *m*

rumūn||as, -è romeno *m (f-a)*; ~iškas romeno

rūmžti *šnek.* 1. (*kasyti*) grattare *A*; 2. (*kasti*) scavare *A*

rūngas traversa *f*, sbarra *f*, spranga *f*

rūng||čiotis rivaleggiare *A*, compètere; ~ti attirare *A*, allettare *A*

rungtỹn||ės *dgs. sport.* gara *f*, partita *f*, incontro *m*, lotta *f*; *fūbolo ~ės* partita di calcio; ~iāuti compètere, gareggiare *A*; ~iāutojas, -a competitore *m (f-trice)*, concorrente *m, f*; ~iāvimas competizione *f*; ~ininkas, -ė *žr. rungtyniāutojas*

1 rūng||tis compètere, gareggiare *A*, rivaleggiare *A*, lottare *A*; ~tis *dėl pėrgalės* compètere per la vittoria; ~iasi *atlētai* garėggiano gli atleti

2 rungtis *sport.* prova *f*, specialità sportiva

runkelėna bietolàio *m*

ruĩkel||is *bot.* barbabietola *f*, biètola *f*; *cūkrinis, pašarinis ~is* barbabietola da zùcchero, da foraggio; ~ių *augĩnimas* bieticoltura *f*

ruon||enà pelle di foca; ~iena carne di foca

rūonis *zool.* foca *f*

ruopti scavare *A*; incavare *A*

ruoš|| à 1. faccende domèstiche; 2. (*atsargų sudarymas*) approvvigionamento *m*, l'ammassare; ~ėjas, -a 1. (*kas rengia*) organizzatore *m (f-trice)*, promotore *m (f-trice)*, curatore *m (f-trice)*; 2. (*kas kaupia*) impiegato addetto agli ammassi; ~lmas(is) preparazione *f*, preparativo *m*, formazione *f*; ~lmasis *egzāminams* preparazione agli esami; ~inỹs *tech.* prefabbricato *m*

ruoš||ti(s) 1. preparare *A*, predisporre *A*; ~ti *pietūs* preparare il pranzo; ~ti *pāmokas* fare i cōmpiti, studiare le lezioni; ~ti *vestuvės* organizzare il banchetto di nozze; ~ti *sāmokslą* ordire una congiura; ~tis *keliōnei* prepararsi a (predisporre tutto per) un viaggio; *pūodas ~iasi virti* la pentola sta per bollire; 2. occuparsi di faccende domèstiche, affaccendarsi

rúož||as 1. (*brūkšnys*) tacca *f*, intaglio *m*; 2. (*juosta*) riga *f*, striscia *f*, stria *f*; *šviesos ~as* striscia di luce; *audinys su juodais ~ais* tessuto a righe nere; 3. (*tarpas*) tratto *m*, tronco *m*; zona *f*; *geležinkelio ~as* tronco ferroviario; *pasienio ~as* zona di confine; *skridimo ~as* pista di volo; 4. (*žemės rėžis*) lotto *m*, lembo *m*

rúoži||as striscia *f*, stria *f*; *~ais nulijo* la pioggia è caduta a strisce; *o savo ~u* a sua volta, di testa propria

ruožuo||tas a righe, rigato, striato; tigrato, zebrato; *~ti* 1. striare *A*, segnare a righe; fare delle tacche; 2. (*mušti*) frustare *A*, picchiare *A*

rūpesting||as premuroso, attento; diligente, assiduo; *~as tėvas* padre premuroso; *~umas* premura *f*, cura *f*, sollecitudine *f*

rūpes||tis 1. preoccupazione *f*, apprensione *f*, pensiero *m*; *bè ~ėiū* senza preoccupazioni; *~tis manė gráužia* sono assillato da un pensiero; 2. (*rūpinimasis*) cura *f*, premura *f*; *vienintelis jō ~tis - mokslo* la sua unica cura è lo studio

rūpėti 1. preoccupare *A*, dar pensiero; *mán rūpi tėvo ateitis* mi predeoccupa il tuo avvenire; 2. (*dominti*) interessare *E*, importare *E*, stare a cuore; *niėkas jam nerūpi* non gli importa nulla

rūpyba *teis.* tutela *f*, assistenza *f*, cura *f*

rūpija rupia *f*

rūpin||imasis cura *f*, premura *f*, sollecitudine *f*; *~imasis vaikų auklėjimu* cura dell'educazione dei figli; *~ti* 1. preoccupare *A*, inquietare *A*, mettere in pensiero; 2. (*teikti*) provvedere *A*, fornire *A*, approvvigionare *A*; *~tinis, -ė teis.* tutelato *m* (*f*-a); *~tis* 1. preoccuparsi, stare in pensiero; *~tis kienō sveikatā* preoccuparsi per la salute di qc.; 2. occuparsi, aver cura, badare *A*; *~tis svečiaiā* occuparsi degli ospiti; *~tis namais* badare alla casa; *~tojėlis etnogr.* Cristo penseroso (*scultura in legno rappresentante Cristo*)

rupi||ė 1. cortecchia scabrosa (*di un albero*); 2. *med.* orticaria *f*; *~ėtas* 1. rùvido, scabroso; 2. (*raupsuotas*) butterato

rūporas 1. megafono *m*; 2. *prk.* portavoce *m inv*

rūpšnōti (*žolę*) brucare *A*

rūp||ti irruvidire *E*; coprirsi di bütteri; *~umas* ruvidezza *f*, rozzezza *f*, grossolanità *f*; *~ūs* 1. (*stambus*) grosso, a grani grossi; *~l druskā* sale grosso; 2. (*šiurkštus*) scabro, rùvido, grossolano; *~ios raňkos* mani rùvide

rūpūs *žr.* rūpestingas

rūpūžė *zool.* rospo *m*

rūs||as, -ė russo *m* (*f*-a); *~ų tautā* pòpolo russo

rusėnti bruciare appena, ardere debolmente, dare poca luce; *prk.: viltis dar rusėno* c'era ancora un filo di speranza

1 rusėti *žr.* rusėnti

2 rusėti russificarsi, adeguarsi agli usi della Russia

rus||ybė, ~icizmas parola di origine russa

rusifik||acijs, ~avimas russificazione *f*; *~uoti* russificare *A*

rūsinimas *žr.* rusifikācija

rūs||ys cantina *f*, cava *f*, scantinato *m*, sotterraneo *m*; *vyną ~ųjė laikyti* conservare il vino in cantina

rusist||as, -ė studioso della filologia russa; *~ika* filologia russa

rūsisk||ai *prv.* in russo; *jį kalba ~ai* lei parla il russo; *~as* russo; *~i papročiai* usanze russe

rusmėnė *bot.* digitale *f*

rusnōti 1. *žr.* rusėnti; 2. (*risnoti*) trotterellare *A*

rūst||auti adirarsi, arrabbiarsi, infuriare *A*; *prk.: vėjas ~avo vlsq naktį* il vento ha infuriato per tutta la notte

rūstelėti diventare di colore marroncino; abbrustolirsi

rūstėti inseverire *E*, farsi minaccioso

rūsti diventare bruno (fulvo); abbrustolire *E*

rūst||ybė ira *f*, rabbia *f*, fùria *f*; *užsitraukti kienō ~ybę* attirarsi l'ira di qc.; *~ingas* *žr.* rūstūs

rūstinti irritare *A*, far arrabbiare

rūst||is, ~umas ira *f*, rabbia *f*, còllera *f*; *~uolis, -ė* persona rabbiosa, minacciosa; *~ūs* 1. (*piktas*) rabbioso, adirato, furioso; 2. (*griežtas*) severo, minaccioso, austero; *~ūs žvilgsnis* sguardo severo; 3. (*atšiaurus*) rigido, duro; *~l žiemā* inverno rigido

rusva||baždis dalla barba rossa; *~plaūkis* dai capelli castani

rūsv||as rossiccio, fulvo, bruno, castano, nocciola; *~os akys* occhi castani; *~ėti* imbrunire *E*, abbrustolirsi; *~inti* rëndere bruno; abbrustolire *A*; *~uoti* apparire bruno (fulvo, rossiccio)

rūšiāvimas cernita *f*, scelta *f*, selezionamento *m*; *vašius r.* cernita della frutta

rūšingūmas sorta *f*, qualità *f*

rūš||inis di qualità; di spèce; *~is* 1. qualità *f*, sorta *f*; *pirmosios ~ies* di prima qualità; 2. *biol.* spèce *f*; *augalų ~is* spèce di piante; 3. (*skirstymo vienetas*) gènere *m*, tipo *m*; modo *m*, stile *m*; *litera-*

tūros ~is gènere letteràrio; 4. *gram.* forma *f*;
veikiamoji ~is attivo *m*

rūšiuoklė 1. *tech.* selezionatrice *f*; 2. *žemd.* svec-
 ciatòio *m*

rūšiūo||ti assortire *A*; cèrnere *A*; selezionare *A*;
 ~ti *óbuolius* cèrnere le mele; ~tojas, -a cernitore
m (*f* -trice), assortitore *m* (*f* -trice); ~tūvas žr.
 rūšiuoklė

rūškan||a 1. tènebre *f pl*, oscurità *f*, bùio *m*; 2. *prk.*
 tristezza *f*, melanconia *f*; ~as 1. (*apniukęs*) nu-
 voloso, fosco, oscuro; 2. *prk.* cupo, tetro, triste;
 ~ótas žr. rūškanas

rūtà bot. ruta *f*; ♦ *rūtų vainikas* corona di ruta (*sim-*
bolo di verginità)

rutėnis chem. ruténio *m*

rutinà routine *f*, tran tran *m*, andazzo quotidiano

rūtul||as ròtolo *m*, involto *m*; *sniėgo* ~as palla di

neve; ~ininkas, -ė *sport.* lanciatore del peso;
 ~inis sfèrico; *tech.*: ~inis guolis cuscinetto a
 sfere

rūtulio||ti 1. (*risti*) rotolare *A*, arrotolare *A*; 2.
 (*plėtoti*) progredire *E/A*, evòlversi; *sng.*: įvykiai
 ~josi labai greičiai gli eventi si susseguivano mol-
 to velocemente

rutul||ys 1. sfera *f*, palla *f*, globo *m*; *rūtulio fòrmos* a
 forma di sfera; *žėmės* ~ys globo terrestre; 2.
sport. peso *m*; *rūtulio stūmimas* lancio del peso;
 ~iškas sfèrico, globulare, rotondo; ~iūkas *mžb.*
 pallina *f*, palletta *f*, pallòttola *f*

rūzganas žr. rūšvas

ruzg||ėti 1. (*judėti*) muòversi, agitarsi; 2. *šnek.*
 (*niurmėti*) brontolare *A*; ~óti ondeggiare *A*; ~ūs
šnek. che bròntola

rūzlinti *šnek.* camminare goffamente

S

sáauga *med.* aderenza *f*; coalescenza *f*
sábal||**as** *zool.* zibellino *m*; ~**inis** di zibellino
sabot||**ávimas**, ~**ázas** sabotaggio *m*; ~**ázininkas**,
 -**é** sabotatore *m* (*f*-*trice*); ~**úoti** sabotare *A*
sachar||**inas** saccarina *f*; ~**òzè** *chem.* saccaròsio *m*
sadi||**stas**, -**é** sàdico *m* (*f*-*a*); ~**zmas** sadismo *m*
safýras zaffiro *m*

1 sag||**à** bottone *m*; **ságq** **išiúti** attaccare un bottone;
 ~**ū dirbėjas** bottonaio *m*

2 sagà *istor.* saga *f*

ság||**é** *žr.* sėgė; ~**ióti** *žr.* segióti

ságst||**ymas(is)** abbottonatura *f*; ~**inėti**, ~**yti** *džn.*
 abbottonare *A*; *sng.*: ~**ytis mārškinis** abbotto-
 narsi la camicia

sag||**tis** fibbia *f*, fermaglio *m*; ~**ùtė** 1. *mžb.* botton-
 cino *m*; 2. spilla *f*

sáik||**as** misura *f*; limite *m*, moderazione *f*; **viřšyti**
 ~**q** oltrepassare la misura; **sù** ~**ū** con modera-
 zione; nei giusti limiti; **bė** ~**o** oltre (fuor di) mi-
 sura; ~**ávimas** misurazione *f*

saikdinti far giurare

saiking||**ai** *prv.* moderatamente, con misura; ~**ai**
gėrti bere moderatamente; ~**as** moderato, tem-
 perato, sobrio; ~**umas** moderatezza *f*, tempe-
 ranza *f*, sobrietà *f*

saikinti *žr.* saikdinti

sáiksty||**ti** 1. (*siekti*) tendere *A*, protendere *A*; 2.
 (*priesaikauti*) giurare *A*, prestare giuramento; 3.
žr. saikúoti; ~**tis** attentare a q.c.

saik||**úoti** misurare *A*; dosare *A*; ~**ūs** misurato,
 moderato, temperato

saistýti *džn.* 1. (*sieti*) legare *A*, unire *A*; 2. (*iparei-*
goti) obbligare *A*, vincolare *A*

saít||**as** 1. (*ryšys*) legame *m*, vincolo *m*; **giminýstės**
 ~**ai** legami di parentela; 2. (*virvė galvijui rišti*)
 capestro *m*, cavezza *f*

sájūdis movimento *m*; **studenų** *s.* movimento stu-
 dentesco

sájung||**a** 1. (*susivienijimas*) unione *f*, alleanza *f*;
sudaryti ~**q** stringere un'alleanza; 2. (*organiza-*
cija) unione *f*, associazione *f*, società *f*; **dañlininkų**
 ~**a** associazione dei pittori; **profėsinė** ~**a** sin-

dacato *m*; ~**ininkas**, -**é** alleato *m* (*f*-*a*); ~**inis**
 dell'unione, alleato

sakaí *dgs.* rėsina *f*; **pušų** *s.* rėsina di pino

sákal||**as** *zool.* falco *m*, falcone *m*; ~**as keleivis** falco
 pellegrino; **medžioklinis** ~**as** falcone da caccia;
 ~**iniňkas** *istor.* falconiere *m*; ~**ininkystė** *istor.*
 falconeria *f*

sak||**áuti** resinare *A*, raccogliere la rėsina; ~**ávi-**
mas resinatura *f*

sakyklà *bažn.* pulpito *m*; **lįpti į sakýklą** salire sul
 pulpito

sákym||**as** il dire; il parlare; discorso *m*; **jō** ~**u** a suo
 dire, secondo lui

sakinėti *džn.* dire *A*, raccontare *A* (*più volte*)

sakíngas resináceo, resinifero, resinoso; *s.* **mėdis**
 álbero resinifero

sákinimas resinatura *f*

sakinýs *gram.* proposizione *f*, frase *f*; **pagrindinis**,
šalutinis *s.* proposizione principale, subordinata;
sudėtinis *s.* periodo *m*

saký||**ti** dire *A*, parlare *A*, raccontare *A*; ~**ti savo**
núomonę dire la propria opinione; **tięsą sákant** *a*
 dire il vero; **kitaip sákant** in altre parole; **sáko, kàd**
jis seřga si dice (dicono) che sia malato; ~**tinis**
 orale, verbale; ~**tinė tautósaka** folclore *m*; ~**tis** 1.
 dire *A*; **sákėsi višką žinąs** diceva di saper tutto; 2.
 (*prisipažinti*) ammettere *A*, confessare *A*

sakmė leggenda *f*, racconto *m*

sákmiřkas legendario

sákomasis orale; *s.* **egzámimas** esame orale; orale *m*

sakra||**lūs** sacrale; ~**mentas** *bažn.* sacramento *m*

sáksas, -**é** *istor.* sàssone *m*, *f*

saksofónas *muz.* sassòfono *m*

sakúo||**tas** 1. *žr.* sakíngas; 2. incatramato; ~**ti**
 (*in*)catramare *A*; ~**tis** álbero resinoso

sakvojážas sacco da viaggio

sal||**à** isola *f*; **negyvėnama** ~**à** isola disabitata; ~**ós**
gyvėntojas isolano *m*

salamándra *zool.* salamandra *f*

saldain||**is** cioccolatino *m*, confetto *m*; caramella *f*;
mėtinis ~**is** caramella alla menta; ~**ių dėžutė** scato-
 la di cioccolatini; ~**ių parduotivė** negozio di dolci

- sald**||ėšiai *dgs.* dolciumi *m pl*; ~ėsis dolce *m*; ~ėti indolcire *E*; ~ýmedis *bot.* liquirizia *f*; ~l̃nis dolce
- saldinti** 1. zuccherare *A*; 2. addolcire *A*, mitigare *A*
- sald**||is sapore dolce; ~išius, -ė persona golosa
- saldyti** *žr.* sáldinti
- saldliežuv**||áuti *menk.* adulare *A*, lusingare *A*; ~ávimas lusinga *f*, adulazione *f*
- saldžialiežūvis**, -ė *menk.* adulatore *m (f -trice)*, lusingatore *m (f -trice)*
- sald**||ōkas dolciastro, dolcigno; ~ūmas sapore dolce; dolcezza *f*; ~umýnai *dgs.* dolci *m pl*, dolciumi *m pl*; ~ūnas, ~uōlis mela dolce
- sald**||ūs 1. dolce; sáldžios výšnios ciliegie dolci; 2. *prk.* (malonus) piacevole, gradévole, dolce; ~i šýpsena sorriso dolce; 3. *prk.* (lipšnus) mellifluo, melato; sáldūs žodžiai parole melate; ~utėlis molto dolce
- saldžia**||bašis dal dolce canto; *prv.* dolcemente; ~kalbis, -ė persona mellifluis; ~kaftis dolce-amaro; ~liežūvis, -ė *žr.* sáldiežūvis
- sālė** sala *f*, àula *f*; šōkių *s.* sala da ballo; āktų *s.* àula magna; tešmo *s.* àula del tribunale
- saliėras** *bot.* sèdano *m*
- salietr**||à *tech.* (sal)nitro *m*, nitrato di potassio; ~uoti nitrare *A*, concimare con nitrati
- sályg**||a 1. condizione *f*, patto *m*; kėlti ~as porre delle condizioni; sù ~a, kàd... a condizione (a patto) che...; *gram.*: ~os sakinys proposizione condizionale; 2. *dgs.* condizioni *f pl*, circostanze *f pl*; gvėnimo ~os condizioni abitative; *mat.*: ūždavinio ~os dati di un problema
- sálygln**||is 1. condizionale; condizionato; ~is paleidimas liberazione condizionale; ~ūmas convenzionalità *f*, convenzione *f*
- sálygišk**||ai *prv.* condizionalmente; ~as 1. condizionale; 2. immaginario, illusōrio
- sálygo**||ti condizionare *A*, determinare *A*; causare *A*; ~tūmas condizionamento *m*
- sálykl**||as malto *m*; ~inė distilleria di malto
- salýnas** arcipėlago *m*
- sály**||tis contatto *m*; accostamento *m*; ieškoti ~čio sù kuō cercare un contatto con qc.
- saliūt**||as saluto *m*; salva *f*; ~uoti salutare *A*, rėndere saluto (con le artiglierie)
- salōn**||as salone *m*; salotto *m*; ◇ grōžio ~as istituto di bellezza; ~inis di salone; da salotto
- salotà** 1. *bot.* lattuga *f*; 2. *dgs. kul.* insalata *f*; pomi-dorų salōtos insalata di pomodori
- salōtinė** insalatiera *f*
- salpā** *geogr.* golena *f*
- saļpas** piccola insenatura
- sástelėti** prėndere un sapore dolciastro
- saļs**||ti divenire (più) dolce; ~vas dolciastro
- sálti** 1. divenire dolce, addolcirsi; 2. (*geisti*) desiderare *A*, ambire *A*
- sálv**||ė *kar.* salva *f*; scàrica *f*, ràffica *f*; šáudyti ~ėmis sparare a ràffiche, lanciare una salva
- sámaiša** miscuglio *m*
- sāman**||a *bot.* musco *m*, muschio *m*; ~omis apáuęs coperto di muschio
- samānė** 1. *zool.* bombo *m*; 2. *šnek.* vodka caserēcchia
- saman**||ýnas, ~ýnė luogo coperto di muschio; ~l̃nis di muschio, mucoso; ~ōtas coperto di muschio; ~ōti 1. coprirsi di muschio; 2. (*kamšyti*)appare con il muschio; 3. *šnek.* (*apsileisti*) inselvaticarsi; trascurarsi
- sāmat**||a preventivo *m*, càcolo *m*, stima *f*; sudaryti ~ą fare un preventivo, preventivare *A*; ~inin-kas, -ė preventivista *m, f*; ~l̃nis di preventivo, preventivato
- sāmbalsis** *lingv.* iàto *m*
- sāmbreškis** crepūscolo *m*
- sāmbūzdis** confusione *f*, subbuglio *m*, trambusto *m*
- sāmbūris** assembramento *m*; ammasso *m*, accumulamento *m*
- sāmbūvis** coesistenza *f*, convivenza *f*; taikūs *s.* coesistenza pacifica
- samd**||à assunzione a pagamento, ingaggio *m*; dīrbti ~ōs pagrindaļs lavorare a salario
- saṁd**||ymas affitto *m*, noleggio *m*; ~iniņkas, -ė, ~inys, -ė bracciante *m, f*; mercenàrio *m (f -a)*; ~yti 1. prėndere a servizio, assumere *A* (con contratto giornaliero o stagionale); ◇ ~omoji kariuomenė esercito mercenàrio; 2. *šnek.* (nuomoti) affittare *A*, noleggiare *A*; ~ytinis, -ė *žr.* samdinys; ~ytojas, -a 1. datore (datrice) di lavoro; 2. ingaggiatore *m (f -trice)*; affittuàrio *m (f -a)*
- sāmyš**||is subbuglio *m*, scompiglio *m*, confusione *f*, pandemōnio *m*; sukėlti baļsų ~į scatenare un pandemōnio
- sāmoj**||áuti scherzare *A*, fare lo spiritoso; ~l̃ngas spiritoso, scherzoso, brioso
- sāmojis** scherzo *m*; spirito *m*, argutezza *f*; nevýkęs *s.* scherzo di cattivo gusto
- sāmoksl**||as congiura *f*, complotto *m*; reñgti ~ą ordire una congiura; ~ininkas, -ė congiurato *m (f -a)*, cospiratore *m (f -trice)*

sámon||è 1. *fil.* coscienza *f*, consapevolezza *f*; ~**és** *sraūtas* flusso di coscienza; 2. senso *m*, conoscenza *f*; **praràsti**, **atgáuti** ~**ę** pèrdere, riprèndere i sensi (la conoscenza); ~**ėti** divenire cosciente, acquisire consapevolezza

sámoning||**ai** *prv.* 1. consapevolmente, coscientemente; 2. intenzionalmente; ~**as** 1. ragionevole, razionale; 2. consapévole, cosciente, còncio; 3. intenzionale, voluto, premeditato; ~**ūmas** coscienza *f*, consapevolezza *f*

sámoninti rèndere consapévole

sámpilas 1. (*atsarga*) provvista *f*, riserva *f*; 2. (*krūva*) mucchio *m*, ammasso *m*; **žemių** *s.* terrapieno *m*

sámpyna intreccio *m*, viluppo *m*

sámplaika congiungimento *m*; *lingv.*: **žodžių** *s.* nesso di parole

sámplovos *dgs.* 1. (*pamazgos*) risciacquatura *f*; 2. (*sąnašos*) terreno alluvionale

sámplūdis affluenza *f*, afflusso *m*

sámprata concezione *f*

sámprot||**auti** ragionare *A*, dedurre *A*, riflèttere *A*; ~**āvimas** ragionamento *m*

sámp||**uva**, ~**uvos** *dgs.* putridume *m*

samstinėti, **sám**||**styti** *džn.* attingere *A*, raccògliere *A* (detto di liquidi); **putàs** ~**styti** schiumare *A*; ~**tis** 1. mèstolo *m*, mèstola *f*; ◇ ~**tį** *valdyti* tenere il mèstolo, comandare *A*; 2. (*žuvims gaudyti*) rete da pesca

samurėjus *istor.* samurai *m*

sánara giuntura *f*, congiungimento *m*

sánar||**inis** articolare; ~**ys** *anat.* articolazione *f*; ~**ių uždegimas** reumatismo articolare

sánaš||**ynas** *geol.* giacimento *m*, campo *m*; ~**inis** alluvionale; sedimentario

sánašos *dgs. geogr.* sedimento *m*, depòsito *m*, accùmulò *m*

sanatòri||**ja** stazione climàtica, sanatório *m* (*tuberkuliozei gydyti*); ~**nis** di sanatório

sánaudos *dgs.* 1. dispendio *m*, consumo *m*; 2. spesa *f*, uscita *f*

sandálas sandalo *m*

sándara costituzione *f*, struttura *f*, órdine *m*; **dirvóžemio** *s.* costituzione del suolo; **kalbės gramatinė** *s.* struttura grammaticale di una lingua

sandariai||**prv.** ermeticamente, a chiusura stagna

sandār||**inti** chiùdere ermeticamente, stagnare *A*; ~**ūmas** ermeticità *f*; ~**ūs** ermético, stagno

sándas componente *m*, elemento aggiuntivo

sándauga *mat.* prodotto *m*

sándél||**ininkas**, -**ė** magazzino *m* (*f*-*a*); ~**is** magazzino *m*, depòsito *m*; **mulčinės** ~**iai** magazzini doganali; ~**iūkas** *mžb.* ripostiglio *m*, dispensa *f*; ~**iūoti** *knyg.* immagazzinare *A*, depositare *A*

sándēr||**is** affare *m*; contratto *m*; **sudarýti sù kuō** ~**į** concludere un affare con qc.

sándermė concordanza *f*, armonia *f*

sándora concòrdia *f*; pace *f*

sándoris teis. contratto *m*, patto *m*

sándrauga cooperazione *f*; fratellanza *f*

sándūra congiunzione *f*, giuntura *f*

sánglauda unione *f*, alleanza *f*

sángraž||**a** ◇ *gram.*: ~**os dalelytė** particella riflessiva; ~**inis** *gram.* riflessivo

sáng rūda ingorgo *m*, intasamento *m*, ammassamento *m*

sangul||**iáuti** fornicare *A*, comméttere adulterio; ~**iáutojas**, -**a** fornicatore *m* (*f*-*trice*); ~**iāvimas** fornicazione *f*, adulterio *m*

sangvĩn||**ikas**, -**ė** persona dal temperamento sanguigno; ~**iškas** sanguigno

sanitār||**as**, -**ė** 1. inserviente *m*, *f* (*in ospedale*); operatore sanitario; 2. *kar.* infermiera *f*, portafèriti *m*; ~**ija** provvedimenti sanitari; miglioramento delle condizioni igieniche; ~**inis** sanitario; ~**iniai prietaisai** impianti sanitari

sánkab||**a** 1. (*automobilio*) frizione *f*; 2. *tech.* ag-gancio *m*, giunto *m*, giuntura *f*; accoppiamento *m*; 3. *fiz.* coesione *f*; ~**as** *žr.* sánkaba 2; ~**ūs** coesivo, coerente

sánkaita cambiamento *m*, inversione *f*

sánkalba affare *m*; patto *m*

sánkamša ammassamento *m*; affollamento *m*

sánkarta *žr.* sánkirta

sánkasa terrapieno *m*, àrgine *m*

sánkaupa accùmulò *m*, accumulazione *f*; **kapitálo** *s.* accùmulò di capitali

sánkci||**ja** sanzione *f*, approvazione *f*, nullasta *m* *inv*; **iĩtis** ~**į** applicare le sanzioni; ~**onúoti** sanzionare *A*, approvare *A*

sánkiba *fiz.* coesione *f*

sánkirta intersezione *f*, intersecazione *f*

sánkloda 1. struttura *f*, sistema *m*; 2. modo *m*, regime *m*; **gyvėnimo** *s.* modo di vita

sánkritos *dgs.* ammassamento *m* (*di alberi schiantati*)

sánkryža incròcio *m*, crocicchio *m*, crocevia *f*, bivio *m*; **gátvių** *s.* incròcio stradale

sánkrova *psn.* 1. bottega *f*; 2. magazzino *m*

- sanskrit**||as *lingv.* sanscrito *m*; ~**iškas** sanscrito
santaik||a concòrdia *f*, armonia *f*; **gyvėnti** ~*oje* vi-
 vere in concòrdia (in pace)
sántaka (*upiu*) confluenza *f*
sántara concòrdia *f*; pace *f*
sántarv||è concòrdia *f*; accordo *m*, unione *f*; **vĩ-**
siškoje ~*ėje* in perfetto accordo
sántaupos *dgs.* risparmi *m pl*; **taũpomojo bānko** *s.*
 risparmi depositati in banca
santėchnik||a materiale sanitario; impianti idràul-
 lici; ~as idràulico *m*; **iškiėsti** ~*q* chiamare
 l'idràulico
sāntyk||**iauti** essere in correlazione, avere rapporto
 con qc.; ~**iāvimas** rapporto *m*, (cor)relazione *f*;
 ~**inis** relativo; *gram.*: ~**inis** *įvardis* pronomi
 relativo
sāntyk||**is** rapporto *m*, correlazione *f*, relazione *f*;
diplomātiniai ~*iai* relazioni diplomatiche; **nu-**
tráukti bet kokių ~*ius* troncare ogni rapporto;
palaikyti su kuò gerų ~*ius* essere in buoni rap-
 porti con qc.; ~**iškai** *prv.* relativamente
sāntrauka riassunto *m*, sommario *m*, compendio
m; **pranešimo** *s.* riassunto di una relazione
sāntrumpa abbreviazione *f*, abbreviatura *f*
sāntuok||a matrimonio *m*; **bažnytinė** ~*a* matri-
 monio religioso; **nutráukti** ~*q* sciogliere un ma-
 trimonio; ~**inis** matrimoniale, coniugale; ~**inis**
gyvėnimas vita matrimoniale; ~**inis**, **nesantuo-**
kinis vaikas figlio naturale, illegittimo
santūr||**umas** moderazione *f*, temperanza *f*, riser-
 vazione *f*; ~**ūs** moderato, temperato, riservato;
 ~**ūs džiaũgsmas** gioia moderata
sāntvara *stat.* travatura *f*, ossatura *f*, capriata *f*
sāntvarka regime *m*, struttura *f*, ordine *m*; **demo-**
krātinė *s.* regime democratico
sanuoti sanare *A*
sāpalio||**jimas šnek.** ciancia *f*, chiacchiera *f*; ~**ti**
 cianciare *A*, ciarlare *A*
sapālius, -*ė šnek.* ciancione *m* (*f-a*), ciarlone *m* (*f-a*)
sāpn||as sogno *m*; **sapnuoti grāžų** ~*q* fare un bel
 sogno; **tikėti ~ais** credere ai sogni; ◇ **saldžių ~ų!**
 (*einant miegoti*) sonni tranquilli!; ~**iniñkas** libro
 dei sogni; ~**uoti** 1. sognare *A*, fare sogni; 2. *prk.*
 (*svajoti*) sognare *A*, immaginare *A*
saracėn||as, -*ė* saraceno *m* (*f-a*); ~**ų aĩtpuoliai**
 invasioni saracene
sāraiša legatura *f*; unione *f*
sāraizga intreccio *m*, groviglio *m*, viluppo *m*
sārama *stat.* architrave *m*
- sāraš**||as lista *f*, elenco *m*; **knỹgų** ~as elenco di libri;
rinkėjų ~as lista elettorale; **ĩtráukti** ĩ ~*q* mettere
 in lista
sardėlė salsiccia *f*
sardinė *zool.* sardina *f*
sārėmiai *dgs. med.* doglie *f pl* (*del parto*)
sařgalioti *žr.* sirguliuoti
sārg||as, **sārgė** custode *m*, *f*, guardiāno *m* (*f-a*),
 guārdia *f*; **mokỹklos** ~as custode di una scuola;
 bidello *m*; **kalėjimo** ~as guārdia carceraria; car-
 ceriere *m*, secondino *m*; **naktinis** ~as guardiāno
 notturno; ◇ **āngelas** ~as āngelo custode; ~**āuti**
 fare la guārdia
sargyb||a guārdia *f*; sentinella *f*; **garbės** ~a guārdia
 d'onore; **ėlti** ~*q* montare di guārdia; star di sen-
 tinella; **pakeĩsti** ~*q* far il cambio della guārdia;
 ~**os bókštas** torre d'osservazione, vedetta *f*; ~**inė**
 guardiōla *f*; **kar.** garitta *f*; ~**inis** guārdia *f*, senti-
 nella *f*
sargin||è casotto del custode; ~**is** di, da guārdia;
 ~**is šuo** cane da guārdia
1 sārġinti (slaugyti) prendere cura, assistere *A*; *s.*
ligonį assistere un malato
2 sarginti (sargdinti) far ammalare
sařġ||**is** cane da guārdia; ~**ūs** vigile; sensibile
sāryš||**is** nesso *m*, connessione *f*, legame *m*; **miñtys**
bė ~*io* idèe senza nesso
sarkā||**stiškas** sarcástico; ~**zmas** sarcasmo *m*
sarkofāgas *istor.* sarcòfago *m*
sarmat||à vergogna *f*; **mān** ~à **dėl tavės** ho vergogna
 per te, mi vergogno di te; ~**ingas** vergognoso
sarmāt||**yti** svergognare *A*; ~**ytis** vergognarsi, ave-
 re pudore
sařt||as (*apie arklį*) sauro; ~**is** cavallo sauro, sauro *m*
sāsg||a gancio *m*, fissaggio *m*; **rankógalių** ~*os*
 bottoni gemelli
sāsaja 1. connessione *f*, legame *m*; 2. *tech.* con-
 giungimento *m*
sāsiauris *geogr.* stretto *m*
sāsivūnis quaderno *m*; **liniūotas, langūotas** *s.* qua-
 derno a righe, a quadretti; **piešimo** *s.* album da
 disegno
sāskaida smembramento *m*, scomposizione *f*
sāskait||a 1. *fin.* conto *m*; fattura *f*, bolletta *f*; **eina-**
móji (bānko) ~a conto corrente (bancario); **prė-**
kių ~a fattura *f*; ~a **ũž elektrą** bolletta della luce;
apmokėti ~*q* pagare (saldare) il conto; ◇ **gyvėnti**
svėtima ~a vivere a spese d'altri; 2. *dgs. prk.*
 (*tarpusavio pretenzijos*) pretese *f pl*; conto *m*;

dėbito *m*; *suvesti senàs* ~as regolare i vecchi conti; ~*yba* contabilità *f*; ~*ininkas*, -ė contabile *m, f*; ragioniere *m (f-a)*; ~*oti* contabilizzare *A*

sąskambis consonanza *f*, armonia *f*

sąskrydis raduno *m*, incontro *m*, raccolta *f*

sąsmauka *geogr., anat.* istmo *m*

sąspara 1. congiunzione *f*; 2. canto *m*, angolo interno

sąstatas formazione *f*, composizione *f*; *traukinio s.* convoglio ferroviario, treno *m*

sąstingis ristagno *m*, stagnazione *f*

sąstovis med. stasi *f*; *lūmfos s.* stasi linfatica

sąšauka interscambio *m (dell'esperienza)*

sąšlavyn ||as discarica *f*, scarico *m*, immondezzai *m*; *išmesti į* ~a gettare nella discarica

sąšlavos dgs. spazzatura *f*, immondizia *f*, rifiuti *m pl*

satelitas satellite *m*

satin ||as satin *m inv*; ~inis di satin

satyrà lit. satira *f*

satyr ||as *mit.* satiro *m*; ~ikas, -ė satirico *m*; ~inis, ~iškas satirico, satiresco; ~inis *eilėraštis* poesia satirica; ~iškai *prv.* satiricamente

satrėpas istor. satrapo *m*

sáu 1. *sng.* *iv. (naud.) žr.* savęs; 2. *prv.* separatamente; per conto proprio; *eina katrās s.* ognuno va per conto suo; 3. *dll. (dažnai neverčiama): tegul s. šnėka* continuino pure a parlare; *eik s.!* vattene!; ◇ *šiaip s.* così così

saug ||a 1. sicurezza *f*; ~*os diržas* cintura di sicurezza; 2. *kar. (apsauga)* difesa *f*, guardia *f*; *priešakinė* ~a avamposto *m*

saugas sport. mediano *m*

saugyklà deposito *m*, magazzino *m*; *knėgų s.* deposito di libri

saugiklis congegno di sicurezza; *šautuvo s.* sicura *f*; *elėktros s.* fusibile *m*

saugo ||jimas 1. custodia *f*, deposito *m*, consegna *f*; (*bagąžo*) ~jimo *kàmera* deposito bagagli; 2. sorveglianza *f*, salvaguardia *f*, tutela *f*; *gamtòs aplinkòs* ~jimas salvaguardia dell'ambiente naturale; ~ti 1. custodire A, conservare A, serbare A; ~ti *namùs* custodire la casa; ~ti *pàslaptį* serbare un segreto; 2. (*prižiūrėti*) badare A, sorvegliare A, salvaguardare A; ~ti *vaikùs* badare ai bambini; ~ti *sveikàtą* aver cura della salute; ~ti *taiką* salvaguardare la pace; *sng.*: ~kis, *kàd nepaslystum* bada a non scivolare!; ~kitės *šunš* attenti al cane; ~tojas, -a custode *m, f*, guardiano *m (f-a)*

saug ||umas sicurezza *f*; ~umo *priemonės* misure di sicurezza; ~ūs sicuro, senza pericolo, senza rischio; ~i *vietà* luogo sicuro

sąuj ||a 1. pugno *m*; *laikyti* ~oje tenere in pugno; 2. (*kiekis*) manciata *f*; *žemės* ~a manciata di terra

saulašar ||ė *bot.* dròsera *f*; ~iniai *dgs. bot.* droseracee *f pl*

saul ||ė sole *m*; ~ei *tėkant* al sorgere del sole; *kaitintis* ~ėje scaldarsi al sole; prendere il sole; ~ės *spinduliai* raggi solari; ~ės *užtemimas* eclissi solare; ◇ *med.*: ~ės *smūgis* colpo di sole, insolazione *f*; *anat.*: ~ės *rezginys* plesso solare (celiaco); *astr.*: ~ės *vainikas* corona solare; ~ės *amžius* lunga vita

saulė ||graža *bot.* girasole *m*; ~grįža *astr.* solstizio *m*; ~kaita luogo esposto al sole; ~lydis tramonto *m*; *prk.*: *gyvenimo* ~lydyje al tramonto della vita

saulėn ||ė *zool.* sampietro *m*, pesce san Pietro; ~is *bot.* eliantemo *m*

saulėtas 1. soleggiato, assolato, pieno di sole; *s. kambarys* stanza soleggiata; 2. *prk.* luminoso, radioso, raggiante

saulėtek ||is 1. levata del sole; *prieš* ~į prima dello spuntare del sole, sul far dell'alba; 2. (*rytai*) levante *m*, est *m*, oriente *m*; 3. *prk.* (*pradžia*) inizio *m*, alba *f*; *kultūros* ~is alba della civiltà

saul ||ingas *žr.* saulėtas; ~utė *bot.* margheritina pratellina

sausaĩn ||is biscotto *m*; *trėpūs* ~iai biscotti frolli; ~ių *fėbrikas* biscottificio *m*

sausakimšai *prv.* completamente, al massimo, al completo

saūsakimš ||as pieno zeppo, affollato, gremito; *sālė* ~à *žmonių* la sala è piena zeppa (gremita di gente)

saūs ||as 1. asciutto, secco, àrido; ~as *šulinys* pozzo secco (asciutto); ~as *klimatas* clima àrido; ~omis *kojomis* a piedi asciutti; 2. *prk.* (*nevaizdus*) àrido, secco, noioso; ~as *stilius* stile àrido; ◇ ~as *įstatymas* legge contro l'alcolismo

sausa ||šakis dai rami secchi; ~viršūnis dalla cima secca; ~žiėdis *bot.* carlina *f*

saus ||enybė siccità *f*; ~ėti seccarsi, inaridirsi, asciugarsi; *sienos* ~ėja i muri si stanno asciugando

saūsg ||ėla reumatismo *m*; ~yslė *anat.* tendine *m*; ~yslių *uždegimas* tendinite *f*

saūsin ||imas prosciugamento *m*; drenaggio *m*, bonifica *f*; ~imo *darbai* lavori di bonifica; ~ti prosciugare A, asciugare A; ~tūvas canale di prosciugamento

saūs||is gennàio *m*; ~*io mėnesį* in gennàio
sausiūkas *bot.* perpetuo *m*, semprevivo *m*
saūs||**kelis** via di terra; ~**ledis** ghiaccio sottile;
 ~**ligė** *psn.* tisi *f*; ~**malkės** *dgs.* legna secca; ~**mė**
 secca *f*; siccità *f*, aridità *f*
sausmediniai *dgs. bot.* caprifogliacee *f pl*
saūs||**medis** 1. *bot.* caprifoglio *m*; 2. àlbero secco;
 ~**metis** periodo di siccità
saus||**ókas** piuttosto secco, asciutto; ~**rà** siccità *f*,
 aridità *f*; **atsparūs saūsrai** resistente alla siccità;
 ~**ringas** scitoso
saūs||**šakė** ramo secco; ~**šala** gelata *f*, vetrato *m*;
 ~**ti** prosciugarsi, seccarsi
sausum||à 1. luogo asciutto; 2. *geogr.* terra *f*, ter-
 raferma *f*; ~**ojė iš jūroje** per terra e per mare;
 ~**ōs kariūmenė** esercito terrestre; ~**ōs vėjas**
 vento di terra; ~**ōs gyvūnai** animali terrestri
sausūmas secchezza *f*, aridità *f*; *prk.:* **stiliaus** *s.* sec-
 chezza di stile
sausuolis àlbero secco
saūs||**upė** fiume secco; ~**utėlis** completamente
 asciutto, secco; ~**vėjis** 1. vento secco; 2. vento di
 terra
sauval||ià *žr.* savivalė; ~**iąuti** *žr.* savaliąuti
savadařbis di produzione propria, artigianale,
 casereccio
sāvadas còdice *m*; raccolta *f*; sommàrio *m*
savād||**ąuti** ruffianeggiare *A*, fare da mezzano;
 ~**autojas**, -a ruffiano *m (f-a)*, mezzano *m (f-a)*;
 ~**āvimas** ruffianeria *f*
savaeigis semovente, autotrasportato
saváim||*e prv.* da solo, da sé, naturalmente; ~*e*
 naturalezza *f*, spontaneità *f*
savaimin||*gas*, ~*is* 1. spontaneo, naturale; ~*is*
gyvībės atsiradimas generazione spontanea;
 ~*gūmas* spontaneità *f*, naturalezza *f*; indipen-
 denza *f*
savaię *prv.* a modo proprio, a modo suo (mio,
 tuo); **kiekvienas s. eįgiasi** ciascuno si regola a
 modo suo
savaitė||*ė* settimana *f*; **kàs ~ę** ogni settimana, setti-
 manalmente; **per ~ę** entro una settimana; ~**galis**
 fine settimana, weekend *m inv*; **išvykti ~galiui į**
kaimą andare in campagna per il weekend; ~**inis**
 settimanale; ~**raštis** settimanale *m*
savalaikis tempestivo, opportuno
sávalkos *dgs. niek.* rifiuti della società
savamoksl||*is*, -*ė* autodidatta *m, f*; ~**iškai** *prv.* da
 autodidatta

savanà *geogr.* savana *f*
savanaud||*is*, -*ė* persona cùpida; egoista *m, f*; ~**iš-**
kai *prv.* per motivo d'interesse, egoisticamente;
 ~**iškas** cùpido, egoistico, interessato; ~**iškūmas**
 cupidità *f*, interesse *m*, profitto *m*
savanor||*is*, -*ė* volontario *m (f-a)*; ~**ių būrys** grup-
 po di volontari; ~**iškai** *prv.* volontariamente, di
 propria volontà; ~**iškas** volontario
sávara 1. *stat.* battente *m*, imposta *f*; 2. *tech.* grappa
f, zanca *f*
savaraňkišk||*ai* *prv.* per conto proprio, indipen-
 dentemente, individualmente; ~**as** indipendente,
 autonomo; ~**as žmogūs** uomo indipendente; ~**os**
pāžiūros vedute proprie; ~**os studijos** studi indi-
 viduali; ~**ūmas** indipendenza *f*, autonomia *f*
sávart||*a* ammasso *m*, ammassamento *m*; ~**ýnas**
 discàrica *f*, scàrico *m*; **miesto ~ýnas** discàrica
 cittadina
sávaz||*a* *tech.* giuntura *f*, collegamento *m*; mor-
 setto *m*; ~**ėlė** fermaglio *m (per fogli)*; graffetta *f*
sáv||*as savyb. įv.* pròprio, suo (mio, tuo, nostro,
 vostro); ~**à gálva gyvėnk** vivi di testa tua; ~**omis**
akimis mačiau l'ho visto con i miei occhi; **taí ~as**
žmogūs è uno dei nostri; **miřti ~à mirtimį** morire
 di morte naturale; ~**astis** proprietà *f*
sava||**šāknis** *bot.* di germinazione naturale; ~**teis-**
mis teis. giustizia sommària; ~**valdis** indipen-
 dente, autonomo
savavā||*ė* *žr.* savivalė; ~**iąuti** comportarsi secondo
 il pròprio arbitrio; agire con prepotenza; fare di
 testa pròpria; ~**is**, -*ė* persona insubordinata,
 indisciplinata; ~**iškai** *prv.* di pròprio arbitrio,
 senza l'autorizzazione, abusivamente; ~**iškas**
 illegittimo, arbitrario, non autorizzato; abusivo;
 ~**iška statyba** costruzione abusiva
savaveiksm||*is*, ~*iškas* di pròpria iniziativa; ~**iš-**
kūmas (spirito di) iniziativa
savė *sng. įv. (gal.) žr.* savęs
sáveik||*a* interazione *f*; cooperazione *f*; **tarpusavio**
 ~*a* reciprocità *f*; ~**ąuti** *knyg.* cooperare *A*, agire
 di concerto
sav||*ės sng. įv.* sé, loro (me, te, noi, voi); **tráukia**
priė ~ės attira a sé; **negirk pàts ~ės** non lodare te
 stesso; **nusipirkau sáu batūs** ho comprato per me
 le scarpe; **galvókite apiė ~ė** pensate a voi stessi;
pasiimsime jį sù ~imį lo prenderemo con noi;
didžiūotis ~imį essere pieno di sé; **užsidarės ~yję**
 chiuso in sé; ~**yję** dentro di sé, tra sé e sé; **būti**
pačiū ~imį essere naturale

savianālizė autoanalisi *f*

saviāukla autoeducazione *f*

savýb || *é* peculiarità *f*, proprietà *f*, qualità *f*, caratteristica *f*; *įgimtos ~ės* qualità innate; *gydomosios ~ės* proprietà medicinali; *~ingas* peculiare, caratteristico, proprio; *~inis*: *gram.*: *~inis įvardis* pronome possessivo

savi||drausmė autodisciplina *f*; **~dulka** *bot.* autofecondazione *f*, autogamia *f*

savieig || *a* corso naturale, spontaneità *f*; **palikti ~ai** lasciar andare

savi||garba stima di sé stesso; senso della dignità personale; *~gyna* autodifesa *f*; *~gyra* 1. vanteria *f*, millanteria *f*; 2. *b.* millantatore *m* (*f*-trice), fanfarone *m* (*f*-a); *~jauta* stato d'animo, disposizione *f*; *kaip Jūsų ~jauta?* come sta?, come si sente?; *~kaina ekon.* costo di produzione; *parduoti pagal ~kainą* vendere a prezzo di costo; *~kontrolė* autocontrollo *m*; *~kritika* autocritica *f*; *~kritiškas* autocritico; *~meilė* amor proprio; *~meilis* pieno di amor proprio, peraloso; *~myla b.* egoista *m, f*; *~moka* studio da autodidatta; *~monė* autocoscienza *f*; *~nauda žr.* savanaudiškumas

sāvin || *imasis* appropriazione *f*; *~iňkas, -ė* proprietario *m* (*f*-a), possessore *m*, posseditrice *f*; *žemės ~iňkas* proprietario terriero; *~iňkiškas* di, da proprietario; *~tis* appropriarsi, impossessarsi, impadronirsi; *~tis svėtimą daiktą* appropriarsi di una cosa altrui

savi||raiška autoespressione *f*, manifestazione di sé; *~reguliācija* autoregolazione *f*; *~sauga* autoconservazione *f*; *~saugos instiňktas* istinto di conservazione; *~staba psich.* introspezione *f*; *~stabda tech.* freno automatico; *~šalpa* mütua assistenza; mütuo soccorso

sāvišk || *ai prv.* a modo suo; *~as* singolare, particolare

savišk || *is* 1. *savyb. įv.* suo, proprio; 2. *dkt.* nostro *m*, persona di famiglia; *~ūmas* particolarità *f*, originalità *f*

savi||švieta istruzione da autodidatta *f*; *~taiga* autosuggestione *f*; *~taka* corso naturale, corrente spontanea; *~takis* a corrente spontanea; *~tarna* self-service *m inv*

savitarp || *is* reciprocità *f*, scambievolezza *f*; *~io sāntykiai* rapporti reciproci; *~io pagālba* aiuto scambievole, mütua assistenza; *gerai sugyvėna ~yje* sono in ottimi rapporti; *~iškaai prv.* reci-

procamente, scambievolmente, mutuamente;

~iškas mütuo, reciproco

sāvit || *as* originale, singolare, particolare; *~o grōžio* di bellezza particolare

savi||tikslis fine a sé stesso; *~tyra* autoanalisi *f*; *~tramda, ~tvarda* autocontrollo *m*, padronanza di sé

savitūmas singolarità *f*, particolarità *f*, caratteristica distintiva

savi||vaisa *bot.* autofecondazione *f*, autoimpollinazione *f*; *~valda* autonomia amministrativa; *~valdybė* 1. amministrazione locale; *miėsto ~valdybė* amministrazione comunale; 2. (*būstinė*) municipio *m*; *~valdūs* autōnomo

savival || *ė* prepotere *m*, arbitrio *m*, insubordinazione *f*; *~iāuti žr.* savavaliāuti

savi||vartis (*sunkvežimis*) autocarro ribaltabile; *~varža* restrizione volontaria, limitazione dei propri bisogni

saviveikl || *a* attività (*culturale*) dilettantistica; *~os chōras* coro di dilettanti; *~ininkas, -ė* dilettante *m, f*; *~inis* dilettantistico, di dilettanti, di amatori

savi||voka autocoscienza *f*; *~žina* autoconoscenza *f*

savižudyb || *ė* suicidio *m*; *baigti gyvėnimą ~e* togliersi la vita, suicidarsi

savižud || *is, -ė* suicida *m, f*; kamikaze *m inv*; *~ystė* suicidio *m*; *~iškas* da suicidio; disastroso, rovinoso

sāvo *sng. įv. (kilm.)* proprio, suo, loro (mio, tuo, nostro, vostro); *viskas s. laikū* ogni cosa a suo tempo; *s. nūožiūra* di proprio arbitrio, di sua testa; *s. nōru* di propria spontanea volontà; *kiekvienām s.* a ciascuno il suo; *atsiėmė s. (gavo lupti)* ha avuto le sue; *s. raňkomis padariaū* l'ho fatto con le mie mani; *mýlime s. vaikūs* vogliamo bene ai nostri figli; *rūpinkitės s. reikalaīs* badate ai fatti vostri

sāvok || *a* concetto *m*, idėa *f*, nozione *f*; *gėrio ~a* concetto del bene; *~inis* di senso; *~ūs knyg.* comprensivo, percettivo

savōtišk || *as* singolare, particolare; strano; *~ūmas* particolarità *f*, singolarità *f*

savūmas proprietà *f*, peculiarità *f*, qualità *f*

sazānas zool. carpa *f*

sąžalýnas boscaglia *f*, macchia *f*

sāžin || *ė* coscienza *f*; *~ės graužimas* rimorso di coscienza; *nuraminti ~ę* mēttersi la coscienza in pace; *jō ~ė nešvari* ha la coscienza sporca

- sažinīng**||ai *prv.* con coscienza, scrupolosamente, con cura; ~as coscienzioso, scrupoloso, corretto; ~ūmas coscienziosità *f*, scrupolosità *f*, diligenza *f*
- scen**||ā 1. scena *f*, palco *m*, palcoscenico *m*; *išeiti ī scēnā* entrare in scena; salire sul palco; *scēnos gilumojē* nel fondo della scena; *scēnos darbinīnkas* macchinista *m*; *scēnos (meninis) apipavidalinimas* allestimento scenico; 2. (*veiksmo dalis*) scena *f*; 3. *prk. (ivykis)* scena *f*, scenata *f*; *kēlti kām ~ās* fare delle scenate a qc.; 4. *prk. (veikimo dirva)* scena *f*, arena *f*; *pasitruukti iš politikos scēnos* ritirarsi dalla scena politica
- scenār**||ijus scenario *m*; sceneggiatura *f*; copione *m*; ~istas, -ē sceneggiatore *m* (*f* -trice), scenarista *m, f*
- scēni**||nis di scena, scēnico; ~nē *interpretācija* interpretazione scēnica; ~škas di alte qualità scēniche, scēnicamente efficace
- scenogrāf**||as, -ē scenografo *m* (*f* -a); ~ija scenografia *f*
- scenovaizdis** allestimento scēnico
- schem**||ā schema *m*; abbozzo *m*; ~atizāvimas schematizzazione *f*; ~atizmas schematismo *m*; ~atizūoti schematizzare *A*
- schēm**||inis, ~iškas schematico; ~iškai *prv.* schematicamente, in forma schematica
- scholāst**||as, -ē scolastico *m*; ~ika scolastica *f*; ~iškai *prv.* scolasticamente; ~iškas scolastico; ~iškūmas scolasticità *f*
- scientizmas** *fil.* scientismo *m*
- seāns**||as spettacolo *m*; proiezione *f*; seduta *f*; *ēlī ī paskutinī kīno ~q* andare al cinema all'ultimo spettacolo; *spiritizmo ~as* seduta spiritica
- sēbras**, -ē cōmplice *m, f*
- sēdē**||jimas atto dello stare seduto, il sedere; ~se-na modo di star seduto; ~ti sedere *E*, stare seduto; ~ti *ant kēdēs, priē stālo* sedere su una sedia, a tavola; *sēdimos viētos* posti a sedere; *sēdimas dārbas* lavoro sedentario; *kalējime ~ti* stare in prigione, essere dentro; *namiē ~ti* stare in casa; ◇ ~ti *rankās sudėjus* stārsene con le mani alla cintola; *kaip ant ādatų ~ti* stare sulle spine
- sēdyn**||ē 1. sedile *m*; *minkštā; atlenkiamā ~ē* sedile imbottito, pieghevole; 2. sedere *m*; *spirti kām ī ~ę* prendere qc. a calci nel sedere
- sēdin**||ēti, ~iūoti *džn.* mēttersi a sedere, restare seduto
- sēd**||ynkaulis *anat.* osso ischiatico; ~muō *ppr. dgs.* sedere *m*; *anat.:* ~meñs *nērvas* nervo ischiatico; ~ōm(īs) *prv.* seduto
- sedulā** *bot.* cōrniolo *m*
- sēdūnas**, -ē persona sedentaria
- sēgē** spilla *f*, fibbia *f*; *deimantīnē s.* spilla di brillanti
- seg**||ēti (*dėvēti*) portare *A*, indossare *A*; ~inēti, ~iōti *džn.* abbottonare *A*, sbottonare *A*; *sng.:* *švařkq ~iōtis* abbottonarsi la giacca
- segmentas** *spec.* segmento *m*
- sēg**||ti appuntare *A*, attaccare *A*, fissare *A*; *gėlę ~ti priē krūtīnēs* appuntare un fiore al petto; ~tūkas 1. spillo *m*, fermaglio *m*, fibbia *f*; *plaukų ~tūkas* fermacapelli *m*; 2. (*popieriaus lapams*) graffetta *f*, grappa *f*; 3. (*skalbiniams*) molletta *f*; ~tūvas (*aplankas*) carpetta *f*, cartella *f*; ~ūtis *žr. sąsaga*
- seifas** cassaforte *f*
- seikē**||ti misurare *A*, dosare *A*; ~tūvas *tech.* dosatore *m*
- sėil**||ē *ppr. dgs.* saliva *f*, bava *f*; ~ių išskyrimas salivazione *f*; *anat.:* ~ių liaukā ghiandola salivare; ◇ ~ės bėga (*tįsta, varva*) (*ko norint*) avere (sentire) l'acquolina in bocca; ~ėtas bavoso; ~ėtekis salivazione eccessiva; ~ėti, ~inti, ~iōti bagnare di saliva, sbavare *A*, insalivare *A*; *sng.:* *vaikas ~iōjasi* il bambino sbava; ~inis salivare
- seilinukas** bavagliolo *m*, bavaglino *m*
- seil**||iūgā *b.*, ~iūgas, -ē, sėlius, -ē sbavone *m* (*f* -a)
- sėim**||as 1. *istor.* dieta *f*, assemblėa *f*; 2. parlamento *m*; ~o narys parlamentare *m, f*
- seism**||inis sismico; ~inė zonā zona sismica (a rischio); ~ogrāfas sismografo *m*; ~olōgija sismologia *f*
- sėj**||ā seminazione *f*, sėmina *f*; *atėjo ~ōs mētas* si era giunti alla sėmina; ~amōji seminatrice *f*; ~ėjas seminatore *m*
- sėjikas** *zool.* piviere *m*; *jūrinis s.* pivieressa *f*, squatarola *f*
- sėj**||mas seminatura *f*, sėmina *f*; ~nukas piantime *m*
- sėjomaina** *žemd.* rotazione agraria, avvicendamento di colture
- sekā** successione *f*, sequenza *f*; *skalčių s.* sequenza di numeri
- sekāntas** *mat.* secante *f*
- sėkantis** seguente, successivo
- sėkci**||ja 1. sezione *f*, reparto *m*; 2. (*baldas*) mobile componibile; ~nis a sezioni; smontabile

sekéjas, -a 1. seguace *m*, *f*; 2. osservatore *m* (*f* -trice); 3. narratore *m* (*f* -trice); favolista *m*, *f*
sekyklā punto di osservazione
1 sekīm||as 1. (*stebėjimas*) vigilanza *f*, osservazione *f*; controllo *m*; 2. (*ėjimas paskui*) séguito *m*, inseguimento *m*; ~o *šuō* cane da séguito; 3. (*pamėgdžiojimas*) imitazione *f*
2 sekīmas (*slūgimas*) abbassamento *m* (del livello dell'acqua)
sekīmasis successo *m*, buon andamento, buona riuscita
sėkinti 1. (*vandenį*) abbassare (il livello dell'acqua); 2. (*jėgas*) far spossare, sfinire *A*
sekiō||jimas (in)seguimento *m*, séguito *m*; ~ti seguire *A*, perseguitare *A*; *akimis* ~ti seguire con lo sguardo
sėkl||a 1. *bot.* seme *m*, semente *f*, semenza *f*; *palikti* ~ai tenere per semente 2. *biol.* seme *m*, sperma *m*; ♦ *vėlnio* ~a (*nedorybė*) germe del male
sėklā||dulkė *bot.* spora *f*, spòrula *f*; ~*lizdis* *bot.* nõcciolo *m*, endocarpo *m*; ~*medis* pianta non coltivata; ~*pradis* *bot.* òvulo *m*; ~*saitis* *bot.* funicolo *m*; ~*skiltė* *bot.* cotilèdone *m*; ~*sostis* *bot.* placenta *f*
seklėti divenire meno profondo, abbassarsi
seklỹčiā *etnogr.* stanza per gli òspiti
sėklidė *anat.* testicolo *m*
sėkl||ýnas semenziào *m*; ~*ingas* ricco di semi
sėklinink||as, -ė coltivatore di sementi; ~*ýstė* coltivazione di sementi
sėklin||is di semenza, da seme; seminale; ~*iai grūdāi* grano da seme
sėklinti rendere meno profondo, abbassare *A*
sėklinti *spec.* fecondare *A* (artificialmente)
sėklinùkas piantina da seme
seklỹs, -ė investigatore *m* (*f* -trice), agente della polizia segreta
sekl||ókas poco profondo; ~*umà* secca *f*, basso fondo *m*; *laĩvas užplaukė ant ~umòs* la nave si è incagliata in una secca; ~*ūs* poco profondo, basso
sekmādienis domènica *f*; *bažn.*: *Verbū* *s.* la Domènica delle Palme
sėkmas *psn.* žr. *septiintas*
sėkm||ė successo *m*, buona fortuna; *linkėti* ~ėš *keliõneje* augurare buon viaggio
Sekminės *dgs. bažn.* Pentecoste *f*
sėkming||ai *prv.* con successo, fortunatamente, felicemente; ~*as* fortunato, ben riuscito, felice; ~*umas* buon successo, buona riuscita

sekmuo *fil.* corollario *m*; conseguenza *f*
sekrēcija *fiziol.* secrezione *f*; *išorinė* *s.* secrezione esterna
sektoror||iātas segretariato *m*, segreteria *f*; ~*iāuti* fare il segretario
sektor̃||ius, -ė segretario *m* (*f* -a); *būti kienō* ~ė fare da segretaria a qc.
sėks||as sesso *m*, attività sessuale; ~*ològas*, -ė sessuòlogo *m* (*f* -a); ~*ològija* sessuologia *f*
sekstėtas *muz.* sestetto *m*
seksuāl||inis, ~*ūs* sessuale; ~*ūmas* sessualità *f*
sekt||à setta *f*; ~*ántas*, -ė settario *m* (*f* -a); ~*antizmas* settarismo *m*
1 sėkti 1. (*eiti paskui*) seguire *A*, andare dietro a qc.; *šuō sėka šeiminiškā* il cane segue il padrone; 2. (*stebėti*) osservare *A*, sorvegliare *A*, vigilare *A*; *s. priešō judėjimā* osservare ogni mossa del nemico; *akimis* *s.* seguire con lo sguardo, tenere d'òcchio; 3. (*mėgdžioti*) imitare *A*, prèndere come esèmpio; seguire *A*; *sėk mào patarimū* sègui il mio consiglio; 4. (*pasakoti*) narrare *A*, raccontare *A*
2 sėkti 1. (*slūgti*) calare *E*, decréscere *E*, diminuire di livello; *vanduō ima* *s.* le acque cominciano a decréscere; 2. *prk.* (*nykti*) esaurirsi, spossarsi, indebolirsi
sėktis riuscire *E*, andar bene; *mūms vėskas sėkasi* ci va tutto bene; *jām sėkasi piešimas* gli riesce in disegno; *táu iř sėkasi!* sei fortunato!; *kaip sėkasi?* come va?
sėktorius settore *m*; *valstybės* *s.* settore pùbblico; *paslaugū* *s.* settore terziario
sekuliariz||ācija, ~*āvimas* secolarizzazione *f*; ~*uoti* secolarizzare *A*
sekundāntas padrino *m*, secondo *m*
sekund||ė secondo *m*; *kàs ~ę* ogni secondo; *palāuk ~ėlę* aspetta un àttimo; ~*ininkas* lancetta dei secondi; ~*matas* contasecondi *m inv*
sekvėstr||as *teis.*, *med.* sequestro *m*; ~*uoti teis.* sequestrare *A*
selėkci||ja *biol.* selezione *f*; ~*ninkas*, -ė selezionatore *m* (*f* -trice); ~*onúoti* selezionare *A*
selėnas *chem.* selénio *m*
sėlenos *dgs.* crusca *f*
seliavà *zool.* marena *f*
sėlinėti džn., **sėlinti** andare di soppiatto, avanzare quattro quattro
sėlteris *seltz m inv*
semafōras semaforo *m*

semánti||**ka** *lingv.* semántica *f*; ~**nis**, ~**škas** semántico; ~**škai** *prv.* semanticamente
semasiològija *lingv.* semasiologia *f*
sėmeninis di semi di lino
sėmen||**ys** *dgs.* semi di lino; ~**ų aliėjus** olio di semi di lino
semėstr||**as** semestre *m*; ~**inis** semestrale
semināras seminario *m*; *lietuvių kalbōs s.* seminario di lituano
seminār||**ija bažn.** seminario *m*; ~**istas** seminarista *m*, chiérico di un seminario
semioti attingere A, raccogliere A (*detto di liquidi*)
semioti||**ka** semiòtica *f*, semiologia *f*; ~**nis** semiòtico, semiològico
semīt||**as**, -ė semita *m, f*; ~**inis**, ~**iškas** semitico; ~**ològas**, -ė semitista *m, f*; ~**ològija** semitistica *f*
sėm||**ti** 1. attingere A, tirar su; ~**ti vādenį iš šulinio** attingere acqua dal pozzo; 2. *prk.* (*imti*) trarre A, ricavare A; *sng.*: ~**tis įkvėpimo** trarre l'ispirazione da q.c.; 3. (*lieti*) riempire A, colmare A; ~**tūvas** 1. (*kastuvas*) pala *f*; 2. *tech.* benna *f*, cucchiàia *f*; ~**tuvė** attingitòio *m*, ramaiòlo *m*; sàssola *f*; ~**tuvėlis mžb.** paletta *f*
senai*p* *prv.* all'antica; come prima
sen||**akurys**, -ė residente d'antica data; indigeno *m* (*f*-a); ~**amadis** alla vecchia moda, di vecchio stampo, antiquato; ~**āmiestis** centro stòrico
sėn||**as** 1. vecchio, antico; ~**l papročiai** antiche usanze; ~**os monėtos** monete antiche; ~**ų pažiūrų žmogūs** uomo di vecchio stampo; 2. (*buvęs*) ex, già; ~**asis ministras** ex ministro; 3. (*nešviežias*) stantio, raffermo, rāncido; ~**à duona** pane raffermo; ◇ ~**asis Testameñtas** il Vecchio Testamento
senātas senato *m*
senatis *teis.* prescrizione *f*; *įgyjamoji s.* prescrizione acquisitiva
senātorius, -ė senatore *m* (*f*-trice)
senāt||**v** è vecchiàia *f*; senilità *f*; *sulaukti ~ės* arrivare alla vecchiàia; ~**inis**, ~**iškas** senile; ~**iška ligà** malattia senile
sėnbern||**is** scapolone *m*; zitello *m*; ~**ystė** zitellaggio *m*; ~**iškas** zitellesco
sėnbuvis, -ė indigeno *m* (*f*-a), autòctono *m* (*f*-a)
sėndaik||**čiai** *dgs.* roba usata, vecchiume *m*, ciarpame *m*; ~**čių tuėrgus** mercato dell'usato; ~**tininkas**, -ė rigattiere *m* (*f*-a); stracciaiòlo *m* (*f*-a), ~**tis** roba vecchia (*usata*)
sėndinti invecchiare A, far sembrare più vecchio

sėn||**draugis**, -ė amico (amica) di vecchia data; ~**dvaris** vecchia tenuta
senėjimas invecchiamento *m*
senėi||**iai** *dgs.* avi *m pl*, antenati *m pl*; ~**is**, -ė 1. persona vecchia; 2. nonno *m* (*f*-a)
senėti invecchiare E; pèrdere la vitalità
sengalvėl||**ė** *malon.* vecchia madre; ~**is malon.** vecchio padre
sėngirė vecchia selva
sen||**iai** *prv.* molto tempo fa, da molto tempo; *mės ~iai pažįstami* è da tanto che ci conosciamo; ~**iai laikas!** era ora!; ~**iaū** *prv.* prima, in passato, anticamente
senyb||**ė** 1. antichità *f*; 2. *lingv.* arcaismo *m*; ~**inis** antico
senien||**a** oggetto antico, antichità *f*; ~**ų parduotuvė** negozio di antichità; ~**ų mėgėjas** amatore di cose antiche
senimas vecchia generazione
sėn||**inti** *žr.* sėndinti; ~**is**, -ė vecchio *m* (*f*-a); *su-kriōšęs ~is* vecchio decrepito; ◇ ~**is besmegėnis** pupazzo di neve; ~**ystė** vecchiàia *f*
seniūn||**as**, -ė 1. capogruppo *m, f*, capoclasse *m, f*; 2. *istor.* starosta *m*, anziano *m*; ~**ų tarýba** consiglio degli Anziani; ~**ijà** *istor.* circoscrizione comunale
senývas 1. (*žmogus*) anziano, attempato; 2. (*am-žius*) avanzato, venerando
sėn||**kapiai** *dgs.* vecchio cimitero; ~**kelis** vecchia strada; ~**mergė** zitella *f*; ~**mergystė** zitellaggio *m*; ~**motė** bisnonna *f*; ~**óbė** *žr.* senové
senók||**ai** *prv.* da molto tempo, da un (bel) pezzo; ~**as** alquanto vecchio
senól||**iai** *dgs.* avi *m pl*, antenati *m pl*; ~**is**, -ė nonno *m* (*f*-a)
senóv||**ė** antichità *f*, tempi remoti; ~**ės istorija** stòria antica; *senų ~ėje* nella più remota antichità, in tempi antichi; ◇ *pō ~ei* come prima; ~**inis**, ~**iškas** antico; ~**iškai** *prv.* all'antica
sėnprūsiai *dgs.* *istor.* antichi prussiani
sensac||**ija** sensazione *f*; *sukėlti ~iją* fare sensazione; ~**ingas** sensazionale
sensòrinis sensorio, sensoriale
sėnstelėti 1. invecchiare un po'; 2. divenir antiquato, uscire di moda
sensualizmas *fil.* sensualismo *m*
senteñcija sentenza *f*, māsima *f*, detto *m*
sėntėv||**iai** *dgs.* avi *m pl*, antenati *m pl*; ~**is** avo *m*, antenato *m*

sén||ti 1. invecchiare E; 2. cadere in disuso, passare di moda; 3. irrancidire E; *svíestas ~sta* il burro irrancidisce

séntikis, -*ė* *bažn.* vecchio credente, membro di una setta della chiesa ortodossa

sentimental||izmas sentimentalismo *m*; ~*umas* sentimentalità *f*; ~*ūs* sentimentale

sentimeñtas sentimento *m*; sentimentalità *f*

sen||umas 1. vecchiàia *f*; 2. antichità *f*; ~*uomenė* vecchia generazione; i vecchi

sén||upis žr. *sėnvagė*; ~*ūtis*, -*ė* *malon.* vecchietto *m* (*f-a*); ~*vagė* antico letto di un fiume

separ||ācija separazione *f*; ~*ātinis* separato; isolato; ~*atistas*, -*ė* separatista *m, f*; ~*atizmas* separatismo *m*; ~*ātorius tech.* separatore *m*; *pieno ~ātorius* scrematrice *f*; ~*uoti* 1. separare A; 2. (*piena*) scremare A, centrifugare A

sèpija zool. séppia *f*

sèpsis med. sepsi *f*

septyn||akė (*korta*) sette *m* (*carta da gioco*); ~*ėrgis* di sette anni (*detto di animale*); ~*erį daug. sktv.* sette; ~*erį mėtai* sette anni; ~*eriopas* sette volte maggiore, sèttuplo; ~*etas kuop. sktv.* sette; ~*etas karėvių* sette soldati; ~*į kiek. sktv.* sette; ~*į šimtai* settecento; ~*ios diėnos* sette giorni; *ateik puse ~ių* vieni alle sei e mezza

septyn(ia)||aūkštis di sette piani; ~*galvis* con sette teste; ~*kampis* ettàgono; ~*lėpis* che si compone di sette parti; ~*mėtis* settenne

septyniasdešimt *kiek. sktv.* settanta

septyniasdešimtas *klnt. sktv.* settantèsimo; settanta

1 septyniasdešimtmėtis settantèsimo anniversario

2 septyniasdešimtmėtis, -*ė* settantenne *m, f*

septyn||iažėnklis di sette nùmeri; ~*fesė prv.* in sette

septyniólik||a *kiek. sktv.* diciassette; ~*(a)mėtis* diciassettenne; ~*tas klnt. sktv.* diciassettèsimo; diciassette; ~*tame pùslapyje* a pàgina diciassette

sèptinis med. sèttico

septyn||iskart, ~*issyk prv.* sette volte; ~*kovė sport.* eptathlon *m*; ~*mėtė* scuola settennale; ~*mýlis* dalle sette leghe

septintādis sèttimo *m*

septint||as *klnt. sktv.* sèttimo; sette; *kóvo ~à* il sette marzo; ~*lnis* delle (ore) sette; ~*ókas*, -*ė* alunno della sèttima (classe); ~*ukas šnek.* autobus (*o altro mezzo*) nùmero sette

seřbas, -*ė* serbo *m* (*f-a*)

serbeñt||as bot. ribes *m*; *juodėji ~ai* ribes nero

serenadà muz. serenata *f*

sergalingas malaticcio

seřga||lioti žr. *sirguliuoti*; ~*mumas* casi di malattia; percentuale di malati

sėrgė||jimas vigilanza *f*, guardia *f*, protezione *f*; ~*ti* custodire A, vigilare A, sorvegliare A, badare A; ~*ti namūs* custodire la casa; *sng.*: ~*kis, kàd nesusiřgtum* bada a non ammalarti; ~*tojas*, -*a* custode *m, f*, guardiàno *m* (*f-a*)

seriālas serial *m inv.*, film televisivo a episodi

sėriį||a 1. sèrie *f inv*; *šūvių ~a* sèrie di colpi; 2. (*filmo dalis*) tempo *m*; *dviejų ~ų filmas* film in due tempi; 3. (*leidinių grupė*) collana *f*; ~*inis* in sèrie; ~*inė gamyba* produzione in sèrie

sermėgà psn. pastrano *m*, cappotto *m*

sermėgius, -*ė* contadino *m* (*f-a*), villano *m* (*f-a*)

sėrumas med. siero *m*

servetėlė tovagliolo *m*, salvietta *f*

serviruoti apparecchiare la tàvola

sėrvisas servizio *m*; settore terziario; *automobilių s.* autoservizio *m*

servizas servizio *m*; *arbātos s.* servizio da tè

seržāntas kar. sergente *m*; *vyresnysis s.* sergente maggiore

sės||ė sorella *f*; ~*ėlė* 1. mžb. sorellina *f*; 2. *šnek.* infermiera *f*

seser||ėčia nipote *f*; ~*ėnas* nipote *m*; ~*ystė* sorellanza *f*

sesėrvaikis figlio della sorella

sėsiija sessione *f*; *sėimo s.* sessione del Parlamento; *egzāminų s.* sessione di esami

sėsl||ys, -*ė* persona sedentària; ~*umas* sedentarietà *f*; dimora fissa, stabilità di residenza; ~*ūs* sedentàrio; di residenza stàbile; ~*į tautà* pòpolo sedentàrio (*con una sede stabile*)

sė||stelėti sedersi per un momento; ~*sti* 1. mēttersi a sedere, sedersi; *prāšom ~sti* (*kreipiantis Jūs*) prego, si sieda; ~*sti už stālò* mēttersi a tàvola; *sng.*: ~*skis priė manėš* siēditi vicino a me; 2. (*lipti*) salire E, montare E; ~*sti į trāukinį, į mašiną* salire sul treno, in maccchina; ~*sti ant árklío* montare a cavallo; 3. (*patekti į kalėjimą*) ēssere messo in prigione, ēssere detenuto (incarcerato), andare dentro; 4. (*leistis*) tramontare E; *sáulė ~da* il sole sta tramontando; 5. (*grimzti*) sprofondarsi in q.c., affondarsi; 6. (*slūgti*) abbassarsi, calare E; 7. (*nusistoti*) depositare E; posarsi; *dūl-kės ~da ant grindų* la pólvere si posa sul pavimento

sesuō 1. sorella *f*; **tikrà** *s.* sorella germana (carnale); **netikrà** *s.* sorellastra *f*; \diamond **medicīnos** *s.* infermiera *f*;
2. **bažn.** suora *f*, mōnaca *f*

sētas *sport.* set *m inv.*, partita *f*

sēti 1. seminare *A*; *s.* **jāvūs** seminare il grano; 2. *prk.* seminare *A*, diffōndere *A*, spārgere *A*; **nesān-taikq** *s.* seminare discōrdia

sētīnys *bot.* ravizzone *m*

sētuvē cesta per sementi

sezōn *as* stagione *f*; **žiemōs** *~as* stagione invernale; **lietaūs** *~as* stagione delle piogge; **teātro** *~as* stagione teatrale; **māudymosi** *~as* stagione balneare; *~inis* stagionale, di stagione; *~inis dār-bas* lavoro stagionale

sferā 1. *mat.* sfera *f*; **dangaūs** *s.* sfera celeste; 2. *prk.* (*sritīs*) sfera *f*, āmbito *m*, campo *m*, settore *m*; **veiklīno** *s.* sfera d'azione; **aptarnāvimo** *s.* settore dei servizi, settore terziario

sferinis sfērico

sflinks *ai dgs. zool.* sfingidi *m pl*; *~as* sfinge *f*

siaūb *as* terrore *m*, orrore *m*; *~q* **ivarýti** mēttēre, incūtere terrore; *~o* **filmas** film dell'orrore; *~līngas* terribile, orrendo, orribile, spaventoso; *~ingūmas* orrore *m*, spavento *m*; **kāro** *~ingūmai* orrori della guerra

siaūb *ti* devastare *A*, saccheggiare *A*; infierire *A*, infuriare *A/E*; **miēstaq** *~ē bādas* la fame devastava la città; *~ūnas*, *-ē* devastatore *m* (*f* -trice), saccheggiatore *m* (*f* -trice); *~ūs* orribile

siaučioti infuriare *A/E*, imperversare *A*

siaudlīmas ronzio *m*; frullio *m*; rimbombo *m*

siaura *ākis* dagli occhi a māndorla; *~bēgis glžk.* *a* scartamento ridotto; *~kāktis* di fronte stretta; *prk.* di mente angusta; *~krūtīnis* dal petto stretto; *~lāpis* *bot.* lanceolato; *~nōsis* dal naso stretto

siaurāpjūklis seghetta da traforo; gattuccio *m*

siauraprōt *is* di mente angusta; limitato; *~ystē*, *~iškūmas* limitatezza, povertà di mente; *~iškas* *žr.* siauraprōtis

siaūr *as* 1. (*ri*) stretto, angusto; *~as praėjīmas* passaggio angusto; *~ā gātvē* strada stretta; *~as draugū ratēlis* ristretta cerchia di amici; *prk.*: *~ā sritīs* settore determinato, specifico; 2. *prk.* (*ribotas*) limitato; 3. *lingv.* chiuso, stretto; *~ēti* restringersi; *kēlias pamažū* *~ēja* la strada si restringe poco alla volta; *~inti* (*re*)stringere *A*; *~inti drabūžī* stringere un ābito; *~ōkas* piuttosto stretto

siaurū *kálnē* vālico alpino; *~kas šnek.* ferrovia *a* scartamento ridotto; *~mā* strettezza *f*, strettōia *f*; *~mas* 1. (*ri*) strettezza *f*; **gātvės** *~mas* strettezza di una strada; 2. *prk.* limitatezza *f*; **pažiūrū** *~mas* limitatezza di vedute

siaūsma furia *f*, impeto *m*; agitazione *f*; **vėjo** *s.* furia del vento

1 **siaū** *sti* 1. (*dengti*) coprire *A*, avvōlgere *A*, imbacuccare *A*; *sng.*: *~skis skarā* avvōlgiti in uno scialle; 2. (*supti*) circondare *A*, aggirare *A*, attorniare *A*; 3. (*šēlti*) infuriare *A/E*, imperversare *A*; **āudra** *~tē vīsq nāktī* la tempesta ha infuriato per tutta la notte; **šalyjē** *~tē mārās* nel paese imperversava la peste; 4. (*dūkti*) giocare in modo rumoroso, far chiasso, scatenarsi

2 **siaūsti** 1. (*šlamėti*) stormire *A*, frusciare *A*; 2. (*skambėti*) risonare *E/A*; ronzare *A*

siaustyti imbacuccare *A*, infagottare *A*

siaūt *ėjimas* furia *f*, violenza *f*; *~ėti* 1. (*šēlti*) imperversare *A*, infierire *A*, infuriare *E/A*; **kalmuosė** *~ēja vėjas* il vento infuria sui monti; *~ėjanti jūra* il mare in burrasca; 2. (*pykti*) adirarsi, infuriarsi; *~īmas* 1. (*dengimas*) avvolgimento *m*; 2. (*šēlimas*) furia *f*, impeto *m*; *~līngas* impetuoso, burrascoso

siautul *līngas* 1. furioso, impetuoso, veemente; *~līnga srovė* torrente impetuoso; 2. (*aistringas*) appassionato, frenetico, sfrenato; *~līngas šokis* danza frenetica; *~ys* furia *f*, furore *m*, violenza *f*, veemenza *f*; **jausmū** *~ys* veemenza dei sentimenti

sibiriēt *is*, *-ē* siberiano *m* (*f* -a); *~inis*, *~iškas* siberiano, della Siberia

sidabra *lāpis* dalle foglie argentate; *~plaūkis* dai capelli d'argento

sidābr *as* 1. *chem.* argento *m*; \diamond **gyvās** *~as* argento vivo, mercurio *m*; 2. (*gaminiai*) oggetto d'argento, argenteria *f*; *~q* **išdėti ant stalo** apparecchiare con l'argenteria

sidabr *aspalvis* argēteo; *~āvimas* argentatura *f*

sidābražolė *bot.* potentilla *f*, cinquefoglie *m inv*

sidabrīngas argentifero

sidābrin *īmas* argentatura *f*; *~inkas*, *-ē* argentiere *m* (*f* -a), argentārio *m*

1 **sidabrīnis** *dkt.* moneta d'argento, argēteo *m*

2 **sidabrīn** *is* *bdv.* 1. d'argento, in argento; *~is žiedas* anello d'argento; *~iai iūdai* argenteria *f*; 2. argēteo, argentino; *~ē šviesà* luce argētea; *~is balsas* voce argentina; \diamond *~ēs vestuvės* nozze d'argento; *~ē lāpė* volpe argentata

sidābr||inti (in)argentare A; ~**iškas** argenteo, argentino; ~**uotas** argentato; ~**uoti** 1. argentare A; 2. luccicare come argento

sīdras sidro *m*

sīlekas žr. saīkas

sīkdinti far giurare

siek||imas aspirazione *f*, desiderio *m*; **lāisvės** ~**imas** aspirazione alla libertà; ~**inỹs gram.** supino *m*

sīēkis žr. siekīmas

sīeksn||inis di lunghezza d'una sagena; *prk.* molto alto; ~**is istor.** sagena *f*; ~**iūoti** misurare a sagene

sīek||telėti cercare di afferrare q.c.; ~**ti** 1. cercare di prendere, toccare q.c.; 2. (*liesti*) arrivare E, giungere E; confinare A; **jōs kāsos** ~**ē jūosmenį** le trecce le arrivavano alla cintola; *sng.*: **jū ūkiai** ~**ėsi** i loro poderi confinavano; 3. (*igyti*) cercare di ottenere; aspirare A, mirare A; ~**ti valdžios** mirare al potere; 4. (*būti kurio skaičiaus*) ammontare E; raggiungere A

sīel||a ànima *f*, ànimo *m*; **tyrà** ~**a** ànima pura; ~**os ramybė** pace dell'ànima, serenità d'ànimo; ~**os gilumojė** nel profondo dell'ànimo; **atvėrti kām** ~**q** aprire l'ànimo a qc., sfogarsi

sīel||ininkas, ~**ė** zatteriere *m*, guidatore di fòderi; ~**is fòdero m**, zàttera *f*

sīelo||jimas afflizione *f*, dolore *m*; ~**tis** affliggersi, addolorarsi, tormentarsi; ~**tis dėl draūgo mirties** affliggersi per la morte dell'amico

sīelvar||as afflizione *f*, sofferenza *f*, pena *f*, dolore *m*; ~**auti** affliggersi, strūggersi, addolorarsi; ~**ingas** afflitto, addolorato

sīen||a 1. (*pastato dalis*) muro *m* (*muri m pl*), parete *f*; **nāmo** ~**os** i muri di una casa; **pakabinti pavėikslą ant** ~**os** appendere un quadro alla parete; 2. (*užtvara*) muro *m* (*mura f pl*); **gynýbinės** ~**os** mura difensive; ~**q jūosiamas miestas** città cinta di mura; 3. (*riba*) confine *m*, frontiera *f*; **pėreiti** ~**q** varcare la frontiera; 4. *mat.* lato *m*; ◇ **Didžioji kinų** ~**a** la Grande Muraglia cinese; **priė** ~**os priremti** mēttre con le spalle al muro; ~**omis elti** (*šėlti*) fare un gran putifèrio; ~**ėlė** 1. *mžb.* murretto *m*; 2. parete *f*, parte laterale di un recipiente; **piľvo** ~**ėlė** parete addominale; ~**inis** a muro, murale; ~**inis laikrodis** orologio a muro, pēndola *f*; ~**inė spinta** armadio a muro; ~**inė tapýba** pittura murale; ~**laikraštis** giornale murale

sīenmedis, **sienójas** trave *f*

sīen||(ó) tarpis parte di muro compresa tra due travi; ~**popieris ppr. dgs.** carta da parati; ~**ramstis** puntello *m*, rinforzo *m*, contrafforte *m*

sier||ā 1. *chem.* zolfo *m*, solfo *m*; ~**os rūgštis** àcido solfòrico; 2. (*ausies*) cerume *m*; ~**ingas** solfifero; ~**inis** solforoso, solfòrico; ~**uoti** solforare A

1 **siet||as** setaccio *m*, vaglio *m*, crivello *m*; ◇ ~**u vādenį nēsti** portare l'acqua col vaglio

2 **siēt||as** cavezza *f*, capestro *m*; **rišk kārve priė** ~**o** lega la mucca alla cavezza

sietėlis 1. (*samtelis*) colino *m*; 2. (*tinklelis*) retina *f*; māschera *f* (*dell'apicoltore*)

siē||ti 1. (*rišti*) legare A, attaccare a q.c.; 2. *prk.* (*jungti*) unire A, (col)legare A; *sng.*: **teorija** ~**jasi sū prāktika** la teoria si unisce alla prātica

sietýnas 1. lampadārio *m*; 2. *astr.* Plēiade *f pl*

sietuvā profondità *f*, abisso *m*

sīfil||is med. sifilide *f*; ~**lītkas**, ~**ė** sifilitico *m* (*f-a*)

sifonas sifone *m*

signāl||as 1. segnale *m*, segno *m*; **gařso**, **řviesōs** ~**as** segnale acústico, luminoso; 2. *prk.* (*įspėjimas*)

segno *m*, avvertimento *m*; ~**inis** di, da segnalazione; segnalatore; ~**inis prietaisas** apparecchio segnalatore; ~**inė vėliava** bandiera di segnalazione; ~**izācija**, ~**izāvimas** segnalazione *f*, segnalētica *f*; ~**izuoti** 1. segnalare A, dare segnali; 2. *prk.* (*įspėti*) avvertire A

sij||ā trave *f*, travicello *m*, travetta *f*; ~**ýnas** travatura *f*; ~**inis** in travi; ~**inės konstrukcijos tiltas** ponte a travata

sijōnas gonna *f*; **klostuotas s.** gonna a pieghe

sijóti vagliare A, setacciare A, crivellare A; **miltus s.** setacciare la farina

sýkas zool. coregone *m*; **jūrinis s.** coregone lavarello

sikatývas spec. materiale siccativo

sýk||iais *prv.* a volte, certe volte; ~**is** volta *f*; **kūq** ~**į** un'altra (la prōssima) volta; **daūg** ~**ių** molte (tante) volte; **vienu** ~**iū** (*staiga*) d'un tratto, all'improvviso; ~**iū** *prv.* assieme, insieme; nello stesso tempo

silābinis lit. sillabico

silicis chem. silicio *m*

silikāt||as chem. silicato *m*; ~**inis** di silicato, silicātico

sīlk||ė zool. aringa *f*; ◇ **susigrūde kaip** ~**ės** pigiati come aringhe; ~**ėtas**, ~**inas** žr. silkiuotas; ~**inė** recipiente per aringhe; ~**ininkas**, ~**ė** žr. silkius; ~**inis** di aringa; ~**iūotas** sporco di aringa; ~**ius** venditore di aringhe

silogizmas *fil.* sillogismo *m*

silosāpjovė *žemd.* insilatrice *f*

silos||**as** insilato *m*; ~**āvimas** insilamento *m*, silagio *m*; ~**inė** silo *m*; ~**inis** di silo, insilato

silpna||**būdis** débole di carattere; ~**dvāsis** débole d'animo

silpn||**ai** *prv.* debolmente, con debolezza; male, a malapena; ~**ai laikėsi ant kójų** si teneva in piedi a malapena; ~**ajėgis** débole, fiacco

silpnaprotybė *žr.* silpnaprotystė

silpnaprôt||**is**, ~**iškas** débole di mente, demente; ~**ystė med.** demenza *f*; **senātvinė** ~**ystė** demenza senile

silpnarėg||**is** dalla vista débole; ~**ystė** debolezza di vista

silpn||**as** 1. débole, fiacco, fièvole, fioco; ~**oji vietà** punto débole; ~**as pasipriešinimas** resistenza fiacca; ~**à arbatà** tè leggero; 2. (*ligotas*) grácile, èsile, malfermo, infermo; ~**os sveikātos** di salute malferma; ~**à širdis** cuore infermo; 3. (*menkas*) scarso, insufficiente, manchévole; ~**as mokinys** alunno dalla scarsa preparazione

silpnavāl||**is**, ~**iškas** di carattere débole; ~**iškūmas** debolezza di volontà, mancanza di carattere

silpnė||**jimas** indebolimento *m*, affievolimento *m*; ~**ti** indebolirsi, affievolirsi; diminuire *E*; **jėgos** ~**jo** le forze si affievolivano; **šaltis** ~**ja** il freddo sta diminuendo

silpn||**ybė** 1. debolezza *f*; 2. (*trūkumas*) difetto *m*, punto débole; 3. *prk.* (*pomėgis*) passione *f*, inclinazione *f*; ~**yn** *prv.*: **ėlti** ~**yn** diventare sempre più débole, indebolirsi

silpn||**inti** indebolire *A*, affievolire *A*; ~**inti re-gėjimq** indebolire la vista; ~**okas** piuttosto débole; ~**umas** debolezza *f*, fievolezza *f*, fiacchezza *f*; **manė āpėmė** ~**umas** sento addosso una grande debolezza; ~**uolis**, -ė persona débole

siļp||**ti** indebolirsi, affievolirsi, infiacchirsi; **atmintis** ~**sta** la memoria s'indebolisce

silsėti *žr.* ilsėti

siluėtas siluetta *f*, siloetta *f*, profilo *m*

simbiòzė *biol.* simbiosi *f*

simbòl||**ika** simbòlica *f*, simbologia *f*; ~**inis** simbòlico; ~**inti** simboleggiare *A*

simbòl||**is** simbolo *m*; ~**ištas**, -ė simbolista *m, f*

simbòl||**iškas** simbòlico; ~**iškūmas** simbolicità *f*; ~**izmas** simbolismo *m*; ~**izúoti** simboleggiare *A*, rappresentare *A*

simėtri||**ja** simmetria *f*; **veidrođinė** ~**ja** simmetria speculare; ~**nis**, ~**škas** simmétrico; ~**škai** *prv.* simmetricamente

simfōni||**ja** *muz.* sinfonia *f*; ~**nis** simfōnico; ~**ne mūzika** mūsica sinfōnica

simpāt||**ija** simpatia *f*; **jaūsti kām** ~**ijq** provare, sentire simpatia per qc.; ~**ingas** simpático, gradévole, piacévole; ~**ingūmas** simpaticità *f*; ~**inis** simpático; ◊ ~**inė nėrvų sistemà** sistema del gran simpático; ~**iškai** *prv.* simpaticamente, con simpatia; ~**iškas** simpático, gradévole; ~**izúoti** simpatizzare *A*

simpòziūmas simpòsio *m*, convegno *m*

simptòm||**as** 1. *med.* sintomo *m*; 2. indizio *m*, segnale *m*; ~**inis**, ~**iškas** sintomático, indiziário; ~**inis gydymas** terapia sintomática

simul||**iācija**, ~**iāvimas** simulazione *f*, finzione *f*; ~**iāntas**, -ė simulatore *m* (*f-trice*), fingitore *m* (*f-trice*); ~**iūoti** simulare *A*, fingere *A*; ~**iūoti sefganti** fingere di essere ammalato

simultānas *sport.* partite simultānee (*a scacchi*)

sinagogà sinagoga *f*

sināntropas sināntropo *m*

sinavādas *bot.* aquilėgia *f*

sinchrōni||**ja** sincronia *f*; ~**nis**, ~**škas** sincrono, sincrónico; ~**ne kalbōtyra** linguistica sincrónica; ~**škai** *prv.* sincronicamente; ~**škai veikti** funzionare in sincronia; ~**zúoti** sincronizzare *A*

sindik||**ātas ekon.** sindacato *m*; ~**úoti** sindacare *A*

sindrōmas *med.* sindrome *f*

sinekdochā *lit.* sinēddoche *f*

siñkopė *muz., lingv.* sincope *f*

sinòdas sinodo *m*

sinonīm||**as** *lingv.* sinònimo *m*; ~**ija** sinònimi *m pl.* sinonimia *f*; ~**ika** 1. scienza che studia i sinònimi; 2. sinonimia *f*; ~**inis** sinonimico

sinòpti||**ka** meteorologia *f*, previsioni meteorològiche; ~**kas**, -ė meteoròlogo *m* (*f-a*); ~**nis** meteorològico; ~**nis žemėlapis** carta meteorològica

sintagmā *lingv.* sintagma *m*

siñtaks||**ė** *lingv.* sintassi *f*; ~**inis**, ~**iškas** sintattico

sintėti||**ka** *kuop.* prodotti sintėtici; ~**nis** sintėtico; ~**nis plūoštas** fibre sintėtiche; ~**nti** sintetizzare *A*; ~**škai** *prv.* sinteticamente, in sintesi; ~**škas** sintėtico

siñtez||**ė** sintesi *f*; ~**ės metòdas** mètodo sintėtico

sinus||**as** *mat.* seno *m*; ~**òidė** *mat.* sinusòide *f*

sionl||**stas**, -ė sionista *m, f*; ~**stinis** sionistico; ~**zmas** *polit.* sionismo *m*

siras, -ė siriano *m* (*f*-a)

sirenà (*ir mit.*) sirena *f*; **sirėnos kauksmas** urlo della sirena

sirgàlius, -ė *sport.* tifoso *m* (*f*-a)

sirginėti ammalarsi spesso, essere malaticcio

sirg||**ti** 1. essere malato di q.c., star male; ~**ti gripù** avere l'influenza; 2. *prk.* (*palaikyti*) tifare A, fare il tifo; ~**ti ūž sąvo komándą** tifare per la propria squadra; ~**uliúoti** žr. **sirginėti**

sirpì||**mas** maturazione *f*; ~**nti** far maturare, rendere maturo; **sáulė** ~**na úogas** il sole fa maturare le bacche

sirpti maturare E, venire a maturità (*detto di bacche*)

słrupas scioppo *m*

sistem||**à** sistema *m*; **sáulės** ~**à** sistema solare; **drėkinimo** ~**à** sistema di irrigazione; **nėrvų** ~**à** sistema nervoso; ~**átika** 1. sistemática *f*; 2. tassonomia *f*; **augalų, gyvūnų** ~**átika** tassonomia botanica, zoologica; ~**átinis** sistemático; ~**atizúoti** žr. **sistėminti**

sisteming||**ai** *prv.* sistematicamente; ~**as, sistėminis** sistémico, sistemático, metodico; ~**as dárbas** lavoro sistemático

sistėminti sistematizzare A

sýti legarsi, unirsi

situacija situazione *f*; **ekonominė šaliės** s. situazione economica del paese

siūbavimas ondeggiamento *m*, oscillazione *f*

siūbčioti muoversi in qua e là

siūbtelėti||**ti** 1. sgorgare E, scaturire E, prorompere A; ~**jo kraūjas** sgorgò il sangue; 2. riversarsi, irrompere E; **žmonės** ~**jo laukan** la gente si riversò fuori

siūbúo||**ti** 1. ondulare A, ondeggiare A; **javų várpos** ~**ja véjyje** le spighe ondeggiavano al vento; 2. *prk.* barcollare A, vacillare A; **eína** ~**damas** cammina barcollando

siūdinti||**ti** far cucire, far confezionare; *sng.*: ~**kis naują suknelę** fatti fare un nuovo vestito

siuità muz. suite *f inv*

siūl||**as** filo *m* (*fili m pl*, *fila f pl*); ~**ų kamuolys** gomito di filo; **įvėrti** ~**ą į adatą** infilare l'ago; ◇ **aūt** ~**o kabėti** essere attaccato a un filo; **iki pasakutinio** ~**o sušlapti** essere bagnato fradicio

siūl||**ė** 1. cucitura *f*, costura *f*; orlo *m*; **sijōno** ~**ė išlro** si è scucita la gonna; 2. *med.*, *anat.* sutura *f*; **kaukolės** ~**ė** sutura cranica; **išimti** ~**ės** togliere le suture; 3. *tech.* giuntura *f*, commettitura *f*; **suvininimo** ~**ė** linea di saldatura

siūl||**ėjimas** orlatura *f*; ~**ėti** orlare A; ~**galys** estremità di un filo; pezzo di filo

siūl||**ymas** proposta *f*; ~**ymasis** autoinvito *m*; ~**inėti** *džn.* proporre A, offrire A

siūl||**inis**, ~**iškas** di (in) filo; filiforme, sottile; ~**inis pūlsas** polso filiforme

siūly||**ti** 1. offrire A, proporre A, presentare A; ~**ti sąvo pagálbą** offrire il proprio aiuto; ~**ti kienō kandidatūrą** proporre la candidatura di qc.; ~**ti tōstą** proporre un brindisi; 2. (*kviesti*) invitare A; ~**ti įeiti** invitare ad entrare; ~**tis** offrirsi, mettersi a disposizione; ~**tis savanoriū** offrirsi volontario

siulpti žr. **čiulpti**

siūndyti incitare A, aizzare A (*contro qc.*)

siunt||**à** invio *m*, spedizione *f*; **prėkių** ~**à** invio di merce; **registruota** ~**à** spedizione posta raccomandata; ~**ėjas, -a** mittente *m, f*, speditore *m* (*f*-trice); ~**ėjo adresas** indirizzo del mittente; ~**lmas** spedizione *m*, invio *m*; **paketo** ~**lmas** spedizione di un pacco; ~**inėti** *džn.* spedire A, inviare A (*più volte*); ~**inys** pacco *m*; **pāsto** ~**inys** pacco postale

siurbčioti sorvegliare A, centellinare A

siurbėlė zool. sanguisuga *f*, mignatta *f*

siurbikė zool. fasciola *f*; **kepeninė** s. fasciola epatica

siurb||**yklà** žr. **siurblinė**; ~**lmas** aspirazione *f*; assorbimento *m*; succhiamento *m*; ~**linė** stazione di pompaggio; ~**lys pompa** *f*; aspiratore *m*; **vandenys** ~**lys pompa** idraulica; **dūlkių** ~**lys** aspirapolvere *m inv*; ~**liúoti** pompare A

siūrbs||**ėti** žr. **siurbčioti**; ~**nis** sorso *m*, sorsata *f*; ~**nóti**, ~**týti** sorvegliare A

siurbtelėti prendere, inghiottire un sorso

siurb||**ti** 1. (*čiulpti*) succhiare A, assorbire A; ~**ti piéną iš buteliūko** succhiare il latte dal biberon; **augalų šaknys** ~**ia lietaūs vandenį** le radici delle piante assorbono l'acqua piovana; *prk.*: ~**ti kienō kraują** (*išnaudoti*) succhiare il sangue a qc.; *menk.*: **degtinė** ~**ti** sbavazzare A; 2. *tech.* pompare A, estrarre A, svuotare A

siurbtū||**kas** *biol.* ventosa *f*; proboscide *f*; **dėlės** ~**kai** ventose di una sanguisuga; ~**vas** *tech.* pompa aspirante, assorbitore *m*

siurprizas sorpresa *f*

siurreali||**stas**, -ė surrealista *m, f*; ~**zmas** surrealismo *m*

siūrúoti žr. **svyrúoti**

siūsdinti far spedire, far mandare

siūs||**mas**, ~**tas** rabbia *f*, furia *f*; ~**ti** 1. (*pykti*) arrabbiarsi, infuriarsi, andare su tutte le furie; 2. (*sirgti*) arrabbiare *E*, ammalarsi di rabbia, diventare idrofobo; 3. (*šėlti*) scatenarsi, sfrenarsi, imperversare *A*

siūs||**ti** spedire *A*, inviare *A*, mandare *A*; ~**ti** *laišką oro paštu* spedire una lettera per via aerea; ~**ti** *delegaciją* inviare una delegazione; *siunčiamoji radijo stotis* stazione radiotrasmittente; *siunčių jums savo linkėjimus* vi mando i miei saluti; ~**kį** *pō galaīs!* mandalo a spasso (a quel paese); ~**tūvas** *tech.* trasmittente *f*

siūtas furia *f*, rabbia *f*, furore *m*; *jām s. užėjo* gli è venuta la rabbia

siūti 1. cucire *A*; *siuвамoji mašinā* macchina da cucire; *siuвамasis pirščiukas* ditale *m*; 2. *med.* suturare *A*; 3. *prk.* (*judėti*) correre qua e là

siutū||**mas** furore *m*, furia *f*; ~**ngas** furioso, violento
siutūlinis cucito (*a mano o a macchina*), fatto in sartoria

siūtinti far arrabbiare, far imbestialire

siūtis||**tis** rapida mossa, lo sbattere; *vėnu ~čių* con un solo colpo

siutul||**ingas** furioso, violento; ~**ys** furia *f*, rabbia *f*
siūturuoti (ri)sciacquare *A*; sciabordare *A*

siuv||**ėjas**, -**a** sarto *m* (*f*-*a*); cucitore *m* (*f*-*trice*); *dirbti ~ėja* lavorare come (fare la) sarta; *mokytis ~ėjo amato* imparare il cucito; ~*ėjauti* fare il sarto; ~*yklā* sartoria *f*; *moteriškų drabužių ~yklā* sartoria da donna; ~*lmas* il cucire, cucitura *f*, cucito *m*; ~*imo mokyklā* scuola di cucito

siuvin||**ėjimas** ricamo *m*; ~**ėti** 1. ricamare *A*; 2. *prk.* (*bėgioti*) correre qua e là; ~**ys** lavoro ad ago
siužetas *lit.* soggetto *m*, tema *m*; *filmo s.* soggetto di un film

sýv||**ai dgs.** 1. *bot.* linfa *f*, umore *m*; 2. *prk.* (*gaivina-moji jėga*) forza vitale, fonte d'ispirazione; ◇ *pa-skutiniūs ~us išspāusti* spremere come un limone

skab||**ėnti** brucare *A*; *žolę ~ėnti* brucare l'erba; ~**yti** 1. *žr.* *skabėnti*; 2. strappare *A*, cogliere *A*; ~**yti ramūnės lapeliūs** sfogliare una margherita

skafāndras scafandro *m*

skaičiāvim||**as** il contare; conto *m*, calcolo *m*; *min-tinis ~as* calcolo mentale; ~*o mašinā* calcolatrice *f*; *balsų ~o komisija* commissione di scrutinio
skaičiuō||**klis** (macchina) calcolatrice *f*; ~**tė** 1. calcolo *m*, conto *m*, numerazione *f*; *dešimtainė ~tė* numerazione decimale; 2. *žaid.* conta *f*

skaičiuō||**ti** contare *A*, computare *A*, calcolare *A*; ~**ti iki penkių** contare fino a cinque; ◇ *añt pirštų ~jami* si contano sulle dita; *núostolius ~ti* valutare le perdite; ~**tojas**, -**a** chi conta, calcola; *balsų ~tojas* scrutatore *m*; ~**tuvas** calcolatrice *f*
skaič||**ius** 1. *mat.* numero *m*; *sveikasis, trupmeninis ~ius* numero intero, frazionario; *lyginis, nelyginis ~ius* numero pari, dispari; 2. (*skaitmuo*) cifra *f*; *arabiškieji ~iai* cifre àrabe; 3. (*kiekis*) numero *m*, quantità *f*; *sėdimų vietų ~ius* numero di posti a sedere; *bė ~iaus* in quantità innumerevole; 4. *gram.* numero *m*

skaidā, **skaidy**||**mas(is)** 1. scissione *f*, decomposizione *f*, scomposizione *f*; *atomo ~masis* scissione dell'atomo; 2. divisione *f*, smembramento *m*; *žodžio ~mas skiemenimis* divisione di una parola in sillabe; ~**ti** 1. *fiz., chem.* scomporre *A*, disgregare *A*, scindere *A*; 2. (*sklaidyti*) disperdere *A*, sparpagliare *A*

skaidrė diapositiva *f*

skaidrė||**jimas** rasserenamento *m*, schiarita *f*; ~**ti** 1. rasserenarsi, schiarirsi; *dangūs ~ja* il cielo si sta schiarendo; 2. diventare più limpido

skaidriklis chiarificante *m*

skáidr||**inimas** 1. rasserenamento *m*; 2. chiarificazione *f*; *vyno ~inimas* chiarificazione del vino; ~**inti** 1. rasserenare *A*; 2. chiarificare *A*; ~**intūvas** *tech.* chiarificatore *m*; ~**ytis** rasserenarsi, schiarirsi; ~**umas** chiarezza *f*, limpidezza *f*; ~**ūs** 1. limpido, chiaro, trasparente; ~**ūs vanduo** acqua chiara; ~**ūs dangūs** cielo limpido; ~**ūs stiklas** vetro trasparente; ~**i sąmonė** mente lucida

skáidul||**a biol.** fibra *f*; *nervų ~os* fibre nervose; ~**lnis** fibroso

skaidūs divisibile

skáinioti džn. strappare *A*, cogliere *A*; *s. lapeliūs* sfogliare *A*

skaisčiai *prv.* con splendore, luminosamente; *s. raudonas* rosso acceso, scarlatto

skaisčia||**spalvis** dal colore chiaro; ~**veidis** dal viso fresco

skaistažiedė *bot.* crisantemo *m*

skaistėnis *bot.* piretro *m*; *váistinis s.* partèno *m*

skaist||**ėti** 1. schiarirsi, rasserenarsi; 2. diventare più bello, più fresco; ~**ybė** 1. (*šviesumas*) luminosità *f*, chiarezza *f*, limpidezza *f*; 2. (*nekaltybė*) verginità *f*, castità *f*, purezza *f*

skaistyklā *bažn.* purgatorio *m*

skaĩst||inti 1. far risplendere, schiarire A; 2. (*rausvinti*) tingere di rosa; ~**ũmas** 1. luminosità *f*, limpidezza *f*, splendore *m*; 2. (*veido*) freschezza *f*; 3. (*sielos*) purezza *f*; ~**uõlis**, -*ẽ* persona cãdida, onesta; ~**ũs** 1. (*spindintis*) luminoso, splendente, lucente; 2. (*permatomas*) trasparente, limpido; 3. (*gražus*) bello, fresco, fiorente; 4. (*doras, nekal-tas*) onesto; puro, innocente, casto; 5. *prk.* (*aiškus*) chiaro, lùcido; ~**aũs prõto** di mente lùcida

skaĩstvaris žr. žálvaris

skaĩt||alas menk. lettura di poco valore; ~**yklã** sala di lettura

skaĩtiklis 1. *mat.* numeratore *m*; 2. *tech.* contatore *m*; **elẽktros** *s.* contatore elẽtrico

skaĩt||ymas lettura *f*; **greĩtas ~ymas** lettura spedita; **raiškũsis ~ymas** rēcita *f*, declamazione *f*; ~**inĩti džn.** lẽggere A, leggiucchiare A

skaĩtinis numẽrico

skaĩt||inỹs lettura *f*; testo *m* (*da leggere*); ~**iniũ knygã** libro di lettura; ~**iniũ nagrinĩjimas** anãlisi del testo; ~**ỹsena** modo di lẽggere

skaĩty||ti 1. lẽggere A; **jĩ nemõka ~ti** non sa lẽggere; **garšiai ~k** leggi a voce alta; 2. (*dẽstyti*) tenere lezioni, insegnare da una cãttedra; 3. (*dekla-muoti*) declamare A, recitare A; 4. (*skaĩčiuoti*) contare A; **piřštais ~ti** contare sulle dita; ~**tinis** da lẽggere; ~**tis** avere stima di qc., prẽndere in considerazione; rispettare A, apprezzare A; **sũ juõ visi skaĩtosi** gode la considerazione di tutti; **sũ niẽkuo nesiskaitỹti šnek.** fregãrsene, infischiar-sene di tutti e di tutto; ~**tojas**, -a lettore *m* (*f-trice*); **atĩdũs ~tojas** lettore attento

skaitytũvai dgs. pallottoliere *m*

skaĩtm||enĩnis 1. in cifre, numẽrico; 2. digitale; ~**enĩnis fotoaparãtas** fotocãmera digitale; ~**uõ** cifra *f*; **romĩniřkieji skaĩtmenys** cifre romane

skaĩt||omũmas leggibilità *f*; ~**õvas**, -*ẽ* chi rēcita, declamatore *m* (*f-trice*)

skaĩtvardis *gram.* numerale *m*; **kiẽkinis** *s.* numerale cardinale

skalã sverza *f*, schiappa *f*, scheggia *f*

skalaĩbtyti šnek. 1. (*daužyti*) bãttere A, rintoccare A/E; 2. (*plepėti*) chiacchierare A

skalandũoti sciabordare A, agitare A

skal||ãuti 1. bagnare A, lambire A; **baĩgos ~ãuja kraĩtã** le onde lambiscono la riva; 2. sciacquare A; ~**ãuti skalbinius** sciacquare i panni; 3. (*gerklẽ*) gargarizzare A, fare gargarismi; ~**ãvĩmas** 1. risciacquo *m*, risciacquatura *f*; 2. gargarismo *m*

skalb||ẽjas, -a lavandãio *m* (*f-a*); ~**yklã** lavanderia *f*; ~**ĩklis** detersivo per lavare; ~**ĩmas** bucato *m*, lavatura *f*, lavaggio *m*; **ĩmtis ~ĩmo** fare il bucato; ~**inĩã dgs.** 1. bucato *m*, panni *m pl*; **iřdžĩãuti skalbinius** stẽndere i panni (il bucato); 2. biancheria *f*; **lõvos ~inĩã** biancheria da letto

skaĩb||ti 1. lavare A, fare il bucato; ~**iamõji mařĩnã** lavatrice *f*; ~**iamĩeji miltĩliai** detersivo *m*; ~**iamãsis muĩlas** sapone da (per il) bucato; 2. **řnek.** (*muřti*) picchiare A; **kãĩlĩ kãm ~ti** prẽndere a bastonate, picchiare qc. di santa ragione

skaldã 1. pietrisco *m*, brecciamẽ *m*; 2. *geol.* detrito *m*

skaldyklã (*akmenũ*) cava di pietra

skãldy||mas 1. spezzamento *m*, fenditura *f*; 2. frazionamento *m*, divisione *f*; ~**ti** 1. spaccare A, sminuzzare A, frantumare A, sgretolare A, spezzare A; ~**ti mãlkas** spaccare la legna; ~**ti uolĩenã** frantumare una roccia; 2. (*skaĩdyti*) dividere A, disgregare A, scindere A; *sng.*: ~**tis ř bũreliũs** dividersi in gruppi; ~**tojas**, -a (*malkũ*) spaccalegna *m inv*; (*akmenũ*) spaccapietre *m inv*; ~**tũvas** frantumatore meccãnico

skãlẽ scala *f*, graduazione *f*; **termomẽtro** *s.* scala termomẽtrica

skãl||ijimas l'abbaiare; ~**ĩkas** cane da caccia; ~**yti** abbaiare A

skãlnas šnek. žr. skolĩngas

skãlp||as scalpò *m*; ~**elis med.** scalpello *m*; ~**ũoti** strappare lo scalpò

skãlsã sufficienza *f*, sazietà *f*, agiatezza *f*

skãls||ẽ *bot.* fungo cornuto (*parassita della sẽgala*); ~**ẽtas** affetto da fungo cornuto

skãlsėti bastare a lungo

skãls||inti non sprecare, risparmiare A; ~**ũmas** risparmio *m*, economia *f*; ~**ũs** durẽvole; abbon-dante; econòmico

skãl||ũnas *geol.* scisto *m*; ~**ũnĩnis** scistoso; ~**ũs** fissile

skaĩmb||alas campanello *m*, sonaglio *m*; ~**aliũoti**, **skãmbčĩoti** tintinnare A/E, s(u)onare A (*di tanto in tanto*); ~**ẽjimas**, ~**esỹs** suono *m*, tintinnio *m*; **varpũ ~esỹs** scampanio delle campane; ~**ėti** 1. s(u)onare A/E, tintinnare A/E, squillare E/A; ~**a telefõnas** il telẽfono squilla; 2. *prk.* (*iřreikřti*) dire A; **iřtãtymas ~a taĩp** la legge dice cosĩ; ~**inti** 1. s(u)onare A, far tintinnare; ~**inti varpeliũ** far tintinnare il campanello; ~**inti pianinũ** suonare il pianoforte; **tãu ~ino draĩugas** ti ha telefonato un

- amico; 2. *prk.* (*viešai kalbėti*) spargere la voce; ~*telėti* dare un tintinnio
- skamb||ūmas** sonorità *f*; ~*ūs* sonoro, sonante; ~*i dainà* canzone sonora; ~*i kalbà* lingua musicale; *prk.*: *skambūs žodžiai* parole altisonanti; ~*ūtis* campanello *m*; *telefono* ~*ūtis* squillo del telefono
- skanauti** assaggiare *A*
- skandāl||as** scandalo *m*; ~*q kėlti* fare uno scandalo; ~*līngas* scandaloso; ~*līstas, -ė* scandalista *m, f*; ~*yti* scandalizzare *A*, dare scandalo
- skandināvas, -ė** scandinavo *m (f -a)*
- skandīn||imas** affondamento *m*, affogamento *m*; ~*ti* affogare *A*, affondare *A*, annegare *A*; ~*ti priešu laivūs* affondare le navi nemiche; *sng.*: ~*tis ūpeje* annegarsi nel fiume
- skādis** *chem.* scāndio *m*
- skandūoti** scāndire *A*
- skan||ėstas** golosità *f*, ghiottoneria *f*; ~*ėstų pilnas stālas* una tavola piena di ghiottonerie; ~*ėti* diventare più saporito
- skaniai** *prv.* gustosamente, saporitamente, squisitamente; *s. pāruoštas valgis* piatto cucinato squisitamente; *s. juoktis* ridere di gusto
- skāninti** rendere più saporito; condire *A*
- skān||liža** *b. žr.* smagūris; ~*ōkas* abbastanza buono (*da mangiare*)
- skanūm||as** buongusto *m*, bontà *f*; ~*yngas* golosità *f*, ghiottoneria *f*, squisitezza *f*
- skanūs** saporito, gustoso, di buon gusto; *labai s.* squisito; *prk.*: *s. kvāpas* odore gradēvole
- skāpt||as** 1. scalpello *m*, sgōrbia *f*; 2. cesello *m*, bulino *m*; ~*ūkas* 1. *mžb. žr.* skāptas; 2. zool. anōbio *m*; ~*ūoti* scalpellare *A*, scolpire *A*; modellare *A*
- skarà** scialle *m*
- skardà** lamiera *f*, latta *f*; *varinė* *s.* lamiera di rame
- skard||as** *eco m*, rimbombo *m*; suono *m*; ~*ėnti* risonare *A/E*, echeggiare *A/E*; ~*ėti* 1. *žr.* skar-dėnti; 2. diventare più sonoro
- skardinaitė, skardinė** latta *f*, lattina *f*
- 1 **skardīngas** (*skambus*) risonante, sonoro
- 2 **skardīngas** (*status*) ripido, erto, dirupato
- skardiniūk||as, -ė** lattoniere *m*, stagnāio *m*; ~*ystė* mestiere di lattoniere
- skardīn||is** di latta; ~*ė dėžūtė* scātola di latta, lattina *f*
- skardis** dirupo *m*, burrone *m*, pendio scosceso
- skard||ūmas** 1. sonorità *f*; 2. ripidezza *f*, ertezza *f*; ~*ūs* 1. sonoro, sonante; *lingv.*: ~*ieji priebalsiai* consonanti sonore; 2. (*status*) ripido, erto, scosceso
- skardžiabalsis** dalla voce sonora
- skardžius** *žr.* skaŕdis
- skarėl||ė** fazzoletto *m*, foulard *m inv*; *užsirišti ~ę ant kāklo* annodarsi un fazzoletto al collo
- skarlatinà** *med.* scarlattina *f*
- skařmal||as** straccio *m*, cencio *m*, brandello *m*, pezza *f*; ~*iūoti* andare in giro vestito di stracci
- skarmālius, -ė** *menk.* straccione *m (f -a)*, pezzente *m, f*
- skaró||tas** 1. con fazzoletto in testa; 2. (*apie medį*) ramoso, frondoso; ~*ti (plėstis)* accrēscere *E*, dilatarsi, diffōndersi
- skār||ti** logorarsi, sciuparsi, sfilacciarsi; ~*ulys* straccio *m*, brandello *m*
- skatīk||as** 1. *žr.* grāšis 1; 2. *prk.* soldo *m*, quattrino *m*; *jis netūri nė ~o* non ha neppure un soldo; *o ~o nevertas* non vale un quattrino; ~*inis* da pochi soldi
- skātin||imas** incitamento *m*, incentivo *m*, stimolo *m*; ~*ti* incitare *A*, incentivare *A*, stimolare *A*, sollecitare *A*, incoraggiare *A*; ~*ti gamybą* incentivare la produzione; ~*ti mōkytis* incitare allo studio; ~*ti prakaitāvimą* stimolare, favorire la sudorazione
- skaud||à** 1. *žr.* skaūsmas; 2. *žr.* skriaudà; ~*ėjimas* dolore *m*, male *m*; *dantų ~ėjimas* mal di denti; ~*ėnti* dolere un po'; ~*esys* dolore *m*, male *m*; *sū širdiės skaudėsiu* col cuore dolente; ~*ėti* dolore *E*, far male; *mān gālvą skauda* mi fa male la testa; ho mal di testa; *jām kōją skauda* ha male a un piede; ~*amà vietà* punto dolente; ~*līngas* doloroso
- skaūd||inti** far male; far soffrire; ~*ulīngas* doloroso; ~*ulys* 1. (*vis*) ascesso *m*; pus *m*; ūlcera *f*; 2. (*skaudėjimas*) dolore *m*, male *m*; ~*ūs* 1. doloroso; ~*i žaizdà* ferita dolorosa; 2. (*aštrus*) pungente, penetrante, acuto; ~*ūs vėjas* vento pungente; 3. *prk.* (*sunkus*) grave; amaro; ~*ūs žodžiai* parole gravi; ~*žiai prv.* amaramente, dolorosamente, gravemente; ~*žiai įsidūrti į kōją* pūngersi dolorosamente il piede; ~*žiai įžeisti* offēndere gravemente
- skaūsm||as** 1. dolore *m*, male *m*; *piľvo ~ai* dolori addominali; *galvōs ~as* mal di testa; 2. (*sielvartas*) afflizione *f*, pena *f*, sofferenza *f*
- skausmīng||ai** *prv.* dolorosamente, con dolore; ~*as* doloroso; ~*a operācija* intervento doloroso

skaūsti 1. (*skriausti*) offendere A, insultare A; 2. (*skaudėti*) far male, dolore E
skaut||as, -ė scout *m*, *f inv*; ~**ininkas**, -ė scoutista *m*, *f inv*
skėčiótis žr. skėryciótis
skėlbinti far annunciare, dichiarare A
skelbėjas, -a proclamatore *m* (*f -trice*), preannunciatore *m* (*f -trice*)
skelbim||as 1. (*veiksmas*) dichiarazione *f*, pubblicazione *f*; 2. (*pranešimas*) annuncio *m*, avviso *m*, affisso *m*, inserzione *f*, manifesto *m*; **įdėti** ~**q** **į laikraštį** pubblicare un'inserzione; ~**q** **lentà** bacheca *f*; tabellone per le affissioni
skėlb||ti 1. annunciare A, dichiarare A, proclamare A; ~**ti įstatymą** proclamare una legge; *sng.*: ~**ėsi esąs nekaltas** si dichiarava innocente; 2. propagare A, diffondere A, divulgare A; ~**ti tikėjimą** propagare una fede
skėldė||ti fendersi, screpolarsi, incrinarsi, spaccarsi; **žemė nuō karščio** ~**ja** la terra si fende per la calura; **lūpos** ~**ja** le labbra si screpolano
skelėtas schèletro *m*
skėlėmas lo spaccare, il fèndere
skėsti bastare E, essere sufficiente
skelta||lūpis dal labbro malformato (*diviso*); ~**nāgis** *zool.* artiodattilo *m*
skėl||ti 1. spaccare A, fèndere A, disgiungere A; ~**tas švaikas** giacca con gli spacchi; 2. (*antausį*) dare uno schiaffo; 3. (*ugnį*) battere il fuoco; 4. *prk.* (*smarkiai ką daryti*) fare q.c. a tutto spiano; ~**tūkas** spacco *m*, taglio *m*; ~**tūvas** scure da legna
skendėnis *bot.* utricolària *f*, erba vescica
skėnd||ėti sprofondare E, essere immerso; *prk.*: **nāmas** ~**i žalumýnuose** la casa è immersa nel verde; ~**ėti tamsojė** sprofondare nelle tenebre; ~**ėmas** affogamento *m*, annegamento *m*; ~**uōlis**, -ė annegato *m* (*f -a*)
skėpet||a scialle *m*; ~**aitė**, ~**ėlė** fazzoletto *m*, foulard *m inv*; **mosuoti** ~**aitė** agitare il fazzoletto; ~**uotas** con un fazzoletto in testa
skepticizmas scetticismo *m*
skėpti||kas, -ė scèttico *m*; ~**škai** *prv.* scetticamente; ~**škas** scèttico
skėptras scettro *m*
skerdėjas, -a žr. skerdikas
skėrdė||ti screpolarsi, fèndersi; **lūpos** ~**ja** si screpolano le labbra
skerd||ėna animale macellato; ~**ėkas**, -ė macellatore *m*, mattatore *m*; ~**yklà** macello *m*, mat-

tatòio *m*; **vėžti kiaulės** **į** ~**yklą** portare i maiali al mattatòio; ~**ėmas** macello *m*; macellazione *f*; **gyvuliai** ~**ėmui** animali da macello; ~**ėnės** *dgs.* massacro *m*, strage *f*, carneficina *f*
skėrdžius mandriano *m*, pastore *m*
skėryciótis 1. agitare A, dimenare A; **rañkomis** *s.* agitare le braccia, sbracciarsi; 2. *prk.* (*priešintis*) contestare A, negare A
skėrys *zool.* cavalletta *f*, locusta *f*
skers(a)||**akis** dagli occhi stràbici; ~**drýzis** a strisce trasversali
1 skersai *prl.* (*su kilm. ir gal.*) attraverso, per (di) traverso; **atsigulti** *s. lóvos* buttarsi di traverso sul letto; *s. kėlią pėreiti* passare attraverso la strada; \diamond *s. kėlio stovėti* (*trukdyti*) essere d'impiccio
2 skersai *prv.* trasversalmente, obliquamente; *s. pažiūrėti* guardare di traverso (di sbieco); *s. išilgai* (*visur*) in lungo e in largo
skersakiuoti guardare di traverso, guardare stor-to
skersà||**pjūklis** sega trasversale; ~**plautis** traversa *f*; ~**ruožis** a strisce trasversali
skėrs||as 1. traverso, trasversale; obliquo, sbieco; ~**as įlindaū** sono entrato di traverso; 2. *prk.* (*priešingas*) avverso, opposto, contrario; ~**gatvis** vicolo *m*, viuzza *f*
1 skersin||**is** *dkt.* 1. traversa *f*; architrave *m*; **kópėčių** ~**iai** pioli trasversali di una scala; **krýžiaus** ~**is** i bracci della croce; 2. *sport.* sbarra *f*
2 skersin||**is** *bdv.* traverso, trasversale; ~**ės bañgos** onde trasversali
skėrs||**inti**, ~**ióti** camminare di traverso; ~**is** larghezza *f*; diámetro *m*
skėrs||**kelė**, ~**kelis** strada trasversale, incrocio *m*
skersmuō *mat.* diámetro *m*
skersōm(is) *prv.* di (per) traverso; di sbieco; obliquamente
skėrs||**pjūvis** *mat.* sezione trasversale; ~**pūtýs** žr. skėrsvėjis; ~**sijė** traversa *f*; ~**staktis** *archit.* imposta *f*; *stat.* traverso *m*
skėrs||**ti** 1. (*gyvulius*) macellare A, mattare A; scannare A, sgozzare A; **kiaulės** ~**ti** macellare maiali; 2. *prk.* ammazzare A, uccidere A; ~**tūvės** *dgs.* 1. macellazione *f*, sgozzamento *m*; 2. banchetto per festeggiare la macellazione
skersuō||**tas** a strisce trasversali; ~**ti** 1. (*kryžiuoti*) incrociare A; *sng.*: **keliai** ~**jasi** le strade s'incrociano; 2. (*šnairuoti*) guardare di sbieco, sbirciare A

- skeřs**||**vagė** solco trasversale, solco acquajo; ~**vėjis** corrente d'aria; *nestovėk aňt* ~**vėjo** non stare in mezzo a una corrente d'aria
- skėřs**||**čioti** allargare A; dimenare A (*ogni tanto*); ~**telėti** allargare A; aprire A; *jis* ~**telėjo raňkomis** allargò le braccia
- skėřst**||**as**, ~**ařakis** ramoso, ramificato; frondoso
- skėřs**||**ti** affondare E, affogare E, annegare E; *laĩvas* ~**ta** la nave affonda; ~*tančiujų gėlbėjimas* salvataggio dei naufraghi; *prk.*: *skolosė* ~**ti** affogare nei debiti
- skėřti** aprire A, allargare A; spiegare A; schiudere A; *s. sparnūs* allargare le ali; *s. burės* spiegare le vele; *sng.*: *pumpurai skėčiasi* si schiudono i boccioli
- skėřtũvas** *tech.* allargatore *m*, allargatoio *m*
- sketė** *zool.* libellula *f*
- sketerà** *žr.* keterà
- skėti**||**klis** allargatoio *m*; ~**mas(is)** allargamento *m*, ampliamento *m*, dilatazione *f*
- skėti**||**iniai** *dgs. bot.* ombrellifere *f pl*, umbellifere *f pl*; ~**is** 1. ombrello *m*; *iřskleĩsti* ~**i** aprire l'ombrello; 2. *bot.* ombrella *f*; ~**iřkas** *bot.* umbellato
- skėtr**||**ióti**: ~**ióti raňkomis** dimenare le braccia; ~**ūs** allargabile; dilatabile
- skevēldr**||**a** scheggia *f*, frammento *m*; *subyrėti i* ~**as** andare in frantumi; *sudũzusio laĩvo* ~**os** relitti di un naufragio; ~**inis** che ha molte schegge; *kar.*: ~**inė granatà** granata dirompente; *med.*: ~**inis lũžimas** frattura multipla
- skiaũrė** cestino da pescatore
- skiaũt**||**ė** 1. pezzo *m*, pezza *f*, brandello *m*, frammento *m*; *laĩkrařti i* ~**es suplėřė** ha fatto il giornale a pezzi; 2. (*sklypelis*) appezzamento *m*; *prk.* fazzoletto di terra
- skiaũter**||**ė** 1. (*paukřcio*) cresta *f*; 2. *prk.* sommità *f*, cima *f*; ♦ *skiaũterė kėlti* alzare la cresta; ~**ėtas** crestato, fornito di cresta
- skiaũtėtas** *bot.* palmato
- skỹd**||**as** 1. scudo *m*; 2. *zool.* guscio *m*, corazza *f*, carapace *m*; 3. (*pultas*) pannello *m*, quadro *m*, schermo *m*; *skĩrstomasis* ~**as** quadro di distribuzione; 4. (*apsauga*) protezione *f*, cortina *f*; 5. (*informacijos*) tabellone *m*; ~**inis** a forma di scudo; *anat.*: ~**inė liaukà** ghiandola tiroideà; ~**liaukė** *anat.* tiroide *f*; ~**neřys istor.** scudiero *m*
- skĩėdalas** *řnek.* 1. scritto o discorso privo di valore; 2. *b.* ciarlatano *m (f-a)*
- skiedr**||**iklis** *chem.* diluente *m*, solvente *m*; ~**ĩmas** diluizione *f*, annacquamento *m*; ~**inĩnė** cassa per la malta; ~**inỹs** 1. *stat.* malta *f*; 2. soluzione *f*, impasto *m*
- skiedr**||**à** sverza *f*, scheggia *f*, truciolo *m (di legno)*; *prk.*: *lėřsas kaĩp* ~**à** è uno stecco; ~**ỹnas**, ~**ỹnė** luogo pieno di trucioli di legno; ~**ĩnis** truciolare
- skiem**||**enĩnis** sillabico; ~**enũoti** sillabare A, compitare A, scandire A; ~**uó** *lingv.* sillaba *f*; *kirėtũotas* ~**uó** sillaba tonica; *vĩeno* ~**eňs řžodis** monosillabo *m*
- skiepaĩ** *dgs. med.* vaccinazione *f*, vaccino *m*; *s. nuó raupũ* vaccino antiaioloso
- skĩėp**||**as** *bot.* innesto *m*, marza *f*, pollone *m*; ~**iji-mas** 1. *bot.* innestatura *f*, innesto *m*; ~**ijĩmas akutė** innesto a occhio (a gemma); 2. *med.* vaccinazione *f*, inoculazione *f*; ~**yti** 1. *bot.* innestare A; 2. *med.* vaccinare A; ~**yti nuó kòkliuřo** vaccinare contro la pertosse; 3. *prk.* (*ugdyti*) infondere A, inculcare A, inserire A; ~**yti mėilė** infondere amore; ~**ũglis** *bot.* marza *f*, innesto *m*
- skĩesti** 1. diluire A, annacquare A, allungare A; *s. dažũs* diluire una vernice; *vỹnų s. vándeniu* annacquare il vino; 2. *řnek.* (*niekus řnekėti*) raccontare fròttolo
- skĩėtas** pėttine *m (di telaio)*
- skĩėtmedis** *bot.* evònimio *m*, beretta da prete
- skilándis** *kul.* salame tondeggiante (*insaccato in uno stomaco di maiale ed affumicato*)
- skilė**||**iãvĩmas** rigatura *f*; ~**iũoti** rigare A, tirare linee
- skyl**||**ė** 1. buco *m*, foro *m*, apertura *f*; *užsiũti skỹlė* rammendare un buco; *užkiĩřti* ~**ės**appare (tutare) i buchi; *skỹlė řienoje grėžti* forare una parete; 2. *prk.* (*vieta*) buco *m*, luogo *m*; ~**ėtas** buco, forato, bucherellato
- skylėtbudė** *bot.* poliporo *m*
- skylėti** 1. forare A, bucare A; 2. bucarsi, forarsi
- skil**||**mas** 1. spaccatura *f*, fessura *f*; 2. divisione *f*, scissione *f*; *bránduolio* ~**mas** scissione nucleare; 3. disgregazione *f*, disintegrazione *f*; *visũomenėřs* ~**mas** disgregazione sociale; ~**nėti džn.** sgretolarsi, fendersi; incrinarsi, screpolarsi; *řiena* ~**nėja** il muro si sgrétola
- skỹl**||**muřa** foratòio *m*, macchina foratrice; ~**muřys** punzone *m*, punteruolo *m*
- skiltėtas** *bot.* lobato
- 1 skil**||**ti** 1. fendersi, spaccarsi, sgretolarsi, screpolarsi; *lėdas skỹla* il ghiaccio si spacca; 2. sepa-

rarsi, dividersi, disgregarsi, scindersi; *grùpė* ~o *pusiáu* il gruppo si è scisso in due; 3. sgusciare E; *viščiùkai jaù skýla* i pulcini stanno già sgusciano

2 skilti (*gauti ugnį*) battere il fuoco

skilt||inis lobato, foggato a lobi; ~is 1. *bot., anat.* lobo *m*, lóbulo *m*; *kepenų* ~is lobo del polmone; 2. spicchio *m*, pezzo *m*; *česnàko* ~is spicchio dell'aglio; 3. *spst.* colonna *f*; bozza in colonna; 4. (*padaliny*) unità *f*, divisione *f*

skiltuvas 1. *istor.* acciarino *m*; 2. (*šautuvo*) percussore *m*

skilūs žr. skalūs

skilv||ėlis *anat.* ventricolo *m*; ~ys 1. (*paukščio*) ventriglio *m*; 2. *šnek. žr.* skrañdis

sklmbtelėti emettere un tintinnio

1 skýnimas (*iškirsta vieta*) área disboscata, radura *f*

2 skynimas 1. (*rinkimas*) raccolta *f*; *výšnių s.* raccolta delle ciliegie; *výnuogių s.* vendemmia *f*; 2. (*kirtimas*) taglio *m*, diboscamento *m*

skýnioti džn. cògliere A, strappare A

skiniùk||as žaid. nascondino *m*, nascondarella *f*, rimpiaattino *m*; *žaisti* ~q giocare a nascondino

skinti 1. (*raškyti*) cògliere A, raccògliere A; *gėlę s.* cògliere un fiore; *prk.: láurus s.* miètere allori; 2. (*kirsti*) tagliare A, diradare A, schiarire A; *prk.: kėlią s.* farsi strada

skintuvas raccoglitrice *f*

skiriam||asis 1. distintivo, caratteristico; ~asis *žėnklas* segno distintivo; 2. divisòrio, di separazione, disgiuntivo; *gram.:* ~asis *sujungimas* congiunzione disgiuntiva; ~oji *eismo júosta* spartitràffico *m*

skyrýb||a lingv. punteggiatura *f*, interpunzione *f*; ~os *ženklai* segni d'interpunzione

skyrýb||os dgs. divòrzio *m*, separazione *f*; *pradėti* ~u *býla* iniziare le pràtiche di divòrzio

skyríkliis tech. separatore *m*, divisore *m*; *aukštòs įtampòs s.* divisore di tensione

1 skýrím||as 1. separazione *f*, divisione *f*; *sng.:* ~asis *nuò tėvų* separazione dai genitori; 2. divergenza *f*, distinzione *f*, differenziazione *f*; *sng.:* *núomonių* ~asis divergenza di opinioni; 3. imposizione *f*, ingiunzione *f*; *mókesčių* ~as imposizione di tasse; 4. nòmina *f*; ~as *dirėktoriumi* nòmina a direttore

2 skýrimas (*sklastymas*) riga dei capelli

skýrinėti, skýrioti džn. dividere A, scègliere A, selezionare A

skýrininkas kar. caposquadra *m*

skýrium prv. separatamente, a parte

skýrius reparto *m*, sezione *f*, dipartimento *m*, ufficio *m*; *gamýbos s.* reparto della produzione; *kàdrų s.* ufficio personale (ufficio quadri); 2. (*knygos*) capitolo *m*, parte *f*; 3. (*laikraščio*) rubrica *f*, sezione *f*; *spòrto s.* rubrica sportiva; 4. *kar.* gruppo *m*, squadra *f*; 5. *istor.* classe *f*

skirpstas bot. olmo *m*

skirsnis paràgrafo *m*, comma *m*

skirs||ti screpolarsi, fèndersi, incrinarsi; *óda* ~ta la pelle si scrépola

skirstiklis apparato distributore

skirst||ymas distribuzione *f*, ripartizione *f*; *vaidmenų* ~ymas distribuzione delle parti; *lėšų* ~ymas stanziamento di fondi; ~yti 1. distribuire A, dividere A, ripartire A; ~yti *ùžduotis* ripartire i còmpiti; ~yti *knýgą į skyrius* dividere un libro in capitoli; 2. (*blaškyti*) dispèrdere A, spàrgere A; ~ytis spàrgersi; andàrsene; *svečiai pradėjo* ~ytis *namò* gli invitati se ne sono andati uno dopo l'altro

skir||ti 1. dividere A, separare A, disgiungere A; ~ti *pusiáu* dividere a (per) metà; ~ti *besibarančius* separare i litiganti; 2. distinguere A, differenziare A, discèrnere A; ~ti *blògį nuò gėrio* distinguere il bene dal male; ~iù *į iš eisenos* lo riconosco dal passo; 3. (*nustatyti*) fissare A, stabilire A; ~ti *susitikimo laiką* fissare l'ora di un appuntamento; ~ti *gýdamą* prescrivere una cura; 4. (*duoti*) assegnare A, dare A, stanziare A; ~ti *prėmiją* assegnare un premio; ~ti *baudą* infliggere una multa; *vyriausybė skýrė milijoną litų* il governo ha stanziato un milione di litai; 5. (*duoti pareigas*) nominare A, conferire una càrica; 6. (*nukreipti*) dedicare A, prestare A, riservare A; ~ti *dėmesį* prestare attenzione; 7. (*lemti*) destinare A, decidere A; *visiems* ~ta *mirti* tutti quanti sono destinati a morire

skirtýbė differenza *f*, diversità *f*; varietà *f*

skirting||ai prv. diversamente, in modo differente; ~as diverso, differente, distinto; ~i *skōniai* gusti differenti; *būti* ~os *núomonės* èssere di opinione diversa; ~umas diversità *f*, differenza *f*

skir||tis 1. (*būti kitokiam*) distinguersi, differenziarsi, diversificarsi; *mūsų pòžiūriai* ~iasi le nostre idèe si differenziano; 2. (*išsituokti*) separarsi, dividersi, lasciarsi; 3. (*sklaidytis*) spàrgersi, dissiparsi, dispèrdersi; 4. (*irti*) sgretolarsi, disfarsi; 5.

(*palikti*) staccarsi, separarsi, disgiungersi; *~tis su šeimà* staccarsi dalla famiglia; 6. (*dalytis*) dividersi, biforcarsi; *kėlias ~iasi* la via si biforca
skirtùkas 1. *lingv.* segno d'interpunzione; 2. divisorio *m*
skirtum||*as* 1. differenza *f*, diversità *f*, distinzione *f*; *núomonių ~as* diversità di opinioni; *nėrà ~o* non c'è differenza; *bė ~o* senza distinzione, senza fare differenze; 2. *mat.* differenza *f*, resto *m*
skirtùvas *tech.* separatore *m*, divisore *m*
skysta||*blaūzdis*, -ė *menk.* persona débole, immatura; *~kōsis*, -ė *menk.* persona poco seria, farfallone *m*; *~prōtis*, -ė *menk.* débole di mente, sempliciotto *m*
skýst||*as* 1. liquido, fuso, disciolto; *~i kliaĩ* colla liquida; 2. (*vandeningas*) acquoso, brodoso; 3. (*retas*) rado, sparso; *~as audeklas* tela rada; 4. *prk.* (*nerimtas*) poco serio, sciocco, frivolo
skystė||*jimas* liquefazione *f*, diluizione *f*; *~ti* 1. liquefarsi, sciogliersi; 2. (*retėti*) diradarsi; *dėbesys ~ja* le nubi si diradano
skýs||*ti* liquefarsi, fondersi; *~tīmas* 1. liquido *m*; 2. *b. šnek.* persona poco seria
skýstin||*imas* liquefazione *f*, diluizione *f*; *~ti* liquefare *A*, fondere *A*
skýs||*tis* liquido *m*, sostanza liquida; *vartóti daũg ~čių* fare uso di molti alimenti liquidi; *~tōkas* piuttosto liquido; *~tūmas* liquidità *f*
sklt||*ai dgs. istor.* sciti *m pl*; *~ų kultūrà* civiltà scitica
sklaid||*à* 1. *fiz.* diffusione *f*; *šviesōs ~à* diffusione della luce; 2. scomposizione *f*, dispersione *f*; *~iklis* diffusore *m*
sklaidý||*ti* 1. (*vartyti*) sfogliare *A*; *~ti knýgos lapūs* sfogliare un libro; 2. (*skėtrioti*) agitare *A*, muovere *A*; 3. (*skirstyti*) disperdere *A*, spargere *A*, dissipare *A*; *sng.*: *rūkas sklaidosi* la nebbia si sta dissipando; *~tuvas* *tech.* diffusore *m*, dissipatore *m*; spanditrice *f*; *sniėgo ~tuvas* spazzaneve *f*
sklandiklis *žr.* slankiklis
sklañdis *tech.* valvola di distribuzione
sklañdym||*as* planata *f*; veleggiamento *m*; *~o spōrtas* volovelismo *m*
sklandý||*ti* librarsi in aria, planare *A*, veleggiare *A*; *~tojas*, -a volovelista *m, f*; veleggiatore *m (f -trice)*; *~tuvas* aliante *m*
skland||*ūmas* scorrevolezza *f*, scioltezza *f*, fluidità *f*, coerenza *f*; *kalbōs ~ūmas* scorrevolezza del discorso; *~ūs* sciolto, coerente, scorrevole, fluido; *lingv.*: *~ieji prėbalsiai* consonanti liquide

sklañdziai *prv.* con scioltezza, correntemente, con facilità; (in modo) liscio, senza intoppi; *viskas praėjo* *s.* tutto è andato liscio
sklāst||*as*, ~ymas riga dei capelli, scriminatura *f*
sklāst||*is* chiavistello *m*, catenaccio *m*, paletto *m*; *atstūmti ~i* tirare il chiavistello
sklastýti 1. formare la riga dei capelli; 2. (*draikyti*) sparpagliare *A*, spargere *A*
skleid||*ėjas*, -a diffusore *m*, diffonditrice *f*, propagatore *m (f -trice)*; *~imas* diffusione *f*, propagazione *f*, divulgazione *f*; *šilumōs ~imas* diffusione del calore; *sng.*: *parašiūto ~imasis* l'aprirsi di un paracadute
skleistėnis *bot.* erniaria *f*
sklei||*sti* 1. (*tiesti*) stendere *A*, aprire *A*, spiegare *A*; *~sti sparnūs* spiegare le ali; *sng.*: *rōžė ~džiasi* la rosa sta per sbocciare; 2. (*leisti*) emanare *A*, diffondere *A*, esalare *A*; *ši gėlė ~džia malonų kvāpą* questo fiore emana un gradevole profumo; 3. (*platinti*) propagare *A*, divulgare *A*, spargere *A*; *~sti gandūs* spargere le voci
sklembti tagliare obliquamente
sklendė 1. *tech.* valvola *f*; 2. *žr.* sklāstis
sklendīmas planata *f*; volo planato, volo a vela
sklerō||*tikas*, -ė sclerotico *m (f -a)*; *~zė* *med.* sclerosi *f*
sklėsti 1. (*skristi*) librarsi in aria, veleggiare *A*; 2. (*šlysti*) scivolare *A/E*; 3. (*daryti*) chiudere con il catenaccio, mettere il chiavistello
sklezdėti tremare *A*, vibrare *A*, sventolare *A*
skliaudýti *žr.* skliaustýti
skliaūs||*tas* parentesi *f*; *irašýti ~tuose* mettere fra parentesi; *~ti* 1. (*skliaustą*) fare una parentesi; 2. (*skliautą*) coprire con una volta; costruire a forma di volta; 3. (*ausis*) rizzare *A*, tendere *A*; *~tyti džen.* muovere *A*; rizzare *A*
skliaūt||*as* 1. *archit.* volta *f*, arco *m*; *cilindrinis, būrinis ~as* volta a botte, a vela; *rūsio ~as* volta di una caverna; *krōsnies ~as* cappa del camino; *prk.*: *dangaūs ~as* volta celeste; 2. *anat.* volta *f*; *kāukolės ~as* volta cranica; *~inis*, *~uotas* a volta, ad arco; *~iniai langai* finestre ad arco; *~uoti žr.* skliaūsti 2
sklidīmas diffusione *f*, espansione *f*, divulgazione *f*; *šviesōs* *s.* diffusione della luce
skildinas pieno, ricolmo, traboccante
sklīndis *kul.* frittella *f*
sklėp||*as* terreno *m*, appezzamento *m*, lotto *m*; *~ininkas*, -ė proprietario di un terreno; *~uoti* lottizzare un terreno

sklī||sti diffondersi, spandersi, spargersi, propagarsi; *~nda varpū gaŗsas* si diffonde il suono delle campane; *~do žiniā* si spargeva la notizia
skliūt||as ascia *f*; *~uoti* digrossare A, squadrare A (*una trave*)
skob||klis sgörbia *f*, scalpello *m*; *~inys* oggetto scolpito; decorazione *f*; *~nis etnogr.* tavola *f*; *sėsti ūž ~niės* mettersi a tavola
skōbti scalpellare A, incavare A
skol||ā 1. debito *m*; *mokėti skōlą* pagare un debito; *iklimpti ĩ ~ās* impantanarsi nei debiti; 2. prestito *m*; *ĩmti ĩ skōlą* prendere a prestito, farsi prestare
skolinėti dŕn. dare in prestito (*più volte*)
skolĩn||gas indebitato; *ĩkti ~gam* rimanere in debito, dovere q.c. a q.c.; *āš táu ~gas dėšimt litų* ti devo dieci litai; *~ĩnkas, -ė* debitore *m* (*f -trice*); *~ys lingv.* prestito *m*
skōlin||ti prestare A, dare in (a) prestito; *~tinis* preso in prestito; *~tis* prendere in (a) prestito, farsi prestare
skonĩn||ai prv. con gusto; *~as* di buon gusto, elegante, raffinato
skōn||is 1. gusto *m*, sapore *m*; *bė ~io valgis* è un cibo privo di sapore; *brāškių ~io ledaĩ* gelato al gusto di fragola; 2. gusto *m*; *reĩgiasi sũ ~iũ* si veste con gusto; *dėl ~io nesigiĩnijama* sui gusti non si discute
skōrbutas med. scorbutto *m*
skorpiōn||as zool. scorpione *m*; *~blakė zool.* scorpione acquatico, nepa *f*; *~musė zool.* mosca scorpione, panorpa *f*
skrabalai dgs. etnogr. strumento musicale a percussione in legno
skrābalas sonāglio *m*, bũbbolo *m*
skrādžiai prv., prl. (su kilm. ir gal.) attraverso; da una parte all'altra; sino alla fine; *s. žėmės prasmėgti* nascōndersi sotto terra, sprofondare E, sparire E
skraidýba navigazione aerea, pilotaggio *m*
skraĩdymas il volare, volo *m*
skraidinėti dŕn. svolazzare A
skraidinti far volare, trasportare in volo
skraid||yti dŕn. volare A/E; *apiė lėmpą skraĩdė drugiāĩ* le farfalle volāvano intorno alla lāmpada; *skraĩdomasis aparātas* macchina volante, aeromobile *m*; *~ýtojas, -a, ~ũnas, -ė* volatore *m* (*f -trice*); *♦ žuvis ~ũnė zool.* pesce volante
skráidžioti svolazzare A

skraĩst||ė 1. mantello *m*, scialle *m*, velo *m*; *prk.: rūko ~ė* mantello di nebbia; 2. *prk. (priedanga)* finzione *f*, apparenza *f*; 3. *bot.* ombrella *f*; *~ėtas* mantellato
skraĩtas žr. skreĩtas
skrajójimas žr. skraĩdymas
skrajōklis, -ė volatore *m* (*f -trice*), volātile *m*
skrajōti volare E/A, svolazzare A; *prk.: padebesiaĩs* s. vivere (avere la testa) nelle nũvole
skraj||ũnas, -ė volatore *m* (*f -trice*), volātile *m*; *~ũs* volante; vagante; *~ūtė* volantino *m*
skrānda pelliccia *f* (*rozza*)
skrañ||dis stōmaco *m*; *~džio sũltys* succo gāstrico
skreb||ėnti, ~ėti, skrebinti 1. rosicchiare A, grattare A, sfregare A; *pėlės ~ėna* i topi rosicchiano; 2. frusciare A, stormire A
skrėbti indurirsi; gelare E
skrebũčiai dgs. kul. pane abbrustolito, crostini *m pl*
skreĩt||as 1. grembo *m*, incavo dell'ābito; *pasisodĩnk vaiką aĩt ~o* prendi il bimbo in grembo; 2. (*tel-pantis kiekis*) grembiulata *f*
skrėperis tech. scraper *m inv.*, ruspa *f*
skrepl||iāvimas scatarrata *f*; *~inė* sputacchiera *f*; *~ys* sputo *m*, spurgo mucoso; escreato *m*, espettorato *m*; *~iũoti* scatarrare A, espettorare A, spurgarsi
skrėsti sporcarsi, insudiciarsi
skrėtena b. sporcaccione *m* (*f -a*)
skriaud||ā 1. offesa *f*, ingiustizia *f*, torto *m*; *patĩrti skriaũdą* subire un'ingiustizia; 2. (*žala*) danno *m*; *atmokėti ūž ~ās* risarcire i danni; *~ėjas, -a, ~ĩkas, -ė* offensore *m*, offenditrice *f*, trasgressore *m*, trasgreditrice *f*; *~ũs* 1. offensivo; 2. (*graudus*) mesto, triste, amaro
skriaũsti 1. offēndere A, indispettire A, trattare ingiustamente; 2. danneggiare A, nuocere A
skrybėl||ė cappello *m*; *veltinė, šiaudinė ~ė* cappello di feltro, di paglia; *nusiĩmti skrybėlę* tōgliersi il cappello; *~ėtas* con il cappello
skrybėlininkas, -ė cappellāio *m* (*f -a*)
skridi||mas volo *m*; volata *f*; *~mo aũkštis* quota di volo; *~nėti dŕn.* svolazzare A
skridinys 1. circolo *m*, cerchio *m*, disco *m*; 2. *tech.* pulėggia *f*, carrũcola *f*
skrý||dis volo *m*; *baĩdomasis ~dis* volo di prova; *~dis ĩ kōsmosą* volo spaziale; *transatlāntinis ~dis* trasvolata dell'Atlāntico; *viėtiniai ~džiai (reisai)* voli sulle linee nazionali; *ĩš paũkščio ~džio* a volo d'uccello

skriejī||kas *tech.* manovella *f*; ~**mas** 1. volo *m*; 2. *astr.* rotazione *f*
skriemulys *tech.* puléggia *f*, carrùcola *f*; **vārantysis** *s.* puléggia motrice
skriestūvas compasso *m*
skrie||ti 1. rotare *A*, girare attorno; **Žemė ~ja ap-liūk Sāulę** la Terra ruota attorno al Sole; 2. (*skris-ti*) volare *A/E*; *prk.:* **laikas ~ja** il tempo vola
skrylis *kul.* schiacciatina (*di pasta di farina*) lessata
skryniā baùle *m*, cassa *f*, scrigno *m*
skryšciai *dgs. tech.* taglia *f*, paranco *m*
skri||sti volare *A/E*; **lėktūvas ~do dideliamė aukštyje** l'aereo volava ad alta quota; **turiū ~sti į Romą** devo prèndere un volo per Roma
skristūkas *bot.* pappo *m*
skrytis (*ratlankis*) cerchione *m*, cerchio *m*
skritulys disco *m*, circolo *m*, circonferenza *f*; **pil-natiēs** *s.* disco lunare; **nubrėži skritulį** tracciare un circolo; **skritulio nūopjova** segmento circolare
skrituliškas circolare, a forma di disco
skrōbl||as *bot.* cārpine *m*, cārpino *m*; ~**ynas** car-pineta *f*, carpineto *m*
skrōdė 1. fossato *m*; 2. (*provėža*) rotàia *f*, carreg-giata *f*, solco *m*
skrodīmas 1. *med.* autopsia *f*, dissezione *f*; 2. *žr.* skerdīmas
skrōdis incisione *f*, taglio *m*
skrōs||ti 1. *med.* eseguire l'autopsia, disseccare *A*, sezionare *A*; 2. (*darinėti*) sbudellare *A*, sventrare *A*; 3. (*skelti*) spaccare *A*, tagliare *A*, fèndere *A*; *prk.:* ~**ti bangās** fèndere le onde; ~**tūvas** stru-mento da taglio
skrotėlė *bot.* rosetta *f*
skrudėti rosolarsi, arrostarsi
skrudinti rosolare *A*, abbrustolire *A*, soffriggere *A*
skruost||as guāncia *f*; **ikrūtę ~ai** guance smunte, incavate; ~**ikaulis anat.** zigomo *m*, pomello *m*; **išsišovė ~ikauliai** zigomi sporgenti
skrūpul||as dubbio *m*, incertezza *f*; ~**īngas** scrupoloso, meticoloso
skrūsti rosolarsi, arrostarsi
skruzd||ė, ~ėlė *zool.* formica *f*; **rudōji mīško ~ėlė** formica rossa dei boschi; *chem.:* **skrūzdžių rūgš-tis** ácido fōrmico; ~**ėda** *zool.* formichiere *m*; ~**ėliauti** raccōgliere formiche; ~**ėlynas** formi-cāio *m*
skub||ā 1. fretta *f*, urgenza *f*; **bė ~ōs nusivīlko** si svesti senza fretta; 2. (*greitis*) velocità *f*, celerità *f*; ~**ėti** 1. aver fretta, affrettarsi; **kuř taip ~i?** dove

vai con tanta fretta?; ~**ėkite!** affrettatevi!; 2. èssere avanti; **tāvo laikrodis penkiās minutės skūba** il tuo orològio è avanti di cinque minuti; ~**iaī** *prv.* con urgenza; alla svelta, in fretta
skūbīn||as 1. urgente; 2. frettoloso, affrettato; ~**ti** affrettare *A*, sollecitare *A*; ~**ti išvykīmą** affret-tare la partenza; *sng.:* ~**osi išėlti** si affrettava ad uscire
skubōm(is) *prv.* in (con) fretta, frettolosamente, precipitevolmente; *s.* **pavālgyti** mangiare in fretta
skubōtas frettoloso, affrettato; *s.* **dārbas** lavoro frettoloso
skubrūs 1. sveglio, vivace; 2. frettoloso
skūb||ti affrettarsi; ~**ūmas** fretta *f*; sveltezza *f*; ~**ūs** 1. urgente; ~**ūs reīkalas** affare urgente; **īmītis ~iū** *prīemoniū* prèndere misure d'urgenza; 2. svelto, veloce, spedito; ~**iū žingsniū** con passo svelto
skūdūr||as 1. straccio *m*, strofinaccio *m*, cencio *m*; **grindīs (sū) ~u pašluostyti** passare lo straccio per terra; 2. *ppr. dgs.* àbiti stracciati; **◊ ī ~us duoti** prèndere a botte; ~**iniīnkas, -ė** straccivèndolo *m* (*f*-*a*), cenciāio *m* (*f*-*a*), stracciaiōlo *m* (*f*-*a*); ~**īnis** di stracci, di cenci; ~**inė lėlė** bāmbola di pezza
skūdūrius, -ė *menk.* straccione *m* (*f*-*a*), pezzente *m, f*
skūdūtis 1. *muz.* strumento a fiato in legno, siringa *f*; 2. *bot.* angēlica *f*
skujā 1. (*spyglys*) ago di pino; 2. (*kankorėžis*) pigna *f*, pina *f*
skūlpt||orius, -ė scultore *m* (*f*-*trice*); ~**ūrā** scultura *f*; **medinė ~ūrā** scultura in legno; ~**ūrinis** scul-turale, scultōreo
skūmbrė *zool.* scombro *m*, sgombro *m*
skuūd||as 1. lamento *m*, lagnanza *f*; 2. reclamo *m*; querela *f*; **paduoti ~q** presentare un reclamo, spōrgere querela contro qc.; ~**ėiva b. menk.** soffiatore *m* (*f*-*trice*), spia *f*; ~**ėjas, -a** querelante *m, f*, ricorrente *m, f*; ~**īkas, -ė** delatore *m* (*f*-*trice*), spia *f*; ~**īmas(is)** lamento *m*; querela *f*
skūnkas *zool.* moffetta *f*
skūosti šnek. cōrrere *A/E*, muōversi a grande velo-cità
skuūd||as miseria *f*, povertà *f*, indigenza *f*; ~**ė gy-vėnti** vivere in miseria; ~**inti** 1. impoverire *A*; 2. (*gaudinti*) rattristare *A*, addolorare *A*; ~**ūmas** povertà *f*, indigenza *f*, scarsezza *f*; **vaizduōtės ~ūmas** povertà di fantasia; ~**ūs** 1. (*neturtingas*) pōvero, miserābile, indigente; ~**l šalis** paese

pòvero; 2. (*menkas*) misero, insufficiente, scarso; ~*ūs deĩlius* raccolto scarso; 3. (*graudus*) pietoso, doloroso

skuĩ||**džiai** *prv.* miseramente, scarsamente; ~**džius**, ~**dė** *menk.* pòvero *m* (*f-a*), indigente *m, f*

skursnà *žr.* skūduras

skursti 1. miseria *f*, povertà *f*; 2. *b. žr.* skuĩdžius

skuĩsti 1. avere una vita stentata, vivere in miseria, essere nelle strettezze; 2. (*menkai augti*) crėscere a stento

skũrti logorarsi, andare a pezzi

skũ||**sti** 1. (*barzdą*) ràdere *A*, far la barba; 2. (*plaukus*) rasare *A*; 3. (*bulves*) sbucciare *A*, pelare *A*; 4. (*žuvį*) squamare *A*; 5. (*paviršių*) raschiare *A*, raspare *A*, grattare *A*; 6. (*ražieną*) tògliere le stoppie; 7. *šnek. (bėgti)* còrrere a più non posso; ◇ ~*tamasis skridimas* volo radente; *neĩ ~stas, neĩ lūptas* non è né carne né pesce

skũs||**ti** rapportare *A*, denunciare *A*, fare la spia; ~*ti vāgi* denunciare il ladro; 2. querelare *A*, spòrgere querela; ~*tis* lamentarsi, lagnarsi, rammaricarsi, dolersi; *skũndžiasi gerklės skausmũ* si lagna per il mal di gola; ~*tis sąvo dalià* dolersi della propria malasorte

skustũ||**kas** (*bulvių*) pelapatate *m inv*, sbucciapate *m inv*; ~*vas* rasòio *m*

skũt||**as** brandello *m*, pezzo *m*, pezza *f*; *ĩ ~ūs suplėšyti* fare a pezzi, ridurre in brandelli; ~*ena* buccia *f*, mondiglia *f*, mondata *f*; *bũvių ~enos* bucce di patate; *žuviės ~enos* squame di pesce

skũteris scooter *m inv*, motoscafo *m*; fuoribordo *m inv*

skũti||**klis** raschiatòio *m*, raschietto *m*; ~*mas* 1. (*plaukų*) rasatura *f*; *sng.: barzdõs ~masis* il farsi la barba; 2. (*daržovių*) sbucciatura *f*, pelamento *m*; 3. (*žuvies*) lo squamare; 4. (*medžio žievės*) scortecciatura *f*; 5. (*teksto*) cancellatura *f*; espunzione *f*; 6. (*grandymas*) raschiatura *f*, scrostatura *f*; ~*masis žr.* skutimas 1; ~*mosi frankiai* completo da barba; ~*nėti džn.* scrostare *A*; scortecciare *A*; sbucciare *A*

skutóti logorarsi, sciuparsi, andare a pezzi

skvarbũs 1. penetrante, pungente; perforante; *s. žvilgsnis* sguardo penetrante; *s. vėjas* vento pungente; 2. *prk. (nuovokus)* perspicace, acuto, sagace

skvėras giardinetto pùbblico

skverbimasis penetrazione *f*; intrusione *f*

skveĩb||**tis** penetrare *E*, introdursi, infiltrarsi, spin-

gersi dentro (o avanti); *ĩ kambarĩ ~iasi dũmai* il

fumo s'infiltra nella stanza; *spinduliaĩ ~iasi* penetrano i raggi; ~*tis peĩ minią* aprirsi il passo tra la folla

skveĩn||**as** falda *f*, lembo *m*; *pagriėbti už švarko ~o* afferrare per il lembo della giacca; ◇ *ĩš pũ ~o (slaptai)* sotto banco, sotto mano

skvĩrbinti šnek. (čirpinti) strimpellare *A*

slālom||**as sport.** slalom *m inv*; ~*ininkas*, -*ė* slalomista *m, f*

slampinėti džn. bighellonare *A*, gironzolare *A*

slampinti andare di soppiatto

slānka zool. beccaccia *f*

slankĩklis tech. pattino *m*, cursore *m*

slankinėti žr. slampinėti

slānkioti 1. scòrrere *E*, muòversi, spostarsi; 2. girellare *A*, gironzolare *A*

slānkmatis tech. cālbro a corsòio

slankstėlis anat. vèrtebra *f*

slank||**ũmas** mobilità *f*; ~*ūs* mòbile, scòrrėvole

slapč||**ià, ~iõm (is) prv.** di nascosto, di soppiatto, furtivamente; ~*iomis susitikti* incontrarsi di nascosto

slapývar||**dis** pseudònimo *m*; *pasirašyti ~džiu* firmare con uno pseudònimo

slapstýnės dgs. žr. slėpýnės

slapstý||**ti džn.** nascòndere *A*; ~*tis* nascòndersi, rifugiarsi

slapt||**à, ~ai prv.** di nascosto, segretamente, confidenzialmente, in via riservata

slaptāraštis crittografia *f*

slāpt||**as** 1. segreto, riservato, confidenziale; ~*à sutartis* trattato segreto; 2. occulto, celato, riposto; *slāptos miñtys* pensieri occulti

slaptā||**vietė** nascondiglio *m*, recesso *m*; ~*žodis* parola d'ordine

slapt||**ýbė** segretezza *f*; mistero *m*; ~*ýnė* nascondiglio *m*; ~*ingas* misterioso; ~*ingũmas* misteriosità *f*; ~*õm (is) prv.* di nascosto, in segreto; ~*ũmas* segretezza *f*, segreto *m*; *susirašinėjimo ~ũmas* segreto epistolare

slapũk||**as, -ė** chi (si) nasconde; ~*auti* nascòndersi, appiattarsi

slap||**ũmas** riserbo *m*, riservatezza *f*; ~*ūs* riservato, schivo, chiuso

slāstai dgs. žr. spāstai

slaugà žr. slaũgymas

slaũg||**ė** infermiera *f*; ~*ymas* cura *f*, assistenza sanitaria; *ligonių ~ymas* assistenza ai malati; ~*yti: ~yti ligonĩ* assistere un malato

- slāv||as**, -*é* slavo *m* (*f* -*a*); ~*u* *kalbos* lingue slave; ~*ybė* slavismo *m*; ~*istas*, -*é* slavista *m, f*; ~*istika* slavistica *f*; ~*iškas* slavo; ~*izmas* slavismo *m*
- slėbizuoti** sillabare *A*, compitare *A*
- slėgà**, **slėg||as** peso *m*; pressa *f*; ~*ėtis* 1. *èssere* compresso; 2. *asestarsi*
- slėg||is**, ~*imas* pressione *f*; *kraūjo* ~*imas* pressione sanguigna; ~*matīs* *tech.* pressostato *m*
- slėg||ti** 1. *pesare* *A/E*, *gravare* *A/E*, *prēmere* *A*; *sniėgas slėgia stógq* la neve grava sul tetto; 2. (*varginti*) *opprimere* *A*, *spossare* *A*; *karštis manė slėgia* il caldo mi opprime; 3. *prk.* (*kankinti*) *tormentare* *A*, *affliggere* *A*; *jį ~ė liūdnos miñtys* lo tormentavano tristi pensieri; *slėgiamas įspūdis* impressione penosa; ~*tinis* pressato; ~*tūvai* *dgs.*, ~*tūvas* pressa *f*, *tòrchio* *m*
- slėn||is**, ~*ys* valle *f*, *vallata* *f*; *ùpės ~is* valle fluviale; *ledýninis ~ys* valle glaciale
- slenks**||*čiúotas*, ~*tėtas* (*apie upę*) a molte cateratte
- sleñkst||is** 1. *soglia* *f*, *entrata* *f*; *pėržengti (pėr) ~i* varcare la soglia; 2. (*upės*) *cateratta* *f*, *ràpida* *f*; 3. *tech.* *scolatòio delle acque*, *sfiatore* *m*; 4. *spec.* *soglia* *f*; *skaūsma ~is* soglia del dolore
- slėn||umà** pianura *f*; ~*ūs* pianeggiante, basso
- slėp||imas** nascondimento *m*; occultamento *m*; favoreggiamento *m*; *giñklų ~imas* occultamento delle armi; ~*ynė* nascondiglio *m*; ~*ynės* *dgs.* *žaid.* *nascondino* *m*
- slėpin||ingas** misterioso, segreto; ~*ys* mistero *m*, segreto *m*
- slėpsna** *ppr. dgs.* *inguine* *m*; (*arklio*) *fianco* *m*
- slėp||ti** nascóndere *A*, tenere segreto; celare *A*, occultare *A*; ~*ti nuó ligónio teisýbė* celare la verità al malato; ~*ti vėidq delnuosė* nascóndere il viso tra le mani; *sng.*: ~*tis už mėdžio* nascóndersi dietro un àlbero; ~*tis nuó lietaūs* ripararsi dalla pioggia; ~*tuvė* 1. *nascondiglio* *m*; *riparo* *m*; 2. *kar.* *rifugio antiaereo*
- siėсна** *anat.* *metatarso* *m*, *metapèdio* *m*
- slėsn||umà** zona pianeggiante, bassura *f*; ~*ūs* pianeggiante, basso
- slėbinas** *mit.* *drago* *m*
- slė||dė** sci *m inv*; ~*džių bātai* scarponi da sci; ~*džių lazdà* racchetta da sci; ~*džių trasà* pista sciistica; ◇ *vandėns ~dės* sci d'acqua
- slydimas** scivolamento *m*, slittamento *m*
- slidinė||jimas** sci *m* (*attività sportiva*); *kalnų ~jimas* sci alpino; ~*jimo varžýbos* gara sciistica; ~*ti* 1. *sport.* *sciare* *A*, *praticare lo sci*; 2. (*slysti*) *scivolare* *A/E*, *sdruciolare* *E*; ~*ti aūt lėdo* scivolare sul ghiaccio
- slidin||inkas**, -*é* sciatore *m* (*f* -*trice*); ~*iúoti* camminare sdruciolando
- slydis** sdruciolamento *m*, scivolamento *m*
- slid||ókas** piuttosto scivoloso; ~*umà* luogo scivoloso; ~*umas* scivolosità *f*; ~*ūs* scivoloso, sdruciolévole; ~*ūs kėlias* strada sdruciolévole
- slėk||as** 1. *zool.* *lombrico* *m*, *verme* *m*; 2. *tech.* *vite* perpétua, *vite senza fine*; ~*inis* *tech.* *elicoidale*; ~*ratis* *tech.* *ruota elicoidale*
- slimpinėti džen.**, **slimpinti šnek.** *girellare* *A*, *bighellonare* *A*
- slink||imas** 1. *avanzamento* *m*, *corso* *m*, *andamento* *m*; 2. (*plaukų*) *caduta* *f*; ~*inėti džen.* *girare* *E/A*; *muóversì*
- slėnkinti šnek.** *camminare pian piano*
- slinktelėti** avvicinarsi, spostarsi appena
- slėnk||ti** 1. *muóversì*, *spingersi avanti*; *avanzare* strisciando; *passare* *E*, *scórrere* *E*; *viřš miėsto lėtai ~o dėbesys* le nùvole passavano lente sulla città; *slėnkančioji kopà* duna in movimento (*instàbile*); *sng.*: ~*is arčiaū* avvicinati; 2. (*apie plaukus*) *cadere* *E*; *jám labaī sleñka plaukaī* sta perdendo molti capelli
- slinkt||is** movimento *m*, *corso* *m*, *andamento* *m*; *lingv.*: ~*ies veiksmāžodžiai* verbi di moto
- slypėti** nascóndersi, celarsi; *covare* *A*; *tuosė žodžiuose slypi neviltis* dietro queste parole si nasconde una disperazione
- slýsčioti** *muóversì* sdruciolando
- slýs||as** scivolamento *m*
- slýs||telėti** fare una scivolata; ~*ti* scivolare *E/A*, sdruciolare *E/A*; ~*ti nuó láiptų* sdruciolare dalle scale; *prk.*: *váltis slydo vandeñs paviršiumi* la barca scivolava sull'acqua
- slėukinėti šnek.** 1. *scórrere* *E*, *spostarsi*; 2. *girellare* *A*, *bighellonare* *A*
- slėukinti** camminare pian piano
- slėuksóti** penzolare *A*, *pėndere* *A*
- slėuog||as** frana di fango; ~*imas* 1. (*slinkimas*) *scivolamento* *m*; 2. (*lipimas*) *arrampicata* *f*
- slėuógti** *arrampicarsi*; *s. į mėdį* *arrampicarsi sull'àlbero*
- slyv||à** *bot.* 1. (*medis*) *prugno* *m*, *susino* *m*; 2. (*vaišius*) *prugna* *f*, *susina* *f*; *džiovlntos slývos* prugne secche; ~*auti* *raccógliere* *prugne* (*susine*); ~*iėnė* *marmellata* di prugne; ~*ynas* *pruneto* *m*, *prunàio* *m*; ~*inis* di prugna, di susina

slogà raffreddore *m*; **gáuti slògą** prendere il raffreddore

slog||**ĩnti** opprimere A, gravare A/E, affliggere A; *prk.*: **jĩ ~ina gilūs liūdesys** lo affligge una profonda malinconia; ~**ulys** afflizione *f*, tormento *m*, angoscia *f*

sloguóti essere raffreddato, avere il raffreddore

slog||**ūs** 1. opprimente, oppressivo; ~**ūs karštis** caldo oppressivo; 2. pesante, penoso; ~**ūs špūdis** impressione penosa; ~**ūtis** 1. incubo *m*; 2. *prk.* fatica *f*, pena *f*

slopà aria soffocante

slopĩn||**imas** 1. soffocamento *m*; 2. soppressione *f*, repressione *f*; **maĩšto ~imas** repressione di un tumulto; 3. *fiziol.* inibizione *f*; ~**ti** 1. soffocare A; opprimere A, spossare A; ~**antis karštis** caldo soffocante; 2. (**maĩšinti**) reprimere A, frenare A; 3. (**ugni**) spègnere A, domare A; 3. (**garsą**) attutire A, smorzare A, attenuare A; ~**tūvas tech.** silenziatore *m*; marmitta *f* (*di scàrico*)

slop||**ti** 1. sentirsi soffocare; 2. (**silpti**) attenuarsi; indebolirsi; diminuire E; ~**ulys** 1. soffocamento *m*; 2. debolezza *f*; ~**ūs** 1. (**tvankus**) soffocante, afoso; 2. *prk.* (**nemalonus**) penoso, pesante, sgradévole; ~**ĩ tylà** silenzio pesante; 3. (**duslus**) sordo

slovàkas, -**è** slovacco *m* (*f-a*)

slovénas, -**è** sloveno *m* (*f-a*)

slūgĩmas abbassamento *m*; cedimento *m*

slūgsó||**jimas** giacitura *f*, giacimento *m*; ~**ti** giacere E, essere situato, trovarsi

slūg||**telėti** abbassarsi un pò; ~**ti** 1. abbassarsi, diminuire E, calare E; **ùpė ~sta** le acque del fiume si abbassano; *prk.*: **šaltis ~sta** il freddo sta calando; 2. (**bliūkšti**) sgonfiarsi, appiattirsi

sluñkĩus, -**è** fannullone *m* (*f-a*), scansafatiche *m*, *f inv*

sluòksn||**a** fibra *f*, filamento *m*; ~**iāvimas(is)** stratificazione *f*; ~**ýnas geol.** strato *m*; ~**inis** stratiforme; a strati, a falde; ~**iniai debesys** strati *m pl*; ~**is** 1. strato *m*; *geol.* filone *m*, falda *f*, giacimento *m*; **dūlkių ~is** strato di pólvore; **vandenĩngas ~is** falda acquifera; **angliės ~is** filone (giacimento) carbonifero; 2. *biol.* lamella *f*; 3. *prk.* strato *m*, ceto *m*, classe *f*; **ĩvairūs gyvėntojų ~iai** i vari strati della popolazione

sluoksniúo||**tas** stratiforme, a strati, a sfoglie; ~**ta tešlà** pasta sfoglia; ~**ti** stratificare A, disporre a strati; ~**tis** stratificarsi

smagėti rallegrarsi

smagiaĩ *prv.* 1. (**linksmai**) allegramente, vivacemente, piacevolmente; *s.* **gyvėna** vive in allegria; 2. (**stipriai**) fortemente; forte; molto; *s.* **lyja** piove con intensità

smāgin||**ti** rallegrare A, divertire A; ~**tis** 1. divertirsi; **visĩ ~asi** tutti si divertono; 2. (**smarkėti**) intensificarsi, rafforzarsi

smāgratis tech. volano *m*, ruota regolatrice

smagur||**iāuti** assaporare A, gustare A; essere ghiotto; ~**iāutojas**, -**a** *žr.* smagūris 1; ~**iāvimas** ghiottoneria *f*, golosità *f*

smagūris, -**è** 1. ghiottone *m* (*f-a*), goloso *m* (*f-a*); 2. (**pirštas**) indice *m*

smag||**ūs** 1. (**linksmas**) allegro, divertente; **jĩ būvo ~iōs nuotaikos** era di buon umore; 2. (**jaukus**) piacente, accogliente; 3. (**stiprus**) forte, robusto; 4. (**patogus**) cómodo, maneggevole

smaigalys punta *f*, estremità *f*; **ĩeties s.** punta della lancia

smaĩgas palo *m*, asta *f*; picchetto *m*, piolo *m*

smaig||**ýti**, ~**stýti** (con)ficcare A, piantare A; ~**ýti kuoliukùs ĩ žemę** piantare dei paletti nel terreno

smaĩ||**ė** 1. punta *f*, cima *f*; **vaĩpinės ~ė** cima del campanile; ~**ėti** aguzzarsi

smaĩlia||**aũsis** dalle orecchie a punta; ~**baĩzdis** dalla barba a punta; ~**galys žr.** smaĩgalys; ~**kaĩpis** acutàngolo *m*; ~**lāpis** a foglia acuta; ~**liežūvis** dalla lingua pungente; arguto, spiritoso; ~**nōsis** dal naso appuntito; ~**snāpis** dal becco acuto; ~**uodėgis** dalla coda a punta; ~**viršūnis** acuto, appuntito; a punta

smaĩ||**inti** aguzzare A, appuntire A, acuire A; **kuòlų ~inti** aguzzare un palo; ~**umā** punta *f*, estremità *f*; ~**umas** acutezza *f*; ~**ūs** 1. acuto, aguzzo, appuntito; ~**ūs nagaĩ** ùnghie acute; 2. *prk.* pungente, mordace; ~**ūs liežūvis** lingua mordace

smākras mento *m*

smaksóti šnek. fissare lo sguardo; stare sempre tra i piedi

smāktelėti inghiottire A, mandar giù

smalĩziāuti gustare A (*anche di nascosto*)

smalĩzius, -**è** 1. ghiottone *m* (*f-a*), goloso *m* (*f-a*); 2. (**pirštas**) indice *m*

smalkà (*lakas antspaudams*) ceralacca *f*

smalk||**ės dgs.** gas carbonico, óssido di carbònio; fumo *m*; **apsinúodyti ~ėmis** intossicarsi da óssido di carbònio; ~**inti** far fumo

- smals**||à žr. smalsùmas; ~**auti** curiosare A, interessarsi; ~**ėti** diventare più curioso
- smals**||**iai** *prv.* curiosamente, con curiosità; ~**inti** incuriosire A; ~**umas** curiosità *f*, interesse *m*; ~**uòlis**, -è curioso *m* (*f*-a); *šnek.* ficcanaso *m*, *f*; ~**ūs** curioso, incuriosito
- smaragd**||**as** smeraldo *m*; ~**inis** 1. di smeraldo; 2. (*apie spalvą*) smeraldino
- smard**||**inti** riempire di puzzo, puzzare A; ~**ūs** puzzolente, fétido
- smarkà** žr. smarkùmas
- smárk**||**auti** infuriarsi; scatenarsi; ~**avimas** fùria *f*, furore *m*
- smarké**||**ti** rinforzarsi, intensificarsi; aumentare E; *vėjas* ~**ja** il vento sta aumentando
- smarkiai** *prv.* 1. (*labai*) molto; *s. pasikeisti* cambiare molto; *aš s. skauda?* fa molto male?; 2. (*stipriai*) fortemente, con forza; *s. įsimylėjęs* fortemente innamorato; *s. padirbėjom* abbiamo lavorato sodo; *s. bėga* corre velocemente; *s. susirgti* ammalarsi gravemente; *s. juoktis* ridere a crepappe
- smarkiniškas**, -è persona violenta; *šnek.* attacca-brighe *m inv*
- smarkinti** rinforzare; affrettare A; *s. žiūgsni* affrettare il passo
- smark**||**okas** 1. piuttosto forte; 2. abbastanza severo; ~**umas** 1. forza *f*, energia *f*; 2. violenza *f*, veemenza *f*; *vėjo* ~**umas** veemenza del vento; 3. rigidità *f*, severità *f*; 4. velocità *f*, rapidità *f*; *lėkė visų* ~**umų** andava a tutta velocità; ~**uòlis**, -è persona forte e veloce; ~**ūs** 1. (*greitas*) veloce, svelto, sbrigativo; ~**ūs priė dárbo** svelto nel lavoro; 2. (*griežtas*) severo, rigido, esigente; 3. (*stiprus*) forte, impetuoso, veemente
- smárvė** puzza *f*, puzzo *m*, fetore *m*
- smaug**||**ėjas**, -a strangolatore *m* (*f*-trice); ~**ikas**, -è 1. žr. smaugėjas; 2. *bot.* celastro *m*; ~**imas** strangolamento *m*; strozzatura *f*
- smáug**||**yti džen.** strangolare A; ~**lys zool.** bòa *m inv*; ~**ti** 1. (*dusinti*) soffocare A, stringere A, strozzare A; *šitas kaklāraistis mán* ~**ia** questa cravatta mi strozza; 2. (*žudyti*) strangolare A, strozzare A; 3. *prk.* (*kamuoti*) opprimere A, tormentare; *jį rūpesčiai* ~**ia** è oppresso da preoccupazioni
- smaūk**||**ti** 1. tirare A (*giù o su*); tōgliere A; *žiedą nuò piršto* ~**ti** tōgliere l'anello dal dito; *sng.*: ~**tis kepūrė ant akių** calcarsi il cappello sugli occhi; *rankóves* ~**tis** (*traukti aukštyn*) rimbocarsi le maniche; 2. (*skinti*) raccōgliere A
- smegen**||**ėlės** *dgs. anat.* cervello *m*; ~**inė** 1. *anat.* scatola cranica; 2. *juok.* testa *f*; *turį gėrą* ~**inė** hai buona testa
- smėgenys** *dgs.* 1. *anat.* cervello *m*; *galvòs s.* encéfalo *m*; *stūburo s.* midollo spinale; *dantų s.* gengiva *f*; 2. *prk.* senno *m*, intelletto *m*
- smėgti** 1. sprofondare E; penetrare E; *s. į sniegą* sprofondare nella neve; 2. (*gulėtis*) assestarsi, cedere A
- smeigė** *tech.* spina *f*; *jungiamoji s.* spina di collegamento
- smeig**||**ti** infiggere A, ficcare A, conficcare A; ~**ti peilį į mēdį** infiggere un coltello nel legno; *prk.*: ~**ti į ką žvilgsnį** ficcare gli occhi addosso a qc.: ~**tukas** 1. bulletta *f*, puntina *f*; 2. spillo *m*
- smėlėtas** sabbioso, arenoso; *s. dūgnas* fondo sabbioso
- smėliaduobė** cava di sabbia; renàio *m*
- smėlyn**||**as** vasta distesa di sabbia; *pūstomi* ~**ai** sabbie mòbili
- smėlynė** terreno sabbioso
- smėlin**||**gas** sabbioso, arenoso; ~**is** sabbioso; di sabbia; color sabbia
- smėl**||**is**, ~**ys** sabbia *f*, arena *f*, rena *f*; ~**io smiltėlės** granelli di sabbia; ~**io karjėras** cava di rena; ~**io vonià** sabbiatura *f*; ~**io laikrodis** orologio a sabbia, clessidra *f*
- smėliuo**||**tas** coperto di sabbia; ~**ti** coprire di sabbia, insabbiare A
- 1 smėlk**||**ti** (*diegti*) sentire dolore (fitte); *mán sóną* ~**ia** sento fitte al fianco
- 2 smėlkti** (*stelbti*) coprire A, soffocare A, privare della luce
- smėlk**||**tis** penetrare E, introdursi, infiltrarsi; *prò plyšiūs* ~**ėsi šaltis** il freddo penetrava dalle fessure
- smėlžemis** terreno sabbioso
- smešk**||**ti** biasimare A, disapprovare A; condannare A, accusare; ~**tinas elgesys** condotta biasimévole; ~**tis** žr. smėlktis
- smidras**, **smýdras** *bot.* aspàrago *m*
- smįgti** 1. conficcarsi, infingersi; 2. sprofondare E; 3. *av.* lanciarsi in picchiata
- smįlg**||**a bot.** agròstide *f*; ~**ėnė bot.** aira *f*
- smiliáuti** gustare A, assaporare A
- smil**||**ius** 1. ghiottone *m*, leccone *m*; 2. (*pirštas*) indice *m*; ~**iumi ródyti** addittare con l'indice
- smilk**||**alaį** *dgs.* incenso *m*; ~**yklė** 1. *bažn.* incensiere *m*, turibolo *m*; 2. (*bitėms*) affumicatore *m*

smīlkymas 1. incensazione *f*; 2. affumicatura *f*; fumigazione *f*
smilkin||inis *anat.* temporale, della tèmpia; ~**ys** tèmpia *f*
smilký||ti 1. *bažn.* incensare *A*, dare incenso; 2. affumicare *A*; ~**tūvas** *žr.* smilkýklė
smilksėti sentire delle fitte
smilktelė||ti 1. *žr.* smilksėti; 2. passare per la testa, balenare *E*; **mān** ~**jo** *įtarimas* mi balenò un sospetto
smilk||ti 1. fumigare *A*, bruciare senza fiamma; **šlā-pios mālkos** ~**sta** la legna ùmida fūmiga; 2. (*mausti*) sentire dolore; ~**ulys** dolore (*m*) pulsante
smiltānis *geol.* arenaria *f*; sabbione *m*
smilt||ė *bot.* arenaria *f*; ~**ėlė** granello di sabbia; ~**ėtas** sabbioso; ~**ynas**, ~**ynė** *žr.* smėl||ynas, ~**ynė**; ~**ls** 1. *ppr. dgs.* sabbia *f*, arena *f*; 2. granello di sabbia
smilt||lendrė *bot.* ammòfila *f*; ~**žemis** terreno sabbioso
smilūs 1. goloso, ghiotto; 2. curioso
smird||alas cosa puzzolente; ~**ālius**, -**ė** *šnek.* puzzone *m* (*f*-*a*)
smirdė||jimas puzzo *m*, fetore *m*; ~**ti** puzzare *A*; **prākaitu** ~**ti** puzzare di sudore
smirdinti riempire di puzzo
smirdžius, -**dė** *šnek.* puzzone *m* (*f*-*a*)
smirs||telėti puzzare leggermente, *šnek.* puzzacchiare *A*; ~**ti** puzzare *A*, dare cattivo odore; sapere di rāncido, marcire *E*
smògas smog *m inv*
smog||ėjas, -**a**, ~**ikas**, -**ė** assaltatore *m* (*f*-*trice*)
smòg||ti 1. dare un colpo, colpire *A*, battere *A*; ~**ti** *į stālą* dare un colpo sulla tàvola; (*sù*) *lazdā* ~**ti** dare una bastonata; 2. *kar.* attaccare *A*, assalire *A*; ~**iamieji daliniai** reparti d'assalto
smòkingas smoking *m inv*
smūg||is 1. colpo *m*, botta *f*; percossa *f*, scossa *f*; *vīenu kārdo* ~**iū** con un sol colpo di spada; ~**is kùmsčiū** pugno *m*; ~**is kója** pedata *f*, calcio *m*; ~**is peiliū** coltellata *f*; ~**is lazdā** bastonata *f*; *požemīniai* ~**iai** (*žemei drebant*) scosse di terremoto; 2. (*susidūrus*) urto *m*, impatto *m*; 3. *kar.* attacco *m*, colpo *m*; *triūškinamas* ~**is** colpo schiacciante; 4. *med.* collasso *m*, colpo *m*; *širdiės* ~**is** collasso cardiaco; *apoplėksijos* ~**is** colpo apoplēttico; *šaulės* ~**is** colpo di sole, insolazione *f*; 5. *sport.* colpo *m*, tiro *m*, calcio *m*; *baudōs* ~**is** calcio di punizione

smūgiuoti colpire *A*, dare un colpo; *sport.*: *s. į var-tūs* tirare in porta
smuik||as *muz.* violino *m*; ~**ų méistras** (*dirbėjas*) liutāio *m*, violināio *m*; ~**ininkas**, -**ė** violinista *m*, *f*; ~**uoti** suonare il violino
smukčiōti scēndere *E*, scivolare *E/A*; ēssere troppo largo
smuk||dyti mandare in rovina, ridurre in miseria; ~**imas** 1. decadenza *f*, declino *m*, scadimento *m*; 2. (*plaukų*) pērdita *f*; ~**inėti** *žr.* smukčiōti
smūkl||ė *psn.* locanda *f*, osteria *f*, taverna *f*; ~**ininkas**, -**ė** locandiere *m* (*f*-*a*), oste *m*, ostessa *f*
smuklūs cedevole, molle
smūksōti restare immobile
smū||kti 1. scēndere *E*, scivolare *E/A*; ēssere troppo largo; 2. (*apie plaukus*) cadere *E*; pērdere *A*; *mān plaukaĩ* ~**ñka** mi cādono (sto perdendo) i capelli; 3. (*sėsti*) cēdere *A*; abbassarsi; 4. (*klimpti*) sprofondare *E*; 5. *prk.* (*menkėti*) diminuire *E*, calare *E*; *kāinos* ~**ñka** i prezzi diminuiscono; *nūotaika* ~**ñka** l'umore si sta guastando; 6. *šnek.* (*sprukti*) sfuggire *E*, guizzare *E*; ~**kti laukañ** guizzare via
smulkėti 1. impiccolirsi, rimpiccolirsi; 2. *prk.* diventare insignificante
smulkia||buržuāzinis (*da*) piccolo borghese; ~**dañtis** dai denti piccoli; ~**grūdis** dai piccoli granelli; di grana fine; ~**prėkis ekon.** a produzione limitata; ~**savininkis** *da* (*di*) piccolo proprietario; ~**žemis**, -**ė** piccolo proprietario terriero; ~**žiedis** dai piccoli fiori
smūlkin||imas sminuzzamento *m*; frazionamento *m*; ~**ti** 1. sminuzzare *A*, frantumare *A*; ~**ti** *į dulkelės* polverizzare *A*; 2. (*dalyti*) frazionare *A*, ridimensionare *A*; ~**tis** *šnek.* diventare meticoloso, pignolo; *nesismūlkink!* non fare il pignolo!; ~**tūvas tech.** frantumatore meccanico, trituratore *m*
smulkmė minutaglia *f*, minuzzaglia *f*
smūlkmēn||a 1. dettaglio *m*, particolare *m*; *lėistis* *į* ~**as** entrare nei dettagli; *ikl mažiausios* ~**os** fin nei minimi particolari
smulkmēn||is: ~**ė prekyba** vėndita al dettaglio (*al minuto*)
smūlkmēniskas 1. dettagliato, particolareggiato; 2. minuzioso, meticoloso, scrupoloso, pignolo
smūlk||us 1. minuto, piccolo, fine, fino; ~**us lietūs** pioggia minuta; ~**us smėlis** sabbia fine; ~**i druskā** sale fino; ~**us cukrus** zūcchero in pólvere;

- ~*us rāstas* calligrafia minuta; ~*ūsis veřslininkas* piccolo imprenditore; ~*ūs rūpesčiai* preoccupazioni di poca importanza; ~*ūs pinigai* spiccioli *m pl*; 2. (*detalus*) dettagliato, particolareggiato; ~*us aprařymas* descrizione dettagliata
- smurgsótis** *řnek*. stārsene inattivo
- smurgtis** *řnek*. stārsene rattristito
- smurti**||*as* violenza *f*, brutalità *f*; ~*o veiksmāi* atti di violenza; ~*āuti* violentare *A*, fare violenza; ~*āvimas* violenza *f*; ~*ingas* violento, aggressivo, brutale; ~*ininkas*, -*ē* violentatore *m (f-trice)*, aggressore *m*; ~*inis* violento, forzato; ~*inė mirtis* morte violenta
- snaig**||*ē*, ~*uolē* cristallo di neve; *kriūta* ~*ēs* cade la neve; ~*uliūoti*, ~*uriūoti* nevicare *A*, nevischiare *A (di neve fine)*
- snaiperis** tiratore scelto
- snāp**||*as* *zool.* becco *m*, rostro *m*; *kiřsti (sū)* ~*ū* colpire col becco, beccare *A*; *◊ ~q kairioti* ficcare il naso in q.c.; ~*ēlis* 1. *mžb.* becchetto *m*; 2. (*indo*) beccuccio *m*; 3. (*kepurės*) visiera *f*; ~*ūtis bot.* geranio *m*
- snargl**||*ėti* 1. *žr.* snargliūoti; 2. *menk.* piagnucolare *A*, moccicare *A*; ~*ys* moccio *m*; ~*iūotas* moccioso; ~*iūoti* moccicare *A*, aver catarro nasale
- snařglius**, -*ē* *menk.* moccioso *m (f-a)*
- snaudāl**||*ē* *bot.* dente di leone; ~*ius*, -*ē* *menk.* dormiglione *m (f-a)*
- snaudul**||*ingas* insonnolito, sonnolento, assopito; ~*ys* sonnolenza *f*; *jā ima* ~*ys* ha addosso una sonnolenza; ~*iūoti* sonnecchiare *A*, dormicchiare *A*, pisolare *A*
- snaudūs** *žr.* snaudulingas
- snausti** 1. sonnecchiare *A*, dormicchiare *A*; *apypietės* *s.* fare il sonnellino pomeridiano; 2. *prk.* (*žiopsoti*) stārsene inattivo
- sniēg**||*as* neve *f*; *amžinasis* ~*as* neve perenne; ~*aīs métytis* lanciare palle di neve; ~*driba* nevischio *m*; ~*ena* *zool.* ciuffolotto *m*; ~*inas* coperto di neve; ~*ynas* nevāio *m*; ~*ingas* nevoso, pieno di neve; ~*inis* di neve, nevoso; ~*matīs* nevometro *m*, nivometro *m*; ~*startē* *zool.* zigolo delle nevi; ~*ulē* *žr.* snaigē; ~*uolē* 1. cristallo di neve; 2. *bot.* bucanave *m*; ~*ūotas* coperto di neve, nevoso
- snigimas** nevicata *f*, caduta di neve
- snlg**||*ti* nevicare *E/A*; *šiānakt* ~*o* stanotte ha nevicato; *sniņa dideliais kāsniais* névica a larghe falde
- snýguriuoti** nevicare *E/A (di neve fina)*
- snōb**||*as*, -*ē* snob *m, f inv*; ~*izmas* snobismo *m*
- snopsótis** stārsene inerte, restare addormentato
- snūd**||*ā* 1. sonnolenza *f*; 2. *b. žr.* snaudālius; ~*ulys* *žr.* snūdā 1
- snūd**||*uriuoti* sonnecchiare *A*, dormicchiare *A*; ~*ūs* *žr.* snaudūs
- snūk**||*is* 1. muso *m*, grugno *m*; *šuńs, kiaulės* ~*is* muso del cane, grugno del maiale; 2. *menk.* muso *m*, ceffo *m*; *ĩ ~i duoti* dare uno schiaffo
- snūs**||*telėti* fare una dormitina; ~*ti* assopirsi, sonnecchiare *A*
- socialdemokrāt**||*as*, -*ē* socialdemocratico *m (f-a)*; ~*ija* socialdemocrazia *f*
- socialin**||*is* sociale; ~*ē kilmė* origine sociale; ~*is aprūpinimas* assistenza sociale
- socialist**||*as*, -*ē* socialista *m, f*; ~*inis* socialista, socialistico; ~*inė šalis* stato socialista
- socializā**||*cija*, ~*vimas* socializzazione *f*
- socializmas** socialismo *m*
- social**||*umas* socievolezza *f*; ~*ūs* socievole
- sociolōg**||*as*, -*ē* sociologo *m (f-a)*; ~*ija* sociologia *f*; ~*inis* sociologico
- sōčiai** *prv.* a sazieta, in abbondanza
- sodā** *chem.* soda *f*; *geriamoji* *s.* bicarbonato di sodio
- sōdas** giardino *m*; *výřnių* *s.* giardino di ciliegi; *miesto* *s.* giardino pubblico; *botānikos* *s.* orto botanico; *zoolōgijos* *s.* giardino zoológico; *vaisių* *s.* frutteto *m*
- sodyb**||*a* tenuta *f*, podere *m*; ~*inis* del podere; ~*inis sklėpas* appezzamento individuale; ~*vietė* resti di una casa colōnica
- sodiēt**||*is*, -*ē* campagnolo *m (f-a)*; ~*iřkas* di campagna, agreste, rustico
- sodĩn**||*amoji* *žemd.* piantatrice *f*; ~*imas* il piantare, piantata *f*
- sōdinink**||*as*, -*ē* giardiniere *m (f-a)*; frutticoltore *m*; ~*āuti* fare il giardiniere; ~*āvimas*, ~*ystė* giardinaggio *m*; frutticoltura *f*
- sodinys** piantime *m*, pianticella *f*
- sodĩn**||*ti* 1. piantare *A*; *būlves* ~*ti* piantare le patate; 2. far sedere; *ūž stālo* ~*ti* far sedere a tavola; ~*ti ĩ tráukinĩ* far salire sul treno; 3. (*kalinti*) mēttre in cārcere, imprigionare *A*; *řnek.* mēttre dentro; ~*tinis* piantato; ~*tojas*, -*a* piantatore *m (f-trice)*; ~*ukas* piantone *m*
- sodrėti** 1. (*tirřtėti*) addensarsi, condensarsi; 2. (*veřlėti*) diventare piū rigoglioso
- sōdriai** *prv.* rigogliosamente; intensivamente; in abbondanza

sódrin||imas 1. condensamento *m*; 2. *tech.* arricchimento *m*; ~**ti** 1. condensare *A*; *prk.* intensificare *A*, caricare *A*; ~**ti spalvās** caricare le tinte; 2. *tech.* arricchire *A*

sódr||us 1. (*vešlus*) rigoglioso, gagliardo; ~**i žolė** erba rigogliosa; 2. (*gausus*) abbondante; copioso; ~**us lietūs** pioggia abbondante; 3. (*ryškus*) forte, intenso, càrico, vivido; ~**ios spalvos** colori vividi; ~**iu balsù** a piena voce; 4. (*vaizdingas*) espressivo

sódziaus villaggio *m*, paese *m*

sofā divano *m*, sofā *m*, canapè *m*

sofi||stas, -**ė** sofista *m*; ~**stika** sofistica *f*; ~**stinis**, ~**stiškas** sofisticato; ~**zmas** sofisma *m*

sojā *bot.* soia *f*, fagiolo cinese

sòjinis di soia

solenizántas, -**ė** festeggiato *m* (*f-a*)

solfedž||iāvimas *muz.* solféggio *m*; ~**iúoti** solfeggiare *A*

solidar||iaĩ *prv.* solidalmente; ~**izúotis** (*su kuo*) solidarizzare *A* (*con qc.*); ~**umas** solidarietà *f*; ~**us** solidale

solid||umas 1. solidità *f*; 2. serietà *f*; ~**us** 1. (*tvirtas*) sólido, resistente, stàbile; 2. *prk.* (*orus*) serio, rispettabile, considerévole

sòlinis a solo; *s. nùmeris* assolo *m inv*

solistas, -**ė** solista *m, f*

soliteris verme solitario, tènia *f*

somālis, -**ė** sòmalo *m* (*f-a*)

son||atà *muz.* sonata *f*; ~**ėtas** *lit.* sonetto *m*

sopė||jimas dolore *m*; ~**ti** dolore *E*, far male; **mán dañtĩ** *sopa* mi fa male (mi duole) il dente

sópinti procurare dolore, far soffrire; danneggiare *A*

soprānas *muz.* soprano *m*

sôp||ti *žr.* sôpėti; ~**ulingas** doloroso; penoso; gravoso; ~**ulys** dolore *m*, sofferenza *f*, male *m*; ~**us** dolente, doloroso

sóra *bot.* miglio *m*

sóst||as trono *m*; ~**o ĩpėdinis** erede al trono; **sėsti ĩ** ~**q** salire al trono; **nuveřsti nuò** ~**o** detronizzare *A*; ~**inė** capitale *f*

sotýbė *žr.* sotumas

sót||inimas 1. saziamento *m*; 2. *chem.* saturazione *f*; ~**inti** 1. saziare *A*, nutrire *A*, alimentare *A*; 2. *spec.* saturare *A*; imbèvere *A*; ~**is** sazietà *f*; **vālgyk ikĩ** ~**ies** mangia a sazietà; **jĩs netũri** ~**ies** è insaziabile; ~**umas** sazievolezza *f*; ~**us** 1. sazio, pieno, satollo; **esũ** ~**us** sono (mi sento) sazio; 2. *spec.* sàturo; ~**usis tirpalas** soluzione sàtura

soviet||ýbė, ~**izmas** *lingv.* sovietismo *m*

soviėtinis sovietico

spailgys 1. (*plunksnos kotas*) cālamo *m*; 2. (*padai-ga*) penna nascente

spālis 1. (*lino šapas*) lisca *f*, cascame *m*, stoppa *f*; 2. (*mėnuo*) ottobre *m*

spalv||ā colore *m*, tinta *f*; **rýškios**, **blýškios spalvos** colori accesi, spenti; **baltōs** ~**ōs** di color bianco; **plaukũ** ~**ā** tinta dei capelli; **vėido** ~**ā** colorito del volto, carnagione *f*; ~**ingas** colorito, ricco di colore; ~**ingumas** colorito *m*, l'insieme dei colori; ~**inis** di colore; ~**inė gamā** scala dei colori

spālvinti colorare *A*, tingere *A*, dipingere *A*

spālvó||matis colorimetro *m*; ~**tas** colorato, variopinto; ~**tas filmas** film a colori; ~**ta paklōdė** lenzuolo colorato; ~**tieji metālai** metalli non ferrosi; ~**ti žr.** spālvinti

spaņg||as cieco; ~**inėti** camminare alla cieca; ~**inti** 1. (*akinti*) abbagliare *A*, accecare *A*; 2. muòversi alla cieca; ~**lys**, -**ė** cieco *m* (*f-a*); ~**ti** accercarsi

spaņguol||ė *bot.* mirtillo di palude (*oxycoccus*); ~**inė** distillato di mirtillo di palude

spāras *žr.* gėgnė

spāřčiai *prv.* in fretta, con rapidità, alla svelta, velocemente; *s. dirbti* lavorare alla svelta

spārdy||ti tirare calci, scalciare *A*; *sng.:* **arklys ėmė** ~**tis** il cavallo si è messo a scalciare; ~**tis** 1. *žr.* spārdyti; 2. *prk.* **šnek.** (*nesutikti*) ostinarsi, impuntarsi

spārñ||as 1. *zool.* ala *f*, àlula *f*; **plasnóti** ~**aĩs** battere le ali; 2. (*iv. reikšmės*) ala *f*, pala *f*; **vėjinio malũno** ~**aĩ** ali di un mulino a vento; **malũnsparnio** ~**aĩ** pale di un elicòttero; **pāstato** ~**aĩ** ali di un edificio; **automobilio** ~**as** parafrangente *m*; \diamond ~**us nulėisti** tarpare le ali; ~**us pakėlti** spiegare le ali; ~**q apiė** **kā rėžti** fare la corte a *qc.*; **pō** ~**ũ laikyti** prèndere sotto la propria protezione; ~**ėlis mžb.** aletta *f*; ~**inis** 1. alato, fornito di ali; 2. alare; ~**uotas** alato; *prk.:* ~**uoti žodžiai** parole alate; \diamond ~**uota žuvĩs** pesce volante; ~**uotė** *tech.* ruota a pale; ~**uotis** volàtile *m*, uccello *m*

spartā rapidità *f*, velocità *f*, fretta *f*

spartakiadā *sport.* spartachiade *f*

spartė||jimas acceleramento *m*, accelerazione *f*; ~**ti** diventare più cėlere, affrettarsi

spařti||inimas acceleramento *m*, accrescimento *m*, intensificazione *f*; ~**inti** accelerare *A*, affrettare *A*; ~**inti žingsniũs** accelerare il passo; ~**umas**

rapidità *f*, fretta *f*, ritmo *m*; *visū ~umū* a pieno ritmo; *~uōlis, -ē* lavoratore molto veloce; *~ūs* veloce, rapido, svelto, sbrigativo; *~ūs dārbas* lavoro sbrigativo

sparvā *zool.* tafano *m*

spāst||ai trappola *f*, tranello *m*, tagliola *f*; *pakliūti ī ~us* cadere in trappola; *paspēsti kām ~us* tendere una trappola a qc.

spaud||ā stampa *f*; *atidūoti spaūdai* dare alla stampa; *knygā išėjo iš ~os* il libro è stato pubblicato (è uscito); *~os atsiliepiamai* echi della stampa; *ūžsienio ~ā* stampa estera; *~os konferencija* conferenza stampa

spaūdas *tech.* stampo *m*; matrice *f*

spaud||yklā locale adibito alla spremitura; *~yklė* spremitoio *m*; (*alyvų*) frantòio *m*; (*vynuogių*) pigiatòio *m*

spaudīm||as pressione *f*; *atmosferinis ~as* pressione atmosferica; *kraūjo ~as* pressione (tensione) sanguigna; *prk.: darýti kām ~q* far pressione su qc.

spaudynė *žr.* spaudyklė

spaud||inys stampato *m*, pubblicazione *f*, edizione *f*; *~muō* carattere *m* (*tipografico*); *~ūoti* stampare *A*

spáusdin||imas stampa *f*; pubblicazione *f*; *~ti* 1. stampare *A*; *~ta knygā* libro stampato; 2. pubblicare *A*; *~ti straipsnį* pubblicare un articolo; *~tinis* stampato

spáu||sti 1. premere *A*, schiacciare *A*, stringere *A*; *~sti mygtūką* premere un bottone; *~sti kām rañką* stringere la mano a qc.; *batai ~džia* le scarpe stringono; *miniā manė ~džia* la folla mi schiaccia; 2. (*sunkti*) spremere *A*, pigiare *A*, torchiare *A*; *citriną ~sti* spremere un limone; *~sti vynuoges* pigiare l'uva; 3. (*versti*) forzare *A*, costringere *A*, esercitare pressione; *sng.: ~stis priė mokslo* sforzarsi di studiare; 4. *prk. (kankinti)* opprimere *A*, tormentare *A*, importunare *A*; *rūpesių ~džiamas* oppresso dalle preoccupazioni; 5. (*engti*) tiranneggiare *A*, sfruttare *A*, tener sotto; *~stis* 1. (*glaustis*) stringersi compatti; *ī krūvą ~stis* ammucchiarsi, affollarsi; 2. (*brautis*) spingersi avanti, farsi largo

spaustū||kai *dgs. (riešutams)* schiaccianoci *m inv*; *~kas* 1. *tech.* morsetto *m*; 2. (*skalbiniams*) molletta *f*; 3. (*mygtukas*) bottone *m*; *~vai* *dgs. tech.* compressore *m*; strettòio *m*; torchio *m*; *~vas* spremitòio *m*; pigiatòio *m*; frantòio *m*

spaustūv||ė tipografia *f*; *~ininkas, -ė* tipografo *m (f -a)*; *~inis* tipografico

spāzm||as spas(i)mo *m*; *~inis, ~iškas* spasmòico

specdrabūžiai *dgs.* àbito da lavoro; tuta *f* (*kombinezonas*)

specialiai *prv.* appositamente, apposta

special||ybė specialità *f*, professione *f*; *dirbti pagal ~ybę* esercitare la propria professione; *~istas, -ė* specialista *m, f*; *vidaūs ligų ~istas* specialista di medicina interna

specializ||ācija, ~āvimas(is) specializzazione *f*; *~ūoti* specializzare *A*; *~ūota programā* programma specializzato (applicativo); *sng.: ~ūotis chirūrgijoje* specializzarsi in chirurgia

special||ūs speciale, appòsito, adatto; *rašyti ant ~aus blānko* scrivere su un mòdulo appòsito; *~ūsis korespondėntas* inviato speciale

specifika specificità *f*, peculiarità *f*, singolarità *f*

specifikācija specificazione *f*, descrizione particolareggiata

specifi||nis, ~škas specifico, singolare, peculiare

spėig||as gran freddo, gelo *m*; *~ėti* gelare *E*; *~ratīs* circolo polare; *~ūotas* freddo

spėisti šnek. 1. (*supti*) accerchiare *A*, circondare *A*; 2. (*spirti*) forzare *A*, costringere *A*

spėji||mas supposizione *f*, ipòtesi *f*; *~nėti* *žr.* spėlioti

spėk||ā forza *f*, vigoria *f*; *iš visų ~ų* con ogni forza

spektāk||is spettacolo *m*, rappresentazione teatrale (*o circense*); *rodyti ~į* dare uno spettacolo; *dieninis ~is vaikams* spettacolo diurno per bambini; mattinata *f*

spėktr||as spettro *m*; *~inis fiz.* spettrale; *~oskòpas fiz.* spettroscòpio *m*

spekul||iācija speculazione *f*; *~iācinis* speculativo, speculatòrio; *~iācinis tikslū* a scopo speculativo; *~iāntas, -ė* speculatore *m (f -trice)*; profittatore *m (f -trice)*; *~iatyvūs fil.* speculativo; *~iāvimas* speculazione *f*, incetta *f*; *~iūoti* speculare *A*, guadagnare illecitamente, incettare *A*; *~iūoti maisto produktais* fare incetta di gèneri alimentari

speleològ||as, -ė speleòlogo *m (f -a)*; *~ija* speleologia *f*

spėlió||jimas supposizione *f*, congettura *f*; *~ti* pre-supporre *A*, indovinare *A*

spenėl||is 1. *anat.* papilla *f*; *liežūvio ~iai* papille linguali (gustative); 2. (*krūties*) capèzzolo *m*; 3. (*ausies*) lobo *m*

speng||**esýs**, ~**imas** ronzio *m*, rintronamento *m*
spenġ||**ti** ronzare *A*, rintronare *A*; *mán ausysè* ~*ia*
 mi sento ronzare le orecchie
spenýs mammella *f* (*di animali lattiferi*)
spèrm||**a** *fiziol.* sperma *m*; ~**atozoidas** spermato-
 zòide *m*
spèrùs *žr.* spartùs
spésti tèndere *A*; *s. spástus*, *tiñklá* tèndere una
 trappoia, una rete
1 spéti (*atspéti*) indovinare *A*; presumere *A*; pre-
 vedere *A*
2 spéti (*suspéti*) fare in tempo; *s. ĭ tráukinį* arrivare
 in tempo per il treno
spidomètras *tech.* contachilòmetri *m inv*, tachi-
 metro *m*
spiečius 1. (*bičių*) sciame *m*; 2. *prk.* moltitudine *f*,
 nembo *m*
spieg||**esýs**, ~**imas** strillo *m*, strido *m*
spieg||**ti** 1. strillare *A*, stridere *A*; ~*iantis balsas*
 voce stridula; 2. ronzare *A*
spie||**sti** 1. (*apie bites*) sciamare *E/A*; 2. *prk.* (*telkti*)
 ammassare *A*, concentrare *A*; *sng.*: ~*stis ĭ krūvą*
 ammucciarsi, affollarsi; ~*timas* sciamatura *f*
spýgauti strillare *A*, emettere grida
spigin||**ti** 1. gelare *E*, far freddo; *šaltis* ~*a* fa molto
 freddo; 2. (*šviesti*) abbagliare *A*, splendere *E*;
 ~*anti šviesà* luce abbagliante; 3. *prk.* (*gėdyti*) far
 sentire vergogna
spygl||**inis** 1. (*apie lapą*) aghiforme; 2. (*apie vielą*)
 spinato; ~*ys* 1. (*medžio*) ago *m*; *pušų* ~*iaf* aghi
 dei pini; 2. (*dyglys*) spina *f*
spýgliškas aghiforme, acicolare
spygliuot||**as** 1. (*apie medį*) conifero; 2. (*apie vielą*)
 spinato; ~*oji vielà* filo spinato
spygliuō||**tis** conifera *f*; ~*čių miškas* bosco di conifere
spygs||**ėti** scintillare *A*, brillare *A* (*di tanto in tanto*);
 ~*ynė* *žr.* spingsulė; ~*oti* mandare una luce fioca
spýgtelėti 1. brillare per un istante; 2. emettere uno
 strillo
spigùs stridulo, stridente
spynà 1. (*duru*) serratura *f*, toppa *f*, lucchetto *m*; 2.
 (*šautuvo*) culatta *f*
spind||**ėjimas**, ~**esýs** splendore *m*, scintillio *m*,
 lucentezza *f*; *saulės* ~*ėjimas* splendore del sole;
 ~*ėti* splendere *E*, brillare *A*, scintillare *A*, lucci-
 care *E/A*; *jō akys spindī* gli luccicano gli occhi
spindis 1. (*proskyna*) strada divisoria in un bosco;
 2. (*tuštuma*) vano *m*, cavità *f*

spinduliāvimas 1. *fiz.* (*ir*) radiazione *f*, emanazione
f; *šilumōs* *s.* radiazione calòrica; *radioaktyvūs* *s.*
 irradiazione radioattiva; 2. lucentezza *f*, splen-
 dore *m*
spindulīn||**gas** radiante, raggiante; ~*is* radiale,
 radiante; ~*is gydymas* terapia radiante
spindul||**ys** 1. raggio *m*, filo di luce; *saulės* ~*ys*
 raggio di sole; 2. *fiz., mat.* raggio *m*; *reñtgeno* ~*iaf*
 raggi Röntgen (raggi X); *apskritimo* ~*ys* raggio
 di un cerchio; *fiz.*: ~*ių lūžimas* rifrazione *f*
spinduliuōčiai *dgs. zool.* radiolari *m pl*
spinduliuo||**tas** raggiante, luminoso, brillante; ~*ti*
 1. irradiare *A*, raggiare *A*; *prk.*: *džiaugsmū* ~*ti*
 raggiare di gioia; 2. brillare *A*, luccicare *A*; ~*tu-*
vas tech. radiatore *m*
spindūs splendente, lucente, brillante
spings||**ėti**, ~**oti** mandare una débole luce; ~*ulė*
 lumino *m*
spiningas canna da lancio
spinta armadio *m*; *šieninė* *s.* armadio a muro; *knýgų*
s. libreria *f*, scaffale *m*; *virtūvinė* *s.* mobile per
 cucina
spjovimas lo sputare
spirà sterco *m* (*degli ovini*)
spirāl||**ė** spira *f*, spirale *f*, elica *f*; ~*inis*, ~*iškas*
 spirale, elicoidale; ~*inė spyruoklė* molla (*a*) spi-
 rale
spirg||**as** cicciolo *m*; ~*ėti* 1. sfriggere *A*, arrostarsi;
 2. *prk.* (*karščiuotis*) accalorarsi, riscaldarsi; ~*inys*
 cicciolo *m*; ~*inti* friggere *A*, arrostiti *A*; *prk.*:
saulė ~*ina* il sole scotta; ~*intuvė* padella *f*; ~*ti*
 arrostarsi, rosolarsi; ~*utis* cicciolo *m*
spyrim||**as** 1. *žr.* spýris; 2. (*vertimas*) costrizione *f*;
 ~*asis* opposizione *f*, resistenza *f*
spýrio||**jimasis** ostinazione *f*, ostinatezza *f*; ~*tis*
 ostinarsi, impuntarsi, intestarsi
spýris pedata *f*, calcio *m*; *árklis* *s.* calcio di cavallo
spyr||**ys** puntello *m*, appoggio *m*; *paremti sieną* ~*iu*
 puntellare un muro
spirit||**as** spirito *m*, alco(o)l *m*; *grýnas* ~*as* alcol
 assoluto (puro); ~*o gamyklà* distilleria *f*, fabbrica
 di liquori; *karūparo* ~*as* spirito canforato; ~*inis*
 alcòlico; ~*inis gėrimas* bevanda alcòlica; ~*inė*
krosnėlė fornello a spirito
spiriti||**stas**, -**ė** spiritista *m, f*; ~*zmas* spiritismo *m*
spirituo||**tas** miscelato con alcol; ~*ti* miscelare con
 alcol
spiromètr||**as** spiròmetro *m*; ~*ija med.* spiromet-
 ria *f*

- spĩr||ti** 1. dare un calcio, tirare una pedata, scalciare A; ~*ti kám kója* dare un calcio a qc.; 2. (*remti*) puntellare A, rinforzare A; 3. (*versti*) forzare A, costringere A, obbligare A; *manè ~ia važiuoti* mi costringono a partire; ~*tis* 1. (*grūstis*) pigiarsi, accalcarsi; ammucchiarsi; 2. (*priešintis*) ostinarsi, impuntarsi, intestarsi; 3. (*autis*) calzare le scarpe
- spyrũdĩ||** è molla *f*; ~*iávimas* molleggiamento *m*; ~*inis*, ~*iškas* a molla, elastico; ~*inè sėdýnė* sedile a molle; ~*iũoti* molleggiare A, molleggiarsi; ~*iũojanti eĩsena* andatura molleggiata
- spĩsti** 1. ammucchiarsi, ammassarsi; 2. accerchiare A, circondare A
- spĩsti** emettere luce, irradiare E
- spĩtr||inėti**, ~*iĩti šnek.* camminare a tastoni, muoversi alla cieca
- spjaudýklė** sputacchiera *f*
- spjáuđ||ymas** lo sputare; ~*yti* 1. sputacchiare A, sputare A; *kraujais ~yti* sputare sangue; 2. *prk.* mostrarsi scontento; ~*ulys* sputacchio *m*
- spjáuĩ** 1. sputare A; *s. kauliũkq* sputare un nocciolo; 2. *prk.* (*nekreipti dẽmesio*) non fare caso; lasciarsi perdere; trattare con disprezzo
- spjũvis** sputo *m*, sputacchio *m*
- spoksoĩti** non togliere gli occhi di dosso
- spondėjas lit.** spondèo *m*
- spontāni||nis**, ~*škas* spontaneo; ~*škal prv.* spontaneamente; ~*škũmas* spontaneità *f*
- sporā bot.** spora *f*, spòrula *f*
- sporādi||nis**, ~*škas* sporadico, isolato; ~*nis susirgĩmas* malattia sporadica; ~*škal prv.* sporadicamente, in modo saltuario; ~*škũmas* sporcità *f*
- spor||āgyviai dgs. zool.** sporozòti *m pl*; ~*āngė*, spòrinė *bot.* sporangio *m*
- spòrinis** sporògeno; *s. āugalas bot.* sporòfito *m*
- spòrt||as** sport *m inv*; *mėgėju ~as* sport dilettantistico; ~*o draugijā* società sportiva; ~*o sālė* palestra *f*; ~*batis* scarpa da ginnastica; ~*ininkas*, -ė sportivo *m (f-a)*, atleta *m, f*; ~*inis*, ~*iškas* (da sportivo); ~*inis dvĩratis* bicicletta sportiva (da corsa); ~*ũoti* fare dello sport, praticare lo sport
- spragā** 1. buco *m*, spaccatura *f*, apertura *f*; *kar.* breccia *f*; 2. *prk.* (*trũkumas*) lacuna *f*, mancanza *f*, vuoto *m*; *užpildyti sprāgq* colmare, riempire una lacuna
- sprag||čiĩti**, ~*ėti* crepitare A; scoppiettare A; sfriggere A
- sprāgilas psn.** correggiato *m*
- sprāgĩti** arrostitire A, abbrustolire A, rosolare A
- spragsėti** scoppiettare A; schioccare A; *piřštais s.* schioccare con le dita
- sprāgšiai dgs. zool.** elatèridi *m pl*
- sprāg||telėti** fare uno schiocco; ~*tũkas* 1. *tech.* interruttore *m*; bottone *m*; fibbia *f*, fermaglio *m*; 2. (*spaustukai*) schiaccianoci *m inv*; ~*ũs* scoppiettante, crepitante
- sprānd||as** 1. collo *m*, nuca *f*, cervice *f*; *♦ ~q leĩkti (pataĩkauti)* piegare il collo; ~*q nusisũkti* rompersi l'osso del collo; *añt ~o kám užsisėsti* mettere il piede sul collo a qc.; vivere alle spalle di qc.; *ĩ ~q dũoti (mušti)* prendere a botte; 2. (*arklio*) garrese *m*; ~*ikaulis* vèrtebre cervicali; ~*ĩnė (mėsa)* coppa *f*
- sprāng||čiĩti** spurgarsi la gola; tossicchiare A; ~*ĩnti* far soffocare, far restare col boccone in gola; ~*ũs* difficile da inghiottire, soffocante
- sprāust||as** incavo *m*, scanalatura *f*, gola *f*; ~*ėlis tech.* bietta *f*, chiavetta *f*, cuneo *m*
- sprāu||sti** spingere dentro, ficcare A, pigiare A; ~*stis* cercare di entrare; penetrare E, infiltrarsi; *prĩ plĩšĩ ~dėsi šviesā* attraverso una fessura s'infiltrava la luce; ~*stis peĩ mĩniq* farsi largo tra la folla; ~*stũkas tech. žr.* sprautėlis
- sprend||ĩmas** 1. decisione *f*, deliberazione *f*, risoluzione *f*; *priĩmti ~ĩmaq* prendere una decisione; 2. *teis.* sentenza *f*; 3. *log.* proposizione *f*; ~*inỹs mat.* soluzione *f*
- sprėngsėti** tossicchiare A
- spreĩgti žr.** sprāusti
- 1 sprėsti** 1. (*nutarti*) decidere A, determinare A, concludere A; 2. (*daryti išvadq*) giudicare A, valutare A, deliberare A; *s. pagalĩ išvaizdq* giudicare dalle apparenze; 3. (*svarstyti*) esaminare A, risolvere A; *s. rėbusq* (cercare di) risolvere un rebus
- 2 sprėsti (sprauti)** 1. spingere dentro, ficcare A; 2. (*tempti*) tirare A; tẽdere A
- sprėstũvai dgs.** telāio da ricamo
- sprĩegtĩ** 1. (*duoti sprĩgtq*) dare un buffetto; 2. (*šviesiti*) lanciare A, scagliare A
- sprĩg||čiĩti**, ~*ėti* salterellare A, balzellare E/A
- sprĩgė bot.** impaziente *f*, balsamina *f*
- sprĩgt||as** buffetto *m*; ~*elėti* dare un buffetto; ~*ũoti* dare dei buffetti
- sprĩn||dis** palmo *m*, spanna *f*; ~*džio ilgũmo* lungo un palmo; ~*džiũoti* misurare a spanne

sprīng||ti 1. andare di traverso; restare in gola; rimanere soffocato; ◇ *āšaromis* ~*ti* scoppiare in singhiozzi; 2. *menk.* ingozzarsi, mangiare con avidità; ~*ulys* soffocamento *m*

sprinteris, ~*ē* sprinter *m inv*, velocista *m, f*

sprōg||alas materiale esplosivo; ~*diklis* *tech.* spoletta *f*; accenditore *m*; detonatore *m*

sprogdīn||imas esplosione *f*, brillamento *m*; ~*imo darbai* lavori di brillamento; ~*ti* far esplodere (scoppiare, brillare, saltare); ~*ti iltaq* far saltare un ponte; ~*tojas*, ~*a* brillatore *m*; ~*tūvas* *žr.* sprogdiklis

sprogimas esplosione *f*, scoppio *m*, deflagrazione *f*, detonazione *f*; *branduolinis* *s.* esplosione nucleare; *minos* *s.* scoppio di una mina

sprōgymė fessura *f*, crepaccio *m*, fenditura *f*

sprogin||ėti 1. *džn.* scoppiare *A*, esplodere *A*; ~*ėja bombos* le bombe esplodono; 2. (*trūkinėti*) fendersi, sgretolarsi, spaccarsi; *lėdas* ~*ėja* il ghiaccio si spacca; ~*ys* bomba *f*

sproginti *žr.* sprogdinti; ◇ *akis* *s.* sgranare gli occhi

sprōg||is crepa *f*, fenditura *f*; ~*lūs* esplosivo; ~*muō ppr.* *dgs.* esplosivo *m*, esplodente *m*; ~*menū sándėlis* deposito di esplosivi; ~*smas* esplosione *f*, detonazione *f*, scoppio *m*; *pasigirdo baisūs* ~*smas* si udi una violenta detonazione

sprogstamasis 1. esplosivo, esplodente; *sprōgstamosios mėsdiagos* materiale esplosivo; 2. *lingv.* occlusivo

sprōg||ti 1. esplodere *E*, scoppiare *E*, saltare in aria; *prk.:* ~*ti iš piktumo* scoppiare dalla rabbia; 2. (*skilti*) spaccarsi, screpolarsi, fendersi; 3. (*skleistis*) sbocciare *E*, germogliare *E/A*, schiudersi; *mėdžiai* ~*sta* gli alberi germogliano; 4. *menk.* (*ryti*) ingozzarsi, mangiare con avidità; 5. *menk.* (*dvėsti*) crepare *E*, morire *E*; ~*tūvės* *dgs.* *menk.* morte *f*; ~*ulė* scintilla *f*, favilla *f*; ~*ūs* esplosivo

sprōklė 1. crepa *f*, fenditura *f*; 2. *b.* (*ėdrūnas*) mangione *m* (*f-a*)

sprūdinėti *džn.* scivolare di mano (*più volte*)

sprūdis *geol.* faglia *f*

sprūdoti stārsene in disparte

sprūdūs sdruciolévole, scivoloso

spruklūs svelto, spedito, ābile

sprūkti scappare *E*, sfuggire *E*, dārsela a gambe

sprūs||čioti 1. *žr.* sprūdinėti; 2. sdruciolare *E*; ~*telėti* fare una scivolata; ~*ti* sgusciare *E*, scivolare di mano; ~*tis* ressa *f*, calca *f*

sprūdinti *šnek.* camminare pian piano

spūdis pressione *f*, tensione

spūd||ūmas condensabilità *f*, compressibilità *f*; ~*ūs* condensabile, compressibile

spungė *zool.* vanessa *f*

spuog||as foruncolo *m*, brūfola *m*, pūstola *f*; vesicola *f*, punto nero; ~*uotas* foruncoloso, brufoloso, pustoloso; ~*uoti* coprirsi di pūstole, di brūfoli

spurai *dgs.* vestiti sfilacciati; stracci *m pl*

spurdė||ti agitarsi, muoversi disperatamente; *prk.:* *jō širdis* ~*jo iš džiaugsmo* il suo cuore fremeva di gioia

spūrga *kul.* frittella di pasta dolce

spūrgan||a 1. (*apynio*) frutto di lūppolo; 2. (*žirginys*) amento *m*; 3. (*pumpuras*) boccio *m*, bocciolo *m*, gemma *f*; ~*otas* 1. gemmato, coperto di boccioli; 2. ricciuto, riccio; 3. scompigliato, arruffato

spūrg||as 1. *žr.* spūrgana; 2. (*kutas*) frangia *f*, nappa *f*; ~*uotas* 1. *žr.* spurganotas; 2. ornato di frange

spūrs||čioti, ~*telėti* dare un balzo; bāttēre le ali (*ogni tanto*)

spūrti sfilacciarsi, scucirsi, disfarsi

spūstelėti prēmēre *A*, spingere *A* (*leggermente*)

spūstis calca *f*, ressa *f*, pigia pigia *m inv*; *brāutis pė* *spūstį* farsi largo nella calca; *eismo* *s.* imbottigliamento del traffico

sraig||ė 1. *zool.* lumaca *f*; 2. *anat.* chiocciola *f*, cōclea *f*; 3. *tech.* madrevite *f*; ~*inis*, ~*iškas* a chiocciola, a vite, a spirale; ~*iklis* *tech.* filettatrice *f*; ~*yti* filettare *A*

sraigt||as 1. *tech.* vite *f*; *išukti*, *atsukti* ~*q* stringere, allentare una vite; 2. elica *f*, spirale *f*; *laivo* ~*as* elica di nave; *skristi* ~*u* volare a spirale

sraigta||sparnis elicōttero *m*; ~*varžtis* *tech.* vite prigioniera

sraigt||inis, ~*iškas* a vite, a spira, a chiocciola, elicoidale; ~*inis skridimas* volo a spirale; ~*iniai laiptai* scala a chiocciola; ~*inis šuolis* (*i vandenį*) tuffo a vite; ~*inis laivas* nave a elica; ~*uoti* avvitare *A*, serrare con vite

sraujà flusso *m*, corrente *m*

srauj||as *žr.* sraunūs; ~*ymė* (*upės*) rapida *f*

srau||muō corrente rapida; ~*numà* rapida *f*; ~*nūs* rapido, veloce; impetuoso

sraūt||as corrente *f*, flusso *m*, corso *m*; *vandėnis* ~*as* corso d'acqua; *šviesos* ~*as* flusso luminoso; *mašinu* ~*as* flusso (corrente) di traffico; *žodžių* ~*as* flusso di parole; ~*inis* continuo, ininterrotto

sraiv||ažolė *žr.* kraujāžolė; ~*ėti* *žr.* srovėnti

- srėbalas** *menk.* broda *f*, brodaglia *f*
srėbcioti bere a lunghi sorsi
srėb||ti mangiare (*cibi liquidi*) in modo rumoroso;
 ~tūvai *dgs.*, ~tūvė *menk.* bocca *f*
sriaũbti *šnek.* žr. srėbti
sriaūtas žr. sraūtas
srieg||klis *tech.* filettatrice *f*; ~lmas filettatura *f*,
 impanatura *f*; ~lmo stāklės tōrnio per filettare
srieg||is *tech.* filetto *m*, pane *m*, spira *f*; ~iūotas
 impanato, rigato; ~matis *tech.* cālbro per filettature;
 ~pjovė fresatrice per filetti
sriegtī 1. (*sriegi daryti*) filettare *A*; 2. (*sraigta sukti*)
 avvitare *A*, serrare con vite
srit||inis regionale, della regione; ~is 1. regione *f*;
 ārea *f*; atōgrąžų sritys regioni tropicali; nūgaros
 ~yję nella regione dorsale; 2. sfera *f*, āmbito *m*,
 settore *m*, campo *m*; tyrinėjimų ~is settore delle
 ricerche; mūzikos ~yję nel campo della mūsica
sriubā minestra *f*, zuppa *f*; daržovių *s.* minestra di
 verdure, minestrone *m*; pleniška *s.* zuppa con il
 latte; dubuō sriubai zuppiera *f*
sriūbauti piagnucolare *A*, singhiozzare *A*
sriūb||čioti bere a lunghi sorsi; ~snis sorso *m*,
 sorsata *f*; ~telėti inghiottire *A*
srov||ė 1. corrente *f*, flusso *m*; ūpės ~ė corrente del
 fiume; vandenynų srōvės correnti marine; *prk.*: eiti
 prieš srōvę andare contro corrente; 2. *fiz.* corrente
f; kintamoji ~ė corrente alternata; 3. *prk.* (*kryptis*)
 direzione *f*, corrente *f*, movimento *m*, ten-
 denza *f*; politinės srōvės correnti politiche; mėno
 ~ė movimento artistico; ~ėnti scōrrere *E*, fluire
E; ~ūs, ~ingas žr. sraunūs
srūoga 1. (*siūlą*) matassa *f*; 2. (*plauką*) ciocca *f*,
 ciuffo *m*
srūti 1. (*tekėti*) scōrrere *E*, sgorgare *E*, grondare *E*/
A; lš žaizdōs srūvo kraūjas il sangue sgorgava
 dalla ferita; *prk.*: prākaitas jām srūva pė kaktą il
 sudore gli gronda dalla fronte; 2. (*veržtis*) pene-
 trare *E*, introdursi
srūt||inas sūdicio, sporco; ~ynas letamāio *m*; ~os
dgs. letame liquido
sruv||ėnti, ~ėti scōrrere *E*, fluire *E*; kraūjas ~ėna
 gyslose il sangue scorre nelle vene
stābar||as stecco *m*, sterpo *m*, stelo secco; ~ėti
 seccare *E*; *prk.* indurirsi, irrigidirsi
stābas 1. idolo *m*; 2. parālisi *f*; *šnek.*: jį *s.* ištiko è
 rimasto di stucco (di sasso)
stab||čioti fermarsi ogni tanto; ~diklis *tech.* freno
m; arresto *m*
stābdymas 1. frenatura *f*, frenaggio *m*; frenata *f*
 (*staigus*); 2. bloccaggio *m*, arresto *m*
stabdys 1. *tech.* freno *m*; rañkinis, kōjinis *s.* freno a
 mano, a pedale; avārinis *s.* freno di emergenza;
 2. *prk.* (*kliūtis*) ostācolo *m*, impaccio *m*
stabdyti 1. frenare *A*, arrestare *A*, fermare *A*; *s.*
 ārkļi frenare il cavallo; *s.* kraujāvimą arrestare
 un'emorragia; 2. *prk.* ostacolare *A*, impedire *A*,
 intralciare *A*
stabiliz||ācija, ~āvimas stabilizzazione *f*; ~ātorius
 stabilizzatore *m*; ~uoti stabilizzare *A*
stabil||ūmas stabilità *f*; ~ūs stābile; saldo; costante
stābligė *med.* tētano *m*
stabmeld||ybė, ~ystė idolatria *f*; paganèsimo *m*;
 ~ys, -ė idolatra *m, f*
stābmeldišk||as idolatra, idolātrico; ~os taūtos
 pōpoli idolatri
stābtelė||jimas breve pausa; ~ti fermarsi (*per breve*
tempo), fare una sosta
stacionār||as struttura stazionāria; gdyti ~ė curare
 all'ospedale; ~inis, ~ūs stazionārio, permanen-
 te; fermo, fisso; stābile; ~l parodā mostra per-
 manente; ~inis ligōnis degente *m*
stačiaga|viais *prv.* in gran fretta, a rotta di collo,
 precipitosamente
stačiai| *prv.* 1. in modo eretto, in linea verticale; 2.
 (*atvirai*) francamente, chiaramente; 3. *dll.* in
 realtā, veramente
1 stačiākampis *dkt. mat.* rettāngolo *m*
2 stačiakāmpis *bdv.* rettangolare, rettāngolo
stāč||ias diritto, ritto, verticale; jįs ~ias stōvi sta in
 piedi, sta ritto; ~iā apykāklė colletto alto
stačiatikybė *bažn.* ortodossia *f*
stačiātik||is, -ė ortodosso *m* (*f* -a); ~iū bažnųčia
 chiesa ortodossa
stačiaūgis retto, ritto, eretto; *s.* stiebas fusto eretto
stačiōk||as, -ė persona sgarbata, rozza; ~iškas
 rozzo, grossolano, sgarbato; ~iškūmas rozzezza
f, grossolanità *f*, sgarberia *f*
stačiōm(īs) *prv.* in piedi, in posizione verticale
stādi| *a* stadio *m*, fase *f*, periodo *m*; baigiamōjoje
 ~oje all'ultimo stadio; ~lnis a (per) stadi
stadiōn||as *sport.* stadio *m*; eiti į ~ą andare allo
 stadio
stāgar||as 1. stecco *m*, sterpo *m*, brocco *m*, ramo
 secco; sudžiūvęs kaip ~as è magro come uno
 stecco; 2. (*plunksnos kotas*) cālamo *m*; ~ynas
 sterpaio *m*, stipa *f*
stagnācija stagnazione *f*, ristagno *m*, stasi *f*

stáibis (*blauzda*) gamba *f*; tibia *f*; stinco *m*
staigà *prv.* improvvisamente, all'improvviso, di colpo, d'un tratto, di sorpresa; *s. sustójo* si è fermato all'improvviso

staigmenà sorpresa *f*; imprevisto *m*; **padarýti kám staigmenà** fare una sorpresa a qc.

staig||umas 1. subitanità *f*; repentinità *f*; 2. (*statumas*) ripidezza *f*, ertezza *f*; ~**ūs** 1. (*netikėtas*) improvviso, inaspettato; subitaneo, repentino; ~**ĩ mirtis** morte repentina; ~**ūs stąbdymas** brusca frenata; ~**ūs situacijos pasikeitimas** colpo di scena; 2. (*status*) erto, ripido; 3. *prk.* (*smarkus*) furioso, violento, irascibile

staipýtis far delle smòrfie; muoversi in maniera svenevole

stákl||ės *dgs.* 1. telàio *m*, macchina tessile; 2. *tech.* macchina utensile; **tėkinimo** ~**ės** tornio *m*; **frezavimo** ~**ės** fresatrice *f*; **šlifavimo** ~**ės** limatrice *f*; **pjovimo** ~**ės** segatrice *f*; ~**ių gamyklà** officina di macchine utensili; ~**ynas tech.:** **valcavimo** ~**ynas** laminatòio *m*; **lyginimo** ~**ynas** cilindratòio *m*; ~**ininkas**, -**ė** utensilista *m*; ~**ininkystė** costruzione di macchine utensili; ~**inis** d'uso meccanico

staktà stipite *m*, montante *m*; **dūrų** *s.* stipite di una porta

stál||as tavola *f*, (*spec. paskirties*) tavolo *m*; **sėstis prie** ~**o** sedersi a tavola; **vālgomasis** ~**as** tavola *f*, mensa *f*; **padeñgti, nukraustyti** ~**q** apparecchiare, sparecchiare la tavola; **rāšomasis** ~**as** scrivania *f*; **tėniso** ~**as** tavolo da ping-pong; **braižomasis** ~**as** tavolo da disegno; **♦ prie apvalaus** ~**o** in una tavola rotonda

stálc||ius cassetto *m*; tiretto *m*; **įdėk į** ~**ių** metti nel cassetto; **spinta sù** ~**iais** armadio con cassettiera

stáldengtė *žr.* stáltiesė

staigūs goloso, ghiotto; avido di q.c.

staliáuti fare il falegname

stalininīkas istor. responsabile della mensa; maggiordomo *m*

stal||inis da tavolo; ~**inė lėmpa** lampada da tavolo; ~**ýstė** mestiere del falegname, falegnameria *f*

stál||ius falegname *m*; ~**iaus dirbtuvė** bottega di falegname, falegnameria *f*

stáltiesė tovàglia *f*; **lininė** *s.* tovàglia di lino

stamantrėti irrigidirsi, diventare inflessibile

stamañtr||inti irrigidire A, indurire A; ~**umas** inflessibilità *f*, rigidità *f*; ~**ūs** inflessibile, rigido, duro

stámbas 1. (*žolės*) gambo *m*, stelo *m*; 2. (*medžio*) fusto *m*

stambėti crescere E, svilupparsi; allargarsi; ingrossare E

stambia||blōkis in grandi blocchi prefabbricati; ~**grūdis** dai grani grossi; ~**plōkštis** in grossi pannelli prefabbricati; ~**uōgis** dalle bacche grosse; ~**vārpis** dalle spighe grosse; ~**žiėdis** dai fiori grossi

stañbin||imas ingrandimento *m*, allargamento *m*; concentrazione *f*, integrazione *f*; ~**ti** 1. ingrandire A, allargare A, ampliare A; 2. unire A, fòndere A, integrare A

stamb||umas grandezza *f*; ~**ūs** 1. grande, grosso, robusto; ~**ūs vyras** uomo robusto; ~**ĩ druskà** sale grosso; ~**iōji prāmone** grande industria; ~**ieji raguočiai** bestiame grosso, bovini *m pl*; ~**iōji buržuāzija** alta (grossa) borghesia; ~**ĩ sumà** somma considerevole; 2. (*žymus*) grande, importante, notévole

standárt||as 1. stàndard *m inv*, modello *m*, tipo *m*; **laikýtis** ~**o** attenersi a uno stàndard, seguire un modello; 2. *prk.* cliché *m*, banalità *f*; ~**inis**, ~**iškas** tipico, standardizzato, unificato; ~**inis gaminiųs** prodotto stàndard; ~**izācija**, ~**izāvimas** standardizzazione *f*, unificazione *f*; ~**inti**, ~**izuoti** standardizzare A, unificare A, tipizzare A; *prk.* spersonalizzare A

standėti indurirsi, irrigidirsi

stañd||inti indurire A, irrigidire A; ~**inti krakmōlu** inamidare A; ~**ūs** 1. rigido, duro; rùvido; 2. aderente, attillato

stangà sforzo *m*, impegno *m*; **giñdymo** *s.* travaglio del parto

stangr||ėti 1. *žr.* standėti; 2. diventare più elastico; ~**ūs** saldo; rigido; elastico

stāras zool. citello *m*

stárta zool. zigolo *m*

stárt||as 1. *sport.* partenza *f*, via *m inv*; **dūoti** ~**q** dare il via, dare il segnale di partenza; ~**o vietà** linea di partenza; 2. *av.* decollo *m*; ~**eris tech.** motorino d'avviamento; ~**ininkas**, -**ė** starter *m inv*; mossiere *m*; ~**ūkas** scarpa da corsa; ~**uoti** 1. partire E; 2. *av.* decollare E

statýb||a costruzione *f*, edificazione *f*, edilizia *f*; **tilto** ~**a** costruzione di un ponte; **gyvenamųjų namų** ~**a** edilizia abitativa; ~**os darbai** lavori edilizi; ~**os įmonė** impresa edile; ~**os aikštelė** cantiere *m*

statýbininkas, -*è* costruttore *m* (*f*-trice), edificatore *m* (*f*-trice); *inžinièrius* *s.* ingegnere edile (civile)

statýb||inis edile, edilizio; di, da costruzione; ~*inès mēdziagos* materiali da costruzione; ~*vietė* cantiere *m*

statýdin||ti costruire *A*, edificare *A*; *sgr.*: ~*tis nāmą* costruire una casa per sé

stātika *fiz.* statica *f*

statyklā cantiere *m*; *laivų* *s.* cantiere navale, arsenale *m*

statým||as 1. costruzione *f*, edificazione *f*; *kelių ~as* costruzione di strade; *pamatų ~as* getto delle fondamenta; 2. (*padėjimas*) positura *f*; collocazione *f*; parcheggio *m*; *mašinų ~o vietā* area di parcheggio; 3. (*tiekimas*) fornitura *f*, consegna *f*; 4. (*spektaklio*) messinscena *f*; realizzazione *f*; allestimento scēnico; 5. (*kandidato*) designazione *f* (*di qc. a candidato*)

statinė botte *f*, barile *m*; *s. vyno* botte di vino

statinėti *džn.* disporre *A*; collocare *A*; mēttere *A* (*più volte*)

1 **statinis** *bdv.* ritto, diritto, verticale

2 **statin||is** *dkt.* 1. stecca *f*, steccone *m*; ~*ių* *tvorā* steccato *m*; 2. *mat.* cateto *m*

3 **stātinis** statico; privo di movimento

statinys costruzione *f*, edificio *m*, stābile *m*, fabbricato *m*

statistas, -*è* 1. *teatr.* comparsa *f*; 2. *prk.* figura di secondo piano

statisti||ka statistica *f*; *gyvėtojų ~ka* statistica della popolazione; ~*kas*, -*è* statistico *m* (*f*-a); ~*nis* statistico; ~*niai dūomenys* dati statistici

stātišk||ai *prv.* staticamente; immobilmente; ~*as* statico; ~*umas* staticità *f*

statyti 1. mēttere *A*, porre *A*, collocare *A* (*in posizione eretta*); *s. būtelį ant stalo* mēttere una bottiglia sul tavolo; *koją į baldakilpę* *s.* porre il piede nella staffa; *ausis* *s.* drizzare le orecchie; *stulpus* *s.* piantare i pali; *med.*: *taurės* *s.* applicare le copette; *prk.*: *pinkles kām* *s.* tendere una trāppola a qc.; 2. costruire *A*, edificare *A*, fabbricare *A*, erigere *A*; *s. nāmą, pamiñklą* costruire una casa; erigere un monumento; 3. (*mašiną*) posteggiare *A*, parcheggiare *A*; sostare *A*; *nežinau, kur s. mašiną* non so dove posteggiare; *čia automobiliūs* *s. draudžiama* qui c'è il divieto di sosta; 4. (*spektaklį ir pan.*) mēttere in scena; rappresentare *A*; *filimą* *s.* realizzare un film; 5. (*tiekti*) fornire *A*,

consegnare *A*; 6. (*vaišinti*) offrire *A*; *♦ ant kortos vėską* *s.* mēttere tutto in giuoco; rischiare il tutto per tutto; giocare l'ultima carta

statytinis, -*è* creatura *f*; seguace *m*, *f*; accólito *m*; favorito *m* (*f*-a), protetto *m* (*f*-a)

statytis 1. (*pūstis, dėtis kuo*) insuperbirsi; farsi passare (spacciarsi) per; *jūs dideliu ponu stātosi* si fa passare per gran signore; 2. (*asistuoti*) fare la corte

statmenai *prv.* perpendicolarmente

stāt||enas, ~*eniškas* *mat.* perpendicolare; ortogonale; ~*enos tiesės* rette perpendicolari; ~*uō* *mat.* perpendicolare *f*; *nulėisti ~enį į plōkstumą* tracciare la perpendicolare a un piano

stātramstis *stat.* montante *m*, sostegno *m*

statulā stātua *f*; *brōnzinė* *s.* stātua di bronzo

stat||umā erta *f*, pendio ripido; ~*umas* ripidezza *f*, ertezza *f*; ~*ūs* 1. ripido, erto, dirupato, scosceso; ~*į kalvā* colle erto; *stātūs laiptai* scala ripida; 2. (*tiesus*) diritto, retto; 3. *prk.* (*stačiokiškas*) rozzo, aspro, rīvido; ~*į kalbā* discorso senza mezzi tèrmini; *♦ mat.*: ~*ūs is kam̃pas* āngolo retto

stātusas stato *m*; *diplomātinis* *s.* stato diplomatico

statūt||as 1. statuto *m*, 2. regolamento *m*; *laikytis ~o* osservare il regolamento

staug||esys, ~*imas* ululato *m*, urlo *m*; *vėjo ~esys* ululato del vento

stāug||ti ululare *A*, urlare *A*; *šuo ~ia* il cane ùlula; ~*ūnas* *zool.* scimmia urlatrice

stāzė stasi *f*, ristagno *m*, arresto *m*

stāž||as 1. anzianità *f*; *dārbo ~as* anzianità di servizio; 2. (*praktika*) tirocinio *m*, apprendistato *m*; *atlikti ~ą* fare il tirocinio; ~*āvimas* *žr.* stāžas 2; ~*ininkas*, -*è*, ~*lsta*, -*è* *žr.* stažuotojas

stažuō||ti(s) fare il tirocinio; ~*tojas*, -*a* tirocinante *m*, *f*; apprendista *m* *f*; ~*tojų kūrsai* corso per tirocinanti

stearinas *chem.* stearina *f*

stebėlyti *šnek.* fissare lo sguardo, piantare gli occhi addosso a qc.

stebė||jimas osservazione *f*; sorveglianza *f*; vigilanza *f*; ~*jimasis* stupore *m*, scalpore *m*; ~*ti* osservare *A*, vigilare *A*, sorvegliare *A*; ~*ti eismą miestė* sorvegliare il tràffico cittadino; *žvaigždės ~ti* osservare gli astri; ~*tis* stupirsi, meravigliarsi; *niėkuo nebesistebiu* non mi stupisco più di nulla; ~*tojas*, -*a* osservatore *m* (*f*-trice)

stebyklā punto di osservazione; *kar.* osservatōrio *m*

stēbin||ti stupire A, meravigliare A, sorprendere A;
jō elgesys manē ~a il suo comportamento mi stupisce; ~*anti žinià* notizia stupefacente (sorprendente)

stebukladarys, -ė autore di miràcoli; taumaturgo *m*

stebùkl||as miràcolo *m*; prodigio *m*; *tikėti ~ais* credere nei miràcoli; *tėchnikos ~as* prodigio della tecnica; ◇ *septyni pasaulio ~ai* le sette meraviglie del mondo

stebuklingas 1. miracoloso, prodigioso; 2. *prk.* (*nuostabus*) miràbile, meraviglioso, stupendo

stebulė *tech.* mozzo di ruota

steigėjas, -a fondatore *m* (*f*-trice), costitutore *m* (*f*-trice), organizzatore *m* (*f*-trice)

steigimas costituzione *f*, fondazione *f*, istituzione *f*; *pártijos s.* fondazione di un partito

steig||ti fondare A, creare A, costituire A, istituire A; ~*ti mokyklą* istituire una scuola; ~*iamàsis susirinkimas* assemblèa costituente

stekėnti šnek. far soffrire, spossare A, affaticare A

stelāžas scaffalatura *f*, serie di scaffali

steibti 1. (*gožti*) soffocare A, privare di luce; 2. *prk.* (*slopinėti*) attutire A, smorzare A

stemplė anat. esòfago *m*; gola *f*

stėnd||as 1. stand *m inv*; 2. banco di prova; ~*inin-kas*, -ė *sport.* tiravolista *m, f*; ~*inis: sport.: ~inis šaudymas* tiro a volo

stėnė||jimas lamento *m*, gèmito *m*; ~*ti* 1. lamentarsi, gèmere A; 2. *šnek.* balbettare A

stėngl̃masis sforzo *m*, tentativo *m*

stėng||ti riuscire E, ottenere un certo risultato; ~*tis* sforzarsi, cercare A, tentare A; ~*ėsi būti ramūs* cercava di stare tranquillo; ~*iasi kiek galėdamas* fa tutti gli sforzi possibili

stenogrāf||ija stenografia *f*; ~*ininkas*, -ė, ~*istas*, -ė stenògrafo *m* (*f*-a); ~*inis*, ~*iškas* stenogrāfico; ~*uoti* stenografare A

stenogramà stenogramma *m*; stenoscritto *m*

stenokārdija med. stenocardia *f*

stėnòzė med. stenosi *f*

stėp||ė *geogr.* steppa *f*; ~*ių gyvūnijà* fauna stéppica; ~*inis* stéppico, stepposo

stėpukas bot. apòcino *m*

sterbl||ė 1. grembo *m*; grembiulata *f*; *vaiką ~ėjė laikyti* tenere il bimbo in grembo; *dāvė sterblė obuolių* ha dato una grembiulata di mele; 2. *zool.* marsupio *m*; tasca ventrale; ~*lniai dgs. zool.* marsupiali *m pl*

stereo||filmas film tridimensionale; ~*fōnija* stereofonia *f*; ~*fōninis* stereofònico; ~*mėtrija* stereometria *f*; ~*skòpas* stereoscòpio *m*; ~*skòpija* stereoscopia *f*; ~*skòpinis* stereoscòpico

stereotip||as 1. *tech.* stereotipia *f*; 2. *prk.* stereòtipo *m*; frase fatta; ~*ija* stereotipia *f*; ~*inis*, ~*iškas* stereotipico, stereòtipo, stereotipato; ~*iškas pasākymas* frase stereotipata; ~*inis leidimas* edizione stereòtipa

steriliz||ácija, ~*avimas* sterilizzazione *f*; ~*ătorius* sterilizzatore *m*; mächina sterilizzatrice; ~*uoti* sterilizzare A; isterilire A

steril||umas sterilità *f*; ~*ūs* 1. stèrile; 2. sterilizzato

sterkas zool. lucioperca *f o m*

sterlė zool. sterletto *m*

stėrling||as sterlina *f*, *svāras ~ų* lira sterlina

stėrti irrigidirsi, intirizzarsi, intorpidirsi; *s. iš báimės* irrigidirsi per la paura

stibikaulis žr. blauzdikaulis

stibynuōčiai dgs. zool. caradriformi *m pl*

stibis chem. antimònio *m*, stibio *m*

stybrinėti, stýbrinti camminare a lunghi passi

stýbti 1. (*menkėti*) deperire E; 2. (*stýpti*) créscere E, allungarsi

stichi||ja elemento *m*, forze della natura; *gamtós ~ja* la furia degli elementi; *prk.: pasinėrti į sąvą ~ją (aplinką)* trovarsi nel proprio elemento (ambiente); ~*nis*, ~*škas* delle forze naturali; spontaneo; naturale; ~*nis judėjimas* moto spontaneo; ~*nė neláimė* calamità naturale; ~*škai prv.* spontaneamente; ~*škūmas* spontaneità *f*

stiebāgumbis bot. túbéro *m*

stieb||as 1. *bot.* càule *m*, gambo *m*, stelo *m*, fusto *m*; 2. pèrtica *f*, asta *f*, stilo *m*; *vėliavos ~as* asta della bandiera; 3. (*laivo*) àlbero *m*; ~*lnis* 1. *bot.* caulescente; fornito di fusto; 2. *tech.* a stilo; ~*inė antenà* antenna a stilo

stiebti 1. stėndersi, allungarsi, créscere E; 2. mėttersi in punta di piedi

stfėgti coprire un tetto con paglia

stieptis žr. stiebti

styg||à *muz., mat.* corda *f*; *įterūpti smuiko ~às* tēndere le corde di un violino; ◇ *anat.: balso stýgos* corde vocali

stýgin||is a corda; ~*iai instrumėntai* strumenti a corda; ~*ių orkėstras* orchestra d'archi

stýgius mancanza *f*, scarsezza *f*

stįgti mancare E, èssere insufficiente; *jām niėko nestiūga* non gli manca nulla

- stýgti** stare fermo, placarsi; *kō nestygstī viētoje?* perché non stai fermo?
- stygūoti** accordare A; s. *smuiką* accordare il violino
- stiklainis** vaso *m*, barattolo *m* (di vetro)
- stiklā||kūnis** anat. corpo vitreo; ~**plastis** vetroresina *f*; ~**pūtys**, -ē soffiatore *m* (*f-trice*)
- stikl||as** 1. vetro *m*; *nedūžtamas ~as* vetro infrangibile; ~*o gamyba* lavorazione del vetro; ~*o fabrikas* vetreria *f*; *langū ~as* lastra di vetro (*per finestre*); *didinamasis ~as* lente d'ingrandimento; 2. (*stiklinė*) bicchiere *m*; ~**elis** bicchierino *m*; ~**ėti** diventare vitreo
- stiklin||ė** bicchiere *m*; ~**inkystė** industria vetraria; ~**is** di (in) vetro; vitreo, vetrato; ~**is būtelis** bottiglia di vetro; ~**ės dūrys** porta a vetri, porta vetrata; ~**is popierius** carta vetrata; *prk.: ~ės akys* occhi vitrei
- stikl||inti** invetriare A, chiudere con vetri; ~**iškas** vetroso, vitreo, vetrigno; ~**iškas blizgesys** lucidità vetrosa; ~**iūkas** bicchierino *m*; ~**ius** vetrario *m*
- stīlbtī** (*apie augalus*) rimanere soffocato, privato della luce
- stil||ėiva** b. *menk.* bellimbusto *m*, damerino *m*; ~**ingas** di stile, di classe, elegante; ~**istas**, -ė stilista *m, f*; ~**istika** stilistica *f*
- stīl||ius** stile *m*; modo *m*, maniera *f*; *baròko ~iaus bažnyčia* chiesa in stile barocco; *iškilmingas ~ius* stile ampolloso, elevato
- stiliz||aciija**, ~**avimas** stilizzazione *f*; ~**uoti** stilizzare A; ~**uotojas**, -a stilista *m, f*
- stimburys** coda *f*
- stimpinėti šnek.** gironzolare A, bighellonare A
- stimul||as** stimolo *m*, spinta *f*, incentivo *m*; ~**iātorius** stimolatore *m*; *širdiės ~iātorius* stimolatore cardiaco, pace-maker *m inv*; ~**iāvimas** stimolazione *f*; ~**iūoti** stimolare A, eccitare A; ~**iūojanti mēdžiaga** sostanza stimolante
- sting||dyti** irrigidire A, indurire A; ~**ti** indurirsi; irrigidirsi, intirizzirsi; *nuò šalčio ~sta raňkos* le mani si intirizziscono per il gelo; ♦ *kraūjas ~sta gyslose* il sangue gela nelle vene; ~**ulys** intirizzimento *m*, torpore *m*; *atsikratyti ~ulio* scuotersi dal torpore; ~**us** intirizzito, torpido
- stinta** zool. eperlano *m*
- stypčioti** camminare a passi lunghi (*o in punta di piedi*)
- stipena** 1. (*dvėseną*) carogna *f*; 2. b. *menk.* persona magra
- stipendiātas**, -ė borsista *m, f*
- stipeñdi||ja** borsa di studio; presalario *m*; ~**ninkas**, -ė borsista *m, f*
- stipinas** raggio di una ruota
- stypinėti** camminare a passi lunghi
- stipininis** di raggio, radiale
- stipinkaulis** anat. raddio *m*
- styp||inti**, ~**inti žr.** stypinėti
- stipr||ėjimas** rafforzamento *m*, potenziamento *m*, aumento *m*; ~**ėti** 1. rafforzarsi, aumentare E; *triūkšmas ~ėja* il rumore aumenta; 2. (*po ligos*) riprendersi, rin vigorirsi; ~**iaĩ** *prv.* 1. fortemente, forte, con forza; ~**iaĩ laikykis** tieniti forte; 2. (*daug*) assai, molto, intensamente; ~**iaĩ palijo** è piovuto molto; ~**ybė** forza *f*; robustezza *f*; *dvāsios ~ybė* forza d'animo
- stiprin||imas** rafforzamento *m*, incremento *m*; *kar.* fortificazione *f*; *taikōs ~imas* rafforzamento della pace; ~**ti** rafforzare A, irrobustire A, fortificare A, potenziare A, amplificare A; ~**ti prekybą** potenziare il commercio; *med.:* ~**amieji vāistai** ricostituente *m*; ~**tis** ristorarsi col cibo; ~**tūvas** *tech.* amplificatore *m*
- stipr||okas** abbastanza forte; ~**ūmas** forza *f*, potenza *f*, robustezza *f*, intensità *f*; *vālios ~ūmas* forza di volontà; *gařso ~ūmas* intensità di suono; *vyno ~ūmas* grado alcolico di un vino; ~**ūnas**, -ė, ~**uōlis**, -ė persona forte; ~**ūs** forte, robusto, potente; intenso, violento; ~**ūs smūgis** colpo forte; ~**ūs šaltis** freddo intenso; ~**ĩ arbatà** tè carico, forte
- styps||ėnti**, ~**ėti** camminare in punta di piedi; ~**oti** stare fermo in uno stesso posto
- stipti** 1. (*dvėsti*) crepare E, morire E; 2. (*alkti*) soffrire la fame; 3. (*šalti*) gelare E
- stýpti** crescere E, allungarsi
- styr||ėnti šnek.** 1. tremare dal freddo; 2. crepare E; ~**ėti žr.** stýroti
- stýrinti šnek.** camminare con le gambe rigide
- stirksóti** stārsene appartato
- stirn||a** zool. capriolo *m*; ~**enà** pelle di capriolo; ~**lena** carne di capriolo
- stīrn||inas** maschio del capriolo; ~**iūkas** giovane capriolo
- stýroti** 1. spōrgersi, protēndersi, lasciarsi vedere; 2. stārsene inattivo, immobile
- stirta** 1. catasta *f*, cūmulo *m*, ammasso *m*, mucchio *m*; *mālkų s.* catasta di legna; 2. (*javų ir pan.*) bica *f*, barca *f*; *šiaudų s.* pagliào *m*

stirti irrigidire E, intirizzare E; **sqnariaĩ stýra** le membra intirizziscono

stiuardēsē hostess *f inv*, assistente di volo

stóg||as tetto *m*; **čérpių ~as** tetto di tegole (di embrici); **šiferio ~as** tetto di ardësia (di lavagna); **deñgti ~q** mëttere, coprire il tetto; **gyvėnti pō vienu ~u** vivere sotto lo stesso tetto; **~dengys**, -ė chi mōnta tetti; **~inē** tettōia *f*; **~inis** di (da; con) tetto; **~langis** finestrino su un tetto; lucernario *m*; **~lovis stat.** doccia *f*; **~vamzdis stat.** gronda *f*, grondàia *f*

stoicizmas fil. stoicismo *m*

stòik||as, -ė stòico *m (f-a)*; **~škai prv.** stoicamente; **~škas** stòico

stoj||amàsis d'iscrizione, d'ammissione; **~amàsis egzāminas** esame d'ammissione; **~amàsis mōkestis** tassa d'iscrizione; **~imas** 1. iscrizione *f*; entrata *f*, ingresso *m*; **~imas į pārtiją** iscrizione a un partito; 2. (*į teismą*) comparizione *f*

stok||à mancanza *f*, penūria *f*, scarszza *f*, carenza *f*; **vaizduotės ~à** scarszza di fantasia; **laiko ~à** mancanza di tempo; **~óti** mancare E/A, èssere insufficiente; **jis ~oja pinigų** gli máncano i soldi

stomatitas med. stomatite *f*

stomatològ||as, -ė stomatòlogo *m (f-a)*; **~ija** stomatologia *f*; **~inis** stomatològico; **~inis kabinėtas** gabinetto dentistico

stora||balsis dalla voce bassa; **~blaūzdis** dai grossi polpacci; polpacciuto

storaĩ prv. grossamente, pesantemente; *s. reñgtis* vestirsi con àbiti pesanti; *s. kalbėti* parlare con una voce grossa; **plūnksna s. rāšo** la penna scrive grosso; *s. prisnigo* è caduta molta neve

stora||kōjis dalle gambe grosse; **~lūpis** dalle labbra grosse; **~ōdis** dalla pelle (o buccia) grossa (dura); **~pādis** con la suola alta; **~pilvis** panciuto

stór||as 1. (*apie daiktą*) grosso, spesso, alto, pesante; **~as siūlas** filo grosso; **~à knygà** libro grosso (alto); **~as áudeklas** tessuto pesante; **~as stiklas** vetro spesso; 2. (*apie žmogų*) grosso, robusto; 3. (*apie balsą*) basso, grave, grosso; *♦ anat.:* **~oji žarnà** intestino crasso

stora||siēnis dai muri grossi (spessi); **~snāpis** dal becco grosso; **~sprāndis** dal collo grosso; **~šāk-nis** dalla radice robusta; **~žiēvis** dalla cortecchia (buccia) grossa

storė||jimas ingrossamento *m*; **~ti** ingrossare E,

divenir più spesso (o basso)

stor||galys la più grossa delle due estremità; **~ýbė** grossezza *f*; **~ýmė** massa *f*, spessore *m*

stórin||ti ingrossare A; **šita suknėlė tavė ~a** questo vestito ti ingrossa

stór||is spessore *m*, grossezza *f*; **siėnos ~is** spessore del muro; **trijū pirštų ~io lentà** tavola spessa tre dita

storlāpis bot. cràssula *f*

stórm||atis tech. spessimetro *m*; **~ena** la parte grossa; **~uō** ingrossamento *m*

stor||ókas piuttosto grosso; **~ūlis**, -ė grassone *m (f-a)*, ciccione *m (f-a)*; **~umà** la parte grossa; **~ūmas** spessore *m*, grossezza *f*; **áudeklo ~ūmas** grossezza di una tela

storžiėv||is, -ė persona rozza; villano *m (f-a)*; **~iškas** rozzo, villano, incivile, maleducato; **~iškū-mas** villania *f*, sgarberia *f*, rozzezza *f*

stót||as corporatura *f*, complessione *f*; fisico *m*; **tvirtu ~o výras** uomo di corporatura robusta

stotėlė fermata *f*; **galutinė s.** capolinea *f*

stó||ti 1. mëttersi in piedi, alzarsi, rizzarsi; **~k aūt kėdės** mëttili in piedi sulla sedia; **~ti į eilę** mëttersi in fila; *prk.:* **~ti kām skersai kėlio** sbarrare il cammino a qc.; *sng.:* **plaukaĩ piestũ ~jasi** si rizzano i capelli; 2. fermarsi; **~kite!** fermatevi!; 3. mëttersi a fare q.c., iniziare A; **tuoj stōs žiemà** fra poco inizierà l'inverno; **~ti priė dārbo** mëttersi al lavoro; **~jo tylà** si fece silenzio; **lietūs nestōja lijęs** non smette di piovere; 4. entrare E, fare ingresso, iscriversi; **~ti į pārtiją** iscriversi al partito; **~ti priėš teismą** presentarsi in giudizio; *♦ piestũ ~ti* opporsi, contraddire A

stotīngas prestante, ben formato, di bel fisico

1 stó||tis 1. žr. stóti 1; 2. depositarsi sul fondo; separarsi, schiarirsi; **plėnas ~jasi** si separa la crema dal latte

2 stot||is 1. stazione *f*; **geležinkelio ~is** stazione ferroviaria; **galinė ~is** stazione capolinea; terminal *m inv*; **prėkių ~is** scalo merci; **~iės viršininkas** capostazione *m*; 2. spec. stazione *f*; **rādijo ~is** stazione radiofònica; **greitōsios medicīninės pagālbos ~is** pronto soccorso; **elėktros ~is** centrale elèttrica; 3. *bažn.* stazione *f*; **Krýžiaus kėlio stōtys** le stazioni della Via Crucis

stôvas 1. tech. supporto *m*, sostegno *m*; piedistallo *m*; banco *m*; incastellatura *f*; 2. kar. affusto *m*; 3. cavalletto *m*, treppiede *m*; **fotogrāfijos aparātō s.** cavalletto per macchina fotografica

stovė||jimas lo stare fermo; il sostare; *mašinų ~jimo aikštelė* àrea di parcheggio; ~*sena sport., kar.* posizione f; ~*sena „ramiai“, „laisvai“* posizione d'attenti, di riposo

stovė||ti 1. stare E, essere in piedi, rimanere ritto; rēggersi; *sėskis, nestovėk* méttiti seduto, non stare in piedi; *jaū ant kōjų nestōviu* non mi reggo più in piedi; *eilėjė ~ti* stare in fila, fare la coda; ~*ti sargybą* fare la guàrdia; *stōvimos viėtos* posti in piedi; ~*jo kaip įbestas* se ne stava impalato; 2. restare fermo, sostare A, fare una sosta; *laikrodis stōvi* l'orològio è fermo; *stōvintis vanduo* acqua stagnante (morta); (*mašinoms*) ~*ti draudžiama* divieto di sosta; 3. conservarsi, mantenersi a lungo; *obuoliai ilgai stōvi* le mele si consērvano a lungo; 4. non progredire, non andar avanti; *dėrbas stōvi viėtoje* il lavoro non va avanti; 5. adattarsi, stare; *švarškas gražiai stōvi* la giacca sta bene; ◇ *kaip stōvi (be jokio turto)* privo di tutto, senza nulla; ~*tis* 1. stagionare E; 2. sedimentare E, depositarsi

stovykl||à campo m, accampamento m; *pabėgėlių ~à* campo per prōfughi; *koncentracijos ~à* campo di concentramento; *vaikų ~à* colonia f; ~*auti* accamparsi; campeggiare A; essere in villeggiatura; ~*autojas, -a* villeggiante m, f; campeggiatore m (f -trice); ~*avimas* villeggiatura f; campeggiamento m; ~*avietė* luogo di un accampamento

stovyklininkas, -ė žr. stovyklautojas

stovin||ėti, ~iūoti dšn. 1. fermarsi spesso; 2. stare in attesa

stov||ūkas (žaislas) misirizzi m inv; ~*umas tech.* stabilità f; ~*ūs* stabile

straipsnis 1. articolo m; scritto m, saggio m; *įžanginis (laikraščio)* s. articolo di fondo, editoriale m; 2. *teis.* articolo m, paragrafo m

strāk||alioti šnek. non riuscire a stare fermo; ~*sėti* salterellare A, balzellare E/A; ~*telėti* fare un salto

straip̃pas 1. bastone m, mazza f; 2. (*kūno dalis*) moncone m, moncherino m

strapal||inėti, ~iūoti non rēggersi in piedi; barcollare A

strap||inėti traballare A, barcollare A; ~*sėti* balzellare A, salterellare A

stratėg||as, -ė stratego m; ~*ija* strategia f; ~*inīs, ~iškas* strategico; ~*inė padėtis* posizione strategica

strato||sferà stratosfera f; ~*stātas* stratòstato m
straubl||inėiai dgs. zool. proboscidiati m pl; ~*ys* probòscide f; ~*iūkai dgs. zool.* curculionidi m pl; ~*iūkas* 1. (*čiułptuvėlis*) tromba f, succhiatòio m; 2. *zool.* curculione m

strāzdan||a med. lentiggine f; ~*otas* lentigginoso; ~*óti(s)* coprirsi di lentiggini

strāzdas zool. tordo m; s. *giesminiškas* tordo bottaccio; *juodasis* s. merlo m; *vandeninis* s. merlo acquaiòlo

streik||as sciòpero m; *visuotinis ~as* sciòpero generale; *skėlbtī ~q* indire uno sciòpero; *nutráukti ~q* sospēdere uno sciòpero; ~*ininkas, -ė* scioperante m, f; ~*laužys, -ė* crumiro m (f -a); ~*laužystė* crumiraggio m; ~*uoti* scioperare A

strekinėti salterellare A, balzellare A

strėktė tech. nottolino d'arresto, dente d'arresto

strėl||ė 1. freccia f, dardo m, saetta f; *palėisti strėlę* tirare una freccia; 2. *tech.* braccio m; *krāno ~ė* braccio della gru; ~*lnė* faretra f, turcasso m; ~*lnīs, strėliškas* a freccia, sagittato, saettiforme; *bot.: strėliški lāpai* foglie sagittate

strėn||kaulis žr. krėžkaulis; ~*os dgs.* lombi m pl, reni f pl, fianchi m pl; schiena f; *mán ~as skāūda* ho dolore alle reni; mi fa male la schiena

strepetys zool. leucisco m

strepto||cidas farm. sulfamidico m; ~*kòkas med.* streptococco m; ~*micinas farm.* streptomicina f
strėsas stress m inv

stribas combattente paramilitare lituano collaborazionista dei sovietici (*negli anni dello stalinismo*)

strichninas farm. stricnina f

strėpsnė bot. mèlica f

strygsóti rimanere infisso; emèrgere E

strigti 1. infiggersi, conficcarsi; *āšakos striūga gerk-lėjė* le lische si conficcano in gola; *prk.: į širdį* s. imprimersi nel cuore; 2. (*kliūti*) intralciarsi, impacciarsi, ostacolarsi; 3. (*kirstis*) incastrarsi, bloccarsi

stryškas muz. arco m, archetto m

strik||čiūti, ~inėti, ~sėti salterellare A, balzellare E/A

striktelėti dare un balzo

strim(a)galviais prv. žr. galvótrūkčiais

strimelė zool. clùpea f

stryp||as 1. bastone m, mazza f; 2. *tech.* perno m, càrdine m; ~*inīs* di perno

stripin||ėti, ~iūoti 1. segnare il passo; 2. salterellare A

striūbauti piangere singhiozzando

striūk||a *prv.* male; *táu būs ~a* te la vedrai brutta; *~aī prv.* 1. *žr.* striūka; 2. in breve; poco; *◇ ~aī drūtai* chiaro e tondo; *~as* corto, breve
striukauodėgis della coda corta; codimozzo
striūkė giubbotto *m*, giacca *f*, giacchetta *f*; *neperšlampamà s.* giacca a vento
striukėti accorciarsi, ridursi
striūk||inti accorciare *A*, abbreviare *A*; *~is, -ė* chi è corto
striuoksėti salterellare *A*, balzellare *E/A*
striuoktelėti fare un salto
strofà strofa *f*
strōncis *chem.* stronzio *m*
strop||à, ~ūmas diligenza *f*; assiduità *f*; applicazione *f*; *~uōlis, -ė* persona diligente; *~ūs* diligente, assiduo, attento, scrupoloso; *~ūs mokinys* scolaro diligente
struktūr||à struttura *f*; *grūdīnė uolīenos ~à* struttura cristallografica di una roccia; *~alīstas, -ė* strutturalista *m, f*; *~alīzmas* strutturalismo *m*
struktūri||nis, ~škas strutturale, strutturalistico; *~nė kalbōtyra* linguistica strutturale
strumà *med.* struma *m*, gozzo *m*
strū||tis *zool.* struzzo *m*; *~čio plūnksnos* le penne di struzzo
stūbur||as *anat.* colonna vertebrale; *med.:* *~o iškrypimas* scoliosi *f*
stūbūr||galis *anat.* coccige *m*; *~līnai dgs. zool.* vertebrati *m pl*; *~līnis* vertebrato, vertebrale; *~kaulis žr.* stūburas
student||as, -ė studente *m*, studentessa *f*; *~ų bendrābutis* casa dello studente; *~ų judėjimas* movimento studentesco; *~auti* essere studente, studiare all'università; *~āvimas* anni di studio; *~ijà* complesso degli studenti; corpo studentesco; *~iškas* di studente, studentesco; *~iška kepūrė (Italijoje)* berretto goliardico
stūdi||j 1. studio *m*; *tapýtojo, fotogrāfo ~a* studio di pittore, studio fotografico; 2. scuola *f*; *drāmos ~a* scuola di recitazione; *balėto ~a* scuola di danza classica; *~āvimas* lo studiare, studio *m*; *~āvimo mėtais* negli anni di studio; *~os dgs. studi m pl*; *literatūros mōkslų ~os* gli studi letterari; *~uōti* 1. frequentare l'università; 2. studiare *A*, dedicarsi *a*; *~uōti mūziką* studiare la musica
stūg||auti ululare *A*; *~telėti* emettere un ululo; *~uriuōti* ululare *A*
stuk||čiōti, ~sėnti, ~sėti battere *A*, tamburellare *A*, picchiare *A*, ticchiare *A*; *~sėnti ī durīs*

battere alla porta; *~čiōti piřštais ī stālą* picchiare con le dita sul tavolo; *širdīs stūksi* il cuore batte

stūksōti 1. apparire confusamente, mostrarsi appena; 2. trovarsi; stārsene

stūktelėti dare un colpetto, battere *A*; *alkūne s.* dare una (leggera) gomitate

stulà *bažn.* stola *f*

stuīb||inti stupire *A*, stupefare *A*, sbalordire *A*; *~inanti žinià* notizia stupefacente; *~ti* stupirsi, sbalordirsi, rimanere attonito

stulgys *zool.* crococolone *m*

stuīp||as 1. palo *m*, pilastro *m*, pilone *m*; *telegrāfo ~as* palo del telègrafo; *tīlto ~aī* piloni di un ponte; *~ų tvorà* recinto di pali di legno; stecato *m*; *prk.:* *stōvi kaip ~as* sta come impalato; 2. colonna *f*; *ugniēs ~as* colonna di fuoco; *◇ priė gėdos ~o prikāliti* mēttre alla berlina; *~ėlis* 1. paletto *m*, piòlo *m*; cippo *m*; *kėlio ~ėliai* cippi stradali; 2. colonna *f*; *gyvsidabrio ~ėlis* colonna di mercurio

stulpėnis *bot.* cēreo *m*

stulpinis 1. a forma di palo; colonnare; 2. fatto di steconi (di pilastri)

stūmà 1. (*sklāstis*) catenaccio *m*, chiavistello *m*; 2. *fiz.* (*atostūmis*) repulsione *f*

stumbras *zool.* bisonte *m*

stūmd||ymas(is), ~ynės *dgs.* calca *f*, ressa *f*, pressa *f*; *patėkti ī ~ynės* entrare nella calca; *~yti* 1. *džn.* spingere *A*, pigiare *A*; 2. mandare da un luogo ad un altro; comandare a bacchetta; *~ytis* 1. spingersi, accalcarsi, stiparsi, far ressa; *~ytis priė įėjimo* fare ressa all'entrata; *~ytis alkūnėmis* dar di gōmito; farsi strada a gomitate; 2. (*dykinėti*) gironzolare *A*, bighellonare *A*

stūm||ėti spingere avanti; *~ikas, -ė sport.:* *rūtulio ~ikas* lanciatore del peso, pesista *m*; *~iklis tech.* propulsore *m*; spingitore *m*; *~imas* spingimento *m*; urto *m*; *sport.:* *rūtulio ~imas* lancio (getto) del peso; *~inėti, stūmioti džn.* spingere *A*, spostare *A*

stūm||is 1. spinta *f*, urto *m*; *vīenu ~iū* con una spinta; 2. *geol.* faglia *f*; spostamento *m*

stūmōkl||inis *tech.* a stantuffo, a pistone; *~inis siurblys* pompa a stantuffo; *~is tech.* stantuffo *m*, pistone *m*; *švirkšto ~is* stantuffo di siringa

stūm||telėti dare una (leggera) spinta; *~ti* 1. spingere *A*; spostare *A*; *~ti nuō savęs* spingere da sé, respingere *A*; *~ti ī šalį* spingere da una parte;

- laukañ** ~ti spingere fuori; ~ti *ī krūvq* ammucchiare A, accumulare A; 2. *sport.* tirare A, lanciare A, gettare A; **ritulj** ~ti lanciare il peso; 3. *prk.* (*verstis*) incitare A, indurre A, spingere A; ~tis 1. spingersi, farsi largo, aprirsi la strada; **pečiaīs** ~tis farsi largo con le spalle; 2. *prk.* (*verstis*) tirare avanti, fare una vita faticosa; ~tūvas *tech.* spingitōio m, apparato propulsore
- stūngis** coltello ottuso
- stuobrīs** 1. troncone m; 2. *b. menk.* persona goffa; orso m
- stuom**||**enīngas** prestante, ben formato; ~**enīnis**: *bot.:* ~**enīnis āugalas** cormofita f; ~**uō** 1. corpo m, vita f, figura f; **lleknō** ~**eñs** di vita snella; 2. *bot.* corno m; ◇ **īš** ~**eñs īr īš liemeñs** di bel fisico, ben formato
- sturīs** *zool.* storione m
- stvárst**||**yti dzn.** prendere A, afferrare A (più volte); **šita knyga labai** ~**oma** (*perkama*) questo libro va a ruba
- stvr̃**||**ti** afferrare A, prendere A, acchiappare A; ~ti *ī glēbj* prendere in braccio; ~ti *kātinui ūž uodegōs* acchiappare un gatto per la coda; *sng.:* ~tis ūž *šakōs* aggrapparsi a un ramo; ~tis *dārbo* buttarsi al lavoro; ◇ ~tis ūž *galvōs* (*piktintis*) mettersi le mani nei capelli
- sū prl.** (*su īnag.*) 1. con; *īšēlti sū draugaīs* uscire con gli amici; *kālti* (*sū*) *plaktukū* battere con il martello; *sū sāule atsikēlti* alzarsi col sole; *sū āšaromis akysē* con le lacrime agli occhi; *dū sū pusē* due e mezzo; 2. in; *važiūoti* (*sū*) *dviiračiu* andare in bicicletta; 3. da; *skl̃rtis sū žmōna* separarsi dalla moglie; *mergaitē* (*sū*) *šviesiaīs plaukaīs* ragazza dai capelli biondi; 4. come; tanto quanto; *duktē sū mōtina didūmo* la figlia è grande tanto quanto la madre
- suabejōti** mettere in dubbio, dubitare A, non essere sicuro; *s. sāvō jėgomīs* mettere in dubbio le (dubitare delle) proprie forze
- suadý**||**ti** rammendare A, rattoppare A, rappezzare A; ~**tos kōjinēs** calze rattoppate
- suagitūoti** convincere A, persuadere qc. a fare q.c.
- suaidēti** risonare A/E, echeggiare A/E
- suaiķcioti** mandare un gemitō
- suaimanūoti** mettersi a gēmere, lamentarsi
- suaižēti** incrinarsi, incresparsi
- suaižyti** 1. sgusciare A, sgranare A; 2. (*sudaužyti*) spaccare A, frantumare A
- suakēti** erpicare A
- suakmenē**||**jimas** pietrificazione f; ~ti pietrificarsi: *prk.* rimanere di stucco (di sasso); ~ti *īš báimēs* pietrificarsi per la paura
- suaktyvē**||**jimas** intensificazione f; ~ti intensificarsi
- suaktývinti** intensificare A, attivare A, rafforzare A
- suaktualēti** diventare attuale
- suaktuālinti** attualizzare A
- suámsėti** mēttersi ad abbaiare
- suangl**||**ėjimas** carbonizzazione f; ~**ėti**, ~**ýti** carbonizzarsi
- suankštėti** divenir più stretto, restringersi
- suañkštinti** rendere più stretto, restringere A
- suapskritėti**, **suapvalėti** prendere forma rotonda, arrotondarsi
- suapvālinti** arrotondare A
- suār̃dymas** distruzione f, disfacimento m, rovina f
- suardýti** 1. distruggere A, demolire A; *s. tiltq* demolire un ponte; 2. (*dalimis*) smontare A, scomporre A; 3. (*sugadinti*) rovinare A, guastare A, sciupare A; *sveikātq s.* rovinare la salute; *s. planūs* far fallire (mandare a monte) i piani
- suartē**||**jimas** ravvicinamento m; ~ti 1. ravvicinarsi; 2. fare amicizia, amcarsi qc.
- suār̃ti** arare A, lavorare la terra
- suařtin**||**ti** ravvicinare A, unire A; *skaūsma juōs* ~o il dolore li ravvicinō
- suāsmenin**||**jimas** personificazione f; ~ti personificare A
- suāudrinti** 1. agitare A, mēttere in movimento; 2. *prk.* turbare A, commuovere A
- suāugl**||**ėlis**, -**ė** persona adulta, maggiorenne m, f; ~**ęs**, -**usi dlv.** adulto, grande; *tik* ~*usiems* solo per adulti
- suauglmas** 1. congiuntura f, congiunzione f, saldatura f; *kāulq s.* congiuntura delle ossa; 2. accrescimento m, sviluppo m
- suāugti** 1. (*susijungti*) congiungersi, unirsi; 2. (*užaugti*) crēscere E, diventare grande; giungere alla maturità
- suaukōti** donare A, offrire A
- suáušti** tēssere A
- suáušti** rassodarsi, rapprēndersi
- suavėti** consumare A (*la calzatura*)
- subadýti** 1. (*ragais*) cozzare A, incornare A; 2. (*āštriu daiktu*) pūngere A, conficcare A; *sng.:* *susibadžiaū rankās agrastāudama* mi sono punta le mani cogliendo l'uva spina; 3. (*pradurti*) bucherellare A, foracchiare A

subaīgti 1. finire A, ultimare A; consumare A; *sng.*: *bātai susibaīgē* scarpe consumate; 2. (*nuvarginti*) sfinire A, spossare A
subaladóti dare un colpo, bussare A
subaltúoti biancheggiare A
subambéti *šnek.* mettersi a brontolare
subanaléti divenire banale, triviale
subanālinti banalizzare A, rendere triviale
subangúoti mettersi ad ondeggiare
subankrut||*āvimas* fallimento *m*; ~*úoti* fallire E/A, fare fallimento
subarbéti mettersi a picchiettare, dare un colpo
subarškéti, subārškinti far rumore, emettere un suono, risonare A/E
subárti sgridare A, rimproverare A
subaũbti mettersi a mugghiare (a ruggire)
subaũsti *žr.* *subárti*
subedžióti ficcare A, piantare A (*più volte*)
subég||*ti* 1. accorrere E, adunarsi; *visl* ~*o pažiūrėti* accorsero tutti a guardare; 2. incontrarsi, unirsi; 3. (*sutekėti*) confluire E/A, versarsi; *ũpė* ~*a į ežerą* il fiume confluisce nel lago
subélsti dare un colpo, bussare A
subeĩdrinti unire A; collettivizzare A; generalizzare A
subeĩti versare A, mettere dentro (*detto di àridi*); *s. į maišą* insaccare A
subėsti piantare A, ficcare A, conficcare A
subild||*ėnti* *žr.* *subildėti* 1; ~*ėti* 1. far rumore, sbattere A; ~*ėjo dūrys* si è sbattuta la porta; 2. (*sueiti*) entrare con fracasso
subildinti sbattere A, colpire A
subiĩbti mettersi a ronzare
subyrė||*ti* 1. frantumarsi, spezzarsi, sfasciarsi; *vazà* ~*jo į šukės* il vaso si frantumò (andò in pezzi); 2. *prk.* (*suirti*) crollare E, andare in rovina
subiĩgzi *žr.* *subiĩbti*
subiĩti *žr.* *subyrėti*
subiurokratėti divenire burocratico
subjaurėti 1. imbruttirsi; 2. peggiorare E
subjaũr||*inti* 1. imbruttire A; imbrattare A; 2. deturpare A, sfigurare A; ~*óti* 1. rovinare A; sfigurare A; 2. imbrattare A, sporcare A
subjėktas 1. *fil., teis., gram.* soggetto *m*; 2. *šnek.* individuo *m*, tipo *m*
subjektyv||*iai* *prv.* soggettivamente; ~*izmas* soggettivismo *m*; ~*umas* soggettività *f*; ~*ūs* soggettivo; ~*ūs vértinimas* giudizio soggettivo

subjũr||*inti* guastare A; ~*ti* guastarsi, peggiorare E; *óras* ~*o* il tempo è peggiorato
subliáuti mettersi a belare (*apie avį*), a muggire (*apie karvę*)
subliĩgzi mettersi a luccicare, scintillare A
sublýk||*čioti, ~sėti* lampeggiare A, balenare E/A
sublim||*ācija* *fiz.* sublimazione *f*; ~*ātas* sublimato *m*; ~*úoti* sublimare E
subliũkšti schiacciarsi, appiattirsi; sgonfiarsi
sublizėti mettersi a brillare, luccicare E/A
sublógti 1. (*suprastėti*) guastarsi, peggiorare E; 2. (*suliesėti*) dimagrire E
subnúom||*a* subaffitto *m*; ~*ininkas, -ė* subaffittuario *m (f-a)*
subobėti *šnek.* diventare effeminato; assumere atteggiamenti da donna
subolúoti delinearli, affiorare E, apparire E
subombardúoti distruggere bombardando
subordin||*ācija* subordinazione *f*; ~*úoti* subordinare A
subráizyti graffiare A; *sng.*: *susibráiziau rankàs* mi sono graffiato le mani
subrandinti far maturare, rendere maturo
subrangōvas subappaltatore *m*
subraškéti cominciare a scricchiolare, a cigolare
subraškinti far scricchiolare
subraukýti 1. *džn. žr.* *subraũkti*; 2. coprire di linee, rigare A
subraũkti mettere insieme, raccogliere A; ammucciare A
subrazdėti, subrāzdinti far rumore
subr||*ėndėlis, -ė* persona matura, adulto *m (f-a)*; ~*ėndimas* maturità *f*; ~*ėsti* 1. maturare E, venire a maturità; ~*ėndęs vaisius* frutto maturo; 2. (*suaugti*) giungere all'età virile; 3. (*išsistovėti*) stagionarsi, maturare E
subrĩnkti 1. gonfiarsi, dilatarsi, ingrossarsi; 2. (*sustingti*) rapprendersi, rassodarsi
subrĩ||*sti* entrare (*in tanti*) in q.c. di cedevole; *āvys* ~*do į vandenį* le pecore sono entrate nell'acqua
subrošiũrúoti *spsl.* rilegare in brochure
subrũkti cacciare A, spingere A, mettere dentro; *sng.*: *susibrũkti rankàs į kišėnę* cacciare le mani in tasca
subruzdĩmas agitazione *f*, confusione *f*, trambusto *m*
subrũz||*ti* agitarsi, affrettarsi, muoversi con forza; *jĩs* ~*do rūoštis* si affrettò nei preparativi
subsĩdij||*a* sussidio *m*, sovvenzione *f*; ~*úoti* sussidiare A, sovvenzionare A

substāncija *fil.* sostanza *f*
substitūt||**cija** *lingv.* sostituzione *f*; ~**tas** *lingv.* sostituto *m*
substrātas 1. *fil.*, *lingv.* sostrato *m*; 2. *biol.* substrato *m*
subtil||**ūmas** finezza *f*, delicatezza *f*; ~**ūs** 1. fine, delicato, raffinato, sensibile; 2. (*vos pastebimas*) appena percettibile, minimo, sottile
subtīltras sottotitolo *m*
subtrōpi||**kai** *dgs.* *geogr.* regioni subtropicali; ~**nis** subtropicale
subub||**ēnti**, ~**ēti** rimbombare E/A, risonare E/A
subūdvardē||**ti** *gram.* diventare aggettivo; ~**jēs** *dal̃vis* participio aggettivato
suburbēti dire q.c. brontolando
subur̃bti 1. mettersi a ronzare; 2. *žr.* suburbēti
subur̃gti emettere un ronzio; *sūburzgē motōras* si senti il ronzio di un motore
subūrīmas adunata *f*, raduno *m*, raggruppamento *m*; *sng.*: *spōrtininkų susibūrīmas* raduno sportivo
suburkuōti cominciare a tubare
subūr̃ti radunare A, (ri)unire A, raggruppare A; *sng.*: *visi susibūrē aikštėjē* tutti si radunarono in piazza
subur̃zuazēti imborghesire E
subūti (*sugyventi*) andar d'accordo, intendersi bene
subuvīmas *šnek.* serata *f*, festa *f*; raduno *m*
sucementuōti 1. cementare A; 2. *prk.* unire A, rendere compatto
sucypsēti cominciare a pigolare
suc̃ypti 1. dare uno strillo; 2. (*apie šunį*) mandare un guaito; 3. (*apie pelę*) squittire A
sučēpsēti (*lūpomis*) schioccare con le labbra
sučērk̃sti 1. mandare uno squillo; 2. fare un ronzio
sučēžēti cominciare a fruciare
sučiāudēti cominciare a starnutire
sučiāup||**ti** stringere A, chiudere A, serrare A; ~*tomis lūpomis* a bocca stretta
sučir̃||**k̃sti**, ~**škēti** 1. mandare uno squillo, sonare A/E; *sūčir̃škē žadintivas* ha suonato la sveglia; 2. (*sučiulbēti*) mettersi a cinguettare; 3. (*kepanť sušnyp̃sti*) cominciare a sfriggere (a grillare)
sučiulbēti mettersi a cinguettare (a trillare, a cantare)
sučiūpti succhiare A, assorbire A
sučiūp||**ti** 1. afferrare A, acchiappare A, aggrappare A; ~*o ūž rankos* afferrò per la mano; 2. (*užklupti*) cogliere A, prendere di sorpresa; ~*ti nusikal̃imo viētoje* cogliere sul fatto

sučiūr̃ti sporcarsi, imbrattarsi; sciuparsi
sučiūžēti cominciare a stormire (a fruciare)
sučivirūoti mettersi a cinguettare (a trillare)
sudabaftinti rendere contemporaneo, modernizzare A
sudaig̃inti far germogliare, far crescere
sudáigstyti 1. (*drabužį*) imbastire A; 2. (*daigus*) piantare A
sudaiktavardē||**ti** *gram.* sostantivarsi; ~**jēs būdvardis** aggettivo sostantivato
sudaiktēti materializzarsi; prendere corpo
sudáik̃tinti materializzare A, concretare A
sudainuōti cantare A; aver cantato; finire di cantare
sudang̃inti portare dentro; raccogliere A
sudārymas 1. formazione *f*, costituzione *f*, organizzazione *f*; *žod̃zių* s. formazione delle parole; 2. elaborazione *f*, compilazione *f*, redazione *f*; *vado-vėlio* s. compilazione di un manuale
sudary||**ti** 1. formare A, costituire A, creare A, fondare A; ~*ti vyriausybę* formare un governo; ~*ti visās sąlygas* creare tutte le condizioni; *sng.*: *susidaryti įspūdį* farsi un'impressione; *eilē susidārē* si è formata una fila; 2. concludere A; ~*ti sutartį* concludere un patto; 3. compilare A; ~*ti antologiją* compilare un'antologia; ~*tojas, -a* autore *m* (*f*-trice); curatore *m* (*f*-trice)
sudark̃y||**ti** 1. sfigurare A, deturpare A; ~*tas vėidas* viso deturpato; 2. guastare A, deformare A, storpiare A; ~*ti žod̃ziūs* storpiare le parole
sudāuginti *mat.* moltiplicare A
sudāuž||**ēti** screpolarsi, fendersi; ~**yti** 1. rompere A, frantumare A, fracassare A; ~**yti lėk̃stę** rompere un piatto; 2. (*sumušti*) percuotere A; ammaccare A; *sng.*: *obuoliai susidaužė* le mele si sono ammaccate
sudaūžti colpire A, battere A; *sng.*: *susidaužti stikliūkais* (*geriant*) toccare i bicchierini, fare cincin con qc.; *o s. rankās* (*sutarti*) stringersi le mani (*a conferma della stipulazione di un contratto*)
sudavīmas colpo *m*; botta *f*
sūdedam||**as**, ~**asis** 1. pieghevole, smontabile; 2. *mat.* composto; 3. *lingv.* copulativo
sudēgin||**imas** bruciamento *m*; incenerimento *m*; cremazione *f*; ~**ti** 1. bruciare A, incenerire A, cremare A; ~*ti sąvo namūs* bruciare la propria casa; 2. (*sunaudoti kurui*) consumare A
sudēgti 1. essere bruciato, essere distrutto dal fuoco; 2. (*susvilti*) bruciare E; *vištā sūdegē* il pollo si è bruciato

sudėj̃m||as 1. il posizionare; collocazione *f*; imballatura *f*; 2. montaggio *m*; 3. costituzione *f*, compressione *f*; *stambaūs ~o* di costituzione robusta

sudejũoti mandare un gèmito, un lamento

sudėlióti džn. 1. collocare A, disporre A, sistemare A, mèttere al suo posto; *s. ĩ dēžēs* collocare in casse, incassare A; 2. (*sukurti*) comporre A; ricostruire A

sudemokratėti democratizzarsi

sudemokrātinti democratizzare A

suderėti 1. accordarsi, mèttersi d'accordo; *s. dēl káinos* accordarsi sul prezzo; 2. scomméttere A; *s. ĩš dėsĩmt lĩtų* scomméttere dieci litai; 3. andare d'accordo

sudėrgti sporcare A, lordare A, imbrattare A

sudėrin||imas 1. coordinazione *f*, conciliazione *f*, concordanza *f*; *judesių ~imas* coordinazione di movimenti; 2. *muz.* accordatura *f*; **~ti** 1. concordare A, accordare A, coordinare A, conciliare A; **~ti nuómones** conciliare le opinioni; 2. *muz.* accordare A; *nesudėrintas smuĩkas* violino scorciato; 3. *gram.* concordare A

sudėsty||mas composizione *f*, collocazione *f*; **~ti** comporre A; disporre A, collocare A

sudešinėti polit. fare una svolta a destra

sudė||ti 1. mèttere A, disporre A, collocare A; **~ti lėkštes aĩt stàlo** mèttere i piatti sulla tàvola; *ginklūs ~ti* deporre le armi; **~ti ĩ dēžēs** incassare A; **~ti ĩ krĩvų** accatastare A, ammucchiare A; *sng.*: *susidėti lagamĩnų* farsi la valigia; 2. (*ĩtvirtinti*) montare A, comporre A; **~ti lāngus** montare le finestre; **~ti grindĩs** pavimentare A; *sng.*: *dantĩs susidėti* farsi una dentiera; 3. (*sulenkti*) piegare A; *sudedamà lóva* letto pieghevole; 4. *mat.* sommare A, addizionare A; 5. (*sudaryti*) integrare A, inserire A; *sudedamóji dalĩs* parte integrante; \diamond *sėdėti rankàs ~jus* stare con le mani in mano; **~ti akĩs** chiudere gli occhi

sudėting||as complesso, complicato, difficile; **~a padėtis** situazione complicata; **~umas** complessità *f*, complicazione *f*

sudėtin||is 1. composto, complesso; *gram.*: **~iai laikai** tempi composti; 2. componente, costituente; **~ė dalĩs** ingrediente *m*

sudėtis 1. *mat.* addizione *f*; 2. composizione *f*, struttura *f*, formazione *f*; *váistų s.* composizione di un medicinale; *komándos s.* formazione di una squadra

sudėvé||ti consumare A, logorare A, sciupare A; **~tas páltas** cappotto sciupato

sudiė(u), sudiėv jst. addio!, arrivederci!

sudėgti 1. (*susodinti*) piantare A; 2. (*suskaudėti*) sentire un dolore (una fitta)

sudiėvin||imas deificazione *f*, divinizzazione *f*; **~ti** deificare A, divinizzare A

sudygsniũoti imbastire A, cucire A

sudýg||ti spuntare E, nascere E, germinare E; **žolė ~o** è spuntata l'erba

sudĩlginti pungere con le ortiche; *sng.*: *rankàs susidĩlginau* mi sono punto le mani con le ortiche

sudĩl||inti consumare A, sciupare A; smussare A; **~ti** consumarsi, sciuparsi

sudĩrbti šnek. 1. sporcare A, lordare A; 2. (*sugadinti*) guastare A, devastare A

sudĩrgin||imas irritazione *f*, eccitamento *m*; **~ti** irritare A, eccitare A, stimolare A; **~ti ódų** irritare la pelle

sudĩrž(ė)ti indurirsi; *prk.* intorpidirsi, impigrirsi

súdy||ti salare A, mèttere in salamòdia; **~ta žuvĩs** pesce salato

sudóminti interessare A, incuriosire A; *s. jaunĩmą mókslu* interessare i giovani allo studio

sudoróti 1. (*sutvarkyti*) sistemare A, mèttere a posto, assettare A; 2. (*suvalyti*) far la raccolta; *laĩkas javūs s.* è tempo di miètere; 3. (*ĩšmėsinėti*) sventrare A, sbudellare A; 4. (*ĩveikti*) vincere A, superare A; 5. (*suvalgyti*) mangiare avidamente, sgranare A

sudraikýti arruffare A, scompigliare A, avviluppare A; *sng.*: *plaukaĩ susidraĩkė* i capelli si sono arruffati

sudramátinti drammatizzare A

sudraskýti 1. strappare A, lacerare A, fare a pezzi; 2. (*subraižyti*) graffiare A

sudraũsminti disciplinare A, rėndere disciplinato

sudraũsti 1. ingiũngere A; avvertire A; sgridare A; 2. trattenere A, fermare A

sudrebė||ti cominciare a tremare, vibrare A; **ĩš pýkčio jō baĩsas ~jo** la sua voce tremò per la rabbia

sudrėbinti far tremare, scuòtere A, sovvertire A

sudrėkĩnti bagnare A, inumidire A

sudrėk||ti bagnarsi, inumidirsi; **žolė nuò lietaūs ~o** l'erba si è inumidita per la pioggia

sudribėlis, **-ė** persona fiacca, goffa; **~ti** 1. (*par-kristi*) accasciarsi, cascare E; **~o aĩt kėdės** si accasciò su una sedia; 2. (*suglebti*) infiacchirsi, svigorirsi

sudri||ksti lacerarsi, stracciarsi, andare a pezzi;
~*skēs švařkas* giacca lacerata
sudrīkti 1. (*susipainioti*) avvilupparsi, aggrovigliarsi; 2. (*iřkrikti*) disfarsi; spargersi
sudrīskēlis, -ē straccione *m* (*f*-a); pezzente *m, f*
sudróžti (*suduoti*) dare un colpo, colpire A; *s. per aūsį* dare uno schiaffo
sudrumsti 1. intorbidare A, intorbidire A; *sūdrumstas vanduō* acqua tōrbida; 2. *prk.* (*sutrikdyti*) turbare A, agitare A, sconvolgere A; *s. ramýbę* turbare la pace
sūdrūs denso; compatto; fitto; spesso
sudrūtėti rinforzarsi, divenire più robusto
sudūb||ti incavarsi, infossarsi, avvallarsi; ~*ę skruōstai* guance incavate
sududėnti 1. dare un colpo, bussare A; 2. cominciare a tuonare, rimbombare E/A; *sududėno perkūnas* si udi il rimbombo del tuono
sudūgzi incominciare a ronzare, emettere un ronzio
sudūlēti ridursi in pólvere (in cénere), putrefarsi, decomporsi
sudulkėti impolverarsi, coprirsi di pólvere
sudūlkinti impolverare A, alzare la pólvere
sudūlkti žr. sudulkėti
sudūluoti apparire in lontananza, mostrarsi indistintamente
sudumbl||inti, ~*uoti* infangare A, inzaccherare A, intorbidare A
sudūmti 1. (*supustyti*) essere trasportato dal vento; 2. (*subėgti*) arrivare di corsa
sudun||dėnti, ~*dėti* žr. sududėnti; ~*ksnóti* (*apie širdį*) mētersi a bāttēre forte
sudūoti 1. (*atiduoti*) distribuire A, dare A, somministrare A; 2. (*sukirsti*) colpire A, bāttēre A; *s. kūmšėiu į stālą* bāttēre con un pugno sul tavolo
sudūrimas giuntura *f*, congiunzione *f*, giunto *m*
sudūr||styti džen. mēttēre insieme, (ri)unire A, congiungere A; ~*ti* 1. (*susmeigti*) ficcare A, piantare A; 2. (*sujungti*) legare A, unire A, mēttēre insieme; ◇ ~*ti gālę su galū* (*sunkiai verstis*) sbarcare il lunario, vivere stentatamente
sudurtin||is composto; ~*iai žodžiai* parole composte
suduslėti attutirsi, smorzarsi; *lingv.* assordarsi
sudūsinti attutire A, smorzare A
sudūs||ti 1. affannarsi, affaticarsi; 2. (*sugesti*) guastarsi, putrefarsi, diventāre marcio; ~*usi žuvis* pesce putrefatto (pūtrido)

suduzg||ėnti, ~*ėti* 1. (*subelsti*) mēttērsi a bussare; 2. (*suūžti*) mēttērsi a ronzare
sudužimas distruzione *f*, rovina *f*; *laīvo s.* naufragio *m*
sudūž||ti 1. rōmpersi, spaccarsi, infrāngersi; *vazā nukrito iš ~o* il vaso cadde e si ruppe; *prk.: māno viltyš ~o* le mie speranze sono distrutte; 2. (*apie laivą*) naufragare E/A
sudvāsinti animare A, spiritualizzare A
sudvėjinti raddoppiare A; abbinare A
sudvejóti žr. suabejóti
sudvibalsė||jimas *lingv.* dittongazione *f*; ~*ti lingv.* dittongare A
sudvīgubinti raddoppiare A, duplicare A
sudvīsti, **sudvókti** guastarsi, putrefarsi, prēndēre un cattivo odore, diventāre fētido
sudzingsė||ti mēttērsi a tintinnare; ~*jo stiklinės* si udi un tintinnio di bicchieri
sudžerškėti mēttērsi a suonare (a squillare)
sudžiauti mēttēre ad asciugare, sciorinare A, stēndēre all'aria
sudžiovinti far seccare, disseccare A
sudžiū||ti 1. seccare E, insecchire E, disseccarsi; rafferinarsi; *žolė ~vo* l'erba si è seccata; ~*vusi duona* pane rafferma; 2. (*suvysti*) appassire E, avvizzire E; 3. (*sulysti*) dimagrire E; ~*vėlis*, -ė persona magra, stecco *m*
sūeiga raduno *m*, adunata *f*; riunione *f*
sueiliuoti 1. allineare A, mēttēre in fila; 2. *lit.* mēttēre in rima, scrivere in versi
suei||ti 1. (*susitikti*) incontrarsi, riunirsi, radunarsi; *sng.:* *retai susieiname* ci incontriamo di rado; 2. (*įeiti*) entrare E; *visi suėjo į svetainę* tutti sono entrati nel salotto; 3. (*sukakti*) cōmpiēre A; *jām suėjo dėsimt metų* ha compiuto dieci anni; 4. (*pradėti*) dare inizio, cominciare A; entrare E; ~*ti į kontaktą* entrare in contatto; ~*ti su kuō į pažintį* far conoscenza con qc; *į pórą ~ti* (*susituokti*) unirsi in matrimonio; 5. (*ribotis*) confinare A; ēssēre contiguo (adiacente); *jū ūkiai ~na* i loro poderi confinano; 6. (*susikirsti*) incrociarsi, intersecarsi; *čią du keliai ~na* le due strade qui s'intersecano; 7. (*sutikti*) andāre d'accordo, concordare A; 8. (*sutekti*) ēssēre stretto; *švařkas nesueina* la giacca ē troppo stretta (*apre troppo davanti*)
sueizėti incrinarsi, incresparsi
suejimas 1. (*žmonių*) raduno *m*, riunione *f*, incontro *m*; 2. (*kelių*) incrocio *m*; 3. (*termino*) data di scadenza

suėmimas 1. (*surinkimas*) raccolta *f*; 2. (*areštas*) arresto *m*, detenzione *f*
suėrzina||imas irritazione *f*, eccitazione *f*; ~**ti** irritare A, eccitare A; *sng.*: *jis dėl niekų susiėrzina* s'irrita per un nonnulla
suės||ti 1. divorare A, mangiare A (*tutto quanto*); 2. (*sugrauzti*) ródere A, corródere A; *kandžiū ~tas* roso dalle tarme; 3. *prk.* (*pražudyti*) rovinare A, distruggere A
sufabrik||ávimas falsificazione *f*; ~**uoti** falsificare A
sufalsifik||ávimas falsificazione *f*, contraffazione *f*; ~**uoti** falsificare A, contraffare A; ~**uoti párašą** falsificare una firma
sufiksas *lingv.* suffisso *m*
sùfler||is, -ė suggeritore *m* (*f -trice*); ~**uoti** suggerire A
suform||uluoti formulare A; ~**uoti** 1. modellare A, plasmare A; 2. organizzare A, formare A; ~**uoti vyriausybę** formare un governo
sugabėnti trasportare A, portare A (*in un luogo*)
sugadinti guastare A, rovinare A; *sng.*: *susigadinti sveikátą* rovinarsi la salute
sugagėnti (*apie žąsis*) mėttersi a schiamazzare
sugáinioti (*suvaryti*) riunire A, radunare A
sugaišinti disturbare A, far pèrdere tempo
sugaĩš||ti pèrdere tempo, indugiare A; ~**ti kelyjė** pèrdere tempo durante il viaggio; ~**tis** indugio *m*
sugalvoti 1. (*nuspręsti*) decidere A, stabilire A; *ĩš aĩksto s.* premeditare A; *sng.*: *susigalvójo vėsti* si è deciso a sposarsi; 2. (*sukurti*) inventare A, ideare A; trovare A
sugarbanoti arricciare A, ondulare A, inanellare A
sugargaliuoti fare un gargarismo; eméttere un suono rauco
sugarmėti entrare (*in gruppo*) con fracasso
sugaruoti (*smalkėmis*) intossicarsi da óssido di carbónio
sugáudy||ti 1. *džn.* prèndere A, afferrare A, catturare A; ~**ti visás pelės** catturare tutti i topi; 2. *prk.* (*suprasti*) capire A, comprendere A; *kàs jĩ ~s* chi può capirlo; *sng.*: *nieko nesugáudyti* non capire un bel niente
sugausti cominciare a sonare; *sùgaudė varpaĩ* si udi il suono delle campane
sug||áuoti 1. prèndere A, cògliere A, captare A, catturare A; ~**áuoti žuvį** prèndere un pesce; *vāgĩ ~āvo* hanno catturato il ladro; 2. (*pastebėti*) sorprèndere A; *jĩ ~āvo rūkant* l'hanno sorpreso a fumare; ~**avimas** presa *f*, cattura *f*

sugebė||jimas capacità *f*, attitudine *f*; *didelių ~jimų žmogūs* persona di grandi capacità; *turėti ~jimų mūzikai* avere attitudine per la mùsica; ~**ti** èssere in grado di fare q.c., saper fare; *sùgeba gražiaĩ rašyti* sa scrivere bene
sugedimas guasto *m*, avaria *f*; deterioramento *m*
sugėd||inti, ~yti (s)vergognare A; *sng.*: *susigėdyti* sentire vergogna, intimidirsi
sugėlti 1. pùngere A, punzecchiare A (*ovunque*); 2. (*suskausti*) dolore E, far male; *mán dañtį sugėlė* mi è venuto male a un dente
sugėri||klis *tech.* assorbente *m*; ~**mas** assorbimento *m*; impregnazione *f*
sugėrinti rappacificare A, riconciliare A; *sng.*: *jis susigėrino su žmona* si è rappacificato con la moglie
sugėrōvas, -ė šnek. compagno (compagna) di bevute
sugėr||ti 1. assorbire A, imbèverare A; *kempinė sùgeria vandenį* la spugna assorbe l'acqua; ~*iamasis pōpierius* carta assorbente; *sng.*: *lietaus vanduo susigėrė ĩ žemę* l'acqua piovana è penetrata nel terreno; 2. (*išgerti*) bere fino in fondo
sugėsti guastarsi, rovinarsi, andare a male; *sugėdęs laikrodis* orològio guasto
sugėst||ija suggestione *f*; ~**ijuoti** suggestionare A; ~**yvūs** suggestivo
sugėdyti (ri)sanare A, guarire A, curare A
sugiedoti 1. cantare A; *s. ĩlmną* cantare un inno; 2. *prk.* (*sutikti*) andare d'accordo
sugilti *žr.* sugėlti
sugini far entrare; riunire A, radunare A
sugirdyti far bere; *s. váistus* far prèndere una medicina
sugirgždėti cominciare a scricchiolare (a cigolare)
sugyti risanarsi, guarire E, rimarginarsi; *žaizdà nesugýja* la ferita non si rimargina
sugyvėn||ti 1. andare d'accordo, vivere in pace con gli altri; *sugyvėnamas žmogūs* persona pacifica (conciliante); 2. (*turėti*) avere A, accumulare A; *daug vaikų sugyvėno* hanno avuto molti figli; ~**tnis, -ė** convivente *m, f*, compagno *m* (*f -a*)
sugyvulėti diventare una bestia, imbestialire E
suglž||ti 1. inacidire E; ~**ės piėnas** latte àcido; 2. (*suniurti*) imbronciarsi, accigliarsi
suglaistyti lisciare A, spianare A
suglámžyti spiegazzare A, sgualcire A, raggrinzire A; *sng.*: *susiglámžyti sijoną* sgualcirsi la gonna

- suglaūsti** 1. chiudere A, accostare A, congiungere A; *s. sparnūs* chiudere le ali; *sng.*: *sėdėti susiglaūdas* sedere stretti l'uno all'altro; 2. unire A, serrare A; *s. eilės* serrare le file
- suglėbėlis**, -ė persona fiacca
- suglėbti** 1. infiacchirsi, afflosciarsi, svingorirsi; *suglėbė raūmenys* muscoli floschi (flacidi); 2. (*apie augalus*) avvizzire E, appassire E
- suglėmžti** arraffare A, prendere possesso di q.c.; *sng.*: *jį susiglemžė visūs pinigus* si è impossessata di tutti i soldi
- sugležnėti, suglėžti** infiacchirsi, indebolirsi, svingorirsi
- suglėbti** 1. (*susupti*) avvolgere A, avviluppare A; 2. *šnek. žr.* suglėmžti
- suglóstyti** lisciare A, spianare A
- suglūm||inti** imbarazzare A, sbalordire A, sbigottire A; *ši žinià manė ~ino* questa notizia mi ha sbalordito; *~ti* imbarazzarsi, confondersi, smarrire, sbigottirsi
- sugnábyti džn.** prendere a pizzicotti
- sugniáuž||yti** spiegazzare A, sciattare A; disfare A; *~ti* stringere A, comprimere A, serrare A; *~ė kumščius* strinse i pugni
- sugnybti** schiacciare A; stringere A; pizzicare A
- sugniuždyti** distruggere A, abbattere A; deprimere A, avvilitare A; *žinià jį sugniuždė* la notizia lo ha abbattuto
- sugniužti** 1. (*susmukti*) accasciarsi; avvilitarsi, abbattersi; 2. (*suglebti*) afflosciarsi, infiacchirsi
- sugrabalióti** 1. riuscire a prendere (*a tastoni*); 2. *prk.* (*suvokti*) comprendere A
- sugraibyti** 1. trovare cercando a tastoni; riuscire a prendere, raccogliere A; 2. *prk.* comprendere A, cogliere A; *sng.*: *tuoj pat susigraibė* ha capito al volo
- sugrándyti** raccogliere raschiando
- sugraudinti** commuovere A, turbare A; *sng.*: *jį susigraudino* si è commossa
- sugraūžti** 1. mangiare rosicchiando; 2. *prk.* (*suvarginti*) ródere A, tormentare A, affaticare A
- sugražinti** 1. far ritornare; *s. į tėvynę* rimpatriare A; 2. restituire A, riconsegnare A, ridare A; *s. skolą* restituire un debito
- sugrėb||styti džn.**, *~ti* rastrellare A, raccogliere A; *~ti šiėną* rastrellare il fieno
- sugrėtin||imas** confronto *m*; comparazione *f*; *~ti* confrontare A, comparare A, paragonare A; *~ti káinas* confrontare i prezzi
- sugriáu||dėti, ~sti** (mėttersi a) tonare A, rimbombare E/A; *~dėjo perkūnas* si udì il fragore (il rimbombo) del tuono
- sugriáuoti** 1. distruggere A, demolire A, far crollare; *s. tiltą* demolire un ponte; 2. sconvolgere A, mandare all'aria; *s. kienò planūs* sconvolgere i piani di qc.
- sugriėbti** 1. prendere A, afferrare A, acchiappare A; *sugriebė manė į glėbį* mi ha preso tra le braccia; *sng.*: *susigriebė už turėklo* si è aggrappato alla ringhiera; 2. cogliere A, sorprendere A; *jį sugriebė vāgiant* l'hanno sorpreso a rubare; 3. *prk.* (*gauti*) prendersi, buscare A; essere in preda a q.c.; *pūkčio sugriebtas* in preda alla rabbia; *sng.*: *susigriebti slōgą* buscarsi un raffreddore
- sugriežtėti** irrigidirsi, diventare più severo
- sugriežti** 1. s(u)onare A, eseguire A; 2. (*dantimis*) stridere A
- sugriežtinti** irrigidire A, rendere più duro; *s. baūs-mę* rendere una pena più dura
- sugrikšėti** cominciare a scricchiolare
- sugr||iovimas** distruzione *f*, demolizione *f*; *~iūti* 1. crollare E, sprofondare E, precipitare E; *stōgas ~iūvo* il tetto è sprofondato; *prk.*: *~iūvo visos svajonės* tutti i sogni sono crollati; 2. *šnek.* (*būriu sueiti*) irrompere E, entrare con fracasso; 3. *šnek.* (*apsileisti*) trascurarsi, indebolirsi
- sugriūv||ėlis**, -ė trascurato *m* (*f*-a), sciattone *m* (*f*-a); *~imas* caduta *f*, crollo *m*; disfacimento *m*, sfacelo *m*, rovina *f*
- sugrįžimas** ritorno *m*, rientro *m*; *s. į tėvynę* rimpatrio *m*
- sugrįž||ti** (ri)tornare E, rientrare E, rimpatriare E; *~k namō* torna a casa; *čią dažnai ~tame* ritorniamo spesso qui; *♦ ~ti į senās vėžės* rientrare, rimettersi in carreggiata
- sugróbti** 1. (*sučiupti*) afferrare A; 2. (*atimti*) saccheggiare A, rapinare A
- sugrōmultiuoti** 1. rasticcare A, ruminare A; 2. *prk.* (*suprasti*) intendere A, capire A
- sugrō||ti** sonare A, eseguire A; *orkėstras ~jo himną* l'orchestra ha suonato l'inno
- sugrubnāgis**, -ė *šnek.* persona tōrpida, fatta di pasta frolla
- sugrūb||ti** intorpidire E, intirizzire E, aggranchire E; *nuō šalčio rañkos ~o* si sono intirizzate le mani per il gelo
- sugrūmti** 1. (*iveikti*) battere A, sconfiggere A; 2. *šnek.* (*suvaryti*) far entrare
- sugrupuoti** raggruppare A

sugrūsti commuoversi, impietosirsi

sugrūsti 1. (*susmulkinti*) pestare A, sminuzzare A; 2. (*sukulti*) frantumare A, rompere A, spezzare A; 3. (*sukimšti*) cacciare A, spingere A, mettere dentro; s. *rankàs ĩ kišēnē* cacciare le mani in tasca; *sng.*: *susigrūsti priē išėjimo* accalcarsi, affollarsi all'uscita; *žmonēs susigrūdo autobusē* la gente si stipò nell'autobus

sugruzdėti 1. bruciare E, danneggiarsi col fuoco; 2. (*subyrėti*) frantumarsi, sgretolarsi

sugruzdinti bruciare A, abbrustolire A

suguldýti 1. coricare A, mettere a letto; 2. allettare A, piegare verso terra

sugulėti (*suvelti*) spieazzare A, squalcire A (*stando a sdraio*)

sugulovas, -ė compagno (compagna) di letto; amante *m, f*

sugulti 1. stendersi, sdraiarsi, coricarsi; *visi sūgulē miegóti* tutti sono andati a letto; 2. (*apie javus*) allettarsi, piegarsi a terra

sugundlyti sedurre A, attrarre A, adescare A, allettare A, tentare A; *jĩ ~ē tuščiaīs pažadaīs* lo adescò con vaghe promesse; *sng.*: *iĩ āš susigundžiau važiuoti* anch'io ho ceduto alla tentazione di partire

sugurėti sbriciolarsi, sgretolarsi

sugufgiti, ~uliuoti mettersi a gorgogliare (a brontolare)

sugurinti 1. sbriciolare A, sgretolare A; 2. frantumare A, rompere A, spezzare A; ~ti 1. žr. *sugurėti*; 2. *prk.* (*suglebti*) infiacchirsi, afflosciarsi, svigorirsi

suguzėti accórrere E, affluire E, entrare in massa
sugvėrti sconquassarsi, sgangherarsi; *sugvėrēs dviratis* bicicletta sgangherata

suieškóti trovare A, scoprire A, scovare A; *sng.*: *susiieškók dárbaq* tróvati un lavoro

suiminėti dzn. arrestare A (*più volte*)

suiĩti 1. (*sugriebti*) prèndere A, afferrare A; s. *ũž skveĩno* afferrare per il lembo; *ũž galvōs susiĩti* mettersi le mani nei capelli; *stóvi rankās susiēmēs* sta con le mani in mano; *juókiasi, pilvq susiēmēs* ride a crepappelle; 2. (*apkabinti*) abbracciare A, stringere A; 3. (*areštuoti*) arrestare A, fermare A, catturare A; 4. (*suvalyti*) far la raccolta, miètere A; 5. (*užvaldyti*) prèndere A; venire E; *manē suēmē miēgas* mi è venuto un colpo di sonno; *jĩ suēmē báimē* lo prese la paura; *ũ s. savē ĩ rankās* dominarsi, padroneggiarsi

suiĩkšti cominciare a guaire

suinteresuoiti interessare A, destare interesse; *mēs visi tuō ~ti* è nell'interesse di tutti noi; *~toji pūsē* parte interessata; *~tūmas* interessamento *m*, interesse *m*

suintrigúoti incuriosire A, eccitare la curiosità

suĩriti 1. crollare E, cadere a pezzi; sfasciarsi, disfarsi; *sienos ~o* le mura sono crollate; *prk.*: *jō nėrvai ~ę* ha i nervi a pezzi; 2. fallire E/A, andare in rovina (in sfacelo; a monte, a ròtoli); *visi planai ~o* tutti i piani sono andati a monte

suĩrūtē 1. sfacelo *m*, rovina *f*, dissesto *m*; *ekonominē s.* dissesto economico; 2. confusione *f*, baraonda *f*, disòrdine *m*

suiĩzti eccitarsi, irritarsi, turbarsi

suiĩti fēndersi, incrinarsi, rompersi

suiĩulėti insolentire E/A, diventare sfacciato

sujáudinti commuovere A, turbare A, mettere in agitazione; *sng.*: *jĩ susijáudino iki āsarų* si è commossa fino alle lacrime

sujaũkiti mettersi in disòrdine, scompigliare A, confòndere A; *sng. prk.*: *māno miĩtytys susijaukē* ho le idèe confuse

sujudėti cominciare a muoversi, mettersi in movimento

sujūdinti mettere in moto, dare impulso, muovere A; *jĩs nē piršto nesujūdino* non ha mosso un dito

sujungĩmas collegamento *m*, connessione *f*, unione *f*; *jėgų s.* unione delle forze; *tech.*: *truĩpas s.* corto circuito

sujungiti 1. unire A, (col)legare A, congiungere A, connètere A; *~ti dū kambarius* collegare due stanze; *~ti dū laidūs* connètere due fili; *gram.*: *~iamlėji sakiniai* frasi coordinate; *sng.*: *susijungti ĩ sąjungq* unirsi in un'alleanza; 2. (*telefonu*) collegare A, mettere in comunicazione

sujúoditi 1. annerire A; sporcare A; *sng.*: *susijúodinti rankās* sporcarsi le mani; 2. *prk.* (*apšmeĩžti*) calunniare A, diffamare A; *~uoti* apparire nero; sporcarsi

1 sujúosti (*surišti*) cingere A, stringere con una cinghia

2 sujuósti (*pasidaryti juodam*) annerirsi, sporcarsi

sujústi 1. cominciare a muoversi, mettersi in agitazione; 2. mettersi (darsi) a fare q.c.; *~do mókytis* si è messo a studiare

sukablinimas agganciamento *m*, attaccatura *f*; *~ti* agganciare A, appèndere A, attaccare A; *~ti pavėikslus ant sienų* appèndere i quadri alle pa-

- reti; ~*ti vagonùs* agganciare le vetture; *sng.*: *susikabinti rañkomis* prendersi per mano
- sukairėti** *polit.* fare un'apertura (una svolta) a sinistra
- 1 sukaĩsti** (*puodus*) mettere sul fuoco (*le pentole*)
- 2 sukaĩsti** 1. bagnarsi di sudore; 2. (*sušusti*) infradiciarsi, marcire E
- sukaiš||ioti, ~yti džn.** piantare A, ficcare A, cacciare dentro
- sukaĩtinti** 1. far scaldare; 2. far sudare; 3. far marcire
- sukak̃ti** 1. compiere A; *mergýtei sukako trejĩ mētai* la bambina ha compiuto tre anni; 2. passare E, trascorrere E; *jaũ mētai sukako, kaĩ...* è già passato un anno da quando...
- sukaktis** anniversario *m*, giubilèo *m*; *paminėti sukaktį* commemorare un anniversario; *šimto metų* s. centenário *m*
- sukaktiv||ės dgs.** (celebrazione di un) anniversario *m*; *švęsti ~ės* festeggiare un anniversario; ~*ininkas*, -ė festeggiato *m* (*f*-a); ~*inis* anniversario; giubilare
- sukalb||amas** compiacente; trattabile; ~*ėti* 1. (*prakalbėti*) cominciare a parlare, dire q.c.; *maĩdq ~ėti* dire una preghiera; 2. (*sutarti*) accordarsi, intendersi, mettersi d'accordo; *sng.*: *nesusikalbėjo dėl kainos* non si sono intesi sul prezzo
- sukalėnti** battere A; *dantimis* s. battere i denti
- sukalio||ti žr.** sukióti; ~*tis* aggirarsi; essere tra i piedi
- sukalkė||jimas med.** calcificazione *f*; ~*ti med.* calcificarsi
- sukal||styti džn., ~ti** 1. inchiodare A; conficcare A, piantare A; ~*ti bāslį į žemę* conficcare un palo in terra; 2. (*padaryti*) fare A, costruire A; *sng.*: *susikalėme plaustą* ci siamo costruiti una zattera; 3. *prk.* (*uždirbti*) guadagnare A; risparmiare A
- sukamšyti džn.** ficcare A; riempire A; stipare A
- sukandimas** morso *m*, morsicatura *f*
- sukandýti** essere roso dalle tarme; tarmarsi, tarlarsi
- sukandžio||ti** 1. morders A, morsicare A; 2. punge-re A, punzecchiare A; *jĩ uodaĩ ~jo* è stato punzecchiato dalle zanzare
- sukapó||ti** 1. far a pezzi, uccidere A; *kirviũ ~ti* uccidere a colpi di scure; 2. (*susmulkinti*) tritare A, pestare A; (*malkas*) spaccare A; 3. (*sugilti*) punge-re A, punzecchiare A; 4. (*sugraužti*) ródere A, guastare A; *švaĩkas kandžiũ ~tas* la giacca è rosa dai tarli
- sukapstýti** raccògliere A, ammassare A, ammucchiare A
- sukārinti** militarizzare A
- sukarpýti** tagliare a pezzi (*con le forbici*)
- sukaĩ||sti** irrancidire E, diventare stantio; ~*tęs svėstas* burro rancido
- sukārstyti** stèndere A, mettere ad asciugare
- sukarščiúoti** avere la febbre
- sukaĩšti** pettinare A, cardare A, scardassare A
- sukárti** 1. žr. *sukārstyti*; 2. (*nukeliauti*) percórrere una distanza, andare e tornare
- sukąsti** 1. vangare A, lavorare la terra; *lýsvę s.* preparare, fare un'aiuola; 2. (*sužerti*) raccògliere A, ammassare A, ammucchiare A
- sukąsti** stringere A, serrare A; *dantis s.* stringere i denti
- sukaukšėti** mettersi a picchiare, a ticchettare
- sukaũkti** cominciare ad ululare
- sukaulėti** ossificarsi; indurirsi
- sukaupimas** 1. accumulazione *f*, accũmulo *m*; concentramento *m*; *kapitālo s.* accũmulo di capitali; 2. (*susikaupimas*) concentrazione *f*, raccogli-mento *m*
- sukaũpti** 1. accumulare A, ammassare A, ammucchiare A; *sng.*: *susikaupė daug darbų* si sono accumulati tanti lavori; 2. concentrare A, raccògliere A, riunire A; *s. sąvo jėgąs* concentrare le proprie forze; *sng.*: *negaliũ susikaũpti* non riesco a concentrarmi; *susikaũpti maĩdai* raccògliersi nella preghiera
- sukąustyti** 1. (*grandinėmis*) incatenare A; 2. (*ledu*) ghiacciare A; 3. *prk.* (*sulaikyti*) fermare A, bloccare A, paralizzare A
- sukčiáuuti** truffare A, frodare A, bidonare A
- sukčius, -ė** truffatore *m* (*f*-trice), imbrogliatore *m* (*f*-a)
- sukedėnti** (*sutaršyti*) scompigliare A, arruffare A
- sukėikti** bestemmiare A, dire una parolaccia; *sng.*: *jĩs susikėikė* ha tirato una bestemmia
- sukeĩ||sti** 1. (*s*)cambiare A, barattare A; *sng.*: *susikeĩsti viėtomis* scambiarsi i posti; 2. (*kryžmai sudėti*) incrociare A; *sėdėti, kójas ~tus* sedere a gambe incrociate
- sukėl||ėjas, -a** stimolatore *m* (*f*-trice), eccitatore *m* (*f*-trice); agente *m, f*; *ligōs ~ėjas* agente morbifero; ~*lmas* eccitamento *m*, incitamento *m*; *aistrų ~lmas* incitamento delle passioni
- sukėlti** 1. (*sudėti*) alzare A, levare A, caricare A; *sng.*: *susikėlė maišūs į vežimą* ha caricato i sacchi

sul carro; 2. (*sukraustyti*) trasferire A, traslocare A; 3. (*būti priežastimi*) causare A, destare A, provocare A, suscitare A; s. *juōkq* suscitare il riso; s. *itarimūs* destare sospetti; s. *sąmyšį* scatenare un pandemònio; s. *apėitq* stuzzicare l'appetito; 4. (*sujudinti*) far muovere, mettere in agitazione; 5. (*pažadinti*) svegliare A; destare A; ◇ *visūs aūt kōjū* s. allarmare tutti quanti

sukėmpėti indurirsi, insecchirsi

sukėpinti arrostiti A, abbrustolire A

sukėpti 1. essere cotto; 2. seccarsi; *sukėpo lūpos* si sono seccate le labbra

sukeŗgti 1. unire A, legare A; 2. (*gyvulius*) accoppiare A, fecondare A, montare A

sukeróti crēscere E, fiorire E, svilupparsi

sukėrpėti *prk.* invecchiare E; svigorirsi; indurirsi

sukėŗti 1. sconquassarsi, sgangherarsi; 2. *prk.* afflosciarsi, infiacchirsi

sukiauksėti mettersi ad abbiare

sukibirkŗčiūoti cominciare a scintillare (a sfavillare)

sukib||ti 1. unirsi, congiungersi; *sngr.: susikĩbti raĩkomis* prendersi per mano; 2. (*pradėti muŗti*) azzuffarsi, venire alle mani; 3. *prk.* (*sukrusti*) mettersi a fare q.c.; *visĩ ~o ĩ dārbq* tutti si sono messi a lavorare

sukietė||jimas 1. indurimento *m*; 2. (*skysčių*) solidificazione *f*; 3. (*vidurių*) *med.* stipsi *f*; stitichezza *f*; ~*ti* indurirsi; solidificarsi

sukietin||ti 1. indurire A; solidificare A; 2. rendere stitico; stringere A; *citrĩnos sũltys ~a vidurius* il succo di limone rende stitico l'intestino

sukikėnti mettersi a ridacchiare

sukil||ėlis, -ė insorto *m* (*f-a*), ribelle *m, f*, rivoltoso *m* (*f-a*); ~*lmas* insurrezione *f*, rivolta *f*, sommossa *f*; *numalŗinti ~lmq* reprimere un'insurrezione

sukil(n)óti caricare A (*sollevando*)

sukil||ti 1. insorgere E, ribellarsi, sollevarsi; ~*ti prieŗ engėjus* sollevarsi contro l'oppressore; 2. (*atsikelti*) alzarsi, levarsi; 3. (*imtis kq daryti*) mettersi a fare q.c.; *visĩ ~o řaũkti* tutti si sono messi a gridare

sukil||as(is) rotazione *f*, giro *m*; *Žėmės ~asis aplĩnk Sāulė* rotazione della Terra intorno al Sole; *galvōs ~asis* capogiro *m*, vertigine *f*

sukimŗti calcare A, pigiare A, stipare A, spingere dentro; *dāiktus s. ĩ dėŗē* calcare la roba in una cassa; *sngr.: vaŗiāvo susikimŗę* viaggiavano stipati

sukinė||ti (ri)girare A, volteggiare A; ~*tis* aggirarsi, girellare A; ~*jasi pō kambarius* si aggira per le stanze

sukinỹs 1. giro *m*, rotazione *f*, volteggio *m*; 2. *mat.* sólido di rotazione; 3. piroetta *f*

sukinkỹti (*arklius*) attaccare A; (*jaučius*) aggaggiare A

sukió||ti girare A, voltare A; ~*tis* 1. aggirarsi, rigirarsi; 2. volteggiare A; *aukŗtai ~josi vānagas* in alto volteggiava uno sparviero

sukirčiūoti *lingv.* accentare A, segnare con l'accento

sukĩrkinti indispettare A, irritare A

sukirm||ỹti bacarsi; ~*ŗęs obuolỹs* mela bacata

sukirp||ėjas, -a tagliatore *m* (*f-trice*); ~*lmas* taglio *m*

sukĩŗpti tagliare A (*con le forbici*); s. *drabũŗi* tagliare un ābito

sukĩŗ||sti 1. spaccare A, tagliare A (*con la scure*); 2. (*suđuoti*) colpire A, dare un colpo; ~*sti ārkliui botagũ* frustare il cavallo; 3. *ŗnek.* (*per egzaminq*) bocciare A; *jĩ ĩŗ istōrijos ~to* fu bocciato in storia; 4. (*eiti laŗybũ*) scommettere A, fare una scommessa; *sngr.: susikĩŗsti ĩŗ laĩkrodŗio* scommettere un orologio; 5. *ŗnek.* (*suvalgyti*) mangiare con avidità, sgranare A

sukĩŗŗinti attizzare A, istigare A, incitare A, mettere la discordia

sukĩŗti 1. ficcare A, cacciare A, pigiare A; *sngr.: susikĩŗti rankās ĩ kiŗėnė* ficcarsi le mani in tasca; 2. (*suartinti*) avvicinare A; 3. *ŗnek.* (*ĩŗleisti*) spendere A, sperperare A

sukiŗrti forarsi, bucarsi

sukiũŗ||inti fracassare A, sgangherare A; ~*ti* 1. fracassarsi, sgangherarsi, rōmpersi; ~*ęs kiaušĩnis* uovo rotto; 2. *prk.* svigorirsi, indebolirsi

suklaĩdĩnti far sbagliare, indurre in errore

suklaipỹti 1. stōrcere A, piegare A; *sngr.: susiklaipė daĩtys* denti storti; 2. (*batus*) scalcagnare A

suklampóti calpestare A, pestare A

suklasifikúoti classificare A

suklastó||jimas falsificazione *f*, contraffazione *f*; *pāraŗo ~jimas* falsificazione di una firma; ~*ti* falsificare A, contraffare A; ~*ta pažymā* certificato falso

suklaũpti inginocchiarsi, mettersi in ginocchio

sukleb||ėnti, ~ėti battere leggermente

suklegėnti, sukłėgti mettersi a schiamazzare, vociare A

suklér̥ti sconquassarsi, sgangherarsi; *suklêrusios dūrys* porta sgangherata

suklesté||jimas fioritura *f*, sviluppo *m*, rigoglio *m*, vigore *m*; *menū ~jimas* fioritura delle arti; *~ti* fiorire *E*, prosperare *A*, essere nel suo pieno vigore

suklibti sconquassarsi, sgangherarsi

suklydīmas errore *m*, sbaglio *m*

suklijúoti incollare *A*, attaccare con la colla

suklīkti mandare un grido; *nē sāvō balsū s.* mandare un grido straziante

suklīmpti sprofondarsi (*in q.c. di cedevole*); *s. ġ puřvq* impantanarsi

suklỹpti 1. sconquassarsi, sgangherarsi; 2. svigorirsi, indebolirsi

suklỹ||sti sbagliare *A*, cadere in errore; *~do skai-čiuodamas* ha sbagliato nel calcolo

sukliudyti impedire *A*, ostacolare *A*, intralciare *A*; *lietūs sukliudė išvyką* la pioggia ha impedito la gita

sukliuksėti mettersi a gorgogliare

sukliūti (*susidurti*) scontrarsi, urtarsi; incastrarsi

suklodūoti stratificare *A*

suklō||styti 1. piegare *A*; 2. *žr. suklōti* 1; *~ti* 1. stendere *A*, mettere disteso; *sng.: dvīem aňtklodėm susiklōjau* mi sono coperto con due panni; 2. mettere insieme

suklupdyti mettere in ginocchio

suklūp||ti 1. inginocchiarsi, mettersi in ginocchio; 2. inciampare *E/A*, incespicare *A*; *~o skaitydamas* ha incespicato nel leggere

suklūsti mettersi in ascolto, porgere l'orecchio

suknāisioti džn. grufolare *A*; mettere sottosopra

suknařkti mettersi a russare

suknėlė veste *f*, abito *m* (*femminile*); *vestūvinė s.* abito da sposa

sukneřkti mettersi a piagnucolare

suknėžinti fracassare *A*, spaccare *A*

suknėži fracassarsi, spaccarsi, rómpersi

sukniā žr. suknėlė; *vakarinė s.* abito da sera

sukniaūkti mettersi a miagolare

suknibždėti mettersi a brulicare; cominciare ad agitarsi

sukniėdyti ribadire *A*; inchiodare *A*

suknīsti 1. grufolare *A*; 2. *prk. (sujaukti)* frugare *A*, rovistare *A*, mettere sottosopra

sukniūbti 1. cadere *E*, cascare *E*; *s. aňt kėlių* cadere sulle ginocchia; 2. (*užkliūti*) inciampare *E/A*, incespicare *A*; 3. (*sulinkti*) piegarsi, incurvarsi

sukolektỹvinti collettivizzare *A*

sukomandūoti dare il comando, ordinare *A*

sukompiliūoti compilare *A*, redigere *A*

sukomplektūoti completare *A*, rendere completo

sukomplikūoti complicare *A*, rendere difficile; *sng.: ligà susikomplikāvo* la malattia si è complicata

sukomponūoti comporre *A*; formare *A*

sukompromitūoti compromettere *A*; *sng.: ĵis galutinaĩ susikompromitāvo* si è compromesso definitivamente

sukoncentrūoti 1. concentrare *A*; ammassare *A*, raccogliere *A*; *s. kariuomenę* concentrare le truppe; *prk.: s. dėmesį* concentrare l'attenzione; 2. condensare *A*

sukonstrūoti progettare *A*; costruire *A*

sukontroliūoti tenere sotto controllo

sukósėti dare un colpo di tosse

sukóšti versare dentro attraverso un filtro

sukráiglioti aggrovigliare *A*, arruffare *A*

sukraipỹti incurvare *A*; storcere *A*; *sng.: susikraipęs mėdis* albero curvo

sukramtỹ||ti 1. masticare *A*; *geraĩ ~k maĩstą* mastica bene il cibo; 2. mordre *A*; pungere *A* (*più volte*)

sukránksėti mettersi a gracchiare

sukraňkšti žr. sukreňkšti

sukraňkti emettere un gracchio

sukrapšt||yti 1. (*sustumti*) riunire *A*, ammucciare *A*; 2. *šnek. (surinkti)* racimolare *A*, raggranellare *A*; *šaĩp taĩp sukrāpstė kiek pinigų* riuscì a raggranellare un po' di soldi

sukratỹti 1. (*supurtyti*) scuotere *A*, scrollare *A*; *s. pagálvę* sprimacciare un guanciaie; 2. (*kelyje*) far sobbalzare; schiacciare *A*; *sng.: brāškės susikrātė bėvežant* le fragole si sono schiacciate durante il trasporto

sukráu||styti sistemare *A*, disporre *A*, mettere a posto; *~ti* 1. mettere insieme, accumulare *A*, ammassare *A*; *~ti málkas ġ kũgi* mettere la legna in catasta (accatastare la legna); *sng.: daĩg darbų susikrovė* si sono accumulati molti lavori; 2. mettere dentro, caricare *A*, collocare *A*, porre *A*; *~ti lagaminūs ġ mašĩną* caricare le valigie in macchina; *sng.: susikrāuk sąsiuvinius ġ stálėių* metti i tuoi quaderni nel cassetto; 3. (*išauginti*) far spuntare, mettere fuori; 4. (*lįzdą*) fare il nido, nidificare *A*; 5. (*turtus*) accumulare *A*, far denaro; *sng.: dīdelį turįą susikrovė* si è fatto un patrimonio

sukrebžd||énti, ~éti cominciare a raschiare (a grattare)
sukreidúoti sporcare di gesso
sukreivéti incurvarsi, piegarsi, inflètersi
sukreivinti incurvare A, piegare A
sukrekéti, **sukrèkti** žr. **sukrešéti**
sukreñkšti fare il ràschio; dare un colpo di tosse
sukrèsti 1. dare una scossa, scuòtere A, scrollare A, sovvertire A; 2. far tremare, far venire i brividi; 3. *prk.* turbare A, frastornare A, sconvolgere A; *šl žinià jà sùkrètè* questa notizia la sconvolse; 4. (*sudrèbti*) versare dentro (*q.c. di denso*)
sukrešéti, **sukrèsti** coagularsi, aggrumarsi, rapprèndersi; *sukrèšes kraujas* sangue coagulato
sukrètlimas scossa *f*; sconvolgimento *m*, turbamento *m*; *med.:* *smegenų s.* commozione cerebrale
sukrýkšti lanciare un grido di gioia
sukrikti disfarsi, disgregarsi, sfasciarsi
sukriñsti mangiare rosicchiando
sukriòkti mëttersi a urlare (*a voce bassa*)
sukriòš||ti šnek. invecchiare E; svigorirsi, indebolirsi; ~es *sėnis* vecchio decrepito
sukrýpti 1. incurvarsi; inclinarsi; stòrcersi; 2. *prk.* (*sumenkti*) sciuparsi; rovinarsi
sukri||sti 1. accasciarsi; cadere E, cascare E; ~to *añt kėdės* si accasciò su una sedia; 2. (*sugulti*) sdraiarsi, coricarsi; 3. *prk.* (*suliesėti*) dimagrire E; ~tes *vėidas* viso magro (smunto); 4. (*verdant išsileisti*) essere troppo cotto; sciogliersi
sukritikúoti criticare severamente, stroncare A
sukriuksėti emëttere un grugnito
sukrizėnti šnek. mëttersi a ridacchiare
sukryžiúoti incrociare A; *sng.:* *keliaĩ susikryžiúoja* le strade s'incrociano (s'intersecano)
sukrýžmin||imas biol. incrocio *m*; ~ti *biol.* incrociare A; accoppiare A
sukrovimas caricamento *m*; imballatura *f*; *s. ĩ dėžės* incassatura *f*
sukrūs 1. (*apie siūlą*) torto, ritorto, intrecciato; 2. žr. *apsukrūs*
sukrù||sti 1. cominciare a muóversi, mëttersi in agitazione; 2. mëttersi (darsi) a fare *q.c.*; ~to *ieškóti* si sono messi a cercare
sukrùšti šnek. 1. (*sutrinti*) pestare A, tritare A; 2. (*sudaužti*) rómpere A, spaccare A; 3. (*sukimšti*) pigiare A, stipare A
sukrutėti muóversi leggermente, mëttersi in moto; *nė lapėlis nesukrutėjo* non si è mossa nemmeno una foglia

sukrùtinti cominciare a muóvere, mëttere in movimento
sukrùvinti insanguinare A, macchiare di sangue; *sng.:* *susikrùvinti rankas* insanguinarsi le mani
sùktas 1. (*apie siūlą*) torto, ritorto; 2. (*apie žmogų*) furbo, scaltro, astuto, pèrfido
sùk||ti 1. girare A, voltare A; ~ti *krāną* girare il rubinetto; *sng.:* ~tis *apie sąvo ašį* girare intorno al proprio asse; 2. (*ratu*) r(u)otare A, roteare A, volteggiare A; *aukštaĩ ~o krėgždės* le rondini volteggiavano in alto; *sng.:* *Mėnulis ~asi aplink Žemę* la Luna ruota attorno alla Terra; *prk.:* *šimtaĩ minčių ~osi jō galvojė* mille pensieri gli mulinavano nella testa; 3. (*kreipti*) vòlgere A, (s)voltare A, girare A/E; *kėlias ~a ĩ kaĩrę* la strada volta (volge) a sinistra; *sng.:* ~is *atgal* vòltati indietro; *kalbà ~asi apie politiką* il discorso verte sulla politica; 4. (*vyti*) attorcigliare A, tòrcere A; arrotolare A; *viřvę ~ti* attorcigliare una fune; *ūsūs ~ti (raityti)* arricciare i baffi; *sng.:* ~tis *suktinę* arrotolare una sigaretta; 5. (*lizdą*) fare il nido; 6. (*filmą*) girare un film; 7. (*sviestą*) fare il burro (*nella zàngola*); 8. (*skaudėti*) dolere E, far male; 9. (*apgauti*) imbrogliare A, truffare A; *ō gálvą ~ti (svarstyti)* rómpersi la testa, scervellar-si; *añt liežuvio galo ~tis (apie pamirštą žodį)* avere (*una parola*) sulla punta della lingua
suktybė truffa *f*, frode *f*, bidonata *f*
suktinė sigaretta *f* (*fatta dal fumatore stesso*)
1 suktinis 1. *kul.* involtino *m*; 2. *etnogr.* danza popolare lituana
2 suktinis 1. (*apie siūlą*) ritorto, torto; 2. (*apie laiptus*) a chiòcciola
sùk||tis 1. žr. *sùkti*; 2. *šnek.* (*meilintis*) corteggiare A, far la corte a *q.c.*; 3. *prk.* (*ruoštis*) affaccendarsi, affaticarsi; ~tis *apie puodus* affaccendarsi intorno alle pèntole; 4. *prk.* (*stengtis uždirbti*) campare E, tirare avanti; 5. (*svaigti*) girare A/E; *mán galvą ~asi* mi gira la testa
suktù||kas 1. *tech.* giravite *m*, cacciavite *m*; 2. (*plaukų*) bigodino *m*; 3. (*žaislas*) tròttola *f*; 4. *av.* avvita-tamento *m*; 5. *sport.* piroetta *f*; ~vas *tech.* àrgano *m*, verricello *m*
sukudakúoti fare coccodè
sukuĩsti mëttere sottosopra
sukùkčioti dare un singhiozzo
sukukúoti fare cucù
sukùlti rómpere A, spaccare A; *sng.:* *lėkštė susikūlė* si è rotto un piatto

sukultūrėti diventare (più) educato, istruito

sukultūrinti 1. rendere istruito, civile; 2. rendere coltivabile, coltivare A

sukuŋp||ti ingobbire E; (in)curvarsi, piegarsi; ~*ęs sėnis* vecchio ingobbito

sukunkuliuoti 1. cominciare a bollire (a gorgogliare); 2. *prk.* animarsi, mettersi in agitazione

sukuopti raccogliere A, accumulare A, riunire A

sukūrėjas, -a creatore *m* (*f*-trice), fondatore *m* (*f*-trice)

sukūrėnti bruciare A; consumare A; *s. visās malkas* consumare tutta la legna

sukūrīmas creazione *f*, fondazione *f*, costituzione *f*, formazione *f*; *sng.*: *draugljos susikūrīmas* costituzione di una società

sūkur||līngas vorticoso, turbinoso; ~*ys* 1. (*vandens*) vortice *m*, gorgo *m*, mulinello *m*; 2. *prk.* voragine *f*, turbina *m*, bāratro *m*, vortice *m*; *lvykių ~yjė* nel turbine degli avvenimenti; *vėjo ~ys* vortice (tromba) d'aria; *šokio ~yjė* nel vortice della danza; ~*iūota* vorticoso, turbinoso; ~*iūota ūpė* fiume vorticoso

sukufkti cominciare a gradicare

sukufpti fare, costruire q.c. negligenemente

sukūr||styti 1. (*ugni*) attizzare A; 2. *prk.* eccitare A, istigare A, incitare A, sobillare A; ~*styti pavýdą* eccitare l'invidia; ~*ti* 1. (*įdegti*) accendere A, attizzare A; 2. (*įsteigti*) creare A, formare A, fondare A, istituire A; *sng.*: *susikūrė naują mokyklą* è stata fondata (è nata) una nuova scuola; 3. (*padaryti*) creare A, comporre A; ~*ti eilėraštį* comporre una poesia; ~*ti vaīdmenį* creare una parte

sukūtis 1. (*žaislas*) tróttola *f*; 2. *bot.* ipomèa *f*; 3. *zool.* girino *m*

sukuždėti sussurrare A, bisbigliare A; *s. į ausį* sussurrare all'orecchio

sukvailėti istupidirsi, imbecillire E

sukvail||inti istupidire A, intontire A, imbarazzare A; ~*ioti* impazzire E, ammattire E; pèrdere la ragione

sukvaišėti *žr.* *sukvailėti*

sukvarksėti (cominciare a) gradicare A (*apie varlę*), gracchiare A (*apie varną*)

sukviē||sti invitare A, chiamare A, convocare A; *sng.*: *susikviečiau draugūs vakariėnei* ho invitato gli amici a cena; ~*tīmas* convocazione *f*

sukvỹkti mettersi a strillare; squittire A

sukvĩpti emanare profumo

sulà *bot.* sūcchio *m*, umore *m*, linfa *f* (*delle piante*)

sulaibėti divenire più sottile; dimagrire E

suláidy||ti stirare A; ~*tos kėlnės* calzonì stirati

suláidoti seppellire A (*tutti quanti*)

sulaikymas 1. arresto *m*, cattura *f*; *teis.* detenzione *f*; 2. sospensione *f*, trattenimento *m*, impedimento *m*; *med.*: *šlapimo s.* ritenzione urinaria

sulaikýti 1. fermare A, trattenere A, arrestare A, sospèndere A; *s. kraujāvimą* arrestare un'emorragia; *s. kvėpāvimą* trattenere il respiro; *sport.*: *s. kāmūolį* parare il pallone; *sng.*: *vōs susilaikė neverkusi* a stento si trattenne dal piangere; 2. catturare A, arrestare A; *s. vāgį* catturare un ladro; 3. (*sutrukdyti*) impedire A, intralciare A, ostacolare A; *s. eīsmą* intralciare il traffico

sulaipinti far salire, imbarcare A; *s. keleiviūs į lėktuvą* imbarcare i viaggiatori sull'aereo

suláistyti versare addosso, bagnare A, macchiare A; *sng.*: *vyñū susiláiščiau* mi sono rovesciato il vino addosso

sulaižýti 1. mangiare tutto leccando; 2. (*sulyginti*) lisciare A, spianare A; *sng.*: *pláukus susilaižyti* lisciarsi i capelli

sulakstýti fare una corsa, dare una scappatina; andare e tornare

sulàkti mangiare tutto lappando

sulámdyti sgualeire A, spiegazzare A; *sng.*: *susilámđės švarkas* giacca spiegazzata

sulankstý||ti 1. *džn.* (in)curvare A, piegare A, flètere A; *sng.*: *skardà susilankstė* la lamiera si è incurvata; 2. piegare A, accartocciare A; ~*k stáltiesę* piega la tovaglia

sulapóti mettere fuori le foglie, germogliare E/A, andare in rigoglio

sulapsėti (*sparnais*) battersi le ali, starnazzare A

sulas||ioti, ~ýti raccogliere A, riunire A

sulāšinti 1. macchiare A, lasciare macchie (*di gocce*); 2. versare liquido (*a gocce*); *s. váistus* mettere le gocce, somministrare una medicina (*in gocce*)

sulauké||ti inselvatichirsi; *šuō ~jo* il cane si è inselvatichito

suláu||ti 1. aspettare A, attendere A; ~*iau brólio* (*pareinant*) ho aspettato mio fratello (*fino al suo ritorno*); *išėjo, nesuláuķes pietų* è uscito senza aver aspettato il pranzo; *sng.*: *jį susiláuķė sūnaūs* ha avuto un figlio; 2. vivere E, arrivare E (*fino a*); *jis ~ė šiņto mėtų* è arrivato a cent'anni; *sng.*: *žllo pláuķo susiláuķti* fare i capelli bianchi, invecchiare E

suláužyti 1. rómpere A, fracassare A, spaccare A; *sng.*: *susiláužyti raĩkq* rómpersi un braccio; 2. *prk.* violare A, trasgredire A; *s.* *pāžadq* violare una promessa; 3. *spst.* marginare A, impaginare A
suledėti diventare di ghiaccio, agghiacciarsi
sulėisti 1. lasciar entrare, immettere E, introdurre E; *žmónes s. ĩ sālę* lasciare entrare la gente nella sala; 2. (*susmeigti*) mēttēre dentro, (con)ficcare A, piantare A; *nagūs s.* conficcare gli artigli; 3. (*įšvirkšti*) iniettare A; *s. vāistus* iniettare un farmaco; 4. (*sutirpdyti*) fōndere A, strūggere A, sciogliere A; *sng.*: *sniėgas sáulėje susilėido* la neve si è sciolta al sole; 5. (*sušlieti*) far combaciare, congiungere A, connettere A
sulėkti arrivare E (radunarsi, riunirsi) in volo
suleĩkti curvare A, piegare A, flēttēre A; *s. pō-pieriaus lākštq* piegare un foglio; *s. kójas* flēttēre le gambe; *sng.*: *eĩna susileĩkėš* cammina curvo (ingobbito)
sulėpti afflosciarsi, avvizzire E
sulėsinti dare da mangiare (*agli uccelli*)
sulėsti beccare (mangiare) tutto
suletėnti calpestare A, pestare A
sulėtė||ti rallentarsi; *dárbo tēmpas ~jo* il ritmo del lavoro si è rallentato
sulėtinti rallentare A; *s. žĩngsnį* rallentare il passo
sulfátas *chem.* solfato *m*
suliáudinti rendere popolare, popolarizzare A
sulýdymas 1. (*ištirpďymas*) fusione *f*, scioglimento *m*; 2. (*suvirinimas*) saldatura *f*
1 sulýdyti far bagnare dalla pioggia
2 sulýdyti 1. fōndere A, sciogliere A, strūggere A; *sng.*: *vāškas lengvai susilýdo* la cera fonde facilmente; 2. legare A; saldare A
suliepsnó||ti infiammarsi, accēndērsi, avvampare E; *prk.*: *įĩs ~jo pykčĩu* si è infiammato d'ira
suliesėti dimagrire E, dimagrirsi
suliėsti accostare A, toccare A, mēttēre a contatto; *sng.*: *alkúnėmis susiliėsti* toccarsi con i gòmiti
1 sulietĩ 1. bagnare A, macchiare A; *stáltiesę vynĩ s.* macchiare la tovaglia di vino; 2. *šnek.* colpire A; *botagũ s.* frustare A
2 suliėti *prk.* (*sujungti*) unire A, fōndere A; *sng.*: *susiliėjo dvĩ grūpės* i due gruppi si sono fusi
sulig *prl.* (*su ĩnag.*) 1. (*žymint vietq*) fino a; *kāsos ĩlgũmo s. jōs júosmeniu* le trecce le arrivano fino alla cintura; 2. (*žymint laikq*) da; con; *s. tà dienà* da quel giorno; *s. sáulės tekėjimu atsikėlti* alzarsi col sole; 3. (*lyginant*) come; tanto quanto

sulýgin||ti 1. (*paviršiũ*) spianare A, livellare A, pareggiare A; *~ti dirvq* spianare il terreno; 2. (*drabužius*) stirare A; 3. (*suvienodinti*) uguagliare A, equiparare A, parificare A, livellare A; *~ti tėises* parificare i diritti; *mirtis visũs ~a* la morte livella tutti; *sng.*: *susilyginti sũ kuõ* uguagliarsi a (con) qc.; ♦ *sũ žemė ~ti* rādere al suolo, distrūggere completamente
sulygiúoti mēttēre in fila, allineare A
sulýgti 1. contrattare A, accordarsi; *s. dēl káinos* contrattare un (accordarsi sul) prezzo; 2. (*susilazinti*) scommettere A
sulikvidúoti liquidare A
sulingúoti cominciare ad ondulare (a dondolare)
suliniúoti rigare A
suliĩk||ti piegarsi, incurvarsi, ingobbirsi; *sũ mėtaiš ĩ kũprq ~o* con gli anni si è ingobbito
sulipďyti 1. incollare A, attaccare A; 2. fare A, costruire A; *sng.*: *susilipďyti ĩlzdq* farsi un nido; 3. *prk.* combinare A; *vestuvės s.* combinare un matrimonio
1 sulĩp||ti salire E; imbarcarsi; arrampicarsi; *visĩ ~o ĩ tráukinĩ* tutti sono saliti sul treno; *~ti ĩ laĩvq* imbarcarsi su una nave
2 sulĩp||ti incollarsi, attaccarsi; (*knygos*) *lāpai ~o* le pagine si sono attaccate
sulýs||ėlis, -ė persona magra, stecco *m*; *~ĩmas* dimagrimento *m*
sulĩsti 1. conficcarsi, penetrare E; *spyglýs suliĩdo ĩ raĩkq* la spina si è conficcata nella mano; 2. entrare E; *vaikai suliĩdo ĩ vādenĩ* i bambini sono entrati in acqua; *s. ĩ purvq* impantanarsi; *ĩ skolàs s.* impegnarsi nei débiti
sulýs||ti dimagrire E; *labai ~ai* sei molto dimagrito
sulýti bagnarsi per la pioggia
sulitúoti *tech.* saldare A
suliũliúoti mēttērsi a ondeggiare
sulópyti rammendare A, rappezzare A, rattoppare A; *sng.*: *kėlnes susilópyti* rattopparsi i calzoni
sulóšti giocare A; *s. kōrtomis* giocare a carte
1 sulóti (*sunktis*) gocciolare A, stillare E
2 sulóti (*loti*) mēttērsi ad abbaire
sulĩpti *žr.* čĩulĩpti
sultĩng||as succoso, sugoso, succulento; *~as vāsius* frutto succoso; *~ũmas* succosità *f*, sugosità *f*
sultĩnýs *kul.* brodo *m*; *vištĩenos s.* brodo di gallina
sũ||tys *dgs.* 1. succo *m*, sugo *m*; *výnuogiũ ~tys* succo d'uva; *~čĩũ spaustĩvas* spremitòio *m*, spremifrutta *m* inv; 2. *anat.* succo *m*; *skrandžio ~tys* succo gastrico

sultōnas sultano *m*

sulūošin||*ti* mutilare A, storpiare A; *avārijoje jī ~o* l'incidente lo ha mutilato

sulūžinėti *džn.* spezzarsi, scheggiarsi

sulūžti rōmpersi, frantumarsi, fracassarsi

sumā 1. *mat.* somma *f*; *bendrā s.* somma totale; 2. *bažn.* messa *f*

sumáigyti 1. spiegazzare A, sgualcire A; 2. schiacciare A, ammaccare A; *sng.*: *susimáigę vaĩsiai* frutta ammaccata

sumainyti (s)cambiare A, barattare A; *sng.*: *susimaĩnėme kepūrėmis* ci siamo scambiati i cappelli

sumaiš||yti 1. (ri)mescolare A, mischiare A; *sumaišę vėnq sū vādeniu* ha mescolato l'acqua col vino; ~yti *kortās* rimescolare (scozzare) le carte; 2. confondere A, turbare A; impedire A, disturbare A; ~ei *mān pāmoka* mi hai disturbato la lezione; *sng.*: *mān visāi miñtys susimaišę* ho le idèe confuse

sumaištis *žr.* sāmýšis

sumáitoti 1. (*išvarginti*) spossare A, fiaccare A; 2. (*sugadinti*) rovinare A, guastare A

sumakalúoti 1. (*išmaišyti*) mescolare A; 2. *prk.* mēttēre in disórdine; confondere A

sumaknóti sporcare A, imbrattare A, infangare A; *sng.*: *kójas susimaknójau purvėne* mi sono infangato i piedi

sumál||ti macinare A, tritare A; ~ti *grūdus* macinare il grano; ~tā *mėsā* carne tritata; *ĩ ĩ dūlkes kq* ~ti ridurre qc. in pólvēre

sumān||ymas idèa *f*, trovata *f*; intenzione *f*, progetto *m*; ~ingas *žr.* *sumanūs*; ~yti avere un'idèa; progettare A, ideare A; ~ė *parašyti knygq* ha avuto l'idèa di scrivere un libro; 2. (*sugebėti*) potere A, sapere A, èssere in grado; *kād ~ytu, vėskq padarytu* se potesse farebbe tutto

sumánkyti sgualcire A, spiegazzare A

suman||umas perspicacia *f*, sagacia *f*; ~ūs perspicace, àbile, destro, svelto, sveglio

sumargúoti spiccare vistoso; risaltare E; diventare variopinto

sumarmaliúoti mēttērsi a borbottare, brontolare A

sumarmėti 1. (*nugrimzti*) sprofondarsi, immērgersi; 2. *šnek.* entrare con fracasso

sumāsinti *žr.* *suvilióti*

sumaskatúoti cominciare a muòvere, scodinzolare A

sumąstýti *žr.* *sugalvóti*

sumatýti vedere A; avvistare A; accòrgersi di q.c.

sumaũkti 1. (*suvelti*) spiegazzare A; 2. *šnek.* (*išgerti*) tracannare A

sumauróti mēttērsi a muggire (a ruggire)

sumaũsti (cominciare a) dolere E

sumáuiti 1. infilare A; calzare A; *sng.*: *susimáuuk piřšines* infilati i guanti; 2. *šnek.* (*subėgti*) entrare di corsa; 3. *šnek.* (*sukirsti*) bocciare A; compro-mēttēre A

sumazg||ióti, ~yti annodare A, legare A

sumazgó||ti lavare A; ~jau *indūs* ho lavato i piatti

sumažė||jimas diminuzione *f*; abbassamento *m*; calo *m*; ~ti 1. impiccolirsi, rimpiccinirsi; 2. diminuire E, calare E, abbassarsi, ridursi; *vandėns lėgis ~jo* il livello d'acqua si è abbassato; ~jo *šaltis* il freddo è diminuito

sumāžin||imas riduzione *f*, ribasso *m*; ~ti ribassare A, ridurre A, diminuire A; ~ti *káinq* ribassare il prezzo

sumāžti *žr.* *sumažėti*

sumedėti diventare legnoso, indurirsi; irrigidirsi

sumedžió||ti 1. cacciare A, uccidere durante la caccia; ~tas *žvėris* animale cacciato, cacciagione *f*; 2. *prk.* (*suieškoti*) procacciare A, procurare A; *sng.*: *susimedžióti pinigų* procurarsi dei soldi

sumėgzti annodare A, legare A; *sng.*: *kalbā nesusi-mezga* il discorso non fila; *ĩ vōs gālq sū galū s.* (*sunkiai verstis*) campare a stento

sumekėnti (mēttērsi a) belare A

sumėlynúoti apparire azzurro, azzurreggiare A

sumel||úoti dire una bugia, mentire A; *jīs mán ~avo* mi ha mentito

sumenkė||jimas indebolimento *m*, affievolimento *m*; ~ti 1. indebolirsi, affievolire E; *atmintis ~jo* la memoria si è indebolita; 2. dimagrire E

sumėnkĩn||imas svalutazione *f*, deprezzamento *m*, menomazione *f*; ~ti svalutare A, deprezzare A, sminuire A, rimpiccolire A; ~ti *kienō nuopelnus* sminuire i mēriti di qc.; ~ti *dárbaq* deprezzare un'òpera

sumėnkti indebolirsi, svigorirsi, affievolirsi

1 sumėrkti (*akis*) chiudere A (*gli occhi*)

2 sumėřkti 1. (*skalbinis*) mēttēre (*i panni*) in ammollo; 2. bagnarsi per la pioggia

sumėsti 1. (*įmesti*) gettare A, buttare A (*dentro*); *sūmetė žuvīs ĩ vādenį* ha buttato i pesci in acqua; 2. (*sukrauti*) ammucciare A, accatastare A; 3. (*pakrauti, iškrauti*) caricare A, scaricare A; *sng.*: *susimetė lentās ĩ vežimq* ha caricato le assi su un carro; 4. *šnek.* (*suvokti*) intēndere A, capire A;

rëndersi conto di q.c.; *jis greit viską sùmeta* capisce tutto al volo; 5. *šnek.* (*suskaičiuoti*) fare i conti; 6. (*sudėti pinigų*) fare una colletta; pagare il proprio tributo; ◇ *s. aūt kō kalę* scaricare la colpa addosso a qc.

sumeškeriōti prëndere un pesce, pescare A

sumetīm||as ragione *f*, motivo *m*; *jis tūri sàvo ~ūs* ha i suoi motivi; *sveikātos ~ais* per motivi di salute

sumėtyti džn. buttare A, gettare dentro (*più volte*)

sumetrikúoti registrare un matrimonio civile

sumiaũkti fare miao, cominciare a miagolare

sumiesčionėti imborghesirsi

sumiėšti mescolare A, agitare A; *s. vėnq sù vāndeniu* annacquare il vino

sumigdyti mēttere a letto, coricare A, far dormire

sumlgti addormentarsi (*in molti*)

sumygti schiacciare A, comprimere A

sumlgti 1. scompigliarsi, arruffarsi; 2. imbarazzarsi, confondersi

sumik||čiōti, ~sėti (cominciare a) balbettare A, barbugliare A

sumykti emēttere un muggito

sumlñ||dyti, ~džioti calpestare A, pestare A, schiacciare coi piedi

suminėti menzionare A, ricordare A, elencare A (*tutti quanti*)

sumlñkyti impastare A; *s. tēšlq* fare la pasta

suminkštė||jimas 1. ammolimento *m*, rammollimento *m*; *med.:* *smegenų ~jimas* rammollimento cerebrale; 2. *lingv.* palatalizzazione *f*; *~ti* 1. ammorbirsi, ammolirsi; 2. *prk.* raddolcirsi, intenerirsi, mitigarsi; 3. *lingv.* palatalizzarsi

sumlñkštin||imas ammorbimento *m*, addolcimento *m*; *~ti* 1. ammorbire A, addolcire A, ammolire A; *~ti ódq* ammorbire la pelle; *chem.:* *~ti vādenį* addolcire l'acqua, 2. *prk.* intenerire A, impietosire A; 3. *lingv.* palatalizzare A

sumlñ||ti calpestare A, pestare A, battere coi piedi; *gėlės ~ti* pestare i fiori; *~tas tākās* sentiero battuto

sumirg||ėti, ~uliūoti 1. (cominciare a) scintillare A, brillare A; 2. *žr.* *sumarguoti*

sumlñrkčioti žr. *sumlñrkšėti*

sumlñrkýti intingere A, inzuppare A; *dūonq s. plėne* inzuppare il pane nel latte

sumlñrkšėti (cominciare a) battere le pàlpebre

sumlñrk||ti bagnarsi, inumidirsi, inzupparsi; *vėsas ~aũ* sono bagnato fràdicio

sumlñsti farsi grande, diventare adulto

sumlñšimas confusione *f*, agitazione *f*

sumlñšti 1. (*susimaišyti*) mescolarsi, mischiarsi, fñdersi; 2. (*suirti*) disfarsi; fallire E; 3. (*sutrikti*) confñdersi, imbarazzarsi

sumobilizūoti mobilitare A

sumodėnėti modernizzarsi

sumodėninti modernizzare A

sumojūoti (cominciare a) agitare A, muovere A

sumokėti pagare A; *s. skōlq* pagare un dēbito, sdebitarsi

sumontūoti montare A, installare A

sumos||tagūoti, ~ūoti agitare A; battere A; *spar-naĩs ~ūoti* battere le ali

sumoteriškėti diventare donna

sumo||ti 1. agitare A, muovere A; *rankà ~jo* ha fatto un cenno con la mano; 2. *prk.* (*suprasti*) intendere A, capire A; *nesumojau, kq darýti* non capivo cosa dovevo fare

sumuĩ||inti, ~ūoti 1. insaponare A; 2. consumare un intero sapone

sumũkti 1. ammolarsi; sciogliersi; 2. impantanarsi

sumũrdyti 1. far immērgere; 2. ficcare A, cacciare dentro

sumũryti 1. costruire muri; 2. impiegare tutti i mattoni

sumũrkšlinti šnek. 1. sporcare A, lordare A; 2. sgualcire A, spiegazzare A

sumũrkti (cominciare a) far le fusa

sumurmėti (cominciare a) borbottare A, brontolare A

sumũrti bagnarsi, inzupparsi, infradiciarsi

sumũřzinti sporcare A, imbrattare A, insudiciare A

sumũšti 1. picchiare A, percuotere A, dare botte; 2. (*nugalėti*) battere A, sconfiggere A; *s. prėšq* sconfiggere il nemico; 3. (*užsigauti*) far male; *sng.:* *susimũšti kėlį* farsi male al ginocchio; 4. (*sutrinti nuospaudq*) fare il callo, incallirsi; 5. (*susukti sviestq*) fare il burro (*nella zàngola*); 6. (*suplũkti*) battere A, pestare A; *sũmuštas tākās* sentiero battuto; 7. (*sudaužti*) rñmpere A, spaccare A; ◇ *kulnaĩs s.* battere i tacchi

sumuštinis panino imbottito

sunaiñn||imas distruzione *f*, strage *f*, sterminio *m*;

~ti distrũggere A, sterminare A, annientare A;

~tas miėstas città distrutta

sũnaitis nipote *m*

sunarñti unire A, incrociare A

sunárplioti aggrovigliare A, ingarbugliare A, avvilluppate A; *sng.*: *siūlas susinárpliojo* il filo si è aggrovigliato

sunárstyti congiungere A, montare A, strutturare A

sunaršyti mettere sottosopra, frugare A, rovistare A

sunaudoti consumare A, spendere A, usare A;

sng.: *lāistymui daūg vandeñs susinaudója* per annaffiare si consuma molta acqua

sunaujovinti modernizzare A

sunegaluoti sentirsi male, ammalarsi

sūnėnas nipote *m*

sunepatoginti mettere in imbarazzo

suner||aminti *knyg.* mettere in agitazione, inquietare A, preoccupare A; *~imti* inquietarsi, preoccuparsi, turbarsi

1 sunėrti (*panerti*) immergersi, tuffarsi (*in molti*)

2 sunėrti (*sujungti*) 1. unire A, legare A; crociare A; *rankàs s.* crociare le mani; 2. infilare A

sunėrvinti innervosire A, inquietare A; *sng.*: *jì susinėrvino* si è innervosita

sunešioti||ti 1. *džn.* portare A, depositare A, collocare A; *~jau visūs būtelius į rūšį* ho portato in cantina tutte le bottiglie; 2. consumare A, logorare A, sciupare A; *~ti bātai* scarpe lögore; *sng.*: *sijonas visāt susinešiōjo* la gonna si è tutta sciupata

sunėšti 1. portare dentro, mettere insieme; 2. ammucchiare A, ammassare A; raccogliere A; *sng.*: *susinėšti lizdq* farsi un nido

suniėkinti 1. umiliare A, disprezzare A; denigrare A, disonorare A; 2. dissuadere A

sunieksėti invigilacchirsi

suniežėti cominciare a prudere

sunykimas 1. decadenza *f*, declino *m*; 2. crollo *m*, rovina *f*; 3. indebolimento *m*

sunik||ti mettersi, darsi a fare q.c.; *~o skaityti* si sono messi a leggere

sunykti 1. (*dingti*) scomparire E, svanire E; 2. (*sumenkti*) deperire E, indebolirsi; 3. (*nuskursti*) decadere E; rovinarsi

suniokoti devastare A, distruggere A, rovinare A

suniřsti infuriarsi, adirarsi

suniuksėti affrettare A, sollecitare A

suniūk||ti oscurarsi, offuscarsi, rincupirsi; *dangūs ~o* il cielo si offuscò

suniūr||ėlis, -ė persona bürbera; *~es*, -usi *dlv.* bürbero, cupo, tetro, scontroso

suniūrkyti 1. (*nukamuoti*) infastidire A, tormentare A; 2. (*sulamdyti*) spieazzare A

suniurnėti (cominciare a) brontolare A

suniūr||ti 1. incupirsi, accigliarsi; *~es vėidas* viso accigliato; 2. offuscarsi, oscurarsi

suniurzgėti (cominciare a) ringhiare A (*apie šunį*), brontolare A (*apie žmogų*)

suniveliuoti livellare A, uguagliare A, pareggiare A

sunkà succo *m*, sugo *m*

sunk||enybė peso *m*, pesantezza *f*, carico *m*; *~ėti* 1. divenire (più) pesante, appesantirsi; 2. (*blogėti*) peggiorare E, complicarsi

sunkiaatlėtis sportivo che pratica l'atletica pesante

sunkiai *prv.* 1. difficilmente, con difficoltà; con sforzo, a fatica; *s. kvėpūoti* respirare a fatica; *s. pravažiūojamas kėlias* strada difficile da percorrere; 2. pesantemente, gravemente, seriamente; *s. sūžeistas* è ferito gravemente

sunkiasvōr||ininkas *sport.* pesista *m*; *~is* pesante, grosso di corporatura; *sport.*: *~is bōksininkas* peso massimo

sunkin||ti 1. appesantire A; 2. complicare A, aggravare A; *~ancios aplinkybės* circostanze aggravanti

sunk||metis periodo difficile, duro; *~ōkas* piuttosto pesante

1 sunkti 1. (*spausiti*) spremere A; 2. (*košti*) filtrare A, colare A

2 sunkti (*sunkėti*) appesantirsi; affaticarsi

sunk||tis 1. gocciolare E/A, stillare E; *iš žaizdōs ~iasi kraūjas* dalla ferita stilla il sangue; 2. infiltrarsi, penetrare E; *į slėnq ~iasi lietaūs vanduo* l'acqua piovana s'infiltra nel muro

sunktūvas spremitōio *m*

sunkūm||as 1. peso *m*; *sport.*: *~ų kilnōjimas* sollevamento pesi; 2. difficoltà *f*, ostacolo *m*, complicazione *f*; *ekonōminiai ~ai* difficoltà finanziarie, ristrettezze economiche; *neįvelkiamas ~as* ostacolo insuperabile; 3. gravità *f*, gravame *m*, durezza *f*; *situācijos ~as* gravità di una situazione; 4. pesantezza *f*, sensazione di malēssere; *galvōs ~ūmas* pesantezza di testa

sunk||ūs 1. pesante; *~ūs kalp švīnas* pesante come il piombo; 2. faticoso, difficile, difficoltoso, duro, pesante; *~ūs charākeris* carattere difficile; *~ūs gyvėnimas* vita dura; *~i kelionė* viaggio faticoso; *~ūs dārbas* lavoro pesante; *~ū pasakyti* è difficile dire; *jėigu Jūms nesunkū...* se non Le dispiace...; 3. grave; severo; *~ūs ligōnis* malato grave; *~i baismė* pena severa; 4. penoso, opprimente; *~ūs laukimas* attesa opprimente; *◇ ~iōji atlėtika* atletica pesante; *~iōji prāmōnė* industria pesante

suňkvežim||is càmion *m inv*, autocarro *m*; ~io *vairuotojas* camionista *m*
sunokinti maturare A, rendere maturo
sunók||ti maturare E, venire a maturità; ~*ęs vaišius* frutto maturo
sunormalė||ti normalizzarsi, rientrare nella normalità; *padėtis ~jo* la situazione è ritornata normale
sunormālinti normalizzare A, rendere normale
sunorminti normare A, conformare a una norma
sunormuoti regolarizzare A, normalizzare A
sunumeruoti numerare A; *s. pūslapius* far la paginatura
sunuožmėti infierire E, inferocirsi
sūnūs figlio *m*; *pirmāgimis s.* figlio primogenito; *vienturītis s.* figlio unico
sūo||**dinas** sporco di fuliggine; ~*dys dgs.*, ~*džiai dgs.* fuliggine *f*
súokalbis žr. *sámokslas*
suókti 1. (*apie lakštingalą*) trillare A, cantare A; 2. (*ūkti*) stridere A
súol||*as* panca *f*, panchina *f*, banco *m*; *káltinamųjų ~as* banco degli imputati; *mokýklinis ~as* banco di scuola; *sėdėti ant atsarginių ~o* sedere in panchina
súom||*is*, -*ė* finlandese *m, f*; ~*iškas* finlandese, finnico; ◇ ~*iškas peilis* pugnale *m*
súopis zool. poiana *f*
suōpti 1. (*ūkti*) stridere A; 2. *šnek. (paistyti)* vaneggiare A, farneticare A
suorganizuoti organizzare A, preparare A
suosti *šnek. (būti įkyriam)* insistere A, infastidire A, seccare A
suosti (cominciare a) stormire A, frusciare A
supaikėti, supaikti imbecillire E, incitrullire E
supáinioti 1. ingarbugliare A, scompigliare A; *sng.*: *grandinė susipáiniojo* si è ingarbugliata la catena; 2. confondere A, prendere una cosa per un'altra; *sng.*: *jūs visiškai susipáiniojo* si è confuso completamente; 3. complicare A, impacciare A
supáis||(*t*)yti capire A, comprendere A; *kàs jį ~tys* chi può capirlo
supaišinti sporcare di fuliggine
supak||*āvimas* impaccatura *f*, imballaggio *m*; ~*uoti* impacchettare A, impaccare A, imballare A, confezionare A; ~*uoti prekės* impaccare la merce; ~*uoti dovaną* fare una confezione regalo
supanašėti 1. diventare simile, assomigliarsi; 2. *lingv.* assimilarsi

supánčioti 1. (*gyvulius pančiu*) impastoiare A; 2. (*grandinėmis*) incatenare A
supaprastėti semplificare A
supàprastinti semplificare A
suparalyžiuoti 1. *med.* paralizzare A; 2. *prk.* arrestare A, bloccare A
supařpti (cominciare a) ronzare A
supasauliētinti secolarizzare A
supašyti scompigliare A, arruffare A; *sng.*: *susipāšę plaukai* capelli arruffati
súpauti dondolare A; cullare A; *s. vaiką lopšyje* dondolare un bambino nella culla
supažangėti diventare progressista
supažindinti||ti 1. far conoscere, presentare A; ~*k manė su savo bróliu* fammi conoscere (presentermi a) tuo fratello; 2. spiegare A, mettere al corrente
supėikti criticare A, disapprovare A, biasimare A
supelenuoti sporcare di cenere
supel||*ėti, ~yti* ammuffire E, ammucidire E; ~*ljusi duona* pane ammuffito
supelkėti impaludarsi
supenėti far mangiare
superfosfātas *chem.* superfosfato *m*
superš(t)ėti cominciare a bruciare (a prudere)
supėrti colpire A, dare una frustata
supėsióti žr. *supašyti*
supienuoti sporcare di latte
supýkdyti, supýkinti far arrabbiare, irritare A
supykšėti žr. *supýškėti*
supýk||ti arrabbiarsi, irritarsi, adirarsi; *jį ~o ant manės* si è arrabbiata con me
supilk||*ėti* diventare grigio; *prk.* diventare monotonico; ~*uoti* apparire grigio
supil||*styti džn.* versare dentro; ~*styti vyną į butelį* imbottigliare il vino; ~*ti* 1. versare A, mettere dentro; ~*k vandenį į puodą* versa l'acqua nella pentola; ~*ti grūdus į maišą* insaccare il grano; *sng.*: *susipylė monetās į kišenę* ha messo le monete in tasca; 2. (*sukasti*) ammucchiare A; innalzare A
supýn||*ės dgs.* altalena *f*; *sūptis ~ėse* dondolarsi sull'altalena
supinklioti imbrogliare A, ingarbugliare A
supinti 1. intrecciare A, intessere A; *vainiką s.* intessere una ghirlanda; *sng.*: *susipink kāsą* fatti una treccia; 2. ingarbugliare A, avviluppare A; *sng.*: *siūlai susipýnė* i fili si sono ingarbugliati
supýpčioti sonare il clacson
supypsėti (cominciare a) pigolare A, squittire A

supirk||imas comp(e)ra *f*, acquisto *m*; ~inėti *džn.*, **supĩrkti** 1. acquistare A, comprare A, far provviste; 2. (*spekuliacijos tikslais*) incettare A, accaparrare A

supĩršti combinare un matrimonio

supyskė||ti (cominciare a) scoppiettare A; crepitare A; sbattersi; ~jo *dũrys* si è sentita la porta sbattere

supýškinti 1. mēttersi a bāttēre (a bussare); 2. (*sukulti*) fracassare A, rōmpere A; 3. *šnek.* (*susaudyti*) fucilare A

supjáu||styti tagliare A, affettare A; ~styti *mažais gabaliukais* tagliare a pezzetti; ~styta *dešrā* salame affettato; ~ti (*peiliu*) tagliare A; (*pjũklu*) segare A; (*dalgju*) falciare A; *rāstq* ~ti segare un tronco

supjudýti aizzare A, incitare l'uno contro l'altro; mēttēre in discórdia

suplaikstýti *žr.* sudraikýti

suplākti 1. (*sumaišyti*) agitare A, sbāttēre A, scuōtere A, sciabordare A; *priēš vartójimq* s. agitare prima dell'uso; s. *kiaušiniũs* sbāttēre le uova; 2. (*supliekti*) frustare A, sferzare A, flagellare A; *sūplakė árkliui* frustò il cavallo; 3. (*sugadinti*) rovinare A, distrũggere A; 4. (*suburti*) riunire A, ammucciare A; 4. (*tuksėti*) bāttēre A; *mán stipriaũ sūplakė širdis* il cuore si mise a bāttērmi piũ forte; 5. *prk.* (*susieti*) confōndere A; s. *dvi skirtingas sąvokas* confōndere due concetti diversi

suplanuoti pianificare A, programmare A; s. *vākarrq* fare un programma per la serata

suplasnóti (*sparnais*) bāttēre le ali

suplastėti *žr.* suplazdėti

suplaukti confluire A, affluire A; *prk.:* *ĩ švenęte sūplaukė daug žmoniũ* molta gente afflũ alla festa

supláu||ti 1. lavare A (*in quantitiā*); ~k *indũs* lava i piatti; 2. (*sunešti*) depositare A; ammucciare A; ~tinis alluvionale

suplazdėnti, ~ėti 1. (*sparnais*) bāttēre le ali; 2. (*apie vėlavq*) sventolare A, muōversi al vento

suplėišė||ti fēndersi, screpolarsi, incrinarsi; *tĩnkas* ~jo l'intōnaco si è screpolato

suplėkti ammuffire E; diventare marcio, frādicio
suplėšyti 1. strappare A, lacerare A, fare a pezzi; 2. consumare A, logorare A

suplėškėti *šnek.* bruciare E, andare distrutto

suplėškinti bruciare A, distrũggere A

suplėšti consumare A, logorare A, sciupare A

suplevėnti *žr.* suplazdėti; ~ėsúoti (cominciare a) muōversi al vento, sventolare A

supliaukšėti, **supliáuškinti** fare uno schiocco; dare un colpo; *supliaukšėti botagũ* far schioccare la frusta; *supliáuškinti raĩkomis* bāttēre le mani

supliekti 1. dare una frustata (una botta); 2. *prk.* (*nugalėti*) bāttēre A, sconfiggere A

suplýš||ėlis, -ė straccione *m* (*f* -a); ~es, -usi *dlv.* stracciato, strappato, lōgoro; ~ę *bātai* scarpe lōgore; ~inėti *džn. žr.* suplýšti 1; ~ti 1. fēndersi, incrinarsi; 2. stracciarsi, strapparsi, lacerarsi; *sijōnas* ~o la gonna si è strappata

supliũ||kšti sgonfiarsi; ~škęs *svedinỹs* pallone sgonfiato (sgōnfio)

suplokšėti appiattirsi, schiacciarsi

suplókštinti appiattare A, schiacciare A; livellare A

suplonėti 1. assottigliarsi, ridursi; 2. snellirsi, dimagrire E

suplóninti 1. assottigliare A, ridurre A; 2. snellire A

suplótĩ 1. appiattare A, schiacciare A; *sng.:* *tortas susiplójo* la torta si è schiacciata; 2. bāttēre A; s. *rankā peĩ pėĩ* bāttēre una mano sulla spalla

suplukdýti portare (*via acqua*) in un luogo

suplũkti grondare di sudore, affaticarsi

suplũk||ti 1. bāttēre A; ~tā *aslā* terra battuta; 2. *šnek.* fare molta strada

suplũ||sti 1. affluire E; *kraũjas* ~do *ĩ gálvq* il sangue afflũ alla testa; 2. *prk.* riversarsi, irrōmpere E; *miniā* ~do *ĩ áikštę* la folla si riversò nella piazza

supoėtinti poeticizzare A

supokšėti (cominciare a) scoppiettare A, bāttēre A, bussare A

suponėti mēttērsi a fare il gran signore

suponuoti sopporre A; amméttēre A

suporuoti accoppiare A, appaiare A; *sng.:* *susiporuoti sũ...* accoppiarsi a, con...

suposmuoti scrivere in versi, mēttēre in rima

supoškė||ti (cominciare a) scoppiettare A, bāttēre A; ~jo *šũviai* si sono sentiti degli spari

suprakaituoti bagnarsi di sudore

suprāmoninti industrializzare A

supraĩtam||ai *prv.* in modo chiaro, comprensibilmente; ~as comprensibile, chiaro, evidente, òvvio; ~as *dáiktas* è del tutto evidente, è òvvio

suprāsminti dare un senso

suprastė||ti peggiorare E/A; *oras* ~jo il tempo è peggiorato

suprà||sti capire A, comprēndere A, intēndere A; *jĩs* ~ntā *itáĩškai* capisce l'italiano; *tũ ne taĩp manė* ~taĩ mi hai frainteso; *ĩš pũsės žōdžio* ~sti capire al volo

suprāstinti 1. peggiorare A, guastare A; 2. semplificare A; 3. *mat.* ridurre A

suprašýti invitare A, chiamare A, convocare A

supratim|as comprensione *f*, comprendimento *m*;
jis netùri jókio ~o è privo di comprensione;
màno ~ù a mio avviso, a mio parere, secondo me

supratīngas comprensivo; intelligente; svelto, sveglio

supresúoti pressare A; *s. šiēnq* pressare il fieno

suprielinksnėti *gram.* diventare preposizione

suprieveiksmėti *gram.* diventare avverbio

suprogramuoti programmare A, fare un programma, ideare A

suprojektuoti progettare A, fare un progetto

suprotėti diventare (più) intelligente

supruñkš||ti 1. (*apie arkį*) sbuffare A; 2. (*juokais*) scoppiare dalle risa

sùp||ti 1. (*vytioti*) avvolgere A, avvolgere A, imbacuccare A; 2. (*liūliuoti*) dondolare A; (*vai-kq*) cullare A, ninnare A; *~amóji kėdė* sedia a dondolo; *sng.*: *~tis supynėse* dondolarsi sull'altalena; 3. (*juosti*) circondare A, cingere A, attorniare A; *miēstq ~a áukštos sienos* alte mura circondano la città

supúdyti far marcire, far imputridire

supūl||iúoti suppurare E/A; *žaidà ~iavo* la ferita è suppurata (ha suppurato)

sup||ùlti 1. (*sukristi*) crollare E; abbassarsi, avvalarsi; 2. (*subėgti*) accorrere E; riunirsi, radunarsi; *visl ~uolė jám padėti* tutti accorsero per aiutarlo; 3. *prk.* (*sublogti*) dimagrire E

sūpuoklės dgs. altalena *f*

sūpuoti dondolare A; cullare A; *sng.*: *nesisūpuokiant kėdės* non dondolarsi sulla sedia

supurėti 1. (*žemę*) dissodare A, scarificare A; (*kaupituku*) zappare A; 2. (*pagalvę ir pan.*) sprimacciare A, agitare A

supuñkšti 1. spruzzare A; bagnare A; *pláukus s. kvėpalais* spruzzare i capelli di profumo; 2. soffiare A, sbuffare A

supuñsti gonfiarsi, dilatarsi

supūrt||yti 1. scuotere A, scrollare A; *prk.* sconvolgere A, sovvertire A; *~yti mēdj* scrollare un albero; *prk.*: *tà žinià manė ~ė* questa notizia mi ha sconvolto; 2. (*sukedenti*) sprimacciare A, agitare A

supuñvinti infangare A, sporcare A; *sng.*: *susipuñvinti batūs* infangarsi le scarpe

supù||sti 1. gonfiarsi, intumidire E, ingrossarsi; *~tusios kójos* gambe gonfie; 2. *menk.* mangiare avidamente, sgranare A

supūsti 1. essere portato dal vento; *vėjas sūpūtė dēbesis* il vento ha portato le nùvole; 2. (*susargdinti*) prendere un colpo d'aria

supustýti 1. ammucciare A, accumulare A (*col vento*); *vėjas sniėgo supustė priė durų* il vento ammucciò la neve davanti alla porta; 2. (*išgalqsti*) affilare A

sup||úti 1. marcire E, imputridire E, putrefarsi; *~uėves mēdis* legno marcio; 2. *prk.* depravarsi, corrompersi, decadere E; *~uėusi morālė* costumi corrotti

suputóti (cominciare a) spumare A, schiumare A, spumeggiare A

supūvēlis, -ė cosa marcia; putridume *m*

suradimas rinvenimento *m*; scoperta *f*

suragėti indurirsi; *biol.* corneificarsi

suráginti spronare A, stimolare A, sollecitare A; *s. árklį* spronare un cavallo

suraibul||iúoti 1. (*akyse*) abbagliarsi; offuscarsi; 2. (*apie vandenį*) incresparsi, raggrinzare E; *~iavo ėzero paviršius* il lago si è increspato

suraikýti affettare A, tagliare a fette

suráišioti dzn. legare A, annodare A; fasciare A

suraitýti 1. arricciare A, inanellare A; *sng.*: *susiraítę plaukai* capelli ricci; 2. attorcigliare A, avvolgere A; *sng.*: *gyvatė susiraítė* la serpe si attorcigliò

suraizgyti aggrovigliare A, ingarbugliare A, intrecciare A; *sng.*: *siūlai susiraizgė* i fili si sono ingarbugliati; *susiraizgusios šakos* rami intrecciati

suraižý||ti 1. incidere A, intaccare A; graffiare A; *súolq peiliukù ~ti* intaccare il banco con un temperino; *sng.*: *rankas susiraizgė* si graffiò le mani; 2. (*sudalyti*) tagliare a pezzi; 3. (*išvagoti*) solcare A; *raušklių ~ta kaktà* fronte solcata dalle rughe

suraklñ||ti 1. (*sunerti*) unire A, agganciare A; *sng.*: *rañkomis susiraklinti* prendersi per mano; 2. (*grandinėmis*) incatenare A; 3. *prk.* paralizzare A, bloccare A; pietrificare A; *báimės ~tas* pietrificato dalla paura

surambėti 1. impigrirsi; 2. indurirsi, diventare insensibile; 3. *prk.* impietrisce

surámdyti 1. domare A, tenere a freno; 2. calmare A, placare A, sedare A

suraminti consolare A, confortare A

surandėti cicatrizzarsi, rimarginarsi

- surangýti** attorcigliare A, arrotolare A, avvòlgere A, acciambellare A; *sng.*: *káttinas sáulėje susirañgė* il gatto s'acciambellò al sole
- suránkioti dñn.** raccògliere A, riunire A, ammucchiare A
- suràsti** (ri)trovare A, rinvenire A, scoprire A; *surádo pámestą pinigįnė* ha ritrovato il portafoglio perduto; *s. kažkō priežastį* scoprire la causa di q.c.; *sng.*: *susiradaū dárba* ho trovato un lavoro
- surašalúoti** sporcare d'inchiostro
- suráš||ymas** 1. (*gyventojų*) censimento *m*; 2. (*turto*) inventario *m*; 3. (*dokumentų*) redazione *f*, elaborazione *f*, stesura *f*; *~inėti dñn.* registrare A, iscrivere A; *~inėti gyventojus* censire la popolazione; *~ýti* 1. registrare A, iscrivere A, méttre nell'elenco; annotare A, appuntare A; *sng.*: *susi-rašýk visàs pàstabas* prendi nota di tutte le osservazioni; 2. compilare A, redigere A, stèndere A; *~ýti protokòlą* stèndere un verbale; 3. (*sunaudoti rašant*) consumare A, esaurire A
- surauginti** (*pieną*) far fermentare
- suráugti** (*agurkus*) méttre sott'aceto, marinare A
- suraukslėti** corrugare A, incresparsi A, raggrinzare A; *sng.*: *susiraukslėjusi óda* pelle grinzosa
- suraũkti** 1. corrugare A, aggrondare A, accigliare A, incresparsi A; *s. kàktą* aggrondare la fronte; *sng.*: *išėjo susiraukusiu véidu* uscì col viso accigliato; 2. (*nosį*) arricciare A, stòrcere A
- suraũsti** méttre sottosopra (*grufolando; scavando*)
- suráuoti** raccògliere A, cògliere A (*in quantità*)
- surdūtas** finanziaria *f*, redingote *f inv*
- suredagúoti** redigere A, rivedere A, dare l'última mano (*ad un manoscritto*)
- suregistrúoti** registrare A, iscrivere A
- suregulíuoti** regolarizzare A, regolare A, sistemare A, assestare A
- surėgti** intrecciare A; legare A, unire A
- surėkti** lanciare un grido
- surėmbėti** 1. indurirsi, impiettrirsi; 2. *prk.* intorpidirsi; arrugginirsi
- suremontúoti** riparare A, aggiustare A, ristrutturare A
- suremti** 1. (*paremti*) puntellare A, sorreggere A, appoggiare A; 2. (*sustatyti*) méttre insieme; 3. (*pastatyti*) costruire A; 4. *prk.* (*apnikti*) assalire A; èssere in preda di q.c.; *jį sūrémė baisl neviltis* fu assalito dalla più nera disperazione
- surengti** organizzare A, preparare A, allestire A; *s. išvyką* organizzare una gita; *s. pàrodą* allestire una mostra; *sng.*: *susirengti keliōnei* prepararsi per un viaggio
- surėsti** costruire A (*in legno*); *sng.*: *susirentė namuką* si è fatto una casetta
- suretėti** sfortirsi, diradarsi
- sūrėti** divenire salato; rimanere sotto sale (o in salamòia)
- surėtinti** sfortire A, diradare A
- surežisúoti** curare la regia, dirigere uno spettacolo
- surėž||yti žr.** suraižýti; *~ti* dare una frustata
- suriaumóti** méttre a ruggire (a muggiare)
- sūriavandėn||is** d'acqua salata; *~ės žūvys* pesci d'acqua salata
- suribėti** incresparsi, corrugarsi, raggrinzare E
- suridėnti** far rotolare (*dentro*)
- surýdyti** far ingoiare, ingozzare A
- surieb||alúoti** ungere (sporcare) di grasso; *~ėti* ingrassare E
- suriėsti** 1. piegare A, curvare A, tòrcere A; *sng.*: *iš skausmo susiriėsti* tòrcersi dal dolore; *juókiasi susiriėsdamas* ride a crepappelle; 2. (*suvynioti*) arrotolare A, avvoltolare A; 3. *šnek.* (*iveikti*) sconfiggere A, sottométtre A, ridurre all'ubbidienza
- surigzti** aggrovigliarsi, avvilupparsi; *prk.* confondersi
- sūrikas** *chem.* minio *m*
- surikiúoti** 1. allineare A, schierare A; *sng.*: *susirikiúoti pō dū* méttre in fila per due; 2. *prk.* sistemare A, riordinare A, assestare A
- surikti** mandare un grido
- sūrymas** salamòia *f*, acqua salata
- surimtėti** diventare serio; maturare E
- surimúoti** rimare A; comporre versi
- sūrin||ė** caseificio *m*; *~inkas, -ė* formaggiàio *m (f -a)*, casaro *m*; *~inkystė* indùstria caseària
- surink||ėjas, -a** raccoglitore *m (f -trice)*; montatore *m (f -trice)*; *~imas* raccolta *f*; *tech.* montaggio *m*
- suriñk||ti** 1. raccògliere A, accumulare A, riunire A, radunare A; *~ti būlves* raccògliere le patate; *~ti daigumą balsų* (*balsuojant*) ottenere la maggioranza dei voti; *sng.*: *susiriñkti aikštėje* radunarsi in piazza; *susiriñko dēbesys* si sono accumulate le nubi; 2. *tech.* montare A; collegare A; *sūrenkamas nāmas* casa prefabbricata; 3. (*ir spst.*) comporre A; *~ti nūmerį* (*skambinant*) comporre un nùmero; *~tūvas tech.* raccoglitore *m*, collettore *m*, serbatòio *m*, bacino *m*; *garų ~tūvas* collettore di vapore

sūr||is formaggio *m*; *minkštas, lydytas* ~is formaggio molle, fuso; *šveicariškasis* ~is emmental (emmenthal) *m*; groviera *m* (*f*) *inv*; *~ių gamyklà* caseificio *m*

surīsti 1. far rotolare (*dentro*); 2. modellare *A*, fare *A*; *s. sniėgo kànuolį* fare una palla di neve

surīšti legare *A*, annodare *A*, allacciare *A*; *s. maišą* legare un sacco; *sng.:* *susirišk batūs* allacciati le scarpe

surýti 1. inghiottire *A*; divorare *A*; 2. *šnek. (sunai-kinti)* distruggere *A*

surītinti rotolare dentro; avvoltole *A*

sūrmaišis sacco per formaggio

surogàtas surrogato *m*

sūró||kas piuttosto salato; *~žemis* terreno salifero

sūrspaudis forma per fare il formaggio; torchio *m* (*per l'industria casearia*)

surudėti diventare marrone

surūdinti far diventare marrone; bruciacchiare *A*

surūd||ýti arrugginirsi; *~įjusi geležis* ferro arrugginito

surūg||ėlis, -ė grugnone *m* (*f* -a), brontolone *m* (*f* -a); *~ti* 1. inacidirsi, cagliare *E*; *píenas* ~o il latte si è inacidito; 2. *šnek. (suniurti)* corruciarsi, accigliarsi, oscurarsi

surūkýti fumare *A*; *surūkė cigarėtė* ha fumato una sigaretta

surūk||ti 1. corruciarsi, imbronciarsi; *~ęs véidas* viso imbronciato; 2. (*apsiniaukti*) oscurarsi, offuscarsi, incupirsi

surūkti essere affumicato, impregnarsi di fumo

sūrūmas salinità *f*; salsedine *f*; *vandėns* *s.* salinità dell'acqua

suruōšti preparare *A*, organizzare *A*, allestire *A*; *sng.:* *susiruošė važiuoti* si è preparato a partire

surūpinti 1. preoccupare *A*, mettere in ansia; *sng.:* *atródė labai susirūpinusi* sembrava molto preoccupata; 2. procurare *A*, procacciare *A*; preparare *A*

sūr||ūs salato; *~i mėsa* carne salata; *prk.:* *sūrios ašaros* lacrime amare

1 surusėti (*susmilkti*) bruciare senza fiamma, fumi-gare *A*

2 surusėti essere russificato

surūs||in||imas russificazione *f*; *~ti* russificare *A*

surūstėti diventare (più) severo, irrigidirsi

surūsti diventare marrone (o di color bruciato); imbrunire *E*

surūstinti far arrabbiare, rendere furioso, mettere in collera; *sng.:* *jis baįsiai susirūstino* si è infuriato

surūš||iàvimas selezione *f*, classificazione *f*, cernita *f*; *vaįsių* ~iàvimas cernita della frutta; *~iuoti*

selezionare *A*, cernere *A*, smistare *A*

surūtulioti arrotolare *A*, avvoltole *A*

susagstýti *džn.* abbottonare *A*; *sng.:* *susisagstýk švařką* abbottonati la giacca

susaistýti *džn.* legare *A*; collegare *A*; unire *A*

susakýti dire tutto; enumerare *A*

susálti indolcirsi

susámstyti *džn.* attingere *A*, raccogliere *A*

susapnúoti fare un sogno

susarg(d)inti far ammalare

susarmátyti *žr.* sugėdyti

susėdėti sgualcire *A*; deformare *A* (*rimanendovi seduto sopra*)

susegióti *džn.* abbottonare *A*

susėgti 1. abbottonare *A*; 2. affibbiare *A*, allacciare *A*

suseilėti, susėilinti bagnare (o sporcare) di saliva, sbavare *A*

suseklėti diventare meno profondo

1 susėkti 1. (*sekant surasti*) ritrovare le tracce di qc.; 2. (*išaiškinti*) rinvenire *A*, scoprire *A*; *s.* *sąmokslą* scoprire una sconniura

2 susėkti (*nuslūgti*) abbassarsi, diminuire *E*

susėmti 1. raccogliere *A* (*con un mestolo o con una pala*); 2. *prk. (suimti)* catturare *A*

susén||dinti 1. invecchiare *A*; 2. far pėrdere la freschezza; *~ėti, ~ti* 1. invecchiare *E*; *jis labai susėno* è invecchiato molto; 2. pėrdere la freschezza, diventare stantio; *susėnusi dúona* pane stantio

susės||ti 1. mėttersi a sedere (*insieme, contemporaneamente*); pėrdere posto; *~kime už stàlo* mettiàmocì a tàvola; 2. (*susmukti*) abbassarsi, avvallarsi; 3. (*susisunkti*) infiltrarsi, penetrare *E*

susėti seminare *A*, aver seminato

susiaurė||jimas restringimento *m*; *~ti* restringersi

susiaūrinti (*re*)stringere *A*, ridurre le misure; *s.* *sijoną* stringere una gonna

susiaūsti imbacuccare *A*, avviluppare *A*; *sng.:* *susisiaūsti į àntklodę* avvilupparsi in una coperta

susibadýti *žr.* subadýti

susibaįgti *žr.* subaįgti

susibárti bisticciare *A*, litigare *A*, pėrnersela con qc.

susibastýti *šnek.* radunarsi, raggrupparsi (*dopo aver vagabondato*)

susibaūsti decidere di fare qc., pėrdere una decisione

susibičiuliáuti diventare amici, stringere amicizia con qc.

susibráizyti žr. subráizyti

susibráuti entrare a stento, introdursi

susibroliauti affratellarsi, fraternizzare A

susibrùkti žr. subrùkti

susibūriuoti radunarsi, raccogliersi, affollarsi

susiburkuoti fam. tubare A, volersi bene

susicukruoti cristallizzarsi; indurirsi

susičiulbėti fam. volersi bene; mettersi d'accordo

susidainuoti accordare il canto

susidarýti žr. sudarýti

susiderėti žr. suderėti

susidė||ti 1. žr. sudėti; 2. (*susidaryti*) comporsi, essere costituito; *šeimà susideda iš trijų asmenų* la famiglia si compone di tre persone; 3. (*susiklosyti*) formarsi, venire a crearsi; *taip ~jus aplinkybės* in date circostanze; 4. (*kartu gyventi*) convivere E; *jaū mėtai kaip ~ję gyvėna* convivono da un anno

susidomė||jimas interesse *m*, interessamento *m*; ~**ti** mostrare interesse, interessarsi di (a, per) q.c.; *jį ~jo menū* si è interessata di arte

susidoroti 1. žr. sudoroti; 2. (*pajėgti*) riuscire E, cavarsela, venire a capo di; *nesusidoroti sū uždaviniu* non venire a capo del compito; 3. (*nubauti*) dare una punizione, regolare i conti, farla finita

susidraugauti diventare amici, stringere amicizia con qc.

susidrovėti intimidirsi, confondersi, trovarsi in imbarazzo

susidūrimas 1. scontro *m*, urto *m*; (*mašinų*) *s. kelyje* scontro stradale; 2. collisione *f*, conflitto *m*; *ginklų* *s. s.* conflitto armato

susidūrti 1. žr. sudūrti; 2. (*ribotis*) confinare A, essere contiguo; *jū žemės susiduria* i loro terreni confinano; 3. (*susikirsti*) scontrarsi, urtarsi, cozzarsi; imbattersi; *autobusas susidūrė sū tramvėjumi* l'autobus si scontrò con un tram; *prk.: jū nuomonės susiduria* le loro opinioni si scontrano (sono contrastanti); *s. sū neįveikiamu sunkumu* imbattersi in un ostacolo insuperabile

susiėsti šnek. venire in contrasto, litigare A

susiėti žr. sueiti

susiė||ti connettere A, unire A, collegare A; ~**tos mintys** idee connesse

susiformuoti 1. žr. suformuoti; 2. (*išsivystyti*) svilupparsi, crescere E

susigalvoti žr. sugalvoti

susigáudyti žr. sugáudyti

susigaubti inarcarsi, piegarsi, incurvarsi

susigėsti provare vergogna, vergognarsi

susigiminiuoti 1. imparentarsi, apparentarsi con qc.; 2. gemellarsi, legarsi in gemellaggio

susiginčyti (*su kuo*) entrare in discussione, attaccare lite con qc.

susigyvėnti abituarsi, familiarizzarsi; *s. sū mintimi* abituarsi a un'idèa

susiglaūsti žr. suglaūsti

susiglemžti žr. suglemžti

susigraudinti žr. sugraudinti

susigraūžti rattristarsi, affliggersi, addolorarsi

susigriėbti 1. žr. sugriėbti; 2. (*pasitaisyti*) riprendersi, correggersi; *laikū susigriebė* si è ripreso in tempo; 3. (*susivokti*) accorgersi; *susigriebė suklydęs* si è accorto di aver sbagliato

susigróti ottenere un accordo perfetto

susigrūdīmas 1. (*žmonių*) calca *f*, ressa *f*, affollamento *m*; 2. ingorgo *m*, ingombro *m*, intasamento *m*, ammassamento *m*; *mašinų* *s.* ingorgo del traffico

susigrūmti combattere A, ingaggiare battaglia, scendere in campo; *s. sū priešu* combattere contro il nemico

susigrūsti žr. sugrūsti 3

susigulėti assestarsi; essere compresso

susigūndyti žr. sugūndyti

susigūžti rannicchiarsi, accovacciarsi, accoccolarsi

susiim||ti 1. žr. suimti; 2. (*susivaldyti*) trattenersi, frenarsi, dominarsi; *nepajėgė ~ti* non riuscì a dominarsi; 3. (*pasistengti*) impegnarsi, sforzarsi; ~**k sū mokslo** *s.* impegnati nello studio; 4. (*susikibti*) scontrarsi, affrontarsi, azzuffarsi

susijuókti mettersi a ridere, scoppiare in una risata

susýk *prv.* subito, sull'istante; di colpo, in una volta

susikabinti 1. žr. sukabinti; 2. scontrarsi, affrontarsi, venire alle mani

susikalbėti 1. žr. sukalbėti; 2. farsi intendere, riuscire a comprendere

susikárti šnek. arrampicarsi, salire E

susikaūpti žr. sukaūpti

susikáuti combattere A, lottare A; *s. sū priešu* combattere contro il nemico

susikimšti žr. sukimšti

susikiřti 1. žr. sukiřti; 2. (*susikryžuoti*) incrociarsi, intersecarsi; *čia keliai susikerta* qui le strade si incrociano; 3. (*susipeřti*) venire alle mani, azzuffarsi

susikivīrč||yti litigare A, bisticciare A, prendersela con qc.; *~ijo dėl pinigų* hanno litigato per motivi di denaro

susiklausyti andar d'accordo, intendersi bene

susiklós||tyti formarsi, venire a crearsi; *taip ~čius aplinkybėms* stando così le cose; in queste circostanze

susiklóti 1. žr. suklóti; 2. žr. susiklóstyti

susikráustyti 1. žr. sukráustyti; 2. (*susieiti*) riunirsi, radunarsi

susikrimsti affliggersi, addolorarsi, tormentarsi; *s. dėl sūnaus ligos* affliggersi per la malattia del figlio

susikumščiúoti fare a pugni, azzuffarsi

susikūprin||ti ingobbirsi, incurvarsi; *váikšto ~ęs* cammina gobbo

susikūrti žr. sukūrti

susikuždėti mettersi d'accordo (*sottovoce*, di nascosto)

susilaikyti 1. žr. sulaikyti; 2. astenersi; *s. nuo rūkymo* astenersi dal fumo

susiláu||ti 1. žr. suláukti; 2. ottenere A, avere A, riscuotere A, incontrare A; *~ti plovimų* riscuotere applausi; *~ė pasisekimo* ha avuto successo; *~ti kienō palankūmo* incontrare il favore di qc.

susilāžinti scommettere A, fare una scommessa

susilėisti 1. ammorbidirsi; sciogliersi; 2. appiattirsi, schiacciarsi; 3. infiacchirsi

susilyginti žr. sulýginti

susilygti scommettere A, fare una scommessa

susilpnė||ti indebolirsi, svigorirsi; diminuire E; *regėjimas ~jo* la vista si è indebolita

susilp||ninti indebolire A, debilitare A, svigorire A; *~ti* žr. susilpnėti

susimaišyti žr. sumaišyti

susimaštyti 1. meditare A, rimanere assorto in un pensiero; *s. apie gyvėnimo prasmę* meditare sul significato della vita; 2. (*susirūpinti*) preoccuparsi

1 susimerkti mettere (*i panni*) in ammollo

2 susimėrk||ti fare l'occhietto, ammiccare A; *~ė sū draugū* ammiccò all'amico

susimėsti 1. žr. sumėsti; 2. (*susiburti*) riunirsi; schierarsi; ammucciarsi; 3. (*atsirasti*) formarsi, prodursi; 4. (*sukreivėti*) piegarsi, incurvarsi; *ĩ kūprą s.* ingobbirsi; 5. *šnek. (gyventi be santuokos)* convivere E

susimėtyti 1. (*susvyruoti*) perdere l'equilibrio, barcollare A; 2. (*išsikreivinti*) piegarsi, curvarsi, inarcarsi

susimylėti volersi bene, amarsi

susimirk||čioti, *~sėti* žr. 2 susimėrkti

susimókyti mettersi d'accordo, complottare contro qc.

susimùšti 1. žr. sumùšti; 2. azzuffarsi, venire alle mani

susinėsti 1. žr. sunėsti; 2. *niek. (kartu gyventi)* convivere E

susintėtinti sintetizzare A

sùsinti impoverire A; rendere meno espressivo

susiorientuoti orientarsi; raccapezzarsi

susipáinioti žr. supáinioti

susipažinti 1. conóscersi, far conoscenza con qc., far la conoscenza di qc.; *mán malonū sù Jumis s.* sono lieto di far la sua conoscenza; 2. venire a conoscenza, mettersi al corrente; *s. sù dienótvarke* venire a conoscenza dell'ordine del giorno

susipėsti azzuffarsi, venire alle mani

susipýkti bisticciare A, litigare A, arrabbiarsi con qc.

susip||inti 1. žr. supinti; 2. (*susyti*) connettersi, legarsi, unirsi; 3. incagliarsi, incepparsi, impaperarsi; *~ynė kalbédama* si è incagliata nel parlare

susipjáuti battersi, azzuffarsi, abbaruffarsi

susiplėkti venire alle mani, azzuffarsi

susiplústi bisticciare A, litigare con qc.

susiprąsti 1. ravvedersi, accorgersi, rendersi conto; *susiprąto negerai pasielgęs* si è reso conto di essersi comportato male; 2. abituarsi, familiarizzarsi; *susiprąto sù tà mintimĩ* si è abituato a questa idèa; 3. divenire cosciente

susiprotėti rinsanire E, tornare giudizioso; ravvedersi

susirąsti žr. surąsti

susiraš||inėti džen. essere in corrispondenza con qc.; *~yti* 1. žr. surašyti; 2. corrispondere A, essere in rapporto epistolare; 3. *šnek.* registrare un matrimonio

susiraūk||ėlis, *-ė* persona bürbera, scontrosa; *~ti* žr. suraūkti

susir||ėmimas scontro *m*, conflitto *m*, collisione *f*; *~ėmti* scontrarsi, battersi

susiřg||ti ammalarsi; *~ti plaūčių uždegimū* ammalarsi di polmonite; *~aū gripū* ho preso l'influenza

susiriėsti žr. suriėsti

susirfėti 1. bisticciarsi, azzuffarsi; 2. (*apie šunis*) battersi, mordersi

susirinkim||as riunione *f*, seduta *f*, assemblèa *f*;
pradėti, baigti ~q aprire, chiudere la seduta;
visuotinis ~as riunione generale

susiriūkti *žr.* suriūkti

susiródyti farsi capire con i gesti, comunicare a gesti

susirūngti gareggiare *A*, compètere *A*, combattere *A*

susiruóšti *žr.* suruóšti

susirūpinti preoccuparsi, inquietarsi, impensierirsi, mettersi in ansia

susisiekim||as comunicazione *f*; collegamento *m*;
~as lėktūvais comunicazioni aeree; *~o ministèrija* Ministero dei trasporti

susisiekti 1. comunicare *A*, collegarsi, mettersi in comunicazione; *s. telefonù* comunicare per telefono; 2. (*ribotis*) confinare *A*, essere limitrofo

susisieloti affliggersi, addolorarsi, tormentarsi

susiskáldyti *žr.* suskáladyti

susiskámbinti collegarsi per telefono, sentirsi telefonicamente

susiskirstyti *žr.* suskirstyti

susislėgėti assestarsi, essere compresso

susispáusti 1. *žr.* suspáusti; 2. *prk.* (*taupyti*) ridurre le spese, fare economia

susispirti 1. (*susiremti*) scontrarsi; 2. (*susigrūsti*) ammassarsi, accumularsi

susistėminti sistemare *A*

susistovė||ti 1. assestarsi; 2. stagionarsi; *~jės vėnas* vino stagionato

susistūmdyti fare a spinte, spingersi reciprocamente

susistvėrti 1. aggrapparsi, afferrare *A*; *rañkomis s.* prendersi per mano; 2. (*susigaudyti*) riuscire a capire (ad orientarsi); raccapezzarsi

susisùk||ti 1. *žr.* susùkti; 2. *prk.* (*suskubti*) fare presto, sbrigarsi; *jis greitai ~o* è stato molto sbrigativo; 3. *šnek. (sulysti)* dimagrire *E*

susisvajóti abbandonarsi ai sogni, fantasticare *A*

susišáudyti far fuoco, sparare *A*, scambiarsi ràfiche (colpi)

susišáukti chiamarsi l'un l'altro

susišlápinti 1. *žr.* sušlápinti; 2. pisciarsi addosso

susišnekėti 1. (*susitarti*) mettersi d'accordo, intendersi; 2. riuscire a comprendere; *s. itáliškai* saper parlare l'italiano

susišnibždėti mettersi d'accordo (*sussurrando, di nascosto*)

susišviipti fare un fischio di richiamo

susitáikėl||is, -ė opportunista *m, f*; *~iškas* opportunistico; *~iškumas* opportunismo *m*

susitáik||yti 1. *žr.* sutáikyti; 2. (*prisitaikyti*) adattarsi, rassegnarsi, arrendersi; accettare *A*; *s. sù padėtimì* addattarsi alle circostanze; *s. sù likimù* rassegnarsi al destino; accettare la sorte; *~styti žr.* susitáikyti 2

susitaisýti 1. *žr.* sutaisýti; 2. (*pagerėti*) riprendersi, ristabilirsi, rimettersi; *óras susitaisė* il tempo si è rimesso

susitarim||as accordo *m*, intesa *f*; patto *m*, convenzione *f*; *prieiti ~q* venire ad un accordo; *pagál ~q* come convenuto; stando ai patti; *tarpusavio ~ù* di comune accordo; *laikýtis ~o* attenersi ad un accordo

susitařti *žr.* sutařti

susitelkti *žr.* sutelkti

susýti legarsi, unirsi, connettersi; *taĩ susiję sù...* ciò è legato a...

susitik||imas 1. incontro *m*; *atsitikinis ~imas* incontro casuale; *ikl greito ~imo* a rivederci presto; 2. *sport.* incontro *m*, partita *f*, gara *f*; *draugiškas ~imas* incontro amichevole; *~inėti džen.* incontrarsi, trovarsi (*spesso*)

susitikti 1. incontrarsi, vedersi con qc.; *atsitiktinai sù kuó s.* incontrarsi per caso, imbattersi in qc.; 2. (*susidurti*) unirsi, incrociarsi; *prk.: s. sù varžovais* scontrarsi con gli avversari

susitráuk||ti 1. (*re*)stringersi; *pó plovimo šis audinýs ~ia* quando viene lavata questa stoffa si restringe; 2. (*susigūžti*) rannicchiarsi; *~ti iš šalčio* rannicchiarsi per il freddo; *ð ĭ kùprq ~ti* ingobbirsi

susituókti sposarsi, celebrare il matrimonio

susitupėti šnek. 1. (*apsiprasti*) abituarsi, familiarizzarsi; 2. (*subrėsti*) maturare *E*

susiturėti *žr.* suturėti

susitvenkti accumularsi, ammassarsi; affollarsi

susiūbuóti (cominciare a) barcollare *A*, traballare *A*, ondeggiare *A*

susiúostyti šnek. affiatarsi, intendersi

susiufb||ti assorbire *A*, imbèversì; *žėmė ~ia ván-denį* la terra assorbe l'acqua

susiúti cucire *A*; collegare *A*, attaccare *A*; *sagàs s.* attaccare i bottoni; *med.: s. žaĩzdq* suturare una ferita

susivaldyti *žr.* suvaldyti

susivaržyti 1. *žr.* suvaržyti; 2. contrastarsi, contendere, disputarsi; *s. dėl prėmijos* contendersi un premio

susivėlinti žr. suvėlinti
susivėmti vomitare A, rigettare A
susiveržti žr. suvežti
susiviėn||**ijimas** unione *f*, associazione *f*; ~**yti** žr. suviėnyi
susivikrinti sveltirsi, diventare più àbile
susivilioti žr. suvilioti
susivokti žr. suvokti
susizgrīb||**ti šnek.** rendersi conto, ravvedersi, accorgersi; ~**o negerai padārės** si è reso conto di aver fatto male
susižadėti fidanzarsi
susižaisti ottenere un accordo perfetto
susižavėti žr. sužavėti
susizieduoti fidanzarsi (*scambiandosi gli anelli*)
susiziñoti||**ti** comunicare A; ~**davo laiškaĩs** comunicavano per lettera
susižodžiūoti šnek. bisticciare A, litigare A
susižvalgýti džen., **susižvelgti** scambiarsi un'occhiata
suskabýti cògliere A, raccògliere A; *sng.*: **susiskābė gėlių** ha raccolto dei fiori
suskaičiūoti contare A, fare il càcolo; *sng.*: **susiskābė skaičiūok plñigus** conta i tuoi soldi
suskāidyti 1. dividere A, frazionare A, disgregare A; 2. decomporre A, scomporre A, scindere A; *fiz.*: **s. atòmą** fissionare l'atomo; *sng.*: **susiskāidyti ĩ sudedamāsius dalĩs** decomporre negli elementi costitutivi
suskaitýti 1. riuscire a lèggere; 2. contare A
suskāldyti 1. frantumare A, sgretolare A, spaccare A; *s.* **mālkas** spaccare la legna; 2. dividere A, frazionare A, disgregare A, scindere A; *sng.*: **pārtija susiskāldė ĩ dvi grupuotės** il partito si è scisso in due correnti
suskambė||**ti** (cominciare a) squillare E/A, sonare E/A, tintinnare E/A; ~**jo telefonas** ha squillato il telèfono
suskamb||**inti** far sonare; ~**ti** žr. suskambėti
suskard||**ėnti** risuonare E/A, echeggiare E/A; ~**ėti** lingv. sonorizzarsi
suskārėlis, -ė straccione *m* (*f-a*), pezzente *m, f*
suskārti stracciarsi, lacerarsi
suskāsti darsi, mētersi a fare q.c.; **suskāto mōkytis** si è messo a studiare
suskaudėti, **suskaūsti** cominciare a far male, dolere E
suskėldė||**ti** fēndersi, screpolarsi, sgretolarsi; **siena** ~**jo** il muro si è sgretolato

suskėrdė||**ti** creparsi, screpolarsi; ~**jo lūpos** si sono screpolate le labbra
suskeryčioti (*rankomis*) mētersi ad agitare (*le braccia*)
suskersakiūoti dare un'occhiata di traverso
suskiėpyti (*visus, daugelį*) 1. agr. innestare A; 2. med. vaccinare A, inoculare A
suskilčiūoti rigare A; *s.* **pōpieriaus lāpą** rigare un foglio di carta
suskil||**imas** scissione *f*, divisione *f*, disintegrazione *f*; spaccatura *f*; ~**inėti džen.** sgretolarsi, incrinarsi, screpolarsi; ~**inėjusi siena** muro sgretolato
suskilti 1. spaccarsi, smembrarsi, scindersi; 2. decomporre, disgregarsi, disintegrarsi
suskinti cògliere A, raccògliere A; *sng.*: **susiskýnė gėlių puokštę** raccolse un mazzo di fiori
suskiĩ||**sti** fēndersi, screpolarsi, creparsi; ~**dušios raĩkos** mani screpolate
suskirsty||**mas** divisione *f*; distribuzione *f*, ripartizione *f*; ~**ti** dividere A, distribuire A, suddividere A, ripartire A; ~**ti vietās** distribuire i posti; *sng.*: **susiskirstyti grupėmis (ĩ grupės)** dividersi in gruppi
sùskis, -ė *niek.* miserabile *m, f*; disgraziato *m* (*f-a*)
suskystėti essere diluito (allungato), diventare meno denso
suskįsti (*suplyšti*) strapparsi, lacerarsi
suskýs||**ti** liquefarsi, fōndersi; ~**tinti** liquefare A, diluire A, allungare A
suskleĩsti chiudere A; *s.* **lėtsargĩ** chiudere l'ombrello
suskliaūsti 1. (*suglausti*) congiungere A; abbassare A, piegare A; *s.* **ausĩs** abbassare le orecchie; 2. archit. coprire con una volta, costruire a forma di volta, fabbricare ad arco; 3. gram. mēttre tra parēntesi
susklypuoti lottizzare A, dividere un terreno
suskōlinti prēndere in prēstito (*molto o da molti*)
suskrebėti (cominciare a) grattare A, raschiare A
suskrebti 1. indurirsi, intrizzirsi (*per il freddo*); 2. essere abbrustolito (tostato)
suskrēsti vivere nella sporcizia, coprirsi di sporco
suskrėtėlis, -ė sporcaccione *m* (*f-a*), sudicione *m* (*f-a*)
suskrĩsti riunirsi, radunarsi (*in volo*)
suskrũ||**dinti** abbrustolire A, tostare A, rosolare A; ~**sti** bruciarsi, bruciacciarsi
suskũb||**ti** 1. arrivare in tempo; fare in tempo; **jaũ nesuskũbsi sũ juō atsisvėikinti** non arriverai in

- tempo per salutarlo; *võs ~aũ ĩ tráukinĩ* ho fatto appena in tempo a prendere il treno; 2. sbrigarsi, fare presto
- suskuř||dinti** impoverire A; *~sti* 1. impoverirsi, immiserirsi; 2. deperire E, intristire E, crescere a stento; *~deš mēdis* àlbero stentato
- suskũrti** lacerarsi, strapparsi, sciuparsi
- suskũsti** 1. (*nuskusti*) pelare A, sbucciare A; 2. *šnek. (suēsti)* mangiare avidamente
- suskũsti** riferire A; querelare A, denunciare A; *s. dirēktoriui* riferire al direttore
- suskarbĩti** bucherellare A, sfioracchiare A
- suslapstĩti džn.** nascondere A; dare rifugio
- suslēgti** comprimere A, premere A, schiacciare A
- suslēpti** nascondere A; coprire A; riparare A; *s. ginklũs* nascondere le armi
- susliũkti** entrare (*in tantĩ*) pian piano; avvicinarsi
- suslogũoti** prendere il raffreddore
- suslũgti** abbassarsi, avvallarsi; sgonfiarsi
- susluoksnĩuoti** stratificare A; *sngr.: susisluoksnĩuoti* stratificarsi, disporsi a strati
- susmaigstĩti džn.** ficcare A, piantare A (*piũ volte*)
- susmailēti** aguzzarsi
- susmaĩlinti** aguzzare A, appuntire A, appuntare A
- susmardĩnti** impuzzolentire A, impuzzire A
- susmarkē||ti** aumentare E, accrescere E; intensificarsi, rafforzarsi; *lietũs ~jo* la pioggia si è intensificata
- susmaũg||ti** stringere A, attillare A, rendere aderente al corpo; *~tā (per liemenĩ) suknēlē* àbito stretto (marcato) in vita
- susmēgti** 1. sprofondare E; *s. ĩ puřvą* impantanarsi; 2. abbassarsi, avvallarsi
- susmēłgti** ficcare A, piantare A, infiggere A; *s. kuōlą ĩ žēmę* ficcare un palo in terra
- susmēliũoti** sporcare di sabbia
- susmēłkti** sentire dolore (fitte, punture); *mán sũsmelkē sũną* sento fitte al fianco
- susmł||ti** conficcarsi, infiggersi; *peĩlis ~o ĩ mēdĩ* il coltello s'infisse nel legno
- susmiłkti** bruciare E (*senza fiamma*); mandar fumo
- susmĩr||sti** impuzzolare E, imputridire E; *~dusi žuvĩs* pesce pùtrido
- susmukdĩti** rovinare A, distruggere A, mandare in sfacelo; *kāras susmukdē ũkĩ* la guerra ha rovinato l'economia
- susmũk||ti** 1. accasciarsi, afflosciarsi, cadere E; *~o ĩ kēdę* si accasciò su una sedia; 2. avvallarsi, cedere A; 3. *prk.* andare in rovina
- susmulkēti** 1. impiccolirsi, sminuzzarsi, ridursi; 2. diventare pignolo, meticoloso
- susmũlkinti** 1. sminuzzare A; sbriciolare A; 2. (*pinigus*) spicciolare A, cambiare A
- susmuřgti šnek.** cadere nella disperazione, pēdersi d'ánimo, avvilirsi
- susnà** 1. (*liga*) tigna f; 2. *b. menk.* miseraccio m, disgraziato m (*f-a*)
- susnargliũoti** sporcare di moccio
- susn||iegũoti** spargere di neve; *~łgti* coprire di neve
- susnũ||dēlis, -ē** persona sonnolenta; *~sti* assopirsi, avere un colpo di sonno
- susodĩnti** 1. far sedere, far prendere posto; *s. ũž stālo* mēttre a sedere a tāvola; 2. (*augalus*) piantare A, 3. (*ĩ kalėjimą*) mēttre in prigione
- susopēti, susõpti** (cominciare a) far male; sentire dolore
- suspārdyti** prendere a calci
- suspartēti** diventare più veloce, affrettarsi
- suspařtinti** accelerare A, affrettare A; *s. žĩngsnĩ* accelerare il passo
- suspaudũoti** timbrare A, stampigliare A
- suspāũ||sti** 1. calcare A, pressare A, pigiare A, schiacciare A; *minià manē ~dē* la folla mi ha schiacciato; 2. stringere A, serrare A; *~sti raĩką* stringere la mano; *sng.: gyvėna susispāudę vie-namē kambaryjē* stanno stretti in una sola stanza; 3. *prk.* opprimere A; stringere A; *rũpesĩų ~stas* oppresso dalle preoccupazioni; *skaũsmas mán ~dē širdĩ* il dolore mi strinse il cuore
- suspendũoti** sospendere A
- suspeĩgti (ausyse)** sentirsi ronzare le orecchie
- suspeĩsija chem.** sospensione f
- suspē||ti** 1. arrivare in tempo, fare in tempo; *võs ~jau ĩ vakariėnę* sono arrivato appena in tempo per la cena; 2. riuscire E; raggiungere A; *nesuspėjau pāskui ĩĩ eĩti* non riuscivo a stargli dietro
- suspiēgti** lanciare uno strillo
- suspiēsti** 1. (*apie bites*) sciamare E/A, riunirsi in sciame; 2. riunire A, radunare A; ammassare A; *sng.: minià susĩspietē aikštėjē* la folla si ammassò nella piazza
- suspiłgti** lanciare un grido
- suspindēti** (cominciare a) brillare A, scintillare A, raggiare A
- suspirgēti** cominciare a sfriggere; arrostiti
- suspiřg||inti** arrostitire A, friggere A; *~ti* 1. ēssere fritto, arrostito; 2. (*sušali*) infreddolirsi, intirizzirsi

susp||l̥rti 1. (*paremti*) puntellare A, sorreggere A, appoggiare A; 2. *prk.* (*apimti*) prendere A, opprimere A; *jī* ~*ýrē stiprūs skausmaĩ* fu preso da forti dolori

susps̥sti (cominciare a) brillare A, luccicare A
susprags̥s̥ti (cominciare a) scoppiettare A, schioccare A; *s.* *piřštais* schioccare le dita

suspráusti pigiare A, calcare A, cacciare dentro
susprĩngti *řnek.* mangiare tutto avidamente, sgranare A

susprog||d̥nti far esplodere, far saltare, far scoppiare; *kareřiviai* ~*d̥no geleřinkelĩ* i soldati fecero saltare la ferrovia; ~*in̥ti* scheggiarsi, incrinarsi, fendersi

suspróg||ti 1. esplodere E, scoppiare E, saltare E; detonare A; *minā* ~*o* la mina è esplosa; 2. crepare E, spaccarsi, fendersi; *vařzdis balgia* ~*ti* il tubo si sta crepando; 3. (*sulapoti*) sbocciare E, schiudersi, aprirsi; 4. *menk.* divorare A; traccannare A

suspurd̥ti cominciare ad agitarsi, muoversi disperatamente

susraig̥tuoti avvitare A, fissare con viti

susr̥b̥ti (*sriubq*) aver mangiato una minestra brodosa

susriaũbti aver bevuto (*a lunghi sorsi*)

susri̥ge̥ti 1. avvitare A; 2. filettare A

sustabar̥ti 1. indurirsi; 2. irrigidirsi, intirizzirsi, intorpidirsi

sustabd̥ti 1. fermare A, arrestare A; *s.* *kraujāvimq* arrestare un'emorragia; *sng̥r.*: *susistabd̥žiaũ jĩ gātv̥je* l'ho fermato per strada; 2. sospendere A, interrompere A; trattenere A, bloccare A; *s.* *dārbus* sospendere i lavori

sustamb̥ti ingrandirsi, allargarsi, ampliarsi

sustam̥binti ingrandire A, allargare A

sustand̥ti indurirsi, irrigidirsi

sustan̥dinti indurire A, irrigidire A; *s.* (*krakmolyti*) *ap̥ykakl̥* inamidare un colletto

sustangr̥ti irrigidirsi, diventare inflessibile

sustat||in̥ti *d̥žn.* mettere insieme; ~*ýti* 1. mettere A, disporre A, collocare A, sistemare A; ~*ýti* *ĩ eil̥* mettere in fila; 2. montare A; ~*ýti* *lāngus* montare le finestre; *sng̥r.*: *susistat̥yti dirbtiniūs dant̥is* farsi una dentiera; 3. costruire A

sustaũgti (cominciare a) ululare A

susten̥ti mettersi a gemere, lamentarsi

sūsti 1. ammalarsi di tigna, tignarsi; 2. deperire E, intristire E

sustyg̥uoti *muz.* accordare A

sustikl̥ti diventare di vetro (o simile al vetro)

sustikl̥nti invetriare A, mettere i vetri

sustĩng||dyti 1. indurire A, irrigidire A; 2. *prk.* far ristagnare; ~*imas* 1. ristagno *m*, stasi *f*, stagnazione *f*; 2. rattrappimento *m*, intirizzimento *m*; ~*ti* 1. indurirsi, irrigidirsi; rapprendersi; *klijai* ~*o* la colla si è rappresa; 2. intirizzirsi, intorpidirsi, rattrappirsi; *nuō šal̥cio mán raņkos* ~*o* mi si sono intirizzate le mani per il gelo; ~*ę s̥nariaĩ* gli arti rattrappiti; 3. *prk.* pietrificarsi, rimanere di stucco (di sasso); gelare E; *ĩř báim̥s* ~*ti* pietrificarsi per la paura; *mán krauj̥as g̥yslose* ~*o* mi si è gelato il sangue nelle vene; 4. *prk.* ristagnare A, ridursi d'intensità

sustipr̥||ti 1. rinforzarsi, rafforzarsi; aumentare E, accrescere E; *v̥ejas* ~*jo* il vento è aumentato; 2. (*apie sveikatq*) rimettersi, ristabilirsi, rin vigorirsi

sustiprinti rinforzare A, rafforzare A, irrobustire A, intensificare A, ristabilire A; *s.* *gyn̥bq* rafforzare la difesa; *s.* *sveikatq* ristabilire la salute

sustipti *řnek.* intirizzirsi, intorpidirsi (*per il freddo*)

sustĩrti 1. intirizzirsi, rattrappirsi, intorpidirsi; 2. sporcarsi, insudiciarsi

sustoj̥lm||as 1. fermata *f*; arresto *m*; *autobūsũ* ~*o aik̥st̥el̥* fermata dell'autobus; *řirdi̥s* ~*as* arresto cardiaco; 2. interruzione *f*, sosta *f*, pausa *f*; *b̥ē* ~*o* senza sosta

sustor̥ti 1. ingrassare E, ingrossare E; 2. (*apie balsq*) abbassarsi

sustor̥inti ingrossare A, rendere più spesso (più basso)

sustó||ti 1. disporsi, mettersi, sistemarsi (*secondo un certo ordine*); ~*ti* *ĩ eil̥* mettersi in fila; *pūs-račiu* ~*jo* si dispósero in semicèrchio; 2. fermarsi, arrestarsi; *traukin̥ys staĩgiai* ~*jo* il treno si arrestò di colpo; ~*jome pail̥s̥ti* ci siamo fermati a riposare; *laĩkrodis* ~*jo* l'orologio si è fermato; 3. cessare E, interrompersi; smettere A; *lietūs* ~*jo li̥jes* la pioggia è cessata (ha smesso di piovere); 4. (*apsistoti*) fermarsi, stabilirsi; trattenersi; ~*ti vi̥řšbutyje* fermarsi in un albergo

sustreik̥uoti scendere (mettersi, entrare) in sciòpero

sustriuk̥ti accorciarsi; stringersi

sustrop̥ti diventare più diligente

sustuks||ēti, ~*ēti* (cominciare a) battere A, bussare A, picchiare A

sustùm||dyti *džn. žr. sustùmti* 1; ~**ti** 1. unire A; avvicinare A; accumulare A; (*spingendo; trascinando*); ~**ti dū súolus** unire due banchi; *sngr.: darbai susistūmė ĩ krūvą* i lavori si sono accumulati; 2. piegare A; *sustumiamas stālas* tavolo pieghevole
sustvėrti afferrare A, aggrappare A; *sngr.: rañ-komis susistvėrti* tenersi per mano
susūd̃dyti salare A, mēttēre in salamōia
susuk||inėti, ~**ióti** *džn. (s)tòrcere* A, piegare A
susùkti 1. (*iškraipyti*) tòrcere A, piegare A, curvare A; *sngr.: susisùkusi vielà* filo torto; 2. (*suvinoti*) avvòlgere A, arrotolare A, attorcigliare A, accartocciare A; *s. knygą ĩ pòpierių* avvòlgere un libro nella carta; 3. (*įsukti*) avvitare A, fissare con viti; 4. (*pagaminti*) costruire A, fare A; *sngr.: kregždė lizdą susisùko* la rōndine si è fatta un nido; 5. (*apgauti*) ingannare A, imbrogliare A; *◊ gálvą kām s.* far girare la testa a qc.; *nósį s.* stòrcere il naso
susumúoti 1. sommare A, totalizzare A, fare il bilancio; 2. *prk.* riassumere A, riepilogare A, ricapitolare A
susúodinti sporcare di fuliggine
susùp||ti avvòlgere A, imbacuccare A, infagottare A; ~**o vaiką ĩ skārą** infagottò il bambino in uno scialle
susvaĩgti 1. inebriarsi, ubriacarsi; 2. avere le vertigini
susvarstýti *džn.* pesare A, misurare il peso
susveĩkti guarire E, rimēttērsi in salute
susvėrdėti (cominciare a) barcollare A, oscillare A, vacillare A
susveĩti pesare A (*tutto quanto*); *s. bũlves* pesare le patate
susvetimėti diventare estraneo
susviestúoti imburare A, ùngere (sporcare) di burro
susvil||inti bruciare A; *márškinius lygintuvù ~ino* ha bruciato la camicia col ferro da stiro; ~**ti** bruciare E, danneggiarsi col fuoco
susvirdulióti *žr. susvyruóti* 1
susvyr||úoti 1. (cominciare a) barcollare A, vacillare A, traballare A; *jįs ~avo iř parvirto* ha barcollato ed è caduto per terra; 2. *prk.* (*suabejoti*) (mēttērsi a) dubitare A, esitare A, titubare A; *nesusvyrāves atsākė ĩ klāusimą* senza esitare ha risposto alla domanda
sušál||dyti 1. congelare A; ~**dyta žuvīs** pesce congelato; 2. far prēndere freddo; assiderare A; ~**ti** 1.

congelarsi; patire il freddo; 2. gelare E, assiderarsi; *◊ ĩ rāgą ~ti* intirizzirsi (irrigidirsi) per il freddo

sušáudyti 1. fucilare A; *nūteistas s.* condannato alla fucilazione; 2. (*kulkomis suvarpyti*) lasciare il segno (*di una pallottola*)

sušaũkti invitare A, convocare A, chiamare A; *s. susirinkimą* convocare un'assablēa; *sngr.: tėvas susišaukė vaikūs* il padre convocò (chiamò) i figli

sušáuti 1. sparare una fucilata; 2. (*pakepti*) informare A, mēttēre nel forno

sušeĩpti fare la carità, dare in elemòsina, offrire in dono

sušėrti 1. far mangiare; consumare A; 2. *šnek.* dare un colpo, colpire A; *s. kām peř aũsį* dare uno schiaffo a qc.

sušiáušti arruffare A, scompigliare A; *sngr.: susišiaušę plaukai* capelli arruffati

sušienáuti fare il fieno

sušĩl||dyti (ri)scaldare A; *sngr.: susišĩldyk sriũbą* riscaldati la minestra; ~**ti** 1. (ri)scaldarsi; ~**o beeĩdamas** si scaldò camminando; 2. (*sutirpti*) fōndērsi, sciògliērsi

sušiugžd̃||ėnti, ~**ėti** (cominciare a) stormire A, frusciare A

sušiurėnti far frusciare; *vėjas sušiurėno lapūs* il vento fece frusciare le foglie

sušiurpti 1. intirizzirsi, intorpidirsi; 2. deperire E; indebolirsi

sušiũrti scompigliarsi; arruffarsi

sušlakstýti spruzzare A, aspērgere A, bagnare A

sušlam||ėnti, ~**ėti**, **sušlāminti** (cominciare a) frusciare A, stormire A

sušlañšti *šnek.* divorare A, sgranare A, mangiare avidamente

sušlápinti bagnare A, inumidire A; *sngr.: nesušlāpink drabũzių* non bagnarti i vestiti

sušlāpti bagnarsi, inumidirsi; *kiaurai s.* essere bagnato frādicio

sušlēmšti *šnek.* 1. mangiare avidamente; 2. (*su-grobti*) appropriarsi, prēndere possesso; *sngr.: susišlēmštė visàs brangenybes* s'impossessò di tutti i gioielli

sušlepsėti (mēttērsi a) ciabattare A

sušleĩpti *šnek.* mangiare in modo rumoroso; bere a lunghi sorsi

sušliáužioti calpestare A, pestare A (*strisciando*)

sušliáužti entrare (riunirsi) strisciando

sušlīeti 1. appoggiare A, mettere insieme; 2. *prk.* costruire A
sušlubūoti (cominciare a) zoppicare A
sušlūostyti asciugare A; pulire A
sušlūoti scopare A, spazzare A
sušmaukšėti dare una frustata
sušnabždėti||ti (mètersi a) sussurrare A; ~*jo ī aūsį* sussurrò all'orecchio
sušnairūoti guardare di traverso
sušnareti, sušnarti (cominciare a) frusciare A
sušnarpšti russare A, sbuffare A (*ogni tanto*)
sūšnek||amas trattabile; compiacente; ~**ėti** 1. mètersi d'accordo, intendersi; 2. parlare brevemente
sušnėkti 1. cominciare a parlare; 2. conversare A, fare due chiacchiere
sušniaukšti 1. mangiare tutto, sgranare A; 2. (*sujaukti*) mèttre sottosopra
sušnibždėti žr. sušnabždėti
sušniokšti (cominciare a) frusciare A; sbuffare A
sušnipinėti venire a sapere
sušnypšti (mètersi a) sibilare A, fischiare A; ~*šnypštė gyvatė* il serpente sibilò
sušniřpšti (cominciare a) sbuffare A; respirare rumorosamente
sušniukštīnėti fiutare A, venire a sapere
sušok||ti 1. entrare (*in tanti*) con un balzo, saltare dentro; 2. accorrere E, precipitarsi; *visi ~o jām padėti* accorsero tutti ad aiutarlo; 3. ballare A, danzare A; ~*ti vālsq* ballare un valzer; 4. (*sukibti į gumulus*) coagularsi, raggrumarsi
suštampūoti timbrare A, stampigliare A
sušukāvimas pettinatura *f*, accinciatura *f*; *pusmetinis s.* permanente *f*
sušūkti lanciare un urlo, gridare A; *visà gérkle s.* gridare a squarciagola
sušukūoti pettinare A; *sng.*: *dār turiū susišukūoti* devo ancora pettinarmi
sušū||sti 1. (*išvirti*) cuocere a fuoco lento; 2. (*suprakaituoti*) bagnarsi di sudore; 3. (*supūti*) marcire E, infracidire E, putrefarsi; ~*tusi mėsà* carne putrefatta; ~**tinti** 1. stracuocere A, stufare A; 2. *šnek.* mangiare tutto avidamente
sušvañkšti dire q.c. con voce rauca
sušvebeldžiūoti dire q.c. balbettando
sušveisti 1. colpire A, tirare un pugno, dare una frustata; 2. mangiare tutto
sušveinėti||ti 1. ammorbidirsi; raddolcirsi; *jō elgesys ~jo* il suo atteggiamento si è raddolcito; 2. attenuarsi, mitigarsi, alleggerirsi

sušveinėinti raddolcire A, moderare A; attenuare A, mitigare A, alleggerire A; *s. baūsme* mitigare una pena

sušveplūoti (cominciare a) balbettare A

sušviłpti fare un fischio, fischiare A

sušvīnk||ti guastarsi, imputridire E, marcire E; ~*usi žuvis* pesce pùtrido

sušvirkšti iniettare A; *jām sušvirkštė vāistų* gli inietto un fàrmaco

sušvī||sti illuminarsi, accendersi, risplendere E; *prk.*: *jō vėidas ~to džiaugsmū* il suo volto s'illuminò di gioia

sušvytrūoti 1. (cominciare a) luccicare A, scintillare A; 2. (cominciare a) agitare A, brandire A; *kārdū s.* brandire la spada

sušvōkšti 1. (cominciare a) stornire A, frusciare A; 2. dire q.c. con voce rauca

sutáik||inti žr. sutáikyti 2; ~**yti** 1. (*suderinti*) concordare A, accordare A; *sng.*: *susitáikėme kartū važiuoti* ci siamo accordati di partire insieme; 2. rappacificare A, riconciliare A; *sng.*: *susitáikyti su tėvais* riconciliarsi con i genitori

sutaisyti 1. riparare A, aggiustare A, accomodare A; *sng.*: *pāts susitaisė laikrodį* si è aggiustato l'orologio da solo; 2. (*surengti*) organizzare A, preparare A; *sng.*: *susitaisyti į keliōnę* prepararsi per un viaggio; 3. (*pagaminti*) cucinare A, fare da mangiare; 4. (*sukrauti*) accumulare A, ammucchiare A

sutalpinti far entrare, far contenere; racchiudere A; *nesutalpinū daiktų į lagaminą* non riesco a far stare la roba nella valigia; *sng.*: *vōs susitalpiname vienamē kambaryjē* riusciamo a stare a malapena in una sola stanza

sutampyti *džn.* portare trascinando, tirare A

sutamsėti scurirsi

sutanā *bažn.* sottana *f*

sutankėti||ti 1. addensarsi, infittirsi, infoltirsi; *miškas ~jo* il bosco si è infoltito; 2. divenire più frequente; accelerare A

sutānkinti 1. infittire A, infoltire A, addensare A; 2. rendere più frequente; accelerare A; *s. žingsnį* accelerare il passo

sutapāinti identificare A

sutāpdinti unire A; abbinare A; uguagliare A, pareggiare A

sutapēnti calpestare A, pestare A

sutapīmas coincidenza *f*, concomitanza *f*, convergenza *f*; *nūomonių s.* coincidenza di opinioni

sutapnóti livellare A, uguagliare A

sutàp||ti 1. coincidere A, corrispóndere A, èssere idèntico; *dúomenys nesutarĩpa* i dati non corrispóndono; 2. (*bendrauti*) èssere in buoni rapporti; ~*tĩnis* unito; compatto; ~*tĩs* žr. sutapĩmas

sutarĩmas 1. accordo *m*, intesa *f*; 2. concordia *f*

sutarĩkšti eméttre un suono

sutarkúoti grattugiare A

sutarptaũtinti internazionalizzare A

sutaršyti 1. arruffare A, scompigliare A; *sng.*: *plaukaĩ susitaršė nuò vėjo* col vento si sono scompigliati i capelli; 2. mangiare avidamente

sutarškėti (cominciare a) tintinnare A, risuonare E/A

sutárskinti far risuonare

sũtari||as stabilito, fissato, deciso; *atvyko ~q diẽna* è arrivato il giorno stabilito

sutaĩ||ti 1. andar d'accordo, intendersi bene; *jiẽdu gerai sũtaria* loro due vanno d'accordo; 2. accordarsi, méttersi d'accordo; ~*ti dẽl káinos* accordarsi sul prezzo; *sng.*: *susitarẽme susitĩkti* ci siamo messi d'accordo d'incontrarci; ~*tinaĩ prv.* in concordia, in armonia, di concerto, coordinatamente; ~*tinaĩ vėlkti* agire di concerto; ~*tinaĩ gyvėnti* vivere in armonia

sutartinė muz. canto polifónico

sutartin||is 1. convenzionale; (pre)stabilito; ~*is žėnklas* segno convenzionale; ~*ė káina* prezzo stabilito; 2. contrattuale; 3. concorde, unànime; generale; ~*ė nuomonė* opinione generale

sutart||is 1. accordo *m*, convenzione *f*, patto *m*, trattato *m*; *taikõs ~is* trattato di pace; *nepuolĩmo ~is* patto di non aggressione; *laikytis ~iẽs* stare ai patti; 2. contratto *m*; *dárbo ~is* contratto di lavoro; ~*ũvės dgs.* (festa di) fidanzamento *m*

sutašyti portare (*trascinando*) dentro

sutaškėti *džn.* schizzare A, spruzzare A; *sng.*: *puĩvais susitáškęs* coperto di schizzi di fango

sutaukšėti žr. sutauškėti

sutaukúoti ùngere, sporcare di grasso; *sng.*: *rankàs susitaukúoti* ùngersi le mani

sutaupyti risparmiare A, méttre da parte, economizzare A; *sng.*: *jám pavýko susitaupyti šiek tiek pinigũ* è riuscito a risparmiare (accumulare) un po' di soldi

sutaurėti nobilitarsi, diventare più dignitoso

sutaũrinti nobilitare A, conferire dignità

sutausóti žr. sutauptyti

sutauškė||ti (cominciare a) ticchettare A, picchiettare A; ~*jo rášomoji mašinėlė* si senti il ticchettio di una macchina da scrivere

sutaũtinti rėndere nazionale (appartenente ad una nazione)

suteikĩmas concessione *f*; permesso *m*; prestazione *f*; *tėisiũ s.* concessione dei diritti

suteĩkti 1. concèdere A, dare A, prestare A; procurare A; *s. žodĩ* concèdere la parola; *s. pagálbq* prestare aiuto; *s. jėgũ* dare forza; *s. rūpesčių* procurare guai; *s. malonũmo* far piacere; *s. garbė* rėndere onore; 2. conferire A, largire A, attribuire A; *s. titulq* conferire un titolo; 3. *šnek.* (*sutarti*) andare d'accordo

sutekėti confluire E/A, congiũngersi, versarsi; *ĩ ėžerq sũteka daũg upėlių* nel lago confluiscono molti torrenti

sutekšti schizzare A, spruzzare A; *purvũ s.* schizzare di fango, inzaccherare A

sutėkti 1. èssere di lunghezza sufficiente; *diržas nesuteĩka* la cinghia è troppo stretta (*non si riesce ad affibbiarla*); 2. (*pakakti*) bastare E, èssere sufficiente

suteliũskúoti agitare A, scuòtere A, sciabordare A

sutelkĩmas radunamento *m*, ammassamento *m*, concentramento *m*

suteĩk||ti radunare A, riunire A, raccògliere A, ammassare A, concentrare A; ~*ti būriũs* raccògliere truppe; *prk.*: ~*ti dėmesĩ* concentrare l'attenzione; *sng.*: *žmonės susitelkė aikštėje* la gente si radunò in piazza; ~*tĩnis* unito, compatto; collettivo

sutem||à crepũscolo *m*, l'imbrunire; ~*oms artėjant* sull'imbrunire, verso sera

sutėm||dyti oscurare A; coprire di tènebre; ~*ĩmas* oscurità *f*, buio *m*

suteĩpti portare dentro (*trascinando*)

sutėm||ti abbuiarsi, imbrunire E, annottare E, farsi notte; *jaũ sutėmo* si è fatta notte; *žiẽmq anksti ~sta* d'inverno abbũia (annotta) presto

sutenėti (*sustingti*) rapprėndersi; indurirsi

suteplióti sporcare A, insudiciare A, imbrattare A; *s. stáltiesq (sũ) pãdažu* insudiciare la tovaglia di sugo; *sng.*: *rankàs susiteplióti* sporcarsi le mani

sutėpti 1. žr. suteplióti; 2. (*patepti*) ùngere A, spalmare A, lubrificare A; 3. *prk.* (*suteršti*) disonorare A, infamare A, infangare A; *s. sąvo varđq* disonorare il proprio nome

suterl||ėnti, ~*ióti* žr. suteplióti

sutėrš||ti 1. sporcare A, insudiciare A, lordare A; ~*ti marškiniai* camicia sporca (sudicia); 2. žr. **sutėpti** 3

sutėžti žr. **sutižti**

sutiėti stèndere A, mèttere disteso

sutik||mas 1. consenso *m*, accordo *m*, assenso *m*; *visų ~mù* per comune consenso; 2. incontro *m*; *Naujųjų metų ~mas* festa di Capodanno; ~**nėti** *džn.* 1. incontrare A (*più volte*); 2. accogliere A; ~**nėti svečius** accogliere gli ospiti

sutikrinti riscontrare A, confrontare A, verificare A; *s. kópįq sù originalù* riscontrare la copia con l'originale

sutikslinti precisare A, specificare A, puntualizzare A

sutikti 1. incontrare A; *s. gátvėje draugą* incontrare un amico per strada; 2. (*priimti*) ricèvere A, accogliere A; *jūs būvo gražiai sùtiktas* è stato ben accolto; 3. (*sulaukti*) andare incontro a qc.; *s. Naujųosius metų* festeggiare la notte di Capodanno; *s. saulės patekėjimą* salutare la levata del sole; 4. (*susidurti*) imbattersi in q.c.; trovare A; *s. sunkumų* trovare delle difficoltà; 5. (*nepriestartauti*) acconsentire A, accettare A, approvare A; *sutinkù sù tavo pasiūlymu* accetto la tua proposta; 6. (*susitarti*) mèttersi d'accordo, accordarsi; 7. (*sutarti*) andare d'accordo, concordare A; *sutiška kaip šuo sù katė* stanno come cane e gatto; 8. (*sutapti*) coincidere A, corrispòndere A; *mūsų nuomonės nesutiška* le nostre opinioni non coincidono

sutiktùvės *dgs.* cerimonia di benvenuto; ricevimento *m*

sutiĩpti entrare E, stare E, trovar posto, èssere contenuto; *nesutelpa viškas į lagaminą* nella valigia non entra tutto

sutįngti impigrirsi, impoltronirsi, infingardire E

sutin||ti gonfiarsi, tumefarsi; *kója ~o* si è gonfiato il piede

sutirp||dýti, ~**ĩnti**, ~**ýti** strùggere A, fòndere A, sciògliere A, dissòlvere A; ~**ĩnti vāšką** strùggere la cera

sutirp||ti strùggersi, fòndersi, sciògliersi; *sniėgas saulėje ~o* la neve si è sciolta al sole

sutirštė||ti 1. addensarsi, condensarsi; infittirsi; *rūkas ~jo* la nebbia si è infittita; 2. coagularsi, rapprèndersi; ~*jės kraujas* sangue coagulato

sutirštinti addensare A, condensare A; rapprèndere A; *prk.: s. spalvās* caricare le tinte

sutirtėti (cominciare a) tremare A, trepidare A

sutižti 1. ammolarsi, ammorbidirsi; diventare fangoso (melmoso); 2. (*apie žmogų*) infiacchirsi, svigorirsi, indebolirsi

sutrāiškyti schiacciare A; spappare A

sutrāmdyti 1. domare A; placare A, calmare A; *s. arklių* domare un cavallo; 2. reprimere A, soffocare A; *s. maištą* reprimere una ribellione; 3. trattenerne A, fermare A; tenere dentro di sé; *negalėjo s. juoko* non seppe trattenersi dal ridere

sutrankyti ammaccare A; pestare A

sutraškėti (cominciare a) scoppiettare A, scricchiolare A

sutratė||ti rimbombare E/A; ~*jo kulkšvaidis* si senti il rimbombo del cannone

sutrātinti (*būgną*) tambureggiare A, tamburellare A

sutraukyti 1. spezzare A, stracciare A, rómperne A; *s. grandinės* spezzare le catene; 2. (*sutampyti*) spostare A, portare A (*trascinando*)

sutrauk||ti 1. unire A, raccògliere A, ammassare A, concentrare A; ~*ti kariuomenę* concentrare le truppe; 2. assorbire A; *kempinė ~ia vandenį* la spugna assorbe l'acqua; 3. contrarre A; corrugare A; ~*ti antakius* corrugare le sopracciglia; *mėšlungis mán kóją ~ė* mi è venuto un crampo alla gamba; 4. (*sukrekėti*) coagularsi, rapprèndersi; 5. *mat.* ridurre A; ~*tinis* ridotto; abbreviato; succinto; ristretto

sutrėjinti triplicare A

sutrėkšti schiacciare A; ammaccare A

sutrempti calpestare A, pestare A

sutrenkti 1. rimbombare E/A, rintronare E/A; 2. far male; ammaccare A; *sng.: kóją susitreñkti* subire una contusione, farsi male ad una gamba

sutrep||ėnti, ~**sėti** (cominciare a) battersi i piedi

sutrešėti žr. **sutrėšti**

sutreskėti (cominciare a) crepitare A, scoppiettare A

sutrėšti marcire E, imputridirsi, infradiciarsi; *sutrėšęs medis* legno fradicio (marcio)

sutriaūkšti mangiare rosicando

sutrigubėti triplicarsi

sutrigubinti triplicare A

sutrikdýti 1. turbare A, disturbare A; *s. ramybės* turbare la quiete; 2. disordinare A, scompigliare A; *s. priešo eilės* scompigliare le file nemiche

sutrikimas 1. disòrdine *m*, dissesto *m*; disservizio *m*; *pāšto paslaugų* s. disservizio postale; 2. imbarazzo *m*, disagio *m*; 3. *med.* disturbo *m*, disfunzione *f*; *skrandžio* s. disturbo gastrico

sutrik̃ti||ti 1. trovarsi in disordine, subire un dissesto, essere in scompiglio; ~o *prek̃yba* il commercio è in dissesto; 2. guastarsi, deteriorarsi, alterarsi, andare in malora; 3. confondersi, imbarazzarsi, sconcertarsi

sutrim̃túoti mēttersi a suonare la tromba

sutrink(s)ė̃||ti (mēttersi a) bussare A, (s)battere A; ~jo *dūrys* si è sbattuta la porta

sutrinti 1. tritare A, triturare A, pestare A; s. *čes-nāq̃* pestare l'aglio; 2. rōmpere A, spaccare A; *sng.*: *kiaušinis susitrynė* si è rotto l'uovo; 3. (*nuo-spauđq̃*) incallire A; scorticare A; *mān bātas kōjq̃ sutrynė* la scarpa m'ha scorticato il piede; 4. (*su-velt̃i*) sgualcire A, sciupacchiare A; ◇ *ĩ dūlkes* s. ridurre in pólvere

sutrỹpti calpestare A; *žolė* s. calpestare l'erba; *prk.*: s. *tėises* violare i diritti

sutriuškė̃ti (cominciare a) scricchiolare A

sutriūškinti 1. (*sudaužyti*) spaccare A, frantumare A, spezzare A; 2. *prk.* (*sumušt̃i*) sconfiggere A, distruggere A, mēttere in rotta

sutriūš̃||ti 1. deperire E, intristire E, créscere a stento; ~es *áugalas* pianta stentata; 2. (*supūti*) marcire E, imputridire E

sūtros *dgs.* žr. srùtos

sutrukdỹti 1. impedire A, ostacolare A; *lietūs sutrukdẽ išvyk̃a* la pioggia ha impedito la gita; 2. intralciare A, ritardare A; *tàvo brólis manė sutrukdẽ* tuo fratello mi ha fatto ritardare; *sng.*: *darbaĩ susitrukdẽ* i lavori si sono intralciati; 3. scomodare A, disturbare A; *tikiúosi, kàd nesutrukdýsiu Jūsų?* spero di non disturbarLa

sutrūkinė̃||ti *džn.* screpolarsi, fēndersi; *tinkas* ~jo l'intōnaco si è screpolato

sutruk̃ti trattenersi; indugiare A; ritardare A

sutruk̃||ti spezzarsi, lacerarsi, rōmpersi; *prk.*: *verg̃ijos pánčiai* ~o si sono spezzati i ceppi

sutrupė̃||ti accorciarsi, abbreviarsi, ridursi; *diėnos* ~jo le giornate si sono accorciate

sutrũmpin||ti accorciare A, abbreviare A, ridurre A; ~ti *rankóves* accorciare (scorciare) le mániche; ~tas *žōdis* parola abbreviata

sutrūñyti marcire E, imputridire E, putrefare E

sutrupė̃||ti sbriciolarsi; andare in frantumi; *sau-sainiai* ~jo i biscotti si sono sbriciolati

sutrūpinti sbriciolare A, sminuzzare A, frantumare A

sutuks̃||ė̃nti, ~ė̃ti (cominciare a) battere A

sutūkti ingrassare E, impinguarsi

sutuōkti sposare A, unire in matrimonio; *mūs sutuokė̃ výskupas* ci sposò il vèscovo; *sng.*: *susituōkti bažnyčioje* sposarsi in chiesa

sutuok̃tiñ||is, -ė̃ cōniuge *m, f*, consorte *m, f*; ~iū *pāreigos* i doveri dei cōniugi

sutuok̃tūṽ||ės *dgs.* matrimonio *m*, nozze *f pl*, spozalizio *m*; ~es *kėlti* fare il pranzo di nozze; ~iū *žledas* fede *f*, anello nuziale; ~inis nuziale, matrimoniale, coniugale

sutupdỹti far sedere, far stare accovacciato; *prk.*: *ĩ kalėjimq̃* s. mēttere in prigione

sutūpti 1. (*apie paukščius*) appollaiarsi, accovacciarsi; s. *aĩt kiaušinių (perėjimui)* mēttersi a covare; 2. accoccolarsi

suturė̃ti 1. fermare A, frenare A; s. *árklius* fermare i cavalli; 2. trattenere A, moderare A; s. *kvė-pāvimq̃* trattenere il respiro; *sng.*: *susiturė̃ti nuō rūkymo* moderarsi nel fumo; *vōs susiturė̃jo nesi-juōkės* a stento si trattenne dal ridere

suturk̃šti intorbidare A, intorbidire A

sutūskinti far bāttere, far muōvere

sutūtūoti sonare il clacson

sutvaksė̃ti (*apie širdį*) (mēttersi a) bāttere A, palpitare A; avere il batticuore

sutvardỹti frenare A, reprimere A; trattenere A, contenere A; s. *aistrās* frenare le passioni; *sng.*: *vōs susitvārdė̃ nevefkės* a stento si trattenne dal piāngere

sutvark̃ỹ||ti (ri)ordinare A, sistemare A, mēttere a posto; ~k *kaĩbarį* metti a posto la càmera; ~ti *sàvo reĩkalus* sistemare i propri affari

sutvārstỹti fasciare A, bendare A; s. *žaiždą* bendare una ferita

sutvaskė̃ti žr. sutvaksė̃ti

sutvė̃r||ė̃jas, -a creatore *m (f-trice)*; ~ĩmas 1. (*suri-šimas*) bendatura *f*, fasciatura *f*; 2. (*sqvarža*) giuntura *f*, morsetto *m*; 3. creazione *f*

1 **sutvė̃rti** 1. (*surišt̃i*) bendare A, fasciare A; 2. (*užtverti*) recingere A, assiepare A; 3. (*surė̃sti*) costruire A, fare A

2 **sutvė̃rti** (*sučĩupti*) afferrare A, aggrappare A, prēndere A; *sng.*: *raĩkomis susitvė̃rti* prēndersi per mano

sutvyksė̃ti, sutvĩksti (cominciare a) brillare A, scintillare A, luccicare A

sutvĩksė̃ti (cominciare a) bāttere A, palpitare A
sutvirtė̃||jimas rafforzamento *m*; rin vigorimento *m*; ~ti 1. rafforzarsi, rinforzarsi, irrobustirsi; *jō charāktė̃ris* ~jo il suo carāttēre si è rafforzato; 2.

- rinvigorire E, rimettersi in salute; 3. consolidarsi; crescere E, progredire E
- sutvĩrtin||imas** 1. consolidamento *m*; 2. *kar.* fortificazione *f*; 3. *bažn.* confermazione *f*, crèsima *f*; ~*ti* rafforzare A, rinforzare A, fortificare A, irrobustire A, consolidare A; ~*ti sieną* rinforzare un muro; ~*ti sąvo poziciją* consolidare la propria posizione
- sutvĩskėti** (cominciare a) luccicare A, scintillare A, brillare A
- sutvĩoti** colpire A, dare un colpo
- suũb||auti, suũbti** (cominciare a) stridere A, gridare A
- suũkauti, suũkti** 1. (*apie pelėdą*) stridere A, gridare A; 2. (*apie garvežį*) fischiare A
- suulb||ėti, suulbti** (cominciare a) cinguettare A, cantare A; ~*uoti* tubare A
- suuũkšti** (cominciare a) guaire A, lamentarsi
- suuo||sti** 1. fiutare A, sentire A, riconosce an-nusando; *šuõ ~dė ląpę* il cane ha sentito la volpe; 2. *prk.* venire a sapere, intuire A
- suuostinėti** 1. *žr.* suũosti 1; 2. *šnek.* trovare A
- suũostyti šnek.** venire a sapere
- suuĩgzti** (cominciare a) ringhiare A
- suũžti** 1. (*apie vėją*) sibilare A, ululare A; 2. (*apie mišką*) stormire A, frusciare A; 3. (*apie mašiną*) ronzare A; 4. (*apie žmones*) vociare A, sbraitare A
- suvaĩinti** invitare A, convocare A
- suvaĩdĩn||ti** 1. recitare A, avere una parte, interpretare un ruolo; *jĩs ~o Hámletą* ha recitato l'Amleto (ha fatto la parte di Amleto); 2. *prk.* avere importanza, essere rilevante, avere un ruolo di primo piano
- suvaĩdyti** mettere discórdia, aizzare una lite; *sng.*: *susivaĩdijo dėl pinigų* hanno litigato per motivi di denaro
- suvaikė||ti** rimbambire E; *ĩ senątvę jĩs ~jo* con la vecchierà è rimbambito
- suvaikýti** 1. riunire A, radunare A; 2. *šnek. (supras-ti)* capire A, comprendere A
- suvaiĩkšioti** andare e venire, fare una corsa
- suvaitĩti** (cominciare a) gèmere A, lamentarsi
- suvaldýti** frenare A, domare A, reprimere A; trat-tenere A, contenere A; *s. árklį* domare un cavallo; *pyktį s.* reprimere l'ira; *sng.*: *reĩkia mokėti susivaldýti* bisogna saper dominarsi (control-larsi); ♦ *liežuvį s.* frenare la lingua
- suvalgydĩti** far mangiare q.c. a qc.
- suválg||yti** mangiare A (*fino all'ultima briciola*);
- kĩek pyragáĩčių ~ei?* quante paste hai mangiato?
- suvalýti** raccògliere A, far la raccolta; *s. javũs* rac-cògliere il grano
- suvalkiėti||is, -ė** abitante della Suvalkijà (*regione sudoccidentale della Lituania*); ~*ĩškas* peculiare della Suvalkijà
- suvalkioti** consumare A, logorare A, sciupare A; *sng.*: *švaĩkas jau susivalkiojo* la giacca si è ormai consunta
- suvalstýbinti** nazionalizzare A, statalizzare A, statizzare A
- suváp||alioiti, ~ėti** (cominciare a) balbettare A
- suvárgĩn||ti** affaticare A, stancare A, sfinire A, spossare A; *ligà jĩ ~o* la malattia lo ha spossato
- suvárgti** 1. affaticarsi, stancarsi; 2. immiserire E, impoverire E
- sugar||inėti dũn. žr.** sugarýti 1; ~*ýti* 1. far entrare, riunire A, radunare A; ~*ýti gývulius ĩ tvártą* far entrare il bestiame nella stalla; 2. conficcare A, ficcare A; ~*ýti vĩnį ĩ sieną* conficcare un chiodo nel muro; 3. *žr.* suvárginti
- sugarpýti** tarlare A, ródere A; bucherellare A
- sugarstyti** 1. *dũn.* infilare A; allacciare A; *sng.*: *susivárstyk batũs* allacciati le scarpe; 2. (*subadyti*) conficcare A, ficcare A (*piũ volte*)
- sugarškėti** diventare ricotta
- sugarýti dũn.** rivoltare A, rovesciare A, mèttere sottosopra
- sugarvĩti** consumo *m*; *elėktros enėrgijos ~ji-mas* consumo di energia elėtttrica; ~*ti* consu-mare A, usare A; spèndere A, esaurire A
- sugarvėti** entrare a gocce
- sugarvĩnti** versare a gocce
- sugarž||ymas** limitazione *f*, restrizione *f*; *láišvės ~ymas* limitazione della libertà; ~*ýti* 1. *dũn.* stringere A, legare A; 2. *prk.* limitare A, restrin-gere A, contenere A; *sng.*: *gyvėnti susiváržius (taupant)* vivere in ristrettezze
- suvaškuoti** incerare A, impregnare di cera
- suvažiavimas** convegno *m*, congresso *m*; *gýdytojų s.* congresso di mèdici
- suvažĩnė||ti** 1. investire A, colpire A, mèttere sotto un veicolo; *mašinà katę ~jo* l'automòbile investi un gatto; 2. andare e tornare; 3. (*sukietinti*) băt-te-re A, indurire A
- suvaž||iuoti** arrivare E; radunarsi; ~*iavo visĩ svečiai* sono arrivati tutti gli ospiti
- suvedĩ||mas: sąskaitų ~mas** regolamento dei conti; ~*nėti dũn. žr.* suvėsti

suvedžioti || **ti** 1. *džn.* far entrare; accompagnare A; 2. (*suklaidinti*) ingannare A, truffare A, frodare A; 3. (*suvilioti*) sedurre A; tentare A; ~**tojas**, -**a** 1. ingannatore *m* (*f*-trice), truffatore *m* (*f*-trice); 2. seduttore *m* (*f*-trice), tentatore *m* (*f*-trice)
suveikti 1. fare A, realizzare A; reagire A; 2. (*iveikti*) riuscire E, essere in grado
suvelinti (ri)tardare A, essere in ritardo; *sng.*: *susivėlinti* *sù darbaĩs* essere indietro con i lavori; *susivėlinome atsikėlti* ci siamo alzati tardi
suveltĩ 1. (*nuveltĩ*) feltrare A; follare A; gualcare A; 2. (*suglamžyti*) sgualcire A, spiegazzare A; 3. (*sutaršyti*) arruffare A, scompigliare A; *sng.*: *plaukaĩ susivėlė* i capelli si sono arruffati
suvelĩuoti arrivare (essere) in ritardo; ~**avaũ ateĩti** sono arrivato in ritardo
suveĩmti sporcare di vomito; *sng.*: *galiũ susivėmti* mi viene da vomitare
suvenĩras (oggetto) ricordo *m*, souvenir *m inv*
suverėn || **inis** sovrano; ~**itėtas** sovranità; ~**ũmas** sovranità *f*; *valstybės* ~**ũmas** sovranità statale; ~**ũs** sovrano; indipendente
sũveriam || **as** ripiegabile, pieghévole; ~**os dũrys** porta a due battenti
suveĩpti tessere A, aver tessuto
suveĩsti 1. méttre sottosopra, gettare alla rinfusa; 2. scaricare A, riversare A, addossare A; *s.* *kám kaĩtę* scaricare la colpa su qc.
suverĩ || **ti** 1. infilare A, infilzare A, far passare; ~**ti perlĩs** infilare le perle; 2. chiũdere A; *sng.*: *lángas nesušilveria* la finestra non si chiude; ~**tĩnis žr.** *sũveriamas*
suveĩžti stringere A; *s.* *kĩlpą* stringere una maglia; *s.* *mązgą* annodare A; *sng.*: *susiveĩžti diržą* stringersi la cintura
suveĩti 1. portare A, condurre A; *sng.*: *susivedė daũg draugũ* ha portato con sé molti amici; 2. riunire A, méttre insieme; 3. raffrontare A, méttre a ragguglio; *s.* *balánsą* fare il bilancio; *š.* *sąskaitas* *s.* (*atkeršyti*) aggiustare i conti con qc.
suvestĩn || **ė** consuntivo *m*, rendiconto *m*; riassunto *m*, sommario *m*; ~**is** 1. riassuntivo, generale; ~**ė lentėlė** tabella riassuntiva; 2. *gram.* complesso, composto
suvešėti diventare rigoglioso (flòrido), lussureggiare A
suvežioti džn., **suveĩti** portare in un luogo (*con un veicolo*); *sng.*: *susivežėme visàs málkas* abbiamo portato a casa tutta la legna

suviduriuoti avere la diarrea
suviėn || **ijimas** 1. (*veiksmas*) unificazione *f*; 2. (*organizacija*) unione *f*, associazione *f*; ~**yti** unire A, unificare A; ~**yti jėgàs** unire le forze; *sng.*: *Italija susivienijo 1859 metais* l'Italia si unificò nel 1859
suvienodėti diventare uniforme, uguagliarsi, rendersi pari
suvienodĩn || **ti** uguagliare A, pareggiare A, livellare A; ~**ti piliėčių tėises** uguagliare i diritti dei cittadini; *mirtis visũs* ~**a** la morte uguaglia tutti
suvilgyti bagnare A, inumidire A; inzuppare A, intingere A
suvilĩoti sedurre A, tentare A, allettare A; *s.* *mergĩną* sedurre una ragazza; *sng.*: *susivilĩojó gerũ ūždarbiu* si è fatto allettare con la promessa di un grosso guadagno
suvilkėti consumare A, logorare A, sciupare A
suvilkin || **ti** ritardare A, tirare per le lunghe; ~**o atsakýti** ritardò la risposta
suvilkti portare (*trascinando*) in un luogo, strascinare A
suvilĩnyti (cominciare a) ondulare A, ondeggiare A
suvingiũoti incurvare A, far procèdere a zig zag, serpeggiare A
suvelyti 1. avvòlgere A, confezionare A, involtare A; *s.* *ĩ pĩpieriũ* incartare A; *s.* *saldáiniũ dẽžutę* confezionare una scàtola di cioccolatini; 2. arrotolare A, avvoltolare A; *s.* *kĩlimą* arrotolare un tappeto
suvirĩn || **imas tech.** saldatura *f*; ~**imo aparátas** saldatrice *f*; ~**ti** 1. *kul.* cuocere bene, lessare A; 2. *tech.* saldare A; ~**tojas** saldatore *m*
suvyriškėti giungere all'età virile, farsi uomo
suvirpė || **ti** (cominciare a) tremare A, vibrare A; sentire brividi, sussultare A; ~**ti iš báimės** sussultare per la paura; *jõ baĩsas* ~**jo** la sua voce cominciò a tremare
suvirp || **inti** far tremare, far vibrare; ~**ti žr.** *suvirpėti*
suvirĩ || **sti** 1. (*sugriũti*) crollare E, cadere E; ripiegarsi; 2. *šnek.* (*ĩsiveržti*) irrómpere E; *žmónės* ~**to** *ĩ sàlę* la gente irruppe nella sala
suvirĩkinti 1. digerire A (*il cibo*); 2. *šnek.* comprèndere A, capire A
suvirĩti essere cotto
sũvis prv. del tutto, completamente
suvy || **sti** 1. appassire E, avvizzire E; ~**tusi gėlė** fiore appassito; 2. *prk.* languire E, deperire E, appassire E; ~**tęs vėidas** volto appassito

suvýstyti 1. avvòlgere A, fasciare A; *s. kûdikį* fasciare un neonato; 2. *šnek. (iveikti)* sopraffare A, superare A, vincere A

suvisúomeninti collettivizzare A, socializzare A

suvisúotinti generalizzare A, collettivizzare A

1 suvýti (*suvaryti*) far entrare, riunire A, radunare A

2 suvýti 1. (*susukti*) aggomitolare A, avviluppare A; *sng.*: *viřvė susivijo* la corda si è avviluppata; 2. (*iškraipyti*) piegare A, incurvare A

suvýturiuoti infagottare A, imbacuccare A, avvòlgere A

suvizginti (*uodegą*) scodinzolare A, dimenare A (*la coda*)

suvògti accumulare cose rubate; rubare A, rapinare A

suvokietėti essere germanizzato

suvokietinti germanizzare A

suvokimas percezione *f*

suvòkti percepire A; capire A, comprendere A, cògliere A; rëndersi conto; *s. pavòjį* percepire un pericolo; *s. prásmeį* capire il senso; *iš kárto s.* cògliere al volo; *nesuvòkiamas dalýkas* cosa incomprendibile; *sng.*: *nesusivokė, kuř esąs* non era in grado di capire dove si trovasse

suvolióti 1. sgualcire A, spiegazzare A; 2. sporcare A, imbrattare A

suvoluóti rullare A, costipare A, spianare A; *agr.*: *s. dirvą* rullare un terreno

suvulgarėti diventare volgare, triviale

suvulgárinti rëndere volgare, triviale

suz||iřzti, ~ýzti (cominciare a) ronzare A

suzmėkti 1. accasciarsi, afflosciarsi, rammollirsi; 2. abbassarsi, avvallarsi; 3. aggrumarsi, coagularsi

suzùlinti consumare A, logorare A, sciupare A

suzviĩbti (cominciare a) ronzare A; (*apie kulkas*) fischiare A

sužabalióti trovare a tastonì

sužadė||ti fidanzare A, annunciare il fidanzamento; ~*tinis*, -ė fidanzato *m* (*f*-a); ~*tùvės dgs.* fidanzamento *m*

sužádinti 1. (*pažadinti*) (ri)svegliare A; 2. *prk.* destare A, suscitare A, stuzzicare A; *s. smalsumą* destare la curiosità; *s. apetitą* stuzzicare l'appetito; 3. *tech.* eccitare A

sužagsėti fare un singhiozzo

sužaib||uóti (cominciare a) lampeggiare E/A, balenare E; *prk.*: *jì ~avo akimis* le passò un lampo negli occhi

sužai||sti giocare A; ~*skime šachmatų pártiją* faccia-

mo una partita a scacchi; *fùtbolininkai sužaidė lygiomis* la partita di calcio è finita con un pareggio

sužaižaruóti (cominciare a) scintillare A, brillare A

sužal||iúoti 1. inverdirsi; *piėvos ~iavo* i prati (si) sono inverditi; 2. sporcare d'erba

sužaló||jimas infortunio *m*, lesione *f*; mutilazione *f*, storpiatura *f*; ~*ti* 1. lèdere A; mutilare A, storpiare A; *rátas ~jo jám kóją* la ruota gli mutilò una gamba; *sng.*: *susižalóti darbė* infortunarsi sul lavoro; 2. danneggiare A, guastare A, avariare A

sužarstýti ammucchiare A, rastrellare A

sužėruóti infiammarsi, diventare rosso

sužavė||ti incantare A, affascinare A, ammaliare A;

bùvo ~tas jós gróžio era affascinato dalla sua bellezza; *sng.*: *susižavėjęs klaūsėsi mūzikos* restò incantato ad ascoltare la mùsica

suže||dimas ferita *f*; ~*stasis* ferito *m*

sužeĩsti ferire A; *s. ĩ kóją* ferire ad una gamba; *sng.*: *suĩkiai susižeĩsti* ferirsi in modo grave

sužėl||dinti far germinare, far crėscere, coltivare A;

~*ti* crėscere rigogliosamente, svilupparsi, lussureggiare A

sužėnklinti marcare A, segnare A, contrassegnare A, indicare A

sužėrėti (cominciare a) brillare A, scintillare A; infiammarsi

sužėrti ammassare A, ammucchiare A; *sng.*: *susižėrė visūs pĩnigus* ha raccolto (ha preso per sé) tutti i soldi

sužėruóti žr. sužėrėti

sužiaurėti incrudelirsi, indurirsi

sužiaũrinti incrudelire A, rëndere spietato

sužibalúoti sporcare A di petrolio

sužibė||ti (cominciare a) scintillare A, sfavillare A; risplendere E/A, accendersi; *jó akys ~jo džiaugsmũ* gli occhi gli si accèsero di giòia

sužib||inti bruciare A, consumare A; *žibalą ~inti* bruciare petrolio; ~*sėti*, ~*ti žr.* sužibėti

sužiėbti accendere A; *s. žvakės* accendere i lumi

sužiedė||ti indurirsi, diventare stantio (raffermo);

~*jusi dúona* pane stantio

sužieduóti inanellare A; *s. pràskrendančius paukščius* inanellare uccelli migratori

sužieduót||inis, -ė fidanzato *m* (*f*-a); ~*ùvės dgs.* (festa di) fidanzamento *m*

sužymė||jimas marcatura *f*, segnatura *f*; ~*ti* mar-

care A, segnare A, notare A; *sng.*: *susižymėjau pùslapius* ho segnato le pàgine

sužingsniuoti fare passi

sužinó||ti venire a sapere, sapere A, apprendere A;
~jau, kuř jį gyvėna ho saputo dove abita; *taĩ ~jo iš laikraščio* ha appreso ciò dal giornale
sužýsti žr. sužýdėti
sužiūrėti 1. sorvegliare A, tener d'occhio, badare A; s. *namūs* badare alla casa; 2. (*supaisyti*) rendersi conto, capire A, comprendere A
sužiūrėti méttre gli occhi addosso a..., fissare lo sguardo su...
sužlebėti šnek. masticare a fatica
sužlėbti šnek. afflosciarsi, accasciarsi
sužliaugti 1. bagnare A, inzuppare A; 2. šnek. mangiare avidamente
sužliug||ti bagnarsi, inzupparsi; *parėjo ~ęs, šlāpias* è tornato bagnato fradicio
sužlugdyti far fallire, rovinare A, mandare all'aria
1 sužlug||ti fallire A, andare in fumo; *visų jō planai ~o* tutti i suoi piani fallirono
2 sužlugti (*sumerkti*) ammolare A, méttre a mollo (a bagno)
sužmogėti umanizzarsi
sužmō||ginti umanizzare A; *~niškėti* diventare (più) umano
sužnābyti džen. punzecchiare A
sužnybti 1. stringere A; schiacciare A; s. *pirštą tarp durų* stringere il dito tra i battenti della porta; 2. pizzicare A, pinzare A; s. *žandą* pizzicare la guancia
sužvair||akiuoti, ~uoti guardare di sbieco (di traverso)
sužvalėti riprendere ànimo (coraggio), rinvigorire E
sužvangėti (cominciare a) tintinnare E/A
sužvanginti far tintinnare, far risuonare; s. *grandinėmis* (cominciare a) scatenacciare A
sužvařbti infreddolirsi; intirizzirsi, irrigidirsi (*per il freddo*)
sužvejóti 1. pescare A, catturare pesci; 2. *prk.* pescare A, riuscire a trovare
sužvėngti (cominciare a) nitrare A
sužverė||ti inferocire E, imbestialire E; *~jės žmogūs* uomo feroce, bestiale
sužviėgti (cominciare a) stridere A, strillare A
sužvilgėti, sužvilg||ti (cominciare a) brillare A, luccicare A, scintillare A; *jōs akysė ~o āsaros* le luccicavano gli occhi per le lacrime
sužvingti žr. sužvėngti
svāičio||jimas delirio m, vaneggiamento m; assurdità f, sproposito m; *~ti* delirare A, vaneggiare A, farneticare A, sragionare A; *niekūs ~ti* dire delle sciocchezze

svaidyklė fionda f
svāidy||ti džen. fiondare A, lanciare A, scagliare A, gettare A; *sng.*: *~tis sniėgo gniūžtėmis* lanciare pale di neve; *prk.*: *~tis tuščiaĩs pažadaĩs* far vuote promesse; *~tūvas* meccanismo atto a lanciare
svālg||alas ppr. dgs. bevanda alcòlica; *~esys, ~imas* vertigine f, capogiro m
svaigl||amai prv. in modo inebriante; *~ėti* camminare barcollando; *~ti* inebriare A, ubriacare A; eccitare A, esaltare A; *~antis kvāpas* profumo inebriante; *sng.*: *~tis vynū* inebriarsi di vino; *prk.*: *mūzika manė ~a* la musica mi esalta
svālg||ti 1. inebriarsi, ubriacarsi; *prk.*: *~ti iš džiaūgs-mo* inebriarsi di giōdia; 2. girare E, avere le vertigini; *mān ~sta galvā* mi gira la testa
svaigul||līngas inebriante; *~ys* vertigine f, capogiro m; *~iūoti* avere le vertigini
svaig||ūs inebriante; *prk.* eccitante; *~ieji gėrimai* bevande alcòliche, liquori forti
svāin||ė cognata f; *~is* cognato m; *~ystė* (legame di) parentela acquistata; *~iūotis* mantenere i rapporti di parentela
svāitėti žr. svāičioti
svaj||à sogno m; *~līngas* sognante, romantico
svajójimas il sognare; il fantasticare
svajō||klis, -ė sognatore m (f -trice); *~nė* sogno m, fantasticheria f; *jaunystės ~nės* i sogni della giovinezza
svajō||ti sognare A, immaginare A, fantasticare A; *jį ~ja tūpti āktore* sogna di diventare attrice; *~tojas, -a* sognatore m (f -trice)
svāmbalas 1. *tech.* pendolo m, filo a piombo, piombino m; 2. scandaglio m
svaraĩnis bot. cotogno m
svāras 1. (*pasvara*) peso m, piombino m; 2. (*svorio vienetas*) libbra f; *♦ s. stėrlingų* sterlina f
svarb||à, ~umas importanza f, rilievo m, valore m, peso m; *didžiulės ~os įvykis* evento di massima importanza; *~ūs* importante, rilevante, notėvole, significante, considerėvole; *~ūs reikalas* affare importante; *visų ~iausia - turėti sveikatos* l'essenziale è di aver buona salute
svarĩnti piegare A, abbassare A, inchinare A
svarlīs piombino m
svarstỹkl||ės dgs. bilancia f; *~ės žmonėms svėrti* (bilancia) pesapersone m inv; *dešimtānės ~ės* bascula f; *vienpėtės svirtinės ~ės* stadera f; *♦ astr.*: *~ių žvaigždėnās* costellazione della bilancia; libbra f; *~ininkas, -ė* pesatore m (f -trice)

svařst||ymas 1. (*svėrimas*) pesatura *f*, pesa *f*; 2. (*aptarimas*) esame *m*, discussione *f*, dibattito *m*; *teis.*: *bylõs* ~ymas udienza di un processo; ~inėti pesare *A* (*più volte*); ~ininkas *sport.* pesista *m*; ~is 1. peso *m*; 2. romano *m*; 3. piombino *m*; ~yti 1. pesare *A* (*più volte*); 2. esaminare *A*, discutere *A*, considerare *A*, riflettere *A*; ~yti visàs galimybės considerare tutte le possibilità; klàusimas ~omas la questione è all'esame; atsàkė nesvarstýdamas ha risposto senza riflettere

svař||tis žr. sveřtas; svertùvas; ~umas 1. peso *m*; *prk.* importanza *f*, valore *m*; 2. ponderabilità *f*, gravità *f*; ~ūs 1. pesante, grave; *fiz.* ponderabile; 2. *prk.* importante, autorevole, di peso

svāstika svāstika *f*

1 **svėč||ias** òspite *m*, invitato *m*; *láukiamas* ~ias òspite gradito; *eiti pàs kà ĩ* ~iūs fare una visita a qc. (andare a trovare qc.); *pasikviēsti* ~iū invitarre degli òspiti

2 **svėč||ias** estrāneo; forestiero, straniero; ~ia šalis paese straniero

svečiúotis òssere òspite, ricēvere l'ospitalità; *s. pàs gĩmines* fermarsi dai parenti

sveika|| *prv.* 1. sanamente, salutarmente; *s. gyvėnti* seguire una sana norma di vita; 2. ragionevolmente, sensatamente, con buon senso

1 **sveik||as** 1. sano; salubre, salutare; *turėti* ~ūs *dantĩs* avere i denti sani; *liko gyvas iř* ~as è rimasto sano e salvo; ~as óras ària salubre; ~o *pròto* sano di mente; 2. intatto, integro, intero; sano, non danneggiato; *mat.*: ~as *skaičius* numero intero; ~as *obuolỹs* mela sana; 3. *prk.* onesto, giusto, sano; ~a *politika* politica sana; *o lik* ~as (*likite* ~i) stia (state) bene; ~i *atvỹkė!* benvenuti! benarrivati!; ~i *suláuķę Šventĩ Vėlyķų!* Buona Pasqua!

2 **sveikas** *asm.* *iv.* tu; voi; loro; *kaip s. laikaisi?* come stai?

sveikatà 1. salute *f*; *būti menkõs sveikàtos* avere poca salute; *jõ s. puikĩ* gode di òttima salute; *pagadĩnti sveikàtą* rovinare la salute; *o ĩ sveikàtą! (geriant)* alla salute!; 2. sanità *f*; *sveikàtos apsaugà* sanità pubblica; *sveikàtos ministėrija* Ministero della sanità **sveikating||as** sano; robusto; ~umas salute *f*, salubrità *f*, sanità *f*

sveikėti žr. sveikti

sveikỹn *prv.*: *eiti s.* star meglio di salute, migliorare *E* **sveikin||imas** 1. saluto *m*; *pėrduok jām mào* ~imus pòrtagli i miei saluti; 2. augũrio *m*, congratula-

zione *f*, complimento *m*, felicitazione *f*; *pėrduoti* ~imus *vestũvių prõga* fare le proprie felicitazioni in occasione di un matrimònio; ~imo *atvirutė* biglietto di auguri; *Naujũjų Mėtų* ~imai auguri di Buon Anno; ~ti 1. salutare *A*; dare il benvenuto; *sng.*: *jĩs sũ niėkuo nesisvėikina* non saluta nessuno; 2. fare gli auguri, congratularsi (felicitarsi, complimentarsi) con qc. per q.c.; ~u *gimimo dienõs prõga* faccio gli auguri per il compleanno; 3. approvare *A*, plaudire *A*; ~ti *gėrą sumānymą* approvare un buon progetto

sveik||ti rimētersi da una malattia, entrare in convalescenza, migliorare *E*; *ligõnis* ~sta il malato si sta rimettendo; ~uóti òssere in salute

svėrd||ėti, ~inėti barcollare *A*, traballare *A*, vacillare *A*, oscillare *A*; *ėjo* ~inėdamas camminava barcollando

svėrė *bot.* ràfano dei campi

svėr||ėjas, -a, ~ikas, -ė pesatore *m* (*f*-trice); ~imas pesatura *f*, pesa *f*; *prėkių* ~imas pesa della merce

svėr||tas 1. *sport.* bilanciere *m*, sbarra di acciaio; 2. *fiz.* leva *f*; ~to *petỹs* braccio della leva; 3. *prk.* stimolo *m*, incitamento *m*; ~ti 1. pesare *A*; *mĩltus* ~ti pesare la farina; ~iamà *dũona* pane venduto a peso; 2. pesare *E/A*, avere un dato peso; *kĩek tũ* ~ĩ? quanto pesi?; 3. *prk.* pesare *E*, avere importanza, valere *E*; 4. appoggiare *A*, spòrgere *A*; *sng.*: *nesisvėik prõ lāngą* non spòrgerti dalla finestra; 5. *prk.* (*lenkti*) piegare *A*, opprimere *A*; ~tũvas (*rankinis*) stadera *f*

svetaĩn||ė salotto *m*, soggiorno *m*; *priĩmti svečiũs* ~ėje ricēvere gli òspiti in salotto

svėtim||as 1. altrũi; *nesikĩšk ĩ* ~us *reĩkalus* non immischiarsi nei fatti altrũi; 2. estrāneo, straniero, forestiero, sconosciuto; ~i *papročiaĩ* usanze forestiere; *šuo pũla* ~us il cane aggredisce gli estrānei; ~a *kalbà* lingua straniera; *gyvėnti prisi-deĩngus* ~u *vardũ* vivere sotto falso nome; 3. contrārio, avverso, alieno; *taĩ* ~a *mào* *ĩsitikinimams* ciò è contrārio alle mie idēe

svetimáu||ti commētere adultėrio; ~tojas, -a adultero *m* (*f*-a)

svetim||ėti diventare estrāneo, straniarsi; ~ybė *lingv.* forestierismo *m*

svetĩmkũnis *med.* corpo estrāneo

svetimoter||iáuti commētere adultėrio, fornicare *A*; ~iáuotojas adultero *m*; ~iāvimas, ~ystė adultėrio *m*

svetim||šalis, -ė, ~taūtis, -ė straniero *m* (*f* -*a*), forestiero *m* (*f* -*a*)

svetīmžodis *lingv.* barbarismo *m*

svetīng||ai *prv.* in modo ospitale; ~as ospitale; ~ūmas ospitalità *f*

svētintis sentirsi imbarazzato, intimidirsi

svetys *žr.* svėčias

svetuř *prv.* in terra straniera; all'estero; dall'esterno, di fuori

svidėti essere lucido; brillare *A*, risplendere *E/A*

svidinti lucidare *A*, lustrare *A*; levigare *A*, lisciare *A*

svidrė *bot.* lòglio *m*

svidūs lucido, brillante, risplendente

sviedinys 1. palla *f*, pallone *m*; **žaisti** (*sù*) **svėdiniu** giocare a palla; **splrti svėdinį** *į vartus* calciare (la palla) in porta; **vařtininkas sulaikė svėdinį** il portiere ha parato (il pallone); 2. *kar.* proiettile *m*; bomba *f*, granata *f*

sviestainis pianino imbottito

sviest||as burro *m*; **šviėžias, apkařtes** ~as burro fresco, rancido; **užsitėpti ~o ant duonos** imburare il pane; ~o **gamyklà** burrificio *m*; ~o **mušimas** zangolatura *f*; *♦ kaip ~u pàtepta* tutto va liscio

sviesti scagliare *A*, scaraventare *A*, lanciare *A*; *s. àkmenį* scagliare un sasso

sviestin||as *žr.* sviestūotas; ~ė burriera *f*, portaburro *m*

sviestinink||as burraio *m*; ~ystė produzione del burro

sviest||inis burroso; di (del) burro; ~inis **pōpierius** carta oleata; ~**mušė** zangola *f*; ~**mušys** zangolatore *m*; ~**ūotas** 1. unto, sporco di burro; 2. burroso, condito col burro; ~**ūoti** imburare *A*; spalmare (sporcare) di burro

svīlarožė *bot.* altėja *f*, bismalva *f*

svilės||iai *dgs.* attaccaticcio *m*, bruciaticcio *m*; ~iais **smirda** puzza di bruciaticcio

svilikėlis *zool.* canarino *m*

svilin||ti 1. abbruciacchiare *A*, abbruciare *A*, bruciare *A*; 2. scottare *E*, bruciare *E*; **saulė ~a** il sole scotta; 3. far molto freddo, gelare *E*

svil||tai, ~tenos *dgs. žr.* svilėsiai; ~ti bruciare *E* (leggermente), attaccarsi (*al fondo*)

svyrāvimas oscillazione *f*, fluttuazione *f*, variazione *f*; **kāinų** *s.* oscillazione dei prezzi; **temperatūros** *s.* variazione della temperatura

svirduliūo||ti barcollare *A*, vacillare *A*, traballare *A*; ~jantis **žiņgnis** passo vacillante

svyr||ėti pendere *A*, essere inclinato; ~inėti cam-

minare barcollando

svirinti *žr.* svirti

svýrinti camminare barcollando

sviřnas granàio *m*; ripostiglio *m*

svýro||ti pendere *A*, penzolare *A*, stare sospeso; **obuoliai ~jo ant šakų** le mele pendevano dai rami

svirplýs *zool.* grillo *m*

svirp||ti stridere *A*, grillare *A*; **svirpliai ~ia** i grilli stridono

svir||ti 1. piegarsi, inclinarsi; **laivas svýra į dėšinę** la nave inclina a destra; 2. propendere *A*, essere incline verso qc.; **jį ~o į jį** propendeva per lui; 3. *prk.* volgere *A*, approssimarsi; **saulė ~o į vakarus** il soleolgeva al tramonto

svirtis 1. (*šulinio*) mazzacavallo *m*; gru *f*; 2. *tech.* leva *f*; **stabdžių** *s.* leva del freno; **svarstýklių** *s.* giogo *m*

svyrulýs *žr.* čiurlýs

svyruliūoti barcollare *A*, vacillare *A*, oscillare *A*, traballare *A*

svyruokl||ė 1. *tech.* bilanciere *m*, fulcro *m*; 2. (*švytuoklė*) pendolo *m*; ~is, -ė chi oscilla, dōndola; *♦ glūosnis ~is* sàlice piangente

svyrūo||ti 1. oscillare *A*, dondolare *A*, ondeggiare *A*, fluttuare *A*; **vėjo pučiamos ~ja vārpos** le spighe ondeggiavano al vento; 2. barcollare *A*, vacillare *A*, traballare *A*; *prk.:* **sostas ėmė ~ti** il trono cominciò a traballare; 3. *prk.* (*abejoti*) tentennare *A*, titubare *A*, essere indeciso

svirūs malsicuro, instabile; vacillante, traballante

svlsti farsi chiaro, albeggiare *E*

svità séguito *m*, cortèo *m*

svočià 1. *etnogr.* madrina di nozze; 2. consuocera *f*

svogūn||as *bot.* 1. cipolla *f*; **nulūpti ~q** sbucciare una cipolla; ~**ų laūkas** cipollàio *m*; 2. bulbo *m*; **tūlpių ~ai** bulbi dei tulipani; ~**iėnė kul.** cipollata *f*; ~inis 1. di (con) cipolla; 2. bulboso; ~**iniai augalai** piante bulbose; ~**iškas** a forma di cipolla; ~**laiškis** foglia di cipolla; ~**ūotas** sporco di cipolla

svōr||is 1. peso *m*; **lýginamasis ~is** peso specifico; **grynasis ~is** peso netto; **viršyti ~į** passare, superare il peso; **priaugti ~io** crescere di peso; **dviejū ceñteriu ~io** del peso di due quintali; **sunkaūs ~io bōksininkas** pūgile di peso massimo; 2. *fiz.* gravità *f*; ~**io ceñtras** centro di gravità; 3. (*svars-tis*) peso *m*; càrico *m*; piombino *m*; **tiņklo ~iai** piombini della rete; 4. *prk.* (*įtaka*) peso *m*, autorità *f*, rilievo *m*, valore *m*

svōt||ai *dgs.* consuoceri *m pl*; ~as consuocero *m*

Š

šabakštýnas *šnek.* sterpàia *f*, sterpeto *m*

šablõn||**as** 1. *tech.* sàgoma *f*; modello *m*; stampino *m*; 2. *prk.* stereotipo *m*; cliché *m inv*; banalità *f*; ~**ėti** diventare stereotipato, banalizzarsi; ~**inti** banalizzare *A*; ~**iškai** *prv.* in modo stereotipato, banalmente; ~**iškas** stereotipato, banale, triviale; ~**iškas pòsakis** frase stereotipata; ~**iškumas** banalità *f*, trivialità *f*

šach||**as** 1. (*titulas*) scià *m*; 2. *šachm.* scacco *m*; *paskèlbtì* ~*q karàliui* dare scacco al re

šachmât||**ai** *dgs.* scacchi *m pl*; *žaisti* ~*ais* giocare a scacchi; ~*u turnýras* tornèò di scacchi; ~*u lentà* scacchiera *f*; ~**ininkas**, -*è* scacchista *m, f*; ~**inis** 1. scacchistico; 2. a scacchi, a scacchiera; ~**inis rāštas** disegno a scacchi

šachtà 1. miniera *f*, cava *f*, pozzo *m*; 2. pozzo di miniera

šachtin||**inkas** minatore *m*; ~**is** di miniera; di (*a*) pozzo; ~*è kròsnis* stufa a pozzo

šachuoti *šachm.* dare scacco

šafrànas *bot.* 1. zafferano *m*; 2. specie di melo

šagrènè (*oda*) zigrino *m*

šaip||**ymasis** burla *f*, scherno *m*, beffa *f*; ~**ýtis** 1. beffarsi, burlarsi; canzonare *A*, prendere in giro; *visi iš jò* ~*osi* tutti si burlano di lui; 2. (*raukytis*) fare delle smòrfie; ~**ūnas**, -*è* burlone *m (f-a)*, mattacchione *m (f-a)*; ~**ūs** beffardo, irònico, sarcàstico

šaiž||**ūmas** asprezza *f*; acutezza *f*; ~**ūs** 1. aspro; acuto; stridulo; ~**ūs bālsas** voce stridula; 2. penetrante; pungente; ~**ūs vėjas** vento pungente

šakà 1. ramo *m*; *vašiais apkibusì* *š.* ramo càrco di frutti; 2. (*skyrìus*) ramo *m*, branca *f*, settore *m*; *medicìnos šàkos* i rami (le branche) della medicina; 3. (*iššišakojimas*) ramo *m*, braccio *m*, ramificazione *f*; *ùpès* *š.* braccio del fiume

šakàlas *zool.* sciacallo *m*

šakal||**iàuti** raccògliere sterpi; ~**ýs** sterpo *m*, stecco *m*, scheggia *f*; *sudžiūvęs kaip* ~**ýs** (*liesas*) è uno stecco

šakàuti raccògliere rami

šāk||**è** *žr.* šākès; ~**ėlès** *dgs.* 1. forca *f*; 2. forcella *f*; ~**ès** *dgs.* 1. (*įrankis*) forca *f*, forcone *m*; tridente

m; *paiñti* ~*ėmis šièno* afferrare con la forca (inforcare) il fieno; 2. (*paimtas kiekis*) inforcata *f*; ~**iàkotis** mànico di una forca

šākymas *žr.* šākumas

šaklñ||**is** 1. di stecchi; ~*è tvorà* steccato *m*; 2. biforcuto; ~**ýs** candelabro *m*

šākýs *bot.* felce acquilina

šakn||**ėlė** 1. *mžb.* radice *f*, radichetta *f*; 2. (*banko čekio*) matrice *f* (*di un assegno*); ~**ėtas** *žr.* šaknýtas

šaknià||**graužis** insetto che rosicchia le radici; ~**gumbis** *bot.* tùbero *m*; ~**kójai** *dgs. zool.* rizopodi *m pl*; ~**pjovė** tritaradici *f inv*; ~**rovė** *žeml.* sradicatore *m*; ~**stiebis** *bot.* rizoma *m*

šakniàuti raccògliere radici

šakniavaisinis *bot.* tuberoso

šakniavaisis *bot.* tùbero *m*; radice commestibile

šaknįjimas il radicarsi; radicamento *m*

šaknýnas *bot.* l'insieme delle radici, radicazione *f*

šaknñ||**gas** pieno di radici; ~**is** 1. di radice; 2. radicale; *lingv.:* ~*is skiemuō* sillaba radicale

šakn||**is** 1. radice *f*; *išléisti* ~*is* mèttere le radici; *išráuti mēdį sù* ~*imìs* sradicare un àlbero; *dantiēs* ~*is* radice dentària; 2. *prk.* radice *f*, origine *f*, causa *f*; *blògio* ~*is* radice del male; 3. *lingv., mat.* radice *f*; *ištráukti kùbinę šaknį* estrarre la radice cùbica

šakný||**tas** pieno di radici; ~**ti** mèttere le radici; ~**tis** radicarsi; attecchire *A*; diffòndersi; *prk.:* *jòs širdýjė šaknįjosi nėrimas* un dubbio si radicava nel suo ànimo

šakójimas ramificazione *f*, diramazione *f*, biforcazione *f*; *kelių* *š.* diramazione delle strade

šakotarāgis dalle corna ramoso

šakó||**tas** ramoso; ramificato; ~**tas mēdis** àlbero ramoso; ~**ti** ramificare *A*, produrre rami

1 šakó||**tis** 1. ramificarsi, diramarsi, biforcarsi; *kraujāgyslės* ~*jasi pō vlsq kúnq* le vene si diràmano per tutto il corpo; *kėlias* ~*jasi* la strada si biforca; 2. *šnek. (spyriotis)* ostinarsi, impuntarsi

2 šakótis 1. palo ramoso; 2. *kul.* dolce a forma di àlbero (a piramide)

šakumà, **šakumas** biforcamento *m*, inforcatura *f*
šakūt||**ē** 1. forchetta *f*; *pasmēlgti maīstą* (sù) ~ē infilzare il cibo con la forchetta; 2. *tech.* forcella *f*; 3. *el.* presa *f* (*di corrente*); ~**ēs** *dgs.* 1. forza *f*; zappetta *f*; 2. forcella *f*

šalavijas *bot.* salvia *f*

šalčias *žr.* žiurkėnas

šalčiuoti (*jausti šalčio krėtimą*) aver freddo; avere i brividi; sentirsi febbricitante

šalčmirys *žr.* šaltmirys

šald||**alas** flūido frigorigeno; refrigeratore *m*; ~**yklà** cella frigorifera; ~**iklis** congelatore *m*, freezer *m*

šald||**ymas** refrigerazione *f*, congelamento *m*; ~**ymo kàmera** congelatore *m*; ~**yti** 1. congelare *A*, sottoporre a refrigerazione; ~**yta žuvis** pesce congelato; 2. gelare *A*, far prendere freddo; *šaltis* ~**o gėlės** il freddo fa gelare le piante; ~**ytūvas** frigorifero *m*; *laikyti* ~**ytuvė** tenere in frigorifero

šalėnti (cominciare a) gelare *E/A*, fare il gelo

šalià *prv.* 1. vicino, accanto, presso, di fianco; *jūs čia š. gyvėna* àbita qui accanto; 2. *prl.* (*su kilm.*) vicino a, presso a (di), accanto a; *atsisėsk š. jō* sièditi accanto a lui

šaligatv||**is** marciapiede *m*; *eiti* ~**iu** camminare sul marciapiede

šalikas sciarpa *f*; scialle *m*; fazzoletto da collo; *vilnōnis* *š.* sciarpa di lana

šalikelė ciglio *m*, mārGINE *m*, sponda *f* (*di una strada*)

šalimaīs *prv.* *žr.* šalià 1

1 **šalimas** il congelarsi; gelo *m*

2 **šalimas** vicino, vicinale, contiguo

šaliñ *prv.* via; fuori; giù, abbasso; lontano, distante; *eik š.!* va via! vattene!; *š. iš čia!* fuori!, via da qui!; *š. rankàs!* giù le mani!; *š. kārą!* abbasso la guerra!

šalinė 1. fienile *m*, fienàia *f*; àia *f*; 2. (*šoninė dalis*) parte laterale, fiancata *f*

1 **šalinėti** *džn.* gelare *E/A* (*leggermente*), fare il gelo

2 **šalinėti** *šnek.* bighellonare *A*, gironzolare *A*

šalinim||**as** 1. eliminazione *f*; asportazione *f*; estrazione *f*; estrazione *f*; *trūkumų* ~**as** eliminazione dei difetti; *dantiēs* ~**as** estrazione di un dente; *aūgliu* ~**as** asportazione di un tumore; 2. rimozione *f*, destituzione *f*, licenziamento *m*; ~**as iš pareigų** rimozione da una càrica; ~**asis** scansamento *m*, sfuggimento *m*

šaliniñk||**as**, ~**ė** sostenitore *m* (*f*-trice); fautore *m* (*f*-trice); *taikōs* ~**ai** fautori della pace

šalinis laterale; vicino; contiguo

šālin||**ti** 1. eliminare *A*; rimuovere *A*; levare *A*, togliere *A*; ~**ti kliūtį**, *gedimą* rimuovere un ostacolo, eliminare un guasto; *dėmę iš drabūžio* ~**ti** levare una macchia dal vestito; 2. (*iš pareigų*) rimuovere *A*, destituire *A*, licenziare *A*; 3. (*iš-skirti*) emettere *A*, espellere *A*, secernere *A*; ~**tis** evitare *A*, schivare *A*, scansare *A*, sfuggire *A*; ~**tis žmonių** evitare la gente; *visi jō* ~**asi** tutti lo scànsano (sfuggono)

šāl||**is** 1. (*šonas*) parte *f*, lato *m*; fianco *m*; *atidėti į šalį* mēttere da parte (in disparte); *į visàs ~is išlaksyti* sparpagliarsi da tutti i lati; *pasukti į šalį* svoltare *A*; *šauti prō šalį* mancare il colpo; *jūs praėjo prō šalį* è passato di fianco; 2. (*kraštas*) paese *m*, stato *m*, nazione *f*; 3. *teis.* parte *f*; controparte *f*; *sutartiēs šālys* le parti di un contratto; *š. nē prō šalį* (*pravartu*) non sarebbe male, conviene; *iš ~iēs sužinoti* venire a sapere per vie traverse **šālišk**||**ai** *prv.* parzialmente; ~**as** parziale, privo di obiettività; ~**umas** parzialità *f*

šāl||**tiltis** parte laterale di un ponte (*riservata ai pedoni*); ~**tvorė** spazio in prossimità di un recinto

šālmās 1. elmo *m*, elmetto *m*, casco *m*; *gaĩsrininko* *š.* elmo da pompiere; *motociklininkų* *š.* casco dei motociclisti; 2. *anat.* galea *f*

šālmėtė *bot.* menta spicata

šālm||**inis**, ~**uotas** con l'elmo in capo; galeato

šāln||**à** gelo *m*; brina *f*, brinata *f*; *pavāsario* ~**à** gelo primaverile; ~**oti** gelare *E/A*, fare il gelo

šālpà aiuto in denaro, sussidio *m*, indennità *f*

šālpūsnis *bot.* tussilago *m*, fārfaro *m*

šālstelėti raffreddarsi; gelare *E/A* (*leggermente*)

šāltagariai *dgs.* *žr.* smālkės

šāltai *prv.* freddamente, con freddezza, con indifferenza; a sangue freddo; *š. (blaiviai) apgalvoti* pensare a mente fredda

šāltakrauj||**ai** *dgs. zool.* animali a sangue freddo; ~**is**, ~**iskas** freddo, posato, imperturbabile, calmo; ~**iskai** *prv.* a sangue freddo, con freddezza; ~**iskūmas** sangue freddo, posatezza *f*, imperturbabilità *f*

šāltālankis *bot.* olivello spinoso

šāltā||**nōsiai** *dgs. kul.* ravioli dolci; ~**nōsis** dal naso freddo; ~**prōtis** dalla mente fredda; ~**pūsnis** *žr.* šālpūsnis

šālt||**as** 1. freddo, raffreddato; *jį išpylė* ~**as prākaitas** gli è venuto il sudore freddo; ~**as sušukāvimas** permanente a freddo; ~**i užkandžiai** anti-

pasti *m pl*; *mān* ~a ho freddo; 2. fresco, leggero; ~i *drabūžiai* vestiti leggeri; 3. *prk.* freddo, impassibile, ragionevole; ~o *prōto žmogūs* testa fredda; 4. *prk.* freddo, indifferente, riservato; ~as *priėmimas* accoglienza fredda; ♦ ~*asis kėras* guerra fredda; ~os *spalvos* colori freddi; ~*ieji giėnkiai* armi bianche

šaltavandėnis d'acqua fredda

šaltžemis žr. šaltžemis

šaltėkšnis *bot.* frangola *f*

šaltėšiai *dgs.* piatti freddi

šaltė||ti divenire (più) freddo; *oras* ~ja si fa più freddo, il freddo cresce

šalti 1. gelare E/A, ghiacciare E/A; *šiėnak* šalo stanotte è (ha) gelato; *ėžeras šėla* il lago sta ghiacciando; 2. congelarsi; *mān raėkos šėla* mi si congelano le mani; 3. stare al (soffrire il) freddo

šaltibarščiai *dgs. kul.* minestra fredda di barbabietole

šalt||ybė gran freddo; ~iena *kul.* carne in gelatina; ~imas piatto freddo; ~ymetis tempo freddo

šaltin||is 1. fonte *f*, sorgente *f*, scaturigine *f*; ~io *vanduō* acqua di sorgente; 2. *prk.* fonte *f*, principio *m*, origine *f*; *žinių* ~is fonte del sapere; 3. (*dokumentas*) fonti *m pl*, documento originale; *rašytiniai* ~iai fonti scritte; ~iuotas ricco di sorgenti

šal||tis 1. freddo *m*, gelo *m*; *slėptis nuō* ~čio ripartirsi dal freddo; *baisūs* ~tis freddo bōia, freddo cane; *trīs lėipsniai* ~čio tre gradi sotto zero; 2. *prk.* freddezza *f*, indifferenza *f*; 3. brivido *m*, trėmito *m*; *jė* ~tis *purto* ha i brividi

šaltkalviųti lavorare come meccanico

šaltkalv||is meccanico *m*, aggiustatore *m*, fabbro ferraiō; ~ystė arte del meccanico

šaltmėt||ė *bot.* menta piperita; ~inis di (alla) menta

šalt||metis tempo freddo; ~mirys, -ė *šnek.* persona freddolosa; ~oji *šnek.* prigionia *f*; *imėsti į* ~ają mēttre dentro; ~okas piuttosto freddo; ~umà, ~umas tempo (o luogo) freddo; ~umynas piatto freddo; ~upis fiume ricco di sorgenti fredde; ~žemis terra fredda

šalutin||is 1. laterale, contiguo; di fianco; ~ė gėtvė via laterale; 2. secondario, collaterale, accessorio; *gram.*: ~is *sakinys* proposizione secondaria (subordinata)

šalv||ėnti gelare E/A (*leggermente*); ~ėti asciugarsi al freddo

šalvis *zool.* 1. salmerino *m*; 2. trota *f*

šamānas sciamano *m*, stregone *m*

šāmas *zool.* siluro d'Europa

šamūt||as argilla refrattaria; ~inis: ~inēs *plytos* mattoni refrattari

šampān||as champagne *m inv*, spumante *m*; *taurė* ~o cālice di spumante

šampiniōnas žr. pievėgrybis

šampūn||as sciampo *m*, shampoo *m inv*; *plāuti(s) gėlvą* ~ū fare lo shampoo; *dāžantis* ~as shampoo colorante

šank||ynė 1. ostacolo *m* (*da superare saltando*); 2. trampolino *m*; ~inti 1. costringere a saltare; 2. *prk.* (*uiti*) strapazzare A, affaticare A; ~ūs 1. che salta molto; 2. *prk.* (*vikrus*) svelto, sveglio

šāns||as probabilità *f*; occasione *f*; chance *f inv*; *neturėti jokių* ~ų non avere nessuna probabilità, non avere chance

šantāž||as ricatto *m*, estorsione *f*; ~istas, -ė ricattatore *m* (*f*-trice); ~uoti ricattare A, estorcere A; *griėbtis* ~o fare un ricatto

šāpalas *zool.* cavėdano *m*

šāp||as, ~ėlis fuscello *m*, brūscolo *m*, pagliuzza *f*; ♦ *iš* ~o *priskėldyti vėžimą* fare d'un fuscello una trave; *ikė paskutinio* ~ėlio del tutto, completamente; *neį* ~as *nuō galvōs nenukrīs* non succederà niente di male

šapėnti 1. (*kramtyti*) rosicchiare A; brucare A; 2. (*kuzdėti*) sussurrare A

šāpagalys filo di paglia, fuscello *m*

šāpirogrāf||as mīmēdgrafo *m*; poligrafo *m*; ~uoti riprodurre in più copie

šapsėti 1. barbugliare A; 2. mangiare rumorosamente

šapūotas coperto di fucelli

šaradā sciarada *f*

šārka *zool.* gazza *f*; š. *vagilė* gazza ladra

šarlatān||as, -ė ciarlatano *m*, imbroglione *m* (*f*-a), impostore *m* (*f*-a); ~ybė ciarlataneria *f*, truffa *f*, impostura *f*; ~iškas ciarlatanesco

šarmā calaverna *f*, brina *f*, brinata *f*

šārm||as 1. *chem.* soluzione alcalina, ālcali *m*, potassa *f*; 2. ranno *m*, liscivia *f*; ~ingas alcalino; lisciviale; ~ingūmas alcalinitā *f*, basicitā *f*; ~inis alcalino; ~inis *metālas* metallo alcalino; ~inti alcalinizzare A

šārmó||tas coperto di brina; ~ti coprirsi di brina

šārmūotas sporco di ranno; lisciviale

šarnyr||as *tech.* cerniera *f*; articolazione *f*; giunto *m*, giunzione *f*; ~inis a cerniera, articolato

šarv||aĩ *dgs. kar.* 1. *istor.* armatura *f*; 2. corazza protettiva; blinda *f*; blindaggio *m*; ~**āmušis** perforante *m*

šárvas 1. (*gyvūnų*) guscio *m*, corazza *f*; 2. *tech.* protezione *f*

šarvōnė 1. catafalco *m*; 2. drappo *m* (*per coprire il palco funebre*)

šarvoti preparare il defunto per la veglia funebre

šarvuo||tas blindato, corazzato; ~**tas automobilis** auto blindata, autoblindo *m inv*; ~**tas karỹs** guerriero corazzato; *istor.* corazziere *m*; ~**tos dũrys** porta blindata; ~**ti** blindare *A*, corazzare *A*; ~**ti laĩvą** corazzare una nave

šarvuotis 1. *kar.* autoblindo *m inv*; treno blindato; corazzata *f*; 2. *zool.* armadillo *m*; *didỹsis š.* armadillo gigante

šarvuotlaivis *kar.* corazzata *f*

šárž||as caricatura *f*, vignetta umoristica; ~**uoti** mettere in (fare la) caricatura

šastelėti saltare in piedi (o mēttersi a sedere) all'improvviso

šās||as 1. crosta *f*; *med.* escara *f*; ~**as aĩt žaĩzdōs užsidėjo** la ferita ha fatto la crosta; 2. vescicola *f*; pùstola *f*; forūncolo *m*; brùfola *m*; ~**aĩs aptėkęs** coperto di vescicole, brufoloso

šāšk||ė pedina *f*; ~**ės dgs.** dama *f*; **žaĩsti ~ėmis** giocare a dama; ~**ininkas, -ė** damista *m, f*

šāšligė *bot.* rogna *f*

šašlykas *kul.* spiedino di agnello

šāš||ti coprirsi di vescicole; diventare tignoso, scabbioso; ~**uotas** tignoso, scabbioso

šatėnas, -ė persona dai capelli castani

šatrà pèrtica *f*

šātr||as verga *f*; stecco *m*, sterpo *m*; ~**auti** raccogliere sterpame; ~**ynas** sterpaia *f*, sterpaio *m*; ~**inė** frusta *f*

šaud||yba balistica *f*; ~**yklà** campo di tiro, tiro a segno; ~**yklė** 1. (*staklių*) navetta *f*, spola *f*; 2. arma da fuoco

šaudym||as tiro *m*, sparo *m*; ~**as iš laĩko** tiro con l'arco; ~**o pratỹbos** esercitazioni di tiro; ~**asis, šaudỹnės dgs.** fucileria *f*; sparatoria *f*; scontro a fuoco

šaud||yti 1. sparare *A*, tirare *A*, fare fuoco; **jĩs gerai ~o** sa sparare bene; ~**yti ĩ táikinį** tirare al bersaglio; ~**yti iš patránkos** sparare da un cannone, cannoneggiare *A*; *sng.*: **girdėti ~antis** si sentono degli spari; 2. (*lakstyti*) andare su e giù, córrere qua e là; svolazzare *A*; ~**ytojas, -a** sparatore *m (f*

-trice), tiratore *m (f-trice)*

šaudm||uō cartuccia *f*; munizione *f*; ~**enų sándėlis** deposito di munizioni

šaukl||mas 1. grido *m*, voce *f*; **pagálbos ~mas** grido d'aiuto; 2. chiamata *f*, appello *m*, invito *m*; ~**mas ĩ karinę tarnybą** chiamata sotto le armi; ~**mas ĩ teismą** citazione *f*, mandato di comparizione; 3. convocazione *f*; **susirinklmo ~mas** convocazione di una seduta; ~**nỹs** segnale di una chiamata

šauklỹs 1. *istor.* araldo *m*; 2. nunzio *m*, messaggero *m*

šaukoti sbraitare *A*; vociare *A*; urlare *A*, gridare *A*

šauks||mas grido *m*, urlo *m*, esclamazione *f*; **džiaũs-mo ~maĩ** urla di gioia; **pelėdos ~mas** grido della civetta; ~**miniũkas gram.** vocativo *m*; ~**nỹs, -ė** strillone *m (f-a)*

šauksčius fabbricante o venditore di cucchiàì

šaukšt||as 1. cucchiàio *m*; **medĩnis ~as** cucchiàio di legno; ~**as sriubōs** cucchiàio (cucchiata) di minestra; 2. (*batui įauti*) calzatoio *m*, calzascarpe *m inv*, calzante *m*; ♦ ~**ai pō pietų** è troppo tardi

šaukštasnāp||is: *zool.*: ~**ė antis** mestolone *m*

šaukštėlis cucchiaino *m*; **arbātinis š.** cucchiaino da tè

šaukšt||ininkas *žr.* šauksčius; ~**iškas** a forma di cucchiàio; ~**ũkas** cucchiaino *m*

šauk||ti 1. gridare *A*, urlare *A*, strillare *A*; ~**ti visà gėrkle** gridare a squarciagola; 2. (*kviesti*) chiamare *A*, invitare *A*, convocare *A*; ~**ti ĩ kōvą** invitare alla lotta; ~**ti ĩ kariuomenę** chiamare sotto le armi; ~**ti ĩ teismą** citare *A*, chiamare in giudizio; *sng.*: ~**tis pagálbos** chiamare in aiuto

šauktũkas gram. punto esclamativo

šaukũnas, -ė 1. *žr.* šauksnỹs; 2. *žr.* šauklỹs

šaulỹs, -ė 1. tiratore *m (f-trice)*; **puikũs š.** tiratore scelto; 2. *kar.* fuciliere *m*, fante *m*

šaunamasis da fuoco; *š.* **giũklas** arma da fuoco

šaũn||iai *prv.* bravamente; con abilità; ~**umas** prodezza *f*, valore *m*, bravura *f*; ~**uōlis, -ė** persona piena di qualità; **esĩ tikras ~uōlis!** sei veramente bravo! sei in gamba!; ~**ũs** bravo, valente, àbile, prode; ~**ũs vaikinas** bravo ragazzo

šau||ti 1. sparare *A*, tirare *A*; ~**ti ĩ táikinį** tirare al bersaglio; ~**ti ĩ órą** sparare un colpo in ària; ~**ti ĩ kažką (ginantis)** sparare contro qc.; *sng.*: **sóvėsi ĩ krūtĩnę** si è sparato al petto; 2. (*sprogti*) saltare *E/A*, scoppiare *E*; **padangà sóvė** è scoppiata una gomma; 3. *šnek. (lėkti)* passare rapidamente, balzare *E*; precipitarsi; **mán sóvė ĩ gálvą mintĩs** mi è balzata in mente un'idėa; *sng.*: **sóvėsi prō durĩs**

si precipitò fuori; 3. (*duoną į krosnį*) infornare il pane; ~*ūnis*: ~*ūnė žaizdą* ferita d'arma da fuoco
 šautuv||as fucile *m*; medžioklinis, kariškas ~as fucile da caccia, da guerra; divarūzdis ~as fucile a due canne, doppietta *f*; nukreipti ~q ĩ... puntare il fucile contro...; ~o šūvis colpo di fucile, fucilata *f*; ~inis di fucile
 šazėti frusciare A, stormire A
 ščiūti placarsi, calmarsi; cessare E
 šė dll. ecco; šė, pasiimk savo peilį ecco, prendi il tuo coltello
 šėberkšt||is scheggia *f*, fuscello *m*, pagliuzza *f*; ~ytis scheggiarsi
 šėdėvras capolavoro *m*
 šėf||as 1. (*vadovas*) capo *m*; direttore *m*; 2. (*globėjas*) patrono *m*, sponsor *m inv*; ~āvimas patrocinato *m*, patrocinio *m*; ~uoti patrocinare A, proteggere A; ~uotojas, -a patrocinatore *m* (*f* -trice), protettore *m* (*f* -trice)
 šėichas sceicco *m*
 šeim||a famiglia *f*; jis kilęs iš geros ~os viene da una buona famiglia; sukūrti šeimą farsi una famiglia; išlaikyti šeimą avere la famiglia a carico; ~os ratė in famiglia; ~os gyvėnimas vita familiare; zool.: lokių ~a ūrsidi *m pl*
 šeimyn||a 1. famiglia *f*; 2. psn. (*samdiniai*) servitù *f*; domestici *m pl*; ~ykštis, -ė 1. membro di famiglia; 2. istor. domestico *m* (*f* -a), servitore *m* (*f* -trice); ~inis familiare, di famiglia
 šeiminiūk||as, -ė padrone *m*, padrona *f*; proprietario *m* (*f* -a); padėtiės ~as padrone della situazione; ♦ namų ~ė (*nedirbanti moteris*) casalinga *f*; ~auti 1. amministrare A, governare la casa; 2. prk. fare da padrone, spadroneggiare A; ~auti kito namuosė spadroneggiare in casa altrui; ~āvimas, ~ystė (*namų ruoša*) amministrazione domestica; ~iškas premuroso; ecònomo; ~iškumas capacità di amministrare; spirito di economia
 šeiml||is familiare, di famiglia; ~ė padėtiės stato di famiglia
 šeimyniškas 1. familiare, di famiglia; š. gyvėnimas vita familiare; 2. dedicato alla famiglia
 šeimyniškis, -ė žr. šeimynykštis
 šėirys zool. vanessa antiopa
 šėiv||a bobina *f*; rocchetto *m*; spola *f*; ~akojis dalle gambe sottili
 šėivāmedis bot. sambuco *m*
 šėivikaulis anat. fibula *f*, perone *m*

šėk||as erba appena tagliata; ♦ nueiti šunims ~o pjauti mētersi sulla cattiva strada
 šėkit dll. ecco (qui); š., vaikai, pō obuolį ecco, bambini, una mela a ciascuno
 šėl||à, šėlas, ~imas, ~inys furia *f*, violenza *f*; ~iōti džn. imperversare A, infuriare A
 šelmenin||is del colmo (*di un tetto*); zool.: ~ė kregždė rondine rustica
 šėlm||is, -ė birbante *m*, briccone *m* (*f* -a); ~ystė šnek. briconata *f*, birbonata *f*; ~iškas birichino, furbo, malizioso; ~iškos akys occhi birichini
 šelmuō colmo *m* (*di un tetto*); fastigio *m*
 šelp||ėjas, -a sostentatore *m* (*f* -trice), sostenitore *m* (*f* -trice); ~imas sostentamento *m*, sostegno *m*
 šėlpti sostentare A, sostenere A, sussidiare A; dare un aiuto
 šėl||smas žr. šėlas; ~ti 1. imperversare A, infuriare A; āudra ~o vīsq naktį la tempesta ha infuriato per tutta la notte; 2. (*dūkti*) ruzzare A, fare chiasso
 šėmas cenerino, grigiastro
 šėn, šėnai prv. qui, qua; šėn ir teñ qua e là
 šepet||ėlis (*dantims*) spazzolino *m*; ~iniñkas chi fabbrica le spazzole; ~ys spāzola *f*; šėpečiu plāukus šukūotis spazzolarsi i capelli; bātų ~ys spāzola da scarpe; grindų ~tys spazzolone *m*; ~ūkas 1. (*dantims*) spazzolino *m*; 2. (*barzdai*) pennello da barba; 3. (*arklio čiurnos plaukai*) barbetta *f*
 šėpšėnti šnek. biasciare A; masticare A
 šėpšėti šnek. sussurrare A, bisbigliare A
 šėpti 1. (*apaugti*) coprirsi di peli, lasciarsi crēscere la barba; 2. (*plyšti*) lacerarsi, andare in brandelli
 šėrdėlė (*pieštuko*) mina *f*; (*tušinuko*) sfera metallica (*per scrivere*)
 šėrdėsas tech. perno di trazione, blocco di scorrimento
 šėrd||ingas midolloso; ~inis tech. del perno; ~is 1. (*augalo*) midollo *m*; durame *m*; 2. tech. perno *m*; 3. prk. centro *m*; nūcleo *m*; cuore *m*, ānima *f*; 4. (*varpo*) battaglia *m*, батaocchio *m*
 šėrėjas, -a žr. šėrikas
 šeriauodėgiai dgs. zool. tisanuri *m pl*
 šėrifas sceriffo *m*
 šėr||ikas, -ė allevatore (allevatrice) di bestiame; kārvių ~ikas vaccāio *m*, vaccaro *m*; ~imas nutrimento *m*, alimentazione *f* (*di bestiame*); ~lmasis (*paukščių*) muda *f*; ~yklā allevamento *m*; mangiatōia *f*

šer||īngas setoluto, setoloso; ~ys sètola *f*; pelo rùvido; ◇ šēri (~iūs) *statyti* (*didžiūotis*) rizzare la cresta; ~iūotas setoloso; peloso; rùvido

šerkšnà žr. 1 šerkšnas

1 šerkšn||as *dkt.* brina *f*, brinata *f*; *mėdžiai* ~ù *apsitraukė* gli àlberi sono coperti di brina

2 šerkšnas *bdv.* brizzolato, canuto, grigio; š. *arklys* cavallo dal pelo brizzolato

šerkšn||yti brinare *E/A*, coprirsi di brina; ~ótas coperto di brina, brinoso; ~óti žr. šerkšnėti

šermen||ys *dgs.* funerale *m*; *eiti* [~is andare a un funerale; ~ų *glėsmės* canti fùnebrì; ~ų *piėtūs* pranzo di commemorazione

šermukšn||ynas boschetto di sorbi; ~inė liquore di sorbe ~inis di sorbo

šermūkšnis 1. (*medis*) *bot.* sorbo *m*; *paprastasis* š. sorbo selvatico; 2. (*uoga*) sorba *f*

šermuonėlis *zool.* ermellino *m*

šėrn||as *zool.* cinghiale *m*; ~enà pelle di cinghiale; ~fena carne di cinghiale

1 šėrp||ė pipita *f*, patereccio *m*; ~ės *dgs. med.* moniliasi orale, mughetto *m*

2 šėrpė žr. šalikas

šėrp||eta 1. (*odos*) žr. 1 šėrpė; 2. (*medžio*) scheggia *f*, pagliuzzia *f*; ~ėti žr. šėrpetoti

šėrpeto||tas rùvido; scabroso; cespò; ~ta óda pelle rùvida; ~ti diventare rùvido, incresparsi

šėr||ti 1. dar da mangiare (*al bestiame*); 2. *šnek.* colpire *A*, battere *A*; šėrė *arkliui botagū* frustò il cavallo; ~tis 1. (*mesti plaukus, plunksnas*) pèrdere il pelo; avere la muta; 2. (*blukti*) scolorirsi, sbiadire *E*

šėrtvė *bot.* polipòdio *m*

šešėl||inis ombroso; ◇ ~inė *ekonòmika* economia sommersa; ~is ombra *f*; *mėsti* ~į fare, proiettare ombra; *likti* ~yje restare all'ombra; ◇ *sàvo* ~io *bijoti* aver paura della propria ombra; ~iūotas ombreggiato, ombroso

šešėrgis (*apie gyvulius*) di sei anni

šešer||i, šešerios *daug. sktv.* sei; *praėjo* ~l *mėtai* sono passati sei anni; ~iaip *prv.* in sei modi; sei volte; ~iopas di sei parti, sèstuplo

šėšetas 1. *kuop. sktv.* sei; š. *draugų* sei amici; 2. (*skaitmuo*) sei *m*

šeš||i, šešios *kiek. sktv.* sei; už ~ių *dienų* fra sei giorni; ~l *šimtai* seicento; *jaų pùsė* ~ių sono già le cinque e mezzo

šešia||aūkštis di sei piani; ~briaūnis a sei facce; esaèdrico; ~ėlis di sei file

1 šešiākampis *dkt.* esàgono *m*;

2 šešiākampis *bdv.* esagonale

šešia||lėpis sèstuplo; ~mėtis di sei anni, sessenne; ~pėdis *lit.* di sei piedi; ~rātis a sei ruote

šešiasdešimt *kiek. sktv.* sessanta; *susiriūko apie š. žmonių* c'era una sessantina di persone

šešiasdešimt||as *klnt. sktv.* sessantèsimo; sessanta; ~as *gimtadienis* sessantèsimo compleanno; ~amė *pùslapyje* a pàgina sessanta

1 šešiasdešimtmetis sessant'anni; sessantènnio *m*; sessantèsimo anniversario

2 šešiasdešimtmetis di sessant'anni, sessantenne
šešia||stėgis a sei corde; ~šimtas *klnt. sktv.* seicentèsimo, secentèsimo; ~tòmis in sei volumi; ~viėtis a sei posti; ~ženklis di sei cifre

šešiese *prv.* in sei

šešiólík||a *kiek. sktv.* sèdici; *pritrūko* ~os *ceñtų* sono mancati sèdici centèsimi; ~(a)mėtis, -ė sedicenne *m, f*; ~tas *klnt. sktv.* sedicèsimo; sèdici; ~tas *ámžius* il sècolo sedicèsimo; *apsistójo* ~tame *kambaryje* alloggia alla càmera sèdici

šešis||kart, ~syk *prv.* sei volte

šėšk||as *zool.* pùzzola *f*; ~enà pelliccia di pùzzola

šeštà||dalis la sesta parte; ~dienis sàbato *m*; ◇ *bažn.: Didysis* ~dienis sàbato santo; ~klāsis, -ė alunno (alunna) della sesta classe

šėšt||as *klnt. sktv.* sesto; sei (*data, puslapis*); ~amė *aukštė* al sesto piano; *ateik* ~ą *vàlandą* vieni alle sei; *liepos* ~ąji il sei (di) luglio

šeštinės *dgs. bažn.* Ascensione *f*

šešt||ókas 1. *istor.* moneta di sei grossi; 2. alunno della sesta classe; ~úkas *šnek.* (tram, filobus, autobus) nùmero sei

šešuras suòcero *m*

šėtón||as demònio *m*; ~iškas demònico, demoniaco, diabolico, satànico; ~iškas *sumānymas* ingegno diabolico

šėveliais *prv.* šnek. in fretta, velocemente

šėveliūrà pettinatura *f*, acconciatura *f*

šiaip *prv.* 1. così, in questo (in tal) modo; 2. (*apskri-tai imant*) in gènere, per il resto, tutto sommato; š. *viskas gerai* per il resto tutto va bene; ◇ š. (*nė*) *taip* (*sunkiai*) a stento, con fatica; š. *sáu* (*vidutiniškai*) così così, in qualche modo; š. *ar taip* (*kaip bebūtu*) in ogni caso, comunque sia, in un modo o nell'altro

šiānakt *prv.* stanotte, questa notte

šiañdie(n), šiandiēn||ą *prv.* oggi; *šiañdien rytą* stamattina; ~ą *lis* oggi pioverà; ~ykštis, ~inis, ~is, ~iškas di oggi, odierno; ~inis *gyvėnimas* la vita di oggi

šiapus *prl.* (*su kilm*) da questa parte; *gyvėna š. ežero* abita da questa parte del lago
šiauda || **dvās** *šnek.* di pasta frolla, di carattere debole; ~ **kōjis** dalle gambe sottili
šiaudāpjaustė *žemd.* trinciapaglia *m inv*
šiaud || **as** 1. stelo di paglia; 2. *ppr. dgs.* paglia *f*; *miegōti aūt ~ ū* dormire sulla paglia; ~ *ū kūgis* pagliàio *m*; ~ *ū ū ~ o griēbtis* attaccarsi a un filo di paglia; ~ **ēlis** 1. *mžb.* pagliuzza *f*; 2. (*gėrimui*) cannuccia *f*; *gėrti peš ~ ēlį* bere con la cannuccia
šiaudėnis *bot.* antèrico *m*
šiaud || **galys** fuscello di paglia, pagliuzza *f*; ~ **lnis** 1. di paglia; ~ *lnė skrybėlė* cappello di paglia, paglietta *f*; 2. *prk.* (*netikras*) finto, simulato; 3. (*apie spalvą*) paglierino; ~ **inukas** oggetto in paglia; ~ **uotas** coperto di paglia
šiaur || **ė** nord *m*, settentrione *m*; ~ *ės rytai* nord-est *m*; ~ *ės ašigalis* polo nord; ~ *ės pašvaistė* aurora boreale (polare); ~ *ės kraštai* paesi nòrdici; *Eurōpos ~ ēje* nel settentrione dell'Europa; ~ **iaū** *prv.* più al nord; ~ **iausias** dell'estremo nord; ~ **iētis**, -ė abitante del nord; ~ **iėtiškas** nòrdico, del nord; ~ **lnis** nòrdico, settentrionale; polare, boreale; tramontano; ~ *lnė žvaigždė* stella polare; ~ **lnis vėjas** vento tramontano; ~ **lniai rajonai** regioni nòrdiche; ~ **ys** tramontana *f*; ~ **iškas** polare, boreale; ~ **ryčiai dgs.** nord-est *m*; ~ **rytinis** di nord-est; ~ **ūs** 1. polare, freddissimo; 2. *prk.* (*atšiaurus*) rigido, austero, severo; ~ **vakariai dgs.** nord-ovest *m*; ~ **vakarinis** di nord-ovest; ~ **vėjis** vento dal nord, tramontana *f*
šiauš || **ti** essere spettinato, rizzarsi; ~ **tis šnek.** (*didžiūotis*) gonfiarsi, insuperbirsi
šiauš || **inti** scompigliare *A*, rizzare *A*; ~ **ti** 1. rizzare *A*; increspare *A*; *sng.* *prk.*: *jūra ~ iasi* il mare si sta increspando; 2. *šnek.* camminare di buon ritmo; ~ **tis** (*priešintis*) opporsi, contrastare *A*; ~ **tis prieš valdžią** opporsi al governo
šiažiem *prv.* quest'inverno
šičia, **šičionai** *prv.* *šnek.* qui, qua, da questa parte
šyd || **as** velo *m*; *užsidegti ~ ū* coprirsi con un velo
šiėdu, **šiėdvi** *parod. įv.* questi (queste) due
šiekštas 1. tronco *m*; 2. albero sradicato
šiek tlek *prv.* poco, un po', appena appena; *š. t.* *palijo* è piovuto un po'
šiēmet *prv.* quest'anno
šiemēt || **inis**, ~ **is** di quest'anno, dell'anno corrente
šienā || **pjovė** *žemd.* falciatrice *f*; ~ **pjūtė** fienagione *f*, falciatura *f*

šiēn || **as** fieno *m*; ~ *o kùpeta* mucchio di fieno; *žemd.*: ~ *o surinkimo mašinà* accattafieno *m inv*; ~ **auti** falciare il fieno; ~ *aujama pieva* prato da falciare; ~ **autojas**, -a falciatore *m* (*f -trice*); ~ **avimas** falciatura *f*, fienagione *f*; ~ **grėbys**, -ė chi rastrella il fieno; ~ **inas** cosperso di fieno; ~ **lnis** di (da) fieno; ~ **kartė** pèrtica per tener fermo il fieno sul carro; ~ **pjovys**, -ė falciatore *m* (*f -trice*); ~ **šakė** forca fienaia; ~ **uoti** cospargere, coprire di fieno; ~ **vežimis** carro da fieno
šiēp || **ti** 1. (*dantis*) aprire, mostrare *A* (*i denti*); digrignare *A*; (*apie šunį*) ringhiare *A*; 2. (*pa juokti*) deridere *A*, prendere in giro, beffeggiare *A*; ~ **tis** 1. fare un largo sorriso, sogghignare *A*; 2. *prk.* aprirsi, schiudersi
šiferinis d'ardesia
šifer || **is** ardèsia *f*; *uždegti stogą ~ iu* coprire il tetto con tègole d'ardesia
šifr || **as** 1. cifrario *m*, còdice *m*; 2. (*knygos*) annotazione *f*, nùmero di collocazione (*di un libro*); ~ **avimas** cifratura *f*; messa in còdice; ~ **uoti** cifrare *A*, codificare *A*, mèttere in còdice; ~ **uotojas**, -a decifratore *m* (*f -trice*)
šikart *prv.* stavolta, questa volta
šikšn || **à** 1. cuòio *m*, pelle conciata; 2. *prk.* persona avara; ~ **lnis** di cuòio, di pelle; ~ **lnis diržas** cinghia di cuòio, correggiata *f*
šikšnius cuoiàio *m*; correggiàio *m*, sellàio *m*
šikšnosparnis *zool.* pipistrello *m*
šykšt || **auti**, ~ **ėti** essere avaro, parco di q.c.; lesinare *A*; *jūs nešykšti pagyrimų* non è parco di lodi; ~ **ybe žr.** šykštumas; ~ **okas** piuttosto avaro; ~ **umas** avarizia *f*, spilorceria *f*, tichieria *f*; ~ **uolis**, -ė avaro *m* (*f -a*), spilorcio *m* (*f -a*), taccagno *m*
šykštus 1. avaro, tirschio, parco, spilorcio; *prk.*: *š. žodžiams* è avaro di parole; 2. *prk.* (*menkas*) scarso, pòvero; debole; *šykščios žinios* notizie scarse
šila || **gaidis žr.** kikilis; ~ **gėlė** *bot.* pulsatilla *f*
šilas bosco di conifere; pineta *f*
šila || **uogė** *bot.* mirtillo *m*; ~ **žemis** terreno sabbioso
šild || **yklė** 1. borsa dell'acqua calda; 2. scaldaletto *m inv*
šild || **ymas** riscaldamento *m*; ~ **ymas dūjomis** riscaldamento a gas; ~ **yti** (*ri*) scaldare *A*; ~ **yti sriubą** riscaldare la minestra; *saulė šiaūdien gerai ~ o* oggi il sole scalda bene; *sng.*: ~ **yti prieš ugnies** scaldarsi al fuoco; ~ **ytuvas** riscaldatore *m*
Šillnė *bažn.* Natività della Beata Vèrgine Maria (*l'8 di settembre*)

šilingas scellino *m*

šilingė *bot.* lisimachia *f*, mazza d'oro

šilnis 1. di pineta; 2. sabbioso

šilka||kāšė dalle trecce setose; ~plaūkis dai capelli di seta

šiūk||as seta *f*; dirbtinis ~as seta artificiale; ~o fabrikas setificio *m*; ~o pramonė industria sèrica; ~o gaminiai seterie *f pl*

šilkāverpis *zool.* bómice del gelso

šilkiniūk||as, -ė sericoltore *m*, setaiðlo *m*; ~ỹstė sericoltura *f*, seticoltura *f*

šilkūn||is 1. di seta, sèrico; ~ės kójinės calze di seta; 2. *prk.* (švelnus) dolce, mòrbido, plàcido

šilkmediniai *dgs. bot.* moràcee *f pl*

šilk||medis *bot.* moro *m*, gelso *m*; ~medžių auginimas gelsicoltura *f*; ~uogė mora *f*, gelsa *f*; ~verpis *žr.* šilkāverpis

šiló||jas *bot.* èrica *f*; ~varnis *žr.* žálvarnis

šilstelėti scaldarsi appena

šiltadaržis serra *f*

šilta||prv. 1. caldamente, pesantemente; *š. reñgtis* vestirsi con àbiti pesanti; 2. con calore, calorosamente, cordialmente; *š. apiė kę atsiliėpti* parlare di qc. con calore

šiltakraujis a sangue caldo

šiūt||as 1. tièpido, caldo, mite; ~à antklodė coperta calda (pesante); ~à žiemà inverno mite; 2. *prk.* dolce, cordiale, caloroso; ~as priėmimas accoglienza calorosa; ◇ ~os spalvos tinte calde; *neĩ ~a, neĩ šalta* (nesvarbu) non fa né caldo né freddo (lascia indifferente)

šilta||vandėnis d'acqua calda; ~vilnis dalla lana calda

šiltėti *žr.* šilti 1

šilti 1. intiepidirsi, scaldarsi; *oras šyla* l'aria si sta scaldando; 2. (prakaiuoti) sudare *A*, affaticarsi; 3. (tirpti) sciògliersi, liquefarsi

šilt||ybė calore *m*, tepore *m*, caldo *m*; ~imas bevanda calda

šiltinė *med.* tifo *m*; *vidurių š.* tifo entèrico (intestinale)

šiltinimas isolamento tèrmico contro il freddo; riscaldamento *m*

šilti(ni)ninkas, -ė *med.* tifoso *m* (*f-a*)

šiltinti protèggere contro il freddo; riscaldare *A*

šiltnaminis di serra

šiltnam||is serra *f*; išauginti ~yje far crèscere in serra

šilt||ókas tiepido; ~umas 1. tepore *m*, calore *m*; 2. *prk.* calorosità *f*, cordialità *f*

šilum||à calore *m*, caldo *m*; *saulės ~à* calore solare; *sėdėti ~ojė* stare al caldo; *penkĩ láipsniai ~òs* cinque gradi sopra lo zero; *prk. : žmōgiška ~à* calore umano; ~inis del calore; tèrmico, calorifico; ~inė enėrgija energia tèrmica; ~inė elėktros stotĩs centrale termoelettica

šĩmet *prv.* quest'anno

šimpānzė *zool.* scimpanzė *m inv*

šimtā||dalis centèsima parte; ~dienis periodo di cento giorni

šimtagāvis dalle cento teste

šimtaĩnis centesimale

šimtajėgis *tech.* di cento cavalli-vapore

šimtakart *prv.* cento volte

šimtakōj||ai *dgs. zool.* miriàpodi *m pl*; ~is *zool.* millepiedi *m*

šimta||laĩgis da cento riquadri; ~mėtis centenàrio, secolare; ~mėtė pušis pino secolare; ~milijōninis centomillèsimo; ~procentinis (al) cento per cento; totale; sicuro

šimt||as kiek. *sktv.* cento, centinàio; ~as grāmų cento grammi, un etto; ~ą kartų sakiau l'ho detto centinàia di volte; *dū ~ai* duecento; *pus-antro ~o* centocinquanta; ◇ *kad tavė ~as!* per tutti i diàvoli!; (*elk*) *pō šiĩms!* al diàvolo!; ~as(is) *klnt. sktv.* centèsimo; ~oji dalis la centèsima parte; ~osios mėtinės centèsimo anniversàrio, centenàrio *m*; ~asyk *prv.* centinàia di volte

šimtasiūlė *šnek.* giubbotto imbottito e trapuntato

šimtatūkstantinis centomillèsimo; numerosissimo

šimtažiėdis 1. *dkt. žr.* saulūtė; 2. *bđv.* dai mille fiori

šimterióp||ai *prv.* cento volte; ~as cėntuplo

šimtĩn||ė 1. banconota da cento; 2. centinàio *m*, cento *m inv*; ~is composto da cento unità

šimtmetĩn||is centenàrio, secolare; ~ės tradicijos tradizioni secolari

šimtmėtis sècolo *m*, centenàrio *m*; *dividesimtasis š.* il ventèsimo sècolo

šinšilā, šinšilas *zool.* cincillā *m inv*

šiōkiadien *prv.* di giorno feriale

1 šiōkiadiėnis 1. giorno feriale, giornata lavorativa; 2. *ppr. dgs.* la vita di tutti i giorni, quotidianità *f*

2 šiōkiadiėnis di ogni giorno, quotidiano

šiōkiadiėnišk||as di ogni giorno; da lavoro; da casa; ~a *suknėlė* vestito da casa

šiōk||s, -iā *parod. įv.* tale; questo; ◇ ~iā dienā giorno feriale, giorno qualsiasi; *neĩ ~s, neĩ tóks* (nevykės) di nessun valore; mediocre, scadente

šĩpinti smussare *A*, rintuzzare *A*

šyps||ena, ~nys sorriso *m*; **graudi** ~ena sorriso mesto; ~oti(s) sorridere *A*; ~ančios akys occhi sorridenti; ~ulys sorriso *m*

šyptelėti 1. fare un sorriso; 2. *prk.* (švystelėti) apparire *E*, mostrarsi brevemente

šipti 1. perdere il filo, smussarsi, spuntarsi; 2. *prk.* affievolirsi, divenire ottuso

šipulys scheggia *f*, sverza *f*; frantume *m*; **šipulius** sudaužyti mandare in frantumi

širdāžolė bot. centàurea minore

širdėlė 1. *mžb.* cuoricino *m*; 2. (tušinuko) sfera rotante (di una biro), cartuccia *f*; 3. (kreipinys) ànima *f*, tesoriuccio *m*, amore *m*; ~ės *dgs.* bot. dicentra *f*, cuore di Maria

širdgėla afflizione *f*, dolore *m*, pena *f*, sofferenza *f*

širding||ai *prv.* cordialmente; con affetto; ~as cordiale, affettuoso; sincero; gentile; ~as sutikimas accoglienza cordiale; ~umas *cc* idialità *f*, affabilità *f*

širdininkas, -ė (ligonis) cardiaco *m* (*f*-a), cardiopatico *m* (*f*-a)

širdinis a forma di cuore

širdinti far arrabbiare, irritare *A*

širdiplėvė anat. pericardio *m*; *med.*: ~ės uždegimas pericardite *f*; ~inis pericardico

šird||is 1. cuore *m*; ~is plāka il cuore batte; *med.*: ~iės yda vizio cardiaco; 2. (siela, jausmas) cuore *m*, ànimo *m*, ànima *f*; atvėrti kām širdį aprire l'ànimo a qc.; iš visos ~iės con tutta l'ànima, di cuore; ~iės gilumojė nel profondo del cuore; ātvira ~imį a cuore aperto, col cuore in mano; 3. *prk.* (centras) cuore *m*, parte centrale; ◇ **širdį imti** prendersi a cuore; širdį draskyti spezzare il cuore; aūt ~iės gulėti stare a cuore; kiek ~is geidžia a bizzefte, quanto vuoi

širdiškas a forma di cuore

širdyti(s) adirarsi, arrabbiarsi, irritarsi

širyty *prv.* stamattina, stamani, questa mattina; ~inis di questa mattina, di oggi

širma 1. paravento *m*; 2. *prk.* copertura *f*, pretesto *m*

širm||as grigio, bigio, cenerino, brizzolato; ~as arklys cavallo pezzato grigio; ~ėti ingrigire *E*; ~is cavallo pezzato grigio; ~uoti (žilti) cominciare a incanutire

širsti irritarsi, adirarsi; neširsk aūt manės non irritarti con me

širš||ė 1. *zool.* vespa *f*; mán ~ė ikāndo mi ha punto una vespa; 2. *b. prk.* brontolone *m* (*f*-a); ~ynas 1. vespaiō *m*; 2. *prk.* grande moltitudine, formicaio *m*; ~vanagis žr. vapsvaėdis

širv||as žr. širmas; ~ėti žr. širmėti

šis, ši *parod.* *iv.* questo, questa; ši vākarą questa sera; šiōs dienōs di oggi, odierno; šiuō metu in questo momento, attualmente, ora; šiuō būdū in questo modo, così; kalbėtis apie ši beį tāt chiacchierare del più e del meno; ◇ neį šis, neį tās né così né cosā, né carne né pesce; neį iš šiō, neį iš tō senza un perché

šisyk *prv.* questa volta, stavolta

šis tās nežym. *iv.* qualcosa, qualche cosa; jaū vis šis tās è già qualcosa

šit, šitaī *dll.* ecco; šit kuř jis pasislėpęs! èccolo dov'è nascosto!

šitaip *prv.* 1. così; in questo (in tal) modo; š. negālima elgtis non ci si deve comportare così; 2. tanto; così; š. pavargau mi sono stancata tanto

šit||as, -a *parod.* *iv.* questo, codesto; ~oje vietoje in questo luogo; ~a knyga gerėsnė už aną questo libro è migliore di quello; ~o aš nesitikėjau! questa non me l'aspettavo!

šitiek *prv.* (cosi) tanto, molto; š. laiko praėjo è passato tanto tempo

šitok||s, -ia *parod.* *iv.* tale; tanto; così; ~iū dalyku negālima kalbėti tali discorsi non si possono fare; ~s didelėis užaugai! sei diventato così grande!

šiugzd||ėjimas, ~esys sussurro *m*; fruscio *m*; mororio *m*; šilko ~esys fruscio della seta; ~ėnti, ~ėti frusciare *A*, stormire *A*; kažkās šiugžda tarp lapų qualcosa fruscia tra le foglie

šiugzd||inti far frusciare (stormire); ~ūs (apie balsą) stridente; rauco

šiukšl||ė scarto *m*, rifiuto *m*; spazzatura *f*, immondizia *f*, pattume *m*; iššluoti ~ės spazzare l'immondizia; ~iū dėžė pattumiera *f*, cassetta dei rifiuti; *prk.*: jis tikrā ~ė (niekam tikęs žmogus) è uno scarto d'uomo; ~ėtas immondo, sporco, sūdicio

šiukšliā||duobė fossa per le immondizie, mondez-zaiō *m*, letamāio *m*; ~vežis spazzatrice *f*

šiukšl||inas žr. šiukšlėtas; ~ynas scārico dei rifiuti, (im)mondez-zaiō *m*; ~inē bidone delle immondizie; ~ynė luogo sporco, pieno di rifiuti

šiukšlin||inkas, -ė spazzino *m*, netturbino *m*; *psn.* spazzaturāio *m*; ~ti sporcare *A*

šiukštū *prv.* šnek. in nessun modo, assolutamente

šiūmēt||inis, ~is di quest'anno

šiuō||kart *prv.* (per) questa volta; ~laik *prv.* nel tempo presente, oggigiorno; ~laikinis contemporāneo, attuale, moderno; ~laikinis mėnas arte

- contemporànea; ~**met** *prv.* 1. quest'anno; 2. nel tempo presente; ~**metinis** contemporaneo, odierno; ~**syk** *prv.* questa volta, stavolta; ~**tarp** *prv.* (per) questa volta
- šiupėti** sbriciolarsi, sbriciarsi, sgretolarsi
- šiupinys** 1. *kul.* cibo rustico di legumi, carne e altro; 2. miscuglio *m*; varietà *f*
- šiuptelėti** versare un po' (*di aridi*)
- šiupėti** sciuparsi, consumarsi; sbriciarsi
- šiurė** *bot.* cladonia *f*
- šiurėnti** 1. (*šlamėti*) frusciare A, stormire A; 2. (*kedenti*) scompigliare A, arruffare A
- šiurinti** 1. (*pūsti*) spirare A, soffiare A; 2. *žr.* šiurėnti 2
- šiurkščia||būdis** dal comportamento rozzo; ~**vīlnis** dalla lana rùvida
- šiurkšt||auti** essere rozzo, sgarbato; ~**ėti** farsi sgarbato; irruvidirsi
- šiurkšt||inti** irruvidire A; ~**okas** piuttosto rùvido; ~**umas** 1. (*charakterio*) ruvidezza *f*, rozzezza *f*, grossolanità *f*; 2. (*paviršiaus*) scabrezza *f*, asprezza *f*, rugosità *f*; ~**ūs** 1. (*nelygus*) rùvido, scabro, scabroso, aspro; ~**i óda** pelle rùvida; 2. *prk.* (*atžarus*) rozzo, sgarbato, grossolano, zòtico; **šiurkštūs žodžiai** parole rozze; 3. *prk.* (*neleistinas*) grave, madornale; ~**i klaidà** errore grave
- šiurp||as** 1. brivido *m*, tremore *m*, trèmito *m*; ~**as manė ĩma pagalvėjus** solo a pensarci mi vengono i brividi; 2. *prk.* terrore *m*, orrore *m*, raccapriccio *m*; ~**q ĩvaryti** incùtere terrore, far inorridire
- šiurpčioti** trepidare A, tremare A
- šiurpinti** 1. far tremare, far venire i brividi; 2. (*šiaušti*) rizzare A, increspate A
- šiurpsóti** stare ritto; venir fuori, apparire E
- šiurptelėti** prèndere un po' di paura
- šiurp||ti** 1. rabbrivire E, avere la pelle d'oca; **mán óda ~o** mi è venuta la pelle d'oca; 2. (*šiaušti*) rizzarsi; arruffarsi
- šiurpul||ingas** terrificante, terribile, raccapricciante, spaventoso; ~**ingas riksmas** urlo raccapricciante; ~**ys** 1. brivido *m*, tremore *m*; ~**ys manė ĩma** sento i brividi; 2. *žr.* šiurpas 2; ~**iúoti** tremare A; rabbrivire E
- šiurpūs** 1. (*šaltas*) freddo, gèlido, pungente; *š. véjas* vento pungente; 2. *prk.* (*baisus*) orrendo, terribile, spaventoso
- šiurti** 1. (*triušti*) sciuparsi; spuntarsi; diradersi; 2. (*spurti*) sfilacciarsi; consumarsi
- šiuruóklė** 1. strofinaccio *m*; 2. spugna *f*
- šiurúoti** strofinare A, (s)fregare A; pulire A
- šiušėlė** *bot.* erigerone *m*
- šiuš||énti** stormire A, frusciare A; **lāpai ~ėna** le foglie stormiscono; ~**ėti** 1. *žr.* šiušėnti; 2. (*kuždėti*) sussurrare A, mormorare A
- šiūšinti** 1. far frusciare A; 2. (*šiaušti*) rizzare A; increspate A
- šiuzėti** *žr.* šiušėti
- šjvākar** *prv.* questa sera, stasera
- šjv||as** (pezzato) grigio, bigio; ~**is** cavallo pezzato grigio
- šizofrèn||ija** schizofrenia *f*; ~**ikas**, -**ė** schizofrènico *m* (*f*-a)
- škàc** *jst.* (*katę variant*) va'!, via!, vattene!
- škāplieriai** *dgs. bašn.* ex voto *m inv* (*in onore della Vergine Maria da portare al collo*)
- škàc** *jst.* *žr.* škàc
- škācas** *žr.* eskāzas
- škāperis** *jūr.* skipper *m inv*
- škòt||as**, -**ė** scozzese *m*, *f*; ~**iškas** scozzese
- škunà** *jūr.* goletta *f*
- škvālas** tūrbine *m*, ràffica *f*
- šlāgeris** canzone di moda
- šlaistýtis** 1. (*svyrinėti*) barcollare A, vacillare A; 2. (*bastytis*) bighellonare A, gironzolare A; 3. (*glau-dytis*) stringersi, addossarsi
- 1 šlaĩtas** 1. (*kalno*) pendio *m*, declivio *m*, versante *m*; *statūs š.* pendio ripido, erto; 2. (*stogo*) falda *f*, piano di copertura
- 2 šlaĩtas** *b. menk.* (*valkata*) vagabondo *m* (*f*-a), girellone *m* (*f*-a)
- šlaĩtinis** 1. collinare; 2. (*apie stogą*) a falde
- šlāj||os** *dgs.* slitta *f*; ~**ūkės** *dgs.* slittina *f*
- 1 šlākas** 1. (*lašas*) goccia *f*, stilla *f*; piccola quantità (*di liquido*); 2. (*strazdana*) lentiggine *f*; 3. (*dėmė*) macchia *f*
- 2 šlākas** *tech.* scòria *f*, loppa *f*; materiale di scarto
- šlākβetonis** *stat.* calcestruzzo a base di scorie
- šlakýs** *zool.* trota di mare
- šlalnóti** piovigginare E/A
- šlakst||ýklė** 1. spruzzatore *m*; 2. *bašn.* aspersòrio *m*; ~**inėti dšn.**, ~**yti** spruzzare A, aspèrgere A, cospàrgere A; *sng.*: **kvepalais ~ytis** cospàrgersi di profumo; ~**ytuvas** *žr.* šlakstýklė
- šlakúo||tas** 1. (*strazdanotas*) lentiginoso; 2. (*mar-gas*) screziato, picchiettato, chiazato; ~**ti(s)** coprirsi di lentiggini
- šlāmas** 1. (*šlamštas*) scarto *m*, roba scadente; 2. (*dumblas*) melma *f*, limo *m*

šlam||**ėjimas**, ~**esys** fruscio *m*; sussurro *m*; ~**ėnti**, ~**ėti** frusciare A, stormire A; sussurrare A; **lāpai** **šlāma** le foglie stormiscono
šlāminti far frusciare
šlāmšt||**as** 1. cianfrusaglia *f*, ciarpame *m*; **namai** **pilnī visokio** ~**o** la casa è piena di cianfrusaglie; 2. *b. menk.* persona che non vale, scarto d'uomo
šlāmšti 1. (**ūžti**) stormire A, frusciare A; 2. **šnek.** (**valgyti**) mangiare con avidità, divorare A; 3. **šnek.** (**glemžti**) appropriarsi, prendere per sé
šlamūtis *bot.* elicriso *m*
šlāpalas *chem.* urèa *f*, carbammide *f*
šlāpdr||**aba**, ~**iba** nevischio *m*
šlapėti *žr.* **šlāpti**
šlāp||**ias** bagnato, fradicio, inzuppato; ~**iā dirvā** terreno bagnato; **parėjo visas** ~**ias** tornò bagnato fradicio
šlapim||**as** urina *f*; ~**o pūslė** vescica urinaria; ~**q skātinantis vāistas** diuretico *m*
šlapymetis stagione umida, umidità *f*
šlapimtakis *anat.* uretere *m*
šlapynė luogo bagnato
šlāpin||**imasis** emissione di urina, orinazione *f*; ~**ti** bagnare A, inumidire A; ~**tis** urinare A, orinare A; pisciare A
šlapiūoti inumidirsi; trasudare E, lasciar passare umidità
šlaplė *anat.* uretra *f*
šlapokas un po' bagnato
šlāp||**telėti** inumidirsi un po'; ~**ti** bagnarsi, inumidirsi, ammollarsi; **kōjos šlāmpa** si bagnano i piedi; ~**umā** 1. luogo bagnato; 2. stagione umida; ~**ūmas** umidità *f*
šlaun||**ikaulis** *anat.* femore *m*; ~**lnis** femorale; ~**ls** *anat.* anca *f*; coscia *f*
šlav||**ėjas**, -**a**; ~**ikas**, -**ė** spazzino *m*, scopino *m*, netturbino *m*; ~**imas** spazzatura *f*, scopatura *f*, scopata *f*; **gāvių** ~**imas** spazzatura delle strade; ~**inėti džen.** spazzare A, scopare A (ogni tanto)
šleif||**as** strascico *m*, coda *f*; **suknėlė sū** ~**ū** ābito con lo strascico
šleikšt||**ulys**, ~**ūmas** ripugnanza *f*, avversione *f*, nausea *f*; **kėlti** ~**ūmq** far venire la nausea; ~**ūoti** provare nausea, nauseare A; ~**ūs** 1. nauseante, nauseabondo; 2. *prk.* disgustoso, ripugnante, repellente
šleivakōjis dalle gambe storte
šleiv||**as** storto (*di gambe*); ~**inėti džen.**, **šleivinti**, ~**ōti** camminare storto; barcollare A, vacillare A

šlekiūoti balbettare A, farfugliare A
šlėktā *istor.* nobiluomo *m*
šlėkti spruzzare A, spargere A
šlėktos *dgs. istor.* nobiltà polacco-lituana
šlėktūvas spruzzatore *m*
šlėmpinti **šnek.** camminare strascicando i piedi
šlėmšti 1. (**ūžti**) frusciare A, stormire A; 2. (**teršti**) sporcare A; spargere A; 3. **šnek.** mangiare con avidità; 4. **šnek.** prendere tutto per sé
šlep||**čiōti**, ~**ėnti** ciabattare A, strascicare i piedi; ~**ētē** ciabatta *f*, pantòfola *f*, pianella *f*; **apsiaūti** ~**ētėmis** mettersi le ciabatte; ~**inėti** ciabattare A
šlep||**nōti** 1. mangiare rumorosamente, grufolare A; 2. ciabattare A; ~**sėti** 1. camminare sprofondando in q.c.; 2. mangiare rumorosamente
šlėptelėti cascare E, cadere all'improvviso
šlerp||**alas** *menk.* broda *f*; ~**ti** bere a lunghi sorsi; mangiare una minestra brodosa
šlervinėti, **šlervinti** **šnek.** camminare goffamente
šliaūkti 1. (**braukti**) togliere via, spolverare A; 2. (**geri**) bere avidamente, tracannare A; 3. (**lyti**) piòvere a dritto
šliaužiklis *tech.* pāttino *m*; cursore *m*
šliauž||**imas** scivolamento *m*; strisciata *f*; ~**ynė** (**vaikams**) scivolo *m*; ~**inėti**, **šliaužioti džen.** 1. strisciare A, avanzare carponi, gattonare A; **vaikas** ~**inėja pō grindis** il bambino gattona; 2. (**minti**) calpestare A, pestare A; 3. *prk.* (**pataikauti**) umiliarsi, comportarsi in modo servile; ~**yti džen.** strisciare A; **kirminai** **šliaužo** i vermi strisciano
šliauž||**tas** scivolo *m*; ~**ti** 1. strisciare A; avanzare carponi; trascinarsi; **srāigė žemė** ~**ia** la lumaca striscia per terra; 2. (**sliuogti**) arrampicarsi; ~**iantis stiebas** fusto rampicante; 3. *prk.* (**slinkti**) scórre E, passare lentamente; **lėtai** ~**ė dėbesys** le nùvole passavano lente
šliaužtinūkai *dgs.* tutina *f*
šlie||**ti** appoggiare A, addossare A, accostare A; ~**k kōpėčias priė slenos** appoggia la scala alla parete; *sng.*: ~**tis priė pārtijos** aderire a un partito
šlif||**āvimas** levigazione *f*; molatura *f*; brunitura *f*; rettifica *f*; **mārmuro** ~**āvimas** levigazione del marmo; **metālo** ~**āvimas** brunitura *f*, metallocromia *f*; ~**āvimo stāklės** levigatrice *f*; rettificatrice *f*; ~**ūoti** 1. *tech.* levigare A; brunire A; molare A; smerigliare A; 2. *prk.* (**gerinti**) modificare A, perfezionare A
šlikė (**kepurė**) zucchetto *m*, papalina *f*

- šlykštėjimas** disgusto *m*, ripugnanza *f*, nausea *f*;
~**ti** diventare (più) disgustoso; ~**tis** (*kuo*) disgustarsi, provare nausea, sentire ripugnanza (*per q.c.*)
- šlykštėjybė**, ~**ynė** abominazione *f*, turpitudine *f*, schifezza *f*
- šlykštinti** disgustare *A*, ripugnare *A*; ~**okas** piuttosto disgustevole; ~**ulys** nausea *f*, ripulsione *f*, disgusto *m*; ~**ūs** disgustoso, ripugnante, abominevole, turpe, schifoso; ~**ūs skōnis** sapore disgustoso; ~**ūs žōdžiai** parole turpi; ~**ūs pōelgis** comportamento abominevole
- šlynas** argilla *f*; ~**duobė** cava di argilla; ~**žemis** terreno argilloso
- šliōpinti šnek**. camminare lentamente, strascinarsi
- šliōptelėti** cascare *E*, cadere all'improvviso
- šlyti** 1. (*krypti*) piegarsi, inclinarsi; 2. (*šlietis*) appoggiarsi, accostarsi; 3. *prk.* (*blogėti*) peggiorare *E/A*, aggravarsi; *reikalai šlyja* le cose vanno peggiorando
- šlitinėti**, ~**iūoti** barcollare *A*, vacillare *A*; *ėjo ~ėdamas* camminava barcolloni
- šlitis** (*guba*) bica *f*
- šlytis** *tech.*, *fiz.* deformazione di taglio, forza elastica trasversale
- šliuksėti** 1. traboccare *E*, versarsi, uscire fuori; 2. camminare in *q.c.* di cedevole (*facendo borbotare acqua*); fare cic ciac (*nelle scarpe*)
- šliukselėti** dare una schizzata
- šliūndra** *niek.* 1. *b.* (*valkata*) vagabondo *m* (*f-a*), sciattoni *m* (*f-a*); 2. (*ištvirkėlė*) puttana *f*; ~**inėti**, **šliūndrinti** *niek.* vagabondare *A*; puttaneggiare *A*
- šliuōžti** 1. strisciare *A*, avanzare carponi; 2. scivolare *E/A*, scórrere *E*; *š. (sū) slidėmis* andare con gli sci, sciare *A*
- šliūrė** 1. ciabatta *f*, pianella *f*; 2. *niek.* (*ištvirkėlė*) puttana *f*; ~**inti** *šnek.* ciabattare *A*
- šliurkšėti** *žr.* šliuksėti 2
- šliurkšti** piovigginare *E/A*
- šliūrpčioti**, **šliūrpti** mangiare rumorosamente, grufolare *A*
- šliūrėti** *ti* *šnek.* stārsene sotto la pioggia; ~**ūoti** camminare con i piedi bagnati
- šliūzas** chiusa *f*; cateratta *f*; conca idraulica; ~**o variai** paratōia *f*
- šliūžas** 1. *zool.* limaccia *f*, lumacone *m*; 2. *anat.* abomaso *m*, caglio *m*; 3. *prk.* persona meschina, uno scarto d'uomo
- šliūžė** 1. traccia *f*, orma *f*; strisciata *f*; 2. *tech.* ceppo *m*; mascella *f*
- šliužinėti** 1. avanzare striscioni; 2. scivolare *E/A*; pattinare *A*
- šlyvas** *žr.* šleivas
- šlovėjė** 1. gloria *f*, fama *f*; *šlovė pasiekti* pervenire alla gloria, conquistare la fama; 2. reputazione *f*, stima *f*, onore *m*; *nuplėsti šlovė* tōgliere l'onore; *būti bė ~ės* non avere una buona reputazione; ~**lngas** 1. glorioso, famoso; ~**lngas žygdarbis** impresa gloriosa; 2. di buona fama
- šlōvinimas** glorificazione *f*, esaltazione *f*; ~**ti** glorificare *A*, esaltare *A*, celebrare *A*; ~**ti tėvynę** glorificare la patria
- šlūb** *as* zoppo; ~**āvimas** lo zoppicare, zoppicatura *f*; ~**čiōti**, ~**ikščiūoti** zoppicare leggermente; ~**is**, ~**ė** zoppo *m* (*f-a*); ~**ti** cominciare a zoppicare; ~**ūmas** zoppicatura *f*; ~**ūoti** zoppicare *A*; *knyg.* claudicare *A*; ~**ūoja kairė kōja** è zoppo alla gamba sinistra; *prk.: jō rašyba ~ūoja* zōppica in ortografia
- šlūmstelėti** cascare *E*, cadere all'improvviso
- šluōčius** scopāio *m*
- šluōstas**, ~**ė** straccio *m*, strofinaccio *m*; ~**inėti** *džn.* strofinare *A*
- šluōstyti** strofinare *A*; asciugare *A*; spolverare *A*; pulire *A*; *dūlkes nuō baldų ~yti* spolverare i mobili; ~**yti indūs** asciugare i piatti; *nōsį ~yti (išsi-pūsti)* soffiarsi il naso; *sng.:* ~**ykis rankās** asciugati le mani; ~**ūkas** tovagliolo *m*, salvietta *f*
- šluōta** *ta* scopa *f*; granata *f*; *virbū ~ta* ramazza *f*; *◇ rāganos ~ta* scopazzo *m*; *kaip pelė pō ~ta* in silenzio, zitto zitto; ~**ta painėti** (*išvaryti*) cacciare via; ~**tėlė** 1. *mžb.* scopetta *f*, scopino *m*; 2. *bot.* pannocchia *f*; ~**tėtas** a fascio; ~**ti** scopare *A*, spazzare *A*; *kambarį ~ti* scopare una stanza; ~**tkotis** mānico di scopa; ~**tražis** ramazza *f* (*consumata*), scopino *m*; ~**trykštė**, ~**tvirbis** verga *f*, ramo sottile (*di una ramazza*)
- šmaikštas** asta sottile, frusta *f*, verga *f*
- šmaikštauti** scherzare *A*, fare lo spiritoso
- šmaikstinėti** *žr.* šmaikštyti
- šmaikštis** *is* frusta *f*; (*arkliui*) scudiscio *m*; ~**yti** svolazzare *A*
- šmaikštūmas** argūzia *f*, prontezza *f*, spirito *m*, brio *m*
- šmaikštūoti** agitare *A*, dimenare *A*; sferzare *A*, frustare *A*; ~**ūs** 1. (*lankstus*) flessibile, sottile, elastico; 2. *prk.* (*vikrus*) svelto, sveglio, sbrigativo; 3. *prk.* (*sąmojingas*) arguto, spiritoso, brioso, frizzante; ~**ūs atsākymas** risposta arguta
- šmaizėti** *ioti*, ~**yti** *šnek.* andare su e giù, cōrrere qua e là

šmàkštelé||ti ficcare A, spingere dentro; ~**jo rañkà** *ĩ kišēņē* si è ficcato una mano in tasca

šmáuķš||**čioti**, ~**ėti** (*botagu*) frustare A, sferzare A; ~**telėti** dare una frustata

šmaukšti šnek, mangiare avidamente, divorare A
šmeizikišk||**as** diffamatòrio, calunnioso, calunniatore; ~**as stráipsnis** articolo diffamatòrio; ~i *žodžiai* parole calunniatrici

šmėlž||**tas** calunnia f, diffamazione f, denigrazione f; *lėisti* ~*tūs* spargere, diffondere calunnie; ~ti calunniare A, diffamare A, denigrare A

šmėkl||**a** spettro m, fantasma m, apparizione f; ~**inėti** camminare nel buio come un fantasma; ~**iškas** 1. (*klaikus*) orrendo, terrificante, spaventoso; 2. fantomatico, immaginario; ~**otis** apparire fantasmi; avere delle visioni

šmėks||**čioti** 1. muoversi rapidamente, baluginare E, guizzare E; *vandenijė* ~*čiojo žuvis* i pesci guizzavano nell'acqua; 2. mostrarsi in maniera indistinta; ~**óti** apparire confusamente, delinearsi; ~**telėti** apparire per un istante, balenare E; *mán* ~*telėjo įtarimas* mi è balenato un sospetto

šmėstelėti žr. šmėkštelėti

šmėž||**inėti** žr. šmižinėti; ~**uoti** baluginare E, apparire per un istante

šmikš||**ėti** 1. (*botagu*) frustare A, sferzare A; 2. (*zuiti*) passare rapidamente, svolazzare A

šmikšti||**elėti** dare una frustata; ~**inėti** correre qua e là

šmiž||**ėti** *šnek*. (*knibždėti*) brulicare A, formicolare E/A; ~**inėti** *šnek*. muoversi confusamente, correre qua e là

šmù(r)kštelé||ti guizzare E, scivolare E, sgattaiolare A/E; *pelė* ~*jo ĩ skýlę* il topo è guizzato dentro il buco; *nepastebimai* ~*jo lauką* è scivolato via alla chetichella

šnabzd||**ėjimas**, ~**ėnimas**, ~**esys** sussurro m, mormorio m, brusio m, fruscio m; *jōs kalbà virto šnābzdesiu* il suo discorso è diventato un sussurro; *lāpu* ~*esys* fruscio delle foglie; ~**ėnti**, ~**ėti** 1. sussurrare A, mormorare A, bisbigliare A; ~**ėti ĩ aūsį** sussurrare all'orécchio; 2. fruciare A, stormire A; *šilkas šnābzda* la seta fruscia; ~**ōm(īs)** *prv.* sottovoce, sussurrando

šnābztelėti sussurrare una frase

šnairakiuoti žr. šnairuoti 2

šnaĩr||**as** stràbico, guercio; ~**as žvilgsnis** sguardo da stràbico; ~**ys**, ~**ė** stràbico m (f -a); ~**ōm(īs)** *prv.*

1. da stràbico; 2. di traverso, di sbieco, obliquamente; ~**ōm žiūrėjo** guardava di traverso; ~**uoti** 1. essere stràbico; 2. *prk.* guardare di malòcchio, guardare storto, sbirciare A

šnāpštelé||ti sussurrare A, bisbigliare A; ~**jo kažkà** *ĩ aūsį* sussurrò q.c. all'orécchio

šnar||**ėjimas**, ~**esys** sussurro m, mormorio m, fruscio m; *vėjo* ~*esys* sussurro del vento; ~**ėti** fruciare A, stormire A; sussurrare A, mormorare A; *lāpai šnāra* le foglie frusciano

šnārinti far fruciare

šnārpš||ti 1. soffiare A, sbuffare A; *arklys* ~*čia* il cavallo sbuffa; 2. (*knarkti*) russare A; 3. *šnek*. (*plušėti*) lavorare pazientemente; ~**tīmas** il russare; sbuffo m

šnek||**à** 1. discorso m, conversazione f, collòquio m, chiacchierata f; *užvėsti šneką* attaccare discorso con qc.; *ĩ* ~*as nesilėisti* lasciar cadere il discorso; 2. *spec.* lingua f, linguaggio m; 3. *ppr. dgs.* voci f *pl*, dicerie f *pl*; *skliūda šnėkos* corrono voci

šnekalas *menk.* chiacchiera f, ciarla f, ciancia f

šnekam||**àsis** parlato; ~**oji kalbà** lingua parlata

šnekė||**jimas**, *šnekesys* conversazione f; discorso m; ~ti parlare A; conversare A; ~*josi apiė šĩ beĩ tą* parlavano del più e del meno; *ką čia ĩr bešnekėti!* non c'è altro da dire!; *sng.:* ~*tis sù draugù* conversare con l'amico

šnekinti 1. (tentare di) attaccare discorso, rivolgere la parola; 2. (*kvieti*) invitare A, chiedere (o proporre) di fare q.c.

šnekōvas, ~**ė** *šnek*. parlatore m (f -trice), chiacchierone m (f -a)

šnekt||**à** 1. *lingv.* parlata f; dialetto m; 2. discorso m, conversazione f; *ō nē* ~*ōs negāli būti* non se ne parla nemmeno

šnėktelėti parlare un po', scambiare due parole, fare quattro chiacchiere

šnekuč||**iāvimas(īs)** conversazione f; ~**iūoti(s)** conversare A, colloquiare A, discorrere A, parlare A; ~**iūoti apiė politiką** discorrere di politica

šnek||**ūmas** loquacità f; ~**ūs** loquace, ciarliero, chiacchierone; ~**ūtis** 1. chiacchierino m; 2. *zool.* stornello m

šnerėti žr. šnarėti

šneĩr||**kšti**, ~**pšti** 1. (*pūsti*) soffiare A, sbuffare A; 2. (*šiukšlinti*) sporcare A, imbrattare A; 3. *šnek*. (*dirbti atsidėjus*) lavorare pazientemente

šnérvė narice f

šniaukróti parlare in modo poco chiaro

šniaūk||šti 1. mangiare avidamente, grufolare A; 2. (*jaukti*) mettere sottosopra; frugare A, rovistare A; ~**ti** (*tabaką*) annusare A, fiutare A (*tabacco*) **šnibžd||ėjimas**, ~**esys** sussurro *m*, bisbiglio *m*; ~**ėti(s)** sussurrare A, bisbigliare A; parlare sottovoce (*in tono sommesso*); ~**om(īs)** *prv.* sotto-voce, sussurrando

šnicelis kul. co(s)toletta *f*; filetto *m*

šniokštesys fruscio *m*, scroscio *m*, mormorio *m*; *lietaūs š.* scroscio della pioggia; *bangų š.* mormorio delle onde

šniokš||ti 1. scrosciare E/A; stormire A; rombare A; *šniokščiantis krioklys* cascata rombante; 2. (*sunkiai kvėpuoti*) sbuffare A, ansare A; ~**imas** *žr.* šniokštesys; ~**tūoti** ansimare A, ansare A, sbuffare A; ~**tavo lipdamas laiptais** ansimava nel salire le scale

1 šnipas (*knyslė*) grugno *m*, muso *m*, grifo *m*

2 šnipas spia *f*; *policijos š.* spia della polizia

šnipinė||jimas spionaggio *m*; ~**ti** fare la spia, spiare A; ~**tojas**, -**a** spia *f*

šnypščiamasis *lingv.* sibilante

šnipšt||as šnek. fiasco *m*, insuccesso *m*; *viskas ~ū baigėsi* è andato tutto a rotoli

šnipštelėti sussurrare A, zufolare A, dire q.c.; *š. naujieną* sussurrare una notizia

šnypš||ti 1. sibilare A, fischiare A; *gyvātė ~čia* la serpe sibila; 2. soffiare A, sbuffare A; *sng.: nosis ~tis* soffiarsi il naso; 3. scoppiettare A, crepitare A; ~**damos dėgė malkos** la legna bruciava scoppiettando; 4. *prk.* (*pykti*) brontolare A; lagnarsi di (per) q.c.; 5. sfriggere A, sfrigolare A, stridere A; *vandenyje karštą geležį ~čia* il ferro rovente stride nell'acqua; *keptuvėje ~čia aliejus* l'olio sfrigge nella padella; 6. (*apie gėrimus*) frizzare A, spumeggiare A

šnirpš||čioti, ~**ėti džen.** soffiarsi il naso; piagnucolare A; ~**lė žr.** šnérvė

šnirpš||ti 1. soffiare A, sbuffare A; *arklys ~čia* il cavallo sbuffa; 2. piagnucolare A; singhiozzare A; 3. *šnek.* (*atsidėjus dirbti*) lavorare pazientemente

šniūkis presa di tabacco da fiuto

šniukš||ėti fiutare A, annusare A; ~**tinėti** 1. *žr.* šniukšėti; 2. *prk.* (*ieškoti*) frugare A, rovistare A

šniūrks||čioti, ~**ėti** 1. aspirare col naso; 2. piagnucolare A; ~**lys**, -**ė** piagnucolone *m* (*f-a*)

šniuřkšti 1. soffiarsi il naso; respirare col naso; 2. piagnucolare A

šnōp||šti 1. respirare rumorosamente col naso; sbuffare A; 2. russare A; ~**uoti** ansimare A,

ansare A, sbuffare A

šoferiāuti lavorare come autista

šōferis, -**ė** autista *m, f*

šōk||as med. shock *m inv*; *sukėlti ~ą* causare uno shock

šōkčio||ti 1. sobbalzare A, traballare A; *vežimas ~jo ant grūdinio* il carro sobbalzava sul selciato; 2. salte(re)llare A, balzellare A; *varlė ~ja* la rana saltella

šōkdinti 1. invitare a un ballo, far ballare; 2. far saltare; 3. *šnek.* (*įsakinėti*) comandare A, imporre la propria volontà

šōk||ėjas, -**a**, ~**ikas**, -**ė** danzatore *m* (*f-trice*); *balėto ~ėja* ballerina *f*; ~**yklė** corda per saltare ~**imas** 1. il saltare, salto *m*; 2. il ballare, ballo *m*; ~**ynė** 1. saltatōio *m*; 2. trampolino *m*

šōkinė||ti džen. 1. saltellare A, balzellare E/A; *iš džiaūgsmo ~ti* saltellare dalla gioia; ~**ti peř virvutę** saltare la corda; *lingv.: ~jantis kiřtis* accento mobile; 2. *šnek.* (*pataikauti*) essere servizievole; 3. *šnek.* (*prieřtarauti*) ostinarsi, contrastare A

šōkinti žr. šōkdinti

šōkiruoti scioccare A, scandalizzare A

šōk||is danza *f*, ballo *m*; *liāudies ~is* danza popolare; ~**ių mūzika** musica da ballo; ~**ių salė** sala da ballo; ~**ių mokyklā** scuola di ballo; ~**ių vākaras** serata danzante; *eiti į ~iūs* andare a ballare

šōk||ys 1. *zool.* cicindela *f*; 2. *zool.* topo saltante; 3. saltatore *m*; ~**iūkas** *zool.* tetrax *m*; ~**ūs** che fa grossi salti, che salta volentieri

šōkolād||as cioccolato *m*; (*geriamas*) cioccolata *f*; ~**o plytelė** tavoletta di cioccolato; *plėniřkas ~as* cioccolato al latte; *puodukas kārsto ~o* tazza di cioccolata calda; ~**inis** (di) cioccolato; ~**inis saldainis** cioccolatino *m*

šōksnis balzo *m*, salto *m*

šōktelėti 1. far uno salto, balzare E; 2. (*padidėti*) crescere E, aumentare E

šōk||ti 1. saltare E/A, balzare E; ~**ti į aukštį, į tolį** saltare in alto, in lungo; ~**ti į trāukinį** balzare sul treno; ~**ti ant arklio** saltare d'un balzo a cavallo; *prk.: mán ~o mintis į gālvą* mi è balzata in mente un'idea; 2. (*perřokti*) saltare A, superare A, scavalcare A; ~**ti peř kliūtį** scavalcare un ostacolo; 3. (*pulti*) buttarsi, precipitarsi, gettarsi; ~**ti į vāndenį** buttarsi nell'acqua; ~**ti prie dārbo** precipitarsi al lavoro; 4. ballare A, danzare A; ~**ti vālsą** ballare un valzer; *♦ piestū ~ti* contraddire, as-salire A; ~**uoti** salte(re)llare A, balzellare E/A;

vaikas bėgo ~**uodamas** il bambino correva saltellando (a balzelloni); ~**ūs žr.** šoklūs

šón||as 1. fianco *m*, lato *m*; **mán** ~**q skaūda** ho un dolore al fianco; **laīvo** ~**as** il lato di una nave; **miegóti ant** ~**o** dormire sul fianco; **geràsis áudeklo** ~**as** il diritto della stoffa; 2. parte *f*, direzione *f*; **vėjas pūčia iš tō** ~**o** il vento tira da quella parte; **sūkti ĩ** ~**q** cambiare direzione, voltare A

šónin||ė (**mėsa**) petto *m*; lombata *f*; ~**is** laterale; ~**ės dūrys** porta laterale

šónkaul||is anat. costola *f*, costa *f*; ◇ ~**ius kám suskaitýti** (**prilupti**) rompere le costole a qc.

šovà 1. (**drevė**) cavo *m*, cavità *f*; 2. (**sklqstis**) catenaccio *m*, chiavistello *m*, paletto *m*

šovin||ynas cartucci(i)era *f*; caricatore a nastro; ~**inė kar.** giberna *f*; ~**ys** cartuccia *f*; **iššáudyti visūs šovinius** sparare tutte le cartucce, esaurire le munizioni

šovini||stas, -**ė** sciovinista *m*, *f*; ~**stinis**, ~**stiškas** sciovinistico; ~**zmas** sciovinismo *m*

špag||à fioretto *m*; spada *f*; sciàbola *f*; **sukryžiuoti** ~**as** incrociare le spade

špagátas 1. (**virvelė**) spago *m*; 2. *sport.* spaccata *f*

špágininkas, -**ė** *sport.* schermitore *m* (*f*-trice)

šparágas bot. asparago *m*

špygà fica *f* (*gesto di scherno*); ◇ **špýgà gáuti** non ricevere nulla; non valere un fico secco

špinát||as bot. spinacio *m*; ~**ų sriubà** minestra di spinaci

špròt||ai *dgs.* spratti (sott'olio) in scàtola; ~**as zool.** spratto *m*

šrapnėlis kar. shrapnel *m inv*

šrāt||as pallino di piombo; ~**inė** custòdia per pallini; ~**inis** a pallini; ~**inis šautuvas** fucile a pallini; ~**inūkas** penna a sfera

šriftas carattere *m*; tipo *m*; stampa *f*; **smūlkus, stambūs** š. caratteri piccoli, grandi; **juodàsis** š. neretto *m*, grassetto *m*

štābas 1. *kar.* quartier generale; stato maggiore; **generālinis** š. Stato maggiore generale; 2. *prk.* centro *m*, comitato *m*

štābel||is catasta *f*, pila *f*; ~**iūoti** accatastare A

štaī *dll.* ecco; š. **ī āš!** eccomi qua!; š. **ī vīškas** ecco fatto

štāmp||as 1. *tech.* stampo *m*; punzone *m*; matrice *f*; 2. (**spaudas**) timbro *m*, stampiglia *f*; 3. *prk.* (**šablonas**) stereòtipo *m*, luogo comune, cliché *m inv*; ~**āvimas** 1. stampaggio *m*, punzonatura *f*; ~**āvimo prėsas** pressa di stampaggio; 2. stampigliatura *f*

štampúo||ti 1. *tech.* stampare A, punzonare A; 2. timbrare A, stampigliare A, bollare A; ~**tojas**, -**a** 1. stampatore *m* (*f*-trice); 2. timbratore *m* (*f*-trice), bollatore *m* (*f*-trice)

štāng||a *sport.* bilanciere *m*; **iškėlti** ~**q** sollevare il bilanciere; ~**ininkas** sollevatore di pesi

štapelinis di rayon

štāpelis rayon (raion) *m*, viscosa *f*

štòrmas tempesta *f*, burrasca *f*

štrichas tratto *m*

štūrmanas ufficiale di rotta, navigatore *m*

štuřm||as assalto *m*, attacco *m*; **paimti** ~**ù** prendere d'assalto; *prk.*: (**kalso**) **viršūnės** ~**as** scalata *f*; ~**ūoti** assaltare A, assalire A, attaccare A; *prk.* scalare A

šūdas *vulg.* merda *f*

šūk||à (**arklio bėgimas**) carriera *f*; **bėgti** ~**à** andare di gran carriera

šūk||aloti, ~**auti** gridare A, strepitare A, vociare A

šukāvimas 1. (**plaukų**) pettinatura *f*; 2. (**vilnos**) cardatura *f*, scardassatura *f*

šūkčioti gridare A (*di tanto in tanto*), chiamare A (*con un "ehi!"*)

šūk||ė 1. scheggia *f*, frantume *m*, pezzo *m*, coccio *m*; **ĩ** ~**ės subyrėti** andare in frantumi (in mille pezzi); 2. (**išmušta vieta**) intaccatura *f*, scheggiatura *f*; ~**ėtas** intaccato, incrinato

šūkis 1. slogan *m inv*; motto *m*; appello *m*; 2. (**šauksmas**) grido *m*, chiamata *f*

šūkos *dgs.* 1. (**plaukams**) pèttine *m*; **tánkios** š. pèttine fitto; 2. (**linams, vilnai**) pèttine *m*, cardo *m*; 3. (**arkliui**) striglia *f*

šūksmas, šūk||snis, ~**telėjimas** esclamazione *f*; **nustebimo** ~**snis** esclamazione di stupore; ~**telėti** esclamare A, mandare un grido

1 šukuočiai *dgs.* cardo *m*; scardasso *m*; pèttine *m*

2 šukuočiai *dgs.* *zool.* ctenòfori *m pl*

šukúo||sena pettinatura *f*, acconciatura *f*; **pasidaryti** ~**seną** farsi la pettinatura; **ilgalaikė** ~**sena** permanente *f*; ~**ti** pettinare A; *sng.*: ~**tis pláukus** pettinarsi i capelli; ~**tojas**, -**a** pettinatore *m* (*f*-trice); ~**tūvas** žr. 1 šukuočiai

šūl||as 1. (**stulpas**) palo *m*, pilone *m*, pilastro *m*; 2. (**statinės šono lentelė**) dogia *f*; 3. *prk.* (**žymus asmuo**) persona importante; ◇ **vieno** ~**o trūksta** manca una rotella

šūlé botte *f*

šulinys 1. pozzo *m*; **pasėmti vandenį iš šulinio** attingere acqua dal pozzo; **artėzinis** š. pozzo artesia-

no; 2. fossa *f*; miniera *f*; *kanalizācijas š.* fossa di scolo, fogna *f*

šulniakasys, -ē scavatore di pozzi

šunadvokatis šnek. falso avvocato

šunaujā 1. branco di cani; 2. banda di malviventi

šunāzolē bot. pannocchina *f*, erba mazzolina

šunbajoris menk. nobile impoverito

šunbeždžion||ē zool. cinocéfalo *m*; ~ēs *dgs.* zool. cercopithecidi *m pl*

šundaktaris menk. medico falso, guaritore *m*

šuneikā b. menk. birbante *m*, briccone *m (f-a)*

šun||ēkas menk. cagnaccio *m*, cagnazzo *m*; ~ēlis *mžb.* cagnetto *m*, cagnolino *m*; ~enā pelle di cane

šun||galvis 1. (*pasakū būtybē*) creatura dalla testa di cane; cinocéfalo *m*; 2. *menk.* persona malvagia; ~gaudys, -ē accalappiacani *m inv*

šungrybis fungo velenoso

šunyb||ē porcheria *f*, canagliata *f*, vigliaccheria *f*; *iškrēsti kām* ~ē combinare una porcheria a qc.

šun||idē canile *m*; ~īēna carne di cane; ~ijā branco di cani; ~ynas canile *m*

šuniniņk||as, -ē allevatore di cani, cinòfilo *m (f-a)*; ~ystē allevamento di cani

šun||inis canino; ~ystē *žr.* šunybē

šun||iškas canino, di (da) cane (cani); *prk.:* ~iškas *gyvēnimas* vita da cani; ~iškas *oras* tempo cane; ~iukas cùcciolo *m*, cagnolino *m*

šunkel||is 1. viottolo *m*; 2. (*klystikelis*) strada sbagliata; ◇ ~iais *nueiti* percorrere la strada della perdizione

šun||lielē bot. cinoglossa *f*; ~mazgis nodo fatto male; ~mētē *bot.* menta arvense; ~obelē *bot.* ramno *m*; ~ramunē *bot.* antemide *f*; ~ramunis *bot.* matricaria *f*

šunsnukis, -ē *niek.* canaglia *f*, figlio d'un cane

šuntakis 1. sentiero stretto, faticoso; 2. *prk.* attività sbagliata

šunuodeg||i)āuti *niek.* comportarsi servilmente, adulare A, leccare i piedi a qc.; ~(i)āutojas, -a, **šunuodēgis**, -ē adulatore *m (f-trice)*, leccapiedi *m, f*; ~(i)āvimas bassa adulazione

šun||vyšnē bot. ātropa *f*; *vāistinė* ~vyšnē belladonna *f*; ~votē *med.* foruncolo *m*

šuo 1. cane *m*; *medžioklinis š.* cane da caccia; *kambarinis š.* cane da salotto; *š. sargas* cane da guardia; *šunū parodā* mostra canina; 2. *prk. niek.* persona malvagia, cane *m*; ◇ *šuns vietoje laikyti* trattare qc. come un cane; *štai kuř š. pakastas* ecco il nocciolo della questione, ecco come stanno le

cose; *kaļp šuniui penktā kōja* del tutto inutile, come la quinta ruota in un carro

šuliāduobē sport. fossa di caduta

šūol||iais *prv.* 1. a salti, saltellando, a balzelloni; 2. (*apie arkli*) galoppando, al (di) galoppo; ~iāvi-mas galoppo *m*, galoppata *f*

šūolininkas, -ē 1. *sport.* saltatore *m (f-trice)*; 2. (*arklys*) galoppatore *m*

šūol||is 1. *sport.* salto *m*; ~is *ī tōlī, ī aūkštī* salto in lungo, in alto; ~is *sū kārtimi* salto con l'asta; ~is *išibēģējus* salto con rincorsa; ~is *iš viētos* salto da fermo; *bēgti ~iais (apie arkli)* correre a salti (al galoppo); 2. (*ī vandenī*) tuffo *m*; 3. (*su parašiotu*) lancio *m*; 4. *prk.* balzo *m*, sbalzo *m*, salto *m*; ~is *ī pāzangā* balzo in avanti; *kāinu ~is* sbalzo dei prezzi; ~iškas 1. (*netolygus*) a sbalzi, a salti. irregolare; 2. (*staigus*) di sbalzo, di scatto; improvviso; ~iūoti 1. saltare E/A, muoversi a salti: correre a balzi; 2. (*apie arkli*) galoppare A

šūoras colpo di vento, raffica *f*, getto *m*, soffio *m*; *sniēgo š.* raffica di neve

šurm||ys chiasso *m*, trambusto *m*, strèpito *m*. baccano *m*, confusione *f*; *miniōs ~ys* strèpito della folla; *kēlti šurmulį* fare chiasso; ~iūoti strepitare A, fare chiasso (baccano), divertirsi facendo baccano

šūsn||is 1. mucchio *m*, cùmulom, ammassom; 2. (*rienuvė*) catasta *f*, pila *f*; *sukrātu malkas [~i]* accatastare la legna; ~iūoti accatastare A, ammucciare A

šūstelėti sbalzare E, fare un salto

šūs||ti 1. (*virtti*) cuocere E (*a lungo*); 2. (*kaisti, prakaituoti*) soffrire il caldo, sudare A (*provocando l'arrossamento cutaneo*); 3. (*pūti*) marcire E. infradire E; 4. (*blukti*) sbiadirsi, scolorire E. ~tlnis *kul.* polenta di farina d'avena

šūt||as 1. vapore *m*; 2. sudore *m*; 3. caldo soffocante; ~ēklis impacco caldo, fomento *m*; ~īmas 1. (*puvimas*) infradiciamento *m*, putrefazione *f*. marcimento *m*; 2. (*odos*) arrossamento cutaneo (*dal sudore o caldo*)

šūt||in||ti 1. (*virinti*) cuocere a lungo, stufare A; ~ia *jautiena* manzo stufato; 2. (*kaitinti*) scottare E A. scaldare A; *saulė ~a* il sole scotta; 3. (*pūdyti*) far marcire; 4. *šnek. (smarkiai valgyti)* mangiare avidamente, divorare A; ~tūvas stufaiola *f*

šūt||nūs soffocante, opprimente; ~rā caldo soffocante, calura *f*

šūtvē šnek. compagnia *f*, gruppo *m (di amici)*, cricca *f*, banda *f*

šuvà žr. šuō

šūv||is sparo *m*, colpo *m*; *palėisti* ~i sparare, far partire un colpo; *patránkos* ~is colpo di cannone, cannonata *f*; *tolumojė girdėjosi* ~iai s'udivano spari in lontananza; ◇ *vienu* ~iū dū kiškiūs nušáu-ti prėndere due piccioni con una fava

švagžd||ėjimas, ~esys sussurro *m*, mormorio *m*; fruscio *m*; ~ėti 1. frusciare *A*, stormire *A*; 2. sussurrare *A*, bisbigliare *A*, parlare sottovoce

švągždinti far frusciare

švaistiklis *tech.* biella *f*; tirante *m*

švaistymas(is) (*eikvojimas*) spėrpero *m*, spreco *m*, scialacquamento *m*

švaisty||ti 1. (*blaškyti*) spàrgere *A*, disseminare *A*, sparpagliare *A*; 2. (*eikvoti*) sperperare *A*, scialacquare *A*, spėndere *A*; ~ti *pinigus* sperperare il denaro; *sng. prk.:* *pažadais* ~tis far promesse sventate; 3. (*mosuoti*) agitare *A*, scuotere *A*; ~ti *sū kardū* brandire la spada; ~tis (*lakstyti*) córrere qua e là; ~tojas, -a žr. švaistūnas 1

švaist||ūnas, -ė 1. sperperatore *m* (*f*-trice), scialacquatore *m* (*f*-trice); 2. bighellone *m* (*f*-a), girellone *m* (*f*-a); ~ūs largo nello spėndere

švañkšti 1. ansare *A*, ansimare *A*; 2. parlare con voce rauca

švánkus 1. decente, discreto; 2. (*vikrus*) veloce, svelto

švap||ėti žr. švepėti; ~lỹs, -ė žr. šveplỹs, -ė

švar||à pulizia *f*, ordine *m*; igiene *f*; *laikytis* ~os tenere alla pulizia, mantenere l'ordine; *kūno* ~à igiene del corpo, pulizia personale; ~ėiva *b. menk.* maniaco del pulito; ~ėti diventare più pulito

švargždùs 1. rauco, roco; 2. *lingv.* sibilante

švaria||prv. 1. pulitamente; con cura; con garbo; per bene; 2. (*visai*) del tutto, completamente

švārin||imas pulitura *f*; *langū* ~imas pulitura dei vetri; ~ti pulire *A*, fare le pulizie

švařkas giacca *f*; *skėltas* š. giacca con gli spacchi

švařkšti parlare con voce rauca

švarplė fessura interdentale

švárraštis bella copia

švartuoti (*laivą*) ormeggiare *A*, ancorare *A*, attaccare *A*

švar||ūmas pulizia *f*, nettezza *f*; purezza *f*, candore *m*; *miėsto* ~ūmas pulizia di una città; ~uōlis, -ė persona pulita; ~ūs 1. pulito, netto, lindo; *švārios raňkos* mani pulite; *prk.:* *nešvarūs reikalas* affare poco pulito; 2. puro, limpido, chiaro; ~ūs *oras* aria pura; *prk.:* ~i *sąžinė* coscienza limpida; 3.

(*gerai atliktas*) ben fatto, accurato; ~i *apdailà* rifinitura accurata

švebél||da *b. šnek.* balbuziente *m, f*; ~dúoti, ~džiúoti balbettare *A*, farfugliare *A*

švėd||as, -ė svedese *m, f*; ~iškas svedese; ◇ ~iškas *stālas* pasto con self-service

šveicār||as, -ė svizzero *m* (*f*-a); ~iškai *prv.* alla svizzera; ~iškas svizzero

šveīcorius žr. dūrininkas

šveī||sti 1. lustrare *A*, strofinare *A*, lucidare *A*; ~sti *grindis* lustrare i pavimenti; 2. *šnek.* (*valgyti*) mangiare avidamente, divorare *A*; 3. *šnek.* (*muš-ti*) colpire *A*, picchiare *A*; ~tė (*sū*) *pāgaliau* ha dato una bastonata; *akmenį* ~sti scagliare un sasso; ~stūvas lucidatore *m*; ~tiklis lucidante *m*; ~trūs lūcido, luccicante, lucente

švelnėti ammorbidirsi, addolcirsi, attenuarsi, mitigarsi

švelnia||bālis dalla voce mōrbida, soāve; ~būdis dal carattere dolce

švelñiai *prv.* dolcemente, con tenerezza, affettuosamente

švelnia||kaīlis dalla pelle mōrbida; ~raňkis dalle mani mōrbide, tēnere; ~siēlis dall'animo dolce

švelñin||ti 1. ammorbidire *A*, addolcire *A*; *būdaq* ~ti ammorbidire il carattere; 2. (*mažinti*) moderare *A*, mitigare *A*, attenuare *A*; ~ti *baūsmę* mitigare una pena; ~anti *aplinkybė* circostanza attenuante

šveln||ókas piuttosto mōrbido; ~ūmas tenerezza *f*, morbidezza *f*, dolcezza *f*; ~ūs 1. mōrbido, sōffice, liscio; ~i *vilna* lana sōffice; 2. tēnero, dolce, mite, soāve; ~ūs *žvilgsnis* sguardo tēnero; ~ūs *klimatas* clima mite

švėndr||as *bot.* tifa *f*; ~ė žr. nėndrė; ~ýnas luogo pieno di tife

šveñkšti žr. švañkšti

šventādien||is giorno festivo; ~iškai *prv.:* ~iškai *apsireņges* vestito a festa; ~iškas festivo, di festa; ~iška *núotaika* atmosfera festiva

švenėtagaršvė *bot.* angēlica *f*

švenė||as 1. *bažn.* santo; ~os *Mišios* santa Messa; ◇ *Švenčiąsiasis sakramėntas* il Santissimo sacramento, l'eucaristia *f*; 2. sacro, divino, santo; *Šventās Rāstas* la Sacra Scrittura; 3. santo, giusto, vero, puro; *taī* ~à *teisybė* è la pura verità; ~i *žodžiai* parole sante; *dėl* ~os *ramybės* per il quieto vivere; ~āsis, -ōji santo *m* (*f*-a); *visų* ~ųjų *švenė* festa dei Santi (di Ognissanti)

švenė||ė 1. festa *f*, festività *f*; *valstybinė* ~ė festa nazionale; *Kalėdų* ~ės feste del Natale, festività na-

talizie; *švęsti* ~ės celebrare, osservare; *bažn.* santificare le feste; *sū* ~ėmis! buone festel; 2. manifestazione *f*; *spòrto* ~ė manifestazione sportiva
šventėiva b. menk. ipòcrita *m, f*; santerello *m*
šventi||*enýbė* cosa sacra; ~*ybė* santità *f*; sacralità *f*; ~*ikas* ministro di culto, prete *m*, sacerdote *m*; ~*yklà* santuario *m*, sacrario *m*, tempio *m*
šventim||*ai dgs.* consacrazione *f*; *kùnigo* ~*ai* consacrazione di un sacerdote; ~*as* celebrazione *f*, festeggiamento *m*; *jubiliejaus* ~*as* celebrazione di una ricorrenza
šventinis di festa, festivo; di gala; *š.* (*iškilmingas*) *vàkaras* serata di gala
švėntin||*ti* 1. *bažn.* consacrare A, benedire A; ~*tas vanduò* acqua santa; 2. *šnek. (perti)* frustare A, picchiare A
šventišk||*ai prv.* da (a) festa; ~*ai apsirengęs* vestito a festa; ~*as* festivo, festoso
švėnt||*medis bot.* clerodendro *m*; ~*namis* edificio sacro
šventorius sagrato *m*
šventovė santuario *m*, tempio *m* (*pl tempi o templi*); *prk.:* *mėno* *š.* tempio dell'arte
švėntraštis *bažn.* la sacra scrittura
šventi||*umas* santità *f*, sacralità *f*; religiosità *f*; ~*uòlis*, -ė persona bigotta, santerello *m* (*f-a*)
švėntvag||*is*, -ė persona sacrilega; ~*yštė* sacrilegio *m*; ~*iškas* sacrilego; ~*iški žodžiai* parole sacrileghe
švėnt||*vakaris* vigilia di una festa; ~*vietė* luogo sacro
švėpl||*as* bleso, balbuziente; ~*ėnti* balbettare A, tartagliare A, farfugliare A; ~*yš*, -ė balbuziente *m, f*; ~*uòti*, *švėpsėti* *žr.* *šveplėnti*
švęsti festeggiare A, celebrare A; *š.* *gimtadienį* festeggiare un compleanno
švies||*à* 1. luce *f*; *dienòs, elėktros* ~*à* luce del giorno, luce elettrica; *ryškì, silpnà* ~*à* luce viva, fioca; 2. luce *f*, lume *m*, lāmpada *f*; *uždėgti šviėsq* accendere la luce; *priė žvākės* ~*òs* al lume di candela; ~*à pradiņgo* la luce è andata via; 3. *prk.* luce *f*, chiarezza *f*, conoscenza *f*; *♦ dienòs ~on iškėlti* mētere in piena luce; *pasaulio šviėsq išvysti* venire alla luce; *išvysti rāmpo* *šviėsq* andare in scena
šviės||*bėris* bāio chiaro; ~*bruvis* castano, chiaro, biondo
šviesė||*ti* farsi chiaro, schiarirsi; *dangùs* ~*ja* il cielo si sta schiarendo
šviesiaākis dagli occhi chiari

šviės||*iai prv.* 1. in modo luminoso, con molta luce; ~*iai dėga lėmpa* la lāmpada fa molta luce; 2. (in modo) chiaro; ~*iai reņgtis* vestirsi di chiaro; ~*iai žālias* verde chiaro; *♦ (mán) akysė* ~*iaū pasidārė* mi sento meglio, mi canta l'anima
šviesia||*òdis* dalla pelle chiara; ~*plaūkis* dai capelli biondi; ~*pròtis* dalla mente lūcida; ~*ūsis* dai baffi biondi; ~*veidis* di carnagione chiara
šviesybė 1. luminosità *f*, luce *f*; 2. corpo celeste; 3. (*titulas*) altezza *f*; *karāliaus* *š.* Sua Altezza Reale
šviesing||*as* luminoso; ~*umas* luminosità *f*
šviės||*inti* 1. schiarire A, rischiarare A; ~*inti plāukus* schiarire i capelli; 2. illuminare A, rēndere più luminoso; ~*is* luce *f*; luminosità *f*
šviės||*langis žr.* stóglangis; ~*lentė* tabellone *m*; ~*mėlynis* turchino chiaro; ~*metis astr.* anno luce
šviesofòras semāforo *m*; *geležinkelio* *š.* semāforo ferroviārio
šviesókas piuttosto chiaro, abbastanza luminoso
šviesó||*laidis tech.* cavo a fibre ottiche; ~*mėgis bot.* eliòfilo; ~*raštis tech.* eliografia *f*
šviėsratis cerchio di luce, aurēola *f*
šviė||*sti* 1. splēndere, illuminare A, brillare A; *žvaigždės dangujė* ~*čia* le stelle brillano nel cielo; ~*čiamosios dūjos* gas illuminante; *prk.:* *jō ākys* ~*tė džiaugsmū* i suoi occhi splēndevano di giòdia; 2. (*spinduliais tirti*) fare una radiografia, sottoporre ai raggi X; 3. (*mokyti*) illuminare A, istruire A; ~*čiamosios (Švietimo epochos) idėjos* idēe illuministiche; ~*stis* 1. (*giedrytis*) farsi chiaro, schiarirsi; 2. (*mokytis*) istruirsi, darsi un'istruzione
šviestūvas lāmpada *f*, lampadārio *m*; *siėninis* *š.* lāmpada a muro
šviesulys 1. (*dangaus kūnas*) corpo celeste, astro *m*; 2. (*žibury*) luce *f*, lume *m*
šviesumà parte illuminata
šviesumas luminosità *f*; *prk.* limpidezza *f*, chiarezza *f*
šviesuòlis, -ė persona colta; intellettuale *m, f*
šviesuòmenė la classe degli intellettuali
šviesuòti 1. schiarirsi, farsi chiaro; 2. essere visibile, biancheggiare A
švies||*ūs* 1. chiaro, luminoso, illuminato; ~*ūs kambarys* stanza luminosa; *laukė jaū* ~*ù* fuori c'è già chiaro; 2. (*apie spalvą*) chiaro, biondo, pallido; ~*ūs drabūžis* ābito chiaro; *šviėsius plauka* capelli biondi; 3. *prk.* (*mokytas*) istruito, colto; 4. *prk.* (*garbingas*) illustre, onesto, buono; ~*iām kienò atminimui* in buona memoria di...; 5. *prk.* (*blai-vus*) lūcido, chiaro; ~*aūs pròto* di mente lūcida

šviētalas (*korta*) briscola *f*

šviet||ėjas, -a illuminista *m, f*; *prancūzų ~ėjai* gli illuministi francesi; ~imas istruzione *f*; ~imo ministerija ministero della pubblica istruzione; ◇ ~imo epochà illuminismo *m*; ~imo idėjus idèe illuministiche; ~imasis autoistruzione *f*

šviežėti diventare (più) fresco

šviež||ias fresco, fatto da poco; novello; ~ias pėnas latte fresco; ~ios bŭlvės patate novelle; ~fena 1. cibo fresco; 2. *prk.* cosa recente, novità *f*; ~inti rinfrescare *A*, rinnovare *A*

švygždà *zool.* voltolino *m*

švikštelėti agitare *A*, muovere appena

švỹkšti *žr.* šnỹpšti

švylỹs *bot.* eriodoro *m*

švilp||a 1. fischietto *m*, zùfolo *m*; 2. *b.* fischiatore *m* (*f*-trice); ~auti fischiare *A*, zufolare *A*, sibilar *A*; *varnėnai ~auja* i merli fischiano; *prk.: (jō) kišėnėse vėjas ~auja* ha le tasche vuote, è a tasche asciutte; ~autojas, -a fischiatore *m* (*f*-trice); ~avimas fischia *f*; ~čioti fischiettare *A*, zufolare *A*

švilpėsỹs fischio *m*, sibilo *m*; ronzio *m*; urlo *m*; *tráukinio š.* fischio del treno; *kuĩkos š.* sibilo di un proiettile; *sirėnos š.* urlo della sirena

švilpikas *zool.* marmotta *f*

švilp||imas fischio *m*, sibilo *m*; *žiūrōvų ~imai* i fischi del pubblico; ~ynė fischietto *m*, zùfolo *m*; ~inėti, ~iniuoti *džn.* fischiettare *A*, zufolare *A*

švilp||is 1. fischio *m*; 2. fischietto *m*; ~sėti fischiettare *A*; ~telėti 1. fare un fischio; 2. (*nusviesti*) lanciare *A*

švilp||ti 1. fischiare *A*, sibilar *A*; *vėjas ~ia mēdžių šakosė* il vento fischia tra i rami; *gyvātė ~ia* la serpe sibila; ~ė *kuĩkos* i proiettili fischiaavano; 2. *šnek. (smarkiai lėkti)* muoversi a grande velocità, volare *E*; *mašinà ~ė plėntu* l'auto volava sull'asfalto; ~ũkas 1. fischietto *m*; *teisėjo ~ũkas* fischietto dell'arbitro; 2. fischio *m*

švyluoti ondeggiare *A*, ondulare *A*

švin||as *chem.* piombo *m*; *lỹg ~o pripiltas (sunkus)* pesa come il piombo; ~inis di piombo, plúmbeo; ~inė *kulkà* pallottola di piombo; *prk.: ~iniai dēbesys* nubi plúmbee

švĩnk||ti imputridire *E*, putrefarsi, emanare un cattivo odore; *žuvĩs greĩtai ~sta* il pesce (si) putrefà rapidamente

švinuoti piombare *A*, ricoprire con piombo

švirkš||ė 1. *žr.* čiurkšlė; 2. *žr.* švirkšlỹs; ~ỹs *tech.* nebulizzatore *m*; iniettore *m*

švirkštas 1. *med.* siringa *f*; *vienkartĩnis š.* siringa monoùso; 2. (*ugniagesių*) estintore d'incendi

švirkštelė||ti dare una spruzzata; sgorgare *E*; *iš žaizdōs ~jo kraũjas* il sangue sgorgò dalla ferita

švirkš||ti 1. (*trykšti*) schizzare *E*, zampillare *E/A*, sprizzare *E*; *vanduō ~čia iš krāno* l'acqua sprizza dal rubinetto; 2. (*leisti*) siringare *A*, iniettare *A*, introdurre *A*; ~tĩmas (*vaistų*) iniezione *f*

švỹsčioti baluginare *E*, balenare *E*; (*apie žaibus*) lampeggiare *E/A*

švỹstelė||jimas barlume *m*, sprazzo *m*; *saulės ~jimas* sprazzo di sole; ~ti 1. brillare per un istante; balenare *E/A*; *mán ~jo mintĩs* mi balenò un'idèa; 2. (*sviesti*) lanciare *A*, gettare *A*, scagliare *A*

švĩsti 1. albeggiare *E*, farsi giorno; 2. *prk. (links-mėti)* rasserenarsi, rallegrarsi

švytāvimas *tech.* oscillazione *f*, vibrazione *f*, ondulazione *f*

švytė||jimas lucentezza *f*, splendore *m*, scintillio *m*, brillio *m*; *aukso ~jimas* splendore dell'oro; ~ti brillare *A*, luccicare *E/A*, scintillare *A*, splendèdere; *žvaĩgždės švyti* le stelle brillano; *džiaugsmũ švytinčios akys* occhi splendenti di gioia

švitĩmas l'albeggiare, alba *f*, aurora *f*

švitĩn||imas (*ir*)radiazione *f*, irraggiamento *m*; ~ti *med.* irradiare *A*, sottoporre a radiazioni; ~tũvas apparecchio radiante

švitras smeriglio *m*; carta vetrata

švitriešis *bot.* ficaria *f*, favagello *m*

švitrinis smerigliato, vetrato; *š. pōpierius* carta vetrata

švytruoti 1. (*švytuoti*) luccicare *E/A*, balenare *E/A*; 2. (*mojuoti*) agitare *A*, brandire *A*; *kardũ š.* brandire la spada

švitrus svelto, sveglio; destro, àgile

švitulỹs, švytul||ỹs cosa luminosa; *dangaũs ~iai* corpi celesti, astri *m pl*

švytuōkl||ė pēndolo *m*; bilanciere *m*; ~inis: ~inis *laĩkrodĩs* orologio a pēndolo

švytuoti 1. (*judėti*) oscillare *A*; 2. (*blykčioti*) luccicare *E/A*, risplendèdere *E/A*; 3. (*mosuoti*) agitare *A*, brandire *A*

švytur||ỹs 1. faro *m*; *plũdrũsis ~ỹs* faro galleggiante; *rādĩjo ~ỹs* radiofaro *m*; 2. *prk.* luce *f*, guida spirituale, punto di riferimento; ~iuoti emanare luce

švōkš||ti 1. (*ošti*) frusciare *A*, stormire *A*; 2. (*sun-kiai kvėpuoti*) ansimare *A*, ansare *A*, sbuffare *A*; 3. parlare con voce rauca; ~tĩmas 1. fruscio *m*, mormorio *m*; 2. ansamento *m*, sbuffo *m*

T

tabāk||as tabacco *m*; *úostomasis ~as* tabacco da fiuto (da naso); *~o fābrikas* tabacchificio *m*; *~o parduotivė* tabaccheria *f*; *~inė* tabacchiera *f*
tabākinink||as, -ė tabacchicoltore *m* (*f-trice*); *~ys-tė* tabacchicoltura *f*
tabalūoti 1. dondolare *A*, penzolare *A*, pèndere; 2. agitare *A*, dimenare *A*; *kójomis t.* dimenare le gambe
tābel||ininkas, -ė marcatempo *m inv*; *~is* registro di presenza, lista *f*
tablėtė compressa *f*, pastiglia *f*
tabokà žr. tabākas
tāboras campo di zingari nòmadi
tabù nkt. dkt. tabù *m*
tabuliātorius 1. tabulatore *m*; 2. tabulatrice *f*
taburėt||ė sgabello *m*; *atsisėsti aūt ~ės* sedersi su uno sgabello
tachtà divano alla turca, ottomana *f*
tačiaū jng. però, tuttavia, ciò nonostante; *nórs iř sirg-damas, t. atėjo* benché fosse malato tuttavia venne
tād jng. dunque, perciò
tadà prv. 1. allora, in quel tempo; *nuō t.* da allora, da quel momento; 2. poi, dopo; *pirmà pagalvók, t. sakýk* prima pènsaci, poi parla
tādien prv. quel giorno
tadžikas, -ė tagicco *m* (*f-a*)
taĩ 1. *parod. įv.* ciò, questo; *ilgaĩ apiė t. kalbėjome* parlammo a lungo di ciò; 2. *jng.* allora, in tal caso, in questo caso; *jėigu nóri važiuoti, t. ruoškis* se vuoi partire, allora preparati; 3. *dll.* ora, allora, dunque; *t. kuř eĩsime?* allora dove andiamo?; *t. lįja, t. sniņa* ora piove ora névica
taifūnas tifone *m*
taigà taiga *f*
taĩgi dll. dunque, quindi, allora, e così; *t. tū mán pamelavaĩ?* dunque, mi hai mentito?
taik||à pace *f*; *~ōs sutartis* trattato di pace; *gyvėnti ~ojė* vivere in pace
taikiklis mirino *m*
taikymas 1. *kar.* mira *f*, puntamento *m*; 2. (*naudo-jimas*) applicazione *f*, uso *m*, impiego *m*; *įstatymo t.* applicazione di una legge

taiking||as pacifico, quieto, tranquillo; *~a tautà* nazione pacifica
taikinys bersaglio *m*; *patáikyti [táikinį]* colpire il bersaglio
táikin||ti riconciliare *A*, pacificare *A*; *~tojas, -a* riconciliatore *m* (*f-trice*)
táik||yti 1. mirare *A*, puntare *A*, prèndere la mira; *~yti [klišķi]* mirare a una lepre; 2. riconciliare *A*, rappacificare *A*; *sng.*: *~ytis su šeima* riconciliarsi con la famiglia; 3. applicare *A*, adottare *A*, usare *A*; *~omoji dailė* arte applicata; 4. adattare *A*, adeguare *A*; *sng.*: *~ytis priė aplinkýbių* adattarsi alle circostanze; 5. soddisfare *A*, (ac)contentare *A*; *sng.*: *įl ~osi priė výro* cerca di contentare il marito; 6. tentare *A*, provare *A*; *sng.*: *~osi pa-bėgti* tenta di fuggire; *~ytis (atsitiki)* capitare *E*, accadere *E*, succèdere *E*
taikl||umas precisione *f*, giustezza *f*; *~ūs* 1. preciso, giusto; *~ūs šūvis* tiro preciso; 2. *prk.* adatto, appropriato, calzante, felice; *~ūs pavyzdys* esempio calzante
táikst||ymasis politica di conciliazione; conformismo *m*; *~ytis* 1. (*rengtis*) tentare *A*, cercare *A*, provare *A*; *~ėsi įelti* cercava di entrare; 2. (*prisi-taikyti*) adeguarsi, adattarsi, conformarsi; *~ytis su jō nōrais* conformarsi alla sua volontà; 3. (*susi-taikyti*) riconciliarsi, pacificarsi
taik||ūs pacifico, tranquillo; *~iū būdū* per via pacifica
taip 1. *dll.* sì; *ař suprataĩ?* – *t.*; hai capito? – sì; 2. *prv.* così, in questo modo; *t. nekalbėk* non parlare così; 3. *prv.* così, tanto, talmente; *t. tō norėčiau* lo desidero tanto; *◊ iř t. toliaū* eccètera, e così via; *neĩ šiaip, neĩ t.* né così né cosà; *šiaip t.* in qualche modo, così così
taip jaū, taip pāt dll. anche, pure; *āš taip pāt išva-žiūoju* anch'io parto
taisyklà officina (di) riparazioni
taisýkl||ė 1. regola *f*, norma *f*, principio *m*; *laikýtis ~ės* tenersi a una regola; 2. *ppr. dgs.* regolamen-to *m*, règole *f pl*, norme *f pl*; *ėĩgesio ~ės* norme di condotta; *pažeĩsti ~ės* violare il regolamento, trasgredire le règole; *ėĩsmo ~ės* còdice stradale

taisykling|| ai *prv.* secondo le regole, regolarmente;
~as regolare; ~i *vėido bruožai* lineamenti regolari

taisymas 1. riparazione *f*, aggiustatura *f*; *stogo t.* riparazione del tetto; 2. (*klaidų*) correzione *f*

taisinė||ti *džn.* riparare A, aggiustare A; ~tis (*sveik-ti*) ristabilirsi in salute

taisy||ti 1. riparare A, aggiustare A, accomodare A; *batūs* ~ti riparare le scarpe; 2. (*rašinių*) correggere A; 3. (*dantų*) otturare A; 4. (*ruošti*) preparare A, provvedere A, organizzare A; *sng:* ~tis *ĩ keliõnę* prepararsi per un viaggio; 5. (*rengti*) vestire A; *sng:* *senamadiškai taisosi* si veste all'antica; ~tis 1. *žr.* *taisyti*; 2. (*gerėti*) migliorare E, riprendersi; 3. (*įsigyti*) acquistare A; 4. (*pradėti*) cominciare E, avere inizio; *taisosi lyti* sta per piovere; ~tojas, -a riparatore *m* (*f*-trice), aggiustatore *m* (*f*-trice); *bātų* ~tojas calzolaio *m*; *laik-rodžių* ~tojas orologiaio *m*

tājai *dgs.* *thai m pl*

tākart *prv.* quella volta, in quel tempo, allora

tāk||as 1. sentiero *m*, viottolo *m*; 2. *spec.* pista *f*, corsia *f*; *pakilimo* ~as pista di decollo; *baseino* ~ai corse di una piscina; 3. (*patiesalas*) passatòia *f*, striscia di tappeto, guida *f*; *astr.*: *Paūkščių* ~as Via latte

takelāžas *kuop. jūr.* cordame *m*

takoskyra spartiacque *m inv*, dislivello *m*

taks||à tassa *f*, tariffa *f*; ~acijs, ~avimas tassazione *f*; valutazione *f*, stima *f*

tāksas (*šuo*) bassotto *m*

taks||ėnti, ~ėti 1. ticchettare A, picchiettare A; 2. (*apie širdį*) battere A

taksi *nkt. dkt.*, *tāksis* taxi *m inv*; *užsisakýti t.* chiamare un taxi

taks||istas, -ė tassista *m, f*; ~omėtras tassametro *m*

taksuo||ti tassare A, stabilire una tariffa; ~tojas, -a tassatore *m* (*f*-trice)

takš||ėnti, ~ėti picchiettare A, ticchettare A; *lietūs* ~ėno *ĩ stogą* la pioggia picchiava sul tetto; ~nóti gocciolare E/A (*di quando in quando*)

tākštelėti battere A, dare un colpo

1 **tākt**||as *muz.* tempo *m*, battuta *f*, ritmo *m*, cadenza ritmica; ~q *mūšti* battere il tempo; *pagal* ~q a tempo, a battuta

2 **tākt**||as tatto *m*, delicatezza *f*, garbo *m*; *neturėti* ~o mancare di tatto

tākti||ka tattica *f*; *žaidimo* ~ka tattica di gioco; ~kas, -ė tattico *m* (*f*-a); ~nis tattico; ~niai

pratimai esercitazioni tattiche; ~škas di tatto, delicato, garbato; ~škas *žmogus* uomo di tatto

tak||ūmas *fiz.* fluidità *f*; ~ūs fluido

talalūoti *šnek.* chiacchierare A, ciarlare A

talaškūoti *šnek.* sciabordare A; spruzzare A, schizzare A

tālent||as 1. talento *m*, ingegno *m*; *jis turi didelį* ~q è un uomo di gran talento; 2. *istor.* (*pinigas*) talento *m*; ~ingas di talento, molto dotato

tāleris *istor.* tällero *m*

tālij||a vita *f*; *pasiūti* *ĩ* ~q cucire a vita

tālis *chem.* tallio *m*

talismānas talismano *m*

talkā aiuto *m*, assistenza *f* (*in forma collettiva*); *ateiti* *ĩ talką* prestare aiuto a qc.

tālkas *mūn.* talco *m*

talkiniūk||as, -ė aiutante *m, f*; ~auti dare un aiuto (*collettivo*)

tālinti venire in aiuto, dare una mano; soccorrere A, assistere A

talmūd||as talmūd *m inv*; ~istas, -ė talmudista *m*

talòn||as 1. talloncino *m*, bollino *m*, buono *m*; 2. tagliando *m*; cédola *f*; 3. biglietto *m* (*urbano*); *pažymėti* ~q obliterare un biglietto

talp||à capacità *f*, portata *f*, capienza *f*, tenuta *f*; *penkių litrų* ~os della capacità di cinque litri; *prėkinio laivo* ~a tonnello *m*; *fiz.*: *šiluminė* ~a capacità termica

talpyklà ricettacolo *m*; serbatòio *m*; *vandens t.* serbatòio idrico

talpinti 1. collocare A, mettere A, riempire A; 2. essere contenuto, entrare E, starci

talp||ūmas capacità *f*, capienza *f*, spaziosità *f*; ~ūs capiente, capace; ampio, vasto, spazioso

tālzyti *šnek.* prendere a botte, picchiare A, frustare A
tām *prv.* perciò, per questo motivo; *ĩ t. tyčia* appositamente, apposta

1 **tāmbūras** 1. antiporta *f*; 2. (*vagono*) piattaforma *f* (*di una vettura*)

2 **tāmbūras** *muz.* tamburo *m*

tampý||ti 1. *džn.* tirare A, tendere A; *tañpė manė* *ũž sijõno* mi tirava per la gonna; 2. trascinare A, strascinare A; ~ti *skūdurą pō grindis* trascinare uno straccio sul pavimento; 3. *šnek.* (*vedžioti*) condurre A, accompagnare A; *sng:* *pō teismūs* ~tis (*bylinėtis*) essere in causa con qc.

tampòn||as *med.* tampone *m*, zaffo *m*; ~avimas tamponamento *m*, zaffatura *f*; ~uoti tamponare A, zaffare A

- tampr**||à, ~ūmas elasticità *f*; ~ėti elasticizzarsi
taṁpr||inti elasticizzare *A*; ~ūs elástico
tampūs estensibile; düttile
tams||à bùio *m*, tènebre *f pl*, oscurità *f*; **būti** ~ojè stare al bùio; **naktiēs** ~à le tènebre della notte; **prk.**: **gyvėnti vīsiškoje** ~ojè (nežinioje) vivere nella più completa oscurità; ~ėti oscurarsi, farsi bùio, imbrunire *E*; **dangūs** ~ėja il cielo si oscura
tamsiaākis dagli occhi scuri
tāmsiai *prv.* (di) scuro; **t. reñgtis** vestire di scuro; **t. geltónas** giallo scuro
tamsia||ōdis dalla pelle scura (nera); ~plaūkis dai capelli scuri; ~veidis dal viso moro, dalla carnagione scura
tamsyb||è 1. bùio *m*, tènebre *f pl*, oscurità *f*; 2. **prk.** ignoranza *f*; ~ininkas, -ė oscurantista *m, f*
tāmsin||imas oscuramento *m*; annerimento *m*; ~ti oscurare *A*, annerire *A*
taṁs||is žr. tamsà; ~mėlynis blu scuro; ~ōkas piuttosto scuro; ~pilkis grigio scuro; ~raudonis rosso scuro; ~rudis marrone scuro
tāmst||a *asm. įv.* Lei, Loro; **sugaišinaū** ~q le ho fatto pèrdere tempo; **aṛ skanū** ~om medūs? a Loro piace il miele?
tamsumà, tamsūmas 1. bùio *m*, oscurità *f*; 2. **prk.** male *m*; sofferenza *f*; oppressione *f*
tamsuōlis, -ė 1. chi è di carnagione scura; 2. **prk.** ignorante *m, f*; oscurantista *m, f*
tamsuōti oscurarsi, rabbuiarsi, bruneggiare *A*
tams||ūs 1. bùio, scuro, tenebroso; ~ūs **kambarys** stanza bùia; **taṁsios ākys** occhi scuri; **jaū vīsiškai** ~ū è già bùio pesto; 2. oscuro, tetro, cupo; **taṁsios miñtys** pensieri cupi; 3. **prk.** (atsilikęs) ignorante, sottosviluppato
tāmszalis verde scuro
tam tīkras nežym. *įv.* di un certo tipo; determinato; speciale
tānakt *prv.* quella notte
tāndemas tandem *m*
tāngentas *mat.* tangente *f*
tāngo *nkt. dkt.* tango *m*
tanīnas *chem.* tannino *m*
tānk||as 1. *kar.* tank *m inv*, carro armato; ~ų **dalinys** reparto di carri armati, reparto carrista; 2. (*indas*) tanca *f*; cisterna *f*; ~ètė *kar.* cingioletta *f*
tānkėti 1. addensarsi, infoltirsi; 2. (*apie pulsą*) diventare più frequente
tankia||kaībis dalla parlata ràpida; ~lāpis dalle foglie fitte; frondoso
tankiāmatis *tech.* densimetro *m*, arcòmetro *m*
tankýnas, tankýn||è folto *m*; fitto *m*; **miško** ~ėje nel fitto del bosco
tānkin||is fitto, folto, spesso; ~ės **šukos** pèttine fitto; ~ti 1. infoltire *A*, addensare *A*; 2. (*greitinti*) accelerare *A*; rèndere più frequente; ~ti **žingsniūs** accelerare il passo
tañkis densità *f*, foltezza *f*
tankistas *kar.* carrista *m*
tānklaivis nave cisterna, petroliera *f*
tankmė folto *m*, fitto *m*, **miško** *t.* folto del bosco
tankodròmas poligono di tiro (*per carri armati*)
tānkók||ai *prv.* densamente; ~as 1. piuttosto fitto, denso; 2. abbastanza frequente
tānkrėtis setaccio a rete fitta
tank||umà folto *m*, fitto *m*; ~ūmas 1. densità *f*, foltezza *f*; **gyvėntojų** ~ūmas densità di popolazione; 2. compattezza *f*, consistenza *f*; ~umýnas folto *m*, fitto *m*
tānk||us 1. denso, folto, fitto; ~ūs **plaukaī** capelli folti; ~us **miškas** bosco fitto; 2. compatto, consistente; 3. frequente, ràpido, accelerato; ~us **pūlsas** bàttito frequente
tantālas *chem.* tantàlio *m*
tapat||ybė identità *f*; **nustatýti asmeñs** ~ybę stabilire l'identità di qc.; ~lñgas idèntico, equivalente; ~ingūmas identicità *f*
tapāt||inimas identificazione *f*; ~inti identificare *A*; ~ūs idèntico, uguale
tapėnti 1. pestare *A*, calpestare *A*; 2. camminare a piccoli passi
tapėt||ai *dgs.* tappezzeria *f*, carta da parati; ~uōti tappezzare *A*
tapyb||a pittura *f*; **aliējinė** ~a pittura a olio; **molbėrtinė** ~a pittura su tela; **sienu** ~a pittura murale; ~os **tėchnika** tècnica pittòrica; ~inis pittòrico, di pittura; ~iškaī *prv.* in modo pittoresco; ~iškas pittoresco
tapinėti 1. *džn.* dipingere *A* (*ogni tanto*); 2. camminare a piccoli passi
tapinys òpera pittòrica
tapýras *zool.* tapiro *m*
tapý||ti dipingere *A*; **aliējiniais dažais** ~tas **pa-vėikslas** dipinto (quadro) a olio; ~tojas, -a pittore *m*, pittrice *f*
tapnóti 1. (*lyginti*) spianare *A*, distèndere *A*; 2. (*ploti*) bàttere *A*, picchiettare *A*
taps||ėnti, ~ėti 1. camminare a piccoli passi; 2. dare dei colpetti

tāpsmas formazione *f*

tapšnóti 1. dare dei colpetti; 2. (*lyginti*) spianare A
tāpštelėti dare un colpetto

tāpti diventare E, divenire E; *t. poetù* diventare un poeta; *jō svajonė tāpo tikrove* il suo sogno si è avverato

tarà imballaggio *m* (*di conservazione*), recipiente *m*
tarakōnas *zool.* scarafaggio *m*

tarānas 1. *istor.* ariete *m*, montone *m*; 2. sperone *m*; speronata *f*, sfondamento *m*

tarántulas *zool.* tarantola *f*

taranúoti speronare A, urtare A, sbattere A

tárd||ymas *teis.* istruttoria *f*, inchiesta *f*; indagine *f*, investigazione *f*; *parengtinis ~ymas* indagini preliminari; *~yti* interrogare A, condurre le indagini; *~ytojas, -a teis.* giudice istruttore; *~omasis* indagato *m*

taréjas, -a assessore *m*; *◇ teismo t.* giurato popolare

tariamai *prv.* apparentemente

tāriam||as apparente, immaginario; finto, sedicente; *~as ligonis* malato immaginario; *◇ gram.: ~oji nuosaka* (modo) congiuntivo *m*; *~ybė* apparenza *f*

tarýb||a 1. consiglio *m*; *miesto ~a* consiglio municipale; *mókslinė ~a* consiglio scientifico, senato accademico; 2. soviet *m inv*; *Aukščiáusioji ~a* soviet supremo; *~inis, ~iškas* sovietico, dei soviet; *~inė armija* esercito sovietico

tarif||as tariffa *f*; tasso *m*; *muity ~as* tariffa doganale; *~ikúoti* tariffare A; *~inis* tariffario, tariffale

tarimas pronuncia *f*, pronunzia *f*; *aiškus t.* pronuncia chiara

tarinys *gram.* predicato *m*; *sudurtinis t.* predicato composto

tarýtum 1. *dll.* come; *báltas t. píasas* bianco come il latte; 2. *jng.* come se, quasi che; *jaũskis taip, t. bũtum sãvo namuosė* fai come se fossi a casa tua

tárka grattugia *f*

tařkim(e) *modal.* diciamo, ammettiamo che

tarkiniaĩ *dgs.* massa grattugiata di q.c., polpa *f*

tarkš||ėti žr. tarškėti; *~lỹs, -ė* chiacchierone *m* (*f-a*)

tarkšti 1. ronzare A, rombare A; 2. chiacchierare A, ciarlare A

tarkúo||ti grattugiare A; *~tas sũris* formaggio grattugiato

tarm||ė dialetto *m*, parlata *f*; vernacolo *m*; *~iũ mókslas* dialettologia *f*; *~ybė* dialettismo *m*; *~inis, tařmiškas* dialettale

tařmiškai *prv.* in dialetto

tarnáitė domestica *f*, donna di servizio; serva *f*

tařnas domestico *m*, cameriere *m*; servitore *m*; *prk.: liáudies t.* servitore del pòpolo

tarnáu||ti 1. servire A, essere al servizio di qc.; *~ti tėvỹnei* servire la patria; 2. (*atlikti karinę tarnybą*) prestare servizio militare, servire nell'esercito, fare il soldato; 3. (*turėti pareigas*) avere un impiego, lavorare A; *~ti naktiniũ sãrgu* fare il guardiano notturno; 4. (*apie šunį, katę*) stare sulle zampe posteriori; *~tojas, -a* impiegato *m* (*f-a*); dipendente *m, f*; funzionario *m* (*f-a*); *valstybės ~tojas* dipendente statale, funzionario pubblico; *bãnko ~toja* impiegata di banca

tarnýb||a 1. servizio *m*; impiego *m*; carica *f*; *karinė ~a* servizio militare; *stóti į ~ą* entrare in servizio (in carica); *išėlti iš ~os* lasciare l'impiego, dare le dimissioni; *nė ~os laikũ* fuori servizio; 2. (*įmonė*) servizio *m*, ufficio *m*; *informãcijos ~a* servizio informazioni; *orũ ~a* servizio meteorologico

tarnýbin||is di servizio; ufficiale; *atliėkant ~es pãreigas* durante le ore di servizio, nell'esercizio delle proprie funzioni; *lingv.: ~iai žodžiai* parti invariabili del discorso

tařprl. (*su kilm.*) 1. fra, tra; *atsidũrti t. dviejũ ugniũ* trovarsi tra due fuochi; *◇ t. mĩsũ kalbant* detto tra noi, in confidenza, riservatamente; 2. in mezzo a, nel mezzo di; *gyvėna t. miškũ* àbita in mezzo ai boschi; *◇ t. kũtko* tra l'altro, inoltre

tãrpais *prv.* 1. in alcuni luoghi, qua e là; 2. di quando in quando; ora... ora...

tãrp||as 1. spazio *m*; interstizio *m*; apertura *f*; distanza *f*; *~as tařp dantũ* spazio interdentale; 2. periodo *m*, spazio *m*; momento *m*; lasso di tempo; *dabař geriausias ~as sėjai* ora è il momento migliore per la sėmina; *lietĩngas ~as* periodo piovoso; *keliũ dienũ ~e* nello spazio di alcuni giorni; *dienõs ~u* durante la giornata; 3. cerchi *a f*, ambiente *m*; *sãvo ~e* nel proprio ambiente; *draugũ ~e* tra gli amici

tarpasmeninis interpersonale

tařp||atramis *stat.* spazio fra trave e trave, fra colonna e colonna; (*tilto*) luce *f*; *~aũkstinis* che si trova tra due piani; *~ausis* spazio tra le orecchie; *~dantis* spazio interdentale; *~duris* arco della porta

tarpėklis *geogr.* gola *f*, stretta *f*, burrone *m*

tarp||gamỹklinis interaziendale; *~gentinis* interraziale

tařpgiris radura *f*, spiazzo *m*
tarpiklis *tech.* guarnizione *f*, rondella *f*; **gumlnis** *t.* rondella elastica
tarpinink||as, -ė intermediario *m* (*f*-a), mediatore *m*; **tařtis bė** ~*u* trattare senza intermediari; ~**áu-ti** fare da mediatore, far da tràmite; **kam nòrs** ~**áu-jant** per il tràmite di qc., per mezzo di qc.; ~**ávimas** mediazione *f*; intercessione *f*
tarpin||is intermedio, interstiziale, interposto; ~**ė grandis** anello intermedio; ~**ė stotis** stazione secondaria; *anat.*: ~**ės smėgenys** diencéfalo *m*
tarpkalėdis periodo tra Natale ed Epifania
tarp||kojis *žr.* tarpùkojis; ~**kontineñtinis** intercontinentale; ~**lařtėlinis** *biol.* intercellulare; ~**ledýninis** *geol.* interglaciale; ~**lysvis** spazio tra due file di piante; ~**miestñnis** interurbano; ~**mo-kýklinis** interscolare; ~**planėtinis** interplanetario; spaziale; ~**ra-jòninis** interdistrettuale; interregionale; ~**rúřinis** tra specie diverse; ~**slankstėlinis** *anat.* intervertebrale
tařpsluoksnis 1. *geol.* strato *m*; 2. *prk.* strato *m*, ceto *m*, classe sociale
tařpsnis fase *f*; periodo *m*; tappa *f*
tařp||stotis percorso *m*; tragitto *m* (tra due stazioni); ~**stulpis** spazio tra due pali; ~**řakñnis** intersettoriale; ~**řonkaullnis** *anat.* intercostale
tarptautiniřkas, -ė studioso (studiosa) di problemi internazionali
tarptautin||is internazionale; ~**ė tėisė** diritto internazionale
tarptaùtinti internazionalizzare *A*
tařpti prosperare *A*, fiorire *E*, créscere bene
tarpù||akis spazio tra gli occhi; ~**aisis** *tech.* interasse *m*; ~**bamblis** *bot.* internodio *m*; ~**bėgis glžk.** interbinario *m*, intervía *f*; ~**eilis žemd.** interfilare *m*; ~**kálnė** gola di una montagna; ~**karis** periodo tra due guerre; ~**kojis** spazio tra le gambe; ~**langė** spazio tra due finestre; ~**mentė** *anat.* regione interscapolare; ~**miřkis** radura *f*
tarpúo||tai *prv.* a intervalli, con interruzioni, a tratti; ~**ti** disporre a distanza (a intervalli), alternare *A*, avvicendare *A*; ~**tis** cercare di starci, entrare *E*
tarpù||padis suoletta *f*; ~**petė** regione interspinale; ~**pirřtis** spazio interdigitale; ~**plautis** *anat.* mediastino *m*
tarpùs 1. folto; frondoso; 2. fėrtile, grasso
tarpùsav||is reciprocità *f*; interconnessione *f*; ~**io ryřys** interrelazione *f*; ~**io káras** guerra intestina;

jiė geraĩ sùtaria ~**yje** fra loro si intendono bene (vanno d'accordo)

tarpù||sienis spazio di muro tra due finestre (o porte); ~**stotė** 1. *žr.* tařpstotis; 2. stazione secondaria; ~**řakis** spazio tra due rami; ~**řventė** periodo fra due feste; ~**vagis žemd.** interfilare *m*; ~**valdis** interregno *m*; ~**vartė** vano del cancello
tarp||valstybinis internazionale; ~**veislinis** di specie diverse
tařp||vietė *anat.* perineo *m*; ~**zòninis** interregionale; ~**žemýninis** intercontinentale; ~**žinýbinis** interministeriale; ~**žvaigždinis** interstellare
tařsena pronuncia *f*, parlata *f*; dizione *f*
tařsi *dll.* come se, quasi che; *t.* **niėko nebútų bųvė** come se nulla fosse
társtelėti dire una parola
tařřa inquinamento *m*
tařřýti 1. scompigliare *A*, arruffare *A*, disfare *A*; 2. *řnek.* mangiare avidamente
tařřkalas sonaglio *m*, búbolo *m*
tařřkálus, -ė *řnek.* chiacchierone *m* (*f*-a), cicalone *m* (*f*-a)
tařřk||ėjimas, ~**esýs** crepitio *m*, cigolio *m*, stridio *m*; ~**ėti** 1. crepitare *A*, stridere *A*, cigolare *A*; 2. *řnek.* chiacchierare *A*, cicalare *A*, ciarlare *A*
tářřk||inti far risuonare, battersi *A*; **gañdras** ~**ina snapù** la cicogna batte il becco; ~**inti lėkřtės** acciottolare i piatti; ~**inti pianinù** strimpellare il pianoforte; ~**ùs** 1. stridente, risuonante; 2. loquace, ciarliero; ~**ùtis** 1. sonaglio *m*; 2. chiacchierone *m*
tař||ti 1. pronunciare *A*, dire *A*; ~**ti žòdį** dire una parola; **suñkiai tăriamas gařsas** suono difficilmente pronunciabile; **trumpai tariant** in breve; 2. (*svarstyti*) decidere *A*, discutere *A*; trattare *A*; *sng.*: **tářėsi, ká daryti** discutėvano su cosa fare; ~**tis dėl káinos** trattare il prezzo; 3. (*manyti*) ritenere *A*, crédere *A*, pensare *A*; **ář** ~**iaù jĩ niėko nežñnant** pensavo che lui non sapesse nulla; ~**tis** (*manyti apie save*) crédersi, considerarsi; **tářėsi ėsanti graži móteris** si credeva una bella donna
tartis pronuncia *f*, pronunzia *f*; **taisyklinga** *t.* pronuncia corretta
tařtum *žr.* tarýtum
tàs, tà *parod.* *iv.* questo, quello, colui, ciò; **tą vákara** quella sera; **dalykas tàs, kàd...** il fatto è che...; **taĩ tàs, kurlis...** è colui che...; **tò ář nežñnojau** non lo sapevo; **nė tám atėjaũ** non sono venuto per ques-

to; *kàs ieško, tàs rañda* chi cerca trova; *taĩ manēs neliēčia* ciò non mi riguarda; \diamond *tiek tō* fa lo stesso, non importa; *neganā tō* per di più; *tō tik betrūko* ci mancava anche questa; *tuō būdū* in questo modo; *neĩ šis, neĩ tās* né così né cosa

tašà žr. tęsinys

tāsyk prv. in quel tempo, allora

tāsy||ti 1. trascinare A, tirare A; \sim ti už plaukų tirare per i capelli; 2. sentire degli spasmi, turbamenti di stomaco; *manē tāso vėmti* ho un senso di nausea; \sim tis 1. (*peštis*) venire alle mani; 2. (*valkiotis*) gironzolare A, andare a zonzo

tas pats, ta patį pažym. *iv.* stesso, medesimo; *esū tos pačios niomonės* sono della medesima idèa; *kartója tuos pačius dalykus* ripete le stesse cose; *tuo pačių metu* nello stesso tempo, al tempo stesso

tas||ūmas estendibilità *f*, elasticità *f*; \sim ūs estensibile, elastico; dūtile; viscoso

tašyklà luogo di squadratura

tāš||ymas squadratura *f*, digrossamento *m*; \sim yti 1. squadrare A, digrossare A; \sim ytas akmuo pietra squadrata; \sim yti (*smailinti*) *bāslį* aguzzare un palo; 2. *šnek.* mangiare avidamente; \sim ytinis digrossato, squadrato; \sim ytojas, -a squadratore *m*, digrossatore *m*

tāšk||as 1. (*iv. reikšmės*) punto *m*; *dėti ~q* mettere il punto; *atramōs ~as* punto d'appoggio; *išeitiēs ~as* punto di partenza; *prekybos ~as* punto di vèndita; *skaūsma ~as* punto dolente; 2. (*dėmelė*) segno *m*, macchiolina *f*; \diamond *sudėti ~ūs ant i* mettere i punti sulle i; \sim as \bar{f} \sim q punto per punto, dettagliatamente; *mirtiēs ~as* punto morto; \sim inis punteggiato; \sim inė linija linea punteggiata

taškýti spruzzare A, schizzare A, spargere A

taškúotas chiazato, picchiettato, punteggiato, a puntini

taškuotė punteggiatura *f*

taškúoti 1. punteggiare A, segnare con punti; 2. cospargere di punti, chiazare A

tāt, tataĩ parod. *iv.* (*žr. tās*) ciò; *mán t. nerúpi* ciò non m'interessa

tatuiruotė tatuaggio *m*

tatuiruoti tatuare A

táu dll. (ma) che, macché; *kuĩ táu nebelis!* ma che! poverà ancora

taukaĩ dgs. grasso *m*, unto *m*; *lýdyti kiaulės t.* strutto *m*; *žuvies t.* olio di pesce

taukė bot. consòlida *f*

taukin||ė anat. omento *m*; \sim is di grasso, di sego

taukš||ėjimas, ~ėnimas ticchettio *m*, picchiettio *m*; (*arklio kanopų*) scalpito *m*; *rāšomosios mašinėlės ~ėjimas* ticchettio della macchina da scrivere; \sim ėnti, \sim ėti, \sim nóti ticchettare A, picchiettare A, scalpitare A, tamburellare A; (*plaktuku*) martellare A; \sim nóti *pirstais į stālą* tamburellare con le dita sul tavolo

taukštelėti dare un colpetto

taūkšti šnek. (*plepėti*) chiacchierare A, cianciare A, ciarlare A

taukúo||tas unto, sporco di grasso; \sim ti ungere A, spalmare di grasso

taupà parsimonia *f*, economia *f*

taupiai prv. economicamente, con parsimonia; *t. gyvėnti* vivere con parsimonia

taupýklė salvadanàio *m*

taupymas risparmio *m*, economia *m*

taupý||ti 1. risparmiare A, economizzare A; *laiką ~ti* risparmiare tempo; *taupomasis bankas* Cassa di Risparmio; 2. *prk.* (*saugoti*) conservare A, custodire A, sorvegliare A; *sveikātą ~ti* avere cura della salute; \sim tojas, -a risparmiatore *m* (*f -trice*)

taup||menos dgs. žr. *sántaupos*; \sim ūmas *žr.* *taupà*; \sim ūs parsimonioso, econòmico

taūras 1. *zool.* uro *m*; 2. *stat.* pilone *m*

taur||ė 1. (*gėrimui*) cālice *m*, coppa *f*; *pakėlti ~ės* levare i cālici; *šampāno ~ė* coppa di spumante; 2. *sport.* coppa *f*; 3. *med.* coppetta *f*, ventosa *f*; *dėti ~ės* applicare le ventose; \diamond *kārčią taūrę išgėrti* bere un cālice amaro

taurėlapis bot. sèpalo *m*

taurėl||ė 1. bicchierino *m*; *išleñkti ~ę* farsi un bicchierino; 2. *bot.* cālice *m*

taurėti nobilitarsi, migliorare E

taūrininkas istor. coppiere *m*

taūr||inti 1. nobilitare A, conferire dignità; 2. (*apdoroti*) lavorare A, trattare A; \sim ūmas nobiltà *f*, elevatezza *f*; \sim ūs nobile, magnànimo, dai sentimenti nòbili; \diamond *~leji metālai* metalli preziosi

taus||à, ~ójimas risparmio *m*, rigùardo *m*, cura *f*; \sim óti risparmiare A, aver rigùardo; sorvegliare A; *netausódamas jėgų* senza risparmiare le forze

tauškalas šnek. 1. chiacchiera *f*, ciancia *f*; 2. *b.* chiacchierone *m* (*f -a*), cicalone *m* (*f -a*)

tauš||ėjimas, ~esys 1. ticchettio *m*, picchettio *m*; 2. chiacchiera *f*, ciancia *f*; \sim ėti 1. ticchettare A, picchiettare A; 2. parlare a vānvera, chiacchierare A

- táuškinti** dare dei colpetti, battere A; *dantimis t.* battere i denti
- taut||**à pòpolo *m*, nazione *f*, paese *m*; *lietuvių ~a* pòpolo lituano; *~ōs šventė* festa nazionale; *~ýbė* nazionalità *f*; *lietuvių ~ýbės* di nazionalità lituana
- tautiētis**, -*ė* connazionale *m, f*; compaesano *m (f-a)*
- tautiniškas**, -*ė* *polit.* membro del partito nazionalista (lituano)
- tautin||is** nazionale, ètnico, popolare; *~ės mąžumas* minoranze etniche
- tautišk||as** nazionale, popolare; *~umas* nazionalità *f*
- tautodail||**è arte popolare; *~ininkas*, -*ė* studioso (o maestro) dell'arte popolare
- tautologija** tautologia *f*
- tautósak||a** arte popolare, folklore *m*; *~ininkas*, -*ė* folclorista *m, f*; *~inis* folcloristico
- tautotyra** etnografia *f*
- taūzyti šnek.** parlare a vānvera, chiacchierare A; *netaiūzyk niekų* non dire fesserie
- tavaip** *prv.* a modo tuo
- tavaruoti** (*akyse*) offuscarsi, abbagliarsi
- tāv||as** *savyb.* *iv.* tuo; *~a tėvynė* la tua patria; *~iškis* 1. *savyb.* *iv.* tuo; 2. *dkt.* (tuo) caro *m*; *pasvéikink ~iškiūs* saluta i tuoi
- tavo** *asm.* *iv.* (*vnsk. kilm.*) 1. tuo; *iš t. raikų* dalle tue mani; *taĩ nē t. reikalas* non sono affari tuoi; 2. da te; *čiā nē t. rašyta* non è stato scritto da te
- tē** 1. *dll.* che, pure; *tē kiekvienas sū paslima* che ciascuno prenda per sé; 2. *jst.* (*duodant*) prendi, tieni; te', to'
- teatrāl||as**, -*ė* specialista di teatro; *~iškas* teatrale; *prk.:* *~iškas mōstas* gesto teatrale; *~iškūmas* teatralità *f*
- teatraliz||ācija** riduzione scēnica, sceneggiatura *f*; *~uoti* ridurre per le scene
- teātr||as** teatro *m*; *drāmos ~as* teatro di prosa; *ōperos ~as* teatro lirico; *~o mėnas* arte scēnica; *~o režisieriūs* regista teatrale; *~o mokyklā* scuola di recitazione; *~o afišā* cartellone *m*; *kino ~as* cinema *m*; *~inis*, *~iškas* di teatro, teatrale
- teatrolōg||as**, -*ė* specialista di teatro; *~ija* critica teatrale
- tebe-** (*su vksm.*) ancora, tuttora; *tebelýja* piove ancora; *tebėrà c'* è ancora
- technėcis** *chem.* tecnėzio *m*, tecneto *m*
- tėchnik||a** 1. (*iv. reikšmės*) tècnica *f*; attrezzatura *f*; mezzi tècnici; *~os pažangā* il progresso della tècnica; *~os mokyklā* scuola d'istruzione tècnica; *bui- tiės ~a* elettrodomestici *m pl*; *įvaldyti naują ~ą* impadronirsi della nuova tècnica; 2. tècnica *f*, mētodo *m*, sistema *m*; *pianisto ~a* tècnica pianistica; *~as*, -*ė* tècnico *m*; *♦ dantų ~as* odontotècnico *m*; *~umas* scuola tècnica, scuola professionale
- tėchni||nis** tècnico; *~nis redaktorius* redattore tècnico; *~niai augalai* piante industriali; *~škai prv.* tecnicamente; *~škas* 1. tècnico; 2. perito, ābile, esperto
- technokrāt||as**, -*ė* tecnòcrate *m, f*; *~ija* tecnocrazia *f*; *~inis* tecnocrātico
- technolog||as**, -*ė* tecnòlogo *m (f-a; pl m -gi)*; *~ija* tecnologia *f*; *~inis* tecnologico
- teesiē** che sia; *t. tavo valia* sia fatta la tua volontà
- tegū(l)** 1. *dll.* che; *t. įeina* che entri, può entrare; *t. sū eina* vada pure, lāscialo andare; 2. *jng.* benché, anche se
- teigiam||as** affermativo, positivo; *~as atsakymas* risposta affermativa; *fiz.:* *~asis krūvis* càriche elētriche positive; *~ýbė*, *~umas* positività *f*, lato positivo, valore *m*
- teig||imas** affermazione *f*, conferma *f*; *~inys* asserzione *f*, proposizione *f*, tesi *f*, principio *m*; *pagrindiniai logikos ~iniai* i principi fondamentali della lògica
- teigti** affermare A, asserire A, sostenere A
- teikimas** concessione *f*, prestazione *f*; *pirmosios pagālbos t.* prestazione delle prime cure mèdiche
- teik||ti** 1. dare A, concēdere A, prestare A; *~ti malonūmo* procurare piacere; *~ti svařstymui* mēttre in discussione; 2. attribuire A, conferire A; *neteikiū tām jokiōs reikšmės* non attribuisco nessuna importanza alla cosa; *~tis* favorire A, degnarsi; *pagaliaū ~esi atsakýti* si è finalmente degnato di rispōndere
- teirautis** informarsi, interessarsi; chiēdere A, domandare A
- tėis||**è 1. diritto *m*; *žmogaūs ~ės* i diritti dell'uomo; *balsavimo ~ė* diritto di voto; *autorinės ~ės* diritti d'autore; *baudžiamoji ~ė* diritto penale; *♦ vairuotojo ~ės* patente di guida; 2. (*mokslas*) diritto *m*, legge *f*, giurisprudenza *f*; *studijuoti ~ę* studiare legge; *~ės mōkslų fakultėtas* facoltà di giurisprudenza
- teisėj||as**, -a 1. giūdice *m, f*; *~ų kolegija* collegio dei giūdici; 2. *sport.* ārbitro *m*; *ringo ~as* ārbitro di box; *~auti* 1. fare il giūdice, giudicare A; 2. *sport.* arbitrare A; *~auti fūbolo rungtynėms* arbitrare una partita di calcio; *~āvimas sport.* arbitraggio *m*

teĩsena *teis.* procedura giudiziaria; **baudžiamóji t.** procedimento penale

teisėt||ai *prv.* a norma di legge, legittimamente; ~ai *gimęs vaikas* figlio legittimo; ~as l. legittimo, lécito, legale; giusto; ~as *veiksmas* atto lécito; ~a *santuoka* matrimonio legale; ~varka *teis.* ordine legale

teisiām||asis, -óji imputato *m* (*f* -a); ~ųjū *súolas* banco degli imputati

teisyb||ė 1. verità *f*; *atskleĩsti* ~ę rivelare la verità; ~ę *sąkant* a dir la verità; ◇ *ĩš ~ės (iš tikro)* in verità, in realtà, in effetti; 2. giustizia *f*, giustezza *f*; *kovóti už ~ę* combattere per la giustizia; *tàvo ~ė* hai ragione

teisýnas istor. codice *m*

teisiŋg||ai *prv.* giustamente; esattamente; precisamente; ~ai *išspręsti uždavinį* risolvere bene un problema, trovare la soluzione giusta; *laĩkrodis eĩna* ~ai l'orologio è regolato bene, è esatto; ~as giusto, corretto, esatto; ~a *pastabà* osservazione giusta; ~umas 1. giustizia *f*, legittimità *f*; *reikalauti* ~umo chiedere giustizia; ~umo *rūmai* palazzo di giustizia; 2. giustezza *f*, esattezza *f*, correttezza *f*

teisinimas(is) giustificazione *f*

teisininkas, -ė giurista *m, f*; giurisperito *m*, giureconsulto *m*

teisin||is giuridico, legittimo, legale, lécito; ~ės *prĩemonės* mezzi legali

teisin||ti giustificare *A*; *sng.*: *neturi* ~tis non devi giustificarti

teisiškas giuridico, legale, conforme alle leggi

teism||as tribunale *m*, corte *f*; *aukščiausiasis* ~as tribunale supremo; ~o *pósėdis* udienza *f*, seduta del tribunale; ~o *sālė* sala d'udienza; *kreĩptis į ~ą* ricorrere alla giustizia; *trečiųjų ~as* arbitrato *m*; *prisiėkusiųjų ~as* Corte d'assise; *kāro (laũko) ~as* corte marziale; ~o *medicina* medicina legale; ~o *ĩšlaidos* spese processuali; ◇ *Diėvo (paskutinis)* ~as giudizio universale

teismĩn||gas di giurisdizione, di competenza; ~gumas giurisdizione *f*, competenza *f*; ~is giudiziario, giudiziale, legale

teism||umas *teis.* capacità legale; ~us *teis.* capace

teĩs||ti giudicare *A*, processare *A*; ~ti *ką už vagystę* processare qc. per furto; ~tis 1. essere in causa (in lite) con qc.; 2. (*atsilyginti*) ricompensare *A*, ripagare *A*; ~tumas *teis.* imputabilità *f*, condanna precedente

teis||umas giustezza *f*, giustizia *f*; ragione *f*; *neabejójų tàvo ~umù* non dúbito del fatto che tu abbia ragione; ~uólis, -ė persona giusta; ~us 1. giusto, retto; *jĩs visadà ~us* ha sempre ragione; 2. (*neskolings*) che non è in débito

teĩzmas fil. teismo *m*

tekamumas 1. fluidità *f*; 2. *prk.* fluttuazione *f*, instabilità *f*

tekėjimas 1. flusso *m*, lo scorrere; *kraũjo t.* flusso del sangue; 2. (*saulės*) levata *f*

tėkėlas cote *f*, mola *f*; affilatóio *m*

tekė||ti 1. scorrere *E*, fluire *E*, sgorgare *E*; colare *E/A*; *gýslose tėka kraũjas* il sangue scorre nelle vene; *nuò kaktòs jám ~jo prākaitas* il sudore gli colava dalla fronte; 2. stillare *E*, gocciolare *E/A*; *statinė tėka* la botte gócciola; 3. levarsi, alzarsi, sórgere *E*, spuntare *E*; *sáulei tėkant* allo spuntar del sole; 4. (*už vyro*) maritarsi, prėndere marito, sposarsi

tėkinas correndo, di corsa

tėkinim||as tornitura *f*; ~o *stáklės* tórnio *m*

tekĩnis ruota *f*

tekinóm(is) *prv.* di corsa; a precipizio

tėkin||ti 1. (*leisti išbėgti*) far scorrere, far uscire; 2. far sposare, maritare *A*; ~ti *dũkterį* maritare la figlia a qc.; 3. *tech.* tornire *A*, levigare *A*, molare *A*, rettificare *A*; ~amosios *stáklės* tórnio *m*; ~tojas, -a tornitore *m* (*f* -trice)

tėkis animale (*maschio*) non castrato

tėkit(e) *jst.* (*duodant*) prendete!, tenete!, eccovi!

tekiuotis andare in calore; montare *A*

tėkmė corrente *f*; corso *m*, flusso *m*; *ųpės t.* corrente del fiume; *prk.*: *gyvėnimo t.* corso della vita

tėkst||as testo *m*; *laĩško ~as* testo di una lettera; ~o *análizė* analisi testuale

tekstĩl||ė prodotto tèssile, tessuti *m pl*; ~ės *prāmone* industria tèssile; ~ininkas, -ė tèssile *m, f*

tekš||ėnti battere *A*, dare dei colpietti; *sparnaĩs ~ėnti* battere le ali; ~ėti 1. sciabordare *A*; gocciolare *E/A*; *vanduò tèkši iš krāno* l'acqua gócciola dal rubinetto; 2. schizzare *A*, spruzzare *A* (*camminando sul bagnato*); ~nóti 1. piovigginare *E/A*; 2. *žr.* *tekšėti* 2

tėkštelėti 1. dare un colpoetto; 2. cascare per terra

tėkšti 1. schizzare *A*, spruzzare *A*, 2. dare *A*, colpire *A*; *t. kám į žándą* dare uno schiaffo a qc.; 3. lanciare *A*, scaraventare *A*, scagliare *A*; *t. knýgą į sieną* scaraventare un libro contro il muro

tėk||ti 1. capitare *E*, toccare *E*, spettare *E*; *jám tėko dĩdelė laĩmė* gli è toccata una bella fortuna; *mán*

têko garbê susipažinti sù juô ho avuto l'onore di conoscerlo; 2. bisognare E, occórrere E, dovere A; *~s kviēsti gýdytojâ* bisognerà chiamare il mèdico; *tâu ~s palâukti* dovrà aspettare; 3. ricadere E, riversarsi; *atsakomýbê teñka jám* la responsabilità ricade su di lui

tele||ceñtras telecentro *m*, centro televisivo; *~fâk-sas* telefâx *m*

telefôn||as telèfono *m*; *mobilūsīs ~as* cellulare *m*, telèfono portatile, *šnek. telefonino m*; *~as-auto-mātas* telèfono pubblico, telèfono a scheda (o a gettoni); *skam̃binti kām ~ù* telefonare a qc.; *~inis* telefònico; *~inis pasikalbėjimas* conversazione telefònica, telefonata *f*; *~ininkas, -ė, ~iš-tas, -ė* telefonista *m, f*; *~izāvimas* installazione di rete telefònica; *~ogramâ* fonogramma *m*; *~uôti* telefonare A, comunicare per telèfono

telegrâf||as telègrafo *m*; *~ininkas, -ė, ~istas, -ė* telegrafista *m, f*; *~uôti* telegrafare A

telegramâ telegramma *m*; *išsiųsti telegramâ* mandare un telegramma; *telegrâmų agentūrâ* agenzia di notizie

tele||mechânika telemeccànica *f*; *~objektývas* tele-ob(b)iettivo *m*

teleolôgi||ja *fil.* teleologia *f*; *~nis* teleològico

telepât||ja telepatia *f*; *~nis* telepàtico

teleskôp||as telescopio *m*; *~inis* telescòpico

tele||tâipas telescrivente *f*; *~vaĩdymas* telecontrollo *m*

televiz||ija televisione *f*; *rôdyti peĩ ~ijâ* trasmettere per televisione; *~ijos stûdiija* studio televisivo; *~ijos žiūrôvas* telespettatore *m*; *~orius* televisore *m*, *šnek. tivù f*, televisione *f*; *žiūrėti ~orių* guardare la televisione

telyčiâ giovenca *f*

teliũskio||ti, teliũskûoti sciabordare A, agitare A, scuotere A; *~ja baĩgos priē kraĩto* le onde sciabordano contro la riva

telk||mas(is) raggruppamento *m*, concentrazione *f*, ammassamento *m*; *~nỹs* 1. ammasso *m*, accúmulo *m*; concentramento *m*; 2. *geol.* giacimento *m*; *anglių ~nỹs* giacimento carbonifero; *vandēns ~nỹs* bacino idrico, serbatôio d'acqua

telkšôti (e)stendersi, stare disteso; stagnare A

telk||ti 1. ammassare A, concentrare A, radunare A; *kariũomenē ~ti* concentrare le truppe; *sng.: žmônēs ~ēsi aikštėjē* la gente si ammassava in piazza; 2. unire A, legare A; associare A; *~ti jégâs* unire le forze; 3. (*darbo jégâ*) reclutare A, ingaggiare A

telũras *chem.* tellurio *m*

1 telĩži 1. (*lyti*) piôvere a dirotto; 2. (*šlapinti(s)*) bagnare A; orinare A

2 telĩži 1. (*suduoti*) colpire A, dare una frustata; 2. (*mesti*) lanciare A, scagliare A

temâ 1. tema *m*, soggetto *m*, argomento *m*; *pókalbio t.* soggetto di una conversazione; *nukrỹpti nuô tēmos* divagare dal (andare fuori) tema, uscire d'argomento; 2. *muz.* tema *m*, motivo *m*; *t. sù variacijomis* tema con variazioni

temâti||ka tematica *f*; *~nis* temàtico

teĩbras timbro *m*; *baĩso t.* timbro di voce

tēmd||inti, ~yti abbuiare A, oscurare A, offuscare A; *prk.: pỹktis ~o prôtâ* la rabbia offusca la mente

tēminis temàtico, relativo a un soggetto; *t. katalôgas* catalogo per soggetti

teĩp||as 1. *muz., lit.* tempo *m*, ritmo *m*; cadenza *f*; *lētas ~as* tempo lento; 2. velocità *f*, passo *m*, andamento *m*; ritmo *m*; *prâmonēs augĩmo ~ai i* ritmi della crêscita industriale

teĩper||a tèmpera *f*; *tapỹti ~a* dipingere a tèmpera
temperameĩt||as temperamento *m*; *~ingai* *prv.* con temperamento; *~ingas* focoso, appassionato, enèrgico

temperatũrâ temperatura *f*, febbre *f*; *matũuoti temperatũrâ* misurare la temperatura; *laikỹti kambario temperatũroje* conservare a temperatura ambiente; *turėti temperatũros (karščio)* avere la febbre; *t. kyla, kriĩta* temperatura è in aumento, in diminuzione

templē corda *f* (dell'arco)

teĩp||telėti tirare appena; *~ti* 1. tirare A, tēndere A; *~ti spyruôklę* tēndere una molla; *vežimâ ~ti* tirare un carro; *sng.: megztinis ~iasi* la maglia si allarga (o si allunga); 2. trascinare A, strascicare A; 3. *šnek. (vilinti)* indugiare A, tardare A; *sng.: reikalai ~iasi* le cose vanno per le lunghe; *~tis* 1. *žr. tempti*; 2. (*augti*) crêscere E; 3. *prk. (stengtis)* sforzarsi, impegnarsi; *~tũvas* strumento per tēndere

tēm||ti 1. farsi notte, venire buio, annottarsi, imbrunire E; *jaũ ~sta* si fa già buio; *~stant* sull'imbrunire; 2. oscurarsi, offuscarsi, rabbuiarsi; *prk.: prôtas ~sta* la mente si offusca

teĩ, tenâ 1. *prv.* là, lì; da quelle parti; *eĩk t.* vai là; *ĩs t.* di là, da quel luogo; *t. viršujē* lassù; *t. apačiojē* laggiù; *t. pat* nello stesso luogo; *šeĩ iĩ teĩ* qua e là; *tai šeĩ tai teĩ* ora qua ora là; 2. *dll. (ppr. neverčia-ma) kuĩ teĩ!* ma che!; *kô teĩ iĩ norėti ĩs vaĩko!* cosa c'è d'aspettare da un bambino!

tendeñc||ija tendenza *f*, orientamento *m*, direzione *f*; ~**ingas** tendenzioso; ~**ingumas** tendenziosità *f*

tenýkštis di quel luogo, locale

tėnis||as *sport.* tennis *m inv*; **žaĩsti** ~*q* giocare a tennis; **stálo** ~*as* ping-pong *m inv*, tennis da tavolo; ~**ininkas**, -*é* tennista *m, f*

tėnkin||ti soddisfare A, accontentare A, appagare A; **távò atsákymas manės netėnkina** la tua risposta non mi soddisfa; *sng.*: ~**tis mažù** accontentarsi di poco

tėnoras muz. tenore *m*

teodolitas teodolite *m*

teokrát||ija teocrazia *f*; ~**inis** teocratico

teològ||as, -*é* teologo *m (f -a)*; ~**ija** teologia *f*; ~**inis**, ~**iškas** teologico

teoremà teorema *m*; **ĩródyti teorėmą** dimostrare un teorema

teorėtikas, -*é* teorico *m (f -a)*

teòri||ja teoria *f*; **pažinimo** ~*ja* teoria della conoscenza; *mat.*: **tikimybų** ~*ja* calcolo delle probabilità; ~**nis** teorico, teorético; ~**niai svaĩstymai** considerazioni teoriche; ~**škai prv.** teoricamente, in teoria, in modo teorético; ~**škùmas** teoricità *f*

tėpal||as 1. grasso *m*, unto *m*; **rátų** ~*as* grasso per ungere le ruote; 2. (**mašinoms**) olio *m*, lubrificante *m*; 3. (**odai**) unguento *m*, pomata *f*; 4. (**batams**) lùcido *m*, cera da scarpe; ~**inė** oliera *f*; ~**uotas** 1. unto, sporco di grasso; 2. oliato, unto con olio

tėpimas unzione *f*, lubrificazione *f*

tėpinėlis med. prelievo *m*

tėpliònė brutto disegno, scarabocchio *m*

tėplióti scarabocchiare A, impiastriciare A

tėpl||ius, -*é* sporcaccione *m (f -a)*; ~**ùs** che si sporca facilmente

tėpti 1. spalmare A, ungere A; **degutù t.** spalmare di catrame, incatramare A; *t.* **keptùvę svĩestu** imburare una teglia; 2. sporcare A, imbrattare A; *sng.*: **šviesùs drabùžis greĩt tėpasi** un àbito chiaro si sporca facilmente; 3. (**negražiai rašyti**) scarabocchiare A, impiastrire A; 4. *prk.* (**teršti garbę**) disonorare A, macchiare A; 5. *šnek.* (**duoti kyšį**) corrompere A, fare regali, ungere A

tėptù||kas pennello *m*, pennellino *m*; ~**kas dāžymui** pennello per dipingere; **daĩlininko** ~*kas* pennello da pittore; ~**vas tech.** spalmatrice *f*

tėpùs che si può spalmare

tėrà c'è (ci sono) solamente, esiste (esistono) soltanto

terakotà terracotta *f*

terapėutas, -*é* terapeuta *m, f*

teràpi||ja med. terapia *f*; **spindulinė** ~*ja* radioterapia *f*; ~**jos priemonės** metodi terapèutici; ~**nis** terapèutico

terasà terrazzo *m*, terrazza *f*

teràsin||is a terrazze; ~**iai šlaitai** alture a terrazze

tėrbis chem. terbio *m*

tercėtas muz. terzetto *m*

tėrci||ja muz. terza *f*; ~**nà lit.** terzina *f*

teritòri||ja territorio *m*; **valstýbės** ~*ja* territorio nazionale; ~**nis** territoriale

terkšėti ris(u)onare E/A; stridere A; (*apie lėkštes*) acciottolare A

terkšl||ė 1. *muz.* raganella *f*; crepitàcolo *m*; bàttola *f*; 2. *tech.* girabacchino *m*, tràpano a menarola; ~**ys**, -*ė* *menk.* chiacchierone *m (f -a)*

terkšti žr. taĩkšti

terl||à b. žr. teĩlius; ~**ė** 1. (*purvynė*) fangàia *f*; 2. *menk.* (*snukis*) muso *m*; ~**ėnti** sporcare A, imbrattare A; *sng.*: **nesiterlėnk** non sporcarti

tėflin||as sporco, sudicio; ~**ti** sporcare A, insudiciare A

terliònė menk. scarabocchio *m*, pasticcio *m*

terlió||ti pasticciare A, scarabocchiare A, sporcare A; *sng.*: ~**tis rankàs** sporcarsi le mani; ~**tis** 1. *žr.* terlióti; 2. (*krapštytis*) pèrdere tempo in q.c., èssere lento nel fare q.c.; 3. *šnek.* (*gaišti*) disturbarsi, incomodarsi, preoccuparsi; **kám táu sù juó** ~*tis* perchè devi disturbarti per lui

teĩlius, -*é* sporcaccione *m (f -a)*, sudicione *m (f -a)*

terminàlas terminale *m*

teĩmin||as 1. *lingv.* tèrmine *m*; parola *f*, vocàbolo *m*; **mókslo** ~*as* tèrmine scientifico; 2. tèrmine *m*, periodo di tempo, data *f*, scadenza *f*; **pasibaĩgus** ~*ui* scaduto il tèrmine; **nustatýti** ~*q* fissare un tèrmine, stabilire una data di scadenza

tėrminis tèrmico

terminològ||as, -*é* specialista di terminologia; ~**ija** terminologia *f*; ~**inis** terminològico

terminúo||tas a tèrmine; ~**ta paskolà** prèstito a tèrmine; ~**ti** stabilire un tèrmine, fissare una data di scadenza

termĩtas zool. tèrmite *f*

termo||branduolinis termonucleare; ~**dinàmika fiz.** termodinàmica *f*; ~**izoliàcija** isolamento tèrmico

- termomètras** termòmetro *m*; **medicininis** *t.* termòmetro clinico
- tèrmosas** t(h)ermos *m inv*
- termostātas** *tech.* termòstato *m*
- teròr||as** terrore *m*; ~**istas**, -**è** terrorista *m, f*; ~**istinis** terroristico; ~**istinis išpuolis** attentato terroristico; ~**izmas** terrorismo *m*; ~**izuoti** terrorizzare *A*
- tèrpė** *spec.* ambiente *m*; *biol.:* **maitinamoji** *t.* ambiente nutritivo, alimentare
- terpentinās** trementina *f*
- terpti** includere *A*, inserire *A*, introdurre *A*
- terš||alas** contaminante *m*, sostanza inquinante; ~**imas** 1. inquinamento *m*, contaminazione *f*; **oro** ~**imas** inquinamento atmosferico; 2. *prk.* (*vardo, garbės*) denigrazione *f*, diffamazione *f*
- teršk||esys** cigolio *m*, stridio *m*; ~**ėti** stridere *A*, cigolare *A*, crepitare *A*
- tėrškinti** far risuonare, battere *A*; (*lėkštes*) acciottolare *A*
- teršti** 1. inquinare *A*, contaminare *A*; sporcare *A*; **vandenį** *t.* contaminare l'acqua; 2. *prk.* (*bjauroti*) denigrare *A*, diffamare *A*, disonorare *A*; *t. savo varđą* disonorare il proprio nome
- tėsėjas**, -**a** continuatore *m (f -trice)*
- tesėti** 1. mantenere *A*, tenere *A*, conservare *A*; *t. pāžadą, žodį* mantenere la promessa, la parola; 2. (*įstengti*) riuscire *E*, essere in grado di fare q.c.
- tesį||mas** prolungamento *m*; ~**nys** continuazione *f*, seguito *m*
- tesizīn(ai)** *jst.* ebbene, che sia
- testameñt||as** testamento *m*; *savà rankà rašytas* ~**as** testamento scritto di proprio pugno; ~**o vykdytojas** esecutore testamentario; **Senasis, Naujasis** ~**as** Antico, Nuovo Testamento
- tėstas** *psych.* test *m inv*
- testātorius**, -**ė** *teis.* testatore *m (f -trice)*
- tėti** 1. continuare *A*, proseguire *A*, portar avanti; *t. mokslius* continuare gli studi; 2. prolungare *A*, dilungare *A*, allungare *A*; *t. garsus* prolungare i suoni; *t. žodžius (lėtai kalbėti)* strascicare le parole; 3. trascinare *A*, tirare *A*; *tinklūs* *t.* tirare le reti; 4. (*vilkinti*) rinviare nel tempo, tirare per le lunghe
- tėstīn||is** 1. prolungato; lento; 2. continuo; ~**ūmas** continuità *f*
- tęs||tis** 1. durare *E/A*, continuare *E/A*, protrarsi, procedere nel tempo; *ilgaĩ ~ėsi žiemà* l'inverno è durato molto; *darbaĩ dár ~iasi* i lavori procè-
- dono ancora; 2. (*plytėti*) distendersi, (*e*)stendersi, prolungarsi; *pieva ~iasi iki upės* il prato si estende fino al fiume; 3. (*slinkti*) passare *E*, scorrere lentamente
- teškėnimas** sciabordio *m*, mormorio *m*; **bangų** *t.* sciabordio delle onde
- teškėnti** 1. sciabordare *A*; mormoreggiare *A*; 2. spruzzare *A*, schizzare *A*; *sng.:* **vaikai teškėnasi vandenįjė** i bambini si divertono nell'acqua (*giòcano con gli spruzzi d'acqua*)
- teškėti** 1. gocciolare *E/A*, stillare *E*, uscire a schizzi; 2. *prk.* (*dužti*) frantumarsi
- tėškinti** 1. frantumare *A*, rómpere *A*; 2. battere *A*
- tešl||à** impasto *m*, pasta *f*; **užmaišyti tešlą** fare la pasta, impastare *A*; ~**à kyla** la pasta cresce; **skystà, tirštà** ~**à** impasto sodo, molle; **kočióti tešlą** spianare la pasta; ~**à blýnams** pastella *f*; ~**ainis** biscotto *m*; ~**inis** di pasta; ~**uotas** sporco di pasta
- tešm||enīnga** dalle mammelle grosse (*di vacca*); ~**uó** mammella *f (di animali da latte)*
- tetà** 1. zia *f*; 2. *šnek.* signora *f*, donna *f*
- tėtė malon.** papà *m*, babbo *m*
- tetėnas** marito della zia, zio *m*
- tetervà** femmina dell'urogallo
- tėtervinas** *zool.* urogallo *m*, gallo cedrone, cedrone *m*
- tėtis malon.** papà *m*, babbo *m*
- tetraciklīnas** *farm.* tetraciclina *f*
- tėt||ukas**, ~**ūsis** *malon.* papà *m*, babbo *m*
- teutòn||ai** *dgs. istor.* teutoni *m pl*; ~**ų órdinas** ordine teutonico
- tėv||ai** *dgs.* 1. genitori *m pl*; *gyvėna sù savo ~ais* vive con i propri genitori; 2. (*protėviai*) progenitori *m pl*, antenati *m pl*
- tėv||as** 1. padre *m*; **šeimòs** ~**as** padre di famiglia; **senėlis iš ~o pūsės** nonno paterno; 2. *prk.* (*kūrėjas*) padre *m*, fondatore *m*, iniziatore *m*; **Šventasis** ~**as** Santo Padre, papa *m*; **dvāsios (dvāsiskasis)** ~**as** prete *m*; **krikšto** ~**as** padrino *m*
- tėvavaldýstė** *žr.* patriarchātas
- tėvāvardis** nome del padre, patronimico *m*
- tėvažud||ys**, -**ė** parricida *m, f*; ~**ýstė** parricidio *m*
- tėvynāinis**, -**ė** connazionale *m, f*; compatriot(t)a *m, f*
- tėvyn||ė** patria *f*; **grįžti į ~ę** tornare in patria, rim-patriare *E*; ~**iėtis**, -**ė** *žr.* tėvynāinis; ~**inis** nazionale, patrio
- tėv||inis** paterno; ~**ýstė** paternità *f*; *teis.:* **nustatýti ~ýstę** presumere la paternità

tévišk||ai *prv.* da padre, paternamente; ~as pater-
no; ~i *patarimai* consigli paterni; ~ė casa pater-
na, paese natio, luogo di nascita, patria *f*
tėvon||ijà *istor.* patrimonio *m*, bene ereditario; ~iš
psn. possidente ereditario; ~ystė eredità *f*
tėvukas 1. *mžb.* papà *m*, babbo *m*; 2. *malon.* nonno *m*
tėz||ė tesi *f*; *pranešimo* ~ės tesi di una conferenza
tėžinti bagnare *A*
tėžti 1. bagnarsi, immollarsi; 2. *prk.* (*glebti*) infiac-
chirsi
tibetiētis, -ė tibetano *m* (*f*-a)
1 tycja intenzione *f*, propòsito *m*, premeditazione *f*
2 tycja *prv.* 1. di propòsito, intenzionalmente, appo-
sitamente, apposta; *t. taip pasakė* l'ha detto ap-
posta; 2. (*juokais*) per scherzo, per far ridere
tycja *prv.* premeditato, intenzionale, fatto di propò-
sito; *t. nužūdytas* omicidio premeditato
tycja||jimas *derisio* *f*, scherno *m*,
burla *f*
tycja||is (*is*) *prv.* *žr.* 2 tycja
tycja||tis beffarsi, burlarsi, farsi scherno (*di qc. o di*
qc.); deridere *A*, canzonare *A*, prèndere in giro
qc.; *jis iš visko ~jasi* si burla di tutto
tiek *prv.* tanto, talmente, molto, così; *pō t. laiko*
dopo tanto tempo; *t. kartų tau sakiau* te l'ho detto
tante volte; *užteks t.* basta così; *t. čia tōs naudōs* è
di poca utilità; *♦ t. pat* altrettanto; *vis t.* fa lo
stesso, poco importa; *t. tō* lasciamo pèrdere, va
bene così; *šiek t.* un po', non molto
tiek||ėjas, -a fornitore *m* (*f*-trice); ~ybė (data)
quantità *f*; ~iklis *tech.* alimentatore *m*; ~imas 1.
fornitura *f*, rifornimento *m*, approvvigionamento
m; *giūklų ~imas* fornitura di armi; *tėchninės*
pagalbos ~imas assistenza tecnica; 2. erogazione
f, distribuzione *f*; *dujų ~imas* erogazione del gas
tiēk||ti 1. (ri)fornire *A*, provvedere *A*, approvvig-
ionare *A*, procurare *A*; ~ti *žaliavas* fornire
materie prime; 2. (*vandenį, dujas, elektrą*) ero-
gare *A*, distribuire *A*; 3. (*pagalbą*) prestare assis-
tenza, soccorso, aiuto; 4. (*gaminti*) preparare *A*,
fare *A*; 5. *tech.* alimentare *A*; ~tis acquistare *A*,
comperare *A*; ~tūvas *tech.* alimentatore *m*
tiēs *prl.* (*su įnag.*) 1. (*šalia*) presso a, accanto a, vi-
cino a, nei dintorni; *t. langu* accanto alla finestra;
2. (*virš*) su, sopra; *t. mūsų galvomis* sopra di noi
1 ties||à verità *f*, vero *m*; *taif tikrą ~à* è la pura
verità; *tiēsą sakant* a dire il vero; *iš ~ų* in verità,
veramente, davvero
2 ties||jterpt. tra l'altro

tiesė *mat.* retta *f*
tiesėti raddrizzarsi, diventare (più) diritto
tiesiaėgis rettilineo, diretto
tiēsiai *prv.* 1. diritto, ritto; *t. stovėti* stare ritto; 2.
direttamente, in modo diretto; *einu t. į namus*
vado direttamente a casa; *gėrti t. iš butelio* bere a
garganella; 3. *prk.* chiaramente, francamente;
pasakyti t. į akis dire chiaro e tondo
tiesiakampis rettangolare, ortogonale
tiesiasparniai *dgs. zool.* ortotteri *m pl*
tiesyba (*kelių*) costruzione di strade
ties||yklė *tech.* livella *f*; ~iklis filo a piombo, pèn-
dolo *m*
tiesimas 1. (*kelio*) costruzione *f*; 2. (*kabelio*) condu-
zione *f*
tiēsinimas raddrizzamento *m*
tiesinis rettilineo, diretto
tiēsinti raddrizzare *A*
tiesiog *prv.* 1. diritto, dritto; *eik vis t.* vai sempre
dritto; 2. direttamente, senza tràmiti; 3. proprio,
addirittura; *tavo elgesys manė t. stėbina* il tuo
comportamento mi stupisce proprio; ~iai *prv.* *žr.*
tiesiog 1; ~inis diretto, immediato; ~inė *trans-*
liacija trasmissione in diretta; ~ine *prasmė* nel
senso proprio della parola; *♦ lingv.*: ~inė *kalbā*
discorso diretto
tiesioji *mat.* retta *f*
tiēs||is rettitudine *f*; ~lė *tech.* metro a nastro, rotel-
la mètrica
tiesmukai *prv.* francamente, chiaramente; *t. kalbėti*
parlar chiaro e netto, dire chiaro e tondo
tiēsmukas 1. diritto, retto; 2. *prk.* schietto, franco,
leale
tiēs||ti 1. raddrizzare *A*; 2. (s)tèndere *A*, distèndere
A, allungare *A*; ~ti *paklodes* distèndere le len-
zuola; ~ti *ranką* tendere la mano; ~k *kójas* sten-
di le gambe; ~ti *kāklą* allungare il collo; 3. co-
struire *A*; installare *A*, condurre *A*; ~ti *dujās* in-
stallare il gas; ~tis 1. (*tęstis*) distèndersi, (e)stèn-
dersi, dilatarsi; *slėnis ~iasi iki jūros* la pianura si
stende sino al mare; 2. (*augti*) allungarsi, crė-
scere *E*; 3. *šnek.* (*virsti*) cadere di schianto
ties||umà linea retta, dirittura *f*; ~umas 1. retti-
tudinė *f*; 2. *prk.* franchezza *f*, sincerità *f* ~ūs 1.
diritto, dritto, retto; ~ūs *kėlias* strada diritta; 2.
prk. (*teisingas*) retto, onesto, leale
tiėlis *tech.* crogiolo *m*
tiėr||as tigre *f*; ~enà pelle di tigre; ~iukas tigrotto
m, tigretta *f*

tījūnas *istor.* sorvegliante *m*, guardiano *m*
tīk 1. *dll.* solo, solamente, soltanto; *vālgō t. dūonq* mangia solo pane; *norēcīau t. pamatýti* vorrei soltanto vedere; 2. *dll.* (*pabrēžimui, ppr. neverčīama*): *kō t. panorēsi* qualsiasi cosa tu voglia; *kuř t. eīsi* dovunque andrài; *kād t. nelyty* purchè non piova; *kaip t. laikū* giusto in tempo, proprio al momento buono; *kā t.* appena, or ora, proprio adesso; 3. *jng.* solo (che), ma, pero; *eik, t. greītai* vai, ma in fretta; 4. *prv.* appena, a malapena, solo un poco; *t. laikēsi aņt kōjū* si teneva in piedi a malapena; *t. t. mātosi* ci si vede appena
tikējim || *as* fede *f*; fiducia *f*; credo *m inv*; convinzione *f*; *kriksčionij ~as* fede (religione) cristiana; *~o lāisvė* libertà di coscienza, libertà religiosa; *~as ateitiml* fede nell'avvenire; *prarāsti ~q saviml* pèrdere la fiducia in sé; *~asis* aspettativa *f*, speranza *f*
tīkēs, -*usi* atto, abile, valente, destro; *niēkam t. žmogūs* uomo dappoco
tikē || *ti* credere *A*, avere fede; *Diėvq ~ti* credere in Dio; *sāvō akiml nētikiu* non credo ai miei occhi; *~tinās* credibile, attendibile, plausibile; *suņkiai ~tina žiniā* notizia poco credibile; *~tis* sperare *A*, aver fiducia; aspettare *A*; *~josi pasveikti* sperava di guarire; *tō iř būvo gālīma ~tis* c'era d'aspettarselo
tikyb || *a* religione *f*, professione di fede; *~os dėstymas* insegnamento della religione; *~inis* religioso; *~iniai rāštai* scritti religiosi
tikim || *as* verosimile, credibile, probabile; *~ūmas* credibilità *f*; *~ybė* probabilità *f*; *mat.:* *~ybių teōrija* calcolo delle probabilità
tikin || *imas* assicurazione *f*; *~ti* assicurare *A*, far credere; *jls manė ~o, kād niēko neatsitiks* mi assicurava che non sarebbe accaduto nulla
týkinti andare di soppiatto, avvicinarsi pian piano, camminare furtivamente
tikintýsis, **tikinčioji** credente *m, f*
týk || *oti* appostare *A*, star in agguato; *katė ~o pelėš* il gatto apposta un topo
tikraĩ *prv.* 1. veramente, davvero, in verità; *t. graži knyga* un libro veramente bello; *t. sākant* a dir la verità; 2. realmente, effettivamente, sul serio; *t. įvykę dalykai* fatti realmente accaduti
tikr || *as* 1. vero, autēntico, puro, genuino; *~as draugas* vero amico; *~as auksas* oro puro; *~as pārašas* firma autēntica; 2. reale, effettivo, concreto; *~as atsitikimas* fatto reale; 3. sicuro, con-

vinto, certo; *esū ~as, kād sugėbėsiu* sono certo di riuscire; *iš ~ų šaltinių* da fonti sicure; 4. sincero, franco, schietto; *~i žodžiai* parole sincere; *◇ ~asis narýs* membro effettivo; *kar.:* *~oji tarnýba* servizio permanente effettivo; *tām ~as* appòsito, speciale

tikr || *enybė*, *~ybė* realtà *f*, cosa vera; *~iausiai modal.* probabilmente, forse

tikrinimas controllo *m*, ispezione *f*, verifica *f*, prova *f*, esame *m*; *bilietų t.* controllo dei biglietti; *sveikatos t.* visita mèdica

tikrinis proprio; *gram.:* *t. daiktāvardis* nome proprio

tikrin || *ti* 1. controllare *A*, verificare *A*, esaminare *A*, riscontrare *A*; *~ti sąskaitą* verificare un conto; *~ti dokumentus* controllare i documenti; *~ti mokinių žiniās* interrogare gli studenti; *~tojas*, -*a* verificatore *m* (*f*-trice), controllore *m*

tikrov || *ė* realtà *f*; *svajonė tāpo ~e* il sogno è divenuto realtà; *~inis*, *~iškas* reale, vero, verosimile, concreto; *~iškas pāsakojimas* racconto verosimile; *~iškūmas* verosimiglianza *f*

tikrūmas verità *f*; autenticità *f*, giustezza *f*; *faktų t.* verità dei fatti

tiks || *ėnti*, *~ėti* ticchettare *A*, fare tic tac

tiksl || *as* fine *m*, scopo *m*, obiettivo *m*; *siėkti ~o* mirare a uno scopo; *pasiekti sāvō ~q* raggiungere il proprio obiettivo; *kuriām ~ui tai darai?* a che scopo fai ciò?

tikslėti diventare più preciso, accertarsi

tiksliai *prv.* esattamente, con precisione, precisamente, puntualmente

tiksling || *ai* *prv.* in modo conveniente; *~as* conveniente, utile, vantaggioso, opportuno; *~ūmas* convenienza *f*, opportunità *f*

tikslinis a scopo determinato

tiksl || *inti* precisare *A*, specificare *A*, particolareggiare *A*; *~ūmas* precisione *f*, esattezza *f*, fedeltà *f*; *laikrodžio ~ūmas* precisione di un orologio; *vertimo ~ūmas* esattezza di una traduzione; *~ūs* esatto, preciso, giusto, fedele; *~ūs laikas* ora esatta; *~ūs šūvis* tiro preciso; *~ieji mōkslai* scienze esatte

tikšėti gocciolare *E/A*, cadere a gocce

tikšti gocciolare *E/A*, uscire a spruzzi (a schizzi);

prādeda t. smūkus lietūs si mette a piovigginare

tiktaĩ 1. *dll.* solo, solamente, soltanto; *āš t. viėnq obuolį suvālgiau* ho mangiato una mela sola; 2. *jng.* (*ppr. samplaikose*): *nė t., bėt iř* non solo ma anche

tik||ti 1. essere adatto, servire A, andar bene; *šitas vadovėlis ~s ir mokyklooms* questo manuale servirà anche per le scuole; 2. convenire E, addirsi, adattarsi, star bene; *tóks elgesys tau netinka* questo comportamento non ti si addice; *ar man tinka ši kepurė?* mi sta bene questo cappello?; 3. piacere E, godere A; *jám ~o tą mergaitę* gli piaceva quella ragazza; *daryk ką tinkamas* fai quello che vuoi

tįkti calmarsi, placarsi, mitigarsi

tik||tis accadere E, capitare E, succedere E; *kàs gi ~osi?* che cosa è successo?

tyk||umas quiete *f*, pace *f*, tranquillità *f*; ~ūs 1. quieto, calmo, tranquillo, sereno; ~ūs *oras* aria calma; 2. (*nekalbus*) silenzioso, taciturno

tylā silenzio *m*, quiete *f*, pace *f*; *trikdyti tylą* disturbare la quiete, rompere il silenzio; *kapū t.* silenzio di tomba

tildė *lingv.* tilde *m/f*

tildyti esigere il silenzio, calmare A, placare A; zittire A

tyl||ėnis, -ė persona taciturna; ~ėti tacere A, star zitto, fare (restare in) silenzio; *daugiaū netylésiu* non tacerò più; ~ėk! taci! stai zitto!; ~ėdamas *dirbo toliau* continuava a lavorare in silenzio; ~ėjo *dantis sukandęs* teneva la bocca chiusa; *týli kaip žuvis* è muto come un pesce

týl||iai *prv.* 1. piano, sottovoce; ~iaū *kalbėk* parla più piano; 2. (*nepastebimai*) di soppiatto, in sordina

tylųbė silenziosità *f*

tilindžiūoti *šnek.* tintinnare E/A

tylōm(īs) *prv.* in silenzio; pian piano, adagio; di soppiatto, sottovoce; *t. nulėisti* passare sotto silenzio; *t. kalbėti* parlare sottovoce

tįlpti entrare E, stare E, essere contenuto; *kibirė telpa dėšimt litrų* nel secchio ci stanno dieci litri; *netilps viskas į lagaminą* nella valigia non entrerà tutto

tiltas (*iv. reikšmės*) ponte *m*; *geležinkelio t.* ponte ferroviario; *pakeliamasis t.* ponte levatoio; *priekinis mašinos t.* ponte anteriore di un'auto

tįlti placarsi, calmarsi, tranquillizzarsi; *vėjas tylā* il vento si sta placando

tįltin||inkas, -ė costruttore (o guardiano) dei ponti; ~is a ponte; ~is *krautūvas* gru a ponte

tyl||umà silenzio *m*, pace *f*, quiete *f*; *naktiės ~umà* silenzio della notte; ~umas silenziosità *f*; l'essere taciturno; ~ūs 1. piano, basso, sommessso; ~ūs

balsas voce bassa; ~ūs *verksmas* pianto sommessso; 2. silenzioso, calmo, quieto; ~ūs *kaimėlis* paesino quieto; 3. muto, tático; ~ūs *susitarimas* accordo tático; ~ūs *skausmas* dolore muto; 4. (*nekalbus*) taciturno, zitto, di poche parole; ~utėlis zitto zitto, cheto cheto, quatto quatto

tilvėk||ai *dgs. zool.* scolopàcidi *m pl*; ~as *zool.* tringa *f*; *krantinis* ~as piro-piro *m*

tiž||ti bagnarsi, inzupparsi; ~ūs bagnato, zuppo

tymai *dgs. med.* morbillo *m*

tým||as marocchino *m*; ~inis di marocchino

tįmpa 1. cordino elastico; 2. fionda *f*

tįmpānas *muz.* timpano *m*

tįmpčioti tirare A, tendere A (*ogni tanto*)

tįmpinėti, **tįmpinti** *šnek.* camminare pian pianino

tįmps||ėti *žr.* tįmpčioti; ~óti *šnek.* poltrire A, oziare A

tįmptelėti dare una tirata

tingė||jimas pigrizia *f*, poltroneria *f*, indolenza *f*; ~ti essere pigro, indolente; fare il poltrone; *jįs tįngi mokyti* è pigro nello studio

tįngiai *prv.* pigramente, svogliatamente, con pigrizia

tingin||iáuti poltrire A, oziare A, stare in ozio; *visą dieną ~iauja* sta in ozio tutto il giorno; ~iávimas poltroneria *f*, ozio *m*

1 **tinginys** (*tingėjimas*) pigrizia *f*, indolenza *f*; poltroneria *f*; *tinginį iš kō išvaryti* scuotere qc. dalla sua indolenza

2 **tingin||ys**, -ė persona pigra, poltrone *m (f -a)*, fannullone *m (f -a)*; *~iū pantis* grande pigrone

3 **tinginys** *zool.* bradipo *m*

tinginystė pigrizia *f*, poltroneria *f*, indolenza *f*

tįnginti impigrire A, impoltronire A

tįngis *žr.* tingėjimas

tįng||ti impigrirsi, impoltronirsi, darsi all'ozio; ~ulys pigrizia *f*, indolenza *f*; fiacchezza *f*, svogliatezza *f*; *nusikratyti ~ulio* scuotersi dall'indolenza; ~ulio *apimtas* preso dalla svogliatezza; ~ūs pigro, svogliato, infingardo, indolente

tinimas, **tynis** il gonfiarsi, gonfiezza *f*

tįnkam||ai *prv.* nel modo dovuto, in modo conveniente, come si deve, adeguatamente; ~ai *rengtis* vestirsi in modo conveniente; ~as atto, idóneo, adatto, appropriato, conveniente; ~as *mókslams* atto agli studi; ~as *karinei tarnybai* idóneo al servizio militare; *nerásti ~ų žodžių* non trovare le parole adeguate

tįnk||as intónaco *m*; ~ávimas intonacatura *f*

tinklaĩnė anat. retina *f*; ~is zool. reticolo *m*
tiñklapis spec. sito internet
tiñklas 1. (žuvims) rete *f*; *mėsti, traukti* ~q gettare, tirare la rete; ~o *akys* maglie di una rete; 2. (paukščiams) tramaglio *m*, ragna *f*; 3. spec. rete *f*; *kelių* ~as rete stradale; *prekybės* ~as rete di vendita; 4. (pinklės) trappola *f*, insidia *f*
tinklaspañniai dgs. zool. neuròtteri *m pl*
tinklėlis 1. (plaukams) retina *f*; 2. (pirkiniams) rete per la spesa; 3. (drugeliams gaudyti) acchiappafarfalla *m inv*
tiñklininkas, -ė sport. pallavolista *m, f*
1 tinklinis dkt. sport. pallavolo *f*
2 tinklinis, tiñkliškas bdv. reticolato, reticolare, retiforme
tinktūrā tintura *f*, soluzione *f*; *jodo t.* tintura di iodio
tinkuo||ti intonacare A, stuccare A; ~ti *sienas* intonacare le pareti; ~tojas, -a intonacatore *m*, stuccatore *m*
1 tinti 1. (plakti dalgį) battere una falce; 2. (mušti) prendere a botte, picchiare A
2 tin||ti gonfiarsi, dilatarsi; *kója* ~sta la gamba si sta gonfiando
tintūvas battifalce *m inv*
tip||as 1. tipo *m*, modello *m*, esempio *m*; *spòrtinio* ~o *švařkas* giacca di tipo sportivo; 2. zool., bot. tipo *m*, specie *f*; 3. šnek. tipo *m*; *nā iř* ~as! guarda che tipo!
tip||ėnti, ~inėti šnek. camminare a piccoli passi (o in punta di piedi)
tiping||as tipico, caratteristico; ~i *póžymiai* segni tipici
tip||inis tipico, tipo *inv*, modello *inv*; ~inė *ligóninė* ospedale modello; ~iškas tipico, esemplare, ordinario; ~iškas *pavyzdys* esempio tipico; ~iškūmas tipicità *f*
tipiz||aciąja, ~āvimas tipizzazione *f*; ~uoti tipizzare A
tipogrāf||as 1. tech. compositore *m*; 2. tipògrafo *m*; ~ija tipografia *f*, stamperia *f*
tipològ||ija tipologia *f*; ~inis tipològico
tiradā tirata *f*, sprolòquio *m*
tiras tiro a segno, sala di tiro al bersaglio
tyr||ai dgs. deserto *m*; *bařsas* ~uose la voce di uno che grida nel deserto
1 tyras dkt. palude *f*, acquitrino *m*
2 tyras bdv. 1. deserto, vuoto, disabitato; *t. laũkas* campo deserto; 2. pulito, puro, limpido, chiaro; *t.*

oras aria pura; 3. *prk.* sincero, genuino, schietto; *t. jaũsmas* sentimento genuino
tirāž||as 1. tiratura *f*; *dideliu* ~u *iřėnantis laikraštis* giornale ad alta tiratura; 2. (lořimas) estrazione *f*; ~uoti tirare copie per mezzo della stampa
tyrė 1. pappa *f*; poltiglia *f*; 2. polpa *f*; passata *f*, passato *m*; *pomidorų t.* passata di pomodoro
tyr||ėjas, -a žr. tyrinėtojas; ~imas 1. ricerca *f*, studio *m*; indagine *f*, inchiesta *f*; *kalbės* ~imas studio sulla lingua; *branduoliniis* ~imas ricerca nucleare; *riñkos* ~imas indagine di mercato; 2. anālisi *f*, esame *m*; *kraũjo* ~imas esame del sangue
tyrinė||jimas 1. ricerca *f*, indagine sistematica; *mókslinis* ~jimas ricerca scientifica; 2. esplorazione *f*, spedizione *f*; *kósmoso* ~jimai esplorazioni spaziali; ~ti indagare A, ricercare A, studiare A, esaminare A, investigare A, esplorare A; ~ti *žmogų* studiare l'uomo; ~ti *gamtós rėiřkinius* investigare i fenòmeni della natura; ~ti *nežinomą krāštą* esplorare un paese sconosciuto; ~tojas, -a ricercatore *m* (*f-trice*), investigatore *m* (*f-trice*), esploratore *m* (*f-trice*), studioso *m* (*f-a*); *gamtós* ~tojas naturalista *m, f*
týrinti purificare A, raffinare A
týrlaukis deserto *m*, landa *f*, terreno incolto
tiřl||inti, ~iúoti menk. strimpellare A, suonare alla meglio
tirōn||as tiranno *m*; *prk.:* *elģiasi kaip* ~as si comporta da tiranno; ~ijā tirannia *f*; ~iškas tirān- nico, dispòtico, prepotente
tiřpalas soluzione *f*; *prisótintas t.* soluzione satura
tiřpd||ymas fusione *f*, fonditura *f*, colatura *f*; ~inti, ~yti 1. fòndere A, strùggere A; *vāřką* ~yti fòndere la cera; 2. far sciògliere, liquefare A; *sáulė* ~o *sniėgą* il sole fa sciògliere la neve
tirp||iklis solvente *m*; ~imas 1. scioglimento *m*; fusione *f*; 2. dissoluzione *f*
tirpinys chem. sostanza solubile (o sciolta)
tirpln||ti fòndere A, sciògliere A, strùggere A, liquefare A; *cũkrų* ~ti sciògliere lo zùcchero; ~ti *metalūs* fòndere i metalli; *kėtaus* ~amoji *krósnis* forno fusòrio; ~tūvas fusiera *f*
tirp||yti žr. tirpinti
tiřp||smas scioglimento *m*; ~ti 1. fòndersi, sciògliersi, strùggersi, liquefarsi; *sáulėje* ~sta *sniėgas* la neve si fonde al sole; *burnojė* ~sta si scioglie in bocca; 2. *prk.* (*nykti*) svanire E, diminuire E; pėrdersi; 3. (*stingti*) intorpidirsi, indolenzirsi; *rankā* ~sta si intorpidisce il braccio; ~ulys intor-

pidimento *m*, indolenzimento *m*; ~ūmas *chem.* solubilità *f*; ~ūs 1. solubile; ~iōji *kavà* caffè solubile 2. fondibile, fusibile
tirščiai *dgs.* sedimento *m*, depòsito *m*, fondo *m*; *vyno t.* depòsito del vino; *kavòs t.* fondi di caffè
tirštaĩ *prv.* densamente; fittamente; *t. gyvėnamas rajonas* quartiere densamente popolato
tiršt̃||as 1. denso, fitto, folto, spesso; ~as *rūkas* nebbia fitta; ~i *klijaĩ* colla densa; ~à *žolė* erba folta; 2. (*gausus*) abbondante, numeroso, popolato; 3. *prk.* (*apie spalvas*) denso, carico, intenso
tirštė||jimas addensamento *m*, condensamento *m*; ~ti 1. condensarsi, addensarsi, infittirsi, infoltirsi; *rūkas ~ja* la nebbia si addensa (infittisce)
tirštĩ||klis *chem.* condensante *m*; ~mai *dgs.* žr. *tirščiai*
tirštỹm̃||ė calca *f*, ressa *f*; *pačiojė žmonių ~ėje* nel bel mezzo della calca
tirštĩñ||ti 1. condensare A, addensare A, infittire A; 2. *prk.* caricare A, esagerare A; *spalvās ~ti* caricare le tinte; ~tūvas *tech.* condensatore *m*
tiršt̃||is, ~ūmas densità *f*; condensato *m*; ~ókas piuttosto denso; ~umà žr. *tirštỹmė*
tirt̃||ėjimas, ~esỹs tremore *m*, trepidazione *f*; vibrazione *f*; ~ėti trepidare A, tremare A, vibrare A; *nuò šalčio ~ėti* tremare di freddo
tirti 1. indagare A, investigare A; *t. neláimės priežastis* indagare sulle cause di un incidente; 2. esaminare A, analizzare A, studiare A; *t. ligonį* esaminare un malato
tirtulỹs tremore *m*, trepidazione *f*
tyrũ||liai *dgs.* distese acquitrinose; ~mà deserto *m*; steppa *f*
tyrũmas purezza *f*, purità *f*; schiettezza *f*; *síelos t.* purezza d'animo
tĩs||à estensione *f*; ~ėti estendersi, distendersi
tĩsinti *šnek.* 1. strascicare le gambe; 2. trascinare A, portare con fatica
tĩsia *b.*, **tĩslỹs**, -ė spilungone *m* (*f-a*)
tĩsiũs estendibile, elastico; viscoso
tĩsoti estendersi, distendersi, allargarsi
tỹsoti giacere disteso, stare sdraiato
tĩstelė||ti 1. dare una tirata, tirare A; *jĩs ~jo mán už skveřno* mi tirò per il lembo; 2. (*paũgėti*) allungarsi, crescere un po'
tĩst̃||i 1. essere elastico; tendersi; *gumà geraĩ ~a* la gomma si tende facilmente; 2. (*ilgėti*) allungarsi, prolungarsi; 3. *prk.* (*augti*) crescere E
i titānas *chem.* titanio *m*

2 titān||as *mit.* titano *m*; ~iškas titànico, gigantesco
tĩtnag||as 1. selce *f*, pietra focaia; 2. *prk.* (*šykštuolis*) spilorcio *m*; ~lnis di selce
tĩtr̃||as 1. sottotitolo *m*, didascalia *f*; 2. *chem.* titolo *m*; ~uoti *chem.* titolare A
tĩtul||as titolo *m*; *grāfo ~as* titolo di conte; *suteĩkti ~q* conferire un titolo; ~lnis 1. titolato, nobile; 2. (*antraštinis*): ~lnis *pùslapis* frontespizio *m*; ~uotas žr. *titulĩnis* 1; ~uoti titolare A, dare un titolo
tiũlis tulle *m*
tiurbānas turbante *m*
tyvuliũoti (e)stendersi, distendersi (*di acque*)
tĩž̃||ė fanghiglia *f*, poltiglia *f*; ~inti 1. bagnare A, inzuppare A; 2. *prk.* (*silpninti*) infiacchire A, indebolire A; ~ti 1. bagnarsi, inzupparsi; 2. (*tirpti*) sciogliersi, fondersi; 3. *prk.* (*glebti*) infiacchirsi, infrollirsi; ~ūs 1. bagnato, inzuppato, intriso d'acqua; 2. *prk.* (*apie žmogų*) molle, fiacco, débole
tobulaĩ *prv.* perfettamente, a (alla) perfezione; *t. atlikas dárbas* lavoro eseguito a perfezione
tóbul||as perfetto, ideale; ~ėjimas perfezionamento *m*; ~ėti perfezionarsi, affinarsi, migliorare E/A, progredire E/A; ~ybė perfezione *f*; *slekti ~ybės* tendere alla perfezione; ~inimas(is) perfezionamento *m*; ~inimosi *kùrsai* corso di perfezionamento; ~inti perfezionare A, affinare A; ~inti *stilių* affinare lo stile; *sngř.*: ~intis *kalbų srityjė* perfezionarsi nello studio delle lingue; ~ūmas perfezione *f*; ~umo *viršũnė* colmo della perfezione
todėl *prv.* perciò, per questo, per questa ragione
togà toga *f*
tók||s, -ià *parod. įv.* 1. tale; ~ios *kalbos mán nepa-tiinka* tali discorsi non mi piacciono; *kóks kláusi-mas, ~s atsākymas* quale è domanda, tale è la risposta; 2. (*pabrėžiant*) così; tanto; che; *buvaũ ~s laimingas!* ero così felice!; ~ià *ramybė!* che pace!; ◇ ~iu *būdũ* in tal (in questo) modo; ~iu *átveju* in tal caso; *šnek.* ~ios *tokėlės* ecco come stanno le cose; *toks pát, tokia pát* tale... quale; uguale
toksikológija *med.* tossicologia *f*
toksinas *biol.* tossina *f*
tòksiškas tòssico
tól, tólei *prv.* fino a che, finchè non, fintanto che, fino al momento in cui; *láuksiu tól, kól sugrįši* aspetterò finchè tu (non) sia tornato

tolėliau *prv.* un po' più avanti

tolerán||cija 1. tolleranza *f*, sopportazione *f*, indulgenza *f*; 2. *tech.* tolleranza *f*; ~**tiškai** *prv.* con tolleranza; ~**tiškas** tollerante; ~**tiškumas** tollerabilità *f*

toler||āvimas tolleranza *f*; ~**uoti** tollerare *A*, sopportare *A*; accettare *A*, rispettare *A*; ~**uoti kitų nuomonę** tollerare le opinioni altrui; **jūs netoleruoja šito vaisto** è intollerante verso questo farmaco

tolėsn||is 1. (*vietos atžvilgiu*) più lontano, più in là; 2. (*laiko atžvilgiu*) successivo, ulteriore, seguente; ~**i tyrinėjimai** ricerche ulteriori

tol||prv. lontano, distante; **t. eiti** andare lontano; **iš t.** da lontano; **t. nuò centro** distante dal centro; ◇ **t. gražū** (*anaiptol*) tutt'altro che

toliarėg||is 1. *med.* presbite; 2. *prk.* di vista lunga, previdente, lungimirante; ~**ystė med.** presbiopia *f*; ~**iškas** lungimirante, previdente; ~**iškas politikas** politico lungimirante; ~**iškūmas** lungimiranza *f*, previdenza *f*

toliašaūdis a lunga gittata, a grande portata

toliaū *prv.* 1. (*paskui*) dopo, poi, in séguito; ◇ **t. kàs?** e poi?, e allora?, e con ciò?; 2. (*tesiant, kas pradėta*) continuare *E/A*, andare avanti; **pasakok t.** continua, vai avanti, procedi nel racconto; **skaitykite t.** continuate a leggere; ◇ **iš t. taip t.** e così via, eccetera

tolybė lontananza *f*; **tokia t.!** è così lontano!

tolýd||inis ininterrotto, continuo, incessante, inarrestabile; ~**umas** continuità *f*, permanenza *f*; ~**us** continuo, permanente, incessante

tolýdž||iai, ~io *prv.* continuamente, incessantemente, ininterrottamente

tolfese *prv.* lontano, distante

tolýg||iai *prv.* in modo uguale, uniformemente; ~**iai tēpti dažūs** stendere la vernice uniformemente; ~**ybė** uguaglianza *f*, parità *f*; ~**ybės ženklas** segno di uguaglianza

tolýg||inis uniforme, regolare; ~**inis judėjimas** moto uniforme; ~**inti** uniformare *A*, rendere regolare; ~**umas** uniformità *f*, regolarità *f*; ~**us** 1. uniforme, regolare; 2. uguale, simile; stesso, pari; **padalinti į ~ias dalis** dividere in parti uguali; ~**aūs plėčio** della stessa larghezza; **taĩ ~u įžeidimui** ciò equivale a un'offesa

tolimal(s) *prv.* lontano, a distanza

tólim||as lontano, distante; remoto; ~**as kėlias** viaggio lontano; ~**i laikai** tempi remoti; ~**i gimi-**

naičiai parenti lontani; ◇ ~**ieji Rytai** Estremo Oriente

tolimatis *tech.* telèmetro *m*

tol||ymė lontananza *f*; ~**yn** *prv.* (in) avanti, più lontano; **eik nuò jò ~yn** allontanati da lui, vai via; ~**yn** – **senyn** più si va avanti più s'invecchia

tólin||ti allontanare *A*, tenere distante; *sngv.*: ~**tis nuò namų** allontanarsi da casa; ~**tis** (*vengti*) evitare *A*, scansare *A*, sfuggire *A*; **visi nuò jò ~osi** tutti lo scansavano

1 **tól||is** (*tolumas*) lontananza *f*; **žiūrėti į ~į** guardare in lontananza; *sport.*: **šūolis į ~į** salto in lungo

2 **tòlis** *stat.* cartone catramato

tolókas piuttosto lontano

tolregýstė *žr.* **toliaregýstė**

tól||ti 1. allontanarsi, (di)staccarsi, (di)scostarsi; ~**ti nuò krašto** allontanarsi dalla riva; ~**ti nuò tradicijų** discostarsi dalle tradizioni; ~**umà**, ~**umas** lontananza *f*, distanza *f*; ~**us** lontano, distante

tòm||as tomo *m*, volume *m*; **dviejų ~ų veikalas** opera in due volumi

tonà tonnellata *f*

tòn||as (*iv. reikšmės*) tono *m*; **aukštas ~as** tono alto (acuto); **žemas ~as** tono basso (grave); **šviėsūs, tašūs ~ai** (*tapyboje*) toni chiari, cupi; **nekalbėk mán tókiu ~u** non parlarmi con questo tono; **taĩ laikoma geru ~u** è di buona educazione (è buon galatèo); ◇ ~**q duoti** dare il tono, costituire l'esempio

tonāžas tonnellaggio *m*

tòninis tónico; *lingv.*: **t. kištis** accento tónico

tonizuo||ti dare tono, tonificare *A*; ~**janti priemonė** rimedio tonificante

tónusas *med.* tono *m*; *prk.* attività vitale

tonzl||ė *anat.* tonsilla *f*; ~**ltas** *med.* tonsillite *f*

topāzas topazio *m*

topogrāf||as, -ė topògrafo *m* (*f*-a); ~**ija** topografia *f*; ~**inis** topografico

tòpolis *žr.* **túopa**

toponīm||as topònimo *m*; ~**ija** toponimia *f*; ~**ika** toponomastica *f*

tóptelėti venire in mente, passare per la testa, balenare *E*

toreadōras torero *m*, toreador *m* *inv*

tòris *chem.* torio *m*

tornādas *geogr.* tornado *m*

torpedà *kar.* torpèdine *f*; siluro *m*

torpèd||**inis** di, da torpèdine; silurante; ~**inis laīvas** torpediniera *f*; silurante *m*; ~**uōti** colpire con torpèdine, silurare *A*

toršēras lāmpada a stelo

tòrt||**as** torta *f*; **obuoliū** ~**as** torta di mele; ~**inis** di pasta dolce, pasticceria, con crema; ~**iniai pyragaičiai** pasticcini *m pl*, paste alla crema

tòst||**as** brindisi *m*; **pakēlti** ~**q ūž...** fare un brindisi, brindare *a...*

toš||**ēlē** *etnogr.* fistola *f*, siringa *f* (di corteccia); ~**iāuti** scortecciare *A*

tóš||**inis** di corteccia, di scorza; ~**is** corteccia *f*, scorza *f*; **lūpti bėrzo** ~**i** scortecciare una betulla

totālinis totale; integrale

totalitār||**inis** totalitaristico; ~**izmas** totalitarismo *m*

totēm||**as** totem *m inv*; ~**inis** totèmico; ~**izmas** totemismo *m*

totōrius, -**ē** *istor.* tàrtaro *m* (*f*-*a*)

trachėja *anat.* trachèa *f*

trachomà *med.* tracoma *m*

tradīci||**ja** tradizione *f*; **laikytis** ~**ju** attenersi alle tradizioni; ~**nis**, ~**škas** tradizionale; ~**škai** *prv.* tradizionalmente, secondo la tradizione

trafarèt||**as** 1. stampino *m*, sàgoma *f*; 2. *prk.* stereòtipo *m*, cliché *m inv*, luogo comune; ~**inis** 1. sagomato; fatto con stampino; 2. *prk.* stereotipato, banale, comune

tragėdi||**ja** tragėdia *f*; ~**nis** di (da) tragėdia, tràgico **trāgikas**, -**ē** 1. (*aktorius*) attore tràgico; 2. (*rašytojas*) tràgico *m* (*f*-*a*), tragediògrafo *m* (*f*-*a*)

tragik||**omėdija** tragicommedija *f*; ~**ōmiškas** tragicòmico

trāgišk||**ai** *prv.* tragicamente, in modo tràgico; ~**ai žūti** fare una fine tràgica, morire di morte violenta; ~**as** tràgico; triste, doloroso; ~**ūmas**, **tragizmas** tragicità *f*

trāinio||**ti** strofinare *A*; stropicciare *A*; ~**tis šnek.** bighellonare *A*, gironzolare *A*

trāiškan||**os** *dgs.* cispa *f*; ~**ótas** cisposo, pieno di cispa; ~**ótos ākys** occhi cisposi; ~**óti** essere cisposo

trāišky||**ti** 1. schiacciare *A*; pestare *A*; torchiare *A*; **rīšešutus** ~**ti** schiacciare le noci; ~**tūvas: grūdū** ~**tūvas** schiacciabiade *m inv*, frangibiade *m inv*; **alývų** ~**tūvas** torchio per le olive

trajektōrija traiettōria *f*; **kulkos** *t.* traiettōria di un proiettile

1 **trāk**||**as**, -**ē** *istor.* trace *m, f*; ~**ų kultūrà** civiltà dei traci

2 **trākas** (*miško aikštelė*) radura *f*; spiazzo *m*

trakšė||**ti** scoppiettare *A*, crepitare *A*, scricchiolare *A*; ~**amos dėgė málkos** la legna bruciava scoppiettando

trākštelė||**ti** fare trac, sentirsi un crac; ~**jo sausà šakà** si senti il crac di un ramo secco

trāktas 1. *psn.* strada maestra; 2. *anat.* tratto *m*, tubo *m*; **vīrškinimo** *t.* tubo digerente

traktātas trattato *m*

tràkti (*šėlti*) scatenarsi, sfrenarsi, infuriarsi

traktiėrius *psn.* trattoria con alloggio, locanda *f*

trāktor||**ininkas**, -**ē** trattorista *m, f*; ~**inis** trattivo; ~**istas**, -**ē** trattorista *m, f*; ~**ius** trattore *m*, trattrice *f*; **vīkšrinis** ~**ius** trattore cingolato (a cingoli); **rātinis** ~**ius** trattore gomato (a ruote)

traktūoti trattare *A*, discutere *A*

trāi||**as** (*tinklas*) sciàbica *f*, stràscico *m*; ~**eris** motopescheréccio a stràscico

tralialiūoti, **traliūoti** *šnek.* canticchiare allegramente

tralūoti pescare con stràscico, sciabicare *A*

trámdy||**mas** domatura *f*; placamento *m*; trattenimento *m*; ~**ti** 1. domare *A*, addestrare *A*, ammaestrare *A*; **liūūq** ~**ti** domare un leone; 2. ammansire *A*, sedare *A*, placare *A*; ~**ti sukilimq** sedare una rivolta; 3. trattenere *A*, frenare *A*; **āšaras, juōkq** ~**ti** trattenere le làcrime, il riso; ~**tojas**, -**a** domatore *m* (*f*-*trice*), ammaestratore *m* (*f*-*trice*)

tramplīnas *sport.* trampolino *m*

tramvāj||**us** tram *m*; **važiuoti** ~**umi** andare in tram; ~**aus linija** tranvia *f*

trānas 1. fuco *m*; 2. *prk.* fannullone *m*, mangiaùfo *m, f inv*

trandīs *žr.* kinivarpa

trañd||**ys** *dgs.* tarlatura *f*; ~**ytas** tarlato; ~**yti** tarlarsi

trank||**yti** 1. far sobbalzare, scuòtere *A*, scrollare *A*; 2. (*s*)battere *A*, bussare *A*; ~**yti kùmsčiaiis ī stālq** battere i pugni sul tàvolo; *sng.*: **ilgaī trañkėsi perkūnas** il tuono rimbombò a lungo; ~**ytis šnek.** (*bastytis*) bighellonare *A*, vagabondare *A*; ~**ūs** 1. (*kratus*) che fa sobbalzare; (*apie keliq*) accidentato; sassoso; 2. (*smarkus*) forte, rumoroso, fragoroso

trānsas *med.* trance *f inv*

transatlāntinis transatlàntico

transcendeñ||**cija** trascendenza *f*; ~**tinis** trascendente

transform||ācija, ~āvimas trasformazione *f*; ~ātorius *tech.* trasformatore *m*; ~ūoti trasformare A
transkrib||āvimas trascrizione *f*; ~ūoti trascrivere A
transkripcija 1. *lingv.* trascrizione *f*; *fonētine t.* trascrizione fonetica; 2. *muz.* adattamento *m*
transliā||cija, ~vimas 1. trasmissione *f*, propagazione *f*; 2. programma *m* (*radiofonico o televisivo*); *tiesioginė ~cija* diretta *f*
transliter||ācija, ~āvimas *lingv.* traslitterazione *f*; ~ūoti traslitterare A
transliuoti trasmēttere A, diffōndere A (*per mezzo della radio o della televisione*)
transmisija *tech.* trasmissione *f*, cambio *m*
transparāntas 1. trasparente *m*, cartellone *m*; 2. (*liniuotas lapas*) falsariga *f*
transplant||ācija, ~āvimas *med.* trapianto *m*; ~ūoti trapiantare A
transpōrt||as trasporto *m*, trasporti *m pl*; *geležinkelio, ōro ~as* trasporti ferroviari, aerei; *prėkių ~as* trasporto di merci; ~o *prīemonės* mezzi di trasporto; ~āvimas trasporto *m*; ~eris *tech.* trasportatore *m*, traslatore *m*; ~ininkas, -ė impiegato (impiegata) ai trasporti; operatore ferofilotranviario; ~inis da trasporto; ~inis *laivas* nave da trasporto; ~ūoti trasportare A; *netransportuojamas līgōnis* malato intrasportabile
transėj||a *kar.* trincēa *f*; ~inis di trincēa
tranzistorinis a transistor
tranzistorius 1. transistorore *m*, transistor *m*; 2. radio a transistor
tranzit||as trānsito *m*; ~inis di trānsito, di passaggio; ~inė *prėkė* merce di trānsito
trāpas *tech.* scala *f*; scalandrone *m*; (*lėktuvo*) scaletta *f*
trapėci||ja trapėzio *m*; ~nis trapezoidale
trap||ėti diventare (più) frāgile; ~ūmas 1. fragilità *f*; friabilità *f*; 2. *prk.* delicatezza *f*, gracilità *f*; ~ūs 1. frāgile, friabile, frolo; ~i *teslā* pasta frolla; ~i *uoliena* roccia friabile; 2. *prk.* (*nepastovus*) frāgile, caduco, tēnue; ~i *laimė* felicità frāgile; 3. *prk.* (*opus*) delicato, grācile, dēbole; ~ūs *vaikas* bambino grācile
tras||ā tracciato *m*; rotta *f*; linea *f*, percorso *m*; *ōro ~ā* rotta aerea; ~ūoti tracciare A, marcare A, picchettare A
traš||ā *ppr. dgs.* fertilizzante *m*, concime *m*; (*mėšlas*) letame *m*; *minerālinės trāšos* concimi minerali; ~ū *barstytuvas* spandiconcime *m inv*
trāškan||os, ~óti *žr.* trāiškan||os, ~óti

trašk||ėjimas, ~esys crepitio *m*, scoppiettio *m*; ~ėti 1. scricchiolare A, cricchiare A; *lėdas ~ėjo pō kōjomis* il ghiaccio scricchiolava sotto i piedi; 2. (*spragant degti*) crepitare A, scoppiettare A
trašk||inti fare crac; sgranocchiare A; ~inti *sausainius* sgranocchiare i biscotti; ~ūs 1. croccante, scricchiolante; ~ios *bulvytės* patatine croccanti; 2. scoppiettante, stridente; ~ūtis crostino *m*; bruschetta *f*
traš||ūmas fertilità *f*, ubertosità *f*; ~ūoti fertilizzare A, concimare A; ~ūs fērtile, uberoso; produttivo; grasso; ~i *žemė* terra fērtile, grassa
trat||ėjimas, ~esys 1. crepitio *m*, scoppiettio *m*; *šūvių ~esys* crepitio degli spari; 2. (*būgnų*) rullo *m*; ~ėti 1. scoppiettare A, crepitare A; 2. rullare A; 3. chiacchierare A
trātinti 1. (*šaudyti*) tirare A, sparare ininterrottamente; 2. (*daužyti*) spaccare A, battere A, colpire A; 3. (*valgyti*) mangiare rumorosamente, sgranocchiare A
trauk||ā 1. *fiz.* gravità *f*, attrazione *f*; *žemės ~ōs jėgā* forza di gravità; *gravitacinė ~ā* attrazione gravitazionale; 2. trazione *f*; trāino *m*; *kiškomoji ~ā* trāino animale; 3. (*pūtimas*) aspirazione d'aria, tiraggio *m*; ~ōs (*krosnyje*) *nėrā* manca il tiraggio, non tira; 4. (*potraukis*) inclinazione *f*, attitudine *f*
traūkas 1. (*pleistras*) cerotto *m*, garzetta *f*; 2. (*strypas*) archetto *m*; 3. *žr.* traūksmas
traukl||klis *žr.* kamščiatraukis; ~mas 1. tiro *m*, trascinamento *m*, strappo *m*; *viřvės ~mas* tiro della fune; 2. estrazione *f*; *mat.: šakniės ~mas* estrazione di radice; *būrtų ~mas* sortēggio *m*; 3. trazione *f*; trāino *m*; (*krosnies*) tiraggio *m*; 4. (*skersvėjis*) corrente d'aria; 5. (*paukščių judėjimas*) spostamento *m*, migrazione *f*; 6. (*potraukis*) inclinazione *f*, passione *f*; ~masis ritirata *f*, rinuncia *f*
traūk||ymas 1. tirata *f*, strappo *m*; 2. (*traukulys*) contrazione *f*; ~inėti *džn.* strappare A; tirare A
traukin||ys treno *m*; *keleivinis, prėkinis ~ys* treno passeggeri, treno merci; *greitasis ~ys* rapido *m*; ~iū *tvarkaraštis* orrario ferroviario
traukinti 1. (*pieną*) far bollire, scaldare A; 2. (*karvę*) mūngere in quantità minore
traukioti džn. tirare A; strappare A; *t. už rankovės* tirare per la manica
traūkis 1. tirata *f*, colpo *m*; *irklo t.* remata *f*; 2. (*skersvėjis*) corrente d'aria

traukyti 1. *džn.* tirare A; togliere A; *t. vinis iš sienos* togliere i chiodi dal muro; 2. strappare A, spezzare A; 3. stendere A, allungare A; restringere A; *pečiaiās t.* stringersi nelle spalle; scuotere, alzare le spalle; 4. avere le convulsioni, contrarsi
traukklapis 1. *bot.* piantaggine *f*; 2. impiastro *m*, garzetta medicata

trauklė *tech.* tirante *m*

trauklūs attraente, avvincente

traukomatis *tech.* gravimetro *m*

traukšmas corrente d'aria

trauk||ti 1. tirare A, trarre A, estrarre A, togliere A; *dañtį ~ti* estrarre un dente; *kardą iš makšties ~ti* trarre la spada dal fodero, sguainare la spada; 2. trascinare A, strascicare A, trainare A; (*bukšyrū*) rimorchiare A; *~ti rogės* trascinare la slitta; 3. aspirare A, assorbire A; *vandenį siurbliu ~ti* aspirare l'acqua con una pompa; 4. (*pūsti*) spirare A, soffiare A; *čià labai ~ia* qui c'è corrente d'aria; 5. attirare A, richiamare A, attrarre A; *priešingį poliai vlenas kltą ~ia* i poli opposti si attraggono; *~ti dėmesį* attirare l'attenzione; *manė ~ia prie miego* ho sonno; 6. (*įrašyti*) inserire A, mettere nell'elenco; 7. (*keliuoti*) spostarsi, muoversi; migrare E; *kuř ~i?* dove stai andando?; 8. (*padengti*) coprire A; *sngř.*: *~tis rūdimis* coprirsi di ruggine; 9. (*vilkinti*) ritardare A, indugiare A, tirare per le lunghe; *♦ atsakomybėn ~ti* citare in giudizio, chiamare in causa; *būrtus ~ti* tirare a sorte; *mat.: šaknį ~ti* estrarre la radice; *dūmą ~ti* fumare A; *~ti dainą* cantare A

trauktinė (specie di) liquore *m*

trauk||tis 1. *žr.* traukti 1, 8; 2. (*eiti atgal*) ritirarsi, indietreggiare E/A, arretrare E; *priešas ~iasi* il nemico si sta ritirando; *~is šalin!* togliti di mezzo!; 3. (*tęstis*) estendersi, (di)stendersi; *miškas ~iasi iki upės* il bosco si stende sino al fiume; 4. (*mažėti*) restringersi, contrarsi; *šita mēdžiaga ~iasi* questa stoffa si restringe; *ĩ kūprą ~tis* ingobbirsi

trauktū||kas cavatappi *m inv*; *~vas (keltuvas)* montacarichi *m inv*

traukui||ys *ppr.* *dgs.* spas(i)mo *m*, crampo *m*, contrazione *f*; *raumenių ~iaĩ* contrazioni muscolari

trauk||ūs che si stringe; *~ūtis* 1. *žr.* traukulys; 2. *žr.* traukklapis 1

traum||a trauma *m*; *~inis* traumatico; *~uoti* traumatizzare A, recare un trauma

trėčdalis terzo *m*, terza parte

trėčiādienis mercoledì *m*

trėčiaėilis terzo, in terzo luogo, al terzo posto; *prk.* di terz'ordine, insignificante

trėčiaķart *prv.* (per) la terza volta

trėčia||klāsis, -ė allievo (allieva) della terza classe; *~mėtis* di tre anni; *~rūšis* di terz'ordine, scadente

trėč||ias *klnt. sktv.* terzo; tre (*data, valanda*); *~iojė viėtoje* al terzo posto; *~ioji dukrā* la terza figlia; *~iā (valandā) popiėt* sono le tre di pomeriggio; *♦ ~iūjų teismas* arbitrato *m*, commissione arbitrale

trėčiaşyk *prv.* (per) la terza volta

trėčiōkas, -ė allievo (allieva) della terza elementare
trėdjunionai *dgs.* trade unions, associazioni sindacali

treigys, -ė animale (*domestico*) di tre anni

trėja *prv.* triplo; tre volte

trejaip *prv.* in tre modi

1 trėjet||as *kuop. sktv.* tre; *turėjo ~q vaikų* aveva tre figli

2 trėjet||as (*pažymys*) tre *m*; *turi ~q iš fizikos* ha tre in fisica

trejetuk||as *žr.* 2 trėjetas; *~ininkas*, -ė allievo (allieva) mediocre

trejĩ, **trėjos daug. sktv.** tre; *trėjos dūrys* tre porte; *♦ trėjos devynėris* liquore medicinale d'erbe

trejybė *bašn.* trinità *f*

trėjin||imas triplicazione *f*; *~ti* triplicare A

trėjop||ai *prv.* in tre modi; *~as* triplo, triplice, di tre tipi

trėkas *sport.* pista *f*; velòdromo *m*

trėkšėti, **trėkštelėti** *žr.* trakšėti, trākštelėti

trėkšti schiacciare A, pestare A; (*s*)prēmere A

trėkti 1. (*gadinti*) guastare A, danneggiare A; 2. (*teršti*) sporcare A, insudiciare A

trėl||ė *muz.* trillo *m*; *~iuoti* trillare A, eseguire un trillo

trėmpti pestare A, calpestare A, scalpiciare A; *t. žolę* calpestare l'erba

trėm||ti 1. deportare A, esiliare A, confinare A; 2. cacciar via, allontanare A; *~tinys*, -ė deportato *m* (*f*-a), confinato *m* (*f*-a), esiliato *m* (*f*-a); *Sibiro ~tiniaĩ* i deportati della Siberia; *~tis* deportazione *f*, esilio *m*; *gyvėnti ~tyjė* vivere in esilio

trėneris, -ė *sport.* allenatore *m* (*f*-trice)

trėningas tuta d'allenamento

treniruō||klis attrezzo d'allenamento (*da palestra*); *~tė* allenamento *m*; esercitazione *f*

trenirúoti || *ti* allenare A, esercitare A, addestrare A;
sng.: *jįs kasdien* ~*jasi* si allena tutti i giorni
treñk || *smas* rumore forte, boato *m*, rimbombo *m*,
 fragore *m*; ~*smingas* fragoroso, tonante, assor-
 dante; ~*ti* 1. colpire A, (s)battere A, urtare A;
žalbas ~*ė* *į mēdį* il fulmine colpi un albero; *dū-*
rimis ~*ti* sbattere la porta; ~*ti* *į aūsį* dare uno
 schiaffo; *sng.*: ~*ėsi* *į sieną* urtó contro un muro;
 2. (*sudundėti*) rimbombare A, risonare E/A, scop-
 piare E; 3. (*sviesti*) scagliare A, scaraventare A; 4.
 (*krėsti*) dare una scossa elettrica; 5. (*skleisti blogą*
kvapą) mandare un cattivo odore, puzzare A;
 ~*tis* 1. žr. *treñkti* 1; 2. *šnek.* (*vykti*) partire E,
 andarsene
trep || *ėnti*, ~*inėti*, ~*sėnti* 1. scalpicciare A, pestare
 A; battere A; *kójomis* ~*ėnti žemę* battere i piedi
 in terra; 2. camminare a passi corti
trėptelėti dare un colpo (una pestata) col piede
trėstas trest *m inv*, sindacato *m*
trešėti marcire E, imputridire E, putrefarsi
trėš || *iamóji* spandiconcime *m inv*; ~*lmas* con-
 cimazione *f*, concimatura *f*; (*mėšlu*) letamazio-
 ne *f*
trėšk || *ėjimas*, ~*esys* žr. *traškesys*
trėškėti, **trėškinti** žr. *traškėti*, *trāškinti*
trėšnė bot. 1. (*medis*) visciolo *m*, amareno *m*; 2.
 (*uoga*) visciola *f*, amarena *f*
trėšti marcire E, imputridire E, infradiciarsi; *mėdis*
trėšta il legno marcisce
trėš || *ti* concimare A, fertilizzare A; *mėšlu* ~*ti* con-
 cimare con il letame, letamare A; ~*tūvas* span-
 diconcime *m inv*
trėtininkas, ~*ė bašn.* terziario francescano, terziaria
 francescana
trėtinis terzo, terziario; *geol.*: *t. laikótarpis* era
 terziaria
triacetátas fibra tessile artificiale (*a base di acetil-*
cellulosa)
triadà triade *f*
trianguliácija spec. triangolazione *f*
triāšis a tre assi
triatlón || *as sport.* triat(h)lon *m*; ~*ininkas*, ~*ė* triat-
 leta *m, f*
triaūbti *šnek.* bere avidamente, tracannare A
triaukš || *ėti*, ~*nóti*, *triaūkšti* mangiare facendo
 rumore, sgranocchiare A, rosicchiare A; *mórka*
 ~*nóti* rosicchiare una carota
triaūkštis a (di) tre piani
triáušėti (*apie plaukus*) spuntarsi, sciuparsi

triáuškinti rosicchiare A, sgranocchiare A, ródere
 A; *káulą t.* ródere un osso
1 tribalsis lingv. trittongo *m*
2 tribāsis a tre voci
tri || *bradis* rete a strascico; ~*briaūnis* triangolare,
 trièdro
tribūnà 1. (*oratoriaus*) tribuna *f*, palco *m* leggio per
 conferenze; *istor.* rostri *m pl*; *lipti* *į tribūną* salire
 sul palco, sulla tribuna; 2. (*stadione*) tribuna *f*
tribūnas 1. *istor.* tribuno *m*; 2. *prk.* oratore *m*
tribunólas tribunale *m*; *karinis t.* tribunale militare,
 corte marziale
trichin || *ā*, ~*ėlė* zool. trichina *f*; ~*eliòzė* med. tri-
 chinosi *f*
tri || *dañtis* tridente; ~*diėnis* di tre giorni
1 trieilis dkt. terzina *f*
2 triėlis bdv. 1. di tre versi; 2. in tre file
trienālė triennale *f*
tri || *fāzis* trifase, trifásico; ~*galvis* a tre teste, tri-
 cipite
trīgarsis 1. lingv. trittongo *m*; 2. muz. triade *f*
trigonometri || *ja* trigonometria *f*; ~*nis* trigono-
 mètrico
trīgraš || *is istor.* soldo *m* (*di poco valore*); *◊ sàvo* ~*į*
kšti immischarsi in affari altrui
trīgub || *ai prv.* tre volte tanto, il triplo; ~*ai daugiaū*
 tre volte (di) più; ~*as* triplo, triplice; ~*ėti* tripli-
 carsi; ~*inti* triplicare A
trijulė terna *f*, terzetto *m*; *linksmà t.* allegro terzet-
 to
trikaľbis trilingue; *t. žodýnas* vocabolario trilingue
1 trikampis dkt. triangolo *m*; *lygiašonis*, *statūsis t.*
 triangolo equilàtero, rettàngolo
2 trikañp || *is bdv.* triangolare, trigonale; ~*ė figūrà*
 figura triangolare
trikartinis, **trikařtis** di tre volte
trikdýti turbare A, disturbare A, infastidire A; *t.*
ramybę turbare la quiete
trikiñkė tiro a tre cavalli, troica (troika) *f*
triklāsis di tre classi
trikò nkt. dkt. 1. (*audinys*) tricot *m inv*, tessuto a
 maglia; 2. (*drabužis*) calzamaglia *f* (*di acrobati,*
ballerine); calzoni corti e aderenti
trikòj || *is* 1. dkt. treppiede (treppiedi) *m*; 2. bdv. a
 tre gambe; ~*ė kėdūtė* trėspolo *m*
trikotāž || *as* 1. (*audinys*) tessuto a maglia, maglieria
f; ~*o fābricas* maglificio *m*; 2. (*dirbiniai*) indu-
 menti a maglia, maglierie *f pl*; ~*o parduotivė*
 maglieria *f*

trikov||è sport. triat(h)lon *m*; ~**ininkas**, -è triatleta *m, f*

trykš||**telėti** dare un getto, uscire a spruzzo; ~**ti** 1. sgorgare E, zampillare E/A, scaturire E, fuoriuscire a fiotti; **iš žaizdōs** ~**ta kraūjas** il sangue zampilla dalla ferita; 2. *prk.* (*sklisti*) spargersi, diffondersi

trikti 1. (*užsikirsti*) intoppiarsi, incespicare A, inciampare A; 2. (*irti*) guastarsi, peggiorare E, andare in rovina; 3. (*klysti*) confondersi, sbagliarsi

trilāpis a tre foglie; trifogliato

trilaūkis: *žemd.*: **t. žēmės dirbimo būdas** rotazione delle colture su un terreno diviso in tre campi

trilijōnas kiek. *sktv.* trilione *m*

trylik||**a kiek.** *sktv.* tredici; ~**os mėtu** di tredici anni; ~**amėtis**, -è tredicenne *m, f*; ~**tas klnt.** *sktv.* tredicesimo; tredici; ~**tas skýrius** tredicesimo capitolo; ~**tame pūslapyje** a pagina tredici

trililiūoti trillare A, cinguettare A

trilink||**as** triplo, triplice; ~**as siūlas** filo triplice; ~**uoti** rendere triplo, rinterzare A

trilýpis triplo, triplice; composto di tre parti

trilitrínis (della capienza) di tre litri

trilōgija trilogia *f*

trimātis tridimensionale; **t. vaizdas** immagine tridimensionale

trimestras trimestre *m*

1 **trimetis** *dkt.* triennio

2 **trimėtis** *bdv.* trienne, triennale

trimit||**as** 1. *muz.* tromba *f*; 2. *anat.* tuba uditiva; ~**ininkas**, -è trombettiere *m*; ~**uoti** sonare la tromba

trimotōris trimotore; **t. lėktūvas** trimotore *m*

trināg||**is** a tre denti, a tre rebbi; ~**ės šakės** tridentate *m*

trīnaris *mat.* trinomio *m*

trynas trigemino

trynė (*nuospauda*) callo *m*

trynėklis strofinaccio *m*; abrasivo *m*

trinýčiai *dgs.* mantello (*o camicia lunga*) di panno di lino

trynīm||**as** frizione *f*; strofinio *m*; sfregamento *m*; massaggio *m*; (**kūno**) ~**as spīritu** frizione con alcol; ~**asis** attrito *m*, frizione *f*

trýniotis andare a zonzo, bighellonare A

1 **trynys** tuorlo *m*, rosso dell'uovo

2 **trynys**, -è chi è nato da un parto trigemino

trinýtis tessuto a spina di pesce

trinka ceppo *m*, tronco *m*

trīnkčioti sbattere A, bussare A (*ogni tanto*)

trīnkėti far strèpito, rintonare E/A

trīnkinti battere A

trīnk||**is** colpo *m*; urto *m*; ~**sėti džn.** dare dei colpi, (s)battere A (*ogni tanto*); ~**snis** colpo *m*, battuta *f*, percossa *f*

trīnktelėti dare un colpo, sbattere A

trīnkti 1. lavare A (*la testa*); 2. *prk.* sgridare A, rimproverare A

trīn||**ti** 1. strofinare A, stropicciare A, sfregare A, strusciare A; ~**ti stālq sū skūduru** strofinare la tavola con lo straccio; **rankās** ~**ti** stropicciarsi le mani; *sng.*: **kėdė** ~**asi į sieną** la sedia sfrega contro il muro; 2. (*grūsti*) tritare A, pestare A; 3. (*tepti*) spalmare A, ungere A; massaggiare A, fregare A; **pečius tēpalu** ~**ti** ungere le spalle con pomata; 4. (*blizginti*) lucidare A, dare il lūcido; 5. (*trintuku*) cancellare A (*con una gomma*); 6. (*nuospaudas*) provocare calli, scorticare A; **bātas** ~**a kōją** la scarpa scorticata il piede; 7. (*glamžyti*) sguaiare A, spiegazzare A; sciupare A; 8. (*skalbti*) fare il bucato; ~**tis** 1. *šnek.* (*valkiotis*) gironzolare A, bighellonare A; 2. (*nesutarti*) non andare d'accordo, essere in contrasto (in attrito) con qc.

trintīs 1. *fiz.* frizione *f*, attrito *m*; 2. *prk.* contrasto *m*, discordia *f*, dissidio *m*

trintū||**kas** gomma *f* (*per cancellare*); ~**vas** *tech.* raschietto *m*; ~**vė** grattugia *f*

trynūkai *dgs.* parto trigemino; tre gemelli

trlo *nkt. dkt. muz.* trio *m*; **stýginis** *t.* trio d'archi

triókštelėti spezzarsi, rōmpersi (*facendo trac*)

triolėtas *lit.* componimento poetico di otto versi

trioškėti scoppiettare A, crepitare A, fare trac

trýpčioti pestare A, battere i piedi; (*apie arkli*) scalpitare A

trip||**ėnti** camminare a passi corti; ~**inėti** correre qua e là; salterellare A

trypiniuoti 1. battere i piedi; 2. poggiarsi ora su un piede, ora sull'altro

tripiřtis a tre dita; con tre denti (rebbi)

tripsai *dgs. zool.* tisanōtteri *m pl*

trypsė||**jimas** calpestio *m*, scalpitio *m*; ~**ti** (*cal*)pestare A; scalpitare A

trýp||**ti** 1. calpestare A, pestare (battere) i piedi, scalpitare A; **žolė** ~**ti** calpestare l'erba; **arklys** ~**ė kiemė** il cavallo scalpitava nel cortile; 2. *šnek.* (*šokti*) ballare A

trīptichas tritico *m*

1 **trīratīs** *dkl.* triciclo *m*
 2 **trīrātīs** *bdv.* a tre ruote
trīražē tridente *m*
tri||reļķsmis a tre significati; ~**rūšis** di tre tipi
trīs kiek. *sktv.* tre; *t. šimtai* trecento; *dirba ūž trīs* lavora per tre
trīsdešimt kiek. *sktv.* trenta; *pō t. mētū* dopo trent'anni
trīsdešimt||as *klt.* *sktv.* trentesimo, trenta; ~**ōji dienā** il trentesimo giorno; *išvažiūōs saūsis* ~*q* partirà il trenta di gennaio
 1 **trīsdešimtmetis** trentennio *m*; trentennale *m*
 2 **trīsdešimtmētis**, -ē trentenne *m, f*
trīsē *prv.* in tre
 1 **trīsienis** *mat.* trièdro *m*
 2 **trīsienis** triangolare; trièdrico
trīskait||is; *mat.:* ~**ē taisyklē** regola del tre
trīskart *prv.* (per) tre volte
trīskiaūtis trilobato; *t. lāpas* foglia trilobata
trīskiemēn||is trissilabo, trissilābico; ~**iai žōdžiai** parole trissilabe
tri||skiltis a tre parti; trilobato; ~**sluōksnis** a tre strati; ~**spālvīs** di tre colori, tricolore; ~**spāfnis** con tre ali; a tre piani alari; ~**spāfnis lēktūvas** triplano *m*
trīssyk *prv.* (per) tre volte
tri||stībīs a tre àlberi; ~**stībīs laīvas** treàlberi *m inv*; ~**stīgīs** a tre corde, tricordo
trīšak||as, **trīšākis** con tre punte; tridentato; triforcuto; ~**umā** triforcazione *f*
trīšāl||is trilaterale, tripartito; ~**ē sutartīs** accordo trilaterale
tryškynē 1. (*purkštas*) estintore *m*; 2. getto *m*, fontana *f*
tryškinti spruzzare *A*
trīšōnis trilātero, trilaterale
trīšuol||ininkas, -ē *sport.* triplista *m, f*; ~**is** salto triplo
trītaškis *sport.* tiro da tre punti
trītis *chem.* trizio (tritio) *m*
trītōmis in tre volumi
trītōnas *zool.* tritone *m*
triūfelis cioccolatino *m* (di forma rotondeggiante)
triūkas trucco *m*; artificio *m*; bravura *f*; azione di abilità; *akrobātinis t.* esercizio acrobatico
triukšmadarīs, -ē persona turbolenta, chiassosa
triukšmāmatīs *tech.* fonometro *m*
triūkšm||as rumore *m*, chiasso *m*, baccano *m*, fraccasso *m*; *prāgarīškas* ~**as** baccano infernale; *daūg*

~**o dēl niēko** molto rumore per nulla; ~**āuti** far chiasso, far baccano, strepitare *A*; ~**ingas** rumoroso, chiassoso, fragoroso; ~**inga gātvē** strada rumorosa; ~**ingūmas** rumorosità *f*

triūmas stiva *f*

triūmf||as trionfo *m*; ~**o ārka** arco di trionfo; ~**ātorius**, -ē trionfatore *m* (*f* -*trice*); ~**inis** trionfale, trionfante; ~**ūoti** trionfare *A*, celebrare il trionfo

triūs||as fatica *f*, sforzo *m*, lavoro *m*; *gyvėnti iš sąvo* ~**o** vivere del frutto delle proprie fatiche; ~**ėti žr.** triūsti; ~**ingas** 1. laborioso, operoso; 2. faticoso, pesante; ~**lūs** laborioso; ~**ti** affannarsi, affaccendarsi, tribolare *A*, faticare *A*; *sng.:* *virtūvėje* ~**tis** affaccendarsi nella cucina

triūšenā pelliccia di coniglio

triūšėti sciuparsi; sbriciolarsi; (*apie plaukus*) spuntarsi

triuš||idē conigliera *f*; ~**ēna** carne di coniglio

triūšinink||as, -ē coniglicoltore *m* (*f* -*trice*), cunicoltore *m* (*f* -*trice*); ~**ystē** coniglicoltura *f*, cunicoltura *f*

triuš||is, -ē *zool.* coniglio *m* (*f* -*a*); ~**iūkas** coniglietto *m*

triuškėti scricchiolare *A*, scroccare *A*; crepitare *A*
triūškin||ti 1. sgranocchiare *A*, rosicchiare *A*; 2. *prk.* (*mušti*) battere *A*, distruggere *A*, demolire *A*; ~**ti priešq** battere il nemico; ~**ama kritika** critica demolitrice

triūšti 1. spezzarsi; spuntarsi, sciuparsi; 2. (*pūti*) marcire *E*, imputridire *E*

tri||vagis (aratro) a tre vòmeri; ~**vaūzdis** (fucile) a tre canne; ~**vēiksmis** in tre atti

trivial||iaī *prv.* banalmente, in modo trito; ~**ūmas** trivialità *f*, banalità *f*; ~**ūs** triviale, banale, comune, trito

tri||viētis a tre posti, triposto; ~**ženklis** di tre cifre
trob||ā casa colònica, casolare *m*; ~**ēlē** casetta *f*; ~**ēlninkas**, -ē contadino senza terra; ~**esys** costruzione *f*, edificazione *f*, casa *f*; *gyvėnamasis* ~**esys** casa d'abitazione

trofėj||inis di trofèo, di bottino; preso al nemico; ~**us** trofèo *m*, bottino *m*, preda *f*

trókšti 1. (*norėti gerti*) avere una gran sete; 2. (*dusti*) soffocare *E*, respirare con fatica; 3. *prk.* (*geisti*) desiderare *A*, volere *A*, bramare *A*; *t. šlovės* desiderare la fama

troleibūsas filobus *m inv*

trōmb||as *med.* trombo *m*; ~**inis** trombòtico

trombōnas *muz.* trombone *m*

trombòzė *med.* trombosi *f*
tròpas *lit.* tropo *m*, traslato *m*
tròpik||*as* tròpico *m* (*terrestre*); ~*inis* tropicale, del tròpico
troposferà troposfera *f*
tròsas cavo *m*, fune *f*; **plieninis** *t.* cavo d'acciaio
troškimas 1. (*dusimas*) soffocamento *m*; 2. (*geidimas*) desiderio *m*, brama *f*; **žinių** *t.* brama di sapere
troškinys *kul.* stufato *m*; **jautienos** *t.* stufato di manzo
troškinti||*ti* 1. soffrire la sete; 2. soffocare *A*, asfissiare *A*; ~*amosios dūjos* gas asfissiante; 3. stufare *A*, cuocere a lungo; ~*tūvas* stufaiola *f*
troškulys 1. sete *f*; **numalšinti troškulį** appagare la sete, dissetarsi; 2. *prk.* brama *f*, desiderio *m*, avidità *f*; **tuŋtų** *t.* avidità di ricchezze
troškinti||*uoti* 1. avere sete; 2. sentirsi soffocare, respirare con fatica; ~*ūs* soffocante, afoso; asfissiante; ~*i dienà* giornata afosa; **trōškiosios dūjos** gas soffocante
trubadūras trovatore *m*
trūkazolė *bot.* cicoria *f*
trūkčiagaiviais *prv.* *žr.* galvotrūkčiais
trūkčio||*ti* 1. procedere a scatti, avanzare a sbalzi; 2. contrarsi, contorcersi, avere un tic nervoso; **jō vēidas** ~*ja* ha un tic nervoso al viso; **pečiais** ~*ti* fare spallucce, scuotere le spalle; 3. (*geriti*) bere a sorsi
trūkd||*ymas* 1. disturbo *m*; **atleiskite ūž** ~*ymą* scusi il disturbo; 2. *tech.* impedimento *m*; interferenza *f*, perturbazione *f*; ~*yti* disturbare *A*, incomodare *A*, infastidire *A*; **prāšom netrukdyti** si prega di non disturbare; 2. impedire *A*, ostacolare *A*, essere d'impiccio; **lietūs** ~*ė dārba* la pioggia ostacolava il lavoro
trūkimas 1. (*plyšimas*) strappo *m*, rottura *f*, frattura *f*; 2. (*trūkumas*) mancanza *f*
trūkinėti 1. *džn.* spezzarsi, strapparsi, frangersi; 2. procedere a scatti
trūkinti (*gaišinti*) far pèrdere tempo, disturbare *A*
trūk||*is* 1. (*trūkimas*) rottura *f*, frattura *f*, fessura *f*; 2. (*traukimas*) tirata *f*, scatto *m*, strappo *m*, strappata *f*; **vienų** ~*ių nūplėšė plėistrą* con uno strappo ha tolto il cerotto; **keliais įrklo** ~*iais* con poche remate; **bė** ~*io* senza interruzione, di continuo; 3. (*trūkumas*) mancanza *f*; 4. (*išvarža*) *med.* èrnia *f*, strozzamento erniario; **negáu** ~*io* non procurarti un'èrnia

trukmė durata *f*, spazio di tempo
truksėti tirare leggermente; avanzare a scatti
trūkstant||*as* mancante; insufficiente; ◇ *gram.*: ~*ieji veiksmāžodžiai* verbi difettivi
trūktelė||*jimas* strappo *m*, strappata *f*, tirata *f*; ~*ti* dare una tirata; ~*jo vadžiās* diede una tirata alle redini; **dūmą** ~*ti* farsi una fumata
trūktelėti 1. dare uno strappo (una tirata), tirare *A*; **t. už rankos** tirare qc. per un braccio; **viŋvė** *t.* dare uno strappo alla corda; **pečiais** *t.* fare spallucce; 2. *šnek.* (*išgeriti*) bere un sorso; **t. burnėlę** farsi un bicchierino
truk||*ti* durare *E/A*, continuare *E/A*, perdurare *A*; **susirinkimas** ~*o dvì vālandas* la riunione è durata due ore; **ilgai trūnkanti draugystė** amicizia di lunga durata; **neilgai** ~*us* poco dopo
truk||*ti* 1. (*plyšti*) strapparsi, spezzarsi, rōmpersi; 2. (*stigti*) mancare *E*, difettare *A*, non bastare; ~*sta pārašo* manca la firma; *prk.*: **jām truputį** ~*sta* gli manca una rotella; ◇ **trūks plyš** a tutti i costi, a qualsiasi prezzo, per forza; ~*umas* mancanza *f*, difetto *m*; **laiko** ~*umas* mancanza di tempo; **kalbōs** ~*umas* difetto di pronuncia; **kasōs** ~*umas* ammanco *m*
trūkūoti respirare con affanno
trukūs duraturo, durévole, di lunga durata
trūkūs 1. che si spezza facilmente; 2. (*netolydus*) intermittente, interrotto, spezzato
trūmas (*grybas*) tartufo *m*
trumpa||*amžis* di breve età; ~*baŋgis* a onde corte
trump||*ai* *prv.* brevemente, in breve, concisamente; corto; ~*ai kalbant* per dirla in breve, in poche parole; ~*ai kirpti plaukai* capelli tagliati corti; ~*iaū rašykite* siate più concisi nello scrivere; ◇ ~*ai drūtai* chiaro e tondo
trumpa||*kōjis* dalle gambe corte; ~*kōtis* dal mānico corto; ~*laikis* di breve durata; a breve scadenza; a breve tērmine; ~*metrāžis*: ~*metrāžis filmas* cortometraggio *m*; ~*plaūkis* dai capelli corti
trumparėg||*is* *med.* miope; corto di vista; ~*ystė* *med.* miopia *f*; ~*iškas* *prk.* miope; ~*iška politika* politica miope; ~*iškūmas* miopia *f*, mancanza di lungimiranza
truŋp||*as* 1. corto, breve; ~*omīs rankōvėmis* a māniche corte; ~*as kėlias* strada breve; 2. (*neilgai trunkantis*) breve, corto, conciso; ~*os atostogos* brevi vacanze; ~*à kalbà* discorso conciso; ~*ōs atmintiēs* corto di memoria; *lingv.*: ~*ieji balsiai* vocali brevi; ◇ *el.*: ~*as sujungimas* corto circuito

- trumpa**||**sākis** conciso, breve, stringato; ~**spaŋnis** dalle ali corte; ~**uodēgis** dalla coda corta; ~**viīnis** dal pelo corto; ~**žiūris** corto di vista
- trumpė**||**ti** accorciarsi, abbreviarsi, ridursi; **diēnos** ~**ja** le giornate si accorciano
- trumpikės** *dgs.* 1. mutande *f pl* (da uomo); 2. calzini corti
- trumpyn** *prv.*: **eiti** *t.* abbreviarsi, accorciarsi
- trumpin**||**is** breve; ~**ys** *lingv.* abbreviazione *f*
- trūmpinti** abbreviare *A*, accorciare *A*; *t. sijōnq* accorciare una gonna
- trumpokas** un po' breve (corto)
- trūn**||**ėšiai** *dgs.* marciume *m*, putridume *m*; ~**ėti** *žr.* trūnyti; ~**ijimas** putrefazione *f*, marcimento *m*, decomposizione *f*; ~**yti** 1. marcire *E*, putrefarsi, decomporsi; 2. *šnek.* (*drybsoti*) poltrire *A*, oziare *A*
- trupė** *teatr.* compagnia *f*
- trup**||**ėti** sgretolarsi, sbriciolarsi, frantumarsi; **dūona** *trūpa* il pane si sbriciola; ~**inėti** *džn.* sgretolarsi, sminuzzarsi; **tinkas** ~**inėja** l'intonaco del muro si sgrétola
- trupininis** friabile; granulare
- trupin**||**ys** briciola *f*; pezzettino *m*; frantume *m*; *ĩ* **trūpinius** *subyrėti* andare in briciole; ~**iūotas** ricoperto di briciole; ~**iūoti** 1. sbriciolare *A*, sminuzzare *A*; 2. sporcare di briciole
- trūpin**||**ti** sbriciolare *A*, sminuzzare *A*; frantumare *A*; **sausainiūs** ~**ti** sbriciolare i biscotti; ~**tūvas** *tech.* frantòio *m*
- trūpmen**||**a** *mat.* frazione *f*; **dešimtainė** ~**a** frazione decimale; ~**inis** frazionario
- trūp**||**ti** *žr.* trupėti; ~**ūs** che si sbriciola (si sgrétola) facilmente; friabile, frollo
- trupūt**||**is** (un) poco, un po'; granello *m*, briciola *f*; **yrà** ~**is pieno** c'è un po' di latte; **netūri kantrībės** **nė už** ~**į** non ha un granello di pazienza
- tū** *asm.* *iv.* tu, te, ti; *ir* **tū jį pažįsti** anche tu lo conosci; *tavęs nebūvo* tu non c'eri; *àš tau sakiau* te lo avevo detto; *ėisiu sū tavimi* verrò con te; *kō tau reikia?* che cosa vuoi?; *ō, kàd tavė kuř!* accidenti!, maledizione!; *kuř tau!* niente affatto!
- tualėt**||**as** 1. toletta *f*; toilette *f inv.*, pulizia *f*; vestito *m*; 2. toletta *f*, bagno *m*, gabinetto *m*; **eiti** *ĩ* ~**q** andare in bagno (alla toletta); ~**inis** da toletta; ~**inis muilas** sapone da toletta, saponetta *f*; ~**inis pōprierius** carta igienica
- tūbà** 1. tubetto *m*; 2. *muz.* tuba *f*, bassotuba *f*
- tūbas** *žr.* veltinis
- tūbė** *bot.* verbasco *m*, tassobarbasso *m*
- tuberkulinas** *biol.* tubercolina *f*
- tuberkuliōz**||**ė** *med.* tubercolosi *f*; **plaučių** ~**ė** tubercolosi polmonare, tisi *f*; ~**ininkas**, ~**ė** tubercoloso *m* (*f-a*); ~**inis** tubercolotico, tubercoloso, tifico; ~**inė sanatōrija** sanatorio *m*, tubercolosario *m*
- tučtuojau** *prv.* subito, immediatamente
- tūfas** *geol.* tufo *m*
- tujà** *bot.* tuia *f*
- tūj**||**inti**, ~**uoti** *šnek.* dare del tu
- tūkinti** impinguare *A*, ingrassare *A*
- tūklė** *bot.* pinguicola *f*
- tuklūs**, **tuknūs** pingue, grasso
- tuks**||**ėnimas** picchiettio *m*, ticchettio *m*; (*širdies*) battito *m*; ~**ėnti**, ~**ėti**, ~**nōti** picchiettare *A*, picchierellare *A*, ticchettare *A*, tamburellare *A*; **genys** ~**ėno mēdyje** il picchio picchierellava sull'albero; 2. (*plakti*) battere *A*; **širdis tūksi** il cuore batte
- tūkstantdalis** millésimo *m*
- tūkstan**||**tas** *klt.* *sktv.* millésimo; ~**tōji dalis** la millésima parte; ~**teriōpas** moltiplicato per mille, ripetuto mille volte; ~**tinė** migliaio *m*; ~**tinis** di mille, di migliaia; ~**tinė minià** una folla di migliaia di persone; ~**tis** 1. *kiek. sktv.* mille; ~**tis mētrų** mille metri; 2. *dgs.* (*daugybė*) migliaio *m*, moltitudine *f*; ~**čiai knygų** migliaia di libri; ~**čiai išvažiuodavo** partivano a migliaia
- 1 **tūkstantmetis** millēnnio *m*, millenārio *m*
- 2 **tūkstantmēt**||**is** millenārio, millenne; ~**ė kultūrà** civiltà millenaria
- tūkti** ingrassarsi, impinguarsi
- tūlas** più di uno, molti (uomini); *t. taip sàko* molti dicono così
- tūlikas** *zool.* totano *m*; **raudonkōjis** *t.* pettegola *f*
- tūlis** *chem.* tulio *m*
- tūlōti** *šnek.* imbacuccare *A*, infagottare *A*, avvolgere in panni pesanti
- tūlp**||**ė** *bot.* tulipano *m*; ~**medis** *bot.* tulipifera *f*, liriodendro *m*
- tulž**||**ingas** bilioso, collerico, stizzoso; ~**is** *biol.* bile *f*; ~**iės pūslė** vescica biliare; *ō tulžį išlieti* sputare bile
- tulžys** *zool.* martin pescatore *m*, piombino *m*
- tulž**||**ti** 1. (*vandenyti*) bagnarsi, inzupparsi; 2. (*pursiti*) gonfiarsi; 3. (*pykti*) adirarsi, incollerirsi; ~**ūs** 1. bagnato, zuppo; 2. adirato, arrabbiato
- tūmul**||**as** 1. palla *f*, zolla *f*; **sniėgo** ~**as** palla di neve; 2. nūvola *f*; sciame *m*; **dūmų** ~**aĩ** nūvole di fumo; ~**aĩs eĩna** vanno a sciami

tūnas *zool.* tonno *m*

tūndra *geogr.* tundra *f*

tūnelis galleria *f*, traforo *m*, tunnel *m inv*; **pėsčiūjū** *t.* passaggio pedonale sotterraneo, sottopassaggio *m*

tūnika *istor.* tunica *f*

tūno||**ti** stārsene stabilmente in qualche luogo, essere acquattato; **týliai ~jo kampė** se ne stava zitto zitto in un angolo

tūntas moltitudine *f*; folla *f*; sciame *m*

tuō 1. *dll.* (*pabrėžiant*) tanto; *t. geriaū* tanto meglio; 2. (*porinio jng. dalis*) più... più; quanto... tanto; *kuō daugiaū reikalauji, t. mažiaū gāuni* più insisti e meno ottieni; *kuō anksčiaū, t. geriaū* quanto prima è, tanto è meglio

tuōdu, tiėdvi *parod. įv.* questi (queste) due

tuōj, tuojaū *prv.* subito, sull'istante, immediatamente

tuōkart *prv.* allora, in quel tempo; **~inis** di allora 1 **tuōk**||**ti** sposare A, unire in matrimonio, registrare matrimonio; *sng.*: **~tis bažnyčioje** sposarsi in chiesa

2 **tuōkti** (*suvokti*) intendere A, comprendere A, capire A

tuoktūvės *dgs.* 1. matrimonio *m*; 2. *zool.* tempo degli amori, corteggiamento *m*

tuōlaik *prv.* allora, in quel tempo; **~inis** di allora **tuōmet** *prv.* allora, in quel tempo; **~inis** di allora, di quell'epoca, di quel tempo

tūopa *bot.* pioppo *m*; **baltoji** *t.* pioppo bianco

tuōsyk *prv.* allora, quella volta

tūpčiōm(is) *prv.* con le gambe piegate, coccoloni

tūpčioti 1. *džn.* accosciarsi, piegarsi sulle ginocchia; 2. *prk.* (*pataikauti*) strisciarsi a qc., far piacere a qc. ◇ **viėtoje** *t.* battere la fiacca, fare le cose lentamente

tupdyti 1. mēttēre a covare, costringere ad accoccolarsi; **višta aūt kiaušinių** *t.* mēttēre la gallina sulle uova; 2. (*lėktuvą*) atterrare A; 3. *šnek.* (*į kalėjimą*) mēttēre dentro, incarcerare A, imprigionare A

tupėti 1. stare coccoloni, stare accovacciato, rannicchiato; 2. (*perėti*) covare A; 3. *šnek.* (*kalėti*) stare in prigione, essere dentro; 4. *šnek.* (*tūnoti*) stārsene stabilmente in qualche luogo; **namie** *t.* stare rinchiuso in casa; *t. priė knygų* stare a leggere

tupinėti 1. (*mažai ką padaryti*) fare le cose svolgiate e lentamente; restare su uno stesso

punto; 2. (*stengtis įtikti*) strisciarsi a qc.; lusingare A, adulare A

tūpsnis (*reveransas*) inchino *m*, riverenza *f*

tūptelėti 1. accosciarsi, accovacciarsi; farsi piccolo (*per un po'*); 2. fare un inchino

tūp||**ti** 1. (*apie paukštį*) appollaiarsi, accovacciarsi; 2. (*apie žmogų*) accosciarsi, accoccolarsi; *sng.*: **~kis** mēttiti coccoloni; 3. (*apie lėktuvą*) atterrare A

tūras 1. giro *m*, turno *m*, tornata *f*; *rinkimų* *t.* tornata elettorale; 2. *sport.* (*dviračių*) tour *m inv*

turbānas turbante *m*

turb||**inā** turbina *f*; **vandėns, dūjū ~inā** turbina idraulica, turbina a gas; **~ininis** a turbina, turbo

turbo||**generātorius** *tech.* turbogeneratore *m*; **~grāžtas** *tech.* turboperforatrice *f*; **~kompresorius** *tech.* turbocompressore *m*

turbó||**laivis** turbonave *f*; **~vežis** turbolocomotiva *f* **turbūt** *dll.* forse, probabilmente; *t. līs* probabilmente poverà

tuŕčius, -tė persona ricca

turėkl||**ai** *dgs.* ringhiera *f*, parapetto *m*; (*laiptų*) corrimano *m*; **laikytis už ~ų** appoggiarsi alla ringhiera; **~as** appoggio *m*

tur||**ėti** 1. avere A, possedere A; **~ėti draugų** avere degli amici; **~ėti drąsūs** avere coraggio; **jūs tūri daug dorýbių** possiede (ha in sé) molte virtù; 2. (*laikyti*) tenere A, avere A; **rañkoje lāzdą ~ėti** tenere in mano un bastone; 3. (*susidėti*) contenere A, comprendere A, racchiudere A, avere A; 4. (*privalėti*) dovere A, avere da (+ *inf*); **jaū ~iū eiti** devo già andare; **~iū užbaigti darbą** ho da finire il lavoro; 5. (*gimdyti*) partorire A, avere dei piccoli; ◇ **~ėti galvojė** (*prisiminti*) tenere a mente; (*ketinti*) avere in mente, in ànimo; **neturėti nieko prieš** non avere nulla in contràrio; **neturėti nieko beñdro sū...** non avere niente (a) che fare (a che vedere) con...; **~ėtis** tenersi, reggersi, appoggiarsi, aggrapparsi; **~ėtis už lazdos** appoggiarsi al bastone; **gerai ~ėkis!** reggiti forte!, tienti ben stretto!; **nebesituriu aūt kójų** non mi reggo più in piedi; **~ėtojas, -a** possessore *m*, posseditrice *f*; portatore *m* (*f-trice*); proprietario *m* (*f-a*); **vertybinių pōpiurių ~ėtojas** portatore di titoli

turgā||**dienis** giorno di mercato; **~vietė** piazza del mercato, mercato *m*; **dengtā ~vietė** mercato coperto

tuŕgin||**inkas, -ė** *šnek.* mercante *m, f*; **~is** di (da) mercato

tuŕg||us mercato *m*; bazar *m inv*; *eiti ĭ ~u* andare al mercato; *žuvų, daržovių ~us* mercato del pesce, mercato ortofrutticolo (di frutta e verdura); *~u kelti* far chiasso, far confusione
tūringas spazioso; voluminoso
turing||as ricco di contenuto; pieno; attivo; *~umas* ricchezza *f*, pienezza *f*
turinys 1. contenuto *m*; *laiško t.* contenuto di una lettera; 2. (*knygos antraščių sąrašas*) indice *m*; 3. *mat.* minuendo *m*
tūr||is volume *m*; entità *f*; grandezza *f*; *~io skaičiavimas* calcolo volumetrico
turist||as, -ė turista *m, f*; escursionista *m, f*; gitante *m, f*; *~inis* turistico, escursionistico; *~inis žygis* gita turistica; *~iniai batai* scarpe da trekking, scarponi *m pl*
turizmas turismo *m*; *kaimo t.* agriturismo *m*; *kalnų t.* alpinismo *m* (di tipo escursionistico); trekking *m inv*
turk||as, -ė turco *m (f -a)*; *~u papročiai* i costumi dei turchi
turkis *min.* turchese *f*
turkišk||ai *prv.* alla turca; *~ai sėdėti* sedere alla turca; *~as* turco; *~a pirtis* bagno turco
turkmėnas, -ė turcmeno *m (f -a)*, turcomanno *m (f -a)*
turkšti(s) sciabordare *A*; guizzare *A*; spruzzare acqua
turnė *nkt. dkt.* tournée *f inv*, giro artistico
turnėpas *bot.* rapa *f* (da foraggio)
turnyr||as tornè *m*; *šachmatų ~as* tornè di scacchi; *~o lentelė* classifica graduatoria
tursėnti camminare pian piano
turš||inti camminare piegato in avanti; *~oti* poltrire *A*, starsene da qualche parte
tuft||as 1. ricchezza *f*, bene *m*; risorsa *f*; *nekilnó-jamasis ~as* bene immobile; *gamtós ~ai* risorse naturali; *vaikai - mào ~as* i figli sono la mia ricchezza; 2. (*nuosavybė*) proprietà; patrimonio *m*; beni *m pl*, averi *m pl*; *valstybės ~as* beni statali, patrimonio dello stato; *netėko vīso sàvo ~o* ha perso tutti i suoi beni
turtė||jimas arricchimento *m*; *~ti* arricchirsi; *peř skaitymą ~jama* si arricchisce con la lettura
turtling||ai *prv.* riccamente, con ricchezza, lussuosamente; *~as* ricco; *~umas* ricchezza *f*, abbondanza *f*; *dvāsios ~umas* ricchezza d'animo
tuŕtin||is di proprietà, dei beni; *~iai sątykiai* rapporti di proprietà; *~ė padėtis* condizione economica; *~ti* arricchire *A*

turtuolis, -ė ricco *m (f -a)*
tusk||ėnti, ~ėti battere *A*, bussare *A*; *širdis ~ėna* il cuore batte
tuskinti scuotere *A*, agitare *A*
1 tūšas (*dažai*) inchiostro di china
2 tūš||as saluto musicale, fanfara *f*; *sugrėti ~a* suonare le fanfare
tuščia||ėgis *tech.* a vuoto, in folle; *~gaivis* dalla testa vuota
tuščiai *prv.* (*nereikalingai*) invano, inutilmente, a vuoto
tuščiakalbis dalle parole vane; ciarlone, parolàio
tūšč||ias 1. vuoto, vano, vācuo; *~iomis raņkomis* a mani vuote; 2. (*be žmonių*) deserto, disabitato. spopolato, vuoto; *~ios gātvės* strade deserte; 3. *prk.* (*nevaisingas*) vano, inutile, frivolo; *~ios viltys* speranze vane; *~iš ~io ĭ kiāurą pīlstyti* parlare a vānvera; *~ia jō* fa niente, lasciāmolō pēdere; *~ant ~iōs širdiēs* a digiuno
tuščia||vidūris cavo, vuoto; *~vidūris mēdis* ālbero cavo; *~žiēdis* fiore sterile
tuščiažodžiāu||ti parlare a vānvera, blaterale *A*. ciarlare *A*; *~tojas, -a* parolāio *m (f -a)*
tuščiažodžiāvimas vanilōquo *m*, chiacchiere *m pl*
tuščiom(is) *prv.* 1. a vuoto, senza cārico (o senza passeggeri); *t. važiuoti* viaggiare a vuoto; *t. (be dovanų) parėjo* è tornato a mani vuote; 2. (*veltui*) invano, inutilmente
tušinukas biro *f inv*, penna a sfera
tušt||ėti (s)vuotarsi, spopolarsi; *vāsarą miēstas ~ėja* d'estate la città si spōpola; *~ybė* 1. žr. tuštūmas; 2. vuotezza *f*, vanità *f*, inutilità *f*; *pasāulio ~ybės* le vanità del mondo; *~imas* 1. cavità addominale; 2. *papr. dgs.* (*slėpsna*) inguine *m*; *~ymė* vuoto *m*, cavità *f*; *~ynė* terreno abbandonato, deserto *m*
tūstin||imas vuotatura *f*; sv(u)otamento *m*; *~ti* vuotare *A*, sv(u)otare *A*; sgombrare *A*; *sandėliuką ~ti* sgombrare la cantina; *prk.:* *~ti kišenēs* (*apvogti*) vuotare le tasche a qc.; *~tis euf.* evacuare *A*, andare di corpo
tušt||ōkas quasi vuoto; *~umà* vuoto *m*, vācuo *m*; vuotezza *f*; *įsmėgti akis ĭ tuštumą* fissare il vuoto; *~umas* 1. vuoto *m*, cavità *f*; 2. vanità *f*, inutilità *f*. *pastangų ~umas* inutilità degli sforzi; *~uminis* cavo, vācuo; *~uolis*, -ė persona frivola, uomo da nulla
tušt||vagė 1. solco non seminato; 2. solco acquāio: *~vidūris* žr. tuščiavidūris

tuš||uōklis sfumino *m* (*per disegno*); ~**uōti** 1. sfumare *A*, ombrare *A*, ombreggiare *A*; 2. *prk.* (*slėpti*) coprire *A*, nascóndere *A*

tūt||à 1. (*šovinio*) cartuccia *f*; bòssolo *m*; 2. *tech.* (*antgalis*) ugello *m*; boccaglio *m*; lancia *f*; 3. oggetto a tubo; ~**ėlė** 1. tubetto *m*; 2. involucro di una sigaretta

tūtinti šnek. 1. (*skubėti*) andare di corsa; 2. (*mušti*) prèndere a botte; 3. (*valgyti*) mangiare avidamente, divorare *A*

tūtlys žr. **tūtūtis**

tūtúo||ti 1. gracidare *A*, gracchiare *A*; **vařlės ~ja** le rane gráciano; 2. (*dūduoti*) pifferare *A*, zufolare *A*; 3. (*apie automobilį*) strombettare *A*, sonare il clacson

tūtūtis zool. ùpupa *f*

tūzas 1. (*kortų*) asso *m*; 2. *prk.* (*įtakingas žmogus*) persona importante, pezzo grosso

tūzinas dozzina *f*; *t. kiaušinių* dozzina di uova; **◇ vėlnio t.** il nùmero trédici

tūž||is, ~**mas** rabbia *f*, furia *f*; ~**mįngas** furioso, furibondo, violento

tūžti adirarsi, irritarsi, andare in còllera

tvaĩk||as 1. (*smalkės*) fumo *m*, gas carbónico; 2. (*smarvė*) puzza *f*, puzzo *m*, fetore *m*; ~**ti** (*svaigti*) inebriarsi; avere le vertigini; ~**ūs** 1. opprimente, pesante; viziato; ~**ūs óras** aria viziata; 2. puzzo-lente, fètido

tvak||čióti bàtttere *A*; **širdis ~čiója** il cuore batte; ~**sėti** 1. bàtttere *A*; 2. fare tic tac; ~**sóti šnek.** stare disteso

tvānas 1. dilùvio *m*, inondazione *f*; 2. *prk.* gran quantità, mare *m*, fiume *m*; *t. kraūjo* fiume di sangue; *t. āsarų* mare di làcrime

1 tvankà (*tvankumas*) afa *f*, caldo soffocante

2 tvankà (*pylimas*) ārgine *m*, diga *f*

tvank||ėti diventare più soffocante; ~**inti** far mancare il respiro, soffocare *E*

tvanksėti bàtttere *A*, dare dei colpetti

tvanksóti (*e*)stèndersi; stagnare *A*; stare disteso

tvankstýtis džn. annuolarsi, oscurarsi, rabbuiarsi

tvank||umà afa *f*, caldo soffocante; ~**ūs** afoso, soffocante; opprimente, pesante

tvanūs che s'inonda (straripa) facilmente

tvárdy||ti trattenere *A*; frenare *A*, dominare *A*; ~**ti āšaras** trattenere le làcrime; *sng.*: **nemóka ~tis** non sa dominarsi

tvark||à órdine *m*; **palaikýti tvarką** mantenere l'órdine; **abėcėlės ~à** in órdine alfabetico

tvarkàraštis oràrio *m*; **traukinių t.** oràrio ferroviàrio; **pamokų t.** oràrio scolàstico

tvarkdarys, ~**ė** responsàbile dell'órdine; amministratore *m* (*f*-trice)

tvafkymas 1. messa in órdine, pulizia *f*; 2. assestamento *m*, riordinamento *m*, sistemazione *f*; 3. amministrazione *f*, gestione *f*, tenuta *f*; **apskaitōs knygų t.** tenuta dei registri, gestione degli affari; **namų ūkio t.** governo della casa

tvarking||ai prv. 1. ordinatamente, in (con) órdine; 2. regolarmente, con regolarità; ~**as** ordinato, assestato, ben sistemato; ~**as sąsiuvinis** quaderno ordinato; ~**i dokumentai** documenti in rėgola; ~**a** (*gerai veikianti*) **mašinà** automòbile in buone condizioni; ~**umas** buon órdine, regolarità *f*

tvarký||ti 1. ordinare *A*, mèttere in órdine, assestare *A*, sistemare *A*; ~**ti kambarį** ordinare una stanza; 2. regolare *A*, regolarizzare *A*, mèttere in rėgola; ~**ti pàsą** regolarizzare il passaporto; 3. gestire *A*, dirigere *A*, amministrare *A*, governare *A*; ~**ti savo laiką** gestire il proprio tempo; ~**tojas**, ~**a** amministratore *m* (*f*-trice), gestore *m* (*f*-trice)

tvārsl||as žr. **tvārstis**; ~**ė tech.** giuntura *f*; ~**iava** (materiale di) bendaggio *m*

tvārstyklà posto di medicazione

tvārs||tymas fasciatura *f*, bendatura *f*; ~**tis** benda *f*, fascia *f*; **gipsinis ~tis** benda gessata; **aprišti ~čių žaizdą** fasciare (bendare) una ferita; **nurišti ~tį** tògliere la fasciatura

1 tvārst||yti 1. (*žaiždą*) fasciare *A*, bendare *A*; ~**omoji patalpà** sala di medicazione; 2. (*tvorą*) cingere con uno steccato

2 tvārsty||ti (*graibstyti*) afferrare *A*, aggrappare *A*; **tą knygą ~te tvārsto** questo libro va a ruba

tvárt||as stalla *f*; **suvarýti gývulius į ~ą** rinchiudere le bestie nella stalla; **kiaūlių ~as** stalla per maiali, porcile *m*; **arklių ~as** scuderia *f*

tvār||umas resistenza *f*, persistenza *f*; ~**ūs** 1. resistente; fermo, saldo; ~**į spalvà** colore resistente; 2. stàbile, costante; *fiz.*: ~**ióji pusiausvyra** equilibrio stàbile

tvask||ėjimas 1. luccicchio *m*, scintillio *m*, splendore *m*; 2. (*plakimas*) bàttito *m*, pulsazione *f*; ~**esys žr.** **tvaskėjimas** 1; ~**ėti** 1. luccicare *E/A*, brillare *A*; 2. bàtttere *A*; ~**ūs** luccicante, scintillante, brillante

tvatėti šnek. 1. (*degti*) bruciare scoppiettando; 2. *prk.* (*kalbėti*) vociare *A*, ciarlare *A*

- tvāt||inti**, ~yti *šnek*. 1. (*mušti*) prendere a botte, picchiare A; 2. (*valgyti, gerti*) tracannare A; divorare A; 3. (*smarkiai lyti*) piòvere a dirotto
- tvenkin||ys** 1. stagno *m*; peschiera *f*, vivàio *m*; ~iū *žuvininkystė* piscicoltura *f*; 2. serbatòio idrico; bacino di riserva
- tvenk||ti** arginare A, sbarrare A, chiùdere con dighe; ~tis ammassarsi, accumularsi, ammucchiarsi
- tverm||ė** resistenza *f*, saldezza *f*, forza *f*, tenacia *f*; ~ingas resistente, forte, saldo
- 1 tvér||ti** (*griebti*) afferrare A, aggrappare A; strap-pare A; ~ti už *plaukų* afferrare per i capelli; ~ti iš *rankų* strappare di mano; *sng.*: ~tis už *šakos* aggrapparsi a un ramo; 2. (*laikytis*) durare E/A, conservarsi, mantenersi; *laimė neilga! tvėria* la felicità dura poco; 3. (*kęsti*) sopportare A, tollerare A; trattenere A; *sng.*: *nesitvėrė iš juoko* non riusciva a trattenere il riso
- 2 tvėrti** 1. (*ivorą*) cingere con uno steccato; 2. (*žaizdą*) fasciare A, bendare A; 3. (*tvirtinti*) fissare A, attaccare A
- tvertikas** *bot.* erisimo *m*
- tviė||ksti** brillare A, splendere E/A, raggiare A; ~skia *saulė* il sole splende
- tvýks||čioti**, ~ėti lampeggiare E/A, balenare E/A, sfolgorare A; ~i *žaibai* sta lampeggiando
- tvyksóti** 1. luccicare E/A, brillare A; 2. stare dis-teso, stagnare A
- tvýkstelė||ti** 1. divampare E, infiammarsi, accèn-dersi; *jō skruostai ~jo raudoniui* gli si accèsero le guance; 2. baluginare E, balenare E/A; *prk.*: *mán ~jo kažkòks nujautimas* mi balenò un presenti-mento
- tvýlinti** *šnek.* camminare pian piano
- tvýlkčioti** *žr.* tvýksėti
- tvýlk||yti** 1. sterilizzare con l'acqua bollente; stufare A; 2. (*dilginti*) pùngere A, mòrdere A; *šalīs skruos-tus ~o* il freddo morde le guance
- tvýksėti** sentire delle fitte (delle punture)
- tvýlkti** 1. stare a mollo (*nell'acqua bollente*); scot-tarsi, bruciarsi; 2. bruciare E, àrdere E; *karščiū t.* àrdere dalla febbre
- tvýloti** 1. stàrsene zitto zitto; 2. restare coperto di nùvole
- tvýlti** bruciare senza fiamma, àrdere debolmente
- tvýlndyti** allagare A, inondare A; *laukūs t.* allagare i campi
- tvýnkčio||jimas** battito *m*, pulsazione *f*; ~ti battersi A, pulsare A, palpitare A
- tvýnksėti** pulsare A, palpitare A; battersi A, vibrare A; *širdis tvýnksi* il cuore batte
- tvýnksnis** battito *m*, pàlpito *m*, pulsazione *f*
- tvýnktelė||ti** 1. (*siūbteleti*) salire E, montare E; *kraujas ~jo jam į galvą* il sangue gli sali alla testa; 2. (*suduoti*) dare un colpo
- tvýnk||ti** 1. gonfiarsi, dilatarsi, ingrossarsi; 2. (*apie volį*) andare in suppurazione, maturare E, for-mare un ascesso; ~ulys ascesso *m*, gonfiore *m*
- tvýn||ti** 1. crèscere E, salire E; aumentare E; *vanduò ~sta* l'acqua sta salendo; 2. (*lietis iš krantų*) strari-pare E/A, dilagare E; 3. (*plūsti*) grondare E/A, co-lare E/A, scòrrere E; *āšarose ~ti* grondare di làcri-me; 4. (*telktis*) affluire E, riversarsi; *daugybė žmo-nių ~o į aikštę* molta gente affluiva nella piazza
- tvýrkin||imas** corruzione *f*, degenerazione *f*, perva-ritamento *m*; ~ti corrómpere A, pervertire A, far degenerare; *blogi pavyzdžiai ~a jaunimą* i cattivi esempi corrómpo la gioventù; ~tojas, -a cor-ruttore *m* (*f*-trice), pervertitore *m* (*f*-trice), de-pravatore *m* (*f*-trice)
- tvýrkti** corrómpersi, guastarsi, depravarsi, viziarsi
- tvýr||oti** mantenersi, conservarsi; èsserci; *kambaryje ~ojo visiška tylà* nella stanza c'era un silenzio assoluto; *prk.*: *krūtinėje ~o džiaūgsmas* il cuore è colmo di giòia
- tvirta||būdis** dal carattere forte; ~gālis *lingv.* ascendente; ~gālė *prlegaidė* intonazione ascen-dente
- tvirtai||prv.** 1. fortemente, solidamente; *t. laikytis arit kójų* rēggersi saldo sulle gambe; 2. fermamente, con fermezza; *t. apsisprėndęs* fermamente deciso
- tvirtapradīs** *lingv.* discendente
- tvirt||as** 1. forte, resistente, robusto, duro, saldo; ~as *auðeklas* tessuto resistente; ~os *sienos* mura salde; 2. (*pastovus*) costante, fisso, duraturo, tenace, sòlido; ~os *kainos* prezzi fissi; ~à *drau-gystė* amicizia tenace; 3. (*nenukryptantis*) fermo, deciso, sicuro, risoluto; ~as *tikėjimas* fede ferma; ~u *žingsniū* con passo sicuro
- tvirtavāl||is** dalla forte volontà; ~iškūmas forza di volontà
- tvirtė||jimas** 1. rafforzamento *m*, consolidamento *m*; *charakterio ~jimas* rafforzamento del caràt-tere; 2. indurimento *m*, irrobustimento *m*; ~ti rafforzarsi, rinforzarsi, fortificarsi, consolidarsi, irrobustirsi; *augdamas jis ~jo* crescendo si irro-bustiva; *jō autoritėtas ~ja* la sua autorità si va consolidando

tvirtybė forza *f*, fermezza *f*, robustezza *f*, saldezza *f*;
dvāsios t. fermezza d'animo

tvirtiklis *tech.* fissatore *m*, fissativo *m*

tvirtin||imas 1. affermazione *f*, conferma *f*, dichiarazione *f*, assicurazione *f*; *māno ~imu* a mio avviso; 2. (*patvirtinimas*) legalizzazione *f*, autenticazione *f*; 3. (*sutvirtinimas*) rafforzamento *m*, consolidamento *m*; *kar.* fortificazione *f*; *valdžiōs ~imas* consolidamento del potere; 4. *tech.* fissazione *f*, fissaggio *m*; attacco *m*; **~ti** 1. rafforzare *A*, rinforzare *A*, rinsaldare *A*, consolidare *A*, fortificare *A*; **~ti pýlimą** rinforzare un'argine; **~ti sąvo pozicijas** consolidare le proprie posizioni; 2. (*teigti*) affermare *A*, asserire *A*, dichiarare *A*, sostenere *A*; **~a sirgęs** asserisce di essere stato ammalato; 3. (*daryti galiojantį*) approvare *A*, certificare *A*, autenticare *A*, legalizzare *A*; **~ti projektą** approvare un progetto; **~ti pārašą** autenticare una firma

tvirtis forza *f*; durezza *f*; rigidità *f*

tvirtov||ė 1. fortezza *f*, roccaforte *f*, cittadella fortificata; fortificazione *f*; *pairinti ~ę* espugnare una fortezza; 2. *prk.* sostegno *m*, baluardo *m*

tvirt||ūmas forza *f*, robustezza *f*, saldezza *f*, solidità *f*, resistenza *f*, fermezza *f*; *pāstato ~ūmas* solidità di una costruzione; *charakterio ~ūmas* forza di carattere; *įsitikinimų ~ūmas* fermezza di convinzioni; **~uōlis, -ė** persona forte

tvisk||ėjimas, ~esys lucidezza *f*, lucenteza *f*, brillio *m*, scintillio *m*; **~ėti** brillare *A*, scintillare *A*,

luccicare *E/A*; *žvaigždės tvįska* le stelle scintillano

tvįsk||inti 1. (*į akis*) abbagliare *A*, accecare *A*; **~inanti šviesà** luce abbagliante; 2. (*apie žaibus*) lampeggiare *A*, balenare *E/A*; 3. (*blizginti*) lucidare *A*; **~ūs** lùcido, brillante

tvistas twist *m inv*

tvok||lė 1. mazza *f*, mazzuolo *m*; 2. (*mėsai mušti*) batticarne *m inv*; **~sėti** battere *A*, dare dei colpi

tvoksóti (*apie vandenį*) stagnare *A*, stare disteso

tvóksstelėti 1. mandare un odore sgradévole; 2. (*suduoti*) dare un colpo

tvókski 1. (*sklisti kvapui*) avere odore, sapere di q.c.; *t. dūmais* sapere di fumo; 2. (*skaudėti, perštėti*) sentire dolore; avere prurito; 3. (*duoti*) colpire *A*, picchiare *A*; *t. peř aūsį* dare uno schiaffo

tvor||à recinto *m*; steccato *m*; palizzata *f*; siepe *f*; **aptvėrti ~à** cingere con uno steccato; *spygliuota ~à* recinto di filo spinato; **~nei į tvorą, nei į miėtą** (*nei šis, nei tas*) non avere né capo né coda; non stare né in cielo né in terra

tvoskėti 1. (*bildėti*) battere *A*, dare dei colpi; 2. (*perštėti*) sentire prurito

tvóskinti sbattere *A*, colpire *A*

tvó||ti 1. (*smogti*) colpire *A*, picchiare *A*; urtare *A*; (*sù*) *lazdà ~ti* dare una botta; *sng.:* **~josi į sieną** urtò contro il muro; 2. (*sviesti*) scagliare *A*, scaraventare *A*; 3. (*griūti*) cascare *E*, capitombolare *E*, sdrucchiolare *E*; *sng.:* **~tis ant nūgaros** cascare supino

U, Ū, Ŭ

- ŭb||auti** 1. (*apie pelėdq*) gridare A, stridere A; 2. (*apie vėjq*) ululare A, fischiare A; ~**čioti**, **ŭbti** žr. ŭbauti 1
- ŭdr||a zool.** lontra *f*; ~**enà** pelle di lontra; ~**inis** di lontra
- ŭgdymas** educazione *f*, formazione *f*; allenamento *m*, esercitazione *f*; **asmenybės** u. formazione dell'individuo
- ugdy||ti** 1. (*auginti*) far crescere, allevare A; coltivar A; 2. (*auklėti*) educare A, formare A, istruire A; 3. (*plėtoti*) sviluppare A, allargare A, esercitare A; 4. *prk.* (*žadinti*) incitare A, infondere A, inculcare A; ~**ti pareigōs jaūsmą** inculcare il senso del dovere; ~**tojas**, -**a** educatore *m* (*f-trice*), istitutore *m* (*f-trice*), formatore *m* (*f-trice*)
- ŭg||is** 1. statura *f*; **vidutinis** ~**io žmogūs** uomo di media statura; ~**io sulg manim** è della mia statura; **jī māžo** ~**io** è di bassa statura; **išsitiēsti visū** ~**iū** (*atsistoti*) levarsi dritto; (*parkristi*) cadere lungo disteso; **išsirikiūoti pagaī** ~**i** disporsi in fila secondo l'ordine crescente; 2. žr. ŭglis
- ŭgl||is bot.** germoglio *m*, getto *m*, pollone *m*, talėa *f*; **lēisti** ~**iūs** mēttēre fuori polloni, germogliare A
- ugniages||yba** spegnimento di incendi; ~**ys** pompiere *m*, vigile del fuoco; ~**iū komānda** squadra di pompieri
- ugniākur||as** focolare *m*; fuoco *m*; ~**ys**, -**ė** *f*(u)ochista *m, f*
- ugniā||sienė** muro antincendio; ~**spaīvis** color fuoco, rosso acceso; ~**vietė** 1. focolare *m*; 2. *kar.* nido di mitragliatrici; ~**žolė bot.** celidonia *f*
- ugnikalnis** vulcano *m*; **veikiantis, užgėses** u. vulcano attivo, spento; **išsiveržė** u. il vulcano ha eruttato
- ugnīn||gas** 1. pieno di fuoco; in fiamme; 2. *prk.* focoso, ardente, fiammeggiante; ~**gas žvilgsnis** sguardo ardente; ~**is** 1. (color) fuoco, (color) fiamma, rosso acceso; ~**is dangūs** cielo di fiamma; 2. igneo, infiammato
- ugn||is** 1. fuoco *m*, fiamma *f*; **kūrti, kūrstyti ŭgnį** accendere, attizzare il fuoco; **virti ant mažos** ~**iės** cuocere a fuoco lento; ~**imi palėisti** (*sudeginti*) dar fuoco, dare alle fiamme; **atsparūs ŭgniai** refrattario; infusibile; 2. *kar.* fuoco *m*; tiro *m*; sparo *m*; **palėisti ŭgnį** aprire il fuoco; **stovėti pirmoje** ~**yjė** stare nelle prime linee di tiro; **kryžminė** ~**is** fuoco incrociato; 3. *prk.* fuoco *m*, fiamma *f*, ardore *m*; **mėilės** ~**is** fiamma dell'amore; 4. (*žiburys*) luce *f*, lume *m*; ♦ **sū** ~**imi žaisti** scherzare col fuoco; **ŭgnį pilti aljvos** versare olio sul fuoco
- ugniūkas zool.** piràlide *f*
- ŭgtelėti** crescere un po'
- ŭiti** 1. (*barti*) rimproverare A, sgridare A; 2. (*varyti*) inseguire A, perseguitare A
- ujl||kas** (*medžioklėje*) battitore *m*; ~**mas** rimpròvero *m*, biàsimo *m*; persecuzione *f*
- ŭkan||a** foschia *f*, bruma *f*, caligine *f*, nebbia *f*; **ryto** ~**a** bruma mattutina; ~**otas** 1. fosco, nebuloso, nebbioso; ~**otas dangūs** cielo fosco; 2. *prk.* oscuro, tenebroso; confuso; ~**oti** annuvolarsi, offuscarsi, annebbiarsi
- 1 ŭkas** 1. foschia *f*, nebbia *f*; **ŭ. kyla** si alza la nebbia; 2. *astr.* nebulosa *f*
- 2 ŭkas** (*gausmas*) rumore *f*, ronzio *m*, rimbombo *m*
- ŭkauti, ŭkčioti** 1. chiamarsi a vicenda; 2. (*apie pelėdq*) stridere A, gridare A
- ŭkīmas** grido *m*, urlo *m*; ululato *m*, fischio *m*, sirena *f*; **pelėdos ŭ.** grido della civetta; **laivo ŭ.** sirena della nave
- ŭkininkaitis**, -**ė** figlio (figlia) di un agricoltore
- ŭkinink||as**, -**ė** agricoltore *m* (*f-trice*), imprenditore agricolo; proprietario terriero; padrone di un podere; **stambūs** ~**as** latifondista *m*; ~**auti** amministrare A, gestire un podere; fare l'agricoltore; gestire un'azienda; ~**avimas** gestione di un podere (di un'azienda); ~**ijā** agricoltori *m pl*, imprenditori agricoli; ~**iskas** agricolo, contadino
- ŭkin||is** 1. agricolo, agrario, contadino; ~**iai padargai** macchine agricole; 2. (*ekonominis*) economico, di economia; ~**ė veiklā** attività economica
- ŭk||is** 1. podere *m*, azienda agraria; tenuta *f*, fattoria *f*; **didelis** ~**is** latifondo *m*; ~**io trobesiai**

edifici del potere; *~io darbai* lavori agricoli; 2. economia *f*; industria *f*, azienda *f*; *žemės ~is* agricoltura *f*, economia agraria; *planinis ~is* economia pianificata; *individualūs, valstybinis ~is* azienda privata, pubblica; *pienininkystės ~is* industria del latte; *miškų ~is* selvicoltura *f*; *žuvininkystės ~is* piscicoltura *f*; *vištų ~is* allevamento di polli; 3. (*apyvokos darbai*) economia domestica; faccende domestiche, i lavori di casa; *tvarkyti vėsq ~i* occuparsi di faccende domestiche

ūkiskaiti *a ekon.* pianificazione economica (*di un'azienda statale*); *~lnis* relativo alla pianificazione economica

ūkiškai *ai prv.* con economia, con parsimonia, senza spreco; *~as* 1. agricolo; contadino; *~i darbai* lavori agricoli; 2. domestico, casalingo; *~ų prėkių parduotivė* negozio di casalinghi, negozio di ferramenta; *~as muilas* sapone da bucato; 3. economico, ecònomo, parsimonioso; *~a moteris* donna ecònoma; *~umas* l'essere ecònomo, capacità di vivere con parsimonia

ukrainiėti *is, -ė* ucraino *m (f -a)*; *~ybė* prestito linguistico dall'ucraino

ūksėti 1. chiamare ad alta voce; 2. stridere *A*, gridare *A*

ūksm *ē* ombra *f*; *~ėję ilsėtis* riposarsi all'ombra; *~ėtas* ombroso, pieno d'ombra; *~ynas* luogo ombroso; *~ingas* ombroso, ombreggiato; *~ingas sōdas* giardino ombreggiato; *bot.:* *~lnis*; *~lniai augalai* piante ombròfile

ūksminti fare ombra

ūkstytis anebbiarsi, annuolarsi, offuscarsi

ūktelėti chiamare qc.; lanciare un grido (un fischio)

ūk *ti* 1. ululare *A*; fischiare *A*; *traukinys ~ia* il treno fischia; 2. gridare *A*, stridere *A*; *pelėda ~ia* la civetta grida; 3. echeggiare *E/A*, ris(u)onare *E/A*

ūktis anebbiarsi, rannuolarsi, offuscarsi

ūkvaizdis *psn.* amministratore *m (di una tenuta)*

ūkve *dībā* gestione di un'azienda, conduzione dell'economia; *~dys, -ė* ecònomo *m (f -a)*; amministratore *m (f -trice)*; *~džiāuti* amministrare *A*, lavorare come ecònomo

ulb *auti, ~ėti, ~uoti* cinguettare *A*, trillare *A*, cantare *A*; (*apie karvelius*) tubare *A*; *prk.:* *meiliai ~ėtis* scambiarsi dolci parole; *~uonėlis, -ė* uccello canterino

uld *ėti, ~uoti žr. ulb* *ėti, ~uoti*

ulonas *istor.* ulano *m*, lanciere *m*

ultimatyv *iai prv.* ultimativamente; *~ūs* ultimativo, perentorio; *~ūs reikalavimas* richiesta ultimativa

ultimatum *as* ultimatum *m inv*; *paskelbti ~q* dare un ultimatum

ultragaŕs *as* ultrasuono *m*; *~lnis* ultrasonoro, ultrasònico; *~lnės bangos* onde ultrasòniche

ultramarinas oltremare *m inv*, colore oltremarino

ūmai *prv.* di colpo, d'un tratto

ūm *as žr. ūmūs*; *~auti* aver fretta, affrettarsi

ūmė *dė bot.* rössola *f*, rüssola *f*, rüssula *f*; *~džiāuti* raccogliere rössole

ūmėti diventare più scattante; accelerare *A*

ūmln *is* improvviso; acuto; *med.:* *~is bronchitas* bronchite acuta; *~ė mirtis* morte improvvisa

ūminti accelerare *A*, affrettare *A*

ūm *ūmas* irascibilità *f*, escandescenza *f*; *~ūs* 1. irascibile, stizzoso, collèrico; *~aūs būdo* di temperamento irascibile; 2. improvviso, repentino, subitaneo; *~ūs lietūs* pioggia repentina

ūncija oncia *f*

undinė *mit.* naiade *f*, ondina *f*, sirena *f*, ninfa *f (delle acque)*

ungurys *zool.* anguilla *f*; *išsisūko kaip u.* sgusciò via come un'anguilla

unifik *ācija, ~āvimas* unificazione *f*, standardizzazione *f*; *~uoti* unificare *A*, standardizzare *A*

unifōrm *a* uniforme *f*, divisa *f*; *kareivīška ~a* uniforme militare; *~inis* da uniforme; *~uotas* in divisa

ūnija unione *f*, alleanza *f*

unikal *ūmas* rarità *f*, unicità *f*; *~ūs* unico, solo, singolo, raro

ūnikumas rarità *f*, rarezza *f*; (ciò che è) unico nel suo genere

unisōn *as muz.* unisono *m*; *dainuoti ~ū* cantare all'unisono

unīt *as* uniāte *m*, unito *m*; *armėnų ~ai* uniāti armeni

unitāzas gabinetto *m*, apparecchio sanitario

universāl *as, -ė* uomo versato in vari mestieri; *~inis* universale; *~inė parduotivė* grandi magazzini, supermercato *m*; *~izmas* universalismo *m*; *~umas* universalità *f*; *~ūs* universale; per tutti gli usi; adattabile a circostanze diverse; *universālios žīnios* cognizioni universali, enciclopediche; *~i priemonė* rimedio universale, panacea *f*

universiada universiade *f*

universitēt||as università *f*; ~o *dēstytojas* docente universitàrio; ◇ *liāudies* ~as università popolare; ~inis universitàrio, d'università
unksm||ē žr. *ūksmē*; ~ingas žr. *ūksmīngas*
ūnkščioti gagnarla A, guaire A (*di tanto in tanto*)
uñkš||ti 1. uggolare A, mugolare A; *šuō* ~čia il cane uggola; 2. lamentarsi, gèmere A
úodas zool. zanzara *f*; *ú. kánda* la zanzara punge
uodeg||à 1. coda *f*; *úodegq vīzginti* dimenare la coda, scodinzolare A; *išskleisti úodegq (apie povq)* fare la ruota; 2. *prk.* coda *f*; parte estrema di q.c., appendice di q.c.; *komėtos ~à* coda della cometa; ◇ *vīlktis ~ojė (atsilikti)* restare indietro; *úodegq įkīšti (įmėrkti)* cacciarsi in un impiccio; *neį galvų, neį ~ojį (nerūpi)* non fare né caldo né freddo, non avere nessuna importanza; *aūt šuīs ~ōs (niekais)* invano, inutilmente; ~ikaulis anat. coccige *f*; ~inis di coda, caudale; ~inis *pėlekas* pinna caudale; ~ótas, ~úotas caudato, codato; ~óta *žvaigždė* stella caudata; zool.: ~úotiejį *varliagyviai* anfibi urodeli (caudati)
uod||īmas, uōdis fiutata *f*; ~inėti *džn.* fiutare A, annusare A (*di tanto in tanto*)
uog||a bacca *f*; frutto *f*; còccola *f*, chicco *m*; àcino *m*; *výnuogės ~a* chicco d'uva; *mīško ~os* frutti di bosco; ~aīnis torta alla frutta; ~ākrūmis bot. cespuglio di bacche, arbusto baccifero; ~áuti raccogliere bacche; ~áutojas, -a chi raccoglie bacche; ~iėnė marmellata di bacche, conserva di frutta; ~ienójas stelo di pianta da frutto; ~ýnas fruticeto *m*; luogo pieno di bacche; ~ingas con molte bacche; fruttifero; ~inis di bacche; baccifero; da frutto; ~(ú)óti sporcare di bacche
úoksas 1. (*medžio*) cavo *m*, cavità *f*; buco *m*, vuoto *m*; 2. (*šautuvo*) sicura *f*, chiave *f*
uol||à roccia *f*, rupe *f*, dirupo *m*; pietra *f*; (*van-denyje*) scoglio *m*; *nukristi nuō ~ōs* precipitare da una rupe; *atsitrenkti į ~às (plaukiant)* urtare contro gli scogli; ~ōs *atplaiša* macigno *m*, masso *m*; *býrančios uōlos (įspėjamas kalnų kelio ženklas)* caduta di massi
uolaskėl||ē bot. sassifraga *f*; ~īniai *dgs. bot.* sassifragacee *f pl*
úolektis istor. braccio *m* (unità di misura di lunghezza)
uolė||tas žr. uolótas; ~ti pietrificarsi, diventare di roccia
uōliai prv. con zelo, zelantemente, diligentemente, con accuratezza

uol||ēna geol. roccia *f*; *vulkāninė ~ēna* roccia eruttiva; ~ýnas geogr. massiccio *m*; pietraia *f*; cúmulo di rocce; ~ingas roccioso, scoglioso; ~ingas *krañtas* costa scogliosa; ~inis di pietra, di roccia, roccioso; ~inis *gruñtas* suolo roccioso; ~ótas scoglioso, roccioso, rupestre; ~ótas *jūros krañtas* costa scogliosa
uol||ūmas zelo *m*, impegno *m*, diligenza *f*, fervore *m*, ardore *m*; ~ūs zelante, diligente, assiduo, coscienzioso; ~ūs *tarnáutojas* impiegato zelante
úorė etnogr. carro *m* (da fieno)
uos||ýnas, ~ýnė frassineto *m*; ~inis di frassino
úosis bot. frassino *m*
uosl||ē 1. fiuto *m*, olfatto *m*, odorato *m*; *šuīs gerà ~ē* il cane ha un buon fiuto; ~ės *jaustrūmas* sensibilità olfattiva; 2. *prk.* intuito *m*; ~ingas, ~ūs con buon fiuto
uōstai *dgs. tarm.* baffi *m pl*
uostámiestis città col porto, porto *m*
úostas porto *m*; *jūru, ūpės ú.* porto marittimo, fluviale; *prekýbos ú.* porto mercantile; ◇ *oro ú.* aero-porto *m*
úo||sti annusare A, odorare A, fiutare A; anat.: ~*džiamasis nėrvas* nervo olfattorio; ~*stinėti džn.* 1. fiutare A, annusare A; 2. *šnek.* cercare di intuire, procurarsi notizie
úostininkas, -ė portuale *m*
úost||yti fiutare A, annusare A, odorare A; ~yti *pėdas* fiutare le orme; *gėlė ~yti* odorare un fiore; ~*omasis tabākas* tabacco da fiuto
uošv||iaī *dgs.* suòceri *m pl*; ~ijà casa dei suòceri
úošvis, -ė suòcero *m (f-a)*
ūp||as umore *m*, stato d'animo; *jūs šiañdien blōgo ~o (blogaĩn ~ė)* oggi è di cattivo umore; *tū mán pakėlei ~q* mi hai messo di buon umore
ūp||ē 1. fiume *m*; ~ės *vagà* letto di un fiume; ~ės *srovė* corso di un fiume; ~ės *vanduō* acqua fluviale; ~ė *išsilėjo iš krantų* il fiume ha (è) straripato; 2. *prk.* gran quantità, fiume *m*, mare *m*; *kraūjo ~ės išlėti* versare fiumi di sangue
upeivis, -ė impiegato (impiegata) nei trasporti fluviali
upėlapis carta nautica
upėl||is fiumicello *m*, ruscello *m*, sorgente *f*, corso d'acqua; *kalnų ~is* torrente *m*; ~iais (*labai gausiai*) a fiumi, con abbondanza
upėtak||is zool. trota *f*; ~ių *auginimas* troticoltura *f*
upė||tas ricco di fiumi; ~tyra spec. potamologia *f*; ~vardis nome proprio di un fiume

up||ýnas bacino del fiume; **~lŋas** ricco di fiumi
ūplŋas di carattere incostante; capriccioso, esigente
ūpin||inkas, -ė žr. upeivis; **~inkystė** navigazione fluviale; **~is** di fiume, fluviale
upókšnis piccolo corso d'acqua, torrente *m*
uragān||as uragano *m*; **~inis** di uragano; *prk.* violento, impetuoso, travolgente
urānas *chem.* uranio *m*
urbanistika urbanistica *f*
ūrb||inti, **ūrfti** perforare *A*, trapanare *A*, trivellare *A*; **~tūvas** foratòio *m*, trapano *m*
urdu||ys vòrtice *m*, gorgo *m*, mulinello *m* (*d'acqua*); **~iúoti** sgorgare *E*, scaturire *E*
urėd||as *istor.* 1. amministratore *m*, intendente *m*; 2. ispettore forestale; **~ijà** *istor.* ispettorato forestale
urgzl||ys, -ė brontolone *m* (*f-a*); **~ūs** lamentoso, piagnucoloso, ringhioso
ūrgzteletė emettere un ringhio (un brontolo)
urģzti 1. brontolare *A*, borbottare *A*, mormorare *A*; **jō pīlvas urģė** gli brontolava la pancia; 2. (*apie šunį*) ringhiare *A*, digrignare *A*; 3. *prk.* (*ūžti*) ronzare *A*
urkš||ti žr. urģzti; **~týnė** nascondiglio *m*, covo *m*; **~tūs** piagnucoloso, brontolone
ūrm||as frotta *f*, schiera *f*, sciame *m*; **~as vaikų** frotta di ragazzi; **~o ~o prekyba** commercio all'ingrosso; **~ininkas**, -ė grossista *m, f*; **~u prv.** (*būriu*) in frotta (*a frotte*), a schiera, a sciame; **~u įsivežti** entrare in frotta (*a schiera*)
ūrna urna *f*
urològ||as, -ė uròlogo *m* (*f-a*); **~ija** urologia *f*
uršti 1. brontolare *A*, borbottare *A*; 2. (*apie šunį*) ringhiare *A*
urulys žr. urdulys
ūrv||as 1. caverna *f*, cavità sotterranea, spelonca *f*; 2. tana *f*, covo *m*, covile *m*; **lāpės ~as** tana di volpe; *prk.*: **vagių ~as** covo di ladri; **~inis** delle caverne, spelò; **~inis žmogus** uomo delle caverne, uomo primitivo; cavernicolo *m*, troglodita *m*; *zool.*: **~inis lokys** orso spelò; **~inti** formare buche (cavità) in terra; **~uotas** pieno di cavità sotterranee; **~uoti** žr. ūrvinti
urzg||esys, ~lmas (*šuns*) ringhio *m*; (*motoro*) ronzio *m*; (*pilvo*) brontolio *m*; **~ėti** 1. ringhiare *A*, digrignare *A*; **šuò ūzga** il cane ringhia; 2. (*birbtį*) ronzare *A*, frullare *A*; 3. (*niurģėti*) brontolare *A*, borbottare *A*; **~ūs** brontolone; bürbero

ūs||as *ppr. dgs.* 1. baffo *m*; **skūstis ~ūs** radersi i baffi; **šypsótis prō ~ūs** ridere sotto i baffi; 2. *zool.* vibrissa *f*; baffi *m pl*; **katės ~ai** baffi del gatto; 3. *bot.* stolone *m*; **~i ~q pūsti** (*miegoti*) dormire sodo; **~q riėsti** (*didžiuoitis*) alzare la cresta, insuperbirsi
usn||ėtas coperto di cardì; **~ýnas** luogo pieno di cardì; **~is** *bot.* cardo degli orti
ūsō||čius žr. ūsōrius 1; **~rius** 1. baffone *m*, uomo con baffi folti; 2. *zool.* barb(i)o *m*
ūsuō||čiai *dgs. zool.* cerambicidi *m pl*; **~tis** baffone *m*
usūrinis: **~** *zool.*: **u. šuo** nitterèute *m*, cane pescatore, cane procione
utėl||ė *zool.* pidòcchio *m*; **kirkšnė** ~ė pidòcchio del pube, piattola *f*; **knýginė** ~ė pidòcchio dei libri; **~ėtas** pidocchioso, pieno di pidocchi; **~ėti** impidocchiarsi, impidocchirsi; **~ėtūmas** *med.* pediculosi *f*; ftiriasi *f*; **~iāuti** spidocchiare *A*
utėlius, -ė *šnek.* persona piena di pidocchi
utilitār||inis utilitàrio; **~lsta**, -ė utilitarista *m, f*; **~lzman** utilitarismo *m*; **~ūs** utilitàrio, utilitaristico
utiliz||ācija, ~āvimas utilizzazione *f*, utilizzo *m*; **~uoti** utilizzare *A*, usare *A*, impiegare *A*; **~uoti ālliekas** utilizzare gli scarti
utinėti spidocchiare *A*
utòp||ija utopia *f*; **~inis** utopistico; **~inis socializmas** socialismo utopistico; **~lsta**, -ė utopista *m, f*; **~iškas** utòpico, utopistico; **~iškas sumānymas** progetto utopistico; **~lzman** utopia *f*, carattere utopistico
uvertiūrā *muz.* ouverture *f inv*; introduzione *f*
uzbėkas, -ė usbeco *m* (*f-a*)
uzurp||ācija, ~āvimas usurpazione *f*; **~ātorius**, -ė usurpatore *m* (*f-trice*); **~uoti** usurpare *A*; **~uoti valdžią** usurpare il potere
ūž *prl.* (*su kilm., gal.*) 1. (*kitoje pusėje; užpakaly*) dietro, oltre, al di là; **laikyti rankas už nugaros** tenere le mani dietro la schiena; **nāmas už upės** la casa è oltre il fiume; **sėstis už stalo** mettersi a tavola; **ūž jūrą** al di là dei mari; **ėjo už kito** camminavano l'uno dietro l'altro; 2. (*už ribų*) fuori; **gyvėna už miesto** abita fuori città; **ūž įstātymo ribų** fuori legge; 3. (*laikui žymėti*) fra, tra, dopo; **ūž trijų dienų** fra tre giorni; **ūž kiek laiko ir jis parėjo** dopo un po' è tornato anche lui; 4. (*atstumui žymėti*) a; **gyvėna už trijų kilometrų** abita a tre chilometri di distanza; 5. (*reikšti kluviniai; daiktui, už kurio imama*) per, a, in; **užkliūvo už**

akmeňs ha inciampato in un sasso; *griēbtis ūž mēdžio šakōs* aggrapparsi al ramo di un albero; *laikýtis ūž turėklų* tenersi alla ringhiera; *laikýti ūž raňkos* tenere per mano; 6. (*lyginimo santykiui reikšti*) di; che; *ūž visūs gudrėsnis* più furbo di tutti; *bėga greičiau ūž vėją* corre più veloce che il vento; 7. (*reiškiant kainą, vertę, atpildą*) per; di; *pirkau ūž dū litūs* l'ho comprato per due litai; *āčiū ūž viską* grazie di tutto; *suiūti ūž vagystę* arrestare per furto; 8. (*reiškiant kitą objektą, pavadavimą*) per; come; *kalbėsiu ūž tavę* parlerò io per te; *būvo ūž sargą* lavorava come guardiano; *tavę ūž draugą* *laikiau* ti ritenevo un amico; *ištekėk ūž turtlįgo vėro* sposa un uomo ricco; 9. (*reiškiant objektą, kuriam kas daroma*) per; *melskis ūž manę* prega per me; *miūti ūž tėvynę* morire per patria

užadýti rammendare A, rattoppare A

užakėti žemd. erpicare A; spianare A

užakimas copertura f; chiusura f

užakinis: *teis.*: u. *nūosprendis* giudizio in contumacia

užakinti chiudere A, turare A, tappare A

užakti 1. turarsi, intasarsi; *mán nōsis užako* mi si è intasato il naso; 2. coprirsi, chiudersi; rimarginarsi; *ėžeras mauraís užako* il lago si è coperto di lenticchie d'acqua

užalavúoti stagnare A

užalsinti spossare A, estenuare A, sfinire A

ūžan||tis seno m; *išsitraukti ką iš ~čio* trarre q.c. di seno

užantspaud||āvimas sigillatura f; ~úoti sigillare A, apporre i sigilli

užarti arare A; coprire di terra

užāštrinti 1. assottigliare A, aguzzare A; 2. *prk.* accentuare A; focalizzare A

užauginti far crescere, educare A, allevare A; *sng.*: *užsiaugino bařdą* si è fatto crescere la barba

užaugti 1. crescere E, diventare grande; maturare E; 2. (*užėlti*) coprirsi di vegetazione; 3. *prk.* (*priskresti*) restare attaccato, appiccicato; coprirsi di sporcizia

ūžausis parte dietro l'orecchio

užáušti raffreddarsi, diventare freddo

užauiti calzare A, infilare le scarpe

ūžauti rumoreggiare A; (*apie mišką*) stormire A; (*apie vėją*) ululare A; (*apie jūrą*) muggire A

užbadėti indebolirsi per la fame

užbadýti 1. colpire (*a morte*) con le corna, incornare A; 2. (*pažymėti*) palettare A, conficcare A, segnare A; u. *ribās* palettare i confini

užbaig||ti 1. finire A, terminare A, compiere A, completare A; ~ti *mókslus* terminare gli studi; *sng.*: *užsibaigė ātsargos* sono finite le scorte; 2. (*nukamuoti*) sfinire A, spossare A; *sng.*: *visāi užsibaigiau* sono sfinito; ~tūmas compiutezza f, finitezza f; perfezione f

užbalnóti *prk.* (*uždėti*) mettere A, inforcare A; *sng.*: *ākinius užsibalnóti ant nōsies* inforcare gli occhiali sul naso

užbáltin||ti macchiare A, aggiungere un po' di latte; ~ta *kavà* caffè macchiato

užbarikaduoti sbarrare A, barricare A, chiudere con una barricata

užbarstýti spargere A, cospargere A, versare A (*di aridi*); *sng.*: *užsibarstýk drūskos* versati un po' di sale

užbaubóti, užbaubti 1. (mėtersi a) muggire A; 2. *prk.* (cominciare a) cantare A

užbausti ingiungere A, intimare A, ordinare A

užbedžióti palettare A, conficcare A, segnare A

užbėgti 1. (*už ko nors*) andare di corsa, correre E (*dietro q.c.*); u. *ūž nāmo* correre dietro la casa; 2. (*į viršų*) salire di corsa; 3. (*iš priekio*) precorrere A, precedere A, anticipare A; 4. (*bėgant užtikti*) imbattersi, incontrarsi; 5. (*trumpam užsukti*) fare un salto, una scappata; u. *į namūs* fare una scappata a casa; 6. (*užlieti*) traboccare A

užbėrti 1. versare A, spargere A (*di aridi*); u. *milų ant lentėlės* versare la farina sul tagliere; 2. coprire A; rinterrare A; u. *žemėmis duobę* rinterrare una buca

užbėsti conficcare A, piantare A, palettare A

užbetonuoti cementare A, costruire in beton (in calcestruzzo)

užbildėti entrare E, salire E (*rumoreggiando*)

užbiūbti (mėtersi a) ronzare A

užbūrbinti (mėtersi a) suonare A, strimpellare A

užbiūrti (mėtersi a) ronzare A

užbyrėti žr. užbirti

užbiūgti (mėtersi a) ronzare A

užbūr||ti entrare E; cadere (E) sopra; versarsi (*di aridi*); *smėlio ~o ūž kāklo* mi è entrata della sabbia sulla schiena

užbiūžyti palettare A, segnare i confini

užblėsti spengere A, estinguere A, soffocare A

užblėsti condire A, insaporire A (*con farina*)

užblėsti||ti spengersi, estinguersi; ~usi *ugnis* fuoco spento

užbliāuti 1. (mėtersi a) belare A; 2. *menk.* cominciare a piangere (o a cantare)

užblōkšti buttare A, lanciare A (*su q.c.*); *u. kepūrė aūt spīntos* lanciare il cappello sull'armadio; *sng.*: *užsibloškė skārą aūt pečiū* si è messa uno scialle sulle spalle

užbraukti 1. (*išbraukti*) cancellare A; 2. (*uždegti braukiant*) accendere A (*sfragando*); *sng.*: *užsibrauk degtiką* accenditi un fiammifero; 3. (*užsklęsti*) chiudere A, serrare A, mettere il chiavistello; 4. *šnek.* (*užduoti*) colpire A, picchiare A

užbrāzdinti *šnek.* portare (A) su con fracasso

užbrėžti 1. segnare A, marcare A (*tracciando una linea*); 2. (*uždegti*) accendere A (*sfragando*); 3. *knyg.* (*nustatyti*) fissare A, prestabilire A, prefiggere A; *sng.*: *užsibrėžti tikslą* prefiggersi uno scopo

užbrinkti|| **ti** gonfiarsi, dilatarsi; *nuo vėrksmo ~usios ākys* occhi gonfi di pianto

užbristi inciampare A, imbattersi in q.c. (*passando a guado*)

užbrūkti 1. ficcare A, cacciar dentro; *sng.*: *tiñklas užsibrūko už lėdo* la rete si è impigliata nel ghiaccio; 2. (*užsklęsti*) chiudere A, serrare A

užbūyti *šnek.* 1. (*užkalti*) inchiodare A; 2. (*užmušti*) colpire a morte

užbučiuoti ricoprire di baci

užbuŕgzi (mēttersi a) ronzare A

užbuŕk||ti gonfiarsi, dilatarsi; *~usios ākys* occhi gonfi

užburkuoti (mēttersi a) tubare A

užbūr||ti 1. stregare A, ammaliare A; *~tā pilis* castello stregato; 2. *prk.* incantare A, affascinare A; *jōs grōžis visūs užbūrė* la sua bellezza incantò tutti; ◇ *~tas rātas* circolo vizioso

užbūti 1. trattenersi, soffermarsi, indugiare A; *sng.*: *kuŕ užsibuvaĩ?* dove ti sei trattenuto?; 2. (*uždirbti*) guadagnare A, acquistare A

užcýpti (mēttersi a) pigolare A; strillare A

užcėrkšti (cominciare a) cinguettare A; stridere A

užčiāudėti starnutire A, fare degli starnuti

užčiāupti chiudere A,appare A (*la bocca*); *sng.*: *užsičiāupk* chiudi la bocca

ūžčioti 1. (*supti*) dondolare A, cullare A; 2. (*ban-guoti*) oscillare A; muoversi qua e là

užčirkšti (mēttersi a) suonare A; *užčirškė laikrodīs* è suonata la sveglia

užčirpinti (mēttersi a) strimpellare A

užčirškinti 1. žr. užčirpinti; 2. (cominciare a) friggere A, rosolare A

užčiūčiuoti far crēscere con le ninnananne

užčiulbėti (mēttersi a) cinguettare A, cantare A

užčiūopti 1. sentire con il tatto; trovare tastando; 2. *prk.* (*pastebėti*) cōgliere A, apprendere A; *u. dalỹko ėsmę* cōgliere il nōcciolo della questione

užčiup||ti 1. trovare toccando; 2. sorprendere A, scoprire per caso; *~o jĩ berūkant* fu sorpreso a fumare

uždāigstyti 1. imbastire A; cucire A; 2. piantare delle piantine

uždāilinti spianare A, pareggiare A, rifinire A

uždainuoti (mēttersi a) cantare A; intonare A

užđang||a 1. *teatr.* sipario *m*; telone *m*; *pakėlti, nulėisti ~q* alzare, calare il sipario; 2. (*užuolaida*) tenda *f*; *kabinti ~as aūt langų* mettere le tende alle finestre; 3. *prk.* (*priedanga*) cortina *f*, barriera *f*; *geležinė ~a* cortina di ferro; *~alas* 1. (*apklotas*) drappo *m*, tenda *f*, coperta *f*; 2. (*dangtis*) coperchio *m*

uždanginti portare A, caricare A (*su*); *sng.*: *kuŕ teĩ užsidanginaĩ?* dove ti sei arrampicato?

uždangst||inėti, *~yti džn.* coprire A, chiudere A; *~yti gėlės nuo šalčio* coprire le piante dal freddo

uždangtis 1. tenda *f*, tendone *m*; 2. coperchio *m*; 3. cortina *f*

1 užđaras 1. *kul.* condimento *m*; 2. (*uždarymo įtaisas*) chiusura *f*, sistema di fissaggio; 3. (*sklęstis*) chiavistello *m*, paletto *m*; 4. (*užtvartas*) recinto *m*

2 užđar||as 1. chiuso, coperto; *~omis durimis* (*ne viešai*) a porte chiuse; *~as baseinas* piscina coperta; *lingv.*: *~asis skiemuō* sillaba chiusa; 2. *prk.* chiuso, riservato, isolato; *~as žmogūs* persona chiusa

uždarbiáu||ti guadagnarsi il pane, vivere del proprio lavoro; *ėlna ~damas* va in cerca di lavoro temporaneo

uždarbis 1. guadagno *m*; paga *f*; profitto *m*; *meñkas ū.* misero guadagno; *dienōs ū.* paga giornaliera; 2. lavoro stagionale

uždār||ymas chiusura *f*; *~inėti džn.* chiudere A, coprire A (*più volte*); *~yti* 1. chiudere A, serrare A; *sng.*: *dūrys gerai neužsidāro* la porta non chiude bene; 2. chiudere A, terminare A, concludere A; *sng.*: *parduotivė užsidārė* il negozio ha chiuso; 3. chiudere A, rinchiudere A; *~yti ką ĩ kalėjimq* chiudere qc. in prigione; *sng.*: *jĩs užsidārė sąvo kambaryjė* si è rinchiuso in cāmera sua; 4. (*pagardinti*) condire A, insaporire A (*con q.c.*)

uždarum||à 1. isolamento *m*, chiusura *f*; 2. *lingv.* occlusione *f*; *~ōs priėbalsiai* consonanti occlusive; **uždarumas** žr. uždarumà 1

- uždaužyti** 1. ammaccare A; 2. prendere a botte; colpire a morte
- uždaūžti** 1. chiudere con fracasso, sbattere A; *duris uždaūžė* ha sbattuto la porta; 2. colpire A (*anche a morte*)
- uždavin||ėti džen.** dare A, assegnare A (*più volte*); ~*ýnas* manuale di problemi (*di calcoli aritmè-tici*); ~*ýs* 1. compito *m*, incarico *m*, mansione *f*; *paskirti uždavinį* assegnare un compito, affidare un incarico; 2. compito *m*, obiettivo *m*, scopo *m*; *užsibrėžti uždavinį* prefiggersi uno scopo; 3. *mat. problema m*; *išspręsti álgebros uždavinį* risolvere un problema di álgebra
- uždažyti** méttire uno strato di colore sopra
- ūždebesiá dgs.** spazio celeste
- uždegim||as** 1. accensione *f*; 2. *med.* infiammazione *f*; *plaučių ~as* polmonite *f*; ~*inis med.* infiam-matòrio
- uždeg||inėti, ~ióti džen.** accendere A (*più volte*)
- uždegti** 1. accendere A, dar fuoco; *sng.*: *sausos málkos lengvái užsídėga* la legna secca s'accende facilmente; 2. *prk.* infiammare A, infervorare A, entusiasmare A; *u. kóvai* infervorare alla lotta; *sng.*: *pykėi užsídėgti* infiammarsi d'ira
- užde||jimas** deposizione *f*; sovrapposizione *f*; ~*lióti džen.* méttire sopra; coprire A
- ūždél||is** pegno *m*; *palikti pinigų ~io* dare soldi in pegno
- uždelsti** ritardare A, differire A, mandare per le lunghe; *u. apmokėjimą* differire un pagamento
- uždeñgti** 1. coprire A, méttire (stèndere) sopra; *u. stálq stáltiese* coprire il tavolo con la tovaglia; *sng.*: *užsideñgti akis* coprirsi gli occhi; 2. *prk.* (*paslėpti*) nascóndere A, occultare A, coprire A
- užderė||ti** dare il raccolto, fruttare A, produrre A; *šiëmet javai geraí ~jo* il raccolto del grano è buono quest'anno
- uždérgti** insudiciare A, sporcare A, lordare A
- uždė||ti** 1. méttire A, posare A, appoggiare A, de-porre A; ~*jo jám rañkq añt petiës* gli posò la ma-no sulla spalla; *vainikq ~ti añt kápo* deporre una corona sulla tomba; *sng.*: *ákinius užsídėti* mé-ttersi (inforcare) gli occhiali; 2. méttire A, copri-re A; ~*ti dañgti añt púodo* coprire una pentola; 3. apporre A; aggiungere A; ~*ti añtspaudq* apporre un sigillo; ~*k dár málkq* aggiungi della legna
- uždirb||ti** guadagnare A; *jls geraí ~a* guadagna bene; *sng.*: *duonq užsídìrbti* guadagnarsi il pane; *prk.*: *diržq užsídìrbai* ti sei meritato una cinghiata
- uždiržti** indurirsi, rassodarsi
- uždóbtì šnek.** colpire a morte, uccidere A
- ūždoris** 1. (*uždarymas*) chiusura *f*; 2. (*sklqstis*) chia-vistello *m*, paletto *m*; 3. (*užtvaras*) recinto *m*, riparo *m*; 4. *spec.* cateratta *f*, chiusa *f*
- uždrabstýti** spruzzare A, schizzare A (*q.c. di den-so*); *purvái u.* inzaccherare A, schizzare fango
- uždraikýti** (*šiaudais ir pan.*) spàrgere paglia, strame
- uždraūsti** vietare A, proibire A, interdire A; *ūž-drausta rūkýti* è vietato fumare; *čìà uždrausta statýti automobiliūs* divieto di sosta; *uždraustas vairsius* frutto proibito
- uždrėbti** 1. schizzare A, inzaccherare A, macchiare (*con q.c. di denso*); 2. *prk.* (*šiurkščiai pasakyti*) dire q.c. di offensivo, dire nudo e crudo, sputare in faccia
- uždrib||ti** cadere E, venire giù, scèndere E; *plaukai jái ~o añt akių* i capelli le scésero sugli occhi
- uždrikti** spàrgersi; scèndere E
- uždróžti** colpire A, dare un colpo; *u. botagù* dare una frustata
- uždudėnti** (méttersi a) rumoreggiare A, t(u)onare A, rimbombare E/A
- uždūk||ti** infuriarsi, irritarsi, adirarsi; *jls añt manęs ~o* si adirò con me
- uždulkėti** 1. impolverarsi, coprirsi di pólvore; 2. *šnek.* (*užbėgti*) salire di corsa
- uždùlkinti** 1. alzare la pólvore; 2. cospàrgere A, versare A (*di aridi*)
- užduìkti** (méttersi a) piovigginare E/A
- uždumblėti** coprirsi di melma (*di limo*)
- uždūmyti** (cominciare a) mandare un gran fumo
- uždum||ti** 1. (*užpustyti*) coprire A (*con q.c. portato dal vento*); *tákas sniegù ~tas* il sentiero è coperto di neve; 2. (*pučiant atnešti*) far venire, avvicinare A (*col vento*); 3. (*užrūkyti*) (méttersi a) fumare A
- uždúoti** 1. (*pavesti*) dare A, assegnare A, affidare A; *u. dárbaq* assegnare un lavoro; 2. (*suteikti*) creare A, dare A, provocare A; *u. kám rūpesčių* creare dei problemi a qc.; 3. (*pateikti*) porre A, rivólgere A; *u. kláusimą* porre una domanda; 4. (*suduoti*) colpire A, dare un colpo; *u. diržù* dare una cinghiata; 5. (*nuodyti*) dare il veleno; *♦ u. kám širdj* spezzare il cuore a qc.; offèndere qc.
- užduotis** 1. compito *m*, incarico *m*, dovere *m*, man-sione *f*; *gáuti užduotį* ricèvere un compito; *pavèsti užduotį* affidare un incarico; 2. scopo *m*, obiettivo *m*, meta *f*; *įvýkdyti nustatýtą užduotį* raggiungere uno scopo prefissato; 3. (*mokiniamis*) compito *m*,

esercizio scolastico; *atlikti užduotis* fare i compiti;
 4. *kar.* missione *f*
uždūrpėti coprirsi di torba
uždūšinti 1. soffocare A; 2. spègnere A; ~ti 1. soffocare E, respirare con fatica; *võs neuždusaũ nuõ karščio* quasi soffocavo dal caldo; 2. ansimare A, avere il fiato grosso; 3. (*užgesti*) spègnersi
uždvasinti far morire di fame
uždveikti mandare odore
uždvesti emaciarsi, diventare smunto
uždvlsti spègnersi, estinguersi
uždžiãuti appendere A, stendere A
uždžiovinti disseccare A, prosciugare A, inaridire A
uždžiũti ||ti disseccarsi, insecchire E, inaridirsi; ~vusi *žemė* terra arida
uždžiũvis siccità *f*, inaridimento *m*, secchezza *f*
užėdos dgs. vet. adenite equina
užeidinėti ||ti *džn.* venire E (*piũ volte*), far delle visite; *jls dažnai ~ja pàs mūs* viene spesso a trovarci
užeiga locanda *f*, osteria *f*, alberghetto *m*
užẽti ||ti 1. andare E, passare E (*dietro, davanti, di lato*) ~ti *už krũmo* andare dietro un cespuglio; *užẽjo jãm iš priekio* gli è passato davanti; 2. (*užlipti*) salire E; 3. (*užsukti*) fare un salto, passare E; ~siu *pàs tavẽ atsisvėikinti* passerò da te a salutarti; ~k *ĩ vidiũ* vieni dentro; 4. (*užslinkti*) coprirsi, nascondersi; sparire E; *saulẽ užẽjo už debesies* il sole spari dietro una nũvola; 5. (*atslinkti*) arrivare E; farsi; *užẽjo naktis* si è fatta la notte; ~na *žiemà* sta arrivando l'inverno; 6. (*pradėti*) cominciare E, iniziare E; *užẽjo lyti* ha cominciato a piovere; 7. (*kilti*) sorgere E; venire E; succedere E; *užẽjo áudra* sorse una tempesta; *mán miẽgas užẽjo* mi è venuto un colpo di sonno; *jãm užẽjo silpnũmas* fu colto dal male; *kàs jãm užẽjo?* che cosa gli ha preso?; *kalbà užẽjo apĩẽ...* il discorso cadde su...; 8. (*rasti*) trovare A; imbattersi; incontrare A; *užẽjaũ daũg grĩbũ* ho trovato molti funghi; *ãnt meškõs ~ti* imbattersi in un orso; 9. (*užplũsti*) venire in abbondanza, grondare E/A; *ãšaromis ~ti* grondare di lacrime; 10. (*užsimauti*) infilarsi, mettersi; 11. (*užželti*) crescere rigogliosamente, coprirsi di vegetazione
užẽmimas presa *f*, occupazione *f*
užẽrziinti provocare l'irritazione di qc., indispettire A, stizzare A
ũžes ||ỹs rumore *m*, rombo *m*, ronzio *m*; strẽpito *m*; fragore *m*; brusio *m*; *motõro ~ỹs* ronzio di un motore; *jũros ~ỹs* fragore del mare; *širdiẽs ~iaĩ*

rumori cardiaci; *jaũsti ũžesĩ ausysẽ* sentirsi ronzare le orecchie
užẽsti 1. mangiare un po' (*di animali*); 2. (*sukan-džiõti*) pũngere A (*in piũ parti*); 3. *šnek.* (*užkan-kinti*) straziare A, tormentare A, strũggere A
užfiksuoti fissare A; prẽndere nota; stabilire A; *u. laiką* fissare l'ora
ũžfront || *ẽ kar.* retrovie *f pl*; ~ĩnis delle retrovie
užgabėnti portare su q.c.
ũžgaid ||a capriccio *m*, ghiribizzo *m*, bizzarria *f*; *patėnkinti ~q* accontentare un capriccio; ~ãuti fare i capricci; ~ĩngas, ~ũs capriccioso, bizzoso; ~ĩngũmas capricciosità *f*, stravaganza *f*
užgais ||ĩmas ritardo *m*, indugio *m*; ~ĩnti far ritardare, far indugiare, trattenere A; ~ĩno *mũs tuščio-mĩs kalbomĩs* ci ha trattenuti con discorsi inũtili
užgais ||ti 1. attardarsi, trattenersi; ~o *darbẽ* si è attardato in ufficio; 2. *šnek.* (*sumenkũti*) emaciarsi, indebolirsi
užgalėti 1. potere A, riuscire a fare q.c.; 2. superare A, vincere A
ũžgalis parte posteriore (terminale) di q.c.; retro *m*; *lõvos ũ.* spalliera del letto
užgaubstĩti džn. imbacuccare A
užgaubti avvolgere A, coprire A
užgaudinėti offendere A, ferire A
užgãul || *ẽ* offesa *f*, insulto *m*; ~ĩngas offensivo, insultante, ingiurioso; ~iõti offendere A, insultare A, punzecchiare A; *jĩ visi ~iõja* lo insultano tutti; ~ũs offensivo, ingiurioso, oltraggioso; *užgaũlius žodžiai* parole offensive
užgãuti 1. dare un colpo, una botta; far male; *sng.:* *užsigãuti kóją* farsi male a una gamba; 2. (*ĩžeisti*) offendere A, ingiuriare A, ferire A; *širdĩ u.* ferire al cuore; *sng.:* *užsigãuna dẽl meĩnikieio* si offende per un nonnulla
ũžgavėnės dgs. bažn. martedì grasso (*o settimana grassa*); carnevale *m*
užgavĩmas 1. colpo *m*, botta *f*, percossa *f*; 2. (*ĩžeidimas*) offesa *f*, insulto *m*
užgėlti 1. pũngere a morte; 2. intorpidirsi, irrigidirsi (*per il freddo*); *mán rankàs užgėlẽ* mi si sono intorpidite le mani
užgėrti 1. bere per mandar giù q.c.; *sng.:* *vandėns užsigėrk* bevi un po' d'acqua; 2. (*pasigerti*) ubriacarsi; 3. (*sveikinti geriant*) brindare A, fare un brindisi
užgesinti spègnere A, estinguere A, soffocare A; *u. gaisrą* estinguere un incendio

užgèsti spègnersi, estinguersi; *žvakė užgèsu* la candela si è spenta

užgýdyti guarire A, risanare A; *u. žaizdą* guarire una piaga

užgiedóti 1. (mėttersi a) cantare A; 2. *šnek. (užprašyti)* chiedere un prezzo alto

užgimti nascere E, venire alla luce

užginčyti discutere A, contrastare A; *neužginčijamą tiesą* verità indiscutibile

1 užgiñti 1. (*užvaryti*) costringere ad andare; 2. (*pavyti*) raggiungere A; 3. (*nuvarginti*) affaticare A, spossare A, strapazzare A

2 užginti 1. (*uždrausti*) vietare A, proibire A; 2. (*paneigti*) contrastare A, contestare A

užgirdyti 1. far crescere abbeverando; 2. ammorbare A (*con una bevanda*)

užgiris luogo al di là del bosco

užgiršti 1. sentire A, udire A; 2. venire a sapere, percepire A

užgýti guarire E; (*apie žaizdą*) cicatrizzarsi, rimarginarsi

užgyvėnti 1. (*užsidirbti*) guadagnare A, conquistare A; 2. (*užvaldyti*) impadronirsi

užgláistyti stuccare A, tappare A, turare A

užglauda riparo *m*, protezione *f*

užglóstyti 1. spianare A; lisciare A; 2. *prk. (paslėpti)* nascondere A, simulare A

užgnáibyti pizzicare a morte

užgniaušlmas soppressione *f*, repressione *f*; soffocamento *m*

užgniauš||ti 1. stringere A, serrare A, chiudere A; *~ti kùmsčius* serrare i pugni; *~k burną* chiudi la bocca; *sng.:* *jì užsigniaušė véidą rañkomis* si è stretta il viso con le mani; 2. (*trukdyti įtraukti*) mancare A; *jám kvápą ~ė* si senti mancare il respiro; 3. *prk. (nuslopinti)* soffocare A, reprimere A; *~ti aistrą* soffocare una passione

užgóbti avvolgere A, coprire A; *sng.:* *skarà užsigóbti* avvolgersi in uno scialle

užgőžti coprire A, soffocare A; *vėjo kauksmas užgožė mūsų balsus* l'ululato del vento ha coperto le nostre voci; *u. daržą* soffocare un orto

užgráužti 1. rosicchiare un po'; fare uno spuntino; 2. *šnek. (nukamuoti)* straziare A, tormentare A, molestare A

užgriáu||sti (cominciare a) tuonare A; *smařkiai ~dė* si senti uno scoppio di tuono

užgriáuoti riempire A, rinterrare A; *u. žėmėmis duobę* rinterrare una buca

užgriėbti 1. prendere A, afferrare A, aggrappare A; *sng.:* *užsigriebė už virvės* si aggrappò alla corda; 2. (*užčiuopti*) sentire con il tatto, trovare toccando; 3. (*užgrobti*) impadronirsi, appropriarsi, impossessarsi; *u. svėtimo turto* impossessarsi di un bene altrui; 4. (*pasiekti*) arrivare E, giungere E

užgriežti (mėttersi a) suonare A

užgriőzd||inti, *~oti* ingombrare A, occupare A; *~inti kambarį knygų dėžėmis* ingombrare la stanza di casse di libri

užgr||iūti 1. cadere E, precipitare E (*addosso*); schiantare A; *jį ~iūvo sniego laviną* la valanga gli precipitò addosso; 2. (*griūvant užsilyginti*) interarsi, riempirsi, colmarsi (*dopo un crollo*); *šulinys ~iūvo* il pozzo si è interrato; 3. (*staiga užėiti*) arrivare all'improvviso; capitare E, sopravvenire E; *manė didelė bėdą ~iūvo* mi è capitato un grosso guaio; *netikėtai ~iūti pàs kę į namus* fare un'improvvisata a qc.; 4. *prk. (prispausti)* opprimere A, affliggere A; *jį ~iūvo gilūs skausmas* è afflitto da un profondo dolore; 5. (*užaugti*) crescere rigosamente

užgrobimas occupazione *f*, presa *f*, conquista *f*

užgróbt occupare A, conquistare A; impossessarsi, impadronirsi; *u. valdžią* impadronirsi del potere

užgróti (cominciare a) suonare A

užgrūbti irrigidirsi, intorpidirsi (*per il freddo*)

užgrūdín||imas tempra *f*; rafforzamento *m*; *~ti* 1. *tech.* temprare A, sottoporre a tempra; *~ti plieną* temprare l'acciaio; 2. *prk.* temprare A, fortificare A, indurire A; *neláimės ~a žmógų* le sventure temprano l'uomo; *sng.:* *kovosė užsigrūdinti* temprarsi nelle battaglie, agguerrirsi

užgrū||sti spingere dentro, cacciare A, ficcare A; *kur ~dai mào pirštines?* dove hai cacciato i miei guanti?

užgūi||ti strapazzare A, maltrattare A, affaticare A; *árklį ~ti* strapazzare un cavallo; *~tas vaikas* bambino maltrattato

užgułti 1. coricarsi sopra (*anche soffocando*); coprire A; schiacciare A; *dėbesys užgulė daņų* le nùvole hanno coperto il cielo; *kiaulė užgulė paršėlį* la scrofa soffocò un maialino (*coricandosi sopra*); 2. (*palinkti*) inclinarsi; appoggiarsi; incurvarsi; *sng.:* *užsigulės aňt knygų* curvo sui libri; 3. (*apnikti*) assalire A, invadere A, attaccare A; *skėriai užgulė laukius* le cavallette invasero i campi; 4. (*prispausti*) gravare A, opprimere A, affliggere A; *visi darbai manė užgulė* tutti i lavori grà-

vano su di me; *skaūsmo užgultas* è afflitto dal dolore; 5. (*užkimšti*) rimanere intasato, ostruito, occluso; *jō aūsys užgultos* ha le orecchie occluse; *mán nōsį užgulė* mi si è intasato il naso, ho il naso chiuso; 6. (*įnikti*) buttarsi, darsi; *u. knygās (smarkiai mokytis)* buttarsi nello studio; *tvirčiaū u. ĩrklys* fare forza sui remi

užiĩsti affannarsi, essere trafelato

užiĩmas rumore *m*; fragore *m*; strēpito *m*; ronzio *m*; *jūros ū.* fragore del mare

užiĩm||as occupato; indaffarato, impegnato; *aĩ šĩ vietā ~ā?* è occupato questo posto?

užiĩnti 1. occupare A, riservare A; *šĩtas stālas užima daĩg vietos* questo tavolo occupa molto spazio; 2. prendere A, occupare A, conquistare A; *u. miēstą* occupare una città; 3. occupare A, coprire A, tenere A; *jĩs užima sekretoriaus vietą* occupa il posto di segretario; 4. stringere A, chiudere A; *u. bũrną* chiudere la bocca; *kvāpą u.* far mancare il respiro; *sng.:* *užsiĩmĩk nōsį (suspausk)* stringiti il naso; 5. (*svečius*) divertire A, distrarre A, intrattenere gli ospiti

užjaũ||sti compatire A, compassionare A, compiangere A, commiserare A; *kaĩp āš tavē ~čiũ!* quanto ti compiangio!; *~sti nelaimĩngą žmōgų* compatire una persona infelice; *~tĩmas žr. užuojauta*

užjodyti strapazzare A, affaticare A

užjōti 1. salire E, andare verso l'alto (*cavalcando*); 1. passare da qc. (*a cavallo*); 3. *žr. užjodyti*

užjudinti spingere all'azione, stimolare A, incitare A

užjuoduoti annerirsi, oscurarsi

užjuokti deridere A, beffare A, prendere in giro

1 užjũosti 1. cingere A, avvolgere A, fasciare A; *sng.:* *užsijũosti pėĩ liemenį jũostą* cingersi una fascia alla vita; 2. *prk. (užkirsti)* colpire con una cinghia

2 užjuosti annerirsi, oscurarsi

užjũrlĩnis d'oltremare; straniero

užjũris oltremare *m inv*

užjũsti fiutare A; subodorare A; intuire A

užkab||a (*šautuvo*) sicura *f*; *~as* uncino *m*, gancio *m*

užkabinėti dzn. 1. agganciare A, attaccare A; 2.

stuzzicare A, molestare A

užkabĩn||ti 1. attaccare A, appendere A, agganciare A; *~ti kepũrę aĩt kãblo* appendere il cappello all'uncino; *~ti pavėĩkslą* attaccare un quadro; *sng.:* *užsikabĩnti grandĩnėlę aĩt kãklo* mettersi una catenella al collo; 2. (*su kabliu*) chiudere A,

serrare A (*mettendo il chiovistello*); 3. (*užkliudyti*) rasentare A, sfiorare A, urtare A; *~aũ jĩ sũ al-kũne* l'ho urtato col gómito; *sng.:* *sijōnas užsikabĩno už krũmo* la gonna si è impigliata nel cespuglio; 4. (*paimti*) prendere A, toccare A; *neužkabĩnk tų daiktų* non toccare queste cose; 5. (*ieškotĩ priekabių*) stuzzicare A, molestare A, infastidire A

užkaboris 1. ripostiglio *m*, àngolo *m*, cantuccio *m*; 2. luogo remoto

1 užkaĩsti mettere sul fuoco; accendere A

2 užkaĩsti 1. (*sušĩlti*) riscaldarsi; 2. (*parausti*) arrossire E, diventar rosso in volto

užkaĩša *tech.* chiusino *m*; serranda *f*

užkaĩš||ioti, ~ytiappare A, turare A, stoppare A; *~ioti skylės*appare i buchi

užkaĩštis 1. tappo *m*, zipolo *m*, zaffo *m*; 2. (*krosnies*) chiusino *m*

užkaitas 1. *tech.* caletta *f*, incastro *m*; 2. commettitura *f*, giuntura *f*

užkaltinti scaldare con intensità

užkalbė||jimas esorcismo *m*, fòrmula di scongiuro; *~ti* esorcizzare A, scongiurare A, fare gli esorcismi

užkãlbinti rivolgere la parola a qc.; attaccare discorso; coinvolgere nel discorso

užkalĩnėti dzn. inchiodare A

užkalkėti incrostarsi, rivestirsi di calcare

užkãlk||inti, ~iũoti coprire (di latte) di calce

užkaln||ė, ~is luogo al di là del monte

užkãlti 1. inchiodare A, chiudere (fissare) con chiodi; *lentomis lãngą u.* chiudere la finestra con tavole; *u. dėžės daĩgtį* inchiodare il coperchio di una cassa; 2. *šnek.* guadagnare (A) bene

užkambaris retrocucina *f*; dispensa *f*

užkamp||is luogo remoto; àngolo nascosto; *~ũs* remoto, riposto, appartato

užkamša ingombro *m*, intasamento *m*, ammassamento *m*

užkamšalas tappo *m*, zipolo *m*, zaffo *m*

užkamšyti dzn. turare A,appare A, stoppare A; *u. pakulomis visũs plyšiũs* turare tutte le fessure con stoppa

užkamũoti tormentare A, spossare A, sfinire A

užkan||da žr. užkandis; *~dinė* tavola calda, fast food *m inv*; *~dis* antipasto *m*; spuntino *m*; *~džiui àtnešė sũrio* per antipasto è stato servito del formaggio; *~džiãuti* fare uno spuntino, mangiare un boccone

- užkándžioti** pungere A, morsicare A (*a morte*)
- užkankinti** 1. torturare A (*a morte*); 2. tormentare A, infastidire A, molestare A
- užkapóti** 1. (*snapu*) uccidere a colpi di becco; 2. (*kardu*) uccidere a sciabolate; 3. (*kirviu*) uccidere a colpi di scure; 4. žr. užkándžioti
- užkapstýti** ricoprire A, riempire A (*razzolando, rastrellando*)
- užkard**||a sbarramento *m*; cordone *m*; barriera *f*; *paslenio ~a* barriera doganale; *~as* sbarra *f*; *pérvažio ~as* sbarra di un passaggio a livello
- užkárdyti** 1. sbarrare A, impedire il passaggio; 2. *prk.* ostacolare A, precludere A, impedire A
- užkar**||iáuti conquistare A; *~iáutojas, -a* conquistatore *m* (*f-trice*); *~iávimas* conquista *f*
- užkarpa** tacca *f*, intaccatura *f*, intaglio *m*
- užkař**||sti diventare amaro, irrancidire E; *mán gerklė ~to* ho la bocca amara
- užkárstyti džn.** 1. appendere A, attaccare A; 2. (*išdžiaustyti*) stendere A
- užkařšti šnek.** picchiare A, sculacciare A; *u. peř užpakalį* dare una sculacciata
- užkarta** tacca *f*, intaccatura *f*; incavo *m*, intaglio *m*
- užkarti** 1. (*užkabinti*) attaccare A, appendere A; 2. (*primesti*) addossare A, attribuire A, accollare A, caricare A; *užkórė mán tã dárbaq* mi hanno caricato di questo lavoro; *sngř.: viřa atsakomýbę sau užsikarti* addossarsi tutta la responsabilità
- užkasti** sotterrare A, rinterrare A, interrare A; *u. lóbį* sotterrare un tesoro; *u. (užlyginti) duobę* rinterrare una buca
- užkásti** 1. (*užvalgyti*) fare uno spuntino; 2. pèrdere la facoltà di fare q.c.; *jám žadã užkãdo (nebegali kalbėti)* ha perso la favella
- užkaũkti** (mèttersi a) ululare A, fischiare A
- užkaũpti** rinterrare A, coprire di terra
- užkaũstyti** incatenare A, mèttere i ferri
- užkaũšti šnek.** diventare un po' brillo
- užkeik**||ėjas, -a esorcista *m, f*; incantatore *m* (*f-trice*); *~imas* esorcismo *m*, scongiuro *m*, incantesimo *m*
- užkéik**||ti 1. (*sukeikti*) dire una bestemmia; 2. (*užkerėti*) incantare A, stregare A, ammaliare A; esorcizzare A; *~tà pilis* castello stregato
- užkelė** luogo al di là della strada
- užkeliáuti** giungere da qc.
- užkélti** 1. alzare A, caricare A, mèttere A (*su*); *sngř.: užsikélti kójas aňt stãlo* mèttere i piedi sul tavolo; 2. (*užverti*) chiudere A
- užképinti** scaldare con intensità
- užkerėplinti šnek.** 1. salire (E) goffamente; 2. portare (A) su faticosamente
- užkerė**||ti 1. stregare A, ammaliare A, fatare A; *~tas žiedas* anello fatato; 2. *prk.* incantare A, affascinare A; *užkerinti mũzika* mũsica che incanta
- užkeróti** crèscere rigogliosamente; coprire di vegetazione
- užkétóti** occupare spazio
- užkežėti** deperire E, intristire E
- užkiaũ**||sti šnek. trascurarsi, lasciarsi andare; *~tėlis, -ė* persona trascurata, sciattono *m* (*f-a*)
- užkĩbinti** toccare qc., stuzzicare A, molestare A
- užkĩb**||ti 1. (*užkliũti už ko*) impigliarsi, ingiggersi in q.c.; 2. (*apie žuvį*) abboccare A; *žuvis ~o* il pesce ha abboccato
- užkiemis** luogo al di là del cortile; posto remoto
- užkietė**||jimas 1. indurimento *m*; 2. *med.* stitichezza *f*, stipsi *f*; ostruzione *f*, costipazione *f*; *jis skũndžiasi viduriũ ~jimu* soffre di stitichezza; è stitico; *~ti* 1. (*apie vidurius*) avere la stitichezza; 2. *prk.* indurirsi; *~jusi širdis* ànimo indurito
- užkietinti** indurire A, irrigidire A
- užkikėnti** (mèttersi a) ridacchiare A
- užkil**||as chiuso; *~nóti, ~óti džn.* chiudere A
- užkil**||ti alzarsi, levarsi, sórgere E; *~o didelis vėjas* si è alzato un forte vento
- užkĩm**||ėlis, -ė persona rauca; *~imas* raucèdine *f*
- užkĩmšti** 1. intasare A, otturare A, turare A, ostruire A; *u. plýřį* turare una fessura; *sngř.: virtũvės kriauklė užsikimšo* si è intasato il lavandino; 2. chiudere A,appare A, zaffare A; *u. statinę* zaffare una botte; *sngř.: ausis užsikimšti* tappare le orecchie; 3. (*užkrauti*) riempire A; cacciar dentro
- užkĩm**||ti diventare rauco, pèrdere la voce; *beřaũkdamas ~o* diventò rauco a forza di gridare
- užkĩnkýti** 1. (*arklį*) attaccare A; (*jauřį*) aggiovare A; 2. *prk.* (*duoti darbo*) mèttere al lavoro
- užkĩrkinti šnek.** stuzzicare A, irritare A, far innervosire
- užkĩrpti** intagliare A, incavare A
- užkĩř**||sti 1. intagliare A, intaccare A; *kaĩp kirviũ ~to (griežtai pasakė)* ha tagliato secco; 2. (*sukliudyti*) sbarrare A, ostacolare A, impedire A; *~sti kėliaq* sbarrare la strada; 3. (*suduoti*) colpire A, frustare A; *botagũ ~sti* dare una frustata; 4. *šnek.* (*privalgyti*) mangiare a sazietà
- užkĩřsinti** irritare A, mèttere in agitazione

užkiřšti irritarsi, infuriarsi

užkirt||**iklis** *tech.* arresto *m*; ~**imas** 1. tacca *f*, intaccatura *f*, intaglio *m*; 2. troncamento *m*; soppressione *f*

užkiřšalas chiavistello *m*, paletto *m*

užkliř||**ti** 1. ficcare *A*, infilare *A*, cacciare *A*; *kuř ~ai mào raņkine?* dove hai cacciato la mia borsa?; *sng.*: *uřsikiřti gėlę už kepūrės* infilarsi un fiore nel cappello; 2. chiudere *A*, tappare *A*, turare *A*; ~**ti būtelį** tappare una bottiglia; ~**ti (sklęščiu)** *duris* chiudere la porta (*mettendo il chiavistello*); ~**tūvas** chiavistello *m*

užklasĩ||**is**: ~**ė veiklą** extrascuola *f*

užklausi||**a**, ~**imas** domanda *f*, richiesta *f*; *kreĩptis sũ ~a* far richiesta

užkląusti domandare *A*, informarsi, chiedere informazioni su *q.c.*

užklėkti chiudersi, tapparsi, intasarsi

užklėsti (*apgauti*) coprire *A*, avvolgere *A*, avvolgere *A*

užklėtė posto al di là del granàio

užkliaukti 1. (mėtersi *a*) piövere a catinelle; 2. versare *A* (*di liquido*)

užklýdėlis, -ė vagabondo *m* (*f*-*a*), passante *m*, *f*

užklių||**a** etichetta *f*, cartellino *m*; ~**āvimas** incollatura *f*; ~**uoti** incollare *A*; *skelbimą aĩt sienos ~uoti* incollare un manifesto al muro

užklýkti lanciare uno strillo; (mėtersi *a*) urlare *A*

užkliĩpti sprofondare *E* (*in q.c. di cedevole*), impantanarsi

užklýsti capitare *E*, fare una visita non programmata, arrivare di passaggio

užkliudyti toccare *A*, rasentare *A*; urtare *A*; *u. sieną* rasentare un muro; *u. kója ākmenį* urtare in un sasso; *prk.*: *u. ōpų dalýką* toccare nel vivo

užkliũti 1. inciampare *E/A*; impigliarsi; incastrarsi; *u. už šakõs* impigliarsi ad un ramo; *rāktas užkliũvo spynoję* la chiave si è incastrata nella serratura; 2. (*uřsibũti*) soffermarsi; trattenersi; fermarsi; *žvilęsnis užkliũvo už skelbimo* lo sguardo si è soffermato sul manifesto; *u. pās draũgą* trattenersi da un amico; 3. *prk.* (*sukelti nepasitenkinimą*) disturbare *A*, seccare *A*, infastidire *A*; *jis niėkam neuřkliũva* non disturba nessuno; *vis jām kas nōrs užkliũva* non gli va bene niente

užklodas 1. coperta *f*, drappo *m*, panno *m*; 2. (*lova tiesė*) copri letto *m inv*

užklóstyti *džn.* coprire *A* (*con cura*)

užklótas *žr.* užklodas

užklóti coprire *A*; stėndere *A*; *u. stālą stáltiesė* stėndere la tovaglia sul tavolo; *sng.*: *gerai užsi-klók* còpriti bene (*con la coperta*)

užkluonė luogo al di là dell'āia

užklũp||**ti** sorprendere *A*, cògliere *A*, prėndere alla sprovvista; *jĩ ~o āudra* è stato sorpreso da una tempesta; ~**ti nusikaltimo viėtoje** sorprendere sul fatto; *teis.* cògliere in flagranza

užknařkti (mėtersi *a*) russare *A*

užkniaũkti (mėtersi *a*) miagolare *A*

užkniėdyti *tech.* ribadire *A*

užkniĩsti coprire (*A*) grufolando

užkniũbti piegarsi; stare sopra

užkolis *žr.* užkaiřtis

užkonservũoti 1. fare la conserva, mėttere in conserva (*in scātola*), inscatolare *A*; *u. vaisius* mėttere la frutta in conserva; 2. conservare *A*, mantenere *A*, riservare *A*

užkópti salire *E*; arrampicarsi; scalare *A*; *u. į kálno virřūnę* salire in cima a un monte, raggiungere la cima; *u. aĩt stogo* arrampicarsi sul tetto

užkósėti (mėtersi *a*) tossire *A*

užkramtyti 1. mangiare un boccone; fare uno spuntino; 2. morsicare *A* (*a morte*)

užkraĩkti (mėtersi *a*) gracchiare *A*

užkrapnóti (mėtersi *a*) piovigginare *E/A*

užkrapřtyti *řnek.* (*sutaupyti*) risparmiare *A*; guadagnare *A*

užkrařtis orlo *m*, bordo *m*; (*bato*) tramezza *f*

užkratas *med.* contagio *m*; infezione *f*

užkratýti 1. spārgere *A*; 2. scuòtere *A*, sobbalzare *A* (*con forza*)

užkráustyti 1. portare *A* (*su*); 2. ingombrare *A*, riempire *A*

užkráu||**ti** 1. caricare *A*, mėttere sopra; 2. ingombrare *A*, occupare spazio; *stālas knýgomis ~tas* tavolo ingombro di libri; 3. *prk.* sovraccaricare *A*, opprimere *A*; ~**ti mokesčiais** opprimere di tasse; ~**ti mokinius namų darbaĩs** sovraccaricare gli alunni di còmpiti; *sng.*: *uřsikráuĩ atsakomybę* addossarsi una responsabilità

užkrečiam||**as** contagioso; ~**ā ligā** malattia contagiosa; ~**ūmas** contagiosità *f*

užkreĩkti spārgere *A*; sporcare *A*; *řiaudų u.* spārgere di paglia

užkrėsti 1. contagiare *A*; influenzare *A*; *u. tymaĩs* contagiare di morbillo; *sng.*: *visĩ užsikrėtė jō núotaika* tutti si sono lasciati influenzare dal suo umore; *užkrečiantis juókas* risata contagiosa; 2.

- contaminare A, inquinare A, infettare A; *užkrėstas vanduo* acqua inquinata; 3. ricoprire A, chiudere A, turare A; *u. skylę moliu* turare un buco con argilla; 4. (*užmesti*) mettere (A) sopra
- užkrėtimas** contaminazione *f*, infezione *f*; *med.*: *kraūjo u.* setticemia *f*, sepsi *f*
- užkriūsti** 1. fare uno spuntino, mangiare un boccone; 2. morsicare (A) a morte; 3. *prk.* (*užuiiti*) strapazzare A, maltrattare A, rimproverare A
- užkriūkti** 1. lanciare un urlo rauco; 2. (mėttersi a) russare A
- užkriūsti** 1. cadere E (*su o dietro*); scendere E; venire giù; *knygà ~to už sōfos* il libro è caduto dietro il divano; *plaukaĩ aĩt kaktōs jai ~to* i capelli le sono scesi sulla fronte; 2. *prk.* (*atsitikti*) capitare E, accadere E; *~to aĩt jō nelāimė* gli è capitata una disgrazia; 3. *prk.* (*prarasti*) perdere la facoltà di parlare (*di sentire, di ricordare*); *jām žādas ~to* ha perso la favella; *mān aūsys ~to* ho le orecchie occluse; *atmintis jām dažnai ~nta* ha dei vuoti di memoria
- užkrosnis** cantuccio presso la stufa
- užkrūrinti** 1. toccare A; 2. *prk.* (*užraginti*) incitare A, spronare A; costringere A
- užkrūti** *tis*: *anat.*: *~čio liaukā* timo *m*
- užkudakūoti** far coccodè
- užkukūoti** (mėttersi a) cuculiare A, fare cucù
- užkulas** *kul.* condimento grasso
- užkulisinis** di retroscena
- užkulis** *is ppr. dgs.* 1. *teatr.* spazio dietro le quinte, retroscena *f*; 2. *prk.* retroscena *m inv*; *atskleĩsti politikos* ~ius svelare i retroscena della politica
- užkulnĩ** *is* tallone *m*; calcagno *m*; (*bato*) quartiere *m*; *sūktis aĩt ~iū* girare sui talloni; *♦ aĩt ~iū minti* pestare i piedi a qc.; *~ius parōdyti* correre via a gambe levate
- užkulti** 1. condire A, insaporire con q.c.; 2. (*uždirbti kulianĩ*) guadagnare con la trebbiatura
- užkuūpĩti** piegarsi, ricurvarsi, incurvarsi; *~ęs snāpas* becco adunco
- užkunkuliūoti** (cominciare a) bollire A (*formando delle bolle*)
- užkurĩ** *inė* sposa presso la quale va a vivere il marito; *~iōm(ĩs) prv.* (entrando) in casa della sposa; *~ỹs* sposo che va ad abitare in casa della moglie
- užkuūkti** (mėttersi a) gracidare A
- užkuūsti** diventare sordo
- užkūrti** 1. accendere A, dare fuoco; *u. krōsnĩ* accendere la stufa; *sng.*: *užsikūrė pypkė* si è acceso la pipa; 2. *prk.* (*stipriai paveikti*) eccitare A, infiammare A, accendere A; 3. *šnek.* (*griežtai pareikalauti*) esigere A, richiedere A
- užkuūrinti** assordare A, stordire A
- užkutėnti** tormentare (A) con il sollético
- užkvatōti** scoppiare a ridere
- užkvėpinti** mandare odore
- užkviēsti** fare un invito, invitare anticipatamente; *sng.*: *užsikviečiau svečių* ho invitato degli ospiti
- užkvĩpĩti** emanare odore; *~o kavā* si sentì un odore di caffè
- užlaidĩ** *a* 1. *spec.* margine *m*; tolleranza *f*; 2. *žr.* užuolaida; *~as* 1. *stat.* sporgenza *f*; oggetto *m*; 2. (*kluono šalinė*) àia *f*
- užlaidyti** coprire A; chiudere A; *lāngus u. užuolaidomis* mettere le tende alle finestre; chiudere le tende
- užlaikyti** 1. trattenere A; fermare A; soffermare A; *kvāpą u.* trattenere il respiro; *sng.*: *užsilaikė priėvėno pavėikslo* si soffermò su un quadro; 2. (*išsaugoti*) tenere A, conservare A, mantenere A; *u. šilumą* mantenere il caldo
- užlaipinti** far salire
- užlajĩ** *a geogr.* golena *f*; *~ūs* che può essere inondato, allagato
- užlākti** 1. bere un po'; 2. *menk.* ubriacarsi
- užlakūoti** coprire di vernice
- užlandĩnti** cacciar dentro, nascondere A
- užlangė** 1. posto dietro la finestra; 2. scaffaletto sopra una finestra
- užlankas** *tech.* giuntura *f*, commessura *f*, piegatura *f*
- užlankstyti** *džn.* piegare A, curvare A, flēttere A
- užlašėti** cadere a gocce; *vāško lāšas ~jo* è caduta una goccia di cera
- užlāšĩnti** lasciar uscire a gocce; *~nōti* (cominciare a) piovigginare E/A, piovere a gocce
- užlāužti** 1. spezzare A, rōmpere A; 2. piegare A, curvare A, tōrcere A; *u. rankās už nūgaros* tōrcere le mani dietro la schiena
- užlė žaid.** tróttola *f*
- užlėisĩti** 1. cedere A, lasciare A, dare la precedenza; *~ti sāvō viētą* cedere il proprio posto, dare da sedere; 2. (*apleisti*) trascurare A, tralasciare A, lasciar in abbandono; *~ti mōkslus* trascurare gli studi; *~tas sōdas* giardino in abbandono; 3. (*uždengti*) coprire A; chiudere A; calare A; *užuolaidomis ~ti langai* finestre con le tende tirate; *~ti uždangą* calare il sipario; 4. (*uždėti viršaus*) aggiungere A, concedere uno scarto, tollerare A; 5.

(*paleisti veikti*) mettere in moto, far partire; dare inizio, dare l'avvio a q.c.; 6. (*leisti apaugti*) lasciar crescere; infoltire A; *žemę ~ti miškū* imboschire un terreno; ♦ *pāskalas ~ti* diffondere, mettere in giro delle dicerie; *~ti vištą ant kiaušinių* far covare una gallina; *kārvę ~ti* smettere di mungere la vacca (*in periodo di gravidanza*); *šunimis ~ti* istigare i cani contro qc.

užlėkti 1. (*užskristi*) volare E/A (*sopra*); 2. (*užbėgti*) correre (E) (*su o dietro*); *u. už krūmo* correre dietro un cespuglio; 3. (*susidurti*) imbattersi, scontrarsi, urtare A; *vežimas užlėkė ant stulpo* il carro urtò contro un palo; 4. (*užskubėti*) anticipare A, essere avanti

užlenkimas piegatura f; svolta f; gomito m

užleñkti piegare A, incurvare A, flèttare A; rimboccare A; *u. vielą* piegare un filo di ferro; *u. rankóves* rimboccare le maniche

užlýdyti tech. saldare A

1 užliė||ti 1. versare A, rovesciare A (*di liquido*); *~k ant láužo vandeñs* versa dell'acqua sul fuoco; *sng.:* *vyno užsilėjo ant staltiesės* si rovesciò del vino sulla tovaglia; 2. inondare A, allagare A; *~ti laukai* campi allagati; *prk.:* *minios ~jo gatvės* una marèa di gente inondò le strade; 3. *šnek. (užduoti)* colpire A, frustare A

2 užliėti tech. saldare A; *u. švinū* piombare A; *u. alavu* stagnare A

užlýginti 1. livellare A, appianare A, spianare A; 2. (*užpilti*) riempire A, rinterrare A

užlíkti restare E, rimanere E; esistere ancora; *sng.:* *užsiliko tik du kačiukai* sono rimasti solo due gattini

užlinguoti 1. addormentare cullando; 2. far crescere con le ninnananne

užlinkis 1. piegatura f, svolta f; 2. (*upės*) ansa f, meandro m

užliñk||ti piegarsi, inflèttersi, incurvarsi; *~ęs mēdis* albero curvo

užlípdytas incollatura f

užlíp||dýti, ~lnti 1. incollare A; *~dýti pāsto ženklą ant voko* affrancare una lettera; 2. (*užtaisyti*) turare A,appare A, cementare A, chiudere ermeticamente

užlíp||ti 1. salire E, montare E, arrampicarsi, arrivare (E) su; *~o į trėčią aukštą* sali al terzo piano; *sng.:* *užsilpiti ant kėdės* montare su una sedia; 2. pestare A, calpestare A; *neužlípė mán ant kójos* non pestarmi il piede

užlįsti 1. nascondersi, rifugiarsi; *saulė užlindo už debesies* il sole si nascose dietro una nùvola; 2. (*užėiti be eilės į priekį*) passare prima di qc., precedere A, porsi innanzi; 3. (*užtilpti*) entrarci; andar bene

užlýti piòvere un po', bagnare A

užlítóti tech. saldare A

užliūliuoti 1. addormentare cullando; 2. *prk. (nu-slopinti)* svingorire A, intorpidire A

užlópez||ti rammendare A, rappezzare A, rattoppare A; *~tos kėlnės* calzonni rattoppati

užlos *dgs.* soffitta f, solàio m (*di un granaio*)

užlōšti rovesciare (A) all'indietro

užlóti (mètersi ad) abbaiare A

užlųpti 1. (*užmušti*) picchiare a morte; 2. (*užguiti*) strapazzare A, affaticare A; 3. *šnek. (gerai uždirbti)* guadagnare bene

užlųžti spezzarsi, rómpersi; incrinarsi, fèndersi

užmač||ia intenzione f, propòsito m; desiderio m; *blōgos ~ios* cattive intenzioni

užmaiš||alas, ~as impasto m

užmaiš||ymas impastamento m; *~ýti* impastare A; *~ýti duoną* impastare il pane

užmān||ymas intenzione f, propòsito m; *~ýti* volere A, desiderare A, avere voglia; *ką ~ys, tai nebeatkalbėsi* quel che vuole vuole; *sng.:* *taip užsimaniau išvažiuoti* ho tanta voglia di partire

užmarinti 1. spossare A, estenuare A; 2. rendere insensibile, anestetizzare A

užmarinuoti 1. *kul.* marinare A; mettere in conserva; 2. (*užvilinti*) ritardare A, tirarla per le lunghe

užmaris oltremare m *inv*

užmarš||a 1. dimenticanza f, oblio m; 2. *b. žr. užuomarša*; *~inti* far dimenticare, far cadere nell'oblio; *~tis* 1. oblio m, dimenticanza f; *šnek.* dimenticatòio m; *nugrimzti į ~tį* cadere nell'oblio, andare in dimenticanza; 2. (*užsimiršimas*) svago m, distrazione f; *~umas* dimenticanza f, smemorataggine f, sbadataggine f, smemoratezza f; *~ūs* smemorato, sbadato, diméntico

ūžmas rumore m, fragore m, strèpito m, ronzio m

užmaskuoti 1. *kar.* mascherare A; 2. *prk.* mascherare A, camuffare A; *u. sąvo siekiūs* camuffare le proprie intenzioni

užmatýti 1. (*pastebėti*) intrav(v)edere A; accòrgersi; 2. (*žvilgsniu aprėpti*) riuscire a vedere; *kiek akis užmāto* fin dove arriva lo sguardo

užmaūk||šlinti, ~ti calcare A, infilare A (*premendo con forza*); *kepūrę ~ti ant akių* calcare il cappello sugli occhi

užmaūsti (*ikyrėti*) seccare A, infastidire A, venire in ūggia

užmaūti 1. infilare A, calzare A, mettere A; **užmóvė vaikai batūs** ha messo le scarpe al bambino; **u. prįgalviui užvaltį** infilare il guancialetto dentro la federa; **sng.**: **užsimóvė ant piršto žiedą** si è infilata l'anello al dito; 2. (*kotą*) fissare A, fornire di manico

užmazgýti džn. annodare A, aggrovigliare A

užmėgzti 1. (*mazgą*) annodare A, fare un nodo; 2. (*vaisių*) germogliare E/A, gemmare A, far nascere; 3. **prk.** (*pradėti*) iniziare A; stabilire A; instaurare A; **u. kalbą su kuó** iniziare una conversazione, attaccare discorso con qc.; **sng.**: **užsimezgė grąžūs sántykiai** si è instaurato un bel rapporto

užmeñkti deperire E, indebolirsi

1 **užmérkti** (*akis*) chiudere A (*gli occhi*); (*stipriai*) serrare A, stringere A

2 **užmeřkti** mettere a mollo, ammolare A; **u. skalbinius** ammolare la biancheria

užmėsti 1. (*ant viršaus*) gettare A, buttare A, mettere A (su); **u. kamuolį ant stogo** buttare una palla sul tetto; **sng.**: **užsimėsk skārą ant pečių** mettiti uno scialle sulle spalle; 2. (*už ko nors; kur nors*) far cadere; cacciare A, ficcare A; **u. knygą už sofą** far cadere il libro dietro il divano; **sng.**: **kuř užsimetė mào užrašų knygutė?** dove si è cacciata (dove è finita) la mia agenda?; 3. (*į ką*) gettare A, mettere A; **u. tinklūs** gettare le reti; **u. žvilgsnį į knygą** dare un'occhiata al libro; 4. **prk.** (*palikti*) abbandonare A, lasciare A, trascurare A; **u. moks-lus** trascurare lo studio

užmėtyti džn. buttare A, gettare A (*sopra*); **akmenimis u.** lapidare A

užmezgimas annodamento *m*, legamento *m*

užmezgióti džn. fare dei nodi

užmėžti letamare A, cingere con il letame

užmiegó||ti 1. dormire (A) troppo; 2. essere addormentato, assonnato; **~tos akys** occhi assonnati

užmiestinis suburbano, extraurbano, periferico; **u. susisiekimas** linee extraurbane

užmiest||is zona extraurbana; periferia *f*; campagna *f*; **gyvėna ~yje** vive fuori città (in periferia)

užmiėsti addolcire A, dolcificare A

užmigdyti 1. addormentare A; **u. vaiką** addormentare un bimbo; 2. **prk.** svigorire A, intorpidire A

užmig||ėlis, -ė dormiglione *m* (*f-a*); **~ti** 1. addormentarsi, prendere sonno; 2. **prk.** (*nurimti*) placarsi, calmarsi

užmylúoti infastidire (A) con carezze

užmındyti calpestare A, pestare A; schiacciare A

užminkalas impasto *m*

užminkyti impastare A; **u. duoną** impastare il pane

1 **užminti** pestare A, schiacciare col piede

2 **užmiñti** 1. accennare A, ricordare A; **sng.**: **ar užsiminei jam apie skólą?** gli hai accennato del debito?; 2. (*mįslę*) proporre un indovinello, un enigma

užminúoti minare A; **u. tiltą** minare un ponte

užmirkti inzupparsi, imbèversi d'acqua

užmiršimas dimenticanza *f*, oblio *m*; **pareigų u.** dimenticanza dei propri doveri

užmirš||ti dimenticare A, scordare A, obliare A; **~au tau paskambinti** ho dimenticato di telefonarti; **neužmiršk, ką tau pasakiau** non scordare quanto ti ho detto; **neužmirštamą susitikimą** incontro indimenticabile; **sng.**: **datos lengvai užsimiršta** le date si dimenticano con facilità; **~tis** oblio *m*

užmirti 1. (*apmirti*) restare fermo, immobile; 2. (*sunykti*) deperire E; 3. (*nutirpti*) intorpidirsi, intirizzirsi, rattrappirsi; **kójos užmirė nuó šalčio** i piedi si sono intirizzati per il freddo; 4. **prk.** (*dingti*) mancare E, morire E; **žodžiai užmirė ant jo lūpų** le parole gli morirono sulle labbra

užmiškis zona al di là del bosco

užmoj||is progetto *m*, idèa *f*; portata *f*, grandezza *f*; **didelių ~ų žmogūs** uomo dai grandi progetti

užmokest||is paga *f*, retribuzione *f*, stipendio *m*, salario *m*; **gauti gėrą ~į** ricevere una buona paga

užmokėti pagare A; **u. grynais** pagare in contanti; **sng.**: **užsimokėjau už viešbutį** ho pagato il conto dell'albergo; **brangiai (skaudžiai) u.** pagare caro uno sbaglio, pagare il fio

užmokyklin||is extrascolastico; **~iai užsiėmimai** extrascuola *f*

užmov||a tech. agganciamento *m*, calettamento *m*, attacco *m*; **~as** cappuccio *m*; protezione *f*; involucro *m*; **piršto ~as** ditale *m*

užmuryti murare A, chiudere con un muro; **u. duris** murare una porta

užmušimas uccisione *f*

užmùš||ti uccidere A, ammazzare A, assassinare A; **viėtoje ~ti** uccidere sul colpo; **jį žaibas užmušė** è stato colpito da un fulmine; **sng.**: **užsimušė avėrijoje** si è ammazzato in un incidente stradale; **prk.**: **miėga kaip užmuštas** dorme come un ghiro; **nórs ~k** anche se mi dovessero ammaz-

zare; 2. *prk.* (*suvarginti*) affaticare A, strapazzare A; 3. *prk.* (*pritrenkti*) stordire A, frastornare A, sbalordire A

užnamė àrea dietro la casa

užnarinti legare A, annodare A

užnárplioti aggrovigliare A, avviluppare A, ingarbugliare A

užnarvis ripostiglio *m*; cantùccio *m*

užnaša 1. terreno golenale; 2. *dgs.* depòsiti alluvionali

užnemunė territori oltre il Nėmunas

užnėrti mēttēre (A) sopra; annodare A, legare A; *u. viřvę aūt kāklo* mēttēre un cappio al collo

užnešiō||*ti* 1. *džn.* portare su q.c.; 2. (*ijuodinti*) sporcare A; *~tas švařkas* giacca sporca

užnėš||*ti* 1. (*i viršų*) portare su; *~k dėžę aūt aūkšto* porta la cassa sul solàio; 2. (*pro šalį einant*) portare q.c. strada facendo; 3. (*užplukdyti*) arenarsi, insabbiarsi, incagliarsi; *laivą užnešę aūt seklumōs* la nave s'incagliò in una secca; 4. (*užpilti*) ricoprire A; ingombrare A; *smėliū ~ti* coprire di sabbia, insabbiare A; *sngř.: kėlias sniegū užsinėšęs* la strada è ingombra di neve; 5. (*panėšėti*) assomigliare a qc.

užniáukti annuolare A, offuscare A

užniėk *prv.* inutilmente, invano, per nulla; *vėskas u. nuėjo* tutto è andato a fumo

užniežėti (cominciare a) sentire prurito

užnik||*ti* 1. (*įsitraukti*) darsi, buttarsi; *~ti šaudyti* darsi a sparare; 2. (*užpulti*) assalire A, invadere A; *skėriāl ~o laukūs* le cavallette hanno invaso i campi

užnỹkti deperire E; dimagrire E

užniř||*šti* irritarsi, infuriarsi; *~tinti* irritare A, fare andare in bestia

užniūniuoti (mēttērsi a) canticchiare A

užniūrkyti *šnek.* (giocando) straziare A, tormentare A (a morte)

užnĩž||*ti* cominciare a prūdere, sentire prudere; *jām raĩkos ~o* gli prūdono le mani; *prk.: aĩ liežūvis táu ~o?* ti senti forse prūdere la lingua?

užnugarinis delle retrovie

užnugar||*is* 1. parte posteriore, retro *m*; 2. *prk.* (*prieglobstis*) rifugio *m*, riparo *m*; 3. *kar.* retroguardia *f*, retrovia *f*; *giliamė ~yje* nelle lontane retrovie

užnuōdy||*ti* avvelenare A, intossicare A; *~tas maĩstas* cibo avvelenato

užpáinioti aggrovigliare A, intrecciare A

užpajamúoti *fin.* registrare tra le entrate

užpakalĩn||*is* posteriore, di dietro, didietro; *~ės kójos* gambe (zampe) posteriori; *~ėje kišėnėje* nella tasca di dietro

užpakal||*is* 1. parte posteriore, dietro *m*, didietro *m*; *laĩvo ~is* poppa *f*; *nestovėk ~yje* non stare dietro; *ĩš ~io* dal di dietro; 2. (*pasturgalis*) sedere *m*; *šnek.* posteriore *m*, dietro *m*; *spýrė jām ĩ ~ĩ* gli diede un calcio nel sedere; *kėlniū ~is* il dietro dei pantaloni

užpalas strato fino di ghiaccio

užpaĩp||*inti* *šnek.* picchiare a morte, uccidere A; *~ti šnek.* gonfiarsi, dilatarsi

užparduoti fare una prevendita

užpaĩpti 1. (mēttērsi a) ronzare A; 2. (cominciare a) russare A

užpelkėti impaludarsi, ridursi a palude

užpelnyti 1. guadagnare A, ottenere un profitto; *sngř.: užsipelnỹti pragyvėnimui* guadagnarsi da vivere; 2. *prk.* meritare A, ottenere A, guadagnare A

užpenėti dare del cibo balordo, far stare male

užpentis *žř.* užkulnis

užperas uovo covato

užpereit||*as* altro, anteriore a quello precedente; *~q nāktĩ* l'altra notte; *~ais mėtais* due anni fa

užperėti covare A, stare sulle uova

užpern||*ai* *prv.* l'altr'anno, due anni fa; *~ykštis* dell'altr'anno, di due anni fa

užpėrti colpire A, prēndere a botte

užpỹkdyti, užpỹk||*inti* far arrabbiare, irritare A, far andare in collera; *~ti* arrabbiarsi, irritarsi; *jĩls ~ęs aūt manęs* è arrabbiato con me

užpilas 1. *stat.* materiale di riporto, rinterro *m*, colmata *f*; 2. *med., kul.* infuso *m*, decotto *m*, tisana *f*; *ĩlepų ū.* decotto di tiglio; *arbātōs ū.* infuso di tè; 3. liquore *m*

užpildas *stat.* materiali di riempimento; macigno *m*

užpild||*ymas* riempimento *m*; compilazione *f*; *~inėti džn.* riempire A; compilare A; *~yti* 1. riempire A, colmare A; *~yti tūštumą* riempire un vuoto; 2. compilare A; *~yti ankėtą* compilare un mòdulo

užpylmas versamento *m*; riempimento *m*; colmata *f*; copertura *f*; rinterro *m*

užpĩl||*styti* *džn.* rinterrare A, riempire di terra; *~ti* 1. (*užlieti*) versare A, rovesciare A; *~ti vỹno aūt stáltiesės* versare del vino sulla tovaglia; 2. (*užmerkĩti*) ammolare A, immergere A; 3. (*apsemĩti*) allagare A, inondare A; *rūsỹs vándeniū ~tas* la

cantina è allagata; 4. (*užpildyti*) riempire A, coprire A, rinterrare A, colmare A; ~*ti žemėmis duobę* rinterrare una buca; *asfaltu ~ti* coprire di asfalto, asfaltare A; *prk.: pinigaĩs ~ti* ricoprire di denaro; *malónėmis kã ~ti* colmare qc. di favori

užpiltinė rosolio *m*, liquore *m*

užpinti intrecciare A, aggrovigliare A

užpykiuoti *šnek.* (mėttersi a) fumare A, accendere A (*la pipa*)

užpirk||ėjas, -a acquirente *m, f*; compratore *m (f -trice)*; ~*imas* prepagamento *m*, acquisto *m*, còm(p)e(r)a *f (all'ingrosso)*

užpirkti 1. prepagare A, acquistare A (*con pagamento anticipato*); comprare in quantità; accaparrare A; 2. (*mišias*) offrire una messa di suffragio

užpjáustyti spargere sopra tagliando

užpjáuti 1. (*padaryti įpjovą*) intaccare A, incidere A, intagliare A; 2. (*užgilti*) pungere a morte; uccidere A; 3. *prk. (nukamuoti)* strapazzare A, affaticare A

užpjova tacca *f*, intaccatura *f*, incisione *f*

užpjudyti (*šunimis*) aizzare i cani contro qc.

užplàkti 1. (*užkniedyti*) ribadire A; 2. (*nuplakti*) frustare A; 3. (*suplakti*) dare una frustata; 4. (*suguldyti*) ripiegare A, allettare A; *vėjas užplakė javus* il vento ha allettato il grano; 5. (*užmaišyti*) impastare A

užplaūpinti *šnek.* uccidere A, ammazzare A

užplanuoti pianificare A, programmare A

užplaūkti 1. (*ant seklumos*) arenarsi, insabbiarsi, incagliarsi; *laivas užplaukė ant seklumės* la nave s'incagliò in una secca; 2. (*už ko*) andare dietro q.c. (*navigando o nuotando*); nascóndersi; 3. *šnek. (užplūsti)* venire E, arrivare in gran numero

užpláuti 1. (*užlieti*) inondare A, allagare A; 2. (*užnešti*) insabbiare A; accumulare A

užpleiš||yti, ~tuoti imbiettare A, calettare A, incu-neare A

užpleřpti (mėttersi a) ronzare A

užplėškinti *šnek.* dar fuoco, incendiare A

užplėšti 1. (*įplėšti*) strappare A, spezzare A; 2. *šnek. (iškelti)* alzare A; piegare all'indietro; 3. *šnek.* mėttersi a fare q.c.; *diržũ u.* dare una cinghiata; *u. daĩnã* mėttersi a cantare

užpliaũpti 1. pióvere abbondantemente; 2. créscere rigogliosamente

užplėkti 1. (*sukirsti*) colpire A, dare una frustata; 2. (*mirtinai*) frustare a morte

užplikyti versare dell'acqua bollente; fare un infuso; *u. arbãtã* preparare il tè

užpliskinti 1. abbagliare A; 2. scaldare con intensità

užplombuoti 1. (im)piombare A; *u. vagonã* piombare un vagone; 2. (*dantĩ*) otturare A, piombare A

užplóti 1. (*užkniedyti*) ribadire A; 2. *šnek.* colpire A, dare una pacca, sculacciare A; *u. vaikui peř užpakalĩ* sculacciare un bambino, dargli una pacca

užplūdĩmas, užplūd||is inondazione *f*; afflusso *m*, affluenza *f*; *kraũjo ~is ĩ smėgenis* afflusso del sangue al cervello; *turistũ ~is* inondazione di turisti

užplũkti 1. (*paplũsti*) versarsi, rovesciarsi; 2. (*apsitraukti*) coprirsi; immelmarsi

užplũkti 1. (*užlyginti*) spianare A; battere A; 2. *šnek. (sunkiai uždirbti)* guadagnarsi il pane col sudore

užpluūpinti *šnek.* ammazzare A, uccidere A

užplũ||sti 1. inondare A, allagare A; *prk.: miėstã ~do turistai* la città è inondata da turisti; 2. *prk. (užpulti)* assalire A; inondare A; *jĩ ~do suĩkios miĩntys* fu assalito da brutti pensieri; *kĩnũ prėkės ~do riĩkã* i prodotti cinesi hanno inondato il mercato

užporýt *prv.* fra tre giorni

užpraieit||as anteriore a quello precedente, altro; ~*ais mėtais* l'altr'anno, due anni fa

užprakaituoti guadagnarsi il pane col sudore

užprašyti 1. invitare A, chiamare A; *sng.: ĩř muzikãntus užsiprãšė* hanno invitato anche i musicisti; 2. pregare A, chière A; 3. chière un prezzo esagerato; *sng.: per daũg užsiprãšė* ha chiesto troppo

užprenumeruoti abbonare A, fare un abbonamento (*a un periodico*); *sng.: užsiprenumeravãũ laikraštĩ* mi sono abbonato a un giornale

užprotestuoti 1. protestare A, reclamare A, elevare una protesta; 2. *teis.* appellarsi, ricórrere in appello

užprotokoluoti protocollare A, verbalizzare A, mettere a verbale

užpuldinėti *džn.* assalire A, aggredire A (*piũ volte*)

užpũ||ti 1. invadere A, assalire A, aggredire A; *suũ manė užpuolė* mi ha aggredito un cane; *prĩėšũ ~tas krãštas* paese invaso dal nemico; 2. (*užkristi*) cadere E (*sopra*); 3. *prk. (užėiti)* sorprendere E, sorraggiungere E; *kelyjė mũs užpuolė nakťis* la notte ci ha sorpresi lungo il viaggio; 4. (*sutrikiti kalbant*) intoppiare A, incespicare A (*nel parlare*)

užpuol||ėjas, -a, ~l̃kas, -ė assalitore *m* (*f* -trice), aggressore *m*; **~l̃mas, užpuolis** assalto *m*, attacco *m*, aggressione *f*; **oro ~l̃mas** attacco aereo

užpurkšti spruzzare *A*, spargere a getti

užpū||sti gonfiarsi, dilatarsi; **~tusios akys** occhi gonfi

užpūsti 1. soffiare *A*, sentire aria corrente; 2. (*užgesinti*) spègnere *A* (*soffiando*)

užpustý||ti (*sniegu*) coprire *A*, ingombrare *A* (*di neve*); **~ti visi keliai** tutte le strade sono coperte di neve; **smėliu ~ti** insabbiare *A*

užrąginti spronare *A*, incitare *A*

užrąišioti džen. legare *A*, allacciare *A*, annodare *A* (*più volte*)

užraištis cordoncino *m*, laccio *m*, nastro *m*

užrait||as 1. (*drabužio atlenkimas*) risvolto *m*; **kėlnių ~ai** i risvolti dei calzoni; 2. (*ko surangymas*) voluta *f*; spira *f*; avvolgimento *m*; **~yti, ~oti** arrotolare *A*, ripiegare *A*, rimboccare *A*; *sng.*: **užsiraistoti rankoves** rimboccarsi le maniche

užraizg||ioti, ~yti intrecciare *A*, aggrovigliare *A*

užrakinėti džen. chiudere *A*, serrare *A*

užrakinti chiudere *A* (*a chiave*), rinchiudere *A*, mettere sotto chiave; *sng.*: **aš šitas lagaminas užsiraikina?** questa valigia si chiude a chiave?

užrakt||as 1. serratura *f*, toppa *f*; (*spyňa*) lucchetto *m*; **pasukti raktą ~e** girare la chiave nella toppa; **põ ~u ką laikyti** tenere q.c. sotto chiave; 2. (*šautuvo*) chiave *f*; 3. *for.* otturatore *m*

užramstýti džen. fermare con puntelli

užrant||a tacca *f*, intaccatura *f*; **~yti** intaccare *A*, intagliare *A*, incidere *A*

užraš||as 1. iscrizione *f*, scritta *f*, insegna *f*; **neįskaitomas ~as** scritta indecifrabile; **antkapio ~as** iscrizione sepolcrale, epitaffio *m*; **kėlio krypties ~as** insegna stradale; 2. *dgs.* note *f pl*, appunti *m pl*; **keliõnės ~ai** appunti di viaggio; **~u knyguõte** taccuino per le note, agenda *f*

užrašýmas 1. scrittura *f*, scritto *m*; annotazione *f*; 2. *tech.* registrazione *f*, incisione *f*; **gařso u.** registrazione fonografica; 3. (*testamentu*) lascito *m*, eredità *f*

užraš||inėti džen. annotare *A*, prendere appunti; *sng.*: **užsirašinėti paskaitas** prendere appunti delle lezioni; **~yti** 1. scrivere *A*, annotare *A*, appuntare *A*; **~yti lentojė** scrivere sulla lavagna; **~yk adresą ant voko** metti l'indirizzo sulla busta; *sng.*: **užsirašyti adresą į užrašų knygelę** appuntare un indirizzo sull'agenda; 2. *tech.* registrare *A*;

incidere *A*; **~yti į magnetofoną kalbą** registrare un discorso con il magnetofono; 3. (*įtraukti į sąrašą*) iscrivere *A*, includere *A* (*in un elenco*); **~yti vaiką į mokyklą** iscrivere il figlio a una scuola; *sng.*: **užsirašiau pàs gydytoją** ho fissato una visita dal medico; 4. (*testamentu*) testare *A*, legare per testamento, fare un lascito

užráugėti (cominciare *a*) fare dei rutti

užráugti 1. far fermentare; conservare in salamoia; mettere sotto aceto; salare *A*; *u.* **kopūstūs** preparare i crauti; 2. (*kailius*) conciare *A*, mettere in concia

užráukti 1. (*sutraukti*) stringere *A*; legare *A*; chiudere *A*; 2. (*aptraukti*) coprire *A*; annuvolare *A*; (*apie žaidą*) cicatrizzare *A*, rimarginare *A*; *sng.*: **dangūs užsiraukė** il cielo si annuvolò; 3. (*bet kaip užtaisyti*) aggiustare *A*, raccomandare *A* (*grossolanamente*)

1 užráusti ricoprire *A*, rinterrare *A*, sotterrare *A*; *u.* **duobę** rinterrare una buca

2 užráusti arrossire *E*, divenire rosso in volto; *u.* **įšgėdos** arrossire dalla vergogna

užregistruoti registrare *A*, iscrivere *A*; *u.* **santuoką** registrare un matrimonio; *sng.*: **užsiregistruoti dalývių sąrašė** iscriversi nella lista dei partecipanti

užrėgti raccomandare *A*, aggiustare *A* (*intrecciando*)

užrėkti 1. (*viršyti kitą*) gridare più forte (*di un altro*); 2. (*subarti*) sgridare *A*, rimproverare *A*

užreñti 1. fissare *A*, fermare *A*, puntellare *A*; *u.* **duris ramsėiù** assicurare la porta con un puntello; 2. appoggiare *A*, posare *A*; *sng.*: **ant lazdõs užsireñti** appoggiarsi al bastone; 3. *prk.* forzare *A*, costringere *a* fare q.c.

užrėsti intaccare *A*, fare una tacca

užrėžti 1. intagliare *A*, incidere *A*; 2. dare un colpo (*una frustata*)

užriaumoti (mètersi *a*) ruggire *A*

užrib||is sport. esterno *m*, fuoricampo *m inv*; **kamuolýs išėjo į ~į** palla è uscita fuori dal campo

užridėnti far rotolare (*verso l'alto*)

užriedė||ti rotolare *E* (*su q.c. o dietro q.c.*); **kamuolýs ~jo ant gėlyno** la palla rotolò sull'aiuola

užriėsti 1. (ri)piegare *A*, ricurvare *A*; **~tà lazda** bastone ricurvo; **gálvą ~ti (atlošti)** piegare la testa all'indietro; *sng.*: **užsiriėtęs snāpas** becco adunco; 2. arricciare *A*; rizzare *A*; **ūsūs ~ti** arricciare i baffi; **♦ nõi ~ti (išpuikti)** rizzare la cresta, insuperbirsi

užrīkti dare un grido; sgridare A

užriūglinti *menk.* 1. ingombrare A; 2. pestare A, mettere i piedi su q.c.

užrīsti rotolare A; *u. statinę už daržinės* rotolare la botte dietro il fienile

užriš||imas legamento *m*, annodamento *m*; **~inėti** *džn. žr. užrišti* 1

užrišti 1. legare A, annodare A, allacciare A; *u. kaklārāištį* annodare la cravatta; *sng.:* *užsirišk batūs* allacciati le scarpe; 2. bendare A; *u. akīs* bendare gli occhi

užrītinti rotolare A; *u. ākmenį ant kampo duobės* rotolare la pietra sul sepolcro

užrūdýti arrugginire E, coprirsi di ruggine

užrūkýti (mėttersi a) fumare A, farsi una fumata

užrūkti chiudersi, stringersi; (*apie žaizdą*) rimarginarsi

užrūkti 1. annerirsi, riempirsi di fumo; 2. *šnek. (užbėgti)* arrivare (E) su di corsa

užrūstinti far arrabbiare, irritare A; *sng.:* *tėvas užsirūstino ant sūnaus* il padre s'irritò con figlio

ūzsag||alas, **~as** fibbia *f*, fermaglio *m*, chiusura *f*; **~stýti** *džn.* abbottonare A, affibbiare A; *sng.:* *užsisagstýk švarką* abbottonati la giacca

ūzsak||ai *dgs. bažn.* pubblicazioni matrimoniali; **~us paduoti** fare le pubblicazioni matrimoniali

užsāk||ymas ordinazione *f*, commissione *f*; **atlikti pagal ~ymą** lavorare su commissione, fare su misura; **~inėti** *džn.*, **~ýti** prenotare A; commissionare A; ordinare A, far fare q.c.; **~ýti kambarį viešbutyje** prenotare una camera in albergo; **~ýti pietūs (restorane)** ordinare un pranzo; *sng.:* *užsisakýti žurnālą* abbonarsi a una rivista; *užsisakýti paveikslą* commissionare un quadro; **~ýtinis** fatto su commissione (su ordinazione); **~ýtiniai batai** scarpe fatte su misura; **~ōvas**, **-ė** committente *m, f*; cliente *m, f*

užsakúoti incatramare A

užsaldinti dolcificare A, addolcire A

ūzsaul||is ombra *f*; **~yje būti** stare all'ombra

užsegióti *džn.* abbottonare A; *sng.:* *užsisegiók sagās* abbottonati

užsėgti affibbiare A; abbottonare A; agganciare A; *užsėk mán suknėlę* agganciarmi il vestito

ūzsėlis che viene seminato una seconda volta

užsėmti inondare A, allagare A; *plėvą vanduo užsėmė* il prato si è allagato

užsė||sti 1. mėttersi a sedere, prendere (occupare) posto; *svečiai ~do stālą* gli ospiti si sono seduti a

tavola; *kám ~dai mào viētą?* perché hai occupato il mio posto?; 2. montare A, inforcare A;

~sti ant árklío montare a cavallo; **~sti ant dviračio** inforcare la bicicletta; 3. *prk. (užpulti)* as-

salire A; opprimere A; *bėdų ~stas* oppresso dalle fatiche; 4. *šnek. (pristoti)* insistere E; prendersela con qc., avèrcela con qc.; *sng.:* *užsisėdo jis tą vaiką* ce l'ha con questo bambino

užsėti seminare A; *laūką kviečiaiū* u. seminare il campo a grano

užsiauginti *žr. užauginti*

užsiausti avvòlgere A, coprire A; *sng.:* *skarà užsiausk* avvòlgiti in uno scialle

užsibaigti *žr. užbaigti*

užsibėlsti *šnek.* salire E, arrampicarsi rumorosamente

užsibúti fermarsi, trattenersi a lungo, fare una visita troppo lunga

užsičiaupti chiudere la bocca

užsidār||ėlis, **-ė** persona chiusa, isolata; **~ymas** isolamento *m*, chiusura *f*; **~ýti** 1. *žr. uždaryti*; 2. (*savyje*) chiudersi (*in se stesso*), isolarsi; **~ýti savanį kiauštė** chiudersi nel proprio guscio

užsidėg||ėlis, **-ė** entusiasta *m, f*; **~imas** entusiasmo *m*, fervore *m*, ardore *m*

užsidėgti 1. *žr. uždėgti*; 2. (*užsigeisti*) invogliarsi, lasciarsi prendere dall'entusiasmo

užsidegti *žr. uždegti*

užsidėti 1. *žr. uždėti*; 2. (*apsitraukti*) coprirsi; (*apie ledą*) ghiacciarsi; (*apie žaizdą*) cicatrizzarsi, rimarginarsi

užsidirbti *žr. uždirbti*

užsiēmim||as 1. occupazione *f*, impiego *m*, lavoro *m*; *jis neturi jókio ~o* è senza un'occupazione; 2. *dgs. (pratybos)* esercitazioni *m pl*, studi *m pl*

užsien||iētis, **-ė** straniero *m (f-a)*, forestiero *m (f-a)*; *atvažiuoja daūg ~iēčių* vengono molti stranieri; **~inis** estero, straniero; **~inės prėkės** prodotti esteri

ūzsien||is estero *m*; *važiuoti [~į]* andare all'estero; **~io prekyba** commercio estero; **~io reikalų ministėrija** ministero degli (affari) esteri; **~io kalbà** lingua straniera; **~io piliētis** cittadino straniero; **~io pāsas** passaporto (valido) per l'estero

užsigalvóti pensare a q.c., fermare il pensiero su q.c., immergersi nei propri pensieri

užsigardžiúoti gustare A, finire con un dessert

užsigáuti 1. *žr. užgáuti*; 2. (*sunkiai užlipti*) salire E, arrampicarsi a fatica

užsigėĩsti invogliarsi, desiderare ardentemente;
užsigėidė kailinių si è invogliata di una pelliccia
užsigĩnti negare A, sconfessare A, smentire A; **u. kalę** sconfessare una colpa
užsiglaũsti (*slepiañtis*) nascóndersi, ripararsi, farsi scudo; **užsiglaudė už mėdžio** si è nascosto dietro un albero
užsigrũdinti žr. užgrũdinti
užsigrũsti šnek. spingersi avanti, passar davanti sgarbatamente
užsigulėti 1. (*lovoje*) giacere a lungo, poltrire A; 2. (*apie prekę*) aver poco smercio; invecchiare E, cadere in disuso; (*apie maisto produktus*) pėrdere la freschezza, diventare stantio
užsiiminėti džen. occuparsi, dedicarsi, interessarsi; **u. politika** occuparsi di politica
užsiĩmti 1. žr. užĩmti; 2. occuparsi, impiegarsi; **ji užsiĩma gėlių augĩnĩmu** si óccupa di floricoltura; 3. (*bendrauti*) entrare in contatto, avere rapporto (relazione) con qc.
užsijuĩkti scoppiare dal ridere, ridere a crepappe
užsikābaroti šnek. arrampicarsi a fatica
užsikabĩnti ||ti 1. žr. užkabĩnti; 2. (*apie žuvį*) abboccare A; **lydekā ~o** ha abboccato un luccio; 3. (*apie augalus*) attecchire A, radicarsi
užsikalbėti trattenersi a lungo a conversare, prolungarsi nel parlare
užsikāp|anoti, ~stýti šnek. arrampicarsi a fatica
užsikārti 1. žr. užkārti; 2. šnek. (*užĩpti*) arrampicarsi a fatica
užsikeberĩoti šnek. arrampicarsi a fatica
užsikĩf|sti 1. incepparsi, bloccarsi, incastrarsi, non scórrere; **pistolėtas ~to** la pistola si è inceppata; 2. (*kaltant*) intoppiare A, inespiciare A (*nel parlare*)
užsikĩšti žr. užkĩšti
užsiklausýti ascoltare con la māsima attenzione; attardarsi ad ascoltare qc.
užsiklĩkyti (*apie vaiką*) piāngere A, strillare (A) a piũ non posso
užsiklĩti žr. užklĩti
užsikniāub|ti 1. piegarsi, (in)curvarsi; **sėdėjo ~ęs aĩt knýgų** era curvo sui libri; 2. nascóndersi; sprofondare E; ~ti **ĩ pagālvę** sprofondare la testa nel guanciaie
užsikráu|styti salire E, arrampicarsi; ~ti žr. užkrāuti
užsikrėsti žr. užkrėsti
užsikveĩmpti piegarsi, curvarsi; abbassarsi; appoggiarsi su q.c.

užsilāukti stancarsi per la lunga attesa
užsilėisti (*nusileisti*) cėdere E, darsi per vinto, arrendersi; **niėkam neužsilėĩsk** non cėdere di fronte a nessuno
užsiliėpsnĩ ||ti 1. prėndere fuoco, divampare E, ārdere E; **prk.: ~ti pykėũ** divampare d'ira; 2. **prk. (parausti)** arrossire E, accėndersi; **jĩs vėidas ~jo** si accese in volto
užsiliĩksminti fare tardi divertėndosi
užsimanýti žr. užmanýti
užsimāuti žr. užmāuti
užsimėgzti žr. užmėgzti
užsimėrk|ėlis, -ė **menk.** chi vede male; persona sbadata; ~ti chiũdere gli occhi
užsimėsti 1. žr. užmėsti; 2. šnek. (*ĩsinorėti*) invogliarsi
užsimĩrĩš|ti 1. žr. užmĩrĩšti; 2. (*prasiblaškyti*) distrarsi, svagarsi, stordirsi; **tapýdamas ~ta** si svaga dipingendo
užsimojĩm|as movimento rāpido; colpo **m**; sbracciata **f**; slancio **m**; **vienu ~ũ nukiĩto šāką** tagliò il ramo in un solo colpo
užsimĩ ||ti 1. sollevare il braccio, alzare q.c. su qc.; ~ti **lazdā** alzare il bastone; 2. **prk. (pasiryĩti)** decidersi, risĩolversi, fare q.c. in grande; ~jo **baĩgti mĩkslus** si è deciso a laurearsi
užsimũšti žr. užmũšti
užsinorė|ti invogliarsi, desiderare A, aver voglia di q.c.; ~jau **miėgo** mi è venuta voglia di dormire
užsioĩũioti šnek. intestardirsi, incaponirsi, ostinarsi
užsipāsakoti attardarsi a raccontare
užsiplepėti pėrdere tempo in chiacchiere
užsiplĩėksti divampare E, infiammarsi; **prk.: u. pykėũ** divampare d'ira
užsipuldinėti džen. aggredire A (*piũ volte*)
užsipũlti aggredire A, assalire A (*con rimproveri, accuse*); scagliarsi contro; **jĩs užsipũlė manė** si scagliò contro di me
užsirangýti salire (E) serpeggiando; arrampicarsi
užsirašýti žr. užrašýti
užsiraũkti žr. užraũkti
užsirekomendũoti knyg. farsi notare, lasciare una buona impressione
užsirėkti piāngere A, strillare (A) a piũ non posso
užsiriĩglinti **menk.** salire E, arrampicarsi goffamente
užsirĩsti 1. salire a fatica; 2. rotolare (E) dietro q.c., nascóndersi
užsirýti andare di traverso; inghiottire male

užsirōpšti arrampicarsi, salire a fatica

užsisakýti žr. užsakýti

užsisédėti stārsene seduto (*a parlare*), trattenersi a lungo (*in visita*)

užsisifgti restare ammalato a lungo

užsiskaitýti attardarsi a leggere

užsiskāninti gustare A, assaporare A; finire con un dessert

užsispýr||ėlis, -ė testardo *m* (*f*-a), cocciuto *m* (*f*-a); ~**lmas** testardāggine *f*, cocciutāggine *f*; ostinazione *f*, caparbietà *f*

užsisp||rti ostinarsi, intestarsi, impuntarsi, incaponirsi; ~**ýrė pakeĩsti dārbą** si è intestato a cambiare lavoro; ~**ýrės kaip āsilas** è cocciuto (ostinato) come un mulo

užsispoksóti šnek. attardarsi a guardare; non riuscire a staccar gli occhi da q.c.

užsistatýti žr. užstatýti

užsistóti žr. užstóti

užsistovė||ti rimanere fermo; stagnare A; ~**jės vanduo** acqua stagnante

užsisùkti žr. užsùkti

užsisvajóti abbandonarsi ai sogni, a fantasticherie

užsisvečiúoti trattenersi a casa di qc., far una visita troppo lunga

užsišifdyti infuriarsi, irritarsi

užsišnekėti pėrdersi in chiacchiere, attardarsi a parlare

užsitráukti žr. užtráukti

užsitupėti šnek. rimanere a lungo in un posto

užsiùndyti (šunis) aizzare i cani contro qc.

užsiùsti infuriarsi, irritarsi, montare in còllera

užsiúti 1. (*prisiúti*) cucire A, attaccare sopra; 2. (*užtaisyti*) rammendare A, raccomandare A; *sng.*: **užsisiūk kójinę!** rammenda la tua calza!

užsiùtinti far arrabbiare, imbestialire A

užsivarýti (*su darbu*) essere avanti (*in un lavoro*); anticipare i tempi

užsiviesėti trattenersi da qc. a lungo; protrarre una visita

užsivĩkti 1. žr. užvĩkti; 2. šnek. (*užėiti*) passare da qc.; venire a trovare qc.

užsižadė||ti promėttre A, giurare A; ~**jo ateĩti** ha promesso di venire

užsižalĩsti attardarsi giocando

užsižiopsóti 1. guardare a lungo, restare a bocca aperta; 2. far un errore di distrazione

užsižiūrėti guardare a lungo, non staccare gli occhi da q.c.

užskaĩbti far male il bucato

užskėsti coprire A; (*apie augalus*) soffocare A

užsklanda 1. *spst.* vignetta finale, frégio *m*; 2. (*velkė*) chiavistello *m*, paletto *m*

užskleĩsti 1. (*knygą*) chiudere A; (*užuolaidas*) tirare A; 2. (*apskleĩsti*) spārgere A

užsklēsti (*užkĩsti sklqščiu*) chiudere a chiavistello; *sng. prk.*: **užsisklēsti nuò žmonių** rinchiudersi, isolarsi dalla gente

užskliaũsti chiudere la parėntesi

užskri||sti (*a volo*) 1. arrivare su; 2. passare da qc.; 3. nascóndersi dietro q.c.

užskubėti 1. (*apie laikrodį*) andar avanti, avanzare E; 2. arrivare su di corsa

užskuřs||ti deperire E, intristire E; **nuò sausrós gėlės ~ta** le piante intristiscono per la siccità

užslėgti pressare A, comprimere A (*con forza*)

užslėpti nascóndere A, mėttre da parte; *sng.*: **užsislėpė už mėdžio** si nascose dietro un albero

užsliũk||ti 1. (*slenkant prisipildyti*) rinterrarsi, riempirsi; 2. (*užėiti*) avvicinarsi; scėndere E, calare E; ~**o sùtemos** sono calate le tēnebre; 3. (*uždengti*) coprire A, nascóndere A; 4. (*pasislėpti*) sparire E; tramontare E; **mėnũlis ~o už debesiės** la luna spari dietro una nũvola

užsliuógti arrampicarsi, salire strisciando

užslopĩnti soffocare A, reprimere A, domare A; smorzare A; *u.* **liėpsną** soffocare le fiamme; *u.* **sukilĩmą** reprimere una sommossa; *prk.*: *u.* **pỹktĩ** smorzare l'ira

užsmardĩnti lasciare cattivo odore, far puzzare

užsmāugti strangolare A; stringere al collo

užsmaũkti calare A, far scėndere; abbassare A; *sng.*: **užsismaũkti kepūrę ant akių** calare il cappello sugli occhi

užsmeĩgti infilzare A, infiggere A; (*ant šakių*) inforcare A; *u.* **kėpsnį ant iėšmo** infilzare un arrosto sullo spiedo

užsmĩrsti (cominciare a) puzzare A, emanare un puzzo

užsmũkti calare E, scėndere E, venire giù

užsnĩg||ti coprire di neve, innevare A; ~**tĩ laukai** campi innevati

užsnũ||dėlis, -ė dormiglione *m* (*f*-a); ~**sti** fare un sonnellino, assopirsi

užsodĩnti 1. far sedere, far montare, mėttre su; *u.* **vaĩką ant árklĩo** far montare un bimbo a cavallo;

2. piantare A, alberare A; **sódaq u.** alberare un giardino

užspárdyti prèndere a calci, scalciare a morte
užsparnis *tech.* alettone *m*
užspaudas *tech.* morsetto *m*
užspáu||sti 1. chiùdere A, serrare A, stringere A, prèmere A; ~*sti akis* chiùdere gli occhi; *manè ~dè priè slenos* mi hanno stretto al muro; *āšaros jái ~dè gérklę* il pianto le ha serrato la gola; 2. (*uždėti*) mèttere A, imprimere A; ~*sti aūtspaudą* imprimere un sigillo
užspełsti *šnek. (prispirti)* obbligare A, costringere A
užspeŋgti stordire A, intontire A
užspėsti (*spąstus*) tèndere una trappola
užspiėgti (mèttersi a) strillare A, lanciare uno strido
užspłginti 1. far molto freddo, gelare E/A; 2. abbagliare A, offèndere la vista
užspłrginti 1. (*uždaryti spirgais*) condire con ciccioli; 2. (*užkaitinti*) scaldare con intensità; 3. (*labai šalti*) žr. užspłginti 1
užspłrti 1. (*užremti*) puntellare A, rinforzare A; 2. (*spiriant užmesti*) gettar sopra con un calcio; 3. *prk. (prispirti)* obbligare A, costringere A
užspjáuti sputare (A) sopra
užspranginti far andare un boccone di traverso
užspráusti ficcare A, cacciare dentro
užsprimgti 1. mandar giù un boccone di traverso, restar soffocato per un boccone; 2. *prk. (užsikimšti)* incepparsi
užsraigtuoti avvitare A, stringere A
užsrėbti 1. (*sriubos*) mangiare un po' di minestra; 2. (*užgerti*) bere sopra q.c.
užsrėgti avvitare A; *u. srąigtą* avvitare una vite
užstal|| è posto a tàvola; *visi susėdo ~ėje* tutti si sono seduti a tàvola
užstat||as pegno *m*, ipoteca *f*; *skōlinti pinigų už ~ą* prestare denaro su pegno; *duoti ~ą* dare in pegno, impegnare A
užstāt||ymas 1. (*pastatų*) costruzione *f*, edificazione *f*; *miėstų ~ymas* progettazione urbanistica; 2. (*užstato*) prestazione su pegno; ~*inėti džen.* 1. ingombrare A; 2. costruire A; ~*yti* 1. barricare A, sbarrare A, chiùdere A; *duris ~yti* sbarrare il portone; 2. costruire A, edificare A; *šito sklypo negálima ~yti* questo appezzamento non è edificabile; ~*yti nāmui dār vieną aukštą* aggiungere un piano ad una casa; 3. (*uždėti*) mèttere su; ~*yk puodą ant ugniės* metti la pentola sul fuoco; 4. (*nustatyti*) regolare A; *sng.:: užsistatýk laikrodį septyntai valandai* regola l'orologio per le sette; 5.

(*duoti užstatą*) impegnare A, ipotecare A
užstáugti (mèttersi a) ululare A
užsteib||ti coprire A; soffocare A; *klėvas ~ia daržą* l'acero sta soffocando l'orto
užstojis barriera *f*; protezione *f*, riparo *m*
užstóti 1. impedire A, ostacolare A; 2. riparare A, protèggere A; 3. coprire A, nascondere A; *neužstók šviesos* non coprire la luce; 4. *prk. (ginti)* difèndere A, prèndere le parti, intercèdere E/A; *sng.:: jis už manė užsistója* prende le mie difese, sta dalla mia parte
užstrig||ti intralciarsi, ostacolarsi, incepparsi; ~*o eĩsmas* il tràffico si è intralciato
užstūma chiavistello *m*, paletto *m*
užstūmti 1. spingere A (*su o dietro*); *vežimą u. ant kálno* spingere il carro sul monte; 2. cacciare A, nascondere A; 3. chiùdere A, sprangare A; *u. duris skląsčiū* chiùdere una porta a chiavistello
užsúdyti salare A; salamoiare A; *žuvį u.* salare il pesce
užsuk||imas 1. avvitamento *m*; stringimento *m*; 2. caricamento *m*, càrica *f*; ~*inėti, ~ióti džen.* avvitare A (*più volte*)
užsùk||ti 1. voltare A; ~*o už kampo* voltò dietro l'angolo; 2. svoltare A, fare una svolta, curvare A; *sng.:: kėlias užsisuka į dešinę* la strada svolta a destra; 3. avvitare A, girare A; ~*ti srąigtą* avvitare una vite; 4. avvòlgere A, avviluppare A, ingarbugliare A; *sng.:: siūlai užsisukę* fili ingarbugliati; 5. caricare A, avviare A; ~*ti laikrodį* caricare l'orologio; 6. chiùdere A, staccare A, spègnere A; ~*ti dujās* chiùdere il gas; 7. passare E, fare un salto; ~*siu pàs tavę* passerò da te; ~*tūvas tech.* cacciavite *m inv*
užsùpti addormentare dondolando
užsvėsti lanciare A, gettare A (*sopra*)
užsvilinti scaldare con la massima intensità
užsvirti coprire A (*piegandosi, essendo in pendenza*)
užšáldy||mas congelamento *m*, refrigerazione *f*; ~*ti* congelare A, refrigerare A
užšálim||as congelamento *m*; *fiz.:: ~o tāsкас* punto di congelamento
užšálti gelare E, congelarsi, coprirsi di ghiaccio; *ėžeras užšalo* il lago è gelato
užšáuti chiùdere a chiavistello
užšil||dyti scaldare A; ~*ti* scaldarsi
užšir||dinti irritare A; ~*sti* irritarsi, infuriarsi
užsnėkinti attaccare discorso, rivòlgere la parola a qc., mèttersi a parlare con qc.

užšókti 1. saltare E/A; piombare E; *u. árkliui aūt nūgaros* saltare in groppa a un cavallo; 2. (*susidurti*) imbattersi in q.c., urtare contro q.c.; 3. (*trumpam užeiti*) passare E, fare un salto

užšovas chiavistello *m*, paletto *m*

užšūtinti 1. (*užplikyti*) scottare A; versare dell'acqua bollente; 2. (*apie saulę*) scaldare con la massima intensità

užšvėlsti 1. colpire A; *u. diržū* dare una cinghiata; 2. mangiare con avidità

užšvėsti festeggiare anticipatamente

užšviesti mandar luce, risplendere E/A; abbagliare A

užtaĩ *prv.* perciò, per questo; *nepaklaūsei, u. būsi nūbaustas* hai disobbedito, perciò sarai punito

užtaisas carica *f*

užtaĩs||**lymas** 1. (*šautuvo*) caricamento *m*; 2. (*skylės*) otturamento *m*, chiusura *f*; 3. (*patvarkymas*) raccomodamento *m*, riparazione *f*, aggiustatura *f*; *~inėti džn.*, *~yti* 1. raccomandare A, riparare A, aggiustare A; *~yti stogą* riparare il tetto; 2. chiudere A, otturare A, turare A; *~yti dantį* otturare un dente; 3. caricare A, fornire di carica; *~yti fotoaparātą* caricare la macchina fotografica; 4. *prk.* (*paruošti ką negera*) macchinare A, tramare A; *~ytojas (ginklo)* caricatore *m*

užtakis insenatura *f*

užtampyti (*užkamuoti*) tormentare A, tartassare A

užtamsinti 1. oscurare A; 2. ombreggiare A; riparare dalla luce; coprire la luce

užtapyti ricoprire di colore, riverniciare A

užtar||**ėjas**, **-a** protettore *m* (*f-trice*); difensore *m*; intercessore *m*, interceditrice *f*; *~imas* intercessione *f*, protezione *f*, difesa *f*; *~inėti džn.* difendere A, proteggere A

užtarnáu||**ti** guadagnare A, meritare A; *~ta bausmė* castigo meritato; *sng.*: *neužsitarnavai mūsų pasitikėjimo* non meriti la nostra fiducia

užtarša inquinamento *m*, contaminazione *f*

užtar||**ti** difendere A, proteggere A, prendere le parti di q.c., intercedere A, intervenire in favore di q.c.; *niėkas manės neužtaria* nessuno mi difende, nessuno sta dalla mia parte; *~tis* difesa *f*, protezione *f*, intercessione *f*

užtaşyti 1. portare A, trascinare su (*con fatica*); 2. *žr.* užtampyti

užtaşyti 1. (*nusmailinti*) appuntire A, aguzzare A; 2. (*įkirsti*) intagliare A, incidere A

užtāt, užtataĩ *prv.* perciò, per questo, per questa ragione, pertanto, quindi

užtekė||**jimas** (*saulės*) levata *f*; *~ti* levarsi, alzarsi, sorgere E, spuntare E; *dār saulė neužtekėjo* il sole non è ancora sorto; *aūšrai ~jus* allo spuntar del giorno

užtėkšti dare una spruzzata, uno schizzo; *sng.*: *užstėškiau puřvo* mi è arrivato uno schizzo di fango
užtėk||**ti** bastare E, essere sufficiente, non mancare; *aĩ táu ~s tų pinigų?* ti basteranno questi soldi?; *mūms vlsko užtėnka* non ci manca nulla; *~ti drąsōs* avere il coraggio; *~tinaĩ* *prv.* sufficientemente; abbastanza

ūžtelėti 1. (*suošti*) (mettersi a) stormire A, frusciare A; 2. (*plūstelėti*) uscire a fiotti; venire all'improvviso; procedere a salti

užtėmdyti oscurare A, privare di luce; *u. kambarį* oscurare una stanza

užtemim||**as, užtemis** eclissi *f* (*m*); *saulės ~as* eclissi solare

užtėmpti 1. tirare A, tendere A; *sng.*: *užsitėmpti aūtklodę* tirare su la coperta; *užsitėmpė kepūrę aūt akių* ha calato il cappello sugli occhi; 2. (*užnešti*) trascinare su q.c.

užtėmti oscurarsi, divenire buio

užtėnkam||**ai** *prv.* sufficientemente; quanto basta; *~as* sufficiente, bastante

užteplióti džn. ricoprire di colore

užtėpti 1. spalmare A, ungere A; *u. sviesto aūt duonos* spalmare il burro sul pane; 2. ricoprire A, turare A; *u. plýšį kálkėmis* turare una fessura con calcina

užterlióti sporcare A, imbrattare A

užtersĩmas inquinamento *m*, contaminazione *f*; *pramonĩnis u.* inquinamento industriale

užterš||**ti** 1. inquinare A, contaminare A; *~ti šulinio vandenį* contaminare l'acqua di un pozzo; 2. sporcare A, imbrattare A; *~tūmas* inquinamento *m*, contaminazione *f*; *oro ~tūmas* inquinamento atmosferico

užtėsti protrarre A; prolungare A, tirare per le lunghe; *u. susirinkĩmą* protrarre la riunione; *sng.*: *derybos užsitęsė* le trattative si sono prolungate

ūž||**ti** 1. stormire A; mormorare A; sussurrare A; *mĩškas ~ia* il bosco stormisce; 2. ronzare A, rombare A; *mán ausysė ~ia* sento ronzare le orecchie; 3. *prk.* (*triukšmauti*) far baccano, vociare A, schiamazzare A

užtiesalas coperta *f*; *lōvos ū.* copriletto *m*

užtiėsti (ri)coprire A, stendere A; *u. kĩlimą aūt grindų* stendere un tappeto sul pavimento

užtikrin||imas assicurazione *f*, garanzia *f*; ~ti assicurare A, garantire A, métttere al sicuro; ~ti *eĩsmo saugũmq* garantire la sicurezza del tràffico

užtikšti cadere a gocce, a schizzi; *aliẽjaus užtĩsko ant sijõno* è caduta una goccia d'olio sulla gonna
užtik||ti 1. imbattersi; trovare A; ~o *ũž savẽ gudrẽsnĩ* si è imbattuto in uno più furbo di lui; 2. (*užklupti*) sorprendere A; cõgliere A; ~aũ *jĩ berũkantĩ* lo sorpresi mentre fumava

užtiĩpti starci, entrarci

užtinkũoti intonacare A, stuccare A

užtĩnti gonfiarsi, dilatarsi

užtiĩp||ti indolenzirsi, intorpidirsi, intormentirsi;
mãn rankà ~o mi si è indolenzita una mano

užtráĩškyti džn. schiacciare A (*più volte*)

užtrankỹti colpire a morte

užtrauk||as žr. užtrauktũkas; ~ĩmas 1. (*uždengimas*) coprimento *m*; chiusura *f*; 2. (*rũkanti*) tirata *f*; 3. *sng.* (*apie žaizdą*) cicatrizzazione *f*

užtráuk||ti 1. (*užtempti*) tirare A, trascinare A (*su*); ~ti *rogẽs ĩ kálną* tirare la slitta sul monte; 2. (*uždengti*) chiũdere A, coprire A; ~ti *ũždangą* chiũdere il sipario; *sng.*: *bãlos ledũ užsitráukẽ* le pozzanghere sono coperte di ghiaccio; 3. (*užgydyti*) cicatrizzare E/A, rimarginare A; *tẽpalas žaizdoms ~ti* unguento per rimarginare le ferite; 4. (*užmegzti*) stringere A; annodare A; 5. *prk.* (*primesti*) attirare A; procurare A, far accõrrere; *tõkią bẽdą mãn ~ei* mi hai procurato un bel guaio; 6. (*užtẽsti*) protrarre A, prolungare A; 7. (*užsirũkyti*) farsi una fumata; 8. (*uždainuoti*) intonare una canzone; 9. *šnek.* (*suduoti*) colpire A, sculacciare A

užtrauktũkas cerniera *f*, chiusura lampo

užtrẽkšti 1. far uscire uno spruzzo; 2. schiacciare a morte

užtreĩkti sbattere A, chiũdere con fracasso; *sng.*: *dũrys užsĩtrenkẽ* la porta si è chiusa da sé

užtrỹkšti cadere a schizzi (a spruzzi); *kraũjo užtrỹško ant marškiniũ* uno schizzo di sangue finì sulla camicia

ũžtrin||alas, ~as kul. condimento *m*

užtrĩnti 1. (*trĩnant užtaisyti*) aggiustare A, lisciare A, spianare A (*sfragando*); 2. *prk.* (*paslẽpti*) cancellare A, far sparire, nascõdere A; *u.* *pẽdsakus* far sparire le tracce

užtrỹpti 1. pestare A, calpestare A, schiacciare coi piedi; 2. calpestare a morte

ũžtrobis posto dietro la casa

užtrõ||kšti 1. restare soffocato, morire per soffocamento; 2. avere molta sete; ~škĩnti far soffocare, impedire la respirazione

užtrukdỹti trattenere A, far attendare

užtrukĩmas, užtrũkis trattenimento *m*, indũgio *m*, ritardo *m*

užtrũk||ti 1. (*užgaišti*) trattenersi, fermarsi, indugiare A; ~ti *atsakỹti* indugiare a rispõdere; *ilgaĩ neužtrũk* non fermarti a lungo, non impiegare molto tempo; 2. (*užsitẽsti*) durare E/A, continuare E/A, prolungarsi; *dãrbas ~s ilgaĩ* il lavoro durerà a lungo

užtrũkti (*apie karvẽ*) cessare di dare il latte

užtrukĩnis prolungato, di lunga durata

užtupdỹti métttere a covare, posare su q.c.; *u.* *vĩštą ant kĩaušiniũ* métttere a covare la gallina

užtũpti posarsi; appollaiarsi; (*ant kĩaušiniũ*) métttersi a covare; *paũkštis užtũpẽ ant šakõs* l'uccello si posò su di un ramo

ũžtũra àrgine *m*; barriera *f*; sbarramento *m*

užtũrẽti fermare A, trattenere A, mantenere A; *sng.*: *negalẽjo užsitũrẽti nesĩjuõkẽs* non riusciva a trattenersi dal ridere

užtušũoti 1. ombrare A, ombreggiare A; 2. *prk.* nascõdere A, velare A, smussare A

ũžtvanka diga *f*, àrgine *m*; sbarramento *m*; chiusa *f*

ũžtvār||a 1. recinto *m*; riparo *m*; recinzione *f*; *spygliuotų vielũ ~a* reticolato *m*, recinzione di filo spinato; 2. sbarramento *m*; *minũ ~a* sbarramento di mine; ~as sbarra *f*; barriera *f*; *pakeliamãsis kẽlio ~as* sbarra del passaggio a livello; ~ĩnis di sbarramento

ũžtvartẽ àrea al di là della stalla

užtveĩkti 1. sbarrare A; chiũdere con dighe; arginare A; 2. *prk.* (*užkimšti*) riempire A, affollare A, ammassare A; *gãtvẽs užtvenktos pẽsčiũjũ* strade affollate di pedoni

užtvẽr||ti 1. recingere A, cintare A, circondare A, racchiũdere A; ~ti *sõdą tvorà* circondare un giardino con lo steccato; 2. *prk.* sbarrare A, ostacolare A, impedire A; ~ti *kẽlią* sbarrare la strada; *kar.*: ~iamõji *ugnĩs* fuoco di sbarramento

užtvĩnd||yti allagare A, inondare A; *ũpẽ ~ẽ laukũs* il fiume ha inondato i campi; *prk.*: *neapsãkomas džiaũgsmas ~ẽ krũĩnẽ* un'immensa giòia inondò l'ànimo

užtvĩnkti gonfiarsi, suppurare E/A

- užtvinti** || *ti* allagarsi, inondare A; straripare E/A; *pievos ~o* i prati si sono allagati; *prk.: gātvēs ~o žmonėms* la gente inondò le strade
- užtvirtinti** (*patvirtinti*) confermare A, approvare A, consolidare A
- užtvoris** luogo al di là dello steccato
- užtvóti** 1. colpire A; *u. (sù) pāgaliau* colpire col bastone, bastonare A; 2. picchiare a morte
- užų žr.** už
- užugdýti** far crescere, educare A, allevare A
- užui** || *ti* strapazzare A, maltrattare A, sfinire A; *~tas vaikas* bambino maltrattato
- užūksmis** ombra *f*
- užuogana** striscia di terreno agrario (o di seminato)
- užuoglauda** riparo *m*, rifugio *m*, ricóvero *m*
- užuojauti** || *a* compassione *f*, commiserazione *f*, pietà *f*; condoglianza *f*; *jaūsti kām ~q* provare compassione per qc.; *reikšti nuosirdžią ~q* (*mirties atvejū*) fare le sincere condoglianze; *~os veřtas* commiserabile, compassionevole
- užuolaidi** || *a* tenda *f*, tendina *f*, cortina *f*; *užkabinti ant langų ~as* mettere le tende alle finestre; *atitrąukti ~q* tirare la tenda
- užuolanda** ricóvero *m*, rifugio *m*
- užuolanki** || *a* svolta *f*; ansa *f*; (ri)giro *m*; deviazione *f*; digressione *f*; *upės ~a* ansa di un fiume; *padaryti ~q* (*važiuojant keliu*) fare una deviazione; *prk.: sakýk tiěsiai, bė ~q* parla chiaro, senza rigiri; *~om(is) prv.* girando intorno; rigirando; *prk.: ~omis ėmė pāsakoti* cominciò a raccontare con molti rigiri
- užuomarsai** || *a b.* dimenticone *m* (*f-a*); *~tis* oblio *m*; dimenticatòio *m*
- užuomazgi** || *a* 1. *bot.* germe *m*, embrione *m*; 2. *lit.* intreccio *m*, nodo dell'azione; 3. *prk.* inizio *m*, principio *m*; embrione *m*; *kūrīmosi ~oje* allo stato embrionale; *~lnis* embrionale; rudimentale
- užuominai** || *a* allusione *f*, menzione *f*, cenno *m*, accenno *m*; *neaiški ~a* allusione oscura, velata; *kalbėti ~omis* parlare per allusioni, insinuare A
- užuostti** sentire A, fiutare A; *prk.: u. gėrą bįznį* fiutare un buon affare
- užuot jng.** invece di, anziché, al posto di, piuttosto che; *u. pasilsėjęs, dirbo toliau* invece di riposare ha continuato a lavorare
- užuovėja** luogo tranquillo, riparato dal vento; riparo *m*, rifugio *m*
- užupinis** posto al di là del fiume
- užupis** territorio al di là del fiume
- užutėkis** insenatura *f*; baia *f*
- užųž pernai prv.** tre anni fa; *~vakar prv.* tre giorni fa
- užvadai** || *a* supplenza *f*, sostituzione *f*; *~as b.* sostituto *m* (*f-a*), supplente *m, f*; *~inis* sostituibile; *~uotai* 1. sostituire A, 2. equivalere E/A, corrispondere A; *~uotojas, -a* sostituto *m* (*f-a*)
- užvaikyti** strapazzare A, affaticare A, spossare A
- užvaizdas psn.** sorvegliante *m, f*
- užvakar prv.** l'altro ieri, ieri l'altro; *~ykštis* dell'altro ieri
- užvaldymas** l'impossessarsi; conquista *f*; *~yti* 1. impossessarsi, impadronirsi, appropriarsi; *~yti svėtimą tuřtą* impossessarsi di un bene altrui; 2. *prk.* attirare A, attrarre A, richiamare A; *~yti visų dėmesį* attirare l'attenzione di tutti
- užvalgis** spuntino *m*, antipasto *m*
- užvalgyti** 1. fare uno spuntino, mangiare un boccone; 2. (*netinkamo maisto*) mangiare un alimento nocivo
- užvalkai** || *alas, ~as* 1. fòdera *f*; fòdero *m*; telone *m*; 2. (*pagalvės*) fèdera *f*; *~stýti džen.* rinfoderare A, infilare A, mettere nella fèdera; *~stýti pagálvius* infilare i guanciali dentro le fèdere; *~tis žr.* užvalkalas
- užvanóti šnek.** picchiare A, frustare A
- užvarginti** strapazzare A, affaticare A, spossare A
- užvargti** 1. affaticarsi, spossarsi; 2. (*užskursti*) deperire E, intisichirsi; 3. (*uždirbti*) guadagnarsi q.c. con molta fatica
- užvaryti** || *ti* 1. mandare A, portare A, spingere A (*su o dietro*); *sngř.: užsivārė dviratį ant kálno* ha spinto la bicicletta fino alla sommità della montagna; 2. (*užkamuoti*) affaticare A, strapazzare A; *~tas arklys* cavallo strapazzato
- užvarsai** || *tis* stringa *f*, laccio *m*; *bātų ~čiai* lacci da scarpe
- užvārstyti** 1. (*batus*) allacciare A; 2. (*duris, langus*) chiudere A, serrare A
- užvarta** 1. ingombro *m*; 2. (*medžių*) abbattuta *f*
- užvartýti džen.** riempire A, rinterrare A, colmare A
- užvarvėti** cadere a gocce
- užvaivinti** far cadere una goccia
- užvarža** stringimento *m*; morsa *f*
- užvažiuóti** 1. (*i viršų*) andare su, salire E (*con mezzo di trasporto*); *u. (sù) liftu* salire con l'ascensore; 2. (*ant ko*) urtare A; investire A; *u. ant stulpo*

urtare contro un palo; 3. (*pas kq*) passare A, venire a trovare qc. (*con mezzo*); *kodėl neužvažiuoji pàs mūs?* perché non vieni a trovarci?; 4. *šnek.* (*suduoti*) colpire A, picchiare A; *ĩ aūsĩ u.* dare uno schiaffo; 5. *šnek.* (*aštriai pasakyti*) dire chiaro e tondo

užveikti 1. (*įveikti*) vincere A, superare A; 2. (*įstengti*) riuscire E; potere A

užveĩsti (*augalus*) coltivare A; (*gyvulius*) allevare A
užvėja žr. užuovėja

užverbũoti ingaggiare A, reclutare A, arruolare A

užveĩkti mėttersi a piangere; scoppiare in pianto;
užvertos akys occhi gonfi di pianto

užveĩs || **ti** 1. (*užkasti*) riempire A, rinterrare A; ~**ti** *žemėmis duobę* rinterrare una buca; 2. (*užkrauti*) caricare A, sovraccaricare A, riversare A; *sng.*: *užsivertė maišą aĩt pečiũ* si caricò il sacco in spalla; *prk.*: ~**ti** *kitlems sãvo kaltę* riversare la propria colpa su altri; *dãrbu kã* ~**ti** sovraccaricare qc. di lavoro; 3. (*atloĩti*) piegare all'indietro, rovesciare A; 4. (*prikrauti*) ingombrare A; colmare A; inondare A; *stãlas užverstas knýgomis* tavolo ingombro di libri; ~**ti** *tuĩtais* colmare di ricchezze; *tuĩgus užverstas prẽkėmis* il mercato è pieno zeppo di merci; *užvertė daũg sniẽgo* è caduta molta neve; 5. (*užskleisti*) chiudere A; ~**tã** *knygã* libro chiuso; *ĩ kójã* ~**ti** (*numirti*) stendere le gambe; *nĩsĩ* ~**ti** (*didĩuotis*) alzare la cresta, montare in superbia

užvėĩti 1. (*užsmeĩgti*) infilzare A, infilare A; 2. (*uždaryti*) chiudere A, serrare A

užverĩti stringere A; tirare A (*con forza*); **užverĩtas mãzgas** nodo stretto

užvėĩti 1. (*ĩ viršũ*; *už ko*) portare A, condurre A (*in alto o dietro q.c.*); 2. (*pas kq*) far entrare; presentare A; introdurre A; *sng.*: *užsivedė pàs savė* ha fatto entrare in casa sua; 3. (*ĩkurti*) creare E, fondare A, far nascere; 4. (*pradėĩti*) cominciare A; attaccare A, avviare A; *u. kalbã* attaccare discorso con qc; *u. motõrã* avviare il motore; *u. daĩnã* dare l'intonazione

užvėĩti 1. (*ĩ viršũ*) condurre A, portare su (*in veicolo*); 2. (*pĩstatyti*) far pervenire, portare A, fornire A; 3. *šnek.* (*suduoti*) colpire A, picchiare A

užvijĩti intrecciare A, intessere A

užvĩlkinti differire A, ritardare A, tirare per le lunghe; *sng.*: *užsivĩlkinau sũ darbaĩs* sono indietro con i lavori

užvĩlkti 1. (*užtempti*) portare A, trascinare A; *u.*

rogėĩs už daržĩnėĩs trascinare la slitta dietro il fienile; 2. (*apvĩlkti*) vestire A, infilare A, mettere A; *u. prĩegalvĩ* infilare il guanciaie dentro la fèdera; *sng.*: *užsivĩlk megztĩnĩ* mettiti il maglione; 3. (*užtęĩti*) ritardare A, differire A, indugiare A; 4. *prk.* (*aptraukti*) coprire A; (*debesimis*) annuvolare A

užvynĩĩti avvòlgere A, arrotolare A; *spec.* incannare A

užvĩrinti far bollire

užvĩĩ || **sti** 1. cadere E, cascare E; distendersi; ~**to** *aukĩĩtĩelninkas* è caduto supino; ~**sti aĩt lĩvos** distendersi sul letto; 2. *šnek.* (*užėĩti*) venire all'improvviso, capitare E

užvĩĩrti 1. (cominciare a) bollire A; *vanduõ jaũ užvĩĩrė* l'acqua già bolle; 2. *prk.* fervere, essere nel pieno dell'ardore; *užvĩĩrė kovã* ferveva la battaglia

užvĩĩs *prv.* soprattutto, anzitutto; *u. geriaũ* la cosa migliore; *u. blogiausia* il peggio, la cosa peggiore

užvĩĩsti moltiplicarsi

užvĩĩsti intravedere A

užvĩĩti 1. (*užvaryti*) costringere ad andare; mandare A; 2. (*pavyti*) raggiungere E; 3. (*užsukti*) avvòlgere A, arrotolare A

užvĩĩturiuoti avvòlgere A; fasciare A, bendare A

užvož || **alas**, ~**as** coperchio *m*

užvõĩti 1. coprire A, chiudere A; *sng.*: *dėžė užsĩvožė* la cassa si è chiusa da sė; 2. *šnek.* (*suduoti*) colpire A; *u. peĩ aũĩs* dare uno schiaffo

užžandėĩs *dgs. vet.* adenite equina

užžargĩti far inforcare, far montare (*su q.c.*)

užžarstĩti dũn. (ri)coprire A (*spargendo*)

užžėĩl || **dĩnti** far crėscere; (*miĩšku*) imboschire A; *sng.*: *užsĩžėĩldĩno baĩzdã* si è fatto crėscere la barba; ~**ti** coprirsi di vegetazione

užžėĩgti inforcare A, montare A; *u. aĩt árklio* inforcare un cavallo

užžėĩti (ri)coprire A; *kėĩlias sniegũ užžertã* strada coperta di neve; *u. smėĩũ* coprire di sabbia, insabbiare A

užžĩbĩnti, **užžĩĩbĩti** accėndere A; *sng.*: *užsĩžĩĩbĩti žvãkė* accėndere una candela

užžĩemĩti restare per l'inverno

užžymė || **ti** marcare A, segnare A; contrassegnare A; ~**tã** *viėtã* punto segnato

užžnãĩbyti pizzicare qc. a morte

užžvėĩgti (cominciare a) nitrire A

užžvyruĩti inghiaiare A, ricoprire di ghiãia

V

- vā *dll.* ecco (qua); vā *kuř tū* ecco dove sei
vabalā *dgs. zool.* coleotteri *m pl*
vābal *as zool.* scarabèo *m*; insetto coleottero; *mēš-linis ~as* scarabèo stercorario; *kolorādo ~as* dorifora *f*; *~āuti* raccogliere scarabèi; *~ŷnē* luogo pieno di scarabèi
vabz *dll. dŷs zool.* insetto *m*; *~džiaēdis* insettivoro; *~džiaēdžiai dgs. zool.* insettivori *m pl*; *~džiai dgs. zool.* insetti *m pl*; *sparnūotieji ~džiai* pterigoti *m pl*; *~džiauti* raccogliere insetti
vāchmistras *psn.* maresciallo di cavalleria
vad *ā* 1. (*dingstis*) pretesto *m*, motivo *m*; *ieškoti ~ōs* cercare un pretesto; 2. (*vedimas*) figliata *f*; prole *f*; parto *m*
vādaksn *is* piccola baia, insenatura *f* (di un fiume); *~iūotas* con insenature
vādal *a b. šnek.* vagabondo *m* (*f -a*); *~otis šnek.* vagabondare *A*, bighellonare *A*
vād *as* 1. capo *m*, guida *f*, leader *m inv*; 2. *kar.* comandante *m*; *vyriausiasis ~as* comandante in capo, capo supremo; *būrio ~as* comandante di plotone; *~āvietė* posto di comando, posto dirigente; *~ėiva b. iron.* capo mediocre, capocchia *m*
vadēl *ēs dgs.* rēdini *f pl*, briglie *f pl*; *atlėisti ~ēs* allentare le rēdini; *~ėti, ~iōti* 1. (*rišti vadeles*) imbrigliare *A*; 2. (*jas valdyti*) tenere le briglie, governare (*un cavallo*)
vadėtis (*apie aly, vyną*) svanire *E*, svaporare *E*
vadyb *a* 1. management *m inv*; 2. *žr. žinyba*; *~inin-kas, -ė* manager *m, f inv*; *~inis žr. žinybinis*
vadinasi *įterpt.* dunque, quindi; allora; *mąstaū, v., esū* penso, dunque sono
vadinėti dšn. invitare *A* (più volte)
vadin *ti* 1. chiamare *A*, dare un nome; *sng.:* *kaip ~asi šita gātvė?* come si chiama questa via?; 2. invitare *A*, chiamare *A*; pregare *A*; *~ti į vestuvės* invitare ad un matrimonio
vadōvas, -ė 1. dirigente *m, f*; capo *m*, direttore *m* (*f -trice*); guida *f*; *grūpės v.* capogruppo *m*; *mėninis v.* direttore artistico; *turistų v.* guida turistica, cicerone *m*; *mokslinis v.* relatore *m*; 2. (*knyga*) guida *f*, libro di consultazione, manuale *m*; *v. pō Rōmą* guida di Roma
vadováu *jantis* dirigente; direttivo; guida; *~jantieji ūrganai* organismi direttivi, autorità *f pl*; *~jantis vaidmuō* ruolo guida; *~ti* dirigere *A*, guidare *A*, capeggiare *A*, essere a capo; *~ti delegācijai* capeggiare una delegazione; *~tis* regolarsi, attenersi a q.c., seguire *A*; *~tis gautais nurōdymais* attenersi alle istruzioni ricevute
vadovāvimas direzione *f*, gestione *f*, amministrazione *f*; *v. darbāms* direzione dei lavori
vadovėl *inis* manualistico; *~is* manuale *m*, libro di testo, trattato *m*; *istōrijos ~is* manuale di storia
vadovybė direzione *f*, amministrazione *f*, dirigenza *f*; *pártijos v.* dirigenza del partito
vaduo *ti* 1. liberare *A*, salvare *A*; sottrarre *A*; *~ti kę iš nelaisvės* liberare qc. dalla prigionia; 2. (*pavaduoti*) sostituire *A*, supplire *A*, fare le veci; *~tojas, -a* liberatore *m* (*f -trice*)
vaduōtpinigiai dgs. riscatto *m*, prezzo del riscatto
vādž *ios dgs.* rēdini *f pl*, briglie *f pl*; *~iās laikyti* tenere le rēdini; *~iōti* imbrigliare *A*
vāfl *inē* stampo per wafer; *~inis* di wafer; *~is wafer m inv*; cialda *f*
vagā 1. *žemd.* solco *m* (*ariant*); fila *f* (*sodinant*); 2. (*upės*) letto *m*; gretto *m*; 3. *prk. (raukšlė)* ruga *f*, grinza *f*; 4. *prk. (gyvenimo tėkmė)* corso *m*, carreggiata *f*; *sugrįžti į sėną vāgą* rimettersi, rientrare in carreggiata
vagėlis mžb. paletto *m*, picchetto *m*
vāgi dll. ecco; *v. kuř jįs!* eccolo!
vagil *iāuti* rubacchiare *A*, ladroneggiare *A*; *~iāu-tojas, -a* ladruncolo *m* (*f -a*); *~iāvimas* ruberia *f*, ladreria *f*, ladronciccio *m*; *gyvėnti iš ~iāvimo* vivere di ladronciccio
vagilius, -ė ladruncolo *m* (*f -a*), rubacchiatore *m* (*f -trice*), ladrone *m* (*f -a*)
vaginėti dšn. rubacchiare *A*
vāginti dare del ladro a qc.
1 vāg *is* gancio *m*, gånghero *m*; *kepūrę ant ~io pakabinti* attaccare il cappello a un gancio
2 vagis ladro *m*; *laikykite vāgi!* al ladro!

vagystė furto *m*, ruberia *f*, ladroneria *f*; *v. sù įsilaužimū* furto con scasso

vagišiauti *žr.* vagiliauti

vaglišius, -ė *žr.* vagilius

vagojimas 1. solcatura *f*; 2. (*kaupimas*) rincalzatura *f*

vagon||**as** carrozza *f*, vettura *f*, vagone *m*, carro *m*; *traukinio, tramvėjaus* ~*as* vagone ferroviario, vettura tranviaria; *miegamasis* ~*as* (*traukinyje*) vagone letto; *prėkinis, gyvulinis* ~*as* carro merci, carro bestiame; ~*ėtė* carrello *m*, vagonetto *m*, vagoncino *m*; ~*ininkas*, -ė operai di un deposito ferroviario; ~*inis* di vagone, di carrozza

vagotas 1. solcato; 2. *prk.* (*raukšlėtas*) coperto di rughe, rugoso, grinzoso; ~*ti* solcare *A*; *prk.*: *raukšlės* ~*jo jō kaktą* le rughe gli solcavano la fronte; ~*tuvas* *žemd.* solcatore *m*

vagutė (*drėkinimui*) solco acquaiò

vai jst. ah!, oh!

vaids||**as** lite *f*, bisticcio *m*, litigio *m*, alterco *m*; ~*q kėlti* attaccare lite con *qc.*

vaidiotis *šnek.* far lite, litigare *A*, bisticciare *A*

vaidėn||**tis** 1. apparire *E*, sembrare *E*, parere *E*, immaginare *A*; *vaidėnasi šmėklos* appaiono i fantasmi; *jām vaidėnasi* gli sembra di vedere; ~*tuvs psn.* immaginazione *f*

vaidyb||**a** recitazione *f*; ~*os stūdijs* studio teatrale, scuola di recitazione; ~*inis* di scena, scènico; ~*inis mėnas* arte scènica; ~*inis filmas* film a soggetto, film narrativo

vaidijimasis litigio *m*, bisticcio *m*

vaidil||**à** 1. *istor.* sacerdote *m*; 2. *psn.* attore *m*; ~*utė istor.* vestale *f*, sacerdotessa *f*; ~*utis istor.* sacerdote *m*; custode del fuoco sacro

vaiding||**as** litigioso, rissoso; ~*umas* rissosità *f*, litigiosità *f*

vaidin||**imas** 1. (*spektaklis*) spettacolo *m*, rappresentazione *f*, recita *f*, produzione teatrale; 2. (*atlikimas*) recitazione *f*, interpretazione *f*, esibizione *f*; ~*ti* 1. recitare *A*, interpretare *A*; *jį gerai* ~*a* recita bene; *prk.*: *svarbų vaidmenį* ~*ti* avere un ruolo importante; 2. (*dėtis*) simulare *A*, fingere *A*; spacciarsi; *jįs* ~*a didelį pōną* finge di essere un gran signore, si spaccia per gran signore; ~*tis* *žr.* vaidėntis

vaidytis bisticciare *A*, litigare *A*; *sù kaimynais* *v.* bisticciare con i vicini

vaidm||**uō** 1. ruolo *m*, parte *f*; *atlikti pagrindinį vaidmenį* interpretare la parte principale, fare il

protagonista; *jām paskyrė mažą vaidmenį* gli hanno assegnato una piccola parte; 2. (*reikšmė*) ruolo *m*, importanza *f*, peso *m*; *nevaidinti didelio* ~*ėns* non avere una grande importanza, essere di poco peso

vaiduoklis fantasma *m*, spettro *m*, apparizione *f*; ~*iškas* spettrale, fantomatico, irreale; ~*iška šviesà* luce spettrale

vaikagalys *menk.* ragazzaccio *m*

vaikiai||**tis**, -ė nipote *m, f*; ~*čiai* nipoti *m pl*, pòsteri *m pl*

vaik||**as** 1. figlio *m*, figlia *f*; *penkių* ~*ų mótina* madre di cinque figli; 2. bambino *m*, bambina *f*; fanciullo *f*, fanciulla *f*; ~*ai žaidžia kiemė* nel cortile giocano i bambini; *naivūs kaip* ~*as* ingenuo come un fanciullo; 3. *šnek.* (*jauniklis*) piccolo *m*; cucciolo *m*; prole *f* (*di animali*); *katė sù savo* ~*ais* la gatta con i suoi piccoli; ◇ ~*ų lopšėlis* asilo nido; ~*ų daržėlis* scuola materna; ~*ų namai* orfanotrofio *m*; ~*ų literatūra* letteratura per l'infanzia; *gamtós* ~*as* figlio della natura

vaikavimasis figliatura *f*, parto *m* (*detto di animali*)

vaikėti rimbambire *E*, rimbambirsi

vaikėzas, **vaikgalis** *menk.* ragazzo *m*, monello *m*

vaikym||**as** corsa *f*; inseguimento *m*; ~*asis* inseguimento *m*, caccia *f*; ricerca *f*; *ūždarbio* ~*asis* caccia di guadagni

vaikinas giovanotto *m*, ragazzo *m*

vaikinėti *džn.* far correre; cacciare *A*

vaikling||**a** (*apie gyvulių patelę*) pregna, gràvida; ~*as* numeroso (*di figli*)

vaikyst||**ė** infanzia *f*, fanciullezza *f*, la prima (la tènera) età; ~*ės prisiminimai* ricordi dell'infanzia

vaikišcias *šnek.* ragazzino *m*

vaikišk||**ai** *prv.* infantilmente, da bambino, in modo puerile; ~*as* infantile, bambinesco, fanciullesco, puerile; ~*os kalbos* discorsi bambineschi; ~*as elgesys* comportamento infantile; ~*as vėidas* viso da fanciullo; ~*umas* puerilità *f*, infanilità *f*, ragazzata *f*

vaik||**yti** 1. far correre, inseguire *A*, rincorrere *A*; *sng.*: *vaikai žaisdami vaikėsi viėnas kltą* i bambini giocavano a rincorrersi; *árklį* ~*yti* (*varginti*) strapazzare un cavallo; 2. (*baidyti*) scacciare *A*, spaventare *A*; 3. *šnek.* (*paisyti*) seguire *A*; attenersi; *madàs* ~*yti* seguire la moda; ~*yti* 1. *žr.* vaikyti 1; 2. *šnek.* (*siekti*) tendere *A*, aspirare *A*; ~*yti* *šlovės* aspirare alla fama; *naujiėnų besivaikantis*

žurnalistas giornalista a caccia di notizie; 3. (*laks-tytis*) andare in calore

vaikiūkštis, vaikpalaikis *menk.* ragazzaccio *m*, monello *m*

vaiškšcio||jimas 1. camminata *f*; andata *f*; passeggiata *f*; *nenutrūkstamas ~jimas* andirivieni *m inv*, viavai *m inv*; 2. (*lankymas*) frequenza *f*; *~jimas į paskaitas* frequenza alle lezioni; *~ti* 1. camminare *A*, andare *E* (*a pėdi*); *~ti pīrštu galaīs* camminare in punta di piedi; *~ti pō kam-barį* andare su e giù per la stanza; 2. passeggiare *A*, fare una camminata, vagare *A*; *~ti pajūriu* passeggiare lungo il mare; *~ti pō gatvės* vagare per le strade; 3. frequentare *A*, visitare *A*; *~ti į mokyklę* frequentare la scuola; *~ti pō parduo-tuvės* far il giro dei negozi; 4. muoversi, circolare *E/A*; passare *E*; *kraūjas gerai ~ja* il sangue circola bene; *autobūsai ~ja kās pūsvalandį* gli autobus passano ogni mezz'ora; 5. *prk.* (*rūgti*) fermentare *A*

vaikšt||ėiva *b. menk.*, *~ikas*, *-ė šnek.* bighellone *m* (*f-a*), girandolone *m* (*f-a*)

vaikštynės *dgs.* passeggiata *f* (*di massa*); *švenčiškos* *v.* festa popolare

vaikštinėti *džn.* passeggiare *A*, far due passi; *v. pō pārką* passeggiare per il parco

vaikūo||tas con figli; *~tis* (*apie gyvulius*) figliare *A*, partorire *A*

vainik||as 1. corona *f*, ghirlanda *f*, serto *m*; *pinti gėlių ~ą* intrecciare una ghirlanda di fiori; *laidotuvių ~as* corona funebre; *karaliaus ~as* corona regale; 2. *astr., anat., bot.* corona *f*; *saulės ~as* corona solare; 3. *stat.* coronamento *m*; *~avimas* incoronazione *f*; *~ėlis* 1. *bot.* corolla *f*; 2. (*danties*) capsula *f*, rivestimento di un dente; *~inis* coronario; *anat.*: *~inės arterijos* arterie coronarie; *~iškas* a forma di corona, coronale; *~lapis* *bot.* petalo *m*

vainikūo||ti 1. incoronare *A*, cingere di corona; *~tos gėlės* le teste coronate; 2. inghirlandare *A*, ornare con ghirlande

vainikžolės *dgs.* fiori *m pl*, piante *f pl* (*per una ghirlanda*)

vainó||jimas (*is*) imprecazione *f*, rimprovero *m*; *~ti* rimproverare *A*, sgridare *A*, imprecare *A*, criticare *A*

vaip||ytis fare le smòrfie, fare le boccacce, fare moine; *nesivaipyk* non far le smòrfie; *~ulys* smòrfia *f*; *~ūnas*, *-ė* smorfioso *m* (*f-a*)

vairā||kotis manùbrio di guida; *~lazdė* barra del timone; *~ratis* ruota del timone (*laivo*); volante *m* (*mašinos*)

vair||as 1. timone *m* (*laivo, lėktuvo*); volante *m* (*mašinos*); manùbrio *m* (*dviračio*); *sėdėti prie mašinos ~o* stare al volante; 2. *prk.* timone *m*, guida *f*, direzione *f*; *laikyti rankose valstybės ~ą* reggere il timone dello stato

vairāvim||as guida *f* (*mašinos*); pilotaggio *m* (*laivo, lėktuvo*); *~o kūrsai* scuola (*di*) guida

vairin||ė *jūr.* timoniera *f*; *~inkas*, *-ė* timoniere *m* (*f-a*); guida *f*; *~is* timoniero; *~ės plūksnos* penne timoniere

vairuo||ti 1. guidare *A*, pilotare *A*, condurre *A*; *jūs nemoka ~ti* (*mašinos*) non sa guidare (*la machedina*); 2. *prk.* governare *A*, dirigere *A*, amministrare *A*; *~tojas*, *-a* autista *m, f*, conducente *m, f*, guidatore *m* (*f-trice*); *autobūso ~tojas* conducente di un autobus; *suikvežimio ~tojas* camionista *m*; *traukinio ~tojas* macchinista *m*

vaisà fecondità *f*, fertilità *f*

vaisėdis frugivoro

vaisgina *bot.* ajuga *f*

vaisiā||kūnis *bot.* corpo fruttifero (carpòforo);

~pūdis *bot.* sclerotinia *f*

vaisyklā *žr.* veisyklā

vais||ymas coltivazione *f* (*augalų*); allevamento *m* (*gyvulių*); *~ynas* *bot.* infruttescenza *f*

vaising||ai *prv.* fruttuosamente, proficuamente, con profitto; *~as* 1. fecondo, prolifico, fertile; *~a dirvā* terreno fertile; 2. fruttifero, produttivo, fruttuoso; *~as bendradarbiavimas* collaborazione fruttuosa; *~ūmas* 1. fecondità *f*, prolificità *f*; 2. fruttuosità *f*, produttività *f*, utilità *f*

vaisinimas fecondazione *f*; moltiplicazione *f*

vaisinink||as, *-ė* frutticoltore *m*, frutticultore *m*; *~ystė* frutticoltura *f*, frutticultura *f*

vaisinis fruttifero; *v. mēdis* albero fruttifero; *v. sōdas* frutteto *m*

vaisin||ti 1. fecondare *A*; impregnare *A*; *žiedādulkės ~a žiedus* il polline feconda i fiori; 2. *žr.* vaisyti; *~tojas*, *-a* fecondatore *m* (*f-trice*)

vaisý||ti coltivare *A* (*augalus*); allevare *A* (*gyvūnus*); *~tis* moltiplicarsi, riprodursi; proliferare *A*; *žiūr-kės greitai vaisosi* i topi si moltiplicano rapidamente

vaisiūotis figliare *A*, partorire *A* (*detto di animali*)
vais||ius 1. *bot.* frutto *m* (*pl frutti*); *kuop.* frutta *f* (*pl frutta*); *bot.*: *uždarieji ~iai* frutti indeiscenti; *žali*,

prinókę ~*iai* frutta acerba, matura; **džiovinti** ~*iai* frutta secca; ~*ių sultys* succo di frutta; ~*ių par-davėjas* fruttivendolo *m*; ◇ **ūždraustas** ~*ius* frutto proibito; 2. *biol.* feto *m*; 3. *prk.* (rezultatas) frutto *m*, risultato *m*, conseguenza *f*; **dárbo** ~*iai* i frutti del lavoro; **bė** ~*iaus* senza risultato, inutilmente
vaisk || **ėti** schiarirsi, rasserenarsi, farsi chiaro; ~**inti** schiarire *A*
vaís || **kotis** *bot.* peduncolo *m*, pedicello *m*, picciolo *m*; ~**krūmis** *bot.* arbusto fruttifero, cespuglio baccifero
vaisk || **ūmas** trasparenza *f*, limpidezza *f*, luminosità *f*, chiarezza *f*; **oro** ~*ūmas* limpidezza dell'aria; ~*ūs* trasparente; limpido, chiaro, luminoso; ~*ūs vanduo* acqua limpida; ~*ūs stiklas* vetro trasparente
vaís || **lapis** *bot.* carpello *m*; ~**medis** albero fruttifero; ~**medžių sėdas** frutteto *m*
váist || **as** 1. fàrmaco *m*, medicinale *m*, medicamento *m*, medicina *f*; **ramlñantis** ~*as* tranquillante *m*; **migdomasis** ~*as* sonnifero *m*; **nuskaūšminantis** ~*as* fàrmaco antidolorifico; ~*us gėrti* bere, prendere una medicina; ~*ų pardavimas* vendita di medicinali; ~*ų prāmone* industria farmaceutica; 2. *prk.* (priemonė) rimedio *m*, mezzo *m*; ~**āžolė** erba medicinale
vaistāžolinink || **as**, -*ė* specialista di erbe medicinali, erborista *m, f*; ~**ystė** erboristeria *f*
váistin || *ė* farmacia *f*; **būdinti** ~*ė* farmacia di turno; ~**ėlė** cassetta di pronto soccorso
vaisting || **as** medicinale, curativo; ~*ieji augalai* piante medicinali; ~*ūmas* le proprietà medicinali
váistinink || **as**, -*ė* farmacista *m, f*; ~**auti** fare il farmacista; ~**ystė** farmacia *f*, farmacologia *f*
váistinis medicinale; *v. augalas* pianta medicinale
váistyti *psn. žr. gýdyti*
vaisùs fecondo, fruttifero
vaís || **vandenis** acqua di frutta; ~**vynis** vino di frutta, sidro *m*
váiš || **ės dgs.** banchetto *m*, convito *m*, festino *m*; ~*es ruošti* preparare un banchetto
vaišin || **gas** ospitale; ~**gūmas** ospitalità *f*; ~**ti** offrire *A* (da bere e da mangiare); **āš** ~*ū!* offro io!; *sng.*: ~**kités!** servitevi!
vaiš(n) || **ūmas** ospitalità *f*; ~*ūs* ospitale
váitas *istor.* 1. capodistretto *m*; consigliere provinciale; amministratore *m*; 2. capo d'un comune, sindaco *m*; 3. sorvegliante dei lavoratori tributari

vaitó || **jimas** gèmito *m*, lamento *m*; ~**ti** gèmere *A*, lamentarsi
vaivad || **à istor.** voivoda *m*, condottiero *m*; ~**ijà** voivodato *m*
vaivóras *bot.* mirtillo uliginoso
vaivórykšt || *ė* arcobaleno *m*, iride *f*; ~**inis** iridato, iridescente; ~**inis upėtakis** trota iridata
vaizb || **à psn. žr. prekyba**; ~**ūnas psn. žr. pirklys**
vaizdā || **juostė** nastro magnetico; ~**raštis** pittura
vaizd || **as** 1. vista *f*, veduta *f*, paesaggio *m*; **iš čià atsiveria puikūs** ~*as* da qui si apre una splendida vista; **Vilniaus** ~*ai* vedute di Vilnius; 2. immagine *f*, visione *f*; idèa *f*; **tolimės praeitiės** ~*ai* immagini di un lontano passato; **susidaryti** ~*q* farsi un'idèa; 3. quadro *m*, dipinto *m*, scena *f*; **kāro** ~*ai* scene di guerra; ~**āvimas** rappresentazione *f*; descrizione *f*; ~**āvimasis** immaginazione *f*
vaizdīng || **ai prv.** figuratamene; con espressività; ~*as* espressivo; figurato; ricco d'immagini; pittoréscio; ~*as pòsakis* espressione figurata; ~*ūmas* figuratività *f*, espressività *f*
vaizdīn || **is** visuale, visivo, gràfico; ~**ės mókymo prilemonės** materiale didattico
vaizdinys *fil.* immagine *f*, percezione visiva
vaizdūmas 1. chiarezza *f*; 2. espressività *f*, figuratività *f*
vaizduotė immaginazione *f*, inventiva *f*, fantasia *f*; **kuriamoji** *v.* fantasia creatrice
vaizduo || **ti** figurare *A*, descrivere *A*, rappresentare *A*; **knýgoje** ~*jamas káimo gyvėnimas* nel libro viene rappresentata la vita campagnola; ~*jamasis mėnas* le arti figurative; ~**tis** 1. immaginare *A*, concepire *A* (con la fantasia); 2. (manyti apie save) credersi, ritenersi, considerarsi; ~*jasi ponià ėsanti* si crede una gran signora; ~*tojas, -a* rappresentatore *m* (*f*-trice), narratore *m* (*f*-trice); paesaggista *m, f*
vaizd || **ūs** espressivo, figurato; pittoresco; ~*i kalbā* linguaggio espressivo
vajė *jst.* ah!, oh!, ohimè!; *v.*, **kokiā neláimė!** ohimè, che disgrazia!
vajóti 1. *žr. vejóti*; 2. (*sukti*) tòrcere *A*, intrecciare *A*, avvolgere *A*
vājus campagna *f*; azione *f*; **priešrinkimins** *v.* campagna elettorale
vakánsija vacanza *f*, impiego vacante
vākar *prv.* ieri; *v. vakarė* ieri sera

vakar||aĩ *dgs.* 1. ovest *m*, ponente *m*, occidente *m*; *šiáurės ~aĩ* nord-ovest *m*; *ĩ vākarus nuõ Vĩlniaus* a ovest di Vilnius; *plaũkti liĩk ~ũ* navigare verso occidente; *~ũ vėjai* venti occidentali; 2. Occidente *m*; *~ũ šálys* l'Occidente, i paesi occidentali

vākar||as 1. sera *f*, serata *f*; *nuõ rýto iki ~o* dalla mattina alla sera (da mattino a sera); *rýta ~q* (*visada*) mattina e sera; *ilgĩ žiemõs ~aĩ* le lunghe serate invernali; *vėlius ~as* sera inoltrata; *ĩ ~q* verso sera; *šĩ ~q* questa sera, stasera; *~e* di sera; *lābas ~as!* buona sera!; 2. (*pasilinksminimas*) serata *f*, festa *f*, ricevimento *m*; *šokių ~as* serata danzante; *reĩgti ~q* dare una festa

vākardien *prv.* nella giornata di ieri, ieri

vakarėlis serata *f* (*danzante*), festa da ballo

vakarė||ti farsi sera, venire (scendere) la sera; *~jant* sul far della sera

vakariaũ *prv.* più a ovest, verso occidente

vakariẽn||ė cena *f*; *gausĩ, menkà ~ė* cena abbondante, frugale; *iškilminga* (*ppr. Naujujų Metų sutikimo*) *~ė* cenone *m*; *pakviesti ~ei* invitare a cena; *~iaũti* cenare *A*

vakariẽt||is, *-ė* occidentale *m, f*; *~iškai* *prv.* all'occidentale; *~iškas* occidentale; *~iškas mąstymas* mentalità occidentale

vakarykš||čias, ~tis 1. di ieri; *~tis laikraštis* giornale di ieri; 2. *prk.* (*anksčiau buvęs*) del passato, di ieri

vakarin||ė vènere *f*, èspero *m*; *~is* 1. da sera, serale; *~ė mokyklà* scuola serale; *~ė suknėlė* àbito da sera; 2. occidentale, dell'ovest, di ponente; *~is vėjas* vento dell'ovest

vakār||is 1. serale, di sera; *~ė žvaigždė* la stella della sera; 2. occidentale, dell'ovest; *~iausias tãškas* il punto più ad ovest

vākariškas serale

vākarnakt *prv.* ieri notte

vakarõn||ė 1. serata *f*, festa *f*; 2. *etnogr.* veglia *f*; *ĩ ~e eĩti* andare ad una veglia

vakaróp *prv.* verso sera, sul far della sera

vākaroiti passare la serata; vegliare *A*, stare sveglio; *ligĩ išnakčių v.* vegliare fino a tarda notte

vakarõtuvės *dgs. etnogr.* veglia *f* (*per lavorare in compagnia*)

vākarryt *prv.* ieri mattina, iermattina

vakarõuti *žr.* vākaroiti

vakaruškãuti *šnek.* partecipare ad una serata danzante

vakarušk||ininkas, -ė frequentatore delle serate danzanti; *~os dgs. šnek.* serata danzante, festa da ballo

vakcin||à *med.* vaccino *m*; *~ãvimas* vaccinazione *f*; *~uõti* vaccinare *A*; *~uõti nuõ raupũ* vaccinare contro il vaiolo

vakuõlė *biol.* vacuolo *m*

vakũoti essere vuoto, essere libero, vacare *E/A*

vãkuum||as vacuo *m*, vuoto *m*; *~inis* vacuo, vuoto; *~inis siurblys* pompa per vuoto

valãk||as *istor.* appezzamento di terra di 20 ettari; *~ininkas, -ė* proprietario di un appezzamento di terra di 20 ettari

valand||à ora *f*; *ũž ~õs* fra un'ora; *priẽš dvĩ vãlandas* due ore fa; *kàs vãlandq* ogni ora; *~ũ vãlandas* per ore; *praẽjo pũsė ~õs* è passata mezz'ora; *kuri dabaĩ ~à?* che ora è? (che ore sono?); *priẽmĩmo vãlandos* orario di ricevimento (d'ufficio); *~ẽlė* 1. momento *m*, attimo *m*; *palãuk ~ẽlę* aspetta un attimo; 2. (*radijo ar televizijos laida*) trasmissione *f*, programma *m* (*radiofonico o televisivo*)

valandiniĩnkas 1. impiegato *m* (*pagato a ore*); 2. lancetta *f* (*delle ore*)

valandinis a ore, orario; *v. atlyginimas* pagamento a ore

1 vãl||as, -ė gallese *m, f*; *~ũ kalbà* lingua gallese

2 vãlas 1. (*meškerės virvelė*) lenza *f*; 2. (*ašutas*) crine *m*

3 vãlas (*audeklo kraštas*) cimosa *f*, vivagno *m*

vãlc||ai *dgs. tech.* 1. mulino a cilindri; 2. laminatoio *m*; *~ãvimas* *tech.* laminazione *f*, cilindatura *f*; *šaltàsĩ ~ãvimas* laminazione a freddo; *~inis* a cilindro; *~ũõti* *tech.* laminare *A*, cilindrare *A*; *~ũõta geležĩs* ferro laminato; *~ũõtojas* laminatore *m*

valdà 1. (*valdomas turtas*) possesso *m*, proprietà *f*; beni *m pl*, possedimenti *m pl*; 2. (*valdomas kraštas*) dominio *m*; possedimento *m*; *kolonijĩnės vãldos* domini coloniali

vãidas (*plũgo*) bure *f*

valdýba 1. direzione *f*; (consiglio di) amministrazione *f*; consiglio direttivo; *miẽsto v.* amministrazione comunale; 2. dipartimento *m*, circoscrizione amministrativa

valdym||as 1. gestione *f*, amministrazione *f*, direzione *f*; governo *m*; *šaliẽs ~as* governo di un paese; 2. (*turėjimas*) possesso *m*, dominio *m*; *žẽmės ~as* possesso di un terreno; 3. *tech.* comando *m*, manovra *f*; *~o skýdas* quadro di comando;

4. *gram.* reggenza *f*; ~*asis* (*tvardymasis*) auto-controllo *m*, padronanza di sé
valding||*as* imperioso, autoritario; ~*as balsas* voce imperiosa; ~*umas* imperiosità *f*, autorità *f*
valdinybė *istor.* sudditanza *f*
valdiniūk||*as*, -*ė* funzionario *m* (*f*-*a*), ufficiale *m*, impiegato *m* (*f*-*a*); *prk.* buròcrate *m*; *polcijos* ~*as* funzionario di polizia; ~*auti* essere un funzionario, essere alle dipendenze delle amministrazioni statali; ~*ijà* ceto impiegatizio; funzionari *m pl*; *prk.* burocrazia *f*; ~*iškas* di, da funzionario; *prk.* burocratico; ~*iškumas* burocratismo *m*
valdīn||*is* dello stato, governativo; ~*ys*, -*ė* suddito *m* (*f*-*a*)
valdysena modo di governare, (forma di) governo *m*
valdišk||*as* dello stato, statale; demaniale; ufficiale; pubblico; ~*a mokyklà* scuola statale; ~*i rāštai* documenti ufficiali
valdyti 1. governare *A*, dirigere *A*; *krāštą v.* governare un paese; *valdančioji klāsė* classe dirigente; *nevaldoma situacija* situazione ingovernabile; 2. (*turėti savo nuosavybę*) possedere *A*, avere in proprietà (in dominio); *kàs šitas žemės valdo?* chi possiede questi terreni?; 3. (*duoti nurodymus*) comandare *A*; guidare *A*; manovrare *A*; *įmonę v.* guidare un'azienda; 4. (*galėti naudotis*) saper usare, maneggiare *A*; *giūklą v.* maneggiare un'arma; *jis raškos nevaldo* non riesce a muovere il braccio; 5. (*tvardyti*) trattenere *A*, controllare *A*, dominare *A*; *aistras v.* dominare le passioni; *sngr.:* *jis suñkiai valdosi* si controlla a fatica; 6. *gram.* reggere *A*; *♦ liežuvį v.* tenere a freno la lingua
valdytojas, -*a* 1. direttore *m* (*f*-*trice*), gestore *m* (*f*-*trice*), amministratore *m* (*f*-*trice*), gerente *m*, *f*, soprintendente *m*; *bānko v.* direttore di banca; 2. (*savininkas*) proprietario *m* (*f*-*a*), possidente *m*, titolare *m*, *f*
valdōnas, -*ė* *psn. žr.* valdōvas
valdōv||*as*, -*ė* 1. sovrano *m* (*f*-*a*), governatore *m* (*f*-*trice*), governante *m*, *f*; 2. (*šeimininkas*) padrone *m* (*f*-*a*), signore *m* (*f*-*a*); 3. *šachm.* regina *f*; ~*iškas* imperioso, autoritario
vald||*umas* governabilità *f*; ~*ūs* governabile, facile da guidare
valdž||*ia* 1. potere *m*, autorità *f*; *výkdomoji ~ia* potere esecutivo; *įstatymų leidžiamoji ~ia* potere

legislativo; *karinė ~ia* autorità militare; *paimti valdžią į savo rankas* impadronirsi del potere; *ateiti į valdžią* giungere al potere; 2. *šnek.* (*valstybė*) stato *m*; governo *m*; *demokratinė ~ia* governo democratico; ~*iōs tarnautojai* impiegati (dipendenti) statali; 3. *prk.* (*valdantys žmonės*) le autorità; *visà miēsto ~ia* tutte le autorità cittadine
valdžiōtroška 1. desiderio di potere; 2. *b.* chi è avido di potere
valentingūmas *chem.* valenza *f*
valerijōn||*as* *bot.* valeriana *f*; ~*iniai* *dgs. bot.* valerianacee *f pl*
valētas (*korta*) fante *m*
valgiāraštis menu *m inv*
valgydinti dar da mangiare, nutrire *A*
valgyklà mensa *f*; *vālgyti įmonės valgykloje* mangiare alla mensa aziendale
vālgym||*as* 1. (*veiksmas*) il mangiare; pasto *m*; ~*o laikas* l'ora del pasto; 2. (*valgis*) piatto *m*, pietanza *f*, vivanda *f*; *stālas ~ais nukrāutas* tavola imbandita di vivande
valginėti mangiucchiare *A*
vālg||*is* 1. (*patiekalas*) vivanda *f*, pietanza *f*, piatto *m*, cibo *m*; *pieniškas, mėsiškas ~is* piatto a base di latte, pietanza di carne; *tipiškas lietuvių ~is* piatto tipico lituano; *suñkiai virškinamas ~is* cibo difficile da digerire; ~*į gaminti* fare da mangiare; 2. (*valgymas*) il mangiare; pasto *m*; *prieš ~į* prima del pasto
vālg||*yti* mangiare *A*; *laikas ~yti* è ora di mangiare; *sausai (be riebalų) ~yti* mangiare di magro; ~*o pasigardžiūodamas* mangia di gusto; *jis vīską ~o* mangia di tutto, è di bocca buona; ~*yk, kiek nori* mangia a volontà; ~*ytojas, -a* mangiatore *m* (*f*-*trice*); bocca *f*; *jis turėjo išmaitinti penkis ~ytojus* aveva cinque bocche da sfamare
vālgom||*as* mangiabile, mangeruccio, commestibile, edule; da tavola; ~*as grybas* fungo edule; ~*oji druskà* sale da tavola, sale da cucina; ~*asis dkt.* sala da pranzo; refettorio *m*
valg||*ōvas*, -*ė* *šnek.* mangiatore *m* (*f*-*trice*); ~*umas* appetito *m*, voracità *f*, ingordigia *f*; ~*ūs* vorace, ingordo
1 val||*ia* 1. volontà *f*; *tvirtos vālios žmogūs* uomo dalla volontà ferma; *jis neturi vālios* è privo di volontà; *primėsti savo vālią* imporre la propria volontà; *išsakyti paskutinę vālią* esprimere le ultime volontà; 2. (*laisvė*) libertà *f*; *dūoti vaikams*

didele vāliq concedere molta libertà ai figli; ◇ *ī ~iās, ikl vālios* a volontà; in abbondanza; *vāliq dūoti kōjoms* (*leistas bēgti*) dārsela a gambe; *rañkoms vāliq dūoti* (*mušti*) menare le mani, mēttēre le mani addosso a qc.; *taī nē māno vālioje* non dipende da me, non è nel mio volere

2 valià *prv.* permesso; si può; ◇ *v. nevalià* volente o nolente

valiāvimas canto per il tempo della fienagione (*caratterizzato dalla ripetizione dell'esclamazione "valioj"*)

valyklā (luogo di) pulitura *f*; (*chēminē*) *drabūžiu v.* lavanderia *f* (a secco); *spīrito v.* distilleria *f*

valiklis 1. arnese per pulire; *tech.* depuratore *m*; *šāutuvo v.* bacchetta *f* (*per pulire il fucile*); 2. preparato chimico (*per pulire, smacchiare*); *dēmiū v.* smacchiatore *m*; *rūdžiu v.* antiruggine *m inv*

vālym||as 1. pulitura *f*, pulizia *f*, nettezza *f*; depurazione *f*; *stiklū ~as* pulitura dei vetri; *vandēns ~as* depurazione dell'acqua; *chēminis (drabūžiu) ~as* lavaggio a secco; *miēsto ~o tarnyba* nettezza urbana; 2. rettificazione *f*, distillazione *f*; purga *f*, purgatura *f*; raffinazione *f*; *kraūjo ~as* purgatura del sangue; *cūkraus ~as* raffinazione dello zucchero; *dēmiū ~as* smacchiatura *f*; 3. (*derliaus ēmimas*) raccolta *f*; *javū ~as* raccolta del grano

valing||as 1. di forte volontà, risoluto, determinato; *~as žmogūs* uomo di forte volontà; 2. (*atliekamas su valia*) volitivo; *~as veiksmas* atto volitivo; *~ūmas* forza di volontà

valinis *žr.* valingas 2

valinys 1. (*audeklo kraštas*) cimoso *f*, vivagno *m*; 2. (*juosta vaikui vystyti*) fasce per bambini

valiō jst. urrà, hurrà; evviva; *šaukti v.* gridare urrà

valiō||ti potere E/A; riuscire E, essere in grado di fare q.c.; *aī ~si vīską užbaigti?* riuscirai a finire tutto?

valý||ti 1. pulire A, nettare A; spazzare A, mondare A; *dantīs ~ti* pulire i denti; *~ti daržovės* mondare le verdure; *dēmę iš drabūžio ~ti* smacchiare il vestito; *sng.:* *~tis batūs* pulirsi le scarpe; 2. (*šalinti, kas nereikalinga*) sgombrare A; (s)purgare A; dragare A; *~ti kanalizaciją* spurgare la fognatura; *~ti ūpės dugną* dragare il fondo di un fiume; 3. (*gryninti*) depurare A, purificare A, raffinare A, rettificare A; *drūską ~ti* raffinare il sale; *~tasis benzinas* benzina rettificata; *prk.:* *kalbą ~ti* depurare la lingua; 4. (*imti nuo lauko*) far la raccolta, miētēre A; *javūs ~ti* miētēre il grano

valýtojas, -a uomo (donna) delle pulizie, adetto alle pulizie; *bātų v.* lustrascarpe *m inv*

valytūvas depuratore *m*, pulitore *m*, pulitrice *f*; *vandēns v.* depuratore dell'acqua; *grūdų v.* pulitrice *f*; (*automobilio*) *stiklo v.* tergicristallo *m*; *sniėgo v.* spazzaneve *m inv*

valiūk||as, -ė *šnek.* birichino *m* (*f -a*), monello *m* (*f -a*); *~auti šnek.* fare il monello

valiūoti 1. eseguire un canto per la fienagione; 2. gridare "valio!" ("urrà!")

valiūtā valuta *f*; *valiūtos keitimās* cambio della valuta

valiūtinis valutario; *teis.:* *v. nusikaltimas* reato valutario

valýv||as pulito, ordinato; accurato; *~ūmas* pulizia *f*; accuratezza *f*

valizā 1. valigia diplomatica; 2. *psn.* valigia *f*, borsa da viaggio

1 valkā (*klanas*) pozzànghera *f*

2 valkā (*oro traukimas*) corrente d'aria

valkat||a b. vagabondo *m* (*f -a*); giròvago *m* (*f -a*); *~auti* vagabondare A, girovagare A, vagare A; *~aujantis šuo* cane vagabondo (randagio); *~avi-mas* vagabondaggio *m*; *~iškas* vagabondo; randagio, ramingo; *~iškas gyvėnimas* vita vagabonda

vaik||čiai dgs. žr. valktis 1; *~ės dgs. žemd.* erpice (*m*) pesante; spianatrice *f*; *~iāvimas žemd.* erpicatura *f*; spianatura *f*

vāikiō||jimas trascinamento *m*, strascicamento *m*; *~jimas* vagabondaggio *m*; l'andare girandoloni; *~ti* 1. *džn.* trascinare A, strascicare A; 2. (*nuolat dėvėti, trinti*) logorare A, consumare A; *~tis* 1. (*mėtytis*) essere sparso (sparpagliato) qua e là senza ordine; 2. (*bastytis*) gironzolare A, girovagare A, bighellonare A

valkiūoti žemd. erpicare A; spianare A

vaikūs med. leucoma *m*

vaiksmas 1. (*sugautos žuvis*) retata *f*; pescata *f*; 2. (*žvejimoji vieta*) luogo di pesca a strascico

valkstis žr. kailiamautis

valkstý||ti džn. vestire A, svestire A (*più volte*); *~tis* 1. (s)vestirsi; 2. (*niaukstyti*) velarsi, annebbiarsi, oscurarsi

valkstūs žr. valkūs

vaiktkis 1. slitta *f*, carro senza sponde (*per trascinare fieno, letame*); 2. (*pakinktų dalis*) tirella *f*; imbracca *f*; 3. *bot.* pruina *f*; lanūgine *f*; 4. *med.* leucoma *m*; 5. (*šleifas*) strascico *m*

valkūnas, -ė *šnek.* vagabondo *m* (*f* -a)

valkūs 1. estensibile; elastico; pieghévole; 2. vischioso; appiccicoso

vālomoji: *žemd.*: *grūdų* *v.* pulitrice *f*

valònas, -ė vallone *m*, *f*

vāls||**as** valzer *m inv*; *šókti* ~*q* ballare un valzer

vālsčius *istor.* suddivisione amministrativa; circoscrizione *f*; distretto *m*

valstýb||**ė** stato *m*; *nepriklaūsoma* ~*ė* stato indipendente; ~*ės tarýba* consiglio di stato; ~*ės nuosavybė* proprietà statale; ~*ės vėliava* bandiera nazionale; ~*ingūmas* regime (*m*), ordinamento statale; ~*inimas* statalizzazione *f*; ~*ininkas*, -ė uomo di stato, statista *m*, *f*; ~*inis* statale, di stato; nazionale; demaniale; ~*inė kalbà* lingua nazionale; ~*inis universitėtas* università statale; ~*inis tuftas* bene demaniale; ~*inis bānkas* banca di Stato; ~*inti* statalizzare *A*; ~*iškas* statale, statalistico

valstietijà la classe contadina, i contadini *m pl*

valstie||**tis**, -ė contadino *m* (*f* -a), agricoltore *m*; *jis kiles iš ~ėių* ha origini contadine; ~*tiškai prv.* alla contadina; ~*tiškas* contadino, contadinesco; ~*tiška mąstýsena* mentalità contadina

valstij||**à** stato *m*; *Jungtinės ~os* Stati Uniti

vāltin||**inkas**, -ė barcaiolo *m* (*f* -a); ~*is* di barca; ~*is tiltas* ponte di barche

vāl||**tis** barca *f*; battello *m*; canotto *m*; scialuppa *f*; lancia *f*; *lirklinė ~tis* barca a remi; *motorinė ~tis* barca a motore, motobarca *f*, motoscafo *m*; *žvejų ~tis* barca da pesca, pescheréccio *m*; *gėlbėjimo ~tis* lancia di salvataggio, scialuppa *f*; *pripučiamà ~tis* canotto (battello) pneumatico; *plaūkti ~timi* andare in barca; ~*ėių nuómos pūnktas* noleggio di barche

valtörn||**a** muz. corno *m*; ~*ininkas*, -ė, ~*istas*, -ė cornista *m*, *f*

valūs 1. fàcile da pulire; 2. pulito, ordinato; accurato

vambrà *šnek.* 1. labbra *f*; bocca *f*, muso *m*; 2. *b.* chiacchierone *m* (*f* -a)

vāmbr||**inti**, ~*yti* 1. chiacchierare *A*, parlare *a vānvera*; 2. (*apie šunį*) latrare *A*, abbaiare *A*

vampýras vampiro *m*

vāmpl||**a** *šnek.* 1. bocca *f*; muso *m*; 2. *b.* (*plepys*) ciarlone *m* (*f* -a); 3. *b.* (*žioplys*) persona sbadata; ~*inėti*, *vāmplinti* *šnek.* muòversi sbadatamente; ~*ýs*, -ė *žr.* *vāmpla* 2; ~*oti menk.* ciarlare *A*, parlare *a vānvera*

vampsėti latrare *A*, abbaiare *A* (*ogni tanto*)

vampsóti *šnek.* oziare *A*, stàrsene inerte *a guardare vāmptelėti* 1. (*apie šunį*) abbaiare *A* (*un po'*); 2. (*apie žmogų*) dire q.c. brontolando

vamzdėl||**inis** tubolare; ~*is* 1. *tech.* cannello *m*, tubetto *m*; *stiklinis* ~*is* cannello di vetro; 2. *šnek.* (*dūdelė*) piffero *m*

vamzdýnas tubatura *f*, tubazione *f*, conduttura *f*

vāmzdínė (*sukamieji vargonėliai*) organetto *a cilindro*

vāmzdininkas, -ė pifferaio *m* (*f* -a)

vāmz||**dinis** tubolare, tubiforme; ~*dis* 1. *tech.* tubo *m*; *vandėntiekió* ~*dis* tubo dell'acquedotto; *išmetamàsis* ~*dis* tubo di scàrico; *lietaūs* ~*dis* doccia *f*; 2. (*šautuvo ir pan.*) canna *f*; *vargonų* ~*džiai* canne di òrgano; 3. *šnek.* strumento *a fiato*; tuba *f*; ~*diškas* tubolare; *bot.* tuboloso; ~*dyti* *žr.* *vamzdžiúoti*

vamzdžiadaūtis *zool.* orittèrope *m*

vamzdžiápjūklis *tech.* sega per tagliare i tubi

vamzdžiúoti suonare la tromba; pifferare *A*; zuffolare *A*

vanādis *chem.* vanadio *m*

vanagaĩ *dgs. zool.* accipitrìdi *m pl*

vānag||**as** *zool.* sparviero *m*; *vīstinis* ~*as* astore *m*, sparviero delle Asturie; ~*iškas* da sparviero, d'astore; adunco, aquilino; ~*iška* (*kumpa*) *nósis* naso adunco; ~*iškos ākys* occhi da sparviero, vista acuta

vandāl||**as**, -ė *istor.* (*ir prk.*) vándalo *m* (*f* -a); ~*iškas* vandàlico; bàrbaro; distruttore; ~*iškumas*, ~*izmas* vandalismo *m*

vandėnbokštis torre idràulica

vandėn||**ė** 1. *med.* idropisia *f*; 2. *žr.* *undinė*; ~*ėti* *žr.* *vandeniúoti*

vandėngrauža erosione delle acque

vandenĩ||**inis** *a idrògeno*; ~*inė bōmba* bomba all'idrògeno, bomba *H*, bomba termonucleare; ~*is chem.* idrògeno *m*

vandenýn||**as** oceàno *m*; *pláukioti* ~*ais* viaggiare per gli oceàni

vandenĩng||**as** ricco d'acqua, acquifero, acquoso; ~*as dirvóžemis* terreno acquoso; ~*umas* ricchezza d'acqua, acquosità *f*

vandenýnin||**is** oceànico; ~*ė srovė* corrente oceànica; ~*is laĩvas* transatlàntico *m*

vandenĩn||**is** d'acqua, acquàtico; ~*is gyvūnas* animale acquàtico; *tapýti* ~*iais dažais* dipingere con colori ad acqua (ad acquerello)

- vandēnis** 1. *dkt.* genio delle acque; 2. *bdv.* d'acqua, acquatico
- vādenys** *dgs.* distese d'acqua, acque *f pl*; *teritō-riniai v.* acque territoriali; *gýdomieji v.* acque idrotermali
- vanden||ýti, ~iúoti** impregnarsi d'acqua, diventare acquoso; ~*iúotos būlvės* patate acquose
- vandén||kritis** *knyg.* cascata *f*; ~*ligė med.* idropisia *f*; ~*matis tech.* idròmetro *m*
- vandennešys, -ė** acquaiolo *m (f-a)*, portaacqua *m, f inv*
- vandenplūkniai** *dgs. bot.* idrocaritacee *f pl*
- vandén||rodis** idròmetro *m*; ~*sargė bot.* zannichèllia *f*; ~*sėmė tech.* bindolo *m*, nòria *f*; ~*siurbliis* pompa ad acqua
- vandėnskyr||a** *geogr.* displuvio *m*, spartiàcque *m inv*; ~*inis* displuviale
- vandėnsvyd||ininkas, -ė** pallanuotista *m, f (pl m -sti)*; ~*is sport.* pallanuoto *f*
- vandén||talpa jūr.** dislocamento *m*; ~*tėkmė* corso d'acqua
- vandėntiek||ininkas, -ė** operàio idràulico, tubista *m*; ~*is* impianto idrico; acquedotto *m*; conduttura dell'acqua; ~*io bókštas* torre di un acquedotto
- vandén||traukis** solco acquàio, acquidoccio *m*; ~*vardis* idrònimo *m*; ~*vežys, -ė* trasportatore d'acqua; ~*vietė* luogo di rifornimento d'acqua; bacino idrico; serbatòio d'acqua; ~*ženklis* fili-grana *f*
- vand||uò** acqua *f*; *geriamàsis ~uò* acqua potabile; *tėkantis, stóvintis ~uò* acqua corrente, stagnante; *gėlas, sūrūs ~uò* acqua dolce, salata; *lietaūs, šaltinio ~uò* acqua piovana, acqua di sorgente; *paklės ~uò* acqua alta; ~*eñs malūnas* mulino ad acqua; ~*eñs gydyklà* centro idroteràpico; ~*eñs paūkščiai* uccelli acquatici; ~*eñs slidės* sci d'acqua; *šókti į vādenį* buttarsi in acqua; *būti pō vādeniu* stare sott'acqua; *priėš vādenį* contro corrente; ◇ *kaip dū ~eñs lašai* come due gocce d'acqua; *kaip žuvis ~enyje* come un pesce nell'acqua; *kaip ~eñs į būrną prisėmęs* come se avesse acqua in bocca; *jūs dingo kaip į vādenį* è sparito nel nulla, non si è fatto più vivo; *daug ~eñs nutėkėjo* molt'acqua è passata
- vāngst||yti** scansare A, evitare A, schivare A, sfuggire A; *jō visi ~o* tutti lo scànsano; *sng.:* ~*osi nuò dárbo* evita il lavoro
- vang||ūmas** indolenza *f*, pigrizia *f*; ~*ūs* indolente, pigro, fiacco, lento
- vanil||ė** *bot.* vaniglia *f*; ~*inas* vanillina *f*, vaniglia *f*; ~*inis* vanigliato, di vaniglia; ~*inis cukrus* zucchero vanigliato; ~*iniai ledai* gelato alla vaniglia
- vanó||ti** 1. (*pirtje*) sbattere A; strofinare A (*facendo il bagno di vapore*); 2. (*mušti*) picchiare A, frustare A, sferzare A; ~*uvė* bagno di vapore
- vánt||a** granatina *f*, scopino da bagno (*per massaggiare il corpo*); ◇ *prisikabino kaip ~os lāpas* si è attaccato come la gramigna; ~*ražis* ramazza consumata
- vāpalio||jimas** balbettio *m*; ~*ti* 1. balbettare A, tartagliare A; 2. chiacchierare A, parlare a vānvera
- vapālius, -ė šnek.** chiacchierone *m (f-a)*
- vap||ėnti, ~ėti šnek.** balbettare A, borbottare A, brontolare A; ~*sėti šnek. (čėpsėti lūpomis)* schioccare con le labbra
- vapsv||à zool.** vespa *f*; *vāpsvų lūzdas* vespàio *m*; ~*aėdis zool.* uccello apivoro
- vāp||telėti** dire q.c. brontolando; ~*ūs šnek.* chiacchierone, ciarliero
- varà psn.** costrizione *f*, coercizione *f*
- vāras** pèrtica *f*, sbarra di legno
- varčià** palo di un cancello
- vardādienis** onomàstico *m*
- vardaň prl. (su kilm.)** in nome di
- vařd||as** 1. nome *m*; *kuò tū ~ù?* (*kóks tāvò ~as?*) come ti chiami?; *vadinti ~ù* chiamare per nome; *prisistatýk mào ~ù* presentati a mio nome; *tėvo ~as* patronimico *m*; 2. nome *m*, denominazione *f*; *dúoti ~q* denominare A, chiamare A; *istātymo ~ù* in nome della legge; *vadinti dáiktus savais ~ais* chiamare le cose col loro nome; 3. nome *m*, rinomanza *f*, reputazione *f*, fama *f*; *sáugoti sàvo ~q* difendere il proprio nome; *blógo ~o namai* casa di cattiva fama; 4. titolo *m*; grado *m*; *jūs tūri profėsoriaus ~q* ha il titolo di professore; *garbės ~as* titolo onorifico
- vardā||tėvis** padrino *m*; ~*ženklis* monogramma *m*; ~*žodinis* nominale, del nome; ~*žodis lingv.* nome *m*; ~*žodžių linksniāvimas* declinazione dei nomi
- vardiklis** *mat.* denominatore *m*; *beñdras v.* denominatore comune
- vardýnas** elenco nominativo, indice dei nomi propri
- vardinės** *dgs.* onomàstico *m*
- vardiniškas** *gram.* (caso) nominativo *m*

vardin||is nominativo, nominale; ~is *sąrašas* elenco nominativo; *gram.*: ~ė *tārinio dalis* predicato nominale

vardynos *dgs.* festa dell'onomastico

vard||inti, ~yti 1. dare un nome, (de)nominare A, chiamare A; 2. elencare A; ~uoti (*burti*) praticare la magia, esorcizzare A, scongiurare A

varduv||ės *dgs. žr.* vardinės; ~ininkas, -ė persona di cui ricorre l'onomastico, festeggiato *m* (*f-a*)

varganai *prv.* miseramente, poveramente

vařanas misero, miserévole, pòvero

vař||as 1. (*vargimas*) fatica *f*; travaglio *m*; affanno *m*; *vienas* ~as *sù taiš vaikais* è una fatica continua con questi figli; 2. (*skurdas*) miseria *f*, indigenza *f*; ~ė *gyvėnti* vivere in miseria; 3. (*bėda*) guàio *m*, disgrazia *f*, sventura *f*; *kiekvienam savì* ~ai a ognuno le sue disgrazie; ◇ ~aiš *negalaiš* a fatica, con difficoltà; ~auti faticare A, vivere una vita miserabile

vargdiē||is, -ė pòvero *m* (*f-a*), indigente *m, f*; ~iškas pòvero, miserabile

vařgeta *b.* poveraccio *m* (*f-a*)

vař||iai *prv.* a fatica, con difficoltà, difficilmente ~imas 1. fatica *f*; 2. miseria *f*

varging||as 1. (*sunkus*) faticoso, pesante, tribolato, gravoso; ~a *keliōnė* viaggio faticoso; ~os *sąlygos* condizioni gravose; 2. (*beturtis*) pòvero, bisognoso, indigente; 3. (*pasigailėtinas*) miserabile, miserévole, miserando; ~ūmas povertà *f*, indigenza *f*

vargin||imas affaticamento *m*; fastidio *m*; disturbo *m*; tormento *m*; *atsiprašau už* ~imą mi scuso per il disturbo; ~ti affaticare A; disturbare A; sposare A; tormentare A; ~ti *akis* affaticare la vista; ~antis *karštis* caldo spossante; ~ančios *miñtys* pensieri tormentosi; *sng.*: *per daug nesivargink* non affaticarti troppo; ~tojas, -a tormentatore *m* (*f-trice*); molestatore *m*

vargon||ai *dgs. muz.* òrgano *m*; ~ų *mūzika* musica organistica; ~ėliai *dgs. muz.* 1. armònica a bocca; 2. organetto *m* (di Barberia); ~ininkas, -ė organista *m, f*; ~ininkauti fare l'organista; ~uoti suonare l'òrgano; ~uotojas, -a organista *m, f*

vař||šas, -ė poveraccio *m* (*f-a*), pòvero *m* (*f-a*), indigente *m, f*; ~ti 1. tribolare A, penare A, soffrire A; *jis* ~o *visą gyvenimą* ha tribolato tutta la vita; 2. affaticarsi, stancarsi; *kójos* ~sta le gambe si affaticano

vargù *dll.* poco probabilmente; difficilmente; *v. ar jis ateis šįvakar* difficilmente verrà stasera

varguolis, -ė persona pòvera; indigente *m, f*

varguomenė la classe dei pòveri

vargùs faticoso, difficoltoso; tormentato, accidentato

variācija variazione *f*, modificazione (*f*) melòdica

variāgai *dgs. istor.* variaghi (varieghi) *m pl*

variāntas variante *f*, versione *f*; *pėrdirbtas* *v.* variante rielaborata

variāvimas ramatura *f*, ricoprimento con rame

varijuoti variare A, modificare A, cambiare A

varyklà 1. (*spiritu*) distilleria *f*; 2. (*gyvulių*) tratturo *m*, passaggio (*m*) delle greggi

varikl||ininkas (meccànico) motorista *m*; ~inis a motore; ~inis *laivas* motoscafo *m*; ~inės *rōgės* motoslitta *f*; ~is 1. *tech.* motore *m*; *vidaūs degimo* ~is motore a combustione interna; *reaktyvinis* ~is motore a reazione (a getto, a razzo); 2. *prk.* movente *m*, stimolo *m*, impulso *m*

vārymas 1. (*ginimas*) conduzione *f*; costrizione *f*; 2. *chem., tech.* distillazione *f*; rettificazione *f*; *degėtinės* *v.* distillazione dell'acquavite; 3. emanazione *f*; *prākaito* *v.* emanazione del sudore; 4. gestione *f*; organizzazione *f*

varinėti *džn.* 1. condurre A, mandare A; *gyvulius į ganyklą* *v.* condurre il bestiame al pàscolo; 2. respingere A, bocciare A (*più volte*); *v. iš egzāmino* bocciare all'esame; 3. far circolare, diffondere A; *kraują* *v.* far circolare il sangue; ◇ *ōžius* *v.* (*užsispirti*) fare il mulo, impuntarsi, incaponirsi

varingas ricco di rame, ramifero

vārininkas, -ė ramàio *m* (*f-a*); ottonàio *m*

varin||is 1. *bdv.* di rame, ramifero, cùprico, cupifero; ~is *pīnigas* moneta di rame; 2. (*apie spalvą*) cùpreo, ramato, rame; ~ė *barzdà* barba ramata; 3. (*apie garsą*) metāllico, sonoro, squillante; 4. *dkt.* recipiente di rame, caldàio *m*

variōkas moneta di rame, soldo *m*

vār||is *chem.* rame *m*; ~io *telkinys* giacimento cupifero; ~iškas di rame, cùpreo

varýti 1. (*vyti*) cacciare A, mandar via; *v. iš namų* cacciare di casa; *prk.*: *iš prōto* *v.* far impazzire; *iš kantrybės* *v.* far pèrdere la pazienza; 2. (*ginti*) condurre A; accompagnare A; *v. gyvulius girdyti* condurre il bestiame ad abbeverarsi; 3. (*versti veikti*) far funzionare, azionare A; mèttere in movimento; *gāro vāromas įrenginys* macchinàrio azionato a vapore; 4. (*gabenti*) trasportare A,

portare A; 5. (*liepti, versti*) spingere A, costringere A; v. *ką prieš darbą* spingere qc. al lavoro; 6. (*vykdyti, tęsti*) proseguire A; continuare A; gestire A; *pradėjo būnį* v. si è messo in affari; *varýk taíp iř toliau!* continua così!, vai avanti!; 7. (*varginti*) affaticare A, spossare A, strapazzare A; *árklį* v. strapazzare il cavallo; 8. (*tirpdyti*) sciogliere A, liquefare A; 9. (*gaminti*) produrre A (per distillazione); distillare A; *spíritą* v. distillare l'alcol; 10. (*skatinti*) stimolare A, eccitare A; *prákaitą* v. stimolare la sudorazione; med.: *šlapimą vārants váistai* diuretico m; 11. (*gyventi*) arrivare E, giungere E; *jįs jau sepiñtą dēsimį vārą* è già arrivato ai settant'anni

varýt||ynės dgs. (*medžioklė su varovais*) battuta f; ~ojas, -a battitore m (f -trice)

variúo||tas ramato, rivestito di rame; ~ti 1. ramare A, rivestire di rame; 2. (*žaliuoti*) coprirsi di verdere

varjètė nkt. dkt. varietà m

varkal||ýs, -ė ramàio m (f -a); calderàio m; ~ýstė mestiere del ramàio

varl||ė 1. zool. rana f; *varlės kuřkia* le rane gracidano; *plaukimas* ~ė nuoto a rana; 2. b. juok. (*vaikas*) ranocchio m

varliāgv||iai dgs. zool. anfibio m pl; *beuodėgiai* ~iai anuri m pl; *uodeguotieji* ~iai urodeli m pl, caudati m pl; ~is zool. anfibio m

varlia||kōjis, -ė šnek. chi ha le gambe storte; ~mušys, -ė niek. chi percuote le rane; monello m (f -a)

varl||iāuti 1. (*apie gandrą*) cercare, acchiappare le rane; 2. menk. (*valkiotis*) bighellonare A, gironzolare A; ~ikė (*prisegamas kaklaraištis*) farfallino m; ~ýnė luogo pieno di rane; ~inėti žr. varliāuti

vafl||inti andare a passi di rana; ~ýs menk. ranocchio m, monello m; ~iškas di (a) rana; ~ýtė, ~iūkė 1. mžb. ranocchietta f; 2. žr. varlikė; ~iūkstis, -ė menk. (*išdykęs vaikas*) monello m (f -a), birichino m (f -a)

vařmas tarm. 1. (*uodas*) zanzara f; 2. (*sparva*) tafano m

várn||a 1. zool. cornacchia f; *pilkōji* ~a cornacchia grigia, mulacchia f; ~ų *krankimas* gracchiata delle cornacchie; 2. b. prk. (*žioplys*) persona sbadata, poco sveglia; ◇ (*būti*) *bálta* ~a essere una mosca bianca; ~as *gáudyti* pèrdere il tempo in cose fùtili, andare a caccia di farfalle

varnalėša bot. bardana f, lappa f

varnālizdis nido di cornacchia

vařn||as zool. corvo m; *júodas kaíp* ~as nero come un corvo; ◇ ~as ~ui *akiēs nēkerta* cane non mangia cane; ~auti acchiappare cornacchie; ~ėlė 1. žr. kūosa; 2. prk. (*ženkliukas*) pipetta f (*sopra una lettera, per indicare la palatalizzazione*)

varnėnas zool. storno m, stornello m

varn||lėna carne di cornacchia; ~ýnas stormo di cornacchie

várn||iškas corvino; ~iūkas, ~iūkstis mžb. corvetto m, cornacchina f; ~os dgs. zool. còrvidi m pl

varōvas, -ė 1. conducente di animali; *kupranugārių* v. cammelliere m; 2. (*medžioklėje*) battitore m; bracciere m

vārpa 1. bot. spiga f; *rūgio* v. spiga di sègala; 2. anat. pene m

varpaliejys fonditore di campane, campanaro m

vārþ||as campana f; *skambinti visaís* ~aís (*skelbiant pavojų*) suonare le campane a stormo; ~o *dūžis* rintocco di una campana, scampanata f; ~o *bókštas* torre campanària; ~o *fōrmos* a campana

varpāuti raccògliere spighe, spigolare A

varpėl||is 1. mžb. campanello m, campanella f; sonaglio m; ~io *skambesys* tintinnio di campanello; 2. bot. campanula f

varpėnis bot. lunaria f

varpinė campanile m

varpingas spigoso, con molte spighe grosse

vārpiniai dgs. bot. graminàcee f pl

vārpininkas, -ė campanaro m (f -a)

vārpinis spigato, con spighe

1 vārpiškas spigato, a forma di spiga

2 vārpiškas 1. a forma di campana; 2. (*apie garsą*) risonante, rimbombante

varpyti 1. (*bedžioti*) fare dei buchi; scavare A; 2. (*graužti*) tarlare A, ródere A

vārpo||jimas spigatura f; ~tas spigoso, con spighe grosse; ~ti spigare A; *javai prādėda* ~ti il grano comincia a spigare

vārpst||ė, ~is fuso m

varputýnas luogo pieno di gramigna

vārputis bot. gramigna f; malerba f; *paprastasis* v. gramigna dei mèdici, dente canino

vársčioti žr. varstinėti

varslúoti 1. (*vadelėti*) imbrigliare A; 2. (*rišti*) legare A

varsnà 1. istor. unità di misura di lunghezza (*equivalente a 125 passi*); 2. striscia di terra lavorata

vařstas *istor.* versta *f* (unità di misura)
varstinėti *džn.* chiudere A, aprire A (*ripetutamente*)
vařstis cordoncino *m*, filo *m*, spago *m*
vařsty||ti 1. (*verioti*) infilzare A, infilare A, allacciare A; *batūs ~ti* allacciare le scarpe; *prk.: žvilgsniais ~ti* gettare occhiate penetranti; 2. (*daigyti*) sentire delle fitte, dei dolori acuti; 3. (*darinėti*) chiudere A, aprire A (*più volte*); *~tinis* (*apie batus*) con allacciatura a stringa
varstōtas banco di falegname
varšk||ė ricotta *f*; giuncata *f*, cagliata *f*; *liesà ~ė* ricotta magra; *~ėjimas* cagliatura *f*; *~ėtas* sporco di ricotta; *~ėti* cagliare E, coagularsi, diventare ricotta; *~ėtis kul.* fritella (o dolce) con ricotta; *~inis* di ricotta
vařškiřkas cagliato; rappreso; grumoso
vařt||ai *dgs.* 1. cancello *m*; porta *f*; *geležiniai ~ai* cancello di ferro battuto; *už miėsto ~u* fuori porta; 2. *sport.* porta *f*; rete *f*; *spirti* (*kamuoli*) *ĩ* *~ūs* tirare in porta
vartaliōti (ri)voltare A, girare A, vōlgere A; *♦ akis v.* stravōlgere gli occhi
vartėliai *dgs.* cancello *m*, cancelletto *m*
vartỹklė (*šienui*) *žemd.* voltafieno *m inv*
vartikřlis telàio *m*, stecca *f*, asta *f* (*di un cancello*)
vařt||ymas(is) rivoltata *f*, rigirata *f*; *~inėti džn.* 1. rivoltare A, rigirare A; *šiėnq ~inėti* rivoltare il fieno; 2. sfogliare A; *žurnālq ~inėti* sfogliare una rivista
vařtininkas, -ė 1. (*sargas*) portinàio *m* (*f -a*), portiere *m* (*f -a*); 2. *sport.* portiere *m*
vartỹ||ti džn. 1. (*griauti*) far cadere, gettare giù, abbattere A; 2. (*apversti*) rigirare A, rivoltare A; *sngr.: ~tis pō lōvq* rigirarsi nel letto; *jls vařtėsi aūt grindũ* si rotolava sul pavimento; 3. (*sklaidyti*) sfogliare A; *~tuvas: šiėno ~tuvas* voltafieno *m inv*
vartōjim||as uso *m*, consumo *m*, impiego *m*; *priėř ~q suplakti* agitare prima dell'uso; *~o būdas* istruzioni d'uso; *plataūs ~o prėkės* articoli di largo consumo
vartō||sena uso *m*, modo di usare; *~ti* usare A, impiegare A, adoperare A, consumare A; *~ti tiĩkamus žodžiūs* usare vocaboli appropriati; *nevaltōk daug cūkraud* non usare molto zūcchero; *plačiaĩ ~jamas vāistas* fārmaco di uso esteso; *nebevaltōjamas pōsakis* espressione fuori uso
vartōtoj||as, -a consumatore *m* (*f -trice*); utente *m, f*; *~u bendrovė* cooperativa di consumatori; *dũju*

~ai utenti del gas; *~iřkas* di consumo, consumistico
varũ *prv.* per forza, forzatamente
1 varũ (*lėngvai suverdantis*) di fācile cottura, fācile a cuōcersi
2 varũ 1. (*lėngvai susiveriantis*) che s'infilza facilmente; 2. (*gerai atsiveriantis*) che si apre (o si chiude) bene
vařvalas 1. liquido gocciolante; 2. *řnek.* (*prastas gėrimas*) broda *f*, beverone *m*; 3. *menk.* (*pienburnis*) sbarbatello *m*
varvanōsis, -ė *menk.* moccioso *m* (*f -a*)
varvėjimas gocciolamento *m*, gocciolio *m*
varvėklis ghiacciolo *m*, cannello di ghiaccio
vārvelis olio di balena
varv||ėnti cadere a gōcciole; piovigginare E/A; *~ėti* gocciolare E/A, stillare E; *iř žaizdōs vařva kraũjas* dalla ferita stilla sangue; *stōgas vařva* il tetto gōcciola
vařvinti far cadere a gocce, gocciolare A; *♦ sėilė v.* avere l'acquolina in bocca
varvũ||klis, ~lys *žr.* varvėklis
1 vāřza (*žuvims gaudyti*) nassa *f*
2 varžā *fiz.* resistenza *f*, resistività *f*; *elėktros v.* resistenza elėttica
varžỹbos *dgs.* 1. corsa *f*, gara *f*, competizione *f*, emulazione *f*; *ginklāvimosi v.* corsa agli armamenti; 2. *sport.* gara *f*; *atrankinė v.* gara eliminatōria; *plaukimo v.* gara di nuoto
vařzym||as limitazione *f*, restrizione *f*; *laisvės ~as* restrizione della libertà; *~asis* disagio *m*, imbarazzo *m*, soggezione *f*; (*drovumas*) timidezza *f*
varžỹnas *tech.* reòstato *m*
varžỹti 1. *džn.* (*veržti*) stringere A; serrare A; congiungere A; 2. (*drausti, kliudyti*) limitare A; impedire A; imbavagliare A; restringere A; *spaũdq v.* imbavagliare la stampa; *jām vařžė laisvāĩ apsisprėsti* gli impedirono di decidere liberamente; 3. (*parduoti varžytynėse*) vèndere all'asta
varžỹtyn||ės *dgs.* asta *f*, incanto *m*; *piřkti iř ~iũ* comperare all'incanto
varžỹtis 1. (*rungtis*) concórrere A, gareggiare A; compètere; *v. dēl viėtos* concórrere a un posto; *niėkas negāli sũ juō v.* nessuno può compètere con lui; 2. (*gėdytis*) vergognarsi, imbarazzarsi, trovarsi a disagio; *jĩ vařžėsi kalbėti priė sveičiũ* si vergognava a parlare in presenza degli òspiti; *nesivaržỹk, jaũskis laisvāĩ* méttiti a tuo agio; senza complimenti; non fare cerimōnie

varžlankis 1. *tech.* ghiera *f*, anello *m*; 2. (*statinės*) cerchio *m* (*di una botte*)

varžlūs (*drovus*) timido, impacciato

varžov||as, -ė rivale *m, f*; concorrente *m, f*; antagonista *m, f*; *neturėti ~ų* non avere rivali

varžt||as 1. *tech.* vite *f*; bullone *m*; dado *m*; *suvežti ~ą* stringere una vite; 2. *ppr. dgs. prk.* morsa *f*; *diktatūros ~ai* morsa della dittatura; *~ėlis* 1. *mžb.* piccola vite; 2. *muz.* bischero *m*; *♦ jam trūksta porės ~ėlių* gli manca qualche rotella, non ha tutte le rotelle a posto; *~is* stringa *f*

vasal||as *istor.* vassallo *m*; *~inis*, *~iškas* vassallatico, vassallesco; *~iška priklausomybė* sottomissione vassallesca

vāsar||a estate *f*; *~os atostogos* vacanze estive; *♦ būbu ~a* estate di San Martino; *žiema ~ą* tutto l'anno

vasar||utis residenza estiva; *~drungnis* tièpido; scaldato; *~yn prv.* verso l'estate

vasarin||ė 1. cucina estiva; 2. casetta estiva; *~is* 1. estivo, dell'estate; *~iai drabužiai* vestiti estivi; 2. (*apie javus*) primavera

1 vasār||is *dkt.* febbraio *m*; *~io šešioliktoji* il sedici di febbraio

2 vasāris *bdv.* 1. (*vasarinis*) estivo; primaverile; 2. (*pietinis*) del sud

vāsarišk||ai *prv.* estivamente, da estate; *~as* estivo; *~as ūras* clima estivo

vasār||kelis strada estiva; *~metis* stagione estiva; *~namis* residenza estiva, dacia *f*

vasarōjimas villeggiatura *f*, soggiorno estivo

vasarōjus colture primaverili

vasarōp *prv.* verso l'estate

vasarōšiltis abbastanza caldo; tièpido; scaldato

vasarō||ti villeggiare *A*, soggiornare *A*; *vīsq lėpa ~jau káime* tutto il luglio ho villeggiato in campagna; *~tojas*, -a villeggiante *m, f*

vasarpjūtė mietitura *f* (*di colture primaverili*)

vasāršiltis tièpido

vasarūčiai *dgs.* grano primaverile

vasarūnė *bot.* poligonato *m*

vasār||vidis il pieno (il cuore) dell'estate; *~vietė* luogo di villeggiatura; *~žalis (apie augalus)* verde solo d'estate, che si sfoglia

vasėnti, **vasnóti** (*sparnais*) battere le ali

vāš||as gancio *m*, uncino *m*; *pakabinti aūt ~o* appendere ad un uncino; *~ėlis*, *~iukas* 1. *mžb.* gancetto *m*, uncino *m*; *meškerės ~ėlis* amo *m*; 2. (*nėrimui*) uncinetto *m*; *mėgti (sù) ~eliu* lavorare all'uncinetto

vāškaras 1. (*kablys*) gancio *m*, uncino *m*; 2. (*kibiro lankas*) mánico *m* (*di un secchio*)

vāšk||as cera *f*; *~o žvākė* candela di cera; *grindų ~as* cera da pavimento; *~āvimas* (in)ceratura *f*; *~ininkas*, -ė ceraiò *m (f -a)*, ceraiòlo *m (f -a)*; *~inis* 1. di cera; *~inė žvākė* candela di cera, cero *m*; 2. (*apie spalvą*) di cera, pallido, smorto; 3. (*apie popierių*) oleato, paraffinato, impermeabile; *~iškas* ceroso; *~ytinė* tela cerata; *~uotas* incerato; *~uotė* incerata *f*; *~uoti* incerare *A*, spalmare di cera; *~uoti siūlą* incerare un filo; *~uotuvas (grindims)* lucidatrice *f*

vāšuoti 1. (*vokuoti*) raschiare *A*, grattare *A*; 2. *šnek. (valgyti)* mangiare avidamente

vašūs rigoglioso, fiòrido

vat||à 1. ovatta *f*; cotone *m*; *higroskòpinė ~à* cotone idròfilo; *~ōs tampònas* batùffolo di cotone; 2. *tech.* materiale isolante (*termico o acustico*); *stiklo ~à* lana di vetro

vatallnas (*pamušalui*) tela di bambagia, ovatta *f* (*per imbottiture*)

vātas *fiz.* watt *m*

vatīn||is 1. *bdv.* ovattato, imbottito, trapuntato; 2. *dkt. žr.* vatinūkas; *~ūkas* giaccone imbottito

vātmanas carta da disegno

vatmėtras *fiz.* watt(o)metro *m*

vātuloti 1. (*vynioti*) arrotolare *A*, aggomitolare *A*; 2. (*glamžyti*) spieggazzare *A*, sgualcire *A*; 3. (*kramtyti*) biascicare *A*

vāuk||čioti, *~sėti*, *~šnóti* abbaiare *A*, latrare *A* (*di tanto in tanto*)

vaurà copricapo *m*, cappuccio *m*

vaūr||inti 1. incappucciare *A*, imbacuccare *A*, avvolgere *A*; 2. *šnek. (storai šnekėti)* parlare a voce bassa; *~ióti šnek. (niekus taukšti)* dire fesserie, parlare a vānvera

vaz||à 1. (*gėlėms*) vaso *m*; *stiklinė ~à* vaso di vetro; 2. (*vaisiams*) fruttiera *f*; *~ėlė* 1. *mžb.* vasetto *m*, vasino *m*; 2. (*pieštukams laikyti*) portamatita *m inv*

vazelīn||as vaselina *f*; *~inis* di vaselina

vazōn||as vaso (*m*) da piante (*per coltivazione*); *~inis* da vaso

vaziāvim||as andata *f* (*in veicolo*); viaggio *m*; *~as į miėstą* andata in città; *dvī vālandos ~o* due ore di strada

vazinė||jimas viaggio *m*, giro *m*; *nusibodo mán tiė ~jimai* sono stufo di questi viaggi; *sngl.: ~jimas* *dviračiu* giro in bicicletta; *~ti* 1. *džn.* an-

dare E (*in veicolo*), girare A, viaggiare A, prèndere un mezzo; *~ti pò pasàulį* girare il mondo; *~ti dárbo reikalais* viaggiare per lavoro; *į dárba ~ju autobusù* al lavoro vado in autobus; *sng.*: *~tis rogùtemis* andare con lo slittino; *~tis mašinà* fare un giro in macchina; *~tis slidėmis, pačiūžomis* sciare A, pattinare A

vazióti portare A, trasportare A

vāžis, važys slitta f

vaziuóklė *tech.* telàio m, intelaiatura f; *automobilio* v. autotelaio m, chassis m inv

vaziúo||tas che va con un mezzo di trasporto; *~ti* 1. andare E, partire E; *~ti tráukiniu* andare in treno; *~ju sù reikalais* parto per affari; *autobùsas ~ja kàs pùsvalandį* l'autobus parte ogni mezz'ora; *~jame atostogáuti* andiamo in vacanza; *~jamas árklýs* cavallo da vettura; *~jamas kėlias* strada praticabile; 2. *prk.* (*sinkti*) scivolare E, andare giù; *♦ į Rýgą ~ti* vonitare A

vazt||à 1. (*bagazas*) bagaglio m; carico m; *iškráuti vāžtą iš vežimo* scaricare un carro; 2. (*vežamas kroviny*) (trasporto di) merci f pl; *~òs mókestis* pagamento di trasporto

vaztá||pinigiai *dgs.* costo del trasporto; *~raštis* lista di merci; bolla di consegna; fattura f

vebl||ėnti, ~ėti, ~ióti šnek. 1. (*neaiškliai kalbėti*) borbottare A, brontolare A; 2. (*niekus kalbėti*) dire fesserie; *~ýs, -ė žr.* šveplýs

vėbra b. žr. vėpla

vėbrinti žr. vėplinti

vedamasis (*straipsnis*) editoriale m, articolo di fondo

vėdaras *kul.* insaccato di patate (o orzo perlato) cotto al forno

vėdarėlis *zool.* onisco m, asello terrestre

vedeg||à ascia f (*a taglio curvo*); *~óti* digrossare con l'ascia

vedėjas, -a capo m, responsabile m, f; gerente m, f; direttore m (*f-trice*); *skýriaus* v. caposezione m; *katedros* v. direttore di cattedra; *úkio* v. ecònomo m

vedėklė fémmina f (*di animale*); *kiaúlių* v. scrofa f
vėdęs sposato, coniugato; *jįs dár nevėdęs* non è ancora sposato

vedýb||inis matrimoniale; coniugale; *~inis gyvėnimas* vita matrimoniale; *~os dgs.* matrimonio m; spozalizio m; *nepasisekė jam ~os* non ha fatto un buon matrimonio

vėdýklė žr. vėduóklė

vedimas 1. (*lydėjimas*) conduzione f, accompagnamento m; 2. (*tvarkymas*) gestione f, direzione f, amministrazione f; *reikalų* v. gestione degli affari; *namų úkio* v. amministrazione domestica; *sąskaitų* v. tenuta dei conti; *derybų* v. conduzione dei negoziati; 3. (*apsivedimas*) spozalizio m, matrimonio m; 4. (*vaisių mezgimas*) fruttificazione f; 5. (*vaikavimasis; perėjimas*) figliata f, parto m; covata f, nidiata f

vėdinas conducendo, portando con sè

vedinėti džen. accompagnare A; condurre A

vėdinimas aerazione f, ventilazione f

vedinýs *lingv.* derivato m

vėdin||ti aerare A, arieggiare A, ventilare A; *~ti kambarį* aerare una stanza; *~tùvas* impianto di ventilazione

vedlýs, -ė guida f, cicerone m; capo m, comandante m; *gaujòs* v. capobranco m (*apie gyvūnus*); capobanda m (*apie piktadarius*)

vėdrýn||as *bot.* ranúncolo m; *~iniai dgs. bot.* ranuncolacee f pl

vėduliúoti agitare A, sventolare A, muovere A

vėduóklė||ė 1. ventaglio m; *vėdintis (sù)* ~ė agitare il ventaglio, sventagliarsi; 2. (*paukščio plunksnos*) vessillo m, barbe f pl; *~inis, ~iškas* 1. a ventaglio; 2. *bot.* palmato; flabellato; flabelliforme

vėduó||ti sventolare A, sventagliare A, agitare A; *sng.*: *~jasi sù nosináite* si fa vento col fazzoletto

vedžióti džen. condurre A, accompagnare A; portare A; v. *árklį už apýnasrio* condurre un cavallo per la briglia; *svėčią pò miestą* v. accompagnare l'ospite in giro per la città; 2. (*braukyti*) tracciare A, disegnare A; 3. (*tiesti*) installare A; costruire A; *♦ akimís* v. girare gli occhi attorno; *už nósies* v. menare per il naso; ingannare, prèndere in giro

vedžiótojas, -a accompagnatore m (*f-trice*)

vėgė||ė *zool.* bottatrice f; *~iáuti* pescare bottatrici

vegetáci||ja vegetazione f; *~nis* vegetativo

vegetár||as, -ė vegetariano m (*f-a*); *~inis, ~iškas* vegetariano; *~iškas maistas* cibo vegetariano; *~izmas* vegetarianismo m, vegetarianismo m

vegetatývinis vegetativo; v. *dáuginimasis* riproduzione vegetativa

vegetúoti 1. vegetare A, crèscere E; 2. *prk.* vegetare A, condurre una vita inerte

vėid||as 1. viso m, volto m, faccia f; *grázaus ~o* di bel viso; *idėges, išblýškęs ~as* faccia abbronzata, pallida; *prk.*: *paródė tikrajį sąvo ~ą* ha rivelato il suo vero volto; 2. *prk.* (*pavidalas*) aspetto m,

- apparenza *f*; *miēstas keičia* ~*q* la città cambia aspetto; 3. (*skruostas*) guancia *f*; *◇ iš ~o išeiti* dimagrire E, essere smunto in viso; *dū ~us turėti* avere due facce, essere una persona doppia
- veidmaini||iáuti** avere una doppia faccia, fare l'ipòcrita; ~*iáutojas*, -*a* uomo a doppia faccia; ipòcrita *m, f*; ~*iāvimas* ipocrisia *f*, doppiezza *f*, insincerità *f*; ~*ys*, -*ė* persona falsa; ipòcrita *m, f*; ~*ystė* ipocrisia *f*
- veidmainišk||ai** *prv.* ipocritamente, in modo falso; ~*as* ipòcrito, falso, finto; ~*umas* ipocrisia *f*, doppiezza *f*, falsità *f*
- veidrod||ėlis** *mžb.* specchietto *m*; *stomatològinis* ~*ėlis* specchietto da dentista; *med.:* *ausų ~ėlis* otoscòpio *m*; *automobilio* (*galinio važdo*) ~*ėlis* specchietto retrovisivo; ~*inis* di specchio; cristallino, vitreo
- veidrod||is** specchio *m*; *sieninis* ~*is* specchio a muro, specchiera *f*; *žiūrėti į ~į* guardarsi nello (allo) specchio; ~*iškas* di specchio; liscio
- veik** *prv.* 1. (*greit*) presto, fra poco, a momenti; 2. (*beveik*) quasi, pressappoco
- veikā** *teis.* atto *m*, azione *f*; *baudžiamoji v.* azione penale
- veikalas** òpera *f*, lavoro *m*; *trijų tòmų v.* òpera in tre volumi; *mòkslo v.* lavoro scientifico; *literatūros v.* òpera letterària
- veikėjas**, -*a* 1. personalità *f*, attivista *m, f*; *kultūros v.* personalità della cultura; *valstybės v.* uomo di stato, statista *m*; 2. (*kūrinio*) personaggio *m*
- veikiai** *prv.* rapidamente, velocemente
- veikiaū, veikiausiai** *modal.* probabilmente, verosimilmente
- veikim||as** 1. azione *f*, attività *f*, operosità *f*; ~*o laisvė* libertà di azione; *niėko neveikimas* inattività *f*; 2. funzione *f*, funzionamento *m*; *širdiės ~as* funzione del cuore; 3. validità *f*, vigore *m*; *įstatymo ~as* vigore della legge; 4. (*poveikis*) effetto *m*; frutto *m*, risultato *m*; *váisto ~as* effetto di una medicina
- veikinys** atto *m*, azione *f*
- veikl||à** attività *f*; occupazione *f*; impiego *m*; lavoro *m*; *pogrindinė ~à* attività clandestina; *placiōs ~ōs žmogūs* uomo dalla grande attività; ~*ėti* diventare (più) attivo
- veikl||inti** attivare A, attivizzare A; ~*umas* attività *f*; energia *f*; ~*ūs* attivo, enèrgico, operoso
- veikmė** effetto *m*, risultato *m*, frutto *m*
- veikmuō** funzione *f*, còmpito *m*, ruolo *m*
- veikslas** *gram.* aspetto *m*; *eigōs v.* aspetto imperfettivo; *įvykio v.* aspetto perfettivo
- veiksm||as** 1. azione *m*, atto *m*, fatto *m*; *neteisėtas ~as* atto illécito; *pėreiti priė ~ų* passare all'azione; *savarankiški ~ai* atti arbitrari; 2. *kar., mat.* operazione *f*; *kariniai ~ai* operazioni militari; 3. *teatr.* atto *m*; *trijų ~ų komėdija* commedia in tre atti
- veiksmazodinis** verbale
- veiksmāzodis** *gram.* verbo *m*; *sangražinis v.* verbo riflessivo
- veiksming||as** efficace, efficiente; incisivo, preciso; *imtis ~ų priemonių* prèndere misure efficaci; ~*umas* efficacia *f*, efficienza *f*
- veiksn||ys** 1. fattore *m*; causa *f*; *aplinkōs ~iai* fattori ambientali; 2. *gram.* soggetto *m*
- veiksn||umas** *teis.* capacità giuridica; ~*ūs* 1. capace di agire; 2. *teis.* dotato di capacità giuridica
- veik||ti** 1. fare A, lavorare A; *ką ~i?* cosa fai?; *gram.:* ~*iamoji rūšis* forma attiva; ~*iantieji ās-menys* (*dramos veikale*) i personaggi; 2. funzionare A; èssere in attività (in operatività); *stabdžiai blogai ~ia* i freni funzionano male; ~*antis ugnikalnis* vulcano attivo; 3. (*daryti poveikį*) fare effetto, agire A, operare A; *rūgštis ~ia gėležį* l'ácido agisce sul ferro; *šitas váistas greitai ~ia* questo fármaco fa effetto velocemente; *tavo žodžiai manęs neveikia* le tue parole non mi fanno effetto; 4. (*galioni*) vigere, èssere in vigore, èssere válido; ~*antis įstatymas* legge vigente; 5. (*valioti*) riuscire E, potere E/A; 6. (*varginti*) affaticare A, spossare A
- veikūmas** rapidità *f*; prontezza *f*
- veikus** rápido, veloce, pronto
- veisyklā** allevamento *m*; vivàio *m*; *žuvų v.* vivàio di pesci, peschiera *f*
- veisl||as** 1. (*augalų*) coltivazione *f*; 2. (*gyvulių*) procreazione *f*, allevamento *m*; ~*asis biol.* riproduzione *f*, propagazione *f*; *belýtis, lytinis ~asis* riproduzione agàmica, sessuata
- veisl||ė** *biol.* razza *f*, varietà *f*, specie *f*; *šunų ~ė* razza canina; *grynōs ~ės* di razza pura; *palikti ~ei* tenere per la razza (per la riproduzione); (*apie augalus*) destinare alla sémina; ~*ynas* allevamento *m* (*di animali di razza*); vivàio *m*, semenzàio *m*
- veisling||as** produttivo, fecondo, fèrtile, prolifico; ~*umas* produttività *f*, fecondità *f*
- veislininkystė** allevamento *m* (*vegetale o animale*)

veĩslin||is 1. (*apie gyvulį*) di razza, destinato alla riproduzione; ~*ių gyvulių ferma* allevamento di razzatori; 2. (*apie augalus*) di qualità, selezionato, scelto

veislūs žr. vislūs

veĩs||ti coltivare A; allevare A; piantare A; ~*ti vynuogyną* piantare un terreno a viti; *sng.*: ~*nė visi gyvūnai ~iasi nelaisvėje* non tutti gli animali si riproducono in cattività; ~*kitės iš dauginkitės* crescete e moltiplicatevi

vėją erba novella; praticello *m*

vėja||galvis, -ė, ~*gaudis*, -ė *menk.* persona poco seria; ~*lauža* albero abbattuto dal vento; ~*matīs* anemometro *m*; ~*pūta* luogo ventoso; ~*raupiai* *dgs. med.* varicella *f*; ~*rodīs* mostravento *m inv.* banderuola *f*

vėj||as vento *m*; *palankūs ~as* vento favorevole (pròspero); *priešinīs ~as* vento sfavorevole (contrario); ~*as kyla* si alza, si leva il vento; *rytų, vakarų ~as* vento di levante, di ponente; ~*o kauksmas* ululato del vento; *prk.*: *kokiē ~ai tavē atnešē?* qual buon vento ti porta?; ◇ ~*o botāgas* persona volubile, banderuola *f*; ~*ais išlēisti (iš-eikvoti)* buttare al vento; *žodį ~ais (pa)lēisti* parlare al vento; *jūs visų ~ų pūčiamas (be tvirtos nusistatymo)* si volta a tutti i venti; ~*ai švilpauja kišenėje (likti be pinigų)* essere a tasche vuote

vėjavaikiāuti comportarsi in modo poco serio, frivoleggiare A

vėjavaik||is, -ė persona frivola, banderuola *f*; ~*iškas* frivolo, fùtile, volubile, leggero

vėja||varta albero abbattuto dal vento; ~*žuvė* *zool.* aguglia *f*

vėjėlis *mžb.* venticello *m*; àlito *m*

vėj||inē asse (*del tetto*) per riparare dal vento; ~*lūngas* ventoso; ~*inis* a vento; ~*inis malūnas* mulino a vento; ~*omatis* žr. vėjamatis

vėjōti (*vaikyti*) inseguire A, cacciare A, far correre

vėjūo||tas ventoso; arioso, ventilato; ~*ta dienā* giornata ventosa; ~*ti* il soffiare, il levarsi del vento

vekselinis di cambiale, cambiario

vėksel||is cambiale *f*; *išduoti ~į* emettere una cambiale

vektorin||is vettoriale; ~*ė anālizė* analisi vettoriale

vėktorius *mat.* vettore *m*

vėl *prv.* di nuovo, nuovamente; ancora, daccapo; *jį v. susirgo* si è nuovamente ammalata

vėl||aĩ *prv.* tardi; *jūs ~aĩ kėliasi* si alza tardi; ~*iaũ užėik* veni più tardi; *anksčiau aĩ ~iaũ* presto o

tardi, prima o poi; ~*āvimas* ritardo *m*, indugio *m*; *traukinio ~āvimas* ritardo del treno

veldėti 1. (*užvaldyti*) impossessarsi, impadronirsi (*di q.c.*); 2. (*paveldėti*) ereditare A; *vėldimas tuĩtas* bene ereditario

vėlė ànima *f*, spirito *m*; *mĩrusiųjų vėlės* spiriti dei defunti

vėlei *prv.* žr. vėl

velėna zolla erbosa, piota *f*; tappeto erboso

vėlenas 1. *tech.* albero *m*; *pavarōs v.* albero di trasmissione; *alkūninīs v.* albero a gomiti; 2. rullo *m*

velėn||ėti ricoprirsi di erbe; ~*ynė* terreno erboso, incolto; ~*ingas* erboso

veleninis *tech.* munito di albero di trasmissione

velėn||inis erboso, incolto; ~*ūotas* coperto di zolle erbose

velenūoti rullare A, spianare A (*un terreno*)

velėnūoti 1. piotare A, ricoprire di zolle erbose; 2. crescere E, coprirsi di malerba

vėlėsnis successivo, seguente

velė||ti 1. battere i panni (*durante il bucato*); 2. *šnek. (mušti)* bastonare A, manganellare A, prèndere a botte; ~*tuvė* 1. (*indas*) tinozza *f*, mastello *m*, bigoncia *f*; 2. žr. kultuvė

vėliaũ *prv.* dopo, più tardi, successivamente

vėliav||a bandiera *f*; vessillo *m*, stendardo *m*; *tautinė ~a* bandiera nazionale; *pusiāu nuleistā gėdulo ~a* bandiera abbrunata a mezz'asta; *prk.*: *iškėlti taitkōs ~q* innalzare il vessillo della pace; *nulėisti ~q* ammainare, abbassare la bandiera; ~*ėlė* 1. *mžb.* bandierina *f*, banderuola *f*; 2. gagliardetto *m*, pavese *m*, fiamma *f*

vėliav||ininkas, -ė alfiere *m*, portabandiera *m*, *f inv.*; ~*inis* da bandiera

vėliavnešys, -ė žr. vėliavininkas

vėlybas žr. vėlyvas

vėlyk||aitis uovo pasquale decorato; ~*āuti* festeggiare la Pasqua; ~*inis* di Pasqua, pasquale; ~*inė išpažintīs* confessione pasquale

vėlyklā stabilimento in cui si fòllano i tessuti

vėlyklė follatrice *f*, follone *m*

Velýk||os *dgs. bažn.* Pasqua *f*; *linksmų šventų ~ų!* Buona Pasqua!

Vėlinės *dgs. bažn.* commemorazione dei defunti (*il 2 novembre*)

vėlin||ti (ri)tardare A, arrivare tardi, essere in ritardo; *laikrodīs ~a* l'orologio ritarda; *sng.*: *nesivėlink ateĩti* non venire in ritardo

veliónis, -ė defunto *m (f-a)*, deceduto *m (f-a)*

- veliūras** 1. velluto *m*, velours *m inv*; 2. feltro *m*
- vėlyv**||as tardo, avanzato; ~as *ruduō* autunno avanzato; *ikl* ~*ōs naktiēs* fino a tarda notte, fino a notte inoltrata
- vėlyvis** *bot.* còlchico *m*, freddolina *f*
- velk**||ė 1. (*sklqstis*) chiavistello *m*, paletto *m*; 2. (*drabužio diržas per nugarą*) martingala *f*; 3. (*meškerės tipas*) lenza per pesca alla tràina; ~*iauti* pescare alla tràina
- velniā**||**plaukis** *zool.* gòrdio *m*; ~*raištis šnek.* pantano *m*, stagno *m*
- vėln**||**ias** diàvolo *m*, demònio *m*; *nė tóks ~ias baisūs, kóks nūšnekamas* il diàvolo non è brutto come lo si dipinge; *ař tavė ~ias apsėdo* hai forse il demònio addosso; *đ gývas ~ias* grande quantità, infinità; *pō ~iū!* al diàvolo!; *pō šimts ~iū!* per tutti i diàvoli!; *nė ~io (visiškai nieko)* nulla, un bel niente, un ficco secco; *kurių ~iū?* a che diàvolo?; ~*iū duoti* sgridare *A*; ~*iū gauti* essere sgridato; *pūsė ~io* non è male, è accettabile; *neĩ ~ias, neĩ gegūtė (nei šis, nei tas; prastas)* né così né cosà; malriuscito; ~*iaĩ žino* non si sa; ~*iaĩ nemātė* fa lo stesso, lasciamo pèrdere; ~*iū priėdės (suktas)* è molto furbo, sa dove il diàvolo tiene la coda; ~*io tūzinas* il nùmero trédici
- velniavā** diavoleria *f*; confusione *f*, disòrdine *m*; situazione critica
- velniónišk**||**ai** *prv.* da diàvolo; molto; ~*ai nóriu vālgyti* ho una fame del diàvolo; ~*as* del diàvolo, diavolesco; enorme
- veln**||**ióp** *prv.* al diàvolo; *eĩk ~ióp!* va' al diàvolo!; ~*ystė šnek.* diavoleria *f*, azione diabolica
- vėln**||**iškai** *prv.* molto, moltissimo, enormemente; ~*iškai įdomū* è molto interessante; ~*iškai pavargā* sono stanco morto; ~*iškas* diabolico, malvāgio, maligno; ~*iškas sumānymas* ingegno diabolico; ~*iškas šalīs* freddo del diàvolo, freddo bòia; ~*iūkštis šnek.* diavoleto *m*, bambino vivace; ~*iūoti(s)* bestemmiare *A*, mandare qc. al diàvolo
- velodrómas** velòdromo *m*
- vėlókas** tardivo
- vėltas** (*tuščias*) inùtile, supèrfluo
- vėltė**||**dýs**, ~**ė**, **vėltėdis**, ~**ė** *menk.* mangiapane *m*, *f inv*; mangiaũfo *m*, *f inv*; scroccone *m* (*f -a*); parassita *m*, *f*; ~**dýstė** parassitismo *m*, vita a scrocco; ~**džiāuti** vivere a scrocco (a ufo), vivere a spese (alle spalle) degli altri
- vėltėna** *b. menk.* persona trasandata, sciatta
- vėlti** 1. (*gaminti*) feltrare *A*, produrre feltri; 2. (*šiausti*) scompigliare *A*, arruffare *A*; 3. (*glamžyti*) sgualcire *A*, spiegazzare *A*; 4. (*narplioti*) aggrovigliare *A*, ingarbugliare *A*, intrecciare *A*; 5. *prk.* (*painioti*) immischiare *A*, intromettere *A*; *sng.* : *nesivėlk į svėtimus reĩkalus* non immischiarti negli affari altrui
- vėltynės** *dgs. žr.* imtynės
- vėltinėti** (*slampinėti*) bighellonare *A*, gironzolare *A*
- 1 vėltinis** *dkt.* stivale di feltro (*per l'inverno*)
- 2 vėltin**||**is** *bdv.* di feltro, feltrato; ~*ė skrybėlė* cappello di feltro
- vėltis** 1. *žr.* vėlti; 2. (*kibti*) appiccicarsi, attaccarsi, incollarsi; 3. (*maišyti*) disturbare *A*, star sempre tra i piedi; 4. *prk.* (*sutrikiti*) incespicare *A*, inciampare *E/A*; *jām liežuvis vėliasi kalbant* incėspica nel parlare
- vėltkleid**||**ýs**, ~**ė** dissipatore *m* (*f -trice*), scialacquatore *m* (*f -trice*); ~**ystė** scialacquio *m*, spèrpero *m*
- vėltui** *prv.* 1. (*be naudos*) invano, inutilmente, senza risultato; *v. stėngiesi* ti sforzi inutilmente; *v. laiką lėisti* sprecare tempo; 2. (*nemokamai*) gratis, gratuitamente, per niente; *v. dirbti* lavorare per niente
- vėltūv**||**ai** *dgs.* follone *m*, gualchiera *f*; ~*ė žr.* vėlyklā
- vėltūzas**, ~**ė** *šnek.* persona sciatta, trasandata
- vėl**||**umā** ora tarda; ~**uoti** 1. (ri)tardare *A*, fare tardi, essere in ritardo; *lėktūvas ~avo dėšimt minūčių* l'aereo aveva dieci minuti di ritardo; *nevėluok į mokýklą* non far tardi a scuola; ~**uoju į tráukinį** sono in ritardo per il treno; 2. (*apie laikrodį*) ritardare *A*, essere indietro; *laĩkrodīs ~uoja trīs minutės* l'orològio è indietro tre minuti; ~**ūs** tardo, avanzato; *jaũ ~ũ* è già tardi
- vėlvėtas** velluto di cotone (*lavorato a righe*)
- vėm**||**alaĩ** *dgs.* vomitaticcio *m*; ~**imas**, **vėmis** il vomitare; *med.* vòmica *f*, vomizione *f*
- vėmti** vomitare *A*; *jām norėjosi v.* aveva voglia di vomitare, aveva un senso di nàusea; *đ manė v. vėřčia (šlykštu)* mi viene da vomitare
- vėmulýs** vòmito *m*, nàusea *f*; *jĩ tampo v.* ha i conati di vòmito
- venā** *anat.* vena *f*; *vėnų išsiplėtimas* dilatazione delle vene; *med.* varice *f*; *išsiplėtusi v.* vena varicosa
- venėr**||**ikas**, ~**ė** affetto da malattia venèrea; ~**inis** venèreo; ~**inės ligos** malattie venèree
- venerològ**||**as**, ~**ė** specialista di malattie venèree; ~**ija** venerologia *f*

vengì||mas l'evitare, il sottrarsi, evasione *f*; *karinės tarnýbos ~mas* il sottrarsi alla leva; *mókesčių ~mas* evasione fiscale; **~nėti džn.** scansare A, evitare A

vėñgr||as, -ė ungherese *m, f*; magiaro *m (f -a)*; **~iškas** ungherese

vėng||ti evitare A, scansare A, schivare A, sfuggire A, sottrarsi; **~ti sunkumų** scansare le difficoltà; *jūs ~ia mào žvilgsnio* evita il mio sguardo, sfugge al mio sguardo; **~ti bausmės** sottrarsi alla pena

vėninis venoso; *v. kraūjas* sangue venoso

vėnteris nassa *f*, bertuello *m*

ventiliā||cija, ~vimas ventilazione *f*, ventilamento *m*

ventilis *tech.* valvola *f*

ventiliuoti ventilare A, aerare A, far vento

vėpčioti *menk.* 1. (*vaipytis*) fare le smòrfie (le bocacce); 2. (*vapalioti*) dire fesserie

vėpla b. menk. persona imbranata, semplicione *m (f -a)*, badalone *m (f -a)*

vėpl||as *menk.* imbranato, impacciato, sbadato; **~inėti, ~inti** *menk.* camminare da sbadato

1 vėplýs *zool.* tricheco *m*

2 vėplýs, -ė žr. vėpla

vėpsóti *menk.* 1. (*būti atsivėpusiam*) spòrgersi, protendersi; 2. (*žiopsoti*) guardare q.c. con la bocca aperta, stàrsene con le mani in mano

vėpšlos *dgs. menk.* bocca *f*, muso *m*

vėptelėti šnek. lasciarsi scappare una parola

vėpti (*apie apatinę lūpą*) spòrgersi, pèndere E

vėpti 1. (*šiepti*) far le smòrfie; 2. (*verti*) aprire A

vėpūt||ė žr. vėjarodis; **~inis** (*pusnis*) cùmulò di neve

veránda veranda *f*

verbà ramo di ginepro (*di salice o altro*); **♦ bažn.:**

Verbų sekmādienis Domènica delle Palme

verbāvimas reclutamento *m*, arruolamento *m*, ingaggio *m*

verbenà *bot.* verbena *f*

verbėniniai *dgs. bot.* verbenàcee *f pl*

Verbos *dgs. bažn.* Domènica delle Palme

verbúoti reclutare A, arruolare A, ingaggiare A; *v. sąndomus kareivių* ingaggiare soldati mercenari

verčiaū *prv.* meglio; piuttosto; *v. eiti, negù likti* meglio andare che restare

vėrg||as, -ė schiavo *m (f -a)*; **~ų prekýba** tratta degli schiavi; **~ù laikýti** trattare da schiavo; **~auti** 1. èssere schiavo; 2. *prk.* (*sunkiai dirbti*) sgobbare

A, lavorare come uno schiavo; **~āvimas, ~ijà, ~ýstė** schiavitù *f*, servitù *f*; *išsivaduoti iš ~ijos* liberarsi dalla schiavitù; **~inti** rèndere schiavo; **~iškas** da schiavo, servile; **~iškas dárbas** lavoro da schiavo; **~iškūmas** servilità *f*, servilismo *m*

vergóv||ė schiavitù *f*, servitù *f*; giogo *m*; **~inis** schiavistico, schiavista; **~inès valstýbės** stati schiavistici

vėrgti 1. rèndere schiavo, ridurre in schiavitù; 2. *prk.* (*žavėti*) affascinare A, sedurre A

vergvald||inis schiavistico, schiavista; **~ýs, -ė** proprietario di schiavi; **~ýstė** schiavismo *m*

vėriamas penetrante, acuto; *v. žvilgsnis* sguardo penetrante

vėrìmas 1. (*pervėrimas*) infilzamento *m*, trafittura *f*; 2. (*ivėrimas*) infilatura *f*; 3. (*užvėrimas*) chiusura *f*, apertura *f*

vėrinėti džn. žr. vārstyti

vėrinýs 1. (*kas suverta*) infilata *f*, infilzata *f*; 2. (*papuošalas*) collana *f*; *pėrlų v.* collana di perle

vėrk||auti piangere A; lamentarsi; **~āvimas** pianto *m*

vėrksm||as pianto *m*; *kilo dīdelis ~as* si è levato un gran pianto; **~as manė ĩma pagalvójus** mi viene da piangere a pensarci; **~ingas** 1. piagnucoloso, lacrimoso; **~ingas bal̃sas** voce lacrimosa; 2. *prk.* (*liūdnas*) triste, lamentoso, pietoso

verksn||ýs, -ė *menk.* piagnucolone *m (f -a)*, frignone *m (f -a)*; **~ūs** piagnucoloso

verkš||lėnti, ~nóti piagnucolare A, frignare A

vėrk||ti 1. piangere A, lacrimare A; *týliai, pasi-kūkčiojant ~ti* piangere sommessamente, singhiozzando; **~damas prášė aleidĩmo** chiedeva in lacrime il perdono; 2. *prk.* (*skųstis*) lamentarsi, dolersi; **~tinaĩ** *prv.* per forza, necessariamente; **~uóti** piangere A; **~ūs žr.** verksnūs

verlìbras *lit.* verso libero, sciolto

vermišėliai *dgs.* vermicelli *m pl*

vėrmutas vermut *m inv*

verònika *bot.* verònica *f*

verp||alaĩ *dgs.* filato *m*; *linĩniai, vilnõniai ~alaĩ* filato di lino, di lana; **~atis** filatura *f*; **~ėjas, -a** filatore *m (f -trice)*, filandaia *f*

verpēt||as 1. gorgo *m*, vòrtice *m*, mulinello *m*, turbine *m*; **~dulkų ~as** vòrtice di pólvore; **vandėñs ~as** mulinello d'acqua; *prk.:* **~minčių ~ai** turbine di pensieri; 2. (*plaukų*) ciuffo *m*

verpētės *dgs. zool.* turbellari *m pl*

verpet||ýnė luogo pieno di vòrtici, di mulinelli d'acqua; **~ingas, ~uotas** vorticoso, turbinoso; *prk.:*

~*ingas gyvėnimas* vita vorticosa; ~*uoti* turbinare A, vorticare A
verpik||ai *dgs. zool.* lepidotteri *m pl*; ~*as vienuolis* monaca *f*
verp||*yklā* filanda *f*, stabilimento per la filatura; ~*yklė* filatòio *m*, filatrice *f*; ~*lmas* filatura *f*; ~*inys* filato *m*
veřpst||*as*, ~*ė* fuso *m*, fusello *m*; ~*iřkas* fusiforme
veřp||*ti* filare A; *raņkomis* ~*ti* filare a mano; *plonai* ~*ti* filare fino; ~*tūvas* filatrice *f*, filatòio *m*
veřsdinti 1. (*į kitą pusę*) rovesciare A, (ri)voltare A; 2. (*į kitą kalbą*) far tradurre
veřsij||*a* versione *f*, variante *f*; *yra kėlios įvykio* ~*os* esistono alcune versioni dell'accaduto
veřslāmonė *psn.* impresa *f*, azienda *f*
veřsl||*as* 1. occupazione *f*, mestiere *m*, professione *f*, impiego *m*; *pasiriņkti* ~*q* scēgliere, cercare un'occupazione; *kālvio* ~*as* mestiere del fabbro; *medžioklės* ~*as* caccia *f*; 2. attività imprenditoriale (o commerciale), imprenditoria *f*, industria *f*; *smulkūs* ~*as* la piccola industria; *namūdiniai* ~*ai* artigianato *m*
veřslinink||*as*, -*ė* imprenditore *m* (*f* -*trice*), uomo d'affari; *Lietuvės* ~*ai* imprenditoria lituana; ~*ystė* impresa *f*, iniziativa intraprendente
veřslin||*is* di artigiani; ~*ė* *artėlė* cooperativa di artigiani
veřslōv||*ė* industria *f*; azienda *f*; campo *m*, giacimento minerario; *nāftos* ~*ės* industria petrolifera, campi petroliferi; ~*ininkas*, -*ė* industriale *m, f*, imprenditore *m* (*f* -*trice*)
veřsl||*ūmas* intraprendenza *f*, spirito d'iniziativa; ~*ūs* intraprendente
veřsm||*ė* sorgente *f*, fonte *f*, polla *f*, scaturigine *f*; *kāršto vandeņs veřsmės* fonti d'acqua calda; *gydomoji* ~*ė* sorgente termale; *prk.: pragyvėnimo* ~*ė* fonte di guadagno; ~*ėtas*, ~*ingas* ricco di sorgenti; ~*iuoti* scaturire E, sgorgare E
veřstak||*ys*, -*ė* *řnek.* 1. (*iřvestakis*) chi ha gli occhi sporgenti; 2. (*řvairakis*) strābico *m*; 3. (*stačiokas*) persona sfacciata, sfrontata; ~*iuoti* *řnek.* guardare di traverso
veřstas 1. (*nulenktas*) piegato, inchinato; 2. *řnek.* (*suktas*) furbo, scaltro, astuto
veř||*sti* 1. (*griauti*) abbattere A, gettare giù, far cadere; ~*sti mēdį* abbattere un ālbero; *prk.: karalių nuō sōsto* ~*sti* detronizzare un re; 2. (*apverstį*) capovōlgere A, rovesciare A, (ri)voltare

A, ribaltare A; *vėjas* ~*čia vāltį* il vento sta ribaltando la barca; *prk.: valdžią* ~*sti* rovesciare un governo; *knęgos lapūs* ~*sti* voltare le pāgine di un libro; *sngř.:* ~*tis lōvoje* rivoltarsi nel letto; 3. (*krauti*) ammassare A, ammassare A, stipare A; *šiāudus į daržinę* ~*sti* ammassare la paglia nel fienile; *prk.: sniėgą* ~*čia* nėvica forte; 4. (*daryti kitokį*) trasformare A, mutare A, ridurre A, convertire A; *vādenį* ~*sti vynū* trasformare l'acqua in vino; *pāprastąją trūpmeną* ~*sti deřimtainė* ridurre la frazione sėmplice a decimale; ~*sti į kitą tikėjimą* convertire a un'altra fede; 5. (*į kitą pusę*) rovesciare A, rivoltare A, rivōlgere A; *kišenės* ~*sti* rovesciare le tasche; 6. (*į kitą kalbą*) tradurre A; *iř italų kalbōs* ~*sti į lietuvių* tradurre dall'italiano in lituano; 7. (*spirti*) costringere A, obbligare A, forzare A; *neveřsk manęs meluoti* non costringermi a mentire; *manė* ~*čia vėmti* mi viene da vomitare; *aplinkybėms* ~*čiant* per forze maggiori; 8. *řnek.* (*griozti*) frugare A, rovistare A, mēttre sottosopra; 9. (*iř savęs leisti*) eruttare A, mandar fuori; *kaminaį* ~*tė juodus dūmus* le ciminiere eruttāvano un fumo nero; ◇ *sāvo kalnę aņt kitų* ~*sti* riversare la propria colpa sugli altri; *peř gālvą* ~*stis* impegnarsi al māsximo, battere il capo; *aukstyn kōjom* ~*sti* (*iř esmės keisti*) capovōlgere A, sovvertire A, cambiare radicalmente; (*jaukti*) mēttre sottosopra; *aņtra* ~*tus* d'altro lato, d'altronde

veřstin||*is* tradotto; ~*ė* *literatūrā* letteratura tradotta, traduzione letteraria

veřstis 1. *řr.* veřsti; 2. (*ristis*) ruzzolare E, capitolmare E, capriolare E; *lāiptais v.* ruzzolare per le scale; *v. nuō dviračio* fare un capitolmbolo dalla bicicletta; *kūliais v.* fare capriole; 3. (*turėti verslą*) occuparsi; esercitare un mestiere; *v. prekýba* occuparsi di commercio; 4. (*sunkiai gyventi*) campare E, tirare avanti

veřstūv||*as* sradicatore *m* (*řaknims verstį*); voltafieno *m* (*řienui vartyti*); ~*ė* (*plūgo dalis*) versōio *m*
veřřel||*is* vitello *m*, vitella *f*; ~*ių augįnimas* allevamento di vitelli

veřřen||*ā* pelle di vitello; ~*lkė* 1. cuōio di vitello; 2. zaino di vitello

veřřiāvimasis figliatura *f* (della mucca)

veřř||*idė* stalla per vitelli; ~*fena* carne di vitello, vitello *m*

veřřinga pregna (di mucca)

veřřininkas, -*ė* addetto all'allevamento di vitelli

veřš||is vitello *m*, vitellone *m*; ◇ **áukso** ~is vitello d'oro; ~is **nelaižytas** uomo di scarto, di poco valore; ~iūkas vitello *m*; ~iūotis figliare *A* (*di mucca*)
vertai *prv.* degnamente, meritatamente, meritevolmente; *v. apdovanotas* premiato meritatamente; *nevertai subarti* sgridare ingiustamente

vert||as meritevole, degno; ~as **pagarbos** degno di rispetto; **būti** ~am meritare, valere; ~ėsnis už **áuksą** vale più dell'oro; *jis ~as baumės* merita un castigo; *niėkam ~as daiktas* cosa che non vale niente; *tó filmo neverta žiūrėti* questo film non merita di essere visto

vert||ė 1. ekon. valore *m*; *vartojamoji* ~ė valore di uso; 2. costo *m*, prezzo *m*, valore *m*; *nāmo* ~ė costo di una casa; *menkōs ~ės daiktas* oggetto di scarso valore; 3. pregio *m*, dignità *f*, valore *m*; *žmogaus* ~ė dignità umana

vertėiv||a *b. menk.* affarista *m, f*, maneggione *m (f -a)*; ~iřkas affaristico, commercialistico, mercantescio

vertėj||as, -a traduttore *m (f -trice)*; (*žodžiu*) intèrprete *m, f*; ~auti fare l'intèrprete, fare il traduttore (la traduttrice); ~āvimas interpretariato *m*
vertėlga *b. žr. vertėiva*

vertenyb||ė valore *m*, importanza *f*; *mėno* ~ės valori artistici

1 **vertė**||ti valere, dovere *A*; ~tų *daugiaū apiė āteitį pamąstyti* si dovrebbe pensare più al futuro; ~jo *teñ nuvažiuoti* valeva la pena di andarci

2 **vértėti** (*kraipyti*) piegarsi; (*apie javus*) allettarsi

verti 1. (*pervirti*) trafiggere *A*, infilzare *A*, infiggere *A*; *v. išta ant iėšmo* infilzare un pollo sullo spiedo; *vėrė dūrklą jam į krūtįnė* gli infisse la spada nel petto; *prk.: vėriantis žvilgsnis* sguardo penetrante; 2. (*įverti*) infilare *A*, far passare; *v. siūlą į ādatą* infilare il filo nell'ago; 3. (*atverti, užverti*) aprire *A*, chiudere *A*; 4. (*diegti*) pungere *A*, sentire delle fitte; *vėriamas skausmas* dolore pungente, acuto; *prk.: širdį vėriantis rikšmas* grido straziante

vertyb||ė valore *m*, importanza *f*, pregio *m*; *dvāsinės* ~ės valori spirituali; ~inis di valore, importante; ◇ ~iniai *pōpieriai* titoli di stato

vertikāl||ė verticale *f*; ~iai *prv.* verticalmente, in posizione verticale; ~inis verticale; ~inė *līnija* linea verticale; ~ūmas verticalità *f*; ~ūs verticale

vertim||as 1. traduzione *f*; *pažōdinis* ~as traduzione letterale; ~o *mōkslas* traduttologia *f*; 2. (*pakeitimas*) trasformazione *f*, mutamento *m*; 3. (*pri-*

vertimas) costrizione *f*, coercizione *f*; ~asis (*užsiėmimas*) occupazione *f*, mestiere *m*

verting||as 1. prezioso, di valore; 2. apprezzato, stimato; ~ūmas preziosità *f*

vėrtinlm||as valutazione *f*, stima *f*, apprezzamento *m*; ~o *kritėrijai* criteri di valutazione; ~o *komisija* giuria *f*

vertinys *lingv.* calco *m*; *semāntinis v.* calco semantico

vėrtin||ti 1. apprezzare *A*, stimare *A*; *jis visų ~amas* è apprezzato da tutti; 2. valutare *A*, qualificare *A*; *nežinaū, kaip ~ti tāvo elgesį* non so come qualificare il tuo comportamento; ~tojas, -a stimatore *m (f -trice)*; conoscitore *m (f -trice)*

vertūmas valorosità *f*, valore *m*, pregio *m*

vėrulys (*dieglys*) fitta *f*, dolore acuto

verž||ėti stringere *A*; ~iklis 1. *tech.* galoppino *m*; 2. *med.* laccio emostatico; ~imas 1. stringimento *m*; 2. *tech.* congiungimento *m*; ~imasis 1. assalto *m*, impeto *m*, irruenza *f*; *sulaikyti priešo ~imąsi* sostenere l'impeto del nemico; *aistrų ~imasis* irruenza delle passioni; 2. desiderio *m*, brama *f*, aspirazione *f*; ~imasis *į mōkslą* aspirazione allo studio

veržl||ė *tech.* dado *m*, madre vite *f*; ~iāraktis chiave per dadi

veržl||ūmas impetuosità *f*, irruenza *f*; ~ūs impetuoso, irruente, impulsivo; ~ūs *puolimas* attacco impetuoso

verž||ti 1. stringere *A*, serrare *A*, prēmere *A*; *diržą ~ti* stringere la cinghia; *šlitas bātas mán ~ia* questa scarpa mi è stretta; *prk.: jōs gėrklę ~ė raudā* aveva il pianto (un nodo, un groppo) in gola; 2. (*tempti*) tēndere *A*, tesare *A*, tirare *A*; ~ti *smuiko stygās* tēndere le corde di un violino; ~tis 1. (*pulti*) assalire *A*, attaccare *A*; *priešas ~iasi į miestą* il nemico sta assalendo la città; 2. (*skverbti*) introdursi, penetrare *E*, entrare *E*; *prō plyšiūs ~ėsi šalīs* il freddo penetrava dalle fessure; 3. (*skubėti*) precipitarsi, spingersi, avanzarsi; ~tis *prie dūrų* precipitarsi verso l'uscita; ~tis *prō mīnią* farsi largo tra la folla; 4. (*tekėti*) sgorgare *E*, fuoriuscire *E*, traboccare *E*, grondare *E/A*; *iš žaizdōs ~ėsi kraujas* il sangue sgorgava dalla ferita; 5. *prk.* (*siekti*) aspirare *A*, tēndere *A*, mirare *A*; ~tis *į laisvę* aspirare alla libertà

veržtū||kas *tech.* morsetto *m*; ~vas *tech.* morsa *f*; sergente *m*; ganascia *f*; *stabdžiu* ~vas ganascia di un freno

vèsà fresco *m*; **rýto** *v.* fresco matutino

vèsdinti 1. far portare, condurre *A*; 2. far sposare

vès||ėti raffreddarsi; ~**imas**, ~**inimas** raffreddamento *m*, rinfrescamento *m*; ~**inti** raffreddare *A*, rinfrescare *A*, refrigerare *A*; *prk.*: ~**inti** **įkaršti** raffreddare l'entusiasmo; *sng.*: ~**inasi** (*sù*) **skepetáite** si fa vento col fazzoletto; ~**intùvas** 1. refrigerante *m*; 2. ventilatore *m*; ~**ókas** fresco

véstelėti raffreddarsi un po'

vestèrnas western *m inv*

vèsti 1. condurre *A*, portare *A*, guidare *A*, accompagnare *A*; *v.* **šunį pasivaikščioti** portare il cane a spasso; **aklq** *v.* guidare un cieco; **akimis** *v.* accompagnare con lo sguardo; *prk.*: **iš kantrýbės** *v.* far pèrdere la pazienza; **iš pròto** *v.* far impazzire; *sng.*: **dvìratį vèdasi** porta la bicicletta a mano; 2. (*tièsti*) installare *A*; costruire *A*; **telefonq** *v.* installare il telèfono; *v.* **geležinkelį** costruire una linea ferroviaria; 3. (*eiti kuria kryptimi*) condurre *A*; passare *E*; **šìtas kèlias vèda į Ròmą** questa strada conduce a Roma; 4. (*vadovauti*) dirigere *A*, gestire *A*, amministrare *A*; condurre *A*; **ūkį** *v.* amministrare un'azienda; *v.* **derybas** condurre i negoziati; *v.* **susirinkimą** presiedere una riunione; *prk.*: **vedamàsis** (*laikraščio*) **straipsnis** articolo di fondo, editoriale *m*; 5. (*duoti vaisių*) fruttificare *A*, fruttare *A*, produrre frutti; 6. (*turėti jaunikių*) figliare *A*; 7. (*imti už žmoną*) sposare *A*, prèndere in moglie; **jìs dár nevèdęs** non è ancora sposato; **jìs vèdè màno draugę** ha sposato la mia amica

vès||ti rinfrescare *E*, raffreddarsi; **óras ~ta** l'aria rinfresca

vestibiùlis vestibolo *m*, àtrio *m*, anticamera *f*

vestùv||ès *dgs.* nozze *f pl*, matrimonio *m*, spotalizio *m*; ~**ès kèlti** organizzare una festa nuziale; **dalyvauti ~ése** assistere ad un matrimonio, partecipare ad una cerimonia nuziale; \diamond **auksinés, sidabrinés ~ès** nozze d'oro, d'argento; ~**inin-kas**, -**è** invitato (invitata) ad una cerimonia nuziale; ~**inis** di nozze, nuziale, matrimoniale; ~**inis žiedas** anello matrimoniale, fede *f*; ~**inè keliònè** viaggio di nozze; ~**inè suknèlè** àbito nuziale

vès||umà, ~**umas** fresco *m*, frescura *f*, freschezza *f*; **vākaro ~umà** frescura della sera; **óro ~umas** freschezza dell'aria; ~**us** fresco; leggero; ~**us kambarys** càmera fresca

vešėti 1. crèscere rigogliosamente, lussureggiare *A*; 2. *prk.* fiorire *E*, prosperare *A*; **prekýba vèša** il commercio fiorisce

veši||umas rigoglio *m*, stato lussureggiante, foltezza *f*; ~**us** rigoglioso, folto, lussureggiante; ~**ì augmenijà** vegetazione rigogliosa; **vèšlūs plaukai** capelli folti

veterānas, -**è** veterano *m* (*f -a*); *prk.*: **spòrto** *v.* veterano dello sport

veterinār||as, -**è** veterinario *m* (*f -a*); ~**ija** veterinaria *f*; ~**inis** veterinario

vétýklè *tech.* vaglio *m*; *v.* **javáms vétyti** vaglio per il grano

véty||ti vagliare *A*; \diamond **iř ~tas**, **iř métytas** uomo navigato, esperto; chi ne ha viste di cotte e di crude; ~**tùvas** vagliatrice *f*

vètò *nkt. dkt.* veto *m*; *v.* **téisé** diritto di veto

vétr||a tempesta *f*, temporale *m*, burrasca *f*; ~**agaĩvis**, -**è** *žr.* **vėjaviaikis**; ~**alauža** tempesta di vento

vétr||auti infuriare *E/A*, imperversare *A*; ~**avarta** 1. tempesta di vento; 2. àlbero abbattuto dal vento; ~**ingas**, ~**ótas** tempestoso, burrascoso, agitato; ~**inga naktis** notte tempestosa; ~**ungé** mostravento *m inv*, banderuola *f*

vetúoti porre il veto

vétušas *psn.* vecchio, decrepito

vèzd||as bastone *m*, mazza *f*, randello *m*, clava *f*; **smògti** (*sù*) ~**ù** colpire con una mazza, bastonare *A*, dare una botta

vèždinti far portare, trasportare *A*

vèž||ė rotàia *f*, carreggiata *f*, solco *m*; *prk.*: **į senàs ~ès įstóti** rimettersi, rientrare in carreggiata; **išmùšti iš ~ių** far uscire dal solco

vezėč||ia sponda laterale di un carro; ~**ios** *dgs.* carro *m*

vèžiagyv||iai *dgs.* *zool.* crostacei *m pl*; ~**is** crostaceo *m*

vèž||iáuti andare in cerca di gàmberi; ~**iena** (carne di) gàmbero *m*

vežik||as, -**è** vetturino *m*, vetturale *m*, cocchiere *m* (*f -a*), carrettiere *m* (*f -a*); ~**áuti** fare il vetturino (il cocchiere); ~**iškas** da vetturino; *prk.* sguaiato, volgare

vežim||as 1. (*veiksmas*) trasporto *m*, carroggio *m*; **šièno ~as** trasporto di fieno; **biržèlį prasidėjo žmonių ~as į Sibirą** in giugno iniziarono le deportazioni in Siberia; 2. (*ratai*) carro *m*; **pakinkyti árklį į ~ą** attaccare un cavallo al carro; **vèžti** (*sù*) ~**ù** portare con un carro; **málkų ~as** carro di

legna da ardere; *dvirātis* ~as carretta *f*, barroccio *m*; ~*ēlis* 1. carrello *m*; *raņķinis* ~*ēlis* carrello a mano; 2. (*vaikams vežioti*) carrozzina *f*, carrozzella *f*; 3. (*invalidams*) sedia a rotelle; ~*inē* tettoia per i carri; ~*ūkas* *žr.* *vežimēlis*

vežinēti trasportare *A*, portare *A* (*un po' alla volta*)
vēžingas ricco di gamberi

vēžin||*inkas*, -*ē* 1. (*vēžiu augintojas*) allevatore di gamberi; 2. (*ligonis*) malato di cancro; ~*inkystē* allevamento di gamberi; ~*is* (*su vēžio liga susijęs*) canceroso, cancerigno, tumorale

vēžin||*ti* far girare, portare (*A*) in giro; *sng.*: *vaikaf* ~*asi kiemē sū dviračiais* i ragazzi girano nel cortile con le biciclette

vežio||*ti džn.* 1. portare *A*, condurre *A* (*in veicolo*); *pās daktarā* ~*ti* portare (*più volte*) dal dottore; 2. fornire *A*, distribuire *A*, consegnare *A*; *jīs* ~*ja pāstā* consegna la posta

vēžys 1. *zool.* gambero *m* (*di fiume*), àstaco *m*; *v. maldiniņkas* squilla *f*, cicala di mare, canocchia *f*; *išraudo kālp v.* diventò rosso come un gambero; 2. *med.* cancro *m*; carcinoma *m*; tumore maligno; 3. *biol.* cancro *m*

vēž||*išķas* (*apie augalus*) affetto da cancro; ~*ligē* *žr.* *vēžys* 2

vēžl||*inēti*, *vēžlinti šnek.* camminare goffamente strisciando i piedi; ~*iōti* (*apie roplius*) strisciare *A*, avanzare col ventre a terra

vēžl||*ys* *zool.* tartaruga *f*, testuggine *f*; *zool.*: *sau-sumōs* ~*iaf* testudinati *m pl*; *bālū* ~*ys* tartaruga palustre; *drambļinis* ~*ys* tartaruga elefantina

vēžlišķas 1. di, da tartaruga; 2. *prk.* lento, pigro

vēž||*ti* 1. portare *A* (*in veicolo*), trasportare *A*; ~*k manē ī stōtj* pòrtami alla stazione; ~*ti prekēs* trasportare merci; 2. (*tremti*) deportare *A*; 3. *šnek.* (*mušti*) picchiare *A*, colpire *A*; ~*tūvai dgs.* carrello *m*

viadūkas viadotto *m*, cavalcavia *f*

viāuk||*čioti*, ~*sēti* (*apie šunį*) abbaiare *A*; guaire *A* (*di tanto in tanto*)

vibr||*ācija* vibrazione *f*; ~*ācinis* vibratorio, vibrazionale; ~*ātorius tech.* vibratore *m*; ~*āvimas* vibrazione *f*; ~*uōti* vibrare *A*

vỹburiuoti (*vizginti uodega*) scodinzolare *A*, dimenare la coda

vibžd||*ēti* (*knibždėti*) brulicare *A*, formicolare *A*; ~*ynas* brulichio *m*

vice||*admirōlas* viceammiraglio *m*; ~*prezideņtas*, -*ē* vicepresidente *m, f*

vičvienas completamente solo, solo soletto

vidl̃n||*is* interno, interiore; *prk.* intimo, segreto; ~*is kiēmas* cortile interno; ~*ē kišēnē* tasca interna; ~*iai vāistai* farmaco ad uso interno

vid||*matīs tech.* calibro *m* (*per interni*); ~*padis* soletta *f*

vidū||*aslis* parte centrale di un pavimento; ~*dienis* mezzogiorno *m*; ~*giris* parte interna di un bosco; *pačiamē* ~*giryje* nel bel mezzo del bosco

vidūj, *viduj*||*ē* 1. *prl.* (*su kilm.*) nell'interno di, dentro (*a*); *vidūj rūmų* dentro al palazzo; 2. *prv.* dentro, all'interno; *jīs līko vidūj* è rimasto dentro; ~*lnis* *žr.* *vidinis*

vidū||*kaimē* centro di un villaggio; ~*kelē* *žr.* *vidūrkelis*; ~*laukē* parte centrale di un campo; ~*miegis* *žr.* *vidūrmiegis*; ~*naktis* mezzanotte *f*; *pačiamē* ~*naktyje* a mezzanotte in punto; nel cuore della notte; ~*pievis* parte centrale di un prato

viduř(*ỹ*) *prl.* (*su kilm.*) in mezzo *a*, nel mezzo di; *kēlio v.* nel mezzo della strada; *v. vīsiēds dienōs* in pieno giorno; *pačiam* ~*žiemōs v.* nel pieno dell'inverno; *naktiēs v.* nel cuore della notte, a notte piena

vidūramž||*iai dgs.* medioevo *m*; ~*iu istōrija* storia medievale; ~*is* 1. del medioevo, medievale; 2. di mezza età; ~*išķas* *žr.* *vidūramžis* 1

vidūrdien||*is* mezzogiorno *m*; *pačiam* ~*y* a mezzogiorno in punto

vidur||*iaf dgs.* 1. viscere *f pl*; interiora *f pl*; intestini *m pl*; addome *m*; ventre *m*, pancia *f*; ~*iu skausmaf* dolori alla pancia; ~*iu šiltinė* tifo addominale; ~*iu užkietėjimas* stitichezza *f*, stipsi *f*; *jō skystl* (*laisvī*) ~*iaf* ha la diarrea; *žuviēs* ~*iaf* interiora di un pesce; 2. meccanismo *m*; *laikrodžio* ~*iaf* meccanismo di un orologio; ~*iāvimas* diarrea *f*

vidurīn||*is* medio; di mezzo; intermedio; ~*ē mo-kyklā* scuola media; ~*iai āmžiai* medioevo *m*; ~*ieji Rytai* il Medio Oriente; *anat.*: ~*ēs smėgenys* mesencefalo *m*

vidur||*ys* 1. (*apie vietą*) mezzo *m*, centro *m*; cuore *m*; *aikštēs* ~*yjē* nel mezzo della piazza; *vidurio Europā* Europa centrale; *pačiamē miēsto* ~*yjē* nel cuore della città; 2. (*apie laiką*) metà *f*, mezzo *m*, cuore *m*; *apiē kovo vidurį* verso la metà di marzo; *pačiamē vāsaros* ~*yjē* nel cuore dell'estate, in piena estate; ◇ *aukso* ~*ys* aurea mediocrità; via di mezzo

viduriuoti avere la diarrea

vidūrkel||is 1. centro della strada; *nestovėk ~yje* non stare in mezzo alla strada; 2. metà strada, metà cammino; *~yje sugėdo mašinà* a metà strada si è guastata la macchina

vidūrkis 1. media *f*; *aritmėtinis v.* media aritmetica; 2. *tarm.* (*vidūrys*) mezzo *m*, centro *m*

vidūr||laukis parte centrale di un campo; *~miegis* sonno profondo; *~miškis* parte centrale di un bosco, mezzo di un bosco; *~naktis* mezzanotte *f*, notte fonda; *~upis* parte centrale di un fiume; *~vasaris* il pieno, il cuore dell'estate; *~žemis* punto centrale della terra; *~žiemis* il pieno, il cuore dell'inverno

vid||ūs 1. interno *m*, parte interna; *pàstato ~ūs* interno di un edificio; *~aūs vandenys* acque interne; *~aūs reikalų ministėrija* ministero degli interni; *~aūs ligų gydytojas* internista *m, f*; *váistai į vidų* medicina per bocca, per via orale; 2. dentro *m*; *eikite į vidų* entrate dentro; *iš ~aūs* da dentro; 3. dentro *m*, interno *m*; intimo *m*, ànimo *m*; *~aūs balsas* voce interna

vidū||sodė parte interna di un giardino; *~suolė* centro di una panchina

vidutin||ybė mediocrità *f*, persona mediocre; *~iokas*, -ė mediocre *m, f*

vidutin||is, ~iškas 1. medio, mezzo; *~io ūgio* di statura media; *~io amžiaus* di mezza età; *~is greitis* velocità media; 2. mediocre, limitato; *~ių gabumų* di capacità limitate; *~iškai prv.* 1. mediamente, in media; 2. mediocrementemente; passabilmente; così così

vidū||vasaris žr. vidūrvasaris; *~žiemis žr.* vidūr-žiemis

viel||ā filo *m*; *varinė ~ā* filo di rame; *spygliuota ~ā* filo spinato; *~inis* di filo (*metallico*); *~inis tinklas* rete metallica

viel||yti žr. vieloti 1; *~okaištis tech.* copiglia *f*; *~oti* 1. (*vielą verti*) infilare un filo metallico; 2. (*vielą rišti*) legare (*A*) con un filo

vien dll. solo, soltanto, solamente; esclusivamente; *nė v. duona gyveni* non si vive di solo pane; *v. tik apiė savė galvoja* pensa solo a sé stesso

vien(a)||akis con un solo occhio; *~amžis* della stessa età, coetaneo; *~arklis* tirato da un (solo) cavallo; *~āsis* monoasse; *~aūkštis* a un (solo) piano

viena||balsis žr. vienbalsis; *~bėgis* a un binario, monobinario; *~branduolis* mononucleato, mononucleare

vien(a)||diėnis di un giorno; effimero; *prk.* caduco, fugace; *~diėnė šlovė* gloria effimera; *~ėllis* a una fila; (*apie švarką*) a doppio petto; *~fāzis fiz.* monofase

vienaip prv. in un modo; *āš dirbu v., tū dirbk kitaip* io lavoro a modo mio, tu lavori a modo tuo

vien(a)||iřklis da un ramo; *~kalbis* monolingue; *~kalbis žodynas* dizionario monolingue; *~kamiėnis* 1. con un solo tronco (gambo); 2. *lingv.* con una sola radice

vienąkart prv. una volta

vien(a)||kaūšis a un solo cucchiàio; *~klāsis, -ė* compagno (compagna) di classe; *~kōjis* con una sola gamba; *~krỹptis* a senso unico; *~krỹptė gātvė* strada a senso unico; *~laikis* contemporaneo; simultaneo, sincronico; *~laikiškumas* contemporaneità *f*; simultaneità *f*, sincronismo *m*; *~laipsnis* 1. di un solo grado; 2. dello stesso grado; *~laūgis* con una sola finestra; *~lāstis biol.* monocellulare; *~lygis* dello stesso livello; *~lỹpis* semplice, unico, non duplice

vienalyt||is, ~iškas 1. *biol.* unisessuale; 2. *prk.* unitario, compatto, monolitico; *~iškumas* unitarietà *f*, compattezza *f*

vien(a)||luōmis dello stesso ceto; uguale; *~mātis* della stessa misura; *~mėtis* 1. di un anno; annuo, annuale; 2. della stessa età, coetaneo; *mės abū ~mėčiai* noi due siamo coetanei

viena||miūtis žr. vienmiūtis; *~mōtis* della stessa madre, uterino; *~mōčiai vaikai* figli uterini; *~motōris* monomotore; *~motōris lėktūvas* monomotore *m*; *~nāgis zool.* solipede; solidungo, solidungolo; *~nāmis bot.* monico

vienaŋgiai dgs. zool. monotremi *m pl*

vien(a)||pakōpis 1. con un solo gradino; 2. (*apie raketą*) monostadio; *~prāsmis, ~prāsmiškas* monosemico; sinonimico; *~prasmiškumas* monosemia *f*; sinonimia *f*

vienapus prv. da una parte

vien(a)||pūsis unilaterale; *~pūsis plaūčių uždegimas* polmonite unilaterale; *~pūsis dėdeklas* tessuto con un solo ritto; *~rāgis 1. mit.* unicorno *m*, liocorno *m*; 2. *zool.* narvalo *m*; *~rañkis* monco di una mano (di un braccio)

vienareikšm||is, ~iškas univoco; monosemico; *~iai žodžiai* parole univoche; *~iškumas* univocità *f*

vienarūš||is, ~iškas omogeneo; analogo; *gram.:* *~ės sakinio dālys* membri omogenei (*aventi una medesima funzione sintattica*) della frase

vien||as 1. *kiek. sktv.* uno; ~u *balsù* a una voce; *ieķite pō ~q* entrate uno alla volta; *išsirikiuokite pō ~q* mettétevi in fila per uno; ~as *ūž visùs, visi ūž ~q* uno per tutti, tutti per uno; ◇ ~u *atsi-kvēpimū* d'un fiatto; ~u *smūgiū* d'un solo colpo; ~u *žodžiū* in una parola, in breve; *ligl ~o (visi)* fino all'ultimo, tutti quanti; *kaip ~as (vieningai; kartu)* come un sol uomo; all'unanimità; insieme; *neļ ~as neļ dū* né così né cosà; 2. *bdv.* solo, unico; *jis gyvēna ~as* vive solo; *liko ~l dū* sono rimasti soli soletti; *jū ~ū tetrūko* mancavano soltanto loro; ~os *kryptiēs gātvē* strada a senso unico; *tik tū ~as tālp galvōji* sei l'unico a pensarla così; 3. *bdv.* vero, puro; ~o *plīeno* di puro acciaio; ~as *džiaugsmaš būti sū taviml* è una vera gioia stare con te; ◇ ~as *juōkas* (è) uno scherzo; cosa facile, da nulla; 4. *nežym. jv.* uno, un certo, un tale; ~as *iš daūgelio* uno dei tanti; ~as *kitas* qualcuno; pochi; 5. *pažym. jv.* stesso, medesimo; uguale; ~u *laikū* nello stesso tempo; *būti ~os nūomonēs* essere della medesima idèa; *gyvēname ~amē namē* abitiamo nella medesima casa; ~as *iř tas pāts* è la stessa medesima cosa; 6. *pažym. jv.* uno, altro; ~as *pō kito* l'uno dopo l'altro; ~as *kitām pādeda* si aiutano l'un l'altro

vien(a)||sēdis a un solo posto; ~sēklis con un solo seme; ~siēnis con una sola parete

vienāsyk *prv.* una volta

vienāskait||a *gram.* singolare *m*; ~lnis (che si usa solo al) singolare

vien(a)skiemēnis monosillabo, monosillabico; *v. žōdis* parola monosillabica

vienaskiī||čiai *dgs. bot.* monocotilèdoni *f pl*; ~tis *bot.* monocotilèdone

vienasluōksnis ad un solo strato

vienaspālv||is, ~iškas monocoloro, monocromo; ~iškūmas monocromia *f*

viena||spaņnis con una sola ala; ~stiēbis 1. (*apie augalq*) con un solo gambo; 2. (*apie laivq*) ad un albero; ~šāknis con una sola radice

vienašāl||is, ~iškas 1. unilaterale; ~ē *sutartls* contratto unilaterale; 2. parziale, limitato; ~iška *nūomonē* giudizio parziale; ~iškūmas unilateralità *f*; parzialità *f*

vien||(a)šlaītis (*apie stogq*) a una falda; ~ašmēnis ad un unico taglio; ~ašōnis unilatero; ~(a)taūtis di una sola nazionalità

viena||tēvis dello stesso padre, consanguineo; ~tīkis della stessa fede

vienātinis unico, solo; *v. sūnūs* figlio unico

vienatīpis dello stesso tipo, identico

vienatls *žr.* vienātvē

vienatōmis in un volume, in un tomo

vienātv||ē solitudine *f*; *bjōti ~ēs* avere paura della solitudine

vien(a)||vaķis con un solo figlio; ~valeņtis *chem.* monovalente; ~vaņzdis a una canna; ~vaņzdis *šautuvas* fucile a una canna

vienavaŗdis 1. con un solo nome; 2. omònimo

vien(a)||veķsmis in un solo atto; ~veķsmē *pjēsē* atto unico; ~vēžis *žr.* vienabēgis; ~žeņklis *mat.* sēmplice, monocifrico; ~žiēdis con un solo fiore

viena||žōdis di una sola parola; ~žōlis (erba) che si taglia una volta sola

vienbālsai, vienbalsai *prv.* unanimamente, all'unanimità, concordemente; *v. iřrinktas* eletto all'unanimità

1 vienbalsis *lingv.* monotongo *m*

2 vienbāls||is 1. all'unisono; ~is *giedōjimas* canto all'unisono; 2. unànime, concorde; ~is *nutarīmas* decisione unànime; ~iškas *žr.* 2 vienbālsis

vīndeginis *chem.* monòssido *m*

viendiēnē *bot.* emerocallide *f*

viendievystē monoteismo *m*

vienérģis, -ē animale (*domestico*) di un anno

vienēr||l, *vīnerios daug. sktv.* uno; *praējo ~i mētai* è passato un anno; *vīnerios piřstinēs* un paio di guanti; ~iaļp *prv. žr.* vienāļp; ~iōpas di un certo tipo; uniforme

vīnet||as 1. *mat.* unità *f*; il nùmero uno; 2. (*pažymys*) uno *m*; 3. (*matas*) unità *f*; misura *f*; *ilģio ~as* misura di lunghezza; *piniglnis ~as* unità monetaria; *tarptautlnē ~u sistēmā* sistema internazionale di unità di misura; 4. (*atskiras daiktas*) pezzo *m*, unità *f*, capo *m*

vīnet||ininkas, -ē cottimista *m, f*; ~lnis 1. a còt-timo; ~lnis *atļģinimas* còttimo *m*; 2. a pezzo; ~lnēs *prēkēs* merce (*fabbricata o venduta*) a pezzo

viengeņtis della stessa tribù

vīngubas sēmplice, non dūplice

viengūl||is: ~ē *lōva* letto a una piazza

vienguņģ||ē nùbile *f*, zitella *f*; ~iai *iř ~ēs* i cēlibi e le nùbili; ~iāuti vivere da scāpolo, non essere sposato; ~is cēlibe *m*, scāpolo *m*; ~yštē condizione di chi non è sposato; ~iškas da scāpolo, da cēlibe; ~iškas *gyvēnimas* vita da scāpolo

vienyb|| è unità *f*; concordanza *f*; armonia *f*; *tautōs* ~ è unità nazionale; *pažiūrų* ~ è concordanza di vedute; ~ *ėje* – *jėgà* l'unione fa la forza

vienijimas(is) unificazione *f*

viening|| *ai* *prv.* all'unanimità, in concordia, in armonia; ~ *as* unito, unitario; concorde, unanime; ~ *os pāstangos* sforzi unitari; ~ *a nuomonė* opinione concorde; ~ *a grupė* gruppo unito; ~ *umas* unanimità *f*, unitarietà *f*, concordanza *f*

vieniñtel|| *is* unico, solo; ~ *ė išeitis* l'unica soluzione; ~ *is galimas būdas* il solo mezzo possibile; *taĩ būvo vienas* ~ *is kartas* è stata la sola e unica volta

vienis unità *f*; unione *f*

vienystė *žr.* vienatvė

vėniš|| *as* 1. solo, solitario; ~ *as keliąautojas* viaggiatore solitario; *jį jaūtėsi* ~ *à* si sentiva sola; 2. (*negyvenantis santuokoje*) scàpolo *m*, cèlibe *m*, nùbile *f*

vieniš|| *ius*, - *ė šnek.* persona sola, eremita *m*, *f*; ~ *umas* solitudine *f*, vita solitaria

viēn|| *yti* unire *A*, legare *A*, collegare *A*, congiungere *A*; *juōs* ~ *ija bendrį ideālai* li lega un ideale comune; *sng.:* *viso pasāulio proletārai*, ~ *ykitės!* proletari di tutto il mondo unitevi!

vienkart *prv.* 1. *žr.* viėnakart; 2. nello stesso tempo, contemporaneamente; ~ *inis*, **vienkaĩtis** che ha luogo una volta; vāldo per una sola volta; unico; singolo; ~ *inė pašalpā* sussidio straordinario, unico

vienkiem|| *ininkas*, - *ė* abitante di una casa colònica; ~ *inis* tipo casolare, tipo cascinale; ~ *is* casa colònica, casolare *m*, cascina *f*

vienkiñkis tirato da un solo cavallo

vienkūpris 1. *dkt.* dromedario *m*; 2. *bđv.* con una sola gobba

vienlinkas sēmplice; unico; non dūplice

vienmarškinis in camicia, senza giacca

vienmiātis, - *ė* compagno (compagna) di idēe

vienod|| *ai* *prv.* 1. ugualmente, nella stessa misura;

~ *ai grāžūs* sono ugualmente belli; 2. uniformemente, in modo omogēneo; ~ *as* 1. uguale, idēntico; lo stesso, il medēsimo; *jiē* ~ *o ūgio* sono uguali di statura; *ėsame* ~ *os nuomonės* siamo del medēsimo parere; 2. uniforme, omogēneo, monòtono; ~ *as peizāžas* paesaggio uniforme; 3. (*be pamarginimų*) privo di disegni, unito; ~ *as audinys* tessuto di tinta unita; ~ *ėti* diventare uguale, pareggiarsi, uniformarsi; ~ *inti* uguagliare *A*, uniformare *A*, unificare *A*, standardizzare *A*; ~ *inti įstātymus* unificare le leggi; ~ *umas* unifor-

mità *f*; monotonia *f*; *pažiūrų* ~ *umas* uniformità di vedute

vienóks pažym. *iv.* uguale, lo stesso; *nė visų v. likimas* il destino non è uguale per tutti

vienóvė unità *f*, unitarietà *f*, uniformità *f*

vienpatystė monogamia *f*

vienplaūkis a testa scoperta

1 vienratis *dkt.* carriola *f*

2 vienrātis *bđv.* con una sola ruota

vienstypis solo, solitario; isolato

vientis|| *as* 1. (*ištisas*) sòlido, compatto; intero, massiccio; *iš* ~ *o mēdžio* di legno massiccio; 2. (*nenutrūstantis*) incessante, ininterrotto, continuo; ~ *as lietūs* pioggia continua; 3. (*paprastas*) sēmplice, non complicato, elementare; ~ *inis žr.* vientisas 3; *gram.:* ~ *inis sakinys* proposizione sēmplice

vienturtis, - *ė* figlio unico, figlia unica; unigēnito *m*

vienū|| *kė* *žr.* vienutė; ~ *mā* solitudine *f*, vita solitaria, isolamento *m*; *gyventi* ~ *mojė* menare una vita solitaria, far vita ritirata; ~ *mas* unità *f*, unitarietà *f*; *viėtos, laĩko iř veiksmo* ~ *mas* unità di luogo, di tempo e d'azione

vienuólik|| *a kiek. sktv.* undici; ~ *os aukštų nāmas* casa di undici piani; *jaū pō* ~ *os* sono le undici passate; ~ *amėtis*, - *ė* undicenne *m*, *f*

vienuólikė sport. undici *m*

vienuólikt|| *as kłnt. sktv.* undicesimo; undici; ~ *ame amžiuje* nell'undicesimo sēcolo; *kóvo* ~ *oji* l'undici di marzo; ~ *ōkas*, - *ė* alunno (alunna) dell'undicesima (classe)

vienuolyn|| *as bažn.* monastero *m*, convento *m*; *įstóti į* ~ *q* entrare in convento; *vyrų, móterų* ~ *as* convento di frati, di suore

vienuólis, - *ė* 1. *bažn.* mōnaco *m*, frate *m*; monaca *f*, suora *f*; ~ *ių ordinas* ordine monástico; 2. *prk.* persona solitaria, eremita *m*, *f*; ~ *ystė* vita monástica; ~ *iškas* monástico, monasteriale

vienuř *prv.* da una parte, in un punto; *v. kituř* qua e là, un po' dappertutto

vienū|| *tė* (*viešbutyje*) càmera singola; (*kalėjime*) cella d'isolamento; (*vienuolyne*) cella *f*; ~ *tėlis*, ~ *tis* solo soletto; ~ *žis*, - *ė šnek.* persona solitaria

vienvāgis a uno solo vòmere

vienvaĩ|| *dis* autocràtico; assoluto; ~ *dystė* autocrazia *f*, potere assoluto; ~ *diškūmas* comando unico, direzione unica; ~ *džiāuti* esercitare la propria autorità, governare in modo assoluto

vienvėdis dal viso uguale, dalla stessa faccia

vien||vėris (*apie duris*) a un battente; **~viētis** a un solo posto; **~viētė váltis** canòia per un vogatore
viēpti 1. (*verti*) aprire A, schiudere A; 2. (*kraipyti*) tór cere A, fare le smorfie
viesul||as tǔrbine *m*, vòrtice *m*, tromba d'aria; **pa-kilo ~as** si è alzata una tromba d'aria; **dūlkių ~as** vòrtice di pólvore; **~as išvertė daug mēdžių** il tǔrbine ha divelto molti àlberi; **~līngas, ~līnis, ~iškas, ~uotas** turbinoso, vorticoso; **~līnis vėjas** vento turbinoso; **~uoti** turbinare A, vorticare A; infuriare A, imperversare A
viešai *prv.* pubblicamente, in pùbblico, davanti a tutti
viēš||as 1. pùbblico; collettivo; **~asis transportas** trasporto pùbblico; **~oji nuomonė** l'opinione pùbblica; 2. aperto; **~as susirinkimas** assemblèa aperta; **~feji namai** casa di tolleranza, postribolo *m*, bordello *m*
viēšbut||ininkas, -ė albergatore *m* (*f* -trice); **~is** albergo *m*, hotel *m inv*; **apsistoti ~yje** alloggiare in albergo; **trijų žvaigždžių ~is** albergo a tre stelle
viesė||jimas soggiorno *m*, visita *f*; **~ti** soggiornare A, dimorare A, essere òspite, ricèvere ospitalità, fermarsi da qc.; **~ti pàs tėtą** essere òspite di una zia
viēsinti dare pubblicità, divulgare A, rèndere noto a tutti
viēskelis strada pùbblica (*non asfaltata*), via sterzata
viešnāg||ė visita *f*; ospitalità *f*; **~en važiuoti** andare in visita; **~ėti žr.** viešėti
viešn||ià òspite *f*, invitata *f*; **nelauktà ~ià** òspite inaspettata; **~iāuti žr.** viešėti
viešpat||auti 1. dominare A, regnare A, essere a capo; **~aujančioji klāsė** la classe dominante; **Vytauti ~aujant** durante il regno di Vytautas; 2. (*vyrauti*) regnare A, predominare A, essere difuso; **~avo visiška tylà** regnava il più assoluto silenzio; **~āvimas** dominio *m*, dominazione *f*, regno *m*; **romėnų ~āvimas** dominazione romana; **~ijà, ~ystė** regno *m*; *prk.:* **tamsos ~ijà** il regno delle tenebre
viēspat||s 1. *bažn.* Signore *m*, Dio *m*; **teesiė ~ies valià** sia fatta la volontà di Dio; 2. padrone *m*, dominatore *m*; *prk.:* **padėtiės ~s** padrone della situazione
vieš||umà, ~umas pubblicità *f*; **iškėlti ~umòn** mèttere (*un fatto*) in pùbblico, rèndere di dominio

pùbblico; **išeiti į viešumą** venire a galla, manifestarsi
viešúomen||ė società *f*, pùbblico *m*, gente *f*; **~ės nuomonė** l'opinione pùbblica
vietà 1. posto *m*, luogo *m*, spazio *m*; **sudėti daiktus į vietą** riméttere le cose a posto; **čià mažai vietos** qui c'è poco spazio; **sėdimos, stovimos vietos** posti a sedere, posti in piedi; **užlėisti vietą** cèdere il posto; **gimimo v.** luogo di nàscita; **gyvenamoji v.** domicilio *m*; *teis.:* **sučiūpti nusikaltimo vietoje** cògliere in flagranza; **vietoje užmušti** uccidere sul colpo; **nė iš vietos!** fermo!, fermi!; *gram.:* **viėtos aplinkybės** complementi circostanziali; 2. (*vietovė*) località *f*, paese *m*, parte *f*, luogo *m*, posto *m*; **tosė vietose niekadà nesū būvęs** non sono mai stato da queste parti; **keliāuti iš vienos vietos į kitą** spostarsi da un luogo all'altro; 3. (*tarnyba*) impiego *m*, posto *m*, occupazione *f*, càrica *f*; **netėkti sekretoriaus vietos** pèrdere il posto di segretario; 4. (*užimamoji padėtis*) posto *m*; **likti paskutinėje vietoje** restare all'último posto; 5. (*atskira dalis; taškas*) punto *m*, brano *m*, pezzo *m*, passo *m*; **gražiausia arijos v.** il pezzo forte dell'aria; **nutraukti pačioje įdomiausioje vietoje** interròmpere sul più bello; **iš šitos vietos atsiveria gražūs vaizdas** da questo punto si apre una bella vista; **silpnoji v.** punto (lato) débole; **tuščia v.** persona di nessun valore, nullità *f*; **viėtos nerāsti** affliggersi, darsi pena per q.c.; **vietoje tūpčioti** essere sempre lì, non progredire
vietāženklis posto prenotato (*nella cuccetta*)
1 vietininkas gram. (caso) locativo *m*
2 vietinink||as, -ė rappresentante *m, f*, delegato *m* (*f* -a), vice *m, f*; **karaliaus ~as** viceré *m*; **~auti** fare le veci di un altro; **~ystė** governatorato *m*, vicereame *m*
viėtin||is locale, di luogo; **~ė spaudà** stampa locale; **~iai papročiai** usanze del luogo; **~is gyventojas** locale *m*, indigeno *m*
vietnamiėtis, -ė vietnamita *m, f*
viėtoj(e) 1. *prv.* sul posto; nello stesso punto; in modo fermo; **jis v. nepasėdi** non sta mai fermo; 2. *prl. (su kilm.)* in luogo di, al posto di, in vece di; **v. vandeis gėria vėną** al posto dell'acqua beve il vino; **v. manės ateis sesuō** in vece mia verrà la sorella
viėtom(is) prv. in alcuni luoghi, qua e là
vietóvaizdis veduta *f*, vista *f*, panorama *m*, paesaggio *m*

vietovardinis toponimico

vietovardis toponimo *m*

vietót|| è località *f*, luogo *m*, paese *m*; terreno *m*;
turistinė ~ è località turistica; *kurortinė* ~ è luogo di villeggiatura; *kalvóta* ~ è terreno collinoso; *káimo* ~ è campagna *f*

vieversys *zool.* allödola *f*; *vieversio giedojimas* trillo di allödola

vievesà *zool.* pidöcchio di uccelli (o di animali)

vij|| à 1. tréfolo *m*, *iš ~ių nuvėta virvė* fune a tréfoli; 2. spirale *f*; spira *f*; intreccio *m*; ~ *omis susisūkusi spyruoklė* molla a spirali; ~ *iklis* *tech.* bobina *f*, rocchetto *m*

vijimas(is) inseguimento *m*, caccia *f* (a qc.)

vijōkl|| *iniai* *dgs. bot.* convolvulàcee *f pl*; ~ *inis* rampicante; ~ *iniai augalai* piante rampicanti; ~ *is* 1. *bot.* convòlvolo *m*; 2. rampicante *m*; *sėenos ~iais apsiraižgusios* le mura coperte di rampicanti

vijō|| *ti* intrecciare *A*, tòrcere *A*, intèssere *A*; *sng.*: *apylys ~josi apie kartėlę* il lùppolo si arrampicava lungo la pèrtica

vijūnas 1. *zool.* pesciolino d'acqua dolce; 2. *žr.* *vijōklis* 1

vijuřkas 1. bobina (*f*) svolgitrice; 2. *b. prk.* persona svelta, scaltra

vikār|| *as bažn.* vicario *m*; *generālinis ~as* vicario del vèscovo; ~ *iātas bažn.* vicariato *m*

vīkavīžiai *dgs.* miscela di vecchia e avena

výkd|| *ymas* esecuzione *f*, effettuazione *f*, realizzazione *f*, attuazione *f*; *išākymų ~ymas* esecuzione degli órdini; *plāno ~ymas* realizzazione di un piano; ~ *yti* eseguire *A*, adémpiere *A*, realizzare *A*, attuare *A*; ~ *yti sąvo pāreigą* adémpiere il proprio dovere; ~ *yti refōrmą* attuare una riforma; ~ *omoji valdžia* potere esecutivo; ~ *ytojas, -a* esecutore *m* (*f* -trice); *teis.*: *testamente* ~ *ytojas* esecutore testamentario; *teis.*: *teismo ~ytojas* magistrato inquirente

výķes, -usi *dlv.* ben riuscito, buono, felice; *v. sumānymas* un'idèa felice

vik|| *ėtas* veccioso; ~ *ėna* campo di vecchia

vīking|| *as istor.* vichingo *m*; ~ *ų laivai* navi vichinghe

vīkinis di vecchia

vīk|| *is bot.* vecchia *f*; ~ *iūotas* veccioso; ~ *iūoti javai* grano veccioso; ~ *medis bot.* robinia *f*

vīkōntas *istor.* visconte *m*

vīkrėti sveltirsi, diventare (più) àgile

vīkr|| *inti* sveltire *A*, affrettare *A*, sollecitare *A*; *sng.*: ~ *inkitės!* sveltì!, sbrigatevi!; ~ *ūmas* abilità *f*, destrezza *f*, agilità *f*, sveltezza *f*; *raňkos ~ūmas* destrezza di mano; ~ *uōlis, -ė* persona àgile, svelta; ~ *ūs* àgile, svelto, sveglio, destro; ~ *iū judesiū* àgile nei movimenti; ~ *iū žingsniū* con passo svelto

vīks|| *ėnti* dimenare *A*, scodinzolare *A*; *šuo ~ėna uodega* il cane dimena la coda; ~ *ėti* muoversi in qua e in là; guizzare *E*

výks|| *mas* processo *m*, sviluppo *m*, svolgimento *m*; ~ *nis* accaduto *m*, caso *m*

vīksnōti *žr.* *vīksėnti*

vīkstelėti fare una mossa

vīksv|| à *bot.* càrice *m*; ~ *āmeldis bot.* scirpo *m*, giunco *m*; ~ *ynas* giuncàia *f*; ~ *uōlė bot.* cipero *m*; ~ *uōliniai* *dgs. bot.* ciperàcee *f pl*

vīkšrarātis munito di cingoli

vīkšr|| *as* 1. *zool.* bruco *m*; 2. *tech.* cingolo *m*; ~ *āuti, ~inėti* raccogliere i bruchi; ~ *iniai* *dgs. bot.* giuncàcee *f pl*; ~ *lnis* cingolato, a cingoli; ~ *is bot.* giunco *m*

výk|| *ti* 1. andare *E*, partire *E*, recarsi, dirigersi, proseguire *E*; *laikas ~ti namō* è ora di andare a casa; *traukinys ~sta į Romą* il treno prosège per Roma; 2. succèdere *E*, accadere *E*; èssere in corso (in atto); svòlgersi; ~ *sta darbai* lavori in corso; *kas teñ ~sta?* cosa sta succedendo là?; *veiksmas ~sta...* la storia si svolge...; 3. riuscire *E*, andar bene; *nevýksta susitařti* non si riesce a mèttersi d'accordo

vīktorinà (concorso a) quiz *m inv*

vīlà casa estiva, villa *f*, villetta *f*

vīlbėti (*čiułbėti*) cinguettare *A*, cantare *A*

vīlbinti *šnek.* 1. (*vīlioti*) attirare *A*, adescare *A*; 2. (*delsti*) tardare *A*, rimandare *A*

vīlg|| *yti* inumidire *A*, umettare *A*, bagnare *A*, intridere *A*; *lūpas ~yti* inumidire le labbra; ~ *ytyvas* umidificatore *m*; ~ *ti* inumidirsi, bagnarsi, stare a mollo

výiling|| *as* astuto, malizioso; pèrfido, sleale; ~ *ūmas* astùzia *f*, malizia *f*, perfidia *f*

vīliōjimas seduzione *f*, allettamento *m*, tentazione *f*

vīliō|| *kas, -ė* *žr.* *vīliōtojas*; ~ *nė* seduzione *f*, tentazione *f*; lusinga *f*; *nepasidūoti ~nei* resistere alla tentazione; *mėilės ~nės* lusinghe d'amore

vīliō|| *ti* sedurre *A*, lusingare *A*, attrarre *A*, allettare *A*, invogliare *A*; *šita keliōnė manė ~ja* questo viaggio mi attràe; ~ *ti merginą* sedurre una ragaz-

za; ~*jantis pasiūlymas* offerta allettante; ~*tojas*, -a seduttore *m* (*f* -trice), tentatore *m* (*f* -trice); *žavingas* ~*tojas* seduttore affascinante
viliūg|as, -ė žr. *viliótojas*; ~*iškas* seduttore, allettante, lusinghiero; ~*iški pažadaĩ* promesse seduttrici
vỹl|ius inganno *m*, raggiro *m*; astùzia *f*; *griėbtis* ~*iaus* servirsi dell'inganno
vĩlkaduobė žr. *vĩlkduobė*
vĩlk|as zool. lupo *m*; ~*o staugĩmas* ululato di lupo; ~*ũ gaujã* branco di lupi; ~*ũ jũrũ* ~*as* lupo di mare; ~*as aviẽs kãiliu* lupo in veste d'agnello; ~*q mĩni*, ~*as čiã* lupus in fãbula
vĩlkãtas mit. lupo mannaro, licãntropo *m*
vĩlkãuti dare la caccia ai lupi
vĩlkdalĩniai dgs. bot. iridãcee *f pl*
vĩlkdalgis bot. iris *f*
vĩlkdinti far indossare, vestire *A*
vĩlkduobė fossa *f* (per catturare i lupi)
vĩlk|ė lupa *f*; ~*ėlis* 1. *mžb.* lupacchiotto *m*, lupetto *m*; 2. *žaid.* tróttola *f*; ~*enã* pelle di lupo
vĩlkė|sena modo di vestirsi; ~*ti* portare *A*, indossare *A*, ẽssere vestito; *jĩs* ~*jo jũodu švarkũ* indossava una giacca nera; *madĩngai* ~*ti* vestirsi alla moda
vĩlk|fena carne di lupo; ~*ijã* branco di lupi
vĩlkĩkas 1. mezzo trainante; 2. (*laivas*) rimorchiatore *m*
vĩlkĩnė covo di lupi, lupãia *f*
vĩlkinėti 1. (*valkstyti*) vestire *A*, svestire *A* (più volte); 2. (*valkioti*) trascinare *A*
vĩlkinĩmas indũgio *m*, ritardo *m*; differimento *m*
vĩlkinĩs di, da lupo; v. *šũo* cane lupo
vĩlkinti indugiare *A*, (ri)tardare *A*, rimandare *A*, tirare per le lunghe; v. *apmokėjimã* ritardare un pagamento
vĩlk|ĩškas da lupo, lupino, lupo; ~*iškas apetĩtas* fame da lupo; ~*iũkas*, ~*iũkĩtis* lupetto *m*, lupacchiotto *m*; ~*ligė med.* lupus *m inv*; ~*obelė* žr. *gũdobelė*; ~*olakis* žr. *vĩlkãtas*; ~*palaikis* lupaccio *m*, lupastro *m*
vĩlksťė (*kĩlpa*) laccio *m*, calãppio *m*, trãppola *f*, nodo scorsoio
vĩlksťinė 1. fila *f*, serie *f*, sequėla *f*; 2. convoglio *m*, carovana *f*; *maldinĩnkũ* v. carovana di pellegrini
vĩlksťyti vestire *A*, svestire *A* (più volte)
vĩlk|šunis cane lupo; ~*takas* žr. *vĩlkãtas*
vĩlktas istor. ruota *f* (trainata da cavallo)
vĩlk|ti 1. tirare *A*, trarre *A*, trascinare *A*, strascicare *A*; *kójãs* ~*ti* strascicare i piedi; 2. (*prĩnĩšus*

tempti) rimorchiare *A*, trainare *A*; 3. *prk.* (*delsti*) ritardare *A*, indugiare *A*, tirare per le lunghe; *sngř.*: *darbaĩ vėlkasi* i lavori ritardano; 4. (*rengti*) vestire *A*, far indossare; *vaĩkã* ~*ti* vestire un bambino; *sngř.*: ~*is megťĩnĩ* mėttiti il maglione; 5. *prk.* (*kloti*) coprire *A*, avvòlgere *A*; oscurare *A*; *sngř.*: *dangũs vėlkasi* il cielo si oscura; ~*tĩnis* rete a strãscico; ~*tũvas tech.* mezzo trainante; rimorchiatore *m*; *sklandytũvo* ~*tũvas* aereo rimorchiatore
vĩlkũtis žaid. tróttola *f*
vĩln|a lana *f*; *kĩřpti* (*avims*) ~*q* tosare le pẽcore; *vėřpti*, *karřti* ~*q* filare, cardare la lana; ~*os prãmonė* indũstria laniera
vĩlnã|karřė carda *f*, cardatrice *f*; ~*karřis*, -ė cardatore *m* (*f* -trice); ~*kĩrpis*: ~*kĩrpės žĩrklės* tosa-trice *f*
vĩlnėtas ondeggiante, ondeggiato, ondulante
vĩlniėtis, -ė abitante di Vilnius
vĩlnĩjimas ondulazione *f*, ondeggiamento *m*
vĩlnĩng|as lanuto, lanoso; ~*ũmas* lanositã *f*
vĩlnĩn|is di, da lana; ~*ti* lanizzare *A*
vĩln|is onda *f*, flutto *m*; *jũros vĩlnys* onde marine; ~*yti* ondeggiare *A*; incresparsi, agitarsi; *ėžeras prãdeda* ~*yti* il lago si sta increspando
vĩlnonas tessuto di lana, lana *f*
vĩlnõn|is di lana; ~*ės kójĩnės* calze di lana
vĩlnótas lanuto, lanoso; peloso
vĩlpišỹs zool. gatto selvãtico
vĩlti ingannare *A*, imbrogliare *A*, delũdere *A*
vĩltĩngas pieno di speranza, speranzoso
1 *vĩl|tis* sperare *A*, aspettare *A*; ~*iũosi greĩtai pasveĩkti* spero di guarire presto
2 *vĩl|tis* speranza *f*; *tũri vĩltĩ sugrĩžti* ha la speranza di ritornare; *netėkti* ~*tiės* pẽrdere ogni speranza; ~*tiės kibirkřťėlė* un filo, un raggio di speranza; *teĩkti dideliũ* ~*ėiũ* promėttere molto
vỹlũs pẽrfido, malizioso, astuto
vĩmd|yti far vomitare, provocare la nãusea; ~*omieji vãistai* fãrmaco vomitativo, emėtico *m*
vỹnai dgs. (*kortũ spalva*) picche *f pl*
vỹnakmenis chem. idròssido di potãssio
vỹn|as vino *m*; *leĩngvas*, *stiprũs* ~*as* vino leggero, forte; *saũsas*, *saldũs* ~*as* vino secco, dolce (amãbile); *stãlo* ~*as* vino da tãvola; ~*o rũsỹs* cantina *f*; ~*darỹs*, -ė vinificatore *m*, enòlogo *m* (*f* -a); ~*daržis* vigneto *m*
vinegrėtas 1. žr. *miřraĩnė*; 2. *prk.* miscũglio *m*, miscela *f*; intrũglio *m*

vìngė linea a zigzag

vìngilis *zool.* lampreda giovane, lampredotto *m*

1 vīnginis (*durų vyris*) cārdine *m*, cerniera *f*

2 vīnginis (*vingiuotas*) a zigzag; ondulato

vīngiorykštė *bot.* filipendula *f*, erba peperina

vīngis ansa *f*, meandro *m*, curva *f*, (s)volta *f*; *ùpė bėga* ~*iais* il fiume proségue con meàndri; *anat.:* *smegenų* ~*iai* circonvoluzioni cerebrali

vīngiuo||**tas** sinuoso, tortuoso, serpeggiante, a zigzag; ~*ta* *ùpė* fiume tortuoso; ~*tī* serpeggiare *A*, zigzagare *A*, procèdere a zigzag; *kėlias* ~*damas kilo aukštyn* il sentiero saliva serpeggiando

vīngr||**ùmas** sinuosità *f*, tortuosità *f*; ~*ūs* 1. tortuoso, sinuoso, a zigzag; 2. *prk.* (*guvus*) svelto, sveglio, destro, astuto

vīngul||**ys** ansa *f*, meandro *m*; ~*iùotas* tortuoso, sinuoso, serpeggiante; ~*iùoti* 1. serpeggiare *A*, zigzagare *A*; 2. (*vizginti*) dimenare *A*, scodinzolare *A*

vīngur||**ys** *žr.* *vīngis*; ~*iùoti* 1. *žr.* *vīngiùoti*; 2. *žr.* *vīnguliùoti* 2; 3. *prk.* (*dainuoti*) cantare *A*, modulare la voce

viniā||**kalė** *tech.* chiodatrice *f*; ~*traukis* attrezzo per tōgliere i chiodi

vynin||**ė** cantina *f*; ~*inkas*, -*ė* 1. (*vyndarys*) vinificatore *m*, enòlogo *m* (*f*-a); 2. (*pardavėjas*) vinàio *m* (*f*-a); ~*inkystė* indùstria vinicola (enològica), vinificazione *f*; ~*is* da vino, vinoso

vynió||**jimas** avvolgimento *m*; incarto *m*; imballaggio *m*; ~*tī* avvōlgere *A*, incartare *A*, imballare *A*; ~*tī prėkė į pōpierių* incartare la merce; ~*jamasis pōpiarius* carta da imballaggio, incarto *m*; ~*tī į kāmuelį* aggomitolare *A*, avvōlgere in gomitolo

vyniótinis *kul.* ròtolo *m*; involtino *m*; *mėsos v.* carne arrotoata (*e variamente farcita*)

vynió||**tis** 1. attorcigliarsi, avvinghiarsi, avviticchiarsi; *gebėnė* ~*jasi apiė mėdžio kamieną* l'édera si avviticchia al tronco di un àlbero; *žaltys* ~*jasi* la biscia si attorciglia; 2. *prk.* (*suktis*) scampare *E*, sfuggire *E*; *iš bėdės* ~*tis* scampare a un guàio; ~*tuvas* *tech.* incartatrice *f*, imballatrice *f*

vin||**is** chiodo *m*; (*sù*) *plaktukū vīnį ikalti* conficcare, piantare un chiodo con il martello; ~*ių dirbtuvė* chioderia *f*

vinjėtė vignetta *f*, piccola illustrazione

vynkėkė gràppolo d'uva

vinkl||**ùmas** agilità *f*, sveltezza *f*; ~*ūs* àbile, àgile, svelto, sveglio; ~*ūs kaip voverė* àgile come uno scoiattolo

vinks||**ėti**, ~*nóti* (*uodega*) dimenare *A*, scodinzolare *A*

vīnkšn||**a** *bot.* olmo *m*; ~*ynas*, ~*ynė* olmeto *m*; ~*inis* di olmo

vyn||**maišis** otre *m* (*per il vino*); ~*mediniai* *dgs. bot.* vitàcee *f pl*; ~*medis* *bot.* vite *f*; ~*rūsis* cantina *f*; *istor.* cella vinaria; ~*spaudė* pigiatrice *f*; ~*šakė* ramo di vite

vynuog||**ė** àcino *m* (*d'uva*); ~*ių kėkė* gràppolo d'uva; ~*ių sultys* succo d'uva; ~*iàuti* raccōgliere l'uva; ~*ienojas* ceppo di vite, vite *f*; ~*ynas* vigna *f*, vigneto *m*; ~*ininkas*, -*ė* viticoltore *m*, vignaiòlo *m* (*f*-a); ~*ininkystė* viticoltura *f*; ~*inis* d'uva

vynvytis: *penkialapis v. bot.* vite vérgine, vite del Canadá

violėtin||**is** violetto, viola; ~*ė suknėlė* àbito viola

violončėl||**ė** *muz.* violoncello *m*; ~*ininkas*, -*ė*, ~*istas*, -*ė* violoncellista *m, f*

vypčioti fare le smorfie, fare le boccacce

vyps||**nis**, ~*nys* smorfia *f*, boccaccia *f*; ~*oti šnek.* stare a bocca aperta; adocchiare *A*

vypelėti fare una smorfia

vīpti aprirsi, schiùdersi; tōrcersi, deformarsi

vīral||**as** bollito *m*; brodo *m*; ~*inė* 1. cucina estiva; 2. dispensa *f*, credenza *f*

vyr||**as** 1. uomo *m*, maschio *m*; ~*ai ir mōterys* gli uòmini e le donne; ◇ ~*as kaip qžuolas* è una quercia; 2. (*sutuoktinis*) marito *m*; *išėlti už ~o* prēndere marito, sposarsi; *išsiskirti sù ~u* separarsi dal marito; 3. (*veikėjas*) uomo *m*; personalità *f*; *valstybės* ~*as* uomo di stato, statista *m*

vyr||**auti** 1. prevalere *A*, (pre)dominare *A*, preponderare *A*; ~*aujanti nuomonė* opinione dominante; 2. regnare *A*, sovrastare *E*; *kambaryjė* ~*avo vīsiška tylà* nella stanza regnava il più assoluto silenzio; ~*avimas* (pre)dominio *m*, prevalenza *f*

vīrbai||**as** 1. (*mezgimui*) ferro da calza; 2. (*šakių smaigas*) rebbio *m*, dente *m*; 3. (*kopėčių skersinis*) piòlo *m*; 4. (*geležies gabalas*) sbarra *f*, verga *f* (*di metallo*); ~*inis*: ~*inė geležis* ferro a sbarre

vīrb||**as** ramoscello *m*, bacchetta *f*, verga *f*, sterpo *m*; ~*ų ryšulys* fascio di sterpi; ~*ų šluota* ramazza *f*

vīrbė *žr.* *jerubė*

vīrbėti 1. (*knibždėti*) brulicare *A*, formicolare *A*, pullulare *A*; 2. (*virpėti*) vibrare *A*

virbėnas sterpàia *f*, sterpàio *m*

vīrbinti 1. (*judinti*) dimenare A, scodinzolare A; 2. (*smailinti*) aguzzare A, appuntire A

vīrb||is bot. sàlice odoroso; ~iškas di vimine

vīrdis 1. (*kartelė drabužiams*) pèrtica f, asticella f (per appendere i vestiti); 2. (*daržinės sija*) trave f (di un fienile)

virdul||ys bollitore m, samovar m inv; ~iūoti bollire A (a fuoco lento)

vīrėj||as, -a cuoco m (f -a), cuiniere m, f; ~auti fare il cuoco

vyresnỹbė superiori m pl, capi m pl, autorità f

vyresn||is 1. (*amžiumi*) maggiore, più anziano, più grande; *jįs ~is už manė* è più anziano di me; ~ieji *brėliai* i fratelli maggiori; 2. (*padėtimi*) superiore, maggiore; ~ysis *seržantas* sergente maggiore; ~ysis, -iōji *dkt.* superiore m, superiora f; ~iškūmas anzianità f; superiorità f

vyrėti diventare uomo

vyriaus||ias 1. (*amžiumi*) il più anziano, il maggiore; *iš visų brėlių jįs ~ias* è il maggiore di tutti i fratelli; 2. (*padėtimi*) capo-, supremo, principale; ~iasis *redaktorius* caporedattore m; ~iasis *gydytojas* primario m; ~ioji *valdžiā* potere supremo; *kar.:* ~iasis *stābas* quartiere generale

vyriausyb||ė governo m; ~ės *sudarymas* formazione di un governo; ~ės *atsistatydinimas* dimissioni di un governo; ~ės *nutarimas* decreto governativo; ~ininkas, -ė membro (o fautore) del governo; ~inis di governo, governativo

vyrija 1. (compagnia di) uōmini m pl; 2. *psn.* adunata f (degli uomini di villaggio)

viryklā 1. (*virimo įmonė*) stabilimento m, fabbrica f; *muilo v.* saponificio m; *druskos v.* raffineria di sale; 2. (*virimo patalpa*) cucina f; *vāsaros v.* cucina estiva; 3. žr. *viryklė*

virỹklė fornello m, cucina f; *dūjinė, elektrinė v.* fornello a gas; elettrico

virim||as 1. bollitura f, bollire m, ebollizione f; *fiz.:* ~o *tāškas* punto di ebollizione; 2. (*gaminimas*) preparazione f; il cucinare; cucina f; ~o *mėnas* arte della cucina

virin||imas cottura f, bollitura f, lessatura f; *pieno ~imas* bollitura del latte; ~ys bollito m, lessato m; ~ti 1. far bollire, lessare A; ~ti *skalbinius* bollire il bucato; ~tas *vanduo* acqua bollita; 2. *tech.* saldare A; 3. *prk.* (*smarkiai šalti ar kepinti*) gelare E/A (o scaldare A) con intensità; 4. *šnek.* (*mušti*) picchiare A; ~tūvas bollitore m

vīris zool. cisticerco m

1 vīris (*virimas*) bollitura f, bollire m

2 vīr||is (*prietaisas varstymui*) cārdine m; gānghero m; cerniera f; *nukėlti duris nuō ~iū* scardinare una porta

vyrỹstė età dell'uomo; virilità f

výrišk||ai prv. da uomo, virilmente, con coraggio; ~as da uomo, virile, maschile; ~a *drąsā* coraggio virile; ~as *švařkas* giacca da uomo; *gram.:* ~oji *giminė* (gènere) maschile m; ~ėti farsi uomo

vyrĩšk||is uomo m; ~ūmas virilità f, coraggio m, forza d'animo

viriūotas infetto da cisticerchi

výrius žr. 2 *vīris*

virk||auti piangere A; ~čioti piagnucolare A; ~din-ti, ~dyti 1. far piangere; 2. *prk.* far soffrire, addolorare A

virkš||čiā bot. fusto m, stelo m; ~tėlė anat. cordone ombelicale

virk||telėti piangere A (*un po'*), versare qualche lacrima; ~ūnas, -ė piagnucolone m (f -a); ~uōti piangere A

výrpalaikis menk. uomo di poco valore, omaccio m

vīrp||čioti tremolare A, tremare A (*di tanto in tanto*); *dangujė ~čiojo žvaigždės* le stelle tremolavano nel cielo; ~ėjimas, ~esys 1. tremolio m, trēmīto m, tremore m; *lāpu ~ėjimas* tremolio delle foglie; 2. vibrazione f; oscillazione f; *garso ~esys* vibrazione sonora; ~ėti 1. tremolare A, tremare A, trepidare A; *jō bařsas ~ėjo* la sua voce tremolava; ~a *kaĩp lāpas* trema come una foglia; ~anti *žvākės šviesā* la luce trēmula di una candela; 2. vibrare A; ~ančios *stýgos* corde vibranti; *prk.:* *pykčiū ~ėti* vibrare d'ira; ~iklis *tech.* vibratore m; ~inti mēttēre in vibrazione; ~intūvas vibratore m

vīrp||is tremolio m, tremore m; ~sėti žr. *vīrpčioti*
vīrpstas palo m, pèrtica f, asta f; *fūtbolo vartų v.* palo di una porta (*da calcio*)

vīrptelė||jimas 1. sussulto m; scossa f; 2. contrazione f; tic m inv; ~ti sussultare A, far un piccolo balzo; tremare A (*per un po'*); *jō bařsas ~jo* la voce gli tremò

vīrptis pèrtica f, palo m, asta f

vīrpul||ingas tremolante, trēmulo; ~ys tremore m, trēmīto m, brivido m; *manė tōks ~ys pāēmė* ero preso da un gran tremore; ~iūoti tremolare A; vibrare A

vīrsčioti vacillare A, barcollare A

vyrskydė bot. andròsace *f*

viršmas trasformazione *f*, mutamento *m*, cambiamento *m*

1 virsnóti (*svirduliuoti*) barcollare *A*, vacillare *A*

2 virsnóti (*pamažu virti*) bollire (*A*) a fuoco lento

1 virstelėti (*pakrypti*) piegarsi, inclinarsi (*da una parte*)

2 virstelėti (*praveriti*) aprire *A*, spingere (*A*) appena

viř||sti 1. (*griūti*) cadere *E*, crollare *E*; ribaltarsi, rovesciarsi, capovolgarsi; *vežimas ~sta* il carro sta per ribaltarsi; *~sti aukštiekninkam* cadere supino; 2. (*išeiti*) riversarsi; affluire *E*; fuoriuscire *E*; *žmônės ~to laukan* la gente si riversava all'aperto; *dūmų kamuoliai ~sta iš kāmino* vortici di fumo escono dal fumaio; 3. (*tapti*) trasformarsi, mutarsi, diventare *E*; *vanduō ~to ledū* l'acqua si è trasformata in ghiaccio; *ĩ vyrą ~sti* farsi uomo, diventare grande

viřš prl. (*su kilm.*) sopra, su, al di sopra di; *lėktūvas skreinda v. debesų* l'aeroplano vola sopra le nubi; *v. jūros lygio* sul livello del mare

viršaitis istor. capoufficio *m*; *valščiaus v.* capo d'un comune, sindaco *m*

viršaūs prv. inoltre; oltre a ciò; per di più; di giunta; *dūoti v.* dare di giunta

viršduris architrave (*f*) di una porta

viršėlis ppr. dgs. copertina *f*

viršenybė supremazia *f*, preminenza *f*, primato *m*

viršėnis superiore; *jaučiasi v. už kitus* si sente superiore agli altri

viršgarsnis supersònico, ultrasonoro; *v. lėktūvas* aereo supersònico

viršiausias il più importante, superiore, supremo

viršijimas superamento *m*, eccesso *m*; *greičio v.* eccesso di velocità

viršilà kar. maresciallo *m*

viršinink||as, -ė capo *m*, superiore *m*, comandante *m*; *stoties ~as* capostazione *m*; *uosto ~as* comandante di porto; (*moterų*) *vienuolyno ~ė* superiora *f*; *~auti* comandare *A*, essere a capo di qc.; esercitare il potere; *~avimas, ~ystė* esercizio del potere; *~iškas* da capo, autoritario, imperioso; *~iškas tónas* tono imperioso

viršinis 1. (*iřviršinis*) esteriore, esterno; 2. (*viršutinis*) superiore, di sopra

virš||yti superare *A*, eccedere *A*, oltrepassare *A*; *gabūmais jįs visūs ~ija* sùpera tutti per capacità; *~yti garso ribą* oltrepassare il muro del suono; *sport.: ~yti rekòrdą* battere un primato

virškinamumas digeribilità *f*

virškin||imas digestione *f*; *gėras ~imas* digestione buona; *~imo sutrikimas* disturbo digestivo; *~imo organai* apparato digerente; *~ti* digerire *A*; *lengvaĩ ~amas maistas* cibo facilmente digeribile

viršnòrminis straordinario; *v. dárbas* lavoro straordinario

viršpelnis ekon. soprapprofìtto *m*

virš||planinis oltre il piano; *~sąmatinis* oltre il preventivato

virštarnybiniis rinconfermato, raffermao (*in una carica, in un ufficio*)

virštonis muz. (suono) armònico superiore

viršučiausias più in alto, più in su

viršū||galis la parte superiore di q.c.; *~galvis* coccuzolo *m*

viršųj(ė) prl. (*su kilm.*) sopra, su; *v. mēdžių skraide vārnos* sopra gli àlberi svolazzavano le cornacchie **viršūkaln||ė** cima *f*, vetta *f*, sommità *f* (*di un monte*); *kópti ĩ ~ę* scalare una vetta

viršū||kelė passo (*m*) montano, valico *m*; *~langis archit.* vasistas *m inv*

viršūm 1. *prv.* di sopra; 2. *prl.* (*su kilm.*) sopra, su, al di sopra; *v. mūsų būvo dangūs* sopra di noi c'era il cielo

viršūm||as supremazia *f*, preminenza *f*, primato *m*; *pasinaudoti sąvo ~ū* approfittare della propria supremazia

viršūnamė la parte superiore di una casa; soffitta *f* **viršūn||ė** 1. sommità *f*, cima *f*, vetta *f*; *ápice f*; *bókšto ~ėje* in cima ad una torre; *káлно ~ėje* sulla sommità di un monte; *prk.: pasiekti karjeros ~ę* arrivare all'ápice della carriera; *řlovės ~ė* vetta della gloria; 2. *prk.* (*aukščiausioji valdžia*) massima autorità, sommità *f*; *~ių susitikimas* incontro alla sommità, summit *m*, vèrtice *m*; *~inis* apicale; che sta alla sommità

viršūnosė radice del naso

viršúoti mēttre la parte superiore; coprire con un tetto

virš||ūs 1. parte superiore, sopra *m inv*; alto *m*; sommità *f*, cima *f*; *nupláuk stálo viršų* lava il sopra del tavolo; *nuò apačiòs ikì ~aūs* dal fondo alla cima; *žiūrėti ĩ viršų* guardare in su, verso l'alto; *iř ~aūs* dall'alto, da sopra; *vanduō bėga pėr viršų* l'acqua sta traboccando; *rūkas pakilo ĩ viršų* la nebbia si è alzata; 2. parte esterna, superficie *f*; *iřkilti ĩ viršų (vandenyje)* risalire in superficie, riemėrgere *E*; 3. (*priedas*) giunta *f*, aggiunta *f*,

- sopra più *m*; *dúoti* ~*aūs* dare un'aggiunta; 4. (*persvara*) prevalenza *f*, preponderanza *f*; vittoria *f*; *gáuti viřšų* avere la prevalenza; *tàvo* ~*ūs* hai vinto; 5. (*dangtis*) copèrchio *m*, copertura *f*; (*karietos*) màntice *m*
- viršuslenkstė** 1. parte superiore di una soglia; 2. (*užtvankos*) coronamento *m*
- viršustulpė** estremità di un palo
- viršutin||is** superiore, di sopra; ~*is nāmo aukštas* il piano superiore di una casa; ~*ė lūpa* labbro superiore; ~*iai drabūžiai* vestiti da indossare sopra la biancheria intima
- viršuvagis** bordo di un solco
- viršvalandinis** straordinario; *v. dárbas* lavoro straordinario
- viršvalandž||iai** *dgs.* straordinario *m*; *dĩrbti* ~*ius* fare dello straordinario
- vir||ti** 1. bollire *A*; cuocere *A*; lessare *A*; ~*ti aūt mažos ugnies* cuocere a fuoco lento; *púodas vérda* la pentola bolle; ~*ti bũves* lessare le patate; ~*tos daržovės* verdura cotta; (*kietai*) ~*tas kiaušinis* uovo sodo; 2. (*gaminti*) cucinare *A*, preparare da mangiare; 3. (*kunkuliuoti*) ribollire *A*, gorgogliare *A*; *prk.:* *pykėiũ* ~*ti* ribollire di rabbia; 4. *prk.* (*smarkiai vykti*) fèrvere, àrdere *E*, èssere in piena attività; *mũsis vérda* ferve la battaglia
- virtimas** 1. (*griuvimas*) caduta *f*, crollo *m*; 2. (*tapi-mas*) trasformazione *f*, mutamento *m*; *garũ v. vándeniu* trasformazione del vapore in acqua
- virtinė** 1. infilata *f*, filo *m*; *korālũ v.* filo di coralli; 2. fila *f*, serie *f*; catena *f*; convoglio *m*, carovana *f*; *kalnũ v.* catena di montagne; *vežimũ v.* convoglio di carri
- virtinėti džn.** 1. (*virsti*) cadere *E*, cascare *A*; 2. (*svirduliuoti*) barcollare *A*, vacillare *A*
- 1 virtinis** *dkt. kul.* (*specie di*) tortellino *m*
- 2 virtin||is** *bdv.* cotto; ~*ė dešrà* salume cotto, mortadella *f*
- virtiniuoti, virtuliuoti** barcollare *A*, traballare *A*
- virtuolis** àlbero abbattuto dal vento
- virtuoti** barcollare *A*, traballare *A*, vacillare *A*
- virtuoz||as**, ~*ė* virtuoso *m* (*f* -*a*); ~*inis*, ~*iřkas* virtuosistico; ~*iřkũmas* virtuosità *f*, virtuosismo *m*
- virtũv||as** bollitore *m*; ~*ė* cucina *f*; *bũtas iš trijų kambariũ iř* ~*ės* appartamento di tre stanze e cucina; ~*inis* di, da cucina; ~*inė spintėlė* armadietto da cucina
- vyrũkas** uomo giovane
- vyr||uoti** aprire *A*, chiudere *A* (*piũ volte*); ~*ūs* che si apre (o si chiude) facilmente
- vĩrus||as** *biol.* virus *m inv*; ~*inis* virale
- virvagalỹs** pezzo di corda
- viřv||ė** corda *f*, spago *m*, cavo *m*, fune *f*; *kanapĩnė* ~*ė* corda di cànapa; ~*iu gamyklà* fàbbrika di cordami; *teĩpti sũ* ~*ė* rimorchiare con un cavo; ~*ės traukĩmas* tiro della fune; ~*ėlė mžb.* cordino *m*, cordicina *f*, funicella *f*; *pėrriřti pakètą* ~*elė* legare un pacco con un cordino; ~*ėlinis* di corda, cordato
- virvėnti** (*čĩulbėti*) cinguettare *A*, trillare *A*
- viřvin||ė** fàbbrika di cordami; ~*inkas*, ~*ė* cordàio *m* (*f* -*a*); ~*is* di corda; ~*ės kópėčios* scala di corda
- viržėlis** 1. (*virvelė*) cordicino *m*, spago *m*; 2. *anat.* funicolo *m*; *bámboš v.* funicolo ombelicale; 3. *sport.* (*řpagatas*) spaccata *f*
- viržėti** stringere *A*, prèmere *A*
- virž||ýnas**, ~*ýnė* brughiera *f*
- viržin||iai** *dgs. bot.* ericàcee *f pl*; ~*is* di brugo
- 1 viržis** *bot.* calluna *f*; *řilinis v.* calluna vulgaris, brugo *m*
- 2 viržis** (*valktis*) tirella *f*
- vĩs** *prv.* sempre, di continuo, costantemente, permanentemente; *jĩ vĩs dĩrba iř dĩrba* lavora sempre
- vĩsad, visad||à**, ~*õs* *prv.* sempre, in eterno, perpetuamente; *dabaĩ iř* ~*õs* ora e (per) sempre
- visaė||dis** onnivoro; ~*džiai gyvũnai* animali onnivori
- visagalỹbė** onnipotenza *f*
- visagàl||is** 1. *bdv.* onnipotente; 2. *dkt.* onnipotente *m*; ~*iřkas* onnipotente, eminente; ~*iřkũmas* onnipotenza *f*
- visàĩ** *prv.* del tutto, completamente, interamente, assolutamente; affatto; proprio; *jĩs v. pasveĩko* è completamente guarito; *v. niẽko nežinójau* non ne sapevo proprio nulla; *v. nenóriũ miẽgo* non ho affatto sonno; *esũ v. kitõs nuomonės* sono di tutt'altro parere; *v. neblogàĩ* non è male; *nė v. taiĩp* non è proprio così, non esattamente; *v. nedaũg tereikia* basta un niente; *v. kas kita* è tutt'altra cosa; *v. naũjas* nuovo fiammante, nuovo di zecca; *v. řlãpias* bagnato fradicio
- visaĩp** *prv.* in tutti i modi; in ogni maniera; con tutti i mezzi; *jĩs v. stėngėsi* faceva tutto il possibile; *v. pasitáiko* càpita di tutto
- visa kàs pažym.** *ĩv.* tutto (quanto); *visa kàs áiřku* è tutto chiaro

vis(a)pùs||**is**, ~**iškas** multilaterale, universale; completo; profondo; ~**iškai** *prv.* da tutti i lati, da tutti i punti di vista; profondamente; minuziosamente

visarėgis onnivagante

vis||**as pažym.** *iv.* 1. tutto, intero; ~**q laiką** tutto il tempo, sempre; ~**as gābalas** pezzo intero; ~**ū greičiū** a tutta velocità; **iš** ~**ū jėgū** a tutta forza; ~**à gėrkle** a squarciagola; 2. *dgs.* tutti *m pl*; ~**l tai žino** lo sanno tutti; **iš** ~**ū geriūsius** il migliore di tutti; ◇ ~**ū pirma** prima di tutto, innanzitutto; **dėl** ~**a kō** nel caso che, non si sa mai; (**jām**) **nė** ~**i namiė** gli manca qualche rotella, è fuori di senno; (**linkiū**) ~**o kō geriūsius** (auguro) ogni bene, tante belle cose

visatà universo *m*, cosmo *m*

visa||**teĩsis** che gode di tutti i diritti; ~**valdis** che ha ogni potere, autoritario; ~**valdystė** potere assoluto; ~**valdiškas** *žr.* visavaĩdis; ~**vālis** onnipotente; ~**veĩtis** prezioso, di buona qualità; ~**žinis** onnisciente; ~**žinystė** onniscienza *f*

vis **dėlto** *jng.* tuttavia, però, eppure; ciò nonostante; **kād iř siřgdamas, vis dėlto nusprėdė važiuoti** benché fosse ammalato, decise tuttavia di partire
visetas, visybė l'insieme, il tutto, totalità *f*, intero *m*
visgi 1. *jng.* tuttavia, nondimeno; 2. *dll.* in ogni modo, comunque; *v. turiū tai padaryti* devo farlo comunque

visĩmas moltiplicazione *f*; procreazione *f*

visišk||**ai** *prv.* completamente, perfettamente; del tutto, in modo assoluto; **tū** ~**ai teisūs** hai perfettamente ragione; **pasidārė** ~**ai tamsū** si è fatto completamente buio; ~**as** completo, assoluto, totale; ~**as saulės užtemĩmas** eclissi totale; ~**a tylà** silenzio assoluto

visk||**as pažym.** *iv.* tutto; **jĩ apiė** ~**q galvōja** pensa a tutto; **priė** ~**o pripraĩtama** ci si abitua a tutto; ~**q suvālgiau** ho mangiato tutto quanto; **štai iř** ~**as** ecco tutto

viskėti (*virpėti*) vibrare *A*; agitarsi; incresparsi

viskis whisky *m inv*

viskōz||**ė** *chem.* viscosa *f*; ~**inis** di viscosa; ~**inis šiĩkas** rayon (alla) viscosa

vĩskup||**as** vescovo *m*; ~**o rūmai** palazzo vescovile (episcopale); **Lietuvōs** ~**ai** l'episcopato lituano; ~**auti** ricoprire la carica di vescovo; ~**ijà** diocesi *f*; vescovato *m*; ~**ỹstė** 1. (*titulas*) vescovado *m*, vescovato *m*, episcopato *m*; 2. (*sritis*) *žr.* vyskupijà; ~**iškas** vescovile, episcopale; ~**iškas žiedas** anello vescovile

vislab *nkt. iv. psn.* tutto (quanto)

visl||**ūmas** fecondità *f*, prolificità *f*; ~**ūs** fecondo, prolifico, fertile; **triūšiai labai vislūs** i conigli sono molto prolifici

visokeriōp||**ai** *prv.* in tutti i modi possibili; ~**as** di ogni genere, di tutti i tipi; vario

visók||**s, -ia pažym.** *iv.* di ogni genere, di ogni sorta; vario; **girdėjosi kalbant** ~**iomis kalbomĩs** si sentiva parlare in varie lingue; **prisipiřko** ~**ių dalykų** comprò oggetti di ogni genere; ~**ių visokiāusių spalvų** di tutti i colori possibili immaginabili

visraktis grimaldello *m*

vĩstas (*kortų lošĩmas*) whist *m inv*

vĩstas 1. bustino *m*, corsetto *m*; 2. *žr.* výstyklas

vĩstelėti appassire *E* (*leggermente*)

vĩsti riprodursi, prolificare *A*; **vabzdžiai greitai vĩata** gli insetti si moltiplicano rapidamente

vĩs||**ti** appassire *E*, avvizzire *E*; **skintos gėlės** ~**ta** i fiori recisi avvizziscono

vis tĩek *prv.* malgrado tutto; lo stesso; ugualmente; ◇ **mān vis tĩek** per me è lo stesso; non ha importanza

vĩsty||**klas** fascia *f*, pannolino *m*; ~**klaĩs suvĩstytas vaĩkas** bambino in fasce; ~**mas** 1. fasciatura *f*, avvolgimento *m*; 2. sviluppo *m*, svolgimento *m*; ampliamento *m*; *sng.*: **vaĩko** ~**masis** sviluppo del bambino; ~**ti** 1. fasciare *A*, avvolgere *A*; **kũdikĩ** ~**ti** fasciare un neonato; 2. sviluppare *A*, svolgere *A*, potenziare *A*; ~**ti veiklā** svolgere un'attività; **prekỹbā** ~**ti** potenziare il commercio; *sng.*: **āugalas gražiai vĩstosi** la pianta si sviluppa bene

visum||**à** totalità *f*, il tutto, complesso *m*, insieme *m*; **fāktų** ~**à** la totalità dei casi; ~**ĩnis: ekon.**: ~**ĩnis visũomenės produktas** prodotto nazionale lordo
visũomenė||**ė** società *f*; **vidũramžĩų** ~**ė** società medievale; ~**ės slũoksniai** gli strati della società; ~**ės nuomonė** opinione pubblica; **miėsto, káimo** ~**ė** popolazione della città, della campagna; ~**ėti** diventare sociale; diventare di pubblico dominio; ~**ĩninkas, -ė** personalità pubblica; attivista *m, f*; ~**ĩnis** sociale, pubblico, collettivo; ~**ĩniai mōkslai** scienze sociali; ~**ĩnis transportas** trasporto pubblico; ~**inti** collettivizzare *A*; ~**iškas** attivo (*nella vita pubblica*)

visuomėt *prv.* sempre, tutte le volte; **jĩs v. vėluoja** arriva sempre in ritardo

visuotin||**ai** *prv.* universalmente, da parte di tutti; ~**ai pripažĩntas** universalmente riconosciuto; ~**ai paplitęs** di uso comune; ~**ỹbė** *žr.* visuotinũ-

mas; ~is universale, generale; ~ē *istōrija* storia universale; ~is *susirinkīmas* assemblèa generale; ~ē *rinkīmu tēisē* suffragio universale; ~ūmas universalità *f*

visupīrma *prv.* prima di tutto, innanzitutto

visuīr *prv.* dappertutto, dovunque, in ogni luogo; *īš* *v.* da ogni parte, da tutte le parti

visureīgis 1. *dkt.* fuoristrada *m inv*; 2. *bdv.* fuoristrada; *v.* *motocīklas* moto fuoristrada

visutēlis tutto, completo, intero

vīšzal||is sempreverde; ~iai *augalai* piante sempreverdi

viščiūkas pulcino *m*

vyšn||iā *bot.* 1. (*uoga*) ciliegia *f*, amarena *f*; 2. (*medis*) ciliegio *m*, amareno *m*; *vīšnių sōdas* giardino di ciliegi; ~iēnē marmellata di ciliegie; ~ynas ciliegeto *m*; ~inē liquore di ciliegie, cerasella *f*; ~inis di ciliegie, di ciliegio; ~inē *spalvā* color (rosso) ciliegia

vyšn||iškās di color ciliegia; ~iūotas sporco di ciliegie

višt||ā 1. gallina *f*; pollo *m*; ~ā *perēkšlē* chioccia *f*; *vištos kiaušinis* uovo di gallina; ~ā *kudakūoja* la gallina fa coccodē; *vištu augintojas* pollicoltore *m*; *keptā* ~ā pollo arrosto; ◇ *gulti sū vištomis* andare a letto con le galline; *kaip sū vištos kōja rašyti* scrivere con le zampe di gallina, scarabocchiare *A*; 2. *prk.* persona poco intelligente, oca *f*; *tā moterīškē tikrā* ~ā quella donna è un'oca; ~agāvis, -ē *menk.* persona sciocca; ~aitē gallina gióvane, pollo *m*

vīštak||is, -ē nictālope *m, f*; ~yštē, ~ūmas *med.* nictalopia *f*

vištēl||ē *mžb.* gallinella *f*, gallinetta *f*; ◇ *zool.*: *néndrinē* ~ē gallinella d'acqua, sciabica *f*; *zool.*: *plovīnē* ~ē gallinella palustre, schiribilla *f*; ~is pulcino *m*

vīšt||gaidis 1. cappone *m*; 2. *menk.* uomo privo di virilità; ~idē pollāio *m*; ~lena carne di pollo, pollo *m*; *virtā* ~lena pollo lessò; ~ynas allevamento di polli; ~iniāi *dgs. zool.* galliformi *m pl*

vīštinink||as, -ē pollicoltore *m (f-trice)*, pollaiōlo *m (f-a)*; ~yštē pollicoltura *f*

vīšt||inis di gallina; ~kiaušis uovo di gallina; ~vagis ladro di galline; ~vanagis *zool.* sparrow *m* **vītāl**||inis, ~iškās vitale; ~iškūmas vitalità *f*; ~izmas vitalismo *m*

vitamīn||as *biol.* vitamina *f*; ~u *trūkumas* carenza vitaminica; ~ingās vitaminico, ricco di vitamine;

~inis vitaminizzato, arricchito con vitamine;

~inti vitaminizzare *A*

vytēl||ē vimine *m*; verga *f*; ~iāuti raccògliere vimini; ~inē cesto di vimini; ~inis fatto di vimini, vimineo

1 **vý**||ti 1. far scappare, far córrere, (s)cacciare *A*; ~ti *īš namų* cacciare di casa; 2. rincórrere *A*, inseguire *A*; *sng.*: ~tis *vāgi* rincórrere un ladro

2 **výti** 1. attorcigliare *A*, aggomitolare *A*, arrotolare *A*; *siūlus v. [kamuolį]* aggomitolare il filo; 2. (*sukti lizdą*) fare il nido, nidificare *A*

vytīmas appassimento *m*, avvizzimento *m*

vytinē (*rykštē*) verga *f*, sferza *f*

výtinti far appassire

1 **výtis** 1. *istor.* cavaliere *m*, messaggero a cavallo; 2. stemma *f* (*con il duca a cavallo*) dello Stato lituano

2 **vytis** 1. verga *f*, sferza *f*; 2. vimine *m*; *vyčių krepšys* cesto di vimini

vitraž||as vetrata *f*; *gotikiniai langų* ~ai vetrata gòtica

vitrinā vetrina *f*; *grožėtis vitrinomis* ammirare le vetrine

výturas (*tvarstis*) fascia *f*, benda *f*

vyturys allòdola *f*

1 **výturiuoti** (*vynioti*) arrotolare *A*, avvòlgere *A*; tòrcere *A*

2 **vyturiuoti** (*čiulbėti*) cinguettare *A*, trillare *A*, cantare *A*

vytūvai *dgs.* aspo *m*; arcolāio *m*

vivāriumas vivāio *m*

vivisėkcija vivisezione *f*

viz||ā visto *m*; *tranzitinē* ~ā visto di trànsito; ~āvi-mas vidimazione *f*

vyz||dys *anat.* pupilla *f*; *žiūrėti išplėtus* ~džiūs guardare con le pupille dilatate

vizg||ėnti dimenare *A*, scodinzolare *A*; *šuō ~ėna uodegą* il cane dimena la coda; ~ėti brulicare *A*, formicolare *E/A*

vīzg||inti *žr.* vizgėnti; ~is, -ē *šnek.* persona poco seria; ~uoti barcollare *A*, vacillare *A*

vizija visione *f*; vista *f*; sogno *m*

viziris visir *m inv*

vizitācija visita *f*; ispezione *f*

vizītas visita *f*; *mandagūmo v.* visita di cortesia; *gdytojo v.* visita mèdica

vizitātorius, -ē ispettore *m (f-trice)*; visitatore *m (f-trice)*

vizitin||is di, da visita; ~ē *kortėlē* biglietto da visita

vizitúo||ti 1. visitare A, fare una visita a qc.; 2. visitare A, fare visite mèdiche; *gýdytojas ~ja ligónius* il dottore sta visitando gli ammalati; 3. ispezionare A, esaminare A; ~**tojas**, -a chi visita
vizúoti vistare A, apporre un visto, vidimare A
výža calzatura (f) di scorza d'álbero
výž||ius, -è, ~**ôčius**, -tè chi porta calzature di scorza d'álbero; *prk.* poveraccio m (f-a); ~**pynys**, -è chi fa calzature di scorza d'álbero
vôbaloti, **vôbuluoti** 1. biasciare A; 2. barbugliare A, balbettare A
vočiúotis coprirsi di pùstole
vodevilis *lit.* vaudeville m *inv*
vogčìà, **vogčìom**(is) *prv.* di nascosto, furtivamente, alla sfuggita; di soppiatto, quatto quatto; *v.* *išėjo* uscì di soppiatto; *v.* *pažvelgti* guardare di sfuggita, sbirciare A
vog||mas il rubare, ruberia f; latrocinio m; ~**nėti džn.** rubacchiare A; ~**nys** cosa rubata, refurtiva f
vôgis difetto m, macchia f (nell'aratura)
vôgrauti 1. (*neaiškiai kalbėti*) balbettare A, tartagliare A, farfugliare A; 2. (*niekus kalbėti*) dire fesserie, parlare a vånvera
vôg||ti rubare A; svaligiare A; (*ištraukiant iš kišenės*) borseggiare A, scippare A; ~ti *mašíną* rubare un'automobile; *pínigus iš bånko* ~ti svaligiare una banca; *bùvo nutvėrtas bėvagiant* è stato sorpreso a rubare; ~**tinaĩ** *prv. žr.* vogčìà; ~**tinis** rubato
vokāi||as *muz.* parte vocale; ~**inis** vocale, per voce, per canto; ~**inè mūzika** musica vocale; ~**istas**, -è vocalist m, f *inv*; vocalista m, f; ~**izācija** 1. *muz.* vocalizzo m; 2. *lingv.* vocalizzazione f
vôk||as 1. *anat.* pàlpebra f; *mirkčioti ~aĩs* battere le pàlpebre; 2. busta f; ~as *sù (pašto) ženklų* busta affrancata
vokiečiúoti parlare con accento tedesco
vokiet||ėti germanizzarsi; ~**ybė** germanismo m
vókiet||ininkas, -è tedescofilo m (f-a); tedescante m, f; ~**inti** germanizzare A, tedeschizzare A; ~**is**, -è tedesco m (f-a)
vókišk||ai *prv.* alla tedesca; ~as tedesco, germànico, alemanno; ~a *tvarkà* ordine tedesco
1 vókti 1. (*derliu*) far la raccolta; 2. (*valyti*) pulire A, mondare A; sventrare A
2 vókti (*suprasti*) intèndere A, capire A
vokúoti (*kailius*) raschiare A; scarnare A
vôlas 1. rullo m; *kėlio v.* rullo compressore, appianatòio m; 2. (*pylimas*) àrgine m; terrapieno m;

riparo m; 3. *prk.* (*didelė banga*) maroso m, cavallone m
volāvimas spianatura f, spianamento m, cilindratu-
 ra f
volė (*statinės kamštis*) zaffo m
volfrāmas *chem.* volframio (wolframio) m
voliô||ti rotolare A, far girare; ~ti *džiūvėsiuose* (*prieš keptant*) impanare A; *sng.*: *nesivoliók pō žemę* non rotolarti per terra; *purvė ~tis* avvolto-
 larsi nel fango
voliuntarizmas volontarismo m
voljėras voliera f
voltamėtras *tech.* voltàmetro m
vòlt||as *fiz.* volt m *inv*; ~**āžas** *tech.* voltaggio m; ~**mėtras** *tech.* vòltmetro m, voltmetro m, voltò-
 metro m
volungė *zool.* rigògolo m, oriole m
volúoti rullare A, spianare A, cilindrare A; *kėlių v.* cilindrare una strada
von||ià 1. (*patalpa*) bagno m, stanza da bagno; 2. (*indas*) bagno m, vasca f (*da bagno*); *ilįsti į kárštą vôną* immergersi in un bagno caldo; 3. *prk.* (*gydymasis*) bagno m; *saulės ~ià* bagno di sole; *imti puřvo ~iàs* fare i fanghi, fare le fangature
vor||à fila f; linea f; carovana f; *kareivių ~à* fila di soldati; *eiti ~à (vienas paskui kitą)* andare in fila indiana
vorāgyviai *dgs. zool.* arācnidi m *pl*
vóras *zool.* ragno m; *v.* *kryžiūotis* ragno crociato
voratinklinis di ragnatela
vorātinkl||is ragnatela f; *pilnį palubiai ~ių* soffitto pieno di ragnatele; ~**iškas** ragnoso; ~**iúotas** pieno di ragnatele, ragnateloso
vór||iškis di, da ragno; ~**tinklis** *žr.* vorātinklis
vórupė *psn.* vecchio letto di un fiume
vôs 1. *dll.* appena; a stento; a malapena; *v.* *mātos* ci si vede appena; *v.* *laikėsi ant kójų* si teneva in piedi a malapena; 2. *dll.* leggermente; lieve-
 mente; un po'; un tantino; *jis v. raišavo* zoppi-
 cava un tantino; *v.* *negriuvaũ* per poco non ca-
 devo; *v.* *pastebimai šyptelėjo* ha fatto un lieve
 sorriso; 3. *jng.* appena; *v.* *atsiguliau, tuoj suskam-
 bo telefonas* ero appena coricato che squillò il te-
 lefono
vos ne vôs *prv.* a fatica; a stento; in qualche modo
vot||ėtas pustoloso ~**is** ascesso m, pùstola f; ~**is**
kyla si sta formando un ascesso
vover||aitė 1. *mžb.* scoiattolo m; 2. *bot.* gallinaccio
 m, cantarello m; ~**ė** *zool.* scoiattolo m; ~**ė skrai-**

duōlē scoiattolo volante; *sibirinē* ~ē (*ar jos kai-liukas*) vāio *m*; ~*iniņkas* cacciatore di scoiattoli
vōž||*telēti šnek.* colpire A. dare un pugno; ~*telēti ī snūķi* mollare un ceffone; ~*ti* 1. (*dengti*) coprire A, mēttē il copèrchio; 2. *šnek. (mušti)* colpire A, sferrare un pugno a qc.; ~*tūvas* 1. copèrchio *m*; 2. *tech.. anat.* vālvola *f*; *širdiēs* ~*tūvai* vāvole cardiache

vuālis velo *m*

vulgar||*ēti* diventare (più) volgare; ~*iaī* *prv.* volgarmente, in modo triviale; ~*ybē* volgarità *f*, parola

volgare

vulgār||*inti* rēndere volgare, triviale; ~*lzas* vulgarismo *m*, espressione volgare; ~*izūoti* *žr.* vulgarinti; ~*ūmas* volgarità *f*, trivialità *f*, grossolanità *f*; ~*ūs* volgare, triviale, grossolano

vulkān||*as* *žr.* ugnīkalnis; ~*inis*, ~*iškas* vulcànico; ~*inēs kilmēs ēžeras* lago di origine vulcànica

vulkaniz||*ācija*, ~*āvimas* *tech.* vulcanizzazione *f*; ~*ātorius* *tech.* vulcanizzatore *m*; ~*ūoti* vulcanizzare A; ~*ūota gumā* gomma vulcanizzata; ~*ūotojas*, -*a* vulcanizzatore *m* (*f* -*trice*)

Z

- zakristijà** *bažn.* sagrestia *f*; *~onas bažn.* sagrestano *m*
- zámbis**, -*é* zambiano *m (f-a)*, abitante della Zambia
- zambyti** *šnek. žr.* zaūnyti 1
- zámšas** *žr.* zòmša
- zaukti** *menk.* piagnucolare *A*, frignare *A*
- zaūn||yti** *menk.* 1. chiacchierare *A*, ciarlare *A*; *niekūs ~yti* dire sciocchezze; 2. chiedere con insistenza; 3. *žr.* zaukti; *~ius, -é menk.* 1. chiacchierone *m (f-a)*; parolàio *m (f-a)*; 2. piagnucolone *m (f-a)*
- zèbras** *zool.* zebra *f*
- zefyras** 1. *poez.* zèf(f)iro *m*; 2. (*audinys*) zefir *m inv*
- zenit||as** *astr.* zèniti *m*; *prk.: jįs pàsiekė šlovės ~q* è allo zèniti della sua gloria; *~ininkas* artigliere antiaereo; *~inis* 1. *astr.* zenitale; 2. *kar.* anti-aereo, contraereo
- zigzàg||as** zigzàg *m inv*; *~ais eiti* camminare a zig-zàg, zigzagare *A*
- zykti** *šnek.* 1. ronzare *A*; 2. piagnucolare *A*, frignare *A*
- zylé** *zool.* cincia *f*; *didžioji z.* cinciallegra *f*
- zilinti** *šnek.* tagliare *A*, segare *A (con un attrezzo ottuso)*
- zylió||jimas, zylióné** *estro m*, calore *m*; *~ti* 1. essere (andare) in calore; 2. *prk.* correre qua e là
- zimbt** *žr.* zviimbt
- zlnija** *bot.* zinnia *f*
- zlrinti** 1. *žr.* zilinti; 2. (*priekaištauti*) rimproverare *A*, rimbrottare *A*
- ziřkti** *menk.* piagnucolare *A*, frignare *A*
- zyrúoti** *žr.* zilinti
- zirza b., ziřzalas b.** *menk.* piagnucolone *m (f-a)*, frignone *m (f-a)*
- ziržéjimas** 1. ronzio *m*; *blėių z.* ronzio di api; 2. brontolio *m*; 3. mormorio *m*; 4. scricchiolio *m*
- zirzėklis** 1. *tech.* tromba elettrica; cicalino *m*; 2. *menk.* piagnucolone *m*; brontolone *m*
- zirzėnimas** 1. ronzio *m*; 2. brontolio *m*; 3. mormorio *m*; *upėlio z.* mormorio di un ruscello
- zirzėnti** 1. ronzare *A*; 2. piagnucolare *A*; brontolare *A*; 3. mormorare *A*, gorgogliare *A*
- zirz||esys** ronzio *m*; *~ėti* 1. ronzare *A*; 2. cigolare *A*; *dūrys zirza* la porta cigola; 3. mormorare *A*; 4. brontolare *A*
- zirzinti** 1. far ronzare; 2. (*prastai groti*) strimpellare *A*; grattare *A*; *smuiką z.* grattare il violino
- zirzl||ys, -ė** *menk.* brontolone *m (f-a)*; piagnucolone *m (f-a)*; *~ūs* piagnucoloso
- ziřz||ti** 1. ronzare *A*; *mūsės ~ia* le mosche ronzano; 2. *menk.* (*verkšlenti*) brontolare *A*; lamentarsi; 3. *menk.* (*įkyriai prašyti*) chiedere con insistenza
- zyz||ėklis, -ė** *menk.* brontolone *m (f-a)*; piagnucolone *m (f-a)*; *~ėnti žr.* zirzėnti 1, 2
- zyž||ti** 1. (*zirzti*) ronzare *A*; fischiare *A*; *apliūk mūs ~ė kuikos* i proiettili fischiaavano attorno a noi; 2. *menk.* brontolare *A*; lamentarsi; 3. *menk.* chiedere con insistenza
- zlòtas** *zloty m inv*
- zmėkti** 1. (*smegti*) abbassarsi; avvallarsi; appiattirsi; 2. (*kietėti*) indurirsi
- zodiākas** *astr.* zodiaco *m*
- zòmš||a** pelle di camoscio; *~inis* (di pelle) di camoscio; *~inės pirštinės* guanti di camoscio
- zonà** (*iv. reikšmės*) zona *f*; *miškų z.* zona boscosa; *pasienio z.* zona di frontiera
- zònd||as** 1. *spec.* sonda *f*; *kòsminis ~as* sonda spaziale; 2. *med.* sonda mèdica, specillo *m*; *~āvimas* sondaggio *m*; *~uóti* sondare *A*; *med.* specillare *A*
- zòninis** zonale, di zona
- zoològ||as, -ė** zoològo *m (f-a)*; *~ija* zoologia *f*; *~ijos sòdas* giardino zoològico, zoo *m inv*; *~inis* zoològico
- zootėchnik||a** zootecnia *f*; *~as, -ė* zootècnico *m (f-a)*
- zuik||enà** pelle di lepre; *~iāuti* cacciare le lepri; *~ėna* carne di lepre
- zuik||inė** colbacco di pelliccia di lepre; *~inis* di (da) lepre; leporino; *~is* 1. lepre *f*; *lėkia kaip ~is* corre come una lepre; 2. *šnek.* viaggiatore senza biglietto; *~iū važiuoti* viaggiare a ufo; *◊ viėnu šūviū dū ~iūs nušāuti* prèndere due piccioni con una fava, raggiungere due obiettivi in un colpo

solo; ~iũkas žr. zuikũtis 1; ~miegis šnek. sonno leggero, dormiveglia *f*; ~taukiai *dgs.* grasso di lepre; ~ũtis 1. mžb. leprotto *m*, leprottino *m*; 2. žaid. chiapparello *m*; 3. (šviesos plotelis) barbaglio di luce, luminello *m*

zũiti cõrrere qua e là, andare su e giù

zulinėti (slampinėti) gironzolare *A*, bighellonare *A*

zũlin||ti 1. (pjauti) tagliare *A*, segare *A* (con un attrezzo ottuso); 2. (trinti) stropicciare *A*, fregare *A*, graffiare *A*; ~tis 1. fregarsi, grattarsi; 2. šnek. žr. zulinėti

zũmeris *tech. žr.* zirzėklis 1

zũnda *bot.* eringio *m*

zũperis žr. superfosfātas

zuĩgti *menk.* piagnucolare *A*, frignare *A*

zuĩnyi||ti *menk.* 1. žr. zuĩgti; 2. (kauyti) chiedere con insistenza, accattare *A*

zũrz||a *b. menk.* brontolone *m* (*f*-a), piagnucolone *m* (*f*-a); ~ėjimas 1. brontolio *m*; 2. ronzo *m*;

brusio *m*; ~ėti, zuĩzti 1. (ũžti) ronzare *A*, far brusio; 2. *menk.* (verkšlenti) piagnucolare *A*, brontolare *A*

zũz||ėnti ronzare *A*; varĩklis ~ėno ronzava il motore

zũzti 1. ronzare *A*; frullare *A*; 2. brontolare *A*; lamentarsi

zvėg||auti, ~oti *menk.* chiacchierare *A*, dire sciocchezze

zveĩmbti 1. ronzare *A*; rombare *A*; 2. piagnucolare *A*; frignare *A*

zviĩbalas insetto che ronza; tàfano *m*

zviĩmb||auti ronzare *A*; (rim)bombare *E/A*; ~ėklė *zool.* bombicide *m*; ~esỹs, ~ĩmas ronzo *m*; fischio *m*

zviĩmbinti far ronzare

zvimblỹs, -ė *menk.* piagnucolone *m* (*f*-a), frignone *m* (*f*-a)

zviĩmb||ti 1. ronzare *A*; uodaĩ ~ia le zanzare ronzano; 2. *menk.* piagnucolare *A*, frignare *A*

Ž

žābalas cieco; *viena akimī* ž. cieco da un occhio
žabāldyti accecare A, abbagliare A
žabal||inėti, ~iōti brancolare A, andare a tastoni;
patāmsyje ~iōti brancolare nel buio; ~*ystė* cecità f

žabālius, -ė cieco m (f-a)

žabālti accecarsi, pèrdere la vista

žabāng||ai, ~os dgs. tràppola f, ca(la)ppio m, laccio m; *ikliūti* ī ~as cadere in tràppola

žābaras ramoscello m, stecco m, verga f

žāb||as stecco m, sterpo m; verga f, frusta f; ~*ynas*, ~*ynė* sterpeto m, sterpàio m; ~*inis* di sterpi, di stecche; ~*inė* *tvorà* steccato m; ~*inys* fascio di sterpi, fascina f

žabōkl||ės, ~iai dgs. žr. *žāslai*

žabōti 1. imbrigliare A; *ārklį* ž. imbrigliare un cavallo; 2. *prk.* frenare A, trattenere A; *nežabōjama aistrà* passione infrenabile

žābtai dgs. *niek.* bocca f, boccaccia f; muso m

žād||as 1. (*kalba*) favella f; parola f; ~o *netėkti* pèrdere la favella; 2. (*sąmonė*) conoscenza f; coscienza f; sensi m pl; *jūs liko bė* ~o è rimasto privo di sensi; ha perso conoscenza; 3. žr. *žadėjimas*

žadė||jimas promessa f; ~ti 1. prométtere A; ~*jo nerūkyti* ha promesso di non fumare; ~*toji žėmė* la terra promessa; 2. (*ketinti*) èssere intenzionato, avere intenzione (di fare q.c.); *jūs žāda vėsti* ha intenzione di sposarsi; 3. (*skirti, lemti*) destinare A; stabilire A

žādin||imas eccitamento m; incitamento m; ~ti 1. svegliare A, destare A, scuotere dal sonno; ~*k manė septiintą* svėgliami alle sette; 2. *prk.* eccitare A, stimolare A, suscitare A; ~ti *apėitą* eccitare l'appetito; ~ti *smalsumą* suscitare la curiosità; ~*tūvas* sveglia f

žādūs che promette facilmente

žāgar||as stecco m, sterpo m; *sudžiūvės kaip* ~as è magro come uno stecco; ~*auti* raccògliere sterpi (stipa)

žagarėlis 1. *mžb.* stecchino m, ramoscello secco; 2. *kul.* chiàcchiera f; cencio m; frappa f

žagar||ėti stecchire E, diventare rigido; ~*ynas*, ~*ynė* sterpàio m, sterpeto m; ~*inis* žr. *žabinis*; ~*uoti* steccare A, cingere con uno steccato

žagārvyšnė varietà di ciliegio

žāgas mucchio m, cùmulo m, catasta f; *malkų* ž. catasta di legna

žagčiōti žr. *žagsėti*

žāginimas stupro m, violenza carnale

žagin||ys 1. (*stulpas*) palo m; trave f; montante m; ritto m; 2. (*tvoros statinys*) steccone m; ~*ių tvorà* steccato m; 3. žr. *žaiginys*

žāgin||ti stuprare A, violentare A; ~*tojas* stupratore m

žāgrė 1. aratro m; 2. vòmere m; coltro m

žagrėn||iniai dgs. *bot.* anacardiacee f pl; ~is *bot.* rhus f; *rūgštūs is* ~is rhus typhina

žags||ėjimas singhiozzo m; ~*ėti* singhiozzare A, singultire A; *nustók* ~*ėti* smėttila di singhiozzare; ~*ulys* singhiozzo m

žāg||telėti fare un singhiozzo; ~*ulys* singhiozzo m

žālbaruoti scintillare A, luccicare A; balenare E, folgorare A

žālb||as fùlmine m, fólgorė m; lampo m, baleno m; ~o *nūtrenktas* colpito da un fùlmine, fulminato; ~o *greitumū* con la rapidità d'un lampo; ◇ ~o *kāras* guerra lampo; ~o *telegramà* telegramma urgentissimo; ~*iskas* fulmineo; ràpido; ~*olaidis* parafùlmine m; ~*uoti* lampeggiare A/E, fulminare A/E, folgorare A; *gríaudėjo iř* ~*avo vėsq naktį* ha tuonato e lampeggiato tutta la notte

žaid||ėjas, -a, ~*ikas*, -ė giocatore m (f-trice); *krepšinio* ~*ėjai* giocatori di basket; ~*imas* 1. gi(u)-oco m; ~*imas šāškėmis* gioco della dama; ~*imų kambarys* stanza dei giochi; 2. *sport.* gara f, partita f, gioco m; ~*ynės dgs. sport.* giochi m pl; prove agonistiche; *olimpinės* ~*ynės* giochi olimpici

žaiginys struttura di pali per essicare il fieno

žaisl||as 1. giocattolo m, balocco m, trastullo m; ~*ų parduotuvė* negozio di giocattoli; 2. gioco m, divertimento m; ~*inis* da gioco

žaism||as gi(u)oco m; *žodžių* ~as gioco di parole; ~*ingas* giocoso; divertente, allegro

žai||sti giocare A; divertirsi; ~**sti sù lėlėmīs** giocare con le bамbole; **fùtbolq** ~**sti** giocare a calcio; **prk.:** ~**sti gvybė** giocare con la vita; ~**džiamieji kauliūkai** dadi *m pl*

žaiždà ferita *f*, piaga *f*; **gdyti žaiždq** medicare una ferita; **mirštamà** ž. ferita mortale; **šautinė** ž. ferita d'arma da fuoco; **prk.:** **paliēsti sēnq žaiždq** riaprire una vecchia piaga

žaizdó||tas coperto di ferite; ~**ti** coprire di ferite, ferire A

žaiždr||as tech. fucina *f*; forgia *f*; fornace *f*; ~**iniñkas**, -ė fucinatores *m*; fabbro *m*

žaižar||a bagliore *m*; luccichio *m*; ~**uoti** balenare A/E, scintillare A, sfavillare A

žakėtas giacchetta *f* (*da donna*)

žal||à danno *m*, nocumento *m*; **sausrà padārė daūg** ~**ōs** la siccità ha recato un grande danno; ~**ōs atlyginimas** risarcimento dei danni

žaladarys, -ė (*apie vabzdžius*) insetto nocivo; parassita dei campi

žalas rosso-bruno

žalčiagalvis zool. aninga *f*

žalčiālunkis bot. dafne *f*

žalėšiai dgs. 1. (*žalumynai*) erbaggio *m*; verdura *f*; 2. (*vario pažaliavimai*) verderame *m inv*; 3. (*maurai*) fioritura *f*; muffa *f*

žalėti inverdirsi; divenire più verde

žalgà 1. pètica *f*, verga *f*, frusta *f*; 2. *b. prk.* persona alta, pètica *f*

žalgiris bosco di conifere

žalia||ākis dagli occhi verdi; ~**drýžis** a strisce verdi

žaliai||prv. di verde

žalia||lāpis dalle foglie verdi; ~**pluñksnis** dalle penne verdi

žal||ias 1. verde; **tañsiai, šviēsiai** ~**ias** verde scuro, verde chiaro; 2. (*nesunokęs*) immaturo, acerbo, verde; ~**ias vašius** frutto immaturo; 3. (*neišdžiūvęs*) verde; ~**ios mālkos** legna verde; 4. (*nevirtas, neiškepęs*) crudo, mal cotto, non bollito; ~**ià mēsà** carne cruda; ~**ià dūona** pane mal cotto; 5. (*neapdirbtas*) greggio, grezzo, non elaborato; 6. (*jaunas*) verde, giovanile; ~**ioji jaunystė** gli anni verdi; 7. *prk.* (*nepatyręs*) inesperto, ingènuo

žaliav||a materia prima (greggia); ~**u ištekliai** risorse di materie prime

žalibarščiai dgs. žr. šaltibarščiai

žaliēna žemd. pàscolo *m*, pastura *f*

žaling||as nocivo, dannoso; ~**as įprotis** abitudine dannosa; ~**a sveikatai** è nocivo alla salute; ~**ūmas** dannosità *f*, nocività *f*

žalinti inverdire A; dipingere di verde

1 žālis verde *m*, color verde

2 žālis, -ė animale di color rosso-bruno

žalītvorė siepe *f*

žaliūkas, -ė persona giovane e robusta

žaliūkė zool. verdone *m*

žaliuokė bot. tricoloma *m*

žaliúo||ti 1. verdeggiare A; ~**janti plėva** prato verdeggiante; 2. (*žaliomis rūdimis trauktis*) coprirsi di verderame; 3. (*ištepti*) sporcare di verde

žaliūz||ės dgs. persiāna *f*, tapparella *f*; **nulėisti** ~**ēs** abbassare le tapparelle

žalmargas rosso-bruno, macchiato

žalójimas 1. mutilazione *f*; 2. danneggiamento *m*

žalókas poco maturo; verde

žalóti 1. (*luošinti*) mutilare A, storpiare A; 2. (*gadinti*) danneggiare A, guastare A, rovinare A

žālsv||as verdastro, verdolino; ~**ėti** inverdire E; ~**umà**, ~**ūmas** verde *m*; ~**uoti** verdeggiare A

žaltys 1. *zool.* biscia *f*; natrice *f*; **tākas žālčiu vingiuoja** il sentiero procede a biscia (zigzagando); 2. *b. prk.* persona astuta, furbo *m* (*f -a*)

žaltiškās di (da) biscia

žaltvỹkslė fuoco fātuo

žalum||à verde *m*; **plėvų** ~**à** il verde dei prati; ~**ynai dgs.** 1. verde *m*; vegetazione *f*; **nāmas skęsta** ~**ynuose** la casa affonda nel verde; 2. verdura *f*, ortaggi *m pl*, erbaggi *m pl*; **maitintis** ~**ynais** cibarsi di verdure

žalvarinis di ottone; di bronzo

žālvar||is ottone *m*; bronzo *m*; ◇ ~**io amžius** età del bronzo

žāl||varlė zool. rana verde; ~**varnė**, ~**varnis zool.** ghiandāia marina

žālganas verdastro, verdolino

žāmbas 1. (*kampas*) āngolo *m*, spigolo *m*; **stālo** ž. spigolo del tavolo; 2. (*skvernas*) lembo *m*, falda *f*

žāmbis etnogr. aratro di legno

žambúotas angoloso, spigoloso

žandār||as gendarme *m*; ~**mėrija** gendarmeria *f*

žánd||as guāncia *f*, gota *f*; ~**ai išsipūtė** (*riebūs*) guance paffute; **įkrītė** ~**ai** guance smunte, incavate; **dúoti** ĩ ~**q** dare uno schiaffo

žādenos dgs. basette *f pl*; fedine *f pl*; favoriti *m pl*

žāndikaulis mascella *f*; **apañinis** ž. mandibola *f*

žādinės dgs. med. orecchioni *m pl*

- žangstýti** *džn.* fare dei passi, posare il piede (*più volte*)
- žangùs** veloce, rápido
- žánr**||**as** *gènere m; ėpinis ~as* *gènere ėpico; ~inis* di *gènere*
- žarà** crepuscolo *m*, luce crepuscolare; aurora *f; šiaurės ž.* aurora polare
- žárd**||**as** struttura di pali (*per essiccare il lino ed altro*); palizzata *f; prk.: výras kaĩp ~as (aukštas)* è una pèrtica; **~iena** 1. recinto *m*; addiaccio *m*; 2. aia *f*
- žarďdis** *žr.* žárdiena 1
- žárdyti** 1. mèttere a seccare su una palizzata; 2. recintare *A*
- žarg**||**inti** divaricare *A*, allargare *A*; **~yti** *žr.* žargstýti
- žargòn**||**as** *lingv.* gergo *m*; **~ù kalbėti** parlare in gergo; **~ybė** gergalismo *m*; **~ininkas, -ė** gergante *m, f*; **~inis, ~iškas** gergale, del gergo; **~izmas** gergalismo *m*
- žargstýti** *džn.* 1. divaricare *A*, allargare *A*, aprire *A* (*più volte*); *kójas ž.* allargare le gambe; 2. passare *A*, attraversare *A*, varcare *A* (*più volte*)
- žarijà** carbone ardente, brace *f*; **♦ kaĩp aĩt žarijų sėdėti** stare sulle braci
- žarn**||**à** 1. *anat.* intestino *m*; *šnek.* budello *m* (*pl le budella*); *plonóji, storóji ~à* intestino tènue, crasso; *aklóji, tiesióji ~à* intestino cieco; retto *m*; *med.:* **~ų uždegimas** enterite *f*; **♦ ~à žarną rýja** ėssere a pancia vuota, avere una fame da lupo; **žarną prikimšti (pavalgyti)** riempirsi le budella; 2. *tech.* tubo flessibile; manichetta *f*; **~à láistymui** canna per annaffiare; **~agalys** budello *m*; **~ynas** intestino *m*; **~lnis** intestinale; **~ókai** *dgs.* interiora *f pl*, trippa *f*
- žarst**||**ėklis** attizzatòio *m*, tirabraccia *m inv*; **~inėti, ~yti** 1. smuòvere *A*; accostare *A*; spàrgere *A*; **žarijàs ~yti** smuòvere la brace; 2. *prk.* dissipare *A*, sperperare *A*; **plnigus ~yti** sperperare il denaro; **~ūnas, -ė** dissipatore *m* (*f-trice*), sprecone *m* (*f-a*)
- žarúoti** rosseggiare *A*; splèndere *A/E*, scintillare *A*
- žas**||**iāganis, -ė** *žr.* žasigonis; **~idė** stia per oche; **~lena** carne d'oca; **~lgonis, -ė** guardiano (*guardiana*) di oche
- žāsin**||**as** pàpero *m*; **~iūkas, -ė** *žr.* žasigonis
- žas**||**is** *zool.* oca *f*; *prk.:* **~iės óda (pašiurpusi)** pelle d'oca; **~iūkas mžb.** paperino *m*, paperotto *m*
- žāst**||**ai, ~os** *dgs.* briglie *f pl*, freno *m*
- žāstas** *anat.* braccio *m*
- žāstaukiai** *dgs.* grasso d'oca
- žastikaulis** *anat.* ómero *m*
- žav**||**à** *žr.* žavumas; **~ėjimasis (kuo)** ammirazione *f* (*di q.c., di qc.*); **~esys** fascino *m*, incanto *m*, suggestione *f*; **naktiės ~esys** incanto di una notte; **~ėti** incantare *A*, affascinare *A*, deliziare *A*; **manė ~ėjo jō daināvimas** mi affascinava il suo canto; **~ėtis** restar incantato, meravigliarsi, stupirsi; **~iuosi tavo drąsà** mi meraviglio del tuo coraggio; **~iaĩ** *prv.* in modo incantévole, con fascino
- žaving**||**as** affascinante, incantévole; ammaliente, attraente; **~ūmas** fascino *m*, incanto *m*, suggestione *f*
- žāvinti** rèndere affascinante
- žav**||**ūmas** fascino *m*, incanto *m*; attrazione *f*; **~ūs** incantévole, ammirévole; affascinante, ammaliente; **~ĩ merginà** ragazza incantévole
- žebenkštis** *zool.* dònnoia *f*
- žebérkl**||**as** fiòcina *f*; rampone *m*; **~ininkas, -ė** fiocinatore *m*; **~uóti** fiocinare *A*
- žeb**||**ėnti, ~ióti šnek.** mangiare di mala voglia, biascicare *A*
- žēbras** 1. (*margas*) screziato, macchiato, picchietato; 2. *prk.* (*murzinas*) sporco
- žēbrėnti** masticare *A*; brucare *A*
- žēbrys, -ė** 1. chi ha il muso screziato; 2. chi è sporco; sporcaccione *m* (*f-a*)
- žėgnóti(s) bažn.** fare (*farsi*) il segno della croce
- žėls**||**ti** 1. ferire *A*; *jūs būvo lengvai ~tas* era leggermente ferito; 2. *prk.* addolorare *A*; offèndere *A*
- želat**||**inà** gelatina *f*; **~ināvimasis** gelatinizzazione *f*; **~lninis** di gelatina
- želdynas** piantagione *f*
- želdiniai** *dgs.* piante coltivate
- žėldin**||**imas** creazione di aree verdi con piante coltivate; **~ti** piantare *A*; creare aree verdi; **~ti miškūs** imboschire *A*; *sng.:* **~tis barždq** farsi crescere la barba
- želė** *nkt. dkt. kul.* gelatina di frutta
- želėti** *šnek.* masticare lentamente, biascicare *A*
- žėlīmas** crėscita *f*; sviluppo *m*
- želmuō** 1. germoglio *m*, getto *m*; pollone *m*; virgulto *m*; 2. *ppr.* *dgs.* erba giovane; *rugių žėlmenys* biade giovani
- žėlti** 1. crėscere *E*, spuntare *E*, nascere *E*; *jām barzdà žėlia* gli spunta la barba; 2. coprirsi di vegetazione; crėscere rigogliosamente

želvys, -ē 1. giovane àlbero; 2. *prk.* uomo robusto
žemaitybė peculiarità linguistica del dialetto della Samogizia

žemai̯tis, -ē abitante della Samogizia (*regione occidentale della Lituania*); ~*čių tarmė* dialetto dei samogizi; ~*tukas* razza equina

žema||kaktis di fronte bassa; ~*kiłmis* di origini basse (ùmili); ~*pėtis* dalle spalle basse

žēm||as 1. basso; piccolo; *jls* ~*o ūgio* è basso di statura; 2. (*prastas*) basso, ùmile, modesto; *jls* ~*os kilmės* ha origini ùmili; 3. *prk.* (*negarbingas*) basso, meschino, vile; ~*as pōelgis* azione bassa, bassezza *f*; 4. *muz.* basso, grave; ~*as gařsas* suono grave; *kaĩba* ~*ù balsù* parla a voce bassa; 5. *bot., zool.* inferiore; ~*esnėji augalai* le piante inferiori

žemāslėnis *geogr.* golena *f*

žema||stiėbis dal fusto basso; ~*ūgis* di bassa statura; ~*žiūris žr.* trumparėgis

žemčiūg||as 1. perla *f*; ~*ų karoliai* collana di perle; 2. *bot.* lātiro *m*

žemdirb||ys, -ē agricoltore *m* (*f-trice*), contadino *m* (*f-a*); ~*ių gyvėnimas* vita contadina (campestre); ~*ystė* agricoltura *f*; ~*ystės krāštas* regione agricola

žēm||ė 1. terra *f*; ~*ės tuŗtai* i beni della terra; ~*ės rutulys* il globo terrestre; ~*ės drebėjimas* terremoto *m*; *pakilti nuō* ~*ės* sollevarsi da terra; *kristi aŗt* ~*ės* cadere per terra; 2. (*dirva*) terra *f*, terreno *m*, suolo *m*; *ariamā* ~*ė* terreno coltivabile; *derlĩga* ~*ė* suolo fèrtile; ~*ės ūkis* agricoltura *f*; ~*ės ūkio parodā* esposizione agricola; 3. (*krāštas*) terra *f*, paese *m*; *gimtōji* ~*ė* paese natio; 4. (*sausuma*) terraferma *f*; 5. (*dugnas*) fondo *m*; *o sù* ~*ėmis sulėginti* (*sunaikinti*) rādere al suolo, distruggere; *skrādžiai* ~*ės prasmėgti* (*dingti*) nascōndersi sotto terra, sprofondare; ~*ė stýsta iš pō kōjų* (*darosi nesaugu*) sentirsi mancare il terreno sotto i piedi

žemėlapis carta *f*, mappa *f*; *pasāulio* ž. mappa-mondo *m*; *kalbėnis* ž. carta linguistica

žemėnauda usufrutto della terra

žemėnė *bot.* saggina *f*

žemėtas terroso, sporco di terra

1 **žemėti** (*eiti žemyn*) abbassarsi; calare *E*; diminuire *E*

2 **žemėti** (*tepti žemėmis*) sporcare di terra

žemė||tyra studio della crosta terrestre; ~*tvarka* organizzazione del territorio agricolo; ~*vaizdis*

veduta della superficie terrestre; ~*valda* proprietà agrària (fondiària)

žemiaū prl. (*su kilm.*) più in basso; sotto; ž. *jūros lėgio* sotto il livello del mare; ž. *pasirāšes* il sotto-scritto

žemiėtis, -ē compaesano *m* (*f-a*), conterraneo *m* (*f-a*)

žemyn prv. verso il basso, (in) giù; *lėistis* ž. scēndere giù; *nežiūrėk* ž. non guardare in giù; *šōkti* ž. *gālva* buttarsi a capofitto

žemyna mit. divinità terrestre

žemynas continente *m*; terraferma *f*

žemīnė rifugio interrato, ricōvero sotterraneo

žemyngāviui prv. a capofitto

žėminimas umiliazione *f*; mortificazione *f*; disprezzo *m*

žemyninis continentale, di continente; ž. *klimatas* clima continentale

žėmininkas, -ē proprietario terriero

žėmin||ti 1. abbassare *A*, ribassare *A*; ~*ti lubās* abbassare un soffitto; 2. *prk.* umiliare *A*, avvilire *A*; ~*amas dārbas* lavoro umiliante; *sngř.*: *neturi* ~*tis* non devi umiliarti

žemys (korta) fante *m*

žėmišk||as terreno, terrestre; ~*asis gyvėnimas* vita terrena

žemiūoti sporcare, cospāgere di terra

žėmkas||ė tech. scavatrice *f*; ~*ys*, -ē sterratore *m*; terrazziere *m*

žemnaudys, -ē usufruttuàrio della terra

žemókas piuttosto basso, bassotto

žēm||semė tech. draga *f*; cavafango *m*; ~*siurbė tech.* draga aspirante, aspiraterra *f*

žēm||umā geogr. bassura *f*, bassopiano *m*; ~*umas* 1. l'essere basso; 2. *prk.* bassezza *f*, viltà *f*

žėmuog||ė bot. frāgola *f* (*di bosco*); ~*iāuti* raccōgliere le frāgole; ~*iėnė* marmellata di frāgole; ~*ynas* luogo pieno di frāgole, fragoletto *m*; ~*inis* di frāgole

žėmupys parte bassa, corso inferiore (*di un fiume*); *Pō ūpės* ž. il basso Po

žėmutln||is 1. basso, inferiore; ~*ėje miėsto dalyjė* nella parte bassa della città; 2. *prk.* basso, ùmile, modesto

žėmvaldys, -ē possidente terriero, proprietario di terre; *stambūs* ž. latifondista *m, f*

žėngimas il camminare; marcia *f*, movimento *m*

žėng||sena andatura *f*; passo *m*; portamento *m*; ~*telėti* fare un piccolo passo; ~*ti* 1. fare un

passo; camminare A; marciare A; *~ti plačiaĩs žiņgsniais* camminare a passi larghi; *žėnk dù žingsniūs* fa due passi; *prk.: gyvėnimas ~ia ĩ priėkĩ* la vita va avanti (progredisce); *~tė mārš!* (komanda) avanti, marce! 2. attraversare A, varcare A; *~ti peř sleņkstĩ* varcare la soglia; *~ti prō duris* entrare dalla porta

žėnkl||as 1. segnale *m*, segno *m*; *sutartinis ~as* segno convenzionale; *dūoti ~q* dare il segnale, fare un cenno; *kėlio ~aĩ* segnali stradali; *skyrỹbos ~aĩ* segni d'interpunzione; 2. segno *m*, indizio *m*, sintomo *m*; *gėras ~as* buon indizio; 3. marchio *m*; *kokỹbės ~as* marchio di qualità; *◊ pāšto ~as* francobollo *m*; *vandėns ~as* filigrana *f*; *~ynas* sistema di segni convenzionali, cōdice *m*

žėnklingas *knyg.* importante, significativo

žėnklin||imas marcatura *f*, marchiatura *f*; *~ti* 1. marcare A, marchiare A, segnare A; *galvijūs ~ti* marchiare il bestiame; 2. *knyg.* significare A; *~tojas, -a* marchiatore *m* (*f-trice*), marcatore *m* (*f-trice*)

žėnkl||iukas (*įsegamas*) distintivo *m*; *~uotas* marcato, marchiato; *~ūs* significativo, importante

žėnšėnis *bot.* ginsėng *m inv*

žėntas gėnero *m*

žėrė||jimas luccichio *m*, scintillio *m*; *~ti* luccicare A, scintillare A, brillare A; *ĩš džiaũgsmo jō ākys ~jo* i suoi occhi scintillavano di giodia

žėrgdĩnti far allargare, divaricare A

žėrgti 1. allargare A, aprire A; cavalcare A; *ž. aĩt ārklio* cavalcare un cavallo; 2. varcare A, attraversare A; *ž. peř sleņkstĩ* varcare la soglia

žėrplėti bruciare appena; dare poca luce

žėř||ti 1. (*pĩlti*) versare A; spandere A; *~ti ĩ maĩřq* versare nel sacco; 2. (*braukti*) tōgliere A, levare A; *žarijās ~ti* tōgliere la brace dal forno; 3. (*spĩndėti*) risplendere E/A, brillare A; 4. *prk. (stačiai kalbėti)* parlare senza rigiri, dire chiaro e tondo; *~tūvas tech.* cucchiàia *f*; sàsola *f*; *~tuvė* bocca del forno

žėrūo||ti luccicare A/E, brillare A, scintillare A; *~jančios ākys* occhi scintillanti

žėrutĩngas micăceo

žėrūtis *min.* mica *f*

žetōnas gettone *m*

žiauberė cantuccio *m*, crosta del pane

žiaūberioti *řnek.* biascicare un pezzo di pane

žiauberis 1. *bot.* corteccia *f*; 2. (*ketera*) cresta *f*; 3. *řr.* ziauberė

žiaudrūs 1. (*žvarbus*) tagliente, penetrante; 2. (*šiurkštus*) rŭvido, duro

žiaũk||čioti, ~sėti avere il singhiozzo; ruttare A; vomitare A

žiaumōti *řnek.* mangiare rumorosamente

žiaũna 1. *zool.* branchia *f*; 2. *anat.* mascella *f*; mandibola *f*; 3. *tech.* morsa *f*; ganascia *f*

žiaunė crosta del pane

žiauninis 1. *zool.* branchiale; 2. *tech.* a ganascia

žiaunōti *řnek.* mangiare a due ganasce

žiaur||enỹbė crudeltà *f*, ferocia *f*, brutalità *f*; *~ėti* incrudelirsi, inferocirsi

žiauriabũdis dall'animo feroce

žiaũriai *prv.* con crudeltà, ferocemente, spietatamente

žiauriařĩrdis dal cuore duro

žiaurỹbė *řr.* žiaurenỹbė

žiaũř||inti rėndere (più) crudele; *~ōkas* piuttosto crudele, spietato; *~ũmas* crudeltà *f*, ferocia *f*; *~uōlis, -ė* persona feroce; *~ūs* crudele, feroce, spietato, violento; *~ĩ kovà* lotta feroce; *~ūs nũsprendis* sentenza spietata

žĩbal||as petrolio *m* (raffinato); *~ĩnis* a petrolio; *~ĩnė lėmpa* lāmpada a petrolio; *~uōti* sporcare di petrolio

žỹbčio||ti baluginare E; luccicare E/A, scintillare A; *sāulėje ~jo āřmenys* la lama luccicava al sole

žĩbė lumino *m*

žĩbė||jimas scintillio *m*, luccichio *m*; *~ti* scintillare A, luccicare E/A, brillare A, risplendere E/A; *žvaĩgždės žĩba* le stelle scintillano

žĩbĩkas *řr.* abrakĩnė

žĩbiĩt||as lanterna *f*; fanale *m*; lampione *m*; faro *m*; *gātės ~aĩ* lampioni stradali; *mařĩnos ~aĩ* fari dell'automobile

žĩbinti 1. (*degĩnti*) fare luce; tener acceso il lume; 2. (*blĩzgĩnti*) lucidare A

žĩbiĩtininkas, -ė lampionàio *m*

žĩbintũv||as lāmpada a fiamma, lanterna *f*; *~ėlis* lampadina da tasca; torcia elėttica

žybs||ėjimas bagliore *m*; luccichio *m*; *žaibũ ~ėjimai* bagliori dei lampi; *~ėti, ~ōti* luccicare E/A. brillare A, lampeggiare A, balenare E/A; *sāulėje žỹbsi kardai* le spade lampėggiano al sole

žỹbsnis baleno *m*, lampo *m*; *řviesōs ž.* lampo di luce **žỹbtelė||ti** balenare E, baluginare E; *prk.: mán ~jo vienà mintĩs* mi balenō un'idėa

žĩbũkas *řr.* jōnvabalis

žĩbuliũoti luccicare E/A, scintillare E

žibuoklė *bot.* epatica *f*, fegatella *f*

žibur||**ys** luce *f*, lume *m*, lanterna *f*; **miesto** ~**iai** le luci della città; **uždėgti žiburį** accendere il lume; ◇ **sù žiburiu ieškoti** cercare con la lanterna (col lanternino)

žiburiuo||**tas** luccicante, brillante; ~**ti** luccicare *A*/ *E*, brillare *A*; **jō ākys ~ja** gli brillano gli occhi

žibūs luccicante, brillante; luminoso; splendente

žibūt||**ė** *žr.* žibuoklė; ~**is** cosa brillante

žyd||**as**, -**ė** ebrèo *m* (*f*-*a*), giudèo *m* (*f*-*a*); ~**ų tikėjimas** religione ebraica

žydė||**jimas** fioritura *f*; **pats mēdžių ~jimas** gli alberi sono nel pieno della fioritura; **vyras pačiamė ~jime** uomo nel fiore degli anni; ~**ti** fiorire *E*, essere in fiore; **javai žydi** il grano fiorisce; *prk.*: **žy dintis vėidas** viso fiorente

židinys 1. camino *m*, focolare *m*; **uždėgti židinį** accendere il camino; *prk.*: **namų ž.** focolare domestico; 2. *med.*, *fiz.* focolaio *m*; focus *m*; 3. *prk.* centro *m*, sede *f*; **kultūros ž.** centro di cultura

žydišk||**ai** *prv.* secondo l'uso ebraico; secondo la lingua ebraica; ~**as** ebraico, ebrèo

žydraakis dagli occhi celesti

žydras celeste; azzurro; turchino; bluastro; **šviėsiai ž.** azzurrino

žydr||**ė** 1. colore blu; 2. *bot.* mûscari *m*; ~**ėti** azzurreggiare *A*; divenire celeste; ~**ynė** azzurro *m*; **dangaus ~ynė** l'azzurro del cielo

žydrinti rendere (più) azzurro

žydr||**is** azzurro *m*; ~**okas** azzurrógnolo; ~**umà** azzurro *m*; ~**ūnis** *bot.* agērato *m*; ~**uoti** azzurreggiare *A*

žyduolis, -**ė** pianta fiorifera

žydžiūoti parlare con accento da ebrèo

žiėb||**ti** 1. accendere *A*; ~**ti ūgnį** accendere il fuoco; 2. *šnek.* (*sviesti*) scagliare *A*, lanciare *A*; **f aūsį ~ti** dare uno schiaffo; ~**tukas**, ~**tūvas** apparecchio per accendere; ~**tuvėlis** accendino *m*

žiedādulkė *bot.* polline *m*

1 **žied**||**as** 1. *bot.* fiore *m*; **vyšnios ~as** fiore di ciliegio; **nuskinti ~q** cògliere un fiore; 2. *prk.* (il fior) fiore *m*, crema *f*; **aukštūmenės ~as** il fiore della nobiltà

2 **žied**||**as** 1. anello *m*; ~**q užsimauti** mettersi l'anello; **sutuoktūvių ~as** anello nuziale; 2. (*apskritos formos daiktas*) anello *m*; cerchio *m*; bordo *m*; collare *m*; 3. (*uždaras kelias, ratas*) anello stradale; rotatoria *f*; (*aplink miestą*) circonvallazione *f*, tangenziale *f*

žiedāvimas *spec.* inanellamento *m*

žiedėjas, -**a** ceramista *m*, *f*; vasàio *m* (*f*-*a*); pentolàio *m* (*f*-*a*)

žledėti indurire *E*; raffermarsi; ammuflirsi

žiedgraužis *zool.* antònomo *m*

žiedý||**ba** arte ceràmica; ~**klà** laboratorio di ceramista

žiedynas *bot.* infiorescenza *f*; grappolo *m*

1 **žiedin**||**is** fiorifero; ~**iai augalai** piante fiorifere

2 **žiedin**||**is** anulare, circolare; ~**is maršrūtas** percorso circolare; ~**ė sànkryža** incrocio con rotatoria

žiedinys oggetto di ceràmica

žiedyn||**kotis** *bot.* peduncolo *m*; asse fiorale; ~**pumpuris** *bot.* gemma fiorifera

žied||**kopūstis** *žr.* kalafiòras; ~**kotis** *bot.* peduncolo *m*; ~**lapis** *bot.* 1. pètalo *m*; 2. sèpalo *m*; ~**pumpuris** *bot.* bocciolo *m*; boccio *m*; bottone *m*; ~**sostis** *bot.* ricettàcolo *m*

1 **žieduotas** pieno di fiori, fiorito

2 **žieduotas** ornato di anelli; inanellato

žieduo||**ti** *spec.* inanellare *A*; ~**tis** scambiarsi gli anelli; fidanzarsi; ~**tojas**, -**a** chi si occupa dell'inanellamento degli uccelli; ~**tuvės** *dgs.* cerimonia di fidanzamento

žiedžius ceramista *m*; vasàio *m*

žiegždrynas *žr.* žvirgždynas

žiem||**à** inverno *m*; **lengvà, sunki ~à** inverno mite, rigido; ~**os atostogos** vacanze invernali

žiemė *bot.* pervincia *f*, vinca *f*

žiem||**iai** *dgs.* nord *m*; ~**inis** 1. invernale, d'inverno; ~**iniai drabūžiai** vestiti invernali; 2. vernino; ~**iniai augalai** piante vernine; ~**ys** vento dal nord, tramontana *f*

žiem||**iškas** invernale; ~**kelis** strada praticabile d'inverno; ~**kenčiai** *dgs.* frumento vernino

žiemojim||**as** 1. svernamento *m*; ~**o vietà** stazione di svernamento; 2. *biol.* ibernazione *f*

žiemóp *prv.* verso l'inverno

žiemó||**ti** svernare *A*, passare l'inverno; ~**vidis** *žr.* vidūrziemis

žiem||**ryčiai** *dgs.* nord-est *m*; ~**rytys** vento dal nord-est; ~**vakariai** *dgs.* nord-ovest *m*; ~**vėjis** vento dal nord

žiės||**ti** modellare *A*, dare la forma (*a vasi di terra*); tornire *A*; ~**tūvas** ruota del vasàio

žiev||**ė** corteccia *f*; scorza *f*; buccia *f*; crosta *f*; **būlvės ~ė** buccia di patata; **sūrio ~ė** crosta di formaggio; **lūpti āžuolo žiėvę** scortecciare una quercia,

staccare la scorza di una quercia; *anat.*: *smegenų* ~ė corteccia cerebrale; ~ėtas fornito di corteccia (di buccia)

žieviāskutė *tech.* scortecciatrice *f*

žievinis 1. di, della corteccia; 2. *anat.* corticale

žiežirb|a scintilla *f*, favilla *f*; ◇ ~as *sváidyti* (*piktai žvelgti*) sprizzare faville dagli occhi; ~úoti mandare scintille, scintillare *A*

žiežula 1. strega *f*; maga *f*; 2. donna cattiva, brontolona *f*

žygdarb|is atto erdico, azione gloriosa; *atlikti* ~i còmpiere un atto erdico

žygiai *dgs. zool.* caràbidi *m pl*

žygiāvimas il marciare; marcia *f*; camminata *f*

žygin|inkas, -ė camminatore *m* (*f*-trice); gitante *m*, *f*; ~is da campo; da marcia; da trekking; ~iai *bātai* scarponi *m pl*

žyg|is 1. marcia *f*; gita *f*, escursione turistica (*a piedi*), trekking *m inv*; ~is *ĩ kálnus* gita in montagna; *taikōs* ~is marcia per la pace; 2. *kar.* operazione militare, campagna *f*; spedizione *f*; *žvalgýbinis* ~is spedizione esplorativa; *istor.*: *krýžiaus* ~is crociata *f*; 3. atto *m*, azione *f*, gesto *m*; *neapgālvotas* ~is atto sconsiderato; 4. provvedimento *m*, misura *f*; *imtis* ~iū prèndere misure; 5. volta *f*; tempo *m*; occasione *f*; *tuō pačiū* ~iū nello stesso tempo, insieme; 6. *ppr. dgs.* faccende domestiche *f pl*; 7. *zool.* càrabo *m*

žygiūo|ti marciare *A*; sfilare *E/A*; procèdere *E/A*; avanzare *E*; *lėtai* ~ti procèdere lentamente; ~tojas, -a marciatore *m* (*f*-trice)

žyg|ōvas, -ė, ~ūnas, -ė 1. marciatore *m* (*f*-trice); camminatore *m* (*f*-trice); 2. messaggero *m* (*f*-a); inviato *m* (*f*-a)

žila|bařzdis dalla barba bianca; ~gaľvis dalla testa bianca

žilakrūminiai *dgs. bot.* eleagnàcee *f pl*

žilākkrūmis *bot.* eleagno *m*

žilaplaũkis dai capelli bianchi

žil|as 1. bianco; canuto; grigio; argènteo; brizzolato; ◇ ~o *pláuuko suláukti* (*pasenti*) far i capelli bianchi; invecchiare *E*, incanutire per gli anni; 2. *prk.* remoto, lontano; ~ojė *senovėje* nell'antichità remota

žilaũsis dai baffi bianchi

žil|dyti rèndere i capelli bianchi; incanutire *A*; imbiancare *A*; ~ė 1. l'èssere bianco; canutezza *f*; 2. *bot.* senècio *m*; ~ėti incanutire *E*; imbiancarsi; ~inti 1. rèndere (più) canuto, imbiancare *A*; 2.

macchiare *A* (*aggiungendo un po' di latte o pan-na*); ~is, -ė persona dai capelli bianchi; ~ókas leggermente canuto; brizzolato

žilp|inti accecare *A*, abbagliare *A*; ~ti pèrdere chiarezza, offuscarsi

žilstelėti incanutire *E*, imbiancarsi (*leggermente*)

žilšvas leggermente canuto, brizzolato

žil|ti incanutire *E*, imbiancarsi; ~úoti èssere canuto

žilvit|ýnas, ~ýnė vincheto *m*, vincàia *f*; saliceto *m*

žilvīt|inis di vimine, vimineo; ~is 1. *bot.* sàlice da vimini, 2. vimine *m*

žym|ė 1. segno *m*; traccia *f*; vestigio *m*; *sėnojo káimo nė* ~ės *neliko* non è rimasta traccia del vecchio villaggio; 2. segno *m*; indizio *m*; sintomo *m*; *ligōs žýmės* i sintomi della malattia; ~ėjimas indicazione *f*; segnalazione *f*; marcatura *f*; ~ėklis *tech.* 1. indicatore *m*; 2. marcatore *m*

žymenybė *žr.* įžymybė

žymė|tas marcato; contrassegnato; ~ti 1. marcare *A*, marchiare *A*; *avls* ~ti marchiare le pècore; 2. indicare *A*, segnare *A*; notare *A*; ~ti *kirtį* segnare l'accento; *sng.*: ~kis *pāstabas* prendi nota delle osservazioni; 3. manifestarsi, divenire visibile, apparire *E*; *prk.*: *jō veidė* ~jo *kančią* il suo volto appariva sofferente; ~tojas, -a segnalatore *m* (*f*-trice)

žymiai *prv. knyg.* molto, assai; notevolmente; *jám ž. geriaũ* sta molto meglio

žymlnis 1. segnalètico; 2. (*herbinis*) bollato, da bollo, timbrato; *ž. pōpierius* carta da bollo

žymūnas, -ė persona insigne, illustre

žymuō segno d'onore, onorificenza *f*; decorazione *f*

žym|ūs 1. (*pastebimas*) evidente; percettibile; accentuato; *žymūs pėdsakai* tracce evidenti; *jaũ* ~ũ *dienōs ilgėjimas* si nota già l'allungarsi della giornata; 2. (*garsus*) famoso, illustre, insigne; ~ūs *svėčias* òspite illustre; 3. (*reikšmingas*) rilevante, notévole, importante; ~ūs *nũostolis* danno rilevante

žindy|mas allattamento *m*; ~mas *krūtimĩ* allattamento al seno; ~ti allattare *A*; ~toja, *žindývė* nutrice *f*, bàlia *f*

žindu|kas succhiotto *m*; tettarella *f*; *šnek.* ciuccio *m*; ~klis, -ė, ~ľys, -ė 1. (*apie vaiką*) lattante *m, f*, poppante *m, f*; 2. (*apie gyvulį*) lattónzolo *m*

žinduol|iai *dgs. zool.* mammiferi *m pl*; ~is, -ė mammifero *m*

žindūs chi succhia bene

žingčioti camminare a passi lunghi

žinggin||e *prv.* al passo; ~è passo *m*; *arkl̥ys ėjo ~e* il cavallo andava al passo

žingin̥ys *bot.* calla *f*

žingsniāmatis contapassi *m*

žing̃sn||is 1. passo *m*; *žēngti ~i ĭ pr̥ek̃i* fare un passo avanti; *pagreĩtinti ~i* allungare il passo; *sparčiũ ~iũ* di buon passo; *kàs ~is* a ogni passo; *j̥ls gyvėna už keliũ ~iũ* àbita a pochi passi; 2. *prk.* passo *m*; *mossa f*; *decisione f*; *azione f*; *taĩ būvo klaidīngas ~is* è stata una mossa errata; *◊ vēžlio ~iũ* a passo di tartaruga; *septynmĩliais ~iais* a passi da gigante; *~iũoti* andare *E*; camminare *A*; marciare *A*; *~iũoti pō kambarĩ* andare su e giù per la stanza

žingtelėti fare un passo

1 **žin**||ià 1. notizia *f*; comunicato *m*; annuncio *m*; avviso *m*; *dũoti kām žinią* comunicare una notizia, dare un avviso a qc.; *gauti blōgą žinią* ricevere una notizia cattiva; 2. informazioni *f pl*; notizie *f pl*; *paskutnės žinios* le ultime notizie; *spaudōs ~iom̃s* secondo la stampa; *māno ~iom̃s* a mio avviso; *diņges bė ~iōs* disperso *m*; 3. competenza *f*; disposizione *f*; *turėti sāvō ~iojė* avere a sua disposizione; *pasiĩmti sāvō ~iōn* (*ĩ sāvō atsakomybė*) assumersi la responsabilità; *taĩ nė mūsų ~iojė* non è di nostra competenza; *bė māno ~iōs* a mia insaputa

2 **žiniā** *modal.* naturalmente; di certo; com'è noto
žiniā||raštis elenco *m*; lista *f*; foglio *m*; *mokėjimų ~raštis* foglio paga; *~sklaida* diffusione delle informazioni, mass media

žyniáu||ti profetare *A*; presagire il futuro; *~tojas*, -a profeta *m*; stregone *m*

žinyb||a dicastero *m*; ente *m*; *švietimo ~a* dicastero della pubblica istruzione; *~inis*, *~ingas* dipendente da, di competenza di; *~ingūmas* dipendenza *f*

žin̥ynas notiziario *m*; prontuario *m*; vademecum *m inv*; *medicinos ž.* prontuario medico; *žėmdirbio ž.* vademecum dell'agricoltore

žin||ios *dgs.* 1. cognizioni *f pl*; conoscenze *f pl*; *istōrijos ~ios* cognizioni stōriche; *pagĩlinti sāvō ~iās* approfondire le proprie conoscenze; *statĩstinės ~ios* dati statistici; 2. *žr.* 1 žiniā 2

žyn||ys, -ė 1. *istor.* sacerdote *m*, sacerdotessa *f*; profeta *m*; 2. *prk.* indovino *m* (*f -a*); mago *m* (*f -a*); veggente *m, f*; *~ystė* attività di indovino

žiniuōnis, -ė mago *m* (*f -a*), stregone *m*

žinójimas il sapere; conoscenza *f*

žinoma *modal.* (di) certo; certamente; sicuramente; senz'altro

žinom||as 1. noto, conosciuto; *geraĩ ~as dal̥ykas* un fatto ben noto; *klėk mán ~a* per quanto io sapia; 2. (*garsus*) famoso, cèlebre, rinomato; *~as dallininkas* pittore famoso

žinó||ti sapere *A*, essere informato; conóscere *A*; *žinaũ, k̃ą daraũ* so quel che faccio; *nežino, kuĩ eĩti* non sa dove andare; *aĩ žinaĩ gėrą restorāną?* conosci un buon ristorante?; *kād tũ ~tum* se sapessi; *~kis* fai quel che vuoi; *kād būčiau ~jės!* (ad) averlo saputo!

žinōvas, -ė conoscitore *m* (*f -trice*), intenditore *m* (*f -trice*)

žinūt||ė breve notizia; comunicato *m*, messaggio *m*; *gavaũ tāvō ~ę* ho ricevuto il tuo messaggio

žióbris *zool.* vimba *f*

žiód||inti, ~yti (*far*) aprire *A*; schiudere *A*; *būrną ~yti* far aprire la bocca; *~menys dgs. žr.* žiómenys

žiógas *zool.* grillo campestre; cavalletta *f*; locusta *f*

žiogėlis (*segtukas*) spillo *m*, spilla *f*

žiógris recinzione *f* (*fatta con vimini intrecciati*)

žiojė||ti spalancarsi, aprirsi; *priė jō kójų ~jo prarajā* l'abisso si spalancava sotto i suoi piedi

žióm||enys *dgs.* bocca *f*; fauci *f pl*; *~uō* apertura *f*; sbocco *m*

žiópčio||ti 1. boccheggiare *A*; *žuv̥is ištrauktā iš vandeĩs ~ja* il pesce fuor d'acqua boccheggia; 2. *šnek.* parlare a vānvera; dire sciocchezze

žioptai *prv.* stupidamente; sventatamente; *ž. pasiēlgiau* mi sono comportato da stūpido (da sventato)

žiopt||as *menk.* sbadato, sventato; sciocco, stūpido; *~ė menk.* bocca *f*; fauci *f pl*; *~ybė* sventatezza *f*, sbadataggine *f*

žioplinėti, **žioplinti** *menk.* camminare sbadata-mente a bocca aperta; girovagare *A*

žiopt||ys, -ė sbadato *m* (*f -a*); sventato *m* (*f -a*); *~ystė*, *~ūmas* sventatezza *f*, sbadataggine *f*

žiopsėti *žr.* žiópčioti 1

žiopsóti 1. stārsene a bocca aperta; restare in attesa; poltrire *A*; *nežiopsók!* stai attento!; su, non dormire!; 2. curiosare *A*, guardare *A*

žioptelėti 1. aprire (*per un po'*) la bocca; 2. dire una parola

žiór||a bagliore *m*; splendore *m*; *~uōti* 1. bruciare appena; 2. luccicare *A/E*, brillare *A*; splēndere *A*

žiotėlė bot. stoma *m*

žióti aprire A; schiudere A; spalancare A; *buvaũ besžiójas sakýti* stavo per dire

žiotýnas geogr. delta *m inv*

žiótys *dgs.* 1. (*žvėries*) bocca *f*, fauci *f pl*; 2. (*upės*) foce *f*; 3. *spec.* apertura *f*, imboccatura *f*, bocca *f*
žióvauti sbadigliare A; *iš nuóbodulio* ž. sbadigliare per la noia

žioveinis bot. antirrhino *m*

žiovul||ingas che porta sbadiglio, noia; *~ýs* sbadiglio *m*

žirafā zool. giraffa *f*

žirántas, -ė *ekon.* girante *m, f*

žlras girata *f*

žlrg||as 1. cavallo *m*; *kovós ~as* cavallo da battaglia, destriero *m*; *spòrtinis ~as* cavallo da corsa, corsiero *m*; *pabalnóti ~q* sellare un cavallo; 2. *šachm.* cavallo *m*; *ėjimas ~u* mossa del cavallo

žlrgčioti camminare a passi lunghi

žlrgėl||iai *dgs.* zool. odonati *m pl*; *~is* 1. *mžb.* cavallino *m*, cavalluccio *m*; 2. zool. libellula *f*; 3. motivo ornamentale in legno alla sommità di una casa

žlrg||ės, *~iai* *dgs.* sostegno di pèrtiche; palizzata *f*; cavalletto *m*

žlrgýnas azienda per l'allevamento dei cavalli; scuderia *f*

žlrginiák||as, -ė allevatore di cavalli; *~ýstė* allevamento di cavalli

žlrgin||ýs bot. amento *m*; *~iuótas* amentato

žlrgl||inti, *~ióti* camminare a grandi passi

žlrgsóti stàrsene a gambe divaricate

žlrlk||ės *dgs.* 1. fòrbici *f pl*; *~ėmis klrpti* tagliare con le fòrbici; 2. zool. chela *f*; *šnek.* fòrbici *f pl*; *vėžio ~ės* chele di un granchio; 3. *sport.* fòrbice *f*

žlrln||ėlis 1. *mžb.* pisello *m*; 2. pasticca *f*, pastiglia *f*; *mėtiniai ~ėliai* pasticche di menta; *~iáuči* raccogliere piselli; *~fena* pisellàio *m*, pisellàia *f*

žlrlniėn||ė minestra con piselli; pisellata *f*; *~ójas* fusto di pisello

žlrlninis di pisello

žlrln||is bot. pisello *m*; *~ius gliáuđyti* sgranare, sgusciare i piselli; *♦ kaĩp ~iai į sieną* come parlare al muro; *~iukas* žr. žlrlnėlis; *~medis* bot. acàcia gialla (caragana *f*)

žlrlti 1. (*birti*) versarsi, cadere E (*detto di aridi*); 2. *prk.* (*raibti*) pèrdere chiarezza, offuscarsi

žlruóti girare A; vistare A; firmare A; ž. *vėkseli* girare un cambiale

žįsti succhiare A, poppare A

žýsti sbocciare E; schiudersi; mèttere fiori

žiupsnis presa *f*; pizzico *m*; *manata f*, manciata *f*; ž. *druskos* pizzico di sale; ž. *tabako* presa di tabacco; ž. *žėmės* manciata di terra

žiūrā 1. vista *f*; sguardo *m*; 2. osservazione *f*; ispezione *f*

žiūras zool. gufo reale

žiūrė||ti 1. guardare A; fissare A; *~ti prō lāngą* guardare dalla finestra; *šnairomis ~ti* guardare di traverso (di sbieco); *~ti akis įsmeĩgas* guardare fissamente, fissare lo sguardo; 2. *prk.* (*būti nukreiptam*) guardare A, dare su; *langai žiūri į sōdą* le finestre danno sul giardino (guardano il giardino); 3. (*paistyti, stebėti*) guardare A, fare attenzione; badare A; dare importanza; *~k, kād nesusitėptum* guarda di non sporcarti; *nežiūrėk gražumo* non badare alla bellezza; 4. (*turėti nuomone*) considerare A, giudicare A, ritenere A; *~ti į ką kaĩp į draugą* considerare qc. un amico; *kaĩp tū žiūrį į tai?* cosa ne pensi?; *lengvai į viską ~ti* prèndersela fàcile; 5. (*tirti*) visitare A, esaminare A; 6. (*rūpintis*) badare A, sorvegliare A. tener d'occhio; *~k vaikūs* bada ai bambini; *~ti tvarkōs* mantenere l'órdine; *~tojas, -a* chi guarda, guardiano *m (f -a)*; spettatore *m (f -trice)*

žiurĩ *nkt. dkt.* giuria *f*

žiūrinė||jimas osservazione *f*; *~ti džn.* osservare A. guardare A; sbirciare A; *~ti vitriną* sbirciare una vetrina; *sng.:* *~tis priėš vėidrodį* guardarsi allo specchio

žiūrķ zool. ratto *m*; *vandėns* ž. ratto di chiàvica. topo di fogna

žiurķėkautai *dgs.* trappola per ratti, acchiappatopi *m inv*

žiurķėnas zool. criceto *m*

žiurķiáuči acchiappare i ratti

žiurķsóti fissare gli occhi

žiurķzólės *dgs.* veleno per topi

žiurĩýs zool. chiurlo *m*

žiūrōnas binòcolo *m*; cannocchiale *m*

žiūrōv||as, -ė spettatore *m (f -trice)*; *~ų plojimai* applausi degli spettatori; *~ų sālė* sala dello spettacolo

žiūrstelėti žr. žvilgtelėti

žiūrūs 1. (*akylas*) di vista lunga; penetrante; 2. (*gerai matomas*) ben visibile; chiaro; nitido

žiuzėl||iniai *dgs. biol.* flagellati *m pl*; *~is biol.* flagello *m*

žiūž||is treccia *f*, cordone *m*; ~**į** **mūšti** giocare a mosca cieca
žlė 1. fuoco *m*, fiamma *f*; 2. nodo di una frusta
žlábano||ti *tarm.* 1. (*traiškanoti*) essere cisposo; ~**jančios ākys** occhi cisposi; 2. *prk.* piagnucolare A
žlābas *tarm.* mangiatòia *f*
žlagsóti stārsene in disparte; giacere in disordine
žlaūg||tai *dgs.* posatura *f*; fondo *m*; depòsito *m*; ~**tas** 1. tino *m*; tinozza *f*; 2. cosa bagnata, impregnata d'acqua; ~**ti** mēttere a bagno
žlebėnti *šnek.* biascicare A
žlēberioti *šnek.* lèggere male, compitare A
žlebsėti *menk.* mangiare con rumore, grufolare A
žlėbti *šnek.* infiacchirsi, indebolirsi; accasciarsi
žlegė||ti *šnek.* 1. (*barškėti*) strepitare A; 2. (*tekėti*) sgorgare E; zampillare E/A; **kraūjas** ~**jo iš žaizdōs** il sangue zampillava dalla ferita
žlēginti far suonare; strepitare A
žlegsėti gorgogliare A; fare cic ciac; **prisemtį jō bātai einant žlegsi** l'acqua gli fa cic ciac nelle scarpe
žlėgtaīnis *kul.* bistecca *f*; costoletta *f*
žlėgtelė||ti 1. accasciarsi; **jīs** ~**jo į kėdę** si accasciò su una sedia; 2. dare un colpettino
žlėg||ti bāttere A; assottigliare A; ~**tà mėsà** carne battuta; ~**tūvas** baticcarne *m inv*
žlėmbti *šnek.* 1. (*žliumbti*) piangere a dirotto; 2. (*šlamšti*) mangiare avidamente, ingozzare A
žlėptelėti 1. cāscare E, cadere E; 2. dire uno sproposito
žliaūbti *žr.* žlėmbti
žliaūg||ti 1. piōvere a dirotto; **lietūs** ~**ia iř** ~**ia** piove a dirotto; 2. grondare E/A, colare abbondantemente; **nuō kaktōs jām** ~**ė prākaitas** il sudore gli grondava dalla fronte; 3. versare lacrime, spārgere pianto; 4. *šnek.* mangiare avidamente
žlib||as débole di vista; dalla vista corta; ~**ės dgs. menk.** occhi *m pl*
žlibinėti muōversi alla cieca; camminare a tastoni
žlibinti accecare A, abbagliare A
žlib||is, -**ė** *menk.* chi vede male; ~**ti** rovinarsi la vista
žliūgti *žr.* žliaūgti 1
žliūgas *šnek.* terreno paludoso, acquitrino *m*
žliūgė *bot.* stellāria *f*; **daržinė** *ž.* centōnchio *m*
žliūg||inas bagnato frādicio; impregnato d'acqua; ~**inti** bagnare A, inzuppare A; ~**sėti** sgorgare E; gorgogliare A; fare cic ciac; **pō sāmanomis** ~**si vanduō** sotto il muschio si sente gorgogliare l'ac-

qua; ~**sóti** 1. stārsene nell'acqua; stare a bagno; 2. (e)stēndersi; **vandėns klanai** ~**sójo aīt kėlio** sulla strada c'era una distesa di pozzanghere; ~**ti** bagnarsi, inzupparsi, imbēversi
žliūmba *b. šnek.* piagnucolone *m (f-a)*
žliūmbti piāngere dirottamente
žliūrgti *žr.* žliūgti
žlug||dýti far fallire, rovinare A; mandare all'aria (a monte, in fumo); ~**dýti sumānymą** mandare a monte un progetto; ~**īmas** 1. fallimento *m*; fiasco *m*; insuccesso *m*; 2. caduta *f*; **komunizmo** ~**īmas** la caduta del comunismo
žlūginti far bollire il bucato; lisciviare A
žlugsóti *žr.* žliugsóti
žlūgt||as bucato *m*; ~**ą skalbti** fare il bucato; **márškinius** ~**añ dėti** mēttere i panni all'ammollo
1 žlūgti (skalbti) fare il bucato; mēttere all'ammollo
2 žlūgti (dingti) andare in rovina (in fumo); fallire E; crollare E, svanire E; ~**o visos viltys** crollò ogni speranza
žlūgt||inis da bucato; ~**inis muīlas** sapone da bucato; ~**ūvas** tinozza per fare il bucato
žluōbas mangiatòia *f*
žluōbti mangiare avidamente
žmōgbeždžion||**ė** *zool.* antropòide *m*; ~**ės dgs. zool.** scimmie antropomorfe
žmogėdr||a *b.* cannibale *m*; antropófago *m (f-a)*; ~**ýstė** cannibalismo *m*, antropofagia *f*
žmogėlis 1. *malon.* buon uomo; 2. poveraccio *m*
žmogėti umanizzarsi; assūmere l'aspetto umano
žmogėna carne umana
žmogīn||is dell'uomo, umano; ~**ės beždžionės** scimmie antropomorfe
žmōginti umanizzare A, dare un aspetto umano
žmogystà individuo *m*, uomo *m*
žmōgišk||ai *prv.* umanamente, secondo la natura umana; ~**as** umano; ~**a silpnýbė** debolezza umana; ~**ūmas** umanità *f*; **prarāsti** ~**ūmą** mancare di umanità
žmog||ūs uomo *m*, essere umano, persona *f*; ~**aūs kilmė** l'origine dell'uomo; **padorūs** ~**ūs** uomo per bene; **pātikimas** ~**ūs** uomo di fiducia; **niėkam tikės** ~**ūs** uomo da nulla, scarto d'uomo; **eilinis** ~**ūs** uomo comune, qualunque; ♦ **kaip** ~**ūs (priederamai)** come si deve
žmogžud||ýbė, ~**ýstė** omicidio *m*, assassinio *m*; **ivykdyti** ~**ýstę** commētere un omicidio; **apkāltinti** ~**ýstę** accusare di omicidio; ~**ýs, -ė** omicida *m, f*, assassino *m (f-a)*

žmōgžu||diškas criminale; ~džiāuti vivere assassinando, essere un assassino

žmonà 1. moglie *f*; sposa *f*; consorte *f*; iñti ĩ žmōnq prendere in moglie; sù žmōna pērsiskyrēs è separato (diviso) dalla moglie; 2. šnek. donna *f*

žmón||ēs dgs. uōmini *m pl*, gente *f*, persone *f pl*; gerōs vālios ~ēs uōmini di buona volontà; aikštē pilnà ~iū piazza piena di gente; jaunì ~ēs i giōvani; ~iū āpkalbos chiacchiere della gente; ė ēlti pē ~es girare (per) il mondo; ĩ ~es išēlti farsi strada
žmonētis frequentare (stare con) la gente; fare delle visite

žmonijà il gènere umano, umanità *f*

žmonišk||ai prv. umanamente, con umanità; ~as umano, pieno di umanità; ~i jausmāi sentimenti umani; ~ėti divenire più umano; ~ūmas umanità *f*, benevolenza *f*

žmutulys tarm. žr. gniūtulas

žnaibinėti, žnaibyti džn. pizzicare A (più volte), dare dei pizzicotti

žneksėti battere A, colpire con rumore

žnèktelėti cadere con rumore; accasciarsi

žniāugti (veržti) tēndere A; tesare A; stringere A

žnyb||čioti džn. pizzicare A (più volte); ~lmas, žnybis pizzico *m*; ~ti 1. pizzicare A; ~ti ĩ rañkq pizzicare un braccio; 2. prk. pūngere A, mōrdere A; šaltis ~ia il freddo punge; ~tūvai dgs. pinze *f pl*

žnypl||ēs dgs. 1. pinze *f pl*; tenaglie *f pl*; med. fōrcipe *m*; kālvis ~ēs tenaglie da fabbro; 2. prk. chela *f*; fōrbici *f pl*; ~ys zool. forbicina *f*, forfēcchia *f*, forficula *f*

žniūgti piegarsi; subire un allettamento

žodynas 1. lēssico *m*; 2. dizionario *m*, vocabolario *m*; rašybos ž. dizionario ortografico

žodling||as ricco di parole; eloquente; ~ūmas ricchezza di lēssico

žodynininkas, -ė lessicōgrafo *m (f -a)*; dizionarista *m, f*

žōdin||is orale, verbale; ~is isākymas ōrdine verbale; ~ė liāudies kūryba tradizione orale, folclore *m*

žō||dis 1. parola *f*; vocābolo *m*; voce *f*; sudurtinis ~dis parola composta; ištařti kām gērą ~dį dire una parola buona a qc.; ~džiais pasišvaistyti gettare, sprecare le parole; ~dis ~din atkartōti ripētere parola per parola; keliafs ~džiais pasakyti dire q.c. con due parole; papāsakoti savais ~džiais raccontare con parole proprie; kitaifs

~džiais tāriant in altre parole; nuō ~džių ēlti priē veiksmū passare dalle parole ai fatti; 2. (kalba) discorso *m*, intervento *m*; parola *f*; prašyti ~džio chière la parola; suteikti ~dį concēdere la parola; baigiamasis ~dis discorso di chiusura; 3. (pažadās) parola *f*, promessa *f*; laikyti ~džio mantenere la parola; nesilaikyti ~džio mancare di (venir meno alla) parola; garbės ~dis parola d'onore; ė ~džio neieškōti kišenėje avere la parola pronta, avere la lingua sciolta; vienu ~džiū in breve; paskutiniais ~džiais con cattiveria, in modo offensivo

žōdlauža b. chi non tiene fede alla parola data

žodžiūo||ti šnek. rimproverare A; sgridare A; venire a diverbio; sngr.: ~tis litigarsi

žokėjus, -ė 1. fantino *m*; 2. cavallerizzo *m (f -a)*

žol||ė erba *f*; ~ės stiebėlis filo (stelo) d'erba; pašarinė ~ė erba da foraggio; ~ė išdygo è spuntata l'erba; išravėti ~ės (piktžolės) strappare le erbacce (malerba); ~ėdis erbivoro

žōl||ēs dgs. šnek. erbe medicinali; ~ėtas erbato, erboso, coperto d'erba; ~iāuti tagliare, raccogliere l'erba; ~iēnė minestra di erbaggi; ~inas sporco d'erba; ~ynas 1. pianta *f*; erba *f*; fiore *m*; 2. erbajo *m*; 3. erbario *m*

1 žōlinė 1. fascio d'erba; mazzo di fiori; 2. infuso di erbaggi

2 Žōlinė bašn. festa dell'Assunta (dell'Assunzione di Maria Vergine)

žolinėti raccogliere erbe (medicinali)

žolingas erboso, ricoperto d'erba

žoliniūk||as, -ė erborista *m, f*; ~ystė studio delle erbe medicinali; erboristeria *f*

žōlin||is erbaceo; ~iai augalai piante erbacee

žongl||iērius, -ė giocoliere *m*; prestigiatore *m (f -trice)*; ~irūoti giocolare A; far giochi di prestigio

žudik||as, -ė assassino *m (f -a)*, omicida *m, f*; ~iškas da assassino; criminale

žudyklà luogo di sterminio

žūdymas uccisione *f*; distruzione *f*; sterminio *m*

žūdynės dgs. strage *f*, massacro *m*, eccidio *m*

žudy||ti 1. uccidere A, ammazzare A, assassinare A; massacrare A; sterminare A; ~ti belaisviūs massacrare i prigionieri; sngr.: ĩls bañdė ~tis cercò di tōgliersi la vita; 2. (varginti) tormentare A, molestare A, infastidire A

žūkláu||ti pescare A, andare a pesca; ~tojas, -a pescatore *m (f -trice)*

žūklāv||ietė luogo di pesca; ~imas pesca *f*
žūkl||ė pesca *f*; **povandeninė** ~ė pesca subàcquea;
veřstis ~ė vivere di pesca; ~iniņkas, -ė, ~ys, -ė
 pescatore *m* (*f* -trice); ~ystė pesca *f*
žulsn||umà pendenza *f*; pendio *m*; declivio *m*; ~ūs
 inclinato, declive
žuobris 1. aratro di legno; 2. vòmere *m*
žurnālas 1. rivista *f*; periòdico *m*; **literatūrinis** ž.
 rivista letterària; 2. giornale *m*; registro *m*; diàrio
m; **klāsės** ž. registro di classe
žurnalist||as, -ė giornalista *m, f*; ~ika giornalismo
m; ~inis giornalistico
žutbūt *prv.* ad ogni costo, a tutti i costi
žutbūtinis 1. (**reikalas**) urgente, pressante, im-
 pellente; 2. (**mūšis**) micidiale; mortale
žūti 1. perire *E*; morire *E*; cadere *E*; ž. **kovos laukė**
 cadere sul campo di battaglia; **avarijoje** ž. perire
 in un incidente stradale; 2. andare distrutto;
 scomparire *E*; sparire *E*; svanire *E*; **visi laiškai**
žūvo tutte le lettere sono andate distrutte; **žūvo**
paskutinė viltis è svanita l'ultima speranza; **kuř**
buvaĩ žūvęs? dov'eri sparito?
žūtis 1. morte *f*; pėrdita *f*; rovina *f*; distruzione *f*;
 naufràgio *m*; **laivą išitiko** ž. la nave ha subito un
 naufràgio; 2. (**vargas**) tormento *m*; strazio *m*;
 fastidio *m*
žuv||auti pescare *A*; **jis** ~avo ežerė pescava nel lago;
 ~autojas, -a pescatore *m* (*f* -trice); ~avimas
 pesca *f*
žuvėdra *zool.* 1. sterna *f*; ròndine di mare; **mažoji** ž.
 fraticello *m*; 2. gabbiano *m*
žuv||ėna carne di pesce; ~ienė zuppa di pesce
žuvimas 1. morte *f*; pėrdita *f*; 2. scomparsa *f*; spari-
 zione *f*; 3. (**laivo**) naufràgio *m*
žuving||as pescoso, ricco di pesci; ~a **jūra** mare
 pescoso; ~umas pescosità *f*
žuviniņk||as, -ė 1. piscicoltore *m* (*f* -trice); 2. pe-
 scatore *m* (*f* -trice); ~auti allevare pesci; ~ystė
 piscicoltura *f*
žuv||lnis di pesce; ~is *zool.* pesce *m*; **gėlųjū vandenų**
 ~is pesce d'acqua dolce; ~is **gąudyti** pescare *A*;
 ~ųjū **skūsti** squamare un pesce; ~ų **parduotuvė**
 pescheria *f*; ~ų **pardavėjas** pescivėndolo *m*; ~ų
 ūkis azienda di piscicoltura; ~ų **prodūktai** pro-
 dotti ittici; ~ų **konsėrvai** pesce in scàtola; ~ų
taukaĩ olio di pesce
žuv||iškas di, da pesce; ~ytė *mžb.* pesciolino *m*
žuvlvais||a piscicoltura *f*; ~ininkas, -ė piscicoltore
m (*f* -trice)

žvagėti 1. (**skambėti**) tintinnare *E/A*; 2. (**blizgėti**)
 luccicare *E/A*, brillare *A*
žvąginti far tintinnare
žvag||lnė, ~ūlis, ~ūtis *bot.* borsa di pastore
žvaigžd||ė 1. stella *f*; astro *m*; **žvaigždės mįrga** le
 stelle scintillano; **kriūntanti** ~ė stella cadente,
 filante; 2. *prk.* (**likimas**) destino *m*, sorte *f*, stella
f; **gimti pō laiminga** ~ė nascere sotto una buona
 stella; 3. *prk.* (**įžymybė**) stella *f*, star *f* inv, diva *f*,
 divo *m*; **kino žvaigždės** le stelle del cinema; 4.
 (**ženklas**) stelletta *f*, stella *f*; ◇ *zool.*: **jūros** ~ė
 astėria *f*, stella marina
žvaigždė||lapis carta della volta celeste, carta stel-
 lare (astronòmica); ~tas stellare, stellato; ~ta
naktis notte stellata; ~tis coprirsi di stelle, stel-
 larsi
žvaigždėnys *astr.* costellazione *f*
žvaigždiniņkas, -ė 1. astròlogo *m* (*f* -a); 2. astrò-
 nomo *m* (*f* -a)
žvaigždinis di stella, stellare
žvaigždiškas a forma di stella
žvaigždūnė *bot.* scabiosa *f*, vedovella *f*, vedovina *f*
žvaigždū||tė 1. *mžb.* stelletta *f*, stellina *f*; 2. (**sim-**
bolis) stella *f*; **trijų** ~čių **viėšbutis** albergo a tre
 stelle; 3. (**nuoroda**) asterisco *m*, stelloncino *m*;
pažymėti ~tė contrassegnare con un asterisco
žvainākis, **žvaĩnas** dagli occhi bianchi
žvairāk||is, -ė stràbico *m* (*f* -a); ~iūoti 1. èssere
 stràbico; 2. *prk.* guardare di sbieco, guardare
 storto
žvaĩr||as stràbico; ~os **ākys** occhi stràbici; ~ėti
 diventare stràbico; ~ys, -ė stràbico *m* (*f* -a);
 ~om(īs) *prv.* di sbieco, di traverso; ~umas *med.*
 strabismo *m*; ~iūoti 1. èssere stràbico; 2. guar-
 dare di sbieco (di traverso); guardare di ma-
 lòcchio
žvakdarys, -ė chi fàbblica candele; candelàio *m* (*f* -a)
žvāk||ė 1. candela *f*; **vaškinė** ~ė candela di cera,
 cero *m*; ~ė **varva** la candela gòcciola; **priė** ~ių
šviesos a lume di candela; 2. *tech.*, *fiz.* candela *f*;
 fusibile *m*; **siūnto** ~ių **lempūtė** lampadina da cento
 candele; 3. *sport.* candela *f*; 4. *prk.* (**ledo varveklis**)
 ghiacciolo *m*; ~ėlė 1. *mžb.* candelina *f*, cande-
 letta *f*; 2. *žr.* **žaltvỹklė**
žvakl||dė candelieri *m*, candelabro *m*; **šakóta** ~dė
 candelabro a più bracci; ~galis mozzicone di
 candela; mòccolo *m*
žvākin||ė candelieri basso, bugia *f*; ~is di candela
žvāktaukiai *dgs.* sego *m* (*per fabbricare candele*)

žvakùtė *farm.* supposta *f*, suppositòrio rettale
žvalėti riprendere coraggio; rianimarsi; diventare più enèrgico

žvalgas, -ė 1. esploratore *m* (*f-trice*); ricognitore *m* (*f-trice*); spia *f*; 2. (*miško*) guàrdia forestale

žvalgauti essere in cerca di una moglie

žvalgýb||a 1. *kar.* esplorazione *f*; ricognizione *f*; avanscoperta *f*; ~os *būrýs* pattuglia di ricognizione; *ėlii* *ĩ* ~q andare in avanscoperta (in esplorazione); 2. spionaggio *m*; 3. indagine *f*

žvalgýbin||inkas, -ė spia *f*, agente di spionaggio; ~is di esplorazione, esplorativo; ~is *žýgis* spedizione esplorativa

žvalgýmas esplorazione *f*; ricognizione *f*; ~inėti, ~ýti *džn.* 1. esplorare A, perlustrare A; ~ýti *priešo pozlciýas kar.* andare in avanscoperta; ~omasis *lėktiývas* aereo da ricognizione

žvalýtis 1. (*aplinkui*) guardarsi intorno; 2. (*vienas į kitą*) scambiarsi delle occhiate

žvalýtojas, -a esploratore *m* (*f-trice*), cercatore *m* (*f-trice*)

žvalgùs 1. che vede bene; 2. perspicace, sagace

žvalguvà area di bosco affidata ad una guàrdia forestale

žvaliaĩ *prv.* sveltamente, con energia

žvãl||inti incoraggiare A; rin vigorire A; incitare A; ~umas vigore *m*; energia *f*; ànimo *m*; gagliardia *f*; ~us sveglia, vigile, pieno di vigore, enèrgico

žvañgalas campanello *m*; sonaglio *m*

žvãng||čioti tintinnare E/A (*ogni tanto*); ~ėjimas, ~esýs 1. tintinnio *m*; *varpėlių* ~ėjimas tintinnio di campanelli; 2. (*metalo*) sferragliamento *m*; strèpito *m*; ~ėti 1. tintinnare E/A; 2. strepitare A, sferragliare A; *girdėjosi gėlezys* ~ant s'udivano i ferri sferragliare; ~inti far tintinnare, far rissonare; ◇ *ginklais* ~inti brandire le armi; ~sėti *žr.* žvãngčioti; ~telėti far un tintinnio; ~ùliai *dgs.* búbolo *m*; ~us sonante; squillante; ~ùtis campanello *m*

žvarb||à *žr.* žvarbis; ~ėti (*apie vėją*) diventare più forte, créscere E

žvarb||inti infreddolire A; ~is freddo *m*; tremore *m*, brivido *m* (*per freddo*); ~ti infreddolirsi; intirizzirsi, intorpidirsi; ~sta *rañkos* s'intirizziscono le mani; ~us 1. (*aštrus*) forte; acuto; tagliente; ~us *vėjas* vento tagliente; 2. (*šiurkštus*) rùvido, scabro; 3. *lingv.* sibilante

žvejýb||a pesca *f*; ~os *frankiai* arnesi da pesca; ~inis di, da pesca; ~inis *laĩvas* pescheréccio *m*

žvej||ýs, -ė pescatore *m* (*f-trice*); ~ų *kaimėlis* villaggio di pescatori

žvejó||jimas, žvejóklė, žvejónė pesca *f*; *veřstis* ~jimu vivere di pesca; ~ti pescare A, andare a pesca; ~ti (*sù*) *mėškere*, *tinklaĩs* pescare con l'amo, con le reti; ~tojas, -a pescatore *m* (*f-trice*)

žvelg||esýs, ~imas il guardare

žvelgti guardare A; osservare A; rivòlgere lo sguardo; *ž. ĩ tólĩ* guardare in lontananza

žveng||esýs, ~imas nitrato *m*

žvéngti 1. nitrare A; 2. *menk.* ridere sguaiaatamente

žvérėl||is *mžb.* animaletto *m*, bestiolina *f*; *kailiniai* ~iai animali da pelliccia

žvėrenà pelle di animale

žvérėti imbestialire E, inferocire E

žvėr||iauti cacciare A, catturare animali; ~iãvimas caccia *f*

žvėrybė ferocia *f*, atrocità *f*

žvėriena cacciagione *f*, selvaggina *f* (*di pelo*)

žvėr||ijà bestie *f pl*, animali *m pl*; ~ýnas serraglio *m*; ~ingas ricco di animali

žvėrinink||as, -ė allevatore (allevatrice) di animali da pelliccia; ~ýstė allevamento di animali da pelliccia

žvėr||inis di (da) bestia, animalesco; ~is 1. animale *m*, bestia *f*; belva *f*, fiera *f*; *laukiniai žvérys* animali selvatici; 2. *prk.* persona violenta, belva *f*

žvérišk||ai *prv.* bestialmente; ~ai *nóriu válgyti* ho una fame bestiale; ~as 1. bestiale, brutale, disumano; ~as *žiaurumas* crudeltà bestiale; 2. *prk.* (*didžiulis*) enorme, intenso; insopportabile; ~umas ferocia *f*, crudeltà *f*, brutalità *f*

žvériúkštis 1. bestiaccia *f*, animalaccio *m*; 2. *prk.* bambino cattivo

žvíeg||čioti strillare A; stridere A (*ogni tanto*); ~esýs, ~imas, žviégsmas strido *m* (*pl strida*), urlo acuto

žviégti 1. stridere A; strillare A; 2. *prk.* (*kaukti*) ronzare A; fischiare A

žvýg||auti, ~čioti stridere A, strillare A (*ogni tanto*); ~telėti dare uno strillo

žviguliúoti brillare A, scintillare A

žvilgčio||ti guardare A (*di tanto in tanto*); dare delle occhiate; adocchiare A; sbirciare A; *paslapčiomis* ~ti guardare di nascosto (di soppiatto); ~ja *vienas ĩ kitą* si scambiano occhiate

žvilg||ėjimas, ~esýs splendore *m*, lucentezza *f*, scintillio *m*, luccichio *m*; *šilko* ~ėjimas lucentezza della seta; ~ėti luccicare E/A, scintillare A,

brillare A; *sáulėje žvilga kardai* le spade luccicano al sole; *žvilgantys plaukai* capelli brillanti
žvilginti lucidare A, far brillare; *ž. grindis* lucidare i pavimenti
žvilg||is žr. *žvilgsnis*; ~*sėti* žr. *žvilgčioti*
žvilgsn||is sguardo *m*, occhiata *f*; *vėriamas ~is* sguardo penetrante; *įsmeigti ~į* fissare lo sguardo; *užmėsti ~į* dare un'occhiata; *iš pirmo ~io* a prima vista
žvilgtelė||ti dare un'occhiata (una sbirciata), gettare uno sguardo, adocchiare A; *jis ~jo į laikrodį* ha dato un'occhiata all'orologio
žvilgūs lucido, brillante, scintillante; *žvilgios akys* occhi scintillanti; *ž. popierius* carta lucida
žvilúoti 1. (*linguoti*) oscillare A, barcollare A; 2. (*blizgėti*) luccicare A, brillare A
žvynābudė bot. lepiota *f*
žvynāropliai *dgs. zool.* squamati *m pl*
žvyn||as squama *f*, scaglia *f*; *nuskūsti ~ūs nuō zuviēs* squamare un pesce, levare le scaglie ad un pesce
žvynėlinė med. psoriasi *f*, scabbia *f*
žving||auti nitrare A; ~*telėti* dare un nitrito
žvyninis scaglioso, squamoso
žvyninūkas *zool.* lepisma *f*

žvyn||iškas, ~*ūotas* scaglioso, squamoso
žvyr||as ghiaia *f*; ~*o karjėras* cava di ghiaia; *žėmė priė ~o* terreno ghiaioso; ~*āvimas* inghiaitura *f*
žvirbliarūtė bot. fumaria *f*
žvirbi||iāuti, ~*inėti* acchiappare pàsseri
žvirbliniai *dgs. zool.* passeriformi *m pl*
žvirbl||is *zool.* pàssero *m*; ~*iai čirškia* i pàsseri cinguettano; *š sėnas ~is* (*gudrus žmogus*) persona astuta, volpone *m*; ~*iūkas mžb.* passerotto *m*
žvyrė *zool.* lagòpodo *m*, pernice bianca
žvirgžd||as pietrisco *m*; ghiaia *f*; ~*ėtas* ghiaioso, ghiaiato; ~*ėtas ūpės dūgnas* greto ghiaioso
žvirgždėnas accūmulo di ghiaia, ghiaione *m*
žvirgždėnė terreno ghiaioso
žvirgždúo||tas (in)ghiaiato, cosperso di ghiaia; ~*ti* cospārgere di ghiaia
žvyr||ýnas cava di ghiaia; ~*ýnė* terreno ghiaioso; ~*ingas* ghiaioso, ricco di ghiaia
žvyr||kelis strada ghiaia (*non asfaltata*); ~*smėlis* ghiaia sabbiosa
žvyrúo||tas cosperso di ghiaia, inghiaiato; ~*ti* inghiaiare A; ~*ti alėja* inghiaiare un viale
žvitr||ėti ravvivarsi, rinvigorirsi; ~*ūs* vivace, vigoroso; svelto, sveglio; ~*ūs vyrūkas* ragazzo sveglio

GEOGRAFINIAI VARDAI NOMI GEOGRAFICI

- Ádrijos jūra** (Mare) Adriàtico *m*
Afganistānas Afghanistan *m*
Āfrika Africa *f*
Aīrija Irlanda *f*
Alabamà Alabama *f*
Albānija Albania *f*
Aleksāndrija Alessandria *f*
Aliaskà Alaska (Alasca) *f*
Ālpēs Alpi *f pl*
Alžyras (*miestas*) Algeri *f*
Alžyras (*šalis*) Algeria *f*
Amazònė (Rio delle) Amazzoni *f pl*
Amėrika America *f*; **Šiāurės, Pietų A.** America del Nord, del Sud
Āmsterdāmas Amsterdam *f*
Āndai Ande *f pl*
Andalūzija Andalusia *f*
Andorà Andorra *f*
Ānglija Inghilterra *f*
Angolà Angola *f*
Antarktidà Antartide *f*
Antilų jūra žr. Karibų jūra
Antilų sālos Antille *f pl*
Apenīnai Appennini *m pl*
Apūlija Puglia *f*
Arābija Arabia *f*; **Saūdo A.** Arabia Saudita
Argentīnà Argentina *f*
Ārkties vandenynas (Ocėano) Artico *m*
Armėnija Armenia *f*
Artimīeji Rytai Vicino Oriente *m*
Asyzius Assisi *f*
Asuānas Assuan *m*
Atėnai Atene *f*
Atlānto vandenynas (Ocėano) Atlàntico *m*
Austrālīja Australia *f*
Āustrija Austria *f*
Azerbaidžānas Azerbaigian *m*
Āzija Asia *f*; **Mažoji Ā.** Asia Minore
Azòrų sālos Azzorre *f pl*
Azòvo jūra Mar d'Azov

Babilōnas Babilonia *f*
Bagdādas Baghdad *f*
Bahāmų sālos Bahama *f*

Baikālas Bajkal *m*
Baleārų sālos (Isole) Balcari *f pl*
Bālis Bali *f*
Balkānai Balcani *m pl*
Baltarūsija Bielorussia *f*, Russia Bianca
Bāltijos jūra (Mar) Bāltico *m*
Baltóji jūra Mar Bianco *m*
Bangladėšas Bangladesh *m*
Bankòkas Bangkok *f*
Barselonà Barcellona *f*
Bavārija Baviera *f*
Bāzelis Basel *f*
Beirūtas Beirut *f*
Belģija Belgio *m*
Belgrādas Belgrado *f*
Bengālija Bengala *m*
Berlīnas Berlino *f*
Bermūdų sālos (Isole) Bermuda *f pl*
Bėrnas Berna *f*
Betliėjus Betlemme *f*
Bīrmīngamas Birmingham *f*
Bizāntija Bisanzio *f*
Bogotà Bogotá *f*
Bohēmija Boemia *f*
Bolīvija Bolivia *f*
Bolōnija Bologna *f*
Bombėjus Bombay *f*
Bonà Bonn *f*
Bordò Bordeaux *f*
Brazilīja (*miestas*) Brasilia *f*
Brazilija (*šalis*) Brasile *m*
Brėmenas Brema *f*
Briūsėlis Bruxelles *f*
Brūklinas Brooklyn *m*
Budapėštas Budapest *f*
Buėnos Āirės Buenos Aires *f*
Bukarėštas Bucarest *f*
Bulgārija Bulgaria *f*

Centrinė Amėrika America Centrale
Ciūrichas Zurigo *f*

Čėkija Repùblica Ceca
Čikagà Chicago *f*

Čilė Cile *m*

Dānija Danimarca *f*
Dardanėlai Dardanelli *m pl*
Dėlis Delhi *f*
Didysis (Ramūsis) vandenynas (Océano) Pacifico *m*
Didžioji Britānija Gran Bretagna *f*
Dominikos Respublika República Dominicana
Dramblio Kaulo Kraūtas Costa d'Avorio
Drėsdėnas Dresda *f*
Dūblinas Dublino *f*
Dunėjus Danubio *m*

Egėjo jūra Mar Egeo *m*
Egiptas Egitto *m*
Ekvadōras Ecuador *m*
Elba (sala) Elba *f*
Elbė (upė) Elba *m*
Emilija-Romānija Emilia-Romagna *f*
Ėstija Estonia *f*
Etiōpija Etiopia *f*
Etnā Etna *f*
Eufrātas Eufrate *m*
Europā Europa *f*; **Rytų, Vakarų E.** Europa Orientale, Occidentale
Everėstas Everest *m*

Fīdžis Figi *f pl*
Filadėlfija Filadelfia *f*
Filipīnai Filippine *f pl*
Florencija Firenze *f*
Frānkfurtas Francoforte *f*

Galāpagų sālos Galāpagos *f pl*
Gāngas Gange *m*
Gārdos ėžeras Lago di Garda
Geltonoji jūra Mar Giallo *m*
Gėnuja Gėnova *f*
Gerōsios Viltiės kyšulys Capo di Buona Speranza
Gibraltāras Gibilterra *f*
Glāzgas Glasgow *f*
Gōlfo srovė Corrente del Golfo
Grācas Graz *f*
Graiķija Grecia *f*
Grenlāndija Groenlandia *f*
Grīnvičas Greenwich *m*
Grūzija Georgia *f*
Gvadelupā Guadalupa *f*
Gvatemalā Guatemala *m*

Gvinėja Guinea *f*

Hagā L'Aia *f*
Haitis Haiti *f*
Hāmburgas Amburgo *f*
Hanōjus Hanoi *f*
Hanōveris Hannover *f*
Havāju sālos Hawaii *f pl*
Havanā L'Avana *f*
Hebrīdų sālos (Isole) Ebride *f pl*
Hėlsinkis Helsinki *f*
Himalājai Himalaia *m*
Hirosimā Hiroshima *f*
Hondūras Honduras *m*
Honkōngas Hong Kong *m*

Indija India *f*
Indijos vandenynas (Océano) Indiano *m*
Indokinija Indocina *f*
Indonėzija Indonesia *f*
İnsbrukas Innsbruck *f*
Irākas Iraq (Irak) *m*
Irānas Iran *m*
Islāndija Islanda *f*
Ispānija Spagna *f*
Itālija Italia *f*
Izraėlis Israele *m*

Jakūtija Jacuzia *f*
Jamāika Giamaica *f*
Japōnija Giappone *m*
Japōnijos jūra Mar del Giappone
Jėmenas Yemen *m*
Jerevānas Erevan (Jerevan) *f*
Jerūzalė Gerusalemme *f*
Jōnijos jūra Mar Ionio *m*
Jordānas Giordano *m*
Jordānija Giordania *f*
Jorkšyras Yorkshire *f*
Jugoslāvija Jugoslavia *f*
Jukatānas Yucatan *m*
Jungtinės Amėrikos Valstijos Stati Uniti d'America *m pl*
Jungtiniai Arābų Emyrātai Emirati Arabi Uniti *m pl*
Juodkalnija Montenegro *m*
Juodoji jūra Mar Nero *m*

Kabūlas Kabul *f*

- Kairas** Il Cairo *m*
Kalábrija Calabria *f*
Kalifornija California *f*
Kaljāris Cagliari *f*
Kalkutā Calcutta *f*
Kambodžā Cambogia *f*
Kamerūnas Camerun *m*
Kampānija Campania *f*
Kanadā Cānada *m*
Kānai Cannes *f*
Kanāru sālos Canarie *f pl*
Kāpris Capri *f*
Karibū jūra Mar Caribico (Caraibico) *m*
Kasablānka Casablanca *f*
Kāspijos jūra Mar Caspio *m*
Kastīlija Castiglia *f*
Katānija Catania *f*
Kaukāzas Cāucaso *m*
Kazachstānas Kazakistan *m*
Kēlnas Colonia *f*
Keimbridžas Cambridge *f*
Kēnija Kenya *m*
Keinterberis Canterbury *f*
Kļjevas Kiev *f*
Kilimandžāras Kilimangiaro *m*
Kīnija Cina *f*
Kīpras Cipro *m*
Kirgīzija Kirghizistan *m*
Kolorādas Colorado *m*
Kōlos pūsiasalis Penisola di Kola
Kolūmbija Colombia *f*
Kōmo ēzeras Lago di Como
Kōngas Congo *m*
Kopenhagā Copenhagen *f*
Kordiljērai Cordigliera *f*
Korēja Corea *f*; *Pietū, Šiaurēs K.* Corea del Sud, del Nord
Kōrsika Corsica *f*
Kosta Rikā Costa Rica *f*
Kretā Creta *f*
Krýmas Crimea *f*
Kroātija Croazia *f*
Krōkuva Cracovia *f*
Kubā Cuba *f*
Kuveītas Kuwait *m*

Lācijus Lazio *m*
Lamānšas La Mānica *f*
Laðsas Laos *m*

Lātvija Lettonia *f*
Lēipcigas Lipsia *f*
Lénkija Polonia *f*
Libānas Libano *m*
Libērija Liberia *f*
Lībija Libia *f*
Līchtenšteinas Liechtenstein *m*
Lietuvā Lituania *f*
Ligūrija Liguria *f*
Ligūrijos jūra Mar Ligure *m*
Liōnas Lione *f*
Lisabonā Lisbona *f*
Liūblinas Lublino *f*
Liucernā Lucerna *f*
Liūksenburgas Lussemburgo *m*
Līverpūlis Liverpool *f*
Lombārdija Lombardia *f*
Lōndonas Londra *f*
Los Āndželas Los Angeles *f*
Lotaringija Lorena *f*
Lotýnu Amērika America Latina
Luarā Loira *f*
Luizianā Louisiana *f*
Lvōvas Leopoli *f*

Madagaskāras Madagascar *m*
Madrīdas Madrid *f*
Magelāno sāsiauris Stretto di Magellano
Majāmis Miami *f*
Makedōnija Macedonia *f*
Maláizija Malaysia *f*
Maldývu sālos Maldive *f pl*
Maljōrka Maiorca *f*
Málta Malta *f*
Mančēsteris Manchester *f*
Manhātanas Manhattan *f*
Mántuja Māntova *f*
Mārmuro jūra Mar di Marmara *m*
Marōkas Marocco *m*
Marsēlis Marsiglia *f*
Maskvā Mosca *f*
Maurīcijus Maurizio *m*
Mažóji Āzija žr. Āzija
Mēksikas Città del Mēssico
Mēksika Mēssico *m*
Milānas Milano *f*
Misisipē Mississippi *m*
Miūnchenas Mōnaco di Baviera *f*
Moldōva Moldavia *f*, Repùblica Moldova

Monākas Mònaco *f*
Monblānas Monte Bianco *m*
Mongòlija Mongolia *f*
Monreālis Montreal *f*
Montekārlas Monte Carlo *f*
Montevidējas Montevideo *f*
Mozambikas Mozambico *m*

Namībija Namibia *f*
Naujóji Gvinēja Nuova Guinea *f*
Naujóji Zelándija Nuova Zelanda *f*
Neāpolis Nāpoli *f*
Negyvóji júra Mar Morto *m*
Nepālas Nepal *m*
Nicà Nizza *f*
Nýderlandai Paesi Bassi *m pl*
Nigèrtija Nigeria *f*
Nigeris Niger *m*
Nikaragvā Nicaragua *m*
Nīlas Nilo *m*
Niujòrkas New York *f*
Niukāslis New Castle *f*
Niurnbergas Norimberga *f*
Norvēgija Norvegia *f*
Nūbija Nubia *f*

Òbē Ob *m*
Okeānija Oceania *f*
Òksfordas Oxford *f*
Olándija Olanda *f*
Omānas Oman *m*
Orleānas Orléans *f*
Òslas Oslo *f*
Otavā Ottawa *f*

Padānijos lygumā Pianura Padana *f*
Pāduja Pàdova *f*
Pakistānas Pakistan *m*
Palèrmas Palermo *f*
Palestinā Palestina *f*
Panamā Panama *m*; **Panāmos kanālas** Canale di Panama
Paragvājus Paraguay *m*
Parýžius Parigi *f*
Pārma Parma *f*
Pekīnas Pechino *f*
Perù Peru *m*
Pietū Āfrikos Respublika Repubblica Sudafricana *f*
Pietū Amērika žr. Amērika

Pietū Korėja žr. Korėja
Pirėnai Pirenei *m pl*
Pjemontas Piemonte *m*
Pō Po *m*
Polinēzija Polinesia *f*
Pompėja Pompei *f*
Portugālija Portogallo *m*
Pòznanē Poznan *f*
Prahā Praga *f*
Prancūzijā Francia *f*
Provānsas Provenza *f*
Prūsija Prussia *f*
Puërto Rīkas Puerto Rico *f*

Ramūsis vandenynas (Ocèano) Pacifico *m*
Raudonóji júra Mar Rosso *m*
Reīkjavikas Reykjavik *f*
Reīnas Reno *m*
Rygā Riga *f*
Rio de Žaneiras Rio de Janeiro *f*
Romā Roma *f*
Rumūnija Romania *f*
Rūsija Russia *f*

Sacharā Sahara *m*
Saksōnija Sassonia *f*
Salōnikai Salonicco *f*
Salvadōras Salvador *f*
San Franciskas San Francisco *f*
San Marīno Respublika Repubblica di San Marino
Sānto Domingas Santo Domingo *f*
Sardinija Sardegna *f*
Saūdo Arābija žr. Arābija
Senā Senna *f*
Senegālas Senegal *m*
Seřbija Serbia *f*
Seūlas Seoul *f*
Sevīlija Siviglia *f*
Sībiras Siberia *f*
Siclija Sicilia *f*
Sidnėjus Sydney *f*
Sinājus Sinai *m*
Singapūras Singapore *m*
Sirakūzai Siracusa *f*
Sīrija Siria *f*
Skandināvija Scandinavia *f*
Slovākija Slovacchia *f*
Slovénija Slovenia *f*
Sòfija Sofia *f*

Somālis Somalia *f*
Stambūlas Istanbul *f*
Stòkholmas Stoccolma *f*
Strasbūras Strasburgo *f*
Sudānas Sudan *m*
Suèco kanālas Canale di Suez *m*
Súomija Finlandia *f*

Šanchājus Shanghai *f*
Šiáurės Amèrika žr. Amèrika
Šiáurės jūra Mare del Nord *m*
Šiáurės Korėja žr. Korėja
Škòtija Scozia *f*
Šri Lánka Sri Lanka *m*
Štùtgartas Stoccarda *f*
Švèdija Svezia *f*
Šveicārija Svizzera *f*

Tailāndas Thailandia *f*
Taitis Tahiti *f*
Taivānas Taiwan *m*
Tālinas Tallinn *f*
Tanzānija Tanzania *f*
Tbilis Tbilisi *f*
Tèbai Tebe *f*
Teherānas Teheran *f*
Tèksas Texas *m*
Tel Avīvas Tel Aviv *f*
Teñzè Tamigi *m*
Tibètas Tibet *m*
Tībras Tévere *m*
Tirėnų jūra Mar Tirreno *m*
Tiròlis Tirolo *m*
Tòkijas Tokyo *f*
Tolimieji Rytai Estremo Oriente *m*
Toskanà Toscana *f*
Trièstas Trieste *f*
Trojā Troia *f*

Tunīsas (miestas) Tunisi *f*
Tunīsas (šalis) Tunisia *f*
Turīnas Torino *f*
Turkija Turchia *f*

Ugānda Uganda *f*
Ukrainà Ucraina *f*
Ūmbrija Umbria *f*
Urālas Urali *m pl*
Urugvājus Uruguay *m*

Vāršuva Varsavia *f*
Vāšingtonas Washington *f*
Vatikānas Vaticano *m*
Velýkų salà Isola di Pasqua *f*
Vėlsas Galles *m*
Venēcija Venezia *f*
Venesuelà Venezuela *m*
Venėtas Vèneto *m*
Veñgrija Ungheria *f*
Vezūvijus Vesuvio *m*
Vidurinieji Rytai Medio Oriente *m*
Viduržemio jūra Mar Mediterràneo *m*
Vīena Vienna *f*
Vietnāmas Vietnam *m*
Virdžīnija Virginia *f*
Vyslà Vistola *f*
Vokietijà Germania *f*

Zāgrebas Zagabria *f*
Zairas Zaire *m*
Zāmbija Zambia *f*
Zanzibāras Zanzibar *m*
Zimbābvė Zimbabwe *m*

Ženėvā Ginevra *f*
Žydrās krañtas Costa Azzurra *f*